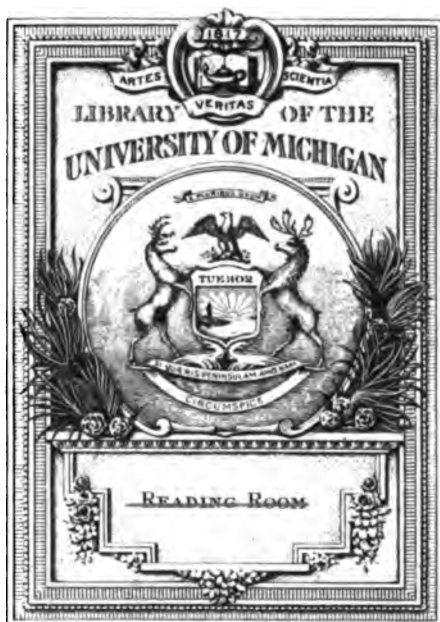

1817
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE
Reading Room

Norsk Ordbog.

Norsk Ordbog

af

Matthias Elisaeus

Hans Ross.

Tillæg til „Norsk Ordbog" af Ivar Aasen.

Christiania.

Alb. Cammermeyers Forlag

(Lars Swanström.)

1895.

Det Mallingske Bogtrykkeri.

Fortale.

I sin Fortale til „Norsk Ordbog“ udtaler Ivar Aasen at „der er vel meget som endnu ikke er samlet og som altsaa først kan komme frem ved en senere Leilighed“. Dette har bekræftet sig. Nærværende „Tillæg“ indeholder, efter et Skjøn, en 35 000—40 000 ikke før fremfundne og forklarede Ord, foruden senere tilkomne Oplysninger om de som alt var ordbogligt behandlede af Aasen. Og dog har jeg ikke medtaget de mangfoldige selvfølgelige Sammensætninger af det Slags som Aasen ifølge sin Fortale p. VI ogsaa har ladet ligge, og heller ikke mange Afledningsord af det Slags som altid kan dannes, ialfald inden de mere vekslerlige Dialekter: saadanne som neutrale Substantiver der kun bestaar af den korteste eller den forkortede Verbalstamme, deverbative Substantiver endende paa ing og paa ar, Adjektiver paa en, mest af Verber, eller Adjektiver paa utt (ott), mest af Substantiver. Jeg har givet kun hvad jeg har faaet. Det tør for saadanne altid mulige Afledningsords Vedkommende være mindre heldigt at dette Prinsip er blevet fulgt. De høres visselig mangesteds, og ethvert nogenlunde snart Hoved blandt Landsfolket vil forstaa dem og kunne bruge dem, eller endog lave sig dem for Øieblikkets Behov, om han ikke har hørt dem og brugt dem. Jeg kunde have taget for mig endeel paalidelige Indehavere af nogle af vore mest af produktivt Liv svulmende Maal — f. Eks. de sydvestlige, særlig Sætesdal og Telemark — og ved Foresigelse og Efterspørgsel have fundet ud, om ikke de supponerede Afledningsord faldt i Øret som fortrolige eller dog vedkjendelige. I en Ordbog over et Literatursprog med ikke altfor fattig Literatur vil ogsaa de fleste af det Slags mulige Orddannelser komme frem som virkeliggjorte af en eller anden Forfatter, der har havt Forestillingstrang eller Riimtrang eller Nyhedstrang til dem. Men til en fuldt ud paalidelig Undersøgelse af den Art har der ikke været Leilighed, ikke Tid. Saa har jeg ogsaa ofte undladt at medtage Sammenstøbninger til eet Ord af to Ord, der i Regelen forbindes ved et „og“ men danner eet Begreb, en sammenvoksen Forestilling[1]). I det hele har jeg dog sandsynligviis været noget mindre kræsen end Aasen, — se hans Fortale p. VI. VII. Maaske har jeg stundom været vel rask til at optage Nydannelser[2]) og naturaliserede Fremmedord. Jeg har ikke turdet lade ligge noget som jeg tænkte kunde vise sig at have nogen Interesse. Jeg tror at have gjort Ret i at medtage endeel „Stevord“ — Ord som det kvædende Folk neppe

---

[1]) Saaledes har jeg ikke opført „smyktegraata“ = smykta og graata. Heri har jeg dog ikke været konsekvent, seer jeg: jeg har, eksempelviis, „hegrelæ“ = hegra og læ.

[2]) Som: Springhjul.

bruger uden i denne sin bundne Stiil, og som det gjerne ikke føler sig fuldt solidarisk med — naar de kunde antages at være af Norsk Oprindelse eller Tildannelse. Af Ord som er forefundne kun i gamle Viser burde jeg maaske medtaget flere. Men jeg har nu engang holdt mig til det som blev talet.

Det Ordforraad som det hele Lands Norske Tale raader over kan allerede af de nævnte Grunde trygt paastaaes at være endnu meget større end det hidtil fremfundne. Hertil kommer at der vistnok er en Mængde endog Stammeord eller Ordstammer som endnu ikke har naaet frem til Optegnelse. Den for en stor Deel tilfældige Maade hvorpaa jeg er kommen til den foreliggende Ordmasse, og det Factum at jeg har saa ulige flere Ord fra de Egne som der har været mest Leilighed til at besøge, gjør dette mere end sandsynligt. Landet har jo ikke været udstukket til Affsøgning mellem Medlemmerne af en talrig Explorator-Stab — en saadan som andre Lande har til sin Raadighed — hvilke med Oldnorsk Ordbog, gamle Glossarer og andre Affsøgningsredskaber i Haanden havde for sig hver sit lille Felt. — Der er da ogsaa endog under Bogens Trykning kommet frem saa meget nyt, at uagtet en stor Deel af dette nye gik ind under Bogens senere Bogstaver, indeholder „Tillæg og Rettelser" mindst en 1500 — femten hundrede — Nyfund af Ord.

Ivar Aasen nævner — i Fortale p. XIII. XIV — blandt de strøvne Ordsamlinger som har staaet til hans Raadighed „en betydelig Samling fra Mandal[1]) og Raabygdelaget af H. Ross, hvilken (ligesom Fritzners) ikke er bleven saa fuldstændig benyttet som man kunde ønske, idet den først kom mig i Hænde efter at den sidste Bearbeidelse af Ordbogen var begyndt". Denne Samling som omfattede en fire fem tusinde formeentlige Nyfund havde dannet sig for en væsentlig Deel omkring en liden Række af Ord, som Aasen havde anseet det ikke usandsynligt levede i disse sydvestlige Egne og havde givet mig med til Efterspørgsel under fire Sommeres Undersøgelsesreiser i 1866—1869, den første privat, de senere universitetsunderstøttede. Den større Deel af det Efterspurgte fandtes, og Efterspørgslerne ledede under Samværet med Landsfolket, gjennem Begrebs- og Lydassociation, til stadigt nye Fund. — Reiserne udstraktes videre, i disse Aar og senere. De var i 1870—1876 private og kun Feriereiser, indtil jeg fra Juli 1877 fik Statsbidrag til Reiser og Undersøgelser som kunde strække sig ud over det hele Aar og omspænde det hele Land. I de sidste Aar, især siden Trykningen af denne Bog begyndte, har jeg opholdt mig den større Deel af Aaret i Hovedstaden, som ogsaa er et rigt Undersøgelsesfelt, for saa vidt som denne Indflytterby og dette Mødested rummer Indehavere af alle Landets Maalfører.

Ved mine senere Undersøgelser, særlig fra 1877 af, har jeg foruden i Lister over hidtil ikke gjenfundne Ord fra ældre trykte Ordsamlinger — Jensens, Pontoppidans, De Fines osv.[2]) — havt Udgangspunkt i den Ordmængde som er kommen frem gjennem den ikke heelt ubetydelige Literatur i Norske Dialekter og i Norsk „Landsmaal". Men end mere i en stor Mængde strøvne Meddelelser. Jeg nævner de vigtigere. 1) Willes Samling af omkring 3000 — tre tusinde — Ord brugelige i Selljors Præstegjeld og flere Steder i Telemark[3]), fra sidste Fjerdedeel af forrige Aarhundrede. 2) Nils Sveinongsons Ordsamling

[1]) Min Samling indeholdt meget flere Ord fra Telemark end fra Mandal, men en overveiende Deel af de Telemarkske Ord var vel kommen til hans Kundskab før den sidste Bearbeidelse af hans Ordbog.

[2]) Se, blandt andet, Aasens Fortale p. IV, og p. 973.

[3]) Hallager har optaget kun en Deel af Manuskriptets Ord i sin „Norsk Ordsamling". Jeg har optegnet efter en Affkrift i det Norske Videnskabers Selskabs Bibliothek i Trondhjem, og desuden — saavidt erindres — efter en i Bergens Museum. Willes Retskrivning er ikke saa nøiagtig, som Hallager mener; han har saaledes ikke engang skjelnet vel mellem Lyd, der ligger saa langt fra hinanden som Lydene i Selljors, og hele Vest-Telemarks, „Saave" og „sova". Ordsamlingen har stor Interesse, foruden ved sin Mængde gode Ord, ved de Former der kommer frem. Norrønamaalets hv er i Willes Telemarksmaal oftest kv, men ikke sjelden gv, hvilket er den nu herskende Lydgjengivelse i Selljors Præstegjeld (og østenfor) i Ord som ikke er pronominale. Flertalsord som ender paa ar har hos ham i den bestemte Stilling snart an(e) — „Kalvan" —, snart æn — „Kalvæn" —, hvilket sidste er den nu herskende Form i Selljors Præstegjeld (og østenfor).

fra Vest-Telemark, mest Vinje, fra Begyndelsen af dette Aarhundrede[1]). 3) „Samlinger til et Norsk Dialect-Lexicon, især i Bergenhusiske Dialekter“ af Wilhelm Frimann Koren Christie; Samlingerne[2]) indeholder sandsynligviis omkring 20000 — tyve tusinde — Ord, deels optagne fra ældre trykte Ordsamlinger, deels optegnede af Samleren selv fra 1810 af til hen imod Aarhundredets Midte. Samleren har, ifølge sine „Underretninger“ fremfundet en stor Deel ved i sine Efterforskninger at gaa ud fra Haldorsons Islandske Lexicon; han „har optegnet og strevet Ordene efter den Bergenhusiske Dialect og Udtale, ikke blot fordi denne er ham mest bekjendt, men tillige fordi han finder, at denne, i det Hele taget, kommer nærmest og stemmer mest overeens med det Islandske, det er at sige det gamle Norske“[3]). 4) En betydelig Samling af vel iagttagne Ord fra det Nordøstlige af Smaalenene ved Jørgen Brochmann. 5) Mange mindre Samlinger fra Egnen om det Indre af Oslofjorden („Oslo“) ved Kristian Nordlid, hvem jeg ogsaa skylder værdifulde Meddelelser fra Smaalenene, Bamle, Numedal og flere Steder. 6) Optegnelser fra „Oslo“, Romerike, Valdres, Mandal og fl. St. af den saa tidlig bortvandrede Jagttager med de store videnskabelige Forudsætninger, Gisle Belsheim. 7) En Samling korrekt iagttagne Ord fra Romerike, mest Sørum, af Sigvald Ressum. 8) En liden Række Ordoptegnelser fra Romerike, mest Nes, ved Albert Bøhn[4]). 9) Meddelelser om Ord af Maalene i Solør og Naboegne af Amund Larsen[5]), høist værdifulde ikke ved deres Mængde men ved den videnskabelige Udredning. 10) Flere Rækker Ord fra Nordre Østerdalen, mest Tynset, ved Lars Hektoen. 11) Optegnelser fra Midtre og Søndre Gudbrandsdalen af Olav Aasmundstad. 12) En overordentlig stor Mængde skriftlige (og mundtlige) Meddelelser om Ord fra Nordre Gudbrandsdalen, især Vaagaa, af Halfdan Halvorsen[6]). 13) En meget stor Mængde Ord, fiint og sjeldent indgaaende undersøgte, fra Nordre Gudbrandsdalen, mest Lom, ved Eiliv Kvale (hvem ogsaa flere Meddelelser fra Østerdalen og Mandal skyldes). 14) Optegnelser (og mundtlige Meddelelser) fra Øverste Valdres (Vang) af Gisle Belsheim (se foran) og Johannes Belsheim; skriftlige (og mundtlige) Ordopgifter fra Midtre Valdres (Vestre Slidre) af O. K. Ødegaard. 15) En Samling af meget over 1000 — tusinde — Ord, ordbogligt behandlede og vel udredede, fra Hallingdal, mest Aal og Gol, af Olav Skattebøl. 16) En Mængde skriftlige (og mundtlige) Meddelelser om Ord fra Gol i Hallingdal af Ola Viko. 17) En Ordsamling fra Ringerike (Hole) af Ole Moe; en mindre fra Ringerike af Ole Dæhlin. 18) En overordentlig samvittighedsfuldt og kyndigt udført Samling af Ord fra Vestfold (Dramn og Omegn) af P. A. Clausen. 19) Smaa Samlinger af Ord fra

---

1) Den har adskillige Ord som Aasen, der nævner den p. XIII, ikke har rukket at faa bekræftet.

2) De har ogsaa noget anderledes lydende Titler paa Omslagene om de forskjellige Pakker af Ord. — Ensteds skriver han: „Til den 28de April 1837 har jeg færdig: Litr. A—H inclusive, og det meste af L; senere Litr. J og K“. For min Erindring staar Aarstallet 1847 ensteds, men det tør skrive sig fra en Anden. — Ikke mindst interessant er en vedlagt Pakke af Smaasamlinger, de fleste fra bestemte Landskaber, hvilke danner en Deel af Materialsamlingen til det udarbeidede Værk.

3) Ensteds i „Underretninger“ hedder det: „Jeg anførte imidlertid tillige for det meste Ordene ogsaa stricte efter Udtalen“. Paa et andet Sted: „Ved hvert Ord især har jeg anført det Islandske Stamme-Ord saaofte dette har været mig bekjendt. Undertiden har jeg tillige anført Angelsachsiske, Møsogothiske, Tydske, Engelske, Scotske, Franske, Latinske, Hollandske, Lappiske, Finske og Svenske lignende Ord“.

4) Jeg nævner denne, trods dens Lidenhed, fordi A. B. desuden har været en af mine rigere mundtlige Kilder paa Østlandet. Andre mundtlige Meddelere, især sydvestlige, har ydet meget mere; men det blev for vidløftigt at nævne andre end de som har givet noget skriftligt.

5) Ord af Amund Larsens trykte Skrifter især „Lydlæren i den Solørske Dialekt“, har jeg indtaget i min Ordbog ofte uden at have dem andenstedsfra bekræftede, og oftest, af Hensyn til Ordbogens knappe Rum, kun med et „if(ølge) A. Larsen“, el. A. L.

6) Naar Nordre Gudbrandsdalen er saa stærkt repræsenteret i min Ordbog og Ordene derfra behandlede, med Hensyn til Form og tildeels Betydning, saa omstændeligt, — maaske for omstændeligt i Forhold til Ordbogens Plan —, da skriver dette sig (foruden fra 13) fra at jeg ikke har nænnet at lade ubenyttet Resultaterne af Halvorsens mageløst samvittighedsfulde og indsigtsfulde Undersøgelser og Meddelelser før og under Korrekturen; han har sandsynligvis tilført Ordbogen mere værdifuldt Stof og hjulpet til at faa fjernet flere Mangler end nogen anden Enkeltmand.

Vestfold (Hov og Sandsvær) ved Per Govrud. 20) Vidløftige Optegnelser af interessante Ord, især tilhørende Person-Karakteristiken, fra Østre Telemark (Bø) af Hallvor Tosteinson Nordbø. 21) Omkring et halvt tusinde Ord fra Vestre Telemark (mest Brunkeberg) ved Knut Olavson Loupedalen. 22) Større Ordsamlinger, udarbeidede med videnskabelig Indsigt, fra Telemark (mest Selljor, i mindre Mon fra Grandsherad og Tinn) af Olav Sveinsson. 23) Smaa Ordsamlinger fra Telemark af O. Reissaa (Tuddal), Jørund Telnes (Selljor), Hølje Dale (Selljor), Torkjell Ostelid (Høydalsmo), Jarand Reslebrekk (Eidsborg), Rikar Svalastoga (Rauland og Moland). 24) En ret betydelig Ordsamling fra Vestre Telemark (Moland) af Jon Qvisling. 25) En Mangfoldighed af smaa Rækker af fiint opfattede Ord fra Vestre Telemark (Vinje) ved Olav Fetveit. 26) Flere smaa Rækker af omhyggeligt udredede Ord fra Vestre Nedenes (Øyestad og fl. St.) ved A. Arbo. 27) Ordopgifter, mest i indholdsrige skriftlige Meddelelser af „Stev", „Segnir" og „Sogur", fra Raabyggelaget (Aamlid, Evje og Sætesdal), af E. Løvland. 28) Optegnelser fra Egnen om Otres Munding[1]) (ɔ: Kristianssand med Otrnes og Randesund) af Severin Olsen. 29) Lange Rækker af fiint og forestillingsklart opfattede Ord fra Sætesdal og Aaserall i Mandalen, ved Lars Liestøl. 30) Mange smaa Samlinger af indgaaende udredede Ord fra Vest-Agder (mest Øyslebø, Finnsland og Nes), af Ola Fyglestveid. 31) Ordrækker fra Vest-Agder ved Johan Storaker[2]) og ved J. Urdal (Bjelland, Nes). 32) Flere ret betydelige Samlinger af Ord fra Jædren og Ryfylke, af Jon Mauland. 33) Flere smaa Ordrækker fra Rogaland, ved Jon Arneson (Ryfylke), Hans Øverland (Ryfylke), Jonas Vestlye (Jædren). 34) Bogstaverne A, B, D og E af Chr. Vidsteens Haandskrift til Ordbog over Maalene i Søndhordland, foruden en Mængde videnskabeligt udførte Meddelelser om nyfundne og før kjendte Ord fra Søndhordland, Hardanger og Voss, i Tilgift til den Fleerhed af nyfundne Gloser som hans udkomne „Oplysninger om Bygdemaalene i Søndhordland, i Voss, og i Hardanger" indeholder[3]). 35) Lange Rækker af Ord optegnede fra det noget antike Fitja i Ydre Søndhordland, af M. Rimmereide. 36) En meget udarbeidet Ordsamling fra Hardanger (Ullensvang) af Sjurd Sexe. 37) Ordrækker fra Indre Sogn, meddeelte af Olav Sande og af Andreas Fretheim. 38) Et Par længere Ordrækker fra Indre Nordfjord (Stryn) ved Arne Tonning. 39) Ordrækker fra Ydre Søndmør, ved J. Alvestad. 40) Ordrækker fra Midtre Nordmør (mest Tingvoll, Surndal og Stangvik), ved Hans Brodtkorb, senior, (hvis mundtlige Meddelelser jeg skylder særdeles meget). 41) Ordrækker fra Namdalen, ved J. Hammer. 42) Meddelelser (især meget indholdsrige mundtlige) fra Søndre Helgeland (Vindal), af Gjest Gjerde. — Alle disse mine Hjælpere — jeg kunde fristes til at sige Medarbeidere — foruden den øvrige Hær af skriftlige og mundtlige Hjælpesmænd bringer jeg herved min Tak, idet jeg udtaler det Haab at ikke altfor mange maa finde min Benyttelse af deres ofte meget udførlige Opgifter altfor utilfredsstillende.

Naar Meddelelserne har indløbet noget knapt fra Egnene Nordøst fra Nordmør af, er vel en Hovedgrund den som Ivar Aasen har formet saaledes: „Egnene nordenfor Trondhjem synes at have et lidet eller fattigt Ordforraad, idet de mangle en Deel af de Ord, som ere nogenlunde almindelige i andre Dele af Landet", (Norsk Grammatik p. 356). Min Erfaring gaar i samme Retning. Meddelelserne til mig fra det Nordenfjeldske har vel været saa forholdsviis ubetydelige, fordi man ved Eftersyn har fundet de fleste af de Ord, man kunde tænkt paa at bringe frem, allerede bogførte i Aasens „Norsk Ordbog". Og dette hænger igjen deelviis sammen med det Forhold, at Aasen fik Leilighed til at undersøge de Trondske Maal grundigere end de fleste sydligere, maaske grundigere end hvilketsomhelst sydligere, med Undtagelse af Søndmørsken, idet han opholdt sig forholdsviis længe — hen imod halvtredie Aar — i det Trondhjemske. Fra Indtrøndelagen med Orkedalen, en Landsdeel

[1]) Paa nogle faa Steder i Ordbogen er denne Egn — ved en Incurie — betegnet som Otros.
[2]) Hans i Universitets-Bibliotheket beroende Manuskripter er ogsaa benyttede.
[3]) I denne Bog siterede, eftersom Rummet tilsiger, i Regelen kun som „Chr. Vidsteen", eller „Vidsteen".

med temmelig eensartet Maal, har da ogsaa hans „Prøver af Landsmaalet“ fem Prøver. Det sydligste Stift, med dets Mangfoldighed af karakteristiske Maal, har fem gjennemsnitlig længere; medens, efter den Trøndske Maalestok, alene Rogaland maatte havt mindst tre, Vest-Telemark mindst fem, Agder mindst ni, og Øst-Telemark med Bamle vel næsten lige saa mange.

En liden Deel af disse skriftlige Meddelelser, som og enkelte mundtlige, er, uden at være blevne for mig tilfredsstillende bekræftede, optagne i Ordbogen med Tilføielse af en Antydning om deres Usikkerhed, somme Tider, hvor Tvivlsomheden syntes størst, i Form af et Spørgetegn sat foran den hele Paragraf. Dette er især blevet Tilfældet med Ord af Sveinungsons og Christies Samlinger.

Da Ordbogen og endog en meget stor Deel af „Tillæg og Rettelser“ allerede var færdigtrykt, modtog jeg af Hr. Professor Dr. Sophus Bugge hans „Samlinger til en Ordbog over det norske Folkesprog“. Disse indeholdt meget som var nyt i Forhold til Aasens og min Ordbog. Med hans Tilladelse lader jeg det Væsentligste af dette Nye følge som et Anhang; en mindre Deel af det blev der Leilighed til at tage med i „Tillæg og Rettelser“.

Ordforraadet i denne Bog er saaledes kommet tilstede gjennem Lytten og Efterspørgsel, væsentlig paa samme Maade som den Ivar Aasen omtaler som sin (Fortalen p. VI). Men for mig har ikke netop „Ordenes Oversættelse og Forklaring været den drøieste og besværligste Deel af det hele Arbeide“. For mig har det været vanskeligst at komme til Sikkerhed om Ordets Tilværelse, og om dets Former og dets Lydforhold i alle disse. Ofte har jeg under Samtale eller Paahørsel af Samtale opfanget et mig nyt Ord; naar jeg da har bedet Vedkommende sige mig hvad han meente med det Ord og bedet ham gjentage det, at jeg kunde være vis paa hvorban det lød, har han ofte sagt at han aldeles ikke havde brugt det og benægtet at kjende det, ja endog freidigt benægtet dets Tilstedeværelse i Nogens Mund inden de nærmeste ni Kirkesogne; og det har først ad lange Omveie været muligt at faa ham til at vedstaa Tilværelsen af dette Ord, hvorom siden Andre fra samme Egn har sagt at det brugte hvert Menneske hver Dag. Ofte har jeg spurgt efter et Ord ud af min Spørgsmaalsliste, og faaet den Besked at saa sagde ikke et Menneske paa de Kanter; saa har Vedkommende et Øieblik efter selv brugt Ordet; da maatte jeg være bange for at jeg havde smittet ham med det. Meget ofte har det hændt, at efter at vi havde talet om et Ord og jeg faaet saa vidt tilfredsstillende Besked at jeg, for ikke at trætte, har villet gaa over til et andet Emne eller til at spørge efter et andet Ord ud af min Spørgsmaalsbog, — har Vedkommende pludselig brugt eller nævnt dette andet Ord og begyndt at snakke om det, uagtet det ingensomhelst Association havde med det først forklarede, hverken Lydassociation eller paatagelig Forestillings- eller Begrebsassociation, ingensomhelst anden end den at det stod paa min Spørgsmaalsliste, som jeg ikke havde viist ham, umiddelbart efter det vi gik bort fra, eller stod i min Hjerne som noget der snart skulde spørges efter. Her maatte jeg være bange for at der forelaa et Tilfælde af Tankeoverførelse eller en af disse andre endnu ikke forklarede physisk-psychiske Rapporter. Og jeg har ikke turdet fuldt stole paa Virkeligheden af andet end min egen Optagethed af dette Ord. Jeg maatte gaa fra det indtil videre og tale om andre Ting. Ikke sjelden i senere Aar har Alderens øgede Mistænksomhed ladet mig see i tidligere Aars formeentlige Erkjendelser Produkter af sangvinske Forventninger; denne stadigt voksende Mistillid til den egne, som til Andres, Iagttagelse har overhovedet indbragt mig de største Vanskeligheder og Lidelser. Nu var dertil i tidligere Aar, da dog den reent akustiske Evne var ialfald ikke mindre, min Interesse for den nøiagtige Opfattelse og Gjengivelse af Dialektens Lydforhold ikke saa skjærpet som senere, efter at den rask udviklede Phonetiks Fordringer og min egen phonetiske Opøvethed var voxet. Og de tidligere Optegnelser maatte optages til fornyet Prøvelse, særlig med Ordets Lydelse for Øie. Paa ganske faa Undtagelser nær har jeg da faaet dem stadfæstede. — Den tryggeste Undersøgelsesmaade vilde jo været den, at man opholdt sig i Aarevis paa

det enkelte Sted og aflyttede Folket dets Ord med alle deres Former og Anvendelser, gjentagne saa ofte og saa mangelunde, at al Tvivl forsvandt. Men dette vilde jo, som antydet, fordret en Hær af Exploratorer. Jeg har maattet for den større Deel bruge Spørgemaaden. Den har, som sagt, blandt andre, den Fare, at Spørgeren, især hvis han er uforsigtig med at grave længe og gjentaget efter det samme, kan komme til at suggerere Ting ud af sin egen intense Interesse.

Ordenes „Oversættelse og Forklaring" har da rigtignok givet ogsaa mig meget Arbeide. Jeg maatte, ligesom Aasen, forsøge at oversætte til det Danske Sprog. En Hovedvanskelighed var da, at jeg, som de allerfleste Nordmænd, aldrig har „kunnet" og ikke „kan" Dansk ordentligt[1]). Jeg har ofte under dette mit Arbeide grebet mig i at have oversat et Norskt Ord med et andet Norskt, som var blevet saa vidt kurant i vor for Resten Danske Tale, at det ikke havde faldet mig ind, at det turde være fremmed for de Danske, særlig de Danske Lexica, som jo for Danske og Svenske og andre Udlændinge er det eneste der kan tyes til i Tvivlsmaal. Jeg har da vel i de fleste Tilfælde konfereret med Molbechs Ordbog, men denne er jo noget forældet, og derved er jeg vel ikke sjelden kommen til at ty til et Europæiskt (Franskt) Ord, eller et Norskt, som turde ansees kjendt i Danmark og maaske ogsaa fandtes i de Norske Glossarer som undertiden sees tilhægtede de Dansk-Europæiske Lexica, — hvilke Glossarer jeg ikke har fundet Leilighed til at gjennemgaa.

Tid har det overhovedet skortet mig paa til Udarbeidelsen af det store tilveiekomne Materiale, der dog snarest muligt, medens det er Dag, af Samleren selv maatte tilgodegjøres for Videnskaben og for det Maal, som nu er Rigsmaal sideordnet med Dansken.

Det er en Selvfølge, at omtrent alle Norske Ord som er udbredte over det hele eller den største Deel af dette Land er optagne i Aasens „Norsk Ordbog"; Ord af dette Slags — som „Stein, Vatn, Hus, lik, koma" — vilde jo, som sin første Betydning i alle Fald, altid kunne faa et enkelt Danskt Ord. De Ord som min Ordbog indeholder har selvsagt været mere bortgjemte — ellers havde de jo været tidligere bogførte — og har i de færreste Tilfælde hørt til det Ordforraad som, med nogen Lydforskjel, er fælles for Dansk og Norsk. Jeg har altsaa ogsaa for saa vidt havt et drøiere Arbeide end Aasen. Medens jeg da igjen ved den store Mangfoldighed af Norske Synonymer har kunnet gjøre mig det mageligt ved bare at paapege Betydningsovereensstemmelse med noget af de i Aasens Ordbog optrædende Norske Ord og altsaa henholde mig til Mesterens Forklaring. Hvor dette sidste ikke kunde skee, og hvor jeg ikke fandt noget Danskt Æquivalent, har jeg da gjerne først givet en Udredning af Ordets Begrebsindhold, og saa ladet følge et enkelt Danskt Ord hvormed det Norske til Nød kan oversættes. Denne Udredning vil vistnok ofte forekomme bred og tung; men det var jo om at gjøre at bringe Ordet til Forstaaelse; og saa har jeg vel manglet, foruden Tid, Kunstnerens Greb paa Forkortelsen og den knappe Udformning. Mange Ord har jeg desuden hørt saa faa Gange brugte, at jeg sandsynligviis er kommen til at opfatte dem noget for spesielt, deres Begrebs Omfang er gjort for knapt.

Blandt de mange Forhold som umuliggjør Oversættelse ved et enkelt Danskt Ord er der ogsaa dette, at den Norske Bonde anskuer i mange Tilfælde saa ganske anderledes end den Dansk som vi kjender fra Literaturen. Hans Person-Karakteristik — og i den er han mangfoldig — opfatter saa mange Træk ved Personen som paa een Gang legemlige, sjælelige og aandelige, han ser det Ydre og det Indre som et Hele, har et Totalsyn, hvor det Danske Skriftsprog differentierer eller kan see blot eet ad Gangen. I slige Fald har jeg sommetider meent at maatte give Forklaringer som synes at rumme mere end een Forestilling, eller en meget kompleks Forestilling, sommetider opført flere Betydninger, medens

[1]) Jeg har egentlig aldrig havt noget „Modersmaal". Mit Sprog, som maaske de fleste Nordmænds af det Samfundslag hvoraf jeg er udgaaet, har altid været et famlende Overgangsmaal mellem Tjenernes og andre Norske Omgivelsers ret selvtrygge, og derfor i Barneøret faldende og sig fæstende, Norsk og Forældrenes og Skolens Norsk-prikkede og Norsk-skjoldede Dansk.

Brugeren af Ordet seer kun een[1]). Udredningen af de tekniske Begrebsord, som dertil allsomtiest stifter Indhold med Sted og Tid, vil vistnok forekomme den detaljkyndige lidet tilfredsstillende. Det er Vanskeligheder af en lignende Art som de Aasen udvikler sig om p. XI.

Saa er nu ogsaa det Danske Literatursprog, vel indspillet som det er, leksikalskt et ret saastrenget, et ret fattigt Sprog. Ordforraadet synes at være kun det, hvorom Nordmænd og Danske kunde enes. Nordmænd, som Holberg, har med mere eller mindre bevidst Henblik paa sit Danske Publikum holdt sig tilbage fra at spille paa alle sine, i Regelen vistnok ikke mange, Norske Strenge. Og især er Dansken bleven forarmet ved Nordmændenes Kræsenhed. Den efterholbergske, og endnu mere den efterwesselske, Literatur kjender ikke en Mængde gode Danske Ord, som den foregaaende var fortrolig med, og har faaet dem erstattede ved udenlandske, mest Tydske, med hvilke man har oversat Holbergs og hans Tids Franske. Hvis disse gode Danske Ord ikke havde været eliminerede, derved at de hyperkritiske Nordmænd som til sine Tider var dominerende inden Literaturen havde haanet ned og væk det ægteste Danske som „Jydsk“, eller ialfald med sin Kræsenhed havde øget den allerede forhaandenværende Kjøbenhavnske svage Forbøielse af det „Pæredanske“, — saa havde vi havt flere prægtige Danske Ord at gjengive de Norske med[2]). Jeg skal nævne et Eksempel. Brorson, Holbergs vistnok aldeles af ham upaavirkede Samtidige, bruger blandt de mange gode Danske Ord hos ham (og hos Kingo), som den senere Literatur ikke vedkjender sig, dette „at h v e g e“ („i Wellyster at hvæge“, el. „hvege“); det er samme Ord som Norsk „k v i k a v. n. vrikke, rokke sig; ogsaa vakle; G. N. hvika, i Svenske Diall. hveka, Gammel Dansk: hvege“; (Aasen). Om Nordmændene sandsede dette sære „hvege“ (væge), bød det selvfølgelig deres svage Appetit paa „Jydsken“ imod, og det kunde heller ikke falde dem ind at det v a r det samme Ord som det Norske „kvika“, om de tilfældigviis skulde kjendt et sligt lidet udbredt Norskt Ord, — hvad der vilde være høist usandsynligt, Byfolk og altsaa Folk med et tyndt Norskt Ordforraad, som de væsentlig var. Og saa enedes Danske og Nordmænd om det Tydske „zittre“ og „vakle“. Ældre Danskt „Bed“ og Norskt „Beit(e)“ (G. N. beit), virkede gjensidigt frastødende, men saa fandt man hinanden yndigt i det flade „Græsgang“. „At bede“, „beita“, holder det paa at gaa ligerviis med. „Gøben“ og „Gaupn“ afløstes af „Haandfuld“ (Handvoll). Det i Danske Dialekter levende „vante“ og det Norske „vanta“ smagte vel ikke Kjøbenhavneren og By-Nordmanden: de mødtes i Fransk „manquere“ og senere i Tydsk „mangle“. „Sommetider“, „somtid“ og „stundom“ er alle tre god Dansk og god Norsk, men er visselig ikke Massen af vore „Dansk-Norske“ saa smagelige som det Tydske „til (sine) Tider“ (bisweilen) og „undertiden“ (Plattydsk)[3]).

---

[1]) Saadanne Ord er: brabba, Burv, benta, denteleg, gimpa (seg), haaka, skaala, skjara, Stroll, Styrja, Styrdkrake, styrjen, sæma 2, Tvere, — for at nævne nogle faa af den Hærskares Mangfoldighed.

[2]) Dette at Dansken er bleven steriliseret ved Nordmændene har jo N. M. Petersen (og andre Danske) for længe siden seet og beklaget. Jeg har engang, før jeg kjendte Petersens Betragtning, kunnet i en Fart tegne mig op en Snees udtryksfulde Ord af Kingo og Brorson, som siden er ude af Brug, endog inden den Grundtvigske og Grundtvigianske Digtning, ikke at tale om at den Danske Stiil er bleven kastreret for tidligere Tiders brede Kraft, Saft og Varme.

[3]) „Gyde“ er vore sproglige Feinschmeckere usmageligt „Pæredansk“, mens det dog er eet med det Norske „Gjota“; at det i Lyd og Betydning ligner det Norske „Gutu, Gota“, redder det ikke, for det kan jo ikke forlanges at disse vore Nordmænd skulde kjende d e t Ord heller. — Det skal dog medgives at der i den seneste Tid raader en vis Liberalitet hos vort Publikum og endeel af vore yngre Forfattere ligeoverfor det Kjøbenhavnske Sprog især fra somme Skærer; „Bølle“ ɔ: Slagsbroder og desligeste, er kommet ind i vor Skjønliteratur; det Kjøbenhavnske „det ny“ og „det fri“ er kommet ind endog for en Tid siden istedenfor det tidligere brugelige Danske og det Norske „det nye, det frie“. Og mens vi for en halv Snees Aar siden sagde — eksempelviis — „vær saa snild“ og „vær saa god“, siger næsten alle nu „vil De være saa venlig“, og „vær saa artig“; men saa er jo ogsaa disse Erhvervelser komne ad de to altid aabne Sprogveie Handelsreisende-Veien og Opvarter-Veien (Café-Veien) og er egentlig Overførelser fra Tydsk („seien Sie so freundlich“, osv.). En forholdsviis ny Erhvervelse fra Tydsk er ogsaa det Plattydske „flot“, en ældre det Plattydske „snakke“; begge, og særlig det sidste, har ogsaa „Landsmaals“-Forfattere lagt Elsk paa; de mener vist at, som det er mere plat, er det ogsaa mere hjemligt, end det Danske (og Norske) „tale“ (tala, røda osv.).

Ogsaa i dette vort eget Land kan en Dansk-talende Nordmand som er kommen til at faa meget udbredte Norske Gloser ind i sin Tale, riskere altsomtiest at blive mødt af en Dansk-talende Landsmand med Spørgsmaal om hvad han mener med det underlige Ord, og saa komme til siden instinktivt at sky dette underlige Ord, idet man dog nødig vil have sin Samtale hvert Øieblik forstyrret ved Misforstaaelse og sproglig Drøftelse[1]). Og det gjentagende skyede Ord gaar tilsidst af Brug. Ad lignende Veie er den vel fremkommen denne Forarmelse af Maalene i Dale med megen Gjennemgangsfærdsel (og i nogle tyndt befolkede Afdale, synes det), hvor man, udenfor Familien, taler næsten oftere, og altsomtiest med større Interesse, med Folk af et andet Maal[2]); slige Maal har gjerne ikke den Ordrigdom, ikke at tale om den selvtillidsfulde Tryghed i Udtrykket, som de nærmest beslægtede Maal i de tætte Bygder, hvor Sproget holdes oppe ved megen forstaaelsesfuld Samtale.

Stundom har jeg, for at spare Rum, brugt et kort Danskt Ord i en nu lidet anvendt Betydning; saasom „Folk“ om Mennesker. Stundom er jeg kommen til at lave Danske Ord, dog vel kun Sammensætninger; saasom „Sammenglid“. Ikke sjelden har jeg slet ikke oversat et afledet eller sammensat Ord, — naar det nemlig af Hensyn til Rum eller af andet Hensyn var anbragt i samme Paragraf som et mindre afledet, hvortil det maatte antages at staa i et klart Forhold[3]); enkelte Gange er dets Betydning kun belyst ved et Eksempel. Jeg vil haabe jeg ikke har viist for stor Tillid til Læserens Forstaaelse.

Mit mangelfulde Kjendskab til Dansken springer vel stærkere i Øinene paa et andet Felt: i min uheldige og vaklende „Retskrivning“. Jeg havde bestemt mig til, med Aasen, at følge Molbech og den traditionelle Danske Retskrivning. Men Molbech er langt fra at være konsekvent og kan ofte ikke fortælle os hvad Former et Ord har. Og neppe engang i Danmark er der endnu nogen fuldt anerkjendt Norm, medens her i Norge Dansken er i fuld Opløsning. „Retskrivning“ af Sproget i Opløsningsproses er en Umulighed. Tvangen under den forældede Molbech blev mig vel for plagsom, og stundom blev vel Hensynet til den traditionelle Skrivebrug ogsaa ligetil glemt. Jeg kom saaledes til, eksempelviis, at sløife Verbernes Fleertalsformer, til at stave med enkelt Vokal, hvor Molbech og Aasen har dobbelt, og — hvad der er det værste — til at være vaklende i min Skrivebrug. Fremmedord er jeg kommen til at stave snart mere etymologiskt, snart og som oftest mere efter Udtalen, det sidste vel især naar de var noget populære[4]).

Ordningen af Betydningerne er neppe altid den heldigste. Den mest konkrete eller legemlige burde jo opføres først; dette er stundom ikke iagttaget, oftest maaske dog, idet Aasen havde fundet Ordet kun i en mere afledet, som det gjaldt at føie sig til.

Med min Gjengivelse af de Norske Ords Lydelse er jeg ogsaa alt andet end fornøiet. Jeg maatte i dette mit „Tillæg“ selvsagt bruge Aasens Lydbetegnelse og forsøge at føre Ordene frem i en „Landsmaalsform“. Det sidste var i de fleste Tilfælde ikke saa særdeles vanskeligt; i nogle faa, hvor jeg fandt det omtrent umuligt eller dog ikke Umagen værdt i Forhold til Rumspilden, lod jeg det bero med at opføre Dialektformen eller -formerne; saaledes oftere ved afledede Ord der stod i samme Paragraf som et „normaliseret“ Titelord. I ganske enkelte Tilfælde har jeg opstillet en „Landsmaalsform“ som var antikere end Aasens, hvor nemlig den antikere Form syntes mig mere sentral for Dialektformerne, eller

---

[1]) Det er gaaet mig saa med Ordet „keik (kjeik)“ ɔ: kneisende, blandt andre. Det findes maaske ingensteds i i Danmark. Danske og Nordmænd synes derimod at have forligtes om det Tydske „kjæk“ (keck; af en anden Stamme, og anden og mindre legemlig Betydning).

[2]) F. Eks. Folk som har havt en møisom Reise over et bredt og høit Fjeld.

[3]) Se p. V, her. Hensynet til Rummet har i det Hele været et maaske vel meget medbestemmende Hensyn ved Udformningen af denne Bog; den skulde blandt andet nødig blive voluminøsere end Aasens.

[4]) Ikke engang i denne Fortales „Retskrivning“ tør jeg forudsætte at der er Konsekvens eller Overeensstemmelse med den i Ordbogen brugte. — At man gjør det til „Retskrivning“ at stave K for C i Romanske Ord der hvor det udtales som K, mens C'et endelig maa beholdes, hvor det lyder som S, er jo snurrigt; men jeg har desværre vist somtid selv gjort mig skyldig i den Brug.

hvor Ordene virkelig lød saa vidt antikt i flere af de bedste Dialekter; f. Eks. „Ver", „Stødl". Ogsaa Ord som i det gamle Sprog havde en Stavelse udlydende paa r med Konsonant foran har jeg skrevet, nærmere det gamle Sprogs Maade, i een Stavelse, lige saa vel som dem paa l og n; flere, som „Vedr n.", lyder ingensteds i Landet tostavelset, og alle de andre lyder i flere gode Dialekter, især i store Dele af Agder, som Eenstavelsesord: „Akr (el. Aagr), Tundr" ligesaa fuldt som „Vatn, Tagl", og hvor de i det øvrige Land lyder med to Stavelser, skiller de sig ved sit Tonetryk og Tonehold fra de som i det gamle havde to: „Hendr" fra „hender v."; Betoningsforskjellen vil, ialfald i den senere Deel af Bogen, være given i Betegnelsesforskjellen „Hendr, Hend'r" fra „hender, hen'der", trods at den etymologiske Deling for Øiet „Hend'r" vel i Regelen ikke svarer til Delingen for Øret, der vel oftest er „Hen'dr (Hæn'dr)". Istedenfor Aasens e som Sammensætningslyd (Magemaat, Skridelaup, Bakkelag) har jeg optaget de tilsvarende mere antike *a* og o (u) der hvor i østlige (og nordlige Maal) lød *a* og o (u) eller nære Farvninger af disse, nemlig i Ord hvis første Stavelse oprindelig var kort og fremdeles i flere, maaske de fleste, at disse Maal er ikke lang; saaledes: „Magahov, Skridodal", men „Bakkebard, Visebok"; jeg har gjort det, ogsaa fordi den Østlandske Vokalveksel af *a*, o (u) og mat e er mig mere velklingende og fordi den hænger sammen med en bedre Bevarelse af Stavelsernes gamle Vægtforhold; i nogle faa Tilfælde vilde ogsaa den Aasenske Skrivemaade lade to Ord i somme af vore finest nyangserende Maal falde sammen til eet; saaledes det Telemarkske „gosaleg" med „gosuleg". Desværre er heller ikke heri den fulde Konsekvens bevaret; den kunde det ogsaa vanskelig, idet Aasens Landsmaalsformer maatte siteres. Om vr se R, p. 579.

Dialektformerne har jeg givet noget mere udførligt end Aasen, især i Bogens senere Deel. Jeg begyndte med at stole paa at Læseren skulde være fra Grammatiken fortrolig med de allervæsentligste Dialektforskjelligheder, f. Eks. den Østlandske (og Trøndske) lovmæssige Veksel mellem e og *a* + o (u) i Endelser, Diftongløsheden i nogle østlige Egne, Forholdet med „bløde" Konsonanter i nogle sydvestlige Kystegne osv. Men Tilliden blev ikke retfærdiggjort. I Bogens senere Deel er Udførligheden derfor bleven endnu større.

Denne Mangel af Konsekvens vil dog ikke, haaber jeg, i denne Bog, ligesaalidt som i Aasens (se hans Fortale p. IX), medføre alt for mange Misforstaaelser, ialfald vel ikke den, at hvor Dialektformer ikke er anførte, er den opstillede Landsmaalsform den eneste faktiske. Angivelsen af Former vil derfor for mange Ords Vedkommende synes Nogle for vidtløftig, medens den for næsten alles synes mig vel knap. — For Resten maa jeg om Betegnelsen af Bøiningen henvise til Aasens Ordbogs Fortale p. X og selvsagt hans Norsk Grammatik. Heller ikke jeg har opført Fleertalsformer hvor disse er de regelmæssige, og ikke Verbalbøiningen hvor kun den ene, A-Bøiningen, var lydligt mulig, som i „tintra".

Lydbetegnelsen er i det hele Aasens. Jeg har dog indført to Tegn til: et ǎ for Mellemlydene mellem *a* og *æ*, og et, rigtignok meget mangetydigt, ǒ for Brimmelen af Mellemlyd mellem et „aabent" o (o') eller et *aa* og et ǎ foruden for flere Lyd nær ind til Siderne. Jeg har ogsaa brugt mindre Skrifttegn for korte Vokallyd som var Dele af enslags Diftong, og undertiden for Glidelyd over til en anden Lyd, eller til sammen med det større Tegn at give enslags Mellemlyd; saaledes ^{e}u, ^{ø}u, øø^{v}, n^{i}, ^{b}j osv.; streng Skjelnen mellem f. Eks. eu og ^{e}u er mangesteds undladt og svarer heller ikke til Egnenes, om end maaske til Individernes, Tale[1]). Og saa brugte jeg Bogstaver satte i Parenthes inde i Ordet til at faa sagt, at den parenthetiske Lyd hørtes paa nogle, men ikke paa alle de Steder, der var angivne som Ordets Brugssteder. Et parenthetisk Bogstav i et Titelord skulde sige, at etymologiske eller andre Grunde kunde gjøre det berettiget. Ad disse Veie er der fremkommen en omtrentlig Lydgjengivelse. En som tilfredsstiller Phonetikens Fordringer lod sig

[1]) Man vil see at jeg har nærmet mig lidt til den af Professor Joh. Storm i Norvegia opstillede og begrundede Lydskrift for de Norske Bygdemaal. Men Hensynet til at min Bog var et Tillæg gjorde den væsentlige Bibeholdelse af den „grovere" Betegnelse nødvendig.

ikke tilveiebringe, endog blot af reent rumlige Grunde. — Heller ikke i denne min Lydbetegnelse er der fuld Konsekvens. I den senere Deel af Bogen er der gjort Forsøg paa mere udført Angivelse, end i den tidligere, hvis Redaktion og Trykning ligger Aar tilbage i Tid.

„Landsmaalsformen", „Normalformen", den hvori Bygdemaalene skulde mødes[1]), er, som sagt, her for det meste opstillet efter de samme Betragtninger som Aasens. Jeg har dog ikke kunnet bekvemme mig til at gjenoptage Endelser som overalt i den Norsk-talende Deel af Landet var døde. Jeg skriver saaledes ikke *ad*, *ade*, *at* og *et*[2]), hvor den nuværende Mangel af Konsonanten netop er et af de Mærker, som jeg, med Professor Lundell, anseer for allermest skillende mellem Norsk og Dansk. Et fastslaaet *ad* i Adjektiv kan ogsaa blive misvisende af den Grund, at det endnu meget ofte er umuligt at afgjøre, om Adjektivet tidligere har endt paa *ad*, eller om paa *a* (i), eller om det har været en Genetiv, altsaa endt paa *ar* eller paa *a*. Afledningsendelsen *an* bruger jeg; N'et høres paa flere Steder.

Medens det ikke er historisk sikret at der er blæst varigt Liv i døde Bøiningsendelser[3]), er der ingen Tvivl om at døde eller skindøde Stammelyd i flere Sprog er kaldet til Liv igjen. Jeg har, med denne Erfaring for Øie, beholdt adskillige lidet hørte Stammebogstaver i min Normalform. Jeg har, med Aasen, beholdt d og r i Ord hvor det er stillet som i „Raad, Vida, vada, Vedr, knoda, Slede, Korn, Jern". Men ogsaa af andre Grunde. Disse Stammelyd er fremdeles levende i nogle ganske gode Maal; d i store Dele af Søndmør og Nordfjord, og i Ord af Formen „Vida, vada, knoda, Slede" i Trøndelag, desuden i endeel Afledningsord og Sammensætninger udover ret store Bidder (som i Godmenne, Godveer, godna"); r lever foran n i „Jarn" i meget store Dele af det Sydøstlige og det Nordlige, i andre Ord i mindre Strøg; rn i alle Stammer i Skikkelse af dn i en meget vid sydvestlig Landsdeel. Og saa syntes det mig at være en, omend kanske liden, Binding for Forestillingen, at nære Stammeslægtninge — og Betydningsslægtninge — bevarede den størst mulige Lighed for Øiet (og Øret), — saaledes „Raad" og „raada" med „raadig" som næsten overalt har lydeligt d, „Tid" med „tidig", „Vedr" med sine Afledninger „Vede-" i Søndmør og Nordfjord, osv.[4]) — Betegnelsen „(ud)døende", som enkelte Gange har smuttet ind, om Gloser, er uheldig; om Levedygtigheden af et enkelt Ord kan der intet sikkert siges: man har jo i flere Sprog nok af Eksempler paa hvorledes døde eller skindøde Ord er „fødte paany". Derimod kan det visstnok trygt spaaes: enkeltstaaende Bøiningsformer, slige som de Totn'ske, „i Hugun", „(u)ta Tyrin", har liden Fremtid; de er i bedste Fald „levende Forsteninger"; Bøiningsformer vil i Længden have Analogier at støtte sig til, eller udvikle dem, — og dette sidste er vel omtrent utænkeligt om de nævnte.

De Eksempler jeg har givet paa Ordets Anvendelse er alle givne i Dialekt, den Egns som er nævnt efter Eksemplet; og hvis ingen er nævnt her, saa i den Egns som er nævnt først af Brugsstederne; ofte vil dette være alle de nævnte Egnes Maal. Det havde faldet

---

[1]) Betegnelsen „Generalnævner" som har været meget yndet er misvisende vid: en Generalnævner skulde jo alle Nævnerne gaa op i, og et „Landsmaal" maa dog sætte sig ud over en Deel af Bygdemaalenes gamle Former og Forhold; Maalenes „største fælles Maal", som jeg har været fristet til at bruge, er for snæver en Betegnelse.

[2]) Jeg bliver nødt til at ignorere det Sydligste af Smaalenene hvor man, som i Bohuslän, har de Danske Former, „Huset, Fjellet"; medens man siger „han gjekk (gikk) aa sjangla, har sjangla, fullstappa mæ Stry" (maaske nogensteds „har sjanglat"?). De Norske Maal, især nogle af de indre omkring Langfjeldene og de vestlige er i høi Grad vokalsk udlydende. Dansken klinger os, trods sine „bløde" Konsonanter, noget haard og tør. Der er jo flere Ting som virker hertil, ikke blot disse T'er, især naar de nærmer sig til ts, (f. Eks.: omtrent „Tsingets"; „tsi", Tydsk „zehn"); der er ogsaa Dansk Stødtone, Fattigdommen paa Diftonger, rn i Endelser m. m.

[3]) Det Nygræske Eksperiment, som belemrer Skrift, Skole og „dannet" Tale med et Utal af døde Gammelgræske Endelser, er saa nyt at det ikke kan siges at være godkjendt af Udviklingen. Et stort Aandens Veir af en Forfatter blæser vel bort engang al den døde Stas.

[4]) Det meste af dette er paavist af Aasen; saaledes i Gramm., p. 363 og fl. St.

meget lettere at give Exemplerne i „Landsmaalsform". Men det syntes mig at Ordet ved at føres frem i sin sædvanlige Dragt og de sædvanlige Omgivelser fik mere Gjenkjendelighed og Liv, særlig da for dem som havde det i Hjemmebrug. Desuden bidrog Ordbogen herved Sit til Dialektkjendtskab. At faa alle Exempelets Former til at svare nøiagtigt til Stedets Tale var et møisomt Arbeide, og har vistnok ikke altid lykkedes mig; dog tør jeg haabe at det Ord som skulde belyses altid er givet i rigtig Form og Anvendelse. Det er nemlig langt fra at alle Exemplerne er fremkomne spontant under Samtale, — selv ved saadanne havde jeg ikke altid den Tryghed at den Talende brugte fuldt ud sit Maal. Ikke faa af dem er lavede, af Meddeleren, naar han forstod at Ordet trængte til at komme i den levende Tales Lys.

De gjerne ved Slutningen af Paragrafen foretagne Sammenstillinger med det gamle Sprogs Ord — hvilke jeg har strævet paa Aasens Maade (se hans Fortale p. XI og XII) — og med beslægtede Sprogs og Dialekters, har jeg gjort efter Aasens Prinsiper. Flere af de nulevende Norske Ord har jo ikke noget tilsvarende i hvad vi kjender af det gamle Sprog, der endog af stærke Verber havde færre end det nulevende, trods at dette har mistet ikke faa af de gamle [1]).

De Ord hvormed et „jævnfør" opfordrer til Sammenligning er ikke dermed nødvendigviis betegnede som stammebeslægtede, men ofte kun som beslægtede i Betydning, i Anvendelse eller i Lydudvikling. — Henviisningerne vil maaske stundom volde Vanskelighed, især derved at det henviste Ord ofte er givet en Form og en Plads, som ikke ganske svarer til dets Udtale, men den, hvorunder den med Landsmaalsbetegnelsen opvante Læser i Regelen vilde søge det; saaledes „Regnsmaug", trods at Udtalen snarere er „Rængnsmôug(hw)". — Stedsnavnene er i det væsentlige strævne efter Egnens Udtale, undertiden med nogen Tillempning til den gamle Form.

Benyttelsen af denne Bog sammen med Ivar Aasens, hvortil den er „Tillæg", vil blive noget møisom. Man vil have fire Steder at slaa efter paa for at faa den nu bogførte Rede paa Ordet, idet begge Ordbøger har „Tillæg og Rettelser". En Trediemand vil i en Fremtid vide at sammenarbeide de to Værker, rette paa de Mangler som maatte være der, og indarbeide i det Sammenstøbte, de nye Oplysninger der, som før antydet ved Omtalen af dette Materiales Tilveiekomst, visselig imidlertid vil have strømmet ind.

---

[1]) Slige nye stærke Verber er, foruden de af Aasen p. XII og i Gramm. p. 208. 209 nævnte, følgende: nekka (nakk; jf. nøkka, A.), glekka (glakk, = kløkka), snøgga (snogg), gnava (gnoov; jf. G. N. hnafa), sikja (seik), smikja (smeik?), diga (deig?), spita (speit), grjosa (graus), krjuka (krauk), spruta eller sprjota (spraut), njupa eller nupa (naup), snypa (snaup), snyta (snaut), smyta (smaut), y (au), gny (gnau), yrja (aur), knysja (knaus), krysja (kraus), knyta (knaut), stri (strei). Nogle af disse har saa mange Slægtninge, at de synes at have nogen Ælde, saasom: gnava, sikja, grjosa, krjuka, sprjota, n(j)upa, snypa, snyta, smyta; andre Former er sandsynligviis endog temmelig ferske Nydannelser, som: aur, gnau, knaus, strei. Der er i det hele, synes det, især i Østlandet og Telemark, en voksende Smag for dette Slags Analogi-Dannelser, som jo heller ikke er fremmede for Dansken (jage jog, tvinde tvandt, lyde lød, betyde betød; hos unge Nordmænd, som skal fare med at skrive Dansk, ofte Imperfektet „knød" af „knytte").

I Oktober 1895.

Hans Ross.

Betegning af Udtalen m. m.

En dobbelt Vokal bagved Ordet betegner, at Vokalen har den almindeligst bekjendte lukte Lyd; saaledes: ee, ii, oo, uu, yy (det samme som é, í, ó, ú, ý). En tilføiet Vokal med en Toddel bagved (') betegner derimod en anden og mere aaben Lyd; saaledes: e', i', o', u', y'. — E i Endelser skulde betegne den matte (indifferente, uartikulerede) ŏ-lignende Vokal, som ogsaa er der i Danske Endelser, „stumt e"; men i mange, især vestlige, Dialekter vil dette „e" nærme sig til ee eller i'; i mange, især østlige, er denne Endelse i visse Forhold „i", her oftest betegnet „i". — Om Tegnene ă og ŏ og Bogstaverne af den mindste Skrift, se Fortalen p. XIII. — ghw eller wgh betegner de Mellemlyd mellem „w" og aandende „g", som høres temmelig vidt til begge Sider af Røros. — hl er Fællesbetegnelse for de mange, til det sydlige Norges tl og sl svarende, stemmeløse (blæsende) L-Lyd, som høres i Størstedelen af Landets nordlige Halvdel — omtrent fra Jøstedalsbreden og Midten af Indsøen Mjøsa — desuden i Vest-Hallingdal, og som af Ivar Aasen betegnes som lignende ltl, ltj eller lsch. I Hallingdal og fl. er Lyden væsentlig et stemmeløst L (hl: „ruhle"), andre Steder Søndenfjelds omtrent shl („rushle"), i Nfj. (Breimn) omtrent hlkj („ruhlkje"), i Sfj. (Jølstr og flere), næsten (h)lsh eller lsj („rulshe") osv.

Tegnet ' (f. Eks. Hend'r, Bøk'o, p. 941) betegner at den forangaaende Stavelse har den stærke Betoning (Stødtone, Eenstavelses-); det siger desuden at et følgende l, m, n, r er Vokal + Konsonant, altsaa danner Stavelse; se Fortalen p. XIII. Tegnet ` (f. Eks. hen`der, Boo`koo, p. 941) siger at Forstavelsen har den svagere Betoning (stridende, Tostavelses-). Parenthestegn ( ) omkring Bogstaver i et Ord betegner at de parenthetiske Bogstaver høres eller tør høres inden det nævnte Omraade.)(betegner at Ordene er Betydningsmodsætninger. ∞ betegner at Ordene rimer sig; > at Ordet i Vinkelaabningen er en ældre Form. — ? foran et Titelord betegner Ordets Tilværelse som usikker (ikke fuldt konstateret); ? andensteds betegner den nærmest foregaaende Udtalelse, om Normalform, Kjøn, Betydning osv., som usikker. — * foran et Ord betegner Ordet som en opkonstrueret, men ikke forefunden, ældre Form.

Et tilføiet „gj" eller „kj" betegner, at det foregaaende „g" eller „k" i mange Dialekter har den blødere Lyd.

Lydbetegnelsen „aa" er her beholdt, for at der ikke skulde blive nogen stor Afvigelse fra den tilvante Skrivemaade. I de faa Tilfælde, hvor Ord med tredobbelt a (aaa) forekommer, er dette at betragte som aa·a (åa). — Ved Sitater i fremmede Skrifter kunde „aa" betegnes ved â eller á (å).

Betegning af Verbernes Bøining.

Et efter Verbet tilføiet „r", „er" eller „ar" betegner Endelsen i Præsens; den anden Form, efter „r" og „er", angiver Imperfektum. Saaledes betegner:
„r, dde" — ved saa: saar, saadde;
„er, de" — ved døma: dømer, dømde; — ved vigja: vigjer, vigde;
„er, te" — ved lysa: lyser, lyste; — ved søkja: søkjer, søkte;
„er, e" — ved senda: sender, sende; — ved rista: rister, riste.
„ar" — ved hata: hatar (Imperfektum „hata").

Formen „er, e" finder kun Sted, naar Endelsens „d" eller „t" falder ganske sammen med et foregaaende „d" eller „t" og altsaa ikke kan høres; f. Ex. hender, hende (for hend-de); fester, feste (for fest-te).

I Stedet for „er" og „ar" har mange Dialekter kun „e" og „a".

Henvisning til Skrifter.

Bugge. Gamle norske Folkeviser, samlede af Sophus Bugge, 1858.
Cleasby. Cleasby og Vigfusson's Icelandic-English Dictionary.
Dipl. Diplomatarium Norvegicum.
Fritzner. Ordbog over det gamle Norske Sprog af Dr. Johan Fritzner, II Udgave.
Grimm. Deutsches Wörterbuch von J. und W. Grimm, 1854 flgg.
Hallager. Norsk Ordsamling af Laurents Hallager.
Jonsson. Oldnordisk Ordbog af Erik Jonsson, 1863.
Landst. Norske Folkeviser, samlede af M. B. Landstad, 1853.
Molbech, Dial. Dansk Dialekt-Lexikon, ved C. Molbech, 1841.
N. L. Norges gamle Love.
Rietz. Ordbok öfver Svenska Allmogespråket, af J. E. Rietz, 1867.
Rydqvist. Svenska Språkets Lagar, af Johan E. Rydqvist.
Weigand. Deutsches Wörterbuch, von Fr. L. K. Weigand, 1860.

De Svenske Ord er anførte efter Dalius Ordbog; de Nedertydske for det meste efter Bremisches Wörterbuch, Sprachschatz der Sassen bei H. Berghaus, Mittelniederdeutsches Wörterbuch bei Schiller und Lübben, Westvlaamsch Idioticon door L. L. de Bo. Ord af Svenske Dialekter efter Rietz, Noreen, Lundell og fl. mest i „Svenska Landsmålen", Linder's og flere Andres akademiske Afhandlinger. Ord af Danske Dialekter mest efter Molbech, Kalkar (Ældre Dansk), Rietz (Syd-Sverige), Feilberg og Varming og Lyngby (Jylland). Ord af Engelske Dialekter mest efter Jamieson's Dictionary of the Scottish Language (1867), Worcester's Dictionary of the English Language. Shetland's og Orkney's efter Edmonston, Phil. Soc. 1866. De Angelsachsiske (Old-Engelske) Ord mest efter Bosworth's Compendions Anglo-Saxon Dictionary (1860). De Gothiske Ord efter Heine's Ulfilas (1878).

Forkortninger.

A. betegner at de(t) nærmest foregaaende i Anførselstegn anbragte Ord er Sitat efter Aasens N. O. „—“ er somtid udeladt.
adj. Adjektiv, Egenskabsord.
adv. Adverbium, Fyldningsord.
Alm. Almindeligt.
Ang. Angelsachsisk ɔ: Old-Engelsk.
Berg. (eller: B. Stift): Bergens Stift.
bst. Form: den bestemte Form.
Busk. Buskerud.
Christie ɔ: Christie: Norsk Dialectlexicon; se Fortale p. VII.
conj. Konjunktion, Bindeord.
D. Dansk.
Dal. Dalane, Landskabet mellem Jæd. og Li.
Dial. Dialekter, Landskabsmaal.
d. s. s. det samme som.
Eng. Engelsk.
f. femininum, Hunkjønsord.
Fl. Flertal. — fl. flere.
Fr. Fransk.
Gbr. Gudbrandsdal.
Ght. Gammel Høitydsk.
G. N. Gammel Norsk.
Goth. Gothisk.
Gul. Guldal.
Hall. Hallingdal.
Hard. Hardang.
Hedm. Hedemark.
Helg. Helgeland.
H. O. Hallagers Ordsamling.
Holl. Hollandsk.
I. Indre; f. Eks. ISogn.
Imperf. Imperfektum (Fortid).
Innh. Innherad (i Throndhjems Stift).
Indr. Innerøya.
Isl. Islandsk.
jf. jævnfør, mærk til Sammenligning.
J. G. Jensens Glosebog af 1646.
Jæd. Jædren.
Konj. Konjunktiv, sluttende Maade.
Kvin. Kvinesdal.
Lat. Latinsk.
Li. Lister Fogderi.
Lof. Lofoten.
Ma. Mandal Fogderi.
m. masculinum, Hankjønsord.
Mht. Middel-Høitydsk.
n. neutrum, Intetkjønsord.
Namd. Namdal.
Ndm. Nordmøre.
N. Nordre; f. Eks. NRyf. ɔ: Nordre Ryfylke; NSv. ɔ: Nord-Sverige eller Nord-Svensk.
Nfj. Nordfjord.
Ned. Nedenes Fogderi.
Nhl. Nordhordland.
Nordl. Nordland (Helgeland, Salten etc.).
Nt. Nedertydsk.
Num. Numedal.
num. numerale, Talord.
Ork. Orkedal.
Oslo ɔ: Egnen om det Inderste af Oslofjorden.
pl. pluralis, Fleertal.
pron. Pronomen, Paavisningsord.
præp. Præposition, Forholdsord.
Præs. Præsens (Samtid).
Rbg. Raabyggelag (med Sætesdal).
Rog. Rogaland ɔ: Ryf. Jæd. og Dal.
Rom. Romerike.
Romsd. Romsdal.
Ryf. Ryfylke.
Sammens(s). Sammensætning(er).
s. d. see dette Ord.
Sdm. Søndmøre.
Sfj. Søndfjord.
Shl. Søndhordland.
Smaal. Smaalenene.
S. Søndre.
St. Steder, Egne.

Stjør. Stjørdal.
Subst. Substantiv, Navneord. Ellers betegnet med m. f. og n.
Svein. Sveinongssons Ordsamling, se Fortale p. VI og VII.
Sv. Svensk.
Sæt. Sætesdal.
SætB. Bygland i Sætesdal.
SætV. Valle i Sætesdal.
T. Tydsk.
Tel. Telemark.
Trondh. Søndre og Nordre Trondhjems Amter.
v. a. verbum activum (med Objekt).
v. n. verbum neutrum (uden Objekt).
Vald. Valdres,
V. Vestre.
Vestf(old). Jarlsberg og Larviks Amt, med Lier, Eiker og Sandsvær.
v. Verbum, Gjerningsord.
Wille. Willes Ordsamling, se Fortale p. VI.
Y. Ydre.
Ø. Østre.
Østerd. Østerdal.
Østl. Østlandet ɔ: Egnene fra Oslofjordens Munding til omkring Midten af Mjøsa.

A.

abaakt, abækt se avbaagt, avbægt.

abjona se avrjonast.

Abæl(e), Abøl, abøle se Avberda.

„**Adel** m. 1) Kjerneved i Træ. Udtalt: Adel .. Al." A. Ogsaa Ail'e, Sæt, og A'le, Rbg. Ned. Ma. Al og Hal, Fosn. I Østerd. og Gul. bruges „Hala" og „Haalaa" om fortørret Kjerneved. Se Hale, Turrhale. — „3) I Formen Adels, omtr. som: ægte." A. Ryf. Li. „Ein Adels Slarv, eit Adels Beist". Jf. G. N. adaltroll. Det samme udtrykkes ved A'le. BTel. Sæt. Ned. Ma. Li. Ein Ale Gast, en Erke-„Gast", en voldsom og larmende Karl („Basse"); Ale Brand, tung, svær og lang Karl; Ale Slurk, omtr. d. s.; Ale Slarv; Ale Beist, et Erkebest; Ale Bjørn, rigtig en Bjørn, en stærk, uforfærdet, haardhændt Karl, og fl. Ogsaa „Aligast'," Tel. Og Aale, Ned. I Sv. Diall. al: „en al stojare", Rietz. — Dog jf. ala, Aledyr osv. — 4) I Udtrykket: fraa Adels Tid, fra Arilds Tid. Rbg. Li. Sogn, Valdres. Dette hedder ogsaa: „Fraa Arals Ti". Se d. — „adelgod, adj. adelrik, adj. om Træ". A. Sæt.: aile-. Rbg. Ma og Li: ale-.

adeleg? adj. og adv. ægte, erke-, tilgavns, Rbg. (Iveland). „Ein aele Brand, ein a. Slust, ei aele Fille; aele stygg, aele gott". Usikkert. Jf. Adel (ædeleg, „eit ædele Spir", et stort Særsyn, Shl.)

adelvida adj. bestaaende af, eller rig paa, Kjerneved, „Adel". Ryf.: alveea.

adlen adj. = adelvida. Sæt B.: alen (vel ogsaa ailen); Ndm. og Fosn: alin, halin. „Alne Planka(r)".

affre (Hall.) se attved.

afla v. n. = attra 3). Hall. (Krødsherad, ikke „tykt" L). „Han afla paa Handeln". Af G. N. aftra.

Ag, Tvivl. Beraad med sig selv. Østerd. (Lille Elvdal, Tynset). Kun i: i Ag'n. „Baaraa i Ag'n om aa gjaaraa de". Bestemt Dativ f.? Se aga (ar 4). — „Vera i A'(g)je", d. s. Voss. Dette ser ud som ubestemt Dativ af „Ag n. Slingring", A. Nordl.

„**aga** (1) v. n. (agjer, agde), slingre". A. Nfj. „Agande full", beruset, saa man raver; Nfj. Hall. Og: agende (adv.) full. Hall.

aga (2) v. n. (agjer, agde), kvalme. Ryf. (Suldal, Tarvastad), Shl. Nfj. (Davik, Stryn). „Dæ ligg' aa agje nefør Brøste (Bringenne)". Snarest eet med foreg., idet Kvalmefornemmelserne er „væltende", slingrende, dreiende. Saaledes med samme Bet. „tjegla", Nfj. Ogsaa, ved Smitte fra aga (ar): „da staar aa aga før Brøste". Shl. Jf. øgia (Gbr. A.) og Sv. Diall. ågla, vämjas. — Hertil: Agje m. Kvalme. Ryf. Nfj. Sogn. Jf. (?) G. N. agi Forstyrrelse, Uro. — Aging f. Kvalmning. Ryf.

aga (3) v. n. (agjer, agde), mylre, vrimle, Ndm. Fosn, Romsd. Gbr. Ork. Østerd. Infinitiv: aga, Ndm. Fosn; age, Romsd.; aagaa, Ork. (Meddal, Rennebu), Gbr. (Lesja, Lom, Vaagaa); agje Østerd. (Tynset; meddelt). Præsens Ind.: agje, Ndm. Romsd. Ork. Østerd. eg og æg (æk), Ndm. Gbr. Imperf.: agde, agd', Gbr. Romsd. Ndm. Præsens og Imperf. Ind. sjelden: aagaa, ved Sammenglidning med aga (ar); Gbr. Ork. og fl. Det glider sjeldnere sammen med „aka"; saaledes i Vaagaa: aagaa? æk, agde. — „D'æ saa fullt mæ Ræin, at dæ æg værre umkring æille Hõuge"; (Lom). Maaske samme Ord som begge de foreg. Jf. ida (aadaa) ɔ: hvirvle og vrimle.

„**aga** v. a. (ar), 1) skræmme". A. aagaa (aaghwaa), Østerd. og fl. 3) ægge, stimulere. Tel. Larvik, Follo, Rbg. „Han sat aa aga seg upp (te Sinne)". „Aga upp Hestn". aagaa, Østre Tel. 4) „aaghwaa se", være i bekymret Beraad med sig selv, betænke sig. Østerd. (Tynset, Lille-Elvdal). „Han gikk aa aaghwaa se saa længe te de vart for sængnt". Se Ag f. Jf. Sv. Diall. „agas, vara orolig".

agakøyra v. n. kjøre vildt, kjøre grassat. Hall. (Aal): „kjøre". Til foreg.

agalaust adj. n. og adv. umaadelig, overvættes. Berg. Jæd. „a. stort; a. sælt".

agamykjen adj. respektindgydende. Hard.

agda adj. og adv. dygtig (i flere Bett.), prægtig, storartet, udmærket. Gbr. (Vaagaa, Lom, Skjaak). „Ein agda Kar". „Fiskn æ agda idag te biite". „D'æ agda mæ Fisk". „Hestn æ agda go".

„Age m. 1) Frygt". A. Vald. „Eit Aga Beist, ein Aga Fant". Jf. sjølvaga. 4) Myndighed; Kommando. Sæt. „Ho fører ingjen Agji; Geutn heve Agji yv' æ"; Sæt B. Aaghwaa, Østerd.

„ageleg adj. vældig, imponerende". A. Sæt. Ma. aagaaleg, Ø-Tel. og fl.

agende adv. slingrende, se aga.

„agesam adj. farlig osv." A. 2) omsorgsfuld, bekymret. Stjør.: aagaasam.

Agevedr n. tvivlsomt Veir, snart overskyende snart klarnende. Sdm. (Hjørungfjord, Øyrskog): Ageveir og -veer (ikke: Agje-). Maaske til aga, slingre; skjønt G tyder paa (ar).

agga v. n. være ængstelig bekymret for; frygte = aggast. Hall. (Aal). „E agga, han kjæm kji. E agga so før'o". Jf. Agg.

agger, aggu, se avgu, avig.

Agje m. Kvalme, se aga (2).

Agle, Agal m. se Aakorn.

Agn n. Gran, Smule. VAgder. — agneliten adj. bitte liden. Li. agnekonnsliten d. s. VAgder. Avner hedder her Ogn (af hvilket disse Ord dog vel er fremgaaede, se d.).

Agnbeite m. Regnorm som Mading. VAgder. Ogsaa Agnbeit m. (—t, og —d). VAgder. „Grava Agnbeite". Se Beite m.

„Agnfall n." A. Nfj.

Agnsaks n. og f. liden Kniv til at aabne „Agnskjel" med. Namd.

Agnsøyla f. Regnormens Excreter. Tel.

Agntofta f. næst-bageste Tofte i en firetoftet Baad. Sfj. (Bremang).

Agnungje m. = Agnbeite. Nyf.

„Agt f. 1) Agt". A. — 3) Forsæt, Hensigt, Plan (som i D.). Ma. og fl. Se agtast. „Agtæ kjæm' kje alti i Pungjn".

agtast v. n. have til Agt, have i Sinde, agte. Tel. Ma. agta seg = etla seg. Se agta. A.

Agtarkorg f. stor Kurv til at bære Kvægfoder i. NGbr.

ai Interjektion, som er Udtryk for især Smerte og Kjælenskab. — ai ai! forskrækket (smertefuldt) advarende og borttruende. „Ai ai, kom ikkje der!" Ma. og fl. — Hertil aia v. n. (ar) sige „ai". „Aia aa skrika"; Sogn og fl. Se ogsaa haia. — ai ei int. for dyb, smertefuld Beklagelse. Tel. og fl. Ogsaa „a—jei", „aa jøj"; se „eia". A.

Aile, ailen se Adel, adlen.

„aka v. a. og n. 3) glide paa Kjelke". A. haka; Vestfold (Lier, Sandsvær). — Ogsaa: glide frem overhovedet, skride sagtelig fremad. Ndm. Romsd. „Aama ek". „Fiskjn ek (og æk) ne igjønaa Elva". — Former: aakaa (aa). Trondh., hvilket ogsaa kan være oka, se dette; eka (og æke), ek, ook (og eek?), ekje, Røros, Østerd.; æke (ekje?), æk, akte, akt, Romsd. og fl. „Fiskjn akte". — eka seg (eke, ega, ege), ekar (og ege), eka og akte (og ekte), eka og akt (ekt), i Gbr. (a, a), Rbg. YSogn, Ma. Ned. ved Siden af „aka seg", om at skyde sig, vrikke sig, smaat frem eller til Siden. — Hertil: eken adj. tilbøielig til at arbeide sig til Siden, om Baad og Slæde og a. Ned. („egen").

Aka f. 1) Agen = Aking (Aka-ing. Østl. mangesteds). Hall.: Aku. „Han sætte tee ei Aku". 2) Agebane = Oka, Slod. Hall. „E saag Aku ette 'o". 3) „ei go Aku, fæl Aku", om noget overordentligt, overvættes = Vufar, Kjøle (f.) Hall. „Han fekk ei fæl Aku", dygtig Irettesættelse, Udkastelse og dl.; eg. Befordring = Køyr.

akla v n. = afla, attra. Vestfold (Hov).

Aks n. 1) Odd af Bor, Sneppert, Vile og lignende Redskaber. Nfj. Ndm. Østerd. Navaraks. 2) et djervt, livfuldt, kraftigt ungt Væsen; især om halvvoksne Piger. V- og ØTel. Østerd. „Ho æ litee, men d'æ slikt eit Aks, de vesle som æ". „E Aks te Kar", n. (f.?) Stjør. se A. Jf. Snerpa. 3) Nøglekam. NGbr. f. i Hedm. SGbr. — „Aks n. Aks", A. er f. i Hadeland, Hedm. SGbr. Hedder Oks f., Fl. Ekse, Sogn (Vik).

Aksdos n. Aks og Aksestumper paa Logulvet efter Tærskningen, eller afdrysede af Læsset. „Aksdöss" (som „Aksböss" ɔ: Bos). Hedm. Hadeland, Land. Til dysja, drysse.

Aksdrose (o') m. omtrent d. s. Gul.: -draasaa.

Aksele og Aksel? m. (og n.), a) Tværtræ imellem Medernes Forender = Veginde; b) sjeldnere: Tværtræ mellem de faste Skagler = Skaakaraas. Innh. Namd. Former: Aksaalaa m. (Skaun); Aksæl n. (Stod, Beitstad, Sparbu); Aksöl n. (Indr.); Aksil m. (n.?), Namdal (Overhalla). „Saalaa" ɔ: „Sele", er i NTrondh. Bøilen øverst paa „Hyvret". NSv. Diall. aksål m. og axan f. d. s. Jf. G. N. öxull, Akse.

Aksknupp m. = Aksdos. Østl. Se Knupp.

„aksla v. a. 2) aksla seg, trække paa Skuldrene". A. aksla seg (til), vride og løfte Skuldrene udfordrende eller opmodende sig. Tel. Rom. Smaal. Totn. æksle se, d. s. Hall. uksle se d. s. Follo, Oslo. Se uksla. 3) v. n.: „aksla paa", skride meget rask frem. Jæd. 4) v. n. „aksle paa ein Ting", løfte paa den, prøve at løfte. Vestfold. — Aksling f. det at „aksla seg". „Æk(h)ling", i Hall.

Aksl(e)bla(d) n. Skulderblad. Ndm.

Akslebot (oo) f. Armhule. Hall. (Nes). Jf. Hombot, Knesbot, Olbogabot.

Aksl(e)fjøl f. Skulderblad. Østerd. Gul. Stjør-

akslegruv adj. krumskuldret, med fremoverbøiede Skuldre. SBerg.: akslagru(v).
Aksl(e)knoke m. Skulderbladets bageste og nederste Fremspring. Ndm.
Aksl(e)skuldra f. Skulderblad. Ndm. (Tingvoll, Rindal), STrondh. (Meddal). Jf. „Skuldra ɔ: Flyndre“, A.
Aksmod (o') n. = Aksdos. Trondh. „Aksmar, -maa, -ma“. Se Mod.
Aksskrik(ja) f. en Fugl = Aakrlo, eller = Kornskrikja, Garrulus (glandarius). Namd. SHelg.: Akskriik(j), bestemt: -„kja“. Bruges ogsaa om mundhvasse, umedgjørlige Kvindfolk. Vel for Aks-skrik(ja) eller A(a)kr-skrik(ja).
Akstros n. affaldne Aks. Vald.: „Aksetrøs“; Stjør.: „Akstraass“. Se Tros.
Akstveg m. Vei for Skovdrift. Nhf. Om Markvei for Kjørsel af Hø og Korn; Dal. Se A.
Aksul m. Akse. Vestfold (Hov; sjelden). G. N. öxull.
akvar ad. bly, undseelig = aakaar. STrondh. (Updal, Rennebu). Maaske til var.
„ala v. a. (el, ol, alet) fostre“. A. — Infinitiv: æla, Ndm. (Rindal), YNamd. SHelg.; æle, Røros. Supinum: aale, Ndm. Perf. Part.: aalin, Ndm., elen (ee) Nfj. og fl. 3) lokke med Madding. Gbr. Romsd. Ndm. Trondh. Helg. „Ala Fiskjn te se(g) mæ Fly“. „Ala Geita te se(g)“. Ogsaa: „ala Sinne te seg“ ɔ: fodre sin Vrede, blive stadig vredere. Nhl. „Ala se(g) Si[...], d. s. Sogn. 4) ala seg, gjøre sig til[...]e. Ma. 5) „ala seg inn paa ein“, [...] Kiv. Nhl. 6) v. n. udvikle sig til [...]dende Liv, formere sig. Nhf. Li. „Dæ [...]le svært no i Sjøn“. „Dæ yre aa ele [...] adde Kanta (mæ Loppe)“.
Ala f. se Arda.
„Alda f. Bølge“. A. Al[...] holdigt D), Salten; [...] Helg. Add' (jodgar'n“, Navn paa en [...]l', Namd. „Alle-[...]ke Skjær i YNamd. — Olde, Nfj. (Selja, [...] Davik), Sdm. (Vanylven); Olla, Nhf. [...] Sæd. Hard. (Røldal); Olle m. Dal. Li.
Aldedrag m. Havet[...] Gaaen i store Bølger, Rulling. Namd.
alden adj. om H[...]t: gaaende med Aldedrag. Namd.
Ale n. Tillægsb[...] Nhf. — alen se adlen.
Ale Brand, Ale [...]ast og fl. se Adel.
„Aledyr n. Dyr, [...]m skal opfostres“. A. 2) frugtbart og li[...] kraftigt Dyr, især Hundyr, hvis Afkom ma[...] lægger til; Avlsdyr. Saaledes: Alemer[...] Aleku, Alesaud, Alekjetta. Nhf. Helg.
Alemus' f.? m. [...]høit Lune, Oplagthed. Ma. Nbg. o. fl. [...] i: „J sin (min osv.) A.“ Ogsaa: Alem[...] og, sjeldnere, Alemusk. Ma. Nbg. [...] aa Betoningen mistænkeliggjør dem[...] fremmede. Se Allo. „Aligast“ kan [...] neppe skilles fra Ale-Gast.

Se derfor ogsaa Ale (Adel) og Mus (Kjesmus, Osmus), Must og Musk (ɔ: Stof, Kraft, „To“ og dl.) — Al(l)emusk, Larm, Spektakel. JSogn.
Alføa f. det lille Rum forud og agter i Baad, mellem „Fotstøda“ (Rong) og „Bot“. Namd. Helg. Ordet er kjendt flere Steder, men synes ingensteds hjemligt.
alka v. n. søle, svine. Ma.: aalka. „a. mæ noke“, især føre smudsig Tale. — alkande adv. „a fudle“, fuld som et Svin. SBerg. Se følg. (Jf. ogsaa ulka, ulkeleg, ulken).
Alka f. 1) svinsk, modbydelig Person; skamløs Person. Ma. og Dal.: Aalka; Vald. og Gbr.: Ælke (Älke). J de samme Egne er Fuglen Alca, Aalka (Li.), ukjendt. 2) trættesyg, fortrædelig Person. Num. Hall. Hedm. Østerd. Smaal. Gbr. og fl.: „Älke, Älke og Ælke“. Se følg.
„alka v. n. yppe Kiv“. A. Hedm. Ringerike, Smaal. Vald. Nedre Tel. Hall. og fl.: älke og ælke; i Østerd. (Tynset): älkje.
alkast v. recip. turres = alka. Tel. (Tinn, Bø, Lunde): alkas, ælkas; Vald.: ælkast; Østerd.: älkjes.
alkeleg adj. lig en „Alka“. a) svinsk; modbydelig. Li. (Eikin): aalkelig. b) trættekjær. Nedre Tel.: ælkoleg (og äl-).
alken adj. 1) modbydelig ved Svinskhed (Skamløshed); særlig: skiddenmundet. SAgder og Dal.: aalkjen. 2) trættekjær, kivlysten. Hall. Vald. Tel. Num. Østl.
„allfares adv.“ A. Nhf. 2) = andfares. Nhf.
„all adj. 1) al, hel“. A. — „Han æ ikje æill dær 'n seer 'n“, man ser ikke alt det som bor i ham. NGbr. „J a l l Gaar“, hele Gaarsdagen. Ndm. og fl. „Eg æ add'e kall'e“, gjennem-kold. Tel. (Vinje). „Kjem'u du adl'u (odl)?“ til En, som kommer styrtende ind = „kjem'u du h e i l' aa halden?“ Hard. (Ullensvang). Ogsaa: „Du kjem'e a d l e s a l“ (saman); Hard. (Kvamm, Odda). „Vera a l l i Veeree“, være overstadigt lystig, paa sin høie Hest; Vald. (NAurdal, Slidre). „3) tilendebragt, sluttet“. A. Namd. „Soga æ odd“; Sæt. „4) udmattet, afkræftet; affældig“. A. Helg. Toten; Vestfold: „äll aa kvitt“. Ogsaa i Sammensætningen: kol-all, fuldstændig aflevet. Helg. se d. „5) død, omkommen“. A. Voss, Hard. — J n. plur.: øll, Gbr. (Fron: „øyll saamaan“); olle, Tel. (Kviteseid: „o. samen“); ølle, Vald. (ø. sømo, ø. Bodnee); odl, Voss. J dat. plur. (sjelden) og dat. sing. n.: øllo, Vald. (Vang og fl.); „te (aat, fere) øllo“, for Alvor; „aat øllo Følkee“, „i øllo Skoogo“; ogsaa: „mæ alo“ for Alvor, Salten (meddelt). „Før ollaa bi“, desuagtet; Nfj. (Stryn, meddelt). — „yve allan“, over det hele, over-alt; Nbg. (Aamlid, Evje, Bygland), Ma. (Bjelland, Hægeland); „smyr ut-yve a l l a n!“ (og „a d d a n“); „breia Høye ut-yve a l l a n;“

„du springe utøve heile allan“ og „allane“; ogsaa: „no hev eg vore utyve heila alt aa leita“, Ma. Rbg. — Alldendi = hele den store Masse? „Alldendi Smör (Ost) du ha!“ „alldendi Smöre (Veen)“; Sogn (Lærdal). Besynderligt; se Dend.

„alleleides adv.“ A. adleleisn, Shl.

allendes adv. aldeles. Hall.

allereido adv. allerede. Mindre brugt af den yngre Slægt, som bruger „alt“. allereio, Vald. Hall. (-u); æill‘erei‘o, Gbr.; adlarei‘e, Hard.; adlarei‘a, Nhl. Sogn?; ållereia (åll‘ereia, åll‘ereia og ållerei‘a) Smaal. Rom. Totn, Vestfold; allrei‘a, Solør; allerei‘e (og åll-), Follo og fl.; æll‘ereie, Nedre Tel. Isl. (Arne Magnusson) alla reidu; Ældre D. allæ retho; Eng. already; Sv. Dalarne reidu.

Allo m. Larm, Spektakel. Sogn, Nordl. „Al(l)o aa Rullemusk“. Vel. Nt. allo, Larm. Ogsaa i Sv. Diall. — Allur d. s. Ryf. — — Al(l)emusk d. s. Sogn, se Alemus. — Allekeis: „vara paa ein A.“, være lidt beruset (lystig)“. Ndm. Trondh.

„allra(-best)“, A. addra, Li (Eikin); addre, V Tel; adde, V-Tel.; allo, ollu, oddu osv. Tel., se ollo; adla, Ryf (Sand).

allstad adv.“ A. allestan Gbr. (æille-) og fl.

„alltid adv. altid“. A. 2) sagtens, sikkert, gjerne. „Der va no alti eitt Hundra. Du kann no alti freista“. Mange Steder. I Hall. alleti og alltitt.

allveg adv. altid, uafbrudt, hele Tiden. Ndm. „E va sjuk allveg“ (og „allvei“). Jf. Eng. alway, Nt allwege ɔ: altid.

„Alm m. Elmetræ“. A. Aalm, VAgder. Alm, f. Dal. (Hæskestad). — Almelog m. Saft af Almebast opblødet i Vand. VAgder („Aalmelog“) og fl. Se Log. — Almekvamp m. d. s. Rbg. (Evje; Bygland: „Aamekvamp“). Se Kvamp. — Almestøde n. Sted, hvor Almen vokser tæt. Tel.

Alme, Ælme se Aama.

„Aln f. Alen“. A. Alend, mest om Maaletræet, Ale, om Maalet; Hall. (Aal). Ale, bestemt: Alee, -æ, -a; Flertal: Alnir, og oftest (imod Dialekternes Analogier) Alni og „Alne“; VTel. Rbg. (Aamlid). Ala og „Alna“, Flertal: „Alne“. Ma. og fl.

Alna(d) m. 1) Opfostring, Opdrætning. Ryf. 2) Rase. Ryf.

Alning f. = Alnad 1). Hall.

„alt adv.“ A. 7) i hvert Fald, alligevel, desuagtet = med alt det; især foran „so“, Tel. Sogn, Li og m. fl. „Timre va der, men alt so va dæ no eg, som bygde Huse“. „Han trudde at dæ va Brennevin, men alt so va dæ no Terpentin“. — „alt so jamt“, alt som tiest; Ryf. „alt men“ og „alt mæ“ (ɔ: med), medens. Ryf. og fl. „Dæ skipe seg alt mæ seg“, ganske af sig selv; Ma. „Dæ va alt eitt du kom no“, det var heldigst (godt, ret), at du kom nu; Hall. (Aal), NGbr. Se A.

Alv m. se Avl.

„Alveld m. 1) en Hudsygdom“. A. I Dal. afæder (svider) den Haaret. Alvelde n. i Nfj. (Honndal, Stryn). „2) Slab paa Koer“. A. Stjør. — „Alvgust f.“ A. Elvegust m. Ma., ligesom Gust m. Agder. G. N. gustr.

„Alvnæver f. Trøske-Lav“. A. Alvanævr, Jæd Elvenævr og Alve-. Vald OTel. Busk. Ogsaa om tynd Hud, som i Kroller løser sig af fra Barken, især paa Birk og Selje; Vald. Elva(n)nævr, Hall. — Elveldenæver, Trøske-Lav. Sogn. Meddelt.

Alvok, Alvekehol, se Aalvok.

Alvpil f. (m?) = Risesverd. Jæd. Meddelt. Se følg.

Alvskot (o‘) n. Byld eller dybt Saar, som ikke gror igjen og som holdes rent med en Pind, der kaldes Alvpil. Shl. (Fitja).

Aløyk m. velnæret, kraftig Hest. Tel. (Mol.)

ama v. n. (ar). 1) varme, udstraale Varme. Namdal (Grong, Fosnes, Namsos). „Dæ ama taa Omni“, der staar Hede af Ovnen. aamaa, Innh. (Indr. Stod, Beitstad, Sparbu). Jf. Sv. Diall. åma, åmma ɔ: lufte og lugte. 2) „dæ aamaas (eller aamaa) taa Dag“, det gryr. Innh. For ima (i‘), A.

„ama v. a. 2) drive“. A. ama upp (Hestn): stimulere = aga upp. Vald. Hall.

„Ambar m.“ A. Aambaar, VAgder (Eikin, Bygland), VTel. (Moland); Ömbör, Totn.

Amblik (i‘—ee) n. det Forhold ved Havreaks, at Hylstre („Kaape“) slet intet Korn indeholder; tomme Kornhylstre. Sfj. (Holsa). Maaske ht Agnblik. Jfr. Agnfall.

„Ambod f. Verktøi G. N. annbod“. A Annbo f. Hard. (Ullensvang, Kvamm), NGbr. (og Ambo). Annboga plur. Shl (Fjellber).

„amla v. n. 1) røre idelig ved. 2) arbeide, slæbe med noget“. A. Ryf. Shl. Hard. Sogn, Sfj. „Dæ amla mæ meg so længje, te han fekk m[…] te lova da“. Ogsaa: „amla um noko mane; Hard Hall. Og: „amble paa“, t. s. Tel (Bø).

„Amlod n. Gjæk. [...] Isl. amlódi m. Stymper“. A. 2) Aml[…] m. Stymper, Stakkel, Halv-Fjante. So[gn] Sfj.

Ammjølk og Annmjølk = Mjølke. Vald.

Amorr(oo) el. Amu f. (og m.) = Mysk, Asperula. Oslo, Vestfold, Nedre Tel. Busk. Bamle Sjeldnere Amodd; Oslo og fl. Amorr er maaske een anden vellugtende Plante: Milium e[ff]usum — som i Sv. Diall. — eller: Mel[ilo]tus (Galium svaveolens?) — som i Diall. Denne anden kaldes ogsaa „Myskeg[r]er“, Oslo.

„ampast v. n. være besværet eller uleiliget med“. A. Li. („= D[r]ast med“); NGbr.

ampr adj. 3) net, kunst behændig udført“. A. Ryf. „Ei amp‘r [...]“. 4) stundesløs,

paaskyndende. Shl. Hard. Sfj. „Han var so amp'r han kund' ikkje stöna". Se ampra, ampren.

ampra v. n. drive paa, skynde paa. Hard. Hall. — **ampren** adj. paaskyndende, besværlig ved sin **Ampring** f. Hard. Hall.

ampustall, se andpustall.

amra v. n. = ampra, amsa. VAgder, Rbg. „Eg ama aa amra paa 'an aar aa æveleg".

„**amstra** v. n. = ampra". A. Tel.; Vestfold: „åmstre paa". — **Amstring** f.

„**ana** v. n. (ar) gaa blindt hen". A. Sdm. (Harham og fl.) 2) staa stundende og stirrende = øna. Nfj. (Innvik). „Staa aa ane itte Mat".

„**And** f. Ånd" A. **Aand**, Tel. Agder, Gbr; **Aant**, tildels i VAgder; **Aann**, Smaal. Fl.: **Ænd**, **Ænn**, NGbr. (ogsaa bestemt: Ænn) og fl.

„**anda** v. a. (ar), ytre sig med noget". A. Hard. Sogn, Røros. 2) lugte, give Lugt. Tel. Hedm. Rom. Smaal. Romsd. Ndm. „Lonve andar fiint", Tel. „Dæ aanda taa Omna", Romsd.

andast med v. faa Veiret igjen, efter Besvimelse. Li. (Fjotland).

Andaagaa m. se Anduge.

„**andberr** adj." A. Gul. Selbu.

andblæst adj. stakaandet = blæst. STrondh.

Anddor m. et større Lufthul (Glugge) i Væggen af Lo eller Hølade. „Laave-Andoor, Læm-Andoor". STrondh. (Uppdal). Jf. Anddyr (og Anddora); D. Diall. (Sælland, Halland): Dor, Dår, Dur ɔ: Tagvindue. Maaske hellere: Anddur.

Anddora (o' og u') f. og **Anddor** m. dybt „Skidsfar" = And(d)yrja. Udtales overalt med D, ogsaa der, hvor „Andør" (Ski) intet har. Former: **Andaaraa** (sjeld.), **Andaar** og **Anddoor**, Ndm. (Tingvoll; Aure m.) Ork. Strinda; **Andør**, Ndm. (Kvernes), STrondh. (Uppdal). — Ogsaa **Skiandor** (oor, aar, ör) Ndm. Uppdal. „Föl dessa Skiandoraan!" (Tingvoll; Dativ Ental); **Skiandaar**, Ork. (Ork. Meddal); **Skialdor**, Ndm. (Øre). Se Dora og Dyrja.

anddurla v. a. hindre osv. Nhl. Se duvla.

Andeslok (o') n. Dødsstund = Andsloku. Tel. (Moland). Jf. sloken adj. sluknet.

andfara v. a. befare helt igjennem, undersøge paa alle Kanter = endefara. Rbg. Tel. Li. Dal. og fl. „Eg he a n n f a r e heila Etaa, so du tar'kje leita dør"; Li.

andfarast v. recip. fare forbi hinanden = umfarast. Shl. Ryf. Dal. Li. Ned. Som: andføttes = umføttes.

„**andfares** adv. i uafbrudt Følge". A. Tel. 2) vekselvis, i uafbrudt Skifte; ogsaa: forbi hinanden. Ryf. Dal. Trondh. „Spyta annfares raangt aa rett", strikke osv. „Dei kjeme annfares, kvar sin Dag". „Kjøra annfares", kjøre saaledes, at man paa Mødestedet bytter Heste og Læs, hvilke altsaa farer forbi hinanden. — Ogsaa „spyda annfar"; Dal. Og „spøda annfæres", af „Ferd", Omgang; Jæd.

andfengjen adj = klumsa, daafallen. Selbu.

Andferd f. sagte Vind, Luftning. SHelg. og YNamd.: **Annfal** og **-fæl**. Maaske til And, Aande.

andferdast v. n. (ast) blæse svagt, lufte. YNamd. „Han annfælast taa Oust(r), men Aldedragje æ taa Vestr".

andfloga adj. om Ski, som har affstumpet „Flog", modsat „knappefloga". Vald. (N-Aurdal): **annfløga** og **aandfløga**. Se Flog.

andfæl adj. kjælen, krympende sig, gruende for Besvær og Lidelse. Innh. (Stod og Beitstad): **annfeel**. — **andfælen** adj. d. s. Innh. „annfeelen". Om stadig, konstitutionel Svaghed, altsaa lidt forskjelligt fra „**andfælen** adj. bekymret, som gruer for noget, Tel." A. Li.

„**andfælleg** adj. forfærdelig". A. Sæt.; **annfælig**, VAgder; **annfæligan** adj. prædic. og adv. Li. (Kvin).

andfælutt adj. 1) = andfæl. 2) overdrevent tilbageholden; forlangende gjentagne Indbydelser. Innh. „annfeelaat".

„**andføttes** adv." A. **umføttes**, Hard. (Odda). Ogsaa: **umføttes**, Røros.

andgeipeleg adj. og adv. bagvendt, fortrædelig, uanvendelig, tvær(t), vrang(t); ogsaa: utækkelig, utiltalende, urimelig („ulikleg, ulik"). Sogn (Lærdal, Aurland). „Andgjäipele Veer; a. Ols; a. Jenta; snakka a.; da gikk a". Jf. andkeipeleg, geipa.

andgjegla v. n. vride og vrænge Ord; tvifte, især for Spøg. Shl. Nhl. Hard. Sfj. Nfj. Senja. — „**andgjeglast** v. tvifte". A. Ryf. Hard. Sfj. — **andgjengla** og **andgjenglast** v. d. s. Nhl. YSogn. — **andkjeglast** v. d. s. Ryf. Af dette og „andgjegna" tør de øvrige Former være sammengledne.

andgjegna v. n. 1) drive stærkt paa med et Arbeide, stræbe at blive færdig, kappes med Tiden; omtrent = kjeppast, gjegnast. Sogn (Aurland). „Eg fikk 'kje koma, for eg sat aa andgjegna mæ da Arbäie (— mæ aa verta færige)". Jf. G. N. gegna (møde) og dl. 2) modsige, tvifte. Sogn (Aurland). — **andgjegnast** v. recip. tviftes, disputere. Sogn, Sfj. — **Andgjegna** f. En som gjerne andgjegnast. Nhl.

andgjetten (ee) adj. uskikkelig; trodsigt ondskabsfuld. Hard. (Kvamm). Ogsaa „aogjeetten", Hard. (Odda?) — **Andgjetteskap** m. trodsig Ondskab = Utangaskap. Hard. (Kvamm, Odda). Se „Gjete" (A.) og Gjett.

andgjæv adj. udmattet = uppgjæv. Hall. (Aal).

andgrava? v. a nage, bekymre, bedrøve. Sfj. (Y- og IHolmedal). Ogsaa: **andgrave seg** = anka paa. „Da a n n g r e v e (andgreve?) meg so". „D'æ ikkje vert te a n n g r a v e seg noko fy da". — **Andgravelse**

n. Nag. Anger. Bekymring. Ængstelse. Sfj. — Anngruelse = Ank. Sfj.

andgudeleg adj. og adv. bagvendt; tvær(t); fortrædelig. utaalelig. Helg. (Brønøy). „Anngudele aa hør' paa". „Da gjekk a". Maaske en Tillæmpning af de følgg.

Andgule m. tvær, vrangvillig Person. Namd. (Leka), Helg. (Bindal): Annguli. Ogsaa: „Tværrguli, Beguli". Namd. Helg. Til gula (blæse) eller guula (sidde krum)? Se følg.

andgulug adj. tvær, vrangvillig; umedgjørlig; især om Børn. Innh. Stjør. og Strinda: ånn- og anngulug, -u(wgh), -åg (med langt, jodholdigt N); sjeldnere: anggulu, Fosn, Innh. — andgulutt adj. d. s. Helg. (Bindal), Namd. (Grong, Kolvereid): anngulaat. Jf. „ängålu, elak, kinkig; og angålas, vara tvär. Jemtland"; Rietz. Jf. antrgulen. Forskjelligt fra angeleg („anggulæ").

andgyrdast? v. recip. (est, dest og test) tvistes, kjevles; især: smaatrættes. Lyder: andjyrast (y'). Sogn (Balastraand, Leikang, Borgund, Vik), annjørast, Sogn (Lærdal) og andyyrast, Sogn (Borgund, hvor man dog siger „split-ørt"). Formerne peger mere mod gyrda (at gjorde, baande; „(g)jure, jule", se jula) end mod andordast og G. N. andorda (andyrdi); men her tør være en Sammenglidning.

Andhol (o') n. rundt Hul i Is, boret af Vind eller Strøm. Sfj. (IHolmedal).

andkeikeleg adj. og adv. forkeert, bagvendt, tvær(t), ubekvem(t). Sogn (Aurland og fl.) „Da høvde so andkeikele mæ Dampbaotn". Se keika.

andkeipeleg adj. og adv. klodset, uhaandterlig. Sogn. „Ei a. Aor, eit a. Bryne. Du helde a!" Og: „bakkeipeleg". Se Keip.

andkeiveleg adj. og adv. ubekvem(t), klodset. Sogn (Sogndal). handkeivle, Gbr.

andkjenkjast v. recip. tvistes, trættes. Hall. (Nes). Jf. kjanka, kjaankla.

Andkræa f. modbydelig Ting. Sogn, Hall. — andkræen adj. modbydelig, væmmelig. Sogn. Se „Andkræne", A. Maaske til „Kraa, Kraae, Krane" ɔ: Fuglekro, Mave.

andkræmeleg adj. = andkræen. Tel. (Bø og fl.). annkræm(m)eli, Rom. Ringerike. Se A.

andkræmen adj. kræsen. Vald. (NAurdal).

andkrænast v. n. (ast), væmmes. Vald. (VSlidre).

andkrænen adj. = andkræmen. Vald.

andkræseleg adj. = andkræen. Sogn, Hard. Sfj. og fl. Ogsaa: antekræseleg, Hall? Se kræsa, kræseleg.

andlitvæn adj. vakker i Ansigtet. Nbg.

andlæjand adj. lattertrængt; forpint af Latter. Gbr. (Foldal).

andlæjen adj. 1) lattermild; især fuld af elskværdig Latter. Østerd. (Tynset, Røros): „ännlæien". 2) = andlæjand. Ndm. (Tingvoll): „annlee-in". 3) fornøielig, skaffende Løier. Romsd. (Aukra): „andlæen". Se flg.

andløg adj. lattertrængt. Gbr. (Fron). Ogsaa: ånnløg; Gbr. (Øyer, Faaberg).

„andløgd adj. 1) oplagt til at lee. 2) latterlig". A. Sæt. „E vart andløkt", jeg maatte lee; Vald. (Slidre), Gbr. (Vaagaa). „Je blei saa annløkt" og „andøkt" d. s.; Busk. (Krødsherad). „E(g) vart so andlægt aat 'o(m)", jeg maatte lee ad ham; Fosn, Gul. Hall. Og: annligt. „Dæ va itkj annligt", det var ei lysteligt. — „andløgjen adj." A. Dal

„Andmarke m. Kvæg". A. Ammartkje, Sfj. Nfj. Almartkje, Nfj. (Breimn). — Hannmarksokse m. Okse i Sommeren efter den, hvori den var Kalv, altsaa vel 1 Aar gammel. Lof. (Flakstad).

?andmotes (oo) adv. imøde. Nfj. (Eid, Stryn). „Kome andmotes". Usikkert.

andmott (oo) adj. n. 1) fortrædeligt, tvært, høist ubeleiligt, (som Byger paa tørt Hø). Nfj. (Honndal). 2) uhyggeligt, frastødende, trist. Nfj. (Innvik, Stryn, Eid). „Dæ maa vere andmoott te bu so aleine". 3) = „kvidefullt", ubehageligt at give sig i Kast med. Nfj. (Eid, Innvik, Honndal, Stryn). „D'æ meg andmoott"; „eg syneſt d'æ so andmoott". 4) kvalmt, med trykkende Luft. Østerd. Gbr. — Se andmod.

„Andov (oo) n — 3) Uro, Travlhed". A. Nhl. (Lindaas). 4) Uro, Ængstelighed, Frygt for at forsømme = Otte. Nfj. (Gloppen). „Liggje mæ Andoov".

andova (oo) v. n. 1) være anstrængt og omsorgsfuldt optagen, være i bekymret Travlhed, tumle (med); omtrent = kava. Nhl. (Lindaas). 2) være urolig, bange for at forsømme og dl., se Andov 4. Nfj. „andøve" d. s. Nfj.

andpustall adj. = andpusten. Hall. amp-. Tel. (Bø).

androm (oo) adj. = romfrek; optagende vel stort Rum, voluminøs; maaske især om Møbler. Sæt. Tel. (Vinje), Ma. — andromen, d. s. Sæt. Tel. — andrøm, andrømen og andrømeleg, d. s. Nbg. (Aamlid, Lisle Tovdal).

„Andror m. Modroen". A. Tel.

„andskara v. n." A. Sæt. „Stoga andskarar", der rinder Tag-Vand ned ad den indre Stuevæg. VTel. — „Andskare m." A. Sæt.

Andskote m. en arrig og ondskabsfuld Person. Namd. (Leka): Annskati. G. N. andskoti Modstander, Djævel. Meddelt.

Andskræma f. Skræmsel; fælt Menneske. Tel. (Moland).

andskræmeleg adj. og adv. forfærdelig = andorskleg. Tel. (Mo, Kvitseid, Moland).

„Andsloka (o') f. Dødsstund". A. I Andesloka, Tel. (Rauland). I Andesloko,

Tel. (Raul. og fl.); i Aandesloko, Tel. (Stafsaa. Kvitseid, Selljor). Jf. Andeslok.
andslokkjen adj. aandeløs = andsloppen. Hard. (Kvamm). Se slokkjen.
„andsloppen adj." A. Hard. Shl. Ryf.
andspeglast v. n.: „a. paa", slaa sig til Ridder paa, have til Nar, „ha før seg". Ma. (Balle). „Han ska alti ha eitkven te annspeilast paa". Jf. spegla, Spegel.
andspytast? v. n. = foreg. Ma. (Holum): „annspødast paa". Og: „annspøjast".
„Andspøna f." A. 2) en vanskelig, vrangvillig Person. Hall. Jf. spøna, spønen.
andspøna seg v. n. (er, te) = gjera seg rang. Hall.
andspønen adj. vranten og tvær; vanskelig, som en Spyg. Hall.
„andstemna v. overkomme, klare". A. Sogn.
Andstupingar m. plur. 1) = Andstøypingar (A. Rdm. Innh Namb.). Shl. Ainnstupinga (omtrent saa), Ork. 2) Kamerater. Nordl.
?Andsu(d) f. Fuge, Mødested mellem sammenpløiede Bræder. Røros. Meddelt. Se Sud.
Andsug m. Luftventil. Hall.; NØsterd.: omtrent „Annsuwgh". Af suga.
Andtjo n. Vanart, især Trodsighed. Hard. „Dar æ noko Antjo i den Guutn". Noget usikkert. Jf. andtjoeleg, Tjod, Tjo.
Andtjon n. tvær og trodsig Person; Tværdriver Hard. (Odda, Kvamm). — Andtjone m. d. s. Hard. — Andtjonskap m. Tværhed, Vranghed = Andgjetteskap.
andtjonen adj. tvær og trodsig; umedgjørlig. Hard Jf. Andtøna, Tjon.
Andtyna? f. en hensynsløst svinsk Person; En som taler og bærer sig (æder osv.) meget hæsligt. Num.: Anntyn(n)e. Andtyrne? — anntyn(n)ele(g) adj. og adv. lig en A. Num.
„Andtyrja f. tvær, modvillig Person". A. Tel. (Mo). Andyrje d. s. Tel. (Moland). — andtyrjen adj. tvær. Tel. (Mo). — Andøra f. Klodrian. Ryf. A.
andtønen adj. som en Andtøna. Hall
„anduga v. n. (ar)". A. Sogn (Vik) = ottast. 2) fortryde, mindes med Bekymring eller Længsel. Nfj. Y- og ISogn. „Kyra sto aa anduga paa Bø'n". „Da va eitkvart han anduga itte", „= trega pao". 3) have Omsorgen for, Tilsynet med. Sfj. (Bremang).
anduga adj. ivrig i Omsorg; bekymringsfuldt travl. Sogn.
„Anduge m." A. 2) Omsorg, Tilsyn, Opsyn. NGbr. „Haa Andaagaa aaver naagaa". 3) bekymret Travlhed. Sogn.
Anduging f. Bekymring; Ank. Nfj. (Breimn) Sfj. (A.) Andøging Nfj. (Gloppen).
andugla (u') v. n. anke paa, have trykkende paa Hjerte. „Han laag aa andugla um de paa dæ siste". Nfj. (Stryn, Innvik, Honndal). Andugling f. trykkende Omsorg, Bekymring. Nfj. Jf. anduga og flg.
anduva (uu) v. n. (ar) og anduuve seg, være omsorgsfuldt bekymret, bekymre sig. Nfj. (Honndal). „Eg laag aa anduuva um dæ". „Du anduuve deg um mine Graide!" — Hertil: Anduving f. Bekymring, Omsorg, Interesse. Nfj. (Honndal). „Han ha'kje Anduuving um (eller paa) noke", er ligegyldig for alt. „Du træng ikkje ha noko Anduuving um mitt Stell". 2) = Andov, 4. — Maaske sammengledet af andova og and(h)uga. — Ogsaa anduue, Nfj. (Honndal).
Andvakstr m. = Andvoka Helg.: Ann-.
andvar adj. skarpt iagttagende. Helg.: ann-.
andvara v. n. iagttage nøie, holde skarpt Øie (med). Helg.: ann-. Jf. G. N. andvari Bekymring.
andvarlaus adj. omsorgsløs; sorgfri; ørkesløs. Dal. (Hækkestad). „Sidja antvarlöuse". G. N. andvaralauss, fri for Bekymringer.
„Andvarp n., andvarpa v." A. Sæt. Hall.
„Andvegesbenk m." A. Ogsaa: Andvegbenk, Sdm. (Sunnylven); Annvegbenk, Ryf. (Hjelmeland); Annvebenk, Sogn (Ladvik).
„andveges adv." A. 2) = andsøttes. Li.
?andvert adv. modvendt. Tel. Jf. innanvert.
Andvoka (o') f." A. Især om Søvnløshed efter at være bleven vækket i Søvnens (Nattens) Begyndelse. Nhl. Hard. Sæt. Ma. Li. Ryf. Annvuku, Nedre Tel. (Bø). Ogsaa: Andvok (o') f. Dal. Jæd. „Annvog"; og Annvokst m. (f.) Ma. Li.
andvoken adj. søvnløs, som ved Andvoka. Tel. Nhl. Ryf. Dal. Li. Rbg. andvakjen, A. Hard.
andyggjast v. recip. (est, dest), kjævles. Gbr. (Vaagaa, Lom, Fron). Jf. Ugg.
„andæres adv. baglængs; tvært". A. Hard. 2) parallelt, men med Front til modsatte Sider. Ryf. „Kydne sto andæres i Baatn". „Dei laag andæres i ei Flatsæng øve heila Golve".
Andøva f. stymperagtig, uforetagsom Person, „utan Framkomst". Li.
andøva v. a. 1) holde (En) Stangen, opveie; mægte; haandtere = evla. Li. Shl. Sogn, Sfj. Nfj. Dal. Hall. NGbr. „Her ska du sjaa Kar som ska andøva deg!" „Han sto aa mjakja aa kunde 'kje andøva Kniiv'n" (Sogn). „Dei sto aa andøyvd'an", holdt ham magtesløs (Dal.) Ogsaa „andøyva Baadn". Paavirket af døyva. 2) afparere: andøyva, Dal. „Eg andøyvde Slagje mæ Økskæ". 3) = andova 2. Eet med „andøva, v. n." A.
Andøve n. rette Maal paa Noget; „Pass". Sdm. (Norddal, Strand). „Du maa prøve aa ha Andøve paa dæ". Noget usikkert. Af andøva, v. a.

Angboge m. Albue. Ma. (Aaserall, Finnsland), Rbg. (Tovdal, Hommes). Dal. Ambog, Ma (Øyslebø). Se Olboge.

Ang m. Duft = Ange. Tel. Jæd. Dal. G. N. ang, n.

„Ange m. 2) liden Takke". A. Om Ujævnhed paa Tand. Shl. 3) Angelhage = Agnor. Hard. (Røldal).

angeleg eller angleg adj. og adv. bringende i Forlegenhed og Trængsel; bagvendt, forkert; fortrædelig. Hard. (Ulvik, Ullensvang): anggelæ (og anggulæ); Shl. og Ryf.: aangglег(e). „Da høvde so anggelæ", traf forkert til. „Dæ va dæ aangglegaste eg ha vorte føre". 2) urimelig, uvittig, tosset. Hard. (Kvamm), Shl. „Fara anggelæ aot; eit anggelæ Færalag (Adfærd); snakka a.; a. Snakk". „Vera seg aangglegt". 3) tvær, vrangvillig, især formedelst Indskrænkethed. „Ei anggulæ Kona"; Hard. (Ullensvang). Se „angulleg", A. 4) fornærmelig, saarende, især ved Haan eller Ord-Brid, „= haadleg". Tel. (Mo, Vinje, Rauland, Laardal, Braadal, Kvitseid): „anggleg" se A. 5) fortrædelig; utækkelig, pinlig, ulidelig. VTel (anggleg = leidskleg), Hard. (Ulvik, Ullensvang), Shl. Ryf. „D'æ aangglegt (anggulæ, anggelæ) aa lya paa, naar Bodn vil vera valsne". „Han æ saa aangglege aa sjaa paa mæ dei Bymotadne fine". „Han loo saa aanglegt (-lege). Ein aangglege Laatt". I Shl. og Ydre Ryf. (Nærstrand og fl.) lyder „aanggleg" som „Utaangje" (Utange) og laangg (lang; og „Taangg" Tang), kan altsaa være „angleg", men er vel ogsaa væs. eet med IRyfylkes (Sands, Suldals) „ungleg, slem, fortrædelig; vistnok for ongleg, øngleg", A. Jf. engleg og G. N. öngliga, i Trængsel.

Angelrøe f. Fiskestang. Gul. Se Ongul.

angla seg (inn paa) v. yppe Kiv. Tel. angleleg adj. trættesyg. Tel. anglen, d. s. Tel.

„angra v. a. angre". A. 2) volde Sorg, bekymre; G. N. angra. Jæd. Li. Rbg. „Dæ inkje Aua seer angra inkje Hjerta"; Jæd. „De va de einaste som angra meg: Jænta mi vart so gal i seg"; Rbg. 3) v. n. blive fortrydelig. Ryf. (Sand, Nærstrand). „Eg aangra aat 'an" (og „paa' an"?). (Sammesteds betyder „trega" at angre). — angren adj. tilbøielig til Anger = angersam. Gul.

Angre m. Sorg, Bekymring. Sæt.: Anggri. G. N. angr.

angrhalden adj. følende Sting („Hald") af Anger; især om Fortrydelse af mindre Dumheder f. Eks. i Handel. STrond. „angrhallin".

Angrmann m. i Talemaaden: „Angrmann'n kjæm aaver ein", eller „'ti ein", Samvittighedsnag, Anger. Stjør. Salten og fl.

Angrsodd m. afbrukken Odd af Staalredskab, hvilken gjemmes for deraf at smedde Angrstaal n. (Vald. efter Storakers Optegnelser) ɔ: Staalredskab med Trolddoms Virkninger. Vald. (Vang).

angutt adj. 1) takket eller tandet, som Sav; pigget. Hall (Aal). 2) = alken. Hall.

angvælen? adj. snart kjed af noget; utaalmodig; kræsen. Tel. (Heiddal, Bø): angværn („tykt" R som ligner ln el. rn). „Ho æ saa a., ho kann kje stelle mæ sjuke Folk".

Ank m. Bekymring = Ank n. Vestfold og fl.

ankelessug? adj. misfornøiet, ærgerlig stemt, vranten. Østerd. (Kvikne, Lille Elvdal, Tynset). „ankelessöu(ghw) me se sjøl".

„ann adj. 2) magtpaaliggende. Kun i Neutr." A. „Han æ kje ant før da", det er ham ei magtpaaliggende. Shl. „Vara annt ette" el. „för", være ivrig for, hidsig efter. Rdm. (Tingvoll) Ogsaa: „Ha saa ännt om Tia", have saa uhyre travlt; Innh. Og „Ha ännt om", d. s. N-Østerd. „Ha ant", Ryf.

„anna v." A. Ma.; SBerg.: tildels adna.

„annan adj." A. Former: m. annar (ännär), Østerd. (Lille Elvdal); annaar, Dal. (Hæsk.); anner, Østerd. (Tynset), Ryf. (Sand, Vass, Nærstr.nd); anne og anni, Sæt. — f.: annaar, Dal.; anner, Ryf. Østerd.; onnog, Ma Rbg.; aano, Tel. — n.: annert (og annart?) Ryf.; ana, Tel. og fl.; ane, Follo og fl.; ant, nogle St. — n. plur.: onnor, Voss (ifølge Vidsten). — Dativ af n.: „d'æ mangt auraa likt", Sfj. „annraann likt", SHelg. — Dativ af m. (og n.): arom, (G. N adrum, ödrum) Østerd. „De va ingen arom vill'r" eller „likäre", ingen af dem var bedre end den anden. Dog ogsaa: ara-villr, udmærket, bedre end andre; Helg. (Ranen, Dønnes). Se „ar'viller", A. Og: anndravillr (änndra-), 1) = ara-villr. Innh. (Stod, Sparbu. Verdal). 2) bedre end et andet. Innh. Det sidste udtrykkes ogsaa ved annavillr. Innh. (Sparbu, Leksvik, Skaun). „Ta paa anna-villr Klee om Hælgann". Formerne anndra-, ara- se næsten ud som Genetiv Flertal, G. N. annarra. — Dativ Flertal: „i aro Væro", i andre Verdner. Vald. (Vang, sjelden). — Genetiv Ental: annars. Sæt. (Valle). „Han (ain) mog'kji leggje sin Sult'e aa annars Vour". Og annas. Ma. (Bjelland). „Han æ'kje annas te", tjenlig til andet. — „Verta annast mæ", Sogn (Vik, Aurland"), se „annars" A. Ogsaa: „Han vart anna mæ"; Fosn. — „annat conj." A. b) tværtimod, men. Tel. og fl. „Folk ville kji hava dei, anna dei maatte reise".

„annan-kvar adj. hver anden". A. anekvor og annekvor m. VTel.; annekvær og annehor m. Rbg. (Aamlid); annhaar m. og annarhaar f. Rom. (Nannestad). Se ogsaa annat-kort. 2) vekselvis den ene og den anden. Hard. Shl. „Vegjen ligg paa

onnorkvar Leæ aot Elvæ" f. (Kvamm); annakoor f. Ullensvang; annakvar f. Strandebarm; (arkoor, SBerg.).

annasvort (o') adv. i Forbigaaende, medens Hovedinteressen gaar i en anden Retning. Dal. (Hæskestad). Meddelt. „Han sae (gjoore) dæ so annasvort". Jf. G. N. annars isvrigt. Den sidste Del minder om „(innan)-vert".

„**annat-kort** conj. enten". A. enten ɔ: hvadenten, om (— eller): i Formerne: ännkoort, Østerd.; ännthoort og ænntoort, Innh.; (h)ælltoort, Ramd. Innh. „Eg veit itt ännthoort han gikk ell itt". 2) adv. (sandsynligvis altid med Negtelse foran sig) i hvilketsomhelst af de to Tilfælde, alligevel, desuagtet. Ryf. (Sand, Nærstrand). Hvert andet hedder sammesteds: annakvart. „Han hadde no'kje kome annakoort hell". „Mik'e va hu, men han tookna 'kje annakoort". — Ogsaa: ikke) nogen af Delene; Ryf. „Hu va' kje korten rike hell vakker, annakoort".

anndravillr se annan og vildre.

annesvistat' adv. lidt til Side; tæt ved. Ma. (Grinbeim). „Staa a.!" Og: „annes-vetat'," og „-vedad". „at" synes at være „aat" præp.

„**annig** adj." A. adnig, Shl.; annug, Vos; odnig Shl.; annög (—ug). STrondh. „Ha de annögt", travlt.

Annkav n. udmattende Travlhed („Kav"). Helg. Maaske And-. — **annkava** adj. udmattet af „Kav". Helg.

annpen (ee) adj. anstrængt sirlig, kunstlet. Follo. „Hu ær saa annpeen te tala, knootär aa gjør se saa tell". Fr. en peine?

Annsema f. 1) Person, som er fuld af bekymret Travlhed. Hall. (Gol): Annsæme. 2) En, som er besværlig ved sin paatrængende og ufornøielige Travlhed. NØsterd.: Ännsæmme. 3) besværlig bekymret Travlhed. N-Østerd. Ork. (A). — ännsæmmele'en adj. besværlig som en „A." 2). NØsterd.

Annseme n. bekymret Travlhed; møiefuld Omsorg. Hall. (Gol): Annsæmee. — Annsæm f. d. s. Gbr. (Lom).

„**Anntid** f." A. Rbg. 2) travl Tid. Ned. 3) Travlhed = Annsemd. Rfj. Jæd. „Ha Anntii mæ noge", Jæd.

anntida v. n. (ar) 1) drive paa med Arbeide, have travlt. Jæd. (Gjæstal, Time). „anntiia mæ Arbeie". 2) „anntiie seg", gjøre sig istand (færdig), ordne sig. Tel. (Binje).

anntidug adj. travl. Innh. „Han æ saa ännti iu, hi dæ saa ännt om Tiia".

annvorden? adj. dygtig til at bjerge sig, — komme ud af det, — rede for sig. SHelg.: annvoolin.

annvinn adj. vanskelig at komme til rette med. Bestfold. Maaske for andvind (modvreden).

„**Annæring** m." A. BAgder, Dal. Ryf. Annærings-bukk m. Annærings-gymr f.

„**Ans** n. 2) Agt, Opmærksomhed". A. Gul. Ork. — m. i YRamd. „Eg ga kje nokon Ans ette di". 3) Iagttagelses- og Fatteevne, især hos Smaabørn og Dyr. NGbr.: Æns. „D'æ stort Æns ti om".

„**ansa** v. 3) drive paa, have travlt. Rom." A. Nhl. Sogn, Gbr. „D'æ mangt han ansa mæ". I Gbr. især om at kjærne og yste paa een Dag. 4) ænse se, sandse sig, være ved Bevidsthed. NGbr. — Ansekraaka f. stundesløs, geskjæftig Person. Sogn.

Ansa f. Forretning, Omsorg; Sag, som skal røgtes. Sogn (Vik), Sfj. (IDale). Ænse f. d. s. YSfj. YSogn.

Anse m. Travlhed. Sfj.

ansen adj. 1) opmærksom og rask til at fatte (skjønne); især om Smaabørn. Helg. Salten, Lof. og fl. 2) travl. Se ansa. Jf. uansen.

ansla v. n. fare frem og tilbage mellem flere Arbeider; være stundesløs. Shl. (Fitja, Stord). „for-ansla" adj. fortumlet af Delthed mellem flere Arbeider. — Ansl n. (m.) aandeløs, stundesløs Travlhed; hed Hast; ogsaa: stundesløs Person, Shl. (Stord, Fitja). „Han fere so eit Ansl." Jf. anna, ansa. Bohuslän: ansel ɔ: brådska.

ansug adj. opmærksom, agtpaagivende. Trondh.; NGbr.: ænsog = ansen 1).

Ansuring f. vedholdende bekymret Snak om noget; Bekymring. Nfj. (Breimn, Stryn). „Han hadde slik ei A. um dæ".

anta v. impers. (ar) have Hast; haste, gjælde, Innh. „Dæ ante itkj om dæ ænnda". Se anna, A. — **antes** v. = annast. Østerd.

„**anten** conj enten". A. anti, Rom Oslo, Nedre Tel. antan, Ma.; hæ(i)llten (— hæ(i)ll), IRamd. 2) eet af to. Rom: anti. „Hu ville saa gjenne ha dæ, eller saa dæ, anti". G. N. annat tveggja (antige) d. s.

antra v. a. (ar)". A. Hard. Ryf. Shl. 2) gaa og drive frem og tilbage, som En, der gaar og venter. Hard. (Odda. Ullensvang). „Han gjængg aa antra aa svive". „Antra heimatte", drive hjemover; Hard. (Kvamm). — **antrast** v. recip. kjevles. Tel. Ryf. Hard. — Hertil: Antr n. Trodsen, Kjævl, Mundhuggeri. Tel. Ryf. Shl. „Koma te Antrs". — **antreleg** adj. trættekjær. Tel.

antrgulen adj. modstræbende, tvær, vrangvillig. Hedm. og Gbr.: antr'guulin. Gbr.: antrguu'le. Se andgulug og gula.

antvarlaus adj. se andvarlaus.

ao. Denne Tvelyd, der lyder omtrent som au i T. Haus, er oftest en Udtaleform af aa (á) se d.; sjeldnere af „av" og „aav": kava ɔ: kava (kaava); Lave ɔ: Laave (Hard. Vos, Sogn).

„**Ap** n. Gjækkeri". A. „Gjera Ap a(v) ein", gjøre Nar, drille. Land, Follo og fl.

Ap n. baglængs Gang, Retireren = Hoping. Mest i: „gaa i Ap", gaa baglængs. Hall. (Gol). Til apa ɔ: hopa.

„**apa** v. a. og n. (ar) gjække". A. 3) gjøre

meningsløse Armbevægelser, slaa omkring sig = fikta. Dal. Jæd. „Staa kje so aa a b a mæ Kniivn!" 4) forurolige og forvilde ved ublid og selvmodsigende Behandling (som naar en Beruset rykker snart i den ene, snart i den anden Tøile). Ork. og Strinda: *aapaa* (ein Hest), *aapaa upp* (e. H.). „apa mæ", d. s. Vald. Neppe for hopa. — „apast v." A. *apast (inn)* paa ein, trænge sig drillende ind paa En. Li.: *abast*. Gbr.: *aapaas(t)*. — **Aapaastikke** f. a) en Driller, Tirrer. b) enslags Legetøi. Gbr. (Lom, Vaagaa).

„*apa* v. rykke tilbage, for hopa". A. Hall. (Gol, Nes). 2) vige tilbage fra en Beslutning; ombestemme sig. Hall. Se Ap. — **Aping** f. Retireren; Ombestemmelse; Vægelsind. Hall.

„*Apa* f. Abe". A. 2) Gjæk; Menneske uden Selvagtelse. ØTel. „Ei Fylle-Ape". „Full som ei Ape".

apaleg(e) adj. og adv. naragtig, uvittig, gjækkelig, meningsløs. Tel. (Kvitseid, Vinje, Moland). „Du drikk o dusar so apaleg". „apalege veen'e", overordentlig smuk. Se apelege.

„*Apall* m. Abild". A. Apaal, Abaal, V-Agder; Aapaali, Rbg. S-VTel. (Treungen og fl.); Aabaal, VNed.

Ape m. Særling; Halv-Fjante = Tule. Li. (Eikin). G N. api Abe.

ar i ar-kor, ara-villr osv., se annan(-kvar).

„*ara seg* v. (ar) passe, tage sig ud". A. Innh. Helg. og Ndm. (Aure): *al' sæ(g)*. Hard.: *ara, arer, arde*. 2) arte sig, tage sig (godt) op. Hard.

Aral, i Udtrykket: **fraa Arals Ti**. fra Arilds Tid. Rbg. (Evje). **Fraa Arels Ti**. Dal. Sæt. (Valle). „Fraa Ariels Ti". Sæt. (Bygland); „fraa Arons Ti". Jæd. Dal. Jf.? G. N. ár—alda. Se Adel.

„**Ard** (Ar) m." A. Udtales Ard i Tel. (Selljor, Laardal, Kvitseid), ligesom Ardejønn („Ardjarn". A.) og arde v. se flg.

„*arda* v. a. (ar) pløie". A. 2) „ale Poteter, me Al", hyppe. Smaal. — „Hertil hører vel ogsaa: ale (are) v. n. arbeide sterkt, slæbe. Smaal." A. Ogsaa ganske egentlig: slæbe, drage langsomt henad. Østerd. (Dos, Tynset, Lille-Elvdal). „Skyttärn ale se(i) fram paa Buka". „Ale aa kjøre".

Arda f. Sælestroppe; **Ara**, Senja (A); **Ala**. Helg. (Mo). **Are** m. d. s. Senja; meddelt, I Smålandslagen: arþa. — **Arstikka** f. = Orepinne. Senja. Se Or(d)a.

Ardedregel se Dregel.

Ardekubbe m. stor Træklods, som man skjæfter „Ardejønne" (Plovjernet) paa. Tel.

Ardhaus m. = Ardaas. Totn: **Alhòus**; Hall.: **Alahaus**.

Ardleiva f. lidet Agerstykke som Ploven har levnet og som maa spades. Ryf. (Suldal): *Arløyva*.

arestan adv. ɔ: annarstad. Hall. og fl.

„**arg**, adj." A. 4) karrig. ISogn, Vald. „Han æ so arge, han time'kje eta seg mette".

Argefant m. En som gjerne vil tirre og fortrædige. Gbr. — **Argemeis** m. d. s. Gbr. Se Meis, arga (Gbr.) — **Argepitil** m. d. s. Gbr. (Over).

argfast adj. arrig og trodsig, især om Børn. Stjør. (Heder ogsaa a r f a s t? Stjør. (Maaraak), hvilket maaske er ardsfast, se ara seg?). — **argfastug** adj. d. s. Stjør. — **argfett** adj. d. s. Ndm.

„**Armbøst**". A. Aarbust, Namd. *Harbust*, Romsd. *Harbøstä*, Helg. (Vefsn).

Armeslag n. (Rum til) at slaa sine Arme ud; mest om Skomageren. Hall.

Armeslengja f. Styrkeprøve, hvorved man griber i Armene og søger at slænge til Jorden. Shl. „Ta Armaslængja". — **Armasletta** f. d. s. Hard.

Armskrike (i') m. Albueleddets indre Vinkel. Dal.: **Armskrikje** (og —g—); Jæd.: **Armskreegje**; Ryf.: **Armakrikje**.

Armslag n. = Breiddvid. Stjør.

„**Armstaup** n. = Armhola". A. Innh. Gul. Strinda. 2) = Ermestaup. Ryf. Trondh.

Artaløysa f. uartigt Menneske. Sogn.

arvegild adj. om Datter: arveberettiget lige med Broder = brodergild. Sæt. Tel. (Svein.) Jf. G. N. arfi Arving og bródurgild.

„**As** n. Gjæring". A. Voss, Sogn, Hard. Sfj „Da va slikt As i haanaa idag", urolig Iver. „3) Uro, megen Støi". A. Romsd. Shl. Hard. Ryf. (om larmende Virksomhed). Se asa, Asemot.

„*asa* (1), v. n. (es, os, aset), bruse op osv." A. Sogn (Aardal. Vik, Aurland): *asa* (og *esja*) *es'e, oos, ase*. „Da oos um Skod'n", idet man traadte i Mosen. I Rom. (Nes. Ullsaak, Fet): *asa. æs'r* og *as'r, ees, asi* og *eesi* (*eese*). I Østerd. (Rendal, Tynset): *aasaa* (og *æse*?), *æs, ees, ese*. I Ndm. og Gbr.: *asa* (og *æsa*), *æs, aste, ase* og *ast*. Se esja, æsa. — Hertil: **Asing** f. Gjæring. Ndm.

„*asa* (2) v. n. (ar)". A. 3) anstrænge sig med noget, „stræve" med, tumle med. Jæd. Ryf. „Han asa aa slunda seg; asa mæ dæ". 4) snakke meget og larmende, som en lidt beruset; = søgja, vasa Vestfold, Nhl. Shl. (3 og 4 er kun Afskygninger af 2 hos A.) Jf. osa og vosa. — **Asekolla** f. snakkesaligt og høirøstet Kvindfolk. Sogn („dl"). — **As(e)merr** f. Brushoved. Innh. Se As.

Asemot n. snakkesaligt og høirøstet Lune. Nhl. Shl. og fl. „Han hadde eit Asemot paa seg idag, prata um likt aa ulikt". Ogsaa: Osemot, Aasemot, se osa (o'). Hedder ogsaa „Masemot".

„*Asal* m." A Aasaali, Sæt. Rbg. Asaal, VAgder. Aasaal, VNed.

Asat m. Vare, Varetægt; Ansvar som føl-

ger med Varetægt. Shl. (Etne, Fitja). „Ta A'sat paa“. „Du ha(r) A'satn!“ Klinger fremmed (Fr.—Eng. hazard?).

As-eim m. aandeløs og ophidset Skynding; hed Hast. Nhl. (Sund, Hamre). Ogsaa: Asm? Nhl. Jf. As, Asn, osma.

„**asen** adj. gjæret“. A. Ndm. Rom. NGbr.

asen (2) adj. udfoldende aldeles unødigt stor Kraft; tumlende; ustyrlig; vælig. Ryf. Stjør. Ogsaa: høirøstet, pratsom. Shl. — **asutt** adj. støiende, lystig. Stjør.: „aasaatt“. Af asa (2).

asesam adj. stærkt paadrivende; rivende, skyndsom i sin Gjerning. Innh. (Stod, Stjør.): aasaasam; af „aasaa paa“, asa.

„**Ask** m.“ A. — Hertil: **Askegnyste** n. haard Klods af Askeved. Tel. — **Askesev** n. Fnug og Hinder af Askebark, se Sev. Sæt. — **Askestøde** m. Sted, hvor Ask gror i Mængde. Tel. Se Støde.

Ask m. 2“. A 3) = Stava, Stjør. I Helg. (Bindal): Kar til at melke i.

Asn n. Tummel, Sammenstimling. A. Nordl. „Fugleasn“. Østerd.: Astn m. (og Asn?). 2) = Aseim. Nhl. Hard. YSogn, Sfj. Nfj. „Han kom i slikt Asn. da va'kje Raa te skyna kva han sae“. Ogsaa: Osn og Aasn, Nfj. (Selja), Sfj. (Førde). 3) yderst urolig Person. Nhl. (Hamre). Se flg. og osa (o').

„**asna** v. n. (ar), tumle afsted osv“ A. Gul. og Østerd.: „astne“ og „astnes“. „Kua fløg aa astne (asne)“. 2) tage hidsigt fat, fare til. Jæd. Ryf. „asna te“; „forasna“, adj. forhippet, hidsig efter; Jæd. Ogsaa osne og „aasne“; Sfj. Nfj. 3) være yderst ivrig ved et Arbeide, tumle med noget. Helg. og fl. „Ka du asna mæ?“

asnande adj. som farer til, tager yderst ivrigt fat. Rog.

Asning f. Gjæring; Gjær. Hall.

Aspamar m. en Maar; se Øspemord.

[**Asspikl** n. Rar, „Spektakel“. Sogn. For „Aspekt, Spektakel“ og dl.?

Astr n. = Asn 2). Helg. — **asvete** se av-.

„**Asveder** (**Asveer**) n.“ A. Sfj. Romsd. Og: Oseveer (o'). Sogn, Voss. Se osa(o').

„**at** conj. at.“ A. aat, Sfj (IDale). Sjelden.

ata v. a. (ar) hidse til Kamp = etja. Rbg (Tovdal), Ned. (Froland). „Dei ata Hestane ihop(er) mæ Steinkast“. G. N. ata ophidse?

„**atall** adj. 1) tirrende“. A. Hadeland, Vestfold. 3) om Børn = ampesam, ampr. Vestfold.

„**atalsleg** adj.“ A. 2) uhyggelig. trist; = nefst. Hall.: atahle (og aatalsle). — **Atfarer** se Aat-.

atla v. agte (at gjøre noget). Jæd. „Atla seg te By'n“. — **atlast** v. agte sig, bestemme sig. Ryf. (Hjelmel. Strand). „Eg ku atlast te gjort dæ“. — Se etla.

Atsokjarar, Liebhabere. Tel. se Aalsokjar.

atta præp. og conj. uden. Dal. (Hæskestad, Hedland). „Dør va ingjen heima atta han“ „Ikkje atta“, kun. attn, NGbr. For utan?

attarfor præp. = attansyre. Tel. (Moland). — **attarfyri** adv. (og præp.) d. s. Tel. (Moland, Mo).

attaugete adv. bagvendt. Shl. Se avig.

att-aat conj. ved Siden af at; imedens. Totn. (Birid). „Ho læg attaat ho sæv“, hun leer i Søvne. Meddelt.

att-aat-brend adj. om Mad: sveden. Sogn, Vald. Gbr. Rom. Vinger. **att-aat-svidd**, d. s. Rom. Og: attved-brend, medbrend.

„**attende** adv. tilbage“. A. Ogsaa: attenda, NBerg.; att-end(e)-att, Hall. Ndm. („attendattjaagaa“, Rindal); aat-ende-att, Hall.

atter- se attr- (hvis R er vokalsk og ofte bliver til mat E)

attfjatt adj. = fatt. Helg. Se bakfatt.

attfjetta adj. se Fjetta.

attgag adj. tilbagebøiet, især indadbøiet i Midtryggen og stikkende Hage og Mave frem. Ryf.: attegage; Jæd.: attigaga, se gag, gaga.

Atthall n. Nordside = Bakhall. Ndm.

atthavd adj. lukket. Trondh.

„**Atthug** m. Omsorg“. A. Hard. 2) Minde, Hukommelse? Tel. (Mo). Maaske „Athug'e“, se Aathug.

?**atthuga** v. a. mindes ret, komme i Hu. Tel. (Mo, Vinje; usikkert). „Eg kann'kji at-huga de, eg heve gløymt de“. Maaske „at-huga“. Se aathuga.

atthuga adj. omsorgsfuld; kjærligt bekymret. Hard.

Att-ida (i') f. Bagstrøm = Att(e)rida. Ndm.: Att-eaa; Romsd.: Attr-e'e. — **Att-eaa-kvervil** m. Bagstrømshvirvel. Ndm.

att-i-komen adj. kommen tilbage i noget, særlig: kommen tilbage („gaaende“) i Barndommen, alderdomssløv. Gbr.

„**attkeik** adj. tilbagebøiet“. A. Sogn, Vald. Hedm. Land Rom. Busk. Vestfold. — Ogsaa: attekeik, kneisende, Voss; attkikk, Smaal. og fl.; atkeik og akeik, Busk. og fl.; attkeiken, Sogn og fl. 2) attkeik, egensindig, egenvis. Vald.

attkeikt adv. bagvendt, tvært, hinderligt. Vestfold. „Dæ gjekk a“.

attkeipeleg adj. og adv. forkert, bagvendt, tvær(t) = andkeipeleg. Sogn (Sogndal, Lærdal). — **attkeiveleg** d. s. se keiva Sogn (Sogndal). — **attkeikeleg**, d. s. Sogn

„**attkold** adj.“ A. 2) konkav; om Bjergsider (og andre steile Ting? Baadside?). Sdm. (Hjørungfjord, Øyrskog). Jf. attrkvelvd.

Attlega (e') f. 1) Hvileland = Atterlega. Gbr.: Attlego. 2) = Attergløyma. Romsd. Attrelege.

Attlegd f. = Attlega 1). Nfj. (Gloppen og Stryn; mest: „-lægd“).

attlest adj. = baklest. Hall. og fl.

Attlit (i') m. brugt og svækket Farvesuppe

= Etterlit. I Ndm. Attleet(t); i Ork. Attlætt.
attlysa v. gry = atterlysa (A). Røros.
Attnykka. „Kaam(m)aa i Attnykka", gaa tilbage, gaa nedad = attrast; „vara i A." ligge agterud. Totn. Maaske til nykkja, Nukk. „I Attrmeisn" d. s. Follo, Smaal.
„attra v a. 3) attra seg." A. Nhl. Shl. Hard. Rbg. „Han attra seg paa Handelen, — i da", stod ikke ved sit Ord. 4) attra seg, komme igjen, ytre sig igjen; om Verk, Udslæt og dl. Hard. „Saore æ so leidt te attra seg". Noget usikkert i denne Bet. Maaske „attraa"; se attraaba, Atttraa.
„attrast v. n. 2) gaa tilbage, svækkes". A. Ma. 3) tilbagekalde = attra seg. Tel.
attraa(da) seg v. r. (r, dde) ombestemme sig. Tel. (Vinje). Ogsaa: avraada seg.
„Attrbera (e') f." A. (Atter-). Ryf. Voss, Sogn.
„Attrbod (o') n. (el. f.)" A. (Atter-). Attrboo, Østl. (Totn og fl.); Attrabø, Hall. Ndm.; Attreböu, Røros.
Attrdrebba f. = Att(e)rdrepa. Shl.
Attrkvelvd f. en større skaalformig Indsænkning eller halv-cirkusformig Indskjæring (Botn) i Landskabet, hvilken aabner sig ind imod Landet eller bort fra den Talende (fra Fjorden). Nfj. (Stryn, Honndal). „Gar'n ligg i ei Attekvæld, dær dæ kvelve seg upp att-i". If. Kvelv.
attrkvelvd adj. „attekvælt, attkvælt" 1) om Landskab, som danner „Attrkvelvd". Nfj. (Eid, Stryn, Honndal). 2) indestængt (overhovedet), skummel, uhyggelig; om Steder. Nfj. „Ein attkvælte Plasse". Hedder ogsaa „kvælsle". Nfj. Se attkold.
Attrlæte n. Lukkelse, Lukke; Laas, Krampe. Ryf. (Suldal, Sand, Nærstrand).
attrpaa præp. og adv. = attpaa ɔ: tilbage paa. Nfj. Sfj. „Ein Væv'e (Dimm'e) attepaa Far'n, en Lighed med F. „Ro fram attepaa", ro tilbage i samme Leie. Sfj.
Attrreka f. Hundyr, som er drægtigt anden Gang. Sogn. Nhl. „Fyrst Kidling, so Peit, so Attereka, so Geit". — Attr-raak f. d. s. Sfj. Se Atterraaka. A. — Hertil Attrraakaar n. Aar, hvori Dyret er „Attrraak". Sfj. Sogn. Nhl.
Attrstoda (o') f. 1) hvad der bliver staaende igjen, Rest. I Sogn: Attrestoa (af Korn); Shl. Jæd.: Attrestøa (af Torv). Se Etterstoda. 2) Efternøler. Sogn.
attrstreiten adj. dragende —, strittende bagover. Sogn, Hard. „Ei attestreiti Skreppa (Byrd)". Se streita.
Attrvend f. Vending, Forandring Sogn. „Gjord Gjerningg faor ingji Attevænd".
Attrvik (i') n. Fravigelse fra Aftale eller Udtalelse; Modifikation eller delvis Tilbagekaldelse. Voss, Sogn. „Han hadde no alti noko Attevik paa da".
attsløg adj. bagud- eller udad-bøiet, om Ting (Redskaber), som skal være lidt fremad- eller indad-bøiede, = gag. Tel. (Seljor). „Ljaa'n æ attsløg".
Att-traa eller Att-raad? f. Tilbøielighed til at komme tilbage; om Verk, Saar og Udslæt. Hard. (Kvamm, Odda). „Dar ligge slik ei Attrao i Beine, i Saore".
att-traaen eller att-raaden? adj. om Husdyr, som veed at finde Udvei til at komme tilbage til deres tidligere Hjem. Berg.: attraaen.
att-til præp. og adv. tilbage til; atter til. Hall. (Aal). „Att-tee Støls". „Me ljste att-tee no".
„attved præp. 2) med, sammen med". A. Vestfold; Hall. (Aal, Nes, Gol): affee. 3) bagerst ved, = burtved. Hall. (Aal). „Affee Veggj'n". 4) adv. „lægge att'vee", lægge til, addere. Vestfold.
attve(d)brend adj. sveden = attaatbrend. Vestfold (Sandsvær, Eiker), Gbr. (Lesja). I Hall. (Aal): affeebrend. — attve(d se(g)-brend, d. s. Gbr. — attveesvidd, d. s. Østl.
attvæg adj. veiende eller hældende bagud. Tel. (Seljor, Rauland og fl.). „Kjerra æ attvæge". — attvægjen adj. d. s. Tel. (Mo og fl.). „Sængjee æ attvægjee", modsat „fotrennd". — attvægd adj. d. s. Tel. (Kvitseid, Vinje). Se framvæg. G. N. vægr, balanserende.
attvægjes adj. bagover-hældende. VestTel. „Liggje attvægjes mæ Hovui".
Attyrja f. = And(t)yrja. Tel. (Mol.) Meddelt.
atuge, Atugji se aathuga, Aathuge.
atværn adj. undselig. Tel. (Bø). Se aatvar.
au v. mylrede, Imperf. af y; se dette.
aua v. n. (ar, a og dde), mylre, vrimle. Sogn (Vik, Lustr), Sfj. (Askevoll, Førde, Ytre Holmedal). „Da audde mæ Folk paa Kirkjebakka". „Da audde aa gaudde" eller „aua aa gaua". „D'æ auande fullt mæ Sild". If. y; G. N. úa, mylre.
aua v. jamre, skrige au, „öu". Jæd. — öue seg d. s. Nedre Tel. — auja d. s. Hard.
„aud adj. 1) tom, øde". A. „Eg gjekk reint uti öudt", jeg gik rent forgjæves = uti inkje. Hard. (Røldal). „2) lens, blottet. Næsten alm." A. „Dæ va'kje audt" = „det var ikkje fritt" ɔ: det manglede ikke ganske; oftest ironiskt = jo det skulde jeg mene! Rbg. VAgder, Ryf. Nfj. Ndm. Namd. 3) „æu(d) i Smagj'n", doven ved Henstaaen = Eng. stale. Li. Se ogsaa daatt.
Aud, Blottethed, Tomhed = Audn. Ma. (Aaserall, Finnsland, Holum, Halsaa). „Vera i Au'æ for Pænga", være blottet for P (Aaj.) Og: „i Eu'aa, i Eu'a, Öu'a" (Y-Ma). „I Eu'aa" forekommer maaske ogsaa. Dette kunde være af G. N. auda = audn Ødehed, eller en Form af aud adj.
audbeitt adj. som let lader sig afmeie; om Græs. Til beita. Lyder öurbeitt i Helg. NTrondh. STrondh. Shl. Hall.; orbeitt

(ø'), i Guldal; öubeitt, Helg. (Brønøy, Bindal).

„auden adj. beskikket af Skjæbnen. Jarlsberg". A. Larvik: „han va æ u e aa døy da".

Audesmak m. 1) doven Smag, formedelst Madvarens Henstaaen. Li. Se aud. 2) Smag efter et Kar, som har været længe ubrugt. Ma. (Bjelland): Aue- (Öue-). Oftere: Øy(d)esmok.

audhøyrd adj. 1) som hører godt = letthøyrd. Ork. og Innh.: öuhørt. 2) let at høre, let hørlig. Ork. (Rennebu): ohørt (o').

„audkjend adj. let at kjende". A. Gbr.: öu-. Østerd: o'.

„Audn f. (1) 1) øde Tilstand osv." A. Agder, Dal. „Gar'n ligg i A u n' æ ett'an", udeboet, SætB.; ogsaa: „i A u n i n e", Sæt. „Bera i Audn'æ (og -aa, Öudna) for Pænga, Mat (-d)", BAgder; ogsaa: i Autn'a (og Öutn'a) Li. (Lyngdal, Kvin), og „i Aun'æ"; Li. „Kaama p a a Ö u n' æ (mæ Arbeisfolk, mæ eit Arbei)", komme til kort. Li. Dal. — „Öun'æ" er et hyppigt Stedsnavn for Agre (Rydninger) i Shl. (Fitja).

„Audn f. (2) Held." A. — I Sogn (Lustr) ogsaa om heldigt Instinkt, beskjærmende Drift. „Dan fudle Mann'n hadde dan Auni aa dra(ga) seg i Hus, loll".

audnast v. n. afældes, opslides. Li. (Kvin): audnast og öutnast. For aurnast, eller til and. Audn (1)?

?audnen adj. heldig i sit Gaardsbrug. Sogn. „æunen". Usikkert. (Se Audn 2).

„audsedd (ee) adj. øiensynlig". A. Røros: öuseett; Ndm.: äusjitt. — öu-sjaaand, d. s. Røros. 2) „E vart öusjitt (og ö u s j e e t t) paa'n", jeg maatte see paa ham. STrondh. audsynt d. s. STrondh. „E vart öusynnt paa'n".

„audsleg adj. noget øde; kjedelig". A. öudlig, Dal; öutlig, Li. (Kvin); æudelig, Li.; æuelig, Ma.; öudlæ (før Fisk), Shl.; öule, Gul.

„audtæg? adj. stræbsom". A. Shl.; Nhl. (Samnang): autige = gridug.

audvisst adj. sagtmodig, stilfærdig (ligesom overvunden); undseelig. Sogn (Vik). „Han sat so æudvisste". „Ait æudvisst Tingeste". Jf. audvis.

audvita (i')? v. a. (ar) have Medynk med, ynkes over. Kun i Præs. Inf. og Indic. Dal. (Hækkestad, Sokndal). „Eg vil'kje öuvida (t) deg dæ Slag". Og: öyvida (t), Dal. (Hedland, Hækkestad). Og: oy- (o'). Desuden: uvita, uveta (og d); Ryf. Røldal, Dal. Jæd. „Eg uvita deg kje eit Grann". Formerne med öu, öy og oy kunde pege mod aud (od —; som Boyvar ɔ: Bödvar). „uvita" er maaske et andet Ord, men begge kunde mødes i Bet.: frikjende, bære over med, ynkes over; jf. G. N. miskunna, várkynna.

audæt adj. velsmagende, let at æde; bruges især om Melkemad i Modsætning til Grød. Foldal: öu-æt(t); Østerd.: o-ætt (o'). G. N. ætr, ædelig.

aueleg adj. jamrende; yderst uhyggelig; om Lyd. Nedre Tel. „Dæ læt saa öuolegt".

aug adv. ogsaa: æug (og öug), Li. (Eikin). öug, öug'e, Sfj. (Jølstr). æuk (maaske ligesom „eika" for eiga, „Dak" for Dag), Li. (Eikin). „au (öu), Rbg. Tel. Østl." A. Romsd. Sfj. (Jølstr) og fl. og'e (o') Sfj. (Jølstr); og og ug, Gbr (Foldal); u, Land; aak, Helg. og fl. Se og, G. N. ok. G. N. auk, ogsaa. — öusaa, Ma. Smaal. (Id); se ogso.

„Auga n." A. Bestemt Ental: Öugade i Rom. og Accus Gbr. (Lom). „E har illt i Öugaee", Dativ sing. NGbr. (Lom og fl.) — „Han æ kje langu unde Öugo", blir let vred. Hard. (Ullensvang). „Glo (stire) te Ougnars", se ret ind i Øiet. Tel. (Mo, Rauland, Selljor).

?augdrepa v. a. gaa (En) paa Livet. Sæt.

Augeklemba f. Klemme, som sættes over det øvre Øielaag for at holde vaagen. Rbg. (Aamlid): Öugeklæmme. — Augstippa f. d. s. Dal. (Hæsk.)

Augekvarv m. = Augnekvarm. Totn. Hedm.

auge-liten adj. liden, saa det netop sines. Ma. Vel mest: „æue liten".

„Auger m. Udtalt Aug'er, Sogn og fl." A. G. N. augr. (Edda Skáldskaparmál). En Art eller Varietet hedder „Lusaugur". Hard. Shl. Öuaar. Salten; Öuen, Li. (Nes, Kvin). 2) en Gloer; ogsaa En, som vrænger Øine eller ser med et ondt, skadebringende Øie. Sogn: „Aug'r" (Vik), „Augur" (Aurland, Aardal, Lærdal); Vald. (Vang og Slidre): Augor; Sogn (Lustr) tildels: „Uggur". Den sidste Form er maaske at opfatte som „Ugg—ur"; se Ur.

auger, augete og auo adj se avig, ovug.

Au(g)eraa f. Øiekrig = Augnekraa. Røros.

Au(g)-grand n. = Augne Grand. Hedm.

Au(g)-grim m. = Auger 2). Sogn (Balastr).

Augmaal n. Øiemed, Øiemaal, Hensigt. Stjør. Maaske dannet efter „Øiemaal".

augna v. 1) bruge sine Øine stærkt til Stirren eller Øiekast. Sogn (Vik, Aurland). „Du sit aa æugna da burt før meg", forstyrrer mig i det ved din Stirren. 2) øine = øygna. Sogn og fl.

augnande adj. og adv. øinelig. „a. lite" = „auge lite". SBerg. Ryf. Rbg. „augnande(s) Tær", d. s. SBerg.

augnast v. recip. veksle Blikke. Sogn.

Augne i flere Sammensætn.; nogle Steder Ögne (o') og Augna". A. Ogn-grand m. ɔ: Augne Grand. Hall. (Aal). — Ogsaa i flere Genetiv-Forbindelser. Mest i Agder. Augne Kor n. Fortrin („Kor"), som netop (neppe) kan sines. Rbg. „Dette Badmaale heve Kore, d'æ baade breiare aa tettare, men d'æ eit Ögne Kor". — Augne-Korn

n. lidet Korn, liden Smule. Især i „Æugne-Konns lite“, bitte lidet. Ma. (Bjelland, Holum); tildels „Ognekonns“, og „Agne-konns“, se Agn. — **Augne Mun** m. Forøgelse eller Forskjel („Mun“) som netop kan øines. Rbg. Li. Tel. — **Augne Tær(e)** n. bitte Smule. Shl. Hard. Tel. Rbg. BAgder. Tildels „Ogne Teer“, se Tære. — **Augne Syn** f. d. s. BAgder. Oftest: „Æugne (og Ogne) Søyn“. Se Sjon.

Augneblunk m. Øieblik. Hall. (Gol): Øgne-.

Augnefarang m. = Augfarang. Tel. Hall.

Augnekrik (i') m. Øiekrig = Augnekraa. Nedre Tel.: „Ognekrik(k)“.

Augnekvarv m. (n?) = Augnekrik. ØTel. (Tinn, Graudsherad, Selljor): Ognegvarv. — **Au(g)ekvarv** n. d. s. Ma. Nhl.

Augneleite n. 1) = Augleite („Ogløyte“, Tinn). 2) = Leite 2) ɔ: ophøiet Punkt i Synskredsen, hvilket for Øieblikket begrændser Udsigten. Tel. (Mo): Ougnleiti.

Augnemid (i') n. Maal eller Mærke taget blot efter Øiesynet, Øiemaal. Voss. „Gjera itte Æugnamee“; „godt Æugnamee“. — **Augnapaodl** m. en Gloer, En med opspilede Øine. Voss, Sogn (Vik, Aurland). Oprindelig Øgenavn paa en „Paodl“ ɔ: Paul?

Augnenest n. og m. Øiekrig. Sæt. Ma. Tel.

Augnerapp n. Øieblik. Hall. — Vald.: „paa Øgnerappe“, og „paa Ogne Rappe“.

Augnesaarke m. Sviden i Øinene. Sæt.: kji.

Augnestyng m. Guldsmed, Libellula = Augestyng (Hall.). Sæt. Og: Ognsting, Hall.; Øugstingar, NGbr.

Augsperra f. = Augeklemba. NGbr.

Augsprengja f. noget som spiler Folks Øine op, Vidunder; især Vidunder af kvindelig Skjønhed. Innh. (Beitstad „Øugspræuj“). — Ogsaa **Augnesprengd** f. Sdm. (Harham)?

Augsyn (yy) f. noget hvorpaa alle Øine rettes. Sæt. „Hu æ ai Augsuyn for Verd'n“.

Augsynd (yy) f. Horizont. ISogn.

augunda, -*sjuk*, se ovunda. — *auk* se aug.

„*auka* v. a. (ar) øge“. A. „Auka upp atte da sama“, oprippe gamle Stridigheder, og dl. Hertil: „Eit Syndars Aukelse“, En som stadigt opripper. Nhl. (Sund.) Se Syndauke.

Auka n. en liden langstrakt Banke under smult Vand (snarest vel stikkende kileformigt ud). Helg. (Bindal, Brønnøy). „Skjerauka“. — **Auke** m. d. s. Helg. (Næsne). Meddelt. Se følg.

„**Auke** (Aukje) m.“ A. 4) den kraftigste Vækst-tid, Forsommeren. Tel. Sæt. 5) en oval eller dobbeltkileformig Bolle af Mel eller dl. Ndm.: Äukje; Stjørdal: „Ouk“. — **Aukesupa** f. Suppe med Boller i. Stjør. „Ouksuup“.

Aukla n. ɔ: Okla (Ankel). Shl. (Etne).

aukra v. n. føre gjentagen Anke, anke atter og atter paa. NGbr. „Oukre paa naagaa“.

Aul m. 1) den hule Stilk af Skov-Angelik og lignende Planter. Voss og Hard.: Aul (Æul) og Öudl. „Ein A. te strila mæ“, til at sprøite igjennem. Mest i: Geitaul og Kvannaul, Nhl.? Voss, Sogn (Vik, Ladvik); Geitaule og K—e, Sogn (Lærdal, Aurland, Hafslo). 2) aabenmundet Person. Voss. Se Aule. — *aulen* adj. (rovformig?), aabenmundet = „sleppmynnt“. Voss. — „*aulande* svolten“ = holsvolten. Voss. Se Jol, jolen.

Aul f. og **Aul** n., se aula v.

„*aula* v. n. (ar), krybe, ogsaa: myldre. Ueg.: slæbe sig frem, kravle og arbeide, gaa og sysle“. A. — I Bet. „myldre“. Gbr. Romsd. Ndm. — I Bet. „krybe“ (være i stadig Smaabevægelse) i Sfj. (Førde, Askevoll), medens „myldre“ gjerne udtrykkes ved „aue“, „aure“; se d. og yrja, ylja. — 2) være i jævn, ikke stærkt fremtrædende, Virksomhed med noget; være vedholdende i at virke smaat. (Væsentlig samme Bet. som A.). Særlig om vedholdende eensstonig Gnaven, Klynken, Knurren, Tryglen. Hard. Voss, Sogn, Shl. „Du aula i eino“; „aula aa gnaula; aula aa gnaga“, SBerg.; „æula aa gnu“, d. s. Sogn; „öula aa olstra“, omtrent d. s. Jæd. Ogsaa: „aula aa verkja“, om stadig, svag Smerte, SBerg. Og: „aula aa blaasa“, blæse svagt men jævnt = mara, SBerg.; se Aul f. 3) snakke utydeligt og monotont, som en beruset eller et lidet Barn. „Badne fere te öula“; „öula aa söutra“. Dal. 4) vokse (stige) jævnt og smaat. Ma. (Holum). „Aanaa æule“. — Böies desuden: äule, öyl'e, äulte, äult. Nfj. (Gloppen, Stryn, Eid, Davik), Sogn (Jostedal). Præsens Ind. äule, Imperf. äulte, Sfj. og fl. — Hertil: **Aul** f. svag, jevn Vind. Shl. Hard. — **Aul** n. vedholdende Gnaven, Tryglen, Klynken. „Ungga-Aul“. Shl. — **Auling** f. d. s. Berg. Stift.

Aule m. i Geit-aule, Kvann-aule, se Aul. — I: **Graut-aule** m. Grødsluger, Sogn; **Mat-aule** m. En som æder næsten bestandig, Hard. Sogn. (Og **Nau(d)-aule**? m. et stakkels Kræ; Hafslo i Sogn). Jf. Isl. auli, en Stymper.

aulen adj. aabenmundet. Voss. Se Aul m.

auma? v. (ar) gramse, grave til sig. Salten (Gildeskaal og fl.): öum. „Di öuma aat (te) se“.

aumsam adj. ynkværdig, ussel. Røros: öm-.

aunen adj. om Agerjord: løs, flosset og ufrugtbar (udbrugt?). Dal. (Hæskestad). — **Aunejord** f. saadan Jord. — **Aunemakk** m. liden gulrød Larve i Jorden, hvilken især angriber Rodfrugter. Dal. Jf. Audn (1).

aunall adj. vranten, vanskelig, vrangvillig. Solør, Odal, Vinger, Smaal.

„**Aur** m.“ A. — 4) Grund, Bund. Agder. „Dæ va'kje anna Æur aa Botn“, den blottede Bund (Fjotland). „Dæ ligge paa Æurn i Kjellarn“, paa Jordgulvet. „Mi

grov te Aur-aa-Bonns" (Holum). „Te (el. i) Aursens Botn", helt til Bunds, i Bund og Grund; Rbg. „J Ůur aa Bonn", d. s. Ned. — 5) nederste Kant af Fiske-Bod (Rot). Nhs. Senja. — Aurtinel m. Kante-Touget til „Aurn" 5). Rog.

Aur m. el. n. Mylr. Til aura. Vesteraalen.

„aura v. a. 2)." A. Nfj. Sfj.

aura v. n. (ar) vrimle, mylre. Nfj. Sfj. Sogn, Fosn, Aadal, Selbu (øre, øra). „Tuaa aura mæ Maur". „Da aurte likso heila Lande mæ Fugl". „Da a u r a mæ Makk i Øst'a", men „Makkjn a u l a", krøb (Sfj.). „Dæ a u r a aa krau" (Fosn) Jf. aula, yrja, ylja, øyra.

Aurbu(d) f. Bod med Jordgulv. Gbr.

Aure m. Grus = Aur Vald.

aureta v. afgræsse indtil Grunden, „Aurn", Mulden, „=eta svart". VAgder. Rbg. „Sau'n, Geitæ aurete". Jf. maureta. — aurgnaga v. d. s. Sæt. Tel. „aurnage". — aurgnava v. d. s. VAgder. Se gnava.

Auretræ(d)a f. Tøi, helst Vadmel, hvori Rendingstraadene ligger vekselvis enkelte og parrede. Hard. (Øydsfjord, Odda, Kvamm). Mellemting mellem „Eintræa" og „Tvitræa", s. d. Vistnok af annan. — auretrædd adj. om slig Væv. Hard.

„Aurfor (o') f." A. Plovfure, som blotter „Aurn": a) den sidst pløiede Fure. Namd. b) Dobbeltfure efter Væltning til begge Sider. Helg. N- og STrondh.

aurgjengs adv. forkert. Sogn. Se orv.

aurgnava, aurnage se aureta.

Aurgota (o') f. Grundjord, som er opblødet og opskudt af Tøveir efter stærk Frost; især i Vei. Shl. — aurgoten (o') adj. dækket med „Aurgota"; mest om Vei, hvis grove Undergrus er opskudt. Nhl. Shl. G. N. aurgata Grusvei?

Aurhogg n. muldfattigt Sted i Ager eller Eng, hvor „Aurn" træder i Dagen. Tel. (Selljor).

aurkeiv adj. = keivhendt, orvhendt. YSogn (Ladvik). Jf. aurt, avig, eller orv(hendt). — Aorkeiving m. keithaandet Person. Hard. Voss.

Aurmakk m. 1) = Aunemakk. Nhs. 2) Regnorm. Nhs. Nhl. Öurimakk og Örrimakk, Salten. Se Aurridmakk. A.

Aurvæsa f. sjæleligt og kropsligt svag Person, Stymper, Pusling. Helg. Vesteraalen, Senja; Salten „Ůurvæs". SHelg.: Aarvæsa; Helg. (Ranen): Örvæsa. Jf. Væsa. Se følg.

aurvæsen adj. kraftløs og uduelig, stymperagtig. Nordl. (Salten og fl.). Og: aarvæsen. Nordl. (Helg. og fl.). Minder om G. N. örvasi affældig. Se foreg.

„ausa v. a. øse". A. hausa, Smaal. Follo; høyse, Vestfold. — „D'æ inte o o p p - ů u s t enda", Gjengjældelsen er endnu i Vente. SGbr. „Han ůuste oopp for'n", gjennemheglede ham. Hedm. — „Ausa f." A. Hause, Follo, Smaal. Høyse, Vestfold.

Auskjerald n. 1) Øsekar. Nfj. Austekjerald. Vald. 2) aabenmundet Person. Nfj.

Auskjerlump m. Haletudse. Helg. (-kar-).

Auskjertroll n. = Auskjerlump. Salten.

„Aust m." A. Øst (o'), ØTel.; Ust, STrondh.

„austan adv." A. austaan og austaa (æn og ůu), VAgder; æustao, Sogn; ůusto, Shl. Rog. (Ůustovind).

Austan m. = Austanvind. Agder og fl.

Austanbrot (o') n. Bølgebrud fra Øst Sogn.

Austankjøra f. langvarigt Uveir fra Øst. Tel. (Lunde: „Østakjøro" og „Østa-").

Austfelling m." A. En fra Smaalenene eller Follo. Oslo.

Austfolding m." A. Østföllingar kaldes Folk omkring Holmestrand og Horten af Folk i Sandsvær i Vestfold.

Austhall f. (n.) Hælding „Hall", som vender mod Øst. Hall. Tel. NGbr og fl.

Austrabaat m. meget læk Baad; ogsaa = Auskjerald 2). Nfj..

austre adj. = øystre. Shl. Ma. og fl.

Au-under, au-undre. Se Avunder.

„av A, præp. af, fra, bort fra" A. „Dei t o k Bruree a v'n". Tel. (Vinje, Mo, Kvitseid). „Du heve vændt meg a v Namni", fravendt mig mit rette Navn, forandret det, f. Eks. fra Herjus til Torjus. SætV. „Av gamalt", fra gamle Dage af. Tel. Sæt. — Bruges til at udtrykke Genetivforholdet, vekslende med „til" og „aa", og nogle Steder (Tel. Dal.) maaske hyppigere endog end „til". Tel. Dal. VAgder og Sæt. (J Agder mindre brugt end „aa" og „til"). „Merkjarn a v Blom", Bloms Tømmermærker. „Slotte a v Rysen". „Gjentaa a(v) Papa". — „Av Avle", af al Magt, se Avl. „A(v) Magt", d. s. Li. — B, adv. bort, hen, afsted. „Han datt a v a t Vatne, Myri", ud i Vandet. Tel. (Selljor og Kvitseid „av'at"; Rouland „av'aat"). — „Da gjekk aag", brast itu. Nhl. (Manger, Mo). — J Sammensætninger ofte = „ov" (hvormed det ofte glider sammen) ɔ: afstikkende, overordentlig, altfor meget; f. Eks. „avgalet", altfor galt („taogale", Hard.) „avdiger" osv. Se ov.

avanga v. n. (ar) = avangast. VTel.

Avaat n. Utøi, som Lemænd, Mus, osv. Østerd. Ndm. Tel. og fl. Om Lus og Lopper; Nfj. og fl. Om Fluer og Myg; Sæt. Rbg. Se Aat. Jf. G. N. afát, Fraadseri.

avaataa adj. afmattet; daanefærdig, næsten bevidstløs. Stjør. (Maaraak): „avaataa taa Varmin" og „aavaataa". For av-vita(d)? Noget usikkert. Jf. örvita adj. og uvita v. („ovaataa", Maaraak). — (Et „a(v)fotta" adj. udmattet, er meddelt fra Jæd. (Time). Jf. maaske fottlaus).

„avbakleg adj." A. „aavbakle", Nhl.; „a(v)bakele", Helg. og fl.; „aobakle", Hard. Sogn;

"avbaksle" og "aobaksle", JSogn; "obakle", Sfj.; ("abekkelig", Ma.). "Eg staor so aobakle te, so da fedle so annkeikele før meg", (Sogn). — *avbekleg* adj. tvær, skjæv, forkeert; vrang. Østerd. Bamle; Ma.: "abekkelig" "Han æ abækle'en"; Østerd. "Dæ gjekk abækle; Tre'e ligg abækle", = avbekt.

avbaagt? adv. = avbekleg(t), baagt. Salten. "Æg sat saa abaakt". Vel til baag, bægja — ligesom: *a(v)bækt*, *a(v)bækst* d. s. Helg. Innh. (A).

Avbeist n. et svært Best, sælt Best. NGbr. Nyf. og fl. Ogsaa **Aavbeist**, Nyf.

avbend? adj. (og adv.) liggende ubekvemt (vredent) for Haanden. vanskeligt tilgjængelig, bagvendt = avbakleg. Follo "abænt". — *avbendes* adv. 1) d. s. Vestfold, Aadal. "Stokk'n (Gal'n) ligger saa a(v)b e n n e s tel". 2) bagvendt; uhaandterligt; overvættes. "a stor". — *avbendele(ge)* adv. = avbendes. Hall. — *abængsli* og *abængslete*, d. s. Vestfold. Busk.

avbenda seg eller *aabenda seg*? v. n. være yderst ustyrlig. vride og kaste sig; om Børn. Sogn (Borgund, Lærdal). "Sit ikkje so aa aobenda de!" Jf. Bende ɔ: Ryk, Vridning, (og G. N. bendast á, tvistes?)

Avberda? f. en vældig og noget plump Figur; en Kolos; mest om Hunkjønsord. **Aabære**, Nfj. (Stryn, Breimn), Sfj. (sjelden), Sdm.; **Aabeere**, Romsd.; **Aabæle** ("tykt", cacuminalt. L) Romsd Totn, Rom. Follo, Solør; **Abæle**, Romsd. (Aukra), Rom.; **Aabæl** (og ee) og **Abæl** (og ee) f og n. Ndm. "Ei Aabære te Kyr (Ku), Jente, Bjørk, — Kar, Stokk". Ordet er vel et ved "av" og (eller) "ov" forstærket Verba. "Bæle" se d.; hvilket synes at hænge sammen med Isl. berdi, Kølle, Prygl; jf med Bett af Furk, Fyrkja, Lurk, Svolk osv. — *avberden* adj. vældig og noget plump. Nfj. (Eid, Gloppen, Breimn; lidet brugt): *aabæren* ("ein a. Stut"); Ndm. (Tingvoll): *aabælen*. "Ei aabæla Ku". "Eit aabæle Veer", et vældigt, voldsomt Veir. — *aabæra* og *aabæla* adv. vældigt, overvættes. Romsd. Ndm. "a. stor" = "bælstor" paa Østl. (Det "tykke" L for rd hører ellers lidet hjemme i de Egne af Ndm. "Dor" ɔ: Ord). Jf. ogsaa aabella. — Maaske andenstedshen hører **Aabøl** og **Abøl** f. = Avberda. STrondh. (Uppdal, Meddal). "E Abøl te Hæst, te B ø r" (ɔ: Byrda). **Aabørsban** n. et vældigt stort Barn. STrondh. (Meddal). Maaske til G. N. afburdr (*afbyrd). — *aaböla* og *-e* adv. overmaade. Meddal. Jf. (?) G. N. afburdar d. s. — **Aabørkje** f. omtrent = Avberda. Meddal.

avberen? adj. straks færdig til at klynke og vaande sig; kjælen og utaalmodig. Voss, Sogn. "Han æ so aoberen (æ?) aa ulæten". Jf. bera seg (og G. N. berast af, lade sig merke med Lidelser). Neppe for aaberen, af G. N. bera á anklage.

"*Avberja* f. Langhalm, aftærskede Straa." A. Namd. 2) halvt udtærsket Halm. Namd. (Nærø, Overhalla): "Abærj" og "Aberi"; Selbu (Tydal "Abærje"; Selbu: "Abørjaa", plur.).

"*avberkja* v." A. Voss: "aoberkja"; Nyf.: "aa-"; Ma.: "aberka".

"*avberr* adj. aftvet". A. Shl. Nyf.

Avbod (o') n. noget overordentligt = Ovbod. Jf. Isl. afbod = ofbod. Sogn (Lustr). "Äit Avbo te Dyr". Oftere som adj.: "äit avbo Dyr, ein avbo Kar".

avboren (o') adj. afhøstet; af bera av. Gbr. (Øyer): *aa(v)bore*. (Meddelt).

"*avbragsleg* adj. usædvanlig". A. Ogsaa adv. Gbr. Østerd. "abbrags'le stor". Jf. Isl. afbragds, udmærket, særdeles.

avbregda adj. og adv. usædvanlig, overordentlig; overvættes; vældig. *aabregda*, Sdm. (Hjørungfjord og fl.); *aavregda* og *avregda*, Sdm. (A; og fl.); *aavreida* og *avreia*, Nfj. Sfj; *avreie*, Gbr. Østerd. (Rendal); *avre'e*, Rendal; *aavreida*, Nfj. (Eid og fl.). "Dæ va aabregda Støre (Størrelse) paa Kar'n". "Ein avreida Hest'e". "Eit avreia stort Tre". "En avre'e stor Stokk". Ogsaa: **Avreidabeist** n. Nfj. — *avbregdaleg* adj. og adv. d. s. *aabregdale*, Sdm.; *avregdale*, Sdm.; *avreidale*, Nfj. Se følg.

Avbregde? n. og f. noget overordentligt; noget vældigt. Nfj. (Eid, Innvik): **Aavreide**; Sogn (Jostedal): **Aavreie**. "Eit A. te Tre, Beist, Kyr". Hid maaske ogsaa "Avreid f. stor Mængde"; A. Røros; Avre'e Østerd. (Rendal). Se dog ogsaa Avreida.

avbreksle(g) adj. og adv = avbakleg. Hadel.

avbrengjeleg adj. og adv. 1) afstikkende, usædvanlig, upassende. Tel. (Bø, Sauar). "Laga seg avbrænjoleg". 2) afsidesliggende, ubekvem; bagvendt. Og *a(v)brængsle*, Østerd. Odal, Hedm. Totn, Land og fl.; *avbrængslete*, Rom. "Abrængsle stor", usædvanligt stor. Ogsaa *aabrængslete* Oslo. Se aabrengjeleg, brengja (og avbend osv.).

Avbrigd n. mindre Afvigelse, mindre Forskjel, Afskygning, Nyanse. Tel. (Mo, Moland). Jæd. (Haa, f.?) "Mangt Avbrigd paa Talen midjom (mydlo) Sokn aa Sokn". Se "Avbrigde", A. G. N. afbrigd, n. Afvigelse. — **Avbrigding** f. d. s. Jæd. — — "Avbrigd f. noget usædvanligt. Sæt." A. Især: noget usædvanlig stort og prægtigt. "Aa, for ei Aa(v)brigd!" Nfj. (Honndal, Stryn).

avbrigda v. a. (ar) forandre, forvende. Vald. (Vang). "Avbrigde Maale sitt", forvende sin Stemme.

Avbrikje (ii) n. noget afstikkende; især noget vældigt. Romsd. (Bolsø). "Eit Avbrikje

te Kar". — avbrikjeleg adj. usædvanlig, overordentlig. = framifraa. Foldal, Gbr. (Lesja og fl.): „abrii'kjele". Se „avbrikje, avbrikjeleg". A. Jf. brikja, stikke af, prange.

avbrjota v. n. afvige = brjota av. Stjør.

avbrøyta v. n. (er, te), ligne. Sfj. (Førde). „Han a v b r ø y t e noke lite paa haanaa". Se „brøyta av, brøyta attpaa".

avbrøytes adv. udenfor de banede Veie. Dal. Jf. brøyta, Braut.

Avbyte n. Afgrænsningsmiddel, Skjel, Skille; f. Ex. en Streg, en Skranke, et Gjerde. Tel. (Rauland). „Briikji æ eit Avbyte".

avbægt adj. forkeert, se avbaagt. Nordl.

avbøa v. a. jage (Fæet) fra Hjemmemarken, „Bø'n". Hard. (Kvamm, Ullensvang): „aobøa".

Avdag m. og Avdaging f. = Avdagning. Salten (Gildeskaal og fl.).

avdaga v. n. = avdagast. Shl. Røldal, Hall.

avdags adv. = etter avdagat. Ma. „Ein maa'kje flyta (flytja) avdags". (Christie: „aadags"). — Avdagshol n. mørkt, lidet solbeskinnet Sted. Hall. (Nes). — Avdagaskrok og Avdagakrok m. d. s. Hall.

avdaamd adj. gjort maalløs og ligesom mundlam ved overraskende Tiltale, „= kumsa". Dal. Jæd. Se daama. — avdøyvd adj. d. s. eg. døvet. Jæd. se døyva.

„avdegd adj. avdeggjast v." A. Ryf. Sfj.

„avdegna v." A. Hard.: aodegna.

avdi conj. fordi. Tel. (Rauland): av'di.

Avding f. for Avdegning (Vald.). Gbr. (Lom og fl.).

Avdivle n. et afsidesliggende, skummelt og vildt Sted. Tel. (Kviteseid, Laardal, Vinje). Noget lignende er Va(n)divle, Udivle. Jf. Holdyvle.

avdogga v. n. = avdeggjast. Sogn (Lærdal). — „avdøgd adj." A. Sogn, Nhl.

Avdyrkje n. afsidesliggende, vildt og udyrkbart Sted. Tel. Sæt. Jf. Avyrk.

aveggja = v. gaa af Fjeldbrynet, „Eggerne". „Solæ hev' av(v)eggja". Hard.

„avekſa v." A. 2) v. a. tage (æde) Aksene af Straaet; om Dyr (Fugle, Fæ). Hall. (Aal).

Avemne? n. overordentligt „Emne"; om ungt Levende, som lover særdeles godt. Hard. (Kvamm): Aoevne.

avende adv. overmaade = av, avande. Sæt. Vald. Gbr. Helg. Land og fl. Ogsaa adj.: „Ein avende Gast'e = Avgast. Sæt. Udvidelse af av, ligesom ovende af ov.

avevla adv. overmaade = ovevla. Land. — aavrævlele d. s. Hall. (Gol).

Avevle? n. noget vældigt; noget som lægger Beslag paa alle Kræfter; noget, man næsten ikke mægter. Hard. (Ullensvang). „Den Stäin'in æ räint äit Aoevle". Snarere Av- end Aa-; se Ovevle. (Marcus Schnabel, som bruger au til at betegne Lyden ao, har fra Ulvik i Hard.: „auævle, adj. som næsten overgaar Kræfterne", og fra Nordl. (Vesteraalen, Senja og fl.) er meddelt et tvivlsomt „auævle" d. s., hvilket turde være laant fra Hard.).

Avfal f. ɔ: Avferd. SHelg.

„Avfall n. 2) Tab, Skade. Eit Avfalls Aar, Uaar". A. Vald. Aadal, Totn. 3) Afgang, Død: a) af Folk. Voss. b) af Folk eller Fæ. Sogn. Se falla av. „Dar æ svært te Avfadl pao dan Gar'n".

avfallen adj. 1) afmagret og svækket, forringet i Huld og Kræfter. Søndenfjelds. 2) sløv, sandseløs. Nyf. (Høgsfjord): aafadl. Se falla av.

avfaren adj. 1) gaaen bort eller ned. „Maanen æ avfaren her". Li. (Nes). 2) = avfallen. Sogn, Voss. Se fara av. 3) forlegen. Hall. (Gol): aavfaren. Meddelt.

Avfargang m. Minkning ved Brug. Hall.

?a(v)fengle(ge) adv. overvættes. Ndm.

avferast (ee) v n. afkræftes. Sæt. Se ferast.

„Avferd f." A. — 2) Levninger af døde, især af Rovdyr dræbte, Dyr. Shl. (Kvinherad, Stord). „Aafær(er) itte Söug'n". (Ogsaa Aafar n. Stord?) I Sogn især i Flertal. Ogsaa om Mærker efter Rovdyrs Nærværelse, som: Fodspor, Excreter, Levninger af deres Maaltid = Vister. Sogn. „Avfæredn (og Ao—) itte Bjødn'n", (Aurland). Maaske Bet. 2) snarere er „Aaferd"; jf. aaferda, røbe; se Aatferd. Av- for Aa- (ao) er en hyppigere Sognsk Misdannelse. 3) Affærdigelse. Østl. Jf. ferda, gjøre færdig.

Avferdsla f. = Avferd 1) og 2). Nyf.: Afærsla.

avfjaira, -fjara adj. afkræftet. Se fjødra.

avfjairast, -fjarast, -fjøyrast, se fjødra.

avfjella v. n. = aveggja. Nyf. (Vikadal). „Solaa a(v)fjidla". — avfjellast v. d. s. Tel. (Vinje): a(v)fjøddast. — Hertil: aavfjedla adj. A. aofjedla, Sogn, Hard.

Avflinad m. Tilredelse, Behandling; Tilrakning. Helg. Af fli v.

avfløya adj og adv. overordentlig; udmærket. Shl. Nyf. „Da (dæ) va aavfløya; avfløya godt". — avfløyande, d. s. Se fløya.

Avfordag m Dødsdag. Ma. (Holum), Nbg. (Honnes); tildels „Affør—". „Ein synnlig A f f o r d a g", et sørgeligt Endeligt. G. N. affór, Ende. Se Avfardag.

Avføykja f. Sted hvor Sneen er blæst bort. Tel. Sæt. Se Føykja.

„Avgang m. 2) Overskud". A. Særlig: Reserve. I Sammensætn.: Aavgaanggs- og Aa(v)gaangs-, Shl. og Nbg. „Aavgaangs-verkty, -emne, -vatn, -menneske".

Avgast m. vældig Kar, voldsom Karl. Tel. Sæt. „Ein Avgast'e te Fisk'e". Ogsaa „avende Gast". Se Gast, Alegast.

avgalen adj. fuldstændig urigtig; forskrækkelig gal. Berg. Stift, Nyf. Tildels „taogalen". Hard. Og „avende galen". Østl.

avgjeldast v. n. blive gold. Shl. aav-.

„avgjerast v. n. hentæres". A. Nyf. aav-.

avgjerda(r) adv. overvættes. avjæla, Hedm.

(Løyten); avjæle, Hedm. (Romedal), Hall.; ajæle(s), Larvik; aajæle, Jarlsberg; aavjæla og ujæla, Rom. Ogsaa: avjærsli(g) og avjøreli, Totn. Og: „D'er saa a(v) Jæle te stort". Vestfold. Se Gjerd. — Og: „Dæ va daa ei Aavjæle so stort". Hall. (Nes). Dette, som maaske ogsaa nogle af de foreg. Former, hører kanske til Gjæla f. 8. Se Ovgjæla. — Til G. N. afgerd?

Avgjerning m. stor og svær Karl, vældig K.; „farlig" K.; omtrent = Avgast. Rbg. (Honnes), Ma. (Aaseral, Finnsland, Øyslebø); Sæt.: Avgjerningji. Se Gjerning. Ogsaa: „Avgjerings Beist". Ma. (Otrnes). Jf. foreg. og „gjera av seg".

Avgjersl f. 1) Afgjørelse; Aftale. Hall. (Gol): Aavgjærsl og Taagjærsl. 2) Uppgjerd, Uppgjersl. Hall. — Avgjersla f. = Avgiersl. Ryf. Hall.

Avgjøda f. livfuld og bjerv, men ogsaa vild, larmende og hensynsløs Person. Nhl. Shl. Ryf. i Formerne Avjøa, Aavjøa og Aajøa; Hard.: Aojøa. „Han æ ei Aajøa naar han æ fuble". „Ei Aojøa te Jænta", lystig, livfuld J. Ogsaa: „Ei Aajøa te Hest", ustyrlig H. Ryf. — aajøen, adj. vilter, ustyrlig; larmende og ubændig; „a Hest". Ryf. Jæd. — Aojøeskap m. voldsom og hensynsløs Optræden. Hard. — Aavjøing m. = Avgjøda. Ryf. Shl. — Disse Ord er maaske Sammensætninger af „Gjøda" med forskjellige Partikler: av, ov, aa. Jf. Gjøda, Forgjøda, („Aagjøde"); G. N. gœda á, øge paa, blive heftigere; ofgœdi, noget altfor godt?; Isl. afgœdingr, naragtig Stolthed.

avgleppen adj. glat saa der glides eller glippes. Sfj. (YDale). „Dar va so mykje (a)avgleppe paa Bergja, at Muur'n ikkje laag".

Avgolv n. Gang mellem to tømrede Rum i en Lade. Dal. Til Golv, Afdeling.

Avgramma f. Afkrog = Avram (Sæt.). Meddelt fra Tinn i Tel. Jf. (?) Ram, G. N. hrammr, og Skjekel, Avskjekel.

avgripa (i') adj. og adv. 1) ypperlig; Forstærkelse af „gripa", se d. Hadeland, Land, Totn, Vardal. 2) overordentlig: „avgrepa stor". Had. Totn. Ogsaa: „avskrepa".

avgu adv. og adj. overvættes, overordentlig, uhyre, uhørt. Tel. Sæt. Hard. (Ullensvang), Ryf. (Suldal). Hedder ogsaa ovgu, ved Siden af avgu, i Midtre Tel. (se „ovguleg", A.); vestenfor Laardal kun avgu. „Avgu gildt"; „avgu Kar, avgu Hause", drabelig Karl; „avgu Ty (Ting)", forskrækkeligt Tøi (Tingester), Tel.; „avgu stort Trodl", Ryf. Hard. Ogsaa: aggu, agu i Tel. (Laardal, Høydalsmo). — „Eit fælt agu Beist", et farligt voldsomt Best, Hall. (Hol), Vald. (VSlidre). Maaske af anden Oprindelse (aga).— avguleg(e) adj. og adv. = avgu. „De va avgulege gjort", prægtigt gjort. Tel. Sæt. Ogsaa agguleg, Tel. (Laardal); og avgudeleg, Tel. Sæt. Ma. — Avguheit f. noget uhørt, høist usædvanligt. Tel. — „Avgu, ovgu", vil være Dativ Neutrum afgu, öfgu af G. N. afigr, afugr, öfugr = „ovug", brugt som Adverb og dernæst som Adjektiv, altsaa eg. bagvendt, urimelig, uhørt, „utifraa". Og „aggu" tør være for „afgu" som „agger, auger", for (afgri), öfugri, se „aggarhendes" og „avig". Desuden Indvirkning fra „Avgud".

„Avgud m." A. Ma. 2) drabelig, vældig Karl; ogsaa: hensynsløs, larmende og voldsom Karl = Avgast. Vald. Sæt. og Tel.: „Avgud".

Avgue? m. voldsom, larmende og tumlende Karl. Hard. (Røldal, Ullensvang). „Han turte so ein Avgue". Og Tel. (? Sveinungson har „Avgui, en i høi Grad ond eller god", altsaa usædvanlig). — Aogua f. og Aogue m. vrangvillig Særling; Tværdriver. Voss. — aoguen adj. vrangvillig, tværdrivende. Voss. — Avguing m. = Avgud 2). Vald. (Ø- og VSlidre). Avguingji, Sæt. VTel. (Mo). — Tvivlsomt, om disse Ord høre sammen, og om de have Sammenhæng med „avgu", med „Avgud", eller med Guv, guva, guven, Tvergue, eller med flere af dem (snarest).

Avgut m. usædvanlig Karl = Ovgut. Ma. (Finnsland), Rbg. (Honnes). „Ain Avgut te Aure". En Udtaleform af „Afgud"?

Avgyrja f. et svært, fedt, noget kvabset Hunvæsen. SætV. Se Gyrja.

Avhall n. Forkleinelse, Nedsættelse. Tel. „-hadd". Til avhalla.

avhegdele(ge) adv. overvættes; uhyre. „a. stor". Sogn (Aardal).

avhei(d)ra v. a. (ar) 1) gjennemhegle, overøse med Lastord. Tel. (Selljor, Rauland og fl.) 2) tilintetgjøre. Tel. Se A.

avhei(d)releg(e) adj. og adv. overskjældende. Tel. (Vinje). „Han rødde so a".

avhellande adv. overvættes; se heilende. Tel. (Vø).

„avhenda v. a. (er, de)". A. 2) slippe sig af Hænderne; slippe; give Slip paa. Røldal.

„avhendes adv." A. Dal. Totn, Rdm.

avhendt adv. 1) bagvendt; baglængs. Oslo: avent. 2) = avhendes. Rdm.: „avhænt". Jf. G. N. afhentr ubeleilig.

Avhite m. Ophedning indtil Forkulling eller Antændelse, foranlediget ved Straalevarme. Hedm. (Nes, Ringsak), Gbr. (Faaberg). „De staar slik en Hæta taa Omna at Ve'n ha ti'i Avhæta"; (Hedm.). Ogsaa: „De fata ti Stall'n taa Avhæta fraa Fjøse" (Faaberg). Og: „Avheta".

„Avhogg n." A. 2) stor, stærk, plump Tingest. Rdm. STrondh. „Eit A. te Kar".

„avhovda v." A. Voss, Sogn: aohovda.

avhugga v. a. (ar) berolige, stille. Li. (Kvin, Fjotland). „A(v)hugga eit Baadn". „Kræ-

ture stina saa fælt førr i Dag, men naa he dei avhugga seg". Se hugga. „Hugge ein av". Tel. G. N. hugga ein af harmi.

Avhus n. Privet. Shl. (Kvinherad, Fjellber) „Aavhus". G. N. afhús, Udhus.

avig, avug eller ovug adj. bagvendt, vrænget, avet. G. N. afigr, afugr, öfugr, Sv. afvig. I disse Former og Forbindelser: „Slao mæ äuger Haand", med Haandbagen eller = avhendes. Sogn (Lustr, Sogndal); „mæ agger Haand" eller „aggerhendes", Sogn (Aardal „-gar-", Lærdal) A.; „slaa agerhent" Solør (Brandvoll). Af G. N. afgri (öfgri) hendi. Af denne Dativ er da vel siden dannet et nyt Adjektiv äuger, Sogn (Sogndal. Lustr): „äit äugert Slag"; og et Adverb äugert eller aggert, Sogn (Lustr, Sogndal, Aurland, Hafslo): „slao äugert te"; „eg räi äugert attenda", faldt baglængs; „da gikk äugert". „Slaa mæ öuo Haand". Shl. (Etne). — augutt adj. og adv. d. s. Hard. Shl. „Da gjekk öugete"; „slaa öugete". — att-augutt, d. s. Shl. „Slaa mæ attöugete Haand". — „Mæ avikt Hann" (Innh.) d. s., kunde være „av-vikt" af vikja. „Mæ aveies Hann (Haand)", d. s. Gul. Ork. Fosn, har i Formen sluttet sig til Adverbet „avveges", affides. „Slaa avsies" hedder det i Ndm. (Tingvoll). Jf. ovig, avgu, aggarhendes, aurt.

avisar adv. paa anden Vis, anderledes. Østerd. (Oos, Tynset, Lille Elvdal); Rendal „avisäre". „Ei kann de itt avisär". G. N. adruvísa, Sv. Dial.: arvis, annervessare.

a(v)jona adj. udmattet. Nordl. Se avrjonast.

avkikka adj. pludselig magtløs af Overanstrængelse, af et Krik el. dl. Tel. Nbg. VAgder. Se kikka. — avkjakkad adj. omtr. d. s. Se kjakka. „Eg va so avkikka eg kunna ille lea meg".

Avkjøma f. et affidesliggende, utilgjængeligt Sted. Hall. (Aal). — Avkjøme n. d. s. Tel. (Moland). Meddelt.

Avkjøme n. Herkomst; Byrd; Forfædre. „Han vart snaadde (skjæmde) fyr Ætt aa Avkjømi". Tel. (Mo, Vinje, Laardal, Seljor). — Ældre D.: Afkom ɔ: Herkomst.

avkjømeleg adj. affides; til Avkjøma. Hall.

avklar(a)d adj. dræbt. Rog. Se klara.

„avklyvja v. a." A. Hard. (Ulvik): avklyvja.

„Avkoma f." A. 2) = Etterkoma. Shl.: Aav-.

avkrita (ii) adj. nedpruttet; nedsat af smaalig Kritik. Tel. Til kriita.

avkroppa (o') adj. afmagret, indsvunden; afpillet. Ramb.: „taakraappa".

avkrota (o') adj. afpillet, udpillet. Fosn (Hevne). „Kjøte æ taakraataa taa Beinaa". Af krota ɔ: pirke, pille.

Avkul (u') n. let Vind fra Landsiden. Sogn. G. N. kul, n. Blæst.

„Avl n." A. Shl. (Etne). „Han gjekk taa Avle", af alle Kræfter. — Avlstein, m. Løftesten til Styrkeprøve. Helg.

„Avl m." A. 2) Ilden og Gløden i Essen. Ndm. Stjør. Hertil: Avltota (o') f. = Avlpipa, Sogn (Lærdal); Avltuute f. d. s. Hall. Se Tota. — Avltut (uu) m. d. s. Hall.

Avl m. bred Sene langs Ryggen = Gulhaar. Nfj. (Stryn, Honndal). Og Alv.

„avla v. a. (ar) erhverve". A. „Eg avla 'kje Bein i Baatn", fiskede intet. Nhl. og fl. „4) mægte = evla". A. Helg. Tel. (Bø?).

avlaga adv. umanerlig, overvættes. Land, Hadeland, Ryf. „avlaga stor". Se avlagad, avlugom. — Ogsaa: aavlaga, Ryf. (Suldal), Røldal; (af Ovlag?).

„avlagd adj." A. 3) udtrættet, udmattet. Ryf. Shl. „aavlagde".

avlasta v. a. aflaste, losse. Ryf. „a. Baat'n".

„avlaten adj." A. „Kua æ avleta, har ophørt at mælke"; ogsaa „Kua har avleti". Land, Hadel. og fl. Se „lata av". A.

avlatt? adj. udmattet = avgjeven. Vald. (Aurdal). Til letja, eller for avlaten?

Avlaat n. utidigt Foster, Abort. Nfj. (Stryn, Honndal). Se avleta. Jf. G. N. láta af, slippe, blive stilt ved.

Avlaat m. utidige og voldsomme Udbrud, især af Smerte, Medynk eller Utaalmodighed; utidig høilydt Klynken eller Jamren. Ringerike, og fl. av = ov. Se Avlæta, -e. — avlaaten adj. tilbøielig til Avlaat. Ring.

„Avlaat n. 1) Ophør". A. Tel. „Ku'na ligg i Avlaataa", i de sidste Aandedræt. Romsd. (Eid). — Avlaatsskur f. den sidste Byge før Klarveiret begynder. Tel. (Kvitseid).

Avlaata f. Ko hvis Malkning minker stærkt, som „læt av". VTel.

Avlaating f. Ophør. „Kyri æ i Avlaatingji", K. ophører snart med at malke. Sæt. Tel.

avle adv. omkuld, over Ende. Maaske for „av Led" (Side), sml. „av Venda". „Ria av'le", falde omkuld. Hard (Kvamm, Ullensvang).— „Gar'n rei'an avle" (?), Gaarden blev hans Ruin. Hard.

avlegen adj. affides liggende. Sfj. (YDale): a(a)vleien.—?a(a)vlægse, d. s. Shl. (Etne).

avleggjande adj. og adv. overordentlig, usædvanlig stor. Tel. (Kvitseid, Seljor), Dal. „Den store avleggjandes Hundn". „Ein avleggjandes stor Hest". Se Ovleggja.

„Avleida f." A. Sogn. — „avleidd adj." A. Gul.: „aavledd" og „aavlett", forsømt, undladet. — avleidsleg adj. opsættende, uordholden med Hensyn til Tid. Helg. (Mo „avleihle"; Vefsn „avleihle-in").

avleita v. n. (ar) komme af Syne idet man er gleden bagom noget. Tel. (Vinje, Laardal), Røldal; Ryf.: „aavleita". Se Leite. — avleitast v. n. d. s. Dal. — „avleites adv." A. Tel.

„Avleiva f." A. Avleivur pl. Nbg. Tel.

Avleive f. sing. Levning. Gbr. (Fron), Vald. (Vang). Avleige, Gbr. (Vaagaa). Aa(v)løyva, Ryf. (Suldal). G. N. afleif.

avlendt adj. afsides liggende; mest om et Stykke Land som dertil ligger paa Skyggesiden. Ryf.: aav-.

Avlengja f. meget lang Figur. Tel.

Avlenkja f. = Ulenkja, Lenkja. Tel. — avlenkje adv. „avlenkje lang“, lang og ilde bygget = ulenkeleg. Tel. (Moland).

avleta (ee) v. (ar) føde utidigt, kaste Foster Nfj. (Hønndal, Stryn). Se Avlaat n. — Avleta (ee) f. Hunvæsen som er udsat for at kaste Foster. Nfj.

„avlessa v. a. (er, te) aflægge et Læs“. A. J Ryf. (og vistnok mangesteds) er „avvlessa“, befri fuldstændig for Læs eller Ladning; „a. Sle'en, Baatn“; men „lessa aav“ v. n. fjerne noget af Ladningen.

Avlessing m. en stor og svær Karl. Li. (Bakka, Gyland), Dal. (Hæskestad). Ogsaa om Dyr. Se Lessing, Ovlessing.

Avlit (i') m. 1) afstikkende Farve; enhver virkelig Farve (anden end Sort, Hvidt og Graat). Tel. (Mo). 2) = Attlit, Etterlit? NGbr. (Lesja).

avlita (i') v. a. (ar) 1) give en lidt anden Farve ɔ: farve svagt; affarve. Ndm. (Kvernes, Aure, Edø: ee og æ), Namd. (Leka). „Ta aa a v l e t a Haassaan i Attletn“. „D'æ saa vidt at Gane æ avleta“. „Supaa æ ikkje avleta“, Suppen har Vandfarven. 2) v. n. falme, affarves. Li. Hard. Namdal. „Dagjn a v l i t a r“, det begynder lidt at skumre. (Røldal). 3) give Farve fra sig, smitte med Farve. Ryf. SGbr. Namd. Odal. „Plaggje avlet(t)a“. — avlitast v. n. falme, faa anden Farve = avlita 2). Ma. Senja: „avlitest“; Innh.: „avletas“ el. „avlæt(t)as“. — avlita adj. eller part. affarvet, falmet. Tel.; Namd. Nordl. og SGbr.: „avlet(t)a“ (æ og ee). Hedm.: „aavlæt(t)e“.

avlita (i') adj. 1) farvet ɔ: ikke hvid, sort eller graa; ogsaa: mangfarvet. Rom. „avlit(t)a“; Østerd. „avlätä(aa)“; (Guldal: „avlaataa“?). 2) ikke hvid; altsaa: graa, sort, eller farvet. Ma. Rog. Se Avlit.

avlitka v. a. og n. = avlita 1 og 2. Sjelden. Oftere: avlitkast v. n. faa anden Farve; falme. Innh. og Gul. „avlækkas“. — avlitka adj. omfarvet, affarvet, = avlita adj. Ndm. „avlekka“; Innh. og STrondh.: „avlækka“.

Avliv n. Livstykke. YSogn. Aoliv, JSogn (Aurland). Jf. Ovliv.

avljodast v. n. miste sin Lyd. Tel. (Selljor). „Strængjn hev avljoas“.

avljosna v. n. skumre. Hard. „av-“. — Avljosning f. Skumren, Skumring. Hard. Se „Avlysing“, A. Hard.

„avloa v. a. dræbe“. A. J. og YSogn.

avloda v. a. 1) „avlooa ein Gar“, føre Afgrøden bort fra en Gaard. Ryf. (Sand, Suldal). Jf. „avloda afhøste“, A. Østl. 2) ødelægge en Gaard ved slet Dyrkning, især ved stadig at føre Grøden bort. Tel. Vestfold, Hall. Sigdal. „Her hev vori Gara, men no æ dei a v l o o a“. Jf. vanloa, utloa.

Avlut (u') m. svær, drøi Karl. Sæt. Tel. „Ein A v l u t s Gjerningji“, d. s. Sæt. Vel egentlig: svært Stykke „Lut“. Jf. Avhogg.

Avlæta f. = Avlaata (Ko). Hall. (Gol): Avlæte og Aavlæte.

Avlæta f. 1) = Avlaat m. (Jamren osv.). Sogn (Aurland): Aolæta; Nfj. Aavlæte. 2) En som giver sin Smerte eller Medhu Luft utidigt og høilydt; en Jamrer. Hall. JSogn. Jf. Læta.

„Avlæte n.“ A. 3) el. Aalæte? = Avlaat m. Voss, Sogn. „Da va äit A o l æ t e pao dan!“ „Halda Aolæte“. (Christie har: „Aalaat, overdreven Klynken og Omsorg“, uden Sted).

Avlæte n. = Avlaating f. Tel. Hall.

avlætele(g) adj. og adv. overvættes. Hall. (Aal).

avlæten adj. fuld af Avlaat m. = avlaaten. Voss. Sogn. „Ein aolæten Ungje“.

avlætug adj. = avlæten. Hall.

Avløde n. (m.) afhøstet Mark. Østerd. (L-E). „Kua sykjer ette Avløa“, længes efter. Til Lood, avløda.

„avminnast v. n.“ A. Ryf.; Shl.: aav-.

Avmæle n. slet Omtale. Tel. (Moland).

Avnot (o') n. Tab, Skade, Fortræd. Til Not, njota. Sfj. „Eg kjem te liie Avnot taa da (di)“.

Avnøyta f. = Ovnøyta. Vald.

„Avrak n. Udskud“. A. Namd. Innh. Sdm. Nfj. — Dal. (om daarlige Folk).

avraka adj. og adv. svær og oftest noget plump; vældig. Namd. Innh. Helg. „Eit stort avraka Beist“; „eit avraka stort Beist“; ogsaa „eit a v r a k a n e s Beist“. Helg. Maaske af „Avrak“; snarere jf. „rakande“, A., af raka.

Avrange m. Sne som er sammenfrossen efter at være gjennemblødet = Hjaarn (Kjaadn); A. og „Hjaarn“ bærer altid, „Skare“ ikke nødvendigvis. Sfj. (Bremang): Avraangje. — avraangjen adj. om slig Sne. Sfj. Usikkert. Se A.

avraska v. a. bringe fra sit Sted, saa det ikke gjenfindes. Østerd. (Ovs, Tynset, L-Elvdal): „aavraske“.

Avrat n. Skrammel, Skrab = Rat. NGbr. Ndm. Stjør. — Avratshus n. Pulterkammer, Skrammelskur. Stjør.

Avratle (?m?) omtrent = Avrave. Kun hørt i Flertal: Avrahla. Stjør. (Hegre, Maaraak). „Staa burt i Avrahlom“, meie henne i Afkrogene med det ringe Græs.

Avrave m. afsidesliggende lidet værdifuld Jordstrimmel. Innh. i Formerne Avravi

-raavaa, -raaghwaa og raagaa (Skaun, Stjør. og fl.). Se Rave.
avraada v. a. (er, dde), ombestemme; kun som *avraa seg* og *avraast* v. n. (raadbest, raast), ombestemme sig, tage ny (endelig?) Bestemmelse. Li. Sæt. Tel.; Hard.: „aorao seg“. Hertil „*avraadd* omstemt osv.“ A. Li. Jf. (?) G. N. ráda eitt af, endelig beslutte noget.
avraae se avroden.
avregda, *avregdale*, se avbregda.
Avreid, *avreida(le)* se Avbregde, avbregda.
avreida v. a. befrie (en Hest) for Befordringsredskaber (Reide) og Byrde (Klyv). Hard. — *avreida seg* v. om Hest som stiller sig ved dette. Sdm. (Hjørungfjord), Nfj. (Breimn).
Avreida f. 1) Tilredning; især ironiskt: slem T., Tilrakning, Mishandling. a) materiel. Hedm. Solør; Østerd. (tildels „Avre'e“). „Elva har gjort ei fæl Avreie paa Aakrn“. „Han gav'n ei go Avreie“. b) skarp Irettesættelse, Gjennemhegling. Sdm. (Sande) og Nfj. „Avreide“; Hedm. Tel. og Solør „Avreie“; Senja „Avreia“; Helg. og Salten „Avrei“. — *avreideleg(e)* adj. og adv. tilredende, tilrakkende, mishandlende. Tel. Jf. Avreidsla.
„*avreidd* adj. 2) gjennemheglet. Sdm.“ A. Solør, Østerd. Hedm. Tel.; Ndm. og Hall. „aavreidd“. 3) ilde tilredet overh. Solør, Østerd. Dal. og m. fl.; se Avreida f.
„Avreidsla f. 1) Tilredning“. A. Især = Avreida 1). Shl. Ryf. og Dal.: „-reitla“.
avreken (e') adj. færdig med Haarskiftet, om Dyr; = „avsnudd“. Nfj. Se reka.
Avringskjempa f. vældig Kjempe. Sæt. (Valle), Tel. (Mo, Bugge Viser p. 2). „Jørunde Kvaali va ain av Avringskjæmpune“. Bugge sammenstiller med G. N. afrekskappi. „Avgjernings-K“. Rbg.
Avrjona f. vældig men grov Karl, som æder og arbeider svært. SætB.: „Avrjone“. — Avrjone m.? = „Avgast“. SætB. — Avroone f. en raa, hensynsløs og voldsom Person. Tel. (Sauar, Heiddal).
avrjonast? v. n. vansmægte. Sdm. (Sande): *aarjonast*. Hertil: *aarjona* adj. (particip) vansmægtende, -et, afmægtig. Sdm. (Sande). Maaske eet hermed er: *aajona*, *ajona* og *abjona* adj. udmattet af Arbeide, udslæbt. Vesteraalen, Senja, Lof. Dette kunde være et avrjona, maaske indkommet søndenfra i en afsvækket Form (lig „Jome“ for „Rjome“ Shl.) som flere Nordlandske Ord. Til rjona ɔ: døse, søle (el. rena)? „Abjona“ kunde pege mod bjaana. Se orkjenast, A.
avroden (o') adj. overordentlig, usædvanlig, vældig. Gbr. (Vaagaa, Skjaak, Fron): *avraain*, Fl. *avröynne*. Mest i Neutrum: „Dæ æ ræint avraaee te Kownn (Korn)“. Ogsaa adv.: „*avraaee* stridt Bygg, a. styggt“. — *avroda* (o'—ö) adj. og adv. d. s. Nfj. (Gloppen). Jf. maaske G. N. afhrod (afrád) Skade, Tab; og „stadstor“ osv.
avrota (oo) v. a. berøve Plante Roden. Vos.
Avruta (uu) f. meget stor, men vantrivelig og uskjøn Skabning; som a) et stort, sygeligt, kvistet og kroget Træ. Tel. Bamle. b) en grov, benstor, ufrisk Karl. SætB. Jf. Ruta, Ryte.
Avræa f. overordentlig stor og grov og hæslig Ting. Li. Rbg. Tel. og fl. a) et stort, grovt og hæsligt Dyr, f. Ex. plump Hest „som ber'e seg styggt“. Sæt. Rbg. b) et svinskt, uterligt, skiddenmundet Menneske. Tel. (Mo, Vinje). Ogsaa: „Eit Avræe Mænneski“. Ogsaa: Ovræa, Uræa. — *avræa* adv. (eg. fem. defin.) overordentlig. Tel. „Eit avræa stort Tre“. — *avræleg* adj. og adv. lig en Avræa. Tel. Li. „avrælig paa Kjeftn“; Li.; „a. te tala, a. stygg“. Maaske af Ræda 1. eller (og) Ræda 2, paavirket af Ræ.
Avrækja f. svinsk Person. VAgder. Se Rækja.
Avræle n. omtr. = Avræa. Li. (Eikin). Se Ovræle.
Avrøyta f. En som overfuser med yderlig grove Ord. Vald. (Ø- og VSlidre).
? Avrøyte n. Levninger; Skrab. Vald. (Slidre).
avsanna v. a. omtr. = laugsta; dementere, modbevise. Rbg. Tel. (Moland, Vinje). „De kunna 'kji Prestn avsanne Guutn i“. G. N. afsanna.
„Avsetor f. pl.“ A. Affeto, NGbr. -e, Sogn. Affæt f. Fl. -i, Hall. Apsete, Vos. Epsete, Sæt. Ma. Evsitar, Tel. „Koma uti Evsitan“, komme i yderste Trængsel og Betryk. „De hev blive uti Evsitan mæ'n“. (Rauland, Vinje, Kvitseid). Effætter, Østl. — Affæt-traa(d) m. Hall. Esveda, Dal.
avsevla adj. udmattet indtil Selvopgivelse. Dal. (Hæsk.) Se sevla. — *avsies* se avig.
avsiken (i') adj. afsivet, afhældt langsomt. Sogn (Leikang, Aardal). „No æ siste Dropen avsiken, Kar!“ eller „avsiken“; „avsikjen“, Shl. Ogsaa: „avsiikt“, se sikja.
avsjodast v. n. ophøre at koge, gaa af Kog. Hall. (Gol.): *avsjøast*, *syyst*, *söust*, *søest*.
avskapa seg v. n. fordreie Ansigtet. Hall.
Avskjekla (? f.) Udkant, Afkrog = Avram. SHelg. Kun hørt i: „bu i Avskjæklaan“, bo afsides. Jf. Skjekel.
Avskjer m. Fjæl som sættes i Vandledningsrenderne for at afskjære Vandløbet. Sogn (Aardal „Avskjer“, Aurland „Aoskjer“, Lærdal „Askjer“).
Avskjemma f. 1) noget udmærket, noget som gjør til Skamme alt af samme Art. Sæt. Tel. Ned. Se Skjemma, skjemma av v. 2) En som skjæmmer ud. Tel.
Avskoa (oo) f. 1) gridsk, havesyg og nærgaaende Person. Tel. 2) fælt umaadeholden Person. Ø- og VTel. „Ei Avskove te

eta, te prate". — *avskoe* adv. — en Form af Avskoa — overvættes; sælt. VTel. „av-skove langge, sæle". — *avskoeleg* adj. og adv. „a. te eta". Tel. Til sko adj.

Avskomm (o') f. 1) stor Skam. Rbg. Li. 2) skjændig Person. Sæt. Se Ovskomm.

Avskot (o') n. en hastig og kort Opklaring under vedvarende Uveir. Sfj. (Bremang). Meddelt.

avskrika (i') v. a. (ar) bringe af Lave, forstyrre. Hall. (Gol): *afskreeka*. Se skrika (i').

avskripa (i'?) v. a. = avraska; ogsaa = avskrika. Hall. (Gol). Meddelt: *afskreepa*. *avskreepa* adv. = avgripa. Østl.

Avskul f. og m. 1) Affkyl = Skuler. Vald. 2) Affald, Afklip. Hall.

Avskuma og *Avskyma* f. et forfærdeligt uhyggeligt, skummelt, „skymelegt" Menneske. Tel. (Skafsaa, Moland): *Avskoome* og *Avskjøme*. — *Avskom* f. d. s. Li. (Eikin, Fjotland; o' for u', som altid foran M og N). Jf. Skum, „Skume Verk" osv

Avsnote (oo) m. afstikkende Mode. Vald.

avsnudd adj. om Dyr, som har fuldendt Haarskiftet. Sæt. Tel. Se snydjast.

„*avstad* adv. afsted". A. *aa'sta*. Innh. 2) omkuld. Ryf. (Skjold, Vokn), Shl. (Stord, Etne). „Han fauk (rudla) a'sta"; og aa'sta. Se stad, orstad.

avstaden adj. 1) overstaaet, udstaaet; om Sygdom og l. Tel. (Vinje), Gbr. Se standa av. 2) udmattet, afkræftet. Sfj. YSogn: *aavste'en*. Jf. G. N. standa af, overgive.

avstanda v. a. fragaa, benegte. SætB.

avstivla v. a. afvende, forhindre. Tel. og fl. „avstivla" og „-styvle" (Tel). Se stivla.

Avstøda f. Affstedkommelse, Foranledning, Skyld. Dal. Jæd. Ryf. „D'æ di Avstøa", du har afstedkommet det. *Avstø(de)* n. d. s. Ryf. (Tarvastad, Nærstrand).

Avsveipor f. pl. Afbøining i Talen, eller andre Kunster hvorved man slipper bort fra et ubehageligt Emne. Tel. (Kvitseid, Vinje). Jf. Umsveipor, og sveipa.

Avsveiv m. Afvigelse fra Linjen: Bøining, Sving; Udskeielse. Sæt.

avsvete v. (ar) forsøge at bortskyde en Gjenstand for Samtale eller Handling; søge at komme bort fra noget. Nfj. (Stryn, Breimn). Mest: *afsvee'te*. „Han afveeta dæ (di), ville afveete dæ (di)". Formen „avsveete" er vistnok hørt, men brugtes maaske kun ifølge et halvbevidst Forsøg paa at forklare.

avsøla v. n. (er, te) om Solen: lade et Sted ubeskinnet; nærmest ved Vintertid. Hard. Sfj. „Solæ a v(v) s ø y l e(r) længje her". „Da a v s ø y l e iktje dar". — Hertil „avsølt adj." A. *avsøylt*, Sfj. og fl.; *aovsøylt* og *aosøylt*, Hard.

„**Avtak** n. 1) Aftagelse". A. 4) Aftagende. Om Maanen, Malkning og fl. „Maanen æ i Avtakje". Ryf. Dal.

avtakla adj. 1) overanstrængt, udmattet. Li. Ogsaa *avtekla*, Dal. (Hæskestad). Jf. avsevla. 2) gjennemheglet. Jæd. Se takla av.

avtasa? adj. udmattet, overanstrængt. STrond. (Uppdal): *aa(v)taasaa*. Se tasa, tosa.

Avundr? n. Vidunder. Kun hørt som Øu-undr, noget at beundre. Sfj. (Bevring). Dettes F o r m forudsætter lige saa snart „Augunder" som Av- eller Ovunder. — *avundrom* adv. (og adj.) vidunderlig, overvættes. Gbr. (Fron, Vaagaa). „Avondrom stygg, stor". — *avundromsle(g)* adj. vidunderlig. Gbr.

avundra? v. a. beundre. Sfj. (Bevring): *øu-undre*. „Da va kje aa øuundre haanaa før, da". Se Avundr.

„*avvega* v. n. vige". A. Ma. — *avveies* se avig.

Avvelda? f. 1) forfalden Tilstand, især form. Vanskjøtsel. Ma. Rbg. Sæt. Tel. „Han sleppte Kræture sitt plænt bort i Avellaa", lod det forkomme. „Aakrn (Gar'n) æ raint i Avellaa, æ komin i Avellaa"; Ma.. 2) vanskelig Stilling; Stilling hvori man er magtstjaalen. Nedre Tel. Bamle, Ned. „Han styrde av bort i Avella, flyge i A., handlar seg i A." = „bort i Natten". „Pass deg, at iktje Hestn kjem i Avella der!" 3) svagt, magtløst Væsen. „Ei litæ Avella te Hest, te Baadn". Ma. Sæt. Ned. Rbg. Tel. — Ogsaa: „eit Avells Ting, Dyr", „ein Avells Krook". = 3). Sæt. Rbg. Ma. — ? *Avelli* n. = Avvelda 1) og 2). VTel. Usikkert. Maaske til Elde = Fostring. Se „Avelda", A. — *avveldsleg* adj. fuldstændig kraftløs eller udygtig. Rbg. Sæt. Tel. „avellskleg".

avvelta adj. omvæltet, liggende med Fødderne i Veiret = aalvelt. Former: *av'-(v)elta*, Sogn (Aurland og fl.); *aavelt*, Ndm. (Ædøy, Rindal), Ork. Meddal, Namdal, Stjør. Innh.; *aavelta*, Ndm. (Tingvoll, Øksndal), Land; *aavelte*, Gbr. (Faaberg), Solør, Vald. (NAurdal); *aavelto* Vald. (NAurdal); *aarvelta* Nfj.; *aaveltaa* Sdm. (Hjørungfjord, Øyrstog), Romsd. (Aukra). „Hestn datt aaveltaa". „Kraktn laag aavelte". Især det Romsdalske a a v e l t a a og Valdreske a a v e l t o ser ud som Forbindelser af Præp. „aa" med "Velta", men Tonen er der, som i alle de øvrige Former, paa „aa"; eller for i Aaveltaa? Ogsaa: *aa'valtin* Romsd. (Volsø), Ndm. (Kvernes); *aa'veltin* Sdm. (Sande), Vald.? *aavol'tin* Nfj. (Stryn, Honndal); *aarvol'-ten* og „aavrvol'ten" Nfj. — Ogsaa: *av(v)eltes* adv. Sogn (Aurland), *aoveltes* Voss. „H. laog a". Jf. aalvelt, G. N. afvelta, adj.; Svenske („Norske", Lundell) Diall. å v - w ä l l t (Dalarne, Finnland -v-) åvällt og åvältes (Helsingland).

avverja v. a. (ar), afvæbne, berøve Værget, „Verja". Vald. (Aurdal og fl.).

av-vida (i') adj. 1. om Træ: afbøiet, skjæv, ikke parallel i Vedets Aarer; modsat „beinkløyvd". Dal. Ma. Tel. Bamle. „Snjo'n

hev vre-i Bjørkjæ so ho æ reint a v-v e e a". Ogsaa om Træ-Værk, hvis Aarer ligge straat mod, eller ikke overalt i samme Vinkel til, Sidefladerne. Sæt. Hall. og fl. F. Els. om et Skaft som er krumt ved Tilskjæring, ikke ved Bøining.

av-vida (i') adj. 2. afskovet, skovløs. Tel.

avvikja (ii) v. a. (er, te) afbøie, afvende, bringe bort fra; forhindre. Gbr. (Faaberg); Rom: „avvike". „Je ska alti avvikje'n fraa dæ". „Je fekk avvikt dæ".

avvægja v a. (er, de) d. s. s. foreg. Gbr. (Lesja, Øyer), Totn. Former: „væje" og „væie" og „væige (?)", „vægde" og „væigde"; „vækt" og „væikt". „Du maa prøve aa avæje'n fraa de". Til vægja.

avvæle adv. overvættes. Rum. (Flesberg) „avvæles"; aavæli, d. s. Rom. (Nes, Nedal og fl.), og fl. se Ovvæla.

Avyrk n. lidet tilgjængeligt og dyrkbart Sted. „Avyrk" og „Avørk". Rbg. (Aamlid), Sæt. Ma. (Aaserall, Bjelland), Li. Ogsaa: U-yrk n Jf. (?) Yrke, verka.

Avæta f. 1) yderst raa, voldsom og uterlig Person. Tel. (Selljor, Kvitseid, Laardal, Mo, Vinje). „Ei Guss'ns Avæte" = „ei Ukjure". 2) meget stor og overmodig Karl. Tel. (Vinje, Tinn). G. N. afæta, voldsomt, overmodigt Menneske. — avæteleg adj. lig en Avæta. „Ein avæteleg Kjeft". Tel.

Avøy(d)a f. En som gjør det øde om sig; Ødeland, Ødelægger. VAgder, Rbg. Tel.

Aa.

„Aa (m.), Vokal; udtalt i nogle Egne omtrent som „ao" (Sogn, Voss, Hard.)". A. Omtrent som „aao" i Sfj. (YDale), i Ndm. (Sunndal, Øksndal), Fosn (Hitra, Frøya, Ørland og fl.), Namd. Ned. (Øyestad, Froland, Fjære og fl.), Busk. (Modum). — Lyden „ao" er ofte for „av"; se ao.

„Aa f. Aa, Flod". A. Aa forekommer, ved Siden af „Elv", i Gbr. (Lom, Lesja, Dovre) STrondh. (?Uppdal), Østerd. Helg. (Vindal), Smaal. (Trykstad og fl. med sær Bet.). Former: Oo, Smaal.; Aag, Salten (Beiarn); Aan, Hall. Vald. Rbg. VAgder. Bestemt: Aa'næ (Aa'ne, -na), VTel. Dal. og fl.; Aa'o ØTel. (Bø, Sauar, Heiddal). Flertal: Aag, Salten; Ær Ryf. (bestemt: Æd'n og Æd'ne i Ryf.); Æ NGbr. Sæt. VTel.; Æ'ar Tel. (bestemt: Æ'ane og Æ'ne); Æ'nar, Rbg. (bestemt: Æ'nane og Æ'ne); Æ'dna, VAgder, Dal. (bestemt: Æd'nan). — 2) en lang, smal og grund Vig, som gaar ind fra en Flod eller, sjeldnere, Indsø. Smaal. (Trykstad). Oo, Fl.: Oo'er d. s. Smaal. (Rakkestad, Eidsberg, Spebberg, Skjetve). Formen Oo har maaske kun denne Bet. (Det kan efter Lydudviklingen i Smaal. ikke være for „Evju" som bruges der; heller ikke for „Ida", som vistnok hedder „Odo, Ooe, Oo" paa begge Sider af Røros). Fra denne Bet. er maaske udgaaet dets Anvendelse i Gaardsnavnet O i Oslo, i Hedm., i Vivestad i Vestfold; G. N. O, Oo; ó og á Vand.

„aa præp. paa". A. Sdm. (Hjørungfjord): „v i n n e a a noko", mægte noget. Se vinna, A. — 2) Genetivs Præposition = til. SætV. og V. VAgder (Eikin, Grindeim, Bjelland; Aaserall?). „Dotter aa Gunni; Gar'n aa Hoskoll; Veststaa aa Vatne; Merkjarn aa Wild". Det er ikke for „aat" (5), som her hedder „at" og „ad"; heller ikke for „av", hvilket her hedder „av" og „a", men for Resten ogsaa bruges som Genetivs Præp. — 3) til Tidsangivelse: i Løbet af, paa, om. „Mitt aa Daj'n", Li. (Eikin). „Aa Maargaan, aa Kvæll'n"; Helg. (Vik, Brønøy), Ndm. (Sunndal og fl.) „Aa Synndajn", paa kommende Søndag; „no aa Tosdajn"; Helg. Ndm. „No aa Dagaa", i disse Dage, nu til Dags, dat. plur. Helg. (Vik). Skal enstedsʼ (Sogn? Vald.?) lyde o: „o Dag'n, o Kveldadn". Minder i denne Anvendelse ogsaa om G. N. of = um: of midja nott; of morguninn; of haustum; jf. Eng. now-a-days. — „Ho vil nokk ikkje a a finna" = ved vera ɔ: vedgaa; Ma. (Bjelland). — Sætesdalske (SætV. og V.) Sammensætninger af aa med andre Partikler til Præpositioner og Adverber, oftest med Tonen paa „aa": att-aa bag paa, efterpaa („set deg att-aa Fjølæ!" „sim Dale attaa"; „tale Fo^u^kk att-aa Bakji"); burt-aa hen paa; ette-aa og ett-aa = etterpaa; fram-aa frem paa; inn-aa ind paa eller indover („reene seg innaa' äin"); ni-aa og njaa ned paa, ut-aa ud paa, diit-aa did hen paa, hiit-aa.

aa, slidt Form af „haa, ho, ko" eller „kor", G. N. hve?; se „kor". Ogsaa af „haa, ho, hot, kvat", G. N. hvat. Østl. — aa- og ao- for „av" (og „ov") i mange, især vestlige og nordlige, Sammensætninger; især foran Læbelyd. Se av-. Saaledes: aoberen, Aabæle, Aolæte og fl. Se A.

Aa og Ao f. se Aader.

Aabeit f. Knibe, Betryk, Forlegenhed. Tel. Rbg. Ma. Aabeita f. d. s. Li. Jf Beit.

„aabella og -o adv. overmaade, usædvanlig".

A Ogsaa adj: „ein (stor) aabella (-o) Fisk", „ein aabella (-o) Kar", ogsaa: „aabella te Fisk", en Mængde Fisk. Lofoten, Vesteraalen, Helg. — Jf. Sv. Diall. åbäll, vidunder, og Avberda. — *aavella* d. s. Meddelt fra Helg. (Dønnes, Brønøy).

Aabelltre n. vældigt Træ. Salten. Se foreg.

aabenda v. n. „aabænne Kløv'a", løfte Kløven op fra Hestens Sider ved „Aaband". Gbr (Oyer).

Aabende n. = Aaband (A. Tel.). Røldal.

Aabera (e' eller æ?) f. 1) Vandsflod = Flaum. Nhl. Sfj. 2) ilanddrevne Ting. Sfj. Nhl. (Stamnes).

Aabere, -bærle, -bøl se Avberda.

Aabina (ii) f. Særsyn. Sogn (Lærdal, Aurland): Aobiina; = Aabin (A. Romsd.).

„**Aabit** (ii) m." A. Strinda, Stjør.

„**Aabite** (i') m. = Aabit". A Voss, Ryf. Ma.

Aabitsbil (i', i') n. Frokosttid, Frokost. Rog. Tildels: Aabøsbøl n. Frokosttid, Frokost. Aabøsti(d) f. d. s. Aabøsmat m. Frokost(mad); Ryf. De Fine har: „Aabøyste, Frokost"; maaske Misopfatning af Aabøsti.

aaboen (o') adj. usædvanlig, se ovboden.

Aabogabot (o', oo) = Olbogskrikje. Tel.

aabogsskjote (v. a. Tel.) se Olboge.

aabrengjeleg adj. = aabrengjen. Tel. (Heiddal „aabrænjoleg") — *aabrængslete* adj. og adv. vreden, vrang; bagvendt, forkeert. Oslo. Se brengja, avbrengjeleg.

Aabrigd f. Forandring; Afvigelse. Sfj. Se Avbrigd, Aabrigde. — **Aabrikn**, se Brikn.

„**aabru** adj. stinsyg". A. Dal. Sæt. — **aabruklaug**, i Visen fra Skafsaa i Tel., se J Moe, Norsk Folkekalender 1850, = ivrig, ikke tilbageholden nok; turde være af „aabru" og „klaa(d)ug", kløende af stinsyg Iver eller Trang til at gjøre sig gjeldende.

aabruen adj. skadefro. Hard.

aabry adj. ustyrlig. Østerd. Se aabryden.

Aabry n. Bryderi, Uleilighed; omsorgsfuldt Besvær. Gul. Strinda.

aabry v. a. (r, dde) bryde, uleilige; især „aabry seg". Gul. Strinda. „Du maa itj aabry dæ saa sôr mæ". — *aabrye* v. n. 1) uleilige sig, have megen Omsorg. Gul. Ork. Strinda, Røros. 2) v. recip. være Medbeiler, rivalisere. Gul. Strinda, Ork. Se aabryda A.

aabrydd adj. uleiliget = brydd. Gul.

„**aabryden** adj. 1) stinsyg". A. Ma. Selbu. — „2) ustyrlig". A. Og aabry; om Hest, Barn; Østerd. — 3) brydsom. STrondh.

aabrydig adj. stinsyg. Nfj. (Stryn, Honndal): aabryge; Sfj. (Holsa).

aabrækjen adj. = aabrængjen. Tel. (Aamotsdal). Se brækja 2.

Aabrøyte n. Overdrivelse, især i Tale; meget Væsen (Larm) som gjøres af noget. Sfj. Maaske for Ovbrøyte. Til brøyta.

aabua v. n. (ar) gjøre unødige eller overdrevne Bevægelser og Fagter. Sogn (Flaam, Underdal): ao-. — **Aabua** f. En som aabuar. Maaske for „aabuda, sysle". Jf. dog ogsaa følgg.

Aabue m. fræk, paatrængende Person; ogsaa: kaad Ødelægger, Hærværkvolder. Sdm. (Hjørungfjord), Nfj. — **Aabuskykke** n. Hærværk. Sdm. — J Sdm. (Sande) og Nfj. (Stryn, Honndal) hedder det „Haabue" se d.

„**aabuen** adj. fræk". A. Sdm. (Harham).

Aabue-vedr n. voldsomt, farligt Veir. Ryf. (Sand). Ogsaa hos De Fine.

Aabung m. lidet Topmaal; lidt mindre end „Rokje". Tel. (Vinje, Morgedal): „Aaboongji"; ogsaa Aaboonk. Tel. (Bø, Kvitseid, Moland). Se Bung, A. — *aabunga* adj. forsynet med „Aabung". Tel.

„**Aaburd** m. 1. Afgrøde". A. Ryf. Helg. Østerd. — **Aaburdsaar** n. Kronaar. Østerd. — **Aabyrda** f. = Aaburd. Østerd. „Aabøle".

„**Aaburd** m. 2. Landfæste osv." A. Ryf., om paalagt Sten. G.N. áburdr, noget paalagt.

aabur(d)sleg adj. og adv. hensynsløst voldsom = brotsam. Sfj. (JDale). Jf. G. N. áburdr, Angreb.

aabusam adj. 1) gavmild og gjæstfri ud af sin Overflod. Ryf.? 2) i n.: rigeligt, fuldt op. Ryf.

aabusande adj. altfor overflødig til at beværte, „som busa(r) mæ Mat'n". Hall. Ogsaa: som buser paa, overhovedet, som driver voldsomt paa. Hall.

„**aabyrgjast** v. a." A. Ryf. Shl.: *aalbrysta*. „Eg va mæ aa aalbrøsta Verkje".

„**Aabyrgsla** f." A JSogn; **Aabørsla, -e**, Sogn, Romsd. — **Aalbr(ø)ysta**, Shl. Ryf. — **Aalbørsing** f. d. s. Ndm. (Rindal, Tingvoll).

Aabysje, Aabyste, se Ov-.

Aabærle, aabôla, se Avberda.

aabørja adv. og adj. overflødig(t), mere end nok. Innh. (A.) Helg. (Nesne, Brønøy og fl.), Namd. Se Ovbyrja. Svenske („Norske" — Lundell: Dalarne, Vestmannland —) Diall. har rigtignok: obörga, oborga ɔ: ofantlig, mycket.

Aabørkje, Aabørsban se Avberda.

Aabøsbøl, -mat, -ti(d) se Aabite.

„**Aader** (Aadr) f. Blodrør" osv." A. **Aar**, NGbr.; **Ao**, Hard. (bestemt Ao'na); Flertal: **Ær**, NGbr. Hard. (i Hard. bestemt **Æd'na**).

aadesta (e') v. a. opfriske ved Traktement; traktere; restaurere; pleie. Ma. (Grindheim). „Aadesta ai sjuk'e Kyr". Jf. desta, hodesta. G. N. destingr, Navn paa en Bygaard i Bergen: Forfriskningssted, Restaurant?

aadra v. danne (male) Aarer. Ryf. Hard.

Aadrita (i') f. 1) Bagtaler. Tel. (Bø): „Aadritu". 2) Person, som vil have sin Begjæring opfyldt straks og ikke giver Fred. Tel. (Bø, Selljor, Kvitseid, Vinje). Se Braadskita. 3) ondskabsfuld Person. Sæt.

aadrslaa v. a. aarelade. Søndenfjelds: aare-.
Aaemne, Aaevle ɔ: „Ao-“, se Av-.
Aafallkjerald n. (Fl.: -kjørold) Mælkekar med Fløden „Aafall“ (Nfj.) paa. Nfj. — Aafallask m. „Ask“ m. F. p. Nfj. — Aafallringje f. d. s. Ndm. A.
„Aafar n. Flodleie“. A. Hall.
„aafaren adj.“ A. Nedre Tel. Se avfaren.
„aafaatt adj. n. manglende“. A. Romsd. Ryf. Jæd. Dal. Hall. „Kjærleheds Dua seer'kje aafaatt“, Manglerne; Jæd. „Dei sjaa se aafaatt paa all Ting“, alt som de (Tatere f. Eks.) ser, synes de de maa have (og beder de derfor om); Hall. „Sjaa aafaatt“, siges om Husbonden som gaar og ser efter om alt er i Orden; „gjera aafaatt“, ordne og rette paa Smaafeil. Ndm. (Rindal, Stangvik). — Hertil: Aafaattarbeid n. Smaaarbeide med at ordne og rette. Ndm. — 2) fortrædeligt. Tel. (A. Mo, Vinje). „Han tootte de aafaatt at du tala so ti'n“. I Røros: „kaamaa bort i noe ofaatta“, komme i Fortrædeligheder. — 3) uordentligt. Gbr. (Faaberg): ofaatt. „D'æ saa ofaatt aa styggt inne hos oss.“ — 4) „hava aafaatt“, have liden Tid, have travelt, „onnt“. Tel. (Bø, Lunde).
Aafelle n. Tilfælde. Sogn: Aofedle.
„aafengen adj. berusende“. A. Se „faa aa“. 2) klemmende, trykkende, om trange og tykke Klæder; ogsaa: paatrængende, nærgaaende, forfølgende. Dal. (Hæst.). Jf. G. N. fást á ein, vælte sig ind paa En.
aafengja v. a. (er, de) trykke, klemme, „tage“; om Klæder. „Desse Klædne aafengjer meg so, at eg nöutt kann arbeia“. Ryf. (Suldal, Sand). Se aafengen.
Aaferd, Aafar se Avferd.
„aaferda (seg) v. yttre (sig)“. A. Ogsaa „aafære dæ“, berøre, komme ind paa Tingen. Nfj. (Stryn, Honndal). Jf. Avferd.
?aafjaalt adj. n. „a. mæ Foukk“ (Folk), mandstærkt, almindeligt? SætB. Tel. (Svein.). Se fjølg. Bet. usikker.
Aaflot (o') f., pl. -flatir, Slette ved en Aa. Tel. (Rauland, Selljor). Se Flot f.
Aafløya f. liden fladbundet Baad. Hedm. (Ringsak, Nes). Se „Aafløy“. A.
„aafløygjen adj. hastig, ivrig“. A. Sæt. — Ogsaa: aaflogjen (o'). Tel. Af: ?aafljuga v. gaa rasft paa. Tel. (Vinje?).
Aafoss m. Foss i Aa. Sæt. Tel.
aaføren adj. vilter, ustyrlig. Ryf.
aaført adj. n. = aabode (aasvæse). „D'æ for mykje aafort“, det gaar over alle Grændser. Nfj (Stryn).
Aag se Aa. — Aagsvarv se Aasvarv.
Aagangsvatn n. overflødigt paastrømmende Vand paa Vandhjul. Hard. (Røldal). Til Aagang.
„aaganga v. a. mane“. A. Rbg. Sæt. aa'gaa Hall. (A.), Ma. 2) gaa Ens Fordel eller Ret for nær; især: forfordele i Handel Sæt. og fl.
Aagaatta f. Tap, hvortil den inderste Planke i simple Døre tilspidser sig, oppe og nede, og om hvilken Døren svinger i „Gaatten“. Ryf. (Sand, Suldal).
„Aagjegn f.“ A. „Paa Aagjegn“, til Overmaal, overflødigt. Shl. Hard. (Kvamm). 2) „pao Aogjegn“, paa Trods, for at trodse. Hard. (Ulvik, Odda). Se gjegna.
aagjengd adj. paatrængende med Besøg. Ryf. (Hjelmeland, Suldal). Jf. Aagang.
„aagjengen adj.“ A. 2) særlig: uskaansom i Krav, paagaaende mod Skyldner. Tel.
aagjeten adj. navnkundig, meget omtalt, = navngjeten. Ma. Sæt. Tel. Jf. gita. G. N. ágætr, berømt (hvis tilsvarende ny-norske a a g j æ t'e ikke er fundet).
Aaglip (ii) m. en mager, storhovedet og slugen Ørret. Sæt. Ma. Ogsaa: „Gliipauri, Aakod, Aaskark, Aaspreit, Aastyrja, Fosstræl (alle i VAgder), Straumelta (Nhl.), Straumrek (Sigdal), Straumsoga (Ryf.).
Aagong f. omtrent = Aagang, a) Vandets: „Slaatta ligg i Aagaangjæ“, udsat for Oversvømmelse. Sæt. Tel. b) Manen, Rykken. Rbg. Tel. Se aaganga.
Aagrande m. Elvebanke, Banke af Grus i (eller ved) Aa. Sæt. Se Grande.
Aagrunne m. grundt Sted i Aa. Rbg.
Aagust m. = Aagust f. Shl. Jf. G. N. gustr, m.
Aagøya f. 1) dadlesyg og skjældende Kritiker; En som skjælder paa Alt. Sogn (Aurland „Ao-“). Jf. aagøyen, Aalgøya, gøya, Gardgøya. 2) larmende Slagsbroder. Ryf. — Aagøysle f. omtrent = Aagøya 2). Sdm. og fl. („Aagøying“, balstyrigt Menneske. De Fine). Noget lignende er Aagjøa, se Avgjøda.
aagøya (?) seg v. udlade sin Smerte eller Forbauselse mest gjennem Interjektioner eller interjektionale Udbrud. „Kor han aajøya seg aavr da!“ Helg. Salten, Nfj. og fl. Hænger vel snarere sammen med Jammer-Udbruddet „aa jøy, aa jøy“ = „ai ei, ai ei“ („aa jei“), end med Aagøya f.
aagøyen? adj. tilbøielig til voldsomme Udladelser; omtrent = avlæten („avlæten“). Sogn (Underdal): ao-.
aahalla v. a. (ar) tale ilde om. Sæt. „Vounde Mennesti vi aahadde hæ fyr de“. G. N. halla (á), hallmæla d. s.
Aahang n Overhæng, Paahæng. Tel.
aahatig adj. uforsonlig. Hall. (Gol.) („aahasig“, A. er vel Trykfeil).
aahenda v. a. faa Greb paa, Tag i, Øie paa; faa grebet. Rbg. (Aamlid), Tel. (Vinje). G. N. áhenda, faa lagt Haand paa. — aahenda seg v. n. 1) faa Greb, Tag; faa Forstaaelse (af) = foreg. Sæt. Rbg. Ma. „Han tala so fourt at eg kunna kji aahænde meg aa de“, Sæt. 2) komme til Forstaa-

else (med); indrette sig (efter). Dal. (Hæstestad). „Han æ kje go'e te aahænna seg ette".

Aaheng n. 1) = Aahang. Tel. Nfj. 2) overhængende Person. Nfj. Tel. Se A.

aahent adj. sjelden, enkelt. Kun i „ei aahænte Gaang". Jæd. Se hent.

Aahong f. Paahæng: 1) Overhæng; Uleilighed af Indryk og dl. Dal. Ma. Sæt. „Der va slik Aahaangg mæ vegfarande Fou^{k}k aa dei Gar'æ". (Sæt.) Aahaangsl n. d. s. Dal. — 2) = Aaheng 2). Sæt.

aajona se avrjonast.

Aajø n. stort Ord eller megen Larm som staar af en Ting eller følger med den. Ndm. (Øksndal, Tingvoll), Ork. „De gaar slikt Aajø ta di". „Han føre slikt Aajø me se". Maaske for „Åvljod" eller „Ovljod", af Ljod. Se „Åagjøde", A.

„Aaka f." A. Om Skjæl og Smuds i Uld. Innh. (som i Sv. D.). 2) slimmelagtigt Belæg, som a) af indtørret Sved. Selbu, Østerd. (Røros, Kvikne): „Hest-Aake; Aake paa Greeom". b) af slimagtige Gjæringsprodukter; paa Kjød, Fisk etc. Østerd. (Kvikne, Tynset).

Aakamp m. afrundet ikke meget stor Sten, „Kamp" i Elveleie. Ma. (Holum).

aakapt adj. n. og adv. ivrigt, travelt. Tel. (Seljor, Kvitseid). Se „aakavt". A.

„aakaar adj. undselig". A. Ork. Strinda, Ndm. 2) fordringsfuld, kræsen. Ndm. (Halse).

aakke, slidt Form af „haakke, kaakje, korgje", G. N. hvártki; og af „hokke, hoke". Østl.

Aaklina (ii) f. nærgaaende („klinen") Person. Ma. (Bjelland): „Aakleina"; Sæt: „-kleine".

Aa-kod (oo) m. = Aaglip. Li. (Bakka).

„Aakoma (oo) f. Kilde". A. Aakoma (o'—aa) f. d. s. Ryf. — Aakomesen n. liden Sump omkring Kilde. Dal. Jæd. Ryf. — Aakomevatn n. Kildevand. Dal. Ryf. Ogsaa: Aakonnsæn, Aakonnkjella, Aakommvatn (oo). Dal.

„Aakorn n." A. Aakodn, Dal.; Aakodna, SBerg.; Aakott? Jæd. (Gjæstal); Aakoll, Aagoll og Akoll, Ma.; Aagonn (-ön) BNed.; Agle m. Ma. — Aakorn-skaal f. Agernskaal. Li: Agallskaal.

Aakost (o'), m = Aakosta. Ryf. Selbu, Østerd. — Aakost f. Gbr. (Folldal og fl.), Østd. (Aamot „Okost", o' o'). — Aakosta f. Vald. Lof.; Sogn (o'). Se Kost (2).

Aakrbot (oo) f.; pl. -bøtr, kaldes de Stjerner som først vise sig i Eftersommeren; de skal fremme Kornets Udvikling. Stjør.

Aa-kreda f. liden Aasikt. Tel. (Vinje) „Aakræe".

Aakrfall n. 1) tillagt Ager. Tel. Sæt.: „Aakrefadd" og „Aakfadd"; Ma.: Aagrefadd. 2) Mark stikket for Ager, især en mindre. Ryf. (Nærstrand, Tarvastad): „Aakrfadl".

Aakrflot (o') f. og m. liden fladtliggende Ager, liden Agerflade. Rom.; Sogn (Lustr, Aardal, Vik): Aokreflot m.; Hall.: Aakrefløt f. — Aokraflote m. en større Agerflade. Sogn (Vik. Ladvik og fl.).

Aakrflædd f. stor Agerflade. Hall. (Sigdal).

Aakrgiddr m. „Giddr" over Ager. Tel.

Aakrgjota f. langstrakt Ager i en Sænkning mellem Høider. Nbg. (Aamlid) „Aakrejoote".

Aakrgleina f. = A-giddr. Gbr. (Øyer, Fron).

Aakrgravst m. Opbrydning af Ager = Nybrot. Vald. (Slidre).

Aakrgydda f. = Aakrkjetta. Ma. „Aakre-".

Aakrhovud n. Ende af en Agerteig. Follo og Smaal.: „Aakrhue".

Aakrkult m. Agerstykke. Tel. (Rauland).

Aakrlægja f. = Ekra. Vald. (Aurdal, Slidre). 2) Terrain (Leie) for, eller Anledning til, Ager. Ryf. Dal. „Her æ go'e Aakrelæia". Af Lægja, jf. Kalvslægja. — „Aakrlægje n. = Ekra". A. Hard. 2) = Aakrlægja 2). Shl. Ryf. Dal.

Aakrreka f. = Aakrriksa. Helg. (Vindal), Namd. (Nærøy). — Aakrrikka f. d. s. Helg. (Brønøy) og fl. — Aakrrikta f. d. s. SBerg.

Aakrrova (oo) f. Strimmel af Agerland. Tel. (Kvitseid). Til Rova.

aakrsnak adj. gridsk efter Ageren, om Fæ. Tel.

„aal, en Sammensætningsform af all, adj." A. oll, Sogn, Ryf. Røldal; aol, Sogn, Voss. „aalende adv." A. aolende, (sveitt) Sogn; aalane, Rom. Hadeland; ölende, ölane (tykt L), Østl.

„Aal m. Spire". A. Nbg. Tel. Og Aale.

Aal f. 1) dyb Rende osv. = Aal m. 2. Nhl. Sogn. 2) rendeformig Aabning i Is. Voss (Eksingadal). „Dar æ ai Aal opæ".

aala v. a. befri (Kartofler) for Spirer, „Aalar". Nfj. (Innvik).

Aala f. 1) = Aal f. 1). „Djupaalo i Elvo". 2) dyb Fure, Rende; overhovedet. Shl. (Etne). „Hest'n æ so feit, han ha ei Aala ette Ryggin".

Aala f. defin. Navn paa „aalutte" Gjed. Hall.

aala seg v. n. bugte sig som en Aal.

„Aalag n." A. Hedm. Busk. Vestfold, Jæd. G. N. álag Paalæg. 2) noget paalagt til at dække, styrke, holde sammen eller fortykke = Aaloga. Ndm. Tel. (Rauland, Selljor). 3) „koma i Aalag mæ", komme til Rette med, „i Lag med". Ryf.

aalaga v. a. (ar): „a. ei Øks", lægge „Aaloga", helst ny Staalegg, i Økse. Shl.

Aalaup n. 1) Anfald, helst af Sygdom. Sæt. G. N. áhlaup. 2) voldsom Storm, Orkan. Sfj. (Bremang, Vevring). „Aalaups Veir". Og: „Aavlaups"? Sfj.

Aalaata f. Altæder, Storæder. Shl. (Etne).

aalbeitt adj. = audbeitt. Ndm. STrondh.

Aaldreng m. meget svær Aal. Jæd. (Haa, Time), Ryf. (Høgsfjord). Jf. Dreng, 3.

„Aale m. Urin". A. Røros: Ale.

Aale m. Spire = Aal. Vestfold (Larvik, Sandsvær).

Aalegg n. 1) Paalæg = Aalag 3). — 2) Tilgift i Bytte = Millomlag. Ma. (Holum).

„**aaleggja** v. a." A. 2) lægge til eller paa i Byttehandel. Tel. (Moland).

Aaleggja f. Økse som er „aalaga". Shl. (Etne).

Aalehol n. se Aalvok.

„**aaleides** adv." A. Sæt.; Follo, Smaal. Hadeland og Rom.: „aalis". „Koma aaleis noko" v. a. faa noget i Gang. Dal. Sæt. Smaal.

Aaleideskoma f. det at man kommer i Gang med noget; Tilgreb, Tiltag. Hadel. Rom. „D'ær bare e(i) Aaliskomme".

„**aaleine** adv. alene". A. aatleine, Hall. (Nes) og fl. aatleina, Ryf. Shl.; aoleina, Sogn; aileine, eileine, ileine, Valdres. „Æ sto a-mæ-lein; staa a-sæ-lein" (!), Trondheims By.

„**aaleita** v. a " A. Dal. (d og t). — „aaleiten, adj. paatrængende, besværlig, G. N. áleitinn, angribende". A. Dal. 2) angribende, ikke sparende, anstrængende. Ryf. Jæd. „Eit aaleite Arbei". „Han æ saa aaleiten mæ seg; a. mæ Ve(d)". Glider let sammen med aaliten, fordringsfuld, anstrængende. Ryf. (Hjelmeland, Nærstrand) Tel. „Aaliiten Hosbond; aaliide Arbei". Se A.

Aaleite n. Udseende, især: Ansigtsfarve = Aalit (A. Ryf.) Ryf. G. N. álit, Udseende. „Hu æ sjuk, æg seer dæ paa Aaleite".

Aalekusa f. en Fisk, Zoarces viviparus. Ryf.: „Aalakusa(u')". Ogsaa: „Aalakuusa" og **Aalekona**. Mange Steder. — **Aalkøys** f. Jnnh. Svensk: Alkusa.

„**aalen** adj." A. Follo. Og: aaln (med „tykt" ln); ogsaa om Kat. Smaal. Follo. Se aalægja.

Aaleslede m. enslags Kube til Aalefangst. Se Slede (Sløda). Vestfold (Hov, Eiker): **Aalesleea**.

Aalestokk? m. støttende Tværbjelke under Gulvets (Kjelderloftets) Bjelker. Sogn (Vik, Fjærland, Aurland): **Aolastokk**.

Aaletar m. Alt-æder, Sluger. Rom. Hedm.

„**aaleten** adj. — 2) udrøi". A. Romsd. og Salten: olætin (o'—ŏ).

„**aalflettes** adv." A. = andfares. Ryf. „Han slo ollflettes", nedmeiede det Hele.

Aalgard m. el. **Aalgjerde** n. og **Aalkjer** n. Jndretning (Gjerde, Kar) til Aalefangst. Agder.

Aalgeir m. Aal-Lyster. Ma. Se Geir.

„**aalgjengd** adj." A. 2) meget besøgt. Ryf. „Ein ollgjengde Plass; dær æ ollgjengt dær".

aal(g)jærs adv. for Alvor. Salten. Og: ŏljærs. Salten (Beiarn). „Di æ reist aaljærs".

aalgraadsken? adj. meget graadig. Voss: aolgraoskjen.

Aalgøya f. = Aagøya, 1). Sogn (Aarbal og Lærdal „Aol-"; Borgund „Oll-"). Olgøye Vald. — „aalgøyen adj." A. Voss og Sogn „aol-".

Aalgøysn f. almindeligt og ivrigt Snak om noget, Bygdesladder. Sogn (Aardal, Lærdal). „Gjer ikkje dæ! dæ vert slik ài Aolgøysn tao di". Se gøysa etc.

aalives (ii) adv. ihjel. Kun med „slaa". Vesteraalen, Senja, Salten. G. N. (til)orlífis. Eller jf. Ældre D.: Aflivssaar.

„**aalkjend** adj." A. Dal: „aalkjænnt".

aallengjast v. n. længes stærkt. Lof.

Aalmannfjøld f. Forsamling af Almue (stort Publikum). Sæt. (Valle). „Prestn rauk aa dai mitt i Aalmannefjaaddin". Se Fjøld.

Aalmannflong f. Kvinde som flanerer med hvemsomhelst. Tel. Rbg. „Flaangg", pl. „Flængg'ar". Se Flong, flangra.

Aalmentaa f. defin. Publicum. Jæd. Meddelt.

aalmunna adj. træt af at snakke. Stjør. — **aalkjefta** d. s. Stjør.

Aalmylna f. 1) Mølle, som blir søgt af alle. Tel. (Grandsherad: „Aalmylle", om „ei Aalmannflaang"). 2) Mølle som gaar hele Aaret. Ryf. „Ollmylla".

Aalnøyta f. Fyldevom. Sogn, Sfj. Nfj. **Aarnøyte** f. d. s. Sfj. (Bremang).

aalnøyten adj. 1) slugvorn, graadig; 2) havesyg, nærig. Nfj. og fl.

„**Aaloga** (o') f. Paalæg osv. 1)". A. Sæt. Hard. Sogn, s. Els. om Stenhelle lagt ovenpaa Grænsemærke eller Varde; ogsaa om liden Varde selv; Sogn. 2) A. Ma. Voss, Ryf. Tel. (paa Økse, Møllesten og dl.). 3) paalagt Udredelse, som Skattepaalæg. Ma. (Bjelland). 4) = Aalegg 2). „Han maatte væl leggje ei gill Aalogu i Byte". „Ja, eg fekk detti i Aalogu". Tel. (Selljor; Moland „-e"). — „**Aalogstein** m." A. Sæt.

aaloga (o') v. a. = aalaga. Voss „a. Økjæ".

aalrette seg, **aalrøyte**, se aaretta.

Aalsøkjar m. Liebhaber, Lysthavende. Oftest i pl. ØTel. (Tinn, Hovin, Heiddal, Grandsherad). „Mange Aalsøkjara om dæn Gal'n. — **Utsøkjarar** d. s. Tel. (Lunde).

„**aalsvart** adj." A. Ryf.: oll-.

aaltaaen adj. fuldstændig aftøet. Røldal.

Aaltein m. kjendes kun i: „grann som ein Aaltein" ɔ: meget smal og slank, om Personer. Ndm. Fosn. Se Tein, tynd Spile.

[**Aalungestein** m. Alun. Sæt. Hall.

aalvedren adj. tilbøielig til at glo omkring sig, maabende eller nysgjerrig; næsten halvskjantet. Sogn (Lustr, Hafslo, Fjærland): aolveeren. Til vedra, snue efter. — **aalvedra** v. glo meningsløst. Sogn (Lustr) „aolveera". Mindre sikkert.

Aalveka, **Aalvekehol**, se Aalvok.

„**Aalvelta** f. omvæltet Stilling". A. Ryf. Sogn (Vik „Aol-" og „All-"). — Ogsaa: **Aodvelta** Hard. (Ullensvang, Ulvik, Kvamm):

„koma i Aodvelta" eller „i Aodvelte". Maaske for „Aatvelta", af „velta aat", se d., og avvelta.

aalveltes adv. = i Aalvelta. Ryf.; Sogn (Vik) „aolveltes" og „allveltes". — aalvelte, Jæd. „Detta a." Se aal- og avvelta.

Aalvok (o') f. rundt lidet Hul i Isen, gjerne foraarsaget af Vind og Overvand, eller af Strømning. Shl. og fl. Ogsaa: Alvok f. Sfj. (YDale). Meddelt. Jf. Isl. alfavök lille Hul i Isen om Foraaret. Aolveka (e') f. d. s. Hard. (Kvamm). — Aalvækehol (ee og i) n. d. s. Sfj. YSogn (Brekke), Nhl. (Masfjord, Lindaas). Aavikehol (i') d. s. Nhl (Lindaas og fl.), maaske med Tanke paa A(a)vviksflot. Alvekehol d s Sfj.? — Aalehol d. s. Nhl. (Lindaas). Sat i Forbindelse med „Aal", Midtrende; (ogsaa opfattet som indrettet paa Aalens Bekvemmelighed).

aalvoken adj. forvaaget saa man ikke kan faa sove mere. Sogn (Hafslo). Jf. aalvaken, andvoken.

aalvolten adj. = aalvelt. Sfj. (YDale).

Aalvæta f. En som er „aalvaat". Sfj. (Bevring).

aalægja adj. brunstig, om Mær; = aalen. STrondh. (Uppdal): aalæia. G. N. álægja. — aaløgd d. s. Gbr. (Foldal). aaløyen, f.: -ee, plur. -ne d. s. Gbr. (Foldal).

„aalæt adj. ikke kræsen". A. Nfj. Namd. Busk. Røros; Sogn: „aolæt"; Modum og Ndm. (Aure, Halse og fl.): „aaleet(t)" og „aalit(t)". — 2) velsmagende, ikke til at blive mæt af, udrøi = aaleten 2). Helg. (Mo). „Gröutn æ aalætt". Isl. alætr. — „Aalæta, f. graadig Person". A. Sogn (ao), Nfj. Isl. alæta.

aaløgd, aaløyen se aalægja.

„Aama f. Kaalorm". A. Alme, Vald. Ælme (og „Ålme"), Vald. Hadeland, Smaal. Follo; især om de meget store.

aamaa, varme; aamaas, se ama, ima.

Aameid m. = Breiddvid. Ndm. N- og STrondh. Aamee, Gul.

Aamling m. En fra Aamlid i Nbg.

aamoden (o') adj. som vaaser uophørlig. Sdm. (Volden). Jf. mydja, moden.

„aamoga (o') v. n. paaminde om osv." A. Tel. Sæt. „Han aamoga mæ dette i mangge Aar" = masa. „Han aamoga paa Garn", vilde tage Gaarden igjen „paa Odel". SætV. Ogsaa: gjøre Krav udover Aftalen; VTel. — 2) v. a. d. s. Sæt. Sfj. (IDale). „Du lyt aamog'an i eitt Va um de"; Sæt. aamuge (u'), Sfj. (Førde, Dale): „aamuge ein te gjere noko", paaskynde. Og „aamuge paa ein". Sfj. aamuue, Nfj. (Honndal, Stryn). — „aamuuge paa noko", drive stærkt paa noget; Vald. (Vang, Slidre).

Aamuge (uu) m. Paamindelse, Manen. Vald. (Vang, Slidre, Aurdal). „E hadde slik Aamuuge paa'n førr e fekk'n te aa bitala".

aamuno adv. (og adj.) overdrevent, overvættes. Hard. (Ulvik). „Da æ so räint ao'muno". Maaske: av-, Mun.

„Aamæle n. Dadel. Sdm." Sogn (Borgund „ao-"): nedsættende Omtale. Aamæleheist n. og -krek n. Bagtaler. Sogn.

aan, aans, se una — aanes se haanast.

Aane m. halvtosset Stymper, kludervorn Pusler. Senja. — aanutt adj. lig en Aane. Senja. Isl. áni, Tosse, Tølper. Jf. Haane, Jaane.

Aanøya f. En som aldrig faar nok. Dal. (Sokndal, Hæskestad), Ryf. (Tarvastad). Dunkelt. Andensteds: Unøya.

„aanøyta v. a." A. 2) drive over Kræfterne, overanstrænge. Dal. „Aanøyda Hestn". 3) plage; uleilige; bry. Dal. (Sokndal, Hæskestad). „Eg vil kje a. han mæ dæ".

Aanøyta f. En som er ufornøielig, „aanøyten". Sfj. (Jølstr).

Aapita (i') f. liden Flodfisk. Hall.: Aapeetu.

aappeleg(e) adj. og adv. storslaaet, vældig; prægtig; = ageleg. Tel. (Veum, Moland). „De rignde so a." „De va a. gjort", udmærket gjort. „Ein a. Kar'e", prægtig Karl. Det urimeligt formede Ord er ikke meget brugt.

Aar f. (Træ) se Ore, Oldr.

„Aar n. 3) Aaring". A. Ogsaa: fuld Modenhed af Grøden. Ma. Nbg. „Dæ blei'kje Aar ifjour, Kodne rokk ikkje Aar". Se aara (seg). — „Aor aa Æva", meget lang Tid = Alder og Æva, Sogn. „Aar o Ævi", Tel. (Mo, Vinje). Ogsaa: „aar aa ævelig", VAgder (Nes, Kvin, Fjotland, Holum); „aar aa ævorleg", Sæt.; „aar aa ævorsklege", Tel. „De vare baade aar aa ævorleg". „Du kann daa 'kje sidja mæ dette Arbeie baade aar og ævelig". Maaske er „Aar" i disse Udtryk et andet Ord, G. N. ár, subst. og adv. fordums Tid, fordum, tidlig.

„aara v. n." A. Særlig: naa Modenhed = rokkja Aar. Busk. aarast v. n. d. s. Busk. „De aarast for seint i Aar". aara seg v. n. d. s. Ma. Nbg.

aara v. fylde Aaret, have sin Fødselsdag. Shl. (Stord, Fjellber). „Hestn aarar idag".

Aaragje og Aarakji: Aarhag. Dal. Sæt.

Aara(r)keipa f. = Keip; oftest dog Aareblok med Tolder. Rom. (Fet, Nes): Aarekeipe; Østerd. (Aamot): Aarekjæppe.

Aaramun m. = Aarsmun. Hard.

Aarang m. = Aaring; Aarsvækst. Gbr. (Fron, Vaagaa). G. N. árangr.

Aarbuk (Aar'buuk) m. en Ferskvandsfisk, Leuciscus cephalus. Smaal. (Borge, Rakkestad og fl.). Hedder i Solør „Buuk", A. Den er kun funden i Glaama og dens Bifloder.

Aarbyte n. Vekseldrift af Jord. Ndm. se A.

„Aare m. Arne. I Siredal: Are". A. Ma.

Aarebrand m. en tyk og lang, noget fugtig Vedklods („Kubbe") som holder Ilden inde paa Arnen, eller som sammen med andre lignende danner enslags Ildsted ude paa Marken. Tel. Oftere: „Eisebrand".

Aarefjøl f. Fjæl lagt paa Arnen til at sidde paa. Sæt.

Aaregrima (ii) f. Træ-karmen om Arnens Stene. Sæt.

Aa-rei(d)sla f. Skattepaalæg, Skat; Udredelse. Ma. (Bjelland). Meddelt.

aarekvert adv. hvert Aar, aarlig. Ogsaa: for hvert Aar. V-Agder. — aarleg Aars eller Aars aarleg, d. s. Ma. og m. fl.

Aarepall m. Bænk ved Arnen. Sæt. (dd).

Aarepust (uu) m. Blæsebælg til Arnen. Ø-Tel.

Aarestein m. Skorsten. Nbg. (Aamlid).

Aaretre n. = Aaregrima. Sæt.

„**aaretta** (ee) v. a. fæste med Kiler". A. „Aaretta Gräut'n", spise noget fast efter Grøden. Nhl. Voss; Sogn (Vik): aoreetta og av-. Ogsaa: aorota (o'), Sogn (Aurland); aarøyte, Hall. Gbr.; aalrøyte, Busk. Vald. Totn, S-Gbr. I Selbu er aarært(t)e v. n. lægge et Maaltid af fast Mad imellem de sædvanlige Grødmaal, saaledes under Skovarbeide; Maaltidet hedder Aarært(t)e m. ɔ: Kile. — 2) fæste og ordne løse Ting; pynte; tugte. Helg. og fl.

aaretta seg v. n. 1) sanske sig, komme til fuld Besindelse og Orden, saasom efter Søvn. Tel. (Bø, Seljord, Kvitseid); Nfj. Se „oretta seg, aarettje seg", A. 2) orientere sig, saasom paa Høifjeldet eller i Taage. Nfj. aalrette se, d. s. Ringerike, Hedm. Vestfold.

„**Aarette** (ee) m." A. Aoreette og Avreette, Sogn (Vik); Aorota(o') f. Sogn (Aurland); Aarært(t)e, Selbu; Aalrøyte Totn, Vald. S-Gbr.; Jemtland: Aureit; (Aa- i Selbu er maaske nasalt). — Aarettevid m. Træverk til „Aarette". Helst fedt Furretræ. „Aalrøytevee" osv. — Aarettevida f. d. s. Hall.: -veeu.

Aarevett f. (n.) Arnevætte. Nbg. Sjelden.

Aargall n. Overhæng efter noget; Rift om noget knapt. Shl. (Fitja). „Aargadl itte Kvednavatn." Jf. G. N. árgalli Uaar. — Aargjetla? f. d. s. Shl. (Fitja). Meddelt.

„**aargjengd** adj." A. „aargjengt Vatn", Vand som driver Mølle Aaret rundt. Ryf.

aarjona, aarjonast se avrjonast.

„**Aarlag** n. = Fyreloga". A. Tel. (Bø). „Faa Aarlag paa Arbei", faa den Tid, der blir tilovers fra et forelagt Arbeide, til sin egen Raadighed. Vestfold (Hov).

„**Aarmaal** n." A. 2) Aarsdag, f. Eks. Fødselsdag, Festedag. Sæt. „Mitt Aarmaal æ fimm Viku fyri Mikjaalsmess".

„**Aarmot** (oo) n. Aarsskifte". A. Hard.

aarmøl adj. om Mølle: som maler hele Aaret. Sjelden uden i Neutr. „Her æ aarmølt". Tel. (Moland, Vinje). Se møl.

aarna v. erhverve, gjøre Fangst. Hard. (Ullensvang). „Fiskarn aodnar idag". „Ja, no aodna Katt'n!" Ogsaa v. a. tilegne sig med Begjær. Hard. „Hund'n aodna da, han". G. N. árna opnaa, vinde. Jf. Mataarne.

aarna v. n. naa Modenhed; modnes = aara. Tel. (Rauland). „Her aarnar tileg", Kornets Modning indtræder tidligt her. — aarna seg og aarnast v. n. d. s. Li.

Aarnøyte se Aalnøyta.

aarnota (oo) v. a. (ar), mægte, faa Bugt med = „vinn'aa ein Tingg". Sdm. (Sande, Volden, Hjørungfjord). „Hjelp me, e aarnoota ikkje bitte!" „E ska snart aarnoote de!" (dig).

aarnøykas v. smaatrætte, se nøykjast.

Aaroda (o') f. Redskab til at bestryge Fladbrød i Bagningen med Vand eller Smørelse = Rodvippa. Aarodo, Namd. (Overhalla); Aarøa, Namd. (Namsos), Fosn. Se roda, rjoda.

aarota, Aarota se aaretta, Aarette.

Aarsgrøde m. Husløg, Sempervivum tectorum. Vestfold: „Aarsgrø'e" og „Aarsens Grø'e". Og „Askrøe".

Aarsnote (o') m. Aarets Afgrøde eller Udbytte. Sogn (Balastraand og fl.). Til njota, Not (o').

Aarsrynning m. Aarsskud paa Træ. Sæt. Tel.

Aarsto (oo) f. underste Dobbeltlag af opretstaaende og nedadvendte Neg i Laden. Gbr. (Vaagaa, Lesja, Skjaak, Lom). Stoo n.? d. s. Selbu, Klæbu, Fosn. Se Sto(d).

aartætt adj. om tvunden Traad, hvis enkelte Læg eller „Taatter" ikke er holdte lige stramme under Sammentvindingen. Jæd. (Time, Gjæstal). Maaske for orv-.

aarvolten se avvelta.

Aarvæsa, aarvæsen se Aurvæsa.

Aa-ryk (y') n. Damp af Aa. Ma. (Aaf.) Tel.

Aarøde n. Tilgreb, Dristighed til at tage fat. Sdm. (Sande). Usikkert. G. N. árædi.

Aarøra f. = Aakosta. I-Sogn, Y-Sogn. Shl. — Uppaarøra f. d. s. Helg.

Aarøyvling m. en stor ustyrlig Krabat. Sdm. (Ulvstein). Kunde tænkes at være „Ovreivling". Men skal ogsaa hedde Aarøyvle m? n? Sdm. (Ulvstein). Maaske for „Ovrevle", se d. Jf. ogsaa Ovrsyving.

Aasdøl m. = Aasdøling. Ma. Nbg.

Aasfodr (foor) n. Hø samlet paa Bjergryggen. Hall. og fl.

„**Aa-sjon** f. Udseende". A. Dal.

Aa-skark m. = Aaglip. Ma. Se Skark. — **Aasprett** m. d. s. Li.

aaskilja v. a. skille ud fra hinanden, skjelne. Tel. (Rauland, Seljor). „Eg kann kje aaskylje Dori".

Aas-krypp m. en som kryber langs ad Bjergryggene. „Aaskryppn" kaldes Maanen i Eftersommeren. Østl. (Follo og fl.) Ogsaa: „Haslesmyygn". Østl.

Aa-skygn f. Henstand, Frist; Leilighed til at ordne sig. Dal. (Hæskestad). „Han fekk ei lang Aaskygn". Jf. Skygn.
Aas-mule m. bredt, afrundet Fremspring af en Bjergryg. Stjør.: Aasmuul. Se Mule.
Aas-slaatt m. Høslæt paa „Aaserne". Vald.
?Aast f. Kjærlighed. Landstad p. 110. G. N. ást. — aastøyte v. støde an, og aavakte v. tilsee, findes hos Svein. (Tel.), men kjendes ellers ikke.
Aa-styrja f. = Aaglip. Ma. (Øvrebø, Hægeland): „størje". Se Styrja ɔ: stiv, grov, benet Figur.
Aa-svarv m. = Aastein. Salten: Aag-.
aasvæs adj. = aasvæsen. Nfj. Sfj.
„aasvæsen adj. ubekvem osv." A. Nfj. (Gloppen, Innvik, Honndal, Stryn), Sfj. (Jølstr, Førde). Ogsaa: osvæsen, Nfj. (Innvik), Sfj. (Bevring).
Aasynd f. Udseende; ydre Udstyr. Sæt-B. „Æ de Aasyndæ som æ so dyyre paa denni Klokka, hell æ de Ganggverkji?". Se Aasyn, G. N. ásynd.
„aat præp. og adv. ad, til". A. at i Dal. B-Agder, Vestfold, Smaal. Follo; ad (og a?) Dal. B-Agder. — aat, Rauland og Vinje i Tel. — 10) „Dei syntest aot vera mæ 'an"=„dei fann aot 'an" ɔ: de syntes at det var ilde fat med ham. J-Sogn. „Dei tikje alli at vere i de", de ændser det slet ikke. Sæt. — aat conj. se at.
„Aata f. Æden". A. Gul. Tel. — 5) liden Sildestim = Sildaknut. Rogaland og fl. „Gaa i Aata" siges om den som tumler sandsels omkring, som en Seid i et Sildestim. Nordl.? B-Agder. Falder i Bet. omtrent sammen med gaa i „Otaa, Oda" ɔ: gaa i Ørsla. B-Agder. J Shl. (Stord) skal „Aata" være en Fugleflok over et Aadsel (Æta) eller over et Fiskestim.
aata v. (ar), jage „Aat"; om Fisken. „Seid'n aata". Sdm. (Hjørungfjord, Sande).
aataka v. angribe, tage fat paa. Tel. Sjelden, uden om at begynde at bruge Aarets Grøde. Oftere: „taka aa". Sæt. Tel. „Skini heve aatekji Grøa fælt", Tørken har sterkt angrebet Grøden. Se A.
Aatarbytte n. Storæder = Aatar. Hard.
Aatar m. Fnatmid. B-Tel.: „Aatari".
Aataregikk n. Storæder = Aatar. Hard. (Ullensvang).
Aatarlag m. Maade at æde paa; ogsaa Appetit. „Denni Hest'n heve eit gildt A." Tel.
Aatarøyra n. = Aatar. Tel. (Vinje, Kvitseid, Fladdal). Otarøyra n. d. s. Tel. (Heiddal, af øtaa ɔ: eta). — Aatøyra n. d. s. Tel. (Mo, Kvitseid, Selljor, Moland), Rbg. (Gjøvdal, Tovdal), Sæt. Aatøyra f. B-Agder.
aat'aat præp. 1) til; som Tillæg til = attaat. Tel. (Vinje, Rauland). aot'aot; Voss, Hard. 2) adv. dertil, desuden. Tel. (Vinje, Rauland), Voss, Hard. at'at, Tel. (Mo, Moland, Laardal, Kvitseid og fl.).
Aatbenda f. Stang over Hølæsset. Gbr.
Aatebytte n. = Aatarbytte. Shl. Hard.
Aatedyr n. storædende Dyr. Nfj. Se Aata.
Aatefiske n. Fiskeri i et Sildestim „Aata", uden fast anbragte Garn. Rogaland.
Aategarp m. Storæder. Ryf. Se Garp. — Aategarv m. d. s. Ryf. — Aategap m. d. s. Ryf. — Aatekagge m. liden storædende Figur. Hall.: Aatukajjee. — Aatuvomb f. og Aatuteine f. Storæder. Hall.
Aatehol n. Hul som Strøm eller Overvand har ædt i Isen. Rbg. Dal. Ma.
Aatehovud n. „Hest'n heve gott Aatehovu" = er bredkjævet. Sæt.
aa-tekt adj. = aaltekt. Tel. (Kvits. Sellj. Laard.)
Aatelag n. = Aatarlag. Dal. „Eg he Helsaa aa Aadelaje".
Aatelepp m. Skindlap paa Sæletøi til at hindre Gnav. Sæt. Ma. — aat-ende se att-.
Aateskarv m. Storæder, se Skarv. Dal. — Aateskrov n. d. s. Sæt.
Aatfaring f. Adfærd = Aatferd. Hall.
„Aatferd f. Adferd. „Aattafær". A. Romsd. Aasfære plur., meddelt fra Nhl. (Stamnes). 2) plur. Mærker efter Rovdyr, saasom Levninger af døde Dyr = Aaferder. Shl. (Etne, Fjellber): „Aatfærer". „Aatferd" og „Aaferd" forblandes oftere; saaledes „Aotfær" = Død, Sogn; „Aafær" = Adfærd (?), Selbu. „Aatfærer" bruges ogsaa somtid for „Affærer". — Aatferda(r)lag n. Maade at være paa. Hard. (Ullensvang): Aotfærulag.
Aatforda f. Adfærd. Dal. (Hæskestad): Atfoora; Røros: Aatfoole.
aatfunnen adj. = aatfinnsam. Østerd. atfönnin, Vestfold. — atfundig d. s. Li. aatfunnug Ringerike, Gbr. Hall. atfindig, Follo (Kraakstad).
Aatførsla f. Manerer, Adfærd. Sogn (Lærd.).
Aatgang m. Indtryk; Overhæng = Aagang. Shl.: Aatgaangg.
Aatgangar m. Ansøger. Vald. (N-Aurdal).
„aatgaa v. a. (r, dde), lægge Mærke til. aatgaast mærke osv." A. Især om at blive overrasket eller forbauset ved noget hos en Person, særlig ved at se stor Forandring paa ham. Smaal. Follo. „Je atgaar'n saa". „Je atgaass'n saa fælt, for dæ han bar se slikt". — Former af ganga (G. N. ganga at, angribe), kommer krydsende ind her. „Je atgikk'n reint", blev rent forbauset over hans Udseende. Smaal. (Rygge, Raade). „Je atgikkes'n saa for dæ han var saa nårakti", jeg lod ham mærke min Forundring. Smaal. (Trykstad). — Hertil: atgaasseli adj. 1) tilbøielig til at opholde sig ved (over) Folks Ydre og Optræden. 2) paafaldende ved sit Ydre og sin Optræden. Follo.
Aatgjersla (e') f. = Aatgjerd. Ma.: Ar-.

Aatgjerslefant m. omreisende Kvaksalver eller Signemand. Vald. (Vang).

Aatgrunne m. Grusbanke tæt under Vandskorpen, hvilken tærer bort Isen. Tel.

„*aathuga* v. a." A. 2) have Eftersyn; mærke sig; tælle efter. Tel. (Vinje, Kvitseid, Selljor), Sæt. (Valle), Nbg. (Aamlid): *atuga* og *atuge*. Isl. athuga, skjenke Opmærksomhed.

Aathuge m. Eftersyn, Eftertælling. Tel. (Vinje?): „Atugji" (av Buskapn). G. N. athugi, Opmærksomhed. Jf. Atthug, Aathug.

Aatkjøme n. Adkomst. Tel. (Vinje). Meddelt.

Aatl n. = Aata (Lokkemad). Sogn (Hafslo, Lustr, Lærdal): Aor'l. Sfj. (Y-Dale): Aas'l.

aatnøgd adj. tilfredsstillet. Tel. (Bø, Lunde) „atnøgd". Se aatnøgja.

Aa-tot (o') n. Larm af fossende Aa. Tel. Sæt. Li. — **Aa-tyt** m. d. s. Sæt. Tel.

Aat-tal n. Tiltale, Tilrettevisning, Formaning. Stjør. Til „tala aat ein". Forskjelligt fra „Aa-tal, Dadel". A. Ndm. Røros. — **Aatsnakk** n. = Aattal. Stjør.

aatta seg v. n. ɔ: ota seg. Shl.

Aatta f. Otter i Kaartspil. Ndm. — **Aatte** m. 1) Ottetal. Ndm. 2) Otteskilling. Østerd.

„**Aattedagar** pl. Uge". A. „Kvart Aattdaagaa", hver Uge. Gbr. (Lom). „Kvar Aattdaga", d. s. Ndm. (Tingvoll). „Koort Aattedagasmoor", d. s. Hall.

Aatul m. og n. 1) Aadsel; Lokkemad = Aata; se A. Smaal. (Rokke, Rakkestad, Rødenes og fl.). 2) Storæder. Smaal. — **Aatule** f. = Aatul 1) og 2). Smaal. (Skjetve, Rygge).

Aatvaal m. Storæder. Innh. Vaal ɔ: Dynge.

„**Aatvik**(i) n. Billighed. Tel." A. Dal. „Eit liti Advik gjere de andre falt;" B-Tel. Attvik, Sogn; vel for „Aotvik". G. N. atvik.

aatviksam (i') adj. hjælpsom, villig. Tel. (Vinje): „atviksame", og „advik-".

Aatøle n. Storæder. Shl. Hard. Se Øle, Matøle. — **Aatøyda** f. d. s. Nbg. Tel.

Aatøyre m. 1) Grusbanke i Ager, hvori Gjødning og Vand forsvinder. Tel. (Vinje) og Nbg.: „Aatøyri". 2) = Aatgrunne, Sæt. Se Øyre m., Aur. —? **Aataraøyri** m. d. s. Tel. (Vinje).

Aavelt m. = Aavelta. „I Aaveltn". Li. Velt m.

„**Aavelta** f. = Aalvelta". A. Dal. Ma. Li.: „liggja i Aaveltaa". Gbr. og Hall.: „i Aavælte" og i „Aavæltun(n)"; Vald. og Hall.: „i Aavælto", dat. plur?; Ryf. og Røldal: „i Aavelte"; Stjør.: „i Aavæltaan". Salten: „i Aavælto" og „i Aavæltn", (Dativ); S- og N. Trondh.: „e (i) Aavælt". „Greia laag e Aavælt", Redskaberne laa hulter til bulter. „Ho æ snart i Aavælto", hun skal snart føde; Hall. Se avvelta.

Aavid m. Planker eller runde Smaastokke, som ligger tværs over en Bros Langbjælker. Tel. „Aavee".

aavig adj. fordringsfuld osv, se ovig.

Aavikehol se Aalvok.

Aaviksslok (o') n. forskydeligt Stykke af Møllerenden, ved hvilket Vandet ledes (slippes) bort fra den øvrige Rende og Hjulet. Nhl. Maaske for: Avviks-slok.

Aavinna f. 1) Travlhed. Tel. (Kvitseid). 2) møiefuldt, næsten uoverkommeligt Arbeide. Nfj. (Gloppen, Honndal). „Dæ va reint ei Aavinne aa brøyte Snøv'n idag". „Ovinne"? d. s. Nfj. „Uvinne", A. Jf. aavint.

aavinnele(g) adj. møisom = aavin(t). Nfj.

aavinnslaus adj. ørkesløs, uvirksom. Sdm. (Hjørungfjord?). Hedder *aavenslaus* Nfj. (Stryn, Honndal); *avanslaus*, Nfj. *aavonslaus* (sorgløs?), Nfj. (Eid, Gloppen). Her er nok en Krydsning med „havandslaus, ørkesløs" (A. se d.), hvilket forresten ogsaa forekommer i Honndal sammen med „aavenslaus". Jf. aavinnt.

Aavok (o') f. Hul i Isen ved en Aas Indløb. Tel. (Rauland, Selljor).

Aavoka (o') f. Søvnløshed = Aarvoka. Sæt. Tel. (?Svein.). *Auvoga?* Li. (Kvin). „Aivoka" i Ma. er for „Einvoka".

aavreida se avbregda. — *aavæli* se avvæle.

aaværig adj. 1) ulysten paa at gjøre noget; krympende sig = kvidefull. Sfj. (Førde). 2) undseelig, bly = haavar. Nfj. (Aalfoten, Gloppen, Stryn). Ogsaa: „haavæ'rige, haaværuge, haavæ'ren", Nfj.; og „aavæ'rin" Nfj. Sdm. Minder om haavar og uværug.

B.

ba (fyre), se bada.

Bad n. Anstrængelse, Dyst, Kamp, Strid. Dal. Li. Ma. Nbg. Sæt. Ned. Tel. „Aa ja, her æ Ba!" her er Møie og Strid (i denne Jammerdal). „Tevleba", anstrengt Arbeide; „Slaastba", svært Slagsmaal; „Oteba", svær Dyst; „Hunde-Ba", fælt Spektakel. Se disse. — „I eitt Ba", uafbrudt. „Me kvild' ikkje te Middags, men heelt dæ i eitt Ba, te me va færuge". „Han flyge her i eitt Ba ette Jentaa", i eet væk. Hedder ogsaa „i eitt Ote-Ba", (Tel.), „i eitt Ba-i-Ba" (Ryf.), „i eitt Elte-Ba" (Ned.), „i eit Bak", „i ei Sau(d)", „i ei Otu", „i ei Bløyte", „i ei Hitu" (Eng. at a heat) og fl. Jf. ældre D.: Bad ɔ: Kamp; Sv. Diall. ba og badd ɔ: tag, strid, gång. Se bada.

bada v. a. (ar) 1) bringe af Lave ved Tryk; nedknuge, nedlægge. Nfj. (Eid). Kun som: „bade nee". „Regne bada nee Aakrn, Grase". „Ikkje bada nee Sængja!" Andre Steder: „bana". 2) „ba'a, badde, batt", ælte, knade = knoda. Dal. (Hæskestad). „Ba'a ihob". „Ba'a Ost". 3) v. n. stampe, ælte. Dal. „Han gjekk aa badde i Fæne". — 4) „ba fyre", undgjælde, lide for. Shl. (Kvinherad, Stord). „Han laut ba føre". Ældre D. bade ud for; T. ausbaden.

badda v. n. (ar) bemøie sig uden tilsvarende Virkning; tumle; slæbe. Li. (Eikin). „Badda mæ Høye". Jf. bada.

baden adj. lummervarm. Ndm.: „ba'tn". Se Bade.

„**badna** v. n. blive halvtør". A. Nfj. (Eid). 2) visne, om Planter, helst afskaarne. „Bloomen bana burt". Gbr. Romsd. Sogn, Nhl. 3) v. a. tørre halvt. „Solæ bana Høye; Høye æ bana". Vos (Eksingadal).

Badost m. = Knodost. Dal. „Ba-". Af bada.

„**Badstova** f." A. Basstu, bestemt „Basstuæ". Li. (Fjotland). Basståue er til at tørre Lin i, „Kjoone" til at tørre Korn. Smaal. — Minder om en ældre Bet. haves i: „Dæ va e svare Basståue", det var en hed Dyst, haardt (hedt) at udstaa (staa i); Smaal. Og i „Riisbasstu" og „Luusbasstu", begge forældede, om en hed Badestue, Trondh. (Frosta); og i „Riisbasstu" = Prygl. Østerd. og fl.

Bagge m. 2) en tyk og plump Figur". A. Ryf. Dal. Li. Ma.: „Baggje", om velnærede Personer. 3) „ein lystig Baggje". lystig Fætter. Li.

baggeleg adj. og adv. klodset; hinderlig, besværlig, tvær(t). Tel. (Hovin, Tinn). „De gjæng baggole". Se bagga, Bagge.

baggen (gj) adj. formet som en „Bagge" — Bylt osv —; jævnt tyk; om f. Eks. et uldrigt Faar. Dal. og fl.

„**bagla** v. n. (ar) slæbe, kludre". A. 2) falde (gaa) forkeert, hinderligt, tvært. Tel. „Dæ bagla so t e for meg". — Hertil: **Bagl** m. og **Bagla** f. Kludrer, Fusker. Tel. (Moland; Wille's Selljor). — **Bagl** n. Kludder; ogsaa: Uorden, Planløshed, Regelløshed. Tel. (Vinje). — **baglen** adj. kludrende, klodset; hinderlig, bagvendt, tvær. Tel. (Hovin og fl.) — **bagleleg** adj. d. s. Tel. (Hjartdal og fl.; Wille). — **baglesam** adj. forbunden med Hindringer og Ulemper. Tel. (Moland). — **Bagletak** n. klodset, planløst Tilgreb. Tel. (Moland). — **baglutt** adj. kludrende, fuskeragtig. Tel. (Laardal). Jf. bangla, bengla, begla, bugla.

baia v. (ar, a, og dde), 1) vugge et Barn paa Armene. Li. (Bakka). Tilhører Barnekammersproget, ligesom daia, haia, og fl. 2) vugge eller gynge med Kroppen. Dal. „Han baidde so en Aavast" (Oberst); eller „baidde seg". Jf. ældre D. baje, vanke om.

„**Bak** n. 3) Afkog osv." A. Hall. 4) Kamp, Dyst. Tel. (ofte i pl. „Bok", ifølge Svein.). **Baketak** n. d. s. Tel. (Selljor og fl.) — **Bakand** n. d. s. Tel. (Vinje). „I eitt Bak", el. „Bakand" = i eitt Bad.

„**baka** v. a. 3) overgyde osv." A. Hall. Modum.

Bakfall n. Bagkrop af slagtet Fæ. Li. (Eikin).

bakfatt adj. 1) indbøiet i Midtryggen = fatt. Helg. (Mo, Vefsn): „bakfjatt". Sv. Diall. bakfatt. Ogsaa: at(t)fjatt; Helg. 2) = stigfatt og flg. ?Helg.

bakfeta adj. om Ski = stigfatt. Salten.

Bakgreide n. = Bakfele. Ndm. Se Greide.

„**Bakhand** f." A. „Være i Bakhanna", ligge agterud, ikke have holdt Følge. Oslo og fl.

„**Bakke** m." A. 4) den flade Mark, Jorden. Østl. B. Stift og fl. „Kasta, slaa, detta i Bakken". „Vera (koma). paa berran Bakkje", være blottet for alt. Shl. 5) Rad af Spadtag i en Torvgrube. Jæd. „Grevo æ fæmm Bakka brei".

Bakkebard n. Elvebreddens Kant mod Fladen ovenfor. Hard. (Ullensv.): „Bakka-bar".

Bakkefylla f. det at en Elv fylder sit Leie indtil Overflyden. Shl. Ryf. Hard. „D'æ reint Bakkafydla idag". „Ja, Elvo gaar i Bakkafydle(ne"; Etne). I Ryf.: „i Bakkafydlo". „Elvæ gjæng mæ Bakkafydle" n. i Hard. (Kvamm); Shl. (Fjellber). Se Stadfylla, Landfylla og fl. Jf. Isl. bakkafullr bredfuld.

bak-keipeleg adj. = andkeipeleg. Sogn.

Bakkemegje n. alvorlig Bakke, skikkelig steil Skraaning. Sdm. (Sande). Jf. G N. bakka megin. Meddelt.

Bakkestaup n. Vinkelen mellem to hinanden mødende Bakkeskraaninger. Sdm. (Borgund og fl.). Jf. Ermestaup, Gjerdastaup, Gjerdestaup, Staup.

bak-kjonaleg(e) (oo) adv. (og adj.), bagvendt, klodset, ubekvem(t). Ryf. „Du steller deg b.". „Han æ" eller „ber seg so b., at han fær'kje te noken Ting". Til „kjona", sysle, ordne?

bak-kjonsleg (oo) adj. affides og ubekvemt liggende = avlendt. „Gar'n ligge so bakkjonsligt at dæ skin'kje anten Sol hell Maane". Røldal. bakjonsaleg d. s. Ryf. Shl. bakkjont d. s. Ryf. bakkjontaleg d. s. Ryf.

bak-kjømele(g) adj. og adv. = avlendt. Hall.

baklendt adj. = avlendt. Shl. Ryf.

baklengjaleg adj. = foreg. „Gar'n æ so baklengjaleg, ligge so' baklengjes". Ryf.

„**baklengjes** adv." A. forkeert, tvært. Vestfold.

bakla v. kludre; fuske; omtr. = bokla, bagla. **Bakl** n. Kludder, Fuskearbeide. Helg.

Baklot (o') n. den opadbøiede Fortsættelse af Kjølen i Bagstavnen; vel eg. Bøiningspunktet „Lot". Helg.: Baklaat(t).

„**Bakola** f." A. Bakaola, Vos. **Bakool** f. Røraas. G. N. ól og ál Rem. **Bak-kjøle** f. Vald. Hall. **Bak-kjeel** n. Tel. (Selljor). **Bakhylle** f. (n.), Smaal.

Bakrakkar m. enslags „Rakkar" (Kaartspil).

bakrida(ii) v. n. (reid) veie eller drage bagover. „Streppaa bakriie". Ma. (Aaserall).

Bakrøde n. det bageste Ro-Rum i Baad. Gbr. Vald.: „-røe".

Baksigla f. Rummet bagved Masten. Helg.

bakskjeftaleg(e) adj. og adv. bagvendt; klodset; tvær(t). Ryf. Se bakkjonaleg.

bakskuntaleg(e) adj. og adv. uberegnet, ubeleilig; ligesom slængende ind bagfra. Ryf. Shl. „So baksluntalege so du kjæm mæ dæ!" Se slunta, hovsluntaleg.

Baksmeis m. „kaam(m)a i Baksmeisn" = k. i Bakmessa. „Ha i B.", have i Reserve. Oslo, Smaal. — **Bakmeis** m." A. 2) d. s.

Bakspenning og -**ar** m. Hest som vil a) slaa bagud, b) gaa baglængs. Nordl.

Bakst m. for Bakstr. Hall. og fl.

Bakste-rull m. liden Rulle, hvormed Leven rulles paa Panden. Vestfold.

Bakstesmak m. Smag efter Bagning. Li. — **Bakshyll'** f. ɔ: Bakstrhella. Ndm.

Baksøle n. = Baksøla. Tel. (Moland).

„**baksølt** adj." A. Jæd. baksøylt, Hard.

Baksøyld f. = Baksøla. Hard. Voss.

Baktaa f. 1) bagudvendt Taa paa Fugle. Helg. og fl. 2) bagre Hage paa Hestesko. Voss.

Bal f. Ballie. Sæt. **Bale** f. Gbr.

„**Bal** n." A. „J eitt Bal", se Bad. Shl.

bal-, i Sammensætninger, om det voldsomme: **Balel**(ee) n. voldsom Byge. Rbg. — **Bal**(l)**eregn** n. Styrtregn; **bal**(l)**rigna** v. styrtregne; **Bal**(l)**vedr** n. voldsomt Regnveir. Rbg. Li. (Eikin), Dal. — **bal**(l)**skrika** v. (skreik) = illskrika. Li. (Kvin: „g"). — Hører maaske til bala („de balar o rigner, balar paa"; Sæt.), eller, siden det undertiden høres med kort A og langt L, til G. N. ballr ubændig, skadelig (el. til böl, Skade?); jf. skadgod osv. Jf. dog ogsaa Isl. bálvidri. — balram-, styren-, stækjen, se disse.

„**bala** v. buldre, tumle". A. Hall.; Gul. Stjør.: baalaa og bal'. Ogsaa: tale uartikuleret, som en Beruset, Rom.; vrøvle larmende, Stjør. — **Bal**(e)**kagg** m. En som „balar"; Stjør. Gul.; og **Baalaakagg**.

„**baldra** v." A. 2) tale utydeligt: uartikuleret, læspende og dl. Østerd. Jf. bala, bjaldra. 2) kludre, slæbe. Hard.

Baldrsnævr f. den tykke ujævne Bark, som danner sig paa Birk efterat Barkhinden (Nævr) er tagen af. Vald. (Vang). **Baldrnævr** d. s. Shl.

[**balga** v. regne voldsomt. Jæd. — Ned. Rbg.: „balje nee". Af T. Balge, en Ballie?

Balk m. Udrede, Forvikling, Knude. Sogn. „Koti æ komi i ä i n Balk"; se flg.

balka v. a. 1) rulle mellem Hænderne. Sogn. Hertil: **Balkeljos** n. Lys som ikke er støbt, men rullet mellem talgede Hænder. Sogn. 2) kludre, faa istand paa en Maade. Sogn. „Æ du go te b a l k a da t e?" Se balka, A.

„**balkutt** adj. møisom, besværlig". A. N-Berg.: „da gaar balkete". Y-Ramd.: „D'æ so balkaat, e fær (fee) de'kje t e", forviklet.

„**Ball** n." A. Smaasyslen, Kludren. Dal. Jæd.: „Badl". Til balla, kludre.

Ball m. stump Forhøining langsad et skarpt Redskabs Eg, fremkommen ved uheldig Hvæsning. Vestfold, Ned; Sæt.: **Ball'e** (ikke dd); Dal.: **Badl**. Se bell. — **balla** adj. „Ljaa'n æ for mykje balla".

Balle m. en Bold. Sæt.: **Balli**; Dal.: **Badle**. „Snjoballi" (ikke dd).

balram adj. vild og stærk, ustyrlig = balstyren. Jæd. Dal. „Hest'n æ sø b." Se bal-.

Bals n. Slæb = Bal; Søl. Til balsa.

„**balsa** v. n. (ar) slæbe = bala; boltre sig". A. Hard.: „fara aa balsa mæ noko", slæbe. Sæt. Tel.: „balse i Snjor'n, i Søyla", boltre sig. 2) v. a. = balla ɔ: sammenvikle, danne til en Bylt. Hard: „Balsa ihop; balsa seg t e mæ mangje Halsklutar". Nedre Tel.: „bälse ihop". — Ma.: „balsa neer Grase". Sv. Diall. balsa ner og bala ner. bahl, omtrent d. s. Innh.—„**balsen** adj. møisom". A. Sæt. „balst Føri", Føre hvori man stamper, plasker. — **balsutt** adj. = balsen. Tel.

balstyra v. n. tee sig ustyrlig. Tel. Ogsaa **basstyre**, Tel. (Selljor, Kvitseid). — **Basstyrar** m. En som „basstyrar". — **basstyren** adj. = balstyren. Tel.

Balstyre n. en ustyrlig Tingest. Tel. (Vinje). — **Balstyring** m. d. s. Tel. (Selljor).

balstækjen adj. ustyrlig = barstæk; især om „Gradbyr". Hard. Sæt. Jæd. Ma. Bamle. — **barstækjen**, d. s. Dal. — **basstækjen**, Tel. (Kvits. Sell. Laard. Mo), Ryf. — **bannstækjen**, d. s. Ryf.

baltra v. n. 1) svøbe, danne til en Bylt = balla. Gbr. Trondh. „Baltre paa se mange Klæe". 2) boltre sig, tumle, sjase. Gbr.

„**bamla** v. n. plaske". A. 2) søle. Østl. (Land, Odal). „Bamle aa drekke. Bamle burt Pæ'ing".

bana v. a. (ar) nedknuge, nedlægge = bada. Kun i: „bana nee Aakrn, Grase (Sængja?)" Nhl. (Sund, Haus), Sfj. (Bremang), Nfj. (Breimn). „Regne ha bana nee Aakrn". „Du ha neebana Grase", ved at ligge i det. Vel for badna.

Bandaraust n. (f.) = Bandemun, Gyrdemun. Ryf. Hedder ogsaa Gjer(d)araust. Se Raust. — **Bandingsmun** m. d. s. Røros: „Banningsmaan".

Bandsveig m. = Bandstake. Røros.

„**Bane** m." A. 2) haard Død. Li. (Fjotland). — „**Banebeig** m." A. Sfj. se Barne-. — **Baanaahogg** n. Banehug. Stjør.

bangla v. = bagla 1) og 2). — **banglast** v. gaa (for sig, falde til) hinderligt og forkeert, især formedelst Klodsethed. — **Bangl** m. = Bagl m. — **Bangl** n. = Bagl n. — **banglen** adj. = baglen. Ma. Sæt. „Dæ va ei b a n g l æ Reis han gjoore igjaar". „Ja, alti ska dæ no b a n g l a s t

eikkoleis for han; alti gjæng dæ bangle for han; han æ no ein Bangl, dæ vi alti vera eikko Banglmæ 'an". (Aaseral). — 3) samle. Num. „Baane bangla etter Pattin". — baangla v., Baangl m. osv. = bangla. Li. (Fjotland, Kvinesdal). „Koss æ dæ du gjæng o baangla?" „Eg baangla meg fram som eg kann". (Pontoppidan: „Bangle, uduelig Mand"). Sv. Diall. bangla.

bangs adj. vansør og slængende i Benene. Tel. (Moland; Svein). — „Kome baangs mæ noke", komme plumpende med noget. Sfj. (Jølstr). Se bangsa.

bangsa v. n. 1) bevæge sig tungt, plumpende, gyngende og slængende. „Han bangsa o slaang, bangsa o floug". Tel. Jæd. „baangse fram", plumpe frem; Sfj. (Jølstr). 2) arbeide møisomt, larmende og tumlende; tumle (med). Tel. „Me bangsa so længje mæ Stokkj'n te me fekk'n fram". — **Bangs** eller **Bangse** m. En som bangsar; en svær tumlende Klodrian. Tel. Isl. bangsi Bjørn. Jf. Bingsa, Bingse, bingsa. — **bangsen** adj. tilbøielig til at bangsa; lig en Bangse. Tel.

[**Bankje** m. Bankkasserer. Hard.

bannstækjen adj. ustyrlig. Ryf. Se bal-.

Bar m. Barnaale. Gbr. (Vaagaa). G. N. barr, m. — **Barlog** m. „Log", Infus, af Barnaale. NGbr.

Bar? m. pidskende Regn- eller Haglbyge. Sfj. (Bremanger): Bar'e. Jf. Barvedr, Haglebar, Vassbar.

Bar n. Slag, Prygl. „Faa Bar". Ryf. (Skjold, Nærstrand), Hard. (Ullensvang). Se Bar n. 2. A. Hertil: „Dæ bar (eller bars) i Bar'e mæ dæm", de kom op at slaas. Stjør. — „Gaa i Bar'e" eller „ryyk' i Bar'e", tabe fuldstændig, vise sig fuldstændig underlegen; ogsaa: bli ruineret. Namd. Indh. Ogsaa: „Dæ gikk i Bar'e mæ'n", det gik ud med ham. Stjør. Namd. Maaske til Bar n. 3, Afskrab, A.

Bar n. 4. Hudtaggerne i Hornkvægets Mund. Num. (Nore), Hall. (Nes, Gol), Solør, Odal. „Me maa klyppe Bare i dannan Kyree". Hedder ogsaa „Sveip haar", „Ganer" og Graner". Jf. Bar n. 3, (A).

„**bara** v. a. 1. banke". A. Ryf.: prygle.

bara v. a. 4. „bara Timbr", kjøre Tømmeret frem af det afhuggede Bar. Tel. (Rauland, Wille).

bara adv. = berre. Rogaland, VAgder.

barbue adj. n. Kun saaledes: „Dæ' kje naa (-kaa) barbui mæ'n", der er intet Tilgreb, Tiltag, hos ham; han har intet Initiativ. Helg. (Bindal, Brønøy). Kampberedt = G. N. bardagabúinn?.

„**bard** adj. banket". A. 2) medtagen; slidt. Helg.: bart (Vefsn) og bal („tykt" L, Mo). „Bal a(v) Fillreisa"; (saa meddelt).

„**Bard** n. 1) Bred". A. Rbg. Ryf. Sæt. Tel. Hard. „Gryta æ hallfløytt, ho hallar meir i de eine Bare". „Koppebar", Sæt.; „Holtebar", Tel.; „Støylsbar, Stoulsbar", Tel.; „Skogbal, Liabal", Hall.; „Elvabar", Hard. „2)." A. Hall. „3) = Bord". Num. „Stort Bal i Kopp'n".

Bar(d)ekrakk m. en lang og bred Bænk, hvis Sæde og Rygstøtte dannes af en udhulet tyk Træstamme. Ma. (Bjelland).

bardfull adj. bredfuld. Ryf.

barfri seg v. rense sig for Beskyldning; forsvare sig (kun) med Munden. Hard. (Ulvik, Ullensvang). Se A.

Bargyv n. Røgen af en **Bargøyva** f. Røg. Ild, „Gøyve" af Bar. Tel. (Hall. n.?).

Barhane m. Frøkongle paa Naaletræ. Ndm. — **Barhøna** f. d. s. Romsd. (-e). — **Barknypp(a)** f. d. s. Ndm.

barka paa v. tage kraftigt i. Ryf. Og i Sv. Diall.

Barka f. Barkelud. Ndm.: **Bark'**.

Barkekyle n. Adamsæble. Tel. Gbr.; Shl.: **Barka-**. G. N. barkakyli, n. — **Barkakjøl** m. d. s. Ndm. — **Bärkekula** f. d. s. Smaal. — **Barkaknut** m. d. s. Busk. Se A.

barkjøyra v. a. = bara (Timbr). Tel. (Lunde, Selljor).

Barlaks m. en Havfisk; Gadus minutus? Ryf.

„**Barlog** m. Maltvand". A. Sæt.: **Ballog**.

„**Barm** m. 3) Kant". A. Særlig af opskudt Sne, paa begge Sider af Sneplov, Vei. „Snøbarm". Stjør. Selbu, Gul.

„**Barn** n." A. **Baadn**, pl. **Bodn** (o'), Li. Ma.; Hall. og Vald. (ø'); **Baan**, pl. **Bonn** (o'), Tel. Sæt. Rbg. Ned. Ma.

barnast v. n. blive Barn (igjen). „Han badnast heimette", begynder at gaa i Barndommen, Hard. (Røldal); „badnast oppette", d. s. Ryf.

„**Barndøme** n." A. „Gange i Baandømæ = ganga att i Barndomn; Sæt. „Gaa i Baandøm(m)aa", Ma. (Finnsland, Øyslebø), „i Baandømma", Ma. (Holum, Hægeland). — **Baansdømi** n. Rbg. Sæt. **Bansdømme** n. Stjør.

Barnebeig m. let Omgangssyge blandt Børn. Shl.: **Badna-**; Sfj.: **Bane-**. Se Beig, Barnebægja.

„**Barnebein** n. Kun i „frao Badnabeine", fra Barnsben af. Hard. G. N. barnsbein.

„**Barnebragd** f. Barnestik". A. **Badnabragd** (og -brogd?), Voss; **Banbragd**, Ndm. — **Banebrigde** pl., Barnenykker, Barnestreger. Romsd. Sdm. (Hjørungfjord). **Banebri** n. d. s. Sfj.

Barnebægja f. Barneupasselighed, Plage af dem som Smaabørn pleier at have, f. Eks. for Tænder. Ryf. „Dæi æ saa maange dæi Badnabæiedne". Se Bægja. — **Badnabøya** f. omtrent d. s. Ryf. Se Bøygia.

Barneiga f. = Barneign. „Utu Baaneigun". Gbr. (Vaagaa). — „**Barngjerd** f.

d. s." A. **Baanegjæl**, Smaal. Rum. Ringerike, Hadeland.
Barnefagg m. Tel.: „Baanefagge", se Fagg.
Barnegjenge n. Barndomskamerater, Barndomsomgang. Sæt.: **Baanegjengji**. Se Gjenge, G. N. gengi, Følge, Selskab.
Barnegjenta f. Barnepige. Ryf. „Badna-".
Barnemun m. gjennemsnitlig Aldersforskjel mellem Søsken. Tel. (Moland): **Baanemoone**.
Barne-oll (o') n. Barnestøi. Ryf. **Badna-**.
Barnepeil m. Omgangssyge blandt Børn. Nfj. (Breimn): **Banepeile**.
Barnereig m. kort, slem Børnesygdom. Hall.: **Baadnereig, -røyg**.
Barnesaarke m. Hudsygdom hos Børn. Hall.: **Baadnesaarkji**.
Barnesnugg m. Barne-art, Barnenatur, Barnagtighed. Tel. (Øvre og Nedre), „Baane-". **Baanesnygg** og **-snøgg**, Follo, Larvik, Hall.; **-snøgger**, Rom. Se Snugg, Snygg og A.
Barnhus n. 1) Ammestue. Ndm. 2) Hus med Hensyn til Børn. „Stort Barnhus". Nordl.
barnig adj. barnagtig. Dal. (Eikersund, Hedland): **badnig**.
barnilt n. = barnvondt. Vald. Gbr. **baa(d)n-**.
Barnkoll m. et Kuld Børn. Rom. (Sørum og fl.): **Baankøll** og **Boon-**. Se Koll, Kuld.
„**Barnlyd** m." A. Vald.: **Baadnly**.
Barnsfostr (oo) n. Barnepasser, Barnepige. Ryf.: **Bansfoostr**, (Suldal, Sand, Nærstrand) og **Badnafoostr**. — **Baanfoost** m. d. s. Gbr. (Fron, Vaagaa, Gausdal, Lesja). **Baadnefoost** m. Hall. G. N. barnfóstr, n. Opfostring.
Barnska f. Barndom. „Gaa i Bannsko", i den anden Barndom. Shl. (Etne). G. N. barnœska, bernska.
„**Barnstora** (o') f. = Barnsungje". A. **Banstöraa**, Ndm. (Tingvoll). **Banstär(r)aa**, Ndm. (Frei, Aure); **Banstørje**, Romsd.
barre adv. = berre. SætBB. Tel. (Mo, Mol.)
Barre m. Væder. Jæd. Dal.; Østerd. (ä).
barstærkjen, se bal-.
Barselsbrett se Brudlaupsbod.
Barsøle, Barsølskrok, se Bersele.
Barukka. Kun i „koma i Barukka", i Urede. Sogn (Hafslo). For Baraatta?
Bas n. (og m.?), lidet Krat; Klynge af smaa Træer eller Buske, mindre end „Duse". Sogn (Lustr, Aardal, Ladvik). Saaledes: „Einebas, Vierbas". — **Base** m. d. s. Voss, Sogn (Aurland). „Aorebase, Sprakabase". Jf. Pas.
„**basa** v. n. og a. (ar), 1) smøre paa; søle, ødsle". A. Særlig: slaa stort paa, forbruge meget, Romsd.; gjøre stor Anstalt med Beværtning = staassa, Ndm.; „baasaa burt Pænga", „baasaa ne Vatn", N- og STrondh. — „3) trælle osv." A. „baasaa (basa?) paa", drive stærkt paa, Gbr. (Øyer). 4) føre (Mad) voldsomt i sig, æde voldsomt. „Basa 'ti se", Vald. Odal. „Baasaa 'ti se", Gbr. (NGbr., Gausdal), Hedm. 5) befinde sig, leve, „have det" = drysja, dusta, stuka. „Tru koslaisn dai basa no?" Hall. (Aal). 6) snakke meget, vaase. Ndm. — I Tel. (og fl.) er „basa paa" = drive stærkt paa, „smøre paa", overh., med Arbeide, Beværtning, Snak osv. I Tiljævnings-Egnene vil det glide sammen med bosa og busa. — Hertil: **Bas** n. stor Anstalt = Staass. Ndm. Romsd. se A. — **Basa** f. 1) en som slaar stort paa. Romsd. og fl. 2) Vaaser. Ndm. (Tingvoll „Bas(s)"). — **Basar** m. en Tumler, Støier. Hall. (Gol). **Basar-ende** m. d. s. Hall. **Basadøl** m., **-døle** f., **-rugg** m., **-rugge** f. d. s. Hall. — **Baasaanaut** n. en Spilder, Sluger; Trondh. „Baas-naut" (kort aa), Gausdal. — **Baasaarauv** f. ødsel, uordentlig Kvinde. NTrondh. — „Baasaarøsl" f. en aabenmundet Snakker. Trondh. (Frosta).
basesam adj. ødsel. Stjør og fl.: **baasaasam**.
„**baska** v. n." A. **baska til**, række knapt til, „slaa til". Tel. (Kvitseid). „Fekk du Høye inn idag?" „Aa ja, de baska so te".
„**Basme** m." A. Gbr. (Vaagaa). I SGbr. (Faaberg), Totn og Birid er „Basme" m. = 30 „Lugu'er" = 60 Traade.
Bassa f. en vældig Figur; om Ko, Hoppe, Træ, osv. Shl. Se Basse. A.
„**Basse** m. Vel eg. en Bjørn". A. I en Maneformular: „Basse, Basse, du skaa kje faa meir av Bjøllekyri, hell du sær av Grot-tvoro"; Tel. (Selljor). „Bam, Bam, Basse!" til Bjørnen; SætB.
Basse m. Grønsvær, Græstørv. Ryf. (Avalsnes, Tarvastad).
basstyre, basstærkjen se bal-.
„**basta** v. a." A. Ryf. „Basta aa bin(d)a".
Bastebjølla f. Legetøi lavet af to sammenslyngede Bastestrimler. Ma. — **Bastekall** m. d. s. Tel.
Basterys (y') n. den yderste, løse, Bast. Ma. (Vennesla). Til rysja.
Basterusta f. Basteknippe, lagt i Søen til Blødning. Nfj. (Stryn). **Bastatuust** f. d. s. Sogn (Hafslo).
„**bata** v. n. baade". A. Hall. Sæt.; Gbr.: **baataa**. — „2) have Fordel af". A. Tel. Vestfold. — „**batna**". A. Sæt.
[**baua paa** v. n. 1) gaa høiere op mod Vinden i Videvindsseilas. Ryf. 2) tage kraftigt i; drive paa. Ryf. „böuga" Ryf. (Tarvastad). Af „Bau" ɔ: Bog, Skibsbov. „böue og bröue", Bergens By. Halvveis T.
„**Baud** f. Bud". A. Røros. „Attreböu".
Bauk n. klodset, uordentligt Arbeide ~~= Root~~. Sogn, SBerg. **Arbeidsbauk** n. klodset, tunghændet Arbeider. BStift.

Bauk m. 1) Jordrotte. Busk. Se Moldbauk. 2) utrættelig Arbeider. Tel.
„bauka v. n. 3) skvulpe stærkt". A. „Gryto böukar", foskoger. „4) fare uvarligt frem". A. Hard. Vald. „Han böukar fram, kjeme böukande („= sjodande")". 5) drive voldsomt paa. Ryf. Shl. Hard. „Böuka paa aa ro"; „böuka aa knova mæ aa byggja". G. N. bauka, rode, tumle.
„baula v. n." A. Især: brøle hæst og vredt; medens Rauting er freidigt Brøl. Hard. Ringerike. Jf. Sv. Diall. baula = vråla.
baura v. n (ar), brøle sagte og vredt ned imod Jorden, som Tyren, eller Koen idet „den ser Vardyvlet". Sogn (Hyllestad, Ladvik, Lærdal).
Baus m. 1) fremstyrtende Masse. Ma. Li. Jæd. Sogn og fl. „Ho velte Ringjaa, so eg fekk heile Bausn yve meg". „Dei kaam yve meg heile Bausn". 2) Fremstyrtning. „De gjekk i ein Baus fram igjænom", uden Stands. Tel. Rbg. Li. Se bausa, busa. — 3) se Bos.
„baus adj. stolt; stormodig". A. Oslo („bäus aa brei"), Follo (solid), Østerd. Tel. Ryf. Hard. (storsindet). 2) fremfusende, altfor ivrig og dristig. Trondh. Jæd. og fl.
„bausa v. n. (ar), buse frem". A. Trondh. Jæd. Li. Ma. Ned. Rbg. Tel.; Ryf. „böusa paa; b. ut". 2) tage vældigt i. Hard. Ryf. 3) særlig: tale høit og raskt og hensynsløst. Stjør. — Hertil: Bausar m. en som bausar. Stjør. Bause m. d. s. Stjør.
„Bause m." A. 2) velnæret, mægtig udseende Person. Li. 3) mægtig, men ogsaa storsindet, generøs, „rauft" Mand. Hard. Ryf. Jæd. VAgder. Rbg. Tel. Bausa-Kar, Bausa-Mann, d. s. Ryf. „Bause Kar, Bause Kjering, Bause Gut", osv. Tel. Rbg. „Goe Bausa" = „Gode Busar". Nordl. 4) stort Stykke = Bose. Sfj. Vald.
bausen adj. drøi og svær. Rbg. se baus.
bauska v. n. fortælle upaalidelige Historier („Skronor") med store og indprentende Ord. Romsd. (Eid, Aukra).
Baust m. et Lyster. Hall. (Gol).
bausta v. n. (ar), 1) fare frem med Kraft og Vold, storme paa. Sogn. Ryf. Jæd. Li. Rbg. Tel. 2) larme, tumle. Sæt. Dal. Jæd. „bauste o buldre". Se A. Ogsaa i J. G. og H. O. Jf. bøysta.
Bauste m. uforsagt og hensynsløst fremstormende Person. Sæt. Rbg. Tel. „Bausta-Kar", dristig og noget voldsom Karl. Ryf. — bausteleg adj. lig en „Bauste". Sæt. Rbg. „b. o harbalen".
bausten adj. 1) lig en „Bauste"; dristigt fremstormende. Sæt. Rbg. Sogn, Ryf. Jæd. Li. „bausten o balstækjen". 2) kraftig og madlysten. VTel.
„bauta v. n." A. 2) tage sterkt i, anstrenge sig. Ryf. Jæd. „Böuta paa", „b. aa bala". 3) tage Retning, helst en skjæv. Sæt. „Han va like gla koss de bauta", gik.
Bauve m. Stormand; omtrent = Bause, Gauve, Busse. Hard. Røldal, Ryf. Jf. Buve.
Baa n. Fiskenettets Tilbehør af Flydholt og Sænkelodder. SætB. — baa v. a. (baadde, baatt, med langt aa og langt D), udstyre Net med „Baa". SætB.
„baade adj. begge". A. Former: baae m. baa-a f., bau (böu) og baug n. Gbr. (Lesja, Baagaa). Ndm. (n?); baae og bøe, bæa, bæe, Vald. (Vang; Dativ: baao, bæo); baago og bogo (omtrent „bougo"), SætB; booa f. Ndm. (Rindal); bee n. Voss (ifølge Vidsten).
„baade conj." A. bote (o') Tel. og fl. baare (bore, o') JSogn; paa, Ma. SætB.
baaka, baakna, se boka, bokna.
baala v. n. arbeide kraftigt; tage stærkt i. Shl. Ryf. „baala paa".
Baare-ag n. svag Bølgegang, hvorved noget (en Baad) slingrer eller svaier eller skubbes frem og tilbage. Helg. Vesteraalen. Se Ag, Sjoag.
Baaregang m. Bølgegang; særlig: Sneens Sammenblæsthed i smaa toppede Driver. Hard. (Øydfjord). „Da æ Baoregangg pao Snjo'n i Høgfjedle i Dag". — Baareskjelte m. d. s. Røldal. Hard. (Ullensvang „Baoruskjelte"). Se A.
Baaresin? n. Bølgebrusen. NSdm.; Romsd. (Aukra): -seen. Se sina.
Baasbedde m. det Lag af Jord, Lyng, osv., som Fæet staar paa i Baasen. Ryf. Jæd. Baasa-, Ryf. Se Bedde. — Baasebede m. (n.) d. s. Nfj. Sdm. Se Bede.
Baasnaut n. 1) Nød paa Baas. 2) bruges ligesom „Grasnaut", skjældende, især om Storædere. Follo, Vestfold, Tel. Jf. basa.
Baasstø(d)a f. = Baasbedde. Dal. Jæd.
Baasting m. Indbygger af Baastad i Smaal.
Baastrote (o') m. Hævelse i Yvret. Tel.
Baataal m. se Butul.
baatrennd adj. tilgjængelig, passabel, for Baad. Oftest n. „baatrænnt". Gbr. (Lom).
Baatsi n. tyk Traad af Nødehaar, brugt som Mellemlag ved Baadbygning. Ndm. Se Si; jf. siðraðr (siþráðr?) N. L. I, 100.
Baatsaum m. almindelig Søm med Hoved = Reksaum, G. N. reksaumr. Berg.
Baatskrupp m. gammel skrøbelig Baad. Ndm. Se Skrupp.
Baatsøkkja f. synkefærdig Baad. S- og N-Trondh. Se Søkkja.
baavast v. a. og n. tilstøde, paakomme, komme over (En). Tel. (Vinje, Mo, Moland, Laardal, Kvitseid, Rauland, Selljor, Hjartdal, Heiddal, Lunde). „Hot æ de som baavast no?" er paa Færde. „Tru de turte no kje baavast deg noko!" gid nu intet maatte tilstøde dig! „Hot va de som baavast deg, at du skreik so?" „De maa hava baavast Hjuringjen eitkvort, mæ han inkje æ kaamen enno". Til G. N. böl Ulykke (bölva

forbande)? I saa Fald en noget vestlig Form; jf. K a a v'e ɔ: kalfr, VTel. F j a a d d ɔ: fjöld, VTel. Sæt.; men ogsaa: M j ø k k ɔ: mjölk, Selljor, og fjødde ɔ: fjalla, Selljor.

Bed (e') m. 1) fast Underlag; Bund i Ildsted, i Jordgulv = Bæd f. A. Hedder: Bæd'e Nfj. (? Breimn); Be, Bee og Bæ Hard. (Ullensvang: „Om(n)sbe"), Romsd. (Nessæt: „Omsbee, Gruebee"); Sfj. „Han gikk berrføtt paa berre Be'a", Sfj. 2) Leie for mindre Dyr = Bedja. Tel. (Moland og fl.): Bee'e og Bæ'e. 3) Banke eller stor fast Bunke: a) naturlig Leining: Bee, „Sandbee, Moldbee", Nhl. (Fana), YSogn (Ladvik). b) vid fast Bunke eller flad retvinklet tildannet Forhøining = Pall. Tel. (Moland: „Barebee'e". el. „bæ'e", vid Bunke af Varer, Tøier), Dal. („Torrbæ"). G. N. bedr Underdyne. Jf. de følgg. og Bed, A.

?**Beda** (e') f. naturligt Lag (Leie) af Sand, Grus og dl. Sogn (Aurland, Vik): Bæo, Sandbæa. Lidt tvivlsomt. Jf. G. N. bedja.

Be(d)ardag m. = Biddag. Hall.

Be(d)armann m. = Biddar. Hall. og fl.

Bedd (e') m. 1) = Bed 3, a. Nfj. (Honndal), Shl. (Stord, Fitja). Oftest: Bædd. „Sandbædd, Skybædd". „Smalabædd" = Talle. 2) = Bed 3, b. Shl. „Torvbædd, Høybædd". Hertil: beddande adv. Shl. „b. tjukt".

bedda v. a. (ar) danne til en „Bedd" el. „Bedde", (se d.). Ryf. „Har du bedda Maurstein'n?"

Bedde (e') m. et tildannet, noget tykt, vandret Lag; en stor fast Bunke. Saaledes ogsaa om det øverste, af Teglsten eller Ler bestaaende, Lag i Ovnbund eller Ildsted. Ryf. Jæd. „Bædden i Ogn'n", „Gruebædde"; „Baas(a)bædde". „Halmbædde", „Høybædde", „Snøbædde"; „Tor(v)bædde". „Ein heile Bædde mæ Dalarsetlar". Jf. Bed, Bedd, Budda og flgg.

Bede (e') m. 1) = Bed 1) og Bedde. Nfj. Bæ'de (Gloppen, Breimn, Innvik) og Bee'de (Eid, Honndal), og Bøde (? Gloppen). Bee'e, Sfj. (Naustedal), Dal. og YSogn (Ladvik). „Gruebæde, Omsbæde, Sængjabæde (= Sengbotn), Baasebeede"; „Omsbee'e, Tor(v)bee'e, Skorsteinsbee'e, Baasebee'e". 2) tykt naturligt Lag. Banke = Bedd 1). Sfj.: Bee'e; Sogn (Aardal, Aurland, Leikang, Balastraand, Vik): Bæ'e. „Moldbee'e, Sandbee'e; Skybæ'e". „Elvi ha lagt äin Sandbæe pao Aokrn". 3) Trykning for Brystet, Kvalme? Sogn. 4) Grundjord = Aur. Sogn (Leikang). „Han grev'e ratt ne pao Bæen". Uvist om „Bæ'en" el. „Bæ'en", altsaa om Bede eller Bed; se d.

Bede (e') n. 1) hvad man ligger, eller lægger noget, paa; Underlag. Sdm. (Hjørungfjord; Volden?). „Eit gott Bæde aat Hest'a". „Omsbæde", „Baasebæde". 2) særlig: Leie for smaa Dyr = „Bedja, Bed". Tel. (Kvitseid, Laardal, Rauland): Bæ'ee. Grisebæee". Se foregg.

Bedekyrkja f. = Lovekyrkja. VTel.: Be'e.

Be(d)emann m. 1) Tigger. Li. 2) Indbyder. Vestfold.

Bedromm, **Bedroong** se Drumbe.

Beg. bege se Biv (Bæv).

„**begla** v. a. (ar)". A. Innh.; Jæd. og Dal.: „bægla mæ ein", være tvær og hinderlig. 2) kludre = bagla, bengla, bugla. „Bægle bort Tia". Østl.? — **Begla** f. vrangvillig og hinderlig Person. Jæd. — **beglen** adj. hinderlig, tvær; kludrende. Jæd. Dal. og fl. **beglesam** adj. d. s. Dal. Jæd. „Dæ gjekk begle, va beglesamt aa faa dæ te".

beiaal adj. se beidall og bægjall.

beidall adj. 1) udholdende i at mane, kræve, gnave. SætB. „Han æ so b ä i a a l e (te krevje), 'hell aa nikar aa be'e, fräistar aa plaagar alstøtt". „Bäiaale ette Drikke". Isl. beidall som fordrer gjentagende, G. N. beidull begjærlig. 2) udholdende i Kamp. Sjelden. SætB. „Han æ so bäiaale i Ota, han gjeve seg alli".

Beidsla f. Begjæring, Bøn; kun kjendt fra Ordsproget: „Naar Badne fær B e i t l a a, saa græde dæ inkje". Dal. (Hedland). Ogsaa hos D. F. G. N. beidsla.

„**Beig** m." A. Sfj. Se Barnebeig. 2) en let Anfægtelse af Helbreden. YSogn. Shl. Se Biv. 3) en flygtig Vighed = Biv, Bæv. Sfj.

?**beigall** adj. beheftet med en medfødt Mangel, som Døvhed, Idioti osv. Voss. Meddelt som „beikall".

beila v. impers. (ar) danne Krusninger, om Vind paa Vand. Helg. (Nesne og fl.). „Da va kje saa mykje Vinn at da beila paa S(j)yn eingaang". **beela** d. s. Helg. (Vindal, Vik). — **Beiling** f. Krusning af Vandet. Helg.

„**bein** adj. lige". A. Compar.: beindre, Vald. Hall. VTel.

Bein n. 1) = Stavband. Sogn: „Sleabäen". 2) mindre Støtte under Sledens „Rim", anbragt midt imellem „Stavbandi". Sæt. Hardbein, d. s. Ryf., Sneldebein, d. s. Nhl. — Vel eet med Bein, Been, hvilket hedder Bængn i NØsterd.; Bæen Ndm. VTel. (Vinje, Mo); Baen, Bäen VAgder (foruden Sæt. Hall. Vald. Voss, Hard. og de andre Bygder, hvor ei i a l l e Stillinger lyder ai, äi, — ae foran N og M —).

Beina m. = Beine. Sfj. (Bevring). Bein(n)ad?

Beina f. = Stavband, Bein. Voss, Hard.

beina seg v. n. bruge sine Ben (ordentlig). Tel. (Kvitseid, Selljor). „Sjaa du beinar deg, so du dett kje!" „Han æ slik ein Sloomee, beinar seg so kleint".

beinberr adj. skindmager; med sterkt fremtrædende Knokler. STrondh. Nfj.

beinbrjota seg v. n. lide Benbrud, bryde en

Knokkel. Røldal, Ma. G. N. beinbrjóta.

Beindokka f. Benpibe mellem to Led. Hall.

beinig adj. tjenstagtig. Sfj.

Beinka f. lige Linje, især om Haarstil. Tel.

„**beinkesam** adj." A. Hall. Voss: **beinkasam**.

„**beinkøyrd** adj." A.; som gaar lige løs paa, hensynsløs. Gbr. Tel.

„**Beinleid** f." A. 2) Gjenvei. Ned. Rbg.

Beinskurk m. Benrad. Ma. (Aaserall), Tel. (Laardal og Mo: „Bæeskurke"). Se Skurk. **Beinskark** m. d. s. Sæt. „Bäiskarke". **Bærangl**, Tel. (Vinje, Mo).

„**beinsleg** adj." A. Nfj.

Beinspil (ii) f. (ar), Skinneben. Sogn.

beinsta adv. lige, lige frem, den korteste Vei. VAgder. G. N. beinsta. Superlativ af beint. **baista**, Ma. (Bjelland). „Eg gjekk bäensta häematte". Li. „Han kaam baade buust aa baensta; han kaam saa baensta mæ dæ (Frieriet) at Jæntaa stokk". Ma. „Han æ saa bäensta fram, saa buus bäensta fram". — **beinste**, d. s. Sogn (Aurland), Totn. „Eg kjeme bäenste häemate", lige hjemmefra.

beinstrekkt adj. og adv. lige, strækkende sig i ret Linje. Sogn.

beinstøkkt adj. = beinkløyvd. Sæt. „bäist-".

Beintarm m. Endetarm. Ndm. „Bäen-".

beinvida adj. ret i Vedet. Sæt. „bäe(n)via".

Beisa f. storvommet Figur; om Folk og Fæ. Solør, Rom. Gbr. Østere: „Vombeise". „Peise" f. d. s. Smaal.

Beiske-Dau(d)e! en Ed. Udbredt.

Beit m. 1) Mading, især Regnorm. VAgder. Se Beite. 2) = Pilk. Ryf.

Beit f. Rende eller Fure paa Sneskoens (Skiens) Underside. Gul. og Østerd. (Kvikne): **Beet**.

„**Beita** f." A. 4) Kamp, Dyst. Ma. Sæt. Rbg. „Staa ei Beita". 5) meget djerv og dristig Person. SBerg. 6) Biden, Evne til at bide, kraftigt Bid. Hard. Sogn. „Dar æ kje Beita pao Fiskjn idag". 7) Forspænd af to Heste = Beite 5). Hall.

„**beita** v." A. — Til 3) „beita paa", fortsætte Kampen, ikke give tabt, hevne sig. Sfj. (JDale). „Eg ska no prøve aa beite paa". Hertil „paabeiten" adj. 6) „beita paa", drive sterkt paa med et Arbeide. „Beita paa o raka, slaa, skjera". VAgder, YSogn. 7) gjøre Indsnit i Bjælke-enderne, som kan optage „Beiteskida". Hall. 8) spænde to Heste, „Beite", fore. Østl. 9) samle „Beit" ɔ: Riskviste. Ryf.

beitast v. recip. prøve en Dyst; især: brydes. Se Beita f. 4.

„**Beite** n. 2)". A. STrondh. 5) det (de) forspændte Trækdyr. Innh. (Verdal). Paa Østl. mange Steder kun om to Heste. 6) = Dykt, Skift. Vestfold.

Beite m. 1) Mading = Beit m. Ma. Ned. 2) = Beitemakk (Agnbeite). Ma. Ned.

Beitehest m. et lavt Stillas til at lægge „Beit" (Kviste) paa til Fæet. VTel. Jf. Felehest.

„**Beitel** m." A. Trondh. Nfj. Nhl. Shl. Jæd.

beiteleg adj. 1) hvas, skarp. Nhl. (Mo, Eksingadal). 2) djerv og dristig. Sogn: „bäitle".

Beiteslyng n. Calluna vulgaris. Hard.

Beitstøde m. Indvaaner af Beitstad Sogn i Innh.: **Beisstø'e**. Og: **Beisstø'ing**.

„**beitt** adj. 1) hvas". A. Voss. 3) meget djerv og energisk; frygt- og hensynsløs og meget om sig. „bäitt'e Kar" = „Bäita te Kar"; „gloande bäitt'e". Hard. Voss, Sogn, Nfj. Nhl. Jf. globeitt, hardbeitt, skobeitt, skjobeitt og fl.

„**Bekk** m. 1) Brønd". A. Kilde, naturlig Brønd. Sogn, Nfj.

„**Bekk** m. 2. Tværbjælke i Baad". A. Nfj. Sfj.

bekkja v. n. (ar), danne Bæk, blive til Bæk. Røldal. „Dæ rann ta Hestn, so dæ bekkja".

Bekkjafylla f. Fyldning af Bækkeleierne ved Regn eller Tøveir. Rog. Sfj. — **Bækkjafyll** m. d. s. Ndm.

Bekkjaleist m. Kne eller Læst som lægges paa den ene Ende af „Bekk" i Baad. Nhl. Sfj.

Bekkjaseva (e'), f. bitte liden Kilde, hvorfra det kun siver. Tel. (Rauland, Vinje -e-).

Bekkjasik (ii) n. liden gjennem Græs eller Mose sivende Bæk. Tel. Vestfold og fl. -e-.

Bekkjasik (i') n. 1) d. s. Nhl. og Voss; ogsaa 2) det gjennemsivede Sted. Tel. Rbg. „Bekkje-". — **Bekkjasiika** f. = B-sik 2). Sogn. **Bekkjasika** (i'), d. s. Sogn; Tel. („Bekkjesiku"). — **Bækkjasikl** f. bitte liden rislende Bæk. Ndm.; n. Gbr. (-e-); „Bækksikkl", Innh. **Bækkjesytre** f. d. s. Gbr. (Øyer). G. N. bekkjusytra? **Bækkesiltre** f. d. s. Østerd. **Bækkesysle** f. d. s. Hadeland.

Bekksel (ee el. æ?) f. liden Sænkning langsmed sivende Bæk. Stjør.

„**Bekre** m." A. Ndm. **Bekar** A., Odal, Busk. Sogn; **Bøkaari** SætB. — „**Bekreskjel** f." A. Ndm.

bekska v. n. gaa klodset, slæbende og slængende; sjokke. SHelg.: **bæk'sl**. En meddelt Form **beek'sl**, SHelg. (Dønnes, Brønøy), kunde pege mod bikka el. bika; „bæksl" kunde maaske være „bægsla", se disse. — **Bæksl** n. En som bækslar; Drog, især kvindeligt.

Bel (e') n. Brølen. — **Bel** m. et enkelt Brøl. VTel.: **Bel'e**. Til belja.

Bel (ee) m. Sengebrisk i Fiskerbod. Helg. Namd. **Beell**, Vesteraalen. Jf. Bed, Bede. Se A.

Belgbøyste n. den hule Trævalse (-ring) hvori Smedebælgens Rør er indfattet. Tel. (Eidsborg, Rauland): **Bæg-**.

„**belgsletta** v." A. Li. og Sæt.: **bæg-**.

belgja v. a. (er, de) = belga. Ma. (A.); Sæt. Rbg. og Tel.: **bæ(g)je**, **bægde**.

Belgspel n. et musikalsk Bælginstrument, Accordion. Østl.: **Bælje-**.

„**Belgvott** m." A. 2) en „Heilvott" som

gaar op til Albuen. Hall.: **Bæljivøtt** (og -aa-).

bell adj. afstumpet, sløv; om Egredskaber. Ryf. (Suldal, Sand). „Kniiv'n, Ljaa'n æ bedl'e". Jf. Ball, balla.

„**bella** v. n." A. Østerd. Stjør. Ndm. Sfj. — „bæll paa", Trondh.

bellast v. n. (est, test) udholde = bella. Ndm.

Belle m. ɔ: Bendel; i „Rabælle", „Ja-". Rom.

bellen adj. tung, vanskelig at mægte. Gul. Selbu. „Bællin Mat". „D'e saa bælli aa ha ti se Grøt trast om Maaraan'n".

bellug adj. udholdende, som taaler meget, haardfør. Ndm. „E e bælläu paa Kjölta men ikkje paa Barma".

belma v. n. (ar) drikke meget, tylde i sig = bemla. Li. Dal. Jæd. YSogn, Senja, Smaal. Er vel omsat af bemla, men kunde, da det nok overalt — selv i YSogn — lyder bælma (-e), maaske høre til bæla. „Bælma aa drikka". Se A.

bemja seg v. n. „bæmje, bæm'e, bæmde og bamde (?), bæmt", tylde i sig = belma. Tel. Rbg. — **bemjedrikka** v. n. = bemja. Tel. — **Bemjedrykk** n. tynd Drik, som man tylder i sig. Tel.

„**bemla** v." A. = belma. Li. Ned. Tel. Gbr. — **Bemla** f. En som „bæmlar i seg". „Ei Ølbæmle". Tel. — **bemledrikka** v. = bemla, Tel. — **Bemledrykk** m. = Bemjedrykk. Tel.

Bend, se Bende.

„**benda** v. a. (er, de)". A. 3) „benda seg", sætte Bryst og Mave frem, spænde Maven ud, bryste sig. Jæd. Solør. Ogsaa „bænne", (se 5); Smaal. „Ongen sto aa bænnte (eller bænna), saa je fekk itte paa'n Bulsa". 4) v. n. „benda te", tage fat paa, begynde = spenna te. Tel. Ned. Rbg. Li. „De bænder te aa klaka no (um Haustn)". 5) v. n. og a. spænde sig imod, indtage en spændt Stilling hvorved man blir uhaandterlig eller umedgjørlig; = „taka imot"; hindre; gaa trangt, tvært. Hall. Hadeland, Smaal. N- og STrondh. „Stokkn bænde i (D)juvee", Hall. „Jis'n kommer'tte længr for'n bænner (-är) imot Brua", Smaal. „De va saa lite Tømmer je fekk kjört fram i Dag, for de bænte (bænna) imot allestan" (i en tæt Skov), Smaal. „Han laag aa bænt (bænna) i Veia för mæg, æg kunn itti saa gjort naa(kaa)", Trondh. „Du æ e go Bænnsl; du bænne mæg alt dæ du kann!" Trondh. „Dæ bænde so för me, dæ vil ikkje gaa!" Hall. (Trondh.). 6) bruge Hænderne klodset; næsten = fikta. Innh. (Frosta, Stjør.). „Han sat no aa bænna (bænt?) mæ Kniva, te'n skar sæg". — **bendande** adj. vrangvillig; hinderlig; umedgjørlig. Stjør.: bænnann. — **benden** adj. hinderlig, tvær, bagvendt, vanskelig, vrang. Hall. Hadel. Trondh. „D'æ saa bændi aa kaamaa fram i Skogja", Gul. „Utængje ligg saa bænni te", Trondh. — **Benderæla** f. tvær, vreden Person. Hall. — **Bendsla** eller **Bendsl** f. Hindring; hinderlig Ting; Hinderlighed. Trondh. — **Bendstikka** f. vrangvillig Person. Trondh. „Bænnstikk".

„**bendast** v. n." A. Mest om lang, længe uafgjort, Kamp. Tel. Ma. Li. „Dei bændest godt", holdt hinanden længe Stangen, viste sig omtrent jævnstærke. 2) = benda (seg) 3) og 5). Gbr.

„**Bende** n. 1) Baand". A. Særlig: 2) Kviste til Sammenbinding af Gjerder. Trondh.: **Bænn**.

Bende n. Spænding, Spændthed, Uafgjorthed; Balanse. Tel. Agder. „De hev sta'i i Bændi imidjom Frankrik o Prøysn no (1869) i langge Ti". „De sto i Bændi kvaar sille vinne". — **Bend** n. d. s. Vestfold (Eiker), Gbr. „De staar i Bænd" = „paa Vipp'e". — **Bendor** f. pl. lang, uafgjørende Kamp, Kamp mellem jævnstærke. Tel. (Heiddal, Mo). — **Bendetak** n., især i plur. **Bendetok** (o'), d. s. Tel. (Mo, Moland, Vinje, Hjartdal), Sæt. Ma. „D'æ Bændetok mæ dei", de kan være omtrent jævngode. Se A. — **Bending** f. Spænding = Bende. Tel. Sæt. og fl.

bendebinda v. binde Korn-Neg med „Bendel" af to Straalængder; modsat „jutebinde", med Bendel af een. Tel. — **bendlebinde** d. s. Tel. (Vinje, Moland). Se flg.

„**Bendel** m. 2)". A. **Bindel**, Nfj. Sfj. Ndm.; **Binnil**, Oslo; **Bælne**, Smaal.; **Bælle** Rom. (se Rjaa). 3) Kvist som bindes om „Lauvkjerv". Larvik: „Bænnil"; **Bindil**, Ndm. 4) = Skidhav. Helg.: **Bænnel**.

Bendsl n. løs Ombinding. Ryf. Hard. — **bendsla** v. = „setja Bænsl paa", binde løseligt. Hard. — **Bendsl** f. se benda.

Bendsla f. = Bende ɔ: Kviste osv. Romsd.

bengla v. n. (ar), 1) kludre, klodse = bagla, bangla, begla. Tel. (Bø) og fl. — 2) gaa (falde) hinderligt, tvært. Dal. „Dæ ska no alti eikko (eitkvart) bengla i Vei'n". „Dæ bengla te", det havde en møisommelig og knap Fremgang. 3) omtrent = benda 6), fikta, geigra. Strinda, Selbu, Gul. „Han sat no aa bengla mæ Kniva te'n stakk mæ". Ogsaa „bingl, beengl". 4) vringle saa smaat, vride med Ord: „bengl imot". Namd. Innh. Fosn, Ndm. — **benglast** v. recip. trætte, disputere. Sfj. Se A. — **Bengl** n. Smaatrætte. Namd. Ndm. — **benglen** adj. 1) ubehjælpelig, kludervorn. Tel. og fl. 2) trættesyg, smaavringlende. Namd. og fl. — **Bengling** m. og **Bengl** m. Kludrer, Klodrian. Tel. (Bø). — **Benglstaur** m. Vringler. Namd. og fl. — **benglutt** adj. om Redskaber: vanskeligt haandterlig eller umuliggjørende raskt og bygtigt Arbeide = vrang. „Ei bænglaat Naal", om en kroget Naal. Gbr.

„**Benk** m." A: 4) bænkformig Afsats i Tørv-

grube, af et Spadtags (1 Fods) Bredde; ofte kun: Række af Spadtag = Bakke. Jæd. 5) gjenstaaende Tørvvæg mellem Gruber. Dal. Hedder ogsaa „Vasbenk". Jæd. — „**Benkjerekkja** f." A. Nordl. Gbr. Hadeland. **Benkjerekkjar** m. d. s. Østerd. NGbr.

Beps (e') m. et pludseligt Fald, en Plump. Ma. (Bjelland).

? **bepsa** (e') v. (er, te) plumpe. Ma.

bepst adv. pludseligt, plumpende. „Han kom so bepst utyve meg". Dal. (Hæskestad), Ryf. (Saua, Suldal).

Ber (e') n. (og f.) Bær. Se „Bær". A. Hedder: **Ber** n. Tel. Sæt. **Beer** n. Ma. (Bjelland og fl.); f. Namd. Innh. Strinda, Ndm. Sfj. (JDale); maaske ogsaa **Ber** (e') paa noget af disse Steder. — **Bærbool** n. rigt Bærsted. Hall. **Berbøle** (e') n. d. s. Tel. — **Berjaskog** (e' og æ) m. Voss, Sogn, Shl. Hard. „Bera (ganga) i Berjaskog" eller „Berskog, Bærskog", være ude paa Bærhøstning, i eller udenfor Skov. — **Berjatak** n. Bærhøst. Sogn. **Berjaplukking** f. d. s. Sogn. — **Bærjastyng** m. Sting efter Bærspisen. Helg. — **Berkrase** (e') m. Bærklase. Sæt. **Berkruse** m. d. s. Tel. **Berkruske** (e', u') m. d. s. Sæt. — **Berstøde** n. = Bærbøle. Tel.

„**bera** (e') v. a. og n. 8) være forpligtet til". A. Tel. „E kann kje bere dæ", jeg er ikke Skyld deri. Romsd. (Vestnes), Sdm. „9) stride, gaa. Tildels berast". A. „De b a r s i Vare mæ'n". Innh., se Var. „Han seie (ete) alt som f y r i bere" eller „f y r i berst", falder ind, paakommer, kommer fore; Sæt. Se fyrebera. „De b a r so a t t f y r i at eg inkji kunna sjaa däi", der kom noget (f. Eks. en Lund) imellem; Sæt. Jf. G. N. „Dæ b a r s saa u t", det (for)lød saa, han lod sig saaledes forlyde. Tel. (Selljor). — **bera eitt aa ein**, beskylde En for noget. Sæt.; ogsaa **bera paa**; Sæt.; G. N. bera á. — **bera til**, være Aarsag til, Gbr. Hedm. G. N. bera til, d. s. ogsaa: indtræffe. „**De ber ikkje ti(l)**": der er ingen Sammenligning, Rimelighed; det gaar (sker) aldrig. Sæt. Hall. og fl. A. — **bera upp** = „rjuka", tabe, komme til kort, vippes. „Kven bar upp av dei (som tokst)"? Nbg. VAgder. — „Dæ **bær** ræint u t u (utor) = „dæ bær r. a a v", det er ganske meningsløst.

„**Bera** (e') f. Hunbjørn". A. 2) plump og haard Kvinde. Gbr. (Vaagaa): **Beero**.

Berandbord? n. saa stort tomt Rum i et næsten fuldt Kar, at det kan bæres uden at den skvulpende Vædske flyder over. Gbr. (Vaagaa). „D'æ saa vitt d'æ Bærandbool" (og Bæran-), Karret er næsten fuldt. **Bæraboor**, Shl. — **Bærandrum** og **Bæran-**, d. s. Gbr. (Vaagaa). Ordene sættes paa begge Steder i Forbindelse med bera („bæra"), at bære. Med rette, hvis det nogensteds i d e t Shl., hvor man siger „bera", lyder „Beraboor". Ellers kunde man tænke paa „bæra", gaa i Smaabølger, skvulpe. G. N. beranda bord.

Berandputa f. = Bereputa. Gbr. (Vaagaa): **Bæran(d)puute**. **Bærapuute**, Hall. Østl.

Berandrum se Berandbord.

Berda f. en svær og noget plump Figur = Avberda, som er en Forstærkelse, se d. Østl. (Vestfold, Smaal. Follo, Oslo, Busk. Land, Totn, SGbr. Østerd.): **Bæle**. (Trondh.: „Bææl', Beel"?) „Ei Bæle te Jente, Mærr, Bjærk, Stokk". — **bælen** adj. lig en „Bæle"; svær og plump; vældig. Østl. (Follo, Land, Totn og fl.). „b æ l i n Stokk, Gamp, Ku". — **bælutt** adj. = bælen. Busk. Rom. Mest: „bælete". — **Bælkar** og **Bælefant** m. en svær plump Karl. Østl. (Vestfold og fl.). — **bælvoolin** (ↄ: -vorden) adj. noget svær og plump; drøi. Smaal. Vestfold. „D'ær bælvooli saa du luer", nu lyver du drøit, plumpt. Oftest som adv.: **drøit**, svært, høist; „bælvooli gott" = bælgott. — **Bælverk** n. noget meget stort og plumpt. Vestfold, Smaal. — Hermed hænger vel sammen det forstærkende **bæl-** i en Mængde adjektiviske Sammensætninger: **bælfast**, urokkelig, („Skuta ligger bælfast i Leira"); **bælfæl**, forskrækkelig, („Du ær bælfæl te aa rive i"), **bælfull**, bælgfuld, **bælgod**, ypperlig, **bællang**, **bælmange**, **bælmørk**, bælgmørk, **bælmy(kj)e**, **bælstærk**, **bælstor**, **bælstygg**, **bæltaatt**, fuldstændig strammet og fasthalet, om Tougverk, **bæltjukk**, **bæltraang**, **bælvond**, **bælpeen**, **bælvakker**, **bælgal(e)n**. Ogsaa: „**bælene**, **bælenes**, **bælane** go osv." Østl. (Vestfold—Totn; allermest anvendt i Smaal.).

Berfatl n. (m.) og **Berfatle** m. Vidjebaand hvormed Kløvkurven hestes paa Kløvsadlen. Voss, Røldal, Ryf. Hall. Se Berfetel. — **Berfetling** m. d. s. Hard.

„**berga** v. a. (ar)". A. **bjarga**, Ma. (Bj. Grindeim, Aas.) G. N. bjarga. — **bergast** v. n. = berga seg. „Æg vart saa arg, æg kunn'kje b æ r j a s t". Helg.

Bergakungje m. = Bergblom. Hard.

Bergfall n. Nedfald af store Bjergstykker. Hard. „-fadl".

„**Bergfletta** f. Vedbende". A. Ryf. Shl.

Berggyltenøring m. en meget liden Læbefisk (Labrus). Hard.

bergja v. n. smage (paa). Inf. „bærje"; Præsens „bærje" og „bær'e"; Imp. „bærde" og „bærja". Vald. (Vang, ØSlidre). G. N. bergja.

Bergklomra f. trangt Pas. Se Klomra. Jæd.

berglaupa seg v. n. = skorsesta seg, skaralaupa seg. Hall. (Nes).

Bergljom (oo) m. Ekko. Vald. Gbr.

Bergnibba f. liden skarpt fremspringende Bjergspids eller -kant. Hard. **Bergnybba**, Hard. Se Nibba. — **Bergnibbi** m. Sæt.

Bergnipa (ii) f. Fjeldtop med en steil eller fremoverludende Side. Hard. Se Nipa.
Bergnov (o') f. hushjerneformigt Bjergfremspring. Sæt.; NBerg.: pl. -neve. **Bergsnov**, d. s. Hall.
Bergnuta (uu) f. omtr. = Bergnibba, men buttere. Hard. Se Nuta.
Bergokſl (o') f. afrundet, skulderformigt fremspringende Bjergparti under en høiere Fjeldtop. Gbr. Hard. og fl.
Bergſkump (u') m. Bjergknold. Sogn.
Bergſnyta f. fremstikkende Klippekant. Sogn.
Bergsrygg m. Bjergryg. Tel.
Bergſvod (o') f. jævn og blank, skraanende Klippeflade. Hard. Se Svod. — **Bærgeſva(d)** n. omtr. d. s. = Svad 2). NGbr.
Bergurda f.: **Bærgule** og **Bærjule** = Urd; men altid (synes det) bestaaende af noget store Stene. Hedm. Totn, Rom. Se Urda, Urd.
„**berja** v. a. 1) slaa, banke". A. 3) v. n. „berja paa" = drive paa, gaa kraftigt til Verks med. Sogn (Vik, Aurland).
berja v. a. afhøste et Bær-Træ. „Berja Kissebertre". Sogn (Aurland), Shl. (Kvinh.).
„**Berja** f." A. Tel. Li. Romsd.; Namd.: **Bæri**; Stjør.: **Bærj**. 2) = to „Framlag", hvoraf det førstes Korn blir liggende paa Logulvet medens det andet tærskes ovenpaa det. Innh. (Stod, Beitstad, Leksvik). „Beri, Bærj og Bæri". — **Berja-**, se Ber.
Berjagløtta? f. enslags Fisk. Ndm.: **Bærja-**.
Berk m. en omkring en Fod lang, lysfarvet, blank Ørred. Ndm. (Øksndal, Sunndal). Ogsaa: **Graaberk**. Sunndal. Jf. Sjobyrking m., bjerk adj., Gulberking. Samme Fisk, eller lignende, kaldes andensteds „Blenkja, Bleikja". Jf. Sv. Diall. „bjark, ett slags fisk"; Linder: Sødra Møre. Sv. björkna, en Brasen, Abramis.
„**Berka** f. snebar Jord". A. Jæd.
berka v. n. blive bar (for Sne). Sæt. Ryf. „berke o taane". „Dæ bærkar i Bakkadne".
„**berkja** v." A. Tel. Hall. Ryf. **berkt** part.
Berkje n. Vandskorpe. Shl. (Fitja). Meddelt.
berkjen adj. smagende af Bark. Hard. Se A.
Berkjeſpa(d)e m. Redskab til at afbarke Træer. Tel. (Moland).
Berkjevid m. afbarket ukløvet Ved af en Slædes Længde. Totn: -vee.
berkt adj. om Træer: forsynet med Bark. Ma. Ryf. Sæt. „Furaa æ fint berkt'e". Oftere: „gulberkt, rau-, ruvle-, tunn-".
„**Berking** m." A. 2) tyk Kjæp, Prygl. Nhl. (Fana). 3) Baadshage? Sfj. YSogn.
Berm m. = „Barm" paa Vodet. Jæd. — **Berming** f. Midtpartiet af Vodet under Opdragningen. Dal. Se berma.
bermeleg adj. vældig, drabelig. Nhl. Shl. „bermele(g) Kar". Ogsaa: adv. **bermele(ge)** stor, d. kaldt. Shl. Fremmed?
Berrbak: „rie Bærrbak", ride uden Sadel. Gbr. Røros. „Ri bærbaakaa". Stjør.
berrbaka adj. fri for Rygbyrde; om Heste, sjeldnere om Folk. Hard. Sogn. Se A.
„**berrføtt** adj." A. **børføt** (to korte Stavelser). Gbr.; **børrføtt**, Hall. VAgder, Rom. (men: „berrarma", VAgder; „bærær'ma", Gbr.; „bararme", Rom.).
berrhendes adv. med bare Hænder. Gbr.: **bær-** (kort Stavelse).
„**Berrhogg** n." A. „Tre'e staor i Berrhoggje", paa udsat Sted. Sogn (Hafslo).
„**berrhovda** adj." A. Ma. Røldal og fl.: „berrhova". — **bærrhuvu** adv. Hall. **bærhugus** adv. Gbr.
„**berrleiſta** adj." A. Ma. Rbg. Gbr.
berrleſt adj. 1) uden Byrde paa Ryggen. Sæt. 2) = berrleista. SætV. Tel. (Mo).
Berrnuva (uu) f. = Nuva. Tel.
Berrſnævd f. = Berrsnæva. Sfj. (Bremang), Nfj. (Stryn, Honndal). „**berrſnæv**". A. Nfj.
„**Berrtevle** n. en aaben Plan som er let at overskue". A. „Eg fekk kji skjote, eg hae kji Berrtevli". „No strei han oto Berrtevli". Mo i Tel.
berrøydd adj. tilende, fuldstændig opbrugt. Sfj. (Førde, Y- og IDale).
Berſele (e', e') m. en Vidje- eller Nebring øverst i Kløvkurv „Meis", eller Mælkedunk „Flaska", hvormed denne hægtes (hænges) paa en Krog i Kløvsadlen, **Berſeleskrok** m. Nfj. — I Sogn (Vik): **Barſøle** m., **Barſølskrok**.
bersle, besſ(e)le se bysleg.
Besme n. Fryndser som kun er Rendingens Ender. Sæt. Se Basm, besma.
Besnad? m. Forbedring. Mest i: tel **Bæſsnas**. Busk. (Modum) og fl. „D'ær mye te(l) Bæſsnas", der er stor Forbedring. — **bæſtne** ɔ: besna; som „gistne" ɔ: gisna. Hall.
Besſe m. svær, drøi Karl. Solør, Vinger, Hedm. Se Basse. G. N. bessi Bjørn.
„**beſta** v. sy løseligt". A. Hall. Nhl. NGbr. (ar). „besta um Klæ'dn", holde Klæderne bødte. Sogn. **Beſt** n. løst Sting. Nhl.
Beſte m. Bedstefader. Hard. og fl. Overført om en særdeles værdig (vigtig) Karl. Shl. — „**Beſta** m. Bedstemoder". A. Stjør. Gbr. Hard. Ma. — **Beſtemor**, Navn paa Tordenen. Follo. Jf. Hussprei.
„**Beſte** n." A. Ma. „Aalmebeste".
[„**betala** v." A. **bytaalaa**, NGbr. Sjelden.
„**beter** adv. bedre". A. bet'e, bed'e og bet'a, VAgder.
betra ſeg v. 1) bedres. 2) sige „Gud betre meg!", klage sig, bejamre sig. I Nfj.: **beire ſeg**, Imperf. **bærte**. Se betra.
Bev, beve se Biv (Bæv), biva.
bia, v. a. og n. sige „bi bi", visse-lulle et Barn. Dal. Ma. og fl. Ogsaa: **bya**; Søndenfjelds. Og: **biſſa, byſſa**, d. s. mere dæmpet. Søndenfjelds. Jf. baia.
Biartol se Bidtol.
bibba v. n. bæve = biva. Shl.
„**Bid** (ii) n." A. „Kvar en Bis'ns Grand";

Røros. „Kvar bidige Bids'ns Dag"; Nhl. Hard.

Bid. „Staa Bii" ɔ: holde Stand, ikke svigte, holde (ud), vare. Hard. Rom. Nfj. „Stein'n æ so esjen, han stænd ikkje Bii". „Je tænker nok de staar Bii et Aar tell"; Rom. Hos Wille: „stande bi, have Ret". Til bida (ar), holde Stand. Hid hører maaske ogsaa „bi-" i „biglana, bistira" = nid-. Dal. Jæd.

„**bida**, . . . bi, blive, komme til at være". A. Hedm. Land; Vald. (sjelden). J Hall. (Gol, Nes): Jnfin. bi og bia; Præs. Jnd.: han bi, dei bia. Flere Former kjendes ikke her. „E æ rædd dei bia for slutte". „Dei kaama te bia for seine". „Me b i h o l l a u n paa", vi kommer til at holde paa (Futur); Gul. „Han kann kje b i bærg a n n Klæan paa Kroppn", han kan ikke komme til at beholde; Helg. „Dæ bi itte noe a dæ"; Hedm. „Bi var'-i di", blive det var; Land.

bida (ii) v. n. (ar) 1) holde Stand, ikke svigte, holde ud = staa Bid. Tel. Modum og fl. — 2) v. a. faa til at forblive, beholde hos sig. Modum. „Hu biiär inte Folk hos sei". 1) er eg. eet med bida (ar), A.

Bida (ii) f. Bien, Venten. Shl. „Laangg Biia æ ingjo Matadrygja". G. N. bída.

Biddarekall m. Betler. Nhl. Til bidda, Nhl.

„**Bidel** (i'), m. 2) Beiler". A. — „Beed'l". Ryf. og Hard.; „Bee'lee" (og „Beel'e"?) i Tel. — **beelevand** adj. Tel. Rbg. Sæt. **Beelegaava** f. Friergave. Li. **Beelamann** m. = „Bidlemann"; Ryf. Voss, Nhl. **Beelamaol** n. Forlovelsesgilde; Voss. **Beelaroos** f. Kjæreste; Ryf. **Beelastevna**, Hard. **-stebna**, Ryf. „Drikka B." **Beelestuur** m. „faa Beelestuurn", blive stille som en ventende Beiler. Ma. Wille. Se under „bidla" A.

bidende adj. = bidande, bidige. Tel. (Moland, Vinje). Nærmest til Biid n. „Kvor biiende Dag'e". (Ikkje da b i i a n d e Slag", Nhl.).

„**bidig** adj. forhaandenværende". A. Tel. „Ikkje da bidigaste Grand". BStift.

Bidla f. 1) Hunnen til „Hermund" eller „Fjellrjupa", Lagopus Alpina. Hard. (Øydfjord). „Han skaut baade Hermundn aa Bidlo". Ogsaa „Hermundebidla". Se d. 2) koket, enfoldig og uopdragen Pige. Hard. (Ullensvang, Ulvik, Kvamm). Af Bidel?

„**Bidlag** n. „Beelag"". A. Oslo, Stjør. Ma.

„**Bidlund** f. Taalmodighed". A. Ogsaa: Udholdenhed i Arbeide; **Bid'lunn** Jæd. Dal. (Eikersund); „B e e d'l u n n", Jæd. (Time), Ryf. (Sand); „B e e'l u n d", Ryf. og fl.; „B e e l u u n'", Ryf. og fl. 2) Lyst paa (til), Taalmodighed med: „Beluun'." STrondh. Ryf. „Har du Beeluun m æ dæ Arbeie?" kan du holde ud med, fordrage. 3) Lyst til at tage sig fore, Foretagsomhed. Namd. „Han hadde kje Beluun' t e naa(kaa)n Ting".

Bidtol (o') n. Taal til at bie. **Bitol**, Tel. Shl. (Etne); **Biatol**, Shl. (Finnaas, Fjellber); **Bietol**, Tel.?; **Biartol**, Tel. (Bø og fl.).

Bigg m. = Bikse, Katse. Oslo.

bigga v. n. (ar), vippe = bikka. — **Bigg** = Rid, Vipp. „De ligg paa Bigg". Rdm.

biglana (ii) v. n. (ar) stirre (kige) vedholdende. Dal. (Sokndal, Bjerkrei, Ogna), Jæd. (Haa), og fl. Se (staa) Bid.

Bikhetta (i', e') f. = Kjøtspikke. Tel. (Raul.).

Bikk m. Bukning". A. Særlig: en rask og kantet Bukning, et Nik med Kroppen. „Dæ staar paa Bikkjee", er paa Nippet, i labil Ligevægt; Gbr. (Vaagaa).

Bikkemann m. et Legetøi = Sagmann. Gbr.

Bikkjeber (e') n. = Mjølber. Tel. (Selljor).

Bikkjeglefsa f. bidsk, badlesyg Person. Sogn.

bikkjeskrova (o'), adj. skabt som en Hund i Bugpartiet, smal over Baglivet. Tel.

Bik-kupa f. = Bikast. Hall.: **Beekkuupe**.

bikla v. n. gjøre unødige Indvendinger, vringle = krangla. Helg. (Lurøy, Hemnes, Bindal): „bikkl, bekkl" (ee og æ). — **Bikl** n. = Krangl. **Bikl(e)stikk**(a) f. og **Bikl(e)tre** n. = Kranglar. Jf. bikla, Bikkel.

biksa v. a. spile ud med Stifter. Tel. (Tinn, Selljor). „Bikse upp ei Hu". Se bjaksa.

„**Bikse** m. 1) Pind, Stift". A. Tel. „Bjakse" Sogn. Ogsaa: Pjaks, Pjeks.

Bik-straa-augr m. liden mørkebrun „Augr". Rdm. „-Ur".

bil (i') conj. den Stund som, saa længe som, imedens. Rbg. (Aamlid), Tel. (Moland) og fl. „Sill'eg syte, b i l eg va ungg'e". „Du kann stande her, bil eg springg innom". Af Bil n. G. N. bil. For „de Bili som". Jf. Forholdet med Eng. while, the while; T. weil, der weil.

„**Bil** (i') n. 2) Tidspunkt, Tid". A. „Eitt um Bil", her for en Tid siden. Ma. Rbg. „Paa dei B e e l o", ved den Tid, Tel. (Selljor); Røldal „B ø l o". „Aa same B i l o m", ved den samme Tid. SætB. „B e e l a a m-t e", af og til, her og der. NGbr. 4) Ophold i Uveir, Mellemrum mellem Byger. Nordl.: „Beel". 5) Afsnit eller Stykke (af noget langstrakt, særlig Traad) som er uligt det øvrige og altsaa medfører Svaghed. NGbr. Vaagaa, Lom). G. N. bil omtr. d. s. Jf. Bile m. 6) Lune. NGbr.

Bil (i) n. Gradsforskjel, „Mun" eller „Mink". Sfj. (Askevoll, Førde). „Eg seer stort Bil paa Snøv'n te kvar Dag". Vel eet med foreg.

„**bila** (i') v. n. mangle". A. Sfj. 2) = G. N. bila ɔ: svigte, vige, slaa feil, ikke staa Prøve, ikke gjøre Tjeneste. Ryf. (Sand, Vats, Nærstrand, Tarvastad), Shl. (Kvinherad, Fjellber, Etne), Hard. (Kvamm), Sogn (Aurland). „Bila i Hoggje". svigte, feile (Sogn).

„Han har ei Helsa so inkje b e e l a r" (Etne). „D'æ Gut (Kjeft, Hjul), so inkje (aldre) b e e l a" (Shl. Ryf.) „Han beela ikkje før korten vaatt ell. turt", (Nærstrand). „Dæ b e e l t e ikkje, me drog Fisk i eitt" (Tarvastad). „D'æ beela'kje før h a n" han staar aldrig forlegen, har altid Raad, (Tarvastad, Nærstrand). Se flg.

bila (i') v. n. (ar) (2) 1) gjøre „Bil" eller „Mun", forslaa = muna. Shl. (Strandebarm, Kvinherad, Etne). „Da b e e l a'kje kor mykje dei føre i den Hestn". 2) gjøre Forskjel? forslaa? holde Stand? Hard. Ryf. (Skjold og fl.) Shl. „Da bilar ingjen Tingg fy h a n, da stændst ingjen Tingg, han slit da fund"; Hard. „Dæ beela kje Pænggar sjaa d æ n Kar'n"; Shl. (Etne). „Dæ beelar ingjen Tingg før dæn Hestn, du kann leggja paa'an alt dæ du vil, h a n drege". Ryf. (Forholdet mellem dette og det foreg. bila er uklart; de ser næsten ud som e e t Ord, men deres respektive negative og positive Begreber lader sig vanskelig forene, neppe engang ved Forudsætningen om den saa hyppige ironiske Anvendelse, der alsomtiest fordunkler og omsnur Begrebet for Brugeren selv. Jf. fysen ɔ: uhyggelig).

Bile (i') n. Smule = Grand. Sfj. (Y- og I-Dale). „No æ da ikkje Bi'le atte", alt er opbrugt. „Eg kjænd'ikkje Bi'le atte taa heile Krankheita". Jf. Bil.

Bile (? Beele) m. et Traadparti som er tyndere eller tykkere end Resten. Ma. (Holum, Bjelland, Finnsland). Jf. Bil.

bilma v. n. (ar), om Lufthimmelen: overdrages med tunge Skyer; tykne. Sfj. (Askevoll, YDale). „Da he bilma t e atte no". **bylme te** og „bylme seg te". Sogn (Hyllestad). Hertil: Bylme, bylma, A. — **bilne**, d. s. Sfj. (Førde).

bilutt (i') adj. ujævn, skiftende, lunet; om Traad, Humør, Karakter osv. Ma.: „bilute, beelete"; Gbr. (Vaagaa): „beelaat"; Nfj. (Gloppen): „beelete". Se Bile m., Bil.

„**Bilæte** n. Billede". A. „Ho va sum äit Bilæte, bör va alli Kjøt paa 'enne". Li. (Eikin), NGbr.

Bin (ii) n. overdreven Tilbageholdenhed, ubeskutsom Pænhed, stor Undseelighed (helst kunstlet). Nfj. (Davik, Stryn, Honndal). „No maa du ikkje fare mæ Biin men ta(ke) føre deg!" — **Bineferd** (ii) f. overdreven (mistillidsfuld, fordringsfuld) Undseelighed. Helst i pl. Nfj. „Fare mæ B i i n e f æ r'e". — **binen** (ii) adj. altfor tilbageholden og undselig. Nfj. Sogn. A.

Bina (ii) f. 1) Særsyn = Bine. Hard. Shl. 2) noget vidunderligt at høre. SBerg.

binast (ii) v. n. = bina. Nhl. (Sund).

binast v. skimle sammen, se bynnast.

Binda f. = Bindols. Ma.

Bindel, Binnil se Bendel.

Binding m. = Bunding. Helg.

Bindsliv (i', ii) n. Mandfolkevest. Nfj. N-Gbr.: Bintliiv.

bineleg adj. = bisneleg. Hard. „biinalæ".

Binge m. 1) liden Indhegning op til Husvæggen, for Smaafæ. Oslo, Bust. Smaal. — 2) „Bingje" = „Bing" 1) og 2) (A.). Gbr. (Vaagaa). — 3) Mølletragt = Teina, Bia. Tel. (Selljor).

bingjall adj. ubændig, ustyrlig. VAgder (Grindheim, Eikin): bingjaal.

„**Bingsa** f." A. VAgder. Bjingse? Røros.

„**bingsa** v. n. (ar)". A. Hard. Ogsaa: pingsa, Shl. Nhl. Og: bjangsa, Voss, Hard. „bingsa (bjangsa)" staar i enslags Aflydsforhold til „bangsa", ligesom „Bingse m. Bingsa f." til „Bangse" m. og Isl. bangsi, Bjørn.

Bingse m. en vældig og plump Figur; en Kolos. Tel.

bingsen adj. svær, voldsom og ustyrlig; ubændig. Ma. Til Bingsa, Bingse.

Bingsl n. Jernlænke paa Hestegrime. — **Bingslgrima** f. Grime med Bingsl. — **bingslgrima** adj. om Hest forsynet med B. Østl. (Oslo, Hedm.). For Bindsl?

„**bisa** (i') el. **besa** v. n. sladre". A. Li. Rog. Shl. Sfj. Nfj. Særlig: a) sjase, leske, kurtisere. Nfj. og fl. Hertil: **Bis** (i'), m. Kurtisør. Nfj. (Stryn): „Bees'e". b) sladre, føre Sladder; klage, især til Overordnede; indsmigre sig ved Sladder; omtrent = fisla. Li. Rog. Shl. — **Bis** (i') og **Bees** n. Sladder, Forklagelse. Li. Rog. Shl. „Bera B i s'e". — **Bisa** f. Sladderfører, Sladdrer. Li. „Bisa" og „B e e s a". **Bisar** m. d. s. Li. Jæd. — **Bisefut** m. Dal. **Bisetut** m. Shl., **Biselaup** m. Li., **Bisvæska** f. Li. Sladdertaske, Sladderfører. — **Bisekling** m. „Kling" som Belønning for Sladderbæren: „Ka fekk du te B e e s e k l i n g?" Shl. **Bisebite** m. d. s. Jæd. — **Biselepp** m. Lap som hænges paa Ryggen af en „Bisar". Jf. bjasa, pesa.

bisk adj. flink, rask. Rogaland. „Jentaa æ bisk'e te lesa, biske paa Hendedne".

Biskehola (o') f. den med Fedt fyldte Fordybning over Knæleddet paa Faarelaar. Sogn.

bisla v. n. føre (bære) Sladder = bisa. Ryf. og Jæd. „bisla". — **Bislefut** m., **Bisletut** m.

„**Bismar** m." A. **Bismal**, Ma. Sæt. 2) = Styng, Libellula. Ryf.

Bisn (ii) n. 1) Vidunder = Bisn f. Gbr. Tel. „Eit Joor(d)ebiisn". 2) besynderlig Person; „Spektakel". Senja, Sogn. „Eit Bybiisn, Høgdabiisn". 3) larmende Løier. Nordl. f.? Ogsaa **Bistn**, Helg. (Mo, Vefsn, Brønøy). — **bisnfull** adj. fuld af Løier; spøgefuld. SHelg. G. N. býsn, f. og n.

„**bisna** v. n. (ar) gloe, undres over". A. — 2) skimle til for at se = bynnast. Nfj. (Honndal, hvor „biine" er glo, stirre). — 3) lege, tumle, holde Løier; ogsaa spase,

spøge; og = fikta, geigra osv. „Bisna mæ Kniivn“, Nordl. Tildels **bistna**, Helg. „Bistnä aa spraakä“ = „snakka frampaa“, berere forsøgsvis; Vefsn. „Han bistna bærre“; Brønøy.

[**Bispur** m. Skøier. Li. Dal. T. Spitzbube; „Spisbur“, m. St.; som „Gaud'r“, Gaudieb.

bissa v. (ar) 1) hidse en Hund, sige biss! Ryf. 2) = bia. Og: **byssa**.

bissast v. recip. hidse hinanden op; tirres. Shl. (Fitja).

Bisse m. en stor Dukke lavet af en Bylt Klæder. Dal. (Lund). Og: **Bysse**.

bissele se bysleg.

bistira v. n. = biglana. Dal. Jæd. Se Bld.

Bit m. (? n ?) Kvalme = Bit n. Tel.

„**bita** (i') v. a.“ A. Hedm. „beeta opp“.

bitasvolten (i') adj. yderlig hungrig. Innh.: baataasvultin.

„**Bitbol** (i', oo) n.“ A. „Bættbool“, NTrondh. Betabool, Rdm. Bust. — **Betabøle** n. d. s. Gbr. Tel. (Bø), Vald.

„**Bite** (i') m. Tværbjælke i Baad“. A. Særlig: den store midtre Tværbjælke, hvortil Masten reises, medens „Bekk“ er de mindre. Sfj. YSogn, Nhl.; Helg.: „Beta“. — **Bitaleist** m. er paa „Bite“, hvad „Bekkjaleist“ er paa „Bekk“; se d. Nhl. Sfj.

Bitel (i') m. Mundbid i Bidsel. Shl. (Etne) og Ryf. „Bitedl“. — **Bitlaskaft** m. Tømme i Ridebidsel. Shl. Ryf.

Bithake (i') m. Hjørnetand. Oslo: **Beethaka**.

„**Bitjarn** n.“ A. **Bijjødn**, Sogn (Aurland).

Bitord n. bidende Ord. Li. (Eikin).

„**bitram** adj. bidsk“. A. Gul. Strinda.

„**Bitsmid** n. Kiv“. A. Gul. Stjør. Gbr. **bitsmidast** v. kives. Stjør: „bismiias“.

bitug (i') adj. = bitutt. Sæt. „Fydda æ bituge“. — „**bitutt**“, NTrondh. „betaatt“.

Biv (i') m. 1) Bæven. 2) Respekt. Tel. (Vinje): **Biv'e**; Shl. og Romsd.: **Bøv**. „Han tok Bøv'n fraa 'naa“ han betog Folk Respekten for ham. (Wille: „Biv, Tække“). 3) en uforklarlig rædselblandet Modbydelighed som et Væsen fremkalder; noget ubestemmeligt frastødende og gruopvækkende ved et Levende; omtrent = Hjelm, Kaldgust, Kaldtokke, Na, Styggje. Biv er dog i Nfj. („Bev“) ikke saa stærkt som Hjelm, og i Shl. („Bøv“) ikke saa stærkt som Na. Former: **Biv'e**, Rbg. og Tel. — her ogsaa „Biv n.“ A. —; **Biv** og **Beev**, ISogn (Leikang, Vik), YSogn, Voss? Sfj.; **Bev** Sogn (Vik, Balastraand, Sogndal); **Bæv**, Inderste Sogn (Aurland, Lærdal, Aardal, Lustr, Jostedal), Nfj.; **Bøv**, Sogn (Lustr, Vik og fl.), Shl. „Da fyle äin Biv mæ Orm'n“. „Da fyle ditta Mennistje ratt ein Biv“. „D'æ slik Bev mæ'an, at d'æ fælt“. „Han ber ein stygge Bæv'e, ein kalde Bæv“, jf. G. N. bera œgishjalm. „Da stoo Bøv taa Fantadne“, Shl. 4) en flygtig og ubestemmelig, men dog straks mindende, Lighed. Former: **Biv** Sdm. (Vanylven; usikkert); **Beev**, YSogn (Ladvik), Sfj. Nfj. (mest „Beev'e“: Innvik, Breimn, Gloppen); **Bev**, Nfj. Sfj.; **Bæv**, Nfj. (mest „Bæv'e“: Eid, Honndal, Davik; Stryn A.), Sfj. (Askevoll); **Bøv**, Gbr. (Lesja, Vaagaa); **Bø**, Gbr. (Lom); **Beeg'e**, Sfj. (Jølstr, Holsa, Førde); **Beg'e** og **Bæg'e**, Sfj. (Naustedal, Bremang), Nfj. (Davik); **Beig'e** Sfj. (Kinn, Førde, Y- og IDale). „Han ha ein liten Beeg'e attepaa Farn“. Andre Steder: Hjelm, Kvim, Sviv, Svip, Sveip. Hertil: „Giftebæv“ m. Vald. (NAurdal), „Ektebeev“, og „Ektebeevr“ m. ISogn, Vang i Vald. ɔ: en Lighed som varsler Ægteskab mellem de Lige; i alle disse Egne er „Beev, Bæv, Beevr“ neppe ellers brugt om Lighed. — Hertil: **bøvlik** adj. som har en utvivlsom men ubestemmelig Lighed, Gbr. (Lesja, Vaagaa); **bølk** Gbr. (Lom). „Han æ bøvlik Moor sine“. — Betydningsforholdet i „Biv—Bæv (Beevr)“ minder om Forholdet i „Hjelm“, noget om det i „Sviv“ (ɔ: Glimt, Sogn; flygtig Lighed, Ma.; uforklarlig uhyggelig Fornemmelse, eller underlig paakommende Indfald, Voss, Nhl.) og noget om det i „Svip“ og „Kvim“. En oscillerende (flagrende, viftende, svaiende, dirrende, „bivrande“) Bevægelse er fælles for disse Ord, undtagen Hjelm. Formerne er dunklere. Her er dog maaske mere end eet Ord, skjønt det, at der paa samme Sted, f. Eks. i Sfj., svarer to Former til de to Bett., ikke udelukker den tidligere Eenhed; Kløvning af Bet. kan have foranlediget Kløvning af Form eller, lettere, Optagelse af Naboegns Form for den ene Bet. Jf. Isl. bifr Lyst, G. N. bifa bæve; Lat. febris (fibra); Gr. phobos, phobe osv. (Ord som udgaa fra Fællesforestillingen: Flagren, Sitren, Bæven). — **Beig** (A.) betegner i nogle Egne af YSogn (hvor „Biv, Beev“ er Rædsel) og Shl. (hvor „Bøv“ er Rædsel) en Anfægtelse af Helbreden som er Følge af en mild og ubestemmelig Omgangssyge. Jf. Snev, Teft.

biva (? i') v. n. (ar) 1) have en „Biv“ ɔ: en ubestemmelig skjønt utvivlsom Lighed; ligne lidt. Er neppe eet med biva, at bæve, men dannet af Biv, Bæv m. Former som ved Biv 4): **beeve** (ar; ogsaa er, de), Nfj.; **beve** Nfj.; **bæve** Nfj. (ar; ogsaa er, de A.); **bøve** Gbr.; **beege** (ar) Sfj.; **bege** og **bæge** (ar) Sfj. Nfj.; **beige** (ar) Sfj. 2) v. impers. om Ydre som virker uhyggeligt frastødende. ISogn. „Da bæve ilt tao dan Kar'n“ = „han ber ein kalde Bæv“. — **biven** adj. om et Ydre som vækker Biv, Bæv. Sogn, Voss. „Ein beeven, bæven, bøven, Kar“.

Bivande (i') n. Bæven. Voss. „Da kom pao meg slikt äit Bivande“. — **Bivrande** n. d. s. Voss.

bjakſa v. n. (ar), pirke, ſtikke eller grave med liden Virkning, ſom med en „Bjakſe“; ogſaa (ſjeldnere): bruge Eggredſkab klodſet. Sogn. Jf. mjakſa, jakſa, tjakſa, ſjakſa. — **Bjakſe** m. Stift, hovedløs Søm, liden Pig af Træ, og dl. „Spikarbjakſe“, hovedløs Spiger. Sogn. Se Bikſe.

bjaldra v. n. (ar), ikke kunne tale rigtigt. a) pludre, tale ſom et Barn. Hard. b) tale raſkt og utydeligt. Vald. c) arbeide med at tale pænt, = knota. Hard. (Ullensvang). Jf. bjeldra.

bjalla v. n. (ar), tale med utydelig Udtale. **bjallen** adj. „Tala bjadle“. Hard.

bjangſa v. n. (ar) gaa langſomt, humpende og leddeløſt; maaſke mere af Svaghed, end af Plumphed ſom ved bangſa, bingſa. Voſs, Hard.

Bjarg f. Bjergning, Hjælp = Bjørg. Ma. **bjarga** v. = berga; ſe d. Ma.

bjar(r)en adj. lys og livsfriſk, livlig, ſpillende. Iſær om Smaabørn. „Bjar(r)en o blii; bjaren o vakjen“. Ma. (Bjelland, Grindeim), Rbg. (Honnes). — **bjarr** adj. d. ſ. Ma. (Bjelland). Mindre ſikkert. — Begge maaſke til bjart (byrt). G. N. bjartr, Ang. beorht, og til bjerk, Berk, Sjobyrking oſv. (og birren, byrren?)

bjarta v. a. opfriſke, gjøre livligere. Nij. Sdm. Rbg. „Bjarte upp Heſt'n din!“ Se bjart, byrta.

bjarteleg adj. livlig, ſpillende. Sæt.

bjaſa v. n. (ar), ſladre, ſnakke løſt og faſt. — **bjaſen** adj. ſladdreſyg. Ma. Rbg. (Honnes). Se biſa.

Bjaa f. 1) = Sætr, Stø(d)l. Valle i Sæt. Tel. (? Mo, Moland, Vinje), Sirdal (?). Ogſaa = Staaylsrjo ɔ: det til Afmeining ryddede Græsland paa Stødlen (hvilket maaſke er oprindeligere). I Valle i beſtemt Form: Bjaa'ei el. Bjaa'ei, og Bjaa'ne. Intet Flertal. „Bjaaei æ fælt gill' i Aar“, der er udmærket Græsvækſt paa Stødlen iaar. „Me ſlo aa Bjaane“ („ti Bjaaei“ hos yngre) = „ti Staayls“. „Han æ uppi aa ſlær aa Bjaane“. „Heſt'n hev gjengji aa Bjaaue, (paa Bjaaei) i alt Sumaar“; (Valle). „Dei gamle ſa'i, at dei ſille ti Bjaa, fyrſt dei ſille ti Heiars“ (Moland). 2) affidesliggende Eng ſom før har været Hvile- og Malkeplads for Kvæget = Buſtød, G. N. stödull. Tel. (Vinje, meddelt). „Bjaa'ne“ er i Bygland i Sæt. Navnet paa en enkelt vid Slette med en „Buſtød“. „Bjaa'ne“ (Valle, Vinje) er Navn paa en Fjeldgaard over Korngrændſen, i Otres Dalføre; kaldes ogſaa „Bjaa'ei“ (Valle) og „Bjaa'ee“ (Vinje). Bjaa'ne er ogſaa Navn paa Gaarde i Moland, Aamotsdal og flere Steder i Tel.; den i Moland har for ikke meget længe ſiden været Vaarſtødl. Utabjaa, Gaard i Mo, før Stødl. Libjaa, Gaard i Moland, før Stødl. Noor-Bjaa-Ængjane og Sør-Bjaa-Ængjane er „Slaattur“ i Mo (Skafsaa). (Wille har: „Bjaa, Eng; ut aa Bjaa, ud paa Engen“). Bjaar-, i Begyndelſen af Gaard-Navne, ſom Bjaarvik, Bjaar ſ t ø y l, Bjaar l æ g j i, tør være G. N. bjár, Genetiv af bœr — ſe „Bø“, A. —; Bjaa- i Bjaaland, Bjaanes, Bjaaſtøyl og i bjaaſlid adj. maaſke ogſaa; men Bjaa alene, ſom Fællesnavn og Egennavn, og i Libjaa, Utabjaa og fl., tør være noget andet. Nyere Feminin, dannet af til bjár (bjá)?

„**bjaa** v. (r, dde), paſſe, ſømme“. A. Ogſaa: komme til at blive (til), være (til), due (til). Shl. Nhf. Hard. Sogn. „Da b j a a r kortje te Leiv elde Kaka“, det paſſer, duer, kan blive, hverken til oſv. (I Sæt. hedder det: „De kann'kji v a r e (ɔ: verda) antell ti Laiv hell ti Kake“). „Da b j a a r'kje te noke Slag, da han teke ſeg te“, b l i r til intet, e r til intet, „æ ikkje l i k t te noken Ting“, er meningsløſt. „Da b j a a d d e'kje noke m æ'an“, det b l e v ikke til noget. 2) „bjaa framfyre“ = „vera fyre“, være Forbud eller Varſel for, varsle. Sogn (Ladvik, Leikang, Aurland), Sfj. (Aſkevoll, YDale). „Da bjaor framfyre einkvart“ = „da æ framfyre e.“; Sogn. „Eg kunde ſkyne da bjaadde føre noke“; Sfj. „Da bjaor f ø r e deg“, det ſpøger (varsler ilde) for dig; Sogn, Sfj. 3) „bjaa (braa?) attepaa“, have flygtig Lighed = „bæva attepaa“. Sogn (Hylleſtad). 4) „bjaa paa“ eller „um“, agte paa, bryde ſig om, tage Notis af. Hard. (Ulvik, Ullensv. Kvamm). „Han bjaodde'kje um (pao) uvitugt Snakk“. — Minder om braa ɔ: ligne, hvoraf det kunde være fremgaaet gjennem en Mellemform brjaa, hvoraf bjaa, ſom „Jome“ af Rjome, „joa“ af rjoda; Shl. Jf. dog bjaatta (og maaſke bua, buleg, byleg).

bjaaga, **bjaakna**, ſe boka, bokna.

bjaana v. n. ſysle ubefølet og unyttigt med ſmaa Ting; være toſſet og virkningsløſt geſkjæftig; omtrent = vasla. Sogn (Ladvik, Vik, Aurland). „Han bjaona mæ ſo mykje, da vert'kje noke tiſs mæ da“. — **Bjaan** n. en altid virkſom Halvtoſſe. Sogn. Og: „Bjaodn“.

bjaatta v. n. (ar), omtr. = bjaa 1) og muna Jæd. (Gjæſtal), Dal. (Ogna). „Dæ bjaatta'kje noge mæ (før) 'an alt dæ han braud paa Stein'n“, han udrettede intet. („Dæ bjaatta før'an rekti naa“, det varslede ilde, ſpøgte?). Bjaatta: bjaa = ſjaatta: ſjaa (= haatta: haa?). Jf. (?) Isl. einu bjátar, noget kommer fremad; eitt á bjátar, noget kommer paa.

„**bjeldra** v. n.“ A. Land. **bjellre**, Rom. Veſtfold, Smaal.

„**Bjelke** m. G. N. bjalki“. A. Bjalkji, Tel. Rbg.

Bjell m. Knevel = Bell. Totn.

Bjelldøl m. Indvaaner af Bjelland (ogſaa:

„Bjallan" og „Bjaddan") i Ma. Ogsaa: „Bjalldøl".

bjerk adj. = bjart, om Farve: frisk, livlig. Gbr. (Vaagaa): „bjerk Lit". Jfr. Berk, Sjobyrking. — Bjett n. se Fjetta.

„Bjod n. et Bud, Tilbud". A. Sæt. Li. Dal. Jæd. Shl. Bjø, Hall. (Sol).

bjodeleg adj. som kan bydes. Tel. Sæt.: bjooe-.

„Bjor (oo) m. 1) Bæver. 2) meget flittig Arbeider". A. Ma. Især en tungfør Arbeider, som trods Flid lidet udretter. Tel.

„bjora v. n." A. 2) trænge sig frem i overdreven Iver, være paagaaende. Dal. (Ogna). — bjoren adj. tilbøielig til at bjora. Dal.

„Bjore m. Sko". A. Nhl. Senja, Hall. Byyr, Innh. (Verdal). — 2) Indsnit i Faareøre, til Mærke. Shl. Hard. I Hall. og Vald.: Bjøre. Og: Bjor, Hard. Se A. — Bjorasko m. Sko af eet Stykke kun med indsyet „Bjore". Nhl. Bjøresko, Hall.

Bjorstemm m. Dæmning som Bæveren har bygget. Ma. „Bjorhus n." A. Ma.

bjosma (o') v. tumle tankeløst afsted, fuse frem; fare vimset til. Hører vel ligesom bjosna og bjossa til busa. Ryf. — Bjosmeskap m. fremfusende, tanke- og hensynsløs Optræden. Ryf.

bjosna (o') = bjosma. Sogn.

bjossa (o') og bjøssa v. n. fare voldsomt løs el. til el. frem; fuse frem; f. Eks. med Skjælden. VAgder. „Bjossa te" el. „imod Folk". „Bjøssa dæ te" el. „ifraa seg" rive Arbeide fra sig. — Bjoss m. en som i høi Grad forivrer eller forfuser sig. Li. — Bjossa og Bjøssa f. d. s.; en grov fremfusende slukket Kvinde; Dal. VAgder. bjossen og bjøssen adj. som en Bjoss el. Bjossa. VAgder. — Bjosshovud (o') n. = Bjoss. Dal. Se bjosma.

„bjug adj. bueformig". A. Ma. — „bjugført adj." A. Østerd.

Bjuga (uu) f. Sne eller Regn som bøier Træernes Grene; kun i Skogbjuge, Romsdal (Bolsøy); og Vidarbjuga ɔ: „Beeabjuge, Beebjue" (og „Beerbjue") Romsd. (Bolsøy), „Beebju", Ndm. (Tingvoll). Jf. G. N. bjúga, en krum Figur (Pølse).

bjugla v. n. bøie sig eller nikke i Knæerne under Tryk, af Træthed. Hall. — bjugle v. se bugla.

bjugleitt (uu) adj. med krum Næse og fremspringende Midt-Ansigt. Modsat brattleitt. Sæt. G. N. bjúgleitr. — „bjugnasad", A. Tel.

bjugre v. = bagla, se bugre.

„bjugta v. n. bugne, bøie sig". A. Vald. Røros. „E va so trøytt, (han klæmbde me so) at e bjukta i Kjøno". Vald.

Bjus (u') n. 1) smaa Stumper af Hø, Halm, og dl.; smaat Affald, = Mod. Li. (Fjotland). „Sængjebose æ'kje ko Bjus". „Dör æ so mygje Bjus paa Botnn a Kjere". 2) Brøvl, Fjas. Fjotland. — bjusa v. 1) strø udover. 2) vrøvle. Fjotland. — bjusen adj. knust til Stumper og Støv; om Straa. Li. „Bose æ so gamaalt o bjuse".

Bjødne f. ɔ: Bjørna. Birna. Vald. Hall.

„Bjølla f." A. Bjøle, Østerd. Bjyll, Ramd. (Kolvereid), Helg. (Vindal). Bjill, Ndm. (Sunndal, Tingvoll). Biil, Stjør. — 2) Fligene under Næbbet paa Høns. Ma.

bjørende adv. ild-. „Jødne va bjørende rautt", ildrødt. Vald. (ØSlidre). Jf. „Bjore, Bjøre" i Faareøret?

„Bjørg f." A. Lang og ikke ganske lav Aasryg. Stjør. „Utaavr bratte Bjørg'a".

„Bjørk f. Birk". A. Flertal: Bjørk'ar, Tel. og Rbg.; Bjærk'a, Sogn (Lærdal). Ogsaa om noget fast, haardt, stærkt og tungt — som Birkevedet. Hall. Gbr. Vald. Tel. „D'æ Bjørk te Kar, te Jente". „Aa ja, d'æ Bjørk for deg, de", det er for svært for dig. Tel. n? — Bjørkehovud n. Træhoved, tungnemt Hoved. Tel. — Bjørkeneve m. haard og tung Næve. BStift. — Bjørkerygg m. stærk. Ryg. Sæt. — Bjørketagl n. lang, tynd og bøielig Birkekvist. Hard. — Bjørkevav n. Birkevidjer til Opbinden af Hesjer. Hard. Se Vav. — Bjørkjiismurning m. 1) = Kvæde (Gummi). 2) Ris, Prygl; i Spøg. Hall.

Bjørk n. bruges om det hjemlige Sprog i Modsætning til „Fremmindmaale". Tel. (Laardal). — Bjørkemaal n. d. s. Tel. Sæt. „Døl'n (Bladet) æ skriven i Bjørkemaali". Jf. „Bjarkemaal" A. — bjørkeleg adj. upyntet og hjemlig i sin Tale. Tel. (Rauland). Se Bjørk f.

„bjørka v. a. (ar), opfriske, egge, stimulere; omtrent = byrta, aga. Li. Ma. Sæt. Dal. „Bjørka deg no!" el. „bjørka deg upp!" frisk op! tag dig sammen! Ogsaa: bjørka paa, tage kraftigt i. „Me bjørka paa o slou de beste me kunne". „Beita aa bjørka paa". — bjørkja v. a. (er, te), d. s. Ryf. Shl. „Bjørkja opp ein gamall Hest", „bjørkja seg opp" el. „te". bjørke se, broute, prale = byrta seg. Her er maaske — under Paavirkning af Bjørk f. — Sammenhæng med bjerk, Berk, bjart osv.? Hadel. Totn.

Bjørkemord (o') m. Maar, som bor i Hul Birk. Ma.: -maar; Ndm.: -mar. For Resten menes „Bjørkemord, Furumord, Ospemord" at være eet Dyr, kun forskjelligt nævnt efter Bostedet.

„Bjørn m." A. Bjynn, Stjør. Bjødn, Sogn, Rog. VAgder, Hall. Vald. „Kasta Bjødn", gaa rundt paa Hænderne, slaa Hjul; Sogn. 2) Parti af Plovvelten, hvilket Ploven ikke har veltet. Stjør. Andensteds Draug. Hertil: bjørna v.n. (ar); „Plogj'n bjynne", danner „Bjørn 2)". Stjør. — 3) en grov Høvl for to Mand. Rbg.: Bjønn. Hertil: bjønne v. høvle med „Bjørn". Rbg.

bjørnargjengd adj. hjemsøgt af Bjørn; mest i n. **bjønnagjængt**, Ndm. Hard.

Bjørnargosse m. stor, stærk, prægtig Karl. Sogn. „Bjødna-“. Se Gosse.

Bjørnarrygg m. Bjælke oppe under Taget, parallel med „Møneaasen“. Jæd. „Bjødna-“.

„**Bjørnblekker**, Calla“. A. Follo, Vestfold: **Bjønneblækker**. — 2) **Bjønneblække** f. Menyanthes. Vestfold, Follo. Se Griserot.

„**Bjørnfeld** m.“ A. **Bjønnsfelle**, Tel. **Bjødnafeld**, Hall.

bjørnfott adj. klumpfodet. Gbr.: **bjøynnfott**.

„**Bjørnkamb** m.“ A. **Bjødnakamb**, Hard.

Bjørnkul m. = Oklakul. Helg. „Bjønn-“.

bjørnleg adj. bjørneagtig. Sæt. „Her va bjønnleg’ laga!“ her synes at maatte være bekvemt Tilholdssted for Bjørn. Og **bjønnskleg**, Sæt. Tel. **bjødnelig**, Ma.

„**Bjørnskjegg** n.“ A. Hard. Rbg. **Bjennskjegg**, Ma. (Bjell. Grindheim, ligesom „Bjenndal“, Gaard i Grindheim). — **Bjønnboka** (o’) f. d. s. Sæt.

bjørnsterk adj. stærk som en Bjørn. Sæt.: **bjønnesterk**. Jf. hestesterk.

Bjørntak n. Styrkeprøve af Haand lagt retvinklet i Haand. Li. (Eikin): **Bjødnetak**.

„**bjørnutt** adj.“ A. Hall.: **bjødnutt**.

Bjøru f. Fingerbølle. Tel. (Kvitseid). **Bjoru** (o’), Selljor. „Fingbjöru“. Se Bjørg.

bladkvesst adj. hvæsset til et Blad, ikke til en Spids; særlig om Hager (og „Grev“) paa Hesteskø.

bladra v. n. (ar), 1) pladske. Tel. (Lunde). 2) lalle, bevæge Tungen stærkt under uheldige Forsøg paa at tale. Ma. Sæt. „bladdra mæ Tungaa“. Isl. og G. N. bladra (tungunni) d. s. Jf. bledra, blidra. 3) lade Munden løbe; pludre. Li. (Eikin). — **bladreleg** adj. lallende. Sæt.

bladtelgja v. a. (er, de) tilhugge eller tilskjære saa at det tilsnittede løber ud i noget saa tyndt som et Blad. Smaal. og Follo: **blatælja** og **-tölja** (tölde og tölte).

[**Blaff** m. Slag i Luften, Vift; Pust. — **blaffe** v. slaa i Luften; vifte; ogsaa: slaa til, klaske. „Blaffe Mjøle utyve“. Rbg. Ned. Bamble, Ma.

Blak n. og m. 1) Pladsk, Tummel. VAgder, Hall. „Ho æ i Blag’n“, hun er med i Tummelen, i Velten; Ma. „Han hadde sagt han ville gifta seg, aa saa tog’an ei Jænta i Blag“, i Flæng, i Grams; Li. „Ta i Blag’e“, d. s. (Ma.). Se blaka. 2) løst Snak = Stravl. Rbg. Tel. „Blak aa Bygdesnakk“. „Bygdeblak“. 3) en Vaaser = Stravler. Tel. „Eit Merkjarblak“ el. „Merkjingsblak“, en Skvaldrer af en Tømmermærker (fra Arendals- el. Skiens-Egnen). Se blaka. G. N. blak, Dask.

„**blaka** v. n. (ar), 1) vifte, flagre“. A. **bloka** (o’) = flaksa; Tel. (Vinje). 2) gjøre pladskende eller voldsomt bladende Bevægelser; sprede uvornt; tumle (med); pladske, larme. Sæt. Rbg. VAgder, Hall. „Blaka utyvi, um inan, i hop“. „Blaka mæ Gutane (Guto)“. „Blaka i ei Bok“, blade voldsomt. „Blaka seg te mæ Vatn“. „Blaka bort“, „blaka eut Pænga“; Ma. 3) skvaldre = stravla. Tel. Rbg.; Jæd. „blaga“. 4) sætte Mærker paa eller ved; mærke; opmærke = blekkja. Østerd. „Vej’n æ oppblaka“. — **Blakar** m. en som blakar (skvaldrer osv.) **blakast** v. recip. kaste paa hinanden med Sne eller Vand; ikke meget brugt uden i „snjoblakast“ og „vassblakast“, se d. Tel. Sæt. Ma. G. N. blaka, vifte, daske.

blaken adj. tilbøielig til at blaka; ødsel osv. Ma. „blakjen, blagen“.

„**blakk** adj.“ A. „Trju blokk Baist“, tre b. Heste, n. pl. SætB. Vistnok ogsaa: **blokk** (o’) f. sing. SætB.

„**Blakka**“. A. **Blokk’i** (o’) f. den blakke Hoppe. Sogn (Aurland), Gbr. (Lesja: -jee), Dal. og Hard. (-jæ). „Mi Blokk“, i gammel Vise fra Dal. **Blokk’ee**, Vald. **Blokk’a**, Gbr. (Ringbu). Femin. af blakk adj. Men „ei blakk Merr“.

blakra v. n. = blaka 3. Tel. (Vinje).

„**Bland** n. Blanding“. A. Tel. „Detta va godt Bland“. „Brygg o Bland“. „D’æ böu(g) i Bland“, begge to Ting er der, men sammenblandede. Gbr.

„**Blanda** f. blandet Drik; **Blaanda**, Rhl.“ A. **Blaande**, Tel. Sæt.; **Blaanna**, Ma.

Blandasmør n. Blanding af fersk Surmælksost og sur Fløde. NGbr. **Blandsmør**, af Smør og „Brim“. Gul.

Blandkjuke, se Blindekjuk.

Blankauri(de) m. ung Laks, el. maaske Ørred. Ndm. Se Blenkja.

Blaregryta f. en meget vid og grund („slaa“) Gryde. Tel. (Rauland).

blarra v. n. (ar), bræge gurglende, bræge med Mad i Munden. Sæt. Jf. bladra; ældre D. blarre ɔ: bræge.

„**blaskra** v. pladske“. A. Dal. Ryf. Ma. Sæt. Østerd. **blaske**, d. s. Røros, Nordl. 2) vifte; lufte, blæse svagt. Jæd. Ryf. Tel. „Me fær lata dæ blaskra i Høye“. „Dæ blaskra lite paa Vatne“. **blaaskra**, d. s. Ryf. 3) „blaskre te“ = „baska til“, strække til. Tel. (Selljor). 4) opspæde sterkt = blassa. Tel. Jf. blistra, blustra.

blassa v. n. (ar), 1) pladske, søle. Dal. (Hedland). Jf. blessa. 2) „blasse upp“ v. a. frembringe ved Opspædning store kraftløse Masser af Drik eller Mad. Søndenfjelds.

blatta seg v. n. = bletta seg. Ma. Gbr. **blaatte se(i)**, Østl. (og Jemtland og Vermland).

Blauta f. blødt eller dyndet Sted. Ndm.

„**blauta** v. n.“ A. Ndm. Røros. — **blaut’ se(g) burt**, trække sig tilbage af Feighed. Ndm. (Sunndal).

„**Blauting** m.“ A. 2) kjælen, sig krympende

Person. Ndm. Røros. **Bløyting**, d. s. Ndm. (Surndal).

Blautslage m. meget fugtig „Slage“ (bred og lang Fordybning). Stjør.: „Blöut-slaagaa“.

Blautstein m. = Blautegrjot. Røros.

Blautunge m. Spædbarn. Ndm.

blava v. n. (ar), prunke, glimre, straale; sprade. Land, Hadel. Totn. Vestfold og fl. „Ska du ut aa blava me 'sa nye Klæa?“ Ogsaa **brava**, Land og fl.; se braga.

blaven(d)e adv. „b. ny“, funklende ny. Nedre Tel. og fl. Til blava. blavra, blaga.

„**blaa** adj.“ A. **blaa'r** og **blaar**, Odal, Rom. Forstærker i flere Sammensætn.

„**Blaa** n. Horisont“. A. „Du ska fara i nie Blaa aa inkje faa“, sagde Jomfru Maria til Ulven. Ryf.

„**Blaabrede** m.“ A. Nfj.

blaafatig adj. yderlig fattig. Tel.

Blaageita f. graablaa „Geita“. Ned. og fl.

blaahalda v. holde af alle Kræfter. Ma. Trondh. Østerd. Ringerike, Totn, Gbr.

blaahard adj. yderlig haard; upaavirkelig. Totn.

Blaahaa m. en liden graasort eller blaagraa Hai, Squalus spinax (niger). Ogsaa: **Blaa-toska** (o'), **-taska** f. Berg. Og „Svart-tosk(a)“.

Blaahelsa f. = Blaahals (And). Dal.

Blaa(h)jalm m. blaa Farvetone, som paa Staal. Nedre Tel. Bamle. Se Hjelm.

blaakald adj. klar og kold, om Luft. Tel.

Blaakje m. = Ylrøyk. Eg. Blaahed. NØsterd.

Blaaknut m. enslags Dobbeltknude = Braa-knut. Gbr. Østerd.

Blaakraaka f. Raage, Corvus frugilegus. VAgder og fl.

Blaalerre (ee) m. aldeles goldt Korn. Tel.

Blaalonga f. en Langesort. Ndm.

Blaalums m. et Slags finkornet, sæbeagtigt, „Blaaleer“. Follo, Oslo.

blaalunn, „han vart blaalunn“, aldeles uden Fangst. Ndm. Se lunna.

„**Blaame** m.“ A. 2) blaagraa Sky. Tel.

„**blaamen** adj. blaalig“. A. Tel. Jæd.

Blaamyr f. stor, næsten planteløs og sort Sump. Tel.

„**blaana** v.“ A. **blaadne**, Hall.

blaanøgjen adj. smaaligt nøieregnende. Trondh.: **blaanøye**.

Blaaskugg m. = Skugg. Strinda, Sdm.

Blaastorr m. blaalig Storr, Carex. Li.

Blaastut m. = Blaagum. Sogn. — **Blaa-skaal**, **-skaar** m. d. s. Ryf., — **Blaogumar** m. d. s. Sogn. Isl. blágóma.

„**Blaastøda** f. „Blaastyde““. A. Nfj. **Blaa-stode** (o'), Nfj. (Stryn).

blaavill adj. meget opbragt. Li.

Blaavis (ii) n. og m. Ma.; **Blaaviisa** f. Li.; **Blaaviisil** m. Smaal. = Blaavise. — **Blaasiis** m. d. s. Rom.

„**bledja** v. n.“ A. „bleia, blæ, blædde“, Dal. (Hæst.); „blee'e, bleer, bladde“, Røros; Inf.: „bleea“ Tel.; „blæa og blæ“, VAg-der, Ned. Nfj. 2) v. a. berøve (Rodfrugter) Bladene. Hall.: **blæa** og **blæ**.

„**bledra** v. n. sjase“. A. — 2) lalle med Tun-gen = bladra. Tel. (Vø).

„**blega** v. n. vifte, som Løv“. A. **blaagaa**, bølge og derved veksle i Lys; om en Eng. en Ager. Røros. Maaske for blaga; se d. blegre, d. s. Røros.

bleia, **bleime**, **bleine** se bløygja.

Bleik m. (og f.) 1) Lærred som bleges. Sdfjelds. 2) Blegning. Gbr. (Vaagaa).

„**bleikdæmd** adj.“ A. Hall.

Bleikfis m. bleg, mager og vissen Person. Ryf. Jæd. Stjør. og m. fl. — **Bleikfist** d. s. Nhl. Nordsv. Diall.: blaikfis; Nt. bleekfist. **bleikfisen** adj. lig en B. Jf. fisbleik.

Bleikja f. 1) bleg Lysning paa Himmelen. Tel. Sæt. „Noorljosbleikje“, „ei Bleikje av Soli“. 2) hvid Plet paa Klippe. Ryf. Saa-ledes „Brimsebleigjaa“, en hvid Klippe i Talje. A.

bleikja v. a. = blika (Tre). Gbr.

bleisa v. (er, te), slaa til En; ogsaa „bleisa æn opp“. Jæd. (Time, Gjæstal).

bleiska v. n. læspe. Nhl. (Lindaas, Haus). — **bleisk** adj. = blesk. Nhl.

bleka (e') v. n. vifte, ryste, som Løv. Nedre Tel. (Lunde, Heiddal og fl.). — **blekre**, „blikre“ og „blakre“ v. d. s. Nedre Tel. Se A. — **blega** v. d. s.; ogsaa: ryste, skjelve, som under voldsomt Aandedræt. Li. Dette maaske for blika. — **Blek** n. se Blik.

Blekk n. et Blad; mest i Sammensætn. som „Griiseblækk“. Odal og fl. Ogsaa: Kaart-blad. Oslo. Jf. Blekkja.

Blekk n. hugget Mærke = Blekk m. Sæt. Røros. **Bleck** (kort Stavelse), NGbr.

blekka v. a. (**blekk'e**, **blakk**, **blokke** og **blekt**), ramme, træffe med Slag eller Kast; daske til, kaste paa. I Kystbygderne af Agder; Bamle (Supinum „bløkki“). Eg ska blekka deg“. „Blekk (inn) Ruda!“ „Du hadde saa nær blokke Mann'n!“ „Han blakk meg!“ Ogsaa „blekka t e“. Se flgg. og A.

Blekkbord m. Bræt som er „Blekkstein“. Ma.

„**blekkja** 1. v. vifte“. A. Vald. — Hard.: „Han blekkte kje paa Oyro (-una)“, han lod som han ikke hørte, spidsede ikke Øren.

„**blekkja** 2. v. a. (er, te). — 2) mærke“. A. Hard. Gbr. Østerd.; Namdal: „blækkj“, mærke (f. Eks.) en Klippe med hvid Plet. 4) ramme, træffe ɔ: mærke. Dal. Jæd. Tel. „Eg ska sakta blekkja deg!“ „Han blekkte Fugln“ (Tel.). Ogsaa: saare let. Hard. Ryf.; „blekkja seg“, beskadige Huden. „bleekja Tre“, mærke, Vald. (Vagn). „blækja T.“, d. s., „blækja ein“, prygle; Odal.

Blekkja f. statelig Kvinde. Tel. (Selljor og fl.). **Blenkja**, d. s. Tel.

Blekkje n. Blad. Hall.: **Blækkji**, „Lauvs-blækkji“. — **Blækkjigras** n. Plantago; Hall.

blekkjen adj. om Vind: viftende, svagt stødende eller kastende. Agder og fl.

Blekkjetjøra f. Tjære frembragt under stadig Vistning. **Blekkjing** f., med en Vifte, **Blekkja** f. Ryf.

Bleko (ee) f. Plante, Calla. Gbr. For Blika?

Blema (ee) f. = Blemma. Ma. SætB.

blemande adv. „bleemande röu", ildrød. Gbr. (Lom). For „blømande"?

„**Blending** m." A. Blænding, Hybrid. Tel.

„**Bleng** m. 3)". A. Ryf.: af Surmelk og og Vand. 4) Valle under gammel Fløde. Jæd. Dal. Ma.

„**blengja** v. a. (er, de), ofte". A. Særlig: sprænge Mælk med sur Mælk. Ryf.

bleng(j)a v. n. (er, te), se skjævt og mørkt. Jf. Blings. Smaal. (Trykstad, Glæmmen).

Blenk m. Melkelaget nærmest Fløden. Hall.

Blenkja f. en noget lys Sø-Ørred. Nhl. Sogn. Jf. Bleikja, Berk.

„**Blesa** (e') f. — 2)". A. Ogsaa i Alvor om Panden. Tel. Sæt. Ma. 4) skovbar Plet paa Bjergside. Helg. (Vindal): „Blee(s)sa"; Gbr. (Lesja, Vaagaa): „Bleeso".

Blesa (ee el. i'?) f. en Blære i Hud eller i Støbning. Hard. (Ullensvang).

blesleg adj. blis-agtig; med noget af et Blis. Tel. (Selljor). „blesleg i Panna".

bless, i „bleess Art'a" = bliks A. Smaal.

blessa (e') v. n. og a. (ar) 1) slænge fra sig, især vaade Ting; udkaste Bæske i større Masse end ved „skvetta". Dal. Li. Ma. Jæd. Rbg. „Bless Vatne utum DyDnæ!" Ma. „Du blessar Vatn utyve heile Tili!" Rbg. 2) slænge ud lidet overveiede Ord, lade Munden løbe. „Ho blessar ou seg ko sum helst". — **Bless**, m. 1) et Stænk, en Skvat. 2) et Stød, et Ram. VAgder, Rbg. — **Blessa** f. en rask men uforsigtig og aabenmundet Kvinde. Dal. VAgder, Jæd. Rbg. „Ei Renneblessa", lidt søitende. — — **blessen** adj. rask men uforsigtig med fine Hænder og fin Mund („sleppyhendt og sleppmynnt"). VAgder.

blettende adv. J „b. ung", ganske ung. Vald. (VSlidre). Se blett.

Blidføre n. blidt Lune, blid Stemning. Stjør: „Bliiføt". Se Føre. — **Blidforda** f. d. s. Innh.: -fool (tykt L). Se Forda, Fora.

Blidka f. Blidhed, Venlighed. Hard. (Ullensvang): „Blikka".

„**blidka** v. a. gjøre blid". A. Hall.: blikke. „bliikke seg inn atte", indynde sig atter ved gjenoptagen Blidhed. Sæt. bligge, Gbr.

„**Blidlæte** n." A. Hard. (Ullensvang). „Bliidlæte". G. N. blídlæti.

blidleg adj. stadigt blid, blidagtig, venlig. Sæt. „bliilege"; Hall.: „-le". G. N. blídligr.

„**Blidmæle** n." A. Vald.

„**blidna** v." A. bliidna, Nhl. og fl.

blidra v. n. sittre, dirre, saa det giver smaa vekslende Lysindtryk. Sæt. Tel. „Orm'n bliddrar mæ Tungga". „Lauvi bliddrar av Vind'n". „Bliddre mæ Augo", have sittrende, aldrig stilleſtaaende Øine. — **Blidr** m. Sittren, Dirren. Sæt. Tel. „Saabliddr" = Saagidr, Saabivn (Sæt.) „Der æ äin Bliddr i hass Augo s m a a". — **blidreleg** adj. dirrende; især dirrende og usikker i Blikket: „bliddreleg i Augo". Sæt. — bladra (hvilket betegner meget større Oscillationer) : blidra = dadra : didra.

bligra v. n. glimte svagt under smaa vistende eller sittrende Bevægelser; f. Eks. om blankt Løv. Røros og fl. Jf. blegra.

Bligra (i') f. Lustning som kruser Vandet. Li. (Eikin). „Ei Bligra paa Lygne" (Indsø).

bligren adj. med urolige, dirrende og plirende Øine = „gletten o glireleg i Augo". Tel. Rbg. VAgder.

Blik (i') n.: **Bleek** (kort ee) Gbr. (Vaagaa): 1) Blik, Jernblik. 2) Blæk. 3) Mærke paa Træ = Blekk; se følg.

„**Blik** (i') n. 2) hvid Plet". A. Sæt. Ogsaa: bar eller fri Plet. Li. Jæd. Ryf. „Dær va'kje æt Bleeg turrt paa'an", ikke en tør Plet; Jæd. „Dør va'kje eit Blig, udan dør var Snø øve dæ heila"; Li. — 4) hvidt Signal. Shl. Sfj. Nfj. „Leggja ut Blik", lægge ud hvide Klæder til Signal for den som er (f. Eks.) i Skoven. 5) en noget vid nøgen Fjeldflade (Heid). Shl. (Fitja).

Blik (i') f. Vindstille med blankt Vand = Logna. Ogsaa = Feitelogn? Dal. VAgder, Ned. Kystord. „Havsens Bleeg (Blig)", Havblik; Ma. „Maandags Blig æ Vigas Slid". „Han va reine Bleeg'a idag"; ogsaa: „han va reint Blig o Damm", Li. „Bleegane stilt". „Stilt so Bleeg'o" (Sokndal, Ogna). — **blik-still** adj. blikstille; er maaske Dansk. Lyder i Helg.: „bikkstill(e)", (som „bi" for bli(va)?).

Blika (i') f. = Blik f. Li. (Bakka, Fjotland, Kvin). Mere Indlandsord end foreg. „Ei B l i g a paa Vatne", omtr. = Feitelogn. „Saa stilt sum ei Bliga".

„**blika** (i') v. n. (ar) 1) være blegt eller hvidt at see til". A. Gbr. „Dæ blika p a a dæ"; Romsd. „Dæ b l i k j e p a a dæ"; Røros (meddelt). „2) glimte, blinke". A. Tel. Shl. „Lauve blikar" = blikrar (Selljor). „Han blika mæ Eggjee kviite" (Gammel Vise fra Mo). „Sildæ blika i Sjødn" (Shl.). 4) slaa saa der bliver hudbart Saar (Mærke). Vestfold, Solør, Hadel.: „bleeka" og „blæka".

Blikka f. Klap eller Tunge i et Blæseinstrument. Gbr. (Vaagaa, Sel, Fron). Maaske Ventil overh., = Blekk m.

blikna (i') v. n. (ar), 1) klarne. Li. (Fjotland, Kvin), Ma. (Bjelland). „Dæ bligna i Austre". 2) blegne, falme. Tel. Ma. „Louve bliknar".

„**blikra** v. n. (ar), bæve osv. = blakra". A. „De blikrar i Holamoote", det bævrer i Halsgruben (paa en Døende). Vinje; Wille.

— 2) om flimrende Lysglimt i selve Øiet. „Dæ blikre för Ouwghaam". Stjør.
Bliks m. liden Kile. Vald. Jf. Bløyg.
Blikt m. = Fløyg. Gbr. — **Bliktstikke** f. d. s. SGbr.
„**blikta** v. n. (ar). 2) bæve osv." A. Sogn, Vald. Hall. **blekte**, Gbr. „Dæ va so vitt dæ blikta Liv i'o"; Vald. 3) rense ved Vistning eller Omkastning. Gbr. Jf. bløkta, plikka.
Blikta f. Redskab til at blikta. Gbr. Hall.
?**blimsa** v. (ar) se skjævt. Smaal. Jf. bleime.
Blindekjuk m. = Blindetjuv. Rbg. **Blindingkjuk** m. d. s. Li. **Blandkjuke** f. Gbr.
Blinding m. umodent Bær, især „Myrebær", som endnu dækkes helt af Bægerbladene. Li. (Eikin). Først Blinding, saa Kart, saa Molta.
Blindrakkar m. et Kortspil „Rakkar", hvori der stikkes fordækt, „blindt", fuskes og figes; = Glutterakkar. Gbr. Trondh.
Blindsild f. en liden Ferskvandsfisk. Østerd.
blindsvellt adj. n. = svikhaalt. Voss, Hard. Og: **blindsvollt**, Nhl. Til **Blindsvell** A. Hard.
blingsa v. n. (ar) = blinksa. Østl. Tel. Nogle Steder: kaste Øiet raskt til Siden. — **Blings** m. En som blingsar. Østl. Tel. — **blingsutt** adj. tilbøielig til at b. — **blingsøygd** adj. skjelende.
„**blinksa** v. n. (ar), skele". A. 2) sende Øiekast. Sæt. — **Blinksa** f. En som sender Øiekast; „ai Geuteblinkse". Sæt.
blistra v. n. (ar), lufte, blæse svagt. Ryf.
„**blistra** (ii) v. fløite". A. Gbr. Hall.
Blistra (ii) f. Fløiten. Dal. (Hæskestad). „Dæ gjekk mæ ei Pliistra", uden Afbrydelse.
[„**bliva** v. n. 1) blive, vorde". A. **bliive**, **bliiv'e**, **bleiv**, **blivi**, i VTel. (Mo, Moland, Vinje, Laardal) og Sæt. **blia**, **han bli**, **dei blia**, **han blei**, **blitt**, Vald. (Bang, Slidre, SAurdal), Hall. **dei blio**, Hall. (Nes, Gol). — 3) „**bli me**", følge med. Søndenfjelds.
„**Blod** n. Blod". A. „Slaa se Bloo", lade sig aarelade. NGbr.
Blodbrot n. Vandspat hos Heste. Sæt.
„**Blodrope** m. om Sting". A. „Ein ill Bloodraape", el. „förvilla Bloosdraape". Ndm.
„**blodga** v." A. **bloogga**, Ma.; **bloogge**, Tel.; **blugga** (u'), Ryf. Nfj. Romsd.; **blokka** (o'), Hard. **bløkke**, Hall. (Gol).
Blodkyle n. = Blodkyla. Tel. (Rauland), Shl. G. N. kýli, n.
Blodkøyna f. Blodblegne. SBerg.
Blodklubb m. Bolle af Blod og Mel. Udbredt. — **Blodpadd** m. d. s. Røros.
blodlaupa v. n. underløbe med „Blodmelta". Sfj. (Bremang), Nfj. (Eid). „Eg sloo meg so dæ blooløp".
Blodlaat, n. Blodtab. Sæt. G. N. blóðlát.
Blodlaatar m. Aarelader. Hard.

blodmelta v. a. støde saa der fremkommer „Blodmelta"; „b. seg". Nhl. Shl.
Blodmige m. Dompap, Pyrrhula; synes ogsaa at bruges om lignende Fugle, som Irisk, eller Graasisgen. VTel.: **Bloomiji**; Shl. (Etne): **Bloomiie**. Ogsaa: **Bloomig** (i') Sogn (Vik); **Bloomiga** (i') f. Dompap, Sogn; **Bloomiia** og **-mya** f. Shl. (Etne, Fjellber).
blodrisen adj. blodstribet, blodsprængt; ikke vel blodtappet, om Slagt. Toten, Gbr. „blooriſi Kjøt". G. N. blóðrisa; T. Diall. blutrise, Frisisk blodrisne. Hedder: **blootrees(s)e** (Kjøt), Ndm. Innh.; **blootrees(s)aat** Namd. STrondh.; **blootræsst**, Stjør. Gul. Ork.; **blootræskji**, Gul. D synes blevet til T. Jf. dog tresna og Blodtrøsk.
Blodskreid f. Kun i det spøgende: „Ta Blooskreida 'ta ein", tage Ens Hjerteblod. Nfj. (Eid, Breimn, Stryn).
Blodslongs f. (Fl. **-slengs'r**) = Blodtaag. Ma.: **Slaangs**, **Slængs'a**.
Blodslirv f. = Blodtaag. Agder. Se Slirv.
Blodslivra f. = Blodlivr. Hall.: **Blooſleevre**. Se Slivra. **Blooss-leevr**, Gbr.
blodsmelta (seg), v. = blodmelta. Hard.
blodspengd adj. blodstribet. Stjør. Af Spong.
Blodspir (ii) m. Blodstraale. Sogn. Se Spir.
Blodspira f. = Blodspir. Hall.: **Bloospiire**.
Blodspreng m. = Blodmelta. Smaal.
blodstemma v. standse Blod. Røros.
Blodstram m. Blodlugt = Blodtev. Fosn og fl. Se Stram, stama.
Blodstut m. Blodkoppe-horn. Hall. (Nes). „So rdu som ein Bloostuut".
Blodstyng m. enkelt Sting i Legemet, medens **Blodhald** er en mere gjentagende og hinderlig Smerte. Fosn, Ndm. Romsd.
Blodtev (e') m. Blodlugt. Ndm. Sfj. Ryf. Sogn, Sæt. Tel. „Blootevn stænd i Halsn paa meg, eg æ meste sprængde". Se Tev.
Blodtrøsk?: „slaa Fingrn i Blootrøsk" = blodmelta. Senja. „J **Blootrøskji**, Helg. (Bindal). Se blodrisen (blootræskji).
Blodveder n. Smag paa Blod, Blod paa Tand. Stjør. „Fee (fær) Bjynn'n føsst ut Blooveere, saa vert'n sleimm".
„**blodvekkja** v. a. saare". A. Sæt. Vestfold, Østerd. STrondh. Ogsaa „blooveet" (blodvæta?), Innh.
blodvigja v. a. 1) vie eller binde En til sig ved udgydt Blod? J gamle Sagn. Ma. Rbg. „No he du blooviigt meg, no bli du mæ meg!" **blooviigsle**, d. s. Sæt. — 2) saare. Ndm. Ork. Fosn, Innh. Supinum hedder **blooviikt**; Infinitiv synes at hedde „**blooviikje**" og „**blooviik**".
bloka (o') v. se blaka.
„**Bloka** (o') f. 1) tynd Skive". A. Saaledes a) = Sylgjelauv. Jæd.: **Blaaga**; Ndm. (Surndal): **Bluku**. Hertil: **Blokering** m. Ring af Løvværk. Jæd. b) = Bjølla; hos Høns. Ndm. c) Isterflomme = Boka. **Bloko**,

Vald. **Bløku**, Hall. **Bluku** Gbr. d) liden Trindse, f. Eks. i Vævstolen. Stjør.: **Bluku**. „2) Flig paa Klæder". A. Saaledes: Forstykket af Skjørt. Jæd. Ned. „Pila Blaabær i Blaagaa". **Bloko** (oo) Østl. (Modum og fl.). Se Frambloka. — 4) ustadig, flagrende, upaalidelig Person. Tel. Sæt. Nbg. „Gutebloka", Tel. (Mo). „Drengjebloke", Sæt. „Beebloku", karakterløs Person, Tel. se Vedrbloka. **Blake** f. d. s.: „Guteblake", Nbg. Jf. blaka.

blokk-, forstærker i Sammensætning med Adjektiver: blokkgod, blokkstor, blokkmy(kj)e osv., Smaal. Maaske fremmed. Sv. Diall.: blokkstor ɔ: omåttligt stor; blåkastor, blåkmått.

Blokk, Blokk'a, Blokk'i se Blakka.

„**Blokka** f. lidet Blad". A. Sæt. „2) Lap, tynd Spaan". Især af afskavet Bark. Sogn, Ryf. Dal. Sæt. Og: Skavblokka.

Blokſa f. = Bloka 4. Sæt. „Geuteblokse".

„**Blom** (oo) m. Blomst". A. **Bloomm** n. Vestfold, Smaal. „Ta Bloomn a", tage Friskheden af noget ved første Brug. Hadel.

Blombrigda (oo) f. = Rugda. Nhl. (Stamnes, Fana). **Bloombrygda**, Nhl. (Eksingdal). — **Bloomrugga**, d. s. Sogn.

„**Blot** (o') n." A. „De sjoga aa ræingna i Blaat". Gbr. „Setja seg i Bløt før din; staa i B.", udsætte sig for Ens Skyld; staa udsat. Vald. Jf. Bløyta. — „**blota** (o') v." A. „De blotar um Baarn". Nbg.

Blota (o') f. Opbløddethed, som Markens om Baaren. Innh., Oslo: **Blootoo**, **Blötu**.

„**Blote** (o') m." A. 3) Jordens Opbløddethed = Blota. „Haustblote, Vaarb-". Østl. Tel. Nbg.

bludra v. n. pludre, tale med tyk og svigtende Tunge. VAgder, Tel. — **bludren**, adj. pludrende. „Bludren aa ustilen i Talen". Jf. bladra.

Blund m. = Blundr. Gbr.

blunda v. n. (ar), lukke Øinene. Ma. Tel. G. N. blunda.

blupsa v. n. 1) falde i Vandet med et tungt Pladsk, plumpe i. Dal. (Sokndal, Hæsk.) 2) gjøre gjentagende tunge Pladsk; pladske. Li.

blupst adv. = bepst, buust. Li. (Fjotland).

blurra v. slumre lidt, blunde. Sogn (Aurl.).

blustra v. n. 1) lufte = blastra, blistra. „Dæ blustra aa blæs'e". Ryf. (Jelsa, Karmt, Nærstrand). **blyskra**, d. s. Jæd. Dal. — 2) rode, ruske, lufte op i. Sæt.

blususkalla adj. skaldet saa Skaldetheden danner en Fortsættelse af Panden = fleinskalla. STrondh. (Uppdal). Maaske til Blesa, som her for Resten nu hedder Bleess.

„**blygja** v. a." A. „blygje ein b u r t", gjøre En undseelig. Gbr.

„**blygjen** adj. bly". A. Ma. Røros.

blygra v. a. lufte, gjennemvifte, lade gjennemblæse. „Me maa ha Høye ud aa blygra dæ litt". Jæd. Dal. — **blygrast** v. n. lufte sig, luftes. Jæd. Dal. Jf. bligra (blikra?), blegra.

Blypenn m. Blyant. Ma. (Bjelland).

„**Blyr** m. Lindring". A. 2) Hygge; Tiltrækning som ved den blussende Ild. „Dæ fulgji slik Blyyr mæ Verma". Hall. (Gol, Nes). Ogsaa: **Bly**, Gol. — **blyrleg** og **blyleg** adj. forbunden med „Blyr"; hyggelig. Hall.

„**Blæja** f. Tæppe". A. **Bløye**, Gbr. „3) Kreds om Alteret". A. Ma. Dal. Jæd. 4) Brandtavle bag Ovnen. Ryf.

Blæjefall n. = Blæja 3). Sogn.

blæra v. n. drikke meget, søle i Drik. „Blæra aa drikka". Dal. (Ogna, Sokndal. En Blære hedder Bløra). Se blæsa.

blæsa v. (er, te), søle med vaade Ting; drikke meget. Dal. VAgder, Nbg. „Blæsa o drikka". „Blæse i seg so mykji Vatn", Sæt. blæse burt, ødsle, søle bort. Bamle, Nedre Tel.

Blæsa f. 1) En som søler, „blæser". Nbg. 2) slusket og sandseløs Kvinde. — **blæsen** adj. lig en B. Tel. (Kvitseid; H. O.).

Blæsma f. 1) en Vandblegne = Blæma. 2) En som søler med vaade Ting (Drik). Tel. (Vø, Sauar). Jf. Blæsa.

blæsma v. n. løbe, gaa i Parring. Røros; i Tel. kun om Hunfaar: blesme (e'?); se A. Ogsaa: „laupe blæsme", Røros. **breesn** d. s. SHelg. — **blæsma** adj. brunstig. Røros, Dal. Li. Busk. „Tikka e blæsma". **bræsma**, d. s. Smaal. G. N. blæsma, adj.

blæsn(a) v., **blæssin** adj. = blæsma. Stjør.

Bløð n. Blødning? „Bita te Bløds" (?) og „te Bløss", til Blods. Ryf. Sogn.

Bløð? n. Blad paa større Urt. „Eit Epleblø, Næpeblø, Gulerotblø". Nhl.? Ma. (Bjelland, Halsaa, Holum). Vel af Blad.

bløkta v. n. (ar), 1) vifte let; flagre svagt; blafte. Ndm. STrondh. Namd. Helg. „Lauve, (L)jøse bløkta". „Far ikkje saa aa bløkta mæ Jøse!" 2) pulsere. „Jærta bløkta". Ndm. 3) blæse svagt, lufte, puste. Østerd. og fl. **bløkse**, d. s. Østerd. (Elverom). Bløkta er maaske blot en Udtaleform af blikta. Jf. dog Isl. blakta, vifte, klippe med Øinene, pulsere. — **blækte** = bløkta. Gbr. — **Bløkt** n.? Pust, Aanden; Udvidning ved Luft. Ndm. „Lungaa gje ikkje Bløkt".

Bløkta f. Teen hvorved man skaffer Luft ind under Fladbrødet i Bagningen. Ikke altid = Fløyg. Østerd. — **Bløktstikke** f. d. s. Rendal.

blømende adv. I „b. rau(d)", ild-rød? Hall. Og: **blømande** r. Hall. Vald. Ser i denne Form ud som: blomstrende. Men ogsaa: **bljømende**, **bljømande** r. Vald. (Slidre); og „ljømende r." Se d. og „Ljome", A.

bløska v. n. 1) udsende Lugt, lugte. Østerd. (Tynset). „Dæ bløske Fjøs taa dei". 2) snuse (paa), lugte (paa) Østerd. **blæske** (Østerd.) og **brøske** (Rendal) = bløska 1 og 2.

bløyden? adj. yderst undseelig = skjemmen. Ma. (Bjell. Aas. Hægeland), Li. (Hægebostad, Fjotland), Rbg. (Honnes, Evje): **bløyen** (ikke bløyjen, som de følg.). Jf. blaud.

„**Bløyg** m. Kile". A. 2) egensindig og hensynsløst paagaaende Person. Tel. Dal. og fl. 3) indskrænket Tværdriver. Østl.: „Bleig", „Blei"; og „Blæigg" (Gbr.). Se Tverbløyg.

bløygja? v. n. (er, de) se skjævt og skummelt. Vestfold (Hov). „Stuut'n bløyer, blögde, paa mæi". Maaske eet hermed er: **bleia** v. (ar), omtr. d. s.; være en „Blei". Vestfold, Busk. Og: **bleime** (?) og **bleine** (?), Østl. Maaske til Bløyg. Jf. dog blimsa.

bløy(g)jast v. recip. brydes alvorligt, kjæmpe. Tel. — **Bløy(g)jetak** n. = Bendetak, længe uafgjort Kamp. Tel.

bløy(g)jen adj. 1) hensynsløst paagaaende; umedgjørligt haardhændet. Tel. Sæt. og fl. 2) yderst undseelig og keitet. Sæt. Rbg.: „bløyjen". Ved Sammenglidning med bløyden?

„**Bløyra** f. 1) Blære". A. Ma. (Bjelland), Tel. (Mo, Sellj. Nissedal). **Bløra**, Dal. 3) forsagt, altfor tilbageholden og ømfindtlig Person. Ryf. Shl. (Blære her Bløra). — **bløyren** adj. altfor tilbageholden („lite fyre seg"), forsagt og græbefærdig. Shl. Ryf. Hard. Jf. bløyden.

Bløyt f. og m. = Bløyta. Hall. Vald. Land.

„**bløyta** v. a. gjøre blød". A. 2) bringe i Graad (gjøre vaad). Tel. Sæt. og fl. „Prestn bløytt' okkon alle ihop".

„**Bløyta** f." A. „Staa (setja se) i Bløyta", staa udsat, bære (tage) Byrden og Ansvaret. Land, Gbr. Hall. („Staa i „Bløyt'n", d. s. Vald. Land). Ogsaa Dyst, Anstrengelse = Tak. Tel. „I ei Bløyte" = „i eitt Bad", Tel. 4) blødt og vaadt Sted, f. Eks. i en Mose. Sæt. 4) forsagt og ømfindtlig Person. Ryf. Jæd. (t og d). Af blaut for blaud. Se A. Jf. Bløyra.

Bo m. = Bobbe, Buve. Voss, Nhl. **Booe**, Jæd. — **boa** v. skræmme med „Boo'n". eller som „Boo'n".

„**Bod** (o') n." A. **Boo**, Totn, Ryf. **Baa** NGbr. (Vaagaa); **Bø**, Hall. Vald. Ndm. „3) Budskab; f." A. Nfj. Voss, Tel. NGbr. (Vaagaa: Boo; Lom: Baa). — „5) Tarv, Krav (?)". A. „Ha Bö aa gjøra dæ", behøve at; Vestfold (Hedrum, Tjølling). „Du ha ikkje Boo", men: „eg fekk den Boda", Budskab; Nfj. (Honndal). „Ha Boo" og „Bo" (o'—aa—ö), Follo, Land, Hadel. Vald. Ryf. „Ha bo'e" eller „boo'i", ligesom part. n. af bjoda; Tel. (Solum). „Du ha boo'e aa skunde de"; ogsaa (paa de fleste flg. Steder) = part. n. af bjoda, som soo'e af sjoda, goot'e af gjota; Gbr. (Øyer), Vestfold (Lardal), Nedre Tel. Ogsaa: „Du tar(v) ikkje boo'e (boo'i) aa gjera de", Nedre Tel. (Bø, Sauar, Lunde og fl.), Bamle. „Hava Bjo". Hard. Sæt. Dal. Li. Jæd.; se „Bjod". „Du tar 'kje bjo"; Dal. „Du va (æ) 'kje by-o". Jæd. (Time, Haa).

Bod (o') n. kort med Boie forsynet Reb, fæstet til Fiske-Nettet. Sdm. (Sande). Maaske eet med Bod n., Bud.

Boda (o') f. Banke oppe i Vandfladen. Sogn (Vik, Aurland, Aardal); „Sandboa". Jf. Bode.

boda (o') v. n. om Vand: boble og hvirvle. Namdal og Innh. (Stod, Verdal, Indr. Stjør.): **baadaa**. „De baadaa aavr (taa) Steini (-a, Laksi), uppunn (taa) Faassi". „Vi (me) roodde saa de va bær saa de baadaa". Ogsaa: „Fiskjn staar aa baadaa", frembringer Vandhvirvler under Legen. Se følg.

Bode (o') m. hvirvlende og boblende Bevægelse i Vandet. Namdal: **Baa**(d)**di** (Bodi?); og **Baadaa**? Innh. „Fiskjn gjer Baadi". „De va svært te Baadi taa Fiskji, Faassi". G. N. bodi, Grundbrud, Brænding; boda, bebude; Nordsv. Diall.: „baud", f. brusande vatten för en båt, Jemtland; „hä boar bortåt sten", Vesterbotten.

„**Bode** m." A. **Bøe**, Vald.; **Booe**, Ryf.

bodekoka og **-ast** v. n. (ar) koge voldsomt = fosskoka. Stjør. „Gryta baadaakooke" og „-as".

bodfal (o') adj. altfor imødekommende, altfor villig. NGbr. (Lom og fl.): **baafal**. Maaske eg. „som falbyder sig".

bodsterk (o') adj. stærk mod Tilbud, el. som maa bydes (nødes) stærkt; meget tilbageholden. Ma. (Bjelland): **bosterk**.

Bodvar m. 1) Mandsnavn som sandsynligvis nu ikke længere bruges i Dal. (Hedland), „Boyvar". G. N. Bödvar? 2) en voldsom, farlig Karl. Maaske efter den halvmythiske Kjæmpe Boyvar Orrestad, hauglagt i Boyvarshaugjen. Dal.

„**Bog** (oo) m." A. Fl.: **Bø'gje**. Nhl. Nfj. Hall. Sogn, Gbr. „Brei yve Bøgjena", Nhl.

Boga (oo) f. Bovline paa Fartøi. Ndm.

boga (o') v. n. (ar), bøie sig, bue sig. Sogn (Lustr, Balastraand), Ma. (Aaserall). „boga ne", danne nedadvendt Bue. Se A.

Bogabrillor f. pl. Næsebriller. Hard.

Bogatrug m. „Trug" gjort af Vidjer. Tel.

„**Boge** m. Bue". A. **Booga**, YNamdal; **Baagaa**, ØTel.-Gbr. og fl. **Båua**, Ndm. **Baau-aa**, Aamot i Østerd. (men „Maua" ɔ: Mage). — „Ha dæ paa Bogaa", dat. sing. (el. plur.), „dæ kom paa Bogje" ɔ: paa Bane. Dal. (Hæskestad).

„**bogen** (o') adj. bøiet". A. „E ha ikkje vore paa baangne Bæin i æill Dag", jeg har ikke hvilet. Gbr. 2) tilbøielig, beredt. Hall.: „bøgjen (og aa) te baau (böu)", beredt til begge Dele = „buen (bugjen) ti bæ'i".

Boggrei(de)**tre** (oo) n. = Bogtre. Trondh.

Bogknike (oo) m. Bovknude, Albueled paa

Dyr. Tel. „Boognike" og „-nyke" (ØTel.), „-niikje" (VTel.). **Bogknikk**, Sogn, Hall.

Bogring (oo) m. ringformig Pude som trædes over Hestens Hoved og bruges som (el. under) Bovtræ. **Bogringsséle** m. Sæletøi hvilende paa „Bogring". **Bogrings-stad** m. det Sted paa Hesten, hvor Bogringen hviler. Hall. Gbr.

bogrøn adj. se bugrøn.

Bogsiltre (oo, i') n. = Bogtre. Tel.

bogskjelva v. n. om Heste: skjelve i Bovmusklerne af Iver eller Udmattelse. — **bogskjelven** adj. tilbøielig til **Bogskjelving** f. Sogn.

Bogskrid n. Sygdom hos Dyr, hvorved Bogen glider ud af Led. Tel. „Boogskree". Ligesaa i Nordsv. („Norske", Lundell) Diall.

Bogspraut m. Helg., og **Bogsprøyt**, Ryf. Sogn, = „Bogspryt". A.

boka (oo) v. a. tørre lidt = bøkja; jf. bokna. Sogn. „Soli b o o k t e Høye". **boka seg**, halvtørres. Sogn.

„**Boka** (o') f. 1." A. Helst i pl. „Grisebokur, Baandebokur". Tel. (Selljor og fl.).

„**Boka** (o'), f. 2. Spæk osv." A. **Bokaa, Baakaa**, YNdm.; **Buku**, Ndm. (Surndal). „Istr-paak'" i Svin og Hest. Salten (Steig). **Boke**, Bugflesk. Nfj. Jf. Bloka.

boka (o') v. a. og n. 1) gjøre myg ved Banken og Knugen. Nordl. „Baaka Fisk, Knøsk". „Baakeknøsk", bearbeidet Fyrsvamp, „Knjosk". Nordl. — 2) grave, rode; arbeide sig fremad stødende og knugende (som ved Flaaen af større Dyr), trænge (sig) frem. Ma. Dal. Rbg. Tel.; ØTel.: „baakaa". „Boka seg fram mæ Hovue". „Boga seg fram, boga seg inn paa ein"; „boga aa stoga", tumle (Dal. ɔ: Eikersund, Ogna, Sokndal). — **bjaaga**, d. s. (rode). Jæd. (Time, Hetland), Ryf. (Høgsfjord). „Han ligge baa aa bjaaga udi adle Ting", kaster sig ind i, blander sig i. Vist samme Ord, væsentlig. Jf. „bauka, buka, boka". A.

Boke (oo): „vere i Boo'kje", være halvtør og noget sammenskrumpet. Sfj. Jf. i Spikje.

boken (o') adj. som trænger sig voldsomt frem; urolig og paatrængende; tumlende. Dal. (o' og aa); Jæd. (aa). „Han æ so bogjen o stogjen".

„**boken** (bookjen) adj." A. 2) udmattet og sammenfalden efter tungt Arbeide, = „klar aa uttuffa". Innh. Namd. Nfj.

Bokevedr (oo) n. skyet varmt Veir. Til booka. Tel. (Selljor): **Bookevæ**.

bokna (o') v. n. gjøre voldsomme rodende, fegtende og tumlende Bevægelser; fegte el. rode sig frem (op i); omtrent = boka, bjaaga. Dal. Jæd. (Haa). „Bokna mæ Arman o Fød'en". Oftere **baakna**, Jæd. Dal. „Sidja aa baakna mæ æn Kniiv". „K'æ du kjæme baaknande ette?" „Ikkje baakna no oppi dette!" „Baakna udi alt". „Baakna for vidt". „Han baakna t e aa kjøpte den dyre Hestn, forsto dæ'kje bære". Ogsaa: **bjaakna**, Li. Dal. Jæd. „Bjaakna mæ ein Kniv". „Han gjekk aa bjaakna mæ Arman". „Dæ kann bjaakna t e" = „bengla te". — **Bokn** n. og **Boknar** (o' og aa) m. Person som boknar, roder sig op i alt. — **Bjaakn** m. (n.) en fortumlet Person. Li. — **boknen** (o' og aa) adj. tilbøielig til at bokna, til **Bokning** f.

„**bokna** (oo) v." A. 2) komme sig = besna. Dal.

„**bokla** v. n. klodse". A. Helg. og Trondh.: „baakkl" og „bökkl". Især: være klodset formedelst Stivhed i Leddene. Stjør. 2) rave, tumle om med stive Ben, som en nyfødt Kalv, „ein Boklekalv". Tel. — **boklen** adj. stiv og klodset. Stjør. — **Bokl** n. stivlemmet Person, Klodrian. Helg. og Trondh.: „Baakkl, Bökkl". **Boklstaur** m. og **Bokltre** n. d. s. Trondh. — **boklutt** adj. klodset, klodrianagtig. Trondh. „bökklaatt".

Bol m. Krop; især en svær. Gbr. (Lom, Vaagaa): „Baal" (kort aa). G. N. bolr. Se Bul.

bola (oo) v. n. 1) lave sig „Bol" eller Leie, Rede = bøla. Om Svin. Innh. 2) parre sig. Voss. Ogsaa: **bolast** v. recip. Voss. G. N. bólast gjøre sig Leie.

„**Bolde** m. Byld". A. Ndm.; Innh.: „Bölde"; Gbr.: „Böulde"; Totn: „Böule". — **Bulle** (u') m. d. s. Jæd. Dal.

bolen (o') adj." A. Sæt. Ma. NGbr. Og „boolen". Tel. (Laardal). „Verkj'n æ boolen".

bolgna v. n. svulme, blive **bolgjen** (Hard. Voss). Voss. G. N. bolgna.

„**Bolk** m. 2) Afdeling". A. **Baakk'e**, om Afdeling paa Kirkegaarden for hver Gaard = Grefte. SætV. 3) solid Gjærde; Plankegjærde. NGbr. „Kjørkjebaalk".

Bolkesula (uu) f. = Bolkeslaa. Vestfold (-e). Ogsaa: **Bölkesulu, -sulus** og **-suluse** ved Blanding med Formerne af Svola (Sulu osv.) Vestfold (Andebu, Ramnes).

bolla adj. konveks = kuven. Dal. „Kvednæ æ for mygje b o d l a".

„**bolna** v. n. hovne". A. Ryf. Østerd.

„**Bolstr** n." A. **Boost**, Ork. (Rennbu).

Bolt m. Hankat. Jæd. Se A.

„**bolta** v. n. (ar), skryde". A. Ryf. 2) storme frem; støie. Jæd. Jf. bult, bultra. — Hertil: **Bolt** m. 1) Skryder. Ryf. Ogsaa **Boltar**. 2) en Støier, Tumler. Dal. Jæd. — **bolten** adj. plump og larmende i Bevægelser, ogsaa i Tale. Jæd. — **boltaleg** adj. = bolten. Jæd. — **Boltaføykja** f. stortalende Person, Praler. Nhl. (Mo, Hosang). Se Føykja.

bolug (o') adj. før; se bulug. SBerg.

Bolverk? n. forarbeidet Gjenstand, især Redskab, som har faaet for svær Krop eller Midtparti, og derved er blevet klodset og uhaandterlig; om et Skaft, en Rive og dl. Land: **Baalværk**; i Ringerike, Smaal. Vest-

fold og fl.: Böl(e)værk. Maaske til Bol, Krop. „Böleværk“ kunde ogsaa høre til böla (ar) v. el. til Böle ɔ: Byrda.

„Bonde m.“ A. Boondi, VTel.; Bo^{n}ndi, Rbg.; Bo^{n}ne, Ma. (Aaserall); Bone (o'), VAgder. Flertal: Bønd'a(r), Tel. Sæt.; Bønn'a, VAgder.

Bor (o') n. Mulesygdom hos Ko. Tel. (Sellj.).

„bora (o') v. a. (ar), bore“. A. bara, Ndm. 2) kludre, arbeide uden Fremgang. Ndm.

Bora (o') f. trangt Farvand = Hol. Nfj. A.

bora i seg (o') v. fylde sig = bura. Ryf.

Bordbikkja f. = Bordknakk. Vesteraalen.

? Bordfella f. Fuge mellem Brædder; Bordsammenfældning. Røros.

„Bordriva (i') f.“ A. „Gji ein B o o r e e v a a“, gjennemhegle. Ndm.

Bordtak n. Brædevæg = Bordklædning. Shl. Hard. Voss. Nhl. Sfj. Nfj. Se Tak.

„Borg f.“. A. Om gammel Befæstning, G. N. borg, i Dal. og Li., mest som Lokalnavn: Borgjæ. „2) b) Formur paa Kanten af en Terrasse“. A. Ryf. Dal. „Aakrborg, Steinborg“. „c) = Svillmur“. A. Ma.

„Bork m.“ A. 2) Barkstykke. Sæt. Smaal.

„borka v. n. skryde“. A. Østerd. Totn, Aadal.

Borkafløyra f. se Fløyra.

Borke m. „borkutt“ Hest. Sæt.: „Borkji“.

Borkeslag n. 1) Barkslag ɔ: Barkdannelse som gaar et Stykke ind i Vedet. 2) Spor af Bark i Kanten af en savet Planke. Sæt.

Borkesvoda (o') f. 1) Sted paa et Træ, hvor en større Barkplade har løst sig af. Li.: Svoa; Tel.: Svo'u; Sæt. 2) Naaletræ hvis Bark har løst sig af. SætB.: Svooe.

„Borklaup n.“ A. Østerd.

„Borr m. Hestesygdom“. A. Tel. Ogsaa: „Hestn æ borr“. Hall.

Borr m. 1) kort Jernstykke, hvormed drives Hul i Jernplader. Sæt. 2) liden undersat, kraftig og stivsindet Karl. Tel. Sæt.: Borr'e.

Borre m. strunk og statelig Karl. Nhl. Se A.

borreleg adj. undersat og fast paa Fod. Sæt.

borren adj. strunk, udfordrende. Ryf.

Borvinda (o') f. = Vindebor. Østl. NGbr.

„Bos (o') n. 1) Sengehalm“. A. Røros, Li.

„Bosa (o') f. Straaleie“. A. Tarveligt Leie overhovedet; ogsaa Dyrs. Boso, „Bjønnaboosoo“, „Grisebosoo“; Gbr. Vald. „Møkabosu“, skident elendigt Halmleie. Rom. Follo. „Grisbusu“, d. s. Østerd. 2) urent og uordentligt Hus. N- og STrondh.: Busu, Boosoo; og Bösu, Gul. 3) Mærke efter Liggen, Leie. Østerd. Gbr. og fl. „Busu ette Gris i Sængj'n, Snø'a“. „Dem hadde dötti i Snø'n, saa der va Busu ette Busu“. „Ta Bosva“, falde i noget blødt, saa Formen sidder efter. (Trysil).

bosa (o') v. a. 1) kaste uordentligt i Dynge. Namd. (Leka), Fosn. „Baasa ihop Høy“. 2) „bosa paa“ v. n. = bausa paa. Ryf. Shl.

Bosa (oo) f. fyldig og kraftig Kvinde. Sogn.

Bosbreida f. = Bosblæja. Li. Jæd.

„Bose (oo) m. Stump, stort Stykke“. A. Saaledes „Kyrkjeboose“, lækker Lefsekling til Kirkeniste. Bause m. d. s. Vald. Sfj. 2) fyldig, kraftig Karl. Ryf. Boosse, Vestfold. Se Ekkjebose. — En Genetiv Boose bruges om det store og vide, rummelige. Tel. (Bø). „Ein Boose Stakk; ei Boose Trøye, Skjurte“.

boseleg (oo) adj. rummelig; vid. Tel. (Bø).

bosen (oo) adj. fyldig og rødmusset. Hard. Shl. Ryf. Se Bose. 2) = boseleg. Tel.

bosesam? busunsam adj. uordentlig og urenlig; svinsk. Stjør.

Bosk n. = Bos 2. Østerd. (Rendal), Salten, Røros. „Itte et Bösk“, et Gran.

Bosklæde n. = -blæja. Vestf.: Baasklee.

bosma (o') v. 1) buse (ud). Gbr. (Lom, Vaagaa, Fron). „Han baasma ut mæ di i Sinne, baasma dæ utu se“. Og bosne (aa). Jf. busma, bjosma, busna, busa. 2) tørres lidt. Sfj. (Jølstr). Se busna, bosna.

Bosmann (o') m. Mand som bortskaffer Feieskarn og Affald „Bos“. Bergen.

bosmutt adj. fremfusende, ubetænksom til at tale. NGbr.: baasmaate.

„Bossa f. Pude under Sadel“. A. Nedre Tel. Baassa (langt A og langt S, næsten Baasa) Li. (Fjotland, Kvin). — baas(s)a v. anbringe „Bossa“ eller liguende Beskyttelse. Li. „Du lyd baassa væl unne Klyvæ“. — Baasse m. omtrent = Bosblæja. Tel. Bossenaal f. trekantet Ben-naal til Søm paa „Klyvreidi“. Sogn (Lærdal), Hall. Baassnaal, grov Trækkenaal. Gausdal.

Bost (oo) se Bolstr.

„Bot (oo) f. 1) Forbedring osv.“ A. „De stænd te Boo'tars“, der er nogen Bedring; Tel. (Tuddal). „Bea te Boo'ta“, bede om Hjælp efter Ildebrand; Ma. — „5) Plet“. A. Stor Flæk mest paa Dyr. Hall. Vald. Ma. Gbr. — „botutt adj. flækket“. A. storflækket. Gbr. Vald. Ma. Boot'æ, Faarenavn i Ma.; Boota i Hall.; Bootela i Ryf.

Boting (oo) f. = Bøting, Botevon. Gul.

Botardag (oo) m. Lappedag. — Botarpung m. Taske med Lappesager. Botarpyngle f. d. s. Gbr. (Vaagaa).

Botemaal n. = Botevon. VAgder.

„Botn (o') m.“ A. Fl. Bet'ne, Nfj. „Te Bøtars“, til Bunden. Vald. Hall. 6) fjerde Mave hos Drøvtyggerne. Ndm. Shl. Se „Botning“, A. 7) Pul i Hue. Gbr.: „Bott“. — Botlangjen m. (bestemt) = Botn 6. Rog. — Botnebror m. Afdeling af Botn 6. Ndm. Shl. Botningsbror m. d. s. Shl. Botlangsbror, d. s. Rog.

„botna v. forslaa“. A. bötne, Gul. Østerd.

Botndrag n. svag Strømning langsad Bunden. Ryf.

botnfrjosa v. n. bundfryse. — botnspækja v. n. (er, te), d. s. Ndm. NTrondh.

botnhøvd adj. forsynet med Hov, hvis Midt-

parti, „Kraaka", berører Marken. Sogn, Ndm. Li. Østl.; Hall.: „bøtthovd".

Botnslag n. vandret Sprække i Stenbrud. Smaal.: *Baann-*. *Baannslætte* d. s. Smaal. Ogsaa blot: Baann.

Botnsog (o') n. = Botndrag. Nyf.

Botnstraum m. Strøm langs Bund. Nyf.

Botnveit(*a*) f. smal Sækkegade (cul de sac). Trondh. Maaske ogsaa „Botngat(a)".

botvonlaus adj. = botlaus. Røros.

Bov (o') m. stor og bred Person; En som gjør sig bred. Jæd. Se flg.

„**bova** (o') v. n. (ar)". A. Dal. 2) = fikta. Dal. „Han stou o bovde mæ Kniivn". 3) gjøre sig bred; slaa stort paa. Dal. Jæd.

„**boven** (o') adj." A. 2) som gjør sig bred; fordringsfuld i Optræden. „Boven aa bultren (brutal)". Jæd. Dal.

„**Bradd** f. Rand, Bred". A. Ringerike. „Myrbradd, Vollsbradd". Om Randen (Eggen) af en Banke i Havet. Ndm.

Bradd m. (n?) urolig Iver (for), Lystenhed (efter). Se bradda. Li. (Kvin). „Han va saa i Bradd'n ette o kaama asta".

bradda v. n. (ar), gjøre mange smaa urolige Bevægelser; være som paa Gløder; være lysten (efter), brænde (efter). Dal. Jæd. Li. Sæt. Tel. „Bradda ette" = „vera huga paa". „Han va so ufreea, at han sad bradda". „Han stou bradda mæ Fød'an, so han ski stae paa Glød'na"; Dal. *bradla* (ɔ: bralla, tumle, larme) bruges som d. s. Jæd. Dal. „bradda" kunde ogsaa være for bralla, hvis det Jæderske „bradda" forudsattes l a a n t østenfra. Begrebet er dog eg. et temmelig andet.

braddande adj. hidsig (paa), uroligt ivrig for at faa. Tel. (Moland), Sæt. „Ho va so braddandi paa at ho villi hav'an".

braddende adv. „b. mett, b. full", bredfuld. Ringerike, Hall. Til Bradd f.

braddmett adj. bredfuld. Se Bradd f.

bradla v. se bradda og bralla.

bradd-med præp. lige ind-ved, i Kanten af. Ramd. Jf. Sv. breddvid.

„[**Braffa** f. en gammel Hoppe". A. Dal. Li. Ma. 2) stor, grovknoglet og mager Hoppe (eller Kvinde). Ma. Sæt. 3) stor og grovladen men kraftig Kvinde. Sæt. 4) stor, ufin og udmaiet Kvinde. Hard. Ogsaa: *Braoffa* (Odda). 5) = Attrgløyma. Shl. og fl. Hertil: „koma i Braffebokjaa (o) = verta Attrgløyma. Shl. Dal. Jæd. Li. — *Braffe-Hest* m. og *Braffe-Øyk* m. gammel, slidt Hest. Dal. (Eikersund). — *Braffe* m. Figur som er klodset, stiv og bred, eller gjør sig bred; „ein som braffar seg ti mæ Klæ'i". Sæt. Tel. — **braffeleg** adj. iøinefaldende stor og ustjøn. Sæt. Ma.; Hard.: „Skōute æ so braoffale". — **braffen** adj. 1) grovlemmet. Ma. 2) udmaiet. Hard. („braoffen", Odda).

„**Brag** m. Skik, Forfatning". A. Tel. (Mo, Moland, Rauland, Kvits. Nissedal), Nbg. Ma. — 2) Velmagt, Velmagtshøide, Livsfylde; Glands. Tel. VAgder. „Daa han va i B r a g", i Velten, i sin Glands. Ma. „Han va i sine B r a'j i r daa"; Bamle (Drangedal). Og *Bragje*? Agder. „Ho stænd i sin Bra'je". „Daa va han Gunnaar i Bra'je!" „D'æ ute mæ Bra'jen hass". Jf. G. N. bragr m. det bedste; Brag n., braga v. — *Brag* n. = Brag m. „I sitt besta Brag", VAgder; og „i s i t t B r a i e", Li. — *Bragd* f. d. s. „I sine Bragder". Ned. Bamle. „I si B r a g d e", ell. „i si beste Bragde". Ned. (Birkenes), Ma. (Ovrebø).

„**braga** v. n. (ar), flamme, glimte". A. braga, Gbr. (Øyer, Faaberg): „Værlyse braga". brage, Ma. (Hægeland): „De brage aa brænne", (men „Graan-vee s p r a k e"). „De braagaa för Ōu(ghw)aam", veksler med Farver og Lys. Stjør. Røros og fl. 2) prunke. Tel. (Selljor). „Kraaka heve'kje Fjærir aa braga mæ". *brava*, Land, Modum og fl. 3) myldre, vrimle. N- og S-Trondh.: „braagaa"; Østerd. og Gul.: *braaghwaa*. „Dæ braagaa taa Folk, Fisk, Blom".

Bragd n. Lys, Lysudvikling, Lysudvikler. STrondh. (Bynes og fl.). „Kolo æ kleint (L)jos-Bragd mot Lampa". Se A.

„**Bragd** f. 3) Færd". A. Ndm.: „Vanbragd, Fantbragd"; Voss: „Badnabragd". Helg.: „Brægde" pl. 4) se Brag m. 5) n. Snit i Øret paa et Dyr (Faar) til Mærke. Ligesaa paa Island og Færøyar. 6) n. (og f.?) kunstig Knude paa Vidjering (Spennel). Vald. Tel. Der er „Santolavsbragd, Stefansb., Træleb., Graatarb. og fl. Isl. bragd, n. Masketag, Knude. 7) f. Vævning med Ruder eller Figurer, Mønstervævning. NGbr. „Tavlbragd', Sky'bragd, Tvi'bragd".

„**bragda** v. n. 1) glimte". A. Ogsaa: prunke, bramme. Strinda. „Hu fær aa bragde mæ dæ nye Plaggje". Og: *bragde seg te*, give sig et stateligt Ydre. V- og ØTel. „2) forandre sig". A. Ogsaa: afvige lidt, skille sig lidt fra. Nbg. „Maali d e r bragdar noko liti", Sproget der har en lidt anden Farve. 3) nærme sig lidt til noget andet, ligne. Nordl. Se bregda. 4) væve Mønstervævning. NGbr. Ogsaa = *brogda*, *bregda*. Sogn (Lærdal). „Bragda Band; bragda Plagg". Bragdavæv, Bragda-aaklæ. NGbr. Til Bragd 7.

„**bragla** v. n. 1) blusse osv." A. *bregla*, d. s. Gbr. (Fron). „Værlyse bregla". „2) prunke". STrondh. 3) spille i vekslende Lys og Farver; ogsaa om Vand, som kruser sig. Gbr. (Lom, Vaagaa), Østerd. „Dæ bragla faar Ōugaam". „Dæ tæ te bragle paa Vatne". Se brigla. 4) myldre, vrimle = braga. Østerd. Gul. 5) „bragle Hamp" = braaka. Gbr. Meddelt.

Bragnebær n. = Bringebær. Nfj. (Gloppen, Stryn).
Brak: „dæ bars i Bra'kje", det kom til Slagsmaal. Innh. Se Bar.
braka v. n. (ar), snakke, prate. Ma. (Bjelland, Øvrebø), Li. Se A. Isl. braka, snakke meget. — **Brak** n. 1) Snak. Ma. 2) sprogligt Udtryk = Tal. Ma. — **braken** adj. snaksom. Ma. Ogsaa: larmende. Dal.
braka v. (ar), knække, brække = branka. Dal. (Hedland). „Den fyssste braga, den andre bryde, den tre'e ette i Vogjæ flyde".
„**Brakall** m." A. **Braakaali** Nbg. (Aamlid), S-VTel. **Braagaal**, VNed., **Bragaal**, VAgder.
„**Brake** m. Enebærtræ". A. Nhf. 2) statelig Karl, med kjæk og noget stolt Holdning. „Brakje". Nfj. Sdm. Romsd. Ogsaa „Storbrakje". Jf. Brase.
brakla v. n. (ar), kludre, slæbe = bratla. Nhl. Hertil: **Brakl** n. Kluderi; møisomt og virkningsløst Arbeide. **Braklar** m. en Kludrer. **Brakling** f. Kludren.
Brakvak n. larmende Stimen, „Vak", oppe i Vandskorpen med Gjennembrud af denne. „Sei'n gaar i Brakvak". Nhf. Ogsaa: **Brakva**, Nhf. Vad, til vada?
bralla v. n. (ar), larme, tumle, YSogn; Jæd. og Dal.: **bradla**. Se ogsaa bradda. Isl. bralla, gjøre kaade Streger. — **bralsa** v. n. (ar), d. s. Jæd. Dal. Og: **braalsa**. Dal. — **bralta** v. n. d. s. Dal.
brama v. n. (ar, a; og er, de), tage sig godt ud, vise sig i Glands, prange. Nbg. Sæt. Tel. (Mo, Moland, Rauland). „Aakrn bramar", blomstrer. „No fere Blooman ti brame". „Ho bramar kallegt mæ Klæ'i". — **Brama** f. en ved Skjønhed og Statelighed stærkt iøinefaldende Kvinde. Sæt. Tel. — **brameleg** adj. statelig, prangende. Sæt. Nbg. Tel. Og: **bramaleg**, Tel. (Mo). Jf. Sv. Diall. brama = brösta sig, ståta. — **braama** v. = brama. Ma. Jf. Ang. breme, bryme berømt, herlig, Eng. brim.
bramba v. = brama. Vald. (Vang, Aurdal).
„**Brand** m. 2) brændende Træstykke". A. „Sitja aa steikje se fram i Brandom", Gbr.; „sita fram-i (-paa) Brando", Hall. og Vald. Jf. Bronde. Hertil maaske: „Kaamaa ut paa Brannann", komme i største Nød, Knibe, Elende. Ogsaa: „d'æ nært ut paa Brännom (-aam) mæ'om", han er kommen i yderste Elende. Strinda, Stjør. Innh. 7) svær, lang og stærk Karl = Lurk. Nbg. Tel. Ma. Jf. „Ale Brand", „Daudbrand".
Brandaks n. (m.?) dødt og stærkt harpiksholdigt Parti i Toppen (og op ad Stammen) af en Furr = Slakkje. Sogn, Nhf. Se Aks.
?**Brandaas** m. = Randaas. Nfj.
Brande m. lang, svær og ubændig Karl. Gbr. Vald. Vestfold. Se Brand.
Brandekkse n. Brandaks, Aks hvori Brand. Hall.
Brandkluft f. gaflet Ildrage. Gbr.
brandroglutt adj. med mørkebrune Striber og Pletter. Om Ko. Nhf.
„**brandrudd** adj." A. Østerd.; Vald. „-rødd".
brandsidutt adj. med brandgul-brune Sider. NGbr. „brandsiiaat".
Brandstav m. Stav til at rage i Ilden. Tel. (Høydalsmo, Selljor). Jf. „Stav'n stænd i Fosstogo, Æ brænd i baae Ændar", Stev; Landstads „bend" hørtes ikke.
„**Brank** m." A. Lyder: **Bronk** (o') og næsten **Brunk** (u'); Sdm. (Hjørungfjord, Skodje og fl.) Nfj. (Hovndal, Innvik). — **bronkast** v.
„**branka** v. a." A. Særligt: knække saaledes, at Forbindelsen ikke ophæves, = braka; Ma. Hall. og fl. „Branka Grytaa, Jisn". „Den fyssste branka, den are bryt, den trea bli mæ Ska'in" (Hall.).
branlutt adj. = brandutt. Ma.; Sæt. -aa-.
Bras n. = Eldsmaal. Solør, Østerd.
Bras m. 1) en Slags Laks. Vestfold (Hedrum). „Räubras". 2) Brasen = Brasma. SSmaal.
brasa v. n. (ar), 1) være brunstig, om Hingst. Vald. Helg. (Vefsn, Brønøy). „Hestn brasa aat Maro", (ØSlidre). 2) støie, tumle, være meget urolig. Helg. Se bræsa; jf. stoda. 3) „braasaa sæg", gjøre sig til gode. Innh. Maaske eet med „brasa" v. n. A. — **Brasateina** f. støiende, høirøstet og skoggerleende Kvinde. Vald. — **Bras-eine** m. tør og spragende Ener. Nfj. Sdm.
Brase m. kjæk og statelig Karl = Brake. Ndm. Ogsaa: „Storbrase".
Brask m. En som brammer, „braskar". Tel.
Brask n. let og spragende Brænde: Kviste og dl. Hedm. Til braska.
braska v. n. sprage = brasa. Sdm. (Dyrskog). — Han „braska aa bauska", brammede og slog stort paa". Ndm. Se A.
braskøygd adj. = tirøygd. Nfj. (Innvik).
Bras'mr m. Brasen = Brasma. Vestfold (Hov, Eiker og fl.), Smaal. **Bras'me** m. og **Bras'me**, Rom. Follo, Smaal. — **Bras'mrflar** m. en liden tynd Brasen. Hov.
Brasp m. en Elvefisk som ligner Hesling (ikke Brasen)? en Leuciscus? Vestfold (Kodal, Hedrum).
Brastre n. vandret Bjælke som bærer Forsiden af Skorstenen? Tel. (Vinje).
„**bratla** v. n. (ar)". A. arbeide med Larm, tumle. Sogn. Jf. brasa, brakla.
Bratthaalka f. brat, hængende eller udover liggende Ismasse. Jæd.
Brattklakje m. d. s. Jæd.
brattleitt adj. 1) med fladt Ansigt og steil Pande. Sæt.: **brasslaitte**. G. N. brattleitr. 2) steil i sin Holdning, fuld af Selvfølelse, selvnok. Sæt. „Ofkesis va au brasslaitte".
brattlenda adj. om Dyr, helst Heste: med steil Lend. Tel. Sæt.
Brattsvoll m. = Bratthaalka. Dal. (Eiker-

sund): „Brassvodl". Jæd.: „Brassvudl"; VAgder: „Brassvull".
Braudbakstr m. Brødbagning. Gbr. „Brøbakst".
„**Brauddeild** f." A. **Brausdeild**. Sæt. Tel.
„**Braudleiv** m." A. **Brøss-leiv**, Gbr. Berg. **Brausleive**, Sæt. Tel.
Braudruva f. Stabel af Fladbrød. Sæt. Tel. Østest: **Brausruuve**.
Braudsenda f. saamange Lever som man kan tage mellem Hænderne og bære paa een Gang. Sæt. „Brausænde".
Braudskora (o') f. bred Ten til Fladbrødbagning. Sæt.; Tel.: „Brousskoru", og „Brosskoru" (o', Kvits.) Jf. Eldskora.
Braudskrunda f. halvsylindrisk Kasse til Opbevaring af sammenbøiede Fladbrødslever. Tel.: „Brousstroonde".
Braudsmola (o') f. = Braudmole. NGbr. og fl.: **Brøss-smolo** (oo). Til Smola.
braudvill adj. bragt ud af sin Næringsvei, forlegen om Levebrød. Tel.: „brøvill".
braula v. n. (ar) skraale = raula, vraula. Li. (Eikin). Jf. Eng. brawl.
brauska v. (ar), gjøre sig bred; skaffe sig Plads; baade med Fagter og Ord; = „grivla seg", og tildels „bysta seg". Jæd. Dal. Ma. Sæt. „Han gjekk brauska o hogde i Skogjen". „Han brauska av ko sterke han va". Jf. br(j)osta, brusta. — **brausken** adj. undersat og bred, med stort Hoved og Overlegeme. Ma. (Holum).
brausta v. (ar) 1) bryde sig frem, tvinge sig frem; storme. Dal. Ma. Sæt. „Brausta paa". „Brausta i Snø, i Skog". „Han braustar seg fram igjænom Svarmn, kjæme so braustelege, so brai aa brjotandi". Se brusta. 2) te sig udfordrende, omtrent = brauska. Dal. (Ogna, Hedland). — **brausten** adj. tilbøielig til at brausta, til **Brausting** f. Dal.
„**Braut** f. 2) Bakke, Side af en Terrasse". A. Rom. Follo. „De tinär i den nordre Snøpläns-bränta". „3) Bakkekant, Brink". Ring. — „Staa i Braut'n för noko", have Ansvaret for noget. Vald. (Slidre, Vang).
„**Braa** f." A. Tel. (Vinje, Eidsborg).
Braa n. Lynglimt, enkelt Lyn. Tel. (Kvitseid, Vinje). **Brjaa** n. Sæt. — **Braa're** m. d. s. Tel. (Moland).
„**braa** v. (r, dde). — 3) ligne". A. Hard. se bræ. 4) gjælde, fordre Skyndsomhed. Kun i: „Dæ b r a a r inte p a a", gjælder ikke paa, haster ikke. Østl. „Dæ b r a a r inga (ingen) Hast" = „gjell inga Hast", har i. H. Gbr. Hedm. Totn, Ndm. Innh. Hedder ogsaa: „De bræs (braas) inte", se „braast"; „braattar inte", se d. 5) knibe, holde haardt, = nauva. Nfj. (Gloppen). „Dæ skulde braa, um han veit dæ førr". 6) „Da b r a o r før deg", spøger for dig, varsler dig noget. Sogn (Lustr). Jf. bjaa. 7) tage Notis af, bryde sig om. Hard. (Ullensvang). „Han b r a o d d' ikkje p a o da". Udtrykket skal ikke betegne den foragtende Ligegyldighed som „bjaa ikkje". Jf. brigdast, brygdast. — Jf. med de tre sidste Bett. G. N. bregda og bregdast vid. — **braa paa**, skynde (drive stærkt) paa. NGbr. — **braadd** adj. (partic.) fremdreven, om Ager. Meddelt fra Tel.
braa-ande. „I k k j e p a a b r a a-a n d e D a g'n", ikke tidligt, ikke snart. Hall. (Nes). „Dæ bi kji paa braa-ande Dagn han kjæm". Og: „D'æ kji braaande Dagn so mykjy (so gott)", det er ikke paa langt nær (snart) saa meget (saa godt). Hall. „Inte braaene Dagn saa m." Hedm. (Ringsak), SGbr. Totn. „Inte **Braanadags** saa m." Vestfold. Se „ikkje braadt so".
„**Braad** n. Smeltning. (Sjelden)". A. Ryf. „Braa", „Snøbraa". — „2) Smørelse". A. Hid vel: „ta Ein e Braa", give En en Revselse = Smurning. Innh. Gul.
„**Braadbil** (i') n. kort Stund". A. „Te Braabils", til Hjælp for Øieblikket = til Braadnøytes. „Braabil hell'e længst'e", trøster den sig med som gjør midlertidigt eller Hastværks Arbeide. Tel. (Selljor, Rauland).
Braadbite (i') m. Bid Mad til øieblikkelig Stillen af Hungeren. Tel. (Raul. Sel.).
braadende adv. smeltende el. stegende. Hall. „Braaende häitt".
braadfaatid adj. med en letvakt og heftig, men ikke just dyb Interesse; tilbøielig til at være med paa (i) alt uden Betænkning. Smaal. (Trykstad, Spebberg): **braafaati**.
Braadflog (o') n. flyvende Hast. Østerd. (Røros, Tynset). „Braaflöug, -flöuwgh". Se „braadfljuga".
Braadgjersl f. hastig Modning. Rbg. Ma. (Aaserall). Af braadgjerast. — **Braadgjorsla** f. d. s. Ma. (Aaserall).
braadfossen adj. fremfusende. Ma. (Øyslebø, Bjelland). Ogsaa: „han æ sum **Braafoss**'."
braadhippen adj. meget ivrig og rask til at bestemme sig og tage fat. Ryf. Se A.
Braadhug (u') m. pludselig paakommende Lyst. Tel. Sjelden.
Braadkast n. pludseligt Vindkast. Trondh.
braadmodna v. n. modnes for hastigt. Ma. (Holum): **braamaayna**. Se modna.
„**Braadnøyte** n." A. Ndm. Sdm. Gul. Stjør. „I Braanøyte" = til Braanøytes.
Braadnøyt(s)la f. fremfusende, forhastet Person. Ryf. (Hjelmel. Suldal). Se A.
Braadrafs m. eller n.? Skynding, hvori man river Arbeidet fra sig. STrondh. Stjør. „D'e gjort i Braarafsa"; STrondh. „Eg reist' no saa i Braarafsom"; Stjør. „I Braarafstom", d. s. Stjør.; ogsaa = „i Braanøyte", Stjør.
Braadskit (ii) m. En som ikke kan bie. Hard.
Braadskita (i') f. 1) det at man ikke kan bie. 2) = foreg. Gbr. -u.
braadskjærna v. = braadgjerast. Ma. Tel.

braadstræma v. strømme pludselig. Østl.
braadsnøgg adj. overordentlig rast eller hastig; pludselig. Hall. Østl.
Braadsvip (i') m. en isinefaldende men ikke let bestemmelig Lighed i Udseende. Hard. — **braadsvipa** (i') v. n. have „Braosvip". Hard. „Däi braosvipa p a o äinannan". Se svipa, Svip.
Braadturft f. Nødhjelp. „Te Braaturt". Tel. (Selljor, Aamotsdal).
braadvakker adj. = braadsager. Østl.
Braadvenda f. = Braadvending. Ryf.
braadvæn adj. = braadfager. Dal.
Braakaanøle f. se broka (o').
Braaknut m. = Blaaknut. Vald.
braala v. n. larme, tumle; om Uveir; om Personer som besatte sig med mangt, helst af Smaating. Shl. Jæd. og fl. **Braal** n. Larm, Tumlen. Shl. Jæd. Gbr. Vald. Jf. bræla (braalsa, bralla).
„**Braal** m. stærk Lugt". A. Nfj. Og: **Brøl**.
Braalone f. se Brædeluna.
Braama f. Svinesygdom med Kramper. Sogn.
braama v. se brama.
Braanadags, braane Dagn se braaande.
Braassa f. 1) stort Brystsmykke eller Broche. Ma. Dal. 2) vid og bred og prunkende (stærkt udsiret) Ting overh. Dal. Ma. 3) bredvoksen, fyldig og stærkt blomstrende Kvinde. Dal. Ma. Sæt. Ryf. Ogsaa: udmaiet Kvinde. Tel.
braasseleg adj. meget fyldig og stærkt rød i hele Ansigtet; florid. Sæt. — **braassen** adj. omtr. d. s. „blank o braassen", „raubraassen"; se d. Sæt. Ma. — **braassutt** adj. omtr. d. s. „braassutte o vii". Ma. Dal.
braast v. n. = braa 4). Solør, Østerd. (Aamot). „De braas inte", haster ikke, gjælder ikke paa. Imperf. „braaddes". Ogsaa: Præsens Ind. bræss, Imperf. brass, Aamot i Østerd. Jf.(?) G. N. bregda, brá. — Og: **bræes, bræddes**, d. s. Østerd. (Tynset). „De bræes itte mæ di". Af braad? Jf. G. N. bræða fremskynde?
braatta v. n. (ar) = braa, braast. Rom. (Fet, Høland), Odal. „De braattär inte", eller „de braattär ingen Hast". Og i Sv. D.
?**Bredd** (e') m. (f.) Brodde, Brodsøm. Vald. (Vang). Fl. „Bræddee", best. „Bræddidn".
„**Brede** m." A. **Bræa** m. Gbr. (Vaagaa).
Bredegard (ee) m. Jøkelgjerde, Moræne. Nfj.
Bredegrande (ee) m. Grusslade nedensor en „Brede". Nfj.
„**brega** v. n. (ar), svæve, viste". A. Røldal: „Dei gjængge breegar ute paa Kyrkjegarn unde Preiko" ɔ: briga.
Bregd f. 1, Færd, Væsen, Gebærder = Bragd. Namd. Helg. „Stygge Brægdi", se bregda.
Bregd f. 2, Stopper eller Bremse paa Slæde. Helg. se bregda.
?**Bregd** f. 3, Kant, Bord paa et Klædningsstykke. Ryf. Bottabregd, Stakkabregd?
„**bregda** v. n. 2) ligne". A. Dal. „3) v. a. flette osv." A. Ryf. Jæd. Follo. 4) stoppe, bremse (en Slæde). Helg. 5) v. n. gjøre Gebærder, Grimaser; staa med sære Fagter. Namd. Helg. „Brægd' ette Bonnom". Ogsaa: „b r æ g d e s e g", bryste sig. Nedre Tel. Follo, Smaal. Se bragda. 6) gjøre en liden Forandring i noget = brigda. „Bregda paa Maale". Ryf.
Bregda f. Kvinde som gjør sig meget gjældende, især som vil snakke meget. BNed. og fl.
Bregdastakk m. Skjørt pyntet nedentil med flere ligeløbende Rande eller Border; ogsaa „Bor(d)astakk". Ryf. Til Bregd 3.
Breggja f. stor og statelig, anseelig Kvinde. Li. Dal. Jf. G. N. bragr.
bregla v. n. = bragla 1). Gbr. (Fron).
„**breida** v. a. 2) sprede". A. **brøye**, Hall. (Gol). „3) dække". A. **breida seg**: „Engji breier seg", naar den er saa tyk, at dens afmeiede Græs ligger udbredt til Tørring over den hele Flade, uden at rages sammen i „Kvervlar"; = sibreida seg. Ma. Tel. 4) v. n. „brei(d)a mæ noko", bramme = brista. Li. Dal. Jæd.
breidda seg v. n. gjøre sig bred og vigtig. Tel. (Rauland, Selljor, Vinje, Moland). „Han gjæng o bretter o breiddar seg".
breidfella adj. med brede Fælger. SætB. „Ai braifedda Kjerre".
breidka v. a. gjøre bred, brede. Sæt. „Braikke seg eut" (langt ai og langt K).
Breidmeid m. = Aameid, Breiddvid. Romsd. Ndm. og Sdm. (Øyrflog og fl.): „Breimeig" og „Breimeg"; Ndm. (Kvernes): „Brømæg". Ogsaa: **Breidvid**, Sdm. (Sande); „Breivid", Sdm. (Hjør.), og „Breivee" Romsd.
breidska v. a. brede; ogsaa: gjøre bred. Ma.? Sæt. „Der stænde äi Bjørk i Langjäistuni, ho bräiskar eut seine Gräini", SætB. „Hu braiska eut Plaggji; hu gjekk o braiska se(g)" (Valle). Se briska. Jf.(?) Sv. Diall. „breska ut bena", stræve. — **breisken** adj. som gjør sig bred. Ma.
breidsla v. a. brede; sprede. Dal. Ryf. SBerg. „Breitla Høy, Myk". **brøytle**, Sfj.
„**Breidsla** f. 2)". A. Ryf.: „Høybreitla"; Sfj.: **Brøytle**. 3) enslags Muld-greb. Shl. (Fitja). — **Breidslehøy** n. Hø, som ligger udbredt, modsat „Hesjehøy". Sfj.: „Brøytlehøy". — **Breidsleriva** f. Rive til „Breitling". Dal.
Breimning m. Indvaaner af et Sogn i Nfj., hvis Navn lyder B r e i m n men har været skrevet Breum og Bredheim. G. N. Bredheim.
breka (ee) v. a. se bræka.
Brekka f. Bind paa Bog = Perm, Bræde. Ma. (Aaserall). Oftest i Fl.: **Brekku(r)**.
brekkfull adj. bredfuld. Ma. Til Brekk.
Brem, brema, bremin se Brim.
Brems m. Prunken; Prangen. — **bremsen** adj. prangende. Tel.: „Bræms". Maaske til brama. Jf. dog brimsa.

„**brengja** v. a. (er, de) vride". A. 2) v. a. og n. gaa trangt, trænge; tvinge (frem). Gbr.; Vald. (Vang, Aurdal, Slidre): „Døree æ läi te brængji, mø lyt hevl' aav noko". „Han fekk no brængt dæ te, før han ga se, um dæ gjekk traatt". „Brængje paa, brængje se fram" (Gbr.).

„**Brengja** f. Klemme". A. Vald. „Døree staar i Brængji; e fekk Fot'n i B.".

brengla v. n. (ar) vrikke, bryde = brukta, brengja. Shl. (Stord og fl.). Isl. brengla slaa Bugler i.

Brenk m. Knæk, som paa et Eggeskal; Bræk, som paa et Reb. — **brenka** v. a. (ar) knække = branka. Nfj. (Eid, Honndal).

Brenna f. = Brenneta. Røros. Og: **Bræinnheeto**, Gbr. (Vaagaa); **Brennhætt'** f. Ndm.

„**brenna** v. n." A. 4) svies. Ndm. Romsd. „Gräut'n hell paa aa b r e n n e v e s e", (Romsd.) eller „me se" (Ndm.). „Bræinne attaat", d. s. Gbr. Jf. attaatbrennd.

Brenna f. det som brændes paa een Gang: i Bagerovn, i Kulmile, af Kaffe. Ndm.

Brenne n. Brænde. Li. (Eikin). „Ve'ebrænne".

Brenneboka (o') f. et skorpedannende Udslæt. Ryf.

Brennemo m. Stof til Brændsel, Emne til B.; Gehalt, Bonitet som B.; = To. Dal. Jæd. „Dør æ goe Brennemo i den Myræ (Torvaa)". — **Brennemoa** f. d. s. Li. Dal. Jæd. Ryf. Se Mo, Moa.

brennfort (oo) adv. og adj. = brennsnøgg(t). Østl.

Brennhug m. brændende Attraa eller Iver; Entusiasme. Sæt. „Eldhug" er ikke hørt.

brennhuga adj. fuld af „Brennhug"; entusiastisk. Tel. Sæt. — **brennande huga** d. s. Berg.

Brenn-ota (o') f. haard Dyst. Ma. Se Ota.

brennsikker adj. aldeles sikker. Østl.

„**Brensla** f. Brænden; Halsbrynde". A. Romsd. „Jonsokbrensle", Romsd.

brennsnar adj. = brennsnøgg. Gul.

brennsvid (i?) adj. sveden, om Mad. Østerd. (Aamot, Elvrom): „brænnsvee". Til brennast ved?

„**bresja** v. n. (ar), gnægge". A. — 2) snakke og lee meget høit. Røldal.

breskja? v. (ar; og er, te), 1) stege = bræsa. Innh.: **bræssj**, (ar); Valdr. (Bagn) **bræssje**, Imperf. **brækste**; NGbr.: **bræssje** (Imperf. bræsste). „Bræssje o steike". „Dei brækste o aat"; Vald. „Flæskje ligg aa bræssjes"; Innh. „Han sat aa bræssja aa stækt sæg attmæ Omna". Ogsaa: „bræssj' 'ti sæg", mæske sig med fed Kost. Paa mange af de Steder i Trondh. hvor „stege" hedder „bræs'". Ogsaa „bræissj sæg". Stjør. Jf. bresja, brasa. 2) om Solen: = brækja. Tel. (Heiddal; Imperf. „brækste"). — **Breskjeluna** f. kort Stund af stikkende Solskin i Bygeveir. Heiddal: **Bræssjeloone**.

Bresn, bresna (ee) se Bræsn, blæsma.

Bressa (e') f. stor, velvoksen og statelig Kvinde. Hard. Rog. Agder, Tel. — **bressa seg** v. n. udfolde sig som „Bressa", vise sig som B. VAgder, Sæt.

Brest (e') m. Brink, Skrænt, Rand seet ovenfra. STrondh. Østerd. Sogn. „Fjellbrest, Høgfjellsbrest", Sogn.

Brest (Bræst) m. = Breist. **breste** v. a. = vreista (Sleden). Vestfold (Lardal, Hov og fl.).

Brett m. Ombøining = Brett n. Østl.

Bretta f. brat Terrain = Bratta. Vald. (Aurdal).

Bretta f. Bøining opad = Brett. Gbr. Hall.

bretta seg v. n. vride og kaste sig, om utaalige og fordringsfulde Børn. Hall. Tel. Se A. — **Brettelaat** n. utaalige og fordringsfulde Udladelser. Tel. — **bretten** adj. som vil „bretta seg". Tel. — **brettug** adj. vranten, umedgjørlig; opsætsig. Tel. Hall.

„**bri** v. (-r, dde), lempe". A. Ogsaa: nærme (lempe) sig til, ligne = brigda, bregda. Sdm. (Hjørungfjord, Borgund). „Maale her brir a t t p a a Honndaln".

Bri n. = Bria. Sfj. „Vanebri".

Bria (ii) f. Nykke, Paafund, Streg; sære Fagter; noget = Bragd, Brigd, Brila. Nhl. Shl. „Jæntebria, Gutabria, Fantabria". — **bria** v. n. være fuld af Nykker. Nhl.?

brida v. a. og n. vride. En maaske af „bri (brigda, bregda)" paavirket Form af „vrida, rida", G. N. ríða, Ang. vrídan. Har de samme Former som „vri(da)", og findes tildels, i Trondh., sammen med „vri(da)": **bri, bri(r), brei, bri'i**; Vestfold, Senja, Finmark, Trondh. (Innh. Strinda, Fosn); i Trondh. ogsaa i Supinum **bridi** og **bree(d)di** (som vridi, vreedi). „Bri Klæ'e", vride Vand af Klæder. „Du brei vel a a t Tapp'n?" du vred vel Tappen t i l, fast? „Bri paa sæg", vride paa sig, modifisere sig; „bri um Maale sitt". Jf. „bri, bridde". Sv. Diall.: bri, bria = vrida; Gutnisk: bræida d. s.; Jydsk: bri, d. s. — Hertil: **Bri(d)ar** og **Vri(d)ar** (se A.) m. (Dør-) Brider. Trondh. — **Bridel** m. d. s. STrondh. „Briel"; N- og STrondh.: „Bredil" og „Vredil"; Hadeland og Valdres: „Vriel". — **bridin** adj. vreden. NTrondh. — **Bridvol** se Ridvol.

Brigd m. Haarhvirvel. Nfj. (Eid, Breimn).

„**Brigd** f. Afvigelse osv." A. Særlig: l i d e n Forskjel eller Forandring, Afskygning. Sfj. Jæd. (n.) „Dar æ Brigd i Maale mylljaa Sokn aa Sokn". — 2) pl. **Brigde**, Manerer, Fagter, Væsen. Sdm. Romsd. (tildels n. se Brigde A.) „Vanebrigde, Fantebrigde". — 3) kort Stund. Helg. (Vefsn). „Han æ her om ei litä Brigd".

Brigda f. Kvinde med stram og fordringsfuld Holdning, „ei som gjæng o bretter seg o æ gill o stout av seg". Tel. (Selljor, Moland). Jf. bragda, bregda, Bregda.

„**brigda** v. a. (er, de). 1) forandre; ogsaa v. n. forandre sig". A. Særlig: gaa over i, nærme sig til, ligne. Tel. Sæt. Ma. Nfj. og fl. Se bregda 2). Mange Steder: (ar). „Han brigda Bloode paa 'naa", han indjog ham Skræk. Nfj. (Innvik). „Han brigdar etti", faar nogenledes efterlignet. Sæt. Tel. „De brigdar etti o gjængg sum han saie"; og „brigdast etti"; Sæt. „Han brigdar paa Feela", spiller lidt, er Dilettant paa F. Tel. „Maale brigda mykje av her i Bygdæ", der er mange og store Afskygninger i Sproget (Aaserall). Og „brigdast av". Rbg. Jæd. „Han brigde paa Far sin", slægter. Senja. „Brigde att-paa", d. s. Nfj. Ogsaa „brygd', brøgd' paa", Salten. 4) sammenslynge, sammenflette, forvikle. NGbr. „E væit da ikje kaales du ha saatt brigda dæ te" el. „i hop". 5) = bregda 3). NGbr. — „brigde" ɔ. dræbe, bruges, om ikke meget, i Vald. Hall. (Aal), Tel. (Seljor).

Brigdaband n. Baand vævet ved „Brigding = bregda 3". Vald. Gbr.

Brigdavedr n. ustadigt Veir. Berg.

Brigding f. en Bundt Hamp paa 12 Læg, „Lugur". Land, Totn. Jf. Tolvbring.

brigla v. a. (ar) 1) = bregda 3), (væve). Li. 2) v. n. drikke; gjøre smaa Kunster eller Kneb. Senja. Jf. brigda.

brigla v. n. (ar), flimre, lyse sittrende og glimtende. Gul. Røros. „De brigle för Ögöm", om subjektive Lysfænomener. Jf. brega (briga), bragla.

brigslande adj. og adv. hinderlig(t); fortrædelig(t). SHelg. „Da gjekk breegslan(d)e". Til brigsla.

„**Brik** (ii), f. 1) Skranke osv." A. Rog. Agder, Tel. „Springe yve alle Briikane" (Rbg.), „yve heile viie Briikane" (Rbg. Ma.), „yve Briik o Bakka" (Ma. Li. Jæd.) „ove Bour o Briige" (Ma.); „snakka bort i Briigane" (Sokndal i Dal.). — 2) Ndm. — 3) Ndm. — 4) det lettere Træværk (Panelet, Karmerne, Møblerne osv.) i en Stue, modsat Tømmeret. „Vaska Briigane". Dal. (Sokndal), Ma. (Øvrebø).

Brik (ii) f. stor og kneisende Kvinde. Tel. Sæt. Li. Dal. Og: **Briikje** f. Tel. Se brikja.

Brikatroll (ii) n. slemt Menneske. NGbr.

„**Brike** n. 1)". A. Nhf. Jæd. „2)". A. Nhf.

„**brikja** v. n. (er, te), glimre, prange; kneise". A. Nhf. Hard. Sogn, Sfj.

Brikn (ii) f. 1) noget usædvanligt, noget overordentligt. Usikkert undtagen i Aabriikn (for Av- eller Ov-) d. s. Nfj. (Innvik, Stryn). 2) **Briikne** f. pl.? Nykker, Streger = Bri. Nfj. (Innvik og fl.) „Fantebriikne". Jf. brikna adj. Brikna, aabrikje.

brila (ii), v. n. prunke (med noget ubetydeligt); ogsaa: være fuld af opblæste eller fornemme Nykker. Nhl. Sogn. „Ho gjekk aa briila mæ da nya Plaggje". „Han foor aa briila mæ ein Hest so skulde væ Traavar". Maaske for „brigla" (briga, brega), som „driila" for „drigla" (drega). — **Briil** n. 1) Flitter, Prunk. 2) opblæste Nykker. Nhl. Sogn. — **Briila** f. helst i Flertal: Nykker; Streger. Sogn, Hard. „Gutabriile", Drengestreger. — **briilen** adj. tilbøielig til „Briil". Nhl. Sogn. — **Briilbraks** n. Flitter. Nhl.

Brim (i') n. 1) Lugten af Havstranden eller af Fiskere; stram Lugt af Sø; stram Lugt overh. Ndm. „Brim(m), Breem(m), Bræm(m), „Brym(m), Brøm(m)". „Sjybrim (-brøm)". 2) salt Sildeaffald og andre salte Ting, som gives Fæet. SHl.: „Brym(m), Brømm". Jf. Saltbræm; Ang. brim Hav. — **Brimlukt** f. = Brim 1. Ndm.; Nam.: Bræm-.

brima (i') v. n. 1) lugte af „Brim". Ndm. (Aure, Edøy). „Dæ brima (ee, æ, ø) taa de!" 2) smage stramt eller brændende. Ndm. (fj.), Vald. (Slidre, Aurdal). „Peparn breema paa Tungun". „Brænnevine va so sterkt, dæ breema". 3) v. a. „bryma Fe'e", traktere Fæet med Brym 2. SHl. — **brimande**, -ende adv. stramt osv. Ndm. Trondh. „brymende (og bræmanes) salt". — **brimen** adj. smagende stramt (harskt, for salt, svedet eller brændt). Ndm. „Silla e fælt brima". „Gräutn he en Kjæem (Afsmag), han e lite bremin", sveden. „Mjøka e bryma", smager f. Eks. af „Rams"; „Kaffien e brømin", for stærkt ristet. — **Brimesmak** m. = „brimen" Smag. Ndm.

Brims m. 1) Næseklemme til ustyrlige Heste. A. Hedm. Østerd. Rom. ØTel. „Brims" og „Breems". Sjeldnere om Mundkurv el. dl. paa Svin. Rom. **Vrims** d. s. Ringerike, Aadal. Hertil: **brimsa** v. a. „brimse ein Hest", lamme den ved en „Brims". Østl. Og: vrimse. 2) „ga i Brims'n", gaa (fare) sandsesløs eller fortumlet omkring. Hard. „Gaa i Vrims'n" d. s. Bergens By. Som en Hest der er fortumlet af Knevlen; eller jf. Sv. Diall. „springa i broms (bröms)", springa för insekter.

brimsa v. n. 1) te sig som forstyrret; særlig: fare op med voldsom og truende Tiltale; overfuse med Skræmmeord = Eng. to bully. Ogsaa: **brimsa** seg. Hard. 2) prunke, bramme, stase? Eller: fare naragtigt omkring? Tel. (Moland). „Ho gjængge breemsar mæ mykji Stas'e". Jf. Brems, bremsen. — **Brims** n. og m. En som „brimsar", yderst opfarende Person. Hard. **brimsen** adj. yderst opfarende. Hard. Se følg.

Brimsa f. en skvaldrende Tøsse. Hard. Tel. (Vinje; Wille: Brimse, et aabenmundet Fruentimmer). Men „Brimsa" er formodentlig ogsaa opfarende. — Disse med Brims begyndende Ord høre vistnok nærmere sammen end de hidtil fremkomne Bett. synes at vise.

Brimskum (i') n. Skum af Brænding. Namd. Helg. „Bræm-". Se „Brim". A.

Bringbein n. se Bringespol.

Bringeskavlar m. pl. = Bringespoler. Hall.

Bringeskaal f. = Bringespord. Hall.

Bringeskjel (e') f. = Bringespord. Dal.: „-skjøl".

Bring(e)spol (o') m. den forreste bruskagtige Ende af de nedre (falske) Ribben. Tel. (Høydalsmo, Vinje). Flertal: -spelir, -spolir — og „spolur" („Bringspolur", A.) som „Revur, Vottur" af Rev, Vott —. Hall.: **Bringespøli** m. plur. G. N. bringspelir, Fl. af -spölr. Se Spol. — **Bringespela** (e') f. d. s. Sogn (Lærdal). „E æ so kleen'e her unde Bringgespelo (dat. pl.)". — **Bringespil** (ii) f. (ar) d. s. Sogn. Se Spela, Spil. — **Bringespjølk** m. d. s. Vald. Se Spjelk. — „Onde **Bringbæinaam**" d. s. NGbr.

„**Bringespord** m." A. Sogn, Voss, Hard.

bringla v. a. og n. 1) vrikke, bryde; omtrent = brengla, brigla. SHelg. 2) forvirre eller forstyrre i Talen = brikla. SHelg. „Han bringla'an saa han kom a(v) da", el. „han bringla'an a da".

„**Bringsval** f." A. Ndm.

Bris (i') n. 1) Kjertelsamling eller kjertelrigt Kjød paa Halsen af unge Dyr; Brissel. Sv. Diall. bris, vres. 2) kjertlede Fedtklumper nær Vommen. Tel. (Moland, Selljor, Grandsherad): „Bris" og „Brees". Se A.

„**Bris** (ii) m. Blus, Baal". A. Romsd. Shl.

brisa (i') v. a. og n. (ar), 1) optænde Baal, „Brising". Shl. Hard. „Brisa upp ein Eld". „Brisa fy Bjødn'n" (Hard). 2) glimre, prange. Hard. Sogn. brisa seg bramme, = briska seg. Tel. (Vinje).

„**brisa** (ii) v. n. (ar)". A. 2) glimre, prange, kneise = brikja. Shl. Nyf. Og: briisa seg, Shl. 3) (er, te) udvikle Lys, gnistre. Sfj. Nfj. „Han slo meg so da b r i i s t e før Ouaa". 4) optænde „Brising". Shl.

brisk (i') adj. livlig, livfuld, livsmodig; med kjæk Holdning. Ndm. briskjen, d. s. Ndm. Sogn. „brisk i Auaa". Se brisken, A. Jf. Eng. brisk.

briska (ii) v. a. og n. (ar). 1) brede, brede ud. VAgder, Sæt. Tel. „Briiska Høye væl utyve". 2) = briska (i'), bramme. „Briiska mæ eit nytt Plagg". Lader sig i Betydning vanskelig adskille fra breidska. „briiska seg", VAgder, Sæt.

Briska (ii) f. brammende Person. Li.

Briskebak (i') n. Afkog eller Infus af Enerkviste til at rense, „baka", Kar med. **briskebaka** v. a. rense ved B. Hall. Østl. (Busk. og fl.). — **Briskebruse** m. lav busket Ener. Hall. Se Bruse. — **Briskefut** (uu) m. Ener med mange og over hinanden krøgede Grene = krunglutt Brisk. Vestfold. — **Briskekage** m. tæt stakformig Ener. Oslo: -kaga. — **Briskelog** (o') m. Afkog af Enerkviste. Østl. — **Briskesmyrja** f. Enersalve. Tel. Bamle. — **Brisketreak** n. Lakrits sammenkogt af Enebærsaft. Hall.

briskjen (i') adj. livlig, se brisk.

Brisling, **Breesling**, se Bysling.

Brjaa n. Lyn. Sæt. Se Braa.

Brjogda f. = Brugd. Voss, Sogn. „Salsbrjogda".

„**Brjost** n. Bryst". A. 4) et Parti af Vodet („Vad, Not") nærmest Midten „Buuk'n" eller „Kalv'n". Oslo: „Brøst". Saaledes meddelt fra Aker. Hertil: „Brøstbalk", „Brøstgarn". 5) Fiskevodets Endepartier. Vestkysten (Nfj. og fl.): „Brøst".

Brjostband n. de nederste af de vandret omkring Stavren liggende Reg. Land, Busk.: Brøst-. Synes nogensteds at være de opret omkring Stavren staaende Reg = Brok.

Brjostbrune (u') m. Halsbrynde. Rogaland, mest: „Brøstbroone"; Innh.: „Bröstbraanaa". — **Brjostbrund**? m. d. s. Rogaland: „Brøstbrunn".

Brjostgavle m. Mellemgulv, Diaphragma. Ndm. „Brøst-". Hedder ogsaa Midgavle; se Gavle. (Et „Brøstgavle" ɔ: Brusket nedenfor Brystbenet, er ogsaa optegnet fra Ndm.).

„**Brjostkjøl** m. Gysen". A. Nfj.

Brjostriv m. Vævbom, se Riv. Nyf.: „Brøstreev".

Brjostskot (o') n. Kantereb for Enderne af Fiskernettet.. Nfj. Se Skot, Brjost.

Brjostsprengja f. sammensnørende Sviden i Spiserøret, helst efter snerpende Æde (Hæggebær). Helg.

Brjoststokk m. = Bringetre. Sfj.

„**Brjostsvide** m." A. **Brøs(t)sveea**, Helg.

Brjosttraad m. = Brjostskot. Shl.

brjostverksjuk adj. lidende i Brystet. Tel.

„**brjota** v. bryde". A. **bro^u^ta** og **bro^u^da**, VAgder, Dal. „brjote Sau(d)i" begynde at koge. Tel. Sæt. „b r y y t' Ovænskap", yppe Klammeri; Stjør. „broote se smaa", ydmyge sig; NGbr. Trondh. (bryyt'). „broote se t e", overvinde s. til, Gbr. „bryyt' Ost", støde Kolbøtte baglængs; Ndm. „brouta eut", klække (Æg); Ma. „De braut i mæ Krig", det brød løst; Sæt. „Dai braut i o slouft (slougeft)"; Sæt. „Han braut paa dæ", han berørte det i sin Tale, „slog" paa det; Ma. Tel. „Skikkj'n bryys" = bryt av; Østerd.; maaske dog af „bry" = brigda. — „b r y y t e A r t'a" dølge sin Natur = „bliks A." SGbr. Vardal. „b r y y s s" og „b l e e s s A." Smaal.

brjoten adj. voldsom. NTrondh.: **bryytin**.

brodda v. n. (ar) 1) spire = brydda. Nyf. Shl. STrondh. Og: **brodda seg**; Shl. 2) om Haar: vise Spidser (Brodd), være saa eller saa i Spidserne = brylla (brydda), se d. Nyf. „Revaskinne broddar vænt", har vakre Haarspidser. Ogsaa: „R. æ vænt brodda", adj. Nyf. 3) v. a. borttage Spi-

ren („Broddn" Shl.), særlig af Kartofler: „brodda Potete". Shl.

Brodding f. = Brydding.

Brodde m. Isbrodde; ogsaa: Søm under Tresko. Tel. (Moland), Rbg. (Evje og fl.). Og i Evje: **Brolle** — som „Skoll" for Skodd. — Ogsaa **Broll** m. Rbg.

brogda v. a. (ar) forvride eller forbøie et Ledemod = brigda. — **Brogd** n. Forvridning. Nfj. (Innvik, Honndal).

Brogdevev m. Væv med Ruder af løstliggende Traade; **Brogdeplagg** n. VAgder. Se Brogd. — **Brogdkvitil** m. Tel. tør være Tillempning af „Brotkvitel", se d.

„**Brok** (oo) f." A. 2) de Kornbaand som er anbragte nederst om Stavren med Rodenden lodret paa Jorden. Vestfold, Busk. Se Brjostband. — „Brook" indgaar i en hel Del Sammensætnn., som indeholder nedsættende Personalkarakteristik, især i Berg. „Lakabrook, Tobrook, Tudnebrook", osv.

Brok (o') f. = Braak f.; til Skindberedning. Shl. (Fitja, Fjellber). Ogsaa **Brook** Shl. (Stord, som „oopen" ɔ: open). Se de følgg.

Brok (o') n. 4. grove, tykke og stive Straa i Ager eller Eng; grovstraaet Halm eller Græs, Ø- og VAgder, Dal. — **brokvaksen** adj. grovstraaet. Sæt. Ma. G. N. brok, slet Græs (Cleasby). Se de følgg.

broka (o') v. a. og n. (ar) 1) stubbe og bryde med gjentagne Stød og Vrik; vrikke. Sæt. „Griisn heve broka so længji paa Dynnæ, ti han heve broka seg eut"; „broke upp ain Laas'e". 2) = braaka, berede Skind; Shl. (Fitja, Fjellber); ogsaa **brooka**, Shl. (Stord); til Brok (Brook) f. ɔ: Braak. 3) = braaka, larme, buldre. Hard. (Ullensvang, hvor „braoka" er berede Skind). 4) om Ager og Eng: være eller vise sig som Brok 4; vokse op stiv og grov. Dal. Agder. „Engjæ hev broka te (upp) so fælt". „Haalmn broka so upp i Løaa", Halmen tog saa stor Plads ved sin Grovhed og Stivhed. Ogsaa: „Detta Grasi brokar seg so upp, o tek slikt Rom; d'æ noko Brok"; Sæt. 5) **broka seg**, tage voldsomt fat med Arbeide; arbeide anstrengt og larmende. Shl. Meddelt. Jf. broka, A., brokta, brukta og brykja, og maaske G. N. brauk Larm. Hertil vel ogsaa **Braakaanøle** f. med samt de eensbetydende **Braakaakopp**, **-kjöröll**, **-laup** (SGbr. Hedm.) en larmende, voldsom og hensynsløs Person, En som „brøkja se fram". De kunde for sin Form ogsaa være udgaaede af „braaka 3), larme buldre", hvilket i disse Egne oftest lyder „braakaa" (ɔ: broka?) medens „braka" nok overalt her lyder „braka". — **Broking** f. Vrikken, Stubben; Larmen osv.

Broka (oo) f., og **Brook** og **Brooke** m. broget Dyr med store Pletter eller Skjolde; særlig Hest og Kat. Maskulinet er noget sjeldent. Oslo, Smaal. Vestfold. 2) **Brook'** f. Laksyngel; af det at den er **brokutt** „brookaat", skjoldet paa Siderne. Stjør. N. Sv. Diall.: brok m., mørk Flæk; brok m., brok(a) f. broget Hest.

broka (oo) v. n. (ar) indblande sig i uvedkommende Ting med myndig dømmende Geskjæftighed; have sin rynkede Næse allevegne. Bruges mest om Mænd, medens „Kufta", bruges med omtrent samme Bet. mest om Kvinder. Ndm. (Tingvoll). Jf. G. N. hábrókast (hábrók) te sig overmodigt og dl.; eller (og) Sv. Diall. brokog, stædig, T. brogen, kneise og dl.

Brokestrumpa (oo) f. det nederste todelte Parti af Benklæderne. Hall. Se Strumpa.

Brokka f. Brink = Brekka; se A. Tel. (Moland), Rbg. med Sæt., VAgder indtil Gyland, Kvin og Fjotland, inclus. „Brekka" vestenfor; „Brekke" østenfor.

Brokskit (oo, ii) m. Klase af to Nødder. Ndm. Nfj. Sogn.

brokta seg (o') v. n. (ar) skabe sig; især te sig i vredne Lader og Fagter. Helg. (Tjøtta, Brønøy). — **Brokti(r)** f. pl.? vredne Lader og Fagter. Helg. „Ha Brokti paa sæg". „D'æ naan stygge Brokti du fær mæ". Ogsaa „brakta, v., Brakte" pl. Helg. (Nesne). Jf. broka, brukta, sprokta. Disse Ord minde dog ogsaa om brogda v., Bragder, (Bregd) osv. hvoraf de ifølge den Helgelandske Vaklen mellem haard og blød Konsonant kunde være Tillempninger eller Udtaler.

Broll, **Brolle** se Brodde.

brolsk adj. svær og kraftig; mægtig. Vestfold, Hadeland. „E stor aa braalsk Jænte, Merr, Ku". „Stuutn gjorde se saa brölsk".

Brolt m. Brauter, Skryder. Hall. Til brolta.

brolta v. a. og n. (ar) 1) tumle (med), fare uvarligt (med); vælte og bryde itu osv. Ryf. (Suldal). „Han brolta mæ Baatn alt te han slo 'an sunde". „Du broltar sundt alt samen". 2) larme, buldre; braute. Voss, Shl. Ryf. Se A. G. N. brölta vælte sig. Jf. bralta (brulta).

„**Brom** (oo) n." A. Skrab af Metal eller Træ. Shl. Meddelt. 2) gamle Metalsager, ogsaa af Sølv, naar de har Værd kun som Metal. **Broomm**, Gbr. Romsd. Ndm. og Fosn; **Brömm** og **Brymm** (Brømm), Ndm. og Romsd.; **Braamm** og **Bræmm**, STrondh. Jf. G. N. broma Brudstykke

Bronde? Krog til Brændeved, nær Skorstenen eller Sængen. SætV. „Der ligg äin häile Braandi sudde mæ Ve'e". Sjelden saaledes. Ofte: **Braandin(e)** bestemt plur. Rbg. (Aamlid), Tel. (Nissedal, Moland), SætV. Tel. (Kvitseid). „Ve'ebraandine; burt i Ve'ebraandine". Det ser ud som en Nydannelse efter Dat. Fl. „Braando" af „Brand", Vedstykke. Der siges ogsaa: „Øksæ ligge burt i Braando". Sæt. VTel. **Braandekraa** f. d. s. Tel.

Bronk, **bronkast**, se Brank.

„**Brosa** (o') f. Stormbyge". A. Voss. 2) Byge, overhovedet. I Sogn. Haglbrosa, Regnbrosa, Vindbrosa. Broso „Oværsbrooso o" Gbr. (Lom). 3) voldsom Storm af noget længere Varighed end Byge; dens enkelte Stød hedder „Flaga". Hard. Jf. Brøysa, Bøysa.

Brose (oo) m. en stor kraftig og statelig Karl. Dal. (Hæskestad). Jf. brøseleg.

broska (oo) v. (ar) bryde sig frem, twinge sig frem; gjøre sig voldsomt gjældende. Ma. (Bjelland, Lauvdal), Li. (Kvin). „Brouska aa brouta (ɔ: brjota)". „Han brouska sæg fram kosse dær æ". „Du brouska 'tje mæ Maade!" Sammesteds brauska; se d. Jf. G. N. brjótask (og brjozka?).

„**Brosma** f." A. Brösn, Ndm. „Blörbrösn" = Bolebrosma.

Brosse (o') m. overstliggende Sængetæppe; ofte af sammenvævede Tøistrimler, „Fillebrossi". Sæt.

Brosta, **Broste** f. se Brysta.

„**Brot** (o') n. 1) Brud, Brydning". A. Særlig = „Tak" ɔ: Dyst. Hall. Tel. Agder. Ryggjebrot, Keikjebrot. „Faa Brot paa ein" = „faa Tak", faa ordentligt Greb eller næsten Overmagten; Bamle, Tel. Ma. „Kast i Braatt (Brött)", Gang efter Gang; Vestfold; se Kast. „2) Brændinger. Nordl." A. Shl. „3) „fiska paa Brot. Nordl." A. Shl. „4) Bulder". A. Ryf. „5) Brækstang". A. Shl. Sogn, Sæt. Hall.; Valdres „Brøt". „7) Opslag osv." A. Særlig: udstaaende Bræm „Hattebrot". Sæt. Tel. Hall. „10) Bakke i Søen. Nordl." A. Shl. — „11) Brink osv." A. Hall. Tel. Ma.; Hard.: „Eggjabrot", „Elvabrot" = Brun. — 13) Krat = Brote, Bruk. Nfj. 14) Hestesygdom, Spat; i „Beinbrot, Ringbrot, Blodbrot". Sæt. — 16) Opkastelse, Spy; af brjota seg. Gbr. (Øyer, Gausdal). — Hertil brotferdug adj. kvalm, færdig til at spy. Gbr. bro(t)sfull adj. d. s. Gbr.

brota (o') adj. og adv. vældig, mægtig, kraftig, rigelig. Rog. „Ein brota Hest, Kar, Aak'r"; „eit broda Tag, Fiskje". „Ein broda tjukk Aag'r". Til Brote m.

„**brota** (o') v. a. (ar) 2) vælte sammen". A. Ma. Shl.; STrondh. „braataa". — „3) buldre, larme". A. Tel. „brota paa", tage uvarligt og larmende fat ved et Arbeide. Ryf. Shl. Nfj. — 4) befordre ved „Brot", Brækstang. Shl. Nfj. Sæt. Li. „brota Timbr, Stein". (Heri er altsaa eg. flere Ord). — **brota seg** v. samle sig i „Brote", Hob. Ma. — **Braataa-angn** f. Avner fra Bragningen af Lin eller Hamp. Smaal.

„**Brota** (o') f. 1) Brage". A. Brotu, Tel.; Brötu, Braatu, Brootoo, Smaal. Rom. Follo, Hadeland, Vestfold; Brote og Bröde, Ned. „2) Brud i et Gjærde". A. Braataa, Ndm. 3) = Skutellid, Shl. 4) en Buldrer, Larmer, Skjændegjæst. Tel. Ogsaa: „Kjestbrotu"; „Husbrotu", Hustyran. — Brotukjeft m. = Kjestbrotu. Tel.

brota (o') adj. bræmmet. Tel. „Viibrota Hatt".

Brotahus (o') n. Urydskammer, se Brothus.

Brotakar (o') m. en uvarsom og voldsom Persón. Østl. (Sandsvær og fl.). — **Brotarbeid** n. anstrængende, voldsomt og larmende Arbeide. Shl. Ryf. — **Brotatak**, et kraftigt men anstrængt og voldsomt Tilgreb el. Tag; „Skippertag". Shl. Ryf. Hard. og fl. Se Brot, og brota adj. og v.

brotaleg (o') adj. og adv. 1) vældig = brota adj. Ryf. (Sand, Suldal). „Aakrn æ brotaleg i Aar". „Dæ va brotaleg telaga av adle Ting". 2) grovvoksen; om Planter, Fæ og Folk = storbroten. Tel. (Rauland, Vinje, Selljor). Jf. brytjeleg.

brotasam (o') adj. voldsom, haardhændet og uagtsom. Berg. Ndm. braataasam, STrondh. Stjør. Se brotsam.

Brotaskare (o') m. svag Sneskorpe; „Skare" som brister under Foden. Sogn.

„**Brote** (o') m. 1)". A. Særlig: en Kvistehob som en Bjørn, der ligger halvt paa Vagt, har til sit Leie udenfor Hiet. Stjør.: Braataa. „Ligg' paa Braatann = liggja med Otte. Helg. (Vindal). En slig (haardfør) Bjørn er Brotabjørn „Braatebjønn, Braataabjynn", = Brotbjørn, A. Ndm. Helg. Trondh. „Veebraataa", Brændehob, NTrondh. Hertil Braataavaal n. (m.?) Hob af Kviste og Top-Ender; Solør. -baal n. d. s. Østerd. 4) Krat, Smaaskov. Nfj. (Breimn, Innvik) „Aarebroote". Ogsaa Brot, „Aarebröt". Nfj. (Gloppen). — „Jöu, no tenkj' eg du ska gjere Brotane!" nu udretter du vist noget stort! Nfj.

Brote (o') m. 1) Brud, Brydning?; Anstrængelse med at bryde sig Vei, Møie med at komme frem. Røros, Gul. „Dæ va sælt te Braataa för me aa kaamaa fram idag"; ogsaa „Nanbraataa", voldsom Anstrængelse. 2) vandret Flade som skjærer sig afbrydende ind i en Bjergskraaning; Terrasse; omtrent = „Saataa" ɔ: Sate. Røros og Østerd. (Tynset, LElvdal) „Braataa". Brote „Braataa" ɔ: Hob findes paa de samme Steder.

„**Brothogg** n." A. Ogsaa om sløvt Egredskab overhovedet. Shl. Bröthögg, Nordl. 2) en som stadigt hakker og skjænder. Tel. (Selljor; Wille).

Brothogga (o', o') f. = Brothogg 1). Sogn (Lærdal). 2) Skumpelskud. Sogn.

Brothus (o') n. Urydskammer. Ryf. Til Brot 6). G. N. brothús. — Brotahus n. d. s. Tel. (Selljor). Til Brote 3).

„**Brotkvitel** m." A. Brotkvitedl, Voss; „Brookskitil" og „Brogdkvitil". Tel. (Høydalsmo).

„**Brotning** f. Væltning osv." A. Busk.: Brötning. — **Brötningselv** f. en mindre Elv, hvori Tømmeret først væltes ud. **Brötningsdam** m. Dæmning som samler Van-

det i slig Elv. **Brötningshaka** m. dobbeltkroget Tømmerhage til Brotning. **Brötningskar** m. Tømmervælter. Busk.

Brotpening (o') m. Pænge som betales for Opslag af Handel. Vald.: **Brøtpæ'ing.**

Brotskavl (o') m. Styrtsø = Brotsjo. Ryf.

Brotta (o') f. brat Terrain; brat Bakke = Bratta. Sogn. „Frao Brottao aa ne pao Flotao". **Brøtte**, Hall. og Vald. Ogsaa „Brætte", Vald. se Bretta.

Brotull (o') m. en stærk, men ubehændig og voldsom Arbeider. Ndm. og Romsd. „Braatul, Brötul, Brutul; og Brutull? S- og NTrondh.: Brutul.

„**Bru** f. Bro". A. Bestemt: **Bruu'næ** (og Breu'æ) Hard. Voss, Dal., med Dativ **Bruud'ne** Voss; **Bruu'na**, Hard. og m. fl., adskilles af nogle i Hard. (Ullensv.) som Accusativ fra Nominativen „Bruæ, Brunæ"; **Bruu'ne**, VTel. (Moland), Sæt. (eu). **Broo'ee**, Tel. (Vinje, Mo), **Broo'i**, Tel. (Rauland, Laardal, Kvitseid, Selljor). Ordet hedder **Bruun** i Vald. Hall. Rbg. (eu). VAgder, Dal. (Lund); **Bræun** og **Bröun** i VAgder (øvre Bygder); **Broon** i Tel. (Nissedal og Treungen). Flertal: **Bryy'na** — og „Bruu'ni, Bruu'i (-ee)" — i Hall. og Vald.; **Bryy'nar**, bestemt **Bryy'ne** og **Bryy'nane** i Tel. (Niss. Tre.) og Rbg. (Aamlid, Evje og fl.); **Bryyd'na** — og „Bræu'ne" om store Broer, — bestemt **Bryyd'nan** i VAgder, Dal. G. N. brýr.

Bru f. fremspringende Kant; Bryn. I Sammensætnn. „Öubru", Øienbryn; Totn. „Isbru", Kant af ældre Jis langs Bredden, hvilken Kant staar som en „Skuut" over den senere dannede Jis; Ringerike, Krødsherad. „Pannebru", Pandens Fremspring over Øinene; Jæd. „Peisbru" = Peishylla; Ringerike. Jf. Brun; Angs. brú Øienbryn; T. Braue og Braune d. s.; Græsk: ophrys Øienbryn og (ludende) Bjergstyrtning. Se „Bru Brink, Sdm." A. (under Brun).

„**Brud** f. Brud. **Brur**". A. Østl. Ndm. Trondh. Ryf. 2) Brusket straks nedenfor (bagenfor) Brystbenet paa Dyr. Trondh. Ndm. Busk. og Totn: „Bruur". Synes sommesteds at være = Brudarbite.

Brudarbite (i') m. 1) Hovedet af Laarbenet = Rænolbein. Sogn: "Bruuabite" og „Bruurabite"; Valdres: „Bruubeete". 2) Knæskjel? Nhl. (Eksingadal).

Brudarblom m. = Smella, Silene inflata. Hard. Meddelt: **Bruurablom.**

„**Brudarbyr** m." A. Ndm.: Bruurabør.

Brudarfjøl f. = Kallhovde. Ryf. „Bruura-".

Brudarhaar n. løst (falskt) Haar til Brudepynt. Ndm.: „Bruura-".

Brudarlad n." A. Vest Tel. — **Brurenuggje** m. En som ifølge en forlængst aflagt Bryllupsskik havde Brudgommens Rettigheder ligeoverfor Bruden. Tel. (Sauar, Selljor, Kvitseid, Moland). Wille har: „brurenuggjen, kaldes En som føler altfor stor Tilbøielighed til at være nær Bruden"; adj.? — **Bruraslag** n. = Brudarslaatt. Shl.

„**Brudgume** m." A. Udtales „Breugum" og „Brøugnm (-om)" i VAgder og fl.; „Bruggaam" i Tel. og fl. „Bruurgaam", Rom. — „**Brudkona** f." A. Med kort U: **Brutkoonoo**, Gbr. (Vaagaa), **Brutkønu**, Vald. (Vang), **Brutpike**, Vaagaa og Vang (og „-pige").

Brudlag n. Brudefølge. Voss.

„**Brudlaup** n." A. Udtales **Brudlóup** (og äu) i Hard. (Kvamm, Ullensvang) og fl. Steder i SBerg. — **Brudlaupsbod** n. Bud om (Indbydelse til) Bryllup. Bruges ogsaa, spøgende, om en tilfældig Ombøining (Brett) af Nederkanten af Kvindernes tykke Skjørt. Sæt. (Bygland): „Bryddaupsboo". Dette hedder „Barselsbrett" i Nedre Tel. (Sauar). — **brudlaupsfør** adj. skikket til at gaa i Bryllup. Hard. Jf. kyrkjefør. — — **Brudlaupsgjerd** f. Tilberedelser til B. Hard.

„**Brudlid** n. Brudefølge". A. **Bruudlee**, Dal. Li. **Bruulee**, Li. Ma. Rbg. **Bruurli** Rom. (Aurskog).

Brudlyd m. Brudefølge. Vestfold: **Bruurely.**

Brudost (o') m. omtrent = Gumbe; til Bryllupskost. „Bea i Bruurostn" gaa omkring og samle fersk Mælk til denne. Meddelt fra Hard. om en næsten uddød Skik. Jf. Bustad.

Brudonn f. Tilredning af Brudeudstyr. Hall.

Brufeste n. Sted eller Anledning til at anbringe Bro. Rom. Se Feste.

„**Brugd** f." A. Rbg. „Stoulsbrugd". **Brugda**, Ma. og fl.; **Brygda** Sogn; **Brjogda** Voss, Sogn. 2) Tværtræ, hvori de bagre Ender af „Rimarne" paa Slede er fastgjorte. Trondh.

„**Brugda** f. 1)". A. Ma. Ned. Rbg. Tel. Røros; Innh.: „Brugd'". „Traabrugda". Ma. 2) = Brugd 2). STrondh. og Ndm.: „Brugd'"; Gul.: „Brugde". 3) = Taatt (Haarbundt) i en Flette. Sæt.

Brugg n. det bryggede. Hard. „Godt Brugg".

Brugga f. Brygning = Brygg A.

Bruk (u') n. Krat, tæt Smaaskov. Sfj. (Førde, Jølstr), Nfj. (Breimn, sjelden). Udtalt „Bruk, Brøk, Bryk", og næsten "Brook". „Aarebruk, Heggjebruk, Raunebruk". Se Bruk 5) og 6); og Bruke. — „Bruk" er i Nordl. ogsaa Larm og Oprør i Søen af Fugle og Sødyr som forfølge Silden. Se A.

„**bruka** (u') v. a. bruge". A. Ordet har langt U sydligst: omtrent **brøuka, breuka, brøuga** og **breuga** i Dal. VAgder; **brøuke** og **breuke** i Sæt. og Rbg. Som i Ang. brúcan, T. brauchen.

Bruke (u') m. 1) Krat = Bruk. Maaske kun af Elletræer: „Aarebrukje". Sfj. (Jholmedal). 2) Masse af Kviste eller smaa Grene efter fældede Træer. Nfj. (Innvik), Sfj.

(Jholmedal). Sjelden. Mere udbredt er „Brote". **Brukadungje** m. Hob af sammenkastet „Brukje". Nfj. Sfj. Sjelden.
Bruks-laan f. Tømmerstabel. Tel. — **Bruks-leggja?** f. d. s. Nedre Tel. „Brukslegge". — **Bruksmann** m. 1) Mand beskjæftiget med Tømmerdrift? J og omkring Skien. 2) = Brukar ɔ: Forpagter. Tel. — **Bruks-velta** f. = Timbervelta. Tel.
Brukvis (ii) m. Skik og Brug. Ndm.
brulta v. n. (ar) buldre, larme, dundre; omtr. = brolta. Rog. „Toraa brulta". — **Brult** n. Larm, Bulder. Ryf. og fl. — **Brult** m. raa og larmende Person. Dal. Ogsaa **Brylt**, Dal.
„**Brum** n. 1) Løvknopper". A. Salten: **Brömm**. Om Rakler: **Proom(m)**, Østl. „2) friske Kviste af Løvtræer til Foder". A. **Broom**, Ned.; **Brom**, VAgder.
„**bruma** (u') v. n. (ar) 1) skyde Knopper". A. Tel. (Mo „brooma"). „2) samle „Brum", Kviste". A. **broome**, Ned.; **broma**, VAgder. 3) æde „Brum", Løvknopper. Hard. (Røldal). „Rjupo broomar". 4) v. a. „broma Skavvee'n" ɔ: afklæde „Skavvidn" dens „Brum". Li.
Brumsa f. svær og tungfærdig og skjødesløs Kvinde. Dal. Sogn.
„**brun** adj." A. **broongn**, NØsterd.
„**Brun** (uu) f. 1) Kant". A. Især paa Brædder, Shl. „2) Øiebryn". A. **Bræun** og **Bröun**, VAgder; Flertal „Bræune" (öu). „Bruun", Flertal **Bryy'na** (Auge-), Hall. og Vald.; ogsaa „Bru'ni". **Broon**, Flertal **Bryn'ar** og „Broonir", Tel. „Gjera **Bryy'ner**" rynke sine Bryn, Ryf. Jf. illbrynt. „Öu-Bru", Totn. Se Bru.
Bruna (u') f. 1) Brænden = Brune. Shl. (Fitja, Stord, Fjellber). 2) Baal. Shl. 3) Brynde, Hede i Kroppen. Shl. — **bruna** v. n. = brunda. Jæd. — **Bruneblæma** f. = Bruneblemma. Shl.
Brunast (uu) m. Klampe som forbinder Tagsperrerne? Voss. Jf. Laave-ast.
Brunaos (uu) m. = Raftestokk. Nfj. Jf. G. N. brúnáss.
Brund (u') m. = Bakmeis. Sæt.; Vest Tel. (Mo og Laardal): **Broond'e**.
Brund m. Han-Ren; maaske nærmest = Brundstøding; se d. Hall. (Aal): „Brunn".
„**brunda** v. n. (ar)". A. „Einirn brundar", naar den sender ud sit Blomst-Støv. Sæt. „Roun'n broondar", naar den om Vaaren dufter stærkt fra Bark og Knopper. Tel. (Vs, Selljor, Kvitseid).
Brundblokor (o') f. plur. den fremoverliggende bladede Gren paa Han-Renens ene Horn. Ryf. „Broonnbloker". Jf. Bloka, Brunnvekkja. — **Brundfjøl** f. d. s. Sogn (Aurland), Hall. (Aal); oftest „Brunnfjøl". — **Brundstøding?** m. den Han-Ren eller Hjort som anfører Hjorden. Sogn: „Brunnstø'ing". — **brundgalen** adj. brunstig; om Faar og Gjed. Solør: „brunngäln (-rn)".
Brundstod? n. (f.?) støiende natlig Sammenkomst af flere Personer af begge Kjøn. Tel. (Vs): **Broondstoo**. Hedder ogsaa „Raattstoo". Jf. Stod n., stoda v.
„**Brune** (u') m." A. **Braani**, **-aa** (R-holdigt N), NTrondh. NØsterd. 4) Sted hvor der har været brændt; afsvedet Stykke Land. Bruges derfor ogsaa om „Kasir". Tel. (Mo og fl.): **Brooni**; Vestfold, Smaal. og Hadeland: **Broona**, **Braana**, **Braanaa**. 5) rødbrun Farvning; om Gjenskin af Brand, om dyster Aftenrøde og dl. Hard. (Kvamm). — **Brunaflekk** m. brændt Flæk. Dal. — **Brunesmak** m. brændt Smag. Ma.: **Brone-** (o').
„**Brunfjøl** f." A. Shl. **Bruunsfjøl**, Hall.
brunka v. a. (ar) 1) farve brunligt; f. Ex. ved Stegning. Mange St. „Sildo brunkar Sjø'n", Søen faar et brunligt Skjær af Silderyggene"; Shl. Ryf. 2) v. n. bli brun. Tel. (Mo). Se A.
„**Brunke** m." A. 2) brun Farvning = Brune 5). Hard. Shl. Ryf. „Brunkje i Sjø'n" af Sild, af „Aat". „Sildabrunkje".
„**Brunn** m. Brønd". A. **Brynn** Land, Vald. Oslo, Rom. Vestfold o. fl. **Brunn** n. Gbr. (Vaagaa); **Bruun** m. Hall. (Gol, Nes). **Brynn** n. Ndm. 3) grund Vandpyt. Vestfold (Foon): **Brønn**.
brunnkjørr adj. stille som en Brønd; om Havet. Vesteraalen: **brynnkjør**.
Brunstein m. Sten, hvorpaa Skorstenspibens Murværk hviler. NGbr.: **Broonstæin**. Den har en fremspringende Kant, „Aam(n)s-b r o o n".
bruntina adj. om Nød: brun og moden. Ryf.
Brus (u') m. kvastagtig eller tætbusket Figur med stærkt udstaaende Dele; f. Ex. en Buket, en kort Gren med m a n g e stive Kviste. Tel. og fl. Se de følgg.
brusa (u') v. n. (ar) 1) brede sig ud, buske sig, danne Busk; stikke bukelagtigt ud til alle Sider; som tildels i Dansk. Tel. Rbg. Østl. (Smaal. og fl.) „Einirn brusar". 2) kneise, bryste sig; prale = brisa, briska. Tel. Jf. Bruse = Brisk; brysja. 3) fare i Vei med uoverlagt Gjerning eller Tale; slippe sig til; ikke holde inde (samlet); især: snakke uoverlagt, rask og høit. VAgder, Dal. „Brusa fram". Jf. Sv. Diall. brusa på, fram = rusa. — **Brus** n. Pral. Tel. — **Brusabjørk** f. Birk med stive og tætstaaende Kviste. Tel. — **Brusar** m. Person som „brusar fram". VAgder. **Bruseleist** m. d. s. Ma.
Bruse (u') m. 1) noget som „brusar", som buskagtigt stikker tæt ud til alle Sider; vid Blomsterkvast, bred og tæt Busk og dl. Vald. Hall. Hard. Ryf. YSogn. „Jonsokebruse", St. Hans-Buket. „Briskebruse". „Bruse", om lav tæt Ener, Rom., hvor paa mange Ste-

der Eine(r) kun bruges om større Individer. (Bruse, Knippe af enkeltvis opsamlede Kornaks; Shl.). 2) Person som „brusar fram". VAgder. 3) i Sammensætninger, om nogle buket- og maaske ogsaa kurvblomstrende Planter: „Bergbruse" Saxifraga, „Fjellbruse" d. s. eller en Hieracium (alpinum) eller en Sedum, Ndm.; „Bukkebruse", en Hieracium (? Sedum), Senja, Vesteraalen. Jf. Smørbukk = Sedum, og Bukkenavnet „Bruse" i Eventyr. Se A.: Bruse 1, og 2.

bruseleg (u') adj. kvastagtig, buketagtig, busket; især om tætkvistede Træer. Rbg. Tel. — **Bruseleist** m. se brusa.

Bruselog (u') m. = Einelog. Rom.

brusen (u') adj. tilbøielig til at „brusa": a) = bruseleg. Shl. Li. „Eit bruse Aks, Tre". „Ein brusen Aagr", Li. b) som vil „brusa fram". Ma.

Brusing m. Busk = Bruse 1). Smaal.

Brusk m. = Brus. Tel. Smaal. „Haarbrusk". Jf. Isl. brúskr Haardusk. — **bruskeleg** adj. 1) = bruseleg. 2) strollende. Tel. Se Brusk, brustast A.

bruska (u') v. a. og n. (ar) 1) danne til Kvast eller Busk, „Brusk"; danne Busk. 2) være eller gjøre sig vid; skaffe sig Rum eller Vei; ogsaa: rumstere. Tel. Dal. Nordl. (uu). Jf. brusa, brauska. „Rev'n bruskar Rova", Tel. „Bjørki, Einirn, bruskar seg te", Tel. „Bjødn'n bruska i Skogj'n. Han bruska aa bröud aa brælte"; Dal.

„**Bruspord** m. Ende af Bro". A. Sogn.

brusta (u') v. (er, e; og ar, a) tvinge eller bryde sig frem; drive stærkt paa. Sæt. Ma. „Han bruste fram imøddom Grainen", Ma. „Bruste o bende", Sæt. „Brusta mæ Garsbrukje". Ogsaa „bruste seg fram". Sæt. Grændserne mellem Bett. af brusta, bruska, brauska, brosta, lader sig vanskelig optrække. — **brusten** adj. tilbøielig til at brusta, el. til **Brusting** f.

Brut (u') m. = Brotull. Sdm. (Hjørungfj.).

Brutar m. = Brotull. Nfj. (Stryn).

Brutl (u') m. = Brotull. Ndm. „Bruhl".

Brutl (u') n. gamle udnyttede Kar og Redskaber; Skrab. — **Brutleskur** n. et Skur til Brutl. Sogn (Hafslo, Aurland).

„**brutla** v. n. 1)". A. Shl.; Ndm. og Nordl.: „bruhl". 3) = humra; om Hest. Hall. (Torpo): „bruhle".

brutlen adj. stærk men uagtsom og ubehændig; plump i Udførelsen; upoleret. Ndm. „Bruhlin aa tungfør". „Han gjer dæ bruhle". Af brutla.

Bruvl n. Brøvl. **bruvle** v. (ar) brøvle. Follo, Oslo, Smaal. **Brøvl** d. s. Trondh. Maaske Dansk. Jf. bri for brida. Dog jf. ogsaa Brøgl.

„**bry** v. n. arbeide (paa, med)". A. Sæt. Ma. Li. „Ko bryr Hoskoll mæ idag?" bestiller. — J. G. har: „meg brigdast om" = jeg skjøtter om. Jf. følg. og G. N. bregda(st) vid.

bry v. adskille sig; vise Forskjel? Ndm. „Maale bryr mykjy myllaa Øksndala aa Synndala", der er stor Sprogforskjel. Ogsaa: „Han he brydd om Maale sitt", forandret. Ndm. (Tingvoll, Øksndal, Stangvik). Jf. bregda, brigda, brygda, bri.

Brydd m. Kornspirer. Trondh. Af brydda.

„**brydd** part." A. — „Ei sto i Vanna brydd", jeg stod i en vanskelig Stilling. Østerd.

„**brydda** v. n. spire". A. **brygde**, Romsd. (Eid, Vesy og fl.), Ndm.; ligesom „grigdig" o: „griddig". (Nfj.). **Brygd** m. Spire; Opspiren. 2) vise Spidser, osv. se brylla. G. N. brydda d. s. **Brydding** f. se brylle, Brylling. 3) v. a. forsyne med „Brodder". SætB: „brydde, bryllte, bryllt; han va'kji gott bryllt'e", — som „yllt'e" af ydda. G. N. brydda d. s.

Brydda f. = Brodd o: Isbrodd og Søm. Tel. (Moland, Hjartdal, Kvitseid, Selljor). Oftest i Fl.: **Bryddur**.

„**Brydja** f." A. **Bryjja** og **Bryddja**, Shl. Ryf.; **Brøddi**, Stjør.; **Bryju**, „Slipesteinsbryju", Gbr. **Bry'y**, Vindal i Helg.; **Brøye**, Gul.; **Bly** („tykt" L), Innh. (Indr. Steinkjer, Beitstad, Sparbu, Stod). „Ei Brydja te Ku, Merr, Jænte", en svær og klodset, Ryf. „Sillbly".

Brydna, **Bryynar** se Bru.

Brygd m., **brygde** v. se brydda, brigda.

Bryggjarekjer n. = Bryggjekjer. Shl. (Etne). — **Bryggjeausa** f. = Lagausa. Shl. — **Bryggjeotta** (oo) f. tidlig Opstaaen for at brygge. Shl.

brygsla v. a. (ar) bebreide = brigsla. Nhl.

Bryk m. larmende Arbeide; travl og støiende Skynding. Nfj. og Sfj.: **Brykk'e**. Se flgg.

„**brykja** v. n. (er, te) arbeide stærkt". A. **brykkje**, Nfj. Sfj. Se flg. og brytja.

brykja (y') v. (ar) 1) bane sig Vei med Vold, bryde eller tvinge sig frem; arbeide med Larm og stor Kraftspilde. Gbr. Hedm. Hall. „brøkja se-fram". 2) plage med larmende Overhæng, med Maning og dl. = masa; larme, tumle. Gbr. Tel. (Vø). „brøkja aa bæinne"; „brøkja aa bera seg". — Hertil: **Bryk** n.: a) **Brykk**, Larm af tunghændet Arbeide; Shl. „Brykk aa Brot". b) Overhæng, Manen; især Børns. Gbr. (Vaagaa). — **Brøkjar** m. En som „brøkjar". SGbr. **Brøkju** f. d. s. Hall. **Brøkjabasse** og **Brøkjalaup** m. d. s. Gbr. — **Brøkjagrei(d)e** f. klodset og uhensigtsmæssigt Redskab, hvorved megen Kraft spildes. Gbr. Hedm. — **brøkjen** og **brøkjutt** adj. tilbøielig til at brøkja. — Dette „brykja brøkja" er maaske, trods Bøiningen og sin korte Vokal, eet med foreg. hvis lange lukkede Y turde være fremvirket af det følg. J, som oftere i Nfj. (og Sfj.?); jf. ogsaa

broka, brukta. Vokalen og Bøiningen (og Bett.) stemmer dog med brytja, og selv Afledsordet Bryk (Brøk, Brykk) umuliggjør ikke denne Identitet.

brylaus adj. 1) ikke forbunden med Møie „Bry". Sogn. 2) som ikke kan eller vil have noget „Bry". Sogn (Aurl. Borgund).

brylla? v. n. (er, te) 1) spille i skiftende Lys og Farver; om Haarbedækning. Tel. (Selljor). „Dæ bryller av den svarte Kyri, av Kaapa paa Halsn te Hanen". Sjelden Bet. 2) om Haar: vise Spidser; særlig: vise Farveforskjel mellem Spidserne og Hovedmassen = brodda. Hedder: brylle, bryllte bryllt i Tel. (Selljor, Kvitseid, Laardal); brydde, bryllte, bryllt i VTel. (Laardal, Vinje, Rauland) og Sæt. „Dette Revaskinne brydder fiint (feent); d'æ fiin'e (svart'e, kvit'e) Brylling (og Bryddeengg) paa de". — Hertil: bryllt adj. Tel. Sæt. 1) „Den svarte Kyri (Hanen) æ veent bryllt'e". Sjelden Anvendelse. 2) „Skinne æ routt, men d'æ veent bryllt; d'æ svartbryllt, kvitbryllt". — **bryllehærd** adj. med Haarspidser af en Farve forskjellig fra Hovedfarven. — Hid hører maaske „brølle aa bera seg", gjøre sig sterkt gjeldende, Tel. (Bø); se dog brøla. — Den for Resten meget sjeldne Bet. 1) turde pege mod brigla, brøgla, Saabrill (= Saagidr), brila. I saa Fald omslutter Formen „brylle" to Ord, da den i Bet. 2) er for „brydde", af Brodd — saaledes som de inderste Bygder har Ordet; jf. brodda v. i Ryf. Naar de ydre Bygder, og de indre i Fortidsformerne, har ll, og ikke dd, tør dette være ifølge den samme Analogi, som endog har omgjort Skodd og Brodda (og Hodda) til „Skoll" og „Brolle" (og „Holle", Selljor i Tel.), — ifølge Analogien af sydder syllte, smedder smellte, spidder spillte, osv. G. N. brydda rage frem med Spidsen.

Brym (y') n. salt Sildeaffald og andre salte Ting som gives Fæet. Hard. (Kvamm), Shl. (Etne, Skonevik), Nhl. (Fusa). Udtales ofte Brøm(m). — **bryma** v. a. Shl. Nhl. Ofte „brøm(m)a". Se Brim, brima. — **Brym(s)estamp** m. Kar „Stamp", til at samle „Brym" i. SBerg.

brymen, brømin adj. se Brim.

„**bryna** v. a. slibe". A. 3) „bryne paa ein", „bryne seg inn paa ein", yppe Kiv; tirre. Tel. Jf. G. N. brýna egge. „brøne ein fø noko, brøne ængkvort fram fø ein", kaste En noget i Næsen; Tel. (Vinje). Særlig det sidste minder om G. N. bera einum eitt á brýnn.

Bryne n. Brink = Brun. Jæd. Dal. „Fjellbryyne".

„**Bryne** n. Bryne". A. 2) stivsindet, umedgjørlig og klodset Person. Bruges ogsaa om sløve Eg-jern. Helg.: „Bryyni". Ndm.: „Bryyn". „Sne'ug som eit Bryyn", smidig som et B. 3) Stykke eller Skive af Brød eller Kage. Num. Hall. „Kakubryyne".

Brynekvat n. jernsværtet Stenmel som fremkommer ved Hvæsningen. Sogn. — **Brynekvot** (o') n. d. s. Sogn, Voss; og -kot (o'), Sogn. — **Brynekvota** (o') f. d. s. Sogn, Hard. Sfj.; se Kvat, Kvota. — **Brynekvoa** (o') f. d. s. Hard. (Kvamm); se Kvaada. — **Brynesurta** f. d. s. Li. Dal. se Svorta. — **Brynesteinssum** n. (Spøgord); „kaama paa Brønestæessaami" = synke; brønestæessaamde adj. se Sum, sumd. Tel. (Vinje). — **Brynestrunk** m. = Brynestokk. **Bryneslunka** f. d. s. Nhl. — **Bryneverk** n. = Bryneberg. Jf. Bergverk. Hard. **Brynevol** (o') m. den Rygning hvori den brynede Eg møder Redskabets flade Parti. Vestfold, Hall.

Brynja f. et stort, velvoksent og dygtigt Hunvæsen. Ryf. Jæd. „Ei B. te Kjerring, te Merr".

Brynjeklave m. enslags Laas paa Ringbeltet „Brynja". Tel.

Brynn n. Brønd. Ndm. Se Brunn.

„**brynna** v. a." A. særlig: give Kjøerne varmt Drikke. Jæd. Dal.

Brynne n. en Indsøs smallere Parti henimod Mundingen. Østerd. Meddelt.

Brynnung m. en Brøndbøtte. Stjør.

Brynslefald m. = Brynevol. Tel. — **Brynslefals** m. d. s. Tel. — **Brynslevol** m. d. s. Tel. — **Brynsleholk** og -kopp m. = Bryneholk. Tel. — **Brynslemeit** f. Linien mellem Eggen og „Brynevolen"; bruges ogsaa om det sidste. Tel. (Rauland, Vinje).

brynt (yy) adv. uden Omsvøb, uden videre; lige. Hard. (Ulvik, Ullensvang). „Heila Fantafylgje steig bryynt inn i Stovo. G. N. brýnn adj. fremstikkende, lige-til.

brys v. a. i „bryys Art'a" dølge el. beherske sin Natur = bleess A., bliks A. Oslo, Smaal. Se brjota. Jf. bry, brygda, brigda.

brysja v. (ar), gjøre sig stærkt gjældende, baade i Ord og Fagter; gjøre sig vigtig; braute; larme. Tel.; Vestfold: brøsja. „Han brysjar aa lyyge, brysjar seg te; d'æ slik ein Brysjar, Brysjekar m. (Brøsjakar, Brøsjafant). Jf. brusa (u'); D. Diall. brøse sig ɔ: give sig et mægtigt Ydre.

Brysja (y') f. 1) larmende Uleilighed, som forvoldes; Larm = Staak, Leven. Tel. „Brysju" (Bø) og „Brysje" (Brunkeberg, Eidsborg). Mest i Flertal. „Han kann gjera Brysjur". „D'æ fæle Brysjur mæ dessa Folkji". 2) stor Uleilighed hvori man stedes, stor Forlegenhed, Knibe = Prysja. Hall. (Hol), Sæt. Tel. (Selljor, Bø, Laardal). „Han sit'e i øye Brysju", Sæt. — **Brysjemakar** m. En som volder Brysjor 1) og 2). Tel.

„**Brysta** f. Brystgjord". A. Ned. Sæt. **Brosta** (o'), NBerg. **Broste** (o') f. Tel. (Rauland).

Brytja f. 1) stor, stærk, plump, tunghændet

og voldsom Person. Hall.? Sæt. og Ndm.: „Brytkje". Ogsaa i Genetiv: „Brytkje Kar'e", Sæt. 2) klodset Redskab. Ndm. Fosn. „Ei Brytkj(e) te Baat". Se følg.

„**brytja** v. arbeide dygtigt". A. 2) gaa tunghændet, voldsomt og larmende til Verks ved Arbeidet. Tel. Sæt. Shl. Voss, Sogn, Nfj. Ndm. STrondh. (brytkj), Østerd. Hall. „brytkja aa brota", Sogn; „brytkja o buna". Tel. og fl. „brytkja sund, b. seg fram", Shl. „brøtkje aa bryte", Østerd. — **brytjen** adj. tung og plump; tildels brugt om Talen, Ndm. STrondh. Se brykja (y'). — **Brytjøks** f. Økse til at hugge Kjød med. Voss.

Brytjel m. stor, knogleført, grovslagen og ubehændig Karl. Tel. „Brytkjil" og „Brytkjyle"; og „Brynkjyl" (ØTel.) „Arbeisb." En som duer kun til grovt Arbeide.

brytjeleg adj. grov-voksen; omtr. = brotaleg 2). Tel.

Brytyl m. Brækstang. Smaal. (Trykstad, Rødenes).

bræ v. n. (bræ, bræædde, bræætt) slægte paa; ligne. VAgder. „Han bræ te (eller „paa") Far sin". „Han he godt aa ette bræ". „Maale øvst i Aaserall bræ te Sætesdal". Jf. bregda, braa, Etterbræ n.

Bræa m. ɔ: Brede. Gbr. (Vaagaa).

„**bræda** v. a. tjære". A. „Han maatte bræ aa v r mykjy", finde sig i, taale meget. Hall.

Bræda? f. en noget lang Bjergryg med lodret Væg. Hall. (Aal) og Sigdal: **Bræe**. Ogsaa „Fjellbræe". Samme Ord som følg.?

Bræda f. 1) Bræm paa Hat. Oftest i Flertal. Li. (Fjotland). 2) = Perm. Li. 3) hver af de Halvdele hvori en Træklods (Kabbe) kløves. Land, Vestfold: „Bræe". Se A. — „**Bræde** n. = Perm". A. Ndm. Shl. Hard. Dal. „Bræe" og „Bræ". J Sv. Diall. bräe.

Bræda f. tyk, blød Masse til Overstrygning; Smørelse. Hard. (Odda, Ulvik, Kvamm). „Han ska gjera Bræv mæ d a!" ironiskt: „jo, han skal gjøre Vei d e r med! udrette det d e r med!

Brædeluna? f. = Breskjeluna. Tel.: „Brælone". — Og **Braalone**; Tel. (Selljor). — **bræ(de)varm** adj. stikkende varm, om Solskin i Bygeveir. Tel. Til bræda (Braadn.) smelte; eller til breda, glimte?

brædna v. n. (ar) smelte = braadna. Rom. Smaal.: **bræne**.

Brædsla f. Overstrygning med Tjære.

bræ-es v. se braast.

Brægda f. = Brugda (Hai). Shl.

„**bræka** v. n. bræge". A. **brækja** (er, te), Sogn. **brækt(a)**, Salten, Ndm. **blækta**, Shl. Sæt.

brækja v. a. og n. (er, te) 1) om meget smaa Børn: kræve med Klynk eller urolige Fagter; klynke eller strække sig efter noget; ville have til sig. Tel. „Baani brækjer Moo see" (Vinje; Mol.: si). „Baanee brækjer e t t e r Moor si" (Aamotsdal). 2) kjæle; kjæle for. Shl. Forskjelligt fra „breka", hvilket dog i Hall. (Gol) er v. a.: „han bræka Præst'n", han vilde endelig have Præsten hentet. — **Bræk** n. og **Brækjing** f.: det at Smaabørn „brækjer". — **brækjen** adj. tilbøielig til at „brækja", til „Bræk". Tel.

„**brækja** v. n. 2) prunke". A. Rbg. Røldal, Shl.

Brækjeluna f. = Breskjeluna. Tel. Til brækja, straale.

brækjevarm adj. om Luften: stikkende varm i Bygeveir. **Brækjevørmde** m. slig Luftvarme. Ø- og VTel.

„**bræla** v. n. (ar) 2) sjase". A. Shl. Røros. 3) være meningsløst og unyttigt og noget larmende virksom; tumle (med). Hard. Shl. Ryf. Sogn, Nfj. Tel. „Bræla uppe um Morgon'n". „Han brælar no mæ mykje, han". Jf. G. N. bræli (et Øgenavn), Isl. brjála (bræla) blande sammen; bræla f. Røg, Kvalm. Lignende Bett. har „svæla" v. tumle, have travlt, og „Svæla" f. Kvalm, Tummel. — **Bræl** n. meningsløs, lidt larmende Virksomhed. — **brælen** adj. tilbøielig til „Bræl" eller **Bræling** f.

brælsa v. udmaie: „brælse seg t e, brælse p a a seg". **Brælse** f. udmaiet Kvinde. **brælsoleg** adj. som en „Brælse", udmaiet. ØTel. (Bø, Nes).

Bræms, **brængja** se Brems, brengja.

bræne se brædna.

„**bræsa** v. n. (er, te)". A. 2) v. a. og n. smelte; om fede Ting. Gul. Ork. „bræs Ister". 3) oftest (ar): danne „Bræsa", flyde udover; om noget tyktflydende Masser: smeltede Metaller, tynd Deig, og dl. Tel. Sæt. 4) prunke, være udmaiet, især med Metalstads og Besætninger der (ligesom) gjøre Figuren flad og bred. Sæt. Tel. „Hu bræsar mæ so mykji Sylv o so braie Kantinga"; Sæt. Ogsaa „bræse seg te, bræse seg ut", udmaie sig; Sæt. Tel. 5) „Dæ bræse paa henne", det glor af Metalstads paa hende. Dal. — **bræsen** adj. tilbøielig til at bræsa, el. til **Bræsing** f.; udmaiet; prunkende. Sæt. Tel. Sfj. Se ogsaa Bræsa. — **Bræsekling** m. „Kling" fremkommen ved at et Stykke Fladbrød med et Smørstykke paa lægges paa Gløderne. Tel.

Bræsa f. 1) a) Stegning. Hall. (Aal). b) det Stegte. Hall. (Aal). c) heftigt Tilfælde, Anfald, f. Eks. af Sygdom, af Overfusning. Hall. (Aal). 2) a) en flad tyktflydende noget blank Masse. Dal. Sæt. Rbg. Tel. Hall. (Gol). „Tinbræsa; Søylebræse; Kubræse (Nautebræse); ei Bræse te Kake". b) stor og bred („vii o flat"), ufin Kvinde. Sæt. Rbg. Tel. c) Kvinde som er udmaiet, især med Metalstads og anden noget fladtliggende Pynt. Tel. Sfj. (Jølstr, Førde). — **bræseleg** adj. 1) lig en Bræsa 2). Tel. Sæt. 2) udmaiet. Tel.

bræsa v. (ar) stille gjentagne indtrængende

Forlangender; overhænge med Bønner og Spørgsmaal, omtrent som breka, mara, masa. Mest om Børn. Helg. (Ranen); Salten „bræs"; Helg. (Bindal) og Namdal: brees. Minder om Bræsa f. et Anfald, om bræsna adj. og v. (og om brasa). — Bræs n. det at man bræsar. Helg. — Bræsarloka f. en slig „bræsande" Person. Helg. meddelt fra Ranen. — Uklare Ord.

Bræssja f. en noget støiende og ufin Kvinde. Ryf. Se bressja v. gnægge. — bræssje, se bresskja.

bræsma adj. = blæsma. Smaal.

Bræsn? n. Brunst. SHelg.: Breesn.

bræsna? v. n. 1) = blæsma. SHelg. (Bindal): breesn. 2) føite og tumle. SHelg. — breesna adj. parrelysten. SHelg. Se blæsma og bræsa.

Brødstøda f. Fladbrødsstabel. Totn: „Brøstøe".

Brøgl (Brøøgl) n. Urede, Forvikling.

brøglesam adj. forbunden med „Brøgl"; brydsom formedelst Urede. NGbr. (Lom, Vaagaa, Sel). Jf. Brøvl?

Brøk, brøkja, Brøkju, osv. se brykja.

Brøl m. Duft = Braal. Nfj. (Eid og Honndal) Bröl'e. — brøla v. n. (ar) dufte. Nfj.: bröle.

„brøla v. n. skryde, prale". A. Noget lignende er braula, skraale, Li., se d.; og brølle Tel. (Bø), se dog brylla.

brøseleg adj. 1) fyldig og rødkindet; blomstrende; helst om Kvinder. Sæt. 2) stor og vid; mægtig; anseelig. Sogn (Aurland). „Brøsele Kjeringg, d. Hatt". Jf. Brose.

brøsen adj. stor, velskabt og dygtig; mægtig; statelig. Sfj. Nfj. „Ei brøsa Jænte". Se foreg.

brøske v. lugte se bløsta.

[brøvl(a) v. vrøvle; Brøvl n. Vrøvl. Trondh. Se Bruvl.

brøy adj., brøye v. for breid(a). Hall. YSogn.

Brøysa f. Byge = Brosa, Bøysa. Sogn (Aardal, Sogndal, Balastraand). „Regn-, Hagl-, Vind-".

Brøyt f. Veibrydning = Brøyting. Sfj.

„brøyta v. a. 2) bane Vei". A. Ogsaa „brøyta p a a", drive paa, være driftig. Voss, Hard. 4) te sig overmodigt og larmende. Hard. Ryf. — Brøyta f. og Brøytar m. En som gjør Vei: 1) Banebryder. 2) dygtig, men overmodig og larmende Karl. Hard. Ryf. Hall. — brøyten adj. og brøytug adj. til brøyta, særlig til 2) og 4). Hard. Ryf.

brøyteleg adj. omskiftelig; om Veir. Jæd.

Brøytning f. Tømmerslaadning. — brøytningsfør adj. skikket for Brøytning; om Vanddrag. Num. Busk. Hall. Jf. Brotning.

Brøytsla f. Veibryden. Tel. og Sæt.: „Brøysle". — Brøysle-snjo(re) m. Sne, hvori maa banes Vei. Sæt.

„Bu n. Hornkvæg". A. Buy, Dal. VAgder, Rbg. Tel. (Mo; Moland, her ogsaa „Byi" eller „Byy" med en Diftong, hvis første Del nærmer sig til Ø, sidste til J); Buytt, Byitt, Rbg. Tel. (Mo, Moland); sjeldent i Tel.; ofte derimod „Buytti" og „Buyi" som bestemt Form af „Buy" i VTel. De to Vokaler danner overalt een Stavelse. „Bu", men bestemt: Buje og Butte i Tel. (Høydalsmo og fl.).

„bu v. n. 1) bo". A. bo Sdm. (Hjørungfjord; men „tru"), Østl. (flere Steder, hvor „tru"). „3) v. a. tilrede". A. Særlig: pynte Lig. Gbr. Vald. Hertil: Buklæde n. pl. (-klæo), Bulereft n. (-rift), Buskyrta f. (-skjurte).

bu seg v. n. (a, og dde) 1) sætte Bo. Stjør. 2) = buast = greidast. Romsd.

Bua f., = Bue og Bubb m. se Buva.

Buavor, Buaveer se Budar-, Bud-.

Bubikkja f. 1) Fæhund. 2) svinsk Person. Tel.

Bubru f. Bro til Brug for Kvæget; f. Eks. over til en græsrig Ø. Li. (Fjotland): Bøubröun el. -bræun.

„Bud f. 1) lidet Hus i Udmarken". A. Shl. „Stølsbu". 6) enslags Gjæsteværelse, hvor ogsaa Klæder, Kister osv. opbevares. Shl. Ryf. Jæd. Ogsaa: „Sæn(g)ja(r)bu(d)". — Bu(d)a(r)lem m. Loft over Bud 6) Shl. Rog.

buda v. a. gjøde". A. Ma. Rog. 2) v. n. skide. Tel. — „bue seg te" v. (ar) føle sig til, med hvadsomhelst. Tel. (Rauland). Af „Bud f. Gjødsel", A. Ma.

Budarvord m. = Myseſmør. Dal. (Bjerkrei): Buuavor (o'); Li. (Sirdal): Buuvor (o'). G. N. búdarvördr, Sul.

Budda (u') f. 1. Dynge af skiveformige, horisontalt paa hinanden liggende Gjenstande; tildels = Soppa. Ryf. Jæd. Dal. „Ei Budda mæ Bøk'r, Brev, Paper, Setlar; ei Kortbudda". — Budderakkar m. = Mugerakkar, Supperakkar. Dal. Jæd. Jf. Bedde.

Budda f. 2. 1) Raamælk; ogsaa: den seige Saft i svangre Kviers Yver = Kvæde. Ryf. Nsld. Jf. Buttra. 2) Raamælksost, Kalvedans. Ryf. (Karmt). Ogsaa: Buddedravle m. og Buddost m. Ryf. (videre omkring). 3) nyfødt Husdyr — Føl, Kalv, Lam, Kid — liggende ude i Marken. Ogsaa: Fund af et saadant. Rog. Shl. Og — andensteds inden Omraadet —: Løn for et sligt Fund. „Eg he f u n n e" el. „f i n g j e meg ei Budda". Andensteds: „F i n n a Ljosbadn aa f a a Budda". „Eg fekk tri Skjeling i L a m m a b u d d a". — Buddeløn f. Løn for „Budda". Lønnen kan være: „Buddedravle" ɔ: Dravle som g i v e s som „Budda" — maaske fra først af Dravle a f Budda 1) —, „Budd-egg", „Budde-kling" eller „Buddeskjeling", Rog. Shl. Jf. Isl. Pjetursbudda Rokk-Æg? — Bulik og Bullek m.? d. s. s. Budda 3). Nhl. (Haus, Mo). „Finna Bullek". „Bu-Leik", jf. Kalvedans?

— „Bøllek“, Belønning til flink Hyrdebreng. NTrondh. (Verdal). Meddelt.
Bud-egg f. den sløve Eg som skarpe Redskaber har med sig fra Kramboden. Stjør. og m. fl. „Buu-egg“. Kraambudegg; Tel. — budeggja adj. ikke befriet for sin „Budegg“; ikke sleben. Stjør.: „buuægga“.
Budei(gj)ebalt og Budeiebalt m. = Gjætslegut. Sogn. Jf. baltra, balta. — Budeiebult m. en Ærindsvend for „Budeia“. Sogn. — Budeieskora (o') f. = Bikkehola. Sogn.
budleg adj. let at rede; se buleg.
Bu-draatt m. Rødfoder = Draatt. Helg.
Bu-drose (o') m. Flok Hornkvæg. Ma. Sæt.
Bud-vedr n. langvarigt og stærkt Regnveir som holder En inde i Boden, Sæterboden eller Fiskerboden. N- og STrondh. og SGbr.: Buuveer; Vald. og NTrondh.: Buuaveer ɔ: Budarvedr. Hedder ogsaa „Bustaveer“; Namd.
Bud-vind? m. sydøstlig Vind med tæt fint Regn. Ndm.: Buuvinn. Jf. Budvedr.
Bue m. = Burot. Bukk. „Graaboondi“, Rbg.
„buen adj. moden“. A. Stjør. „3) færdig tilrede“. A. „Han va buen tyrtja meg, buen slaa te meg“, ligeved at osv. Nhl. „Buen ti bæ'i“, beredt til begge Dele, ligesaa nær det ene som det andet; tvivlsom. BTel. Maaske oftere: „bujen ti bæ'i“ (Mo, Moland); se bugen, bogen. 4) let at rede, let at magte = greid, buleg. „Da verte inkje bue før dei no, Far'n æ burte“. „Da æ inkje bue te gjera“. Maaske altid med Negtelse. Shl. (Stord).
Bufar (uu) m. 1) Flytning = Bufor 1) og 2). Hall. (Aal). 2) „gjera Bufar“ bringe Forstyrrelse og Ødelæggelse med sig eller over sig. Hall. 3) = Bufortemba. Tel. (Rauland). 4) = Bufargraut. Vald. (Aurdal, Slidre). — Bufarende m. En som „gjere Bufar“, en uvarsom og tumlende Klodrian. Hall. Se Ende. — Bufarfot (oo) m. En som flytter tidt. Hall. (Aal). — Bufarmaal n. rigt Maaltid paa Reisedagen til Sæteren. Hall. — Bufargang m. Gaaen omkring i Gaardene for at deltage i Bufarmaalet. Hall. — bufarsnaassa v. (ar) have travlt med Forberedelser til Flytning til og fra Sæteren. Hertil Bufarsnaass n. a) denne Travlhed; b) Sager som flyttes med. Hall. — bufarsnugga v. gjøre istand til Bufaren. Hall. Hertil Bufarsnugg, omtrent = Bufarsnaass a). — Bufarsvein m. liden Slusk. Tel. Ogsaa „Busvein“. — Bufartemba f. = Bufortemba. Tel. (Rauland). — Bufartull m. en Flyttendes Bylt. Hall. — Bufarve(d)r n. Veir at „buføra“ i; „eit gott, eit nustre, Bufarvær“. Hall. — Bufarveg m. „vera paa Bufarvegji“, være paa Flytning. Hall.
„Buferd f.“ A. 2) Kreaturflok som „buføres“. Hall. — Buferdtemba f. = Bufortemba. Tel. (Selljor; Wille): „Bufærtæmbe“.
Bufetil (uu) m. Søler; Tumler; ogsaa: vilter Ugavnsstifter = Ugagnsbul, Ufetil. Tel. (Selljor og fl.). Jf. bufetla, søle sammen.
Buff (u') m. liden undersat og dertil uopdragen og uvenlig Person. Li. Tel. — buffeleg adj. som en Buff. Tel. — buffa v. 1) puffe, give smaa Stød. Jæd. Dal. „Laamm buffast“. „Barre, Barre buff!“ tirrer Børn Væderen med. 2) fremstøde korte, dumpe Lyd; stønne. Ma. Nhl. „Stynjurn (Ma.; „Bergulvn“, Nhl.) „sit aa buffa“. — Maaske fremmede Ord. Jf. Eng. buff, buffet slaa, støde, It. buffo etc. Buff er dog kanske en efter Fremmedord tillæmpet Form af Buve.
Buflote (o') m. 1) flyttende eller fremdragende Flok af Kvæg. Tel. (Moland, Kvitseid, Selljor). 2) Flytning med Kvæget? Tel. (Kvitseid). Jf. buflytja.
„Bufor (o') f.“ A. 3) = Bufar 2. NGbr. „Gjæra Buufaar. Gjæra Buufaaree fi“.
Bufora (o') f. 1) Drift af Fæ, som drager til eller fra Sæteren (Stødlen). Hard. (Odda, Kvamm, Røldal). 2) Mælkevarer som føres hjem fra Stødlen. Ryf. — Buforegraut m. = Bufargraut; Buforeost m. sidstlavede Ost paa Stødlen. Hard. og fl. — Buforukar m. Karl som styrer Bufora 1); Buforureis f. Reise med Bufora; Buforuveg m. Vei til Stødlen. Hard. (Ullensvang).
buffa v. n. (ar) springe eller løbe plumpende og stødende, som en Bjørn. Sogn, Hall. Tel.
Buføra f. 1. Sko til Brug i Fæhuset. Helg. Se Føra.
Buføra f. 2. = Bufor 1). Shl. 2) = Brytja, Rivar. Hall. — Buførefarm m. Ladning eller Masse af Flyttegods. Shl. Ogsaa (o'), Shl.
„buføra v. n.“ A. Hard. Shl. 2) befordre Flyttegods, overhovedet. Shl. Til Buføra = Bufor. 3) fare rasft men voldsomt frem ved Arbeide og andet = brytja. Hall.
„Bug (u') m. langagtig Krumning“. A. Vald. Særlig: Krumning af en Aa; Tel. Rbg. „3) rund Bugt ved Søen“. A. Ndm. Romsd. Helg.
buga (u') v. danne „Bug“ 1). Sæt.: „buge upp, b. ni'e“. G. N. buga bøie, krumme. Se A.
Bugda f. Bøining, Bugt; saaledes: 1) Bugt eller Løkke paa Traad, Reb, Vidje, Slange eller andre lange valseformige Ting. Sæt. Tel. Shl. 2) Bøile, bøiet Stang af Jern el. Træ (Kjep), hvori, f. Eks., Ko tøires; hvori Snare ophænges, „Snorebugda“; Hank hvori Tine bæres, „Tinebugda“. Shl. VAgder, Sæt. Tel. og fl. Isl. bugda. — Somme Steder skjelnes saaledes at, f. Eks. paa et Reb: „ei Bugde“ er en Bugt til Siden, „ein Skryl'e“ en Bugt opad, og „ein Keil'e“ en Bugt nedad. Moland i Tel.
„bugen adj.“ A. 2) tilbøielig. Tel. Se buen. Ogsaa: „Han æ bujen te baae Endar“, han kan være med paa begge Dele. Tel. (Bø).

„Bugge m. en mægtig Mand". A. Li. Rbg. „Ein Pæ'ingbuggje". Ogsaa om en velskabt, „væl fata", Karl. Tel. — **bugga, innebugga** adj. rigt forsynet; mægtig. Tel. Rbg. Ned. Jf.(?) Eldre og Nord-Engelsk bygg, bigg, mægtig, rig.

Bugjerde n. indgjærdet Vei mellem Fæhus og Græsgang, „Bugang". VAgder (Holum, Fjotland): „-gjære".

Bugla f. Bøile; særlig „Grei(de)bugla" øverst paa „Hyvret". Helg. Vesteraalen.

bugla v. kludre, famle; afmøie sig uden Fremgang = bagla, bangla. ØTel. (Hovin, Grandsherad, Hjartdal, Sauar, Bø). „bugle burt Tia". **bjugle** v. d. s. Vestfold (Sandsvær). — **buglen** adj. = baglen. „Dæ gjekk bugle". — **bugloleg** adj. = bagloleg. ØTel.

bugna (u') v. n. = bogna. Rbg. (Aamlid og fl.) Ma.

Bugota (o') f. = Bugjerde. Tel. Ogsaa Wille.

bugra (u') v. n. bøie sig, bukke sig; staa med krum Ryg. Sæt. Tel. (Moland). „Eg stou der o bugra o batt av meg Skeisune". Ogsaa **bugre seg**, og **bugrast** (ihop), d. s. Sæt. G. N. bogra d. s. Jf. Bygre. 2) kludre = bugle. Tel. **bjugre** Tel. (Lunde): „bjugre dæ t e, ihopes", faa istand (isammen) til Nød og klodset. **Bjugr** n. smaat Kluderi.

bug-røn (u') adj. om Vind som blæser tvært over Fjorden, ud fra Bugterne. Ndm. (Sunndal, Tingvoll, Kvernes, Halse, Aure), Sdm. (?Hjørungfjord). „Han æ boogrøn synna" ɔ: omtrent SSV i Tingvollfjorden; „han staar ta Boogja". — **Boogrønsraak(k)** n. Drev (Rok) for saadan Vind. Ndm.

Bugsno (u') m. (f.?) Lufttræk som strømmer ud fra Bugterne tvers over Fjorden. Helg. (Tjøtta): **Boogsnaa.**

„Bugt f. Bugt, Bøining". A. „Han va tai'e, men han maatte ti Bugt, ti saist", maatte give sig. Sæt.

Bugta(r)sno m. = Bugsno. Ndm.

Buhag m. = Bufarmaal. Sæt. Se A.

„buhaga v. n. (ar)." A. Ryf. 2) blande eller rode sammen; bringe Forstyrrelse; rive (slukke) flere Arbeider fra sig paa een Gang. VTel. **buhaagaa** ØTel. 3) holde sig selv Kosten?; om enlige Personer der bo i en Familie. Tel. (Moland).

Buhamn f. = Bugang. Og: **Bushavn.** VTel.

Buherra f. Træpikker? Berg. Ryf.

Buholke m. stort tørret Mælkespand. Nordl.

Bujakveld m. se Butid.

Buk n. se buka. **Buk** (uu) m. se Bykje.

buka (u') v. (ar) 1) = boka ɔ: arbeide rodende eller stangende med smaa Stød eller Tilløb; grave, rode, støde; Tel. Rbg. Ma. og fl. „Buka seg fram, ut; buka seg av ne i Høysta'n". „Buke upp Dynnæ; buke imot", Sæt. „De heve buka so længji i Aar, fyrr de heve kunna kaame Regn", Rbg. 2) tumle, larme; omtrent = stuka, staaka. Hall. 3) tumle med noget; drive stærkt paa med Arbeide. Hall. „Buuka (-e?) paa aa arbaie". — „buuka" A. og „buka" A. er vel eet og samme Ord: buka (u'). Tel. og Hall. har nemlig kun e e t U, som i Hall. er temmelig lukket. Et opr. „buuka" maatte overalt i Tel. og Hall. lyde „buuke". — **buke seg**, om olme Stude og Kjøer, som brøler med Hovedet nede mod Jorden. Tel. (Moland). — **bukast** (u') v. recip. stanges. Tel. Rbg. — **Buk** (u') m. Larm, Roderi osv., omtrent = Staak, Stuk. Hall.: „Buuk". — **Buk** (u') 1) Grovarbeide, grovt Arbeide = „Root". Y- og JSogn. 2) en tunghændet Grovarbeider. „Eit Arbeisbuk". Sogn. — **Bukarbei(d)** n. Grovarbeide. — **bukeleg** adj. tilbøielig til at buka, eller til **Buking** f. ɔ: tvingende sig frem, hensynsløst stubbende til Side, og dl. Sæt. og fl. Se A.

Buka (u') f. liden Muldhob og tilsvarende Hul i Jorden fremkomne ved Gravning = Boka. Tel. (Tinn, Raul. Vi. Mo, Kv. Sel.): **Buku.** Mest i Fl. „Vaandebukur".

Bukall m. 1) Kvægrøgter paa Stødlen. Tel. (Kvitseid). Sjelden. 2) en Vætte som ifølge den døende Folketro tager sig af Kvægets Røgt paa Stødlen. Rbg. (Lisle Tovdal „Bukalle"; Sæt. „Bukadde"). G. N. búkarl Bonde.

Buk-boka (o') f. Bugflesk = Kvidaal. Nfj. Se Boka.

„Bukfylla (uu) f." A. 2) Storæder. Ndm.

„bukjær adj." A. Gbr. Sæt.

„Bukk m." A. 4) Knippe Kornaks = Bruse. Dal.

bukkebeint adj. med Been som en Gjeds; med krogede Forben. Om Hest. Østl.

„Bukkeblad n. Menyanthes trifoliata". A. Ma. Ryf.; Hard. Mest: **Bukkeblo** (o') pl. 2) Calla, Hedm.

Bukkeblekkja f. 1) = Bukkeblad. Vestfold (Hedrum). 2) Calla = Griserot(-blad) se d. Hedm. Østerd.

Bukkebruse m. se Bruse, **Bukkesto** n. se Sto.

bukkegraa adj. ujævnt graa, graaflækket. Østl.

Bukkekid n. Han-kid. Shl. („-akjee) og fl.

Bukkeknute m. Legetøi af Bast. Ma. (Aas.).

bukkeleg adj. som en Buk; geil. Jæd. „bukka-".

Bukkesto (oo) n. (og f.?) græsrigt Sted som kun er tilgjængeligt med Baad, paa hvilket Bukke hensættes for Sommeren. Nfj. Se Fastesto, Sto.

Bukkskytja f. Gaffel, hvormed Neget skydes op paa Stavren = Skota, Sula. Innh. „Bookkskytj".

Buk-lengja f. = Bukboka. Ryf. og fl.

Buk-lista f. = Bukboka. Østl. Trondh.

Buk-lot (o') n. Bugparti af slagtet Dyr. Ndm.

Buk-ol (oo) f. Buggjord. N- og STrondh.

Bu-konge m. bedste Ko i Hjorden. Tel.

Buk-reim f. = Bukboka. Ma. **Bukribbe** f.

d. s. Ned. **Bukrisp** f. d. s. Gbr. **Bukrist** f. d. s. Totn. Innh.
Bukseband n. de nederste, opretstaaende, Reg omkring Kornstavren. Busk.
buk-sloppen adj. yderlig sulten. Dal: **buuk-sluppin.**
Bul m. Tyr = Bol. Shl. (Stord).
bula (u') v. a. (ar) stoppe ind i, proppe; pakke fuldt, især med lidet værdifulde tørre Ting. ØTel. (Hjartdal, Heiddal): **bulaa**, og **baalaa**, hvilket turde være bala, el. bola. „**Bulaa** Halm inni Husko". Maaske eet med bula, A. Jf. bøla. Ogsaa: **bøla** Hall. (Gol) ɔ: bola (o'). „**Bøla** paa se Klæ'u". „**Bøla** uppaa Ramm'n".
bula seg (u') v. n. (ar) buske sig, skyde mange Stengler; om Græs og Korn. Østest „bola se". Østl. og fl. Se bulast. — **boole se**, om Sæden (Aakrn): blive tæt og gaa i Leie. NGbr. Dette synes et andet Ord; maaske eet med borda seg A. Snarere til Bool n., boola v., G. N. bólast, gjøre sig Leie.
Bu-laug f. en liden Slump Vand hvormed Malkekarret er udskyllet og som heldes i den siede Mælk. — „**bulauga** Mjølki" v. a. tilsætte Mælken med V. Sogn, Voss, Sfj.
Bul(d)rsval f. Hus hvor der støies meget. Helg.
bu-leg (uu) adj. = buen 4), greid; ogsaa: rede, færdig til Brug, bekvem. Maaske altid med Negtelse eller i Spørsmaal. Hard. (Ulvik): **buulæ**; Hard. (Kvamm) og Shl. (Fitja, Finnaas, Sveiaa): **buudlæ** og **budleg**, som „truudleg" ɔ: truleg. „D'æ kje buulæ aa koma te Støyls alt no". „D'æ kje budleg før dei no, Far'n æ burte". Jf. ubuleg, byleg.
bu-lig og **bulug** (u'), og **bolug** (o') adj. 1) med stor Bul, før. SBerg. og Ryf.: „bulig, bölige, bologe"; Ned.: „boli". 2) = bulad. Shl. „gott bulige".
Bulik og **Bullek** se Budda.
bulken adj. med stor Bul. Sogn.
Bull m. kort og let Vindstød; Pust; Boble. Ndm. (Sunndal). „Han tok sæmm Røykje-bulla", Drag af Tobakspiben. Til bulla.
Bull m. Lam. Østerd. (Os, Tolgen). **Pull**, Østerd. (Tynset).
„**bulla** v. n. boble". A. 2) buldre, pluddre. Sogn. „Orren han budla aa Sisvortao kreeta, Tig — ska du høyra — du Fret-heims Greeta!" Urhanen skal paa Voss ogsaa hedde **Budlakokk**. Isl. bulla boble, sludre. 3) plaske, sole; tilsmudse. Sogn. „budla seg ut, te".
Bulle (u') m. = Bolde. Jæd. Dal. Ma.
bul-leg (u') adj. = bulig. Rbg. og Tel.: bul(l)ege. — **buule** adj. fyldig, kraftig og velvoksen = lubben. Nfj. (Utvik). **buu(l)le** omtr. d. s. NGbr. Dette er maaske bu-leg.
„**bulsterk** adj." A. Shl.
Bullure m. en klodset Særling. Gul. Selbu. Jf. Lure, Gallur, Snorlur.
Bu-log (o') m. Høvand til Fædrik. Nfj.
Buls (u') m. 1) halvsylindrisk eller oval Hævelse eller Klump paa en Flade; Balk. Tel. 2) klumpet eller byltagtig, uformelig Krop. Tel. Jf. G. N. bulsi (et Ogenavn).
Bulsa f. og **Bulse** m. = Buls 2). Ryf. Tel.
bulsa (u') v. a. (ar) danne „Bulsar" eller Balker. Tel. „Bulse paa sælt mæ Smør; bulse paa seg bra mæ Klæ'i".
bulsa (u') v. n. (ar) arbeide tungt og klodset. Sæt. „Han bulsar o høgge". Til bula, G. N. bula hugge.
bulsen adj. som en „Buls": uformelig, byltagtig, klumpet. Tel. Ryf. „bulse klædd". — **bulsaleg** adj. d. s. Ryf.
Bult (u') m. plumpt fremtumlende, hensynsløs og larmende Person; Tølper; mere klodset end „Bolt". Dal. Jæd.
bulten (u') adj. 1) valkformig, pudeformig; plump. Sogn, Shl. Sæt. Tel. „Øksi æ bulti", for tyk der hvor den begynder at skraane til Eg. 2) noget tykfalden, bultet; om Personer. NGbr. 3) tølperagtig; osv. som en Bult. Jæd. Dal.
bultra v. n. larme og tumle; te sig brutalt. Jæd. Dal.
bultren adj. 1) klumpet, uformelig. Ma. Tel. 2) som gjerne „bultrar". Jæd. Se de foregg.
„**Bulung** m. 1) Krop". A. Gbr. „Booloong".
bulutt (u') adj. om Ager, hvis Kornplanter er buskede eller mangestenglede. Hard. Jf. bula seg.
„**Buløks** f." A. **Bøløks** (o'), Ma. STrondh. **Böløks**, Ramd. Totn.
„**Bumat** m. = Avdraatt". A. Hall.
„**Bumb** m. Bom". A. „Slaa paa Bumm'n", eller „slaa Bumm", en Gjemselsleg. Rbg. Ma. — **bumba** v. = slaa Bumm. Ma. Hedder: „spela Trebums", Berg.; „s. Tre-bonius", Stavanger; „trappa bonsk", Hard.; „kur bones", STrondh.
Bumba f. Feilskud, Feilkast, Feilslag, Bommer, „Bom". Sogn (Borgund).
„**Bumba** f." A. 2) Hunvæsen med opblæst Figur. Hard. Østl. Jf. Raadsbumba. 3) enslags Vindebom til Rendegarn. NGbr.
bumba v. bomme Garn. NGbr. „boombe".
Bumla f. plumpt storvommet Hunvæsen. Østl. ØTel.
bumla v. 1) tumle, valke; ikke kunne bestemme sig. Hall. (Nes, Gol). „Dæ boomla (bumla) so længji førr dæ vart Rægn". 2) = blassa, bemla; „boomle i se", vælte i sig kraftløs Mad og Drikke. Hall. — **bumledrikka** v. d. s. Hall. — **Bumlekolla** f. En som bumlar i seg. Hall. „Boomlekølle".
bumlen adj. „b. i Vømb'n, i Maga", med Maven spændt af „Bumling". Hall. (Gol). — **Bumlemage** m. Hall.
Bumm(a) f. Kjelke af tre Fjæle. Innh.
bums adj. se bumsa.
Bumsa f. svært, tykt og tungt Hunvæsen. Østl. Trondh. Agder, Dal. og fl.

bumsa v. n. (ar) plumpe (frem, ud). „bumsa fram mæ alt". VAgder, Rbg. — **bumsen** adj. fremplumpende; hensynsløst og formløst ligefrem. Agder. **bums** adj. d. s. Østl.

„**buna** (u') v. n. arbeide sterkt". A. Især: arbeide tunghændet, voldsomt, larmende og altsaa med Kraftspilde. Shl. Hard. Voss, Sogn. „buna paa; buna seg fram; buna aa bala; brytja aa buna". 2) gjøre det første grove Arbeide; f. Eks. foreløbigt tildanne et Materiale (Emne). Sogn (Aurland). — **Bun** m. og n. tunghændet, larmende og kraftspildende Arbeider. Sogn. „Trebun". **Bunhest** m. d. s. Hard.

„**Buna** (u') f. 1) Benpibe". A. Særlig om det store hule Læggeben, Tibia, medens det andet, Fibula, er „Spitu". Tel. (Rauland). I Sæt. særlig om Laarbenene. „2) i Flertal: Lemmer; Lægge eller Arme". A. Og: Benbygning idethele. Ryf.: **Booner**; Sogn (Lustr), Hard. (Kvamm, Ulvik): **Bune**; Sogn (Lærdal): **Böne**. Jf. Nordsvenske Diall.: bords-buner, underredan til et bord. — **Bunabeist** n. benstort og grovslaget Dyr. Sogn, Voss, Hard. — **bunasterk** adj. af stærk Benbygning. Voss. — **bunastor** adj. af stor Benbygning. Tel. „boona-". Disse Sammensætninger synes paavirkede af Bunad 4) eller det foreg. — **Bunabein** n. = Buna 1). Hard.

„**Buna** (uu) f. Ballie". A. 2) et stort aflangt Trækar: a) til Mælk, Tel.: **Buune** (Rauland, Vinje, Selljor; Wille: „rundagtigt Skrin"); **Bunne** (Eidsborg, Skafsaa, Laardal, Kvitseid); **Buyne** (Mo, Moland; ogsaa i Sæt.); **Byine** eller **Bøyne** — ikke Böyne — (Moland); **Boune** (Moland, sjelden). Formerne pege bestemt mod B u d n a (A.), undtagen maaske den sidste (sjeldne); „B u u n a" vilde i Tel. blevet „Boone", og „B u n a" vilde i Tel. blevet „Boonu, Boona" og „Boone". b) til at nedsalte Kjød i. Innh.: **Bøøn'**.

buna (u') adj. benbygget, bygget med Hensyn til Knogler. Voss, Hard. Nfj. „Hestn æ godt buna". „goobuna, stoorbuna".

„**Bunad** m. 1) Husholdning". A. „Setja Buuna", sætte Bo, Voss; „setje seg te Buunads", d. s. Nfj. (Honndal); „s. s. te Buunas", Shl. Nfj.; „te Buunar", Ryf.; „te Buunars", Vald. „Kaama i Buuna", faa sig Hus og Hjem, Tel. (ikke forefundet „Boona"); „k. te „Buunar" og „Buunas", d. s. Ryf. „I hass Buunade (-nad, -nar, -na)" i hans Styretid, under hans Husholdning; Nfj. „2) Bostab; ogsaa Redskaber". A. Ryf. „Dæ va Buuna te Hest, te Hus, te Kar!" prægtige Sager! brugt ligesom „Greidor". Trondh.; Namd.: „Boona". „3) Klædedragt". A. Sogn, Nfj. („Buunade", i Eid, Davik). 4) Legemsbygning. Her synes Bet. og Vokal tildels at tyde paa Sammenglidning med Buna (u') f. „Bein aa Buunade (-nad, -nar)", Nfj. (Eid, Honndal). „Her æ go'e Buunade her, han seer ut te verte stor'e", Nfj. (Eid). „Dæ annen Buunad (-r) paa Lars enn paa Jo!"; og plur. „gode Buunada" og „Buunara", Nfj. (Honndal). „E i n slike Buna (u') sku du alder ha seet!" Sogn. „Böna?" m. Nfj. (Loen).

Buna(d)sgogn f. Redskaber til Gaardsdrift. Hard.

Bunesig (u', i') n. det Tilfælde hos Dyr at Laarbenet „Buna" er gledet ud af Leddet. Sæt.

Bunga f. 1) rundagtig Ophøining eller Udbugning, Bugle; især paa Tøi som er „jadarslaatt". Shl. Isl. bunga, oval Hævelse. 2) Kokase. Hall. Se A. Hertil: **bunge or se(g)** v. om Ko: aftømme sig. Hall.

bunga v. a. (ar) danne Bugler. Hard. Shl. Sæt. Især **bunga seg**, om Is og dl. — **bunga** adj. = bungutt.

Bunge (je) m. 1) Bugle osv. = Bung. Berg. Tel. Sæt. 2) hver af de to Puder eller tykke Træplader, hvormed et „Hyvre" hviler paa Hestens Ryg. Trondh. (Innh. og fl.). „Saalaaboonje". — **Bunke** m. d. s. s. 2). STrondh. (Børsen).

Bungl m. Bugle = Bung 1). Nordl. „Boong'l". — **bungla** v. a. frembringe Bugler; bøie en Plade ud og ind. Nordl. „boong'l".

Bunka f. 1) Bugle = Bung. Hall. (Gol). 2) svær Kvinde. Hall. — Hertil **bunke** v. 1) slaa Bugler. Hall. 2) gaa tungt og vuggende. Hall. se følg. — **bunkutt** adj. fuld af Bugler.

bunka v. se Bunka f. og Bunke m. 1.

bunka v. n. 1) bunke med et enkelt eller ganske enkelte Stød. Dal. (Sokndal, Hækkestad). Jf. buna, bynja. 2) ro staaende og „hamlande" med en stor Aare, **Bunkeaar** f. hvormed Seilfartøier undertiden roes og manøvreres. Agder, Rog. Berg. Nordl. „Bunka-aor", Hard. 3) **bunka seg fram**, arbeide sig stødvist frem med enkelte kraftige Tag. Ryf.

Bunke m. 1. 1) Valse i Væverstol = Riv. Bakbunke, Vevbunke. Larvik, Smaal. Oslo, Rom. 2) se Bunge. 3) Skybanke. Follo, Oslo og fl. — **bunka seg** v. imp. „de boonker se tel", Skybanker trækker op; Oslo, Modum. Ogsaa: „De boonkes oopp".

Bunke m. 2. Mælkekar = Bunka. Vald. Totn og fl. — **Bunkesmak** m. Smag efter Karret „Bunk, Bunka el. Bunke". Østl.

bunkeladd adj. dybt ladet. Sogn. Til G. N. bunki.

Bunketerre m. stærkt tørrende Vind omkring og efter Mikkelsdag. Nhl. Sogn.

bunsa (u') v. n. plumpe frem, buse frem; gaa plumpt og larmende tilverks med Arbeider og andet, drive voldsomt paa. Voss,

Sogn. „Bunsa fram, bunsa pao". — **bunsaleg** adj. og adv. fremplumpende, dus. „Han kjeme so bunsale mæ da", om Tale. — **Bunsar** m. En som bunsar paa. Voss. **Bunsende** m. d. s. Voss; se Ende. — **bunsesterk** adj. grovslagen, stærk og haardhændet. Voss. **bunsig** adj. d. s. Voss. Af buna, bynja, maaske under Paavirkning af busa.

bunta v. n. spille med enslags Terning. **Buntel** m. NGbr.: boonte, Boontil. Meddelt. Sandsynligvis fremmed.

bunta adj. før og tætvoksen. Smaal. (Rakkestad og fl.): oo. Maaske: firkantet, se foreg. Snarere: pakket, til bunta v. a. pakke, indpakke. Smaal. „innboonta", adj. indpakket. Vel fremmed. Jf. ellers funta.

„**Bunøyte** n." A. 2) Samling af flere Eieres Kvæg, som vogtes paa een Eiers Fjeldmark. Tel. (Raul. Laardal). 3) Fællesskab i Brug af Fjeldmark. Tel. (Laardal). „Halle" el. „hava Bunøyte mæ ein". Hedder ogsaa „Samnøyte". 4) Medbenytter af Fjeldgræsgang. Tel. (Laardal). „Vi du hava meg mæ som Bunøyte i Aar?" „Vi du vera Bunøyte?" G. N. neyti, Selskab, Fæller. Jf. Kvilenøyte, Motunøyte.

„**Bur** (u') m. Foster". A. 2) Bærende = Burar. Ndm. (Tingvoll), Tel. (Selljor). — „**Bura-ku** f." A. Shl. — **buratung** adj. drægtig. Jæd. Ryf.

Bur (u') m. Befordring. Fremdrift; særlig: Vandvirkning paa Mølle = Byr. Nhl. (Eksingadal). „Faa Bur", bli befordret (ud). „D'æ svært te Bur aat di Kvedne". Kvernarbur, (Mylnebyr), Slokabur; Vassbur, Elvabur; Flodabur. Vel G. N. burdr, Bæren. — **Buraslok** (o') n. den forreste, steilt nedad gaaende, Del af Møllerenden. Nhl. YSogn.

„**bura** (u') v. n. (ar) brøle". A. Sogn, Jæd. Dal. Sæt. „Vind'n bura". „Bur" er mere udtrukket og eentonigt; „Byl", mere fremstødt og klingende.

bura v. (ar; og er, de); „bura i seg", fylde sig med Mad = bora, byrja. Jæd. (Haa, Time).

Buravomb f. stor Vom; Fyldevom, Fraadser. Dal. (Hedland: „-vaamm"). **Burvaamm**, Li. Jæd.

Bu-raa f. stor Hyrdestav. Nbg. og Ned. -raan.

Buraama f. = Budrag, Makkestreid. Tel. (Selljor). Usikkert. **Buraa'o** bestemt fem. d. s. Tel. (Bø), som Aa'o, Taa'o; jf. Fiskeraa. **Buræka** (e'?) bestemt fem. d. s. Tel. (Bø, Selljor). Formerne er noget usikkre.

„**Burd** (u') m." A. 4) Afgrøde; det som Marken har baaret. „Høybur, Konnbur". Shl. Nhl. Sfj. Jf. Uppburd, A. 2) og 3) (Fødsel, Foster) lyder Bôl i Vestfold, Oslo, Smaal.

bureisa v. n. sætte Bo. Voss; Sogn: **burøysa**. — „**Bureising** m. = Nybøling". A. Shl. Voss, Ryf. Dal. „D'æ alt Bureisingjn gagnlegt". Ogsaa paa Færøyar. — **Bureisings-rid** f. Voss.

Burekkjeveg m. = Buraak. Sogn.

Buring m. stor klodset Karl. ØTel.

Burla f. Boble, opstigende Luftblære. Jæd.

burla v. (ar) 1) om Luft, Vand osv.: bevæge sig hvirvlende og buldrende; buldre. VAgder, Rog. Hard. Voss. „Dæ burla i Magjen". „Dæ burla nee igjænom Trægtæ". 2) føre sig ubehjelpeligt og larmende; faa istand under Larm og til Nød; klodse; tumle (med noget). Voss, Sogn, Hard. Ned. „burla mæ noko". „Me fær prøva aa burla benna Meisn pao Hestn". Jf. bulla, purla. — **Burlekokk** m. larmende Klodrian. Voss, Nhl.

Burmann m. en meget kort, næsten kegleformig „Lur" (Trompet). Ma. (Holum, Finnsland). Hedder „Stut'e" i Sæt., hvor „Burmann" er et alm. Stubenavn.

Burra f. lidet, stærkt kvistet, forknyttet Træ. Ø- og VTel. „Ei Kvisteburre". „Burrefuru". — **Burre** m. liden, uanseelig, forknyttet Person. Tel. Sæt. **burreleg** adj. Tel. Sæt. Forskjelligt fra „Borri" og „Borr'e".

Burs-hjell (uu) m. Madbodloft. Stjør.: **Buurs-hiil**. — **Burspong** f. Bræt eller liden Bro fra en Madbodtrappe til en anden. Innh. (Skaun).

burt adv. i Sammens. med Particip betegner ofte en mislig Stilling eller Ødelagthed som Følge af en Verbets Handling eller Begivenhed. I det følg. nogle faa.

burtbokla adj. forklubret, forvrøvlet. Trondh. „burtbökla 'ti Tru'n", forvrøvlet i en falsk Religiøsitet.

„**burte** adv. borte". A. „Ikkje vera burte", være hjemme at finde, ikke tabt bag af en Bogn, ikke ubetydelig, ikke at spøge med. Udbredt. Ligesaa: ikkje vekke; ikkje tas; ikkje ty(d); og fl.

burtfaren adj. afmagret; se fara burt. Hall.

burtgjeven adj. 1) bortgivet. 2) hjelpeløs af Udmattelse = avgjeven, uppgjæv. Gbr. „burtgjeeve(n)" og „burtgjeet". 3) hengiven til; hensunken i. Østerd. „burtgjeven i di Tankâne, d. te Drikk". 4) høist aandsfraværende, Gbr.; = forsjamsa. Romsd.

burtlydd adj. uanseelig ved Sammenligning, overstraalet, fordunklet. Gbr. (Lom). „Ho vart so reint burtlydd da ho kom attaat di vakre Jentom". Jf. lydd.

burtmigra adj. ødelagt ved Forsøg paa at gjøre Tingen rigtig tynd og fin. Tel. Se migra.

burtraste adj. = burtaste. Shl.

burtskripa adj. ødelagt ved „Skrip"; forkjælet. Vald.

burtsløymd adj. om Korn og Rodfrugter som er ødelagte ved at vokse ud i Blade. Sæt. Tel. Til sløyma.

Burul m. 1. Kistehank. Romsd. Meddelt. For Burdul = Byrdel?

Burul m. 2. tyk og klodset liden løierlig Figur; løierlig Klodrian. Tel. (Bø, Selljor, Kvitseid). — **burulsleg** adj. lig en B. Se de følg.

Burv m. en liden storhovedet, bjørneagtig, Klodrian = „ein som æ stutt o trek o bjønnlege laga o buskutte o fillutte o skumpelege klædd". Tel. — **burveleg** adj. lig en Burv. Tel. „burveleg te Hovdars".

burva v. n. (ar) trænge sig frem med raa og klodset Voldsomhed. Sæt. Tel. Oftest „burve fram, burve ti(l)". — **burva seg** v. te sig som en „Burv"; ogsaa: reise Haar = bysta seg. Tel. **byrve seg upp** d. s. Tel. Her er maaske Paavirkning fra urva, yrva.

Burvul m. omtr. = Burv. Tel. (Laardal, Rauland). — **Byrvyle** m. omtr. d. s.; En som hensynsløst og næsten sandseløst stanger sig frem; hensynsløs og stivsindet Grobian. Tel. (Vinje). — **Burvle** m. omtr. d. s. Sæt. En slig vil „burvle (v.) paa, burvlar imot, burvlar seg igjænom mæ Hovui fyri; æ burvleleg el. burvlen (adj.)". Sæt.

Burækja f. svinsk Person; særlig: Skiddenso i sit Hus. Tel. (Sauar). Jf. Urækja; som Vusetil og Usetil.

Burække n. = Bugjerde. VAgder (Holum, Fjotland).

Bus (uu) n. noget som er overvættes rigeligt eller voldsomt; især: voldsomt Uveir. Hall. Num. Krødsherad. „Rægnbuus, Snjøbuus, Uværsbuus". „Dæ hadde vore ait fælt Buus dær no; dai hadde drukkje aa slegjist". Hall. Jf. busa, Bysja, Bøysa og fl.

„**Bus** (u') n. Strøelse". A. VAgder, Tel. Ogsaa om alt stilket og bladet Affald; smaat „Rusk". — **busen** adj. lig „Bus". Ma. „Haalmn æ smaa o busen".

Bus (uu) m. 1) Bug ɔ: buget Midtparti paa fyldt Seil, paa Fiskenet og Vod i Søen, især idet de drages op; og dl. Ma. Ned. Dal. **Buss** m. d. s. Shl. Ryf. Hard. 2) Nettets eller Vodets Legeme, uden Besætningen. „Garnbuss, Rota(r)buss". Ryf. og fl. Fremmed, jf. Barm? dog jf. Buss A., Bust. Hertil: **bussa** v. n. danne Buss, om Seil og Net. 3) en ikke meget høi omtrent lodret Styrtning i en skraanende „Lid". Sogn (Lustr): **Buss**. Se bust adv. flg.

bus (uu) adj. buus, fremplumpende; ubesindigt ligefrem. Hard. Dal. Agder, Tel. „Buus o endefram". „Han æ saa buus bainsta fram, han æ som ein olme Tjor; han kjæme saa buus bainsta"; VAgder. Ogsaa „ra(d)bus". — Hertil **bust** adj. n. og adv. 1) buust; plumpende, pludselig; uformidlet. Hard. Dal. Agder, Tel. Og „rabuust". „Han kom so buust yve meg". Ogsaa: „Ho v a r t saa b u u s t mæ, ho fekk 'kje Oore fram, daa ho haure dæ", forvirret ved Overraskelse. Dal. Li. 2) = tvert, beint, tverbratt. I Sogn. „Dar æ buust utyve"; „buust utfyre". Se busa v. og de flgg. — I Hall. og fl. bruges **bus** ogsaa som adv. „Han rænnde buus paa'n", lige.

busa (uu) v. n. (er, te; ogsaa ar) buse, plumpe frem; storme blindt frem. VAgder. „buusa (bøusa, beusa) fram, te, paa, ut mæ noko". „Han buusa te koleis dæ bere". Ogsaa: **buusa seg**, te sig frembusende; nærmest til Buse m. Li. — **Buse** (uu) m. fremfusende, „buus", Person. Oslo, Follo, og fl. Se ogsaa Busa. — **busen** (uu) adj. = bus. Li. Jf. baus, bausa, Bos, bosa, Bus, bysja, Bøys, bøysa og fl.

busa (u') v. n. og a. (ar) 1) = buusa. Sogn, Hard. Shl. Tel. Sæt. Hall. og fl. „busa f r a m, t e, p a a, u t; koma busande"; „busa ut mæ, busa or seg", plumpe ud med (Ord). 2) slænge, tumle, kaste uvornt. VAgder, Tel. Hall. „busa o basa; busa Kodne paa Lasse"; „busa i seg", føre i sig, sluge. 3) ødsle, sløse. Hall. Se A. Jf. bussa. — **Bus** (u') m. En som „busar (til)". Shj. „Bus'e". — **Busar** (u') m. 1) = **Bus** m. Tel. og fl. „Busestuut" m. d. s. Hard. 2) Ødeland. Voss, Hall. og fl. — **busen** (u') adj. 1) = bus, adj.; ogsaa „frambusen". Sogn, Hard. og fl. 2) slugvorn, som busar i seg. Tel. 3) sølende, uordentlig, førende med sig „Bus" n. Sæt. — **buseleg** adj. = busen 2). Tel.

Busa (uu) f. enslags kvindelig Underjordisk eller Huldre. Gbr. Hedm. — **Buse** m. 1) en Underjordisk; ogsaa Busemand. Hall. Gbr. (Fron, Vaagaa og fl.), Tel. (Bø). 2) se buusa v. — **buuselugum** adj. busemandagtig; høist utækkelig. Gbr. Jf. lugum, tusselugum.

Busa (u') f. 1) statelig og stormodig Kvinde. Hard. (Kvamm). 2) driftig Kvinde; som „busa pao". Sogn (Aurland). — **Buse** (u') m. 1) = Bause. Sogn og fl. 2) = Busar. Tel. YSogn. Ordet lader sig mangesteds (Sogn og fl.) vanskeligt skjelne i Udtale og Bet. fra Busse; se d.

Busband (uu) n. = Baaseband, Rauteband ɔ: Baand hvormed Ko er bunden i Baas. Tel.

Buse, busen (uu), **busen** (u') se busa.

Busefant m. Snotklump i Næsen = Buve. Shl. og fl. **Bussemann** m. d. s. Østl. Se Buuse, Buusa.

„**Busete** m. Indsidder". A. Sæt. Ryf. „2) ugift Gaardbruger". A. Vald. — **Busering** m. Indsidder. Shl.

„**Busk** m." A. Ogsaa: et lidet Løvtræ paa Roden. Shl. „Burt i Buskane", hen i Krattet. Men: **Buska** f. det nedhuggede lille Træ. Shl.

„**Buskap** m. Husholdning". A. Ndm. „Gji te Buskaps".

„**buskapa** v. n. = buhaga. Hard." A. I Hall. omtrent d. s. — „**Buskapskjetel** m." A. Hall.

Buskapsgaava f. Bryllupsgave. Ndm.
buskaslegen adj. om Haarbedækning: med fine Striber af en anden Farve. Hard. Shl. Ogsaa „riis-slegjen".
Buskasnedda f. Diarree. Shl. Spøgord.
Buskerudning m. „buskerudd" Mark, se følg. **buskerydja** v. rydde Skoven for Træer og Buske, til Græsgang. Tel.; tildels „-ru".
Buskeskvett m. en Fugl, Saxicola rubetra. Østl.
Buskog m. = Bugang. VAgder.
Busl? n. Skjæver; Fnug; smaatt „Bos el. Bus". Gbr. (Lom): **Buhl**. I Vaagaa: **Puhl**.
„**busliten** adj. forarmet". A. Tel.
busma (u') v. (ar) 1) = busa 1) og 2). Nhl. Ryf. Sfj. Tel. Sæt. „Busma f r a m, t e"; „busme i seg, busme aa eta", Tel.; „busme ut mæ noko"; ogsaa „busme dæ utu (utor) se", Gbr. „Han busmar t e, hoss de gjænge". „Ho busma fram saa mykje Mat paa Boore", satte (slængte) frem; Ryf. „Busma utyve Høy, Halm, Lyngg". 2) arbeide uvarligt, tumle med noget. Nhl. „Busma aa brota". Og **bysma**? Nhl. 3) slaa stort paa = busa (A); ødsle, sløse. Nhl. og fl. 4) fare vildt omkring. SGbr. (Faaberg, Gausdal). „Kua busme naar ho kjenne Raaslaagaan (Bloo)". Jf. bosma, bjosma. — **busmen** adj. tilbøielig til at busma, eller til **Busming** f.; især: slugen. Tel. og fl.
Busma f. En som busmar: a) uordentlig, slusket Kvinde; Tel. Rbg. b) slot, ødsel Kvinde; Nhl. Ogsaa **Bysma**? Nhl. — **Busme** m. En som busmar, Sfj. Tel.; især en slugen, ukræsen Person, Tel. **Bysmi** n. d. s. VTel. (Mo, Moland). — **busmeleg** adj. skikket som en „Busme". Tel. Rbg.
busna (u') v. n. 1. storme frem, fare voldsomt til. — **busneleg** adj. fremstormende, ubesindig. Dal. (Sokndal og Hæskestad: „busnalig").
busna (u') v. n. 2. tørres noget = bosna. Nhl. (Eksingadal), Hard. (Ulvik); Nfj.: „boosne"; Shl.: **boosnast**. Oftere i Nfj. „bosne" og „bösne" ɔ: bosna, A. — **bosme** (o') v. d. s. Sfj. (Jølstr). Jf. Bus, Bos.
Buss m. Bug; **bussa** v. se Bus (uu) m.
Buss m. 1) = „Grotte" i Kvern. Stjør. 2) = „Busse" omkring „Grotten". Sæt. Ogsaa: **Busse** Li. Jf. Nt. Busse, Eng. bush eller box, bushing. — **bussa** v. a. 1) forsyne (Blok, Snelde, Hjulnav og dl.) med **Bussing** m. ɔ: indre Beklædning af Metal, Skind, Grafitsmørelse osv. Søndenfjelds. 2) = aaretta. Østerd. Tel. Jf. Byrsing.
bussa (u') v. n. 1) fare uvarligt frem, særlig saaledes at der strøes (Bus, Bos) eller stænkes eller fyger omkring En. Maaske blot en Udtaleform af busa (u'). Hard. Ryf. YSogn. 2) „bussa etter", fremdrive, jage. Ryf. (Suldal). Maaske samme Ord som bussa v. a. = aaretta (se Buss); jf. byrsa. Eller jf. Sv. Diall. bussa ɔ: hetsa.
Bussa (u') f. stor og før Kvinde, = Rugga. Li. Tel. Smaal. — **Busse** m. 1) svær Karl; ogsaa kraftig eller dygtig Karl. Dal. Li. Sæt. Tel. og fl. **Busse** som adj. (Genetiv) om det svære og kraftige. Sæt. og fl. „Ein Busse Mann'e, Hest'e". **busseleg** adj. d. s. Sæt. Se A. 2) mægtig Mand, Rigmand. Dal. Li. Ogsaa **Bussemann** Ryf. Dal. — **bussefiks** adj. før og velvoksen. Ma. Jf. Isl. bussuligr før.
bussen (u') adj. 1) stor og mægtig (før, rig), som en „Busse". Ryf. Shl. 2) som „bussar paa" ɔ: gaar bust paa. YSogn og fl.
„**Bust** (u') f. 1) Børste". A. „bjoa Bust", byde Trods. Dal. Tel. „2) Mønning". A. Shl. Særlig: Mønningens paa Kant reiste Planke, „Mønebust". Rbg. Ryf. Dal. 4) smal Landtunge = Maan. Østerd. Rendal. 5) se Busthus. — **bust** adj. og adv. se bus adj.
busta (u') v. a. og n. (ar) føre (sig) voldsomt frem; bryde (sig) frem; storme frem; tage voldsomt og haardhændet fat; ligner „busa", men er mere virksomt. VAgder, Rbg. „busta aa ro, d. aa slaa" (meie). Ogsaa „busta seg fram, busta i seg Mat"; Li. „busta Hund paa ein", hidse; Li. Dal. jf. bussa, bissa. — **busten** adj. (1) tilbøielig til at busta eller til **Busting** f., ɔ: driftig og kraftig i Tilgrebet, men dertil voldsom og haardhændet. Agder, Tel. „busten aa stø(d)". — **Busta** f. Kvinde som bustar. Tel. Jf. bausta.
busta seg (u') v. m. = bysta seg; blive arrig og voldsom; blive barsk. Agder, Trondh. „Veere busta seg". — **busten** adj. (2) bister, barsk; vanskelig at mægte eller faa i Skik. Agder, Ndm. Trondh. „buste Veer". — **bustren** adj. = busten. N- og STrondh. „Han vart bustrin mæ Veera". — **bustrig** adj. d. s. Trondh. — Dette „busta, busten" hører til „Bust", Børste, men glider let sammen med de foregg.
Busta(d) (uu) m. = Sæter, Stødl. Innh. Gul. Bruges maaske mest om Sæterhuset (Bud, Sel) med nærmeste Omgivelse af England. For Budstad? Jf. dog de følg. Hertil: **Busta(d)ve(d)r** n. = Budvedr. Ndm.
„**Bustad** m. Bosted". A. 2) Husholdning = Buskap. G. N. bústadr Sted, hvor man fører Husholdning. Kun i „bea te Buusta" bede om Bidrag især af Korn til at sætte Bo = bidja te Buskaps, A. Dal. (Eikersund), Nhl. (Fana). Oftere **Buste**(d, Bofæste?); Shl. Ryf. Jæd. Dal. I Tel. og Sæt. er det kjendt, men forældet, ligesom Skikken. „Bea Buustee", „bea i Buustee" og „bee i Buste"; „bea te Buustee", Tel. Ogsaa **Bustod** (o') f.? YSogn: „bee Buusto, vere pao Buusto". — **busta** v. = „bea i Buustee". Dal. (Ogna, Hedland, Hæskestad; meget lidet brugt). **Bustemann** og **Bustekona**, unge Folk som saaledes sætter Bo; **Bustedreng** en Følgesvend af dem. Shl. Rog. (Tel. Sæt.). „D'æ alt Bustemann gagnlegt",

Rog. Jf. Bureising. Skikken er overalt i rask Uddøen, paa mange af de nævnte Steder død. J. G. har den mest slidte Form: „Buste, Bostad". H. O.: „Busted, Bustedmand, Bustedkonne, Berg".

bustall adj. kraftig i Tilgrebet = busten 1. VAgder. „Illgjarr aa bustaal"; „bustaal te eta", ukræsen, med kraftig Madhu. Jf. busta v.

Bu-stein m. et haardt sammenskrumpet Foster eller en Cystus, fra Kjøer. Rog. Shl. Ma. Sæt. Gul. Kjøerne menes at æde Tingen i sig, og denne menes i Shl. Nhf. Sæt. at være en Slange som er bleven dræbt af syv andre der har lagt sig i Ring om den og blæst den ihjel. „Ormane ligge aa blæse Buustein".

Bustehogg (o') n. Sygdom i Hovleddet eller under Hovskjegget hos Hest. Tel. (Skafsaa, Rauland).

Bustejukk m. og n. = Jonsokekoll, Ajuga pyramidalis. Vestfold? Vald. Meddelt. Hedder „Gjætargut, Gjætslegut", østligere.

bustella v. n. (er, te) 1) = ambætta. Hall. Sjelden. 2) = buhaga. Tel. Sjelden.

Bustelok (o') m. en Bregne, „Lok", Filix. Vestfold (Hov): -lökk.

Busteløyve f. = Busteleiv. Tel. (Mo, Rauland).

Bustenykla n. Traadnøgle af spundne Børster. Vald. Tel. Gbr. Spøgende om vantrevne Dyr (Svin) og uredte Unger.

Bustenyvel m. liden forknyttet og høist uanseelig Klodrian. Tel. (Vinje „-nyvle"). Se Nyvel.

busterk adj. rig paa Kvæg og Liggendefæ. Stjør.

Busthus n. et lidet hængende Skab eller Skrin til at tage imod „Bust" ɔ: Traadstumper, Lapper og lignende Affald fra Sømmen. Nhl. Sogn, Nfj. „Koma i Busthuse" = verta Attegløyma. Bøstehus omtrent d. s. Vald. Efter Formen af „Boste"; det har nok ogsaa været brugt til at lægge Børster i.

bustig og bustren adj. = busten, se d.

Bustige (i') m. Fævei, maaske især opad brat Terrain. Ndm. (Aure, Halse, Tingvoll): „Bustiga" og „Busteega". Jf. Stige, Røysestige. — „Bustig m." A. Gul. Østerd.

Busto f. se Bustad og Bustød.

„bustulla v. n. (ar)." A. 2) = buhaga 1). Hall. 3) sammenblande; rode; søle = buhaga 2). Hall. 4) drive stille Leg, Bustudl (n?). ISogn. Jf. stulla, stia, stya.

Bustyng (uu) m. 1) et Insekt; den store Kobræmse, hvis Larve er „Vere". Ma. (Grindeim og fl.). 2) en frembusende Person; særlig: vilter og uagtsom Dreng. VAgder. Paavirket af busta v. Se A.

„Bustyvel (u') m." A. 2) uopdragen, larmende og vringlende Klodrian. Tel. (Kvitseid, Selljor; Wille).

Bustød f. Hvileplads for Fæet i Udmarken. Tel. Nbg. Ned. Ma. Nhf. Ogsaa: Busto (o') f. Tel. Se Stød. — Beusto[u] f. d. s. Sæt. Se Sto. — 'Bustø(d)a f. d. s. Jæd. Dal.

Busul m. en som „busar paa". Tel.

Busumar? m. „Busomaar" bruges i Tel. (Rauland, Vinje, Selljor, Kvitseid) om en uagtsom og svinsk Person, især en som søler i Mad og Drikke. Maaske en tillæmpet Form af „Busmar", se d. — „Busvein m." A. 2) = „Busomaar".

busutt adj. overdrysset med Bus. Sæt. og fl.

Busætar (e?) m. = Busete 2). Shl. (Etne).

butaleg (u') adj. 1) plumpt men stærkt bygget. Tel. (Vinje). 2) indskrænket og klodset; omtrent = styven. Tel. (Mo, Vinje). Jf. G. N. butr Træklods; og buta v. (A.) som ogsaa betyder: arbeide tungt eller tunghændet. „Buta i Tykkængjee; buta seg igjænom". Vinje.

Butrø(de) n. = Butrod. Li. (Fjotland).

butta v. a. (ar) puffe, støde. Tel. Sæt.

butten adj. stumpet, klodset. butte adv. „gaa butte", gaa stødende. Jæd. Dal.

Buttra f. Faarets Raamælk. Nhl. Se Budda.

Butull m. tyk ubehjelpelig Person; Klods. Innh. Namd. Ogsaa: Butul („tykt" L). Og: Böt(t)öl, NØsterd. Hid hører maaske „Baataal". Jf. But(t); buta.

Butung? m. Hybrid af Ørret og Laks, hvilken skiller sig fra Laksen mest iøinefaldende ved den butte, tvert afskaarne, Hale; = Tverspording. Gul. „Votong" (o', o'). Byting (y') d. s. Sogn (Vik). Christie har „Bøtting, Sø-ørret" fra Jostedal, og jævnfører et Islandsk butungr. Jf. buta v.

buva v. n. (er, de) 1) sidde sammenkrøben. Tel. (Bø, Lunde og fl.). „Fugl'n sit aa buver". Jf. guva. 2) sidde stille og surmulende. Tel. Jf. følgg.

Buva f. og Buve (uu) m. 1) en svær og klodset, grovslagen, Person; Tølper. Agder. „Beuvi", Nbg. (Sæt. Evje); „Beua" og „Beue", VAgder. G. N. har bófi (Dreng) som Ögenavn. Jf. Bobbe, Bøbbe. Sv. Diall. har: boe, bobbe ɔ: tölpig menniskja. Se A.: „Buve m. Busemand", hvilket hedder Buue i Ned. Ma. Li. Shl., Booe i Jæd. (se Bo), Bubb i Salten. 2) Buve (Buvi, Bue, Boe, Bubb) = Busefant, Busemann, „Snorbuvi". Jf. Sv. Diall. bobb, finne.

Buvatn n. Vand til Fæet. Li. Hall. — Buvassgryte f. Gryde at lunke „Buuvatn" i. Hall.

Buveitr n. „Veitr" paa Kjøer. Li. „Buuveedr".

buveleg adj. som en Buve 1). Sæt.

buverk adj. om Kvæg: selskabelig = bukjær. Ma. (Holum). verk: vyrk (virk, Tel. Nbg.) = Verkja (Ma.): Vyrkja (Virkja, Ma. Tel.) = verjen (Ned.): vyrgen (virjen, Tel. Nbg.).

„buvill adj." A. Sogn, Sfj. Romsd. Salten. 2) styende Hjorden = myten. Ndm. 3) kommen paa Vildspor, overhovedet; bragt i fortumlende Knibe eller Forlegenhed. Tel.

Sogn. Nyf. og fl. „laupa buvillt". Til Bud, jf. naustvill?

Buveer, Buvind, Buvor se Bud-.

„Byblom", A. Alm. i Shl. — bya se bia.

Bydnor f. plur. Gjemmer, Kar = Tølor, Tolaar. Hedder Bydner og Bødnør i Nyf. (Skjold) og Shl. (Etne); Bydne, Bødne, Bidne i Shl. og Hard. (Kvamm). „Du fær leita i Bødnødne mine". „Da æ 'kje te fidna i adla mina Bidne". Jf. Bu(d)na, Bidne.

bygda v. impers. danne Bygd. „Naar han kjæme so langt nee at de bygdar". Tel. (Laardal).

Bygdar m. i Sammensf., som „Tysnes-bygdar", „Fitjabygdar" og fl. ɔ: Indbygger af Tysnes, Fitja. Shl. Men „Stor(d)a(r)bu, Etnesbu", Shl.

Bygdarbarn n. en Indfødt i Bygden. Tel. (Selljor, Kvitseid). „Bygdarbaan" og „Bygdebaan".

Bygdarblak n. Bygdesnak. Tel. „Bygde-".

Bygdarskjemma f. = Bygdarskamm. Hard. (Ulvik, Ullensvang). N høres her, i manges (de flestes?) Mund, ligesom: Bygdarskamm.

Bygdegard m. Gaard som ligger i en Sidedal, i en særskilt Bygd, modsat „Dalegard" som ligger nede ved Hovedelven, og „Heidegard". Ma.

Bygdetal n. Bygdeudtryk, -ord. Rbg.

„Bygel m. Bøile, Bue". A. Tel. (Sauar og fl.): Byjyl. — Bygla f. d. s. „Bogabygle, Bakmeisbygle". Tel. (Selljor).

Bygdfarjægt f. en Jægt som paa en hel Bygds Vegne fører Udrustning frem til Fiskeriet i Lofoten. Helg. (Vefsn). Gaar af Brug.

Byggja f. Hus under Bygning. Sogn (Aurland, Hafslo). Ogsaa Byggje n. Jf. Timbra.

„byggja v. a. 3) leie Folk". A. Rbg. Tel. „byggja bort Hestn", leie H. bort. Li. 4) „byggja paa", tilsigte, stile hen imod. Hard. Nhl. Nfj. og fl. „Da va 'kje noko godt han bygde paa".

Byggjol ɔ: Bukgjord. f. Smaal.

„Bygje n. Bøile, Bue". A. Agder, Hard. Særlig om selve Buen paa Skydebuen. Staalbygje.

„bygla v. bygge klodset". A. Sogn.

Byglamjøl n. sigtet Bygmel. Shl. For Bydla-.

Bygle n. en løst opsat Bygning. ISogn.

bykja (y') v. rode; trænge (sig) frem; tvinge (sig) frem; omtrent = boka, buka, bauka. Tel. bøkjaa, bøk, bukte, bukt i ØTel. (Hjartdal, Gransherad, Hovin og fl.); bykje og bøkja (ar, a) i Moland, Rauland, Bø, Sauar og Lunde i Tel. „bykje fram i Snjor'n", Moland. „Han bakla aa bøk seg fram". „Han kaam bøkjanes inn mæ eit heilt Fanga mæ Kvist". „Bøkjaa i seg alt dæ ein kann", stoppe, proppe. — Bykjar m. en som „byk"; især: En som tvinger sig frem. Tel.

bykja seg (yy) v. (er, te) fylde sin Bug. Shl.

Bykje (yy) n. det Skal som omslutter Krebsdyrs Krop. Shl. (Fitja, Stord). „Krabbabykje, Humrabykje". Andensteds i Shl. „Krabbabuuk".

Bykse n. 1) Hop = Byks. Shl. 2) Hop ɔ: Sted, hvor der kan hoppes over. Hard. 3) en tankeløst fremsusende Person. Hard. Tel. — Bykseboft (o') f. en Hilde. Berg. — Byks-i-Fjell f. Gjed. Nyf. Spøgord. Allerede i J. G.

„Byl m. Vindstød". A. Byll, Sdm. For Bull, se d.?

byleg adj. omtrent = buen 4), buleg, greid, hyggjeleg; ogsaa: raadelig. Vistnok altid med Negtelse. Ø- og VTel. „Dæ' kje by'legt Arbei", om et tungt, uhyggeligt, næsten uoverkommeligt Arbeide. „D'æ kje b. aa gange ute i slikt Væ". „D'æ kje b. du gjæng aaver Aa'o dær, Strykj'n æ for stri", (Sauar). Jf. bjaa'leg, hvormed det ogsaa har Betoning fælles, ligesom med sjaa'leg. Forskjelligt fra bjo(d)eleg.

„bylja v. n. (ar) brøle". A. Shl. 2) om Vind: blæse med brølende Stød, med „Byl". Hard. (Kvamm, Odda), Shl. „Han bylja 'kje lite paa Huse i Nott". G. N. bylja, bulde, drøne. „Byl m. Vindstød" A., er sammesteds altid brølende. — byljen adj. om Veiret: fuld af truende (brølende) Vindstød. Shl. — Byljing f. Stormbrølen. Hard. Shl. — Byljeljod n. enkelt klingende Brøl. „Ky'ne sette i eit Byljeljoo, aa so ette Hund'n". Sæt. og fl. Jf. bura. — Bølje, Vindbølje f. Vindstød; Gbr. (Vaagaa). Men Bylgja hedder ogsaa „Bølje" i Vaagaa; Vindstød maaske ogsaa „Bylju".

bylma v. tykne, se bilma. — bylmen adj. truende med Uveirsbyger. Sdm. (Norddal). Se A.

„Byne (y') n. Skive". A. 2) særlig = Perm. Sæt.: Byni (og Vøni?); Tel.: Bøni. Bøn f. (n.) d. s. Tel. (Moland, Vinje). „Vookebøn".

„Byngja f. en tyk eller buget Figur". A. Nyf. Røldal. I Tel. (Tinn, Heiddal, Hjartdal, Bø, Selljor) hedder det Bynju og Bønju hvilket skulde være „Bynja". Det bruges der om Folk og Fæ som er „bonastort" ɔ: grovbygget og tungt, og turde have Forbindelse med „Buna" f. stort Ben, eller (og) med buna v., bynja v. „Ein Bynju Kar, B. Hest; eit B. Beist". — Bynje m. stor svær grovslagen Mand. Tel. (Bø, Selljor).

Byngla f. = Byngja. Tinn. „Bøngle".

„bynja (y') v. n. (byn, bunde) dundre, arbeide med Larm". A. Romsd. Ndm. bonje, meddelt fra Ned. Ogsaa: „bynja paa" tage kraftigt fat paa et Arbeide, gaa løs paa. SBerg., V- og ØTel. I Tel. oftest (ar).

„bynnast v. n. stimle sammen; om Dyr". A. Dette hedder binast i Sogn (Balastraand).

„Da biinest itt' an äi häil Horg". 2) stirre forundret. „Han staar aa bynnest paa dæ". Meddelt fra Ranen i Helg. Sv. Diall. bynnas, bönnas, bönna ɔ: gapa med förundran.

„**Byr** (y') m. Bør". A. 2) Fremdrift, Bevægelse, Fart osv. = Bur, se d. Dal. Hard. Nhl. Voss, Sogn; Gul.: **Bør**. „Kvednæ fekk Byr idag" = god Kvernarbyr. „Dæ itt naan Bør aat Kvænn'n idag". „Faa Byr" = faa Bur ɔ: Befordring. „Eg sette Byr paa Smalen, Byr i 'an", Dal. „Han va i slik Byr'e o villi kaupe Gar'n"; Sæt. Sagtens en oprindeligere Bet. end af G. N. byrr ɔ: Bør. Til bera, byrja, fremføre. — Ogsaa: „Han kaam mæ slik Byrr'e" d. s. Sæt. Dette hører maaske til byrra.

byrda seg v. tage en Byrde paa sig; bebyrde sig. Shl. (Stord, Fitja): **børa seg**.

„**Byrda** f. Kasse". A. Udtales **Byrde** (og Byyrde?) i Aamlid og Lisle Tovdal i Rbg., ligesom „Hæærd" ɔ: Herd. „Eg ha Boot i Byrao", jeg er forberedt paa alt; Sogn. Bruges meget paa Østl. om store klodsede Huuvæsner. „Ei Bøle te Ku".

„**Byrdel** m. Haandfang". A. **Byredl**, **Børel**, Hard. Shl.; **Børedl**, Sogn. 2) Bærerem, hankformigt fæstet til et „Flaat" (Randsel, f. Eks.). Nfj.: **Børild** (Innvik, Honndal, Breimn); **Børald** (Stryn), maaske et andet Ord, jf. Lidald.

?**byrdig** adj. drægtig. Ryf. Tvivlsomt.

Byrdjarn? n. vandret Jærnstang som bærer Skorstensmuren over den aabne Fremside af Ildstedet. Land, Hadeland, Vestfold: **Böljarn** (og sj. „Böljærn", „Bøl-"?). — **Byrdtre** n. d. s. af Træ: „Böltre" (ø?).

byrfast (y') adj. veirfast. Sæt. „Liggje b." Hid hører maaske **börfast** (ø?) adj. og „börane fast" urokkelig, paa Østl., ogsaa paa Steder hvor et Vor ikke lyder Vör. Jf. dog Sv. Diall. börfast ɔ: jordfast.

„**byrg** adj. hjulpen, forsynet. I samme Bet. „børta" og „børt", Ndm. Ork." A. Romsd. „No bli de aller bört" (ø?), nu gaar det aldrig godt! Ndm. (Tingvoll). „börtan" (ø?)? d. s. Ndm. (Sunndal). Partisiper af byrta? „Dæ va bört gjort" dygtigt gjort, som det anstaar en Mand. Stjør. „I Hall. tikket til = før"; A. Ogsaa i Ndm. og Trondh. „gaangbörg", „holdbörg"; se d. 4) om Fartøi, som bærer (laster) godt efter Størrelsen. Helg. Fra Romsd. (Vestnes) er meddelt „børle(g)" d. s. 5) drægtig, svanger. Ryf. (Karmt), Shl. Jf. byrdig.

„**byrga** v. a." A. 2) indbjerge (Hø). Smaal. Follo: **börje**. — „**byrga seg** v." A. 3) komme ud af det = klara seg. Stjør.: „börg sæg". Men „aa bærg Konn".

„**byrgen** adj." A. 2) ukræsen; tarvelig i sine Fordringer; nøisom; **birjen** i Tel. og Rbg.; **berjen** i Ned. „Ho æ so birjæ, at ho teke Gut'n, naar de barre æ Mann".

Byrgingvit n. Næringsvid. Stjør.: „Börgingvett". Til byrga. N.-Sv. Diall. börganvitt.

Byrgsl f. 1) Indbjergning; særlig af Hø og Korn. V- og ØTel.: **Byrsl** og **Børsl**. 2) Stængsel. Sogn (Hafslo, Aardal; Lærdal n.). „Børsl før Døri".

byrgsla v. a. 1) indbjerge. Tel. og Røldal: **byrsle** og **børsla** (-e). 2) sikkre, tilsikkre; ved Tingen, Afholden og dl. Sdm. (Hjørungfjord, Ørskog). „Han he byrsla se Stovaa". Jf. aabyrgsla v. 3) mægte, faa Bugt med; af Byrgsla f. Gbr. Østerd. „E byhla væl den; han vart byhla", beseiret (Gbr.) „Döm b ö h l e s" giver hverandre „B ö h l a" ɔ: Bekomst, nok (Østerd.). („Faa Byrsla", faa nok. Ndm. Østerd. se A.). 4) v. n. stænge, Sogn: „byrsla" og „børsla".

byrja v. a. og n. (ar) sætte (sig) kraftigt i Gang; føre (sig) voldsomt frem; tage hvast fat, gaa løs paa; drive paa. Er vel samme Ord som „byrja, begynde" A., og G. N. byrja fremføre, avle, begynde; men det betegner altid en meget kraftig Gaaen-paa. Sogn, Hard. Shl. Rog. Agder, Tel. og fl. a) „byrja i seg, byrja aa eta", fylde sig, æde voldsomt. Sogn, Rog. Agder; „børja i se", Rom. og Hedm.; „byrje aa bægje", æde og drikke voldsomt, Tel. Jf. bura, bora. b) „byrja aa ro, slaa osv." tage kraftigt i med Roning, Meining osv.; gaa løs paa. Jæd. Dal. Li. (Imperf. byrde). Oftest „byrja t e" eller „b. p a a"; jf. G. N. byrja sik til give sig i Færd med. „Truls byrja p a a den Bjønn'n aa slaa". Ma. Ryf. Sogn og fl. — „Dei byrja paa 'an" = rauk paa han; Ned. og fl. — „Hestn æ saa baska aa byrja paa" (dreven). „Idag maa dæ b y r j a s t p a a mæ Høyingjæ", drives paa med; VAgder. — Det skal ogsaa betyde: tumle omkring, tumle afsted = basa; ISogn: „Bukkadn byrja i Bergnevedn; byrja i meia Fjedle".

Byrja f., **Byrjar** m. og **Byrje** m. En som „byrjar" ɔ: tager kraftigt eller voldsomt fat. Sogn.

„**byrja** v. n. (byr, burde)." A. „Da bør deg te gjera da", du bør; Shl. „De børst me", jeg pligter, bør. Ndm. (Tingvoll). Og: „D'æ eg som byr dæ" = „d'æ min Byrt", min Tur, Ret. Dal.

Byrje n. Flok, Følge, Hob. YSogn, Sfj. (I- og YDale). „Eit heilt Fantebyrje". Byrge?

„**Byrkelonga** f." A. Romsd. Ndm. **Bjørkelonga** d. s. (?) Shl.

„**Byrkja** f. Birkesaft". A. **Birkja**, **Berkja** og **Birke**, Ma. **Bjørkja**, Shl. (Etne). Hedder „Byrkje" f. Nfj. (Innvik), „Byrkjy" f. Vald. (Vang) se V. I Ma. og fl. tales og om „Ospebirkja, Seljebirkja".

Byrle m. Trænagle som til Forbindelse stikkes ind igjennem to Hemper eller Hanker, paa en „Klyv" og dl. Dal. (Hæst.). Jf. Byrdel.

„Byrnad m." A. 2) = Byr, Kvernarbyr. Nhl.
byrra v. n. (ar): „byrra ette ein", være efter En med Jagen, Fremdriven eller Revselse. Ryf. (Sand, Jelsa, Hjelmeland, Nærstrand). Jf. byrsa. — Hertil maaske Byrr'e m. Sæt.; se Byr.
„byrren adj. strunk". A. Shl. birren, Ryf.
byrsa v. a. og n. (ar) = byrra etter. „byrsa Kræturaa", og „byrsa ette K." Ryf. (Sand og fl.). Jf. bussa, bissa.
byrsa v. = byssa, bissa, bia. Rom.
„Byrsa f." A. 2) = Byrsing. Vald.
Byrsekorna n. Kornet paa Gevær. Shl. „-kodna". — Byrsemule m. Geværmunding. — Byrsetein m. = Byrsestokk; „Byrsuteidn". Hard. (Ullensvang). — Byrsetot (o') n. Geværmunding. Tel. Se Tot.
Byrskrukka f. en „Skrukka" af de tre sidste sammenbøiede Lever af den paa Slump udportionerede Reisekost; det antages at varsle Bør, at Levernes Antal er ulige, saa den sidste „Skrukka" faar bestaa af tre. Helg.
Byrt m. Sladderhistorie = Drøsa. Vesteraalen og Senja „Børt". Af byrta 5).
„byrta (y') v. a. opklare, opfriske en Ild". A. Ryf. „byrta Spikjo". (Christie har „b r y g t a Kola"). burta? Nhl. (Oos, Fusa). „2) aabenbare. Hard." A. Tel.: røbe, lade vide om. „Du maa kje børte Brænneviine fer'n" (Bø). „børte seg", røbe sig, lade sig mærke (Lunde). „3) byrta seg: hovere". A. Ogsaa: te sig udfordrende. Agder, Shl. Romsd. 4) v. n. „byrta i (paa) ein", pirke i En, drille (jf. „bort f r a m i Kolo", Namb.) Jæd. Dal. 5) v. n. sladre, fare med Sladder. Senja, Vesteraalen. 6) være i Bevægelse frem og tilbage; vimse; eg. glimte? SHelg. (Bindal, Brønnøy). „børt ut aa inn".
byrten adj. pralende; hoverende; udfordrende. Agder, Shl. Hard. Nfj. Romsd.
?byrtig adj. livfuld, kneisende. Shl. „b. Hest".
„Byrting m. Lynglimt". A. Sæt. 6) Byge eller Stød af skarp kold Vind, som slaar ned fra Bjergene. Tel. (Vinje). Den kommer vistnok ofte fra Strøget „Byrte", i Vest. 7) En som „byrter seg", gjør sig stærkt gjældende. Tel. (Vinje).
byrve, Byrvyle se Burve, Burvul.
Bys (y') n. 1) Strøelse. Tel. 2) smaat tørt Affald = Bus. Tel. Ma. Ogsaa: Bøs, Ma. Bøss, Ned. 2) et Gran = Dust. Bøss (ö) Østl. og fl. Bøs f. Romsdal (Aukra). Böss f. Ndm. Formerne med ö og ø hører maaske til Bos.
bys (y')? adj. 1) buus, fremplumpende; ubesindig; ogsaa: ubesteden. Vestfold, YNbg. YMa. Ryf. Maaske overalt bøs. „Han gjekk saa bøst paa". 2) overmodig, opblæst; brystende sig; omtrent = kry, ruvall. Nfj. Hedm. og fl.: „bøs". Bett. vil ikke passe til T. böse. Jf. bysen, bysjen, byysen.
bysa (y') v. a. (ar) forurense med „Bys, Bus". = bysja A. Tel. (Vinje). „Bysa ut Tili".
Bysa (yy) f. tykt og kvabset og noget tvetydigt Fruentimmer. Romsd. Ndm. Jf. Bøys, Bysa A. — Byse n. se Bysje.
bysen (y)? adj. 1) fuld af utøilet Livsmod; omtrent = baus. Gbr. (Lom). „Bøsen som ein Faalaa". Se bys. 2) overmodig = bys. Ryf. 3) statelig og noget brammende; omtrent = gild. Nfj. Sfj. YSogn. „Ei bøsa Bruur". Om Luften: „Han æ blaank aa bøsen idag"; Nfj. I de samme Egne, hvor „bøs bøsen" er hørt, udtales y' ofte (slet ikke altid) som ø.
„bysja v. (ar) strøe osv." A. Nhl.; Voss: bysja, bys, buste. bysa (byste); VAgder.
bysja (y') v. (bys, buste, bust) fare rapt og uagtsomt frem eller til; buse; tumle; omtr. = busa, busma. G. N. bysja, busti strømme ud. Om Arbeide: „bysja ifraa seg", rive det af; Dal. (Imperf. byste). Om Æden — vel med en Bitanke paa Bys, Bus —: „han byse o ete ko sum syri bere", Sæt.; bøssjaa i seg" (bøs, buste), ØTel. (Tinn, Sauar, Bø).
Bysja (y') f. 1) En som „bys" (se foreg.: fremstormende, uagtsom osv. Person). Dal. (Sokndal), Sæt. 2) Byge; kort Uveir. Dal. (Hæskestad). „Nouraabysja". Jf. Bøysa. 3) kort, heftigt Anfald af Lidelse og dl. = Flaga. Dal. Ryf. „No he dæn Bysjaa stanne av".
Bysje n. en omfangsrig, uformelig og ubestemmelig Gjenstand; en stor formløs Tingest; især noget som skroller i Fjernhed eller Mørke. Ryf. (Vikadal, Nærstrand, Sauar, Suldal) Røldal. „Eg saag eit Bysje dær burte, eg veit kje kva dæ va". „Eit A a v b y s j e, aavlaga Bysje", Ryf. Byyse n. d. s. Ryf. (Sand). Jf. bys, bøysen, Bøys, Bøyse og fl.
bysjen adj. 1) voldsom, rivende; om Folk og Veir. Dal. Til bysja v. 2) omfangsrig, skrollende; vældig, omtr. = bussen. Til Bysje n. Ryf. „bysjen Mann, bysje Farty". Og: byysen.
bysleg? adj. og adv. 1) betydelig, mærkelig, (enestaaende); særdeles, særlig. Ryf. Jæd. „Dæ va bøs(s)eleg voore, dæ!" „D'æ 'kje bøs(s)elege stort, rart, fiint"; „bøsselege tomt", ganske tomt. „D'æ kje noke bøselegt eg vil deg; d'æ kje noke bøselegt aa ræ om". 2) adv. særlig, netop. Sogn (Leikang, Vik, Hafslo). „Skulde da bysele (bøsele) vera eg, so skulde gjera da?" „Skulde du b. gao no?" Og bisle? Sogn. Vokalen er overalt kort, og S'et er maaske ingensteds langt. — bessle (bæssle?) d. s. IRomsdal (Grytten): „Ska dæ gjerast idag bessle?" bærsle, d. s. YRomsd. (Fræna). „Ei bærsle stor Ku". „Va dæ naakaa bærsle du vilde me?" Dette (og de andre Former) for berrsleg?

Bysling m. en Lyngsort; maaske oftest Calluna (Erica) vulgaris; nogle Steder maaske Klokkelyng, Erica Tetralix. Gbr.: „Bysling, Besling" og „Bøhling". I Hedm. (Ringsak) og Vardal: „Breesling" og „Bryslyng". Se Bitlyng og Bustelyng, A.

Bysme n. En som busmar. VTel. se Busma.

Byssa f. 1) tyk og svær Kvinde. Nfj. (Gloppen). 2) klodset og uopdragen, og især skjødesløst klædt Kvinde. Tel. (Vinje). 3) Fruentimmer fra By. Nfj. (Gloppen). 4) tvetydigt Fruentimmer. Sfj. (Askevoll). Jf. Bysa og de følgg.

byssa, Bysse, se bia, bissa, Bisse.

bysseleg adj. og adv. som en Byssa (Bysse). Tel. (Vinje, Rauland). „Klæ seg bysselege".

bysta? v. a. flytte ganske lidt, rokke. Østerd. (Tynset, Elvdal): „byste en Steen".

Bystel m. arrig liden magtløs Tingest. Shl. Ryf.: „Bystedl". Jf. Illbyste.

bysten adj. 1) feiende ɔ: vakker, kjæk og i Vælten. Sogn. 2) opfarende. Hard. Ryf. Shl. Vald. Til bysta, børste.

bysutt (y') adj. fuld af „Bys", „Rusk". Tel.

„**byta** v. a." A. 3) „byta seg ut", stille sig ud, være afstikkende. Ryf. Jæd. Jf. Utbyting. — „byte utur", gjøre uheldigt Bytte. Hedm. Gbr. se utor. — byta ɔ: bytte, styrer Dativ i Sæt. Hall. Gbr. og fl. „Byyte Hesto".

„**Byte** n." A. 4) = Millomlag. Shl. og m. fl.

Bytebarn n. Skifting. Ndm. „Byytban".

bytelaana v. laane hinanden gjensidigt og i Bytte. Søndenfjelds. „B. Bøker". Ogsaa: laanebyta.

Byting m. Bryllupsmad = Forn. Ryf. Shl.

bytna (y') v. (ar) 1) angribe, støde imod? Kun hørt i „Trygjen bytnar" ɔ: Kløvkurven gnidser Hestens Skulder eller Ryg. Tel. (Seljor, Vinje). Jf. G. N. bytna have sin Ende i en Bund (Fritzner). 2) fuse næsvist frem, især til Angreb; kaste sig ind i ulige Kamp, eller ind i Foretagender som ligger over de smaa Kræfter. Jæd. Dal. Oftest: „bytna fram". Ogsaa: „bytna seg". Dette sidste, ialfald, er maaske dannet af **Bytne** n. en frembusende, næsvis, stridslysten Stymper; f. Ex. en liden Ko, som aldrig lader de andre meget stærkere i Fred. Jæd. Dal. Eet med følg. Bytne? — **bytnaleg** adj. næsvis og dumdristig i Overvurdering af sine ringe Kræfter. Jæd. „bytnale aa kleene"; „bytnale aa nòuden"; „boven aa bytnale"; „bròusten aa bytnale".

„**Bytne** n. Laag osv." A. Sæt. Ryf.

Bytneplagg n. Klæde til at „bytna A." med. Sæt.

„**Bytning** m." A. 2) Laag af Skind. Nhl. Hard.

bytt adj. besynderlig, sær, underlig; ogsaa: utækkelig, ulidelig. Vel eg. forbyttet; jf. Byting m. Helg. (Brønnøy, Vindal). „Han æ saa bytt". „Da va saa bytt aa hør' paa". „Har du hørt saa bytt!"

bæa v. = bækta. Om Faar. Sogn.

Bæ, Bæde, Bædd og **Bæe** se Bed.

Bæg m. 1) uartig Dreng; liden, uanseelig og unyttig, tvær Person som kun vil gjøre Ugavn. Ma. (Vigmostad, Holum, Halsaa, Bjelland). 2) tvær Person som gjør sig udueligere end han er. Ma. Jæd.? Ialfald det (usikkre) Jæderske „Bæg" er vel af bægja; det Mandalske peger med sin Bet. lige saa snart mod Belg, som vistnok nu i sin eg. Bet. lyder „Bælg" i VAgder, men sagtens engang har lydt „Bææg", som endnu i bægsletta, Li. Jf. T. Balg, D. Diall. Bælle, Ukvemsord om en Dreng; jf. ogsaa Anvendelsen af Pøk og Hit.

Bæg, bæge se Bæv. — **Bægbøyste** se Belg-.

„**bægja** v. a. hindre, standse". A. Ogsaa v. n. være hinderlig, være (staa) i Veien. Ma. Shl. Helg. Østerd. „K'æ da saa bæji dar framme?" Helg. „Bæja før Bø'dn", sætte Stængsel; Shl. „Bæi aa bængl", være vrangvillig og yppe Kiv; Trondh.

bægjall? adj. som ikke kan raades med; trodsig; ustyrlig. Ma. (Bjelland, Holum). „Kyræ æ saa b e i a a l e, eg sær' enn kje mæ meg". „Han æ saa beiaale at Mour hans kan kje raa mæ 'an". Dette „beiaale" kunde for sin F o r m gjerne være beidall (se d.), mens det Sætbyggske „bäiaale" i k k e k a n være bægjall, som i Sæt. maatte blevet „bæjaale". — „Eit **Beiels** Ting" n. en uvillig, trodsig Tingest. Ma. (Bjelland). Hører maaske ogsaa hid til bægja. — Jf. „Bleia", med tydeligt E, for Blæja, i Ma.

Bægja f. 1) en pludselig Lidelse, et Sygdomsanfald. Maaske kun i **Badnabæja** Barnesygdom; Ryf. (Sand); oftere **Badnabæia**, Ryf. (Hjelmeland, Nærstrand). Jf. Barnebeig. 2) et voldsomt og uventet Uveir som i høi Grad skader Høhøsten. Sogn (Lustr, Hafslo, Balastraand). „Äi stygge, äi stikkele, Bäia". Sammesteds hedder Byge: Bya. Maaske ogsaa om andre skadebringende eller hinderlige Naturbegivenheder.

Bægjegard m. et let og midlertidigt Gjerde, der tjener til Afvisning eller Hindring; f. Ex. tværs over uberettiget Gangsti, eller langs Fævei nærmest Fæhuset. Sogn (Aurland: „Bæje-"; Hafslo: „Bæge-"). — **Bægjekjer** n. Kar foran Bro, til at afvende Isgangen. Sogn, Hard. — **Bægjenot** f. et mindre Vod, som sættes indi det større, før dette tages op. Shl. — **Bægjespik** (ii) f. tvær, uvillig Person. Helg. „Bæi-". **Bægjestikka** f. d. s. Helg. „Bæi-". — **Bægjestaur** m., **Bægjestong** f., **Bægjetroda** f. Stang anbragt til Hindring. Sogn. — **bæiesli** adj. hinderlig = bægjeleg. Salten.

Bægn f. hinderlig Stilling. „Huse staar i Bængn", i Veien. Nordl. (Salten, Steig).

bægna v. impers. (ar) gaa eller træffe eller falde ind hinderligt; gaa uheldigt, om mindre Uheld; = bengla. Dal. (Hedland, Hæsſestad). „Dæ bægna so tee".

Bægsl f. Hindring, især en midlertidigt anbragt Hindring; særlig noget (f. Eks. et fældet Træ) som skal holde Fæet borte; eller = Bægjegard. Nfj. (Stryn, Hornindal). — **Bægsle** n. d. s. eller snarere et noget varigere Stængsel. Nfj. (Eid). — **bægsla** v. anbringe Bægsl el. Bægsle. Nfj.

Bæksl n. Bidsel. **bæksle** v. Hall. Østl. Se. Beisl.

bæksta v. 1) arbeide med smaa Midler eller daarlige Redskaber; faa i Stand til Nød eller til midlertidigt Brug; kludre. Østerd. (Rendal, Elvdal). „Du faar bækst' ihop de, slikt du kann". „Han bære bækste(r) sei fram". 2) tøie el. spare saa at man faar noget til at strække nogenlunde til. Østerd. (Tynset). „Ei fær sjaa te aa bækste t e". Maaske bægsta; jf. bægja, begla. Se beksta A. — **Bækstring** f. det at bæksta. — **Bækstring** m. En som „bækster". — **bækstingsleg** adj. indrettet paa at gjøre Tjeneste til Nød og indtil videre; provisorisk; usolid. „D'æ saa bækstingsle alt paa den Gal'n". Østerd.

„**bækta** v. bræge. Ogsaa om Kalve". A. I Li og Sæt. k u n om Kalv, og om Gjed naar den skriger hæsligt (ellers „mekrar" den), medens Faaret „blæktar". — **Bækt** m. En som fører Sladder. Li. **Bækt** n. Sladder. Li.

bæl-, **Bæle** se Berda. — **Bæling** m. = Berda.

„**bæla** v. n. drikke meget". A. Hedm. Rom. Tel. „bæle i seg". **bælme** d. s. se belma. 2) proppe Mad i sig. Smaal. og fl. „bæle i sæ(i)". Ogsaa: „bæle p a a aa drikke, eta". Smaal. og fl.

„**bær** adj. 3) drægtig, som „bærer"." A. „Kua æ saa olagle bær, saa leitt bær", kalver til en saa ubeleilig Tid. Ndm. STrondh. — **bærd** d. s. Voss.

Bæra f. liden Bølge; mest i Flertal, om Ringene efter et Legeme som bryder Vandfladen og om Smaabølgerne omkring Kjølvandet. Hard. Shl. Nhl. Sogn. Jf. bæra v.

„**Bærkis** m. Cimex". A. Vald. Ma. og fl.

Bærla f. liden Bølge = Bæra. Ryf. — **Bærling** m. d. s. Shl. Ryf. Jf. bærla v.

bærleg adj. som bærer (fører) sig godt; anseelig, statelig. Jæd. (Klepp, Time). — **bæreslig** d. s. Dal. (Hæsſestad). G. N. bærilig passende; jf. frambæreleg; se berleg A.

bærra v. (er, de; ogsaa ar) holde eller føre sig **bærren** adj. ɔ: med fremstikkende Mave. Li. (Eikin, Fjotland, Kvin). „Han gjæng o bærra sum ei Barselskaana". Sammesteds: „ber'e" adj.; men „Kjærra". berra?

bærutt adj. fuld af smaa Bølger. Hard.

bæsa v. n. (er, te) blæse svagt, lufte; lufte op i, tørre lidt. Shl. (Stord, Fitja). „Da bæse i Høye". — **bæsen** adj. om Hø: neppe halvtør; lidt luftet. Shl. — **bæsna** v. n. tørres lidt, omtrent = badna. Shl.

bæsa v. (er, te; sjeldnere ar) fylde sig med kraftløs Drik eller (sjeldnere) Mad. Tel. Sæt. „Bæse i seg; bæse o drikke". — **Bæs** n. stor Masse af kraftløst Drikke = Blask. Tel.

„**bæsa** v. a." A. 2) forsyne med Baase, indrette med Baase. NGbr. „Hæ'n ha bæst uppatt Fjose sitt".

„**Bæse** n. Ko-Baand osv." A. Innh. „**Bees**".

Bæv, **bæve** se Biv, biva.

„**Bø** m. 2) Engmark". A. Bestemt Form: **Bø'dn** og **Bød'nin**, SBerg. Dativ: **Bø'næ**, Voss (som Skonæ, Ljaanæ); **Bø'na** Sfj. og fl. Flertal: **Bøja** (bestemt Bøjene) Voss (if. Vidsteen). Se Bjaa. — **Bø** se Biv.

Bøbbe (ö) m. En som gjør sig vigtig, som „brisker sæi". Vestfold. Vel eet med Bobbe.

bøgsla (ks) v. n. boltre sig som en Hval; tumle = bala 1). Helg. Af Bøgsl.

Bøk n. Skrab, Affald; = Rusk, Bos. Ogsaa: „**Bøkari**" n. — **bøken** og **bøkutt** adj. fuld af „Bøk", uryddig = ruskutt. Vald. (Bagn, NAurdal). Se bøka. Eller for „Byk", til bykja.

bøka v. n. (ar) fare uvarligt og støiende frem; tumle frem; rode = bauka. Vald. (Aurdal). Vel for boka (o'), se d.

Bø-kall m. Busemand = Bokkje, Buve. Li. (Lyngdal): „Bøkaddn". Vel eg. en Vætte, ligesom „Bukall". **Bøken**, bestemt m. d. s. Ma. Li.

Bøkaare VTel., **Bøkaari** Sæt. se Bekre.

Bøl (ö) m. ɔ: Bol el. Bul = Krop. Østl. (Vestfold, Rom. og fl.). — **bøla** (ö) adj. = bulad. „Kua æ(r) gott böla".

„**bøla** v. a. (er, te) lave Rede". A. 2) „bøle sæi tel", sætte Bo (Bol), især med smaa Midler. Østerd. Vel. eg. spøgende Brug.

bøla v. n. og a. (ar) 1) rode; tumle = kava, bala. VTel. „bøle omkring". „Kaama bølande". „Han heve bøla o rusla paa mæ alt, men æ kaamen i Avella". Ogsaa: gjøre klodset Arbeide: „bøle ihop, bøle dæ t e l", Vestfold (Lier). 2) proppe, pakke = bula. VAgder; Ø- og VTel.: **bøle**. „Kjellarn va f u l l b ø l a mæ Braataa", fuldpakket med Skrab; ØTel. „Ho bølar paa seg alt de ho heve". Minder, trods Bøiningen, om det foreg. Jf. dog ogsaa „bøl" adj. parrelysten, „bøla" og „bala" v. tumle, løbe i Brunst, A. — Et andet **bøla**, med A i Infinitiv, altsaa for bola (o') i Hall. (Gol), med omtrent samme Bet. som dette bøla. Se bula.

Bølapp m. = Bøkall. Og: „Busselapp". Senja.

bøleleg adj. uryddig, som i et „Bøle". Tel.

Bøleverk n. se Bolverk. — **bølik** se Biv.

Bølingar m. plur. Dyr af samme Kuld. „Bøl'". Nfj. Ogsaa „**Jambølingar**". — „**Bøling** m." A. Østl.

bølja? v. „bøljaa i seg" proppe i sig (Mad). ØTel. (Heiddal, Sauland). Passer ikke til belgja (belga); men ser ud som et belja eller bylja. Jf. bala, bola, bula, bøla.
Bøn, Bøni se Byne. — **Bøne** se Buna.
„**Bøn** f." A. 2) Banden, Forbandelse, Ed. Gbr. Hall. Ikke blot i Spøg. „Hæ'n tok 't i æi Bøn".
Bøna(r)skraa f. En som bander meget. Voss, Rdm. Ogsaa „Bannareskraa". Eg. Spøgord.
„**Bønasta(d)** m." A. Shl. **Bønestav**, Ma.
„**Bønebok** f." A. „Gaa i Bønabokjo før' ein", bede En bønligt. Shl.
Bønefolk, -kona, -mann, Tiggere. Sæt. Tel.
bønlaust adv. uhønhørligt, ubetinget. Tel.
Bønstol m. „stige paa Bønstoolann", bønfalde. Østerd. (Kvikne). „Du stee itt paa B. för dæm, du!"
Bør f. Besked, Forklaring. Trondh. (Innh. o. fl.). „Han fekk den Bør'a, gjekk med den B." Se Børa, A.
Børald, Børild se Byrdel.
børam adj. = bjaaslid. Nhl. (Haus).
børlam adj. stiv eller næsten lammet efter overanstrængende Arbeide eller en Bestadigelse. Gul. Røros. **børlæmm**, Østerd. (Tynset, LElvdal).
?**børgsporten** adj. stolt = byrg. Hall. (Gol). Meddelt.
børt adj. lys i Klangen; klingende. Østerd. (L. Elvdal). Meddelt. „Bjøla va saa børt". Jf. bjart. Fra Helg. (Ranen) er meddelt: „børt i Lett'n", livlig i Farven. byrt?
børv adj. selvtilfreds = byrg. Tel. (Bø).
Bøs m. lidet Kammer ved Siden af Stuen, især til Mælk. Tel. (Kvitseid). Ogsaa: **Baus**; Tel. Solør, A.
bøs, bøsen se bys-. **Bøs**, se Bys, Bos.
Bøsgard m. og **Bøsgjerde** n. = Bøgard. Ryf.
bøsfeleg se bysleg.
Bøste, Bøstehus se Boste, Busthus.
Bøtemaal og **Botemaal** n. = Botevon. VAgder. — **Bøtemun** m. d. s. Ma. (Aaserall).
Bøv, bøvlik se Biv.
bø-van adj. = bjaaslid. Shl.
„**Bøvel** m." A. Ma.; Shl. og Jæd.: „Bøvedl". „2) Fanden". A. Hard. — **bøvla** v. n. være en Bøvedl; larme og buldre. Jæd. Jf. devla.
bøya upp v. impers. (ar) = ela upp; om Byger, hvorigjennem Overgang sker fra Regnveir til Klarveir. „Dæ bøya upp te gott Veer". Ma. (Holum). Se Bya.
Bøyand n. = Beiand. Hall. (Gol). Her siges ogsaa, især af den yngre Slægt, „brey" for breid, „styre" for stira. En lignende Usikkerhed i Brugen af Y og I, men mest virkende i modsat Retning — „Big" for Byg, „Haie" for Høya — hersker langs næsten hele Færdselslinjen fra Lærdal i Sogn til Krødsherad (incl.) i Busk.
„**Bøyg** m. 3)". A. en sammenbøiet Figur (Person). Sogn. „Frosbøyg". **Bøygja** f. d. s. Sogn. 4) Knibe, Forlegenhed. Tel. (Tinn). „E va væl i Bøyj'n der!" 5) „væra paa en Bøy", være beruset. Ringerike. „Kant" bruges sammeledes.
bøyg adj. bøielig. Namd. Helg.
Bøygja f. 1) Dyst, Styrkeprøve; længe uafgjort Kamp. Sæt. „Ryjje-Bövje" = seigt Ryggjartak. 2) se Bøyg; og følg.
„**bøygja** v. a. bøie". A. 2) have Møie eller Dyst (Bøygja) med noget; arbeide svært med = strida med. Li. (Eikin, hvor det udtales „bøya" og „bøykja", idet g ofte udtales som k; se dog ogsaa bøykja).
bøygjast v. recip. prøve Styrke; omtrent = bendast; ogsaa: slaaes. Tel. Sæt. Ma. „Dei bøygdest o bændest". — **Bøygje-tak** n. haard Dyst, lang Styrkeprøve. Sæt. L
Bøygjebugda f. kunstig, ikke naturvoksen, Bøining eller Boile. Se Bugda. Sæt.
bøygjen adj. 1) som vil bøie sig. Trondh. 2) buet. Rdm. „Krookaat aa bøye"
?**bøygla** v. a. = meinka ɔ: være til Hinder og Plage. Nhl. (Eksingadal). „Datta Saare kjeme te b. deg længje". Meddelt.
„**Bøyk** m. Hestebremse". A. ØAgder. 2) haardnakket og viljestærk Person, som tvinger sig frem. Tel. Jf. bøykja, bauka.
bøykja v. (er, te) bisse, = stina. V- og Ø-Agder, Tel. Bamle, i Formerne: bøykja, bøykje, bøyke, bøyga, bøyge. — **bøykja seg fram** v. tvinge sig frem, fremtvinge sin Vilje. Tel. (Rauland, Vinje). Til Bøyk.
„**bøykja** v. a. byge, koge i Lud". A. Hall.: böikji. — **Böykjigryte** f. Hall.
bøyla v. n. (er, te og de) vrænge Øine, se skjævt og bistert, skummelt. V- og ØTel. Vestfold (Hedrum og fl. „bøle"). „Han sit o bøyler o æ so gloomst". „Stuutn bøylde". — **bøyleleg** adj. skjævtseende. Tel.
Bøys f. 1) en svær og anseelig Kvinde, som har Vægt med sig; svarer omtrent til „Bause" om Mænd; sommesteds: grov og klodset, doven og uvorn Kvinde. Dal. Li. Ma. Sæt. 2) stormodig, storladen, oftest ogsaa ødsel Kvinde. Stjør. (Et „Bøys" m. ustyrlig Dreng, i de sydøstlige Egne, tør være det Eng. boy i Flertal, ligesom „en Roks" rock, „en Kjæks" cake, „en Østers" oyster eller Holl. öster, „et Slips" slip, „et Drops" drop, „en Turnips" turnip osv. osv.). — **Bøysa** f. svær Kvinde. Ryf. Rolbal. Jf. baus, Bause.
Bøysa f. voldsom Byge = Bysja, Brøysa, Brosa. Sogn (Borgund, Vik, Ladvik, Eivindvik). Jf. Bus.
bøysa v. n. (er, te), buse frem, storme paa, drive voldsomt paa. Ryf. (Vikadal, Hjelmeland). „Bøysa paa aa springa, aa sigla; han bøyste aa siglde". Jf. bausa, busa og de følgg. — **bøysa seg** v. „da bøyse seg i Gryto", det koger over. Shl. Se A.
Bøyse n. = Bysje. Tel. (Vinje, Mo, Eidsborg).

Bøysing n. En som „bøyser", buser frem, fremfusende Tosse. Hall. (Gol). Mere brugt er „Häl(v)bøysing", Halvtosse.

bøysta v. n. (er, e) sætte afsted, storme frem. Ryf. Hard. (Wille har: bøyste, løbe meget hastig). „Han bøyste o-sta", Ullensv. i Hard. Jf. bausta, bausa, bøysa. Maaske dog eg. „vidske afsted (paa)", se A. Paa Gotland: „bojstä, ligga ostadigt, bussla såsom svin".

„**Bøyste** n. G. N. beysti, Skinke". A. 2) det tykkeste Parti af Mølleakselen eller „Kall'n", i hvilket Skovlerne sidder. Tel. (Rauland). 2) = Belgbøyste (Bæg.).

bøysten adj. kraftig, urokkelig og uforfærdet. VTel. Rbg. Vel til Bøyste; el. til bøysta.

D.

da pron. se den; **da** adv. se der.

dab og **dabel** adj. se daper.

Dabb m. og **Dabbe** m. en liden tyk tung Figur; især en liden tykfalden Dreng. Hall. Røldal. Tel. Mest i Sammensætn.: „Klokedabbe" (Hall.), en gammelklog Dreng, og „Snordabb" (Røldal), „Snørdabbe" (Hall.), Snottap osv., Dreng. Jf. dabba v. 2.

„**dabba** v. n. (ar) dovne osv." A. Romsd. Ndm. Gbr. „dabbe paa Syne" svækkes paa Synet. „Dæ dabba mæ' naa", det gaar nedad med ham.

dabba v. n. og a. (ar) 2,: give gjentagne lette Slag eller Klap med Foden eller den nedre Ende; bevæge Fødderne op og ned; gaa med korte raske Skridt paa den hele Fod — hverken trippe eller stampe —; fastklappe med Foden. Agder, Rog. „Stokkj'n dabbar ni-aa Vegj'n"; „Fout'n dabbar ni-aa Kjerra, mæ han kjøyrer"; Sæt. „Dabba ne Høye; dabba dæ t e; dabba Aakrn"; „dabba Braut", klappe med Foden Vei i Sneen. „Hestn gjæng o dabba so smaatt, kjæm ingjen Veg". „Dabba Ti(d)ve(d)r" arbeide vedholdende med noget meningsløst. Dal. Jæd. Sv. Diall. dabba,- nedsmutsa. Jf. dibba og dabla.

dabbast (av) v. n. (ast) dovne = dabba. Sdm.

dabla v. n. (ar) 1) plaske sagte; gynge saa det skvulper; skvulpe. Ryf. Jæd. Ma. Rbg. Tel. „Kavl'n ligg aa dablar". „Vatne dablar uppette Stein'n". „Dabla i Vatne". G. N. dafla; jf. dava, damla. 2) søle; søle sig. Tel. „Dable i Drykk". Ogsaa dable seg. Tel.

Dablar m. Søler, Dranker. Tel. (Mol.): Dablari.

dada v. = bia, byssa; ogsaa: vugge. VAgder. „dudda" omtr. d. s. se d. Li. — **daia** v. gynge i Søvn under Lullen af „dai dai" og dl. VAgder. Ammestue-ord. Jydsk: daie, vugge.

dadra v. n. (ar) skjælve, dirre, bæve. Ma. Sæt. Tel. Vamle. Isl. dadra rófunni logre. Sv. Diall. daddra ɔ: dirre (Hof); T. Diall. tadern og dattern d. s. Former sandsynligvis udgaaede fra dadra er desuden: **dara**, Tel. (Rauland, Vinje; og maaske **dare**, hvilket vilde være regelmæssigere); **darra** se A.; **daura** Shl. Ryf.: „Han döurte aa skaalv", Öuren stoo aa döura i Ströumn"; **daira** VAgder; **daire** Rbg. Sæt. VTel. (Mo, Moland). dadra : daira : darra : dara (: didra : deera : dirra : dira) = fjadra : fjaira : fjarra : fjara (: fidra : feera : firra : fira) = (g)jadra : jaira : jarra : jara (: gidra) = smjadra : smjaira (: smidra). — dadra, daura og daira bruges mest om det Levende. I Sæt. og VTel. bruges daire om de korteste og raskeste Svingninger (Skjælvninger), dadre om de noget videre og langsommere: „Hestn daira i Bougjn"; „Geutn stou daddra o fraus". Men: „Heusi (eller Kvennedarren) darrar", og „Glasi dirrar"; „Fossn deurar", og „Rokkjn „durrar" eller „duyrar"; se dudra; Sæt. — **Daddreneve** m. skjælvende Næve. Ma. (Aaserall). — **Dair** n. Skjælven; især om stadig Svaghed; „voonde Dairi"; Sæt. **Dair** m. d. s. (men mere øieblikkelig). Rbg. — **Daire** m. En som lider af Skjælven; Tel. — **daireleg** adj. lidende af Dair. Sæt. Rbg. — **dairhendt** adj. skjælvende paa Haanden. Sæt.

„**Dag** m. 1) Dag". A. Udtalt omtrent „Dagh, Daawgh, Dauw, Daw", mange Steder i Østerd. og Gul. I Sammensætn. tildels „Dav" i VNed.: „Davløn". „Gu Däu'n!" sjelden og maaskee spøgende, Ma. (Øvrebø, Finnsland); ved Siden af det sædvanlige „Gu Daj'n, Dai'n, Dagan plur., Dajan plur., i Ma. Flertal: Dage, i Tel. (Treungen) og Rbg. (Aamlid); men sammesteds: „Sundagar, Maandagar, Hestar, Griisir". „Paa Da(g)'jee", medens det er Dag. NGbr. „Dæ gjekk mæ Daj'n", Arbeidet gik raskt og kraftigt; Dal. Jæd. „Han æ Far siu opp i Daj'n", op ad Dage; Ryf. „Kaam-(m)a 'taa Dagan", forsvinde; Fosn (Hemne); jf. O. Eng. out of daw, Gotland „daga av ɔ: döda". „Braa-ande Dag'n" se braaande. „Si Dae", i den senere Tid; Dal. se sid. „No aa Dagaa", i disse Tider, Helg.; se aa. „Han æ Dags væntan(d)e", kan ventes hver Dag. Dal.

„Veiri æ Dags verr'e", Veiret forværres for hver Dag, Sæt. „Dags daglege", dagligt — som „Aars aarlege" — Tel. Agder. „I all Dag", hele denne Dag. Gbr. og fl. „D'æ alt høgst Dag", det er allerede Middagstid. NGbr. „2) Tid". A. Levetid. Ogsaa i Ental. Gbr. og fl. „Hær ha e butt i æ'll min Dag". 4) Dagslys, Himmelslys; især for saa vidt det sees gjennem en trang Aabning. „Du kann sjaa Dag under Hella".

dagalaus, **Dagamun** = dag-, Dags-. Shl.

„**dagast** v. n. blive Dag". A. „Dæ dagast mæ Veere", Veiret lysner. Sogn. Jf. Døger.

Dagatal n. Dagregning. NGbr. og fl. „E æ kaamin 'taa Daagaatalee", NGbr. Se Dagtal A.

„**Dagdvelja** f. Tidsfordriv". A. **Dagvelja** i Nhl., og **Dagdylju** (og „Dagdølje") meddelt fra Gbr., er et Legetøi af Staalringe; Tankering. (Christie har uden Sted: „Døgerdvelja, Tidsfordriv; ogsaa Tankering").

dagga v. n. (ar) gaa meget langsomt og mageligt. Ma. (Lauvdal, Hægeland). Ogsaa: **dagga seg**; Ma. (Grindeim). Jf. dogga. — **daggeleg** adj. som gjerne „daggar". Ma. — **Dagg'r** m. et vraltende Smaabarn. Hall. „Smaadaggera" plur. Meddelt.

Dagg-bag n. = Buklengja; se Doggbak.

dag-gjeva v. datere (et Brev). Hall. (Aal, Hol). Lidet brugt.

Dagg-labb m. = Dagrap. Namd.

Daging f. = Dagning. Shl. og fl.

daglidande adj. lidende langt ud paa Dagen. Tel. Jf. dagliden.

Daglysa f. Lysning af Dag. Nbg. (Aamlid). **Dags-lysa** d. s., Ma. (Aaserall).

Dagmeie m. Virkningen af den varmere og længere Dag i sidste Halvdel af Vinteren, især til at smelte Sneen. Sogn (Lustr). Jf. Solmeie, Handemeie. Se Dagsmeidd, Dagsmein og de følgg.

„**Dagrap** n." A. Daawghrap, Aira, Østerd.

Dagrenning f. Daggry. NGbr. Senja.

Dag-set n. 1) det modsatte af „Nattset". Shl. 2) fastsat Dag (Termin). Sæt. Usikker Bet.

dag-setja v. sætte Termin, „Dag". Sæt.

Dags-glenna f. = Dagsrand. Dal. Tel.

Dag-skrimsl f. (og n.) Dagskjær; Antydning „Skrimsl" af Dag; Tusmørke. Nbg. Ma. Li. „Me rokk so langt mæ Dagskrimslæ". — **Dagskrimsla** f. d. s. Dal. — ?**Dagrimsl** f. d. s. Dal. (Sokndal). Usikkert.

Dags-list f. = Dagsrand. Dal. VAgder, Nbg. Og **Dagslista** f.

„**Dags-lyse** n. A." Hall.

Dag-smak m. Smag som Mad- og Drikkevarer faar af det diffuse Dagslys; det direkte Sollys giver „Solsmak". Ndm. og fl.

Dags-meidd f. = Dagmeie. Sogn (Borgund), Tel. (Nissedal). „Dagsmäiddi tek'e Snø'n (Borgund). **Dagsmædd**, Nedre Tel. Ringerike. Jf. Meidd, Solmeidd, Handemeidd (og meida v. sætte Mærke paa, saare?). — **Dagsmei** f. (og m.) d. s. Sogn, Hard. Shl. Ryf. Ma. Li. Nbg. Tel. Oslo (Aker?), Nfj. (Honndal og Innvik „Dagsmai"). Jf. Mei, Solmei. **Dagsmeie** f. oftest bestemt „Dagsmeiaa", Romsd. Sdm. (jf. Dagsmea, A.). **Dagsmøy** (-maay) f. Sdm. (Sunnylven, Norddal, Hjørungfj. og fl.). **Dagsmøyr** f. og -möye f. Sdm. (Norddal, Øyrskog). Jf. Sv. Diall. dagsmeia, dameia.

Dagsmeim m. 1) = Dagmeie. Tel. (Aamotsdal, Rauland, Vinje, Mo, Moland, Laardal), Sæt. 2) = Dagsmeit ɔ: Dagskjær. Tel. (Skafsaa). Jf. Meim, Vaarmeim; meima v. — **Dagsmeiming** f. = Dagsmeim 1). Tel. (Skafsaa, Eidsborg).

Dagsmein n. 1) = Dagmeie. Rom. Tel. (Laardal, Kvitseid, Seljord). Jf. Umein. G. N. dags megin (megn) fuld Dag, Dagsmagt. 2) Varmevirkningen fra de af Solen ophedede Fjeldvægge henimod Vaaren, ikke direkte fra Solstraalerne. Nfj. (Loen „Dagsmäin"). Andre Former med Bet. 1): **Dagsmei** n. Tel. **Dagsmee** n. (og m.) Helg. Trondh.; Nfj. (?); Dal. Li. Nbg.; **Dagsmeer** n. (m.?) Jæd.; **Dagsmeir** n. (m.?) Dal. (Lund); disse tre sidste maaske for „Dags-Mid", Midte (eller Mærke?) af Dagen; **Dagsmenne** f. Østerd.; jf. Skaansk: Damena.

„**Dagsmilda** f." A. Follo, Vestfold, Nedre Tel. **dagsmildt** adj. n. d. s. Østerd. Oslo.

Dagsregn n. Regn som varer Dagen ud.

Dags-skeid n. = Dagsleid (Ma. Røros), Vald.

„**dag-stød** adj. 1)". A. Shl. — **dagstødt** adv. og n. til dagstød 1) og 2): nøiagtigt paa Dagen. Vald.: „sæta noko dagstøtt". Stjør.: „d'æ dagstøtt Aare sidda". G. N. dagstætt.

dagsventande adj. = Dags ventande, se Dag. Shl.

Dagvelja f. Dagdriver. Eg. Dagvælger? Nhl. Ryf. 2) Tankering; se Dagdvelja. Nhl. — **Dagveljar** m. = Dagvelja 1) og 2). Sdm. (Vorgund og fl.). Se A.

„**Dagverd** m." A. **Doguri** (o') Nbg. (Aamlid); **Daur**, Ndm. Sogn, Shl.; **Daure**, Ma.; **Dule**, **Duel**, Østl. (Vestfold, Oslo, Modum). — **Dagverdsmaal** n. den Mælkemængde som er malket til „Dagverds"; jf. Kveldsmaal, Morgonmaal. Østl.: **Dugursmaal**. — **Dagverdsrift** f. = Dagverdsøykt. Nbg.: „Dogursryft"; Ma.: „Daursrypt"; Ndm. og Helg.: „Daurerøft".

„**dagvill** adj." A. Tel. Shl.

dahle se dasla; **Dai** se Daae; **daira** se dadra.

daka v. n. (ar) gaa langsomt og vuggende; gaa dovent og skjødesløst; gaa ørkesløs; være en „Dakje". Sdm. (Harham, Ulvstein, Volden, Vorgund). **dakka** d. s. Nhl. (Brek; Eksingadal?). Sv. Diall. dakka og dikka, gå sakta. Jf. dika.

dakka v. a. (ar) 1) klappe fast, klappe (ned). Tel. Sæt. „Dakke Haaytti væl ni'e", Sæt. 2) se daka.

„**Dal** m. Dal". A. „Til Dals", helt ned til Dalbunden, til Foden af Bakken; ofte blot: helt ned, ned af Kjerren, ned paa Gulvet. Rom. Follo, Smaal. og fl. „Te(l) Däls" (tilbagetrukket, „tykt", S som minder om ls og rs). „Tel Däl'n (Därn)" er i Smaal. (Spebberg) = til Møllen (som vil ligge noget dybt) for at male Korn. Møllenavne: Bæggerdäln, Hälltorpdäln. „H. ligger n i r i der".

„**dala** v. n. (ar) dale". A. dala av, stride bort fra Himmelen, glide over; om truende Uveirsskyer. Tel. — dala seg v. n. danne Dale, bue sig nedad. Hard. (Øydfjord, Ullensvang). „Jisn dalte seg unde meg". G. N. dala danne Fordybninger.

Dalabjørk f. Birk som vokser „til Dals" (A) ↄ: noget oppe i Dalen, og har løsere Ved end „Steinbjørk" som vokser nede ved Søen. Sogn.

Dalaglup m. Dalmunding; se Glup. Tinn i Tel.: „Daalaaglup". — **Dalakjeft** m. d. s. Tel. (Hovin, Tinn): „Daalaa-".

„**Dalar** m." A. Dali, Fl. Dale, Rbg. Tel.

Daldr m. (Fl. Daldrar) hærdet Klump af et blødt Stof; om Deig, Møg og dl. Tel. (Kvitseid). **Dældr** (og ä), ØTel. Jf. Dall, Darl.

Dalegard m. Gaard i Hoveddalen. Ma.

Dalesnod (oo) f. = Dalsnoa. Sdm.

Dalferd f. = Dalføre. Rbg. VAgder og fl.: „Dalfær"; og „Dalfør", VAgder.

dalgast v. recip. overdænge hinanden med halvfaste Ting, især Snebolde. Ryf. Jæd. Se A.

Dalgauv m. svag Vind ud igjennem Dalen ned mod Havet. YSogn, YHard.

dalja v. (ar) dænge. Ogsaa dalja ti(l) slaa til. Li. Sæt. Maaske bare en Udtaleform af „dalga" A. hvilket tør eg. betyde noget ligt „dalka, klessa" ↄ: klaske, smøre til.

daljen adj. klæbrig = klessen. Sogn.

Dalk m. 1) vedklæbende Klat. NGbr. „Snaardalk"; ogsaa: „Snaardaalk, -daalg". 2) Praas, lavet ved at klæbe, „dalka", Talg paa Vægen. Gbr. „(L)josdalk". **Dalkje** m. d. s. Voss. **Dalkeljos** n. d. s. Sogn.

„**Dalk** m. en Stymper". A. 2) En som „dalkar", en Søler osv. N- og STrondh. Østl.: tildels Dälk (æ); VAgder: Daalk (lidt forskjelligt fra „Dolk" som ogsaa findes der). 3) let Slag, Dask. ØAgder. Se dalka.

„**dalka** v. n. 2) kludre". A. Romsd. 4) v. a. og n. bearbeide unødigt: med Krammen, Balken, Kjælen osv. Sogn, Hard. Tel. Gbr. og fl. daalka, VAgder, Dal. „Daalka mæ Bodnan". dälke, Østerd. Hall. (æ) og fl.; daalke og dölke, Smaal. Follo, Vestfold, Ringerike, Modum og fl. (dette tør dog være dolka og sommesteds maaske dulka). 5) tilsøle med fugtigt Smuds; tilsudle; søle, se A. Jæd. Tel. „Dalka tee, dalka dæ nee i Søyla". daalka, Dal. VAgder. dælke, Nedre Tel. 3) give et let Slag med noget blødt og fugtigt. ØAgder. „Dalke t e ein, gjeve ein Dalk mæ noko Leir". 7) gaa og slænge. VAgder: daalka. Jf. dælka.

Dalka f. og **Dalkar** m. = Dalk, A. 2). VAgder (aa), Østl. (å, æ). — **Dalking** f. det at dalka.

dalkeleg adj. lidt tilsmudset med fugtigt Smuds; klæbrig. Tel. Li. Ogsaa om sødlig og seig Tale; Li. „Han æ saa daalk(j)elig i Bratje, saa dælkjen o drøgjen o sæbren o sleiskjen" (Eikin).

dalken adj. 1) halvvaad og klæbrig (lidt smudsig); om Hø, Klæder og dl. Ma.: „dalkjen" og daalkjen. 2) tilsmudset ved Dalking. Sogn og fl. 3) tilbøielig til at dalka. 4) uklar, mat. VAgder. „Dæ brænne daalkje". „Han æ daalkjen i Veere".

Dalklypa f. kort og trang Dal. Sdm. Shl.

Dalkupa (uu) f. skaalformig Dal. Nhl. Sfj. Nfj.

„**Dall** m. et Spand osv." A. Dal, Romsd. — **Dallost** m. = Knodost. Helg. (Vindal).

Dall m. 1) hærdet Klump = Daldr; ogsaa: Klimp = Klepp. Rog. „Ein Dadl i Gröutn". Og **Dadle** m. Jæd. Dal. 2) en haard Bylt eller Rull af Klæder. Tel. (Bø). — **dalla ihop** v. a. sammenklumpe eller sammenklæbe til en „Dadl". Ryf. Dal. Mest: dadla seg (ihop).

Dalla f. en liden rund Figur eller Tingest. YSogn, Nfj. „Ei Børadalle"; en liden Byrde. Jf. Dulla, Dylla.

„**dalla** v. n. (ar) løbe, trippe". A. Rom. 2) svinge smaat frem og tilbage; slænge lidt. a) dingle, h æ n g e og slænge. Tel. „Bjønnongjen soug seg fast te Fingjn o hekk der o dalla, Stakkar". b) g a a og slænge; vimse om = svinsa; især gaa i Hælene paa En, hænge efter. Tel. Shl. Sogn, Hall. Busk. „Ho gjekk dalla heile Dagjn o gav seg gooe Tier". „Han gjekk slængde o dalla mæ Kjeppn". „Han dallar under Kjeringja" (Nedre Tel.). „Dadla itte", Berg. Se A., og dalta. Noget lignende er „dahle", se dasla. — **Dall** m. og **Dalla** f. En eller noget som dallar. Tel.

Dalle m. en Dop; liden rundagtig dinglende Tingest. Hall. (Gol). „Øyredalle". „Dallering", Ring med vedhængende Dopper.

Dal-lægd f. mild Dalsænkning, særlig i Høifjeldsfladen. Tel. Rbg. Ma. Jf. Daalægd.

dalsa v. a. og n. 1) rode i eller med noget urent; søle; tilsøle, „dalse tee". Tel. 2) „dalsa tee ein", give et drøit Slag. Li. — **dalseleg** adj. tilsølet. Tel.

Dal-sig (i') n. en liden meget svagt uddybet Dalsænkning i løst Jordsmon. Tel. Ma. Jæd.

Dalslage m. en liden grund, „slaa", Dal-

skænkning, snarest i Græsmark. NGbr. Gul. og Stjør.: „Dalslaag(hw)aa". Se Slege, Slage.
Dalslok (o') n. liden rendeformig Dal. Shl.
Dalstrok (o') n. Dalstrøg, Dalføre. Shl. Hall. og fl. Særlig dog om en mindre Dal. Ogsaa: **Dalstryk** n. Hall.
Dalstrupe m. Indsnævring af Dalen ved dens Munding. Stjør.
Dalt m. 1) En som „daltar etter" se d. Tel. Rbg. Ryf. og fl. „Gjentedalt, Budeigjedalt; Kjellingdalt (Rbg.)". 2) liden Del (Masse, Slump, Klat) som kommer bag efter og ikke egentlig hører med. Gbr. Vald. Shl. Tel. Ogsaa „Attpaadalt", Gbr.
„**dalta** v. n. (ar) „d. etter", hænge med, følge efter". A. Shl. Ryf. Dal. Agder, Tel. Gbr. 2) dingle; slænge = dalla. Dal.
daltra v. n. 1) trippe = dalta. Røros. 2) gaa omkring puslende. Nhl.
Dalvind m. Vind som blæser ned ad Dalen.
Damb m. liden Byt af spildt Vædske, især Mælk eller Blod = Demba. Ryf. Shl.
„**damla** v. n. (ar) plaske". A. Sogn, Ryf. Sfj. 2) v. a. (sjelden) og v. n. holde en Baad stille ved svag Brug af Aarerne. Shl. Ryf. „Damla mæ Aaradne; dava aa damla; damla Baatn". Jf. dabla, dava. — **Daml** n. Plask; Skvulp. Sogn osv. „Sjødaml". — **Damlesjo** m. Søskvalp idet Bølger mødes. Shl.
dammande adv. „d. tjukt" siges om Luften i „Damm" eller „Kovdamm". Fosn.
Dammreka (e') f. skjæftet Fjæl, hvormed Møllerenden afstænges. Trondh.: „Dammruku".
dammsleppa v. n. (er, te) aabne en Dæmning. Tel. Lidet brugt. — **Dammslepping** f. det at man damslepper. Tel. Mere brugt.
dampa v. n. (ar) 1) gaa lidt stumpende, tungt, sent og skjødesløst: omtrent = labba, sabba. VAgder (Eikin, Fjotland, Halsaa). „Kvednæ gjæng aa dampa". 2) bruge lang Tid; føle. „Dei dampa mæ dæ". Li. Jf. dempen, dumpa; Sv. Diall. dimpa = dumpa. — **Dampe** m. En som „dampar". VAgder.
„**dan** adj. lysten osv." A. Gbr. Vald.: „dan p a a Mat; sælt dan p a a dæ stærke"; Vestfold: „dan i Mat, i Jænta"; Hedm. Hadel.: dä́inn. 2) stærkt paavirket: a) forbløffet, forskrækket = daatt ved. Østerd. Nedre Tel. Nfj. b) medtagen. Gbr. og Sogn: „dan 't a a Laatt, t a a Kovv". c) upasselig; især: vm. Gul. Selbu: „dan i Höua, i Kroppa". 3) kunstlet; anstrengt fin, unaturligt væn, fattig-fornem. NTrondh. Nedre Tel.: „Ho æ saa dan p a a dæ", gjæng aa danderar seg". 4) kløgtig, fiffig, slu. Ryf. Jæd. — „dan" har altsaa ikke altid „so" foran sig og skjuler maaske i sig flere Ord eller Paavirkning fra flere Ord (G. N. dár jf. 2); G. N. dan, m. = Spansk don jf. 3)?).
dangla v. 1) slaa med smaa svage usikre Slag. Namd. Innh. „Han sto aa dangla aa trøsta". Jf. dengja. 2) arbeide klodset og virkningsløst; kludre. Ork. (Meddal). 3) slænge med noget, lade noget dingle. Trondh. (Ogsaa i Vesterbotten og andre Sv. Diall.). „Han fer aa dangle aa kaste bort". Se A. — **Danglesfjerding** m. slap Person; Dagdriver. Vald. (Aurdal, Slidre) „Danglesjøling".
„**Dank** m. liden Slump". A. Af Vædske = Skvett. Tel. 2) „gaa i Dank" = driva Dank. Hall.
„**danka** v. gaa ledig". A. Hall. Røldal.
Dant m. „driv Dant" = driva Dank. Ndm. „Dantkj", Ork. (Meddal). „driv Drant", Helg. — **danta** v. = driva D. Ndm.? Jf. denta, Sladant; data.
Dant m.? Virkning el. Effekt af Ens Optræden el. Arbeide; Fynd; Klem. Ndm. (Tingvoll). „D'e ikkje naakaan Dant mæ haanaa". — **danta(r)laus** adj. slap, sløv, magtløs; effektløs, intet udrettende. **Danta(r)løyse(a)** f. en d. Person. Ndm. (Tingvoll). Jf. (Daant) denta, dynta, Dynt, Dynd, Dend. I Jemtland: „däntläus ɔ: förarglig, ofticklig, dum"; Rietz.
dapa v. n. (ar) dovne; sagtne, stilne = dova; blive afdæmpet, døsig, slap, „daper" se d. Sæt. VTel. (Moland). „Han dapa noko daa eg sae de". G. N. dapra blive mat, tung.
„**daper** adj. stille, nedslagen". A. Ø- og V-Agder. Især: ubehageligt berørt, forlegen. „Han blei so dap'e mæ" = „kjust mæ"; Sæt. Rbg. Li. „Daasabben o dap'e", Ma. (Grindeim). „2) svag; ogsaa: drægtig, om Hoppe". A. Li. (Fjotland): „Hestn æ saa dab'e", mat, hovedhængende. **dop'r** f. drægtig, ISogn; **dab'e** drægtig, Dal. (Soknbal, Hæskestad); **dab'l** d. s. Dal. og **daab'l** d. s. Jæd., er maaske paavirket af „dubbel", se d. G. N. dapr mat.
dara seg v. beherske sig; dye sig; bare sig. Sogn (Fjærland og fl.). Meddelt. Jf. Sv. Diall. darä, stilne, „bedara seg". — **dara** v. dirre, se dabra.
Dare m. 1) Praas. Ndm. (Tingvoll, Stangvik). „(L)jösdare" (kort A, og ikke lang R). **Darre** d. s. Nhl. Sogn. — **Daril** m. d. s. S- og NTrondh.: „Jøsdaril". — **Der(r)il** og **Deer(r)il** d. s. Namd. Innh. For Dirl. — 2) mat og lad Person. Guldal og Røros: **Daaraa**. Jf. Dase; nærmer sig for Resten Darre.
darka v. n. (ar) tage det mageligt, gaa og drive. Shl. Ryf. Ma. (Søgne, Holum). „Han gjæng o tvera o toosa o darka"; Søgne. — **darkjen** adj. som gjerne darkar. Shl. Ryf. „darkjen aa sutlöuse". Isl. darka gaa tungt; jf. darra, darla.
Darl m. noget som hænger og dingler: a) tinglende Møgklump i Fæets Haar. Voss. b) liden Traadbundt el. Dukke. Sogn. c) Frynse. Sogn, Sfj.

„**darla** v. n." A. 2) dingle: a) gaa mageligt dinglende, vippende eller vuggende; slentre. b) hænge og dingle. Ma. Jf. darra, dalla; darka. — **Darle** m. 1) En som darlar. Ma. 2) = Darl, Daldr. Sæt. „Lourtedarli".

Darle m. en Rul af Uld, færdigkardet til at spindes. Ma. Ogsaa: Dralle, Dirle, Durle. Eg. samme Ord som foreg.: en bævrende, dinglende Lok? Darle: darla (A.; dalla) = Dirle: dirla (dilla) = Durle: durla (dulla). — **darla** v. karde Darlar. Ma.

darra v. n. (ar) 1) ryste sterkt; vippe (hoppe) med gjentagne smaa Vip op og ned. Bruges kun om døde Ting der hvor man ogsaa har dadra el. daira; det betegner der større Oscillationer (Svingninger) end dirra. Ø- og VTel. Ø- og VAgder. „Darrestavn stænd o darrar". „Dæ hæng o darra", Ma. 2) gaa med liden Fart og lidt vippende vuggende eller vrikkende; gaa uden Hast, omtrent = rugga. Ryf. Shl. Hard. „Koma darrande ette". „Kvedno darra". „So darra me te daal" 3) give sig god Tid, nøle; søle. Røldal. „darra mæ noke". Se A; og dadra, darka, darla.

Darre m. en lang og smal, rystende eller vippende Ting. a) = Skaketein. „Kvenne-darre". VTel. Sæt. Ogsaa: **Darrestav** m. Tel. Sæt. Jæd. b) løs Opstander, undertiden Busk eller kløftet Gren, som anbringes paa Høslæde for at forøge dens Rumfang. Tel. (Kvitseid, Moland). Se A. c) Skjærf. Rbg. d) Praas = Dare. Sogn, Nhl. e) lang og veg slængende Person. Li. Sogn. „Ein Slampedarre". Li. (Eikin). f) Stymper = Sæling. Ma. (Holum), Tel. (Moland).

dar-so conj. dersom. Shl. da-so, Sogn; dette vel for: „æ(r) da(t) so".

Dart m. 1. liden rask Karl = Dert. Sæt.

Dart m. 2. noget sammenviklet eller sammenfiltret: „Skuredart", Halmvisk til at skure med; „Skitdart", Klump af Haar og Skarn. Ryf. Røldal. — **darta** v. a. (ar) sammenfiltre. Ryf. „Dæ har darta seg (ihopa)".

darta v. n. (ar) 1) gaa trippende, som et Faar; trippe meningsløst om. 2) pusle; sysle virkningsløst. Dal. (Ogna). 3) skide klatvis. NGbr.

darten adj. tilbøielig til at darta, til **Darting** f. Dal. (Ogna). Jf. darra osv.

darveisa v. n. (ar; og er, te) 1) gaa langsomt svingende med Arme og Krop; gaa mageligt, spadsere. Shl. Ryf. Jf. darra, veisa og moveisa. 2) v. a. endevende. SBerg. Usikker eller ialfald sjelden Bet.

Dase m. 1) svagt Væsen, som taaler lidet, især af Kulde. Nfj. (Innvik, Stryn); til dasa v. Shl. Nfj. = dæsa. 2) Stymper; særlig: viljeslap og mat Person; Person uden Tilgreb. Stjør.: **Daasaa**. — **daasaa-aat** adj. stymperagtig. Stjør. G. N. dasi (dási?) mat, lad Person. Jf. Dare, Dasul.

daska v. n. (ar) 1) gaa tungt og slængende (traskende); gaa og drive (slænge). Ryf. Ma. Rbg. I Sv. Diall. daska = lunka. 2) gaa sagte og ærbart. Sæt. Jf. dassa. — **Dasking** f. det at daska.

dasken (kj) adj. 1) tilbøielig til Dasking; særlig: slængende; slap og uforetagsom. Agder, Ryf. 2) fugtig; noget vaad og tung; mest om Hø og Halm. Ryf. (Jelsa, Karmt, Nærstrand). 3) ufrisk, dorsk, slap efter Overanstrængelse. Ryf. Røldal. Jf. dassen.

dasla? „dasle, dahle" og „dahl" v. n. 1) = dalta etter. Gbr. Ndm. Innh. Namd. 2) pusle, pille; sysle virkningsløst. „Dahle mæ noke". Nfj. (Gloppen, Stryn). 3) „datla paa ein", sladre, bagtale. Shl. Jf. dassa (disa, disla); men det minder ogsaa om data og dalta, og er vel mere end eet Ord.

daslutt adj. om Kvæg som ligger efter og ikke følger Flokken. Gbr. (Ringbu „-lete").

dassa v. a. og n. (ar) 1) trippe om; vimse om uden at udrette noget. V- og ØTel. (ogsaa Wille), SBerg. 2) gjøre smaat uværdigt Arbeide; pusle. „Han dassar under Kjeringji". Tel. Jf. disa, dasla og fl. foregg. 3) søle; besudle; især om Børn. „Dassa seg ut (te); dassa i da skitna Vatne". Hard. Shl.

dassen adj. 1) tilbøielig til at dassa, se d. 2) = dasken; om Hø og dl. Ryf. Shl. 3) sølet. Hard. „D'æ dasse i Ve(g)jn".

Das(s)ul m. lad slap Slyngel, som kun driver paa lave Streger; dorsk ansvarsløs Stymper. NTrondh. Oslo. Jf. Dase.

dasta v. n. (ar) 1) gaa smaat; ogsaa = dalta etter, mest om Børn. VTel. (Vinje, Moland, Rauland, Selljor). „Daste mæ". 2) pusle = dassa 2). Tel. (Kvitseid og fl.). — **Dast** m. en Tøffeltræl. Tel.

dat pron. det; G. N. þat. Kun i Udtrykket: „seer du datt!" nei vil man see! se se! Salten. Sjelden. („Hint, det der", hedder sammesteds „datta", ofte „dattana").

data seg v. n. (ar) bevæge sig mageligt og selvbehageligt; føre sig med langsom (noget kunstlet) Værdighed. Nfj. (Stryn, Honndal). — **Dat** m. en magelig Selvpleier. Nfj. — **dateleg** adj. som en „Dat", Nfj. „bedateli", kunstlet værdig, vigtigt langsom; Rom. Ring. Hadeland. Jf. Sladat, Dant. Data for datta, jf. denta?

„**daud** adj. død". A. Udtales næsten döuw og däuv i Odal, Solør, Totn og fl.; däug og döug i Land, Totn (Vardal), YRyf. og YShl. 3) a) „Aa sit' döu" eller „sit döu taa sæg" sidde stiv og med Vanskelighed for at aande, som naar man har noget siddende i Madrøret; ogsaa „øtaa (aataa) sæg döu taa Heggber, taa Gröut"; STrondh. Innh. „Aa sit' döu Footn", sidde saaledes, at Foden „dovner". b) „Han vart reint däu taa se da han häur de", nedslagen osv. = daufallen, daus ve, daatt ved; se disse.

Rdm. (Frei, Tingvoll). c) „däutt Henn", en sjelden Hændelse, se daatt. Bet. a) og b) minde om „dauv" = doven; men dette lyder „däuv, döuv" paa de fleste af de samme Steder, maaske paa alle. — „dø ette" eller „dø før" ɔ: lysten, hidsig efter; Rogaland. Er vel daud? Jf. dan.

„**dauda** v. dø". A. **döuga**, Shl. Ryf. **däuge** (ö), Land, Totn (Vardal).

dauda seg? v. n. dovne sig. Shl.: „döua" og „dönga s."; Ma.: „dæua, döua s."; Tel. (Misjedal): **doue**; her siger man „louve", „skuve" osv. Jf. dauva (A.) hvilket ikke er forefundet. — I alle de følgende Ord som begynder med daud- er D stumt, undtagen hvor dets Hørbarhed udtrykkelig er omtalt. I nogle faa kunde første Del være dauv.

Daudadraap n. 1) Aadsel; især et dødt Husdyr som ligger henslængt om Vaaren. Ryf. Shl. „Döua-" og „Döuga-". 2) Dyr eller Menneske som der er lidet Liv i; dovent Drog. Ryf. Shl. Se Draap.

Daudadrep (e') n. = Daudadraap 1) og 2). Især om Husdyr dræbte af Rovdyr. Shl. Hard. Se Drep. G. N. daudadrep, Pest.

Daudadriv (i') n. et Udslæt; = Draugadriv? Hard. (Kvamm, Jondal).

Daudalda f. Dønning. Shl. Hard.

daudall adj. dorsk, sløv; yderst mat. Ma. (Bjell., Grindeim, Finnsland): **dæuaal** og **döuaall**. **dæuaalslig** adj. noget „dæuaal". Ma. — Ved dette og nogle følgg. Ord som begynde med dau vil det være vanskeligt at afgjøre om de udgaa fra daud eller fra dauv eller fra begge.

Daudaløkje n. et stort dovent Drog. Nhl. Shl.: **Döuga-**.

Daudamold og **-jord** f. = Daudmold. Shl.

Daudarord? n. Budskab eller Rygte om Dødsfald. NGbr. „De ha gaat Døaroole hass". G. N. daudaord.

Daudaveg m. blank Stribe, „Løk", henad Vandfladen i stille fugtigt Veir; oftest i plur.: „Dæuavegje". Voss.

Daudblemma f. = Blodmelta. Hall.: „Daublæmme"; Ma.: „Dæubleema". — **Daudablod** d. s. Dal.

Daudbrand m. en svær, doven Karl. Tel.

„**Daude** m. Død". A. 2) Døen = Døying. Hall. „Dæ va slik Daue paa Kolvo; dæ foor slik ain Daue dær".

Daudesnart m. slukket Brand (Vedstykke). Agder.

Daudfaan n.? = Daudsina (A. ogsaa Helg.: Döuseena). Nedre Tel., hvor paa flere Steder „Faan" og „Forne" (Fönne, Faanne) synes at blande sig.

daudfingra adj. yderst fingervælen.

Daudgras n. 1) gammelt halmagtigt Græs. Østl. 2) en egen Sort Græs = Daudryskje. Busk. Totn. 3) = Daae? Modum.

Daudhogg n. Dødshug. Gbr. (Vaagaa).

Daudkave m. tæt Snefald i stille Veir. Sfj.

Daudkaas f. meget dyb Rende imellem Fiskebankerne. Helg. Se Kaas.

Daudkyss m. Saar paa Læben. Ma.

daudleg adj. dødningeagtig; yderst mat, sløv, livløs: **döudleg**, Ryf. Dal. Li. (-lig); **döudle** Jæd. Hard. Ogsaa: **döuslig** (og æu), Li.: „d. te Dues", mat af Øie; **döusle** ufrisk, om Fisk, Senja; **douskleg**, Tel. Se daudeleg, daudsleg A.

Daudlegd f. sløv Uvirksomhed. Li. Dal. „Han lae seg i Döulegdæ o Ukjuraa".

Daudleggja f. sløv lad Person. Li. Dal.

daudlendt adj. om Jord: kraftløs. Østl.

Daudmannljos n. = Naaljos. Gbr. (Vaagaa).

daudmoda adj. modfalden. Sæt. og Tel.: „daumoota" og „dou-".

„**daudmyld** adj." A. Oftest i n. Shl. Rog. Agder. „Her æ saa döudmyllt, dæ vil 'kje veksa noge"; Jæd. „Jouræ æ dæumylde"; Li.

Daudmylda f. 1) = Daudmold. Jæd. og Dal.: „Döudmylla"; Ma. og Rbg.: „Dæumylla (Döu-e); Vald.: „Daumylde". 2) dorsk Person, mest Kvinde. Ma. Rbg. I denne Bet. maaske for „Daudmylua"; jf. ogsaa Daudmøle. — **Daudmyldmyr** f. Mose, som hverken er Tørvmose eller Græsmose. Jæd. Dal.

daudmøl adj. yderst uoplagt; meget slap og mat. SætV. „Eg æ so daumøle idag, eg æ 'kji Mann ti arbaie". Ogsaa: **daumølt** og **daumølen**; Sæt. Se flg.

Daudmøla f. en altid daudmøl Person. Sæt. (-e). Sjelden. — **Daudmøle** n. 1) Uoplagthed? 2) = Daudmøla. SætVV (-i). Jf. møl, Møle, Dovmøle osv.

daudna v. n. (ar) aftage, sagtne; f. Eks. om Vind. Helg. Vesteraalen: **döun(e)**.

Daudryskje n. et Græs, som vokser i lange Kvaster i Skoven. Totn, Hadeland, Hedm. Maaske ogsaa vissent Græs = Daudgras. Se Ryskje.

Daudryssa f. en svær, dorsk Kvinde. Tel. Se Ryssa. — **Daudrøys** f. d. s. Tel.

? **daudsen** adj. nedstemt = kuren. Shl.: **döu-**.

„**Daudsina** f." A. Helg.: **Döuseena**.

daudskoten adj. skudt til Døde. Sæt.

daudslegen adj. slaaet til Døde; ogsaa: lamslaaet, lammet, magtstjaalen. Li. Ma. „dæusleien" (og öu).

Daudslode (ooe) m. yderlig lad Person. Hall.

Daudslunk m. yderlig dorsk, slap Person. Li.

Daudsott (o') m. tung og mat Person. Tel. Agder. **daudsotten** (o') adj. dorsk. Li. Se Sott (o') m. Omtrent d. s. er „Dauslamp", Tel. og Østl.; „Dausmask" og „Dausvask", Smaal. (Dauramp, Wille). — **Daudstokk** m. = Daudsott. Hall. og fl. Vel eg. en raadnende Tømmerstok, ligesom Daudsott.

Daudsveitte m. den første Sved under en forfriskende Anstrængelse. Li. „Faa ud Döusveitten".

Dauds-von (oo) f. Forventning af Døden; Døds-Sandsynlighed; Dødens Nærhed. Tel.

Agder, Rog. Shl. „D'æ 'kji ko Dausvounei mæ meg"; Sæt. „Kyræ ligg i Dæusvounæ"; Ma. „D'æ i Döugsvoono mæ heile Buskapn"; Shl. „Hestn saam i Dausvouunine", Hesten svømmede med Døden for Øine; Sæt. „I Dousvoono", plur. Tel. Jf. G. N. daudvána, daudvænn, adj. Døden nær.

„daudøygd adj." A. Shl. og fl.

daufallen adj. pludselig nedslaaet, overvældet af Overraskelse, Skam, Mismod, Rædsel og dl.; omtrent = daatt ved. Namd. Ndm. og Romsd. „däufallen" og „döufallin"; Shl. (Etne og Fjellber): döufadl; Stord: „döugfadl(en)"; Ndm. (Surndal): „däufollen". Maaske for daud- el. dauv-? Jf. dog „daafallen", hvoraf det tør være udviklet gjennem en Overgangsform „dao-"; (i Naboegne til Findestederne, nemlig flereteds i Namdal og Fosn, i Sunndal i Ndm., og i Hard., udtaales aa som aao el. ao). Vel neppe, ligesaalidt som „daus ve", „dautt Henn" og andet under „daud", Levning af et endnu ældre Lydforhold, med au, end det i G. N. dár adj. eller dá n., falla í dá falde i Dvale (Svime); jf. dog dav.

Dau(n)neta f. Døvnelde eller Dø(d)nælde Lamium album eller (og) L. purpureum, som er stinkende: Daun-, Dauv- eller Daud-? Vald.: Daunøto. Jf. Dretnøto, Fulenota. — Döunesle f. = Dauneta. Gbr. Totn, Rom. Østerd. Döunasle f. d. s. Smaal. Alle tre Navne bruges, ligesom D. Døvnælde, ogsaa om Daae, Galeopsis Tetrahit.

dau(n)sna v. n. (ar) 1) om Fæ: veire Udyr eller Blod. Nfj. (Breimn): däusne. 2) om Folk og Fæ: stimle sammen om noget forbausende. Nfj. (Stryn, Hornndal). 3) om en Enkelt = bisne. Nfj. Se A. Jf. dog dosna.

Daup f. Hulning = Dolp, Dump. SGbr. (Gausdal), Smaal. (Rygge og fl.). Maaske til djup; maaske en Lydudvikling af Dolp?

daura se dabra; daurvill se døgervill.

dausve(d) = daatt ved; se d. Vald. (Aurdal).

„dauv adj. 1) sløv, dorsk". A. Agder, Østl. Med B paa de fleste Steder, hvor man siger „Lauv". I Shl.: döu'e, döug'e. „3) smagløs, flau". A. Sogn, Helg. Senja.

„dauvbeitt adj." A. Ørk. Gul. Shl.

Dau(v)bit (ii) m. En som bider sløvt; om Fisk, Kniv og fl.; dorsk, slap Person. Shl. — Dau(v)biitar m. d. s. Noget udbredt. Maaske ombannet af D. „Dødbider".

dau(v)eggja adj. med sløv Eg. Dal.

„Dauvhovud n." A. Røros: „Dauvhugu".

„Dauving m." A. Shl. og fl. Isl. daufingi.

„dauvleg adj. øde osv." A. Sæt. Shl.

„Dauvøyra n." A. „Slaa D. t e" eller „atti", lukke Øre. Hall. — „dauvhøyrd". A. Gbr. og fl.

dav adj. nedslaaet; forlegen og stille; omtrent = dapr. Ma. (Holum, Lauvdal). Neppe for dap'r („dab'e"). Snarere sammenhørende med „daatt", G. N. dár, el. med daufallen. Eller (og) med davra, davstill?

dava v. n. (ar) ligge paa Aarerne = andøva. Nhf. (Sand, Vikadal, Nærstrand). „dava aa damla". Jf. G. N. dafla omtr. d. s.

Dave m. en magelig, selvtilfreds, interesseløs Person. Vestfold (Sandsvær). Usikkert og ialfald sjeldent.

„davra v. n. aftage". A. Totn; Sogn: „Vindn davra a o". „Han davra p a a'n d. s. Namd. darve, Skj. dabr, Stjør. (Maaraak).

davrast v. n. = davra om Storm, Kræfter osv. Ndm. Namd. „De fer te davrast p a a". — dovra seg og dovra av v. n. d. s. Sogn (Vik „d. ao"). dovrast v. n. d. s. Gbr. (Lesja). „Lampa daavrast", begynder at brænde mat. Hid vel Daaver, A.

Davring f. Sagtnen, Aftagen: a) af Vinden; b) af Dagen; Aftenskumring. Nordl.

davstill adj. stille som en Pyt „Dave"; om Vandflade og Veir. Hard. Og: davande still. Hard. Jf. dav—davra.

Daa n.? og f. Kun i: „gaa i Daa'i", gaa omkring sandseløst, sløvt, kun halvt bevidst, omtrent = i Ørska. Sogn (Jøstedal). Jf. G. N. dá, n. Bevidstløshed, Dvale. Og: „gao i Dao'n, i Halldao'n", Sogn (Lustr, Balastraand) dat. f.? Og: „i Dao'nao" bestemt f., som „Øy'nao"; Sogn (Aurland, Leikang). Og „i Dao'ni, i Halldaoni, i Daoningji", Sogn; opfattes paa Stederne som hørende til „daona", besvime.

? daa adj. sløv, upaavirkelig; dvask. Dal. Høist usikkert. Jf. daasengen; G. N. dá n.

daa- i Sammensætning med Adjektiver og Adverber har oftest forstærkende Bet. i VAgder og Sæt. ligesom G. N. og Isl. dá-; undertiden synes det at være G. N. dá, n. Dvale; i flere af de følgg. Sammensætninger kunde det være Daad f. — daa bruges i Sæt. (Austad) med lignende forstærkende Bet. men med Betoning som et foransat Genetiv, altsaa ikke som Sammensætningsled, og ikke heller som „daa" adv. „De va d a a kallt, d a a væl, d a a vaakji; d a a veen'e = de va h e l l e kallt", dygtig koldt osv. „Der va kji d a a mykji". — Ogsaa: daaende, „daaene, daane"; Ma. Isl. dáindi(s) adv. meget.

„daa seg v. „ynkes". A. daa-a seg (ar) Tel. (Bø, Selljor).

daa-ast v. (ast) = daa seg. Rbg.

„Daad f. Daad". A. 2) Kraft, Gehalt = Dygd, To. Dal. Li. Rbg. Tel. „Dær æ 'kje noge Daa i Høye"; Li. „Der æ goo Daa i den Kar'n"; Rbg. Tel. Ogsaa: Oplagthed til at gjøre noget; Tilgreb; Driftighed. G. N. dád Evne og Vilje til det gode. Jf. Daa f. A.

„Daae m. Galeopsis Tetrahit". A. Fosn. Daave Jæd. (Haa, Time); Dai (Diftong, som i „tai" = „taag"), VAgder; Dæ, Nhf. YSogn, Nfj. (Stryn: „d'æ D æ, d'æ dæl" Spøg med Lyden); Dæ'e Hard. Dee Ndm.; De (e', æ?) f. Tel. Sæt. Rbg. (Hon-

nes: „eg hell De de same", Spøg med Lyden); De'e m. Tel. (Moland); Dæn, Hall.; Den f. Rbg. og fl.; Døyn f. Li. (Fjotland), Dal. (Hæst.). Der er „Guldaae" og „Vaß-daae". Planten hedder ogsaa „Hølnesle", „Blindnesle", „Daunesle", se Dauneta, og fl.

daaeleg adj. ynkværdig. Tel. (Sauar, Vinje).

daafakta adj. røbende sin Beskjæmmethed eller Nedslagenhed ved sine Lader; synligt yderst forstemt. Ma. (Øyslebø). Sjeldent imod daafallen. Jf. Fakter.

Daafalla f. dorsk, dvask, sløv, forsagt Person; Person uden Livsmod og Tilgreb; En som synes altid at være „daafallen", se d. Daafedda, Li. „Daafadla" (?), Dal. Lidet brugt.

daafallen adj. = daufallen; se d. og „daa-". For „daadsfallen"? Jf. vinnefallen, handfallen. Former: daafallen, Ma., Gul. Namb. Innh. Ndm.; -fadlen, Dal. (Ogna: „= daatt mæ"); -fadden, Sæt. VAgder („= skjæmd'e o naafaren"): „daafadden o dape"; -follin, Ndm. Fosn („= fjetra, forklumsa"); -falli, Innh. STrondh.; -fellen (og -dd-) VAgder, Rbg.; -fællom, Innh. Ogsaa: daafeddeleg, Rbg. (Hornes, Evje), og daafetteleg, Rbg. (Evje, Bygland); daaföln (eller tilbagetrukket en el. N) d. s. Stjør. Jf. daafurdeleg; doggfallen.

daafaren adj. = daafallen. Ma. (Bjelland). Sjelden.

daafaaen adj. magt- og modløs; forsagt, slap. Fosn (Stadsbygd); meddelt. „Sjaa d. ut". Jf. faaen.

Daafedda f. se Daafalla.

„daafengd adj." A. 2) maalløs og raadløs af Forbauselse. Helg. Stjør.

daafengen adj. dorsk og sløv; dvask; upaavirkelig; Ma. (Finnsland „daafængen"), Tel. (? Vinje „daafængjen").

daaferdug? „daafalöu" adj. færdig at daane. Namb. Helg.

daafunnsam adj. = daafallen. Innh. (Mosvik). — daafundi d. s. Innh. (Skaun, Levangr); men „fynni" Sup. af finna.

„daafurda v. n. undres meget". A. Østerd. (Folldal): „daafoole paa"; STrondh. (Uppdal): „daafoolas(t) paa el. aavr"; SGbr.: „daafuule mæ".

„daafurdeleg? adj. taabelig; vel eg. forgabet". A. daafurele adj. og adv. halvfjantet, sløv(t), uvittig(t), effektløs(t), modsat: mannforeleg, YSogn. Vett. og Former vil smittes af daafallen: daafoolin og daafooli, gabende maalløs af Forbauselse (se folen, furden?) Ork. Uppdal; -faarlin og -li, yderst forlegen, Ork. Meddal, Fosn („= forklumsa, annast mæ"); -faalin og -li, d. s. Romsd. Gul. Fosn (jf. faalen); daaffaaleien Ork. (Meddal „= daatt mæ"). daafaa(r)le adj. og adv. tosset, halvfjantet, yderst forknyttet; ogsaa: magtløs, uden Tilgreb (Initiativ). Romsd. Ndm. Fosn, Strinda.

daagild adj. prægtig, udmærket. VAgder.

daagod adj usædvanlig god; især af udmærket Hjertelag (Gehalt „Daad"?) Li. (Vakka, Fjotland, Eikin), Ma. (Grindheim og fl.), Sæt. Isl. dágódr, se A. Ogsaa „daaende go", Tel. (?), Ma.

daakaa v. pusle, se dika. STrondh.

daakka v. a. (ar) tilsmudse ved Beføling og Krammen; plette. VTel. (Vinje—Selljor). „Daakke u t (el. te) Booki" = Eng. to thumb. Maaske kun en Vesttelemarkst Udtaleform af „dalka", hvilket dog bruges i Selljor ved Siden af „daakke", men mere om at tilkline med noget vaadere. — daakkeleg og daakkutt adj. lidt tilsmudset; plettet og affarvet. VTel. Synes ogsaa at hedde: „dokke, dokkeleg, dokkutt" i Selljor, Kvitseid og Eidsborg. — daakkt se daatt.

Daalaa m. en slap, doven og indskrænket Karl. Selbu. Maaske for Dule (Dole), se d.

Daale m. = Daase ɔ: 1) Praas. Ndm. Fosn, Ork. (Meddal). „(L)jøsdaale". 2) Stymper. Ndm. — daale se dola.

daalka, daalkelig se dalka.

? Daaleggja f. yderst dorsk og slap Person; En der ligesom ligger i Dvale. Li. Usikkert. Jf. Dauleggja; Dvleggja.

Daalægd f. mild Dalsænkning, helst i Skov- eller Græsland. Ma. (Aaseral, Bjelland, Holum, Vigmostad). Jf. Dallægd. Ogsaa Daalei f. Ma. (Holum, Valle); dette bruges ogsaa om en Dalsænkning som danner en naturlig eller selvsagt Vei (Leid) eller Retningslinje. „Du k a n n kje vaddra deg bort, der æ Daalei heilt te Gars".

„Daam m. 2) Lugt". A. Især svag Lugt, ogsaa mindre god. Trondh. Ndm. Romsd. „Sjødaam". „4) Skik, Snit osv." A. Sogn, Tel. (Tinn). 5) Ansigtspræg, Ansigtsudtryk = Koma; mest om et godt, tillidvækkende. Sogn, Sæt. „Han har go^ue Daom"; Aurland i Sogn. „Der æ slik go^ue Daam'e yvi 'an"; SætV. Se Daame.

„daama v. n. (ar) lugte". A. ɔ: udsende Lugt. N- og STrondh. Ndm. 2) betænke sig, grunde paa, være tvivlraadig. Namb. (Leka, Nærøy, Kolvereid), Helg. (Vindal). „Du ska itt stann soles aa d a a m e t t e om du ska gjera dæ"; Namb. Vel eg. lugte, snue (efter, paa).

daama v. a. (ar) 2. sætte Smag, „Daam", paa noget (Suppe). Helg.

daama v. n. (ar) 3. skjemte uvittigt; gjækkes; vrøvle lystigt. Daam n. Fjas, Gjækkeri, lystigt Vrøvl. Sogn (Vik, Leikang, Aurland, Lærdal): „daoma".

daama v. n. (ar) 4. blive dunkel „daam" (Selljor); om Veiret. Tel. 2) dovne af; blive mat og ufølsom, blive halvt lammet. Li. Nog. „Dei kitla 'an saa han daama". Jf. daam adj.

Daama f. en indholdsløs, sløv og mat Person. Dal.

daama av v. a. (ar; og er, te) 1) betage en Ting dens Friskhed „Daam" ɔ: Farve, Lugt, Smag, Skik. Dal. „Detta Røyteveere („d") daama Høye reint a(v)". 2) særlig: nedslaa, betutte, forvirre, beskjæmme; især ved overraskende eller overkusende Tiltale; omtrent = klumsa. Dal. (Eikersund, Soknbal, Hedland, Lund); Jæd. (sjeldnere). Hertil: avdaamd adj. „Han sad so avdaamte, so han vore drejen av Mittingpodln".

Daame m. 1. = Daam 4) (Snit) og 5) (Præg) og Dæme. Sæt. Tel. (Mo, Eidsborg, Moland). „Ho fær slik Daami paa Sogune sine". „Gove Daami yvi ein".

Daame m. 2. Skyslør over Himmelen; Dunkelhed i Luften. VTel. Nbg. (Aamlid, Honnes). „Ein Daami som dymmer Solee". Jf. daam, adj. og Dæma f. osv. (Christie har „Daam, Mørkhed, Skidenhed", og „daamete, dunkel, uklar"; uden Sted).

daameleg adj. noget dunkel; dæmpet: a) i Tonen af Lys, Farve, Lyd; opfattes som tiltalende; berører sig med „daamleg" ɔ: fin og smagfuld. Tel. (Rauland, Selljor, Kvitseid, Moland), SætV. „Daamelege Lit'e; daamelegt Ljo; daameleg o samalege; daamelegt o veent". b) forstemt, nedslagen. Tel. „Han blei so daamelege o syndlege daa eg sae de". Jf. daam adj., Daame m. 2.; med en Smitte fra Daam, Daame 1.

daamen adj. dæmpet (tilsløret) i Farven, især ved lidt Smuds; affarvet. VAgder, Tel. Ogsaa daam, Tel. (Selljor; A.).

? daamfallen adj. nedslaaet; se domfallen.

„daamlaus adj. 1) smagløs, flau". A. Nordl. Gbr. Ogsaa om Personer. 4) uden Skik („Lag"), Maner, Anstand; urimelig, naragtig; næsten uanstændig. JSogn. „Ver ikkje daomlæuse Kar!" Ogsaa: „damlæus"; „fara damlæust aot".

„daamleg adj. tækkelig". A. 2) trivelig. Hall.

Daamtone m. Tone, som er dæmpet, modsat „ljos o kvoss". Sæt.

daamvæn adj. tiltalende, især ved Farve og Snit = væn paa Lit og Lag. VAgder, Sæt. „-væn'e" og „-veen'e".

Daan n. eller f. = Daa f. (n.) se d. „Gao i Daoni". Sogn (Hafslo, Sogndal, Lustr, Aurland).

„daana v. besvime". A. Shl. Hall. „daan' 'tu(r)", STrondh. „daane utu", ogsaa om at falde i Søvn. Romsd.

daanaa, Daanaa se duna, Dune.

daanevæn adj. se daavæn.

daanlæ v. n. lee saa man vil daane. Ma. (Halsaa, Holum, Bjelland).

daann pron. Eders. Østerd. (Tylbal); se dykkar.

Daant m. Kraft, Gehalt = Dygd (i Mælk). Østerd. Usikkert el. ialfald sjeldent. Jf. Dant, Dynt.

daanøten adj. yderst nøieregnende, især: let stødt, prippen. Li. (Fjotland). „Naar han he i Hove, daa æ han saa d a a nøden"; rigtignok udtalt som to Ord, ligesom „i n n nauden", „ei D r u s t e Kaana"; se daa. Jf. nøten.

Daarefugl m. Fugl som „daarar" eller „klumsar" ɔ: gjør maalløs, ifølge den døende Overtro. Alle Trækfugle skal være Daarefugle. Ma.; Nordl. „Daar-". Jf. Fugldaare.

Daaraa se Dare, Daasaa Dase, daasaa dosa.

daas adj. udmattet; dorsk, sløv. Hall. (Aal, Nes), Sigdal. „Daas aa slasin". Usikkert, ialfald ikke meget brugt. — daasin adj. d. s. Sigdal, Hall. Se dosen.

„Daase m. 3) Stymper". A. Især slap, viljesvag Stymper. G. N. dási. Sæt. Østerd. og fl. — daasutt adj. som en Daase 3).

daassa v. n. (ar) om Mænd: yde smaa Tjenester i Huset, hvorved Husfreden opretholdes, Støi undgaaes, og alting holdes „koselegt"; behandle med beroligende eller kjælende Omsigt; pusle omkring hjelpende. Tel. (Bø, Selljor). „Han gjæng aa daassar e t t e r Kvinnfolkji, m æ Booni". — Daasse (ee) m. en klog, fredsommelig og føielig Husfader, En som daassar. Tel. — daasseleg, daassen og daasskjen adj. som en Daasse. Tel. Jf. goddaassa seg. Forskjelligt fra Daase; heller ikke eet med Dosse, hvormed det let blandes; daassa v. forskj. fra dassa. Ordene hænger maaske sammen med Daa(d) f. = Dygd, god Natur, — „goddaassen" er omtr. = „goddaaen" og „goddaadig".

„daatt adj. n. og adv." A. Hall. Hard. Shl. Sfj. Ndm. Trondh. Østerd. Ogsaa: pludselig nedslaaet. „Han vart so daatt aa motfallen"; Hall. „Eg vatt so forkvipsa aa daott mæ", Hard. Se daufallen og daafallen. „Daatt mæ (me)" el. „d. ve" = illt med. (Shl. Sfj. Ndm. Trondh. Østerd.). „Dæ kom saa daatt paa 'aam" eller „aavr 'om ('n)", kom overraskende over ham, Trondh. Jf. daatteleg. — Ogsaa: „daass ve (me)". Gbr. Ndm. „bli d. ve". „E fell no kje d a a s s m e för d i", jeg taber nu ikke d e r f o r Fatningen eller Modet. Ndm. — „daus ve (mæ)", Vald. (N- og SAurdal); „dætt mæ", Ryf. (Voss, Nærstrand); „daakkt ve" og „daakt ve", nedslaaet, forbløffet = stuss ve. Romsd. (Veøy, Bolsøy); se dog dokk. — „Da kunde no vere eit daatt Hend", det kunde nu hænde en sjelden Gang; Sfj. „Dæ va no för et daatt Henn", d. s. Ndm. (Aure); „daart H." og „dört H." d. s. = „rart H., U n d e r s H.", Romsd.; „dautt H." d. s. Ndm. Fosn, se daud. Ogsaa: „dæ kann vara för ei dätt Henn (el. Hennels), Ndm. (Tingvoll, Sunndal); til aud?

daavond adj. (sjelden) og daavondt adv. meget smertelig. VAgder. Ogsaa „daaende vondt"; Ma. Tel.?

daavæn adj. overmaade skjøn; især om Sang og Tale: yndig, tiltalende ved sit elskvær-

bige Klangpræg. Øvre Ma. (Grindeim, Vigmostad), Li. (Kvaas, Kvin). daaveene, Sæt. Ogsaa „daapæn"; Ma. Og „daane væn", „daan-væn", vel for „daaende væn", skjønt det opfattes paa Stedet som „saa væn at han ville d a a n a"; YMa. G. N. dávænn.

„**de** pron. pl. (2 Person) I". A. di, Selbu, Gul. Tel. Sæt. VAgder; do (o'—ŏ—aa) NØsterd. — A k k u s a t i v og D a t i v: dykke, Ma. Li. Rbg.; dykko (-u), Sæt.; dykkon, Rbg.; dikko, Hall.; dikkan, Num.; døkk, Rom. Odal, Hedm. Østerd.; dikk, deekk og dækk, Totn. Land. Rom. Follo; dukku, Ma. (Aaserall); doke, doko og doka, Shl.; deko, Voss; daakkaa, -o, -u, Ndm.; daakkaar, Ndm.; daakker, Ryf. og fl.; dør, Vinger, Smaal.; daar, Smaal. (Rakkestad, Skjetve, Spebberg, Trykstad), do (o'—ŏ—aa) STrondh. NØsterd. — G e n e t i v: dykkaa, VAgder; dykkaas og dykkos (us), VAgder, Sæt. Rbg.; dukkus, Ma. (Aas.); doka og dokas, Shl.; dekans, Voss; dør, Solør, Odal, Østerd. (Elvrom); døres, Vinger; door, Selbu. Se dykkar.

De, Dee, Den se Daae.

dea, dean se denne, det.

„**dedan** (e') adv. deden". A. deeaa, Ndm. (Tingvoll): „heeaa aa deeaa; deeaa aa hit"; deea, Ndm. (Sunndal), Gbr. (Lom, Lesja).

[**Dedo** (Dee'doo) m. kunstigt, Greb, Snit eller Sving; Kunstgreb. Hall. (Nes, Gol, Aal). „D'æ so mange Deedooa mæ aa gjæra dæ; so mange Deedooa paa den Bokstavn". Maaske lavet af Violinspillerens: „de do, de do".

Dega f. se Deka.

dega (e') conj. saa snart som, straks (som); om bare; naar. Sogn (Ladvik, Vik, Balastraand, Sogndal). „Dega du kjeme, ska du sao da". „Dega du tordel" du kan bare vove! G. N. þegar straks, saa snart som. Se der.

„**dega** (e') adv. did". A. Shl.

degar, deger, Degu se dig-.

„**dei** pron. pl. (3 Person): de". A. „D e Hus'a", de Huse der; „d e Hus'e", det Hus der. Smaal. — a) d e h e r, d i s s e, hedder: dei'i og dei'ee, Sæt. (som dessi) VTel. (? Moland: jf. „di-i" Dativ af de(t)); dei'ee og dei'æ, som „dessæ", Rbg. (Mykland, Veikusdal, Evje, Honnes); dei'æ, VAgder; di'an, Ork. (Rennbu, Meddal), ogsaa „dian her". — b) d e 'd e r, h i n e, hedder: dei'a som dessa, Tel. (Moland), Sæt. Rbg. (Mykland, Aamlid og fl.) dei'en, som dessen, VAgder, Rbg. (Evje): „deiæ heraa", „deien deraa"; „dian der", Ork., sjelden. — Som pron. dem. adj.: di Gbr. og m. fl. hvor ellers „dæm, döm, dom"; dei, Rom. se A. — G e n e t i v: deiraa, VAgder; deiraas, VAgder — mangesteds: „deiraa Hest", men „Hestn æ deiraas"; deiras og døyras, Ryf.; deirans, Voss, Sogn (Aurland); deires, Rbg. Tel.; døres, Østerd.; doomars, Rom. (Eidsvoll), doomses, Rom. Oslo. — En D a t i v: dæmm'r kunde for et halvt Aarhundrede (og kan?) høres i Bergens By; synes at være G. N. þeimr, men R kunde være smittet over fra „dok'ker". „Di (de) kann ta ka dæmm'r løster". — „Dei Skeie, dei Ualand", Folket paa S., paa U.; Jæd. Dal. „Mangfa(a)ldige aa smaa, oorsaa Kumlen d e i r a Njaa", som Njaa-Boernes Boller; se A. Gramm. 287. „D e i 'æ Haammee, dei'æ Wildt", d i s s e Haammee-Boer, disse Wildt'er; VAgder. „D e i Øyliv", Øyliv og hans Folk, Ø's Hus; Nhl. (Mo, Eksingadal). Som i G. N.

Deig n. Deig. Tel. (Moland).

„**deiga** v. a. (ar) blødgjøre osv." A. Tel. 2) dægg(å) knade, ælte; meddelt fra Helg. (Dønnes).

Deigel? m. en Klump færdigæltet Deig; Senja: **Deiel**, og **Deiaal**. Til elda, for Deigeld? Eller blot Afledsord af Deig. Hid, eller til Deild f., hører maaske: **Deil** m. en liden Klump eller Portion af noget æltet, Smør eller Deig. Helg. (Vindal).

deigen adj. 1) = deig. Shl.: deien. 2) deigagtig. Ndm.: deien, compar.: deignar.

Deigelta f. = Knoda. Senja.

Deila f. kun i Flertal: **Deilaa(r)**, Skjænd, onde Ord. Stjør. (Maaraak). „Eg fekk Deilaa; han ga meg Deilaa". G. N. deila Trætte. Til deila ɔ: skjænde. Stjør.

deilast v. n. skiftes? twistes? være Spørsmaal om. Tel. (Kvitseid). „De koonne deilast om tvo Mark", Prisen turde dreie sig om to M. Jf. G. N. deilir í, v. impers. omtrent d. s.

Deild f. Fordybning, se Dæld. Hard. Jæd.

„**Deild** f. 1) Deel, Stykke. 2) Skjel". A. Dal. (Eikersund). Til 1) hører maaske **Deil** f. Portion, Ration; f. Eks. af Smør; Innh. — **Deild** m. = Deild f. 1). Hall. (Gol). — **Deil** m. se Deigel.

deilda v. a. (ar) dele". A. Tel. (Moland).

deildast v. r. tvistes, trættes. Tel. (Vinje). „D'æ sjellan e i n vell'e de t v o deildast om"; se A. Jf. G. N. deild Tvist.

Deilde n. Skjel = Deile. Hall. (Gol).

Deildetjov m. bliver „Deildegast". Sæt.

Deis m. tungt Slag, Drag. Søndenfjelds og SBerg. „Gaa i Deisn": 1) gaa tabt, gaa spildt = „gaa i Rokje"; 2) tabe i Kamp = rjuka. SBerg. Se deisa.

„**deisa** v. n. styrte osv." A. Særlig: tumle imod noget med svær Fart. „Koma deisande". Mange Steder. 3) „d e i s a t i l" slaa til med et svært Drag eller Slæng. Shl. Hard. Tel. Hall. Busk. og fl. I Li. „daisa" og „draisa", se dragsa.

deisa v. a. (er, te) vælte, slænge, tumle. Nfj.

Sdm. „daise (däise) i samen“ (Stryn, Gloppen); „döyse (daayse) vekk“, ødsle; Sdm. (Hjørungfjord, Sunnylven). Dette sidste er maaske døysa (se d.) hvorfra Ordet med sine Afledsord ialfald er vanskeligt at skille. „daise“ kan i Stryn (og Gloppen?) være for „døyse“. Se foreg. — deisa seg v. n. gaa og slænge. Voss.

Deisa f. statelig og stormodig Kvinde, Kvinde som udmærker sig: a) ved statelig Dragt og Holdning. Nfj.: „Däise, Daise“. b) ved Rundhaandethed. Sdm. (Hjørungfj. Sunnylven). „D'æ ei fagna Döyse (Daayse), ho döyse vekk alt dæ ho eige“; se foreg. — deisa seg v. tee sig som en Deisa. Nfj. — **deisen** adj. lig en Deisa; statelig; stadselig. Nfj. Sfj. Nhl. (Fana). — **deisig** adj. statelig; kraftig og vakker. Shl. (Strandebarm, Kvinherad).

deisen adj. 1) fugtig og lidt klæbrig. Sogn, Sæt. Roldal. „däise Höy“; „deisen Aakr“; jf. døysen (doosen, dassen, dasskjen). 2) slap, uden Spændkraft = slakkutt. Sogn. „Däisen Kar“. 3) høist utækkelig eller uhyggelig; modbydelig = usjelg, kaldsleg. Sogn (Vik—Borgund). „D'æ däise te gao aläine her um Natti“. (Her er maaske mere end eet Ord).

Deka? f. en liden, noget langstrakt og mild Sænkning i Landskabet, helst i Ager- eller Græsland; forskjellig fra Dokk (Dekk, Dekkja), som er mere skaalformig, og gjerne dybere. Hedder: **Deka**, Ma. (Aaserall, Bjelland), Li. (Eikin); **Deke**, Sæt. (Aardal), Rbg.; **Dega**, Ma. Li. Dal. Jæd.; **Dæga**, Li. Dal. (Sokndal). Hertil **dekutt** adj. fuld af „Dekor“. Dal. Dunkelt, særlig i sit Forhold til de sammesteds forhaandenværende Dokk (Dekk) og Dikje. Tør maaske høre sammen med „Diga, digna“ bugne, saaledes at G'et er oprindeligere; Formerne med K maatte da vel være udgaaede fra de Vest-Egdske Grændse-Egne hvor Dag kan udtales „Dak“, og eiga: „eika“.

Dekk f. skaalformig Fordybning i Landskabet = Dokk. Li. Dal. Ned. (Sdm. A.). Ogsaa **Dekka**, VAgder og **Dekkja**, Li. Flertal: **Dekk'r**, Ned. (Gjerestad), og oftest **Dek'kje** og **Dek'ke**. Maaske udgaaet af Dekk'r Flertal af Dokk (G. N. dökk og dökð? jf. Dekt Sdm.), hvilket Dokk bruges paa nogle af de samme Steder og har, saavidt forefundet, de samme henholdsvise Flertalsformer.

dekkja v. n. „Kyr'a dekkjar“, naar hen imod Kælvningen Baandene i Fødselsegnen miste sin Stramhed. Nedre Tel. (Bø, Lunde). Af Dokk, Fordybning?

dekkja v. n. (er, te) fordunkles, mørknes; om Veiret. Sfj. (JDale). „Han dekkje mæ Skodde“, el. „dekkje te“. Isl. dekkjast, G. N. dekkna.

dekkleg adj. høist uhyggelig at høre eller se; gyselig, rystende; skummel. Hard. (Ulvik, Kvamm), Shl. Jf. dokk, dekk, døkk adj.

Dekkleikje m. dunkel Farve, særlig d. Ansigtsfarve. Shl. Af dekk, dunkel, Nfj. Shl. — **dekkleitt** adj. mørkladen i Ansigtet; Isl. dökkleitr. — **dekkmyldt** adj. = dimmyld. — **dekknast** v. blive dekkleitt; G. N. dekkna, mørknes. Alle i Shl. (Fitja, Finnaas, Stord og fl.).

„**Dekn** (e') m. Kirkesanger“. A. **Dekne**, og sjeldnere **Deikne** og **Dækne**, VAgder. 2) „Dæknann“ eller „Dækngutann“ kjendes som Navn paa Vaisenhusdrengene i Trondheims By, forsaavidt de udføre Korsang i Kirkerne. Som i ældre D.

dekna v. tale som en Degn, omstændeligt. Ma.

Dekſa f. Klud. Nhl. „Skured., Turked.“

dela v., **delen** adj. se dila.

del(g)ja v. = dalga. Hall.: „dælji, dælgde“.

Delp m. (kuppelformigt) Forbjerg som styrter noget brat i Havet? Maaske kun i Stedsnavnet „Delp'n“ paa Forbjerge i Vesteraalen og Lofoten. Jf. Dolp f., Steindilp (-dolp) m., dulpa v., dylpa v. Sv. Diall.: dälpa, dölpa ɔ: hvälfva.

delta v. n. (ar) 1) give et hvast lidet Stød. Tel. (Vinje, Rauland). „Eg delta te'n i Nakkj'n“. „Stein'n delta te den are so'n rulla“. 2) tale med et overflødigt Stød (Tryk) paa Ordene; tale med lidt selvbehagelig Vigtighed; ofte om Smaabørn som taler voksent. Tel. (Vinje, Rauland). „Han sat der o delta o rødde so gosklegt om sjave seg“. — **delten** og **deltor(d)ig** adj. tilbøielig til at delta 2), til **Delting** f. Jf. dulta, dolta, drelta.

„**Demba** f. Vandpyt = Demma“. A. Hall.

dembutt adj. fuld af Pytter, „Dæmbu(r)“, Søyledæmbu(r)“. Tel. Hall.

„**demla** v. n. (ar)“. A. 3) om Luftmasser, Dampmasser osv.: bevæge sig nedad eller fremad stødvis under Tryk og Modtryk; „trykke“. Gbr. Ndm. Namd. Innh. Østerd. „Han staar aa dæmla“, om Skybanker som staar truende i Horizonten. „Røykj'n dæmla inn“, Røgen slaar ned og ind i Værelset fra Skorstenen. 4) „dæmm'l Ein attaavr“, trykke, bøie, En bagover i Brydning. Helg.

„**Demma** f. Vandpyt“. A. Sogn, Nhl. Vald. I Shl. mest om smaa Pytter af andre Vædsker, som Mælk, Blod = Damb. 2) vaad, helst græs- eller mosgroet Plet, i Ager eller Eng. Innh. 3) Mødding, selv uden Pyt. Smaal. „Fjøsdæmme, Stalldæmme“.

Demma f. 1) Dæmning, Dam; saavel om Bygningen, som om det inddæmmede Vand. Nhl. (Mo; Haus „Debma“). 2) Fjæl, Lem eller Sluse, anbragt i Møllerenden til at afstænge Vandet fra Hjulet. Sogn, Ndm. Trondh.

Demp m. Vægtighed; Drøihed. Hall. (Aal, Gol). „D'æ slik Dæmp i Fooree i Aar“. Jf. dempen, dampa.

„**den** pron. dem.“. A. d(en)n (d(æn)n store Hestn); men: „da“ ɔ: det, „dar“ ɔ: der; Sfj. Shl. og fl. — **denn** (her) = denne; **dann** (dar) = hin, den der. Shl. (Strandebarm), Hard. (Ulvik, Kvamm, Ullensvang), Voss, Nhl. (Os, Fusa). — **da** m. og f. (**tan**, n.) = **dannan** ɔ: den d e r. Num. (Nore), Tel. (Tinn). „Da Hestn, da Kyree“; se denne. — Dativ: **dei** m. Romsd. (Eid), Sdm. (Dyrskog) og **di**, Romsd. Voss, Nhl. NGbr. (m. f. n.) — „'n her (hær?)“ m. og f., „de her“ n., „di her“ plur., den her osv. Gul. (Holtaalen); „'n dær“ osv. den der, Gul. (Holtaalen); „'n da“ osv. den der, Gul. (Aalen), Selbu. Se denne. — „de (og sjeldnere **den**) hænne“ m. og f. denne her, „de hærre“, n. dette. Smaal. og fl.; se herne, og denne. — „Eg sprangg (drog, drakk) m æ d æ n' eg kunna“ ɔ: af al min Magt = m e s t eg orka (ikke „medens“ el. saa længe som), SætV.; lyder dog oftere „m æ'd e n“, Rbg. (Sæt. Evje, Aamlid), Tel. (Moland), og „m æ n'd e n“, Rbg. (Gjøvdal), saa her tør foreligge et andet Ord; jf. medan, mendu. „De va mæ'den mi stonge“, det var saavidt vi kunde holde os paa Fode (for Storm); Sæt.

Den, i Eder: „Reis no Deen i Væll mæ dæ!“ „Reis hin o Deen i Vælt!“ reis Pokker i Vold. Vald. (Aurdal, Slidre, Vang). „Deen kanne!“ Sæt. Vel Overdækkelse af „Dauden“ eller „Dævelen“.

dena (ee) v. n. (ar) 1) stiftevis komme (løbe) imøde og kaste sig gjækkende tilbage; især om Hundyr som ægge Hannen saaledes; ogsaa om Dyr som saaledes gjækker den der vil gribe dem. 2) kokettere. Hard. (Ullensvang, Ulvik) „Kyyr'æ deena mæ Uksen“. — **Deen** n. det at deena; Koketteren. „Hestn kom deenande, sette pao Deen“. — **Deena** f. og **Deenar** m. Kokette; Gjækker. — **dena** pron. se denne.

Dend f. Snit, Skik, Lav (Lag), Form; omtrent = Daam 4. Vald. (Vang, Aurdal). „D'æ 'kji nokor Dænd paa di“. Jf. Dent, Dant (al-dendi?).

Dengjar m. = Slagvol. Odal.

Dengjenydel m. = Dengjehivel. Sogn (Vik, Hafslo, Lærdal, Aurland). „Dændje-Nidel, -Needel“ og sjelden „Nee'el“. **Dændjinivil**, Vald. (Slidre, Vang), Hall. (Aal). **Dæinjenyyl**, NGbr. (Vaagaa). — **Dæinny** f. d. s. Gul. Se Nydja, Nyl.

„**Dengsla** f.“ A. 3) den Portion man kan „dengja“, bearbeide, paa een Gang; særlig af Ler: „Leirdængslæ“. Hall. 4) = Vall, paa Lee. Ogsaa **Dengsl** f. Hall. — **dengsla** v. a. (ar) udhamre = dengja 1). Hall.

„**denne** pron. dem. denne“. A. Former: **dinna, ditta, dissa** (og **dinna-ne** osv.) Sfj. (Førde, Jølstr) og fl.; **dænna, dætta, dissa**, Oslo og fl. paa Østl. — a) d e n h e r, d e n n e, hedder i Mascul. og Femin.: **denni** (og **dennee**) og **dænni, -ee**, Tel. Sæt. Voss o. fl.; **dennin** (og **dænnin** og **dænneen**) Voss, Jæd. Dal. Nordl. Tel. og fl.; **deennee**, NGbr. (Vaagaa); **deenee** og **deeneen**, Hall. Vald.; **dinna**, Ork. (Rennbu, Meddal), Shl.; **dedne, didne, deena, dedna** og **didna**, Shl.; **dinne** og **dinnen**, Salten o. fl.; **deenende**, Vald. (Vagn); **teen** m. f. (n.) Helg. (Vindal). Neutrum: **detti** Sæt. Tel. og fl.; **deettee** (-**n**), NGbr. Hall. Vald.; **dettin** (og **dættin, -en**, og **deetteen**) Voss, Jæd. Dal. Nordl. Tel. (Tinn) og fl.; **ditta** STrondh. (Ork. og fl.), Shl. og fl. Flertal: **dessi** og **dessee**, Tel. Sæt. Voss og fl.; **deessee** (-**n**), NGbr. Hall. Vald.; **deessin** (og **dæssin, -een, -en**), Jæd. Nordl. og m. fl.; **dissa** Ork. Smaal. Oslo. Forkortet: **ne, te, se**, Totn, Land, Ork. Østerd. Num. og A. (ɔ: Romsd. Gul. Ndm.). Samme Bet. har: **dænner** m. og f., **deesser** plur. Helg. (vel for denne her); **de** (og **den**) **hænne** m. og f., **de hærre** n. og plur. (og **di h.**), Smaal. og fl.; (**de**)'**n her** m. og f., **de her** n., **di her** plur. Gul. (Holtaalen); (**de**)**n hii** osv. (med nasalt ii) Selbu; se herne, her. — b) d e n d e r, d e n hedder: **deenna, deetta, deessa**, NGbr.; **deena, deetta, deessa**, Hall. og Vald.; **dænna, detta, dessa** og **dænnan** (og **denna(n)**?) osv. Tel. Sæt. og fl. (Se A.); **dannee** og **dannin** osv. Voss; **danne, danna, dadne** og **dadna, datta, dassa** Shl.; **danna** og **dannan** osv. Num. ØTel. (Tinn, Tuddal), ogsaa **da** m. og f., se den; **dannan** og -**ana** osv. Salten, Helg.; **tan** m. f. (n.) Helg. (Vindal); **deea** og **deean** m. og f. (**dettan** n.) Tel. (Hjartdal, Sauland, Heiddal: d e e a(n) Merra d e r“); forkortet: **na, ta** (**tan**), **sa**, Totn, Land, SVald. Gbr.? Østerd. Ork. Num. og A. Samme Bet. har: **deessar** (kun plur. er kjendt), Helg.; (**de**)**n dær** og oftest **'n da** m. og f., **de da** (**dær**) n.; **di da** (**dær**) plur. Gul. (Aalen, Holtaalen), Selbu (med nasalt A); se der. — Medens det øvrige Land skiller mellem a) og b) ved Vokalforskjellen mellem i (ee, e) og a, har VAgder og en Del af Dalarne (Lund, Hæskestad) for a) **dænnæ, dettæ, dessæ** ɔ: denne h e r osv; for b) **dænnen, detten, dessen** ɔ: den(ne) d e r; ligesom **deiæ** og **deien**, „s y s s æ“ ɔ: saaledes som h e r, „s y s s e n“ ɔ: saaledes som d e r. — D a t i v: a) **deessee** m. f. n. b) **deessa** m. f. n. NGbr.; a) **desso** m. og n., **dessee** f. b) **dasso** m. og n., **dassee** f., Voss, Nhl. (Eksingadal). **'se** og **'sa** i de fleste Egne som forkorter denne, denna til 'ne og 'na. — G e n e t i v: **te dessar**, Shl. Ryf.; **ti desse**, Sæt.; **te dessæ**, indtil n u, VAgder; **te dessen**, indtil d a, VAgder. — plur. f. ender paa A i Voss og fl.: **dessa** og **dassa**. — Flertal „disse“ hedder i Hard. (Ullensvang, Oydfjord, Ulvik, Graven, Kvamm): **dennee**

(og dænne?) m. (Hundane, Brød'na, Sek'kjena), **denna** (Jæntena), **dennee** n. (Hus'æ).

Dent n. (f.). **Dent** m. se denta.

denta v. a. og n. (ar) 1) give gjentagne smaa Stød, Slag eller Tryk? 2) levere stødvist og med synlig Selvovervindelse enkelte afveiede og tilstudsede Præstationer af Tale eller Gjerning; afholde sig med en viis og værdig Mine fra alt ordentligt Tilgreb, dog saaledes at man ikke kan lade være nu og da at træde ordnende til; støde eller presse ud Ord; være kunstlet peen; ogsaa: af Peenhed vise fra sig hvad man gjerne vilde gjøre eller have = T. sich zieren. V- og ØAgder. „Gaa o dænta o gjera inkje Arbei". „Ikkje staa o dænta o sæbra o laga deg, men brusa fram mæ dæ!" Ma. „Ho dænta dæ utav seg o tala so drugsamt", hun afpressede (stødte ud af) sig enkelte korte vægtige Udtalelser. „Han dænta dæ inn i meg so væl", han prentede det ind i mig med langsom og vigtig Eftertrykkelighed. Ogsaa „dænta te", tilstudse, pynte, sine Ord og Manerer. A. har: „**dent** adj. fin, zirlig, stadselig. Mandal. Hertil **denta** v. a. pynte Ma. Rbg." — **Dent** n. (og f.) det at man dentar; kunstlet Vægtighed i Tale og Gjerning (Vigtighed); fattig-fornem Statelighed; unaturlig Peenhed, Snerperi. Agder, Sogn, Hard. Vald. „Ho gjere so mykjy Dænt taa di", hun gjør Tingen saa vigtig, Vald. (Slidre). „Gjera seg Dænt um", gjøre sig Flid for; mest ironiskt; Hard. se A. „No ska du kje fara mæ Dænt, men fao deg Mat, so du vo häima komen"; Sogn (Sogndal, Aurland). — **Dent** m. og **Denta** f. En som dentar; „ein Stordænt"; Agder. — **denteleg** adj. af en „Dents" Væsen; lig en „Dent". „Dæntelig sum gamle Klokkara, sum vi vera mest sum Prest'n"; („peerdænteleg", snerpet, kunstlet peen = pertäntlig i Sv. Diall.; pedentlig i Bohuslen peger dog mod Pedant). — **denten** adj. tilbøielig til at denta, til Dent n. eller **Denting** f. Agder, Sogn. „Dæntin o drugsøre", vægtigt langsom; Li. „Han æ so dæntin, d'æ ein fin'e Fant", en Dandy; Li. Sogn. Isl. dentinn fin, lækker. — denta turde være en ikke tiljævnet Sideform af detta, begge omtrent med Bet.: falde imod eller ned paa, støde (gjentagende); jf. Dett m. et Stød, en Slump (Klat); Dettvol m. = Slagvol; G. N. dettiyrdi Spot, Slængord, G. N. datta klappe, banke (om Hjertet), Dott m. en Slump; Duntedl i en gammel Sognsk Gaade om Kjernestangen (Støderen); Sv. Diall.: dunta, dutta, datta, dätta, dötta ɔ: slå lätt, sakta vidröra; datt, dunt ɔ: slag, stöt; slagdunt = Dettvol. Beslægtet er desuden dynta v. se d.; vel ogsaa: dutta v. puffe, dunta v., dytta v. d. s., detten adj. fyldig, dunta og dynta adj. fyldig; Dunt og Duntul, en Bylt. Jf. ældre og moderne Engelsk dent, dint og dunt, og O. Eng. dynt ɔ: Slag, Mærke efter Slag; to dent (dint, dunt) slaa et Mærke i; Nordengelsk Dial.: dent, dint, dainty (ɔ: affection, regard, Jamieson) = Dent i Hard. og Vald.; Nordengelsk Dial.: dainty rund og trivelig (Jamieson) = dynta, dunta, detten; Nyengelsk (Shakspere): make dainty = „fara mæ Dent" ɔ: kunstlet Peenhed, Snerperi; trods at dainty gjerne opfattes som Lat. dignitat. Maaske har det Engelske (Romanske?) Ord indvirket paa Bet. af „Dent, denta" osv.; ligesaa maaske delvis det Nt. dant, Tant (jf. Dant, danta), hvilket desuden, sammen med flere Tyske Dialektord, (däntsch, datsch, tanschen og m. fl.) som betegner et let Slag el. Stød, Dask og dl., tør være stammebeslægtet med vort. Jf. Eng. dandle bevæge op og ned, Fransk dandiner, gaa og vugge sig, omtrent = dynta og denta („dandere seg", se dan). Se ogsaa Nyt Norsk Tidsskrift I, 281—284, og III, 417.

„**Depel** m. 1) Pyt". A. **Dipil** NGbr. Tel. Sæt. Hall. Vestfold; **Dypil** og **Dypyle**, Rbg. Sæt. Tel. (Mo); **Dybel**, **Døbel** og **Dibbel**, VAgder. Sønderjydsk: „Døbbel", Pøl. **Døpl** Mudderpøl. Trondh. — **Dyplemyr** f. Sump fuld af dybe Pytter. Sæt. Rbg. — **døple** v. pladske i en „Døpl". Trondh. — **deple** adj. se dipleg.

deppa v. n. (er, te) fordunkles, mørknes; om Veiret. Ogsaa, eller maaske snarere: lægge sig formørkende (tungt) hen over Lufthimlen, om Taage, Snefog og dl. = dekkja. Sfj. (Førde, YDale). „Han deppe te so mæ Snøkave". „Skodda deppe so te, at ein lite kann sjaa". Jf. dampa, dempen, Eng. to damp osv.

„**der** adv. der". A. **dør** Dal; **deer** (og „heer") Tel.; **dar**, **dår**, ubetonet, Ma. Udtryk som: „ditt Döugaløkje dar du æl" (Shl.), „ditt Glaamöuga dær du stænde!" (Røldal), „din Daasaa dær du staar!" (Trondh. og fl.), minder om G. N. «þú ... þar sem þú ert þjófr» og dl. — **deran(n)**, **dæra**, Røros, Nyf. **dæraa** og **døraa** og **døraan** (som heimaa, heimaan ɔ: heiman) VAgder. — **dæn**, **dænna** og **dæna**, (Isl. þarna) bruges ogsaa som adj., forkortet af „den (det de) derna", modsat „hæn, hænna" (herne, A.); Innh. — **da**, der, Gul. (Aalen): „de laag burt paa da"; især i (de)n da ɔ: den der, de da, di da, ɔ: det der, de der; og, med nasalt A, (de)n da, i Selbu. Visstnok ogsaa for þarna. — „der o kor (o')", hist og her, Agder.

der conj. saa snart som, hvis, dersom. VAgder; Shl. hvor det hedder „dær" paa Steder hvor Stedsadverbet „der" hedder „dar". I VAgder: „dær" (sjelden), „där" og næ-

sten „dar", „dör, daar", altid kort og ubetonet. „Dör (eller daar) du kjæme d ø r!" (Fjotland). „D ä r du kjæme d æ r!" (Bjelland. Kvin). „Daar eg bytte bort meine Klød'na i Klæue, daa misst' eg baade Lav o Læue" (Fjotland). Maaske for þá er? Eller = dega. G. N. þegar, hvilket bruges paa samme bort-truende Maade. Sv. Diall. der, conj., om. Se A. — „dersom" hedder i Shl. „dar-so", i Sogn „da so"; se erso.

der-ihjaa adv. undertiden; nu og da. Ma. (Grindeim): dær-issjaa og dar-.

Deril, Derrill, Derl se Dare, Dirl.

derla v. n. fare vimst og vippende frem og tilbage, med Bevægelser som er raske men ikke saa korte som i fidra, firra. Ma. (Naseraal, Bjell.) i Formen døørla, som „øørta" ɔ: erta, „Døørm" ɔ: Erm osv. Jf. darla, dirla og følg.

Derla f. en liden let vims og vippende Figur; om en liden Pige, om Vipstjerten „Mittingderla" osv. Ma.: Døørla, „Mittingdørla"; Sæt.: Dæ(æ)rle, som „ærte" ɔ: erta. — **Derle** m. en liden „Vipp" af Hankjøn. Sæt.: Dærli; Ma. (?Finnsland): Dærle, Dææri. 2) en i Haarene dinglende Skarnklump = Darl. Tel. (Moland): „Dærli" og „Dærl".

derta v. (ar) 1) gaa forsigtigt, let og sirligt. Li. (Kvin). 2) anstrænge sig med at være fin og udsøgt; være overanstrængt sirlig. Li. „Dæ va daa ei Derting dettæ, han kann alli faa rekje dæ ou seg att", om Bemøielse med at tale udsøgt. 3) derta seg v. sprade. Nhl. og fl. — **Dert** m. liden Frisklyr; liden Dandy. Voss, Tel. **Dart** omtr. d. s. Sæt. — **dert** adj. rask og net, men vel sirlig. Shl. **derten** adj. d. s. Sfj. Sogn, Nhl. Shl. og fl. — Ogsaa: dirta seg v., Dirt m., dirten adj. Sogn, Shl. Jf. dirtla v.; Gutnisk: därrtä. træde forsigtigt.

der-til-med adv. end videre. Ma. (Bjelland): dartemæ og dær-.

Desja f. liden stak- eller kubedannet Dynge af løst Stof. Sogn (Lærdal, Borgund). „Høydesja, Traodesja". — **desja** v. (ar) danne Desja, lægge op i en liden rund Dynge. Sogn. „Desja upp äin Hespedl; d. upp Høy". Jf. G. N. des, Gen. desjar Høstak; Dos, dosa v.

desta v. a. og n. (ar) oplive, opfriske, forhøie Livsmodet; restaurere; traktere. VAgder, Sæt. „Desta Kratture mæ noke"; ogsaa: „desta mæ Kratture" (Ma.). „Desta seg tee", gjøre sig frisk, reise Hovedet. Ogsaa: *aadesta* v. a. se d. og de følgg.; og *hodesta* (o') v. a. traktere høit. Ma. (Grindeim).

Desta f. og **Deste** (e') m. 1) Menneske som har høit Livsmod og er noget selvtilfreds og sorgløs, men dog øieblikkeligt vindende. Ma. Sæt. 2) ældre Person, som holder sig godt. Ma. (Holum, Bjelland).

desten adj. 1) livlig, ved sit fulde Livsmod; især: opfrisket, tilfrisknet, karsk igjen; ogsaa noget kneisende i Livsmod, Freidighed, Seiersglæde. Ma. Sæt. Nbg. „Han fekk Kaffi; daa desta han seg upp o va so desten o sinsk'e". „Ho blei saa desten (-æ), daa ho fekk høyra dæ"; Ma. „Han seer so desten ut, eg kann sjaa han hev vunni"; Sæt. 2) særlig: livsfuld i Forhold til sin Alder; med reist Hoved og rank Ryg. Ma. (Holum, Bjelland). 3) nydende Tilværelsen; velbehagelig; omtrent = maggeleg. Sæt. og fl. „Sau'n gjekk der so desten o aat". — **desteleg** adj. = desten; som en Desta. „Han desta seg upp atte o sat so destelege i Benkj'n daa eg kaam inn". „Han bläiv so destelege, daa han hae fengji de Øli". Sæt.

„**det** pron. det". A. Formen da bruges paa mange af de Steder i SBerg. (og Helg.?) hvor man siger „den" for m. og f. datt i Salten, se dat. Betonet er det mangesteds de (e'), mangesteds dee. Ubetonet lyder det oftest med et dunkelt E, som ligger imellem, eller nær, ö og æ, — mangesteds (Gbr. Østerd. o. fl.) meget nær ö. „Ta'et, faa 'et", Follo; „faa 'e", Innh. — de-a = detta, det d e r; SætB. Har maaske sit Modstykke i et de-i = detti, det h e r? Hvoraf D a t i v e n di-i, Tel. (Skafsaa, Vinje). «Hó va no skjót i díi», Bugge p. 49, forklaredes i Skafsaa = i detti; se dei. D a t i v: di; „i di Husæ, te di", Voss; me di, eftersom, Voss, Gbr. og fl.; *anna mæ* (me) di, i ethvert Fald = kor som er, Voss, Shl.; *av di'* og *av'di*, fordi; Sæt. Tel. — G e n e t i v: „bekveme te dess", Hard. (Odda).

Dett (e') m. liden Slump = Dott, Klatt. Vesteraalen. Se denta. Ligesaa i Sv. Diall. G. N. dettr Fald.

„**detta** v. n. 2) briste". A. Vald. Gbr. „Dæ datt 'tur me Vænskape", Trondh. 3) „detta utor" svinde, blive mager = falla av. Trondh.

detten (e') adj. trindvoksen; fast og fyldig, solid = dunta, dynta. Sogn (Lustr, Hafslo). „Eit dette Badn". Sv. Diall. dätten, solid. Se denta.

„**Dettvol** m. = Slagvol". A. STrondh. Ndm. Døttvol, Stjør. Se denta.

Dev (e') n. plante-dækket Mudderpøl, dybere end Dikje. Hard. (Kvamm, Ulvik). „Ga Dev aa Dikje", ikke sky det mest usikre og dyndede Terrain; gaa frygtløst og hensynsløst vaa; sky intet. J hele Hard. Andre Steder: „Dov aa Dikje". Det ser nærmest ud som enslags Flertal af Dov f. d. s.

devla (e') v. n. og a. (ar) 1) tumle, især med Smaaarbeider; kludre, klodse, søle, røre. Nbg. (Hærresoss, Evje), Nordl. „Ko æ de du ser aa devlar mæ der?" „Lat meg faa devla Navne mitt!" faa kloret ned. Ogsaa: prygle. Nordl. 2) vrøvle; smaatrættes,

kjævle. Nordl. „Dei sat aa dævla om dæ heile Kvelln". 3) bande. Nhl. Nfj. Østl. „Devla aa banna". Ogsaa: **dævlebanne**, Ned. 4) „divle ti ein", slaa til En, Tel. (Skafsaa og fl.). — **devlast** v. recip. kjævles, smaatrættes. Sogn, Rog. Ned. „Dei kjangla aa devlast". **divlast** d. s. Vald. (Aurdal), Tel. (Mo, Vinje, Moland). — „jævlast" i SGbr. er maaske for „gjeivlast"; eller for djævlast? Maaske af Djevel, „Devel, Dævel, Divul". Jf. engla, englebanna. J Sv. Diall.: divla, divlas, dibbla, devlas, djevla, djevlas, dyvla = bannas, tvistas, retas.

Devlehol n. = Jlehol. Nfj. Se Duvlehol.

Devul (e') m. Djævel. Tel. (Kvitseid, Vinje). Mest i Skjælden: „din Devule!" Ogsaa: **Divul**, Tel. (Kvitseid og fl.).

Devulsbit (ii) m. en Blomst med ædsende Kronblade? en Ranunculus? Ryf. „Dævelsbiit" og „Divelsbiit". J Sv. og D. er Djævelsbid Succisa pratensis.

„**di** adv. derfor". A. diso' derfor, følgelig. JSogn. 2) conj. eftersom. Usikker og ialfald sjelden Bet. Sæt. „Di so eg inkji kunna gjere de daa, di so laut de vere ti ai aannor Gaangg", eftersom — derfor. di som er = diheldr. Jæd.

dibba v. n. (ar, a; ogsaa de) 1) nikke; bære Hovedet usikkert, som En beruset. Hall. Jf. dubba. 2) trippe under vuggende Bevægelser af Kroppen; gaa med lette og korte Trin som den der ikke træder trygt; ogsaa: staa og løfte Fødderne med korte Mellemrum fordi man ikke kan (el. vil) hvile paa dem, — af Ømhed, Uro, Vrede; gjøre Bevægelser som om man stod eller gik paa Gløder. Jæd. Dal. Li. Rbg. Tel. „Han kunne mæ Nöuæ trø paa Fo^{u}dn, men gjekk dibba, sto^{u} o dibba". „Ho gjekk dibba o gjoore seg nett", Tel. „Ho va saa sint at ho sto^{u} o dibbe". „Hestn sprang o dibbe". Ogsaa **dibbespringa** v. løbe med korte og utrygge Skridt. Dal. Li. Sv. Diall. (Vesterbotten): dibb ɔ: lätt vidrøra. Jf. dabba, dubba.

didra v. n. (ar) = dirra; sitre, skjælve. Bruges mest om det Levendes Skjælven, medens Sideformen „dirra" helst bruges om det Livløses; begge betegner gjerne svagere Skjelven — mindre Svingninger — end dadra, daira, darra. Hard. Dal. VAgder, Sæt. Tel. J Kvitseid i Tel. er „diddre" skjelve af Rædsel, „bibbre" af Kulde, og „naddre" af stadig Nervesvaghed. **deedr** er skjælve overhovedet, i Vindal i Helg. — Det er blevet til **deera** i Dal. (Hedland, Sokndal; Hæskestad ved Siden af didra), Sdm. (se A.); til **diire** i Tel. (Rauland, Vinje). didra : dirra : diire : deera = fidra : firra : fiira : feera = lidra : lirra : liira : leera = smidren : smiiren : smeeren = svidra : svirra : sviira : sveera. Jf. dirla.

— **Didr** m. Sitren, Skjælven. Sæt. „Saadiddr'e = Saabivn.

Diga (i') f. blød, bævrende eller gyngende Masse; f. Eks. tyk Melk. Voss? Hard. Sogn. „Da laog i ăi Diga". „Ei stita Dige"; YSogn. Se A. Bruges i Hall. om tykke og kvabsede Hunvæsener: „Deegu".

„**diga** (i') v. n. (ar) bævre, ryste". A. 2) gynge; bue sig op og (eller) ned; bugne = digna; se A. Nfj. (? Selja), Tel. (Rauland), Hard. (Ullensvang, Kvamm). „Myri digar"; „Leensadikje digar upp atte mæ sama du lyster Foot'n"; Tel. „Hydlo digar, da æ for mangje Østar pao"; Hard. 3) v. a. trykke ned noget buet, sammenpresse = fergja. Tel. (Vinje). „diga nee Tak" ɔ: Nævr. Noget usikkert i denne Bet. 4) v. n. om Melk: blive tyk, løbe sammen. Hard. (Ulvik). — ? Fra Rauland og Vinje i Tel. er fremkommet et stærkt Verb: **diige**, **diig'e**, **deig**, **digji**, med Bet. af diga 2): „Leensadikje diige upp atte"; „Hesten deig i Ryggj'n mæ sama du sette deg i Søyl'n"; men det synes endnu usikkert.

Dige (i') m. blød, ligesom svulmende, Masse; omtrent = Diga; saaledes om blød gjærende Muddergrund, eller om den bløde Grund ved Foden af Jsbreder. Sogn (Fjærland „Dije"; Leikang).

Digemyr (i') f. gyngende Mose, Hængedynd. Voss, NBerg. „Digamyr" og „Deegemyr". — **Digasekkje** n. dybt Dyndhul, dækket af gyngende Plantevækst. Voss, Sogn. **Digasøkkja** f. d. s. Voss, Hard. (Ulvik).

? **digen** adj. bugnende; noget buet opad eller nedad. Tel. (Rauland, Vinje). „Jedd'n æ dijen", Hyllen bugner. „Treskone æ digne i Jkkjen", T. løfter sig stærkt under Midtfoden. Tvivlsomt.

digla v. (ar) anstrænge sig for at udføre noget meget nøiagtigt; tage det meget nøie med sit Arbeide; pirke, pille. Ma. (Holum, Vigmostad, Bjell.). „Han digla saa længje mæ Klokkaa". Se digra.

„**digna** v. n. bugne". A. Sogn. „3) = digrast". A. Røros. „Dingne 'taa Mata". J SBerg. om Melk som blir meget seig og gaar i enslags raadden Gjæring.

Digning f. ɔ: Degning, Dagning. Hall. (Gol).

„**digr** (dig'r) adj. 1) tyk, drøi". A. Former: **dig'ar**, Sogn, Tel.; **deeg'r**, Jæd. Shl. Gbr.; **deeg'ar**, Vald. 2) svær, opsvulmet; f. Eks. om Elv". A. **di'r** (og dij'r?) og **diir**, Østerd. (Aamot, Rendal, Tynset). 3) tætsluttende, nøiagtig, knap. Dal. „Sko^{u}'n sad so dig'rt um Fo^{u}dn". 4) kneisende, fuld af Livsmod. Shl.

digra v. (ar) = digla. Dal. Jæd. „Han digra so mæ Vegtæ, va so nøve". „Han stænn o digra o vege". „Digra dæ tee", faa i Orden efter megen Veien, Passen og Pirken. „Dør va so lang ei **Digring**, før han trudde seg tee". — **digrande** (lite) adv.

bitte (lidet). Dal. — **Digre** m. en overdrevent nøieseende, smaalig Person. — **digren** adj. „Han va so digren, gjekk aa digra so længje, tong dæ so dig'rt: me vil 'kje handla mæ 'an". Dal.

Digra (i') f. rød Jordmid, Trombidium Holosericium. Ma. (Valle og fl.) — **Digr** m. d. s. Ma. (Holum). Usikkert. — **Digrelus** f. d. s. Ma. (Valle og fl.). — Dyret menes maaske at forvolde „Digra", Opblæsthed, hos Fæ, som kommer i Berør med det (Hall. A.); dette er ialfald Anklagen mod „Kostelus", som er det samme Dyr i Nfj.

Digreband n. et kunstigt flettet Baand som lægges om Bugen paa Dyr mod Digra. Hall.

Digr(e)legg m. = Tjukklegg; ogsaa = Kalve. Hall.

digrt adv. svært, stærkt. Totn. „Han glaamte saa dig'rt paa mæg". Til digr.

digta v. n. (ar) gjøre smaa spændige Knæbøininger for hvert Trin, i Gang eller Dans. Hall. (Aal, Gol, Nes). Ogsaa: digte se, Hall. „Han gjekk aa dikta se, gjekk aa dikta i Knjøno". „Dikte aa danse". „Gaa paa Digt", d. s. Hall. Jf. diga, digna. Andensteds: „liga seg". Se A.

„**dihelder** adv. endog". A. dihell', Stjør.; di'elde, Voss; di'ell, Tel. Rog. Ma.; dill, VAgder; (dilt, Ma.; dis'eln, Hall. (Gol); tesshæ'lld og tehæ'lst, NGbr. (Vaagaa). 2) efter Negtelse: endnu mindre; saa meget mindre; end sie. Tel. „Han va kje so stor som eg, diell som han".

Dihl m., **dihl** v. se dilta og disla.

Dik (ii) f. Pøl = Dike. „Myrdiik, Sølediik". Busk. (Modum, Aadal). — **Dik** (i') se dika v.

„**dika** (i') v. n. (ar) løbe, vimse, svæve omkring". A. Især: vimse om imellem flere smaa Sysler; fare om stundesløst; sysle smaat eller virkningsløst; pusle. Tel. Hard. Shl. Ryf. Jæd. VAgder. „Ho dikar mæ Baani o Husi"; Tel. „Du staar aa dikar aa kann aldre varta færige", Shl. „Hu gjæng aa diga aa høya, — da bli 'kje noge", Li. „K'æ du staar aa deega dæg mæ?" Jæd. daakaa i STrondh. (Bynes, Ork.) er vel samme Ord. „Ho gjekk dær aa daakaa mæ Baannaam læng ætte dæm vart vakse" = „stellte, stulla, kjælte". Kunde formelt være for daka, se d. 2) v. a. rokke, flytte lidt; bevæge svagt, tildels frem og tilbage. VAgder, Jæd. „Hestn kunne kje dika Lasse", Ma. „Eg fekk kje diga Ståen'n a Flekkjn", Li. „deega sæg fram", Jæd. Det fra Sæt., ogsaa gjennem „Prøver af Landsmaalet", A., kjendte „Dikke, dikke Tore!" er forefundet i Vinje i Tel. som „dika, dika, Toore!" og forklaret om Kjævlingen af Fladbrødsleven: „dika ut ein Leiv'e"; nu maaske forældet. Jf. Dika, Huddika o: Hudbearbeidelse; Sv. Diall. dikka o: gå smått. — **Dik** (i') n. 1) Vimsen mellem flere smaa Arbeider; Pusleri. Rbg. „Han fere mæ Dik heile Dagjn". 2) liden Forandring af Plads; Rokning. Li. „Ståen'n flytte seg alle Digj'e", aldrig det mindste. — **Dik** m. En som dikar. Dal. (Lund): „Deeg". — **diken** adj. urolig, vims. Tel. Agder, Rog. Shl. Særlig: væver; urolig af Livlighed, Glæde og dl. Helg.: dikkjen.

Dika (i') f. 1) halvvoksen letfodet liden Pige. Hard. (i'); Shl. og Ryf. oftest: „Deeka" og „Deega"; og maaske **Deka**, SBerg. 2) stundesløst vimsende Kvinde. Li.: „Diga".

„**Dike** (Dikje) n. 2) Grøft". A. VAgder. — **Dikjesøyla** f. Mudderpøl. Nhl. — **dikjende** adv. „dikjande still", blikstille. Hard.

dila (i') v. n. (ar, a; ogsaa te) 1) svinge langsomt frem og tilbage med Støttepunktet oppe eller nede; slænge, svaie. Dal. Jæd. „Togj'e hekk o dilte". „Dæ hekk deela aa slaang". I Barnesangen: „Dansa, dansa, deela". 2) gaa frem og tilbage slængende mellem smaa Arbeider; pusle; søle; omtrent = disa. (Bevægelserne er mindre raske end ved „dika", og mere slængende eller vuggende). Ma. Li. Dal. Og deela, Jæd. Dal. Li. „Han gjænge bara dila, dæ bli 'kje noge mæ han". „Deela sæg vekk". — **Dil** n. Slængen om mellem flere smaa Sysler; Pusleri. „Han fere mæ noge Dil aa Ditl (Disl)". — **Dil** m. En som dilar. — **dilen** adj. „dilen o doven", Ma. Li. Dal. deelen, Jæd. Dal. Li.

dildra v. n. 1) hænge ved, løbe efter = dilla. Nedre Tel. „dildre etter Mor si". **Dildrefis** m. En som dildrar. 2) ryste, skjelve: dildr(e), Gul. Namd.; dillr, Innh. Helg. — **Dildr** n. Skjelven. Se dilla, A. 3) sætte noget altfor løst op = gildra. Meddelt fra Shl. Isl. tildra d. s.

diligare adv. = dihelder. Ryf. (Suldal), Røldal. Og dilige, Røldal; sjelden. Samme Steder: likare, Kaka. A. har dilikare. — „dilik", A. NBerg.

dilka v. pusle; pirke; kludre. Shl. Se A.

Dill m. lidet Musikstykke som bevæger sig (frem og tilbage) gjennem nogle faa Toner; ogsaa: Trille? Rbg. (Aamlid). Vel af dilla v. dingle, el. skjelve. Jf. Isl. dilla slaa Triller.

Dill n. smaat Trav. Østl. „Gaa i Dill".

„**dilla** v. n. (ar) 1) løbe efter". A. Vestfold, Tel. Jæd.; tildels uden „med". „2) bæve, ryste". A. Jæd. Dal. Sæt. Gbr. „didla mæ Rumpo"; „Rumpaa didla". Jf. dirla. — **dilla seg** v. gaa vrikkende eller svingende med Bagdelen; og „dille paa seg". Tel. — **Dilla** f. og **Dillar** m. = Dill 2), A. Vestfold, Jæd. og fl. „Drængjedidla, Jæntedidlar", Jæd. — **dilleleg** adj. og adv. dinglende og rystende, fuld af smaa usikre Bevægelser. Sæt. „Han dansar so dillelege". — **Dilling** f.; til dilla 2).

Dilla f. løs Skaglestang. Shl. (Etne), Ryf. Røldal. „Horvedilla, Sle'edilla". Ingensteds hørt „Didla". I Røldal (og Shl.?) er „Tilna, Tinla" Kjerrens faste Skagler. **Tilla** = Dilla, Nhl. Se Tindla.

dillesimen (i', i') adj. 1) tilbøielig til Dilling. 2) usikker, „ustød"; f. Eks. om Baad, som styrer slet. 3) logrende, indsmigrende. Sogn (Vik, Hafslo, Lustr): „didlesimen" og „-feemen".

Dillemyr f. et Hængedynd. Vald. og fl.

Dilt m. 1) En som diltar etter = Dalt. „Diltefis" m. d. s.; Søndenfjelds. „Rovedilt" d. s. **Dihl** m., i Ndm., af **dihl mæ** = dilta med, hører formelt maaske nærmere til disla. 2) lidet Garnnøgle som „diltar o hoppar" under Rendningen eller Tvindningen osv. Tel.

dima (i') v. n. (ar) sove halvt, nikke. Shl. Ryf. „Hestn stoo aa deema".

dimkast v. = dimka (Tel.) Tel.

Dimm m. = Dim. Nfj. (Eid og Honndal).

dimna v. n. blive dimm; slumre. Sogn.

„**din** pron. poss. din". A. **deenn** m. VTel. (Vinje, Mo, Laardal, Rauland). Feminin hedder: **diina** (og **dii**) i Dal. (Hæskestad, Hedland), Jæd. (Haa, Time): „diina Kjerra; Kjerraa diina"; **deina** (sjelden, oftere: **dii**), VAgder (Grindeim og fl.); **dei** og **dei** (ɔ: deei som Diftong) i Sæt. og de andre Steder hvor langt I udtales saa; **dee**, VTel.; **ii**, Ork. (Rennbu, sjelden): „Kua ii". Flertal: **deine**, VAgder. Fl. i n.: **dii** (og **diinee**) Vos; **dii**, **dei** og **dei** (ved Siden af **diine** og **deine**) i Moland i VTel. og i Sæt.; **dee** (og **deene**) i VTel. (V. Mo, L. R.). — Dativ Ental: **diine** og **din(n)e**, Totn, Gbr. og fl. **dino** m., **dinee** f., **dino** n. Vos (ifølge Vidsteen); **dinn** og **diin** mange Steder i Trondh., maaske særlig i n. og f.: „i Fati din"; „ga ette Ku'n din!"; i f.: **diine** og **diina** STrondh. (Gul. Uppdal, Selbu); i m.: **diinaam** (-ðm) STrondh. (Selbu, Uppdal og fl.; tildels ifølge A. Larsen); mest i n.: **dii**, **dei**, **dei**, **dee** Sæt. og VTel. (ved Siden af **ditt**). — Dativ Fl.: **diinaam** (-ðm), STrondh. — „I Hugu(n) din(n)e", i dit Hoved, Totn.

dingla v. n. 1) dingle. 2) gjøre gjentagne slappe Tilgreb til Arbeide; slænge mellem forskjellige Arbeider; omtrent = dila, dalla, disa. Tel. Se A. — **Dinglearbei(d)** n. Arbeide som man tager slapt fat paa nu og da; A. som man dingler hen i. Tel. — **dinglelynd** adj. tilbøielig til at dingla, til **Dingling** f. Tel.

dingla v. n. ringle; „dingla mæ ăi litæ Bjødla, mæ ăi Dingelita" (det sidste sagtens Barneord). Vos. — **Dinglebjølla** f. = Dingla. SBerg.

Dings m. 1) lidet Stavkar eller „Laggbidne". Sfj. (YDale). Meddelt. 2) liden Del af en Traadhaspe (nogle faa Ringe). Bust. Maaske blot Anvendelser af „Dings", liden vedhængende Tingest m. (n. A.).

dingsa v. hænge løst ved, være Dings. Sogn.

Dingse m. munter og noget let Person. Tel.

Dingsil m. Tingest = Dings. NGbr. — **Dingsilsylgja** f. NGbr.: sølju.

„**dinsa** v. gynge". A. Ryf. — **Dinsa** f. og **Dinsemyr** f. Hængedynd, Gyngemose. Jæd.

Dipla (i') f. liden stille Bæk. Sogn (Lustr, Lærdal). Jf. Dipel, Depel.

dipleg adj. høist uhyggelig, gyselig; oftest n. = nesst. Nhl. Sogn, Vos, Hard. „Da va diple aa sjaa da halvrotna Likje". „D'æ diple te sjaa utyve Hamarn". „Da æ so diple te gaa aaleina paa Kyrkjegaræ um Kveldn". Ogsaa „deeple", Sogn (Fresvik, Aurland). „Ein deeple Kar". Jf. Dipp.

Dipp m. rædselblandet Afsky som en Persons Ydre vækker; omtrent = Styggje, Hjelm, Viv, Fælte, Ness. Nhl. (Mo, Brøk). „Da fylde slik ein Dippe mæ'an". — **Div** m. d. s. Sogn (Vik). Meddelt. Blanding af (med) Dyv og Viv?

dira v. (er) se disa, ii; **dira** v. (ar) se dibra.

[**Dirik** m. Lædike. Hall. (Nes, Gol). „Lerik", Gbr.

Dirl n. og m. noget som dirlar, se d. (dingler, svinger, vakler osv.) a) en spinkel vaklende Figur. Sogn, Sfj. (m.: „Dirl'e); hedder ogsaa **Dirla** f. Hard. Sdm. b) liden Traadbundt; Dukke Traad og lign. „Hespedirl" n. Sogn, Nfj. c) m. en tynd sennepslignende Urt. Sogn (Lustr); ogsaa **Derl**. — **Deer(r)il** m. Praas. NTrondh. Deeril : Dirl = Feeril : Firl, Feesil : Fisl. — **Diredl** m. En eller noget som dirlar. Shl. (Etne). Meddelt. Christie har: „Halsdiril, Halstørklæde".

dirla (i') v. n. (ar) svinge frem og tilbage med smaa Sving; hænge og dingle; staa og ryste; ryste; logre = dilla. Sogn, Nhl. Shl. og fl. „Lambe dirlar mæ Rumpo". Se A. Jf. derla. — **dirlen** adj. rystende, usikker. Nhl. Sogn.

Dirle m. 1) Figur som dirlar. 2) liden vims Person. Li. Jf. Derle. 3) = „Darle" af kardet Uld. Ma. Ligesaa i D. Diall.

dirna v. n. blive sterkere = dyrna; især om at blive fast i Huldet igjen efter Sygdom. Ryf. (Nærstrand), Shl.; **dyrna** A. Ryf. (Suldal); **dørna** ISogn. Af G. N. *dirfna, til dirfin, djarfr?

Dirt, **dirta seg**, **dirten** se derten.

Dirtel m. liden Petitmaitre; liden Sprade. Nfj. — **dirtla** v. være en „Dirtel"; gaa og være peen; sprade. Nfj. — **Dirtlar** m. = Dirtel. — **dirtlen** adj. Nfj.

Dis (i') m. 1) en Pusler, Søler. Ma. og fl. 2) Øretuder. Hall. „Dees". Se disa (i'). — **Dis** n. se disa (i').

disa (ii) v. n. (er, te) stirre: a) undrende eller maabende = bisnast. Nhl. (Sund). b) lu-

rende. Nhl. (Haus, Mo, Lindaas). „Kattn diise itte Musæ". Hedder diira i Voss (Eksingadal). Jf. tira v. stirre, og: brænde svagt; Dise m. en Praas.

„disa (i') v. n. (ar) drive omkring, slænge, gaa i Utide". A. Særlig: sysle med resultatløse Smaaarbeider, inde i Huset; pusle. Tel: (Vestre og Wille: „disa"; Selljor nu: „deesa"); Sogn, Ma. Nbg. Ned. Vald. „Ko^{u}sja o disa", Ma. „2) sladre, fisle". A. deesa ØTel. (Heiddal, Bø, Selljor). Især: indbyde sig ved Sladder. — **Dis** (i') n. det at disa; Pusleri, Puslearbeide. Sæt. Ma. „D'æ noko Dis te Arbei!" **Disarbei(d)** n. d. s. Nbg. Tel. — **Dis, Disar** m. Pusler osv.; Øretuder. **Deesakokk, -krook, -ladd,** d. s. Hall.

Dise (i') m. Praas. Voss, Sogn, Shl. Jf. diisa (Glir og glira).

disen (i') adj. tilbøielig til at „disa", puslende osv. Agder, Tel. „Disen o doven". Ved Kysten ofteſt: „deesen".

disla v. n. 1) = disa (i') Tel. Sæt. Li. I Li. vestenfor Kvinesheid: ditla. „Han dislar mæ noko **Disl** (n. og **Ditl** = Dis n.) alstødt, o dæ bliv 'kje meir". 2) sladre = disa (i'). ØTel. **Dislefant, -fiis, -fuut** m. Øretuder. 3) smidske. Vestfold.

diso se di.

„**dissa** v. n. og a. (ar) bævre; gynge". A. Solør, Vinger, Follo, Vestfold, Busk. Vald. Totn, Gbr. dysse, Tel. (Tinn); duss', Ndm. (Rindal, Stangvik). „dissande fäit", bævrende fed, kvabset. Sogn. 2) ryste et fyldt „Flaat", med Ryst, Ryk eller Stød mod Grunden, for at faa Indholdet tættere sammen; „disse n e e", „disse Konnsækkjn; disse p a a Sækkjn". Hall. Sigdal, Vestfold, Hadeland, Hedm. Smaal. og fl. Hedder i denne Bet. paa flere andre Steder dyssa, se d. — **Diss** m. en slig Rystelse. Hall. Vald. Vestfold og fl. „Gje(v) Sækkjn ein go Diss!" Og **Dyss, Duss,** se d. „Fav äin Duss i Kroppn", en Sammenrystelse ved et Fald = eit Sakk; en Sammenstuvning. Sogn. — **dissehuske** v. gynge eller vugge med smaa Ryk. Hall.

„**Dissa** f. 1) Gynge". A. Solør. **Duss'**, Ndm. 3) gyngende Grund; Hængedynd og dl. Busk og fl. „Blautdisse". „Leerdisse", Røros. Og: **Dysse**, Hall. 4) tung, kvabset Kvinde. Sogn: „Dissa, Deessa" og **Dyssa**; Hall.: **Dysse**.

Dissemyr f. Hængedynd. Hard. Tinn: **Dysse-**.

Disserugga f. Gynge. Sogn.

Ditl n. smaat Affald, se Laavedisl. Berg.

divla, Divul se devla, Devul.

Divling m. Blindnagle = Dublung. Hall.

djarv (?) og **jarv** adj. = djerv. Sæt. Ryf.

djerva seg v. n. = djervast. Hall.

djervvoren adj. noget (vel) driftig. Hall.

„**djup** adj." A. jyp Smaal. Ma.; jyft n.

Djupaala f. = Djupaal. Shl. (Etne).

Djupaar f. = Djupaal. NGbr. (Vaagaa).

Djupn f. Dybde; dybt Sted, Dyb. Voss, Hard. Shl. **Jupn**, Ryf. (Suldal), Shl.; **Jufn**, Røros; **Juftn**, Strinda; **Jyftn**, SGbr. (Øyer). — **(D)jupna** f. d. s. Shl.

Djupnafisk m. Dybvandsfisk. Sogn, Shl.

djupvoren adj. noget (vel) dyb. Hall.

„**Djups-ogn** f." A. — **Juksamann** el. **Juksar** m. En som fisker med „Juksaang", **Juksaangel** el. **Juksaraangel**. Fosn.

Djupt f. = Djupn. Jæd. og Dal.: **Jubd**; **Jubdafisk** m.; **Jubdatorv** n. Tørv af de dybere Lag.

„**Djuv**". A. **Juv** n. NGbr. **Dju** f. Sogn; **Ju** f. Dal.

Djuva? f. **Jua**, liden skaal- eller trugformig Sænkning helst i Græsland, mindre end „Kvæv". Li. (Vanse, Nes), Ma. (Halsaa, Holum). Jf. Djuv.

? **djuva** v. = duva ɔ: duve, bøie sig ned. Skal findes i Tinn i Tel. Ogsaa ifølge „Skilling-Magazin" 1840, S. 368: „J u v a steinen i Mjøliee j u v a tri Gaangji".

Djyrfsl f. og **djyrvast** se Dyrv.

Dobb m. Jernbolt i Slæde. Smaal.

Dobbag n. og **Dobbakkje** m. se Doggbak.

Dobbe m. 1) = Duvl. Sæt. Sv. Diall. dobb; jf. D. Dobbe. 2) Bjælke som flyder i Vandet med kun den ene Ende i Vandskorpen = Vo'ukall. Ned. „Stokkn dobbar" v. Ned. 3) se Dubba.

Dodd m. = Dott ɔ: Tot; Klynge, Flokk. Gbr. Se A. Særlig: en liden sammenraget men ikke „sætet" Hødynge. Gbr. (Lesja): **Daaydd** (el. öy). — **dodda** v. rage sammen i D. Gbr. (Lesja): daaydde.

„**Dogg** f. Dug". A. **Dö^{u}gg**, Gbr. og fl. „2) liden Slump Vædske". A. I denne Bet. m. i Shl. (Stord, Fitja og fl.). „Kvar ein Dogg; kvar Doggens Drope". 3) sagte fint Regn. Shl. — Se Døme. — „Kvart doggende Gran" = Kvar ei Dogg. Trondh. og fl.

dogg adj. dunkel = dokk. Sogn.

dogga (o') v. n. hævde sin Plads i aabent Farvand mod Vind eller Bølger ved smaa Manøvrer (Krydsninger osv.) med Segl eller Aarer. Ryf. Nhl. og m. fl. Ogsaa: „dogga 'an aav", „han" ɔ: Veiret. Jf. dagga. Eller jf. G. N. duggari Fisker i aaben Sø. Ældre D. Dogge, Fiskerbaad; dogre: a) fiske paa Havet; b) nøle. („Doggersbank").

Doggbak n. = Buklengja. Maaske eg. — ligesom D. Dalbag — det samme hos Svinet som D o g læp, Eng. dewlap, hos Koen. Ryf. (Rennesøy, Høgsfjord): „Daaggbag". Hedder **Daggbag** og **Dagbag**, Ryf. Jæd. (Hetland, Høgsfjord, Haa, Ogna); **Dobbak** n. Sfj. (YDale), Dal. (Hæsk.); **Dobbakkje** m. Li. (Kvin; meddelt). Jf. Boka, Eng. bacon Flesk; T. Diall. Bache(n).

Doggboka (o', o') f. = Doggbak. Sogn (Vik).

Dobboke og **Dobbok** f. Sfj. (Kinn, Førde), YSogn.
doggen adj. lidt fugtig. Trondh.
doggende? adv. „daaggene (og -ane) fin Jænte", særdeles fin el. smuk J. Nedre Tel. Vel til Dogg.
doggfalla v. imp. falde Dugg. Gbr. og fl.
doggfollen adj. 1) dugget; mest i n. Gbr.: -fulle; Østerd.: -fölle; Røros: -fylle. 2) overvældet osv. = daufallen, daafallen. Trondh. (Fosn og fl.). Ligesom: himmelfalden?
doggkald adj. kold, saa det dugger. Helg.
dogglaus adj. 1) fri for Dugg. Rog. 2) sammenfalden, forstemt, nedslaaet. Dal. (Hæsl.).
Dogglegd f. 1) Nedlagthed formedelst Dugg: „Dogglegd paa Engjæ, Aakrn". Agder (Ma. Li. Rbg.). 2) Stykke Ager eller Eng, som Duggen har lagt ned. Li. Rbg. Se Legd.
Doggorm m. 1) Fedtklump i Huden, hvilken, om den presses ud, ser ud som en liden Maddik. Nfj. Hard. Ogsaa: Finne, liden „Køyna". Nfj. Hard. 2) Frostkløe i Foden. NGbr. 3) Fnatmid? Hard. (Ullensv.). Jf. Sv. Diall. dägge, en mask i huden.
doggutt adj. dugget, fuld af Dugg. Hall. og fl.
Doggveg n. Vei i Dugg efter Folk el. Fæ. Ma.
„**dogort** (o') adv. ganske, netop". A. Ogsaa: endog, hvad mere er; med Negtelse: (ikke) engang. V- og ØTel.: „dogort, dogoort, daagort, daagoort". „D'æ so vidt dei æ vaksne, dogort". VTel. — A. „Fekk du Mat?" B. „Nei, eg fekk 'kje Drikke dogort". „Du gaa heim, du, som ikkje dogoort veit hot heime æ!" „Eg veit daagoort ikkje hot dæ betyer". ØTel.
dokk adj. 1) dunkel eller mat i Farve eller (og) Lys; ikke klar = døkk. Nhl. Hard. (Ulvik); dekk, Shl.; dogg, Sogn (Aardal); døygg, NGbr. (Lom, Vaagaa). „Døygg i Ougom". G. N. dökkr mørk. 2) om Steder: øde, livløs; trist; ensom som efter bortfarne. Romsd. (Bolsøy, Veøy, tildels udtalt i n. „daakt"), Sdm. (Dyrskog. Skoje, Harham). „D'æ so dokkt att' i Husaa". døkk, Gbr. (Lesja) d. s. dekkt n. Nfj. (Innvik). Dog ogsaa: „h a n vart saa daakkt ve" = stuss ved, daatt ved, Romsd.; se daatt. — **dokksleg** adj. = dokk 2). Gbr. „D'æ saa dokksle paa Sætrom ette dee".
Dokk (o') f. = Flaut, paa Slæde. Ned.
Dokka (o') f. Benet i Hestefoden umiddelbart ovenfor Hovbenet. Sogn, Sfj. Hard. — — **Dokkeskot** (o', o') n. Sygdom som Følge af Hovtrang, idet „Dokkas" Brusk vokser ud over Hoven; Hesten siges at „skjota Dokko". Voss, Sogn. — **dokkeskoten** adj. lidende af Dokkeskot. Voss, Hard.
Dokkevev (o', e') m. rudet Væv som væves uden Skytte, idet en Traaddukke, Dokka el. Vitta, stikkes ind og ud gjennem Rendingen. Væven kaldes **dokkevoven** adj., og færdiglavet til Sængetæppe **Dokkeklæde** n. el. **Dokkeaaklæde** el. **Dokkeplagg** n. VAgder, Hard. ITel.: Smøygjevev.
dola (oo) v. n. (ar) brænde svagt; til Nød holde sig brændende = tora. Ork. Strinda, Fosn; Ndm. „De doola(e) aa brinn paa Gruvaan". door d. s. Namd. Innh. Ndm. og fl. „Kolaa doora aa brinn". Jf. Isl. dóli en Stymper, Døgenigt; sml. Daase m. Praas og Stymper; Diise m. Praas, og diisa v. stirre; tira v. stirre og brænde svagt.
dola? v. n. om Vind: løie af, stilles; dulme = dvala. Vesteraalen: daalle; Lofoten: daal. Hertil: **Daal** n. Vindstille mellem Byger. Jf. dolma. „Saa daalt 'an i eit lite Grann". Jf. dolma.
„**Dolg** m. 2) lad Person". A. Ndm. Fosn, Namd. **Daalge, Dölje** m. lang, slap, lad Person. Strinda, Gul. Innh. 3) stor Straabundt; „Halmdaalg"; Ndm.
dolga v. n. slæbe sig dovent omkring; drage sig. NTrondh. — **Dolg** m. Dovnen; Ladhed. NTrondh.
dolgen adj. 1) lang og slap; lig en Dolge. Trondh. Ofte: döljen. 2) kvalm; dovnet; ufrisk eller uren i Smag, som efter et ilde renset Kar eller for sen Saltning. Sogn (Hafslo og fl.). 3) om Veir: lummer; fugtig-hed; kvalm. Vald. 4) fugtig og kvalm, som Foder der har ligget i Staldluft. Hall. „døljint Foor".
Dolgesmak m. = dolgen Smak. Sogn.
dolgutt adj. = dolgen 1). Trondh.
Dolk m. en slap og lad Klodrian; omtrent = Slask. Agder, Tel. Vestfold (ö—aa). — **dolken** adj. lad. Agder. — **dolkutt** adj. lig en Dolk. Vestfold. „dölkete gjort".
dolka? v. bearbeide unødigt = dalka 4; se d. Oslo (Asker, Aker): „dölke". Ogsaa „dulke"?.
doll (daall) adj. 1) fuld af Livsmod, freidig; kjæk af Holdning. Østerd. (Tynset, Rendal), Gul. 2) indtagende. Røros. I Sv. og D. Diall. med lign. Bett.
dolma v. n. 1) gaa eller sidde sløv; døse. Helg. (Brønnøy og fl.). 2) løie af, d u l m e; om Vind. Helg. „Da daalma i 'an lite Grann". Jf. dola.
dolmen adj. 1) døsig. 2) om Veiret: disig og lummer. Helg. Jf. dulmen og dumlen.
„**Dolp** f. Hulning". A. Romsd. Ndm.
Dolp m. vedklæbende Tap eller Klump; f. Eks. den vægeløse Tap paa nystøbte Lys. **Dolpaljos** n. Lys hvorpaa Tappen endnu ikke er bortskaaren. Sogn (Aurland). Se A.
Dols m. tung uformelig Figur. Tel. (Kvitseid, Bø, Seljor. „Dolsemann tung, uproportioneret", Wille). — **dolseleg** adj. tung og uformelig; „dolseleg o dou". Tel. — **Dolsunge** m. stor og uformelig Dukke (til at lege med), byltet sammen af Klæder. Rbg. Ma. Jf. Dolt, Drols, Dulse.
dolsa v. n. og a. (ar) 1) falde med en tung

dump Lyd; falde tungt og klodset; ogsaa: slaa med et svært dumpt Slag eller med en svær stump Gjenstand. Tel. Sæt. „Ho dolsa ne i Bakkjen". „Han dolsa Fuæ nee aa Tili, so de saangg i Husæ". „Dolse o slaa". Ogsaa dulse (te ein), Tel. og dælse, Tel. (Bø). 2) „dolsa i Veg", tumle afsted; Ma. Jf. drolsa.

Dolt (o') m. Bylt, sammenviklet Tøimasse. Ryf. Dal. — **dolta** v. (ar) bylte sammen, „dolta ihop ein Klædolt". Ryf. Dal. — **dolten** adj. byltagtig; tung og uformelig. Tel. (Vinje). Jf. Dols, Dulta og fl.

dolva v. (ar) føre et tungt dumplydende Slag; ogsaa: falde tungt. Sæt. Øvre Tel. „Dolve ein av", slaa En af Marken. Nedre Tel.: „dölve" og „dælve" (Bø). Og: dulve (te ein). Rbg. (Evje), Tel. (Bø).

Dolve, Genetiv, i Forbindelser som „eit Dolve Slag", „ein Dolve Støyt", „eit Dolve Lass", et svært Læs. Sæt. Se Dolva A. — **dolveleg** adj. d. s. Sæt.

Dom (oo) m. en Flok af Børn eller lidet anseede Personer = Torp. Hall. (Gol, Aal). „Dæ ha samla se so mykjy Doom uppi Geilo". „Dær æ ein Doom mæ Unga". „Dæ va bærre noko Smaadoom; dæ va Smaadoomn som helt Levend dær". Maaske for Dumb = Rusk, Bos. Hertil — eller til følg. —: „D'æ ein Doom", det kommer ud paa eet; Sogn (Vik og fl.), Ma. (Otrnes); (andensteds: „d'æ ein Doon", se Don m.). „D'er inte Doommn tess", det duer ikke et Gran, Vestf. Hadel. Smaal. fl.; „d'æ inkje Doommn Gangn i da", d. s. Helg.; paa begge Steder udtalt ligesom „Dom(m)" ɔ: Kjendelse. Sv. Diall.: ikke en dom ɔ: ikke en smula. Jf. A. Ogsaa: „Dær va inkje antan Dogg ell Døme", der var ikke mindste Spor; Ma. se Døme.

„**Dom** m. Dom". A. „Koupe a v dyre Doomo", kjøbe i dyre Domme, Tel. (Vinje). „Fraa Ævi (el. Ævor) o ti Dooms", fra Ophav til Ende; Sæt. Ma. „Hør æ ævele Doom si han va hør", det er en Evighed siden; „han he 'kje vore hør paa ævele Doom"; Dal. (Hækkestad). Gotlands Dial.: „aldri i världsens dom" = aldrig. Jf. Døma, Ævordom.

Domare (oo) m. = Dumme ɔ: Krog. Vald. (Slidre), Sogn (Lærdal). **Doomme**, Shl. **Doom(m)**, Ryf.; **Tubme**, Nhl. (Os, Fusa; meddelt). Jf. Vitne.

domfallen adj. 1) hjemfalden til Udpantning; om en Gjeldbunden, ikke om en Skatskyldig. Ma.: **dumfallen** (u'), og sjeldnere **domfadden** (o'). 2) magtstjaalen af en uhyggelig Tiltale; nedslaaet = daatt med. VAgder, Ned. Rbg. I Shl. (Eid, Etne): **doomfadl** d. s. (som „handfadl"). Maaske ogsaa „daamfadden", Ma. (? Lauvdal), af Daam 5).

doms v. lugte, se dumsa. **Domt** se Don.

„**Don** n. 1) Tøi; Smaating". A. Shl. I Ryf. om Legetøi; se dona. **Doomt** = Don, Tøi. Sogn (Hafslo). I Sogn, særlig vistnok i Vik, er flere Vekslinger fra n til m: stymja, stumde, for stynja; grima, graim for grina, (Doom m. Hall. og fl. for Don ɔ: Flok?).

Don m. „Dæ er ein Doon", det kommer ud paa eet, er jævngodt, eet og det samme. Østl. Berg. Trondh. Jæd. Agder (Kysten). Og i Bohuslän, Blekinge. Ogsaa „d'æ eins Doon"; meget udbredt. „De kjæm paa ein Doon", d. s. Ork. Østerd. „De gaar för ein Doon", Ndm. „De gjoord' ein Doon", STrondh. „Dæ gjekk i ænn Doon alt ihooba", det gik uden Afbrydelse, i een Flok; Jæd. — Da Vokalen neppe paa noget Sted forbyder det, kan man tænke paa Dun, G. N. dunr, Flok, Hob? Se dog Dom; jf. Don, Dont A.

Don (oo) se Dun, Dune.

dona (oo) v. n. 1) sysle med Smaa-Arbeider, sysle stille; ogsaa: lege uden Støi = stulla, stia, stye. Sogn, Hard. (Kvamm), Røldal, Ryf. Røros. „Dei sat aa doona mæ Spelo sine". Ryf. Ogsaa **doona** seg, tage sig det mageligt, dovne sig. Hard. (Ulvik). 2) holde til, holde Hus. Hard. Usikker Bet. Se dunna, duna. Jf. med begge Bett. Brugen af stulla, stia og fl. — **dona** (o') se duna.

Doning se Dun, Dune.

Dope (o') m. Pyt; maaske noget dybere end „Depel". Tel. (Bø): **Daape** og **Daapaa**; Vestfold (Sandsvær): **Daapa**. Jf. Dopel; og djup.

Dopel, **Døpl** se Depel.

dora (oo) v. brænde svagt; se dola.

Dora (o') f. dybt Skispor. Ndm. (Halse og Tingvoll): **Doraa**; ogsaa „Door(a)" og „Daar(a)" f.; „ette sa Daaraan", Dat. sing., Ndm.; og „Dör" f. Ndm. Og **Dor** (o') m. Ndm. (Rindal, Surndal): „Skidoor" og „Skidaar". Se Anddora (og Anddor); jf. Dyrja ɔ: Spor.

Dore m. Jærnpæl. Gbr. (Kvikne). „Jøynndoore". Jf. Dor, A. Ndm.

Dorg m. Masse, Dynge. Tel. (Kvitseid, Selljor, Bø). „Dei kaam heile Dorgjn". „Me maa slaa (meie) heile Dorgjn heran". Jf. Dorg f., Dyrgja ɔ: Stim, og Sv. Diall. dörje, en Dynge.

Dorg? f. 1. Jord, Mos og Ris hvormed Kulmile tildækkes. NTrondh. „Dörg, Kolbörg". I Sv. Diall. dårg ɔ: Affald, Kviste.

Dorg f. 2. 1) et stort udslidt Klædningsstykke eller Tæppe. Li. (Fjotland), Tel. (Moland, sjelden). 2) en tung, slusket, uagtsom Kvinde; Drog. Dal. VAgder. I Ma. (Bjelland) i Flertal: **Derg'a**, som: Osp Esp'a, Skork Skjerk'a, og m. fl.

Dorg f. 3. Fiskeindretning (Stang) med Kroge som hænge ude Natten over. Dal. Li. Tel. Sæt. Se Dorg 2. A.

dorga v. n. (ar) 1) fiske med Dorg (A.). Ogsaa dor(g)ja, Shl. og fl. I Li. og Tel.

er dor(g)ja at fiske med Dorg 3; i Sæt. dyr(g)je, se d. **Dorgjestaang** f., **Dorgjekrook** m. Tel. Li. 2) slæbe efter sig. Dal. „Hu gjænge dorga mæ Klæ'en". 3) sidde og døse og drømme. Røldal.

[„**dorgende** adv. ganske, aldeles". A. „durgande stilt", Nhl.; „dörgane, dörjane, dörjene, dørene" (full, still, vaat osv.), Gbr. Hadeland, Rom. Follo, Tel. Og dør, Follo. — Ogsaa dyyrende og „dyyrande, dyyrenes" (still, full, vaat), STrondh. Ndm. Romsd. Hadeland og fl. Og dyyre- (full, vaat, blaut), Ndm. Trondh.; og „dyyrfull", Ndm. STrondh. Her er maaske Smitte fra Dy, se d. Sv. Diall. dyrande, dör.

dorma seg (til) v. n. blive dormen, A.; om Lusten. Sogn. **durme seg te**, Nfj. (Stryn). — **dormen** adj. disig, noget mørk. Romsd. Li. **durmen**, Ndm. Nyf.

Dorming m. tung stivlemmet Person. Nfj.

Dorr (o') f. en liden kratbevoksen ikke meget fugtig Sump. Hedm. Rom. Og „Myrdorr". — **Dorre** f. d. s. Nedre Gbr. Land. Jf. Dos n. og f., Doss.

Dos (oo) m. Damp af fugtig Mark. „Varmedoos", Senja. — **Doos-Ve(d)r** n. fugtighedt, lummert Veir. Ork. Jf. doosen, doosutt.

Dos (o') n. 1. kjerneløst Korn og andet Affald fra Kastningen. Innh. og Gul. „Daas(s)". Til dyssja, dosa. Jf. Aksdos.

Dos (o') n. 2. 1) lavt Krat af Smaatræer, Buske eller høit Lyng paa fugtig Grund. Shl. (Fitja, Finnaas, Stord og fl.) „Han gjekk baade Dos aa Dikje"; jf. Dev. 2) vid flad Busk af Ener eller Lyng. I denne Bet. ofte f., maaske smittet af det følgg. „Brakados", „Lyngdos". Jf. Duse. — **Dosrev** (o', e') m. Ræv, som holder til i „Dos". Shl.

„**Dos** (o') f. Skjørt". A. Nhl. (Eksingadal) og Hard. (Ulvik = fin Stakk). Flertal: **Des'e**, Sogn (Vik, Hafslo); **Dos ja**, Nfj. (Stryn). Jf. Desja, Isl. des. 2) stor, helst ulden, Pjalt, Klud eller Visk (Tvoga). Shl. Hard. Udtales dog nok „Doss" — „Tjøredoss" — paa flere Steder. **Dossa** f. d. s. Shl. Hard. Dos er blevet nedsat til Pjalt, ligesom Filla ɔ: Skindtæppe.

Dosa (o') f. urenlig, slusket og uanseelig Kvinde. Hard. Shl. Og **Doss** f. Shl. Se Dos. Og **Dossa** se d.

dosa (o') v. a. og n. (ar) 1) sætte i Stak, Dos? Østerd. (Tynset: „doso (o—aa) ihop"). Usikker Bet. 2) kaste uordentligt i Hob; vælte sammen; styrte sammen (= støyp' ihop); røre sammen. I INdm. (Sunndal, Surndal, Rindal og fl.): dösa og daas(s)a (oopp, ehoop, samen). I Innh. Ork. Gul. Selbu, Østerd. Gbr. (Lesja): daasaa, doso (ihop osv.). I Vald. (NAurdal): „døsa ihop?" „Daas(s)a ehoop raoa Saoto" (Sunndal). „Du maa itte daasaa meer ti den da Sæta!" (Selbu). „Daasaa paa Gryta lite; daasaa isamen Sirup aa Smør; daasaa te lite Mat", røre sammen, (Gul. Børsen). 3) spilde, søle, tumle. Trondh. „daasaa utaavr"; „daasaa n e e Mjøl, daasaa m æ Mjøle"; „han foor aa daasaa mæ dæ". „Daas(s)mjøl", Mel spildt paa Møllen; Trondh. 4) drysse fint = dyssja. Østerd. (Tynset, Elvdal). „De daasaa (doso) aa rængne; de rængndaasaa" = „duskregner", støvregner. — Er Bet. 1) sikker, er her vel mindst t o Ord; det ene sammenhængende med Dos f. og Desja, Sv. Diall. dösa ɔ: sätta i stack, NordE. dass Stakk; det andet (de andre) med dyssja, Dust, duska. Se ogsaa dossa, dyssja 2.

dosa (oo) v. (ar) = foreg. 2) og 3). „Doos inn Høye". Fosn (Hitra, Stadsbygd). — **dose** v. **Dos** m. se dusa.

Dosa (oo) f. en svær syldig Figur. „Ei Doosa te Jænta, Merr, Kyr, Potat". Sogn, Sfj. — **Doose** m. d. s. Sfj. (IDale).

dosast (o') v. n. (ast) stirre paa noget maalløs af Forundring, Beundring og dl.; forbauses. Ndm. (Rindal, Sunndal): „dos(s)ast, daas(s)ast øve (eve)" eller „d. paa (pao)". Jf. dosa ɔ: standse, blive „stuss"; dosma dosna.

Doselit (oo, i') m. mat Farve. Tel.

dosen (o') adj. 1) uklar, om Lufthimlen. Nhl. (Brøk). 2) døsig, mat, slap. Nhl.; Stjør.: daas(s)in; Hall. og Krødsherad: døsin. Se daas.

dosen (oo) adj. 1) noget fugtig og tung; saaledes om Halm og Hø. Stjør. „doosi, halldoosi Høy"; jf. Doos, (doosa v.). 2) lummer; fugtig-hed og tung; om Luft. VAgder og fl. „D'æ do^{u}se o varmt, Ma. 3) mat i Farven. Tel. VAgder: „do^{u}sen i Liten, do^{u}sen o avlita". — **dosutt** (oo) adj. = dosen 3). Tel. VAgder og fl.

doskjen (o') adj. 1) noget fugtig = doosen; særligt om Hø. Shl. 2) døsig; mat og dorsk. Dal. VAgder, Tel. „Doskjen o döu o doven". — **doskeleg** og **doskjeleg** (o') adj. = doskjen 2). Tel. **doskroleg** adj. d. s. Tel. (Bø). Jf. dossen, dassen, daskjen, Dos (Doss); og i Bet. „kasen".

dosma (o') v. n. (ar) 1) halvsove; sidde og nikke; døse. Sogn (Aardal, Aurl.), Hard. Tel. (Høydalsmo, Selljor, Raul., Kvitseid). 2) glo maalløs af Forundring osv. = dosast; stirre sløvt. Gbr. (Lesja, Fron? Faaberg, Gausdal), Nhl. (Fana, Hamre). Jf. dosast, dosna; Sv. Diall. dosma, dåsna ɔ: aftaga, utslåckas; Jydsk: dusme, slumre. 3) gaa omkring og glo; gaa og slænge. Hedm. Senja. — **Dosmar** m. En som dosmar (især 2), se Dosme.

Dosma (o') f. en sløv og daarlig Arbeider. Senja. I Sv. Diall.: dåsma, lat och fet menniskja.

Dosme (o') m. En som glor sløvt; Dosmer. Rom. (Ullsaak og fl.). — **Dosmar** m. d. s.

Gbr. Nhl. (Det Danske „Dosmer" forefindes nok først hos Holberg; dets Betoning som Eenstavelsesord tør være en Virkning af at det forekom de Danske som et Fremmedord. Det Skaanske „Dosmer" tør saa igjen være kommet over fra Sælland).

dosmeleg (o') adj. døsende, nikkende. Tel. Se dosma.

dosmen (o') adj. døsig, mat; dorsk, sløv. Tel. Sogn, Helg. „dosmen o doue", Tel. „Ein dosmen Kar"; „ein dosmen Terre", en sløv Tørring, i fugtig Luft. Sogn.

dosna (o') v. n. (ar) vise Forbauselse, ved Ord, Udraab, Miner eller Fagter. Gbr. (Lom, Vaagaa; ogsaa hos Edv. Storm): **daasne**. Ogsaa: „**Ho daasna** se aat di". Jf. dosast, dosma og fl.; eller maaske for dau(n)sna.

Doss (o'—aa—ö) n. liden ikke meget fugtig Sump, omtrent = Dorr. Rom. (Nes), Odal, Vinger (ogsaa f. og m.), Østerd. (Aamot). **Dåss** (omtrent saa), Solør. Se Dos n.

Doss f. se Dos f.

dossa (o') v. a. 1) presse noget sammen og bringe det af Lave ved at boltre sig i (paa) det = døysa, balsa. Ma. (Otrnes). Jf. dosa (o'). „Dosse nee Høye, Sænga". 2) om Kvinder: under Gangen føre Skjørtet hen over en Gjenstand. Ma. Sæt. Rbg. „Inkje dossa naa Mjaalkjæ!" „Naa bliv du dossa, naa bliv du kje større!" siges til Børn, som synes for store til at kravle paa Gulvet. Jf. Elvetroll. Ialfald den saa spesielle Bet. 2) peger paa Dos (Doss) f. et Skjørt, hvilket Ord dog ikke er forefundet i disse Egne.

Dossa f. og **Dosse** (o') m. 1) indholdsfattig, karakterløs, slap og faamælt Person; tosset Pjalt af en Person. Tel. (Bø, Selljor). 2) **Dossa** f. dorsk Kvinde. Li. (Fjotland). 3) slusket urenlig Kvinde; se Dosa. SBerg. Maaske nærstaaende „Dossa, Doss, Dos", Pjalt. Forskjelligt fra Daasse.

dossen (o') adj. 1) = doskjen, dassen. Jæd. Dal. Li. „dosse Høy; dossen o tung; dossen i Veere; dossen i seg". 2) som en „Dosse". Tel. — **dosseleg** adj. døsig, dorsk. Rbg. Tel. — **dosutt** (oo) se dosen.

dosutt (o') adj. bevokset med Krat, Dos. Shl.

„**Dott** (o') m. 1) Tot". A. Flertal: **Dett'e**, Sogndal i Sogn; **Døtt'e**, Voss. IGbr. **Dodd** (Döÿdd) i alle Bett. af „Dott".

dotta v. a. tilstoppe med en Dott. Sæt. „Han dottar ti Øyro".

„**Dotter** (o') f." A. **Dootter**, Voss, Sæt. Vest Tel. „Dootte mi", Sæt. Tel. I NGbr.: **Daatter**, Fl. **Døtt**, bestemt **Døtt'n**.

„**Dov** (o') f. bævende Grund". A. „Gaa Dov aa Dikje" = Dev; Nhl. YSogn. „Kome vo Dov aa i Dikje", ikke komme videre, ialfald ikke til noget bedre; YSogn. Eller for „Dove", Ryf. Shl. (Dov 'aa D.).

dova (o')? v. n. (ar) rokkes; ryste; bevæge sig lidt, som en Sten for en Løftestang. Vald. (Vang, Slidre): „døva". Jf. dyvja.

„**dova** (o') v. n. (ar) 1) dovne, sagtne". A. Tel. Ryf. NBerg. „Verkjn dova". „Troten dovar", Hævelsen lægger sig. „Vindn dovar paa (aav)". Jf. dovra. „2) dovne sig". A. Tel.: **dova seg**. — **Dovadilla** f. Kvinde som tripper om uden at ville gjøre alvorligt Arbeide. Ryf.: „-dibla".

Dovajord (o') f. og **Dovamold** f. dyb og mørk men løs og ufrugtbar, „doven", Muld. SBerg. Sjelden. Oftere: **Dau(d)ajor(d)**, **-mold**.

dovaleg (o') adj. afdovnet i sit Væsen (Lag); yderlig afslappet, næsten lammet; sløv; dorsk. Tel. (Rauland, Kvitseid). Nærmest, ligesom flere følgg., til Dove, Lammelse. **doveslig** adj. mat og dorsk; sløv. VAgder. **dovskleg** d. s. Sæt.

Dovamyr (o') f. = Digemyr. Ryf. Shl. Røldal. Synes somme Steder, i Shl., at betyde en Sump fuld af „Dover" ɔ: Dyndhuller med noget fast Skorpe; andre Steder, betegner det en Mark med „Dovamold"; Hard. Vald.

Dovarøys (o') f. yderlig lad Kvinde. Tel.

Dovaslamp (o') m. tung Slusk. Tel. Vald. fl.

dovaslaa v. a. slaa en Legemsdel følesløs. Vald. (VSlidre). „døvaslaa Fingrn".

Dovaslokje (o', oo) m. Person som gaar og slæber sig i Ladhed. Tel. og fl.

„**Dove** (o') m. 1. og 2". A. Shl.

Dovesekkje (o') n. omtr. = Digasekkje. YSogn.

? **dovkald** (o') adj. lammende kold. Sæt.

Dovmøle (o') n. = Daudmøle. Sæt.

dovra, **dovrast** se davra.

Dovukjøt (o') n. = Daudkjøt. Hall.: **Døvu-** og **Daavu-**. — **Dovuslode** m. stor lad Karl. Hall.: **Daavusloøe** (og ø) — **Dovustokk** m. = Daudstokk, Daudsott. Hall. Se Dova A.

Drabb m. **Drabb** n. se drabba 2.

„**drabba** v. n. (ar) 1. flyde ud over Bredderne". A. Tel. Vald. — **drabbende** adv. „d. full, mett". Tel. Hall. — Er maaske samme Ord som følg.

drabba 2. v. n. og a. (ar) 1) støde an, slaa imod noget; a) give et drøit Slag, slaa tungt = dribba, driva (til). Voss, Nfj. Romsd. Ndm. „drabba t e ein". **drebbe** d. s. Sfj. Romsd. **drubb(e)** d. s. Trondh. Ndm. „Han drubba te 'om, drubba p a a 'n, drubba'n i Koll, drubba'n ne-aat, drubba'n aav". Hertil **Drabb** m. drøit Slag; og **Drebb**, **Drubb**. b) om Vind: støde an imod og slaaes tilbage af en Høide. Shl. Helg. og fl. „Vindn drabba mot Fjedle". Hertil **Drabb** n. Vindstille under bratte Høider. Shl. Nordl. Ogsaa „Drapp", Helg. Se A. Jf. Sv. og D. Diall. drabba, drabe ɔ: træffe. 2) slæbes hen over noget; slæbe. Ryf. Shl. Sogn. „Dreggin drabbar aa Baatn drive". 3) slæbe; slæbe sig, gaa

tungt og slæbende. N-BTel. „Ho drabbar o bere". 4) hemme Farten ved Gnidsning (Skrabning); sinke, hemme, hindre; sætte tilbage. STrondh. (Uppdal og fl.). Voss. „Dæ drabbe 't i" = strikar. „Sjukdomn drabba 'om otrule". dræbb(a) d. s. ɔ: hemme, hindre for en Tid. Gul. (Horg.) „Du fær saa dæ dræbba". 5) tabe Bevægelsen, Farten eller Kræfterne; sagtne; svækkes, afkræftes; dovne af; oftest med „av". Sogn, Nhf. Ma. BTel. Vald. Ogsaa: nøle = drygja. Sæt. „Kvedno drabbar a a v"; Nhf. „Han drabba reint a a v før oss, vart reint klar"; Nhf. „Dæ drabba a (v) mæ Regne"; Ma. „Da drabba meg paa Syne"; Sogn. „Han drabbar a v naar'n bliv gamal"; Tel. „Han drabbar (drubbar) mot Enden". Tel. „E spurde um dæ va skjeele saunt, men d a a drabba han paa dæ". Vald. 6) dø; om Folk og Fæ. ØTel. Jf. drubba; Sv. Diall. drabba ɔ: fela, brista.

drabbast v. n. gaa hinderligt. STrondh. (Børsen). „Dæ drabbes før'om". Se foreg.

drabbeleg adj. slæbende sig tungt og mat. Tel. „Drabbeleg som ei treke Kjeringg". Til drabba 3.

drabben adj. hinderlig, sinkende; tung. STrondh. „Drabbe Føre".

drable v. søle. Nfj. Se dravla.

drasse v. spilde, sløse. Sæt. Se drapsa.

„Drag n." A. 11) kort Tømmerslæde = Drog f. Østl. 12) Væsen, som slæber sig frem = Drog f. f. Eks. Faar, som vil være bagefter Hjorden. Hedm. Ndm. og fl.; Dragsøy(d)a f. sligt Hun-Faar. Gbr. 13) Tvist, Trætte. Shl. Jf. dragast. 14) svag Heldning. Tel. 15) Slag, Stød el. Hug. Nevadrag. Nakkedrag.

„draga v. a. og n. drage". A. Infin.: dræg(g)a dreeg(a) og dræg, YNamd. Helg.; omtr. draaghwaa draawaa NØsterd. STrondh. — Præs. Indic.: dræg'r, Rom.; dreeg, Helg. YNamd.; drei (drej?), Østerd. (Tynset og fl.). Imperf. omtrent: drooghw, Østerd. og fl. — „Drage i Ra mæ ain", arbeide godt sammen med En; Sæt. se Rad. „Draga til", tage Retning af, Vending hen imod, som i G. N.: „de droug ti Leivs, men han v a mest iheldrukkjen"; Sæt. „Draga e t t e r", komme (slæbende sig) bagefter: a) „Kyree dreg e t t e r" = „Kyree æ eit Drag", Vald. b) komme frem eller op igjen, om noget tilbagetrængt eller opdæmmet; gjøre sig endeligt gjeldende. Tel. og mange andre Steder Søndenfjelds. „Naattevoku dreg etter". „Dæ droog etter mæ han", han befindede sig, gav Kjøb, angrede og dl. „Da droog haano ette", d. s. Voss. Jf. G. N. draga eptir indhente. „Dra a a t s e g", furne, om Fisk; Senja. „Dæ dreg a a t (el. n e e - a a t) mæ Foore", det nærmer sig Enden med Høbeholdningen; Hall. „Draga i", give et halvt Løfte = draga fyre A.; Hall. Nedre Gbr. „Han droog s o i"; Hall. „Je lôut d r a t i før 'om"; Gbr. „Draga y v e r med", bære over med, lære sig til at fordrage, komme ud af det med, taale; Tel.; Østl.: „dra aavr mæ"; ogsaa „aavrdra dæ mæ ein", Totn og fl.; og „ividraga ein", Tel. Sæt. „Dra noko u p p a t t e" bøde for noget = ljuka da upp atte. Sogn. „draga v. (ar)". A. Ogsaa om Slæde. Nfj. Ork.

dragande adv. „d. vænt", tiltrækkende v. Vald.

Dragar m. 1) Spændbjælke i et Spærreværk. Vestfold. 2) Ager-Snerre, Galium Aparine. Romsd.; Gbr. (Lom, Vaagaa, Sel): Draagaar. 3) to Aar gammel Føle. Smaal.

Dragarm m. Slaglestang paa Trækketøi. Oslo.

dragast v. n. slæbe sig, være sen. Ndm.

Dragbenk m. lav „Dragsæng" med Laag. Hall. Trondh.

„Dragdokka f. Dragdukke". A. Dragardokka f. d. s. Hall. Vald.; Hard.: Dragare-; Dragadokka, Shl. 2) En som slæber Ting fra deres Plads; mest om Børn. Søndenfjelds. 3) letfærdig Kvinde. Jæd. Ligesaa i Jyll.

dragen adj. efternølende; til dragast. Vald.

dragen adj. 2. fugtig. Sogn (Ladvik, Balastr.).

Dragfisk m. en med Fals forsynet List, som holder Træværk sammen. Sogn, Sdm.

dragga v. n. (ar) 1) slæbe sig frem, avansere langsomt. Nhf. „Han dragga aa dræge sæg". 2) drive for Ankeret. Shl. Nhf. Fremmed?

Draghogg n. 1) Indsnit el. Indhug som gjøres i Tømmerstok for at den ikke under Kjørselen skal glide af en „Drog". Nhf. Dal. 2) Indsnit i Flage, Dør eller dl. til at optage den sammenholdende Revle eller „Dragspon". Jæd.

Draghumul m. Hammel i Kjøretøi. Østl.

Draghæl m. 1) den bagre Ende af Dragarm. Oslo. 2) en senfærdig Person, En som „dregst". Tel.

Dragkinn f. (pl. Kinner) hvert af de to Træer der tjene som baade Meder og Skagler i „Drog". Nhf. Jf. Durakinn. Dragkinna f. d. s. Shl. Hard. Nhf. Droga(r)-kinna f. d. s. Shl. (Stord). — Dragkingja f. t. s. Dal. (Hæstestad). Minder om Kjeng.

Dragkvoda (o') f. raa, rindende Granharpiks. Tel. (Selljor): Drakvo'u. Ogsaa: Drokkvo'u (Draakkvaa'u?), Tel. (Hjartdal, Grandsherad), hvilket ser ud som et „Dropkvoda".

dragla v. n. drage sig frem; slæbe sig; gaa langsomt. Tel. (Moland). Jf. drala, drigla.

Draglaar n. = Draghæl 2). — Dragmeis m. d. s.

Dragle(d)r n. = Draattarreim. Trondh.

dragleitt adj. med stramme, ligesom sladtrukne Ansigtstræk. Tel. (Grandsherad).

Dragmerr f. = Badbeine for Net. Innh. og fl.

Dragmot (oo) n. svag Stigning af Veien eller Landskabet. Rum. Hall. „D'æ so vidt d'æ litt i Dragmoote". Jf. Drag 14.

dragmyl(k)t adj. tung at faa malket. Hard.

dragmælt adj. langsom og noget slæbende i Talen. Rbg. Tel. Jf. „draga paa Maale". G. N. dragmáll d. s.
Dragnad m. Dragning; Drag, Træk; Sving; særlig om Udtale, Tonefald. Ork. Meddal. „Han ha ein ann Dragna paa Snakkje".
Dragnagle m. stor Nagle i „Drag, Drog", eller Baad. Shl. Sogn, Nfj. **Dragsaum** m. d. s. Nfj. Sogn.
„**Dragnet** n." A. Hall. Vald. 2) Convolvulus arvensis. Vestfold (Sande, Lier).
Dragnev n. = Keipsnev paa Drog. Dal. Shl.
Dragol (oo) f. = Ora. Gbr. Hedm. Land, Rom. Jf. Bakol, Bukol. Ogsaa: **Dragoole** f. Hedm. Rom. Smaal. Og: **Dragoordre** („tykt" D foran et R) f. Rom. (Nes), Smaal. (Trykstad, Skjetve).
Dragpinne m. Ækbende. Hall.
Dragpæning m. Pengestykke, der skal virke som Dragdokka og derfor altid bæres. Tel. — **Dragskjiling** m. d. s. Tel.
Dragrev (e') m. = Dragdokka 2). BTel.
Drags n. Slæb; Møie. Hall. og fl.
„**dragsa** v. slæbe". A. Hall. Gbr. fl. 2) spilde, søle; om vaadt og tørt. Nfj. Sdm. „dragse ned-øve seg". — „**dragsen** adj." A. Hall.
Dragsilar m. plur. Sæletøi for Hest. Tel.
Dragskor (o') f. = Draghogg 1). Ryf. — **dragskora** v. a. forsyne en Bjelke med D.
Dragsl n.? = Dragstr. Trondh.
Dragslede m. 1) Slæde som drages med Hænder. Rbg. Ma. 2) senfærdig Person.
dragslett adj. om Landskab: jævn med en ganske svag Heldning. Tel. Se Drag 14.
Dragsli(d)r (ii) f. Hammel som er ubevægeligt forbunden med Slaglestængerne paa Kjøretøi. Oslo. — **Dragtre** n. d. s. Oslo. — **Drogtre** (o') n. d. s. Busk.
Dragsmun m. en ganske liden Overvægt el. Fordel; et lidet Fortrin. Busk.
dragsna v. n. blive besværligere, tungere, vanskeligere. Sæt.? Til dragsen.
Dragsog (o') n. = Dragsud (Ryf.). Ryf.
Dragspel n. = Belgspel. Østl.
Dragspon (oo) m. en Revle, som fældes ind i „Draghogget" paa Bord og Flage for at holde Fjælene sammen. S- og NTrondh. Helg. Hedder og Reitspon, Resspoon. Anderledes A.
dragstem(n)d adj. om Baad: med lang liggende Stevn. Ryf. En slig Baad kaldes spøgende en „Glytt-før-Nes".
Dragstokk m. 1) Tværtræet paa „Drog". Shl. Ryf. Dal. 2) Hammel paa Plov. Dal.
Dragstr m. Omslakken. **Dragstrlivna(d)** m. omslakkende Liv. Stjør. Se Dragst(e)r A. Shl. — **Dragsøye** f. se Drag.
drala v. n. (ar) gaa langsomt og slæbende; slentre; især komme slentrende bagefter. Innh. og Ork.: „dral". „Han gaar aa drala aa drøla"; Meddal. „Kjæm du dralan no?" „Ho kjæm dralanes ette". Isl. dralla, d. s., menes at være for dragla; jf. dragla; drigla = drila; Dregla = Dreela. Sml. dog de følgg. — **dra(a)le** v. = drala. Gbr. (Lesja og fl.), Foldal. — **drool'** v. d. s.; **droolin** adj.; **Droolkrytyr** n. Kvæg som ligger efter Hjorden. Stjør. Jf. drøla.
dralka v. = dralla. **Dralk** = Drall. Ryf.
dralla v. n. (ar) = drala, men maaske mere trippende. Shl. Ryf. og fl. „dradla ette". — **Drall** n. det at dralla. — **Drall** m. en Slentrer. Ryf. „Dradl". Jf. Sv. Diall. drälla, gå langsomt.
dralla v. karde **Dralle** (m. = Darle), udføre den sidste Akt af Kardningen. Nhl. Ma. Ned. — **dradla** or v. samle „Dradlar", Østeklumper ved Østelavningen, op af Ballen; dradla, ogsaa: indkoge Mælk til ensslags Øst. Shl. (Kvinherad, Strandebarm). **Dradl** m. Klump af fersk Øst; Shl. — Jf. ogsaa T. drall, rundbreiet; drellen, rulle sig sammen.
Dralt m. 1) liden Byrde. Hard. 2) = Dalt; En som „draltar". Rog. Agder.
dralta v. n. (ar) 1) gaa vippende, slængende og sent; slentre; være senfærdig. SBerg. Rog. Agder, Tel. „Koma draltande ettepaa". „Han dralta etti i Slou'næ; dralte mæ noko Arbai"; Sæt. 2) en nedsættende Betegnelse for Bæren og Slæben: bære smaa Byrder „Draltar"; bære eller slæbe uvornt, spildende, resultatløst. Voss, Hard. 3) v. a. trille, lade runde Ting rulle. Jæd. (Haa, meddelt); maaske en oprindeligere Bet. Jf. d. foreg. og drelta, drilta, drulta, dralla. Sv. Diall. drälta ɔ: spilla. — **Dralt** n. Slæb paa Kvindeskjørt. Trondh. — **dralten** adj. tilbøielig til at dralta. til **Dralting** f. — **Dralteel** n. og **Dralteskuur** f. Byge som kommer en liden Stund efter det egentlige Uveirs Ophør. Ma.
Drama f. statelig Kvinde; Dame. Tel. (Selljor, Laardal): „Drame". — **dramaleg** adj. statelig, damemæssig. Tel. Jf. Dramb.
„**Drambdrysja** f. Bravade". A. Agder. **Dramdrøyse**, BNed. 2) stor prunkende og fordringsfuld Kvinde. Li. 8) Storskryder. Sæt.
Draml n. 1. halvklart og usikkert Veir, især med Hensyn til at det hindrer Høsten. STrondh. (Tydal, Selbu). Ogsaa: **Draml-Ve(d)r** n. „Han e saa dramlin i Veeri; de vart bære Draml me Heiveeri". Maaske eet med flg.; jf. drumlen.
dramla v. n. slæbe møisomt; især: slæbe omfangsrige Ting med sig eller efter sig. Dal. (Sokndal, Hæstestad). — **Draml** n. 2. Slæb ɔ: 1) Ting som slæbes med, Skrammel af Bagage. Rog. „Eg he so mygje Draml o dra paa"; Dal. 2) Møie med at slæbe. Dal. og fl. „Dør æ stort Draml mæ dæ".
Dramla f. Kvinde som slæber sig selv eller sine Klæder; tung slukket Kvinde. Dal. „Dør æ fullt a(v) Dramle te Bys", der er fuldt af Kvinder med gadefeiende Klæder i Byen.
dramlen adj. 1) forbunden med meget Slæb

el. Draml. Rog. 2) tilbøielig til at dramla; slusket. Dal. 3) se Draml 1.

Dramp m. tungfærdig, sendrægtig Person. BRed. **drampen** adj. sendrægtig.

Dramp n. grovt tungt simpelt Arbeide, som ikke kræver nogen større Færdighed. JRyf. Røldal. „Ho gaar paa Druss aa Dramp".

dramsa v. a. og n. (ar) 1) lade hænge sidt; sænke ned saa Tingen synes at ville falde af; lade slæbe; slæbe. Agder. (Ma. Sæt.). „Ho gjekk dramsa o droug Tjalle sitt". „Ho dramsa Plaggji sitt nee i Søyla". 2) slæbe saa der spildes; spilde, sløse. Ma. Sæt.: „Du dramsar so mæ Høytti". 3) braute, bruge Bravader. Tel. Jf. dramla, Dramb, drimsa; og jf. med Bett. 2) og 3): drysja. — **„Drams** n. Stas". A. Er gjerne ilde paahængt og „lavande". Tel.

Dramsa f. 1) en løst og skjødesløst klædt Kvinde; En som jævnlig gaar og slæber noget gjennem Smudset. Agder. 2) udmaiet Kvinde; en som „laver" af ikke vel paahængt Stas. Tel. Ogsaa: „ei **Dramse** Jænte, Dramse Kjering". 3) spildende, sløsende, ødsel Person. Agder. Se dramsa v.

dramsen adj. tilbøielig til at „dramsa", til **Dramsing** f. Agder, Tel. Saaledes om Ko, som snart skal kælve. Ogsaa **dramseleg** adj. 1) „Kyræ æ so dramseleg o mokkeleg"; Sæt. 2) udmaiet. Tel., til Dramsa f.

Drange (gje) m. 1) Endetarm af Faar og Gjed. Rbg. Hertil **Drangekurv** m. enslags Stegepølse dannet ved Brængning af „Drangjen". Rbg. Se A. 2) et kort trangere Rør som forbinder to vide Partier af Fordøielseskanalen (Huva med Botlangjen?) Dal. (Hæsteftad).

Drangl m. En som dranglar, se d. Trondh.

drangla v. 1) slæbe uvorut og halvt efter sig paa noget, saa at der spildes eller skjæmmes. Indh. Gul. „Drangl nee Høy". „Du maa itti ga aa drangl mæ de bænn!" (Stjør.). Se A. (Hard. Shl.). 2) slæbe sig frem; være senfærdig; søle. Jæd. Ryf. Innh. Strinda, Gul. Østerd. „Han kjem dranglande ette". „Han gjekk aa drangla aa kjørde Torv heile Dagjn". „Dæ va baa ei **Drangling** mæ deg!" „Han fer aa drangle mæ naa **Drangl**" n. ɔ: senfærdigt og effektløst Arbeide; Trondh. 3) blive slæbt efter; hænge og slæbe; slæbe. Innh. Namd. Strinda, Gul. „Reipe drangla ette Slaadaa". „Traa'n ligg aa drangle". — **dranglutt** adj. tilbøielig til Drangling.

Drangs n. overflødig og ilde paahængt („lavande") Stas. Tel. Grandsherad. Se Drams.

drangsla v. n. slæbe Fødderne; gaa slæbende; slæbe. Shl. YRyf. „Gaa aa draangsla mæ Tresko". — **Drangsla** f. og **Drangsl** f. (og n.?) noget som slæber efter, hemmer, hindrer; et Slæb. Shl. og Ryf.: „aa". Ogsaa „Ettedraangsla".

Drant. „Driv Drant" = driva Dant. Helg.

dranta v. n. (ar) komme slængende efter; drynte. Sæt. Tel. (ɔ: Wille). — **Drant** m. En som drantar. Sæt. Jf. drunta; danta.

drapsa v. n. (ar) 1. om Bølger: toppes idet de slaar mod hinanden; skvalpe; omtrent = dravla. **Draps** n. Bølgeskvalp. Shl. Jf. drabba, dravla.

drapsa v. a. og n. (ar) 2. spilde, søle; omtrent = dramsa 2). Ma. Sæt. Nfj. „Drapsa nee Høye", Ma.; „drapse m æ Høytti", Sæt. Ogsaa: **draspe** Nfj.; **drasse** SætB. De to „drapsa" er maaske eg. eet „drassa".

Drapsa f. = Dramsa 1). Nfj. Ogsaa **Draspe** f. Nfj., især om en sen og slusket Kvinde.

draska v. slæbe = dragsa. „Draska paa ein Sekk". Ogsaa: slæbe efter sig. Rog. Shl. Hard. Romsd. Ndm. — **Drask** n. Slæb med at bære eller drage; Slid og Slæb. — **draskjen** adj. = dragsen.

Drass n. hvad der slæbes, Slæb; stort Følge. „Et Drass mæ Songa". Trondh.

Drass og **Drast** m. se Dreiss, drassa.

„**drassa** v. n. slæbe". A. Især: slæbe skjødesløst = drangla. Hedder **draass(a)** i Helg. og Salten. Hertil: **Drass** m. En som drassar. Agder (Li. Ma. Sæt.). **drassen** og **drasseleg** adj. tilbøielig til at drassa, lig en Drass. Agder. 2) slæbe ɔ: blive slæbt, danne et Slæb. Sæt. „Lassi drassar ni-aa". — 2) **drassa til**, give et vældigt Slag (Drag), idet Armen gjør en stor Sving. Dal. Li. Ogsaa **draissa te**, Li. og **dreissa**, **dressa te**. Li. Dal. Sogn. Vel for dragsa, tildels under Paavirkning af dreia? se d. — **Dressa** f. et vældigt Slag. Sogn.

Drasse m. en vældig stor og tyk Tingest, helst af valseformig Figur. „Ein Drasse te Sekk, Stokk, Baad, Stub". Ogsaa „ein Drasse Sekk" osv. Li. (Fjotland).

dratla v. n. og. a. 1) slæbe skjødesløst paa noget = drangla, drassa. Li. Dal. Nhl.; Tel. „drasle"; Nordl. Romsd. Nfj. og Sfj.: „drahle" og „drahlkje" (omtrent). „Dratla av mæ noko; dratla burt Høye". 2) gaa langsomt og slæbende, især bag efter andre. Sfj. Nfj. STrondh. Østerd. „drahle ette(r)". Hertil: **Dratlar** = Dralt. 3) „dratla nee", drasle; om smaa runde Ting som falde enkeltvis langsomt rullende; falde som Erter nedad Trappetrin. Dal. Ryf. Er maaske for drasla A., jf. daska; men meget peger hen imod ialfald Blanding med andre Ord; jf. dranta, G.N. dratta gaa tungt; Tydsk „dratte" lade falde; Sv. Diall. dratta, spilde ned, gaa slæbende. (Christie har, uden Sted: „d r a t t a, følge i Hælene").

„**Draug** m." A. **Dräuv**, **Dröuv**, Ndm. Røros. „Landdräuv, Sjydräuv". 2) = Stjørdalsk „Bjynn", se Bjørn. Trondh. (Leksvik). 3) mat, senfærdig Person. Tel. Ogsaa **Dröue** m. Ryf.

drauga v. n. (ar) vandre om mat og sløv,

som en Gjengauger. Hard. Nordl. (Besfn „dränä").

Draugasletta (e') f. = Draugsleik. Voss, Hard.

draugbiten (i') adj. = -slegen. Li. „draubiden" (æu og öu).

draugbleik adj. ligbleg. Trondh.

draugen (gj) adj. som en Draug. Ryf.

Draugkyss m. Saar omkring Munden. Trondh.

„**Draugljos** n." A. Røros: „Dröuvlos".

Draugslag n. Sygdom hos Fæ (Lammelse af Bagkroppen?), hvilken man læger ved at slaa Dyret med Buksesælerne efter en druknet. Sogn (Aardal, Hafslo). Se A. — **Drogslag** (o') n. d. s. Shl.

„**draugslegen** adj. lam". A. Især i Bagkroppen. Shl. og Ryf.: **drogslejen**; Dal. og Ma.: „dröusleien".

draula v. n. og a. (ar) 1) føre sig dorskt og sløvt; søle Tid bort; søle = tøva. Jæd. Ryf. Shl. Sogn, Sfj. „Han gjekk aa draula mæ da". Ogsaa **drøyla**, Ryf. Sogn; **drøylda**, Sogn (Lærdal); og **dryla**, se dette. Jf. Gutnisk: dräula, vara lat; Sv. Diall. drula, dröla = söla; Frisisk draulen tøve. 2) komme slæbende bagefter = drala, drola. Fosn. — **Draul** m. En som draular, en Søler. Rog. og Shl.: „Dröudl". **Drauling** m. d. s. Jæd. og fl. **Drøyla** f. d. s. Ryf. — **draulen**, **drøylen** adj. tilbøielig til at draula, til **Drauling** f. Jæd. Ryf. Shl. Sogn, Sfj. Fosn.

„**Draum** m." A. **Droom** og **Draam**, Gbr.

draumeleg adj. gaaende omkring som i Søvne („i Droumn"); aandsfraværende. VTel.

? **draust** adj. og adv. storladen, storartet og dl. Jæd. (Haa, Time og fl.). „Dröust Brødlöup", „Dröuste Kar", energisk Karl som har Lykken med sig. „Dei drakk draust" (Tel.?). Sammenstøbning af drus(t) og raust?

drav-, **dravande** adv. forstærker Adjektiver som betegner Opløsthed, Grumsethed, Uklarhed. Rog. „dravroten"; „dravande nöuten". — **dravlande** adv. d. s. Agder.

dravanta v. gaa og slænge. Ndm. Fremmed?

dravla v. n. (ar) 1) gjøre smaa ubestemte Bevægelser frem og tilbage; særlig om Vand, hvis Bølger slaa toppende mod hinanden; skvalpe = drapsa. Romsd.; Ndm. „dravl". „Sjy'n dravla". Hertil **Dravl** n. Bølgeskvalp; **Dravl-Baara** f. skvalpende Bølge. Ndm. 2) søle med noget, især med et Arbeide; arbeide sent og skjødesløst. Sfj. Romsd. Ndm. „Dei laage aa dravla mæ da so længje", Jølstr. Ogsaa **drable** = dravla 1) og 2); JNfj.; Ndm.: „drabl". **Drabl** n., „Baardrabl"; Ndm. Og: **drøvle** = dravla 2). Nfj. (Breimn), Sfj. (Jølstr). Jf. G. N. drafl løs Tale og Adfærd; Sv. Diall. dravla, drevla, dräbbla ɔ: vara ovettig, söla. Se ogsaa drivla.

„**Dravle** m." A. 2) indkogt sød Valle. Vald. 2) Ost som flyder op paa Vallen naar den opkoges efter den egentlige Ystning. Vestfold, Hall. 3) Vælling lavet paa Kjernemelksost og Mel. Gbr.

Dravleskyr n. og f. = Epleskyr. Tel. (Fladdal n.). STrondh. (Selbu) og Vald. f.

dravroten (o') adj. blødraadden. Vald. Rog.

dravslaa v. a. slaa i Mask; = flamslaa. Jæd. Shl. — **dravslegen** adj. (ejen, eien) adj. = flamslegen.

Dravsugga f. Underlag i et Rostekar; gjerne bestaaende af store Potteskaar. Dal.

Draak f. Flertal **Dræk'r** „Dræka(r)" 1) Stribe, G. N. drák; særlig uren Stribe paa ren Bund; f. Eks. gul Stribe paa renvasket Lintøi; „Skydraak" paa klar Himmel. VAgder: „Draak" og „Draag". Sammesteds: „Raak", farvet Stribe i Æble og dl. 2) uppyntelig Kvinde. VTel. Sæt. Ma. Dal. Heraf drækja v. 3) lang lad Kvinde. ØTel. Østl. Fl. „Draakjir", Tel. (tildels n.). I denne Bet. vel ialfald paavirket af D. Drog. — **draakutt** adj. lang og lad. Østl.

draale v. se drala. **Draam**, se Draum.

draameleg adj. gjenfærdlignende: bleg, mat, aandsfraværende og stirrende. Tel. (Kvitseid, Rauland og fl.). Hører maaske, som en Levning fra noget ældre Lydforhold, til Draum, ligesom, i Vinje, „Raaneber" til „Raun", „sjaaende til „sjau" 7. Jf. draumeleg, Drøym.

draangsla se drangsla. **Draank** se Dronk.

Draap n. 1) Aadsel = Daudadraap. Ryf. 2) Drog. Ryf. G. N. dráp n. Drab.

? **draapskleg** adj. morderisk. Tel. (Vinje).

draasse v. se drassa.

„**Draatt** m. 5) Redskaber til at trække med". A. 5) d) = Draattarreim. Ndm. — Naar Trækketøiet, Skaglestængerne, er fastgjorte paa Udsiden af Medehovederne er der „Utdraatt" paa Sleden; ellers „Inndraatt"; „Utdraattslea", Oslo og fl. — **Draatt-tre** n. 1) Træstykke, der tjener som Draatt d). Innh. 2) = Vegjende. Trondh. (Strinda). — „**draatta** v." A. Shl.

Draatta f. 1) = Draattarreim. Tel. Hall. 2) = Draatt 4), Avdraatt. Tel. (Vinje). Somaarsdraatta. Usikkert el. dog sjelbent i denne Bet.

Draattehake m. = Drættehake. Li. Dal. Ryf. — **Draattenaal** f. naalformig D. Sogn. — **Draattetunga** f. kileformig D. Hard.

Draatterev m. = Dragrev. Tel. (Mo, Sellj.).

drebba, **Drebb** se drabba og dribba.

[**Dreff** m. vældig Bevægelse; stort Bevægelsesmoment (Produkt af Masse og Hastighed). — **Dreffa** f. en kraftig og energisk, lidt grovslagen, Kvinde. Ogsaa „ei Dreffe Jænte, Kjering". — **dreffeleg** adj. vægtig og kraftig, effektfuld. „Ei dreffeleg Kjering" = Dreffa; „eit dreffelegt Tak" eller „Slag"; VTel. Sæt. Ma. Dal. Jf. Nt. Draf, Stød; drafen, dreffen, at trave.

drega v. n. (ar) slæbe sig, drage sig; arbeide sig mat eller møisomt frem. Hard. Nhl. Sogn, Busk. „Han kom dreegande" = slokande, Hard. „Je har drega me mangt eit Lass etter d æ n Vei'n", Busk. Jf. G. N. drega = draga; og drigla.

„**Dregel** (gj) m." A. Strimmel eller bredt Baand som syes eller bindes over en Barnehues forreste Kant. Nhl. og Ma.; Sæt. og Tel.: „Dregjile". G. N. dregill Baand. 2) Trækketøi til „Ard", i „Ardreglar". Tel. (Vinje, Rauland og fl.).

Dregga f. svær og tungfærdig Kvinde. Smaal. (? Berg), Rbg. (Iveland): -e; skal ogsaa hedde **Dreggje**, Rbg. (Evje).

dreggeleg adj. 1) svær og tungladen. Rbg. 2) mægtig; svær og respektindgydende; omtrent = „syndeleg, syndig", men noget mere tungfærdig. Rbg. (Evje). Mest (kun?) om Kvinder.

„**Dregla** f." A. 2) lang smal Spire el. slank Stamme, hel eller kløvet. Voss, Sogn, Nhl. Shl. Ogsaa **Dreela**. (Jf. drigla og driila). „Saumdreela".

Dregling m. svær Spiger. Li. Sv. Diall. drevling.

Dregna f. Stribe paa Dyrs Hud, helst nedad Hals og Sider. — **dregnutt** adj. Sogn.

„**Dregsa** f.". A. 2) Omstreiferske. Sogn, Nfj.

„**Dregt** f. Fart, Løb". A. Shl. Jæd. „Kvedno gaar i Dregto", efterat Vandet er frastængt; Jæd. „Han æ i Dregto", rigtig i Fart. Særlig: 2) svært Bevægelsesmoment, l a n g Vibeholdelse af Farten. Agder (Sæt. Ma. Li.). Jf. Druft, Drelt.

dregta (e') v. n. (ar). „Han dregta svært. dænne Baatn" = „der æ svær Dregt i an". Ma. (Bjelland, Tveit, Søgne).

dregtig adj. 1) som har Dregt 2); vægtig, kraftig og rask; vældig. Li. Ma. „Dregtig Baad", Baad som længe beholder sin Fart; „dregtig Kar, Hest", ɔ: som veed at komme frem. 2) kraftig n o k (for); istand (til). Ramb. Helg. „Han kjænnt se(g) drægti for dæ (da)".

[„**Drei** m.; **dreia til** slaa til, give en Drei". A. Romsd. VAgder. Udtales „draia, Drai (Rokkedraiar)" i VAgder, af Holl. og Nt. draien; det er vel ogsaa paavirket af „Drag", bestemt „Drai'e". Ogsaa er en „Drai" (Agder; „Drei", SBerg. og fl.) = Drag, Sving. „Paa en Drei", lidt beruset. „I same Drei'n", i samme Øieblik.

Dreiss m. Sving (et Hjuls); jævn og mægtig Fart; sikker og kraftig og effektfuld Bevægelse = T. Schwung. Hard. Tel. Sæt. „Kaama i Dreissn mæ noko", komme rigtigt i Gang; Tel. „Dar æ slik Dräiss i Fele-Spele hans"; Hard. **Drass** m. d. s. Hard. (Kvamm), Shl. **Drast** m. „Drast i Maale", Shl. (Fitja). „Søradrass", de søndenfor Boendes Betoningsmaade. Shl. — **dreissa til** v. slaa til, se drassa.

dreissleg adj. fuld af „Dreiss" (T. schwungvoll). „Dräissleg' o sväipelege". Sæt.

drela (ee) v. n. (ar) blæse svagt, lufte = dæla, treela. **Dreel** m. Vindpust. Innh. Ramb. „Dæ dreele (-a) aa blees lite". Maaske Trøndsk Udtale for *dræla, „dærle, dæla"; maaske for drigla = draga 10); jf. Dreela = Dregla f.

Drelt (e') m. svært Bevægelsesmoment; stor Fart og Vægtighed (T. Wucht); stor Egenvægt. Det gaar mere paa Vægtigheden, mindre paa Farten, end „Dregt". VTel. (Kvitseid, Rauland, Vinje, Moland, Selljor), Sæt. „D'æ Drelt i Garegutane", Gaard-Arvingerne gjør sig gjældende, gjør Lykke („Partier"). „D'æ Drelt i Røysekattn um Vaaro", ironiskt. „Der va Drelt i de Slagji". Se drelta, drelten.

drelta (e') v. n. (ar) 1) rulle tungt eller haardt ind imod noget; falde tungt; kun om Ting af stor Egenvægt og maaske kun om ikke ganske runde Ting, hvilke derfor rulle langsomt og noget slingrende. VTel. (Vinje, Rauland). „Stein'n drelta nee imot". „Eg sloo te'n, so'n drelta i Bakkjen". 2) v. n. og a. rulle en tung Ting imod noget; lade en tung Ting falde; slaa eller støde en Ting voldsomt imod noget. Tel. Sæt. Ogsaa „drelte t i ein" = dreissa. Jf. dralta, drulta, drilta; og delta? (T. Diall. drellen, rulle sig sammen); Sv. Diall. drälta ɔ: spilla.

drelten adj. momentøs; vægtig, vældig, se de foreg. VTel. Sæt. „D. Stein'e, Gut'e".

dremne, dreemn' v. se drimna.

dremsa (ee), „dreems'" v. se drimsa.

„**Dreng** m. Karl, Ungkarl". A. Rog. Agder, Tel. Flere Steder i Rogaland og Agder betegner det ogsaa et Drengebarn; i Dal. har „Gut" endog en fremmed Klang, og i Sæt. synes det at være noget temmelig nyt. 4) Ungkarl af Brudgommens Slægt i Brudefølget. NGbr. — **Drengjebloka** (o') f. en Flane. Sæt. Se Bloka. — **Drengjetik** (ii) f. et løst Fruentimmer. Sæt.

Drengjesol f. 1) = Gutesol = Maane; Spøg- og Stev-Ord. Sæt. Jf. Sv. Diall. drängsol ɔ: måne. 2) Uveir som umuliggjør Tjenernes Arbeide ude. Sogn. „Drengja-".

„**Drep** n. 1) dræbt Dyr". A. Shl. „2) noget som dræber". A. Sæt. Saaledes ogsaa: „Flugudrep" om alslags Fluegift, Tel. Ogsaa: Fordærvelse = Draap. „Isdrep", Is som dræber Græsset, Voss, Nhl.; „Svedldrep", d. s. Voss; „Grasdrep". d. s. Voss; „Sau(d)adrep" Ødelæggelse for Faar, f. Eks. Uveir. Shl. „Slita aa slæpa paa Dø aa Drepe", Shl. Se A. 3) et Lyster. Sæt.

Drepa f. se Folkadrepa, Isd., Sjølvd. og A.

Drepar m. En som dræber. Saaledes a) om Arbeidsherre som overanstrænger sine Folk. Vald. Østl. b) en Slagterkniv. Vald. Hall.

drepast v. r. dræbe hinanden. Ma.

Dreplem m. 1) Lem i en Fælde; lidet brugt saaledes. Jf. Jasalem. 2) Redskab som ødelægger sin Bruger ved sin Uhaandterlighed. Tel. (Mo, Vinje, Rauland, Eidsborg) „Dreplæme".
dressa se drassa. **dresseli** se dritleg.
dreva til v. n. (ar) = drebba, drive til. Ma.
dreva v. a. overhælde med Lage. Sfj. Meddelt.
„**Dreva** f." A. Om Røre af Kornaffald eller Hakkelse i Vand, til Kvægfoder. Shl. Jæd. Ma. Tel. (Moland „Dreve"). **Drøvju** Tel. (Kvitseid, Selljor).
drevjen og **drevjutt** adj. vranten, sur = gretten. Dal. Jæd. Eg. grumset, af Dreva f.?
Drevla f. Ret af Melk brusten ved sød „Brim"; omtrent = Dravle. Hall. (Gol): **Drævle.** — **drevla** v. 1) lave Drevla. Hall. 2) se drevla.
Drifs m. og n. Stænk af Søen. Nordl.
drifsa v. n. (ar) om Søsprøit: stænke, syge = driva. Nordl.
Drift f. Kile. Ndm. (Tingv. Kvernes): „Dreft".
„**drifta** v. sysle". A. Ryf. Agder, Tel.
Driftevег m. Vei langs ad Aaserne, ad hvilken Fæet om Høsten drives fra Fjeldgræsgangene ned mod de store Bygder. Sfj. — „**Drift** f." A. **Dryft**, „Hestadryft". Voss.
drigla v. (ar) drage sig, slæbe sig; gaa tungt og langsomt. Røldal. „Eg fær nokk drigla meg sta". „Han gjængge driglar so seint". Jf. drega, drila. — **drigle** v., **Drigl** n. se drøygla.
drigsla v. n. pirke; pusle; føle. Nfj. (Breimn). Jf. drigla.
drihle se dritla.
Drik (ii) m. 1) et smalt Stavekar omtrent = Strump. 2) lang og stiv jævntyk Figur. Ryf. Shl. Hard. — **driken** adj. som en Drik. Shl. Ryf. „Fistjen va d r i i k j e n aa dra(ga)". „Driikjen aa lat'e".
„**drikka** v." A. „drikka Tobak, d. Pipetobak", r ø g e Tobak. Ma. (Grindeim og fl.).
„**Drikka** n." A. Ma. Ryf. Shl.
Drikkande n. = Drikkan. Shl.
drila (ii) v. (er te) gaa tungt og dovent, slæbe sig; ogsaa: drage det ud, tøve, nøle = drøla. Rog. Shl. „Han kom driilande. K'æ du driila ette?" — **drilen** adj. ulysten paa at gaa til Handling; nølende; sølende. — Maaske for drigla; jf. dog dryla, Isl. drila staa og hænge; Sv. D. drila ɔ: søla. — **Dril** m. Nøler. Rogaland: „Driidl".
Drill m. = Dirle, Darle, Durle, Dralle. — **drillkarda** v. karde D. = dralla. Innh.
drilla v. a. (ar) lokke = vela, runa. Sæt. „drille te seg". Stev-Ord. I Sv. D. d. s. Jf. fordridla.
drilta v. n. (ar) gaa langsomt og tungt vippende, med et Nik i Knæerne for hvert Skridt, som under en tung Rygbyrde. Sogn (Aurland, Ladvik). „Han kjeme driltande mæ äi tungge Byr". Jf. drelta, dralta, drulta og dritla.
drimna v. n. smelte, flyde hen; mest om Salt (Helg.); ogsaa om Sukker, Sne, Smør. Vesteraalen, Salten, Helg.: **dræmne** og **dreemn**. Vel for drivna, som somne for sovna.
drimsa v. a. og n. (ar) slænge; kaste uvornt; maaske ogsaa: slæbe uvornt fra der spildes. Senja og Vesteraalen: **dreemse**; Helg. og Salten: **dreems(e)** og **dræms**. „Ho dreemsa Salt i Gryto". „Kjæm du no dreemsan?" „Du dreemsa Høye utaav'r!" Jf. dramsa.
dringla v. n. blive længe siddende, nøle med at gaa. Stjør. Strinda. Jf. drangla, drigla.
dripla (i') v. = dropla. Ndm. „De dripla aa rængne".
drisla (i') v. a. og n. drysse fint, stænke. Hard. Num. Sæt. Ned. Østl. I hele Hard. „drisla"; Helg.: „drihl". „Ho drisla Ostko utyve". „Vatne kjæme drislande", i et fint Stænk. „Da drislar aa rigner". — **Drisl** n. noget som drislar; Drys.
Drit (i') m. og n. en Skarns Person, et Skarn. Dal. VAgder, Tel. (tildels Dreet); Smaal. (ifølge Wilse). Isl. dritr, m. og drit, n. — **Drita** (i') f. Skarn. Dal. „Haradrida".
drita ut v. n. (dreit) skidne, tilsmudse.
Drite (i') m. Skarn; Ma. „Drite, Dride og -ee-".
Dritelta (ii) f. Mavesyge; Diarrhee. Dal.
dritfallen (i') adj. meget modtagelig for Smuds, let synligt tilsmudset; mest om lyse Ting. -**fedden**, Tel.
dritfus (i', uu) adj. = foreg. Tel.
dritgløgg (i') adj. 1) altfor nøieseende; kræsen. 2) utidigt tilbageholden (gløgg), undseelig. Ma. „dridgløgge".
dritla? v. n. gaa langsomt idet man bærer eller slæber noget. Li. (? Nes). **drihle** og **drihltje** v. gaa smaat. Nfj. (Innvik, Gloppen, Breimn). Kunde være drisla. Jf. ogsaa drilta; dratla.
dritleg (i') adj. smudsig". A. 2) ynkelig, elendig. Sogn. — 3) „d r e s l i", skarnagtig, nedrig. Smaal. Se A. 4) „d r e s s e l i", hensynsløs; ligegyldig. Vestfold. 3) og 4) er maaske et andet Ord.
dritna (i') v. n. blive skidden, „driten". Agder.
dritnæm (i') adj. = dritfallen. Sæt.
Dritpose (i') m. Bladmave hos Kjør. Li.
Dritsinne (ii) n. vanvittig Vrede. Østerd.
dritskleg(e) adj. og adv. haanlig; med ondskabsfuld Overlegenhed. Tel. Jf. Dritord.
Dritstokk m. Meldestokk, Atriplex. Østl.
Dritureig m. Anfald af Diarrhee. Hall. (Gol): **Dreeturøyg.**
dritvell (i') adj. = dritfallen; Dal. „dridvedl"; -**vellen** og -**vælen**. Rbg. Ma.
dritvinn (i') og (eller) **dritvæn** adj. = dritvellen. VAgder. I Formerne: **dridveene**, Fjotland; **dridven**, Holum; **dridvinne**, Grindeim, Kvaas, Kvinesdal og fl. Hedder ogsaa „skidveen". Jf. maaske G. N. vænn (skadvænn) lovende.
Driv (i') n. et Drivholt = Drivar. Ryf.

„**Driva** (i') f.“ A. 2) uordentlig Hob. Sogn.
„**Drivar** m.“ A. 2) driftig Mand.
drivende (ii) adv. (og adj.) flygende. „J driivende Sprang“ = i tanande S. Vald.
Drivgar(d) (i') m. = Drivgarde. Shl.
Drivla (i') f. lidet Stænk, Skvat; lidet Drys; Plet. Sogn, Nhl. — **drivlutt** adj. smaaplettet. Jf. Konavnet Drivreid. Se følg.
drivla (i') v. a. og n. (ar) 1) lade drysse; spilde ned smaa og tørre Ting. Innh. Gul.: „dreevle nee“, se A. 2) drive om uden Maal; slænge; søle. Nfj. Sfj. Mange Steder: „dreevle“. „Drivle aa slængge“. „Drivle mæ noke“. „Drivle da upp i inkjevetta“. Jf. ogsaa dravla, drøvla.
„**Drivmjøll** f.“ A. Sæt. Stjør.: **Drævmeel**.
Drivsky (i') f. stormdreven Sky. Sogn.
Drivsl (ii) f. Fremførsel = Drivsla. Tel. Rbg. „Koladriivsl“, „Lastedriivsl“.
drivsla (ii) v. n. 1) slænge = drivla 2), dravla 2). Hard. (Ullensvang). 2) drive paa med noget, især med „Driivsl“. Tel.: „driivsle“.
Drivslegota (o') f. indgjærdet Vei henad hvilken Fæet drives til Græsgangen. Tel.: **Driivslegotu**.
Drivspon (i') m. indfældt „Oke“. Hedm.
drivstød adj. urokkelig, sikker. Berg.
Driv-vedr (i') n. Stormveir med Regn eller Snefog. Sfj. (Eid, Bremang): „Drivveir“; Hall.: „Dreevvær“.
„**drjosa** v. n. (**drys, draus, droset**) drysse. Tel. (Mo)“. A. Desuden høres **draus** og Supinum **drosee** (drosi) alm. i VTel. (Laardal, Vinje, Rauland, Kvitseid, Selljor, Nissedal); **draus** desuden i ØTel. og Hall. Infinitiven, drjoose og droose, er kun forefunden i Mo, Laardal og Vinje, og bruges meget mindre end drysse; medens Imperf. **draus** maaske er brugeligere end druste.
Drjugde m. Drøihed. Li.: **Drugde**.
drjugfeld adj. noget drøi. Nordl.?
drjugfør adj. noget langsom, senfærdig. a) i Arbeide; b) i Tale; langsom og vægtig og gjerne noget „dentande“. Li. (Eikin).
drjughendt adj. rundhændet ɔ: som giver og tager rigeligt; gavmild og gribende dygtigt til; ikke smaalig; generøs, liberal. SætB. og B. J Ma. betegner det den ene Side, Gavmildheden, medens den anden betegnes her, som mangesteds, ved stortøkjen.
drjuglaga adv. drøit; overmaade. Vald. (Slidre). „Drjuglaga fælt; drjuglagate Lass“.
„**Drjugleike** m. Drøihed, Varighed“. A. Sæt.
drjugmælt adj. 1. som taler vægtigt og langsomt. Sæt. G. N. drjúgmæltr.
drjugmælt adj. 2. rigelig maalt. Sogn og fl.
drjugsamt adv. „tala d.“ = tala drjugført, drjugmælt. Rbg. Tel.
„**drjugom** adv. rigeligt, drøit, ret meget“. A. Innh. (Leksvik, Sparbu og fl.). Ogsaa: „drugom te Kar“, dygtig Karl. 2) næsten = G. N. drjúgum. Innh. (Snasa), Namd. (Grong). „Dæ va drugom dæ likast eig sku ha haurd“; Namd. Hertil vel ogsaa det forkortede Udtryk „dru'um!“ eller omtrent „druwum!“ = muligens, næsten det, det er ikke umuligt. Innh. (Indr. Sparbu). 3) meget ofte, jævnlig. Shl.: **dryygo**.
„**drjupa** v. n. dryppe“. A. Hedder **droopa**, Shl. Ryf. — som stroopa ɔ: strjupa — **drooba**, Ryf. Jæd. Dal., som krooba, sjooga, rooga, strooga.
drodmutt adj. = droplutt. Sogn (Aardal).
„**Drog** (o') f. en kort Slæde osv.“ A. Ma. Tel.; i Shl. med Flertal **Dreg'e(r)**. „Steindrog“. 5) = Drætte ɔ: Stagler og Hammel for Plov eller simpelt Kjøretøi. Busk. Vestfold, Tel. Sæt. Li. Rog. Shl. „Plogdrog“, Dal. — **Drogrei(d)a** f. d. s. Ryf. se Reida. 6) = Drag, under Baadkjøl. Nfj. og fl. 7) noget man slæber efter sig = Drøgje. NBerg. 8) en Ramse = Regla, Rokkja. Tel. „Den ovige Drogjæ“. 9) en tung træg Person. Sogn, Tel. Ryf.; Østl. og Vald. og Hall.: „Draag, Drög, Drøg“. J. droga v. 10) Flokk eller Stim. Nfj. Sdm. — **Drogarm** m. = Dragarm. Østl. — **Drogårärm** (aa—ö) m. = Dragarm. Vestfold (Hov). — **Drogarhæl** m. = Draghæl. Vestfold. — **Drogsli(d)r** f. = Dragslidr. Vestfold. — **Drogtre** n. = **Dragtre**. Østl. — **Drognev** (e') n. hver af de opadbøiede Endespidser af et Tværtræ (**Keip**) over en Tømmerslæde. Shl.
„**Droga** (o') f. 1) Løvgreen belæsset med Hø“. A. Strinda og Stjør: **Drughwu, Drugu**; „Høydrughwu“. — „Ei goo **Droogoo**“, en heldig Affære, en Binding, Coup; SGbr. „2) stort Følge“. A. Hard. Shl. Ryf.; Salten: **Droo**. 3) = Drog 3). Tel. „Drogu ette Buskapn“, Veien osv. Vinje. 4) = Drogreida. Ryf. 5) = Drog 9); især om Kvinde som gaar og slæber sig frem. Dal. (Sokndal). 6) Stormbyge = Droog A. Helg.: **Droga** og **Drooa**; Salten: **Droo**. 7) Slag, Stød eller Hug = Drag. Hall.: **Drøgu**.
droga (o') v. n. (ar) slæbe sig = drega, drigla. Sogn. „Dar kjem han drogande“. „Han gaor aa droga häile Dagjn“. 2) gaa i Flokk eller Stim, „Droga“. Nfj. (Selja). „Makreln gaar aa droga“.
Droge (o') m. En som gaar og slæber sig, „drogar“; lad Person. Hard. (Ulvik): „Drogje“.
drogen (o') adj. slæbende, langsom, sen; seig. Hard. „Da gjekk drogje“. — **Drognev** se Drog.
„**Droglor, droglutt**“. A. Tel. **droklete**, Sogn.
? **drogo** (o') adv. gjentagne Gange; tidt og ofte. Shl. (Kvinherad, og fl.): „drogo“ og „drögo“. Usikkert. Maaske Dativ Fl. af Drag, n. Se drjugom.
Drogreida, Drogtre se Drog.
drogsla (o') v. n. slæbe, slæbe sig; gaa og slænge; tildels = dragsa. Rog.

Drogsla (o') f. 1) En som drogslar. Rog. 2) sluffet, næsten tvetydig Kvinde. Sfj. NSogn.
drogslejen se draugslegen. **Drogslir** se Drog.
„**Drok** (o') f. Pigebarn". A. Romsd. Strinda, Selbu, Stjør. Næsten overalt: **Draak**, pl. **Dreek'r** (bestemt „Dreekrn", Ndm. og fl.); „Dreek", Selbu. 2) en noget tvetydig Kvinde. Sfj. 3) = Suta. Meddelt fra Nfj. Drog? (Jf.? G. N. drokr, a drudge; Cleasby). — **Draakmannban** n. Pige-(menneske)barn. Ndm.
[**drokkt** adv. travlt. Agder. Nt. drokk, travl.
Drokkvo'u se Dragkvoda; **droklete** se droglutt.
drol (oo) v. slæbe sig, **drolin**, se drala.
Drold (o') m. stor valseformig Tingest: a) tung og stiv (jævntykk) Person. Voss. b) Øgenavn paa Kystboen (i SBerg.) Hard. c) stort Menneske-excrement. Ryf. Shl. Hard. Ogsaa: **Drolt**. Se A. Droll, Drolse, Dryl.
drolda v. n. (ar) slæbe sig frem; være yderst sen. Voss.
Drolde (o') m. 1) en hængende valse- eller taffeformig (dopformig) Ting. Tel. (Laardal, Rauland, Vinje). „Ein Drolli mæ Kandissukker". „Kvo'udrolli", Harpikstap. Aldrig „Drodde", altsaa neppe: Drolle (A.). 2) svær og jævntykk (valseformig) Figur; omtrent = Drold, Drik. Shl. Nyf. Tel. „Ein Drolde (Drolli) te Kar, te Fisk, te Kaal". Jf. D. Dold ɔ: Rakle, liden Kongle.
Drole (o') m. tung og ubekvem Person. Nhl.
Drols (o') m. 1) Bylt? 2) uformelig tung og stiv Figur eller Tingest. Dal. (Ogna). — **Drolse** m. d. s. Tel. (Laardal), jf. Dols. — **Drolsunge** m. = Dolsunge, Rolsunge, Bolsunge. Dal. Jæd.
drolsa (o') v. 1) rulle klodset sammen, bylte sammen. Dal. Jæd. „Drolsa ihoba". 2) tale (fortælle) langsomt, stødvis og med en mistænkelig Vægtighed; fremstøde med indprøntende Vægt en Række ikke særdeles sammenhængende og paalidelige Udsagn; lyve klodset sammen. Tel. (Rauland, Selljor og fl.). „Han sit o drolsar o rør, drolsar o dontar". Jf. drulsa, rolsa.
drolseleg adj. 1) som en Drolse ɔ: byltagtig, uformelig og klodset. 2) tilbøielig til at drolsa 2), til **Drolsing** f. Tel.
Drolt m. se Drold. — **drolten** adj. tyk og valseformig; byltagtig; uformelig og stiv og ligesom færdig til at rulle omkuld; bruges saaledes om svangre. Tel. Jf. drulten, drelta, dralta osv.
Dromb, Dromm, dromme, dromse se Drum-.
dromen (oo) adj. nølende; sendrægtig. Hall.
Dronk f. Flertal **Drenk'r** (Drænkur, Drænku, Drænke) 1) liden Stamme; stor Stang eller liden Spærre. Hard. Voss, Nhl. Shl. Draank er kortere end Dregla. 2) kort afhugget Stamme = Kubbe. Nhl. (Samnang).
Dropa (o') f. en Læk, en Dryppen, særlig ned igjennem Tag eller Stak. Ma. (Bjell.). — **Dropi** (o') m. d. s. Nbg. (Aamlid).
dropa (o') v. a. (ar) 1) lade dryppe = drøypa. Shl. Men „droopa" ɔ: drjupa, Shl. 2) „drøpa or", tømme til sidste Draabe, stikke ud. Hall. (Nes).
dropalaus adj. om Kjør: tør, ikke malkende. Nedre Tel.; **draapaalous**. G. N. dropalauss draabefri.
dropmett (o') adj. bredfuld. Tel. (Rauland).
„**Dros** (oo) f. Dame". A. Særlig: statelig Kvinde; stor Kvinde som fremhæver sig ved Holdning og Dragt. Tel. Nbg. (Tovdal, Sæt.) JLi. 2) tung og sluffet Kvinde. (Aamlid, Evje), Ma. Li. Jæd. „Snykkjedroos", snottet Pigebarn; Aamlid. Denne Bet. holder sig noget nærmere Kysten og er maaske fremvirket af det følg., eller et Vidnesbyrd om at Ordet i disse ydre Egne er Laanord, idet bevidste (eller halvtbevidste) Laanord, især saafremt de er Personbetegnelser, gjerne af Bygdepatriotismen trykkes ned i en lavere Forestillingssfære.
Dros (oo) m. tung plump lad Person; dovent Drog. Ma. (Søgne, Halsaa, Holum). Jf. Nt. droos ɔ: Rise, plump Figur.
Dros (o') f. en Sluske; en skjødesløs eller ilde paaklædt — ogsaa udmaiet — Kvinde. Nfj. Jf. Dryssja.
drosa (oo) v. sladre = drøsa. Senja, Vesteraalen.
Drosa (oo) f. 1) Sladderhistorie = Drøsa. Vesteraalen, Senja. 2) Sladdertaske. Nordl.
„**Drose** (o') m. 1) Flok". A. Ø- og VAgder, Sogn. „2) Korndynge osv." A. **Draasaa**, Rom. Gbr.
Droska (o') f. sendrægtig, sølende Person. Totn. — „Drosje" d. s. Østl. Jf. Drusk.
„**Drovnor**", A. **Drabnei**, Konavn i Hall.
Drubb m., **drubba**, se drabba.
drubba v. n. (ar) gaa ludende, synke sammen; blive affældig. „Ho drubbar mot Joori, drubbar av". Tel. (Moland, Selljor). Bet. noget uklar, jf. drabba, og drupa?
drubben adj. tyk og stærk; solid. Ndm. Romsd. „Drubbin Stokk; d. Kar". Jf. drubba ɔ: slaa (detten og detta, denta).
Druffa f. stor og tung, noget grovslagen, Kvinde; jf. Dryvja. Tel. (Selljor, Rauland).
druffa v. a. (ar) 1) „druffe seg te mæ Klæ'e", hænge klodset paa sig mange Klæder eller megen Stas; maie sig ud (el. bylte sig til). Tel. 2) se drupsa.
Druft (u') f. vældigt Bevægelsesmoment, omtrent = svær Dregt (Drelt), men mest med Tanke paa Massen; ogsaa: Vældighed, Mægtighed. **druftig** adj. vældig; meget bred, solid og kraftig. Ma. (Otrnes og fl.). „Drufti Kar; d. Jænte". „Han æ saa drufti, den Dampbaadn; der æ slig Druft i 'an, de va som du stoo paa ei Hei". Jf. de foreg. og Dryvja; maaske paavirket af Drift.
drugga v. n. (ar) gaa møisomt — forover-

bøiet og med nikkende Knæer, som under en tung Byrde. Ryf. (Sand).
druggeleg adj. tung og svær. Ned. Jf. Dregga.
druggen (gj) adj. = druggeleg især om Byrder; ogsaa: tungfærdig; til drugga. Ryf. (Sand, Nærstrand).
Drul (uu) m. stiv, tvær, vrangvillig Person; Tværdriver. Follo, Smaal. „En atall Druul". **Druule** m. og **Druula** (-e) f. d. s. Smaal. — Sv. Diall. drul d. s.; ogsaa tyk klodset Figur. Se følg., Dryl, Drold osv.
Drule (uu) m. Pleiel. Rom. Smaal.
drulla v. n. (ar) gaa stille for sig selv; især om Fæ som ikke holder Følge med Hjorden. **Drullesaud** m. Sdm. (Volden).
drulsa (ihop) v. a. og n. (ar) samle flere Ting til en stor løs uformelig Klump eller Masse (Byrde, Læs); bylte eller stable uordentligt og løst sammen. Tel. Saaledes „drulse o ljuge", lyve groft sammen uden Fordring paa at troes, fortælle Münchhauseniader, omtrent = drolse (Vinje, Rauland). — **Drulsa** stor klodset, oftest med Klæder overlæsset (byltagtig) Kvinde. Ogsaa adjektivisk: „eit Drulse Kvændi; eit Drulse Lass"; Tel. Og: **Drylse** f. Tel. Jf. drolsa, Drul osv.; rulsa.
drulta v. n. (ar) 1) rulle tungt ind imod noget; falde tungt. Tel. Ogsaa: „Ho drulta o sprangg", hun travede afsted tungt og ligesom rullende frem. Tel. 2) bevæge sig tungt og senfærdigt; gaa og søle (med noget). Nhl. Hard. 3) „drulte o ljuge" = drulsa. Tel. — **Drult** m., **Drulta** f. tyk og klodset Person. Tel. og fl. — **drulten** adj. som har let for at drulta; drult-agtig; omtrent = drolten; ogsaa om svangre. Tel. Jæd. Jf. drelta.
Drumb m. en klodset Figur? jf. G. N. drumbr Klods, Drumbe m., Drumbeslidra. Eller: En som driver enligt omkring? se drumba v. Hørt kun i en „Valgaate" fra Skafsaa i Tel., hvori „Droomb'n i Dal'n", eller „D. i Liee", skal betyde Bjørnen. I Laardal i Tel.: „Droomm'n" og „Droom'n".
Drumba f. en mørk Svalgang? Sæt. Jf. Drumb, A.
drumba eller **drumma** v. n. (ar) være Efternøler; ligge efter, ikke holde Følge; om Fæ. Østerd. (Imsdal, Aamot, Rendal): droomme. — **Droomm** m. efterliggende Flok; (Flok af) Efternølere. Østerd. „D'e saa mykjy Droomm i Buskapa". — **droomm** adj. som gjerne droommar. „Kua e saa droomm; d'e e stikkele **Droomm** (f.); „d'e Droomm-Art i 'enn". **Droomku** f., droommete adj. Østerd. Jf. drumla, drumsa; Nordsvenske Diall. drómlå, drömta ɔ: gå langsamt; Eng. drumble være senfærdig; Drumba f. Klods, G. N. drumbr. — „droma" A. hører vel hid.
Drumbe m. en meget stor Hveps, sandsynligvis Vespa crabro. Nbg. (Aamlid): **Drumbi**. — **Drumbebøle** n. Rede af slige. Denne Hveps hedder i Bamle og Tel. **Bee(d)droom** m. og tildels **Bee(d)droong** (Bø, Lunde). Se Bedrum A. Jf. Eng. drum (drumble, drone) at summe; eller de foregg.? — **Drumbesli(d)ra** f. et Skjældsord til Kvinder. Nbg. (Aamlid).
drumbemælt adj. talende med et hult Mæle; talende saaledes at Lyden synes at komme fra et Aflukke dybt inde i Personen. Forklaret saaledes, og henført til „Droomb'e" et Aflukke under en Trappe (jf. Sv. Diall. Drumm, et Vognskrin); se Drumb A. Tel. (Vinje). Jf. dog ogsaa Drumbe m.
drumla v. n. 1) halvsove = dorma. Ndm. 2) ligge efter = drumba. Vald. (Slidre): „drumle"; Østerd. (Rendal): „droomle". Se drumba, Eng. drumble osv. — **Druml** m. Efternølere = Droomm m. Rendal: „Droomm'l". — **Drumla** f. = Droommku. Vald.: „Drumle"; Rendal: „Droomle". — **Drumling** f. det at drumla.
drumlen adj. 1) tilbøielig til „Drumling". 2) om Veiret: halvklar og stille. STrondh. Ndm. Jf. Eng. drumly senfærdig, grumset (drumble v.).
drumsa v. n. (ar) være senfærdig, give sig god Tid; især = drumba, drumla. Østerd. Gbr. og Nordl.: „droms(e)". — **Drumsa** f. 1) = Droommku. Østerd. Gbr. Salten. 2) senfærdig Kvinde. Salten (Steig). — **Drumsing** f. det at drumsa.
drumsen adj. 1) tilbøielig til Drumsing. Østerd. Gbr. Nordl. 2) om Luft: uklar og trykkende; lummerhed. 3) om Folk og Fæ: tung og mat, ufrisk; uoplagt. Stjør. STrondh. (Tydal).
Drun (u') m. en fremadskridende Flok, af Folk eller Fæ. Shl. og Ryf.: **Droon** (og Drun?). Jf. Dun, Dune; Drynja.
Drunk m. senfærdig Klodrian. Jæd. Se flg.
drunka v. n. (ar) gaa og drage sig; slentre; slænge. Helg. Jf. drunna, drunta.
drunna v. n. (ar) 1) = drumla. Solør. 2) nøle = drunta. Oslo. 3) = drynja. Smaal. A. Sv. Diall.: dryna, dröna ɔ: vara langsam, böla (= drynja).
Druns (u') m. en svær, kraftig Krop, særlig med Tanke paa at den træder tungt (saa det drønner). Ryf. Agder, Tel. — **Drunsa** f. en kvindelig Druns. Ryf. Agder, Tel. Hall. Jf. Duns, Dunsa. 2) Ko som drumbar, drunnar. Vald. Gbr.
drunsa v. n. og a. (ar) 1) støde gjentagende tungt ned mod Grunden; træde tungt. VAgder. „Drunsa (ein) i Golve". 2) = drumma. Vald. — **Drunsing** f. det at drunsa.
drunsen adj. 1) skikket som en „Druns". Ryf. Agder, Tel. 2) tilbøielig til at drunsa. — **drunseleg** adj. = drunsen 1). Tel. Nbg.
„**drunta** v. n. (ar) nøle, ikke blive færdig". A. Nedre Tel. Hedm. Østl. 2) = drumma. Østl. Jf. drunne, drunsa. — **Drunt** m.

og **Drunta** f. senfærdig, nølende Person. Nedre Tel. Østl. og m. fl.

drunten adj. 1) senfærdig; tung og stiv. Berg. Østl. 2) = drunsen. Ma. Sv. Diall. d. s. 3) surmulende; = furten. Hall. — **Drunting** f. Surmulen. Hall.

„**drupa** (uu) v. n. (er, te) hænge, lude". A. Tel. (Sauar, Lunde, Sellj.) „Skipe (Baatn) druupte mæ Framænden". „Han æ gaamaal aa druuper moot Joola". Ogsaa: „druupe seg nee", lude. Tel. (Bø, Selljor).

drupnasa adj. med hængende Næse. Tel. (Selljor); **drupnaasaa**, Tel. (Bø).

drupsa v. a. og n. (ar) lade drysse eller falde i Mængde; spilde, sløse. Shl. Sfj. Nhl. — **Drupsa** f. En som er **drupsen** adj. sløsende, eller som farer med at drupsa, med **Drupsing** f. — Ogsaa **druspa** v., **Druspa** f. osv. Sogn, Shl. Nfj. Sfj. — Og **drypse** v. osv. Sfj. (Jølstr). „No drypsa dn gott mæ Høye!" — Og **drusse** v. osv. Nfj. (Honndal). Se druspa.

„**drus** (uu) adj. rundhaandet". A. Voss, Li. **drøs** d. s. Stjør.; vel for drys, af dryssja. 2) **druus** og **druusen**, tilbøielig til at „drusa" eller „dryssja" i disses fleste Bett.: a) buus, frembusende. Nhl. „Han kom so druust mæ da". b) storladen; „flot"; i Ord og Adfærd = dryssen. Rbg. Tel. Ryf. c) **druusen**, uforfærdet og energisk. Jæd.

Drus (uu) n. stor Hob af Løsøre, især som Bagage = Styr, Sty, Spark. Dal. Ryf. Shl. Jf. Drusa.

drusa (uu) v. n. (er, te) 1) falde tungt eller rigeligt; om Regn og dl.; styrte ned. Li. (Eikin), Shl. „Ei druusande Floo". „Da rignde so da druuste nee", Shl. „Eg fekk saa dr'usan(d)e Kodn", Li. 2) styrte frem, komme styrtende eller plumpende; tumle ind paa. Se A. Nhl. Shl. Rog. og fl. „Druusa fram"; „druusa tee ein", komme til at give et haardt Stød eller Slag. „Lat druusa dæ!" lad staa til! 3) drive paa; klemme paa; slaa stort paa; vise sig „drus". I denne Bet., i hvilken det maaske ogsaa er et andet Ord (Afledsord af drus), ofte (ar). Nhl. Shl. Rog. Li. „Eg fær no druusa tee (paa), for da vil no gaa". „Han druusar paa mæ dæ han har". Jf. dryssja. 4) v. a. styrte ned. Dal. „Han druuste dæ udfyre Fjedle".

Drusa (uu) f. 1) Styrtregnsbyge. Shl. 2) storladen og rundhaandet (flot) Kvinde. Ryf. **Druusar** m. rundhaandet Mand. Shl. Ryf.; Voss: Ødeland. — 3) Flok. Ryf. (Sand). Se Druse.

Drusa (u') f. 1) livfuld, fyldig og kraftig Kvinde. Sogn, Voss. 2) et svært, tungt Hunvæsen. „Ei Drusa te Jænta, te Kyr". Li. Shl. Nhl. Ndm. Udtales nær „Drussa", hvormed det vil glide sammen; se d.

Druse (u') m. Flokk = Drose. Sogn (Aurland) Røldal, Ryf. (Saua). Ogsaa: **Druuse** m. Ryf. (Suldal) og **Druusa** f. Ryf. (Sand).

druseleg (uu) adj. = drusteleg. Li. „dr'uselig".

druska (u') v. n. (ar) 1. slaa saa det giver en dyb susende Lyd, som med en stor Gren. Shl. Jf. drusa.

druska (u') v. n. (ar) 2. gaa langsomt og sløvt omkring, gaa som i Halvsøvne. Ndm. (Øksndal, Tingvoll). — **Drusk** m. og **Druskar** m. tung og sløv Person. „Han gaar aa druska aa siig liksaa i Sjøleiskoddaa; d'e bær(e) **Druskjing** mæ'naa; d'e ein Drusk, han e saa **druskjin**". Jf. Droska. Sv. Diall. druska, drössa ɔ: vara senfärdig.

drusla (u') v. n. (ar) 1) drysse saa smaat. Ma. Rbg. 2) v. a. lade drysse; strø fint og med Flid. Hard. Ma. Sæt. Tel. Se A. og drysla. 3) v. n. gaa sent og smaat. Nhl. (Meddelt fra Eksingadal). Jf. rusla, druska. — **Drusl** n. Drys, Afdrys, det som druslar. Ma.

druslen? adj. svær og solid = drubben. Romsd. (Eid og fl.): „druhlin". Maaske for drulten (som dahle for dalta?).

drusma (u') v. a. og n. komme til at drysse noget ned; spilde tørre og lette Ting. Sæt. Tel. (Moland); Sfj.? „Du drusmar so mæ Høyi". — **Drusma** f. bred („vid") og udmaiet Kvinde, paa hvem alt (Kjød og Klæder) synes at hænge løst. Tel. (Laardal, Kvitseid). — **drusmen** og **drusmeleg** adj. 1) tilbøielig til at drusma, til **Drusming** f. 2) af en „Drusmes" Væsen og Snit. Sæt. Tel. Jf. dryssja, drusa osv.; om Bett. dramsa v., Dramsa f.

druspa v. n. (ar) 1) styrte frem, ruse til = drusa. Sfj. Nfj. 2) gjøre Arbeidet paa en Slump; slukke. Sfj. Nfj. Sogn (Jøstedal). 3) sløse = drupsa, drypse se d. Om der i drupsa og druspa er to Ord, med Sammenhæng henholdsvis til driupa (drussa) og drusa (drjosa), er høist tvivlsomt; druspa lyder nærmest som omsat; jf. lussa (lupsa) og luspa, Tuss og Tusp og m. fl. — **Drusp** n. Nattefrieri. Berg.

Druss (u') n. 1) grovt Arbeide = Dramp. IRyf. Røldal. 2) larmende Travlhed; Tummel som ved Flytning. Shl. Hard.

Drussa (u') f. 1) se Drusa (u'). 2) svær, kraftig men grovslagen og kluntet Kvinde; En som kun duer til „Druss". IRyf. Røldal, SBerg. Sfj. — **drussen** adj. grovtbygget; storknoglet og klodset. Ryf. Jf. Isl. drussi Daare (a drone, Cleasby).

„**Drust** (u') f. Pragt, Stads, Glands. Tel. (sjelden)". A. Ikke saa lidet brugt nu, i Tel. og Ma. (tildels m. Ma.). „Dæ stænn ikkje noken Drust av 'an", der er intet imponerende ved ham; Ma.

drusta seg (u') v. n. give sig et stateligt Ydre; føre sig prægtigt. „Droosi gjæng o drustar seg". Tel.

Drusta (u') f. prægtig, stor og statelig Kvinde. Shl. Tel. Ogsaa adjektivistt (Genetiv): „ei

Druste Jænta, ein Druste Kar", prægtig, statelig, imponerende. Shl. Ryf. Tel. Og „Drusta-Gjenta, -Ku, -Kar"; YSogn, SBerg. Ryf. — „drusteleg adj. prægtig, glimrende". A. Rbg.; VAgder „drustelig"; Dal. og Shl. „drustale".

Drusta (u') f. Røre, Blanding; særlig af Mælk og lidt paadrysset Mel. Ryf. Shl.

Druta (uu) f. Stenlod paa Fiskesnøre. Shl.

Dryft m. et Stød eller Ryst, nedad eller opad. Sæt. „Columbus lae ti Eggji äin leiten Drypt".

„dryfta v. a. (er, te) drøfte". A. 2) ryste eller støde op og ned = drypsa. „Kjerra dryfter o stjele". Tel.; Sæt. tildels: „drypte". — Dryfteotta f. tidlig Opstaaen (for at drøfte). Shl.

„Drygd f. Drøihed". A. Tel. Drygda f. Shl. Drygn f. Sogn. Drygna(d) m. STrondh. (Tydal).

„Drygja f. Drøielse". A. Shl. Ryf. Agder, Tel.

Drygjyl n. = Drøgje. Bang i Vald.

drygle v. se drøygla.

Drygn f., Drygna m. se Drygd.

drygo se drjugom.

drygsla v. drøie = drygja. Jæd. Li. Tel.

„Drykkja f. Gilde". A. Ma. 2) Svir, Fylderi. Innh. (Verdal og fl.): „Drykkj". — Drykkjebolt m. Svirebroder. Shl.

Drykkna(d) m. Drikken; Fylderi. Hall.

Dryl (yy) m. 1) stor Prygl ɔ: Knippel eller Karl = Lurk. Nhl. 2) = Drold c. Nhl. 3) senfærdig Person. Shl. og Ryf.: Drypdl. Jf. Drul og fl.

dryla (yy) v. n. (er, te) = drila og drøla; jf. draula. Shl. Røldal.

Dryle (yy) n. stor tung Tingest; lad Krop. Shl. Ryf. „Eit Rotadryyle" (o'). — Drylse f. se drulsa v.

„drynja v. n." A. drøna, Shl. drønne v. (er, te) d. s. Smaal. 2) tale med doven Vigtighed uden at aabne Munden skikkelig. Jæd. Se drynta.

Drynja f. Flok = Drun. Ryf. (Hjelmeland).

drynta v. n. (ar) tale langsomt med fremstudte halvaabne Læber i doven Selvbehagelighed, omtrent = dynta (denta), drynja. — Drynta f. En som dryntar. drynteleg adj. Tel. (Moland). Maaske overalt „drønte". Til drynja eller til dynta; eller til begge, ved Sammenglidning.

„Drypel". A. Tel. Dripil, Hall. Vestf. Tel.

drypsa v. n. og a. (er, te) 1) ryste sterkt op og ned; løfte og støde gjentagende ned mod Grunden. Dal. VAgder, Rbg. (Evje). „Han sette seg saa hart i Karjolen saa de drypste". „Ho tok aa drypste Drengjn upp aa nee". 2) gaa vippende = hyssa. Sogn. Det minder om dyssa, men ogsaa om dryfta se d.; og er maaske eet med drypse = drupsa, se d.

Drypsa f. skjødesløs Kvinde. Sogn. Se drupsa.

drypsen adj. skjødesløs, især i Gang. Sogn.

Drys se Drysja; drys, drøs se drus.

Drys (y') n. selskabelig Underholdning; hyggeligt Samsnak. „Sidja i Drys'e (æ?)", sidde og prate sammen (dat sing.?). Dal. Af drysja; forskjelligt fra Drøs ɔ: Sladder, upaalidelig Tale.

dryseleg (y') adj. tiltalende ved Ynde og Værdighed = fyndeleg. VAgder. „Ho æ saa dryselig; d'æ äi sum he Fynd o Ynne mæ seg". Til Drys, Drysja f. Ogsaa drysjeleg, Sæt. — drysen (y') adj. d. s. Ma.

„drysja v. drysse; udstrø". A. 4) fortælle Sladder. Nfj. (Innvik). 5) slaa stort paa i Gjerning eller Ord; leve eller tale stort (flot); tumle; braute; jf. druusa, druus adj. Tel. Ø- og VAgder. „Koss dryse han no, han druste fælt ifjoor?" „Han drys'av de han æ slik ein Kar'e" (Stev). Jf. rjoda, rynja ɔ: drysse, snakke, stryde. 6) underholde sig selskabelig; leve med Leg og Lystighed; more sig = „tura" paa Østl., „dundra" paa Agder. VAgder, Dal. „Koss dryste dei i Bryddäupe?" „O dei dryste saa svært". „Drysa mæ Jæntene; drysa o dundra". 7) befinde sig saa eller saa under Samvær og Samvirksomhed; „have det"; leve = duna, dundra, stuka. Ma. og fl. Oftest med et Flertals-Subjekt. Ikke blot i Spøg. „Koss dryse de sjaa dykke?" — „O jæu, me dryse herlig gott".

„Drysja f. Skryderi osv." A. Shl. Ryf. Rbg. Nfj. 2) Skynding = Driva; voldsom Hast. Sdm. (Sande).

Drysja f. 1) rask og driftig Person. Jæd. Dal. Drys f. d. s. Li. (Fjotland). — Hertil drysja v. (ar): „han drysjia dæ ifraa seg", river Arbeidet af sig; men „han drøs'e (drys'e) nee Kodne". Dal. (Ogna). — 2) statelig Kvinde. Agder, Tel. Paa nogle Steder er „Drysja" vel opstadset, paa nogle ogsaa fordringsfuld i Optræden; paa andre er „Drysja" En som fører sig værdigt, som er fuld af „Fynd og Ynne"; IMa. og ILi. Bruges i Genetiv som adj. „Drysje Jænta, D. Kar, D. Hest" osv. I Ma. og fl. findes paa samme Steder med omtrent samme Bet. Drøse, se drøsen. — 3) stort og kraftigt Hunvæsen = Drusa. Dal. (Lund), Ned. Ma. (Øvrebø). Drys f. d. s. Li. (Fjotland). Drøse f. d. s. YMa. (Øvrebø). — 4) Flokk, Masse = Druusa. Hard. Røldal, Ryf. „Smaladrysja"; „heila Drysjo mæ Krætur". 5) Sladderkjelling. Nfj. — Drysjar m. til Drysja 1) og 2), bruges om Mænd, men sjeldnere.

Drysjarlag n. et storartet og muntert Gjestebud, „äit Lag der däi drys'e svært". Sæt.

drysjen adj. 1) tilbøielig til at drysja, til Drysjing f. Tel. Agder. 2) statelig og værdig = drusteleg. Tel. Agder. 3) respectindgydende og dygtig, = „fyndelig o ferm". Ma. — drysen d. s. Ma.

drysla 1) v. n. drysse, falde fint og tæt; f. Eks. om Taageregn. Shl. „Sveitten drysla

taa meg". Jf. brisla. 2) v. a. udstrø; sprede ud. Ma. (Holum), Ned. (Øyestad) „Drysla Talle udøve Ængane". Jf. drusla.
drysþe v., **dryspen** adj. se drupsa v.
Drysja f. 1) et ringe Sængetæppe. 2) en stor Pjalt (Klud); jf. Filla. 3) en slusket, ilde paaklædt Kvinde. Tel. (Vinje).
dryv adj. ɔ: drjug. VNed.
Dryvja f. en fyldig, robust Kvinde; omtrent = Dyvja, men mindre tung. Tel. (Moland, Skafsaa, Rauland, Selljor). Dryvja : Dyvja = drysja : dysja = Dryn : Dyn. Jf. ogsaa Drussa.
drækja v. a. og n. (er, te) 1) tage Friskheden, Glandsen af noget, særlig ved at kramme det eller paa anden Maade paaføre det urene Striber „Drækr"; jaske til; jaske. Ma. Rbg. Tel. J Ma.: „drækja, dræga og dræge". „Drækje ut Kyrkjeklæ'in"; Tel. „Eg heve dregji aa drækt 'an ut"; Sæt. „Gaa aa drækja mæ eit nytt Plagg"; Ma. Af Draak. — **Dræk** n. Ting som fuldstændig er berøvet sin Glands eller Friskhed; noget tiljasket. Sæt.
Drækja f. Kvinde som er snar til at „drækja", faa tiljasket sine Ting. Agder. — **drækjeleg** adj. 1) lig en „Drækja", eller væsentlig for en D. 2) tiljasket. Agder.
drækjen adj. 1) snar til at drækja, til **Drækjing** f. Agder. 2) ufrisk, tiljasket. Ma.
Drætta f. 1) Dragt Kviste osv. = Drøgje n. Li. (Bakka, Fjotland). 2) = „Skaak" eller „Arm" paa Kjøretøi. Ma. Udtales mange Steder med baade Vokal og Konsonant lange; dog ofte, især i Li., **Dræta**, som „aate" ɔ: aatte 8, „Tæte" ɔ: Tætte af Taatt.
„**Drætte** n. 3) Dræt, Slagler og Trækketøi". A. N- og SBerg. Ryf. Sæt.: paa alle disse Steder kun foran Meder; saaledes endog: Reb, hvormed Slæde eller Kjelke drages, Ryf. (Suldal). „5) = Drøgje". A. Dal. Jæd. „Høydrætte, Beadrætte". „6) Slæng, Følge". A. Dal. 7) Forspand af Heste. Ndm. 8) Fart. Ryf. Nhl. „Koma mæ Drætte". Se A. 2). — 9) = Drætta, Skaak, Arm. Ma. „Dæ aina Dræt(t)e". — 10) Sted, hvor et Bod bekvemt drages op af Søen. Oslo.
Drøge m. tykk og tung Krop. Ned. (Landvik, Birkenes).
„**Drøgje** n." A. J Sæt. og VTel. om Læs som drages paa Kjælke: „Drøgji, Kjaakkedrøji".
drøgjen adj. tilbøielig til at drage det ud; slæbende, langtrukken i Udtalen (Foredraget) eller Fremstillingen. VAgder. Se dakkeleg.
drøgo adv. ofte, Shl. se drogo, Drag.
Drøgsla f. 1) lidet Læs = Drøgje. VAgder, Dal. Nfj. **Drøgsl** f. (og n.) d. s. Ma. — 2) Slæbevei, Spor efter Dragning, især af Ved og Hø. Nfj. 3) tungfærdig og slusket Kvinde. Dal. (Eikersund, Hæskestad). 4) = Splintekjerring. Nhl. — **drøgsleklædd** adj. slusket klædt. Nhl. Ogsaa: **Drøygsla**, et byklædt Kvindfolk af Almuen. Sogn. Jf. Drogsla.
drøgsla v. slæbe sig frem. Nhl. (Herlaa).
„**drøla** v. n. nøle". A. Sdm. Romsd. Ndm. Fosn, Innh. Jf. drola, drala. — **Drøl** m. en Nøler; Søler. Nfj. Ndm. Trondh. — **Drøla** f. d. s. Hard. — **Drølkrøter** n. = Drumm. Trondh.
drølen adj. 1) nølevorn. 2) tungfærdig, tung at haandtere. Gul. „drølin Kar, Vør".
Drøs m. senfærdig Person. Ork. Gul.
drøs adj. kraftig og fyldig; anseelig; fuldtonende, om Udtale. Se drøsen. Ma. (Hægeland), VNed.
drøs adj. rundhaandet, for drys; se drus.
drøsa v. n. være ødsel, slaa stort paa. Ned. Ma.: „drøse", maaske for drysja.
„**drøsa** v. n. prate". A. Shl. 2) om Smaabørn: forsøge at artikulere, begynde at tale. Hard. — **Drøs** n. Prat, Snak. Shl. Ryf. — **Drøsa** f. en Snakker, Skvaldrer. Østerd.
„**Drøsa** f." A. Ryf. **Drøselaup** m. Sladderbærer.
drøsen adj. kraftig og statelig; imponerende = drusteleg. Tel. (Skafsaa), Ma. (Vigmostad, hvor drysja lyder drysa; i Tel.: drysje). Og Genetiven **Drøse** om det som er livsfuldt, stort, stærkt og stateligt. Tel. Sæt. Ma. „Ei Drøse Jænte" forklares som = Droos f.; „Drøse Hest, Kyr". Hører maaske til Droos f.; se for Resten under Drysja.
drøvla v. 1) søle med noget. Nfj. Sfj. Se dravla. 2) vrøvle, sluddre. Nordl.
Drøygd f. 1) Gjenganger-Tilstand. Sogn (Aardal, Hafslo). „Eg saag han i Drøygdi". 2) = Draug. Sogn, Vald.
drøygla v. n. (ar; og er). „Kyri drøyler", Koen afsondrer fra Bærendet i Brunsttiden. Tel. (Selljor). **drygle**, **drøgle** ØTel. (Heiddal og fl.). Jf. drøygja ɔ: sagle. Ogsaa: **drigle** Tel. (Bø), **Drigl** n.
drøyla, **drøylda**, **Drøyla** se draula.
Drøyma f. En der gaar som i Drømme eller Halvsøvne. Nfj. (Eid, Innvik). Tildels: **Draime**.
drøymeleg adj. aandsfraværende og senfærdig; gaaende som i Halvsøvne. Tel. Jf. Drøyma, draameleg.
Drøysa f. en svær, plump og grov Kvinde. Totn og Rom.: „Drøyse". Jf. Drusa osv.
drøysa v. a. og n. (er, te) sløse; søle bort. Rom. (Sørum).
Drøyvd f. 1) = Drøygd ɔ: Draug. Vald. 2) = Framfare. Vald. (Vang).
„**du** pron. for 2 Pers." A. Udtales, som overhovedet det lange (lukte) U, med diftongisk Vokal naar det betones — omtrent duw, døu, deu (ikke döu, dåu eller dau) — næsten overalt i Agder, Sogn, Voss og mange Steder i Hard. Dal. og fl. — Akkusativ og Dativ: dek (og dæk?), Sfj. (Jølstr),

VAgder (tildels i de øvre Bygder); dæg (og deg?) Smaal. (Rakkestad), Rom. Totn, Land, Birid og Kysten fra Ma. til Nhl.; dᵉeg og næsten dⁱeg Sæt.; dig? Totn (Bardal, Birid; lidet udbredt); de og di i nogle af de inderste Bygder af Tel. (Tinn, Grandsherad), Ndm. Gbr. Gul. Sogn; dæ mange St. langs Kysten; deig INamb.; dei mange St. paa Østl., Gul. (Flaa). Jf. eg, meg. — Genetiv: (te) din Nhl. (Mo; sjelden). — Nominativ: tu, i „er tu, kann tu, vil tu, skal tu, seer tu (see tu)"; ISogn (noget udbredt); Hard. (sjeldent; „sjer tu meg!").

Dubb m. kort Søvn, Blund, Nfj. Til dubba.

Dubba f. en liden Tømmerslæde; ogsaa: et Bihang til Tømmerslæden, hvilket bevarer Tømmeret mod at slæbe. Vestfold (Sandsvær, Lærdal, Hov), Modum. — ?**Dóbbe** m. d. s. Tel. (Bø).

[„**dubbel** adj. dobbelt". A. Bruges ligesom „tvifald" om svangre. Jæd. Ryf. I Shl. om drægtige Hopper. Jf. dabel, se daper.

dubla v. a. og n. 1) forbinde ved „Dublungar". Tel. (Heiddal): „dóble Kjerald samen". 2) ombøie ved Hamring noget som skulde slaaes ret (ind); f. Ex. en Egg, en Nagle. Hall. (Aal): **duvle**. Det som bøier sig sammen eller slaaes dobbelt siges at duvlast v. n. Hall. Ogsaa dóblast, Hall. (Nes, Gol). 3) skyde op Luftblærer, om Fisk. Dal. Vel eet med duvla. 4) gaa usikkert og tumlende som bitte smaa Børn. Trondh.: dub'l og dób'l. Til duvla. Hertil: **Dublkagg** m. = Kagge 3). Trondh. — **Dublvaff** og **Dóblvaff** m. en Særling som gaar og tumler for sig selv. Innh. Halvveis spøgende Overførelse fra „Dubbel-Vaff" ɔ: Dobbelt-V? — **Dublehol** se Duvle-.

Dubl-kagg m. Voiekar; se Kagge. Trondh.

„**Dublung** m." A. **Dubling**, Berg; **Duvlung** og **Duvling**, Trondh. Berg.; **Duvlungje**, Agder; **Dyvling** (og -i-), Hall.; **Døvlung**, Vald.; **Døvlongje** og **Døblong**, Tel. (Bø, Heiddal, Kvitseid).

Dublungsnavar m. Naver til at bore Huller for „Dublung". Mange St. Ogsaa kaldet „Duvlung".

dudda v. a. og n. dysse i Søvn ved Lullen og Vuggen. Li. (Fjotland).

dudra? 1) **duyra** v. n. ryste eller skjælve stærkt og gjentagende med en dump Larm for hvert større Ryst; ikke = dura. Ma. (Aaserall, Bjelland, Holum), SætV. og V. Rbg. (Honnes, Evje, Aamlid). „Rokkjn, Kvennæ, duyrar", naar de svinger noget, ikke meget, rasst med et Slæng formedelst Løshed i Gjængerne. „Ho spann so dæ duyra i Heusæ". — **Duyr** m. slig Lyd. — dudra kunde bli duyra, som Gudrun : Guyro = Gudrid : Guyri = Gudleik : Guyleik (Sæt. Aaserall, Aamlid) = Gudlaug : Guylöug (Aamlid). I Sæt. (og Ma.?) betegner „durra" en svagere og jævnere surrende Lyd, mens „Fossen duurar", se ogsaa dadra, didra. Jf. (?) G. N. dýja (dúda) ryste, svinge, Isl. dúda? Sv. Diall. durrä, dorrä, dörr ɔ: skakas ljudeligen (dudra ɔ: supa i flera dagar). — 2) **durra** hvirvle surrende afsted. Voss, Nhl. og Sfj. „Kvednæ, Rokkjn, durra". „Han durra pao", han drev paa, fremturede; Voss. „Lat durre dæ!" lad staa til; Nfj. — 3) lulle = dudda. Jæd. „Durra, durra Badne!" — 4) vikle sammen, svøbe sammen; bylte = veiva, veivla. Jæd. (Haa, Gjæstal): **durra**. Jf. Isl. dúda. Her er dog maaske mere end eet Ord. Jf. ogsaa durla, og Brugen af „tura".

Duffe m. Duff = Dufs. Tel. (Selljor, Skafsaa). — „**Duffeblom** m." A. 2) Kløver. Tel. (Skafsaa). — „Duffesprette" anføres af Wille som Navn paa en Myrplante Carex vesicaria.

„**Duft** f. Støv". A. Smaal. **Dukt**, Nhl. „Mjølsukt". 2) Gran, = Dust. Ryf. Li. Trondh.; Helg.: tildels „Døft". 3) opstigende Damp af Jorden, Dunst. Oslo. „Tæladuft". — I Li. (Fjotland) bruges et (Flertal) „Dufte", Støv: „Mjøle æ saa feint sum Dufte" (ikke pt!). — **Duftagryn** Grynmel. Jæd. — **Duftepulver** n. støv-let Pulver mod Hudløshed. Østl.

dufta v. (ar) 1) n. afgive Støv, støve, ryge = dysta. Shl. Li. „Kvednæ æ saa vunne te dufta" (Fjotland). 2) a. banke Støvet af noget, støve = dumta. Tel. Rbg. „Dufte av ein Sekk". „Han fekk dufta seg!" fik en banket Trøie. „Naa duftar eg ti!" nu slaar jeg!" Rbg.

duga til v. n. gide. Sæt. Rbg. VTel. „Han kann væl, men han dugjer kji ti". Se A.

dugg adj. fugtig; mest om Luften. Helg. (Brønnøy). „Stuaa e dugg". „D'e dukkt i Jækt'a". Jf. duggjen, dunkjen.

Dugga f. et kraftigt og bygtigt Hunvæsen. Nhl. (Hosang).

duggjen adj. 1) fugtig-hed, lummervarm. Trondh. (Bynes og fl.). 2) lidt muggen. Ndm.

dugleg? adj. og adv. flittig(t), stadig(t), udholdende. Vestfold (Tjødling, Sandeherad, Vaale, Hov). „Han æ ikkje stærk men saa duli" („tykt" L). „En duli Træl". „Je har siti saa duli aa lesi (læst)". Og: „ni(d)-duli", yderst flittig. D. Diall. duelig ɔ: tidlig oppe. Maaske eet med dugleg A., G. N. duglegr. Jf. dog duveleg.

Dugleike m. Duelighed. Tel.? — **dugleike** v. (ar) arbeide overdrevent omhyggeligt; se hagleike. Tel. (Grandsherad). Sjelden.

Dugling m. dygtig Karl. Tel.

„**Dugnad** m. Arbeidshjælp osv." A. **Dugna** f. Jæd. Dal. (Sokndal); **Dugne** m. Ryf. Jæd. **Duunade** og **Duunar**, Nfj. (Eid, Hornndal); **Duna** f. Nhl.

Dugnadsslaatt m. = Slaattedugnad. Ndm.: **Doona-**.
„**Duk** m. 4) = Blæja". A. Ned. Ma.
„**Dul** (u') n. Skjul. **J Dule**". A. „Bekkjn gaar i Dule", under Jordskorpen; „Fiskjn gjekk i Dule", paa Dybet; Nyf. „Aakrn ligg i D.", i Ly. „Han rudla i D. i Skit-ditje", plumpede i Dyndet til op over begge Øren; Shl. Ogsaa: „i Doole"; Nyf. Shl. **J Dulo** dat. pl. d. s. Shl. Nyf.
dula v. n. (ar) gaa dovent og sløvt; ogsaa om Fæ: ikke følge Flokken = dulla. Ndm.
„**Duld** f. = Dul". A. SætB. Tel. (Moland), Shl. Nyf. (Skjold): „Gar(d)'n ligg i Duldaa", skjult af Høider eller Skov. „Da gjekk i Duldo".
duldra v. n. 1. drøne stærkt men dumpt; om fjern Torden, underjordisk Larm og dl. — **Duldr** m. fjernt Drøn. Tel. (Mo, Moland).
duldra v. n. 2. kludre; = tøva. Hard.
Dule m. sløv og slap Person. Ndm. Se dula. **Daalaa**, Selbu. — **daalaavoorin** adj. lig en D. Selbu.
dulen (u') adj. 1) om Steder: indesluttet af Skov el. Høider; luun. Shl. Sfj. Ogsaa: „ein **Dule** Plass (Gar)"; Nyf. Til Dul. (G. N. dul f.). **dølen** d. s. Fosn. Se ogsaa dølen. 2) om Lyd: dæmpet ved Overdækning eller Afstand; hul. Nhl. Shl. „Da leet so dule". — „**dulen** adj. drøi osv." A. dølin, Romsd. Ndm.
dulig og **dulug** adj. = dulen 1). Hard.
dulka v. n. (ar) 1. neddysse, faa dulgt. Tel.: „dulke nee"; Nbg.: „dulke burt".
dulka v. 2. puffe, støde. Vestfold.
Dulka f. liden Fordybning i Landskabet = Dolp. Hall. — **dulkutt** adj. fuld af Dulkor.
Dull m. 1) en haard Bylt af Klæder = Dall. Tel. (Bø). 2) et ganske lidet Spand, helst til „Kjæse": „Kjæse(r)dull, Vasslerdull". Hall. (Aal, Gol, Nes). Jf. Dylla. Se A.
Dulla f. en liden rundagtig noget tung Figur eller Tingest. a) liden rund Kvinde. Stjør.; Hard. Jæd. og fl.: „Dubla"; Søndenfjelds: „Dulle". Ogsaa **Dulta** se d. b) = Dalla. Nfj. Dalla: Dulla = Dall: Dull. **Dylla** d. s. Voss. „Høy-dydla", liden Byrde af Hø.
dulla v. n. og a. 1) pusle = dulta. Nfj. Sfj.; Hard.: „dudla". 2) famle paa; kramme; fingre unødigt = dalla, dalka. Sogn, Jæd. „dudla dæ tee"; „dudla vekk", føle (tumle, vrøvle) bort, Sogn. „dulle ihop", vikle el. rulle klodset sammen; bylte; til Dull. Tel. (Bø). 3) = drala. Nfj. Sfj. „Dinna Saudn æ eit Dulle-Beist so ikkje vil følje". 4) „løbe med korte Skridt". A. Hall. og fl. — **Dull** n. det at dulla. — **Dull** m. en (Hest) som dullar. Hall. og fl. — **Dulla** f. en Kvinde som dullar. Ndm. og fl.
dulmen adj. disig. Jæd. Nyf. Jf. dolmen.
Dulp f. liden fugtig Hulning i Jorden = Dolp. Smaal. **Dulpe** f. d. s. Smaal. Hall. — **Dulp** m. d. s. Vestfold. „Vassdulp".

dulpa v. n. (ar) 1) dukke eller plumpe i. Shl.? Hall. „Han dulpa n'i Aanee". 2) pulsere voldsomt som i en Værk; støde, „hamre". Hall. Shl. „Dæ dulpa i Skalla; dæ dulpa aa verkji i Fingji"; Hall. Jf. dylpa. Sv. Diall.: dulpa, dolpa, dälpa osv. ɔ: vippe, dykke, dyppe. Jf. Dolp, Delp, Steindolp, -dulp, -dilp. — **Dulp** m. 1) et Plump; et Stød. Shl. Hall. 2) Lyden af et Plump; et stærkt Kluk. Hall.
„**dulram** adj." A. Shl. Sæt. „Dai ere so dulrame um Luytei sei" (Lyti sine); Sæt.
dulse (te ein) v. = dolsa. Tel. (Bø, Sellj.).
Dulsmaat(e) n.? m.? = Dulsmaal. „J Dulsmaate", Nyf. „J Dølsmaate", Vald. NGbr. ØTel. „J Dölsmaater" og „i Dölsmaatom" Østerd. (Tynset med et „tykt" S som minder om ls og rs). Omtrent: „i Döhlmoote", Østerd. (L. Elvdal).
dulsint el. **dyl-** adj. fuld af indædt Arrighed; „indædt". Ndm.: „dølsint".
Dult m. haard Bylt = Dull. Nyf.
Dult m. et svagt Puf. Se dulta.
Dulta f. en tyk og tætbygget Kvinde. Hard. og fl. Jf. Dulla, Dolt. — **dulten** adj. tyk og tætvoksen. Sogn, Nhl.
dulta v. n. og a. (ar) 1) give smaa lydløse Puf. Voss, Hard. NGbr. Tel. Østerd. Trondh. „dulta t e ein"; jf. delta. 2) „dulte nee" knuge ned en elastisk Ting. Tel. (Vinje). „dulta ihop" = dolta. Dal. (Ogna). — **dulte** v. smaatrave. Tel. A.
dultra v. n. 1) trippe puslende omkring = dulta A. Nfj. Sdm. „Gaa aa dultre aa gjere intje noke". 2) = dulla, drala. Nfj. Sdm. — **Dultr(a)** f. Kvinde som dultrar. Trondh.
Dulv og **Dulv'r** m. stor, svær Figur; vældig Karl; omtrent = Brand. Smaal. Follo, Vestfold.
dulva v. slaa tungt = dolva. Nbg. ØTel.
„**Dumba** f." A. 2) Avner. Shl. 3) Gran = Dust. NGbr. „Kaar-æi Doombe".
Dumbeding m. = Agnebing. Shl.
dumben adj. disig, taaget; ligesom: støvet. Tel. (Mo, Skafsaa). „D'æ doombi i Veiri".
„**dumla** v. n. (ar) søle, tumle, sløse". A. Shl. Hard. Sfj. Røros. „Dumla noko burt" v. a. 2) larme dumpt; drønne dæmpet, svagere end dultra. Tel. (Selljor, Kvitseid). „Toora doomlar". 3) v. a. forstyrre i Arbeidet; forplumre; forvirre. Sogn (Aardal). „Du dumla meg burt". Jf. duvla. — **Duml**, i „Hum'l aa Dum'l", Hulter til Bulter. Trondh. — **Dumlegrei(d)a** f. = Duml. Sogn.
dumla 2. v. n. (ar) om Luften (Veiret): blive tyk og stille; blive mørk og noget fugtig, blive **dumleleg** adj. Tel. (Heiddal og fl.) „Vææ doomlar; doomlolegt Væ".
dumlutt adj. uklar = dumleleg. Østerd. Trondh. — **dumlen** adj. d. s. A. Tel. Hall. Ork. Helg.
„**dumm** adj." A. 3) døvstum. Agder, Hall. fl.

Dumma f. døvstum Kvinde. Shl.

Dumma f. = Dimma. Ma. og fl.

dummast v. n. (ast) blive uklar, dunkel, mat; om Luft, Lys og Lyd. Røros. Af dumm 2) (Smaal. Røros).

Dumme m. en Døvstum. Hall.

„**Dumming** m." A. 2) = d. foreg. Agder, Hall. og fl. 3) i kjælende Tiltale til Dyr: „Stakkårs Doomming!" Smaal. Ogsaa: Stakkårs Doommen! Snill Doomme! Smaal.

dummleitt adj. mat eller uklar i Farven. Røros.: „-lett".

dummsynt adj. = dimmsynt. Trondh.

dummøygd adj. = dimmsynt. STrondh.

„**Dump** f. = Dokk". A. **Doomp**, Østerd.; **Daamp**, Romsd.; **Doomm**, Namd.

Dumpa f. liden „Dokk". Sogn. — **dumputt** adj. fuld af Dumpor.

dumpa v. n. (ar) 1) gaa tungt og ujævnt og stødende. Li. (Eikin, Fjotland). G. N. dumpa støde; Sv. Diall. dumpa, dompä ɔ: gå tungt, stumpa. Jf. dampa. Hid: **Dump** m. En som dumpar; **dumpen** adj.; **dumpeleg** adj. „dumpeligt Gjængje", tung stødende Gang. Li. — 2) være paa Rattefrieri, **Dump** n. eller **Dumping** f. Tel. Sæt. Ordet involverer intet uanstændigt, saaledes som i Sv. og D. Diall. **Dumpefjos** n. (ogsaa hos Landstad).

dumpl(a) v. a. føle bort = dumla. Ndm.

dumsa? v. n. (ar) undersøge med Lugtesansen, lugte (paa), snuse (paa). Ndm. (Stangvik, Halse, Surndal): „dooms paa". Ogsaa: betænke sig; jf. dømsa, døma.

dumskjen adj. bisig. Romsd. Sdm.

dumta v. a. afstøve, slaa Støv af noget = dufta. Innh. (Skaun). „doomt Sækkj'n". Jf. Dumt.

Dun m. Sværm, Stiim. Østerd. (Tynset, LElvdal). „En hel Doon mæ Fokk" (med tilbagetrukket, supradentalt, om rn mindende N). Ogsaa „Dooning" (ɔ: Dugnad?) Røros. G. N. dunn Flok. Jf. Dun-kril, Dune. — **Dunfugl** m. Fugl som gjerne viser sig i større Flok. Tel. (Rauland). „Doonfugle". Hedder **Dønefugl** i Morgedal i Tel., af døne ɔ: dyna; se d. Fra Laardal i Tel. er meddelt „Doonjefugl" (Dungje-).

„**Dun** (u') m. Drøn". A. **Doon** (og Dun?) Shl. Ned. — **Dune** m. Sfj. **Daanaa**, Gul.

Dun (o') m. 3. Autoritet som følger den der er vant til at blive adlydt eller hørt; Myndighed; Vægt; Fynd. Sogn (Aurland). „Da fyle Dun mæ han". Vel samme Ord som foreg. Ogsaa **Dyn** m.; jf. Dyv.

„**duna** (u') v. n. (ar) drønne". A. Sæt.; **dona** (o') VAgder; **doona**, Tel.; **daanaa**, Gul. 2) frembringe Drøn ved Hamren og dl.; dundre. Sdm.; Trondh.: **daanaa**. „Dvergjn duna aa buka paa Stein'n". 3) falde med Drøn; tumle. Agder, Tel. „Heila Tyl(s)tæ ska for meg dona"; Ma. „Lat doona dæ!" lad staa til, lad skure! Ryf. Røldal. 4) larme, braute. Tel. og fl. 5) tilbringe Tiden sammen selskabeligt eller samvirksomt; leve saa eller saa i Selskab eller Samvirksomhed; leve; „have det" = dryssja, dundra, tura, stuka. Ma.: „dona". — **doona** v. sysle (Ryf. Sogn, Nhl. Hard.) maaske hid; Vet. er mindre i Veien end Vokalen, idet særlig i Hard. og Sogn Ord som „muna" lyder med Mellemlyd af (o') og (u'), ikke „moona"; det kunde være laant søndenfra, fra Tel. eller Ryf.

„**Dunder**, Fanden". A. „Te Dunders", Rbg. Shl. „Te Dundis", Ma.

„**dundra** v. n. (ar) dundre". A. **dunnr**, Namd. Helg. og fl. „Tol'a dunre". „Lat dundra da!" = lat doona dæ! se duna. Sogn, Rfj. 2) have det = duna, dryssja. 5). VAgder. A. „Kosse dundra de dær heima?" B. „Aa jæu Mænn, me dundra herlig gott". Jf. (?) Sv. Dalmaal: „dubra ɔ: supa i flera dagar"; se dog ogsaa dunna.

Dundra f. 1) svær og kraftig Kvinde. Ryf. Ma. Ned. Vestfold, Busk. Hall. Vald. Hedm. Solør. **Dunn'r** f. d. s. Solør (Eidskog), Oslo. **Duure** f. d. s. Hedm. Vestfold, Ringerike, Num. Smaal. 2) svær Kvinde som bevæger sig med megen Larm. Trondh.

Dundresmid m. En som arbeider med megen Larm og liden Effekt. Berg. „Dundursmee" i Ullensvang i Hard.

dungla v. n. (ar) om Veiret: være ubestemt, snart truende med Regn, snart klarnende. Hall. (Aal, Nes). „Dæ dungla væl so længji te dæ kjæm Regn". „Kann hænde dæ dungla aavr idag". Vel enslags Aflydsform til dingla dangla ɔ: hænge og slænge. Jf. hangla. Anderledes A.

dunglast v. a. forhales; drage hen, d. ud. Hall. (Aal). Sjelden. „Dæ dunglast førr me komo te". Se dungla.

Dunk m. en Masse af smaat Affald af Hø, Halm, Huggespaaner eller dl.; omtrent = Mod, Bos, Mask. Num. Hall. Busk. „Høydunk; Fliisedunk".

dunken (kj) adj. 1) lidt fugtig og tung, halvtør; om Hø, Klæder. Dal. Li. ØTel. 2) om Luften: lummer; fugtig-hed og tung; indestængt, kvalm. Toten, Vestfold, Ø- og VTel. Se dynkjen. 3) kvalm, ufrisk, lidt muggen; om Madvarer som har henstaaet længe. STrondh. „Mjölkja (Kaka) e dunkji". Jf. Dunk, dynkje ɔ: mugne, og Sv. Diall. dunken ɔ: fugtig, muggen.

Dunkesmak m: kvalm eller lidt muggen Smag. STrondh. Østl. Hedder „Doonkj" i Uppdal i STrondh.

Dunkje m. stor Hob el. Masse. Hall. (Gol).

„**Dunmold** f." A. Li. Dal. — **dunmyld** adj. bestaaende af Dunmold. Dal. Li. „dunmyllte Joor; d. Aagr".

„**Duns** m. 1,". A. 2) tungt Puf eller Stød.

Hall. Røros. Sv. Diall. duns, stöt. „Bekre-duns“, et Stang af en Vædder.

„**Duns** m. 2, Damp af Jorden“. A. Røros, Shl. 2) en varm Luftstrøm (Dunst). Smaal. 3) Tyngde og Uklarhed i Hovedet („Dunster“). Hall. Sogn, Voss, Hard. Agder. 4) Afsmag; liden Usmag. STrondh. (Meddal).

Duns m. 3, svær kvabset Krop. Agder.

dunsa v. n. 2, dampe op af Jorden. Røros.

dunsa v. n. 3, (ar) 1) svinge tungt og i noget lange Bølger; gynge, om Hængedynd, om kvabsede Folks Gang eller Kjød. Ø- og V-Agder. 2) „dunsa fram“, „koma dunsande“ styrte tungt frem, dumpe el. plumpe frem; støde, stange. Berg. Hall. Se A.

Dunsa f. Hængedynd = Dinsa. VAgder. Og „Flod-Dunsa“ ɔ: Flot-. Ma. — **Dunse-dikje** n. d. s. Li. **Dunsemyr** f. = Dinse-myr. Ned.

Dunsel m. et grovt Sengetæppe; ofte af sammenvævede Kludestrimler = Fillerya. Sdm.

dunseleg adj. mat og tung; ufrisk; om Folk og Luft (lummer). VAgder: „dunselig“ og „-ligan“ (Kvin og fl.); og **dunsela** (Holum, Søgne). Shl.: „dunsale“. Jf. Duns 2, 3.

dunsen adj. 1) lasket og tung. Rbg. Voss, Nhl. 2) betynget i Hovedet. Berg. Agder. 3) lummervarm. Smaal. Tel.

Dunt m. 1. et Stød; en Dunk. SætV. Se denta, dynta.

Dunt m. 2. Bylt; især Bylt af Reisesager. Hall. (Gol, Aal, Nes) „Duunt“. I Rum. er **Doont** Reisetøi overh., som i Sogn. Jf. de følgg. og se denta, dynta.

dunta (u') adj. fyldig og tætvoksen = dynta. Sogn, Nfj. (Gloppen, Breimn); Sdm. (Hjørungfjord). — **Dunta** f. tætvoksen Kvinde. Sdm. Nfj. Tel. — **dunteleg** adj. som en Dunta. Tel. Se denta.

dunta (u') v. (ar) 1) give smaa Stød? SætV. Se Dunt 1. 2) gaa smaat og planløst frem og tilbage; gaa og pusle; syssle med smaa Arbeider = stulla. Sogn, Nyf. Røldal, Jæd. Gbr. Vald. 3) „dunta seg te“ gjøre istand sin „Dunt“, pakke sammen sine Smaasager; gjøre sig reisefærdig. Voss. Udtales paa mange (de fleste) Steder „doonta“ og tør være paavirket i Form og Bet. af Doont, Don A.; i Valdres og Voss har det (u') medens „Don“ lyder næsten „Doun“ paa Voss. Jf. dutta, dynta. Se denta.

duntra (u') v. = dunta 2). Sfj. Hall. (Gol. „duuntre“). 2) **duntrast** v. imp. „dæ duntrast førr me komo te“, Tiden gik med planløst smaat Arbeide, før vi kom i Gang; det drog hen. Hall. (Aal. Gol).

Duntul m. liden Bylt = Dunt. Hall. (Gol). **Duntil**, Hall. (Aal, Nes), Vald. — **Duntedol** Støder, Kjernestang? Sogn. Se denta.

Dupp m. 1) Dypning ɔ: et enkelt Dyp; dybt Nik; Nedbøining, Dukning. Gbr. Østl. Sæt. 2) Dyppelse til Mad. Trondh. Shl. A. „Livradupp“. 3) Nik, Blund. Af duppa = bubba, duva. A. Shl. Gbr. 4) let Gjenstand (Kork, Fjær) som anbragt paa Fiskesnøre dukker under, naar Fisken napper. Rom.

dupst adv. pludselig = blupst. Shl. Nyf.

„**Dur** (u') Dør“. A. — **Duragaupa** f. den nærmeste Stok over Dørkarmen, hvilken Stok er noget „upp-i hoggen“ for Dørens Skyld. Hall. (Aal). Og **Dur-**, Hall. **Døragóupa**, Shl.; **Dyrgäupa**, Sogn, Hard. („Dør-“). **Dørgóupe**, Hall. (Nes, Gol). — **Dura-glott** m. smal Aabning, idet Døren staar paa Klem. Hall.: oftest **Dør-**; Virid, Gbr.: **Døra-**. — **Døraglytt** m. d. s. Voss. — **Døra-glap** n. d. s. Voss. **Dörglöp**? d. s. Helg. — **Dur(a)gust** m. Luftdrag igjennem Dør. Hall. — **Durahogg** n. = Durhogg. Tel. (Vinje). — **Durakinn** f. Tel. (mange Steder). — **Duratro(d)** (o') f. Tærskel. Landstad. — **Durekarm** m., **Dureski(d)** f., **Durestokk** m., Sæt.

dura (uu) v. n. (er, te) hvile sig; betænke sig = dusa; ogsaa slumre lidt = durma, dorma. Jæd. Dal. SGbr. Hedm. Totn. Og **duura** seg; Dal. G. N. dúra sove lidt. — **Dure** f. se Dundra.

Durl n. lidet Traadnøgle. I- og YSogn. Se durla.

durla v. n. og a. 1) vikle, rulle sammen; især karde Durlar el. Darlar. Dal. VAgder. Jf. Durl. 2) arbeide uden Færdighed og Fremgang, kludre. Berg. Ma. 3) søle (bort); kludre (bort). Berg. I Sfj. (Jølstr) omtr. **dörle**. „Han dörla burt alt da han aatte“. — **Durl** m. en Kludrer, Søler. Ogsaa **Durle** og **Dörle** m. Sfj. Jf. durra (dudra).

Durle m. = Darle. Jæd. Dal. VAgder.

durma v. n. slumre = dorma. — **Durm** m. Blund = Dorm. Rbg. Tel. Jf. dura, dusma.

durmeleg adj. døsig; slap. Rbg.

durra v. svøbe osv. se dudra.

Durra f. uordnet Hob; forviklet Masse. NNyf. (fra Karmt ind til Suldal). „Ei Ga(r)n-Durra“. „Ei heile Durra mæ Timm'r, mæ Vee, mæ Folk“. Jf. Dussa f. og durra v.

Durskida f. hvert af Sidestykkerne af Dørkarmen. „Beitskida“ er den Planke som er fældet ind i Stokkenderne ved Siden af Dør eller Vindu. Hall. (Aal).

„**Dus** (uu) m.“ A. 2) en Slump, en Klat. Hard.

„**Dus** (uu) n. = Dov, Logn“. A. Romsd. Ndm. „Han slo i eit lite Duus, so mykje eg fekk ro“. 2) = Svime. „Eg slo 'an i Duuse mæ eitt Slag“. Sogn (Ladvik). 3) Standsning for at betænke sig; Grunden. Sogn.

dus (uu) adv. = dust. Shl. Jf. dusa, styrte. **duust** d. s. A. Voss. „Han four deust utyve“.

„**dusa** v. n. (er, te) 1) hvile“. A. Gbr. „Gaa aa duuse“, gaa sløvt omkring. Sfj. (Jølstr). „2) sagtnes, stilles“. A. Ndm. Innh. „Han duuse paa mæ Vinna“. — „3) styrte, som

ved et Slag". A. Hard. „Duusa mot Veggjn". 4) slaa voldsomt (til). Shl. Nhf. „Hu duuste tee 'an"; ogsaa (ar). 5) grunde, betænke sig = stussa. Voss, Sogn, Nfj. Tildels (ar). „Han duusa 'kje pao da". G. N. dúsa (ar), hvile. 6) dække for Øinene. NGbr. Præs. Indic.: „dusa"; Imperf.: „duuste". „Duuse aa gøyme" lege Gjemsel, idet En „duusa", de andre „gøyme se".

„dusa v. n. (ar) „drikka og dusa". A. Shl. Sæt. Tel. doose d. s. Hall. Hertil Doos m. en Svirer. Hall. 2) ødsle. Meddelt fra Sdm.

Duse (u') m. Klynge, liden tæt Hob = Krull 2); især: liden Lund af smaa Træer. Sogn, Voss, Nhl. Hard. „Dyyri stou i din Duse" (Aurland i Sogn; sjelden). „Ein Duse mæ Tre; Skogaduse, Bjørkaduse, Ollerduse, (Aoreduse), Sprakaduse".

[Duse m. Dusin. Tel. Dysing, Li.

„dusen (uu) adj." A. 2) betænkende sig; forsagt. Voss.

duska v. n. (ar) 1) styrte, falde pludseligt = dusa. Hard. „Duska i Golve". 2) give en dump Lyd som af et tungt Fald = dunsa. Ndm. „Han datt saa de duska", eller „saa de (sagde) dusk", (Verbet brugt interjektionalt). 3) „duske te ein", give en Ørefik. Hall. 4) holde ilde Hus, rutte. NGbr. — Dusk m. dump Lyd = Duns. Ndm. Jf. duska 1) A. Ndm. — „duskande galen", ustyrligt vilter. Berg.

Dusm n. 1) Støv. Shl. (Fitja, Stord, Finnaas, Fjellber), YSogn (Ladvik). 2) Disighed = Dusma. Hard. 3) f. Fnug; Gran. „Ei lita Dusm". Nfj. Jf. Dust, dysja, Dysm.

Dusma 1, f. varm Disighed, noget lettere end „Ysma, Ysja" og ikke ganske saa tør som „Moe". Hard. (Kvamm). Jf. d. foreg. og Disma.

Dusma 2, f. lystig og støiende, næsten halvfjantet Kvinde, mere tosset end Dusta (Tel.) Tel. (Kvitseid, Selljor).

dusma v. a. og n. (ar) 1) drysse, strø ned; spilde; sløse. Nhl. Sfj. Nfj. Sdm. I Sdm. maaske oftest dysme. „Dusma da burt, dusma mæ da. 2) afgive Støv „Dusm", støve. Shl. — Dusm m. en Sløser. Nfj. — Dusma f. d. s. Nhl.

? dusma v. n. = dorma, durma. Tel. Usikkert.

dusmen adj. 1) mørk og disig; mørk, taaget og stille. Hard. Voss, Sogn. 2) døsig = durmeleg. Rbg. Og dusmeleg, Rbg.

Duss m., duss' v., Duss' f. se dissa.

„dussa v. n. sysle". A. Shl. Især med vaade Arbeider, ved Smitte fra sussa.

Dussa f. 1) uordnet Hob, Dynge. Rog. „Ei svær'e Dussa mæ Brev"; „ei Budda mæ Brev", er ordnet lagvis. Jf. Durra. 2) svær, noget kvabset Kvinde. Voss, Sogn. — dussen adj. fyldig og lidt kvabset. Sogn. Jf. Duse m., Drussa f.

„dust (u') adv. = radt, alt". A. Ndm. Innh. Røros. „Han slo dust i Hel se". „De kom saa dust inn paa 'aam" = braadt. Og duus og duust se d.

Dust (u') n. (m.) støiende Leg og Lystighed = Leven. Rbg. Tel. Dal. „Halle Dust; halle Dustarlag" n. Til dusta.

„dusta (u') v. n. (ar) 2) feie". A. Shl. „3) v. a. udstrøe, drysse". A. Tel. Rbg. Sæt. „4) jage, drive". A. Rbg. Sæt. „Eg sta duste deg unde Vouri". 5) tumle, boltre sig = dusla. Rog. Agder, Tel. 6) gjøre Opsigt, gjøre sig gjeldende, være „en Støver" = gøyva. Nhf. Sæt. duste seg d. s. Sæt. Se dysta, døysta. 7) have Virkning (Effekt); due; strække til; komme op imod. Gbr. Hall. Vald. Oslo og fl. „Dæ dusta kji mæ d i", d e t duer ikke. „Dæ dusta kji før 'o", han udrettede intet. — dusten adj. tilbøielig til at dusta, især 5) og 6), til Dusting f. Tel. Agder, Rog.

Dusta f. 1) tosset lystig, sandseløst larmende, uopdragen og noget naragtig Kvinde; jf. Dusma. Tel. Rbg. og fl. Ogsaa Dysta. 2) Fjante. Smaal. — Dustekolle f. d. s. Tel. — dusteleg adj. som en Dusta. Tel. — Dustelæte n. en Dusta's Adfærd eller Lader; f. Eks. tossede Løier. Tel.

Duste m. Dusk, Kvast til Pryd. Hall.

„Dusting m. Fjante". A. Totn, Tel.

dustra v. n. støvregne. Røros.

dustutt adj. halvfjantet. Smaal.: „dustete".

dus-vas (uu) adj. famlende af Betænkelighed, forsagt og vægelsindet? Kun forefundet med Negtelse. „Ikkje duusvas", med raskt og kraftigt Tilgreb, uforsagt, foretagsom. Nfj. (Breimn og fl.). „Dus" til dusa; „vas" maaske til vasa, forvikle.

dutla v. n. (ar) 1) pusle, smaasysle = dutta, dunta; Shl.; Sfj. (Førde, I- og YDale) omtrent: „dutle"; Nfj. og Sdm. omtrent: „duhltje". 2) „dutla burt (vekk)", søle bort. Midtre Sogn, Nfj. „Dutla burt sine Mune". „dusla (?) „dultle", græsse, gaae og æde", A. turde være samme Ord ɔ: pusle, gaa stille for sig selv, = stulla. Jf. dutta; Isl. dutlungar Indfald, Luner. — Dutlar m. Pusler, Søler; Dutlebrok (oo) f. d. s. — dutlen adj. tilbøielig til at dutla, til Dutling f. Se denta, dynta.

Dutt n. Smaasyssel, Puslen. Shl.

dutta v. n. (ar) 1) give gjentagne smaa Stød eller Puf. Gbr. Hedm. Vestfold. Se denta, dynta, dytta. 2) pusle = dunta, og næsten = dussa, hvilket dog maaske er mindre planløst. Shl. Hard. — dutten adj. „Han æ so dutten, da kjem kje noko fraa Nevane hans". Shl. Hard.

Duv (uu) m. „d'æ reint paa Duuv'in", det er rigtig storartet, glimrende, overflødigt. Helg. (Bindal). Ogsaa: „De va Stoorduuvin!" d. s. Helg. Jf. „Duv m. Tryk". A. Duu'vi?

„duva v. n. og a. (ar) duve; nikke af Søvn;

bøie ned; dyppe". A. Rog. Shl. Nhl. Gul. „Duv' a a t Segle" = duva S. Namd. Nordl. — **duven** adj. ludende. Nhl. Rogaland.

duva v. n. 2. (ar) føre et tungt dumpt lydende Slag; klemme til. „Duve t e e ein". Ogsaa: lade staa til (slaa til). Tel. (Laardal, Kvitseid, Seljor) „Han duvar tee mæ de hoss d'æ laga". Mindre brugt end dyvja (og dulve, dolve). „I duvenes Traav eller Sprang", i dundrende Trav, travende af yderste Evne. Vestfold, Bamle.

duva v. n. (ar) blæse svagt, lufte. Vald. (Aurdal, VSlidre). Lidet brugt. Og døva?.

„**Duvedrykk** m." A. Rog.: „Duuedrykk".

duveleg adj. og adv. rigelig; dygtig; mere end ventes kunde. Hall. (Gol, Aal, Nes); „E fekk duuvele Kødn, Æplo". „Ein d. Kar". „Ein d. vakfin Kar". „Dæ va d. gjort; d. stort". „dugle(g)" ↄ: som duer, bruges mindre. Til duva 2?.

Duveslag n. et Slag som fælder. Tel.

Duvl (u') n. noget som hindrer, er i Veien for Ens Arbeide; især brugt kjælende til og om Smaabørn. Voss, Sogn. Til duvla.

duvla (u') v. a. (ar) 1) gjøre at En ingen Vei kommer, hindre. Voss. „Du duvla meg i Arbäie!" Til Duvl, Voie? If. fordubla? 2) se dubla. — **duvlast** v. n. se dubla.

Duvlehol (u' o') n. Hul i Is, over Strøm, over en Steen og dl. = Isehol. Nfj. (Innvik, Stryn). Ogsaa: „Duble-, Døvle-, Døble-". Nfj. If. Dyvle, Holdivle, Udivle.

Duvling og **Duvlungje** se Dublung.

Duvning m. Dyppelse, Sauce. Sæt. Til duva.

Duvr m., **duvra** v. se dubra.

dvala v. n. (ar) om Vind: stilles pludselig, gjøre et brat Ophold. Nfj. Sfj. „Han dvala att' i Fjella". — **Dval** m. pludseligt Vindstille; øieblikkeligt Ophold. „Rosedval", Ophold mellem Vindbyger. Nfj. Sfj. — **Dvala** f. Stilnen. Nfj. If. G. N. dvala opholde; dvöl f.

dvalna v. n. = dvala. Sfj. (YDale) „Han dvalna av". Maaske ogsaa: løie af.

„**Dvale** m. Dvale. **Vale** Ma." A. Shl. — **Valadrykk**, Shl. „Valdrykk", Tel.

dvaa (av) v. n. (r, dde) glide over, gaa over, dampe bort, ikke blive til noget; om Uveir og andet truende (lovende). Tel. (Vinje, Laardal, Kvitseid). „De dvaadde av mæ Regnee". „De dvaar nokk av mæ Gifta". Ogsaa **dvaa-ast av**, Vinje.

„**dvelja**; **dveljast** v. forløbe". A. STrondh.: „dvæles, dvaldes". — Et „dvæla (te)" er meddelt fra Nhl. (Samnang) og Nfj. om „Skodd" (Taage eller Skyer) som ligger tungt ned over Hoiderne. „Da ligg aa dvæle uppi Fjedle (Fjella)".

dvena v. n. (ar) dovne af, sagtne. Helg.: „dveena"; Lofoten: „dvæn (a)a(v)". For dvina, A.

„**Dverg** m. mythisk Væsen". A. **Værg**, Nisse. Ndm. — **Dvergdrope** m. Krystal = Skyggjestein. Tel. (Moland). — **Dvergkyss** m. (n.?) = Draugasletta. Røros. — „**Dvergmaal** n. Echo". A. **Værmola** og -o, Echoet, Sæt. og Tel. **Værmaal'n**, Tel. (Tuddal). — **Dvergslag**, **dvergslegen** („-slien") = Draugslag, draugslegen. Røros. — „**Dvergsmide** n." A. Gul. Sæt. 2) gammelt kunstigt Metalarbeide. Ndm. „Værgsmii". — „**Dvergstein** m." A. **Vergstein** (og Värgstein?), Grandsherad i Tel. — **Dvergloo(d)** f. = Finnkula. Helg. „Da Smøre ho ga meg va som (e)i Dværgloo" (saa lidet).

„**Dy** n." A. Tel. Nbg. „Søyledy". — **dyende** adv. om Dy: „dyende blaut, d. vaat", dyngvaad. **dyande**, Tel. og fl.; **dygene**, Follo, Smaal; **dyren(d)e**, Østl. Trondh.; og **dyyre**- (vaat). Se dorgen; jf. dyvaat, dyngjende.

„**Dya** f." A. Sogn. „Sekkjedya".

Dyfs m. et enkelt Ryst eller Stød nedad som volder Sammensynkning; f. Ex. af Korn i en Sæk = Dijs, af Kroppen ved et Fald = Dusj, Sakk. Sogn (Fjærland „Dyps"; Lustr „Døss"; Hafslo og Balastraand „Døps"). 2) liden Styrtning = Busj. Sogn.

dyfsa v. n. (ar) ryste op og ned; ogsaa: ryste op i, skaffe Luft ind i sammenpressede Masser af løst Stof. Sogn (Fjærland, Lærdal og fl.) „dypsa", „døssa". „Dypsa i Høye". If. dyvja, duva og drypsa.

„**Dyft** f. Vævbredde". A. Innh.; **Døft**, Stjør. Strinda; **Dykt**, **Døkt**, Strinda (Klæbu, Bynes).

Dyftasnøre n. **Dyftatraa(d)** m. se Dypt.

dyftast v. n. (ast) støve, ryge = dyfta. „Mjøle dyftast burt". Melet forsvinder (paa Møllen) som Støv, gaar op i „Mjølduft". Vald.

„**Dygd** f. Kraft". A. Gbr. Østerd. Ned. „Han tok Dygda fraa'n", Magten. „Ei Dygda(r) Ku", Ko som giver rig Melk. Nyf. 4) Østestof, ubearbeidet Ost. Hard. (Kvamm). — **dygdig** adj. „ei dygdig Kyr" = ei Dygdar Ku. Nfj. Sfj. — **dygdutt** adj. rig paa Næringsstof. Ndm. (-aatt, -att).

dyggjen adj. bruges om Korn, som har været fugtigt og varmt og har faaet en gjæret eller muggen Smag. **Dyggjesmak** m. Innh. If. duggjen.

dyggleg adj. og adv. trofast, solid; syndig. Hard. „Da va dygglæ sagt!" Til dygg.

dykja v. a. 1, (er, te) 1) vove, driste. Ogsaa vove sig, driste sig; vove sig ud eller frem, gjøre sig gjældende; oftest: dykje se(g), Ndm. Romsd. Sdm. „D'e 'kje dykjann t e aa ta ut i 'sa Veera", Ndm. „Du kann prøv' aa dykje de t e di!" „E dykte me ikkje t e aa gjere de", Romsd. (Molde, Veøy, Eid), Ndm. „Du kann berre dykje de ein Gong te!" Sdm. (Hjørungfj.). 2) prale, braute. „Dykja aa strøyta". Nhl. If. (?) G. N. dykr Larm. Se A.

dykja v. a. 2, (er, te) prygle. Hard.; Dal.: dyg-ja. Se Dika.

Dykje (yy) n. Tilflugtssted; Tilhold. NGbr. (Vaagaa, Lom). „Hæin har Dyykje sitt dær. Dær har'n æit gaatt Dyykje". Ogsaa: Nykje; Lom.

„**dykkar** pron. poss. Eders". A. **daakkaar**, Ndm.; **dykkun** og **-on**, Sæt. (Aardal, Bygland); **dikkon** og **dikko**, Hall.; **daar**, Ork. Gul.; **doorn** m., **door** f., **doort** n. Selbu (A. Dativ: **dooraam** m., **doora** f.); **daann**, Østerd. (Tyldal). I NGbr.: **døkkun** m., **døkkoor** f., **døkkoort** n.; Dativ: **døkkre**, m. f. n.; Flertal: **døkkre**. Se de.

Dyla f. liden Fordybning i Landskabet, omtrent = Døl, Dolp. Hall. (Gol): **Dyyle**. — **dylutt** adj. om Landskab som er fuldt af Dylor. „Dyyle" er maaske Hallingsk (Gol) for „Dila" f. som „styyre" for „stira", „brøye" for „breida".

„**dylja** v. a." A. **dølja, døl, dølde, dølt**. Gbr. og m. fl.

„**Dylla** f. Sonchus." A. **Dønle**, Tel.; **Dylle**, Vald. Totn (Vardal), Hall.; **Dille**, Totn, Follo; **Dyllegras** n. Hall.

Dylla f. liden Byrde. Voss. „Dydla", „Høydydla". Se Dalla, Dulla (Dall—Dull—Dyll).

Dylla f. enslags Ost af sammenkogt Mælk, hvilken bruges som Bryllupsgave og medbringes i et Spand af samme Navn, **Dylle**. Hall. (Hol, Aal, Gol). „Dylla" er maaske eg. Spandet. Se Dull m. — **Dyllemat** m. = Dylla (Osten).

„**dylpa** v. n. (ar) hoppe". A. 3) dukke ned og op med Forkroppen, nikke; især om Fugle f. Eks. Steindylp. Voss. „Rjupo kom dylpande". Se dulpa.

Dymma f. = Dimma. Ma. Rbg. Ndm.

dymma v. a. fordunkle = dimma. Rbg. Tel; Vald.: „dymme se t e", skye over.

Dyn (y') m. og n. = Dun (Autoritet) Hard. (Ulvik, Odda, Kvamm). „Dar æ Dyn mæ dan Kar'n". „Da fyle 'kje noken Dyn mæ da so h a n seie". Vel samme Ord som „Dyn m., Drøn", A. — Et „Dynna" og „Dynne" er meddelt fra Sogn og Sfj. med en lignende Bet. „= Tekk, Mannskap", men det beror maaske paa en Sammenglidning af „Dyn" med „Mynja".

Dyna f. Underlag. Ndm. „Dyynaa 'punn Kall'a (Vatnhjula)". „Skru(v)dyyn".

„**dyna** (yy) v. a."A. „Dyync nee (ihop) Høye", trykke Høet sammen i Laden. Nfj. (Honndal), Sdm. (Hørei).

Dynd f. Kraft = Dygd; ogsaa Vægt, Fynd, Autoritet = Dyn. Sogn (Vik, Brekke), Sfj. (Askevoll), Nfj. (?Selja). „Dar æ kje noki Dynd i detta Øle" (Sogn). „Dar æ kje noke Dynd mæ 'naa" (Sfj.). Jf. Dant, Dytt, (Dyn), maaske paavirkede af Dygd.

Dynefuglar, „Døne-" m. pl. se Dun.

dynen (yy) adj. = dunmyld, om Jordsmon som er løst og let og blottet for Mineral, som Mosejord. Shl. Hard. — **Dynemold** f. = Dunjord. Hard.

„**Dyngja** f. 1) Dynge". A. Hall. „2) Møgdynge". A. Shl. Innh. „3) Dynd, Sump". A. Romsd. Vesteraalen. Hertil: **dyngjende** adv.: „d. blaut, vaat", dyngvaad; NGbr.: -ande; Romsd.: „dynjenes"; Gbr. og fl.: „dyngenes". I Innh. (Stjør. og fl.): „dynna d." og „dynnanes d". (selvfølgelig med jodholdigt N); „dynnane d." Busk.

„**Dyning**". A. Nfj. og Sfj.: „Diningg itte Fiskja".

Dynja f. = Dyvja. Tel. (Moland).

dynkjen adj. = dunkjen 1) og 2). Ma.

Dyns f. svær, fyldig Kvinde. Hard. Jf. Duns.

dynta v. a. og n. (ar) 1) gjøre gjentagne smaa Stød opad eller (sjelden) til Siden = dutta, dunta. Ryf. Shl. Hard. Tel. (Vinje). „Dynta Badne" eller „dynta mæ Badne", støde el. gynge Barnet op og ned paa Knæet; Hard. „Han dønta tee meg mæ Aabogjen"; Vinje (tvivlsomt, ialfald sjeldent). 2) bevæge Kroppen stødvis op og ned; særlig: gaa med smaa Stød, Vip, Nik, Kniks; gaa kunstlet. Shl. Hard. Ryf. „Ho gjekk aa huska aa dynta". Isl. dynta bevæge Kroppen op og ned, siddende eller liggende. 3) være kunstlet peen og forbeholden, tilstudse sin Optræden omtrent = denta. Shl. Hard. (sjelden); ogsaa **dynta seg** eller **dynta seg til**, tilstudse sin Optræden, kunstle. I VTel. bruges Ordet, **dønte**, temmelig hyppigt om at afnøde sig og derfor at fremstøde, frempresse, ganske enkelte smaa Aabenbarelser af sit Fond; tale eller føre sig med forbeholden Vægtighed. „Ho gjængge døntar o vi'kji taka i". „Han sat o dønta de oo (u t a v) seg, kaam so døntande mæ de". „Ho gjængge døntar seg o vi vera gille, s m a a d ø n t a r o steller paa seg heile Dagjn". „Den **Døntetulla**, ho sat o dønta o ville 'kji svara, kaam mæ eitt Oor daa, o eitt Oor daa". — **Dynt** n. 1) „dyntende" Adfærd og Tale. 2) det „fremdyntede". Hard. Shl. Tel. — **Dynt** m. og **Dynta** f. en selvgod, magelig, kunstlet, vigtig og sirlig Person. Tel. „Dønt". — **dynteleg** adj. som en Dynt. Tel. — **dynten** adj. 1) som farer med at dynta, med Dynt, med **Dynting** f. Hard. Shl. Ryf. Tel. 2) tilstudset; pyntet og lidt vel sirlig. Voss, Nfj. — Se denta; jf. dunta, dutta, dytta osv.; Isl. dynta v., dyntr og dynt Stød; G. N. og Isl. dyntr, dyttr, dynta, dyntill Stød, Dunk, Mærke og dl.; G. Sv. dynter slag, skakning (Rietz); Sønderjydsk „dynte", bestrø.

dyntl'god adj. let stødt, prippen. Berg. **dyntr'go(d)** d. s. Nordl. **tyntlgo(d)** Nordl. (Ofoten). Maaske til dynta. „gyntlgo", „kyntlgo", Nordl. d. s.

Dypil, Dybel, Dyplemyr se Depel.

„**Dyping** m. = Djuping". A. Busk. Ma.

„**Dypt** (yy) f. Dybde". A. 2) **Dyyft**, Fiskergarnets Dybde eller Bredde; bruges ogsaa om Kanterebet langs Garnets Endesider, hvilket sammesteds ogsaa hedder **Dyyfta-snøre** n. (Helg.) og **Dyyftatraa(d)** m. (Ramb.) Helg. Ramb. Vævbredde hedder her „Døft".

„**Dyr** (y') f. Dør". A. **Dynn**, Sæt, Ma.; **Dydn**, Ma. (Bjelland); **Døn**, **Dörn**, Nedre Hall. Østl. (Vestfold, Sigdal, Oslo og fl.); **Dor** (o' og aa) Sfj. (Jølstr), Ndm. (Sunndal). — „Te **Dørar**" til Dørs; Voss, Ryf. — **Dyra-**, **Døra-** i Sammensætn. se tildels **Dur-**. — **Dørahælle** (hæ'lle) f. = Durhella. Hall. Gbr. — **Dørahogg** n. Aabning for Dør hugget i Væggen; Vestfold; Røros: Dørhöugg. — **Dørajar(r)e** m. a) Tap, hvortil den inderste Planke i en Dør tilspidser sig oppe og nede, og hvorom Døren svinger. Shl. (Fitja), Nhl. (Sund), Sfj. Ordet synes forsvindende med Tingen. Se Jarre (Jare), Grindjarre, Hurdjarre. b) **Dørejarre** den Klampe oppe og nede, hvori en slig Tap dreier sig. Nfj. (Olden, Innvik). G. N. hjarri, m. Dørhængsel, Isl. hjara f. d. s. c) = Dumme. Shl. Nhl. Sfj. — **Dyrekubbi** og **Dynnekubbi** m. en Træklods som anbringes indenfor Stødlsdør til Lukkelse; Sæt. — **Døraraak** f. se Raak. Nfj. — **Dørreiding** (ii) f. Dørens Gjænge. Nfj. — **Dørskøyll** m. = Treskald. Gbr. (Vaagaa). — **Dørslehogg**? n. = Durhogg. Ma.

dyr- og **dyre-** se dorgen, Dy.

dyra (yy) v. be-edige. Gbr. (Lesja).

„**dyra seg** (y') v." A. Shl. Li. Rbg.

Dyra-ætt (yy) f. Vind og Veir som begunstiger Jagt af Ren, „Dyr". Ryf. Røldal.

Dyrdaam m. og **Dyrluft** (yy) f. = Dyros. Røros.

Dyrerissa (yy) f. Spor efter flere Ren. Hall.

Dyreskjelva (yy) f. = Dyrskjelv. Vestfold, Busk. — **Dyreskjelvsla** f. d. s. Tel. (Rauland og fl.): **Dyyreskjævsle**.

„**Dyrgja** f. 1) Løb, Rend". A. Ogsaa Fart som tildeles. Helg. (Vefsn). „Han fekk (e)i Dörjä utigjönaa Dörä". „2) Spor efter Skier". A. Helg. 4) Flokk; Mængde; Masse = Dorg. Tel. (Mo, Seljord, Kvitseid).

dyrgja v. a. og n. (dyrgjer, dyrgde) sætte en Fiskestang ud som „Dorg", se d. Sæt. „dyrje ài Staangg". Isl. dyrgja = dorga.

dyrka 1) v. a. gjøre dyrere, drive op Prisen. Tel. og fl. G. N. dýrka. 2) v. n. blive dyrere. Sæt. „Kaffi i dyyrkar". 3) **dyrka seg**, pleie sig, gjøre sig det bekvemt. Li. (Eikin). — **dørkes** v. n. blive dyrere. Røros. Se A.

dyrknast (yy) v. n. blive dyrere. Tel. — **dyrna** se dirna.

dyr-os (yy, oo) adj. = dyrolm. Helg.

dyrva v. a. (ar) gjøre fast, befæste, betrygge; især ved at belægge med Stene eller stikke ind imellem Stene. Sæt. Særlig: „dyrve ni'e ài Fiskestaangg", sætte en Fiskestang fast mellem Stene = dyrgja. Vel ogsaa om at belægge et Tag med Stene. Se tyrva. — **djyrvast** v. n. = dyrvast ɔ: gjøre sig djerv. Sæt. — Begge hører vel til djerv og G. N. dirfa gjøre dristig.

Dyrve n. Stene, helst Stenhob, til at „dyrva" med; = Fiskesaat. Sæt.

Dyrvsl f. Støtte; Betryggelse; Beskyttelse. Kun forefundet som **Djyrfsl** og **Jyrfsle** i Sæt., og som **Dyyrsl** i Tel. (Vinje). „D'æ kji noko Djyrfsl mæ 'an". „Ho va mæ der te æ Dyyrsl fø Vonnee". Hører vel ligesom de foregg. og dirna (dyrna) sammen med G. N. dirfa, djarfr.

Dys (y') f. (og n.) Støv = Dumba. Shl. Til dysja.

Dys (y') f. Fl. **Dysja(r)**, Dysse, liden sammenkastet Stenhob, mindre end Røys. Jæd. Dal. G. N. dys.

Dys? f. „**Døs**" tung, dorsk Kvinde. Ork. Fosn. „Lat-Døs". „Øst-Døs". Maaske samme Ord som foreg. „Røys" bruges aldeles sammeledes.

Dys (y') n. tosset og utækkelig Kvinde, som farer med halvskjæntede larmende Løier; omtrent = Dusma, Dusta. Tel. (Vinje, Mol.).

dysa (yy) v. n. (ar; og er, te) slaa stort paa; være stormodig, generøs, „raust"; være dristig og foretagsom. Nfj. (Honndal). Maaske samme Ord som „dysa, tumle", A., el. snarest dannet af Dyse f. se Dysja. „Hon dyysa mæ hon heve noke".

dysasam adj. tilbøielig til at dysa; stormodig, generøs, „raust". Nfj.

„**dysja** v. n. (dys, duste) drysse fint". A. Shl.; Nfj.: „døsje, døs'e, duste". Somme Steder paa Østl. (Vinger og fl.): „dysse, døsse", med Præs. Indik. „dyss, døss, og døss'r".

Dysja f. 1,: 1) stor og statelig, kraftig og fyldig Kvinde. Hard. Sogn, Nhl. **Dyyse** f. omtrent d. s. Nfj. Sfj. Sdm. „Ei fagna Dyyse". Ogsaa: „Ei Dyyse te Merr, Kyr, Kveite". 2) en storsindet „raust" Kvinde. Nfj. Sdm. Jf. dysa v. — Dysja f.: dysja v. = Drysja f.: drysja v.

Dysja f. 2. en stor affarvet Plet uden skarpe Grændser, en Skjold med (mattere) Afskygning af Bundfarven. Tel. (Kvitseid). Lidet brugt. — **Dysjelit** (i') m. Farve hvor Bundfarven veksler med Dysjor. VTel. Meget brugt. — **dysjelita** (i') adj. med Dysjelit. Tel. „Bjønn'n æ dysjelita". — **dysje-blaa**, **-graa** adj. — **dysjutt** adj. = dysjelita. Smaal. Tel. VAgder, Ryf. Maaske dysjutt : dysja (drysse) = hysjutt : hysja (drysse). „graadysjutt".

dysja (2) eller (og) **døsa**? v. a. og n. Former: døse, Præsens døs (og døs'e?), døste, døst. Bet.: kaste uordentligt i Hob, slænge sammen, vælte sammen = døysa; dynge; røre, søle; = dosa, og tildels vekslende med

det inden samme Egn. Østerd. og Røros (døse); Ork. Fosn, YNdm. og YNamd. (døs). „Døse oopp". „Døs' ehoop (e)i Saat". „Du døst' inn Høye raatt". „Han foor aa døst' mæ Høye", kastede det sammen og ud igjen, i Bygeveir. „Ho ha døst dæ (de) te; dæ e tedøst, ehoopdøst". „Døs te lite Mat aat me!" „Døse bort". — Ordet (Ordene) ser ud som sammenhængende med dosa (o- og oo). Det er (dog) maaske eet med dyssja, duste, trods sin Bet.; men det minder, trods sin Bøining, ogsaa om G. N. dysja (ar) opkaste en Dysse (Dynge). Jf. ellers dusta og dysta ɔ: tumle, kaste; og døysa, af hvilket det ikke kan være nogen blot Udtaleform, særlig ikke i de ydre Egne.

Dysja(r) plur. mørke Krat- eller Skovpartier med sumpet Bund og skumle Vandpytter. Li. (Kvin). Meddelt men ubekræftet. — ? **Dysjemyr** f. d. s. Sæt.? — Jf. Dos, Duse; Dysja 2.

dysjen adj. uklar i Farve eller Lys; dunkel, matfarvet. Voss, Hard. Li. „Dysjen Lit; dysje Plagg, Veer".

Dysjeregn n. = Dustregn. Dal.

Dysk m. Lunkenhed i Luften som i et svagt opvarmet Værelse. Gbr. (Lom, Vaagaa).

dyska v. a. gjøre lunken = lunka. Hall.

Dysm n. meget fint Regn; Taage som falder ned. — **dysmen** adj. om Veiret: taageregnfuldt. Sogn, Voss. Jf. Dusm, Dism. — **dysme** se dusma.

dyssa v. (ar) ryste eller støde med et enkelt Ryst eller Ryk = dissa 2); oftest med „i Hop, saman, ned". Land, Totn, Hedm. Rom. Hall. Vald. Smaal. og fl. Er vel blot en Udtaleform af dissa. „Je skä lægge dei i Bakken saa de dyssär i dei" = „tes'er, sekk'er" (ɔ: synker sammen med et Kluk), „stankar" (ɔ: stønner), Smaal. — **Dyss** m. en enkelt Rystelse, et Ryst = Diss. Ogsaa **Duss** m. Sogn; se dissa.

Dyssa f. 1) gyngende Grund: Mudderpøl og dl. Sogn. (Borgund), Hall. (Gol), Vald. (Vang). Se Dissa.

Dyst f. opjaget Støv. Shl. „Døst".

dysta v. (er, te) 1) tumle med noget; rode voldsomt; ryste stærkt paa en Ting eller op i den. Sogn, Hard. Shl. „Dysta i Høye". „Dysta paa Mjølsekkjn, Ambarn". 2) faa til at fyge, opjage Støv, Dust. Shl. „Døsta Mjøl utøve". 3) **dysta seg**, bryste sig, te sig fordringsfuldt; gjøre sig stærkt gjældende; omtrent = dusta 6. Nhl. Sogn, Voss. „Ho gjekk aa gjäija (gjedja) aa dyste seg".

Dysta f. et Anfald; = Rid, Uvedrsrid. Hard.

Dysta f. = Dusta. Ryf. (A.) Tel. (Mo). — **dysteleg** adj. = dusteleg. Tel. Nbg. — **Dysting** m. støiende og uvittigt lystig Person; Nar; Halvgjante = Dusting. Tel. Dal. Hard. Rom.

Dytt m. 1) Stød eller Puf. G. N. dyttr Stød (Cleasby). 2) Forretning, Affære. Gbr. (Fron, Vaagaa). „Ein go Dytt, laak Dytt". „Han gjer' ein Dytt mæ Hestee sine". 3) Kraft = Dygd, Daant. Østerd. „D'e ingen Dytt 'ti dæ". „D'e Dyttn, dæ!" der har vi det som virker.

dytta (y') v. n. (ar) 1) støde, puffe; især: give gjentagne Stød eller Puf; som f. Eks. en Igle gjør, før den hugger. Smaal. Vestfold, Busk. Follo, Totn, Rom. Østerd. Innh.; Hedm., se A.; Solør: „ditte". „dyytte tel ein"; sjeldnere „døtte", ogsaa „dutte", se d. Sjeldnere om et enkelt kraftigere Puf; ogsaa v. a. „Han døtta'n, saa'n rulla". Smaal. 2) pusle; sysle med smaa Arbeider = dutta. YSogn (Ladvik). Se dunta, dynta, denta. G. N. dytta (Cleasby), dyttast (Fritzner) trænge sig ind.

Dytta f. noget som fylder en Aabning. Sæt. Og **Dytti** n.? Til dytta, tætte.

dytta seg til (y') v. (er, e) om Lufthimlen: bli overtrukken. Nhl. (Eksing.). Se dytta, A.

Dytting f. Dæmring. Sfj. YSogn.

? **Dytting** m. Tosse; Klodrian; Pusler. Meddelt fra Rom. (Sørum). Se dytta 2).

Dyv (y') n. 1) Støv som jages op ved et Slag. Hard. (Ulvik, Ullensvang). 2) Autoritet; Vægt; Fynd = Dun, Dyn. Hard. (Ullensvang), Sogn. Se A. Dyv : dyvja = Dyn : dynja. 3) Febergysen? Nhl. (Eks).

Dyvesøkkja (y') f. = Dyvsøkkja. Nhl.

„**dyvja** v. n. bæve; gynge". A. Nbg. YSogn: „dyvje unda", give bugnende efter for et Tryk. „3) smække". A. Røros. 4) give et tungt rungende Slag eller Stød, et **Dyvjeslag** = Duvslag. Tel.

„**Dyvja** f." A. „Ein Dyvje Gamp"; Moland.

Dyvling m. se Duvling.

dæ-i præp. = burt-i ɔ: a) med Accusativ: hen i; b) med Dativ: henne i. Gbr. (Lom). Bliver sjeldnere. „Han reiste dæ'i Sætree igjaar; 'n fæinn Øyk'n dæ'i Lii'n". „Han steia dæ'i Gröutfate", stak Skeen hen i. Ser ud som en Sammensætning af i præp. med et dem. adv.: degat. Jf. hæ-i = hit-i.

„**dæla** v. n. lufte". A. Trondh.: **deel**. — **dærle** v. (ar) d. s. Romsd. Jf. dreela.

dæla v. n. (ar?) sagle. Ndm. og Uppdal i STrondh.: **dææl**; Ndm. og Fosn: **deel**. — **Dæla** f. Sagl. Sfj. Ndm. Oftest i Flertal; Ndm. „Han togg Tobak saa Deelaan valt". „Tobaksdeelaa". — **dælutt** adj. fuld af Sagl. Ndm.: **deelaatt**.

„**Dæla** f. Rende, osv." A. Nfj.; Ndm. og Trondh. mest: **Deel**. „3) liden Bæk". A. Stjør.: **Deel**. 4) Rende overhovedet; liden halvcylindrisk Fordybning. Sogn, Hall. Totn. „Ai Dæla unde Skjäisedn; ei D. i Lændi pao Hestn", Sogn. — **dæledraga** v. a. forsyne en Fjæl med en indhøvlet Rende; **dæledregen** (-drijen) adj. om Træverk som er saaledes forsynet ved Hjælp af dertil indrettet Høvel: **Dælehøvel** m. eller **Dæle-**

drag n.; **Dœletak** n. Tag af tykke Fjæle eller kløvede Stokke med indhøvlede Render. Hall. — **dœlutt** adj. fuld af Dæler. Hall.
„**Dœld** f." A. Sogn, Shl. Jæd.
dœlen adj. 1, om Landskab: ujævn, furet og dalet, fuld af „Dælder" og „Dekkr". Sogn.
dœlen adj. 2, gyselig, høist uhyggelig. YSogn, Sfj. Nfj. „Kirkjegarn æ dœlen te gaa forbi". „D'æ so dœle te gaa aaleine her". — **dœlt** adj. n. d. s. Nfj. (Eid, Gloppen, Davik). Jf. dæleg, A. Ordene tør være eg. eet med „dæl" ɔ: hyggelig fortrolig, hvilket tør have været brugt her saa længe ironiskt (ansvarsløst, usolidariskt), til det har faaet den modsatte Bet. Saaledes er det gaaet flere Ord i Dele af Vestlandet, f. Eks. „fysen". Ligedan blandt Russiske Bønder.
dœlka v. omtr. = dalka, daalka, — men efter **Dœlkjing** f. klæber der mere ved. **Dœlk** m. 1) urenlig Person. 2) sødlig og nærgaaende, „kleisen" Person. **dœlken** adj. klæbrig; nærgaaende; sødladen og klæbrig: om Tale. Li. (Eikin, Fjotland). Se dalkeleg, dalka. For delkja, delka?
dœlleg adj. hyggelig, fortrolig, hjemlig. Nhl. (Eksingadal), Voss, Hard. (Ulvik). „Da æ so dœdle te høyra Bjødlo". „Han æ so dœdle aa tydle". G. N. dælligr. Jf. dæl. **dœlsleg** d. s. Hard. (Ullensv.).
dœlse, dœlve se dolsa, dolva.
dœlsleg adj. frastødende, høist uhyggelig; sæl. YSogn, Nfj. „Dœlsle Ansigt; dœlsle Kar". Ogsaa om Landskab. Jf. dœlen 2.
dœlutt se Dœla f., dœla v.
Dœma f. tyndt Overtræk af Dug eller Damp (Skyer). Shl. (Fitja). „Ei Dœma paa Glase, paa Himmeln". Jf. Daame, daam.
„**Dœme** n. 1) Udseende". A. Vald. 3) Snit, Skik paa Arbeide = Daam, Lag, Fynd. VTel. „Han heve slikt eit Dœmi, so han fær de so snaalt ti". „D'æ slikt Dœmi mæ hæna". „Gott Dœmi paa Arbeie". Ogsaa m. „Ein goe Dœme paa Sle'en". Tel.
dœmen adj. overdragen med Dœma. Shl.
dœna, dœnna, Innh. se der, derne.
dœrle se dœla; **Dœrl, Dœrli** se Derle.
„**dœsa** v. n." A. Ma. Shl. Fosn. „d. aav".
dœseferdig adj. nær ved at forkomme.
dœtt adj. n. = daatt, se d.
døbla v. a. (ar) 1) se duvla. 2) tilskynde indtrængende; trygle næsten truende. Tel. (Heiddal). Mere udbredt i denne Bet. er „tøble" Nedre Tel., „tøbbe" Smaal.
Døblong m. se Duvlung.
„**Døger** (Døgr) n. Døgn". A. Er f. i VAgder, som og i Landstad p. 173: nie døgrir, og i Sv. Diall. Jf. Jamdøgr f. „Døgerdvelja" se Dagdvelja. 2) Termin „Dag o Døgr". Ø- og VTel. 3) Tid paa Dagen; Tidspunkt, Øieblik; særlig med Hensyn til en vis, naturlig eller mystisk, Virkning af Dagstiden. Smaal. Follo, Tel. Ma. „Eit gott Døgr", heldigt Øieblik; „vondt Døgr", ulykkeligt Øieblik, ogsaa en hel „Tycho-Brahes-Dag". „Naar 'an hove Døgraa, kann 'an spiiga Staen te Bakstevee" (Finnsland i Ma.). 4) Lune, Humør. Gbr. (Lom), Vald. (ØSlidre). „Han va i goe Døgree". „Der va äit Skarve Døgr paa 'o". Som i Sv. Diall. Særlig: godt Lune; Ringerike. 5) godt Søveir. Shl. Jf. „da dagast mæ Veere".
„**døgervill** adj." A. 3) fortumlet; søgende planløst og forgjæves; desorienteret. Gbr. I Sogn: „dœurvidl". Ogsaa: ubeslutsom, raadvild. Sfj. „Aa vere döureville æ Tiespille". — **dygnvill** A. Gul. Røros.
døggja v. n. (er, de) være eller blive dunkel, uklar. Sogn (Hafslo, Aurland). „Eg døggje paa Syni". „Da døgde før Augo, dar va slik Moe". **døggjast** v. d. s. Sogn (Hafslo). „Eg d. pao Syni". Jf. dogg (døygg), degg, se dokk.
Døgra f. Dagstid = Døger 3). Ryf. (Suldal). „Ei goe Døgra paa Dagjn"; „ei galo Døgra mæ Timmre", en Dagstid da Tømmeret ilde taaler Fremførselen.
?**Døgrafosta** f. et Døgns Faste. SBerg.
døgren adj. yderlig dorsk. Vald. (Slidre, Aurdal, Vang). Til **Døgr** n. dorsk Person. Vald.
døkk, døkksleg adj. øde osv. se dokk.
„**Døl** f. liden Dal". A. Ma.; Jæd. hvor det er en længere rendeformig Hulning medens „Døyld" (Dœld) er en skaalformig. — **Døledrag** n. sedt England, hvorigjennem Gjødningsvæsken fra Husene siver. Tel. „Dølabloom", med kort ø og med a. VTel.
„**Døl** m. Daleboer". A. Ogsaa **Døle**, Li. Østerd. og fl. „Kvindøle". — **Dølemarka** bestemt f., er Høilandet i NV for Vestfold, særlig Numedal og Hallingdal. „Dølajænte, Dølamaal", med kort ø og med a, Gbr. fl.
Døl m. Klodrian; taabelig, klodset og sen Person. Rom. Sandsvær og fl. „En Tredøl". — **Døle** m. d. s. Østerd. — **Døla** f. d. s. Hard. Ryf. Shl. Ndm. Follo. „Ei Galnadøla, tosset vilter Kvinde, Shl. „E Trumpedøle", Follo. — **dølutt** adj. tosset, halvsjantet. Follo. Se A. og døla.
„**døla** v. n. (ar)". A. Ogsaa: fare med planløse Arbeider; søle. Ryf. Shl. Follo, Ndm. „Hu gaar aa dølar aa dæ blir 'kje noke mæ 'na"; Ryf. „Døla deg no inkje bort". 2) nøle; spilde Tid; tøve. Hall. (Nes, Gol; med alm. L). — **dølast** v. impers. om Tiden, som søles bort. Hall. „Dæ dølast førr me komo t e mæ di".
Døla f. 2. skaalformig Fordybning i Landskabet, videre og grundere end Hola = Dœld (Shl. Sogn). Sogn.
„**Døld** f. = Dœld". A. Jæd. Dal. Li.
dølen adj. 1) om Landskab: dannende en „Døl, Døla, eller Døld"; svagt fordybet og sidlændet. NGbr. NSmaal. og fl. „Gar'n (Gal'n) ligg'r dølint te(l)"; Rødenes. 2) noget afstængt fra Lys og Luft. Smaal. og fl.

„De Kammerse ligger dølint, dær er aldri Sol". Maaske delvis til dylja, dulen; se d. 3) om Luft: kjelderagtig beklumret. NGbr. Smaal. „Kjænn haa dølint de luktär hær!" Smaal — dalen adj. = dølen 1). Totn.
dølsint, Dølsmaate se Dul-.
dølt adj. n. og adv. = dølent 1). Nhl. „Gar'n ligger dølt; da æ so dølt dar". Se døylt.
dølskast v. = døla. Sogn. — Dølska f. Tosse, Klodrian = Døla. Sogn. Jf. G. N. dølskr tosset.
døma v. n. grunde, betænke sig. Ndm. Fosn, Namdal: „dømm', dømme, dømt', dømt". „Han dømt paa om han skulle gaa dit". Vel døma A. G. N. dœma ræsonnere. Jf. dømta. — dømsl(a) v. n. (ar) d. s. Ndm. (Tingvoll, Halse). Jf. dog dumsa.
Døma Dom, Dommedag? Kun i: „te Døma", til evig Tid. VAgder (Bjelland, Lauvdal, Øyslebø, Fjotland). „Her kann me bli sitan (siddan) te Døma!" Ogsaa te Døme (Bjelland), „te Doms Døma", og „te Doms", „fraa Ævor aa te Doms". Jf. „Ævordøme", A. Se Døme.
Døme n. Vidnesbyrd om Tilværelse (Faktum, Datum); Antydning. Tel. VAgder. Kun i: „Ikkje anten Dogg (h)ell Døme", ikke mindste Spor. Ogsaa Døma, Ma. (Grindeim, Bjell.). Og „Dømma" (Dymma? ɔ: Dimma) VAgder. G. N. dœmi. Se Dom, Døme A.; udømeleg (hvilket findes sammestedes). Fra Sæt. er meddelt: „ou øye Dømo" ɔ: eksempelløst.
Døming f. Formodning = Dømting. Sæt.
„dømta v. n. (ar)". A. 3) angive efter et Skjøn; skjønne. Dømting f. Skjønnen. Nedre Tel.
Døpl, døple, Døbel se Depel.
døra v. = dura. Vald. — Dør- se Dur, Dyr.
dørla v., Dørla f. se derla.
døs(e) v. se dysja. Døs f. se Dys.
Døss og Däss n. se Doss 2.
Døttvol m. = Dettvol. Stjør.
døva v. rokkes; lufte; se dova, duva.
Døvlehol, Døvling se Duvl-.
Døvre m. en Mand fra Dovre Sogn. Gbr. (Vaagaa). — Døvring og Dovring m. d. s. Er mere udbredt.
„døy v. dø". A. Med Bøiningen: døy, doo, doo, i Stjør. (Hegre, Maaraak); particip: dooin, Stjør. Indr. døye, døyr, doo, daatt i NGbr.
„døyda v. a. (er, de) døde, kvæle". A. Særlig om Isbranden som dræber Græsroden. Tel. (Laardal, Vinje). „Svodd'n heve døyt Grasi". Jf. Svalldøy(d)a, Svolldøy(d)sla. Om Blødgjøring af Garn (Tel. A.) i Sæt. Ma. Dal. Ryf.; STrondh. („døy"; Imperf. tildels „dögd"). Ordet stiller sig i Tel. og Sæt. bestemt fra „døyve". 2) faa Bugt med, magte; kunne taale = klaara. Shl. Ryf. Jf. G. N. deyda sik dræbe Kjødet. Her er dog maaske Paavirkning af fremmedt (døie, dauen). 3) halvstege. STrondh. „døy Kak, Potet".
Døy(d)a f. Udblødning. Ryf. „Leggja i D."
døydd adj. dødet. „Grasvoddn æ døydd av Svoddn", Tel. sjelden. Se svolldøydd.
„Døy(d)sl n. død Krop". A. Gbr. Ork. Ndm. og Fosn: „Døyhl" og „Döhl". 2) sløv og dorsk Person.
Døy(d)sl f. 1) = Døyvsla A. Dal. (Sokndal, Hæskestad): „Døytl". 2) Magtesløshed af Ladhed, Sløvhed eller Mathed. Stjør. Gul. Østerd. Gbr. „Han e i Döhl'n", magter intet, er uden Spændkraft (er udblødet). „Gang' i Döhl'n" eller „i Döhlom" gaa omkring sløv, som i Søvne (Østerd. Røros).
Døy(d)sla f. 1) = Døydsl, Døyvsla. 2) død Krop = Døydsl n. Trondh. omtrent: Døylt (Fosn) og Døhl (og ö), „Sjøldøhl'". „Døhlkjøt", Kjød af selvdødt Dyr. 3) sløv, lad og mat Person. Østerd. og Romsd.: „Døhle" (og ö). „Sjøldøhle", d. s. Romsd. Ndm. — Døydslekrøter n. Aadsel. Nfj. (Stryn, omtr. „Døhltjekrøtør"), STrondh. og Østerd. omtr. „Döhlkrytyr". Og „Döhlförkj'" f. sløv og dorsk Kvinde, STrondh. „Døyltkalv", ufødt eller aborteret Kalv. Trondh.
døy(d)sla v. a. 1) undertrykke, afdæmpe osv. = døyda. Jæd. Dal. Et andet Ord, men med en beslægtet Bet. er døytl', Helg., se Døytel m. 2) blødgjøre osv. = døyva 2). Jæd. Dal. „døytla Gadn". 3) frembringe Gjæring ved at kaste fugtige organiske Ting i Hob. Ma. „Døysla Høye i Hop, saa dæ bli i ai Surpa". (Dette sidste kunde hænge sammen med døysa A.). 4) dovne sig; føle. Trondh.: døylt; Trondh. og Østerd.: döhle. — Døysledytte f. Bøtte til at udbløde i. Ma. (Øvrebø). — Døytlegröut m. varmt Grødomslag. Dal. Jæd. — Døysleve(d)r n. varmt og fugtigt Veir. Tel. (Vinje; Mo.: „-Veir").
døy(d)slen og „døy(d)slig" adj. 1) fugtigvarm og gjærende; om Hø, Halm og dl. Li. (Eikn). 2) lummervarm; beklumret, om Luft: døhle, Gbr. og fl. — døygg se dokk.
Døyld f. = Dæld, Døld. Shl. Rog. Ogsaa: „Dæild, Dyld og Døld"; Hard. Jæd. Dal. — døylduit adj. fuld af Døylder. Shl. Rog.; tildels: „dyldete". — døylt adj. = dølt. Rog. — døyle adj. n. d. s. „vaatt aa døyle"; Ryf. Jæd.
Døyn f. Galeopsis, se Daae.
døyna v. n. (er, te) tale med doven Haanlighed; sige i al Magelighed smaa kjølige tilveiede Ubehageligheder. Ma. (Aaserall), SætV. „Han sat o døynte der so luptelegt" (stinkende, modbydeligt). Jf. G. N. deyna, stinke. — Døyn n. det at døyna; kolde rolige Haansord; ogsaa Døynetal n. — Døyn m. og Døyna f. Person som døyner. — døyneleg adj. skikket som, el.

væsentlig for, en Døyna. — døynen adj. tilbøielig til at døyna, til Døyning f.

døynen adj. om Luft: fugtig-hed, drivhusvarm. Jæd. Dal. „D'æ so døyne o varmt". — døynevarm og døynleg adj. d. s. Dal. (Lund, Ogna). Døynevedr n. fugtigt og hedt Veir. Jæd. Dal. Jf. deyna, men Bet. synes smittet af døyda, Døydsl osv.

Døys f. svær kvabset Kvinde. Ryf. Shl. — døysa seg v. (er, te) føre sig som en Døys, gaa smaagyngende i Gang og Kjød, gaa „bissande". Ryf. Shl. Jf. Dys f. og de nu følgg.

„døysa v. a. ophobe". A. Hele Rogaland. 2) „døyse nee", trykke ned ved at tumle sig i Tingen. Ma. „døyse nee Sænga, Saada, Wuga". 3) v. n. døse; ikke ville brænde. „Vee'n ligger aa døyser". BNed.

døyse v. fløse = deisa.

Døyse f. se Deisa.

døysen adj. 1) fugtig og tung; om Hø, Halm, Ved osv. = deisen. Rog. Ned. 2) om Luft: tung og uren, kvalm, indestængt. Jæd. Dal. Ned.

Døyst m. tungt Slag. Sæt. Tel. Helsedøyst.

døysta v. a. og n. (ar) 1) give tunge Slag, prygle. Tel. (Ma, Vinje), Sæt. Li (Eikin). „Ho døysta te Ongjen". „Han døyst'an" eller „døyst'an av". „Døyste ette ein" revse ogsaa i Ord; Sæt. „døysta seg = berja Flokar, Ma. 2) fare rasft og uvornt frem; gjøre et Arbeide færdig i Hast; tumle med noget. Li. (Eikin). „døysta o rusla, d. o slaa" (mele); „døysta mæ Høye; døysta dæ i Hopa", kaste uordentligt sammen; „døysta upp mange Leiva", bage op i en Fart. Ogsaa: slaa stort paa, „leve høit, leve flot". Ma. (Bjelland). „Dei døysta fælt i dæ Lagje", det gik storartet, men lidt forvirret, til. „Ait døystan(d)e stort Lag". Ma. — Døyst n. Arbeide som man har „revet fra sig". Li. — Døyst m. et tungt Slag. Agder.

Døysta f. og Døyste m. kraftig og driftig (ferm) men noget vel rask og hensynsløs Person. Ma. Sæt. Tel. „Ai Døyste (Genetiv) o drustelig Kaana", Ma. „Aen Døyste Kar'e", Sæt. — døysteleg adj. Sæt. Ma.

Døy'tel m. en Pløg eller liden Kile (el. firsidig Pyramide) = Aarette. Helg. Vesteraalen. „Sætt' ein Døytel i ein" = „slaa ein Bolt i ein" = strona. Fremmed? — døytla v. a. slaa en „Døytel" i noget (En); befæste, faa i Orden; tugte = aaretta. Helg.

„døyva v. a. 1) sløve, afstumpe. 3) blødgjøre osv." A. Shl. Sæt. Nfj. Saaledes „døyve Ormn", gjøre Slangen uskadelig, Sæt. døyva ein (av) ɔ: a) = klumsa. Jæd. Sæt. Heraf avdøyvd adj. b) gjøre myg, prygle. Nhl. Sfj. Nfj. og fl. „Eg fær daive deg lite", Nfj. (Innvik, Stryn, Honndal). — Døyv m. Afstumpning; Ydmygelse, Prygl osv. Sæt. og fl. „Han fekk aen Daayv" = dai daayvd'an av", Sæt.

Døyvsla f. sløv og dorsk Person = Døydsla. Sdm. og Nfj.: „Döyvsle, Daayvsle, Daivsle".

Æ ɔ: det. Innh. — e f. og n. se ein.

Æ (ee) n. Ær. Stjør. Eer, Ma. Ndm. For Ær.

Æbbenfru f. den anden Taa; i Ammestuesproget. Tel. og fl. Ogsaa „Nebbenfru", Tel.; „Nagelfru", Vald.; „Maggefru, Hadel.

ædeleg adj. ægte, erke- = adeleg, se d. Shl. Nhl. „Eit ædele Spiir" (Etne) se A. „Eit eedele Lei(d)sn", noget tilgavns fortrædeligt (Haus, Mo); dog ogsaa „eit idele (i') Läisn", Nhl. Hard.; se ideleg, eveleg. „Kvar eedeleg Dag", Ryf. Stjør.; „maangge edele Gaangge(r)", Shl.; „mang' ædele Gaang'", Ndm. Innh. — I Dal. høres „kvær eedelse Gaang".

Ædle n. 1) Slægt; Art; Rase; Slægtsmærker. I Formen Æle, Li. Ryf. Shl. „Eg he Æle", jeg har Rasen, Avlsdyr, i Behold. „Da va inkje Æle atte" = Elde, Shl. „Eit gott Æle", en god Rase, Li. „D'æ Far'n baade i Ætt aa Æle", det er Faderen op ad Dage; „eg kjenne deg i Ætt aa Æle", jeg kjender alle dine Slægts-Forudsætninger; Ryf. Shl. G. N. edli; at ætt ok edli; D. Diall. Eile ɔ: Slægt, Rase. 2) Yngel, især af smaa Dyr. Li. (Vanse, Kvin), Ryf. „Flogaa (Poddaa) he lagt Æle", Li. „Sjø'n æ fudl a(v) Æle", Ryf. Ogsaa af større Dyr, f. Eks. af Faar; Shl. Ryf. Ordet synes her at have traadt i Stedet for „Elde", hvoraf det ikke kan være en Udtaleform; i Shl. maatte „Elde" hedde „Ælde" eller „Elde"; i Lister „Elle" (som Velde „Velle", Kjelda „Kjella"); i Ryf. „Ælde"? og „Ælle". Allerede i G. N. forblandes edli og eldi; og maaske bruges ogsaa „Elde" nogensteds (Shl.?) for Edle.

æfla v. n. (ar) overhænge med Begjær; være nærgaaende; drive; = masa, om Børn som „mara, bræsa". Hall. (Gol, meddelt). „Uksen æfla mæ Kyyr'n". „E maa æfle so mæ dikko for aa faa dikko te gjera dæ". „D'æ alti slik Æfling mæ dikko".

Æfferter, Ævsltar se Avsetor.

„Efta" A. „i Eftas" igaaraftes. Ndm. (Øksndal).

„eg pron. jeg". A. Udtales: ek (e', og æk?) Sfj. (Jølstr), VAgder (tildels i de øvre Bygder); eg (e') mange Steder i Nbg. og Tel. (og VAgder og Dal.?); 'eg eller næsten 'eg i Sæt.; æg, VAgder (her undertiden äg, naar ubetonet) Rogaland og fl.; ei Gul. (Flaa); eig INamd.; e i Inderste Sogn (Aurland, Borgund, som i Hall. og Vald.), Nord-Øst-Tel. (Tinn, Grandsherad, som i Num.), Gul.; i, Gbr. (Lesja), Romsd. (Nesset), Ndm. (Sunndal), Innh. (Stod); æ i mange Kystbygder fra Ned. af Vest og Nord igjennem; jeeg og jæg Rom. (Nes, Eidsvoll); je, Gul. (Singsaas), Røros. — Akkusativ og Dativ: mæg (og meeg?), Rom. Totn, Land, Birid; osv. aldeles som ved „deg".

Egd m. 1) Mand fra Agder. VTel. Oftest brugt i pl. „Egdir" og „Egdar". „Du flyge som ein Egd'e"; „han æ ein Egd'e te o arbeie", slaa, teke so kvasst i"; „ein Flog-Egde, rektigt ein skjotfarande ein". Tel. (Vinje, Laardal). 2) en forvirret, „forsjamsa" Person; Person som let taber Fatningen; ogsaa = Tulling, Byting. Nedre Tel. — Egda f. Kvinde fra Agder. Mere brugt i „Flog-Egde" f. (og Flog-Igde, sc Igda) om Folk og Fæ, som farer raskt og vidt omkring. VTel. — Egdemaal n. Egdernes Sprog. Tel. Se A.

egda v. n. (ar) 1) tale „Egdemaal". VTel. 2) tale forhastet og snublende; famle ivrigt efter Ord. Nedre Tel. — egda seg v. n. te sig som en Egd. Tel. Sjelden. „egde seg upp" = eggja seg upp. Sjelden.

Egda f. en ganske liden graalig Fugl som færdes meget i Buskadser; snarest en Meise, Parus palustris; jf. Hampigda; eller = Buskeskvetten, Saxicola rubetra; eller Troglodytes? Ma. (Vigmostad), Sæt. Ikke ganske sikkert, i ethvert Fald lidet brugt. Skal ogsaa hedde „Igde", Sæt. Se A. „Egda" skal forekomme i SHelg. som Navn paa Erlen. Jf. Igd.

„Egg f." A. „Ljaa'n æ te Eggjar", Leen er tilstrækkelig hvæsset. Tel. Shl. „Ti Eggjes", d. s. Nbg. — Eggjarbrest m. = Eggbrest. Shl. — Eggjismell m. d. s. Hall. Vald.

Eggblom (oo) m. en gul Blomst, sandsynligvis = Knappblom, Trollius europæus. Trondh.

eggende adv. „e. liten", bitte liden. Hall. (Gol). Og: eggande l. Hall. (Gol). Meddelt. Af Egg n.?

„eggja v. a. (ar)". A. „eggja upp atte", oprippe (hvæsse op igjen), Ryf. Røldal. „eggje seg 'ut mæ äin", tirre hinanden til man blir Uvenner. Sæt.

Eggja(r)brot (o') n. = Eggjarbard. Hard.

eggjast v. r. tirre hinanden, kives. Ma. Shl. og fl. „D'æ ilt aa eggjast mæ Bjødn'n". — æ'ggjast ve æinn" tirre En. Gbr. Se A.

?Eggje m. Spire paa Græssorter. Sæt. „Eiji". — eggja v. spire. „Konni fere ti eije noko liti". Sæt. Jf. Agge. Usikre. Maaske fremgaaede af Eigind (Eiji) hvilket i Naboegnen Vest Agder er Eie m.

Eggjebedja f. Rede med Æg i. Rom. (Eidsvoll, Ullsaak): „Eggebeie". — Eggjehinna f. Æggehinde. Søndenfjelds. — Eggjekuld f. (og m.) Rede med mindst 12 Æg. Nbg. Tel. Ogsaa: Eggjekodd m. VAgder; -kuddi m. Tel., osv. se Kuld. — Eggjaplooma f. Æggeblomme. Berg. — Eggjeskul (u') f. Æggeskal. Li. Eggskul f. og n. d. s. Tel. Li. Dal. „Eggjaskutl" n. Jæd. Dal. „Eggjaskutt" m.? Jæd. (Klepp, Time). — Eggjesmyrja f. Plaster lavet af halvstegt Æg. Tel.

eggjende adv. til Egg f. 1) „eggjende mett" = eggmett. 2) „eggjande sint", yderst ophidset. Sogn. Eller til eggja v.

eggjutt og eggutt adj. om Fjeldmasser med flere, oftest omtrent ligeløbende, hvasse Rygge. Hall.

eggmett adj. bredfuld. Tel. (Kvitseid).

eggsetja v. a. sætte (hamre, slibe) Eg paa et Redskab. Tel.

„egla v. n. yppe Kiv". A. Li. Shl. Hall. og fl. egla seg inn paa ein", d. s. Sogn, Shl. Ryf. Li. 2) ægge, især ved Drillen og Lokken. Hard. Ryf. — eglen adj. tilbøielig til at „egla", til Egling f.

Egla f. = Odla. Totn. „Vassegle".

eglutt adj. = eglesam. Hall. Østl.

„egna v. a. „egne seg". A. Sæt. Se eigna.

?egnende adv. „e. liten". Hall. Se ognende.

egsa v. a. (er, te) 1) drive til Vildskab eller ivrig Anstrængelse ved Skræmsel og dl.; stimulere, ægge; ophidse. Sogn, Hall. VTel. „Dei ekste (e)inan upp". „Hest'n æ uppekste". „Han ekser seg te", laver sig til at slaas. Og: „Han ekste mæ Hestee"; Hall. I D. Diall. d. s. Hertil: egst, A. Jf. aga. 2) v. n. galopere, eller (maaske oftere) kaste over i Galop; „eksa" er ialfald mindre elegant end „tvispora", galopere. SBerg. Jf. langeksa. 3) bevæge sig med meningsløs Voldsomhed; trave omkring; tumle. Hard. Jf. eksa 3) A.; Egse.

„Egse (Ekse) n." A. Voss, Shl. Røldal. 2) anstrængt og klodset Galop. Hard. „Ta(ka) i Ekse". „Nautekse", en Kos Galop.

Egsing (ks) f. 1) Ophidselse osv. til egsa. 2) Omkringtraven, Vimsen; til egsa, eksa, 3. A. Hall.

?egsna (ks) v. fare forhastet til. Hard.

ei, Diftong, udtales som ai (äi, ae, äe) ogsaa i Sæt. og Sogn og Dele af Nhl. Hard. Vald. og fl.; den blir til ai (ae, äe) foran M, N og Ng i en stor Del af VAgder, hvor den i andre Stillinger forbliver „e'i"; blir til æ (Diftong) foran M, N og Ng paa flere Steder (som Nordvest-Tel. Ndm.);

blir til æ foran R i Stjør. og fl. og i mange enkelte Tilfælde i STrondh. (Uppdal) og Østl. — „øy“ udtales som ei (äi, äe) i ISogn (Lærdal), INfj., INdm., Hall. Odal og fl.

„**Eid** n. Isthmus“. A. Eie, Shl. og fl.

eidsvoren adj. 1) = eidsvør, eidfri. Shl.: „eisvooren“. 2) eedsvoren ɔ: som har aflagt Ed; stemmeberettiget. Sæt.: aisvoren.

„**eia** (seg) v. n. jamre sig“. A. Bald.

„**eiga** v. a. eie“. A. Omtrent: aaghwaa i Selbu og Gul.; eika i VAgder, paa Grændsen af de „bløde“ Konsonanters Omraade. Imperf. og Supinum: aakte, aakt i Gul. og Røros; „aahte“ mange Steder omkring Dovrefjeld. 5) have. „Du kann eiga dæg Boon om dæ“, eller „paa dæ“, det kan du vente dig. Jæd. 6) „eiga heima“, have (høre) hjemme, have sit Hjem, bo. Shl. Voss og fl. G. N. eiga heima.

„**Eiga** f. 1) Eie, Besiddelse“. A. SBerg. Tel. Gbr. Gausdal. „D'æ kji i mee Eige“ (Vinje). „D'æ kje noko Eiga i da“ = Hav; SBerg. „Kjenne se Eige paa ein Ting“ = kanna seg; Gausdal. 4) Eiendom, det som man eier. Follo, Gbr. „D'ær heile mi Eie“. 5) i Flertal: Jord- eller Skov-eiendomme. VTel. Ryf. 6) Tilstand. „Ei lei Eiga“. Sogn (Kyrkjebø, Ladvik: äi osv.).

„**eigen** adj. egen“. A. ejen, ejo (ejæ), eji (eje), Fl. egne (e') i VTel. og Sæt.

Eigje n. „Du sæ haa dæ saar ditt Eije“, du saar have (gjøre) det paa eget Ansvar. Gbr. — „Eit Eie Beist“, et Ærke-, ægte Beest, Ma. (Søgne). Maaske i flere lignende (Genetiv-)Forbindelser. Til Eigje n. (se A.) el. til Eiga; se følg.

eigjelege adv. eiendommeligt, særdeles. Kun i „e. gove“, eiegod. Ryf. G. N. eiginliga.

„**Eigind** f. Kornspirer“. A. Gyind (og Oy-) Hall. Gyende n. Nfj. (Stryn, hvor ei og øy, ligesom mange Steder i Hall., forveksles, eller eg.: øy er gaaet over til ei, ai og der saa igjen er indtraadt en ofte feilgribende Tilbageførelse); Eijen(d) n., bestemt Eiende, Gbr. (Baagaa); Eie m. VAgder; Iiende, Voss; Iin og Iine f. Ringerike, Vestfold; Hiin f. Modum.

„**Eigindfall** n.“ A. Nfj. (Honndal). Gyendefall, Nfj. (Stryn). „Aakrn gjoore G.“, Agren lod de første ødelagte Spirer falde (og skjød nye). Noget lignende er Gyafadl? Sogn (Hafslo); se Oyda.

eigindsetja? v. n. om Kornet; spire paa nytt; se foreg. Gbr. (Svastum). Meddelt som „einnsetja“.

„**Eign** f.“ A. 2) Eiendomsret. „Kaste Eigdn paa nøko“, tilegne sig. Bald. G. N. kasta sinni eign á eitt. 3) den hjemlige Egn. Sæt. „Han kaam ti Aignin atte“, dat. sing el. acc. plur. (Betoningen usikker).

Eigna f. Eiendom; især Jordeiendom. Tel. (Skafsaa, Vinje). Sjelden i Eental. „Eg hev alli kaami eennpaa Eigna hass“. Hyppigere i Flertal: „Eignur“. I Shl. Egna f.: „han har ei stoor Egna; da æ mi Egna“. If. Eigna(d) A. Gbr. „Døm ha slie se Eigna paa meir Jool heill døm kann bruke“ = Eign 2); Fron i Gbr.

„**eigna** v. a. (ar) tilegne, tilkjende“. A. SBerg. Tel. STrondh. „Han eigna seg Beite te Hestn“. „egne ti seg“. Sæt.? (af ejen). „eine“ og „ængne te se“, Røros. Hedder ogsaa „hegna te seg“, Shl.; se hegna. — eigna seg (til) v. n. tage sig (Ret) til, tiltage sig, driste sig (til), formaste sig. Hard. „egne seg“, Sæt. „eigne seg eenn aat ein“, liste (vove) sig ind til En; nærme sig sagtelig, om et Barn, en Jæger. Tel. (Rauland, Vinje).

eignast v. a. og n. (ast) 1) = eigna til seg ɔ: tilkjende sig, tiltage sig (Ret til). Tel. (Vinje). „Eignast han o setje Hestn sin der?“ „Han eignast de Beiti“. 2) eie. Sogn (Vik). „Eg äignast inkje äin Skiling“. 4) slægte, ligne. Nfj. (Innvik). „Han eignast attepaa Far'n“.

Eignabarn n. elskværdigt Barn. Senja, Salten, Helg.: „Ængnaban“. — **Eignadeild** f. Klenod = Eignalut. Nfj. (Honndal, Stryn): „Ængnadæld“. — **Eignakjerald** n. Kar man sætter stor Pris paa; Sir-Kar. Nfj. — „**Eignalut** m.“ A. Sæt.; „Ægnalut“, Shl., ogsaa om Eiendel overh.; Eignarlut, Voss. — „**Eignemun** m.“ A. 2) Klenod = Eignalut. Dal. (Hækkestad).

Eignarsmann m. Eier. Tel.

eigneleg adj. værd at eie. Sæt.

Eik m. Hjulege. Smaal. Busk. (plur. „Eiker“). Eike n. d. s. Bald. (Aurdal, Vang). If. fl.

Eik f. 1) alt som i et Traadnøgle er vundet i een Retning (Stribe); et enkelt Læg (Ring) af Traad eller Tougverk. Ndm. Nfj. Sfj. Midtre Sogn. Ogsaa: „Reik“ f. Sfj. Hard. 2) Fid i en Haspe. Nfj. Se følg.

„**Eika** f. et lidet Traadnøgle osv.“ A. Trondh.: „Eik', Traaeik'“. 2) et enkelt Læg af Traad = Eik. Tel.: „Eike“; Helg.: „Eika“; Helg. og Namd.: „Eik'“. Ogsaa: Eikji n. Helg. Og: Auka n. SHelg.

eika v. a. (ar) vinde eller lægge op til en Eika 2). Helg. Namd. „Eik Linaa oopp i Baat'n; eik ihoop Garne“.

Eikedøl m. Indvaaner af Eikin i VAgder.

Eikeple n. Galæble. Dal. (Hedland).

eikevinda v. vinde Garn sammen til et Nøgle, idet man vinder Læg „Eik“ over Læg og ikke dreier jævnt rundt. Tel.

Eikja f. Baad udhulet af en Stamme. Vestfold (Lier): „Eike“; Ndm. (Sunndal): „Eikje“; STrondh. (Stadsbygd, Ork. Meddal): „Eikj', Stokkeikj' og Gykj'; Rennbu: Gkj. Se A. — „Æka“, liden Pram, Shl.; er vel laant østenfra. — **Eikjestød** f. Landingssted for „Eikjer“. Ma.: „Støø“; Sæt.: „Sto“.

„eikja v. n. (ar)". A. Østest: plage vedholdende med Angreb, Overhæng, Modsigelser, Paastande. Dal. Agder, Tel. „Han gjekk o eikja mæ dæ". — Eikjelei(d)a f. et Væsen som er besværligt ved sin Eikjing f. — „eikjen adj. trættekjær". A. Særlig: udholdende i Kamp og dl., haardnakket; ufredelig. Tel. Agder. „Ho æ so eikjæ dænne Kyræ, ho gjeve seg aller; d'æ slik ei Eikjkyr. Isl. eikinn ufredelig, om Hornkvæg; i G. N. om Ilden. H. O.: „eiken egensindig". — eiken, se eken. — Eikji n. se Eika.

eikla v. n. omtrent = eikja. Tel. Nbg. „Han gjekk o eikla paa meg; han eikla mæ dæ sama". „Eikle seg inn paa ein". Udtales tildels iikle i VTel.; lyder ekkla (æ?), Sogn, Nhl. Hard. Se A.: ekla. — eiklast og iiklast v. r. kives vedholdende, og dl. Tel. Nbg. — eiklen, iiklen og ekklen adj. tilbøielig til at eikla, til Eikling f. — Eikle n. „eiklen" Tingest. Nbg.

„eikorleides adv." A. eikkosleis (og ekk-), Ma.; eikkoleis, Dal. og fl.; ingkvorleis, Voss; ingkorleine, Gbr.; ængkorlei, Østerd.; eekvanlei, Røros. — eikko, se einkvar.

Eikorn m. (ar) Egern. Hard. (Ullensvang) og Voss (her tildels n.): Eikodn. Sjelden. Den sædvanligere Form her er „Jikodn", og „Jikodnag" (Voss). Jf. T. Eichhorn. — „Eikodn" skal ogsaa være = Aakorn. Hard.

eileine adv. alene, Vald., se aaleine.

„eileid adv." A. eilein, eileise, Hall.; eileisa, ØTel.

eim adj. 1) mat af Smag, flau; ogsaa: vammel, kvalm; om Madvarer som er for fede, for lidet krydrede eller for længe kogte eller gjemte. Gbr.? Odal, Solør og fl. „eim aa vassen". Og: æm og æmm, Totn, Vestfold (Sandsvær, Eiker), Vald. Hall. Hedm.; øm, ømm, Ringerike, Rom.; øym, Solør (Vaaler). eimen? d. s. Helg. Nfj. Gbr. æmen, Hall. NGbr. Tel. og fl. æmeleg adj. d. s. Tel. æmmeleg, Shl. Jf. eimen, Eim, eima, imresøt. Se emmen A. 2) øm, saar, smertende. Øvre og Nedre Stjør.: eem. „Æg æ eem aavr heile Kroppin". „D'æ eemt i Fingra". Overgangen fra ei til ee er usædvanlig i Stjør.; Ordet er derfor maaske indkommet fra sydligere Bygder (Selbu, Guldal); eller er et andet (beslægtet): æm. Jf. eimen, eimtent. — Eimesmak m. = eim Smak. Hall.: „Æmesmak". Hedder ogsaa Æme f. vammel, lidt muggen Smag. Tel. (Vinje). — Æmeekøvlle f. flau Person. NGbr.

„Eim m. 1) Damp". A. Nbg. Ma. „3) svag Luftning". A. Senja. 4) let Antydning af noget: a) svag Lugt eller Smag af (efter) noget; Afsmag = Keim. Vesteraalen, Vefsn, Sdm. (Ørskog, Norddal, Sande), Nfj. (Utvik og fl.). b) svag Lysning. Selbu. „Eem'in 'taa Sol'n, 'taa Eill". c) nogen Udsigt til, svag Sandsynlighed for. Sdm. „D'æ ein Eim te dæ (di)". d) flygtig Lighed = Bæv. Sdm. (Skodje, Norddal og fl.). „Han he ein Eim attpaa Bror sin". Jf. eim adj., eima v., Im n.

„eima v. n. (ar) 2) lufte". A. 4) give en Antydning „Eim, Jim", af noget: a) dufte; smage af noget. Nfj. „Bloomen eima gott". b) have en svag Lighed; slægte (paa) = bæva. Sdm. (Norddal, Ørskog, Skodje, Borgund, Harham, Sande, Sunnylven, Hørei, Vanylven), Nfj. (Selja). „Han eima attpaa Folkje sitt. eimast v. n. d. s. c) v. n. (og a.) ligne; gjenkalde i Erindringen; tage (sig) op igjen; vende tilbage (til noget); oprippe og dl. eimast v. n. tildels d. s. Sdm. (Volden og de nævnte Bygder), Nfj. (Selja, Davik, Gloppen; ikke meget brugt i Nfj. udenfor Selja). „Dæ vil eime attpaa dæ gamle", om (f. Eks.) tilbagevendende Klarveir efter en Overskyen. „Han eimast attpaa same Veir (Veer)". „Dæ eimast attpaa Fjorvintrn mæ Veira". Ogsaa: „Dæ eima uppatte paa dæ same Styggveire", Sdm. Selja. Og: „Dæ äima te bli dæ same Veere atte", Sunnylven. Og: „Dæ eimast upatte, dæ same Veere", Norddal. „Han held paa aa eima no att i Sør". „Du eima no mæ dæ same", du opripper gammelt, gjentager sagte Ting; „e veit ikkje kva du eima dæ uppatte før?" Sdm. (Hjørungfjord og de øvrige), Nfj. „Dei eima so længje mæ 'naa, te han vart sint"; (ogsaa, meddelt: „dei eima 'naa", de tirrede ham med Oprippelser; her turde være Indvirkning fra „reima" v. a. hvilket betegner et mere uskyldigt, grundløst Drilleri, medens „eima" altid medfører Gjenoptagelse af noget faktiskt). — Et andet er det Egdske „eima, eimast" ɔ: bemøie sig gjentagende med noget, stride med; det er Egdsk Udtaleform af „iima" som det tildels hedder der (jf. G. N. ímun Strid, og fl.), medens vort „eima" lyder „aema, äema" der. Betydningen „gjentage oprippe" minder dog om dette „iima" og om „iimstra" („eimstra" VAgder, „imstre", „eemstre" og „ømstre", Tel.). Uklart er ogsaa Forholdet til „impa, (h)impra", og Isl. ympra (impra?). Jf. Im, ima.

eima adj. (part.). „D'æ so eima" = „Dæ he dæ Lagje", det har en Tendens did, det ser ud til at skulle vorde saa; mest om Veiret. Sdm.

eima, eimstra v. se ima, imstra.

„Eima f. Stoppenaal. Helg. Ima, Lof." A. Jima: 2) stor trekantet Naal til Skind- og Seilsøm. Senja (Ibestad, Lyngen), Ork. (Rennbu, Meddal). Jimnaal f. = Jma. Vesteraalen.

eimeleg adj. = eim, eimen 1). Tel. (Laardal. Sjelden.

eimen adj. 1) = eim 1). eemin, Selbu. 2) led, ubehagelig; baade: vammel ved

Blidhed; og: vranten = gretten; om Folk og Fæ. Helg. (Vindal), Namdal (Nærøy, Kolvereid); **eemin** („aa sær“), Stjør. STrondh. (Selbu, Gul. Strinda, Fosn); **æmen** („æme aa voonn“), Gul. Ork. Rdm. Ogsaa: **ymen** (for imen?) Sogn; **iimen** („aa fuul“), Fosn (Ørland, Bjugn, Hitra); se A. 3) lugtende kvalmt. **eemin** („aa suur“), Fosn, Selbu; **æmen**, Gul. Ork. Rdm. Formerne „eemin“ og „æme(n)“ er dog vel, ialfald udenfor Gul. og Selbu, begge for „æmen“ (se d.) og altsaa eg. et andet (beslægtet) Ord. Se **eim**.

eimis adj. og adv. se **ymis** (imis).

eimtent? adj. = saartent. Stjør. (Maaraak; usikker Form). Oftest: **eemtænnt**, Nedre Stjør. Se **eim** og **æm**.

„**Eimyrja** f.“ A. **Øymyrja**, Vos.

„**ein**, Talord: en“. A. Omtrent: **aen** (1 Stavelse), **ai**, **aitt**, og „**ăen**, **ăi** (ătt el. alt)“, VAgder; ligesaa, selvfølgelig, paa de Steder hvor ei altid lyder ai (ae, ăi), se ei; **ænn**, **æi**, **ætt**, Jæd. og fl.; Feminin: ii, STrondh. „6) en, som Artikel“. A. Masc.: **n**, mange Steder. Feminin: **i**, mange Steder i Nordl. Trondh. Østl. Ma. Jæd. og fl. (i Selbu med nasalt J); **a**, SætV.; Neutrum: **at** (og ăt) SætV., VAgder; **a**, SætV. („a Hus“); **e**, Namd. og fl. 7) „den engne“ (æ?) og „ingne“; NØsterd. (Tynset). „8) tvau-eine (two eine)“ hedder: **to-eina**, Shl.; **to-einers**, Rom.; **to-eener**, Rendal; **to-eenes**, Hedm.; „9) i Flertal: nogle“. A. „For engne (ingne) Karer!“ Østerd.; „eene“, Røros. „Ai Fugla“ nogle Fugle, Vald. (Vang); „ai nokre“, enkelte, Vos. — „Me e(i)tt“, i eet væk, uafbrudt, Røros og fl.; i eino d. s. Shl. Hard.; „**Eitt fill-fæm(m)**“, fire eller fem, Gbr. (Vaagaa). „Vinn'n staar æen synna“ Vinden staar ret fra Syd, Rdm. „J eine Tii'n“, i sidste Øieblik, Gbr.; jf. einberr. „Ein aa hin“, en og anden, Sfj. „Eine Tii'a — eine Tii'a (Rii'a)“, snart — snart; Østl. „Han sa saa i eine Oore“, det plumpede ud af ham, han sagde det ganske umiddelbart eller udenfor Samtalens Nødvendighed. Salten, Senja. — „Da va no eine Kar'n sin, da!“ det var en enestaaende, usædvanlig Karl. Sfj. Nfj. — **ein** sammensættes med Verber til at betegne at Verbets Begivenhed eller Forhold er der uafbrudt, i eet væk; saaledes: einbanna, -breida, -halda, -strika; mest i Hall.

einannan; **innan'n**, Shl. Tel. og m. fl.

„**Einang** m. Bjergpas“. A. „Einang“ („Einaangg, Einongg“) og „Einangjn“ er i Stjørdal, Romsdal, Uppdal, Sogn, Sætesdal og fl. Navne paa Steder, hvor et Pas dannes af Bjergvæg og Vandløb.

„**einard** adj. enkelt, ren, ublandet“. A. Innh. Stjør. Strinda. „Drekk' Brænnvin einart“ el. „einhart“, Stjør.; ogsaa: „drekk' einar B.“ — Hid hører vel ogsaa: „Ifraa einare Ho(g)ja (o')“, fra Arils Tid, fra Hedenold, fra Gravhougens Tid. Sfj. (Askevoll, Førde, Jølstr), YSogn („Hau(g)jn“); det hedder ogsaa: „frao hin Hau(g)jn“, JSogn; „fraa Heiningehoja“, Sfj. se Heidning. — **eenar'n** og **inal'n** (tilbagetrukket rn, ln el. N), egensindig. Rom. (Høland), Smaal. (Trykstad, Spebberg, Vaaler, Rygge); se **einalen** A.

„**einaste** adv. alene, kun, blot“. A. Busk. Tel. Ø- og VAgder, Dal. „Einaste blaatt“, eensfarvet b.; „eta einaste Smør“. **ænnast**, Hall. Ogsaa **einste**, Li. (Nes). „Han stoᵘ einste; eda Gröud einste“. Og **einsta** (ăensta) Li. (Kvin, Fjotland), som „beinsta“. Og **aiste**, SætV. som „saiste“; ogsaa i en gammel Vise: „aist' i Fokji“, i eet eneste Fog; Isl. einasta. — „einaste adj.“ A. **enerste**, SSmaal. (Borge). „Der var'nte eenerste steekanne Granne“, der var ikke det ringeste.

einaara adj. eenfoldig, troskyldig. Ryf. (Saua, Suldal), Røldal. Jf. **einard**, G. N. einardr, enkelt, oprigtig. Jf. dog ogsaa einslungen.

einbanna v. bande i eet væk; bande og skjælde voldsomt. Vos, Hall.

„**Einbeite** n.“ A. Østl. — **einbeita** adj. forsynet med (kjørende med) „Einbeite“. Østl. — **Einbeitvogn** f. Østl.

„**einbernd** adj. eenbaaren“. A. Gbr. Romsd. 2) forsynet med kun eet Barn. Rdm. „En æenbænnt Mann; dæm va æenbænnt“.

Einberne n. eneste Barn. **Einbedne**, Shl. Hard.; **Ainbidne**, Vos; **Einbænn**, Vald. STrondh. (Børsn). Og: **Ainbedning** m. Hard.; **Einbænning**, Gbr. Busk. Vestfold; **Ae(n)bændengji**, VTel. (Vinje, Mo, Eidsborg); **Einbinding**, Røldal. Se A. — **Ainbedna-Badn** og **Ainbedla-Badn** n. d. s. Sogn (Lustr, Aurl.). — **Einbæⁱnningsdotter** f. Datter som er eneste Barn. N- og SGbr. — **Ae(n)bændengslag** n. den eiendommelige Art og Maner som vil udvikle sig hos et Barn uden Søsken. Vest Tel. — **Einbændingslot** (o') n. en E's Humør eller Lune; se Lot. Tel. — **Ae(n)bændengslæti** n. en E's Manerer. Vest Tel. — **Einbænningsjaale** f. en naragtig kvindelig E. Busk. Tel.

einber(r) adj. jf. Isl. einberr idel, lutter; Sv. enbar, blot og bar. Er kun kjendt i Forbindelse med „Støyta“ f., eller sjeldnere „Støyt“ m.: **einbera Støytaa**, sidste Øieblik = Einkomstund; selve Begivenheds- eller Forholds-skiftet (Brinken, Styrtningen? se Støyt, A.) Dal. Jæd. „No kom du i einbera Støydaa“, Hæskestad. „Paa einbæra Støydo“, Sokndal. „Innpaa (el. i) innbæra (og embæra) Støydaa“, Haa, Time, Hedland. Ogsaa: „Dæ va einbera Støydaa mæ dæ“, det fordrede en øieblikkelig Besørgelse, Dal. „Støydaa“ turde opr. være dat. plur. af „Støyt“, men føles ikke nu saa. Se følg.

Einberstøyt m. og **Einberstøyta**? f. = einbera Støyta. Rbg. VAgder; Jæd.: „Embærstøyd". „Naa kjæme dæ i Aenbörstøytn all Ting", eller „i ‑støytan", plur.; VAgder. „I Aenbörstøydn", Li. (Herod). „Dæ va Aenbörstøydaa mæ dæ", eller „i Aenbörstøydaa", Li. „Eg æ kaamen saa ræent bort i Aenbörstøytane mæ Vaarvinna"; Evje i Rbg., VAgder. Ogsaa: „kaama i Aibörstøytaa" ɔ: komme hovedkulds op i mange Forhold, som maa udredes straks; Ma. (Bjelland). Ogsaa: „Dæ kaam paa han en Aenbörstøyd", d. s. Li. „Mi vil kje drygja te mi kjæm i Ae(n)börstøytn", Ma. (Aaserall). Jf. med dette og „einbera Støytaa" — „Einkomstönna" og „einkom Stönna"; „i eine Tii'n". Se Eindag.

Einbitar m. enlig Fisk; Særling, som afsondrer sig. Dal.

einbrei(da) seg v. n. om Eng: ligge jævnt dækket overalt med Hø, saa ingen Sammenragning i „Kvervlar" behøves. Ndm. Sjelden. — **einbrei(d)a** adj. = einbreidd.

Einbytning m. ukløvet Trækløds af et Brændestykkes Længde. Sogn.

einbøld adj. 1) forsynet med kun eet Bosted eller Bol; om Gaard. Tel. og fl. 2) enlig, ensom; øde (for Resten). Tel. „Han bur paa ei einbølde Hei". — „Ein einbødla Gar" = einbøld Gard. Sogn. Se A.: einbølt og Einbøle.

Einbøld f. Enlighed, Ensomhed. Dal. „Dei blei ette i Einbøldæ".

einbønt adj. om Gaard: 1) som beboes kun af een Bonde; 2) som ligger enligt. Gbr. Romsd.

Eindag m. fastsat Tid (?), som G. N. eindagr. Kun i: „Uti (borti) Eindagjn" ɔ: i sidste Nip, eller rettere: efter den fastsatte Tid, uforsvarligt sent, men dog saaledes at, ved velvillig Vien, det ikke er blevet for sent. Ma. (Bjelland, Vigmostad, Holum). „Du kjæme räent ᵉudi Aendain!" siges til en som man har biet paa ud over den fastsatte Tid; derimod kan man ikke komme „uti Eindagjn" til et Jernveistog som holder Ruten, men nok „uti Einberstøytaa". — „Bort i Aendøgraa", d. s. Ma. (Øyslebø) og „**Eindøra**", Ma. (Halsaa, Holum; som „Jamdør" f. for „Jamdøgr"). Wille har: „Eindeije, subst. for sent". Jf. eindaga seg.

„**eindaga** v. a." A. Hard. (Kvamm).

eindrjug? adj. hensunken i sig selv, sløv for Omgivelserne, intet iagttagende eller agtende. Ndm. (Tingvoll, Aure og fl.). „Han gjekk der saa æenndräu" (og „æendrug"?). Maaske eg.: ensoldig, troskyldig, tryg = einard. Lidet brugt. Mere brugt er: **Eindrugheid** f. tryg Ligegyldighed for Omgivelserne. Ndm. Gul. „Han gjekk der i si Aendräuheit like innpaa Bjönn'n". Gul.: „Eendröuhet". „Gaa i Aensalluhetn" d. s. Stjør. Jf. einvørsleg, Einvøla. Det samme udtrykkes ved „i Sjølvvølaan", „i Sjølvdæle" og fl. Jf. dog ogsaa G. N. eindrægr vedholdende.

Eindøgr se Eindag.

„**Eine** m. Enebærtræ". A. **Eine**, Gbr. Vestfold, **Einer**, Rog. Nedre Ma.; **Eineer**, Dal.; **Aeneere**, N.-B.-Tel.; **Einiri** og **Eineeri**, Rbg. og Tel.; **Einar**, VAgder, Dal. Shl.; **Aenaar** og **Aenaar**, Øvre VAgder. — I Vestfold (Sandeherad) siger „Einen": „vi(l) di kalle me(i) Brisk, ska je gjera Huse friskt". — **Ein(e)kave** m. tæt stakformig Enerbusk. Ndm. se Kave; **Einkaavaa** m. NGbr.; **Einå(r)kaga** m. d. s. Smaal.; **Enekaie** m. Smaal.; **Einekanke** m. d. s. Sogn; **Einekarre** m. d. s. Romsd. Gbr.; **Einkare** (langt A), Gul. Ork. Strinda; **Einkrakje** m. d. s. Ndm.; SGbr.: „Einkraka". — **Einelog** (o') m. Afkog af Enerkviste. Rbg. Smaal. og fl. „Einarlog (Ae‑ etc.)", Dal. VAgder; „Einärlaag", Smaal. — **Einerusl** og **‑rutl** n. Enerkrat. Agder. — **Einestø(de)** n. Sted hvor Ener vokser; Enerkrat. Nhl.

Einfare m. En som færdes alene. Shl.

einfaren adj. som færdes alene. Hard.

Einfaring m. Væsen som færdes alene; f. Eks. Laks som gaar alene. Ogsaa: Person som staar alene i Verden. SBerg.

„**einfeld** adj. enkelt". A. Rom.: **einfællt**.

einfelt adv. enkelt. Kun hørt i: „pløye, harve, einfællt" ɔ: pløie, harve, kun i den ene Retning, saa Redskabet kjøres uvirksomt tilbage. Rom. G. N. einfeldr, adj. enfoldig.

einfengd adj. enkelt, simpel. Namd.; Østerd.: „ængnfængd". Sv. Dial.: ensängdt, om Traad.

einferda? adj. som færdes alene. Shl. (Fjellber): **einfært**. Meddelt. — „**einfara**". A. ‑fala? som Fal ɔ: Ferd.

Einfodrs‑, i Sammensætnn. om Husdyr som er fodrede een Vinter igjennem. Lof. „**Einfoorsokse**".

einga adj. om Traad: enkelt, utvunden. Vald.: „ænga". G. N. einga, ene, enkelt; se følg.

eingjerna adj. 1) om Traad: utvunden = einga. Voss, Hard. (Kvamm) og Shl. (Fitja): **einjedna**. Jf. Isl. eingirni, eentraadet Garn. 2) om Væv = eintrædd?. Hard. (Kvamm). Jf. tvigjerna (dn).

eingjegna adj. = eingjerna. Shl. (Finnaas, Stord og fl.), Hard. Sogn. En Udtaleform af det foreg. fremvirket ved Sogn? — „eingjengd, 2) enkelt". A. aenjængnd, Hall.; ængnjæng(n)d, Østerd.; eenjæng(n)d, Røros. 3) om Væv = eintrædd. Nfj. „einjængt Vænsmaal".

Eingjegna f. en egensindig, trodsig Tingest. „Ai Ainjegna te Kyyr". Sogn (Aurland, Valastraand og fl.). Jf. Godgjegna.

eingjengjen adj. som vil gaa alene = myten. Nhl. Sogn og fl. Ogsaa: **eingjengd**.

eingjengt adj. = eingjengd 1) A. Shl.

eingjerda adj. om Fingerring og Armring: bestaaende af kun een Slyngning eller „Gjord"; modsat tvigjerda (tojera), trigjerda. Dal. Ryf. Shl. Udtales med samme Lyd som i „gjerda" v. altsaa mest: „-jæra", men ikke sjelden, især i Ryf. „-jera" (e' og ee). Af G. N. gjörd, gjardar. Jf. Gjerdamun, -raust, -slaa.

Eingjerdingje m. = eingjerda Ring. Sæt.

eingod adj. fri for ondt, gjennemgod. Tel.

einhalda v. holde uafbrudt; ikke slippe Taget. Hall. Se ein.

„**einhendes** adv." A. einhæntes, Shl.

Einhending m. 1) eenhaandet Person. Hall. 2) kort Lee som føres med een Haand. Hall.

Einherding f. den haardeste og afgjørende Prøve. Helg. (Vindal). „Daa de var i Einheeling(j)n". Se Herding.

einhjelpen adj. som underholder sig selv og sig selv alene. Salten; Helg.: einjaalpen.

„**Einhyrning** m." A. Dal. I Spøg om Es i Kort.

einhædda adj. = einhøg. Shl. Lidet brugt. Mere brugt er tvihædda (to-), tri- (tre-). Se Hædd.

„**einhøg** adj." A. æehaage, VTel.

„**Eining** f.? „I Einingen", i eet væk, uophørlig". A. Hall. Helg. Namd. Gbr. STrondh. (Bynes; Selbu og Gul. „i Een-"). „Før Eening", d. s. Ork. (Meddal, Rennbu). „I Einingo Takje" og „i Einínge Takje" d. s. meddelt fra YSogn. — **Einung** 1) d. s. Ryf. (Suldal). „Dæ munar smaatt i Einung". 2) „i Einung", alene. Hard. „Eg ratlar i Einung", gaar a. Jf. Isl. einungis, adv. ikkun.

Eining f. og m. 1) Lyster; maaske ogsaa enslags Pilk. Shl. (Stord, Kvinherad, Fjellber, Fitja).

einka adj. eneste. Vald. (Vang): „ængka". „E äige äi ænka Kyr". G. N. einka (einga). Sv. og D. Diall. enka, enken ɔ: eneste. Se A.

einkar(d)a v. karde første Gang. Rogaland. — **Einkar(d)e** m. første Kardnings Produkt, medens „Darle" er det færdige.

einkeik? adj. egensindig, stivnakket. Vald. (N- og SAurdal): „einkjekk".

„**einkeleg**? adv. overmaade". A. „enkjele". STrondh. (Røros og m. a. St.). — **enkjende** adv. d. s. Foldal og fl. „e. grann".

einken adj. enkelt; eenfoldig. Sogn, Ma. Dal. og fl. „Ikkje einken", ganske slu. „Moo e(i)nken aleina", ganske alene. Se einka.

Einkestund f. = Einkomstund. Vestfold (Hov). „Naa kaamm du i Ænkestönna!" Ogsaa „uti ænkom Stönna", Smaal. Vestfold. Og: **Eenkestönna**, Smaal.; se Intestund, A.

„**einkom** adv. A. „eenkomst", Modum. „Einkom Ærend" og „ængkom (ængkonn, ængko) Æren" = eins Ærind. Østl. 2) adj. udmærket = einka. Røros. „Eenkom Mat, eenkomt Veer". — **einkomeleg** adv. ene og alene. Sogn, Hall. og fl.

„**einkvar**, ubestemt pron. nogen". A. Flere Former: M a s k u l i n, som mange Steder gjelder ogsaa for Feminin: **einkværje** og **einkværjen** subst. Sfj. (Jølstr, Førde); **ingkvarn**, Ork. (Meddal, Rennbu); **einkvann**, Shl. Ryf.; **ingkvann**, Hard. Voss, Shl. Ryf. Gbr. Ndm.; **einkvonn** og **ængkvonn** (og -konn) Tel.; **angkvann**, Vesteraalen; **aangkvar**, Ndm.; **ongkven**, **-kar**, **-kon**, Nhl. ISogn; **einkvænn** oftest subst. Sfj. Dal. Li.; **einkvænn** og **eikkvænn** subst. i Moland i Tel. medens **einkvor** og **eikkvor** er adj.; **eikkvænn** og **ekkvænn**, VAgder; **eenkvann**, **eekkvar** og **eekvann**, Røros; **ingvar** og **ængvar**, Tinn i Tel.; **ængorn** (?) og **ængonn**, Hall. Vald.; **eikkor**, Nbg. (Tovdal, Aamlid); **eior** og **eiaar**, Nbg. (Aamlid); **eehaann** (og eehaar?) Østl. (Gausdal, Vardal, Totn, Land og fl.); **eikkvæ** subst. Sæt. — F e m i n i n: **eikvor**, **æekvor** og **ængkvor**, VTel. (Laardal, Vinje og fl.); **in(g)kvoor**, Voss (ifølge Vidsteen); **ængor**, Vald. — N e u t r u m: **einkvart** og **ingkvart**, Ryf. Shl. Voss, NGbr. Ork. Lof.; **angkvart** og **angkvat**, Vesteraalen; **ongkart**, Nhl.; **eikkvært** (?) subst. Moland i Tel.; **eitkvort**, Skafsaa i Tel.; **eikkvort**, **einkvort** og **ængkvort** adj. og subst. VTel.; **ængkort**, Vald. Hall.; **eiort** og **eiaart**, Nbg. (Aamlid); **eikko** og **ekko**, VAgder; eehaart' og ee'haant, Østl. (paa de samme Steder som eehaann, og paa flere andre). — F l e r t a l: **eikvor**, Tel.; **eiko** (og **eikko**, **ekko**; og **aiko**?) VAgder; „eikko" gjælder sommesteds for alle Kjøn og Tal. „eikvor hænta", nogle faa; „eiko stikta", d. s.; **eehaann**, SGbr. — „eikor Leid", A.: „in(g)kvoorlais", „eikvorleis", „einkvanleis", Shl.; „ingkorleine", NGbr.; „eikkoleis", Dal. VAgder; „ængkorlei", Østerd.; „eekvannlei", Røros; „ængoleis", Vald.; „ængonleise", Hall. — „einkvar Stad", A.: „einkvanstadn", „inkvanstana" og fl. Shl.; „eikkorstan" og „eiaarstan", Nbg.; „ingkvanstan" og „ingkunstan", NGbr.; „ongkarsta", Nhl. osv. — „eitkvart Sinn", A.: „einkvortsinn" og „ængkvorsinn", Tel. „einkvansinne", Shl. — 2) hvilkensomhelst. „Sidja hør te eikko Ti", sidde her saa længe det skal være, Li. (Fjotland). — **einkvartshanda** adj. (og subst.) af noget Slags. NGbr.: „inkvortsande".

einlaga adj. enkelt; eenfoldig. Busk. (Sigdal, Snarum). Maaske ogsaa **einslaga**, Sigdal.

einlit (i') adj. eensfarvet. Gbr. (Vaagaa): „einleet", med kort ee og kort t.

einlitt (ii) adj. som kan hjelpe sig selv, som kan lades alene = einlitande (Jæd.). Oftest „ikkje einliitte", om Smaabørn, Idioter og Gamle. Røldal. G. N. einhlítr sér d. s.

Einlægje n. eenlig Stilling; Eenlighed. Tel.

(Vinje). „Han hev kaami heiltupp i Ae(n)-læji", om En som er bleven liggende agterude alene.

Einmennom? dat. plur.: „paa Eenmænnom", paa et eensomt Sted. Østerd. (Tynset, Elvdal). Jf. G. N. einmana adj. eenslig; umana; Einmæle.

Einmjølke m. = Einmjelk, Epilobium. Innh. (Stod). Ammjølk, Vald. Ellmyrje, Østerd.

einmyten adj. = myten; om Folk og Fæ. Ma.: „ae(n)myyten" og „äenmyyden".

Einmæle n. eensomt Sted. Tinn i Tel. „Bu paa (i) Einmæle". „D'æ paa Einmæle". Se A.

Einpinna f. = eintrædd Væv. Hard.

Einpraaling m. indskrænket Særling; eenfoldig Person som sky Selskab. Vald. (Bagn). Jf. praala ɔ: slæbe, afmøie sig.

Einraala f. og Einraale m. = Einpraaling. Hall. (-æ f.; -ee m.), Busk. (Krødsherad). — Einraaling m. d. s. Krødsherad. Ogsaa Eintraale f. og m. Hall. (Nes) og „Raale", Hall.; se disse. „einraalen adj." A. Krødsherad. Ogsaa: eintraalen.

einreipa adj. om Hest, som ikke er belastet med andet end „Sile", Sæletøi. Ma.; tildels „aireipa".

einrettes adj. og adv. bestaaende af kun een Ret; tarvelig, simpel. Shl. Ryf. „Eit einrettes Maal".

Einrymd (ø?) f. eensomt Sted. Tel. (Hovin). Mest i: „bu paa Einrymdee".

einrømt adj. = einbøld. Tel. (Sauland; meddelt).

Einrim? m. afsidesliggende Bygd. Hall. (Gol): „D'æ slik ein Einreemm. Mest i dat. plur.: „burt i Einreemmo". Jf. Reemm, Skogsreemm (Aal i Hall.); se Rime.

eins adv. kun, blot. „Han æ eins ukomen", nu kommer han straks. Ryf. (Aardal, Hjelmeland, Nærstrand). G. N. at eins kun.

„einsaman (adj.)" A. Mask.: einsamen, Shl. (meddelt); isamen, Østerd.; eismall, Tinn i Tel., Sdm. (? Geiranger); äisemall(e), Vald. (Vang); eisemadle, Dal. Jæd. Voss, Shl.; eisemadde, VTel.; øysmadle (el. oy) Sogn (Vik, Aurland), Vossestraand. Feminin: einsamo, Shl. (meddelt); eisemo, VTel.; isama, Østerd.; eismoll, Tinn; eisemodl, Dal.; øys(e)modl, Sogn (Vik, Balastraand, Aurland og fl.). — 2) = eintom ɔ: ubelæsset; om Folk. Shl. (Etne). — Øysemodla f. eenlig Person. Voss; meddelt.

„einsk? adv. ublandet, reen, ægte". A. — ? Meddelt fra Voss: „Eta ainska (aensku) Smør; da verte no 'kje anna aenske Vetlavinna mæ dai; d'æ berre aenske Sløghaitæ hans". — Vestfold: „Eenske", „inske" og „ænske", ene og alene, aleneste. „Inske blaatt"; „je ska'nte væra eenske hos a Moor" ogsaa andre Steder; „eenske Gutår", ene og alene Drenge; „væra ænske" være alene.

einskei(d)es adv. i een Fart, uden Afbrydelse = i eitt Skeid. Hall.

einskila adj. = einskild. Jæd.

einskjeft adj. til Einskjefta f. Udbredt.

einskrevs adv. med begge Ben paa een Side af noget hvorover man pleier at sidde skrævs (Hesteryg). Helg. Modsat: tviskrevs = skrevs.

einskrika v. skrige uafbrudt. Tel.

„einsleides adv. 1) nogenledes". A. Ma. (Bjelland). „Dæ gjekk aisle(i)s".

einslegt adv. ene og alene. Jæd. Dal.

„einsleist adv. ene og alene". A. Li. einslesta (grønt) = einske, Ndm.; einslyst, Dal.: „han gjekk e. ette dæ". einslistes og æeslistes, Tel.; einslestom, Gbr. 2) adv. og adj. særdeles; særlig, særskilt, særegen. Tel. (Moland). „Han hae gjaart seg ei eislystes Klubbe te dængje Gutane mæ". Ogsaa einslistom adj. og adv. Tel. (Hovdalsmo) „Ei einslistom Klubbe; ei einslistom gooe Byrse".

„einslengd adj." A. 3) enkelt staaende; spredt; om Græs, Træer, Haar osv. Vestf. (Lier).

einsta, einste adv. se einaste.

„einstaka adj. eenlig". A. Rom. Nordl. einstaakaa og een-, Stjør. STrondh. Foldal; enstaka, Jarlsberg; aistaka, Ma.; æestaka, VTel.; ei(n)staga, VAgder, Dal. 2) enkelt. Dal. Ma. „Tri Gaange Trinnlinga, two Gaange Tvinnlinga, aa sjæu aistaka Bodn", Ma. 3) eenfoldig. Ryf. 4) adv. med blotte Hænder, uden Redskab eller Vaaben. Li. (Fjotland). 5) adj. og adv. lige, lige frem, direkte. Rom. Hadeland, Aadal, SGbr. „Gaa einstaka Veg'n", el. „gaa einstaka". Jf. einstrak. Ogsaa = bein. „Einstaka Briff", Ener som danner et lidet Træ. Vald.

Einstaking m. 1) en enkelt eller eenlig eller eneståaende Gjenstand (Fugl, Træ, Person osv.) Østl. 2) = Einstøding 2) og 3). Rfj.

„Einstape m." A. Lenä(r)stamp, Vestfold; Ellstamp, Modum. 2) = Einstøding 1) og 3) (Særling). Tel. (Laardal; Vinje „Aestapi").

einsteikja v. modsat tvisteikja. Gbr. Romsd. Ndm.

„einstira v." A. Sogn, Ma. Ndm. Trondh. J VTel. „eistire" og „eiende stire".

einstrak adj. lige = bein, rak. Gbr. Hedm. Totn, Birid. „Gaa einstrakje Veig'n", Gbr.; „einstraka Veg'n", Østl.

einstraka adv. lige, direkte. Rom. Hedm. Gbr. „E. fram; gaa e. paa Sætra". — einstrakt d. s. Vald. einstrakje d. s., meddelt fra Gausdal.

Einstreng m. (uafbrudt) Straale af Vædske. Øvre Tel. „Dæ rænne Einstrængjn ootvo Toonna", det sprøiter (rinder) i uafbrudt Straale.

Einstyving m. indskrænket og stivsindet Særling. Land.

einstø(d) adj. 1) selvstændig. 2) stivsindet; = einvis. Voss. G. N. einstødr eenlig.

„Einstøding m. 1) eenligt Træ". A. Rbm. STrondh. Vald. Sæt. Ma. „Einstø'ings-Graan", Tel. Agder. Særlig: Træ(stamme) som ikke har noget Rodfællesskab med andre, modsat „Rynning", Ma. Einstø'ings-Vio f. Vidje vreden af een Kvist, ikke sammenvunden. Vald. „2) eenlig Person". A. Ma. Røros. „3) Særling". A. Gbr. Vald. Shl. Trondh. Isl. einstødingr En som staar alene i Verden. Einstøling m. d. s. Busk. (Modum). Einstøning m. d. s. Ryf.

einstø(d)ug adj. som lever for sig selv. Ma.

„einsvordom adv. særskilt". A. Røros. ængsvoolom, Østerd. (Tynset).

Eintal n. Samtale under fire Øine. VAgder. Tildels „Aital"; Ma. G. N. eintal.

Eintegla f. lidet, slankt, næsten kvisteløst Træ. Tel.

Eintenna f. = Eintræda. Hard. (Ulvik).

„eintom adj." A. Shl. 2) ubelæsset, uden at være paa noget. Shl. Jæd. Ma. „Eg gjekk eintoome". „Hest'n gjekk aitome", uden Læs paa Slæden, altsaa forskjelligt fra einreipa (Ma.). — eintomen adj. d. s. Li. G. N. eintómi, ledig.

Eintorv n. Torv paa tørre Lyngheder, hvoraf der skrælles blot eet Lag = Heidatorv. Jæd.

Eintraala f. og -e m. eenfoldig Person. Hall. og Vald.: f. -æ el. -ö; m. -ee. — eintraalen adj. eenfoldig, tosset. Vald. Hall. Jf. Einraale, Eintre og Einpraaling. Af „eintraadleg"? Jf. einlagd, einslungjen og fl.

„Eintre n." A. 2) eenligt staaende Træ. Vald. Hall. 3) Kar dannet af en udhulet Stamme. Sogn. 4) egensindig Person; ogsaa: Særling. Vald. (ØSlidre og fl.).

Eintrjøning m. Særling. Vald. Jf. G. N. eintrjánungr = Eintre (Sogn) og Eintrø(d)ing, A. Christie har: „Eintrøing, Træ som ei er stynet" o: = Einstøding.

„eintruen adj." A. Sogn. — Tel.: „-trugjen".

eintryggjeleg adj. tillidindgydende, troværdig; Hard. „Han sat dar so eintryggjelæ aa löng". Jf. tryggja, trygg.

Eintræ(d)a f. = eintrædd Vev. Hard.

„eintræda v.a." A. 2) „eintræ Vev", lægge Rendegarnet op til en „Eintræda". Li.

„eintrædd adj." A. Hall. Sogn, Hard. Shl. Li.

Eintræ(d)ning m. 1) = Eintræda. Røros. 2) Kornstavre som er „eintrædd" o: hvor kun eet Neg ad Gangen er trædt paa. Busk. Ogsaa: Eintræn(n)ings-Staur. Eintræ(d)ning f. det at „eintræda" Kornstavren. Busk.

Eintut (un) m. Bukkehorn, hvori frembringes kun een Tone. Tel. (Selljor).

Eintøkje n. eenfoldig Person, Tosse. Voss, Hard. (Ulvik). „Da æ äit gott Äintøkje, han let seg narra tao adle". — eintøkjen adj. enfoldig. Ryf. (Suldal). Jf. Tokje, Faatøkje. — Einung se Eining.

einvegs adv. lige, direkte. Rom. Vestfold (Sandsvær, Modum): „eenvegs". Jf. einstraka.

einverkjeleg adv. overordentlig, udmærket. Foldal.

einviken adj. 1) = einvikt. 2) = einvis. Tel. Ned.

Einvoka (o') f. Søvnløshed, uafbrudt Vaagen. Ma. (Bjelland): „Aivoka". Jf. Aavoka.

einvordom adv. = einsvordom. Gbr. (Vaagaa).

einvoren (o') adj. eenlig, eensom. Sogn, Nfj. „einvorug", A. äinvordig, Hafslo i Sogn.

Einvøla f. = Eindrjugheid, (Sjølvsvøla). Hard. (Ulvik, Kvamm). „Han gjekk dar i si Einvøla".

einvølsleg? adj. = eindrjug. Vald. (Slidre, Vang): äinvørsle. — Einvørsle(g)heit f. = Einvøla. Eller til vyrda? Eller jf. einvoren.

Einøygjing m. eenøiet Person. Hall.

„eira v.a." A. 2) nyde med Lyst; gjøre sig til gode med. Hard. „Katt'n eirte Slouæ". D. Diall. eire sig o: gjøre sig det godt.

Eira f. jernholdigt Dynd. Ma. og fl. Øyra, Ryf. Shl. Se følg.

„eira v.n. blive erret". A. 2) om Jernkar: sværte. Li. Dal. Jf. erja (om Kobber).

Eirk m. (og n.) Er. Dal. V- og ØAgder, VTel. Sjeldnere „Erk", Dal. Ma.; og „Irk", Li. Jf. Lat. ærugo. — Erg m.? d. s. Hard. (Odda); Sv. erg. Erj n. Dal. Li.

eirka v. n. (ar) blive erret. Agder, Dal. Ogsaa „erka", „irka". Se A.

eisa v. bygge en „Eisa". Tel. Num. „Ei... upp ein Kjetile", lægge „Eise" op under en Kjedel; Hjartdal i Tel.

Eisebrand m. 1) den Stok tværs over „Eisa", hvori Kjedelkrogen hænges. Tel. Sæt. 2) = Aarebrand. VAgder. Tildels Øysebrann, Ma.

eiskra v. n. gyse ved Synet af noget; oprøres = askrast. Hall. „E aiskra me". G. N. eiskra være oprørt, fnyse. Jf. æskra.

eiskreleg adj. og adv. gyselig; oprørende. Hall. „aiskrele kallt".

Eiss m. 1) noget modbydeligt ved en Ting, f. Ex. Usmag, ond Lugt; Modbydelighed. 2) Uhygge, Rædsel, som staar af en Person = Bæv. Sogn (Vik, Lustr). Ogsaa: Eis, Iss. Vel fremgaaet af eiss, iss, Interjection for Modbydelighed. Jf. G. N. eiskra, fnyse.

eitaleg adv. og adj. voldsom(t); hvas(t). Sogn. „Da kom ai Frona so aitale", en Byge med pludselig Voldsomhed. „Aitale kvass". Maaske blot for eitr-leg; som inntale = indrleg. Sogn. Jf. Eitrstorm, eitrkvass osv.

„Eitel m. 1) Kjertel". A. Eitili, Rbg. (Aamlid); Eitaal, Salten; Eitaali, Shelg. 4) en liden tætbygget og kraftig Karl. Berg. Tel. og fl. Ogsaa: „ein eitlande friske (goue) Kar", Sogn. 5) = Bjørn 2), Draug. Sdm. — „eitlutt adj." A. eitilaat, Innh.

eitra seg v. eddres; samle Arrighed. Tel.

Eitrauga n. hvast Øie. „Eitröua" siges den førstefødte at have. Helg. Jf. Eitrtenning.

Eitrabjørk f. en meget haardveddet Varietet af Birk som vokser paa den magre stenige Grund nederst i Dalen. JSogn. Ogsaa: „Halveitrabjørk".

„**eitrende** adv." A. „**eitrande** kald, ill, sinna, kvass, frisk", Hall. Sogn, Tel. Agder, Jæd.; „**eitrane(s)** gäln, sint, gla(d)". Oslo, Smaal.

eitresmogen adj. bedækket med Udslættet **Eitresmog** (Tel. Hall.; Østerd.: Eetr-). Hall.

Eitrfisk m. en Fisk med formentlig giftige Finner = Fjersing. Trachinus draco. Ned. Bamle.

eitrkald adj. bitterlig kold. Agder. G. N. eitrkaldr.

eitrkvass adj. yderst hvas. Jæd. Agder, Tel.

Eitrkøyna f. = Eitrkveisa. Shl.

Eitrstorm m. Storm med pludselige og hvasse Stød. Helg.

Eitrtenning m. 1) et hvast Egredskab. Tel. (Laardal og Rauland: „Eitertænningjee"). 2) hvas eller arrig Person. Tel. Bamle. 3) den førstefødte. Busk. Tel. Sogn. Jf. Eitrauga. 4) = Eitrkveisa. Smaal.

Eitrtonn f. = Eitrtenning 2). Tel.

Eitrunge m. = Eitrtenning 3). Sogn.

eitrvill adj. yderst opbragt; **eitrsint**, d. s.; **eitrvond** d. s.

eittak og **eittakje'** adv. undertiden. Sogn, Sfj. „Da hænde eittakje". Eitt Tak. Se A.

Eitte m. 1) et Eental. Ndm. 2) en Ener. Ndm. (Tingvoll). **Eitt** f., bestemt **Eitt'ja**, Namd. Fosn.

eka (e') og **æk(j)e** v. 1) se aka. „Eke seg fram", „ega seg inn paa ein". Agder. 2) være ubestemt og vreden (vringlende, vrikkende) i Ord. Bamle. „Han sto der aa ecka aa eeka, ein fekk 'kje vete haa'n ville". Jf. ekä, rida paa Ord, Gotland. Men minder ogsaa om „heka, hika" og „æka" ɔ: stotre, famle i Talen. — **eken** adj. se aka. Ogsaa „eiken Baat, Hest" = einvikt. Ned. Her synes overhovedet at være en Krydsning af aka og eikja, og maaske flere.

Eke (c') m. Mængde, Masse; helst (altid?) en fremadglidende. Sogn (Hafslo, Lustr). „Ain Folkeke, Fiskeke". „Ain haile Eke mæ Timm'r". — „Æk'n" er Navnet paa Jøstedalsbreden i Vang i Valdres. Jf. Æka f. Af aka?

Ekkja f. Spor efter Kjørsel eller Gliden paa Skier. Østerd. (Tolgen). **Ekkj'** og **Eikj'** Innh. (Indr. Steinkjer, Verdal, Snasa, Skaun, Frosta, Beitstad). Namd. „Ei Sleaekkj', Skiekkj; all Ekkjaan ætt Julaam". Se Ekkje n. 1, A.

ekke, eekke, ække se hokke.

ekla, eklen (Sogn, Nhl. Hard.) se eikla.

ekku adj. se idkug. **Ekhla** se Oksl.

Ekle og **Eksle** m. = Jakkle. VAgder.

[**E'koa** plur. underlige Fagter. JSogn.

„**eksa** v." A. 4) = strysta. Jæd. og fl.

eksa v. se egsa.

Ekse n. et Aks. Hall. (Gol).

Eksing m. og **Eksingrot** f. Kvikhvede. Østerd. (Tynset). — **Eksing** m. se Egsing.

ekst adj. forsynet med Aks; se A. Sogn. „Kodne æ svært ekst iaor". Det samme: „Kodne har slikt Eksingalag". Sogn.

ekutt adj. 1) vringlende. Bamle: „eekete". 2) = eken. Ned. Se eka (aka).

El (e') n. noget som opfostres; Tillægsdyr. Ndm. (Sunndal): **Æl**. Til elja, ala.

„**El** (ce) n. Iling". A. **Æl**, Romsd. Ndm. Fosn, STrondh. (Uppdal). „Ska-Æl". 2) Lune; Stemniug. Trondh. „Dær va dæ Eele (Æle) paa 'om". — **Æle** n. = El 1) og 2). Trondh.

Ela f. = El(ee). Rom. (Høland): **Eele**; Smaal. (Rødenes, Trykstad): **Æle** og **Eelle**.

„**ela** (ee) v. n. (ar)". A. 2) „Dæ eela upp (te gott Veer)", der falder Byger, hvori Overgangen sker fra Uveir til klart Veir. Ma. Ogsaa: „bøya upp", Li.

Ela (ee) f. 1) Fure eller Rende paa Undersiden af Skier, Skøiter og dl. SHelg. Fl.: „Eelaar". 2) Fure i vrangt- og ret-strikket Strømpe, i „Eelhusu". Østerd. (Rendal, LElvdal): **Eele**; maaske ogsaa **Eel**. Sv. Dalarne: ela, i Skier. — **ela** (ee) v. a. anbringe „Ela" paa Skier og dl. Helg. „Eela-skeisaar". Jf. Eil.

Elboge m. Regnbue. Ma. (Aaserall): **Eeleboje**.

„**elda** v. a. gjøre gammel". A. Shl. — „**eldast** v. n. ældes". A. „Sjukdomn eldast aav' an", hans Sygdom svinder med Aarene.

„**elda** v. n. 2) gryde". A. „Dæ elda for (taa) Dagjee (-a)". Gbr. Ndm. „3) svie". A. Tel. Gbr. Østerd. Stjør. „Dæ eldar for Brjoste". Ogsaa: „je eille för Brøste". Hedm. (Ringsak). Jf. ogsaa elgja, olja.

„**Eldbjørgdag** n." A. Naar det hviner i Ilden, hedder det i Dal.: Eli **Ellbjør** dængje Bodnæ sine; i Li. (Fjotland): „**Ellbjøraa** dængje Bod'nan seine"; i Ma. (Kaansmo): „**Ellbyraa** osv."; i Ma. (Halsaa): **Ellbør** osv.; i Ma. (Bjelland): **Ellsmouræ** osv. „Eldsmor" er maaske eg. Emmer; se Gardmor, Hagsmor.

„**Elde** n. 2) Yngel, Slægt osv." A. **Ælde** (omtrent „tykt", kakuminalt, ld, rd el. D) NGbr. Se ogsaa Edle. „Ogsaa: **Eldre**", A. **Ældre** (omtrent „tykt" ld eller D foran alm. dr) Hall., **Æld'r** og **Ær'r** (el. **Æl'r**) Ringerike. „3) Art, Race". A. Gbr. **Ærdd** og **Ærddre**, STrondh. (efter A. Larsen). 5) Tillægsdyr. Ryf. „Ælle"; og „Elde"? 6) livfuldt ungt Væsen. Ryf. (Høgsfjord, Tarvastad).

Eldebrenna f. og **Eldebrennsla** f. Kvalme = Elding. Hall.

eldeleg adj. gammelagtig, noget gammel. Sæt. og Tel.: „ellelege". Og **ellesleg**, Ryf.; **elleskleg**, Sæt.; **ellsle**, Sogn.

eldende adv. 1. som Ild, Gnist; „e. kvass"

= gloande kvass, yderst hvas; „e. frisk, snøgg, spræk“. Søndenfjelds. Ogsaa eldande. Derimod ofte „illande rau(d)“.

eldende adv. 2. „e. gamall“, ældgammel. Tel. Hall. Ogsaa: eldande g. Hall.

Eldevid m. Brændeved, især til Opildning af de gamle Røgovne. Shl.: „-vee“. G. N. eldividr.

eldfengjen adj. som let fænger Ild. Tel.

„eldfim adj.“ A. Tel. Sæt. Jæd.

Eldflog n. = Hugbit. Stjør.: „Ellflöug“.

Eldfras n. Sprag fra Ild. Hall.

eldfrek adj. = eldfim, eldfengjen. Røros.

Eldfør(e)toska (o') f. Taske til Fyrtøi, „Ellfør“. Tel. — **Ellførpoongg** m. d. s. Gbr. Tel.

Eldgogn f. stor Kjedel, Bryggekjedel. Innh.: „Ællgaangn“. Hid hører maaske: „Eldgaang = Gruva“, meddelt fra Trondh. Se Eldgagn.

Eldgriotstein m. en ildfast Skifer. Shl. **Ællgro-**, **-gro-**, Jæd. (Time, Gjæstal). Jf. **Esja.**

Eldhug m. 1) Nidkjærhed, Iverighed. Hall. Sjelden. 2) Entusiasme. Brugt meget i Skrifter. Bedre er: „Brennhug“, se d.

Eldingotta (oo) f. tidlig Morgenstund. Shl.

Eldkveik m. Ting, hvormed Ild optændes. Ma. (Grindeim, Aaserall). Jf. Kveikje.

Eldremerr f. Avlshoppe. Sogn. **Ærdrmærr**, Ringerike. Af Eldre se Elde. **Ælesmær** d. s. Ndm. (Sunndal); jf. El, elja.

„Eldskora f.“ A. Ildskuffe. Tel.: -u.

Eldsmid? n. = Eldsmæle. VAgder: **Ellsmee.** — **Eldsmugl** n. et lidet Eldsmæle. Li. (Bakka).

Eldsmor f. Emmer? se Eldbjørgdag.

„Eldsmæle n.“ A. **Ellsmæl** og **-meel**, Tel. (Vinje); **Ellsmöl**, Rom. Vinger, Oslo; **Ellsmool**, SGbr.; **Eellsmæl**, Vestfold (Lier); **Ælesmæle** og **Eesmæl**, Hall. Smaal.; **'Smæle**, Østerd. (Elvrom), **'Smal**, Østerd. (StElvdal, Rendal, Aamot).

Eldsnart m. = Eldsnort. Rbg. Ned. Ma.

Eldstikka f. Tændstikke, Fyrstikke. Sogn.

Eldsto f. Ildsted paa aaben Mark. Tel. Rbg. (Tovdal, Sæt.) Udtales maaske overalt „Ellsto“ (o') og skiller sig for saa vidt fra G. N. eldstó, og slutter sig til Stod (Stød, stöd), Hesjestod, Skinstod. — **Ellto** f. Ildsted af løse Stene. Sogn (Aardal, Lustr). — **Ellta** f. 1) = Gruva. Sogn (Sogndal, Aurland); se Eldstad. 2) = Eimyrja. Voss. — **Elltestein** m. Sten, hvoraf Ildsted er dannet. Sogn. Jf. Eldstein.

Eldtjov m. Brand eller „Ellesnorte“ som brænder slet. Tel. (Rauland, Laardal).

Eldty n. = Eldføre.

„Eleveder n.“ A. **Eelveir**, Rbg.

„Eling m.“ A. Shl.: **Ælingg.** „2) Ryk, Anfald“. A. Særlig: Lune = El 2). Ndm. Trondh.

„elja v. a. opfostre“. A. Ringerike. Hedder: **ælja, æl, alde, alt** (eller arde, art, se Elde) i Hall. (Gol), Totn. „Dei alde gove Kydn“. Ogsaa: „Dei ælja se '(t)i gove Söui“; Hall. Hid maaske: **æla** (er, te) d. s. Ryf.; Smaal.: „æle opp et Dyr“. 2) udklække, udvikle = elna. Hall. „Ska den Halm'n væra te ælja se 'ti Loppu?“

Eljaskjut (uu) m. Avlshoppe. Ringerike, Krødsh.

El-jur eller **Els-jur** (ee, uu) f. og **-juure** f. søile- eller poseformig Bygesky. Romsd. Sdm. Se Jur.

ellaa og **ello** adv. ellers; eller ogsaa. Helg. (Vindal), Namd. Nfj. (Breimn), Sfj. (Jølstr), VTel. Num. Sigdal. Ogsaa: **hello**, Ryf. (Suldal), Tel. Rbg.; **hellaa**, Tel. og fl.; **hellu**, Gbr. (Vaagaa), Tel. (Bø); **hella**, Tel. Turde være G. N. ella, ellar ellers. I Nfj. lyder „og“ adv. vistnok aldrig uden G. — Ogsaa: **eldaa**, Nfj. (Gloppen), **heldaa**, Rbg. (Aamlid); disse Former turde være „eldr-daa“. Se eldaa A.

„elleve, Talord“. A. **øllov**, Gbr. (Faaberg), Li. (Fjotland); **øllöu**, Ma. (Ovrebø); **ødluvu**, Voss; **ellug** og **eddjug**, Sæt.; **øllug**, **øddug** og **øddjug**, Sæt. Ma. (Aaserall, V,elland); **øddog** Li. (Eikin); **øylve** NGbr.

Ellto og **Elltestein** se Eldsto.

elna v. n. udvikle sig, blive til; efter Folketroen oftest af sig selv (spontant). Dal. (Sokndal, Hæskestad). „Dæ he elna Makk i Kjøde“. G. N. elna. — **elnast** v. n. d. s. VAgder. „Beitemakkj'n æælnast i Skyane“. „Loppene æ saa te æælnast i Eplemollæ“. Som „Hæælma“ ɔ: Helma. Se A.

Elning f. Kreatur-Tillæg; Fortsættelse af Slægten. Ma. (Bjelland). „Eg vil ha saa mykje Smaalo at eg he te Ææ lning“.

Elrod? n. Opklaring = Elrov (Romsd.). Ndm. i Formerne **Eelraa**, **Ælraa** og **Eelingsraa** (og Æ). Til (h)rjoda, (h)rydja?

Elrot (ee, o') n. Smaaregn ned fra en liden Skymasse; liden Byge. Hard. (Røldal). Til (h)rjota, falde.

Elsk n.? m.? Sygdom som menes paaført især Børn ved Tusse- eller Ellefolkets Kjærlighed. Sfj. og fl.

„elska v. a. 1) elske. 3) kjendes ved, antage sig. Solør: „ærske“. A. Sogn. „Sæu'n vil ikkje elska Lambe sitt“.

elskast v. recip. elske hinanden. Sæt.

„elsken adj. kjælen osv.“ A. Shl. Vald. og fl. **ærskin** og **ærskjin** (tilbagetrukket R) N- og STrondh. **æ'skjin**, STrondh. (Gul. Bynes); **ælskjin** NGbr. „Daa vart'n ærskjin!“ da blev han venlig, blid; ironiskt. Helg.

Elskugsgaava f. = Elskuggaava. Shl.

El-stytta f. pludselig og meget kortvarig Iling. Romsd.: **Ælstøtte.** Se Stytta.

„elta v. a. (er, e) 1) drive, forfølge“. A. Hall. Ma. 4) egge, tirre; ophidse. Hard. (Kvamm). 5) v. n. og a. (tildels: ar) drive stærkt og vedholdende paa med noget; tumle længe med noget; være trættende plagsom ved endeløs Manen, Pressen, Tryglen eller

anden Forfølgelse. Jæd. Ryf. Røldal, Shl. „Eg elta so længje mæ Söu'n". „Han elta mæ dæ sama, ville elta u t a v meg all Tingg, elta s e g i n n p a a meg". — **elten** adj. som gjerne „elter": haardnakket forfølgende, stridslysten; drillesyg = eglen; overhængende med Manen osv. Shl. Ryf. Jæd. „Ein elten Stuut, Ungje". „Elten Hoste". — **Eltebad** n. nasbrudt Jag, Anstrengelse og dl. Ned. Se Bad.

Elta f. 1. 1) æltet Masse. Voss, Hard. Sogn, Shl. Senja. „Leirelta". 2) Hinde af Jern, Stenmel og Spyt som lægger sig paa Brynesten. Voss, Hard. Shl. Jf. elta (elda) A.

„**Elta** f. 2. 2) Kraft, Egenskab osv." A. Grundbeskaffenhed, Grunddrag. Hall. Røros? „Dæ æ äi kald Ælte i Væree no um Dagadn". Ogsaa: Vedrelta (Værælte), Hall. Ogsaa n.? „Dær æ slikt Æltee i dessa Lee'ee (Lædret). Hall. (Gol). Eet med foreg.?

Elta f. 3. 1) Driven, Jagen, Overhæng; hvileløs Anstrængelse; Slæb. Dal. Ryf. „Drivelta, Finnelta, Raudelta, Priselta, Traaelta". 2) Person som „elter"; Plageaand. Ryf. — Ordet er vel eet med Elta 1), A.

eltast v. recip. forfølge hinanden. Ma.

Elte n. se Elta f. — „**Elte** n. en Smule. Voss". A. Snarest Sammendragning af erlite, bitte lidet. Voss. „Bia elte, stogga elte!" bi lidt; ogsaa „stogga erlite!" Se d.

eltesam adj. 1) forfølgende, plagende, plagsom. Jæd. 2) anstrængende derved at ingen Hvile gives; drivende paa; hvileløs. Ma.

Eltevedr n. Veir med hyppige Byger. Sdm. Jf. Havelta.

„**Elv** f. Aa". A. Olv Nfj. (Olden), Aalv Helg. (Vefsn). Bruges nogle Steder i NØsterd. (Tolgen) om Bifloderne til „Aa'a" ɔ: Glaama; andre Steder omvendt. „Te Elvar", til eller paa Floden; Shl. — **Elvabard** n. Aaleiets synlige Skraaside, Aabred. Hard. — **Elvabradd** f. = Elvabard. Ndm. — **Elvabrot** (o') n. a) Brynet (Vinkelen, Kanten) mellem det skraa eller bratte Elvabard og det henimod vandrette eller dog fladere Land indenfor. Hard. Ofterc: b) = bratt Elvabard. Hard. Shl. Ma. **Elvabrun** (uu) f. = Elvabrot a). Shl. — **Elvabur**(d) m. en Flods pludselige og voldsomme Stigen. Sdm. (Hjørungfjord), Nfj. (Hyen: „Elvaböre"), Sfj. Shl. Jf. Flodaburd. — **Elvaflog** (o') n. = Elvaburd. Gbr. Nfj. Sfj.; Romsd. og Ndm.: „Elvaflåug". — **Elvaflode** n. Oversvømmelse fra en Flod. Nfj. — **Elvafylla** f. Vandflod, som gjør Floden bredfuld = Stadfylla. Nfj. — **Elvagrjot** n. Grus og Stene som ligger eller har ligget i Floden. Hall.: „Ælvegrjøt". — **Elvakongje** m. 1) = Elvarkall, Cinclus. Nfj. 2) mytisk Væsen, noget ligt „Nykk". Nfj. — **Elvakreda** f. liden Elvefisk; maaske kun om smaa Ørret. Ndm.: -kreeaa. — **Elvamot** (oo) n. = Aamot. Shl. — **Elvanes** n. Landspids, som stikker ud i en Flod; ofte med Flertal „-Nesja". Helg. og fl. — **Elvanykk** m. = Nykk. Sfj. — **Elvaraak** f. Flodleie. Sogn (Vik) — **Elvaris** (i') n. en Flods Stigen. Nfj. Sfj. — **Elvarøs** n. 1) Isgang i Flod. Sfj. Nfj. 2) det af en Flod oplagte eller opskyllede: Sand, Is osv. Sfj. Nfj. — **Elvasand** m. Sand i eller fra Flodleiet; yderst ufrugtbar Sand. Ma. „Dei grev'e te seg (el. „upp i") Ævr o Ælvesann", om meningsløst havesyge og nærige Folk. „Han ete paa (baade) Ævr o Ælvesann", fortærer alt. Besynderligt, da „Elv" (= Aa) ikke bruges i Ma. uden som indført. Af Elv (Ælv) = Alv? — **Elvasoda** (o') Susen af strømmende Flod. Nfj. Sogn. — **Elvasog** (o') n. = Aasog. Shl. — **Elvaskot** (o') n. forhenværende Flodleie. Sfj. (Førde). Se Elvskot. **Elvaskut** n. (og m.?) d. s. Sfj. (Førde). Maaske eg.: steil eller udoverhængende Elvebred (Skuut). — **Elvasta**(d) m. (og n.?) = Elvabard, Stad, Ringerike, Rom. (Ullsaak; Fet n.?), Hadeland, Sogn. „Bratt Elvesta". Jf. Stadfylla. — **Elvesta**(d) f. = Elvastad. Østerd. A. — **Elvatroll** n. en Flodvætte. Sfj. (Jølstr).

„**Elv** m. (?) = Alv". A. — **Elvafant** m. og **Elvatuss** m. = Alv. Nhl. Hard. Kunde høre til Elv f. — **Elveblaast** m. = Alvgust. Ma. Østl. Tel. (A.) **Ælvablæstr**, Ndm. — **Elvegust** m. d. s. Ma. — **Elvenævr**, **Ælva(n)nævr**, **Elveldenævr** se Alvnævr. — **Elvetroll** n. liden Alv. Den vil i Tordenveir gjemme sig under Kvindernes Skjørter; jf. dossa v. Li. (Vanse).

em (eem), **eemtænnt**, se eim og æm.

ema v. n. (ar) 1) lugte kvalmt eller surt (bedærvet). Ndm. og Stjør.: eem'. Vel for æma; jf. æmen, eimen, iimen. 2) lugte hedt; kjendes hedt formedelst Udstraaling (af en Ovn). Ndm. (Sunndal): eem (a?). Maaskee for ima (i') (ama, aamaa, yma); se iima. — **eemin** adj. for æmen; se eimen.

Embestre n. = Emne-. Ndm. (Øksndal). Jf. Ambod. — **embær**, se einber.

„**emja** v. n. (ar)". A. 2) mane eller trygle klynkende; omtrent = gnaala. Li. Dal. „Emja o semja". — **Emja** f. En som emjar. Li. Dal.

emle, **emble**, tumle, se himla.

„**emna** v. a. (ar)". A. Former se Emne n. „Emne etti", forme (danne) sig efter; ogsaa „emne seg etti" (Utlaandi, f. Eks.). Sæt. „ebna ette" d. s. Dal.

„**Emne** n." A. Evne, Tel. Nbg. Ma. NRyf. Shl. Hard.; Øvne, Sfj. (Førde, Holmedal; ligesaa: Handøvne, Hevndabyte; Jensens Glosebog har „Efne"); Ebne, Shl. Voss, Ryf. Vigder, Vald. Hall.; Ømne, Ymne og (næsten) Imne, Sdm. (Hjørungfjord, Norddal). „4) Midler, Kræfter". „E to me

„Emnaam næmmar", jeg anstrængte mig over Evne, blottede mig vel meget for Midler. Stjør. (Maaraak).
Emningsvid (i') m. = Emnetre. Berg. — Emningsvida f. d. s. (kun mere kollektivt). Hall.: Ebningsvee'u. Og fl. Steder.
empe, emple, emreſøt (ee) se im-.
emse (ee, æmse, ømse), emsne se yms-.
emstre (ee, og ømstre) se imstra.
enda v. a. og n. (er, e) iagttage, lægge Mærke til; give Agt paa; ændse. Især om Smaabørn. Vald. (Vang og fl.) „Han ænde ikkji ette noko". Jf. endug, enta v.
„enda adv. 1) omkuld". A. Shl. Nyf. „Han dreiv (datt) enda". — „2) ret, lige". A. Ma. Shl. „Enda upette". „Sitja enda" sidde opreist (ikke ligge); Shl.
Endabyte og Endaskifte n. se Endebyte.
endar adv. fra Ende til anden. SætB. BTel. (Høydalsmo). „Mi hev fari Skogj'n ændar igjænom" = endefare. Maaske Flertal af „Ende", hvilket Flertal for Resten i Sæt. nu hedder „Ænda". I Tel. (Vinje, Rauland) siges „Ændane igjænom".
„Ende m. „Fyre Ende", helt igjennem". A. Trondh. „Ette Ændi (Ænda)" d. s. Sæt. „For Ænden", til Slutning. SætB. „Vera for Ænnen", være udtømt, blottet; Li. (Eiken). „Te Ændar", til Ende; Nyf. „Gaa ette Ændo", tumle overende; Hall. „Ende" bruges som enslags prædikativt adj. i Tel. Sæt. Shl. Hard. Gbr. „So æ Soga Ænde". „Mat'n æ Ænde".— Ende m. er, med en ubestemt Bet., sidste Sammensætningsdel i flere nedsættende Personbetegnelser, især i Hall. Vald. Hard. Voss. Sogn og Nfj.; saaledes: Basarende (En som basar, tumler), Busar-, Buns-, Glop-, Goddags-, Meins-, Snaal-, Stor-, Tver-, Uros-. Paa samme Maade bruges Rauv, Trondh. og fl.
endebyta v. a. (er, te) = endesnu. Hard.
Endebyte n. endelig eller fuldstændig Udskiftning; Opgjør. Særlig om samtidig Udskiftning af Fader- og Moder-arv. Dal. „Gjera Ænnabøytde". — Endaskifte n. d. s. Nyf.: „Ænna-".
„endefara v." A. einnfaaraa, Trondh.
„endefeta v. a." A. Nfj. Oftest humoristiskt om Revselse, Endefeting, f. Sdm.
endefram adv. og adj. ligefrem. Østl. Tel.
endejell adv. høilydt. Kun hørt i: „(strika) ændejell uppøve seg", Sogn (Balastraand, Ladvik), Sfj. (Hyllestad). Af enda adv. og gjell, skrigende (G. N. gjallr)? Hedder ændejei i Sfj. (Askevoll). Andensteds: „(strika) enda uppøve seg".
Endegyfs m. 1) endeligt Vip eller Kast; voldsomt Vip efter nogen Balanseren. 2) voldsom og noget pludselig (brutal) Afgjørelse eller Opgjør. Dal. „Han gjo're Ænnagyfsu". Jf. gyffa.
endekumpa v. a. = endesnu, „umkumpa". Vald.
Endekop (oo) m. en stor poseformet Tarm; Blindtarmen? Tel. (Moland, Eidsborg, Vinje, Seljor).
„endelaus adj." A. ændalaus, Berg. (m. Steder); ændaslæus, Voss, Sogn; ændeslous, Tel.?
„endelege adv. til sidst". A. 3) naar det kommer til Stykket; til Nød; sagtens; egentlig. Tel. Nyf. Shl. og fl. „Eg heve nokk ændelege høyrt dæ".
„Endelykt m." A. Endalykt f. Shl. Dal. G. N. endalykt, f. — Endalykte n. Nyf.
endelykta v. (ar) tilendebringe et Arbeide. afslutte. Hall. (Gol); Helg. (Velfjord, Brønnøy, Nesne, Vindal): einnløkt'.
„ender adv. atter". A. Ænd'r aa daa, ændr aa ein"; Hall. Nyf. „Ændr aa Gaang", Sfj. Gbr. Busk. Ma. „Ændr aa Tii,- Tree, -Bakkje osv. (hvadsomhelst)", Gbr. Sfj. „Ændr aa Slæn'e, ændr aa Dval'e", et og andet Vindstille; osv. Sfj. „Ænn'r aa faa", ganske enkelte; Vestfold (Dramn). „Einn'r aa haainn (o: kvar)", en og anden; Land.
endereisast v. n. styrte paa Hovedet. Vald. (Ø- og VSlidre). „Han ænderäistist ut igjøno Døree".
Endeskavl m. Hjørnetand. Vald. (Vang, Slidre).
Endeslepp m. Ende; Afslutning. Ma. (Bjelland). „Endesleppn a(v) Vatne, Reipe, Dore".
endestauka v. a. (ar) = endestøyta. Ork. „Einnstöuk Fingre", forstuve Fingren ved Stød paa Spidsen. —, einnstuuk(e) d. s. Selbu, Ork. Meddal. einnstaakaa d. s. STrondh. (Bynes; for stoka?).
Endestav m. Grændsepæl ved en Grændselinjes Ende. Rog. Bamle. Jf. Stavstod.
endestupa v. n. styrte paa Hovedet. Sogn, Romsd. Sdm.; Uppdal „einnstuup". Ogsaa „stupa itte Ændadn", Sogn. Fra Trondh. (Bynes og fl.) er meddelt ennstuupast („einn, æinn-" o: and- eller ende-?) v. recip. drive (fare) med Hovederne mod hinanden.
endestøypa v. a. sætte paa Hovedet. Trondh.
Endesudtak n. = Kvavtak. Shl. „Ænda-".
endetil adv. og adj. ligefrem. Østl.
endevenda v. a. = endesnu. Berg. og fl.
endug adj. 1) rask til at iagttage og nævne, til at „enda"; om Børn. Sogn (Jostedal). 2) hastmodig; ivrig (for); forhippet (paa), hidsig (paa). Vald. (Aurdal, Vang), Hall. „Han va ændog før aa koma i Veg, æ. paa den Byturn". 3) travl = annsam. Vald. Jf. entug. — „endig = onnug". A. Nfj. Sfj. Sogn (Balastraand).
engda v. n. (ar) tale med svag, klynkende, pibende, grædende, hæs og ydmyg (ynkelig) Røst; tale (og te sig) sønderknust og bodfærdig (ynkeligt). SætV og V: ænggde. Og: „ænggde seg". „Han mjarrar o ænggdar".— Engde m. En som „engdar". — engdeleg adj. „ænggdeleg i Maali; ængg-

belegt Maal". „Kjetta mjaia so ænggdelege". Noget lignende er: **engleg** (til angleg; og **engleleg** til engla?) om ydmyg, sød og hykkelsk Røst. Sæt. (Hyllestad). — **Engding** f. det at engda. — **Engdemaal** n. „engdande" Røst eller Maade at tale paa.

Engjamann m. en Plante: a) Skjaller, Rhinanthus; Hall.: „Ængji-". b) Aira caespitosa? Vald. c) Dactylis glomerata?

„**Engjatyta** f. Græshoppe". A. VTel.: **Ængjetyyte**. J NTel. og Larvik: **Hængetyyte**.

Engjistraan n. ɔ: Eng(ja)straa. Hall.

Engkjelva f. dyrket Eng, „Kjelva". Dal.

engla v. n. bande, bruge Eder. Hard. Vald. Se A. — **englebanna** v. d. s. Sogn, Østl. — **englalysa** v. (er, te) d. s. Shl. — **Engling** f. Banden. Jf. devla.

~~engleg~~ se engda; **Engmo** se Mo.

Engsnope (o') m. liden Eng, Engstump. Innh.: -snaapaa. Se Snope.

Engtind m. Eng-spids; smalt Stykke af et bredere Engparti, hvilket kiler sig ind i andet Jordsmon. Sfj. og fl. Og: **Engtinde** m. Shl.

„**enja** v. n. (ar) vandre omkring, tumle". A. **enjast** d. s. Sdm. (Vorgund). Hedder **ønje** (d. e. ynje) i Nfj. (Selja), Sdm. (Sande). — — **Ønje** f. Person som enjar. — **ønjavoren** (o') adj. tilbøielig til at enja, til **Ønjing** f. — **Ønjebikkje** f.; **Ønjekryter** n. Dyr som enjar, eller ikke følger med Hjorden.

enja? v. n. (ar) omtrent = emja; især dog om Kalves hæse Brøl, og om Kjørs lige-overfor Hund og andet Rovdyr. Østerd. (Tynset, med et tilbagetrukket R, der af Beboerne opfattes som rn el. ln — ikke med „tykt" L). Jf. engda.

enkja seg v. n. jamre sig, ynke sig, klynke, stønne = anka. Tel. og Sæt.: æn(g)kje seg; Gbr. Hall.: „ængke se". — **Enk** m. et enkelt Støn, Klynk. — **Enk** n. og **Enkjing** f. Jamren, Stønnen, Klynken. Jf. G. N. ekki.

Enkjedom m. 1) = Enk n. Sæt. „De va slik' Ænkjedoume i Buy'n yvi de". 2) Ynk. „De va ain Ænkjedoum' o sjaa". Sæt.

enkjeleg adj. 1) jamrende, klynkende. Tel. Sæt. 2) ynkelig, Tel. (sjelden).

Enkjemannsblom m. en hvid Blomst. Land.

„**enn** adv. men hvad, osv." A. Li. Dal. „Enn for ei Evløysa!" hvilken Urimelighed! „Enn naa(r)", men naar. Dal.

Enneplagg n. Tørklæde over Panden. Hall. (Gol): **Ædne-**, af „Ædne" ɔ: Enne.

enta v. iagttage = enda. Sogn, Vald. NGbr.

enteslaus adj. ørkesløs, ledig. Smaal. Rom. (Høland). „eenteslöus", og „inteslöus" (?), ligesom „Eentestønn" og „Inte-". 2) uopmærksom. Gbr. (Lom).

entug adj. = endug 1). Sogn, Gbr. (Lom).

„**Eple** n. Kartoffel". A. Hall. JSogn (Borgund). **Øple**, Vestfold (Hedrum, Kodal). — Bestemt Form: **Æplet**, SSmaal., **Æplede** (Nom. og Accus.; Dativ: „Æplee"), NGbr. Flertal: **Æplu**, bestemt **Æpludn** og **Æplo**, Hall. og Num., **Epla**, VAgder. — **Epleblø** n. Kartoffelblad; VAgder; se Blø(d). — **Eplebork** (o') m. „Bork" (Hest) som er eplutt (A. SBerg.), Røldal. — **Eplefere** (e') m. Fure hvori K. plantes. Sogn. — **Eplegravst** m. Optagen af K. Hall. — **Eplegrov** (o') f. K'kjelder ude paa Marken. Ma.; Flertal: „-grøv'a". — **Eplehaug** m. den lille Hei som er hyppet op om K'plante. JSogn; se hauga. — **Eplekaal** n. K'blade. Li. — **Epleknapp** m. K'frugt (Frø). Li. JRyf. „Toppeple". — **Eplereit** f. = Eplefere. Ma. — **Eplerod** (o') n. K'stal. Jæd.: -rø; til Rod ɔ: Hud. — **Eplesjore** (oo) m. tilbagestaaende Stilk af K'planter efterat Bladene er afskaarne. Li. **Eplesjoor** m. Tel. — **Epleveis** f. K'ens saftige Stængel, særlig den underjordiske Del. Tel. ØAgder; se Veis. — **Eplevis** (ii) 1) f. = Epleveis. Li. 2) n. = Eplekaal. Ma. Se Vis n. — **Æplsles** n. K'stal. NGbr.

Er (Eer) n. Ar; for Ær. Ndm. Ma.

Erge m. Ærgrelse, Harm. Sæt. og VTel.: Erji. Se A. — **ergefull** adj. fuld af „Erge". Sæt.: „ergefudde" og „erjefudde". — **ergetraa** (j) adj. utilbøielig til at give Slip paa sin Ærgrelse. Rbg.

erja v. n. (ar) 1) blive erret; om Kobber og Messing. Dal. Li. Jf. eira. 2) forvittre; ogsaa naar større Masser løser sig fra. Dal. Jf. essa. — **Erj** n. Er. Dal. Li.

? **erja** v. (arde, art) pløie. Tel. (Laardal). G. N. erja, ardi. Usikkert.

erja adv. somtid; erja — erja, snart — snart. Romsd. (Volsøy, Veøy). „Erja (ærja) gjer han no dæ äu". „Erja va'n her, aa erja va'n der". Sammendraget af ei Riia (eine Ri(d)a), hvilket er meget udbredt i Romsd. Jf. eine Tida; se ein.

„**Erla** f. Vipstjert". A. J Helg.: **Eela**, dog maaske kun i „Skjeeteela" ɔ: „Stiterle" som det hedder i Sæt. Ogsaa: „Pytterla", Rogaland; „Mittingderla", Ma. Sæt.; „Mittingørn", Li.; se Derla.

erliten adj. = ørliten; bitte liden. Voss, Hard. Hall. „Bia erlite!" bi lidt! Og: „bia elte!" se d. Ogsaa: „erende liten", Hall.; og „errande l." Voss, Sogn, Nhl., og „irrande l." Sogn.

„**Erm** f. Ærme". A. **Ørm**, Sæt. Rbg. Ma. — **Ørmestaup** n. = Ermestaup. Rbg. Ma. **Ørmestøyp** n. 1) d. s. Ma. (Aaserall), Rbg. (Honnes). 2) Armhulen paa Kroppen. Rbg. (Honnes).

Err f. og **Erre** m. = Kvit ore, Alnus. Dal. (Lund, Hæskestad), Li. (Vakka). **Ær** f. og **Æra** f. d. s. Ma.

„**erso** conj. dersom". A. **ers** og **efs**, Ryf. **esse**, JSogn (Borgund). Ogsaa mindre forkortet: **ær so te** ɔ: er saa Tilfældet, Ryf.; og: **æ**

so te, Ryf. Hard. Og: æ dæ so, Nfj.; æ so, Nfj. Og: æ, Hard. (Odda). „Æ du inkje gjere da no, ska du sao!".

„**erta** v. a. tirre". A. ørta, V- og ØAgder. — **Ert** m. = Ertar. Søndenfjelds.

erteleg adj. som let lader sig tirre. Tel.: ør-.

„**Erter** f. Ert". A. **Ært**, Rbg. (Aamlid, Sæt.). **Ørt**, Rbg. Ma. Ært'r, Innh. **Or'r** (o') og **Aat'r**, plur. **Et're** og **Æt're**, Nfj. Flertal: **Ært'ra(r)**, Shl. — **Ørteknapp** m. = Erter-; **Ørteknappvis** (ii) n. dens Blade. Rbg. Ma. — **Ærtraskurn** (dn) f. = Erterskolm. Shl. — **Ærteskjælme** f. = Erteskolm. Smaal. — **Ærtrskjælm** m. d. s. NGbr.

Erv m. = Jarv. Ryf. Ma. Jf. Materv.

erve adj. (?) n. besværligt; vanskeligt. Trondh. (Leksvik), Ndm. (Tingvoll). „D'e saa ærve aa saa tjöra den Kua"; Leksvik. „'Ta bi ærve för daakkaa"; Tingvoll. Se Erved A.

Ervol og **Ervoll** (e', o') m. liden Levning af en opløst (helst nedraadnet) Ting, mest om Træ eller Træverk (Bygverk); Spor. Ma. (Bjell., Holum, Vigmostad, Kaansmo), Li. (Lyngdal, Kvin, Eikin, Fjotland). Oftest: **Ervol**; sjeldnere: **Ørvol(l)**; maaske ensteds: **Ærvol(l)**; som Orm ɔ: Erm, Hør ɔ: Herd, Dærle ɔ: Derle. „Dær (där) laag Ervoln ette". „Dæ va saa vitt aeu kunne sjaa Ervoln etta(v) dæ". „Dør va'tje meir hell Ørvoln ette a Tre'e". „Där va aller Ørvolln ette a Plaggje". Ogsaa: Aurvol (æu og öu), VAgder. Jf. (?) Aarmole, G. N. örmul Ruiner; dog ogsaa: Gardvol.

„**esja** v. n. (ar) gjære". A. Y- og JSogn. Ogsaa: esje (æsa, æsja og asa), es'e (og æs), aste, ast, Tel. (Aamotsdal og fl.), NGbr. Hall. Busk. (Sigdal og fl.). Og: æsa (esja, asa) æs'(r), ees, eesi, Nedre Gbr. Vardal, Rom. og fl. 2) snakke løst (og fast); vaase. Jæd. (Haa, Gjæstal), Dal. (Bjerkrei). „Han sid' aa esja aa lyge".

? **esja** v. n. (ar) om Sten: klive sig op. Hard. Usikkert. Se følg.

esjen adj. om Sten: kløvende sig i Skiver; skifret. Hard. „Den Steinin æ so esjiin, han stend 'tje Vii(d)", holder ikke Stand.

Esjegrjot n. eller **Esjestein** m. en mørkegraa Stenart, som let kløves i Skiver (der kan bruges til Ildsteder). Hard. Røldal, Ryf. — **Esjesljott** f. Høifjeldsslette (Flott) som er fuld af Esjegrjot. Røldal: „-sjoott". — **Esjehella** f. Flise af Esjestein. Ryf. Røldal. — **Esjeskarv** n. en ujævn, øde, med Esjegrjot overstrøet Bjergflade. Hard.

espen og **esputt** adj. tilbøielig til at „espa seg". Hall.

Esveda (Dal.) se Avsetor (Evsitar).

et adj. ædende; i Sammensætninger; med Formerne: et(t) (e', ee, og æ) Romsd. og fl.; eet(t), Ndm.; it(t), Ndm.; æt og ætt, Sogn, Fosn, NGbr. og m. fl. Saaledes: aalet, samet, smaaet, storet, straalet.

„**eta** v. æde". A. Inf. ita, Ndm. Østl. (mange St.); eetaa, STrondh. (Børsen), øtaa, ØTel. STrondh. (Bynes og fl.); aataa, STrondh. (Gul. Selbu og fl.), oto (o'— aa—ö) Østerd. — Imperf. eet, NGbr. Hall. og fl.; oot, Stjør. Gul. Omtrent: ood, Gul. (Singsaas, Støren), Selbu, som „Hoob"; men „aataa".

„**Eta** (e') f. Krybbe". A. Shl. Dal. 3) Foder, Mad. Hall.: **Ætu**. 4) Æden. Hall.

Etande n. Æden. „D'æ like gott fy(r) Etande", det er lige godt (til) at æde, til Æden. Tel. (Mo). — **etande** adv. forstærkende: „e. kald; e. kvass".

Etarlag n. = Aatelag. Li.

eten adj. som æder godt; modsat „straaleten". Hard. Jf. mo-eten.

etja (e') v. a. (ar) ægge sammen, hidse. Sæt. „Etje Hesta, Hana, Hunda". G. N. etja.

Etl f. = Gjæv. Li.: **Ætl**; se etla 3).

etla (e') v. a. ægge; forlokke; narre. Hard. Ryf. „Han etla Son'n min te vera mæ". — ? „etla seg upp", „etla seg inn paa ein", hidse. Nhl. og fl. Mindre sikker Brug. Skal hedde **eitla** i Shl. (Fitja). — Jf. etja; minder ogsaa om øtla, øsla; og om elta. Ældre Engelsk ettle, ægge?

„**etla** (e') v. a. 2) tiltænke En noget". Særlig: levne noget til En. Hall. og fl.: „etle att". Ndm. Fosn, Namd. og Helg. oftest: ælt' som „Halt" ɔ: „Hatl", Hasl. „3) uddele i Portioner". A. **ætla**, uddele Foder til Fæ, Li.; **æsla**, Ma. (Grindeim, Finnsland), G. N. ætla. 4) lade ligge igjen uden Bestemmelse, forsømme at medtage; levne. Sogn; Helg.: „ælte". „Du mao kje ætla a t t e noke, men eta da alt". „Ho ætla a t t e Pote i Feradn" (under Kartoffeloptagningen). 5) lave Mad. Nfj. (Honndal, Stryn): omtrent „æhle". Hertil: **Etlamat** m. lavet Mad, især Suppe og Grød; modsat blot afkogt, som Fisk.

Etlan Plan, Anlæg. Kun hørt i Ordsproget: „Ætlan sly(t)st, men Lagna'n ikkje", Plan slaar feil, forskyves, osv. Y- og JSogn. Jf. G. N. ætlan f. Plan.

etlast v. n. agte sig = atlast. Ryf.

Etling f. Bryllupskost som Gjæsterne faar med sig hjem. Shl.

„**Etsl** el. **Ætsel** n. Aadsel". A. **Esl** og **Es's'l** og **Æs's'l**, Ma. Tel. **Ætl**, Li. Dal.; **Ætl**, Ryf.; **Eitl**, Sogn (Lustr). 2) slemt, ondskabsfuldt Væsen (Folk eller Fæ). Ma.: „Esl"; NTel.: „Es's'l"; Dal.: „Ætl"; Li. Tildels m.: „Essl'n!"

ettare adj. bagere, efterfølgende = ettre, attare. Tel. og fl. — **ettarste** superl. bagerste = etterste. Tel. og fl. (Vald. „æt-taste"). **ette-aste**, Hall.

Ettarnoner plur. Tiden fra Noon (2 eller 3) til Kvelden. Tel. (Vinje, Grungedal og fl.) „Gjæte Ettarnoonine". Mere udbredt er **Ette(r)noon** n. og f. Tel. Sæt. I D. Diall.;

Efternoon. — **Ettarøykt** f. d. s. Tel. (Laardal og fl.).

Ettelse n. Forvirring, Besippelse; Forlegenhed, Knibe. Ryf. Shl. „Men eg kom i eit Ettelse!" Skal hedde „Eitelse" ensteds, Shl. Dunkelt, uheldigt formet Ord.

„**etter** efter. Som adv. 8) tilbage, tilovers". A. Shl. „Spare e t t i noko", spare noget af, Sæt. „10) fremad i en vis Retning". A. „Hor heve han fari e t t i?" hvor er han reist h e n? „Kor agtast du e t t i?" VTel. — Som conj. (præp. og „adv."): 11) efterdi. Hall. 12) i Forhold til (som, at): a) „Ette saa kleine som hu va, saa æ hu tolige naa". Li. (Fjotland). b) jo, desto, ved comp. Ryf. Hard. Voss. „Ette (itte) bære søve du", des bedre sover du. ette — ette, jo — des, des — des. Ryf. Hard. Sdm. „Ette (itte) fyrr du kjeme, ette fyrr verte du færige". Jf. Sv. Diall.: „etter värre = ännu värre". — Sammensætninger: **ett-av'** præp. Sæt. VAgder. „Ervoln ettav noko". „Dai Ky'ne ska vere ettav Tussens Buskape" (Sæt.), Efterkommere af. — **ett-aa'** præp. = etterpaa. Sæt. — **etti-at** conj. efterdi, fordi. Tel. Sæt. — I VTel. og Rbg. med Sæt. udtales Ordet oftest etti som adv., ette (mat E) som præp.

etter-di' conj. i Forhold til det at; da dog. Hard. „D'æ svært so fôukrin (ubetydelig) han æ, itte-di han sku væ vaksin Kar". Jf. etter 12). Se A. — **ette(r)-di'-at** conj. efterdi. Li. „eetteest di", Hall.

Ette(r)baat m. Baad som ikke holder Følge. Shl.

Ette(r)beit f. sidste og tyndeste Ølurt. Dal.

Ette(r)bite (i') m. Dessert. Sogn, Shl.

Ette(r)bjo(d) n. Efterbud; som paa en Auktion. Shl. = „**Etterbod**", A. Hard.

Etterbræ n. Arve-eiendommeligheder. Ma. (Holum). „Han he gott Ettebræ": han viser at han har godt at slægte paa. Maaske kun en Forkortelse af „gott a a ette bræ". Se bræ v.

Ette(r)dralt m. = Dralt. Ma.

Ette(r)draangsla f. = Drangsla. Shl.

Ette(r)foll (o') f. Efterbyrd. Hard.: Ittefodl.

Ettefolla (o') f. Afkastning, Udbytte; Resultat. Shl. Hard. „Mykje Stræv aa lite Eettefodla (Itte-)". Af falla etter. Jf. Fall.

Etterhand f. = Atterhand; i Spil og i Arbeide. Smaal. Hadeland og fl. „Væra i Etterhaanna", ligge agterud, ikke have holdt Følge; Smaal.

Ette(r)herma f. = Herma. Hall.

ette(r)jaten adj. talende efter Munden. Ma.

Etterkjøme n. hvad der kommer efter; som: Efterbyrd, Efterkommere osv. Tel. (Vinje, Svein.): **Ettekjømi**. Se A.

„**Etterkoma** (o') f. Følger, Virkninger". A. Shl. Hard. Sogn, Gbr. 2) Kornspirer som kommer frem nogen Tid efter de første Spirer: a) af Frø, som har været sent til at spire; Voss, Shl.; Vestfold: „Etterkaamme". b) af Roden eller Stammen paa for Resten borttørrede Planter.

„**Etterkomar** (o') m." A. Ogsaa: En som følger eller kommer efter (paa) Ens Kald. Rdm. Sjelden.

Ette(r)lagar m. = Etterlag. Tel. (Moland).

ette(r)laatig adj. 1) = etterlaaten. Ma. 2) **ette(r)laatug**, om Dyr: spag, tam; som kommer naar der kaldes. Hall.

„**Etterlit** m." A. Vestfold, Røros. Namd. og Innh.: **Ættlet(t)**.

Etterlop (o') n. Forfølgelse; Overfald, Angreb. Sogn. „Gjera Ittelop pao äin".

etterlydande adj. værd at lytte til. Hall. og m. fl.

etterlæten adj. overdrevent føielig; slapt overbærende med andres eller egne Lyster; ogsaa: efterladen. Sogn. „Ittelæten mot Bodni; ittelæten i Arbäi". Af Etterlæte; „**Ætt(er)læte**", Østerd.

Ette(r)nyss n. opsamlede nedfaldne løse Ting, Efterpluk. Tel. „E. av Høy". Til nyssa.

Ette(r)løysna(d) m. = Etterløysn. Shl. Nhl. Sogn, Rfj.

Ette(r)non n. se Ettarnoner.

Ette(r)rakst m. Efterragning; spildt eller levnet Hø som blir raget sammen. Hall. Er f. i Ma. Dal. — **Ette(r)rakstr** m. d. s. Shl. Hard. Sogn.

„**Etterseta** (e') f." A. 2) Tjeneres Oppe-sidden om Aftenen ved sit eget Arbeide, efter Husbondens Arbeidstid. Ryf. Røldal.

ette(r)si(d) conj. siden; efterat = sid. Ma. Jæd.

ette(r)si(d)an 1) adv. senere, bag efter. Se A. VAgder og Dal.: **ettesiaa**, **-sian** og **-sia**; Hall. Sæt. og Tel.: **-sia** og **-sea**. 2) conj. efterat. Jæd.: **ettesian**.

ette(r)sitjande adj. belurende for at finde Angrebspunkt; efterstræbende. VTel. Af sitja etter.

Ette(r)sitjar m. En som lurer paa Leilighed til at overfalde eller faa i sin Magt; Efterstræber; Libhaber = Umsitjar. Hard. (Ullensvang).

ette(r)situg adj. 1) = ettersitjande. NGbr. 2) paatalende mindste Feil; dadlesyg. SGbr.

ette(r)sleppen adj. = etterlæten. SGbr.: „etteslæppe"; Østerd.: „ætt(er)slæppen". — **ettslæppog** adj. d. s. NGbr.

ette(r)sottig (oo) adj. 1) = ettersitjande. 2) smaaligt havesyg = munakjær. Vest og Midt Tel. Jf. G. N. sœkja eptir, eptirsókn.

Ette(r)spurdag (u') m. = Etterspurnad. Sogn.

Etterstoda (o') f. 1) = Atterstoda. Rbg. (Tovdal): „Ettestoe" om gjenstaaende „Høysaatur". Vest Agder og Rogaland: **Ettestøa**. Om Søfisk som er bleven staaende Vinteren over i Ferskvand; Ryf. Ogsaa „Støa". 2) = Attergløyma. Rogaland. Ogsaa De F. I D. Diall. „Efterstand", Restans.

Etterstødning m. igjenstaaende enlig Ting;

saaledes „Etterstønnings-Tre", efter Skovhugst. Vestfold.

Ette(r)takst m. hvad der tages bagefter; især om smaa Levninger af Hø ved Indhøstningen. Hall.

„**Ev** (e') n. Spor osv." A. Tel. (Vinje og fl.) Ned. Ma. Li. Dal. Jæd. „D'æ kje Ev'e te", der er ikke Spor (Sporet) af det. — „Æ dæ kje sannt?" „Nei Mænn æ dæ kje Ev te; dær æ kje anten Ev ell Stev i dæ", ikke Spor af Virkelighed; Ma. — **Eve** m. d. s. Tel. (Laardal, Høydalsmo). „Eg saag kje Even av de". „Eg høyrde den seiste Even av Ljo'e", den sidste Antydning af Lyden. Ofte ogsaa **Ævi** m. (og n.?) Tel. (Mo, Vinje, Rauland). „De va kji Ævi te de i hann", der var ikke Antydning eller mindste Forudsætning dertil i ham. „Dæ va kji anten Ev hell Ævi ti", Bugge p. 40.

Eva (e') f. = Ev; Antydning, Spor; gjerne i plur.: **Evur**, Tel. (Laardal, Vinje). og oftest **Ævur**, Midt og Vest Tel. Sæt. Den ventelige Form „Evu" — som „Reku" — er sjelden (Høydalsmo). „Ei liti Æve (Evu)". „Der va kje Æva — Ævunne — atte av Plaggje, Griisn hae ete de". „Eg saag just Evunne ette dei, der dei hae gjængie".

„**eva** (e') v. n. (ar) tvivle". A. Gbr.: „æva se"; Tel. (Vinje: „eva paa", grunde paa). „2) ømme sig". A. iva seg, Shl. 3) give el. have en svag Antydning af noget. Af Ev. Midt og Vest Tel. Sæt. a) af Virkning paa Sandserne, især Lugt og Smag: „Kopp'n evar av Ost'e enno"; „de evar av Ost'e"; „de evar av seg av Lit'n enno", farver lidt af, smitter lidt. b) af Mening og dl.; saaledes: gjøre Anlæg til, men ikke fuldføre = emna paa; slaa paa, hentyde til. „Han eva no paa de, men vill' ikkje ut mæ de"; „ho eva paa Visa", begyndte at synge, nynne. „Han æva aa kjæva aa seie dæ oppatte", Jæd.; Li.: „eva". — 4) „eva itte", forsøge at eftergjøre, efterligne; mest om Børn. Sogn.

eva ut v. a. (ar) tage den sidste Kraft, „Ev", af noget, udlude. Hele Øvre Tel., Nedre Tel. tildels, Sæt. VAgder. Hedder dog paa mange Steder æva, saaledes i VAgder, hvor „Ev" nok ingensteds udtales „Æv"; se æva, A.; jf. Formerne Ævi, Ævur. „Sol o Regn hev eva ut Høytti", Sæt. VTel. „Øli æ uteva", afdovnet, VTel. „Jouræ æ utæva raent a(v) detten Regne", Ma. „Malte æ udæva", Li. Ogsaa „evla", se d. — **evast av** og **evast ut** v. dovne af, udludes. Tel. „Høye hev legje so længje, de hev evast ut". „Ogsaa sjeldnere: Klæ'i hev evast ut", er fuldstændigt opslidte.

eva seg v. n. (ar, a; og er, de) give en liden Antydning af Bevægelse? Til Ev, Eva, Eve m.? Mest om Baad som til Nød mægter Bølgegang og Modvind = halda seg vakjen, klara seg. Sogn, Sfj. (Hyllestad). eva s., i Lustr, Aardal og Leikang; æva s., i Lustr; øva s., i Balastraand, Vik og Ladvik (og Sfj.?) „Baot'n kann 'kje øva seg øve Baoredna eingaangg". „B. evde seg kje ao Flekkj'n". „B. øvde seg litevetta". Ogsaa: „Stäin'n øve seg upp", Stenen løfter sig lidt formedelst Frost. Synes paavirket af hevja.

„**evast** v. n. = tvida". A. „yvast aat noke", Ryf. „yvast imot noke", Shl.

eveleg adj. værende, eksisterende. Maaske eet med æveleg; maaske af Ev. „Kvar eeveleg Bit", hver eneste Bid, Ryf. „Kvart evele Oore", Shl.; „k. ivele Oore", Jæd. — „evelig længje" adv. meget længe. VAgder. Ogsaa: eevig. „Dæ va saa nøde sum eit eevige Haar, at æg hadde gjængje udøve". Li.

Evetid (e') f. Betænkningstid. Sæt.

„**Eving** (e') f." A. 2) Betænkning, Betænkelighed; det at man „evar seg paa noko". Hall. og fl.

„**Evja** f. 1) Dynd. 2) Vig med sumpige Bredder, liden Gren af en Elv". A. **Evju** og **Øvju**, Rom. ØTel.; Ivju, Hall. Busk. Vestfold (Sandsvær), Yvju, Hall. (Gol). **Evje** og **Øvje**, Østerd. og Gul. Især om en dyndet Aabred med grunde Viger og Pytter som en høiere Vandstand har efterladt. Ma. Østerd. „I Innh.: Övj, Indr. Stod, Sparbu; „Ouj", Verdal; Öv(v)i, Stjør.; Æv(v)i, Finliderne. Ogsaa: Pyt, Pøl, f. Eks. i en Mose; Sparbu. „3) en svag Strømning". A. Bagstrøm i Aa hedder tildels blot Yvju i Lom i Gbr.; Øvju i Vaagaa og Foldal i Gbr. Ndm. Odal; ogsaa: „Snara-øvju", Ndm. Bagstrøm hedder Attöue og Attöu i Gul. (Holtaalen? Soknedal) og er meddelt som „Attauve" fra Gul. (Budal?), hvilke Former dog neppe hører sammen med „Evja" og Helgelandsk „Ave", skjønt de sommesteds synes at være m.; men snarere er Udvidninger af Guldalsk „Oe" (o') eller „Oe" ɔ: Ida, se d. I D. Diall. er „Eve" f. = Dynd, i Sælland; = Ebbe, i Jylland.

Evjemakk m. = Fjøremakk. Shl.

Evjepøyla f. grund Vig med Dyndbund. Shl.

„**evla** v. a. mægte". A. Sogn, Vald. øvl, Salten. Innh. evla seg, Sogn = klara seg; Nfj. (Hyen og fl.). „Lasse æ so tungt at Hestu kann ikkje evle seg", bruge sine Kræfter, mægte det ringeste. 2) „evla mæ", bemøie sig med. Vesteraalen.

evla ut v. a. = eva ut (udlude); ogsaa: udtære, udslide. Ma. (Øvrebø). „Han æ udevla paa Arbei". „Politikkjn æ saa udævla (i 1884)". „Hestane evla kværandre ud" (i Slagsmaal). Tør høre til evla, Avl.

evlast v. n. = elnast. Li. (Meddelt fra Kvin). „Dæ evlast Veidemakk i Skyane". „Dæ he evlast eit nytt Væen i Verkesingrn". Jf. avla.

evlaus adj. uden Spor af Virkelighed eller Indhold; meningsløs. Sæt. „Ai evlause Lygn", en fræk, voldsom Løgn. Ogsaa: evelouse, Tel. (Moland) og *ævelouse*, Tel. (Mo, Vinje, Rauland). — evelaust adv. meningsløst, urimeligt?; overvættes, uhyre. Tel. VAgder. „D'æ evelæust længje siaa", Ma. Til Ev, Eva (Ævur).

„**Evle** n. Kræfter osv. = Avl". A. Sogn. „D'æ aav'r Evle før de, datta". Maaske „aavrevle"; jfr. G. N. ofrefli. Se følg. og Ovrevle.

evle adj. n. om Arbeide: meget tungt, yderst anstrængende, krævende det yderste Kraftudlæg. Sogn (meddelt fra Vik). „Da gjekk evle før oss". „D'æ so før-evle før h a n n". „Da vart evle før meg, før(r) eg kom häim". Jf. Avevle, ovevla; erve. — „evlug adj. stærk". A. Sogn.

Evløysa f. 1) noget som ikke har Spor, „Ev", af Sandhed eller Virkelighed; noget urimeligt; omtrent = Heimløysa. Tel. Sæt. Li. „Han ravla upp slike Evløysu, der va alli Ev i de", Sæt., om urimelige Historier. 2) noget urimelig stort, noget overvættes; en uhyre Størrelse, Masse eller Mængde. Li. Dal. Tildels *Øvløysa*, Li. (Kvin, Fjotland) og *Avløysa*, Jæd. „Enn for ei Evløysa!" om et overdrevent Traktement, f. Eks. „Me fekk ei Evløysa m æ Fisk", en Mængde. „Ei Evløysa t e Fisk", en umaadelig stor Fisk. „Du brenne upp Evløysa!" 3) som adv. overvættes. Li. (Eikin, Kvin). „Ovløysa lange Reib"; „evløy s a a længje"; bestemt f. (eller Dativ pl.) — *evløyseleg* adj. og adv. overvættes. Li. (Eikin). „Evløyselig lange". — Baade evlaus og Evløysa synes paavirkede af „æveleg" evindelig, endeløs, og af et „ævelaus (?)" tidløs, endeløs.

F.

fabba v. n. kludre; pusle. **Fabb** n. Kluder, Pusleri. **Fabb** m. Kludrer, Pusler. Tel. Ogsaa: fjabba.

„**Fader** m." A. **Fair**, Rbg. (Aamlid) og tildels Sæt. og VTel. (hos de Ældre); „**Fai** minn", Rbg. og VTel.; **Fa** meenn", VTel. (Vinje og fl.). Flertal: **Fairar**, Rbg. og fl. (Ental somtid „ein Fare").

„**Faderbroder** m." A. **Fa'bro** Gbr. og fl. Ligesaa: **Fa'syst**.

Faderled f. = Fadersida. Østerd.: **Farlee**.

faga v. n. (ar) nedstemme sine Fordringer, slaa af; lempe sig, føie sig noget. Sogn (Balastraand, Vik, Kyrkjebø, Ladvik). „Hadde han havt Vit te faga, hadde da gaott bære". „Han faga noke lite". Hænger vel sammen med „fager, Fagerhand" og de mange Germanske Ord fag-, fah-, fōg- etc. som indeholde Forestillingen af en Passen, Tilpassen, F ø i e n.

Fagerluva f. = Fagerhuva. Romsd.

Fagg m. 1) en Bylt = Fog, Foggur. Usikker Bet. 2) en liden tykfalden tungfærdig klodset og uanseelig Person. VTel. Sæt. Jf. ogsaa Fuggje. **Faggje** m. d. s. VAgder. **Fjagg** og **Fjaggje** d. s. Shl. (Etne). 3) se fagga. — **Fogg** (o'), Fl. **Fegg'r**, „Fegg'ar", kvindelig Fagg. VTel.

„**fagga** v. n. (ar) kludre noget sammen, svøbe skjødesløst". A. Til Fagg m. jf. foga, fugga. 2) kludre med noget; kjæle med. Tel. (Vinje). „Fagge mæ Onggane". — „Hertil **Fagg** m. og **Fogg** f. Pusler osv." A. 2) En som „faggar med", forkjæler, Børn. Tel. Oftest „Baanefagge". Noget lignende er **Fjagg** m. og fjagge v., men en „Fagg" vinder Børn, medens en „Fjagg" er naragtigt og oftest frastødende blid. Tel. (Vinje). Se fj, med dets nedsættende Karakter. — **faggjen** adj. tilbøielig til at „fagga", til **Fagg** n. eller **Fagging** f. Tel. Sv. og D. Diall.: fāgga, fegge ɔ: kjæle.

Faggar, **Faggarfis** se Fasgard.

faggeleg adj. 1) tyk klodset og uanseelig, som en „Fagg" 2). Tel. Ø- og VAgder. **faggjen** adj. d. s. 2) kludervorn; puslende; vrøvlevorn. Tel.

„**fagna** v. a. (ar) 4) beværte". A. Tel. 5) indynde sig hos En, smigre. Tel. Rbg. Ma. — **Fagning** f. Indyndelse, Smiger. Tel. Agder. Ogsaa: „Fagneri".

„**Fagnad** m." A. „Sjøldo kjeme Fjas te Fagnar". Shl. (Hos Vidsten). G. N. til fagnadar. „Gjera te Fagnars", Hall. 2) god Modtagelse osv. = Fagning. Hall.

fakk adj. = fatt. Shl. (Kvinh. og fl.).

„**Faks** n. Man, Manke". A. Saaledes: „Standfaks", opretstaaende M. Innh. og fl.; „Snidfaks (Sne-)", opretstaaende M. klippet med jævn Skraaning (Tynding) opad, modsat „Strikfaks" (i') ɔ: klippet trappeformigt tyndet, og „Stølfaks" klippet med firkantede Indklip i den øvre Kant. Rdm. 4) = Tagl. „Halefaks, Mankjefaks, Lavafaks". Ryf. Jæd. Jf. Fjaks.

Fakse m. Planten: Heire, Bromus secalinus = Faks A. Smaal. Ogsaa i Sv. Diall. Fakse: Faks (= Tagl) = Hegre (Heire): Hagr (=Tagl). Skal andre Steder hedde „Havregras" (Hægregras?).

?**Faksræk(j)a** f. en Sort Ræge. Christie.
Faksstol (oo) m. Manke(rod). Trondh.
fakta seg v. n. (ar) føre sig (saa eller saa); gebærde sig. „fakte seg fint". Tel. Rbg. Gbr. **fakta** adj. med den eller den Førelse, de Manerer. „fint æ ho fakta; daafakta". Tel. Rbg. — **faktegrei(d)** adj. med tækkelig Førelse, Bevægelse, Maner = greidt fakta. Rbg. Tel. — **Faktir** plur. Maade at føre og bevæge sig paa, Førelse, Fagter. Tel. Rbg.; Hall. Gbr. Agder (Ø. og V.): Fakti, e-. Ogsaa: „Ein klene Fakti"; Tel. (Eidsborg). Lignende Ordformer og Bett. i Sv. Diall. Se dog Fagta A.
„**Fal** m." A. Sogn, Innh. I Helg.: f.; her er Fal ogsaa Øie i Øks. — **Falgrev** n. G. med F. Sogn.
„**Fal** n. Falaske". A. Oslo, Follo, Innh.
Fal m. Hinde: over indtørrende Maling, af Skimmel over Mælk, af Sølv, Guld osv. „Søllfal", Plettering. ØSmaal. Jf. Farde.
falafus, **Falakoll** osv. se **Ferda-**.
Falbod (o'), Falbyden. „Gange paa Falbo", gaa at byde tilfals en Vare. Rbg. (Aamlid). Lidt usikkert; lidet brugt. Se de flgg.
falboden (o') adj. 1) falbudt. Sæt. 2) kundgjort ledig, om Embeder. Sæt.: falbooen.
Falbud (buu) f. Krambod; Butik. Bamle (Tørdal), Tel. (Tre'ungen). Lidet brugt.
Faldmun m. Rum levnet paa et Tøi til „Fald". Helg.: Fallmaan(n).
Fale m. = Fal m. (Rør). Ndm. Gbr.
Fale m. Falaske. Vestfold, Smaal.
falka? v. a. 1) ødelægge eller fordærve ved uduelig Behandling eller Røgt; særlig (og eg.?) paaføre et Dyr Hensygnen ved fortroldende Berørelse. Hedm. (Vang, Løyten). „Du maa itte fälke burt Kua". Jf. falkast (falme). A. 2) forvride eller forvrænge Ens Ord. Hedm. (Nes). Ogsaa: fælke?
Falke m. 1) indtørret Slim i Øinene eller i Saar = Var, Surk. Follo: Fälke. For Fardke (af Farde) eller Falskje? 2) = Falskje. Smaal. (Rødenes).
„**Fall** n. 10) Fold". A. „Könne er te Falls (Fälls, Fælls)", Kornet er foldrigt. Rom. (Eidsvoll, Høland, Ullsaak). Jf. Laavefall. — 13) Nedfallssott, Fang. Li. Hall. Ogsaa i Jylland. — 14) Vandfald. Østerd. Gul. Sammesteds er „Foss" gjerne = Stryk.
Fall n. hvert af Krumstykkerne i Hjulfælgen. Vald.; Tel. (Vinje): Fadd „(H)ju(l)fadd". Ogsaa: Fell, Ma. Hall.; og Fedd, Ma. Sæt.; Fedla f. Hard.
„**falla** v. n. falde". A. Imperf. feell eller fill ogsaa i Østerd. (LElvdal). — „falla av": a) aftage i Huld og Kræfter, blive affældig; Søndenfjelds. b) afgaa, dø = falla fraa; Voss, Sogn; jf. Avfall. — „falla ut": blive uenige, Eng. fall out; Agder og fl. — „falla utfyre": gaa tilbage, miste Kræfter eller Magt; Shl. — „falla utor": a) komme af Lave formedelst Skræk, Undren og dl.; miste Fatning; blive daanefærdig; Helg.: „fall itur'"; Namd. og Innh.: „fall tu". b) daane. STrondh. c) blive mager osv. = falla av. NGbr.: „fæ'lle utu". Hertil: „utufullin", adj.
Fallan n. Tiden hvori Havet ebber, „fell". Helg. Fallan + Flødan = Sjoan.
falleleg adj. = felleleg. Li.: faddelig.
Fallesykje n. = Fallsott. Hall. (Gol). A.: Fallesykja. „Sykji, Sykjy" er f. i Hall. (Aal, Gol, Nes) og Vald. (Vang, ØSlidre).
Fallfot m. den ene Fod eller Støtte under Slædens Tværbjælke „Flauta", saafremt den sammen med „Flauta" er eet Krumtræ (Knæ). Helg. Den anden, tilheftede, Fod hedder i Helg.: „Fjettre" n. Naglerne, som forbinde Langbjelkerne (Rim) med Meiderne, hedder „Stallband".
Fallhavre m. = Flog-, Avena fatua. Ndm.
fallig adj. smidig = lidug. Nhl. (Fana, Mo, Eks.): fadlige. G. N. falligr tiltalende.
Fall-land n. Strand, hvorpaa Havet bryder stærkt, idet den ingen „Fallgard" har. Namd. Helg.
fallna v. n. 1) om Folk = falla av a). Li. Ryf. 2) om Planter: gulne, visne, falde sammen. Nhl. (Fusa), Tel. (Selljor); Selbu og Innh. „fäln(e)" el. „färn(e)". „Treea, Grase, Blomstn tæ(k) te aa fäln". Jf. falna, folna.
Fallnad m. god Skik; Skikkethed; passende Adfærd. NGbr.: Fæ'llna. Jf. fallen.
fallskjær adj. om Ager: overmoden. Li. Sæt.
Falltre n. nedfaldet Træ. Solør, Østerd.
Fallvedr n. Vindbyge som falder nedad en Fjeldside eller en meget steilt opgaaende Dal; ogsaa Veir med slige Byger. Ndm. „-veer".
falmen adj. sygeligt bleg; ligbleg. Rbg. (Evje), Hard. Ogsaa: „falmandi blaik'e". Sæt. (Bykle). Det u-sætesdalske ved Formerne af dette og folma (se d.) gjør dem mistænkelige som fremvirkede ved Dansken.
Fals m. 1) ophøiet Søm eller Sammenføining paa Klæder, Bliktøi og dl. Sæt. VTel. 2) opsvulmet Stribe efter et Slag. Sæt. VTel. — false v. danne „Fals". Sæt. „Brynslefals, Grindfals". — Maaske Vals, Vols (se d.) under Paavirkning af T. Falz.
„**Falske** m. Falaske". A. Li. Rbg. **Faalskje**, Shl. Li. Ma. Rbg. **Faaskji**, Rbg. VTel. **Fälkje**, Østerd. (Tynset). **Fälske** („tykt" l) Hedm. (Vang, Løyten). **Folske** (aa—ö) Rom. (Gjerdrum, Skedsmo). G. N. fölski.
Famp m. tyk og stiv Klodrian. Dal. — **Fjamp** m. d. s. Ryf. Jf. Fump; fjampa. — **fampen** adj. omtrent lige tyk overalt og stiv og klodset; lignende en Bylt eller Rulle af Klæde (Famp?) Dal.
fana v. a. (ar) udlude og blege, forvandle til „Faan" ɔ: graablege Plantetrevler; kun hørt om Veirets Virkning paa Hø. „Sol o Regn hev fana Høyi". Rbg. (Aamlid);

SætB. (sjelden). — **fanast** v. n. blive „fana", bleget osv. „Høyi fanast". Rbg. Sæt. Cet med fanast A.?

„**Fanden**". A. Fæn'n, Rog. Agder, Tel. Hall.

Fanken m. St. Ordene er nok Nt.

„**Fang** n." A. 7) Besiddelse, Raadighed. G. N. fang. Nedre Tel. Rbg. Ma. „D'æ te Fangs", det er (til) at faa. „Eg ska halle deg de te Fangs", jeg skal holde det af til dig. Ogsaa: „te faass", Tel.

„**Fangan** n." A. Fangand (og „Fangan") Hall. (Gol). Flertal: **Føngønd** Hall. (Gol), **Føngo** Vald. (Vang).

fangdragast v. recip. = fangtakast. Tel.

„**fangla** v. a. omfavne". A. faangla, Ryf.

fangsaar adj. øm i Overkroppens Muskler af at bære i Favn, „Fang". Tel.

Fanna(r)slit n. Sne-Smeltning, indtil Marken viser sig imellem Snedyngerne, „Fennerne". Hard. Jf. fonnsliten. G. N. fönn Gen. fannar.

„**fannkvit** adj." A. fannande kviit, Voss; fodnande kviit. Nhl.

„**Fant** m." A. 4) Yngling; ligesom **Fente**, ung Pige. Rum. (Flesberg). Som i Ital. og T.

Fantebrigde, Skalkemanerer; se Brigd.

fantefaren adj. bleven eller gjort til Prakker; ødelagt paa Formuen. Tel.

Fanteslak n. letfærdig Tøite. Busk.

Fantefur(d)ur f. pl. Skalke-udveie; næsten: Kjeltringstreger. Shl. og Ryf.: „-furer".

fanteleg adj. og adv. som tilhører eller er væsentlig for en „Fant"; som har hans „Lag". Rbg. og fl. „fanteleg øygd", med en Fants Øine. Se A.

Fanterand f. = F.-taatt. Ndm. „-raann".

Fanterekst m. det at „Fantar" stripper igjennem et Sted. Hall. — **fantereisa** v. = fantegaa.

Fantesnugg m. Fante-anstrøg. Nedre Tel.

Fantestrik (i') n. Slyngelstreg. Udbredt.

Fantestykke n. = Fantestrik. Udbredt.

„**fara** v. n. at fare". A. Infin. fær(r)a Fosn, YNamd. Helg. (Bindal). Præs. feer, Innh. og fl. i Trondh.; fær'r, Østl. (Hadeland, Ringerike, Vestfold, Rom. og fl.); fær, Østl. (Rom. Oslo, Modum); fæ, Nfj. (Stryn), Sdm. (Sunnylven). Imperf. foo, Nfj. Sdm. — „faaraa aat" vise sig lunet, fare med sære Fagter, Stjør. — „fara av", miste Huld og Kræfter = falla av; Voss, Sogn; jf. avfaren. — „fara burt", afmagres, miste Huld; Hall. — „fara or", d. s. Hall. — „fara utor", komme af Lave, tabe sig; saaledes: blive yderst nedslagen; men især: = fara (falla) av; Tel.: „fara oto"; ogsaa „fara oto Foto" el. „fara o Foto (o')" Tel. (se Fotur og Fat). — „fara oto Klæ'i", afmagres, Tel. — „fara av Skjefte", glide af Skaftet ɔ: komme af Lave, afmagres; VTel. — „fara ein føre", behandle En lempeligt, have Taalmod med; Tel. Sæt. — „fara med", forsøge sig i; ofte næsten blot: lade som = faast i; Hall. — **farast fyre** v. n. forhindres; se fyre.

Farang m. 2. Veienes Beskaffenhed = Føre. Stjør. og fl. „Veere aa Farangjn va ittj te di". (Farang 1. udtales ogsaa Farongg og Farungg (næsten u') i Inderste Nfj. og Sdm. (Honndal, Hjørungfjord, Sunnylven og fl.).

Farastein, -slong, Faresleime se Farsl.

Farbeine m.? Hjælp til at reise; Lettelse med Befordring; Befordring. G. N. fararbeini, m. Hjælp til Reise. YSogn. „Takk før Farbeina!" = Takk før Skyssn!

Farbord n. se flgg.; dog ogsaa Bord 5). „D'æ gott Farbool paa Baat'n", Baaden er rigtigt ladet, Ladningen er vel anbragt. Helg.

farborda v. a. (ar) anbringe trygt (helst for kortere Tid); drage (midlertidig) Omsorg for; forsyne ɔ: sikre noget mod at tage Skade; saaledes: belægge, fortøie eller huse en Baad, huse og røgte en Hest, befordre en Vare sikkert, indpakke (emballere) osv. SHelg. (Bindal) og Namd.: far'bool; Innh. og Fosn omtrent: fårbool' og fỏrbool'; Gbr. (Lom, V.): faarbool'e. „Hu (ho) æ væl farboola", godt gift (anbragt). Fordunklingen af Vokalen (far får fỏr) er ledsaget af at 1ste Stavelse paa de fleste Steder er opfattet som Sammensætningspartiklen „for" og ikke har Tonen. Se flgg.

Farborde m. tryg (midlertidig) Anbringelse; Leilighed til at tage Vare paa, huse osv. se farborda. SHelg. (Bindal): **Farbooli.** Ogsaa **Farbool** og **Fårbool'** m. (og n.) Fosn (Stadsbygd), Namd. (Flatangr). „Hi du naan F. fỏr (får) Hestn (-a), Baatn (-a), Kassa?" G. N. farbordi, Leilighed, Udvei til at komme bort.

Farbording m. og f. = Farborde. SHelg. YNamd. Fosn, Innh.: **Farbooling, Får-, Fỏr-.** I Guldal: **Fỏrboo'ring** og „Fỏrboorning".

Farbordnad m. = Farborde. Stjør. og fl. Oftest: **Fårboorna** („tykt" rn), og **Fỏr-.** „Hi du naan F. får (fỏr) den hænn Kassea?" denne Kasse. „Æg hi no alti F. fỏr dæg!" Stjør.

Fard f. Skimmel = Farde. Totn: **Fal.**

farda v. n. (ar) bekjende Farve, „Fard", i Kortspil. Rom. Ringerike, Modum, Smaal. Hedm. „fala" og „fale".

farda v. a. (ar) befri (Mælk og andet) for Skimmel, „Farde". Hall. — **farda seg** v. skimle = fardast. Hall. „fale se" og „falast".

„**Farde** m." A. Østl. Rum. Gbr. Ndm. Berg.

Fare m. Mængde?. „Meste Farin taa uss", den største Del af os. Vald. (Slidre, Aurdal).

faren adj. eller part. meget ubehagelig berørt, nedslaaet. Østl. og fl. „Ille fỏrin", d. s. Rom. (Fet). G. N. farinn forkommen.

Farsleima f. En som farer fra den ene til

den anden og gjør sig sød; Flane; Kurtisør. Sfj.: „Faresleime“. Se sleima.

Farslein m. Omslakker; særlig om En som farer mellem Gaardene og frier. Nfj. — **Faraslein** d. s. Sfj. Hall. Se Flein.

Farslong f. en Flane. Dal.: **Faraslaang**.

Farsyrkja f. Omstreiferske. Østerd.

„**Farg** n. Press“. A. Gbr. Tel. I Røros og Østerd.: **Far** og **Får**. 2) Lag, se farga.

„**farga** v. a. presse“. A. Røros og Østerd.: fare, fåre. 2) „fare (fåre) sei“, danne et ordentligt tæt Lag, et **Far**, **Får**; ogsaa overhovedet: føie sig, ordne sig, passe ind. Røros, Østerd.

farlast v. n. omkomme, dø. Shl. (Finnaas, Stord, Fitja). „Hær ha farlast eit Livande“.

? **Farleiena** plur. defin. Levningerne af døde Dyr. Shl. (Fitja). Meddelt saaledes.

„**Farm** m.“ A. 2) Mængde, Flok; især af Fæ. Tel. (Lunde, Seljor).

Farmaal n. Befordring. Øvre og Nedre Stjør.

Farnad m. 1) Befordring. 2) Maade at føre eller fare frem paa = Ferd. 3) Maade hvorpaa noget „farer“ ɔ: gaar = Ferd. Trondh. Sfj. „Ka Farna ska du ha för Konne?“ „Dæ va da(a) naa(kaa) te Farna!“ om uvorn Kjørsel. „Han foor ein undale Farna“, det gik ham underligt. Sfj. (Jølstr, Førde). G. N. farnadr, Reise, Adsfærd.

Farnøyte n. Reiseselskab, Reisekammerat(er). Tel. (Vinje, Høydalsmo). G. N. fararnautar og föruneyti Reisefæller. Se A.

Far-runar? plur. 1) Mærke efter noget, Spor til noget. Nfj. (Stryn). Sjelden Bet. „Ha du seet noke F a r u'n a n e te de?“ 2) Forgjænger(e); omtr. = Framfarar, Vardyvle; ogsaa: Eftergjænger. Nfj. (Davik, Stryn, Honndal). Jf. Forynja, Fyrerunar.

„**Farre** m. Omslakker“. A. Hard. Guldal: **Færre** (å?), **Færreselle** m., **Færresegge** f.; „Landsfærring“ (å?) d. s. Helg. 2) laset og smudsig Person, Fattigmand. Shl.; Østerd.: „Härre (Herre) aa F å r r e“. — **Farrefant** m. Landstryger. Tel.

Farskot (o') n. Plovfurens Længde; især der hvor Ageren er saa lang at man ikke pløier dens hele Længde i eet. Tel. (Kvitseid, Seljor). Af „For, pl. Farir“, Fure. En bedre Form er **Forskot** (o', o'), VTel. Sæt. Hall. „Langt Forskot, stutt Forskot“. Se A. — **Forskotbyte** n. Sted, hvor to Forskot mødes med Enderne. VTel. Sæt.

Farstykke n. Stykke som pløies paa een Dag? Tel. (Høydalsmo). Saa meddelt. Se foreg.

„**farsynt** adj.“ A. Hall. Røldal, Ryf.

Farteig eller -**teigje** m. en Afdeling, Rude eller Strimmel, af et Stykke Land, som er afdelt til Befaring ɔ: Affløgning, Optagning af Kartofler, Lugning osv. Helg. (Brønnøy, Bindal): **Farteiji**, som „Teiji“ (og „Teijee“) ɔ: Teig, „Skogteiji“; ogsaa **Farteiga** og „Fartæg(g)a“ som „Bakka, Nakka“ ɔ: „Bakke, Nakke“. „Leit' i Farteigaa“, (Dativ Flertal) affløge et Terrain (en Skov) Stykke for Stykke. „Eg fann da i h a s s Farteiga“. „Da va i d e s e n Fartæggaa“, det var i disse Egne, i dette Strøg (siger man naar man søger efter noget, som man mener tabt der). „Fara (og færa) i Farteigaa“, tilbagelægge sin Reise i Partier, helst med Andres Befordringsleilighed. Ogsaa meddelt som **Faltæga**, ligesom af Ferd f. Helg.

Farteppa f. = Farsyrkja. Gul. Østerd.

Fartøkja f. = Farsyrkja. Østerd. og fl.

„**Farvid** m.“ A. 3) Riskviste til Leie for Fæ som føres i Baad. Ryf.

Farvist f. Spor = Vist. Sogn.

? **Fasa** f. Trevl; Gran. Kun i: „Aldri äi Fas(s)a“. Meddelt fra Hafslo i Sogn, hvor „Fnassa“ findes med samme Bet. Til det mulige „Fasa“ er der for Resten Slægtninge i T., Eng. og fl.

faska v. a. (ar) nedgrave = fastra (A. Nfj.) Ndm. (Rindal, Surndal, Tingv.). „Bjønn'n he faska e Ku“. Ogsaa: „fask' te se“, gramse, grave til sig. Ndm. — **Fask** n. = Fastr. Ndm. — Jf. (?) Ældre D. faske, beføle.

„**fasne**“ og „**fasne 'ti**“ v. n. fænge Ild, antændes. Østerd. (Tynset, L. E). fastna?

Fassgar, **Fasgarfis** se Fastgard.

„**fast** adv. 2) stærkt, kraftigt, hurtigt“. A. Saaledes: „roopa fast“, Hard.; „tala fast“, raskt, Nhl.; „køyre fast“, Hall. Ork. „Seie fast“, eller „s. upp i fast“, sige høit, ikke holde skjult. Nfj. Sdm.

„**Fasta** f.“ A. **Foste** (o'), Sæt. VTel. Sjelden.

Fasteskor (o') f. = Festeskor, Skorfeste. Nfj.

Fastesto (oo) n. (og f.?) Græsgang omgiven af Vand og uoverstigelige Bjergsider, paa hvilken Smaafæ hensættes for Sommeren. Nfj. (Stryn). Jf. Stoo, Bukkestoo, Skinstoo (Eldsto). „Setje Geitene i Stoo“. „Dei æ uppi Stoo'a“. **Fastestod** (o') f. og **Fastestøde** n. d. s. Nfj.

Fastgard m. Klædning af Halmbundter med overspigrede Lister el. Brædder, eller af Løv- og Lyngknipper, omkring nye eller utætte gamle Huse. Li. og Dal.: **Fassgar**. Maaske ogsaa „Fasskar“. (? **Faggar** d. s. Ryf. Shl. Høist usikkert). — **fassgara** v. a. (ar) klæde Huse med F. Og: **faskra**, Li. Dal. — **Fassgarfiis** m. en bitte liden Fugl, Gjerdesmutte Troglodytes? Dal. Jæd.; **Faggarf.** og **Faggaref.** Nhl.; **Fagarf.** og **Fagref.** Nhl. G. N. fastgardr fast Gjerde.

fastmjølk adj. omtrent = hardmjelt. Stjør.

fastsperra adj. fastklemt, f. Eks. mellem to Stene. Romsd. „Kua sto fastsperra“. Se sperra v.

„**Fat** n. 2) Greb“. A. Hard. „Ha i F a't e mæ“, have at gjøre med, have Befatning med (have Haand i Hanke med?). Nfj. Ryf. Til Fate m.? 4) Skik, Lav = Lag. Tel.; sjelden. Jf. fata seg, Fota, Fotor (o'). 5) i Sammensætninger som giver nedsættende Personkarakteristik, som „Fjamsefat, Flakse-

fat, Fleipefat, Jaalfat, Vimsefat". Østl. Saaledes bruges ogsaa: Kjerald, Kolla, Kopp, Bytta, og fl. — Fatflysse se Flyssa.

„fata v. a. (ar) 1) fatte, 2) sænge". A. faataa, ØTel. (Tinn og Nedre). „3) fæste sammen løseligt", og „5) kludre, fuske". A. Rbg. Ma. „fata o bøta ihop"; „fata de te (ihop)" faa til Nød til at hænge sammen (i Stand), fuske sammen (i Stand); faataa, Tinn. Hertil: Fotul (o') m. „4) svøbe osv." A. „fata paa se Klæo", klæde sig skjødesløst, Hall. (Tel.). 6) samle paa Ordene; tale usammenhængende og sløvt; sludre. Ø- og VTel. „Du maa 'kje fata paa hot du skaa seia". Bett. 3—6 samle sig i: kludre, klodse, fuske; er derfor maaske et andet Ord end 1) og 2). — Fat n. Kluderværk; sløv og famlende Tale; Sludder. Rbg. Tel. Ogsaa Fet?; Tel. — Fat m. Kludrer, Famler, Sludrer. Tel. Fatar m. d. s. Tel. Rbg. Ma. Fatafoot m. og Fatakall m. d. s. Tel. — faten adj. som gjerne „fatar 5) 6)"; kludervorn, famlende osv. Ma. Jf. fatla, G. N. fata, famle? Sv. Diall. fata, famle. Sml. ogsaa fitla.

fata seg v. n. (ar), føie sig, ordne sig = laga seg. Tel. (Rauland, Vinje). Se Fat 4), Fotor. Jf. Isl. fata klæde. Maaske eet med foreg.

fata adj. sammenføiet, bygget; til fata (seg). Tel. (Mo, Vinje, Rauland, Selljor, Nissedal). „Væl (gott) fata", velbygget, velskabt; „kleent fata". faataa, Tinn i Tel. Se A. Jf. Sv. og D. fatt, beskaffen.

fataleg adj. sløvt famlende i Gjerning og Tale; kludervorn; sludervorn. Tel. Se A.

Fatatorva f. = Fataklut. Hall.: -tørve, -taarvæ.

Fatatrug m. 1) en „Trug(a)" af bare Vidjer. Tel. (Rauland, Mo). 2) Klodrian. Tel.

„Fate m. Hank". A. Nhl. og fl. Se Fat.

„fatig adj. fattig". A. 2) stakkels; ynkelig; ogsaa: nedslaaet, ydmyget, flau. Søndenfjelds og fl. „Dæ fatike (og „fattie") Tinge!" „Han blei saa fatti, da'n hørte de"; Østl.

Fatikje m. Stakkel; Stymper. Tel. (Kvitseid, Rauland, Vinje, Mo). „Han stelte seg kleent, Fatikjen!"

fatiksleg adj. knap; arm; ussel; kummerlig. Tel. Agder, Dal. Jæd. Ndm. Østl. og fl. Ofte „fateskleg (Sæt.), fatigsleg, fat(t)eslig". „Han foͤur fatesligt fram", han optraadte yderst tarveligt. „Dær saag fatesligt ᵉut i Hᵉuse; d'æ fatesligt mæ dei". Vest Agder. Se faatøksleg; jf. Faatøkje n., Fatikje m.

Fatiksmann m. og Fatikskjelling (-dd-) f. = Fatig-. Sæt. VTel. G. N. fátøkismadr.

Fatla f. Skulderbaand paa Randsler, Kasser og dl. = Fatl. Nyf. Shl. Helg. Fatle m. d. s. Nyf. Hall. — Fatlehit (ii) f., Fatleskreppa f. „Hiit" og „Skreppa" med Skulderbaand. Tel.: „Fasle-".

fatla v. kludre = fatra, fata, fitla. Jæd.

Fatnad m. Forfatning, Tilstand. „I goo'e Fatna". Nfj. (Breimn, Stryn). Jf. fata seg.

Fatost m. = Knodost. SBerg. Rogaland.

„fatra v. n. kludre". A. 2) tale sløvt, sludre = fata. Tel. (Kvitseid). Jf. Fotror. G. N. fatra hindre.

„fatt adj." A. fat'e Sdm. (Sande); fakk Shl.

Faugg m. en storagtig og stiv Person. NGbr. Maaske for Fogg, Fugg, en Bylt.

?Fauk m. en lang tung Figur. Sogn.

?Fauk f. Feil, Lyde. Sfj. Se Faut.

Fauk m. (ar) Dyst, Styrkeprøve, Kamp = Tak. Tel. (Laardal); sjelden. Faukan n. d. s. Tel. (Vinje, Bø, Rauland). Faukand n. Hall. Til faukast. Se de følgg.

„Fauka f. Anfald". A. Tidsrum = Rid. Sogn (Hafslo). „Ät häile Fæuka". 2) Uveir som varer flere Dage = Rid. Østerd. (Folldal) „Föuke"; STrondh. (Uppdal) „Föuk"; „Beerföuke"; Guldal og Selbu: Foke (o'—ö), „Vinnfoke".

Faukand n. Dyst. Hall. Tel. Se Fauk.

faukast v. recip. (ast) kjæmpe med hinanden, prøve en Dyst. Tel. (Vinje, Rauland).

faukra v. n. sne med enkelte lette Fnug. Faukr n. eller Faukrsnjo m. „Da föukra aa snjoa". Hard. (Kvamm, Ullensvang). Hedder fokkre v. og Fokkr (o') n. i Sfj. Og „snøfokkre" = fjukra.

faukren adj. fnugagtig; liden og let; ubetydelig. Ogsaa om Personer. Hard.

„Fauna f. = Farde". A. Li. Sæt. — Faunesmok (u') f. skimlet eller muggen Smag. Sæt. Ma. — Faunelupt og -lukt f. Sæt. Ogsaa Føyne-, Rbg. (SætB. Hornes).

Faure m. 1) Person hvis Aasyn er ufreidigt, mørkt eller skummelt (af Forknythed, Skamfuldhed, Vrede, skumle Planer osv.) Tel. (Bø og fl.). 2) Særling, uberegnelig Person. Trondh. (Leksvik). Fauring m. d. s. Tel. (Nes). 3) svær og tungfærdig Person. Røros. I Guldal: Fore (o'—ö). 4) afældig Mand. Nfj. Sdm. Ogsaa Faur, se A. Jf. Furre.

fauren adj. som ser ufreidig eller skummel ud, lig en Faure 1). Sogn? Tel. faureleg d. s. Tel. Se A.

fauren adj. om Ved: frønnet eller tørraadnet stribevis. Sfj. — faurna v. n. tørraadne (i Striber); muldnes. Sfj. Nfj. føyrne d. s. Nfj. Jf. Føyra, føyrast.

Faus n. 1) Greb, Tag, Fordel over En i Kamp. Sfj. (Førde og fl.). „Eg fekk eit gott Föus paa (mæ) 'naa, daa han forsnakka seg so". 2) Kneb, Fif, Puds; smaat Fusk; liden Feil som i en Væv. Sfj. (Førde). „Fare mæ Föus". Hvis det tør jævnføres med Fjus n., fjusa v., er Bet. 2) vel snarere 1). Maaske fremmed; jf. Faut.

faus adj. fremfusende, som gaar hidsigt og vel lige paa; hensynsløs og uforsigtig. Innh. (Stod, Beitstad, Skaun). — faust

adv. „Han gikk föust paa mæ de". Innh. Stjør. Jf. fus, fusa.

fausa (til) v. n. (ar) gaa lige løs paa; lægge i Vei. SætB. „Han fausar t i koss de gjængge".

Fausa f. en Krabbe med rundt skaalformigt Skal og meget lange lodne Been, Cancer brachyurus. Nhl. (Herlaa: „Fòusa"). Ogsaa: **Fø-ausa**, Nhl. (Lindaas); dette tør være en oprindeligere Form, da samme (?) Dyr hedder „Taangausa" i Shl. Er dog neppe af „Fud", som her hedder „Fö", ikke „Fø". **Fause** el. „Föuse" m. d. s. Sfj. (Askevoll, YHolmedal), Sogn (Eivindvik). Og „Föus" m. Askevoll. Ogsaa hos Jensen (Christie og fl.). „Lo'en so Föusesøte". Samme Dyr hedder „Trollkrabbe", Søndenfjelds, Sdm. og fl.

Fause m. 1) en ældre skrumpen, rynket og haaret, oftest uredt Karl. Vest Tel. Rbg. 2) en ældre Særling; særlig: en ældre Mand, som har d e n Særhed altid at være i godt Humør og ufortrøden. Li. (Eikin, Fjotland). 3) en rask, ikke udygtig men noget vigtig (flot) Karl. Voss, Hard. Her er maaske flere Ord. Maaske Sammenhæng med foreg.; jf. dog Fuse, Fusse og Faure; — og fausa v. — **fauseleg** adj. skrumpen og ru. Sæt. „Ai fauselege Bjørk".

„**Fausk** m. trøsket Træ". A. **Fosk** (o') Tel. (Nedre; Selljor, Kvitseid). Saaledes **Foskestuv** m. trøsket Stamme. Tel. „3) Fuskerarbeide". A. Overhovedet: Fusk; noget upaalideligt, kjerneløst. Hard. (n.) — **fauska** v. fuske. Hard. A. — **fauskeleg** adj. lig „Fausk". Sæt.

Fauske (kje) m. 1) tørraadden Træstamme. Ma. G. N. fauski. 2) kraftløs, skrøbelig Karl. Ma.

„**fausken** adj. trøsket". A. **foskjen** (o') Tel. Og **føyskjen**, Tel. Isl. feyskinn. 2) lignende Falaske, „Fausk". Sogn, Shl. Nfj. „Kødne æ lett aa fauskje". „Høye æ fauskje; da ligge so fauskje". Og føyskjen, Shl.

fauskna v. n. = fauskast. Ma. Og **føyskna**, Shl. Tel. Og **foskne** (o', „foskne o moskne").

fauskren adj. = fausken. Rbg. Ma.

[**Faut** n. 1) Kneb; stygt Puds. Hard. Nhl. Sogn, Sfj. Nfj. „Fara mæ Föut aa Fusk". „Han gjoore meg eit styggt (gott) Föut". 2) „faa Föut paa (mæ) ein" = faa Faus, faa Tak. Nfj. (Eid, Innvik, Gloppen), Sfj. (YHolmedal). „F a n t, Lyde" A. skal i Sfj. ogsaa hedde „Fauk". Er dette saa, er K maaske det oprindeligere for Bet. „Kneb"; her er da maaske (neppe) en Overgang lig „faukra" til „fautre". Jf. faukast, Fauk, Fauka f.

fauta v. n. (ar) famle i Ord og Færd. Østl. „Fæute paa Oola", Dramn. Ogsaa i D. Diall. (Ældre D.: favte, slaa feil, fare vild). Af Fr. faute.

Fautar plur. Fuger, Sammenføininger, Folder; Lav (Skik), Orden. Rbg. og m. andre Steder Søndenfjelds. Ser ud som en Mellemting mellem flere tydske Former for Fold: Falte, Valde, Voude, men tør indeholde Mindelser af Fotor, fata v., Fat.

Fautor f. plur. famlende eller upaalidelig Tale eller Færd; Kneb; Smaabedrag; Forvrængning. Hard. „Fara mæ Fautur". Vel til fauta.

fautra v. n. = faukra, fjukra. Sfj. Og „fjautre", A. Sfj. Jf. med Lydovergangen her — fra K til T (foran R) — den (omvendte?) i Forholdet mellem Faut n. og Fauk f.

„**faa** v. a. 1. at faa". A. Præsens: fæ Ma. (Aaserall), Trondh.; fee, Trondh. Ndm.; fæ're, Ma. (Bjelland, Holum og fl.), Li. (Bakka og fl.), Dal. (Lund) — ligesom „slæ're, see're". — Imperf. Fl.: funge, Hall. (Aal og fl.); Imperf. Konj.: fynge, NGbr. (Dovre og fl.); føng, STrondh. (Uppdal). „Føng e dæ va dæ væl". Jf. fung. — „F a a ei Ku", faa Nytte af en Ko derved at den kalver; Østl.; ligesaa i Sv. Diall. „Faa a a", faa Magt over, om stærke Drikke; Sæt. G. N. fá á (mere brugt er „taka aa"). — „Faa a a t", række, overkomme, mægte; Nhl. — „Faa til" A. og i det Sydlige.

„**faa** v. a. 2. afblege". A. Tel. Rbg. Hard. „Lerefte laag ute o faadde seg". „Solæ faar Høye". 3) „faa Bast" røde (og blege) Bast. Nyf. Rbg.

„**faa** adj. faa". A. Mange Steder, selv i Hall. med Komp. faa-are, faa-ast. 4) forsagt, forknyt; indesluttet form. Aandssvaghed = lite fyre seg. faatøkjen, faaen (3). VAgder, Shl. „Vera faa a(v) seg". 5) nedslaaet og stille af Forvirring eller Beskjæmmethed, fortabt. Tel. „faa o ille faren". Jf. føy; („faa" er overh.: svag i Midlerne, Evnerne, Foudet, Resurserne — i Mod, Intelligens, Initiativ).

„**faa** adj. bleg". A. Rbg. og fl.

faa-ast (bort) v. n. (faad(d)est) falme, svinde hen; om Personer. VAgder. Ogsaa: faast (bort), Ma. Se A.

„**Faabast** n." A. Rbg. Nyf. Dal.

Faabina (ii) f. Særsyn = Aabina. Voss.

Faabøn f. ondt Ønske, Forbandelse. Li. (Audndal, Eikin, Hægebostad, Fjotland, Kvin). „Bea Faabønne". Minder om „Vaabøn" og G. N. forbæn, men Formen „Forbønn" eller „Fobønn" — som „Fosæte" ɔ: Forsæte — er ikke hørt.

?**faadaa(d)ig** adj. skrøbelig. Christie. Jf. Vandaaa.

„**faadd** part. blegnet". A. Dal. Ogsaa om Folk, Sogn (Hafslo, Aurland): „faodd aa bläik". 3) udludet; kraftløs. Dal.

faadden? adj. indsvunden og kraftløs; affældig. Sogn (Vik og fl.) faodden. Og fjaodden, Sogn. Mindre dunkle Former

er: faaen (se d.); og faodnen, Sogn (af faadna). Jf. ogsaa forn.

faadslaus, faattlaus se foddlaus.

faadna? v. n. svinde hen, tabe Kraften el. Kræfterne; afældes; blive affældig. Oftest faodna burt el. „vekk"; ogsaa faodnast vekk. Voss, Sogn. „Ho (el. Grase) faodnast burt Dag for Dag". Neppe for „faarnast" af „Faar", se d. Snarere tilblevet af „faana" (se d.), under Paavirkning af „fodnast", forn. Ogsaa: fjaodna og fjaodnast (vekk, burt) Sogn, Voss, Hard.

Faadøma f. en stor Stymper; en yderst indholdsfattig og uduelig Person = ei Armod. Helg. — faadømsleg adj. yderst stymperagtig. Helg. Jf. G. N. fádœmi noget overordentligt; faa adj., faatøkjen osv.

Faae m. en tosset Stakkel uden Kræfter og Tilgreb; halvfjantet Pusling. Li.; Sogn(?).

„faaen adj. 1. forskrækket, forsynet". A. „Nettopp faain", kun til Nød tilfredsstillet. Helg. Jf. fáen og ny, Landstad S. 34; og faaga.

„faaen adj. 2. bleg og styggeligt udseende". A. Hall. Romsd. Ndm. Nordl. Namd. Innh. STrondh. Rendal, Land. „Faain aa bleik". Ogsaa om en Ager. 2) afbleget og udludet; kraftløs. Nhf. Sogn, Hall. „Halmn æ faaen". 3) halvt opløst i Trevler; halvt raadden. „Tre'e æ faoe". Hard. (Ulvik). 4) noget affældig. Sogn (Jøstedal), Hall. Se faadden. Maaske til faaen 3.

„faaen adj. 3. enfoldig". A. Særlig: halvfjantet og blottet for Kræfter og Tilgreb. Ma. Sogn. „Hau æ so faoen, da æ inkje noki Munsemd i 'an". 2) nedslaaet; slukøret; fortabt = faa. Totn, NØsterd. (Tynset). Jf. Faae m., faa.

faafeng adj. 1) ledig fra Arbeide. Ringerike. 2) uduelig; særlig: lidet dristig og driftig. Østerd. (Tynset). Se A.

Faafenga f. = Faafeng m. „J Faafængun" (og -unn, og -aann), forgjæves; Trondh. (Meddal, Tydal, Stjør.) „J Faafængaam" (-om) d. s. Innh. (Stod, Beitstad).

Faafengja f. En som er for fri og dristig i sin Tale, især om hellige Ting, næsten blasfemisk. Hall. Jf. faafengjeleg.

faafingra adj. som ikke forstaar at bruge sine Hænder; uduelig; jf. Faahæva. Mest i Ordsproget: „Tomfingre gjer faafingre" ɔ: daarlig Forsyning med Midler til Husholdning gjør at Husbestyreren (Konen) intet kan udrette. Østerd. (Tynset).

faaga adj. tilfredsstillet, forsynet; forskrækket. Helg. (Brønnøy, Vindal) „Æg vært ikkje saa mykje faaga 'ta Gröut som 'ta Fest". „No æ æg faaga". „Du vart no væl lite faaga 'ta da (dæ)!" G. N. fága tage sig af; pleie. Jf. faaen.

Faagjæve Unytte? J: „te Faagjæves", forgjæves. Gbr. (Sel, Fron). Jf. (?) G. N. gæfi Gave.

?faagne adj. plur. faa. Kun hørt i: „faagne Folk" faa Folk, især: for lidet Mandskab. Sdm. (Volden).

Faahæva f. 1) Unytte? Kun i: „E Faahævaan", til (i) Unytte, forgjæves. Dativ Ental. Ndm. (Halse og fl.). Ogsaa: „E Faahævaa"; Ndm. Jf. Forhæva. 2) uduelig Person = Tufs. Østerd. (Rendal, Tynset).

faahæven adj. = faahæv (A. Romsd.). Sfj. Jsl. fáhæfr (fáhœfr?) vankundig.

faaig adj. maalløs af Forbløffelse og dl. Tel. (Bø, Lunde). Jf. faa adj., faaen.

Faaing m. = Faae. Sogn: „Faoing". Ogsaa: Faodding, meddelt fra Sogn (Ladvik).

faajen adj. forlegen, flau, fortabt. Nfj. (Stryn). Meddelt. føyen d. s. Nfj. (Breimn). For faaen? Jf. faa, faaig og føy (og faagne).

faakunnug adj. = faakunnig. Li.: „-og".

Faakjelda f. en Pyt til at røde Hør i. Stjør. og Jndr.: Faakjyll. — Faatjørn f. d. s. Ndm.: „-tjønn".

faakvit adj. graagulbleg, guften, ligbleg. Sfj.

Faale m. en Halvfjante, aandssvag Stakkel. Namd. — Faalaa m. Særling som gaar og slænger. Trondh. (Stjør. og fl.). Dette kan selvsagt ikke være for „Faale", men tør være blot „Fole", ung Hest. „Ein Storfaalaa", ret en Særling.

„faaleg adj. ordknap". A. J Tel. (Ø- og V-) altid: ordknap af Indskrænkethed eller Halvfjantethed.

faalen adj. gabende og maalløs af Forbløffelse, Skam eller Skræk; forbløffet; forskrækket; fortabt; omtr. = klumsad. Namd. Innh. Fosn, Ndm. „Han stoo dær faalin, dæ kom saa daatt paa 'aam". Jf. Faale, daafaalen (folen?).

„faalida adj." A. Nbg. (Tovdal). J Shl. (Fitja) særlig om den som har faa Folk til sit Arbeide, har „liden Folkehjelp".

Faam m. (og n.) en forsagt og famlende Tosse; halvfjantet Kludrer. Li.; Sogn og Voss: „Faom". Og „Faame m." A. Agder, Sogn, Østl. Ogsaa Fjaam n. og Fjaame m.

faama v. n. (ar) 1) gjøre matte, famlende, meningsløse (halvtfjantede) Forsøg; kludre forvirret. Agder; Sogn „faoma"; Vald.: „faame". 2) glo umælende og aandssvagt; maabe sandsesløs. Vest Agder, Dal. Shl. „Han stou o faama o heega o vißste kje antan ᵉud ell inn", Li. „Kvi sita de her og fámar?" Landstad S. 175. 3) „faama bort", tabe Sandsernes Brug, daane. Li. Dal. „Æg blei so forstøkkt eg tænkte eg hadde faama bort". 4) faamast burt, blegne hen, svinde hen, hentæres. Røldal. Mere udbredt er fjaamast (burt) og fjaama; se d. — Faamegrei(d)a f. klodset eller forkludret Redskab, Ting eller Sag. Vald. — Faaming f. det at faama. — Faaming m. Halvfjante; forvirret Tosse. Sogn: „Faoming"; og fl. — „faama" med dets Afledninger — Faam til faamutt — synes at have Berøring baade med „faa" bleg, „faa"

fattig (paa Evner), og „fuma" famle, kludre; fra det sidste, som i ØAgder hedder „foome" og „some" og i VAgder „soma" (o'), er der vel ialfald Betydningsſmitte.
Faama, Sandſelsshed, se Fume.
faameleg adj. med lidet Livs-Fond, kraftløs; saaledes: a) gusten og mat og slap. Tel. (Moland); VAgder: „faamelig" og „faamela" (Lyngdal, Valle). „Faamelege Lite", mat Farve. „Bleig o visen o faamela". b) forsagt formedelst Aandssvaghed; halvſjantet. VAgder.
faamen adj. 1) tosſet famlende; forvirret og næsten halvſjantet. Vald. og fl. Se A. 2) maabende aandssvagt. Shl. 3) = faameleg a). Voss, Sogn: „faomen aa blaike"; Li. Jf. fjaamen. — *faamutt* adj. tosſet.
faamende adv. mat, svagt, om Farve. Tel. (Moland). „f. rou'e", mat rød; „f. kvite", graahvid; „f. bleike". Tel. (Moland). — *faamkvit* adj. = faamende kvit. Tel. (Moland); jf. faan-.
Faamenne n. evneløs, viljeløs, forsagt, uforetagsom Person; Stymper. Sfj. Nhl. og fl.
„*Faan* f. Støv, Støvdække". A. Falaſte: Faan(n) NGbr, Sigdal; Fann, Ndm. Og: Gran, Fnug. Sfj. Gbr.; Sogn: „Faan" ikke „Faor". „Inkje ei Faan" = inkje ei Dust". 2) korte fine Trevler af Lin, Straa, Malt osv. Tel. (Vinje). Jf. Fjaan, Fjon. D. Føn, Sv. fan = Duun. Isl. fön (fanar) Gjælle.
„*faana* v. n. (ar) 1) tabe Farven, graane, blegne". A. Tel. *faanna*, Jæd. Ryf. Ogsaa: *faannast burt* d. s. særlig: blive bleg og udludet, som Hø i Regn og Sol. Ryf. 2) lammes som af et Slag, pludselig magtſjæles. YSogn (Hyllestad, Ladvik) og Sfj. (YHolmedal): *faone*.
faana v. n. (ar) 2. blive til „Faan": a) optrevles, løse sig op i Trevler eller Fnug, om Træ og dl. Hard. (Ulvik): *faona*. b) slides hen; hentæres; svinde hen; blive affældig = faadna. Sogn (Vik, Aurland og Aardal: „*faona vekk*"; Jøstedal: „*faane vekk*"). Ogsaa: *faanast* og *faonast*, ISogn. Og: *fjaana, -ast*, Nhl. Og: *fjaone, fjaonast*, YSogn. — Dette „faana" og „fjaone" er maaſke eet Ord med „faana" ɔ: blegne, medens Bet. synes paavirket af „Faan" (Fan, Fann; Isl. fön?) og Form. og Bet. af „Fjaan"; de nærmer sig begge til faaen adj. ɔ: bleg, opløst, — og til faa v. ɔ: blege, røde. Men i YSogn, hvor man har begge, ſkjelnes nu mellem „faone" lammes dovne, og „fjaone" hentæres.
Faane m. en tosſet og naragtig Tølper. Senja, Helg. Namd. Ogsaa: *Faan* n. Nordl. Sv. fåne, Tosſe. — *faanutt* adj. lig en Faane. Nordl. NTrondh.
faankvit adj. graahvid. Ogsaa: *faanende* (adv.) kviit. Tel. (Treungen).
Faanytta f. = Faanytte n. „I Faanytta" til Unytte. Rom. Buſk. Nedre Tel.
Faanøyta f. = Faanytte. Smaal. „Gøyse (haardt G) de boort i Faanøyta", ſløſe.
Faanøyte n. 1) En som ved at udnytte det Smaa; „nytſam" Person. Sogn (Aurland og fl.). 2) tarvelig, nøisom Person. Sogn (Aardal og fl.).
faanøyten adj. 1) = nytſam. Sogn. 2) tarvelig, nøisom. Sogn (Aardal, Hafslo). Se A.
faanøytt adj. 1) = faanøyten. Sogn. 2)
faanæt: gold, steril; er meddelt fra Innh. „(E)i faanæt (-nött?) Ku".
Faar n. et lidet svagt hjælpeløſt Væſen, en liden Stakkel. Om et lidet Barn, Kid, Lam og dl.; omtrent = Igd. Sogn og Hard.: *Faor*. Maaſke D. og G. N. får Faar, ſkjønt Enfoldighed ikke indgaar i Begrebet.
faaraa(d)en adj. med faa „Raader" ɔ: Midler, Evner, Udveie, Reſurſer. Li. Sogn: *faoraoen*. Omtrent d. s. er „ſmaaraadig".
„*Faare* m." A. 2) utilbørlig Gjerning; noget galt man har gjort. Sfj. (Jølſtr).
Faaregard m. Gjerde mod et farligt Sted. Ryf.: „Faaragar"; Sogn: „Faoragar". Ogsaa: Vaa-agar.
Faarlenda f. farligt Landſkab (Terrain). Voss, Sogn. „Ganga i Faorlændne". Og: *Faorelænda* f., og *-lænde* n. Sogn. Hyppigere: „Forlende" n. se d. — *faarlendt* adj.
Faasſaale m. 1) en af Marken opſtikkende Pig af Træ = Gadd; ogsaa: en større Pind, overh. = Fjott. Helg. (Brønnøy, Vindal: „-i"). 2) Klodrian, Stymper. Helg.
Faasſaalk m. Ulke, Cottus. Helg. (V., V.).
Faasſympa f. Cottus. Helg. (Vindal): *ſømp'*.
„*faast med* v." A. Hedder *faaste ve*, med Præs. Indic., Imperf. og Supinum *faasta ve* Gbr. (Fron). „v e f a a s t a n(d)" adj. som man kan indlade sig med. Gbr.
faataapeleg adj. tosſet; halvſjantet. Tel. (Vø).
„*Faatid* (?) f. en Sjeldenhed". A. Særlig: en Raritet, Gjenſtand for ſjelden tilfredsſtillet Lyſt eller Interesse; ogsaa Lyst, Interesse (= Eng. curiosity). Rom. Follo, Smaal. „Dæ var da Faati aa faa ſlik Mat naa!" „Naa fekk du Faatia di!" nu fik du din Lyst! — oftest ironiſkt til den som anſtrænger ſig, løber, ſkritter forgjæves. „Naa fekk du flekä (og flækä, flækkä) Faati!" d. s. ſe ſlika. Og „ſleek(k)a Faati" d. s. Smaal. (Rakkeſtad, Varte); ſe ſlika. Jf. ſikjen, forkunn; og Faaty(n). For Reſten forbindes det i Foreſtillingen med „faa 'ti" ɔ: faa Tag i.
„*faatid* adj. 2) lyſten". A. Overhovedet: med en øieblikkelig og heftig Interesse for at faa være med i, faa Tag i, faa vide. Follo, Smaal. Rom. „Faati aa nysgjerri".
Faati(d)mat m. = Forkunnmat. Smaal.
Faati(d)naſe m. En som vil være indviet i alt, med i alt; En som blander ſig i alt. Smaal. *-naſa*, *-neeſa*. — *Faati(d)hoſa* f. d. s. Smaal.: *-hoſo*.
Faati(d)ri(d) f. Anfald eller Lune af „Faa-

tid" ɔ: Interesse, Lystenhed osv. Rom. (Høland).

Faatorv? f. liden eller ingen Nødvendighed; Ufornødenhed. Kun i: „I Faatörvaam", unødvendigt, upaakrævet, overflødigt; ogsaa (synes det): til liden Nytte. Øvre Stjør.

Faaty f. (og n.) og *Faatyna* f. et Særsyn, noget underligt eller pudserligt = „Spøkels, Spetakel, Spir". STrondh. Ndm. „E(t) gott Faaty", om En som skaber sig til eller er udenfor Folkeskikken; STrondh. (Tydal; Ork. f.). „Du e (e)i go Faatyyn!" til En som gjør Kommers. „Den Faatyynaa!" Ndm. (Tingvoll, Øksndal, Rindal). Ogsaa: „Bjønn'n gjoore (e)i go Faatyyn paa Krötöre;" Ndm. Formerne tyder paa et „Faatid", smittet af „Tyna" f. Fordærvelse, Ødelæggelse, Skjæmmelse; desuden har vel, især ved „Faaty" n., „Ty" virket ind. — *faatyle(g)* adj. underlig, pudserlig, løierlig. Stjør. Tydal. „Dæ va e(t) faatyle Hus aa saa reint!" = „e(t) Spøkels te Hus". Se A.

Faatøkje n. En som har faa Resurser i sig = Armod, Olmosa; især: En som mangler Opfindsomhed, Greb, Foretagsomhed og Udholdenhed (Initiativ og Energi); Stymper. Sogn (Vik, Aurland). G. N. fátœki Armod. — *Faatykj'* f.? aandssvag Person, Halvskjante. STrondh. (Bynes, Melhus). Jf. Tøkje.

faatøkjen adj. som er et „Faatøkje"; især blottet for Foretagsomhed. Nfj. Sogn, Tel. Sæt. Li.

Faavedr n. gunstig Veir for Blegning, især af Lin. Østl. Til faa v.

faavisleg (ii) adj. = faavis. Hall.

faavita (i') adj. tosset; uvittig. Li. (Eikin). Jf. G. N. fávitr uforstandig; jf. ørvita adj. halvt fjantet, G. N. örvita adj. affindig.

Faaviting m. = Faavitring. Follo (ee). — „*faavitug* adj. fjantet". A. Tel.

fea (ee) v. (ar) arbeide uden Fremgang; pusle, pirke, kludre. Sogn (Vik, Balastr., Aurland, Hafslo), Nhl. (Oos, Herlaa). „Feea aa fika; feea aa fikta; feea aa fikla". „Han four aa feea kringum Stäinadn aa skulde slao, feea aa slou itte nokre Strao". „Ka æ da du feea m æ?" „D'æ 'kje noke aa stao aa feea pao", Sogn. — „*feea seg inn mæ äin*", søge at indynde sig hos En. Aurland i Sogn. Udtales flerestteds i Sogn „fia", ligesom „Fi" ɔ: Fe, G. N. fé, „Kni og Knitt" ɔ: Kne, og behøver ikke derfor at have Sammenhæng med Isl. fida tyndt svagt Tøi.

Febeite n. Græsgang = Beite. Hall. og fl.

Fehamn f. = d. foreg., men videre. Hall. og fl.

Fedl ɔ: „Feedl" og „Fædl" m. Land — Mark eller Skov — som er Fælleseie. ISogn (Lustr, Aardal, Aurl.). „Statsfedl". „Bäita pao Fedl'n". Er maaske for „Fell"; jf. Sv. Diall. fjäll, ikke d. s. men dog et Stykke Jord. Jf. (?) Felag.

Fedrag n. = Makkestreid. Gbr. (Gausdal).

Fedrog f. d. s. NGbr.: „Feedraag".

fega, feka v., *Fega, Feka* f. se fika.

„*fegen* (e') adj. glad". A. 2) livlig; straalende; lys og blid; glad imødekommende; redebon. „Fegjen aa fiin". Nfj. fije(n), Gbr. (Fron og fl.). Jf. fiken. „Hund'n e fije", logrende blid. „Frisk aa feian". Innh. (feiande?).

Fegesauga (e') n. det venstre Øie, hvis Kløe menes at bebude Glæde eller Lykke. VTel. og Sæt.: „Fejisauga"; Dal.: „Feiesöua". Og *Fegensauga*: „Fejensauga", Tel. (Moland), SætB.; „Feiensöua", Li. Ryf. Shl. Hard.; og „Fejinggsauga" SætB. Jf. Fege m. Ufegensauga; G. N. fegins-hendi med glad Haand, og fl. Somme Steder (i Ma.; Rogaland?) har den romerske og kristelige Forestilling fortrængt den norsk-hedenske saa „Feiesauga, -öua" betyder høire Øie.

Fegesbein n. 1) det inderste (bageste) af Tommelfingrens to Ben. Nbg. (Aamlid): „Fejesbein"; VTel. (Laardal, Vinje): „Fejisbæen". 2) næstnederste Ben eller Mellemhaandbenet i Hestens venstre (?) Forben; naar den kløer dette med Tænderne, skal den blive solgt. Tel. (Vinje). — *Fegeslid* m. = Fikjelid (Gbr. Se A.) VTel. „Fejislee". Somme Steder synes Fegeslid og Fegesbein at være det yderste Led.

„*Fegge* m. Mand". A. Gbr. „Ein undele Feggje te Fyr". 2) en svær, uformelig, klodset og slap (byltagtig) Person = Fagg, dog altid større. Tel. Sæt. — *feggeleg* adj. som „ein Fegge". „Fejjeleg' o stour'e som äi Avr'ute". Sæt. Tel.

? *Feggje* n. en nedsættende Betegnelse for en Flok Folk; Pak. SGbr. „Han jaagaa ut heile Fejje".

Fegn (e') f. Glæde, Lyst, Hygge. Tel. (Moland, Vinje) „Han fekk kji stoor'e Fegn'ee av de". Fegn : Fegje(n) = Umegn : Umegje(n). Jf. G. N. fegin-.

feieleg og *fejeleg* (e') adj. se fægjeleg.

„*Feigd* f." A. „Han spela (rasa) i Fægd'n", han var yderst livlig lige før sin Død. Namd. Helg.

Feigdarfugl m. Fugl, hvis Sang eller Skrig varsler Død. Fosn, Innh. Namd. Ndm. og Helg.: „Fæ(i)gdafóugl". — *Feigdarfisk* m. usædvanlig — uhyre stor eller fæl — Fisk, som varsler Død. Ndm. og Vald. (Aurdal): „Fæ(i)gda". Feigda(r)- skal bruges i flere lignende Sammensætninger om det Uhyre.

Feigdargraade m. = Helhunger. Hard. (Kvamm). „Fäigdarsgraoe".

Feigdargraal m. Travlhed lige foran Døden (sammen med Helhunger?). Sogn (Lærdal, Aurland): „Fäigdagraol".

Feigdarlit (i') m. Hudfarve som bebuder Døden. Nhl. (Fana, Ets.). „Fäigdalit". — „*Feigdarljos*" A. 2) Lygtemand. Helg.

Feigdarmaur m. = Helmaur. Ndm. „Fæigda-".

feigdarsong m. dødvarslende Sang. Ramb. Helg.: „Fæ(i)gdasaang".
feikta v. n. (ar) gjøre raske og store kantede Bevægelser. Dal. Agder. (Tel. A.) „Feikta te", fare til i hed Hast. „Feikta att o fram", løbe voldsomt frem og tilbage. „Feikta mæ 'n Kniv", hugge om sig med en Kniv (hensigtsløst). „Han feikta o rodde, slo" (meiede). Jf. fika, fikta, fikla. Ogsaa føykta, hvilket dog tør være et andet Ord, udgaaet af føykja; Agder (hvor ei ikke gjerne gaar over til øy). „Han kjaima o føykta mæ Arman". — Feikt m. og n. urolig Hast, hed Skynding, Tummel. Agder, Dal. Ogsaa Føykt, Agder. „Der va slikt eit Feikt paa 'an", Sokndal. „Han va so i Feiktn (Føyktn)". „Ho æ i Føyktn", i Vinden, meget yndet; Bygland.
„feim m. Anstrøg". A. Romsd. Gbr. (Lesja).
feim n. tynd Hinde af Dug, Støv, flydende Fedt og lign. Nhl. (Hamre, Mo). Jf. Fim. T. Feim, Eng. foam ɔ: Skum.
feima f. 1) = Feim n. 2) fin sæbeagtig Muldjord, især i Torvemoser. Trondh. (Strinda): „Feim', Joolfeim'". Sv. Diall. femma. Jf. feimen. 3) tyndt Skydække. Senja, Lofoten, Vesteraalen.
„feima v. n. (ar) klæbe". A. Romsd. 2) kjæle; stryge sig kjælent. Ogsaa feima seg. „Katt'n feima(r seg)". Hard. (Ulvik). Jf. fima.
feima v. n. (ar) 2. svinge Armene med lange og noget raske Sving. Tel. (Nissedal, Skafsaa, Kviteseid, Laardal, Selljor), Bamle (Drangedal). „Han feimar o faktar seg, feimar (paa) o gjæng, o slær (Gras)". Lidet brugt, og maaske en Sammenglidning af fæma og veima, se disse. „keima" er lignende, men mere langsomt og mægtigt i Svingen (selvfølende); man „keimar" aldrig under Arbeide.
„feimen adj. klæbrig". A. Romsd. Nhl. Hard. 2) kjælen, strygende sig kjælent, som en Kat. Hard. Jf. feima 1.
feimen adj. 2. som gjør et svagt (ikke kradsende) Indtryk paa Sansen: a) fin og sæbeagtig (bortglidende) for Følelsen; om Jord, altfor fint Mel, blødt og glat Græs osv. Nordl. Innh. Strinda, Ndm. Romsd. b) mat af Smag, flau. Romsd. Ndm. Trondh. „Graut'n, Mat'n, e feimin". c) bleg og mat i Farven (? Ndm.). d) forlegen; ydmyget; flau. Ramb. G. N. feiminn undselig. Jf. Feim m.; ogsaa Feima f., Feim n., fimen adj. 2. — Maaske eet med foreg.
feimende adv. „f. gviit", mat hvid; graagulhvid; meget bleg. Tel. (Bø, Selljor). Jf. feimrekvit; fimre-; faamkvit; feinende k. Forklaredes af nogle som skinnende hvid; neppe rigtigt.
feimr n. tyndt, løst og gjennemskinnende (ligesom bortglidende) Stof; Flor og dl. Ryf.? Røldal.
feimrast? v. n. (ast) svinde hen; glide væk; blive som borte. Ryf. (Suldal). „Dæ fæmrast bort imjødlo Hendedne". Jf. fimrast og de følgg.
feimreleg adj. 1) lig Feimr: floragtig; tyndtraadet og aaben. 2) tynd og svag, skrøbelig; om Folk. Røldal, Ryf. „Feimraligt Ty, Haar"; „f. Engg"; „han saag feimralig ut, han liver kje Aare ut"; Røldal. feimraleg, Ryf. (Suldal). fimraleg og fem- og fæm-, Ryf. Ogsaa: „feivraleg" (? Ryf.), og fevraleg Ryf.; se fivren. — feimren adj. = feimreleg. Ryf. Røldal. Og fimren, femren, se d. Ryf.
feimrekvit adj. = feimende kvit. Tel. (Skafsaa). Ogsaa: feimrende kvit Tel. (Skafsaa).
feimutt adj. sæbeagtig = feimen 2). Ndm. Trondh.
feinende adv. = feimende. Tel. (Tuddal, Sauar): „f. gviit".
feisa v. a. og n. (er, te) kaste, slænge eller slaa (væk eller ned) med en rask feiende eller viftende Bevægelse. Berg. Hall. „Eg ska feise deg!" Skj. „Han fäist'an i Vænda"; Sogn. „Han fäiste nee Grase", slog Græsset ned i en Fart; Sogn, Hard. „Däi fäiste Fantn ut, fäist'an utfyre (utvve); Sogn, Hard. Nhl. „Han fäiste te 'o" slog til ham; Hall. Maaske kun en Udtaleform af føysa (se d.), fremvirket ved feia, Fei. I Hall. (Gol): „føyse" ved Siden af „feise" og med en ganske anden Bet. I de Egne af Berg. hvor „feisa" findes, er dog oftere Overgang fra ei til øy, end omvendt. Jf. fisa, fisla. — Feis m. rask Afgjørelse eller Affærdigelse; flink Fart; Haandevending; = Fei. „Da gjekk i ein Feis". Berg.
[Feis'l og Fei'sel m. 1) Huggestaal i Smedje. Dal. 2) Minerings-Hammer. Jæd. Shl. Voss, Hard. og Sogn: Feisedl. Jf. Nt. Fisel, en Støder og dl.
? feisla v. (ar) 1) = feisa. SBerg. 2) = feikta. „Han sat aa feisla mæ Kniven". Nhl. Usikkert. Se fisla.
feite m. Fedt. Hall. (Aal, Torpo, Gol).
feitbumla f. fed storvommet Figur. Hedm. (Nes) og Tel.: „Feitboomle"; Østerd. (Aamot): „Feetbumle".
feitært adj. = feiteten (A. Li.). Hall.
fekja, se fetja; fekjen, se fiken.
fela (ee) v. (ar) 1. spille Violin. Nbg. Tel.
fela (ee) v. (ar) 2; felabaas, se fila.
felestall (ee) m. = Feleheſt. Hall. (Gol).
feletaata (ee) f. et Kjælenavn for drægtige Kviers svulmende Yver. Hall. Se Taata. Maaske til File, Fløde.
felinke, felinkast v. logre, se fila.
fell, fella, Fælgestykke, se Fall.
fella f. et faldet eller fældet Træ. Vald.
„fella v. a. 4) fælde sammen". A. felle att, om at lukke en Plovfure, hvori er plantet Kartofler, med en Plovvelte. Totn. Ogsaa: „felle att Hosoa"; Totn. „6)", A. Shl.

Felle n. Leilighed = Høve. Hall. „Ha Fælle te di". „E fekk kji Fælle te gjera dæ".
Fellfot m. = Fallfot. Salten, Helg. (Vefsn).
felmleg? adj. „**fæmble**", forfærdelig, rædselsfuld; fæl; uhyggelig. Vald. (Ø- og VSlidre). „Dæ va fæmble Kar o sjaa". A.: fæmleg. Jf. G. N. felmtr Skræk.
felta v. n. (ar) stride; slæbe, bemøie sig. Ma. (Øvrebø). „Dei felta mæ 'an, kunne kje faa 'an te gaa". Sv. Diall. fältas.
feltast v. recip. 1. brydes; prøve Styrke; prøve en Dyst. Rbg. Tel. 2) v. n. = felta. Ma. (Bjelland). Sv. Diall. filtas, filta, felta ɔ: slås, osv.
femrast, femraleg, femren se feimra-.
Femtak n. Styrkeprøve af alle fem Fingre krøgede i hinanden. Namd.
„**femna** v. favne". A. 2) gaa med Armene vidt fra Kroppen; svinge med Armene. Hall. (febne), og fl.
„**Fen** (e') n." A. Tel. Ma. Rogaland. I Rogaland er „Fæn" dybere end „Dikje". „Koma or Dikje i Fæne". — „**fenutt**". A. 2) dyndet; tilsølet med Dynd. Tel. Agder. Rogal.
„**Fenad** m." A. **Fena** i Hall. (Aal) og Num. („Fæna") kun om Smaafæ, **Fenakrytyr**; saaledes ogsaa kun om Smaafæ: **Fena(d)-bog** m., **Fena(d)dott** m. liden Flok S., **Fena(d)drose** m. Flok S. Hall. (Fee-). Om Smaafæ: **Fænar**, Li.; **Fænaar**, Ma. Li.; **Fænaari**, Rbg. (Aamlid). — **Fenadbite** m. Godbid, hvormed den tråkteres, som henter Kvæget hjem fra Græsgangen. Shl. (Fitja): „Fænabeete". — **Fenadgard** m. Gjerde mod Fæet; **Fenadgrind** f. Led i Gjerdet; **Fenadhus** n. Sommerfæhus; **Fenadrekkje** n. Gangsti for Fæet; se Rekkje (Rekkja f. A.) Shl. (Fitja): „Fæna-". — **Fenadlim** m. Vov eller Laar af slagtet Smaafæ. Rbg. (Aamlid, Sæt.): „Fænaarlime". — **Fenadlær** n. speget Laar af Smaafæ. Ma.: „Fænaarlær". — **Fanaar** f. plur. Storfæ, „Smaafanaar" Smaafæ; Helg. (Velfjord; meddelt). **Fana** (m.) plur. d. s. Helg. (Brønnøy, Bindal): „all dessan Fanan(n)"; ogsaa **Fan** (n.?) især i „Storfan", „Smaafan"; Helg. „Storfanfall". — — **Fana**, i „Umsfana" Ungfæ. Sfj. (Bevring, Kinn, Holsa).
„**Feng** m. 2) Gave". A. Særlig: „Ein Guss Fængg", en Guds Gave, en stor Afkastning af Sø eller Land. Shl. Hard. — „Te Fængjes", som Gave. Jæd. G. N. fengi, n. Bytte.
„**fengja** v. a. smitte". A. 2) modtage Smitte; smittes af. Gbr. (Vaagaa). „Fængje Klaaen".
„**Fengja** f. en Favn fuld". A. NBerg. SBerg. Ryf. Jæd. 2) stor Dynge. Li. (Kvin).
fengja v. a. og n. (er, de) 1) gaa med udbredte eller vidt svingende Arme = femna; gaa travl omkring med store Armbevægelser; være overflødigt virksom, i Stundesløshed eller til Udstilling; af „Fang", Favn. Nfj. (Honndal), Sdm. (Borgund og fl.). 2) tilveiebringe Favnfulde, „Fong", eller „Fengjor": a) bære frem i „Fengjor"; Sæt. „Han fængde p a a so fælt". b) rage eller „kjemba" Hø sammen til faste „Fengjor" eller „Kjembor"; Berg. Ryf. Jæd. „Fængja Høy". Dette „fengja" er da mindst to Ord.
Fengje n. Fængstof; Fængkrud. Hall.: Fængji.
fengjeleg adj. let antændelig. Hall.
fengleg adj. gjæstfri; særlig: som beværter ordentlig, net og rigelig. Shl. (Kvinherad, Fitja, Stord): fængglе(ge). Jf. Feng. — **fenglege** adv. gjæstfrit. Shl. „Ta fængglе imot ein".
fengsleg adj. øieblikkeligt vindende; elskværdig. Nhl. (Fusa), Shl. (Kvinherad). Jf. Feng, en Guds Gave. Sml. Gjæva, Sigr.
fengten adj. smitsom = fengjen. Gul.
fenla v. a. (ar) gjøre istand til Opbevaring i tørret eller saltet Tilstand: „fenla Kjøt, Fisk, Høy. Shl. (Finnaas, Stord, Fitja). „Gott f e n l a" adj.
„**fenna** v. n." A. „Snjo'n fænner", Sneen ligger i Driver, som bærer Folk og Fæ. Tel.
Fer (ee) n. 1) spredt staaende og fint Haar, Skjæg, Græs og dl. Sæt. Rbg. Ma. Ogsaa **Fir** (i') Ma.; **Firr**, Tel. og fl. se d. og fidra. Jf. Kinnfer og G. N. fidri, Isl. fidr Fjærbedækning. 2) Fjær. Gul. Selbu. Maaske blot Udtaleform af Fjøder, se d.; ogsaa f. — **fereleg** og **feren** (ee) adj. 1) som ligner „Feer". 2) tynd ogspæd; mest om Børn. Ma. Sæt. og fl. „Grase æ feere o tunnt". „Gut'n æ feeren o liten". Ogsaa **firen** (i'). 3) knap, utilstrækkelig, ringe = snaud. Jæd. (Haa, Time). „Dæ va feere nokk", knapt nok. — **ferutt** (ee) adj. d. s. Sæt. „Haari æ feerutte o tunnt". Og **firutt** (i'), Ma. Se firra.
fera seg (ee) v. n. (ar) 1) pynte sig. Sogn, Hard. og fl. Sjeldnere **fira** (i') Sogn og fl. „Ho fira (firte) seg u p p eller „t e". 2) faa et bedre Udseende; komme sig; faa Huld, Kræfter, Magt igjen. Hard. Shl. og Ryf.: „fira" og „feera seg opp"; Nhl.: „feera seg t e"; Tel. Sandsynligvis for „fidra" og eg.: faa sin Fjæderbedækning. G. N. fidri, fidr (se Fer), i Orden igjen. Jf. fjødra (seg), T. federn, fiddern = faa Fjædre, pynte (sig); Eng. in high feather i god Stand. Hid, eller til det nærliggende (samme) „fidra, firra", hører vel „feera pusle", A. fidra : firra : fira : feera = dibra : dirra : dira : deera, osv. se dibra.
fera (e') se Fere; **feera** se fidra, firra.
ferast (ee) v. n. (ast) komme sig = feera seg. SætV.; *avfeerast* gaa tilbage i Kræfter eller Magt. SætV. Jf. fjødrast.
„**Ferd** f. 1) Færd; Fart". A. „Ta(ka) i Fær mæ", gaa til Værks med (noget); Sogn og fl. „Badne æ i Fæ'ro", Dativ plur.: dets Fødsel kan snart ventes; Shl. Hard. „Sky'naa æ f(l)joot i Fær'aa", Skyen gaar

raskt, Ryf. „2) Gebærde; Maner, Adfærd". A. Især i Fl. „Full 'taa Fære aa Fakte", Nfj.; „Fali", Helg. Namd. „Fare mæ Fær" = fara mæ Dent ɔ: være kunstlet bly (peen) Nfj. Sfj.; „fara mæ Fæ'ro" d. s. Voss. „D'e sommaa Feerinn, det er samme Maner (Fagter, Væsen, Lav), Ndm. „Sjaa (høyra) te **Færanne** (Færadne)", Genetiv Fl., foreløbigt undersøge, hvordan noget har sig; Jæd. Ryf.; „sjaa te F æ r a n s" d. s. Dal. „4) Spor". A. Hall. Østerd. „6) Byrde". A. **Før**, „Vassfør", VAgder. 7) Række, Omgang; f. Eks i Strikning. „Ei Fær mæ Master i ein Sokk, eit Gadn". Rogaland. Hertil: „spøda an(d)færes", Jæd. 8) enkelt Lag; Spadedybde. „Ei Fær mæ Torv". Rogaland.

Ferda eller **Fera**? f. Manerer, Lader, Adfærd = Ferd. Romsd. Ndm. (Begge Former synes lidet rimelige, i Forholdet til Ferd og fara). Sjeldnere i Eental: **Feeraa** (ɔ: Fera) meddelt fra YNdm. **Fære**, „Fere", og mest **Feere**: Romsd. (Eid, Nesset, Veøy, Bolsøy, Aukra; som „feerau(g)" ɔ: ferdug; „Aatfeer" ɔ: Aatferd; „o Gjeero" ɔ: or Gjerdom). „D'e slik ei stygg Fe(e)re paa d(e)i Gut'a", den Dreng opfører sig saa stygt. Ogsaa: „ei stygg Aatfe(e)re" og „Aattafeere". Mere brugt i Flertal: **Feru** (e'?, æ og oftest ee), „Fero" og „Feraa", Romsd. (Gryten, Eid, Veøy, Nesset, Bolsøy, Vestnes, Aukra), Ndm. (Aure, Halse, Tingvoll, Øksndal, Surndal); **Fælaa**, Ndm. (Kvernes, Øre). „D'e slik(n)a stygga Fero paa 'naa; han ser so styggt aat". „Ta e Feer a a n(n) hass", dette er hans Maner eller Arbeidssnit (Spor); nu ser jeg det er h a m. Med aldeles samme Bet.: „'Ta e Feer i n n hass", af Ferd. Ndm. (Stangvik og fl.). Fra Vald. er opgivet et, høist usikkert, „Færo" = Ferder.

„**ferda** v. a. (ar) sætte i Stand". A. Sogn, Li.: „færa t e, færa seg t e". Helg.: fal'. Vestfold: feele. „fære u t", gjøre færdig, udfærdige. VTel. Hertil: skamferda, „skamfære"; Tel. og fl. 2) tugte, prygle; ved humoristisk Brug, ligesom „ferma, fjalla, gjurda (jule)" og m. fl. Totn, Ringerike: **fæle**. — **Ferding** f. Istandsættelse; Tugt.

Ferda(r)- og **Ferd-** i Sammensætninger:
„**Ferdafolk** n. Reisende". A. Hall.; Dal. og Ma.: „Færas-" (ved Paavirkning fra Ferdes-); Gbr. „Fæl-"; Helg.: „Falfolk", Fiskere som reise til Lofoten. — „**ferdafus** adj. reiselysten". A. Tel. 2) rede til at reise, Sogn (Lustr, Aurland). **feelafuus**, omflakkelysten, Trondh.; **falafuus**, rask og flink til at faa fra sig Reiser, Innh. — **ferdahuga** adj. reiselysten. Sogn. — ? **Ferdahugnad** m. Glæde ved at reise. Sogn. Usikkert. — **ferdamo(d)a** adj. reiselysten; Sogn, Sfj. — **ferdamødd** adj. reisetræt. Røldal. — **ferdapusen** adj. hidsig efter at komme afsted; Sogn (Lustr, Aurland): „færapuusen". — **ferdareken** adj. 1) omflakkelysten. Berg.: „færarekjen og -rækjen". 2) = ferdamødd. Røldal. — **Ferdastig** m. i „vara paa Færasteego", Dat. Fl., være reisefærdig eller „paa Reisen"; Shl. — **Ferdaveg** m. = Ferdesveg. Ma.: „Færas-".

Ferdafoll? f. = Førefall. Østerd. (Tynset). „J Fæl(e)faalln".

„**Ferdalag** n. Reiseselskab". A. Særlig om Brudgommen med hans Følge til Bryllupsgaarden. Ryf. 2) Optagenhed af en Reise og af Forberedelserne til den. Dal. „Færaslag". 3) Maade at føre sig paa; Maner, Opførsel, Adfærd. Hard. Shl. „Da bjaar seg inkje te mæ hans Færalag". „Eit anggelæ Færalag", uvittig (fortrædelig) Adfærd.

„**ferdast** v." A. førast, VAgder, Rbg.

Ferdakolla f. slusket føitende Kvinde. Helg. „Fala-".

ferdeleg adj. 1) som fører sig vel, har en heldig (og statelig) Optræden. Sæt.: „færelege". 2) flink til at faa i Stand eller „ferda"; forretningsdygtig. Sæt.

Ferdesgrind f. Karm om Vareløs. Vald.

„**ferdug** adj. 2) frisk, førlig". A. **fælug** Oslo. **fælog**, NGbr. „frisk aa fali", Innh. „frisk aa **færdog**", STrondh. 3) forretningsdygtig = ferdeleg. Smaal. Busk.: „færdi".

Fere (e') m. 1) lang og smal Strimmel Land; meget smal „Teig". Sogn, Nhl. Hard. Shl. Agder, Tel. Oftest: „Fe1e" eller „Feri"; sjelden: „Fære"; **færa**, Ringerike. „Pløgja, brjota, grava, saa, skjera ein Fere". 2) ordnet Række af Ting; saaledes om smalt Lag Neg paa Tærskeloen, en Række Møgdynger paa Ageren. Shl. og fl. 3) smal opkastet Jordryg, hvori er en Rende til plantede Kartofler eller ledet Vand. JSogn (Aardal, Lærdal, Aurland). „Eplefere, Vassfere". J Sv. Diall.: förje, fjäre, fjör ɔ: teg på en åker, åkerrygg. — **fera** (e') v. a. „fera upp ain Aok'r", ridse en Ager op i Strimler til Saaning eller andet. Sogn (Vik, Aurland); Ringerike: **færa**. J Sv. Diall. fåra og fjära. Hid hører maaske Eden: „Dæken fær(r)a mæ(g)!" = D. rispe mæg. Rom. Smaal. Vestfold, Land. Østerd.; ogsaa: „fær(r)e" og „fær(r)i", Østerd. Odal, Rom. og fl. Paa alle disse Steder hedder ferda: „fæle", „feele", og fara: „fara" el. „faar(r)aa", og høres desuden: „Fan'n f a r i!" — **Færamærr** f. Redskab til at ridse op „Ferar". Ringerike.

Fe-rekst m. Fæets Gangsti. Hall.

„**fergja** v. a. sammenpresse". A. Ma. Dal. Ryf. Shl. Tel. Sæt. Nordl. „Fergja t e Sængjæ" = „balsa nee". Dal.

„**Fergja** f. Stabel". A. 2) svær, tung Person. Ryf. Gbr. (Øyer) „Ei Færja (Færje) te Kar". Ogsaa: „ein **Fær(g)je** Kar" (Genetiv); Ryf. Kunde være „Ferja" hvil-

let ogsaa i Øyer hedder Færje (ikke: Færju); jf. Flote.

Feril m., feeril v. se firla v.

ferleg adj. fæl, afskyelig. Li.: „færlig“. Sjelden. G. N. ferligr. Hertil maaske „färleg“ (omtr.), fæl, Nedre Tel., og „farlig“ ɔ: fæl, og „falleg“; se disse, A.

ferma v. (ar) tilrede ilde, tilrakke. Stjør. „færm te ei Bok“; „færm ein te“, mishandle Ens Ydre, prygle. G. N. ferma salve, hvoraf det maaske er opr. humoristisk Anvendelse = smyrja; maaske ogsaa eg. „pynte“, gjøre „ferm“ (vakker, Helg.); jf. med Bett. af ferda, fjalla osv.

Ferra f., ferren adj. se Firra.

fers adj.? færdig, rede til at tage afsted. „Æ kje du færs (fers?) no?“ siges til En som har ondt for at blive færdig, især med sin Pynt. Sogn (Fjærland, Hafslo, Lustr).

ferug (ee) adj. livfuld, trivelig; især: tilfrisknet og i godt Huld igjen. Hard. Shl. Ryf. „Sön'n æ feeroge atte“. „Ein friske aa feeroge Kar“. feerigu, Voss. Jf. fera (ee) v. „ferdig“ hedder „færige“. Dog ogsaa se ferdug.

Fes, fes-, fesa, Fesil, Feso- se fis-.

fesja (e') v. (ar) 1) fare med Sladder. Sfj. (Askevoll). 2) = svinsa? NGbr.

Fesja (e') f. 1) Sagn; tvivlsom Tradition. Li. (Fjotland, Kvin, Vanse). 2) upaalideligt Snak; Sladder; løst Rygte; Historier. Sfj. Li. (Kvin). „Fara mæ Fesje“. Jf. Fess, Fessa; eller fisa (i').

„Fesja f.“ A. Nfj. 2) forfløien Kvinde; Landløberske. Helg. Sfj. og fl.; tildels: Fæssi, Helg. (Vindal).

Feskje n. ferst Mad; maaske n. af følg. Tel.

feskjen (e') adj. færst, frisk. VTel. Sæt. — fæskjen, Li. Jæd. Berg. „feskji Mjølk“, nymalket, ikke surnet. G. N. feskr = ferskr. Se ferskjen A.

„Fess m. (er) Signe-Formular“. A. Ogsaa: „Trollfess“. Tel. (Moland og fl.). 2) gammelt Sagn eller Myte, f. Eks. om „Oskureiæ“. Sæt. — „Fess n. en Stakkel“. A. Vestfold.

Fessa f. = Fess 1). Dal. 2) Historie om Trolde; ogsaa „Trollfessa“. Dal. Jæd. 3) Troldkjelling. Tel. (Kvitseid).

Festarløn f. = Festepengar. Shl.

Festarring m. Trolovelsesring. NTrondh.

Festarslysn (y'; altid med N) f. (og n.?) og Festarsløsna f. Uheld som træffer en Frier paa Veien, hvilket ansees som et for ham heldigt Varsel. Shl. Ryf. Jæd. Jf. Giftarslysa, Gjenteslysa, Gutaslysa.

„Feste n.“ A. 4) fast eller fængslet Stilling; mest om „Skorfeste“. „Sön'n staar i Feste“. Ryf. — Festeskor f. Bjergaffats, hvor man staar fast. Ryf. Og „Fasteskor“.

Festekrakk m. Skammel eller liden Trappe til Hjælp ved Opfæstning af Neg. Smaal. Vestfold, Hard.

Fesøym m. Gjennemgang („Stræte“) som Fæet passerer raskt uden at opholde sig ved Græsning, hvor det „søymer“. Hall.

„Fet n. Fjed, Spor“. A. „Fygje Foots (og Foofs) Fe'ti“, følge i Hælene. Tel. (Vinje, Rauland). Oftere: „Foofs Fø'ti“, se Fot. Hedder: Føt i Gbr. Sogn, Nhl. Hard.; Føtt, Senja, Østl. „Du ska kje flytta meg or Føti“, og „or Føto“, dat. sing. og dat. plur., du skal ikke faa rokket mig; Sogn. „Da staor i same Føti“, det staar paa samme Punkt, uforandret. 2) Fodtraadet paa Skien. Nordl.: Føtt (Vesteraalen); Fosn: Fætt. Hertil „bakfeta“ og „stigfeta“ adj. Jf. Fete m. Skidbaand.

Fet se fata; feta se fisla.

„feta (e') v. n. (ar) skride frem, gjøre enkelte Skridt“. A. Hard. Shl. Dal. Agder: „feta, fetda, feda, fete“. „feta paa, f. foort“, gaa rapt; „feta smaatt“; trippe afsted. „Dæ gjænge fetda“, det gaar Fod for Fod; Dal. Ogsaa: føta, Nhl. Voss, Sogn, Hard. Gbr. „føta seg“, gaa Fod for Fod; Hard. Voss. „føtaa (fytaa) paa“; Tinn i Tel. — Feting f. Gang med korte Skridt, Shl.

feta (e') v. a. (ar): „faataa upp Gan“, afdele (ophaspe) Garn i Fid. Innh. Af Fete, Faataa, Innh. Se A.

Fetabraut f. Vei dannet af Folks Fodspor i Sne. Ryf. Røldal. „Gjera goo Fetabröut“; „gaa i Fetabröuto“ (-a, Røldal).

Fetang (e') m. Mærke efter Fod; Spor. Sogn (Aardal, Lærdal). „Fetangin itte Folk, Drifti, Rev'n“. Føtang, Sogn (Lustr). Og: Footang, Sogn (Lustr).

fetafjuk (e') adj. 1) = fotmod. Hall. 2) gruende for hvert Skridt = fettraud A. Vald. — fetatrau(d) adj. d. s. Tel. Wille har: „fettraug“.

„Fetasko m.“ A. Hall. Sogn.

„Fete (e') m. 2) Fod paa Skind“. A. Hard. Rum. 4) = Feteslo. Hard. (Øydsfjord). Fiti? d. s. Tinn i Tel.

Fete (e') m. = Skidband. I Formerne: Fæti, Føti, Fæta og Føta — med kort Vokal og kort Konsonant — Helg. (Brønnøy, Vindal); Feta og Fæta Ndm. (Aure, Surndal, Rindal); Feet' Salten (Gildeskaal); Faataa Gul. Innh. Ork.; Fjete? Helg. (Ranen, Vefsn). Ogsaa Feet' f. Fosn, Nordl. Fætt f. (n.) Fosn, Ndm. Jf. Fete, Fetel A. (Lydusikkerheden i Nordland gjør at det mange Steder d e r er vanskeligt at skille fra Fet n. 2): „Fætt, Føtt“).

„Fetel m. Tel. med Fl. Faslar“. A. Heraf er dannet et nyt Ental „Fasl“ m. ligesom „Kasle“ af „Kjetil, Kaslar“; Tel. „I Fasle“ = i Fatle; Tel. Sæt. Østl. — „Fetel, Fatlar“. Hard.

Fetja f. omtrent = Fenta. a) Landløberske; omflakkende Tøite. Sogn, Ryf. Røldal. b) bylklædt Kvinde, især en fordringsfuld og fattigfornem en. Sogn, Hard. Sfj. Nfj.

„Fetlja, Fætlje, Fetlje"; „Byfetlje, Storfetlje". Maaske: Fetja, til fika (i') v. Se Fætja, A.

Fetl n. svagt hjælpeløst Væsen; Person som lidet taaler eller duer til. Voss. Ma.: *Fææsl*.

„fetla v. a." A. Ma.: *fææsla*; Tel. og Hall.: „fesle"; Hall.: „fæhle".

„Fetling m." A. 2) Sko af Beenling. Sogn.

fetlutt adj. sen og klodset i Arbeidet; kludervorn. Ma.: fææslutte.

fetta seg v. n. (ar) 1) strække Ryggen, idet dens Midtparti bøies ind (ned); om Dyr, med lang Ryg, som netop har reist sig; ikke om Fugle. Sogn, Hall. 2) ligge udstrakt, ligge og strække sig. Hall. „Katt'n ligg aa fætta se i Sool'n". „Krytyre fætta se". A. har fetta (er, e), Isl. fetta (-i, -a, -tt).

fevraleg adj. se feimraleg, fivren.

Fibb n. en Masse, en Mængde. Østl. (Follo, Oslo). Mest: „en heil Fibb, heile Fibb'n".

Fibl m. se Fivel og Fivrelde.

fibla se fipla og fimla.

fidda v. n. (ar) bevæge Fødderne let og rapt; løbe som en Vipstjert (Erle); „vera fidden" adj. Hard. (Odda, Kvamm). Jf. svidda.

Fidding m. liden letfodet Figur; om halvvoksen Dreng f. Ex. Hard. Til fidda.

Fidr n., Fidr m., Fidra f. se flg.

fidra (i') v. n. (ar) fare frem og tilbage med raske korte og lette men usikre Bevægelser; vimse; spille. Rbg. Sæt. VTel. Ma. „Flugune fiddrar i Glase". „Han flyg o fiddrar, fiddrar paa, o de bliv kji mei(r) mæ'n". „Han fiddra um æ", vimsede, sysslede om hende. Ogsaa: „fidra burt" v. a. tabe el. forspilde ved Vimsen, vimse noget bort. Tel. — Fidr n. det at „fidra". Fidring f. Vimsen osv. — Fidr m. og Fidra f. En som „fidrar". — fidreleg og fidren adj. lig en „Fidr" el. tilbøielig til at „fidra". Jf. feera, firra, fjadra. Isl. fidra gjøre Bevægelser (kildre) med en Fjæder.

fidra seg v. n. (ar) komme til Kræfter, komme sig; faa bedre Udseende. Tel. (Aamotsdal). Se fjodra, fjadra. Jf. G. N. fidradr forsynet med Fjæderbeklædning, fidri.

fiffen adj. glad imødekommende = fegen, fiken. Østl. Foldal. „Fiffen aa fiin" = fegen og fin. „Eit fiffe Møte", et glad Møde, et Møde med straalende Miner. Vel til fiffa, fiva.

Fifaa f. noget frugtesløst, noget unyttigt; Brøvl; Søl. Rdm. (Frei, Tingvoll og fl.) „Dæ gjekk upp i Fii'faa"; „dæ va bær naaka Fiifaa". „Ga(nga) mæ F." „E he gjort bær Fiifaa-Arbei idag". Jf. Maafaa.

figla v. (ar) 1) gjøre ubestemte, noget slappe, Bevægelser frem og tilbage — ikke saa korte og skarpvinklede som ved „firra" „fidra", mere svingende, slængende, snublende eller famlende —; slænge, føite om = svinsa, svansa; ogsaa: famle el. snuble i Ord el. Gjerning, kludre. Dal. VAgder, Tel. 2) gjøre gjentagne smaa lempelige Forsøg; bruge smaa Kunster = lirka; „figla av Ein", fralogre, fraliste, franarre. VTel. Dal. „Han figla av'n Klokka, som han inkje ville selt sysste. Han sat o figla, te han fekk Klokka". — Figl n. det at man figlar. — Figl m. En som figlar; en ustadig, famlende eller upaalidelig Person. VAgder, Dal. — „figla" tør være for „fikla"; jf. fika, fikta, Ang. ficol, Eng. fickle ɔ: ubestandig. Telemark kan have laant Ordet vestenfra; for Resten virker i VAgder, — og maaske tildels i Rbg. og Tel. — L, M, N og R bløtgjørende (vokaliserende) paa den foregaaende Konsonant i videre Kredse end Vokalerne gjør det; f. Ex. „Aagr" G. N. akr, men „raka", Ma. (Bjelland).

„figna v. n. kjæle med, caressere. Ellers en Form af fegna". A. figne se, gjøre sig (blive) glad og blid; logre. Hall. (Gol). „Hund'n (Katt'n) figna se so aat de, han vil ha Mat". Jf. fegen („fijin").

figra seg v. n. faa et bedre Udseende, komme sig; tage sig op; friskes op. Om Dyr, Planter, Jld. Shl. (Stord, Fitja). Af fager; figra : fegra = figna : fegna? — Fik se flg.

fika (i') v. n. (ar) gjøre hyppige, anstrængte og raske, ikke meget lange Bevægelser frem og tilbage. Sogn, Hard. og Øvre Tel.: fika; Gbr. Smaal. Follo, Vestfold og Nedre Tel. for det meste, og i Sogn og Hard. nogle Steder: feeka; Li. og Dal.. figa; Dal. Jæd. Ryf.: feega (feeka), Imperf. her oftest „feekte". a) om Arbeider som fordre noget regelmæssige Bevægelser frem og tilbage med Armene: „fika aa saga, hyvla, ro, slaa, pussa"; alle de nævnte Steder. „Han sat aa fikte (fika) paa Feelaa", gned, spillede; Sogn, Dal. Jæd. „Feega ette Fisk", fiske under idelige Ryk i Snøret; Jæd. b) logre med Halen. Follo (Kraakstad). Jf. fikla. c) vimse om, gaa uroligt frem og tilbage. „Kræture gjæng o figa dør (dær) heile Dagjn"; Dal. „Han gaar aa feega hær kvær Dag", Jæd. Dal. „Han foor aa feeka fraa de eine te de andre". Smaal. Gbr. d) gnidse; pusle; pille; kludre = fikla. „Han side feega paa Bænkjn heile Dagjn"; Ryf. „Hu sitter aa feekär aa saar inte gjort de Granne"; Follo. e) gjøre meningsløse Armbevægelser frem og tilbage, især med farlige Redskaber i Haanden = feikta, fikta, geipa og fl. „Fika mæ Kniivn, mæ Noradna"; Sogn. f) „fika paa", drive anstrængt og noget stundesløst paa med noget. Tel. Sogn, Vald. Jf. fika A. En Gaade, hvis Løsning er „Naal", lyder i Hard.: „Da fikar ut, da fikar inn, da fikar i adle Manns Fikedikar"; i Dal.: „Fig ud, fig inn, fig adle Manns Figedag". — Fik (i') n. det at man „fikar"; Travlhed

osv. Alm. paa de nævnte Steder. „Dar va slikt Fik 't a o han", Sogn. Isl. fika bevæge sig raskt. Jf. fikja, feikta, fjaka, fjeka, fjoka, fikla, figla (se d.); T. ficken, figgen ɔ: gnide, (Eng. fidge, fidget).

Fika (i') f. 1, vever liden Pige. Dal. Jæd. „Figa"; „Feega", „Smaafeega". Til fika v.

Fika f. 2, urolig Travlhed; ivrig, men noget vimsende eller skjælvende, Hast. Fika og Fiika, Sogn (Vik). — Fikja (ii) f. d. s. Sogn (Vik, Balastraand). „Han for i slik Feikja idag". „Ho va i slik Fika mæ da Arbäie".

fikablid adj. logrende blid. Follo: feekablii.

fiken adj. 1) livlig, livsfuld; glad og let; lys og blid; glad imødekommende; redebon. Former: fikjen (i' og tildels ii), Gbr. Nfj. Sfj. Sogn, Voss, Nhl. „E va fikjen i (mæ) di", glad over det, Gbr. (spidst kort I); „fitkjen aa fiin (blii); fitkjen te gjera da", Berg.; feekjen, Sogn og Vald. „f. o blii", „nyfeekjen"; fytkjen (y') Nfj. Sfj. Nhl. Shl.: „fytkjen aa gla (fiin)"; „nyfytkjen", nyfigen; „tefytkjen", imødekommende; fiikjen SGbr. Nfj. VAgder: „fiikjen aa gla (blii, fiin)"; „fiikjen o bjaren" (Ma.). 2) önsket, kjærkommen, kjær. Gbr. (Dyer), Selbu (ii). „Eit fikje Møte", et kjært (glad) Møde. „Dæ va fikje aa faa slik Mat" = nyfikje, faati, forkunn. 3) „fitkjen e t t e" eller „f ø r", begjærlig efter. Nfj. „fiikjen (og „fiigen") i", d. s. Ma. Se fiken, fyken, A.

fikja (ii) v. a. (er, te) gjøre blid „fiken". Kun hørt i: „fiikja seg u p p atte" eller „t e atte", gjøre sig (blive) blid og lys igjen. Li. (Eikin). — Fikja f. se Fiika.

fikja v. n. (ar) kludre, pusle med. Særlig: give sig legende i Færd med et voveligt Foretagende; hasardere. SHelg. (Bindal, Brønnøy): „fiikkji (fiikkja) mæ naa(kaa)"; kort Vokal. Maaske: fitja. Maaske jf. fikjast være begjærlig efter, fika.

fikjande (ii) adv. særdeles, overmaade. „Fiitjande blii, gla"; „fiitkjande goo'e Baat". Nfj. Sogn. Ogsaa „fitkjande"; Nfj. G. N. fikjum, adv. d. s.

„**Fikka** f. Lomme". A. Fiike, Vald.

Fikl n. Spøgeri, Spøgelser. Sogn.

„**fikla** v. n." A. Sogn; Romsd.: „feekle". 2) = fikta. Hedm. „fikle mæ en Kniiv". Se fika, figla. 3) logre; smidske, tale sødt; kjæle. Hall. „Du ska kji fikle mæ Fræmmandhundee". Jf. fisla. — Fiklebikkja f. logrende Hund (Person). Hall. — fiklen adj. tilbøielig til at fikla. Hall.

fiklast v. n. forkludres; forvikle sig; komme i Urede. Helg.

[„**fiks** adj." A. 2) seiersglad; glad og stolt over en Bedrift; mest om Børn. Nyf. Jæd. — „E du so fikse idag?" er almindelig Mødehilsen i Nyf.

Fikt m. 1) Skynding. Tel. 2) Kamp. Tel. Hall. — „Fikt f. Skynding". A. Sogn.

Fikt n. Anfald = Nykk, Rid. Gbr.

„**fikta** v. n." A. 2) „fikte" eller „fikte paa", gjøre raske og voldsomme Bevægelser, drive stærkt paa = fika; se d. Hall. Tel. „Han fikta aa dansa, aa slo (meiede)". 3) vifte. Follo. „Fække mæ Tørklæe", (i k k e humoristisk Brug). Maaske feikta.

Fiktand n. Kamp = Fikt m. Hall.

„**Fil** m. Knegten i Kortspil". A. „Heile-Fiiln" og „Halve-Fiiln", Hard. Fiil f. d. s. Sogn, SBerg. Ma. Rbg. Tel. Østl. „Ækta Fiili, uækta Fiili", Sogn. „Visse" og „uvisse Fiila; Vissfiila, Uvissfiila", Østl. og fl. 2) Skjelm, lystig Skalk. Sæt. — Filebrogd (o') n. plur. Skjelmsstykker. Sæt. — fileleg adj. skjelmsk, skalkagtig. Rbg. „Han kaam so løglegt o fiilelegt mæ de".

?**Fil** f. en Fjæl under Tagskjægget? Busk. (Snarum). Jf. File n.

fila (i') 1) v. a. (ar) forsyne (en Baas) med Plankegulv, „File". Hedm. „Feela Baas'n". — Feelabaas m. Baas med „File". Hedm.

fila (i') 2. v. (ar) 1) afskumme Fløde, „Feele" ɔ: Laget af s ø d Fløde. Tel. (Selljor, Fladdal). 2) feela seg, afsætte Fløde. Tel. „Mjokki vi 'kje feela seg". Se A. Hertil Feel m. (og n.) Flødeafsondring, Fløde. „Dæ bli go Feel paa ett Trog". Feelingskopp m. Kar hvori Melk hensættes til Flødeafsondring. Tel. Jf. Feletaate. — Filringa f. = Filebunk. Helg. Jf. File m.

fila (i') 3. v. n. (ar) gjøre smaa Bevægelser frem og tilbage: a) vifte med Halen; logre = fisla, fikla. Totn (ii), Follo (ii), Smaal. (ee og ii). „Fiile paa Sjært'n" (Totn). „Bikkja fiila paa Roompa, var saa glaværi" (Kraakstad i Follo). b) logre, søge at indynde sig; Totn, Follo, Smaal. Tel. felin'ke d. s. Hall. Sigdal, felinkast d. s. Hall.; jf. helinka. „fila a v ein", fralokke = figla, Tel. „Han sat der o fila o fisla, fila av'n Klokka". c) „feela m æ ein" = figla, lirka, likka. Ryf. Røldal. „Han feela aa likka mæ'an so længje te han fekk dæ". d) pusle; pille; plukke, kludre = fikla. Rogaland. „Han feela (feelte) so længje mæ Klokkaa te han fekk 'enn mannlig i Ustann"; Dal. — ?Feela f. skal betyde „Hale", særlig Kattens, i et gammelt Barnevers fra Rogaland; i et andet synes det at være „Feela", Fiolin, Katten trakterer.

fildra v. n. 1) logre = fila. Tel. (Bø) „Fildre paa (mæ) Roompa". 2) = svinsa. Tel. (Mo, Laardal). „Ho gjængge fildrar u t i v i o gjere eengjen Teengg".

„**File** (i') n." A. Fili Panel. Hall. 2) Plankegulv i en Baas. Hedm. „Feele". Se fila v. 1.

„**Filla** f. 1) Tæppe af Skind". A. Rog. Shl.: Fidla. VAgder: Fidda; Sæt. VTel.: Fydde. „2) Hinde eller Flage". A. Rog.: „Høyfidla, Stadlfidla"; Li.: „Mosefidda". „3) Klud, Pjalt. Alm." A. I denne Bet.

udtales Ordet „Filla" ogsaa i de Egne, hvor det i 1) og 2) hedder „Fidla, Fidda, Fydde" (dog kan blandt Yngre i Shl. høres „Fidla" om en Klud); det er vel saaledes en Betegnelse som fra Østlandet af er blevet udbredt over Landet; (jf. jula ɔ: gyrda). I Ryf. og Dal. holdes ogsaa „Filla" for mere kultiveret end det hjemlige „Flysa", medens „Fidla" betyder 1) og 2).

filla v. (ar) flikke (sammen); faa istand til Nød. Ø- og VTel. „Han filla de te, filla de i h o p, so vidt de hekk". Se A. Jf. fjalla. — **Fill** n. noget som er „filla te el. ihop"; ogsaa = Filledom. Sæt.

Filleburing m. raa grovkornet Karl. ØTel.

Filledom m. 1) elendig Tilstand. Tel. 2) = Fillekram. — **Filleskap** m. d. s. Tel.

Fillestrygla f. smal Pjalt, Trevl. Tel. (Tinn).

Filling m. Faareskind. Agder. **Fillingji**, Rbg. (Tovdal). **Fidding**, VAgder; **Fyddingge** og **Fyddingji**, Sæt. og VTel. Jf. Filla. G. N. fillingr Skind af ung Gjed.

„**fillutt** adj."A. 2) sammenhængende i Flager, sammenpresset til Kager; om Hø, Møg og dl. Ryf.: fidlete. 3) elendig, usſel, syg = filleleg. Tel.

[**Filo'tur** f. plur. Smaasager = Tøler. Nedre Tel. Sv. Diall.: filokur, d. s.

filta v. n. (ar) trave med korte tætte Skridt = dulta, dilta. a) om meget smaa Dyr (Mus). Hard. b) om Hest. Vestfold og fl. **Filt** m. smaat Trav. — **filtra** v. n. = filta. Tel. Rbg. Bamle. Sv. Diall. fjällta, löpa smått.

filtra v. forvikle; bringe i Urede; forvrøvle; føle; pusle. SHelg. Vel D. Jf. dog foreg.

filtrast 1. v. recip. brydes = feltast. Dal. Jæd.

filtrast 2. v. n. a) forvikles, komme i Urede. SHelg. „Da filtrast før 'an", Tingene, el. Ordene, kom i Urede for ham. b) „f. upp", optrevles, opslises. Rbg. Ma. „Stakkjn heve filtrast upp". Se filtra.

filtrast 3. v. n. a) faa sit Haardække i Orden igjen; blive langhaaret igjen efter Klipning. VAgder. „Sæu'n fere te filtrast". b) komme sig; komme til Kræfter eller Velmagt. VAgder. Jf. Filla, fjalla; og med Bett. af fjadra.

Fim n. tyndt Belæg af Dug, Støv, efter brændte Ting og dl. Sogn (Vik, Aurland). **Fiim**, Nhl. (Eksingadal). „Da la seg ait Fiim paa Glase". Jf. Feim; Svensk-Norrlandske Diall.: „fiim, fin damp". Ældre D. og D. Diall.: fiim, skum osv.

„**fim** (i') adj. rask". A. Ryf. (fim'e, fimm'e, feem'e), Dal. Li. (feem'e); Ned. (fimm). „Fim'e te brenna"." Ogsaa: nem, rask til at opfatte". A. Tel.; Shl.: „fimm'e" el. „feem'e paa Smakjn", med fin Smagssands. 2) om Planter: rask (tidlig) til at gro. Dal. Jf. vaarfim. — **fimen** adj. = fim. Jæd. „Stry æ feeme te tænna".

„**fima** (i') v. a. fima seg skynde sig. Tel."A. Ryf. 2) gjøre sig net. Tel.

fima (i') v. n. skynde sig, haste. Tel. (Kvitseid; Vinje og Rauland „feema").

Fima (i') f. 1) Ilfærdighed, Skyndsomhed. Hard. Ryf. „Dæ va ei sværa Fim(m)a (Feema) p a a dei". 2) Omgangssyge = Yverferd. Ryf.; Jæd.: „Feema".

fima (ii) v. n. (ar) stryge sig kjælent; kjæle; ogsaa: kurtisere; og: tale sødt. Rom. (Nes, Eidsvoll). „Dæm sitter aa fiimer mæ inan". „Hu sat aa fiime". — **Fiming** f. og „Fiimeri" n. Kjælen. — **Fima** f. kjælent Kvindfolk. — **fimutt** adj. kjælen. Rom.: „fiimete". Jf. feima (d. s.), feimen.

?**Fimagras** (ii) n. = Smele? Li. (meddelt fra Kvin): „Feimagras" og „Fiima-".

?**Fime** (i') m. Belevenhed. Tel. (Kvitseid).

fimen (i') adj. som gjør et svagt Indtryk paa Sandsen = feimen, se d.: a) sæbeagtigt fin. „Fime Mjøl". Nhl. YSogn. b) mat af Smag; flau; vammel form. Sødme, Fedme, Dovenhed osv. Nhl. I- og YSogn. „Fime Eple; fimen Rjomagræut"; „fime Flesk". c) mat af Farve. Gul.

fimføtt (i') adj. let paa Fod. Hard.

fimhendt (i') adj. let paa Haand; behændig. Hard.

fimla v. n. (ar) gribe med gjentagne korte, usikre og famlende Greb; (be)famle; fingre. Hard. Agder (Ma.; Sæt.). Jf. fima, fimra, fuma, fumla; fibla. fimple, Bamle. — „fimle", en Maade at flette Baand paa. Tel.

fimlen adj. 1) famlende osv. 2) = fimren 2).

fimpa v. n. (ar) vimse om = kvima. Bamle.

fimra v. n. 1) = fimla. Shl. Ryf. „Staa ikkje aa fimra, men kipp burti da!" D. Diall. „fimre" og „firme" ɔ: fare om; „fimmer" adj. vims, stundesløs. 2) falme, blegne. Ryf. Usikker Bet. Jf. fimrekvit, faam-, fimen.

fimraleg adj. = feimraleg. Ryf. Hard. (Odda).

fimrast v. n. svinde hen = feimrast. Særlig om Folk som hentæres eller blir affældige. Shl. Ryf.

fimren adj. 1) tilbøielig til at „fimra, fimla". 2) om Tøier og dl.: løs, let og glat (bortglidende). Shl. Ryf. Nhl. Sfj. Tel. „Da æ so fimre, ein kjenne da kje unde Fingrane". **fimlen** d. s. Hard. 3) svag, skrøbelig = feimren. Ryf. Shl. Jf. fivren.

fimrekvit adj. = feimrekvit. Tel. (Skafsaa, Laardal). Og: **fimrande** k.

„**fin** (ii) adj. fiin". A. fein'e VAgder, Sæt. Se ei. Komparativ: **fiindre** Ma. (Aaserall), **feindri**, Sæt.

fine v. stryge, se fyna.

„**fingen** adj. skamfuld". A. Romsd. Nfj.

fingla v. = fingra. Li. Tel. Sæt. „fingla Feelaa", eller „fingla paa Feelaa".

„**Fingrbjørg** f."A. „Fingrebjör", Hall. **Fingbjøru** og „-bjoru"; Tel. (Kvitseid, Selljor).

Fingrbløyta f. Fladbrød, udblødet i tyndt „Brim" eller i Mælk. Voss: **Fingra-**.

Fingrkopp m. Fingerspids = Gom. Trondh.

Fingrløysa f. enslags Halvvante. Hall. Vald.

fingrnæm adj. nem til at lære smaa Haandarbeider, som sy, strikke. Hall.

Fingrung m. Fingerring. Tel. (Selljor og fl.; Wille); Sæt.: **Finggrungji** (-o'-); Vinje i Tel.: **Feenggroongge**.

„**Finn** m. Nardus stricta". A. 2) Sygdom voldt ved Æden af „Finn". Li. Jf. Gras, Gros. — „**Finnskjegg** n. Fiun 1)." A. Ndm. „**Finntaatt** m. d. s."A. SGbr. Hard. **Fiintopp** m. d. s. Busk. (Snarum).

Finnarløn f. Findeløn. Hall. og m. fl.

finnast aat v. n. = finna aat, hava aat ɔ: have at udsætte paa, laste, spotte. Jæd. (Klepp, Time), Gbr. (Faaberg). Ogsaa: finne se aat; Hall. „E finn me kji aat mæ di", jeg føler mig ikke besværet ved det. Jf. finnres, finnska; se d. — **finnast i med** v. n. blive endelig enig med nogen eller i noget; gaa tilsidst ind paa. Ryf. „Han fannst i mæ 'na, — mæ dæ". Se A.

Finne m. 1, Horntap = Finn. Sogn.

Finne m. 2, Nardus = Finn. Sogn.

Finnelta f. Sygdom hos Hest efter Æden af „Finn". Tel. (Moland): „Feennelte". Se Elta. — „**Finnkula**" A. Helg.

finnsk adj. = ul. Ryf. Se flg.

finnska v. a. og n. (ar) 1) laste, spotte; sigte drillende; have til Bedste, harsellere = finnast aat, finna seg aat, finna aat. Hall. (Gol), Sogn (Borgund), Gbr. (Lom). „Däi finnska kvorare". 2) mene sig at mærke; især faa en slem Anelse om noget; faa Mistanke til eller om. VNed. (OMoland, Øyestad, Froland, Birkenes, Høvaar), Ma. (Tveit, Otrnes). „Æ(g) finnska at de va galt.". „Æg finnska dæ paa 'an at han skulle døy". „Æ finnska 'an te Dø'n", el. blot: „æ finnska 'an" ɔ: han forekom mig dødsmærket, „feig". „Æ maatte finnsk 'an, at han va en Tju". „Æ finnske dette Kjøde (at d'æ ult)". 3) **finnska seg** v. n. = ulna; „faa en Tanke", om Madvarer. Ryf. (Suldal, Saua, Jelsa, Vikadal, Nærstrand). — **finnska** adj. = ul. Ryf. Ogsaa: **finnsk**, **feennsk**; Ryf. (Suldal, Avalsnes). — **Finnskesmak** m. Ryf. — Ogsaa **fynnska** v. = finnska seg. Stavanger. — „finnska" 1) og 2) = „finnast aat, finna seg aat", minder om G. N. finnsk mér jeg synes at mærke, jeg fornemmer osv. Men ogsaa noget om G. N. firna bebreide, Isl. firna (og firnask?) forbauses. Jf. til Formen: „læsk, leesk" = lætst, leetst af laa(ta)st (látask). Sæt. — „finnska seg" er maaske et andet Ord; jf. (?) G. N. fyrnska Ælde.

Finnska f. gammelt Græs = Fyrne, Forne. Helg. (Vindal). Fyrnska?

?**Finnske** m. = Farde. Ryf. (Tarvastad). „Dæ finnskar" v. der lægger sig „Finnske" paa. Ryf. Se finnska v. Usikkre.

finnsken adj. som gjerne „finskar" (laster, spotter, harsellerer). Hall. Sogn.

Finnskjegghol (o') n. Kindfistel hos Heste, voldt af Børstegræs, „Finnskjegg". Ndm.

Finnsko m. Blomsten af Stormhat, Aconitum septentrionale. Trondh. (Bynes).

Finsel se Fitel.

Finntoppsit (i') m. lav Engslette med Børstegræs, „Finn". Hall.: **feet**. — **Finntoppslætte** n. et Stykke England, „Slætte", med „Finn". Hall. — **Finntopptrubla**, -**tugga**, -**tusta** f. = Finntusta. Hall.

finskle(g) adj. = finsleg. Hall.

fintfarande adj. forsigtig, sparsommelig. Tel.

fipla v. n. (ar) pusle, plukke, famle = fikla. Se A. Gbr. Nfj. Busk. **fibla** og -**e**, Agder. Ogsaa: „fibla mæ Munn, f. paa Oraa", famle i Talen, stottre. G. N. fipla fingre. — **Fipl** m. en Pusler. Jf. fippa.

Fipp m. Spids, Tip. „Nasefipp". „Næpefipp" Rodspids af Roe. Ma. (Bjell.). Sv. Diall. fibb; febb ɔ: svans.

fippa v. n. (ar) gjøre et Greb med Fingerspidserne, se foreg.; gjøre et svagt Tilgreb. Li. (Eikin, Fjotland). „Han fippa t e eit lite Granna mæ sama". Jf. fipla, sjapsa.

Fir n., **fira** v., **firen** adj. se fer-.

Firføring m. firfødbet Dyr. Berg.

Firhakka f. Planeten Jupiters Tegn i Almanaken; ogsaa om selve Stjernen. Ma.

firig adj. føielig; til fira v. at fire. Oslo.

Firl (i') n. smaat spredt-staaende vredet eller krøllet Græs, Haar eller Skjæg. Sæt. Li. Ma. „Nokle F i r l e Straa". Ogsaa **Feerl**. — **Firle-gras** n.; **firlen** og **firleleg** adj. lig Firl. „Grasi æ tunnt o firle". Sæt. Li. Jf. Fer og flg.

firla (i') v. (ar) 1) gjøre smaa raske dreiende eller hvirvlende Bevægelser; hvirvle, krølle (sig). Rogaland, Sæt. „Fliisæ firla seg", ved Høvling. „Pytterlaa föuk aa firla bakette Ploogjn". „Vindn firla fiint i Kodnstöuradne", Ryf. „Vindn firla dæ mæ seg". „Grasi firlar seg", Sæt. 2) gjøre smaa raske Bevægelser frem og tilbage: a) vimse, Li. Sæt.; „firla att o fram". **feeril'**, Helg. (Vindal, kort ee), især fare frem og tilbage sledskende og sladderbærende, omtr. = fisla. b) pusle, pille, pirke; kludre; kjæle. Sogn, Voss, Shl. Ryf. Agder, Helg. „firla i S t a n d Husaa", el. „firla t e Husaa", sætte Husene istand til Nød; Ryf. — **Firl** n. og **Firling** f. firlande Bevægelser eller det at man firlar. — **Firl** m. og **Firla** f. Person eller Ting som firlar; saaledes: **Feeril** m. en Pigernes Jens, „Jæntefeeril", Helg.; „Firla" især om vævre vimse Smaapiger. Jæd. Dal. Agder. „Vindfirla" = Vindkall; Dal. — **Firlevind** m. liden Vindhvirvel. Jæd. Jf. firra.

„**Firne** n. (?) Vildmark". A. **Fidna**, Shl. Jæd. **Finna**, Sogn. **Fydne** og **Fjydne**, VAgder. **Fynne**, Ma. **Feenni**, VTel. — I Ma.

(Grindeim) bruges Fjydne om de smaa Bjergknolde (Knauser, Knatter) som ligger henover Høifjeldsfladen. „Kratture ligge uppaa hæste Fjydnen", f. pl.? Sjelden.
Firpa f. et lidet letfodet Pigebarn; en „Visk" af en Pige. Ned. Sæt.
Firr n. = Fer. Agder. „Noko Fir're Straa".
firra v. n. (ar) omtrent = fidra (hvoraf det vistnok er fremgaaet, ligesom feera, fira), og tildels = feera; se disse. 1) bevæge sig raskt: a) let og livligt. Hard. Røldal. b) frem og tilbage vimsende, viftende, spillende. Ø- og VTel. Hall. (A). „Fivrelde firrar mæ Vængjine". „Kaam, ska eg halle Hatt'n din, mæ du firrar!" (spøgende). „Staa aa firre", staa med urolige Fagter; Nedre Tel. („Faaraa aa ferre (færre, färre?) fare om fra Sted til Sted; hører maaske til Farre, m. Østerd.). 2) om Ilden: fare i Zigzag om mellem tørt Løv, Lyng eller lignende; ogsaa om Brændet som fænger saaledes. Tel. I Sæt.: feere. „Ell'n feerar o brenne i Lyngji; Ell'n feerar utyvi". „Kvist'n fjasar (blusser op) o firrar te". „Brisskekjerre firra o brann mæ sama". Hertil „feereleg (adj.) som Lyngg", Sæt. 3) om Opbrusning af Vrede; se A. Tel. „Sinne firra paa'n". „Han firrar te (eller upp), æ so sneggsinna". „Dei firra ihop" = rauk ihop, til Slagsmaal. Det samme (som 2) og 3)) udtrykkes ogsaa ved svirra, sveera, svidra. 4) firra seg eller „firra seg te" el. „upp", faa et bedre Udseende; saaledes: friske paa sig, pudse sig; blive opfrisket, livlig; ogsaa: faa Huld igjen, komme til Kræfter. Shl. Ryf. Hard. Hedder i disse Bett. ogsaa „feera, fira, fjaira, fjarra seg", se disse og fjødra. Jf. med 1) og 2): NSv. firr, svänga omkring.
Firra f. liden væver og net Kvinde. Ma. I Tel. er „Firra" lidt vims. Ogsaa Ferra, Ma.; Fjarra, Ryf.
firren adj. tilbøielig til at firra; saaledes: a) livfuld og let i sine Bevægelser; Hard. Shl. Ma. og fl.; ogsaa „ferren", Ma. b) vims; Tel. c) let fængende. d) opbrusende, hastmodig; Tel. „firren o sneggsinna"; ogsaa firresinna adj. Tel. — firreleg og feereleg = firren, i Tel. og Sæt.
Fir-ro(d)ing (ii) = Firroring. Ndm.
[fis (ii) adj. kræsen, overdrevent fiin. „Han æ no bra fiis paa da". Nhl. Nt. fiis, d. s. Jf. dog Isl. vandfisinn d. s.
Fis (i') m. en magt- og modløs Person; en Bissenpind. VAgder: „Fis" og Fees; Nfj. (Gloppen, Stryn): Fees'e, „Ræddefeese". Se flgg. Fis (i') n. NGbr. (kort ee).
Fis- (ii, mest paa Østl.; i' og ee, mest paa Vestl.) bruges i mange Sammensætninger om det usolide, upaalidelige, værdløse. Sjeldnere: Fiso- (i'), som af et Fisa f. — Saaledes: fisblid adj. anstrængt eller kunstlet blid, — ikke netop slebsk; meget udbredt, maaske alm. Ogsaa: fisande b. (i' og ee), Ryf. SBerg. Sogn. Og: fjasblii og fjeesblii, Vestfold (Sandsvær og fl.). Og: fjeesablii, fjæsablii, Vestfold (Larvik), Odal; nærmere til fjesa, fisa (i'). — fisbleik (i') adj. gusten; bleg og vissen. Sogn og fl. G. N. fisbleikr. — fisfin adj. anstrængt eller kunstlet fin; overdrevent fin (eller blid). Udbredt Søndenfjelds. — fisfjaag adj. anstrængt eller kunstlet imødekommende, overdrevent venlig og straalende (som en Syg, der er velvillig stemt, og søger at skjule sin Uoplagthed). Agder, Dal. — Fisfjas (to korte Vokaler) n. Sladder; ogsaa: Sludder, Brøvl, Visvas. Ringerike, Modum, Vestfold (Dramn); jf. fisa og Fjas. — fisgod (i') adj. = fisblid. Ma. — Fisjo (i' eller ee) m. sødtalende Person. Gbr. Gjod eller Navnet Jo(n)? — Fislæte (i') n. slebske Lader: Smidsken, Kjælen, Slikken. Sæt. Rbg. „Dåi foure mæ noko Fislæti sum Fantan". — feesvarm (ee kort) adj. lunken. NGbr. (Vaagaa, Lom). — Fees-æren(d) f. ubetydeligt Ærinde. NGbr. (Vaagaa, Lom). — Jf. „fesnyttu, noggrann, Vesterbotten", Rietz. — Uvist, om dette fis (i') kun hører sammen med de flgg., eller om delvis ogsaa med noget svarende til (G. N. fis, Skal, Avne?) T. Fese, d. s., Sv. Diall. fjas ɔ: smått ludd, Ældre D. Fjæs, Fjos, Fos ɔ: Trævl (Fosbold = Fisball). Maaske jf. G. N. fis-krykni, Hykleri.
„fisa v. n. (feis), fise; puste, blæse". A. Jf. fistra. 2) ryge, fyge i Luften som Røg = gyva. Smaal. Follo. „De fiis'r 'tor Fisballn", af Røgsoppen. Ogsaa overført: gaa op i Røg, fordunste, blive til intet. Sæt. „De va paa Vangji, men de fäis av atte". „D'æ litt ti de kjæme te feise av atte". 3) forbrænde i et Øieblik og med et Pust; futte, som løstliggende Krud. Ryf. Østl. Ogsaa: fisa (i'), og fjasa. 4) lide Nederlag, tabe = gyva, fjuka, rjuka. Tel. „Han feis i Oto". 5) svige sit Ord. Ma. (Otrnes, Øvrebø, Bjelland, Øyslebø). 6) skabe sig, indsmidske sig? — tildels vekslende med „blaase". Rom. Oslo, Ringerike. „Bikkja fiis'r aa fiiner", Hunden logrer og stryger sig; ogsaa „B. fii'ser", og „fyy'ser aa fyyner", hvilket tør være tilhyllende Udtalet. „Du vil vel inte fiise, vel?" figes til en smidskende. „De ska du fiise bli for", det skal du forgjæves logre efter. Maaske: blæse. Jf. flgg. og fisla.
fisa (i') v. n. (ar) 1) ryge = fiisa, gyva. Smaal. (Trykstad). „De feesär 'tor Fisball". 2) futte = fiisa, fjasa. Ryf. Dal. (Sokndal). „Kruube feesa". 3) snakke saa der høres en stadig Lyd af Blæsen og Pust: hvislende, ufreidigt eller smidskende; føre Sladder; sladre; slebske; smidske. Vald. Hall. Nfj. og fl.:

feesa og feese. „Däi stoo o feesa imyllјo inan". Hertil: **Fisabrok** (oo) f. Øretuder. Vald. og Hall.: „ee". Ogsaa: fjeesa, fjæsa Østl.; fjæse Sfj. Se fjesa. Og: fjasa, Ma. Tel. se d. Jf. fisla; Sv. fjasa ɔ: kurtisere, fjesk og fl. 4) „gaa aa feesa" (ee kort) gaa og drive. (Lom, Vaagaa).

Fisaald n. en bleg, svageligt udseende Person. Sogn (Borgund): Feesaold. Jf. Fis (i'), fisbleik, fiseleg. — **Fisak** m. 1) d. s. Jæd. Ryf. 2) upaalidelig Person. Jæd. Ryf. Ogsaa „Fysak"; m. Steder. Maaske af anden Oprindelse.

Fiseball se Fissop.

Fisegras (i') n. stinkende Storkenæb, Geranium Robertsianum. Hard. Ofte: Feese-.

Fisel m. en Smidsker; særlig: En som indynder sig ved Sladder, Øretuder. Innh. Namd. og SHelg.: **Feesil** (kort ee). Desuden: Oskefisel = Oskefiis. Sfj. (YDale og fl.). Vel for Fisl, til fisla v. — **Feesiltut** m. = Fisel. Romsd. Trondh. — **feesilaat** adj. smidskende osv. NTrondh.

fiseleg (i') adj. tynd, svag og vissen, som et Skal (Avne, Hylster). Sæt. „Ho æ so blaik o kveit o fiseleg. Jf. T. Fese, Skal, Avne; Isl. fis (?) d. s. Se Fis-.

fisen (i') sledsk. Kun i „fisen (feesen) aa blii" = fisblid. Voss, Sogn. fisende blid?

Fisil m. se Fitel.

Fisk m. en tyk Muskel. Hall.; Shl.? Fisk er i Hall. (Nes) Mørbrad, Psoas; oftest i Fl. „Fiska, Fiskadn". („Fiskjen i Haando", den tykke Muskel paa Indresiden af Tommelfingren. Christie). Hid hører vel ogsaa: „fast i Fiskn" ɔ: fast i Musklerne. Udbredt. Jf. Kinnfisk, fisktjukk. G. N. fiskr Muskel? — „Fisk m. Fisk". A. Lyder m. Steder Feesk, i Østerd. tildels Føsk.

fiskbeitt adj. n. „Dæ va svært fiskbeitt idag", Fisken bed meget livligt paa. Romsd. Ndm.

Fiskebjølla f. liden Bjælde paa Fiskestangen. Tel. (Moland): -bjødde.

Fiskebyte n. Fiskedrættens Deling; særlig den tørrede Fisks Skiftning i Parter („Laatta") paa den 12 Juni. Lof.

Fiskeflækje m. se Fleke.

„**Fiskeham** m. 3) meget glat Hud". A. Sfj.

Fiskejugr f. = Fiskegjod. Nhl. (Fana, Fusa). „Fiskejo(n)", meget udbredt Søndenfj. „Fiskejon sat paa en Spoon; nappa dæ, saa droo'n; fekk'n no, saa loo'n"; Vestfold.

Fiskekjelke n. 1) Kjælke til Fiskning paa Is. Østl. Oftere: Fiskar-, „Feeskar-". 2) en Mandskjole som bruges i Flaa i Hall. „Fiskekjölkji". Busk. Hall.

Fisk"**eraa'a** bestemt f. forklares som en Vætte der raader for Fiskeriet. Skal efter nogle være den samme som „Kraken", en meget stor Octopus. NTrondh. Helg. Jf. Ældre Sv. „Råa" el. „Råde", „Skogsråa"; Sv. Diall. „råd" etc., „Skogsro" (Bohuslän); Høisvensk „Rå, Sjörå" osv. om lignende Vætter. Fritzner sætter G. N. halfræingr i Forbindelse med disse sidste.

Fiskerygg m. et Tøi af bomuldsblandet Lin, vævet paa en egen Maade. Hard.

Fiskeræa f. uheldig Fisker. Rog. Se Ræa.

Fiskesaks n. Fiskerkniv. Helg.

Fiskeseta (e') f. = Fiskesaat, i Søen eller paa Land. Shl. Rog.: Fiskasæta og -seda; Helg.: -sæt(t)a.

Fiskeskinn n. = Fiskeham 3). Søndenfjelds.

Fiskesprot (o') n. Fiskestang. Land, Hedm.: -sprött; Totn: Fisjspraat(t).

Fiskestall m. underjøisk fladtoppet Høi, „Stall", hvorpaa der fiskes; Fiskegrund. Shl.: Fiskastadl.

Fisketase m. Forvikling og Oprivning af et Fiskenet, voldt af indkommen Fisk. Hall.

Fisketætte n. Fiskeredskaber. Li. (Lyngdal, Feda). „Tæte", Redskaber; Li. „Tæte" for Tætte (af Taatt?) som „aata" for aatta (8), „Vete" for Vette.

Fiskfat n. et Dobbelttrug, det øverste hullet, til Fisk. Helg.

fiskleg(e) adj. og adv. fiskeagtig. Sæt.; Ma.: „fiskelig". „Her æ fisklegt" eller „fisklege laga" ɔ: her ser ud til at være en god Fiskeplads.

fiskli adv. Vestfold (Andebu, Hov). „Dæ gjekk fiskli", det gik forkeert uden egentlig at medføre Ulykker eller større Tab. „Han hjørte fiskli, mistä Jule". (?Jf. Fisk = Fjask, Nfj.?)

„**Fiskling** m." A. SætV.

fisktjukk adj. om Fisk: tyk i Muskelkjødet, „i Fisk'n"; solid. Ndm.

fiskøygd adj. 1) med Fiskeøine. 2) med dirrende Øine. Hall. (Gol).

Fisl (i') n. Stof (Tøi, Traad) som er saa let tyndt og mygt, at det let bliver hængende ved eller om Fingrene; spindelvævagtigt Stof. Jf. Fisma, Fistr. Sæt. Rbg. Ma. — **fisla** (ut) v. a. gjøre til Fisl; producere Fisl ved Spinden og Væven. „fisle ut äin Traa". Sæt. — **fislast** v. n. blive til Fisl; optrevles? Jæd. — **fislen** adj. lig Fisl. Agder. — **Fislevert** n. tyndt usolid Tøi; Li. Jf. de flgg. og Fis. Desuden: Sv. Diall. fissla f. og v. ɔ: trassla.

fisl adj. smidskende, sledsk = fislen; se fisla. Ryf. (Skjold, Saua og fl.). „Feesl aa blii".

fisla v. n. Ordet udtales overalt, hvor det er hørt, med sl; undtagen i Hall. (Gol, Aal, Hol), hvor det lyder fihle og saaledes falder sammen med fitla. Denne Udtale med sl behøver ikke netop at gjøre det mistænkeligt som indført, ikke engang fra Landsdel til Landsdel: grisla, bisla, drusla udtales ogsaa overalt med sl, ogsaa der hvor Maalet ellers har tl eller hl. Dets Lighed i Bett. og Sammensætningsanvendelse med fisa, fjasa, fjesa, fjasla, fjaska, kunde gjøre Afledning af fisa (puste, fyge) sandsynlig. Det findes paa nogle (vestlige) Steder ved Siden af fitla, G. N. fitla, hvorfra det da

gjerne har holdt sig ud, ogsaa i Bet. For Resten ligger fitla nær til nogle af Betydningerne, hvilke altsaa turde høre til fitla, medens andre kunde være Laan fra D. fisle (Sv. fesla ɔ: sladdra, fjesta), hvilket maaske er T. fitscheln, fitzeln, der igjen er G. N. fitla. Her tør altsaa være en delvis Sammenglidning af tre (to) Ord foruden en Indvirkning fra det saa lige bisla. — Bet.: 1) gjøre gjentagne smaa Sving eller Vift; vifte frem og tilbage (med Halen). SBerg. (Røldal), Rog. Sæt. Tel. Num. Hall. Busk. Hadeland, Follo, Smaal. Vestfold. „Hund'n, Katt'n fislar p a a (el. m e) Roovaa (Rumpa); Rogaland—Smaal. „Söu'n fisla p a a Rumpa"; Num. (Lyngdal). „Hund'n, Katt'n, fihla mæ Roovunn; Høna f. mæ Sjartee, Gjaitee mæ Spælee"; Hall. 2) logre; sledske, smidske, indsmigre sig; tale efter Munden. SBerg. Ma. Rbg. Tel. Hall. Vald. Sogn, Nfj. (men „filkje", kludre ɔ: fitla, Breimn), Sfj. Vestfold, SGbr. (Øyer: „feesle"; men „ruhle", „væhle"), NGbr. (Lom, Vaagaa: „fisle", men „fihle" ɔ: fitla). I S- og NTrondh. og SHelg.: fiss'l og fees(s)il, Imperf. „fees(s)ila"; men „fihl(e)", kludre ɔ: fitla. „Hund'n fislar mæ so mangje"; SBerg. „Fila o fisle"; Tel. „Han fisla mæ to-tre Jænte paa ein Gaangg"; Sfj. „Han laag aa fisla seg i n n mæ'an", indsmigrede sig hos ham. Shl. Dal. Sæt. 3) indynde sig ved Sladder; sladre paa andre; føre Sladder. Udbredt, ogsaa i Berg. „Fisla aa ljuga (lyga)"; „feesil", NTrondh. Helg. D. Diall. fisle ɔ: sladre; Sv. Diall. fesla ɔ: sladra, fjesta. Jf. frisla (frihle) ɔ: vifte med Halen. — fislen adj. tilbøielig til at fisla; særlig: smidskende, sødtalende. Dal. (her: „Hatl") og m. fl. — Fislebikkja f. = Fiklebikkja. Østl. — fisleblid adj. smidskende blid, sledsk; (mere falskt end fisblid). Ma. Ogsaa: „fislende, fislande, feslandes, fislennes (og feislandes?) blii". Udbredt (Hordeland, Rog. Agder, Hedm. og fl.). — fislesjaag adj. omtrent = fissjaag (men falskere). Dal. — Fislesuut m. Sledsker, Øretuder; Rog. Fisletruut m. d. s. Ringerike, Hadeland og fl. Fisletuut m. d. s. Udbredt. Ogsaa: „Feesletuut", Vestlandet; „Feesiltuut", Trondh. (se Fisel); „Fisiltuut", Ndm. Hedm.; „Svees(s)iltuut", STrondh.

Fisle m. se Fitel.

Fismegras n. en Plante: enslags dunet Hieracium? Sogn. — „fismeh" A. Hard.

Fiso- (i'), i Sammensætt. se Fis. Feesobrook f. en daarlig Karl; Slyngel. Vald. — Fisusopp se Fissop.

fissa v. a. gjøre blank, polere, afpudse. Shl. Nhl. Nordl. „Fissa Skriine, Boore, Golve". Maaske fremmed: jf. Nt. fisseln ɔ: støve, feie Huset; T. fitzen, fitscheln ɔ: gnide.

fissig adj. net udført; afpudset; pyntelig. Nhl. (Hosang). Til fissa.

„Fissopp m." A. Fisesopp (i' og ee), Sogn, SBerg.; Fisu-, Tel.; Feeso-, Vald.; Fisi-, Ndm. STrondh. Gbr. Vald. Hall. Busk. Tel. Vinger. G. N. fisisveppr. Fiisarsopp, Dal. — Og: Fiseball (i' og ee), Nhl. Sfj. Nfj. Feesiball, Namd. SHelg. Fisball, Smaal. „Veesesopp", Fosn, Ryf. D. Diall. Fisebolle, Fæsebold, Fosbold. Se Fis-.

Fistr (ii eg. i') n. tyndt floragtigt Tøi; „Fiist'r" kan være grovtraadet og er altid utæt, medens „Fisl" er meget fintraadet og blødt og kan være ret tæt. Rbg. Ma. og fl. Ogsaa om tyndt Græs, Haar og dl. — fistreleg adj. som „Fiistr", Sæt. „fiistreleg o tunnvoren". — fistren adj. d. s. Ma. Sæt.

fistra (i') v. n. puste eller blæse svagt og med liden Virkning. Nhl. Shl. Ryf. „Kva æ du staar aa fistra aa blæs itte?" Til fisa.

fistrast (ii) v. n. optrevles; opslides. Ma. „Togje he fiistrast upp". Til Fistr (Fis-).

„Fit (i') f. (Fl. Fitjar) lav Græsplan ved Vandet". A. Fit og Feet, Hard. Rbg.; Feet (Fl. Feetkja) f. Hall.; Fitj og Fetj, Nedre Tel. (Lunde); Fit (Fl. Fite, kort Stavelse), Gbr. (Fron); Fid, Feed, Fidj og Fijj (Fl. altid: Fidja, Fijja), Ma. Ned. Somme Steder i Ma. (Audndal) synes Fid (Fl. Fide) at være: feed dyrket Mark nærmest Hus, men Fidj (Fl. Fidja): sidlændt udyrket Græsland ved Vand. Fit'e m., Fl. Fitjar (Fitkjar, Fiikjar) i NVTel. (Vinje, Rauland); Fit m., Fl. Fykjaa(r) og Føkjaar i NØTel. (Tinn, Grandsherad, Hjartdal og fl.); heraf er igjen dannet en Entalsform Fykjaa og Føkjaa.

Fit (i') f. (Fl. Fitjar) 1) Bord paa strikkede Ting. Hard. (Ullensvang, Kvamm; tildels „Feet"); Hall.: Feet (Fl. Feetkja). Isl. fit d. s. 2) det indre (øvre) mørkere, oftest ved Klipning blottede, Parti af en staaende Heste-Man; Manens øvre Bord. SætV. Maaske eg. eet med foreg. Fit f. (Landets Bord mod Vandet); jf. dog Fit m. 3) A.

„Fit (i') m. 2) Fod paa et Skind". A. Hall.: Feet, Fl. Feeti. I Tel. med Fl. Fitir (Vest), Fiti og Fytaa (NØst; Fytaa ɔ: Fitar), og Fitjar (VTel. sjeldnere end Fitir; Sæt.: „Fitkja"; Svein.: „Fiikjar").

Fit (i') m. 1) En som sidder inde med mange smaa Kunstgreb og Færdigheder og derfor sjelden staar fast; snu, fiffig og seig Karl. VTel.: Fit'e. 2) seig, listig og sledsk Person. Tel. (Selljor, Vø, Lunde) „Fit, Feet, Mæhængfit, Søtefeet". Eet med foreg.?

„fita (i') v. a. fede". A. Tel.: „fita seg".

Fitasko (i') og Fetasko m. = Fetesko. Num. Tel. (Tinn). „Fessko", Vald. (Vang).

Fite (i') m. Fedme. Gbr.: Feeta; SGbr. og Rom.: Fæta (næsten overalt kort Stavelse).

Fitel (i') m. Fod paa Skind = Fit. Tel. (Kvitseid, Selljor, Heiddal og fl.). Med

Formerne: *Fitil* og *Feetil*, Fl. *Fislar*, *Feeslar* og i ØTel. tildeels *Fyslar*, *Føslar*. Nyt Ental: *Fisil* og *Fisle*, Nedre Tel.; og endog *Finsil*, Fl. *Finslar*, Nedre Tel. (Holla), omtrent som „Skinkjil" og „Skinkle" af Skjekjel.

„**Fitja** f. Fid". A. Sogn, Romsd. Ndm.

„**fitja** v. a. „f. ein Vev"". A. Gbr. Shl. Sogn, Nfj. „fitja opp eit (Fitla-)Gadn". Shl. 2) „**feekja** att", afslutte (sælde) ved Strømpestrikning. Gbr. (Øyer og fl.).

fitja v. a. og n. (ar) strikke Bord „Fit f." paa Vanter og Strømper. Hall.: **feetkja**. „feetkja oor", sælde Borden af (til den øvre Side?). Se foreg.

Fitjablom m. = Hestehov, ɔ: a) Caltha palustris. Ma. „Hestsko", Tel. b) Nuphar luteum = Vassblom. Jæd. Ryf.

Fitjeband n. Trækkebaand hvormed man „fitjar" Væv. Sogn, Nfj.

Fitjehudsko m. = Fitasko. Tel. (Vinje).

„**fitla** v. n. kludre". A. Se fisla. Omtrent: fihl(e), Trondh. filkje, Nfj. (Breimn). fihle, pille, klø (Huden f. Ekſ.), Hall. „fihle aa fjahle", kludre, pusle; STrondh. Sv. Diall. fessla ɔ: kittla. — **fitlast** v. n. „dæ fihles", det gaar kludervornt, Innh. fitlast burt, bortkludres, føles bort.

„**Fivel** m. Myrduun". A. *Myrfiivl* og *-fiibl*, VAgder. — **fivlande** adv. som Fivel. „f. mjuk", Voss, Sogn.

Fivel (ii) m. Fibel, en Hestesygdom. Dal. *Fiib'l*, Ndm. Maaske fremmed.

Fivelstunder f. plur. knap Tid til Varetagelsen af Forretninger som samtidigt kræver Besørgelse, saa man nødes til at fare om mellem flere Virksomheder. Tel. (Laardal, Mo, Vinje). — **Fivelvinna** f. travl Deeltshed mellem flere Arbeider form. „Fivelstunder". VTel. „Me fekk-æe Fivilveenne mæ de, hae slike Fivilstoondir". Ordene medfører ingen Forestilling om Stundesløshed. De opfattes som Sammensætt. af „Fivil", Myrduun; maaske dog til flg.

fivla (ii) v. a. parre sig med; bedække. Tel. (Laardal og fl.). Kun hørt i gamle Nidvers. G. N. fifla forføre. Se A.

„**Fivrelde** n." A. *Fivrell*, Rbg.; *Fivel*, Li. (Sirdal); *Fibel* m. Ned. Ma.; *Fiffil*, Odal; *Fryvil*, „Samarsfryvil", Totn. „Fly", Smaal.

fivren adj. skalagtig og let; kjerneløs; usolid. Sfj. „Hervin (Harvin) va so fivrin aa lett = skjeelin". **fevraleg** (og -ei-?) d. s. Ryf. Jf. feimren.

fj. Et J er indgledet imellem F og den følgende Vokal, især A, Aa og U, — ligesom ved K, T og P og sjeldnere andre Konsonanter — ofte uden synderlig at farve Betydningen, især der hvor Begrebet allerede indebar en nedsættende Karakteristik, ofte dog ogsaa med nedtrykkende Virkning. Saaledes: Fagg og Fjagg, Faks og Fjaks, fatra og fjatra, fatt og fjatt, fampa og fjampa, fangla og fjangla, Fark og Fjark, fatla og fjatla, faama og fjaama, faana og fjaana, Fogg og Fjogg, Fugg og Fjugg, fukla og fjukla, Fusk og Fjusk, fussa og fjussa. Undertiden synes fj fremkommet af fl — ligesom i Romanske Sprog — vel snarest dog gjennem Overgangen flj: Flas(?) og Fjas, Flaas og Fjaas, flamsa og fjamsa, flanta og fjanta, Flongsa og Fjongsa. Ordet kommer saaledes til at begynde med et bortblæsende (haanligt) fj (fi!).

fjabba v. n. kludre, pusle; vrøvle = fabba. Stjør. Tel. — **Fjabb** m. En som „fjabbar".

Fjadd n. se Fjell; fjalla. — **fjadda** se fjalla.

fjadra v. n. 1) gaa planløst frem og tilbage eller fra det ene til det andet; vimse, men ikke med livlige og lette Bevægelser som ved „fidra"; tumle; gamle, sløve Folk kan „fjadra", men ikke „fidra"; Fluer „fidra" eller „firra", ikke „fjadra". Agder, Dal. VTel. (Moland). „Fjaddra o vimra". „Bodnæ he Moro o spring o fjaddra mæ eikko". 2) lade Munden løbe sløvt tumlende fra det ene til andet; pludre forvirret; sludre. Sammenhængen er vel: fidra : fjadra (fjødra) : fjaira : fjarra, omtrent = didra : dadra : daira : darra osv., se dadra. „Fjatra (fatra)" er betydningsbeslægtet, men endnu mere kraftløst og famlende; tør dog have indvirket her. D. „fjadre paa", handle med ubetænksom Hast (Sælland), tør være fjadra — eller fjatra. — **Fjadr** n. det at fjadra; især: sløvt Snak, forvirret Pludder. — **Fjadr** m., **Fjadre** m., **Fjadra** f. En som fjadrar; Dal. Agder, Tel. **Fjodr** (o') f. d. s. Rbg. **Fjodra** og **Fjødra** f. d. s., Jæd. Dal. Agder, Tel. — **fjadren** adj. tilbøielig til Fjadr n. eller Fjadring f.; **fjodren** (o') d. s. Rbg.; **fjødren** d. s. Ma. Jf. fjodra.

Fjagg m., **fjagge** v., **Fjaggje** m. se Fagg, fagga. „Baanefjagg". „fjagge ihop Klæ'i", lappe klodset sammen; Tel. (Vinje). 2) **fjägge** og **fjægge** v. pusle, kludre. **Fjägg** og **Fjægg** m. Pusler; ogsaa, i Spøg: Kjæler, Elsker. Smaal. Oslo.

Fjagg n. langt, spredt staaende (tyndt, svagt) Græs, Haar og dl. Shl. Ryf. „Myrafjagg". — **fjaggjen** adj. f. Ekſ. om Græs som vokser i Skygge. Ryf. Ogsaa: Fjogg, Fjugg, Fogg. Jf. Fjaks.

fjairast, **fjaire**, **fjairen** se fjødra.

„**fjaka** v. n. (ar) vimse, tumle". A. Shl. Sogn. Mest om Børn og Kvinder. „fjaka mæ noke", arbeide stundesløst og effektløst med noget. **fjaakaa** (fjoko), Østerd. Røros. — **fjaka seg** v. n. forhaste sig; ogsaa: skynde sig. Hard. og fl. — **Fjak** n. 1) det at fjaka. 2) en stundesløs Vimser. — **Fjakarbeid** n. 1) = Fjak 1). 2) i Stundesløshed udført Arbeide. — **Fjaakaadøle** m. En som fjakar. Østerd. Jf. fjeka, fjoka, fika, fikla osv.

fjakka v. n. (ar) omtrent = fjaka ɔ: gaa

(fare) omkring med smaat planløst Arbeide. Romsd. Ndm. Trondh. „Ga aa fjakk' aa giera aafaatt". — **Fjakk** n. Stundesløshed; = Fjak(arbeid). Romsd. Trondh.

fjakla v. 1) bevæge sig uroligt og usikkert frem og tilbage; ikke kunne sidde (staa) stille; vimse; tildels = fjakka. Sogn, Totn, Rom. Tel. Hall. „Fjakla burt heile Dagjn", Sogn. 2) være vaklende, vægelsindet, upaalidelig. Gbr. — **Fjakl** n. det at fjakla. **Fjakling** f. d. s. — **Fjakl** m. og n. og **Fjakla** f. En som fjaklar. Hall. Tel. Gbr. **Fjakle** m. d. s. Hall. **Fjaklekrok** (oo) m. d. s. Hall. **Fjakling** m. d. s. Hall. — **fjakleleg** adj. lig en Fjakl: vimset; stundesløs; vægelsindet. Tel. (Nedre, „fjakloleg") og fl. — **fjaklen** adj. som gjerne fjaklar. — **fjaklutt** adj. fuld af Fjakl. Hall. Totn, Rom. Tel. — **Fjokle** (o') f. en kvindelig Fjakl. Tel.

Fjaks n. 1) lang tynd uredet Haarmasse, Man, Fryndsekant og dl. Ma. Ogsaa: Taver = Taks, Tjaks. Ma. 2) langt tyndt Græs = Fjagg. Sogn: „Myrafjaks". — **fjakseleg** adj. lig Fjaks. Ma. Jf. Faks.

fjaksa v. n. (ar) 1) = fjaka, Sogn. 2) føite om. Sogn. Bet. 2) tør være fremvirket af flaksa. — **Fjaks** n. 1) det at fjaksa. 2) En som fjaksar. **Fjakse** m. d. s. Sogn.

Fjall m. tosset Pusler; Halvfjante, indskrænket Særling. Busk. Vestfold (Hov). Se fjalla, fjallen.

Fjall n. (**Fjadd**) slagtet Dyr osv. se fjalla.

fjalla v. a. og n. (ar) 1) pynte, rede til; især om at rede til et slagtet Dyr. Ogsaa: gjøre forfaldne Ting brugbare; oppynte; opfriske. Hedder: fjadda, VAgder (Fjotland, Hægebostad. Bjell., Aaserall); fjadde, Sæt. SVTel. (Moland, Nissedal), fjødde, NVTel. (Mo, Vinje, Kvitseid, Sellj.), fjodde, Tel. (Moland). „Fjadda Kjød; fjadda upp eit Smaalog, ein Fugl". „Eg ska fjadda deg!" sætte dig istand, pynte dig = gjurde (jule inn, upp). „Fjadda seg upp" oplives, friske sig op. „Fjødde t e Matn", opfriske Maden, med Sans f. Ekf. „Han tok ei gaamo(le) Møykjereeng o fjødda hæna uppatte", tog til Ægte og forvngede. Hertil: **Fjall** n. slagtet Dyr som er tilredet til Nedsaltning. Agder, Tel.: **Fjadd**, **Fjødd**. „Soufjødd, Noutefjødd". 2) gaa smaat og planløst frem og tilbage; pusle; mest om Fjanter og meget gamle Folk. Vestfold (?Hov); VTel. og Sæt.: fjadde, især i „fjadde o tvadde". G. N. og Isl. fjalla pynte, sysle med (pusle). Se A. Jf. fjaltra, fjolla; og „fjalle ɔ: bära sig tafatt aat", Skåne.

Fjalle m. Stymper, Pusling; halvt Fjante. Sæt.: **Fjaddi**.

fjallen adj. fortumlet af Overraskelse; forbløffet. Romsd. (Eid og fl.) **förfjalla** og **förfjallin** adj. d. s. Romsd. (Eid og fl.).

fjaltra v. n. tumle, spase = flogsa, leiksa. Ma. (Aaserall). „Fjaltra mæ Jæntun". **fjoltra** d. s. Ma. (Bjelland). Jf. fjalla, fjolla.

Fjamling m. Person som let bringes ud af Fatning eller forvirres; fortumlet Person. Vestfold (Sandsvær).

Fjamp m. se Famp.

fjampa v. a. faa kun saa nogenlunde i Skik; ordne, klæde eller pynte klodset. Ryf. Bamle, Nedre Tel. Vestfold. „fjampe seg te". Se A., fampa, ufjamputt osv. I Jylland: „fampe sig" og „famme sig" ɔ: stikke, føie sig. — **fjampen** adj. stiv og tungførdig, eller: som gjør stiv og tungførdig; mest om Klæder = fampen. Hall. Num. „Nye fampne Klæ'u". „Dæ æ so fjampint (e æ so fjampin) mæ so mange Klæ'u".

Fjams m. = Fjamling. Gbr. Hall. Tel. Ma.

Fjams n. lystigt Brøvl. Ryf. Røldal.

fjamsa 1) v. a. (ar) bringe ud af Fatning ved Overraskelse, Paaskynden og dl.; forvirre. Jæd. og fl. „Fjamsa ein vækk". Østl.: „forfjamsa". 2) gjøre skjødesløst Arbeide; sluske. Hard. Shl. „Fjamsa da ifrao seg". „Fjamsa Klæe paa seg". 3) „v. n. løbe om i Forvirring". A. Tel. og fl. — **Fjamsefat** n. = Fjamling. Follo, Smaal. Rom. Se Fat. — **fjamsen** adj. 1) tilbøielig til at fjamsa (slusket osv.). 2) halvtosset af Forvirring; fortumlet. Voss, Sogn, Hall. — **fjamsutt** adj. let bragt ud af Fatning. Hall. Østl. Jf. flamsa; se fj.

fjamseskjemd adj. forvirret af Skam. Voss.

fjamta v. n. (ar) = fjamsa 3). — **Fjamting** m. = Fjamling. Vestfold.

Fjangl n. Fjasen, Fjas; værdløst Arbeide og dl. Shl. Ryf. Delvis: **Fjaanggl**.

fjangla v. n. kurtisere, smidske; fjase leflende. Ryf. „Fjangla (fjaangla) aa fria". „Fjangla mæ Jæntedne".

Fjangs n. Rede, Skik, Orden = Greida. Nhl. (Eksingadal). „Dar æ lite Fjangs mæ 'an".

fjansa v. n. (ar) fjase eller spøge uvittigt (uheldigt); spase kjedeligt. Ma. (Grindheim, Bjelland). En anonym Nordenfjeldsk Ordsamling (Vid.-Selsk. Manusc. Trondh.) har: „f j a n s e, pynte; F j a n s, en Nar"; jf. ufjansen, slusket. — **Fjans** n. uvittigt Skjemt; kjedsommelig Spasen; mere tosset og livløst end Fjams, omtrent = Gams. Ma. — **Fjans** m. En som fjansar; uvittig Spøgefugl. Ma.

fjanta v. n. (ar) fare planløst omkring; især: tumle stundesløst om mellem flere Arbeider. (Bevægelserne er voldsommere og større end ved fjadra). Ryf. — **fjantra** v. d. s. Hard. Jf. flana, flantra (fjuntra). Ældre D. fjante ɔ: rave; Sv. Diall. fjanta ɔ: trippe.

fjaoka, Fjaoksn se fjoka.

fjappen adj. liden, let og rask; væver. Ma. (Grindheim, Bjelland).

fjapsa v. n. (ar) eg. gjøre smaa Greb?, befatte sig overfladiskt med? Sfj. „Han fjapsa mæ

(burt i) alt; d'æ ei Faresleime". — **Fjaps** m. En som fjapsar. Jf. fippa.

fjara, fjaaraa v. ebbe, se fjøra.

fjara til, fjarast, fjaren se fjødra.

Fjark m. = Fark. — **fjarka** v. n. te sig som en „Fark". „Fjuntre aa fjarke". Nfj.

fjarla v. (ar) omtrent = firla ɔ: pusle, plukke, kludre; ogsaa: kjæle, smidske. JRyf. (Sand, Suldal), Hard. **fjærla** d. s. Hard. (Ulvik). „Fjarla burt Tio", kludre bort Tiden. Ryf. Se A.; firra, fjarra.

fjarma v. n. (ar) 1) fare forhastet til; buse til; tumle (afsted). Ryf. (Hjelmeland, Nærstrand). Og **fjærma**, Ryf. „Han fer aa fjarma aa fjasa aa veid mest ikkje k(v)a han vil gjera". Ogsaa: **fjarma seg til** v. n. sætte sig i en urimelig Fart; forhaste sig, overile sig. Ryf. (Hjelm). 2) snakke løst (og fast), snakke meget og upaalideligt; ogsaa: sledske. Tel. (Aamotsdal). **Fjarm** m. og **Fjorm** (o') f. En som „fjarmar". Tel. (Aamotsdal; Wille: Fjarm m., Fjaarm f., Sladdrer). „3) v. n. snakke fint. Hard." A. Ogsaa: **fjærma**, Hard. (Ulvik). Jf. fjarra, fjarla. — **Fjærmeskap** m. forhastet Adfærd; Overilelse. Ryf.

fjarra v. n. (ar) 1) fare livligt (vimst, vevert) omkring. Ryf. „Fjarra att aa fram". „Fjarra aa fjutla". 2) **fjarra seg upp** el. **til**, blive livlig; friske sig op; oplives. Ryf. Shl. Se fjadra, fjødra; jf. firra (fjarla, fjarma). — **Fjarra** f. vevert lidet Kvindfolk = Firra. Ryf. — **fjarren** adj. vever. Ryf. SBerg.

Fjarre m. = Farre. Rbg. (Aamlid). — **fjarreleg** adj. lig en Fjarre; særlig: ilde klædt. Rbg.

Fjas n. 1, Kvistebrænde. 2, Sladder; se fjasa.

fjasa v. n. (ar) 1) om Gaser: fare i Veiret; ogsaa: futte, blusse op = fisa (i'), men med noget stærkere blæsende Lyd. Ma. Sæt. Rbg. Tel. Vestfold, Smaal. Om Spirituosa: „De fjasa i Hovue", det foor lidt til Hovedet (Valle i Ma.; Kvitseid i Tel.; Landstad 884). Jf. svidra, svera. Oftere om Ilden: „Ell'n fjasar u p p; de fjasar i Strye, i Lyngje, i Einern; de fjasar o brænne, brænne so de fjasar; de fjasar t e". Og om Brændet: „Strye, Lyngje, Einern fjasar". 2) buse til; forhaste sig. Ryf. (Sand, Hjelmeland). „Fjarma aa fjasa". fjaasaa, Totn og fl. 3) føre Sladder eller anden løs Tale; være Øretuder = fisa, fjesa, fjosa. Ma. Tel. „4) fare med Fjas". A. — **fjasa burt** v. a. spilde eller forspilde ved Fjas; søle bort. J Østerd. **fjaasaa** (fjoso) v. befatte sig med Fjas, være frivol; hertil „Fjaasaamees" m. en upaalidelig, frivol Person; en Laps; medens **fjaase** er: føre Sladder. — **Fjas** n. 1, noget som let fænger og som brænder med mange Futtinger (Opblusninger, smaa Eksplosjoner); saaledes: tør Ener, Kvisteved med Løv paa og dl.; **Fjaskvist** m. Tel.; **Fjasvi(d)** m. Tel. Vestfold, og „Fjasavee" Tel. — **Fjas** n. 2, uvederheftig Tale; Sludder; Sladder; Bagtalelse. Ma. Tel. og fl. — **Fjas** m. en Sluddrer; en Sladderfører, Øretuder. Tel. — En kvindelig „Fjas" hedder **Fjasa** f. Li.; **Fjos** (o') f. Tel. Sæt.; **Fjosu** (o') f. Tel. „Fjasebrook", d. s. Sogn. — **fjasblid** adj. = fisblid. Vestfold og fl. Se Fis-. — **fjasen** adj. tilbøielig til at fjasa; særlig: løsmundet. Rbg. Ma. — **fjasutt** adj. fuld af Fjas. Udbredt. Ogsaa lapset, frivol; Østerd. — **Fjasuve** m. en uvederheftig Snakker. Tel. (Treungen). Se Uv(e). — — fjasa tør ligesom fjesa og flere af de flgg. være fremgaaet af fisa (ii og i'); se disse. Jf. ældre D. fjæse ɔ: larme.

Fjask n. Fusk osv. **Fjask** m. se fjaska.

fjaska v. (ar) være upaalidelig; a) i Tale: smidske; logre; snakke efter Munden; sladdre, være Øretuder. SBerg. NVTel. (Rauland). „Fjaska aa laata væl". Ogsaa: fjase, drive Fjas. Smaal. „fjaske mæ Jæntene". Og: tale venligt og lidt indsmigrende. Ryf. b) i Gjerning: gjøre upaalideligt eller effektløst Arbeide, fuske; „fjaske ihop". Ndm. Gbr. Østerd. Selbu, Rom. Num. og fl. „fjaske aav", fuske, vrøvle, søle noget bort; Gbr. — **fjaskast bort** v. n. svinde hen; blive usolid, til „Fjask" n. Ma. — **Fjask** n. 1) upaalidelig Tale, Sledsken, Smidsken. SBerg. 2) upaalideligt Stof eller Arbeide; Fuskeverk, Fusk; særlig om meget tyndt og usolid Tøi. Romsd. Østerd. Ma. og fl. 3) Laser. Nfj. — **Fjask** m. En som „fjaskar", usolid Person: a) indsmigrende Person; Smidsker, Øretuder osv. Ryf. Shl. og fl. b) Fusker, Kludrer. Rom. c) Pusler; Stymper; Pjalt. d) laset Landstrygger. Hedm. — **fjaskeleg** adj. lig Fjask n. og m.: usolid; uselvstændig, eftersnakkende osv. Tel. — **fjasken** adj. usolid: a) smidskende, logrende. Ryf. SBerg. Tel. „Fjaskjen som ein Hund". b) af daarligt Stof: tynd og svag, (som Græs der har vokset i Skygge). SBerg. „Fjaskjin aa lett". c) laset. Nfj. Jf. fisa, fjesa, fjasa, Fjas, fisla, Fisl, fjasla; Sv. fjesk; Sv. Diall. fjask ɔ: fjäsker, Karl som intet duger.

fjaskra til v. n. = fjasa og brenna 1). Sæt.

Fjasl og Fjatl n. og m. se flg.

fjasla og fjatla v. n. 1) vimse. Land og fl. „Oongen foor aa fjasla boolaavr Marla". 2) smidske, logre; tale efter Munden, føre Sladder osv. = fisla, fjaska a). Land, Vestfold; Hard. og Ryf.: fjatla. Ogsaa: fjase, føre Smaapassiar, særlig Elskendes kjælne; Ryf. Jæd. Shl. „Fjatla mæ Jæntedne, fjatla aa fria, fjatla aa fjasa". — „f j a s l a" og „f j a t l a" falder overalt sammen i de henholdsvise Former „fjatla, fjasle, fjahle (fjahlje", osv.); ogsaa Bett. ligge hinanden saa nær, at de paa de fleste Steder ikke kan adskilles. Saaledes: „fihle aa fjahle".

vimse om med Smaa-Ærind og Smaa-Arbeider. STrondh. fjatla synes dog at have Overvægten, idet den mest udbredte Bet. er: 3) pusle samlende med noget; kludre. Nhl. (A.). Hard. og Ryf.: fjatla. I „fjatla seg burt" = forfjatla seg, forfjasa seg ɔ: forløbe sig, forvimse sig, er dog maaske „fjasla" overvægtigt. Tel. og fl.: fjasle; Gbr. Hall. Trondh. Romsd. og fl.: fjahle (omtrent). I Num. og Nedre Tel.: fjosle (fjaasle?) 4) særlig om den alderdomssvage Famlen og Puslen. NGbr. — **fjatlast** v. n. kludres, søles (bort) = fitlast, twislast (burt). SBerg. og fl. — **Fjatl** n. Kluderi, Snak, Brøvl. Shl.; i Gbr. og STrondh.: Fjahl. — **Fjasl** m. urolig, vimset og famlende, kludrende eller puslende Person; Pusler. Hedm. Vestfold, Hall. — **Fjasle** f. og **Fjosle** (o'; ogsaa aa) f. en tosset, vimsende, vaasende, kludrende Kvinde. Tel. Num. — **fjasleleg** adj. som en „Fjasle". Tel. — **fjaslen** adj. tilbøielig til at „fjasla (fjatla)" til „Fjatl" eller **Fjasling** f. „Fjatlen aa fjasen", Ryf. „Da gjængge fjatle", det gaar kludervornt, Hard. og m. fl. — **Fjasling** m. En som „fjaslar"; særlig: en Medjatter. Land, Vestfold. — **Fjahlefant** m. og **Fjahlefente** f. famlende Pusler. Hall. — **Fjahlegrei(d)e** f. Pusleri; puslende Færd og dl. Hall. — Se de foregg. Jf. Isl. (Haldorson) fjatla el. fjátla, arbeide forgjæves? Jf. fitla, fisla; se A.

fjaslast v. n. blive affældig, fjaslen. Gbr. (Lom og fl.): „fjahlast, fjahlen". Se foreg.

fjassa v. n. (ar) 1) trippe om i plan- og effektløs Smaavirksomhed; smaasysle; pusle; omtrent = disa, dassa. Agder, Tel. „Den gamle Kaana gjængge fjassar häile Dagjn", Sæt. „Bodnan fer o fjasja o leiksja paa Tile", Ma. 2) snakke frem og tilbage, holdningsløst eller sløvt; jatte med; vrøvle. Agder, Tel. „Fjasse mæ" el. „ette". Ordet forblandes aldrig med „fjasa", som i Agder og Tel. har anden Bet.; tør have Sammenhæng med fjasla, fjatla, eller med fjata? — **Fjass** n. 1) det at man fjassar = **Fjassing** f. 2) det værdløse Produkt af Fjassing: Pusleri, Brøvl osv. Agder. — **Fjassa** f. og **Fjasse** m. Person som fjassar, som er **fjasseleg** el. **fjassen** adj. tilbøielig til at f. Agder, Tel. — Noget lignende er: **Fjoss** (o') f. og m. Nedre Tel.; **Fjosse** (o') m. Li.; **Fjossa** (o') f. Ryf. Li. Sæt.; Rom.: **Fjaasse**. Men i disse Former er Personen mere betegnet som halvfjantet og uvorn. De tør ogsaa være tilblevne delvis under andre Paavirkninger; jf. Fjossa, Fjusse.

fjata v. n. kludre; famle = fata. Lyder: fjaataa, Tel. (Tinn). Jf. Fjøtul (fjatta).

fjatra 1, v. n. gjøre gjentagne smaa usikkre, lidet beherskede — snublende, stolprende, famlende — Bevægelser; mest om svagelige og affældige. Særlig: snakke stottrende, famlende, sløvt; tale usikkert og meningsløst. Jf. fatra, og se fj-. Ordet har intet at gjøre med fjadra — som betegner noget livligere, kraftigere og raskere Bevægelser — uden forsaavidt fjadra nogensteds tør være Udtaleform af fjatra. Ryf. Ma. Sæt. Rbg. Tel. (Vinje, Nissedal, Raul.). Ogsaa: fjotre (o') og sjelden „fjøtre"; Tel. (Aamotsdal, Kvitseid, Laardal, Rauland). Disse Ord synes ikke at have nær Sammenhæng med „fjetra, fjøtra" ɔ: hindre (Pontoppidan har dog: fjatre, hefte Dyr ved Besværgelser). Ligt er: fjøtra og fjetra (paa) se d. „Fjattre utyve Stoga o laite o inkji finne"; Sæt. „Ho fjattrar mæ so mykje utan at dæ verte noko", kludrer, pusler resultatløst. Ryf. Ma. Sæt. „Han gjængge fjottrar" = „han gjængge i Fjotrune" (o') f. pl. def.: han gaar i „Barndommen". Sæt. Tel. — **Fjatr** n. det at man fjatrar; Famlen, Kluderi osv. Agder, Tel. **Fjatre** m. En som fjatrar. Agder. **Fjotra** (o') f. d. s. — **fjatreleg** og **fjotreleg** adj. og adv. „Dæ gjængge fjattrelege", det gaar famlende og kludrende. „Han æ so fjottrelege, ein kann 'kje forstand 'n". — **fjatren** og **fjotren** adj. udsat for at fjatra, for **Fjatring** f. „Fjattren o ustø". „Fjottren o vaddreleg".

fjatra 2, v. n. om Vandet: danne Isnaale og smaat Isgrus; begynde at fryse. Tel. (Nissedal). Og: fjetre og fjøtre; Tel. (Kvitseid). Lidet brugt. „Fjoor'n fjattrar o legge". Det samme hedder andensteds flotra. — **Fjatr, Fjetr, Fjøtr** n. begyndende Isdannelse. — Eet med fjatra 1?

fjatta v. „fjatta bort", søle bort, kludre bort. Ma. **Fjatt** m. og **Fjattar** m. en Søler, Kludrer. Ma. Jf. fjata.

fjaa adj. 1) glad og blid, lys og let; livligt imødekommende; munter. Sfj. (Jølstr, Haukedal, Førde, Vevring, I Dale, Askevoll). „Fjaa aa feien". „Fjaa aa fin". „Fjaa aa gla". Svarer i Bet. omtrent til G. N. léttr (ok kátr). 2) lysten paa, ivrig for; omtr. = fus. Mest: „ikkje fjaa", utilbøielig, lidet villig, noget sen = traud. Jf. (?) G. N. fjádr formuende. J. G.: fullfjaa, fuldkommen dygtig. Hedder ogsaa: **fjaaen**, og **fjaassen**. Minder om fjaadden, fjaa v.

fjaa seg v. n. (r, dde) blive Herre over sig selv igjen, sandse sig; besinde sig. Ryf. Shl. Li. Se A. „Han fjaar seg eit Grann, so galen han æ"; Ryf. Ofte „fjaa seg upp (att)", Li. Jf. fjaa adj., fjaatta, fjaadda.

fjaada v. se fjaaga.

fjaadd adj., maaske part. af fjaa: fuldt sig selv mægtig, ved sine Sandsers (Evners) fulde Brug. Kun hørt med Negtelse: „inte rikti fjaadd", ikke rigtig klog. SGbr. (Faaberg). Ogsaa: fjaatta, SGbr.

Fjaadd f., **Fjaaddi** og **Fjaaldi** m. se Fjøld.

Fjaadde og sjeldnere **Fjaadd** m. en venligt imødekommende men noget for føielig Per-

son. Vald. (Bagn, NAurdal, VSlidre). Især i „Go(d)fjaadde"; mest om behagelige, ikke sløve, gamle Folk; Vald.

fjaadden adj. 1) altid lys og venlig; livligt imødekommende og let at komme til Rette med. Vald. (Bagn, NAurdal, Slidre), Sfj. (Førde). „Fjaaddin o seg(j)in", Vald. „Friskjin aa fjaaddin", Sfj. 2) forekommende; hjælpsom. Gbr. (Faaberg). Ogsaa: **fjaatten**, Vald. (Slidre); se Fjaatt. Jf. fjaa adj.

fjaaen adj. munter osv. = fjaa. Sfj. (Jølstr).

fjaag adj. 1) munter osv. = fjaa. Tel. Agder, Rog. Røldal, Nfj. (Innvik), Sfj. (Bevring). „Fjaag'e so ei Smørøskja" = smørblid; jf. fisfjaag. 2) vakker, tiltalende. Tel. (Mo). Denne sidste Bet. peger ligesom Navnet Fjaagesund, Fjalgasund (det vakre, blanke Sund?) i Midt-Tel. paa fjelg, *fjalgr (blank? jf. „fjaage so ei Smørøskja"). Men Lydudviklingen: fjalgr > „fjaag'e" tilhører n u ikke andre Egne end VTel. og Sæt.; i VAgder kunde man ventet „fjaalg", som Taalg af talg; i Ryf. vilde endnu snarere L beholdes — man har fjelg fjalgr, valg valgr; Laanord fra Tel. tør det vel derfor være i Ryf. og Røldal, og k u n d e det være i VAgder, hvor det dog ogsaa kunde være Levning fra det samme midlertidige Sprogstandpunkt som Hægebostad, Hægeland <helga-; men som Laanord kunde det neppe være kommet til Fjordene; her, ialfald, synes det en Sideform af fjaa. Flere Ord tør skjule sig i fjaag; jf. fjaak, hvilket i Størstedelen af Rogaland og Vest Agder vilde lyde „fjaag"; „fjaak'e" i Eikin i Li. beviser intet, da man der ofte hører „Dak" for „Dag", „eika" for „eiga". Se fjelg, A.

fjaaga v. a. (ar) 1) oplive, opfriske; gjøre En lys og livlig (igjen); faa En blid og venlig (igjen). VAgder (Finnsland, Holum, Valle, Eikin, Kvin, Fjotl.), Dal. (Hæskestad), Ryf. (Sand), Røldal. „Sjaa o fjaag'an mæ ein Dramm!" „Han fjaaga seg upp atte". 2) pynte op, friske op; f. Eks. et gammelt Hus. Li. (Fjotland). Paa Grændsen af Agder og Rog. bruges baade fjaaga og fjelga om d. s. Se fjaag. — **fjaagda** v. a. (ar) d. s. Ma. (Bjelland), Li. (Eikin, Fjotland, Kvin). „Fjaagda deg upp, saa du bli i gott Lak (Lag)!" — ?**fjaada** v. a. d. s. Li. (Fjotland). „Han fjaada upp Høusan, saa dei va rektigt feine". „Dei fjaada seg upp daa eg kaam, o va saa fjaage heila Tiiæ siiaa". „Fjaada" kunde være for „fjaadda", som „saade" for „saadde", som „ræd'e" for „rædd'e"; det forblandes ei med „fjadda" (fjalla), der bruges s a m m e s t e d s om at gjøre til Nød brugbar. Tør hænge nær sammen med fjaa adj. (fjaa v., fjaadd, Fjaadde?).

Fjaagde m. Hygge, Behagelighed, Nydelse; omtrent = Fjelgde. Li. (Kvin).

fjaagleg adj. noget „fjaag", livlig. Sæt. **fjaagelig**, Li. Dal. **fjaagalig**, Røldal.

fjaagna v. n. blive „fjaag". Dal. Li.

fjaak adj. 1) munter osv. = fjaa. Sfj. (JHolmedal), Shl. Særlig: livligt imødekommende, glad hjælpsom = fikjen; modsat tverr. Sfj. Nhl. Hard. (fjaok), Shl. YRyf. — **fjaaken** adj. d. s. „Fjaakjen aa fiin" = „fikjen (fykjen) aa fiin". Shl.; Sogn og Hard.: „fjaokjen". 2) opstadset. Sfj. (Askevoll). „fjaak" synes, trods Vokalen at hænge sammen med fika (fjaka, fjoka); eller fremkommet af fjaa (fjaag) ved Lyd-smitte fra fika.

Fjaak m. forvirret og urolig Tosse; tosset Vimser. **fjaakjen** og **fjaakjeleg** adj. forvirret, vimset; tosset. Voss og Vossestraand: fjaok-. Synes fremgaaede af Fjok, fjoka (o') under Paavirkning af de foreg. — **fjaaka** v. **Fjaakin** n. se fjoka.

fjaakna v. blive livlig „fjaak". Ryf. Shl. Hard.

„**fjaalaus** adj. forvirret, sandseløs. Ogsaa **fjaadlaus**, Ryf." A. Og **fjaattalaus**, **fjaattlaus**, Ryf. Se fjaatta. Forskjelligt fra faaddlaus, foddlaus ɔ: sløv.

Fjaam n. 1) Fnug = Fjom, Fjun (Hjaam). NBerg. 2) usolid Stof. Nfj. — 3) forvirret, famlende Tosse. Busk. Vestfold, Sogn (ao) og fl. Se fjaama. — Mere end eet Ord.

fjaama v. n. (ar) 1) gaa omkring sløv eller sandseløs (forvirret), famlende eller tumlende; gaa og søle; ogsaa: vrøvle. Vestfold, Busk. Hedm. Gbr. Sogn. 2) „f j a a m a b u r t" og oftere **fjaamast** v. n. blegne hen; svinde hen, hentæres. Shl. Nhl.; Hard. og Sogn „fjaomast". — **Fjaam** m. og n. og **Fjaame** m. svag og sløv, forvirret Person; Halvfjante. Hall. Gbr. Sogn. „Gaa i Fjaam'a" (n.?) = „gaa i Ørske". Vestfold. Jf. Faam, faama. — fjaama v. er vel to Ord.

fjaamen adj. 1) i høi Grad sygeligt bleg, gusten. Ryf. Hard. Voss, Sogn. 2) sløv af Affældighed. Hard. Sogn. 3) halvfjantet og famlende; uden Tilgreb. Berg. Østl. „Fjaamen aa lite fyre seg". 4) usolid, ustærk; om Tøi, blandt andet. Nfj. Jf. Fjaam n., fjaama, fjoma. — Heri er vel flere Ord.

Fjaan f. Fnug = Fjom. YSogn (Hyllestad).

fjaana, **fjaadnast** se faana.

fjaana v. n. (ar) blive „fjaa" = lettna. Sfj. (Jølstr, Holsa, Førde). „Han fjaana aa fjelgna".

Fjaangr n. noget tyndt, spredt og usolid: tyndt Tøi, tyndt Græs osv. Shl.; Hard.: „aa", altsaa vel snarest Fjongr. Jf. Fjaan, Fjon. — **fjaangren** adj. „D'æ tunnt aa fjaangre, detta Tye". „Aakrn æ piisen aa fjaangren".

fjaank, **fjaang** adj. = fjunk.

Fjaas n. 1) Sladder, upaalidelig Tale. Tel. Rbg. Ryf.; Sogn: ao. „Lygn o Fjaas". 2) Tale el. Adfærd som er forvirret form. Hast; løst Snak og dl. Hall. Gbr. Se A.

fjaasa v. fare med „Fjaas", se d. Tel. Sogn (ao), Gbr. Hall. osv. — fjaasen adj. tilbøielig til „Fjaas", sladderførende, løsttalende osv. Tel. Voss (ao), Sogn osv. — Fjaas m. En som fjaasar. Jf. Flaas.
fjaassen adj. oprømt, i godt Humør osv.; omtr. = fjaa. Se d. Sfj. (Førde, Haukedal, Jølstr). „Feien aa fjaassen". Dog helst: „Han vart fjaa"; og „han va fjaassen".
fjaastra v. n. smaasysle uden at mægte noget ordentligt Arbeids-Tilgreb; pusle. Voss: ao. — fjaastren adj. forknyt, forsagt, uden Tilgreb; omtrent = faa, faatøkjen. Voss. „Fjaostren aa lite fyre seg". — Faastring m. En som er fjaastren. Voss. Sjeldne.
Fjaatt m. og Fjaatta f. a) en meget trofskyldigt imødekommende og medgjørlig Person, omtr. = Fjaadde; oftere: b) en uselvstændig, karaktersvag og noget indskrænket Person. Østl. Nedre Tel. Fjaatting m. d. s. Østl. Gbr. „Go(d)fjaatt". — fjaatten og fjaattutt adj. lig en „Fjaatt"; troskyldig (Nedre Tel.), uselvstændig osv. — Disse Ord synes at hænge sammen med fjaatta v., fjaatten adj., Fjaadde m. og fjaadden adj., fjaa adj. (og fjaa v.). Udtryk for Imødekomst, Føielighed og Troskyldighed er ved den inden Sproget sædvanlige nedadgaaende (pessimistiske) Forestillingsudvikling blevne til Udtryk for Uselvstændighed og „Eenfoldighed". „Fjaatt" kunde ogsaa delvis være østlandsk Udtaleform og Anvendelse af Fjott m. se d.
„fjaatta v. a. (ar) mærke; agte paa. Ryf." A. Ogsaa: opfatte, skjønne; Ryf. fjaatta seg = fjaa seg. Ryf. fjaatta falder i sin Anvendelse nær sammen med „sansa, sinsa". 2) v. n. være skjønsom; paaskjønne; yde Tilslutning (til); føie sig. Vald. (NAurdal, Vang og fl.). „Han fjaatta o samtykkju te alt". „Ho fjaatta o jatta". Jf. fjaadden og de foreg. — fjaattalaus, se fjaalaus.
? fjaatta adj. = fjaadd. „Æ du rikti fjaatta?" SGbr. (Faaberg). Meddelt.
fjaatten adj. 1) livsfuld, livsfrisk; = spræk; omtrent = fjaa. Sfj. (Førde). 2) = fjaadden. Vald. (Slidre, Vang). „Fjaattin o seg(j)in". Jf. de foreg. 3) se Fjaatt m.
? fjaav adj. spredt forhaandenværende; spredt. Nhl. (Sund). „Da va fjaavt mæ Sild; Sildæ gjekk so fjaav'e". Meddelt. Af faa?
Fjegg, Fjægg, Fjägg se Fjagg, Fagg.
fjeka v. n. (ar) 1) „fjeka paa", fare om i travl Skynding, drive stærkt og noget stundesløst paa. Nhl. (Haus, Mo). 2) fare om med Sladder. Gbr. (Fron). Hertil: Fjekatangje m. en Øretuder. 3) logre. Rom. „Bikkja fjeka mæ Roompa". 4) karessere, kjæle; sledske, smidske. Rom. Vestfold (Sandsvær). Jf. fika, fjaka, fjoka. Sv. fjäcka, løbe hid og did.
fjela? v. a. og n. (ar) 1) stryge med Haanden hen over vævede eller bundne Ting for at finde Feil eller Huller eller andet som gjør Skade; overfare nøie. Shl. Nhl.: fjæla (ar, a, og te). „Fjæla Vabmaal". „Fjæla upp eit Gadn, fjæla Gadne te seg", samle et Fiskenæt sammen, idet man samtidigt renser det for døde Fiske og andet vedhængende. „Fjæla Manæto utor Gadne". 2) stryge, kjæle, karessere. Usikker Bet. Hard. „fjela?" fjærla d. s. Hard. se fjarla. — Ordet er maaske eet med „fjela, søge osv.". A.
„fjelg adj. 2) behagelig, vakker". A. Ryf. fjølg, Ndm.; fjaalg, Namd. 4) dygtig, flink. Gul. (Soknedal): fjölj.
„fjelga v. a." A. fjelga seg (te), blive behagelig, tækkelig, artig; især om Børn. Sogn (Borgund). Ogsaa: „Han fjelga seg te mæ Veere", Veiret blev behageligt. Ryf.
„fjelgna v. n. (ar) blive varm". A fjølgn', Ndm. „3) blive tækkelig". A. Ryf. „Han fjelgna mæ Veere".
„Fjell n. Fjeld". A. Fjedd, VAgder; Fjadd, VAgder (Bjelland, Grindeim, Hægebostad; hos de Ældste), Fjedl, Li. Rog. SBerg.; Fjidl, Ryf. (Vikadal, Nærstrand og fl.); Fjell og Fjill, Helg. (Næsne og fl.); Fell og Fel, Selbu, Gul.
Fjellband n. den øverste Skovvækst paa Fjeldsiden = Skogband, Vidubanb. STrondh. (Tydal).
Fjellbarde m. Fjeldets Skrænt eller Brink seet fra den øvre Flade; særlig om Høifjeldsfladens Rand. Sogn. Fjellbard n. d. s.
Fjellbraut f. = Fjellbrun. Hall. (Nes).
Fjellbrest m. = Fjellbard. Sogn og fl. „Høgfjellsbrest".
Fjellbrisk m. = Greplyng, Azalea procumbens. Vald. og fl.
Fjellbrodd m. en Høifjeldsplante, Tofieldia borealis (Anthericum). Helg. Namd. Innh.; Fosn: „Fjillbrouddj" (omtrent); Stjør.: „Fjil-". — Fellbrydd d. s. Gul. Ogsaa: „Fjellsaks".
Fjellbruse m. en Fjeldplante, se Bruse. Ndm.
Fjellbryne (yy) n. = Fjellbrun. Dal.
Fjellbræe f. = Bræda. Busk.
Fjellel (ee) n. Iling som følger Fjeldene. Tel. (Rauland): Fjøddeel.
fjellen adj. fuld af Bjergmarker, høilandsk. Tel. (Aamots.): fjøllen; compar. fjøllnare.
fjellfør adj. skikket til at færdes i Bjergmarken. Hall. Sogn. — Fjellhurpa f. = -kop. Dramn.
Fjellglytt m. Rist i Skymassen mellem Fjeldene paa Kystens Landside. Helg.
fjellhard adj. = steinhard. Smaal.
Fjellhavre m. et Ukrud i Ageren. Ma. (Bjelland). Maaske Avena fatua.
Fjellheid f. nogen Bjergmark. Rom.
Fjellhufs m. liden Bjergstyrtning; lav Bjergvæg. Vald. Vestfold. Se Hufs (Ufs).
Fjellkise m. = Fjellkjørr. Røldal: Fjøllkjeese.
Fjellkop (oo) m. en uerfaren Høilænder, som glor og gaber, „koper", naar han kommer til By eller bred Bygd. Voss.

Fjellmun (u') m. Fjeldets Overvægt over Dalen, særlig (maaske kun) i Snemængde. „D'æ slik Fjellmun i Aar". Ryf. (Suldal).

Fjellmuna m. den nøgne Bjergsides Grændse mod Skovstrøget nedenfor; den øvre Skovgrændse. Vald. (VSlidre). Se Muna.

Fjellnobb (o') f. høit, fremstikkende Bjerg; høi Pynt. Rbg. (Aamlid).

Fjellnov (o') f. stor „Bergnov". Sfj. Nfj. Sæt.

Fjellokkl (o') f. stor „Bergokkl". Hard. Gbr.

Fjellraak f. = Fjellbrun. Sogn (Lustr, Vik). „Han saog Bjødn'n uppi Fjellraoki". Jf. Raak, Stribe, og Fjeldnavnet „Fanaraoki" ɔ: Fannar-raaki? **Fjellrim** (i') f. d. s. Sogn.

Fjellrima f. Bygeveir med smaa Ilinger langsad Fjellryggene. Sogn (Vik). Vokalen usikker; e'?.

Fjellsaks(e) m. = Fjellbrodd, Tofieldia borealis. Fosn: „Fjillsaks"; Ork.: „Fjellsjaks". Jf. Myrsaks, Vallsaks. Sakse m. (Helg.) synes at være Fællesnavn for denne og Narthecium.

fjellsk adj. tilhørende eller eiendommelig for de øvre Fjeldegne. Ma. Rbg. **fjellsle(g)** d. s. Vald.; **fjellskleg**, Rbg. Ma.

fjellska v. n. tale som „Fjellfolki". Rbg.

Fjellskuta (uu) f. ludende Bjergvæg. VAgder. Se Skuta.

„**Fjellsyn** f." A. 2) Horizonten i en Fjeldegn. Sfj. (IDale). — **Fjelltafs** m. = -top.

Fjelltovla f. = To f. Dal. Se Tovla, Tofla.

Fjelltrost (o') m. en noget stor graaspættet Drossel, som kommer ned fra Fjeldene om Høsten. Vestfold (oo), Smaal. (aa). — **Fjelltrist** (i'), d. s. Dal.

Fjelltyta f. = -blistra. Hard. **Fjællplistre** Hall.

„**fjerre** adv. henved". A. Hard. „Da æ so fjerre, da", det er knapt nok. „Aa nei, du æ kje so fjerre!" = ikkje so vidt te Kar. „So fjøre", Hard. (Ulvik). „Da kann no væl fjære (fjæra?) farast mæ dei", de kan nu være omtrent lige gode. Sogn (Ladvik). „D'æ so fjære fare", det kommer omtrent ud paa eet. Sfj. (Holsa). Ogsaa: „D'æ so fjære fare likt", omtrent ligt.

Fjersing m. = Eitrfisk, Trachinus draco. **Fjærsing**, Ma. (Otnes), **Fjæsing**, Ned. Bamle, Vestfold. G. N. fjörsungr; D. Diall. Fjærsing, Fjæsing, Fjøsing. Jf. Fløyfjersing: Callionymus lyra; begge Fiske er stærkt stribede. I Smaal. (Raade) opfattes **Fjeesing** som en Afart af forskjellige Fiske, fra hvis Normale den skiller sig ved at den har giftige Finnestraaler. Saaledes: Makrelfjeesing, Taaskefjeesing. Se flg.

Fjersing m. Furreved med vekslende Striber af Fedved, „Tyre", og almindeligt Ved. Tel. (Treungen, Moland), Rbg. (Gjøvdal, Aamlid): **Fjærsingg** og **Fjæsingg**. Den fælles Stribethed betinger maaske dets fælles Navn med Fisken. — **Færsinggflage** f. en Plade af Fjersing paa et halvt afbarket Sted paa en Furr. Rbg. Tel. — **Fjærsinggfure** f. en Furr, som indeholder megen Fjersing, især i den døde Top eller langs døende Sider. — **Fjærsinggtøri** n. „Tyre" som kun er Fjersing. Tel. (Treungen). — I Aamlid i Rbg. og tildels vestenfor gaar gjerne e r med følg. (S), T, D eller L over til æ æ r (Hæærd ɔ: Herd, Wært ɔ: Ert, Dæærli ɔ: Derle).

fjesa (e') v. (ar) = fisa (i') 3). — a) tale hemmelighedsfuldt; hviske (og „tiske"). Vestfold, Hadeland, Odal. „Kjærringane stoo dær aa fjæsa (og fjeesa) aa hadde noe løynt imøllom sei". b) indbynde sig ved Sladder og Bagtalelse = fisla. Sfj. (Askevoll): **fjæse**. — **Fjes** m. En som „fjesar", Øretuder osv. Sfj.: **Fjæs'e**. — **Fjesebite** m. = Visebite. Sfj. — Jf. Sv. fjäsa, sledske.

fjesablid adj. = fisblid. Vestfold, Odal.

Fjetr n. Isgrus; **fjetre** v. se fjatra.

fjetra paa v. se fjøtra.

„**fjetra** v." A. „fjetre ei Øks" = aaretta. Hall.

„**Fjetra** f. Støtte hvorpaa Slædens Langbjælke (Rim) hviler". A. Oslo. **Fjottra** f. ISogn; **Fjøttre** f. Sæt.; **Fjettr'** f. Stjør.; **Fittre** el. **Feettre** f. Nfj. (Honndal, Stryn). Opfattes i Nordl. som **Fjet-tre** n. Paa mange af disse Steder (Oslo f. Eks.) er det Støtten under Flauta = Flaut n. 2) **Fjettr(e)** er i Gul. = Flauta + Flaut, hvilke tilsammen ofte dannes af e e t buet Stykke Træ, oftere af et vinklet og e e n lodret Støtte (Flaut).

Fjetra n. = Fjetra, f. 1). Hall. (Gol).

fjetrast (av) v. n. askræftes, blive affældig. Tel. Ogsaa: **fjotras av**, Tel. (Sauland og fl.). Dunkelt i sit Forhold til fjetra og fjotra, fjatra. Eet med fjetrast, hemmes, A.?.

Fjetrebleig m. Kile til at støtte (fjetra, aaretta) en Fjetra med. Rom.

Fjetrefot (oo) m. = Flaut. Gul. — **Fjetretaa** f. = Flaut. Namd. Innh.

Fjetrepinne m. = Fjetra. Oslo.

fjetrhendt adj. yderlig klodset, ligesom „fjetra", i Brugen af Hænderne. Gbr. (Gausdal).

Fjetta f. Hals paa Skier = Flog, Hav, Lag. Helg. (Vefsn, Tjøtta). Vel for „Fetta" af „fatt" adj. hvilket i Helg. hedder „fjatt" i „bakfjatt, attfjatt" og „stigfjatt". — **fjetta** adj. forsynet med „Fjetta"; maaske kun i **at(t)fjetta** adj. om Skier, hvis Hals er stærkt krummet. Helg. (Tjøtta, Lurøy). — ?**Bjætt** n. = Fjetta. Helg. (Tjøtta).

Fjodd (o') n. en uordentlig, vrøvlevorn og uanseelig Kvinde. VTel. (Moland). Vel til fjolla (se d.), fjalla; men lyder ogsaa **Fjaadd**. VTel. (Moland og fl.).

Fjodda (o') f. Sængetæppe. Ryf. (Suldal, Saua, Jelsa, Vass). Anvendes kun nedsættende — som „Sængklæ(de)filla" — og mest i: „koma unna (under) Fjoddaa", blive sængeliggende. Ser ud som en laant

Egdsk (Telemark-Sætesdalsk) Form af et *Fjalla = Filla (til fjall, fill, n. Hud).
fjodra (o') v. bevæge sig ubestemt og sløvt, vimsende eller samlende, hid og did; tumle; vrøvle. Jæd. Dal. „Fjodra seg burt". Bet. og Form peger baade paa „fjadra" og „fjatra, fjotra", maaske mest det sidste. — Fjodr f., Fjodra f. se fjadra. — fjodren adj. sløvt vimsende; tosset vægelsindet; halvfjantet. Jæd. — fjoge v. se foga.
Fjogg n. = Fjagg; usolide Ting. Ryf.
fjoka (o') v. n. (ar) 1) vimse; især: fare stundesløst om = fjaka. Hard. Smaal. „Han foor aa fjaaka fraa dæ eine te dæ andre, dæ vart itte noe mæ'n"; Smaal. 2) „fjoka paa", drive (stærkt) paa = fjeka paa. Nhl. (Fana), Shl. (Strandebarm): fjaaka (og fjoka?). I Hard. (Kvamm) tildels: fjaoka; saaledes ogsaa Fjaoksn n. et vimset Fjog; Voss. Se Fjaak m. — Fjok (o') det at fjoka; Stundesløshed. Nhl. Shl. — fjok (o') adj. vimsende, stundesløs. Sogn. — Fjoka (o') f. En som fjokar. Nhl. Shl. Fjoke-brok (o', oo) f. d. s. Sogn.
Fjok (o') eller Fjok-upp og Fjoking m. en livsglad, noget vilter, fremfusende Person. Sdm. (Harham, Borgund); Nhl. (Brøk): „Fjaak-upp". Vokalen er usikker; Bet. ogsaa. Ogsaa: Fjøkupp m. omtrent d. s. Sdm. (Denne Vokal er rimeligere). Jf. Fjukuppi, Fykupp.
fjokka (oo) v. n. vimse eller tumle om hinanden. Hedm. og fl.. Fjookk n. Vimsen om hin.; urolig Travlhed af mange. Jf. fjakka.
fjokla v. fjase. Vald.: fjaakle; og -ø-.
Fjokla f. se fjakla.
fjolla (o') v. n. vimse naragtigt om; fare tosset hid og did. (Bevægelserne er maaske noget mindre sløve end i fjalla). „fjolla att aa fram". Ma. Ryf. og fl. — Fjoll n. tosset Lystighed; Vrøvl. Tel. og fl.; Fjöll, Rom. — Fjolla f. et uvittigt fjasende, vimset og tosset Kvindfolk. Ma. Tel. Hall. Østl. Fjodde, Moland i Tel. — Fjolle og Fjolling m. en uvittig, halvtosset Fjaser. Hall.; Østl. (aa—d). — fjollen og fjollutt adj. Tel. Hall. Østl. Disse Ord er maaske gjennem et Fjolla f. fremgaaede af fjalla v.; se d. og A. Jf. fjoltra, fjaltra.
Fjolma (o') f. en klodset halvfjantet „Fjolla"; se foreg. Tel. (Seljor). Sjelden.
Fjolrehaus (o') m. En som fører lystig og tosset Snak. SGbr. (d—aa).
fjoltra (o') v. n. 1) = fjaltra. Ma. 2) „fjoltra paa", gaa voldsomt, men uregelmæssigt og tumlende, som En noget beruset. Shl. Her er maaske to Ord; jf. med 2): fyla (gaa paa) og Sv. Diall. fjola, omtrent = fyla.
„Fjom (oo) n. Fnug". A. YSogn, Nfj.; Sfj.: Fjoomm. 2) tyndt Belæg af Støv og dl. 3) smaat tyndt Græs, Skjæg og dl. (Dun). Sfj. Jf. Fjon, Fim.
fjoma (oo) v. n. (ar) fare om forvirret eller sandsesløst famlende, omtrent = fjamsa, fjaama. Vald. (SAurdal). — Fjom m. En som fjomar. Vald. — Fjom n. en ubegavet, usmidig, famlende Person. Tel. (Bø, Rauland). — fjomeleg og fjomen adj. lig et Fjom; famlende osv. Tel. „fjoomen o fjattreleg". Jf. fjaama, fuma.
fjomast (oo) v. n. (ast) gaa op i Fnug, „Fjom"; opslides, hentæres; mest om Folk. Sdm. „fjoomast burt". Jf. fjaamast.
fjomen (oo) adj. 1) fnugagtig; til Fjom n. 2) hentæret og affældig; til fjomast. Sogn. 3) som let kommer til at fjoma; famlende osv. Vald. 4) = fjomeleg. Tel.
fjoms (oo) adj. fnugagtig; som let bortpustes. Nhl. YSogn. Ikke meget brugt. „Smikkaa (en Myg) æ fjooms, æ lettfjooms". — fjomsen (oo) adj. 1) = fjoms. Nhl. 2) livfuld og let; som en Fole. Nhl. (Haus).
Fjomsa (oo) f. Person som let forvirres og forhaster sig. — fjomsutt adj. Helg. Namd. Ringerike. Jf. fjoma, Fjams.
Fjon (oo) n. og f. 1) Fnug = Fjom, Fjaan, Fjun. Gbr. Østerd. Hedm. Rom. „Snyfjoon", Østerd. 2) enligt lidet Straa eller anden tynd Vækst; oftest i Fl.: Fjooner, „Grasfjooner", „Haarfjooner", „Skjæggef". Gbr. Totn, Hedm. Rom. Follo, Smaal. Ogsaa: „Grasfjoon" n. Smaal. Fyne f. d. s. „Haarfyyner, Grasfyyner"; Oslo. Jf. Fjaangr.
Fjon n. Fjas; Spøg, Løier. Ryf. Se flg.
„fjona v. n. pusle". A. Ryf. Rbg. 2) holde Løier, Spas, „Leven"; fjase. Ryf. „Fjoona mæ Jæntedne".
fjongsa (o') v. n. (ar) gaa og svinge og svaie Kroppen i barnagtig el. kaad Forfængelighed; om unge Kvinder. Shl. Ryf. Se flg.
Fjongsa f. 1) en ung Kvinde som fjongsar. 2) Udflugt; Paaskud. Hard. (Ullensvang, Odda). „Fara mæ Fjaangser". — fjongsutt adj. lig en Fjongsa. Shl. Ryf.: „fjaangsete" og (o') og i IRyf. næsten (u') ligesom i ungleg, ongleg, angleg. Jf. Flongsa, flangsa; fjaang.
„Fjor(d), forrige Aar". A. Fjaar, VTel. (Mo, Moland). „I Fjaar hitt Aari", i Forfjor. Sæt. Ogsaa: „i Fyriaars", Sæt. Se Fyrraar.
„Fjord m." A. Fjaar (og Fjor, o'?). Romsd.
„fjorde adj. fjerde". A. Udtalt: fjoorde i Tel. (Rauland og Vinje, tildels); næsten: fjoode med „tykt", tilbagetrukket, D eller rd, i Tinn i Tel. Gbr. og fl.; fjoore, Tel. Rbg. — Fjær'r m. Fjerdemand i Leg. Vestf.
fjordfarande adj. om Veir; se fjofarande 2).
Fjor(d)forne m. = Fjorold. Tel. „Fjoorfonne".
Fjor(d)ing m. Dyr født ifjor. Usikker Bet. Gbr.: Fjooling, og Fjøling (hvilke sammesteds er Fjordboer). — Fjor(d)unge, d. s. og Fjoorsunge; som Fjoolhøy (Vald. Gbr.) og Fjoors-.

Fjordræs? n. jævn og noget stærk Vind som blæser langsad Fjorden. Helg. (Brønnøy): „Fjooreeſ(s)". Som „lees" ɔ: læsa. I Vesteraalen: Ræs n. d. s. af ræsa, strømme.
Fjordræse n. = Djupaal, i en Fjord. Ogsaa om Indknibning af en Fjord til et Sund (med Strømning). Jf. Raas. Helg. (Vindal): Reesi. „Inn paa Ree'see", dat. sing.
Fjordung m. Person fra Egnens indre Fjordbygder. Ryf. Jæd. — **Fjordamoja** f. Spøgenavn for Kvinde fra somme Fjorde. Jæd. — „**Fjording** m." A. „Flikkesjæring", Mand fra „Flikkefjorden" ɔ: Byen og Fjordegnen. Li. Sjelden.
„**Fjordung** m. en Fjerdedel". A. **Fjoorongg(e)** og **-aangge**, Tel. Rbg.; **Fjaarongge**, Sæt.; **Fjæling**, Østl. — f) Del af et Herred, Skolekreds. Smaal. Ringerike. **Fjælingsmann** m. en Medhjælper af Fattigforstanderen i „Fjælingn". Smaal. Ring. — „Slaa te Fjølungs", meie mod at faa Fjerdedelen af Høet. Hall. (Gol). Jf. „til „Lutar".
fjordungsfør adj. skikket til at gaa en „Fjordung". Tel. I Vinje: **fjooraanggføre**.
„**Fjorføtle** f. Fiirbeen". A. Dal. **Fjørfehle**, Hall. (Gol); **Fjørfisle**, Smaal. Busk. Hadeland, Oslo. **Fjærfisle**, Rom.; **Fiirfisle**, Rom. Ma. Desuden: **Fjoor-**, **Fjør-**, **Fjær-** og **Fiirfitte** f. Follo, Smaal. (til Fit m. Lab); og **Fiirføtte**, Smaal. Vald.
fjorhogga v. a. tilhugge noget (en Bjælke) saa det blir firkantet. Tel. og Sæt.: -e. Andenstеds: **fiirhogga**.
fjorkløyva v. a. kløve i fire Stykker. Tel. Sæt. — **fjoorkløyd** part. kløvet i fire.
Fjorm (o') f. Smidsker. Tel. se fjarma.
Fjormenning m. = Firmenning. Tel. (Moe).
Fjormynda? f. Vandfirben, Lacerta palustris? Tel. (Sauar, Grandsherad): **Fjoormynne**. Jf. mynda v. ro som man ror en Kano; fjoor ɔ: 4.
„**Fjorold** f. (m.)". A. **Fjooroll**, Ryf. Dal. **Fjoorolla**, Ryf. (Suldal).
„**fjoromfotom** adv. paa Fire". A. **firaamføtaam**, NGbr. „Liggji fjørofooto" = l. aa Gruuva; Vald. „L. paa fjærrføto" d. s. Hall. (Gol; ferføto?). „Fara fjooro(m)footo" sætte afsted med svær Fart. Sogn (Lærdal).
Fjor-ru f. Løsuld „Ru", fra ifjor. Rbg.; Tel. (Moland) og Sæt.: **Fjaaru**.
Fjorstø(d)a f. hvad der staar igjen fra ifjor; særlig om Søfisk, som er bleven staaende Vinteren over paa Sted som ikke er dens regelmæssige Vinterhjem. Li. Jf. Etterstøda. **Fjorstødning** m. d. s. Li.
„**fjortan** 14". A. **fjouurtaan** VAgder; **fjurtan** Hall. (Gol); **fjurtaan** Gbr. (Lom). „**Kvart Fjurtaandaagaa**", hvert Tidsrum af 14 Dage; ogsaa: hver 14de Dag (Lom); det sidste hedder ogsaa: „vær Fjoortendaers Moot", Follo.
Fjor-uv (uu) m. (n.) = Fjorold. Tel. (Sellejor, Vinje, Moland); Sæt.: **Fjaaruuve**. Ogsaa: **Fjooruuvi** Rbg. VTel. og **Fjaaruuvi** Sæt. VTel.; **Fjooruu** m. (n., f.) Rbg. Ned. Ma. Li. Dal. Se Uv (G. N. úfr) voluminøst Skrab, „Rusk". Det forblandes undertiden med „Fjor-ru" hvilket hjælper til at forklare det vaklende Kjøn. Se Fjorold A.
„**Fjos** (oo) n. Fæhuus". A. **Føs**, Selbu, Gul. **Fjoos** m. Shl. I Hard. (Ullensvang) er Fjos kun Faarestald. — **Fjøsdæmme** f. Møddiŋg; vel eg. Møddingpøl. Smaal. — **Fjøsgolv** n. Afdeling i Ladelaven til det Hø som er bestemt for Kjøerne (Fjøset). Rom. Se Golv. — **Fjøs-skjæle** n. dækket Gang mellem to Fæhus. Ork. — **Fjosstakk** m. Over-skjørt for Fæhus-brug. Sæt. og fl. — **Fjøsjælv** n. Loftet mellem Fæhuset og Hørummet. Nordl. (Ofoten).
fjosa (o') v. n. føre indholdsløs, utidig eller løs Tale; føre Sladder = fjasa, fjesa, fisa. Tel. Sogn; Vestfold: **fjaasa** (altsaa neppe eg. aa). — **Fjos** (o') n. Sladder.
Fjos f.; **Fjosu** f. se fjasa.
fjosma v. se fjusma.
Fjoss (o') m., **Fjossa** f., **Fjosse** m. en halvfjantet Vimser. Agder og fl. — **fjossen** adj. Se fjassa.
fjotla (o') v. n. trippe eller vimse planløst omkring; = fjassa; mest om Børn og Fjanter. Voss, Sogn (Vik). **fjosle** omtr. d. s. Num. Nedre Tel. Se fjasla, fjatla.
Fjotole m. samlende Klodrian. Tel. Se Fjøtul.
Fjotra (o') f., **fjotras** v. se Fjet-.
fjotre (o') v., **Fjotre** f., **fjotreleg** se fjatra.
Fjott (o') m. 1) en Pind eller Stump af en Kjep eller en formløs Tap, som sidder fast i et Hul eller er til at sætte der; saaledes: en afbrukken Aaretold eller Rivetand, en Træpind som sættes i en Kjæde (Kjætting) for at erstatte en itubrukken Ring, og dl. Ogsaa: „Strysjott", en Tap af Blaar. Rbg. Sæt. Ned. VTel. Li. 2) en ubetydelig, indskrænket og veg Person; en Pjalt; = Dott. Tel. Ned. Li. Dal. og fl. Vil østover let glide sammen med Fjaatt m. — **fjotten** adj. veg og indskrænket; lig en Fjott. Dal. — **fjottutt** adj. d. s. Shl. og Hard.: „fjottete" (og „-aa-", ikke -ao-).
Fjugg n. = Fjogg, Fjagg, Fjugl. Rog.
Fjugg m. en Pusler, Kludrer; ogsaa: **Pusling**. Follo, Smaal. Se fjugga v.
Fjugga f. 1) forslidt Klædningsstykke; stor Pjalt. Sogn (Borgund). 2) liden Bylt = Fuggje. Især i Flertal, nedsættende, om Ens smaa Bagage = Pjank. Hard. 3) Kvinde som ser ud som en Bylt; klodset Kvinde; Kvinde som er klædt i mange daarlige eller ilde paahængte Klæder. Stjør.: **Fjugg'**; ogsaa: **Fjaagg'**, Stjør.
fjugga v. n. (ar) pusle; kludre = fugga. Smaal. og fl.
fjugga seg (til) v. (ar) 1) bylte paa sig; klæde sig i klodset utækkelig Stas; udmaie sig.

Stjør. Nærmest til Fjugga f. 2) gjøre sig reisefærdig ved at pakke sig selv og sine Sager ind. Busk. (Krødsherad). Se fugga. — **fjuggjen** adj. udmaiet osv.; til 1).

Fjugge m. Bylt værdløse Klæder. Hard.

fjuggeleg adj., **Fjugguvi** m. se fugg-.

Fjugl n. usolid Tøi = Fjogg. Dal. (Sokndal). **Fjygl** n. d. s. Dal. Ryf. — **fjygla seg (til)** v. udmaie sig osv., omtrent = fjugga seg 1). Rog. Se fjøgla A.

Fjuk (uu) n.? voldsom Fart; meget rask Befordring. Maaske kun i: „faa Fjuuk", Tel.; „faa Fyyk", fl. Steder. G. N. fjúk Fog.

Fjuka (uu) f. Hast, Skynding = Fok, Fuka. Sogn (Balastraand).

„fjuka v. n fyge". A. 4) flyve. Tel. Agder, Shl. Hard. Voss, Nfj. (Gloppen) og fl.; Dal. og Jæd.: fjooga (som „rooga" ɔ: rjuka). „Fugl'n fyyk'e (fyyg'e)". „fljuga" er paa alle disse Steder neppe eller lidet brugt om Fugleflugt. 5) tabe i Dyst eller Kamp; blive vippet = rjuka, guva, fisa. Ma.

fjuken adj. raskt imødekommende, meget tjenstagtig = føykjen, fjaak, fikjen. Sogn (Vik): fjuukjen.

fjukla v. n. = fikla, fukle. Hall.: „-e".

fjukta v. n. (ar) 1) fare iilfærdigt om. Gbr. (Fron, Lom), Vestfold. „Fjukte aa flye", Dramn. 2) = fikla. Hall.

Fjuk-uppi m. En som farer forhastet til, kaster sig ubesindigt op i alt. Tel. (Treungen). Jf. Fjokupp, Fykupp.

Fjukuve m. En som fyger omkring, — er baade høit og lavt; Galning. Tel. Sæt.: Fjuuk'uuvi. Se Uv(e).

Fjult m. Pusler = Fjugg. Smaal.

fjuma v. (ar) pusle = fjona. Sogn. Jf. fuma.

fjumle, fjumlete se fumla.

Fjump og **Fjunk** m. se Fump og Funk.

Fjun (uu) n. 1) Fnug = Fjon, Fjom. Namd. SHelg. 2) = Falaske. Innh. (Levangr). 3) = Duskregn. Namd. 4) Dun paa Hagen. SHelg. Som i Svensk og Ældre Dansk. Jf. Fjoner, Fyner. 5) usolid Stof. Namd. — **Fjunregn** n. = Duskregn; **fjunregna** v. Namd.: „fjuunrængn".

[**fjunka** (seg) v. 1) opfriske; gjøre livlig, „fjunk"; stive eller stramme op; pynte. Sogn, VAgder. „fjunka seg upp" eller „te". 2) sætte i fuld Stand, gjøre færdig; udruste. Ryf. „fjunka seg te". — **fjunkjen** adj. = fjunk (Rum.) Voss, Sogn, Sfj. fjaankjen, Nhl. Sogn.

fjunta v. a. (ar) udruste = funta. Rum. Hall.

fjunta v. (ar) trippe om mellem flere smaa Arbeider; pusle stundesløst og længe; søle. Gbr. **fjuntra** d. s. „f. burt Tiiee". Berg. Trondh. Gbr. Vald. Hall. „Dæ fjuntrast førr me komo te", der bortsøledes megen Tid før vi kom i Gang. Hall. — **Fjuntr** n. det at fjuntra. **Fjuntring** f. d. s. — **Fjuntr** m. En som fjuntrar. — **Fjuntrdag** m. Dag som er spildt ved Fjuntr; **Fjuntrstund** f. Jf. fjuma; fjantra. Synes somme Steder at være = fundra ɔ: skulke.

fjurla (u') v. (ar) kludre; pusle; søle, omtrent = tøva. — **Fjurl** n. Kluderi; Puslen. — **Fjurl** m. en Kludrer, Pusler. — **fjurlen** adj. puslende. Hard. (Ulvik, Kvamm). „Da gjængge fjurle". Jf. fjarla.

fjurreleg og **fjurren** adj. slet klædt = lurvutt. Rbg. (Gjøvdal, Aamlid).

Fjus (u') n. 1) Skum? noget som er gjennemsat med Luftblærer; saaledes om flødeskumagtigt nykjernet Smør. Li. (Sirdal). 2) ubehjelpeligt Snak; Plappren; Brøvl. Li. (Fjotl.). „Aa Fjus!" Brøvl! Se fjusa.

fjusa (u') v. n. (ar) 1) om susende, futtende Luft-(Gas-)udstrømning; futte; suse. Follo, Vestfold. „Fjasvee'n (Krute) fjusär opp". „Dæ fjusär tor Pädda, naar hu dætt'r neer (ætter Jistinga)". 2) tale med susende og sprudende Iil; tale forhastet, blæsende og utydeligt eller forvirret. VAgder. Jf. fjussa. 3) „fjuse paa", fare forhastet til, fuse frem. Tel. og fl. Jf. fusa, føysa, forfjusa, fjusma. — **Fjuse** (u') m. en forvirret, fremfusende Person, En som „fjusar (paa)". Hard. og fl. Særlig: En som „fjusar" i sin Tale. Agder. — **fjusen** adj. tilbøielig til at „fjusa". Hard. Ryf. Agder. „Fjusen o tiddmælt"; Li.; **fjuseleg** d. s. Sæt.; **fjusutt** d. s. Ma.

Fjusk n. noget løst og let, skjælagtigt, laset (lurvutt), kjerneløst, usolid, eller upaalideligt; tildels = „Fusk", eller = „Rusk og Fusk". Saaledes om meget let Sne, Dun, tyndt Tøi, en opreven Høstak, osv. Trondh. Berg. Gbr. Hall. Østl. Tel. Agder. „Fjask o Fjusk". Jf. Fjus og de flgg. — **fjuskeleg** og **fjuskutt** adj. som ligner „Fjusk"; fuld af „Fjusk". Tel. Sæt. Rbg. „Ein fjuskeleg Høystakk; f. Kar" = lurvutt.

fjuska v. n. (ar) = fjukra. Vestfold og fl.

fjusla (u') v. føre sig uroligt og famlende; sysle ivrigt men famlende og med liden Fremgang. Nedre Tel. og Hall.: fjusle; Hall.: fjuhle; Shl. og Ryf.: fjutla. „fjarra aa fjutla", fare stundesløst famlende omkring; Ryf. „fjutla seg te", faa sig selv til Nød i Stand. — **fjuslen** adj. tilbøielig til at „fjusla". „Dæ gjekk fjuhlent", det gik stundesløst famlende og med ringe Fremgang; Hall. Vel fjotla paavirket af fusa.

fjusma (u') v. n. fare stundesløst omkring. **fjusmen** adj. **Fjusming** f. Sogn. — **fjosma** (o') v. n. d. s. Sogn. Jf. fjusa, fusa osv. (busa, busma, bosma, bjosma).

fjussa v. a. og n. (ar) 1) forvikle ved famlende Hast = ussa, vasa, men udført med større Skynding. Ogsaa: forvikle sig, gaa uheldigt formedelst Hast som volder Forvikling. Agder, Tel. „Du he fjussa Gaadne te"; Ma. „De fjussa so" = „de gjekk usseleg o gale"; Tel. Ogsaa: fussa se d. 2) særlig: pluddre; tale for raskt og med sløv og usikker Articulation. Tel. (Kvitseid og fl.). „Han

fjussar i Mæle". — **Fjussa** f. og **Fjusse** m. en forvirret og famlende Tosse; Halvfjante. Ma. Sæt. Rbg. Minder desuden om **Fjossa** og om **Fusse**.

fjutla v. næsten = fjatla, fitla. Se fjusla.

Fjygl, fjygla se Fjugl.

fjæla se fjela; **fjæra** se fjerre.

fjærla se fjarla, fjela; **fjærma** se fjarma.

fjæsa sladre, se fisa (i'). **Fjæsing** se Fjersing.

Fjødd n. se Fjall og Fjell.

Fjøddra, fjøddren se fjadra.

„Fjøder f. 1) Fjæder". A. **Fjøyr** Sfj. Sæt. VTel. (Mo, Moland, Nissedal), Rbg. (Aamlid); **Fjaayr** SætV. (Sdm.), **Fjeer** og **Feer** Gul. Selbu (n.), se Fer. 4) Skovl i et Vandhjul. Østl. og fl. 5) Fremspringet i Kanten af Planker som pløies sammen. Østl. — **„Fjøderham** m. Fjæderham". A. **Fjøyrhame** og **Fjøhame** i Sæt. og VTel. 2) smaatoppet Hud = Fuglehøm. Sæt. — **Fjør-** og **Fjærkall** m. = Kvernkall. Smaal.

fjødra seg v. n. (ar) vel eg.: faa sine Fjædre i Orden; a) ordne sig, pynte sig, stase sig: fjøyre (seg), Sfj. VTel. Rbg.; fjaire, fjaayre, Sæt.; fjara, Ma.; fjøra m. St.; fjære Tel. Østl. (ogsaa paa m. Steder hvor Fjødr lyder Fjør); fjeere Røros og fl. b) komme til Kræfter og Huld igjen, komme til Magt, komme sig; oplives, opkvikkes = fidra seg, feera seg. Ostest: fjøra (fjøyre, fjaayre, fjaire, fjara) seg upp (atte) eller te, Tel. Sæt. VAgder (fjara og fjøra), Sogn (fjøra), Shl. (Kvinherad fjæra, men „Fjør"); ogsaa: fjarra seg Shl. Ryf., se fjarra (om en øieblikkelig Opfriskning), og fjara te, VAgder (hvor „fjæra" er „at ebbe", se fjøra). — Ogsaa: fjødrast ɔ: fjøyrast VTel. Sæt.; fjaayrast, SætV.; fjairast, SætV.; fjarast, VAgder. — fjødrast av eller avfjøyrast, -fjairast, -fjarast: a) miste Fjædre. b) gaa tilbage i Kræfter (Livlighed, Udseende). Agder. — **fjødren** adj. opkvikket, tilfrisknet, livlig: fjøyren, fjaayren, fjairen, fjarin (fjarrin vever, Shl. Ryf. se fjarra). — **fjaireleg** adj. = fjairen, SætV. „Han fjøyrar seg upp o blive so gille", kommer sig; Tel. „Du fjøra deg inkje av de!" derved vandt du intet! Tel. „Han va so mou som ein Makk, men so fekk han seg ein Kopp Kaffi, o jaumenn blei han nokkso fjarin", Ma. „Ho hev fjairast atte mykji si her i Vaar, daa ho va so reint avfjaira". — Formerne „fjaire, fjarra, fjara" — og „fjæra, fjære" der hvor „Fjødr" ikke lyder „Fjær" — pege hen mod et *fjadra; G. N. fjadradr befjædret, fjödr Genetiv: fjadrar. Lydudvikling som: badra, baira, barra, bara. Se feera seg, fidra seg, firra, fjadra, fjarra. Et avfeerast = avfjødrast, er meddelt fra SætV.

fjødrall adj. som en Spændfjæder; spændig, elastisk. Land (Torpen): fjørall.

fjødrande adj. = fjødrall, lettliva. Sæt. (öy).

fjødren adj. = fjødrall. Vald. Gbr. „D'æ fjørine Väen paa Hæstee"; Vald. Ogsaa: livlig, let. „Fjørin aa gla so äin Fugl". Voss. — **fjødrstælt?** adj. d. s. Gbr. (Fron): fjørstællt. El. -stellt?

„Fjøl f." A. 2) = Brundbloka. Gbr. (Vaagaa).

„Fjøld f. Mængde". A. Særlig: Flok af Folk eller (og) Fæ, i Formen **Fjaadd** i SætV. (med lang Vokal og lang Konsonant; jf. Aalmannfjøld) og Tel. (Mo, Moland, Vinje, Eidsborg, Aamotsdal; med kort Vokal). „A(i) Fjaadd mæ Foukk", Sæt. „Her stænde eg mæ heile Fjaaddi mi", sagde en fattig Brandlidt, som stod omgiven af sin Familie og sit Fæ; Aamotsdal. Lidet brugt.

„Fjølde m. Mængde". A. Fosn. **Fjaaldin** eller **Fjaaddin** (med „tykt", stærkt tilbagetrukket, ld eller dd), Mængden, den store Hob, de fleste. SHelg. (Vindal). — **Fjaaldiseeglar** m. en ganske almindelig, slet ikke udmærket, Seiler. SHelg.

„fjølg adj. mandstærk". A. Stjør. Fosn, Selbu, „Flugu æ fjølg", det vrimler af Fluer.

Fjølgylta f. = Bumra. Se Gylta. STrondh.

„Fjøra f." A. **Fjörö** Østerd. og fl. Se Fyru.

„fjøra v. n. (ar) ebbe". A. 2) om Ferskvande: faa lavere Vandstand, minke, synke. Mange Steder. fjare SætV. (se fjødra), fjaaraa Tel. (Tinn). G. N. fjara ebbe. 3) blive liggende paa Stranden efter at Vandet er faldet ud; lignende i G. N. fjare, SætV; fjæra VAgder. „Fisn, Vaatn, hev fjara upp". „Voommn hev fjara uup o ligg atte paa tjurre Landi, o Farkostn æ innefjara av Voommn", indestængt i Fjæren. „Hoviis, d'æ Fis som he fjæra upp". „fjærast upp o nee", om Vandet som stiger og falder, og om Ting som stiger og falder med Vandet. Li. 3) „fjøra nee", siges om skraa Ager, hvis Muld glider ned til den nedre Kant. Tel. (Lunde, Selljor). Ogsaa: „fjøra seg nee", og „fjørast nee" el. „av". Tel. (Selljor, Lunde). „Aakrn, Joori, fjøras av; Aakrn æ neesfjøra". 4) „fjøra burt" el. „av" el. „nee", aftage, minke; om hvadsomhelst. Tel. (Kvitseid, Aamotsdal; Wille).

fjøra v. n. (er, de) om Alkohol: gaa i Hovedet, virke. Dal. (Hæskestad). „Dæ fjørde paa 'an". Maaske trods Bøining, til Fjødr, fidra, firra. — **fjør'e**, se fjerre.

Fjørenfar og **Fyrnfar** n. = Fjøresar. Ndm. og fl. **Fjøringfar** Sdm. Se A.

Fjøretit m. = Fjørepist. Ndm.: **Fjæretiit**. · **Fjæreskiit** m. d. s. Ndm. Nfj. Begge forklares ogsaa somme Steder = Kurpikka, og = Fossekall.

fjørfeig adj. = feig, forstærket; Døden meget el. uventet nær. Dal. (Hæskestad).

Fjørstund f. ledig Stund, Fristund. Dal.

„fjørug adj. livfuld". A. Østerd.: „fjörðugh"; ogsaa fjee-, til Fjødr „Fjeer"? Jf. illfjørug.

fjøsa v. n. (er, te) bruse op, som kogende Melk; ville syde over = foysa. Gbr. (Gausdal). Et Imperf. faus er ogsaa hørt. (Det er nu vel Nydannelser, og et „fjosa, faus" tør ikke antages uden som saadan). **fjøyse** (er, te), for føyse. Gbr. (Skaabu, Dovre). Jf. fusa.

Fjøssa f. en slusket og uanseelig („lurvutt") Kvinde. Ma. For Flyssa, Vaskeklud? Bruges undertiden omtr. = Fjossa. — **fjøssen** adj. slusket = lurvutt. Ma.

Fjøtr n. „Isfjøtr", **fjøtra** v. se fjatra 2.

Fjøtr m. og **Fjøtra** f. famlende Klodrian; slov Vaaser. Tel. (Kvitseid). Se fjatra 1.

fjøtra (paa) v. n. trippe afsted; skynde sig, med smaa vimse eller vevre Bevægelser. Nhl. Voss, Sogn (Vik, Aurland). **fjetra** (paa) d. s. Sogn (Leikang og fl.).

Fjøtul m. en famlende, vimsende, Klodrian. Ma. (Grindheim): **Fjøtel**. Hedder: **Fjotoole** m. (se d.) i Tel. (Vinje, Rauland); vel til fata, fjata. Ogsaa: **Fotoole** se Fotul. — **fjøtelslig** adj. som en „Fjøtel". Ma.

Fla'a m. se Flade.

Flabba f. en kvabset, klodset fremplumpende Kvinde. Smaal. „E tykk Fläbbe". — **flabbutt** adj. lig en Flabba. **flabbig** d. s.

flabba v. n. (ar) kysse og kjæle. — **Flabbing** f. det at flabba. — „**flabben** (adj.) te snakka", kjælen i sin Tale. Jæd.

Flaberg n. liden nøgen jævn Bjergflade, som har fremmedartede Omgivelser; saaledes: et lavt ø- el. næs-formigt Bjerg i et Flodleie, en flad Bjergø i Skov- el. Græsland. NSmaal. Solør, SØsterd. (Aamot), Rom. Oslo, Vestfold (Eiker, Lier), Modum, Sigdal, Hall. (Hol). Aldeles forskjelligt fra „Flag", Bjergvæg, samt fra „Flaaberg" (og „Svaberg"). Jf. Flabrynn, Fla(d)e, Fleda (Flæde, et fladt Skjær).

Flabrynn m. vidt og grundt, gravet Vandbasin med jævnt skraanende Sider; mest til Vanding af Fæet. Rom. (Nes). Se Flaberg, Flade.

Fla(d)e m. en jævn omtrent vandret Flade af dyrket eller dyrkbar Mark; flad Eng eller Ager. Oslo, Rom. Solør, Smaal. og SØsterd.: **Fla'a**, „**Aakrfla'a**". Og „**Fla'e**". „**Fla'an**" er hyppigt Navn paa Husmandsplads i Oslo og Rom. Jf. Fleda (Flæde osv.), Isl. fleda; T. Fladen ɔ: vid Kage; Nordsvenske („Norske", Lundell) Diall.: flade, flada m. ɔ: lidet Vandbasin, liden Vig. (Jf. om Bett. Svad).

Fla(d)r m. et lidet Eksemplar af de tynde, flade og brede Fiskearter. Mest: **Bras'mr-flar**, liden „Bras'mr" ɔ: Brasen. Vestfold (Hov). Betyder vel eg.: liden Skive, overhovedet; ligesom Flær (Fledr) f., Nordsvenske („Norske" Lundell) Diall.: flader, flar og flår, en Barkskive, en liden Træplade = Flær. Jf. Fledra og de følgg.

Fla(d)ra f. 1) liden med den ene Ende fasthængende Flis eller Flænge. Vestfold (Hov). „**Malingflare**". 2) liden Sprække i Træ, omtrent = Flipa. Vestfold (Hov). Fyldt med Harpiks: „**Kove-flare**". Begge disse Bett. har paa andre Steder **Fløyra**, hvilket vel er samme Ord, et G. N. *fladra Acc. flödru; ligesom „Bløyra" er bladra, „Møyre" er madra. Jf. Fledra, Fleira.

fla(d)ra v. n. (ar) 1) logre, smidske, sledske; karessere, kjæle. (fladre, logre; Christie, uden Sted); **flarre**, Sdm.; **flare**, Gbr. (Vaagaa), Nfj. (Selja), Hedm. Ogsaa: kokettere, lefle. Innh. (Stjør. og fl.). „Ho fær aa flare mæ dæm all' i Hop". 2) lee utækkeligt, flanet eller uanstændigt; grine. Vestfold (Hedrum, Hov): **flare**. 3) „**flara**, a) flamme, b) prunke". A. — **fla(d)rast** v. recip. kjæle med hinanden. Gbr. — **Fla(d)r** n. Smidsken; Kjælen; Leflen. Gbr. Nfj. Innh. „Laavaa (liva) i Flaks aa Flar"; Innh. (**Fladr**, Hykleri; Christie). — **Fla(d)r** m. a) En som fladrar. Gbr. Innh. b) utækkelig Latter; Grin. Vestfold. „Slaa oopp en Flar". — **Fla(d)rar** m. = Fladr m. a). — **Fla(d)ra** f. Kvinde som fladrar; særlig: Flane; Kokette. Gbr. Hedm. og Vestfold: **Flare**; Innh.: **Fla-ar**. **Flar** f. og n. d. s. Land. — **Flarhoond**, **-bikkje**, H. som fladrar. Gbr. — **fla(d)rutt** adj. som farer med Fladr ɔ: sledsk, koket osv. Gbr.: **flaraatt**. G. N. fladra = bladra tungunni (bevæge en Skive frem og tilbage, vifte); Isl. fladra, logre; Sv. fladdra ɔ: flagre; Sv. Diall.: fladdra og flarra v. ɔ: fladdra og dl. (føite); fladdra f. lätsinnig qvinna. Jf. Fladr og Fledra, en Skive osv., fledra v. (fleera); T. Flader ɔ: Flamme i Ved; fladern, flattern ɔ: flagre, flamme; Fledermaus ɔ: Flaggermus.

Fla(d)reflis f. meget tynd Flis. Vestfold.

„**Flag** n. 1, Søbassin". A. Namd. **Flak** d. s. Shl. Nhf. **Flakk** d. s. Nhf. 2) vid Flade. Nhf. Se Flak.

„**Flag** n. 2, Bjergvæg". A. Sigdal.

„**flaga** v. n. (ar) flække". A. Nhl. „Seljo flaga", S. slipper Barken (om Baaren).

„**flaga** v. n. komme stødvis". A. Tel. (Mo). „Aaee flagar", Flodens Drøn kommer s.

„**Flaga** f. a) Byge". A. **Flago**, Namd. (Fosnes, Namsos); **Fla-ag**, Innh. Fosn, Ndm.; **Flogo**, Gbr. (Lesja, Foldal) og fl.; **Flugu** Stjør. STrondh. (Tydal); **Floge** (o') f. Sdm. (Ulvstein, Dyrstog); **Flaagaa** f. Innh. (Leksvik), og **Flaa(gh)waa** f. (?m.) Gul. (som „Kaanaa" ɔ: Kona).

Flaga f. 2. a) afslækket el. overhovedet fraløst Plade eller Skive; Flænge; b) barkeløs Flade paa et Træs Side. Rbg. (Tovdal, Aamlid): „Flage, Nævreflage, Tyriflage, Fjærsinggflage"; „Halsflaga". En mere udbredt Form er **Floga**, se d. — **Flagefura** f. Fyrr hvis Bark er borte

langsad en Side. Rbg. G. N. flaga Skive; Eng. flag. Jf. flaga, flagna.

Flage? m. en noget vid Terrasse i Bjergsiden. Gbr. (Fron, Baagaa): Flaagaa. Jf. Flaa f. (Som: Slaagaa — Slaa).

„flagna v. n. flækkes osv." A. VTel. „Sou'n (Udbee) flagnar", Faarets Uld løsner af i Skiver.

flagra v. n. se flakra.

?Flagspetta f. en Træpikker. Østl.

„Flak n. 5) Fiskestim osv". A. Sfj. Nfj. „6) letsindigt Menneske". A. Hedm. Vestfold. 7) stor Vidde; vid Flade. Smaal. Ryf. „Slöuärflak", Smaal. „Du har sleje eit heilt Flag (Flak) idag!" Ryf. — Flak og Flakk se Flag. 8) hver af Halvdelene af en kløvet Bjælke; særlig: den nederste halvt kløvede Bjælke i Stolpebodens Væg, umiddelbart over Stolperne. Sæt. og VTel. Flertal: Flok.

flaka v. n. (ar, a og er, te) gabe; aabne sig og svinge ud; mest om Klæder. Tel. Ryf. Sæt. „Kjolen flakte ut mæ han dansa". G. N. flaka d. s. Eet med „flaka, sværme omkring", A. Hall. Sogn, Oslo.

flakall adj. tilbøielig til at „flaka" (i dets forskj. Bett.); løst klædt. Sæt. Sogn og fl.

„Flake m. Flage". A. Særlig: hvidmalet Brædegulv, som lægges ved Lakse-net og skal forestille Vandfald. Berg. 4) vid Flade, Vidde = Fleke. Nhl. 5) Skive = Flak. 6) Tømmerflaade = Flak. Hall. 7) enkelt Lag Tømmerstokke i en Flaade = Fleke. Vestfold (Eiker). 8) Spileverk („ei Grind") der bruges som Bihang til „Slede, Sløda" til Fiskefangst i Floder; jf. Fleke. Vestfold (Lier): Flaka.

flakk adj. = frakk. Romsd. Gbr. Sogn.

Flakka f. vid Flade. Li. (Bakka, Nes, Kvin).

flakka v. n. = kippa 8. „Skod'n f." Dal.

„flakka v. n. flakke, færdes". A. Særlig om langsom og noget usikker, planløs, Bevægelse: „flakka aa ro". Ryf. Dal. — flakkast v. n. flakke. Ma. (Aaserall).

„flakna v. n." A. flaktne Østl. (Ringerike, Rom. og fl. — som saktne ɔ: sakna); flaktn Trondh. Nordl.

flakra v. n. (ar) 1) om svag Vind: blafte; vifte frem og tilbage; være omspringende. Dal. (Hedland): flagra, hvilket tør være en ligesaa oprindelig Form. 2) flagre om; sværme om, føite = flaka, flaksa. Trondh. og fl. 3) logre; kjæle; fjase. Ryf. Trondh. „flagra mæ Jentedne, mæ Hundn", Ryf. — Flakr n. Kjælen, Fjasen. Østerd. og fl. „Flakr aa Fjas". — Flakrebikkja f. Hund som føiter om og logrer for alle. STrondh. „Flakrbikkj'". — flakren adj. tilbøielig til at flakra, til Flakring f.; særlig om Vind: viftende, blaftende. Dal.: „flagren"; slig Vind er Flagrevind m. Dal. Jf. flaka, flika, flikra.

flaksa v. n. (ar) flagre omkring; føite = flaka, flakra. Berg. og Trondh. — Flaks n. 1) Føiten; Flanen. Trondh. og fl. „Flaks aa Flar". 2) let Person; Flane. — Flaksa f. Flane; Tøite. Berg. — Flaksefat n. Flane. Nfj. — Flaksekjerald n. Flane. Rum. Rom. „-kjöröl". — flaksesam adj. tilbøielig til Flaks eller Flaksing f. Nfj.

Flaksida f. = Svangsida. Ma.?

Flalenda f. Agerland paa en „Fla(d)e". — flalendt adj. om Terrain bestaaende af „Fla(d)e" eller „Fla(d)er". Rom. Smaal.

Flams n. Vimsen, Flagren. Sdm. og fl. — Flamsa f. en Flane. Trondh. — flamsen adj. forvirret, vimset = forflamst. Helg. Til flamsa v.

flana v. n. (ar) 1) klavre, entre = kliva. Agder. „Flana uppette Furaa, Flagstaangjæ"; „f. i ait Tre". „Han four aa flana utyve Bour o Bænkji". 2) fare vidt omkring, fare baade høit og lavt, tumle = flaa, flengja, flekkja. VAgder, Oslo. „Flana o rænna paa Ski". „Ho flana o flyge addesta"; Ma. „Han fær aa flanär aa kjører mæ dissa Mærrakkinna sine stødt"; Oslo. 3) føite = flogsa. Oslo, Shl. (Finnaas, Fitja). 4) bli skamfuld eller nedslagen; bli flad i Ansigtet. Ma. (Holum). „Han flaute herlig, daa eg sae dæ". I denne Bet. maaske kun en Udtaleform af det Egdske „flaena" ɔ: fleina; dog snarere sammenhængende med „flana (er, te), glove", A. 5) v. a. „Han flana ut de besste av Skogjn", foor vidt ud over Skoven og huggede ud det bedste. Rbg. — Flana f. En som føiter om; Flane. Shl. — flanen adj. 1) tilbøielig til at „flana"; særlig om Smaabørn: paatrængende, klavrende op ad En. Agder. 2) skamfuld, „flad". Ma. (Holum). Isl. flana (ada) løbe blindt hen. Jf. flanta, fjanta.

Flange m. en stor utækkelig Figur. Gbr. (Fron). „Ein digr Flangje". G. N. flangi, omtrent = Flangre. Maaske dog eg. eet med Flange A. (en vid utækkelig Klædning, opr. vid Barneklædning; Gbr.).

Flangra f., Flangre m. føitende Person. Tel. Nordl. — flangren adj. Tel.

„flangsa v. n. (ar)". A. Li. flaangsa (og „flongsa, flungsa", Ryf.), Rog. 2) gaa med Klæderne gabende. Hall. — Flangs m., Flangsa f. En som flangsar. Li. Tel. og fl. — flangsen adj.; Flangsing f. Jf. Isl. flangsast, logre?; flongsa, fjongsa.

Flans m. Hingstens Avlelem = Frans, Fans. Dal. Sæt. G. N. flanni, Mandens.

Flant m. Snip af en Hud = Hik. SBerg.

flanta v. n. (ar) føite = flana. — Flanta f. „Ei som flyg aa flanta". — flanten adj. Shl.

Flar m. se Fladr; Flare f. se Fladra.

flare v., Flar, Flare f., flarra, se fladra.

„Flas n. tyndt Skal, Skjæl". A. Sogn, Li.

Flas n. 1) letsindig Færd og Tale. Innh.

„Laavaa i Flas aa Flangr". Til flasa 2. Ogsaa: Flaas, af Formen flaasaa. 2) vel dristig og skjødesløs Kvinde; Flane. Tel.

flasa 1, v. a. (ar) løse op eller af i store lange Skjæl eller Skiver; opflise, afflise; afskalle. Tel. (Vinje, Nissedal og fl.). — flasa seg v. n. løse sig op eller af i store lange Skiver. Tel. Sæt. „Fura flasar seg" = er „Kalvtre". — Maaske eet med flg.

flasa 2, v. n. (ar) 1) være noget løs, dristig og skjødesløs i Dragt, Adfærd, Tale; omtrent = flaka, fjasa. VTel. „Eg flasa o køyrde mykji", tumlede, var flot. 2) flane; kokettere. Innh.: flaasaa og flas' (fla-as). „Ho fer aa flaasaa mæ dæm all ihop".— flasaleg adj. løst og skjødesløst klædt. Tel. (Kvitseid og fl.; Moland: „flaseleg"). — Flase m. og Flos (o') f. En som flasar 1), som er noget dristig og skjødesløs („flot"), Flane. Tel. — flasen adj. tilbøielig til „Flas"; flanevorn. Innh. flasutt adj. d. s. Innh.: flasaat og flaasaat. Jf. de flgg. og flosa, Flosa; Isl. flasa buse frem.

Flasa f. 1) stor og især lang Skive af Bark eller Ved som hænger løst paa Træet. Tel. Rbg. 2) langt, barkløst Sted paa et Træ. Tel. og Rbg.: Flase. Jf. Flosa (Flosu), Flas osv. — Flasebjørk f. og Flasefura f. Træer, hvis Bark er afløsnet langsad een Side. Tel. Rbg. — Flasetyre n. fed Ved langsad en barkløs Side af en Fyrr. Tel. (Nissedal). — Flasetopp m. fortørret Fyrretop som har „Flasetyre" langsad den ene Side. Jf. Fjersingtyre, Fræsetopp. — flasutt adj. fuld af Flasor. Rbg. Tel. „Borkjn æ flasutte".

flasaleg adj. se flasa v. 2.

flasast v. n. (ast) = flasa seg. Om Bark og Ved. Rbg. og fl. „Gei'ta hev flasast av, so d'æ etti barre Al'n".

flasja seg v. n. (ar) = flasa seg. Ned. „Nævra flasjer seg".

flasjen (el. flaskjen?) adj. bruges om konvekse og konkave Ting, hvis Buethed er meget liden og som derfor er flade og aabne i Forhold til Vidden; omtrent = flaa, flaassen, flassen. Hard. (Kvamm). „Ein flasjen Grunne; ei flasjæ Kvedn, Skaal; eit flasje Fat, Trog". Jf. flassen.

„Flask m." A. Sogn, Hall. Busk. Oslo. „Han slo dæ paa Flaskn", væltede det om paa Bredsiden.

Flaska f. langt Træstykke eller stor Splint som er fraskilt et Træ „paa Flask" ɔ: saaledes at det er et Cylinder-Segment (eller Stykke af et Rør); Tel. Sjelden. Ogsaa: „Flesja". — Flaskefura f. Fyrr som er flad paa een Side, enten ved Borttørren eller ved at „Flaskor" er afslaaede. En slig Bjælke er flaskutt adj. Ø- og VTel. — flaskekløyva v. a. kløve „paa Flask". Tel. Jf. Isl. flaska splitte, flaskast kløves. Se A.

„Flaska f. . . 2) et Trækar osv." A. Ryf.; Gbr. Hall. og Vald.: Flæske.

Flaskefat n. = Fjams. Rom. Smaal.

flaskra v. n. = flagsa, flaksa. Tel. Vald. — Flaskrefat n. en Føiter. Vald.?

Flasma f. 1) tynd og noget vid fraløst (afskallet eller fraslænget) Skive; større Flis eller meget stort Skjæl af Sten, Ved eller Hud. Hard. Shl. Ryf. Nfj. Sjeldnere om ganske smaa Fliser eller Skjæl. Flosme (o') f. d. s. Nfj. (Innvik). Andensteds „Flisma". 2) en Indretning af Bræder eller Stænger til at forøge en Arbeidsslædes Bredde. Hard. (Kvamm, Ulvik). Jf. Flasme A. J Sv. Diall. flasma ɔ: flisa. — Flasmeslede m. Slæde med Flasma.

flasma v. n. om Sten, Ved, Hud: løse sig af (fra) eller op i tynde Skiver, „Flasmor"; skalles af eller op. Hard. Shl. Oftest „flasma 'taa". flasmast d. s. Shl. — Flasm n. det saaledes Fraløste. Hard. Shl. Ryf. — flasmen adj. „Steinin æ flasmin". Hard. Jf. flasa osv.; Sv. Diall. flasma v. flå af.

Flasme m. 1) en ydre Kulle, et Rør, af Ved, som har løst sig fra „Kalv-Veden". Sogn (Hafslo); Hard. (Ulvik: Flasma?). 2) et Stykke af en Træklods eller Bjælke, hvilket er frakløvet „paa Flast"; en kløvet kort Bjælke. Sogn, Hall.

Flassa f. 1) vid og meget tynd Skive; meget stort Skjæl. Rbg. 2) løsthængende Barkskive = Flasa. Nedre Tel. 2) Tøite. Jæd. Jf. Flaassa (og Flasa).

flassa v. a. (ar) danne til en „Flassa"; frembringe en F. Rbg. „Du flassar Leivn utyve heile Bouri". „De flassast utyvi", det danner „Flassor".

flasseleg adj. lig en Flassa. Rbg.

flassen adj. vid og flad (og slapt formet). Ma. (Lauvdal, Finnsland). „Flassen i Annlide".

Flassop (oo) n. = Flassøp. Tel.

flasutt adj. 1) se flasa v. 2) se Flasa f.

„flat adj. 1) flad". A. 4) altfor djærv i Tale; fripostig; næsten fræk. Rog. „Han gjoore seg flat'e, kom mæ dæ saa flatt; dæ va flatt sagt". 5) uanstændig (fræk). Ryf. — „Baade flat aa slau", skamfuld. „Ditt flate Olvor", dit ramme Alvor; Sogn.

Flat m. Flade, flad Mark; helst en mindre end „Flot"; bred Terrasse. Sogn, Vald. „Engjaflat, Skogaflat". — Flat f. d. s. Hall. Vestfold, Gbr.; særlig: fladt Terrain modsat „Brotta". „Nee paa Flat'n", Gbr. (Vaagaa).

flata v. a. (ar) gjøre „flat" i dets forskj. Bett.; især gjøre skuffet eller skamfuld. Tel. „f l a t a paa", glatte eller jævne paa, søge at udjævne. Tel.

Flatfela f. almindelig Violin. Busk.

Flatfodr (foor) n. Græs udbredt paa Marken til Tørring; modsat „Hesjehøy". Berg.

flathimla v. a. forsyne (en Stue) med fladt Loft. Hall. „Ei flathimla Stugu".

flatkarda v. = einkarda. Innh.
flatleg adj. 1) noget flad. Agder. 2) fræk; noget uanstændig, „flat". Ryf.
flatsi(d)es adv. paa den flade Side = paa Flask'n. Vestfold.
Flatstraum m. Bagstrøm i Overfladen, gjerne langs Stranden. Hard. (Ulvik, Ullensvang).
Flatstrøyme n. = Flatstraum. Hard.
flatøksa v. a. (er, te) = flattelgja. Ryf.
Flaugdrake m. = Flogdrake. Tel. (Kvitseid).
flaugsa v. n. (ar) = flagsa; jf. flugta. Sæt.
flaugseleg adj. flagrende; særlig om Klæder som hænger vidt og skjødesløst om Kroppen. Sæt.
„Flaum m. Oversvømmelse". A. Ogsaa om et meget tyndt Vædskelag som er flydt ud over Mark, Gulv osv. Smaal. og fl.: Flaamm og Floomm. „Tørk oopp den Flaammn der!" Ikke i Spøg. Jf. D. Flom, sid eller oversvømmet Jord.
„flauma v." A. 2) bevæge sig ud over alle rimelige Grændser; fare vidt omkring. Nfj.
Flaumhatt m. bredbræmmet Hat. Dal.
Flaus m. en rummeligt anlagt (generøs, liberal, ikke snæver) Person; en rundhaandet og dristig Karl. — flausen adj. som en „Flaus"; næsten: flot. Ryf. (Tarvastad, Saud). Ikke meget brugte Ord. Jf. flus, flysja, flaustren.
flaust adv. 1) overflødigt, flot = flust. Ryf. 2) vel raskt; pludseligt = flust, braadt. Innh. Strinda. „Dæ gaar ittj saa flöust". „Han kom saa flöust innpaa mæg". Dette sidste for slugst?
flaustra v. n. (ar) rive Arbeide fra sig; arbeide voldsomt, uforsigtigt og skjødesløst. SætB. „Han flaustrar de ti, koss de hover". — Flaustre m. en uvorn Arbeider. — flaustreleg adj. lig, eller væsentlig for, en Flaustre; tilbøielig til at „flaustra" el. til Flaustr n. eller Flaustring f. SætB. — flaustrleg adj. (med Eenstavelsesbetoning): tumlende skjødesløs; især = „usvimelege te Foute". SætB. „Flakall o flaustrlege". Isl. flaustra arbeide skjødesløst; flaustr, n. skjødesløs Skyndsomhed. Jf. flustra og fl.
Flaustre, i Genetiv-Forbindelser, om det overordentlig livskraftige, trivelige, storvoksne og statelige. Tel. (Rauland). „Ei Floustre Furu". „Ein Floustre Kar'e, Hest'e". Fløystre d. s. Tel. (Rauland, Vinje, Laardal, Kvitseid). „Eit Fløystre Baan"; „d'æ Fløystre Førurl" prægtigt Befordringsmiddel. om en prægtig Kjørehest. — flaustreleg, flaustren, flaustrevaksen adj. d. s. „f. Bjørk, Kar'e, Hest'e". Tel. (Moland, Rauland). Jf. Flaus, flus, Flystre.
„Flauta f." A. Ma. Ryf. Nfj. Flauta n. d. s. Voss, Hard. (Ulvik). Flaute m. Ma. Fløyte n. Ryf. — Fløyta f. = Flautstokk + Flaut n. Ryf. Shl. — Flautu(r) f. pl. = Flautstokk + Flautefot (= Flaut n.) Ma. (Aaserall). — Flautstokk m.: Flatstokk, Vust.; Fløytstokk, Helg.; Fløstokk, Vesteraalen; Flaasstokk Innh.; Flesstokk og Flisstokk, Ndm.
„flaa v. a. flaae". A. Præs. Indic. flæ Ma. (Aaserall), flæ're Ma. (almindeligt). 4) = flana, flekkja, flengja ɔ: tumle, fare vidt om. Rom. Vestfold (Lier), Oslo.
Flaa f. vid eensartet Flade; Vidde = Flaan. a) af Land: Flaa, Fl. Flaa'er Follo, Rom. Totn, Land: Solør: „Myrflaa"; Hedm. Flaa, Fl. Flæ er i Romsd. (Eid) og Gbr. (Lesja): en meget vid Høifjeldsdal med svagt skraanende Sider, „Fjellflaa"; bestemt Flaa'na, Eid; „uppe i Flæom", Lesja; „uppe i Flæ'naa", dat. plur. Eid. Flaa og Flaan, Fl. Flæ'a og Flæ'na, jævn, bar og tør Høifjeldsvidde. Hall. Vald. (ØSlidre, Vang). „Dees(s)a Flænadn era drjuga". Flaa, Fl. Flæ'e: vid ikke netop vandret Høifjeldsterrasse, Nfj. „Skrideflaa". Fljao, bestemt: Fljao'æ og Fljao'na, Fl. Fljaoir (og -er), bruges i Hard. (Odda, Ullensv. Ulvik) som „Flaa" i Gbr. og Romsd. — b) Flaan, Fl. Flæ'dna, sjelden Flæ'na, VAgder; bruges mest om Udvidninger af Floder, Bredninger; dog ogsaa: „du he sleie ai viie Flaan", afmeiet en vid Flade, Ma. Li. — c) et vidt Søbassin = Flag, Flak, Flakk, Flæ. Ryf. Fl. Flaaer. — d) vid, jævn og nogen Klippeflade, omtrent = et større „Svadberg", Nedre Tel. Fl. Flaair. Jf. Flag. De forskjellige Anvendelser af „Flaa" minde om de af „Fly". — Fljaoa f. = Flaa a). Hard. (Ulvik). Se Flaa og Flaan, A. — flaautt adj. fuld af Flaaer. Hard.: fljaoete. — flaana v. frembringe en „Flaan" ɔ: vid ensformig Flade, f. Eks. ved Afmeining; rage. „Flaana av viie Heieslaattu". Ma. (Aaserall).
„Flaa f. 2) Flydholt". A. Hard. I Gbr. og Sfj. med Fl. Flæ, Flæ'e; i Vald. Flaa og Flaan med Fl. Flæ'na. — I Hall. Flæ, Fl. Flæ'a.
Flaa m. (f.) det øvre Kantereb, „Telna", paa Fiskergarnet. Namd. Helg. Senja. Menes indkommet fra Syd (Rog. Shl.) og tør være en Misbrug af „Flaa", Flydholt. Jf. Flaareip. — Flaatinel m. d. s. Rogaland; Flætinel, Ma.; Flootælne, Oslo. Modsættes „Aurtinel" (Rog.), „Steintinel" (Ma. og fl.).
flaa adj. røbende Skuffelse eller Skamfuldhed; flau; forlegen = flat. Vald. Gbr. Solør, Innh.
Flaaberg n. vid nogen nogenlunde jævn Bjergflade. Nedre Tel. Smaal. Rom. Ork. Innh. Se Flaberg; jf. Flaa f. d). — Flaafjell n. Høifjeldsvidde. Gbr.
Flaae m. (og f.) 1) en jævn svagt skaalformigt fordybet Markflade af nogen Vidde, større end „Fla(d)e", og helst fugtig. Ringerike, Oslo, Smaal. 2) Fjeldflade med svagt opstigende Sider = Flaa, Fljao. Gbr.

(Baagaa). 3) en ikke meget dyb, naturlig eller for Kvæget tildannet, Vandsamling; grund Pyt. Rom. Ogsaa **Flaa** m. (og f.) Rom. Smaal. Se A.: Floe. 4) tyndt Lag af Bædske som er flydt ud over = Flaum (Flaamm). Rom. „Tørk vopp den Flaaen der!" Andre Steder: Flaar, Flo, Floge (Flaagaa).

Flaagaa m. se Flage og Floge; f. se Flaga.

flaagjæv adj. frækt hensynsløs og skjødesløs? frivostig og voldsom? **Flaagjæva** f. En som er flaagjæv. Tel. Sæt. Substantivet er mere brugt end Adj. „Han æ so flaagjæve, brynt'e sond add'e den Gogni han fær i Haand". „Ho æ so flaagjæve dænna Kyri, slyng addesta o brynte nee Gjæri; d'æ slik ei Flaagjæve". „Adde som hev vori i Gardisonen (Garni-) reiknast fø(r) Flaagjævur". „Han æ ei Flaagjæve mæ Hestn sin". „Ho ænsar kji Bygdeblaki (Snakket), den Flaagjæva!"

Flaagrynna f. = Flaagrynne. Ndm.

Flaagryta f. vid „flaa" Gryde. Sogn, Vestfold.

Flaahovud n. = Flaakjeft. Sdm. **Flaasokk** m. d. s. Dal.

flaahøvd adj. med vid og flad, for lidet lodret Hov. Østl. Hall. Sogn, Li.

flaaka v. n. (ar) gjøre larmende Løier, holde „Leven"; drive vilter Leg. Ned. Tel. (Kvitseid, Selljor, Heiddal; Wille „spøge"): flaake; altsaa ikke for „flaka" hvilket i Kvits. og Sellj. vilde hedde „flaka", og i Heiddal „flaakaa". — **flaakast** v. recip. brydes for Moro; lege tumlende. Tel. — **Flaak** n. larmende Løier. — **Flaak** f. vilter Kvindfolk. Rom. Jf. flækja.

Flaa-kurla f. en Klynge af Flydholter, gjerne af Bark, som holder Fiskegarn oppe. Nhf.

Flaamyr f. en Sump med mange Pytter, „Flaaer". Smaal. (Berg, Skjetve). Synes nogle Steder at betyde blot: „flaa" Sump.

flaanga v. n. (ar) dingle; flagre; slænge. Nhf. „Han fer aa flaangar fram ette Garadn", slænger ind-om. Maaske for flanga. Jf. flengja, flangsa. — **Flaang** f. se Flong.

Flaap m. omtr. = Fleip. Trondh. Ndm. Nfj.

Flaapeferd f. uvorn Tale og Adfærd. Nfj.

flaapkjefta adj. mundkaad. Trondh.

Flaar m. 1) en meget grund og af og til forsvindende liden Vandsamling; grund Pyt. Vestfold (Lier), Modum. 2) tyndt Bædskelag = Flaae, Flaamm. Vestfold. „Bassflaar". — **Flaar** = Flor, se d.

Flaareip n. et Reb til hvilket Fiskegarnets Flydholter er fæstede. Helg. Namd. Ndm. Nedre Tel. — **flaareipa** v. a. forsyne (Rettet) med Flaareip. Helg.

„**flaasa** v. n. (ar) buse frem". A. Særlig: være aabenmundet, plumpe ud med noget. Nordl. og fl. — **Flaas** n. = Flaakjeft. Helg. **Flaas** m. d. s. A. Ndm. Jf. Flæsa. Dunkle i sit Forhold til Fleis (jf. Flaap, Fleip) og flasa, flosa.

flaasaa v., **Flaas** n., **flaasaat** se flasa.

Flaassa f. 1) vid flad Masse, som af størknet smeltet Metal. Tel. (Selljor, Vinje). 2) udmaiet Kvinde. Tel. Maaske af flaa adj.; ligesom de flgg.

Flaasse m. 1) Kar som er vidt og fladt. aabent, „flaatt". Sæt. — med lang Vokal og lang Konsonant. — „Aen Flaassi ti Kopp'e, ti Trog, ti Hatt'e". 2) konveks Ting som er vid og flad; særlig om et saadant bredt Ansigt, og om Person med sligt Ansigt. Sæt. Jf. flassen, flassen. 3) mundkaad Person. Tel.

flaasseleg adj. 1) som en Flaasse m.; „flaasseleg i Andliti". Sæt. 2) udmaiet, som en Flaassa f. Tel. — **flaassen** adj. = flaasseleg 1). Sæt.

Flaatinel, **-tælne** se Flaa m.

„**Flaatt** m. 1. Ixodes r." A. Tel. Ma. Nhf. Floott, Vestfold (Dramn). Dansk: Blodmid.

„**Flaatt** m. 2. afflaaet Skind". A. Nbg. Tel. 2) et Stykke afflaaet Bark. Nhf.

Flaatt m. 3. en vid Flade. a) en større Landvidde = Flaae. „Slaa (hogge) ein vi Flaatt". Tel. (Kvitseid; Nedre). Maaske kun forsaavidt den er berøvet sit Plantedække. b) et bredt Søbassin = Flag, Flaa. Ndm.? Flot?

Flaatt m. 4. en kaad tankeløs næsvis og nydelsessyg Person; overmodig Fløs. Tel. Nbg. Maaske eet med Flaatt Ixodes, eller et Sammenglid af dette og Flaatt, 2. Jf. Bett. af Flaasse, Flein.

flaatta v. (ar) 1) „flaatta seg", fylde sig som en Ixodes. Shl. 2) „flaatte" bruge overmodige, haanlige og slængende Ord. Tel. Nbg. Til Flaatt 4 + 2? Ogsaa „flætta".

Fle f. se Fli.

Fleda (e'), og **Flida**? f. 1) tynd Skive; helst en afsprængt, afskrællet eller afslænget: flad Splint, Flis eller Flænge. Former: **Flede** (e', og ee?), Nfj. (Honndal, Stryn) ISdm.; **Flea** (ee og e') Sogn, Voss, Nhl. Hard.; **Flia** (i' og ee) Sogn, Voss; **Flee'e** og **Flæ'e**, Sfj. YSogn; **Flee** og **Flæ**, Sfj. (Førde, Holmedal). „Dæ gjekk aav ei Flede dær". „Huuneflede, Voorflede", et usselt Bræt. „Skooflede", udslidt Sko; „Hestskooflede", tyndslidt H. „Hestn gaor berre vao noki Fle'e"; Sogn. „Da vart upp i Fle'e", det gik i bare Splinter; Sfj. „Hedleflea", tynd Stenskive. „Kjøtflea", Kjødflænge; „Spikekjøtflea", -flis. Ogsaa: Jernflis; Nhl.: **Fleea**. Hid hører vel ogsaa **Fløo** f. plur. Jernsliser, Vald. se A. Jf. Fladr, Fledra og flg.; Isl. fleda en flad Ske; Sv. Diall. flåde ɔ: flöte på fiskredskap, flä d. s., fladä ɔ: tunnt hvetbröd, Nt. Flade ɔ: Kage. **Flæ** f. Barkstykke, Flydholt af Bark (Hall.) tør høre hid. Se Flaa. 2) stort hudbart Saar; Flænge. Sogn. (Jf. Isl. fleidr Hudløshed, og Páll Flida??). 3) meget lavt og fladt Skjær i Søen, om-

trent = Flud. Former: *Fleeaa* og *Fløaa* YNdm. (Frei og fl.); *Fløa* Fosn (Hitra, Frøya, Roann); *Flee'e* Romsd. (Aukra); *Flæde* Sdm. (se A. Flæda og Fløda); *Flea* Hard. (Kvamm); *Flæ'e* og *Flæ* Sfj. (Askevoll o fl.). *Flæ* n. Shl. (Fitja); meddelt. 4) = Flaberg. Hard. (Kvamm): *Flea*. — Hid hører maaske ogsaa: *Flee* et Slags Musling, J. G.; og *Fløeskjæl*, Strøm; og „Flæe f. 2, Tel." A. Lydovergangene i *fleda *flida minde om dem i G. N. gledi (Glede, Glee'e, Glæ'e osv.), i skrida (Skreeaa, Skrøaa) og om Forholdet mellem „Sleeo" (*sleda *slida?) og „Sløo" (se Sløda).

fleda v. a. 1) kaste en liden flad Sten, „Fleda", henad Vandfladen saa den ricocheterer; kaste Smut = fleina. Sogn: *fleea*. 2) *fleea seg*, løse sig af eller op i Fliser; skalle af. Voss, Hard. „Bo^ure fleea seg".

Fledra (e') og *Flidra* f. tynd fraløst Skive, Flis; Flænge, og dl. Former: *Fleire*, Sdm. (Hjørungfjord, Sande, Hørei), Nfj. (Honndal), sjeldent; *Fleera*, Sogn (Lustr, Hafslo), Hard.; *Fleere* og *Fleerre* (Flirre?) Nfj. (Breimn); *Flirra* og *Fleerra* Hard. (Ulvik), Sogn (Aurland), Ryf. Dal. Ma. (Aaserall); *Flirre* Sæt.; *Flerre* (e') Sæt. Tel. og m. fl.; *Flærra* og *Flærre* m. St.; *Flæræra* og *Flæære*, Senja, Ma. Tel. Ned. Hedm. og fl.; *Fleer'* (ɔ: Flææra), Fosn, Innh.; *Flæraa* Ndm. (Halse, Aure, Tingvoll; uregelmæssigt med sin korte Stammestavelse). Ofte findes mere end een Form paa samme Sted, hver Form da gjerne med sin Bet. Her er vistnok derfor, og paa Grund af Forholdet til Søstersprog, mer end eet Ord. Landsdelene tør ogsaa have laant fra hinanden en ny Form for en ny Bet. Saaledes er *Fleira* Shl. (Stord) maaske en Udtaleform for Fløyra, se d. og Fladra; Flirra, Fleerra, Flirre, Fleerre er maaske et *flidra. Men Bett. og Former glide uadskilleligt over i hinanden. Se ogsaa Flerra A. — Betydninger: 1) en tynd Skive, som er helt skilt fra et større Legeme; flad Splint, Flis eller Flænge = Fleda 1). I denne Bet. forekommer mest, men ikke udelukkende, Former som pege mod „Flidra". Nfj.: „Fleerre" og „Fleere"; Hard.: „Flirra, Fleerra, Flerra"; Dal. og Ma.: „Flirra"; Sæt. og Tel.: „Flirre". „Steinflirra", Hard. Dal. Ma. „Juglevee spring ud i Flirre", Dal. „Han sleggja so Flirrunn slaug av Jenni", Sæt. „Stei(n)flerre, Treeflerre, Skaraflerre (et Stykke Sneskorpe), Kveikflerre (en paa Ølet flydende Gjærskive)", VTel. (Vinje, Mo, Laardal). „Flæære" om Stenflis og om Barkstykke til Flydholt; Tel. (Kvitseid, Selljor; Wille), Hedm. og fl.; jf. Flær, Fla(d)r. — 2) vedhængende Lap, Læp, Flig eller Tunge (som er fremkommen ved Huggen, Flaaen, Riven eller Flængen); Flænge. Shl. „Fleira"; Sdm. og Nfj.: „Fleire", gjerne om mindre Flænger eller Tunger osv. Hall. (Gol): „Fleerre" d. s.; Ryf. Shl. Hard. Sogn, Sfj. Nfj. Vald. og fl.: „Flerra, Flærra, Flærre", gjerne om større Flænger eller Tunger osv. Senja, Ma. Ned. Tel. og fl.: „Flææra, Flæære", mest om større. „Du maa kje skjere Fleire i Griisn" (ved Ragning eller Flaaen), Sdm. Nfj. — 3) skjævt eller uregelmæssigt Snit, Hug eller Rift i e n t y n d S k i v e (Læder f. Eks.) eller næsten parallelt med Overfladen af noget tykkere; Flænge. Paa de samme Steder som Bet. 2). I denne Bet. dog mest „Flærra"; saaledes i Shl. „Skjere Fleire i Lede", Nfj. Desuden: „Flæraa", Ndm. „Stæen'n he slie e Flæraa i Baatn". Lydudviklingen er omtrent som i: Vedr, Veir, Veer, Vær — smidren og smedren (smjadren), smiiren og smeiren, smeeren, smæren —; tildels som i didra, fidra, lidra, svidra. Jf. Fleda, fledra v., fladra, Fla(d)e, Fla(d)r, Fla(d)ra. Nt. og T. Flade ɔ: Skive, Kage; Nt. Flarre (Kuhflarre) d. s.; Nt. Fladder, tyndt Tørvlag; T. Flitter, tynd Skive; (Sv. Diall.: flåra ɔ: flisa); D. Diall.: Flire, Flirre ɔ: Skramme. Se Flerra, A.; T. Flarre, Grim.

fledra v. n. og a. (ar); se Fledra f. om Former, Lydforhold og Slægtskab. 1) gjøre eller frembringe „Fledror" ɔ: skjæve Snit i noget skiveformigt, Flænger osv.; flænge til Siden eller omtrent ∥ Overfladen; skrælle tykt; afflænge det øverste Lag. *fleire*, Sdm. og Nfj. om smaa Snit; sjelden. „Kniivn fleira burti (innpaa) Skinne"; „fleir ikkje nee i!" *fleera*, Sogn. *flerra*, *flerre*, *flærra*, *flærre*, m. St. „Snjoplogjn heve berre flerra burtivi, flerra uppaa". VTel. (Vinje og fl.); „flerre (flærre) vekk Led'e" = „skjere Led'e upp i Flerre", Nfj. Sdm. og fl. *flæræra*, Jæd. Agder, Tel.; *fleer'* ɔ: flææra, Fosn (Stadsbygd). *flæra* (med kort Stamme), Ndm. (Halse, Tingvoll): „flæra oopp Hua" = „skjæra oopp i Flæraa". — 2) føite om = flengja, flekkja, flaa, flana. Jæd. „flæræra møgje ude". — 3) tale og tee sig flabbet eller letfærdigt; især: grine og lee letfærdigt eller haanligt: *flæræra* (ar; og oftere er, te), Agder, Tel. (Kvitseid og fl.; jf. Flæra f.). „Flææra o læ", „flææra o gapa". Jf. fleggja, flekkja, fleina. Ogsaa: *fleera*, (ar, a; og de) grine, fnise, smaalee. Ma. (Hægeland). — 4) kjæle, karessere; kurtisere, lefle; logre, sledske. Se A. *fleera* Sogn, Voss; *fleere* Nfj. Sfj. Sdm. Romsd. Gbr. (Lom). Paa de fleste (alle?) af disse Steder hedder at flænge „flerra, -e". „Hundn fleera mæ alle". „Fleere mæ Jentene". „Han va so fleerande blii'e". — Her tør være mere end eet Ord; jf. Fledra f. Ellers tør de forskjellige Bett. forbinde sig gjennem Forestillingen om at bevæge noget fladt (Haand, Kniv, Læber osv) til Siden

eller ≠ en Overflade (stryge, flænge, grine osv.). Jf., foruden Fledra osv., fladra; Ældre T. flittern ɔ: kjæle, Flitterwoche; Isl. fleda en glat sødlig Person. Om Bett. jf. fleina. — **fledrast** v. recip. kjæle (osv.) hinanden. Vald. og Gbr.: **fleerast**. — **Fledr** n. a) det at man „flærar o lær", Grin osv.; til fledra (3). Agder og Tel.: **Flærr**. b) det at man „fleerar" eller „fleerast"; Kjælen osv.; til fledra (4). Berg. Romsd. Gbr. Vald.: **Fleer**; ogsaa „Fleerri". — **Fledr** m. a) En som „flærar" (3): **Flærr** Agder, Tel. b) En som „fleerar (4)": **Fleer**. — **Fledra** f. a) Kvinde som „flærar" (2 og 3), Tøite: **Flærra** Jæd. Dal. Agder, Tel. b) Kvinde som „fleerar" (4), Kokette, Flane: **Fleera**, Berg. Romsd. Gbr. c) ustadig og upaalidelig Person: **Flerre**, VTel. — **Fleerebikkja** f. Hund som f. Berg. Romsd. — **fledren** ɔ: **flerren flærren fleeren** adj. tilbøielig til at fledra, til Fledr n. eller **Fledring** f. — **fledreleg** adj. som gjerne „flerrar" eller har en „Flerres" Lav. VTel. „Han æ so f l e r r e l e g e dænna Plogjn, gjængge so ustøtt o flerrar uppaa".

Flege, Flæge se Fleke. **Flegg** se fleggja.

Fleggja? f. 1) vid Flade, større end „Flot"; Vidde af Land eller Vand = Flaa, Flag, Flak, Flakk. Ryf. (Karmt, Nærstrand, Skjold, Vikadal, Suldal og fl.; sammesteds haves flekkja v., at flække osv.). „Du har store (fleie) ei go Fledjdja (og Flejja) idag", afmeiet en dygtig Flade. „Ei Aakrefledjdja", en vid Agerflade. Andensteds (Li. og fl.): **Flekkja**, som Flak og Flag. 2) se fleggja v.

fleggja? v. n. og a. (oftest: ar, a; ofte: ar, de; aldrig: er). Rogaland og Li.: omtrent **fledjdja** og **flejja** (og noget midt imellem) og **flægga** (Stavanger By). Synes at være en Sideform til flekkja — som Flag til Flak — og bruges med nogle af flekkja's mange Bett. Fleggja og flekkja bruges neppe (paa faa Steder) ganske i Flæng, men det ene i een Naboegn tildels med samme Bet. som det andet i en anden, derimod paa eet og samme Sted gjerne hvert med sin. Dunkelt, idet „fleggja" blandt andet synes at berøre sig, ialfald i Forestillingen, med „flat" ɔ: flad (fræk) og med Isl. fletja (flatta) gjøre flad, udbrede, flække. (Det Stavangerske „flægga" og Afledsordene „Flegg" beviser intet afgjørende mod et fletja; „flægga" tør nemlig være en Byform af „fledjja", dannet efter „lægga" af Landsformen „ledjja" ɔ: leggja; „Stegg" findes i Li. ved Siden af „Stejje" ɔ: Stedje (Aabred); og „setja, kvetja" hedder nok overalt i „fledjja"'s Egne omtrent: „sedjja" og „sejja", „kvedjja" osv.). Bet. ligger nær „flengja" og „fletta" og er maaske: fraskille; faa til at danne en Flade, til at udbrede sig, til at skille sig; øve et vedholdende Tryk, som fører til Fladedannelse, Fraskillelse, Udbredning; klemme. Jf. flaa v., flaa adj., flagna v. Saaledes: a) lee vedholdende og uhøviskt, halvskjantet eller haanligt = flekkja ɔ: grine, vise Tænder. Li. Dal. Jæd. Ryf. „Fledjja aa griina". „Han fledjjar aa lær som ei Fiskarbikkja", Ryf. (Hjelmeland; Sand: her hører man ogsaa „fletkjar aa lær"). b) klemme (paa), drive stærkt paa med Arbeide = flekkja, fletta, elta. Ryf. (Strand og fl.). „fledjja p a a"; „fledjja aa slaa" (meie). c) særlig: trætte eller plage med vedholdende nærgaaende Tiltale: Drillen, Tirren, ondskabsfuld Spørgen, Manen, Kræven osv.; omtrent = elta. Hele Rogaland. „Fledjja aa fortelja", fortælle mundkaadt og med trættende Gjentagelser; Jæd. (Haa; sjelden). „Fledjja aa spyrja", krydsforhøre, spørge nærgaaende; Rog. „Fledjja e t t e noge", Dal. „Han fledjja (el. flegde) o ga(v) vunne Kjept", Dal. „Han laag o flegde paa 'an heile Kvelln", el. „fledjja seg inn paa 'an", angreb med Ord, forsøgte at yppe Kiv; Rog. Li. d) kjæle. Jæd. „Fledjja mæ Badne, mæ Jæntene". e) flane; være en Fleggja, se d. Rog. — **Flegg** n. og **Fleggjing** f. det at fleggja. Dal. Jæd. — **Flegg** m. En som farer med Flegg n.; nærgaaende Person osv. Li. Dal. Jæd. — **fleggjen** adj. tilbøielig til at fleggja. — Maaske skjuler sig i fleggja mere end eet Ord, som antydet.

Fleggja f. 1) En som fleggjar (særlig b, c og e). Saaledes: a) driftig Arbeider. Ryf. **Fleggjar** m. d. s. Ryf. b) løsmundet og føitende Kvindfolk; Tøite; Flane. Rog. Li. „D'æ ei Fledjja te Jenta, ei f l a t l e g e ei, ei som fer aa f l e t k j e r ute; Ryf. 2) nærgaaende, især haanlig, Tiltale. „Bjoa Fledjjaa", og „bruga Fledjja" bruge styg Mund. Dal. (Hæskestad, Sokndal). Minder ellers om Sv. flättja ɔ: dårskap, onödigt tal, og ældre D. Flædie, Fledie ɔ: Daarskab, løse Ord, Smiger.

fleikja v. n. (er, te) 1) om Klæder: gabe, bøie sig ud; staa noget aaben = flikja, fleipa. N- og STrondh. „Vest'n, Kraagaan fleikje"; ogsaa: „dæ fleikje inn paa Vest'n", der er en Aabning saa man seer Vesten. 2) gaa med gabende Klæder = flaka. Trondh. „Gakk ittj slikt aa fleikj!" 3) føite; flane Trondh. 4) logre? Gbr. (Fron). — **Fleikj(a)** f. en Flane = Flans(a). Stjør. — Se flekkja, og jf. fleikra, flika, flikra. — **fleikjen** adj. flanevorn. Trondh. — **fleikjutt** adj. d. s. Innh. (Leksvik).

fleikra v. a. 1) stryge, klappe, kjæle. Tel. „fleikre Hoondn, Kattn". „fleikre seg", stryge sig opad En, som Kat og Hund. 2) v. n. = fleikre seg. „Fleikre aa kjæle", Tel. (Vinje). Jf. flika, flikra.

fleima v. n. (er, te; og ar) 1) gjøre sig elskværdig ved kjælne Miner og Lader eller ved kjælent Fjas, Latter osv.; gjøre sig sød;

omtrent = fleina. Stjør. STrondh. (Fosn, Ork. Strinda; Meddal: „fleem"). „Hu stoo aa flæmt' aa gjoor' sæg te". 2) foite, flanere; = flogsa, flagsa. Sfj. (Forde). — **Fleim** m. Person som er **fleimen** adj. ɔ: som gjerne „fleimar"; fødlig; anstrængt elskværdig; somme Steder: altfor familiær, noget paatrængende. STrondh. — **Fleima** f. = Fleim. Sfj. — **fleimutt** adj. = fleimen. Stjør. Jf. flima (G. N. flim og flimt Haan, Grin?).

Flein m. 1) et bagover eller udad og nedad liggende Horn hos Hornkvæg; mest i Fl.: **Fleinar**; de lade Dyrets Ansigt synes f l a d t og b a r t „snaudt", „snaaldutt". Se fleina. Sæt. Tel. Num. Busk. 2) en stor Flis eller Splint. Ma. (Øyslebo). Jf. Fleina, Flina, G N. fleinn. 3) Knude = Flein n. Hall. (Aal). **Fløyn** m. Hall. (Gol). — **Fleinehorn** n. = Flein 1). — **Fleinku** f. og **Fleinukse** m. Hornkvæg med Fleinehorn. Num.

„**flein** adj." A. 2) flad; om det som skulde være svulmende. „Ai flaen'e Kaka". Sogn (Aardal).

„**fleina** v. n. (er, te) 2) grine, lee ad Folk". A. Overh.: lee utækkeligt (grinende) ɔ: forlegent, halvsjantet, letfærdigt eller haanligt (lee saa Ansigtet blir fladt). V- og ØAgder, Rog. Ostest: „fleina o læ". Se flana. „3) kjæle; gjøre sig sød". A. Rog. Rbg. Ndm. Fosn, Stjør. 4) skræve, saaledes at man blotter sig = geisa. Rbg. (Honnes). 5) skjære til Siden (skjævt) eller uvornt; slænge; ogsaa: tage stærkt til (paa) noget, angribe stærkt. V- og ØAgder. „Kniivn slæente te Leess o a(v) borti Fingin"; Kvin. „Flaena nee Høy", meie voldsomt; Ma. „Flaena o hogga", hugge uvornt. „Du flaene herlig i Lære; naa flaente dæ paa H^{e}uæ"; Ma. Jf. flinsa, Flein, Fleina, Flina, Flindra. J sine Anvendelser, ligner det slekkja og sledra. — **Flein** m. En som er **fleinen** ɔ: gjerne fleiner: a) en Griner, Grinebider, osv. Agder. Ogsaa: **Flåeni**, Sæt. b) en Smigrer; Kjæler; letfærdig Fjaser. Ndm. og fl. J Ryf. og Jæd.: **Fleidn**. — **Fleina** f. kvindelig ʒlein; Flane.

Fleina f. 1) liden tynd Flis. Li. (Vanse), Ma. (Holum, Søgne). **Fløyne** f. Ma. (Halsaa). Jf. Flein osv. 2) tynd Haarlok. Ostest i Fl.: **Fleinaar** tynde Lokker. SHelg. 3) Skramme eller Mærke efter et Saar. Sogn, Hall. Se Fleina A. 4) Knude eller Vorte = Flein n. Smaal.

fleina seg v. n. (er, te) løse sig op splint- eller skivevis; flise sig op. Ma. Li. (Vanse). **fløyne se(g)**; Ma. (Halsaa).

fleineleg adj. med et fladt Ansigt, der ligesom griner En imøde (letfærdigt, haanligt, frækt). Rbg. Ma. Jf. flein adj., fleina v.

„**fleinen** adj. kjælende osv." A. Fosn, Ndm. Rog. 2) se fleina v. 3) synligt skuffet el. skamfuld; forlegen; flau; omtrent = flein, flat, sviden. Gbr. Dal. ØAgder; VAgder „flåenen".

Fleingran f. og **Fleinfura** f. Træ, som er fladt og tørt paa Stammens ene Side, som Følge af Vold mod Barken (ikke Raadnen). Ringerike, Vald. Anderledes A.

fleinhyrnt adj. om Hornkvæg med „Fleinar". Tel. Sæt. og Ryf.: „fleinhynnte".

Fleinskalle m. 1) „fleinskalla", Hoved eller Person. Sæt. (dd) og fl. 2) Ko med Fleinar. Dal. (dl;.

fleinskollutt adj. = fleinskalla. Hall. Agder. Tel. J VTel. og Dele af Agder: **flæeskoddute** (og -ai-). Vestfold: **flængskallete**.

fleint adj. forlegen osv. = flein, flat. Nfj.

fleinutt adj. fuld af Flein n. Smaal. og fl.

Fleip n., **Fleip** m. se fleipa.

„**fleipa** v. n. (ar) 1) gabe, bøie sig ud". A. Ogsaa: (er, te); Nfj. Ryf. „3) fjaie, snakke lystigt; kjæle". A. Nordl. Ryf. 4) spase grovt, uhyggeligt, uheldigt. Sogn og fl.; Gul.: **fleep(e)**. 5) svinge (slænge) ud til Siden; gjøre meningsløse Bevægelser til Siderne, maaske ikke fuldt saa store og kantede som i „feikta", men = geipa, geigra, maapa. Østl. (Solør og fl.) Vald. Nfj. og fl. „Kniivn fleipte inn i Led'e (Lædret)", Nfj. „Fleipe mæ ein Kniiv". — **Fleip** n. det at „fleipa"; mundkaad Spas osv.; ogsaa: planløse slængende og fegtende Fagter. Gbr. Tel. Ryf. Totn, Helg. og fl. „Gjera Fleip aat", Nar ad. — „**Fleip** m. mundkaad Person, Fjaser". A. Nordl. Trondh. Østl. Tel. Ryf. Sogn, Nfj. „D'æ bær Fleipn din!" det er bare din løse Mund, dit Fjas! Stjør. 2) Person fuld af utækkelige, umotiverede Fagter, af Fleip n. overhovedet. Østl. Romsd. og fl.; Gul. og Østerd.: **Fleep**. „Hunnsfleep" om Hund som farer legende frem og tilbage under uheldige (utækkelige) Forsøg paa at indynde sig. — **Fleipa** f. en smidskende eller letfærdig Fjaser. Ryf. — **fleipast** v. recip. = gantast. Østerd. „fleepes mæ Førkjöm". — **Fleipebidne** og **Fleipefat** n. mundkaad Person. Vald. **Fleipekjeft** m. d. s. Østl. — **fleipen** adj. som gjerne fleipar ɔ: mundkaad, kjælen osv. — **Fleipferder** f. plur. utækkelige Fagter. Romsd. — **Fleipstakall** m. et Mandsfolk som er vel familiær eller kjælen. STrondh. — **fleiputt** adj. fuld af Fleip n.; eller: som en Fleip m.; flanevorn. Østl. Trondh.

Fleipemaal n. og **fleipe** v. n. bruges i VTel. om den noget bredmundede, fladlæbede (smilende) Udtale hos Egden og tildels Molændingen (i VTel.), ved hvilken de lange Vokaler i, (o), u, og y, blir klovede til en aabnere mere indifferent Lyd + den mere spesifike, til: ^{e}i, (o^{u}), ^{ø}u el. ^{e}u, og ^{u}y el. ^{ø}y.

fleipra v. n. (ar) 1) = fleipa 4); særlig: spase bespotteligt, blasfemiskt. Gbr. (Skjaak, Lom). G. N. fleipra passiare. 2) gjøre sig sød; være kunstlet blid; smidske; logre.

Gul. og Østerd.: fleepre og flæpre. — Fleipr n. det at man fleiprar. Gbr. — Fleipr m. En som fleiprar. Gbr. — Fleepre (og æ) f. En som fleeprar (æ). Gul. Østerd. — fleeprin og flæpren adj. sødlig, utiltalende blid. Gul. Østerd. — Fleprebikkje f.

„Fleir n." A. Er m. i Bamle, Vestfold.

Fløyra f. d. s. se Fløyr. 2) Skjæl paa (af) Hud, = Flas. Romsd.

Fleira, fleire, se Fledra, Fløyra, fledra.

„fleire adj. pl. flere". A. fleiroms, andres: „taka fleiroms Hestar". Tel. (Rauland, Kvitseid). Den besynderlige Form hører maaske ikke hid.

fleirfoldig adj. mangfoldig. Smaal. Oslo.

fleirtynt (yy) adj. om Gaard: med mere end eet „Tun". SBerg.

„Fleis m". A. Tel. Gbr. Østl. 2) mundkaad flabbet eller grinende Person. Tel. Jf. flisa ɔ: grine, lee. 3) letfærdig Fjaser. Innh.

fleisa v. n. (ar), tee sig som en „Fleis": a) tale mundkaadt og fornærmeligt; b) = flogsa. Tel. Hertil Fleis n.? „gjaaraa Fleis", gjøre Nar (Grin) ad. Gul. — Fleisekjeft m. En som fleisar a). Tel.

fleisa v. n. (er, te) give et klaskende Slag, især i Ansigtet; daske til En. Hall. Vestfold (Dramn). — Fleis m. Dask.

fleiseleg adj. lig en „Fleis". Tel. — fleisutt adj. letfærdigt fjasende. Innh.

Fleiv m. Brødstikke, se Fløyg. Shl.

fleka, flekast v. logre osv., se flika.

flekataae adj. n. naar Sneen er aftøet stribe- eller pletvis, er det flekataae. Hall. Vald. — flekabart adj. n. d. s. Num. — flekati(d)e (ti'i) adj. n. d. s. Num. Til fleka A., fleka Vald., maaske eet med flika (i') ɔ: gabe, grine, jf. flikja. Eller til Fleke.

Fleke (e') m. 1) en Skive af nogen Vidde, maaske helst retvinklet; en Flade, af nogen Vidde, med Hensyn paa det som dækker den eller er i den — altsaa ikke taget mathematiskt. „Flekje" er = Flake, Flak, Flakka, i mange af deres Bett.; det synes at være mindre end Flaatt. Hard. Shl. Tel. Rbg. Ma. Ned. „Jsflekje" = Jsflak. Hard. Shl. „Du heve store, flegje, hoggje, ein heil'e Flekje idag!" „Me tok upp ein heil'e Flekje mæ Eple" (Kartofler). „De stænd etti ein Flekji i Skogjn uhoggjen"; Sæt. „Timri ligg i Fleka uppette Bakkane", sammenkjørt i Lag af kun een Bjælkes Høide. Rbg. „Timbrflekje, Bruksflekje", Tel. 2) Fiskestim som breder sig ud oppe i Vandskorpen = Flak. Hard. Shl. Ryf. „Fiskflak., Sildflak." 3) et Spileværk, Lægteværk. Saaledes: „Ulsaflekje", et Spileværk i Bunden af Tyrens Baas; Nhl. „Flege", et tæt Lægte- eller Pæleverk omslettet med Gjorder eller Ris, til Laksefiske. Ma. (Holum). P. Clausson har „Flæge, Riisflæge", d. s. 4) Stribe eller Plet af bar Mark vekslende med Sne om Vaaren. Hall.: „Fleekji". Og Fleek m. Hall. „Væra paa Fleeko", være sin Undergang nær; Hall. (Se Floke). G. N. fleki Lægte- eller Flageværk; jf. fleka, bli stribet. — fleka v. a. (ar) 1) „fleke ihop Timri", kjøre Tømmeret i Hob i Flekar. Flekeplass m. Sted hvor Tømmeret „flekast". Rbg. (Bygland, Hærrefoss). 2) lægge i Flekar. „Fleke o skjere", skjære Korn og lægge Negene i ligeløbende Rader. Sæt.

„Flekk m. Punkt, lidet Rum". A. Flekkjomte" (-aam, -öm, -em) hist og her, af og til. Gbr. STrondh. og fl.

Flekk n. en eensartet, ikke meget stor, Markflade, Eng eller helst Ager. „Aakrflekk". Sæt. Ryf. Hard. (Sammesteds Flekk m. Plet). Eg. Flek, G. N. flek, n. et Stykke Mark.

„flekkja v. a. 2) frastille osv." A. 3) grine. Trond. Gbr. og fl. „Flætkje (taa) Tæinnom". „Hunn'n sat aa flækt'", ogsaa: „sat aa flætkja". 4) haanlee, gjøre Grin (Nar), haane. Nordl. Trondh. Shl. Ryf. Li. „Flætkj' 't a a aat ein" (ɔ: 'taa Taannom, Tænnom) el. „flætkj aat Folk". „Han flætkja aa skirte"; Trondh. „Fletkja aa læ"; Shl. „Fletkja aa spyrja", spørge haanligt = fleggja. Shl. I de sydlige Egne tør denne sidste Anvendelse være udgaaet af Bet. „flække, rive op"; se flengja. 5) fare høit og lavt; søite om = flengja, flana. Li. Ryf. Fosn. „Flekkja øve Voor o Bænkje". „Flekkja ute". „flekkja seg", slænge sig, kaste sig = flengja. Ryf. Shl. 6) drive stærkt paa, rive Arbeidet fra sig = fleggja, flengja, fletta, flysja. Li. Rog. Shl. Og „flekkja paa". — Flekkj? n. Grinen, Haanen; haanende Spas. Innh. „Gjaaraa Flætkj" (og Flætt? af fletta) gjøre Grin; „han e saa full taa Flætkj, saa flekkjfull (og flætfull?). — Flekkja f. 1) En som haangriner ad alt; ogsaa: Flane. Ndm.: „Flætkje"; Trondh.: „Flætkj". 2) rask Arbeider = Rivar. Li. Ogsaa: Flekkjar m. Li. Rog. 3) Mandfolk som er for familiær mod Kvinder; ogsaa: Smidsker, Sledsker. Røros og Østerd.: „Flekkje (æ?)"; maaske ved Sammenglidning med Fleikja, se d. — Flekkjebikkja f. 1) lumsk, nærgaaende Hund. Østerd. 2) logrende, kjælen Hund. Røros, Østerd. Her indblander sig maaske „Fleikje-". — flekkjen adj. tilbøielig til at flekkja, til Flekkjing f. — flekkjutt adj. 1) fuld af Grin, „Flætkj"; Trondh.: „flætkjaat". 2) sledsk, smidskende; til Flekkja f. Røros.

Flekkja f. en Vidde, en noget stor Flade = Flak, Flakka, Fleggja, Flaatt, Fletta. Nfj. Sogn, SBerg. Li. „Ei Flekkje te Dor", en umaadelig stor Dør. Nfj.

Flekkje n. Sted, hvor noget tilveiebringes ved Flækning; saaledes: „Hedleflekkje", Hellebrud, Flisebrud. Hard.

flekkjeberr adj. = flekabar. Gbr. Vestfold.

flema v. vimse; Agder; se flima.

flemsen adj. forvirret af Forlegenhed. Helg.

„**Fleng** m.“ A. „Däi flöug i Flokk o Flængg“, tumlende om hinanden. Hard. „I Flæng“, i uordnet Mængde. Østl. (Busk og fl.). Se flengja; Heng.

„**flengja** v. n.“ A. Ligner i Bett. sterkt flekkja og tildels flysja og flaka. „Han arbeidde saa han va færig aa flængje seg“ = flakne. Bamle og fl. 3) gjøre voldsomme Bevægelser til Siderne; slænge sig, slænge; kaste sig = kasta; ogsaa = flangra, flangsa, flaanga. Ryf. Dal. Li. Vestfold, Smaal. „Vindu flængjer“; Ryf. „Flængja yve Bour o Bænkje“ = flana, flekkja; Dal. „Han gaar aa flænger innom Gaalane“; Østl. 4) tage store Tag; tage stærkt i eller paa; angribe stærkt = flysja; drive paa, tumle med noget. Agder. Tel. Hall. Bamle. Vestfold, Smaal. Odal, Rom. og fl. „Du flængde ivært e t t e Ekraa, Skogjn, Flaskaa“, du gjorde svære Greb i, der var Forslag i din Virksomhed (Meien, Huggen, Drikken) = du fluste etter osv. Agder (Ma. Rbg. Sæt.). „Flængja o skjera, slaa“; Li. Tel. „Flængja avsta“ el. „paa“; Li. Tel. „Han flængde aa køyrde so fælt“; Hall. og Østl. „Han flænger aa slaar m æ Folka“; Østl. 5) angribe med slængende Ord, Haansord (jf. Eng. fling = Slengjeord); Li. „Han laag o flængde paa 'an i heile Gjesteboe“. 6) gramse, rive til sig; plukke (ud) = bledja, galda; altid med Begreb af Uvornhed. Bamle, Rbg. „Ho flængjer alti ette de beste“ (Drangedal). „Han hev flængt ut de beste av Skogjn“ (Aamlid, Honnes). 7) v. a. slænge, kaste; maaske særlig noget stiveformigt henad en Flade (et Brev henad et Bord). G. N. flengja d. s. Jf. Sv. slänga, Eng. to fling, gjøre voldsomme Bevægelser til Siderne, kaste (sig), slænge.

Flengja f. 1) afflænget, afskrællet eller løsbrudt Skive. Agder og fl. 2) = ein Rivar, ei Flekkja; ogsaa i Genetiv (som adj.): „ein Flengje Slaattekar“, Sæt. Tel. Ryf. 3) Mand som er skjødesløst klædt, især i aabne eller iturevne Klæder. Hall. 4) slusket Kvinde. Vestfold (Dramn): „Flænge“. 5) vid Flade = Fleggja, Flekkja, Flaatt. Sæt. Se A.

Flengjand n. = Tak, Fauk, Faukand. Hall. Til flengjast.

flengjast v. recip. (est, dest) slænge hinanden; brydes; slaas. Hall.

flengjekløyva v. a. = flaskekløyva. Tel. (Nis.).

flengjekøyra v. n. kjøre voldsomt. Hall.; Østl.: „flængekjøre“.

flengjen adj. tilbøielig til at flengja.

Flengjevind m. Kastevind. Ryf.

flengjutt adj. a) om Folk som gaar med aabne („flængane“) Klæder. b) om Klæder som „flænger (3)“ for stærkt. Vestfold (Dramn): flængete.

Flengra f. Flane = Flangra. Voss.

flengsa v. a. (ar) 1) flænge, rive op. Hard. „Eg flængsa meg sunde pao Haandæ“. Jf. flingsa. 2) = flangsa, flingsa, flogsa. Ma. — **Flengs** m., **Flengsa** f. og **Flengsar** m. En som flengsar 2); en Flane. — **flengsen** adj. Ma.

Flengsa f. løsflænget Skive = Flingsa; helst af noget blødt. Ned. — **flengskallete** se flein-.

fleng-trabelt adj. n. anstrængt travlt, yderst travlt. Smaal. **fleng-** forekommer vistnok i flere lign. Sammensætnn. Ogsaa: „**flæng-an(d)e trabelt**“. Smaal. Jf. flengja 3) og 4).

Flensa f. 1) rask Arbeider = Flengja. Sogn, Nhl. 2) et stort kraftigt Kvindfolk. Dal.

Flensvevnad m. et Slags Mønster-Væv. Gbr.

flentra v. n. smile forlegent. **flentren** adj. Hard. (Ullensvang). Meddelt. Jf. fleina.

Flenu f. Flis, Hall. se Flina.

flepre, fleprin se fleipra.

Flera, flera, fleren se Fledra, fledra.

Flerra, flerra, flerreleg se Fledra, fledra.

Fles n. tyndt Skal, Skjæl = Flas. Gbr. (Lom, Vaagaa, Fron): **Flees** (med kort ee og kort S); Ndm.: **Fleess**. **Fles** n. Skjæl af Metal. Li. (Vanse). Vel for: Flis (i'); jf. Fliis f., Flesa, Flisma; Sv. Diall. fläis, en flisa.

„**Fles** f.“ A. 2) **Fleess**, Fl. **Fleesi**, flad græsgroet Holme, som kun i Stormflod overskylles. Stikker høiere op end Flud. Helg. (Vindal).

Flesa f. tynd (fasthængende?) Flis. Dal. og Li.: **Flesa** og **Fleesa**; maaske ogsaa Flisa (i'). Jf. Flesja (Flas) og Fliis (Fles).

flesa seg eller **flesast** (e? og ee) v. n. (ar) opflises eller opsløsses, som Enden af et Minebor, af en meget omtumlet Bjælke osv. Dal. Li.

Flesja (e') f. 1) = Flaska ɔ: stor Splint fraklovet „paa Flask“. Ø- og VAgder. 2) overhovedet: et noget stort, helt afflænget eller løsthængende, fladt Stykke; stor vedhængende Tunge eller Skive; f. Eks. en Plade af Lav el. Mos. ØAgder (Aamlid, Sæt.) „Hogge ei Flesje av Haandæ“. 3) stor Flis, helst: Slenflis. Hard. (Kvamm, Ulvik, Ullensvang). Jf. Flasa, Flas, Fles. Ingensteds er hørt „Fleskja“; ellers kunde man tænkt paa Flask, Flaska.

flesja (e') v. a. (ar) 1) = flengjekløyva, flaskekløyva. 2) afflænge; afskrælle tykt; løse op el. fra i Flesjor. — **flesjast burt eller upp** v. n. løse sig op el. fra i store Skiver; **flesja seg upp** d. s. Hard. Agder. — **Flesjefura** f. = Flasefura. Agder, Tel. — **flesjen** adj. som let flesjar seg upp.

fleska adj. a) flæskagtig. b) smækfed. Østl. **fleskutt** adj. d. s. Østl.: „flæskete“. — **Fleskebundra** f. smækfed Kvinde. Østl.

Fleskebøn f. grov Eed. Hall. Jf. fliska; D. Diall. fliske, fleske ɔ: bande. — **Fleske-eid** m. d. s. Østl. og fl.

Fleskekjøt n. Musklerne (Kjødet) i slagtet Svin. Østl. Dal. — **Fleskelengja** f. et halvt

Svin. Sogn. — **Flesketstiir** n. d. s. Gbr. (Vaagaa, Sel, Kvikne). Vel for -stid. — **Fleskelunø** m. et Stykke Flæsk, særlig en Ration F. Østl. (Dramn og fl.): -loons. Se Luns.

Flesma (e') f. løsthængende Hudlap, efter en Hudsygdom eller en Skrubning. Ma. (Grindeim, Bjelland). Jf. Flasma, Flisma (Frisma).

Flessa (e') f. = Flaassa. Tel. (Vinje). „Bly-".

Flesstokk m. = Beginde? Oslo. Se Flauta.

„**fletføra** (seg)". A. Li.: „fledsføra".

„**fletta** v. a. 2) flække, aftage Bark". A. Ma. og fl. 4) rive Arbeide fra sig; drive stærkt paa = flekkja, flengja osv. Li. Ryf. og fl. „Du he fletta m æ dæ!" Li. „Han fletta r v a a aa flær". — **Fletta** f. rask driftig Person = Flekkja osv. Ryf. Agder. Tel. „Arbei(d)sfletta, Illfletta". Genetiv **Flette**: „Ein Flette Kar, Hest", en udmærket kraftig og rask. — **Flettar** m. En som flettar; saaledes a) = Fletta. b) Flaaer, haardhjertet Menneske. Tel.

„**Fletta** f. en Flænge". A. Tel. Sæt. Li. „Ei Grasfletta", afflænget Græstørv. „Hudfletta". 2) Vidde; noget stor Flade, af Ager, Eng, Skov = Flekkja, Flaatt. Tel. Sæt. Hall. 3) Dyst; Tidsrum, Stund = Beita, Rid. Tel.

flettande adj. og adv. overvættes. „Dæ va flættande te alt dæ Kodn me fekk". Hall.

„**fli** v. 3) række". A. flii, flei, fliitt. Ma. (Bj.).

„**Fli** f. Plade". A. **Flee**, Fl. **Fleea**, om Pladerne mellem Stolpeboden og Stolperne. STrondh. (Tydal); **Flypr**, Fl. **Flypri** d. s. NTrondh. (Sparbu, Stjør. Frosta). 2) = Agnor, paa Harpun, Lyster og dl. Shl. 3) **Flugg** n. Ankerflig. Vestfold. Jf. Eng. fluke.

Fligr, **fligra** (Shl. Ryf.) se flikra.

Flik (ii) f. gabende Saar. Tel. (Lunde, Bø). — **Fliike** f. d. s. Ned. (Vegaarsheid). Østl. (Modum, Oslo og fl.). G. N. flik og flika f. Flig, Lap. Jf. Flikja, flikja. — **Flik** m. se flikja.

flika (i') v. n. (ar) 1) grine, haanlee? Ned. (Vegaarsheid). 2) vrikke, glad eller indyndende sig, med Krop og Hale; logre. Hall. Vald. Hedm. Odal og m. fl. 3) kjæle, karessere. Hedm. og fl. 4) smidske; sledske; særlig: indynde sig ved Bagtalelse; sladdre. Vald. Gbr. Totn, Hedm. Østerd. Solør (A.), Odal, Follo, Busk. Hadel. Land og fl. Er ingensteds hørt med (i') — i de Egne hvor Ordet er fundet eksisterer neppe (i') i denne Stilling — men med et ee og et æ som mange Steder (Gbr. og fl.) er kort (ikkelangt) og med gjennemgaaende a til Infinitiv-Endelse: **fleeka** især i Vest og Syd, **flæka** især i Ø. Jf. flikja, fleikja, flikra. Se „(fleka) Faatid". Värmland: fleka ɔ: smeka. — **flikast** v. recip. kjase; kjæles = gantast. Gbr. „ee". — **Flikabikkja** f. logrende Hund; særlig om den som indynder sig hos Husbonden ved at sladre paa Medtjenere. Udbredt. — **flikablid** adj. smidskeblid. Gbr. Hedm. Totn. Follo, Smaal. (næsten overalt „fleekablii"); ogsaa „flæk(k)äblii" Smaal. (som smæk(k)ä ɔ: smika). — **flikutt** adj. logrende. Vald. (SAurdal). „Bikkja æ saa sæl aa fleekutt".

„**flikja** v. n. gabe osv." A. Ryf. Vald. Vestfold, Oslo, Tel. Østerd. „Døræ fliikje ifraa", Døren slutter ikke til; Vald. — **Fliik** m. og **Fliikja** f. En som gaar fliikjen adj. ɔ: med aabne Klæder. Hall. og fl. — **flikjutt** adj. = flengjutt. Hall.; Dramn: „fliikete".

Flikja f. 1) et gabende Saar. Tel. (Heiddal, Grandsherad): **Fliikju**. 2) forfløien Kvinde. Hedm.: **Fliikje**; Rom. Ringerike og Vestfold (Sandsvær): **Fliike**. Jf. Jsl. flik løst Kvindfolk?

Flikka f. Lap paa Sko. Dal. Af T. flicken? — **flikka** (til) v. a. faa i (net) Stand. Ryf. Hid, eller til fli?

flikra v. n. 1) gjøre smaa Bevægelser frem og tilbage; vifte som Espeløv. Ogsaa: pirke, plukke. Vald. (SAurdal og fl.); Li.: **fliggra**. „Staa kje aa flikkre mæ detta!" Jf. flika; Eng. flicker blafste, vifte. 2) lee undertrykt og vedholdende saa man fittrer; fnise. Hard. Ryf. Dal. Li. Ma. „Fliggra o læ". 3) logre. VAgder, Ryf. og Shl.: **fliggra**. „Hundn fliggra mæ adle". 4) karessjere, kjæle; ogsaa smigre, smidske = flika. Se A. Shl. Rog. Agder; Østerd.: flekkre. „Fliggra aa halla mæ ein"; „fliggra seg inn paa (mæ) ein" (jf. lirka); Ryf. — **flikrast** v. n. kjæle. Ryf. Shl. „Fliggrast mæ Kattn, Hundn, Badne, Jentedne". Jf. flika, fleikja, fleikra; og frikla. — **Flikr** n. det at flikra; Logren, Fnisen osv. — **Flikr** m. en Smidsker, Kjæler. Li.: **Fliggr**. — **flikrande** adv. „fliggrande blii(d)" Shl. Ryf. — **flikren** adj. tilbøielig til at flikra. — **Flikrebikkja** f. = Flikabikkja. Vald. „Friklebikkje", d. s. Vald. — **Flikrevika** f. = T. Flitterwoche; „Fliggrevekedne", Hvedebrødsdagene, Honningmaaneden. Ryf. — **flikrevæn** adj. med smaa vakre venlige Træk. Ryf.: „fliggreveene". **flikresin** adj. omtrent d. s. Vald.

flikrutt adj. smaaspættet, prikket; mest om Faar. Af flikra, formedelst det Spættedes urolige „spillende" Lysvirkning (jf. blikra). Sæt. J Ma.: **fliggrutte** (og -ette). Ogsaa: **Fliggre-Sau(d)** (-Lamm). Jf. flygrutt, fryklutt.

„**flikta** v. n. (ar) røre sig sagte". A. Voss, Nhl. Hard. „Da va nett so fjære Liive flikta i 'an". „Da flikta længje Liiv i 'an". Ogsaa blot: „da flikta 'kje i 'an", al Livsrørelse var forbi. Jf. flika, flikra (fløtta, flökta, blikta, bløkta).

flima (i') v. n. (ar) 1) fare uroligt hid og did, fare høit og lavt; føite eller slænge planløst omkring. Om Børn og Kvinder.

Ma. (Bjelland), Sæt. (Aardal). fleema (og flema) efter Egdske Lydforhold; maaske ogsaa „flime" (og flieme), i Sæt. „Fleema o flana". „Liggja o fleema utyve Bo^{u}r o Bænkje". „Ho fere syssæ o fleema o kliive addesta". „Fleema utyve Bygdane"; Ma. „Kjeytn heve du so v^{e}i', han flimar", Stev fra Sæt. 2) „fleeme seg av Gari", fare afsted med stundesløs Hast, tumle osv. Tel. (Moland). — **Flima** f. a) urolig liden Pige. b) fnitende Kvinde. Ma. (Bjelland, Aaserall). — **flimutt** adj. vims; forfløien, fnitende. Ma. Se A. Jf. uflimen?, fluma.

Flima (ii) f. tyndt Skydække. Salten.

Flina (i') f. liden tynd Flis; særlig: liden Flænge, Tunge eller Lap af Hud. Hall. (Aal, Gol): **Fleenu**. Ogsaa „Pleenu" Hall.; se Plina. Jf. Flint, Flindra, Flein; flina.

flina (i') v. n. (ar) flagre om med usikre skjæve Bevægelser og Slæng til Siden; fare skjævt svingende hid og did; slakke omkring; noget ligt flima og skeina (skina). Tel. (Vinje). „Skjeennvængja fleenar", Flaggermusen f. „Dænna Fantn fleenar hera ikreengg Garane". — **Flin** n. det at flina. **Flin** m. Omslakker. Vinje: **Fleen'e**. Jf. Flina, fleina, Faraflein osv. Desuden Sv. Diall. flen, flygverk; flenögd. hvars ögon fara hit och dit.

„**flina** (ii) v. n. fnise". A. Nhl. og fl. Ofte med Imperf. fliinte. 3) stirre haanligt, grine. Nhl. (Etsingadal). — **Fliin** m. og **Fliina** f. en Grinebider, Fniser. Sogn og fl.

Flindrstein m. liden tynd Sten; liden Stenflis, „Flindra". Romsd. **Flyndrestein** m. tildels d. s. Dal. Ndm. se flyndra.

„**Flinga** f." A. 2) = Fleda; især om tyndslidte Metalredskaber. Sfj. (Førde).

„**Flingra** f. Splint, Skive". A. Sogn, Rog. Agder, Romsd. „Smørflingre", liden flydende Smørskive; Sæt. Om tynde større Skiver; Vestf. og fl. — **flingrefin** adj. overdrevent fin; fin, tynd som en Flingra. Agder. — **Flingreflis** f. en større Fliis. Vestfold (Dramn). — **Flingretorv** n. og **-torva** f. Torv, især af Lyng, som skrælles af tørre Bakker. Li. — **Flingrstein** m. = Flindrstein. Romsd. — **flingrutt** adj. lig en Flingra.

Flingsa f. 1) = Flengsa. VAgder. 2) forfløien Kvinde = Flong. VAgder, Vestfold. — **flingsefin**-adj. = flingrefin. Agder. — **flingsutt** adj. forfløien. Vestfold.

flingsa v. (ar) 1) skjære „Flingsor", flænge. VAgder. 2) kaste eller slænge sig til Siden, omtrent = flengja eller skvetta. Tel. Sjelden. 3) omtrent = flangsa, flangra. Li. Tel. (Moland). „Flingsa o flangsa mæ Jænten(e)".

„**flinka** v. n." A. 2) flænge = flingsa. Hørt kun i Ordsproget: „D'æ kje Nöua o flinke a(v) ann Manns Skinke"; Ma. (Holum). 3) drive paa med Arbeide. Nhf. Jf. flengja.

flinkende adv. „f. ny", flunkende ny. Tel. (Kv.)

Flint f. 1) liden Skive eller flad Splint af Sten eller Metal. Sfj. Romsd. Fosn. „Flyge i Flinte", springe i mange smaa Stykker; Sfj. „Fljuga i Flint", bruges saaledes ogsaa i SBerg. Vestfold og andre Steder, hvor „Flint" ellers kun kjendes som Flintesten. „Um du vart so fint at du flaug i Flint", sprang i Flint (som Troldene), hvilket Danske Udtryk vel hører hid. „Steinflint". „Hestskoflint", tyndslidt Hestesko; Sfj. „Kaste Flint" el. „k. **Flintstein**", slaa Smut = fle(d)a, flyndra. Romsd. Ndm. Fosn. 2) særlig: tynd(slidt) Sommersko for Hest. Sfj. Nfj. 3) Hæljern paa Sko. Nfj. Ældre D.: Flinter = Stensplinter.

flinta v. a. og n. 1) = kasta Flint. Sdm. Ndm. Fosn. „Flinte ein Stein ette Batne". 2) „flinte Hest", sko Hest med „Flinter". Sfj. (Jølstr). Nfj.

Flinta f. bitte liden Flis; Fnok. STrondh. (Børsen, Bynes). „Snøflint'".

flipa (ii) v. n. (er, te) = flikja, fleipa ɔ: gabe osv., om Klæder og dl. NGbr. STrondh. (Uppdal). Se flg. 2) flæbe. Vestfold, Li. Se A. — **Fliip** m. 1) en Flæber. Li. og fl. 2) omtrent = Fleip, Gap. Romsd.

Flipa (ii) f. 1) en noget lang Sprække eller gabende Brist, som ikke gaar helt tvers igjennem; i Træer og Træværk. Vald. (ØSlidre, Aurdal): **Fliipe**. „Løynkvaa'o fliipo i Grønee". 2) en kvindelig „Fliip" eller „Fleip". Rom.

Flipa (i') f. 1) Læp = Flipe m. Voss, Hard. 2) Sprække, gabende Saar = Fliipa. SGbr.: **Flipu**; NGbr.: **Fleepo**.

flipa (i') v. (ar) 1) skjære en „Flipe"; flænge. Voss. 2) haanlee; grine ad. Solør: „flæpa?" — **Flæpabikkje** f. En som flipar; en Grinebider. Solør.

„**Flipe** (i') m. Flip, Læp". A. Særlig om en løs Hudtunge over (i) et Saar. Nedre Tel.: **Fleepa**. Isl. flipi Hestelæbe.

flippen adj. altfor troskyldigt imødekommende, altfor villig. Nhf. (Sand, Nærstrand). „No va du flippen te svara ja!"

Flir m. og **Flira** (ii) f. En som leer utækkeligt.

„**Flira** f." A. Flire, Abramis Vimba. Vestfold (Eiker, Dramn). Andensteds (Rom. Vinger): „Bæmme". Se Bemba.

Flirra f. Flis, se Fledra (Flidra). Om en halvt løsreven, endnu vedhængende, liden Flis; Hall. 2) et lidet vimst Hunvæsen; lidet Hundyr som aldrig kan være roligt. Hall. (Gol). Meddelt.

„**Flis** (ii) f. Spaan". A. 2) en Græsart, Mollinia coerulea (Enodium c.)? Hard. Jf. Blaaflis. 3) en mager, men senesterk rask og udholdende Figur = Skita. Berg. Nhf. Tel. „Ei Fliis te Kjering, te Gut, te Merr".

flisa (ii) v. n. (ar) være dygtig og især udholdende i Arbeide; være „ei Fliis te arbeie". VTel. „Fliise o arbeie".

„flisa v. n. (er, te) fnise". A. 2) lee uhøvisst eller utækkeligt, grine. Helg. Namd. Busk. Tel.

flisedag (ii) m. Dag, hvorpaa man flisar ɔ: sanker Flise og Vedaffald („Fliis") paa Bjælkehuggetomter i Byer. Søndenfjelds (Dramn og fl.). — flisedunk m. fugtig Flisedynge. Hall. — flisefut m. En som har Tilsynet med Sankningen af „Fliis". Dramn. — „flisegrøt n." A. Hall. — flisutt adj. overdrysset med Fliser. Østl.

flisk (ii) f. driftigt Mod; energisk Rasthed. Hard. fliiska f. d. s. Hard. Se flg.

fliska (ii) v. n. faa Arbeidet vel fra Haanden; rede Tingene præcist og i en Fart; rydde op; (jf. fli? fliisa?). „D'æ Gut so fliiska ikringg seg", om. En som slaar en Overmagt fra sig. Ogsaa: fliska paa, drive paa. Hard. Nfj. Sdm. Se A. Jf. Ældre D. fliske ɔ: larme, bande; D. Diall. fleske d. s. — fliskar m. livlig og driftig Karl; energisk Person. Hard.: fliiskare.

fliska (i') v. n. indynde sig, gjøre sig lækker. fliskjen adj. indsmigrende, logrende. Shl. (Fitja, Stord). „Fliskjen Hund". Til flisa, fnise? — fliskra seg inn v. d. s. Shl. (Stord).

fliskra v. n. staa spredt (tyndt); om Haar, Græs og dl. Jæd. Dal. — fliskren adj. „Haare va tunnt aa fliskre". — fliskrast upp v. n. optrevles; om Reb og dl. Jæd. Dal.

flisma (i') f. tynd fraløst Skive, stor flad Splint; helst af Sten; omtr. = Flasma, Flindra. Hard. (Ulvik, Kvamm). Jf. Flesma.

flistra (ii) f. bitte liden fasthængende Flis el. Splint; fremstikkende Ved-Trevl. Tel. Vestfold og fl.

flistrast (ii) v. n. blive ru ved at faa udstaaende Splinter eller Trevler; opflises, optrevles; om Ved, Klæder. Søndenfjelds (Tel. Vestfold og fl.). Ogsaa: fliistre seg.

flistrutt (ii) adj. fuld af „Fliistror". Tel. og fl.

fljao, fljaoa, fljaoete, se Flaa f.

fljo (oo) adj. tidlig udviklet = fljot; om Børn som er tidligt voksne eller vil gjelde for voksne. Hard. (Kvamm). Ogsaa: fljog Hard. (Kvamm). For flo? Jf. ellers fløgd, fløygd. Hedder andensteds „flogvaksen".

fljot (oo) n. flydende Fedt = Flot. Hall. (Aal): fljøøt og fløøt (som fljøte ɔ: fljota). Flyden (Flot) hedder her „Flaat". I Gol i Hall. lyde begge Ord „fløøt". G. N. fljót n. Samling af Vædske. — fljottjørn f. smeltet Fedtsamling i Grød til at dyppe i; jf. Smørkjelda. Hall.: fløøtkjødn. — fljotstjerna f. Fedtdraabe som flyder paa anden Vædske. Hall. (Aal): fløøtsjødnæ.

„fljot adj." A. 4) glat, let glidende; om Skier, om „Føre" osv. Tel. Agder (Li. „fjood"; jf. Rødenes: „fjøtt" n.).

„fljota v. n." A. 4) glide let. Agder, Tel. „Sle'en flyyt'e". 5) fljota yver, overgaa i Høide, være overlegen. Dal. (Hæstestad). „Han flyyd'e lide Grann yve han".

fljotfarande adj. som farer raskt; snar. Stjør.: „fløtfaaraanes".

fljotmælt adj. rap i Talen. Voss, Sogn. Isl. fljótmæltr. — fljotmunna, fljotkjefta adj. d. s. Stjør.: fløt-.

fljott (oo, og fjoott) f. se Flott.

„fljuga v." A. Hard. Shl. Vestfold. Om Livløst som bevæger sig i Luften. Østl. „Sky'a f."

fljugande adj. og adv. „Paa fljugande Timen", og „paa f. Flekkjn", øieblikkelig; Tel. „Paa fl(j)øgande T. (F.)"; Hall. Og „paa fl(j)øge Timen" Hall. „Fljugande nakjen", splinternøgen; Tel. (Mo). „Fljugande vill (galen, sinna, sint)" rasende vred; mange Steder. Ogsaa: flygande, flyande, flyg- (vill); Østl. og fl.

flo v. n. (floor, floodde, floott) flyde over Bredderne. Tel. (Mo, Vinje, Raul. Aamotsd. Kvits.). „De floor ivi, d'æ for fullt". „Der vanka Øl, so de floodde". „Floovande full" og „flooende f." G. N. flóa.

flo adj. om Aaer: flydende med usædvanlig Vandmasse, ikke netop over Bredderne. Helg. (Alstahaug, Brønnøy), Innh. (Beitstad).

flo f. og n. 1) grund, noget stor, Vandpyt. Solør og Smaal. f., Odal og Vinger n. I Smaal. maaske kun i Stedsnavne som „Lunnebyflova, Skinnerflo, Visterflo". Maaske eet med Flo f. Lag. Jf. dog Floe, Flaar. 2) Overvand paa Jis opstaaet ved Tøveir. Vestfold (Dramn f.). Flod?

„flod f. Regnskyl". A. Fl.: flø, Sfj. (Førde, JDale), flø'a(r) Tel. Agder.

floda av v. = ela upp. Ndm.: „floo 'taa".

floda(r)bur(d) m. pludselig og voldsom Flod i Havet. Sdm. Nfj. Sogn, Shl. Jf. Elvarburd.

flod-dunsa (o') f. Hængedynd. Ma. For Flot-.

flode m. = Flod f. Nfj. (Utvik): floode, Tooreflode". flooe, Nfj. (Breimn, Stryn).

flodhause (oo) m. optrækkende Skyhob som truer med Regnskyl. Sdm.

flodhovud? n. 1) Person, hvis Stemninger og Stemningsyttringer veksler pludseligt og stærkt, som f. Eks. springer fra Sorg til Glæde og omvendt; et „Stemningsmenneske". Sdm. (Hjørungfj.) og Nfj. (Breimn): floodhaude. 2) En som staar og maaber sanse- el. tankeløst. Sdm. (Volden; meddelt).

flodkjær adj. byget; om Veir. Sfj. (Førde, Holmedal): floo-.

flodring m. = Flodstreng (A.). Hard.

flodsig (i') n. 1) Optræk til Tordenveir; Tordenbanke. Sogn (Balastraand, Ladvik og fl.: i'), Sfj. (Holmedal, Førde: ee). Christie har: „Floaseeg, Tordensky". 2) Tordenveir. Sogn (Kyrkjebø og fl.) „Dar æ Floosig i 'an" (i Luften). Jf. Kloseg.

„flodstreng m." A. 2) = Flodarbraak. Ndm.

„floe m. 1) Vandpyt". A. Dal. Ryf. Shl. Og. floove, Ryf. (Karmt). 3) Sumpflade med smaa Kjær eller Pytter. NTrondh. Jf. Fly.

„**Flog** (o') n. 1) hurtigt Løb". A. „Ta(ka) Flogje", rende afsted. Voss, Nhl. „2)". A. „Fläu", Vestfold. „3) Sting, Gigt". A. **Flog** f. Rbg. (Honnes), Ma. (Otrnes). 6) Sygdom som pludselig paakommer Fæ, sjelden Folk. V- og ØTel. „Kyyree hev sængji Flogji, noko Trollskap hev f l o g j i paa hæna"; Mo. Jf. Flogham. 7) Brunst. Berg. Hertil: **floggalen** adj., **Flogmaane** m., **Flogmerr** f. se Floga. 8) = Fløg (A.) eller „Hav, Lag" paa Skier og Sledemeder. Odal, Solør, Aadal, Sogn. „Bratt Flog; stoort Flog; Sleaflog". 9) forfløien Person. Sogn.

floga (o') adj. 1) opfløien, pludselig stegen; af Flog = Uppflog. „Floga Priisar"; Ryf. 2) forsynet med Flog eller Hav. Sogn, Østl. „Sle'en æ svært floga". Jf. andfloga.

Floga (o') f. 1) = Flog 3) ɔ: Gigt, Sting osv. Ma. 2) forfløien Kvinde. SSmaal.: **Flöue**. „Flöujænte" f. d. s. „flöugäln" adj. SSmaal. — **floga** se flogvæn.

Floga, Floge, Flogo f. Byge, se Flaga.

Floga (o') f. en fraløsnet Skive, Flænge = Flaga. VAgder, Tel. (Mo). „Torvefloga". **Flogu**, Tel. (Vinje, Kvitseid og fl.). „Braa'i heve rivi Flogur i Tre'i", Lynet osv. „Sou'n flagnar, Uddee dett' av i Flogur". — **Flogetorva** f. en afflækket Græstørv. Li.

„**floga** (o') v." A. 4) flyde over = flo, fløyma. Land: **flaagaa** (aavr); Østerd. (Tynset og fl.): „flaaghwaa". Jf. Floge m.

„**Flogdrake** m." A. **Flogudrakje**, i en gammel Strofe fra Laardal i Tel.

Floge m. grund Pyt = Flaar 1) og 2). Oslo (Bærum, Asker): **Flaaga**; Ringerike, Modum, Hadel. Totn, Land og SGbr.: **Flaagaa** (som Flaakaa, Braataa). „Flaagaan stoo utaavr Golve"; jf. floga v. — **Flaagaamyr** f. Mose med grunde Vandpytter. Totn, Land, Hadel. Østerd. Jf. Floe.

Flog-Egd m., **Flog-Egde** f. se Egd.

„**flogen** adj. drægtig". A. Om Kat. Hall.

Flogengel m. forfløient, viltert Væsen. NGbr. „Flaagæingjil". Spøgord. — **Flogfilla** f. forfløien Kvinde. NGbr. **Flöu-, Fløy-**, Østl.

Flogfura f. Fyrr, som tørres hen langs ad den ene Side af Stammens øvre Del. Ned. og Bamle: **Flöufure**.

floggalen, Floggjenta se Flog, Floga.

floggast v. n. overdrages med en Hinde „Flogga", f. Eks. af Jis. Nfj. (Stryn og fl.): „floggast aavr".

Flog-geit f. Gjed som render fra Flokken. Ogsaa om forfløien Kvinde. Tel.

Flog-gjæma f. en urolig og ustadig Kvinde, som ikke holder sig ved Huset (ikke egentlig letfærdig). Tel. Se Gjæma.

Floghadna f. = Floggeit. Ma. **Floghaayna**.

Flogham (o') m. Vætte eller „Ham" som gaar foran en Person og volder pludseligt Ildebefindende hos Folk eller, oftere, Fæ, som Personen nærmer sig til, et Ildebefindende som Personen selv kan fjerne ved at berøre den Angrebne. Personen siges at „hava Floghame". VTel. Se Ham, Ridham, Flog; jf. Riska. Se A.

Floghelta (o') f. Halthed som kommer og gaar pludselig. Dal. **Fløghælte** n. Vald.

Floghovud (o') n. raskt, livligt Hoved. Nfj.

Floghæma (o') f. omtrent = Floggjæma. Tel. se hæma.

Flogkvist (o') m. Kvist som vokser ret op langs Stammen og under Væksten tildels klemmes ind i denne. Bamle: Flöukvist". I VAgder: „Migekvist".

„**Flogmaur** m." A. Hall.

Flogmaane (o') m. Brunstmaaned. Sogn, Sæt.

flognaken (o') adj. = fljugande n. Tel. (Mo).

flogny (o') adj. splinterny. Ma. (Grindeim), Sfj. (Jølstr).

flogra (o') v. n. flagre om; føite. Tel. og fl. **Flogra** f. flagrende, vidtstreifende Væsen. Ma. (Aaserall), Tel. (Vinje). — **flogren** adj. „Kyree æ so flogree". Tel. Isl. flögra flagre.

„**Flograun**", A. Østl.

Flogs (o') n. Flane. Ma. — **Flogsa** f. d. s. Ryf. Rbg. Østerd. Gbr. — **flogsutt** adj. som gjerne flogsar. Alm.

Flogsida (o') f. den Side af en Sten, paa hvilken større Fliser springer af. Tel. (Eidsborg). Jf. Flostresida.

Flogtre n. føitende Person. Smaal.: „Flöutre".

Flogtyre (o') n. „Tyre" i Toppen af Flogfura. Tel. I Bamle og Ned.: **Flöu-**.

flogutt (o') adj. forfløien; føitende. Berg.

flogvaksen (o') adj. meget tidlig voksen. Berg.

flogvæn (o') adj. = braadfager; ogsaa: af en Skjønhed som snart taber sig; af en flygtig Skjønhed. Oftere: **floga veen'e**. Dal. **floga fin'e** (ii) adj. d. s. el.: af en flygtig Finhed. Dal.

flojen adj. lunken = flø. Gbr. (Dovre, Lesja): **flooje**.

flokast (oo) v. recip. brydes = flaakast. Tel. (Vinje, Mo).

„**Floke** (oo) m. 8) Vanskelighed, forviklede Omstændigheder". A. Hertil maaske: „væra paa Flookoo", Num., „væra paa Flookan", Sigdal ɔ: være paa den økonomiske Undergangs Rand. Jf. Fleke, flekataae.

Floke (oo) m. dristig, driftig og smidig Karl; En som er meget om sig og synes aldrig at staa fast. Tel. Sæt. Li. „D'æ slik ein Flookje te greie seg". (Wille: „Flokje, en som forhverver sig Midler"). — **floka** v. n. være en „Flookje"; særlig: samle Midler. Tel. (Selljor): **flooke**. Jf. **fløkja** v. og f.

flokka (oo) v. plukke; rykke. Østerd. (Tynset, L. E.). „Flookke Høy", rykke Hø ud af Stabelen.

„**floleggja** v. a." A. Ndm. **floolæjji**, Hall.

floleggjande adj. som man kan „floleggja".

floma se fluma; **flone, flonast** se fluna.

Flong f. Fl. **Fleng'r**, 1) en stor afstrællet eller løsbrudt Skive, „Flengja", helst af en

anden Sammensætning end det underliggende fastblivende. Tel. Ø- og VAgder: „Flaang(g), Flæng(g)'a(r)". „Borkeflaangg, Fisflaangg". 2) Flane = Flak, Flangsa. Tel. Agder. 3) vid Flade, Vidde = Flaa, Flekkja. Ned. Ogsaa: Flaang'r, Hall. (Aal). Se Frongl.
Flongsa f. forfængelig og forfløien Kvinde, noget mere letsindig end „Fjongsa". Shl. (Etne), Ryf. Jæd. — flongsa v. n. tee sig som en Flongsa. Shl. Rog. flaangse, føite; Rom. Jf. flangsa, hvoraf de Rygske Former tør være blot Udtaleformer, trods at de i IRyf. tildels lyder flongsa (o') med en Vokal som nærmer sig (u') — som „ungleg" ɔ: ongleg, angleg.
Flons, flonse, se flunsa.
„**Flor** (oo) m. Gulv i en Kostald imellem Baaseraderne". A. Tel. (Vinje), Num. Særlig: = Skarnfall; Hall. (Gol, Krødsherad): Flaar. Synes i Hall. (Gol) ogsaa at være = (H)land, maaske ved Sammenglidning med Flaar, se d. — „2) Kostald". A. I Ullensvang i Hard. kun om Kostald, medens „Fjos" er Faarestald.
Flora (oo) f. Lag = Flo. Vestfold, Ned. „Ei Floore mæ Sill".
flora (oo) v. n. (ar) prunke, slaa stort paa. Busk. (Modum). „En floorenes Kar", en „flot" Karl. Jf. flara (fladra); Sv. Diall. florä, fludrä (upp) ɔ: blossa (upp). Turde dog delvis være fremmed.
Flor-renna f. = Skarnfall. Tel. (Seljor). „Floorænne".
Florhein (oo) f. (og m.?) en fin blaagraa Hvæssesteen. Stjør. Selbu, Strinda.
Flos (o') f. se flasa. **Flos** n. se Flus.
Flosa (o') f. 1) en liden tynd fraløsnet men endnu vedhængende Skive; et større vedhængende Skjæl, f. Ex. paa en Lee; i Regelen større end Flus (og Flusu) og altid mindre end Flasa. Tel.: Flosu; Rbg. Flose. 2) en helt fraskilt Flis eller Skjæve. Floosoo, Land, Selbu. 3) Lap, Pjalt. Ryf. Jæd. G. N. flosa Skjæl, Skal.
flosa (o') v. (ar) løse sig af eller op i „Flosor"; skalles op (af); afsætte Skjæl. Li. Hard. Sogn. Ogsaa: flosa seg, Tel. Rbg. „Jønne flosar seg", naar det hamres. Isl. flosa, flosse.
Flosa (o') f. og **Flose** (o') m. en løsmundet letsindig Person. Hard. Tel. Flosa, en Slukke; Shl. — flosa v. n. (ar) lade Munden løbe, snakke løst. Hard. — flosen og flosutt adj. tilbøielig til at flosa. „Du æ ein Flose, eit gott Flosehodn!" Hard. Jf. Isl. flosi, m. en Laps. Kunde dog gjennem Flosa f. være fremgaaet af flasa, flasa. Se A.
Flosja? (o') f. Splint = Flesja. Tel. (Moland): Flosje. Maaske: Floskja; jf. Flaska.
Floskra (o') f. omtrent = Flaska, Flesja; men en mindre, oftest vedhængende, Flis. Tel. Sæt. — floskra og floskrast v. n. flise, sætte Splinter, tabe sin glatte Overflade. Tel. Sæt. „Detti Skafti æ so voondt ti floskre; d'æ so fullt av Floskru(r); de floskrast, so de riiv'e sunde Hændane". — floskrekløyvd adj. = flasteklovvd. Tel. — **Floskresida** f. den Side af et Træ, et Træstykke eller en Sten, hvor Flisning. **Floskring** f., foregaar.
Flosma (o') f. Flis. Nfj. „-e". Se Flasma.
Flosnævr (o') f. de yderste fine, let affaldende, Hinder af Birkebark. Tel. Og **Frosnævr**.
Flostokk (Floo-) m. = Skarnstokk. Tel. (Vinje). Maaske for Floorstokk.
?**flot** (o') adj. flydende. Ryf. Fremmed?
„**Flot** (o') n." A. 4) Flydholt paa Line el. „Reiv". Vestfold. 5) Udflod, f. Ex. af et Saar. Shl. (Etne, Fjellber).
„**Flot** (o') f. flad og jævn Mark". A. Gbr. Ryf. Flertal: **Flet'e**, Hard. (Kvamm); **Fle'te** og **Flæ'te** (og Flæt'e?) Sogn (Vik, Leikang, Aurland), Nfj.; helst om trappedannende Flader (Terrasser). — **Flot** m. en mindre Markflade. Sogn (Jf. Flota), Rom. Gbr. G. N. flötr. „Aokreflot". Se A.
„**Flota** (o') f. Flade". A. Særlig: fladt Landskab, modsat Brotta. Sogn. Vald.: **Fløto**.
Flota (o') f. flad Mark som gjennemstrømmes og jævnlig oversvømmes af Aa. Totn (Birid): **Flutu**. Jf. Floyt; flota v. osv.
„**flota** (o') v. a. (ar) 1) faa til at flyde". A. Tel. Sæt. 3) afflode; afskumme „Flot" = fløyta. Gul.: flaataa. 4) v. n. rende omkring. Hard. (Ulvik, Ullensvang).
Flotakar og **Flotar** m. En som lægger Trælast i Flaade og flaader den nedad Elv til Fartøi. Vestfold.
„**Flote** (o') m." A. 3) en svær bred Karl. Østl.: **Flaata**, **Flaataa**. 4) en noget stor Markflade, helst dyrket. Sogn (Vik, Ladvik og fl.). „Aokreflote".
Flotmyr (o') f. Hængemose. Østl. Rog.
Flotr (o') n. spredte flydende Ting (Dele); flydende Klumper og dl. Tel. Agder, Dal. „Rjomeflotr". „Last'æ æ mest reist'e; d'æ kji etti ko noko Flottr". „Jisn hev tekji upp; der ligg kji etti ko noko Jisflottr"; Sæt. Hertil: flotra v. c) danne Flotr. — Se flg.
flotra (o') v. (ar), enslags Formindskelsesord, dels a) af flota, dels b) af fljota. — a) v. a. med Nød og Neppe holde flydende eller flaade frem. Ma. Sæt. Tel. „Eikko finn eg væl, so eg fæ flottra meg yve Vatne", noget finder osv.; Aaserall i Ma. „Han flottra seg ivi Vatni paa ei Lo-udynn"; Tel. — „Kann du symje?" „Aa, ja Menn, kann eg flottre meg uppi ãit leiti Stykkji"; Sæt. b) v. n. 1) til Nød flyde, netop holde sig oven Vande. Jæd. Dal. 2) flyde spredt omkring. Tel. Rbg. „De flottrar noko (nokle) Jisspænggar". „De laag o flottra nokle Aarir". Hertil Flotr n. 3) skvulpe ganske sagte? „Mi va so ladde, at

de flottra uppaa Bare", at Vandet var i Høide med Baadkanten; Ma. (Aaserall). „De flottra (og floddra) ove Baatkantn"; Ryf. 4) „floddra yve", overgaa lidt i Høide = fljota yver. Dal. (Hæstestad). „Han floddra eit Grann yve hann". c) danne „Flotr", se d.; om Vand = fjatra. Tel. Agder, Ryf. „Jisn æ te flottrar o legg idag". Ogsaa: „Vatni flottrar seg", der danner sig Jisnaale og spredte Jisstiver for det „kravar". „De flottrar paa". „Vatne æ øveflottra (og -floddra, Ryf. Li.). „Rjomen flottrar ihop" eller „flottrar seg", ved begyndende Smørdannelse.

Flot-torv (o') n. 1) flydende Ø af Græstorv. Ma Nhl. 2) Græstørvflade, som dækker en Vandsamling. Ma. Nhl. Smaal.

Flot-torva (o') f. = Flottorv 1) og 2). Agder, Dal.

„Flott (oo) f. Fjeldslette, Fjeldmyr". A. Hard.: Fljoott og Fjoott (Røldal); Tel. (Moland, Selljor): Floott. I Tel. maaske mest om vaade af bugtede Vandløb gjennemstrømmede Græsflader paa Fjeldet.

flotten (oo) adj. lunken; blodvarm. Romsd. Ndm. „Floote Vatn"; „flootta Mjøk"; Ndm. Jf. flø, flo(j)en; G. N. flóa opvarme, flór varm. — Flove m. se Floe.

Flu n. 1) Fnug. Gul. Se Fly. 2) Lokkemad = Fly. Rog. Vestfold.

flua v. n. (ar) udkaste Lokkemad, „Flu", til Fisk. Rog og fl. — fløa d. s. Sogn.

Flubba f. stor tyk Kvinde. Tel. (Tinn): „Flubbe". Sv. Diall. flubbig ɔ: fet och tjock.

„Flud f. Banke osv "A. Shl. Ned. Vestfold, Oslo. Hedder „Slu" i Helg.

Fludarfall n. Søstyrtning, „Fall", over en Banke, „Flud". Sfj. (Bremang): Fluafall.

fludda v. a. (ar) søge ivrigt og vedholdende at tilliste sig; være paa Jagt (efter); være ude om sig (efter). Vos, Hard. „Ho giekk her i Vaor aa fludda itte Saokodn", tiggede ufortrødent. „Han fludda itte Jænto seint aa tile".

Flug (u'), Flugefjødd n. = Flog 5). Sæt. Tel.

„Fluga (u') f. Flue". A. Floga (o'), Rog. Sogn og fl. Flöga, ISogn (Lærdal); Flaag(g)a, Flaagaa, YNamd. Fluaa Ndm. Flu(ghw)u, Trondh. 2) en tosset Laps. Stjør. Flughwuhus m. kaadmundet Tosse = Gap. Stjør.; for Huse? — Flugudrep n. Fluegift, overhovedet. Tel.

Flugg m. (og n.?) enkeltstaaende Græstue. Ryf. (Skjold, Vas). — Fluggabakkje m., -myr f. Bakke. Sump med spredte Græstuer. Ryf. Flogamyr? d. s. Jæd.

Flugg n. se Fli.

flug(g)a seg (u') v. n. tage sig sammen, mande sig op; gjøre sig færdig. NRyf. Dal. Shl. (Fjellber).

flugrutt adj. = flikrutt. Ryf. — Flugresky f. = Eplesky. Ryf.

Flugs (u') m. Ørn ɔ: Fiskernes Navn paa Ørnen, saalænge de er paa Søen. Ndm. Fosn. Ogsaa Flogs m. Ndm. Og Flugsa f. Ndm. se A. Ørnen kaldes ogsaa, under de samme Vilkaar, „Skjoom'n". — Af den Slags omgaaende Benævnelser er endnu flere i nogen Brug langs Kysten fra Romsd. til og med Vesteraalen; saaledes for Gjeden: „Skaaraa", Ndm.; „Sag", Vesteraalen; og endog. udenfor Baaden,: „Skaaraaskinn, Sagskinn, Sagskjel". Jf. Strøm, S. B. 1,536. Ligesaa i andre Lande (Lisland).

„flugsa v. n. (ar)". A. Om Sneflokker: „Dæ fluksa noko Sn(j)ø". Hall. (Nes).

„Flugsa f. Pjalt osv." A. Shl. Sdm. 2) „Ta(a)ngfluksa. Sogn, Nordl. 3) „Snøfluksa", Shl. Romsd. Hall. 5) Se Flugs.

flugst adv. pludselig. Rbg. (Evje, Bygland): „Han kaam so flukst yve meg". Jf. flaust, flygst.

„flugta v. n. (ar)". A. 2) vinse, ogsaa om Folk. Vestfold. 4) = flikta, fløkta. Nhl. „Han ligg aa flukta", om en Døende som aander svagt gispende og uregelmæssigt.

flugtig adj. flygtig, letsindig. Agder, Tel.

flukst adj. n. overflødigt = fluust. Sogn (Balastraand, Aardal, Aurland), Hall. „Han ha flukst aa ta te". For flukst, til flus?

Flukt f. „verta (koma) i Fluk'to", komme i Forlegenhed (i Vinden?). Shl. Ryf. Flugt?

Fluku f. en stor Flok af Levende, smaat el. stort; en meget stor Besætning el. „Buskap". STrondh. (Uppdal). For Floka, Flaka, jf. Fleke m.?

fluma (u') v. n. (ar) gjøre store stive ubeherskede og uregelmæssige Benbevægelser (strævende, snublende, tumlende); gjøre store tunge Spræl og Kast, som en Hest i en Sump; kaste sig, tumle. Agder. flume (u') og flome (o'), Sæt.; floma (o') VAgder; floome, flome og floomme, Ned. „Floma o slana; f. o flundra; f. o flækja". „F. o snaava". „F. o detta". „Hestn flomar i Snjorn, i Myræ". — Flum: „fare i Floom'a", tumle afsted, løbe blindt hen. Ned. — Fluma f. og Flume m. En som er flumen adj. ɔ: tilbøielig til at fluma, el. til Flum n., el. Fluming f. Agder. „Ain Flumeheste (o')" Sæt. flima betegner raskere og mindre Bevægelser. Jf. flumsa (og fluna). — Flum m. = Flump. Sogn?

Flump (u') m. tyk og kvabset, klumpet, ligesom opsvulmet Figur. Hall. Ryf. Tel. Sæt. Flumpa f. d. s. Hall. -æ, -ö. — flumpeleg adj. lig en Flump; ofte: klodset formedelst for svær Dragt. Sæt. Tel. „Flumpeleg o bulten". „Flumpelege Hændar; flumpeleg i Andliti". — flumpen adj. d. s. Ryf.

flums (u') adj. = flumen. Sæt. — „flumsa v. n. (ar)". A. 2) tumle osv. = fluma. Sæt. — Flumse m. = Flume. Sæt. „Hestn flundrar o snaavar o sere so flumst". I Sv. Diall. flumsæ (og flumsa) ɔ: plumpe i. Jf. de flgg.

Flumsa f. tyk, kvabset og klodset Kvinde. NGbr.

flumsutt adj. 1) = flums. 2) som en Flumsa. NGbr.

fluna (u') v. n. (ar) føre sig med ubehersket Voldsomhed; gjøre voldsomme uregelmæssige og uvarlige Bevægelser, især med Armene; særlig: tumle sig i voldsom Leg. Sæt.: flune (u') og flone (o'); VTel.: floone, hvis Endevokal skulde tyde paa lang Hovedvokal (uu). — **flunast** v. n. fare voldsomt og uvarligt med noget, især hinanden; brydes eller lege voldsomt; tumle med hinanden. VTel. (oo).

flundra (u') v. n. gjøre store stive klodsede Spræl; tumle; delvis = fluma; = Eng. to flounder. Sæt. Jf. fluna, flunsa. — **Flundre** m. = „Aen sum flundrar fram o flundrar imout o snaavar o spenne sundt". „Aen Flundre-Hest'e". **flundren** adj. Sæt.

Flundra (u') f. 1) stor bred flad Splint. Sæt. Tel. „Ei Tyriflundre av Stuuvn". Jf. Flindra, Flyndrestein, flyndra. Maaske eet med Flundra, Fladfisk. 2) en liden Flaade, hvorpaa Tømmerflaaderne staar under Flaadningsarbeide. Smaal.: „Flyndre".

Flundrelod (oo) n. et Sænkelod (eller et Geværløb?), hvortil er fæstet en Harpun som sænkes ned i Fladfisken. Sdm. (Sande, Ørskog og fl.) „Flundreloo(d)" og „Flyndrelood"; Senja og Vesteraalen: „Flynnerloo". Jf. Lodpik. — **Flundrepreel** (ee) m. et Spyd (Harpun) til Flyndrefangst gjerne anbragt i et Geværløb. Noget ligt foreg. Sdm. (Hjørungfjord).

Flune (u') m. 1) en tung og stiv Person, med store kantede og uvarsomme Bevægelser, En som flunar. Hertil **fluneleg** adj. Sæt.: Tel. „Floone". 2) en rødmusset fyldig og kraftig Karl. Dal.; Li.: **Flone** (o'). I Li. (Kvin og Fjotland) bruges Genetiven „Flone" som adj. om hvad der er stort, dygtigt, kraftigt og stateligt: „Flone Ski; ei Flone Jænta, Mærr".

Flunk (u') m. tyk og stærk Figur. Ryf.

Fluns (u') m. og **Flunsa** f. 1) en tykfalden og kraftig, noget plump Figur. Ryf. VAgder, Rbg. Tel. „Ein Flunse Mann, ei Flunse Kaana" (Genetiv); Li. „Eit Floonse Beist, ein F. (K)niiv'e". 2) se flunsa v. — **flunsen** adj. svær og kraftig men plump. Ma. — **flunseleg** adj. og adv. d. s. „Flunseleg(e) Sle'e; flunseleg(e) gjord". Rbg. Til flg. Jf. Sv. Diall. flunsa f. fet och ovig kvinna; flunsa v. vara plump, falla plaff.

flunsa (u') v. (ar) tage voldsomt og uvarligt fat; arbeide voldsomt haardhændet og skjødesløst, især i Behandlingen af Redskaberne. Tel. (Selljor, Kvitseid, Raul.), Berg. (A.) „Han floonsar soond all den Gogni han fær i Haand". — **flunsast** v. recip. brydes, lege voldsomt, tumle med hinanden. Tel. — **Fluns** n. 1) voldsom og uvorn Behandling. Tel. 2) „faa Fluns", faa hovedkulds Befordring, blive kastet ud. Shl. — **Fluns** m., **Flunsa** f. og **Flunse** m. En som flunsar: Tel. (oo); Rbg. Hard. „Ei Flunse Kjering, ein Flunse Hest'e", Rbg. — **flunseleg** adj. 1) lig en Flunse; 2) se foreg. — **flunsen** adj. tilbøielig til at flunsa. „Flunsen o har(d)hæn(d)t". — **Flunsemoro** f. (og n. mere konkret) voldsom og uforsigtig Leg. Tel. Se foreg. Jf. fluna, flundra (flumsa), Eng. flounce omtr. = fluma, flundra.

flunta v. (ar) slaa eller støde haardt, især med Næverne; dunke løs. Hall. (Aal). „Han flunta aa sloo, flunta t e'o, flunta p a a'n". Meddelt. — **Flunt** m. haardt Slag eller Stød. Hall.

Flur m. = Flura. Ndm. Romsd. Rom. Innh. „Kjæmm Haarfluurn din!" „Tollfluur" = Flurtolla. Jf. Isl. flurr = „Brum" paa Træer? — **Flura** f. Kvinde med uredet Haar; Sluske. Nordl.

flura 1) v. a. (ar) = yva. Ndm. „Fluur se te", reise Børster, gjøre sig (blive) bister = bysta (yva) seg. 2) v. n. være uredet, „flurutt". Rom. — **flurast** v. n. blive børstet eller uredet; blive laset, opflises i Enden. Ndm. „Stokkjn (Staurn) fluurast upp".

fluren adj. 1) = uven. 2) bister. Ndm.

Flurpa f. en grovslagen og kvabset Kvinde. Tel. Sæt. — **flurpeleg** adj. lig en F.

Flurra f. sjusket klædt Kvinde. Sdm. (Hj.).

?**flurteleg** adj. omtrent = lurvutt. Rbg.

Flurtolla f. lav busket Furr med mange krogede Grene. Ndm.: **Fluurtoll**. — **Flurfura** f. d. s.

„**flurutt** adj. uredet". A. Rom. 2) ublid. Trondh. Nordl. „fluuraat mæ Beera".

„**Flus** (u') n. Skjæl, Skjæve". A. **Flos** (o') n. d. s. Tel. Li. Hard. Voss, Sogn; **Fløs** og **Flys** n. d. s. Sdm. Hall. **Floss** (ö—aa) Vestfold. **Flys** f.? d. s. Ndm. „Aller Flyss'a", aldrig et Gran.

?**Flus** (uu) m. pludselig fremvældende el. fremvæltende Masse. Vald. (VSlidre). Usikkert og ialfald sjeldent. Jf. de flgg. og fløysa, flaustra osv.

Flus (uu) f. rask og dygtig, lidt hvas Kvinde. Sogn, Hard. Shl. Ryf. Jf. Flus m. (og f.) Kniv.

„**flus** (uu) adj. rundhaandet". A. Vestfold, Rbg. Ma. Jæd. 2) rask og dygtig. Ryf. Jf. Flus f. — „**flust** adv. overflødigt". A. Trondh. 2) vel raskt, med skjødesløs Raskhed. Voss, Innh. „Da gjekk fluust". „Han tok da so fluust".

flusa (u') v. a. (ar) 1) afskalle = flysja. Tel. „Flusa eit Egg". 2) arbeide raskt og noget skjødesløst; rive et Arbeide fra sig; drive stærkt paa; = flysja. Tel. Sæt. „Han berre flusar de t e". „Flusa p a a". — **Flusar** m. En som flusar (paa). Rom. Tel. — **Flusur(e)** m. = Flusar, men mere uvornt.

Tel. Se Ur. — flusen adj. tilbøielig til at flusa. Ogsaa fluusen, Vald.

Flusa (u') f. = Flus. Stjør. Gul. Ork. og Tel.: Flusu; Gul.: Flösu. „Flusur i Haare". „Aller (e)i Flusu", ikke et Gran. „Matflusu". „Tobaksflusu". „Ve(d)rflusu", yderste Hinde paa Birkenæver; Tel. Jf. Flosa, hvoraf de Trøndske Former selvsagt kan være fremgaaede.

flusast (u') v. n. (ast) blive skjællet; skjælles af eller op; gaa op i (blive til) Skjæl „Flus". Ma. (Aaserall), A. flosse sei (aa—ö) Vestfold.

Fluse (u') m. en rask og ikke nøieseende, lidt skjødesløs Person; En som er „flusen" og „fluus". Tel. Sæt.

fluseleg(e) adj. og adv. rigelig. Tel. „f. nokk".

flusen (uu) adj. rask men skjødesløs = flusen. Vald. „Gjera noko fluuse", adv. = fluust.

flushendt (uu) adj. rundhændet. Sæt. og fl.

flusk adj. rask og dygtig = fluus, ferm. Ryf.

Flusk n. Skjæve; Skjæl i Haar; Fnokk. Hall. „Haarflusk; Su(j)sflusk".

fluskra v. n. 1) falde som Fnug eller Fnokker, „Flusk". Sogn (Lærdal). „Dæ fluskra nee mæ noko smaott; dæ snøfluskra". 2) = flusa 2), men noget mere skjødesløst; sluske. Tel. (Vinje, Rauland). „Han fluskrar de t e; d'æ ein go'e Fluskrar". — Fluskr n. Fnug; Skjæl; fnugagtigt Nedbær (Sne). Sogn. — Fluskr og Fluskre m. en Slusker. Tel. — fluskren adj. slusket.

fluskrutt adj. fuld af skjællede Ujævnheder. Sæt.

Flussa f. 1) klumpet og uyndig Kvinde. Ma. 2) slusket og letfærdig Kvinde. Helg.

fluss(a) v. tee sig som en „Flussä" (2) eller Flussärtäus f., være flussutt (-aat) adj. Helg. (Vefsn). Jf. Flyssa.

flussen adj. lig en Flussa (1). Ma.

Flustr n. 1) Skjæl = Flus, Flusa. Tel. Ve(d)rflustr = Ve(d)rflusu, se Flusa. 2) skjællede og svampagtige Udvækster; f. Eks. Træsvamp. Sæt.: Fluustr (uu, ᵉu).

Flustra f. 1) en enkelt skjællet, ru el. svampagtig Udvækst. Sæt. (uu, ᵉu). 2) vedhængende ujævn Flis. Tel. 3) laset og uredet, „lurvutt" Kvindfolk. Tel. Sæt.

flustra v. a. og n. 1) afskalle; skalle fra; flise op. Tel. „Jønne (Tre'e) flustrar seg". 2) sluske = flustra. Sæt. „Han fleustra de ifraa seg". „Du fleustrar de i Hop, koss de høver, du!" — Flustr n. slusket Arbeide; ogsaa Flustrearbei(d) n. Sæt. — Flustre m. en Slusker. Sæt. Se de foregg.

flustrast v. n. vokse ud i eller med „Flustr" (svampet Udvækst), blive til „Flustr". Sæt. „De hev fleustrast ᵉut noko Tundr paa Bjørkjæ". „De fleustrast noko Daukjøt". „Fingjn fleustrast t i". Se de foreg.

flustreleg adj. 1) fuld af „Flustr" ɔ: svampet, ru og skjællet. Sæt. „Äi fleustrelege Nos", en Drankernæse. 2) fuld af Flustror ɔ: fliset og ujævn. Tel. 3) adj. og adv. usolid og skjødesløst udført; til flustra. Tel. Sæt. Ogsaa: fluustrleg (ᵉu).

flustren adj. 1) som gjerne „flustrar (fluskrar)" eller „flustrast". 2) = flisutt, lurvutt. Tel. Sæt.

flustrutt adj. = flustren 2). Tel.

Flusu se Flosa, Flusa; **Flusure** se flusa v.

flusvirken (u') adj. rask og noget skjødesløs i Arbeide. Tel. „D'æ flusvirkje gjoort".

Flutnad m. Flytning; Færsel. Helst om en pludselig Stedforandring voldt af Andre. Hall. (Aal). „Daa fekk 'n Flutna", han maatte væk. „Dæ va aen fæl Flutna", naar en Flok sprænges til alle Sider.

Flutu se Flota.

„**Fly** n. Vandpyt med flad Grund og især med Siv og Græs". A. Tel. (Vinje, Laardal, Moland, Kvitseid). „Tjønnfly" n. d. s. (Wille: Kjønnflyg). 2) grund Mudderpyt = Dikje. Helg. (Bindal, Brønnøy). 3) sumpig Fjeldmark. Tel. (Kvitseid). Maaske kun i Stedsnavne, som „Sjoutjønnflyee". Se flg.

Fly f. 1. (og m.) vid, fugtig Slette; a) Fjeldslette med smaa Kjær. Namd. (A.), Sogn, Voss, Hard. (Kvamm). I Hard. er den mindre og mere sumpig end „Fljao" (Flaa). b) stor fugtig Flade langs Vand, større end Fit. Hard. (Ulvik). Se flg., Flaa og Flag.

Fly n. lodret Bjergside, Klippevæg = Flog, Flug. VAgder, Rog. „D'æ bara Fly'e", Fjeldsiden er fuldstændig lodret. „Hæst uppi Fly'an", høiest oppe i Fjeldvæggene (hvor Ørnen bor); Ma. „Ait Flya Fjedd" (Ma. Li.), „Flya Fjedl" (Li. Dal) = Flog. Ogsaa: Flyefjell og Flyfjell n. Ma. (ll, og dd). Sv. Diall. flygg, flyggi d. s.

fly adj. lodret; maaske kun om Bjergsider. VAgder (Nes, Fjotland, Grindeim, Vigmostad, Valle). Mindre brugt end Fly n. „Fjedle æ flytt; ait flytt Fjedd; flye Fjedd'a" (ubestemt Flertal). „Eg mäene Mann'n æ galen, han gjænge udfør flya Fjelle", se foreg. („Tokaa æ for fly", Taget osv.?).

Fly f. (n.) 2. a) Spaan, Flis. Fosn (Stadsbygd). „Tænn i den der Fly'a!" Jf. Fløy, flya. b) f. og n. Skjæl, Fnug, Gran = Flus. Namd. Stjør. Gul. Ork. Fosn, Ndm. „Dæ va itti Fly'a att". „Aller Fly'e". — Flu n. d. s. Gul.

Fly n. 1) kunstig Flue til Fiskeri. Rom. Oslo. 2) = Fivrelde. Smaal. For Flygje. („Fly" Vestfold). Se A.

„**fly** adj." A. Østerd. — **Fly** f. se Flyggja.

flya v. a. (ar) fortørre = hæsa. Ndm. (Øksndal, Tingvoll). „Synnavinn'n flya Aakrn". **flyast** v. n. fortørres = heisa. „Aakrn flyast". Ndm. (Øksndal). Maaske: gjøre til Fly, Flu ɔ: Skjæl.

flyg- (vill); Rom. se fljugande.

„**Flyge** n." A. VTel.: Flyji.

Flyggja f. en svær, grovslagen og uskjøn

Kvinde. Sæt. og Tel.: *Flyjje*; Smaal. (Trykstad, Spebberg): *Flygge*.

Flyggja el. *Flygja* f. et udslidt eller usselt Skjørt. *Flyjje* og *Flyjj* STrondh. (Uppdal); *Flyve* (Flyje?) Gul. (Holtdalen). Fra Ork. (Meddal) er meddelt et *Fly* el. *Flyjj* f. Skjørt. (En anonym haandskreven Ordsamling i Videnskabsselskabets Bibl. i Trondh. har: Flygja et Skjørt, Opdal).

Flyglekurre m. Pleielhilde = Kurra. VTel.

flygra v. n. flagre; fare let omkring. Jæd. „Flygra aa flaksa". For flikra?

flygrutt adj. = flikrutt. „Flygr'n", Navn paa et „flygrete" Faar. *Flygresky* f. = Eplesky. Dal.

flygst og **flysst** adv. pludselig = flugst. Fosn.

„**Flygsa** f. 1) Tave, Fnug, Fnokke. Vald." A. Sæt. Tel. Num. „Snjoflykse". 2) en meget stor Pjalt el. Klud, stor „Fille". Vald. Tel. (Bø). 4) ilde klædt og udmaiet Kvinde. Jæd. Isl. flyxa f. noget optrevlet. — „*flygsa* paa seg noko" v. behænge sig med løs og utækkelig Stas; udmaie sig.

Flygse n. viltert Kvindfolk. Tel. Se A.

Flygt f. Fugleflokk. Gbr. (Dovre, Vaagaa).

Flyna? f. en kraftig, rask og driftig Person. Tel. (Mo, Vinje, Kvitseid). „Ei *Fløne* te arbeie". Jf. Flune m., fluna v. — *fløne* v. n. vise sig som „ei Fløne"; drive stærkt paa: „fløne o slaa". Tel.

flyndra v. = fleda 1); skeina. Østl. og fl.; Trondh.: flynnr', eller „kast' *Flynnr'*"; Gul.: flunnr'. Hedder: „fiske", i Dramn.

Flyndrestein m. flad Sten, hvormed man „flyndrar". Dal. Ndm. og fl. Jf. Flundra, Flindra. — *Flyndre* se Flundra.

Flyr f. Blade, se Fli f.

flyra (yy) v. n. (er, de) vifte saa smaat; særlig: „flyyre (uy) mæ Øyro", bevæge Ørene frem og tilbage, som kjælne Dyr (Faar); maaske ogsaa om lyttende; Sæt.

„**flysja** v. a." A. *flysa* VAgder; *fløsa*, *fløsja* Hall. 2) plukke = ribba. „Flysje ein Fugl'e", VTel. „Flyse ein Aapaali", afhøste et Æbletræ. Tel. (Treungen). 3) blotte = ribba; berøve Midler; gaa nær ind paa; gjøre store Greb i. Rbg. Tel. „Eg flys'e meg, slikt som eg bitalar ut". „Dæ flyse meg so ette (el. paa) Høysekkjn (Flaska), fyrst eg ska spandere so titt". „Dæ fluste paa Skogjn". 4) gjøre store Greb, tage voldsomt i, drive meget stærkt paa = flusa, fløysa, flekkja, fletta osv. Jæd. Rbg. Tel. „Flysja paa". „Flysja dæ ifraa seg". „Han fluste o reiv, o aat, o sloo". — „*flysjast* v. n." A. Ryf. — *Flysja* f. 1) = Rivar. *Flysjar* m. d. s. 2) vel rask og driftig Kvinde. Tel. Rbg. — *Flysjetak* n. et vældigt, vel stærkt, Greb eller Tag. Rbg. Tel. — *flysjen* adj. tilbøielig til at flysja.

„**Flysja** f. meget tynd Skive". A. Gbr. *Flysjuberg* n., *Flysjustein* m. Skifer. Gbr. 2) daarligt Skjørt = Flyssa. Østerd. 3) en meget stor Klud, „Filla"; ogsaa overført ligesom „Filla", Ma. 4) en klumpet og uyndig Kvinde. Ma. Ogsaa „Flussa", og „Flusja", Ma.

flysjen adj. 1) se flysja v. 2) klumpet og uyndig, lig en Flysja. Ma. Og: „flussen" og „flusjen", Ma.

„**Flyssa** f. 1) Klud". A. Altid en stor og hæslig Klud, i Dal. Ryf. Hard. Sæt. „Flosse", Østerd. 2) en slusket klædt, utækkelig og upaalidelig udseende Kvinde. Tel. Sæt. (Ogsaa om „Bykvændi mæ langg'e Stakk'e"). „Fatflysse", om en slusket Kvinde. NGbr.

flyssast v. n. (ast) optrevles, opslises. Dal. „Togje he flyssast upp".

flystra v. n. 1) snøste, pruste. Nhl. (Mo, Eksing.) „Sau'n va so skjerr'e, han flystra i Nosæ". 2) blæse lidt, lufte = gusta. Nhl. (Samnang).

Flystre n. en stor struttende el. strittende og uhaandterlig Tingest; f. Eks. en opvæltet Trærod, et stort uregjerligt Barn; en stor grovslagen og stærk Karl. „Eit Tyriflystree". Ogsaa: „eit *Flystre* Baan, ein Flystre Kar". Tel. (Selljor). Jf. Flustr og dets flgg.; Flaustre osv. G. N. hvalflystri Stykke af en Hval.

Flyta (yy) f. rask Arbeider. Shl. (Etne).

Flyta (yy) f. Fløite. Shl. Hard. Røldal. — *flyta* v. blæse i Fløite. SBerg.

Flytjarbil (i') n. Flyttetid. Hall.

Flytjebyr m. Befordring, Hjælp til at flytte. Hard. „Fao F.", blive kastet ud.

Flæ f. Høifjeldsvidde = Flaa. Hall. (Gol). Fl.: *Flæ'i*. „Uppaa *Flæn*", Dat. sing.

Flæ n. 1, Flydholt af Bark = Flaa. Gbr. (Faaberg); Smaal. tildels: *Flee* (Rygge).

Flæ n. 2, vidt Søbassin = Flaa, Flag. Shl. Ryf. *Flæe* n. d. s. Dal. Af flaa adj.? Eller for Flede? Jf. Sv. Diall. flada, hafsvik; N.: Flade, Fleda. — *Flæ* se Fleda.

Flæa f. vid bar Flade, Vidde. Sogn, Jæd. Ryf. Ma. Sæt. Tel. „Du sloo ei heile Flæa!" Og: *Flæe* n. Vald. Jæd. Tel. (Rauland, om Fjeldvidder). Og: *Flæe* m. Jæd. Sogn. Se A. jf. dog foreg. og Fleda. — *flæa* (av eller ut) v. (ar) frembringe en „Flæa", f. Eks. ved Afmeining, Udhugning. Sæt.

Flæa f. fladt Skjær, *Flæe* d. s. se Fleda.

Flæ(e)berg n. = Flaaberg. VTel.

„**Flædd** f." A. Sigdal. „Aakrflædd".

flækja v. (er, te) 1) v. a. sprænge fra hinanden to Grene af en gaflet Gjenstand el. to ligeløbende kun delvis forbundne Stykker af et Redskab. Tel. Ø- og VAgder: „flækja, flækje, flægja, flæga, flæge". „Flækja aen Sle'e", trykke Slædens Meder ud fra hinanden (ved for stærk Belastning). „Kjelkjen flækte seg ut", el. „flæktest ut". „Forflækja seg", forstræve sig. 2) v. n. = flikja ɔ: gabe osv. Ork.? Tel.; Ned: „flæke". Se A. Særlig: a) stræve vidt ud; fare vidt om. Agder, Rog. „Flækja te", lægge

ud, om Hest. b) gaa med aabne Klæder = flaka. Tel. Jf. flaaka.

Flækja f. 1) Væsen som „flækjer". Saaledes: a) om Dyr, som farer vidt om (ud). b) om en kaad og uvorn Kvinde = Flikja; somme Steder: **Flækje** n. c) „ei Flækje te arbeie" = Flekkja, Flængja. Tel. OAgder. 2) gabende Saar = Flikja. Tel. (Selljor).

flækjen adj. tilbøielig til at „flækja". Tel. Agder. „Flækjen te rø(da)" = flaakjefta.

flækta v. n. (ar) gjøre Nar eller Grin ad; bruge flængende og haanende Ord; haane: haanlee. Tel. Sæt. Ma. — **Flækt** n. det at man flæktar. — **Flækt** m. og **Flække** m. En som er **flækten** adj. el. **flækteleg** adj. ɔ: tilbøielig til „Flækt" eller **Flækting** f., eller **Flæktord** n. Jf. flækja.

flæna v. n. blive vid og flad, „flaa" = flaana. Li. (Fjotland). — **Flæn** m. og **Flæna** f. letfærdig Person; Flane. Tel. (Selljor; Wille), Li. „Ei Grubeflæna".

Flæna f. 1) aaben flad Græsmark i Skov. Gbr. (Vaagaa, Fron). 2) se foreg. Jf. dog Fleina.

flæpa v. n. (er, te) hænge Læberne = fleipa, flipa ɔ: a) flæbe, b) haangrine; haane. Ø- og VAgder. — **Flæp** m. Flab ɔ: a) vid og sid Mund. b) mundkaad Person. Agder. Jf. Flaap. — **flæpeleg** adj. med sid og vid Mund; flabet. Sæt. — **Flæpa** f. kvabset Kvinde med lasket Ansigt. Hall. (Gol, Nes). — **Flæpeandlit** n. kvabset, lasket Ansigt. Hall. — **flæpen** adj. lig en Flæpa. Hall.

Flæpa- se flipa (i') v.

Flær f. (er) liden tynd Skive af Træ, Blik el. Pap; særlig om navnede Mærkeplader paa Faar, Tøier, Bagage, Nøgler. Totn. Jf. Fledra, Flerra; Fla(d)r. Sv. Diall. flar, flår, flader, d. s.

Flær n. og m. se fledra v.

flæra v. **Flæra** f. se fledra, Fledra.

Flæra f. 1) grund og vid, „flaa", Ting; f. Eks. Elvepram. Tel. (Bø). For Fledra? Hertil: **flæreleg** adj. lig en F. 2) svag Indsænkning paa Overfladen af Bjælke; maaske = Vorkeslag; el. = Fløyra. Vestfold (Dramn). Se Fledra, Fløyra (Fladra). Hertil: **flærutt** adj. fuld af Flærer.

„**flæsa** v. n. (er, te) sprudle; rinde i tynde Straaler". A. Ryf. Hall. 2) strømme over en Kant; flyde som et lidet Vandfald. V- og ØAgder. „De flæste utyve Slokje"; Rbg. „Dæ flæse o fossa øve alt dæ der æ"; VAgder. — **Flæsa** f. en tynd men bred Strøm, som gjennem en Sprække. Hall.

Flæsa f. 1) kaad, støiende Kvinde; Flane. Li. Tel. 2) skjødesløs og urenlig Kvinde. Hall. (Gol). — **Flæse** m. mundkaad Person. Tel. (Vinje). Jf. dels Flaas (Fleis), dels flæsa.

Flæsa f. vid og tynd endnu vedhængende Flis, omtr. = Flæra. Ma. (Valle, Otrnes og fl.). Maaske: Flesa; se d.

flætta v. n. (ar) haane osv. = flaatta. — **Flætte** m. En som flættar. — **flætten** adj. som gjerne flættar. Rbg. VTel. I Sæt. delvis udtalt med lang Vokal og lang Konsonant: flæætte. I andre Diall. (Ryf. f. Eks.) vil det let glide sammen med fletta (ar).

Flø og **Fløe** n. = Dupp, paa Snøre. Smaal.

Fløaa f. fladt Skjær. Ndm. Se Fleda.

Flø(d) n. el. f. = Flaum. Sæt. G. N. flød(r), f.

Flø(d)an n. Havets Stigende; se Fallan. Helg.

„**Fløde** n. = Flaum". A. Nfj. Tel. **Fløa** f. Shl.

fløgd (øø) adj. vel udviklet; fuldt dygtig; begavet. Hard. (Odda, Ulvik, Kvamm). Ogsaa: fullfløgd. „Ein fløøgd'e Kar". Sammesteds siges „glasøygd", og endog „nøygd" for „nøgd", men bruges ikke „fløygd"; „flyvedygtig" kan hedde „fjukefærige". Dunkelt især ved sin Vokal; jf. fljo.

Fløk n. Fritten, Drilleri. Shl. Til fløkja ut.

Fløkja f. 1, Udflugt, Undskyldning. Paaskud. Mest i Fl. Hard. Til fløkja ɔ: forvikle.

Fløkja f. 2, 1) en rask og dygtig „ferm, kjæk" Person. Ø- og VAgder, Rog. Sjeldnere: **Fløkje** m. Rog. 2) uvorn og letsindig Kvinde. Helg.: **Fløkj(a)** og oftest **Fløykja**. — **Fløkje**, Genetiv, brugt som adj. dygtig: „ein Fløkje Kar, ei Fløkje Jænta"; „d'æ eit Fløkje Arbeistak i 'an". Agder, Tel. — **fløkjen** adj. d. s. Agder, Ryf. Til fløkja, flg.

fløkja v. a. (er, te) udrede, rede? Saaledes: 1, **fløkja ut** a) bringe Rede i en „Floke". Li. b) udfritte. Ryf. Shl. (Etne). 2, **fløkja ifraa seg**, klare (noget) fra sig saa nogenlunde; rede sig ved Kast og Vridninger ud af noget. Shl. 3, **fløkja fram**, faa (noget) i Gang; sætte eller drive igjennem. Rog. Sæt. Nogle af Ordets (Ordenes) Anvendelser slutte sig til Floke, rask Karl, floka v., og Fløkja 2,; andre er mere fremgaaede af fløkja, A.

fløkjast burt v. n. søles bort; svinde hen ved slet Husholdning. Trondh.: „fløykjes bort". Se A.

Fløkje n. et indre Anfald; især et som røber sig i voldsom Fart, travl Skynding. Sdm. (Sunnylven), Nfj. (Gloppen, Stryn, Honndal), Sfj. (Askevoll, YDale, Førde), YSogn. „Han fekk eit heilt Fløkje". „Han kom i (el. mæ) eit fæla Fløkje". Maaske eet med Fløkje A. Ogsaa: ?**Fløk'e** m. Nfj. (Eid).

fløkta v. n. (ar) 1) = flugta; om Gigtsmerter. Røros: „fløkte" og "flykte". 2) = flikta, flugta 4). Hard. (Ulvik, Kvamm). „Da fløkta Liv i 'an". Ogsaa: „han fløkta længje (mæ Döuen)" = flugta. Jf. G. N. flökta flagre.

Fløn og **Fløne** n. en stille Bredning af en Aa. Ndm. (Surndal, Sunndal, Tingvoll).

Fløne, **fløne** se Flyna. — **Fløo** se Fleda.

fløs adj. stormodig, dog lidt vel rundhaandet; som slaar stort paa; „flot". Ma. (Bjelland).

fløsa v. n. (er, te) 1) strømme fossende over,

om større Vandmasser end flæsa. Ma. Sæt. 2) „fløsa te", slaa stort paa. Ma.

Fløsa f. stor, fyldig og statelig Kvinde; prægtig Kvinde. Ma. (Sjelland). — Fløse m. stor, kraftig og statelig Karl; prægtig Karl. Nbg. (Evje), Ma. (Halsaa, Holum, Valle). Ogsaa: „ein Fløse Kar, ein Fløse Hest", Genetiv el. adj. — fløsen adj. d. s. prægtig. Ma. Til fløsa v.; jf. Fløymar.

Fløtstokk, Fløsstokk se Flauta.

fløva v. a. (ar; og er, te) gjøre lunken, opvarme til Blodvarme. Rog. Shl. En Form af fløa. (Jf. Flove >Floe, Spøva >Spøa <Spoda; Shl. Ryf.). „Fløva Vatn'e te Kyr'æ"; Dal.

fløva og fløvd adj. (part.) 1) lunket. Rog. Shl. Hard. „mjelkefløva". 2) lidt beruset. Hard. — fløvavarm adj. blodvarm. Ryf. — ? fløymd adj. d. s. „mjelkefløymd". Ryf.

Fløve n. 1) Blodvarme; Lunkenhed. Rog. „Setja Fløve i (el. paa) noke". Fløva f. d. s. Ryf. Sjelden. 2) varm og munter Stemning under Indflydelse af Alkohol. Rog.

fløven adj. 1) blodvarm, lunken. Rog. „Vind'n æ fløven". 2) lidt beruset. Rog.

Fløy f. 1) Mærkeslis = Flær f. Hall. (Krødsherad), Vestfold. 2) = Flaa, paa Net. Vestfold. — Fløy se Fløyg.

„Fløy f. = Aafløya". A. Totn.

Fløy m. 1) strudannet eller krøllet Spaan. Romsd. Ndm. „Kaurfløy, Kurulfløy, Hevilfløy". 2) stor Vorte = Fløyr; se d. Bamle.

fløy adj. 1) driftig, rask og flink; arbeidsdygtig; duelig. STrondh. NØsterd. 2) rigt forsynet; vel hjulpen = byrg, fløygd. Østerd. Vel for fløyg. G. N. fleygr flyvedygtig.

fløya adj. og adv. overordentlig; udmærket, ypperlig. Shl. Ryf. „Han va i fløya Lag, i fløya gott Lag", Humør. Vel til fløygja, Fløygja. Ogsaa: avfløya, -ande.

Fløyfilla f. føitende Kvinde. Østl. Se Flog-.

Fløyfjærsing m. = Fløyfisk, Callionymus Lyra. Ned. Bamle, Vestfold. Se Fjersing.

Fløy ɔ: Vimpel.

„Fløyg m. Brødstikke". A. Gbr. Sæt. Tel.; Fløy, Gbr. Shl.; Vestfold f.; Fleiv, Shl. (Etne, Skonevik); Fleig? NGbr. I Shl. er „Fløy" rund Stikke, „Spøva" (Spoda) er fladere, spadeformig; begge Redskaber bruges sammen, hvert til sin Brug. 2) Teen, hvormed Hør slages: „Slakfløy". Follo, Smaal.

?fløyg adj. = hallfløyg, hallfløytt. NGbr.

„fløygja v. a." A. 2) faa til at gaa fra Haanden, faa Fart i noget. „fløya paa", drive paa. SBerg. „fløy se i Veg", sætte sig i Fart. Ndm. STrondh. 3) „fløye te en" puffe. Østerd. (Tynset). — „fløygd te reisa" adj. reisefærdig. Nhl. — Fløy(gj)ar m. kjæk, rask og driftig Person. Ryf. Shl. Hard. Fløy(gj)a f. d. s. N- og SBerg.

Fløying m. d. s. Gul. Jf. Fløymar.

fløygta (kt) v. a. (ar) kaste høit op i Luften. Dal. (Hæstestad). Meddelt. — I SV. af Landet er Verbalsuffikset ta meget brugt efter lang Stavelse; fløygta : fløygja = slækta : slækja = søykta : søykja = stuupta : stuupa = smætta (af smaa), reikta, veipta, skuurta (skuutta), rækta, ækta, strækta, piipta osv.: reikka (reidka), veipa (veiva) osv.

fløykj(e), Fløykja se fløkja, Fløkja.

„fløyma v. n. (er, de)". A. 2) flyde ud over til alle Sider = flo. Søndenfjelds. 3) fare vidt omkring. Sogn, Jæd. „Ho foor aa fløymde". Særlig: „Fiskjn fløymde hit aa dit i Sjølogjen"; Sogn. „Dai floyme, dai sjau", Sydstjernen flytter sig; Vald. 4) brede sig vidt ud, tage (skaffe) sig stor Plads. Jæd. „Du ligg aa fløyme udøve Voore". Ogsaa: gjøre sig bred, slaa stort paa. Jæd. 5) bevæge sig rask og spænstigt; ogsaa: drive stærkt paa et Arbeide. Rog. „Han kom fløymande" = sprettande; Ogna. — Fløyma f. rask osv. Person = Fløygjar. Ryf. Sogn. — Fløymar m. 1) = Fløyma. 2) En som slaar vel stort paa. Jæd.

Fløyme n. Vandstrøm = Fløym. Tel. (Mo).

Fløyne f., fløyne v. se Fleina.

Fløyr m. (ar) en Hudgevækst eller stor Vorte hos Føl og ungt Kvæg, hvilken delvis falder af under Opvæksten. Ryf. Tel. Se Fleir A. Fløyri m. d. s. VTel. Sæt. Fløy og Flør m. d. s. Bamle. Fløyel m. d. s. Ned.

Fløyra f. 1, = Fløyr. Li. Dal. Ryf. Se flg.

Fløyra f. 2, 1) Flænge el. halvt løsreven stiveformig Flis eller Tunge af Ved, Hud osv. Shl. For Fladra, se d. Fleira, Shl. (Stord): maaske blot en Udtaleform af Fløyra; maaske til Isl. fleidr, se Fleir; neppe for Fledra, se d. 2) en liden Flis eller løsreven Trevl, eller et svagt halvraaddent Punkt i Træværk. Tel. (Seljord). „Rotafløyre". 3) et beskadiget Sted i et Træ, hvor Veddets Vækst har været standset og hvor Barken har vokset indad og fyldt. Shl. Hard. Oftest „Borkafløyra". Se Føyra A. og de foregg.

fløysa v. (er, te; ogsaa ar) 1) omtrent = vera fluus, flusen; eller = flysja ɔ: være rundhændet, rask osv. „Fløyse paa; fløysa dæ ifraa seg", faa Arbeidet raskt fra Haanden. Dal. Jæd. 2) ødsle, fløse. Rom. (Nes, Nedal), Dal. Jæd. „Fløyse dæ bort i Faanytta", Rom. — Fløysar m. En som fløyser; særlig = Fløysa 1). Rog. Rom.

Fløysa f. 1) rask, kraftig og dygtig Person. Rog. Røldal, Tel. Ogsaa som Genetiv eller adj.: „Fløyse Hest, Kar, Jenta" osv. 2) forfløien Pige. Ringerike.

fløysen adj. 1) som gjerne fløyser, rundhaandet osv. Rog. 2) forfløien. Ringerike.

Fløyspon m. fin krøllet Høvelspaan. Nfj. (Gloppen). Ogsaa „Fløyespoon". Se Fløy.

Fløystre se Flaustre.

„Fløyt m. 1) Lettelse". A. 3) Fremskyndelse,

Fart. „Der æ kaamen Fløyt i de". Tel. (Kvitseid, Vinje).
Fløyt m. 2, Tømmer som flaades. Oslo.
Fløyt m. 3, Del el. Parti af en større Markflade. Hall. Modum, Vestfold (Lier, Eiker), Tel. (Lunde, Selljor, Kvitseid). Aakrfløyt, Engjesl., Jooresl., Skoogefløyt.
Fløyt f. (og m.?) et i eller ved et Vandløb liggende fladt og sidt Stykke Land, der alt som tiest staar under Vand; ogsaa: et bredt og stille, i det hele meget grundt, Parti af en Bæk, hvor Bredderne er vekslende og ubestemmelige. Busk. Rom. Land, Hadeland, Solør og fl. Fleit f. Odal, Solør. Fløt f. Hedm. SØsterd. — Fløyte f. d. s. Land. Fløte; Østerd. (Rendal). Jf. Flota (Flutu).
Fløyt f. (og n.?) Tømmerflaadning; det at fløyta; Smaal. — Fløyt n. se Fløyte n.
„fløyt adj. rask". A. Vald. 3) som fløyter ɔ: fremskynder, letter; som leverer raskt Arbeide; drivende. Ndm. Hall. „Fløytt Veer". „Ljaa'n æ fløyt", om en lang hvas Lee, „som fløyte (skummer, rager) gøtt m æ se"; Hall.
„fløyta v. a. (er, te). 4) løfte, hæve". A. Særlig: „fløyta paa noko", forhøie, overdrive, broute; Hard. Shl. „5) fremskynde". A. Nhl. Sogn, Tel. „Fløyta Arbäie"; „fløyte Ljaa'n", faa Fart paa Leen. fløyta seg skynde sig, haste. Vald. Nordl. „Klokka fløyte(r) se(g)", Uhret drager sig frem. „fløte se", Gul. og fl. Ogsaa v. n. haste. Hard. „Klokko fløyter". Og „fløyta paa", d. s. Berg. Stjør. A.
Fløyta f. 1) En for hvem Arbeidet gaar let; rask og dygtig Person = Flyta; ogsaa: prægtigt Menneske overh. Nhf. Shl. og fl. 2) rask og vakker Kvinde. Sogn, Nfj. — Fløyte, Genetiv (el. adj.) om det raske og kraftige: „eit Fløyte Tak" (Tilgreb, Tag), „ein Fløyte Hest'e, Kar'e". Tel. og fl. — Fløytar m. = Fløyta 1) eller Fløygjar. Berg. Nhf. Tel. Ogsaa: „ein Fløyt a r Kar'e, Hest'e"; Tel. (Mo, Vinje).
Fløyta f. og Fløyte n. se Flauta.
Fløyte n. alt som holder Fiskegarnet flydende: Boie, Flydholter osv.; modsat Søkkje. Helg. Fløyt n. d. s. Lof.
fløyten adj. 1) som kan „fløyta" ɔ: driftig osv. Berg. Se A. 2) udmærket; om Folk. Nhf.
Fløytevid m. Trævirk som har ligget for længe i Vandet til at være tjenligt til andet end Brænde. Smaal.
Fløytra f. Fløite. Dal.; VAgder. „Selje-fløydra".
„fløytt adj." A. 3) part. holdt flydende; som kan holdes flydende. Nhf. Helg. „Baatn æ fløytt". Oftere „sjofløytt". 4) part. tidlig udviklet (fremskyndet), om Dyr og Planter; = fljot. Shl.
Fløyt-tuva f. = Flot-torva 1). Hedm.
Fnas n. Skjæl, Skjæve = Flus, Vos. Li. Sæt. „Han tole kje mygje Fnas i Mad". Ogsaa om brudte Smaadele af noget tørt og let. Sæt.: Kvistefnas, Fauskefnas. — Fnase m. liden Dynge af Fnas? SætB. „Kvistefnasi". Se de flgg. Sv. og Ældre D.: fnas, hylster om frugt.
fnasast v. n. (ast) afsætte el. blive Fnas. Sæt.
Fnask n. Fnug, Gran, Smule. Sogn og fl. Sv. Diall. d. s.
Fnas(s)a f. d. s. Sogn (Hafslo).
Fnos (o') n. = Fnas, Fnask, Flas. Voss, Sogn (Aurland, Aardal), Li. (Kvin). — Maaske ogsaa: Fnus (u') n. Li. (Fjotland), YSogn (Ladvik).
Fnosa eller Fnusa f. = Fnos; Smule. Stjør.: Fnusu. „Sjaa te aa ha 'ti dæ(g) di dænn Fnusuaan, Matsnusuaan!"
fnurteleg adj. sur og tvær; vranten. Nbg. (Aamlid) „fn-urtelege". Sv. Diall. fnurr d. s.
fnysa (yy) v. n. (er, te) snøfte under Forsøg paa at undertrykke Latter. Voss, Hard.
Fnøs m. Mule paa Hest. Ma. Nbg. (Hornnes, Bygland). Til fnøsa. Andensteds: Frøse.
„fnøsa v. n. fnyse, pruste". A. V- og ØAgder (er, te). „Min snille Fole, du kann væl fnøsa"; Fjotland. G. N. fnøsa (-ti) d. s. og fnasa, fnyse.
foa (oo) v. (ar, a og dde) fritte uhøfligt; udfritte; krydsforhøre. Dal. (Hedl., Hæskestad), Jæd. (Haa, Time). „Fooa aa sledjja". „Dæn som fooa æ spurvis, dæn som sledjja vil egla". „Fooa aa futta". „Fooa aa spyrja". „Fooa upp atte". „Fooa seg inn paa Folk". „Han heelt paa aa fooa meg ud". „fu(d)a" skal i Sogn betyde det samme, og „Fud" hedder i Dal. (og Jæd.?) „Foo". Noget lignende er futta. — foa (o') v. se fuda.
Foda f. 1) Næringskraft i Mad eller Foder; Næring. Ma. (Bjell.), Nhf. (Sand): Fooa. 2) Opfodring. Dal. Li. „Seddja Kyræ ud paa Foua". 3) Vinterfoder til eet Dyr. Jæd. Dal. „Ei Kufooa". „Dær æ ei Sönfooa i dæn Stallyn". Jf. Eng. food, Ang. fóda (m.) Næring.
foddlaus adj. livet sandsende, forstaaende, ændsende og huskende; sløv; halvfjantet; især om meget gamle. Dal. (Eikersund, Hæskestad), Li. (Sirdal). Paa Jæd.: faadd-laus, faattlaus; og fottlaus (A.) „Gamal o foddlöuse". „Han sid'e so(m) han va foddlöuse". Maaske (neppe) af Foll f. Mening, eller Foll n. Foldrighed. Maaske til Fota f. Skik, Lav (= Fat, Sammenføining). Noget andet, skjønt lignende, er fjaa(d)laus.
fodra v. n. samle Foder, til Fæet. Ndm.: foor'. — Fooring f. 1) Indsamling af Foder. 2) Sted hvor Foder samles. Ndm.
Fodrbot f. 1) Foderforøgelse. 2) Foder-surrogat. Ndm.: Foorboot.
Fodrbyrda f. Storæder. SGbr.: Foorbøle.
Fodrgard m. a) Gaard som afgiver meget Hø; b) Gaard med Hensyn til hvor meget Hø den afgiver. Gbr. Østerd. „Stor, liten, Foor-.
Fodrkuv m. Høstabel i Laden. Vald.: Foor-.

Fodrmod (o') n. Hoaffald. Hall.: *Foorme*.
fodrskipa v. n. (ar) uddele Foder = atla. Ryf. (Suldal): **foorskjeepa**.
fodrsprengd adj. ødelagt ved at faa formeget Foder; mest om Hest. Nhl. Hard. og Voss: **foosprængd**, og **foor-**.
Fodrstade m. = Fodrkuv. Vald. og fl.: *Foorstae*. — **foen**, se faaen.
Fog (oo) m. Bylt = Fugge. ØTel.
foga (oo) v. n. (ar) 1, passe vel ind i noget; udfylde et tomt Rum. Shl. Sfj. Maaske til faga, se d.; eller eg. eet med flg.
foga (oo) v. a. og n. (ar) 2, 1) stoppe fuld, proppe. Ø- og VTel. „Fooge Pylsur"; „fooge i seg Grout"; „fooge i Gaani", Tarmene. 2) pakke, bylte. Tel. „Fooge i Hop; fooge inn"; innefooga, indpakket. „Fooge seg te; fooge paa seg Klæ'e", pakke sig ind saa man blir til en Klædesbylt. 3) fylde en Sprække el. dl. med noget, f. Eks. Kalk. Nfj. 4) trykke, klemme; om trange og tykke Klæder, som gjør En stiv og klodset (til en Bylt). Tel. (Rauland, Vinje). „Tak av meg dænne Trøya, ho foogar so". 5) gaa og stampe uden at komme nogen Vei. Rbg. „Han gjæng o foogar o staukar denni Hestn". — **fjooge** = foga 1). Tel. (Solum). Se foga (o') A.; jf. fugga.
Fogehorn n. Horntragt til Pølsestopning. Tel.
fogeleg adj. om Klæder: tyk og stiv og klemmende; „foogeleg o toonge". Tel.
Fogg (o') f. se Fagg.
Fogg (o') n. 1) langstraaet, kraftløst, spredtstaaende Græs paa (fugtig Bund). Rog. Røldal, Shl. „Myrafogg". Omtr. d. s. s. Fjagg, Fjogg osv. 2) langstilket Lyng (paa fugtig Bund), brugt til „Underbreidsla". Shl. (Fitja). — **Foggemyr** f. Sump dækket med Fogg. Rog. — **foggen** adj. „foggje Høy", Hø bestaaende af, eller blandet med, Fogg. Ryf. Shl.
Fogg m. tyk og stiv Figur. Gbr. (Lom): *Föugg*.
Foggur (o') m. = Dolsungje. Ma. Se Ur. Og: *Fogguvi* m. Sæt.; og „Fuggur", se d.
„**Fok** (o') n. 2) Hast, Skynding". A. „Kaama i Fo'kje", komme i stundesløs Travlhed, k. i Vinden, bli beskippet. Ma. Sæt. Ogsaa: „i Fo'ga". Ma. (Søgne). Se flg.
Foka (o') f. 1) Skynding, hed Hast = Fok Fuka. Voss, Sogn, Nhl. Ma. 2) Havtaage = Fuka. Helg. (Brønnøy).
Fokalag n. = Foka. Hard. og fl.
?**Fokka** f. kiledannet Jordstykke. G. N. fokka. Ifølge Fritzner.
fokla (o') v. n. gaa slæbende og skjødesløst; sjokke. Tel. „Ho foklar paa Treskone sine, foklar av Gare". — **Fokla** f. En som foklar. — **fokleleg** adj. „f. o neesigjen". Tel. Jf. fukla, fokla A.
fokle (oo) v. prygle. Nfj. fukla? Eller T.?
fokre (o') v., **Fokr** n. se faukra.
Fol (oo) n. 1) Daare; raat Menneske uden Selvagtelse og Selvbeherskelse, = Uvyrda, Utysje. Hard. Tel. (Vinje; ogsaa hos Svein.) 2) Pusling. Sfj. G. N. fól Daare. Se A.
Folabagg m. liden Fole. Røros: *Faalaa-*.
Folaknippa f. Benspat som er erhvervet i Folealderen = Beinbrot, Folebrot? Follo, Smaal.: *Faalaknippe* og *Faalaa-*.
Folda f. Læg eller Fold paa Klæder = Fella. Hall. (Nes, Gol): *Følde*. Jf. Fald. — **foldutt** adj. fuld af F.
„**folda** v. = folla". A. Gbr. (Dovre, Vaagaa): *faalde* og *føylde*.
folden adj. afmagret, slunken, indskrumpet. Hall. (Nes, Gol, Aal). Kun i Udtrykket: „faaen aa følden (faaldin)", om Gamle, som er sygeligt blege (faaen) og indfaldne, saa Klæderne slænger om dem. Ogsaa: **foldele(g)** Hall.
Foldr f. Fælde = Foll. Sfj. (Førde).
foldra v. a. fange i Fælde. Sfj. Sogn.
„**folen** (oo) adj. forstrækket, gysende". A. Ogsaa: magtløs, næsten lammet, af Skræk. Helg. Gbr. Østerd. Nfj. Nogle Steder (Ndm. og fl.) omtr. „föulin" og vanskeligt at stille fra faalen (faaulin, form. det tykke L). „2) fæl, gyselig". A. Romsd. Nfj. Sfj. Sogn. 3) bleg og mat udseende; gusten. Gbr. Sdm. Nfj. Sogn. „Foolin aa bleik".
„**Folga** f. tyndt Dække, især af Snee". A. Om Dug paa Glas, Hinde paa Mælk og dl.; Sogn. — **Folgo**, Hard. (Ulls. Odda, Røldal) Navnet paa det store Dække af „evig" Snee over Halvøen mellem Sørfjord, Samlenfjord og Aakrefjord. Ogsaa **Folgarefonna**, Røldal. Og „Folkefonno", Shl.
Folgestova f. Stue for Folgefolk. Shl.
Folge (gj) m. 1) tyndt Belæg af Støv, Sod og dl. Nfj. 2) let Afse som viser det brændtes Former. Sogn, Nfj. Se A. — **Følja** f. d. s. Sogn. (Ogsaa Christie: Følja, Solvorn). Fylgja?
„**Folk** n." A. *Fölk* og *Faalk*, Østl. Trondh. og fl.; *Fookk*, *Foukk* i VTel. og Sæt.; *Foulk* i Øvre Ma. Rbg. (Honnes, Aardal og fl.). Allerede i Diplom fra 1406 (Dipl. N. I, 440) forekommer Navnet „Foolki" og „Fokki" ɔ: Folki, fra Nissedal i Tel., hvor Lydforholdet dog nu er vendt tilbage til det ældre (Folk). „4) Slægt, Folkeslag". A. Overført: „dei æ av sama Folkje" ɔ: de ligne hinanden saa meget i sit hele Anlæg (Gemyt osv.) som om de var Paarørende. Ryf. (Kartn). „Folk" tænkes og bruges i sine fleste Anvendelser som Flertal.
folka adj. 1) befolket. 2) = folkesam. Voss.
folkall adj. = folkesam. Voss, Oslo, Follo.
Folke-audn f. Gave til at vinde Folk, til at gjøre Lykke hos Folk; Yndest hos Folk; Popularitet. Ogsaa blot Audn, se d. Sogn (Borgund) og Vald. (Vang): *Aun*.
Folkedrepa f. noget som dræber Folk; f. Eks. en Bjørn, en Sygdom. Hard.: „Folka-".
Folkeferd f. Æt, Slægt = Folkeføre, Folke

slag. Tel.: -fær; Ma.: -før; Vestfold: -fæl.

„folkegjengd adj." A. 2) meget besøgt = folkesam. Nfj. Nhl. Voss: folkagjængd.

Folkeglis (ii) m. En som griner (haanleer) ad Folk. Hall. — ?Folkeslir (ii) m. Helg.

folkehard adj. haard med (mod) Folk; især: som paafører meget Arbeide el. kræver mange Arbeidskræfter, „Folk". Mest: „folkahar(d) Gar(d)". Berg.

Folk-eke m. Menneskehob. Sogn. Se Eke.

Folkelønske f. Popularitet. Tel. Se Lynska.

Folkemug (u') m. Menneskehob. Sogn (Aurland).

Folke-ok (o') n. Uro og Besvær af mange tilstrømmende Mennesker; svært Indrøk. Tel. (Rauland, Selljor, Kvitseid). Ogsaa udtalt -aak; Selljor.

Folkesida f. Æt-side. „Paa hans Folkesiia", paa hans Slægts Side. Ryf.

Folkeskikk m. siviliseret Opførsel; ogsaa: den i Egnen vedtagne Velopdragenhed.

Folkeskræma f. et Skræmsel.

Folkesmale m. Menneskehob. Østl.: -smala.

Folkesnugg m. Antydning af „Folkeskik". Nedre Tel. (Solum, Holla). „Han har vore ute aa faatt Folkesnugg paa (i) seg". Se Snugg, (Snygg, Sno). — Folkesnygg, Vestfold.

Folkesoda (o') f. Larm og Røre af mange Folk. Shl.: Folkasøa.

Folkestræte n. Sted eller Egn, hvor mange Folk „strætar" ɔ: passerer; = Eng. thoroughfare. Tel. (Mo og Vinje: Foolkestræti).

Folkestyr m. „dæ æ stoor Folkestyyr paa dei Galee", der er mange Tjenere paa den Gaard. Hall. (Aal, Gol).

folketamd adj. = folkevan. Sogn, Hard.: -a-.

Folketukka f. = Manntokka. Ryf. Jæd. Hard.

Folke-ynde n. = Manntokka. Sogn.

„Foll n. (pl.) Foldrighed. „I Follaa"". A. Nfj. SBerg. — Hid hører vel: foullom adj. (adv.) rigelig. Gbr. (Øyer). „Foullom Mat"; „dæ æ saa foullomt alt dær". Ogsaa: føyldom adv. og adj. foldrigt, (i) mange Fold. Gbr. (Vaagaa). „Du fæ føyldom; dæ æ føyldom unde", om Kartofler. Ogsaa n. „føyldomt" og „oofoyldom" overmaade rigt; vel for ov-; Vaagaa.

follug adj. som falder godt; bekvem; i passende Forhold; passende; tækkelig. Vald. „Ai følloge o fine Jænte".

folma (o') v. n. blive ligbleg. Ofte „folme burt". SætV. og V. „Folmandi blaike" ligbleg; graagulbleg. Maaske „faalme". — ?faalm adj. ligbleg. Tel. (Moland). Usikkert. Jf. falmen, og folna, hvoraf folma tør være fremgaaet ved Smitte fra D. falme.

„folna (o') v. n. visne, svinde hen". A. Hard. I Ndm. (Tingvoll og fl.) omtrent „föuln" i hvilken Form det let vil falde sammen med de flg. „Aakrn, Lauve föulna", visner og blir gul. Se folen.

folna (oo) v. n. 1) gyse; blive gjennemrystet af Rædsel; blive „foolen" eller magtstjaalen af Skræk; svimle eller næsten daane af Rædsel. Foldal, Romsd. Nfj. Gbr. Ndm. Omtrent „föuln(e)" i Ndm. og Dele af Gbr. „Dæ va so e foolna burt", Nfj. Foldal. „Dæ 'foolna ne-aavr me, da e hørte dæ; e foolna like ne i Tæ'n", det løb mig lammende koldt ned ad Ryggen. Romsd. Gbr. „De föulna ne-eve me", Ndm. (Sunndal, Tingvoll). 2) blive gusten; visne om Blomster og andet; svinde hen = folna (o'). Sogn, Gbr. Nfj. 3) daane (overh.). Shl. Nfj. — „foona itor", besvime, A. er vistnok eet hermed, idet L og N er gledet sammen til et rent (dentalt) N i dette Ord ligesom i „koone" ɔ: kolna, i Vestfold (Dramn, Sande, Hov).

Folsinne (oo) n. langvarig taus Vrede. Romsd.

foma (fooma og soma) v. se fuma.

„Fong f. Gjærdeved". A. Follo. Hertil: „Tofaangsgal", „Trefaangsgal", Gjærde dannet af to, tre, vandret med Mellemrum over hinanden lagte Feng'r. Smaal. Follo.

„Fonn f." A. Føn, Fl. Fæn'a Hall. (Gol). Fana m. Dramn.

fonna v. n. om Sne: danne „Fonn"; særlig naar den under Vaarsmeltningen stiller sig i fastere Snehobe; jf. fonnsliten. Vald.: „fønne". — fonna seg v. d. s. Ryf.

Fonna(r)laup n. Skred, af Sne eller Jord (Sten). Ndm.

fonnfri adj. om Sted: ikke udsat for Skred, af Sne eller Jord (Sten). Sdm. Nfj.

fonnsliten (i') adj. om Sneen, som efter nogen Vaarsmeltning ligger igjen kun i „Fonner"; oftest i n. Shl. Ryf. Tel.

fonta, fontaug se funta, funtug.

„For (o') f. Fure". A. Fl.: Fe'ra, Sogn (Aurland: e' el. æ) Gbr. (Vaagaa: æ).

For (o') f. Spor = Far, Ferd. Sæt. Fl.: Fari. Se A. G. N. för, pl. farir, Reise. „Eg seer Foræ (eller Farin(e)) ette Bjønn'n".

„for adv." A. Bruges i Sammensf. med adv. og adj. forstærkende som tildels i G. N. og Rt. Ryf. Agder, Tel.: forilla, forhormelege, forvæl', forvæn', forsusande osv. Sjeldnere med subst., i Hard. Tel.: Forgjed', Forlag', Forset'.

„for (oo) adj. rask, hurtig". A. Hard. Ryf. „Klokko mi æ foor", for rask.

„Fora (oo). 2) Færd, Behandling; ogsaa Spor". A. „Eg seer Fooredna hass", jeg gjenkjender hans Arbeidsmaner, Snit (Spor). Sogn, Nhl. Jf. Handafora og mannforeleg. Sv. Diall. fora ɔ: uppförande.

[„foragta v. a." A. 2) vanskjøtte. Søndenfj.

foransla adj. stundesløs. Shl. Se Ansl.

forapa v. a. gjøre forstyrret eller tosset ved for mange Løier. Gbr.: foraapaa. „Vaane æ ræint foraapaa". Mest i part.

forarga v. a. (ar) forringe ved slet Brug; bringe ned i Værdi; især om Gaardsbrug: „forarga Gar'n". Li. (Eikin, Fjotland).

forargast v. n. gaa nedad i Værdi; forringes. Li. G. N. argr usel, ringe.
forasna adj. forhippet. Jæd. Se asna.
forbasa adv. overvættes. Tel. (Sellj. Heiddal).
forbole, förbool se farborda.
Forbor(d)ing, Forbor(d)na se Far-.
forbore (o') adv. overvættes. VTel. J Nedre Tel.: (oo).
forbyrda v. a. bebyrde for stærkt, overlæsse. Mest: „forbyra seg". Nhl. (Ekfingadal).
forbyggja v. a. (er, de) 1) bringe til Taushed. Sæt. Tel. 2) „forbyije âen noko", hindre En i Noget. SætB. Maaske fremmed.
Forbøn f. ondt Ønske, Forbandelse. VAgder. „Forbøn"?, Hægebostad?; Faabøn (Kvin, Fjotland, Eikin, Lyngdal, Audndal); maaske ogsaa „Fobøn" (o'), som „Fosæte" o: „Forsæte". „Beea Faabøn(n)e øve seg". G. N. forbœn. Formen Faabøn, som er den eneste sikkre, tør være fremvirket ved „Baabøn" d. s., hvilket findes ialfald i Nabobygden Aaserall i Ma.
„**Ford** (Foor) m." A. 2) fidt England, der alsomtiest er oversvømmet af den Bæk, som rinder gjennem det. Jæd. (Time, Klepp, Haa), Dal. (Eikersund og fl.). „Slaa paa (i) Foorn", meie Hø der. „Dyrka opp Foorn". Jf. Bodul, med dets Bett.
„**Forda** f. Førsel, Transport". A. Fl. Foolaar, Førselsmidler, Leilighed til at transportere. SHelg. 2) Anfald, Attak = Rid, Luna, Flaga. Innh. (Stjør og fl.). „Han fekk e Fool att, e Hoostfool". „Dæ va da naa te Foolaa mæ dæg!" det var da underlige Anfald (Lader) du har! „Han æ paa Blifoolaam no", i sit blide Lune.
fordaga? v. a. tabe ved Uagtsomhed; forlægge. Gbr. (Lom, Vaagaa): fordaagaa.
fordaada adj. omtr. = avdaamd. Dal. (Hæskestad, Sokndal, Ogna). Er ikke mindre dunkelt i Formen fordoda (o') som høres i samme Egn og maaske hyppigere. Sammestedes „sova" og „Laavin" (Vokalerne holdes i Regelen vel ud fra hinanden).
fordaassa adj. = „daass me", daatt med. Ndm. (Tingvoll, Sunndal).
„**fordom** adv." A. „J fordum", Sæt.
fordridla v. a. = forbuldra. Sogn, Voss.
„**fordubla** v. a. forstyrre". A. Shl. Gbr.
forduldra v. a. forstyrre; forvirre; forkludre. Hard. Sogn, Voss. „Du fordulbra meg i Lesnan".
fordumla v. a. = -dubla og -dumpla. SBerg.
fordumpla v. a. søle, sløse bort. Ndm.
forduvla v. a. = forbubla. SBerg.
Fordyr (y') f. Forstue = Dyr. Ndm. Innh.
Fore (o') m. Hævelse i Yver hos Kjør. Hard.
„**Foreldre**". A. Forelli, Dat. -o. Sæt.
forfaren adj. afkræftet af Reisen. Hard.
forfatla seg v. n. forløbe —, forvikle —, forklubre sig. Nfj. omtr. „fahle": Jf. fatla. — „forfjatla" A. Sogn.
forfikla adj. forvirret ved Skynding. Sogn.
forfjalla og **forfjallen** adj. fortumlet, se fjallen.
forfjamsa v. a. forvirre, bringe ud af Fatning = fjamsa (ein) vekk. Østl.
forfjansa adj. = forfjamsa. Sfj.
forfjasa v. a. (ar) = forfjamsa. Hard. Ndm.
forfjatra v. a. forvirre fuldstændigt; gjøre En „forfjetra". Hard. Ryf.
forfjausa seg v. forsnakke sig, fordi man lader Munden løbe. Tel. (Sauar, Heiddal).
forfjomsa (oo) v. og adj. = fjamsa. Busk. Jf. fjoms.
forfjosa (o') v. a. (ar) = forfjasa. SBerg. JSogn. forfjaasaa Totn og fl.
forfjusa (u') v. a. (ar) = fjamsa vekk. VAgder, YSogn, Sfj. Tel. og fl. Ogsaa „forfjuusa" og „forfjoosa". — forfjusa adj. = forfjamsa. Agder og fl. — forfjusen adj. d. s. Tel. Agder. Se fjusa, fusa.
forfjusma adj. fortumlet af sin egen Stundesløshed. Sogn. Se fjusma.
forfjussa v. a. (ar) forvikle el. forvirre ved famlende Hast; oftest: „forfjussa seg", forsnakke sig, forplumre sig i Snak, forvrøvle sig. Agder, Ryf. Se fjussa.
forfrosen (o') adj. forfrossen. Hall. Østl.
forfusa v. a. = forfjusa. Nhl. Sogn, Li.
forføra v. a. (er, te) føre i Uleilighed, f. Ex. ved Anklage. Hall.
forføta v. a. = forføtta. Gbr. (Vaagaa: kort Ø og kort T). — **Forføt** n. = Forføtte.
forgagsna (ks) adj. = forbisna. Sogn. Eg.: med Hagen stærkt fremstrakt; se gagsna, gag.
forgaldra adj. vilter, løssluppen; ustyrligt larmende. Jæd. „Forgaldra mæ Kjæftn".
forganga v. a. (gjeng gjekk gjengje) gaa for voldsomt ind paa, overdælde. Tel. (Flaa, Lunde). forgaa d. s. Vaagaa i Gbr.
forgapt adj. gabende maalløst, især i Undren; forbauset. Helg. Vestfold og fl. Mest: „-gaft".
forgasna adj. = forbisna. SBerg. Sogn. Til gasna.
forgatra seg v. n. forsnakke sig, begaa en Lapsus, sige feil = misgita. Gbr. (Vaagaa). Ogsaa: „misgatre se", Vaagaa.
forgidda (etter) adj. skjælvende begjærlig (efter); yderst ivrig (for at faa). Li. Ryf. og fl. Jf. gidda v. (eller maaske Gjed).
forgidna adj. intenst lysten paa og dertil roligt paapasselig og udholdende i Bestræbelsen for at faa i sin Magt, omtrent = gjednidig. Dal. (Hedl. Hæsk.). Maaske: forgirna. G. N. girnast attraa. Fra Sokndal i Dal. er optegnet „forgitna" d. s., hvilket maaske ogsaa kunde være „forgirna", ligesom Nabobygden Kvinesdals „jætna" er G. N. gjarna; dette hedder dog nok i Sokndal „jædna". Jf. dog ogsaa forgjeten, forgjedja.
forgikka adj. naragtigt lysten efter. Shl.
forgildra adj. yderst indtagen i; lysten paa. Shl. Se gildra.
forgiren (i') adj. 1) yderst begjærlig (efter noget), hidsig (efter). Sfj. „Forjiren aa

galen". — **forgjera** (ee og e') adj. og adv. d. s. „F. itte", og „forgjerande galen itte", SBerg. Ryf. og fl. „Eit forjera Sinne", rasende S. Nhl. 2) kaad og overmodig. Shl. „Eit forjera Mot" = eit for(g)jeve Mot. Jf. Gir m., gjer adj.

Forgjed n. urolig Iver; Ophidselse tildels formedelst Skynding = Gjed. Hard.: Forjee'.

forgjedja adj. yderst lysten (paa); brændende (efter); ivrig (for). Berg. „forjedjja, forjejja" og „forjeia", Nhl. NBerg.; „forjäijja" og „-jäia", Voss og Sogn; ogsaa „forjeea", SBerg.; og „forjejjen"? „Han va so forjäija pao aa kjøpa da", Vik i Sogn. „Forjäia i da, f. itte da". „Han vatt so forjäija 'tao da", blev saa ekshalteret over det. Ogsaa: **forjäijande** adv. „f. galen itte", yderst lysten paa; Sogn, Voss, Hard. Se gjedja (G. N. gedjadr). Ogsaa: **forgjeedd**, Dal. se gjeda og forgjeven.

forgjengjen adj. 1) ødelagt; overvældet. Tel. Part. af forganga. „forgöydd taa Arbei", Gbr. (Vaagaa). 2) = forgjedjad; vel snarest: overvældet af Lyst efter, Fr. perdu. I Formerne „forjee'n" og „forjee'dn"; Nhl. Shl.

forgjeten adj. = forgjedjad. Ryf.: „forjee'tn ette"; VAgder: „forjee'dn"; Sokndal i Dal.: „forjeet'tn". Jf. Gjete.

forgjeven (e') adj. = forgjedja. Af giva. „forjeeven (og -jæ-) ette", Ryf. SBerg. Li. Dal.; **forgoven** Sogn (Hafslo); **forjidd'e, forjeedd'e**, Sogn, Rfj. Sdm. Dal.; som „jeedd" af giva (jee). — „Eit forjeve Mo", en overmodig, kaad hensynsløs Lystenhed; Sfj. YSogn, Ryf. („Mot"); og „eit forjeeva Mot", Shl. „Eit forjeeve Ting", en kaad Tingest; Dal. (Hedland). „Forjeeven te drikka", rasende til at drikke, Ryf. „**forgjeve** (adv.) galen ette", rasende lysten paa. Ryf.

forgjord adj. = forgiren; ligesom: besat. Berg.: „forjoor'e itte". Og: **for(g)jooren**, Berg. — **for(g)jooranes** adv. overvættes (besat). Østl.

Forgjøda f. = Avgjøda. Shl. (Tysnes): For'jøa.

forglagga v. a. (ar) bringe ud af Fatning; forhaste og forvirre; bringe til at forsnakke eller forløbe sig; fortumle; omtr. = forskjamsa, forskjusa. Nhl. (Eksingadal), Sogn (Leikangr og fl.), Hall. **forgløgga** d. s. Sogn (Vik). „Prest'n va so sinna aa spurde so han forglagga (forgløgga) Guut'n räint". Mere brugt er **forglagga seg, forgløgga seg**, gribe Feil formedelst Forhastelse = forrenna seg, forskjusa seg. Nhl. Sogn, Hall. „Skrivarn va so sinna, so Vitne forgløgga seg so räint, dar va kje Mäiningg i da". Ser ud som det hang sammen med gløgg, G. N. glöggr, Got. glaggvus.

forglata v. a. 1) tabe ved Uagtsomhed = kasta burt. Selbu: -glaataa. 2) faar-glaataa se, forsnakke sig = forskjusa seg. Gbr. (Dyer). Se glata.

forhaffa adj. yderlig fortumlet af Skræk; næsten: panikslagen. Helg.

„**forhaga** v. a. (ar) fordærve, spilde". A. Rdm. I NGbr. Gul. Selbu, NTrondh.: forhaag(hw)aa.

forhapsa adj. forhippet. Jæd. (Time, Høyland).

forhaadd adj. forvirret af forgjæves Anstrængelse med at iagttage eller udfinde; til haa v. Helg. Jf. forstird, forhygd.

forherdug adj. stærkt optagen eller belagen af noget; høist interesseret (af, i, for); hidsig (paa), ivrig (for); omtr. = forherdig. Gbr. (Sel, Vaagaa og fl.) „Faarhærdog 'taa", og „f. paa".

forhipra adj. forhippet. Sogn. Jf. hippen.

forhitast v. n. (ast) lide af Hede; om Ager. Ma.

forhormelege (o') adv. overmaade. Ryf. Se Horm.

forhosa seg (o') v. n. forsnakke sig, forplumre sig. Tel. — **forhov** adv. se Hov n.

forhugsa adj. betagen af noget; indtagen i; ivrig for (efter). SætV. „Han va so forhugsa av de han hae høyrt". „Forhugsa i däi nye Klæ'un". „Forhugsa ette o kome av Gari".

forhygd adj. omtrent = forhaadd. Helg. Til hyggja.

forhækja adj. dristigt og kraftigt paagaaende; djærv. Hard. (Ullensvang). Se hækja.

Forhæva (o') f. = Faarhæva. Se A. Hard. (Ulvik, Kvamm, Ullensvang). „Han gjekk seg uti Forhævo", han kom rent i Uføre, stod omtrent fast; især moralskt og økonomiskt; Kvamm. „Uti Forhæve", d. s. Kvamm. Og: „uti Forhævo" = forgjæves. Hele Hard. Ingensteds: Faor-. Jf. Hæve, Hæva.

„**Foring** m. = Framfare". A. Rfj. (Eid, Breimn). Se Forynja.

For-is m. foranliggende svag Is. Sogn.

forjara adj. stirrende i forvildet og maalløs Rædsel; skrækslagen. Ma. „Kjuringjn blei saa forjara, daa Bjønn'n kaam". Til jara.

forjaska adj. hidsig (efter). Sfj. „F. itte".

?**forkaura** adj. sammenkrøben. „En Staatår gaar lite forkore". Østerd. (Tynset). Tvivlsomt. Til Kaure?

forkjapsa adj = forkjamsa; se fortjassa.

forkliva (som kliva) 1) v. a. overanstrænge = fortaka. Sogn (Aurland), Vald. (Aurdal). „Du teke for tunge Byr, du forkliive deg". „Han forkliive seg mæ Tanka". „Däi forkliive han räint desse Tankadn". **forkluva** d. s. Sogn (Hafslo, Lærdal, hvor kluva = kliva); **forklyva**, d. s. Sogn (Aardal); **forkljøve** d. s. Vald. (VSlidre, hvor kljøve = kliva): „Gjældee forklauv'n". 2) v. n. „Dæ vil forkliive før 'o", det Foretagende vil han ikke magte; Vald. (NAurdal, ØSlidre). Ogsaa: **forkløve**.

forkløkkja seg v. n. (er, te) ynkes, forbarme

sig = kløkkjast. Hall. (Hol). forklykkje se, Hall. (Flaa).
„forkunn adj. lysten". A. Ndm. og Ork.: „furkunn paa dæ". „2) velsmagende". A. Ndm. — Furkunnmat m. Lystemad. Ndm. Trondh. „Furkulmat", Ndm. „Frökkunmat", Helg. Bruges især om Mad som smager En særdeles, fordi man længe har maattet undvære dens vante Nydelse. Forkudnamat d. s. Shl. Se flg.
forkunna adj. og adv. udmærket. Shl.: forkudna. „Ei forkudna Joor". „Einkvart forkudna". „Forkudna go'e Mat". G. N. forkunnar, adv. (Genetiv) særdeles. — forkudnale(ge) adv. = forkunna. Shl. G. N. forkunnliga d. s.
forkvakla v. a. bringe i Urede; forvirre; især: bringe En ud af Ligevægt ved haard Tiltale. Ryf. Hard. Jf. kvakla, kvikla.
Forkveina? f.? klynkende Udflugt; hyklet Forfald. Innh. Namd. „Dæ va saa mang Forkveina(a) mæ 'aam". Ogsaa: „han ha saa mykje forkveina (adj.?) mæ di", han havde saa mange Krympelser i den Anledning. Innh. (Frosta, Verdal). — Forkveining f. d. s. Innh. (Skaun). Jf. Kveina f., kveina v.
forkvidd (ii) og forkviia adj. om Husdyr: udpint, afkræftet; vantreven, forknyttet i Væksten. Ryf. (Sira, Kartn). Uklart. Jf. utkvia adj., vankviast; kvilla (kvidla); eller kvia, G. N. kvía indeslutte i kví?
forkvissa v. a. bringe ud af Ligevægt, især ved Skræmsel eller Overraskelse; forbløffe, forvirre. Tel. (Kvitseid); Hard.: -kvipsa; ØTel. (Selljor og fl.): -gvisse. „forgvisse seg", omtr. = forsjamsa seg. — forkvissa part. forbløffet. A. Tel. Se kvissa, kviss, kvepsen. — forkvissen adj. = forkvissa. Bamle og fl.
forkvikla v. a. forkludre, forfuske. Ryf. Se kvikla.
forkvisa (seg) v. forhaste (sig). Tel. (Vs, Moland, Mo). Lidet brugt. — forkvisa adj. forhastet; forvirret ved Skynding. Tel. Mere brugt. Af kvisa (paa) ɔ: skynde sig.
forkvisma (seg) v. = forsjusa (seg). Tel. (Eidsborg). Usikkert eller dog lidet brugt. — forkvisma adj. lidt besippet; ude af Ligevægt; urolig, især af Glæde. Tel. (Mo, Laardal, Kaul.). Meget brugt. Af kvisma bevæge sig livligt.
forkvista (seg paa) v. (ar) forbande (sig paa). Sogn (Aurl. og fl.). Maaske Nt. verquisten, forspilde.
Forlag' n. hed Hast. Tel. Se Førelag.
forlaata v. a. tilgive = forlata. Ma. og fl.
forleggjande adv. overvættes. Sogn og m. fl.
forleita v. a. (ar) overanstrænge. Tel.
Forlende n. Uføre; ufremkommeligt el. vanskeligt og farligt Terrain; slem Stilling. Shl. Ryf. Hard. (Kvamm), Sæt. „Eg gjekk meg ratt i eit Forlænde so eg maatte snu". „Kyræ gjekk ut i Myræ, o kaam i slikt Forlændi, hu kaam 'kji anten att hell fram"; Sæt. Jf. Faarlenda. Forland. Ogsaa: „ein Forlænde Plass", SBerg.
„Forlog (o') n." A. Foddog bruges i Ma. Sæt. og VTel. om Forsørgelse baade af Føderaadsfolk, af Legdslemmer, og af andre Fattiglemmer. G. N. forlag Forsørgelse. Derfor Foddog: 3) enhver voksen som helt el. delvis forsørges. „De bli kji snart Fookk atte i Norji anna Foddogji aa Fantn"; Vinje i Tel. 4) Skjebne. Tel. (Moland). Maaske kun i gamle Viser. „De kann eengjen fraa sitt Foddogji fly". G. N. forlög, n. pl.
forlydd adj. stærkt optagen (betagen, forbauset) af hvad man har hørt, maattet „lyda (paa)". Tel.
Forlynning f. Besøg = Lydning. Hadeland.
Forlægje n. = Forlende; stor Forlegenhed. SætB. og B. — Forlega (e') f. d. s. SætB.
Form f. Masse; i Jøkleform. Hall.
forma v. n. passe ind i som i en Form. Rbg.
formeia og formeiale(ge) adv. overvættes. Hard. (Jondal, Kvamm). „formeia" er lidet brugt. J. G.: „formeia, forvoksen". Se meia adv., meialeg (heit).
„formeir, formest adj. bedre, bedst". A. Ndm. Gbr. 2) formeir overflødigt. Ryf. (Sand).
Formon, se Fyremun.
formurkjelege? adv. anstrængt, ivrigt, voldsomt. „Han sprang saa formoorkjalege". Ryf. formyrjalege, „formørjanes", d. s. Ryf. „formorjane", d. s. Ryf.; „formornane" d. s. Jæd. Jf. murka, myrja, mur-.
„forn adj." A. Hid hører maaske: „Fraa foonne Haugja", fra Arils Tid. Trondh. (Vynes). Jf. dog haugfunnen. Se fornen.
„Forn (oo) f. Gaver osv." A. Foon, Smaal.; Foodne pl. Shl.; Foodner (med Ental Foodna?) Ryf.; Funn, Ski. (Haukedal), Fudn, Voss; „Fudn" synes ogsaa = Nista.
„forna (oo) v. n. bringe Gaver osv." A. foodna, Shl.; fudna, Voss; foone, YSogn. foone seg, udruste sig med Forn; YSogn. 2) v. a. = nista. Voss. „Eg fær no fudna deg so mykje du he unoggjes Mat".
forna (o') v. n. om Græs: bli til „Forne". Vald. og Hall.: føne og faadne (burt).
[Fornaring f. Opfatningsevne, Forstand; ogsaa: Skjøn, Rede = Greida. Shl. YRyf. (Kartn). „Han hadde kje F. te gjera dæ".
fornast v. n. om Græs = forna (o'). Ogsaa overhovedet: falme, gustne; svinde hen, bli affældig. Sogn (Borgund, Aardal, Lustr, Sogndal, Vik), Ryf. (? Skjold). „Vadne fodnast vekk". Vil let glide sammen med faadnast. Se A.
„Forne m." A. 2) tyndt Askelag som ligger som et Skal om hver Gløb, eller Aske af brændte tynde Skiver (Løv, Papir og dl.). Hall. (Gol), Vald. (Slidre): Føne; Ringerike og ØTel.: Fönne og „Fonne". 3) = Farde. Tel.? — „Han site som ein Fonne",

sammensunken, gjørende sig ikke det mindste gjældende. Tel.

forneleg (o') adj. bestaaende af „Forne", el. „forne-"agtig. Sogn (Borgund). „Grase æ so fodnele".

fornen adj. 1) = forneleg. Sogn, Tel. „Fonni Beiti", Vinje. 2) indsvunden, falmet og svag. Sogn (Vik, Lustr, Lærdal). „Fodnen Aok'r". „Fodne Kodn". „Ho verte fodni aa gamadl no". Synes ogsaa at hedde „fodbn", baade „fodd'n" ɔ: forn, og „fod'bn"; Sogn. Fra Hall. er meddelt: „fødn = morken, om Træværk".

Forneskap? m. = Utnisitning, af foorna foone (YSogn) fudna? Kun i „fao Fooneskap (pao Dør)", blive kastet ud. YSogn. Og: „faa Foornskap", blive kastet ud eller ned; endog om gamle Bygninger: falde i Ruiner; SætB. og B. I Sæt. bruges det, saavidt vides, ganske alvorligt. Formerne passe ikke vel til For(d)ningskap m. a) Befordring, b) befordret Gods, Stjør.; bedre til „Fordingskap" A.; slet ikke til „fornast" ɔ: blive „forn".

„**Forneste** n. Fosterhinde". A. Rbg.

Forrensla f. Forløbelse.

fors adj. ikke behersket og moderat i sin Optræden eller Fremførelse; frembusende paa en haard, kantet, ubehersket Maade; utækkeligt fremstikkende sig. Mest om uhyndige, mandhaftige Kvindfolk og om for tidligt udviklede Børn. Follo, Nordl. og fl.: faars og förs. „Förs a(v) se(g)". „Ein förs Banunnji". Helg. Lignende Ord (fors, foss, faas, fosser) findes i Sv. og D. Diall. Maaske Nt. fors, adj. frembusende voldsom. Eller sammendraget af „mykje for (fyre) seg". I Hall. (Aal, Gol) siges: „ein for (faar, før) se Kar"; „et for se Jænte"; „dæ æ for se gjort", dristigt. Synes dog at hedde „faars" somme Steder (Steig og fl.) hvor præp. hedder før, för. Jf. foss (foor).

forsaka v. a. (ar) = forleggja. STrondh. Gbr. „E ha(r) forsaakaa Kniivn i Stell'e mitt, e kann itkj(e) finn'n".

forsaals adj. ødelagt. Sfj. (Holmedal, Førde). „Bookja æ ratt forsaals".

Forsaapabul m. forvoven og hensynsløs Slusk. Nfj. (Stryn, Utvik).

forsegna (e') v. forklare, redegjøre; underrette. Ryf. Røldal, Tel. Sæt. „Ho forsegna meg at Kyree bar tri Vikur fyre Jol"; Tel. „Eg heve forsegna meg um de"; Sæt. — **Forsegning** f. Forklaring, Redegjørelse; Underretning.

Forset' (e') n. = Forgjed. Hard. Se for adv.

forsigna adj. forbauset. „Eg va so forsigna paa dæ". Ryf. Røldal.

„**forsjaaleg** adj. bly, undseelig". A. Shl.: forsjaadle(ge).

forsjona (oo) adj. bly; tilbageholden; forsigtig. Li. (Fjotland). „Naa maa du kje vera forsjo^u^na, men eda sum du va hæema". G. N. forsjón f. Forsigtighed.

forskilen (i') adj. altfor bly = forøven. Tel. (Gjerpen, Selljor). Se skilen.

forskirra adj. lysten; hidsig paa (efter). „f. ette". Li. (Eikin, Fjotland). **forskjærra** d. s. Ma. (Bjelland). Jf. skjerra, bruse op.

forskjest adj. for streng; haard = strid. Tel.

forskjerra adj. forskræmt. Ryf. Ma.

forskjupsa adj. fortumlet af Skræk. Ryf.

forskoren (o') urimelig, umedgjørlig. Gbr. Ogsaa: „ait forskora Sinne", en rasende Brede. Sogn.

Forskot, Forskotbyte se Farskot.

forslegtast (e') v. n. (ast) forplante sig. Sdm.

forslingra adj. graadig; hidsig (efter). Sogn, Shl. Ryf.: „forslingra ette".

forsluntaleg adj. og adv. slængende ind uoverveiet og uberegnet; især om Udtalelser. Shl. Se baksluntaleg.

forspront (oo) adj. = forstird.

„**forstadet** adj. n." A. -steie. VAgder.

forstaga adj. uoverkommelig; for drøi eller for haard; for „strid". Tel. (Bø). Vel af staga, stramme.

„**forstava(d)** adj." A. 2) overlæsset med Arbeide. Gbr.

„**Forstova** f." A. „Eg hev kje Fosstogu se deg (de)" ɔ: du (det) slipper ikke ind. „Han hev 'kje Fosstogdynn" ɔ: han buser ud med alt. Tel.

forstuffa v. a. forbause; forbløffe. Shl.

forsuffa v. a. tumle eller søle bort. Ryf.

forsumpla v. a. sløse bort, forøde. Ndm.

forsumpra v. a. miste ved Uagtsomhed eller Uorden; søle bort. Sdm. (Hjørungfjord).

forsuppa adj. næsten fortvivlet; ude af det; især form. Samvittighedsnag. Gbr. Ndm.

„**Forsyn** f. 3) = Forlog". A. Tel. Agder. „Ho heve ei go Forsyyn der". Ogsaa om Forsørgelse overhovedet. Tel. Agder.

Forsyting (yy) f. Forsørgelse.

Forsytning m. En som man forsørger. Østerd.

„**Forsæte** n." A. Fosæte og Fosæde, Li.

Fort (oo) m. haard Klump i noget blødere, f. Eks. i Ost; en Ligtorn. Sfj. (Hyllestad, YHolmedal).

Fortalsmann m. Frierens Talsmand. Gbr.

fortjaffa adj. forvirret, især af Paaskynden og Driven. Jæd. og Li.: fortkjapsa. Jf. tjassa, tjava, tava. Kunde ogsaa være „fortjassa", til kjassa, kassa, kava.

fortjuksa adj. = forsjetrad. Fosn.

fortjust (uu) adj. forvirret og maalløs af Skræk, Overraskelse eller Skam; stærkere end „forsjusa"; omtrent = forsjetra. Li. (Fjotland): -tkjeust, -tkjøust. Af tjust (tjus) d. s. G. N. tjústr, tyst. — **fortjusna** (tkjøn) adj. d. s. Li. (Eikin, Fjotland). Af tjusna (tjustna?).

Fortleike (oo) m. Rasthed. Tel. ØAgder.

fortura (uu) adj. 1) fortumlet, forvirret. Hall. Østl. 2) sløv af Sorg. Nordl.

fortusta adj. forbauset. STrondh. Gbr. Østerd. — **fortustra** adj. d. s. Østerd. Romsd. Ndm.
fortvinna adj. forviklet. Rog.
fortykkja v. a. vredes paa En, tage En noget ilde op. Sæt. Tel. (Moland). „Du maa kji fortikje meg". Jf. tykkja paa.
fortøbla v. a. forføre ved Overtalelser; forlokke. Vestfold og fl. Se tøbla.
[**Forundr** m. „De ær ingen Förun'nr!" intet Under! Nu gaar der et Lys op for mig. Østl. (Dramn og fl.).
„**forutan** præp." A. föruten og förut(t)a, med Undtagelse af. Østl. (Dramn og fl.). „Kunja vær(r)a no(e) föruten", el. „förut(t)a", kunne undvære noget. Østl. D.
forvaa-a adj. farlig; voldsom; forskrækkelig. Ryf. (Sand og fl.) „Ein f. Kar", Vovehals, farlig Karl; „ei f. Aatfær; eit f. Veer". Ogsaa: forvooa og forvoova, Ryf. (Jmsland, Vikadal, Nærstrand). Jf. Vaae, Vaa.
forvaagen adj. forvoven.
„**Forveder** n. Uveir". A. Ryf. 2) voldsom Ophidselse. „Han kom i slikt Forveer" = so uppøst. Ryf.
forvikſen adj. = forkvissa. Nedre Tel. Bamle, Vestfold. Maaske til (k)vekka.
forvillra v. a. forvirre, forstyrre (i Arbeide), fortumle. Østl.: förvillre; Tel.: forvildre og -viddre; Agder: -vildra (-e) og mest -viddra (-e). — förvillre sei v. forvilde sig. Vestfold.
forvimraſt v. n. tumle sig væk; forvilde sig. Helg. Til vimra.
„**forviten** (i') adj." A. 2) lysten paa. Li. (Lyngdal): „forviden". Jf. nyſikjen.
Forviteraktar m. = Blindraktar. Hard.
forvitna v. a. tilfredsstille Ens Nysgjerrighed eller Lyst. Ryf. „Du ha(r) daa faatt forvitna deg no!"
Forvitnad? m. Interesse. „D'æ kje noken Forvitna i de". Tel. (Høydalsmo). Jf. Forvitna f. Videlyst.
forvæl' adv. ganske, aldeles. Shl. Ryf.
Forynja f. = Foreign („Faarængn" Nordl.); især Forvarsel om Ulykker; mest i Fl.: Forynje. Sogn (Vik, Ladvik). Faaraangn, Helg. (Vindal). G. N. forynja.
forvorpen adj. = forgjord ɔ: forhekſet, besat; fuld af Uheld. Rom. Smaal. „D'ær reint förvörpi!" „En förvörpin Dag", en Ulykkes-Dag. Og: „en förværpa Dag", Follo. Ældre D. forvorpen (Dag), d. s. Ligesaa Nt.
„**forøven** adj. 2) bly osv." A. Ryf. Ned.
Fos (oo) n. skrøbelig Ting, Skrab; særlig: frønnet Træværk = Fauſk. Helg. Namd. Jf. foſen adj. pors, A. Sfj. og fl.; fos adj., ſom ogſaa er: ringe, værdløs; Namd.
Foſe (oo) m. en ubegavet og yderst tilbageholden Person; en Halvſjante; en „blødſinnig". Hall. (Gol). Meddelt. Jf. fos adj.
Foſk, **foſkjen** ſe Fauſk.
Foſn (oo), Landsfolkets Navn for Byen Kristiansſund i Ndm. Oftest bestemt Foos'na, og lidet brugt uden i Sammensætnn. — Foosnabaat m. og Foosnafolk n. Baad, Folk ſom er paa Færd til eller fra Byen Fooſn. — Foosnaferd f. og -reis f. = Byferd. — Foosnave(d)r n. Veir ſom tillader „Foosnaferd". Ndm. („Foosna Handelsſamlag" i Byen Kr.). G. N. Fólskn (it litla).
foſs (o') adj. forhaſtet i Tanke og Tale; fremfuſende. Sogn og fl. Jf. fors. Sv. Diall. foſs, ſtrax.
„**Foſs** m. Vandfald". A. Fl. Feſſe, dannet ligeſom Voſs Veſſer; Hard. (Ulvik; ogſaa hos M. Schnabel). Heraf: feſſete adj. = foſsutt; Ulvik. 2) = Stryk. NØſterd. Gul. Foſs hedder her Fall. — Foſs- ſe Faaſs-.
Foſſarei(d)aa f. def. = Oſſereidi. Ryf. (Finnøy, Saua, Sand). Hedder i Ryf. ogſaa „Olgoretlaa".
Foſsbrot (o') n. Foſſens Skrænt el. Brink. Sæt.
Foſsbrun (uu) f. = Foſsbrot. Agder.
foſskoka v. koge ſaa det foſſar. Udbredt.
Foſstræl m. = Naaglip. Ma. (Øvrebø).
„**Foſter** n. Fodring". A. Ndm. „Vintrfooſtr".
foſtraſt (oo) v. n. (aſt) opføde s, vokſe. Hedm. „Griiſn fooſtres foort".
„**Fot** (oo) m. Fod". A. 4) Bundfald i Vædſke. Hard. Nordl. „Sirupsfoot". 5) i Sammenſ. om noget ſom er mislykket i Tildannelſen; ſaaledes: „Leſſufoot" m. en mislykket „Leſſa", Hard. og Voſs; „Fatafoot", Kludrer; og maaſke (neppe): „Oſtefoot" = Oſtelabd, -labb; Tel. — „Fylgja Foots (og „Fooſs") føt'e" = f. Fot og Fet. Ma. Tel. (ogſaa „Fø'ti", Moland; Fjeld hedder i disſe Egne Fet). „Pao fallande Føti", Sogn (Aurland); G. N. fœti, Dativ. — „Te Footar", til Fods, ogſaa: med Henſyn til Fod; Tel. (Vinje). „Ho æ ſo vii o labbeleg te Footar", har ſaa brede og ſokkende Fødder. Ogſaa: „te Footars". Tel. G. N. fótar, Genetiv Ental. „Ti Foote" og „ti Footane", d. ſ. Sæt.; Genetiv Flertal; G. N. fóta, fótanna. — „Höggſtøtt i Footom mæ'n", lige i Hælene paa ham; Rom. „Naa Footaa", ſaa Fodſæſte; Nfj. (Stryn), G. N. fótum, Dat. Fl. — Føtraa, Dat. Fl. Helg. (Vindal).
Fota (o') f. Skik, Lav, Forfatning = Fat, Fatnad, Lag; jf. fata ſeg. Bruges prægnant: a) i pl. Fotur om god Forfatning, Orden; Tel. (Moland, Kvitseid, Nisſedal og fl.). „Han æ i (goe) Fotur". „Eg æ 'kje i Fotnne idag", ikke i Lav, utilpas. „Fara o (el. oto) Foto", komme af Lave; ſærlig: ſvinde ind, afmagres (kunde gjerne være dat. pl. af Fat, Klædning og dl.); ſe fara. Hertil: futum adv. og adj., i god Stand, veldannet, velſkikket, vakker; omtr. = lugum. Gbr. (Lom, Vaagaa). Kunde ogſaa være af Fat = Fota. — b) om en ſlem Stilling el. Forfatning, Knibe, For-

legenhed, Medtagenhed. Li. (Kvin, Fjotland; Hægebostad „t“). „Koma i Fota“, eller oftere „i Fotaa“. „Han æ räent *udi Fodaa“, om En som er fortvivlet eller næsten sløv af Sinds-Lidelse. (b) er dog maaske eet med „Fota“, Bøtte).

fota (oo) v. (ar) 1) bruge Fødderne; gaa, ikke kjøre el. ro osv. Land. 2) „foute seg fram“, gaa Fod for Fod, langsomt = føta (feta) seg. Sæt. — **fotast** v. (ast) holde Skridt med hinanden; gaa i Takt; ogsaa: „footast jamt“. Tel. (Moland).

Fotabla(d) n. Fodblad. NGbr. Kort oo og kort T.

Fotagota (oo, o') f. Række dybe Spor efter Fødder; dyb Fodsti; oftest i Fl.: „-ur“. Hard. (Dybfjord).

Fotalag n. = Fotlag. Nhl. — **fotalaus** adj. som ei kan bruge Fødderne. Dal.

Fotalykkja f. Ombøining af Sengklæderne omkring Fødderne. Gbr. (se Fotablad). **Fotlykkje**, Østerd. — **Fotebrett** m. og **Foteskrukk** m. d. s. Hall.

Fotang (oo) m. Spor, se Fetang.

Fotball m. Muskelknipperne under Fodbladet; Fodsaale. Berg. og fl.

Fotband n. nederste Kornneg paa Stavren. Oslo, Bamle, Ma.

Fotegavl m. = Fotespenne. Nfj. Se Gavl.

Fotella eller **-illa** f. = Fjorføtla. Øvre og Nedre Rom.: „Footille, Footeelle“, og sjelden „-ælle“. Jf. Christie, Gaator p. 23: „So kom F o t e l og Fæte (aa Føte?)“ om Egernet. Smaafod? Eller: Fotebla?

Fotespenne n. 1) noget at stemme Fødderne imod. Hall.; Gbr.: **Footspæinne**. 2) „taka F.“ skaffe sig Fodstød for de spændte Ben under en Kraftanstrængelse. Hall. og fl.

Fotferd f. Driftighed = Framferd. Totn, Rom. Oslo. „D'ær inga Footfæl mæ'n“. (I k k e med „tykt“ L eller rt; dog kunde vel „Foortfæl“ ved Dissimilation have mistet det „tykke“ i 1ste Stavelse. I Dramn siges endog „Footgang“ ved Siden af „Fortgang“).

Fotfere (oo, e') m. Strimmel Mark, hvorpaa der under Pløiningen vendes, og som pløies til sidst i en anden Retning end det øvrige. Tel. (Vinje). Se Fere.

fotgangande adj. „ho æ footganggande enno“, hun er endnu ikke nedkommen. Sogn.

Fotla (o') f. 1) = Fatla f. og Fatl n. „Væra Haandee i Faahle“. NGbr. 2) = Skidband. Gul.: „Fohle og „Fohl“ (ō—aa). 3) Baand i „Truga“ og „Meis“. Selbu: „Fohle (aa—ō)“. „Meesfohle“. Jf. Fete.

„**fotmod** adj.“ træt, mat i Fødderne“. A. Tel. Fosn. **footmooen** d. s. Nedre Tel. Hard.; **-mjoo** d. s. Oslo (Asker), **-mjoog**, Foldal.

Fotost (oo, o') m. Taasmuds. Ma. — **Footfyyr** m. og f. og **-føyr(a)** f. d. s. Østerd. Trondh.

Fotpall m. Jordlaget i Spiltouget under Hestens Forben. Ork. Ndm. (Rindal: „Football“).

fotrennd adj. om Sæng: skraanende ned mod Fodenden. Sæt. BTel.

Fotror (o') f. pl. sløv Adfærd; især: famlende Gjentagelser i Gjerning el. Tale. „Gangge i Fotrune“, ikke meget forskjelligt fra „gangge i Fjottrune“, se fjatra. Tel. (Kvitseid). Jf. fatra.

„**Fotskor** f.“ A. Sæt. **Footaskor**, Berg.

Fotskreid n. (f.?) Gliden med bare Sko henad blanke Flader — Is og dl. Ogsaa: Fladen man saaledes render henad. Shl. „Slaa Footskrei“ = skorenna. Og: **Footaskrei(d)**, Sogn, Hard. „Sigla F.“ — **Footskreil** n. d. s. „gott F.“ „Skreila F.“ Shl. (Stord). — **Fotskrein** n. d. s. „Slaa F.“ Shl. (Fitja, Fjellber). Se skrei(d)na.

„**Fotslag** n.“ A. 2) = Fotlag. Østl.

Fotstol m. Strømpefod uden Læg. Helg. Namd.: **Foosstool**.

„**Fotstøda** f.“ A. 2) = Fotespenne; tildels = Rong. Vesteraalen. 3) Rummet under (bagenfor) Hagen, mellem Underkjæverne; især paa Fiske. Helg.

fot-tapen adj. usikker paa Foden, udsat for at tabe Fodfæste, Sfj. (YH.). Og **fotetapen**, Sfj. (IH.).

Fotul (o') m. famlende Klodrian. Tel. (Vinje): **Fotoole**. Til fata, fatla. Jf. Fjøtul (fjata).

Fo-øyk m. for Fodrøyk; se Fodernaut. Nhl.

„**frakk** adj.“ A. Nfj. Sdm. Tel. Smaal. **frak**, Gul. Namd. Helg. **flakk**, Sogn. Romsd. NGbr. — **frakknast** v. n. bli frakk, komme sig. Nfj. Sdm.

„**fram**“: „øvre framm, neere framm“ = „ø. framt, n. framt“ (A.). Gbr. (Vaagaa).

„**framan** adv.“ A. 4) præp. = framan fyre. Stjør. „Dæ va bær' framma Tænn“, han mente intet med det. — **framantil** : fram(m)aante, VAgder.

„**framand** adj.“ A. **fræmon(d)** — med kort Æ og kort M — NGbr.; **framun** — ligeledes — Ndm. **Fræmmen**, kollektivt = Framandfolk; Gjester. „Vi (mi) skal ha Fræmmen“. „Di Fræmm(e)ne“. Søndenfjelds langs Kysten.

Framanvind m. Vind som blæser ned ad Dalen fra dens øvre Del; Dalvind. Sogn (Aurland): **Framao-**.

Frambauste-Kar m. = Bauste. Sogn.

Frambein n. Framfot. Østl.

„**Frambloka** f.“ A. Nordl.; Tel.: **-bloku** (o').

„**Framburd** (u') m.“ A. 3) Fremadskriden, Fremgang, Fremkomst; Evne til at komme frem. Sogn (Vik, Aurland). „Dar æ 'kje Frambur i 'an“ = „da bere ikkje fram mæ 'an“.

frambusen adj. fremplumpende; bus. Sogn, Hard.

frambæreleg adj. 1) dygtig til at fremføre sin Mening. Sæt. **frambaarle**? Hall. (Sol). 2) aabenhjertig. Tel. (Nissedal, Moland,

Vinje). 3) vel driftig; ubeſkeden; næsvis. Follo. Se frambærleg A.

Framdrag n. Driftighed = Framferd. Sogn.

Framdryfte n. Avner og „Letkorn" ſom falder af ved ſidſte Drøſtning. Sdm. (Hjørungfjord, Volden, Ørſkog).

?**Frame** m. = Framferd. NGbr. (Baagaa).

framekſt adj. med Aks ſom naar lige langt frem; modſat: ibendt; om Reg. Gbr. (Baagaa).

Framfar n. = Framfare. Hard. (Ulvik).

framfarande adj. ſom vil være med i alt; fremſtikkende ſig; ubeſkeden. Hard. (Kvamm).

„**Framfare** m. = Foring". A. Iſær om Dødsvarſel. Tel. Nfj.; Nhf. (A.). — **Framfaringa(r)** m. pl. d. ſ. „F. hans" = „hans Fyreferd" eller „Sveinar"; ſe d. Nfj. (Honndal).

Framferd f. Tilbragelſe, Hændelſe. Sfj. (Y- og Iholmedal). „Dei ſat aa ſnakka um gamla Framfære". Jf. G. N. fara fram hændes.

framferdig adj. ſom forſtaar at komme frem; raſk og kraftig; driftig. Sæt. „Aen framfærige Heſt'e".

framfjus adj. = framfus. Gbr. (Baagaa).

framforeleg? adj.: framfoole, omtrent = framfarande, fors. STrondh.

„**framfus**". A. Trondh. Romsd. Sæt. Tel.

„**framfyre** præp. 2) tæt forud for". A. „Da æ framfør inkort", det varsler et eller andet. Sogn.

framfør adj. = frambærleg. Hall. (Krødsherad).

framførleg adj. 1) driftig. Gbr. 2) = framfør. Buſk.

framhaka adj. med fremſtaaende Hage. Sfj.

Framhake m. Hage fortil paa Heſteſko. Sogn.

„**fram-i** præp." A. „Sjaa fram-i", have Indſigt i. Gbr. „Snakke fram-i", blande ſig i Samtalen. Vald.

„**framkjømd** adj." A. Gbr. framkjømt Øſterd.

„**Framkjømd** f." A. = Framburd; Rogaland. „Dær æ F. i dæn Kar'n", han kommer altid frem. **Framkomſt** m.? d. ſ. Agder.

Framlabb m. Forlab. Udbredt.

framlaſta adj. om Fartøi: laſtet ſaaledes at det luder med For-enden. Udbredt.

Framlaup m. ubeſkeden „Framfuſing". Jæd.

„**framlaupen** adj. A." = framfarande. Agder, Rog.

framleſt adj. det modſatte af „bakleſt". Alm.

Framloga f. 1) Kvinde ſom i Selſkab ſætter Maden frem. Shl. 2) Framlugu, -lõgu, Pige ſom har faaet et Barn. Øſterd. Foldal, STrondh. Framlega?

Framlot(o') m. modſat Baklot, i Baad. Nordl.

„**frammynt** adj." A. Ringerike. 2) ubeſkeden; modſat: ſvinn, britgløgg. Ma. (Bjelland).

„**frampaa** præp." A. Og adv. „taalaa (ſnakke) frampaa", hentyde til noget, „ſlaa paa". Gbr. Helg. og fl.

Framreid n. alle (Fortøinings)redſkaberne i Baadens Forende: Reb, Anker oſv. Nordl.

Framring m. forreſte Ring eller afſkaarne Stykke af noget ſom i det hele er valſeformigt. Sogn. „Framringen 'tao Pylſao".

Framriv m. = Litle-Riv. Hall.: -reev.

Framrykte n. = Framryſte. Gbr. (Fron, Baagaa).

Framrø(d)e n. forreſte „Røde" ɔ: Rum mellem Aarepar, af de to i en Baad. Vald. Gbr.

framſegjen adj. fritalende; aabenhjertig. Sogn.

Framſele (e') m. forreſte Halvdel af Seletøiet, modſat Bakſele. Rbg. (Aamlid): -ſili.

Framſæte n. forreſte Sæde.

framſkoten (o') adj. 1) fremſkudt. 2) ſom har ſkudt frem; fremragende. Rbg. (Evje).

„**Framſlag** n." A. 2) Fremſtød; omtr. = Framburd; ogſaa Evne til at ſlaa igjennem, Gjennemſlag. Nfj. Sdm. „Dær æ ikkje noke Framſlag i haanaa", han ſætter intet igjennem, faar intet frem.

Framſlengje m. = Framſleng. Tel.

framſlengjen adj. ikke fuldvokſen. Tel.

Framſnert m. = Beggjeſnert. Ndm.

framſt adv. fremſt. Tel. Voſs.

Framſtudnad (u') m. varig Hjælp eller Nytte; Fremtids-Hjælp, -udſigt, -løfte; „Fremtid". Sogn (Aurland). „Dar æ kje noken Framſtuna i danna Geutn", han blir neppe til noget større, han har ingen Fremtid; ſiges ogſaa om „et daarligt Parti". Se A.

„**Framſtyving** m." A. Tel. Sæt.

Framſtøla f. = Framſlengja. Hall.

Framſtøling m. = Framſtyving. Hall. Modum. — **Framſtøvling** m. Veſtfold, Oslo.

„**framſynt** adj." A. Se under glaamøygd.

framſølt adj. om Landſkab ſom ligger udſat for omtrent hele Sommerdøgnets Solſkin, f. Ekſ. et Næs ſom ſtikker frem paa Sydſiden (Bakſida) af en bred Fjord. Li. Tel. Se ſølt, bakſølt.

„**Framtak** m." A. Tilgreb; Initiativ. Ma. Berg.

Framtaa f. For-Hage paa Heſteſko. Berg.

fram-til præp. frem til. Øſtl. „Sætta ſe(i) framm'te Boole".

Framtofta f. forreſte Tofte. Sfj.

Framtre n. = Beginde, paa Slæde. Helg.

Framvarp n. omtr. = Framſlag 2). Tel.

Framvekſting m. = Framvekſtring. Gbr. — **Framvokſtring** m. d. ſ. Tel. Sæt.

Framvirke n. = Frumvyrtr. Tel.; VAgder: -virkje og -verkje. Jf. Vyrke.

framvæg og **framvægd** adj. veiende eller heldende fremad, modſat attvæg. Tel.

framyver adv. forover. Ofte: framm'aavr.

Fras n. Riskviſte = Fjas. Tel. Se flg.

„**fraſa** v. n. (ar) 1) ſprage". A. Som en Raket: Hall. Veſtfold, Oslo. I Shl. ſærlig om Fedt ſom ſteges. 3) bluſſe op med mange ſmaa Tilløb og Explosioner, brænde ſom tør Ener; noget = fjaſa, men mere ſpruttende. Hall. Øſtl. Sæt. Dal. „Veinirn fraſa ti ſo fourt"; Sæt. „Friſa aa fraſa", i en Ramſe fra Jæd., omtrent = fiſa og fjaſa. 4) pible frem. Sæt. Jf. frøſa.

5) snakke høit og livligt. Tel. Jæd. Ryf. Shl. 6) fjase, gjøre Løier; gjøre lystige Grimaser. Berg. „Frasa mæ Badne". — **Fras** n. det at frasa; særlig: livligt Snak. — **frasen** adj. tilbøielig til at frasa, til **Frasing** f.; især: spøgefuld. — **Frasemakar** m. Fjaser, Spøgefugl; Gjøgler. Nfj. Jf. Frasa, A. J dette frasa er saaledes maaske mere end eet Ord.

Frasa f. 1) en Knort som dannes af en fremspiblet (utfrasa) størknet Vædske. SætB. „Kvaaefrase", Harpiksknort. „Saarfrasu(r)", Materieknorter. Ogsaa **Frasi** m. Sæt. Jf. Fruse. 2) et Træ, som er fuldt af Kuaster („Kvistir") og Knorter. SætB. „Ei Kvistefrase". Ogsaa: **Frasi** m.; især om det hugne Træ („Bjalkjen"). SætB. — **frasutt** adj. fuld af Frasor. Sæt.

frasla eller **fratla** v. n. knitre, sprage = frasa, men med svagere Lyd. Hall. (Gol). „Bristjn frahla". — **Fraslevid** m. Riskviste som Brændsel. Hall. „Frahlevee".

„**Fraud** f. Skum". A. Shl. Rbg. Tel. **Frau** m. Vald. (SAurdal), Gbr. (Lom, Vaagaa); n. Rbg. (Aamlid) og fl. — **Frau(d)a** f. = Fraud. Li. Dal. — **Frøy(d)e** f. d. s. SætB.

fraud? og **frau(d)en** adj. svampig, porøs. Om Ved, Rodfrugter og dl. Hard. Se A.

Frauddott m. Skumklat. Shl.: Fröu-.

„**Fraudhatt** m." A. Shl. Ryf. Frøhatt, Ma., vel for „Frøehatt" ɔ: Froduhatt, af Froda.

Fraudhus n. Gjødselkjælder. Trondh.: Fröu-.

„**fraudig(d)** adj." A. STrondh. NTrondh. fraudug og „fröndöu(ghw)", Stjør. og fl.

Fraudskvabb og **-svabb** m. og n. Træ med meget løs og skjør Ved. Trondh. Se Skvabb.

Fraudtaska f. = Grunntoska. Hall. (Nes).

Frauskegopla f. Masse af Frø-æg. Nfj.

„**fraa** præp." A. ifrö Smaal.; som slö ɔ: slaa.

fraafallen adj. tilbøielig til at falde i Stykker; om bagte Ting. Søndenfjelds.

Fraagaang m. Død = Fraafall. Ndm.

fraanen adj. rødmusset; rød og fyldig. Li. (Fjotland). Ogsaa: „æen Fraane Kar"; men (hellere): „P l o u s e J æ n t a". Li. (Fjotland). G. N. fránn skinnende; Fránarormen, Landstad 134.

fraase v. (ar) pruste, se frøsa.

Fraasoga f. Fortælling, Historie; især om en mærkelig Begivenhed. Dal. (Hæskestad). G. N. frásaga.

[**fraassa** v. (ar) ødsle. **fraassen** adj. Vald. Land, Totn.

fraavendt adj. n. forhekset = forgjort. Sfj. (YH.).

fraaviten (i') adj. = forviten. Nfj. (Eid, Gloppen, Utvik).

fraa(v)rang adj. vrangvillig; tvær; ikke til at faa Rede paa; omtrent = rang. „Han va so fraaraangge at du kunde kje faa visst Dor av haanaa". Sfj. (YDale; meddelt).

„**Fred** (el. Frid) m." A. **Fri** (i') Sæt. „Ga te Friss (Freess?)", gaa i Fred. Hard. „Statt i Free!" staa stille! Romsd.

Fred n. = Fræ, se d. Nfj.

„**freda** v. a. (ar) frede, værge". A. **freea**, Gbr. **fria** og **frie** (i') Sæt. „Han va so voᵘnde, eg kunna kji fria meg for 'o" = „faa Fri for'o"; Sæt. **free'e**, berolige, mane ned Gjenfærd og dl. Gbr. (Fron). — **freea seg** v. n. løbe fredelig af. Shl.

fredbeinka? v. a. mægle Forlig mellem Stridende = beinka dei ihop. Vald. (Vang): **freebanke**. Meddelt. Jf. fribanka.

Fredagsseta f. det at Tjenestepigerne sidde oppe Fredagsnætter igjennem med sit eget Arbeide, hvorunder de paa Husets Bekostning trakterer Kjendinger. Hard. Ogsaa: „Soteveitsla (o')". — **Frei(d)dag** m. Fredag. Jæd.

„**frega** (e') v. n. (ar) fritte". A. **fregn'** (ar), Ndm. (Tingvoll og fl.). — **froga** (o') v. d. s. hedder: **fraaga**, Vald. Vestfold; **frooga**, Shl. (Kvinh.); **fraagaa**, Innh. og fl. (A.); **fraage** NGbr.

Freist f. Prøvelse, Forsøgelse. Sæt. „Daa me vaare i den fæle Fräist'æ", om en Livsfare.

Freistn f. = Freistnad. Hall. (Aal, Gol). „Dæ æ daa äi Fräistn i di", det er dog et Forsøg værdt.

„**frek** (e') adj. skarp, stram, harsk". A. Vestfold, Gbr. Trondh. bitter, frisk i Smag; Smaal. „4) virksom, driftig". A. Smaal.: **fræk**.

?**freka** (e') v. „freke seg", gjøre sig stærkt gjældende, bruge store Ord, og dl.; forklaret som „dyste seg, vilje vere Kar". YSogn.

Frekeband n. se Frettband.

frekta (e') v. a. (ar) „frekta ut", udfritte = fretta. Shl. (Etne). Jf. frega.

frelsfengd adj. Shl. = frelsfengjen A. Hard. Shl.

„**fremre** adj." A. **fræmdre** Vald.; Tel.? — „**fremst** adj. forrest". A. Hall. Tel.

„**frende** m." A. **Frænd'ar** (ɔ: frendr) er i Sæt. og VTel. (Moland) fjernere Slægtninge end „Fjoormenningar".

Frett (ee) m. Udadbøiningen hen til Mundingen af Trompet, Basun, Kirkeklokke og dl. Tel. (Nesland, Vinje): Freett'e ∾ Reett'e. Ogsaa Fret'e? Vinje. Jf. Frott, Frunt. — **freette seg** v. n. danne Freett. „Røyree freettar seg ut atte". — **freetteskjefta** adj. med udadbøiede tynde Læber. Tel. (Vinje). Jf. Vesterbotten („Norsk Dial.", Lundell): frett', sprätta ut (med fingrarne).

Frettband (ee) n. Baand, hvormed især paa „Eldbjørgdag" Hænder bagbindes, og Knæer og Ankler sammenbindes, og med hvilke paa sig En saa skal reise sig op fra liggende Stilling. At reise sig op saaledes bunden hedder: „o løyse Freettbaandi". Sæt. Tel. (Vinje). Ogsaa **Freeddband** Vinje; **Freetband** Tel. (Vinje, Rauland, Kvitseid; og

„Fretband“, med Tanke paa freta). Maaske at forbinde med Vesterd. frett', og med foreg. Maaske til G. N. frétt, Fritten, Udforsken af Oraklet. Formen passer ilde til G. N. fridbönd. — Frekeband = Frettband. Tel. (Kvitseid). Dette minder om G. N. freki Ulv, (Fenrir); rigtignok vilde Dialektens Analogier fordret Frekaband.

„fria v. a. (ar) og fria v. n. (ar)“. A. Begge lyder paa m. St. især i Øst og Nord: frii, friir, friidde, friidd (sjeldnere: friitt).

fria og frie (i'), Sæt. se freda.

fribanka? v. a. (ar) rense for Beskyldning; afbevise, fralægge (sig) Skyld. Vestfold, Totn, Gbr. Hedm. Innh. og fl. „Han prøvde aa friibanke sæ(g) saa gott han kunne“. „Vil du friibank dæg for dæ?!“ Minder om „freebanke“, fredbeinka; jf. frihelga. Hedder dog i Nfj.: „banke seg fri“.

„frid adj. deilig, vakker“. A. Tel. (Laardal; sjelden), Sogn (Vik, Sogndal, Aurland). „Freia Mouri mei dao!“ „Freie Far'n min!“ „Freia Dokkao mei!“ „Freie Geut!“ „Freie Fyyra!“ vakre Fyrel (ironiskt). „Freia Haandi“, høire Haand; og „den freiare Haandi“; Sogn.

fridka seg (kk) v. = fridkast. Nhl. Shl. Ryf.

„fridkast (kk) v. n.“ A. Hard. Sogn.

Fridla f. 1) Frille. 2) cunnus. Rog.

Frigda f. Frille. Tel. (Mo, Moland). A.

Frigga f. stor grov Kvinde. Østl.

frihelga seg (ii) v. rense sig fra Beskyldning. Hard. (Ullensvang). Jf. G. N. fridhelga; og fribanka.

„frihugad adj. frimodig“. A. Shl. 2) rundhaandet; liberal; generøs. Hard.

„Frikar m.“ A. I Sæt. kan man være „Frikar“ i Stevjing, Kvinder ogsaa.

frikken adj. munter og venlig at see til; lys og blid. Sfj. (Førde). „frikkjin aa sjaaddin“. Vel til fridka(st).

frikla v. n. logre = fikla, flikra. Vald. (Vang, Slidre, Aurdal). „Frikle mæ Roovun“. — friklast v. recip. lege med hinanden. „Hund'n friklast mæ Gnutee“. Vald. — Friklebikkja f. — friklesin og -væn adj. = flikrevæn. Vald. Se frokla, A.

frilynd adj. frisindet. Frilynde n. Frisind. Tel.? Brugte i Skrifter (Fedraheimen og fl.)

frimæla v. n. bede antydningsvis eller indirekte. Sfj. (Bevring). Meddelt. „Han frimælte um da“.

friskna v. n. blive friskere. „f. atte“; „f. te“.

Friskna(d) m. Opfriskelse. Ned. (Holt).

frisla el. fritla v. n. logre = fisla, fitla, fikla, frikla. Østerd. (Tynset, L. E.): frihle.

„Frisma (i') f.“ A. 3) Skade paa Huden: Rift, Saar eller Udslæt. Hard. (Odda, Kvamm). „Da finnst inkje Frisma pao Skinne hans“. Sv. Diall. frisma = vårblemma, rispa med nål, o. dl.

Frisma (i') f. en stor tyk rød Larve. Vald. og Land: Freesme.

„frjosa v.“ A. Imperf. frøys, Vestfold, Oslo.

fro adj. svampig = frauden. Shl. (Kvinherad, Fitja). „Ei froo'e Næpa“. „Veed'n æ froo'e“. Og: frø, Shl. Rog. „Eple æ frøtt“. Begge for frod (o')? Jf. de flgg.

Froa (o') f. 1) Vindstød = Flaga, Skøyra. Sogn (Hafslo, Lustr, Aardal, Lærdal). 2) Anfald = Flaga, Rida. Sfj. (YDale). „Han fekk ei Froe so Fraue valt or Kjeftvikaa“. Ogsaa: Fro f. Sfj. (YD.) Maaske eet med Froda. Jf. Frona.

„Froda (o') f. 1) Fraade, Skum“. A. Froodoo og Frudu, Innh.; Fro'u, Tel.; Frøe, Rbg. „2) tynd Ost“. A. Froodoo, Lom i Gbr.; Frooe, Vaagaa i Gbr.; som Knoodoo, Knooe.

„froda (o') v. n. (ar) fraade“. A. fraadaa, Stjor. fraa'a, Tel. (Skafsaa, som (k)naa'a); frooe, Oslo. „Mjokkjee fraa'ar seg“, Melken skummer, gaar over i Skum; Tel.

Frode (o') m. Skum = Froda. Oslo: Frooe.

froden (o') adj. svampig = frauden, fro; især om Frugter og Nødder som har vokset for stærkt. Li. (Fjotland): frøen. „Eple æ frøe o i Vokstrn“. I Shl. er frøden m., frøe n. = frauden (ifølge Vidsteen).

frodug (o') adj. 1) moden; fuldt udviklet; om Planter og Dyr. NGbr. (Lom, Vaagaa): fru(d)ug; Ndm. (Tingvoll): frøåu (Aakr, Havre). 2) frodig. Lom (b); SætB.: frø'uge.

frodumett (o') adj. om Kar: fyldt med en Vædske, hvis Skumhat staar mindst jævnhøit med Karrets Rand. Tel. (Kvitseid, Raul. Grandsherad). „Kyyri molka fro'umett Rønja fi“.

frog (oo) adj. om Træer: rasktvoksende; frodig, men svampet i Veddet. Land. Vel for frodug (o'). Nordsvenske („Norske“, Lundell) Diall. frog. fråda, d. s.

froga v. fritte, se frega.

froka (o') v. n. (ar) vokse op raskt og saftigt, frodigt men noget svampet. VTel. Sæt. Rbg. Ma. „Ja, kaam her no Regn ute denni Vørmden, so fille de froka te (u p p)!“ Ogsaa: froka seg (u p p eller t e). For frodka? Jf. fro, froden. — Frok n. 1) rask og kraftig Opvoksen. „Aakrn stænd' i F r o'k j i“. Agder, Tel. 2) noget som er vokset op raskt og saftigt. Agder, Tel. — Froka f. noget, et Træ, som „frokar upp“. Rbg. — Froke m. 1) frodig, lidt svampet, Person. Tel. og Rbg.: Frokji. 2) rask Vækst = Frok. Sæt. — Froke, Genetiv (adj.): „ein Froke Aakr, Kar; Froke Gras, Baan“; ogsaa: Froke-Aakr, -Graan osv. Rbg. — froken adj. som „frokar“; frodig. Agder, Tel.; „feit o frokjen“. — frokeleg adj. lig en „Froke“. Sæt. — frokvaksen adj. af frodig Vækst.

Froknor f. pl. Fregner. Gbr. og Hedm.: Fraakne(r). Frøgne f. sing. Hall. (Gol). Fraagn-ar n. pl. Dramn. — froknutt adj. „fraaknaatt, frøgnutt, fraagnete“. fraagnarete, Dramn; frægnarete, Oslo.

Frona (o') f. en Vindbyge af nogen Varighed. Sogn (Aurland, Sogndal). Jf. Froa.

„**Frongl** f." A. 2) en større Skive el. Flade; saaledes ogsaa: en Mark-flade = Flong. Hall. (Aal: aa). Hedder ogsaa **Flaang'r**, hvoraf „Fraangl" tør være en Omsætning. Af „Fraangl" er da vel igjen dannet „frongla v." A.

Frosboge (o', o') m. = Frostbøyg. Nfj. Sogn.

Frosbøyg (o') m. og **Frosbøygja** f. = Frostbøyg. Sogn. Ogsaa: **Frosbøyga**, Sogn. — **Frostbogje** m. d. s. Voss, Sogn. — **Frostbygle** m.? d. s. Sogn (Ladvik).

„**Frose** (o') m. Frost". A. **Fraasaa**, Smaal. **Fraasaakládd** m. klump frossen Jord. Rom. Smaal.

„**Frosk** m. Trøske". A. Trondh. Namd. Rom.

Froskryk (o', y') m. = Frostbøyg. Sogn.

froslendt (o') adj. = frostlendt. Sogn (Borg.).

frosnæm (o') adj. kuldskjær, kjælen. STrondh. frostnæm, d. s. Jæd.

Frosnævr f. = Flosnævr. Tel. (Sellj. Vinje).

Frostabol (o', oo) n. Sted, hvor Græsroden er ødelagt af Jisbrand. Nhl. (Eksingadal).

„**frostall** adj." A. Rom. Ndm.; Gbr.: fraastæill, Ø- og VAgder: frostaale. — **frostal(l)en** adj. kuldskjær. Ndm. (Surndal).

Frostbeita f. = Frostherdsla. Ndm.

Frostbit n. Frostskade paa Grøde. Ndm.

Frostherda eller **-hæra**? f.: „Frostahære" og mest Fl. -hæro, enkelte Snefnug som menes at bebude „Frostherdsla". Vald. (Vang). „Hæra", graat (hvidt) Haar.

Frostherding f. = Frostherdsla. Hard. „-tæring".

Frosting m. Beboer af Landskabet „Frosta" i Innh.; En ifra „Frostaan".

„**frostkjend**", A. Ndm. „**Frostgova**", A. Namd.

Frostkjov n. = Frostrøyk. Nyf.

Frostkvessa f. = Frostherdsla. Romsd.

frostsam adj. = frostall, og frostnæm. Sæt.

Frosunatt (o') f. Frostnat. Hall. (Gol): **Frøsu-**.

Frott (o') m. fremskudte Læber = Trut, Frunt. — **frottutt** adj. surmulende. Østerd. (Tynset). G. N. frotta skyde Læberne frem? Jf. Frunt, Frutt, Frett.

„**Fru** f. Frue". A. **Frjuge**, Vald. 2) **Frua**, nederste Par Neg paa Stavren. Nhl. (Eks.).

Fruber (e') n. og f. = Skrubba. Tel. Østl.

Frukka f. 1) Rist el. Sprække i Træ, i Midten af hvilken Ved gjerne er udraadnet. Ø- og VTel. Li. 2) Rynke, Fold. Sæt.; Tel. (Bø)? — **frukkutt** adj. fuld af „Frukkor". Tel. Li. Jf. Furka, Furra, Føyra.

frukka v. a. (ar) rynke eller folde; lægge el. klemme sammen til Rynker eller Folder. Sæt. „Vind'n frukkar Jisn langt upp ette Oddan". „Jisn frukkast" v. n. lægger sig sammen i Dynger, Folder. Sæt.

frulsa (u') v. gjøre grovt og stygt Arbeide; arbeide skjødesløst og plumpt. Hard. (Røldal). „Frulsa dæ ihop". — **frulsalig** adj. plumpt udført. Røldal.

„**Frume** (u') m. Gavn". A. „Maka Fruma", friste Lykken, vove noget; Sogn (Aurland: „Frum" og „Fruma" med ikke lang Stavelse); Shl. (Etne: Frooma). „Gjæra nooe paa Froom(m) aa Skae", d. s. Follo, Vestfold. „Paa Skae aa Frum(m)e", Sogn (Vik). D.: „at friste baade Skade og Fromme". Og Sv.

Frums f. = Frumsa. I „staa (v.) Frums", om Ko som efter første Kælvning ikke tager Kalv igjen, og i „gjeld Frums", en slig Ko. Ma. (Aaserall). **Trooms**? f. = Frumsa. Gbr. (Vaagaa). Hertil: „troomsfødd" og „trooms" adj. førstefødt. Gbr.

Frumsagut, **-stut** m. = Frums G. osv. Shl.

frumsegjeld adj. gold efter een Kælvning. Ma.

Frumsekaka f. Pandekage af en „Frumsa"'s Raamælk. Tel. (Selljor; Wille). 2) Raamælkspandekage overh. Shl. Hard. Ski. og fl. I Nhl. (Fana): **Frunse-**.

Frumstøla f. og **Frumstøling** m. = Framstøla, -ing. Hall. (Gol): **Froomm-**.

„**Frumvekstring** m." A. Tel.: **Froomvekstringge**.

Fruns m. kvastagtigt fremstaaende Hvirvel af Haar, „Haarfruns"; busket Traadkantning som paa Vanter. Hall. (Gol). — **frunsa seg** v. danne „Fruns". **frunsen** adj. kvastagtig. Hall. (Gol). Flade Fryndser hedder sammesteds „Trass". Jf. Fruns n.

Frunt m. 1) = Frott. Ma. „Setja F." 2) rynket Næse og løftet Overlæbe; Grin. Ma. Tel. Hard. 3) Hovedhud = Flaatt. Hard. (Ullensv. Ulvik, Kvamm). 4) Pandehaar. Totn, Sogn (Hafslo). „Struuk upp Fruntn din!" 5) sur og tvær Person. Shl. (Etne). Se flgg. Jf. Frutt, Frott, Frett, fryna, frøyna; Sv. Diall. frunten ɔ: skrynklig, frutt ɔ: tvär, ond. — **Fruntasko** m. Sko gjort af **Fruntale(d)r** n., af Frunt 3). Hard.

frunta v. n. (ar), sætte „Frunt": 1, surmule, boudere. Ma. og fl. 2) rynke Næsen; grine = fryna. Dal. (Sokndal), Agder. „Han frunta paa Noso". — **Frunta** f. surmulende og vranten Kvinde. Tel. (Selljor; Wille).

frunten adj. 1) fuld af dybe Rynker. Sæt. VTel. (Mol.). „Støvlan, Klæ'in æ fruntne". 2) sur og tvær. Shl. Tel. og fl.

frusa (uu) v. n. (er, te) 1) = frøsa ɔ: sprude; fnyse. Tel. (Lunde, Bø). „Dæ fruuser av Kjeftn paa'n". „Han fruuste av Sinne". 2) skumme, mousſere; om en Fos, gjærende Vædsker, mousſerende Vande og dl. Vestfold, Smaal. „Fruuse oopp". 3) „fruuse aavr", syde over. Vestfold.

frusa (u') v. n. (ar) vokse ud i Knorter, Klumper el. Tapper; danne Gevækst og dl. Agder (Sæt. Ma.). „De hev frusa upp so mykji Jis'e", om buglet (knudet) Jis paa Mark, „Svoll". „De frusar ut noko Villkjøt". — **Fruse** (u') m. Noget som har „frusa ut": en Kjødtap, Knude paa Træstamme, Kjød-

lappen over Kalkunens Næb osv. Agder. Se A.

Fruse (uu) m. krøllet Spaan = Fløy. Maaske eet med foreg. — **fruse** v. tildanne (skjære) Frusar. Vald. (ØSlidre; her forefindes kun eet betonet U).

Frutt m. = Frunt 1) og 2). Tel. (Vinje; Svein.).

frutt adj. sur og tvær, se frutta.

frutta v. n. (ar) sætte „Frutt" ɔ: trække Næse og Overlæbe op i Rynker; grine; og: surmule. Agder, Hard. Tel. (V-, Vø); A. Og: **frutta seg til** v. — **frutten** adj. tilbøielig til at „frutta", til **Frutting** f. „Sitja fruutten o struutten"; „fruutten o suur'e". — **frutt** adj. = frutten. Ma. (Hægeland), Tel. (Moland og fl.); Sv. Dalarne: frutt ɔ: tvär, ond. — **frutteleg** adj. d. s. Tel. Sæt. — **Fruttestraa** n. „bera Fruuttestraa", den Leg at man bærer et Halmstraa paa den opskudte Overlæbe, mens man fremsiger Ramser med mange „fr." Agder, Tel. Saaledes i Ned. (Høvaar): „Mi Fru ber Fruuttestraa tri Gaange kvær Frædbag". — **frytta** (yy) og **Fryttestraa** = frutta. VAgder. Hall, (A.). Jf. frunta, Frott, Frett; fryna osv.

fru'ug adj. moden. Gbr. Se frodug.

„**frygda seg** v." A. Shl. Nhl. Sogn.

fryklutt adj. 1) smaaspættet = flikrutt, flygrutt. 2) spraglet med Spætter af forskjellige Farver. Hard. Nhs. — **Fryklesky** f. = Eplesky. Nhs. Jf. frikla, flikra ɔ: lege, „spille".

Frykraaka f. En som ømmer sig, krymper sig, gruer for alt. Sfj. Nfj. Til fryа.

fryna (yy) v. n. (er, te) rynke Næsen ad noget, grine = frunta. Rog. Agder, Mo i VTel. Helg. „Han drakk Brænneviine o inkje fryynte aad"; Dal. „Hu fryynte aa grein aa ville ikkje ha dæ"; Nhs. Om brunstige Dyr: trække Overlæben op = vrina. Dal. Jf. frøyna, A., frynsa.

frynd adj. beslægtet. Ma. Sjelden.

frynsa v. n. (er, te) = fryna, frunta, frutta. VAgder. „Frynsa p a a Nasaa".

frynten adj. tvær og sur = frunten. Rog.

„**Fræ** n. Frø". A. VAgder. **Fræd**, Nfj. (Stryn, Honndal). 2) Yngel; særlig: Smaafisk. Ndm. „Sillfrø".

„**fræa seg** v. sætte Frø". A. frøde se og freede se, Sdm. Nfj. Sjelden. 2) forplante sig gjennem Frø; saa sig ud. Mest brugt om Ukrud. Søndenfjelds. Mest: fræ(a) og frø(e) se(g).

frædd adj. befrugtet. Shl. „Frætt Egg". Se A.

frægda seg v. n. = frægast. Nhl. Hard.

frægdaste adj. ypperste. Tel. (Sellj. sj.; Wille).

„**Frægde**, af „Frægd"". A. Som adj.: prægtig, ypperlig. Nbg. Ma. (Aaserall). „Ei Frægde Kona"; „eit Frægde Bruk". Ikke saa ganske sjelden. Se A.

Frægrjon n. Saakorn. Totn: „Frøgrøn".

fræna v. n. (ar; og er, te) lugte stærkt; især om Løv og Blomster. **fræne** Gbr. (Lesja), Østerd. STrondh. (Uppdal); **freen(e)** Selbu, Ndm.; **fræen** Fosn (Hevne). — **Fræn** m. stærk Duft. Jf. fræna (A.), fraanen (frøyna). Sv. Diall. frän, från, frön ɔ: hvass.

Fræs n. Risved = Fras. Tel.

fræsa v. (er, te) sprude med Hvæsen; sprutte. Num. Tel. Østerd. „Kattn fræser" (mest gjennem Munden); „Hestn frøser" (mest gjennem Næsen). G. N. fræs Hvislen, Blæsen. — **Fræs** m. Sprud, Sprutten. Num. Tel. „Merree floug so de berre stoo Fræs'n unda Føto". — **Fræsetopp** m. = Flæsetopp. ØTel. (Grandsherad, Tuddal, Tinn).

frø og **frøen** adj. svampet, se fro, froden.

frøand? adj. spiredygtig. Ringerike. „Könne æ inte frøann, dæ har fröst". Se fræva.

Frø(d)e-Vers n. Strofe i „Draumkvæde". Rhytmen. SætV. . Sjelden.

Frøe f., **Frøhatt** m. se Froda, Fraud.

frøken adj. stærk og noget stram af Smag, ikke harsk. Ndm. (Rindal og fl.). Jf. frek (og frøk).

frø-kinna adj. om Smør som er blevet porøst og skumagtigt under Kjerningen. Nhs. Til frø.

„**frøkleg** adj." A. Sogn (Vik, Balastraand).

frønsk adj. skjør = frøyn. Trondh.

Frøs n. Mule paa Hest = Fnøs. Vestfold. — **Frøse** n. d. s. Tel. (Ø- og V-).

„**frøsa** v. n. (er, te) pruste". A. Vestfold, Tel. Østerd. Trondh. Og: fraase (ar), Vestfold (Vaale, Skouger). Ogsaa: sprutte. „Ho va so sint at de frøste 'taa'n". — **Frøs** m. et Prust. Tel. — **Frøskjerring** f. en liden Kegle af vædet Krudt, som brænder langsomt af under Sprutten. Romsd. Andre Steder „Trollkjerring".

frø'ug, **frø'äu** adj. moden, se frodug osv.

frøy v. a. forfryse. Innh. (Indr. Egge, Beitstad). „Han frøydd sæg da saa fælt igaar; han hi frøydd 'taa sæg Øraan". Jf. Sv. Dalarne: f r ö d a (æ), af *frøyda < frøyra < frøysa (Bugge, hos Noreen „Dalmålet").

„**frøyda** v. n. (er, te) fraade, skumme". A. Nhs. Tel. **frøyast** d. s. Gbr. (Vaagaa). — 3) v. a. „Kyyri frøyer Rønja", Koen mælker Bøtten fuld, saa den blir „frodumett". Tel. (Rauland).

Frøyda f. Skum, Fraade = Froda. Gbr. (Vaagaa?), Hall. (Aal) og Nbg. (Tovdal, Bygland): **Frøye**.

„**frøyden** adj. skjør". A. Gbr. 2) frugtbar, fed; om Jord. SætV.

Frøydegran f. Gran med tykke svampede Aarsringe, formedelst rask Vækst. SætV.: **Frøyegraan**.

frøydig (d) adj. frodig; foldrig. Helg.

?**Frøygd** f. Frodighed. Sæt. Tvivlsomt. Frygd?

frøymen adj. svampig, porøs. ISogn. „Frøyme Flesk, Pote". Til Fraud osv.?

frøyn adj. som taaler lidet: a) skjør, mør; veg; kjælen. Ndm. S- og NTrondh. „Aakrn

æ fröyn för Kalla", er kjælen for Kulden form. stor Saftrigdom og Beghed. b) let stødt, sær (sprød). Ndm. Trondh. **frøn** i Gul. c) frønnet, tørraadnet = morken. Ndm. Innh. Namd. Helg. „Frøynt aa marigt Ty". Ogsaa: **frønsk**, Trondh. For frøyden, A.?

„**frøyna** v. n. (er, te) fnyse, blæse". A. Tel. (Mo). „Hestn frøyner i Nasane, fysst han æ voonde". Jf. fryna. 2) dufte stærkt. Tel. (Heiddal, Bø, Selljor og fl.). Jf. fræna.

frøynast v. n. = morkna; af frøyn. Namd. Helg.

fua v. se fuda.

Fubb m. liden tyk Figur; jf. Fump. Trondh. Østl. Tel. a) „Prike (preeka) Fubb", et Boldspil, hvori Bolden pirkes henad Jorden; Søndenfj. Kaldes ogsaa: „preeka Sugga, preega Ball, perke Sua, slaa Sugga"; og „reka Fubb"? b) „Skjote Fubb" en Styrkeprøve, hvori den ene kaster den anden over sig; Tel. c) et Legetøi til Kastning. NGbr.

Fubba f. en (tykt og) klodset klædt Kvinde, en Klædesbylt af en Kvinde. Innh.: **Fubb'**.

„**fubba** v." A. 2) v. a. og n. = fivla v. a. Ma. Nhl. Hard. Nfj. 3) syslе med smaa Arbeider, pusle. Vestfold; (og H. O., Christie). Jf. fuda.

fubla v. n. famle; gjøre vælne magtløse Greb efter noget; stotre i Talen. Ringerike, Ned. — **Fubl** m. en Stotrer. Ring. — **fublefingra** adj. med famlende, altid vælne, Fingre. Ned. Jf. fumla, fibla; Sv. fubbla.

„**Fud** (uu) f. 1) Fødselslem, vulva". A. **Fø**, Helg. **Fu** (u'), Bagdel, indbefattende vulva. Sogn (Vik, Ladvik). „Marafu". „2) Bagdel, podex". A. **Fu**, Ma. Li.; **Fy** og **Fø** Li. (Eikin); **Foo**, Dal.; **Fo** (o'), Hard. (Ulvik og fl.), Sogn (Lustr); **Fö**, Sogn (Lærdal).

fu(d)a (u') 1) v. a. „Bjønn'n he fua nee Aakrn", Bjørnen har siddet Ageren ned, trykket den ned med sin „Fud". Ma. (Aaserall). En Øieblikkets Orddannelse? 2) v. n. bevæge sig langsomt og virkningsløst frem og tilbage; gaa og slænge; søle; drøse; mere effektløst end „tusla" og „dulta" og derfor brugt med mere Ringeagt; omtr. = svansa, men mere langsomt. Ogsaa = dalta etter. **fua** (u'), Sogn (Vik, Aurland, Ladvik); **foa** (o'—u') Hard. Voss, Sogn (Lustr og fl.). Synes paa ethvert Sted at have den samme Vokal som „Fud"; maaske opr.: vrikke med Bagdelen = røva seg (af Røv ɔ: Rauv, Gbr.), svansa, fubba. Jf. funa. „Han gikk dar aa fua aa slaangg". „Flyt deg, gakk 'kje her aa foa!" „Foa aa tøva". „Foa aa slaa", mele uden Effekt. „Han gjekk dar aa foa mæ da, men da vart kje noke". 3) „foa mæ eit Badn" og „foa eit Badn(?)" gjøre meget Væsen af, forkjæle. Lustr i Sogn. 4) „fua da ut", faa noget frem ved Fritten eller „Virking" (Vrikken)? Sogn (Vik; Sogndal?). Findes denne Bet., saa er „fooa" (se d.) maaske kun en Form af fuda. Jf. futta. Sv. Diall. fudda ɔ: göra något långsamt.

fuddelege, fuddelig adv. se fulla.

Fu(d)egg n. et uudklækket Æg, som ligger igjen i Reden. Helg. Overført om et ufuldbaaret eller mislykket Produkt eller Foretagende.

Fu(d)prest m. En som sætter Øgenavne paa Folk. Hall.

Fugg m. Pakke = Fugge. Tel.

fugga v. (ar) 1) danne en „Fugge", bylte, pakke sammen. Tel. Sæt. „Fugge ihop"; „fugge seg inn". 2) arbeide med liden Virkning, pusle; især: gaa famlende mellem flere smaa Arbeider. Tel. Sæt. „Ho gjængg' o fuggar o vev'e. — **Fugg** n. det at „fugga"; Puslen. — **Fugg** m. og **Fugga** f. En som „fuggar" 2). Ogsaa: „ei Fuggelure, Fuggetore, Fuggetulle, Seinefugge"; Tel. Sæt. — **Fugging** m. d. s. Tel. Se A. Jf. fjugga, foga, Fogg, Fagg, fagga.

„**Fugge** (gj) m. liden Bylt". A. 2) Person klædt i mange ilde paahængte Klæder. Tel. (Bø). Jf. Fjugga, Fubba. Ogsaa: tyk og klumpet Kropp. Tel. Sæt. 3) En som „f."

fuggeleg adj. 1) byltagtig, klumpet, klodset. 2) puslende. Tel. Sæt. fjuggeli Nedre Tel.

fuggjen adj. 1) tilbøielig til Puslen „Fugg" n. 2) byltagtig; tyk og stiv. Om Personer, og om Klæder. Tel. „Eg æ so fuggjen klædd'e, eg kann mest ikkje lea meg". „Kufta æ so fuggjee" = fogeleg.

Fuggur og **Fugguve** m. 1) Bylt = Fugg, Fuggje. Særlig om en klodset (ud)klædt Figur, eller om en stor Dukke lavet af en Bylt Klæder = Foggur. Tel. (Selljor, Kvitseid, Vinje, Moland). Fjugguvi d. s. Nbg. (Aamlid). 2) tung, klumpet Krop; Klodrian. Tel. (Moland). Se Ur, Uv(e).

Fugl m. Kys. „Gi ein en F." Innh.

Fugleband n. Juleneg til Fuglene. Smaal.

Fugleblund m. kort Blund. SHelg. „Föuggl-".

Fugledaare m. en Førfrokost, som nydes, før Fuglene faa spist og kan „daare". Helg. (Brønnøy): **Föuggldaari**.

Fuglefar n. Fuglespor. Tel.

„**Fuglehold** n." A. Gbr.: **Fuglhöyl(d)'**. 2) om den prikkede Bund i det kunstneriske Træskjærerarbeide. Gbr.

?**Fuglehuva** f. Fuglerede. Sogn (Aardal).

„**Fuglemat** m. = Fuglefræ". A. Gbr. — **Fuglmatfroo** n. Frøet af F. Gbr.

Fuglerote (o') m. Fugleslok. Hall. („-raate", Aal; og „-røte"). Se Rote, G. N. roti.

Fuka (uu) f. Skynding = Fok. Nhl. Sogn; Sfj.: „Han kom riandes i ei øgja Fuuke".

Fuka (u') f. 1) Anfald; Lune = Fauka. Ndm.: „Fukaa, Galnfukaa". 2) Uveirstid af nogle Dage = Fauka, Mid. Ndm. (Halse). Se A.

„**fuken** (uu) adj. muggen". A. Ndm.

fukka v. n. og a. = fubba, fivla. Hard. Shl.

Tel. Bohuslän: fookka, Ældre D. fukke; Eng. fuck (jf. T. ficken, fuchsen). — **Fukkelid** m. Hofteled. Shl.: „-lee".

fukla v. n. = fokla, fikla. Østl. (Vestfold og m. fl.). — **fuklefingra** adj. ubehændigt kludrende i Haandarbeide. Østl. Tildels: „-finga". — **Fuklefing(r)ar** m. plur. Fingre som fuklar. Dramn. — **fuklesam** adj. om Haandarbeide som er vanskeligt at udføre og let vil medføre Fukling. Dramn. — **fuklutt** adj. = fuklefingra. Østl.

Fuksa f. en liden sygelig Sprække i Træet med indadvokset Bark paa begge Sider; omtrent = Fløyra. Shl. — **fuksevaksen** om Træ med „Fukser". Shl.

Fukt (u') f. 1) Flugt, Flyven, Fart? Af fjuka. 2) noget fygende eller flygtigt. Helg. (Vefsn, Vindal), Salten. „Nei du e daa ei Fookt; du fer som Fooktee". „Ei Fookt te Førkj(a)".

Fukt f. Fugtighed, især ved Ting som har begyndt at mugne. Helg. Gbr. Sogn. „Slaa Fukt taa seg". Jf. fuken (G. N. fúki Stank); Sv. Diall. fukt ɔ: dunst, lukt; T. Feuchte.

„**ful** (uu) adj. 2) vred, hidsig, bitter". A. Nedre Tel. og Vestfold: „fuul ve ein" slem (ondskabsfuld, fortrædelig) mod En. „3) brunstig". A. Bamle, Tel. VAgder, Rog. Sogn. Oftest om Hundyr, paa faa Steder om Fæ og Folk af begge Kjøn. „Flye fuul" = „laupe ful'e" (A.); om Hoppe, Ringerike; om Kat, Rom. Smaal. Hall. Vestfold; om So, Vestfold, Modum. „4) vanskelig, indviklet". A. Ogsaa: forviklet, uklar; Eng. foul. Søndenfjelds.

fulast v. n. „**fuulas** me en", ondskabsfuldt drille En = gjera Fulskap („Fuulhett") ved ein. Vestfold (Dramn) og fl. — **Ful'as** m. = Fuling. Østl. — **fule** v. se furda.

fulbeitt adj. om Fisk: snedig til at bide; som ikke bider skikkelig paa. Nordl.

Fulbløyg m. tvær og fortrædelig Person. Smaal. og Follo: **Fuulblei**.

Fuleitel m. 1) brunstig Person. Tel. 2) ondskabsfuld Person. Tel.

Fulenota (uu, o') f. Stachys sylvatica. Hard. (Ulvik). Jf. Dritnøto, Netla.

fulglisa v. lee haanligt el. lumskt. Vald.

„**Fuling** m." A. 2) en ondskabsfuldt drillelysten Person. Vestfold.

„**full** adj." A. „sidja i **fudlom** Free", Dal. (Hækkestad); i „**fud'lo** Free", Hard.

full- i Sammensætninger af Adjektiver og Adverber: fuldt, fuldstændigt, tilfulde; men ogsaa: i høi Grad, meget. Mange slige Ord bruges lidet uden med Negtelse. „Dæ gjoore ikkje **full-illt**". „Han æ kje **fullvoond**".

„**fulla** adv. vistnok, sagtens". A. **fulli**, Tel. (Moland); **følla, feel(l)a**, Gbr.; **fill**, Stjør. (Maaraak). 2) tilfulde; tilstrækkelig; næsten vel meget = G. N. fulluliga; i Formen: **fuddelege**, Tel. (Moland), Sæt. Rbg. (Honnes), og **fuddelig**, Ma. (Bjelland; Holum og fl. hvor „full" nu lyder „full").

fullblaut adj. gjennem-bløb, -vaad. Tel.

fullbøla adj. fuldproppet. Tel.

„**fullbørt** adv." A. Og adj. n. NØsterd.

fullferda v. a. (ar) sætte i fuld Stand, gjøre færdig; fuldende. Ø- og VTel.: **fullføre**. I Ma. og Rbg. **fullføra**, og -e (ar), som førast ɔ: ferdast. Jf. skamferda. Ældre D. fuldfærde, fuldende.

fullfløygd adj. fuldt „fløygd" ɔ: udviklet, selvhjulpen. Sogn. I Hard.: **fullfløøgd**.

fullgalen adj. bindegal. Ndm. Trondh.

fullhavd adj. 1) = fullfløygd. Strinda. **fullhaft**, Ndm. 2) fuldbaaren, om Foster. Ndm.

fullhaven adj. fuldmoden = fullhavd. NGbr.

fullhesta adj. udviklet til voksen Hest. Dog ogsaa: „en fullhesta Kar" = fullfløygd. Ork. Fosn, Ndm.

„**fullhuga** adj." A. **fullhaagaa**, Røros.

full-illt adv. meget ondt; rigtig ondt. Tel. og fl.

[**Fullmegt** f. en Fuldmægtig. Berg.

„**fullna** v. a." A. SætB. „Dai fullna Rø'un seine mykji bete, dai gamle", den ældre Slægt udtrykte sig meget fyldigere og bedre.

fullnande? adv. tilstrækkelig; tilfredsstillende, tilfulde; fuldt ud, ganske. „D'æ kje **fullnane** so", ikke ganske saa. Dal. Jæd. „Han fekk kje **fullnans** Greia paa dæ"; Ryf. Dal. Tel. (Selljor). **fullnan**, tilfulde. Tel. (Aamotsdal, Rauland). Af fullna v.; eller af Fullnad m., ligesom **fullnas**, Tel. (Vinje: „d'æ fullnas so"), og maaske **te Fullnane**, d. s. Jæd. „Ti fulls" d. s. SætB. Jf. G. N. til fullnaðar fuldt ud. „Dæ vart ikkje **fullnan**", det blev ikke tilfredsstillende. Sogn (Lærdal). Kunde være „Fullnadn" m. defin.

fullnappa adj. indædt ondskabsfuld. Nfj. (Breimn, Utvik). For fulnappa? Se fulnappast.

Fullnesta, „te Fullnesta" tilfulde. Hard.

fullpanta adj. og adv. fuldt udstyret; fulddygtig; solid og komfortabel. Vestf. Smaal. Rom. Ringerike, Gbr. Hard. „Fullpanta Bevis, Kjole, Hest, Kar". „F. stor Hest". **fullpante**, Rom. Ring. Oslo (Bærum). — Jf. D. fuldpantet ɔ: tilstrækkeligt med Pant.

Fullpora (u', o') f. Drilleri i Gjerning eller Tale; Skalkestreger; = Erting. Hard. Nhl. **Fullporestykkje** n. Skjelmsstykke. Hard. Maaske „Fulpora". Jf. Fupor, Por, Pora.

fullraade? adj. n. topmaalt; fuldstændigt. Gbr. (Vaagaa). „Da vart dæ fullraae", da blev det topmaalt (galt). Jf. dog avroden.

fullskuvande adv. (og adj.) rigelig. Tel. Hall. Vald. **fullskuande, -anes**, Sogn, Shl. Vestfold og m. fl. Se A. I Tel. ogsaa: „skuvandes nokk". Jf. Skuve m.

fullstadd adj. fuldt udviklet, i sin bedste Alder og Kraft. Odal. NSmaal. „Ein fullstadd Kar". „Ei f. Ku".

fulltakug adj. 1) = fulltaka. 2) = fullfløygd

Land, Totn, Foldal. Ældre D.: fuldtagen, -tags.

fulltenkt adj. fuldt betænkt paa noget; besluttet paa. Sæt. „Han va fulltænkt ti fare ti Amerika".

fullvond adj. rigtig ond; meget vred. Tel.

fulløykta adj. udhvilet. Helg.: „fulløkta".

fulnappast (uu) v. n. = furta. Helg. (Bindal, Brønnøy). — **fulnappen** adj. = furten. Helg. **fulsnappa** d. s. Smaal. Jf. funappeleg.

fulpingsutt (uu) adj. fuld af fortrædelige Skalkestreger; ondskabsfuld i sine Puds. Tel. (Nes). Se Pings.

Fulska (uu) f. Brunst = Fyla. Sogn.

fulskjemd adj. skamfuld, slukøret = fylen. Hall.

fulsnappa (uu) adj. = fulnappen. Smaal. (Eidsberg).

fulsnopen (uu, oo) adj. røbende Skuffelse; slukøret. Tel. (Sauar, Nes). Se snopen.

fultenkt (uu) adj. rænkefuld; forslagen. Vestf.

fulvis adj. snedig; fiffig; smidig; flink. Tel. (Ø- og V-). „Dæ va fuulviist gjort" = „snodigt, lettvinnt gjort".

fulvorden adj. noget „ful". Gbr. og fl.: -voolin.

„**fuma** (u') v. n. (ar) kludre, gjøre klodsede Forsøg". A. Sogn, Sæt.; **fooma** Tel. Rog. Shl.; **foma** (o') Ma.; **fome** (o') Rbg. (Mykland, Evje, Sæt.); **foom(m)a** Smaal.; **faamaa**, Hedm. Num. „Denni Hestn fumar o kann kji stige; fumar seg fram i Snjour'n" SætV. „De fumar i Snjour'n, so Vatni skvett utò", der tumles. **faamaa paa**, tumle afsted. „Han faamaa se(g) ændele te", han blev endelig færdig efter megen Kludren el. Tumlen; Num. Tinn i Tel. 2) særlig: kludre i Talen; tale famlende og tumlende. Jæd. Shl. „fooma aa snakka; fooma aa inkje vita ka han ska seia". 3) proppe = foga. Dal. „foma nee i Sekkjn". — **Fuma** f. En som fumar. Helg. og fl.

„**Fume** (u') m. Forvirring". A. „Gaa i Fooma" og „i Faama" gaa sandsesløs og tumlende omkring. Rom. Ringerike, Oslo. „I Faamaa" Gbr. (Vaagaa og fl.). Formen i Rom. og Ringerike og maaske Oslo synes at tyde paa Sammenglidning med Faama; se faama v.

Fume (u') m. 2, En som „fumar" ɔ: gjør forhastede og famlende (tumlende) Forsøg; en famlende Klodrian. Sogn, Sæt. Rbg. **Foome** Tel.; **Fome** (o') Ma. og Rbg.; **Foom(m)e**, Smaal. Se A. Et andet Ord er Faame, Faome. — **fumeleg** adj. lig en „Fume"; keitet famlende. Sæt. Rbg.; **foomaleg**, Tel. Se. A. — **fumen** adj. d. s. A. Sæt. Rbg. Ma. Dal. „fumen (fomen) o seinfør". — **fumutt** adj. d. s. Østl. — **Fumeskap** m. Keitethed osv. Shl.

fumhendt adj. ubehændig. Østl. Tel.

„**fumla** v. n. famle, gramse efter noget". A. Shl. Tel. Vestfold, Smaal. Rom. Busk. Hedm. „fumla seg fram i Myrkne", Shl. — **Fuml** n. Famlen. — **Fuml** m. En som „fumlar", Klodrian. Østl.: **Foomm'l**. — **Fumling** m. d. s. Østl. — **Fumleneve** m. d. s. Shl. — **fumlen** adj. famlende; keitet. Shl. Hard. Tel. — **fumlutt** d. s. Østl. „foommlete". — Ogsaa: **fjoommle, fjoommlete**. Vestfold.

Fump m. tyk, stiv og tung Figur. Rog. Agder, Tel. og fl. **Fumpi** m. d. s. Sæt. **Fjump** m. d. s. Tel. Ryf. Ma. T. fump, pfumpf ɔ: kort og tyk. Jf. Famp, Fjamp. **fumpeleg, fumpen** og **fumputt** adj. lig en Fump; plump. Og: **fjumpeleg, fjumputt** adj. — **fumpleitt** adj. „fumpen" i Ansigtet; især: pluskjævet. Ryf.

fumpa v. n. (ar) 1) gjøre store langsomme stive og tunge Bevægelser op og ned; a) gaa og stampe, som i Sne, Dynd, tunge Sko. Jæd. Ma. VTel. og fl. Ogsaa: „pumpa". b) arbeide tungt med Munden, f. Eks. tygge med Munden fuld. Hard. „Fumpa aa røykja"; Rog. 2) bevæge sig tungt og virkningsløst i Arbeide, som formedelst tykke og stive Klæder; klodse. Shl. Hard.

Fums m. = Fuml m. Shl.

funa (u') v. (ar) bevæge Kroppen i langsomme Vrikninger og Skubninger; tungt arbeide sig selv frem eller noget andet til Side ved at vride Kroppen, især Bagdelen; ogsaa: tumle, klodse med noget. „funa" er ikke hastende og famlende som „fuma", bruger ikke meget Yderlemmerne som „fluma" (Benene) og „fluna" (Ben og Arme), men minder i Bevægelsen om „fuda" — som dog er noget mere svansende — og sættes ogsaa af Befolkningen i Forbindelse med Fud („Fu", u'). SætV. „Kyræ stou funa inn-aa Baas'n, funa nee Baas'n". „Hest'n stænde barre funar o vi 'kji hyme seg". „Fune seg fram, ut, ti, upp". „Han stou o funa mæ de, de gjekk s(t)jurvinnt o säent o han fekk de kji ti". — **Fune** m. En som funar; ubehjælpelig Klodrian. — **funeleg** og **funen** adj. SætV. „Denni Slaatt'n kjem säenar o funelegar hell däi nye Slaattan", dette Musiknummer arbeider længere og møisommeligere med at faa sit Thema frem end de nye M. gjør.

funappeleg adj. 1) lumpent svigtende (trækkende sig tilbage), især i mindre Sager; skammeligt uordholdende. Tel. (Vinje). Lidet brugt. 2) slukøret? Vinje. — **fusnappeleg** adj. slukøret. Tel. (Rauland, Aamotsdal). Ordene minder om fulnappast, fulsnappa, fulsnopen, men sættes af Brugerne i Forbindelse med Fud, Fupor.

Funk m. = Fump. Hall. Li. Ryf. Shl. Sogn. **Fjunk** m. d. s. Tel.

funka v. „s. paa seg", gjøre sig til en „Funk", pakke sig meget ind. **funka seg til**, blive tyk og stiv. Sogn (Aurland).

funken adj. formet (vokſen) ſom en „Funk"; byltagtig. Li. — **funkevakſen** d. ſ. Ryf.
Funkhus adj. = Buſthus. Li. (Kvin). Meddelt.
Funt m. fundet Gods. Rum. Hall. (A.).
funta v. a. (ar) 1, døbe. Sogn. Af Funt, Font.
funta v. a. (ar) 2, gjøre færdig; udruſte; iſær: overklæde, pakke ind. Veſtfold (Eiker), Follo (Kraakſtad), Rom. Smaal. „funte" (Rom.) og ofteſt „foonte paa ſe(i), foonte ſe(i) inn". „Du maa foonte de(i) tel", ſee at bli reiſefærdig; Eiker. fjunte d. ſ. Rum. Hall. — H. O.: funte, fuldføre. (Wille: fonte, faa iſtand). Sv. Diall. funta, laga till, göra färdig; D. Diall. funde, d. ſ.
funta adj. udruſtet, udſtyret; i Stand; ſkikket, beſkaffen; ſtædt, ſtillet. Smaal. Follo (Kraakſtad), Rom. (Høland). „En gott (væl) foonta Heſt", vel vokſen og vel fodret; oftere: „vælfoonta". Om Folk: „væl foonta", vel udſtyret, vel klædt; ogſaa: velſtaaende; Kraakſtad. „Ille, daarli, foonta", ilde ſtædt, iſær økonomiſkt. Sv. Diall. funtadr, fonta ɔ: beſkaffad, klädd.
funtug? adj.? „Foontäu(g) Ku" og „Foontäu-Ku", Ko, hvis Malkning er ſtærkt indſvunden for ny Drægtighed; Ko ſom „lagar tel", ſe funta v. Ogſaa: „foontäu Mjölk (Mjaalk Mjælk); foontäu Smak a Mjölka"; „de ſmakär foontäu a Mjölka"; om ſlige Kjørs bedſte Mælk. Follo (Kraakſtad), Smaal. (Borge — kun her med G — Raade, Rygge, Rakkeſtad). — **Foontäu(g)e** f. = „Foontau-Ku". „Je har Mjölk a(v) fire Foontäuer; de ſka'nte bli ſtort". Smaal. (Borge — med G —, Glæmmen, Rakkeſtad), Wilſe, Norſk Ordbog 1780: „Fontaua, Ko ſom ſtrax ſkal bære". Jf. Bohuslän: „fo(r)ntida, ko ſom är nära förſinad; funted, tjurgalen"; Rietz.
Fupor (o') n. fortrædelig Skalkeſtreg; ondſkabsfuldt Puds. — **fuporen** adj. fuld af Fupor = fulpingſutt. Tel. (Vinje). For Fudpor, el. Fulpor? Se Ful(l)pora, Por. (I Vinje, ſom i Størſtedelen af Tel., er der kun e e t U).
?**Fur** m. Gniſt? Glimt? Meddelt fra Li. i Udtrykket: „ſnøgg ſum ein Fur" el. „Fure", hvilket veksler med „ſnøgg ſum ein Tandre" ɔ: raſk ſom en Gniſt, Ild. Hørt i Odda i Hard. i „eg ſaog ikkje Fur'n tao 'an", ikke et Glimt af ham = „Hyyr'n", ſom er det gjængſe. Ikke vel bekræftet dette heller. Jf. G. N. fúrr Ild (hyrr Emmer, Ild).
„**Fur** m." A. 2) raſk Befordring, Fart. „Koma i Fuur mæ noko", komme i Fart, Gang, med noget. Voſs og fl. Spøgende: „faa Fuur", blive jaget. Søndenfjelds; meſt i Byerne og langs Kyſten.
„**Fura** (u') f. Fyrretræ". A. **Føru** (ö) STrondh. INdm. og fl.; **Foor(r)aa** Ndm. (Tingvoll, ſom Snoor(r)aa); **Faar(r)aa** YNdm.; **Faar(r)a** Foſn, Helg.; **Fooroo** Vald. (Slidre) og fl.; **För**, Salten. — **Furugadd** m. fortørret Fyrr = Gadd: Ndm. og fl. **Fyregadd** d. ſ. Shl. (Etne): **Føre-**. — **Furekime** (i') m. Fyrrelund. Sogn, Shl. Se Kime. — **Furumord** m. Maar ſom bor i hul Fyrr. Ndm. („-mar") og fl. Se Bjørkemord.
„**fura** (uu) v. a. (ar) 1) gnide, ſkubbe". A. Paa Øſtl. udbredt i: „la(t) fuure dæ (de)!" = lad ſkure, lad det gaa ſin ujævne Gang. „Je lar dæ fuure". „2) drive dygtigt paa". A. Øſtl. „fuure aavr", rive noget af. — „Dæ gjekk i en Fuur-om" = Fur. Oslo.
Fura (uu) f. grovt mandhaftigt Kvindfolk. SHelg. Vel til fura, v. drive paa.
„**furda** v. a." A. 3) forſke, udforſke. Voſs. 4) v. a. udforſke, udfritte; „pumpe" En uden hans Vidende: „fuura ein u t". Ryf. 5) „fuule paa", grunde paa, betænke ſig paa. Øſtl. (Hedm. Veſtf. og fl.). — **Fuurar** m. Forſker. Voſs, Hard. — **fuuren** adj. 1) forſkende. 2) opfindſom. Voſs, Hard.; ſe A.
„**Furda** f. 2) et Under". A. Tel. (ofteſt i Fl. „Fuurur", ligeſaa i Rbg.), Ryf. Jæd. „Eg vart før ei Fuura", jeg blev forbauſet. 3) en vidunderlig Hiſtorie = Sloſa. Ryf. 4) Udvei, Mulighed = Raad. Ryf. Shl. „Eg ſka finna (ha) ei Fuura mæ dæ; dæ ſka alti varta ei Fuura". „Fuurer, Vans-fuurer", pl. Nykker; „Fantefuurer", Skalkeſtykker, Kneb; Ryf. Shl. Jf. med Bett. af Gila, Gira (Varſel, Spøgeri, Spøg, Hiſtorier, Fif og dl.).
„**furdeleg** adj. forbauſende". A. Sæt. Jæd. Ryf. Nhl. **furdelege** (med D), Tel. (Rauland; ſom „Urd"). 2) forſkrækkelig, forfærdelig, fæl; overvættes. Tel. Ogſaa adv. overvættes: „fuurelege kallt", Tel. og fl. 3) fuld af Nykker; egen; ſærſindet. Ryf.
Fur(d)eſkap m. et Under; noget fælt. Sæt.
fur(d)ig adj. forbauſende. Shl.
Furebjørn m. 1) Egern; ſom „Trebjørn". Ma. 2) en laſet og ſkiden Stymper. Ma.
Furebukk m. et Inſekt, Lamia Sutor. Ogſaa: „Skomakar". Ifølge Saxlunds Skovlexicon.
Furelus f. bruges om flere meget ſmaa Fugle ſom holder til i Fyrretræer. Ryf.; Veſtfold, Follo, Gbr.: „Furu-". Se A.
Fureſkjor (oo) f. Skovſkade, Garrulus (Corvus) glandarius. Ork. (Meddal): „Furuſkjuur". Oftere: Tollſkjoor, Graan-.
Furk (u') m. 1) Gaffel, hvormed den fangede Fiſk (Laks) tages op. Jæd. Eng. fork, Lat. furca, Gaffel. 2) tyk og ſtiv Karl. Ma. Rbg. Ryf. Nfj. Se A.
Furka f. liden Sprække, a) i Træværk = Frukka. Ryf. b) i Øſt. NBerg.
furken adj. tyk og ſtiv, ſom en „Furk, Fork". Særlig naar Klæder gjør Bæreren ſtiv og klodſet. Ryf. Hard. „D'æ furkje aa ga(a) mæ ſo mangge Trøyer". — **furkje** adv. „ſ. klædd".
Furkla f. Sprække i Træ, hvor Ved er raadnet ud. Ryf. (Suldal, Hjelmel. Imsl.).

Furra f. omtr. = Furkla. Ryf. (Hjelmel.). Jf. Furka, Føyra.
Furre m. lang storknoglet mager og dorsk Karl. Ndm. Namd.
furt adj. = furten. Østl. Agder.
„**furta** v. n. (ar)". A. Udtales i V- og Ø-Agder „fuurta, fuwrte, føurta, feurta osv.", med lang Vokal, som „Hærd, Dørt (Wært) osv." foran rd og rt. 2) vrage, ikke ville have. „Furta Mat'n". Nhl. Totn, Busk. Oslo. — **Furtegunnar** m. en Personification af „Furte"-lunet. Vestfold. „Ær'n Furtegunnär kommen te dei naa?" — **Furteguri** f. og **Furteper** m. En som har **Furtevane** m., Hang til at „furta". Østl.
Furtekro f. Vraa hvori et Barn gaar hen og furtar. Shl. **Furtekrok** m. d. s. Østl.
Furtelaat m. (f. n.) Ytring af „Furte"-lune.
„**furteleg** adj." A. 2) fortrædelig, ærgerlig, beklagelig = tregaleg. Tel. (Vinje, Rauland, Kvitseid).
Furuhort m. se Hort (Bark). Innh.
Fus (uu) m. Førstemand i Leg; ogsaa: Ret til at være først. Søndenfjeldske Byer.
fusa v. n. (er, te), 1) fuse, strømme voldsomt og susende frem. Li. „Vatne fuuste (føuste) upp um Fou^d'n daa eg trodde neerpaa Flottorva". 2) „fusa fram" el. „te", el. „paa", fuse frem, storme frem, fare ivrigt til. Jæd. Dal. Tel. Hall. J Hall. og maaske fl. St.: „fuuse (ar)". Jf. fjusa, fjøsa. Se A.
Fuse m. omtr. = Fusse 2. Gbr. (Faaberg).
Fusing (uu) m. = Framfusing. STrondh. Østerd.
Fusk, **fuska** = Fjusk, fjuska. Østl. og fl.
Fuskeregn n. = Dustregn. NBerg.
fusla v. kludre osv. = fjusla, fjutla. Hall. Ned. Tel. — **fuslesam** adj. som gjerne „fuslar". Tel.
fusnappeleg adj. slukøret. Tel. Se funappeleg.
Fuss n. „gaa mæ eit Fuss", fare stundesløs om. Nhl. (Mo). For Fus, til fusa? Jf. flg.
fussa v. (ar) forvikle; kludre sammen = fjussa. — **Fussa** f. og **Fusse** m. En som „fussar"; en Kludrer. — **fusseleg** adj. kludervorn; „fusseleg' o liti fyre seg". Tel. (Moland).
„**Fusse** m. 2, Landstryger". A. Gbr. 2) skiden og modbydelig Person. Ndm. Trondh. 3) affældig gammel Mand. Sdm. — **Fusselukt** f. og **Fussevist** m. Landstrygerlugt, Lugt af skidne Klæder. Trondh. — **Fusskall** m. og **Fusskjerring** f. Landstryger. NTrondh. „Fuss' aa Fark".
futa v. a. (ar) sætte Fogden paa En; eksekvere. VAgder (Eikin, Aaserall og fl.). „Eg ska føuta dei, æ dei kje rimelige".
Futt m. = Fump. Hall. (Nes, Hol).
futta (u') v. a. (ar), 1) fritte uhøfligt eller beskjæmmende, omtr. = foa. Dal. (Lund, Sokndal, Hedl.), Jæd. (Haa, Time, Klepp). „Futta ein ud". „Han heelt paa mæ Fooing aa **Futting** (f.) ein Time". 2) „futta ein a(v)", beskjæmme. Dal. Jf. foa, fuda.
futum adj. veldannet, se Fota. Gbr.
fuy interj. fy. VAgder, Dal. — **fuya** v. sige fy. „Fuya ein a(v)", skamme En ud. VAgder, Dal.
Fyddingge m. Faareskind, se Filling.
Fyk n. lidt Sne, saa meget at det kan fyge. Hall. (Aal): „Føk, Snjøføk". („Fok" vil i Aal udtales „Faak").
Se ogsaa Fjuk.
Fyk se Fjuk, Fyk-upp.
Fykja f. Skynding = Fok. Nhl. Hard.
Fykjaa, **Fykjaar** se Fit. Fite.
fykjen (føkjen) adj. se fiken.
Fyk-um m. omskiftelig, karakterløs Person. Voss.
Fyk-um-Nov n. Diarree. Ryf. Spøgord. — „**Fyk-upp** m." A. „Fatti(g)dom aa Fyykopp", F. og Prippenhed, Opfarenhed. Trond. 2) lystig Fyr. Romsd. Ogsaa blot: **Fyyk**, Østl. 3) Fallit. Romsd. Hedder ogsaa „Ryyk-upp".
fykla v. n. sne med spredte dunagtige Sneflokker. Tel. Ø- og VAgder; tildels fygla. — **Fykl** n. saadant Snefald. Tel. „Snjogfykl". — **Fykla** f. et enkelt Sne-Dun. Agder. — **fyklen** adj. „f. Snjo". ØAgder, Tel. — **fyklesnjova** v. n. = fykla. Tel. Rbg. Ma. „sn(j)oge, snjoe, snøa".
Fyl m. tung og klodset Sko. Tel. (Heiddal).
fyla (yy) v. n. (er, te) tage tunge og voldsomme Tag; drive kraftigt men tunghændet paa; gaa voldsomt og ufkjønt. Tel. Sv. Dial. fjola, springa lutande. Se fjoltra.
Fyla (yy) f. 1. en dristig, men tunghændet, Karl = Rivar. Ryf. (Sand, Suldal). „Ei Fyyla te gaa, te slaa".
Fyla (yy) f. 2. 1) Tæve, Hun-Hund. Nfj. (Selja, Innvik, Honndal, Stryn). Mere brugt og udbredt er „Graabeinsfyyle" f. Hun-Ulv; Nfj. „Hundsfyyle" en hæslig Hund. Nfj. 2) uterlig Kvinde. Nfj. (Gloppen). G. N. fýla nedrig Person. Se A.
Fyla (yy) f. 3. Træsko af helt Træ. Tel.
„**fyla** (yy) v. n. (er, te)". A. 2) vise sig tvær, vrangvillig og ondskabsfuld, „ful". ØTel. (Lunde, Bø). Ogsaa (ar); i saa Fald afledet af Fyla f. flg. **fyyle seg** v. d. s. ØTel. (Bø). 3) = furta. Innh. (Beitstad, Stjør. Stod). **fylas(t)** d. s. Innh.
Fyla f. 4, vrangvillig Person. ØTel. (Bø, Lunde). — **fyleleg** adj. vrangvillig.
fyla (yy) adj. skamfuld. Østerd. „Fyyla (-e) 'taa sei", skamfuld over sig. Se fylast.
„**fylen** (yy) adj. skamfuld". A. Ndm. Trondh. Østerd. Vald. NGbr. Især om Hunde: „fyylin som ein Hoond", røbende Skamfuldhed; NGbr. Jf. Fyla 2.
Fylg? n. Medfølgen = Fylgje. Sfj.: **Fyl**. „Halde Fyl mæ". „Gaa, ro, kjøre te **Føls** (te **Førs**) i Følgeskab". Rom. Smaal. Oslo.
fylgja v. 1) følge". A. **fyja** og **fya**, Imperf. **fygde** og **fydde** i VAgder. 4) føie sig; harmonere; passe til; klæde. Nhl. Sæt. Ndm. „Kjolin fol (Ryggin) gott", sidder

godt; Ndm. „Da fyl gott Maale", det stemmer med Dialekten; Nhl. „De f u y j e r kji t i Maali", d. s. Sæt. — **fylgjast** v. passe sammen, harmonere. Gbr. Sæt. Se A. „Dæ føljest aat" der er Harmoni i Tingene; Gbr.; særlig om Dyr som er smukt formede.

„Fylgje n." A. 4) et ubestemmeligt men stærkt og aldrig svigtende Indtryk som en Persons Udseende og Væsen gjør; noget umiddelbart vindende eller frastødende som ledsager Person. Nhl. (Eksingadal), Vald. (S.Aurdal). „Han he (eit) gott (illt) Fylje mæ seg", Nhl. Andensteds: „gott Lei(d)e" Østl., „go(d) Koma", Hall. Jf. Fylgja (Fylgje) G. N. fylgja, Ham, Hug, Gjæva og fl.

„Fylgsl f." A. 2) Harmoni, Samspil. Sæt. Tel. „Däi fuyjest ikkji gräitt dessi Rosune (Ziraterne); d'æ kji noko gräi Fuygsl i däi"; Sæt. „Detti bliv' umisjavnt i Fyygslee", der blir ingen Harmoni i dette; VTel. Maaske ogsaa: Symmetri.

Fyling (yy) f. det at man skammer sig. „fylast"; Skamfuldhed. Gbr.

?**Fylkjesbyte** n. Grændse mellem Provindserne. Ulvik i Hard. Ifølge M. Schnabel.

fylla v. n. (er, te) 1) opfylde (et Rum). Udbredt. „De fyller gott". 2) fyldes, synke sammen; om Kulmiler, Jordkjældere og dl. Tel. (Bø). — **fylla upp** v. n. optage stor Plads; borttage Rummet for noget værdifuldere. Søndenfj. „De bare fyller upp". Ogsaa v. a. „Fylle oopp Huse".

„Fylla f." A. 4) Person som fylder sig. Hall. 5) Udfyldning = Fylle; se d. Tel.

Fylld f. 1) = Fyll. Tel. (Kvitseid, Selljor, Hovin, Tinn). „Aai æ i Fylld", Aaen fylder sit Leie. „Fylld paa Vegjn". 2) Fylderi; Drukkenskab, Beruselse = Fylla. Tel. (Tinn, Hovin, Sellj.; Wille). **Fyll** f. d. s. Østl. Hall. Gbr.

Fylle n. noget som fylder; Fyldning; Udfyldning. Sæt. Saaledes: „Karesyddi", Uldmasse som fylder Karden. **Fylla** f. d. s. Tel. (Laardal): „Kalesydde". — „Ha te Fylles", have tilstrækkeligt til at fuldende; f. Eks. Garn til en paabegyndt Strømpe. Hall. (Aal, Gol).

„Fylleholm m." A. Smaal. — **Fyllerøle** f. se røla; **Fyllerolp, Fyllerolv** m. se rolpa, rolva; En som r. i Drukkenskab.

„Fyllekumar m." A. 2) en knopligneade Udvækst paa især Birkekvist, i hvilken en Insekt-Larve ligger. Nfj. (Stryn, Breimn).

„Fylrova f." A. **Fylaroóa** Hard. (Ulls.).

fylskjota v. om Hopper: abortere. Ndm.

fylsnast v. n. skamme sig, blues. Hall. (Gol, Nes). — **fylsnen** adj. skamfuld; undselig.

fylsogen adj. = fyltoggen. Vald.

fyna (yy) v. a. (er, te) 1) stryge, glatte = strjuka. Østl. Mest: **fyyne se(g)**, el. „fyyne se(g) oopp": a) pynte sig. Hadeland, Land. b) stryge eller gnide sig kjælent; mest om Dyr. Smaal. Follo, Oslo, Rom. Hadeland, Vestfold, Num. I Oslo og Busk. (Modum og fl.) ogsaa: **fiine**. „Katta (Hundn, Hestn) fyyner se saa innat me". Sjeldnere: „Bikkja fyyner", stryger sig kjælent; „B. fyyser aa fyyner" og „fiiser aa fiiner", se fisa. Maaske eet med „fyna = fivla", A. 2) lege voldsomt; tumle. Tel. (Moland). Jf. hardfynen. — **fynast** v. recip. lege voldsomt med hinanden, tumles. Tel. — **fynen** adj. tilbøielig til at „fyna"; kjælen osv. **fynete** d. s. Østl. — **Fyning** f. Kjælen osv.

„Fynd f. Fynd, Kraft, Eftertryk". A. Særlig om den Respekt, den Vægt, som følger en solid og betydelig Persons Ydre og Optræden; Værdighed; solid Anstand. Ø- og V-Agder, Tel. „Han heve Fynd mæ seg; der æ Fynd mæ'o (honom); d'æ **Fynde** Mann'e, Kjeringg", en solid prægtig. M., K. Sæt. Tel. „Ein Fynde Gar", en dygtig, prægtig, „gild" Gaard. Rbg. Sæt. „Fynde" indgaar ogsaa, sjeldnere, i Sammens. „Fyndegar(d)" = „Fynde Gar(d)"; Rbg. — Ogsaa: **Fynda** f. Kvinde som imponerer, „som d'æ Fynd el. Drust mæ". Sjelden. Tel. (Rauland, Kvitseid): „Fønde". Se flg.

Fyndeheim m. defin: den gamle Verden, den graa Oldtid, Arilds Tid. Sæt. „D'æ fraa Fyndehäimn; de hev vori so fraa Fyndehäimn". Her, i al Fald, er vel „Fynde" = G. N. fyrndar, Genetiv af fyrnd, Ælde, Oldtid.

fyndeleg adj. respektindgydende; værdig; statelig, næsten imponerende; noget høiere end „lagleg, skipeleg". Rbg. Tel. — **fyndig** adj. d. s. Rbg. (Evje). Se A.

fyndug adj. solid; kraftig; værdig. „Fyndog Kar", Karl som fører sig vel; Vald. „Fyndögt gjort", gjort til Gavns. S.Trondh.

Fyne, enkelte Straa eller Haar, se Fjon.

Fynn f. Fund. Ryf. (Suldal, Sand): „Fønn". (**Fynd**, Hard. ifølge M. Schnabel). G. N. fyndr, m. — **fynnska** se finnska.

„fynt", A. NBerg. — **„Fynta"**, A. Gbr.

fynten adj. = tykkjen; gretten. Shl. (Skonevik, Etne, Fjellber, Stord).

Fyr (yy) m. en livlig og skjelmsk Karl; Spøgefugl. VAgder, Tel. „Dæ va Fyyr te Kar!" **Fyrebasse** m. d. s. — **fyren** adj. munter og skjelmsk; omtr. = lentug. Li. Jf. Sv. Diall. fyras, drifva gäckeri; fyr n. gäckeri, löje. — **Fyra** f. kvindelig Personage. „E arti, rar, snodig Fyyre". Vestfold.

fyra (yy) v. (ar), gribe sig an; drive paa; skynde sig = nøyta seg. Tel. Hall. Ryf. „Me fyyra ette'n, fyyra o floug". „Han fyyra o kasta". „Ho fyyra p a a aa flaug". „Fyyra deg o p p!" el. „f. deg t e l" Ryf.

Fyrda f. og **Fyrde** m. Fjordboer. Maaske kun i **Øydfyra** og **Øydfyre**, Beboer af Øyfjord, (sjelden „Øydfjour") Eidafjördr i Hard. **Øydfyring** m. d. s. Med D som i „Øydve", G. N. Eidvin. Ulvik i Hard. —

„Te Fyrs", til Stedet „Fyre", i Sfj. og fl. Se Fjord.

fyrall (yy) adj. tidlig paa Færde; tidlig fremme, tidlig udviklet = gridug, fyrug. Land (Torpen). „Aakrn æ fyyrall". „Fyyrall Baar".

„Fyre (y') n. = Tyre". A. Li. Dal.

„fyre præp. og adv. for". A. Former: **fyri**, Ork. Gbr. Rbg. Tel.; **fyry**, Gbr. Ork. Gul. Tel. Hall.; **firi**, Gbr. Tel.; **fyr**, Rbg. (Aamlid), VTel.; **fer, fær** Nedre Tel.; **för** (får—för), Ndm. Stjør. Østl. og fl.; **for** (o'), Ma. og fl.; **fy**, og **fø**, VTel. Dal.; **faar**, Gbr. og fl. Ordet har paa de fleste, maaske alle, Steder to Former, hvoraf den tostavelsede bruges naar Ordet har Tone, ɔ: som adv. eller som præp. med Vett.: foran, forud for, før og fl.; den eenstavelsede ubetonet. Saaledes i Dele af Rbg. Tel. Gbr. Hall. Ork.: **fyre, fyri** og **fyry** — **for**; i Dele af NVTel., Hard. Voss, Dal.: **fyri, fyre** (og **føre**?) — **fy, fø**; i Tel. (Selljor og fl.): **fyry, firi** — **fe**; i Vald.: **fere** — **før** (för); paa en Mængde Steder: **føre** — **før** (för, for, faar). Saaledes i Hall. (Aal): „Dæ va faar se gjort", dristigt gjort; men „gjera se fyry". „5) som". A. „Dæ va gaatt faar nytt", saa godt som nyt; Gbr. 14) præp. og adv. foran ɔ: i Veien for, til Hinder for; imod. Ryf. Jæd. Li. Rbg. og fl. „D'æ minst fyre (føre) dæ", der er mindst i Veien for det, det falder lettest. „De heve han inkji noko fyri", imod; Sæt. „D'æ ikkje fyre o rista breie Räema a(v) annans Manns Heu", der er ingen Vanskelighed ved osv.; Li. „D'æ minst føre te eiga ei Karphua, d'æ værre te stil' enn", det er let nok at eie en Hætte (Capuce), det er vanskeligere at anbringe og bære den stilfuldt; Jæd. G. N. einum er lítit fyrir d. s. „Han hae tænkt o gjera dæ, men dæ foorst fyri", der kom noget i Veien; Tel. (Selljor, Aamotsdal); se fyrefarast. (Jf. 6) og 8) A.). — „Verta føre da", omkomme; Sogn. „Gaa for de", d. s. Østl. — „Eg verte saa fyre dæ" = det gjør mig saa ondt; Li. (Eikin). — „Før neer saa", paa nær, saa nær som; Jæd. — „Han æ mykjen fyre se" = G. N. mikill fyrir sér; Sogn (Aurland). — „Fyre bera" el. „fyre berast", komme fore, forekomme, foreligge; se bera fyre; Sæt. Li. — „Koma fyre seg", fatte sig, faa samlet sig; Ma.; jf. „taka fyre seg" ɔ: gribe for sig. — „Leggja seg fyre", a) lægge Hænderne i Skjødet; b) slaa sig til Ro paa et Sted. Østl. og fl.

fyre-aste adj. og adv. superl. forrest, fremst. Tel. (Mo): „fyri-aste"; Ma. (Otrnes): „føraste".

Fyre-aabit (ii) m. = Fyrebite. Stjør. Ork.: „Fyri-, Fyry-, Firi-". Jf. Aabit.

„fyreaat adv." A. Gbr.: „fyriaat".

fyrebera v. undskylde sig med = bera fyre. Sogn. Gbr. Vald. „Han ha so manggt te fyrebera, dan so inkje gott vil gjera". Se ogsaa fyre.

Fyrebjaa n. Forvarsel. Sogn (Vik: -bjao), Ryf. (Nærstrand og fl.). Hyppigere: „Føreboo" (Fyrebod), i Ryf. og Sogn. Se bjaa, Bjaa n.

Fyrebraa n. Forvarsel. Sogn (Hafslo, Lustr). Se braa.

Fyrebytning m. et Parti af Fordøielseskanalen; = Bytningsbroder? I Sogn. **Førebotning** d. s. Sogn (Aardal).

fyredags: „i fyredags", iforgaars, Rbg. Tel. „I fordags", NGbr.

„Fyredagverd m. Morgenmad". A. Gbr. Gul.: **Fyrydugul, Fyri-, Firi-**.

Fyredrope m. første Draabe, af Ølurt. Sogn.

?**Fyre-etlan**, forudfattet Beslutning. Christie.

fyrefaren adj. i Forveien tilredet el. forsynet? særlig: forsynet med Underlag (Grundlag) = undersett. Ma. (Bjelland). „Han æ gott førefaren", siges f. Eks. om den som har spist et solid Maaltid kort før han tager fat paa at æde atter. „D'æ **firifare**", det er (fuldelig) forskyldt, dette er (kun) en Gjentjeneste; NGbr. Eg.: Der er Forgang, man har Eksempel for sig; se fyrefaren, forudgangen, A.

Fyreflyssa f. Forklæde. NGbr.: **Fyriflysse**.

Fyrefolk n. = Husbondfolk. Sogn.

Fyrefylgja f. Forgjænger = Foring. Nfj.

Fyreførsl og **-sla** f. 1) uventet Hindring, Forfald. Tel. 2) Opsættelse formedelst Forfald eller Hindringer overh.; ofte: unødig Opsættelse. Tel. (Kvitseid, Selljor, Bø). „D'æ kje ana Fyryførsle, han kjæm kje te mæ dæ". „Fyryførsla tek ve alt dæ ho fær"; Bø. „F. tek mæ hot ho fær", Selljor. I Hall.: „Drygjingji tæk alt ho fær". Se fyrefarast, (farast) fyre.

Fyregadd m. = Furegadd. Shl. (Etne „o").

Fyregangsmann m. = Bidlemann. Ryf.

Fyregjersla f. 1) Umag el. Uleilighed man gjør sig; især med Opvartning, eller med at hævde sin Gjæstfrihed eller Vigtighed. Sogn, Nfj. Af „gjera seg fyre". 2) Vidje som binder Skaglerne til „Veginde". NBerg. Jf. Fyregjerd ɔ: Foranstaltninger, Forebyggelse.

Fyrelog (o') m. (og n.) Fakkel af „Fyre". Ma. (Holum, Valle).

„Fyreloga (o') f. forelagt Arbeide". A. Nfj.

Fyreloka f. liden Skodde. Ndm.: **Förlaakaa**.

Fyrelopa (o') f. = Fyrelaup 2). Nfj. (Stryn).

Fyremun? m. „Gjera paa Faarmoon'", gjøre for at føie sin Lyst, gjøre med Vilje = gjerast paa. Gbr. — I Hard. „gjera fy(re) Mun", d. s. G. N. munr Vilje, Lyst.

Fyremysa (y') f. Paaskud osv. = Formysa. Hard. (Odda), Sogn og fl. Oftest i Fl. — **Formøsa**, Ryf. Nhl. — „Tormøsu(r) f. pl. d. s. Sæt. Tel. (Moland); „Tolmøsu(r)" d. s. Sæt. Tel. (Moland); „Torføsu", d. s. SætV.

Fyrerot f. harpiksrig Fyrrerod. Ma.

„**Fyrerunar** pl." A. **Fyryroone** og **Firi-** pl. NGbr. Jf. Far-runar. „**Fererynje**", i Vald., bruges ogsaa om: Forsmag, Antydning af noget kommende mere af samme Slags.

„**Fyresegn** f." A. Tel. **Fyrysøgn**, Hall.

„**Fyrestoda** f. 2)". A. Shl. Senja: **Førestøa**.

Fyretale m. = Fyretola. Sogn.

fyreteken adj. overanstrængt, udmattet. Sfj.

„**Fyretola** (o') f. Formaninger". A. Ryf. Sæt. Tel. 2) uselvstændig Person som let lader sig overtale? Sæt.

Fyrevit (i') n. Forvarsel; Anelse. Sogn (Lustr, Ladvik). Oftest: „**Føreveet**". Jf. G. N. vita at henpege; fyrirvissa Anelse; (vit Trolddom).

Fyring m. = Færing. Fosn (Stadsbygd).

„**Fyrja** f. = Fyrkja". A. Tel. (Kvitseid, Selljor): **Fyrju**, **Førju**; Sæt. VTel.: **Fyrje**. — **Fyrju**, Genetiv (adj.), om dét store og sværlemmede. „Ein Fyrju Hest, Kar". Tel.

Fyrkeiping (yy) m. = Firkeiping. Sfj. (Dale).

„**Fyrkja** f. 1)". A. Jæd. „2) Pige, Tøs osv." A. Follo, Ringerike, Hall. Shl.; Vestfold: **Førke**, Kvinde man har noget at udsætte paa. 3) stor og statelig (mægtig) Kvinde. Ma. (Bjelland). 4) stor og svær, vældig, Figur overh. Gbr. Tel. Ned. Sæt. Hertil Genetiv **Fyrkje** = Fyrju; „Fyrkje Kar, Hest, Bjørk osv." Sæt. Ma. — **Fyrkjebaltar** m. En som tumler med Pigerne. Gbr. — **Fyrkjeriva** (i') f. en liden Pige, „Jentefille"; af Riva, Pjalt. Gbr.: „Fyrkjereevo".

fyrkjeleg adj. = Fyrkje (Gen.). Sæt. Ma. „Fyrkjeleg' o fäite". — **fyrkjen** adj. d. s. Sfj. „F. Kar'e".

Fyrmyssa f. dorsk og uduelig Kvinde. Tel. (Kvitseid, Laardal, Vinje, Moland): -e. Dunkelt. Jf. Fyremysa.

„**fyrr** adv. før". A. **fyrr'e**, Tel. Rbg.; **fyrr'a**, VAgder (Grindeim, Eikin og fl.). — „Fyrr (før) eg skal gjera dæ, fyrr skal eg osv.", hellere end at gjøre det, vil jeg osv.

„**fyrre** adj." A. „I førre Vikun", eller „i Førrvikun", i næstsidste Uge. Gbr. (Vaagaa).

fyrrfor conj. førend. Østerd. (L. E.) „förrför".

„**fyrst**" A. „Mæ fysste", i Begyndelsen. Tel.

„**fyrsta** adv. først, endelig". A. Hall.: „so fyssta". (Daa) **fysstan** og oftere **fysstaan** VAgder (Eikin, Grindeim, Finnsland) — som „heiman og heimaan", „vestan og vestaan" —; **føsstaan** og **føssten** Helg. G. N. þá hit fyrsta. I VTel.: **fys'ste**, og oftest **fysst'e**, som „seisst'e"; i Østl.: „(da) **først'e**. 2) „fyssta", i Begyndelsen = fyrstundes. Shl.

Fyrstedag. „F. Jol, Paaske, Pinstid", den første Helligdag i Jul osv.

Fyrstemann m. den som optræder el. møder (naar) frem først. Østl. og fl.

„**fyrstundes** adv." A. **fysstundi**? Sæt., som „säisstundi"; **fysstoonns** (i Slaatten) Tel.; **fysstnas**, Gbr. (Faaberg); **fysnes** (i Veeka) Vestfold; i **Fysst'n**, d. s. Hall. Østl.; i **Fysstne** (Fysst'ne?). Voss; i **Først'n** Østl. (Oslo og fl.); i **Først'nes** Vestf. (Dramn); ogsaa: i **Fys'sten**? **fysst'aandes**, NGbr. G. N. i fyrstunni. „paa Fysst'n", d. s. Østl.

Fyru ɔ: Fjøra, Elvestrand. „Fara Fjell aa Fyru" = „f. Fj. aa Finne". Gbr.

„**fyrug** adj. 2) før, tyk". A. Ndm. Romsd. „Ein fyräu Stokk". 3) aarle i Virksomhed; tidlig paa Færde = fyrall, gridug. N- og SGbr. „D'æ fyrugt aa vaarfimt".

„**fys** adj. tækkelig, behagelig". A. Hyppigt i „ikkje fyys", ikke hyggelig at komme i Kast med, ikke til at spøge med = ikkje ty (tøy) ɔ: som tager dygtige Tag, dygtig. Innh. Østerd. — **fysen** d. s. A. Nfj. Gbr. Hall. „Dæ va ikkje fyysen Guut (aa gaa i Kast mæ)".

„**fysa** v. (er, te) lyste". A. „Han fyyser p a a Mat". Oslo, Vestfold, Aadal i Busk.

„**Fysa** f. Lyst". A. Busk. (Aadal). „Naa ska(l) du faa Fyysa di". — **Fysak** se Fisak.

Fysebite m. lækker Bid. Voss, Nhl.: Fyysa-.

„**Fysemat**". A. Hall. Hard. Vestfold. „**Fysemeta**", A. Nhl.

Fysemete (e') n. lækkert Maaltid. Nhl. Shl. Hard.

„**fysen** adj. 1) lysten". A. Vestfold. 3) se fys.

Fysn f. Lyst = Fysna. Tel. (Kvitseid, Vinje), SætV. „Ho hae so længje traatt ette o kaama der, men daa fekk ho Fyysni av seg". — **Fysne** f. SætV ɔ: Fysna A.

Fysnamat m. = Fysemat. Ryf.

Fæbbl n. mørke Prikker som inde i Øiet glider forbi Synet; mouches volantes. Namd.

fædd adj. pudset, pyntet. Kun i: „f æ d d o k l æ d d". Tel. (Mo, Moland). „No æ du baadi fædde o klædde o tar 'kji vera Rev'n rædde" siges til pudsede og paaklædte Smaabørn. Jf. faaen, fáinn; for fægd?

„**fægja** v. a. feie, pudse". A. „Pussa o feia seg", pynte sig. Li. „Feia paa seg", d. s. Røldal. „Feie seg" d. s. Tel. Ogsaa: **fæje**, **fægde**, NGbr. **fæje** (ar), pynte. Tel. (Tinn, Hovin). 2) skjærpe, bryne. NGbr. „fæje ein Kniv, ei Skjær". 3) „feia p a a" drive stærkt paa. Udbredt.

fægja v. (er, de) ligne. Gbr. (Lom, Vaagaa). „Du fæje gaatt Far dine", Dativ. Ogsaa: „fæje paa", med Akk. Éet med foreg.? Jf. svipa.

fægjeleg adj. pyntelig; ordentlig. Kun hørt som fæjeleg i Tel. (Tinn, Hovin) og som feieleg i Tel. og Nfj. Jf. Ufægja, ufægjeleg.

Fækka f. Person med smaa Evner, lidet Mod og Tilgreb. Sfj. (Vik, Haukedal, Holsa): „Fække". Jf. faa adj., Faae m.

Fæl m. Rædsel, Afsky = Stygg. Vestfold (Hov). „Dæ stoo en Fæl a'n".

„**fæla** v. n." A. VAgder. „Eg fælte meg a(v)", jeg opgav Sagen i Rædsel; Fjotland.

„**Fæla** f. Frygt, Rædsel". A. „Ta(ka) eller dra(ga) Feela aat sæg", blive bange; Indr.

Stjør. „Dra Fælaan (Feelaan) aat se(g)", d. s. Ndm. Stjør. 2) en Rædsel, en Forfærdelighed; noget forfærdeligt, noget overvættes, = fælt. Oftest i bestemt Fl.: *Fælune* Tel. (Moland, Kvitseid, Selljor). „De va Fælune, du!" Særlig som adv.: „*fælune* fiint, gildt, kaldt, længje".
fæld, fældande adj. = fæl, fæl-. Hall. (Gol).
„**fæleleg** og **-lege** adj. og adv." A. **fælig** VAgder. **fæligan**, prædikativt og som adv., ligesom mange adjj. paa -lig, i VAgder (Kvin, Lyngdal, Audndal, Mandal). „Dæ va fæligan!" det var fælt!
„**fælen** adj." A. 2) bange; skræmt. Ma. Ndm. Gul. Helg.
fælesam adj. frygtelig = fæleleg. Tel.
fælke v. se falka.
Fælke m. Rædsel = Fælka. Land, Sogn.
„*Fælska* f." A. „Fælska took meg" = eg took Fæla. Tel. Ma. — *Fælske* m. d. s. Hard. Vald. Hall. (A.).
fælskeleg adj. = fælsleg (Smaal. Vestfold). Tel. Sæt. Jf. Fælska.
Fælsl f. Rædsel. Li. (Vanse og fl.), Dal.
Fælsl n. en Rædsel; noget rædsomt. Hard.
Fælte m. uforklarlig Rædsel; hemmelighedsfuld rædselblandet Afsky, Gru eller Uhygge; omtrent = Viv, Dipp osv. Sfj. Sogn (Ladvik, Vik). „Da fyl 'an ein Fælte". — **fælten** adj. høist uhyggelig; fuld af Rædsel, grufuld (aktivt og passivt). Sfj. (Førde, Jølstr), Nfj. (Stryn), Sogn (Vik, Ladvik). „D'æ fælte aa gaa dar; eg verte so fælten, eg skjelve, naar eg gaar framum dar". Jf. fæltast, G. N. felmtr Skræk, Panik, og felmleg.
fælune adv. se Fæla.
fæma v. n. (er, de og te) gribe ud til Siderne eller med udbredte Arme som i Blindebuk; gjøre store svingende vandrette Armbevægelser; se feima; forskjelligt fra „fevne" ɔ: femna, fra „hæma" ɔ: strække Kroppen fremad for at gribe, og fra „gjæma". Mest om Mandsfolk. Ø- og VTel. Bamle (Drangedal). „Han fæmde i k r i n g seg". „Ho fæmer so u t i v i". „Han stoo o veima o fæmde mæ Hændane". „Du fæmer p a a o gjænge, o slær (Gras)". Maaske G. N. felma (falma, se Fritzner I, 374, a).
fæmble se felmleg. *færa* se fera.
Færsta(d) m. = Eisa. Namd. Meddelt. Fyr-?
Fæsa f. et udueligt, evneløst og tvært Kvindfolk. VAgder (Kvin, Øyslebø). — ? *Fæs* n. d. s. Ma. Usikkert.
Fø-ausa f. Troldkrabbe; se Fausa.
„*Føde* n. Kuld". A. Gbr. (Fron, Vaagaa).
føderaada v. indtage Forraad af Fødevarer eller Foder. Gbr. (Faaberg), Vald. (Vagn, VSlidre): „*føraa* te Vintrn". Jf. vidraada.
Fødesheim m. Fødested. SætV. og V. „Fø'isháemn min". Se A.
Fødning (d) f. Fodring = Fodnad. Hall.
Fødsle-far n. Livsophold, Næring; Levebrød = Livemaate. Voss: *Føtlefar*.
Fødsle-ver n. stadigt Herberge og Livsophold paa et Sted; Kost og Logement. Sæt.
Fødsle-vit n. = Fødevit. Gbr.: *Føhlvet*.
?**Fødsle-von** f. Udsigt til at faa opfostret; Rimelighed for (i) at fodre et Dyr Vinteren over? Usikkert. Tel. (Wille: „som duer til at fodres Vinteren over").
Føg n. lykkelig Stund? Tid da det føier sig for En? „D'æ hans Føg idag; han hadde sit Føg idag", det gik ham efter Ønske, „til Lags". Dal. (Hæskestad). Meddelt. Jf. VEldre D. føge, Ældre Sv. føga (fog) ɔ: kort Tid (el. Gavn)? — **føng** se faa v. at faa.
Fønstr n. en løierlig Særling; et „Spektakel" af et Menneske. Trondh. Romsd. Og *Faanstr*.
„**før** adj. 1) fremkommelig osv." A. „Laate først", betegne noget som udførligt, som en ikke særlig vanskelig Sag, jf. telja først. Nbg. Tel. „fara ein ført", adv., lempeligt, se fara. „5) bekvem, skikket til". A. Jf. „kyrkjefør, bryllaupsfør", skikket til at gaa did; Berg.; „skaakfør, sperrfør", om Tømmer; Vald.
„*føra* v. a. føre". A. 6) transportere paa Hesteryg. Ringerike, Oslo. Hertil *Føring* f. hvad en Hest kan bære = ⅓ Skippund (80 Kilo). 7) fremdrive, fremskynde. NTrond. „De-hænn Veere føre Aakrn for mykjy". — „føra burt, ned, sund", osv., foranledige at noget kommer bort, falder ned, gaar itu. Ma. Tel. Vestfold og fl.
Føra f. Støvlesod eller slidt Sko der bruges som Tøffel. Helg. Namd. Jf. Bufóra. G. N. fóra, Rustning.
Føra f. maaske kun i Flertal, *Føror*, Midler til at komme frem el. eksistere; Midler; Forsyning. VTel. (Vinje, Mo, Moland), Nbg. Sæt. „Her æ 'kji Nou paa gangge, me hava daa Hestførur!" det er overflødigt at gaa, vi har dog sagtens Befordringsmidler (Hest med Redskaber). „Dei heve gooe Førur, heve Smør o Ost i Mængdi; d'æ Vælstandsfookt". „De va 'kji Smaaføru, heile Loss mæ Brænneviin!" Jf. Føre. G. N. færi Midler.
„*Førd* f. Bekvemhed til at fare". A. Fremkomst. Ryf. Røldal. „D'æ skjote Føør idag", det gaar raskt idag. Derimod: „Før'e æ gott", Veiens Beskaffenhed er god. Ryf.
„*Føre* n. 1) Leilighed til at komme frem". A. Ogsaa: Befordringsmiddel. Li. (Nes), Dal. (Sokndal). „3) Stemning, Lune". A. Nhl. Ndm. „Han va i slikt eit fæla Føre", Nhl. „Han va paa Leikføraam sin no"; Stjør. Jf. Forda. 7) Terrain = Lende. „Bratt Føre". Ryf.
Førelag n. ophidset Hast, exciteret Skynding; Excitement. Tel. (Selljor, Kvitseid). „Han kaam i (mæ) slikt eit Førelag". *Forlag'*, omtrent d. s. Tel. (ikke „Fyrilag"). Jf. Føre.

Føringsbaat m. Baad til eller med Last af Varer. **Føringslass** n. Varelæs.
Føringsfoll (o') f. = Førefall. Stjør. (Maaraak). „I værst' Føringsfaalln". Jf. „Førefodd", A. Eg. pl. n.? — **Føror** se Føra.
Førning f. = Føring 3. NGbr.
Førsleveg m. Transportvei. Sæt.
Førug adj. stærkt bygget; før. Tel. (Skafsaa). Se førleg A.
Føstre n. 1) Kuld. „Griisefostre, Kjupef."; „Fantef., Skøyarf.", Skøierfamilie. Busk. Hall. Vald. Totn, Hedm. Gbr. Ndm. 2) en liden opfødt Skabning; mest om Lam og Kid. Gbr. (Fron, Vaagaa). — **Føstretid** f. Yngletid. Østl.
Føt(t) n. se Fet. — **Føtangje** se Fet-.
føta se feta. — **føta seg** = fota seg. Hard.
Føtla f. Strømpefod. Sogn (Lærdal). **Føsle** Vald. og Hall. „Sokkeføsle, Raggeføtla".
„**føy**(?) adj. forlegen, forvirret, flau". A. Nbg. og Ma.: foy el. foy'e (o', ikke faai, heller ikke føy); maaske nogensteds i Agder: fuy. — **føyen** d. s. Nfj. (Breimn). Jf. faajen; D. Diall. foi, truffen; Nt. foje, bærende til Skue Modbydelighed; Gotland: fåj ɔ: rädd.
„**føyk** m." A. 3) svær Fart; Jag. Berg.
„**føykja** v. a." A. 3) rive Arbeide af. Nhf. Hard. Jæd. „Føykja dæ ifraa seg". 4) gynge stærkt; vel ogsaa: kaste op i Luften og saa gribe. Shl. Nhf. „Føykja Badne paa Faangje".
Føykja f. og **Føykjar** m. rask, kjæk Person; ogsaa: rask, dristig, Arbeider. Nhf. Jæd. Tel. „**Føykje** Kar, Kjering", Genetiv. Tel.
„**Føykja** f. Fog". A. Østl.: **Føyke**; „Snøføyke". 2) Skynding = Føyk, Fok. Nhf. Røldal. 2) Forlegenhed, Knibe. Num. ØTel. „Væra i Føykje".
Føykje n. 1) Fog, Drev. Nhf. 2) Skynding, Jag. Hard. Nhf. „Han kom mæ (i) slikt F.".
føykjeleg adj. forbunden med meget Drev el. Fog; fygende. Shl. „Ein føykjaleg Debat", en Debat med meget Mundsveir.
Føykjemjøll f. = Drivmjøll. Sæt. -mjødd.
føykjen adj. 1) livlig; lys og blid = fikjen (fykjen), kjaak. Sfj. Shl. „Føykjen aa lett; føykjen aa fiin". Ogsaa om Veiret. 2) forekommende; tjenstagtig. Hard. (Kvamm).
Føykt m., **føykta** v. se feikta.
føyldom, føylde, se Foll, folla v.
?**føyne** v. mugne. Tel. — **Føynelukt** f. Sæt.
føyr adj. svampagtig, porøs = føyrutt. Gbr. (Sel, Lom), Tel. (Bø).
Føyr n. spredte Snefnug; smaa Snekorn. — **føyra** v. sne saaledes. „De føyra naakaa lite Føyr". Romsd. (Molde, Veøy, Nesſæt); Ndm.: **Før** (ö—ä).
„**Føyra** f. 1) Sprække eller Hul i Træ". A. Sogn, Nhl. Hard. Shl. Hall. Nfj. Tel. (Rauland, Kvitseid, Landstad p. 686; Wille), Vestfold. 2) Sprække i Ost. Sogn (Vik, Aurland). Jf. Furra, Furka.
føyra og **føyrast** v. n. blive svampig, porøs eller smaahullet. N- og SBerg. Se A.
føyren adj. = føyr, morken. Vestfold, Berg.
føyrna v. n. blive føyren. Nfj.
Føys f. fordringsfuld og staselig Kvinde; En som vil være Dame. Nbg. (Evje), Ma. Jæd.
Føys m. rask Affærdigelse, Fart = Feis, Fei. Nhl. Shl. Nhf. „Da gjekk i ein Føys".
„**føysa** v. 2) bruse op, syde over". A. Hall.; Østerd.: **føse**. 3) løfte sig, svulme ud; om tørre løse Ting, som befries for Tryk. „Humlen, Duune, Høye, føyse so". Hall. 4) gynge voldsomt op og ned. Nhf. Shl. „Føysa paa Armadne". 5) kaste i Veiret; drøfte (Korn). Nhl. Rog. „Du føyse(r) Høye for høgt". 6) drive voldsomt paa med noget; tumle. Nhl. Shl. Jæd. og fl. „Han føyste Arbeie fraa seg paa ein Maate". 7) „føysa te Ein", drive (slaa) til En. Jf. fjosa.
Føysa f. en livsfuld, rask, statelig og dygtig Kvinde. Jæd. Nhf. Tel. „Ei **Føyse** Jænte" (Genetiv), Tel.
Føysar m. En som faar Fart i Tingene, i Arbeidet. Nhf.
føysen adj. til føysa. 1) svulmende, som Dun osv. Hall. og fl. 2) rask og dygtig; ferm; driftig og noget storagtig. Nhf. Shl.
føysken, føyskna se fausken, fauskna.

G.

G, Bogstav. I nogle faa Tilfælde har G foran de I-holdige eller linde Vokaler en Lyd meget nærmere til G end til J. a) i Løkkenavnet „Giss" ɔ: Gris; „med haardt G", A. b) i Præsensformen af „gala, gool": „gæl'e, gæl, geel", i Rom. Hedm. SØsterd. N- og STrondh. og fl.; i „gyyve, gyyv'r" (Imperf. gauv), i „Gøyve" f. og maaske flere beslægtede Ord, i Dele af Solør, Smaal. og fl. Lyden er selvfølgelig „haardere" ɔ: nærmere til G, i „gæl", end i „geel" og endmere „giss"; i „Gøyve" end i „gyyve". Se K. — G og Gj i Forlyd lyder foran de linde Vokaler næsten som Dj, med et svagt D: i Dal. (Dele af Hedlands Præstegjeld og af Hæskestad Sogn), Jæd. (Dele af Gjæstal Sogn), Hard. (hos nogle Ældre). „Dør æ so djert djille Djænte te djætda i Djya; dei djætte Djeitdan so djillt i heile Djaar (Hedland og Hæsk.; sammesteds hed-

der G. N. hjarta: Jerta). Jf. A. Gramm. S. 27. — Ggj og d(d)j har i Indlyd gjerne een og samme Lyd, en Mellemlyd mellem jj og djdj: Vidja ∞ liggja; rydje ∞ styggje; stydje lyder ligt styggje.

Gabb m. 1. en stor tung levende Tingest, en vældig Krop. Shl. Nhl. Ogsaa **Gabbi** m. Tel. (Moland), Rbg. (Aamlid). „Ein Gabbi ti Fisk'e". Ogsaa „ein Gabbe Fisk'e, — Hest'e; ei Gabbe Root", Genetiv. Jf. Gamp.

Gabb m. 2. flyvende Støv; Røg. Gul. Strinda, NTrondh. (Verdal). „Gjøraa G.", „gjaaraa G.", jage op Støv. Er n. i NGbr. Se flg.

gabba v. n. (ar) 1) støve, ryge. NØsterd. Trondh. NGbr. „De gabbe taa Veia". „De gabbe inn", Røgen slaar fra Ildstedet ind i Rummet. 2) dunste; lugte. Ndm. „De gabba Brænnviin 'taa 'naa".

gabbast v. n. = gabba 1). Trondh.: „gabbes".

„**Gadd** m. 2, fortørret Fyrretræ". A. Shl. Nhl. Sogn, Nfj. Ndm. „Furugadd; Føregadd". 2) Kjerneved = Adel. Sogn. 3) haard, strid, tvær Karl. Sæt. Shl. Østerd.: äi. „Hæle Gäidd", kappes i at udholde (herda) Lidelse (Kulde osv.). 4) gammel benet Hest. Østerd. Jf. Isl. gaddhestr Udgangsøg. 5) Hest overh. Gul. 6) = Tvitole. Sogn. (Bet. 3) 4) 5) pege ogsaa mod „Gadd 1), Pig" A., hvilket for Resten tør være eet Ord med dette). — „**Gaddfura** f." A. Røros. — **Gaddkvist** m. se Gallkvist.

„**Gadd** m. 3, haardtrampet Plads = Gald". A. Vald. (NAurdal). Ogsaa blot = Bakke ɔ: Mark, Jord. „Slaa äin i Gaddn", slaa til Jorden, Vald. 2) ujævn Iisflade paa Landjorden = Iisvoll, især i en Vei. Totn: Gäidd (djdj).

Gadd n. el. m. 1) Fortræd ɔ: Lyst til at være paa tvært, ærgre og fortrædige; omtrent = Spiit. Østerd. (Aamot, Rendal og fl.). „Han gjoorde de paa Gäidd", for at fortrædige. 2) haanlig Ironi; Spot. Østerd. (Tolgen, Tynset). — **gaddutt** adj. fuld af Gadd. Østerd.: „gäiddete". — **Gaddrid** f. Anfald, „Rid", af Gadd. Østerd. — Hertil maaske: **gäddre** v. fjase, drille. „Gäddre mæ Jæntene". Østl. Sjelden. Se dog gadra.

gadda v. (ar) 1. strække sig op; omtrent = gara. Hall. (Gol, Aal). „Han stoo gadda aa stiirde".

gadda v. (ar) 2. „gadda seg", blive til „Gadd", blive haard, el. fast, og uopslidelig; ogsaa om Folk. Nhl.

gadra? v. (ar). Findes kun som **gaira**, **-e** (Agder), og **garra**, **garre** (gara se A.); D'et synes at forudsættes af „gaira" og af Ord med samme eller beslægtet Bet.: (g)jadra (jaddre, jaira), (g)jedra og gidra. — Det Egdske gaira kan neppe være for „gagra", da „agr" ellers aldrig gaar over til „air" i de Egdske Maal. gadra : gaira, garra, gara = badra : baira, barra, bara = fjadra : fjaira, fjarra, fjara = smjadra osv. („gaira" er vel neppe fremkommet af et andet „gara, garra" ved Lyd- og Betydningssmitte fra det lignende „(g)jadra, jaira", hvilket er mere udbredt og findes ialfald paa eet af de samme Steder (Bjelland) men har gjerne mere af Slingren end af Stivhed). — Bett.: 1) om høie og tynde uleddede eller ligesom leddeløse Ting, som staa ret op men altimellem svaiende eller slingrende; saaledes: om lange tynde Træer, som har mistet sine Naboer; om Personer uden Herredømme over sin lange stive Krop: staa stivt op og ligesom færdigt til at tabe Ligevægten. Sjelden om svaiende el. slingrende Gang. **gaira**, Ma. (Øyslebø, Laudal, Vigmostad, Bjell. Hægel.), ØLi.; **gaire**, Ma. (Otrnes, Øvrebø), Rbg. (Honnes, Evje, Ivel.); **garre**, Sæt. og VTel. „Han stoo o gaira (gairte) o glaapte", „gaira o slaang". „Gaira upp", vokse op lang og tynd og stiv (svag), vokse op til en „Gair" m.; af dette. — „Der stænd'e noko Slæmsu(r) ti Furu(r) o gairar"; „garre ti Veirs (Veers)", „garre upp", d. s. „Han stænde ganar o garrar yve dei hine", SætV. 2) strække Halsen op, som den matte el. sløve der anstrænger sig for at see og især holde sig opreist og vaagen; rette sig op. Nfj. Romsd. Sæt. Ma. (Tel. Hall. A.). „Sitje aa garre". „Han garra længje uppe". — **gaira seg** v. svaie med Overkroppen. Ma. — **Gair** m. Figur (Træ, Person) som „gairar"; lang, tynd, stiv og svag Figur. VAgder, Rbg. — **Garre** m. = Gair. Ma.; VTel. og Sæt.: „Garri". I Bufk. om en lang tynd Stavre el. Stage. — **Garra** f. et Træ som staar og „garrar"; langt tyndt eenligt Træ. Tel.: „Garre". **Garretoll** f. et sligt Fyrretræ. Tel. og Rbg. (m. St.: -todd). — **Gare** m. = Garre. Rbg. (Evje). Wille: „Gare, ilde proportioneret". — **gairen** adj. tilbøielig til at „gaira", til **Gairing** f.; lig en „Gair" (særlig: fortumlet og færdig til at tabe Ligevægten). Ma. Rbg. — **gaireleg** adj. = gairen. Rbg. (Evje). — **garreleg** adj. lig en Garre; (særlig: stiv og langhalset; „ulenkeleg"). Rbg. Tel.

[**Gaffe** m. en uopdragen, drillesyg og løsmundet Person; omtr. = Gap. STrondh. og fl. — **Gaffsigar(d)** m. d. s. Trondh.

gaffa v. a. og n. (ar) 1) føre i sig med Voldsomhed, sluge. Gbr. Østerd. „Gaffe 'ti se". 2) bære sig som en „Gap" eller „Gaffe". Gbr. (Vaagaa). „Gaffe aa fluge, gaffe aa flaagse". — **Gafs** n. det at „gaffa"; ogsaa: En som gaffar. Lignende Ord i Sv. Diall. Jf. gaspa.

„**gag** adj. tilbagebøiet osv." A. Ø- og VAgder, Dal. Shl. gag'r, om Redskaber; Voss: „Ljao'n stændu gag'r i Orve". gag'ar d. s.

Sogn (Borgund): „gag'ar i Tjotte". 2) kaad = kipen; mest om Hest. NGbr. Sogn, Rom. og Smaal. (Rømskog): gag'r; Smaal. (Rødenes) og Østerd.: gav'r, gav. „Gav'r aa gäln". Jf. Ældre Eng. gagtoothed, med fremstaaende Tænder.

Gag? Kun i „Hove paa Gai", Hovedet bagud bøiet saa Hagen staar høit. Dal. (Hæskestad; meddelt). En Dativ: Gagje?

gaga upp v. n. sætte Hagen høit = gaga seg. Rbg. Tel.

gagaleg adj. som sætter Hagen høit, „gagar seg". Tel.

gagje? adv. kraftigt; voldsomt; dygtigt. Ma. (Øyslebø, Bjelland). „Slaa, køyra, eda, stela gaie". Til gag?

„**Gagl** f. Vildgaas". A. Snarest: Bernicla torquata. **Govl** (aa—ö), Totn, Hadeland, Busk. — **Govlfôut** m. Anfører (Fut) for „Gaglereip"; Totn. — **Gøglereip**, Vald. **Gövlereip**, Hadeland. — **Gaglemyr** f. og „Goglemyyr", Sump som man tænker sig langt ned i Nord, og hvor „Gagli" menes at ruge. Sæt. Tel. G. N. gagl liden Gaas.

„**gagla** v. n. kneise". A. 2) glo med Hagen i Veiret. Hall. (Gol). „gagle aa styyre (ɔ: stira)".

„**Gagnbeine** m." A. Nfj. Sfj.

Gagntre n. = Gagnvid. **Gangstre** Dal. Gbr.

Gagntøle n.? = Gagnvid. Vel ogsaa = Gagnbeine. J- og YSogn, Sfj. Og: **Gogntøle, Gogntøl** n. Sogn (Ladvik, Fjærland). „D'æ Gagntøle, da; me ska kje bruka da te Vee men te Ebningstree".

Gagnverd? Gjenvordighed? Gjenstridighed? Kun hørt i: „eit **Gangvals** Troll", eller „eit Guss **Gangvars** T.", et meget fortrædeligt (slemt, arrigt, modbydeligt) Menneske. Helg. (Herøy, Brønnøy, Bindal; overalt med „tykt" rs eller S). Ogsaa: „eit **gangvali** Troll" („tykt" L), Helg. (Brønnøy); sjelden. Jf. G. N. gagnvert (-vart) midt imod; gagnverduligr som gaar En imod; Ældre D. genwerdug, -værdelig.

Gagnveite n.. = Gagnvid. Helg. (Bindal, Brønnøy): **Gangveiti**. Til veita, yde?

Gagnvelde-tre n. = Gagnvid. Nhl.

Gagnverk n. = Gagnvid. Salten: **Gang-**.

gagra v. staa med Halsen strakt og Hagen i Veiret; til „gag". Rbg. (Evje, Bygland). „Han stoo gagra mitt paa Torji i Byn". — **Gagr** og **Gagre** m. En som „gagrar"; helst om langhalsede Personer. **gagreleg** adj. „Han æ so gagreleg o kageleg" (gloende omkring sig). Rbg. (Evje, SætB.).

gagsna? v. strække Hagen frem (og gabe)? „Han kom **gaksnande** aa fortalde da", kom hæseblæsende, frembusende, gabende. Sogn (Lustr). Jf. forgagsna; vel til gag.

Gai, gaie se Gag, gagje. — **Gaie** i Hasse-.

Gair, gaira, gairen se gadra.

„**gala** v. gale". A. Inf. **gaalaa**, N- og S-Trondh. Østerd. Indic. Præsens: **gæl'e(r)** (med omtrent samme G som i „Giss" ɔ: Gris, se G; med „tykt" L og oftest intet R), SØsterd. Solør, Rom. (Sørum, Nes og m. fl.), Hedm. (Ringsak og fl.); **geel**, og sjelden **gæl** (med samme G) S- og NTrondh. SHelg. Ligesom „skæk'r, skæv'r", af -ka, -va.

„**Gald** m. Klippevei osv." A. Sogn, Hard. „Fortungaldadn, Maobegaldane".

„**galda** v. 2) udplukke". A. Vald. Gbr. „Däi galda or (eller ut) alt dæ smaa (store)". **galle** (oto), Tel. Sæt. Rbg. **gæ'lde** (utu). NGbr. Ogsaa: **golle** (o'), Tel. (Tuddal).

„**Galde** m." **Gølde** f. Vald. **Golle** f. Sæt.

Galdr n. (og m.?) en Hestesygdom i Hovleddet og opad Mellemfoden og Mellemhaanden; Flusgalle. Hall. Num. **Gall'r** Østl. „Steingaldr", haardt Galdr (i selve Hoven). Somme Steder paa Østl. (Modum, Smaal.) synes Gallr at være en Sygdom hos Fæet i Svælget = Tauvr; altsaa eg. Forheksels e = Galdr, A. Men i Gbr. (Fron) hedder Flusgalle: **Gall** m. (?), hvilket minder om G. N. galli Lyde, Feil. — **galdra** adj. „Kua æ galdra, saa Halsn gror atte". Smaal. Modum. — **galdrebeint** adj. „g. Hest". Hall. Num.

„**galdra** v. n. hekse". A. Ogsaa v. a. forhekse. „Gallra ei Byrsa", fortrolde en Bøsse saa den maa dræbe; Jæd. „2) skraale osv." A. Innh. „Han stoo aa gallra aa rooft". Ogsaa: brøle; om Folk og Fæ. Senja: „gallre". „gallra mæ inan" og **gallrast** v. recip. tumle, holde Lystighed. Jæd. — „Galdr n." A. Skraal, Brøl; af Folk, Fæ, Vinden, Havet. Innh. Nordl. Maaske blot en Udvidelse af gallr(a) v. er **gallôur(a)** v. skraale i Lystighed, holde „Leven". Helg. Hertil **Gall'ôur** m. (n.) lystigt Skraal.

Galdrnebb m. en Egns yderste Landspids, omkring hvilken Havet og Vinden brøler. Helg. **Galdrodd** m. d. s. Helg.

Galgeristar m. Galgenfugl. Vestfold: **Gäljeristär**.

Galheia og **Galhoppa** f. = Galneheia. Dal. Vestfold.

Gall m.? Flusgalle. Se Galdr.

Gal-laator f. plur. vilter Lystighed; Overgivenhed. Tel. (Rauland). Jf. gallaaten.

gallgaula v. skraale hvast = ill-. Li.

gallhoysta v. huje høit og hvast. Dal.

Gallkvist m. fortørret, barkløs og afstumpet Kvist paa Fyrretræ. Sæt. For Gadd-kvist?

gallremja v. n. (ar) skrige, „remja", hvast. Dal.

gallskrika v. n. = illskrika. Dal.

Gal-luna f. Anfald af Vildskab eller ustyrlig Overgivenhed; viltert, overgivent Lune. Ma. (Hægeland) i Flertallet: „Gallune". **Gälnloone** („tykt" ln el. N) f. d. s. Østl.

Gallur m. Person med en vigtig og larmende Optræden. Selbu. Jf. Lure, Bullur, Snorlur.

gallôura, se galdra.

galnast v. recip. gjøre Narrestreger; skjase overgivent med hinanden. Shl. Sogn, Li.

„Han vil kje gjedna arbeia, men naar ein vil galnast mæ 'an, daa æ 'an tilræen". — **galne seg** v. d. s. Tel.

galnastfull adj. overgiven, fuld af viltre Løier eller Fjas. NHl. (Fusa og fl.). For galnadsfull?

Galnedom m. = Galningskap. Ma. (Aaserall). Ogsaa: **Galnesdom** VAgder (Aaserall. Eiken). „Dør va ingjen Galnesdom o sjaa", ingen Daarskab, intet galt eller uheldigt, at see; Eiken.

Galnefauka f. = Galluna. NTrondh.: **Gälnfôuk'** („tykt" ln el. N). **Galnefuka** f. d. s. Ndm.: „Galnfukaa".

Galnehespa f. viltert Kvindfolk. Stjør: „Gälnhæsp'". — **Gälnehælje** f. d. s. Dramn.

Galnelaat f. utidige og ufornuftige Yttringer. Vestfold: Gälne-.

Galneod n. = Galluna. STrondh.: **Galnoo** og „Gälnoo". Se Od.

Galnesag f. yderlig hidsigt Kvindfolk. Gbr. Sag ɔ: Gjed? se Flugs.

Galneskap m. = Galningskap. Ma. (Aaser.).

Galse m. en svær Krop. Tel. (Bø). „Ein Galse te Kar, Fisk" osv.

galsint = gallsint, Sogn. **gälnsint**, Østl.

Galte m. 1) gildet Orne, G. N. galti. Busk. (Snarum). **Galt** er ogsaa altid gildet i Ma. Rbg. Ugildet er „Rune, Rone, Raana". 2) Sted, som Ploven er gleden uvirksomt hen over = Bjørn, Draug. Ndm. Hall. Det vil selvfølgelig oftest vise sig i Ageren som en Græsplet; jf. Grasgalte. **Aakrgalte** d. s. Hall. (Gol).

galtegalen adj. brunstig, om So. Hard.

Galtestokk m. en pludselig, tilsyneladende umotiveret, Skræk som kommer over Svinet; panisk Skræk. Ma. (Otrnes, Bjelland), Rbg. (Evje), Hall. (Gol og fl.) Tel. (Vinjes Skrifter). Jf. G. N. verda at gelti (gjalti) bli sandsesløs af Skræk eller dl.

gama adj. n. (og adv.) morsomt, lystigt. VTel. Rbg. (Aamlid, Sæt.). VAgder (Aaserall, Eiken). „Der hae me de gama". „I Finnland æ gott o gama". Comp. og Superl.: **gamare, gamaste**; og i SætB.: **gamnare, gamnaste**.

„**gama seg** v. more sig". A. Hard. (Kvamm).

„**gamall** adj. gammel". A. **gamaal** VAgder; **gaamål** (omtr. saa) SSmaal.; **gaamæll** NGbr.; **gamalde** Sfj. YSogn (Brekke). Feminin: **gumul** Gbr.; **gaamole** VTel.; **gomo** og **gaamo**, Sæt. og VTel. — **Goml'i** f. defin. den gamle Kone, Ko, Hoppe osv. Sogn (Aurland, ogsaa „Gam'lao"); **Goml'ee** d. s. Vald. (Vang, SAurd.); **Gaml'a** d. s. Østl. (hvor ogsaa „Gam'mln"). Kompareres: **gamlar(e), gamlast(e)** — ved Siden af eldre, eldst — i Østerd. Dal. og fl. „Hokke(n) æ den gamlar taa dö?" hvem er den ældste af Eder to? (LElvdal). — „Av gamalt", fra gamle Dage (af). Sæt. Tel. 2) lystig, morsom. VAgder (Eiken). Sjelden uden i Stev. „Ei gamaal Vei(t)sla, eit gamaalt Lag; dæ va gamaalt o vera dør". Jf. ældre D.: „et gammelt Ord", vekslende med „et Gammens Ord"; D. Diall. „snakke gammelt" ɔ: tale letfærdigt, øve Utugt. (Skulde „gamall" — ligesom (ald) eldre, eldst — eg. betyde, a) voksen (Lat. ad-ultus) og særlig: skikket til gaman ɔ: Kjønsnydelse, Lyst (jf. ældre T. gam(en), gamel ɔ: Lyst, Spas); b) forbunden med Lyst, lystig, morsom. Jf. gamsa og fl.??). — **Gaml(e)-Stein**, Fanden. Helg.

Gam(a)lheia f. en uforfærdet og dygtig (ældre) Kvinde. Helg. Senja. „Gammlhæjsji", Salten. Se Heggja og Heida. Noget lignende er: „**Gam(a)lknærta**, -**knætta**, -**knækta**", Nordl. og **Gam(a)ldæpp**, Salten. — **Gam(a)lpiska** f. en ond, arrig Kvinde. Helg. — **Gam(a)lskruv** m. tidlig udviklet Dreng. Salten. Meddelt.

gamal-lik seg adj. lig sit gamle Jeg; uforandret. Tel.

gamalsleg adj. gammelagtig. VAgder: **gamaalslig**.

„**Gaman** n." A. **Gama** ISogn, Li. **Gomo** (o'—ö—aa). NØsterd. (Tolgen). „Da gaor ao Gama" (ISogn), „dæ gaar aav Gaamaa" (Gbr.), det er ikke Spas længer. Ældre Svensk: „gaa aff gaman". — **Gaamaal** n. et Udbrud af vilter Lystighed: et Huj, en skraldende Lattersalve el. dl. Innh. (Indr. Beitstad og fl.) „Han ga ut e(t) Gaamaal". Udtales oftest med to korte Stavelser som om fordunklet („tiljævnet") af et *Gamal (ældre og Diall. T. Gamel, Gammel, se gamall); ogsaa „Gammaal", og „Gaa-maal". Kunde maaske være en Sammens. af „Maal" med et Afledsord af G. N geya (jf. Gaud, Go), eller for G. N. gamanmál.

gamanfull adj. = gamansam. Røldal: **gamafudle**.

gamlast v. n. ældes. Ma.

Gamp m. 1) en svær, grov men kraftig, Krop = Gabb. Tel. Rbg. Bamle. „Ein svær Gamp te Kar, te Fisk", en hel Kjæmpe. Og: „ein **Gampe** Kar, Fisk, Hest". 2) særlig: en svær, grov men kraftig, Hest. Se A. ØAgder. I hele Agder er en gammel slidt Hest: „Kamp". 3) en tungfærdig, klodset og uopdragen Person. Ned. Rbg. Jf. Gimpa, gjempa seg. 4) en støiende, noget klodset og uvittig Spasmager. Især om ældre Mandfolk som spøger og støier tosset med Smaabørn. Ma. (Audndal, Holum, Halsaa og fl.). Ogsaa: **Jamp**. I Sv. Diall.: gamp = tok, narr. — **Gampesida** f. „De haddar paa Gampeseia mæ 'an", han er noget plump og tølperagtig. Sæt. — **gamputt** adj. lig en „Gamp" 4). Ma.— **Gampetas** m. = Gamp 4). Ma.

gampa seg v. n. tee sig som en Gamp 4); fjase og tumle tosset. Ma. Jf. gjempa, gimpa seg. — **gampen** adj. tilbøielig

til at „gampa seg". Ma. Og: jampen, Ma.

gampta seg v. n. = gampa seg. Ma. (Bjell.).

„Gams n. Fjas". A. Agder, Tel. Se gamsa.

„gamsa v. n. fjase". A. Ringerike, Agder. I Agder og Tel. bruges Gams n. gamsa v. og Afledningerne af dette kun om kaad, uvittig, af tossede Fagter ledsaget, utækkelig og kjedelig Spøg; „Gams" er man straks træt af. Dl. i Sv. Diall.: gamsa, gams; og G. N. gemsa. — Gams m. En som „gamsar"; en kaad og tosset (sandseløs), fortrædelig Fjaser. Hertil: gamse seg, te sig som en Gams. Tel. ØAgder. „Gamse seg mæ ein Kniv" = fikta. — gamsen adj. tilbøielig til at „gamsa", til Gamsing f. Tel. Agder. — Gams, Sandseløshed paa Grund af at Hovedet er fuldt af tosset Lystighed. Kun i: „i Gams'n"; „gaa i Gams'n"; „svare reint bort i Gams'n"; Ma. (Otnes, Søgne, Øvrebø og fl.). Ogsaa: „gaa i Gams'a", Otnes. Jf. gimsa.

Gan f. 1) Gab; Svælg; Mund paa Dyr. Oslo, Vestfold (Lier, Eiker) og fl. Ligesaa i Sv. Diall. Ofte Flertal: Ganer, om Svælget. Østl. Se Ganer.

„Gan n. Gjæller". A. Gøn (ɔ: Gon) f. d. s. Hall. (?Gol). Jf. Gon, A.

gana v. a. (ar) 1) rykke (en Hest) i Mundvigerne med Tøilerne. Østl. Til Gan f. — 2) befri (en Ko) for Ganer, se d. Buskr.

„gana v. n. strække Halsen". A. VAgder, Rbg. — ganeleg adj. tilbøielig til at „g." Tel.

„Gand m. 1, opløben Dreng". A. 2) ung Mand; Dreng = Glunt. Finmark (NVarangr). Halvt Lappisk? Se genta Fritzner.

„Gand m. 2, et Slags Trolddom". A. Gand er et Troldinsekt (Gandfluga), som man kan faa ind i Kroppen, ifølge den levende Folketro i Nfj. (Stryn). 2) Arrighed = Illska, Trollskap. Ryf. Shl. Hard. Sogn. — Gand forstærker — ligesom Eitr — i flere Sammensætnn. med Adjektiver af Begrebet: stærk, skarp og dl. gandhard, -klok, -leid, -sterk, overmaade haard osv. Innh. („gann", med jodholdigt N); gandsur Ryf., Innh. (gann); ogsaa gandasur, Shl. Og: gandande adv.; „g. hard, ill, leid, sur", Nhl. Hard. Sogn; Innh.: „gannanes" og „gannene"; „gannene hart Tre".

„ganda v. hekse". A. Sogn. 2) = furta; især om Smaabørn som skjuler sin Person eller sine Øine. Stjør. „Staa aa gann".

Gandablaasa f., -gris, -krabbe, -pose m. arrig og ondskabsfuld Person = Eitr-. Shl.

gandafull adj. ond og arrig. Shl.: „-fudle".

Gande m. 1) udvokset ophøiet Rand omkring et beskadiget Sted paa et Træ = Ripel, Jadar. Tel. (Mo, Laardal, Raul., Grandsherad, Sauland). 2) en ikke meget høi, smal Rygning, som fra et høiere Parti stikker ud i fladt Jordsmon eller i Vandet. Hall. (Gol). — gandutt adj. fuld af „Gandar. „gandutt Aakr", Hall.

Gandegg n. Æg af „Gandfluga"? Menes at kunne komme i Saar og volde Betændelse. Sdm. (Volden). Meddelt.

„Gandferd (?) f." A. Hedder: Gaangfæra i Vesteraalen, Gaangfalee, f. defin. i Helg. (Brønnøy), Ramb. (-a).

gandhard, -ill, -leid osv. se Gand 2.

Gandunge m. 1) arrig, slem Unge = Eitr-. Sogn. 2) = Gandeple. Sogn. — gandutt se Gande.

ganeleg adj. se gana v. n.

Ganer f. pl. = Var ɔ: Hud-Taggerne i Hornkvægets Mund. Totn, Vestfold; Buskr. (Sigdal og fl.): „Ganir"; Gbr. og Hall.: „Ganee". „Ganidn æ for lange", Hall. Jf. Gorn; og Gan n. og f. — Hedder ogsaa „Graner", se „Gron". Og maaske „Gaaner", se Gorn.

„Gang m. 10) Bund i Fodtøi". A. Østl. 11) et Sæt: „Sneisgang", et Sæt Strikkepinde, „Hestskogang". Gbr. og fl. 12) „ha Gang mæ", have Leilighed til; have Udvei, „Raad", til; have let for. Vald. (ØSlidre og fl.).

„ganga v. n. at gaa". A. Inf.: gange Østerd. (Tynset), gang Helg.; ga, med nasalt A, Selbu; ga, Stjør. Gul. Østerd. (Tynset), Voss. Indik. Præsens: gjæng(g)'e Sfj. Romsd. (Eid), Nhl. Dal. VAgder. Imperf. Fl.: gungo Hall. (Nes); Imperf. Konj.: gjøngji, gjingji og gangji, Hall. Supinum: gje'e Shl. Ryf. 10) om Fisk: lege = gaatta, gjota. Dal. Jf. Gangfisk. — „Gaa att(r) paa" (Ord, Handel) = attre sei ɔ: tilbagekalde, svigte sit Ord. Smaal. og fl. G. N. ganga aptr træde ud af Kraft. — „Gaa av", holde op at mælke. Søndenfjelds. — „Gaa av me(d) Live", miste Livet. Helg. (Vega). — „Gaa a(a)t", lægge forbauset Mærke til, finde paafaldende; sammenglebet af gá og ganga; se aatgaa. Vestfold (Dramn og fl.), Smaal. „Je gjekk reint at'n". — „Gaa etter", give efter for, føie. Smaal. Buskr. Og: „gaa att(r)". G. N. ganga eptir, følge, skjøtte om. — „Gaa innum ein", ramme, gaa ud over En. Oslo, Smaal. — „Gaa unde(r)" 1) gaa ind paa, underkaste sig. Ryf. Som i G. N. 2) gaa ned, om Solen. NGbr.: „gaa vonde. — „Ga utpaa", gaa paa Nattefrieri. Ndm. Ork. — „Ga utu(r)", tabe sig osv. = fara utor. Ndm. — „Gaa ve(d)" = ganga til ɔ: medgaa; omkomme. Sogn (Lustr). „Da gaor sama Saoi ve", der medgaar lige meget. — „Ganga yver", gaa ind paa En, angribe En. Tel. (Vinje: „alt i Sandefjord gjekk ivi haanom: Mat'n, Va'i, at han inkji fekk lesa"); Ndm. („ga aavr"). Jf. Yvergang (Overgreb), Yvergangskjempa. „Han gjekk haanaa Vand øve", han blev ham

overlegen, især ved Kneb: overlistede ham; vel fra Bødtersproget. Sfj. (Vevring). — „Gaa ein i Ve(d)re", tage Magten fra En, vippe En. Nhf.

Ganga f. = Gonga 1) og 2). Ma. (Øvrebø), Oslo og fl.: Gange.

Gangfiske n. Fiskeri i Legetiden = Tidfiske. Røros. Jf. gange 10); Gangfisk.

Gang-jarn-krok m. = Dumme. Vald.: „Gaangjøbn-".

Gangskøyta f. en vittig, „ordhitten", men mundkaad og tirrende Person. Dal. (Hæstestad). Meddelt. Maaske: Gagn-.

Gang-spira (ii) f. strømmende eller ligesom straalende Smerter i Benene efter Gang. Sogn (Aurland: „da spiire upp igjøno"). Se Gangsperra.

Gang-steinar m. pl. Stene til at gaa over et Vandløb = Eng. stepping stones. Jæd.

Gangs-tid f. Jisgangstid. Hadeland.

„Gang-stig m." A. Ganga(r)steeg Follo.

Gang-stolp f. se Gongestolp.

Gant m. (og n.) Spøg, Fjas; Gjækkeri. STrondh. (Gul. Uppdal), Østerd. (Dos, Tynset), Ndm. „Gjøraa Gant". „Paa Gant", for Fjas. „De va bære Gant'n min".

ganta v. n. = gantast. STrondh. Jsl. ganta.

gantra v. n. og **gantrast** v. recip. = gantast. Hard. (Røldal). **gantast**, A. Ndm. Sogn.

Gangvars, gangvali, se Gagnverd.

„Gap m." A. 4) mundkaad Spøgefugl; omtrent = Flaas, Flaatt, Glopp. Tel. Vestfold og fl. 5) ustikkelig Dreng. NGbr.

„gapa v. n. 3) skvaldre". Ma.: især om høirøstet Snak; Innh.: gaapaa, især om fornærmelig Tale. 4) raabe høit, skrige, skraale. VAgder. G. N. gapa d. s. — **gapa seg** v. fjase = gantast.

Gapahus, Gapatrost se Gape.

Gapar m. En som „gaper" = Gap 1).

gapast v. n. og recip. = gantast. Vestf. og fl.

Gape m. en grovkornet, uvorn Skvaldrer. Innh.: Gap(p)i. — **Gapahus** n. omtrent d. s. Hall. For Huse m.? — **Gapehovud** n. = Flaahovud. Sdm.: -haud. — **Gapatrost** m., a) = Gapar. Vestfold. b) En som altid vil have et Ord med i Laget, En som overstraaler de andre. Østl. **Gaptrast** d. s. Trondh. — **Gapigal, Gapilur** og **Gaapaalur** m. en tosset tølperagtig Skvaldrer. Trondh. — **Gapitosk** m. indskrænket Skvaldrer. Stjør. Jsl. gapi Fusentast.

gapoleg adj. halvtosset. ØTel. Jf. gapleg.

gaputt adj. 1) spøgefuld som en Gap. Vestfold. 2) slem; som gjør Fortræd. NGbr.

„gara v. a. stikke, osv." A. Romsd. (Nesset); Ndm. (Tingvoll, Halse): „gara se".

„Gard m." A. Paa m. St. i Østl. og Trondh.: Gaal, undtagen i Bet. „Gjærde", hvori Gal.

„garda v. n." A. Om sagte Kog. Vald. (Vang, VSlidre, SAurdal). „Dæ ska bærre gara lite etter Bradde". Formen „gara" passer ikke til „garda", hvilket skulde hedde „gale" i SAurdal og VSlidre, „gare" i Vang. „2) danne Striber paa Vandet; om Vinden". A. Hall. (Nes): gale.

Gardald n. Vei-Aabning el. Port i et Gjærde; østest = Skutellid. Voss: „Garald". Jf. Lidald, og — med Hensyn til Formen —: Kjerald, Teigald, G. N. hrúgald, gímald, kafald og fl.

Gardbrjotar n. Dyr som bryder Gjærde.

„Garde m. 1) eg. Gjærde". A. Bruges om Gjærde overhovedet, i Shl. (Strandebarm), Nhl. (Fusa). „3) = Ving osv." A. Vestfold, Hall. Romsd. Trondh. „Snakk' so(m) en Kalv framafør Garin (og „Galin")", ogsaa blot: „snakk' framafør Garin", snakke uvittigt, overdrive og dl. STrondh. „4) Faaremøg". A. Innh. og Namd.: Gali.

Gardedill og **-dilt** m. En som tripper om fra Gaard til Gaard. Hall.: „Gale-".

„Gardekalv m." A. 2) = Heimføding. Sogn.

gardfara v. a. og n. besøge en Bygds Gaarde fortløbende. Stjør. Jf. andfara, endefara.

„gardfløygd adj." A. Ndm.; Toten: „galflögd". — **„gardhard"**, A. Hall. Ringerike og fl.: „galhal". — **„gardill"**, A. Hard.: „garidle".

Gardfugl m. = Tunfugl.

Gardgut (uu) m. ugift Mand som eier eller arver Gaard. Gbr. og fl. Og: **Garde-**.

Gardgøya f. Person som ved sin Mund — Skjælden, Mundkaadhed, Lyven osv. — skræmmer Folk fra Gaarden eller bringer den i Vanrygte. Dal. (Hæstestad).

Gardlægja f. = Raftestokk. Sæt. Rbg. (Aamlid), Tel. J Sæt. over, i Tel. (Vinje) under „Viten".

Gardløda f. liden Lade til aftærsket Halm, ved Siden af Loen. Gbr. **Garlyu** NGbr.; **Gallyu** Faaberg; **Galliu** og **Gallu** Øyer. Begge L'er er alm. L.

Gardmor (oo) f. Materiale til et Gjærde, af Sten eller Træ, som findes i selve Gjærdets Linje; saaledes om levende Træer hvori Gjærdestænger lægges, om Ruiner af Gjærde osv. Hard. (Kvamm). Nu opfattet som „-Moder", altsaa Fl. **-Møre**. **Gardmo** m. d. s. Shl. (Etne); meddelt; det forklaredes ogsaa = **Gardfar** (A. Nfj.). J VAgder hedder noget lignende „Hagemoor, Hagsmoor" f. (og n.). Jf. **Eldsmor** (= Eldmyrja?) og Jsl. mór (el. mor?) el. módr? n. Mudder, Grums og dl.

Gardrave m. liden og ringe Gaard; Gaardlap. Ndm. J N- og STrondh.: **Gaarraavaa**; og: „-raawaa, raaghwaa, raagaa", Stjør. Ogsaa „-ravi"; NTrondh. „Ravegard", d. s. Jf. Rave.

Gardraa f. en vandret anbragt Gjærdestang. Se Raa. Kun i Formerne. **Gar-roo**, bestemt **Roo'a**, Fl. **Roo'e**, Fosn (Stadsbygd).

Og Gar-roo, bestemt Roo'a, Fl. Roo'aa Innh. (Stjør. Indr. og fl.); altsaa: Roa; („Rove, Hesjerove", i Gul.).
Gardrekkja f. En som stryger el. driver om fra Gaard til Gaard. Gbr. Trondh. Og: „Garrekje", Romsd.
Gardrekstr f. en Gjærdestang. Helg.
Gards-bonde, se Gardvord.
Gards-bruk n. Gaardsdrift. Søndenfjelds.
Gard-skid f. kløvet Træ til Gjærde. Totn.
Gards-lid n. Port som fører ind paa den ombyggede Gaardsplads. Stjør.: Garslee („tykt" rs el. S). G. N. gardshlid.
Gar(d)-sokning m. Indvaaner af Gar(d)är, Sogn i Smaal. Gaard hedder her „Gaal".
gard-springen og **-sprungjen** adj. = gardsløygd. Tel.
Gards-styr n. Gaardsdrift. Hall.
Gard-stad m. Sted for Gjærde. Østl.
gardtals adv. fra Gaard til Gaard i nafbrudt Følge. Gbr. (Sel, Vaagaa). „Han gjekk galtäish".
Gardtoda (o') f. fedt Græs paa Gaardspladsen. Ndm.: Gartøaa.
Gardvand n. Gjærdsel af Grene og smaa Træer = Vond. Sfj. (YDale). **Garvaand** n. Sogn, f. Romsd. **Galvann** n. Stjør.
Gardvol (o') m. Levninger af Stengjærde; tildels = Gardmor. Sfj. (Førde, Holmedal, Vevring). Jf. Ervol.
Gardvond (o') m. = Gardraa. Hard. Voss.
gardvond (garvoond) adj. = gardill. Tel.
„**Gardvord** m. 1) og 2)". A. Gbr. (Vaagaa): Galvool. „3) Vætte osv." A. Dal. **Garsvoor**, Tel. (Moland), Hard. YSogn. **Garsboonde** d. s. ISogn (Lærdal). 4) **Garsvoor**, et Insekt som flyver om om Aftenen med en knebrende Lyd. Tel. (Moland).
Gardvyrke n. Gjerdesang. Totn.
„**Gare** m. Pig osv." A. Ndm. **Gar(r)a** m. en pigget, slet afkvistet, kort Stavre eller lang Pæl. Busk. (Ringerike, Modum), Vestfold. 2) en lang ilde voksen, usmidig Figur = Garre. Nbg. (Evje), Tel. Ogsaa: En som glor sandseløst omkring sig med strakt Hals. Tel. Her er maaske to Ord. Se gadra v. — **gare** v. se gadra.
„**Garm** m." A., har paa Kløftens Overkjæbe gjerne et Hunde- eller Hestehoved. Innh. Gul. Strinda, Ndm. G. N. garmr, en Hund. — „**garma** v. a." A. Gul. Sv. Diall.
Garm n. Skryderi. **Garm** m. tvivlsom Historie = Skrona. Tel. (Kvitseid). Til flg.
„**garma** v. n. = traarauta". A. Hedm. Totn, Vardal, Modum. 2) skryde = garpa, skrona. Tel. (Kvitseid).
garna seg v. n. gaa i Garn, lade sig fange; om Fisk. Dal. (Lund): **gadna**.
Garnglunt m. ung Mand som uden at være „lagfør" er med i et „Baadlag" og kun har Udbyttet af sit eget lille Garn. Nordl. Jf. Skotglunt.
Garnhespel m. = Hespa. Søndenfjelds.
Garnhest m. = Suta. Sdm.
Garnriv (i') m. Garnbom; se Riv. Ryf.
Garnstøding m. Fisk, som er saa stor at den blir staaende (hængende) i et Garn. Tel. (Laardal): **Gaanstø'ing**.
Garnvase m. forviklet Hob Fiskegarn. Lof.
„**Garp** m." A. 2) en raa, hensynsløs og larmende Person. Rogaland, Sogn. 3) En som „garpar" ɔ: fører høi og uhøvisk (strydende, kynisk, bespottelig) Tale. Hall. Nbg. Ma. — **Garp** n. se garpa. — **Garpaskap** m. en „Garps" Adfærd; Garpe-Væsen. Jæd.
garpa v. n. (ar) 1) tee sig raat, som en „Garp"; støie, skvaldre, tale uhøvisk, stryde. Nbg. Sæt. Hall. og fl. A. 2) særlig: æde slugent. Rog. „Garpa i seg". — **Garp** n. 1) det at man „garpar", særlig om Tale. 2) En som „garpar", taler uhøviskt. Hall. — **Garpar** m. En som „garpar"; særlig: en raa og voldsom Person, som æder voldsomt og arbeider uvornt. ISogn. — **garpen** adj. tilbøielig til at garpa.
Garpe m. = Garp m. 2) og 3). Sæt. og Tel. „Garpi". — **Garpeglip** m. d. s. Tel.
Garpeknute m. Adamsæble. Oslo.
Garpesvall n. en „Garps" Snak. Hall.
Garpesvalla v. tale som en „Garp". Hall.
garpla v. n. skvaldre; tale uhøviskt (larmende og raat etc.) = garpa. Sæt. — **Garpli** m. En som „garplar". — **Garpletot** (o') n. d. s. Sæt.
garputt adj. = garpen. Hall. og fl.
garre v., **Garre** m. og f. se gadra.
„**garta** v. 3) grynte". A. NGbr.
Garv m. en Sluger, Storæder. Ryf. Ogsaa „Aategarv". Til **garva i seg** v. æde slugent. Ryf. Se A.
gas adj. kneisende; især: med Hagen og Næsen i Veiret, omtr. = gag. Tel. (Kvitseid). — **Gas** n. det at „gasa". Se de flgg.
Gas m. se Gase.
gasa v. n. (ar; og er, te), 1) være „gas" el. „gag", kneise; om Levende, sjeldnere om Redskaber. Hard. ISogn, Hall. Maaske eet med „gasa, gloe" A. Jf. (?) Gast n. „Kyræ gasar", gaar med kneisende og lidt svingende, „kinksande", Hoved. 2) fare afsted eller omkring med Hovedet, Næsen, i Veiret; om Fæ, Hall. Østerd.; om Folk og Fæ, Tel. (Vinje, Mo, Mol. Kv. Sell. og fl.) „Kua gase naar ho flyg aa aftne", (ikke „gaasaa"; Imperf. gaste), Østerd. (Tynset). „Han gasa o floug", Tel. 3) tumle sig i overmodig, utækkelig Raadhed; ogsaa gasa seg, af Gas m., Tel. 4) fuse frem, være fremfusende. Hard. Sjelden.
Gasahovud n. om Dyr som „gasar". Hall.: „-huvu".
„**gasa seg** v. n. (ar) gjøre sig tilgode". A. gaasaa sæg, pleie og kjæle for sin Kropp. STrondh. (Børsen). **Gaasaatapp** m. En som „gaasaa sæg"; en Sybarit.
Gase m. En som „gasar" 2) og 3). Tel.

(Vinje—Sell.). **Gas** m. d. s. Tel. (Raul. Aamotsdal); Wille: Gase, en fremfusende Karl. **Gos** (o') f. Kvinde som „gasar"; kaad, tosset og uopdragen Kvinde. Tel. (Moland).

gaseleg og oftest **gasaleg** adj. lig en „Gase". Tel. „Han æ so viiopen (frembusende) o gasaleg". — **gasutt** adj. d. s. Tel. og fl.

gasen adj. tilbøielig til at „gasa". Ogsaa = gag. Sogn, Hard. „Ljao'n æ gasen i Tjorte", (Aurland).

Gasm n., **Gasm** m. se flgg.

gasma v. n. (ar) drive vilter støiende Morskab; tumle i sandsesløs Lystighed; omtrent = gasa 2) og 3). BTel. Rbg. „Dei flyge gasmar heile Dagjn; d'æ noko Gasm mæ dei", n. den Adfærd, at gasma. — **Gasm** og **Gasme** m. En som gasmar. — **gasmeleg** og **gasmen** adj. som gjerne gasmar; særlig: næsten sandsesløs af Vilterhed. Tel. Rbg. — **Gosma** (o') f. en Kvinde som „flyge gasmar". Tel. (Wille: Gosme, fremfusende Kvindfolk). gasma er ikke omsat af gamsa, som betegner noget mindre larmende og mere aandigt (Spøg), men hører til gas(a), dannet med det især i det Sydvestlige ganske hyppige Suffiks m-; saaledes ogsaa: busma (bosma, bjosma), dusma, dosma, drusma, Fisma, fjusma, fjosma, flasma, Grusme, grisma, glusma, tasma, trasma, Hysme, rusma og fl. Jf. Sv. Diall. gasma ɔ: skratta högt; gosma ɔ: se i vädret, gapa.

gasna v. n. glo med Hagen fremstrakt. Sogn (Vik). „Han flyg aa gasna". „Stao aa gasna". „Ko æ da du gasna itte?"

gaspa v. n. (ar) skvaldre med kaad, tosset, løsmundet og plump Hoirøstethed. Voss, Hard. Shl. Ryf. Snarest en Omglidning af gapsa (gassa, gapa); ikke til gasa, gasma. Sv. Diall.: gaspa, skämta ock skratta opassande. — **Gasp** n. sligt Skvalder. — **Gasp** m. og **Gaspa** f. En som er **gaspen** adj., som gjerne gaspar. SBerg. Ryf. — **Gospa** (o') f. = Gaspa. Voss.

Gass n. en arrig Tingest; omtr. = Skass. Nfj. (Selja).

Gasse m. i Folkesagnet: en ondartet Vætte, „eit Haugatroll", som farer med Lys og Lygt. — „Han seer ut so Gassen", siges om en yderst laset. Sfj. (Jølstr, Haukedal, Førde, Holmedal). Jf. G. N. gassi et fremfusende Menneske.

Gast n. 1) et hovmodigt kneisende Hunvæsen; En som gasar 1). Hard. (Ulvik). Skal kun bruges om gifte („skauta") Kvinder og om hornede Kjør. 2) en hidsig, „snøggsint", Person. Nfj. Tel.

„**Gast** m." A. En Ugle, Strix stridula. Ma.

„**gasta**" A. adj., eller Genetiv, om det store, stærke, vældige, prægtige. Sogn, Agder, Tel. og fl. Jf. Avgast, Alegast. „Gasta Kar, gasta Greie". „Gaste Hest'e"; Tel.; „gaste Tak", et vældigt Tag, en Bedrift. Tel. Ogsaa **gaste** adv.: „g. gild'e", ypperlig, prægtig; Agder. — **Gastaknætta** f. brugt om en vældig Helleslyndre; vel ogsaa om andre Hunkjønsord. Nordl. (Senja, Steigen). Jf Gamalknætta.

gasta v. n. (ar) lege med Larm; tumle. Mest om Børn. Nordl. (Steigen). — **gasta seg** v. n. tee sig som en Gast; bære sig vildt, udfordrende, voldsomt og larmende; være ustyrlig. Tel. Sæt. Ma. Sv. gasta, støie. — **Gastar** m. En som gastar (seg).

gasten og **gasteleg** adj. som gjerne gastar seg; lig en Gast; ustyrlig. Tel. Agder, Hard. „G. Hest". — **gastoleg** ØTel. Se A.

gastelege adv. 1) i en „Gasts" Maner; ustyrligt. 2) overmaade. Tel. (Mol.). „Gastelege fiin'e".

Gastetak n. = gasta(-e) Tak. Tel. og fl.

gasutt adj. fuld af „Gas" n., lig en „Gas" m. Tel. og fl. — „gasett, Gasveder", A., maaske til Gos, gjosa.

„**Gat** n." A. 3) en trang og kort rendeformig Fordybning i Landskabet; en liden smal og kort Dalsænkning eller Kløft; omtrent = Høse. Shl. (Fitja). G. N. gat Hul.

„**gata** v. (ar) udstikke". A. Vald. Vestf. Li. gaataa Gbr. „Gata ut eit Hol". „Gata ein Stokk", hugge Hul i en Bjælke for at stikke en Kjætting derigjennem for Fremkjørslen. Vestfold. **gote** (o') d. s. Sfj. se gota. — **gata or** v. a. bryde eller stikke noget ud eller op med et skarpt Redskab. Sogn, Hard. „Gata o r ein Kork". Hertil: o r g a t a adj. — **gata inn** v. a. indfalse. Hard. (Røldal). — **Gatapinne** m. enslags Vreen til at udbore Knaphul. Vestfold; Gbr.: „Gaataa-".

Gata f. Knaphul. Sæt.: „Gate", og „-a".

„**Gata** f. Stræde i en By". A. En Bygade er paa Østl. oftest Gate; dog somme Steder Gatu, Ringerike og fl.; ogsaa Ork. Gul. Gato, NGbr. Jf. Formen: Skatu, Kaku, Va'o.

Gatateig m. et umaalt Markstykke som man anslaar til en Teig ɔ: 12 Maal Jord. Modsat: Stangeteig. Vel til gita, gjætte. Tel. (Kvitseid, Seljor, Rauland, Vinje).

?**Gatebor** n. = Gotbora. Nfj. Jf. Gat.

Gatetraad m. Knaphulstraad, meget stærk Traad. Voss. — **Gatestong** f. Stang el. Dukke af Knaphulstraad. Li. (Kvin „Gadestaang"). Ogsaa: **Gadingsstaang** Li. (Kvin).

„**Gathol**" A. **Gatahol**, Hall., **Gate-**, Voss.

Gau n. 1) Gjøen. Tel. (Mo, Vinje). Mest i „Hoondegou", især i gamle Viser. Maaske afledet af gaua. Jf. dog G. N. gaud, n.? (Gjøen), Goi; Sv. Diall. gåj, gö, hundskall. 2) Skraal; helst om en fjern, men dog stærk Lyd af Skraal. Ndm. (Øksndal, Sunndal), Romsd. (Nessæt, Veey). „Dæm sætt' i et Gäu". „De va et unnerle Gäu paa

dæm der borti der". Go (o'—ö) fjern dump, stærk Lyd = Ljom. Gul. Røros, NØsterd. Se Gaud, A.

„gaua v. n. støie, skraale". A. Sogn, Shl. BAgder, Vald. Ogsaa: „Kyræ gäua o räuta". Li. (Eiken). — Gauar m. En som gauar. Sogn, Shl.

Gaud'r m. en Skalk; ogsaa: en snedig, fiffig, smidig Karl. Romsd. Ndm. Trondh. Endog: en dygtig Karl = ein fullhefta Kar, ein Gluping. Fosn, Ork. Synes at være T. Gaudieb, Gautyv, (som Spis'bur er Spitzbube), men betydnings-smittet fra „gau, gauv" adj., Gauving m. Jf. dog Nordsv. göud ɔ: galning.

Gaufn, Gaugn, Gaukn se Gaupn.

Gauing m. se gauv.

„Gauk m. 3) øverste korte Stok i en Gavlvæg". A. Tel. Voss. 4) Rummet øverst oppe under Gavlmønet. Tel. „De stænd uppi Goukjn", nemlig paa en Hylle. 5) hele Gavlvæggen fra Tagets nedre Kant opad. Ryf. „Døraa, Glase, oppi Göukjn".

„gauka v." A. sjase, tumle. Østl.

Gaukegras n. et lavt lidet Straa, som i Toppen bærer et sødt lidet Korn, Gaukekorn n. el. Gaukemat m. Ligner Polygonum viv. Tel. (Høydalsmo, Sell. Kvits.).

Gaukemat m. = Gauksura. Hall.

Gaukespy n. rød størknet Træsaft, helst paa friske Hugflader. Maaske ogsaa en rød Svamp, fungus, der. Smaal. Hadeland.

„Gaukføda f." A. Snarest: Gjøgemoder, Sylvia curruca. 2) = Gauksura. Hedm.

Gaukskjor f. en liden Fugl som siges at følge Gjøgen og tilsidst krybe ind i Halsen paa den. Nordl. (Senja, Lyngen). Maaske d. s. s. „Gaukføda"; eller Iynx torquilla.

Gaul m. 1) Vindstød; kortvarig, men voldsom, Vind. Sdm. Romsd. „Austavindsgaul". Ligesaa snart til „gaula", brøle, som til „gaula", lufte. 2) Luftning; svag jævn Vind. Oslo: „Østagæul"; Shl. og Ryf.: Göul og Göudl, „Havgaaudl". Til „gaula", lufte. 3) Trækvind, Træk. Rog. Shl. „Staa i Göudln paa Laaven, i Smogje".

„Gaul n. Brøl", A. Særlig: Brøl af Havet. Shl. „Havgöul (-göudl, -gaaudl)".

„gaula v. n. brøle". A. Ogsaa: hyle, tude; græde tudende. Ma. Vestf. og fl. „Skrubb'n side paa Skraasta-Heia o göule"; Otrnes.

Gaula f. Luftning; „Havgaula". — Flodnavnene Gaul'a i Sfj. (G. N. Gaul?) og Gaul'a i Nedre Gul. — i den øvre og længere Del af Dalen hedder den Gol'a (o') — G. N. Gaul, hænge vel sammen med gaula v. brøle, gole i Øvre Gul.

„gaula v. n. (ar) lufte". A. Rog. Shl. Ma.

gaulen adj. trækfuld. „Ein göulen Plass". Rogaland. Se Gaul m. 3).

gauma v. a. (er; te?) = gauma etter. Romsd. „Han gäume (gäumte) ikkje noken Ting".

?gaumgjæven adj. opmærksom. Christie.

„Gaupn f. 1) krummet Haand osv." A. Gaukn (au—ou—æu (äu)—öu) Rbg. Ma. Jæd. SShl. (Finnaas og fl.). Göugn Li. (Kvin.). Ogsaa: Gäukna Ma. (Bjelland). Jf. geykn, Færøyar; gauken, Gotland. „Aen griip inkje Gull i Gäukn'æ", Ma. „2) Haandfuld osv." A. Gaufn (au—öu), „Fliisegaufn", Vald. (ØSlidre), Gbr. (Vaagaa); Göufin, Vesteraalen, Gbr. (Dyer); Göuft Gbr. (Dyer: Mjølgöuft); Göupe f. Totn, Ringerike, Gbr. ØTel og fl.; Gaupe, Gaupne og Gouve m. Hall. „Knappe Klyppaam aa sløppe Göufnaam". — Gauping (äu—öu) og Gøping f. hvad der rummes mellem de to krummede Hænder. Smaal. For „Gaupn" siges i Nfj. (Stryn, Breimn): Graup f.

„gaupna v. 1) øse med Haanden". A. göupe Smaal.; göukna, Agder (au, æu), Jæd. SShl.; göugna, Li.; göuftne, Vesteraalen. I Nfj. (Stryn, Breimn) siges graupne. „2) rive til sig". A. Shl. Jæd. „göupna aa grapsa". Shl. „göukna i sæg". Jæd.

Gaura f. bagtil aabne Benklæder til Smaabørn. Oftest brugt i Fl.: Göuraar, Göura(nn). Helg. (Mo og m. fl.).

gaura v. n. (ar) vokse for rafft op, blive opløben. BAgder (Bjell. Fjotland). „Gäura (æu, öu) upp". „Kosse du he'e gæura o vakse!" Jf. G. N. gaurr m. uopdragen Person (lang Lømmel?). Fra Holum i Ma. er meddelt: „göuranse fullt", mylrende.

gaurevaksa v. n. (vaksa, veks'e, voks, vakse) = gaura. BAgder. gaurvaksa, Dal. (Hæskestad) „Holte göurevekse so fælt". — Gaurevokst m. altfor rask (opløben) Vækst. Ma. (Bjell.). „Där æ slig G. paa dæ Holte".

Gaurfura (u') f. Furretræ som er vokset for rafft op, ud i Grene og Kviste og en lang tynd Stamme. Li. (Fjotland). Gaurtoll (dd) f. d. s. om et ganske ungt Træ. Li. Sammesteds „Gorfura, Gortoll", om Træer med løs Ved.

„Gaus m. Udstrømning osv." A. Tel. Ma. Jæd. Shl. Voss, Sogn. „I same Gous'n", uafbrudt, Tel.

„gausa v. n. (ar) strømme". A. Agder, Rog. Sogn, Nfj. „Gausa fram, ut, yve(r)". „Gouse yvi", koge (skumme) over; Tel. 2) tale forhastet; buse ud (med). Hall.

Gausdøl m. 1) Indvaaner af Gausdal. 2) Slump Drik levnet i Bæger eller Glas, „Polak". Gbr. (maaske hele Gbr. ÷ Gausdal).

„gauska v. n. stryde". A. Overhovedet: føre megen høirøstet, storordig og upaalidelig Tale. Tel. Ryf. Jæd. 2) buse ud; tale forhastet og utydeligt = gausa, gausta, gosa. Voss, Hard. Shl. — Gauskar m. En som er gausken adj., tilbøielig til at gauska.

„gausta v. n. (ar)". A. 2) tale høit og truende eller skjændende; skrige paa, til, efter.

Tel. (Nissed., Eidsborg, Høydalsmo). „Gouste paa Hest'n". „Gousle ette Donggane". goste (o'), Tel. (Kvitseid, Selljor). **Gaust** og **Gaustar** m. En som er **gausten** adj., tilbøielig til at gausta, til **Gausting** f. Hall. Tel.

Gaut m. En som buser ud med alt; en uforsigtig Snakker. Østerd. (Tolgen, Rendal): **Got** (o'—aa—ŏ). Ogsaa forklaret som: en Bringler, som ikke er til at faa Rede paa. — **gaututt** adj. som en Gaut. Østerd.: **gotete** (o'). Til „gauta, snakke meget", A. **gote fram** (o'), buse frem. Østerd. (Rend.).

gauv adj. 1) kneisende; med statelig Holdning. Gbr. (Skjaak, Lesja). 2) anseelig og vakker = gild. NNdm. (Halse, Surndal, Rindal). Oftest „gäuv"; ogsaa: „gäu". „Gäuv Draak, Kar". 3) ypperlig; udmærket. Innh. (Indr. Stjør.): göuv (ŏ—ă); Strinda: göu (ŏ—ă); Gul.: go (o'—ŏ); se ogsaa A. 4) opvakt, fiffig. SNdm. Romsd.: „gäuv" og oftere „gäu". Hænger, ligesom Gauve m., maaske sammen med guva v. (gauv), guva v. (er, de), Guv m., Guve m. = Gauve, Gøyva f. osv., men tør somme Steder være paavirket af Nt. gau, gauw ɔ: behændig, fiffig. I Sv. Diall. gau ɔ: stark, dugtig. — **Gauving** m. En som er „gauv": a) en prægtig, rigtig dygtig Karl; Strinda. b) en opvakt Karl; Romsd. Ndm. Tildels „Gäuing".

Gauv n. Skum; Luftblærer. Tel. (Mo).

„**Gauv** m. Strøm af drivende Støv, el. dl." A. Rbg. Sæt. Hard. **Gøyv** m. d. s. Ma. (Aaserall), Tel. (Selljor). 2) Strøm af Luft (Gas, Lugt). Ma. (Aas. og fl.): **Gøyv**. Se Dalgauv; jf. Gov.

Gauva f. 1) en Mængde af Luftblærer, en Masse af Skum, „Gauv"; i Deig, paa Bædsker og dl. Rbg. Sæt. Ma. Jæd. „Daigjn stend' i ai Gauve", Sæt. „Æg va saa vaade, at dæ stoo opp Göua opp om Foodn"; Jæd. **Gøyva** d. s. Ma. Rbg. 2) Drev = Gøyva. Smaal. Oslo: **Göue** (æu); ogsaa udtalt „Jæue (ŏu)", ved Smitte fra (G)jøyve".

„**gauva** v. n. (ar) 1) støve, ryge osv." A. Nedre Tel. „2) mylre". A. Sfj. Y- og I-Sogn. „Da aua aa gaua (ŏu—æu)". Ogsaa: „Da aulte aa gaudde mæ Makk". „Gauande fullt". 3) udvikle Luftblærer „Gauv, Gauva"; gjære; bruse op; skumme. Sæt. Jæd. og fl. „Daigjn hev gauva upp svært"; Sæt. „Dæ göudde i Skoone før kvært Steeg"; Jæd. 4) jage op Støv = gøyva. Smaal.

gauva seg v. (ar) lykkes, føie sig, faa en heldig Udgang; om Ens Virksomhed. STrondh. (Bynes og fl.). „Dæ göuve sæg itt' naa för'om; dæ vil itt' göuv' sæg", han faar det ikke i Lav. Maaske til gauv adj.

Gauving f. det at gauva.

„**Gauve** m. mægtig Mand osv." A. Tel. (Bø og fl.) Gbr. **Gæue** (og ŏu), Li. Sogn, Busk.; **Gaugve** Hall.?; **Goe** (o'—ŏ) en prægtig Karl = Gauving, se gauv; Gul. — **Gauve**, Genetiv el. adj.: mægtig; statelig og lidt fordringsfuld i Optræden. Tel. „Gauve Kjering, Mann". Jf. Guve. — **Gauve**, se Gaupn. — **Gauving** m. se gauv adj.

Gauvr n. Skryd, Praleri. Tel. Rbg. Til **gauvra** A., Rbg. — **Gauvrar** m. Skryder.

Gave m. stakaandet Legemsoprør, hvori man f. Eks. hovedkulds frembringer et Ærinde; aandeløs ivrig Hast; omtrent = Førelag. Hard. (Odda, Ullesvang, Kvamm). „Han kom i slik'e (el. slik ein) Gave" = „mæ slikt Gjee". „Dæ fælt te Gave, du kjeme mæ!"

„**Gavl** m. Tværside". A. Sæt. „Sængjagavl, Hovdagavl", Nhl. Voss. Ogsaa: „Tværgavl", Nfj. „Midtgavl", Mellemgulv, Hall. og fl. 4) en kort Bjergvæg som forbinder to jævnløbende længere Bjergrygge. 5) Forsiden af en naturlig Jordbænk (Terrasse); ogsaa: Terrassen selv. Sogn. 6) næsten vandret Endestykke som skyder frem over (fra) en Tværvæg; saaledes: den tynde fremragende Kant af en Snedrive, „Fonn", = Utskot, Skut; det flade Haandtag paa et Trug. Tel.

Gavle m. 1) Tværvæg = Gavl. Ndm. Tel. (?Sell.). Ogsaa: „Tværgavle", Ndm. „Meegavlin", Mellemgulvet. Ndm. 2) det ved en Tværvæg afsondrede Rum; særlig Afdeling i Fæhus = Bing; omtrent som „Bolk". Ndm. „Gavlin i Fjøsa för (făr) Säninn".

gav'r (langt A) adj. fyrig, ivrig. Østerd. (Dos, LElvdal, Rendal); Ork. (?Rennbu). „Gav'r 'taa se". „Gav'r Hæst". Se gag.

„**gaa** v. a. (r, dde) mærke". A. Namd. Innh. Fosn. Beholder — som alle Verber der ende paa Vokal — Vokalens Længde foran Endelser, „gaa-dde, gaa-tt", i Sæt. og de øverste Bygder af VAgder; længere nede i VAgder er det „gaade, gaat", G. N. gádi, gát. „Gaa a t", Agder, Tel. Vestf. Smaal.; i Vestfold og Smaal. især: gjøre en uventet Jagttagelse, finde paafaldende; og formelt sammengledet med „ganga", se d. og „aatgaa". „Je gikk saa at(t) de". — „Gaa t e", d. s. Ryf. Berg. G. N. gá til. „Gaa v e d", d. s. Jæd. Ryf. „Han leest ikkje v e e gaa", lod som han intet mærkede. „Gaa e t t e", d. s. Ma. (Grindeim, Bjell.). „Gaa u m", d. s. især finde en uventet Forandring = aatgaa, Ma. Ved „gaa ette", og „gaa um" er maaske Paavirkning af ganga eftir, g. um.

Gaagøyma f. sandseløs eller sløv Person. ISogn (Lustr, Aard. Lærd. Aurl.) Gao-.

gaala v. n. tee sig som en „Gaale"; bære sig eller snakke meningsløst eller uopdragent. Helg.

Gaala f. = **Gaale** m. (A. Fosn, Innh.) Foldal? — „gaalutt adj." A. Innh.

Gaaløysa f. En som er „gaalaus". Sogn.

Gaam(m)aal n. se Gaman.

„**Gaaning** m." 4) hvad der tilfredsstiller Behovet; Behov; Gavn, Binding. JSogn, Voss, Hard. Shl. „Tju'n seer seg Gaoningg i alt". „Da æ kje m i n Gaoningg" = da hover kje te m i t t Bruk. „Da va ikkje h i n n a Gaoning", om en Mesallianse for h e n d e.

„**Gaar**". A. J Gjaar, VAgder, Dal. Jæd. J Gjærkveld, Rdm. Gbr. VAgder; i Gjærkvald Hard. (Ulvik).

Gaar f. (er), 1) Stribe; f. Eks. i Smør; Aare i Jorden. Hall. Vald. „Vassgaar", Vald. 2) Ring i Vandet efter et Legeme, som har gjennembrudt Vandfladen. Hall.

„**Gaara** f. Stribe, osv." Sogn. 2) = Gaare m. Sæt. Gbr. Rfj. Se A.

„**Gaare** m. = Gaara". A. Saaledes om Smudsstriber. VTel. (Moland). 2) stor Stribe eller Fure f. Eks. efter fremdreven Baad. Hall.

„**Gaas** f. 1) Gaas". A. Flertal: Gjæs'a, Hall. Vald. Sæt. Gjæs'na VAgder. Gjæs's'r Østl. „3) en liden Klump af Smør". A. Tel. 4) en stor hvid eller lys Svamp paa Træer, Boletus. Tel. (Rauland, Selljor; Wille). „Bjørkegaas", B. suberosus; „Knivegaas"; „Knjostegaas", B. fomentarius.

Gaasefot (oo) m. en Plante: Asperugo procumbens. Trondh.

Gaasehud f. ujævn Hud = Fugleham 2). — **Gaaseskinn** n. d. s. Gbr.

Gaaser m. Gasse. Smaal. (Varte).

Gaaserot(o') n. Raaddenhed formedelst Svampen „Gaas". Tel. — **Gaastre** n. Træ ødelagt af „Gaas". Tel.

Gaaseva(d) n. Gaasedam. Vestfold.

„**Gaatt** m. Fals". A. Sæt. Ryf.

Gaatt n. = „Aat 3)", i Fisk. „Rau(d)gaatt, Krutgaatt", i Sild. Helg. For Got?

„**Gaatt** m. Fiskeyngel". A. Hard. „2) Gydning". A. Ma. „Fisktjn gjænge paa Gaatt'n"; ogsaa blot: „Fisktjn gjænge", Dal., se ganga. — **Gaatte** m. Fisk som gyder. Tel. **Gaattefisk** m. d. s. Tel. — **Gaattebekk** m. Bæk, hvori Gydning foregaar. Tel.

Gaatta f. 1) Gjænge for en Slaa el. „Stotloka". Shl. 2) liden Indskjæring eller Afsats i en Bjergside, saa stor omtrent at man faar Fodfæste. Nhl. (Eksingadal). **Gouttа** d. s. Voss; **Goutt** f. d. s. Voss (Evaanga). Jf. Gaatt ɔ: Fals, Hylde, A.

Gaavekaup n. = Givarkaup. Tel. (Raul.).

geia (gjaia), **Geie**, **geieleg** se gjeda, Gjedja.

geiga v. (ar) om Personer: gjøre svingende eller slængende Bevægelser til Siderne, helst med Overkroppen el. Armene; svinge. Ryf. (Suldal og fl.), Rbg. (Honnes, Evje). „Geiga mæ ein Kniv = fikta, geigra, geipa, maapa osv. G. R. geiga tage en skjæv Retning. Jf. geigla, geigra, giga osv.

geigja (seg) v. (jeijer, jeigde) vugge Overkroppen til Siderne; svinge (sig); svaie; = reila seg; mest om Mandfolk. Hard. Voss, Shl. (Kvinherad). Ogsaa: „geigja p a a seg". Det bøies ofte: „jeier, jeidde", som „svei(gj)er, sveidde"; endog: (ar, a). „Han stou aa j ä i a (jäija) seg", svingede sig (af Glæde), Voss. „Han gjekk aa jäidde pao seg", svingede i Livsmod med Kroppen, Hard. — **Gei(gj)are** m. En som er gei(gj)en adj., tilbøielig til at „g. paa seg", en livsmodig Sprade, — noget livligere og mindre bevidst og overmodigt end „Bretting". Hard. „Ein heil'e Geigjare", en „friſk Fyr". — Former og Bett. synes, især paa Voss, at røbe Sammenglidning med et *gjedja seg; se gjeda v., Gjed, gjedja adj.

geigla v. om Levende: svinge, svaie; svinge og kaste paa sig; omtrent = geiga. Ma. (Bjell. Finnsl.). „Kyræ gjæng' o geigla o jaira mæ Honnan". „Du gjænge her o geigla i Vei'n for Folk". — **geiglen** adj. tilbøielig til at geigla, til **Geigling** f. Ma. „Stour o geiglen".

geigra v. 1) om Personer og Ting: tage en skjæv Retning, fare ud til Siden; „skjære ud". Ma. (Valle, Vigmostad, Holum, Øvrebø, Bjelland), Rbg. (SætB. Evje); Li.? Dal. (Lund). Sjeldnere: slænge med Overkroppen eller Armene. „Geigra mæ ein Kniv" = feikta. „Geigra borti". „Sle'en æ kje løyrans mæ, han geigra te adde (alle) Kanta". 2) stikke ud forbi noget andet; s t a a skjævt. Ma. (Vigmostad, Bjelland). „Staangjæ geigra eut forbi Lasse". „Heuse stou o geigra o ville riia nee". Det er ikke altid let at skille fra og forblandes undertiden med geira (gira), jaira og gaira (gadra). — **Geigr** m., **Geigra** f. nogen eller noget som geigrar. Rbg. VAgder. „D'æ slik aen Geigr dænnæ Sle'en". — **geigren** adj. tilbøielig til at geigra, til **Geigring** f.

Geil m. 1. voldsom Uro; Oprør; Opbrusning. Hard. (Røldal); Shl. (Etne): **Geidl**. „D'æ ein fæl'e Geil i Veer'e idag". „Han va paa ein fæl'e Geil idag" = svært uppøst. Det er vel dette som i Sdm. er blevet: „Gøyl", A. Jf. Giil, giilen, gjæla, gjælen; Sv. Diall. gail, gäl, gel, gil adj. munter, kåt, brunstig, T. geil. — **geila seg til** v. hidse sig op, tee sig oprørt; tee sig udfordrende; ville slaas. Røldal. — **geilen** adj. oprørt, voldsomt urolig; kamplysten. Røldal, Etne; Ryf. (Skjold). „Han æ geilen i Veere idag". „Han va fudl aa geilen".

„**Geil** f." A. 4) smalt Rum eller Gang inde i et Hus: a) imellem Sænge i et Værelse; Hall. b) imellem de forskjellige Stabler i en Lade eller gjennem en Stabel; SBerg. Sogn. 5) afdelt Rum for Hø eller Korn i Laden; ofterе: afdelt Masse af Hø el. K. i L. Hard. (Kvamm), Voss. „Høygeil, Korn-

geil". 6) langagtig fordybet Græsplet = Gjota. Hall. G. N. grasgeil.

Geil m. 2. 1) Fægang = Geil f. Ma. Hard.; Jæd.: Geidl. Giidl m. d. s. Ryf. 2) Hjørnetougene osv. = Geil f. 3). SBerg. Senja, Vesteraalen. Til de to sidste Steder er det indkommet søndenfra: den noget ældre Slægt har Gein f. — Ma. og Dal. har Geir m. Jf. G. N. geirr Spyd, geiri Kile.

Geila f. Fægang = Geil. Jæd. (Time og fl.).

geila v. a. „geila eit Gadn utyve" eller „upp", stramme et Fiskernet ud over en Flade eller mellem Stænger, til Tørring. Shl. Nhl. Til Geil 2, 2). — „geila Gadn i Hop", samle et Garn sammen fra Geil'n af? Shl. (Fitja).

geila seg te, geilen se Geil m. 1.

Geila(r)ris (i') n. høieste Punkt i Geil f., en Fægang. Jæd.: -rees.

Geildans m. Dans, hvori Deltagerne danner to Rækker, en Gade, hvori det dansende Par for det meste bevæger sig. NGbr.

Geile m. 1) Fægang = Geil. Gbr. (Vaagaa, Lom), Hard. (Kvamm). „Gakk ette di Geila", Vaagaa. 2) Indhegning til Smaafæ. Ndm. „Grisgeile, Kal(v)geile". Hertil: **Geilkalv** m. a) Kalv i første Aar. b) Konfirmationskammerat; ikke længere Spøgord. Ndm. — — **Geileveg** m. Fægang = Geil, Geila. Jæd. Ryf.

Geim m. stærk Uddunstning; stærk Lugt; Os. A. Hall. Vestfold, Ned. VAgder, Jæd. Nhl. Jf. Gim. „Keim" er svag Lugt.

geima v. n. (ar) 1. lugte stærkt; ose. Ned. VAgder, Jæd. Geima av Brennevin.

geima v. n. (ar) 2. — 1) om Hest: gimse; kaste med Hovedet: a) op og ned som for at blive kvit Fluer; b) til Siderne, f. Eks. af Kaadhed, omtr. = kinksa. Ma. „Hest'n gjaema (el. gjaemde) saa mæ Hove, aen kunne idda kaama neer 'an". 2) om Folk: svinge med Overkroppen = keima. Ned. (Eide og fl.). — **geimen** adj. tilbøielig til at geima. Ma. Jæd. „Hest'n æ saa gjaemen o kjemen". Jf. gimsa.

Gein f. og **Geina** f. 1) Hjørnereb paa et Vod = Geir, Geil m. 2. se d. Ndm. Fosn, Helg. Salten, Lof. Senja. Oftest brugt i Flertal: Geine (-inn). I Oslo: Jænn. 2) det Parti af Voddet som er nærmest Hjørnetougene. Ndm. og fl. „Sill'a sætt' se fast paa Jæenaa". 3) det Tværtræ mellem „Geilarnes" Ender, til hvis Midte Voddets lange Landtoug er befæstet. Lof. Hedder i Østerd. Jeen f. og Jeentree n. „Gein" og „Geina" forklares ogsaa om den Stroppe, det Øre, i Enden af Fiskegarn, hvortil „Flen" („Fletogje") er fæstet. Nordl. Ndm. Jf. Gjea. — **Geinstein** m. Sænkesten i Hjørnerne af Fiskegarn. Ndm. — **Geintog** n. det Reb som danner den lodrette Kanting af Garnets eller Voddets Ender. Ndm. og fl. Jænntæu (-äu, -öu), Oslo. Flere Steder (i Ndm. og fl.) bytter Gein og Geintog Bet. — **geina** v. a. (ar) forsyne Garn el. Vod med „Gein". Senja. — Usikkerheden i disse Ords Anvendelse nordenfjelds skriver sig vel mest fra at de med selve Tingen (den kostbare Stængenot) først nylig er indførte søndenfra (Geir, Geil).

geina v. n. (er, te) glo; gabe paa noget = giina. Nhl. Vel eg. eet med flg.

geina v. (er, de og te) 1) løbe skjævt, fare ud til Siderne; „skjære ud"; omtrent = geigra. Ogsaa: gjøre usømmelige el. overflødige Bevægelser til Siderne. Ligner „skeina, skjæne"; bruges saaledes ogsaa om flade Legemer, som synker skjævt og svingende igjennem Vandet. VAgder (sammesteds „gjegna" ɔ: møde), Jæd. Gbr. Busk. Hall. A. „Stokkjn geine ette Baatn", naar den bugseres. „Geina mæ Kniivn" = geigra, feikta. „Geita fer aa geine", farer omkring og har sin Næse allevegne. 2) falde ind i Talen med Sidebemærkninger (Sidehug), finte; opfatte og udlægge vrangt, vrænge. Hall. Gbr. Totn (Virid) og fl. Ogsaa: være løsmundet, snakke noget letfærdigt = gapa, garpa; Jæd. Jf. giina, gina (og gøyna). — **Gein** n. det at noget geiner; Sidesving, „Skjæren ud", Sidehug osv. VAgder—Hall. „Stokkjn tok Gein". — **Gein** m. En som er **geinen** adj., tilbøielig til at geina, til **Geining** f. VAgder osv. Særlig: **Geidn**, omtrent = Garp eller Flein; Jæd. gjaenen iilsindet og fuld af Nykker; Ma.: „gjaenen o haankjen". — **Geinstikka** f. en Vringler, Finter. Gbr. Totn (Virid). („geine Fiskn", gjenne F., er gjegna; Busk.). Se A.

Geip n., **Geip** m. se geipa.

geipa v. (ar; og er, te) lade gabe, sætte aaben, danne en vid Aabning; jf. gipa (gjepa ɔ: sætte aaben), Giip m., Giipa f., Gipa f. og fl. G. N. geipa fladre. Vistnok eet med geipa ɔ: grine A. — 1) stræve ud; sidde eller gaa strævende = geikka, geisa. Tel. (Nissedal). 2) kaste Overkroppen eller Armene til Siderne; fegte osv. Sjeldnere om slængende Bevægelse af Kroppen; Ryf. (Suldal og fl.). Mere udbredt om Armbevægelser med et Redskab i Haanden = feikta, geigra, geina osv. Ryf. Jæd. YMa. Bamle. 3) lade Munden løbe, helst til uhøvisk Tale; skvaldre kaadt, tøiset, usømmeligt eller fornærmeligt = gapa, garpa. Shl. Ryf. Dal. Smaal. og fl. — **Geip** n. og **Geiping** f. det at man geiper. — **Geip** m., **Geipa** f. og **Geipar** m. En som pleier at geipa; særlig: a) en stiv, langbenet, strævende og slingrende, holdningsløs Person. Tel. (Niss.), YMa. b) mundkaad Snakker; raa Skvaldrer = Garp. Ryf. Jæd. ØTel. Smaal. og fl. — **geipen** adj. tilbøielig til at geipa; særlig: a) lig en Geip a) (stiv osv.); b) kaad og ustyrlig, „gaputt";

med voldsomt skiftende Bevægelser; om Folk, Heste, Vind osv. Shl. Ryf. Røldal, Ma. „Vind'n va geipen mæ oss idag".

geipla v. n. 1) omtrent = geipa 2). Tel. (Bø, Lunde). 2) gjøre store gabende og slængende Bevægelser med Munden (Kjæverne). Tel. Sæt. „Hoond'n geipla ette Mat'n" = glefste; Moland. „Kjuyrei (Kyri) gjaiplar o vi tji eta", slænger Kjæverne forbi hinanden, kvalm og saglende; SætB. 3) spøge drillende; gjækkes med; omtrent = gjøna — ikke bidskt, som geina, gøyna. — Tel. (Bø, Selljor, Rauland). — Geipl m. En som geiplar, især 3): gjækkende Spøgefugl. Tel. (Rauland). Jf. G. N. geipla f. løs Snak.

Geipskraa f. en Flæber. Ndm. Gul. Selbu.

Geir m. 1) Lyster. Ma. (Finnsl. Bjelland). G. N. geirr Spyd. Mest i „Aalgeir, Laksegeir". 2) ganske liden Odde; bitte lidet Næs. Tel. (Rauland). 3) Hjørnetouge osv. = Geil f. 3). Ma. Dal. Jf. Horngeir; Vedrgeir (Vindpil, Vindsløy). 4) se geira v. 5) Navn paa en Bjergtrold, som morer sig med at rulle Stene og er Mand til „Gygræ" og bor i „Geirabergje", i Ullensvang i Hard. Meddelt. 6) Skynding; se Geire, 3.

Geir m. = Gøyr. Dal. (Sokndal).

geira v. (ar; ogsaa: er, te) løbe skjævt, snart til den ene snart til den anden Side; gaa i Zigzag; „gire, skjære ud". Bamle, Ned. Rbg. VAgder. „Pila geira". „Stokkn geire ette Baadn". „Sle'en geire". „Geire mæ Roore". „Han gjæng o geire innum Garane". „Geira" hænger sammen med „gira"; det er ikke en slap Udtale af „geigra" (se d.); man kan saaledes ikke „geira" med en Kniv, heller ikke vel „staa" og „geira". Bevægelserne af „geira" — ligesom i det hele af „geina" — foregaar i Horizontalplanet; af „geigra" oftest i dette; medens „gaira, jaira" altid svinger i nærmest vertikale Planer. Dog sker ofte Forblandinger. — Geir m. og Geira f. Figur som gjerne geirar; særlig: en langbenet skjævtløbende Figur. VAgder. Jf. Geir og Geire (Spyd, Kile osv.). — geiren adj. tilbøielig til at geira. „Kjelken æ geiren". Overført: vimset, lunet, upaalidelig, „ustød". VAgder.

Geiraal, Geirold se Gjer-.

„Geire m. Kile". A. 2) kegle- eller spiralformig Uldtott. YSogn. „Udlageire".

Geire m. 2. Bringler; vrangvillig Person. Tel. (Aamotsdal, Rauland). Nærmest til geira v.

Geire m. 3. 1) Aandslivlighed; Iver og Energi; Begavethed. Tel. (Kvitseid, Brunkeberg, Høydalsmo). „D'æ svært te Geire i den Kar'n, svært te Sjeni (Geni); d'æ Gut som kann snu seg". 2) svær Skynding; hed Hast. Voss. Sjelden. „Han kom i sliku Gjäire". Hedder Geir, „Gjäir", i Sogn (Leikang). Jf. Giir, giira osv.

geiren adj. 1) se geira. 2) ivrig? Voss.

„geisa v. (ar) dampe, uddunste". A. Sogn.

geisa v. n. (er, te; sjeldnere ar), stræve siddende eller liggende, Agder (Sæt. Rbg. Ma. Li.). „Sit ikkje so o geis!" siges til Smaabørn i Skjørter. „Han laag o geiste o vørmde seg i Soulbakkjen"; „Soulgeis", Spøgenavn paa En som havde denne Vane; Ma. „Kattn geisa(r)", naar den „reiser Gjest", se d. — ?geiste v. d. s. VTel. Høist usikkert. — Jf. geiska, giisa, gisen, gista, Gjest; Sv. Diall. gaist, gist, gista ɔ: kløftet Stang.

geiska v. n. (ar), 1) = geisa (er, te). VTel. Rbg. Ma. 2) stræve ud; gaa strævende el. ogsaa med meget lange slængende Skridt. Rbg. Sæt. Tel. „Ho geiskar o stig'e so langge Stig". 3) gjøre store slængende, udspærrende Bevægelser med Kroppen, Ben, Arme, og Hænder med Redskaber i; slænge; fegte; hugge skjævt osv. Sæt. VAgder. „Gaa o geiska mæ Kroppn". „Geiska mæ Kniivn". 4) være løsmundet (slengje-kjefta); tale uhøviskt. Li. (Fjotland). — Geiska f. Kvinde som geiskar 1)—4); særlig: en lang, langbenet Kvinde med store, kantede Bevægelser. — geiskeleg adj. som en G. Tel. Agder.

geiskra v. n. fare frem og tilbage med „geiskelege" Bevægelser. SætB. Tel. (Bø).

„Geisl n. Svøbe". A. Sæt. 2) = Skidstav. Voss: „Geitl". G. N. geisl m. d. s. 3) Straale, Lysstraale; oftest „Solgeisl" n. Tel. (Rauland).

Geisla f. meget stor Stav; stor Stang. Ma. (Aaserall), SætB. — Geisle m. d. s. i „Skigeitle" = Skidstav. Hard. (Ulvik). G. N. geisli, m.

geisla v. piske, slaa med Svøbe. Ma. (Aas.) Sæt. Rbg. „Geisla upp (inn) Hest'n". „De tykjest i Hugjn min geisla", forklaret som: „eg kjæm'e te tænkja paa eit o anna"; i en gammel Vise fra Ma. (Aas., eller eg. fra Sæt.). Neppe: straale = G. N. geisla.

geispa v. n. (ar) = geipa 3) ɔ: skvaldre uhøviskt; „vera gaputt". Ryf. Shl. Vel eet med geispa, at gispe, G. N. geispa, og omgledet af geipsa. — Geisp m. En som geispar = Geip, Garp, Gap. Nhl. Shl. Ryf. Dal. Jf. Sv. Diall. gispa ɔ: gapa; kättjas.

„Geit f. 1) Gjed". A. Jeet Østerd. Gul. Jiit Østerd. (Aamot). Flertal: Geit'ur Hard. (Sydfjord og Ullensvang), som Bøk'ur, Føt'ur, Vi'kur, Vii'sur. „Han ha(r) inte alle Geitenn sine", han er ikke ved sine fulde fem, er halvtosset, SGbr.; skriver sig vel fra Mytherne om Risen som vogter Gjeder. „2) Patte". A. Romsd. N- og STrondh. Nordl. „Gi, faa Geit".

geita v. n. (ar), tee sig som en Gjed; ogsaa: geita seg; særlig: give Sidehug, helst i Forbigaaende; finte; drille. — geitast

v. recip. finte, drille, hinanden. „Geiteri", Drilleri. Østl.

„Geita f. = Yta". A. Gjeet', STrondh. 2) det ydre, noget kraftløse, Lag af Hø- el. Løvstakken. Agder, Tel.

Geita(r)braud n. et sort kruset Lav paa Stene. Lichen (stygius?). Jæd. og Dal.: Geidabrø. Wille har: „Geitebrau" om en L.

Geita(r)laupa f. og -laupe m. se Laupa.

Geita(r)ragg n. 1) Gjedehaar. 2) = Geitskor, Epilobium. Gbr. og Vald.: Geite-.

Geita(r)skilt n. Gede-„Drøvle". Jæd. Dal.: Geida-.

„Geitaul m. = Geitjol". A. Geitaudl Hard. (Ullensv.); -aula f. Hard. (Kvamm); -aule m. Sogn; -jool m. Tel.; -juul Ndm.; -ool Hall. NGbr.; Geitajöl Romsd. Geitajule Sfj.

Geitel m. Kjertel i Sten = Heggeitel. Sogn. „Hardgeitel" m. d. s. Sogn.

geiten adj. rig paa „Geita". Agder, Ryf.

Geitestokk m. = geiten S. STrondh.

geithærd adj. stridulbet; om Faar. Dal.

Geitjuvr n. = Marihand. Selbu (Tydal): Jeetjuur.

Geitkid n. Kid. Shl.: Geitkjee.

Geitmat m. Gjedeost, hvid + brun. Trondh.

„Geitrams m. Konval". A. Østl. (Land og fl.). 2) = Geitskor, Epilobium a. Østl. (Rom. Vestfold og m. fl.): Geiterams.

Geitskjel f. enslags lange smale Havmuslinger. Lof. (Flakstad).

„Geitskor m." A. Geitsko, Ma. (Hægeland); Gjaiskur (u'), Voss.

Geitsleik m. = Geitjol, Angelica sylvestris. Røros. Gjeetsleek, NØsterd. (Tolgen, Tynset). Ordet er maaske Omdannelse af et „-sløkja"; i det nære Sv. Herjedalen: getslöka.

Geitsleipa f. stor sort Langsnegl. STrondh. (Bynes, Meddal): -sleip', og Gjeetsleepe. Gjeetsleeme f. d. s. Selbu (Tydal). Geitsnigel m. d. s. Fosn. Geitsnook og -snaak m. (og f.) Innh.

geitutt adj. 1) gjedeagtig; særlig: tilbøielig til at „geita", drillelysten osv. Østl. Gbr. 2) let at narre eller opflamme = jaalutt, ølutt; om Kvinder. Totn og fl.

Geitvid m. 1) = Geita. 2) Rhamnus catharticus, if. Sarlunds Skovleksikon. — geitvida adj. om Træ og Træværk som er rigt paa Geitvid. VAgder, Ryf.: „Vee, veea".

geivla v. n. 1) om Redskabsdele, som er slet forbundne: forskyve sig (slænge) frem og tilbage, over og om hinanden. Rbg. Voss, Nhl. NGbr.: jeevle. „Saaksee jeevla Kjæftaam". 2) om Mundbdele som bevæges møisomt til Siderne og om hinanden; gumle som Drøvtyggere. B. Stift, A., Jæd. Vald.; Smaal.: „jævle mæ Mat'n". 3) snakke uforstaaeligt; vaase. I Sogn, Vald.; Smaal.: „jævle". „Han geivla o veima rae", han vaaser stadigt; Vald. 4) kjevle og kjevles saa smaat, mest for Spøg. Hedm. SGbr.: jævle og „jævlas" ɔ: geivlast, se d. og geivra.

geivlast v. n. om Træværk, Redskaber og sammensatte Træ-Indretninger, især Fjæleværk: blive skjævt eller buglet; kaste sig, vride sig, helst i flere Vinkler eller Buer. NGbr.: jeevlast. SGbr. (Øyer, Fron): jævlas. „Fjølinn ha jeevlast um 'nan". „Døra, Golve, ha(r) jævlas". I Sv. Dalarne: gävlas ɔ: skrefva med Benen. — geivlen adj. udsat for at geivlast; ogsaa: som har geivlast. Gbr. Land. „Saga æ jævlin". — geivlutt adj. d. s. Hedm.: „jævlete".

geivltent adj. med skjæve, udad og indad staaende Tænder. Hedm. SGbr. „Han æ jævltænt". „Saga æ j.".

geivra v. n. om Dele af sammensatte Ting: gjøre smaa Bevægelser til Siderne over og om andre Dele; forskyve sig frem og tilbage. Bevægelserne er mindre end ved geivla. Rbg. (Bygland og fl.). „Geivre te Lees". „Geivre mæ Munn'n", vrikke smaat med Munden. „Geivre mæ (K)neivn" = fikta (saa smaat). „Greip'æ geivrar att o fram paa Skapti". — geivren adj. Slæden er „geivren", naar dens Dele vrikker smaat hen over hinanden; den er „geigren" naar den vil løbe skjævt; den er vel sjelden „geivlen". — Geivre m. En, Noget, som „geivrar". Ogsaa En for hvem intet rigtigt vil føie sig. SætB. — geivrtent? adj. med skjævtstaaende Tænder. Gbr. (Øyer): jævrtænnt.

gidd (i') adj. skjælvende; særlig: skjælvende af Svaghed, paa Haand eller Hoved. Nhl. Voss. — gidden adj. d. s. Voss, Ryf. Sogn, Sfj. og fl. — giddhendt adj. skjælvende paa Hænderne. Voss, Sogn, Sfj. og fl.

Gidd m. og Gidda f. En som er gidd. Sogn, Hall. 2) Gidda f. særlig om en Bro af et Par Bjælker. Hall.

„gidda (i') v.... dirre". A. Tel. Vald. og Hall.: mest om stadig Skjælven af Hovedet. 2) synes dirrende formedelst Dirren i Luften; dirre. Ryf. Vald.

„Gidn f." A. Vestfold. „Giddn, Saagiddn". Gitter, Shl. (Fitja); meddelt. Wille har: „Soljidren" og „Soljædderen".

„gidra v. dirre". A. Li. Dal. Ryf. Shl. „giddrande Frost" = Gnallfrost, Dal. — gidren adj. tilbøielig til „gidra". — gidreleg adj. Tel. „Ougo giddrar i 'n; han æ so giddreleg i Ougo". Ogsaa (g)jadra, jadreleg. Se gadra.

„Gift f. 1) Given. 2) Portion. 3) Fodring". A. Alle tre Bett., baade det at der gives og det som gives, findes i Sogn, Hall. 4) Afkastning, Udbytte = Foll. Shl. Ryf.: „D'æ smaalegt baade mæ Uppberslo aa mæ Gifto i Aar". 5) = Gifta. Gbr. (Vaagaa).

gifta v. a. (ar) vippe noget fra Enden af en Fjæl eller Planke. Østl. Sæt. **gipte**. Se gjeppa (gippa).
Giftarblinda (r) f. dens Blindhed som gaar i „Giftartankar". Gbr. (Vaagaa). — **Gifteblinks** m. d. s. Vald.
Giftarslysa (r, y') f. Uheld som skal være Varsel om Ens Giftermaal. Shl. (Fjellber). Jf. **Festarslysn**.
Giftebæv m. en Lighed som varsler Ægteskab mellem de Lige. Vald. (NAurdal). „**Ho** hadde no endaa Giftebævn taa hono". Se Viv (Bæv).
giga (ii) v. n. (ar) 1) gaa smaat og vaklende eller vuggende; stavre. Hard. (Kvamm), YSogn. „Da æ nett so mykje han æ gou'e te giiga aa ga". Jf. gigla, gigra, geiga, geigja, geigra. T. Diall. gigen, geigen, svinge, vakle. 2) staa løst, vakle = gigla. Hall.: **gjeega**. Ogsaa: være løs i Sammenføiningerne; Hall. — **Gjeegageit** f. Tingest som „gjeegar". Hall.
Gigg m.? Visol = Gil. Vestfold.
gigja v. n. (ar) spille „Gigja". Sæt.
gigl adj., **Gigl** n., **Gigl** m. se gigla.
„**gigla** v. n. staa løst". A. Vald. Nfj. Sdm. og fl. 2) være eller holde i en vaklende, rokkende, svagt slingrende Bevægelse. Sogn, Nhl. Hard. Ryf. Hall. „Gigla aa gaa". „(H)jule gigla". „Du maa'kje gigla mæ Roore men halla dæ støtt"; Ryf. „Gigla mæ Bogjen", lade Violinbuen skjælve; Hard. „Gigla mæ Byrsene"; Nhl. 3) **gigla upp** v. a. lave en høi og løs Opsats, som blir udsat for at gigla 1); sætte (bygge) løst op. Hall. Nfj. og fl. Hedder ogsaa (g)jagla, Hall. (Gol). — **Gigl** n. det at gigla; **Gigling** f. d. s. 2) noget som er „gigla upp". Hall. og fl. Ogsaa: **Gigleverk** n. Hall. — **Gigl** m. En eller Noget som giglar. Hall. og fl. — **gigl** adj. tilbøielig til at gigla; vaklende, staaende usikkert. Li. — **giglen** d. s. Hall. osv. „Bruunee æ giglen". „Han gjekk giglent". Ogsaa (g)jaglen, Hall. — **giglutt** adj. = giglen. Nhl. Jf. giga osv.
Gigla f. et løst opsat Bygverk; f. Eks. en usikker Bro = Gidda. Hall. (Aal, Gol). **Gigli** n. d. s. Hall. (Gol).
gigra v. n. 1) staa og rokke el. svaie ganske smaat; staa vaklende; Bevægelserne er noget mindre end i gigla, som ved geisla og geivra; Ryf. (Jelsa, Sand). 2) holde noget rokkende, lade rokke smaat, holde usikkert. Ryf. „Gigra mæ Roore" = Eng. fiddle with the helm. Jf. giga osv. — **gigren** adj. tilbøielig til at gigra; løs i Fugerne.
Gikk m. Aftrækker paa Gevær. Tel. (Mo, Vinje).
Gikk n. Spøgefugl. Ryf. (Suldal), Hard. — „**Gikk** m. Gjæk". A. „Spela paa Gikkjn", eller „spæla mæ Gjeekkjn", slaa Gjækken løs. Helg.
gikkast v. recip. gjækkes, drilles. Gbr.
gikkeleg adj. naragtig; urimelig; overvættes. Ogsaa adv. Hard. og Ryf.: **gikkale(g)**.
„**Gil** (i') n. Bjergkløft". A. **Gjeel** (kort Stavelse ɔ: kort ee og kort L) Gbr. (Vaagaa og fl.); **Gyl** og **Gjøl** (med ikke lang Stavelse) Shl.; **Gil** n., men Fl. **Gilja** f., ISogn (Aurland); **Giil** f., Fl. **Giila** og **Gilja**, Vald. (Vang). 2) langstrakt Aabning i Skov. Ringerike: **Gjeel** (langt).
„**Gil**, Visol". A. **Gjell** Selbu; **Gigg** Vestf.
Gil (i') m. Øl i Gjæring = Giil. Sfj.; Ndm. **Gjeel**. Jf. G. N. gilker. — „**Gil** (ii) m. 2". A. 2) Gjæring, Gjær? „D'æ kje Giil i Øle" Sdm. (Sunnylven).
Gil (ii) n. Gjæring; Ophidselse, Oprør. Hard. „Han kaam i slikt äit Giil". „Men dar va äit Giil!" Sjelden. Jf. Geil (Geyl), Geire; Gila og Gira. — ?**gilen** adj. hidsig (paa). Hard. Usikkert og ialfald sjeldent. — **Gilkjerald** n. = Gilsaa. Sogn.
Gil (ii) m. 1) = Geil f. ɔ: Vei. Ryf.: **Giidl**. 2) = Geil f. (Shl.) ɔ: Hjørnetoug osv. Ryf. **Giidl**, Fl. **Giilar**. Se A.
Gila (i') f. en brat opstigende smal græsbækket liden Dal, mindre utilgjængelig end Gil (i') n. Dal. Li.
„**gilda seg** v." A. Hard. Tel. Hall.
gildra seg v. huje af Glæde; juble = kria seg. Shl. (Fitja, Fjellber).
gildra v. n. lure, sidde paa Lur. Helg. (Herøy, Brønnøy). „Maasen sat aa jillra ette Sillaa". Jf. gilja, gilla, gylla.
„**gildra** v. 3) rage høit op". A. Særlig: rage høit op og dertil staa usikkert. Ryf. Romsd. og fl. — **gildren** adj. som vil gildra; særlig: høit og løst opsat, stilladsagtig. Ryf. Romsd. „Staa gildre" = „Staa aa gildra". **gildrutt** d. s. Vestfold.
„**Gildra** f. = Gilja". A. Sogn, SBerg.
Gildre n. Stillads = Gildring. Hall.
Gildrebunad m. løst opsat Indretning; f. Eks. et Stillads. Innh. **Gillerbuuna**. — **Gildregreida** f. d. s. Tel. og fl. — **Gildreverk** n. d. s. Østl.
Gildska f. det at man er „gild"; særlig: Fortræffelighed. Sæt.: **Gillske**.
„**gildsleg** adj." A. 2) omtrent = godsleg. Ned. og VAgder: **gillslig**.
gilja v. n. (ar) stirre speidende, lurende, el. pønsende. Gbr. (Faaberg). Jf. gildra, gilla.
giljutt adj. = gilutt. Nhl.: „gilljete"; se Gil (i') n.
gilla v. lure. Senja. Oftere: **gylla**, se d.
„**Gim** (i') m. Damp osv." A. Især om Vellugt, i Shl. Hard. I Sfj.: **Gimm'e**; i Hall. **Gjøm**.
„**gima** (i') v. lugte". A. Især: lugte godt. Hard. Shl. Sfj.; Hall.: **gjøma**. Jf. gjæma.
„**Gima** (ii) f." A. **Jime**, Selbu. **Jime** n. Østerd. 2) det Parti af en Pose eller Sæk som er udenfor (ovenfor) Baandet for Mundingen. Tel. (Sauland, Kvitseid). **Gjeeme** Tel.

(Mo, Eidsborg). „Han tok Sekkju i Gjima mæ eine Haandi". „Ho bar Posen ette Gjeema". Mundingen hedder her „Mulen". — Gimeband n. Tel.

Gima (i') f. dybt Skaar ind i Kjød. Hard. (Odda, Ullensvang).

gimaleg (i') adj. mat eller bleg i Farven; maaske kun: blegrød. Tel. (Kvitseid). Sjelden. „G. i Lit'n".

„Gimber f. Gimmer". A. Gymbr, Sæt.; Gim'mr, Jæd.; Gymmr, Dal. VAgder; Jöm'mr, Innh.; Ym'mr, Namd. Hall. 2) = Jaala. Tel. (Rauland): Jøm'mr.

Gimberlamb n. førstefødt Lam; Lam af aargammelt Faar. Vald. (Vang).

Gime (i') m. Vellugt = Gim. Nhl. (Mo).

gimen (i') adj. = gisen. Hard. (Kvamm). Meddelt. Jf. Gima (i').

gimla v. a. afdele = gjølma. Romsd. „Huse e synntgimla". — „Gimling m." A. Romsd.

gimpa v. „g. seg" el. „g. paa seg" ɔ: svinge, slænge, kaste eller vrikke Overkroppen med freidige eller udfordrende Lader og Fagter; omtrent = keima; Bevægelserne synes at være noget større end ved „kimpa". Nhl. (Fusa). Hører maaske til Gamp, Gimpa; i ethvert Fald vel eet med gjempa seg v. n. d. s. Hard. (Odda, Ullensv. Ulvik); „gjempa seg te". — Gjemp n. Person som „gjempar seg", „ein Gjempesant". Hard. — Gjemp m. slige livsmodige Manerer. Hard. Voss; se A. Gimpa f. d. s. Nhl. Gjempa f. d. s. Hard. „Da va gooa Gjempur i 'an". — gimpen, gjempen adj. tilbøielig til g.

gimsa v. n. (ar) gjøre kaade Kast med Hovedet, som en ung Hest. Altsaa ikke ganske = D. gimse. Ryf. (Skutnes). Sjelden. Hører maaske sammen med geima = keima; men minder ogsaa om G. N. gemsa tee sig kaad; Gams.

gimsen adj. 1) som gjerne gimsar. Ryf. 2) fuld af Nykker og Fjas; ustadig; lunet. Hall. Ryf. Shl. Nhl. Voss. — gimsutt adj. = gimsen 2). — Gimseskaft n. en „gimsutt" Person. Vestfold.

„Gin (i') n. liden Aabning". A. Shl. Dal. „Eit Gin i Skogjn". 2) Snit, som efterlader en Aabning. Røldal. „Han skar eit stort Gjeen (Gin?) i Kjøtlære".

Gina (i') f. liden Aabning; Rift; Revne. Hall. (Aal): Gjeenu.

gina (i') v. n. (ar) fare vidt og vildt omkring. Vel eg. stræve ud, og eet med gina (i'), være utæt. SætV.; VAgder: gjeena. — „Kyræ æ so kæl ti ranggse: ho springg o ginar utyve Heian". „Bodnan sprang dær o gjeena", sprang kaadt omkring. Bruges, ligesom geisa, mest om Hunkjøn og Børn. Jf. geina.

„gina (ii) v. n. (gein) gabe". A. 2) gabe paa noget; glo. Nhl. (Ekkingadal), Sogn (Aurland). „Han gapa aa gein". (ar) i Stjør.

„ginsk adj. ypperlig", A. Li. prægtig: „ginske Hus"; „ginsk klædd'e". Hertil: „kvindfolkginsk, kvendeginsk, -gjønsk, guteginsk", høit anskreven hos Kvinderne, Drengene. 2) fuld af Livskraft, livfuld; omtr. = spræk, svirp. Rbg. Sæt. VAgder, Dal. „Han bli ginsk att", kommer sig. „Desten o ginsk'e". 3) „ginsk e t t i" lysten efter, ivrig for; ogsaa brunstig. SætV.; Tel. (Moland): gjeensk.

Gip (ii) m. Gab, Kjeft. Nfj. (Stryn). „Bruke Giipn". Jf. geipa og de flgg.

gipa (i') v. n. og a. 1) foraarsage Aabenhed, lade gabe; gjentagende aabne. Vald. (Vang, ØSlidre, SAurdal). „Gaa kji o gjeepa Døridn (adn), o gjeepa solein ut o inn!" „Du maa kji gaa o gjeepa so i Døridn!" 2) snappe efter Luft; gispe. Dal. (Hæskestad: „giba" eller omtr. „gipba").

„Gipa (i') f. Skaar, stort Saar". A. Gjeepu, dybt gabende Saar, Hall.; Gjeepo d. s. Vald. (Vang, ØSlidre).

Gipa (ii) f. dybt gabende Saar = Gipa (i'); større end Gima. Gima er oftest voldt ved Kniv, Gipa ved Økse. Hard. Røldal, Nhl.

„Gir (ii) m. 1. Strømning i Vandet". A. Særlig: de divergerende Strømlinjer efter noget som gaar i Overfladen. Nfj. (Selja, Davik), Sdm. (Hørei, Ulfstein). „Giirn (Girane) itte Fiskjn (Baatn)". Jf. gira, skjære ud; Geir, (Gøyl).

„Gir (ii) m. 2. Lidenskab osv." A. Li. Ryf. Hard. Nfj. „Han va i slik'e Giir itte da, giira so pao da". Hard.

Gir (ii) m. 3. Slingren; Skjæren-ud; se giren.

Gir (ii) m. 4. Bisol = Gil? Nfj. (Breimn), Sfj. (Bremang). Se gira (ar) 2.

Gir (i') m. uroligt Begjær; Fyrighed, Iver; ogsaa: Oprørthed, Oprør. YSogn, Nhl. „Han va i slik Gjeer itte da", Nhl. Sogn. „Da va slik Gir i 'an, ein kunde kje hald'an". „Dar æ slik Gir i 'an, han æ so trottuge, æular aa gnege jamt", Sogn. „Dær æ slik Gjeer i Beere (i 'an) idag", Uro som truer med Uveir, Shl. (Etne). — Gir (i') f. d. s. Hard. (Ulvik), Voss. „Han he fængje slik di Gir pao seg". Ogsaa Gjeer n. YSogn, og Gjer (Gjær?) Shl. (Kvinherad). Jf. Gir (ii) m. 2, de flgg. (og gjer adj.).

Gira (i') f. = Gir (i'). Sogn (Vik, Balastraand, Leikang). „Han hadde slik Gira pao seg". „Ho kom i slik Gira". Gjeera Shl. (Skonevik). — Giira f. d. s. ISogn (Aardal), Hard. (Øydsfjord).

gira (ii) v. n. (ar) 1) stirre paa (efter), hensunken i Betragtning el. Lyst. Hard. Shl. Nfj. Sdm. og fl. „Han giira p a o da". Jf. Giir osv. Bøies maaske ogsaa (er, te) og er maaske eet med gira, A. 2) om Solskin som straaler ned igjennem Skyer: „Da (dæ) staar aa gira". Nfj. Jf. gisa (gistra). — Gir (ii) m. sligt Solskin. Nfj. Jf. Gil.

gira (ii) v. n. (er, te) 1) = geira ɔ: „gire", „skjære ud". Shl. Ryf. Li. og fl. „Baatn girer". „Du maa kje giira mæ Styyre

(Roore)". „Stokkjn giire ette Baadn; S. giire nee-før Skode (Rabe)", Li. 2) v. a. „giira nee Timr" = renna, løypa. Li. 3) v. n. „giire mæ ein", drille saa smaat, spøge. Tel. (Vinje). Se Giira f. — Jf. Sv. gira, D. gire, Nt. giren (og gåren) = gira 1). Ordet er dog vistnok ikke fremmed, ialfald ikke i alle Anvendelser; jf. de flgg., geira, Geir osv.

„Gira (ii) f. lystigt Paafund, Spøg osv." A. Hard. Shl. Ryf. „Han æ so fudde av Girur o Moddur"; Vinje i Tel. „Her æ kje anna galne Giirer i 'an". Ryf. Shl. „Da va goa Giire i 'an no", ironiskt, om en Drukkens Fagter. Hard. (Ulvik). 2) Spøgeri; varslende Syner og dl. = Gilor. Ryf. Røldal.

giren adj. tilbøielig til at gira (geira) 1) og 3). „Giren Baat, Slede". Li. Ryf. Shl. — Særlig: a) fuld af Ryk og Kast med Kroppen; mest om Heste. Li. b) fuld af af Rykker. c) fuld af viltre og gale Indfald og Paafund = laus paa Giir'n. Ryf. Shl. Røldal. „Paa 'n Giir (3)"; Østl. Se A.

girla v. a. stable løst op = gildra. Ma. (Bjell. Finnsl.) „Gjirla (og jerla) upp".

Girmaat (ii) n. et Vinkelmaal paa 45 °. Rog.?

girren adj. spruttende af Liv; kvik men noget vel urolig. Shl. (Stord, Fitja). „Girren aa kaat". Maaske for giren (i'), til Gir (i'), Gira (i') osv.

„girug (i') adj." A. 4) forsynlig = nyttsam. Ndm.: gjeeråu; S- og NTrondh.: gjurug og gjeeröug, („p a a dæ").

girutt (ii) adj. fuld af Rykker og Luner. Sogn: „giirete".

gisa (ii) v. (er, te), se med noget sammenknebne Øine. a) stirre med et listigt og haanligt, formeentlig gjennemskuende, Blik. Sogn. b) lure = gissa. Vald. Land. Maaske ogsaa gisa (i'), „gjeesa" (ar) Vald. (Salten?). „gissa, lure", A. Østerd. Jf. giira (ar). Væsentlig eet med „gisa, snise", A. Hall. Num. Voss. Den smalle Aabning er den forbindende Forestilling. Jf. de flgg.

„gisen (i') adj. gisten". A. gistin, -en, Hall. Vald. Vestfold, Totn, Rom. Oslo, Smaal. SThrondh. Gbr. 2) halvtør. Dal. (Hæskestad og fl.). 3) døsig, uoplagt = hiren, hisen. Totn, Sogn, Dal. (Sokndal). Ligesom „hosen" er baade pores og døsig (og hisne v. = gisna?).

„gisna (i') v. n." A. gistne, Østl. og fl.; se gisen (gisten). 2) tørres halvt. Dal.

Gissla? f. Gjætning. Tel. (Bø): Gjeessle.

gista (i') v. n. (ar) bli aaben, bli spredt (udtyndet); om Skov = glyggja. STrondh. (Uppdal). Jf. Sv. Diall. gistas, gistån ɔ: blifva otät.

„gista v. n. gjøre Besøg". A. Ryf. Tel. (Aamotsdal). — **Gistare** m. En som gistar. Hard. — **Gistarehelg** f. Høitid hvori man pleier at gista, især „Olsok". Hard. — **Gistar(e)-folk** n. pl. Besøgende. Hard. — Ogsaa: **Gistnarehelg, Gis(t)nahelg, Gistnarefolk, -mat**; Hard. (Ullensv. Kvamm); for Gistnadar-?.

?gistra v. straale = gira (ar) 2. Tel. (Sauar).

gisøygd (ii) adj. med plirende skjelmske Øine. Hard. (Ullensvang). Til gisa, stirre.

„gita (i') v. 1) faa, komme til, kunne". A. Ndm. (Tingv.). „Han gat ikkje gjera naakaan Ting", han fik ikke gjort, kom ikke til (gad ikke) at gjøre. „E gat læt(t)a Haasaan, so ha ho kje kjennt dæm", jeg kunde (skulde bare have) farvet Hoserne, saa havde hun ikke gjenkjeudt dem. Sjelden. „4) nævne, omtale". A. Agder, Østl. Nogle Steder (Vestfold og fl.) synes kun part. perf. „git(t)i" at være i Brug. 5) komme sig til, bekvemme sig til, gide; se 1). Sæt. Ndm. og fl. „Han get ikkji (ti) vatne Hestn"; Sæt. Jf. duga. Bet. „gide" er temmelig udbredt, især i Østl.; ofte, ved Sammenglid med idast, som „gjis, gas". — Til gita maaske „gjeti-att, jit-jat, iti-att".

gitla v. n. lure. Shl. Se gisla A.

„Gitord n." A. „D'æ Gitoors gott". Tel. Sæt.

Gitter se Gidn.

„giva v. give". A. jaa, Stjør. (Maaraak). Imperf. Konj.: gjøvi, Sæt.; gjæve, Hard. „Aa gjæve meg!" = „aa Jøsses (hjelpe meg)". „Ja, gjæve meg, gjoure eg so". — „Gjeva seg yver", give tabt, opgive sig, jf. yvergjeven. Gbr. og m. fl. — „Gjeeva ni (ɔ: nedi)", lade Mælken strømme frit fra Yveret; om Dyr som malkes; Gbr. (Lom). „Gjeeva vonda se", holde op at malke; Lom. „Gje(va) til", finde sig i; Ma. og fl. „Gjee Loort", give onde Ord; Ma (Tveit).

Giva (i') f. Uddeling, af Kaart; Portion. NGbr. „Kæm har Gjeevo (kort ee)?".

„givande adj." A. 2) givende, gavmild. Sæt. „Han æ seers gjevandi av se(g)".

Givarattrtakar m. En som bruger at give og tage tilbage. Hall. Ogsaa: Gjeevar-attetakan(d?).

„givast v. n. eg. = giva seg". A. 1) „givast a v", blive udmattet. Sæt. Dal. Ryf. „Han gjevst av dæ", han giver tabt ligeoverfor det (Arbeide, Slid); Ryf. 3) „æg g i v s f ö r (får) aa snakk' te 'om", jeg krymper mig ved. Stjør. 4) „e gjevst ikkje a a t d i", jeg lægger ikke Mærke til det, ændser det ikke = giv um. Ndm.

givast v. recip. give hverandre (Dativ). SætV. Tel. (Selljor). „Alli vi mi (me) gjevast L^u^yti", aldrig vil vi give hinanden Lyder, laste h. „Mi l^u^yt gjevast ti o elskast att'e", tilgive h.; Sæt. „Dei sat aa gavs Fuulvor"; Tel.

Give particip n.?, i te Givess, til Foræring, Hard. (Ulvik); „te gjeves", Nfj. (Gloppen, Stryn), Sogn (Hafslo) og fl. Hedder te Gjevandes Gbr. og m. fl. Te Gjevings

Shl. Jf. G. Sv.: til gifwins (Jsl. til gefins?).
„Givnad m. 2) Begavelse". A. Nfj. (Hornindal): Gjeevnad og Gjeevnar. „3) Held, Lykke". A. Sogn (Aurland). „Ha Givna mæ dan Kalv'n; ha G. te da".
gjadra se jadra; Gjai, gjaia se Gjed.
Gjavyrde? n. 1) Løfte om at faa en Kvinde til Ægte; Ja. Sogn (Underdal). „Friarn fikk Javøre". Hedder Jaøre i Hard. (Ulvik); dette seer ud som et andet Ord: G. N. jáyrdi, jáord, ligesom D. Jaord. 2) Samtykke, Tilsagn, Løfte; gjerne opfattet som kun halvt el. foreløbigt. NGbr. (Lom, Vaagaa): Javøle („tykt" L). Ser ud som et * G. N. gjafyrdi = gjaford, Kvindes Bortgiften. Hermed turde være gledet sammen jáyrdi Samtykke, og gjaferfd, f. ɔ: Arveret som tilfalder En ifølge Overdragelse fra en anden; dette sidste kommer, trods Kjønnet, frem i de flg. Former = Javøle: Javæl Østerb. STrondh. SGbr. Totn, Hadeland, Vald. Oslo, Smaal. Vestfold; Javal NTrondh.; Javær Ndm. Hard.; Javære Shl.; Jeval Odal. Ogsaa: Javæring f., STrondh. (Ork. Uppdal); Javaling, NTrondh. „E he faatt som et Javær, han droo paa Munn'n om de"; Ndm. „Mæ mitt Javær"; Hard. — Formerne lade sig ikke forklare af jáyrdi alene, da de nævnte Maal aldrig ellers lader Y (Ø) udvikle et V foran sig, og de fleste af dem slet ikke, i denne Stilling, vilde kunne lade Ø gaa over til Æ og A. Men Jaer vel fremgaaet af já-.
Gjea f. 1) en Løkke i Enden af et Garnfiskeriets Reb, til at hægte dette fast i en Hage eller et Øre, f. Eks. i en Ankerklo. Rebet hedder tildels Gjetog n. Vesteraalen, Senja, Salten. 2) Boline = Penta. Salten. Jf. D. Gie ɔ: Talje, Nt. geyen, drage.
„Gjed n. Sind". A. „O'Jee" (som eet Ord) af Minde. Nfj. (Stryn). 3) urolig Iver; Ophidselse (Oprør), især formedelst Skyndning eller Travlhed. Hard. (Ullensv. Ulvik, Røldal), YSogn. „Han kom mæ slikt Gjee, va i ait (fælt) Gjee idag" = „va fælt annige"; Hard. „Da va slikt Gjee pao 'an, han va uppe baade säent aa tiile". Jf. Forgjed. 4) Tragten, Lyst; = Une, Hug. Nbg. (SætB. Evje), Sogn. „Han heve kji noko Jee o Hugna o Yndi ti däi"; SætB. „Han hae bet'e Jee te vere her"; Evje. 5) Person uden Selvtugt og Selvbeherskelse; især: overgiven og løssluppen, ikke uanstændig Kvinde. Tel. (Vinje): Jee. Ogsaa: Geie f. Vinje. For Gjedja? se de flgg. 6) „gjera Gjee taa ein" = gjera Haa(d). Gbr. (Vaagaa, Lom). For Gjæe (gá) Spot? Se Gjede og de andre flgg. G. N. ged Sind, Lidenskab; Sv. Diall.: ge ɔ: lynne; gedig ɔ: orolig, elak; gealös, gäalös, geaviller ɔ: ostadig; D. Diall. gielos, geilos ɔ: letfærdig, karakterløs, tøilesløs; T. getlos d. s.
Gjeda f. 1) Livsmod, Fyrighed, Iver. Dal. (Ogna, Eikersund, Sokndal, Lund), Li. (Sirdal, Nes og fl.). „Dør (dær) æ slig Gjeea i Hest'n, han æ so leettlig". „Dør æ svær Gjeea i den Kar'n, slig Gjeea te aa arbeia". Ogsaa om stærk Ophidselse, særlig af Kjønsdrift. Dal. (Hedland, Hæskestad, Sokndal). „Dør æ Gjeea i Suggaa (-o)". „Han æ i Gjeeo (-aa)". 2) Lyst el. Mod paa noget; Iver for. Dal. „Han kom i ci heile Gjeea", fik svært Mod paa det. Gia (i') Li. (Nes).
gjeda v. være brunstig. Shl. (Etne): „gjeea". Usikkert, ialfald sjeldent.
gjeda seg v. n. (ar, a; og dde) 1) slippe Stemningen løs og derigjennem lade den vokse; hidse sig op; om Kaadhed, Vrede, Attraa, Brunst og dl.; omtrent = øsa seg, eggja seg upp, — men mere uvilkaarligt. Dal. Shl. Hard. „Konen gjekk aa gjeea (djeedde) seg"; Dal. „uppgjeea" eller „uppdjeedd", stimuleret. jæa seg = illska seg, finna seg. Tel. (Tuddal). 2) tee sig som et Gjed 5) ɔ: tee sig viltert, ubehersket, tugtløst. Tel. (Vinje, Mo). — I Voss og Hard. forekommer et geia, jäia, jäija seg (ar), med Bet.: vise Livsmod, „Kjæta", Overmod og dl., især ved Sving og Vip med Kroppen, hvilket ser næsten ud som et *gjedja seg — jf. gjedja adj. — men vistnok er ialfald paavirket af geigja, se d. „Kidlingane stou pao Stäinin aa jäia seg". „Skjouræ sit pao Takjæ aa jäija seg". „Jænto gjængg' aa bysle aa jäia seg". Jf. G. N. gedjast (ad) behage, gedjadr som er efter Ens Sind. — Gjeeabeist n. Væsen som „gjeear seg"; vilter tugtløs Tingest. Tel. (Vinje).
gjeda og gjedja adj. lysten paa, hidsig efter. Hard.: „jeea pao da". ISogn: jäija. Ogsaa forgjedja. Se d. og A.
gjedalaus adj. løs i Sind; karakterløs. Tel. (Vinje): jeealouse. Lidt usikkert, ialfald lidet brugt. G. N. gedlauss letbevægelig; i Sv. og D. Diall., se Gjed.
gjedaleg adj. lig et „Gjed", tugtløs. Tel. (Vinje): jeealege. Og geieleg, se Gjedja, Gjed. Vinje.
Gjedda f. = Kolmule, Gadus melanostomus Ndm.: „Gjedd'". G. N. gedda, d. s. eller Smaatorsk.
„Gjedda f. Gjedde". A. Jødde, Totn NØsterd.
Gjedda f. 1) = Gaddfura. Nfj. (Innvik, Stryn, Gloppen). Gjeddefure, d. s. Nfj. 2) mager Ko. Sdm. (Hjørungfjord). „Turrgjedde", Gjeldko. Til Gadd.
Gjede n. Mangel paa Herredømme over sig selv, især som Følge af overanstrængende Skynding, ogsaa af Kaadhed og dl.; Ophidselse, Oprør, stakaandet Iver, omtrent = Gjed 3). Hard. (Odda og fl.): (G)jee'e; Tel. (Vinje): Jee'i, som „Glee'i"

ɔ: gledi; Tel. (Aamotsd., Tuddal, Kvitseid): Jæ'ee, som „Glæ'ee" (og Glæ'e) ɔ: gledi. „Han va i slikt eit Jee'i, eg koonne høyre de paa Maali hass"; Vinje. „Dei va i rette Jæ'ee", om nogle som havde det yderst travlt. „Hest'n kaam i eit Jæee" = kjætande seg. „Ho kaam i slikt eit Jæee o skulle fortelja, ho kaam saa dæ susa". „Kyri kaam i slikt Jæee, ho hae visst seett Bjønn". Anderledes opfattet hos A. se Gjæe. (Wille: paa Jæ, paa Trods). — I Voss forekommer et Gei, (G)jäi (el. Jäij) og i Sogn (Vik) et (G)jäij, omtrent = Gjed 2) og 3) og Gjede; vel snarest fremgaaet af geia, gjaija v., se gjeda (gjedja) v. „Han va i slikt fljugande Jäij", saa ivrig, saa exciteret, saa exalteret (forklaret ved „begeistret"), Voss. „Han kom i slikt G.", Voss, Vik.

gjeden adj. fuld af „Gjeda", tilbøielig til at „gjeda seg", fyrig, ivrig osv. Dal. og Li.: je'en og ji'en.

gjedig eller **gjedug** adj. livfuld og driftig; fyrig og energisk. Nhl. (Fusa): **gjeddige** (saa meddelt); Sogn (Hafslo): **gjeeduge** (∾ leeduge ɔ: lidug); Hard. (Ullensvang): **gjedduge** (lidt usikkert); Gul. (Soknedal) omtr.: **gjeeoghw** (o'—ŏ—aa). „Han æ so gjeeduge um Mænnadn", Sogn.

Gjedja? f. vilter Person; se Gjed. Tel. (Vinje): **Geie**. — **geieleg** adj. = gjedaleg.

gjedlik? adj. ligesindet? Kun i: te jee'liks, Nhl. (Hamre og fl.), te jeeliks', Shl. Ryf. Ma., og te jeelikt', Ma. (Halsaa). Bet.: i fuldstændigt Fællesskab uden Forskjel. „Me ete Fisk aa leve te jeeliks"; Shl. Ryf. „Lat gaa te jeeliks!" „Mi sprang alle te jeeliks"; Ma. Ogsaa „leva jeeliks"; Ryf. (Skutnes). Jf. „te Liks", i lige Grad, sammen. Se A. under Gjedlike. Forestillingen om Kammeratskab og Tonetrykket „gjee'liks" pege maaske (neppe) paa et g j e d l i k.

Gjedlikar? m. = Gjedlike. NBerg. SBerg. Tel. Gbr.: Jee-. Tonetrykket er ofte paa første, og maaske oftere paa anden Stavelse. Gjeeli'kar m. pl. Helg. — (G)jeeliking m. d. s. Hard. Shl. Ryf. Tel. Tonetrykket ligger i mange (de fleste?) Egne paa første Stavelse, ligesom i de følgende „Gjed"-Ord.

gjednidig adj. 1) af et intenst Sind; hvas og anspændt af Sind; ivrig og udholdende i at følge sin Tilbøielighed, i at sætte sin Vilje igjennem; paapasselig og energisk = paaherden. Særlig: 2) nærig; smaaligt gridsk og forsynlig; noget nidsk. Ogsaa brugt som adv. om det intense. Tel. Rbg. Ned. VAgder, Dal.: jee'niidige og jeenii'dige; som adv. g-dig, og g-digt. „Han æ so g. te aa halle ut". „Ho æ so g. u m seg". „Han va so g. e t t e dæ, so g. s l i'e p a a dæ". „Han va so g. s e i g'e i Ota". „Dei heelt paa so g." „Hau æ so g. o solten (karrig), so g. striie, so inn-gjeeniidige". „Stræva g." „Taka i g." „G. kaldt". I Dal. Ryf. Shl. Hard. Sfj.: (g)jee'nidig(e) og (g)jeenee'dig(e). „Fiskjn æ so gjeenee'dig te passe paa, te bite"; Sfj. og fl. „Han æ so (g)jee'nidige te banna"; Hard. — (g)jeenii'digan adv. (og adj.) Li. „Han elta o las saa g." — (G)je(d)nidigheid f. Energi osv. Dal. — Ogsaa: (g)je(d)niden (i' og ee), karrig; arrig. Dal. (Eikersund). Jf. nidig og nidug = gjednidig, nid-, nideleg, Niding, nidsk, Nidd. Se gjednigen.

gjednigen adj. 1) omtrent = gjednidig. a) energisk i at følge og gjennemføre sin Lyst. b) nærig, karrig, gridsk; = nidig. Sogn, Helg. Nfj. Tel. Ma. Østl.: jee'nigen, jee'neegen, og „jee'nigen, jee'neegen". „Geitee æ so g."; Helg. 2) vrangvillig, trodsig, stridig, umedgjørlig; om Børn. Oslo. Maaske Isl. gedhniginn, tilbøielig(?) og D. Diall. genegen ɔ: tilbøielig, gunstig, bevaagen. Ser ud som et gjed(h)nigen paavirket af gjednidig. De Danske (Tyske) Bett. vil ikke ganske passe. Det blir dog noget mistænkeligt som laant eller ialfald paavirket udenfra ogsaa derved at det sjelden er hørt som jeenijen eller -neejen.

Gjedreima? f., oftest i Fl. Gjeereimor (-ur, -er), sære Fagter, løierlige Gebærder; tilgjorte Manerer som hos en ung Karl der skal vise sig for Pigerne. Hard. (Ullensvang, Odda). Jf. reima ɔ: drilla; G. N. reima spøge ɔ: gaa igjen; jf. med Bett. af Gira og Gila. Se Gjedlikar, Gjed.

Gjedvilla f. 1) Ustyrlighed, Ubændighed; ubetvingelig Vilje. Ryf. „D'æ ei sæle Jee'vidla i denne Hest'n". Ogsaa: Jeevid'la og Jæ-. 2) livsfrisk men vilter og ustyrlig Person. Hard. Shl. Ryf. Se Gjed; Sv. Diall. geaviller, ostadig.

gjega se giga.

Gjegje (e') n. det at være (staa) „gag"; f. Eks. om Lee. Tel. (Vinje, Raul.). 2) et „gagt" Redskab; f. Eks. en Lee. Tel. (Rauland). Usikker Bet.

Gjegn? n. en besynderlig Figur el. Tingest. Innh. „E gott Gjængn"; „e unnerle Gjængn". Maaske for Gjegne A, se d.

Gjegna f. Stormbyge = Rosa. Hard. (Jondal, Kvamm).

„**gjegna** v. a. 2) gjenne, sætte sig imod". A. Sogn, Hard. Shl. VAgder, Rbg.; Stjør.: jæinn'; SØsterd.: jeene; ØTel. Østerd. og fl.: jængne; Ned. Bamle, Vestf. Vinger, Rom.: geine („för Aakrn"). „Gegna Dyyri burtaot", Sogn. „3) svare; gjendrive osv." A. Jæd. Dal. VAgder, Rbg. Tel. og fl. „gjegne ein i Oor". Ogsaa: „gegna m æ (e)inann" vride paa hinandens Ord; Sogn. Ofte med Negtelse: (ikke) give Agt paa, (ikke) ændse. Li. Dal. Jæd. 4) bringe til at mødes; bringe (drive) sammen, til Kamp eller til Forlig. SætV. „Gjegne Hesta ihop". „Han fær nokk gjegne dai ihop um dai æ

usamse no". 5) give Agt, passe paa, gaa paa Vagt. Sæt. og fl. „Han gjekk o gjegnde runt um Heusæ um de sille kome eut noken". 6) omtale i Forbigaaende, komme ind paa, berøre? se 3). Li. (Kvin.).

gjegna adj. imødekommende, tjenstagtig. Sfj. (Førde). Jf. G. N. gegna være beleilig, tjenlig.

Gjegna f. Gjenvei. Ryf. „Ta ei G.".

gjegnast v. recip. 1) kappes. Sogn (Aurland). 2) vride paa hinandens Ord; tvistes. Sogn. Se andgjegnast. 3) drive sterkt paa med et Arbeide = andgjegna. Sogn (Aurland). „Gjegnast mæ Arbäie; g. mæ aa verta særige".

Gjegne n. Gjenvei. „Ta G." Jæd.

gjegnig adj. = gjegna adj. Sfj. (Askvoll). „Gjegnig aa beinig".

Gjegning m. Stormbyge = Gjegna. Hard. (Kvamm).

Gjegning f.? noget at rette sig efter; Mærkepunkt; ogsaa Antydning. SætB. Mest i „ti Gjegnings" ɔ: hen-imod, næsten helt frem; saa omtrent, paa en Slump; = „paa ei Lei(d)". „Han gjekk ti Gjegnings". Jf. Gjegne A.

gjegnsleg adj. = gjegna adj. Sfj. (Førde, Askvoll). „Gjængsle aa villig".

Gjegnstig m. Gjenvei. BSmaal.: Jeensti.

„**gjegnt** adv." A. = beint. Follo: geint.

„**Gjegnveg** m." A. Gjegneveg, Jæd. Geinveg, Rom. Solør. Jeenvei, BSmaal. (Raade, Rygge).

„**gjelda** v., (gjeld, galt osv.)". A. Imperf. Konj. golde Sogn (Aardal). „Dæ golde før dæ sama". 6) meddele, yttre; „gjelda te", „g. um" = leggja til. Ma. (Bjell.). „Du galt ikkje noke te (um) koss dæ gjekk". Jf. G. N. gjalda yde. — „Ja, ho (o') gjell dæ!" det kommer an paa det! du siger noget! Ogsaa: „dæ gjell dæ!" Tel. (Sellj.).

gjelda av v. a. (er, de) „gjelda av ei Kyyr" holde op at malke en Ko, saa den blir gold, „gjeld". Sogn.

gjeldast av v. n. (est, dest), bli gold. Ryf.

Gjeldsenad m. = Gjeldse. Sfj. (IHolmedal): Gjeldsana.

Gjeldkvist m. tør Kvist. Tel. — **Gjeldmigje** m. en tør liden Gren som staar omtrent ⫩ med Stammen = Migekvist. Tel. (Raul.).

Gjeldsnippa f. Ko, som malker ganske lidet, idet den holder paa at „avgjeldast". Shl.

Gjeldstøding m. Dyr som staar goldt; særlig: en middelsstor „Gjeldsist". Tel. (Rauland): Gjellstøngg.

Gjeldvedr n. graat og koldt regnløst Sommerveir; ufrugtbart Veir. Li.: Gjellveer.

Gjelg m. 1) Luftstrøm = Gjølg, Snoa. Sogn (Lustr, Sogndal). „Ein kalde Gjelg frao Døri, framaføre Skreeao, ette Dal'n". 2) Brusning; Oprørthed, Oprør. Sogn, Voss, Hard. Shl. Ryf. Se Gjelv, Gjelg A. „Gjelg i Øle", Ryf. „Dar æ slik Gjelg i Luktæ, i Sjydn'n", Hard. „Da va slik G. i Maole hass", Hard. „Han kom mæ slik äen Gjelg". Hard. — **Gjelga-Mot** n. ustyrligt Livsmod, som i en utæmmet Hest. Ryf. Røldal.

gjelga v. n. (ar) 1) blæse = snoa. Sogn (Lustr, Hafslo). „Da gjelga frao Døri". 2) gjelga (paa) blive (stadig mere) oprørt; om Luft og Hav. Ryf.

„**Gjelgja** f." A. Jæælja BAgder (Aaserall, Bjelland, Eiken); Jææja BAgder (Aaserall, Fjotland, Bjell.); Jææga Ma. (Lauvdal, Finnsl.); Jölje Ned. (Holt); Jeye SætB.

„**gjelka** v. gilde; Gjelk", A. se jalka.

gjell adj. gjennemsigtig, klar; om Søen. Sfj. (YDale). „Sjø'n æ so gjell idag at me kann sjaa Botnn meansjoors". G. N. gjallr, af skrigende Farve. Jf. skjell adj. — Hertil: jælsjødd adj. Sogn (Aurland) A.; og jølsjødd d. s. Midtre og YSogn.

„**Gjelv** m. 2)". A. = Kaldtokke. ISogn. 3) stærk Strøm af lugtende Gas; Damp. Nhl. (Mo, Eks.), Sfj. (YHolmedal).

gjelva v. n. strømme frem, om lugtende Gas; lugte stærkt. Nhl. Sfj. Se Gjelv.

Gjemp, Gjempa, gjempa, se gimpa.

„**gjengd** adj." A. 4) stærkt besøgt; hjemsøgt, især af Rovdyr. Gbr. (Vaagaa, Lom og fl.). „Der ha(r) vore gjængt, ha(r) vore seet gjængt", adj. n. som subst. = Rovdyr. Ellers i Sammenss.: „bjønngjengd". „skrubbgjengd", „steinagjengd", „folkegjengd".

Gjengd f. Rovdyr som i Fjeldet gjør Skade paa Fæet. Gbr. (Lom). „Gjængdee ha vore ute".

„**Gjenge** n. Følge, Selskab". A. Sæt. Tel. (Moland), Ned. G. N. gengi. 5) „Baanegjengji", Barndomskammerater. 6) Maade at gaa paa = Gonga. Li. (Eiken, Fjotl.).

„**gjengjen** adj." A. gjeden Shl. „3) bevandret, udlært". A. Sæt. 4) overstadigt og plumpt lystig; kaad indtil Nærgaaenhed; løssluppen. Hard. (Kvamm). Meddelt. I Sammenss.: a) efterhaanden forvandlet til; gaaet over i. Saaledes: „tyregjengjen" (Ryf.: „Foraa æ tøregjeeaa"); „skrubbegjengjen" (Nhl.: „Kyræ æ so skrubbegjeeæ; Røldal); „steingjengjen" forstenet. b) gjennemsat med, bedækket med: „skoggjengjen" (Hard.); „Slætte æ steinagjee'e" (Nhl.).

Gjengja f. et Stykke naturlig Eng i en Skov eller i Kanten af en Sump. Hall. (Nes, Aal, Gol): Jænji. Gjengja er større end Gjota og Geil f. Hertil: Gras-gjengja, Hall. „Jænja" er ogsaa Egennavn paa Husmandsplads i Num.

Gjengjeskap m. det at være „gjengjen"; Kaadhed osv. Hard. (Kvamm). Meddelt.

„**Gjengla** f. 1) et lidet Hjul". A. Særlig: Hjul som er een Træskive. Shl. (Fitja). „2) Skruegang". A. Shl. Hard. Mest i Fl.: „Gjængle, Skrugjængle". 3) Dørgjænge, Shl. Jf. Kvel ɔ: Hjul og Dørgjænge.

Gjengsle n. 1) Gaaen, Gang. Ryf. (Strand). „Eg vil kje ha noke Gjængsle a(v) dokke her i Aakrn!" 2) Gangsti. Ryf. 3) Bane; i Udtryk som: „ha ein (noke) paa Gjengsle", „vera (vara) paa G.", være Gjenstand for Omtale. Ryf. (Strand, Nærstrand, Tarvastad), Dal. (Hæskestad).

gjengsen adj. 1) som forstaar at gjøre sig gjældende; smidig, bekvem, skikket; habil; = lettvinn, om Personer. Vald. Totn. Om Dyr, som veed at holde sig fremme, forfølger for at faa Mad, har Næringsvid. VTotn. 2) om Kvinder: altfor imødekommende mod Mændene, næsten paatrængende = ettergangsam. ØTotn.

gjenntruen (e') adj. troskyldig, eenfoldig. Hard. (Ullensvang, Røldal). Første Del er vel det forstærkende G. N. gin(n)-; se de flgg. og gjøn- A.

gjen(n)vær adj. som ømmer eller krymper sig for Anstrængelse og legemligt Ubehag; ulysten paa at tage fat eller ud; kjælen og magelig. Salten: jænnvær; Senja og Vesteraalen: jønnvær. Ogsaa: jønnværig, Lof. Senja. Og: jænnværen, Salten og Steigen; jønnværen, Senja, Vesteraalen; jønnvaaren, Steigen; jønnvaalen („tykt" L), Helg. (Mo, meddelt). Og: jeen(n)valöug. Stjør.: „jeen(n)valöug för (får) aa ta 'ti; j. för Blova". jønnvalöu(g), Helg. — N'et er nok ingensteds jodholdigt (palatalt). Første Del er vel gjøn-, G. N. ginn-, som i gjenntruen; anden maaske G. N. vær(r) rolig. Jf. vær, værig, uværng, „ovælig"; dog ogsaa gjønverdug, gjenverdug og Gagnverd.

gjenomdregen? adj. durkdreven, forfaren. Jæd. „gjønodreien aa treisk'e". — Ogsaa hørt som „jynndreien" eller „jønndreien". Jæd. (Gjæstal). Til gjøn-, ginn-?

„**gjent** adv. ofte". A. Hall. Rfj. Se gjernast.

Gjenteferil m. se firla v.

Gjenteslysa (y') f. = Festarslysn. Shl.

Gjepa f. flink, kjæk og statelig ung Kvinde; prægtig Kvinde. Rhl. (Haus og fl.): Gjeepa og Gjæpa. „Da æ so mykje te Gjeepa te Haus". Maaske Gipa (i').

„**gjeppa** v. vippe osv." A. Ryf. Jæd. Vestfold, Follo, Østerd. „Spela Gjepp-vipp", Ryf. — (G)jæppårspinne m. Pind, hvormed der „gjeppes". Vestfold.

Gjer m. og n. se Gir.

„**gjer** adj. graadig osv." A. „Plougjn æ so gjær'e". Hard. (Ulvik). 2) ivrig; driftig; djærv. Voss, Jæd. Dal. „Gjær'e te arbeia". „Han va so gjær'e mæ Guss Oor, han ville kje snakka om anna"; Jæd. 3) fordringsfuld i Dragt og Optræden; som stikker sig frem. Dal. Jæd. „Jæntaa va so gjær'e". Jf. gjert, Gjerok.

„**gjera** v. gjøre". A. Inf. gjera og gjæra — ofte med kort første Stavelse — ogsaa paa Østl. (Smaal. Follo, Odal og fl.), Shl. og fl.; adskiller sig altsaa fra „gjæræra" ɔ: gjerda, Shl. og fl. jar(r)a, Namd. (Haran). Imperf. gjoorde, Supinum gjoort, med et tilbagetrukket rd og rt, som undertiden blir til blot tilbagetrukket (supradentalt, næsten cacuminalt) D og T, i Gbr. Hall. Vald. Tel. (Tinn); gjaari, gjaart i Sæt. Tel. (Moland, Mo; Vinje tildels). „2) forrette osv." „gjøraa Kvell. Nabit", æde til K. osv. Stjør. „10)." A. A: „Har De Hest paa Solseim". B: „Ja dæ gjer vi", ja det har vi. Namd. Innh. 11) behøve = gjera med. Shl. Vesteraalen, YNamd. „Du gjere inkje te ansa da", el. „gjere aldre ansa da"; Shl. „Du gjer ikkj ro læng'r"; Namd. Ogsaa: „Du gjere inkje Bo te gaa", Shl. se Bod. — Med Partikler: „Gjera av", udbringe af; „gjera mykje (lite) av seg", udfolde stor (liden) Kraft og Virksomhed; G. N. gera (mikit) af sér. „Gjera 'taa ei Gryte", gjøre færdig til at tages af Ilden. NGbr. — „Gjera aa", komme paa, blive = G. N. gera, gerast. „De gjouri aa slikt Uvåir", SætB. Og: „De gjourist aa so mykji Snjou're". SætB. — „Han vil bærr(e) gjaaraa aat sæg sjøl", bare følge sit eget Hoved; Innh. — „Gjer for!" bevares! Tel. — „Gjera ne(d)aat", kaste til Gulvet. NGbr. — „Gjera se(g) or", gjøre sig trodsig, vrangvillig, „vrang". Hall. — „Gjera umkring", ordne (med Rive Ageren, især dens Omkreds), Follo, Smaal. „Gjøra etter" d. s. Totn. „Gjera itte" d. s. Shl. — „Gjera under", lægge til rette Rostehjerte, „Undergjerd". Gbr. — „Gjera upp ti" beløbe sig til. Sæt. — „Gjera ut", udbringe; Sæt. Gbr. og fl. „Han gjaari de ut i mangge Pængga". — „Gjera ut for", gjøre Nytte for, æquivalere; Østl. — „Gjera utor Laava" = gjera upp or L.; Rdm.: „gjera 'tu Laavo". — „Gjera utpaa", gjøre Jævning paa Suppe, snart med Suppen snart med „Aakosta" som Objekt. Gbr. — „Gjør(r)a vee" = gjera aat. Vestfold. — „Gjera godt av", godtgjøre, bevise; Sæt. — „Gjera seg", udvikle sig, modnes = gjerast. Østl.

Gjera f. 1) stort Arbeide, stor Foranstaltning = Stell, Tilstelling; især til Gjæstebud. Hard. Shl. Ryf. Sogn: Gjera og Gjæra. Skiller sig nogle Steder i Shl. (og maaske Hard. og Sogn) ved sin korte Tonstavelse fra Gjerda, „Gjæera". „Dæ bli daa ei Gjæra aa faa dette færigt!" Ryf. 2) Ophidselse, Hede; Ivrighed; Sindsoprør. Shl. (Ølve, Kvinherad, Etne). „Dar va sliko Gjæra (Gjera?) i 'an; han kom i sliko Gjæra". „Gjer(d)a, Byge? 3) i „Ugjera, Ranggjera", Sogn. Her er maaske mere end eet Ord; Anvendelserne pege baade paa gjer adj. (Gir), og paa gjera v. Uklart ligesom flere af de flgg. Se Gjere.

Gjerafar n. Arbeide, Syssel, Forretning.

Sogn? Har været brugt i Skrifter. — gjerafarlaus adj. ubeskjæftiget, = gjerandslaus. Sogn. Gjerdarfar?

gjeraslaa se gjerdaslaa; gjera- se gerda-.

Gjerajarn? n. Jernredskab. Totn. „Han har valsne Gjørajønn", han har sit Værktøi, sine Sager, i Orden.

Gjeralag? n. (stor) Anstalt; (svær) Bevægelse, Oprørthed, Oprør? Tildels = Gjera. Maaske: Gjerdarlag ɔ: „Maner, Skik, Væsen", brugt emphatiskt. Hard. Nhl. Shl. Ryf. „Eit styggt Gjæralag", om et stort Slagsmaal; Ryf. „Du fere mæ svært Gjæralag", du driver voldsomt paa; Shl. (Etne). „Da va daa eit fælt Gjæralag paa deg!" — til En som kommer hed og stakaandet; Nhl.

gjeralaus adj. ørkesløs; uvirksom. „Ein lat o gjeralaus Kar". Hedder: gjæralàus og gjeera- i Ndm. (hvor „gjæra" v.) og i STrondh. (Klæbbu, hvor „gjæra", „gjøraa" v.; Meddal, hvor „gjøraa" v.; Bynes hvor tildels „gjaaraa" v.) og fl.; gjöralòus og gjöraalòus i STrondh.; gjaaraalòus, NTrondh. og fl.; gjærlòus Jæd. (for gjerdlaus). Fra Nfj. (Stryn, Gloppen) og Romsd. (Nesset) er optegnet: gjeralaus d. s.; her maatte det være for „gjerdarlaus", hvilket ogsaa andensteds kunde være Grundformen, som saa var lempet efter Verbet. — Gjeraløysa f. uvirksom Person. Ndm. og fl. Gjaaraaløys', NTrondh.

gjerandslaus adj. ørkesløs, som intet har at gjøre = havandslaus. Ryf. (Tarvastad, Nærstrand), Hard. (Kvamm, Ulvik). Oftest: „gjerans-" eller „gjærans-". gjeraslaus a) d. s. Midtre og JSogn. b) ugjørlig. Sogn. — Gjerandsløysa f. Ørkesløshed. Hard.

„gjerast v." A. 6) „gjerast paa", lade som. Hall. Busk. 7) „gjerast a a" = gjera a a ɔ: komme paa, indtræffe, vorde. SætB. 8) „gjerast til" = løysa 4); om Kjør. NGbr.

gjeravill? adj. og adv. tvivlsom; som tillader flere Forklaringer eller Resultater; uberegnelig; ubestemmelig; halv(t). Ndm. „Han æ no saa gjeeravill, han". „D'æ da saa gjeeravill mæ dæ", det er som man tager det. „E he no saa g. bestæmt me te aa reis", saa halvt, saaledes at jeg kan og kan lade være. „Dæ va no saa g." Kunde for sin Lyd nok være: gjerdarvill.

Gjeraal? m. Aal med stort Hoved og tynd stærkt smalnende Krop. Jæd. (Ogna, Haa, Time), Ryf. (Aardal): Jeeraadl. Saadan Fisk er — ligesom Aaglip — meget slugen. Til gjer adj.? Maaske: Gir-. Jf. Gjerold.

Gjerbila (e', ii) f. en dristig, driftig og energisk Karl. Shl. og Hard.: oftest „Jær-"; Nhl. (Fusa): „Jer-". Vel til gjer adj.

„Gjerd f. 1) Udretning. 2) Udvikling". A. „J Gjerdom", dat. pl. „Han hadde eit Huus i Gjerdom". „Dæ(t) er i G." J Gjærom, Dal.; i Gjælom (-aam, -öm), Gbr. Østerd.; i Gjærdo og i Gjælo, Hall. — „5) Maner, Skik". A. O Gjeero ɔ: or Gjerdom, av Lave, Romsd. Hid hører maaske Udtryk som: „Da va ei fæle Gjær i 'an", en svær Iver, Begjærlighed; „han va paa rette Gjær'æ si". SBerg.

„Gjerda f. 1) omgjerdet Plads". A. Sogn (Aurland). „2) Stormbyge osv." A. S- og N-Berg. Romsd. Ndm. STrondh. „Kastgjerda". 3) Anfald (Byge). Nfj. (Gloppen). „Ei Gjære te graate", et Anfald af Graad.

gjerdaslaa adj. om Stavkar: meget videre oventil end nede; med stor Forskjel paa Gjordernes Vidde nedenfra opad. Ryf. (Suldal, Saua): jeera- og jæra-; Røldal: jara-. Af G. N. gjörd, Gen. gjardar.

gjerdalaus adj. uden Gjorder. Voss, Sogn (Vik, Aurland): jeera- og jæra-. Se foreg.

Gjerdamun (u') m. Forskjel mellem Vidden af største og mindste Gjord om et Stavkar = Gyrdemun. Shl. og Ryf.: Jæra- og Jeera-; Røldal: Jara-. Se gjerdaslaa.

Gjerdaraust n. (og f.?) = Vandaraust. Ryf. (Saua, Suldal): Jeera- (og Jæra-). Se de foreg. — Gjer'reik m. d. s. Hard. (Ulvik). Gjerek' m. d. s. Hard. (Kvamm, Ullensvang). Begge bruges endog om Kisters Smalning opad.

Gjerdarek (e') n. Drivbolt til at drive Gjorder ind over Kar. Ryf. (Suldal): Jeera-. Se de foreg.

Gjerdastaup n. et Stavkars Smalning opad eller nedad = Gyrdestaup. Jæd. Dal. Li.: Jæra-, Jære-. Se de foreg.

Gjerdarlag n. rigtig Skik, Orden = Gjerd. Shl.: Jæralag. Se Gjeralag.

„Gjerde n. 1) Gjærde". A. Sogn (Borgund: „Jeere"). „2) et lidet indhegnet Jordstykke". Vald. (Vang). „3) = Bø". A. Ndm.: Jeere; Strinda og Stjør.: Jæle, Jali; Smaal. (Rødenes): Jøle. — Hertil maaske: Jæle, i „kvit i Jæælee", i Brystet, om et Dyr (en Hund); Jælmillom (-aam) mellem Vest og Bukser. Gbr. (Vaagaa og fl.).

?Gjerdestaup n. (spids) Vinkel mellem to sammenstødende Gjærder. Sdm. (Borgund). Jf. Bakkestaup.

„Gjerding f. 2) indhegnet Mark". Dal. VAgder.

Gjerding m. Vindkast = Gjerda. STrondh.

gjerdlaus adj. uden Skik, uden Orden „Gjerd"; umanerlig, urimelig. jæ(l)lòus Hall. Busk. Gbr. jærelous, Tel.

Gjerdsaa m. Kar hvori Ølet gjærer. Stjør.: Jarsaa („tykt" rs el. S). Isl. gerd Gjæring.

Gjerdsl n. Gjærdsel. Stjør.: Ja(r)hl.

Gjerdsl f. (er) indhegnet Stykke Mark = Gjerde. Østerd. (Tynset, Dos), Røros, Gbr. (Lesja): omtr. Jæhl. „Haakojæhla, Nyjæhla". Pladsnavne i Dos. Se A.

gjerdølsk adj. paatrængende, nærgaaende. Jæd. (Time). Meddelt. Til gjer?

Gjere (e')? n. Iver, Begjærlighed; Sinds-

oprør; Ekstase. Nhl. Dal. og fl. „Han kobm i slikt Jære“, Nhl. — Gjer (ee og æ) n. d. s. „Han va i eit gott Jer“. Sogn (Eivindvik: ee), Shl. og fl. (æ). De dunkle Ord synes at pege mod gjer adj. (Gjera, Gira, Giir, Gir). Se ogsaa Gjera.

Gjereimur se Gjedreima.

Gjerek, Gjerreik se Gjerdaraust.

„gjerna adv. gjerne“. A. djedna, jædna, Rogaland; jæædna, Li.; jædne, Vald. Hall.; jææłna, Li. (Kvin); jaadna, Ma. (Bjelland); jaana, Ma. (Bj.); jødna og -e, Ma. (Holum og fl.); jøna og -e, Ma. (Finnsl. Hægel.), Nbg. (Honnes); jønne og -i, Nbg. (Iveland; Aamlid, her ogsaa jønnig), Tel.; jeeni, jeenni og jæni, Sæt. og Nbg. (LTovdal); jænni, Tel. (Moland).

gjernare adv. comp. hellere. Hall. (Aal): gjædnare. Sjelden. G. N. gernara, gjar-.

gjernast adv. superl. (helst), som oftest, næsten altid. Hall. Vald.: jædnast; Gbr.: jennast, jæinnast; Østl.: jærnast, jærnest; Ork.: jenast, A.; jf. gjent. — allejædnast, allerhelst. Hall. Vald.

„Gjerne n. Indvolde“. A. Helg. Namd. Gjinna, Vesteraalen. 2) Tarmkanalen = Garner (Gorn). Nfj. (Honudal): Jenne.

Gjerning m. en usædvanlig lang og svær Karl, en Kjæmpe. SætB. Nbg. (Honnes), Ma. (Aaserall, Grindeim, Øyslebø og fl.). „Ein lang'ge Gjerning(e)“. „Ein Avluts Gjerningji“, Sæt. Ogsaa: „ein Gjernings Gast“ = Avgjerning, Avgast. Nbg. Sæt. Ogsaa om alt overdrevent stort; NMa. „D'æ slik aen Gjerning, saa stoure; aen stoure Gjernings Ting“. Eg. en Trold, Rise? Jf. „Gjernings Veir“ A., G. N. gerningar Trolddom.

Gjerok (e', o') n. Fyrighed, Ivrighed. Shl. (Fitja, Finnaas): Jerok og Jæraak.

Gjerold? m. en liden Makrel. Nogle mene at den er to Aar gammel og yngre end Spir, andre opføre Aldersrækken: 1) Pir, 2) Spir, 3) Jeeroll. Ryf. (Finnøy, Strand). Maaske: Gir-; jf. Geir; Fjorold.

gjersk adj. djærv og noget overmodig. Shl. (Etne). „Grum aa jærsk“. Vel til gjer. Se ogsaa gresk.

„Gjersl (e') f.“ A. 3) Gjerning, Udretning; Bearbeidelse, Udvikling = Gjerd. Tel. Hall. (Gol). „Ha(va) noko i Gjersl, unde Gjersl“; „vera i Gjerslo“, være under Arbeide, i Værk. „Avgjersl („Taagjersl“), Paagjersl, Ugjersl. Uppgjersl“. 4) = Uppgjerd; Kasta. Hall.

„Gjersla f. Gjøren“. A. = Gjersl 3). „Paagjersla, Ugjersla“. — Gjorsla f. d. s. Tel. Ma. (Aaserall). „Vera i Gjoorslom“, være i Værk, i Udvikling, Tel. (Kvitseid, Selljor); „v. i Gjaarslo“, Tel. (Vinje). „Braadgjorsla, Paagjorsla, Ugjorsla, Undergj.“ Ma.

gjert (e') adv. overmaade, særdeles. Jæd. (Haa, Time, Gjæstal), Dal. (Bjerkrei, Hedland, Hæskestad). Udtales djert i Dele af Gjæstal og af Dal.; medens Hjerta sammesteds hedder „Jerta“. Se under G. „Me fekk so (d)jert mygje Høy“. „Eg æ so (d)jert trøytt'e; d'æ so (d)jert varmt“. „Djert djille Djænte te djætda“. Jf. G. N. gerr fuldkommen, gerla til Fuldkommenhed.

gjerug adj. travl, som ikke under sig Ro = girug. Ryf. (Høgsfjord) og fl.: gjærog. Til gjer? Andre Steder (Ryf. Trondh.) gjeerig'e, gjeeróug som vel er girig (-ug).

Gjer'vondt m. „En som gjerne gjør ondt (Fortræd). Ryf. Sammensætningen er vel af samme Slags som Havalt, Vyks-i-Fjell, Glytt-for-Nes.

gjesa v. se gisa.

Gjest (e') m. 1) en spids Ting, som efter at være falden ned, blir staaende paa Ende, — hvilket skal varsle at der kommer Gjæster; om Kniv, Saks, Syl, Vedbrand paa Arnen. Agder, Tel. Hall. og fl. Naar man i Tel. og Ryf. kommer til at nyse (Straaler) i Maden, er det „aa njosa Gjester i Matn (te Gars)“; i Hall.: „njøse te Gjestes“, eller „njøse Gjest aav'r“. 2) Særlig hedder det om Katten, naar den siddende reiser op det ene Bagben og slikker sig, at den „reiser Gjest“; da venter den Gjæster. Agder, Tel. Vestfold, Follo, Hadeland, Hall. Sdm. Romsd. og fl. „Kattn reise Gjæst, Rasinn æ Rauvinn næst“, Romsd. „Kattn (Katta) sete Gjest“, Nedre Tel. Østl. Ogsaa: „K. peika G.“ Ma. Ned. Og: K. gjestar, Tel. Agder. („Gjeste, gjeste, Hønsefut“, synges i Tel. (Laardal) idet man tager Smaabørn i Stortaaen og løfter den op). Og: „K. gjere Gjestaspjot, Hard. Tel.; „K. reiser Gjestespjot“, Sæt. Og: „Kattn geisa“, Ma. (Aaserall, Bj.). Meget af dette synes at pege paa Sammenhæng med Sv. Dialekters: gist, gista, gäist ɔ: upptill klufven eller grenig stör eller påle; Gotland: gajst ɔ: högfärd; Norsk: geisa, geiska (stræve ud); gista; gisa, gisen, osv. Isl. geistill = geisli, Skistav. Vistnok har Isl. þjóðsögur nogensteds gestaspjót i samme Anvendelse som Tel. Sæt. og Hard., men den hele Mythedannelse kunde vel desuagtet bero paa en etymologiserende Anvendelse (og Tildannelse) af et Ord som har betydet en opretstaaende (løftet) Ting.

gjesta v., Gjestaspjot n. se foreg.

Gjestbaud f. = -bod. Stjør.: Jæsbåu (öu).

„Gjestbod n.“ A. -baadd, Namd. (Haran).

„Gjete n. „Til Gjetes = til Lags“. A. Ndm. Fosn. „D'æ alder te Gjet(t)es aat' naa“. Og: „te Gjetnas“, Ork. (A.) Fosn, Ndm.

gjete-att? ligegyldigt = eitt Feitt, Hipp um Happ. Vestfold (Brunlanes, Hedrum, Kodal, Hov, Eiker, Sæm): jeeti, jiti, eftersom Dialekten har Supinums-form af gjeta, gita v. at faa. „Dæ kann væra jee'ti-att mæ dæ,

mæ'n". Sjeldnere: jit'-jat; og i'ti-att, Vestfold (Sande). Se itanes.
Gjett (ee) eller Gitt (i') m. „Vera pao äin Gjeett, pao rette Gittn", være i stærkt Sindsoprør = uppøst. Hard. (Odda, Kvamm). Jf. Gjete, andgjeetten; Sv. Dial. gät ɔ: lynne.
Gjev, se Gjæv. — Gjevidla, se Gjedvilla.
Gjevst (e') m. Givning; det som gives = Gift. I Kortspil og i Fodring. Tel. (Rauland, Vinje). — Gjeves se Give.
„Gjod m. Fiskeørn". A. Jugr f. Nhl. P. Claussøn: Gjur. I Sv. Dalarne: Dins, fiskmåse (Lundell).
„gjord adj. moden". A. Udtales med tilbagetrukket (noget „tykt", supradentalt) rd eller D. Hall. Gbr. Tinn og fl.
„Gjord f. Gjord". A. Jaar, Sæt. Tel. (Moland, Mo); Juur, Ma.; Jool, Gbr.; Juul, Hall. Flertal: Ja'ri, Sæt. (Bykle), G. N. gjardir; Jer'u (ee og æ), Voss; Jøl, Gbr. (Fron); Jø'lee, Gbr. (Vaagaa; ogsaa Joo'lee); Jø're, Ndm. Jf. gjerdaslaa — Gjerdarek.
Gjordsadel m. Sadel med buet Rygstød, i hvilken man sidder indgjordet. Søndenfj. Gjuursøyle, Sæt. (Dette maaske til gyrda).
„gjordutt adj." A. joordutte, med tilbagetrukket (r)d, i Hall. og fl. hvor „Gjord" har „tykt" L.
Gjorsla f. se Gjersla.
gjorst (oo) adj. moden; af gjerast; a) om Bær: joors, uden Fl. Innh. (Stjør og fl.). „Beera æ joors". b) om Ost: fuldt gjæret, moden. joors, Tel. (Kvitseid); joost'e, Tel. (Moland, Vinje), hvilket sidste dog ser ud som sammenhørende med „jaste" v., gjære osv.; det hedder nemlig: „Ost'n æ j o o s t'e"; men: „Ostn heve j o o r s t".
„Gjot (oo) n. Understrøm". A. Senja. „Joot i Juksa", Afbøining af Angelsnoren formedelst Understrøm. „Joot i Knee'a", spøgende om krogede Knæer. 2) svær Fart og Kraft i alle Bevægelser; især en, hvori for Resten undertrykt Sindsoprør udlader sig. Hard. (Ullensv. Odda, Ulvik). „Da va slikt Joot i 'an idag; han kom mæ slikt Joot". Til gjota v. Se A.
Gjot (oo) f. = Gjota. Østerd. (L. E.), med Fl. „Gjoter"; Helg. (Vefsn, Alstahaug, Vega): Fl. Jøt'r; Vestf. (Vier, Hov): Fl. Jøtt'år. Isl. gjót. — „Gjota f." A. Senja, Lof. Helg. (Herøy, med Fl. Jøt'r), Romsd. Nfj. Ned. Nbg. „Aakrejoote, Slaattejoote". 2) „Hals" el. Smalning af en Sump. Innh.: Jøt', „Myyrjøt, Moltjøt'"; Follo: Jaatte, „Myyrjaatte".
„gjota v. a. gyde". A. 3) v. n. strømme ud; strømme frem; gydes ud. Sæt. Shl.? „No seer eg Regni o Skjuyne gjoute". „De giuyt kji ko voundt av 'æ haile Dagjn". „Evjo gyt'e", Mudderet flyder op; Shl.? Hertil Gjot n. 4) fare afsted; stryge. Jæd. Dal. Ma. „Naa maa du gjooda din Veg". „Gjood naa asta!" „Han göud daa han höurte dæ". „Han kaam gjoutan". Ma.
(G)jul se Gjord; (g)jule, (g)jure se gyrda.
(G)jur n.; (g)jurde, (g)jurt v. se Gur, gyrja.
Gjuv n. drivende Vandstøv, fygende Damp som fra et Vandfald. Sfj. (YDale): Juuv. Til gjuva.
Gjæe se Giede, Gjed. Gjæhl se Gjerdsl.
„Gjæla f. Tosse". A. Innh. (Skaun): Jeel'.
Gjæla f. 2. let Vind som netop kruser Vandet; Luftning. Sfj. (Førde, Jølstr, YDale). „Ei kalde Gjæle"; „Vaargjæla", den tørre Vaarvind.
Gjæla f. 3. voldsom Bevægelse; Oprør; Tummel; Tumult; omtr. = Uppstyr. Nog. Shl. Hard. Nhl. „Gjæla i Øl; i Sjø'n (= Brot)". „Dær va noke te Gjæla mæ Fugl, mæ Folk". „Her gaar slik Gjæla; eg saag ei svær'e Gjæla utpaa Have idag", om Bevægelse af Hval, Fugl og Fisk = Bruk. „Da va dao äi Gjæla mæ deg!" til støiende Børn, Hard. „Da va daa fælt te Gjæla han va i!" = Gjeralag. Nhl. „Han gjoore ei heile Gjæla a(v) dæ", gjorde meget Væsen af det, gav det store Dimensioner; Dal. Jf. Giil n. Gil m. Geil m.
Gjæle m. 1) Luftning = Gjæla 2. Nhl. (Os). 2) Os, Damp. Nhl. (Manger), Sfj. — Gjæle se Gjerde.
gjælen adj. fuld af Gjæla: oprørt, ustyrlig, ubændig; vælig; omtr. = geilen. SBerg. „Hest'n æ so gjælen, dar æ slik Gjæla i 'an". „Han æ gjælen i (mæ) Veere", Luften er i Oprør. „Ein gjælen Kar".
Gjæm? m. Strøm af lugtende Gas; især: stærk aromatisk Lugt. Tel. (Moland), SætB. „De stoo ein Brænnevins-jæm av 'an". Jf. Gim, Geim. Kanske dog for Hjelm; se d. og hjelma v.
gjæma? v. (ar) dampe, lugte; se Gjæm. Sæt. VTel. „De gjæmar Øl av deg".
gjæma v. (er, de) fare rask, stundesløst og ligesom søgende, vidt omkring. Mest om Kvinder. Tel. (Vinje, Rauland, Kvitseid). „Ho gjæmer oomkreengg i Bygdee; d'æ ei Floggjæme". „Han flyg'e gjæmer ette de; gjæmer paa o gjængge". — Gjæma f. En som „gjæmar". Tel. Maaske til geima (= keima), gimsa. — Gjær se Gir.
„gjæs adj. stolt, storagtig". A. 2) fordringsfuld (saaledes ogsaa: dyr paa sine Varer); kræsen, yderst nøieseende, strængt akkurat, ikke lempelig; omtr. = vand, vønen, bratt. V- og ØTel. Ma. Ned. Ryf. og fl. „Gjæs p a a dæ". 3) storartet; prægtig, ypperlig; omtr. = ginst, glup, grum. Agder. 4) vældig, voldsom; om Folk og Veiret. Li. Jæd. (Wille: jæs, frodig). Dette og de flgg. Ord høre maaske (neppe) sammen med Jase, jasta; altsaa: jæs?
gjæseleg adj. og adv. storartet, overordentlig. Ma. „Gjæselig stour".

gjæsen adj. omtr. = gjæs. 1) storagtig; udfordrende; fordringsfuld; kræsen. Tel. Dal. og fl. „Han va kje gjæsnare paa dæ, han took o aat dæ". „Ikkje gjæsen", ikke krympende sig. Dal. 2) vældig, voldsom; mest om Veiret. Shl. „Han æ kje so lite gjæsen idag". „Gjæsen te blaasa". 3) vælig; kraftfuld og modig. Shl. „Gjæsen Hest". gjæssen, d. s. Hard. (Odda, Ullensvang). „Gjæssen Stut".
gjæsna v. n. bli „gjæsen" ɔ: vældig, voldsom. Shl. Jæd. „Han (Veere) gjæsna te".
gjæst adv. fordringsfuldt; storartet; vældigt; voldsomt; overmaade; se gjæs. Ma. „Dei rei saa gjæst". „Han va gjæst fudd'e".
„gjæta v." A. jeet(e), SØstl. Trondh.
Gjætargut m. se Gjætslegut..
Gjætling m. Hyrde = Gjætar. Jæd. Dal.
„Gjætsla f." A. 2) Samling af Fæ som vogtes under eet. Østerd. Gbr. Sdm. Omtrent: Jæhle. 3) Græsgang, hvor der vogtes. Hall. (Aal), Gbr. (Vaagaa). Mest i Fl. „D'æ fine Jæhlu der". „Langt burti Jæhlo".
gjætslebyrg adj. skikket til at være Hyrde. Hall.: jæhlebörg. — gjætslefør adj. d. s.
Gjætslegut m. Ajuga pyramidalis. Num. Modum: Jæsle-. Østerd. (Aamot), Land, Toten (Biri, Vardal) omtrent: Jæhlegut. — Gjætargut m. d. s. Rom. Smaal. Busk.
Gjætslemark f. = Gjætsleskog (Ndm.). Salten.
Gjætsleplagg n. en sammenhængende Hoved- og Rygbedækning for Hyrden. Hall. (Aal): Jæhle-.
Gjætslesvein m. Hyrde. Gbr. Ndm.: Jæhlt-.
Gjætslestav m. Hyrdestav. Dal. (tl), Hall. (hl).
Gjætsletave m. en liden Hyrdedreng. Hall.: Jæhl-. Tave ɔ: Lap. — Jæhlköure m. d. s. Ramd. Se Kaure.
Gjæva f. Held og Yndest som følger En, især for hans vindende Personlighed; betagende Væsen = Sigr. Li. (Fjotland). „Hu æ kje vakker, men dør fye slig Gjæva mæ 'enn". „Han he slig Gjæva mæ seg". G. N. gæfa Lykke, Held, gæfumadr, En som har gæfa. — gjæve meg! se giva.
Gjæving m. gjæv (nobel) Mand.
gjævlyndt adj. høisindet. I Skrift.
gjævvoren adj. noget gjæv 2) (Rbg.). Hall.
Gjøda f. Person med høit Livsmod = Avgjøda, Forgjøda; se d. Nhl. Shl.: Jøa. — Gjøsja f. d. s. Nhl.; for Gysja?
„gjøda v. a." A. 3) erstatte Fordampningen fra et kogende Stof (Kar) ved at tilsætte Vædske; spæde. Tel. Rbg. „Gjøe Grout'n mæ Mjolk; gjøe Spa'i". „Gjøe ei Gryte; gjøe Kaffikjetiln".
gjødfødd adj. gjødet; om Dyr. Rom.: jø.
Gjødsl n. fedet Dyr; = Slagt. SætV. og V.
Gjødslestig m. Gjødesti. Gbr.: Jøhlstiig. Misdannelse. G. N. svínstí, n.; (stigr, m. Vei). Og: „Staa paa Jøhlsti(g)je", Gbr.
Gjøslokar (oo) m. pl. Uld som klippes i „Gjø", ved Marimessa. Tel. (Bø, Vinje).

Gjøyr f. = Gjø 3., Søyr. Ma. SætV.
Gjøl n. 1) Smiger. 2) Markskrigerros. Innh.
„gjøla v. a." A. Ogsaa = gola. Tel. „gjøla upp". — „v. n. smidske osv." Li. 2) skryde noget op; rose markskrigende. Trondh.; Tel.: „gjøle upp". — Gjølstut m. En som gjøler. Trondh.
„Gjøla f. noget som man maa rose". A. Særlig: a) en god Gjerning; oftest brugt ironiskt. Vald. Tel. „No ha e gjoort Jøla 'taa!" nu har jeg redet det godt! Vald. — „Ja, no gjoore du ei goo Jøle!" Tel. b) en prægtig Kvinde. Tel.
Gjøle m. en prægtig Karl. Ringerike, Vestfold. „Ein Gjøle te Kar, te Hest. Sjelden. Oftere som adj., se Gjøla: „ein Gjøle Kar, Hest, Kniv", en udmærket; „eit Gjøle Tak", et dygtigt Tilgreb. Ringerike, Vestfold, Vald. Sogn, Hard. Tel. Og: „ein Gjølekar, Gjølehest", d. s. Vald.
„gjølma v. a. (ar)". A. Ogsaa: (er, de), og „tvigjølmd". Gbr. (Fron, Vaagaa).
gjølsjødd se gjell.
gjølstra v. smigre = gjøla fyre ein. YSogn, Smaal.: gylstre og gjølstre. — Gylstre f. En som gjølstrar. YSogn.
Gjøm se Gim. — gjømme se gøyma.
Gjøn n. 1) Drilleri, Gjækkeri. Østl. og fl. „Gjøra (drive) Gjøn". 2) en Driller; Gjæk. Sogn. Til gjøna (Tel. Hall. Sogn).
gjønndregen, gynndreien se gjenom-.
gjønnverdug adj. 1) yderst fordringsfuld; som vil have noget at sige i alt. Ork. (Meddal, Rennbu): jønnværäu (-öu). 2) slem, umedgjørlig; især om Børn. Stjør.: jønnvalöug. 3) krympende sig, ulysten osv. = gjennvær, fra hvilket det er vanskeligt at stille. Helg. Stjør.: jønnvalöu(g). Stjør.: jeenvalöug. — Vokalen foran N er kort; N'et dog maaske ingensteds jodholdigt. Se gjøn(n)-, G. N. gin(n)-, gjenverdug og gjennvær; jf. Ældre Sv. gænwærdogher ɔ: vidrig.
Gjønos (oo) m. stærk susende eller hvinende Luftstrøm; hvinende Træk. Helg. (Vindal). Meddelt. Til Os, Susen. Jf. Gjenos.
Gjønstr eller Gynstr? 1) n.? Gunst; omhyggelig Pleie. Tel. (Vinje): Jøn'str. 2) n. Jønstr, En som er stadig Gjenstand for Drilleri og Latter; et „Spektakel". Ndm. Trondh. Nordl. Se flg. og Ugynstr.
gjønstra eller gynstra? v. a. og n. 1) pleie saa Gjenstanden bliver altfor trivelig; fodre og pleie overdrevent. Dal. Li. Rbg. Ned. „jynstra upp ein Hest". Og: jønstre. — 2) smigre = gjøla, gjølstra. YSogn: gynstre? Kunde maaske høre til gjøn(n)-, G. N. gin(n)-, ginna 1) udruste med overnaturlige Kræfter (= magna), 2) forlokke; (jf. jønst = ginst, Tel.; örjynnas = örjønast ɔ: smaatrættes, Gransherad i Tel., og gjøna?). Med Bett. jf. gjøla, gjølstra, og „Gjøle" om det opskrydte, det (for)roste.

Jf. ogsaa: Ældre D.: gynde; Skånsk: gynna ɔ: gjøde. Fremmed?

„**Gjørs** m." A. Rom. Og: „**Snørgjørs**".

gjøv adj. ypperlig; for gjæv. Østerd.

Gjøv f. Portion = Gjæv. VAgder, Dal. (Bjerkrei). Og: **Gjov** (o'), og **Gjaav**, NMa. Sæt.; **Gjeev**, Ma. Rbg. og fl.; **Gjev**, Tel. G. N. gjöf.

gjøva v. n. lave istand „Gjøver" til Fæet. Li. (Fjotland): „gjøva ihouba" og „gjeva ihoub(a)".

„**glada** v. (ar) gaa ned, om Solen". A. 2) kaste et klart og stærkt kortvarigt orangegult Skin over de østlige Fjelde ved Nedgangen = gylla. Ndm. (Rindal).

Gladbeita f. stor Glæde. Kun i: „Mæ Gladbeitaan" (Dativ), med største Fornøielse. SHelg. (Brønnøy, Bindal).

„**gladlynd** adj." A. Sæt.

gladra v. a. og n. behandle uvarligt og ubehændigt (skjælvende, spildende, fordærvende) Ting som kræver Varsomhed; klodse. Jæd. (Haa, Gjæstal). „Du maa kje gladra Glas'e, du seer d'æ fullt!" „Inkje gladra dæn Ruo mæ Talerka!" Gjæstal. „Han side gladra mæ Klokkaa heile Dagjn, side gladra aa vil ha ihob Klokkaa"; Haa. Maaske eet med glatra, A.; jf. glodra (dog: glidra).

gladskalla (første A er langt) adj. = glasskallutt. Sdm. (Sunnylven): gla-skalla.

„**gladvær** adj. livsglad". A. glaværi(g), Follo; Vestfold: -li. — **glaværanse** d. s. Ma. (Bjelland). Med Æ ikke E, trods den partisipagtige Form, („vera, veranse").

Glafs n. se glafsa. — **Glafs** m. og **Glafsa** f. 1) en løsmundet, indiskret Person; En som buser ud med alt muligt. Tel. Hall. Østl. 2) en kaad og fremfusende, Uro og Fortræd bringende, Person = Glaap. Ork. Strinda, Innh. Stjør. — **glafseleg** adj. lig en Glafs 1). Tel. — **glafsutt** adj. lig en Glafs 2). Trondh.: aat. Se glafsa.

glafsa v. n. (ar) 1) = fikta, fleipa, geipa, geisa osv. „Glafs' mæ ein Kniv". Trondh. (Børsen og fl.). 2) være en „Glafs": a) være løsmundet; Hall. og fl.; Shl.: glapsa. b) fuse uvornt frem. Trondh. — **Glafs** n. 1) det at glafsa: være kaad og fremfusende i Ord og Adfærd osv. Innh. Hall.; Shl.: **Glaps**. „D'æ bær(e) Glafs mæ 'aam". 2) Person, helst Kvinde, som glafsar; Person med en løs og uhøvisk Mund og Opførsel. Hall. **Glafsetre** n. d. s. Hall. Jf. Glap, glapa, glapast, gleffa; Isl. glapmæltr, G. N. glópr en „Gap", glap n. Utilbørlighed; glöp og m. fl. Sv. Diall. glaffsa ɔ: sluka i sig; ogsaa „glaffsa ur sei" ɔ: plumpe ud med; glaffs m. en som uppför sig ostickligt, og fl.

glafsast v. recip. = gantast. YNamdal.

„**glama** v. skralde". A. Sæt. Ryf. Hard. „Glama aa gøy". 2) skjælde, skjænde. Ryf. og fl.

glamen adj. 1) skramlende. 2) om ujævn Iis og frossen Vei, hvorpaa man ikke bevæger sig med Sikkerhed (forklaret = svikhaal; Forestillingen om Larm synes borte). Sæt. Dette skal ogsaa hedde **glæmen**? Sæt. (Sandnes og fl.). — „**glamren** adj. skramlende; ujævn". A. Sæt.

Glamp m. en løsmundet og ubehændig, skramlende Snakker. Ryf. — **glampast** v. n. snakke som en Glamp. Ryf. — **glampen** adj.

Glams m. 1) en sandseløs, klodset, larmende, lidet ærekjær Person, som snakker og handler paa Slump. Li. (Fjotland). 2) en raa og hensynsløs, larmende Person; omtrent = Garp. Stjør. Selbu, Østerd. 3) se glamsa.

glamsa v. (ar) 1) skramle = glamra; gaa klodset og larmende. Tel. (Mol.). „Glamse paa Tresko". 2) gjøre hastige anstrængte og klodsede Forsøg paa at gribe; gribe i Grams; gramse (til sig). Li. (Kvin, Fjotland). „Glamsa te seg". 3) tee sig som en Glams 1). Li. Ma. 4) ikke kunne befinde sig paa noget; huske (gribe) feil. Tel. (Grandsherad). — **Glams** m. ør, larmende Lystighed; Tummel; Fortumlethed, Ørhed. Ma. (Vennesla, Øvrebø), Rbg. (Honnes, Aamlid). „Gaa i Glams'n, springa i Glams'n", gaa (springe) sandseløs af ør Lystighed. „Ho æ mæ i Gudeglamsn", Vennesla. — **Glamsa** f. En som glamsar; især: en sandseløs, fremfusende Kvinde. Ma. — **glamsen** adj. tilbøielig til at glamsa. VAgder. „Han æ saa glamsen o forfjusa o inkje stidd'e o stibelig", Fjotland.

glamsast v. recip. fjase støiende. Trondh.

glamsutt adj. lig en Glams; omtrent = garputt. Stjør. Selbu, Østerd.

„**glana** v. n. 2) glimte osv." A. 3) særlig om Lysplet eller Lysrand som stirrer frem af Synskredsen lige efter Solnedgang. Jæd. (Haa, Time).

Glana f. lystig Kvinde. Ndm. (Kvernes, Tingv.).

Glanauga n. en rødlig Fisk med store gloende Øine. a) = Aug'r, Sebastes Norvegicus. Ma. b) Hunnen af Blaagume, Labrus mixtus. Ma. c) Gadus minutus. Ma. — Hedder ogsaa **Glanaure** og **Glanaur** m. Ma.

Glane m. 1) Lysrand eller Lysplet i Synskredsen lige efter Solnedgang. Jæd. Ryf. Nhl. 2) fri vid Udsigt. Hard. — „**glanen** adj. = glanutt". A. Ryf.

Glanhaa m. en Art Hai. Ned.

„**Glankar** m. en Lurer". A. Særlig om ubudne, ofte formummede, Gjæster ved Bryllupper og andre Feste. Sogn, Hall.; Shl.: **Glaa-**.

Glant m. kaad Skjemt (ikke ondartet, hvilket „Gap" er her). Ndm. Fosn, Selbu, Stjør. „D'æ bær(r)e Glant'n paa 'naa". „Han slo ut bærre paa G.", han gjorde bare Løier eller Fjas; Fosn. „Paa Glant", for Spøg.

glanta v. n. (ar) glide til Siden for noget; glide af = glensa. Tel. (Seljor, Sauland).

„Økſi glanta av Stokkjn". Det ſig. er vel omtrent eet med dette oprindeligere. J Sv. Diall. glänta, glinta ɔ: glide.

„glanta v. fjaſe". A. Ndm. Foſn, Selbu.

glantaſt v. recip. fjaſe med hinanden. Helg.

„Glap n. Hul, Mellemrum". A. Sfj. Voſs. Snareſt, maaſke, Mellemrum ſom ikke er ſtadigt eller ikke burde være. „Døraglap", Voſs. Jf. glapa; G. N. glap; ſe glaſſa.

Glap m. ſe glapaſt.

glapa v. n. (er, te), have Mellemrum eller Aabning ſom ikke burde være; ikke ſlutte til; gabe; omtrent = glipa. Voſs. „Huſe glape o gliiſe adleſtan". — glapen adj. „Døræ æ glapæ". Se Glap n.

glapaſt v. recip. drive kaade og voldſomme Løier med hinanden; fjaſe tumlende og uheldbringende (undertiden ſvigefuldt). Stjør. (Maaraak): glaapaas. Jf. Glap, glapa, glaſſa, G. N. glepja (forpurre, narre), oſv. — Glap m. En ſom glapaſt; omtr. = Glaſs. Øſterd. (Rendal); Jnnh. (Jndr. Stjør.): Glaap, ſe A. — glaapin adj. ɔ: glapen fuld af voldſomme, fortrædbringende (ogſaa ondartede) Løier. Stjør. og fl. — glaputt d. ſ. Jnnh. „Han va glaapaat aat mæg aa ſletkjfull!"

glaſa v. a. forſyne med Vinduer. NGbr.

glata v. a. (ar) 1) tabe ved Skjødesløshed, ſpilde. Gbr. og Selbu: glaataa. Og: klaataa, NGbr. Trondh. G. N. glata fordærve, tilintetgjøre, miſte. 2) ſlippe ſig af Syne; miſte? Tel. (Tuddal, Grandsherad). „Eg æ ſaa boonden, eg tor' kje glaataa dænne Oongjen". 3) ſlippe ud af ſig, røbe. Gul. Røros. „De da maa du itt glaataa 'taa", det der maa du ikke røbe noget af. „Du maa itt glaataa ett Ool (Oor)". 4) v. a. og n. gjerne med „av" adv. (og præp?): bortſkaffe en Del af en Maſſe el. Mængde, reduſere; formindſke; iſær ved Slagtning. Gul. (Soknedal, Støren, Horg), Stjør. (Maaraak). „Mi maatte glaataa 'taa (adv.) to Ky(r), mi ha ſaa liti Foor"; Maaraak. „Ōſs löt glaataa 'taa fæmm Ky" ɔ: nie laut oſv.; Soknedal. Ogſaa „Dæm glaataa 'taa Buſkapa", formindſkede Beſætningen. „'taa" maaſke adv. her, og da glata med Dativ ſom i G. N. Hedder: klaataa, i Stjør. (Hegra, Vernes), Strinda. „Vi klaataa 'taa ſaa my(kjy) Krøtør". 5) v. n. ſvinde ind, minke. Stjør. „Graſe klaataa 'taa". „De hi klaataa 'taa Hoopa hænn aa no", det har minket paa denne Hob ogſaa nu.

Glaton m. ſtøiende Lyſtighed, iſær med megen Snak. Helg. (Vindal). „Gap aa Gla'toon". Se Gladtun.

glatt adj. glat. NGbr. Sogn og fl. Til gletta; eller T. glatt (gladr)?

Glaus m. = Gløys. Nhl.? Li.?

„glaa v. n. ſkinne". A. NGbr. (Dovre, Lom).

„glaa adj. aaben, om en Dal oſv." A. Tel. (Bø, Sell. Kvits. Mol.). 2) bar, nøgen, ſkovløs; med vid Udſigt. Tel. (Bø, Nisſedal, Mol. Vinje). „Nuutn æ glaa!" „Her æ ſo glaatt for Vindn". „No bliv' de glaatt i Skoogane haſs". „Skoogjn æ glaa no mot ſyrr'e", tynd. Og: gljaa, Vinje. „De hev blivi ſo gljaatt, ſe Skoogjn bleiv tekjen". 3) blank, klar. Sogn. „Glaott Øl" og „glatt Øl", ſom „daomlæus" og „damlæus". 4) = glæ 2. NGbr. (Lom). Jf. glæ; G. N. gljá og glæa ſkinne; glær, lys.

glaadra ſe glodra.

„Glaam m. omtrent = Glanar". A. Sogn, Vald. Gbr. Tel. 2) En ſom har ſtive Øine og et benet, ſtramt, hulkindet (Yankee-) Anſigt. Sfj. Nhl. Voſs. Hard. 4) Gjæk, Nar. NTrondh. J. G.: Glom. 4) Udſigtspunkt. Ndm.

Glaama f. til Glaam 1) og 2). Tel. Ryf. Hard. Sogn. 2) et arrigt, haardt Kvindfolk. Sfj. Maaſke eg. d. ſ. ſ. Glaama, = Daae, Galeopsis, A. 3) mørk Halvring under Øinene. Veſtfold.

„glaama v. n. (ar) ſtirre". A. Voſs, Sogn, Hedm. Ndm. glaame, -de i Gbr. (Vaagaa), -te, Rom. — Glaam n. (m.) Stirren. „Selja Steir aa kjøpa Glaom", ſpøgende om bare at g l o paa Markedet; Sogn.

Glaamauga n. en Gloer. Hard. Sogn, Sdm. „Ditt Glaamauga der du ſtendel" — Glaamſkalle m. d. ſ. Gbr. — Glaamſtaur m. d. ſ. Stjør.

glaamen adj. lig en Glaam: a) ſtirrende, b) med ſtive Øine og et benet ſtramt Anſigt. Nfj. Sfj. Shl. c) med Glaama 3).

glaamøygd adj. gloende; ſættende ſtore Øine. Sogn, NGbr. „Du mao kje ſjao hiit, du kunde verta glaomøygde". glaamsø(y)gd, Gbr.

„glaana v. n. (ar)". A. 3) om Skov: blive „glaa" ɔ: tynd, aaben. Tel. (Bø, Sell. Vinje).

Glaap, glaapaas, -in, -aat, ſe glapaſt.

Glaap m. Hybrid af Urhane og Røy. Ryf.

Glaap n. 1) Stirren. Shl. Ryf. Agder. 2) noget at glo paa; Gjenſtand for Stirren. Ryf. og fl. „Kjøpa Glaap o ſelja Stare".

Glaap m. en Gloer; en Dosmer. Tel.

„glaapa v. n. ſtirre". A. Ryf. Agder, Tel. — glaapen adj. tilbøielig til at glaapa.

glaapeleg adj. = glaamen, lig en Glaam 2), Tel.

glaaren adj. ſkrupſulten. Ndm. „Glaarin ſo ein Varg". „graalin" er graadig her.

glaaſe v. n. ſee = gloſa. Selbu.

glaataa v. ſe glata.

Glaatra f. Perſon med langt magert Anſigt, lang Hals og Øine ſom fare uroligt iagttagende omkring. (!Dette ſidſte tør være Hovedforeſtillingen i dette, ſaaledes forklarede, mangeſidede Begreb; en ſlig Stirren ledſages gjerne af ſtrammede Muſkler). Tel. (Kvitseid, Selljor). — glaatrleg adj. lig en „Glaatra". Tel. „G. i Ougo", med Øine

som fare iagttagende hid og did. **gljaatreleg**, SætV. „Han æ so gljaatreleg' o santeleg' øygd'e, renner Augu(n) hiit o diit o kann kji glaape støøtt o reett".

Glede m. Glæde. Gbr. (Vaagaa): Glee'ee; VTel.: Glee'i og Glæ'ee. Se Gjede.

„**glessa** v. n. bjæffe". A. Li. Ryf.: glepsa. „glekse utu", gispe ud. Gbr. „2) v. a. glepsa i seg", VAgder. Se ogsaa glepsa. — **Glefs** n. 1) = Glefs m. 2) Bjæf. Vestf.

„**Glessa** f. Sax osv." A. Glepsa, VAgder og fl. Glæfs', Ndm. Glæks', Fosn. 2) Klemme, overhovedet. Ma.

glega, gleka (ee) se glidka.

„**gleidna** v." A. Sogn. „kleina", i Hard. — **gleina** v. (er, te) glide. Shl. Tør trods sin Bøining være gleidna. Ligesaa maaske glein', glide ud saa man forstræver sig. NTrondh. Se dog de flgg.

gleima v. n. (ar) kaste raske og korte Blikke; see stjaalet og skjævt (forelsket, vredt osv.); skotte. Rom. Follo, Smaal. Vestf. „Han sat aa gleima paa 'o". Omtrent = glimsa; jf. glima ɔ: glimte, og fl. — **Gleim** m. skottende stjaalet skjævt Oiekast. Østl. — **gløyme** v. d. s. Vestfold; se d.

gleina v. n. (er, de eller te) 1) glide af til Siden = glanta, glensa. Ma. SætV. „Økfæ glaende av inni Fou^t^n". 2) skyde voldsom Fart = glensa. Ma. „Han kaam glaenan". Sandsynligvis eet med „gleina v. n. se skjævt", A. især kaste raske stjaalne, skjæve Blikke. Ma. Vald. Hadeland, Rom. Solør; Røros: glænne. Maaske til glina (glindse, glimte), glina (stirre); jf. glensa, glanta; Sv. Diall. glänta ɔ: halka, framskymta; sola gläjner te ɔ: framskymtar. Sml. ogsaa: gleima, glima. Se gløyna.

Gleina f. bar Flek paa et Træ. Ma. (Aaserall). — **Gleine** f. aabent Rum i Skov. Busk. (A.) Gbr. (Øyer og fl.). Kan i NGbr. bruges = Glæinne ɔ: Glenna.

gleinskalla adj. = sleinskalla. STrondh. (Meddal).

gleinskallutt adj. = sleinskalla. Gbr. og fl.

Gleip m. 1) En som „gleipar"; En som efteraber haanligt. Berg. 2) en kaad, larmende, uvorn og utækkelig Spøgefugl. Jæd. Ryf. Nfj. — **gleipvoren** adj. noget lig en Gleip; særlig: kaad og uopdragen. Nfj.

gleipa v. n. (er, te) slee ved et Slumpetræf; slumpe; slænge (til). Sæt. „De gläipte so t i".

gleipen adj. lig en Gleip 2). Ryf.

gleivra v. n. drive bespottelig Spas; tale blasfemiskt el. profant. Hard. (Odda, Kvamm), Sogn? Se A. „Gleivra mæ Gussoure". — **Gleivr** n. slig Tale. Hard. — **gleivren** adj. — **Gleivreskap** m. det at man farer med Gleivr. Hard. — **glævre, glæbra** v. omtrent d. s. Rbg. Ma. Se d. (gleivra : gleipa : glipa = geivra : geipa : gipa).

gleka se glidka. — **Glema** se Glæma.

„**Glenna** f. et Mellemrum osv." A. Ryf. N- og STrondh. 2) klar Stribe paa skyet Himmel; maaske særlig i Horizonten ved Solopgang og Solnedgang. Tel. Agder, Dal. Hard. „Dagsglenna, Klaarglenna, Smeikjeglenna". „Toosdags Glenna æ Fredags Renna".

glenna v. n. (ar; ogsaa er, te) 1) have el. faa store Aabninger el. bare Rum, „Glennor"; om Skov. Tel. „Skoogane heve glænna fælt". „De glænnar i Skoogj'n". „De teke te glænne i Lie eette Hogst'n". 2) vise en lys Stribe; lysne, klarne; om Lufthimmelen. Tel. Dal. „Eg heelt paa so længji te eg saag Dagj'n glænnte". „De glænner i Skari". „Dæ glenne (glænne?) udi Have". Dal. Her er maaske to Ord eller en Sammenvoksning af et glenna med et glæn(n)a af glaa (glæ). — **glennast** v. n. = glenna; om Skov. Tel. (Vinje). — **glennen** adj. = glennutt.

glenna v. n. (er, de) glide raskt afsted; sætte afsted = glensa. Li. (Eiken). „Ja so glenne me t e daa!" — **Glennar** m. = „aen sum kann glenna o kaama fram". Li. (Eiken). Jf. Isl. glenna udspænde.

Glens n. se glensa.

glensa v. n. (er, te, sjeldnere ar), 1) glide let og med stor Fart henad noget; sætte afsted = glenna. VAgder. „Hest'n glænse bortette Jis'n". „Han glænste asta paa Skeisen", „Dei glænste a(v)", foor afsted. „Br-ureia kaam glænsans". „Skyan glænste". „Ja saa glænsa me t e daa!" „La(t) glænsa dæ!" lad staa til, lad gaa! (ogsaa i Aamlid i Rbg.). „Han glaende o glænste", om En som kjørte raskt og uforsigtigt. 2) tilbagekastes under en meget stump (but) Vinkel; glide af til Siden; falde ind meget skraat, næsten ⫲ Overfladen. Ndm. Romsd. Ma. Ringerike. „Øksa glænste nee i Foot'n" („lika at Fou^t^'n", Ma.). „Sola glænse nee-aavr Bakkjen", skinner meget skraat; Ndm. 3) drive støiende Leg eller Fjas; tumle = „jagast o skuvast o feltast". VAgder, Sæt. „Han æ ^e^ude o glænsa mæ Jænten", Ma. G. N. glensa fjase, spøge — vistnok en lidet oprindelig Bet. Jf. glenna v. (G. N. glenna Fjas = glens) glenta, gletta. — **Glens** n. det at glensa. „Bjønn'n sprang eit Glæns nee-aavr" = sprang skaalides; Ndm. „Ga i Glæns" = ganga skaalides; Ndm.

Glensa f. en livfuld og rask Kvinde. Ma. (Holum). Ogsaa: Glense som adj.: livfuld, rask og smidig. „Ein Glense Kar'e, Glense Hest'e". Agder.

glensande adj. raskt omstreifende. Ma. (Holum). „Kyr'a æ saa glænsanse".

glensen adj. 1) glidende; glat. Sæt. VAgder. „Glense Føre". 2) livfuld; vilter. Agder.

Glent n. Spøg, Fjas. Shl. Til glenta.

glepa, glepin se glipa (i'), glipen.

„**gleppa** v. n." A. Særlig: glide ud af Haan-

den formedelst Slibrighed. Østl.: glæpp'r, glapp, glæppi. Og: „Take glæpp'r", Grebet g.
gleppeleg adj. og adv. udsat for at glippe eller glide af eller bort. Sæt. og fl. „De stende so gleppelege". — Gleppe, som Genetiv (adj.) d. s. Sæt. „Eit Gleppe Tak".
glepsa v. n. (er, te), plumpe frem (med), buse ud (med). VAgder (Grindeim, Bjell. Fjotl.). „Ho glepse ᵉut mæ alt dæ ho maene; d'æ ai Glopa". „Han glepse te o seia ko sum høve". — glepsen adj. „han æ saa g. te seia ᵉut dæ han maene". — Maaske til gleppa; dog maaske snarere eet med glefsa (glepsa; jf. glafsa, glapa) at smække Munden op og i. Se d.
Gler m. blank og glat Flade; Speilflade; Isflade. Ma. (Grindeim). „Bei'n va i aen Gler". — Glerung m. d. s. Li. (Eiken, Fjotl.); -ungje, Ma. (Grindeim, Bjelland); -ungge, -ongji og -aangji, Rbg. (Honnes, Evje, SætB. og B., Aamlid). „Markjæ, Bej'n, va i den Glerongji". Udtales snarest „Gleer" ∞ „Beer", af Ber, ber n.; maaske for Gler; jf. G. N. gler Glas, glerìss Speiliis.
glera v. (ar, a; ogsaa te) være barnligt larmende lystig; springe om leende og straalende; tumle. Ma. (Kaansmo, Grindeim, Bjell. Holum, Hægel.) „Dei slaug o glera (glerte) o loᵘ". „Dei glera o datt ᵒᵘ Bænna". „Springa o leiksa o glera". Ogsaa: glera seg, om eksploderende Fnisen og lignende barnslig Moro. „Ko æ dæ di side o glera dykke a(v)?" — Gler n. det at glera (seg). Gler m. og Glera f. En som glerar (seg). Ma. (Grindeim og fl.). Hertil: „glera seg te", tee sig barnligt lystig, fremkunstle glad Barnlighed. — gleren adj. Ma. — Glering f. „Jænten heelt dæ mæ slik Glering". Vokalen er d. s. s. i de foreg.; snarest nu Gleer ∞ Beer, neer. Til glisa? Sv. Diall. gler adj. leende. Se flg.
Glera (e') f. aaben, bar, Plet; som i Skov eller paa en skyet Himmel. Tel. (Vinje): Gleru. — gleren (e') adj. som har Gleror. „Skoogjn æ toonn o gleren". „Hemiln æ gleren". glerutt adj. d. s. Tel. (Vinje). Vel til glis- (Glisa, glisen osv.).
Glerong, -ung, -aangji se Gler.
Gleto f. 1) Staalorm. 2) = Glenna; se Glita.
„Glett m. Glid, Gliden". A. „Da ligge paa Glette". Shl. 4) en enkelt svag Lyd. Sogn (Vik). „Aen Glett 'tao Bjødlo". 5) et usikkert, altid afglidende Blik; eg. = 1). Sæt. Tel. „Han heve aen stygg'e Glett'e i Augo, eit styggt Glettelag". Jf. Glutt. 6) liden Aabning = Glott. Hedm. „Dørg.".
„gletta v. n. (glatt)". A. 2) glippe, slaa feil. Gbr. og fl. „De glatt Take faar 'aam". „Dæ glætt æildr!" det slaar aldrig feil. NGbr.
„gletta v. (er, e) 1) titte". A. Kaste et skjaalet Blik. Sæt. „2) ymte osv." A. „Glette ait Ool te aen", give En et Vink i Ord; Hall. „3) (finte, flose)". A. Hard.
Gletta f. Klarning = Glette. Hedm. Vald.
Glettelag n. den Maner at gletta; se Glett m.
gletten adj. tilbøielig til at gletta; a) „gletten i Augo", med en „Glett" i Øinene. Sæt. Tel. b) til „gletta 3)".
Glibb m. kaad Lømmel, som leer og spotter ad alt; Grinebider; ogsaa: Skjelm. Hard. ØTel.; VTel.: Glibb'e og Glib'bi. 2) nærig, gridsk Person = Skoe. Tel. (Mol., Lunde), Bamle (Drangedal); Ryf. (A.: Slughals; ligesaa i Sv. Diall.). — glibbeleg adj. lig en Glibb. Tel. — „Eit Glibbe Tak", et gridskt og raskt Tilgreb. Tel.
glibba v. n. (ar) tee sig som en Glibb overh.; helst da: glibbe seg. Tel. Særlig: a) lee spotsk, haangrine. Tel. b) være gridsk og flink til at rive til sig; æde slugent. Tel. (Mo, Nedre), Bamle. „Han glibba o aat so kallege". „Geita glibbår"; Bamle.
glibbetent adj. med Tænder som har (store) Mellemrum. Tel.
glidall adj. medførende Glidning, glat. Vestfold, Ringerike, Hedm. „Gliall Veg; glialt Føre".
gliden adj. = glidall. Ndm.: glii'en.
glidka (i') v. n. (ar): glikka, -e, glika, gleeka, gleega — som gnidka: „gnikka, gnika, gneeka, gneega"; lidka: „likka (lika, liga?) leeka". 1) glide lidt ud; være usikker paa Haand eller Fod. Hard. Ryf. „Eg gleeka aa datt". „Han stoᵘ aa glika, so da va kje Undr han inkje rauma". 2) slaa feil, svigte; tage feil. Hard. Shl. Ryf.: „glika" og „gleeka"; Ryf.: „gleega"; Dal. VAgder, Rbg. VTel.: „glikka" og „glikke"; Tel. (Selljor, Bø): „gleeka". „Da gleekar aldre!" det slaar aldrig feil! „Klokkaa glikka kje"; Ma. „De glikkar kji fyst (itt) han heve lova de"; Sæt. „De glikkar kji noken Dag' anna eg fær Fisk"; VTel. „De glikkar alli noko Aar uttaaf de bliiv'e Fookk i Otre"; VTel. „Han hae tænkt seg te de, men de glikka fø'n", VTel. (Vinje). „Hoᵘ glikar kje pao äit Oᵘr", tager ikke (i Gjengivelsen) feil af et Ord; Hard. Et Imperf. „glakk", høres i Li. (Nes). — Glikk m. Svigten; Slaaen feil; Glippen. Rbg. og fl. „Der æ kji minste Glikk'e". Ogsaa: „gange Glikk" ikke træffe, gaa „bom"; Rbg. — glikk adv. „dæ gaar glikk", det gaar „bom". Ryf. — Rsv. („Norsk") Dial. har: klikka ɔ: halka; klikkskor ɔ: skridskor.
glidra v. n. dirre, saa det synes at give smaa Glimt; kun om Øine, og, sjeldnere, om Luft som stiger op; = blidra. Sæt. Rbg. (Aamlid), VTel. (Mo, Moland). „Han glidbrar mæ Augo". — Glidr m. = Blidr. „Der æ ein Glidbr i hans Augo smaa". — „glidreleg i Augo" adj. Maaske Iterativ (Diminutiv) af glida: gjøre bitte smaa Glidninger frem og tilbage. Neppe for glitra (hvad det for Resten efter Lydforhol-

dene i ØAgder nok kunde være), idet „glitresvart“ findes sammesteds, VTel. Somme af de Ord som begynde med glir-, glerkunde maaske høre hid til glida; jf. didra, dirra, diira, deera; lidra, lirra, liira, leera. Se ogsaa gnidra.

Glikk, glikka, glikt, se glidka.

glikka v. n. (ar) 1) smile dulgt, — skjelmskt eller haanligt; haansmile. Shl. Hard. (Røldal). Ryf. (Suldal, Sand, Hjelmel. Nærstrand). „Glikka aa læ“. „Glikka attunna“ ɔ: att-under. „Kæ dæ noke aa glikka aat?!“ Sammesteds: „gleeka, gleega“, for glidka. 2) tale med kaad Spøg i alvorlige eller farlige Emner. Ryf. (Hjelmel.) „De ska kje glikka mæ sovore; dæ kann snart gaa gale“. Dette smager dog af glidka.

Glikka f. et ganske lidet Indsnit, Hak eller Skaar i Fjeldet, omtrent saa stort at det netop yder Fodfæste. Hard. (Ulvik, Ullensv. Odda). — Gliksa? f. d. s. Shl. (Fitja). Og: Glyksa? Fitja.

Glim (ii) n. blændende Lysning = Gliima. Romsd. Berg. „Solgliim“.

„glima (i') v. n. (ar) glimre; glimte“. A. Sæt.; Vald. og Ma.: gleema.

„glima (ii) v. n. (gleim) glindse osv.“ A. Nfj. „Sola gliim'e so i Ouaa paa meg“.

glima (ii) v. n. (ar; ogsaa: er, te) lyse med uroligt og blændende helst tilbagekastet Lys; glindse med Glimt og Blink. Ma. (Bjelland, Lauvdal, Øyslebø): gleima. „Dæ gleima a(v) Fjeddan; paa Va(t)ne, i Soulæ“. „Orn'aa gleima i Luftaa“. „Kofor gleima du mæ Glas'e?“ svingede, viftede, saa det blinkede. Dog ogsaa: „Soulæ gleime i Auenn“; Bjelland. „Sooli gleemer i Ougo“, Tel. (Rauland). Svag Form til foreg.

glimeleg (i') adj. glimrende; straalende. Sæt.

glimen (ii) adj. blændende; især om det skjærende diffuse Lys fra en tyndskyet Himmel. Nhl. Shl.; Ma.: gleimen. „Da æ so gliime idag før Solo“; Shl. — glimutt adj. d. s. Berg.: gliimete.

glimsa v. n. (ar) flotte = gleima. Follo, Smaal. Sandsynligvis ogsaa = glima.

„glina (ii) v. n. (glein) glindse“. A. Tel. (Moland); VAgder (Bjell. Eiken, Fjotl.): gleina, glein'e, glaen (og glæn), gleene. — „Lat gleina (-e) dæ!“ lad gaa, lad staa til. Ma. Sæt. Dette maaske for glidna. Det hedder nemlig ogsaa: „lat g l i de!“ Trondh. Østl. Tel. Jf. „lat g l e n s a dæ! lat g l o dæ!“

glina (ii) v. (er, te) stirre (dulgt?). Nhl. Jf. glindra.

glindra v. n. plire; ogsaa: speide; lure; = glira. Helg. Innh. Fosn, Ork. Selbu. „glinnr' Oughwaam (-om)“, plire med Øinene. Og sjelden: glindr(e). — glindrøygd adj. plirende. Fosn: glinnrögd. Jf. gliina.

„Glip (ii) m. 2) Svælg, Slug, f. Eks. Udløbet fra Mølledammen“. A. Ogsaa: en trang smalnende Strøm i en Aa med bratte Sider = Sog. Agder, Tel. 4) en Slughals. Li.: Gliib. Desuden: „Aagliip“, Agder. 5) en kort rendeformig Aabning overhovedet. Sogn f. Eks. en Aabning ind til Kjelderen; imellem Tænderne. „Skar(d)gliip“ d. s. Sogn. Jf. glibbetent.

Glip (ii) n. lang, smal Aabning; Sprække. Gbr.

Glip (i') m. kaad Yngling = Gliip. Hard.

glipa (ii) v. a. (gliip'e, gleip, gli'pe) gribe med Munden; sluge. Nbg. (Lisle Tovdal, Bygland), Ma. (Aaserall, Bjelland og fl.) Ned. „Auren gleip i seg ein liiten Fisk'e i Teina; d'æ ein Avgut ti Fisk'e ti gliipe i seg“. „Han gleip dæ t e seg mæ sama“. Ogsaa: „gliiba, gliipte“, Li. Og „gliipe, gliipte“, gabe over, gribe over (?Tel.). — glipen (ii) adj. slugen. Ma. Jf. Gliip, gleipa, Glip (i'), glipa (i'), glipen (i') og fl.

glipa (i') v. (ar) gabe, være lidt aaben = gliipa (A.). Mest om Klæder. Helg.: gleep(p)a, gløp(p)a (og glæp(p)a).

Glipa (ii) f. lidet Gab eller Aabning i noget som burde slutte tæt; f. Eks. Klæder. Ma.

Glipauride m. = Aaglip. Ma. „Gliipäure“.

Glipfisk (ii) m. = Aaglip. Ma.

glipen (i') adj. lidt gabende, lidt aaben; med aabne Klæder. Helg. (Vindal, Lurøy): gleep(p)in, gløp(p)en; Namd. og Innh.: glip(p)in. „Du æ saa gl. i Brøste“.

Glipslok (ii, o') n. den øverste Del af Møllerenden. Li.: Gliibslog.

Glir (ii) n.? enslags Fortryllelse, som gjør Tingen usynlig. „Du tar 'kje leite: Hougetye (de Underjordiske) kasta Gliir paa dæ“. Meddelt fra Tinn i Tel. Ogsaa: „Gliiretrolle ligge aavr dæ“. Tel. (Lunde); se for Resten glira v.

Glir (ii) m. 1) Pliren; plirende Blik. VTel. Shl. og fl. Om et falskt Træk ved (i) Øiet; Sæt. 2) En som stadigt plirer; En med et stadigt plirende Smil om Øiet. Tel. 3) En som glirer 4). VAgder, Tel. 4) en Praas. Stjør.: „Løsgliir“. Jf. Dise m. og disa v.

glira (ii) v. n. (er, te) plire“. A. Jæd. Agder, Tel. STrondh. Ogsaa: griil(e), Trondh. „2) kige, speide“. A. Nfj. Sdm. „3) glimte osv.“ A. N- og STrondh. „Dæ gliire saa aat Oughwom (-aam, -öm), skinner angribende Øinene. 4) lee med sammenknebne Øine undertrykt og lidt haanligt; fnise = glisa. Hard. Agder, Tel. Innh. Ogsaa om uskyldig barnlig Leen med sammenknebne Øine; et lidet Barn, som „lagar seg o æ læntuge o g l i i r e r o lær“, kaldes saaledes spøgende et Gliiretrodd, i VTel. (Skafsaa, Moland). Se Glir n.

Glira (ii) f. 1) En som glirer = Glir m. Tel. 2) liden Sprække, hvori Lys skimtes. Ryf. (Nærstrand).

Glire (ii) m. En som glirer 2), kiger. Stjør.: Gliiri.

glireleg (ii) adj. lig en Glir: plirende, skalk-

agtig og lattermild osv. Nbg. Tel. „Gliire-leg i Augo".
gliren (ii) adj. 1. tilbøielig til at glira. Udbredt. Saaledes: skalkagtig osv. = glireleg; Ma.; glimtende osv. Trondh. „D'e saa gliire aat Oughwaam".
gliren (ii) adj. 2. slibrig, glat. Nhl. (Fana), Sfj. (Askvoll), Bergens By. „Her æ gliire te gaa". For glidren, se glidra?
Glis (ii) m. En som „gliser", haanleer. Hall.
„glisa (ii) v. n. (er, te) glimte osv." A. Ma. Tel. 4) vise (have) Aabninger; være utæt. Nhl. Voss. „Bytto gliiste". 5) glindse. Ma. „Dæ gliise paa (i) Fjedde", om et vaadt Fjeld i Solen. Jf. glissa.
„Glisa (i') f." A. Tel. (Kvitseid): Glisu.
Glisa (ii) f. Aabning, som det glimter igjennem = Glisa (i'), f. Eks. i Væv. Vald. „Skei(d)gliise".
Gliseld (i') m. Ild som flammer op en kort Stund; f. Eks. fra Spaaner. Hard. (Ulvik). — **Gliseldekaka** f. en tynd rudet Kage stegt ved Gliseld. Hard. Hedder ogsaa „Krotakaka, Harengekaka".
Glisføsk m. = Gløsfausk. Ndm. (Surndal).
glispa v. n. (ar) haanligt drage Munden og dreie Øinene til Siden; grine; haanlee; ogsaa: lee utidigt. Tel. (Selljor, Lunde), Bamle, Vestfold, Rom. Vel for glipsa, som rispa for hripsa, slaspa for slaffa osv. Jf. gleipa, glipa osv. J Sv. Diall. glispa ɔ: gapa, vara öppen. — **Glisp** m. 1) En som glispar. 2) det at glispa; Haangrin; Haanlatter. Østl. og fl. „Je skal ta Glisp'n 'ta de(i), je!" — **Glispa** f. En som glispar. — **glisputt** adj. som gjerne glispar. Østl.
glissa v. n. (ar) glindse = glisa. Li. (Eiken). „Hest'n glissa o glein'e paa Haarhamn". G. N. glissa grine.
Glita f. Staalorm = Slo, Angvis fragilis. Gbr. (Øyer): Gleeto. Jf. G. N. glita glindse.
Glita f. lys aaben Plet i Skov = Glenna. Gbr. (Øyer): Gleeto; Østerd. (Aamot), omtrent: Gletö. Derimod: „Glotte (aa—ö) i Skigarn", Aabning i S.; Aamot.
glitresvart adj. glindsende sort. Tel. Stjør.
Gliva (i') f. Revne i fast Bjerg; smal Kløft større end Gluvra. Dal. (Bjerkrei, Hæskestad, Lund). Mest: Gleeva.
gljaatreleg adj. se glaatreleg.
Gljo m. se Glod; **Gljor** n. se Glor.
gljup'e adj.; **gljupe** v. Sæt. VTel. se glu-.
glo adj. gridsk, yderst graadig. Sfj. Sogn, Nhl. Shl. Hard. Vald. „Hamløyparn va so gloo itte Hestaa". — **glooin** d. s. Namd. Se de flgg.
glo el. **gloa** v. n. (gloo(r), gloodde, gloott, med baade Vokal og Konsonant lange), sætte afsted; rende til; (lade) staa til; gaa (løs) paa. VAgder (hele), Nbg. (SætV. Aamlid, Myklland, Iveland), Tel. (Moland). Udtrykket: „lat gloo dæ!" lad staa til! bruges desuden i Ryf. Tel. (Vinje) og fl. „La(t) gloo dæ paa Heelaa!" paa Rimet; Ryf. Agder. „Glou a(v)", fare ilsomt afsted; Agder. „Aa jäu, me glou t e!" Ma. (Audnedal). „Hu, saa glou dæ daa!" „Daa gloud(d)e me t e v dansa". „Saa gloud(d)e me f r a m". „Han gloud(d)e afta, forbi okke", foor forbi som et Glimt. „Dei glood(d)e i h o p" = rauk i Hop o slooft; Mol. Mykl. „Dei gloodde t i aa kappløyre"; Mol. Mykl. „Hadde me bara glout(t) t e mæ ai (ei) Gaang!" Li. „Lat Handln glou!" Aamlid. „Gloua t e i Heroda", tumle vildt, sandseløst, afsted; Li. Maaske eet med gloa ɔ: lyse, tindre; jf. glorande. De eenstydige Udtryk: „lat gli dæ!" „lat g l e n s a dæ!" „lat glina dæ!" „lat strensa (glide) da!" synes dog at pege mere mod en Bet. „glide", som tvivlende er fremholdt i Nyt Norsk Tidsskrift I, 60. 61. Jf. glada ɔ: glide af Syne.
gloande adj. og adv. „J glooande Tan", i strakt Karriere, i flyvende Løb (Rend); Jæd. „glooande foort"; Tel. (Eidsborg og fl.). „glouande baitt'e" uhyre rask og driftig = globeitt; Voss. Til glo, sætte afsted; eller til gloa, lyse; eller til Glod, en Glød, jf. eldende?
globeitt adj. yderst hvas: a) hvas til at bide; lysten, graadig. Hard. Shl. Ryf. Li. og fl. „Fiskj'n æ so gljobäitte", Hard. „Gloobeitt itte" = glo etter. b) driftig, rask, smidig og energisk; yderst driftig. Hard. Tel. Li. „Han æ so gloobeitt u m seg". c) med en hvas, skjærende Glands. Sæt. (Bykle, Bygland). „Gloubaitt Sylv; g. Stas'e"; „d'æ so gloubaitt, de glimar i Augo". d) med et hvast og stirrende Blik; ogsaa: skarp i Jagttagelsen. Tel. Sæt. „Gloobeitt i Ougo". Ser ud som en Sammensætning af beitt (hvas) med snart eet snart et andet af Ordene: glo (graadig), gloa v. (lyse) og Glod (Glød).
Globeitel m. En som stirrer hvast og mørkt; En med et mørkt barskt Aasyn. VTel.: Gloobeitile. Formelt til Beitel, Huggejern; maaske dannet af globeitt.
„Glod f. (Fl. Gløder), Glød". A. **Gloo** m. Hall. Sæt. VAgder, Dal. Tel. (Lunde og fl.). **Gljoo** m. Tel. (Vinje). Flertal: **Glø**, Sæt. **Glø'a(r)**, Tel. Nbg. Hall.; **Glød'na**, sjeldnere **Glø'na**, VAgder, Dal. (bestemt „Glød'-nan"). Dat. Fl.: **Glø'no**, Hall.
glo(da) v. a. (ar) stege paa Gløder. Helg.
Glod-drag n. Ildrage. Vestfold (Hov).
Glodhoppa f. 1) en Deigklump eller liden Kage, som man steger en Stund i Gløderne el. Asten for at faa vide om Deigen er velgjæret. Totn. **Glooloompe** f. d. s. Smaal. 2) Kartoffelskive stegt paa Gløder. Tel. J Sv. Diall. glöhoppa, dss. 3) en rask, livsglad Kvinde. Dal. Tel.
Glodklypa f. Ildtang. NGbr.: **Glooklyype**.
Glodkylja f. Masse Gløder. Tel. Se Kylja.

glodra (o') v. n. være tumlende og usikker i Brugen af Hænder og Fødder; famle eller gramse sandseløst; fare uforsigtigt og klodset frem (til); plumpe frem, tumle afsted. Tel. (Aamotsdal, Fladdal, Raul.): **glodore**; Ma. (Grindeim, Audndal, Holum, Finnsl.) og Li. (mindre udbredt): **glaadra**. „Koss æ dæ du glaadra te?! Sjaa for Føt'an!" — **Glodra** f. En som glodrar. Tel. VAgder. — **glodreleg** adj. tilbøielig til at glodra, til **Glodring** f. — **glaadren** adj. d. s. VAgder. Jf. gladra (gludren). Vokaludviklingen i VAgder's „glaadra" er besynderlig; ikke dr, men rd og rt, pleier at betinge Vokalforlængelse og -forandring.

Glodraka f. Ildrage. Østl.: „Glooraке".

Glodskot n. et Smæld frembragt ved et Hammerslag paa en Glød lagt paa en vaad Sten. SætV.: **Glooskot**.

gloherſk? adj. yderst lysten; hidsig efter. Hedder: **gloohærſk**, Ndm. Innh. Namd.; **gloohark** og -**hask** NTrondh.; **gloohæsk** Romsd.; se A. Af herſk (og hesk, og hask) ɔ: bitter, vild, hidsig.

glohuga (oo, u') adj. med hed (graadig) Hu; hidsig efter = gloherſk. Berg. Er brugt i Bladet „Fedraheimen" med Bet. begeistret = brennhuga.

gloja (oo) v. (ar) gloe, stirre. Stjør.: **glooj**. „Han stoo aa glooja aa kooft".

„**Glom** (oo) m. Luge osv." A. Shl. Se Glumm.

Glon (o') f. en Gloer. Sogn (Vik): „Glaan".

„**Glop** (o') n. 1) Hul, Gab". A. Sogn, Gbr.; Helg. (Vefsn): „Glöp(p), Dørglöp". Om trangt Bjergpas: Sogn.

Glop m. og **Glopa** (o') f. 1) Slughals. Li. (Fjotl.). 2) En som lader alting gaa paa Slump; en ubesindig, fremplumpende Person; især: en frembusende Snakker. Ma. (Bjelland, Grindeim). Se glopa; jf. glupa.

Glopa (o') f. 1) Kløft, Svælg. Sæt. 2) en mindre Aabning mellem Stene. Hall.: **Gløpu**. 3) Mærke (Kors el. andet) hugget i en Skille-Sten mellem Eiendomme. Sogn (Aardal). „Merkjesglopa". **Glop(p)a** Voss.

„**glopa** (o') v. n. (ar), 1) gabe osv." A. 2) sluge = glupa. Li. (Fjotl.). „Globa i seg". 3) skee ved Slumpetræf, slumpe sig, slumpe til. SætV. „De glopa ti", det lykkedes tilfældigvis. 4) lade gaa paa en Slump; lade staa til; gramse eller fuse til. Li. „Han globa t e i Heroda", foor t i l i Sandseløshed. Jf. Glope m.

glopa (o') adj. el. Genetiv: dygtig, vældig, ypperlig, prægtig = glup, Glupse. VTel. Rbg. (SætV. Aamlid), Li. **glope**, Rbg. (Evje, SætV.) „Ein glopa Kar'e, Hest'e". „Eit glopa Tak, Arbei, Stikk (i Kort)".

glopaleg (o') adj. 1) fuld af „Glop" ɔ: Huller el. Aabninger; om en Mur, en „Urd". Tel. (Kvitseid, Sell.). „Glopaleg o ooven". 2) frembusende, blottet for Selvbeherskelse; ubesindig, til Glop m. Hard. (Kvamm, Odda).

„**glopall** (o') adj. aaben, hullet". A. 2) fuld af Mellemrum, ujævnt fordelt; afhængig af Tilfældigheder, usikker, prekær. Tel. (Kvitseid, Seljor; Wille: vanskeligt). „D'æ glopaalt fe'n; han liver so glopaalt: soomtir æ dæ Svængj'n o soomtir Sprængj'n". „Du maa stelle deg gott mæ Niste; d'æ glopaalt i Langvegjn". „D'æ glopaalt mæ dæ" = d'æ berre paa ei Von. Jf. Glope.

glopande (o') adj. glubsk? fremstormende? vældig. Sæt. „Han hae fengji slik den glopande Hug'e". — ? **Glop-hug** m. d. s. Sæt.

Glope (o') m. Slumpetræf, Slumpespil, Slump; det uvisse. Ma. (Aaserall, Grindeim, Øvrebø, Holum, Audndal og fl.). **Globa** (o') f. d. s. Ma. (Vigmostad). „D'æ p a a a e n Glope, koss dæ gjæng'e" = „paa Boonæ". „Dæ gjæng'e paa den Globe". „Han svara (svarte) paa en Globe". „La(t) gaa dæ p a a G l o p e n!" „Dæ va paa aen Glope at han kunne ha skri'e (skre'e) neefyre", det var en ren Slumpelykke at han i k k e gled ud over. Jf. de foreg.

Glop-el (o', eel) n., Agder; se Glopregn.

glopen (o') adj. 1) tilbøielig til at glopa: a) slugen. Rbg. Li. b) ubesindig, frembusende = glopaleg. Ma. Hard. c) prekær = glopall. Ma. Tel. (Bø). 2) om Fæ, som trods Slugenhed altid er magert. Nfj. (Breimn). 3) mager; udsultet. YSogn. 4) bløb, om Fisk. Sdm. (Skodje og fl.). Jf. Glop n.

Glopende (o') m. en fremfusende, frembusende Person. Hard. Se Ende.

Glophals (o') m. Slughals. Li.: **Glob-**.

Glopmyr (o') f. Sump med Aabninger ned til det Vand hvorpaa den hviler. Nfj. (Innvik), Nhl. (Eks.).

Glopnagle (o') m. løs el. fremstikkende Nagle? Dal. (Hæskestad). Meddelt i Forbindelserne: „gaa paa Globnagla", gaa yderst forsigtigt; „liddja paa Globnagla" = liggja aa Lofte („paa Lopte", Dal.).

„**Glopp** f.?" A. „H a a p p o m a a G l a a p p o m (aam)" af og til, nu og da. Gbr. (Vaagaa). Som i Isl. «med höppum og glöppum». „D'e h a a p p a a g l a a p p a a mæ Fiskja", Fiskeriet gaar ujævnt; „de gikk haappaaglaappaa", det gik op og ned. Ndm. (Tingvoll). — „Han reiste paa H a a p a a G l a a p", paa Lykke og Fromme = paa ei Von. Helg. (Alstahaug, Vindal). Hører vist hid, skjønt den ændrede Form medfører hos Brugerne selv en noget anden Forestilling.

Glopp og **Gloppe** (o') m. en liden skalkagtig og løierlig Person med raske undvigende Øine; en liden Skjelm. Tel. (Laardal, Kvitseid). — **gloppeleg** adj. lig en Gloppe. Vel til gleppa.

„**Gloppa** f. Hule, Kløft osv." A. Nhl. 2) smal Aabning, Sprække. Hall. (Gol), Smaal.

„Ei Gløppe paa Døree, so dæ dræg"; Hall. „(E)i Glöppe i Væggn"; Smaal. 3) Smug mellem Huse. Smaal.: **Glöppe**. 4) = Glenna. Smaal. „(E)i Glöppe i Skåuår-holte. Ogsaa **Glöft** f. Smaal. 5) „Mer-kjes-gloppa", se Glopa.

gloppa v. n. (ar) efterlade en smal Aabning hvor der skulde være tæt; ikke slutte til. Hall. Røldal. „Stein'n gloppar", Stenen ligger ikke fast ned paa sit Underlag; Røldal. „Døree gloppa" (aa og ø). Hall.

Glopp-el n., **Glopp-eling** (ee) m. Styrtregn. Ndm.: **Glaapp-eel**; maaske Glopel, se d.

glopputt adj. 1) fuld af Gloppor eller smaa trange jordløse Kløfter. Nhl. „Eit gloppete Fjedl". 2) glippende; slaaende feil. Tel.

Glopregn (o') n. Regn af store spredte Draaber, modsat: Drisl og Siregn. Agder. („-Regn" og „-Rign"), Rog. Shl. Ogsaa: **Gloparegn**, Nyf. — **Glopeel** n. Iling af sligt Regn. Agder. — **gloprigna** v. n. Agder og fl.

glopsvolten (o', o') adj. skrubsulten. Sfj.

„**Glopurd** (o') f." A. Hall. Sogn, Jæd. Dal. **Glaapaaool**, Selbu (Tydal). 2) en Slughals; i Spøg. Sogn. — **glopurdutt** adj. om Landskab: fuldt af Glopurd. Hall.

glopvaksen (o') adj. af frodig, men løs Vækst. Hard. Nfj. Ogsaa: **glopvoksen**.

Glopvedr (o') n. stille Veir med „Glopregn". Nyf. Shl. Maaske nogensteds: Bygeveir.

glorande (oo) adv. = gloande. Jæd. „Dæ gjekk glooande (fort)".

gloren (oo) adj. 1) tindrende. 2) gloende, stirrende. Hard. (Røldal). „Gloorne Auger". „Glooren Fant", om en livlig Hest. Til glora, A. Ndm.

gloreygd (oo) adj. med tindrende eller stirrende (slugende) Øine; indtagen (i). Sfj. (YDale). — **Glooraugo**, Øinene, medens „Augo" er hele Ansigtet. Sfj. (Haukedal).

Glos (oo) m. en Benfisk med stort rundt Hoved, store Øine, og lang tynd Hale; ligner Bruskfisken Chimæra monstrosa. Hard. Skal ogsaa hedde **Gløs**. Hard.

Glosa (oo) f. = Gløsa, Glodbunge. SætB.

glosma (o') v. (ar) om Klæder som staa ud ifra Kroppen og danner Poser eller Buler. „Trøya (Plaggji) glosmar upp". Tel. (Vinje). Jf. glusma, glysja.

Glossa (o') f. Rift i Skydækket, klar Plet. Hard. Shl.

glossevarm adj. = brækjevarm. Hard.

„**Glott** (o') f. klart Punkt mellem Skyerne". A. **Glott** m. d. s. Hall. Gbr. Nfj. Sogn. **Glott** n. d. s. Nfj. (Stryn). „Däuremaals Glott æ sjølda gott". **Glott** m. og **Glotte** f. = Glenna. Østl. **Glaatt** m. = Glytt (A.) 1) 2) 3). NGbr. 2) „staa paa Glott", staa kigende ved en Aabning. Sogn (Vik). — **Glottevedr** n. = Glyttevedr. Hall.

glotta v. (ar) = glytta 1). Totn. Gbr. „Glotte (aa og ö) paa Døra".

glotten (o') adj. „glotte Vedr" = Glottevedr. Shl. Vald. **glottutt** V. d. s. Vald. (ø).

Glova (o') f. 1) Bjergkløft; større end **Glovra**, **Gluvra**, **Glyvra**, som alle er meget smalle, næsten kun ujævne og taggede Sprækker. VAgder, Rbg. (se A.), Dal. I Dal. kan Glova være Aabning mellem fast Bjerg og løs Sten, mens **Gliva** (**Gleeva**) altid er i fast Bjerg. 2) Revne; f. Eks. i Isen, i et Hus. Li. (Fjotland). Sjelden.

Glovra (o') f. se Glova. Shl. Nyf. Hard. Li.

glovrutt adj. fuld Glovror ɔ: Sprækker og Huller; om Bjerg, „Urd" el. Mark. Hard.

Glua (uu) f. trang, vild og tagget Bjergkløft, helst, synes det, ind i en lodret Bjergvæg. Ma. (Grindheim). Hænger vel sammen med G. N. gljúfr og de foreg.

glubren (u') adj. 1) klumpet; usammenhængende; om sur Mælk og dl. Dal. VAgder. **glubbrutt** adj. d. s. Li. — 2) usikker paa Haand og Fod, formedelst Stivhed eller (og) Skjælven. VAgder, Jæd. — **glumren** og **glumrutt** adj. = glubren 1). Li. Jf. gluvren, hvoraf maaske ogsaa glumren er en Tildannelse; Forestillingen om Usammenhæng og Kantethed er ialfald mere tydelig end den om Grumsethed (Mørke „Glum").

gludren (u') adj. 1) grumset. Li. (Kvin). „Gluddre Vatn". Jf. Sv. Dalarne: glutter ɔ: sur klumpet Mælk; G. N. glutra bortødsle; Sv. Diall. glåtra ɔ: slude; glåddrig, sludagtig. 2) = glubren 2). VAgder, Jæd. „Træ i dænnæ Kaalæ for meg: eg æ saa gluddren paa Hænn'an". „Gluddren paa Fød'an". Jf. Sv. Dalarne: gluddra ɔ: gurgla, skratta osv. (skjælvende Bevægelser). Glubren synes, efter dette, mere end eet Ord. Jf. ogsaa gladra, glodra.

Gluff m. Bjergsvælg, hvorigjennem gaar Skred; en kløvet (halv) Tragt. Sogn.

„**Glussa** f. Bjergkløft". A. Sogn. 2) Revne eller stor Sprække; i Bjerg eller Husvæg osv. Glussa er mindre end Glova. Sæt. VAgder. **Glyssa** d. s. Hard. — **glussutt** adj. fuld af Glussor. SætB.

? **Glussa** (u') f. en stor grovtbyget og grim Kvinde. Rbg. (Evje). — **glusseleg** og **glussen** adj. Jf. Grussa.

glussa (u') v. n. (ar) smaahoste gjentagende. Ma. Som i Skaane. Vel ogsaa grynte (lokkende; staccato) = nokra; som i Sv. og D. Diall. Jf. gnussa.

Glufs n. Bjæf. Til glussa.

Glufs m. 1) tungt Pladsk, Plump. VAgder. 2) Vindstød. Særlig om korte Luftstød (med Ild og Røg) ned ad og frem af en Skorsten. Østerd. Rom. Ringerike, Vestfold. Hedder: **Glöfs** m. Gul. Selbu. „Vinnglöfs". 3) En som plumper eller fuser frem. Selbu. — **Glufs** n. — Til glussa.

glufsa eller **glupsa** v. a. og n. (ar, a og te), 1) snappe efter med Munden = glessa; ogsaa: gribe med Munden og rive i sig; sluge

=.glupa. Follo, VAgder, Jæd. Ryf. „Han glufsa t e mæ(i) som e(i) an'n Bikkje"; Follo. „Hund'n glupste dæ i seg". „Glupsa o eda". glupse, endog i VTel. (Skafsaa). „gløsse 'ti se", Smaal.; maaske for glyssa el. glessa. J NSv. Diall. gluffs'. 2) bjæffe = glyssa, glessa. VAgder. Hertil: **Glufs** n. Bjæf. 3) falde nedi med et tungt Pladsk; plumpe i = blupsa. Dal. VAgder, Smaal. „Trodle glupsa nee i Vatne". „Stäen'n glupste uppi". Ogsaa: ligge og pladske voldsomt. 4) plumpe frem; komme pludselig; ogsaa omtrent: plumpe frem med noget, buse ud med (men ikke fuldt saa uvilkaarligt). VAgder. „Han glupsa dæ ⸗ud i Kværdagsspraagje, glupsa dæ ⸗ud koss dæ treffe". 5) om Vindstød: glösse, Selbu, Gul. „Vinn'n kom gløssans nee igjønaa Muur'n". Jf. glyssa. — **glupsen** adj. fremplumpende, fremfusende. Ma.

Glufsa f. trang Bjergkløft. Sogn, VTel.

glufse adj. el. Genetiv: vældig, dygtig = glopa adj., glup adj. Tel. (Seljor). „Eit glufse Tak". Til Glufs, glufsa v. Hid ogsaa **glufs** d. s. A.

glufst adv. plumpende, pludseligt; overraskende. Ryf. (Rennesøy). „Han kom saa glupst udøve meg".

glugga v. n. og a. (ar) være ængsteligt forsigtig? tildele med Valg og Forsigtighed; vælge, udsøge = skræda. Vestfold (Stokke, Hov og fl.) „D'ær Gut(t) som inte gluggär för noen (Ting)", som ikke er ræd, ikke kryber, for nogen (noget). „Han gluggär inte Ol'a i'n", han vælger just ikke sine Ord ligeoverfor ham. Maaske til Glugg m. i „skjote fyre Glugg" ɔ: slaa Brag paa (en Frier). — „Ligge för **Glugg**", paa Lur. Smaal.

Gluggedott m. En som staar i Lyset. Tel.

gluggkasta adj. (for)kastet, vraget = skoten fyre Glugg. Rbg.

„**Gluggsol** f." A. **Gluggasol**; Sogn, Ryf.

gluks adv. = lukt, luks. Østl. (Oslo og fl.).

Glum (u') m. 1. fjern dump Lyd, svagere og mørkere end Ljom. Tel. (Mo): **Gloom'e**. Lidet brugt.

Glum (u') m. 2. Person med et skummelt (mørkt, truende) Aasyn. Tel. (Rauland): **Gloom'e**. Til gluma 3 (2). D. Diall.: glum adj. skrækkelig.

gluma (u') v. n. (ar) 1. runge = glymja, maaske noget mørkere. Tel. (Mo). „De glooma i Kyrkja (-un)".

gluma (u') v. n. (ar) 2. blive dunkel, skye over; om Luften. Hard. (Ullensv.). „Han (Veer'e) glumar t e". Og: **glooma**. — **glumast** v. n. d. s. Hard. (Ull.). Vel eet med flg. Jf. Glyma, glyma, glums.

gluma (u') v. n. (ar) 3. kaste mørke, dystre eller skumle Blik; se mørkt. Follo (Kraakstad): **gloom(m)a** (kort Stavelse); Smaal. (Raade): **glumma** (glumte); Rom. (Fet): **gloomme** (a? gloomte). Se foreg.

glumeleg (u') adj. skummel; dyster. Tel. (Rauland): oo.

Glumm (u') m. 1) et dybt trangt og mørkt (skummelt) Parti af en Dal = Djuv, maaske noget skumlere. VTel. (Mo, Eidsborg, Vinje): **Gloomm'e**. 2) = Glom ɔ: Luge osv.). Nhl. omtr.: **Glubm**. Jf. de foreg.

glummeleg (u') adj. lig en Glumm; skummel, om Landskab. VTel. (Mo og fl.): oo.

glumpa (u') v. n. (ar) klapre hult, som en løstliggende Stenflis eller Laaget paa et næsten fyldt Spand. Shl. Hard. „Hedlo glumpa". „Lokje gloompa".

Glumra f. mørk Bjergkløft. Sogn (Aurl.).

glumren, glumrutt adj. se glubren.

Glums m. 1. en enkelt dæmpet Lyd, som af undertrykt Latter; Kluk. Hall.: **Glooms**. Til glumsa, gluma.

Glums 2. J: „sitja Glums", sidde oppe taus den hele Julenat (for at faa se sin Tilkommende). SætB. Tel. (Seljor). Ogsaa: „sitje Glumskvelln". SætB.

Glums m. 3. En med et mørkt Blik; skummel Person. Hall. og VTel. (Vinje, Mo, Kvitseid og fl.): **Glooms'(e)**. Og: **Gloomse**, Hall. Tel. (Mol.).

glumsa v. n. (ar) kaste store ublide Øine til Siden; se skjævt og uvelvilligt, enten forundret eller kritiserende (forskende, dømmende). Hall. (Gol): **gloomse**.

glumseleg adj. lig en Glums; skummel. VTel.: -oo-; **gloomskleg, gloomsen** d. s.; Tel.

glumsk adj. 1) = glumseleg. Tel. (Skafsaa). 2) bister = olm. Vestfold, Busk. Land. „**Gloomsk** Okse, Kar".

Glumskveld m. se Glums 2.

Glumstra f. trangt, mørkt Pas. Ma. (Finnsl.).

„**glunka** v. (ar) ymte". A. Vestfold, Tel. (Nedre; Seljor): **gloonke** paa, hentyde paa. — „**Glunk** m." A. Tel. Vestfold.

„**Glunt** m. Drengebarn". A. Om Drenge indtil 12 Aar, og kun ringeagtende om voksne, i Nhl. Sfj. Nfj. „Gutaglunt" = Gutunge.

Glunt m. og **Glunta** f. en Slyngel som gaar i Besøg for at udspeide Husets Svagheder og siden gjøre dem i Latter. Sæt. Rbg. — **glunta** v. (ar) tee sig som G. — **glunteleg** adj. lig en G. Jf. glanta, glenta, gletta, glutta, glytta.

„**Glup** (uu) m. 1) Gab. Især: Mundingen af en Dal". A. Dal. 3) Slugfisk = **Glip**; særlig = Glipauride. Li.

„**glup** (uu) adj. glubsk". A. 3) slugen; graadig; ogsaa: nærig. Smaal. Vinger, Follo, Hadeland, Hedm. Land. Vald. Nedre Tel. — „glup" ɔ: dygtig, prægtig, hedder **gljup'e** i Sæt (A.) og Tel. (Mo, Moland); **glypp** i Rbg. (Veikusdal, Evje), Ma. (Otrnes: **glypb**); og „**glyppanes**", Rbg. Ma.

„**glupa** v. (**glyp** osv.) 2) gribe med Munden. 3) sluge". A. Rbg. Agder. **gljupe** VTel. Sæt. 4) „gljupe paa ein", fare løs paa En. VTel. (Skafsaa). Jf. glufsa.

glupande (uu) adj. (part.) „Ait gljupandi Tak", et rasft (rivende) Greb. Sæt.
Gluping (uu) m. prægtig Karl. Ndm. Trondh.
„**Gluppa** f." A. Aabning = Gloppa 2). Hedm.
glupsa, glupsen, glupst se gluſs-.
Glur m. Haanlatter. **glure** v. haanlee. Vestf.
Glusma f. bitte liden Aabning, som ved en Feil i en Væv. Tel. (Selljor). Jf. glysja.
glusma v. n. lyse igjennem en liden Aabning; skinne (igjennem). Tel. (Selljor). „Dæ glusmar igjønom at han æ en Starv".
Glutt m. = Glytt, Grutt. Ma. Tel. „Paa G."
glutta v. n. (ar) 1) = glytta 1). Rbg. (Evje), Tel. (Kvitseid). „Glutte paa Dynna". 2) aabne, løfte eller skyde tilside noget for at see; kige gjennem en liden Aabning som man har skaffet sig. Ma. Ned. 3) see gjentagende opad med et stjaalet, dulgt Blik, som skyndsomt søger ned igjen; skotte skulende. SætV. Rbg. (Evje), Tel. (Høydalsmo).
Glutta f., og **Glutt** og **Glutte** m. En som gluttar 3) = „din sum glaaper mout Jource o g l e t t e r upatte barre daa o daa". Sæt. Rbg. — **glutteleg** m. lig en Glutta.
Glutterakkar m. = Blindrakkar. Ma. Ned.
gluttøygd adj. med Øine som glutta 3). Rbg.
Gluvr n. skarpkantede Ujævnheder paa en Bjergoverflade, bestaaende dels af Pigger eller Spidser med Revner imellem, dels af løse Stene. Ma. (Aaserall). „Steingluvr", kantede løse Stene. G. N. gljúfr er noget lignende. Jf. Glyvra, Glovra, Glova osv.
Gluvra f. Bjergrevne; liden Bjergkløft. Nhl. Ma. (Aaser.). Ogsaa: **Glyvra**. Se Glova.
gluvren og **gluvrutt** adj. fuld af skarpe Ujævnheder, af „Gluvr" og „Gluvror"; sønderreven; mest om Bjergoverflader. Ma. (Aaserall). „Ei gluvrutta Hei". „Eit gluvrutta Fjedd". „D'æ gluvrutta (adv.) spadt", det er ujævnt spadet; „gluvre spadt" d. s. Ogsaa: „ei Gluvre Hei", en saa sønderreven og stenet Fjeldflade at man næsten maa krybe henad den. Ma. — **glyvren** d. s.
gly adj. blød og løs, om Fisk. Trondh. — **glyen** adj. d. s. Trondh. Jf. Glya.
„**Glya** f. 2) = Slima". A. Sogn. 4) en svag Luftning. Romsd. Ndm. „Vestaavindsglye, Austaavindsg.".
glya v. n. = glyast. Nfj. „D'æ glya aavr".
Glyssa f. liden Kløft = Glussa. Hard.
glyssa v. (er, te) 1) plumpe i = glussa. SætV.: ps. 2) snappe = glessa. Vestf. (?): ss. SætV. „Hest'n glypser".
Glyssa f. stor, dyb og mørk Bjergkløft; Svælg. Nhl. Hard.; Shl.: **Gløssa** og **Gløpsa**. Se A.
Glysse n. trangt Bjergpas. Røldal: **Glypse**.
Glysstre n. en Bjergrevne. Tel. (Rauland).
„**glyggja** v. n." A. 2) v. impers. slippe Lys igjennem. SætV. „De glyggjer i Treeskoune, se glyggjast. 3) anbringe Luftaabninger mellem Ting. Hall. „Glyggji paa Peis'n" skaffe Luft mellem Brændestykkerne.
glyggjast v. n. (est, dest, st) 1) blive gjennemskinnende (transparent). SætV. „Treeskoune glyggjist", de blir saa tyndslidte at det skinner gjennem Træet. 2) minke. Nfj.
Glygs n. Aabning; f. Eks. i en Mur. Shl.
Glygsa (ss) f. en liden „Glyssa". Shl.
glykka v. (er, te) gylpe op. NGbr. „Glykke utu se". — **Glyks** m. Gylp.
„**glyma** (yy) v. n." A. **gløøme**, NVTel. (Vinje, Mo, Rauland, Laardal), hvor ethvert Y blir Ø foran M og N.; **gløyma** VAgder, hvor i de øvre Bygder yy blir øy foran M og N. — **Glyma** f. bister og mørk Person. NVTel.: **Gløøme**. **Glyme** m. d. s. ØTel. (Sauar): **Glyymee**. — **glyymoleg** adj. ØTel. (Heiddal); **gløømeleg** NVTel. Se A.
Glymja f. 1) liden, mørk Bjergkløft. Shl. (Etne). 2) Aabning mellem Stene i en „Urd", saa man skimter Lys. Hard. (Odda). — **glymjutt** adj. fuld af Glymjor. SBerg.
Glymstre n. mørk, trang Bjergkløft. Ma. (Holum, Bjell.). Jf. Glumstra.
glymta v. kaste enkelte hvasse Øiekast. **Glymt** n. Hard. (Ull.). Til glyma (glimta, glimsa).
glyna, glynne se glyrna.
glynnast v. n. (est, dest, st) bli slap og mager især i Ansigtet. Voss. Maaske til gly adj. — **glynkast** (ast) d. s. Voss.
?**Glyp** m. en Slurk. Dal. (Ogna): **Glyyb**.
glyp adj. se glup. **glypse** se glyssa.
glyra (yy) v. n. (er, de) see intenst (anspændt): a) see til Siden med et iagttagende, hvast (mørkt eller skjelmskt) Blik. Jæd. „Han glyyrde aa saag mæ Slakköu(g)e". b) plire. Voss. c) spile Øinene op; glo. Ndm. (er, te). Jf. glyrna, gløyra; Eng. Diall. glour stirre.
glyrna v. n. (er, de) kaste skumle Sideblik; skjele mørkt. Tel. (Vinje, Rauland, ØTel.; Wille): **glynne**; ligesom Hynna ɔ: G. N. hyrna, Dynn ɔ: *Dyrn; kynnt ɔ: kyrnt; medens G. N. hynna blir „tønne". Se glyra; jf. G. N. glyrna, en Kats Øie. Hedder: **glyyna** Dal. (?Eikersund), **glyyne**, Tel. (Hjartdal, Heiddal). De sidste Former kunde til Nød være for glina. — **Glynne** f. En som glynner. **glynneleg** adj. lig en Glynne. NVTel. (Vinje. Rauland).
glysa (yy) v. n. (er, te) = gløsa 3). Dal.
glysja v. n. (glys'e, glyste) = glossa. Shl.
Glysja f. = Glossa. Sogn (Vik, Aurland). Jf. G. N. glys Glimmer.
glytna v. faa en „Glytt" Aabning; f. Eks. om Isen paa en overiset Rude. Vestfold.
Glytt m.? 1) „lijja aa Glytt", om Ting som ligger saaledes at man kan kige igjennem under dem eller dog see Lysning; omtrent = aa Lofte. Ndm. (Øksndal). „Paa **Gløtt**" d. s. Stjør. 2) Glid; „staa (liddja) paa G.", færdigt til at glide ud. Dal.: „Glytt"; Jæd.: „Glett". „Paa Glette", Shl.
Glytta f. Kighul; Kig-sprække. Tel. (Sellj.).
Glytt-for-Nes m. Spøgenavn for en „bragstemnd" Baad. Ryf.

Glyvr n. Sprække; smal Aabning i Bjerg, Væg, Glasrude osv. Sdm. (Hjørungfjord).
glyvra v. n. om Lysning gjennem smalle Sprækker. Sdm. (Hjørungfj.) „Dæ glyvra igjønaa".
Glyvra f. Bjergrevne = Gluvra; medens „Glyfja" er meget stor Kløft. SBerg. Ma. Rbg. Sdm. (Hj.). Se A. „Ei Glyvre Hei" = ei Gluvre H. Ma. (Aaſ.), Rbg. (Evje). — **Glyvja** f. d. ſ. Shl. (Etne). Meddelt.
glyvren og **-utt** adj. ſe gluvren. Hard. Agder.
„**glæ** adj. 1) gulbleg oſv. 2) vandagtig". A. Det ſom er „glætt" er altid dertil blankt, glindſende. Jf. Isl. glær klar. Saaledes om en Svulſt, et hovent Anſigt; Ryf. Hard. Sogn. „D'æ glætt ikring Svubln". „Glæheit elde Ro(d)e i Saore"; Hard. Om tynd blaaagtig glinſende Mælk; Nhl. Hard. Sfj. Nfj. Om blaaſur Mælk; Hall. Hard. „3) ſlap, kraftløs; om Mad og Drikke". A. Shl. og fl. „Glæ Fiſk", blød og glinſende i Kjødet. „Poteto æ glæ" = „blaut aa vaſſen", da gjerne ogſaa glinſende. — Hedder: **glæ'e** m. (og f.?), **glætt** n. i Nfj. (Selja, Gloppen, Breimn). — **glæbra** ſe glævra.
„**glæggaſt** v. n." A. bli kraftløs. Tel. (Selljor, Vinje). „Høye æ utglægga", udludet.
„**glæleg** adj. ſlap, kraftløs". A. Ogſaa om Folk: ſpæd og ſlap. Tel. (Moland). 2) om Jord = ſtrinn. Tel. (Vinje, Raul.). „Ein glælege Bakkji". 3) blegfarvet og blank. Ryf. Se glæ.
Glæma? f. en kunſtlet, ſnerpet og kræſen Perſon; helſt Kvinde. Innh. (Stjør og fl.): **Gleem**. — **glæma** v. (ar) være en G. Stjør.: **gleem**. — **glæmen** adj. og **glæmutt** adj. lig en Glæma. Innh. „Kua e gleemaatt aat Mat'a". 2) „glæmen", ſe glamen = ſvikhaal.
glæmjølka adj. ſom malker tynd Mælk. Tel. (Moland). „Ei glæmjaakka Kyr".
„**glæna** v. n." A. 2) = glæggaſt. Tel. Om Mælk: bli blaaſur. Hall.: **glædne**.
glæpen adj. netop balanſerende; i labil Ligevægt; udſat for at glide ud; let ſvigtende; høiſt uſikker, prekær el. riskabel. Hard. Shl. Ryf. Tel. (Vinje, Raul.: e'?); Jæd.: **glæben**. **glæpe** adv. „Stein'n ligg'e glæpe dær paa Svabergje". „Stokkj'n ligge glæpe fram paa Løype". „Paſs deg! d'æ eit glæpe Tak du hevel" „D'æ glæpe aa bera dæ ſo". „D'æ ſo glæpe aa halda". „Dæ glæpi mæ de". „Dæ gjekk gott, men dæ va glæbe", paa Rippet. — **glæ'e**, **glætt**, ſe glæ.
glæren adj. om Luften: klar og kold med bidende Vind. Gbr. (Lom, Skjaak). For gleren, glasagtig?
Glæſa f. = Gloſſa, Glyſja. Shl. Meddelt.
glæſen adj. = glæ; om Fiſk. Shl. (Fitja).
glævra v. n. føre kaad og beſpottelig Tale; ſe gleivra. Rbg. (Evje, SætB. og B.). **glæbra**, Ma. (Bjelland). — **Glævr** n. ſlig Tale. — **Glævr** m. En ſom glævrar, ſom er **glævren** adj. — **Glæbra** f. = Glævr m. **glæbren** adj. Ma.
glødga ſeg og **glødgaſt** (ss) v. n. (ar): a) danne Gløder; b) blive glødende. SætB.: **gløøg(g)e**; Tel. (Vinje, Kvitseid): **gløggaſt**. „Ja legg d e n Kubben paa Ell'n, ſo gløøg(g)aſt de fælt; de kjæm'e ti gløøg(g)e ſeg av den Kubben, ſka du ſjaa". „Kol'æ gløøgar ſeg uppatte, du hev' kji ſløkt væl; de fer'e ti gløøgaſt uppatte". „Jønnee tek'e te gløggaſt". — **Glødging** f. Glødning. „De kjæm'e an paa Gløggjeengjee"; Tel. (Vinje).
Gløe m. en raſk og energiſk ung Karl; omtrent = Kvesſing. Vald. (SAurdal, Vang).
Gløfs, **gløffe** ſe Glufs, gluffe.
„**gløgg** adj. 3) nøieregnende". A. **glægg**, Ned. 4) med fin Sandsning og Fornemmelſe (overhovedet); følſom (ſenſitiv; ſenſibel) = næpen. Gbr. og fl. „Vegtee æ gløgg". — **gløggt** adv. nøiagtigt; netop. Dal. Li. „Dæ gjekk gløggt paa Kant'n", paa (langs) den yderſte Kant.
Gløggauga n. ſkarpſeende Øie. Ryf. Sogn og fl. — **gløggøygd** adj. ſkarpſeende.
gløgghøyrd adj. ſom hører ſkarpt; lydhør. Ryf.
Gløs n.? m.? de værdifulde Indvolde i Fiſk ɔ: Rogn, Lever, Iſter. Ndm. „D'e kje naakaa Gløs ti Strei'n". Maaſke eg. Herlighed, Glans, og for Glys; G. N. glys n. Glimmer oſv.
„**Gløs** m." A. 4) en Udſigt. Helg. 5) En ſom gloer; Kiger. Shl. og fl. Ogſaa om en utækkelig Perſon; Røldal. 6) ſe Glos.
Gløſa f. Klarning af Luften; videre og varigere end Gloſſa, Glyſja. Shl. (Stord, Fitja). „Veergløſa".
„**gløſa** v. n. 2) lyſe oſv." A. Shl. Gbr. „3) ſee, kige efter noget". A. Ma. Dal. (Sokndal), Shl. Hard. Sogn, Sfj. Romsd. Helg. (Veſſn). Ogſaa: **glyſſa**, Dal. (Hækkeſtad).
„**Gløſa** f. = Glodbunge". A. Rbg.
Gløſa f. en vakker, rødmusſet og trivelig Kvinde; prægtig Kvinde. Tel. (Vinje, Mo, Kvits. Sell. Lunde). — **Gløſe** m. en prægtig Figur af Hankjøn. Tel. (Vinje, Lunde). „Ein Gløſe te Heſt". — **Gløſe**, brugt ſom adj. el. Genetiv om det prægtige. Tel. „Ei Gløſe Jænte", „ein Gløſe Heſt", „eit Gløſe Tak" (ɔ: Greb). — **Gløſar** m. = Gløſe m. Tel. „Ein Gløſar te Heſt". Ogſaa: „ein Gløſar Heſt'e, æe Gløſar Jænte"; Vinje; „et Gløſar Tak" (ɔ: Greb); Selljor.
gløſeleg adj. lig en Gløſe; prægtig. Tel.
„**gløſen** adj." A. 2) rød i Anſigtet. Ryf. (Skutnes). 3) = gløſeleg. Dal.
Gløsoks f. tomt Als. Sogn (Vik). Meſt brugt i Flertal: **Gløsekſe(r)**; ſe Oks.
Gløsvid (vee) m. = Gløskauſk (Gbr.). Gbr.
gløyma v. n. (er, te) kaſte ſkjæve og dulgte, ſtjaalne, Blikke. Veſtf. (Sandsvær). Maaſke for gleima; jf. dog glyma (hvoraf det dog ikke, ſaaledes ſom i VAgder, kan være en Sandsværſk blot Udtaleform).

„**gløyma** v. a. glemme". A. Med Dativ: „glaayme Stavee sino (seno)", Vang i Vald.; som tildels i G. N. Lyder omtr.: glaayma (som laayna) i VAgder, hvor „gløyma (søyna)" vil sige „glyma (syna)".
gløymast v. recip. glemme hverandre. Sæt.
gløymeleg adj. glemsom. Tel.
gløyna v. n. (er, te) kaste hvasse Sideblik. ØTel. (Holla, Lunde), Rum. (Lyngdal). Maaske for gleina, som det betydningslignende gløyme for gleime; eller jf. glyna (hvis dette ikke er glyrna).
gløyp adj. slugen. Land.
„**Gløyp** m. 3) Slughals". A. Dal. 4) kaad Aabenmund; omtr. = Glafs (Glap): „aen som g l ø y p e (glaappe) o r s e alt dæ'n vait". Hall. 5) En som gjør utidige Løier; omtrent = Glip, Gleip (hvoraf det kunde være en Udtaleform; jf. gløyna). Nedre Tel.
„**gløypa** v." A. 4) gribe uvornt t i l; buse frem (til); plumpe frem (til). Li. (Nes). „Gløypa te i Heroda". Jf. glopa.
Gløypa f. ubesindig Person = Glop. Nfj.
Gløype, brugt som adj., om det raske og kraftige. Tel. (Vinje, Rauland). „Ein Gløype Hest'e", en Hest som løber med lange kraftige Skridt. Ogsaa: „Ein Gløypar Hest'e". Tel. Jf. glopa adj. osv.
Gløypestykke n. noget som er gjort paa Slump. Nfj.
gløyra v. n. (er, de) stirre med mørke, iagttagende Blik. Ø- og VTel. Nbg. Jf. glyra. — **gløyreleg** og **gløyren** adj. tilbøielig til at gløyra, til **Gløyring** f.
Gløyrauga n. Øie som bruger at gløyra, se d.; Person som gløyrer, som er **gløyrøygd** adj. Tel.
Gløys m. en pludseligt frem- eller nedstyrtende Vædskemasse; en vældig Skvat; omtrent = Baus. Sogn (Aurland, Lærdal), Hall. (Nes, Gol, Aal). „Han drou Lukao frao, so e fikk häile Glöysn ove me"; Aurland. „Vassgløys; Kinnegløys". „Regngløys", stor Regnbyge. Se A. — **Glaus** d. s. Uvist hvor. Jf. Guls, Gols.
gn veksler i mange Ord med **kn** og **n**. **Kn** tilhører mest det Sydvestligste.
Gnadd m. 1) tør og haard, tungnem og upaavirkelig Person. Hard. (Ulvik, Kvamm), Sæt. „Turrgnadd". Vel eg. = Gnadde. G. N. gnaddr Plog, Prop? 2) (el. 1) Bjergknold = Knatt. NGbr. (Vaagaa): „Gnæ'dd".
Gnadda f. 1) sentvoksende og haardt Træ. Tel. (Selljor, Mo). „Dæ stænd atte nokle Aasegnaddur". 2) = Gnadd 1). Tel. (Kvitseid). Ogsaa: karrig Person. Kvitseid. **Gnodd** (o') f. d. s. Tel.
Gnadde m. 1) en opstikkende Pig el. Knort af et udøet lidet Træ. Nfj. (Stryn). 2) = Gnadd 1). Nfj. Tel. (Kvitseid).
gnaddeleg og **gnadden** adj. lig en Gnadda: tungnem, følesløs, upaavirkelig osv. Tel.
gnaddende adv. lig Gnadd(a). NGbr. (Lom, Vaagaa). „Gnæ'ddende hal" = gnallhard.
gnadren adj. til gnadra: mukkende, knurrende, vranten. Ma. og fl.: **gnaddren**. Helg.: **gnarin**. — **gnaddrig** d. s. Ma.
Gnafs n. omtrent = Glefs m. ɔ: Forsøg til at bide. **gnafsa** v. (ar) = glefsa 1. Vestfold. Meddelt.
„**Gnag** n." A. 4) Beskadigelse ved Gnidning. Udbredt. „Skognag, Selagnag". Overh.: det at gnaga, i alle dets Bett. **Knag** n. d. s.; særlig: virkningsløst (el. svagt) Slæb. Ryf. Røldal. 5) En som gnaver, et Gnav. **Gnaglus** f. d. s.
„**gnaga** v." A. **gna(gh)wa** (og äu, öu), **gnoog(hw)**, **gnøgi**? Smaal. Østerd. Præs. Indik.: **gnæg'r** Østl. (Rom. og fl.). Supinum: **gnagje** og **gnage**, Gbr. Vald. og m. fl. **gnögi** (og ø, og ee), Rom. og fl. Hedder: **knaga**, **kneg'e** (og knæg), **knoog**, **knegje** (og knagje), Ryf. Shl. (Etne), Røldal, Ndm. **knaga** (ar) i VAgder, om store Tænders Gnaven, medens smaa (Musens) gnava; i Røldal er gnaga = gnava; se d.
gnagla v. n. gnave saa smaat; mane, trygle, knurre, saa smaat. Smaal.
gnagsa v. gnave vedholdende. NGbr. Se A.
Gnaldr n. tørt og vindigt Frostveir. Shl.; Senja og Vesteraalen: **Gnall'r**. I Vesteraalen ogsaa „Naall'r".
gnaldra v. n. 1, blæse koldt (og svagt hvinende), men ikke stærkt. Shl. (Strandebarm). **gneldra** d. s. Shl. (Sveiaa). Maaske eet med gnaldra A. (hvine, knirke).
gnaldra v. n. 2, arbeide klodset (hakkende og knirkende) med Kniv. Hard. (Kvamm, Ulvik). „Gnaga aa gnaldra". Jf. knaldra, gnuldra.
gnaldrande adj. og adv. knirkende; i: „gnaldrande Frost; g. kald". Nfj. Jæd. — **gnaldrkald** adj. d. s. Romsd.
gnaldrsvang adj. sulten saa det skriger i Tarmene. Helg.: **gnallr-**.
„**Gnallfrost** n.; **gnallhard** adj." A. Ma. Gbr. „gnadlande Frost; g. kald"; „gnadlande har'e Vee". Hard. Nhl. Shl. Ryf.
gnarin adj. se gnadren.
gnarra v. n. (ar) blæse kjøligt, vedholdende men svagt. Ryf. (Suldal, Sand). — **gnarre** m. kjølig, seig Blæst. Dal. **Gnarr** n. d. s. Ryf. Jf. Gnerra, Nare.
gnarra seg v. n. saare sig paa en Stub „Gnarre" = gara seg. Romsd.
Gnarre m. spids Stub = Gnadde. Ndm. (Kvernes), Romsd.
gnarva v. n. (ar) tygge møisomt; tygge paa noget haardt. Nfj. (Stryn, Honndal). Maaske for gnavra. Jf. knarva, narva; gnava.
„**Gnasse** m. en djerv, haardfør Karl". A. Nfj. Sfj. VAgder, Sæt. 2) en mægtig (rig, indflydelsesrig) Mand, Stormand. Sæt. Nbg. Ma. Shl. „Pæninggnasse". **Knasse**, d. s. NGbr. — **gnassa seg** v. n. tee sig som en

Gnasse; tage kraftigt i; gribe sig svært an; brugt f. Ex. om en Hest. Ma. (Finnsland).

gnastra v. n. klynke; smaaskjænde; omtrent = nastra. Shl. G. N. gnastran, f. Gnidsel. Jf. gnesta, gnistra. — **Gnastra** f. En som er **gnastren** adj., tilbøielig til at gnastra, til **Gnastring** f. Shl.

Gnastrve(d)r n. fugtigkoldt Veir med lidt Sne. Østerd. **gnastrutt** adj. „gnastrete Vær", d. s. Østerd.

gnaua v. n. 1) klynke; mane, trygle; gnave, knurre, omtr. = gnaala. Sogn, Shl. Sæt. og fl. „Wæula aa gnæula". 2) blæse en seig (Mod)vind. Hard. „Da gnöulte aa blees i áino". — **Gnaul** n. og **Gnauling** f. det at gnaula. — **Gnaul** m. Gnier = Gnaur. Stjør. Jf. flg.

gnaura v. n. (ar) 1) skrubbe eller gnide med en skurende Lyd; skurre; skure. STrondh. „Dæ gnöure 'punn Meiann". 2) mane, trygle, knurre = gnaula. Li. Røldal, STrondh. „Gnaura aa grava". Ogsaa: **knaura**, Li. Hard. 3) gnie, være gnidsk. STrondh. A. Jf. gnora, naura, gnura, gnurka, gnera; Jemtland: gnur ɔ: knorra. — **Gnaur** m. Gnier. Trondh. A. **Gnauring** f. det at gnaura. — Maaske dog for gnaudra, til G. N. gnauda fare med Larm henad en Overflade, knurre; og gnydja.

gnaura v. n. (ar) blæse kjøligt; især om jævn Morgenvind. Ryf. Jæd. Eet med foreg.?

Gnause m. en stor, tyk og tætvoksen, kraftig Karl. Sdm. (Hjørungfj.). Ogsaa: **Knause**, Romsd. Ogsaa: **Gnøyse** (Gnaayse)? Hjørungfjord. Vel eg. en tæt Træklods, som: Knause, Knøysa. Nøyse, Gnust.

gnava v a. og n. (**gnev'e, gnov, gnave**) gnave lydløst eller med svag Lyd. VAgder (Aaserall, Bjell. Grindeim, Øyslebø, Øvrebø, Eiken, Fjotl.), Dal. (Hæskestad). „Løus'æ gneve". „Møus'æ gneve Øst'n". Men „Geit'æ knaga Bork'jn". Sjeldnere: „Geitæ g n e g e B." Mere udbredt i Sverige, ikke saa meget i det Dansktalende (Skåne, Småland), som i det Svenske (Vesterg. Østerg. Nerike) og i det „Norske" (Helsingland, Finnland); T. gnaben, gnawen, Eng. Dial. gnave (Ang. gnafan). Jf. gnavla, gnafsa (gnarva, knarva) knavla, nava (kappe Toppen af), G. N. (hnafa) hnóf = nava.

„**gnavla** v. n." A. Vestf. Gbr. 2) skave eller meie møisomt og langsomt. Dal. Rbg. Vald. Gbr. Østl. „Gnavla mæ Ljaa'n". 3) arbeide klodset og larmende og med lidet Resultat; tumle. Tel. (Raul. Selljor; Wille). „Han gnavlar o hakkar". Ogsaa: „Dei gnavlar o s l æ s t", Tel. — **Gnavl** n. og m. larmende Arbeide; Larm. Tel. „Gnavl o Glam".

„**gnaa** v. n. trygle osv." A. „Gnaa o gnu". Tel. Ogsaa: gnave, smaaskjænde. Sæt. Li. „Gnaa paa dæ sama".

gnaaka v. n. 1) gnide, skubbe; gnave, om Sæletøi. Sogn (Lærdal). 2) = gnaa, gnaga, gnaala. Sogn (ao), Nfj. Sfj. — **Gnaak** n. 1) det at gnaaka, Gnaven, Tryglen osv. 2) En som gnaakar. Se A. „**gnaala** v. n." A. Hall. Østl.

gnaaleg adj. som stadig „gnaar" ɔ: trygler, gnaver. Tel. „Gnaaleg o tkjaaleg".

gnaalen adj. 1) tilbøielig til at gnaala. Østl. Hall. 2) følende jævn Sult; som efter næringsfattig Mad. Vestfold.

gnaavla v. n. 1) give smaa Puf eller Knub. 2) = gnaala, masa. Rbg. (LTovdal, SætB.). „Han gnaavlar o knikar paa dæ sama". Hedder ogsaa knaavla, knaava (og knovla, knova?); se disse. — **gnaavlast** v. recip. stanges saa smaat; knubbes; ogsaa: **gnubbes** ɔ: gnave hinanden, om Heste. Rbg.

Gneia f. tørt, koldt og vindigt Veir af nogen Varighed. Hard. (Jondal). „Vaargneia, Vindgneia". Ogsaa: **Gnei** f. Hard. (Kvamm); meddelt. — **gneia** v. n. blæse koldt og tørt. Shl. (Kvinherad). Se gnæda, Isl. gnæda.

„**gneista** v. n. gnistre". A. **kneista**, VAgder. 2) „dæ gneista(r) aa blæs", blæser koldt og knitrende. Nfj. Sjelden. „De kneistar o blæs", d. s. Tel. (Moland, hvor Kn i Regelen blir til N). — **kneista seg** v. n. blive frisk, tilfriskue; ogsaa: gjøre sig frisk, stive sig op, stramme sig op; ville fremhæve sig. Ma. (Aaserall, Bjell.). „K. seg u p p" og „k. seg t e". — **kneisten** adj. livlig; ofte: lidt kunstlet livlig. Ma.

gneistande (adv.) **kald** adj. knitrende kold. Nfj. Og: **gnistrande k.**, se d.

„**Gneiste** m." A. **Kneiste**, VAgder; **Gneistre**, Gbr. — „**gneldra** v." A. Vald. Østl.

gneldra v. blæse koldt, se gnaldra og foreg.

„**gnell** adj." A. **knell** Vald. **nedd'e** VTel. (Mo).

„**gnella** v. n. skrige osv." A. **knæll'**, Helg.? Ndm. **nedde** Tel. (Mo).

Gnellefura f., **Gnellegraan** f. sentvoksende Træ, som altsaa er gnallhardt. Tel.

Gnellspik (ii) f. Barn eller Kvinde, som hviner i for ingen Ting. Fosn, Ndm. — **Gnellsteik** f. d. s. Fosn, Ndm.

gnelta v. n. (ar) klynke efter noget; trygle = masa. Shl. Nhl. Ogsaa **knelta**. — **Gnelta** f. En som gneltar. Shl. Nhl. Og **Knelta** Nhl. Jf. gnella, gnaldra.

gnera (ee) v. n. (ar, a og te) = neira, gnaala, gnurka, Dal. (Sokndal). Mere udbredt: **knera**, se d. og gnidra.

gnessen adj. lig en Gnasse; a) haard af Sind. Tel. (Mo, Rauland). Usikkert. b) næringskraftig; rig. Tel. (Mo) „Eit gnessi Beiti". Usikkert. Omlyden er lidt usædvanlig; dog = tesse : tasse = tessen : tassen; VTel.

Gnest og **Knest** m. = Knett. Hall.

„**gnesta** v. n." A. Nfj. „Dæ gnest'e i Veggjaa".

„**gnetta** v. n. (**gnatt**)". A. 2) løse sig f r a med en knitrende Lyd; briste f r a; springe af. STrondh. „De gnatt u t a a v e Gnutn", et lidet Skaar sprang a f.

„gnetta v. a. (er, te) rokke". A. Ogsaa **knetta** (er). Ryf. Jf. knita.

gnidra v. n. og a. (ar) 1) gnide vedholdende; gnide blank? Dal. Hertil: **„gnidrande** Føre", blankt „Føre", naar Sneveien er gneden blank af Meder; **„gnidrande** haalt", speilglat, som Is naar den er gneden blank af fygende Sne. Dal. 2) arbeide vedholdende men med lidet Resultat; slæbe, pirke = gnika. Sæt. Tel. (Moland). „Han four o gniddra o slou paa Muuyran". „Ho gniddra o star". **knidra**, d. s. Ma. „Han kniddra dæ te", fik det endelig i Stand med megen Møie og Pirken. 3) gnidre = gnitra. Ogsaa: ødelægge ved Gnidren. Sæt. VTel. (Moland), Vestfold. „Han gniddrar de ut ti ingjen Tingg". — **Gnidr** n. sligt Arbeide. — **gnidren** adj. 1) tilbøielig til at gnidra. Sæt. **knidren**, Ma. 2) udført møisomt pirkende og smaat i Snittet (Tegningen), uden dristige Sving. Sæt. „D'æ so gniddri alt de han gjere". **gnidreleg** adj. = gnidren 2). Sæt. — **Gnidreskrift** f. Vestf. og fl. — **Gnidreskurd** (u') m. Træskjærerarbeide med gniddret Tegning, uden frie Sving. Sæt. — **gnidrutt** adj. gniddret. Vestfold og fl. — **knidrefiks** adj. net bygget i den lille Krop og de gniddrede Ansigtstræk, men blottet for Værdighed, „Fynd", modsat „drustelig". Ma. **knidren** adj. gniddret bygget (voksen); omtrent = smaalagd. Ma. „Kniddren o liten". — „gnidra" 2) og især 3) kunde maaske være for gnitra, idet T endog i ØAgder og VTel. (og Vestfold?) kan gaa over til D foran R og L, ogsaa i Egne hvor T holder sig imellem Vokaler; se glidra, figla. Men den Forestilling om Slæb og Seenhed der hefter ved gnidra ligesom ved gnika (gnikka ɔ: gnidka?) peger nærmest paa gniða, G. N. gníða. Her er vel to Ord: gnidra, og gnitra A. — gneera er vel for gnidra.

gnidrande adj. og adv. knirkende, knitrende? I „g. Frost, g. kaldt" = Gnallfrost. Dal. (Bjerkrei, Hedland). Li. (Fjotland). Maaske for gnitrande; jf. gnetta. Se gnidra.

gnidsa v. (ar) gnide vedholdende men smaat; gnave. Søndenfjelds: **gnisse**.

gnidug adj. nidsk; karrig, nærig. Jæd. og Ryf.: **gniiog**.

„Gnik (i') m. Gnier". A. **Knik** Tel. Rbg. VAgder (**Knik**, **Knig**, **Kneeg**); **Nik**, **Neek** Tel.: smaalig Person (overh.).

„gnika (i') v. a. gnide; slæbe; gnie osv." A. **knike** (i') Rbg. (VTovdal), **kniga** VAgder, Dal.; **nika** VTel. Sæt.; **neeka** ØTel. Hall. (gnie); **nykaa**, **nøkaa** (gnie) Tel. (Tinn, Tuddal); **gnigga**, Shl. (Kvinherad). „Neeka seg fram", arbeide sig langsomt frem; Tel. (Sauar). 4) mane, trygle. „Nika o beea" Tel. (Vinje). „Kneera o kniga". Dal. — **„gniken** adj. gnieragtig". A. **knikjen**, **knijen**, **knigen**, **kneegen**, Agder, Dal. Jæd.; **gniggen**, Shl.; **gnirken**, Sogn (Lærdal). 2) manende, tryglende, overhængende. Dal. VAgder. „Kneeren o kni'g)jen". — **gnika** (gnikka, gnigga, gnirken) tør være for „gnidka, gnidga", ligesom „glika" (glikka, gleeka) for glidka, „lika" (likka, leeka, lirka) for lidka.

Gniks n. 1) Knirk. 2) jævn, vedholdende, ikke stærk, Vind. Hard. (Odda, Kvamm), Nhl. (Fusa). „Syðustegniks". Se gniksa.

„gniksa v. n. (ar)". A. Trondh. Gbr. 2) gnide vedholdende og hvinende; mest i „gnikse paa Feela (-unn)", Gbr. **nikse** (paa Feelenne), d. s. Sdm. Sv. Dial. gneka, og gni(d)a. 3) blæse jævnt, vedholdende og med en sagte Hvinen. Shl. **gniskra**, d. s. Jæd. Sv. Dial. gneka. Jf. gnika.

Gnikul? **„Nikul"** m. smaalig Person, Gnier. Tel. (Tinn). — **niku(l)le(g)** adj. smaalig, gnidsk. Tinn.

?**Gnipa** (ii) f. = Nipa. Søndenfj. G. N. gnípa.

Gnirk m. Knirken, Knirk. Gbr.

gnirka v. n. knirke. Gbr. — **gnirken** se gniken.

gniskra v. n. = gniksa, se d. Jæd.

gnisla v. fnise = knisla. Tel. (Skafsaa, Moland).

Gnist (ii) m. 1) et lidet Hvin; et Pib, som af en Mus. Berg.; Tel.: **Niist'e**. 2) Gnier = Pist. Nfj. (Eid).

„gnista (ii) v. n. hvine". A. **niiste**, Sæt. VTel. **gniistrande** adv. „g. kald'e". Nfj. Og.: **niistrande** l. Nfj. Jf. knista, nistra, Neistr.

„Gnit (i') f. Gnid". A. **Kneet** (kort Stavelse) Gbr. **Kneett**, Vestfold. **Nit**, VTel. — **Knitakløyvar** m. Gnier. Ryf. VTel.

Gnita? f. 1) et lidet afsprunget eller afbrudt Stykke; et lidet Skaar. **Gnitaa**? Ndm. **Gnutu**, Ork. Gul. Stjør. Indr.; **Gnötu**, Selbu (Tydal). „Dæ datt e Gnutu tu Koppa". Noget lignende, men et andet Ord, er **Gnuute**, Gbr. (Fron); se Gnuta A. 2) et Gran, en Smule. NGbr. Trondh. „Wildr Gnutu". Sv. Diall.: gnetä. Ogsaa: **Knutu**, Fosn. Stjør.; **Knoto**, Totn. (Gnutu NGbr., Knoto Totn, forudsætter U el. O). Og: **Gnitr**, **Gnitt**, se d. Jf. gnita, gnetta.

gniten adj. nidsk, smaaligt nøieregnende. Sogn, Voss. Se kniten, niten.

Gnitr f. en Smule. Ndm. Se flg.

gnitrliten adj. bitte liden. Gbr. (Lesja). Ogsaa: **gnitrande** l. STrondh. (Uppdal).

Gnitt (i') n. (f.) = Gnita, Gnitr; NØsterd.; **Gneett**, Vestfold (Larbal); **Gnytt**, Land; **Gnøtt**, Gbr. Smaal. **Gnitt** f. Totn. **Gnittr** n.? Lesja, Uppdal. Ogsaa: **Knøtt** (Knött?), Østl. Trondh.

Gnodd (o') f. = Gnadda. Tel.

Gnog (o') f. En som stadigt gnaver el. skjænder. Tel. (Selljor; Wille: Gnaag).

Gnogsoks (o', o') f. sløv Saks. Tel. (Selljor).

Gnor (o') m. Gnier = Gnaur. Nfj. (Hornbal).

gnora (o') v. n. (ar) gnie = gnaura; prutte. Nfj. (Honnbal). „Han stoo aa gnora aa kroia (pirkede) aa akkedera".

Gnos (o') m. Lugt, god el. ond. Dal. (Hæftestad). Jf. Nus, Nuss.

„**gnua** el. **gnu** v. a. skubbe". A. Gbr. Østerd. = gnika. Ma. Stjør. Rom. fl. „Gnuu paa Feela"; Rom. „Gnuu Goosiia te", gjøre sig lækker; Stjør. nuu, Ringerike. 2) v. n. gnide eller skubbe sig frem; avansere meget smaat. Nhl. „Eg gaar no so aa mara aa gnuur". 3) slæbe, trælle med lidet Resultat = gnika. Hard. Nhl. Rom. „Gnuu mæ noko". „Han gnuur aa arbeier, men de blir'nte noe mæ'n", Rom. 4) gnave, trygle = gnaa, gnaala, gnika. Oslo, Tel. Hard. Ma. Gbr. Nhl. Sogn. „Du æula aa gnuu(r) so jamt mæ detta her"; Sogn. „Mara aa gnuu", om Smaabørns Overhæng; Nhl.

gnua el. **gnu** v. a. (r, dde) knuge, trykke ned under sig; med Knoerne = knua (ar, se A.), el. med Knæerne, el. med hele Kroppen. VAgder, SætV. Hard. „Gn°ua nee Høye", ved at ligge, sidde el. gaa i det; VAgder. „Gnuu nee Grase". Ogsaa: **gnuva**, **gnyva** osv.; jf. de flgg. Maaske eet med foreg.

gnussa v. (ar) 1) skubbe; knubbe; puffe. Tel. (Kvitseid, Moland, Vinje). 2) hoste smaat med Læberne lukkede mellem hver Eksplosion. VAgder. Jf. glussa, gussa. — **Gnuss** m. et Puf.

gnusseleg adj. tyk og tæt af Vækst; ligesom knadet eller sammenknuget; knubbet. Tel. (Rauland).

„**gnugga** v. a. knuge". A. 2) skubbe, knubbe; prygle (dog i det hele svagere end gnuva, gnua). Li. Gbr. „Han gnugd'an av", Eiken.

gnuldra v. 1) gnide, knuge; knubbe. Tel. (Bø). 2) gnave møisomt. Voss. Jf. knaldra.

gnuldrande adv. = gnaldrande; „g. kald"; maaske med Vitanke paa Barfrostens Knuder. Shl. (Brimnes).

gnuldrast v. recip. puffes; knubbes; kjevles. Nedre Tel. Og **gnultrast**, Nedre Tel.; og **knultrast**, **knaltrast**.

Gnur (u') m. Smerte formedelst stærkt Tryk eller Klem paa en mindre Overflade, især af Foden, — ikke Afgnavning. Tel. (Kvitseid, Vinje). Til gnyrja.

gnura (uu) v. a. (er, de) 1) gnide, knuse = gnura (ar) A. Ma. Jæd. og fl. 2) skrubbe; gnide Hud af. Tel. Sæt. „Eg gnuurde meg moot ein Stein'e".

Gnurk m. Gnier. NGbr.

Gnurk m. Klemme, Knibe, Forknyttelse. Kun i: „I Gnurk'n". „Kom(m)a i Gnurk'n". „Je stællt'n i Gnurk'n", jeg bragte ham i K. Oslo, Smaal. Jf. Nurk, Knurk.

„**gnurka** v. n." A. 2) grynte. Østl. og fl. Særlig om smaa Grynte- eller Klynkelyd som Smaabørn giver under Søvnen. Gbr. Tel. og fl. Ogsaa: **knurka**.

„**Gnust** m. = Kubbe". A. Særlig: Træklods med vreden og knudet Ved = „ein vranten Kubbi". Sæt. Tel. (Selljor, Raul. og fl.) „Tyrignuste". **Gnuste**, Genetiv (adj.): „Ei Gnuste Furu", en knudet og vreden Fyrr; Selljor, Rauland. „Ein Gnuste Kar'e", en tætvoksen Karl; Tel. Sæt. — Og: **Nust'e** m. Tel. (Moland). Sjeldnere: **Knust'e** m. Tel. (Moland). Jf. Gnyste, Nuste, Gnaus, Knøysa osv. Til gnysja (knysja).

Gnust (u') m. 1) kold og fugtig, barsk Vind; barskt Veir. VAgder (Eiken, Bjell.) „Maandags Ny føre Gnust o Gny". 2) Barskhed, barskt Væsen; ogsaa: haard Myndighed. VAgder, Nbg. (Evje). „Der æ slik Gnust mæ'an" el. „paa 'an". Se flgg.

gnusta (u') v. n. (ar) 1) blæse barskt. VAgder. 2) være barsk; tee sig myndigt og haardt. VAgder, Nbg. (Evje). 3) „gnusta ette(r) ein", revse. Li. (Eiken). Jf. gnysja. — **gnusten** adj. barsk; om Veir og Folk. Agder. „kaldgnusten".

gnustall (u') adj. om Veiret: raakoldt og vindigt; barskt. Ma. (Audndal) og Nbg. (Honnes): **gnustaale**.

Gnustr f. lidet Skaar; Smule = Gnita (Gnutu), Gnitt. Gbr. (Sel). Vel til gnesta = gnetta.

Gnustr (u') n.? lidt truende Manen; Gnav; Overhæng. Sogn (Lustr, Lærdal). „D'æ alder anna Gnustr aa Gnäulingg pao de!" — **gnustra** v. n. gnave, mane. Sogn. „Gao aa gnustra häile Dag'n". **Gnustring** f. = Gnustr n. Sogn. Vel til gnysja.

Gnustra (u') f. haard, knudet Udvækst paa Træ. SætV.: Gneustre. Ogsaa: **Knustra**. — **gnustreleg** adj. fast, knudet, og vreden i Veddet; om Personer: knubbet og tæt af Vækst. Tel.; SætV. og Ma.: **gneustrelege**, -lig. — **gnustren** adj. d. s. SætV. (eu). Vokalforlængelse indtræder i den større Del af Agder (og Dal.) foran rt og (s)tr; jf. Fiistr, Fluustr, fuurta.

gnustren adj. om Luften: kold og fugtig, raakold indtil Gysen. Num. Jf. gnusta, gnusten.

Gnutra f. lidet Skaar = Gnita. Gbr. (Skjaak, Lom). — **Gnutu** se Gnita.

gnuva (uu) v. a. (er, de; og ar, a) knuge eller trykke under sig; bearbeide med Knoer eller (og) Knær; prygle; jf. gnua. Sæt. „Han gneuvd'an kallege, daa utan Suynemerkji". I VAgder **gn°ua** (eu). Præs. Indic. ogsaa gnyv'e, Sæt. Maaske eg. bøie el. knuge sammen? jf. G. N. gnúfa lude udover.

gnuvla v. bearbeide vedholdende men klodset; arbeide jævnt og smaat men uden synderlig Fremgang; valke; kramme. Smaal. Tel. (Rauland). Ogsaa: **gnyvle**, Tel. Jf. nuvla, knuvla.

Gnuvr m. liden tætbygget Karl. — **gnuvren** adj. tætvoksen. Ma. (Grindeim). Jf. Nuvra; Knurv, Knuvl.

Gny m. et Ymt; svagt Rygte. Ndm. Maaske til gnya v. ɔ: murre, mumle, G. N. gnydja, og gnydr Murren. Se Gnyr; gnydja.

„**gny** v. n. (r, dde). 2) trygle, mane". A. Sogn, Nhl. „Griis'n gnyy aa gnäula" (efter Mad).

G. N. gnydja grynte. 3) tiltale barskt og truende; knurre paa. VAgder. „Gnyy paa (ette) Hest'n". „Han gjekk o gnyydde paa Bodnan heile Daj'n". Se foreg. og gnydja.
gnyande adv. J: „tegja g. still", tie bomstille. Nhl.
gnydja v. n. (gnudde): „gnydjdja aa eta", æde vedholdende og dygtigt; proppe i sig. „Me gnudde aa aat". Hard. (Ullensvang, Odda). Lidet brugt. Maaske eet med gny 2), og med G. N. gnydja murre, grynte (gumle; knurre; gnide = Isl. gnudda?). Se Gnyr.
Gnylstre n. en stærkt vreden, haard og knudet Træklods. Tel. (Sellj.). „Bjørkeg. Tyrig." Og Knylstre, se d. og Knul.
Gnyltrehoste m. tør, kort, hyppigt tilbagevendende Hoste. Vestfold og fl.
Gnyr m. Overhæng; Trængsel. Hard. „Da æ Gnyyr um Malingg", ved Møllen. Maaske G. N. gnydr; el. gnýr (A.); el. til gnyra? For Resten kunde i Gnyr og Gny m. være et Sammenglid af gnydr og gnýr, ligesom i gny v. af gnydja og gnýja.
gnyrja (y') v. a. (gnyr'e, gnurde, gnurt), klemme trykke, presse; især med Fingrene, ikke med Knoerne, som gnuva. SætV. og V. „Høylassi volt o gnurde meg unde i Snjou^r'n". „Gnyrje Verkj'n oto Kaun'n". Hertil Gnur (u') m. Jf. gnura.
Gnyrja f. en stor, tyk Kvinde. SætV.
gnyra v. a. (er, de), knuge = knyra. Tel.
gnysja (y') v. a. (gnys'e, gnuste, gnust), 1) klemme mellem Haandflade og Fingre, kramme haardt; ogsaa: kuyse mellem Haand og Fingre. Tel. (Rauland, Selljor), Sæt. „Gnysje i Hoop". „Gnysje Brou te Soll". „Gnysje nee-i". 2) gnysa (gnys'e og gny'se, gnuste og gnyste) revse, med Hænder eller Ord. VAgder (Eiken, Finnsl. Holum). Ogsaa „gnysa ette (Bodnan") el. „g. paa B." Jf. Gnust, gnustra; knysja.
Gnysja f. hvad der holdes i den sammenklemte Haand; en liden Haandfuld. SætV. „Ei Gnysje mæ Traa'e, mæ Bork'e".
Gnyste n. haard og vreden Træklods; f. Eks. Stammen af et ofte kappet Træ. Tel. (Selljor, Mol.). „Asfegnyste".
Gnystre n. 1) = Gnyste. SætV. „Bjørkegnystri, Tyrignystri". 2) knudret Udvækst = Gnustra, se d. Ma. (Holum). Og Knystre se d.
gnyva v. (er, de) = gnuva. Tel. (Ra. Vinje).
gnyvle v. = gnuvla. Tel.
gnæ og gnæa v. (gnæ(r) og gnæ'e(r), gnædde, gnæt), 1) v. impers. blæse en tør og kold ikke meget stærk Vind. VAgder, Dal. „D'æ kje nukun Kyl nettupp, men dæ gnæ nuku"; Aaserall. „Dæ gnæ'e o snø'e", det blæser koldt og sner (lidt Kornsne); Halsaa, Holum. 2) v. a. fortørre, om tør og kold Vind = hæsa upp (som dog kan være mindre koldt). „Dennæ Vinn'n gnæ'e upp Jou^ræ, Grase"; Ma. „Han gnær upp adle Ting"; Dal. Isl. gnæda blæse koldt. Jf. Gnei, gneia; næden; Isl. (g)nædingr kold Blæst.
gnæast v. n. (est, dest, st) fortørres af kold Vind. VAgder. „Jou^ræ gnæ'est upp; Grase gnæest a(v)".
Gnæe m. koldt og tørt vindigt Veir; især om Vaaren: „Vaargnæe", som volder „Vaarhæsa". „Kaldgnæe". SætV. VAgder, Dal. — gnæen adj. om slig Veir. Jæd. Dal. VAgder. — gnækald adj. d. s. kaldgnæen, d. s.
Gnæs n. gjennemtrængende kold Blæst. Sdm. (Norddal, Hjørungfj. Sunnylven). „Vindgnæs" n. „Han æ Gnæs i Dag" (adj.?).
gnæsa v. n. (er, te), 1) blæse bidende koldt. Ma. VTel. Sdm. Se A. Til gnæ(d)a? 2) tale i en hvas, hvinende, bidsk Tone; tage hastigt og hvast i, i Tale. Tel. (Vinje, Raul. Kvitseid, Selljor; H. O.: „overskjænde, Øster paa"). „Ho gnæste te'n". „Han æ so snegg'e te gnæse i o bli voond'e". Jf. græsa.
gnæsande adv. „g. kald'e", bidende vindkold. Sdm. Nfj.
gnæsen adj. 1) som blæser bidende koldt. Tel. Ma. og fl. „Her va gnæsi igjaar"; VTel. 2) tilbøielig til at gnæsa 2) Tel.
Gnøyse, se Gnause. — Go, Gô, se Gaud.
Gobb f. 1) Ryg; særlig, synes det, Skulderpartiet. Hall. „Brei aavr Gøbb'ee". Lidet brugt. 2) langstrakt, skarpkantet Banke el. Rygning i Ager el. Eng. Hall. (Gol og fl.).
„god adj. god". A. „Eit gooa Skinn" = eit godt Skinn. Ligesaa, for Resten: „eit fæla Veer", eit stygga V.", „ei sværa Kyr", „ein fina Dag", og fl. eenstavelsede Adjektiver med en Form efter ubestemt Artikel, der seer ud som en Genetiv af et Subst., i Lighed med „eit Vaa'a Veer", „ein Vola Kar", gripa, glopa, muna osv. Nyf. Shl. Hard. Voss, Sogn. — „D'æ berre gooa gott i 'an", der er intet ondt i ham; Nyf. Tel. og fl. — „goo faar", Fl. „gooe faar", eiende (saa og saa meget) = Eng. worth; Gbr. (Vaagaa). Men: „goo'faar", Fl. „goo'faar" = „goo'tee, Fl. goo'tee", istand til, Gbr. (Vaagaa), goo'tter, Oslo, Smaal. gooffer, Vestf. og fl. Se godfør A. — „goo paa de(t)", selvgod, stolt; Tel. Hard. — „Taa goo'o gjoort", gjort af godt Stof. Gbr. — „Mæ goo'o", uden Tvang, Gbr. A.; „mæ goo'om" Nyf. Jæd.; „mæ gott aa gooe", Østerd. Salten. — „Kaama te gooa", komme (En) til Bedste; Ma. A. „Ha Pænga te gooa", Nhl. Ma.; „te gooan", Hall.; „te gooans", Voss. — I alle de flgg. Afledninger og Sammensætninger udtales god uden D (undtagen maaske i Dele af Nfj. og Sdm.), saafremt Udtalen „good" ikke er opført.
„goda seg v. godte sig". A. Vald. Østl.
goda seg av v. n. bli god; mest om Veir. Jæd.

godagtug adj. generøs = raust. NØsterd.: „goo'aktöughw". Ligesaa i Nord-Sverige.

godaudsleg adj. hyggeligt stille eller øde, saaledes som der er efter en kjedelig Persons Bortgang. Mest i Spøg. Tel. (Rauland og fl.). „Ja, lat'n reise, d'æ goouuk'legt ette'n". Og „go(d)daukleg"?

„**Godbarn** n." A. Yndlingsbarn. NGbr.

godbeden adj. tjenstvillig = „gobeall". Sfj.

Godbeinka f. = Beinka. Hall.: Goobænke.

godbuna adj. med god Legemsbygning, velskabt. Nfj. (Innvik, Honndal). Se Buna f. (Bunad m.).

Godd (o') m., **godda** v. se Goll, golla.

Goddags-ende m. = Goddagsfugl. Nfj.

„**goddauvleg** adj." A. 2) = godaudsleg. Tel. (Kvitseid, Laardal, Vinje). Dette og de nærmest følgende med god- sammensatte Trestavelsesord udtales oftest med Tonetrykket paa midtre Stavelse: goodouv'(e)leg. Snart „acut", snart „grav" Tone.

goddaadig adj. af god Natur = goddaaig. Hard. (Røldal): „goodaa'dig"); Rbg. og VAgder: „-daa'ig" og „-daa'dig". Se Daad.

goddaaen adj. = goddaadig. Sæt.

goddaassa seg v. n. (ar) gjøre sig Livet behageligt ved at undgaa Kiv og Støi og pleie sin Magelighed; gjøre sig det „koselegt". Tel. (Sell. og Kvits.: „goodaas'se"). goodaa'se seg, Tel. (Lunde). Jf. daassa, Daasse. — **Goddaas'sa** f. En som forstaar at goddaassa seg. Tel. — **goddaas'seleg** adj. føielig, ligesaa meget af Magelighed som af Velvillighed; let at komme til Rette med; blid og medgjørlig; behagelig. Tel. (Kvits. Sell.). **goddaas'(s)en**, d. s. Tel. (Lunde).

goddega seg (e') v. n. (ar) nyde „Goddagar", leve i selvbehagelig Magelighed og rolig Livsnydelse; pleie sig; „nyde". Tel. (Bø, Kvitseid o„ Høydalsmo „-de'ga"). Jf. middega seg. — **goddeg'leg** (e') adj. tilbøielig til at goddega seg; blid og selvbehagelig; mindre tiltalende end „goddaasseleg" er. Tel.: tildels: goodæg'leg.

goddrikkande adj. god at drikke(s). Hall.

goddælleg? adj. som indbyder til Fortrolighed; hyggelig. Follo (Kraakstad) og Smaal. (Askim): „Goossli aa goodæli". Jf. dælleg, dæl.

„**Gode** m. 2) Gavn, Hjælp, Fordel". A. VTel. Li. (Eiken). „D'æ d æ n Gooen mæ de". „Dæ he fin stoure Goue"; Li.

Godeina f.? og n.? Noget som er lutter godt; især: En som er lutter Velvillighed; hjertensgod Person. ISogn (Lærdal, Aardal, Lustr, Hafslo, Sogndal), Rom. „D'æ slike Gouäena te Kar"; „slikt äit Gouäena te Mennesktje". „Dæ var bare Gooeina (a(v) Bakbeina)!" det var kun den uskyldigste Spøg; Rom. Ogsaa: „De ær bare Gooænna mæ'n". Vestfold. — **godeina** adj. Sogn, Hall. „Ait gooaena M." Og: „han æ gooeine", Gausdal; og: „han æ gottenne", Gbr. (Øyer).

godeint adj. hjertensgod. Hall. (Aal, Gol, Nes), Gbr. Ringerike. Ogsaa „goojint", er optegnet; Hedm. (Ringsak); til Gin f.?

godfessa seg (e') v. n. (ar) = goddega seg. Ø- og VTel. Mest udbredt: goofæse; men ogsaa: goofesse, Moland. Ogsaa, hos den ældre Slægt: koofæse seg (og hos Wille: „kaarfæsse, et Spotteord"); disse tør være spøgende (haanligt kjælende) Ombannelser; sml. „go(d)noosse, koonoosse, (knoose, Østl.), kornoosse („kaarnose" hos Wille, som ikke har havt Øre for Forskjellen mellem (o') og (aa), mellem (e') og (æ)). Jf. fessa, signe. — **Godfessa** f. En som godfessar seg; en smilende, selvbehageligt magelig Person. Tel. Koofæse, hos de Ældre. — **godfesseleg** og **godfessen** adj. lig en G. Tel.

Godfjaadde m. en meget godmodig og føielig Person; især: en behagelig men vel eftergivende ældre Mand. Vald. Se Fjaadde og de flg. — **godfjaadden** adj. lig en G.

godfjaak adj. livligt imødekommende; glad ved at yde Tjenester. Shl. Ryf. — **godfjaakjen** adj. d. s. Shl. Ryf. (Christie: Go-fjaak m.).

Godfjaatt m. og **-fjaatte** m. og f. en meget godmodig og troskyldig, uselvstændig og karaktersvagt føielig Person. Gbr. Hall. Østl. Se Fjaatt. — **Godfjaatting** m. d. s. Østl. — **godfjaatta** adj. lig en Godfjaatt. Østl. Gbr. — **godfjaattutt** adj. = g—a. — **godfjaattrom** adj. = g—a. Gbr. (Fron, SGbr.).

godfjaatten adj. 1) yderst godmodig og imødekommende = godfjaadden. Vald. Hall. 2) karaktersvagt føielig. Hall. Østl.

godfjollen adj. lig en Godfjolla. Østl.

Godfjott (o') m. karakterløs „Godfjaatt". Rbg. Se Fjott.

„**Godforeldre** pl." A. — **Gooffa**, Bestefar. VTel. Sæt. Ndm. (Rindal), STrondh. (Uppdal). — **Goomo** og **Goome** Bestemor, VTel. Sæt.; **Goommo**, Ndm. STrondh.

godga v. a. (ar). 1) gjøre god ved Tilsætning af noget; forbedre; jf. gjøda. Tel. (Vinje, Selljor, Lunde): googge. „Du fær googge Mjookkjee mæ Rjoomi", Vinje. 2) googge seg, gjøre sig til gode, gjøre sig det behageligt = magga seg; mest om Dyr. (Mol. Raul. Selljor, Bø, Lunde). — **Googg** n. det som tilsættes for at forbedre. Tel.

godgast v. n. (ast): „gouggast mæ", gjøre sig til Vens med. Sæt. (langt G).

Godgjegna f. en særdeles imødekommende og tjenstagtig Person. Sogn, Sfj. Jf. gjegna adj., gjegnig.

godgjegna adj. særdeles tjenstagtig. Sfj. (Jølstr, Førde). **godgjegnig** adj. d. s. Sfj. (YDale).

„**godgjera seg** v. 1) forbedres med Tiden". A.

Tel. og fl. 3) gjøre sig til gode. Tel. Hall. Gbr. Vestfold. Se Godgjerning.

godgjerast v. n. gjøre sig til gode; særlig: ligge og strække sig i Sengen om Morgenen. Ma.

Godgjerning f. Traktement, Beværtning. Sogn. „Du heftest no ikkje i Goudjerningadne", du opholdes nu ikke ved noget Traktement (desværre). „godgjera" v. a. traktere, gjøre En til gode — skal findes.

Godgjersla f. = Godgjerning. YSogn: **Goo-**.

Godgjøl n.? Legetøi for Smaabørn. Helg.: **Goojøøl**.

Godgytja? f. En som er imødekommende og godgjørende uden Omtanke, Skjønsomhed, Valg; en altfor villig Hjælper; ikke fuldt saa karaktersvagt som Godsjaatt. Helg. og Vesteraalen: Goojytkja. — godgytjen adj. lig en G.; altfor føielig osv. Nordl. Og: goojytten? Helg. Jf. gytja.

godhendt adj. godgjørende. Land, Hedm.

„**godhjartad**", A. **goodjerta**, Shl. Ryf. Jæd.

godhjelma adj. med et Ydre som øieblikkeligt vinder; indtagende. Ryf.: **gookjelma**.

Godhol (o') n. Lækkermund. Gbr.

Godje m. det Bedste af noget, den bedste Del. Sogn (Fjærl. og fl.): **Goudje**. For Godge? se Gode A. Jf. godga v.

godkynnug adj. af god Natur; godmodig; spag; mest om Dyr. Tel. (Skafsaa, Moland): **gookjøønnug**. Jf. kynnug, kjælen (Kyn(d)). Se flg.

godkyrnt adj. = godkynnug. Tel. (Rauland, Tinn og fl.): **gookynnt**. — **godkyrnen** adj. d. s. Tel. (Rauland, Kvitseid): **gookynnen**. Begge til Korn, Kyrna. Jf. kyrnt, grannkyrnt osv. (goo)kynnt : kyrnt = Hynna : Hyrna = Dynn : *Dyrn = glynne : glyrna. Men: „gookjønnug" af „kynnug (kyndug?)", som „tønne" af þynna, „Rønning" af Rynning.

Godklæde n. En som er meget føielig baade mod sine egne Lyster og mod andres; svag, karakterløs Person. SGbr. (Faaberg): **Gooklæ'e**.

godlaus adj. utjenstvillig, uhjælpsom. Nfj. (Eid): **goodlóus** og **goolóus** (äu).

godlaatug adj. kjælende, kjælen = elskjen; om Dyr. Hall. **godlaaten** d. s. NTrondh.

godleg adj. selvbehageligt og venligt overlegen; omtrent = godmæten. Tel. (Raul. Sellj. Kvitseid). „Goolege p a a de". Jf. (?) G. N. gó(d)ligr prægtig.

Godleist m. „Vaaraa paa Goodlæ(i)stom (-öm, -aam) fin", være i sit gode (høie) Lune. Gul. Strinda (Børsen). — „Paa Goolætom", d. s. Gul. Strinda. Se A.

godloten (o') adj. velvillig; især: gavmild. Stjør.: **goolaat(t)in** (med kort aa; forskj. fra „g o o l a a t i n"). Til loten, Lot (o').

godmaggeleg adj. = goddegleg. Tel. (Selljor).

Godmatrauv f. Lækkermund. Ndm. Innh.

godmeint adj. velmenende, velvillig. Gbr. Tel.; Smaal. tildels: **goomeent**.

„**Godmenne** n." A. Jæd. Ryf. Røldal, Voss, Sogn. Overalt: **Good-**; Innh. Namd. Røros: **Goomænn(e)**.

godmett adj. rigtig mæt = god og mett. Shl.

godmosen (oo) adj. behagelig stemt; i godt Lune. Sfj. (YDale): **goo-**. Se mosa, hyremosen.

Godmæle n. mindelig Afgjørelse. Hall. (Gol). „Gjera dæ aav i Goomælee".

„**godmæta** seg v. føle sig. Vinje". A. Altid med et Bibegreb af Magelighed og Selvpleien. Tel. (Selljor, Kvitseid, Vinje): **goomæte**. **Goomæta** f. og **Goomæte** m, selvbehagelig og selvpleiende Person. Tel. (stumt -e f., -ee el. -i m.). — **goomæteleg** og **goomætskleg** adj. Tel.

„**godna** v. n. blive bedre". A. Shl.: **goona**; Ma. og Ryf.: **goodna**. — **godna seg** v. 1) d. s. Ryf. „Veere (dæ) goodna seg a a v". 2) tage det mageligt og behageligt; gjøre sig til gode; pleie sig. Gbr. Trondh. Østl.: **goone se(g)**. Og i Sv. Diall. — **godnen** adj. 1) som vil godna seg. 2) fredelig og omgjængelig, væsentlig af Magelighed. Stjør.: **goonin**. — **Godning** f. det at godna seg.

godnannen adj. blid, venlig, kjælen? Kun hørt ironiskt. „Daa vart'n goonan'nin!" da blev han blid. Med samme Anvendelse som elsken. Helg. (Vindal). Jf. nanna.

godnaskeleg adj. og adv. vel ordnet; net; behagelig; = koseleg. Tel. (Kvitseid; Nedre). „Der sat du (heve du de) goona'skeleg". Ogsaa: **goonoskleg** (o'), Tel. Jf. naskeleg; naska ɔ: gjøre net istand; nask, Isl. naskr behændig.

„**Godnatt** f. en Hilsning". A. Ndm. „Helsa **Gona** (o') upp te æen". Li. (Fjotl. Kvin).

godnossa seg (oo) v. n. (ar), omtrent = goddega seg, godfessa seg; „nyde". Tel. (Aamotsdal. Bø, Lunde, Nes, Holla): **goonoos'se**. Ogsaa: koonoresse, kornoosse, (knoose, Østl.; kaarnose, Wille), se godfessa.

God-okka f. godt Lune. Helg.: **Goo-ookka**. Se Okka (Odka).

Godris n. Riskviste som afgiver værdifuldt Kvægfoder; Ris af Godskog, Skov med værdifuldt Løv, ɔ: især Alm, Røn, Selje. Sogn, Voss: **Goodriis**.

godroma adj. som tager sig god, dygtig, Plads; f. Eks. ved Bordet. Tel.: **goorooma**.

„**godrøda** v." A. Især: tale vindende og beroligende. Tel. Røldal og fl.

Godsida f. den gode Side. „Snu Goo(d)siiaa te", vise sig elskværdig, være venlig. Sdm. Ndm. Strinda, Stjør. Ogsaa: „gnu G. te"; Stjør.

godsinnt adj. venlig; = snild. Li. (Fjotl.).

godsinnug adj. godmodig; troskyldig. ØTel.

godska seg v. (ar) gjøre sig til gode. Tel. (Rauland): **gooske seg**.

Godskog m. se Godris. Sogn, Voss: **Good-**.

Godskor f. pl. 1) Ting, hvormed man gjør (sig) tilgode; især: god Mad. Tel. (Vinje, Raul.). „Han fekk a nokke Goosku av meg ou". 2) Tilsætning af noget godt = Gogg. Tel. (Vinje, Rauland).

godsla seg v. n. (ar) gjøre sig det mageligt og behageligt; pleie sig. Hall. (Aal). „Han sat aa goosla se i Kubbestoolee; laag aa goosla se i Soolbakka".

„godsleg adj. 1) og 2)". A. gootlig, Li. (Vanse). „Eta gootlegt", gjøre sig til gode med Mad. Ryf.

godtala v. n. (ar) = godrøda. NGbr.: goo'taalaa. — gootaalaande(s) adj. (part.).

Godtekkje (e') n. tiltalende Væsen; Tække; Ynde; Elskværdighed. — godtekkjeleg adj. Rbg. (Evje, Bygland).

Godtokke (o') m. = Godtekkje. NGbr.

godtokken (o') adj. vindende ved sit Ydre og Væsen; tækkelig. Til Tokke, Tokk. Innh.: gootaakk(j)in. — gootaaklen = godsleg. Ndm. (Rindal). Se flg.

Godtokk (oo) m. og Godtokk(a) f. = Godsjaatt. Stjør. — gootooklin adj. = godsjaatta. Stjør.

„godtolug (o') adj." A. 2) godmodig og langmodig. SBerg. — godtolig (o') d. s. Sæt.

godtolug (o') adj. som giver sig hen til behageligt („godslegt") Prat og derover let glemmer Tid eller Ærinde; som giver sig „godt Tol". Hall.: gootølug og -taalug.

Godtykkje n. det Vindende ved en Person, hvis gode Gemyt, „Tykkje", Elskværdighed og Trohjertighed slaar igjennem hans hele Ydre og Optræden. Stærkere og mindre udvortes end Godtekkje. Ma. Li. (Kvin, Fjotland). „Dær æ slikt Goutykkje mæ 'enn".

godtykkjen adj. 1) vindende ved sit „Godtykkje"; især: elskværdigt trohjertig. Li. Dal. 2) godmodig, af godt Gemyt; = godsleg. Romsd. Ndm.

„godtykkjen adj. vrippen, let stødt". A. Sfj. JSogn, Innh. Namd. Helg. „Han æ so gootykkjen a v seg". 2) lidt stødt, lidt fornærmet. Vald. (Aurdal, Slidre). „Han vart gootykkjen paa me". 3) selvgod, omtrent = godmæten. JSogn.

godtymjug adj. = goddæmd. Gbr. (Vaagaa).

godtyvjug adj. d. s. Gbr. (Lom). Meddelt.

„Godvedr n." A. „Goodveer, Sogn, Voss, Nhl. Shl. Røldal, Ryf. Jæd.

godverdug adj. ømfindtlig = godverd. Hall. (Gol): goovælug og -ig. Jf. verdug, velverdug, gjønnverdug. — gott vert, pl. gott verte adj. fordringsfuld, let stødt. ØTel. (overalt hørt med rent R). Ogsaa: g. vært? Uklart. Jf. velverd.

„Godvette n." A. Goodvette Nhl. (Haus).

godvida adj. af godt Ved (Træstof), „Vida". Sogn, Hard. Sfj. og fl.: gooveea (-via). gooveett d. s. Østerd.

„Godvilje m." A. 2) Erkjendtlighed; Udtryk for Erkjendtlighed. Sogn (Aurland), Gbr. Østerd. Helg. Ork. „Gje me leite i Goudvilje", som Erkjendtlighedsbevis, Sogn. „E fekk dæ i Goovilja"; Gbr. Østerd. Helg.; „i Goovilj", Ork.

Godviljesmun m. Erkjendtlighedsbevis. Østerd. (Kvikne). „E fikk de (dæ) i Gooviljesmon".

godviljugsleg adj. godvillig. Hall. (Gol).

Godviner (i') m. pl. gode Venner. Rbg. (Aamlid): Goovinir. Men: „Vænn, Vænner"; Aamlid.

„godvis adj." A. Rbg. Ned.; Tel. (Mo): good-.

godvisen (ii) adj. 1) = godvis. Ma. 2) generøs = raust. Ma. (Bjelland).

godviskjen (ii) adj. = godvis. Ryf. Se viskjen.

„godværig adj." A. Ogsaa: godmodig. Busk. (Krødsherad, Snarum): gooværi og goovæli (med „tykt" L, som i „gla(d)væli").

godærug adj. generøs; nobel. Gbr. (Vaagaa).

goffa (o') v. grynte lokkende. Hall. (aa og ø).

Goffe (o') m. en kraftig og statelig Karl; en prægtig Karl. Hall. (Gol); Sdm. (Hjørungfjord). — Goffstykke n. Karlestykke, Bedrift. Sdm. — For Godfader?

Gofs (o') m. en fremtusende voldsom Person. Romsd. (Vestnes, Gryten). Jf. Gufs, Gops.

Gogntøle, -tøl, se Gagntøle.

gogge, gougge, se gugga.

gol (o') adj. = stigfatt. Selbu. „Skiia æ gol" (o'—ö). Se Guul, guula.

gol (o') adj. gul. Selbu, Gul. Se gul.

Gol (o') m. (og n.?) Luftning. Nhl. (Ask, Hamre). G. N. gol, n. Blæst.

Gola (o') f. jævn Blæst = Gula. Ryf. og fl. Göla, Nhl. G. N. gola.

gola (o') v. n. (ar) straale = gaula. Shl. (Etne). Meddelt. G. N. gola, hyle.

gole (o'— aa—ö) ɔ: gaula. Gul.

„Golda f. Pris". A. Voss, Ryf.

Golda (o') f. 2. Gallerhamp. Se Galde.

golla v. n. (ar) 1) lyde med en høi og stærk men ved Afstand mildnet Lyd; gjalde dæmpet; ogsaa: straale (naar Straalet er noget fjernt). VAgder (Grindeim, Eikin). „Dæ godda saa fælt dær (dør) framm-i". „Dei godda o hoysta". 2) = strona. Tel. (Moland). „Han goddar o lyg'e". — Goll m. (ar) Gjald; Skraal. „Eg hæure nokæ Godda". — Golla f. en høirøstet larmende og ubeskeden Kvinde. Li. (Nes, Bakka): „Golla". — Til gjella, G. N. gjalla; göll f. stærk Lyd.

Golleie, Golløye se Gorløya.

golroten (o', o') adj. = gorroten. Ryf. (Vikadal, Suldal, Hjelmel. Nærstrand).

Gols, golsa se Guls.

golta seg (o') v. n. gjøre sig bred; gjøre sig vigtig. Tel. „Han sit'e goltar seg o gjere seg gild'e".

Goluve (o') m. en stor slugen Prygl („Lurk"); om Folk og Fisk. Rbg. (SætV. Evje).

„Golv n. 1) Gulv". A. „Gaa i Golv'e" = fara i Golve. SBerg. Ryf. og fl. „Skri i Golvæ", d. s. Helg. (Vefsn). „2) Hylde i Skab". A. Tel. (Vinje): Goov. Ogsaa:

hver af Fjælene (Etagerne) i en sammensat Hylde, f. Eks. Boghylde. Hard. „3) Afdeling i en Hesje". A. SBerg. 4) Afdeling eller Rum i en Ladebygning. Land, Rom. Odal. „Lo(d)-golv", til Korn; „Høy-golv", til Hø; „Fjøsgolv", til det Hø som er bestemt for Kjøerne; „Stallgolv", til Heste-Høet. Jf. Avgolv. — Go(l)vskitar m. En som tilsøler Gulvet („Tili") med hvadsomhelst. Tel. (Vinje).

golva v. a. og n. 1) kaste eller slaa En til Gulvet (Jorden). Rbg. Ned. Vald. Hard. Ndm. Gbr. 2) „golve t e ein", slaa vældigt til En. Østl. 3) falde tungt med et Drøn = dolva, hvorfra der vel er Indvirkning paa dette Ord og de to flgg. SætV. Ogsaa: give en dump Lyd under et tungt Slag. SætV. „Eg slo^{u} 'an, so de golva i 'an".

Golve, Genetiv (adj.), om det som falder med et Drøn, det vældige og tunge; se golva. Agder, VTel. „Eit Golve Slag"; SætV. Tel. „Eit Golve Lass"; Ma. (Holum og fl.), Rbg. (Evje, SætV.), VTel. „Ein G. Kar'e"; SætV. „Eit G. Stel", svære Tyvekoster (sagt halvt i Spøg); Sæt.

golveleg adj. vældig = Golve. SætV. „Golvelege Byr, Sekk'e, Kar'e". „Golvelegt Slag". „G. Vǟir", om et Tordenveir.

Gome (oo) m. Fingerspids = Gom. Tel.

Gomli (o') f. def. den Gamle, se gamall.

Gomo (o') se Gaman; gomo se gamall.

Gomo = Godmoder, NGbr.; Gome d. s. Tel.

Gomse m. Hestesygdom med Opsvulmning af Tandkjødet. SHelg.: Goomsi. Jf. Gom; eller: Sv. Diall. gamsa, gumsa, tygge sent.

Gona (o') f. 1) et stærkt Vindstød. Shl. ISogn, Nyf. Jæd.: „Gona", og „Gaana" (ikke: Gaona); N- og STrondh.: Gono, Gunu. Se Gaana, A. „Vindgaana", Berg. „Veergunu, Sprænggunu, Springgunu", NTrondh. (Sparbu, Indr.). 2) en Opbrusning af Lidenskab. Trondh. Maaske til Isl. gönur, f. pl. Løben uden Overlæg. G. N. gana fare frem. Fra Borgund i Sogn er dog desuden optegnet: „Gu(u)na", Vindstød. (Jf. Gunur?). — gonutt adj. om Vind og Veir: fuld af Gonor.

„Gong (Gaang) m. (og f.) en Gang". A. Udtales: Goong, Oslo, Rom. NSmaal. SGbr. og fl. St. paa Østl.; „Gaang(g)", Fl. „Gaango", Gbr. (Vaagaa, Lom); „Gaang (o', ø)", Fl. „Gaange", Vald. (ØSlidre og fl.). 2) = Gang ɔ: Gjær. Hall.: „Gøng". 3) = Gang ɔ: Bundflade i Skotøi og andet hvorpaa Bevægelse skeer. Gbr. Hall. Tel. „Sle'en æ smal i Gøng'n", mellem Mederne, Hall. „Brei Gaangg", bred Saale. Tel. (Rauland). 4) Linje, hvori to Stoffer mødes, el. hvortil et Stof rækker (gaar). SætV. „Lynggaangg", Linjen mellem Lyng og andet Plantedække. „Slaa heilt burt i Lynggaanggjæ". Jf. Gang m. 8); Dansk: Bandgang. 5) „ein Gaang (mæ) Øl" ɔ: en Drik, en Skjænk. Hedm. Nyf. Stjør og fl. Jf. Eng. a go. 6) „ga i Gaangann", gaa til Konfirmation. Ndm. Maaske til Gang m.

„Gonga f. Gang; Maade at gaa paa". A. Gange, Østl. (Oslo, Vestfold og fl.), Ma. (Øvrebø). „En Times Gange". — „E forsikkra Gaanga i mi Klukke", Vald. 3) Opgaaen af Grændse mellem Eiendomme. Tel.

Gongarlag n. = Ganglag. Tel.

gongeberg og -byrg adj. = gongefør. Ndm. STrondh., NTrondh.: gaangbærg, -bærj, -bær (et andet Ord?), -börg (ö—å), -börj. Ogsaa: „gaangbörgan" (ö—å); Stjør.

Gongeglas n. = Gangglas. NGbr.: Gaang-.

Gongehelsa f. Førlighed til at gaa. Hall. og fl.

gongehøv adj. = gongefør. Innh. (Indr. Sparbu, Skaun, Levang): gaanghøv. — ?gaanghøg d. s. Innh. Til høg, bekvem?

Gongejarn n. = Gangjarn. Hall.: Gaangejødn; NGbr.: Gaangjøynn.

?gong(e)laus adj. som ei kan gaa. Gongløysa f. En som ei kan gaa (skikkeligt). Rbg. Nedre Tel. Usikre, især det første.

gongesaar adj. om af at gaa. Sæt.: gaangge-.

Gongesperra f. = Gangsperra. Hall. (aa og ø).

Gongestolp f. (er), Gang-vei bestaaende i dybe Fodspor (i Sne eller stivt Dynd) efter en enkelt eller nogle faa Gaaende. Hall. og m. fl. Se Stolp f. Ogsaa: Gangstolp f.

Gongestoppa f. = Gongestolp. Trondh.: Gaangstaapp.

Gongesyn n. nok Syn til at gaa. Gbr.

gongesynd adj. som ser at gaa. Gbr.: gaangsyynd.

Gongeveg m. Gangsti. Hard. (Ull.): Gaangu-.

„Gop (o') n. Afgrund". A. Nfj. (Honndal).

Gopa (o') f. = Gapa. Tel. (Mo, Moland).

Gopel (o') m. Dyndmasse. Nfj. (Honndal). „Snø(v)gopel" = Snjograut. — Gopelmyr og Goplemyr f. dyndet Sump. Nfj. Jf. Gopla.

„Gopla f." A. 2) Frøæg med den omgivende Gelee. „Fröuslegople". Nfj. (Eid, Stryn).

Gopmyr (o') f. = Søkkjemyr. Nfj. Til Gop.

goppeleg (o') adj. og adv. løierligt tosset; naragtig. Tel. (Tinn), Røldal. „Vera seg goppelig", Røldal.

Gops (o') m. en ubesindig frembusende Person; en Slumpeskytte = Gløypa. Nfj. (Eid): „Gops'e". Vel eet med Gofs, skjønt Lydforbindelsen ps ikke just er gjængs her.

Gor (o') f. = Gor n. 2). Østl.: „Gör(r) — Gaar(r)". Goorr n. Senja. Gorr'e m. SætV. 3) Fiske-Indvolde. Oslo.

gora (o') v. 1) udsende „Gor"; især: give af sig stikne Ord. Indr.: „gaaraa utu sæg". „Han sat aa gaaraa aa gurhta". Se A. 2) om fugtige grødede Masser som træde frem (op) under Tryk. VAgder. „Dæ gora upp um Fo^{u}dn daa han trødde i dæ, i Myyr'æ". Undertiden: „gorra"; og „gur(r)a" (Imperf. gurde), hvilket turde være et andet Ord. VAgder. Jf. gyrja.

gorarm (o') adj. yderst arm ɔ: kraftløs. Ma.
gordoven adj. = gorlat. Hall. og fl.
gorende adv. = gor- i Sammensf. Udbredt.
Goretar (o') m. Slughals. Sæt.
Gorfant m. raa, smudsig Person. Ma.
gorfeit adj. lasket. Li.
Gorgeit f. Gjed som har Gorsott, se d.
Gorju, Görju f. Dynd. Se Gyrja.
Gorkvoda f. = Gorkvaada. -kvo'o, -kvaa'o, kvø'u Vald. Hall. Og -kvóu (Diftong), bestemt: -kvóuee, Hall. (Gol). Flere se Kvaada.
Gorkøya (o') f. grund Dyndpyt el. liden bløb Sump overgroet el. dog kantet med Græs og Siv. Tel. (Hovin, Selljor og fl.).
Gorkøyta f. d. s. Tel. (Tinn).
„**Gorløya** f." A. **Gorløye**, NGbr.; **Gorleie**, Hedm.; **Golløye**, SGbr.; **Golleie**, Totn.
„**gorleid** adj." A. 2) ulidelig; uforbragelig. Østl.
Gorløypa (o') f. en yderst modbydelig Tingest. Hedm. Totn, Ringerike. Se Løypa.
Gorm (o') = Gurm; og = Gor. Jæd.
gorma (o') v. n. (ar) brøle vedholdende = garma. Tel. (Bø, Lunde).
Gormelda? f.? = Meldestokk. Innh.: **Görmæll**. — **Gorpæt** se Pæta.
„**Gorre** m. Pog". A. Ndm. Sdm. Nfj. Ogsaa: **Görre** og **Gore** (ö—aa). Romsd. „Gutagorre". 2) lang doven Lømmel. Li. (Eikin, Fjotland). 3) Slughals. Ma. (Aaserall) og fl. 4) Bædder; vel mest Kjælenavn; jf. Gurre. Sdm. (Hjørungfjord).
Gorsabb (o') m. meget løs (porøs) Ved. Ryf.
gorsega el. **-siga** (o') v. n. (ar) bevæge sig meget møisomt og sent; slæbe (sig). Tel. (Bø). „Eg har aka aa (g)neeka aa görseega paa Brukje (Timre) i heile Vet".
gorsint (o') adj. meget opbragt; arrig. Nfj.
gorskjota (o') v. a. skyde et Dyr i Halsen, saaledes at Maveindhold kommer ud (det kaster op). Ryf.
gorsprengja (o') v. a. (er, de) overanstrænge (en Hest), saa Mavevædsker flyder ud gjennem Mulen. Berg.
Gorsott (o', oo) f. Opkastelsessyge hos Smaafæ. Sæt. Hard. og fl. — **Gorsykje** n. d. s. Hall. — **Gorsøyda** f. jf. Gorgeit. Hall.
gorstikka (o') v. a. stikke i Halsen (slagte) saaledes at Maveindhold kommer ud; som ved gorskjota. Ryf. og fl. — gorstinga A. er vel d. s.
Gorstinta (o') f., **-stamp** m. = Gorsekk. Østl.
gorsvolten (o', o') adj. skrupsulten. Udbredt.
„**Gortoll** f." A. Rbg. VAgder.
Gortrykkja (o') f. tung, fed Kvinde. Rbg.
Gorvelta (o') f. = Blokkeber. Tel. (Rauland, Skafsaa).
Gorvembil (o') m. = Gorvomb. Gbr. (Kvikne).
Gorverpil (o') m. en høist upaalidelig Person. Gbr. (Fron, Dyer). Se Verpil.
Gos (o') f. se Gase m.
„**Gos** (o') n." A. Innh.: **Gaas(s)** = Gov. 2) Snak, se gosa v. 2). 3) se gosa v. 3).
„**gosa** (o') v. n. (ar) 1) dampe, dunste". A. *gaasaa*, Gbr. Innh. Østerd. „De gaasaa Brænnevin ta'a". „2) tale hæseblæsende". A. Hertil: **Gos** n. hæseblæsende Snak. Tel. 3) „dæ gosar", naar der under stærk Blæst er Byger af Nedbær. Tel. (Selljor, Rauland). Hertil: **Gos** n. sligt Veir. Tel.
Gosa (o') f. 1) Luftning, Vindpust. STrondh. (Ork. Uppdal, Strinda), Stjør. og fl.: **Goosoo** og **Gusu**. „Vinngoosoo". Se A. 2) kold Strømning nedad Ryg; Gysning. STrondh. 3) et løst Rygte; Sladder. Voss. 4) en Kvinde som „gosar" ɔ: fortæller hæseblæsende. Tel.: **Gosu** (Laardal, Rauland, Selljor), og **Gose**, Moland. — **gosuleg** (o') adj. lig „ei Gosu", med hendes Manerer og Væsen. Tel. (L. R. S.). Noget forskjelligt fra flg.
gosaleg adj. og adv. frembusende; hæseblæsende. Tel. (Rauland).
Gose (o') m. Luftstrøm; Dampstrøm. Innh.: *Gaasaa*.
Gosme (o') f. — se gasma v. — Tel.
Gospa (o') f. = Gaspa. Voss.
„**Gosse** (o') m. en stærk og dygtig Karl". A. En prægtig Karl; Nfj. Sogn, Sæt. „Bjødnagosse", Sogn. 2) stor og fed Karl. NGbr.
gosse seg (oo) v. = godska seg. Tel.
goste (o') v. se gausta.
Got m., **gote** v., **gotete** adj. se Gaut.
Got (o') n. 1. = Aat ɔ: Smaadyr som ædes af Fisk; mest i „Krutgot" og „Rau(d)-got". Helg. (Næsne, omtrent: Göt; Vindal: „Gaatt").
Got (o') n. 2. Divergeren; = Sprikjing, af Ting som skal være helt eller næsten ligeløbende, f. Eks. „Stabband" i en Slæde; Vinkel (altid spids). Sfj. Nhl. Se gota v. n.
Gota (o') f. 3, en tosset aabenmundet Kvinde. Ma. (Valle, Holum): **Goda**; „Hal(v)goda". Vel til gjota.
„**Gota** (o') f. 2,". A. **Gatu**, Smaal. **Gutu**, Gul. Gbr. Vald. Vestfold.
Gota (o') f. 4, 1) indskaaren Rende el. Fuge, hvori noget skal indfældes eller glide; Fals. Hard. Shl. 2) en rendeformig Indskjæring i Landskabet, fremkommen ved at flere Gjenstande har bevæget sig i samme Spor; saaledes: a) en dyb Fodsti. Gul.: **Gutu**, „Hallgutu". b) dyb og bred Fure efter Skred, efter slæbt eller nedskudt Tømmer, efter slæbt Løv (= Risfar), efter Slæder og Kjælker osv. Sogn, Voss. „Snøgota, Sandgota, Timmrgota, Lauvgota". Ogsaa: c) en Rende med ikke netop parallele Sider (tragtformig), som er fremkommen i Fjeldet ved en længere Opløsningsproces. Nhl. Sogn, Voss. 3) en Aabning i Skov = Glenna. Sogn. 4) en Aabning i Kam, Væverkam el. dl. formedelst manglende Tand el. Tænder = Glop n. Tel. (Vinje, Grungedal): **Gotu**. — Her er maaske mere end eet Ord. De fleste Bett. peger mod gjota v. Gjota f. (**Gjot**, **Gjøtt**, **Gytt**, **Gyt(t)a**).

Isl. gjóta (gjót), en Fordybning; Sv. Diall. gjuta, en (Kværn-)Rende; Bet. 1) synes høre sammen med gata v., udstikke; og alle Bett. kunde forliges med Gota f. en Bei.

gota (o') v. a. (ar) 1. udstikke, udbore = gata. Shl. Sfj. „Gota ut ei Gota, eit Hol". Hertil: **Gotehol** (o', o') n. Knaphul = Gathul. Sogn. Bel til Gota 1) ɔ: Fuge.

gota (o') v. n. (ar) 2. danne en Gota 2)? gota ut = divergere, „sprikja"; gota inn = konvergere, løbe sammen; se Got, n. 2. NHl. (Hosang, Mo, Masfjord). „I Kneeaa gota'n inn aa neeri Footaa uut".

gota (o') v. (ar) 3. gyde Rogn = gjota. BAgder, Dal. Mest: **goda**. Sommesteds i Dal. „gjooda", d. s.

gotleg, -lig, se godsleg.

„**Gov** (o') n. Damp, Røg osv." A. Namd. Ndm. Gbr. Røros. Og: Strøm af lugtende Gas, Dunst, Lugt. „Brennevinsgov av ein". Ryf. Shl. Helg. **Gov** m. d. s. Dal. 2) Stryd; Humbug. Ndm. „D'e bærre Gov'e".

„**gova** (o') v. n. (ar) dampe, ryge". A. Romsd. Helg.; Gbr. og Innh.: **gaavaa** ('ta Foss'a). 2) dunste, lugte. Se Gov. Helg.

„**Gova** (o') f. Damp, Røg osv." A. 2) usynlig Gas, Lugt; den synlige er Eim osv. Shl.

Gove (o') m. lugtende Dunst. Helg. (Vefsn).

Govl, Govlsôut, se Gagl.

govutt adj. støvet; om Vei. Innh. Namd.

goya (o', y'; ikke øy, öy el. aay) v. n. (ar) straale i Vilterhed el. fortumlet Lystighed (lavere end hoysta); huje. Ma. (Vennesla, Bjelland, Holum, Vigmostad, Valle), Li. (Hægebostad). — **Goy** n. Hujen, Skraal. **Goy** m. et enkelt Skraal. — **Goya** f. en tosset vilter og støiende Kvinde. „Halvgoya". — **goyen** adj. tilbøielig til at goya, til **Goying** f. — **Goying** m. En som g. Ma. (Vennesla). „Han æ saa goyen o gøysen". „Dær æ saa mygje Goy mæ'an". „Dei sette i aen Goy". „Eg hæure (öu) Goye a(v) dei heile Vej'n". Hvis Ordene ikke er udenlandske (neppe) — jf. Nt. goje ɔ: vilter og dl., gojen ɔ: fare afsted og dl. — kunde de maaske være udgaaede af Gau(d) ɔ: Skraal, ligesom Egnens „oyvita" af „auvita" (*audvita?), (stoya af stooda; moyna af moodna; steie af stadit); jf. Nordsv. („Norrske") Diall. göud ɔ: galning, göuas ɔ: tokas.

Grabb m. grov og barsk, uhyggelig Person. Ryf. (Sand, Suldal). Jf. Grebba. — **grabben** og **grabbutt** adj. lig en Grabb; barsk = rusken, om Veir og andet. — **grabbedörsk** adj. vild, uregjerlig. Vesteraalen.

grabba v. a. (ar) gribe raskt og voldsomt; rive til sig. Vestf. Sv. grabba. Jf. grebba.

Grabl n. Grus. Li. (Eikin).

grabla v. se gravla.

grada? v. kaste om hinanden, rode; tumle, boltre sig; om En som søger, om legende Børn osv. Innh. (Sparbu, Indr. Stod, Beitstad, Stjør.) Strinda og Gul.: **graadaa**. „Ligg ikkj aa graadaa mæ dæ!" „Graadaa nee Sængja". — groda? Minder om raadaa (hroda). Eller til grad adj., ligesom stoda ɔ: tumle? Jf. (?) Sv. Dalarne: gråda, gråa ɔ: mindre fors i elf.

Grade m. = Greda. Gbr. (Lom, Vaagaa): „Gra'ee" (kort A).

graffa v. n. (ar), 1) skrabe el. rage sammen = grava 5). Sogn (Aurl. og fl.). 2) holde sig til (med) Nød oppe = grava 7). Nfj. (Stryn), Sogn. „Vi graffa te Fooss", el. „mæ Helsenne", Stryn. **kraffe** d. s. Nfj. og fl.; se d.

„**Gram** m. Band-Firben". A. Tel. Synes andre Steder at være Landfirben. For Resten et mystiskt, af de Færreste seet, Dyr, som menes at bide dødeligt. BAgder. Dal. „Poddegram" er Tudse-Han, i Jæd. (Haa). Se Gramm. Jf. G. N. gramr Djævel.

grama? v. (ar), spørge nøie; fritte, forske = grava 8). Gbr. (Sel, Vaagaa): **graamaa**. „Graamaa ette; g. aa spyrja; g. i æille Ræ". Jf. Sv. Diall. gramma ɔ: gripa i; gramsa; D. gramse.

gramast? v. n. græmme sig. Gul. (Holtaalen): **graamaas**.

Gramm el. **Gram** m. en meget stor Larve af Sommerfugl (Sfinks, Falæne?) hvilken menes at bide giftigt. Ned. Rbg. Sæt. Tel. Ma. Se Gram.

Gram(m)bit (i') n. Bid af Gram el. Gramm. Dal. Agder. — **grambiten** (i') adj. bidt af Gram. — **gramhogd** adj. d. s. Dal.; **gramhoggjen** d. s. Li.

grammilda v. (ar) vikke det saaede Korn ned med Hakke, „Grev". Voss. Til mylda.

[**Gramur'** n. høilydt Klage. Nfj. (Innvik).

gramsa v. (ar) bevæge sig raskt og kraftigt; rive Arbeide fra sig (ikke netop sluskt som grapsa). Sæt. (Valle, Bykle). „Han gramsar o slær". „Han gramsar kringgum seg", rydder op omkring sig, faar (Arbeide) fra sig. — **Gramse**, Genetiv (adj.): „ein Gramse Kar'e ti slaa, ti hogge", en rask Karl, River, til osv. Jf. ramsa, Ramse, ramseleg; (med Hensyn til Formen: Avgramma, Avram?).

„**Gran** f. Gran". A. **Graan**, NGbr. (med kort aa), Namd. Sogn, Hard. Agder, Vald. (SAurdal), Rom. Flertal: **Græn'r** Rom. **Græn**, NGbr. (kort æ); **Græn'a**, Hall. Vald. Ma.; **Grædn'a**, Ma. Li. — **Graaneli(d)** f. granbevokset Lid. Tel. og m. fl. — **Graanripil** m. liden tynd Gran. Tel. **Granrivil** d. s. Vestfold. Se Ripil. — **Graankugla** f = Grankongla. Sogn. — **Graansev** (e') n. Fnug af tørraadnet Granved. Sæt. Tel. Se Sev. — **Graanskjur** f. = Furuskjor. Namd. Stjør. — „**Granmoora**" f. Stedsnavn i Gul. (Holt.) synes at betyde liden Granskov; se Mor f.

Gran m., **Grana**, **Graner** pl. se Gron.

Granahaar n. Mulebørster hos Dyr. Ogsaa: Mundstjæg. Shl. G. N. granahár.

grand adj. = grann. Sæt. BTel. (Mol. og fl.).
„Grand m. Gran". A. Neutrum i: Ndm. Vestfold. Feminin i: Vald. Gbr. (Faaberg „Grann"). Granna n. Dal. VAgder. „Lite Ranne", liden Smule, mangesteds i og om Byer (Berg. Trondh.); Kjæleform?
Grand n.? G. N. grand n. Skade. Hørt i: ti(l) Grands, til Fortræd, imod. Rbg. (Aamlid, Bygland). „Han va so unaaleg o utolleg, naar de gjekk haanom ti Grands".
„Grand m. Skrantesyge". A Ndm. Sdm. Nfj. Gbr. I Ndm. synes „Grann" at være Engelsk Syge, Rachitis; i Nfj. er det en Sygdom med stor Kraftløshed. — Grandemat m. Mad som gives mod Grand. Ndm.
granda v. n. lide af Grand. Ndm.
„granda v. 2) rapse". A. Shl. Romsd. Stjør.
„Grande m." A. Sæt. Ndm. Hall. Nfj. „Bredeg-".
granna v. a. (ar) tage det nøie „grannt"; vrage. Ndm. (Øre, Tingvoll). „Grann' Mat'n". Sv. Diall. grannas d. s.
Grannbein n. Skinneben. Helg.
Grannegang m. Rundgang i (Jule)besøg hos Naboerne. VAgder.
grannkyrnt adj. med fine Korn el. Kjertler, „Kyrnor"; om Sten. VTel.: grandkynnt.
grannskjert adj. af et svageligt Udseende; tynd og bleg. Sfj. (J- og YDale). „G. i Ansikte". Til grann, el. Grand n. og skjerda?
„grannsynt adj." A. 2) nøieseende. Vald.
„grannvar adj. forsigtig osv." A. Saaledes: besteden. STrondh. 2) samvittighedsfuld. Tel. (Bø, Sauar). Gbr.
grannvær adj. nøieseende, kræsen. NTrondh. (Leksvik). grannværin d. s. Stjør. Jf. haaværen.
grannært adj. som snart vrager, „grannar"; kræsen. Trondh. og Ndm.: -ært, -ett og -itt.
Graps n., Graps m. se grapsa.
grapsa v. n. og a. (ar), 1) gramse; rive (til sig); ruske; fare uvornt og voldsomt frem. VAgder, Jæd. Ryf. Shl. Voss. „Grapsa i Hoop". „Grapsa te seg". „Grapsa burti". „Grapsa i seg (Mat); grapsa o eta". „Grapsa ifraa seg (Arbei)". „Dei grapsa o grava i Jo^uræ såent o tiile". Li. 2) grovkarde. Jæd. Shl. Ogsaa greipsa, grepsa se d. Jf. G. N. grápa rive til sig; ST. Diall. gråpen, omtrent d. s.; Nt. grapsen, gribe med Voldsomhed. Ordet er ikke hørt i Diall. som gjennemgaaende har ff for ps. I Bet. ligner greipsa, ikke grafsa. — Graps n. 1) det at grapsa, Grams osv. „Eg ska køyra dei i Grus o Graps!" i Smadder. Li. (Eikin). 2) En som „grapsar". „Eit Graps te eta". Ryf. og fl. — Graps m. en grov og uvorn Person; en River; en Slughals. Jæd. — grapsen adj. grov og hensynsløs; plump og barsk; = rusken; om Folk og Veir. Jæd. Ryf. Shl. „Han (Veere) seer grapsen ut idag".
grapsslaa v. a. = dravslaa, skamslaa. Jæd.
„Gras n." A. Gree(s)s, Ramb. Ndm. (Kysten).
Gras n. Trommesyge, voldt ved visse Græssorter. Li. Jf. Gros, Finn.
„grasa v. n. luge". A. v. a. Ma. og fl. 2) samle (rive) Græs. Hall. Tel. Sæt. Ma. — Grasing f. 1) det at grasa. 2) Sted (Anledning) til at rive Græs. Hall.
Grasbit (ii) m. Kalv i første Aar; Kalv som har begyndt at æde Græs. Vestfold (Sandeherad). Jf. Risbit.
Grasbyrd f. en Byrde Græs.
Grasdrep (e') n. Skade paa Græs; f. Eks. Jisbrand. Voss.
Graseple n. grønt Æble med Græssmag. Østl.
Grasgalte m. se Galte.
Grasgeira f. = -geire. Hall. (Aal). Meddelt.
grasgjengd adj. gjennemsat eller bedækket med Græs, om Ager; græsbunden. Hall. Jf. gjengd, folkegjengd osv.
Grasgjengja f. Græsplet; se Gjengja. Hall.
grasgjengjen adj. græsbunden. Se gjengjen.
Grashome (oo) m. et lidet næs- el. ø-formigt Engstykke. Tel. (Selljor og fl.). Se Home.
Grashovud n. Dumrian. Voss. Grasnaut d. s.
Grashott (o') m. Græstue, helst i en Sump. Rbg.
Grasing se grasa. Grasmo, -moa se Mo.
Graslid f. græsrig Lid. Hall. og fl.
Grasnæpa f. Roe = Næpa. Dal. (Eikersund, Hedland). Hedder i Dal. ogsaa „Kaalnæpa" og „Vass-"; „Næpa" er Kartoffel.
grassjuk? adj. 1) glad i en liden uhæderlig Vinding; smaaligt egennyttig. Jæd.: grasjuge. 2) avindsyg. Gausdal. Se A. grad-?
Grassott f. og Grassjuke m. Rødsott. Ma.
Grastask m. en ung Bjørn, som gaar alene og æder Græs. Røros. Grastrusk m. Tel.
Grastusk m. 1) = Grastask. Hall. 2) en elendigt sygelig udseende Person. Sogn (Aardal, Hafslo).
grasutt adj. græsagtig; umoden. Ndm.
grasveksa v. n. overgroes af Græs; bli græsbunden. Nfj. (Stryn). Jf. skogarveksa.
graula v. n. 1) være i travl Bevægelse tidligere end nødvendigt = gryla. Sogn (Aardal, Lærdal). 2) mane, knurre = gnaala. Sogn (Lærdal, Aurland, Hafslo). „Eg æ græulande svolten". „Græula itte Mat". Et „graula uppe" med Bet. 1) er optegnet fra Ma. (Bjell.). Jf. gryla (knurre) og Eng. growl. Se graala.
graulug adj. 1) = gridug. 2) graadig. Sogn.
„Graup f." A. I SætB. om indskaarne Furer (Fuger) i Møllesten og Træværk. 2) dyb Rende som en Bæk har skaaret i løst Jordsmon, helst Tørv. Vald. (ØSlidre). „Myrgraup". — Graup f. se Gaupn.
graupla v. n. gramse i sig, æde slugent. Nfj. (Davik, Eid). „Gröuple aa ete". grople (o') d. s. Sfj. (Kinn). Jf. grupa, grøppa.
graupna v. 1) = graupla. Nfj. (Innvik). 2) = gaupna. Nfj. (Stryn, Breimn).
grauska v. n. (ar) raabe barskt til En, skraale

truende paa En; skjælde; skrubbe. VTel. (Mo, Vinje, Raul.). „Grouste paa Hest'n". „Grouste ette Vonnee". — Graust m. et sligt truende Tilraab. VTel. — graustemælt adj. med barskt, skjældende, Mæle. Vinje. Jf. grøysa, grysja, grusta; grjosa.
grauta v. n. (ar) bruge store Ord; skryde. Salten? Helg. (Mo). Meddelt. Jf. gryta.
grauta v. n. (ar) æde Grød. NGbr. og fl.
grauta seg v. fylde sig med Grød. Sfjelds.
Grautarklepp m. Meelklump i Grød. Ndm. og fl.: Gräuta-; Ma. og fl.: -te-. — Grautarstall m. en kantet Grødmasse, som staar igjen efter Spisningen. Shl.: Gröutastadl. Se Stall. — Grautegreppa f. Blanding af Grød og Mælk. Tel.: „Groute-pe". Grautemyssmør n. „Mysesmør", kogt af „Brim", Meel og Vand. Li. (öu og æu). — Grautevæta f. = Grautvæta; Sogn. — Grautaule m. Grødsluger. Sogn. Se Aule. — Grauteitill m. = Grautarklepp. Voss: Gräutäitidl (og öu). — Grauttvora (o') f. en „Tvora" til Grødlavning. Ma.: Græute-; Gröutturu sl. St.; Grouttvoru, Tel. (Kvitseid); Gröttturu, Tel. (Vø); Grouttvor (og ö), Tel. (Treungen); Grautfore og Graufsore (o') SætV.; Grossforu (o', o') Tel. (Kvitseid). Jf. „affee" ɔ: attved. — Grautvomb f. en Storvom.
„Grav f." A. „Fylgja te Gravar". Ryf. „Te Grava", Voss.
„Grav n." A. 3) en liden dyrket Plet, et Beed; især „Rootgrav", til Rødder. SBerg.
„grava v. grave". A. Former: grava, græv'r, groov, grövi og grævi (og ee og i?), Rom. (Nes, Sørum, Ullsaak); Inf. græv(v)a og greev(v)a, Fosn, Namd. Helg. (Bindal). „7) holde sig oppe". A. „Me greve oss paa Fætena (Föt(e)na)", Nhl. (Sund).
Gravalegg m. en utidig Spørger. Gbr.
gravande adj. havesyg. Voss.
„Gravarøl n." A. Graverøl, Totn.
„graven adj." A. arbeidende jævnt men uden betydelig Fremgang. Ryf. „Sein aa graven". Se A.
gravgjengd adj. om Stier og Slædemeder som vil grave sig ned i Sneen; modsat „kjølgjengjen". Dal.
gravla v. 1) grave smaat og usikkert eller svagt. VAgder. „Gravla o spa'a". Ogsaa: grabla, Li. 2) arbeide vedholdende men langsomt; grave sig møisomt frem; grave til sig med Læmpe; forskjelligt fra graala „graola". Hard. (Odda, Ulvik). Ogsaa NSv.
gravlen adj. 1) tilbøielig til at gravla. 2) forbunden med vedholdende langsomt virkende Arbeide. „Da gjekk gravle" adv. det gik sent og møisomt, men jævnt. Hard.
Gravst m. Graven; Opgravning; f. Eks. af Kartofler: „Eple-. Hall. Vald. NGbr. Om Opbrydning af Ager, „Aakrgravst", Vald. — Gravsterfolk n. Gravere; Opgravere.
„graa adj. 3) uvenlig". A. Tel.
„graa(a) v. n. 2) graane; blive skyet". A. grooe, NØsterd.; groo, NØsterd. Gul. Vald. (Slidre), Sogn (Borgund). „De (dæ) hell paa aa grooe paa"; Østerd. „Dæ groor te, dæ groor se te Reg(d)n"; Vald. Sogn. „Solee groor inn"; Vald.
Graa-a f. svag Bris. Helg. (Vefsn, Ranen).
Graabeinsfyla f. Ulvinde. Se Fyla. Nfj.
graabeinøygd adj. med Ulve-øine. Hall.
Graaberk m. lysgraa Orred. Ndm. Se Berk.
Graabon'de m. 1) vadmelsklædt Bonde. 2) = Graabu. Rbg. (Aamlid).
graadaa se grada.
graadaamen adj. graalig, smudsighvid. Ma.
graadaasa adj. graableg. Dal.
Graadaase m. en graableg, sygeligt udseende Person. Dal. Hard.
„Graade m. Graadighed". A. Sæt. Rbg. Ma. „Han har faatt ein Graae te Bookja", en stærk Lyst; Tel. (Vø). 2) en nærig Person. Gbr. (Lesja, Vaagaa).
graadig (d) adj. og adv. voldsom, overvættes, særdeles. Lof. „Vinn'n, Sjø'n va graadig idag". „Graadig stor, har(d), fiin, vakkr". Vel eet med graadug.
Graadeigla f. graableg Kvinde. Hall. „-dægle". Se Deigla, „Dægle".
graadne v. ɔ: graana, blive graa. Nfj. (Breimn).
graadosutt (oo) adj. mat bleg, graableg. Li. Dal.
graadsken adj. med kraftig Appetit; ikke netop graadig. Voss: graoskjen.
graadsolten (o') adj. slugsulten. Tel.: graa-.
„graadug adj." A. Røros; Li.: „graa-og". — graa-ig, Sæt. Rbg. 2) nærig. Gbr.: „graa-og".
graadyssjutt adj. graaskjoldet; se Dyssja. Rog.
Graae m. Karl som tager kraftigt i, River. Rbg. (Aamlid, Sæt.). „D'æ ein Graai baadi i Groutegrøyta o i Skouj'n". „Ein Graai ti arbeie". Ogsaa: „ein Graae Kar'e" (Genetiv). Rbg. Sæt. Maaske for Graade. Jf. Græe, som bruges paa lignende Maade.
„Graae m. 3) Uvillie". A. Hall. Graa Vestfold. 4) tyndt Dække af smaa hvidlige Skyer: Grooe, NØsterd. og Gul. — grooen adj. saaledes skyet. „Heem'n e. grooen idag", Himlen er osv. Gul. NØsterd. Se graaa, „grooe" v.
graaslina v. (slein) haanlee. Sogn (Aurl.).
Graafrost n. skyet Frostveir. Sfj.
graagjordutt adj. med graa Tværstriber. Hall.
Graagut m. sivilklædt Person, modsat uniformeret. Gbr. og fl.
graahelutt (ee) adj. = helegraa. Ryf.
graahysjutt adj. med matte graalige Pletter, som efter ujævn Falmen (sjelden); oftere: graaskimlet eller graasprængt, om Haarbedækning. Vestfold, Tel. Nfj. og fl. Se hysjutt (hysja); D. Diall. graa-ysset. Maaske: hyskjutt, A. jf. Sv. Diall. gråhyskig, smutsgrå.

Graahæra f. det almindeligste Lyng, Calluna (Erica) vulgaris, „Graalyng". Rbg. (Aamlid). Omkring 1750 udbredte Graahæra sig først i Aamlid, mener Folket der. Jf. Heimshæror; Hæra ɔ: graat Haar.

Graahæring m. en Graahaaret. NGbr. Tel.

graahærutt adj. graahaaret. Tel. Sæt.

„**Graal** m. 1) Travlhed osv." A. Sogn. „D'æ fælt te Graol da æ tao de(g)", larmende Travlhed. „Feigdagraol, Julagraol".

Graal n. 1) Graadighed, Gridskhed; Nærighed. NTrondh. 2) travl Person; især: En som er i Arbeide meget tidlig om Morgenen. Tel. og fl. 3) = Gnaal ɔ: „Gnaaling" f., og „Gnaalar". SætB.; JSogn: Graol; SætB.: Grjaal.

graala v. n. 1) æde graadigt; sluge. Sogn; Tel.: „graale i seg". 2) gramse til sig; være gridsk (overhovedet). STrondh. NTrondh. Vesteraalen. „graal' a a t seg". 3) være travl, især tidligt om Morgenen. Hard. Sogn, Voss, Sfj. Tel. Ogsaa: være oven Sænge i Utide. Hard. „Dei sat aa graolte heila Nottæ". 4) = gnaala. Sogn, Hall. SætB.; SætB.: grjaale. Se graula, hvormed det let glider sammen; jf. græla.

Graala f. En som graaler: travl, nærig, gridsk eller graadig Person. Hall. Vesteraalen. — **Graale** m. d. s. Helg.; NTrondh. Ogsaa: **Graal** m.

graalda v. være gridsk; være nærig; være travl = graala. Hall. Hard. — **Graalde** m. gridsk osv. Person. Hall. — **graalden** adj. gridsk; nærig; = gridug. Hall. Hard.

graalen adj. tilbøielig til at graala: graadig; gridsk; nærig; = gridug. Sogn, Tel. Trondh. Ndm. Romsd. Voss, Hall. — **graalig** adj. d. s. Sogn.

graalsk adj. graadig. Sogn.

graalska v. n. = graala (uppe um Morgon). Ma.

Graalyng n. = Graahæra, Calluna v. Tel.

graamaa, graamaas, se grama, gramast.

graamen, se grumen. **graamuskjen,** se musken.

graana, graanaa v. se gruna.

Graapæs m. en Fisk, en Sort Labrus. Ma.

Graaskalmose m. et blødt graat „Lav", som dækker Stene; Lichen saxatilis? Jæd. Dal.

Graasleipa f. graa Landsnegl. Gbr.

graasprengd adj. indsprængt med Graat.

graassen adj. 1) graalig; om Luften, Veiret. Hall. (Gol). 2) uvenlig = graa. Hall. (Gol). „D'æ noko graasseent mæ (imyljo) dei". Se A. — **Graasse-v(e)dr** n. graat Veir. Hall. — „**graassen**". A. NGbr.

Graastare m. = Graatrast. Dal.

Graatarauga n. høire Øie = Ufegensauga. Tel. (Bø), Hall. (Hol), Li. Dal. Gbr. Se Fegensauga.

Graatarbragd n. enslags Knude eller Løkke paa „Spennel"; se Bragd. Vald. (Vang). — **Graatarhuse** m. d. s. Gbr. (Lom): -huusee. — **Graatartrot** (o') n. d. s. Tel. (Rauland).

Graatarhjarta n. „Hava godt G.", have let for at græde. Søndenfjelds. Jf. Sovar-.

graa-tidleg(e) adj. og adv. noget før Daggry.

graatmyglen adj. rødøiet efter Graad. Sfj. (J- og YDale).

graatmykkast v. n. røres til Graad. Nfj.

graatøygd adj. = graatmyglen. Ringerike.

grebb (e') adj. grim = grebben. Voss.

Grebba (e') f. en stor, grovslagen, grim og barsk Kvinde; Gribbenille. Sogn, Hard. Ma. Sæt. Rbg Tel. — **Grebbe** m. en grovslagen, grim og barsk Mand. Ma. Sæt. Tel. Jf. Grabb. — **grebbeleg** adj. lig en Grebba. Sæt. Tel. — **grebben** adj. 1) d. s. Sogn, Voss, Hard. Agder, Tel. 2) om Veiret: barsk, bister.

grebba (e') v. a. (ar), „grebbe i seg", æde voldsomt, rive i sig. VTel. (Mo og fl.). Jf. grabba

Grefte (e') n. Begravelsesplads for flere, helst for en Familie eller en Gaard. Nedre Tel. Vestfold, Oslo. „Solumgrefte, Skjellbreigrefte". Og: **Grøfte**, Nedre Tel. (Gjerpen). Jf. G. N. greft, grøptr, Grav.

Gregla, greglutt, se Grela.

„**greid** adj. 4) dygtig osv." A. Næsten: **ideal**; som En s k a l være. Ma. Rbg. Tel.

„**greida** v. a." A. „grei Hæst'n", lægge „Greide" ɔ: Hestesæle osv., paa den. SHelg.

„**Greida** f. 5) Redskaber, Tilbehør". A. Hedder: **Grei'ra** og **Grei'era** f. sing. i VAgder (Eikin, Grindeim, Valle og fl.) „Hest o Greiera". Laant Flertal? Ellers: „ha G r e i a paa noke". 6) I Flertal: Avlsredskaber.

Greide m. Efterbyrd = Greidsla. Sfj. (YDale).

Grei(de)bugla f. se Bugla. Helg. Vesteraalen.

„**Greidetraad** m." A. Overført om En som holder Tingene i Orden. Gbr. „Han æ burte, Greitraan".

„**greidfaren** adj." A. 2) redig; udredet. Gbr.

greidføtt adj. flink til Bens. Gbr. Vald.

Greidklut m. En som klarer sig. Ndm.

greidkløyvd adj. let at kløve. Hall. Sogn.

greidleggja adj. med velbannede Lægge. Sæt.

„**greidsam** adj." A. 2) hjælpsom. Tel. Sæt.

greidsleg adj. fri for Tant (Humbug); ogsaa: tækkelig, tiltalende. Ma. „Greislig o samalig".

greidtalande adj. som taler klart. Hall.

greidvoren adj. = greid (i Lagje). VAgder.

greisse adj. stor og statelig; prægtig. Tel. (Vinje, Mo, Laardal, Kvitseid). „Ein greisse Hest'e, Kar'e". I Rbg. tildels **greipse**. Maaske til greipsa (jf gramse, ramse); maaske til „greivast", eller til „Greive"; jf. Sv. Diall. greve, om det mærkværdige.

„**Grein** f. 4) Besked". A. Ramb 6) Bud som sendes. Ramb. Ork. „Han hadde kje alti Grein aa sænn".

Greina f. Gren. Dal. (Bjerkrei), Jæd. (Gjæstal).

greina v. a. og n. (ar) udrede = greida; forhandle. Ramb. „Han greina gott me dæm". „grein'sæg" = greida seg.

greinrosutt (oo) adj. paamalet el. paatrykket Sammenslyngninger af Grene, Blomster og dl. JSogn.
Greip m. Gaffel = Greip f. SætB.: **Graip'e.**
greipa v. a. (ar) tage med Greb, „Greip". **Oslo**, Follo, Smaal. „Greipe Møk".
greipe, se **grøypa**. Hall.
greipla v. gramse, rive uvornt til sig = greipa. Nfj. (Eid, Davik). „Greiple t e seg".
greipna v. n. gjøre plumpe Greb, gribe uvornt og klodset til. Sogn. Tildels: **grepne**, YSogn. — **Greipning** f. det at greipna.
„**Greipreka** f." A. Ndm.: **Greipraakaa.**
greipsa v. (ar) 1) gramse; især: gramse i sig, æde voldsomt. SætB. „Han gräipsa o aat". 2) grovkarde. Li. Og: **grepsa**. Li. Se til **grapsa**, **grøypa**, **grupsa**; **greispa**. — **greipseleg** adj. og adv. Sæt. „Han aat so gräipselege". — **greipse** adj. se greisse.
„**greis** adj utæt osv." A. Tel. (Tinn).
greisk adj. storladen; særlig: noget barsk og overmodig = morsk. Gbr. (Lom). Jf. gresk. — **Greiskje** m. „Morskhed". Gbr. (Lom).
greispa v. (ar) 1) føle: „greispa seg ᵉu t, g. seg t e". Ma. (Bjelland). 2) føre hæslig Tale, — svinsk eller blasfemisk. Hall. (Nes, Aal). **greispesvalle** v. d. s. Hall. For greipsa? — **Greispe** m. en Søler. Ma. — **greispen** adj. forbunden med Søl: a) sølende. b) sølet. Ma.
greisvoren adj. noget „greis". Hall.
greivast v. n. (est, dest) spile Øinene op i Undren og Betænkning; omtrent = bynnast, kvida. Helg. (Vefsn, Mo, Tjøtta, Brønnøy). „Han greivdest a a v r da". „Du ska ikkje staa aa greivast aavr da men lægg' i Fall!" Se greisse, grøyvast; jf. de flgg.
Greive m. Vædder med meget vide Horn. Tel. (Bø, Lunde, Selljor og fl.). Ogsaa: „Honngreive". Jf. de flgg.
Greivil m. 1) Vædder hvis store Horn brede sig vidt ud til Siderne. Tel. (Selljor). **Greivli** m. d. s. Sæt. 2) mest i Fl.: **Greivlar**, gjentagen og kurvformig Forgrening som paa et Hjorte-, Elg- eller Rensgevir. VTel. (Mo, Vinje, Kvitseid), Sæt. Jf. Grivil, Grivla.
greivla v. grene sig ud kurvformigt eller som et Rensgevir; om Træer, Oftere „greivle seg". VTel. (Moland, Mo, Kvitseid), SætB. „Bjørkjæ greivlar mæ Greinine". Ogsaa om hornede Handyr. „Bäir'n greivlar ᵉut mæ Honnæ". — **greivlen** adj. grenende eller bredende sig saaledes. Jf. grivla.
Greivla f. Træ hvis Grene breder sig som et Gevir eller til en Kurv, se de foreg. Tel. „Ei Heiegreivle". — **Greivle-bjørk** f., **Greivlefura** f. Tel. — **greivleleg** lig en Greivla. Tel. — **greivlutt** adj. d. s.; fuld af Greiv(i)lar. Tel.
grela v. n. (ar), vokse langsomt? om Vandløb. Stjør. (Øvre og Nedre). „Elva greele aa væls". Eet med flg., el. græla = aula?

grela (ee) v. a. og n. (ar, a; og te), 1) udsprede tyndt. Hard. (Ullensv.). 2) gjennemtrænge Mørket; skjelne noget; skjelne Lysning. Dal. (Hækkestad). „Eg va uppe so tiilig, dæ va mæ Nöuæ, eg kunne greela". 3) v. impers. lysne (af Dag). Li. (Eikin, Fjotl.). „Dæ va so vidt da greelte a(v) Dag". 4) v. impers. om Marken: stikke (grine) frem gjennem det tøende Snedække = flerjast. Dal. „Dæ fere te greela i Bakkane". Jf. Grela f. og grila v.
Grela (ee) f. mest i Flertal: **Greelor**, uregelmæssige Streger og Grene af noget Farvende, især af Smuds i Ansigtet = Grimor. Nhl. Ma. Nbg. Tel. — **grelen** og **grelutt** adj. fuld af Greelor. „Ei greelutte Geit". Sv. Diall. har: grelugur, grillig, grillet = grimutt. — Ogsaa: **Gregler**, **greglete**, Søndenfjelds.
„**gremja** v. klage". A. YSogn, Nhl.
Gremm (ee) n. **gremma** v. se Grim.
„**gremmeleg** adv. bittert, barskt". A. „G. kaldt, varmt". Hall. Modum.
grena (ee) v. n. (ar) lee uanstændigt — grinende, voldsomt, haanligt —. Hall. (Gol), A. (Num.). „Greena aa læji". Ogsaa: greenalæji. — **Green** n. „Green aa Lætt" Maaske for grina (i'). Se grenja.
„**Grend** f. 2)". A. Tel. og fl.: **Grænn**, G. N. grenn
grendhæv adj. = grendhævd. Hard.
Grene (e') n. 1, 1) Hie = Gren. Sæt. Nbg. VTel. **Græ?** Ma. (Aaserall). „Revegræni". 2) Dyrefamilie = Bøle. Sogn.
Grene n. 2, = Granskog; Granlid. Mest dog, synes det, om det øverste Bækkstrøg af Granskov; jf. Vida. Sæt. (Austad). „Daa eg kaam ni'i Græni".
Grene? n. 3, Ansigt; Fjæs. Nhl. (Ekfingadal). „Du æ skiten i Græ'næ". Udtales: „Grœne"; og „Græn". Til Gron, Mule.
grengne? v. a. (ar), skade, saare. NØsterd. „Ei grœngne Foot'n", jeg saarede. Maaske: granda; skjønt Formen viser mere til greina.
„**grenja** v. n. (ar), grine". A. Særlig: lee høit, haardt og grovt — brølende —; mest om Mands Latter, ligesom skrenja. Hard. (Røldal), Sæt. 2) være barsk. Om Folk, og — mest — om Veiret. Ma. (Grindeim, Aaserall), Nbg. (Aamlid). 3) smaasnee. Ned.
grenjeleg og **grenjen** adj. barsk, bister. Om Folk og Veir. Ma. Nbg. Se grenja.
grepja v. n. (ar) gribe dygtigt til, tage store Tag. Totn. „(L)jaa'n græpja".
grepja adj. se gripa; g. v. se gripja; G. m. se Gripe. — **grepne** se greipna.
„**Greppa** f. Røre, Blanding". A. Kun om en tyk Røre af Vædske og Klumper af fastere Ting. Tel. „Groutegreppe", Mælk med ihakket Grød.
greppeleg adj. 1) lig en Greppa. 2) om Personer: grovkornet, plump og slasket. Tel.

8) klodset og sølevorn. Tel. (Vinje). Jf. Isl. greppilegr styg. — **grepsa** se greipsa.

gresja (e') v. (ar). 1) sanke Græs. Li. Dal. Ryf. Isl. gresja d. s. 2) v. a. (graste, grast), befrie for Græs; luge. Li. (Bakka). „Gresja Rød'an". — **Gresje** f. se Grisja.

„**gresk** (e') adj. udmærket". A. VAgder, Ryf. Hard. Shl. Romsd. I Neutrum ofte „grekst". Fra Etne i Shl. er ogsaa meddelt: „grom (grum) aa gjersk" ɔ: ypperlig, med den Formodning at „gjerst" og „grest" begge kunde være „græst", G. N. gerzkr, girzkr. Jf. greisk; greiska, eg. tale Græsk? 2) noget overmodig = greisk. Sogn, Shl. NGbr.

Greskje m. = Greiskje. Gbr. (Vaagaa).

Gretta f. Fure fra Næsen ned om Mundvigerne. Mest i Fl.: **Gretto(r)**. NGbr. (Jf. grenja, grina). „D'æ kaame Grætto attistan' saar Smiildækk". Jf. flgg.

„**gretta** v. n. knurre". A. Tel. 2) grine, vise Tænder; vise sure Miner. Tel. (Kvitseid, Vinje, Seljor), Oslo. „Hestn gretter at meg". Lidet brugt.

Grette n. barske Miner. Shl.

„**Grev** (e') n. 2) Hage paa Hestesko". A. Kun om den brede hakke-lignende Hage paa Skoens forreste Side. Østl. (Oslo, Smaal. og fl.), Dal. Sogn. 4) et nærigt og karrigt Kvindfolk. Sdm. (Hjørungfjord). 5) næsvis Person = Nasagrev. Vestfold.

Grevsko (e') m. Hestesko som foruden det regelmæssige „Grev" fremme paa Taaen har „Grev" paa Siden. Østl. og fl.

Grevste n. Kartoffeloptagning. Lom i Gbr. „Eplegræsstee".

„**Gribba** f." A. En stor, grov og grim, gammel Kvinde. Rum. ØTel. Se Grebba. — „**gribben** adj. grim, grovladen". A. Rum. Dal. og fl. 2) om Luft: mørk, uveirstruende. NBerg.

Gribla f. og **gribla** v. se Grivla.

„**Gridd** (ii) f. Travlhed". A. 2) „gjæra paa Griidd", gjøre paa Trods. Gausdal.

„**gridug** adj. travl; tidlig paa Færde". A. **griug**, Nedre Tel. VAgder; **greeog**, Jæd. „g. so ein Orre"; **griddug** og **grigdig**, Nfj. (Stryn); **griu**, Vestfold. 2) paa Færde tidlig paa Aaret. Land og fl. „Maaltrostn æ(r) griug te kaamaa iaar". „Griug Vaar". 3) med kraftig Madhu. Ma. Dal. „Griug paa Mat".

Grigg m. en grov, plump Figur. Ndm. (Frey). „Fjora-Grigg". „Synna-te-Grigg". Bruges mere i Byen (Fosna), om Bonden. Ogsaa om en plump Baad.

Griksl n. = Grisl. Ndm. Nordl.

grila (ii) v. (ar) 1) tyndes; begynde at staa spredt; f. Eks. om Haar. Innh. (Veitstad). Jf. grela. 2) plire = glira. STrondh. (Gul. og fl.). — **grilen** adj. plirende.

grim (ii) adj. grim, hæslig. Li. (Bakka og fl.). — **Griim'n** er i Ullensvang i Hard. Navnet paa en Bjerg-Vætte, som har brugt at rulle Stene ned; „Griimstäinin" mellem Urnes og Tveit er en af disse. Jf. G. N. Grímr formummet Person. Se A.

Grim el. **Grimm** (i') n. (og f.) Havets Pisken mod Klipperne, stærk Brænding. Senja, Vesteraalen, Steigen. „Greemm aa Braatt". „Sjy'n æ i slikt Greemm idag". — **grimma** v. n. (ar), om Søen: bryde sig til Skum. Steigen. „Han greemma saa svært idag". Jf. NSv. Dial. grimi ɔ: oväsen, buller, träta; Ang. grim(m), Naseri. „Brim" tør have indvirket.

Grim (ii) n. fint Nedbær af Sne eller Regn under svag Vind. „Snjogriim, Regngriim". Sogn (Vik), Voss. Se Grima 6).

„**Grima** (ii) f. 1) Karm osv". A. Særlig: en simpel Slædekarm af sammenspigrede Fjæle. Tel. (Laardal): **Greeme**. „Ein Greemesle'e". „3)". A. „Tømmergrima" = Tekst. Østl. „4) Lap osv". A. Ma. Gbr. Vestfold. „5) Grime til Hest". A. Til Hest og andre Dyr. VAgder: „Greima, Geitegreima". „6) Streg over Ansigtet, f. Eks. af Kul". A. Vestfold, Nbg. Gbr. Om naturlige Striber af mørkere Haar. Agder. Jf. D. Diall. Griim ɔ: Sod; Norsk: Riim, hrím; Eng. grime Smuds. 7) en Gjed som er mørkstribet, grimutt el. „greelutt" i Ansigtet. Ma. (Aaserall). — **grima** (ii) v. se grina.

grimen (ii) adj. om Luften: uveirstruende, mørk. Sogn, Nfj.

Grimeskaft (ii) n. det til Grimen heftede Baand eller Lænke. Totn, Modum, Smaal. — **Grimeskjefte** n. d. s. Tel.

Grim(e)stol (oo) m. = Grima ÷ Grimeskaft. Hedm.

grimla (i') v. n. glimte, blinke = braga, brigla; mest om subjektive Lys- og Farvefænomener. Ogsaa: om sorte Prikker eller Skyer for Øiet. Gul. Stjør. Namd. „Æg bögd' mæg te de grimla för (får) Ôughwom (-aam)"; Stjør. „De grimle f ö r Ôughwom naar En sjeer moot Sool'n". „De grimle a a t Oghwöm", fra solbeskinnet Sne; Gul. — **Griml** n. noget som grimlar. Namd.

grimm (i') adj. bister, barsk, haard. SætV. A.

grimma seg (i') v. n. (ar) gjøre sig bister, tee sig barsk. SætV. „Däi hoggji Oksæ i Gjægja o grimma seg".

Grimn (i') f. en stor Mængde eller Masse; Flok af Fugle, Fiske osv. Salten (Beiarn og fl.) „Heile Greemn'a". Jf. Grim (i').

grimskleg adj. noget „grimm"; se d. Sæt.

„**grimutt** adj." A. Vestf. Nbg. Ma. Se Grima.

grina (ii) v. n. (grein) grine". A. **greina** (-e), **grein'e**, **graen** (gräen, græen), **greene** (grine), i VAgder og SætV, og **greina** (-e), **grein'e** osv. Hard. SætV. I Sogn og tildels Voss. I Midtre Sogn (Vik) og, som det synes, nogle Steder i Omegnen forekommer ogsaa, sjelden: **greima**, **gräem**, **grime**, ligesom „stymja, stumde" for stynja. „Hest'n staor aa grein'e, ston aa gräem". — „Dæ greine

kje graatt av 'an", han er aldeles passiv („stuur"). Li. (Eikin). 2) være utæt. Nhl. (Haus). Sjelden. „Lo'o, ho griin'e aa grisna". — **grinen** og **grinutt** adj. om Luften: ublid. Tel. og fl.

grina (i') v. se grena.

„**Grind** f. Ramme". A. **Griin**, Østl. (Vestfold og fl.). 6) Gevir; særlig: Rensdyrets, „Reinsgrind". Hall. (Gol), Sogn (Borgund).

Grindbolk m. hver enkelt „Grind" i Fæ-Folden. Tel.: **Grindbalk**, Selljor; **Grindbaakk**, Selljor, Vinje; **Grindsbaakk**, Kvitseid, Høydalsmo. — **Grindefals** m. = Grind 5) ɔ: Fold. Tel. (Vinje).

Grinddøl m. Indbygger af Grindeim („Grinneim" og „Grinnum") Sogn i Ma.

Grindjarre m. Gjænge for „Grind"; se Dyr-jarre. Nhl.

„**Grindkval** m." A. Globiocephalus melas.

„**Grindled** n." A. Stjør.; Vald.: **Grinslee**.

Grindmeis m. „Meis" af Gitterværk. Tel.

Grindmæle n. det Stykke Jord som Fold omslutter eller har omsluttet. Tel. (Laardal, Rauland): **Greendsmælee**. Og: **Greendsmeel**, Vinje?

Grindpinne m. vandret Stang i Grind. Tel.

Grindrei(d) n. = 12 Grinder. Tel. Se Reid n.

Grindspol (o') m. = Grindpinne. Hall.: **Grindespøl**.

Grindtrøda f. = Grindmæle. Helg. (Alstahaug og fl.).

Grinefud (ii, u') f. vranten og surmulende Person. Sogn.

grinja v. n. (ar) gnægge hvast og skrigende, i Kamplyst eller Skræk. SætV. Jf. G. N. grenja, skrige; grenja..

Grinsteik f. En som jævnlig „griner" ɔ: a) knurrer, eller b) flæber. a) Oslo; b) Jæd.

„**Grip** (i') n. 1) Greb". A. 4) Haandfuld. Hedm. Gbr. „Et Grip(p) Havre".

Grip (i') n. en herlig Eiendel, et Klenod, en Skat. Vald. (VSlidre). „Denne Hest'n æ ait stort Greep". Jf. G. N. gripr, m. d. s., særlig om Fæ. Sv. Diall. grep m. ung märr.

„**gripa** (i') adj. ypperlig". A. Nfj. og Sogn: „greepa"; Dal. og Ryf.: „griba, greeba"; Østerd.: „græpa". 2) adv. ypperligt; prægtigt. Østl. Ndm. og fl. „gripa gjoort"; „greepa stoor". — **greepja** adj. = gripa. SVald. (Vagn, NAurdal).

Gripatak n. Haandfuld. Smaal.: **Greepa-**.

Gripe (ii) m. 1) en Helt; En som har øvet en Bedrift; mest i Spøg. Ma. (Bjelland). 2) en indskrænket, let fornærmet, fremplumpende Person. Ma. (Bjelland).

„**Gripe** (i') m. 1) = Greip 1)". A. Sæt. Shl. Ma.; Ned.: „Greebe". „2) Haandfuld". A. **Greepa** m. Vestfold (Sandsvær). **Greepja** m. Busk. SVald. — **Greping** m. ɔ: Griping; d. s. Østerd.

Gripesve, Gave hvormed en Kvinde udløser sig naar hun er bleven „gripen" ɔ: naar det har lykkedes en Karl under Meiningen at kaste Græs paa hende med Leen. Meddelt fra Nesne i Helg.: **Gree'pesvee**.

Gripgras (i') n. og oftere **Griplyng** (i') n. = Greplyng, Azalea procumbens. Tel. (Selljor, Vø, Heiddal). Ansees virksomt mod „Grip, Greep" Mavesmerter (Tel.). Mest: **Greep-**.

gripja v. a. (ar) forsyne (en Vante) med (nyt) Greb, „Gripe". Gbr. Totn (Virid, Totn). Land og Odal: **greepja**; Hedm.: **græpja**; Østerd.: **greppe** (æ?); Ringerike: **græpa**.

Gripjavott (i', o') m. = Lovevott. **Greepjavaatt**, Gbr. Oslo. **Greepavaatt**, Østl. (fl. St.); **-vått**, Solør; **Greepvaatt**, SGbr. (Faaberg); **Greep(p)vaatt**, NGbr.

gripnaleg adj. herlig; prægtig. Nfj. (Stryn, Gloppen). „Dæ va gripnale myllja dei", om et elskende Par. **grepnele**, Sfj. Førde).

Gris (ii) m. = Kvik, i Hestehov. Stjør.

gris (i') adj. = grisen. Mest: **grees**. Nfj. Sfj. Nordl. Østerd. Røros. „Greest Ty".

grisa (ii) v. n. grine, vise Tænder. Med Imperf. **greis**, hørt i en Æventyrfortælling i Tel. (Mo): „Han'n spytte o greis o va so voond'e". — Ellers: **griisa** (er, te), A. Rbg. 2) fremvise Aabninger, være utæt. Tel. (Mo, Vinje, Tinn). „Spanni griiser". „Dynnee griiser, ho æ so bændt'e". Til „griisa, greis", slutter sig: greis adj., gris (i') adj., Grisa (i') f., grisa (i') v., grisen (i') adj., grisja (i') v., grisla (i') v.; og maaske Gris m., G. N. griss ɔ: Grineren (?tanngrisnir); (og Grisotta, eg. = Graalysing?).

grisa (i') v. n. (ar) være „grisen". Sogn (Aurland).

„**Grisa** (i') f." A. 2) liden Sprække, hvorigjennem Lys falder ind. Tel. Rbg. „Grisu(r) i Skjalltili".

Griseblekkja f. en storbladet Sumpplante, Calla palustris. Smaal. Rom. og Vestfold: **Griiseblække**; mest brugt i Flertal: „-Blækker". **Griiseblakk** n. d. s. Odal. Dens Blade og Rod: **Griserot** f., bruges til Svinefoder. Planten hedder ogsaa: „Svinerot", Smaal. (Rygge); og: „Sylteblom, Sylteblække, Syltegras, Sylte (?)", Smaal. Rom.; („Grisesylte" er en tvivlsom Meddelelse af dens Navn i Sandsvær i Vestfold); og: „Bjønneblækker", Follo, NV-Smaal.; og „Bukkeblad, -blækker", Hedm. Østerd. (Elvrom). Alle disse Navne bruges paa forskj. Steder om Menyanthes, som vel er den nærmest berettigede til „Bukkeblad, -blækker" og maaske til „Sylteblom, osv. -gras" = Saltgras.

Grisebøle n. = Grisebol. Dal.: „Griisa-".

Grisejan (ii) m. = Jan. Ryf. „Griisajan".

Grisekink (ii, i') m. en Svinesygdom, hvorved Hovedet vrides til Siden og Dyret vil gaa i Ring; se Kink. Tel. (Rauland, Selljor og fl.). Ogsaa: Svinekink. 2) hos

Mennesker: Stivhed i Nakken saa man bærer Hovedet skjævt. Tel. Maaske endnu mest i Spøg.

Griseklure (ii) m. kroget Pind, „Kluure", som sættes i Tryne paa Svin. Voss, Sogn.

grisekyrnt (i') adj. om Stene med spredte Kjertler, „Kyrnor". Hard. (Ulvik): „grise-kynnt" og „greese-".

Griselætre (ii) n. se Lætre. Vestfold: -**leetre**.

„**grisen** (i') adj. utæt". A. Agder (Sæt. Ma. Li.). Her ogsaa om Kar, hvorom dog mest bruges gisen. Hedder **gristen** Gbr. og fl. 2) utilpas; uoplagt = hiren, gisen. Østerd. (greesen) og fl.

Griserot (ii, oo) f. 1) = Svinerot, Stachys palustris. Hard. og fl. 2) Rod af Grise-blekkja; se d.

grisesjuk adj. døsig, ufrisk som efter en Rus = grisen, gisen, hiren. Sogn: **griisa-**.

Grisestir m. ufravendt og langvarig Stirren. Ryf. „Fekk du Griisastiirn?"

Grisetro (ii) f. „Tro" for Svin. Udbredt.

grisevaksen (ii) adj. dannet som en Gris ɔ: rundvoksen og med høit Bryst. Tel. — **Grisevokstr** (o') m. slig Vækst. Tel.

„**grisgrendt** (i') adj." A. 2) med stor Afstand mellem Grænderne. Tel. Dal.

Grisja? f. Kvinde som optræder med megen Støi, især støiende Lystighed. Gbr. (Lom): **Greesjo**. Se de flg.

„**grisja** (i') v. a." A. 2) „grisja ihop" sætte utæt sammen, saa det skinner gjennem Fugerne eller mellem Delene. Voss.

grisk (i') adj. = vidforoll; se griska. Hard.

griska (i') v. n. fare vidt om = grisla. YHard.

„**grisla** (i') v. a. 1) udsprede tyndt". A. Ryf. Røldal. „Grisla Høy; grisla utyve". 4) v. n. „grisle aavr" fare løseligt el. overfladiskt hen over noget, f. Eks. hen over Høet med en grov Rive. Tel. (Bø). 5) overhovedet: frembringe Spredthed, gjøre at der blir „grise". Ryf. Shl. Tel. Saaledes: „grisla i Treenaa", tynde Skoven; Ryf.; „grisle i Snaartane", skaffe Luft mellem Brandene, Tel. (Mo); „grisla i Høye"; Shl. 6) særlig: a) skaffe Rum og Orden til Veie; rydde op; b) være mangesidigt og effektfuldt virksom, være driftig; c) somme Steder: slaa stort paa. Hard. Nfj. Se A. 3). „Da æ Geut som ska grisla i da!" (til a). „Han fer aa grisla her aa dar" (til b)). — 7) granske. Nhl. „grisla i Bøk'r". 8) om Tanker, Planer, som rører sig livligt og klarner. Nhl. Hard. Ryf. „Da grislar i Hove paa 'an", han omgaaes med mange og og stærke Planer. „Da fer te grisla før meg no", klarne. 9) smaalee, grine saa smaat. Tel. Jf. griisa. — Overalt er Ordet hørt med „sl"; ingensteds med „tl", neppe heller med „hl".

Grislar m. En som „grislar" 6) og 7); en modig driftig og dygtig Karl (En med Initiativ og Energi). Nhl. Nfj.; Hard: -**are**.

grislast v. n. tyndes. Ryf. „Haare grislast".

grisma v. n. lee saa smaat og lidt haanligt, grine. Tel. (Eidsborg). „Grisme o læ". Ogsaa: „**grisme seg** o læ". Ikke meget brugt.

„**grisna** (i') v. n." A. N- og SBerg. Agder.

Grivil m. et Handyr af Drøvtyggerne med vidt udbredte Horn; især en slig Vædder. Jf. Greivil, Greive og de flg. SætB. **Grivli** m. d. s. SætB. — **Grivle-Vedr** m. d. s. SætB.: -**vâir'e**.

grivla v. n. 1) grene sig vidt ud = greivla; ogsaa: **grivle seg**. Rbg. Tel. (Nissedal, Kvitseid). „De stænd äi Bjørk i Langjäis Tuni, Ho grivlar mæ seine Gräeni". SætB. „Väir'n grivlar mæ Honnæ". 2) brede sig (overhovedet), gjøre sig stor og vid. Rbg. „Grivle seg upp". Ma. (Holum): **gribla seg**. 3) blive imødekommende, livlig, lys og blid; modtage med aabne Arme. Sæt. Tel. Ogsaa: „grivle seg ti". — **grivlen** adj. 1) som vil grivla (seg). Sæt. Tel.; Ma. Og: **griblen** og **griiblen**, Ma. „Råen'n heve grivlne Honn". „Aen grivlen Vair'e" ɔ: som har grivlne Horn. „Han blei so gla o grivlen daa eg kaam, daa han fekk de". 2) fuld af grenede Striber og Tegninger. Ma.: **griiblen**.

Grivla f. 1) Hundyr med Horn som „grivlar". Se Grivil. SætB. 2) vid og gjentagen Forgrening = Greivil, maaske finere. SætB. „Der va so mangge noko Gräivla o Grivlu". 3) = Greivla. Tel. Sæt. Ma. „Ei Heiegrivle". **Grivlebjørk** f., **Grivletoll** (o') f. (-todd). Ogsaa: „**Gribla**, eit **Grible Tre**", Ma. (Bjelland, Holum). Og **Griibla** f. Ma. (Bjelland).

Grivle m. 1) = Grivil. 2) Karl med lange Arme og Ben som jævnlig vil være langt ud fra Kroppen, = ein som er sprikjeleg laga; ogsaa: En som gjør sig bred. SætB.

grivlehyrnt adj. med „grivlne" Horn. SætB.

grivleleg adj. lig en Grivla el. -e. Sæt. Tel.

grivlutt adj. 1) fuld af gevirlignende Forgreninger, „Grivlor". VAgder. „Ait griivlutta(e) o vænt Tree". „Kraakefout æ noko langt o griiblutte(-a) Gras". „Griivlutte Sky". 2) dækket med grenede Tegninger = grivlen. NMa. „Tye æ so griiblutte, dæ gjænge mæ stoure Graene".

„**grjona** v." A. 2) = eta Grjon. Ma.: **grouna**. — **grjaale** v. se graala.

grjongjeven adj. fodret med Kornvarer. Gbr. og fl. „Groongjeven Hæst".

grjosa v. n. (**grys**, **graus**, **grose** o') fare sammen med en Gysningslyd; gyse = grysja. Tel. Ogsaa: **grjosa seg**. Infinitiv: **grjoose**, Mo; **groose**, Rauland og Kvitseid. Præs. Indik.: **gryys'e** (som ogsaa kan være af grysja, da dette Tel. har kun eet Y). Imperf.: **grous**, Mo, Vinje, Rauland, Kvitseid, Seljor, Nissedal. Supinum: **grosi**, Mo, Vinje; **grosee**, Rauland og Kvitseid. „Eg grous meg daa eg saag de stygge Saari". Og:

„De grous i meg, daa eg saag de". Jf. grysja, som er mere brugt paa de samme Steder; grøysa, grausta, grusta og fl.; Ang. agrýsan frygte; G. N. hrjósa gyse. — Grjos m. en Gysningslyd (huhh!) „Eg høyrde ein Grjoos'e". Tel. (Mo, Vinje).

„Grjot n. Stenart". A. 2) Stof; Substans; Gehalt, Natur = To; om Mennesker. Tel. Ndm. og fl. 3) stenet nøgent Parti: a) Høifjeldsparti dækket af Smaastene og Grus; Røldal. b) Samling af store Stene under eller ved Vand; et stenet Vad; en stenet Strand. Hall. (Gol): „Grjøt", „Steingrjøt".

Grod m. se Grødn f.

Grodd (oo) f. den Tid af Forsommeren da Væksten er kraftigst. Hard. (Kvamm).

„Grode (oo) m." A. 3) de første Spirer; Aarets Nyvækst. Hall. Ma. og fl. „Grouen æ kaamen i Mjælkjæ" (Ma.), Smagen deraf er kommen osv. Sv. Diall. groe d. s. 4) særlig: det voksende Liv af Dyr og Planter om Vaaren i Søen. S- og NBerg.

Grodesmak m. og -smok (o') f. Smag af Aarets Nyvækst i Mælk. Agder: Groue.

gro(e) v., Groe m., groen adj. se graaa.

Grofsta (o') f. en Agerrude, „Teig", som man opgraver eller opspader i Sammenhæng. Tel. (Vinje): -e. El. Grovsta, som Gravst.

Grokjerne m. den Del af Kornet som udvikler sig til Spire. Shl.: Grookjedne.

„Groma (oo), gromen, gromete se Grum-.

„Gron (o') f. Mule". A. 2) afflaaet Skind af Mule. Hard. (Kvamm): „Kyragron" (aa?). 3) Flertal Graner, den taggede Mundhud hos Hornkvæg. Shl. (Etne); Grani, SHelg.; Grana, Ndm. (Tingvoll); Graani, Hall. (?Gol, Nes). Gran m. d. s. Shl. (ifølge Vidsteen). Hedder ogsaa Ganer.

grop (oo), groopleitt = grov, -leitt. STrondh.

„Grop (o') n. 1) kornet Masse". A. Innh. Li. Særlig: kornet Masse som holder paa at danne sig, af Smør, af porøs Is og frossen Jord, af Sne eller Is i Vand og dl. Tel. Agder, Rog. 3) Klumpdannelse; Grutning; det at gropa, grupa = Groping Grøpping. Tel. Agder. — Groppvatn n. Kværnevand netop tilstrækkeligt til Grutning „Grop". Li.: „Grob-"; Tel.: „Grope-".

„Grop (oo) f. 2) liden Fordybning i Jorden". A. Nfj. Sfj. Jæd. 3) liden Fordybning overhovedet. Østl. „Halsgroop". Fl. Grøp'r Totn.

Grop (o') f. 1) en naturlig Rende eller dyb Fure i Landskabet, f. Ex. ved Siden af Jordrygge „Rindar"; et Bækleie; omtrent = Graup. Sfj. Nfj.; Sogn, med Fl. Grep'e. 2) Skure, Fals = Graup. Sæt. „Mosegrop". 3) „Graap" el. „Groop"?, Flertal Græp'r, = Groop 3). Østerd.

Gropa (oo) f. liden Fordybning = Groop. Dal.

Gropa (o') f. 1) rendeformig Indskjæring i Terrainet: a) naturlig, f. Ex. af Bæk el. Skred = Grop (o') f. Sogn (Aardal). Ogsaa Gropsa, Sogn. Jf. Gruppa, Grufs, Grups, Grofs. b) kunstig; f. Ex. af Hjul. Tel. (Kvitseid): Gropu; Tel. (Bø): Groopu. „Kjerregropu". 2) liden Fordybning overh. Rom. og Smaal.: Groopu og Groopoo. „Halsgroopu". Se A.

„gropa (o') v. a. (ar) 1)". A. Tel. (Kvitseid). 4) udhule med et Redskab; tildanne noget hult. Tel. (Sell.). „Gropa Treeskoo". 5) udhule, afmagre. Gul. og Strinda: graapaa. Mest i partic. „Høst'n æ 'taagraapaa" = beinberr.

gropa (o') v. n. (ar), 1) bli en kornet Masse, „Grop" n.; gryne sig. Nbg. Tel. Ryf.; Hall. (ø og aa); NSmaal. SRom. Gbr. og Østerd.: graapaa. „No gropar de no fær me snart Smør". „Smøre gropar". „Jis'n gropar". „Vegj'n gropar". „Fløyten æ graapaa". Ogsaa: gropa seg. 2) „gropa ut", vokse med en klumpet og svampet Vækst; om Planter, især Rodfrugter, og Fæ og Folk. Ma. (Bjelland).

gropen (o') adj. dannende smaa Klumper el. Gryn; grynet. Sogn, Ryf. Dal. „G. Jis".

Gropevatn (o') n. se Grop n.

gropevekfa (o') v. n. vokse svampigt = gropa ut. Ma.

Gro-pigg (oo) m. første Spire paa Kartoffelknolden. Søndenfjelds.

?gropjete (o') adj. = grooputt. Sfj. (Kinn).

Gropkorn (o') n. grove Korn i Sten. SætV.

grople (o') v. = graupla. Sfj. (Kinn).

„Groprom (o', oo) n." A. Tel. Sæt. 2) godt Rum til at bruge sine Arme; Albuerum. Tel. (Selljor).

Gropsa (o') f. = Gropa 1) a). Sogn.

groputt (o') adj. fuld af „Gropor" (o'), „Kjerregropor" og dl. Tel. „Vegj'n æ g."

„Gror (oo) m." A. 6) Rodspire paa Korn og Græs. „Aal" er Stængelspiren. Shl. Ryf.

„Grorablokk(a) f." A. Ndm.

Grorhola (oo, o') f. Hulning hvori Øiet i Kartoffel ligger. Ndm.

Gros (o') f. Sygdom hos Faar og Kalve, anseet som bevirket af et Græs kaldet „Gros". Sogn (Hafslo). Er maaske ligesom „Graassa f." A. intet andet end n. pl. af Gras; se d.

grosa (oo) v. a. rose En stærkt op i Øine, prise En; takke i store Ord. Li. (Fjotland). Ikke meget brugt. „Ja menn groust'an o o takt'an meg saa!" „Han kunne kje fullgrous'an". Maaske jf. G. N. hrósa, rose (= grjosa : hrjósa = Avgramma : hrammr = gnava : hnafa); Sv. Diall. grosa, grossa, grösa ɔ: smickra, krusa för. Maaske dog for grjosa, jf. grusa, grysja.

Grott (o') m. = Glytt. Hard. Hall. „Paa G."

grotta (o') v. n. (ar) = glytta. Hard.

„grotta (o') v. a. (ar)". A. Ndm. Romsd. Nfj. Jæd. 2) finde Feil og gjøre Rettelser; gnave, knurre. Romsd. (Nesset), Ndm. (Tingvoll „grött'"). 3) være yderst karrig

paa Tiden; være utidigt virksom. Sogn (Hafslo), Nfj. (Innvik). Se grøtta, A.

Grottar m. En som er utidigt virksom. NBerg.

Grottespikar (o') m. Løftestang ved „Grottingen". Jæd.

„**Grov** (oo) f." A. **Groo**, Sogn (Aurland og fl.), Nhl. (Eksingadal), med Fl. **Grøv'e**.

„**Grov** (o') f. en udgravet Hule". A. Jæd. Dal. Ma. „Torvgrov", Tørvegrav. „Eplegrov", Kartoffelkjælder. I Ma. hedder Flertal **Grøv'a**, som maa være af et „Groov", hvilket efter VEgdske Lydforhold lyder „Grov" (o'), som „Hoov" — „Hov" (o'). „3) = Dokk". A. **Groov**, Ryf. (Suldal).

Grova (o') f. 1) en udgraven el. indskaaren Hule el. Rende i Jorden. Sogn (Lærdal); Tel. (Vinje, Selljor, Fladdal): **Grovu**, „Kjerregrovu" = Gropa. 2) dybt og trangt Pas i Bjerg. Tel. (Selljor).

grovbroten adj. = grovleitt. Vald.: **groovbrøtin**.

Grovekjering (oo) f. Kvinde som ved Slagtning staar ved Bækken, „Groov", og vasker Indvoldene etc. Hall. (Hol).

grovkyrnt adj. grovkornet. Tel.: **groovkynnt**.

grovrisen adj. om Væv: grovtraadet og aaben. NGbr.: **groovriisen** (kort ii). Jf. storrisen.

Grovsisla (oo) f. liden rislende Bæk. Sogn: **Groositla**. Ogsaa: **Groosutla**, Sogn (Aurland og fl.); for -susla.

grovslegen adj. = grovleitt. „groovslegjen".

grovstelt adj. som tager Tingene grovt; ufin; grovkornet. Vald. (OSlidre).

grovta (groofte) v. n. (ar) pynte sit Sprog, tale sirligt = knota. Østerd. (Oos, Tynset, LElvdal). Maaske fremgaaet af „grotta (oo) prale", A.; som „Ooft'" (Innh.) af „Otta". Dette „grootta" turde være en Udtaleform af „grotta" (o') at rette osv.

Grubb m. 1) en uordentlig Mængde eller Masse af Levende eller Dødt; af Fæ, Ved osv. Hard. (Odda og fl.). 2) en grovkornet og grovladen Karl. Hard.

„**Grubba** f. en Hulning i Jorden". A. Gul. Røros. Ogsaa: **Gròbbe**, **Gròbb'**, Gul.

Grubba f. Kvinde med grove, ru, Træk. Hall.

Grubbe m. 1) Mand med grove, ru og rynkede Træk. Tel. Agder, Dal. 2) mægtig Mand, Pengemand = Gubbe. Sæt. Tel. Hard. Ogsaa: „ein **Grubbe** Mann" (adj.) = Grubbe 1) og 2). Tel. Agder.

grubben adj. 1) fuld af smaa Ujævnheder, Hulninger og Rynker. Hard. „Fjedle æ grubbe aa ruklete aa ufjelgt". „Äen **Grubbe-Neut**" = ein grubben Nut. 2) grovladen, lig en „Grubbe". Dal. Agder. Jf. grussen, gruven.

grubbesleg adj. grovladen og grim. Li.

Grubl n. Grus = Gruvl. Li. Dal.

grubla v. n. 1) grave i Grus eller Grums; røre; grumse. Dal. Li. „Grubla i Vatne", grumse Vandet op ved at røre i Bunden. 2) dække med Grus, gruse. Li. (Eikin). 3) om meget smaa Fisk (Sild): gaa i Vandskorpen og røre den op. Sfj. (Vevring). Maaske eet med gruvla (grøyvlá); men jf. ogsaa: Grymja, grumjen, Grubb.

grubla seg og **grublast** v. n. blive til „Grubl", Grus; gryne sig, korne sig: om Mælk, Fløde osv. Ma. „Romen he grublast sunn", ved begyndende Smørdannelse. Se foreg.

grublen adj. gruset; grumset; grynet. VAgder, Dal. „Mjælkjæ æ grublen"; Bjelland. Se gruvlen.

Grudd m. og n. = Grugg. Hall. Sogn og fl.

grudden adj. = gruggutt; ogsaa om Luften. Hall. Sogn.

grudla v. grumse op. Li. Se grutla.

Gruffa f. 1) Fure eller liden Sprække i Træ, som efter en Beskadigelse. Tel. (Mo, Kvitseid). 2) **Gruffe** f. og **Gruffi** m. en ru, rynket, vantrivelig og klodset (livsfattig) Person. SætB. Ogsaa: „äen **Gruffe** Mann'e (Kjeringg)". — **gruffeleg** adj. lig en Gruffe 2.

Gruffebjørk f. grovbarket vantreven Birk. Sæt.

Grufs (u') f. en Klippehulning med kantede Vægge; særlig: en Hulning efter Stenskred = Gropa. Sdm. Ogsaa **Grups** (u') f. Jf. Grofs.

Grussa (u') f. en liden Fordybning; f. Eks. i Huden, el. i en Bordplade. „E Loortgrusse", en slig liden Grube fyldt med Smuds. NØsterd. NGbr. 2) = Grufs f., Gropa. Sogn: „Grussa", og „Grupsa". Jf. Gryssa, Grysse.

Grussa (u') f. og **Grusse** el. **Grufs** m. en grovkornet, grovladen, raa og hæslig Person. Tel. I Sæt. VAgder, Jæd. og Ryf.: -ps-. — **grusseleg** adj. lig en Grufs. Tel. Rbg. Jf. Grubb, Grubba.

grussa v. n. (ar) 1) arbeide grovt; rive Arbeide uvornt fra sig. Tel. Jæd. Ryf. Shl.: „grusse i f r a a seg"; „grupsa i h o p", ruske sammen. 2) grovkarde. VAgder: „grupsa". 3) „grupsa i seg", æde voldsomt. Jf. gropa, grupa, grøypa (grapsa).

grussen adj. 1) grov og ujævn. Sæt. og fl. „Mjøli æ grupsi". „Kvennæ æ grupsæ; ho gjængge grupsi" (adv.). 2) særlig om Landskab: fuld af Ujævnheder: Huller, Kanter, Rynker; ru (ry); vild. Hall. Sæt. og fl. 3) om Personer: grovkornet og grovladen; raa, kantet og barsk. Tel. Rbg. Vald.; **grupsen**, Sæt. Li. Jæd. Ryf. Hard. Ogsaa: „Han æ grupsen mæ Veere", Veiret er barskt. 4) grumset; uren. Hall. Smaal.; „grupsen" VAgder. — **grussutt** (og ps) adj. = grussen. 1) 2) 4), Nfj. Hall. Smaal. „Markja æ grupsete aa full 'taa Legdesklog".

Grufshake m. enslags „Grev". Jæd.: **Grupshadje** (omtrent saa). — **grug'e** se gruv.

„**Grugg** m. Grums". A. Jæd. Og: **Gruggje** m. Helg. Ndm.; **Gryggje** m. Ndm.

grugga v. n. (ar), søle, intet udrette. Helg.

„**gruggjen** adj. grumset". A. 2) ublid; barsk; ufkjøn; om Veir og Mennesker. Jæd. Dal. 3) sølende. Helg. — **grule**, se gryla.

Grult m. og **Grulta** f. En som er barsk og truende i Udseende, Mæle og Ord. Li. Dal.
grulta v. n. (ar) 1) rulle med dumpt Drøn. Li. (Fjotland). „Stæen'n grulta ne-yve". 2) lyde dumpt rullende; rulle; drønne. Sæt. Li. „Toora (Toornaa) grulta". 3) buldre; ralle. Sæt. „Han gultar o lær", ler buldrende. „De grulta upp igjenom Hals'n". 4) ymte; tale saa smaat om = gryla. Li. (Fjotland). 5) være barsk og truende. Rbg. (Aamlid). „Veiri grultar". — **grulten** adj. især om Veiret. Jf. gryla, grylta.
„**grum** adj. prægtig; ypperlig". A. Agder. Særlig: artig, veloptragen. Helg.
Gruma? f.: Grooma, en liden Fure, Skure eller Sprække; f. Ex. i Jern, Mur eller Hud. Hard. (Odda, Ulvik). „Ei Grooma i Anlite". Jf. Grumma, Grubba, Gruffa osv. — **groomete** adj. fuld af Grumor.
grumen (oo?) adj. grumset. Voss? Stjør. Selbu og Gul.: **groomjen** og **grummin** (oo?). Jf. grymen, grymjen, Grymja; el. Isl. gróm Snaus? Et „gromen" el. „graamen" = „gropen", er meddelt; Nordenfjelds. Sv. Diall. groma, kornet Fløde.
Grums n. Frøæg. „Poddegrums". Rbg. (Aamlid). For Grusm? se d.
grumta v. n. (ar) grynte. VAgder, Dal.
Grun (u') m. Tænkning; Spekulering. Sæt. Ma. (Aaserall). „Han æ kji go^u^ inni Bo^u^k, men han æ so go^u^ i Grun'n". G. N. grunr Formodning.
„**gruna** (u') v. n. (ar)". A. Ma. (Aaserall); grona (o'). VAgder. 2) „graana se(g)", faa Anelse om, lægge Mærke til = hugsa, ansa seg. Helg. (Vindal). Se flg.
gruna (u') v. a. forurolige ved at vække Mistanke eller Frygt; opirre lidt; forstyrre i Hvilen. NØsterd. (Oos, Tynset, LElvdal). „Du maa itte graanaa (el. næsten grono, o') Bjønn'n, Reen'n, Vuuskapn". For gruna, som maanaa (mono) for muna (Vraanaa for Vrune) osv. I slige Stillinger er i NØsterd. N'et r-holdigt (noget tilbagetrukket, alveolart).
„**Grune** m." A. Sæt. Tildels: **Grone** (o').
Gruning (u') f. Grublen = Grun. Hall. og fl.
Grunka f. = Grunne. Ryf. (Vass, Tarvastad).
grunnast v. n. blive grundere, ved Afleiringer. Østl. Mest: grunnas oopp".
Grunnbein m. et smalt tyndt Ben midt i Fiskens Hoved. Tel. (Sell. Grandsherad).
Grunndrætte n. Sted hvor et **Grunnvad** n., et mindre Vod, drages op af Søen. Oslo.
„**Grunne** m." A. Ma. Hard. Vestfold, Oslo f.
Grunnfall n. Søstyrtning „Fall", ind over et grundt Sted. Sfj. (Bremang).
Grunnloppa f. (Tel.) den Blok, hvori Kværneakselens Tap el. **Grunnpiik** m. (Sæt. og fl.) dreier sig paa en Staalplade el. **Grunnskraa** f. (Sæt.). Under „Grunnloppa" el. **Grunnsugga** f., som den oftest hedder i Sæt., ligger **Grunnskid** n. = Grunnskida, Sæt. Tel.; el. **Grunnslaa** f. A. Ndm. Helg.
Grunnmus (uu) f. = Grunnskida + Grunnsugga. Nfj. Senja.
Grunnpadda f. = Grunnmus. Ryf.
Grunnsig (i') n. sivende Grundvand. Hall.
Grunnskid, **Grunnskraa**, se Grunnloppa.
„**Grunnslod** f. 1)". A. Romsd. og Innh.: **Grynnsloo'na**, bestemt.
Grunnsugga f. = Grunnloppa; se d.
grunnsvolten adj. skrupsulten. Dal. (Hæskestad): **-sultin** og **-svultin**.
Grunntak n. 1) et Tag eller Greb under Tyngdepunktet af en Ting som skal rokkes eller løftes. Sæt. „Faa Grunntaki paa Stäen'n". 2) Rede el. Greb paa Tingens dybeste Grund el. inderste Sammenhæng. „Sleike vi have upp Grunntaki i alt". Sæt.
Grunntraad m. Kantereb langs Fiskergarnets nederste Kant eller **Grunn** m. Shl. Rog.
Grunnsla f. = Grunne. Tel. (Sell.; Wille).
„**grupa** v." A. grjupe, NVTel. gruuba, Li. Dal. 2) „Dæ graub (p) paa Fis'n". Isen traadtes delvis igjennem og blev til „Grop".
Gruppa f. en dyb men ikke vid Hulning; f. Ex. i Træstamme som har faaet Skade, i Bjerg, i Vei. Sæt. — **grupputt** adj. „Bergji æ grupputte". Sæt. Jf. Gropa, Grubba osv.
Grups, **Grupsa**, **grupsa** se Grufs.
„**grus** (uu) adj. stolt, prægtig". A. Vestfold, Hard. Shl. Voss, Sogn. — **gruuss** d. s. Vald. (Vang). — **grust** (u') d. s. Sogn (Aurland). „Aen grust'e Kar".
Grus m. = Grusar; se grusa. Ryf.
grusa (uu) v. n. (ar, a og te), tage store Tag; være dristig og foretagsom; drive paa; slaa stort paa; bruge store Ord. Rogaland. „Dei gruusa i dæ stora Maale", de driver, tager, alt i det Store. „Gruusa aa byggja". „Gruusa aa ta opp Myrar". „Han gruuste paa, gruuste svært mæ Joræ (-o, -aa)". Ogsaa: **grysja** se d. Rog. — **Grusar** m. og **Grus** m. En som grusar. Rog.
„**gruseleg** adv. forfærdelig". A. Nfj. Li. Sæt. Tel. Røldal, Nfj. **grussele**, Ndm. — **gruselege** adv. overordentlig; „g. stou^r^t". Sæt.
grusen (uu) adj. 1) tilbøielig til at grusa, se d. 2) om Veir: barsk, uhyggelig. Rbg. (Aamlid), Sogn (u'?).
grusjen? adj. om Veir: truende, skummel. Sogn. „Da seer grusje ƿut mæ Veere". Maaske „gruskjen".
Grusl (u') n. Æg af Vanddyr. Ma. Se Grutl.
gruslen adj. = ruskutt. Hall. (Aal, Nes); **gruhleen**, Hall. (Gol). Se Grutl, grutlen. Dette og det foreg. kunde dog hænge sammen med grusen, Grusm, grysja.
Grusm (u') n. 1) grovt Grums = Grugg. Ma. Rbg. 2) Æg af Vanddyr. Ma. (Halsaa, Øyslebø). „Poddegrusm, Skjebbegrusm". 3) noget som er grovstilket; grovt Straa eller Lyng. Li. SætV.

grusma (u') v. (ar) 1) grumſe. Ma. (Bjelland). 2) tee ſig ſom en Grusma; opføre ſig grovt og raat. SætB. Tel. „Grusme i ſeg", æde hæsligt. Disſe Ord ſynes hænge ſammen med gruſen, gruſa, gryſja.

Grusma f. en ſtor, grov, raa, barſk, ſkummel Kvinde. Tel. Sæt. Rbg. Ma. — **Grusme** m. d. ſ. om en Mand. Tel. — **grusmeleg** adj. lig en G. Tel.

Grusmegras n. grovt Græs. Sæt.

grusmen adj. 1) grumſet. Ma. 2) grov; grovſtilket; ſom Grusm. Li. SætB. „Haalm'n æ grusmen o grov'e". „Graſe æ grusmi". 3) hæslig ſom en Grusma. BAgder, Sæt. Tel. „Grusmen o uſøynlig", Li. „Grov o grusmen". Ogſaa: „grusmen i Veere".

Gruſs m. en grovkornet, ru, barſk og fraſtødende Perſon. Hard. **Gruſſe** m. d. ſ. Li. (Bakka). — **grusſeleg** og **grusſen** adj. lig en Gruſs. Ogſaa: „grusſe Veer". Hard. Li. Jf. gryſja, gruſen, gruſeleg oſv.

gruſt (u') adj. ypperlig = grus. Sogn.

gruſt (uu) adv. ſtorartet; ypperligt; n. af grus. Gbr. Shl. og fl. „Vi hadde dæ g.".

Gruſt (u') m. 1) barſk Myndighed; Skræk ſom ſtaar af barſkt og dominerende (revſende) Væſen; Tugtemeſter-Autoritet. SætB. Tel. (Vinje). „De ſtænde ſlik äen Gruſt'e a v 'an". „De ſygjer Gruſt'e m æ 'n". 2) en myndig Tugtemeſter. Tel. (Nisſedal, Sell. Raul.). **Gruſte** m. d. ſ. BTel. (-i).

„**gruſta** (u') v. n." A. (ar). Voſs: „gruſta i t t e". **gruſte ſeg** d. ſ. Rbg. Tel. (Nisſedal, Moland og fl.). 2) tumle, larme = ruſta, ſtyra. Voſs. Jf. grauſta, grøyſa, og flere grus-.

Gruſtak (uu) n. Sted hvor Grus tages.

gruſteleg (u') adj. barſk, lig en Gruſte. Tel.

gruſten (u') adj. 1) barſk og revſende. Tel. Rbg. 2) om Veir: kold og raa, biſter. Tel. Rbg. Li. Dal. Rølbal, Voſs. — **Gruſtevedr** n. biſtert Veir. Tel.

gruta (uu) v. a. (ar). røre op Grums; gjøre uklar. Hard. og fl. — **gruta paa** v. n. blive ſkyet. Tel. A. **Grutevedr** n. ſkyet Veir. Tel. (Veir, Veer, Vær).

Grute (uu) m. Skybanke. Sæt. „Skjᵘyngrᵉuti".

Grutelyſe n. grumſet Tran. Sdm.

Grutl (u') n. 1) Grums; Grus, Smaaſtene. Li. Dal. Jæd. Hard. Nhl. Ogſaa: **Grytl** ſe d. 2) Æg af Vanddyr. Nhl. Li. „Poddegruutl", Li. „Paddegrutl", Nhl. **Gruuſl**, Ma. „Skjebbegruuſl". Og: **Kruuſl**, Ma. Jf. Grut; grutla; men ſe Gruſl, gruſlen.

grutla v. 1) grumſe. Jæd.: „grutla opp"; Li.: tildels **grudla**. Maaſke til Grut eller Grudd. 2) male grovt; grutte. Hall. (Gol). 3) arbeide raſkt men ſkjødesløſt; faa iſtand til Nød. Hall. (Gol): „**gruhle** dæ t e".

grutlen adj. 1) om Overflader: ru, ujævn, knudet. Hall. (Gol): **gruhleen**. 2) grovmalet, grov; om Meel. Hall. 3) grumſet, gruſet, ſmaaſtenet. Om Veiret: uklar. Li. Dal. Jæd. Hard. Nhl. I Li. (Fjotland) tildels: **grudlen**. 4) uhyggelig at ſee til: barſk, uryddelig, omtr. = ruſkutt; om Folk, Veir, Hus. Hall. (Aal, Nes): **gruſlin**, ſe d.; Hall. (Gol): **gruhleen**.

grutlutt adj. grumſet; gruſet. Li.

grutt adj. med vrede, vrantne, Øine = gretten i Auga. Smaal. (Rygge). **grøtt** d. ſ. Smaal. (Trykſtad og fl.). Se flgg.

Grutt m. En ſom er „grutt". Tel. Se flg.

grutta v. n. (ar) 1) gryntе; knurre. Dal. „Griiſn grutta ette Mad". 2) have et vredt vrantent Udtryk i Øinene; ſe (ſtadigt) ſur ud. Tel. (Vinje, Laardal, Kvitſeid, Sellj.).

Grutta (u') f. en Aabning ſaa en Dør ſtaar paa Klem, „Grutt". SætB. „Ei Grutte paa Dynnæ".

„**gruv** adj." A. Rbg. Ned. Hard.; **grᵉug'e**, Li. (Kvin). — **gruvvakſen** adj. „gruv" af Vækſt. Li. SBerg. **gruuvokſen**, Nhl.

„**gruva** v. 2) grue". A. **gruu(v)e ſe(g)**, Øſtl.

„**Gruva** f. 1,: *aa* **Gruva**". A. „Paa Grᵉu'um" BAgder; „paa Gruv" Shelg.; „dætte (liggji) i Gruvo", Hall.; „i Grue", Hadeland. „Liggje gruve" (adv.) Vald. Land; „ligge grue", Follo, Veſtfold. „Eg valt fram g r u e", Nfj.

gruvakſla adj. med fremadbøiede Skuldre. Hard.

gruvall adj. tilbøielig til at grue. Øſtl.

Gruvebedde m. ſe Bedde.

Gruvedrykk m. Duvedrykk. Shl.: **Gruue-**.

Gruvegris m. Gris ſom ligger meget i Ildſtedet; ſpøgende om Folk. Tel.

Gruveruka (uu) f. En ſom gjerne ſidder og bøjer bøiet over Arnen. Tel. (Kvitseid, Selljor, Vinje). Jf. ruka.

gruvherd adj. = gruvakſla. Ma.: **grᵉuhørd**.

Gruvl (u') n. 1) grovt Grus. Rbg. **Grubl** Li. Dal. 2) et ujævnt: ſtenet, knudret, hullet Sted el. Parti, f. Ekſ. af Vei, af Badeſted. Vald. „Staengruvl". **Gryvle** n. d. ſ. Hall. Jf. Sv. Diall. gryvvel ɔ: ſmå gropar.

gruvla (u') v. n. 1) kravle, krybe. Innh. Namd. „Han ligg aa groovle aa ſka kaamaa ſæg oopp". G. N. grufla kravle. „2) rode, grave; gruble". A. Hall. Rbg. — **gruvlen** adj. tilbøielig til at gruvla. — **Gruvling** f. det at gruvla. Hall. oſv. Jf. grubla.

gruvlegrupa, gruvlegrøypa, gruvlemala v. male grovt, male ſom man maler Malt. Rbg. Se flg.

gruvlen adj. til Gruvl, Grubl: gruſet. Rbg. **grublen**, ſe d. BAgder. Ogſaa: grov- el. rundmalet om Malt, Mel, Kaffe oſv. Rbg. „Mjøli æ gruvli". „Graut'n æ gruvlen". Maaſke ogſaa „gruven", Rbg. Jf. gryvjen. 3) ujævn; om Terrain. „Gruvlen Botn". „Gruvle Beite". Rbg. Shl. og fl. — **gruvlutt** adj. = gruvlen. Vald.

Gruvul m. en bredſkuldret, ludende, „gruv", Mand. Tel. (Moland, Vinje): **Gruuvuli**. Se Gryvil.

gruvvakſen, gruuvokſen ſe gruv.

grydla v. a. og n. 1) gjøre grumset, plumre. 2) bringe En i Misstemning. Dal. (Sokndal). Jf. grudla, grutla, Grudd osv.; grytlen.
grydlast v. n. blive uklar. Dal. (Sokndal). „Dæ grydlest (ast?) opp i Veere", Veiret blir uveirsligt. — **grydlen** adj. uklar.
Grydn f. Morgengry. Ma. (Bjelland). Kun i bestemt Form **Gryydn'æ**. Vel nyt.
Gryssa f. Fordybning mellem Stene. Hall. (Gol). Jf. Grussa osv. G. N. grysja Fordybning i Terrainet.
Grysse n. a) et ujævnt, stenet og hullet Stykke Land med mange opstikkende jordfaste Stene. b) et grundt stenet Parti i et Vandløb. Hall. (Aal, Gol). Jf. Gryssa osv., Gruvl. — **gryssutt** adj. om Landskab med Grysse.
Gryggje m. = Grugg. Ndm.
Gryl (yy) n. (og m.) 1) Grynt. 2) En som stadig „gryler" ɔ: klager, knurrer og skjænder; et „Husgrin". Li. Dal. VTel. (Moland). 3) et Ymt, svagt Rygte. Ma.
„**gryla** (yy) v. n. grynte". A. Sæt. VAgder. **gruule**, d. s. Vald. 2) klage, knurre; skjænde, skrubbe. VAgder, Dal. Ryf. „Gryyla o skjæmma". „Gryyla ette Boduau". 3) = storgraata. Helg. Vesteraalen. Ogsaa: **ryle**. Nfj. 4) være altfor travl (gridug); ligesom graula, graala, græla. Ma. (Øvrebø, Bjelland). „Gryyla upp(e) tiilig um Moraan'n".
gryla (yy) v. n. (er, te), være krumrygget; især: holde sig (gaa, staa, sidde) krum = kryla. Voss, Nhl. For gryvla? Jf. dog gryltvaksen. — **grylvaksen** adj. krumrygget af Vækst. Sjeldnere end kryl-.
Gryle m. En som gryler 4). Ma. „D'æ aen Gryyle, han æ uppe mest heile Net(t)au".
grylen adj. 1) tilbøielig til at gryla, se d. 2) bister; om Folk og Veir. Hard. Ryf.
grylta v. n. (ar) 1) grynte = gryla. Sæt. Li. Røldal. 2) rulle med dump Larm (med maaske svagere Larm end grulta). Li. (Fjotland). „Stæen'n grylta; Toornaa grulta".
gryltvaksen adj. meget høirygget; næsten puklet. Nedre Tel. Jf. skrylt-, kryl-.
Grymd f. Herlighed; Prunk, Stas. Til grum. Shl. (Etne, Fjellber). „Paa Grymdo", paa høieste Mode.
„**grymja** n. grynte". A. Voss, Sogn.
Grymja f. sammenrøret Masse; stor Røre, især af Sne og Grus. Sogn (Vik, Fjærland og fl.). — **grymjen** adj. grumset, røret. Voss. Og: **grymen**. Se grumen.
grymta v. grynte = grumta. Li.
„**grynna** v. n. (er, te), 1) naa Bunden". A. Hard. Sfj. „2) vade møisomt i Sne osv." A. Eg.: naa Bunden af noget man vader i. Tel. og fl. „Hest'n grønner i Snjog'n". Ogsaa v. a. med Imperf. „grunde"; i Sfj. (Askvoll). „Han grunde Snø'n". 3) arbeide med Benene; sparke, tumle. Ndm. „Lijja burt i Sænj'n aa grynn", om Børn. 4) blive grundere. Sfj.
grynna v. a. (er, te), 1) bringe ned til Bunden? 2) grave ned; trykke ned; kue. NGbr. (Lom, Vaagaa). „Neegrynnt", kuet, nedtrykt. „Grynne Plog'n", trykke Ploven ned paa dens Side, saa den ikke pløier 3) **grynn(a) se(g) fram**, arbeide sig møisomt frem. Helg. (Vefsn). 4) „grynne ein Aakr", grundpløie el. grundgrave. NGbr.
Grynning m. Fisk som søger Bankerne. Jæd.
Grynnska f. = Grynna, Grynnsla. Sogn.
„**grypja** v. a. (gryp, grypte) knuse groft". A. Ryf. Dal. Jæd., tildels: **grybja**. 2) gjøre det første, forberedende, grovere Arbeide; særlig: karde første Gang = grussa, grøypa. Shl. Nhl. Ogsaa: **grypja, grupte, grupt**. Nhl. Shl. Rog.
grypja v. n. (gryp, grupte, grupt) om Iis og frossen Sne, som delvis gjennembrydes af Foden og falder i Klumper og Grus (Grop) = grupa. Rogaland; Ma. (her ogsaa „grypte, grypt"). „Jis'n gryp'e" og „grøp'e". „Dæ grupte paa Jis'n". — **grypjast** v. n. (grupteſt) d. s. Rog.
Grypja f. 1) en klumpet Røre = Greppa. Tel. (kun hos Svein.). 2) uordentlig Masse. Sogn (Fjærland).
grypjeleg adj. grovt og klumpet dannet (voksen). Tel. (Vinje og fl.).
gryseleg (yy) adj. = grysjeleg. YNfj.
grysen adj. 1) om Mel: grovmalet, skraaet. Li. (Eikin). 2) om Luften, Veiret: graa og kold, barsk. Li. (Fjotland). For grysjen.
„**grysja** v. n. gyse". A. Gbr. Tel. Sogn og fl. Se grjosa. 2) tale barskt; skrubbe, osv. = grausta, grusta, grøysa. Ryf. „Grysja ette Ongadne". 3) tage store Tag, slaa stort paa, bruge store Ord = grusa. Rog. „Han grys'e paa aa arbeiar". 4) tygge (æde) voldsomt og hørligt. SBerg. Ogsaa v. a. „Han gruste i seg Mat'n".
?**Grysja** f. Gysen. Li. (Fjotl.). Usikkert.
grysjall adj. 1) om Luften: som fremkalder Kuldegysninger. Sæt.: **grysjaale**; Follo og Vestfold: **grøssal**. 2) som lider af Kuldegysninger. Vestfold.
„**grysjeleg** adj. gyselig". A. Tel. Li.
grysjen adj. som let vil grysja. Gbr. og fl.
„**gryta** v. a. (er, te) kaste, slænge". A. Ryf. Romsd. Ndm. Vald. „Han gryytte Leist'n ette dei". „Gryyte aen i Køll"; Vald. 2) v. n. og a. kaste gjentagende med Stene el. dl., bearbeide med Stenkast; stene. Oprindeligere Bet. Nhl. Voss, Ryf. og fl. „Gryyta Stein, Snjobadl"; Nhl. „Gryyta paa Buskapn". „Han gryytte ette Smalen". Ryf. Ogsaa Imperf. **grutte**, som af et grytja. Ryf. 3) kaste om hinanden, som under Søgen; rode. Helg. og fl. „Gryt(a) upp Sængjee". 4) sætte i svær Fart; slænge. Ndm. „E gryytt'n i Væg"; Ndm. 5) v. n. sætte afsted. Nhl. „Han gryytte paa".
gryta v. a. og n. (gryt, graut, grote) 1) kaste, især Stene. Helg. (Nesne, Alstahaug). „Han

kasta aa gröut; har gröt(t)e". 2) slænge om sig store Ord; tale høit og dominerende; braute. „Han grydt D o r (Dol)". „Han stoo dar (dær) aa gröut 'tur sæg". Ogsaa: „Da grydt stoore Dol (Dor) 'tur 'an", der vælter store Ord ud af ham. Helg. (Vefsn, Herøy). Ordet er vel en ny Tildannelse af gryta, grytte. Jf. grauta.

Grytebein n. = -fot; -halle f. = -hodda. Vestfold.

gryten (yy) adj. ufornøielig; vranten, sur. Hard. (Jondal). Til Grut n. el. til gryta?

Grytepylsa f. en Ret af Gryn og Flesk som steges sammen i Gryde. Ringerike.

Gryterim (yy, ii) n. Sod paa Gryde. Sæt. Li. G. N. ketilhrim. Ogsaa: Brand i Sod paa Gryde. Se rima.

Grytl n. Smaastene, Grus. Hard. (Røldal). — **grytlen** adj. smaastenig. Hard. (Røldal), Shl. „G. Veg". Se Grutl.

„**grytt** (yy) adj. stenig". A. Om Jordsmon med meget tyndt Muldlag over „Aur'n". Nhl. 2) forhaanden i stor Mængde? overvættes. Hall. „D'æ gryytt, te all den Maur'n her æ", det er umaadeligt hvor mange osv.

Grytt m. vranten, sur Person. Hall. **grytten** adj. omtrent = gretten. Hall. Hard. Jf. grutt, grutta.

gryttande adv. (og adj.) overmaade; overvættes. Hall. „G. mykjy".

Gryvil m. 1) = Gruvul. Tel. (Seljor). **Gryvyle**, Tel. (Raul.). 2) En som gaar omkring ludende og skulende, og rodende efter noget han kan faa skjænde over; et „Husgrin". Tel. (Moland, Vinje, Laardal): **Gryvyli**. Sandsynligvis eet Ord; men dets Bet. 2) er vel fremvirket ved gryvla og gryla. „Gruvuli" bruges maaske med samme Bet. — **gryvleleg** adj. lig en G. Tel.

?**gryvjen** adj. om Jordsmon: fuld af grovt Grus; smaastenig. Jæd. G. N. gryfja, Ujævnhed (Fordybning) i Terrainet. „Gryvjane", Stedsnavn; Jæd. Jf. Gruvl, Grubb osv.

Gryvla? f. en dyb vild og stenig Bjergkløft. Ndm. (Sunndal, Tingvoll): **Grøvl'** (el. ö?). „Grøvlnibba", en Bjergtop i Ndm.

Gryvle n. 1) et stenigt, ujævnt Sted = Gruvl, se d. Hall. (Nes og fl.). 2) en stor ujævn og forreven (lurvutt) Tingest; f. Eks. en opvæltet Rod. Tel.

gryvleleg se Gryvil.

gryvlen adj. 1) tilbøielig til at gryvla (rode). Tel. 2) fuld af Ujævnheder, dels Smaahuller, dels Knuder, dels løse Stene; om Mark. Hard. Dal. „Gryvlin Aak'r". Til Gryvle. 3) fuld af grovt Grus. Dal. 4) grumset, uklar; om Luften; om Humøret: ilde tilpas, uoplagt. Shl. og fl. „Han æ gryvlen mæ Veere".

gryvlutt adj. = gryvlen 2). Hall. Hard. Dal.

græ adj. lysten; med livlig Appetit; neppe fuldt saa stærkt som „graadig". Ryf. Shl. Hard. — **græen** d. s. Li. Dal. Hard. „Massgræen", madlysten. Dal. — **græ-ug** d. s. Ryf. Shl. — **Græ** n. se Gren.

græ og **græa** v. (græe, græbde, grætt; og ar) æde voldsomt og i Flæng, især umoden Frugt.. Hard. Shl. Se de flg. — **Græbjørn** m. Slughals. Hard. og Shl. (dn).

Græa f. Anfald af Raseri el. vild Smerte; mørk og vild Energi Li. (Kvin). „Han fekk slig Græa paa seg".

græa seg v. (ar) ytre vildt og mørkt Mismod; give Græmmelse (Harme, Samvittighedsnag) Luft paa en vild kynisk Maade. Tel. (Vinje, Rauland). Jf. græast.

Grædn? f. = Graalysing. Dal. (Hæskestad). „D'æ i Grædn'æ". Jf. Grydn.

Græe m. (og n.?) mørk og vild Harme som kommer frem i Kraftudfoldelser; oftest: Blanding af vild Græmmelse (Anger) og vred Trods; trodsig (aktiv) Fortvivlelse. Tel. (Rauland, Vinje, Mol. Laardal), Sæt. VAgder. „Han took paa o drakk i Græe". „Eg arbeidde i Græe". — **Græe**, Genetiv eller adj., om Kraftudfoldelser som foregaar i vild Græmmelse og med fortvivlet Energi osv. Agder, Tel. „Eit Græe Hopp", et fortvivlet Hop, som skal redde Livet. „Ein Græe Kar'e", En som tager „Græe Tak". Ogsaa: **Græehopp** n., **Græekar** m., **Græetak** n. og dl. Og: **Græhopp** osv.

græeleg(e) adj. og adv. 1) slugen, graadig. Hard. 2) fuld af „Græe"; med fortvivlet Kraftanspændelse. VTel. „Hest'n sprangg so græelege". „Han skreik græelege". Forklares ofte ved „hækjelege" og har som de foregg. (fra græ) maaske Sammenhæng med Graade; se Graae(-Kar).

Græhug m. svær Madlyst. Dal. (Hæsk.).

Græl m. vældig Kraftudfoldelse; yderste Kraftanspændelse. Ryf. Hard. „Han took paa av Grædl", af al Magt. Se græla.

Græl n. Vindpust som kruser Vandet. Berg.

„**græla** v. n. (ar) blæse lidt". A. Shl.

„**Græla** f. 1) Blæst osv." A. Ryf. Hard. „2) skyet Luft". A. Ryf.: letskyet.

græla v. n. og a. (er, te; og ar?), 1) udfolde megen Kraft, tage store Tag; særlig: æde voldsomt, sluge. Hard. Shl. Jf. graala, og græa (Graal, Graade, osv.). 2) knurre, være vranten; yppe Kiv. Østerd. Helg. Hadeland. Jf. graala. Sv. gräla, kives. Maaske (ialfald) i denne Bet. eet med græla, blæse. — **Græling** f. det at græla; særlig: Knurren, Briden paa Ord. Hadel. og fl.

grælen adj. 1) om Luften: graa, fugtig og vindig; graakold, sur. Gbr. Hall. Land, Totn, Modum, Vestfold. „hardgrælen, kaldgrælen". 2) vranten, især form. Ildebefindende. Østerd. Helg. Østl. 3) gridsk; nærig; altfor travl = graalen. Vald. I grælen stikker vel mere end eet Ord, særlig hvis græla er mere end eet.

grælug adj. gridsk osv. = grælen 3). Vald.

grælutt adj. = grælen 1) og 2). Totn, Hedm.

„græma v. n. (er, de) gramse; drive paa". A. Tel. (Selljor, Raul. Mol.), Ma. (Dysslebø, Bjell.), Li. „Han græmde o kloorde". Jf. grama, gramsa. Ogsaa: **græmma** (te), Ma. (Vigm). Jf. kremma, kræma, kreema.

Græma f. maaske kun i Flertal: **Græmor**, svær Kraftanvendelse, Driven-paa. Tel. „Kaama fram mæ Græmur", komme frem idet man „græmer paa".

Græma f. og **Græme** m. En som driver paa, „græmer paa"; en kraftig og yderst driftig men noget hensynsløs Person; en River. Tel. (Mo, Vinje, Raul. Mol. og fl.). „Ein Græmi (-ee) te kvea, arbeie, slaast". „Ei Græmie". Ogsaa: „ein **Græme** Kar'e", Genetiv (adj.), og ein **Græmekar**. Tel.

græmeleg(e) adj. og adv. lig en Græma; rede til at g.; kraftig men noget voldsom; rivende. VTel. „Langge græmelege Armar". „Han sprangg so græmelege". „G. stort; g. styggt", overvættes. **græmmeleg** d. s. ØTel. (Lunde).

græmsa v. n. og a. gramse = græma. Voss. „Han græmste itt'ono". Jf. gramsa.

„græsa v. n. (er, te)". A. 2) tale i en bidsk Tone; skrige hvast i. Tel. (Vinje, Mo, Laardal, Bø). — **græsen** adj. barsk, bister. Om Luften og Folk. Tel. (Grandsherad, Bø, Lunde, Mo, Vinje), Num. Noget ligt er gnæsa, gnæsen.

græsk adj. = græsen. Tel. (Raul. Selljor).

græ-ug adj. 1) ivrig; driftig. Dal. (Hæske-stad). „Græug paa Arbei". 2) = græ. Ryf. Shl. Jf. græa og flgg.

Grøbbe, Grøbb' f. se Grubba.

Grøda f. græsrig Plet = Grøde n. Ndm. (Rindal, Surndal, Stangvik, Halse), i den uregelmæssige Form: **Grøaa** (kort ø).

Grødd f. 1) Groen, Vækst; den Tid da det groer raskest = Grodd. Tel. (Selljor, Bø, Nes), Bamle. 2) det groende; de første Spirer; den unge Ager og Eng = Grode. Tel. (Moland og fl.).

Grøde m. = Grode, Grodesmak. Ma.: „Grøe".

„Grøde n. 2) Aarsvækst; 3) Æt, Slægt osv." A. Sogn, Vald. „Ait Stygga-Grøe", en daarlig Æt; Sogn.

Grø(de)fura f. og **Grø(de)toll** f. kraftigt voksende Fyrretræ. Ma. (Holum, Finnsl.).

Grø(de)skog m. = Vokstrskog. Li. (Eikin).

Grø(de)svedr n. = Grødevedr. Tel. (Nisse-dal) og Nbg. (Aamlid): **Grøsveir**.

Grø(de)vokst m. kraftig Opvækst. Ma. Og: **-vekst**, Ma.

Grøding f. Voksen, Væksttid = Grødd. Dal.

Grødn f. Groen; det Spirende = Grødd 1) og 2). VAgder. „Sleppa Buye paa Grødn'æ"; Hægebostad, Fjotl. „Dæ kaam den Flaaum mitt i besta Grød'naa"; Vigmostad, Dyslebø. Ofte i bestemt Flertal: **Grød'nan**, Li. (Nes, Kvin); **Grøt'nan**, Kvin. „Mitt i beste Grøtnan". „Grødnan æ for sterke for Kyra". Dette „Grød'na" seer ud som et Flertal af et „Gro(d)" m., G. N. gródr; ligesom „Kron" (for Kro), pl. „Krød'na", bestemt „Krød'nan"; „(L)jaa m. Jæd'na, Jæd'nan"; „Glo(d) m. Glød'na", „Straa n. Stræd'na"; VAgder. Af dette „Grød'na" turde være fremglebet et Ental Grødn f. Ogsaa: **Grøn'æ** f. defin. Ma. (Bjelland, der hvor „Glo" har i Fl. „Glø'na"), Sæt. (Aardal). Og: „Grøndnæ"? Fjotland. Se ogsaa Grønd; Grydn.

Grøft f. Gravsted = Greft. ØTel. (Gjerpen).

Grønaal m. hvidgrøn hvirvlende Vandstribe. Helg. Salten, Vesteraalen. „Han sigld' saa da stoo rett Grønaalen ett 'aan". Vel til „Aal", Stribe; men „Grønaal" bruges ogsaa om et Vandfalds hvidgrønne Masse.

„Grønd f. Grønhed, Græsvækst". A. Vækst(-tid) = Grodd, Grødd, Grødn. VAgder (Aaserall, Grindeim, Fjotland, Kvin). „Vil du slaa (slaatra Kyyræ) mitt i besta Grønd'æ?" „Grønd'a". Kvin. „**Grøn'æ**" Ma. (Bj.), se Grødn; **Grønn'a**, Ma. (Otrnes, Øvrebø).

„grønheisa v. n. = grønhæsa". A. Agder.

Grønkn f. den Tid da noget grønnes, „grønk-nast". Ma. (Bjelland, Grindeim, Finnsl.).

grønkna og **grønknast** v. n. grønnes. VAgder, Dal. (Hæskestad).

Grønsaapa f. Grønsæbe.

Grønskul („tykt" L) m. = Grønskur. Busk.

Grønskurd (u') m. Nedskjæren af umodent Korn, især af „Sidrune". Gbr. (Øyer, Vaa-gaa). „Skjera G.".

Grønspett m. = Grønspetta. Busk.

Grøntrevekkja f. = Grønspetta. Ndm. STrondh. (Uppdal). — **Grøntrevekk(j)are** m. d. s. Ndm. (Surndal), Uppdal. — **Grøne-torkjedl** m. d. s. Voss.

Grøte n. 1) Stof, Substans = Grjot 2). Sogn. 2) Slibestensmel. Hall.

Grøvl se Gryvla. **grøvle** for grøyvla. Romsd.

Grøyft f. stor Rende el. Fure i Bjergside, efter Skred eller Forvitring. Sogn (Lustr, Lærdal). Jf. Grøypa, Gropa osv.

Grøyp f. et noget dybt Spor, som af et tungt Dyr i Sne. Voss (Eksingadal). „Eg seer Grøppena itte Bjødn". Sammesteds: „My-kjagraip". — **Grøyp** m. se grøypa.

„grøypa v. a. (er, te) 1) false". A. „Grøype i Houpi", false sammen. SætB. „2) grutte Korn". A. Hall. Shl. Jæd. Gbr. „3) karde osv." Om den grove første Kardning. Shl. Ryf. Hall. Jf. grussa. Om at røre sammen, blande grovt; Hall.? se Grøypa. 4) tage til sig klumpevis el. i nogen Mængde; gramse; æde voldsomt. Nhl. Shl. Sogn, Jæd. Tel. „Skod n grøype(r) Snø", Skoen tager ind Sneklumper (over sin Kant). „Han grøypte fudle Nevane mæ Sand". „Grøypa i Sand'n". „Grøype i seg". 5) v. n. danne Klumper; volde Klump-Dannelse, røre. Nbg. (Evje). „Hest'n grøypte i Snø'n, so eg nær ikkje hadde kaame fram". **grøypa seg** = gropa; om Fløde og dl.

Vestfold. 6) gjøre kraftigt men grovt Arbeide; rive Arbeidet fra sig; tage store Tag; saaledes ogsaa: gaa med lange Skridt. Shl. Nhl. Hall. Tel. — **Grøyp** m. og **Grøypar** m. En som grøyper; = Rivar. Hall. og fl.

grøypa v. n. (er, te) gjøre store Ord, skryde = garpa. Hall. (Gol og fl.). „Grøype (oy) aa svalle". Ogsaa: **grøypesvalle** (og oy) v. Hall. Hedder **gräipe** (äi—ei; græipe, græste) i Nedre Hall. (Flaa og fl.) og Sigdal. Maaske eet med foreg. Jf. dog greispa (for greipsa) d. s.; „grøype" kunde være for greipa, som „brøye" for breida (Gol).

Grøypa f. klumpet Masse; Røre. Hall. og fl.

Grøype, Genetiv (adj.), om det som grøyper (6); om det (som tager) store Tag, det kraftige men voldsomme og uforsigtige. Tel. (Kvitseid, Laardal, Rauland). „Eit grøype Hopp". „Ein grøype Kar'e" = Grøypar.

Grøypehomm (o') m. forklares om en ikke helt lukket Ringvæg dannet af to halve Ringvægge „Trjoskar", hvilken sættes (sattes) omkring Kvernstenene for at hindre Melet i at syge omkring (?). Ordet er døende med Tingen. Tel. (Sellj. Kvitseid). Se Homm (hul Halvsylinder), Svaaghomm og Kvernehomm. Sammesteds Grøyperom; se d. Efter H. O. (Wille) er „Grøypehom" den mellemste Del af selve Kvernen, „Svaaghom" den inderste nærmest Øiet. Her tør være Forblanding med Grøype-rom, Svaag-rom.

grøypen adj. grynet. Vestf. „grøypint Smør".

„**Grøyperom** n." A. 2) det næst inderste, midterste Rum i Kvernen; det inderste, det om Øiet, er „Svaagrom". Tel. (Selljor, Kvitseid, Laardal).

grøypesvalle v. se grøypa 2.

„**Grøyping** f." A. 3) = Skarnfall. Dal.

grøysa v. n. (er, te), 1) tiltale barskt, truende og buldrende eller skrigende; skrubbe; omtrent = grysja, grausta; synes noget barskere end grusta. Ryf. Tel. Sæt. „Han grøyser so mæ Bonnee, at d'æ skamlegt o høyre", Tel. „Han æ sæl te grøysa ette Bodno", Ryf. 2) bruge store og bistre Ord; skryde udfordrende. Jf. grysja, grusa. Jæd. Ryf. Tel. Sæt. — **Grøys** n. det at man grøyser. — **Grøysar**, **Grøyse** og **Grøysebasse** m. En som gjerne grøyser, som er **grøysen** eller **grøyseleg** adj., tilbøielig til **Grøysing** f.

Grøysemæle n. stærk haard barsk og truende Stemme. Tel. Jf. graustemælt.

grøyvast v. n. (est, dest) = greivast; vel kun en Udtaleform af dette. Helg. (Brønnøy). „Grøyvast aavr" = kvida fyre.

Grøyvl n. uvorn uhumsk Tale. „Grøyvl o Vas". Sæt. Til grøyvla.

grøyvla v. n. (ar), slænge med Munden eller ud af Munden; a) gjøre slængende Grimaser med Læber og Kjæver; b) slænge uhumskt Snak af sig. Sæt. Maaske eet med grøyvla, hvirvle, skvulpe, A.

gubba v. n. (ar) dampe; danne Taage, især „Frostgubb(a)". Trondh. „Han gubbe paa Sjø'a idag".

Gubba f. = Gufs. Mest om varm Luftstrøm; saaledes: „Ølgubb'". Namd. SHelg.: **Gubb'**, pl. **Gubbaar**. Vel eet med „**Gubba** f. Damp", A., Ma.; Strinda: Gubb'.

Gubbe m. en mægtig, el. mægtigt udseende, Mand; en bred Figur som ikke er uden Værdighed. Tel. Sæt. Li. Se A. Jf. Guve, Guv, Gauve, Guffe, Gusse. — **Gubbe** Genetiv (adj.): „ei Gubbe Kjeringg", en bred og statelig, noget selvsikker og selvnok Kvinde. Tel. (Mo og fl.). Jf. Guve osv.

gubbeleg adj. lig en Gubbe; bred og værdig; mægtig. Tel. (Vinje og fl.). Jf. guveleg.

Gubbelhest m. Barnekammernavn paa Stortaaen. Tel.

gubben adj. = gubbeleg. Sæt. „Trek o g.".

„**Gud** n. Gud". A. Genetiv: **Gufs**. „Eg ba te Gufs, at eg aller maatte sjaa slikt!" Tel. Gbr. „Gufs Menn", Guds hellige Mænd, Hillemænd! „Nei (ja) so Gufs Menn!" Agder, Tel. Rog. „Gufs Læn", Tak for Mad. Shl. Hard.; „Gufs Læ o Takk for (fø) Mat'n", Tel. Li.; „'Slæn før Mat'n!" Røldal. „I Gufs Gaava", i rigelig Mængde; NGbr. „Gufs" og **Gussens** bruges som adj. og adv. om det store, eller forstærkende. „Ei Gussens Avæte", en yderst raa Person; Tel. „Gussens Sanning". „Han va so Gussens venleg"; Berg. „Eit Gufs Gangvars Troll", se Gagnverd. Jf. D. Gudsveir, Gudsunder. — „Gu-lat (dæ vore saa væl)", Gud give, gid (det var saa vel)! NGbr. — I Eder gjerne i den til Maalene hørende Form „Gu" (saa Gul); ellers næsten altid i den fremmede Form „Gunn"; i Sæt. kan høres „Gut (u')".

„**Gud**, i Navne". A. Udtales omtr. **Guy** (u') i Sæt. Rbg. (Aamlid) og i øverste VAgder. Saaledes: Guylaug m., Guyleik, Guyri, Guyro; Guyvor?; Guyve, i Moland i Tel.

„**Gudfar**, **Gudmor**". A. Med D, Ma. (Valle).

„**Gudlaks** m." A. **Gullaks**, Hard. (Utne). Sammesteds findes en Fisk „Sylvlaks".

gudleg? adj. „**guylege**", indsmigrende blid; gjørende sig behageligt ydmyg som den der vil faa noget. SætV. „Han kaam so guylege". Vel G. N. gudlegr, hvilket i Vet. „gudelig" nu har den for Dialekten fremmede Lydform „gudelege"; se Gud. guy- som i Guyro, Guyri, Guyleik osv. ɔ: Gud-.

gudnaadeleg? adj. og adv. 1) elendig ussel; erbarmelig; yderst ubetydelig. Især: af et erbarmeligt Udseende. Gul. „Gunaale kleen", yderst (ynkeligt) elendig (syg). Og: **gunaafs'leg**, m. St. Og: **gufsnaasle**, Vesteraalen, Ma. 2) forsagt at see til; fortabt. Gbr.: „gunaafsle". — gunaasleg kunde høre til „Gu naas!" ɔ: Gud naade os?

Gudsbøn f., „Gufsbøni(r)", gudelige Talemaader. Sæt.

Gudspening m. = Festepengar. Hard.: **Gusspæng**. Shl.: „Gusspængar" m. pl. Ligesaa i Sv. Dial. — **Gue** m. se Guve.
Guff m. En som gjør sig bred og vigtig; storagtig Person. Ryf. Jf. Guve, Gubbe osv.
Guffa f. Kvinde som tager stor Plads eller gjør sig bred. Ryf. Tel. (Vinje). „Ofteguffa".
guffa v. n. (ar) 1) bjæffe, gjø saa smaat. Ned. Ma. Li. „guffe o hooste", smaahoste med Læberne lukkede mellem hver Eksplosion. Jf. gluffa, gnuffa. 2) = ſtrona. Sfj. (Jølstr). 3) ſtoſe, ſtikle. Hall. J D. og Sv. Diall. gluffe og guffe ɔ: ſtikle. — **Guff** n. Bjæf. — **Guffehoste** (oo) m. — **Gufford** n. = Sneidord. Hall.
guffen adj. lig en Guff; storagtig. Ryf.
„**Gufs** f." A. YSogn. **Gofs** (ö—o'—aa), Gul.
Gufs (u') m. 1) Vindpust = Gufs f. Gbr. Tel. Hall. Vestfold. Ogsaa om Nedslag af Røg. „Nooragufs". 2) pludselig Paastyrten af Vand; en Vandstyrt; f. Eks. fra en Kværnerende. Nhl. 3) raſk Sving med Kroppen = Keim. Ma. Jf. gufsa seg.
„**gufsa** v. n. blæſe lidt". A. 2) komme styrtende el. stødvis, om Luft (Røg) og Vand; om Folk: buſe frem = stupa fram. Voss, Nhl. Tel. Vestfold, Sæt. „Røykjn gufsar inn"; Tel. „Snjo'n kom gufsande nee igjøno Li'æ"; Voss. „Han gufsa o sprangg"; Sæt. 3) affærdige ſkjødesløſt; .rive Arbeide fra ſig. Nhl. „Han gufsa da a a v".
gufsa seg v. n. gjøre ſig ſtor og vid = røyva seg upp; løfte Skuldrene udfordrende, og dl. Tel. (Moland og fl.). Nærmeſt af Gufſe m.
Gufsa f. et lidet Skred af Sne el. Jord med det ledſagende Vindſtød. Hard. (Kvamm): **Gupsa**. **Gypsa** d. ſ. Hard. (Ulvik), A. (ff).
Gufse m. en ſtor, bred, ſtatelig og ſeiende Karl; ligner „Druſte Kar", men gjør mere Blæſt. Tel. (Kvitseid, Laardal, Vinje, Selljor, Mol.). Sjeldnere: **Gufsa** (-e) f. om Kvinde. Tel. Ogsaa: „**Gufse Kar**". „Ein Gufse Mann" omtr. = ein Gubbe Mann, en mægtig Mand. Her forbinde ſig nok Foreſtillingerne af gufsa v. blæſe, og af Guff, Guve oſv. — **gufseleg** adj. lig en G.
„**Guft** f. = Gufs". A. Gul. Innh.
gufta v. n. (ar) = gufsa. Gul. Innh. NSverige.
Gugg m. En ſom ſtammer, „guggar". Sogn, Nfj. Desuden i „Stamegugg, Tvergugg".
gugga (og **gogga**?) v. 1) tygge længe og møiſomt paa noget; gumle paa; tygge Drov. Gbr. (Fron). Uſikker eller dog ſjelden Bet. 2) trættende gjentage ſine Ord; ikke faa Ordene vel frem; gumle paa Ordene. Sogn, Nfj. Hall. (A.), Nedre Tel. Gbr. („gugge" og omtr. „göugge"); Hard. tildels: googga. „Gugga pao Lekſao, pao Svar"; Sogn. „Göugge upp atte"; NGbr. „Han ſtoo dær aa göugga aa ſækk de æil'dr utu ſe". 3) vralte ſom et lidet Barn. Meddelt fra Stavanger By ſom „googga". (Jf. (?) Ældre Eng. goggle vralte). — Et „guggi" adj., fornøielig, morſom, høres i Oslo; jf. NSv. Diall. gogi ɔ: rolig, löilig.
gugla v. n. ſtamme. Gbr. (Sel).
Gul (u') m. en jævn Luftning af ikke ſtor Varighed. Dal. Ma. Sæt. „Aen Vindsgule"; Sæt. Til gula v. lufte.
Gul (u') n. = Gul m., maaſke kortvarigere. Nhl. Shl. Hard. „Kolagul", kjølig Luftning.
„**gul** (u') adj. gul". A. **guul**, Gbr.; **gᵉul**, **gᵉul** (ɔ: guul), VAgder; **göul** (ɔ: gaul), Gul. og fl. ſe A.; **gol** (o'—ö ɔ: gaul), Gul. Selbu.
Gul'n m. defin. den gule Gjenſtand; om gul Heſt, Ma. og mange fl.; om gult Hus (l), Trondh. (Stjør. og fl.).
Gul (uu) m. = Huk; i „ſitja (ſitje, ſita) paa Guul", el. „ſ. paa Guul'n". Hard. (Ullensvang), Tel. (Mo, Mol. Kvitseid). Se flg.
gula (uu) v. n. (er, de) ſidde med Kroppen ſammentrukken; enten **med** Støtte under Bagen, eller **uden** ɔ: paa Hug „Guul". Hard. (Jondal, Ullensvang), Tel. (Mo, Moland, Høydalsmo, Kvitseid). „Høna guuler paa Eggji"; Tel. „Juringjen ſat o guulde o frous oonde eit Tre"; Tel. „Ho ſat o guulde o vakte ivi Griiſ'n"; Tel. Jf. gol adj., Gul, m. og andgulug, antrgulen, Andgule, Tvergule, Tregul, Skjaargule: i Jemtland: angålu ɔ: kinkik, elak; angålås.
„**Gula** (u') f. Blæſt = Gul". A. **Göla**, Sogn (Lærdal), Nhl.; **Gola** (o'), Sogn (Vik og fl.), Ryf.; **Guula**, Shl. (Stord og fl.), **Gaula**, Nordl.
„**gula** v. n. lufte". A. Dal. VAgder, Sæt. Tel.; **göla**, Sogn (Luſtr); **guula**, Shl. (Sveiaa, Stord, Strandebarm).
Gulberking m. en ſtor lys gulagtig Sort Ørred. Gbr. (Lesja). Se Berk, Graaberk.
gulberkt adj. med gul Bark. Sæt. Ma. Ryf. Særlig om Furretræ, **Gulberkja**, A. Ryf.
Guldaae m. gul Daae, Galeopsis T.
Gule (u') m. Blomme i Æg. **Guule**, -i, NGbr. Namd. Innh. **Gaule**, STrondh.
Gule (u') m. Vindpuſt. Namd. **Göle**, Nhl.
gulhotta (o') adj. gulhaaret. Tel. Se Hott.
„**gulka** v. n. gylpe". A. Oslo, Vestfold, Gbr. 2) om Ravnens Gylpe-Lyd. Sdm. 3) udſtøde Lyd ſom idet man vil begynde at tale; rømme ſig; kvække. Tel. (Bø). 4) tale uſikkert og famlende; ymte. Gbr. (Øyer), ØTel. Vestfold. „Han gulka (ut) om dæ".
Gull n. Potteſkaar. Jæd. (Gjæſtal, Høyland, Time, Varhaug og fl.). „Talerkj'n ſloo ſeg ſund i mange Gudl". „Kopp'n ligg i Gudl". „Leida ette Gudl paa Aagrn". Metallet hedder ogſaa „Gudl".
gulla v. n. (ar), ſee ud ſom Guld. Ndm. „De ſtoo ſo de gulla paa Aakra".
Gulldropna en Plante; ſandſynligvis: Antirrhinum Linaria. Sogn (Lærdal).
Gulldyr n. et gyldent Leddyr. VAgder.
Gullflundra f. en Flyndreſort; maaſke Rødſpætte, Pleuronectes platessa. Nordl.

gullgjæv adj. gjæv, værdifuld, god som Guld. Jæd. (Gjæstal). „Han æ naa gullgjæv, han, mod den andre".
gullgod adj. = gullgjæv. Udbredt.
Gullhaa m. = Haagylling. Berg.
Gullknapp m. = Ikornknapp (Harpiks). Tel.
Gullrøyk m.: „vara (varta) halden i Gullrøykjn hjaa (sjaa) ein"; „koma i G. sjaa ein", være (komme) i Kridhuset hos En, være (bli) høit anskreven. Ryf. (Rennesøy, Nærstrand).
Gullsko m. „Märja G.", et Insekt, Coccinella. Vestfold. Meddelt.
Gullspetta f. = Gullslundra. Ndm.
Gulmodra (u, o') f. en Plante, Galium verum. Hard. Voss og Sogn: **Gulemóura** (og æu).
Gulnebba (u') f. enslags Solsort. Shl. (Etne).
Guls (u') m. 1. en tyk svær Figur — Menneske eller Dyr, især Fisk. Tel. (Kvitseid). „Ein Guls te Dure". — **Gulse** m. d. s. Kvitseid.
Guls (u') m. 2. fremstyrtende Masse af Vædske eller Luft; Vandstyrt; Luftstød; saaledes om Opstød af Luft el. Vædske. Nhl. (Hamre, Stamnes). „Eg fekk heile Guls'n i Brøste, yve meg". **Gols** m. og **Golsa** f. d. s. Nhl. (Eksingadal). Jf. Gløys.
gulsa (u') v. a. og n. (ar) om Luft- og Vædskemasser: styrte frem el. ned. Nhl. (Hamre, Stamnes). „Eg ska gulsa da yve deg". „Da rignde so da gulsa nee". — **golsa** d. s. Nhl. (Eksingadal).
Gulskul (uu, uu, „tykke" L) f. = Gulstur. NGbr. Jf. Grønskul.
gumpa v. n. (ar) 1) give et let Stød med knyttet Næve; puffe — lettere end skumpa. Sogn (Lærdal), Hall. 2) gjøre sig tilgode med Mad? Østl. — **Gump** m. et Puf.
Gumpelvak. Fisken siges at „gaa paa G.", naar den under sin Fremgliden altsomtiest kaster sig op over Vandfladen. Ryf. Til vaka.
Gumsa f. 1) Hunfaar. Nhl. (Fana, Brøk). Sv. gumse, Vædder. Sv. Diall. gumma, Hunfaar. 2) tyk lastet Kvinde. NØsterd.
gumsa v. n. (ar) lee undertrykt med smaa klukkende Udbrud. Østerd. (Tynset). „Han gumse 'ti aa lo", („goomse"?), han satte i med et Latter-kluk. „Ho sat aa gumse aa lo". „Smaagumse". „humsa" og „humstra" d. s. Tel. Jf. Sv. Diall. gummra = småtts gnägga.
Gumselamb n. Hunlam. Nhl. Se Gumsa.
Guna, **Gunu** se Gona.
Gund f. i „Tallegund" f. Støv af Faaremøg. Vald. (Vang). Meddelt. Se Gund m.
Gunur m. en stærk Stav af haard og vreden Ved, f. Eks. af Ener; en Knippel. Innh. (Mosvik, Indr. Beitstad, Snaasa). „Halgunur". Vistnok Tiljævningsform. Jf. maaske (neppe) Gona, et Vindstød (-slag).
Gupsa se Gussa. — **gurde**, **gurt** se gyrja.
Gur (u') n. og m. et Tryk mod en elastisk Masse, hvorved denne presses op omkring den trykkende Ting; f. Eks. af en liden Sten som er kommen ind i Skotøiet; Ømhed efter et sligt Tryk. SætB. og B. Lidet brugt. „Stäen'n gurdest inn i Fout'n, so eg fekk äit Gur so eg halta". Oftere: „Stäi(n)gur". Ogsaa: „Gjur, Steingjur"; Rbg. (Evje), Ma. (Aaserall). Se gyrja.
gurla v. n. om vellingagtige Masser som klemmes op el. frem med Boble-Lyd. Ma. (Grindeim, Lauvdal, Finnsl.) „Fæn'e gurla upp um Fout'n". Til gyrja; gurma.
„**Gurm** m." A. 2) = Gor 2). Shl. og fl.
Gurma f. 1) tykt Mudder. Vestfold og fl. 2) en grødet uformelig Masse. Overført om „eit svært vidt, feitt, slarpelegt o iddi (ille) slungji Kvendi", tudseagtig Kvinde. Sæt. Tel. (Mo, Mol.). — **gurmeleg** adj. „Podda æ gurmelege". Tel. Sæt.
„**gurma** v. a. (ar)". A. 3) trykke en grødet Masse saa den træder ud el. op omkring det som trykker. Sæt. Ma. Hall. Sogn. „Gurme Graut'n (Daigj'n) eut imiddjom Fingo", Sæt. „Gurme Snjoun mæ seg", trykke Sneen foran sig, saa den presses ud til Siderne. 4) v. n. træde ud, frem el. op under et Tryk; tildels = tyta, om halvfaste Ting. Sæt. Ma. „Gori (Vaagj'n) kaam gurmandi eut". „gurme eutou", klemmes ud (af noget), Sæt. „Dæ gurma føre Sle'en"; Ma. **gurmast** v. n. d. s. Ma. „Dæ æ saa Lourt'n gurmast a(v) deg", Smudset ligger saa tykt paa dig at det vælter af dig ved mindste Tryk. 5) v. a. „gurma i seg", føre (Mad) voldsomt i sig; proppe i sig. Ma. Ryf. Hall. 6) „han site gurmar o lyg'e", lyver voldsomt = „auser paa". Tel. (Laardal).
gurmast se gurma 4. **gurmeleg** se Gurma.
Gurmemyr f. = Gormyr. VTel.
gurmen adj. 1) tilbøielig til at gurma. 2) = gurmeleg. Sæt
Gurp n. Smaastykker, Smadder, Kvas. Ryf. „Trø i Gurp."
Gurp m. Storæder. Til **gurpa** v. æde voldsomt = gurma. A. Ryf. Shl. Tel.
Gurpa f. = Gurma. Li. Rbg. Tel. (Sauar, Selljor, Kvitseid). „Dæ laag i äi Gurpa"; Li. Ogsaa: **Gyrpe** (j), Tel. (Lunde). Sv. Diall. jörpa ɔ: dy, röra.
Gurpedike n. Pøl af tykt Mudder. Tel. (kj)
gurpeleg adj. lig en „Gurpa". Tel.
gurpende adv. „g. blaut", vaad som en blød Grød, „Gurpa". Rbg. og fl.
Gurre (u') m. Lam; vel mest Kjælenavn. Sogn. Jf. Gorre.
gurta (oo?) v. n. (ar), 1) om Kragen = gulka 2). Innh. (Mosvik, Indr.). 2) om den krampagtige Lyd som udgaar af Trang til at spy. Innh. Namd.: goort'.
Gus m. Strøm af lugtende Gas; Dunst. Hall. „Dæ stoo slik äen Guus or Flæskun".
gusa v. n. (ar), 1) lufte = gusta. Tel. (Selljor og fl.): „guusa". 2) strømme frem, om Lugt. Hall.: „guusa". Hverken i Hall. el.

i Tel. (undtagen Moland) findes mere end eet U, nemlig: uu; men Infinitiv „guusa" tyder paa opr. u'. — Guss, Gussens se Gud.

Gust (u') m. 1) Vindpust. Tel. Sæt. Gbr. G. N. gustr, m. 2) om flere pludselige Sygdomme af ubestemt Art, især om pludselig paakommende Udslæt. Ndm. Gbr. Hall. og fl. Alvgust, Likg-, Jordg-, Vasig-. Se Gust f. A.

Gusta (u') f. 1) = Gust 1). Nhl. (Ekfingadal). „Tvirlegusta", liden Vindhvirvel. 2) Luftdrag gjennem en Aabning (Dør). Sfj. (FDale): „Guste". — **Gusu** f. se Gosa.

Gusul m. en Ordgyder, En som fører løs Snak, „gøyser". Stjør. Maaske for Gosul, af gosa (o').

Gusteine m. gul Ener hvormed man røger bort „Gust". NGbr.

„**Gut** (uu)". A. „For Gut", forsvarligt, dygtigt = paa Kar. „Stoor for (se) Guut", Tel. — **Gutaglunt** m. Pog. Nfj. — **Gutagorre** m. Pog. Romsd. — **Gutå(r)rolp** m. Pog. Vestfold.

Guta (uu) f. en rask og kraftig, dygtig Kvinde. Sogn (Aurland). „Da va Gᵒutao sei te spinna". Meddelt.

Guta(r)brilor (ii) f. pl. Drengestreger. Hard.

Guta(r)slysa f. en Piges „Festarslysn". Shl.

Guta(r)øda f. = gutegali Gjenta. Hard. (Kvamm, Ulvik, Dydfjord). Se Øda, od.

Guta(r)ødla f. en tosset Kokette. Hard. (Kvamm, Ulvik), Voss. Se Ølla, Øla.

gutegingst adj. yndet af Karlene. Rbg.

Gutesol f. Maane. Vald. Jf. Drengjesol.

Gutesprengja f. Kvinde som Karlene er fortvivlet indtagne i; bedaarende Kvinde. Nfj. Tel. Jf. Hugsprengja, hugsprengd, (Ógn Alfasprengr).

Gutklank m. = Gutunge (haanligt). Gbr.

Gutkrevil (ee) m. Pusling af en Dreng. Innh.

Guv (uu) n. Skum = Froda. Tel. (Skafsaa).

Guv (uu) m. 1, respektindgydende men noget myndig Holdning; Værdighed som kræver Plads for sig; Statelighed; Respekt; tildels = Fynd. Tel. (Kvitseid, Selljor, Rauland, Vinje, Mo, Mol.; Svein.: „Tække"). „De fyjer Guuv'e mæ dæn Kjereengjee; d'æ Guuve Kjereengg te vera so liitee", der følger osv. Mo. Ordet indeholder nok en Sammenglidning af to Forestillinger; det hører vel eg. til guva v. syge, støve, se Gøyva f., gøyva v.; men Lydligheden er ogsaa forbunden med en Betydningsberørelse med de nærmest flgg.

guv (uu) adj. som holder Hagen indtrukket og Hovedet ned i Skuldrene og derved bliver stakformig og bred, „ihopklæmbd o roukeleg"; lig en Fugl (en Ugle) som sidder og sover; modsat „gag", og ikke netop foroverbøiet i Overkroppen som „gruv". Tel. (Tinn, Hovin, Kvitseid, Moland, Mo, Vinje), Røldal (rundrygget); Sogn (Aurland): gᵒu'e. Jf. foruden de flgg. de Gotlandske: gäua sig ɔ: luta sig; gäuugr ɔ: lutande, gäuhärdugr ɔ: med krokig rygg och sänkt hufvud, Rietz p. 232.

Guv (uu) m. 2, det at være „guv"; Sammensunkenhed i Overkroppen. Tel. (Vinje); Voss og Sogn (Aurl.): Gᵉu, Gᵒu. „Han ha äen Gᵒu yve Hæradn"; Sogn.

Guv (uu) m. 3, en „guv" Person. Røldal.

guva (uu) v. n. (er, de) sidde „guv" adj. se d.: sidde saa man danner en Stak; sidde sammensunken (enten af Træthed eller krympende sig eller selvoptagen og ligegyldig for Omgivelserne). VTel. ØTel. Bamle (Drangedal), Røldal, Hard. (Ullensv.; her ogsaa: ar, a), Ryf. (Suldal); i YHard. (Kvamm) og Sogn (Aurl.): guua, gᵉua, gᵒua (ar, a, tildels de). „Hubroo'n sit' o guuver", Tel. „Bjønn'n sat o guuvde o va trou ti leggje paa Vatni"; VTel. „Hoss æ de, du site guuver der i Gruuva, so Fo(l)k fær 'kji sleppe fram?" Tel. Vestenfjelds bruges det mest om Sammensunkenhed i Træthed. — **guva seg** v. n. d. s. Hard. Sogn. „Han gᵉua seg framyve (fraamaavr)", sad ludende med Albuerne paa Knæerne, Laarene. — **guva seg til** v. n. gjøre sig bred og mægtig. Tel. (Vinje, Mo, Kvitseid, Nes). Er dannet af Guve m. — I Vettisk (Lituisk) er der flere Ord begyndende med gub- (af en Stamme gub-) som betegne: synke sammen i sig selv, sænke sig, bøie sig. Jf. særlig Guva f.

„**guva** (el. gyva) v. n. (gyv)". A. Præs. Inf. gyve og Indik. gyv'r, med haardt G, omtrent som i „Gis", kan høres i Smaal. Solør og m. St. paa Østl.; se G. Inf. gjuve, Aamlid i Rbg.? „2) han g o u v t e o saa" = han foor til. Tel. „3) = rjuka, lide Nederlag". A. „Han gauv u n d e", Vald.; „gauv v e" og „m æ"; Hall. Vald.

Guva f. en noget bløb sammensynkende og udoversflydende Dynge; maaske kun i „Morgu(v)a", en Dynge af Pølsemad; ofte brugt som Skjældsord. Dal. (Hæskestad). Meddelt.

Guve m. 1) en svær, mægtig udseende Karl; omtrent = Gusse. VTel. SætV. 2) en mægtig Mand; omtrent = Gubbe, Gauve. Tel. 3) Guue, Ven, Yndling. YNamd. Helg. (Vindal og fl.). — Ogsaa: „Guve Kar", „Guve Kjering", og **Guve-kar**, **Guve-kjering** = Guve 1) og 2) Tel. Sæt. — **guveleg** adj. lig en Guve. Tel. Sæt. „Han æ slik ein Guuvesekke, æ so guuvelege, so vi' o stoor' o kooseleg' o nokk i sjave seg". I Ordet synes at mødes Guv m. 1, og Guv m. 3, og dets Slægtninge. Jf. ogsaa: Tverguv, Tvergu(v)e m. = T v æ r b o g e ɔ: Tværdriver; tverguven adj. tvær.

guven adj. = guv, modsat „gag" og „gasen". Hard. (Ullensvang); Voss, Hard. og Sogn: gᵉuen, gᵒuen. „Han æ g. yve (øve) Hæradn". „Ljao'n æ g. i Tjorte", Sogn.

guvvaksen adj. guv af Vækst. Tel.

gv, se kv.; **gvela**, se kvæla.

gveta; **gvette** se kvæta; kvetta.

gvorkje, se korkje, kvaar(kje).
gvokjaa se kvetja; **gvölve** se kvelva.
Gyfs m. Luftstrøm; Pust; „Drag". Tel. (Kvitseid). „Lat meg faa nokle Gyssar av Pipa".
gyssa v. n. (ar) puste; støde ud Luft. Tel. „Han gyssar o røykjer", „g. o fiis". Jf. gussa.
gyssa? v. n. og a. (er, te) vippe høit op; hoppe; lade vippe, lade hoppe. Dal. (Hæskestad) og Ma. (Bjelland): **jypsa**. „Karjol'n jypste". „Han jypste meg høgt i Luftæ". „Jypsa i Høye". „Du kann 'kje drypta, du jypse dæ yve". Jf. hyssa, drypsa. — **Gyfs** n. Vip, Hop, Kast. Dal. Ma. „Gje Sekkj'n eit gott Jyps!" Til gjeppa? — Ved Dryps, drypsa (ss) tænkes ogsaa paa Stødet ned.
„**Gyft** f. Støv". A. Follo; Vald.: **Gypt**.
gyften og **gyfturt** adj. støvet. Hall. og fl.
„**Gygr** (y') f. Jættekvinde". A. **Joog'r**, Vestfold; **Jyyr**, VAgder, Dal.; **Joor**, Ryf. (Tarvastad); **Juuvr**, Shl.; **Juur(e)**, Romsd., mest i Bjergnavne. — Gyyr bruges overført paa ethvert svært Hunvæsen, Dal. Agder; ogsaa: „Gyyramoor" f.; og „Aavjoor" og „Aavjyyra", Ryf.; se Ovgygr. — **Gyvrefjis** m. et gult Mos (el. Lav) paa Stene; Tel. — **Gygra(r)ris** n. = Gygrarsop. Sogn. — **Gygra(r)tev** m. Stank fra Strande og Dyndpøle; Gytje-stank. Sogn.
Gyhaar n. en tyndgrenet Art af Sø-Tang. Ma. Af Gygr? Jf. Isl. gygjar-söl, enslags Tang.
Gyksa og **Gjuksa** f. Bjergkløft. Sogn.
Gyldra f. en meget trang og yderst utilgjængelig Bjergkløft fuld af Huller og Stene. Jf. Gil. Nhl. (Eksingadal). Se A.
gylla v. n. (ar) lure: om Dyr og Mennesker. Vesteraalen, Lof. Salten, Helg. „Æg gaar aa gylla paa (ette) dæ". „Maasen sit aa gylla ette(r) Fisk". Jf. gildra, gilla.
„**gylla** v. n. (er, te) straale osv." A. Særlig om klart Solskin paa Bjergsiderne ved Solnedgang. Østl. (Hadeland, Vestfold og fl.).
Gylpa f. Masse, Røre. Sogn. Jf. Gylta.
gylstre v., **Gylstre** f. se gjølstra.
Gylta f. 1) So = Su, Purka. Smaal. (Rakkestad, Raade, Rygge), Vestfold (Lier), Strinda, Ork. Ndm. Se A. G. N. gylta. **Gyltgris** m. Hungris. Ork. Ndm. „Vombgylta, Solgylta". „2) Kjelke = Krubba". A. Ndm. STrondh. (Uppdal). Ogsaa: „Fjölgylt', Fjölgunill". — **Gyltre** f. d. s. Romsd.
Gylta f. Masse = Smelta, Gylpa. „Heila Gyltao". Sogn (Fejjos og fl.).
„**gylta** v. 2) skryde". A. Stjør. STrondh. (Tydal og fl.). 3) „gylt(a) me(d)", snakke efter = sanna med. Strinda, Stjør.
Gyltgris m. Hungris, se Gylta.
gyltra v. n. 1) smaahoste Ma. (Bjelland). **kyltra**, **kjøltra** d. s. Shl. Ryf. 2) = gylta, skrona. Romsd. STrondh. — **Gyltrar** m. og **Gyltremakar** m. = Skronemakar. Romsd. og STrondh.
Gyltra f. 1) = Skrona. Romsd. 2) se Gylta.
Gylve n. 1) smal, i Enderne aaben, Gang; f. Eks. mellem Fæhus og Lade hvor de er under eet Tag, mellem store Stene osv. Ryf. (Vass), Hard. 2) Afdeling ved (mellem) lodrette Vægge inden i et Rum som er helt eller delvis indesluttet; saaledes i Skab, Kiste, Kornkasse, Skuffe, Portemonnaie. Hard. Shl. **Gyvle** d. s. Voss, Nhl. (Samnang, Eksing.). „Tomagylve", i Brysthulheden. Maaske til Golv n. (Avgolv) som har lignende Bett. Maaske for „Gjevle" til Gavl, Gavle. Jf. Gjølming, Gimling.
„**gyna** v. n. (er, te) skotte". A. STrondh. Ndm. Ogsaa: **gyngn(e)**, lure; om Kat. Helg. Østerd. — **gynndreien** se gjenombregen.
Gynstr, **gynstre**, se Gjønstr.
gynta v. n. = furta; mest om Børn. STrondh. (Strinda, Bynes). — **Gynt** m. En som gyntar. („Per Gynt"). — **gynteleg** adj. = furten; prippen. STrondh. — **gyntlgod** adj. prippen, let stødt, sær; = amper, furten. Strinda, Innh. Salten og fl.; **gyntrgod**, d. s. Vesteraalen. Ogsaa: „kyntlgod" og „tyntlgod", Nordl.; „dyntlgod", Berg. se dynta, denta, Peer Dent. J Sv. Diall. (Skåne): gynkelgo, indbildsk.
Gypsa f. se Gussa. **gypsa** v. = gussa 2).
„**gyrda** (y') v. a. (er, de) omgjorde". A. **jyyra**, Rog. Li.; **juura**, Li. Ma.; **gira**, Dal. (Sokndal som Geir ɔ: Gøyr; sjelden). Undertiden: juura (ar). 2) „han gyre te uti Hava" der danner sig (snoer sig ihob) Skymasser, Skytaarne. YSdm. 3) prygle, banke; eg. spøgende: baande, bringe i Orden igjen, pynte; ligesom: bande upp attr, skjepte, jenka, sjadda, serma, hamska og fl. Alm. kjendt i Formen jula (A.), som fra det toneangivende Østland er udbredt over Landet, men samtidigt ogsaa brugt i disse mere hjemlige Former: gyra og „gyra upp atte", Nhl. Sogn („eg ska gyra deg"), juure, „juure upp" og „juure inn", Tel. — sammesteds: juure (inn, upp) ein Kopp" — juule, Hall. og m. fl. — „juule ei Bytte; rundjuule ein".
„**Gyrda** f. 1) Gjord, Baand". A. Ogsaa Livgjord, Bælte. Tel.: **Juure**. „2) Mælkekar". A. **Gyyra** (og Gira?), Dal. (Sokndal); **Juura**, Dal. (Hæskestad), Li.
Gyrde n. Materiale til Omgjordning. Tel. (Vinje) og Sæt.: **Juuri**; Tel. (Tinn): **Juule**.
gyrdelaus adj. 1) uden Gjorder. Sogn (Vik): jyrrelæuse. Sæt. og Tel.: **juurelause**. 2) som ikke paalægger sig nogen Baand; løssluppen, kaad, hensynsløs osv. Sæt. Tel. „Ho æ so jeurelaus ti kve'e".
„**Gyrdemun** m." A. Ogsaa = Gjerdamun. **Juuremoon**, Nedre Tel.; **Juurslemoone**, Tel. (Rauland); **Jøringsmon**, Ndm.
Gyrding? m.? en mørk Sky- el. Taagestøtte, = „ein ihopkryppt Skoddebakkje". Sdm. (Ulvstein, Harham, Borgund, Øyrkog og fl.):

„Jyringg, Havjyringg". Til gyrda 2). Ordet kan, i sin bestemte Form, komme til at forblandes med Dativ af „Jure, Havjure", som ogsaa er en Skydannelse; se Jur.

Gyrdsla f. Omgjorden. Tel.: **Juursle**. Sjelden.

„**Gyrja** f. 1) Mudder". A. Ogsaa om en stor blød grødet Masse overhovedet. Voss, Nhl. Tel. **Gorju** (aa—ö), og „Jörju" f. d. s. Follo, Smaal. Totn. **Gorjuhol** n. Mudderpøl. „2) taaget Veir". A. Voss. 3) en stor, fed kvabset Kvinde. Ikke saa nedsættende som Gurma. Sæt. VTel. 4) et dovent Drog. Tel. — **Gyrje** m. en stor fed kvabset Mand. Sæt. Ogsaa: „den Gyrje Kar'e", „äi Gyrje Kyr", „den Gyrje Hest'e". Til dette el. Gyrja f. — **gyrjande** adv. „g. feite". Sæt. VTel. — **gyrjeleg** adj. lig en Gyrja.

gyrja v. a. og n. (**gyr'e, gurde, gurt**) 1) trykke eller klemme en blød Masse, saa der sker Udsvulmen el. Opskydning el. Fremglidning; klemme ud, op, el. frem. Tel. (Mo, Vinje), SætB.; SætB.? 2) klemmes ud, frem, eller op. Ogsaa: gyrja (-e), gjurde, gjurt. Ma. (Aaserall), Sæt. Disse Former tyde paa Smitte fra gyrda, „juure". Ogsaa: „gyrja, gyrde, gyrt", Sokndal i Dal. og Fjotland i Li. (hvor baade gyrja og gyr(d)a vil have gyrde til Imperf.). (Fra Moland i Tel er endog meddelt: „jyrje, jyrgde, jyrgt"). — „Sjaa du sær gyrje Verkj'n oto Kaun'n!" „Vaagj'n gyr'e eut". „Vind'n gurde Is'n inn i Veikjæ". „Han trødde nee i Muyræ, so de g(j)urde upp um Fout'n" (SætB.). „Han sloo so hart at Heilen gurde ut" (Vinje). „No kjæme Tarmane gyrjandi", naar nemlig Hul er stukket paa Bughinden; men „Lourt'n kjæme g u r m a n d i eut", naar Hul er stukket paa Tarmen (SætB.) „Snjouplougjn g(j)urde Snjou'n fyre seg". „Dæ gyrde opp om Found'n daa eg trødde i Myro", (Sokndal). („gyrja" kan altsaa gjælde elastiske sammenhængende Masser, medens „gurma", altid vil gjælde tyndt grødede).

gyrjast v. n. (gyrst, g(j)urdest, g(j)urst) = gyrja 2). Tel. Sæt. Li. „Deig'e gyrst utyve Voori", ved Midtpartiets Tryk. „D'æ slik ei Gyrje; sysst ho sete seg, gyrst ho utyvi so veitt, at ho maa have dubbel Plass". „Søyla gurdist upp imiddjom Tæ'ne". „Vatni gyrdest upp runni itring, daa eg sette Found'n i Myræ"; Li. (Her tænkes paa hvorledes Vandet klemmes op i og med den elastiske Mose). „Stein'n gurdest inn i Foot'n". Se Gur m. Isl. gyrja ɔ: to gore; Cleasby. — Fra Ma. (Bjelland) er optegnet: „dei sat o j ø r j a paa mæ Smør, dæ va kje anna dæ j ø r j a s t (Imperf.) utøve Viten", de lagde Smør paa saa det laa i svulmende Klumper udover Brødstykket.

Gyrje m., **gyrjeleg** adj. se Gyrja.

gyrjen adj. om Luft: fuld af Havtaage. Voss.

Gyrjuhol (o') n. en Mudderpøl. Smaal. og fl. **Gorjuhol**, Follo. Se Gyrja.

„**Gyrma** f. 1) og 2)". A. Tel. „3) Røre". A. Sogn. „Snjogyrma", Røre af Sne og Grus, som efter Skred.

„**gyrma** v." A. 2) = gurma 2). Sdm. (Hjørungfjord). — **Gyrmefant** m. Storæder. Røldal.

Gyrme-, i Sammensætninger, om det Grumsede, (Rørede), Uordentlige, Ujævne, Meningsløse: **Gyrmeprat** n. vrøvlet (røret) Snak. Smaal. **Gyrmetraav** n. ujævnt Trav. Smaal. Osv.

gyrmen adj. uklar; især om Luft. Tel.

Gyrpa f. Røre = Gurpa. Tel. (Lunde).

gys (jyys) adj. mørk og skummel at see til; gjenfærdagtig = skrymteleg. Li. (Eikin).

Gys (y') n. Fremstyrten, svær Fart. Hard. (Kvamm). „Han kom mæ slikt Gys". Til gjosa.

Gys? n. slimet Plantevækst i stillestaaende Vand; Dynd; Røraas: **Gyss**. Jf. Gysja. — Hertil: **gysse se ut** v. søle sig til. Røraas. — **jøssin** og **jøssaat** adj. dyndet. Innh. — **Jøsshol** n. Dyndhul. Innh.

gysen (yy) adj. om Luft, Veir: blæsende koldt med lidt Fog af Sne, Regn eller Taage. Hall. (Nes, Gol). „Han æ gyysin i Veere idag"; „d'æ gyysint Veer (Vær)". „**Koddegysen**" adj. — **Gyysevе(d)r** og **Gyysuveer**. Hall. Et „Gysu" f. tør være der.

Gysja f. 1) noget overdrevent stort; en overdrevent stor Masse el. Mængde. Rbg. Tel. „Ko vi du mæ Gysjun?" hvad vil du med saa urimelig meget? Endnu stærkere er „Ovgysja" f. oftest i Fl.: „Ovgysjur"; Tel. Rbg. 2) ubændigt vilter og lystig Person. Shl. Nhl. Ofte: **Jøsja**. I Sæt. „Jysje, Ovjysje", om Kvinde som er vel dristig og fri. 3) larmende Lystighed = Leven. Shl. (Finnaas, Fitja). Eet med Gysja 2 og 3, A.

gysjeleg(e) adj. og adv. overvættes; overflødig. Rbg. Tel. „Gysjelege vounde, stoure, fæle".

gysjen adj. ubændig; ustyrlig. Shl. Se Gysja.

gysmen adj. 1) om Luften: høist urolig med forrevne, uveirstruende Skyer. Nyf. Shl. 2) bister; afbidende; vrangvillig. Nyf.

Gysmeve(d)r n. se gysmen. Shl.

„**gysja** v. sladre osv." A. Nfj.: **jøsje**. — **Jøsj** n. = Skrona, Gysja 3) (Nfj.). Nfj.

„**gysta** v. n. lufte". A. 2) særlig = snoa. Nfj.

Gystr f. = Snoa. Nfj. Sfj. Se flg.

gystra v. n. = snoa, gysta, gjosta. Nfj. (Breimn), Sfj. (Bremang). „Hon gystra stikkele, Elva", det snor dygtigt ned ad Elven. **ljystre**(!) Sfj. (Jølstr). Dette er vel fremkommet efter Analogi af Ord med Lj, som (L)jaa, (L)jøs. Ligesom: „Ljokedl" for Jøkul; ljuska for juska?

Gysuveer se gysen.

Gyta f. udgydt Rogn, Fiskeleg; ogsaa: Fiske-

yngel. Follo, Smaal. Odal. „Fjoor-jyyte, Fjooraarsjyyte“, Yngel fra ifjor.

gytja? v. n. (ar) fjase, vrøvle; ogsaa = lirka. SHelg.: **gytkj'**. — **Gytkj** n. Fjas, Vrøvl. Maaske til „Gytja“ ɔ: Rognhinde med den endnu ikke udtømte, umodne, Rogn; Helg.

Gytja (y) f. en mild Sænkning eller Indbøining. Shl. (Finnaas, Fitja og fl.) „Ei Gytkja paa Bødn“ = Gjota, men svagt fordybet. „Ei Gytkja paa Beedn“.

Gytt (y') m. (ar) en vild tragtformig Kløft i en Fjeldside, hvorigjennem der er stadig Udskridning, halvt „Gil“, halvt „Botn“. Sogn (Yttre og Jøstedal); Sfj. (Førde); Nfj. (Davik, Selja): Jøtt'e. Jf. Gjøtt f., Gjota.

Gytta f. 1) = Gytt m. Sogn, Voss, Nhl. Nfj. 2) = Trollgryta. Sogn.

gytta v. n. (ar) strække sig kigende fremad; kige frem. Ndm. Romsd.; Ork.: „gytkj'“. „Han gytta framaavr, gytta i Døra“.

Gyv (y') n. drivende Støv = Gyv m. Tel. Rbg. Shl.

Gyvle n. 1) Afdeling i et større Rum = Gylve 2). Nhl. Voss. 2) trang Bjergkløft, Bjergrevne. Ryf. (Aardal). 3) Fordybning i Ager form. mangelfuld Pløining. Ryf. (Nærstrand). Jalfald Bet. 1) hører vel til Gavl; se Gylve.

Gøn (g ikke j) f. Gjæller. Hall. Se Gan.

gøyla v. n. 1) snakke usammenhængende, springe i sin Tale fra eet til et andet. Jæd. 2) være vreden i sin Tale, vringle. Jæd. (Time, Haa). Hører maaske til Geil (Gøyl) Gila, gira, geira, og fl.

„**gøyma** v. a. gjemme“. A. **jaayma** (omtr. aaø) VAgder; **jäema, jaeme, jäeme** (Diftong; neppe nogensteds ai el. ài), ISogn (Lærdal), INfj. (Stryn, Innvik, Honndal), ØHall. og fl.; **jym** og **jømm** Namd. og fl.; **jømme** Østl. og fl.

Gøymespel n. = Gøymeleik. Hard.

Gøymsle n. Gjemmested. Ryf. Voss.

Gøyn n. = Fulord. Tel. Bamle. Se gøyna.

gøyna v. n. og a. (er, de), henslænge spydige og tirrende Bemærkninger; ægge haanende; have En tilbedste med udfordrende Spot. Tel. (Lunde, Sauland, Grandsherad, Hovin, Selljor, Solum), Bamle. „Han gøynde e t t e meg, eg gøynde tebakars“. „Han sto bare aa g ø y n t e a t 'n“, Solum. „Dei sat o gøynde t e (p a a) kvorare“. Sjeldnere: „gøyne ein“. (Wille: „jøyner, taler Spotteord og Narreverk“). — Paa de samme Steder findes med sine herfra forskjellige Bett.: „gjegne, gjengne“, og maaske sammesteds „gjøna“. Maaske for geina.

gøynast v. recip. (est, dest) = gøyna kvarandre, gjevast Fulord. Tel. (Hovin, Selljor). „Dei gøyndes o trætta“. Og „ørgøynas“, smaatrætte. „Ørgøynur“ f. Smaatrætten. Sammesteds: „Ørjønur“, Fjas, Bagateller.

Gøynord n. = Fulord, Spitord. — **gøynordig** adj. fuld af Gøynord. Tel.

„**Gøyr** m.“ A. **Geir** m. Dal. (Sokndal, som „Gira“ for Gyrda). **Gjøgr** Ma. (Aaserall), SætB.

„**Gøys** m. 1) fremvældende Strøm osv.“ A. Sogn, Hard. Tel. „2) Overdrivelse“. Gbr. A. Sogn. 3) særlig: fremvældende Strøm af Luft, af lugtende Gas; Dunst. „Brennevinsgøys“. Ma. Rbg. Hall. Tel. og fl. 4) Rygte; stort Ord, Ry. Hall. Romsd. Ndm. (n.?). „De stoo slik(t) Gøys 'taa di“. 5) høieste Top af et Bjerg? Tel. (Selljor). „Høgaste Gøys'n paa Skorvee (paa Fjellee)“. Navn?

„**gøysa** v. n. 1) sprudle osv“. A. Hard. „2) bruse op“. A. Sdm. „3) a) overdrive; b) føre løs Snak“. A. a) Tel. Ma. b) Stjør. 4) v. a. ødsle; søle bort. „Han gøyser dæ bort i Törsløysa“, til Unytte. Follo, Smaal.

„**Gøysa** f. Skvat osv.“ A. 3) = Skrida. Hard. Sogn. „Moldgøysa“. 4) = Gøysar. Sdm.

Gøyse, Genetiv (adj.) om det meget store, det overdrevne eller voldsomme. Sæt. Tel. „Gøyse Kar“, stor og stærk Karl, som gjør sig vel meget gjældende. Ogsaa: **Gøysekar** m. Sæt. „De va Gøyse Verk o slaa der“, et voldsomt Arbeide.

gøysen adj. tilbøielig til at gøysa; særlig: larmende og stortalende. Ma. og fl.

Gøyta f. 1) Rende? Kun i Gaaden: „Stuttestakkjn dansa, o Kvintola kva, Etti kaam ho Langgøyta; gjet ko de va!“ ɔ: Kværn med Tilbehør. SætB. 2) Ordgyder. Rog. „Praamgøyta“. 3) Kvinde som altid klager, knurrer og skjænder, „sum de g ø y t 'kji ko vo^u^ndt av häile Dagj'n“. SætB.

Gøyv m. = Gauv m. Ma. Tel.

„**gøyva** v. n. 2) ryge, dampe“. A. Særlig: røge Tobak. Oslo: „gøyve“ (ved Siden af „jøyve“) med omtr. samme G-Lyd som i Gis! Se G. 4) sladdre; vaase. Sfj. 5) = dusta ɔ: reise Støv, gjøre sig stærkt gjældende, gjøre Opsigt, „støve“; se Gøyva f.

„**Gøyva** f. 1) Drev osv.“ A. Smaal. „2) Person som gjør Opsigt eller Støi“. A. Særlig: rask og dygtig Person, som gjør sig meget gjældende. 3) Luftblærer, Skum. Rbg. (Aamlid), Ma. (Aas.). „Gøyva stænde paa Øli“. 4) Røg-Ild = Gøyve n. Hall. Sæt. — G kan høres omtrent som i „Gis“ i det Sydøstlige (fl. St.); se G, guva.

Gøyve, Genetiv (adj.): „Gøyve Kar“, „Gøyve Kjering“ = Gøyva 2). Tel. Røldal, Ryf. — „Gøyvar Kar'e“, d. s. Tel. (Aamotsdal).

H.

H m. Bogstav. Lyden H synes at være forsvunden af flere Dialekter i Sdm. Nfj. og Nhl. Ialfald i Hjørungfjord i Sdm. og Breimn i Nfj. eksisterer den slet ikke i den ureflekterede Bygdetale; „Oy" (aay) er saaledes baade Ø og Hø. Men Berørelsen med fremmede har lært Befolkningen at slig en Lyd skulde være i somme Ord. I Bestræbelsen for at gjøre det vel sætter de da med Anstrængelse H til hist og her, især naar de taler med Fremmede; men da de fra sit eget Maal ingen Viden har om hvor H'et er berettiget, sker Tilsætningen oftest paa Slump; de rigtige Anbringelser af H mærker den h'vante Tilhørers Øre i Regelen ikke, men øieblikkelig de feilagtige; deraf har udviklet sig den populære Opfatning at disse Folk altid med Flid skulde vende det bevidste og kjendte Forhold om. Ogsaa i andre Lande, f. Eks. Sverige og England, er der Dialekter med den samme Mangel af H og den samme Snublen i Anbringelsen af det; overalt er den populære Opfatning den samme psykologisk umulige som hos os, og overalt er den omhyggelige Iagttager kommen til den samme Erkjendelse, at H'et egentlig ikke eksisterer i Dialekten. Se Halvemaal. — I andre Egne især omkring Oslofjorden (Follo, Smaal. osv. og mest Vestfold) er er et H tilkommet i Begyndelsen af endel Ord, saaledes: haka, Hause og Høyse, Hengetyte. If. A. Gramm. p. 113.

ha-a v. n. (ar), sige „ha". Mest i: „ha-a og ja-a", sige ha og ja, snakke efter Munden. Mest Nordenfjelds. Ogsaa **haia, haja** v.

habbeleg adj. usædvanlig, overordentlig, overvættes. NGbr. (Lesja, Lom, Dovre, Vaagaa, Fron). „Ein habbele Kar", en sjelden, prægtig, Karl. „Dæ va h. aa høyre". Ogsaa adv. „Habbele stærk; h. mykjy"; „h. peen". Maaske for „habil".

habbenn v. a. se haabinda.

Ha'bit (i') n. Livsmod, Livsfuldhed; Energi. Shl. Ryf. Hard. (Kvamm og fl.). Ogsaa: **Ha'beitt** og **Har'beitt** n. Sfj. Hard. Se hardbeitt adj. og Hardbeitt n. Maaske noget Fremmed som er omdannet: Habitus?

„**Hadna** f. Gjed osv." A. **Haayna,** VAgder; **Hoyna,** Dal. (Hæskestad); **Hoona,** Sogn (Lustr); **Hoone,** Vald. (Vang), Tel. (Vinje); **Haane,** Tel. (Laardal); **Hana,** Ryf. Shl. (Etne); **Høn(e),** Selbu. 2) næsvis Person, som er allesteds fremme. VAgder.

hadna v. n. være næsvis, stikke sig frem, have sin Næse i alt, se Hadna. VAgder: **haayna.** — **hadnen** og **hadnutt** (aay) adj. næsvis osv.

Hadnekidling m. en Gjeds første Kid. Vald.: **Hoonekilling.**

Hafella f. Indhegning, indhegnet Engstykke. Romsd. (Eid). Se Hagfella. — **Haffellreel** m. Vidjering til Gjærdsl. Østerd. (L. E., Dos). Se Ridel.

Hafs m. 1) en Jaster, Slusk; = Slask. Vald.; Sogn, tildels: **Haps.** 2) En som vrænger paa sig for at være fin. ISogn. — **Hafs** n. d. s. om Kvinder. Sogn.

„**hafsa** v. n. (ar), jaske". A. Vald.; Sogn, tildels: **hapsa.** 2) v. a. „hafsa paa seg (Stakkjn)", kaste skjødesløst paa sig; „hafse dæ (hapsa da) fraa seg", jaske (Arbeide) fra sig. Hall. Sogn. — **hafsen** adj. jaskende. Hall. Vald.

Haft n. Hilde = Hoft. Hall. „Langhaft, Stutthaft". Rogal., mest: **Hapt.** G. N. hapt n. Baand.

hafta v. n. (ar) hoppe med Fødderne tæt sammen som i en Hilde. YSogn og Sfj.: **-e.**

Hag n. Indhegning til Græsning. Solør, Øst.

Hag n. og m.? Evne til at beherske sig, især sine Bevægelser; det at man passer Maal og Maade; Maadehold; ogsaa: Orden, Skik; ofte omtrent = Lag, men mere bevidst og erhvervet end medfødt. Tel. (Mol.), Sogn (Aurl.), Shl.; Hard.? „Ho ha 'kje Hag i Hændadn sine, ha kortje Hag elde Lag", Aurland. „Han fær ingjen Tingg i Ha'gje", Shl. Se A. — „Han æ 'kje fraa Hag'e", han er med paa Tingen, er ikke bange for at tage fat. Hard. (Kvamm, Ulvik). Maaske til foreg. — If. haga seg, beherske sig. Se Hag m. A.

„**hag** adj." A. Li. 2) lærenæm. Sogn.

„**haga** v. n. (ar), 1) indhegne". A. Ma. Rbg. „2) lempe". A. Sæt. „Däi kunne kji hage de at seg", de kan ikke holde Maade. Sæt. 3) holde et Dyr inden Hegn: „haga eit Beist", Shl. — **haga seg** v. n. stikke sig, beherske sig. VTel. „Han æ so galen ette den Mat'n, han kann kji haga seg ivi'n".

haga v. n. (ar) passe, harmonere = høva. Hard. (Ulvik; ogsaa hos Marcus Schnabel). Maaske kun i Udtrykket: „Da munde so haga", det tør saa være, det er rimeligt nok, det passer. G. N. haga være tilpas. Eg. eet Ord med foreg. 2).

haga adj. velskikket, net osv. = lagom, lugum. Innh. „Ein haga Kar". — **haga** v. se haka.

Hagafe n. Liv-Kvæg; modsat „Driftefe", Slagtekvæg. Ryf. Til Hage og haga v.

Hagarust f. Ruiner af et (Sten-)Gjerde. Dal. (Sokndal, Eikersund, Hæskestad), Li. (Nes, Bakka, Lyngdal). Ogsaa: „Steinrust". G. N. rust, f. Ruiner af en Mur. If. Hagsmor.

Hagasmutta f. Gjerdesmutte. Dal. (Sokndal).

Hagasott f. Blodgang hos Fæ. Hard. Se A.
Hagastø(d)e n. bekvemt Sted for Haveanlæg. Hard.; Sogn: Hagestøe.
„Hage m. 1) Have". A. Haua (og Haghwa?) Østerd. (Aamot, Elvrom), Höue, SSmaal.; Haa(gh)waa, Haagaa, Østerd. og Trondh. 2) „Haagaa, Haaghwaa" er i NTrondh. og fl. Gjerdet mod (om) Udmarken, medens „Haga" er Have.
„Hagegard m. 2)". A. Ryf.: Haagar.
Hagemoa, Hagemor, -ree se Hagsmor.
Hagesykja f. = Grorsykja. Sogn.
Hag(g)ulu f. se Havgula. — Hagl n. se Hagr.
„Hagl n." A. Höu'l, Smaal. (Rygge, Borge og fl.). — „hagla v." A. höule Smaal.
Haglbrosa (o') og -brøysa f. Haglbyge. Sdm.
„hagleg adj. 1) behændigt udført". A. Trondh. „2) bekvem, passende". A. Østerd.: „hagele".
hagleika v. n. (ar), arbeide kunstfærdigt eller paa Kunstgjenstande. Tel. (Bø, Grandsherad). Ogsaa: tildanne overdrevent nøiagtigt; arbeide altfor længe med noget; pusle, pirke. ØTel. — „Hagleike m." A. Hall. Tel. — Haglitt = Hagletta. Ryf.
Haglstytta f. kort Haglbyge. Romsd.: -støtte.
Haglæm(m)e se Havglæma.
hagnyta (yy) v. a. (er, te) føre sig til Nytte; udnytte; benytte. Ryf. (Vass, Skjold, Nærstrand); Sæt.: hagn^{u}yte. „Han fekk kje hagnyyta dæ". „Dæ vart nokk hagnyytt, dæl" G. R. hagnýta.
Hagr n. de grove Haar paa Hestens Hale og Manke = Tagl, Faks. Bruges mest om den hele grove Haarmasse, mens „Tagl" er, sammestebs, det enkelte Haar. YSogn (Ladvik). Et lydligt tilsvarende Ord skal findes i Lituisk, om Mankehaar. Jf. (?) Dansk: Heiregræs, Bromus secalinus, hvilket i Smaal. og i Sv. Diall. hedder Fakse og Faks; og Isl. hellinhagra en Timian. Hedder Hagl n. Sogn (Vik, Sogndal), Sfj. (YDale). Ogsaa i Oslo, Gul. og fl. forekommer „Hagl" saaledes, ialfald „Hestehagl", hvilket dog kunde være fremkommet ved falsk Deling og Tildannelse af „Hest(t)agl". Omsat: Harg n. Ryf. Shl. Nhl. Hard. Voss, ISogn. — Hargtaum m. Snor af „Heste-harg". Shl. Hard.; Hargataum, Ryf. — harga v. a. „h. Hest'n", klippe Hestens Man.
hagskipa v. indrette net og bekvemt, især alt inden Huset; tilrede og ordne paa det bedste. Tel. (Vinje, Rauland). — Hagskipar m. En som h—ar. Tel. (Rauland; Wille).
Hagsmor (oo) n. (og f.?) = Hagarust, Gardmor; se d. Ma. (Kaansmo). Til Hag n. Gjerde, og Mor. Hagemo^{u}r f. d. s. Ma. (Vigmostad, Valle, Holum); Hagemo^{u}ra f. d. s. Ma. (Vigm. Valle); Hagemo^{u}a f. d. s. Li. (Lyngdal); Hageree n. d. s. Ma. (Vigmostad), for Rid?
hagsvipen (i') adj., flink til at sætte Skik, „Svip", paa Tingen; hændig; behændig. Tel. (Raul. Vinje). „Hagsvipen i Rø'une", som lægger sine Ord behændigt.
haia v. sige „hai"; klappe under kjælende Udraab. Dal. Li. „Han sad aa haia (haidde) Badne". — aia d. s. Ma. Barnekammerord. Nt. eien, sige „ai", kjærtegne. — haia v. Hai m. se heida. — hai! haia v. se hei. — „haia og jaia" se ha-a, haja.
Haie, Heie se Høya.
haja v. (ar), snakke efter Munden, særlig for at have til bedste; drive Gjæk med. Namd. Helg. Ogsaa: „haia aa jaia"; Helg. „Han staar aa haja mæ Folk". — Haja m. en Jabroder. Helg. — Hajali m. d. s. Helg. — Hajaling f. et halvt Løfte. Helg. Se flg.
Haje? m. en tosset, larmende og brutal Kommersmager = Staurhänning (-hyrning). Innh. Namd. Fosn: „Ha-jce og Ha-ji"; Flertal: „Ha-ji-a og Ha-ja"; ogsaa: „Ha-i", Fl. „Ha-i-a". „Ein Stoorhaji, Gorr-ha-i". Fisken Hai hedder „Haa", og Have hedder „Haga (Haagaa)". „D'æ en Gaapaalur aa Haji te Kar". — Ha'jegap m. = Haje. — ha'ji-aat adj. lig en Haje.
„Hak n. Skaar osv." A. Ndm. Tel.
„haka v. a. (ar)". A. 2) drage ved Hjælp af Hage. Østl. og fl. „Haka til seg". „Haka seg fram". „Haka Baatn fram".
„haka v. n. glide osv." A. Vestfold: „hak'r, hakte, hakt". — Hakeføre, -bakke.
haka? v. n. (ar) gaa tilbage i Livsmod og Kræfter; afdæmpes, afslappes. Dal. Ryf. „Han he haga paa, no". Sjeldnere „haka, ha(k)ga". Maaske haga. Eller eet med flg.
haka v. n. = hika (i'), draga paa Maale. Nfj. (Stryn, Breimn). „Han haka paa di".
haka upp v. n. løfte sin Hage op. Østl.
Hakabeisl n. Stangbidsel. Dal.: Ha(k)ga-.
hakakvesst adj. om Hestesko med „Hakarne" hvæssede. Østl. Mest: -væsst.
Hakasko m. Hestesko med blot „Hakar", ikke „Grev", el. med flere el. andre „Hakar" end de regelmæssige. Østl.
Hakaure m. se Hakesisk. Tel.
„Hake m. Knegt, Lømmel". A. Sdm. Sfj. Stjelm. 4) = Baktaa paa Hestesko. Berg. Østl. — Hake og Haku f. se Hoka.
Hakk n. 1, Mærke efter Hakning. Tel. og fl.
Hakk n. 2, Sværm af Smaakryb, især Insekter. Hard. Jæd. Busk. Smaal. Strinda, Stjør. „Tjukkt som Hakk aa My". „Dæm kom som Hakk aa My", i en uhyre Sværm; Trondh. „Myhak(k), Kruhakk; Smaahakk".
„hakka v." A. „Hakke Tænn'r", klapre uvilkaarlig med Tænderne i Skjælven. Østl.
Hakka f. 1) hakket Masse. 2) Masse, Hob, Slump. Hard. (Odda, Ullensv.). „Heila Hakko". Hokka d. s. Shl. (Etne, Fitja).
„Hakkemeis f." A. Innh. Namd.: „Hakkmeis".
Hakkenyn (yy) f. og n. et vrantent og gnavent Kvindfolk. Fosn, Stjør. og fl. Og: Ka-.
Hakkespett m. = Hakkespetta. Østl.
Hakkestabbe m. en høi Hakkeblok. Hall.

Hakketro f. = Brydja. Hall.: -troon.
Hakkfok n. Forvirring fremkommen ved Manges samtidige Hastværk; broget Tummel. Ramb. og Innh.: -faakk. Maaske eet med Hattafok, Jæd. A.
hakla v. smække, om Sko; = kippa. Ndm.
Haks m. stor Klods (Træklods). Ogsaa om stor Brødskalk. Vestfold. — hakse (i sei) v. a. sætte tillivs, æde graadigt. Vestfold.
Haku, se Hoka. — hal, se herda.
Hal m. = Adel, se d.; halin, om Skov. Fosn.
Hala m. sentvoksende „Adelfura" som er tørret hen paa Roden og nu er fortrinlig Ved. SØsterd. (Elvrom; Imsdal; Aamot). Haalaa, NØsterd. Gul. Selbu. — Halaskog m. (fortørret) kjernerig Fyrreskov. Haalaastre n. sligt Træ. Haalaasgadd m. og -kragg m. forkrøblet H-tre. Halasve(d) m. og Haalaasve(d). „Tørrhala" m. Jf. Turrøle.
Halafaks n. Hestens Halehaar. Jæd.
halaka v. se heilaga.
Halapadda f. Haletudse = Rovetroll. Kun som Haalaapadd m. (og f.?), Innh. (Indr. Stjør. og fl.), og Holopadd m. og f. Innh. (Indr. Sparbu).
halarisk adj. lidende af Kramper i Ryggen og Halen, hvilke skal kunne stilles ved Aareladning under Halen. Jæd. Dal. Jf. rist.
Halarist f. 1) Rygradens Endeparti hen imod Halen. Ryf. (Vikadal, Suldal). Se Rist. „Halaristo staar so høgt paa denna Hestn". 2) se Halastad.
Halastad n. = Halereim. Ryf. Agder. „Dæ stoo paa Halasta'e", Kræfterne anspændtes til det yderste, det var paa Nippet. Ryf. Ogsaa: „Dæ speelte (stoo) paa Halaristaa (-o) idag", d. s. Ryf. Se foreg.
Halastake m. = Halastad. Tel. Halestak n. d. s. Sæt. Halasterta f. d. s. Nhl.
Halastokk m. et langt Træstykke anbragt under Kløvhestens Hale, fra hvis Ender Reb er strammede frem til Kløven. Vald. Sogn (Aurland). Halastokka f. d. s. Sogn (Vik).
„halda v. 6) beholde". A. „Dong lære, gaamæil hæild". NGbr.
Haldar m. den Han-Reen som i Brunsttiden, Haldstid, holder Flokken sammen. Vald. Gbr. Ndm. Haldsbukk m. d. s.
Haldflog n. pludseligt Sting el. Hold i Ryg el. Side, hvilket holder En stiv og skjev. NTrondh.
Haldnad m. Varighed, Hold = Hald 3). Romsd. Ndm. Strinda. Innh. „D'æ ikkje nokon Hallna 'ti di". Og „Hollna", Ndm.
„Hale m." A. „Hali" er kun Koens Hale i VTel. (Mo, Vinje); „Rove" er Hestens.
hale adv. vanskeligt, med Nød. „Da gjekk hale". Hard. (Ulvik, Ullensv.). hardliga?
hale v. se haala.
Halge m. en Bundt af (8) Halm-Neg, som bruges til Dækning af Tag og Ydervægge. Rog. „Rughalje". Sv. Diall. halje ɔ: kärfve. Jf. Holge. — halgaklæ(da) v. a. dække Hus med Halgar. — halgaklædd, halgatekt adj. Rog.
„Hall n. 1) Hæld". A. „Gryta hæng(r) paa Hal'le"; Hadel. „Dæ staar paa ha(l)t Haill", halvt hældende. NGbr. „2) Skraaplan osv." A. Særlig: en svagt skraanende, jævn og græsrig Side af et Høifjeld. Hadl Hard.; Hall f. Vald. Hall., Fl. „Halli"; Hadd n., Fl. Hodd Sæt. Tel. (Sellj. og fl.; Tinn, ogsaa „Haddi" f.); Hadd n. og f. Fl. Haddir Tel. (Moland). „Hadd" staar igjen fra et ældre Lydforhold i mange Egne hvor „ll" er kommet tilbage i de fleste Ord („alle Fjølli"); saaledes i Tinn og Sellj.; ligesom „fjødde", se fjalla. — 3) Hadd n. Fl.: Hodd og Hadd, Slump Drik som staar igjen udrukket i et Drikkekar = T. Neige. Tel. (Moland, Vinje). „Han drakk adde Hoddee i Glosee". I Hard.: „Lagg-hadl"; se d.
„Hall m. Sten". A. „Haddemo-Hadden" er Navnet paa en stor rund Sten paa Haddemo, en med runde Stene overstrøet Slette i Vinje i Tel. „Roondhæill"; Gbr. (Vaagaa).
„halla v. hælde". A. hadda (-e) i VAgder, Sæt. og Øvre Tel. — endog i Selljor og Tinn, som ved Hall n.
„Hallaar n. Uaar". A. Helg.; Jæd. og Dal.: Hadlaar; VAgder: Haddaar. 2) et mindre godt Aar, ikke saa slet som „Uaar". Stjør.
„Hallbakke m." A. Hadlebakkje, Nhl. Shl.
Hallbakke m. = Molbakke, -brot. Ma. Ned.
hallbest adv. halvveis; saa halvt; saa temmelig; næsten. Ø- og VTel. „Eg trur hallbest du æ galen". „Han va h. sinna". „D'æ h. so". Til halla, hall? El. til heldr, Got. haldis, hellere, snarere? El. for halvbest som det sjelden hedder, maaske ifølge Forsøg paa at forklare. Hedder „h a l l b e s t" somme Steder hvor man siger „h a l v galen, h a l v jaale, h a a v slette". Jf. halvgota.
Hallbrekka f. = Hallbakke, A.; helst i en Vei. Shl.: „Hadle-".
Halle f. Hank. Østl. Se Hodda.
„hallen adj." A. Hall. med comp. hallnare.
hallflaa adj. om Kar som er el. staar el. hænger skjævt, saa den indeholdte Vædske staar høiere i Forhold til den ene Side. NØsterd. Gul. „Gryyta æ (staar, hæng) hallflaa". — hallflø d. s. Trondh. (Stjør. Selbu, Gul. Ork. Uppdal). „E hallflø Gryyt". — hallfløyg, d. s. Gbr. (Lesja); hallfløy, Gbr. (Lesja, Dovre), Østerd. — hallfløygd d. s. Hall. (Aal), NGbr. — hallflaug? Stjør.
Hallfløyta f. Kar som hælder eller er lavere paa den ene Side; skjævt Kar; om Gryde, Ske, Bøtte osv. Tel. (Raul. Vinje).
„hallfløytt adj." A. 2) = hallflaa. Tel. (Vinje og fl.), Rbg. (Jvel.), Sæt. hallfløtt d. s. Ndm. (Rindal).
Hallgota (o') f. dybtraadt Gangsti opad en Bakke. Gul. og Strinda: „Hallgutu".

Hallheid f. Rygning paa Høifjeldet med jævnt straanende, gjerne græsklædte, Sider. Sæt. VTel.
Hallis f. et Parti af Fordsielseskanalen hos Drøvtyggerne; uvist hvilket. Jæd. Dal.
hallmanka adj. om Hest: med Halsen hældende til den ene Side. Sæt.
hallmeidd adj. = hallmeitt. Hall. Se meida.
hallnær adv. = hallbest. Ndm.: -neer.
Hallrune m. en Bakkestraaning med stadigt nedglidende Grus. Stjør.: Hallraanaa.
hallsnudd? adj. Kun i: „eit hallsnutt Bil“, en Haandevending. Tel. (Høydalsmo). Sjelden. Mere brugt og udbredt er „eit handsnutt Bil“. Tel. (Mol. og fl.). Se halv-.
hallutt adj. om Høifjeld som er rigt paa „Hall“ n. 2). Hall.; Hard.: „hadlete“.
Halløyra n. En som hænger med Hovedet; Hængehoved. Gbr.
„Halm m. Halm“. A. Haalm('e), Rbg. (Aamlid, Evje og fl.), VAgder (undtagen Sirdal, Bakka og Nes); Haam'e, Sæt. VTel. (Mol. Mo, Laardal, Vinje, Raul.). Hälm, Gbr. Østl. og fl.
Halmbedde m. Underlag, „Bedde“, af H. Rog.
Halmblik (i') n. Kornstraaets Blegnen eller Gulnen; Halmens blege Farve. Romsd.: „Halm(e)blik“; NGbr. og Nfj.: „Halmbleek“, tildels „Hallblik“; Ndm.: „Halmbleekk“, og „-blækk“.
Halmdolg m. stor Halmbundt. Trondh. Ndm.
Halmdott (o') m. Halmvisk.
Halmhjelm m. Halmstak dækket af et lidet Tag. Jæd.: -kjælm. Paa nogle Steder blot Taget. Jæd.
Halmkjemil (ee) m. = Halmdolg. Namd. Innh. Se Kjembel.
Halming m. Halvdel, se Helming. Helg.
Halmkvere m. Halmvisk. Tel. Se Kvere.
Halmlit (i') m. = Halmblik. Gbr.
Halomhei m. Innh. Se Huldr-um-Heid.
„Hals m. Hals“. A. Haals('e) Rbg. VAgder; Hash (og „Hals“ med „tykt“ L). NGbr. Hæish og Hæils („tykt“ ls) NGbr. (Vaagaa). Haas-, i nogle Sammensætninger i VTel. (Vinje, Rauland, Treungen), og Sæt.? „Kaama øve Haals o Høre (Herdar) paa ein“, komme over En med en pludselig og streng Revselse. Ma.
halsa v. n. 1, puste, stønne? Nyf. SBerg.
halsa v. n. 2, hale ujævnt, møisomt og voldsomt. Hard. Shl. „Me löut halsa paa dei bljuga Jæntena, dei vilde kje inn i Lagje“. Vel af hala, som dragsa af draga, leiksa af leika, og fl.
halsa seg v. n. faa kraftig Hals, om voksende Dyr, især Heste. Nfj.; Østerd.: hä(l)se (med „tykt“ S).
halsa adj. forsynet med Hals. Nfj. og fl. „Hestn æ halsa nokk“. Østerd.: hä(l)se; se foreg.
Halsbester f. pl. = Halsbast. Sogn (Lustr): „Halsbestedn“. Flertal af Halsbost f. (til Bost f. Bast), der maaske kun eksisterer som Halsbust (u') f. d. s. Sogn (Balastraand, Aurland). — Halsbraa se Halsbræde.
halsbrotes adj. meget slem, forbandet; Pokkers. Maaske til et „Halsbrot“, Halsbrud. N- og STrondh. omtrent: hä(l)shbröttes. „H. Bæg, Veer, Donga, Kar“. „Mæ h. Magt“, med Vold og Magt. Ogsaa: „Du maatt' da te H. ha gjoort dæ!“ du kunde da for Pokker osv.
Halsbræ(d)e n. hvert af de to lange flade Muskellag langsad Luftrøret. Ndm. (Tingvoll). Til Bræde n. Plade. Halsbraa'ann pl. def. d. s. Ndm. (Øksndal); „Halsbraa'adn“ Hall., meddelt — Halsbust se Halsbester.
„Halsdarre m.“ A. Hall.; Sogn: -dare.
Halsesyk(j)e m. og n. = Halssykja. Hall. Østl.
Halsflaga f. = Halsbræde, afskaaret af Slagtefæ. Nhl. (Mo). Se Flaga.
Halsgropa (o') f. Halsgruben over Nøglebenet. Rom. og Smaal. omtr.: Hä(l)sgroopu og -oo („tykt“ S). Ogsaa: Halsgroop f. Østl.
Halsilska f. Halsesygdom. Helg.
„Halsklut m.“ A. Haasklute, Tel. (Vinje).
Halsklæde n. Halstørklæde. Tel. (Rauland, Treungen): Haasklæ'i.
Halskopa f. = Halsgropa. Rom.: -koopu, -oo.
Halskrok (oo) m. øverste Halshvirvel. Nfj. fl.
Halskula f. = Barkekyle. Smaal.
Halslina f. Halslinning. Tel. (Vinje): Haasleene.
Halsloga (o') f. Halsmuskelpartiet nærmest Nakken, JSogn; Vald. og Hall. (Gol, Nes): -lugu. — ?Halslok n. d. s. Sogn (Hafslo). — Halsloko f. d. s.? NGbr.
Halslykkja f. Bugt mellem Hals og Hoved = Halsloga, el. = Halskrok? Nfj. (Bremang).
Halssmoga (o') f. = -smog. Gbr. (Lom, Vaagaa): -smogo (oo); mest: Hæishsmoogoo.
Halsstabbe m. = -loga. Gul. Østerd. Ndm.
Halsvinda f. Halsvridning. I Spøg. Sogn.
„haltra v. halte“. A. Hard.
haltstreng adj. ujævnt strammet; om Traad eller Snor sammensnoet af Dele „Tætter“ af forskjellig Længde. NGbr. (Vaagaa). „Snooree, Tvinnin(g)jee æ haltstræing“. „D'æ haltstræingt“. „D'æ haltstræingt tvinna“, adv.
„halv adj. halv“. A. haav'e, VTel. haalv'e, Rbg.; haal, VAgder; men: „Mat'n æ haalva Fo'aa“, Ma. (Grindeim og fl.). I Fem.: holv, Sogn. Neutrum: hä(l)t (tykt „T“), NØsterd. (Oos, Tolgen, Tynset, Rendal); halt („tykt“ (lt?) T), NGbr. og fl.; hæi(l)t („tykt“ T), NGbr. (Vaagaa). Det er neppe tilstede i: „i hä(r)t (hært) aa i twä(r)t (twært)“, i mange om hverandre kastede Stykker. Se haart.
„Halva f. Halvdeel. Ogsaa: Holva“. A. „Teena Holvo“, tjene den halve Tid, f. Eks. en Uge, vekselvis hos En og hos en anden; ogsaa: tjene det halve Aar. Hard. Shl. Og: „teena Holve“, SBerg.; „teene Halva“,

Nfj. Sfj. Og: „vera Holvo". — Holvotenesta f. slig Tjeneste. Hard. — Holvokar m. Karl som tjener H. Shl. — Holvopyltr m. Bylt som en Holvo-Tjener har med sig. Shl. — „Halva meira" i en Nordhordlandsk (Sund'sk) Form af „Fuglavisaa", og „Holva meira", i et Rimeri fra 1695 i enslags Nordhordlandsk, synes at betyde „endnu mere, en god Del mere", som G. N. halfu meira. — „D'æ Hälve kalt", temmelig koldt. Stjør. Jf. Helvning.

halvaka? v. n. (ar), blive betænkelig ligeoverfor en tagen Bestemmelse = ira; ikke kunne bestemme sig helt; trække sig ud af Aftale, svikte Bestemmelse. Tel. (Hjartdal og Bø): halvhaakaa og hälv-, hælv-. Ogsaa: hællhaakaa og hælhaakaa („tykt" L?), Tel. (Bø, Lunde); hal(l)aka og hal(l)haka, Tel. (Selljor). Maaske Tillæmpninger af „hælaka", eller forklarende Omdannelser af en østenfra indkommen Form af „heilaga", se d. Ogsaa Formernes Vaklen tyder paa Laan. — halvhaapaa v. n. trække (sig) halvt tilbage. Meddelt fra Bø i Tel. Jf. G. N. hopa á hæl.

„halvannan adj. 1½". A. m.: halvanner Ryf. Ork. (Meddal); halv'an(n), NGbr. og fl. halla'n, Østl. — f.: holvaannaar, Sogn (Aurl.). halvan(n)'ol (og -æinnol) NGbr. — n.: ha(l)tan(n)'a og hæ(l)tæinn'a („tykt" T), NGbr. halla'nt, Østl. — halvbest, se hallbest.

halvbols? adj. „hallboo(l)s Ga(a)l" = halv Gard. Østerd.

halvbroten (o') adj. halvt brudt. Tel. Sæt. „De va so halvbrotee mæ dei", de havde halvveis brudt med hinanden; Laardal. „Visa va halvbrotei", Visen var halvt omsat fra Dansk til Norsk. SætV.

Halvbud? f. liden Skovhytte hvis ene Side er Klippevæggen. Selbu: „Häl(v)bu". Maaske: Hallbud, til halla v.

Halvdao se Daa f.

Halvdogurd (o') m. Tiden omkring Kl. 8 Morgen. Hall.: „Halvdugul".

Halvdusting m. Halvfjante. Tel. Østl.

Halvfjaskting m. = Halvkovring. JSogn.

Halvfjolling m. halvtosset Fjaser. — halvfjollutt adj. Østl.

halvflidd adj. halvpyntet.

Halvgalning m. En som er halvt „Galning".

Halvgjelding m. halvt gildet Dyr. Ndm.

halvglad adj. halvveis glad. Gbr. (Sel).

„Halvgota f. Slud". A. Halvgutu, Hall. (Aal); Hällgutu, Vald. (Vagn), Hall. (Gol). — Halvgot(t) n. d. s. Sogn. — Hallgaataa m.? d. s. Num. (Flesberg). „Dæ gjekk Hallgaataa". Maaske halvgota, adj. og adv.

halvgota (o') v. n. slude. Tel. (Selljor).

halvgota (o') adv. halvt, halvveis, saa temmelig = hallbest. Tel. (Kvitseid „halvgota"; Selljor, Høydalsmo, Rauland oftest: „hallgota"). „De va hallgota Regn, h. Snjor'e", Raul. „Eg likar de (dæ) bare so h." „Dei va h. voonde". „Dei va no h. te jaga meg ut", paa Vei til at.

halvgoten (o') adj. 1) om Fisk: halvfærdig med Gydningen. Romsd. Sdm. 2) ufrisk, utilpas, som efter for liden Søvn. NGbr.

Halvgot n. = Halvgota, se d. Sogn (Vik).

Halvgraut m. = Halvgrøyta. Voss, Sogn.

halvgraatt adj. n. halvt uvenligt; se graa. Tel. Sogn. „De gjekk so halvgraatt mæ dei".

Halvgreitt n. tyk Vælling. Hard. (Ullensvang, Ulvik, Kvamm). Seer ud som „halv" med et Partisip af „greida" med Bet. af „reida" o: lave Grød; altsaa: „halv-redet, halvlavet". Men hedder ogsaa Halvgreite n. Hard. (Ulls. Ulvik) og tør komme af Graut, med indfjordbygdsk ei for øy. Se flg.

„Halvgrøyta f. Melkevælling osv." A. Hal(v)grøyta, Voss, Sogn (Lustr, Hafslo, Balastraand); Haalgrøytæ f. el. Haag(g)røyt f. Hall. (Aal); Høggreite (og øy) f. tyk Vælling, Hall. (Gol, Nes); Halvgrøyte og Hallgrøytt n. d. s. Sogn (Aurland).

Halvharvle n. halv Sandselsshed = Halvørska f. Tel. (Kvitseid og fl.). Haavharvli Sæt. Tel. (Moland). Se Harvle.

halvhaakaa, halvhaapaa se halvaka.

Halvhempa f. 1) en Mellemting af Hampeel. Hør-lærred og andet Stof (Bomulds-). 2) Mellemting overhovedet, saaledes: a) Hæl(v)hæmpe, en Mellemting mellem „Bulsøks" og „Telgjebila", Hall. b) Haavhæmpe, Pebermø — mindre agtelsesfuld Betegnelse — Tel. (Rauland). c) = Halvkovring A. (Sogn). — Halvhempestell n. saadant Husvæsen, som der er hos en H. c); halvfint, fattigfornemt „Stell". Sogn.

halvheilag adj. til „Halvhelg". Sæt. (Hylestad). „Daa va de haavheilagt Jonsok".

„halvhevert adj." A. Tel.: -hev'art.

halvhjelma adj. halvmoden. Sogn, Romsd.

halvhuga adj. med halv Hu; kun halvveis (halvt) interesseret i (for), lysten paa, ivrig for, bestemt paa. Tel. (Heiddal).

Halvhøkja? f. en lidt naragtig Kvinde. Busk.: Hallhøke. Se Høkja.

Halving m. Halvblanding, f. Eks. af Kaffe og Brændevin. Smaal.: Hælving og Hälving. Se Helvning.

Halvkatla f. kvindelig „Halvkovring"; ogsaa: indskrænket og uvidende Kvinde. Sogn (Aardal, Lærdal).

Halvklepping m. = -kovring. Nordl. -kløpping, Namd.

Halvklovning m. hver af to de lige Dele, hvori noget er kløvet. Tel. (Raul.): Haav-.

halvkløyva v. a. (er, de) kløve i to lige Dele. Tel. (Rauland): haavkløyve.

halvknabben adj. middelstor, el. noget mindre. Ryf. Se knabben.

Halvkorkar (oo) m. Karl med dobbeltsidig Levevei; ogsaa = Halvkovring (se d.) og

Halvfark m. Ndm. — **Halvkoorviis** f. „leva paa H.", have blandet Levevei, Land- og Sø-brug. Ndm.

„**Halvkovring** m." A. **Halvkauring**, Shl. 2) En som ikke gjør fuldt Mands-Arbeide; en halvvoksen. Berg. **Halvkooring**, Ndm.

Halvlabb m. = Taaladd. STrondh. (Uppdal).

Halv-liden-eftan m. = Midaften. Smaal.: **Hällinæfta**.

Halvnyra? n. en arrig Halvsjante. Smaal. (Spebberg, Askim): **Hällnyyre**.

Halvravle n. = Halvharvle. Tel. (Moland, Vinje, Rauland): **Haavravli**.

Halvreising f. „lijja i Halvrøysingn", i Færd med at staa op. Ndm. Jf. Reise n.

halvromsen (oo) adj. halvvaagen. Trondh. og fl.

halvruvla seg v. n. skrubbe Huden halvt af. Tel. (Raul. Vinje): **haavruvle** (og -fl-).

Halvsjaala, -s(k)jaasla, -s(k)jodra, -s(k)jogla f. vimset Kvinde i forskjellige Grader af Halvtossethed; se de Ord. Tel. (mest Ø.). — **Halvskøyta** f. Kvinde som er Halvsjante især paa det moralske Felt. ØTel.

halvskjerd adj. om Maanen: halv. Sogn: -skjær. Jf. skjerd, skjerda.

Halvskjøva f. Mellemting mellem „Skjøva", Skavejern, og „Reka", Skovl? VTel.: **Haav-**.

Halvskratling n. = Halvkovring. Oslo (-sl-). **hallskraslete** adj. Oslo. — **Hällskrötting** m. d. s. **hällskröttete** adj. Smaal.

„**Halvsletta** f. Slud". A. **Haavslette** VTel. Sæt. **Haavsletta** Ryf. (Skutnes)!

halvsløgd adj. halvpudset, halvpyntet, halvklædt. Ndm. Romsd. Ogsaa: „hallsløydd". Af „sløgja (sløy)", rense Fisk. Jf. usløgd.

halvsnuen adj. „Um äi halvsn^{e}ui Stunt", om et Øieblik, i en Haandevending. Sogn (Vik og fl.). „Um äi Halvsn^{e}uinga R^{e}i(d)", Sogn (Aurland; meddelt). Jf. hallsnudd.

Halvspenn n. = Halvspenning.

Halvstilling f. halvt flydende Masse. Dramn.

Halvstyving m. = Halvstøling. Ryf. Shl. Nhl. Hard. Sogn, Nfj. Jf. Framstyving. — **Hallstøvling** m. d. s. Busk.

Halvt f. = Halva, se d. „Teene Hæl(v)tee". Hall.

Halvtaus f. enslags Øks, Mellemting mellem Øks og „Taus". Tel.

Halvtoka (o') f. = Halvtekkja (Ryf. Hard.) Ryf. — **Halvtokeskut** (uu) m. et Skur med Skraatag lænet op til et Hus. Ryf.

Halvtulling m. En som er halvt „Tulling". — **halvtullutt** adj. = halvtulla(d), A.

Halvtumsing m. En som er halvt „Tumsing". — **halvtumsutt** adj. halvsjantet.

Halvufsing m. Middels-seid. Ndm. **Hallupsingg** (og: oo), Sfj. og Nfj. Til Ufs, Isl. upsi: en stor Sei.

Halvvefte n. Værken af Uld og Bomuld. Totn.

halvvore adv. halvt, halvveis. Namd. Helg. SGbr. **hal(v)voole(-i)** d. s. Totn, SGbr. Trondh. og „häl(l)-".

Halvvokstring (o') m. Barn omkr. 13 Aar. Tel. og fl.

Halvørska f. halv Ørhed. Tel.

„**Ham** m." A. „Springge o Ha'mi", gaa af sit gode Skind; SætB. „Vetterham". „3) Gjøglebillede osv." Sæt. Ryf. Dal. „Hugham, Ridham, Rinham". 4) Lignelse af noget; Portræt. Rbg.

hama v. a. (ar) 1) give Tingen sin „Ham", sin Skik, sit Lav; pudse, ordne, pynte; røgte. Shl. (Stord, Fitja, Fjellber, Kvinherad), Sogn. „Hama aa pynta". „Ho kann 'kje hama Veisto eingaangg". Se hema, hama A. 2) bruge Formaninger, tale til rette; revse lempeligt; mane. Stjør. „Æg haamaa paa Ongann mæ'n Gaang, men æg fee dæm itkj te gjaaraa dæ". Dette kan, selvsagt, være „hema" (ar). 3) „hama paa ein", forfølge En uafladelig med Drilleri, Haan, haarde Ord, Fortræd = hanga paa ein. Ma. (Bjell.). Mere brugt er hamast; jf. hamm adj. 4) v. a. samle i en Hast, rive sammen, gramse (sammen) = hamsa, hemsa, hemja, homa. Ryf. (Jelsa, Sand, Tarvastad). „Hama Høye isamen". — Her er maaske mere end eet Ord.

hama seg v. n. (ar), faa „Ham", Skik, Orden, Lav. a) tage sig ud med noget. Shl. (Fjellber). „Ho hama seg 'kje fiint mæ da Plaggje". b) faa sin „Ham" igjen; komme sig. Sogn, VAgder, Tel. „Hest'n tege te hama seg aa snøsast", Kvin. c) pudse, ordne, pynte sig. Shl. og fl.

hamaleg adj. lang, tør og slunken; som en Ham. Tel. (Kvitseid, Vinje).

Hamal- eller **Homalkyrne** (o') n. Akskorn: Byg, Rug og Hvede = Hummelkyrne, A. G. N. hamalkyrni Rug og Hvede? Former: **Ham(m)alkynn**, Smaal. (Rakkestad; og „Hämäl-"); **Haam(m)äl-kynn** og sjeldnere **Hoom(m)äl-**, Vestfold (Sandsvær, Hov, Kodal, Sande og fl.); **Ham(m)ä(r)s-** (oftest med „tykt" rs el. S), Smaal. Rom.; **Haam(m)ä(r)s-**, Vestfold (Hedrum, Lardal); **Hoomle-** (el. u?), Smaal. (Raade); **Ham(m)är-** og **Hoommerkynn**, Smaal.

„**Hamar** m. Hammer". A. **Hamaar**, VAgder; **Haamaare** Sæt. VTel. (Mol.), **Haamaari** Tel. (Treungen), Rbg. (Aamlid). Dat. Fl. **Hømro** Vald. (Vang). „2) = Økfarhamar osv." A. „De kaam te Hamars", det kom til Haandgribeligheder; „d'æ kje langt te Hamars", det smelder snart; VTel. (Sellj. Høyd. Vinje); Sæt.: „ti Haamaars". 4) en steil taarn- eller klippe-lignende Uveirssky, cumulus. Innh.: „Haamaar"; „Snøhaamaar"; „Toorhaamaar", Tordensky, se Tora A. 5) det bagre Tværtræ over „Rimerne" paa Slede. Namd. Fosn, Innh. Selbu. Sledehamar. 6) = Bryggjespord. Vestfold (Dramn): **Ham(m)är**. Ogsaa: „Bryggeham(m)är".

Hamarpenn m. den Spids hvori en Ham-

løber ud bagtil, modsat Hamarskolt m., Hammerens Slagflade fortil. Nfj. — Hamarskalle m. = H-skolt. Berg.
Hamars-grev n. enslags Hakke. Sogn.
Hamar-skaft n. Hammerskaft.
Hamars-lag n. Rad steile Klipper. YSogn.
hamast v. n. (ast) følge En som en ond Aand, en fiendtlig Skygge; forfølge udholdende med Haan, Drilleri og anden Fortræd; være efter En = hama paa 3), hanga paa. VAgder (Bjell. Grindeim, Finnsl. Dyslebø, Holum, Eikin, Fjotland). „Noke hamast at Buje!" stadige Uheld forfølger Kvæget. „Alti ska du hamast at 'an!" „Alti ska dæ ekko (noge vundt) hamast ad h a n!" sjeldnere „— m æ' an". „Han ville alle hamast at 'enn", han vilde ikke engang tage Notis af hende; sjelden Brug; Bjelland. Minder, trods sin nuværende oftest uvelvillige Anvendelse, om G. N. hamr og hamingja Følgeaand, foruden om hamast at einum, h. á einn (hama p a a ein) angribe En i Berserksmod. Jf. hamm, haml; NSv. Diall.: „hä hamblas å an" ɔ: hans vålnad (hambli) visar sig. Dog ogsaa Sv.: „följa i h a m och häl".
?hamgirig adj. om Mark, som sluger megen Gjødning. NTrondh. (Lierne): „hamgjerig".
haml adj. 1) udholdende i at forfølge med Fortræd; altid efter En med Fortræd; uforsonligt modarbeidende. Ma. Sæt. „Eg ska bli deg haml!" „Han va ham'l m æ 'an, p a a 'an". 2) om vedholdende voldsomt Uveir. Ma. 3) forbunden med megen Møie og Slid = slitusam. Tel. (Eidsborg). 4) om et Hus som er elendigt og svinskt. Tel. (Mo). Jf. hamm, hamla, hamast.
„hamla v. n. 1) og 2)". A. humle d. s. Hall. (Nes, Krødsherad), Land, SGbr. (Faaberg); amle d. s. Hall. (Nes, Gol). 4) arbeide (sig frem) møisomt; slide og slæbe med noget; følge med til Nød. Ma. Sæt. Tel. „Hamla m æ". „Dei hamla mæ dæ". „Han hamlar so mæ seg", han holder sig til Nød oppe, hævder sig med Møie; Vinje. Ogsaa: „hamla seg u p p e t t e", arbeide sig møisomt op; Ma. Sæt. 5) „hamla ihop", gramse sammen = hama ihop. Ryf. Jf. hemla, hemsa, hamsa. 6) famle efter Ord. Li. „Hamla o fjamla". Sv. Diall. hamla, famle.
„hamleg adj." A. = lagleg. Hele Agder.
hamleleg adj. som kun til Nød holder sig oppe; kraftløs; ussel. Tel. (Vinje). Se hamla.
Hamlingstofta f. = Hamletofta. Sogn.
Hamløypar m. En som kan paatage sig Dyreskikkelse. Sfj. (YDale). G. N. hamhleypa.
hamm adj. = haml 1). Ma. (Hægel. Finnsl.) „Han blei han hamm'e". Maaske eg. „ham". Se hama, hamast.
Hamn f. = Ham, Hamn m. „Trollhamn, Stygghamn". SHelg. (Vindal, Brønnøy). „Trollhamnee æ kome(n) paa 'an", han er fortrollet. Jf. Sv. hamn ɔ: vålnad; G. N. höfn, f. = yfirhöfn; Optræden osv.
hamna v. n. (ar) græsse; have Græsgang. Gbr. og m. fl. — hamna v. a. have paa Græsgang; lade græsse. Gbr. og fl.
Hamna(d) m. Trivsel; Velsignelse; Gavn; Drøihed. Stjør. Lyder Havna i Selbu (Tydal), Stjør. (Maaraak). „D'æ ikkj naan Hamna i naan Ting aat dæm". „E vill' ikkj ska ett' di; de va ikkj naan Havna 'ti di". Hamning f.? d. s. Stjør. Til hamnast.
„hamnast v. n. faa bedre Huld". A. Namd. Strinda, Stjør. havnas, Selbu (Tydal), Stjør. (Maaraak). „Han hi hamnas svært, Hæstn". „Kua hi havnas gott". Ogsaa: „De hamnes (havnes) ikkj naa paa'n", der fæster sig intet (Foder, i Skikkelse af Huld) paa den; = rima ɔ: danne et Belæg.
Hamne m. Græsgang = Hamn. Vald. (Slidre, NAurdal).
Hamne n. Maalet el. Udgangspunktet i Bold- og „Munke-"spil, hver af Banens Ender. Rbg. Ned. „Du æ uto Hamne!" Andre Steder: Maal, Rotta, Syra, Surmaal.
„Hamp m." A. Harp Hedm. — Harpelereft n. Lærred med Hamp til Rending og Hør til Islæt. Hedm.
hampa v. n. (ar), lægge Kraft paa; tage i; drage i. Sogn, Hard. „Hampa bære p a o!" „Hampa mæ äitt", slide og slæbe med noget.
hampa seg v. n. (ar), tage sig op, komme sig. Tel. (Selljor). hempa seg d. s. Agder.
hampast v. recip. brydes; drages; prøve Styrke; kappes. Sogn, Hard. „Lat däi hampast te däi verte Vine". „Han ha mykje te hampast mæ", har meget at drages (slæbe) med. „Däi hampast so um dæ; e väit ikkje ko so æ best tao däi", de komme omtrent op mod hinanden; Sogn (Borgund).
hampen adj. 1) af Hamp. 2) grov; plump; u-net. Ryf. — „Dæ vekse hampan(d)e foort", det vokser rastt som Hamp. Ryf.
Hampebraak f. 1) Hampebrage. 2) en grov, haard, larmende og sjusket Kvinde. Hard. — Hampedænge f. omtr. d. s. Rom. Hadeland, Oslo, Follo, Vestfold. Hoompedænge Odal. — Hampeklove, lang benet Figur. Sogn.
Hamperokk m. 1) Rok til at spinde Hamp. 2) = Hampebraak 2). Trondh.
Hampestøda f. Stillads til at lægge Hamp op paa Vinteren over. NGbr.: -støe.
Hampetit (ii) f. enslags Meise. Nfj. (Gloppen).
Hampetyla f. tosset Sluske. Nfj. Se Hamøle.
Hampetjuv m. vel = Hampigda. NGbr.
„Hampigda f." A. Hanpigda, Hard. Meddelt.
„hamrutt adj." A. 2) fuld af „Hamrar" 4). „Himmeln æ hamraat". Innh.
„Hams m." A. 3) Dækblade eller Bæger om Løv- el. Blomst-knop. SætV. „Baani seer eut sum de hae sprutti uto aen Hams'e", Barnet seer ud som en nysudsprungen Knop. 4) = Ham 1) og 2); eg. og fig. Østl.

„Skyte, skifte Hams". „Han gikk i den sam(m)a Hams'u stødt". „Ulvehams".

„**hamsa** v. a. (ar), 3) pynte osv." A. Ogsaa: faa i Skik, faa i Lav; faa en Ting til at „sidde" el. „klæde" = hama. Hard. Ryf. Tel. Sfj. Stjør. „D'æ kleent hamsa". Ogsaa: „hamsa seg (gott)", faa et triveligt Udseende, komme sig; Østerd. Stjør. „4) kaste osv." A. = hama 4). Shl. Ryf. Li. „Sjaa aa hamsa Høye innunde; hamsa dæ ihop". 6) tygge møisomt og langsomt; gumle. Ork. og fl. „Hæstn staar aa hamse". Særlig: gumle paa Ordene, tale langsomt og usikkert. Helg. Ndm. STrondh. Hall. „Hamse aa tamse", Hall. „Hams' aa jams'", Trondh. Ogsaa: hamsjams' v. Helg.

Hamsa f. En som Klæderne sidder løst og ilde paa. Tel. — **hamseleg** adj. lig en H. Tel.

hamsa adj. med (det og det) Udseende. Ndm.

hamska v. a. 1) faa i Skik, ordne, pynte. VAgder, Sæt. 2) tugte, prygle. Li. Ligesom gyrda, fjalla, ferma osv.

hamskeleg adj. pyntelig = skipeleg. Ma.

„**hamstolen** (o') adj." A. Ma. G. N. hamstolinn affindig ɔ: berøvet sin hamr, hamingja, Skytsaand. Jf. vordstolen, -laus.

hamsutt adj. og adv. skjødesløst paaklædt. Vestfold og fl. „Hu kleer sei saa hamsete".

hamug adj. trivelig, tækkelig; om Dyr; = hamleg. Hall.

Hamøla f. en ødsel Sluske. Hedm. Smaal. Om en slugen og storvommet Ko, i Gbr. (Faaberg, hvor det opfattes som „Ham-Møle", og hvor „ei Møle te Ku" (?) d. s.). **Hammøle** f. = Hampedengja. Vestfold.

„**Hamøle** n." A. **Hamøl** n. Smaal. (Trykstad); **Amøl** n. Follo (Aas).

„**han** pron. pers." A. Dativ (og Akkus.): hoonoom, NGbr.; haanaam, NGbr. Stjør.; han(n)om, Innh. STrondh. (Melhus?), Rom. Vestfold og fl. paa Østl. — tildels „hannaam, -öm, -em"; hæno (å), hænaa og hönaa, Romsd. (Eid, Bolsøy, Veøy, Gryten), Ndm. (Sunndal) — men „hæna" f. —; 'naa Sfj. Nfj. Ndm.; 'o Vald. Num.; 'aa Ndm. (Aure og fl.), mest foran Navne: „neer aa Knut", hos K. — Dativ og Akkus. holdes nogenlunde adskilte ogsaa i SætV. og i VTel. (Mo). — Genetiv: haas, Ma. (Aaserall). Betonet: hans's og has's's; Østl. „4) om Veiret". A. Rog. „Han (Vindn) gaar Sør i 'a n", „Noor paa 'a n". „Nu sprang 'an uti 'an", blev pludselig stærk N-V-Vind; Senja.

„**Hand** f. Haand". A. **Haand**, NGbr. Romsd. (Aukra); **Haann** (og „Hann"), men bestemt **Haand'ee**, NGbr. (Vaagaa), **Haand'a**, „Visterhaanda", IGul. (ligesom Stedsnavnet Hölaanda). **Haann**, VAgder, Smaal., men i Sammensætn. oftest „Hann". Flertal: **Hænd**, **Hænn**, NGbr.; **Hænn'a**, VAgder. „Ha (faa) i Haanns Hænne", i Hænde, Ma.; „faa Hands Hænde", faa kontant, Tel. „No kjæm 'an paa „Haandei", straks; SætV. „I Hannaa haft", forlegen med sig selv; Ndm. (Surndal, Tingvoll).

„**Handarbak** n." A. **Høndebak** m.? Hall.

Handa(r)bur (u') m. Evne til at faa Arbeidet fra Haanden „undao Hændo"; Raskhed i Arbeide. Voss. Se Bur ɔ: Fremdrift.

Handa(r)byte se Hemnabyte.

Handa(r)far n. = Handarfora. Hard.

Handa(r)fora (oo) f. Spor efter Ens Haand; Mærker paa at En har udført et Arbeide (hans Snit, Maner, Stil). Maaske kun i Flertal. Sogn (Leikang, Aurl. og fl.). „Eg seer da pao Handafo^{u}redna at han har gjo^{u}rt da". „Da syne atte da æ hass Handafo^{u}re, datta". Jf. Handemeidd.

Handa(r)klaa(d)e m. 1) = Handklaade. Hall. 2) En som vil røre ved Alt. Nhl. Hard.

handa(r)klaa(d)en adj. lidende af Handarklaade. Sogn: „handaklaoen". **handeklaaug** d. s. Hall.

Handa(r)milt f. Muskelen paa Tommelfingrens indre Side. Nfj. (Eid, Innvik).

handast v. recip. (ast), give hinanden Haanden. Sæt. og Li.: haandast.

Handbogalykkja f. = Olbogalykkja. Ndm.: „Hannbäua-". — **Handbogaskjel** f. = Olbogskjel. Trondh.: „Hannbaagaa-".

handdragast v. recip. prøve Haandstyrke. Ogsaa = handast? Isl. handdraga ɔ: to pull, Cleasby.

handdubla v. a. = handdraga. Tel. (Mol.).

handefeta (e') v. a. (ar), undersøge nøie med Hænderne, beføle. Hall. (Aal). — **Handefeting** f. det at h. Jf. endefeta.

handefikla v. a. = fingra. Sogn.

Handehald n. = Handfang. Hall. (Aal).

handehalden adj. flink til at holde med Hænderne; modsat: slepphendt. Sæt. „Sterk o handehallen".

Handemeidd f. Haandelav; Arbeidsmaade. Ogsaa: Spor efter Ens Haand(-færdighed) = Handarfora. Sogn (Lærdal, Borgund). „D'æ Ola si Handemäidd; e seer dæ pao Handemäiddn at d'æ han so ha gjoort dæ". Jf. Meidd, Dagsmeidd, Solmeidd.

Handemeie m. d. s. s. foreg. Sogn (Lærdal). „D'æ finnst ikkje Handemäie jao 'an : d'æ äen Treneve". „Äen Handemäie so æ kje noke tiss". Jf. Dagmeie, Solmeie. Maaske dog: Meide, til meida.

handetukla v. a. skjæmme ved idelig Berørelse = handvalka. Vald. Gbr. Se tukla, G. N. þukla.

„**handfallen** adj." A. handfadl Shl. (Etne, Stord og fl.), NRyf. hännfallin Innh.

Handfange m. = Handfang. Tel. Hall.; Innh. (Beitstad): **Hännvanji**. 2) særlig: en Haspe el. Hempe = Byrdel. Hall. (Gol).

Handfeng n. 1) = Handvole. Trondh. (Børsen, Frosta), Namd. „Hannfæng". 2) Værktøi. Fosn. Meddelt.

„**handfridt** adj. n." A. Jæd. Innh.

handhava v. a. have Herredømme over; kunne haandtere. Innh. Ramd. Helg. „Hannha Kraappn sin, Aarann".
Handhytte n. = Handyvle. Helg. Se Hytte.
„handhøg adj." A. Rbg. Ma.
handhøva v. a. (er, de), mægte; kunne haandtere; = raada med. Sogn, Vald. „H. Ståen'n".
handig? adj. eksisterende = bidig. „(Ikkje) noken andige Tingg", (ikke) nogetsomhelst. Sdm. (Hjørungfjord). Maaske til anda.
Handkjepp m. = Handvol. Odal.
handklaa v. a. = handvalka. Innh.
?Handklokka f. en Bille, Carabus violaceus; vel = Blaaklokka. Hard. (Ulvik): Haand-.
handlaust adv. 1) let, rask; uden synderligt Kraftudlæg = lettvinnt. Hard. Ryf.; Shl.: handalöust. 2) uden at (kunne faa) bruge Hænderne. Rfj. Helg. „Han batt handläust". — handslæust d. s. Sogn.
handleidd adj. ledet ved Haanden. Fosn.
handrapa v. a. = handetukla. Ndm.
handrettast (ee) v. recip. (est, test) = handtakast. Tel. (Seljor); NGbr.
„Handrid (i') n." A. Handree, Ryf. Hard.; Handree m. Hall. (Gol); Handreea m. pl. Hall. (Nes); Handreea f.? Sogn (Aurl.); Hannribbe f. SSmaal. (Borge); Haanntreev n. NSmaal.; Han(d)trev, Trondh. (Leksvik); Handrevle, Røros? Handreie, ensteds.
Handrim (i') f. Hylde øverst paa Stolpesængen. VAgder Eikin, (Gri.): Hannreem.
Handring m. Pulsvante. Gul. (Sokndal).
handriven (i') adj. = handarklaaden. Jæd.
handrøkkjast v. recip. (est, test) = handtakast. VTel. Rbg. Agder. haan(d)røkkjast Ma.
„handsama v. a." A. 2) ordne; mægte. Nek. og fl. handsam(m)e seg, faa ordnet sig. Ned.
„handska v. a. berøre". A. Ndm.
handskjera v. a. (skjer, skar, skore), afskjære Kornet idet man holder om Aksene med Fingrene, medens man skjærer = nevaskjera. Rom.? Follo, Totn.
handskrapa v. a. (ar) = handrapa. Romsd.
Handskoomunslee o: -skumingslid. Helg.
handskyggja v. (er, de), skygge for Øinene med Haanden. Tel.
handslaa-ast v. (slogost) = handtakast. Hall.
handsnutt adj. n. se hallsnudd.
Handspake m. = Handspik. Haandspakje, Sogn. Handspikar m. d. s. NGbr. og fl.
Handsvævl, se Handyvle.
Handtak n. det at man tager sin Haand i noget til arbeide. Sæt. „Ho gjaari alli H."
handtamen adj. = handtamd. NGbr.
handtupla v. a. (ar), = hondetukla. Tel. (Bø). Se tupla. handtusle d. s. Tel. (Moland).
„Handtygel m." A. Henntyjyl, Ndm.
„Handverja f." A. Hamverju, Follo, Rom. Hedm.
Handverksbrød n. en fin Sort Fladbrød. Tel.
„Handyvle n." A. Handvel, Sfj. (Jølstr); Handhyvel, Rbg. (Evje); Hannhøvl, Li.; Handøvne, Sfj. (Førde, IDale), se Emne. Han(d)svævl og -væli n. d. s. Helg. (Vindal); til Vevl o: Banketræ; G. N. vifl.
„Hane m." A. Haane, Ork. (en Mellemform mellem et tidligere Haanaa, som nok endnu bruges af de Ældre somme Steder i Trondh., og „Hane"). Hå(r)ni (o: med et r-holdigt, supradentalt eller alveolart, R), Innh. (Snaasa), Østerd. og fl. Hå(r)ning, Ramd.
Hanefet n. = Hanestrev. Østl.: Hanaføtt.
Hanehovud n. Klump paa Traad. Ma. (Bjell.)
Hanestig n. = Hanestrev. Hall.: Hanasteeg.
Hang. „D'æ Hang om Hang" o: det strækker netop til. Selbu (Tydal). Se Hank (om Hank), og hanga, hangla.
„hanga v. n. hænge". A. Infin.: hæng, Innh. (Skaun, Stjør. og fl.); hækk, Stjør. Præs. Indik.: æg hækk, Stjør. Imperf.: haang, Ryf. Innh.; hakk, Hedm., Stjør. (ogsaa heekk). Supinum: hungi, Bamle; hynni og hinni, Innh. Böies: hæinje, hæing, heekk, hanje og hunje, NGbr. — „Hanga paa ein", stadigt forfølge = hamast at. Ma. og fl.
„hangla v. n. (ar)". A. Ordet er ligesom et Formindskelsesord af hanga og har tildels de samme Anvendelser. Saaledes: være, forblive eller holdes hængende; være „in suspenso", holdes gaaende, være uafgjort, balansere. Hard. Tel. Hall. Busk. Vestfold, Smaal. Hedm. Ork. og fl. „Du maa daa hangle paa, te d'æ forbi!" hænge paa, være med; Tel. „D'æ saa vitt han hanglär i de", hænger i det, ikke gaar fra Gaard og Grund; Vestfold. „Hangla uppe", til Nød holde sig oven Sænge; Hard. „Dæ hanglar vel nokle Dagar", om en uafgjort Sag, om Veiret før en forventet Forandring osv.; Tel. (Jf. dungla. dingla). „Dæ hangla te", strak til Nød til; Ork. „Hangle igjænom"; Østl. — Hangl n. det at man hanglar. Tel. — hanglen adj. som „hanglar" o: slibende sig igjennem; til Nød tilstrækkelig osv. Tel. og fl.
hanglutt adj. = hanglesjuk. Østl.
hangsla v. n. (ar) = hangla. „Dæ kann alti hangsla nokæ Daga", om Veiret. Li. (Eikin).
Hank f. Fl. Henk'r, Vidje-Ring = Honk. Vestfold og fl.
Hank m. tynd og svagelig Person. SætV. „Ein Tjurrhank ti Kar".
hank adj. 1) tilbøielig til at fæste sig paa noget; lysten paa især at forfølge; tildels = klengjen, klinen. Hall. Østerd. Smaal. Oslo. „Hank etter". „Hank paa ein", lysten paa at komme En tillivs. 2) „hank paa dæ", prippen, let stødt. STrondh. Ogsaa: „haangs paa dæ"; Ork. (Meddal). Se hanka; jf. honken.
Hank n. stadigt virksom Lystenhed paa at komme tillivs; vedholdende Forfølgelse mest i Ord. Oslo og fl.

Hank n.? „D'æ Hank mæ 'ein", han holder sig netop oppe, klarer sig til Nød. „De gjekk paa Hank", Kræfterne strak netop til, Enderne mødtes saavidt. Østerd. og fl. Og: „D'æ saa Hank Hoomank mæ'aam", el. „saa Hankaam te", Stjør; for Hanke m. Stroppe osv.? ialfald jf. hanka, fæste i en Stroppe osv. og Hank f.; jf. „paa Hekte". — „Kjøre paa Hank" (f.?), kjøre tilhægtede Tømmerstokke saaledes at de slæber efter sin hele Længde. Østerd. — Hankeføre n. „Føre" passende for slig Tømmerkjørsel. Østerd.

„hanka v. a. (ar)". A. 3) danne Løkker el. Bugter, lægge i Løkker el. Bugter. N- og STrondh. „Hank ihoop Reipe". „Han stoo aa hanka aat sæg Tõugie", drog Touget til sig bugtvis. 4) befordre frem med Møie; slæbe, drage frem. „Hanke Bruk", fremføre flydende Tømmer, idet man ror foran det og rykker det frem med Hage. Tel. 5) = kjøyra paa Hank. Østerd. 6) hanka seg, arbeide sig frem med Møie og til Nød; „hage" sig, vride sig frem; entre. Sæt. Hadeland. Land, Østerd. Trondh. Helg. haank' se, Ndm. „Han fekk alli Foutefeste, han laut hanke seg upp igjænum"; Sæt. „Hank' sæg upp, fram, unna". „Vi hanka oss smaatt etter". J Sv. Diall. hanka sig fram ɔ: med möda draga sig fram. 7) hanka seg, komme sig, blive fyldig = hamsa seg. Sogn (Lærdal). Østl. (Smaal. og fl.). Ogsaa „hanka se t e" og „hanka p a o se"; Sogn (Lærdal). Dette kunde være for hamka af Ham, som sanka. haanke se (og -ø-) Vald.; eg. honka = hanka; ligesaa: 8) hønke v. n. gaa møisomt. Hall. A. 9) haanke v. n. hænge efter, ville gjerne fæste sig paa. Sdm. (Sunnylven). „Ho haanka ette Gutaa". For honka. 10) hank' te(l) v. n. netop strække til = hangla til. Trondh. „Dæ (de) va saa vitt dæ hanka t e mæ 'aam". Se foreg., Honk.

Hankeføre n. se Hank n.

hankekøyra v. = køyra paa Hank n. Østerd.

Hanketarmar m. pl. bugtede Tyndtarme. Dal.

hanken adj. 1) til Nød tilstrækkelig; knap nok = hanglen. Trondh. (Stjør. og fl.). „D'æ bærr hankji mæ'aam; d'æ saa my de hækkle (= hangla)". Til hanka. 2) svagelig; især: kræsen af Svagelighed; til Hank m. SætB.

Hannbora (o') f. = Honbora. Sogn (Aurl.).

Hannmarksokke m. se Andmarke.

„Hans m." A. Ogsaa om en Gave som En giver som Tak for første behagelige Samvær; f. Eks. Strømpebaand, som en Pige giver en Mand, hun første Gang danser med. Nfj. — „hansa v." A. 2) skaffe En Fortjenesten af første Handel. Nfj. „Vi vil hanse p a a den nye Handelsmannn".

Hansekanna f. se Hanselag. Hard.

Hansfisk m. = Slimaal. Ndm. Meddelt.

Han-tikk m. Ixodes ricinus før den har suget sig fuld til „Flaatt". Shl. Ryf. — Hantikka f. d. s. Ryf. (Finnøy, Strand). Eng. tick d. s.

hapa v. n. (ar), 1) have nogen Lighed, ligne lidt. Østerd. (Aamot, Elvrom og fl.). „Hapa a t t p a a". „Han hapa litt e t t e r paa Moorleea", paa Mødrenesiden. 2) søge at efterligne; efterligne ufuldkomment; mest om Børn. Vestfold (? Lardal); Gbr. (? Vaagaa): haapaa. — haopja ette d. s. Hard. (Odda, Ullensv.); haapja e. Shl. (Stord), Hard. (Kvamm, o'?). — happe etter d. s. Bamle, Vestfold; dette minder om happnast, heppa etter; harpe etter d. s. Rom.; hespe etter, omtrent d. s. Østl. J Nordsv. („Norrske") Diall.: håpa efter, happ', happl' ɔ: härma, göra efter; Rietz 243. Det (de) dunkle Ord kan neppe være G. N. apa, neppe heller hopa; jf. happa osv.

Hapell (ee eller i') n. et tosset, viltert, næsten frækt Menneske, som tilsidesætter al Folkeskik. Hall. (Aal, Gol, Nes). Fremmed?

Happ, se Hipp.

„happa v. a. (ar)". A. 2) v. a. og n. være stadigt efter (forfølge) En med Formaning, Tyssen, og overlegen, ikke just altid ublid, Revselse. Har, særlig, været brugt om Byfolks forgjæves Slæb med at opdrage Bonden. Sæt. Tel. (Skafsaa, Vinje, Raul. Grandsh.; Wille: tysse). „Happe (p a a) Bonnee"; Tel. „Boonden vart alti happa i Byn, fyrre". 3) tugte. Vestfold. „Happe e t t e r". 4) forfølge En med Forsøg paa at yppe Trætte; lade sit onde Sind gaa ud over en uskyldig. Sogn (Hafslo). 5) se hapa.

Happing f. det at h.

happgalen adj. forvirret af „Happing", se foreg. = happør. Tel.

„happig adj." A. 2) bestemt paa at opnaa noget; med et intenst Mod paa noget. Hard. (Odda). „Happige p a o da". Jf. happa, hippig, hippen.

happna seg v. n. falde stadigt i Ens Lod; følge En som en Skjæbne (Følgeaand); hjemsøge En stadigt = hamast aat ein. Altid med „paa". Shl. (Fitja, Finnaas). „Fiskjn happna seg paa h a n n". „Alti ska eitkvart happna seg paa h a n n". Ogsaa blot: „du happna seg paa 'an", han hjemsøges af Uheld. — happnast v. n. d. s. Nhl. (Fusa), Shl. „Alti ska noke ilt happnast paa 'an". — heppnast v. n. d. s. Shl. (Stord, Fjellber). Jf. happa, heppa, Hopp osv.

hara v. n. (ar). 1. staa taus og meningsløst gloende; ikke faa Ord frem. Altid: „hara aa j a r a", „har aa j a r". Trondh. Helg. „Han stoo aa hara aa jara aa visst' ikkje kva han skulde sei". G. N. hara stirre? (jf. hjara, hira være ørkesløs?). Se jara.

hara v. 2. kun i: „hara Øyrom", lytte anspændt, spidse Ørn. Opfattes af Brugerne selv som: kaste Øren lyttende frem og tilbage som H a r e. Ndm. og Namd.: „har(r)a

Draa" (D(y)raan i Namd.?); STrondh. og Stjør.: „haaraa Draam (-om)"; Helg. (Brønnøy og Vindal): „hala Dyraan". (Det „tykke" L synes en Misdannelse; at det ikke er udgaaet af rd viser den korte Stammestavelse (Tiljævningen og Endelsens a); „hala", trække, og „herda" hedder i Helg. begge to: hal'.). — haaraa v. om Jagthunde: trække (stramme) i Kobbelbaandet. Østerd. (Dos, Tynset).

Haragymbr f. = Haregeit. Ndm.: -jøm'r.

Haraklove m. = Harestokk. Hard.

Haralabb m. Harefod, Gnaphalium. Østl.

Haratopp m. Pandedusk hos Hest. Ndm. Namd. Helg. Ha(r)topp („tykt" T) Innh.

harbenn v. hasebinde, se haabinda.

„hard adj. haard". A. „Da va paa har(o) aa häito (at eg naodde Dampn)", det var med Nød og Neppe; Hard. Ryf. Ogsaa: „paa har' aa häitaste", og „paa haraste aa h." Hard. Ryf. „Mæ halo", ved Tvang; NGbr. „J hale Tak'a", med stor Driftighed og Kraft; Østl. (Vestfold og fl.).

„Hardang m. Barfrost". A. Oslo, Smaal. Hadeland. Haloong, Odal, Totn. 3) klart Frostveir med haardt Hjul- el. Slædeføre. Ndm. (Tingvoll).

Hardaasing m. = Hardhause. Helg. Namd.

Hardball el. -bale? m. Foldmave hos Drøvtyggerne. Ndm. Romsd.: „Harbaln" m. defin. — hardbalen, se hardnuggen.

hardballa adj. 1) omtr. = hardbalen (Stjør.) Dal. 2) haardhændet; især mod Dyr. Dal.

hardbasken adj. haard og stiv; modstræbende; vanskelig. Vald. (SAurdal). „Viu æ harbasken aa vriie". Se A.

Hardbein? n., Hypericum. Hard. (Ullensv. og Ulvik): Harbeidn og sjeldnere: Harbei. Maaske Omdannelse af Hypericum. Kaldes sammesteds oftere „Pirkom".

„hardbeitt adj." A. Trondh. Ndm. Li. Rbg. 2) driftig og udholdende; energisk. Sfj. (Y- og IDale; Førde).

Hardbeitt? n. Livsmod; Driftighed og Energi. Sfj. (Y- og IDale). „Da æ slikt Harbeit(t) i dinna Guta". Jf. Beite. Maaske n. af hardbeitt adj. Ogsaa: Habeitt, Habit; se d.

hardbords adv. (adj.). „Vinn'n æ harboors", Vinden er ret mod Fartøiets Side „Bord", ret Sidevind. Ndm.

„harddrøg adj." A. 2) haard at drage (af), modsat: lausdrøg. Tel. „Hardrøg Vyrse"; Tel. Ogsaa: harddrøgd, Tel. Røldal. „Hardrøgd Kyr" = har(d)malka K. Røldal.

hardduva v. a. (ar), „h. Segle", trække Seilet stramt ned. Ndm. (Aure, Tingvoll).

„Harde m." A. „Paa Harin", for Alvor, strengt, voldsomt; Ndm. „Dæ (de) blees saa dæ va rettele paa Halin". Gul. Innh.

Hardel (e') m.? n.? = hardfostra Krøter; især om Hest. Krødsherad i Busk.: Hal-. — hardelen (e') adj. = hardfostra. Til elja, ala. hardel(?) adj. d. s. Busk. (Sigdal).

Hardeldropar (ee, o') m. pl. Draaber af et „Hardeel" (Tel.). Tel. (Vinje). — Har(d)eelfjuk m. Snefnug i et Hardeel. Tel.

hardeleg (d) adv. sikkert, sagtens. Tel. (Fladdal). Med D, ligesom arde, Urd (Byyrd, Hæærd i Rbg.). Ogsaa: hareleg; Tel. (Selljor). „Dæ va naa hardeleg saa". „Du gjænge naa hardeleg upp paa ein Timee".

Hardenga kaldes Distriktet Hardanger („Harangg"), i Shl.: Harængga. Maaske endnu oftere: Haar-, Shl. — Harænggekaka f. = Gliseldekaka. SBerg.

„Hardfang n." A. Vestf. Busk.

„hardfisken adj." A. 2) haard eller fast i „Fiskn" ɔ: Muskelkjødet. Rog. 3) nærig, gridsk; nærgaaende og uskaansom i Pengeforhold. Dal. Ryf. Li.

hardfløen adj. haardhændet. Tel. (Kvitseid). Vel sammendraget af „hardflønen"; se Flyna, fluna.

hardfrosen adj. haard ved Frost. Hall. og fl.

hardfynen adj. haard og voldsom; haardhændet, modsat: laushendt. VTel. (Mol.). harfønen Tel. (Mo, Vinje, Raul.); harfy'n Tel. (Treungen), som harflø'n. Til fyna.

„hardfødd adj. 1)". A. Totn, Gbr.

„hardfør adj." A. 3) voldsom. Sæt. „Ell'n søtjer so harført". „De gjekk harført".

Hardgeitel m. 1) = Geitel. Sogn. 2) = Hardgeire. A. Tel. (Kvitseid).

Hardgnadd m. Person af haardt, tørt, Gemyt eller Stof („To"). Sæt.

Hardgnasse m. = Hardgnadd. Sæt.

„hardgnuen adj." A. 2) = hardbar. Romsd. „D'æ hargnue aa reise i slikt Veer". Jf. hardnuven, -nuggen.

hardgrælen adj. om Veiret = grælen 1). Gbr.

Hardgula (u'?) f.? „Mæ Hargolo", med Vold, med stort Kraftudlæg, uden Lempe. Jæd. (Time, Haa). „Han toog dæ mæ H." „Dæ gjekk mæ H." ɔ: kun med stor Anstrængelse, med Nød.

Hardhaus og -e m. en haardfør, dristig Karl. A. Østl. Hall. og m. fl. Hardhausing m. d. s. Helg. Hardskalle m. d. s. Sjelden.

hardholdug adj. om Dyr som stadigt bevarer det samme knappe Huld, uden egentlig at være skindmagre. Totn, Rom.: halhöllu. Ogsaa: halhöllt, Rom.; halhöllin, Totn; og: har-.

Hardklyvar m. = Hardhause. Ndm. Trondh.

hardkløen adj. haardhændet. Tel. (Kvitseid). Vel for kłønen; se kløna.

Hardkula f. haard Dyst. Gbr.

hardkvatt adj. haard af Sind; ubøielig; ogsaa: haardfør. NGbr. Vel til kvetja.

„hardla adj. meget". A. Fra Nhl. er medbelt hardla? — hadla Shl.; harle Gbr. (Fron, Lom); hale og halle Hall. (Gol); harlig (kort A), Ma. (Bjelland; G. N. hardliga, som „fuddelig" ɔ: fullelega, fulla). herlig, VAgder; herleg og hær(e)leg, Rbg.; hærle, Romsd. („h. kallt, stygg"); hærli,

Ned. Vestfold, Follo, Rom. Ring. og fl. „Han fekk hærli mye, hærli Juling". „De ær hærli længe sea". „Dæ har rængna hærli". Her er vel Krydsning med „herleg", se d. 2) halle, hale, sagtens, vistnok. Hall.
„hardleg adj. haard, osv." A. harlig (langt A), haard, fæl. VAgder.
hardleitt adj. med haardt Ansigtsudtryk. Berg.
hardlydd adj. utilbøielig til at lyde; som først sent adlyder. Gbr. Ndm.
hardlyndt adj. = hardlynd. Gbr.
hardmalka adj. = hardmjelt. JShl. Røldal.
hardmausen adj. stridig; trodsig. Shl. Ryf.
hardnakka adj. 1) = hardbalen. „H. Hest". Voss, Sogn. 2) som kræver Haardførhed og Udholdenhed, haard. Voss, Sogn. „H. Arbei". Se A.
Hardnakke (kje) m. 1) = hardbalen Kar. Voss, Sogn, Hall. 2) Stivnakke. NGbr.
hardnua adj. 1) med haarde Knoer „Nuar"; haardhændet. 2) haard af Gemyt. Rog.
hardnugen (uujen) adj. = hardnuven 1) og 2). Ogsaa: haard af Gemyt; ustaansom, streng.
hardnuggen adj. haardfør, dygtig til at taale ondt — medens „hardbalen" (sammesteds) er: dygtig til at gaa paa —. Ringerike.
hardnuva v. n. (ar) vise uforfærdet Haardførhed; give sig i Kast med (opsøge) Møisommelighed og Lidelse (Uveir). Østerd. STrondh.
hardnuven adj. 1) dristig haardfør og haardhændet. Østerd. STrondh. Ndm. Gbr. Vald.; Sogn, Voss og Sdm.: harnuuen. 2) som kræver Dristighed, Kraft og Udholdenhed; haard. Voss, Sogn, Sfj. Nfj. „Eit harnuue Arbei". „Her æ harnuue aa slaa = hardbeitt. „Han æ harnuuin mæ Veira"; Sfj.
Hardnuving m. = hardnuven Kar. Ndm.
hardreidd adj. haard som Følge af Tilberedningen. Gbr. (Vaagaa). „Harreidd Kvæinn".
„hardsett adj." A. 2) om Arbeide: haard = hardnuven 2). Romsd. Sdm. (Hjør.).
Hardskavl m. 1) haardfør og haardhændet Person, som sparer hverken sig selv eller andre; En som er „hardskjøven". Til Skavl, et Skavejern. NGbr. (Lom og fl.). Hardskavle, N- og SGbr. (Øyer, Faaberg, Fron). „Skavle" er her en haard skarpkantet Snedrive. 2) høi skarpkantet Bølge, „Skavl". Ryf. (Saua og fl.). 3) „Dæ gjekk mæ Harskavl", med Nød = „mæ Har(d)-golo". Ryf. 4) = Hardskrangling. Rom.
hardskjekt? adj. om Vei eller „Føre", som er haardt og ujævnt. Stjør.: „halfkjækkt". Vel til skaka; efter Formen dog til skjekkja.
hardskjøvd adj. = hardskjøven. Røldal.
hardskjøven adj. som gaar viljefast og hensynsløst paa; haardt paagaaende; angribende; som tager paa Kræfterne; ustaansom, haard. Hard. „Harskjøve Veer". Til skjøva. Jf. Hardskavl.
hardskranglen adj. „h-e Føre", haardfrossent og ujævnt „Føre". Ndm.
Hardskrangling m. magert og „hardsødt" Dyr. Vestfold (Hov).
Hardskruve m. = Hardskavl 1). Gbr.
hardsnudd adj. haardtvunden. Ndm. og fl.
hardsperren adj. om Veir og „Føre": stadigt tørt og frostigt; især dertil sneløst. Hard. Shl. „Harsperre Veer; harsperræ Føør". Se sperren adj., sperra v.
hardspikka adj. = hardnuven. Sogn, Voss.
„Hardstein m. Bryne". A. Li.: Harståen, og -stæen. — Hardsteinsskolp m. = Brynestokk. Sæt.: Hasståensskoppe.
hardstrid adj. meget strid el. stridig. Ndm.
hardstælt adj. 1) haardt staalsat. 2) haardnakket og energisk. Nfj. Sfj.; Røldal: -stæld.
Hardtre n. haardt Træ; = Emnetre. SGbr. Særlig: Birketræ som har ligget afbarket Sommeren igjennem og tørret. Hall. — Hardtrehaus m. Stivnakke. Hall. — Hartrenеve m. haard Næve; haardhændet Karl. Hall.
hardtydd adj. af haard Materie, Natur, Art, Sind („Ty"); stridig; haardnakket. Gbr. (Lesja, N- og SFron).
Hardugg m. = Hardgeire. Rom.: Hal-.
Hardugga f. og Hardugge m. Person eller Dyr som er hardsostra. Hall. (Gol, Aal): Halugge (-æ) f. og Haluggji m. — hardduggen adj. = hardsostra. Hall.
Hardung (Haloong) se Hardang.
harvedra? adj. om Sted: med haardt Klimat; særlig: udsat for Storme. Kun som: harveirt; Nfj.
hardvinn adj. om Jord: tung at dyrke. Sogn. „Harvinnt Gar".
hardøygd adj. med haarde Øine. Tel.
„Hare m." A. Hæra, NGbr.
Harg, harga v., Hargtaum, se Hagr.
„Hark n. Skrab". A. „Hark" og „Smaahark", særlig om Lam og Kid; SætB. Jf. Hakk.
„harka v. n. (ar). 2) gaa besværligt". A. Særlig om Syge. Sogn, Gbr. „Han harka uppi Klæo, uppao Skrædno", han er saavidt oven Sænge. 4) skure, skrabe; slæbes fremad under skurrende Rivning. Helg. „Mei'n (Krookjn) laag aa harka neer i Jooree". Se A. 1 og 2). 5) kradse med Harka sig.
Harka f. et Redskab til at opkradse „harka" Jorden, bestaaende af et Hoved, hvori flere Kløer. Oslo, Smaal. Odal. „Harke, Härke, Hærke". „Kveekuharke, Braataaharke".
harka adj. og adv. som gaar an til Nød, og neppe det; tvivlsom; maadelig. Nhl. „Eg lika 'an so harka". Jf. harka v., Harke m.
Harkadaude m. uhæderlig Død. Hall. Hard.
Harkaferd f. lidet hæderlig Færd. Hard.
harkavoren (o') adj. noget „harka". Voss.
harkla v. n. 1) gaa besværligt og med stærkt larmende Rivning, om Redskaber; = harka 2) + 4). Tel. Sfj. „Dæ harklar o rister",

om Kjørsel paa „harkall" Vei. 2) kludre, klodse. Nfj. 3) ralle; harke; = harka 3). Tel. (Bø). — Harklesøre n. = harkallt Føre. Tel. — harklen adj. = harkall 1). „h. Veg". Tel.

harkutt adj. skranten. Østl.

harla v. 1) om Redskaber: a) gaa besværligt (usmurt, ujævnt, stødende, rystende) og med Larm; Nfj. Sfj. „Kjerra, Rokkjn harla". b) give knirkende, hakkende eller skurrende Lyd under haard og ujævn Berørelse. Sfj. (Y- og IDale). „Babeine harla so sy Snøre at ein kunde høyre da langg Lei". 2) gjækkes med; harsellere. Nfj. (Eid).

„harma v. a." A. 3) v. n. være vred, være harm. Tel. (Sauar). „Han harmar paa meg".

?Harmedaude m. beklaget Død. Christie.

harpa v. n. (ar), 1) = draatta, hila, med Fiskesnøret. Shl. 2) „pludre". A. 3) harpe etter = hapa etter. Rom. — Harpa f. = Hiling. Shl. „Eg fekk Seidn paa Harpo".

„Harpa f. 1) og 2)". A. Haarpe, NGbr.

Harre m. Herre. Ma. (Bjell.). G. N. harri.

harsk adj. 1) noget haard i sin Tale, helst i Stemmen og Tonen el. Foredraget. Shl. (Etne, Fjellber og fl.). „Harsk i Maale". „Harsk te tala". 2) djerv; dristig; ivrig. Li. (Fjotland). „Harsk o vaagall". Jf. baade hard og hersk, hesk, hask.

Harv f. (er), vreden Ring af Jern el. Vidjer. Helg. (Vefsn og fl.).

Harv n.? sluskende Haftværk. Ndm. Trondh. Smaal. Se harva. „D'e gjoort i Harv'a".

Harv m. 1) en rask og skjødesløs Arbeider, en River. Trondh. Ogsaa f. Follo. 2) en gridsk, nærig Person. VAgder. Til harva.

harva v. a. og n. (ar), 1) gramse, rive (til sig). Ma. „Harva te seg = grava te seg"; (at „harve" hedder her „horva"). 2) arbeide raskt og skjødesløst, rive Arbeide fra sig. S- og NTrondh. Ndm. Smaal. „D'e harva i Hoop". 3) „harva fram", gaa bust paa, tumle frem. Li. (Nes, Bakka). Jf. herva, horva, hurva; harvla; rava. Sv. Diall. harv m. ɔ: rifva til hø.

Harvekrykkja f. en skjeftet Krog til at løfte Harven med. Rom. (Sørum).

harven adj. gridsk, nærig. VAgder, Ned.

harvla v. 1) tumle snublende; fare tumlende afsted. Rbg. Sæt. Tel. Ma. „Laambæ harvla o datt i Bænde i Toureveiri". „Han harvla av Gare, harvla fram igjænum". „Harvle ti (te)", tumle snublende fremad; „harvle y v i", tumle over Ende til Siden; SætB. hurvla v. d. s. se d. 2) bevæge sig fremad usikkert (snublende) og møisomt; komme frem til Nød. Li. Tel. „Han he harvla seg igjænum nokksaa tolig". 3) v. impers. „harvla til", slumpe sig, hænde ved et Slumpetræf. Rbg. Jf. harva, ravla.

Harvle n. (og m.) Fortumlethed, Ørhed = Ørsla. Tel. Sæt. Rbg. (Mykl.). „Eg slaug her i Harvli". „Halvharvle".

harvleleg adj. tumlende, ravende. Sæt. Tel.

harvutt adj. fuld af Harv n.; slusket. Smaal.

Has f. og m. Hase ɔ: Hæl(sene) paa Taagjængeres Bagfod. Vald. Smaal.

Has m. Skræk, Respekt, Ave? Kun i: „setja Has'n i ein", „faa Has'n i ein", indgyde En en frygtblandet Respekt. VTel. (Mo, Vinje, Rauland, Selljor). Ma. Jf. D. „faa Has (Hads) paa", faa Bugt med. Se hasa.

hasa v. a. (ar), 1) binde om Hasen. Vald. (NAurdal), Tel. (Bø, Selljor). 2) standse eller hemme En i Farten. Tel. (Selljor, Vinje). Jf. Has; Isl. hann hasar á einu, han har faaet mere end nok af noget, væmmes ved. 2) ave; tugte; ogsaa: drive, jage = tasa. Dal. (Ogna), Tel. (Selljor). „Eg ska hasa deg!" „Hasa Souin, Geitæn", Selljor. I Forb. hermed: hass! interj. hvormed man skræmmer (aver) bort, især Gjeder. Tel. Se hassa A. 3) gaa anstrængt. Hall. (Aal, Gol). „Hasa aa gaa". „Hasa fælt paa". Jf. Sv. Diall. hasa ɔ: dra fötterna efter sig. Mere end eet Ord.

Hasabesa f. Dyr som er stivt i Haserne og slæber Fødderne. Sogn (Lærdal). Sjelden. Ogsaa: Hasabeist n. Sogn. Jf. Haseband.

hasabinda v. a. binde Dyr om Hasen (Hælsenen). Hall. Tel. hasabitta, Sogn.

Hasabitar (ii) m. Tyran. Oslo, Smaal.

Hasaknoke m. Hæl hos Dyr. Voss, Hard. „-knoukje". Hasingeknookje d. s. Nhl. (Eks.).

hasakruppen adj. kroget i Haserne. Dal.

Hasali(d) m. Haseled, Hælled. Voss. Hasingelee, d. s. Nhl. Voss.

Hase m. en spæd liden Dreng. Hall.

hask adj. djerv; ivrig. Sogn. „Hestn æ so hask'e". Se harsk, hesk.

haska v. a. og n. gramse sammen, især spredt staaende Levninger. Hall. (Nes). Oftest: „haske e t t e" = „hæme e t t e". Sv. Diall. haska, skynde paa, skuske.

„Hasl m. Hassel". A. Hatl Li. Rog. SBerg. Sogn; Hosl og Hotl (o'), VAgder, Dal. (tildels med Fl. Hetl'a); Halt, Ndm. Helg.; Hahlsj'e Sfj. (Jølstr). — Hasleblakk m. „faa Skjuss mæ Hasleblakkjn", bli jaget; i Spøg. Tel. — Haslekryypn m. defin. = Aaskryypn; om Maanen. Oslo. — Haslesmyygn d. s. Østl. (Follo og fl.). — ?Hatlekut m.? Haslestang. Hard. (Ullensv.). — Hotlungje (o') m. bitte liden Hassel; spirende Nød. Hard. (Ullensvang, Kvamm). Endelsen tør have omlydt Vokalen. Jf. Hosl.

Hasløyur f. plur. Løier som drives med En; Drilleri. Tel. (Bø). Vel for A(a)tløgjur. Se A.

haspa v. n. (ar), fare hastigt og skjødesløst hen over; jaske; = hassa; af dette tør det være en Omglidning. Voss. „Han haspa y v e da". — haspen adj. tilbøielig til at haspa, til Hasping f. Voss.

Haspereisa f. = Skeivferd. Gbr. (Vaagaa).

haspla v. n. fare hastigt, slingrende og vimsende afsted; omtrent = skeivla; ogsaa =

haspa. Voss. Hard. — hasplen adj. forhastet, slingrende og uskjøn i Bevægelser.

„Hasse m.“ A. Tel. (Vinje, Selljor). 2) en lystig Broder. Ma. (Aaseral). 3) en Skjelm, Spitsbube. Tel. (Bø).

Hassegage? m. „Hassegaie“ en overmodig Brouter. Ryf. Se gag, Gag, gaga.

hasseleg adj. streng og hastmodig. Tel.

hasvoren adj. tilbøielig til at „hasa“ og „faa Has i“; iilsindet og affærdigende, affeiende. Dal. (Lund).

hata v. a. (ar), stadigt forfølge; holde nede; indskrænke. VAgder (Eikin, Grindeim, Holum og fl.), VNed. SætB. „Hata Ugrase, Lauvskogjn“. — hate av v. a. udrydde. SætB. „Hate Graanæ av i Fureskogjn“. En gammel Bet. af hata, hade.

„hatall adj. = hatsam“. A. Særlig: udholdende i at forfølge; uforsonlig. Bruges i Tel. (næsten) kun om Kjøer. Dette forklarer at det paa de fleste Steder forekommer kun i en Hunkjønsform. hotool(e), Tel. (Vinje, Rauland), ligesom et *hötul; hotol(e) Tel. (Mo); hotaal(e) Tel. (Laard. Skafsaa); men: haataale m. som „gaamaale“ Tel. (Mol. Nissedal); hataale Tel. (Moland, Treungen). „ei hataale Kyr“. 2) udholdende, overhovedet. „Han æ so hotole ti halle paa“. Tel.

„hatra v. n.“ A. 3) „hatra paa“, være stadigt efter En, forfølge, plage = hanga paa. Nhl. 4) v. a. irettesætte, skrubbe. Sogn (Leikang, Lustr).

hatra v. n. løbe saa smaat, trippe afsted. Østerd. (Tynset, LElvdal).

Hatt m. og Hatteband n. øverste Reg paa en Kornstavre. Busk. Ma.

„Hattebrot (o') n. Hatteskygge“. A. Sæt.

hau! interj. for Gru og Afvisning. Tel. Ryf. og fl. Ogsaa kun et Hujeraab, hvori Livsmod skaffer sig Luft. Agder, Dal. Tel.

haua v. se huga; Hau-aar se Hovudaar.

„Haug m. Høi“. A. Hog (o'), Hog'e (o'), Hög'e, Helg. (aa), Sfj. og Nfj.; Høg(e) Sfj. (Jølstr); Höug'(e) og Höu (Haau), men bestemt Ho'jn (o') og „Hoj'jn, Haa'jn, Haai'n“, mange Steder i Sfj., SShl. og NRyf.; Häu og Höu, men bestemt Häu'jn og især Dativ Häu'ja, mange Steder i Ndm. og Trondh. „Folk i Houg o Horg“, Vætter i Høiene og i Bjergene? se Horg; Tel. „Svara (tala) i Haug aa Vegg“, svare aandsfraværende, hen i Taaget = burt i Veggjene; eg.: svare til Høi og Bjergvæg ɔ: til de Underjordiske? (de Afdøde?) Røldal, Romsd. „Fraa funne (foonne) Höu'ja“, fra Kjæmpehaugenes, Arilds Tid; STrondh.; jf. forn, haugfunnen. „Frao hin Hæu'jn“, d. s. JSogn. „Fraa Heiinge (Heininge) Ho'ja“, d. s. Sfj. (JDale, Jølstr, Førde); se Heidning. „Fraa einare Ho'ja“, d. s. Sfj. osv., se einard. G. N. frá heidnum haugi.

„hauga v. a.“ A. 2) hyppe. Sogn (Borgund). „Häuga Eple“. 3) danne en afrundet Forhøining. Særlig: „Baaen höua; Fall'e höua“ ɔ: Søen løftede sig over Skjæret uden at der blev Brydning. Helg. Senja, Vesteraalen. Ogsaa: „Da (dæ) höua paa B.“

Haugakall m. = Haugtuss. Hard.

Haugatyssja f. Høi-Nymfe, Ellekvinde = Huldr. Voss, Hard. (Kvamm), Shl. (Kvinherad). Ogsaa: Haugatyssje n. eller f. plur. = Huldafolk. Hard. (Kvamm).

Haugbue m. 1) Høi-Vætte = Haugatuss. Se A. 2) = Byting (Troll), i dets flere Anvendelser. Hard.: Höugbue, Hæug-, Höu-; og Högue (for Hauggube?). Særlig: a) folkesky halvsjantet Person, indskrænket Særling: Höubue, Senja, Helg. Strinda, Fosn. Sfj.; Haab(b)ue (Hogbue), Senja, Salten, Helg. Sdm. Nfj.; Hubbue Helg.; Höuggu (og äu). Innh. (ogsaa Höubu f.). b) en yderlig indskrænket Tølper: Höuböui SHelg. (Vindal); Haabbui Namd.; Högue Fosn; c) en ustyrlig Slyngel, kaad Ødelægger = Aabue: Höubue (äu) Ork.; Haabue, Nfj. Sfj. Sdm. (Sande). — Hau(g)-bukk bruges ganske som Haugbue. Mange Steder i Ndm. Romsd. NGbr. Østl. Berg. — Se Haug(g)uv og Aabue.

haugbu-utt adj. lig en Haugbue 2). Saaledes: a) höuguaatt (äu), halvsjantet; ogsaa = tvernæm; Fosn, Strinda, Stjør. „H. aat Bookj'n“. b) og c) häubuaat (öu), tølperagtig osv. = „gapaat, trollaat“; Innh.

haugbuvoren adj. = foreg. Stjør.: häubu- og höugguvo(o)rin.

haugfunnen adj. funden i hedensk Gravhøi. — haugfunne adj. n. og adv. sært, aparte; ikke som hørende til denne Verden eller Menneskeheden; ogsaa: tosset, sandseløst. Dal. (Bjerkrei, Hedl.), Jæd. (Haa, Time, Gjæstal). „D'æ so reint höufunne mæ 'an, han vil væ(ra) slig Kar“. „Han snakte so höufunne“. Jf. „fraa funne Hauja“; se Haug.

Hagguv? m. en trodsig og ondskabsfuld Spilopmager. Røldal: Höuguv; Hard. (Kvamm): Högue (æu). Neppe blot en Form af „Haugbue“, jf.: Haug-gubbe, Guv, Guve, Tverguv. Neppe: Haug-uv.

haugraka adj. topmaalt = roka(d). Ndm.; Stjør: höuraakaa. haugroka eller hovud-?

Haugrast f. (og m.) kratbevoksen Høi. Ndm. (Aure, Tingvoll og fl.).

Haugsmjøll m. el. f. = Humlegras, Melampyrum (sylvaticum). Tel. (Selljor og Høydalsmo): Hoggsmjøll (o') og -mjødd. I ældre Skrifter: Hougsmyli, Hougemjød(d). Höggsmelle f. d. s. Tel. (Bø). Haustmjelte (Høst- og Høst-) d. s. Num. Sigdal. Andre Steder: Marimjøll, Kymat og fl. Dets Navne overføres somtid paa Antirrhinum Linaria. Jf. „Mjelde“; J. G.

Haugstall m. Pebersvend. Haukstadl, Shl. (Finnaas); Haustadl, Shl. Ryf.; Haa-

stadl, Shl. (Fitja). Ang. hagusteald. Jf. Hogstall; og G. N. haukstaldi Høvding.
haugteken adj. indtagen i Høi, bortført af Ellefolket, „Haugefolkje" el. „Midelsfolkje" (Sfj.). Berg. Nordl. Jf. bergteken.
„Hauk m. Høg". A. „I Höuke Fjell'a", øverst oppe i Fjeldet, hvor Høgen bor. Sfj. Ogsaa: „i höukende Fjella".
hauken adj. 1. 1) fuld af pludselige Kast og Vendinger, „som ein Hauk". Hard. (Ulvik). 2) noget overilet, især altfor rask til at sige Ja, altfor imødekommende. Hard. (Ulvik, Kvamm). „Han æ so höukjen te aa bee".
hauken adj. 2. sammenfalden og sygelig udseende; noget affældig; omtr. = pustutt. Shl. (Finnaas, Fitja, Fjellber og fl.): höukjen. Maaske indkommet fra Hard. og en Misopfatning af „haokjen" ɔ: haakjen, se d.
haukjaga? adj. fortumlet og udtrættet af Travlhed eller Bekymringer. Fosn (Stadsbygd): höukjaga; Innh. (Leksvik): höukjaagaa. Jf. haukrida og haukriven. — haupjaga adj. fortumlet af Travlhed. Fosn; Innh.: -pjaagaa. Dette „hau-" opfattes som: „hovud-". — Begge Ord tør være eet, som de forskjellige Forsøg paa Forklaring har omdannet forskjelligt. Jf. pjaga.
haukna v. n. blive hauken 2.; gaa tilbage i Kræfter; blive affældig. Shl. hauknast d. s. Shl.
haukrida v. a. (reid), være stadigt paa Nakken af En med Haan, spottende Spørgsmaal („Fledjing") og anden Plukken. Dal. (Hæstestad): höugriia.
haukriven (i') adj. 1) a) forreven og plukket af Høg; b) mishandlet overhovedet. Sæt. Dal. Shl. „H. Hane". 2) med forreven Dragt. Østl. (Oslo og fl., hvor Billedet ikke synes at staa for den Talende).
„hauluka v." A. Romsd. Jf. huluka, heilaga.
haupjaga, -pjaagaa se haukjaga.
haura v., haure imperf. se høyra.
„Haus m. 3) Hjulnav". A. Rbg. Ma. Jæd. 4) Skyhob = Hause. Romsd.
Hause f., hause v. se Ausa, ausa.
Hause m. 4) en dristig, driftig, dygtig men ogsaa noget haard og særsindet Person. Shl. Hard. Nhf. Tel. Agder. Ogsaa: „ein Hause Kar, Gut" = Hause. 5) en rig og mægtig Mand; en Matador. Nfj. Ned.
hauseleg adj. lig en „Hause" 4). Tel. Bamle, Ned. „Ei hauseleg Jente".
hausen adj. fuld af Hausar ɔ: Bjergknolde eller Skyhobe. Romsd. og fl.
Hauskoll m. en stortalende og dumdristig Person. Nhf. (-dl-). — Hauskodla f. d. s.
„Haust". A. Te Höusta = til Haufts. NGbr.
hausta v. n. (ar), raabe hau, huje. Li. Dal. Tel. Rbg. Ogsaa: hoysta (o'), VAgder, Dal.; af hoy! Se høysta.
Haustblote (o') m. det fugtige Veir om Høsten. Tel. Østl. — Haustblot (o') n. d. s. Gbr.
haustbærd adj. = haustbær. Voss.
haustelæ(ja) v. n. lee hujende, især haant. Li. Dal. Og: hoystelæ (o'). Li. Dal.
Haustfeld m. et Dyrs (Faars) Høstpels. Dal.
Haustmjelte se Haugsmjøll.
Haustnatt f. Høstnat; lang mørk Natt. G. N. haustnótt. Overført om en yderst uhyggelig og vanskelig Situation, hvis Afløsning man ei øiner.
Hausttreid f. vildt Ridt paa bar Ryg af den efter Sommeropholdet paa Høifjeldet kaade Hest. „Ri(d)a Häustrei(d)" el. haustrida v. ISogn (Aurland, Lærdal).
haustrik adj. rig om Høsten: „höustrik aa vaararm". Gbr. (Fron). Om Kvægfodrere.
Haust-støl m. = Haustsæter. Vald.
Haust-tog (o') n. Græs (Storr) som hales op af Sumpen om Høsten, mest af Fæets Muler. Se Tog n., toga v. Tel. Nhf.
„Hav n. 3. Besiddelse (Værd)". A. Ndm. Nhl. Hard. Rbg. (Aamlid). „D'æ stort i Va'vi, men ikkji i Ha'vi"; Aamlid. Jf. Hev n.
hava adj. 1) forsynet med Hals „Hav". „Mai'n æ gott hava". Sæt. 2) udmærket, fuldgod. „En hava Kar". Rom. Meddelt. Til Have, Hav ɔ: Hank? Ogsaa: „ein stjefta Kar"; NGbr. Rom. Jf. Hev.
„hava v. have". A. Ind. Præs. he've (e'). Tel. Rbg. Jæd. Hard. Sdm. Ma. (Bjell., sjelden), Li. (Eikin); i Sfj. (Førde), Nfj. (Honndal) og fl. med Eftertryk, især i Bet. „eier", medens Hjælpeverbet hedder ha, hvilket overhovedet er den paa Vestlandet (Rog.—Nfj.) mest udbredte Form for Præs. Ind.; he'e, VAgder; he, Nhl. Agder, Dal. Jæd. (Haa), Sfj. Imperf. Konj. hædde, Rom. (Sørum; maaske kun i Eden: „Trøen hædde mæg"!); hø(e) Ndm. Gbr. (Vaagaa); hooe Ndm. (Sunndal); med Eftertryk: høve, NGbr. (Lom, Vaagaa). — „6) føre osv". A. „Hav' atte (Glasi)", lukke; Sæt. NGbr. fl. — „Have seg høgt", pleie sin Magelighed. Sæt. Se høg, bekvem. „Hava seg te aa gjera", bruges temmelig overflødigt saaledes: „ho han hae seg ti aa gjere, saa gjouri han naa de", i ethvert Fald gjorde han nu det, Rbg. (Aamlid); „hava seg gjera" d. s. Tel. — „Ha(va) av", føre bort, bortskaffe. — „Ha(va) aat", have at udsætte paa, A. = finna aat. Rog. NGbr. „Greibæ vil ha aad Regaa"; Dal. „Ha se aat" = finne (se) aat, d. s. Hall.
havagalen adj. havesyg. Vald. Og „havatigalin", gal efter at faa fat i. Vald.
„Havald n. Væversylle". A. Hoovøyld n. sing. og plur. Gbr. (Vaagaa); Haav(v)aal sing. og plur. Ned. Totn; Havaal m. Fl. Havla, Li. (Eikin, Fjotl.). — Havaalloka (o') eller „Havaals-" f. Trindse eller Valse hvort H. hænger. Li. — havalda adj. om Væv, i: „tvihavla, trihavla, firhavla Vev", Li. — Hovold(e)skaft n., Fl. -skoft = „Havaalloka", altid Valse. Hard.
?Hav-alt m. havesyg Person. Romsd.

havand-sjuk adj. havesyg. Hard. (Ull. Odda).
„**havandslaus** adj. 1)". A. Ramb. 3) hjelpeløst uvirksom af Mangel paa Midler eller Redskaber. Hard. Ryf. Nfj. (Honndal; se aavinnslaus); **havaslaus**, Dal.
Havandsløysa f. Person uden Vilje og Evne til at gjøre noget; unyttig Person. SBerg.
„**Havang** m." A. Gul. Selbu (Tydal), Stjør.
Hav-att-i-koll m. en Umættelig. Sogn (-kodl).
Hava-vit (i') n. Forstand til at erhverve og bevare; Næringsvid + Karrighed. Hall. (Aal, Gol); **Ha'vit**, Voss, Hard.
Hav-aat n. om et Hus hvor meget forbruges. Jæd. (Klepp: d). Jf. Havsvelg.
Hav-aata f. Fiskevrimmel, Stim; se Aata. Shl. Rog. „Ei Havaada mæ Vodn", Dal.
havboren (o') adj. baaren (ført, ikke: født) af Havet. Sæt. — **havførd** adj. d. s. Sæt.
Havdraatt m. Skymasse som drager ind fra Havet. Helg.
Have m. Gjerde, Indhegning. Ma. (Holum). „Springe Have". „Renslehave, Kalvehave". Overgangen G > V er ukjendt her, optræder først i Søgne, Otrnes, Tveit og VNed. Saa Ordet enten er Laanord (fra Dansk?) eller hænger sammen med hevja (hava) snarere end med Hagemoor (Hag) osv. som findes paa samme Sted (Holum).
„**Have** m. Hank". A. **Hava** Vestfold.
havegjerr adj. havesyg. Hard. (Ull.): „hajerr".
Havel m. Hank = Have, Hevel. Habeland: „Havil", og „Hav'l". „Grytehavil".
haven adj. = hoven. NGbr. (Lom, Vaagaa).
havførd adj. = havboren. Sæt.
Havgard m. = Skjergard. Nhl. og fl.
Havgaul n. Brøl af Havet. Shl.
Havgaul m. se Gaul m. „-Göudl".
Havgaula f. = Havgula. Nordl.
havgirug (i') adj. havesyg. Sæt.
Havglan n. Aabning mellem el. under Skyerne i Hav-Horisonten. Sdm. Se Glan.
Havglim (ii) n. og **Havglima** f. Lysning henover Bølgetoppene i Horisonten, mest i stille Veir. Sdm. (Borgund og fl.). Jf. Glima, Gliim.
Havglina (i') f. = Havglima. Dal.
Havglopp m. en fra Havet indkommende voldsom Nedbærsbyge; af Sne, Hagl eller Regn. Ndm. (Kvernes).
Havglæma? f. 1) en fra Havet i N-V indkommende lys Skymasse, hvorfra (hagelblandede) Byger altsomtiest udgaar? Sdm. (Sande, Harham, Borgund). „Havglæme" og oftere: (H)ag(g)læme". „Havglæmaa æ so dæ renne 'to 'ne, naar han vil". Se Glæma. 2) kjøligt vindigt Veir med i det hele tør Luft men med enkelte Nedbærsbyger, mest Haglbyger, især om Vaaren. Fosn (Frøy). „De kjæm ikkje noko oopp 'taa Joola i slik Hag(g)læmm". Overalt hvor intet V høres sættes Ordet af Brugerne i Forbindelse med Hagl. — (**H**)**a**(**v**)**glæmebakkje** m. slig lys Skybanke. YSdm. og fl.
— (**H**)**a**(**v**)**glæmebyr** f. Byge fra (i) Havglæma. — (**H**)**a**(**v**)**glæmehause** m. lys Skyhob af (i) Havglæma. — **Ha**(**v**)**glæmevatn** n. Styrtebyge i (**H**)**a**(**v**)**glæmevedr**, YSdm.: „-veir". „Agglæmingsveer", d. s. Sdm. (Borgund). Jf. Havgula.
Havgubba f. Havtaage. VNed.
Havgul (uu) m. 1) et Pust fra Havet. Ndm. („Havgula" hedder her „Vestrøna" eller „Utrøna"). 2) „Hagguul" m. (f.?) vindigt og kjøligt Veir fra Nord eller NV. Gul. (Soknedal). „Noorhagguul".
„**Havgula** (u') f." A. **Havguula** Shl., se Gula. **Havgulu** „Norahavgulu", Gul. (Horg). **Ha**(**g**)**gulu**, Fosn, Ork. Stjør. 2) **Ha**(**g**)**gooloo** eller **Ha**(**g**)**gulu**, pludselig, voldsom og kort Uveirsbyge fra NV med Storm og oftest Hagl eller Kornsne, omtrent = Havglæmebya. Namd. Innh. 3) **Ha**(**g**)**gölu**, Vestenveir med raa Luft og Taage eller Isslag. Gul. (Holtaalen), Selbu (Tydal). — **Ha**(**g**)**gulusikk** m. en uforsigtig og brutal Person; omtr. = Haji, Hajegap. Namd. Innh. Trondheims By. Sommersteds (Leksvik): et „mauvais sujet".
Havgyrding m. se Gyrding.
Havhola f. et Havdyb af lidet Omfang, Havsvælg. Dal. (Sokndal og fl.).
Havjur, -jure f. se Jur.
Havkjeft m. = Havgap. Ma.
Havmolde m. mørk Taagebanke ude i Havet. Se Molde. Nfj.
Havna, havnas se Hamnad, hamnast.
„**Havorre** m." A. Finmark.
„**Havre**". A. **Harve**, Hall.
Havrekorna n. et enkelt Havrekorn. VAgder, Jæd. og fl. **-kodna**. Jf. Kraakekodna, Ramnskodna, Jkodna.
Hav-rekstr m. Vrag el. Vraggods som driver om paa Havet og ind. Ryf.
Havre-skifte n. Mark, som skiftevis er Havreager og Brakland (Græsgang). Østl.
Havrok (o') n.? Havtaage. VNed.: **Havraag**.
Havsletta f. Havblik. Rog.
Havsvelg m. Storæder. Oslo (Bærum, Aker).
„**havsynt** adj." A. Rbg.
Havteiste m. Søfugl som ligner „Teisten"; maaske Uria troile. Finmark.
Havtot (o') n. Susen fra Havet. Ndm.
havøren adj. = havør (Sæt.). Tel. (Laardal).
Havørn f. 1) Fiskeørn. 2) en umættelig Person. Tel. (Kvitseid). „havør" har indvirket.
haa, ho adv. hvor(ledes), se ko, kor.
„**Haa** n. Luftning". A. Saavidt at Vandet kruses, = Krin. Nordl. (Senja, Lyngen).
„**Haa** f. Eftergræs". A. **Haan** f. Hall. Ryf. Jæd.; **Hoo** f. Smaal. Nfj. Skj.; **Hoov** f. Smaal.; **Haav** f. Vestfold (Eiker).
Haa m. en stille, gjerne trug- el. poseformig Udvidning af et Vandløb; ogsaa: en Sidebeholder til en Indsø, eller en Udvidning af en Aa, som ialfald i Flomtiden løber ind og ud paa Beholderens ene Side med

en Deel af sin Vandmasse. NØsterd. (Rendal, L. E., Tolgen, Vingeln), Gbr. (Folbal), Røros; Gul. (Aalen). Ikke særdeles meget brugt uden i hyppige Stedsnavne, som: „Haa'n", en liden Sø som gjennem Sundet „Haa-noorn" hænger sammen med Gaul'a; „Golhaan", en Sø ved Begyndelsen af Gaula (Gol'a, o', i øvre Guldal); „Haa'n", en Udvidning af Trysil-Elv; „Haa'ann", Udvidninger af Aaen Sama i Horg i Gul.; „Haa'ann", do. af Glaama tæt ved Røros; „Haa'ann", Udvidninger af Sölna i L. E.; „Haa'tjønna", ligesaa; „Haa'sjø", som gjennem „Haa'elva" el. „Haa'a" forbi „Haa'nese" munder ud i Glaama; „Haa'strømn"; en Række „Haa'er" i Hodalen i Tolgen. Jf. (?) Sv. Diall. ho ɔ: udhulet Blok; Ældre D. ho(v) d. s.; G. N. og Isl. háfr, hár en Ruse.

haa v. a. (dde), overfalde med drillende Haan; haane, spotte. Mest i Forb.: „haa aa hækja". Dal. Jæd. Ryf. Hører vel sammen med haaast (est), „sanka Haa" n., G. N. há, v. plage, angribe?

Haa n.? Kun i Forbind.: „sanka Haa paa ein" = sanka Soll ɔ: omringe fiendtligt. Helg. (Vefsn, Tjøtta, Brønnøy, Mo), Salten. „Dei sanka Haa paa mæg saa æg maatt spring". Jf. haaast (est) og foreg. *Hoo* d. s. Senja. 2) „gjera *Hoo* taa ein", ødelægge, nedslaa, beskjæmme. overliste = gjera Kaal (Soll) paa ein. Gbr. (Faaberg; Eftergræs hedder Haa f.). — Neppe for Haad.

„**haa** v. n., (r, dde), sandse osv." A Sogn; Shl.? „Han haodd' ikkje pao da", ISogn. „Han læst ikkje haa (gaa?)", lod som han intet mærkede; Shl. Ogsaa: „haa seg (ette, te)", sandse sig = hugsa. Sogn (Lustr og fl.), Gbr. Eg. veire? Jf. (?) haa-a ɔ: lugte, snuse; og haa-a ɔ: lufte.

Haa n.? Besindelse, Sands; Omtanke, Tænksomhed; Stjønsomhed; Skjøn. Helg. „Han myst' baade Haa aa Hyggje". „Dar va baade Hyggje aa Haa paa dan Gluntn". *Hoo* d. s. Innh. (Sparbu), Gul. (Soknedal). Til foreg. Se ogsaa Hov.

haa-a v. n. (ar), 1) lugte (paa); snuse paa. SHelg. „Fiskjn ligg bærr' aa haa-a". 2) forsøge at besinde sig paa, staa grundende og gabende. Helg. (Brønnøy). „K'æ du haa-a ette?" = haatta etter. „Sjaa kor han staar aa haa-a", næsten = „gapi". Maaske eet med „haaa, lufte", A. (hvilket hedder hooe i Selja i Nfj.), og maaske, trods Bøiningen, med „haa, sandse".

„**haa-a** v. a. (ar), dække med Græs". A. 2) eller 1) dække med Eftergræs „Haa". Tel. (Treungen). „Engja haa-ar seg ette (L)jaa'n". hooe (seg) d. s. Tel. haa (r, dde) d. s. SætV. VAgder. 3) „haa seg", faa Uld igjen efter Klipning. Sæt. Ma. „Sau'n hev haatt seg noko".

haa-ast v. n. (ast), vokse frem til „Haa" f., danne „Haa" = haa-a seg. Ndm. „Grase haa-ast ut".

haa-ast v. n. (est, ddest), kaste sig i samlet Flok over En især med Drilleri eller Haan = sanka Haa, se d. Altid med „paa". Salten, Vesteraalen. „Gluntan haaest paa mæg". „Mya haaddest paa mæg", Myggene osv. hooast, Senja.

„*Haaball* m. Midsommer". A. *Haoball* og *Hauball*, VNed. *Haabböll*, Vestfold (Sandsvær); *Haagball*, Ryf. (Suld. Hjelmeland); *Höggball*(æ), Tel. (Bø); *Hoovøyll* f. NGbr.; *Haavaal* og *Hoovool* (korte Stavelser), Romsd. Stjør. Selbu, Østerd. „Via æ i Hovola", Vidjens Bark løsner let, da den er taget i H., er *Haaballsvidja* f. „Hobballsviu", Hall., „Haavaalsvie", Romsd., „Hoovoolsvie", Østerd. („H-vidja" bruges ogsaa om en fremfusende letsindig Kvinde, Innh.). I en V-Svensk Dial. (Dalsland, Dahlstjernas Kungaskald): högballe, Midsommer.

Haaballdyngja f. Gjødseldynge i Staldkjælderen, hvilken udkjøres i H. Innh. „Haabaaldynn" (korte Stavelser, undtagen den sidste som har langt j-holdigt N).

haabinda v. a. = hasabinda; „habbenda" A. Især om Faar og Gjed. Jæd. Dal. Isl. hábinda. Jf. O. E. hóh el. hó, Eng. hough, Hase. I Sæt. og NVTel.: hæbinde, hvilket maaske er hælbinda, se d. haabunden adj. (partic.). — harbænn' v. = haabinda. STrondh. (Uppdal). — haabælla adj. = haabunden. Helg. (Vindal). For: -bendla.

Haabue m. se Haugbue. Jf. dog Haadøl. Ogsaa = Heimaling. Maaske eet hermed er Aabue, med aabuen adj., i „Halvemaal"-smittede Egne af Sdm. og Nfj. — *Haabustykkje* n. = Aabustykke; se d.

„**haadfaren** adj. beskjæmmet". A. Li. Ogsaa: haaffaren, Tel. (Tuddal). 2) ømfindtlig og altfor tilbageholden. Tel. (Bø). Jf. haavoren.

„*Haadingslaatt* m." A. Dal.: *Haangslaatt*.

„**haadleg** adj. 2) slem, fortrædelig". A. Dal. Rbg.; VAgder: haalig. 3) som gjerne haaner; haanlig. Li. Rbg. Ned. Ogsaa: haaligvoren.

Haadom m. Omtanke; ogsaa: Skjøn, Indsigt, Rede. Sogn (Sogndal, Hafslo, Lustr, Aurl.) „Han hadde 'kje Haodom te gjera da". „Dar æ kje noken stor Haodom mæ'an". Til haa v. sandse.

Haadøl m. en lidet erfaren og verdensklog Person; en Hjemfødning. Stjør. Af há høi og Døl, af Dal? I saa Fald jf. Høgdabisn, Fjellkop.

haadvyrda? v. a. haane = hæda; maaske ogsaa: beskjæmme, behandle haanligt = svivyrda. Ma. (Bjell.): haavyra og -vøra (e(r); te). — haa(d)vyr(d)en adj. 1) haanende, haanlig. Ma. SætV. VTel. (Mol.). 2) haanligt hensynsløs; kynisk; fræk. VTel.

haafaatteleg adj. og adv. spodsk, haanlig. VNed. Første Del seer ud som Haad n. For Resten er maaske det Hele fremgaaet af aafaatt. Se d.

Haagard m. Gjærde paa „Bø'n", til at holde Fæet borte fra Eftergræsset. Shl. Sogn.

haagaa, haagaas v. se huga.

haagbyr(d)t adj. høibordet; om Slæde og Baad. SætB.

haagvard (d) adj. fuld af ømfindtlig Selvfølelse; som stødt og myndig afviser at Modsigelse; myndig og prippen; omtrent = knøsen. SætB. Jf. haavar, høgvar.

Haaja. Kun i: „i Haa'ja", i Sandsesløshed, Ørhed = Ørska. Nfj. (Selja, Davik, Eid, Gloppen; Breimn: „i Aaja"). „Han gjekk aa veinte i Haaja", gik og tumlede osv. Ogsaa: „i Haa'jenne", Nfj. (Eid, Gloppen). Maaske et Sammenglid af „i Ho'ja", Dativ af Haug (Hog) med „i Horgjenne" og i „Haan'a", se Haan.

?**haajen** adj. ør af Rus, Mangel af Søvn og dl. Nfj. (Stryn).

Haak m. en Klodrian som staar og glor sløvt og umælende. Shl.; Sogn, Voss og Hard.: Haok. G. N. hákr uforskammet Person.

haaka v. n. (ar), vise et langt slapt og sløvt Ansigt; staa og gabe maalløst. Shl. Hard. Sogn. „Han stou aa haoka som äen stydd Aore (Elletræ) aa førstou ingjen Tingg", Sogn. „Han Haoko(n)" = Jon Blund.

„**Haake** (kj) m. lang og mager Karl". A. Tel. 2) Person med et langt slapt og sløvt Ansigt; mat og sløv Stymper; Halvsjante. Sogn, Nfj. Innh. og fl.

haakeleg adj. og adv. kludervorn(t), klodrianagtig(t), klodset. Hall.: haakjilæ.

haaken (kj) adj. 1) lang og mager. Hall. Jæd. A. 2) langhalset og lang indfalden slap og sløv i Ansigtet som efter Sygdom eller Overanstrængelse. Ryf. Shl. Nhl. Hard. Voss, Nfj. Sfj. Ndm. („= langleitt aa skrinn aa haanaatt") 4) „haakjen itte Mat", skrupsulten = holsvolten, hol. Shl. (Kvinherad), Hard. (Kvamm). Jf. hækjen; G. N. mathákr. Se Haak; (haukjen).

haakna v. n. om Personer: bli indfalden og slap, „haakjen"; svinde hen. Shl. Hard. „Han haoknar burt Dag fy Dag". — **haaknast** v. n. d. s. SBerg. Se haukna.

Haakrytja f. mindste Sort „Krytja". Ryf.

„**haal** adj. haul". A. Follo, Rom. Totn. höl Hedm. (Stange, hvor dog „Gauk"). 2) om Fartøier som seiler let. Nordl.

haal se halv.

haala v. n. (ar, a og te), 1) glide paa slibrigt Underlag. Smaal. Odal, SØsterd. Rom. haule (äu, öu) tildels i Rom. Odal. Til haal, haul. „Beina haala unna me(g)". „Je haala (häulde, haalte) iköll". 2) snakke efter Munden; jatte med. Nfj. (Stryn). Hedder: (h)ale mæ, Nfj. (Breimn).

haaleleg adj. noget glat. Sæt.

haalfaren adj. beskjæmmet = haadfaren. VAgder.

?**Haaljugar** m. en Storløgner. Sdm. (Ørskog). Meddelt.

„**Haaløysa** f." A. Nfj. Sogn.

„**Haalska** f. Glathed". A. Østerd. (Rend.).

haama v. n. (ar), staa og gabe, ørkesløs eller raadløs; omtrent = haaka, hooma. YRyf. (Skjold, Tarvastad), Sogn, Sfj. — **Haam** og **Haame** m. En som haamar. Ryf. Sfj. — **haamen** adj. lig en Haam; ogsaa haamaleg, Ryf. — haamaa se hama.

„**Haa-merr** f." A. 2) et grovt og mandhaftigt Kvindfolk. Salten.

Haa-mus f. = Sjorotta, Chimaera monstrosa. Berg. (Hard.?).

Haan f. (og n.?) Sandsesløshed; Ørhed; Bildelse, Fantaseren. Nfj. Sdm. (Sunnylven), ISogn. „Eg gjekk som eg hadde gaatt i Haan'enne (og Haa'nenne). Nfj. Ogsaa: „gaa i Haan'e", INfj.; „i Haan'a", Nfj. (Olden, Innvik, Hornndal); „i Haa'naa" dat. pl.?; i Haon'i, ISogn. Ogsaa: „fare i Haa'naa", ikke sanse sig; „snakke i Haa'no (-aa)", fantasere. Nfj. Se flg. Jf. Haaja.

Haana f. en forvirret raadløst gabende Person; ogsaa: en tosset og sanseløst fremfusende P. Ndm. Trondh. Østerd. Namd. Helg. Senja. — **Haan** n. d. s. Se A. — **Haane** m. d. s. Helg. — **Haanstaur** m. d. s. Trondh. — **haanen** adj. 1) som en „Haana". Senja – Ndm.. 2) sanseløs eller som tosset af Skræk, Glæde el. Attraa. Gbr. og fl. — **haanutt** adj. = haanen 1). Senja—Ndm. „Flaasaatt aa haanaatt". Ogsaa: „Aane" og „aanaatt" (-at), Senja; se disse.

haanast v. n. „h. paa ein", kaste sig over En med Drilleri = haa-ast, apast. Lof. Vesteraalen, Senja. Ogsaa: „aanes paa ein", Senja (Kvæfjord), og „ønes", Senja (Kvæfjord, Trones). Se de foreg.

Haap, i: „paa Haap aa Glaap", paa Lykke og Fromme" = paa ei Von. Helg. (Tjøtta, Vindal). Er en efter den ændrede Bet. omdannet Form af „Hopp (og Glopp)", se Glopp.

haapa v. n. (ar), være (staa) sløv og ørkesløs; omtr. = haaka. Sogn (Lustr): haopa. — **Haap** el. **Haape** m. En som „haopar", som er **haapen** adj. — Schytte (og Christie) har: „haapen, taabelig".

haapja, haopja se hapa (etter).

haara v. a. befrie (Smør) for Haar = hæra. Rog.

haara v. n. have Haarbedækning? NGbr. „Du haara ikkje faar dæ", „faar aa væra saa gaamæill", du seer ikke ud til det efter Haaret at dømme.

Haara f. 1. Haardug = Hæra. Smaal.

Haara f. 2. en Sprække i Huden, især efter Vaarvinden. — **haarutt** adj. fuld af

Haaror. Ryf. (Skutnes og fl.). „Eg ha vorte haarette paa Hænnedn". Jf. haas adj.

Haaraand f. 1) den indre Del af Huden som Haarene sidde i el. udgaa fra. VAgder (Li. Audndal, Aaserall), Rbg. (Tovdal). 2) Narv = Haarham. VAgder, Nedre Tel. Opfattes som „Haar-raand", men er maaske G. N. hörund det ydre Kjød.

Haarbrusk m. bustet Hovedhaar. Smaal.

Haardaam m. = Haarlag. Sæt. Hard.

haardaamvæn adj. med smuk H. Sæt.

Haardøme n. = Haardæme. Nedre Tel.; Oslo: -dømme.

Haaregg f. Narv. Follo, Smaal.

Haarflur m. se Flur, m.

„**Haarham** m. Narv". A. Li. Oslo, Romsd. Ndm. og Fosn: Haaram; Smaal.: Haaræm m. 2) Haarbedækning. Smaal.

Haarhams m. Haarbedækning. Smaal. Oslo.

Haarhav? n. og m. = Haarstøde. Innh. Namd. Ndm. Strinda, Gul. „Hæstn æ vakker haallerin; dæ sjeer en mæst paa Haarava". — **Haara** n. d. s. Stjør. — **haarava** v. n. (ar), have det eller det „Haarav". Gul. „Hæstn haarave fiint".

Haarkjupa f. den lodne Hyben; se Hjupa.

Haarkage m. = Haarbrusk. Romsd. (Eid): -je.

Haarkave m. = Haarbrusk. Sogn og fl.

Haarkniv m. 1) Kniv, hvormed man „haarar" Smør. 2) en smaalig haard ubarmhjertigt paagaaende Person. Rog.

Haarkveina f. = Haarstraa. Mest i Fl. om meget tyndt Haar. Helg. (Vindal): -kveinaar; NGbr.: -kveine.

Haarlabbar m. pl. = Raggar. Ndm.

Haarpipa f. tynd enlig Haarlok. Dal.

„**Haarreim** f." A. Ndm. Romsd. Voss, Hadeland og fl.

Haarrek (e') n. = Haarlag. Smaal. (Trykstad), Shl. (Etne). — **Haarrekkje** n. d. s. Voss (Eksingadal).

Haarrosa (o') f. Narv, modsat Kjøtrosa. Helg.

haarskjen adj. = haaskjen. Helg. (Vefsn fl.).

haarskjerr adj. = haarsaar. Ma.; Sæt.: -skjarre.

haarslett adj. glat paa Haaret. Stjør. og fl.

Haarslette n. = Haarlag. Hard. (Kvamm). „Feint Haorslette pao Hestn". Slætte?

Haarsnippa f. Flaggermus. Dal. Meddelt.

Haarstabbe m. Hovedets Haarbedækning. Nordl.

Haarstad m. Haarbedækning. Ndm. Totn.

Haarsto (oo) f. = Haarstad. Ndm. Gbr. Gausdal, Østerd. Jf. Sto (Aarsto, Ellsto, Fastesto, Skinsto). Se A.

Haarstol (oo) m. = Haarstad. Ndm.

Haarstrygla f. = Haarpipa. Ryf. Tel.

haart pron. n. og adv. I Forbindelsen: **haart aa tvart**, noget af hvert, løst og fast, smaat og stort; i Flæng; om hinanden; hulter til bulter; hvorsomhelst, høit og lavt, overalt. Ndm. (Aure, Edøy). **hoort** aa t.", Innh. (Stod, Leksvik); „**hört** aa t.", Innh (Leksvik, meddelt). „Han tok h. aa t." „Han fer baade h. aa t."; Ndm. (Ogsaa: haart aa kvart? Ndm.). „Ho spring baade hoort aa t."; Innh. „De ligg h. aa t."; Innh. — **haart för tvart**, d. s. Fosn (Stadsbygd). „Han te(k), de ligg. h. för t." Ogsaa: **hörd aa tvärt**", Innh. (Skaun). Og: „i **härt**(æ) aa i **tvärt**(æ)", Østerd.; „i **härs** aa i **tvärs**", Østerd. „De gjekk baade i härt aa i tvärt", det sprang i mange Stykker; Tolgen. „De ligg baade i h. aa i t." om hinanden; Rendal. „De gjekk sunn baade i härs aa tvärs; de sprætt baade i h. aa t." — Synes udgaaet af G. N. hvárt, pron. hvilketsomhelst af to; maaske af hvárt at hváru, eller (og delvis) af Former af hverr, hvarr, hvörr, hvart, hvilkensomhelst, hvorsomhelst. „hört" (Innh.) er som „hörkje, hörje" (Innh.) ɔ: hvártki. Naar „(aa) tvart" først havde udviklet sig og opfattedes som „tvärt, tvært", kunde det let tiljævne med sig Vokalen i det første Ord. Jf. tvartför, förtvart. „Han tok tvartför", i Flæng; Namd. I Sv. Diall.: härt aa tvärt; härs aa tvärs ɔ: hit och dit.

Haartenna f. = Hovudtenna. Namd Helg.

haartoga (o') v. a. (ar): a) drage i Haaret. b) drage ved eller efter Haaret. Nfj. og fl.

haas- adj. ru; uglat; skrubbet. Ryf. (Nærstrand, Saua, Suldal, Høgsfjord). „Haas'e paa Hænnedne". „Haars æ haast", Haiskind er rut. „Vei'n va haas'e, me kjørte hal(v)t paa Verkaa". Jf. Hæsa, sprukken Hud, hæsen adj. ru, hæsa v. osv. Maaske eet med haas, ru i Stemmen — og en oprindeligere Bet. Jf. Grimm, Wörterbuch: heisch. Sml. herkjen. — **Haas** se Hals.

Haasetjar m. Skibskarl i Jægt. I- og YSogn.

„**Haatt** m. Sands osv." A. „Eg hadde da i **Hætte**", jeg havde min Opmærksomhed rettet derpaa; Shl. Er vel Dativ: G. N. hætti af haattr. Ogsaa: Evne til at opfatte. Jæd. „4) Væsen osv." A. „Go Haatt", vindende Væsen; Tække; Takt. Helg. Vesteraalen. Jf. uhaatten. „5) Art, Beskaffenhed osv." A. Ma. „Go Haatt i Veere". „Veerhaatt, -aatt, Veiraatt", f. Veirlig, Ndm. Gbr. Rbg. (Aamlid), tør være G. N. átt, se Vedraatta. 7) Lune; Humør. Ma. „Han æ kje i go^{u} Haatt idag". 8) Kløgt, Forstand. Ndm. — **Haatt** = Otte. Stjør. „Æg laag me slik'n Haatt".

Haatta f. Næmme. Hard. (Ullsv. Ulvik). „Da æ go^{ua} Haottur pao 'an".

haatta adj. oplagt; i Humør; livlig, fuld af Livsmod. Nfj. (Stryn, Honndal). „Ein haatta Kar". „Eg æ kje rett h. idag". Til Haatt (5, 7,). Se A.

„**haatta** v. 2) mindes". A. „Eg haatta kje paa dæ". Ma. 4) „haatt' ette(r)", forsøge at besinde sig paa, grunde paa = haaa etter. Helg. (Brønnøy). 5) „haatta til", passe til, have Skik el. „Haatt", el. Lav,

af noget = bjaa. Jæd. Dal. „Dæ haatta 'kje te nogen Ting", det er meningsløst. 7) haatta seg, besinde sig; sandse sig, komme til Samling igjen. Gbr. Ndm. Hard. „E haatta me kje paa de", Ndm. „Haotta seg aa umrao seg", Hard.

„**haatta(r)laus** adj. glemsom". A. 2) sandseløs, distrait. Ryf. NBerg. — **haattlaus** adj. 1) sløvet. Shl. 2) indskrænket, dum. Ndm. 3) ligegyldig, skjødesløs. Gbr. Østerd.

Haatta(r)løysa f. 1) Sandseløshed, Uopmærksomhed. Ryf. 2) en sandseløs Person. Sogn.

Haatte m. Respekt blandet med Rædsel og Uhygge. Innh. „Dæ stod slik Haatte taa 'aam". Jf. Haatt, Otte.

haatten adj. med rask Opfatning; næm. Jæd.

haattesam adj. = ottesam. Stjør. (Maaraak).

haatteslaus adj. sandseløs, uopmærksom. Ryf.

Haatting f. Erindring, Besindelse. Ma.

haattlik adj. lig i Lader, „Haatt". Hard. (Ulvik).

haattliten adj. som „haattar" lidet; sandseløs osv. Hard. (Ulvik).

haattug adj. 1) = haatten. Hard. Ryf. 2) forstandig, kløgtig. Ndm. Gbr.

haatvar adj. = haattvar. Vald. (Vang). aotvar Sogn (Lærdal). aat-var? Jf. atværn.

„**Haav** m. 1)". A. **Haop** d. s. Sogn (Lustr).

haava v. n. (ar), tage med Haav. Shl. Smaal.

haava v. n. (ar), „haava paa", gaa rakt med fremstrakt Krop; om Kvinder. Shl. (Fjellber).

„**haavar** adj. bly osv." A. Nfj. (Honndal). haaval („tykt" L), Bust. (Krødsherad); jf. haagvard. Ogsaa: haavarige og -in Nfj. (Honndal, Utvik), aavarige, Nfj. (Innvik). Jf. aaværig; Isl. hádvarr som vogter sig for Spot. — høv'ar = haavar. Vald. (ØSlidre), se hevr. 2) høgvar, prippen, som let blir stødt. Hall. (Hol). Maaske, ialfald haaval, eet med haagvard.

haavoren (oo) adj. skamfuld og sur, især ved at være greben paa fersk Gjerning. Tel. (Mo, Vinje, Raul. Laard. Mol.). Maaske for haadvoren (o'; eller -vorden som: tykkvooren, smalvooren, sovooren osv.).

haaværa v. a. bemøie sig med at faa en bly (fordringsfuld) Gjæst til at forsyne sig; nøde; omtrent = kryssa, krusa. Romsd. (Eid, Bolsøy, Aukra). „Ein ska alti vare nøydd te haavær'an so". — **Haaværing** f. Nøden; „Krus" for En. „Du ska (vil) no ha slik ei H., før du ska kome deg te Voors". Noget lignende er „hovele", se d. — For „haadverja" (jf. haavar), som „kostvære" for kostverja. Eller haaverda?

haavøra, haavøren se haadvyrda.

Hea f. 1) Anfald, Attak = Rid, Tak, Veita, Veite. Ndm.: **Heeaa** (Aure, Smøla, Halse, Surndal, Frei, Tingvoll), **Heeo, -u** (Øksndal, Sunndal). Saaledes: a) om et Anfald af Sygdom, Vildskab, Galskab. „Han laag i (e)i svær Heeaa"; „(det)ta va i unnele Heeaa"; „(e)i Lijjarheeaa". b) Irettesættelse, Skrub. „E fikk me i go Heeaa". c) en Uveirstid. „Veerheeaa, Snøheeaa". — **Hei, Veerhei** f. d. s. om Veiret. Ork. — Det turde hænge sammen med Ord af Forestillingen „brænde": T. hei adj. hed og tør, Heirauch, Hai, Got. hais Fakkel (hei, heibita?). Det har Vett. tilfælles med Hita.

Hebning se Helvning.

„**hedan** adv. herfra". A. **heeaa** Ndm. (Tingvoll); **heea** Ndm. (Sunndal), Gbr. (Lesja, Lom). „Heeaa aa deeaa". „Heeaa aa diit".

Hedde (e') m. noget Udmærket. Li. (Kvin). Usikkert, ialfald lidet brugt. „Ein Hedde te Hest". — **hedden** (e') adj. lykkelig, glad = fegjen, hollen. Li. (Kvin, Fjotland). „Eg æ saa hedden sum eg hadde fængje æen heile Gar". „Eit hedde Treff", et lykkeligt Træf. — Ordet blir noget dunkelt, selv om en Overgang antages fra hædd (= hollen, sæl). Ædd blir i VAgder gjerne til æød, maaske undertiden til edd. (J Sæt. holder det sig som æædd). — **hedd** se hædd.

„**Hedna** f. Hovedhud osv." A. 2) seig Skorpe, tyk Hinde, som paa Ost. Hard. (Ulvik). 3) Tryk over Panden, Tyngde i Hovedet. Hard. (Kvamm, Odda). Samme Anvendelse har Hetta. Eet hermed er vel: **Hynne** f. Hovedhaar = Lugg. Selbu (Tydal); Gul. (Horg, Soknedal): „Hynn'". „Ta i Hynna". — „**hednedragast** v." A. Sogn.

hedna v. a. drage efter Haaret = lugga. Voss.

„**hefta** v. a. (er, e) 1) hilde". A. Rog.: **hepta**. „2) standse, forsinke osv." A. Østl.; Rbg. Sfj.: **hepte**. „Hefte seg burt", spilde Tiden med noget. 4) holde inden Grændser, som ved Fævogtning, se Hefte 4). Sæt. „Ho æ so ranggjæ denni Kyyræ, de kann ingjen hept' æ". 5) v. n. standse lidt; give sig nogen Tid; bie. Hall. Østl.

„**Hefte** n. Hindring". A. 3) hindret Stilling; Sted el. Situation hvorfra man vanskelig kan komme; som: Ø, Næs med afstængt Isthmus (Eid). Rbg. Sæt. Ma. Jæd. „Buje stænde i Hepte dær". „Geido æ i Hepte", naar den er „skorfest". Jæd. Jf. hefta 4). 4) Sted, som er let at stænge, og hvis Afspærrelse bringer Noget i Hefte 3); f. Eks. et Pas, en Isthmus, en Bro. Dal.

hefteslaus adj. fri for „Hefte", eller noget som hemmer, hænger ved og volder Ulempe; især: fri for medfødte Mangler eller Lidelser. Mest med Negtelse. Tel. (Laardal og fl.).

heftinga v. n. = heilbyksa. Sogn.

„**hegat** adv. hid". A. **hega-til** hidtil, **hega-uppaa**, hid op-paa; Hard. Røldal; **hega-um** hid-om; Hard. Ryf.; **hega-lengst** nærmest hid; Hard. Ogsaa: **dar-hega, her-hega**, derhen, herhen; Hard. Jf. hæ-i.

Hegd f. se hegdast.

„**hegda** v. n." A. 3) styre sig, holde sig igjen, moderere sig. Helg. og fl. „Han hegda i Hoggje". Oftere **hegda seg** A. Dal. Nfj. Gbr.

hegda v. a. (ar), henrette. Tel. (Selljor, Grandsherad, Hjartdal; Wille). Se A.
hegdast v. n. (ast, ast; ogsaa: est, est), kaste sig over En med Drilleri eller Haan, omtrent = haaast. Helg. Finmark. „Di hægdest paa 'an (um 'an) all' i hop". Skal ogsaa hedde: „sanka Hægd paa ein" omtrent = sanka Haa, haaast. Helg. Ogsaa meddelt: „hæggjes(t) paa ein", omtr. d. s. eller: samle sig omkring En i fornærmelig Stirren = snaast; Senja. Ogsaa meddelt: „hækkes(t) paa ein", Vesteraalen. Se heggja og de flgg. Ældre Dansk (Norsk? Moth): hekkes, brydes; Kalkar II, 196.
Heggeitlastein (djdj) m. haard kjertlet Sten. Nhl. Heijeiteleftein, særlig: Møllesten; Sfj. Se Geitel. — Heggjedl, Fl. „Hegglar", Kjertel i Sten. Ryf. Se A.
heggeitla adj. om Sten: med Kjertler. Nhl.
heggja v. a. og n. (ar), hidse, tirre; forskjelligt fra eggja, ægge til Handling. Hard. (Odda, Ullensv. Kvamm). „Heggja upp". „Han heggja so længje m æ 'an".
Heggja f. 1) en dygtig men noget mandhaftig og dominerende Kvinde. Hard. (Kvamm, Ullensvang). 2) en ældre ugift Kvinde. Salten. „Gammelhæjj".
Heggjeberlilja f. Klase Hæggebær. Sæt.
Heggjebruk (u') n. Hægge-krat. Sfj. (Jølstr).
heggjelege (jj) adv. i høi Grad. Nbg. (Aamlid), Tel. Lidet brugt.
hegla v. fastgjøre ved Hjælp af Reb og „Hegl" ɔ: Hogold. Shl. (Etne).
hegla (paa) v. n. drive stærkt (paa), klemme paa. Helg. For hekla?
hegla og **heglande** adv. udmærket; i „h. god", udmærket dygtig eller kjæk = hekla. Nhl. Sogn.
hegla v. for hekla. Jæd. Li. „Dæ gaar som hægla Söub", det gaar glat. Jæd. J Spøg.
heglast v. recip. kjævles. Li. (Vanse, Hægebostad).
Heglog (o') m. = Hegløge. Hall. (Aal). „Dæ stoo i Hægglaaji haile Flætta". Brugt kun i denne (Dativ-)Form. Til Log, Saft?
„**Hegn** f. Gjerde, Indhegning". A. Voss. 2) indhegnet Sted. Voss, Tel. (Vinje, Selljor). J Tel. lidet brugt uden som Stedsnavn: Hegn'i, Hegnin(e).
„**hegna** v. a. (ar), 1) frede". A. „Hegna Skoj'n", frede (og spare) Skoven; „hegna upp S." = ala upp S. Ma. 3) modtage Fæ til Sommerrøgt. Tel. Ryf. „Taka Kretur te Hegning(e)" f. — „hegna te seg" = eigna te seg. Shl. Meddelt. Maaske nærmest: erklære Mark for sin Eiendom ved at tage den inden sit Hegn.
Hegna f. naturlig Eng, indhegnet til Meining. Rum. „Heg'na", Stedsnavn. ØTel.
hegna adj. udmærket. Li. (Eikin, Kvin). „Ei hegna Kyyr", Eikin. „Ein hegne Skog", Kvin. Genetiv af Hegn (hegna til hegna v.).
Hegne-tre n. pleiet og fredet Træ. Sæt.

Hegr n. det at „hegra (o læ)". Se flgg.
hegra v. n. (ar), spærre op et vidt Gab: 1) lee høit og stødvis, staccato; skoggerle; lee usømmeligt, uhøfligt eller haanligt. Næsten altid: „hegra o læ". Agder, Dal. Tel. „Han hegra o megra o fekk de kje fram for Laatt", Tel. („megra" tør være for Rimet tildannet af „mekra", bræge staccato, som en Gjed). heigra Jæd. 2) tale skraalende. Sæt. 3) sluge. Sæt. „Du fær hegre i deg noko Graut". „Dai kaam hegrandi ti han", de kom til ham som de vilde sluge ham. — Hegrelaatt m. = Hegr. — hegrelæ v. = hegra o læ(ja). Dal. Agder, Tel.
Hegre m. Person med lang Hals, vid Mund og opspilede Øine. Sæt. Maaske eet med Navnet paa Fuglen, G. N. hegri. Denne hedder Heigr og Heigre m. i Li. (Vakka, Nes), hvor man dog siger „hegra o læ". Formen „Heigre" tør være kommen fra Jæd., hvor Heigre er 1) Fuglen, 2) en hensynsløs og larmende Person, En som „heigra aa garpa", omtr. = Garp; „Slo-H."
hegreleg og **hegren** adj. 1) lig en „Hegre". Sæt. Tel. „Grann o hegroleg"; Nedre Tel. 2) særlig: slugent følgende sin Drift, ubeherſket i Ædeveien; modsat: skilen. Sæt.
hegum adv. hid-om. Hard. Se hegat.
hei adj. hidsig paa (efter), ivrig for. Smaal. (Rødenes). „Je er saa hei etter aa faa gjort ifraa mæ Aanna". Meddelt. Jf. Hea.
Hei f. „Veerhei", se Hea.
heia v. n. (ar), „heie a Sta", sætte vildt afsted; fare afsted. Bamle. Maaske af Heida.
heialege adv. i flyvende Fart, Ryf. Shl. „Dæ gjekk heialege". Jf. foreg., Heida.
Heibit (i') n. se heibita.
heibita v. impers. (biit'e, beit, bite). „De heibiite", siges, naar den løse Sne i klart Veir fryser sammen og fast til a) Meden, b) Marken. a) „Dæ heibiite so idag, d'æ mest ikkje Raa te koma fram", Meden vil fryse sig fast til Sneen. Ryf. (Suldal), Tel. (Rauland). b) J Sæt. (Austad) tramper man tør løs Sne i den tilsigtede Veibane sammen for at det skal „häiebeite ti Morgos" og blive kjørbart. Jf. Reistabit. Dette Veir- og Føre-forhold kaldes Heibit (i') n. Tel. (Rauland), Sæt. (Austad). „De bleiv'e visst Häiebit ti Morgos". „Her æ kallt men inkji noko Häiebit"; Sæt. — „Hei" er maaske Heid, G. N. heid, n. klar Luft; eller hører sammen med Hea, T. hei osv. Jf. „Heibok, Frost efter mildt Veir", H. O. og flere ældre Ordsamlinger; „Heidrop, en hastig Frost ovenpaa Regn", H. O.
„**Heid** n. 2) en Opklaring i Luften". A. „Kvellhei", Opklaring om Aftenen; meget brugt i Vestfold, Rum. Nedre Tel. Se Kveldheid. — hei(d)ende adv. „h. klaar", aldeles klar; om Luft. Romsd. Rum. Vestfold. Jf. heida v.
„**Heid** f. Hede". A. Saaledes om plante-

fattige Flader og Lyngflader, hvilke dog gjerne ligger høiere end det dyrkede Land. Hedm. Rom. Smaal. Jæd. Ryf. „Her æ' kji so ti Heiar, her!" her er ikke saa høit til Fjelds, ikke saa høilandsk, her! Tel. (Skafsaa). 2) en vid Markflade, vidt ryddet Græsland. Hedm. Rom. „Han har alt slie nee e stoor Hei", meiet af (ned) osv. „Fjellhei" Fjeldvidde, Rom. — „heia Bergje", se meia.

„heida v. n. (ar), klare op osv." A. STrondh. (Bynes), Romsd. Ndm. (Aure, Frei og fl.). „De heia 'ta Himela". „Han kjæm te hei'an aav", det kommer til at klare op; Ndm. „Han heia taa lite". „Dæ heiar upp", Tel. (Bø). „hei(d)ande klaar" = heidende k. Sogn. 2) især bruges „**heie ivi** (aavr)", og sjeldnere „heie av", om et Skydække, som har lovet Regn, men drager bort uden Nedbør; Tel. Og, overført, om Lidelser, som glider bort (over). **hye av** d. s. Tel. (Moland); se hya, hia. — Wilse har: „heie en av, vedgjøre"; Christie: „avheia, forhindre"; disse hører maaske, ligesom „heie ivi", sammen med hia, Isl. hia (og heia?), give sig god Tid, Sv. Diall. håja, hia ɔ: hindra, styra.

Heida f. en Kone som „gjeng i Heide" (A.). Nedre Tel.: Heie. Lidet hørt. „Ei Heia, Galneheia, Galheia", tør ogsaa være eg. en „Hedning". — **Heiabeist** n. et grovkornet, larmende Kvindfolk. Ryf. Jf. Heidebeist.

heida seg el. **heia seg** (se heia)? v.n. Søen „heiar seg", naar den gaar hvid og brudt Ryf. (Sand, Suldal, Nærstr. Vass, Skjold), Shl. „Sjø'n heiar seg, naar 'an gaar i Rok". „Fjoor'n ligge nett so ei Hei, kvite so ei Hei, so ei Snøhei (en høitliggende Snemark med dens Ujævnheder, „Skavler", som Vinden pifter til Fog?). — Fra Ryf. (Sand) er ogsaa meddelt: „Sjø'n haiar seg opp; dær æ slik Hai i 'an", naar der er høie Bølger uden Vind. Dette sidste er ikke mindre dunkelt; maaske haia, vugge; snarere sammenhængende med Hage m. Gjærde; jf. G. N. hafgerdingar.

heidaberr adj. = heid adj. Hard. Shl. Sogn.

Heidaskiml n. = „Gidn" (Luftsitren) fra den varme Lynghede. Jæd. (Haa, Time). Se skimla.

Heidatorv n. Torv som skrælles i kun eet Lag af Lyngheder ne. Jæd.

Heiddøl m. 1) Indbygger af „Heiddal" i ØTel. Disse Former høres i NVTel., medens „Heddal, Hæddal; Heddøl" (A.) er Formerne paa Stedet selv og i nærmeste Omegn. 2) Indb. af „Heiddaln" i Gbr.

Heidebeist n. 1) Dyr = heide(t) Beist. Berg. Hall. 2) noget stort og stygt. Ma.: „Heibeist"; dette sidste er maaske af „Heid", Fjeldmark; jf. Heidgast, Heidjaatt.

Heidehøy n. Hø fra Høifjeldet. Tel.

heidekald adj. kold som paa en „Heid". Hall.

heideleg adj. = heidsleg. Hall.: „heiele"; Shl.: „heiale(g)". **heieskleg** d. s. Rbg.

Heidemun m. „Der æ Haiemun paa Snjourn", Sneen ligger tykkere paa Høifjeldet (end i Dalen). Sæt. „Snø'n fekk Heiemon (o')", Sneen faldt tykkere osv. Ma. (Ovrebø).

heiden adj. hedeagtig = heidsleg. Tel. (Bo).

„heiden adj. hedensk". A. „Haien Haug'e" Sted hvor en Hedning (udøbt) er begraven; uindviet Begravelsessted. Sæt. „Han vore (vøre) kji vær ko at haenum Haugjæ", han var kun værd at komme i uindviet Jord. Ogsaa: „de va i haenum Haugjæ" ɔ: i gammel, Arilds Tid. Sæt. Jf. Heidningshaug.

heidende adv. se Heid n.

Heidevind n. Vind fra Høifjeldet. Hall.

Heidgast m. 1) en Høifjeldsvætte. Tel. (Kvitseid). 2) En som hører hjemme i Høifjeldet. Tel. (Kvitseid).

Heidjaatt m. lidet erfaren, forfaren el. „folkevan", Person fra Fjeldbygden. Østl. Bamle. Se Jaatt. Jf. Fjellkop, Høgdabisn og fl.

Heidmerking (d) m. Beboer af Hedm. G. N. Heidmörk. Vald. (Vang). **Heimærkjing** NGbr.

Heidningshaug m. hedensk Gravhøi; uindviet Jord = heiden Haug. Sæt. „Ikkji vær ko at Hainingshaugjæ" = at haenum Haugjæ. **Heiingehaug** Sfj. (Førde, Jølstr). „Ditta æ so gamalt, da æ fraa Heiingehoja" (o', Haug'e, Ho'jn, Ho'ja), fra Arilds Tid = Sv. från Hedenhös (ɔ: hauss, Høi?). Ogsaa: „fraa Heiningehoja", Sfj. (Førde, Holsa, JDale); og: „fraa heiande, heinande, hengjande H." Sfj. (Dale, Askvoll). Se Haug, og einard. — **Hei(d)ingshaar** n. = Heidningshaar. Ndm. — **Hei(d)ningsskova** (oo) f. den Nyfødtes ydre Smuds. Sogn. „Heiskoove" d. s. Nfj.

„Heidr m. Hæder". A. „**Heer**, Vestf. Busk. „Heer (aa Ære"), Østerd. „Koma te Heirs", komme til Anseelse igjen; komme til Nytte, i Brug, igjen; om henlagte Ting. Ryf. Tel.

„heidra v. hædre". A. **heere**, Østerd. (Tynset); **hære**, Østerd. (LElvdal). **heire av** v. a. overfuse, gjennemhegle = avheidra. VTel. — **heidra seg** v. opføre sig til sin Hæder, opføre sig vel. NØsterd.: „heere, hære".

heidrsam adj. fuld af Selvagtelse; velopdragen; dydig. NØsterd.: **heersam** og **hærsam**.

Heidrsdag m. Bryllupsdag. Sæt.: **Airsdage**. — **heiene** og **heigene** se heilende.

Heigr, Heigre, heigra se Hegre, hegra.

„Heil, Hil". A. I Sagn fra Vald.

heil adj. se heila seg.

heila seg? v. n. slippe Efterbyrden, „Helda, Hild, Hælle, Heilla (el. Hella)" = buast. Nedre Tel. Østl.: heil(l)e se(g). **heil**, om Ko som har buast. Nhl. Nfj. Ogsaa: **hælle sæ(g)** Rom. (Eidsvoll), **hælse sæ(g)** Rom. (Skedsmo, Høland, Nes).

„heilag adj. hellig". A. „Ein heilag Dag('e)",

Tel. (Mol. og fl.), NGbr. heilig Li. (Eikin). 2) uskyldig i noget, fri for det; ren. Østerd. og Hedm.: heellag og heelag. „Han höller sei saa heellag för den Tingn", Rendal. 3) „hellig" ɔ: som gjør sig uskyldig; udvortes ærbar; skinhellig; hovedhængende. Ogsaa: overdrevent peen og forsigtig; kunstlet forbeholden; tilgjort fin; „knotende". Totn, Hedm. „Heellag aa fiin; heellag aa bli". Jf. heilaga. — ?heileik adj. pudsig, besynderlig. Voss. Meddelt

„heilaga v. a. (ar), gjøre ren for Skyld osv. Hard. (tildels heilaka)". A. I Hard. (Ulvik, Jondal): heilaka seg, bruge Udflugter. Ser ud som en senere Dannelse, af heilag 2) og 3). Hid hører maaske flgg. Former, fremkomne tildels, synes det, ved smaa Vridninger paa det høitidelige Ord, som man dog ikke kunde dye sig for at bruge ironiskt eller dog halvt spottende; dernæst synes at være indtraadt Tiljævninger, og maaske Sammenglid med andre Ord. I neppe nogen (ingen) af Formerne er L'et tilbagetrukket („tykt", kakuminalt) som det er i „Hæl", „hala", og i de fleste (alle undtagen de med U, N og de med Diftong) er første Vokal betonet og kort. a) hee(l)laka (kort ee) v. a. og n. snakke fint: beroligende, efter Munden, lokkende, indyndende sig; tildels = kryssa, krusa; ogsaa: bruge Undvigelser, Udflugter; ikke give fuld Besked; bruge smaa Kunster = heilaka seg; jf. høgtida. Hedm. (Ringsak), Totn (Birid, Vardal): „Han sat der aa heelaka aa va saa blii, sat aa heelaka uut Tiia". b) heeleeka v. (korte ee) = heelaka. Vald. (Bagn, VSlidre). „Han prøvde aa heeleeka se inn mæ 'o", indynde sig hos ham (VSlidre). „Han stod der aa heeleeka mæ 'a" = „akkedeerte, heelt uut Tiiee mæ Prat" (Bagn). „E heeleeka mæ Fiskee, te e fekk 'n upp" (Bagn) = likka, lirka. Her, og flere andre Steder, er sandsynligvis Paavirkning fra lidka, „likka, leeka, læka". c) halaka v. = heelaka. SGbr. (Faaberg), Hedm. (Ringsak), Land, Hall. (Flaa, Aal), Østerd. (Tynset), Tel. (? Sellj.). „Halaka uut Tiia", gjøre Kunster i Tale eller andet for at udhale Tiden. Her tør hala v. have indvirket. Halak m. En som halakar; en Eftersnakker, osv. Østerd. Halaka m. = Halak. SGbr. halakutt adj. fuld af Halak n. ɔ: Udflugter, beroligende Ord, osv. Østerd. d) hulaakaa v. a. og n. tale fint (beroligende, lokkende osv); næsten: trygle. Gbr. (NFron?). e) hulu'ke v. a. smigre, give Medhold; = kryssa. Gbr. (Lom, Vaagaa), Sdm. (Ørskog). „Han huluka 'tje noken"; Sdm. „E huluka de ikkje faar di (dæ)"; Gbr. f) „hauluke, v. a. tiltale skaansomt, lokke osv. Sdm." A. Romsd. Formerne med de dunkle Vokaler (d, e, f) seer ud som fremgaaede af en Omlydsform, ligesom lugum, logum (lagum); maaske ogsaa Hug m. har virket ind. Lydforskyvningen synes for Resten begyndt paa Hedm. (Hamar Bispesæde, hvor Ordet i sin Tid tør have faaet megen Brug og sit Præg), med dets Sammenklemning af Diftongen (jf. heilag, heilende), og herfra at have skeiet stadig videre ud. Man hører ogsaa: jeelaka, Totn (Vardal); heelinke, Vald. (NAurdal), jeelinke, -a, Vald. (Bagn). De sidste Former tør være fremvirkede ved linka v. (gjøre Bøininger) og (eller) T. gelenken. Jf. hælaka, som ogsaa tør have virket ind paa Former og Bett.

Heilbotn m. fjerde Mave hos Drøvtyggere = Botn. Gbr. Heelbytning d. s. Østerd.

„Heile m. Hjerne". A. Helle Rom. (Høland), Heller, Nedre Tel. (Holla, Solum), Smaal. Hiller, Smaal.

Heilemot? n.: Heelmoot, Hjerneskallens Isse-Søm (Sutur). Rendal i Østerd.

heilende adv. aldeles. Kun i: „heilende still" = hellende s. „Tia heilene still", Rom. (Eidsvoll), Vald. (NAurdal); heilande s., NGbr.; heellene Hedm. (Vang); heelene Hedm. (Nes), Totn, Hadel. Aadal. (Jf. heil adj., heilt-upp adv.; „tia heilt el. heiltupp still", Ryf. og fl.). Men ogsaa: heiene s., Rom. (Nannestad); heigene, SGbr. (Øyer, Faaberg, Gausdal); hæggande, NGbr. (Kvikne); hæg(g)ene, Rom. (Eidsvoll), Hedm. (Ringsak); hængane, Smaal. (Borge). — avhællan(d)e adv. overordentlig. Tel. (Bø). Jf. Sv. Diall. hällande, ofantlig.

heilfallen adj. om Søen modsat: halvfallen. NRyf. og SShl. tildels: heilfadl.•

heilgrodd adj. helvoksen, ikke sammensat. Ma.

heilhjelma adj. fuldmoden, om Korn. Sogn.

heilna v. a. erstatte. — Heilna(d) m. Erstatning, Fyldestgjørelse. — Heilning f. d. s. Tel. (Vinje). Lidet brugte.

Heilne m. = Heile. — Heilnekurv m. Hjernepølse. Hall. (Gol). Meddelt.

heilsint adj. = heilhuga. Helg. Senja.

heilsleg? adj. „heelskele", ubeskadiget. NØsterd.

heilspent adj. om Ko med 4 Patter. Smaal.

„heilstrengt adv. uafbrudt". A. Tel. Gbr.

heilstøypt adj. 1) helstøbt. Ma. og fl. 2) lige tyk overalt; ret op og ned; klodset i Bygning eller Snit. Fosn.

heilstøypen adj. 1) = heilstøypt 2); om Kjole. En slig Kjole hedder: Støypkjol, Støypkuft'. Stjør. 2) klodset og uerfaren; uforfaren og uden Folkeskik. Stjør.

Heilstøyping m. „heilstøypen" Person. Stjør.

heilvond adj. rigtig vred = fullvond. Tel.

„Heim m. Hjem". Hiim, Ryf. (Li. (Sirdal, NVFjotland)?). I VAgder (Bjell. og fl.) vistnok „Heim", men dette synes at maatte være af „Hiim", ligesom „Reim" ɔ: Riim hrím, „Greima" ɔ: Grima gríma, medens „Eim, Reim" hedder „Aem, Raem". Hæem og Hæem, Li. (Fjotland og fl.); Hæem, Ndm. og fl. „3) Verden". A. „Heimsens

Ufre(d)" betyder Kvinden, i en Gaade fra Dal. (Hæskestad). 4) Luft, Veir. Sfj. (Y- og IDale). „Han æ kaldiskjen i Heima idag" = „i Luktinne". 5) Strækning; Tidslængde. Hall. (Nes, Gol). I „lange Heimadn". „Dæ va kji anna Uføre lange Heimadn". „Dæ va lange H. imyljo". „Dæ va l. H. at e inkje fekk upp Augudn". 6) sikkert Grundlag, Visshed = Sæt; ligesom: Hjemsted. Nbg. (Aamlid, Lisle-Tovdal), VAgder, Tel. (Lunde). „Der æ kje noken Heim mæ dæ han brakar (seie), han snakkar vilt", det hører ingensteds hjemme. „Han snakkar mykjy som inkje æ noken Heim i"; Lunde. „Ho he kje noke Heim mæ dæ"; Ma. Ogsaa: „dør æ kje noge Häema mæ 'an" = noko Sæt. Li. (Fjotland); hjemme adv. hedder „häeme". Se Hyr. — „Heim", om Husmandsplads. Gbr.

„**heim** adv. hjem". A. hiim, Ryf. osv.; samme Former som ved Heim m.

Heima n. 1) Hjemsted: i „eiga, hava, Heima", have hjemme, høre hjemme. Shl. Voss, Tel. NGbr. og fl. 2) = Heim 6), se d. Sæt. Li. G. N. heima, n. Hjem.

„**heimalen** adj." A. 2) hjemmevant, fortrolig i Huset som var man opfødt der. Ndm. (Rindal). „Han he vorte saa hæemaalin no, han gjere just so han vil".

„**heiman** adv." heiman og heimaan, VAgder. heiman-, heimaante, VAgder; heimaate (heimo-), Shl. — Som præp. med Akkus. = heimanfyre (hæimafaar); NGbr. „Hæima Fjæille", modsat „burta F.".

Heimanfylgd f. = Heimanfylgja. VTel.: „Heimafnygd"; Vald.: „Heimafuld".

Heimanfylgje n. den hele „Ferd" af Kjørende og Læs som følger Bruden fra det gamle Hjem. Hall. (Aal): Haimafølji. — „Heimagaava f. Medgift". A. Vesteraalen: „Heimagaavs-ku".

heim-att-aat adv. hjem igjen; hjemme igjen. Totn. „Vi ær snart hæm-". — „Sjaa ein heimatt", naar hun (han) „geiser". Hadeland, Vald.

Heimdabyte n. = Hembdabyte. Sfj. YSogn.

Heime n. = Sæt, Heima n., Heim 6). Tel. (Laardal og fl.), Sæt. „Der æ kje (kji) noko Heimee (-i) mæ Snakkjee (-i) hass".

„**heime** (eller heima) adv. 1) hjemme". A. 4) i eller nær ved det ældste, først bebyggede, Bol eller Tun af en Gaard som har flere Brug. VAgder.

Heimebeite n. = Heimehamn. Hall. og fl.

Heimedomar m. En som sidder hjemme og giver sit Besyv i en ukjendt og uforstaaet Sag; inkompetent Dommer. Et sligt Besyv hedder Heimedom m. Li. (Eikin). Fra først af maaske: Dom ifølge „Heimeretten". (Vald. Sæt.).

heimegjord adj. uerfaren = heimalen. Hall.

heimehoggjen adj. = heimalen. Hall.

Heimekvern f. almindelig Bækkekværn med „Kall", modsat større „Mølle". Nbg. Maaske andre Steder = Innekvern.

„**Heimel** m. 1. Bohave". A. Ma.; Sæt.: Häemile.

„**Heimel** m. 2. Hjemmel". A. Häemile, SætB.?

Heimel? n. 1) Hjemsted, Hjem; Bosted. Stjør. „E gott Heimæl". 2) Bohave, Bo. Innh. (Indr.): „Heimæl". G. N. heimili n. Hjem; Bo.

„**heimeleg** adj. hjemmeværende". A. -lig, VAgder (se Heim), Dal. Røldal. hiimeli, Follo, Smaal. häemsle d. s. Vald. Ogsaa: „heimele-vee", Hall. (Gol); „hiime-vee", SSmaal. (Borge). hæimele, mest adv. NGbr. 2) fortrolig = heimsleg. Trondh.

Heimemenneskje n. En af Egnens eller Landets Egne, modsat „Fremminfolk" el. „Byfolk". Sæt. Tel.

heimen adj. eenfoldig; uviis. Hard. (Ulls.).

„**heimfus** adj." A. Hard. Ma.; NGbr.: -foos.

Heimils n. liden beskeden Bolig. Vald.

Heimkjering f. = „Reiddeigja" i Lag. Ndm.

Heimkomar-øl n. = Heimkomeøl. Tel.

Heimkomerod (o') f. det Følge af Slægt og Venner som ledsager Bruden til hendes nye Hjem. Voss: -ro (-raa).

„**Heimkynne** n." A. Rom. og Ringerike: Hiimkynn(e).

heimkynnug adj. = heimkynnt. Ma. hiim-. Rom. Smaal.

heimla v. (ar). Formen heimla, høres i Sogn, SBerg. og Sæt.; især i Sæt. adskilles „häemle" og „hæmle". Ellers vil de let glide sammen i „hæmla". Flere af de her opførte Bett. minde om „hemsa" og turde snarest høre til et hemla. (Jf. heimta, hemta). 1) v. a. skaffe et Hjem, faa til at føle sig hjemme. Hard.?, Nhl. Shl. „Han æ heimla isjaa meg", han har faaet sig et (midlertidigt) Hjem hos mig. „Eg ha kje vore Kar te hæmla Kyræ (Kyro), ho traast tebakars"; Nhl. Shl. „Hæmla Buskapn" = „faa B. te roa seg"; Nhl. „Kyræ traar (traor) so tebakar, ho vi(l) kje heimla seg"; Shl. Hard. „Detta Venjedyre vil hæmla seg her". 2) v. a. „hæmla (heimla?) te seg" eller „hæmla seg" (Dativ), bevare el. erhverve sig til retmæssig Eie, ved Odel, Hævd, Kjøb, Bytte osv.; tilegne sig. Hard. (Kvamm, Røldal), Shl. Ryf. Dal. „Dæ va so vitt han vann aa hæmla Gar'n", det var med Nød han opnaaede at bevare Gaarden for sig; Ryf. „Han ha(r) no fængje hæmla Gar'n te seg". „Han hæmla te seg eit Stølsbeite". „Dæ mangge Aar sia eg hæmla denna Gar'n". Vel, ligesom 1), eet med „heimla, hjemle, give Ret til" A.; G. N. heimila. 3) faa i sin Vold, gjøre sig til Herre over, faa Bugt med; faa gramset sammen, faa bjerget; mægte, kunne haandtere = raada med; Sogn, Nhl. Shl. Rog.; SHelg.: hæmm'l. „Hæmla i Hou^b ei Byra mæ Høy"; Dal. „Me he so viitt te hæmla

idag"; Dal. „Hæmla inn Høye"; Jæd. og fl. „Hæmla Baatn i Land"; Nhl. „Eg va knapt goo' te hæmla Fiskjn upp i Baatn, so mykje va da". „Hæmla dæ te Husa(r)"; Ryf. „Han fikk so mykje Four, han kunde kje hæmla da". Sogn. „Æg vinn ikkje hæmml'n; æg kann ikkje hæmml' meir i Baatn"; Helg. „Me kann 'kje heimla Smalen i detta Huse, her æ so mangge"; Sogn (og fl.). „Hæmla Kræture fram", holde Liv i Kvæget Vinteren over; Shl. Ryf. „Hæmla Aakrn, Bø'n", faa beskyttet (bjerget) Ageren mod Kvæget; Ryf. I denne Bet. siges somme Steder i Ryf. baade „hæmla" og hælma, se helma. 4) v. n. bemøie sig med, slide og slæbe med. Ryf. Nhl. YSogn. „Eg hæmla mæ eit Par Röut Vintrn øve". „Kva æ da, du hæmla aa dytte mæ?" slæber og pusler med? YSogn. Dette ser ud som hemla = hamla. 5) v. n. og a. lokke; lokke til sig, gjøre sig fortrolig. Bet. nærmer sig 1). Sogn, Nhl. Shl. „Han hæmla mæ Laambi (Hundn), at dei skulde hydla seg mæ'an" (4.?). Ogsaa: „hæmla te seg". 6) „hæmla mæ", smigre ved at jatte med; give Medhold til Upligt = høla. Sogn, Nhl. Shl. 7) „häimle ihoup" samle skjødesløst fra et vidt Omraade, sætte løseligt sammen. „Han häimla ihoup noko Häimløysu", Historier; Sæt. — Derimod: hæmla seg, faa Kræfter, faa Magt, komme sig; ogsaa: faa Overtaget igjen i Styrkeprøve. SætB. Ma. (Aaserall). Se hemla, A. hæmlast upp atte v. n. = hemla seg, kjairast. Sæt. Ma. (Som antydet, er her sandsynligvis flere Ord).

heimleides adv. 1) i Retning hjemad; i Nærheden af Hjemmet. Busk. (Snarum): hiimleies. 2) adv. og adj. = heimeleg. Trondh. (Bynes: „hæemleess"; Melhus: „heemle'es"). Ogsaa: „heemslæstaam"; Gul.

Heimlengting f. = Heimhug. Sogn.

Heimlid f. „Lid" som hælder ned mod Hjemmet (Gaarden). Busk. (Modum): Hiimlii.

heimlides adv. i „Heimliden". I Hall.: häima-.

„Heimløysa f. 1) 2)". A. Ma. „D'æ raent uti Heimløysaa", det har ingensteds hjemme, er aldeles grundløst. Jf. Heim, Heima n.

„heimre adj." A. heimre og -a, Ma.; heimdre Bald.; Sæt.? — „Heimste-Gar(d)n", den oprindelige Gaard, den først bebyggede Del af Gaarden. Ma. (Aaserall). Se heime adv.

Heimrost (o', aa—d) f. = Heimrast. STrondh.

„Heimsed m." A. „Sjaa Heimse'edne" = skoda Heimsederne. SShl. Røldal; Ryf.: „Hiim-".

Heimshærer f. pl. Saa kaldte den ældre Slægt Lynget Calluna vulgaris, „Graalyng", idet de mente det var den aldrende Jords (Verdens) graanende Haar. Tel. (Moland). Oftest defin.: Heimshærune. Jf. Hæra, Graahæra.

Heimsjaanad m. = Heimsjaaing. Sogn: „-aona".

Heimskjer n. Skjær nær Hjemmet eller Fastlandet. Kun i saa Udtryk. „Dæ bere i Heimskjerjan", det nærmer sig Hjemmet. Dal. (Hæsk.). (Skjer n. har ellers i Hæsk. i Regelen i Fl.: Skjer; jf. dog „Nes". Fl. „Nesja" i Jæd. Dal. og fl.). „De gjell ikkji fyrr du kjæm i Heimskjera", og „d'æ hæknaste i Heimskjera (plur. el. dativ sing.?)" eller „i Heimskjeri" (acc. sing.) der er farligst (for den Hjemvendende) nær ved Hjemmet, „for der ska ein drikke mæ saa mangge", (der lurer Troldene graadigst); Rbg. (Aamlid, Lisle-Tovdal). Dette Kystudtryk findes saaledes i Rbg. høit oppe under Fjeldet.

„heimsleg adj. familiær". A. Sogn: -le; Li.: -lig. 2) häemsle = heimeleg 1). Bald.

„Heimstad m." A. = Heima n. „Slikt Prat har ingen Heemsta". Østerd.

heim-te adv. „gangge h.", gaa igjen. Sæt.

heimtraa adj. udholdende i sine Bestræbelser for at komme tilbage til det gamle Hjem. Om Husdyr. Vestfold: hiimtraa.

Heimtrøing m. en lad og selvraadig Hjemfødning. Hard. (Ulvik, Ullensv. Odda). Jf. Eintrjøning, Eintrø(d)ing.

heimtyd adj. = heimkynt; om Dyr. Sogn, Voss: häemty'u.

Heimvipor (ii) f. plur. 1) tosfede Historier = Heimløysor, Skronor. Tel. (Rauland). 2) tosfede Indfald, som kommer tilsyne i utækkelig barnagtig Spøg i Tale og især i Gjerning; (dum) praktisk Spøg; Skoledrengestreger. Tel. (Vinje). Ogsaa: Himmviipur og Hinnviipur, Tel. (Kvitseid, Selljor). „Gap'n æ so full av H."; Hinnviisur og Hingviisur, Tel. (Selljor, Hjartdal, Heiddal, Bø). „Viipa" f. = Skrona, Ryf.; „vipa (i')" v. vimse, Bald.; G. N. vípur Barnespil. Dette Ord forbinder sig maaske med Hinnvita, liden Gave A., gjennem Forestillingen „Bagatel". „Hinnvetu", bruges maaske mest af Giveren: altsaa nedsættende.

heimvitja adj. „vær(a) heimvitkja", være stedt paa et kort Besøg hjem. Salten, Senja.

„heina v." A. 2) have til Nar. NTrondh.

heinkjend adj. „hein"-agtig. Trondh.

Heinmule m. paa Eggredskab: Bulhed som Følge af slet Bryning; maaske ogsaa = Brynslevol. Stjør. — heinmyla adj. brynet but. Stjør.

Heinor (oo) m. og n. det Mel (Kvataur) som ved Bryningen slides af „Hein". Innh. (Beitstad, Leksvik).

Heinsvorta (oo) f. = Heinor. Selbu, Namd. Helg. Og: Heinsvarta, Helg.

heirunen og heiruna (u') adj. = heirun, om Kjør. Sfj. (Dale), Y- og ISogn. Ogsaa, i Spøg, om Folk: lysten. „Eg æ so häiruna pao Sild".

Heis m. Kun i: „i Heis'n". Østl. (Totn, Oslo, Follo og fl.). „Gaa i Heisn", „væra i Heisn", maatte give tabt, give sig, undgjælde. „Han maatte i Heisn". „Sætta i Heisn", sætte

En fast, maalbinde. Maaske til heisa v. = rjuka; maaske til DT. heise (hale op, hive) og Heis (paa Seil og Flag).

heisa v. n. om Kornet: 1) fremdrives stærkt saa det skyder op i grovt Straa og golde Aks, især under lunende Fjeldvægge hvor der er noget varm, stille og fugtig Luft. VAgder. Jf. His, hisa, hisen. Sammesteds: hæsa ɔ: blæse koldt og fortørrende; se A. 2) fremdrives og fortørres før det modnes. VTel. (fra Seljor vestover), Rbg. „Konni heiser reint burt i dænni Vermden, de grønheiser o fær kji si fudde Gjersl". „kvitheise". Sammesteds: hæse, som i VAgder. 3) tabe, spille op, fallere = rjuka. Tel. Se Heis. D. hepse, puste af Hede.

heisen adj. som udfolder eller forudsætter stor Kraft eller stort Moment; vældig; mægtig. Shl. Ryf. Hard. NVTel. (Vinje, Rauland). „Fjoorn va heisen idag", svær at mægte. „Vindn æ heisen nokk idag; han æ heisen paa Fjoorn". „Heisen Kar". „Eit heise Arbei". „Dæ vart heise før'an", svært, vel svært. „Dæ va heise te bera". „Heisen Priis" = strid. „Dæ va heise (adv.) gjort", dygtigt gjort.

heiska v. impers. (ar): det „heiskar", naar der i koldt, næsten klart, Veir falder lidt let drivende Sne. Ma. (Aaserall), Rbg. (Evje, Honnes; Bykle?). — **Heisk** n. let, spredt drivende Sne. Ma. Rbg. Skal ogsaa hedde: **Hei-skar** n. Ma. Er denne Form faktisk, turde heiskar v. præs. indic. være for „heiskarar", og Ordene have Sammenhæng med Hei(d) i Heibit (Heidrop), og med Skar n. ɔ: Tande. Jf. Heideskav, A.

heiskleg adj. forfærdelig; voldsom; vild. Kun om Veiret. Rbg. For heidsleg? — Hid hører maaske **heiskjele**, Hall. (A.); **häirsle** adj. og adv. forfærdelig, Vald. (Ø- og V-Slidre; heisleg, A.): „Häi(r)sle foort"; „häirsle stoort Fjell". „Häi(r)sle Mann".

„**heit** adj." A. se hard. „Paa heite Flekkjn", paa Øieblikket. Ndm.

heit! interj. hei! (Tilraab). Vestfold og fl. Se A. „Heit du!" — **heit'san** og **hei'san!** interj. heisa! Ofte Udtryk for lystig (triumferende, ironisk) Overraskelse. Vestfold og fl.

„**heita** v. n. (ar) true". A. Ogsaa v. a.: „han heita Nevin (Nævan, Navan) aat me", løftede knyttet Næve. Ndm. (Tingvoll, Stangvik, Surndal, Øksndal).

„**heita** v. n. (er, te), hedde". A. Former: heita (-e), hei'te(r), heet, heite (-i), i Dal. (Hæskestad), VAgder (de øvre Bygder), Sæt. Rbg. (Honnes, Aamlid), Tel. (Treungen og Egnene NV derfor), Ryf.

heitande adj. Kun i: „i heitande Flogji", i uafbrudt flyvende Fart. Tel. (Vinje, Kvitseid). Til „heita", skynde? Og: „hittende".

Heitekatl? m. Trusel om Hævn, om Prygl; truende el. udfordende Ord; ogsaa synes det: Hævn, Prygl. Nfj. (Stryn), Sdm. (Hjørungfjord), omtrent: **Heitekahlj** eller **Eitekahl(ſ)j** (samme Lyd som i Dialektens Form af Hasl, Tasl); maaske mest i Fl.: -kahlja. „Han ga haanaa goode Heitekahlja", Stryn. „Han lova 'naa so ein Eitekahl(ſ)j". Første Del af Ordet hører maaske til heita, true. Den anden lyder som dannet af „Katlar" Fl. af „Kjetel", som nu hedder Kjeel, Kjeil. Maaske fra først af kun et Spøgord. — **Heitekaka** f. d. ſ. (varm Vaffel?). Sogn.

heiteldt adj. om Ved som afgiver en hed Ild. „Bjørkeve(d) æ heitelt". Nhl. (Haus).

Heke m. Snip, Udkant = Hik, Hekel. Tel. (Kvitseid „Heekje"), Li. (Eikin „Hekje"; Fjotland „Hegje"). — **hekutt** (e') adj. fuld af „Hekar". Li. „Gar'n æ smal o hekutta", Eikin; „hegette", Fjotland.

„**Hekel** (e') m. 1) Snip". A. Tel. „2)". A. Lang Person som bærer og fører sig ilde. Li. — **hekjelleg** adj. lang og usmidig; omtrent = ulenkeleg.

hekjen adj. forskrækkelig, fæl. Ndm. (Tingvoll). „'Ta va heekje aa sjaa". Maaske for hækjen, som „lees'" ɔ: læsa.

[**Hekker**, Pokker. „Ga te Hekkers!" Ndm.

Hekkja f. 1) lang Hylde. 2) lang tynd Kvinde. Nhl. Jf. Hekk, Hekka.

Hekkje n. Melkestab med Hylder. Jæd.

Hekla f. Halmstub = Helma. Ma. (Aaſ.). Se A.

Heklemo m. en stenet Slette med opstikkende Pigger af afhugget el. fortørret Krat. Tel. (Vinje; Landstad; Wille: hvas og stenet Slette). — **heklutt** adj. = flisutt, flustrutt. Tel. (Rauland).

hekla v. n. hænge sammen til Nød. Stjør: hækk'l. Maaske til hækk (Stjør.) at hænge; ligesom hangla til hanga. Jf. hekla A.

„**heklad** adj. kjæk, frisk". A. Vestfold, Sogn. Jf. hegla adj. Ogsaa adv.: „ein hekla goo Kar", Sogn, Vestfold. Og: „ein reinhekla K.", „ein upphekla K.". Oftest om En som er flink til at sno sig; smidig og handledygtig.

heklande adv. overmaade. ISogn. „Stao heklande gott pao Ski".

heklug adj. duelig; dygtig. Gbr.

Heklung m. = Feteſko. Namd. Helg. Maaske af Hokul, Ankel; altsaa Fodbedækning som gaar til Ankelen. Jf. G. N. hökulskúadr, hökulbrækr. Den politiske Flok Heklungar tør have faaet Navn af en slig Fodbedækning, i Modsætning til Birkibeinar.

Heknfjell (e') n. Navn paa den vide stenige Fjeldmark i det Indre af Agder fra Lygne-Vatn i Eikin nordover. Agder (Eikin og fl.). En mere udbredt Form er „Hekkfjell". Til G. N. helkn (hölkn), stenig ufrugtbar Grund; Fritzner, I, 785, a.

„**heksa** v. 1) sluge". A. Smaal. Gbr. Agder. „2) give hvasse Ord". Hard. Vestf.; Ndm. som i Innh. 3) „heksa etter" snappe efter = glefsa. Agder, Sogn, Gbr. og fl. „Heksa o

kjekja ette ein", forsøge at bide En (med Ord). — Heks n. bidske, hvasse Ord. Innh. og m. fl. — Heks m. en vrangvillig Person som gjerne bider Folk af. Stjør. — Hekse n. = Heks m. Hard. — Heksa f. en Heks. Tel. Vel fremmed, men sat i Forb. med de foreg. — heksen adj. som gjerne heksar.
?Hekse n. et Ugræs; maaske = Herkje. Østerd.
Hekt, i: „paa Hekt'e" og „paa Hækt'a", paa Nippet, meget nær ved (at glippe). Tel. Østl. Tør være af „Hekt" ɔ: Hogold (Rebbøile), hvilken Rebets anden Ende netop naar. Se dog A. Jf. Hank um Hank.
„hekta v." A. „hekte se fram", hage sig frem, arbeide sig frem med Møie. Gbr. (Fron).
Hektnaal f. Synaal. Ndm.
„Hel, Død". A. „Fø ein i Hel", underholde En til hans Dødsdag. Ndm. Ligesaa i Sv. Diall.
Hel, hel' (ee), se Hæl, hæla, herda.
„Hela (ee) f. Rim". A. „La(d) gloo dæ paa Heelaa!" lad staa til! Ryf. Agder. — ?Hele m. d. s. Li. (Kvin).
helag, hellag se heilag.
helaka, heleka, helinka se heilaga.
Heldeli(d) m. nederste Fodled paa Dyr, særlig Hest og Ko. Hall. Sogn, Shl.
heldehoppa v. n. = heilbykja, heldebykja. Hall.; Gbr.: hæillhoppe; Nedre Tel.: „hæll-hoppe". — Heldehopp n. Hall. Sogn. — Til Helda.
heldesaar adj. om Hest som ikke taaler Hilden. Sæt.
Heldespenning m. „Spennel" til Hilde. Hall.
„heldr adv. 1) hellere". A. „Ko vi du hell'a ha?" helst af de to Ting (ligesom Kompar. overhovedet). Ma. „3) noget, temmelig". A. „De va hell'e gott at du kaam"; Sæt. „D'æ hell'a kallt"; VAgder. Ogsaa: „D'æ hell'e ti kallt", temmelig koldt; „hu æ helle ti ring'ge", hun er noget (vel) ringe el. ubemidlet; Sæt. (Valle, Bykle). G. N. heldr til; jf. helste, hoste ɔ: helzt til. — „Han æ eldre h e l d'e s o eg", ældre end jeg; Shl. og fl.
heldra v. n. om Bjergvæg: danne Grotte, „Hellar, Hillar"; forme sig til Grotte; hænge ud over. Hard. (Ullensv.). Ogsaa: „heldra seg". „Fonnæ heldrar (seg)". hildra, Shl. (Etne, Fjellber). „Hildra utøve". — hildren adj. udoverhængende. Shl.
Helebutta f. en Flyndresort; Rødspætte, Pleuronectes platessa? Shl. (Fitja). Meddelt. Eng. halibut, Holl. heilbot er Helleflynder, maaske dog eet med vort Ord.
„Helg f." A. Hælg, Rbg. VAgder.
„helga v. a. 2) pynte". A. hægre, SætV.
„Helgabil n." A. Hægrebil, Tel.
Helgamess(e)-Sumar n. (m.) længere Tids varmt Veir, gjerne med SOVind, omkring „Helgamessa"; Indian summer Ndm. Sdm. NBerg.
Helgamot (oo) n. Høitidens Indtræden. Sogn. „Mæ Helgamoote", naar det (atter) er Høitid.
Helgaskot (o') n. = Helgabil. Vald. Hall.
Helgaturk m. tørt Veir om Søndagen i Høhøsten. Tel. (Vinje): Hægreturk.
„Helgdag m." A. Hægedage, Tel.
helhugsen adj. fortumlet; sandseløst frembusende; aandsfraværende. Ringerike, Vestfold (Lier). Jf. heljug.
Heljagreida f. noget overordentligt, noget „Pokkers", noget man skryder af. Hall. (Aal): „Hæljagraie".
Heljaknut m. Adamsæble. Buff.
„heljaleg adj. uhyre". A. I Hall. (Aal, Gol) mest om det udmærkede, prægtige; i Tel. (sjelden) mest om det uhyggeligt store.
heljalege adv. uhyre, overvættes. Hall. (som ved adj.), Tel. (som ved adj.); Rbg. og Sæt.: „heljelege"; VAgder: „heljelig". „Dæ va heljelig!" over al Maade. „Heljelege stoure". „Heljelig lang". „Han tala so heljelege", saa uhyggeligt, saa fælt.
Heljastrupe m. 1) en Slughals. Hall. 2) en hensynsløst frembusende Karl = Ageløysa, Rivar; ein hastig og heljug ein. Hall. (Aal, Gol); Vald. (SAurdal): Höljastrupe.
heljugsleg adj. = heljug. Hall. (Gol).
hella, hellaa se ellaa.
„hella v. n. strømme ned". A. Tel. (Vinje): hedde, hellte, hellt.
„Hella f." A. Hedla, Hordeland, Rog. VAgder (Sirdal, Nes, Bakka); Hedda, VAgder; Hylle, Østerd. „2) = Bakstrhella". A. Smaal. VAgder. 4) den øvre haarde Flade af en Svulst: G. N. hella. Li. (Fjotland).
hella seg v. danne Stenflade, blive til Hella. Østerd.: hylle se(i).
„Hellar m. Grotte". Hellar og Heddar, VAgder; Heddeer(e) og Heddire, Ma. (Aaserall), Sæt. VTel. (Vinje, Mo, Laardal, Mol.); Hidler, Fl. tildels „Hildrar", Shl. (Etne, Finnaas, Fitja), Ryf. Ogsaa „Hydl'r, Hødl'r(?)", Shl.
Helle n. og f. Efterbyrd. Østl. se Hild.
helle seg se heila seg.
Hellefleke m. en meget stor Stenflis, „Hella". Hard.: „Hedlefleksje".
Helleflekkje n. = Hellebrot. Hard. (Ulvik: dl).
Helleflingra f. Splint af en Stenskive. Ryf.
Helleflis (ii) f. tynd Stenflis. Jæd.: dl.
Hellekurre m.?, en Sedum (album). Hard. „Hedlekurr(e)". Meddelt.
„hellende adv." A. „hællane still", SSmaal. Maaske saa stille som en „Hella", jf. „tegja som ein Stein"; eller som den der er lagt under „Hella" (død). Se heilende.
Helleregn n. Styrtregn. Tel. (Vinje): Hedde-.
Hellerim (ii) n. Sod paa „Bakstrhella". Li.: Heddereim.
Helleskit m. en liden Fisk som ligner „Bergnebba". Ryf.: „Hedleskiit".
hello, hellu, se ellaa.

Helletak n. = Hellebrot. Hard. Af taka v.
„**Helm** m." A. 2) en svingende Jern-Galge (Gjelgja) i Skorstenen, til at hænge Kjedelkrogen i eller Klæder paa. Nhl. Sogn og Sfj.: **Hjelm**.
Helma f. = Plogaas. Jæd. Jf. Helm m.
helma v. bjerge osv. Ryf.: **hælma**; se heimla. (Dog har Christie: helma, skjule, dølge).
„**Helma** f. Halmstub". A. **Hæælma**, VAgder (øvre Bygder); **Heelma**, Ma. (Aaserall); **Hølme**, **Hylme**, Ma. (Kysten), Ned.; **Haalm'**, **Hölm'**, Ramd. Innh. Gul. og fl.; **Halm'**, SHelg. (Bindal); **Heeme** og **Hæme** Sæt. og VTel. (Moland, Mo).
helma v. n. = halma. **hælme**, og „hälm(e)" (ↄ: halma), Østl. Trondh. **hylma**, Nhl.; **hölm'**, **haalm'**, Trondh. „Hylma laangt". „Hölm' vakkert, høgt". **hæme** (og heeme?), VTel.; lidet udbredt.
„**Helmaur** m." A. **Hæmaur** VTel. ØTel. (Tud.).
„**Helming** m. Halvdel". A. **Hælving**, Smaal.; se Halving. **Hølming**, Hall. (Gol). „Te Hølmings", halvt, halvveis. „Slaa te H.", meie (Hø) mod at faa det Halve. **Halming**, Helg. „Bookshalming". Se Helvning.
Helmingaskifte n. Deling i to lige Dele. Berg. Tildels: **-skipte**.
Helmot (ee), se Heilemot.
Helna f. Hilde = Helda. Sogn, Voss, Hard. **Henla** d. s. Sogn, Nhl. „Stutthænla, Laanghænla". — **helna** v. a. = helda. Hard. og fl. — **Helnele** m. = Heldelid. Hard. Voss.
„**Helorar** pl." A. I **Helouraa**, dativ pl., Ma. (Aaserall); i **Helouran**, Ma. (Bjell.). Ogsaa: i **Helouræ**, SætV.; i **Heloura**, Ned.; og „i Haloura", Ned. „I **Hæljooro**", i Sandselsøshed; Vald.
Helord (e') n. pl. forfærdelige Ord, formastelige Ord = Vaae-ord, Heluvs-ord. SætV. „Tale Helour". — **helordig** adj. fuld af Helord. Sæt.
hels adv. hvorhelst; hvor = kvarhelst. SGbr. (Øyer, Faaberg), Totn. „Du kann væra (vara) hælls du vil". Og **hens**? SGbr.
„**helsa** v. hilse". A. Særlig: sige Farvel; Sæt. „Vere euti paa **Helsing**", reise om og sige Farvel. Sæt.
helsa seg v. = heila seg. Rom.
Helsedøyst m. Slag som ødelægger Helbreden; ogsaa = Helseknekk. Sæt. Jf. døysta.
Helseknekk (e') m. Knæk paa Helbred. Udbredt.
helseknekkja v. a. (er, te), knække En paa Helbreden. Noget udbredt, især Partisip: **helseknekt**, med knækket H.
helseslaa v. a. = „helseknekkja" ved Slag. Tel. og fl.
Helsespilla f. Ødelæggelse af Helbreden; Noget som ødelægger H. Tel. (Mo): **-spidde**.
Helsesprengja f. = Helsespilla. Nfj.
Helsetyna (yy) f. = Helsespilla. Sogn (Aurl.).
helsetaka v. a. berøve En Helbreden. Tel.
Helsfyr Helvedes Ild; Wille, (H. O.). „Gaa te **Hælsvir**!" reis Pokker i Vold. Follo (Aas). „Helsfyr" er for Resten et Sted i Oslo (Ødler). — **Helskefyr**, Hard. Nhl. Sfj. „Reis H. i Vald!" Ogsaa D.: Hels(k)fyr.
Helstokk (e') m. en Urt, i Ageren, med bittesmaa lyserøde eller hvide Blomster; vel Polygonum Persicaria. Rbg. (Aamlid).
helsynt (e', yy) adj. fremsynet strax før Døden. Sdm. (Sande).
helste adv. temmelig; snarest; ret. Jæd. Dal Shl. „D'æ helste gott". Jf. hoste. G. N. helzt til. Se heldr.
Helte n. Halthed. Hall. (Aal).
Helur el. **Heluv** (uu) m. En som frister Gud; En som formaster sig i Adfærd og Tale; gudsforgaaen hensynsløs Krabat. **Heluur**, Rbg. (Evje), Ma. (Aaserall); **Heluuve** og **-uuvi**, Sæt. VTel. — **Heluuvskar** m. d. s. — **heluurskleg** adj. som en H.; formastelig. Ma. **heluuvskleg** d. s., Sæt. Tel. — **Heluuvskap** m. en H.'s Væsen. — **Heluuvsord** n., **Heluuvstal** n. formastelig Tale. Jf. Ur m. og Uv m. (úrr, úfr; ulfr?).
Helvning m. Halvdel. G. N. helvningr, helmingr, helningr. Hørt kun i: **Hevnings verre**, endnu meget værre, værre og værre, langt værre istedenfor bedre — man sætter det i Forbindelse med Hevn — Ma. (Otrnes); **Hævnings værre**, VNed. (Øyestad). Og: **Hebnings vørre** (**verre**), Ma. (Bjell. Holum), Li. (Fjotland, Vanse), Dal. (Sokndal, Bjerkrei). Og: **Hemnings vørre**, Ma. (Aaserall, Finnsland), VNed. (Landvik: æ, æ). Ogsaa: „Helnings (bære)", VAgder (?), ifølge Fritzner I, 703, b. Jf. G. N. halfu betr, en god Del bedre, eg. dobbelt saa god. „Bruke en Gaal te Hälnings"; Vestf. Jf. Halvning, Helming.
Helvitesnavar m. en stor Libellula. Jæd.
„**Helvt** f." A. **Te Hæltar**, halvt, halvveis. Shl. **Te Hæltane** d. s. Jæd.
helvta v. dele i to lige Dele, dele lige (ligt). Vestf. og Busk.: „hæ(l)te mæ se" („tykt" T).
hem (hæm) pron. hvem. Vestfold. Se **kven**.
„**Hema** f." A. Skik, Lav, Orden = Daam; som Uhema = Udaam. Sogn.
hema seg v. n. komme sig, tage sig op, faa Huld. Tel. (Laardal): **hæma seg**. Andre Steder i Tel. (Mo, Vinje, Rauland): **hæmme seg**. Et andet Ord er **hæme**, strække sig fremad, gribe efter, og **hæme** ↄ: helma.
„**hemja** v. a. (ar), samle i en Hast". A. „Hæmja Rjumen ao Mjælki", skumme i en Fart og overfladiskt; „hæmja Mjælki", d. s. Sogn (Aurland).
hemla v. n. være uvel og døsig; døse. Nfj. (Eid og fl.). „Han laag dær aa hæmla". — **hemlen** adj. døsig, slap. Jf. (?) hamla.
hemla, **hemlast**, se heimla osv.
Hemling? m. saa meget som man „hemlar, heimlar" ↄ: mægter (overkommer, løfter, rummer) paa een Gang. Nhl. „Ein stoo're Hæmling".
„**Hemn** f. Hævn". A. **Hevn**, Rbg. Tel. Ma.

Ryf. Shl. Hard. Sfj.; *Hebn*, VAgder, Ryf. Shl. Voſs, Sogn, Hall. Vald.; *Hevnd*, Sfj., maaſke kun i *Hevndabyte*. G. N. hefnd.

Hemnabyte n. = Hemningslag. *Hevnabyte*, Sfj. (Førde, JDale); *Hevndabyte*, Sfj. (J- og YDale); *Hæmdabyte*, YSogn (Ladvik), Sfj. (Førde); *Handabyte*, Sfj.

hemnaſt v. n. blive hævnet. G. N. hefnast. „Alt Ve(d)r hemneſt" ɔ: afløſes af ſin Modſætning; ſaaledes langvarig Tørke af langt Regn. Shl.

hemnagjell adj. hævngjerrig; kun om Væſener, ſom menes at kunne tage overnaturlig Hævn, f. Eks. Finlappen, Skaden. Helg. (Beſſn, Brønnøy). h—gjeld, til gjelda?

Hemneskrok m. = Hemnabyte. Nhl. (Fuſa).

hemnfus adj. hævngjerrig. Tel.: *hevnefuus*.

„**Hempa** f. 1) Hampelærred". A. Grovt Lærred overh. Sæt. Tel. Endog Bomuldstøi. VAgder. 5) et grovt, ringe Kvindfolk. Vald.

hempa ſeg v. n. (ar), tage ſig op, komme ſig. Tel. Agder. Og: „hæmpa ſeg upp"; Ma. Jf. hampa.

Hemſa f. = Hamſa. Tel. (Kvitseid).

„**hemſa** v. n. 4) & 5) gramſe". A. Særlig: ſamle efter Tanker el. Ord, ſamle i Talen. JSogn, Sfj. Nfj. „Han ſtoo aa hæmſa mæ da, aa viſſte kje kva han ſkulde ſeie"; Sfj. „Hæmſe mæ", jatte med: „hæmſe aa vaſe" = hemla. 6) fare klodſet, voldſomt og uvarligt med noget. Sæt. „Dei hemſar ſo mæ Baani". — *Hems* m. det at man „hemſar". Sæt. og fl.

hemſa ſeg v. n. ſamle ſig, ordne ſig; faa Skik paa ſig; ogſaa: tage ſig op, komme ſig. Hard. Nhl. Ned. Og: „hemſa ſeg upp"; Nhl.

hemſeleg adj. 1) lig en Hemſa. Tel. 2) med nogenlunde god Skik paa ſig; ret net; ſkikkelig. Sæt.

hemſka ſeg v. n. faa noget bedre Udſeende; pynte ſig lidt. Sæt. Li. „Ho hemſkar ſeg ſnildt".

hemſkeleg adj. ret net = hemſeleg. Sæt. Li.

hemſla v. = hemla og helma. Ryf. „Hemſla Kræture fram", holde til Nød Liv i Kvæget.

hemta v. ſe himta.

„**hemta** v. a. ſamle oſv." A. 2) v. n. gribe efter. Salten. „Han hæmta ett Botto". Og „hømt'", (Beiarn).

hena pron. dem. f. hin. VAgder. Se hin.

Hend f. Hændelſe, ſjeldent Tilfælde; mere abſtrakt end Hend, Hende n. Hall. (Aal). „Dæ va i Hænd'n han va haeme".

Hend m. = Hende n. Vald. — „*Hend* n. = Hende". A. Romsd. Ndm. Rbg. Hall.

hend adj. ſtedt, ſtillet. Li. (Kvin): „hænd'e".

„**Hende** n." A. Shl. Gbr. „Eit Oondrs Hænde", et overordentlig ſjeldent Tilfælde; NGbr.

Hende — vel en Form af Hend — bruges ſom adj. om det ſjelden forekommende; enkelt; ſpredt. „Ai Hæn'de Gaangg"; Sogn. „Her æ ingjæ Moltur, anna eikko Hæn'de Sjaltr", undtagen nogle enkelte ſpredt ſtaaende; Rbg. Ogſaa: „ei *Hæn'na* Lukka", et ſjeldent Lykketræf. Dal. (Hedland, Hæſteſtad). Med ſamme Bet.: hen're og hen'ta. Jæd. Dal. Rbg. Tel. Hall. „Ei hænte Lukka". „Ei hænta Gaangg". „Eikvor hænta Bønd'ar", nogle enkelte Bønder (Mol. Kvitseid). „Hænta Straa". Maaſke til „henta", plukke, ſanke. Maaſke ogſaa „henta adv. meget", A., hører hid. Vald. Totn (Vardal) og fl. „Hænta fiin", meget fin; eg. ſjeldent fin, udſøgt fin. Jf. aahent; Ovhende.

Hendemaal n. = Hende. Romsd. (Bolsøy).

Hendesløyſa f. noget man ei faar Tag (Greb) paa; noget ubetydeligt eller upaalideligt; noget værdløſt; en Bagatel. Ryf. Jæd. Dal. „Ei Hændesløyſa te Kar", en karakterløs, uberegnelig Perſon; Ryf. „Han ga meg ei Hænnesløyſa". „Fortelja Hænnesløyſe" = Heimløyſor. — *Hendeløyſa* f. d. ſ. Jæd. Dal. Li. „Lort aa H." = „L. aa inkjevetta". Særlig: en upaalidelig Snakker; Li. Synes at høre ſammen med henda, gribe (gjennem et Hende n. Greb?).

hendug adj. 1) opfindſom, fiffig. Totn, Land, Hedm.: hænnug („te finne paa"). 2) beſynderlig, uſædvanlig, pudſerlig. Maaſke til Hend, Sjeldenhed. hænnug, Øſtl. — hændig Ned. Jf. behendeleg.

„**hendt** adj. tjent, hjulpen". A. „Han va ſama hænt'e" = lika hendt. Sogn, Nfj.

hent um adj. og adv. omtrent eens, uden Forſkjel, ligegyldigt. Sogn, Hall. Vald. „Da gikk hænt um mæ dåi", omtrent ligedan; Sogn. „Dæ kann væra hænt um mæ Karo", Karlene kan være ſaa omtrent jævngode; Hall. Ogſaa: „Han æ hænt um" = lika hendt; Hall. (Aal). „Dæ va Guutn hænt um mæ"; Vald.

Heng n. 1) Sammenhæng; Skik, Orden; = Greida, Lag. Tel. (Moland). „Der æ 'kji noko Hængg mæ den Jænta". 2) en ſvag jævn Vind; Drag. Sydoſtkyſten og fl. „Et lite Hæng a Nor(d)avinn".

Heng m. Hængen, Slaphed? J Forb. med „Spreng". „D'æ æntenHæng elle Spræng", det veksler mellem modſatte Yderligheder, der er intet Maadehold; Jæd. „D'æ Hæing'n æill Spræing'n mæ'n ſtødt", d. ſ. SGbr Nordl. „D'æ bærre paa H. æill S.", d. ſ. Gbr. Hedder ogſaa: „ænten Flæng ælle S." Jæd. „J Hængj'n o i Spræengj'n", i aandeløs Haſt; Ma. (Bjelland). Jf. hengjaſt.

Hengetyte f. ſe Engjetyta.

Hengflog n. udoverhængende eller omtrent lodret Bjergſtyrtning. Stjør. „Hæinnflöug".

hengja ſeg v. n. „gaa aa hængje ſe", gaa nedſlagen. Sdm.

hengjande adv. overordentlig. J „h. bratt", Trondh. og m. fl. Jf. Hengflog. „h. grann", yderſt fin, tynd. Hard. Ryf. Tel. Veſtfold.

hengjeakſla adj. = hengjeherda. Tel.

Hengjebæ f. (og n.?) det Apparat af Krog og Hempe, hvormed Kløvkurv hægtes paa Kløvsadel. Undertiden, synes det, blot den ene af Dele. SGbr. (Faaberg, Øyer). Ved?
Hengjedikje n. = H-dy (Nordl.). Nordl. Ndm.
Hengjedove (o') m. Hengjedy. Shl.
Hengjeflaska f. et rundt Trækar, „Flaske", til at befordre Vædsker i paa „Klyv". Gbr.
hengjegrann adj. = hengjande grann. Tel.
„**hengjeherda** adj." A. Tel.; Rbg.: **hængjehærrda**; Ma.: **-hørd**; se herd.
Heng(j)elaar n. En som staar (sidder) og hænger, uden at bestille noget. Vestfold.
hengjeleg adj. slukøret; røbende sin Skuffelse. SætV.
Hengjelepe m. sid Underlæbe, som hos Hest.
hengjenøst adj. med sidt hængende Næse. NGbr.: **hæingenøst**.
Hengjepuss (uu) m. og **-puust** m. Hængedynd, som løfter sig noget i Midten. Ndm.
hengla v. a. 1) faa noget til at hænge (sammen) til Nød. Voss, Nhl. Røldal og fl. „Han hænʒla da iho^{u}p inkvorlåi". „Hængla Kræture fram te Vaarn", faa Livet til at hænge i Kvæget. 2) v. n. skrante = hangla. Nhf. Nhl. og fl. — **henglast** v. n. skrante = hengla. Nhl. og fl.
henglande adv. „h. grannt", saa tyndt at det kun til Nød hænger sammen.
Henglor f. pl. nedhængende Stas. Ndm.
Hengmel (e') m. (og n.?) steil, hængende „Mel" (Bakke). Stjør. omtr.: „Hæinnmeel".
hengsla v. n. = henglast; være til Nød oven Senge. Hard. (Røldal). „Han gjæng hængslar uppe; d'æ so viitt han æ goo te hængsla i Klædne". — **hengslen** adj. = hanglesjuk. Røldal, Vald.
Hengsle n. = Hengsla f. 4). Vestfold og fl.
hens se hels. **hent** se hendt, Hende.
henta se Hende; **hennthort** se annakvort.
„**henta** v. a. hente". A. 2) gribe; faa taget noget tilkastet. Sogn. „Kast da, so ska eg sjao um eg æ go^{u} te hænta da!" 3) „hænte aen paa Oo'lo", hænge sig i Ens Ord. Hall. (Aal). 4) plukke; gjøre en Efterhøst; rense Ager for Levninger. Dal. (Hæst. Hedland). „Hænta Aagrn". „Hænta Jo^{u}reple". Tildels „heenta" el. „hinta"; Hedland. (Af heimta). — **henta seg** v. n. gribe sig; samle sig; gjenvinde sig, faa Ligevægten igjen = „ta(ka) seg atte(r)", Voss, Sogn, Hall. „Han æ so go^{u}e te hænta seg pao Svedle", flink til at faa Ligevægten igjen paa Isen. „hænte se", særlig: undgaa en Forsnakkelse som man var lige ved; Hall. Dette peger baade mod heimta (mest) og mod henda.
Henta f. en Masse; en Mængde; et drøit Tidsrum. Sogn. „Han ga meg slik äi Hænta; äi häile Hænta".
hentande adv. overordentligt; sjeldent; = henta. Voss, Sogn. „Han gjekk h. fo^{u}rt". „H. f^{e}in Jænta".
Hentelyra (yy) f. I Leg: Kast med Bold eller Vind, som er sligt at den blir let at gribe, „henta". Se Lyra. Sogn.
Hentelyring m. drøi Ørefigen. Sogn. Se Lyring.
henten adj. forbunden med megen Sammenplukken, **Henting** f.; møisom at faa samlet (ind); om Hø, Penge osv. „I Smaahæntingo", i Smaapluk. Hall.
„**heppa** v. n. „heppa etter"". A. Ringerike (Sigdal, Modum), Vald. Jf. happa (hapa, hespe) etter.
heppast v. n.: „hæppas paa ein", 1) drille, have til Nar. Nordl. (Steigen). 2) vredes paa En. Senja (Kvæfjord). Jf. happa.
„**heppen** adj. lykkelig". A. 2) velstaaende. Gul. 3) opfindsom; med en lykkelig Gave til at finde paa. Dal. „Heppen o hage".
heppig og **heppjen** se hippen.
heppleg adj. velopdragen, skikkelig; brav. Sogn, Hard. (Odda, Røldal).
hepple(ge) adv. bra(v), dygtigt. Bruges mest ironiskt; omtrent: brav, sagtens, vistnok = fulla. Sogn, Hard. „Ho æ hepple r^{e}ik!" „Du faor hepple fat i Söu'n!" „Du kjeme hepple, du dao!"
heppnast v. = happna seg. Se d. Shl.
„**her** adv." A. **heer** Tel. (Skafsaa, Kvitseid og fl.), Oslo, Vestfold; **hør**, Dal.; **hærane** Rog.; **heraa**, **høraa** og **-aan**, VAgder.
„**Herd** f. Skulder". A. **Hærd** (som „Byrde"), Rbg. (Aamlid, Lisle-Tovdal); **Hør** VAgder, Rbg. (Evje, SætV.); **Hal**, SHelg. „paa Halaa" dat. pl.
herd adj. beskaffen med Hensyn til Skuldre. Ma. I Sammensſ.: „gruuhørd" og fl.
„**herda** v. a." A. **høle**, Bamle; ØTel. (Bø). „Høre Knook", el. „h. Notrur" prøve Knoers Udholdenhed. VTel. „2) herda seg (ut, i Veg), vove sig ud". A. „hæl' se(g) ut, i Veg", Ork. Strinda, SHelg.; „hal' sæg ut", Innh.; „heel' sæg fram, te", drage sig uvilligt frem, tage endelig fat, Indr. Stjør. Fosn, Namd. SHelg. „Han heelt sæ(g) ittj ut", han var for lad til at tage ud, Fosn. „5) v. n. taale, fordrage". A. **hæle**, Tel. (Bø; men **høle**, hærde Jern), Østl. (Ogsaa uden flg. Infin.). 6) nøle, krympe sig. Ork. Strinda. „Han staar aa hæle uut i Tiia mæ dæ". 7) blive haard og sprød; om Is, som derfor brister. Tel. (Moland) „Jisn hører". 8) v. a. holde Stangen; kunne maale sig med. Sæt. „Eg hærer han inkji ti hogge".
herdast v. impers. være paa Nippet, holde haardt, knibe. Hall. „Dæ hælest (-ast?) mæ di", det er saa vidt det gaar (an). „Dæ ska hælast um du røkk dæ te Dugurs". Dette hedder ogsaa: „dæ ska staa i Kælingn", **Herding** f. Hall. — Hid hører ogsaa „Hæla" A. ɔ: Herda.
„**Herdatopp** m." A. **Hærrdetopp**, Rbg.; **Høretopp** VAgder. Jf. Haratopp.
herdebøygd adj. med Skuldre og Hoved

fremad- og sammenbøiede. Nhl. (Ekfingadal): „hærabaaygd".
herdegruv adj. = herdebøygd. Nbg.: **hærrdegruve.**
„**herdelut** adj." A. Tel. (Mol.): **hære-.**
„**herden, herdig** (og **herdug**) adj. 1) haardfør". A. **hærig**, Sogn, STrondh. „3) dristig, tapper". A. Innh. Namd. „En **hali** Kar", en freidig og flink K. Innh. **hælin**, YNamd. Hall. **hælug** Hall. 4) „**halöug** te Mass" el. „h. paa Mat'n", tapper til at æde. Stjør. „**hali** te Mass", Indr. 5) udholdende i Arbeide; flittig. Sæt.: **herdige.**
„**Herding** f. 3) en haard Prøve". A. Tel. Hall. Helg. „Daa da kom paa Halingn". Helg. „Han arbeidd paa Halingn", anstrengt. Se herdast.
Herdsl n. en kort Overskyen som menes at hærde koldt klart Vinterveir til endnu større Kulde og Stadighed. Sfj. (IDale, Holsa). „Da va berre eit Hærsl paa Veire". — „**Herdsla** f." A. d. s. Sfj. Nfj. og m. fl.
Herdsl f. 1) Hærdelse. Dal. 2) ophidset Stemning som røber sig i stor Hast og Voldsomhed i Bevægelser. Dal. (Hæskestad). „Vera i Hærsl'æ". Ogsaa: „Gaa i Hær'slaa". Dal. (Eikersund og fl.), Jæd. Vel: Herdsla.
herdsla v. n. blive koldere, om Vinterveiret; se Herdsl n. Sfj. (YDale).
„**Herdslebrest** m." A. 2) Brist i Iis, idet den blir haardere, „hører". Tel. (Mol.): **Hørslebreste.**
Herg m. 1) skjødesløs Hast, hvormed man river, „hergar", et Arbeide fra sig. 2) en Hastverksarbeider, River. Vald. (Vang).
herga v. (ar), arbeide rasft men skjødesløst = herkja. Vald (Vang). — **Hergabite** m. en Bid Mad, som en Døende forlanger. Vald. (Vang). Meddelt.
hergja? v. n. (ar), aande med uren (harkende, gurglende osv.) Aandedræt. Oslo. Om høi og skrattende, gurglende el. harkende Latter. Tel. (Mol. og fl.). „Herje o skjerje". Jf. hurga, hurgla, herga.
Hergulv m. en stærk, uvarsom og hensynsløs Karl. Vald. (VSlidre).
„**herja** v. a. (ar). 3) sluge, rive til sig". A. Om al Gridskhed. Rog.; SHelg. og NTrond.: **hæri** (kort Stavelse; og heri?) og **hærji.** „Han herja te seg (i seg) alt da han seer". Nhf. 4) (ville) dominere, være herskesyg, være myndig og graadig. Smaal. og fl.
Herja f. en gridsk el. graadig Person. Nhf.
herja adj. og adv. voldsom(t), vældig(t). Vald. (ØSlidre). „Han took i so hærja, men dæ vart no kji stoort daa dæ läi paa". Maaske G. N. herjar, Gen. af herr; maaske til herja v. Bruges især i end.l (Genetiv-) Forbindelser og Sammensætnn. Se flgg.
Herja-arbei(de) n. et vældigt Arbeide, som kræver Magt og Mod. Sogn, Hard. Nhf.
Herjabul (u') m. = Villstyring. Sogn.
Herjakar m. en behjertet og kraftig men noget hensynsløs Karl; en voldsom, vældig Karl. Romsd. Vald. Sogn, Nhf. og fl.
herjasterk adj. vældigt stærk. Nhf.
Herjastrupe m. en rask men haardhændt og voldsom Karl. Vald. (Slidre). Ogsaa: „ein Hærjastrupe i Munnee", En med en uvorn Mund.
Herjatak n. vældigt Tag eller Greb. Nhf.
Herjaada se Herota. **Herjaale** se Horjaala.
herjeleg adj. 1) vældig, voldsom; overvættes; ualmindelig. Nfj. Sdm. Tel. Nhf.; Røldal: **herjalig**; Vald.: **hærjarsle.** 2) gridsk, graadig. Nhf. Se herja v. og adj.
herjelege adv. overvættes, umaadelig. Tel. Sæt. Røldal. „Herjelege stoort, sterkt, kaldt, sinna". „Herjalig fudl'e"; Røldal.
„**herjen** adj. graadig, glubsk". A. STrondh. Ndm. Nhf. 2) grov, strid; fuld af Avner, Stilke og dl. = herren. Ndm. „Hærje Mjøl"; „h. Vænnmaal".
Herk m. 1) En som river og slusker Arbeidet fra sig, som „herkjer dæ av". Vald. og m. fl. 2) en Skrantning. Stjør.: „Hærk" eller maaske „Härk" ɔ: Hark.
Herk n. Pøbel = Herkje. Østl.
„**herkja** v. a. (er, te), 1) binde skjødesløst, sy klodset osv." A. Gbr. Land, Tel. (Ogsaa: hyrkje, se d.). Overhovedet: lave (faa) daarligt istand; eller: faa istand (frem) noget daarligt, f. Eks. slemme Rygter: „herkje noko te, — ihoop". Tel. 3) sammenbinde med Vidjebaand „Hork, pl. Herk'r". Totn. Vel eg. Bet. 1). — 4) holde igjen (overh., se 2) A); hindre; stramme; trænge; skrabe. Verdal, Stjør. STrondh. „Hærkj' Hæstn", Stjør. „Bookſa hærkje", hindrer Bevægelsen. „Den Saum'n (öu, äu) i Mei'a hærkje", skraber. „Dæ hærkje 'ti", noget tager fat og holder igjen. Ogsaa: „Töugænnin hærkja sæg fast", T. slog sig om noget og holdt igjen. Innh. 5) „herkje ein av" overskjænde, overskjælde. Tel. — **Herkstubb** m. liden Person som hænger i Mors Skjørt. Stjør. „-stöbb". — **Herktaum** m. Tømme til at holde Hestens Hoved høit. Stjør.
Herkja f. hinderlig Stivhed, f. Eks. i Halsen. Li. (Eikin, Fjotland).
Herkje n. 1) noget som hindrer eller holder igjen; Hindring. Sogn og fl. Se Herke, A. 2) Galium Aparine = Tine. Mun. 3) Vidjebaand til Gjærdsel; jf. Hork. Smaal. 4) en Række løseligt forbundne, „ihopherkte", Ting; f. Eks. Tømmerflaader. Totn. 5) et Koteri. Berg.
Herkjebeit(s)l n. Bidsel for stædig Hest. Hard.
herkjen adj. 1) hinderlig formedelst Ruhed; forbunden med Friktion. Til herkja 4). Hard. Sogn. „Mäi'n æ herkjen". „Herkne Skii". „D'æ herkje aa køyra mæ Sle'e pao berre Sand'n". 2) stiv, usmidig. Ma. (Grindeim) „Eg æ saa herkjen o skeur'e". 3) stram, snerpende, garvesur. Hard. „Her-

kjen Smak", f. Eks. af Hæggebær. 4) mat og ru i Stemmen. Ryf. Jf. haas. 5) skranten. Tel. (Rauland; Wille).

herkjeleg adj. skranten. Tel. Et „hærkjeelin" (härkj-?), i Stjør., er: kjælen, krympende sig.

herklædd adj. prægtigt klædt. Dal.

herleg adj. og adv. betydelig. Rbg. Ma. „hær(e)leg, herlig". „Ei herlig Byyr", en temmelig stor (tung) Byrde. Maaske fremmed. Se hardla.

„**herma** v. a. 1) citere". A. Ryf.; BAgder og Rbg.: hørma, -e. „Dei hermde ette Knut han ville koma", de sagde at K. havde lovet at komme. 4) „herme etti", slaa ind = heppa etter. Tel. (Mol.). 5) „herma til", svare til, minde om. „Dæ herme ikkje te nogen Ting", der er ingen Mening i det = „d'æ kje likt te nogen Ting". Jæd. Dal.

„**Herm** n. Eftersagn". A. Helg. **Hermelse** n. Nhl. „Ga i Herme" citeres, baade om Udsagn og om Autor. Voss.

Hermund m. 1) = Fjellrjupa, Lagopus alpina, Hannen. Hard. (Øydfjord). Hunnen kaldes: **Hermundsbidla**, **Hermundubidla** og **Hermundsvidla**, Hard. (Øydfjord). Se Bidla. 2) Urhane = Orre. Sogn (Ladvik). — **Hermundskjerring** f. = Yrkna. Sogn (Ladvik).

„**her-ne** adv. her". A. **hænn**, her, Stjør. Indr.; **hænna**, Innh. (Stod, Beitstad); **hii**, Selbu (med nasalt ii). „'N hii" denne; „de hii" n., „di hii" pl. „De hænne" m. f. n. denne, dette, Bestf. „De (den) hænne" m. og f. denne, „de hærre" n. dette; Smaal. (Trykstad og fl.) og fl. 2) adj. dem. **hænn**, **hænna** og **hæna** (eens for Kjøn og Tal) denne, dette, disse. Innh. „Paa hænn Siaan"; Stjør. Indr. „(Dæ) hænna Huuse"; Stod, Beitstad. Se A.

Herot el. **Her-rot** (e', o') n.? 1) Sandseløshed, Forvirring; Søvngjængeri = Orsla. Ma. (Aaserall, Bjell.), Li. (Sirdal, Fjotl. Eikin, Kvin), Dal. Jæd. Forekommer kun efter præp. i, og oftest i en Form der seer ud som bestemt Fem., men kunde være dat. n. „Han gjænge i Her(r)otæ (-tdæ)", tumler afsted uden Maal. Ogsaa: „gaa i Herod", Li. Dal. (Sokndal). „Glaaba i Herodæ", stirre sandsesløst; Sirdal. „Braga, snakka, i Her(r)odæ", snakke hen i Vind og Veir; Dal. Li. „Snakka i Her(r)odee"; Dal. (Sirevaag). „Snakka i Herod" el. i „Herodo", Dal. (Sokndal). „Tala i Herodaa", tale i Søvne. Li. (Kvin). 2) Forlegenhed, Knibe, Ildestedthed = Beit. IMa. „D'æ saa raent e u t i Herotæ for dei"; „dei kaam saa raent u p p i Herotæ". — Første Stavelse udtales i Dal. (Hæskestad) som i „Herrasad". Maaske af Her, G. N. herr, Gen. herjar, og Rot (o'), Styrtning (til (h)rjota, styrte frem), eller G. N. rot Afmagt. Jf. Her-raas og flg.

„**Herota** (o') f. Forvirring". A. = Herot. Rog. BAgder. „Gaa (braka) i Herotaa" (og -daa); IMa. „J Hæraadaa", Ryf. Jæd. (De Fine: „masa i Heraaden"). „Han gjænge i Heroda", YMa. (Halsaa, Otrnes; men: „Sei'n gjæng i A a d a"). „J Herjaadaa"; Ryf. (Høgsfjord). Se foreg.

herotsleg (e', o') adj. sanseløs, tumlende omkring i „Herot". BAgder: -lig.

herra v. a. (ar). „herre seg ti(l)", gjøre sig stiv og haard og strid „herren". Tel. (Vinje, Laardal).

herra v. n. (ar) surre. Tel. (Vinje). „De herrar fe Dyro". „Ho fere her o herrar". Jf. hurra.

Herrasleikja f. Spytslikker. Hard. Meddelt.

Her-raas? f. tumlende Skynding; svær ubehersket Fart; Fremstyrtning; ogsaa: fremtumlende Mængde. Ma. (Aaserall). „Dæ va fælt te Her(r)aas!" „Dæ gjekk i Her(r)aasæ" = i ein Raus. Lidet brugt, mens det derfra forskjellige „Herot, Herota" er meget brugt. Jf. Raas f. Løb, Gang, Strøm; raasa v. streife vidt.

„**Herre** m." A. **Harre**, Vang i Vald. **Harre**, Ma. (Bjelland). G. N. harri.

Herrefat m. Stormandsfad. Ma. (Aaserall; Bjelland tildels: „Harrefat"), Dal. „Kaama uppi Herrefate", faa det herligt. „Han he butte uppi Herrafade, men han kjeme naa vel snart i Hønsekoppn".

Herreferd f. Stormandsselskab. Vald. (Vang): „Hæreføer"; Ma. (Holum). „Han kaam ræent (reint) upp i Herreføra"; Holum.

herreleg adj. stiv og haard; mager, senebar og benet. Tel. (Vinje og fl.). Jf. herra v. a.

„**herren** adj." A. Dal. Ryf. Shl. Sogn. „Han va herren idag, Vind'n (Fjoor'n)". „Dæ va herre aa faa dæ neer", stridt, modbydeligt. „Eit herre Arbei". 2) senestærk. Tel. 3) grov, strid = herjen. Hard. Rog. „Herre Mjøl; herren Gröut". 4) stram; „herren Smak". Hard. (Kvamm, Ullensvang).

Herrjaale se Horjaala. **Herrot** se Herot.

hersa v. n. (ar), optræde med larmende Fordringsfuldhed; dominere; tumle. Bamle, Smaal. „Hærse aa hærje". D. Diall. herse d. s.

„**hersk** adj. harsk osv." A. 2) bitter, stram. Shl. „Herst Øl", Øl meget bittert af Humle. **hæsk**, Røldal. „Hæskt Øl, hæsk Smak". Som „fæsk" af fersk (G. N. feskr og ferskr?).

herska seg v. n. anstrænge sig for at være livlig og rask, friske sig op; skynde sig. Ryf.

herskelege adv. overmaade, uhyre. Li. (Kvin). „Herskelig stour". — „hærskeli" (sød, sur) — el. „härskeli?" — er maaske samme Ord. Ringerike (Modum).

Herv f. Hard. Vald. (Vang). G. N. herfi, n.

herva v. 1) harve. Hard.; Vald.: „hærve". 2) rive til sig eller i sig = harva. Hard. (Ullensv. Ulvik). „H. t e seg", „h. i seg".

Herva f. et elendigt magert Dyr. Shl. (Stord).

Sjelden. Jf. herveleg, ussel. G. N. herfiligr, ringe, stammelig.

?**Hervilla** f. = Herota. Tel.

hesä (ee) v., **Hese** f. se hæsa.

hesja v. a. (ar), sætte (lægge, binde, sy) løseligt sammen løse Ting; danne en Opsats af aabne løst lagte Ting. Røldal, Nfj. A.

„**Hesja** f. Stillads osv." A. **Hæssi**, Nordl. (Helg. og fl.); **Hisj'**, Jnnh. — **Hesjeroa**? f. = Hesjetroda: **Hesjerooe**, Røros, -røe, Gul.; **Hisjroo'** (pl. -rooaa), Jnnh. — **Hesjeraie** f. d. s. Østerd.; se Ræja. — **Hesjestaang** (-ja-?) f. d. s. Østerd. (Elvrom). — **Hesjestod** (o') f. = Hesjestad. Nfj. — **Hesjastreit** f. Skraastøtte, Stiver, „Streit", for „Hesja". Sogn. — **Hesjestøe** f. 1) en kvistet Stamme, som de hjemflyttede „Hesjer" støttes op imod om Vinteren. NØsterd. (Dos, Tolgen). Maaske -stydja. 2) = Hesjastreit. Røros.

hesjeleg adj. løst sammensat eller forbundet. Til Hes = Hesja, hesja v. Røldal. „**Hesjaligt** o grise o kleent".

„**heskjeleg** adj. og adv. uhyre". A. Tel.: „hesjeleg"; Hall.: „hæsjele". Jf. heiskleg.

„**Hespa** f. 2)". A. Hard. Shl. 3) et næsvist og uroligt Kvindfolk. Trondh. Til hespa 3).

„**hespa** v. a. (ar)". A. 3) „hespa i hoop", sammensætte eller forbinde løseligt; f. Eks. fortælle urimelige Historier. Voss, Nhl. Østl. 4) v. n. „hæspe ætter", forsøge at efterligne, efterligne ufuldkomment. Østl. (Smaal. Follo, Rom. Ring. Vestfold), SGbr. „Han ska alti hæspe ætter aa gjøra de (dæ) samre". „Oongen æ saa groomm te hæspe ætter". Ogsaa: „Dæ (de) hæspär ætter", det ligner saa nogenlunde; det gaar omtrent som Varslet sagde. Land, Oslo, Smaal. Vestfold, Bamle. Ogsaa: „Dæ hæsper atti", Totn. Jf. hapa, happa, heppa, harpa. 5) „hæspe tel", slumpe til. Land. 6) fare vims omkring, være gestjæftig; mest om Kvinder. Stjør. Bamle. „Hu flyg aa hæspe aa hæspe aa e allestan burti; d'e e(i) Gälnhæsp"; Stjør. Se Hespa f. 3.

Hespedarl og -dirl n. liden Traadbundt. Sogn.

„**Hespel** m. Haspe osv." A. Ogsaa om en Person, der er liden Rede paa, en „ugreid" Person; Østl. Om en holdningsløs, slængende Figur, som synes at være iveien overalt; Vald.: „Hæspil". Om en uvittig, ustyrlig Person; Shl.: „Hespedl".

hespeleg adj. løst og ilde klædt. Tel.

hespla v. a. 1) = hespa 3). Shl. Ma. „Hespla o braka", fortælle Historier. Ma. 2) rive Arbeide fra sig, slufte: „hespla dæ ifraa seg". Ryf. Hard. 3) „hespla sundt", rive itu i Strimler. Tel. (Sellj. og fl.): „hesple soondt eit Plagg, ei Book".

Hespla f. En som hesplar 2). Hard. Ryf.

hespleleg adj. = hespeleg. Tel.

hesputt adj. = hespeleg. Østl.: „hespete".

„**Hest** m. Hest". A. Et Træ siges at „detta i Hest", naar det ved Fældningen blir staaende paa skraa mellem Grenene paa et andet. „Styve eit Tree i Hest". Sæt. Tel. og fl.

hesta seg v. n. bli til Hest; bli voksen. Tel.

Hesteblokka f. Carduus heterophyllus. Hard.

Hestebyte (yy) n. Bytte af Heste. -**bytar** m.

Hestedrift f. Flok sammenkjøbte Heste.

Hesteforor f. pl. se Føra. VTel.

Hestehage m. Indhegning for Heste.

Hestehamn f. Græsgang for H.

Hesteharg, -**hagl** n. se Hagr.

Hestehjelp f. jf. Folkehjelp.

Hest(e)igle m. = Rosigle.

Hestelass n. passende Læs for en Hest.

Hesteleit f. Leden efter Hest. Gbr. Vald.

Hesteleitar m. En som leder efter Hest.

Hesteloda f. Lade hvori opbevares Foder for Heste: **Hestefodr**, **Hestehøy**, n.

Hestemaan f. Hesteman. — „Hæs(t)maana" er Navn paa en Ø i Helg. (Næsne) (kaldes nok ogsaa „Hæsmoo'n"); dette er saa blevet til „Hestmandø", med de af denne Form fremgaaede Sagn. „Hæs(t)mana" er en Ø ved Vaarøy (Vardø) i Finnmark.

Hest(e)meit n. = Hestetagl. Salten, Beiarn.

Hestemose (o') m. en Sort Mos. Dal.

Hesteota (o') f. Ægning af Heste til Kamp; Kamp mellem opæggede Heste. Sæt.

Hestesigg m. indtørret Hestesved paa Sæletøi. Vald. Se Sigg.

Hesteskjemma f. Hest som gjør alle andre til Skamme; fortrinlig Hest. Agder.

Hesteskjerar m. Hestegilder.

Hest(e)sko m. = Hestehov, Caltha. Tel.

Hestespreng m. en liden Bregneart, Pteris (Osmunda) crispa. Hard. og fl.

Hestestall m. fasttrampet Lag af Møg, Jord og Straa, hvorpaa Hesten anbringes. Ryf. Shl.: **Hestastadl**. Se Stall.

Hestesterk m. Hestekræfter. Rbg. (Aamlid), Li. (Fjotland). Mest i Stev som Rim paa f. Eks. Vaa(d)neverk. **Hestestyrk** m. d. s. Tel. Rbg. Ma. G. N. styrkr og sterkr, Styrke. **Hestesterk**, i Ma. Li. og Lisle-Tovdal, er maaske H-sterk, ligesom „Vørme, Dørt, Høør(d)". — **hestesterk** adj. stærk som en Hest. Sæt. Jf. bjørnsterk.

Hestestyng m. en Hestebræmse, tykkere end Hveps, men mindre end Kobræmse. Ma.

Hestetræde n. = Hestehage. Hall.: -træe.

„**Hetta** f. 2) „Hettor", om nedskudte Øienbryn". A. Udbredt Søndenfjelds. 4) Tyngde i Hovedet = Hedna. 5) et Tværtræ paa Toppen af den midtre Opstander i „Framkarrn" af en Høslede. Hall. (Nes).

Hev (e'?) n. Rede? Gavn = Hav? Hard. (Odda, Kvamm); Shl. (Stord, Fitja). „D'æ kje noko **Hæv** (Hev?) mæ da", det er til at kassere. „Dar æ kje Hæv mæ 'an", der er intet Udkomme med ham; han er „umulig"; f. Eks. om En som taler uforskammet, blasfemiskt eller obscønt. Maaske snarest

eet med „Hev n. Hank = Hav", A. Nfj. Sfj. Jf. „ein hava Kar", „ein skjefta Kar" ɔ: en prægtig Karl.

„Hevel m. Hank". A. Hevile, VTel. Rbg.; Hivil, Nedre Tel. Vestfold; Hyvil, Hedm. Totn; Hævedl, Ryf. 4) langstrakt Forhøining paa et lavere Jordsmon; Rygning, Høidedrag. SHelg. (Bindal), YNamd. (Leka): Hæv(v)el. „Fram ette(r) Hævlan", hen ad bølgeformigt Terrain.

„hevja (e') v. a. hæve". A. hyv'(ar), Ndm. (Aure, Tingvoll). hovja seg, hæve sig, Ryf. „2) kaste, slænge". A. Østl. (Ringerike og fl.), Tel. med Imperf. „havde". Ogsaa: hyva (-de), Hard. Vos, Ryf.; og hiva (-de), se d. — Heving f. Kastning. Østl.

Hevjand n. en kort „Hevjing", Løftning, Kast. Hall. „Han took 'n ait Hevjand", han løftede ham op og slængte ham.

hevjen adj. fuld af Livsmod. Hard. Sjelden.

„hevla v. n. og a. (ar). 2) standse i Farten osv." A. Shl. Tel. „Da ha hevla mæ 'an", det gaar ikke længere frem med ham. Ogsaa: sagtne, A.; bie = hefta. Sogn, Sæt. Tel. Østerd. „Hevla lite!" „Han hevla alli fyre seg, han rænnde beint fram"; VTel. „Han fekk kji hevle fyre seg, han datt beint i de"; VTel. „Hevle mæ Talen", standse sin Tales Strøm, saa holdt Udtalelser tilbage; Sæt. „Hevle fyri", og „hevle imoot", d. s. Tel. Især: hevle se(g), standse sig i Farten; Østl. og fl. „3) hevla opp", hæve et Garn ved at forkorte Rebet som forbinder Garnet med „Hevla". Ryf.

„Hevla f. 1) Boie osv." A. Ryf. „2) Bøtte med Hank". A. Hall. Ringerike. 3) en Masse, især af fugtige eller bløde Varer. Hall. „Mathævle, Sollhævle, Brimhævle". „Han sætte i se haile Hævla".

Hevlekopp m. Kar med Hank. Tel.

Hevnd- se Hemn-. Hevning se Helvning.

hev'r adj. 1) af Havre. Ryf. „hæv'rt Mjøl" Havremel. 2) havreblandet; om Byg („Korn"); selvfølgelig mest i n.: hev'rt. Ryf. Jæd. Li. Rbg. Ned. Hard. (Ulvik), Nhl. (Efj.). Se A. Sæt.: i n. tildels „hev'at". Komparativ: hev'rar(e), Hard. Li. „Aakrn æ hev'r"; Rbg. Nhl. „Konne æ hev'rt". „Dæ slær seg i hæv'rt"; Ryf. 3) gold, kjerneløs; om Korn. Ned. 4) hev'rt adj. n. og adv. blandet; saa som saa = halvgota; halvt fornærmeligt eller fornærmet. Rog. Hard. (Ulvik). „Han toug dæ so hev'rt"; Dal. „Eit hev'rt Svar", et stødt og noget afvisende Svar; Rog. „Tykkja h.", el. „t. h. um", tage ikke ganske vel ɩp. Dal. Jæd. Ogsaa: „ta(ka) dæ hæv'rt" optage det heftigt, fare fust frem paa Grund af en Tiltale; Ryf.; minder om „taka han haav'ert" A. se haavært. høv'rt, høv'urt ɔ: hevrt. Hard. (Ullensv.). „Høvurt Svar". „Ta(ka) høv'rt". Hid hører vist ogsaa høv'ar bly, tilbageholden, ømfindtlig; Vald. (som dig'ar ɔ: digr); se haavar, hvormed delvis Sammenglid.

„Hevra f. Havre". A. Ryf. Nfj. Sdm. „Hævra, Hævre". — Hævrerihle (omtr. saa) f. = Havrerisla. Nfj.

hevra seg v. n. om „Blandkorn": blive mere og mere til Havre. Nhl.

hi adv. her. Selbu. Se herne.

hia v. a forhale, udhale; faa forsinket eller udsat; maaske ogsaa: ved Udhaling faa en Sag bortskaffet. Ma. (Bjelland): hia a(v). SætB. og B.: heie (og heie) av; heie eut. „Heie eut (av) äi Sak, heie eut Teiæ" SætB. Isl. hía give sig god Tid (Haldorsen); Sv. Diall. hia, uppehålla, hindra. Jf. ogsaa „hy seg", beherske sig, styre sig, Senja; Sv. Diall. hia sej, styra sig. Se og hei(d)a.

hia v. a. og n. = jukka. NGbr.: „hiie". Jf. Skaane: hie ɔ: skälfva. jiie v. = hia. Nfj.

Hibne n.? = Himmelleite. Jæd. (Haa).

hibna v. se himla (himna).

hiderekken adj. jaget ud af sit Skjul; om vilde Dyr. Sogn (Leikang): heierekjen.

Higr n. noget yderst ubetydeligt; Bagatel; Gran. Rog. Jf. Higl, higla, hikra.

„higra v. n. 1) bæve af Frost". A. Vald. heegre, Hall. (Gol). Mest om den eenstonende skjelvende Lyd, som ofte udstødes under Frost-Bæven. Ogsaa: hikre, heekre, Hall. 2) higra, lee dæmpet, eentonigt og stødvis (gnæggende). Ryf.

higren adj. 1) kuldskjær. Hall. 2) om Veiret: fugtig-koldt, saa man „higrar". Hall.

„Hik (i') m. Snip, Udkant". A. Tel. (mest Ø.): Heek. Ogsaa: en uanseelig Person. Tel.

Hik (i') m. = Klepp 3). Ma.: Hig, Heeg.

hika (i') v. danne „Hikar", under Meining, Tilskjæring osv. Tel. og Vestfold: „heeka inni; heeka seg inn".

„hika (i') v. n. nøle, være tvivlraadig osv." A. Sogn, Shl. Tel. Agder, Ryf. Mange Steder (i Ryf. Shl. Tel.): heeka. „Han heega paa dæ", SRyf. Bamle: eeke. VAgder (ydre Bygder): „heega o meega", famle efter Ord. J. Sæt. og VTel. (Mo, Mol. Raul. Høydalsmo): heka (e'); Ned.: hake; ØTel. (Grandsherad og fl.): hokaa. Da J (i') i denne Stilling vel aldrig bliver til E (ee eller e') i Sæt. og VTel., maa dette være et andet Ord eller fremvirket ved „eka (aka)" eller „æka", stotre i Talen; se d. 2) heeka, snuble = snaava. Ryf. Isl. hika d. s. — Hiking f. det at „hika", ubeslutsom Nølen osv. „Han stoo i Heegingjaa"; Ryf.

Hikevika? f. en liden Pil eller „Skjekte" af Papir. Tel. (Rauland): Heekeveeke; Formen synes uhjemlig for Dialekten.

Hikjil; -sko m. = Feteslo. Innh. Se Høkjel.

Hikk m. et drøit Slag. NBerg. Se Hirk.

hikka v. n. (ar), 1) træde usikkert og rykkende som paa en syg Fod. Dal. „Hestn hikka tje paa ein Foud". 2) tale famlende og

med Tilbagetagelser. Dal. Maaske eet med hikka ɔ: hulke (rykke); neppe for hika.

hikla (i') v. n. være ubeslutsom; ikke kunne bestemme sig; vakle. Tel. (Bø). Til hika. „Han hiklar baate hiit aa diit".

hikra v. a. og n. gjøre gjentagne ganske smaa og kortvarige Bevægelser?: a) uddele i meget smaa Portioner, tage smaat til noget, bruge sparsomt og sjeldent = tigla. Hard. (Odda, Ullensv.). „Hikra da ᵉut". b) „hikre seg fram", bevæge (arbeide) sig frem stødvis og smaat. Tel. Maaske eet med hikra (gnægge af Latter) og higra (bæve af Frost). Jf. hika (hikka).

Hikresupa f. Den som ikke kan dæmpe sin gnæggende Fnisen siges at have ædt „Hikrsuup'". Innh.

Hikst m. Hikken. „Han sae aldri Heekst'n", sagde ikke et Muk. Busk. Vestfold.

„**hiksta** v. n. hulke". A. Li. Hall. Nfj. Ndm. og fl. „Hiksta o læ", lee klukkende el. næsten hulkende saa man vil tabe Veiret. Li. Dal. „Hikste ette Anda", snappe efter Veiret. Hall. Vestfold.

hikstelæ(ja) v. = hiksta o(g) læ. Li. Tel.

Hiksting f. Hulken. Ndm. Ma. Østl.

Hild f. Efterbyrd = Heldor, Isl. hyldir, f. pl. Dal.: **Hill**. — **Hilde** m. d. s. NGbr. (Sel, Vaagaa). **Helle** (**Hæⁱlle**) f. og n. d. s. Østl. (Rom. og fl.: Hælle n.). — Et **Hilda** (el. Hilla el. Hidla?) f. d. s. er meddelt fra Shl. og Ryf.; hertil hilda seg = heila sig. Ubekræftede. — **Hillo** og **Hillsko** f. pl. d. s. Gbr. (Fron).

hildra, hildren se heldra.

hildrende adv. „d'æ hillrene stilt" ɔ: det er saa stille at det „**h i l** (d) **r e**, en sjir **H i l** (d) **r i n g**", (A.) Innh. (Sparbu, Indr.).

Hildreskap m. det Forhold at noget (en D) ofte „hildrar". Nhl. „D'æ Hildreskap mæ dan Afsøynæ; stundom e ho nær, stundom laangt burte".

Hil(e)stikka f. Pind i Blystenen ved **Hiling** (ii) f., se hila v. Ndm.

„**hima** (ii) v. a." A. „De (Veire) hiimar seg tee", der danner sig et tyndt Skydække. Tel. (Laardal). Ogsaa om Overdrag af Skimmel og dl. VNed.. hiime og h. seg. Og: **heeme**, Laardal (hos den ældre Slægt).

„**Hima** (ii) f." A. 2) (eg. 1) et tyndt Dække eller Overtræk, overh.; f. Eks. af Dug paa Glas, Farvestof paa Mosevand, Fedt paa Saad. VAgder: **Heima** og „**Hiima**".

himla v. n. 1. være som i Halvsøvne el. Svimmel; være aandsfraværende; være sandseløs; tumle. Nhl. Ndm.: **heeml'**; Sdm.: „himle, (e)imle, (e)imble". „Du maa kje ᵉimble de vekk!" Maaske eet med himla, blunde, A. Jf. himsa, himta; G. N. híma være aandsfraværende, Sv. Diall. hima, söla. — **Himling** m. En som „himlar", sandseløs eller drømmende Person. Ndm.

himla v. n. 2. om Luften: klarne; blive lys og let. Nfj. (Eid og fl.). **hibna**, for himna, i Rog. „Dæ hibbna opp mæ Veere; Skoddo hibbna", Skyerne, Taagen lettede. Ogsaa: „Han hibbna **p a a** mæ Storm'n", Stormen lagde sig. „Herre, Herre, hibbna; halt opp rigna!" Hyrdebøn fra Dal. og Jæd. („Herre Hibbna" kunde, for sin Form, maaske være „Himles Herre"). Se Himmel.

„**Himmel** m." A. „E saag'n te Himils", jeg saa ham oppe mod Luften, i Horisonten. Gbr. „Ei saag'n moot Heem'n; der æ som en Groove 'ti Heem'n". Østerd. (Oos, LElvd.).

„**Himmelleite** n." A. **Himlaleite**, Ryf.; **Hibnaleide**, Dal. — **Hibne** d. s. Jæd.

Himmelhævd f. atmosfærisk Nedslag; Nedbær: Dug, Regn, Hagl eller Sne. Follo.

Himmelkov (oo) n. 1) = Himmelskov. 2) = Himmelsfok („Himmelfaakk", Helg.). SHelg.

Himmelsjaa n.? = Himmelsyne. Nfj. (Selja, Stryn), Sfj. (Jølstr). „Upp i Himlesjaa". Ogsaa: „i Himlesjaana", Jølstr. Se A. **Himmelsyynd** f. d. s. Hard. (Odda).

himsa seg v. n. (ar), tee sig med kaade og tosſede selvforglemmende Kast og Fagter; glemme sig selv i vekslende Indskydelser af halvfjantet Kaadhed; tumle med aandssløve Løier og Spøg; omtr. = gamsa seg, men mindre lystigt og mere tosset. SætV. „Han gjekk aa himsa seg paa Golvi, gjekk mæ noko Galleune". — **Himsa** f. og **Himse** m. En som „himsar seg"; en sandseløs, upaalidelig og uberegnelig Person. SætV.: „Himse f., Himsi m." — **himseleg** adj. lig en H. Jf. himta; himla, G. N. híma.

himsen adj. utilpas. Gbr. Jf. hymsen, hymskjen.

himta v. n. (ar), 1) = himsa seg. Og himta seg. Ma. (Halsaa, Holum, Søgne, Otrnes, Øvrebø, Bjelland) „Dæ va bare eg himta", det var bare en tosset (praktisk) Spøg som netop faldt mig ind. 2) braute barnagtigt og meningsløst. Ma. (Grindeim, Hægeland). — **Himt** n. det at man „himtar": tosſede kaade Fagter, sløv Spøg osv. — **Himt** m. En som „himtar" = Himse. — **Himt** f. (n.? m.?) Sandseløshed paa Grund af at Hovedet er fuldt af tosset Fjas. Kun i Udtrykket: „i Himt'a". Ma. VNed. VNbg. „Gaa i Himt'a; svara bort i Himta; vera langt bort i Himta". „D'æ reint borti Himta mæ 'an". „Han gjæng i Himta, d'æ kje Sæt mæ 'an". Sjelden: „gaa i Himt'n". Nogle af disse Former tør være stivnede Dativer. Ogsaa: i Him'taa; Ma. (Øyslebø); Dativ plur. eller Himta f.? — **himten** adj. som gjerne „himtar".

himta v. n. (ar), 1) glimte, vise sig glimtvis = skimta. SHelg. Namd. „Da heemta før Hu(g)aan". „Han heemta førbi; æg saag som et Heemt". „Æg saag bærre da heemta 'ti'n". 2) v. a. og n. streife nu og da, berøre let men gjentagende. SHelg. (Brønnøy, Vefsn). „Da gjekk saa soort at Sle'en heemta berre Jool'ee einkvan Gaangjn".

„Baat'n heemta bærre Syy'n". 3) gjøre smaa raske men lidet virksomme Bevægelser frem og tilbage; omtr. = fika, fikta. SHelg. „Han stoo aa heemta aa sloo". Vel eet med „himta, sine (skimte)", A. — Himt n. (f.) Blink af vekslende Lys, Glimt. Namd. Helg. „Æg saag bærre Heemta 'ti'n".

„hin pron. hin". A. heena (ɔ: hina, i') og hii (hei) f. (men „deina" ɔ: diina, fem. af din); heene? plur. VAgder (Bjelland, Grindeim, Eikin); hina? f. Jæd. Dal. „I hinare Vekene", Dativ; Voss. Bøiningen er for Resten i det hele som af din. hitt-(d)a hint, Hard. (Ulvik, Ullensv.). „den hin, dei hine, de hitt, detta hitt", den anden (den der) osv. Tel. Sæt. og m. fl. „Igjærkvell hitt Kvelli", iforgaars Aftes; „isjoor (isjaar) hitt Nari", i For-fjor. Sæt. 2) „fraa hin Haugjen", fra Hedenold, se einard, heiden.

hingla v. n. (ar), 1) = hangla, tigla. Østl. (Vestf. og fl.). „Hingle igjænom". 2) skrante = hangla. Østl. — hinglesjuk adj. = hanglesjuk. hinglutt d. s. Østl. (hinglete). — hingl enslags Aflydsform af hangl.

Hingvisur, Himv-, Hinnvipur se Heimvipor.

hipa (ii) v. n. staa orkesløs stundende efter noget. Hard. Ryf. Ringerike, Vestf. Se A.

Hipp um Happ, ligegyldigt, omtrent eet og det samme. Ma. (Øvrebø). Andre Steder Hipp som Happ. Fremmed?

hippen adj. hastmodig = braad; fremfusende; altfor ivrig; ogsaa: forhippet, lysten. Ryf. Hard. Rbg.; Senja og Vesteraalen: heeppen. „Han æ so hippen te ta i". „Hippen paa dæ". — hippig d. s. Hard. Voss; Nordl.: heeppi.

hippende adv. „h. vond", saa vred at man ei kan holde sig rolig. Tel.

hipsa seg v. n. gynge = hyssa. — Hipsa f. Gynge. Ogsaa: Hispa f.; hispa v. med Imperf.: hipste. Ryf. (Høgsfjord).

„Hir (ii) m. 1, Forstand, Skjøn". A. Særlig: Spor af Forstaaelse; svagt el. dunkelt Skjøn. Ndm. (Rindal). Se flg.

Hir (ii) m. 3, 1) en liden Fornemmelse af Svaghed el. Kraftløshed efter en Sygdom; en svag Mindelse af en Sygdom. Jæd. Ryf. Røldal. „Eg har ein leie Hiir ette den Krægdo". „Eg kjenner kje Hiir'n av dæ". „Eg ha kje kjennt ein Hove-Hiir (a)av dæ" eller „ette dæ". Ryf. Jæd. Ogsaa: Hyyr, se d. Ryf. Dette Hir, i denne Bet., synes at forbinde Hir 1, og Hir 2, (Slappelse) hos A., saa alle tre tør være eet Ord. — 2) en Standsning i Udviklingen om Vaaren under Indflydelse af koldt tørt Veir. Maaske eet med Hir 2, A. (Slappelse). Vestfold (Hov). Til hira v.

„hira (ii) v. n. (er, de), 1) maabe, døse osv." A. Vestfold, Trondh. Ndm. Sogn, Ma. „Hiira eut Tiiæ", døse bort Tiden. Ma. „Kua hiira aa hiika ette Mat"; Trondh. (ar). Særlig: staa sammenkrøben i Kulde. Sogn, Trondh. Ndm. „Hiir(a) aa fryys(a)". „Hæstn stoo i Snøfokje aa hiirt(e)". „2) være udmattet osv." A. Nfj. Shl. 3) „hiir Hu(ghw)aam", plire med Øinene. Gul. Strinda.

„hiren adj. (ii), sløv". A. Tel. Agder, YSogn.

Hirk m. et svært Slag el. Stød. Sogn, Sfj.

Hirla f. et magert og lidet levedygtigt Kreatur. Nhl. Shl. „Ei gabmale H.".

„hirra v. a. hidse". A. Shl. Ryf. Jæd. „Hirra seg opp". heerr, Salten. irre, ØAgder, Tel.

hirrande adv. „h. galen", rasende. Rog.

hirren adj. = hiren. Land.

Hirt m. Slæng, Stød, Slag. Sogn. Se flg.

hirta v. a. og n. 1) vippe, slænge; kaste til Jorden. Sogn (Sogndal, Aurl.). 2) gaa raskt og vippende, vippe afsted. Sfj. (Jølstr). „Han hirta paa aa gjekk". Jf. Hirk, Hikk.

His (i') n. kjerneløse Korn i Akset; Aksets Kjernefattigdom, som Følge af for stærk Vækst af Straaet og af Leiesæd. Nfj. Sfj. Ofte: Hees. Jf. heisa, hisen, Hisk osv.

hisa (i') v. n. bli kjernetom, bli til „His"; om Akset, Ageren. Nfj. „Aakrn hisa (heesa) burt (vekk)".

hisa? v. a. (ar) = hissa. NGbr.: heesa (kort ee). „Heesa Hoonn paa Krytyre". „hees, tak'n!" interj.

hisen (i) adj. 1) om Ager: tynd og visnende, svagelig. Vald.: heesin. 2) mat, døsig, ilde oplagt = hiren, gisen. Agder. „Hisen o svarmen um Moraanen"; Ma. Jf. His, heisa. Se A.

Hisk n. noget Stoffattigt; noget som ved Tørren svinder stærkt ind. Nhl. Jf. foreg.

hiska seg v. n. (ar), vippe sig, slænge sig. Tel. (Laardal, Seljor og fl.). „Eg hiska meg ivi Gjæree".

hisken adj. 1) stoffattig og derfor stærkt indsvindende. Nhl. „Grase æ hiskje". Til Hisk. 2) døsig = hisen. Hard. (Ullensv.). 3) = graakald. Sfj. Sogn. „kaldhiskjen". 4) uhyggelig, frastødende = kaldsleg. Sogn. „D'æ den hiskjen Fant aa sjao".

hiskra v. fryse gysende = hustra. Sogn.

hiskren adj. = hisen 1). Nhl.

?hisna v. n. = gisna. Se gisen, hisen. Oslo.

Hisling m. = Hesling (Fisk). Vestfold (Kjose, Hedrum, Sæm, Kodal). Hærsling, Vestfold (Eiker).

Hisspaafant m. Ufredsstifter. Østl.

„Hit (ii) f." A. Bukk.

hita (i') v. n. 1) hede; udsende Straalevarme. Sfjelds. 2) svie, brænde. Østl. „Dæ heeta i Kjaakaam", det brænder i Kinderne. Gbr.

„Hita (i') f. 2) Kamp". A. Shl. Heeto (kort ee), NGbr. Og = Nykk, Rid, Hea. Tel. Hall. og fl. „I ei Hitu", i Sammenhæng; Tel. (Laardal). „I sama Heetunn" d. s. Hall. Vedrhita = Vedrhea. „3) Skrub". A. NGbr. 4) Hutu, Hede i et Saar. Østerd.

Hitabul (u') m. en hidsig Krop. Sogn.

Hitaluna f. = Hiteslaga. Tel.: Hitaloone.

hitan adv. og præp. med Akk. = hitanfyre. NGbr. — **hitantil** adv. fra denne Egn.

Ꜧitarid f. = Hiteslaga. Vestfold: *Ꜧetari*.

„**Ꜧite** (i') m." A. *Ꜧiti*, VTel. Rbg. *Ꜧaataa* (el. Hoto, o'—aa), Østerd.

hittande adj.: „i hittande Flogji" i flyvende Fart, i hed Skynding. VTel. (Mo), Nedre Tel. Bamle. „*I hittende F.*" Tel. (Selljor, Raul. Laardal, Vinje og fl.). Og: „i *heitande F.*" *hittende* adv. „*h.* voonde, finna, gla", flyvende osv. Tel. (Skafsaa).

„**hitten** adj." A. 4) snar til at efterligne; nem. Dal. — *hittôu(wgh)* d. s. Stjør. Østl.

hit'-tes (ee) = hit-til (hit til dess). Østl.

Ꜧiturid f. et Anfald af „Hita", især af Iver. NGbr.: *Ꜧeetorii*; Hall.: *-u-*.

„**hiva** v. a. 2) hiv'e, heiv, hive, slænge. Jæd." A. Ma. og fl. 3) „*hiiva* (*hiivde*) tee" el. „*h.* i Veg", sætte afsted. Ryf. Se *hevja* og *hyva*.

hiva adj. ypperlig, prægtig. Kun om Mænd. Senja. „*Ein hiiva Kar*".

„**Ꜧjal** n. Skraal". Sogn. „*Holda Jal*".

„**hjala** v. n. 1)". A. Sæt. „2)". A. Sogn. *hjalla seg* se *hjella*.

(**Ꜧ**)**jalm** m. se Hjelm. (**h**)**jalpa** v. se *hjelpa*.

Ꜧjare m. Hjerne = Heile. Tel. (Bø, Heiddal, Sauar, Kvitseid og fl.). Ofte om Aandsevner, ligesom „Hovud, Skalle". „*D'æ goo Jare paa'n*". „*H a n he Jare!*" Jf. hjarni Hjerne. Da der ingensteds er forefundet Formen *Jara*, er det vel eg. Hjarre; jf. G. N. hjarsi (hjarri) Isse, Hoved. Se ogsaa *Jarre*.

„**Ꜧjarta** n." A. *Jarta* Rbg.; *Jarte* og *Jart* Ndm.; *Jerta* VAgder, Dal. Gbr. og m. fl. *Jærtade*, bestemt Nom. og Accus. (som Eplede osv.) NGbr. (Lom; og fl.?). „*Mitt Jartans Baan!*" Tel. *Jart* f. NTrondh. 2) forbindende Tværtræ paa Kjøretøier: a) = Humul. b) = Beginde (Midtstykke) paa Drag. Voss. Se *Hjartetre*.

hjarte-, i Sammensætning med Adjektiv: af Hjerte, hjertelig, inderlig; ofte blot forstærkende. *hjarteglad* og *hjartekaat*, *hjerteglad*; Tel. Rbg. og fl. — *hjarte-mein*, inderlig fortrædelig, Sæt., *hjerte-gild* (ll), *hjerte-væn*, Ma. og fl.; efter Betoningen er *hjarte-* ofte Ord for sig. „*Detti toutte han so H j a r t e m ä e n t i*", Sæt.

hjartefrjosa v. n. føle sig gjennemisnet af Kulde. Vestf. og fl.: *hjærtefryyse* („tykt" (r)t).

Ꜧjartetind m. hver af de midtre Torne i Riven, hvilke ogsaa hefter Rivehovedet til Skaftet. Nhl.

Ꜧjartetre n. 1) = Hjarta 2). Nhl. (Masfjord). *Jart-tre*, Voss, Hard. 2) = Bringetre. Hard. (Kvamm).

hjartug adj. 1) behjertet = hjarta(d). Hall.; Ndm.: *jartäu*; Nhl.: *jartig*. 2) ivrig; lysten. Østerd. „*J ä r t ö u w g h* paa Arbei; *j.* paa Mat; *j.* te faa se(i) Mat".

„**Ꜧjasse** m. Isse". *Jase* eller *Jasse*, Tel. (Mo, Kvitseid, Laardal). Lidet brugt. Jf. *Hjare*, *Jarre*.

„**hjaa** præp. hos". A. *jao* Voss; *sjaa* Innh. (Stod, Snaasa), Gul. (Soknedal), Østerd. (LElvdal, Foldal), Ork. (Rennbu, Meddal: „att sjaa"), Nfj. (Breimn), Sfj. (Jølstr), Tel. (Selljor og fl.; Wille: „jaa" og „sjaa" ɔ: hos); *isjaa* VTel. Agder, Dal. „*Om i sjaa*", uopgjort, uafgjort, ubestemt, op og ned. Ryf. (Strand, Sand, Suldal). „*Han va saa om i sjaa*". „*Han talte om dæ saa om i sjaa*". Ikke meget brugt. Andensteds: „*um i hos*"; se *hos*. G. N. hjá, forbi, ved Siden af.

Ꜧjaabarn n. Barn som en Ægtemand har udenfor Ægteskabet. Sogn: *Jaobadn*. Lidt usikkert; ialfald sjeldent. Christie har: „*Hjaabadn* = Lausingabadn". Isl. hjábarn uægte Barn.

„**Ꜧjaam** n." A. *Jaam* Hedm. Særlig: tyndt Skydække. Tel. — „**hjaamutt** adj. dunkel; smudset". A. *sjaamaatt*, Ndm. NGbr.

? **hjaama** v. danne Støv, ogsaa Vandstøv; støve, f. Ex. om en Foss. Usikkert. (Ogsaa: *hjoma*, Christie). Isl. hjóm Støv.

Ꜧjaame m. Taabe. Namd. Innh. (Beitstad). *Sjaami*, Innh. (Beitstad). — **hjaamutt** adj. taabelig. Namd. Innh.

Ꜧjaarn f. (n.?) Sneelag, som er frosset sammen til en Ismasse; meget tyk „Skare". Kjønnet er vaklende; oftest f.; i en Vise — maaske for Rimet — n. G. N. hjarn, n. Næsten hele VAgder: *Kjaadn*; *Kjaan* (Bjelland, Finnsland); *Kjaatn* (Kvin); eenstavelset (ligesom Aagr, Tundr, Vatn). „*Kjaadn bere alti, Skaren inkje*". „*Dæ va hara Kjaadn'aa*"; Øyslebø. „*Rænna paa Kjaadnaa*", Valle, Lauvdal, Holum. „*Rev'n fide paa Kjaadne, Dør (dær) still'an passa paa Vaadne*"; Li. Ma. „*Springa paa Kjaad'n e n um Häust'n*", paa de haardfrosne Marker, især Moserne (fem. plur.); Fjotland. — **kjaadn** adj. „*Snøø'n æ räent* (reint) *kjaadn*". „*Kjaadn Snøø*". VAgder. *kjaadnen* adj. d. s. Valle i Ma. Se A.

„**Ꜧjaastaur** m. Skraastøtte osv." A. *Jaastôur*, paa en „Hesja". Innh. (Snaasa). *Sjaastôur*, paa Gjærde og andet. Innh. (Indr. Stjør.).

„**Ꜧjaasvæve** n. 1) og 2)". A. *Jaosvæve* og *-svøve*, Voss; *Sjaasvæv(e)* Ryf.

„**Ꜧjell** n. Stillads". A. Særlig for Laksefisteri = Mara. Ma. (Holum): *Kjell*. „2) Loft osv." A. Innh. (Skaun, Indr.): *Ꜧeell* og *Ꜧeel*; Gul. Selbu og NØsterd. (Dos): *Kjæll*; Tinn i ØTel.: *Jell* (sammesteds „*Jall*" i anden Bet.). *Jælv* n. d. s. i „*Fjøsjælv*, *Laav(e)jælv*, *Trøst(e)jælv*", Nordl. (Ofoten); maaske fremvirket ved Golv eller Gylve. „3) Hylde osv." A. Tinn i Tel.: *Jell*; Voss: *Jedl*; ISogn (Aardal, Lærdal): *Jodl*; VTel.: *Jedd'e*; Ma.: *Kjell*; Ma. og Li. (øvre Bygder, sjelden): *Kjadd*;

Rog. Røldal, Shl.: **Kjedl** og **Kjæd'l** (lang Vokal) — medens „Hydla" her og flere Steder er flere forbundne parallele Brætter under hinanden, f. Ekſ. en Boghylde. — **Hyd'l** og **Hød'l** f. (og m., lang Vokal) er i Jæd. (Gjæſtal), Ryf. (Sand, Strand, Jelſa) = Hylla (f. Ekſ. Boghylde), mens **Kjæd'l** ſammeſteds er kun eet Bræt. Derimod: „Tjørejædl". „4) Terrasſe". A. Hall. (Num.?) og Tinn i Tel.: **Jall.** 6) **Jedl** (kort e' el. æ), Jis- eller Snee-bro over et Vandløb. Ryf. (Suldal, Saua), Røldal. „Jisjedl, Snøøjedl". Sammeſteds bruges „Kjedl" med Bet. 3); begge er vel fremgaaede af det ſamme G. N. hjallr.

„**hjella** v. a. (ar)". A. jadla, Hard. Overhovedet: danne el. ſee ud ſom et vandret Lag i en Afſtand fra Grunden. „Snaal'n jalla ſe ſo fint i Li'n", Smaafæet danner ſligt et ſmukt Lag; Hall. (Gol). „Solee jalla (ſc)", Solen danner et Lyslag. Og v. n. „Toka jeddar", Tel. (Mol.).

Hjellſkur (uu) m. Skurning af Hylderne. Voſs. Til ſkura, ſkure.

Hjelltjøra f. Tjære brændt paa „Tjørehjell". Sogn og fl.

„**Hjelm** m. 2) Hylſter, tynd Hinde". A. Sjælm Frugtbælg, NGbr.; ſe dog Skolm. Ofte kun et Farvebelæg eller Farveanſtrøg, endog en meget ſvag Farveantydning. Nhl. (Lindaas), Nedre Tel., Ma. (Aaſerall); Bamle (Tørdal): **Jalm.** „Blaajalm paa Staal". „Der va ſom ein Kaapaarjalm paa Stein'n" = „Kaapaarlit". Af denne Bet. (Anſtrøg) udgaar da vel Bett. 5) og 6), og maaſke ogſaa Bett. af G. N. hjalmr i Œgishjalmr, ſom førſt ſiden turde være blevet opfattet ſom Hjelm af dem ſom ikke kjendte hin Bet. af hjalmr (Œgishjalmr i augum!). Jf. Uhjelm. „Dæ ligge ein Uhjelm yve den Kar'n"; Aaſerall i Ma. „3) Kornſtak oſv." A. Paa Jæd. er det flere Steder ikke Stakken ſelv men det op- og nedſkydelige Tag over den. „Halmkjelm, Høykjelm, Tor(v)kjælm". Ogſaa: Loft. Ork. (Rennbu, efter A. Larſen). „5) Aaſyn, Udſeende". A. Iſær: Aaſynets Udtryk med den Virkning, det Indtryk, ſom det gjør paa Beſkueren. Sæt. Nfj. Sfj. Sogn. I Rog. og Shl. ofteſt **Kjelm**, dog mangeſteds **Jelm**, hvor **Kjelm** har Bet. 3), Dal. Jæd. (Hæſteſtad, Hetland og fl.); ſaa Ordet der har delt ſig lydligt i to, ligeſom Hjell (Jedl og Kjedl). „Du æ leik Mour i Anlite men Far din i Jelm'n"; Fjærl. i Sogn. „Han ha ein Jelm attepaa Far'n", en Lighed = Bæv. „Dar (der) æ ein goo'e, ſtygg'e, voond'e Jelm (Kjælm) yve han". Sfj. Shl. Rog. Sæt. Jf. godhjelma. „De fuygjer henni aen gou'e Jelm'e", Sæt. „6) Rædſel". A. Ork. (Rennbu, efter A. Larſen). Ofteſt om et uhyggeligt Anſigtsudtryk, i Hard. Nfj. YSogn.

Hjelm m. 1) let Kvalmhed eller Flauhed i Mund, Svælg og Spiſerør efter noget man har nydt. Veſtfold (Sæm, Hov, Sandsvær), Stjør.? „De ſmakär inte ('kje) voont, men de blir titt ſaan lei Jälm etter de". Jälm ∞ Hälm; altſaa vel eg. Hjalm, ſe foreg. Jf. hjelma, hjelmen. 2) Strøm af Gas, Luftſtrøm. Nhl. (Sund = „kald'e Snove"); ſærlig a) Strøm af lugtende Gas, Lugt. Nhl. (Herlaa). b) Strøm af hed Luft. Tel. (Bø). „Jælm'n ſtoo utav Dynn'a". 3) Strøm i Søen forbunden med ſtærk Søgang. Nhl. (Hoſang og fl.). „Sjojelm". Her ſer det ud ſom Hjelm og Gjelv har glebet ſammen. — Bett. 2) pege maaſke mod G. N. hilmr (ilmr, ylmr) Lugt.

hjelma v. n. (ar), 1) om Kvalmhed el. Flauhed i det øverſte af Ernæringskanalen efter nydte Ting; ſe foreg. Veſtfold (Sæm, Hov, Sandsvær). „Je jälmär ſaa uliănes etter de". Ogſaa: „De jälmär ſaa leitt etter". 2) ſtrømme frem, om Gas; ſærlig: a) lugte. Nhl. b) ſtrømme hedt, hede. Tel. (Bø). „D'æ ſaa varmt, dæ jælmar kring Drune". „Dæ jælmar ifraa Omm'n".

hjelma v. n. = hjelmaſt. Ryf. „Aakrn fere te kjelma i Halmn".

hjelma adj. = hjelmen 1). NGbr.

„**hjelmaſt** v. n." A. Ndm. Sjf. kjelmaſt; Shl.

hjelmen adj. 1) uhyggeligt udſeende, fraſtødende af Aaſyn. Gbr. (Gausdal). Chriſtie: hæslig, grim. Til Hjelm 6). — 2) „jælmin (jälmin?) i Munn'a, i Hä(l)ſ'a", med en flau el. ubehagelig Smag „Hjelm" i Munden. „Jälmin paa Drikk", lyſten paa Drik ſom Følge af „Hjelm" i Svælget. Stjør. (Hegre, Maaraak). — 3) „jælmin aa graun i Maal'e", med uren og tynd Stemme; klynkende. Innh. (Froſta). Maaſke et andet Ord, til jelma, jalma ɔ: ſkrige, mjave.

hjelmutt adj. om Kvæg, hvis Hoved er anderledes farvet end Kroppen, helſt hvidt. Sogn: „jelmete".

„**hjelpa** v. a. (er, te) hjælpe". A. jalpa (te), Ma. (Bjell. Grindeim); helpa, holp, holpe, Li. (Vanſe, Herad, Kvin, Fjotland); jaalp' Helg. „Kjæſtn aa Moote har hjulpe ſaa mange", i den Gudbrandsdalſke Viſe „Paal paa Haugjee" tilhører ikke Gbr., heller ikke nogen anden norſk Diall.; Linjen er lavet.

„**hjelpelaus** adj." A. 2) uden Arbeids-Hjælp (-Folk). Ndm.

„**hjelpſam** adj." A. hjølpaſam Hall. Til Hjølp f.

Hjolt, Sværdgreb, Hjalte. I en Viſe fra Fjotland i Li. om Hr. Strangje (jf. Landſtad p. 440: „Skjeſte"): „Joltin ſette han moud äen Stäen, Oddin (g)joure hans (H)jerta Mäen". Seer ud ſom f. plur. el. m. sing.; G. N. hjölt, f. (n. plur.). — Hermed hænger vel ſammen **Hjolt**, **Hjølt** (ſe A.), Heſteſygdom, ſom ved ſine Knuder lader den ſyge Fod faa Lighed med hjölt.

— ?(h)jolt adj. lidende af Hjølt. Li. (Fjotland). Usikkert. — (H)joltekamp m. Hest som lider af H. SætB. Li. (Fjotl.). (H)jolteskark m. d. s. SætB. — Hylt el. „Piiphylt", en stor hornagtig Vorte bagpaa det nedre af Kodeleddet. Ndm. Trondh. Hører vel hid. — Kjøltre n. en Knude el. Udvækst ved Haseleddet. Ma. (Halsaa, Holum, Vigmostad).

hjona seg? v. n. (ar). 1) passe godt sammen til Ægtefolk eller som Ægtefolk. Østerd. (Tynset): kjoone sei. Se dog kjona. 2) trives sammen, komme godt overens. Stjør. „Dæm kjoone sæg saa gott i Lag". Dette er maaske kjona (sysle) osv.

Hjonfolk n. Ægtefolk. Østerd. (Tynset): Kjoon-. NGbr.: Sjoonfaalk.

„hjonsleg adj." A. joonsle NBerg.; juunsle, Sfj. Nfj; kjoonsle(g), SBerg. NØsterd.; juunsele, Helg. (Ranen). „Döm æ kjoonslene", NØsterd. „D'æ so juunsle mæ dei, dei verte visst Par", Sfj.

hjonslik adj. 1) med en Lighed som varsler at de Lige skal blive Ægtefolk (jf. Ægtebæv osv.) Shl. „Dei æ so kjoonslike, da verte Kjoon 'taa dei". 2) med en liden Familie-Lighed. Ryf. Shl.

„Hjul f." A. Sogn. Kjul, STrondh. (Selbu, Uppdal, Rennbu).

Hjul m. bueformigt Snit = Hjuling. Tel. (Selljor). Af flg.

„hjula v. a. og Hjuling f." A. Tel.

Hjulbaara f. = Hjulbaar. Dal. (Eikersund).

Hjulfall n. Fælge. Tel. (Vinje): Jufadd.

Hjulkopp m. Kjøretøi med Fading. NGbr.

Hjulkrok (oo) m. Fælge ɔ: Krumning. Ndm.

Hjulskolt (o') m. = Hjulnav. Sæt.

Hjultrala f. Ege i Hjul. Shl.

„Hjupa f. Hyben". A. Kjupa (tkj), Hard. Ryf. „Haarkjupa" f. den haarede Hyben; Shl. Ryf. — nogle Steder: „Haarjupa" —. „Saukjupa", d. s. Shl. Ryf. „Steinkjupa".

Ho n. se Haa n., sanka Haa.

ho adv. og pron. interr. se ko og kvat.

ho (hooh!) interj. Mest et Udtryk for Livsglæde eller glad Overraskelse. — hoo-hoo'! (den sidste Del langtrukken) er oftest Udtryk for en liden Overraskelse, især en liden fornøiet Overraskelse ved at finde sin egen Skarpsindighed saa bekræftet af Kjendsgjerning; undertiden for lidt Skadefryd el. Haan. „Ho ho! Va dæ kje dæ eg tænkte (kyna, visste)!" — hoo'li! interj. af fornøiet Overraskelse. Ndm. og fl.

„ho pron. hun". A. hu, Agder (h^{e}u; fl. Steder dog: ho^{u}), Vestfold, Oslo, Follo. — Akkusativ (og Dativ): hæna, Sogn (Borgund; og „hænna"), Romsd. (Veøy, Bolsøy og fl.), Gbr. (Fron); hæno og hænor, Tel. (Mol.); heena, Shl. Hard. — Dativ: henni Sæt.; hænni, Tel. (Mol. Nissedal; tjener her ofte for Akkus.); hi(d)ne, heene, Shl. Hard.; hæna, ubetonet: -n, NGbr. — Forkortet Akkusativ og Dativ: 'na, Romsd. Berg. Ryf.; 'ni Tel. (Treungen: „tak 'ni!"). — Genetiv: hennaa (e' el. æ?) Ma. (Aaserall, Bjelland); hænos og hænors Tel. Mol.; hennis (el. æ?) Sæt.; hænnis (-es), Tel. (Mol. Niss.); hinna, hidna, heena(s), SBerg.; hæna, NGbr.

Ho n., Ho-aar og fl. se Hovud.

hoa seg, hoast, hoe v. se haa-.

hodansk(e) v. ville tale fint, se hovdanska.

„Hodda f. Hank". A. Hodde, Rbg. Haa^{v}dde og Hø^{v}dde NGbr. Hadda, Helg.; Hadde, Hädde og Hä^{i}dde, Ned. Rom. (Skesmo), Hedm. Totn; Hodla (ɔ: Holla), Ryf. Røldal; Hölle, ØTel. Vestfold (Lardal), Rom. (Nes); Halle og Hälle, Østerd. Hedm. (Stange), Vestfold.

hodda v. n. (ar), knubbe, knubse; puffe. Ogsaa: revse eller afbide med Ord. — Hodda f. et Hunvæsen som gjerne „hoddar" som er hodden eller hoddutt. Totn, Land, Vardal, Birid, SGbr. og Hedm.: omtrent Haa^{v}dde el. Hö^{v}dde, hö^{v}ddin, hö^{v}ddete.

hoddeskakk adj. om Kar med en Skjævhed ved Hanken el. dens Anbringelse. Ryf.: hodle-.

hodesta (o') v. a. pleie meget godt; behandle særdeles vel, især med opfriskende Traktement. Ma. (Grindeim). Se desta, aadesta. Maaske for hov-; eller for hovud-, som i „Ho(vud)klæ(de)", Ma.

hodle(g) se holleg.

„Hoa f. Hundyr". A. Østerd. Hu, Oslo, Vestf.

Ho'en, Ho'n el. Hon'n (oo), Fanden el. dl. I Eder. Tel. Li. Shl. Rom. og fl. „Hoo'n far'i!" „H. fla deg! H. take deg! H. smett' i deg!" „H. turke me!" „Ho^{u}n vite dæ!" Li. „Hoon-Gamml-Erik", Helg. (Mo). Og Hunn'n Voss, Hard. Helg. Vald. Hall. „H. sute meg!" Huu'n, Vestfold, Tel. Huv'n, Sæt. „Ho Huv'n!" „hu-a Huv'n!" (Her sættes det i Forb. med huva v.). Dette kunde synes at pege mod „Huv", Visol = „Solulv" (Solens Fiende). Sv. Diall. har: hunn, hunna, hundan, lindrig ed.

hosla v. n. sjokke. Dal. Se husla.

hosslaga v. n. (ar), forsøge at tale sirligt = hovdanska, hovrenska, knota. Voss.

„Hoft (o') f. 2) Hindring, Forsinkelse". A. Tel. Hard. „De vart kje lang Hofti", Ophold; Tel. „Da vatt kje langa Hoftena"; Hard. 4) Væsen som „hefter", hindrer i Arbeidet; som: et lidet Barn. Nfj. (Selja).

„hofta v. a. (ar)". A. = hefta 3). Hard. (Odda og fl.). hoftast v. forsinke sig = heftast. Hard.

hoftebreid adj. bred over Hofterne.

Hoftekul (o', uu) m. = Mjødmarkul. Trondh.

„Hogg n. Hug osv." A. „Faa (ha) Hogg paa æn", faa (have) Angrebspunkt paa En; Jæd. „Da va i hægsto(-a) Hoggje" paa Nippet; Voss, Nhl. „Han heelt Hogg so høvde", = var lika sæl. Dal. Jæd.

„hogga v. hugge". A. Præsens Indic. omtrent: höugg, Ndm. Helg. og m. fl. — Imperf. omtrent: höugg, Gausdal og fl. „5) standse osv." A. „Elvee höugg", Floden standser i sin Vækst; SHelg. „Han höugg 'ti'n", Uveiret gjør et Ophold; Ndm. — „Dæ høgg ette", det stadfæster sig. Ma.
hoggande adv. „h. lik", slaaende lig. Sfj.
Hog(g)ball se Haaball.
Hoggbeit f. 1) et paa Ambolten anbragt Stykke hærdet Staal, hvorpaa Jern afhugges. NGbr.: Höuggebeit. Hoggebiit m. d. s. Hall. (ø og aa), se A. 2) Person som er rask og hvas i Munden. Gbr.
Hoggberg n. steil Bjergside, Styrtning. Hard.: Hogga-; Vald.: Hogge-. Jf. hoggbratt.
Hoggekorn (o', o') n. = Heggeitel. Tel. (Seljor). — ?Hoggeitel m. d. s. Tel. Mindre sikkert. Jf. Fjeldnavnet „Hogkjetteln", se Fritzner S. 751, a.
Hoggflog (o') n. = Hoggberg. Hard.: Hogga-.
hoggheppen adj. heldig til at ramme. Gbr.
Hogghyl (y') m. Hyl med bratte Sider. Sfj.
Hoggkubbe m. = Hoggstabbe. Tel.
Hogglykkja f. den Løkke Slangen slaar paa sig naar den vil hugge til. Sæt. Rbg.
hoggsam adj. = hoggfus. Smaal.
Hoggsmjøll, -mjødd se Haugsmjøll.
Hoggstad m. Punkt hvor der er hugget. Gbr.
hoggsterk adj. som taaler Hug eller Slag. Sæt.
hoggstød adj. = hoggsterk. Sæt.
Hoggstein m. en Skjelsten, hvori er indhugget et Mærke. Ryf.
Hoggufs f. = Marbakke. Ma. (Øyslebø, Finnsland).
hoggutt adj. = hoggfus. Smaal.
Hogn f. 1) Fjeldryg; stort Bjerg. Gul. Østerd. Innh.: Haangn. (Christie: Hogn, høit Fjeld). Mest brugt i Lokalnavne: „Haangna", Kvikne i Østerd.; „Melshaangna", Innh.; „Forollh." Gul. Se Hagn, A. „I hogna Bergje" (o'), oppe i (paa) den steile Bjergvæg = „i Me(i)gna Bergje"; Sogn (Aardal, Lustr); tør dog være particip: hoggen; se Hoggaberg. — 2) Høide = Høgd? Sfj. (Jølstr). „I Høgn'a", høit oppe; i Høiden. Som „Høg" for Hog, Haug (Jølstr)?
„Hogold f." A. a) Hogd, Nfj. Hægd og Hægd'r, Ndm. Hægl, Jæd. Hæg'ld, Shl. c) Hult („tykt" lt el. T), Hall. (Nes); Hyldr („tykt" ld el. D), Helg.; Holl, Nhl. (Eksingadal); Helda, ISogn; Hæld („tykt" ld el. D), Smaal.; Hæl'r m. Vestfold.
hogra (o') v. = hegra (lee); hogrelæ v. d. s. Dal. (Sokndal); jf. kokra.
Hogstekjelling f. den første Kvinde som taler til en huggende Mand i det nye Aar, hvilken derfor skal bli hans Viv. Jf. Rokksmann, -bidel. VAgder og Rbg. -kjelling og -kjedding.
Hogstekubbe m. = Hoggstabbe. Rbg. (Aamlid).
Hogsteskog m. Skov som egner sig til Nedhugst; modsat Grødeskog. VAgder.
hogstrug og -ig adj. om Skov som giver rig Løvhugst. Sogn (Lustr). — hoi se hoy.
„Hoka f." A. Huku NGbr. Hookoo Østl. (Totn og fl.); Haku Østl. (Oslo, Modum, Smaal.). 2) et stumpt Fremspring som er i Veien f. Eks. ved Opbrydning af Sten eller Optagning af Minebor. Nhl. (Eksingadal).
Hoke (o'). I Ho'ke, omtrent = paa Huk. „Han datt i Hoke", sank i Knæ. „Eg ska klæmme deg i Hoke", trykke dig i Knæ. Nfj. (Stryn). Sjelden. Jf. Huk, Huka. Maaske dog en Form af Hoka f.
Hokelør (ø') m. eller -løra f. fremliggende Hudfold under Hagen, Dobbelthage. Sæt. (Sandnes, Bygland). Ogsaa om Hønsenes Kjødlapper under Næbbet. Jf. Lyra, Hudfold, G. N. hlýr Kind; Vokalen (ø) gjør dog Vanskelighed.
Hokereim (o') f. Hagerem. Østl. Hookoo-, Huku-, Totn, Gbr. Odal; Haku-, Oslo og fl.
Hokesele (o') m. = Hokelør. VTel.: Hokusile, -seele. ØTel. (Sauar): Hookusæla.
Hokka f. hakket Masse. Shl. Se Hakka.
hokke (o') pron. hvad saa end, ihvad. Formen „hokken" A., som allerede J. G. har, er mindre brugt, og hvor den forekommer bruges den ogsaa gjerne for Neutrum. Sædvanlig er nemlig Formen den samme for alle tre Kjøn. Saaledes: a) hokke (o') og hoke (o') og hokk i Tel. (Midtre Tel. og Tinn), her er „hokken" sjelden hørt; hokki (ho'kji og -ki) og hokken m. f. n. Rbg. (Aamlid). b) haakke og aakke, Nedre Tel. Østl. (Busk. Rom. Totn, Oslo, Hedm. Vinger), her er „haakken, aakken" ogsaa brugt, dog mindre og for alle Kjøn; haakkje, haakje, haakke m. f. n. og haakkjen m. f. (og n.?) i SGbr. (Faaberg, SFron, og fl.); kaa(k)kje og kaak(k)jen Gbr. (Fron, Sel), lidet brugt; sjelden: haakken (o'?) m., haakka f., haakke n. ØTel. (Bø, Tuddal). c) heekke, hække, ække, veekke, vække, Rom. Ringerike, Busk. Oslo, Follo, Smaal.; heeke Busk. (Aadal); eekke Smaal. (Eidsberg, Skjetve); sammen med denne Vokal høres meget sjelden N, saaledes heekken Ringerike, vækken Vestfold og fl.; (h)ekken (ee og æ) m., (h)ekka f., (h)ekke n. Smaal. (Askim, Trykstad). — Ordet synes fremgaaet af G. N. hvatki (hvetki) og hvertki, hvad saa end, hvad som helst. Dets Former synes delvis at vise tilbage til den delvise Sammengliden af G. N. hvártki med hvatki. De sjeldnere Former med N er vel tilblevne paa samme Maade som „korkjen (kvaargjen, kværgjen" m. f. og n.) af hvártki, hvár(r)gi, „ingen" (engi) osv. (ved Smitte fra Akkusativformer af de nævnte og andre pronominale Ord). Paavirkning fra Svensk-Danske Former af hvilikr tør der maaske være. — Bet.: 1) a) ube-

stemt pron. rel. (demonst. rel.) hvad saa end, hvad som helst, ihvad; hvem saa end, ihvo; og adj. som hvatki (skip er tekr). „Ta haakken (el. hækken) du vil!" tag hvad du vil! Oslo (Aker). „D'e dæ saam(m)aa haakkje (haakkjen) dæ e", det er det samme hvad (el. hvem) det saa er, Gbr. (Fron). „Du kann gjæra ekke (ee og æ) du vil; je gaar'nte inn paa nooe nytt, ekke de ær", Follo, Smaal. „Dæ (de) blir gäli, hække du gjør (gjær)", Smaal. og fl. „Gjør vække du vil!" Larvik. „Dæ blir gäli, eekka Væi aa Vænning dæ tar", Smaal. (f. formedelst „Vænning" f.). b) pron. n. rel. eller adv. rel. (conj.) hvorledes saa end. „Han har inte (itte) Pænger haakke de æ(r)" = kor som er ɔ: hvordan det end er, i ethvert Fald. Hedm. Busk. og fl. „Haakki som æ(r)", Land. „Kaakje som æ", Gbr. (Sel). „Eekke de ær", Smaal. Ogsaa blot: „Hække som" = kor so(m), Busk. og fl. Jf. G. N. hvatki sem er; hvatki sem. Samme Bet. har: „kvi sum æ", VAgder (Eikin, Grindeim, Bjell.); „kvi so (saa) æ", Dal. Li.; „kvi saa", Li.; „kve saa", Li. (Fjotl., sjelden); „ko sum æ", Ma. Og: kvikje (kvikkje) sum æ", VAgder; „kvik(k)je sum; kvik(k)je saa"; „kvikke sum", Holum. „Me maa bitala kvi saa". „Dæ bli naa gale kvikje saa". „Du kann gjera kvik(k)je saa", hvordan du vil. Dette kvikje bruges ogsaa som subst. ligesom „hokke". „Du kann ta (gjera) kvi(k)kje du vil", VAgder. G. N. hve, hvi, hvorledes, hvegi, hvigi, hvorledes saa end. (Dette hvegi tør have virket med ved Form- og Brugsudviklingen af „hokke"; jf. „ko, ho, haa, aa" (Sæt.—Tel.—Østl.) af hve; se ko, kor). — 2) a) pron. rel. (demonstr. rel.), hvad som helst af de to, hvilkensomhelst af de to; i dette Tilfælde sammengledet med korgje, kortje, kvaargjen. hvártki. „Du kann faa Øl hæill Mjaalk, kaa(k)kje du vil", Gbr. (NFron; ogsaa „kaa(k)kjen", sjelden). „Du kann sæa haakke du vil ta døm tu", SGbr. „haakke, aakke", SGbr. (Øyer, Faaberg), Hedm. „haakken" m. (og f. og n.?), Hedm. „Hække du vil", Smaal. b) conj. hvad enten (— eller), enten (— eller). Ofte efter Negtelse. Østl. „D'æ de saamaa, haakke du kjæm æill itte"; Hedm. SØsterd. „(H)aakke døm (dæm) sier kall Rygg ell Sno, dæ blir dæ saammaa"; Hedm. SØsterd. Rom. „Ekke du komm'r i Kvæll hæll i Maarra, d'ær de samma"; Follo, Smaal. „Dæ (de) sees itte, haakke dæ e dær æill ei"; Hedm. „Dær va inte atte aakke Rubb æill Raka"; Totn. „Kaakje du kjæm i Kvæld hæill i Maargaa osv." Gbr. (NFron). „Dæ har inkje kaa(k)kje Toonge hæill Tøynn", det har ikke nogen af Delene ɔ: hverken. Gbr. (Kvikne). „Dæ va inte (h)aakke Maal æill Tal 'ti 'om", han var aldeles taus. „D'æ(r) saa stilt at dæ inte (h)aakke knert (knett) æill brest", SGbr. Totn, Hedm. SØsterd. „Ho visste itte haakke ho sku' lee hæill graate", om — eller. SØsterd. — 3) pron. interr. hvad; hvad for en; hvem; hvilken. Neppe nogensteds brugt som adj. „Vække sa du?" hvad sagde du? Follo. „Vække sa de (dæ)?" hvem sagde det? Follo. „Hække var de (dæ)?" hvem var det? Vestfold. „Heekke var 'a?" hvem var hun? Rom. „Hokk æ de (dæ)?" hvem er det; Tel. „Haakken æ ditt Ord?" hvilket af disse er ditt Leeskaft? Tel. (Bø). „Aakken ær 'ta?" hvilket (af de to omtalte) er dette? SØsterd. — „Kvi(k)kjen" er maaske (neppe) i Ma. brugt som adj.: hvilken, hvad for en. Dette hedder her, som ellers i Landet: kvat (kva, ka, kot, ko, hot, (h)aatt, ho, haa, aa), kvat for ein.

hokla (o') v. n. om Skotøi: smække = kippa. Sogn; Vald.: hokle og -aa-. hykl' Trondh. hakl' d. s. Ndm. STrondh. horkla d. s. Sogn (Balastraand). Se hokla, hykla.

hoklskoom adv. „Gaa haaklskooaam" = hokulskoom, se d. Trondh.; haaklskoo'o Vald. (VSlidre), sat i Forbindelse med hokla. hooklskoodd, Ndm.

„**Hol** (o') n." A. „Sætta te Hols", sætte tillivs, æde op. Vestfold. — „hol (o') adj." A. hool, Vestfold, Agder, Tel. Rog. Shl.

hola (o') v. n. (ar), udtale Ord raabende, raabe; „suta" er huje. Mest: „hola aa roupa". Hard. (Odda, Ulvik, Kvamm).

hola (oo) adj.? 1) steil, lodret? Rog. Shl. Hard. Sfj. Nfj. I nogle Forbindelser: „sjaa utføre hoo'la Fjedl'e". „Dar æ kje noke Flu, berre du kje renne paa hoola Land'e". „Sigla paa hoola Fjedl'e, paa hoola Land'e". 2) „Hoo'le Hei'i" = „ville Heii", det vilde Høifjeld. „Hoole Skoogj'n" = ville S. Tel. (Kvitseid, Veum, Vinje). „Eg jaga'n paa h. S." „Eg gjekk hoole Heiane". „Hoole Skogj'n", det kuperede Skovland? Li. Ordet kunde maaske være enslags Genetiv af „Hol" hóll, en Høi, jf. „Horga Fjedle, Lande". Eller maaske høre til „hol" adj. konkav, som paa (alle?) disse Steder lyder „hool". „Ei hool Landtraam", en ludende Bred; Dal. Samme Bet. har „holga" (Fjedle, Lande).

„**hola** (o') v. a. hule". A. haalaa, NSmaal. Odal. Totn og fl. 2) gjøre sulten, frembringe Følelse af Sult. Nhf. „Dæ suura Brø'e hoolar". 3) „h. ut", udfritte. Trondh. (Strinda, Børsen og fl.): haalaa (uut); Hall.: høla (ut); Li.: hoola (-ut, -ud).

Holaball (o') m. „Kara H." = prika Fubb. Trondh.

holaleg (o') adj. om Landskab: fuld af smaa rundagtige, mørke (skumle) Dale eller større Fordybninger (Hola, Kvelv, Dokk); sjeldnere: dybtliggende, dannende een „Hola". Tel. (Selljor, Vinje).

„**Holamot** (o', oo) Svælg". A. Holmoot Nfj.

(Stryn). 2) Fordybningen fremme paa Halsen lige over Nøglebenet. Tel. Ma. (f.), Li. Nhl. Sogn, Sfj. Hadeland, STrondh. Hedder: Hölmootoo f. Totn; Holamoor f. Dal. (Hæskestad), Holmoor f. Ma. (Sygne). 3) = Magamot; ogsaa: Hjertekule. Tel. (Raul. Laardal), Vald.: Hølamoot.

Holar (oo) m. En som udhuler Træsko. Tel.

Holbekk (o') m. en stillerindende mangesteder overgroet Bæk i Moseland. Ringerike, Rom. Vestfold, Helg. „Hölbækk" og „Haal-". Til hol adj. hul, el. Hol n. Hulrum.

Hold n. 1) Legemskonstitution; naturligt Anlæg eller Disposition. Voss. „Vass-suotti fyl mæ Hold'æ". „Da Hold'e gjængg Ættæ fram igjøno". Vel eet med „Hold" n. Kjød. A. 2) Oplagthed, Frimodighed, Freidighed. Lof. „Eg ha(r) kje Haall te dæ", jeg undser mig for det. Dette kunde dog maaske være „Hold ɔ: Forstand, Skjøn (eg. Greb)". A.

holdboren adj. kjødrig, fyldig. Ogsaa: velstaaende, mægtig. Hard.

holdbyrg adj. ved godt Huld, trivelig. Stjør.: hollbörg eller -bärg.

holdbær adj. som let tager og bevarer Huld, som ikke behøver altfor meget Foder. Østerd. S- og NTrondh. Ndm. Maaske for holdberg; jf. gongeberg. — **hollberin** d. s. Stjør.

?**Holdfar** n. Legemsbeskaffenhed = Hold. Nhl.

„**holdig** adj." A. „Inkje holdig" og „i. holdug", slap efter Overanstrængelse, sammensunken. Hard.

holdnast v. n. = holdast. NØsterd.

„**holdsaar** adj. ømskindet". A. Hard.

holdsloppen adj. afmagret, indsfalden. Totn, Hedm. Smaal. Mest: höllslöppin (og -aa-).

„**Hol-dyvle** n." A. Hooldivli NVTel. (Vinje, Mo, Rauland); Hooldøvle ØTel.

„**Hole** m. 1) Jordryg". A. Gbr. Ring. Vestf.

Holegard (o') m. Gaard som ligger for sig selv i en ganske liden Sidedal, „ei Hola", modsat „Dalegard" og „Heidegard", og forskjelligt fra „Bygdegard" som er en Del af en Bygd i en Sidedal. Ma.

Holeisting (o') m. Handyr, hvis Testikler ligger inde i Bughulheden, G. N. hol. Sogn.

holen adj. hul = hol. NGbr. Namd. og Ndm.: haalin, hölin og hoolin. I Namd. og Ndm. er „hol" = sulten. Hoolingadd m. hul, tør Fyrrestamme. Ndm.

Holepus n. Mudderpøl. Tel. (Hjartdal, Heiddal): Hoolepuus og -puuss. Se Pus.

Holfonn f. „Fonn" med Hulrum under. Shl.

Holføtte? n. det løftede Parti af Fodsaalen mellem Hælen og „Jarkn", = Jl. SSmaal. (Borge): „Hölføtte".

holga (o') adj. og adv. steil, lodret; maaske eg. konkav; se holga v., hola adj. Ryf. (Nærstrand, Sand), Shl. (Etne). „Kliiva i holga Bergje". „Detta utføre holga Fjedle". „Sigla paa holga Lande". „Her æ holga (el. holge) (d)jupt, forholganes (d)jupt". Ryf. „Holga Sjø", hul Sø. Jf. hola adj. og horga adj., af hvilke det maaske er et Sammenglid.

holga (o') v. n. om Søen: danne hul Sø, Styrtsøer, „Skavlar". Shl. (Etne), Ryf. (Nærstrand, Sand, Hjelmel.). „Sjø'n holga paa mæ Brotskavlar". „Han holga daa paa, Nooravindn, idag".

holgande adj. = holga. „Holgande Sjø", hul Sø. Shl. Ryf. „Her æ holgande utføre", her er en lodret Styrtning. Røldal.

„**Holge** m. Høvist". A. 2) stor Halmbundt. Innh. „Bygghölji, Rughölji". Hölje f. Østerd. Jf. Halge. 3) en stor dygtig Karl. Strinda: Hölje. Maaske (y').

holgjord adj. dannet hul; som en Gryde. Li.: houlsjourd.

holglopen (o', o') adj. = holsvolten. YSogn.

holgomt (o', oo) adj. med aaben Gane. Ndm. G. N. holgómr. — ?holgomsin d. s. Ndm.

holhogga v. a. „h. Timber (Temmer)" hugge Hul i Bjælkens ene Ende for Tilhægtningens, Befordingens, Skyld. Totn og fl.

Holk f. List slaaet paa Stuevæg, saaledes at Aabning er levnet til at stikke Kniv, Skee osv. bagom. Helg. (Bindal, Brønnøy). „Kniivhaalk, Skeihaalk". Sammesteds: Holk m. A. 1).

„**Holk** m." A. 4) stiv plump keitet Figur el. Person. Nfj. og fl. Jf. Hylkje.

Holka f. Fordybning i Landskabet = Deka, Dokk. VAgder: Houlka.

holka (o') v. (ar), 1) tylde i sig, drikke i Mængde. Hard. Ryf. Jæd. Agder, Tel.; Vestf. og Vald.: hölke. „Holka o drikka". „Holka i seg". „Han holka paa o drakk", Ma. 2) sætte afsted eller drive paa med klodset Voldsomhed. Nfj. og fl. Til Holk. „H. paa".

Holkaband n. Baand til at binde „Flaska" fast i „Klyvmeisn". Ryf. (Hjelmel. og fl.).

Holke m. = Holk 3) b. Nordl. „Bu-, Vass-". Om en stor dygtig Karl = Holge. Gul.

Holkegryta f. en meget høi og smal Gryde. Tel. Rbg.: Holke- (o') og Hookkegryyte.

Holkeil m. enslags Høvel; se Keil. Ryf.

holkevoren adj. lig en Holk 4); klodset osv.

holkjaka (oo) adj. ɔ: holkjakad (A.) Agder og fl.

„**holl** adj. huld". A. „Min hollaste Ven"; Rbg. „2) paalidelig". A. Særlig: solid, stærk. Nfj. Sfj. Sogn. „Var holl!" er Styresmands Tilraab, naar Byge kan ventes. Helg.

holla (o') v. n. (ar), forslaa, have Forslag. Nfj. (Stryn). „Han arbäidde so dæ holla".

holla (o') v. a. (ar), begunstige; især: give En meget. Dal. (Sokndal, Hedland, Hæskestad): hodla. Jf. hylla.

„**holleg(e)** adj. og adv. omhyggelig". A. Sogn. (Vik). „Slaa, raka, hodle". 2) kraftig, solid, righoldig, drøi = holl. Hard. Shl. Ryf. Jæd. Vald.: hodle(g). „H. Kar, Kyr, Badn, Ste(d)"; Hard. „Graut'n va stile høddle"; Vald. 3) adv. rigelig, i høi Grad;

saa temmelig; sagtens. Nfj.: „hollegt"; Romsd.: „holle"; Sogn, Nhl. Jæd. Dal.: „hodle"; „Da æ hodle so, at da vi væ(ra) kallt". „Græut'n æ hodle daomlæuse", saa temmelig smagløs; Sogn. „Ho æ hodle hallgali". „Hodle lite, mykje, nokk". „Holle galin"; Romsd. (Somt kan høre til flg.).

hollen (o') adj. rig; solid; vel beholden; jf. holl 3). Shl. Rog. „Ein hodlen Mann". „Han æ hodlin so sitt he"; Dal. Jæd. „Eg æ liga hodlin" = lika sæl; Dal. Jæd. (Men: „Han æ hallin fy ein riige Mann", Dal.). Ogsaa: „hollen", Dal. (Hæst. Hedland), som om det kom af „Holl ɔ: Hold f." „D'æ holle nokk", det er godt nok.

hollig (o') adj. righoldig, drøi = holl, holleg. Nfj. „Holligt Konn", som giver meget af sig ved Tærskningen.

Holling (o'—ð—aa) m. Indvaaner af „Holaan'da" (o'—ð—aa, Dativ „Holaann'n"), en Egn af SKrondh. og en af Namdal, oftest skrevet „Høilandet".

„Holneta f." A. Holnesle, Værdal, Vald.

Holnøyta (o') f. En som aldrig faar nok, en gridsk og nærig Person. Nfj. (Innvik, Stryn): Holnäite; Nfj. (Breimn): Ølnøyte. Dunkelt, særlig i Forholdet til Aalnøyta.

Holopadd se Halapadda.

holroten (o', o') adj. udhulet ved indvendig Henraadnen; mest om Stammer. Tel.

holsa (o') v. n. gaa plumpende og snublende, som den der hvert Øieblik træder med een Fod gjennem en Skorpe (stivnet Dynd, eller Sneskorpe „Skare"). Voss. „Hest'n holsa nee-i; da gjekk paa Holsing", f. Jf. flg. og holtra, holstra, hulstra, hula.

holseleg (e') adj. fremplumpende, fremfusende; dumdristig. Tel. (Rauland, Høydalsmo). „Han va holselege te leggje utfyre Løypee".

„Holska f. Hulning". A Houlska VAgder.

Holskryte n. en tør hul Træstamme. VTel. (Mo): Hoolskryyti; SætV. (ou, uy).

Holt m. Lund = Holt n. Gbr. Vald.: Hølt.

Holtebar(d) n. Kanten af en Lund. Sæt. Tel. Jf. G. N. holtbard (Cleasby).

holtegjengjen adj. overvokset med Smaaskov. Tel. „Holtegjængjen Gar(d), h-ee Wengg".

holtra (o') v. n. gaa med nogen Fart men ujævnt, snart humpende og snublende snart slæbende; sjokke. Hard. (Ulvik, Ullensv.). „Holtra pao Treeskou". „Han holtrar pao, mest han vinn". — Holtra f. En som „holtrar"; en klodset slap og skjødesløs Kvinde. Hard.

Holvid (o') m. en Busk.: Viburnum O. Sfj.

Holvo-kar, Holvo-tenesta se Halva.

„Holvor (o', o') f." A. Holvoru Tel. (Sellj.).

Holloor m. d. s. Ma. (Aaserall); Hollaare m. SætV.

„homa (o') v. gaa baglængs". A. Se huma.

„homa (oo) v. a. og n. (ar, a ogsaa de, te), 1) samle skjødesløst og i en Hast, rive (sammen); gramse = hama, hemsa. Shl. „D e i t e e aa hooma i Hoop Høye". „Ho hooma da ifraa seg", rev Arbeidet fra sig. „Han kom hoomande" med Fart og svingende med Armene; Kvinherad. 2) gribe usikkert (efter noget), famle (efter). Shl. Ryf. „Eg stoo aa hoomde aa visste kje ka eg skulde ta paa". „Han stoo aa hooma (hoomde) i Namne, men fekk da kje fram". Og: „hooma i t t e" el. „p a a eit Namn". Bet. 1) peger mest mod hama, hemsa, hema; Bet. 2) er væsentlig den samme som af „huma", hvilket ialfald i Størstedelen af Shl. og Ryf. vil lyde hooma. Her er maaske to Ord. Se huma.

„homa (oo)" A., og hoomast, hoomen se huma.

„Hombot f." A. Ma. Haamelsbou'd, Dal. Haam(m)aalsbood, Ryf.; Hoommelsbooto, Totn; Haammulsbootu, Ringerike; Humulsboot og -foot, Stjør. Ork.

Homd (o' el. u'?) Humør, Stemning. Oplagthed. Dal. (Hæskestad), Jæd. (Time). „Eg æ so gott i Homd'æ" (f.?) el. „i Hom'daa" (dat. pl.?), saa godt oplagt; Dal. „Han va 'kje goo i Homd'o idag"; Jæd. „Han æ smaalige i Hom'daa", ilde oplagt; Dal. Dunkelt. Jf. Hovn, Honn, Hemd (+ Humør).

Home (oo) m. tunge-formig (maaske ogsaa o-formig) Deel af en Ager- eller Eng-flade. Tel. (Kvitseid og Selljor) hvor „olm" n u ikke blir til „oom"; sandsynligvis opr. eet med Holme, Holm, maaske under Indvirkning fra Homm; se A. — homla se humla.

Homm (o') m. (ar), 1) en halvrund Bugt af Dalbunden omgiven af en Halvring af Høider og fortil begrændset af Vand; en Halv-Circus eller „Botn", paa Siden af Hoveddalen. Forskjelligt fra „Kvæv (Kvelv)", som er skaalformig og næsten lukket; mere = Kleve (Ma.) som dog gjerne har Land foran sig hvortil det er som et Siderum. I Formen Haamm og Haamm'e, maaske ogsaa „Homm'e(o')", i Ma. Li. (Kvin), Rbg. VTel. (Laardal og fl.). Ogsaa: Homm (o', og aa) f., Fl. Hemm'a (og æ) ɔ: Hemmr; Dal. (Hæskestad), Li. (Nes). „Her æ so kyttutte, so fullt av Haam'mar o Kvævar"; Aamlid i Rbg. „Haamm, Haam'me og Hom'mi (dat. sing.), Haamm'n, Haam'man (pl.) er hyppige Gaards- og Stedsnavne i Ma. Rbg. og VTel. (Mol. Mo, Laardal, Kvitseid, Aamotsdal, og det sydøstlige af Vinje). I Vinje er Kvaamm'ee f. Navn paa flere smaa „Botner": „Rænekvaammee, Kaavsaakvaammee", og fl. Østligere i Tel. (Aamotsdal osv.) lyder Stedsnavnet „Kvaamm, Kvamm, Kvamm'n, Gvamm, Gvamm'n". Se Kvam og Hom (oo) A.; Uhomm; G. N. hvammr liden Dal; Ang. hvam, hvæm(m) Vinkel, Hjørne (hvilke menes at udgaa af en Rod kam hvælve sig, omringe). 2) Haamm'e m. en noget høi ovenpaa flad skovbevokset Ø el. Halvø (Næsten-Ø). Rbg. (Aamlid). 3) =

Skoghòlt. Ma. (Grindheim, Holum). Ved disse sidste Bett. er vel en Smitte fra Hoome, Holm. — Homm (Haamm) indgaar desuden i Kvernehomm og Svaaghomm, forklaret om ikke helt lukkede Ringvægge, som sættes omkring Kvernestenen og i Kverneøiet. (Anderledes H. O. og Wille, om Svaaghom). Ligesaa i: Grøppehomm, se d.

Hommal-, Homlekynn se Hamalkyrne.

Hona f. (Sogn), **Hoone** (Tel. Vald.) se Hadna.

Honeberu f. se Hunbera.

hongla v. n. bevæge sig usikkert og ujævnt, stødende og smaat slingrende, paa en ujævn Bane. Østl. (Odal, Follo og fl.). „De hoongla aa joongla paa Haloongn, paa Skjenegangn". Jf. hangla, honkla. Maaske hungla; se dog Gong. — **Hongling** f. det at h. — **honglutt** adj. forbunden med Hongling, ujævn osv. Østl. „Hoonglete Føre".

„**Honk** f." A. 4) Hempe paa en Knap og dl. Ma. (Bjelland). 5) = (V)reist m. Y- og JSogn „Hænkje pao Føtedn". 6) et vrangvilligt fortrædeligt Væsen. Ma. (Bjelland). „Dæn Kyyræ æ slik ai Haank, saa haankjen o maenslig o rateslig". Jf. hank adj. 7) Ring som trædes ind paa en Bjælke og hvorefter denne tilhugges sylindrisk. Hall. Sjelden. En slig Bjælke er **honketelgd** („-tæld"), af **honketelgja** v. a. („-tælji"). Hall.

honka v. n. (ar), gaa usikkert hinkende og snublende; humpe. Smaal. og Vestfold: hoonke. hunka? Se honka, „hønke", A.

honkelaus adj. meningsløs, naragtig. Sogn. — **Honkeløysa** f. en slig Person. Sogn, tildels: „Haonke-".

honken adj. 1) smal og mager; om Dyr. Jæd.: „haankjen". 2) tvær, vrangvillig. Ma. Se Honk. — **haankjelig** adj. = honken 2). Ma.

honkl adj. som „honkar", „honklar"; humpende osv. **Honkl** m. En som „honkar". Busk. og fl.: hoonkl og haankl.

honkla v. n. 1) = honka. Num. Vestfold, Busk. Oslo: hoonkle og haankle. 2) gaa skjødesløst, slæbende og lidt humpende; sjokke. Nordl.

„**Honbora** f." A. Hannbora, JSogn.

„**Hop** (oo) m. Hob". **Hoob** og **Houb** Ned. Ma. Rog. J Gul. (Singsaas) og Selbu: **Hoob** el. **Hoovb**, men Fl.: **Hoopa**. **Hob** (o') og **Hop**, VAgder. „J Hop" hedder ogsaa: i **Hoopa**, Nhl. Shl. Hard. Ryf. Jæd. (b); i **Hopa** (og b), VAgder; i **Houpi**, SætV.; i **Hoopes**, Tel.; i **Hoob'r**, Ned. (Froland.).

hopa (oo) v. n. falde i Staver; blive eller være (sidde) sløv; ogsaa: blive affældig; omtrent = homa, huma. Romsd. (Vestnes, Volsøy, Oosmark). — **hopen** adj. sløv; affældig, især af Alder. Romsd. (Volsøy). — **hoopne** v. n. blive „hoopin". Romsd.

„**hopa** (o') v. n. trække sig tilbage, gaa baglængs". A. hopa og hoba VAgder; hop(p)a Shl.; haap(p)e Vestfold; hapa, haabba, habba og appa, Smaal.; apa Hall. (Nes, Gol). „Hopa attyve", men „homa te Leess", Li. (Eikin). 3) v. a. = attra, ryggja. Smaal.: hapa. „Hapa Mærra". „Hap, hap!".

hopast (oo) v. n. (ast), passe ihob; møde godt (tæt) sammen, falde i hinanden; især om frasktilte Dele. Sfj. (Førde). „Da hoopast gott" = høver godt. — hoo(m)me skal betyde d. s. Sfj. Se huma.

Hopeteig (oo) m. ukskiftet „Teig".

Hopheng (oo) m. Sammenhæng. Romsd. Ndm.

hopja etter v. efterligne. Hard. Se hapa.

„**hoppa**". A. 2) v. a. „h. Gal", jf. kliva G. Østl.

Hoppe (o') n. Sted, hvor der maa hoppes. VTel. (Moland): **Hoppi**.

Hoppegubbe (oo) m. Kop Kaffe med Akvavit i. Rom. Smaal. Ogsaa: „Ooppegubbe". Maaske til huppa.

Hoppeil (o') m. regelmæssigt tilbagevendende Hovedpine. Tel. (Mo, Skafsaa). For Hovudpeil?

Hoppetossa f. Padde, Tudse. Vestfold: **Haappetaasse**. Se Hopp, Tossa. Sv. Diall.: Hooppetoossa.

hore (o') og **hori**, hvor; se kvar.

Horg f. en rask driftig vel dristig og lidt uvorn Kvinde. Sogn, Li. (Eikin). Se de flgg.

„**Horg** f. 1, Hob, Flok". A. Jæd. 2) Røre, Virvar; Forvirring, Sandseløshed. Jæd. Nfj. „J ei Horg, i Horgjo", i een Røre. Jæd. „Eg foo(r) i Hor'jenne" = i Ørska. Nfj. (Eid). „Vere (vase, snakke) burt i Hor'jenne, i Hor'ja, i Horg", fantasere, snakke hen i Taaget. Nfj. (Innvik, Stryn, Honndal). „Vere (snakke) burt i Horg aa Hei", d. s. Nfj. (Eid, Innvik). „Snakke burt i Hörg aa Heim", d. s. Nfj. (Gloppen); og „i Hyrg aa H.?" Se Hyrg, Hyr. „Folk i Haug o Horg"; se Haug. J disse Forbindelser med „Hei" og „Haug" synes Ordet at røbe sig som eet med flg. J Svenske Dialekters „harg, horg m. ɔ: stenhop, stenhøg" er vel en ældre Bet. bevaret; G. N. hörgr Stendynge.

„**Horg** f. 2, Bjergknold. Voss". A. „Horg" har gjerne steile Sider og flad Top. Hard. Sæt. Voss. „Horgje(e)" er Navn paa en steil Ø i Ryf. „Horgja", Navn paa et steilt Bjerg i Rbg. (Jveland). 2) Flertal: nogen Fjeldflade med mange fladtrykte steile Høie. Shl. (Etne): „Horjer". — „Han sprangg yve Höug aa Horg"; Hard. (Kvamm, Ullensv.). „Eg heve fari Haug o Horg"; Sæt. Se Haug, Horg 1, og horga adj.

horga (o') adj. el. Genetiv af Horg: lodret, meget steil. Hard. Ryf.; Røldal: horge. „Da va horga Nuut'n utfyre". „Detta utføre horga Nuut'n". „Geita gjæng i horge Nuutn". „Roo mitt paa horge Fjedle". „Sigla paa horga Lande". „Paa horga (D)jupno" = paa Braaddjupe; Ryf. Jf. holga. „Horga Heiæ" og „Horgaheiæ", det

vilde Høifjeld med dets mange „Horger". Se foreg. Jf. horva.

horgja? 1) v. n. (ar), fare afsted i Sandseløshed og uden Med, tumle afsted. Jæd. (Klepp, Høyland, Time, Haa). „Horja paa". „Folen horja fælt tee". „K'æ du gaar aa horja ette?" 2) „horje ihob" v. a. samle skjødesløst og i Hast. Ma. (Vennesla). Jf. hyrja.

Horgja f. fripostig Slatte. Jæd. Jf. Horg.

horgjen adj. sandseløs; fortumlet; ør; distrait. Jæd. „Han snakka horje (n. el. adv.) aa sutle aa meiningsløust".

Hor(g)jaal (o') m. Flok, Slæng, Pak = Hurv, Herkje. Tel. (Laardal, Rauland, Kvitseid). Hörjaal Tel. (Bø, Selljor; Wille). Maaske til Horg f. (G. N. hörgr, m.).

Hor(g)jaata? f. uordentlig Flok; Flok Pak; ogsaa: stor uordentlig Masse. VNed.: Horjaade, Orjaade; ogsaa meddelt: Orjode. Jf. Horg. — Horjaada se Hyrjaata.

Horjaala (o') f. en yderst tosset og naragtig Kvinde = Jaala. Tel. (Kvitseid, Laardal, Rauland). — Her(r)jaale (e') f. d. s. Tel. (Eidsborg). — Hor(r)jure (o') omtrent d. s. men mere vild. Tel. (Kv. Sellj. Eidsb.).

horje, horkje, hörkje se korkje.

„**Hork** f. Baand osv." A. „Viiuhork", Gbr. Hall. 2) Vidjering til Stopper om Slede-mede. Sogn, Gbr. og fl. I Sogn (Lustr) med Flertal: Her'kje. 3) svagelig, skrøbelig Person. Hall. (Aal). Ogsaa: slusket klædt Kvinde. Hall. (Nes).

Horka f. Perca cernua. Vestfold (Dramn): Hörke. Se Hork, A.

Horkje m. en dygtig Karl, som er noget af en River. Innh. (Verdal, Skaun). Hurk m. d. s. Innh.

horkla (o') v. n. = hokla (se d.), kippa. Sogn.

Horm (o') f.? noget høist regelløst eller ualmindeligt; noget overvættes; især: noget urimeligt, noget forskrækkeligt; Uføre, Vildmark; omtrent = Horv, se d. Li. (Eikin, Fjotland). „Slaa *uti Horm'æ", slaa (meie) paa et urimeligt Sted. „Du fere *udi Hormæ", du bærer dig ravgalt ad. „Han kom räent bort i Hormæ", kom hen i Uføre, (ogsaa overført). „Eit Horma Tak", et vældigt Greb (Tag). Ryf. (Nærstrand). Dunkelt, som de flgg.

hormeleg (o') adj. 1) høist regelløs eller ualmindelig; overvættes; især: urimelig. VAgder. „Dæ va hormelig!" rent urimeligt = utav Lei(d)æ. „Ai hormelig Li", om en Lid som det var urimeligt at meie i. 2) fygelig og forkommen udseende; næsten = pjuskutt. Tel. (Raul. Vinje). „Hormelege o ruvelege". — Hormeligheid f. noget overvættes noget, osv. VAgder.

hormelege adv. ualmindeligt, overvættes (urimeligt). VAgder, Røldal. „Hormelig ring'e". „Køyra hormelig foort". „Han leet hormelig v æ l øve den Kyra", Røldal. Ogsaa: „hormeligt", Røldal. G. N. hörmuligr, bedrøvelig; „harmelig" er i VAgder = tregeleg.

„**Horn** n. Horn". A. „Ha ein paa Hodn'e" (sing.) eller „paa Hodn'o, Hodn'a (plur.)", have En til Nar, Jæd. (Time), Røldal. „Han kryd'e (gaar) att i Hodn", eller „i Hodn'e, i Hodn'aa", han blir affældig. Ryf. „Dæ gjæng ein i Hönn", det gaar En imod. Tel. (Bø); meddelt. — 6) en latterligt storagtig Person. Solør.

hornast v. recip. stanges. Dal.: hodnast.

Hornbasse m. 1) Væder med store Horn. Ryf.: Hodna-. 2) Ræge, Squilla?. Ryf.

hornende adv. som Horn. Tel.

Hornfyrkja f. Pige som gjør sig latterlig ved sin tossede Storagtighed (Vigtighed). Østerd. (Rendal, LElvdal): Hönnførkje. — Horngut m. naragtigt vigtig Dreng. Østerd.: Hönn-. Se Horn 6).

Horngeir m. 1) Hornfisk, Belone vulgaris. Dal. (Sokndal): „Hodnjeir"; VAgder (Halsaa, Vanse): „Honnjeir". Skal paa Island hedde geirnefr. Horngeira f. d. s. Ma. (Valle, Sygne), Ned. („a(v) de hu gjæng o geire i Vann'e"). — 2) Vandfirben, Lacerta. Ma. (Bjelland, Øvrebø). Horngeira f. d. s. Ma. (Øvrebø, Hægel.): „Honnjeire". — Hoorngjæl f. = Horngjæla. Vestf.

?**Horngip** m. Ræge, Squilla. Nordl.: „Haannjiip". — Hornku f. langhornet Bille. Rom.

Horngreive m. hornet Vædder. Tel. Se Greive.

hornklaka v. n. fryse til Hornets Haardhed. Ogsaa: honnende klaka Tel. (Rauland).

Hornkrase m. 1) hornet Væder. Østerd. (Tynset). 2) en vilter og ubeskedent paagaaende Person. Østerd. (Tyd. Fold. Rend.). Se Horn; Krase.

„**Hornlad** n." A. Honnla, Voss.

hornsaga adj. med afsavede Hornspidser. Helg.

Hornsil (ii) m. Hundesteile, Gasterosteus. Nfj. (Stryn, Breimn): Honnsiil og -siile. G. N. hornsíl, f. Se Hornsyl. Brugt som Skjældsord = Honntosk, Tosk!

Hornskeiva f. om et Hus: Skjævhed i Hjørnet „Horn". Voss. „Bäiuka Honnskjäivo".

hornskjaag adj. = hyrneskakk. Sæt.: honnsjaage. „sjaag" er vel G. N. skjalgr, skjæv. Jf. foreg.

Hornskora (o') f. Fiskernes Navn paa Gjeden, saalænge de er i Baaden. Sdm. (Norddal, Volden): „Honnskore". Kun lidet kjendt. I Ndm. (Kvernes, Øre) hedder den „Skaaraa", hvilket mange Steder d e r er det brugelige Fællesnavn ogsaa udenfor Baaden, idet „Geit" bruges kun om Hunkjønnet. Hertil: „Skaaraaskinn", Gedeskinn. Langtfra ikke uddøde. Se Flugs. Jf. „skora paa Horni". I Vesteraalen: „Sag, Sagskinn, Sagskjel" ɔ: Gjed, Gjede-.

hornskoren (o') adj. 1) skaaren omkring Hornet saa det er ømt for Stød; anvendt paa olme Dyre. Helg. 2) ubehageligt over-

rasket; omtr. = baatt me(d). Helg. (Mo, Vefsn).
Hornsløkja f. Angelica sylvestris. Nhf.
Hornsnigel m. Snegl. Vald.: Hödnsnivil.
„Hornstein m." A. Voss: Honnstäen.
hornsteina v. n. sætte Hjørnestenen. Tel. (Mol.): honnsteine og hollsteine.
hornturr adj. tør som H. Og „honnende t.".
„hornutt adj. hornet". A. 2) som et Horn 6) ɔ: naragtigt og tosset storagtig. Solør og Østerd. Mest: „hönnete".
horpa (o') v. n. 1) tage svært i, klemme paa. Nfj. (Gloppen, Stryn). „Horpe paa". 2) arbeide skjødesløst, sluske. Shl. „Horpa da ihoop". „Horpa da ifraa seg". „Horpa seg tee", klæde sig slusket. Jf. hurpa.
Horpa (o') f. en rask, men noget skjødesløs og hensynsløs Person; en River. S. og N. Berg. Horp n. og m. d. s. Shl. Nfj.
„Hors n. eg. en Hoppe". A. 2) et Hoppeføl. Nfj. (Eid, Gloppen); tildels: „Hörs". 3) usselt Øg af en Hoppe. Tel. Shl. — Om en kaad letfærdig Kvinde; Ndm. Busk. („Hörs"), Tel. — Ogsaa: Hoss; Rbg. Tel. (Mol.). Fortrædelig Person overh. Rbg.
„Horsa f. Hoppe". A. Nhf. Nfj. (Eid). Om en kaad Kvinde; Nfj. (Gloppen). Om grovslagen Kvinde; Namd.
„horsa v. n. (ar)". A. hosse, VTel. (Mo, Mol.). 2) = kneggja; især: „horse aa læ", lee høit og gnæggende; Tel. (Selljor); hosse, Tel. (Mol.). 3) være voldsomt lystig; tumle og slaas for Moro; = halda Levend. Hall. Ndm.; Busk. Smaal. og Vestfold: hörse; Tel. (Mol.) „Hoss æ de du hossar o bere deg?" Tel. — Hors n. det at horsa; tumlende Lystighed osv.
Horsegauk m. Horsegøg. VTel.: Hossgouke.
horsemerkt adj. bygget som en Hoppe, især i Lændepartiet; mest om Ballakker. Rbg.: hossemerkte.
horskje(n), se korgje, korkje.
Horsskuma f. en kaad og høist utækkelig Kvinde. Tel. (Mol. Skafsaa): Horsskoome og Hossskoome.
Horstre n. kaad Person. Ndm. Trondh. Østerd.
hort (oo), mon-tro. Helg. Se kort.
Hort (oo) m. den haarde, knudrede ydre Bark paa ældre Træer, især Esper og Furrer; bruges som Foder. Indr. „Aasphoort". Jf. Ældre D. horte ɔ: (den ru) Frugtskaal paa Bøg og Kastanje. — hoort(a) v. (ar), skave Hort. Indr. — Hort (o'), se Hyrt.
hortig (o') adj. 1) fuld af Livskraft, vigorøs; kjæk. Voss, Sogn, Hard. Shl. Nhf. Sfj. hortög, Shl. (Etne). „hortug" A. Nhf. 2) vældig; „dygtig". Hard. „Ein hortige Slurk".
hortig (o') adv. meget; dygtig(t). Shl. Hard. „Hortig riik'e". „Hortig trøytt'e".
„Horv n." A. Tel. „De va 'kje mæ noko Horv", det var uden al Maade eller Skik. 2) Slumpetræf. Dal. og fl. Se horva.
„Horv f. Harv". A. Hærv f. Vald. (Bang). 2) et raskt men haardt og vildt uopdragent Kvindfolk. Gbr. Vald. Namd. Helg. Stjør. (og m. n.). Maaske til de flgg. 3) = Horva f.
Horv (o') f. (n.?) 1) Slump, det uvisse. Dal. „Slaa, skjoda, i Horv'æ", slaa, skyde, paa Slump. Hurv f. d. s. Ned. (Begarsheid). „Gaa i Hurv'a", gaa vild, gaa feil. Jf. Høve. 2) Sandsesløshed, Vildelse = Ørsla. „Gaa i Horv'o". Dal. (Sokndal), Jæd. (Haa). Til horva, tumle. 3) Vildmark? noget vildt, forskrækkeligt, urimeligt noget? Omtrent = Horm; el. = 1); jf. Horg. Li. (Nes, Fjotland, Eikin). Hurv f. d. s. Ned. (Beg.). „Vil du slaa paa Horv'æ", „burti Hurv'a?" vil du meie paa et saa uryddigt, vildt (urimeligt) Sted? Især som Horva, Horve som adj. jf. horga. Li. Dal. (Sokndal, Hæst. Lund), Tel. (Mo). „Han sette Hestan uppaa Horva Hei'æ", paa den vilde veiløse Hede. „Vil du slaa uppaa hæsta Horva Hei'æ?" Li. „I Horva Ur'æ", Li. „Horve vidde Hei'ee"; Mo.
„horva v. n. (er, de), 3) passe osv." A. Dal. VAgder. „Dæ horve 'kje tee (noken Ting)", det er aldeles meningsløst, gaar aldrig an = „dæ ber kje tee". 4) see ud til. SGbr. „Han horver faar aa væra ældre". 5) „horva tee", slumpe sig, hænde sig ved et Slumpetræf. Rog. Ma. Se flg.
horva (o') v. n. og a. (ar, a), 1) tumle vildt afsted, fare frem sandsesløst og rivende; lade staa til paa Slump; snakke hen i Taaget, snakke vildt. Jæd. Dal. Li. „Han horva asta, horva seg bort". „Han bræla aa horva tee". „Han horva fram koss dæ gjænge". Maaske (neppe) eet med „horva", at harve, hvilket i de Egne kun undtagelsesvis (Jæd.) hedder „harva". I Li. (Nes, Bakka) er „harva fram" = horva fram. Jf. dog ogsaa foreg. og hurva, Hyrva. 2) rive fra sig Arbeide; drive raskt, men hensynsløst og slusket paa; klemme paa. Jæd. Sogn, Nfj. Gul. Helg. Vesteraaln. „Horva paa, aavsta, te Vegs; horva dæ fraa seg". „Hörve fraa se", Romsd.
Horva (o') f. 1) en sandsesløs, rivende og hensynsløs Person. Jæd. Li. Og Horv f. 2) en rask men skjødesløs Kvinde. Helg. Vesteraalen, Namd. „Haarva", og „Haarv'". — horvutt adj. rask men skjødesløs. Helg. Namd.: haarvaatt. — Horva se Hørve.
horvast v. n. lave sig, føie sig = horva (er). Gbr. (Dyer): „haarves teill".
Horvehov n. et knebent Træf; noget som gaar (passer) med Nød og Neppe og som ved et Slumpetræf. Ma. Udtalt: „Horvehov (o', o')", ligesom „Hov (o')" ɔ: Hoov m. — Horvehov n. d. s. Ma. Rbg. Ogsaa „Horve Høv". Til hoova, høva.
„Horvelde n." A. Orvelle, Nhf. Hoveldre, Hall. Hærvill og -ell, Innh. Ovrell, Sæt.

Aavrell, Tel. (Vinje); Avrill, Ndm. (Tingvoll). — høvelbre v. a. „h. Klaven“ forsyne K. med H. Hall.

„horveleg adj. passende osv.“ A. Shl.

horvelege adv. rigeligt; dygtigt; fuldkommen; vel rigeligt; over Maalet. Nhf. „Horvelege stor'e“. „Forhorvelege stor'e“. Synes noget paavirket af Horv f.

Horvelt(a?): et Kortblad „ligg i Hoorvælt“, naar det ligger oppvendt uden at være lagt op til Vælt. Innh.

horven adj. tilbøielig til at horva (ar), sandseløs, tumlende osv. Jæd. Dal. Li. „Snakka horve“.

horven adj. tvekjønnet. Nordl. Se Hørve. Maaske G. N. horfinn. (Til dette sidste hører: „bloom-horve“ om Æg, hvis Blomme er glebet ud i Siden; Christie).

Horveskalle m. en sandseløs, voldsom og lidet samvittighedsfuld Person, En som lader alt staa til paa Slump. Dal. (Sokndal, Hedland, Lund). — Horveskokul m. omtrent d. s. Jæd. og Dal. -skogedl.

Horveskot (o') n. 1) Skud uden Maal, Slumpeskud = Raamskot. Dal. (S. H. L.) „Dæ va so væl i Horveskode mæ 'an“, han gjorde det aldeles uden Maal og Med. 2) omtr. = Horveskalle; mere hensynsløst og bevidst skjødesløst end „Slumpeskytte“.

Horving f. Orden = Horv n. Tel. (Mol.).

Horving m. sandseløs Person; En som „horvar seg bort“. Dal.

Horvsko m. og Horvtre n. slukket og anstandsløs Person. NTrondh.

horvutt adj. som „ei Horva“, se d.

Hos (oo), i: um i Hoos = um isjaa (se hjaa) ɔ: uopgjort, uafgjort, ubestemt; tvivlsomt, halvt. Nbg. (Ivel. Evje), Ma. (Valle, Halsaa, Holum, Otrnes, Øvrebø, Øyslebø, Bjell.). Meget brugt. „Me ska ha dæ um i Hous“, i uopgjort Sambrug. „Dei handla um i Hous“, de blev enige om en Middelpris som kunde forhøies el. nedsættes efter Tiderne. „Dæ stou ein Dale um i Hous“. „Dær blei noge um i Hous mæ dæ“, der forblev noget uopgjort ved det. „Dæ stou so um i Hous“. „Dæ gjekk um i Hous“, i een Røre (Holum). Lyder ogsaa, ved en Forblanding, „um i Huus (Heus)“, YMa. Wilse: „om hos, tvivlagtigen“. Det er vel af samme Oprindelse som Sv. og D. hos, præp. ved, henved; jf. Ag. hós Association Trop, Eng. host, Got. hansa Trop. Se Noreen, Arch. for Nord. Fil. III, 11.

Hos (o') n., Hos m. se hosa v.

hosa (o') v. n. (ar), 1) suse; rasle dumpt; ogsaa: bruse frem, strømme frem (om Levende); myldre frem saa det suser. Østerd. STrondh. (Gul. Selbu, Strinda, Ork. Uppdal). Overalt: haas(s)aa; hen imod hoso (o') i Østerd. „De haasaa i Kjærom 'taa oss“, det raslede (susede) i Krattet. „De va bær saa de haasaa burt i Tuvom 'taa Lemmænd“; Uppdal. „So'n (o'—ö) kjæm haasaan“, Faareflokken kommer susende; Horg i Gul. „D'e saa de haasaa 'taa Söui“. „Dær va saa fullt, de va bær saa de haass!“ (Lyd-Verbet brugt interjectionalt, som saa ofte i Trondh. og Østl.; s. Eks. „koost“, og „sae koost!“ Larvik); Ork. Strinda. „Haasaa (hoso) aa taasaa (toso)“, pusle (sysle) og afmøie sig; Østerd. Jf. Sv. Diall. håsa ɔ: andas tungt, susa (forse håsar); (Cleasby: „G. N. (Isl.) hoza, hossa ɔ: to exalt“; gyuge). — 2) snakke pustende aandeløst snublende og usammenhængende (ivrigt, distrait osv.) Tel. (Vinje, Rauland, Laardal, Kvitseid), SætV. „Han kaam ravlande o hosande mæ de“. „Hosa de ootoo seg“. „Han hosa paa, so de kaam tvifaldt sø'n“. Se hussa. — 3) gribe feil el. forplumre sig formedelst tumlende el. famlende Hast; tumle, snuble, famle og dl. Sogn (Aurland, Lærdal, Hafslo). „Forhosa seg“. „Han gaor aa hosa aa stupa“. „Hosa deg no i Veg!“ se nu til at komme i Gang, du din forhastede Famler! — Her er maaske mere end eet Ord. — Hos (o') n. 1) det at man hosar 2). Tel. „D'æ slikt Hos mæ'n“. 2) En som hosar. Tel. Hertil: hosa seg v. bære sig ad som et „Hos“. Tel. (Kvitseid, Vinje). — Hos m. En som hosar. Tel. — hosen adj. tilbøielig til at hosa 2) og 3). Tel. Sogn. — hosutt adj. = hosen. Sogn. „Han æ flinke, men noke hosete“. — hosaleg adj. = hosen. Tel. (Kvitseid, Vinje). Ogsaa: hosuleg, hvilket dog gaar noget mere paa Maneren, Fagterne, idet det forudsætter et Hosa (-u) f. til Hos m., og altsaa er noget mere feminint: med en „Hosu's“ Lav (Lag). Jf. gosaleg og gosuleg. — Hosufot (o', oo) m. = Hos m. Tel. Se Fot. — hosurødd adj. som taler „hosande“, eller som en „Hosu“. Tel. „Han æ hosulege i si Framfær o hosurødde i sitt Tal“. — Hoseboll og Hoseve(d)r m. En som hosar 3). Sogn (dl).

Hosa (o') f. en slap, sløv, famlende Person. Sogn (Lærdal). Maaske eet med Hosa, Strømpe, idet det bruges jævngodt med „Snøsokk“. Af dette tør da atter være fremgaaet hosa 3) v.

„Hosa (o') f. Hose“. A. Haass m. Namd. 2) Underbenklæder for Børn og Kvinder. Nhl. (Eksingadal). 3) Bukselæg, mellem Knæ og Vrist = G. N. hosa. Sogn (Aurl.; sjelden). — Haasaastubb(a) f. Strømpelæg uden Fod. YNdm.

Hosadøle (o') m. Klodrian som buser frem med sin Mening. Østerd. (LElvdal): Haasaadøle el. Hoso- (o'). Meddelt. Til hosa v.

„hosen (o') adj. porøs“. A. Nhf. S- og N-Berg. 2) ophovnet; vattersottig. Sogn, Nhf. „Foot'n æ hosen“. 3) usrisk = hisen, hiren. ISogn. — hosen adj. se hosa v.

Hoskollsaand (o', o') f. en liden Sort And. Li.

hosna v. n. blive svampet, som en Vattersottig el. Dranker. Berg. — **Hosl**, se Hasl.

Hoss n. **hosse** v. se Hors, horsa.

hosta (o') pron. hvilken. Tel. Se kosta.

„**hosta** (oo) v. hoste". A. hosta (o'); Ma.

„**hoste** (o') adv. næsten vel meget". A. hosta VAgder, Dal. Jæd. Se helste.

Hostabertre (oo, e', ee) n. = Krossvid. Hard. (Kvamm).

Hosufot, hosuleg, hosurødd se hosa.

„**hota** (oo) v. n. (ar), true". Innh. „Han hoota aat mæg". 2) staa paa Springet til en vovelig Handling; ville til med noget dristigt. Innh. (Stjør. og fl.) „Æg hi helle paa hoota i mang' Daaghwaa".

Hotl, Hotlungje, se Hasl.

hotol adj. f. uforsonlig, se hatall.

„**Hott** (o') m. 2) Tue". A. Især en Græstue, voksende Kvast af stivt høit Græs. Rbg. Sæt. Ma. „Grashott". — **Hottemyr** f. en Sump fuld af „Grashottar". Rbg. Sæt. — „**hottutt** adj." A. Agder. Jf. Hutt.

Hott (o') m. I: a) „Svara bort i Hott o Ve(d)r", svare hen i Taaget, svare sandseløst. b) „paa ein Hott", paa Slump. VAgder, Dal. (Lund). Ogsaa „**Hutt** (o Veer)", Li. (Eikin); og **Hytt, Høtt**, se disse. Her er maaske flere Ord: a) = foreg. (Tue, Fjeldtop) jf. „svara i H a u g og Vegg", „i H o r g o Hei"; og b) et Vip eller dl. til hotta, hutta v.

hotta (o') 1) v. a. (ar), tage i Haaret, „Hottn", = lugga. SætV. 2) v. n. vise en Top „Hott", især af og til; dukke op nu og da. Tel. (Solum). „Fartye hotta". „Han hotta; je saag Hott'n a'n". 3) rende om vippende el. hoppende; vippe afsted, omkring. Mest om Børn. VTel. (Kvitseid, Laardal, Rauland, Vinje). „Hotte avsta, ikring, uut o inn". Jf. hutta. 4) „hotta t i l" slumpe sig, slumpe til. Dal. (Lund). Se Hott.

Hotteba(d) n. = Huttebad, se d. Sæt. og fl.

hotug (o') adj. = hatig. NGbr.: hutug.

„**Hov** n. en liden Høi". A. Ringerike, Vestfold. Særlig om Høiderygge hvorover gaar Vei mellem Dal og Dal. V- og ØTel. Ma. Saaledes i Heiddal i Tel. om Ryggen mod Sandsvær; i Aaserall i Ma. om det lave Vandskil mod Rbg. (Honnes).

Hov (o') m. Hævning (Gjæring) af Deig. Ryf. „D'æ goo Hov i 'an", den hæver sig godt. Ryf. (Suldal, Sand). Jf. Hovkaka.

„**Hov** (oo) n. 2) Maadehold, Maadelighed". A. Hid hører vel: „før Hoov", mere end rimeligt, urimeligt, uden Grund. Sdm. (Vanylven), Romsd. (Vestnes). „Da va'kje før Hoov, ho greet!" Hedder: „før Hoo", „føroo'", Sdm. (Borgund, Skodje, Sunnylven), „føroov'n", Nfj. (Davik), „føroov'rt", Nfj. og „føroor'", Nfj. Sdm. (Hjørungfj.). Jf. G. N. ór (fyrir?) hófi.

Hov (oo) n. Skjøn, Forstand, Formening om. Fosn, Innh. „Han hadde lite Hoov paa di". Jf. hova 2. Maaske dog eet med foreg. Og: **Hoo**, se Haa n.

„**Hov** (oo) m. 1) Hov". A. „Hoov" f. i Smaal. og Vestfold. „2) Fodstykke". A. Særlig den lave Ring som danner Fodstykket af Kop, Skaal, Kande og dl. Sæt. Li. 4) B l a d e t af a) „Leirfivel" Tussilago, Stjør. b) Caltha palustris, Nfj. („Soleihoov") Ma. (o'; Blomsten hedder „Fitjabloom").

Hova (Grip, Tak) se Hovgrip.

hovda adj. beskaffen el. udstyret med Hensyn til Hoved: „fint hovda, styggt hovda". Tel. Røldal. Desuden i Sammensf. „kvithovda" og fl. — **Hovda-** se Hovud.

Hovda n. = Hovda f. og Hovde m. 2. NGbr.

hovdanska v. n. ville tale fint = hofslaga. Romsd. (Nessæt): **hoovdanske**; Ndm. (Stangvik, Tingvoll): „hovdansk' (aa, oo?)" og „hoodansk'". — **hoovrænske**, d. s. Romsd.

„**Hovde** m. 2)". A. Agder. 3) = Hovda. Røldal.

Hovekubbe (o') m. = Hoggstabbe. Rbg. (Aamlid).

hovela (oo) v. n. krydse (lavere) i sin Tale; bruge Forspil, Tilnærmelser, Omsvøb, Udflugter. Gbr. (Øyer, Lom). **Hoveling** f. det at h. „Inga Hooveeling naa!" Maaske haaverda, se haaværa, under Paavirkning af noget fremmed. Jf. Ældre D. hovere, gjøre sig behagelig.

„**hoven** (o') adj." A. 2) struttende af krænket Selvfølelse, af Hovmod eller af Vrede. Og: ømfindtlig, let stødt. Østl. Nfj.

Hovgard m. Hovens øvre Kant. Berg. Romsd.

Hovgrip (i') n. dygtigt Greb (Tag); Bedrift; ogsaa: heldig Affære, Coup. Ryf. Paa Jæd.: „Hoovgreeb" og „Hoogreeb". Jf. Hovverk, Hovstykke, hovdanska. Fra Rog. ogsaa meddelt: „Oogreeb", „Aa-", d. s. (Ovgast lyder paa Jæd.: „Aagast"). — **Hova Grip** (o', i') og „**Hova Tak**" n. d. s. Ryf.

Hovis (o', ii) m. Jis, som stiftende Vandstand har lagt op paa Skjær og Strand eller gjort høist uregelmæssig. Ma. Rbg. **Hueriis**, d. s.? Oslo.

Hovkaka f. gjæret Kage; til Hov (Hævning). Ryf. (Suldal, Sand). „Gje ein Hovkaka", ægge En til sandseløs Vrede.

Hovkar (o') m. = Hovmann 4. Shl. (Etne).

Hovlid (oo, i') m. Leddet straks ovenfor Hoven. Udbredt. Hedder: **Hooli, Hoolee**; Sogn (Fjærland), Hard. (Ulvik).

„**Hovmann** (o') m. 2) Fuldmægtig". A. Dal. og Li.: **Hobmann**. „3) en Reisende". Dal. 4) en herskesyg og egenmægtig Person; (som vil være) Mester; Tyran. Shl. Rbg. Ma. „Dennæ Kjuklingjen æ slig ein Hobmann, han vil vera Hobmann øve alle dei andre". Ma. 5) en stor, grov og uopdragen Karl; en plump Spektakelmager. Innh. Namd. Ork.: **Haa(m)mann**. — **Haamæinngleino** f. plur. Skaldethed op fra Tindingerne. Gbr. (Vaagaa og fl.). Til

Gleina. — Haamannsmærr f. en slem herskesyg Kvinde. Busk. — Haa(m)manns-skoro f. et grovt, noget letfærdigt Kvindfolk. Innh. Til Skora?

Hovn (o') f. Trivelse, Velbefindende; ogsaa: Oplagthed, Stemning = Homd. Hard. (Ulvik). „Eg æ gott i Hovn". „Han æ'kje i Hovn denne Hestn, du seer da pao Haorlagje". Jf. hamnast, havnas ɔ: trives. G. N. höfn, f. Maade at være paa.

hovna v.n. hæve sig ved Gjæring, „Hov". Ryf.

Hovne (o') m. Hævelse. Ndm. (Tingvoll).

Hovning (oo) f. Skjøn; Formening = Hov. NØsterd. (Tynset, LElvdal). „Han hadde som e Hoovning paa de". Jf. hova 2.

?hovolda v. snakke frem og tilbage, op og ned; ogsaa: snakke arrigt. Meddelt fra Sæt. som „haavolle", hvilket, hvis Formen er rigtig opfattet, snarere maatte være et „halv-olda". Til Havald?

Hovoldeskaft n. se Havald.

Hovring (oo) m. Hovens ydre haarde Ring, hvorpaa Skoen nagles. Sæt. og fl.

hovrænske v. = knota. Se hovdanska.

Hovslag (oo) n. Hovslag; særlig: Spor efter Hov, se Slag. Tel. (Rauland). „Eg saag (høyrde) Hoovslagjee hass".

Hovslunt (oo) m. 1) Hest som slæber Fødderne og derfor jævnlig støder an og snubler. Ryf. (Finnøy, Skutnes). „D'æ ein Hoovslunt te aa gaa". Ikke meget brugt. 2) en snublende Klodrian; En som falder klodset og plumpende ind med Ord eller Gjerning. Ryf. — hovsluntaleg(e) adj. og adv. plumpende; snublende; ubeleilig(t). Ryf. — „sluntaleg", d. s.; ogsaa „beslunta-leg"; se baksluntaleg.

Hovstykke (oo) n. et godt Stykke Arbeide, Storværk. Bruges mest ironiskt. Dal. Jf. Hovgrip, Hovverk; eller til Hoov n.?

Hovtorn? n.? noget meget stort, Storværk? Overdrivelse? „Gjera Hoovtaarn", gjøre vel meget af en Ting. Gbr. (Fron, Oyer). Jf. maaske Ældre D. Hovtörn ɔ: Krænkelse; T. Hofzorn, stor Vrede.

hovtrungen adj. lidende af Hovtrang. Dal.

Hovtrængd f. Hovtrang. Hard. (Ulvik). G. N. þröngd, Trængen. Hoovtræng, Helg.

Hovty n. = Hovtong. Sogn; NGbr. Vald.: f.

„Hovud (o') n. Hoved". A. Huvu, Hedm. Huwu, Hughwu og Hugu forskjellige Steder i Gul. Østerd. Hedm. Häue, Ma. Ndm. Höu og Ho (o'), Gul. (Melhus, Horg). Bestemt Dativ: Hugun (Hughwun, Huwun) Totn (Totn, Birid), Hedm. (Nes, Romedal, Stange, Vang), NTrondh. (Liderne, ifølge A. Larsen); Höun, Innh. (jf. A. Larsen). „Voont i Hugun". Synes paa de fleste Steder at være i Tilbagegang. „Fara i Ho'vi" (Dativ), gaa i „Ørske", begynde at fantasere. Sogn (Lustr, Lærdal, Hafslo). „Taalaa i Huguee", „væra i H.", fantasere, NGbr. „Gaa i Hove", gaa i „Tanker", sløv for Omgivelserne, Sogn (Jøstedal); „gaa i Huguee", d. s. NGbr. „Fara te Hoves", fantasere, Sogn (Sogndal); „snakka i Hovi", d. s. Sogn (Lærdal). — „Øli slæ at Hov'dæ", bestemt Dativ; Sæt. (Aust ad). „Kulta te Hoves", styrte hovedkuls; Dal. — I Sammensætning ogsaa: Hovda, Hobda, i det Sydvestlige; Hov, Haav, Höu og Ho (o'), Trondh. og fl.

Hovudaar n. = Kruneaar. Ndm. Ork. Stjør. og Gul.: Höuaar; Gul. og Ork. (Rennbu): Ho-aar (o').

„Hovudband n." A. 2) = Beginde. Hedm. og Land: Hugubann(stre). — Hovudbandsnagle m. d. s.? Hall. (Nes).

„Hovudburd m." A. Tel. „Hovubur".

Hovuddyna f. Hovedpude. Voss: Hovda-.

Hovudfletta f. = H.-flaatt. Ma. (Grindeim): Hovefletta. Se Fletta.

„hovudgalen adj." A. Vestfold: hug'gäln. 2) svimmel. Vestfold og fl.

Hovudgavl m. Tværkjæl ved Hovedgjærdet. Voss og Nhl.: Hovda-; Nfj. (Gloppen): Hövde-.

„Hovudgjerd f." A. Hovdegjaar og -gjoor, Sæt. VTel.; Hobdegjoor, VAgder (Øyslebø, Laudal, Eikin); Hovdegjæl (aa og ø), Hall. Hu-, Vestf. — Hovudhir m. se Hir.

Hovudklæde n. Hovedklæde. Ma. Tildels: Hoklæ.

Hovudknut m. Hovedknude, -vanskelighed. Sæt.

Hovudkraaka f. i „stupa H", støde Kolbøtte. Ndm.: „stuup' Häukraak'". Hedder: „stuupe Häuskaal", Romsd. Søndenfj.: „stuupa(-e) Kraaka(-e)".

„Hovudlag n. 1)". A. NGbr.: Haav-; Hall.: Hovde-. 3) Bidsel (uden Mundbidet), hvilket er en Del af Sæletøi til Kjøretøi, ikke til Ridning. Østl. (Oslo, Smaal. og fl.): Huulag.

Hovudleggja f. = Hovudlag 3). Nfj. (Breimn): Hulejje. (Derimod: „Kallslæje" f. ɔ: -lægja).

Hovudmil (ii) f. (og n.?) = Hovudleggja. SGbl. og Ryf.: Hovdemiil og Hovemiil (og -aa-). Se Mila, Mel.

Hovudmose m. = Bjørnmose, Polytrichum. Jæd. Dal.: Hovda-, og Hobda-.

„Hovudmæle m." A. Nfj. Hugu-, NGbr.; Höumæl, Trondh. (Børsen); Höumeel, Innh.

Hovudputa f. Hovedpude. Tel.: Hovde-.

Hovudregn n. Styrtregn. Tel. (Seljor, Bø).

Hovudrim (i') f. hver af de to ydre „Rimer" paa en Slæde med tre. Jæd.: Hovda-.

Hovudroa? f. øverste Lægte eller Stang i et Gjærde af vandrette Stænger. Innh. Fosn: Höuroo, plur.: Höurooaa. Se Roa, Hesjeroa.

Hovudrus, „stupa Hoveruus" = stupa Hovudkraaka. Voss. Se Rus.

Hovudskarf m. = Glipaure. Dal. (Hedland): Hovda-.

„Hovudskaal f." A. Gul. og Ork. (Rennbu): Ho-; NGbr.: Hugu-; Østl.: Huu-.

Hovudskjel f. Hjerneskal. Ryf. (Suldal): Hoveskjøl. — Hovudskjelta f. d. s. se flg.

Hovudskolt m. Hoved, figurl. Vestf.: Huu-.

Hovudskraa f. Hjerneskal. Li. (Fjotl.): Hoveskraan, Fl. -skræ'na.

Hovudskrunt m. Hjerneskal. Shl.: Hove-.

Hovudslidr f. = Beginde. Oslo, Vestfold: Huusliir. Se ogsaa Slidr.

„**Hovudsmotta** f.“ A. Haavesmaatt, Höve-, Senja, Vesteraalen; Höusmoot (n.) og Ho- og Hu-, Gul. NTrondh. SHelg. Og: Höustmoot n. Gul. (Melhus), Fosn (Stadsbygd), Innh. (Frosta, Leksvik); Haafsmoot n. SHelg. — Hovudstaal, se Hovudkraaka.

Hovudstol (o', oo) m. 1) hver af de tykke Remme, som gaar fra Mundbiddet op langs Hestens Kinder. SSmaal. „Huuestoolene“, bestemt Flertal. 2) Nakkebaand paa Bidsel. Oslo, Totn og Smaal.: Huustool. 3) Hestegrime ÷ Haandfanget, „Skaftet“. Hedm.: „Hugustool“. Ogsaa „Griimestool“, Hedm. 4) = Hovudlag 2). Mange Steder. (Brugen synes vaklende). 5) Aandsevner, Begavelse, „Hoved“. NGbr.: „Hugu-“.

„**Hovudstup** n.“ A. „Han rænnde te i Huvustuupe“, hovedkulds, Hall.; hovdestuupa adv. Nhl.; hovestuupa, Hard.; hovestupna (og haave-) Ryf.; hugustuup, NGbr.; huustuupe, Østl.; hovdestumpa, Berg. — hovestupt d. s. Dal.; hovdestupta, Dal.

Hovudstufs m. Hovedpynt. Hadel.: Hu'ustufs.

„**Hovudtenna** f.“ A. Hovetenna, Voss; Höutænna og Haavtænna, Nordl. Hertil: Höutænnhæklong, en „Heklung“ (Sko) gjort af H. Namd. — 2) et stort grovt og stygt Fjæs. Rfj.

„**Hovudtre** n.“ A. Sdm. (Hjør.): Audetreed.

hovudtullen adj. = -tullad. NGbr.: hugu-.

Hovudtyngsl(a) f. Tunghed i Hovedet.

Hovudvedr n. voldsomt Uveir. Tel. (Bø, Seljord).

„**Hovudvesla**? f.“ A. I Höuvihlom, Strinda. I Höuvæhlaa, dat. plur. Helg. (Vindal). Se Hovvetla.

hovud-ør adj. svimmel. Shl.: hove-ør.

Hovverk (o') n. et stort udført Arbeide, et Storværk; ogsaa: en Coup. Jæd. (Gjæstal). G. N. hofverk en Bedrift (Cleasby). Jf. Hovstykke, Hovgrip.

Hovvetla f. forbigaaende Mangel paa Sands og Herredømme over sig selv; Bildelse, især af Raseri; ikke en saa varig el. konstitutionel som Ørsla. Shl. (Etne), Ryf. (Suldal, Sand). „Han æ reint i Hovvetlo“. „Vetla“ (og -æ-) er her Formen af „Veitsla“. Jf. Hovudvesla.

hoy! interj. af Forbauselse. Agder, Nhl. Oftest: o hoy, o hoy! Agder.

Hoyna og **Haayna** se Hadna.

„**hu!** interj.“ A. Ofte: huhh! hu ha! Udraab af Træthed eller Utaalmodighed. Tel. og fl. — hua Huv'n! se Hoen.

„**hua** v. n. huje“. A. huuge, Tel. Vald. Hall.

Hu m. Hujen, et enkelt Huj. Vestf. og fl. Huuv, Tel.; Huug, Hall. og fl.

Hubb, Top, Bugle = Huv? „J Hubb som Nubb“, ligegyldigt, lige godt = sliks Lag, Hutt um Hutt. Rbg. (Evje).

hubla v. n. (ar), have et usikkert Greb i en Forestilling; have en uklar Tanke om noget. Østerd. (Tynset). „Ei huble 't i di“, det staar for mig men uklart.

„**Hubror** m.“ A. Huubroo. Oslo, Vestfold.

huda- se hud-; **hudarose** se hudrasa.

hudblodga v. a. (ar), slaa eller støde saa Blod kommer frem under Huden. Hard. (Ullensvang): huublokka (o').

hudflat adj. liggende paa Maven udstrakt og næsegrus. Hadeland, Land, Gbr. Romsd. Ndm. „huuflat“. Ogsaa „skinnflat, kolflat“.

hudflegen adj. hudløs; med Hud afflaaet el. afskubbet. Vestfold (Sande): huufliien. Ogsaa: „skinnfliien“; Smaal

„**Hudfletta** f.“ A. Rbg. Sæt. Li.

hudfletta v. a. (er, e; og ar, a), blotte for Hud; især ved Skrubning. Hard. Ryf. „Han datt aa huufletta Nasen sin“.

hudgast v. n. (ast), om Saar: dække sig med Hud, faa Hud. Sogn: huggast; Voss: hukkast. — hudga seg d. s. Hall. (Gol): hugge se.

Hudkaure m. Hudflip som har krøllet sig op ved Skrubning. Ndm.

hudleira v. a. (ar), forsyne med Belæg, Forhudning, af Leer. Ndm. (Tingvoll): huulær.

hudrasa, **hudrosa** v. a. (ar), blotte for Hud ved Skrubning. Voss, Balastraand i Sogn, Kvamm i Hard.: heudrasa; JSogn, Nhl. Shl. og Hard.: heu-. „Eg datt aa heudrasa (-ste) meg“. — huudarose (o') v. 1) d. s. Rfj. (Stryn og fl.), Sdm. huurosa, Nhl. Hard. V- og Ø-Tel. Bamle. „Han datt aa huurosa (-ste) Leggjn“. 2) skalles af, om Hud. Rfj. „D'æ aat aa huudarosa“. — Huudarosing f. Hudafskrubning; Hudafskalning. Rfj.

hudrenna v. n. = hudgast. Tel. (Vinje): hudrænne.

Hudskosit (i') m. Benling anvendelig til „Hudsko“ (Tel. Vald.). Tel.: „Husskoosit“; Fl.: „Fitir“ og „Fitjar“.

Hudskotryta f. en meget stor og bred Aborre med noget som en Pukkel bagenfor Hovedet. Tel. (Moland, Laardal): „Husskootrynte“.

Huff m. Pust? Tel. (Mo). „Han fortel alt i e i n Huff“, i eet Aandedræt.

hufla v. n. 1) traske med tunge, usikre og larmende Skridt; sjokke, som i for store smækkende Sko. Li. hosla d. s. Dal. 2) om Sko: smække = kippa, med Larm. Li. — Hufla f. en tung, sluset Kvinde, som bevæger sig med Larm. Li.

Hufs n. en liden Styrtning = Ufs f. Hadeland, Vald. Hall. Oslo, Vestfold. „Fjellhufs, Berghufs“. Ogsaa f. Vestfold (Vaale). Ser ud som Ufs under Paavirkning af huffa.

„huſſa v. a. ſtøde, vippe, ryſte". A. 2) v. n. „Huſſe paa Donga", reſſe. Odal, Follo. 3) gjøre tunge vippende, hoppende, plumpende Bevægelſer; iſær: gjøre et Ryk opad el. fremad med Overkroppen; vippe, plumpe. Hall. Øſterd. Nedre Tel. og fl. „Huſſe paa ſe". „Han huſſa tee utaavr Huſſe". Jf. huppa, hyſſa. 4) gaa paa Slump; tage det paa Slump; ſluſke. Sogn, Shl. „Huſſa mæ noke". hupſa tee = ruſa til. Shl. — Huſs n. 1) et Vip, Plump oſv.; pludſeligt Greb. Øſtl. (Smaal. Oslo og fl.) „Han tar døm mæ Huſs". 2) et tungt, klodſet, ſkjødesløſt Menneſke, en tung Sluſk. Sogn. Ogſaa: Hyſs. — Huſſa f. En ſom huſſar; omtr. = Huſs 2). Sogn, Tel. — huſſen adj. tilbøielig til at huſſa. Øſtl. Sogn; Shl. og fl.: hupſen = ruſen.

Hug (uu) m. Viſol = Huv. Vald. (SAurdal).

hug (u') adj. prædic. lyſten = huga. Tel. (Kvitseid, Selljor, Moland), Rbg. Dal. „Alv va kji mykji hug paa detta". „Eg æ hug paa dæ". Oftere: „Eg æ hugt paa (um) dæ", i Tel. (Mo, Moland, Kvitseid, Selljor). Jf. hugilt, daatt mæ og fl.

„Hug (u') m. 1) Hu". A. Höu, Häu, Øſtl. „Eg kjæm kje i Hug at dæ ber tee", det kan ikke falde mig ind at det gaar (an). Ma. Sæt. „2) Lyſt, Attraa". A. „Den Heſtn leika han Hug paa", den Heſt havde han Lyſt paa, Tel. (Lunde; Landſtad p. 211); vel for: „leika haanom H. paa". G. N. einum leikr hugr á. „3) Forløber". A. Sogn, Veſteraaln. Se Hugbit. 4) Kløen, Krillen, iſær i Næſen; ifølge Folketroen en Virkning af en Andens intereſſerede Tanke paa En, eller voldt af hans Forløber. Øſtl. (Rom. og fl.): Hau (äu og öu). „Neeſehäu". „Häu i Stortoa, Hæl'n", Kløe i Stortaaen, Hælen. Rom. Se huga, Huge.

„huga v. a. (ar). 2) huſke, komme ihu". A. Ryf. Tel. Rbg.; Follo, Oslo og Smaal.: höua og häua. 4) Naar det kløer i eller paa Næſen, hedder det: „Dæ (han, ho) haag(hw)aa paa me(g)", jeg er i Ens (hans, hendes) Hu. Gul. Strinda. Se Hug. Endogſaa: „Dæ haagaa Folk paa Naſin min", Foſn (Stadsbygd); „de häua Folk paa Naſaa min", Ndm. (Aure); og: „de hooga Folk te Gaars", YNamd. „D'e een ſom hungnaſt me", d. ſ. STrondh. (Uppdal) ɔ: hugnaſt (aſt), jf. G. N. hugnast behage; Hugbit.

„hugad adj. ſindet, lyſten". A. haagaa, Totn, Rom. Trondh. og fl. höu(wgh)aa, STrondh. og fl. häua, höua, SØſtl. Nogen er „hooga te Gaards", naar det kløer i mine Fingre. SHelg.

Hugabrigde n. Sindsuro; Sindslidelſe; Bekymring. Vald. (Vang). „Gjera den Hugabrigde", forſtyrre Ens Sindsro.

Hugabur(d?) (u', u') m. ſtærk og virkſom Attraa; Iver for at opnaa; Fremdrift; Driftighed; Gridſkhed. Hard. „D'æ Hugabur i dan Geutn", det er En ſom vil frem. Jf. Hugburd. Jf. Kvernabur(d), Elvabur(d).

hugaheil adj. = hugheil. Shl.

hugalyndt adj. livlig, munter; iſær: livligt imødekommende. Om Folk og Fæ. Tel. (Bø).

hugaſt v. n. (aſt), faa Lyſter, iſær urimelige Lyſter paa Mad. Totn: haagaas. Se A.

„Hugbit (i') n. Kvalme oſv." A. I Nordland varsler „Hugbit" Gjæſter, ligeſom „Hug, Hau" (Kløen). Hugebeet, Senja; Hoogbeett, Lof.; Hoobeett, Veſteraalen, Helg.

Hugbite (u', i') m. = Hugbit. Dal. (Hæſteſtad, omtr. -td-). Häubeett n. d. ſ. SØſtl.

Hugbrot (u', o') n. Knæk paa Livsmodet; iſær formedelſt Skuffelſe i Elſkov. Sæt.

Hugburd m. 1) Sindelag, Gemyt. Tel. (Bø). „Han æ'kje av den Hubuln". 2) Fyrighed, Driftighed, Energi, ligeſom „Gjemyt"; omtrent = Hugabur. Tel. (Bø). „Æ der noken Hubul i den Kar'n?"

hugdeleg adj. og adv. 1) ſindsrolig, ligevægtig; ugeneret; hyggelig; omtrent = Eng. easy. Rbg. (Evje, Ivel. Veikusdal), Ma. (Øvrebø, Hægel.) „Han ſat like hugdelig, endaa dei tala um Tjuv". „Han heve de ſo hugdelig, teke de ſo hugdelig". 2) tillidsfuld, ubekymret, tryg; ikke vragende = hugheil. Ma. (Grindeim). „Han teke Mat'n ſaa hugdeslig. Jf. (?) Ang. hygd, G. N. hugd(ɑ), Sind, Intereſſe.

Huge (gje) m. Hu, Sind; Attraa, Lyſt = Hug. VAgder, Dal. Sogn; Gul. og Innh.: Haagaa. „Eg kjæm kje anna i Huga", jeg kan ikke tænke mig andet. VAgder (Grindeim, Li.). „Ha Huga te", Sogn (Aardal, Aurland). G. N. hugi. Se Hug.

„hugga v." A. „h. av", ſe avhugga.

hug-graad eller hug-raad adj. beſtemt paa, ivrig for, lyſten paa; meget oplagt til = moda. Sæt. (Bykle, Valle, Bygl.) „Eg æ'kji hugraa'e paa o eta, paa den Mat'n". „Du ſka fuye (fylgja) mæ, æ du ſjaav hugraa". Ogſaa: „hugraa(d)ige ti eta". Sæt. Lidet brugte Ord. Maaſke, trods det ſidſte, ſnareſt hug-raad; jf. G. N. -ráðr.

Hug-græe m. biſtert Mismod, mørk Harm = Græe. Sæt. „Han gjæng'e, ſveiv'e i Hugræi".

Hugham m. Forløber = Ham, Hug, Fyreferd. Sæt. Forklaret ſom: „Den Ham'n, ſom Hugj'n tek paa ſeg"; „Hug'e ſo ſterk'e at han kjæm'e mæ Ham'e".

„hugheilt adv." A. 2) ſikkert, ſagtens. Tel. „Æ Kaffi'n færige?" „Ja d'æ'n hugheilt!"

„hugill adj." A. Ryf. og Jæd.: hugidle.

Hugkjære m. kaad Attraa. Sfj.

Hugkvida f. nedtrykt Stemning = Umod. Hard. (Ullensvang): -kveia.

„huglaus adj." A. Gul. omtr.: hooglos.

„hugleg adj." A. Rbg.; NGbr.: hoogle (kort oo).

hugleid adj. fuld af Sindets Lede; næſten: livsled. I Skrift (Fedraheimen).

„hugleggja v. a." A. hàulægge, Vestfold.
Hugmaal n. Interesse; Gjenstand for Interesse. Brugt i Skrifter.
?Hugmod m. Storagtighed, Hovmod. Hall.
„hugmykjen adj. ivrig osv." A. Særlig: fuld af Interesse(r); optagen af aandelige Interesser. Sæt. „Du arbàier inkji, no du æ so hugmykjen?" 2) kjælen, kjælelysten; om Dyr. Hard. (Ullensvang). 3) fuld af mismodige Tanker; trist; bodfærdig efter tilfredsstillet Lyst (Rus etc.) Tel. Maaske til mykja v. I Egnen er kun een Y-Lyd.
hugna adj. 1) ypperlig, prægtig; lystelig. Nfj. (Innvik, Honndal, Breimn). „Ein hugna Mann" = ein gluup'e M. 2) tilfredsstillet, tilfreds, fornøiet. Ma. (Sygne). Til hugna v.
„Hugnad m." A. Hugna f. Nyf. (Sand og fl.), Ned. som: Una(d), Dugna(d), i Rog. Hoongna, Haangna, fl. St. i Østl. og Trond.
hugnadsam adj. husvalende, hyggelig. Hard. og Dal. (-nas-); Voss: hugnarsame; Vestfold og Busk.: haangnåsam og -oo-.
hugnadsleg? adj. = hugdeleg. Ma. (Holum): hugneslig. — hugnast v. se huga.
hugra v. 1) = hukla. 2) = humra. Se hukra.
„hugram adj. hidsig osv." A. Rbg. Ma. „Skyttarn æ hugrame".
hugraa, hugraaige se hug-graad.
Hugraad f. Beraad med sig selv; Betænkning; Ubeslutthed, især i Elskovssager. Sæt. „Han sväiv i Hugraa, han visste kji ko han villi". „Vera i Raa" d. s. Ma. Rbg.
„Hugs n. 2) Hukommelse". A. Sfj. Nfj. 3) Nemme. Ndm. 4) Skjøn, Forstand (paa). STrondh. 5) Omsorg, Bekymring. Li. (Fj.).
„hugsa v. a. 1) mærke". A. Sogn. „2) lyste". A. Dal. „hugsa paa". „3) komme ihu". A. Ogsaa: „hugsa paa", komme paa, faa fat i en Tanke. Trondh. Østl. Nhl. 4) „hugsa paa" og „hugsa for", have Omsorg for. Li. (Fjotl.). G. N. hugsa um.
hugsalaus adj. sløv, glemsom. Sogn (Aurl.).
hugsasam adj. med godt Minde. NBerg.
hug-saar adj. værkende (øm) i Sindet af (efter) sjælelige Smerter; let smertelig berørt, ømfindtlig. Romsd.
Hugse m. 1) Jagttagelsesevne; Sands; Skjøn. Sogn. 2) Omsorg, Bekymring. Li. (Fjotland). „Ha Hugse for noge". „Han va saa i Hug'saa koss han skji kaama øve Aanæ".
hugseslaus adj. sandseløs, tankeløs. Sogn.
hugsig og -ug adj. 1) rask i Jagttagelse og Opfatning; nem. Hard. (Ulvik). 2) lærenem. Ndm.: hoogsåu. 3) skjønnende, forstandig, skjønsom. Østerd. STrondh.
hugslaus adj. sandseløs, sløv. Gbr.
Hugsnikja f. En som forsøger at indbynde sig; Kokette. Maaske kun brugt i Skrifter. hugsnikjen (og hugsnikjande) adj. indsmigrende; insinuant; koket. Ligesaa.
„Hugsott f. Bekymring". A. Hugsøtt (eller hen imod „-sytt", eller „-sutt") Omsorg; Østerd. — hugsottfull adj. bekymret; omsorgsfuld. NGbr. Østerd. Se Hugsut.
hugsottsam adj. forbunden med Bekymring; bekymringsfuld; ængstelig. NGbr. Gausdal. „Dæ saa hugsoottsamt aa væra fraa Boonom".
„hugsprengd adj. fortvivlet". A. Særlig: a) lidende af ulykkelig Kjærlighed. Sæt. b) som ikke kan elske mere = hugbroten. Tel.
Hugsprengja f. en bedaarende Person; En som „sprænger" manges „Hug", volder megen ulykkelig Kjærlighed. Tel. Jf. Gutasprengja, Gjente-. Tel.
Hugst m.? Sands; Forstand; Fornuft. Ork. (Meddal, Rennbu). — hugsug se h.-ig.
„hugstolen adj. forsagt". A. Rogaland.
Hugsut f. Omsorg; Bekymring. Jæd.: -suud.
hugtaka v. henrive, indtage. I Skrifter.
hugtraa adj. udholdende i sin Interesse, trofast; ogsaa: inderlig i sin I. Tel. Ogsaa: „traahuga".
Hugvekkja f. noget som vækker „Hug". Tel.
hugverkfull adj. fuld af „Hugverk". Sæt.
hugverksam adj. forbunden med el. fuld af Bekymring el. Samvittighedsnød. Li. (Eikin).
Hugverks-stund f. Stund fuld af H. Li.
hugvond adj. mismodig. Dal. (Hæsteftad).
Huhei: „i en Huu'hei", i voldsom Skynding; = „i Huj og Hast" (ældre D.). Østl. (Vestfold og fl.). Ogsaa: „i Hu aa Hast", Østl. — hu hei interj. „hu hei (h)aa de gikk!" med hvilken Fart det gik! Østl.
hu-hellande? adj.: „hu hellan(d)e Regn", Styrtregn = Helleregn. Vestfold og fl.
Huk (uu) m. en brat Krumning; især: en brat indbøiende Bue eller dyb Vig i Horisontalplanet; skarp Kurve. Berg. Østerd. „Vegjn gjeng i Huukar". Se A. og flg.
huka (uu) v. (ar), 1) danne „Hukar". Berg. „Vegjn huuka(r) seg fram mæ Liiaa". 2) (ar, og er, te), fæste, gribe el. rykke til sig med Krog, Eng. hook. A. Ma. Østl.
„huka (uu) v. n. (er, te)". A. Nfj. Hall. og fl. „huukje". Saaledes: „huukje se(g) inn", bøie sig sammen saa man kommer ind. Derimod: „huuke", gjøre sin Nødtørft. Hall.
Huka (uu) f. 1) Rævens Hvilested om Dagen, mens „Hi(d)e" er dens Natteleie. Tel. (Bø): Huuke. „Ligge paa Huuka" el. „i Huuka", ligge i Ro, ligge inde uden at foretage sig noget. „Han ligg i (sama) Huuka altstott". Tel. (Mol. Skafsaa, Kvitseid og fl.). Huku (Hall., A.) maatte i Tel. (Bø, Kvitseid) ogsaa hedde „Huku", er altsaa et andet, omend beslægtet, Ord. Jf. i Hoke. 2) „Liggja i Huu'ke" ligge sammenbøiet, „setja i Huuke", klemme En sammen, trykke ham i Knæ = i Hoke. Nhl. Er vel en ubestemt Dativ (og Akkusativ) af et Huka f. Jf. i Hoke.
Hukeband (uu) n. de nederste, staaende men bukkende, Neg om Kornstavren. Hall.
hukeleg adj. = huken; især: stærkt sammenbøiet i Knæerne. Hall.: hukjile.

hukla (u') v. n. (ar), 1) ryst?, stubbes frem og tilbage; om Kjøretøi paa ujævn Vei. 2) ryste og krympe sig af Kulde, maaske altid med Gysningslyd; omtr. = hukra. Rom. Follo, Smaal. og fl. „Hu giekk aa hukla aa fråus". — **huklefryse** v. d. s. Smaal.

huklen adj. 1) rystende; om „Føre", eller af Kulde. Follo og fl. 2) om Luften: fugtigkold, saa man „huklar". Follo, Rom. Smaal. 3) krympende sig for at tage fat. Totn. **huklutt** adj. d. s. Totn: „huklete".

hukna v. n. blive sammenbøiet, „huken". Nfj. „huukne ihoop".

„**hukra** v." A. = hukla 2). Røldal, Ma. Ned. „hukra o frjosa". Tildels: „hugra, hugre", Ma. Ned. 2) give en dæmpet skjælvende Lyd: a) „Orren hukre", Urhanen spiller. Innh. b) „Hestn hugra" = humra. Dal. c) „Høran hukra", Gbr. Jf. kokra.

Hul (u') m. 1) Kraftanspændelse. 2) Drog. Sogn. Se hula.

hula (u') v. n. (ar), hælde Kroppen forover med Armene langt ud fra den, idet man a) slæber møisomt. Hard. (Kvamm). „Ka æ da du hula p a o dar?" b) v. n. og a. skyder noget foran sig opad en Skraaning, Sogn (Aurland); ula, Sogn (Vik, Balastraand, Aurland); ôla (omtr.), Hafslo. „Ula u p p". „Hula i t t e Hestn". c) drager sig, slæber sig, er et Drog, en Hul m. Sogn (Leikang og fl.). Jf. hyla, hulsa, hultra, hyltra. Sv. Diall. hula, gå lutad; Nt. hulen, om hastig Bevægelse.

huld adj. menneskesky = hulden. Vald. (NAurdal). „hulden", A. Shl.

Huldafant m. og **Huldafenta** f. en fremmed Person med et fordægtigt Ydre. Hard. (Kvamm, Ullensvang).

Huldaslag n. og -**slaatt** m. = Hulderslaatt. Shl. — **Huldatyssja** f. Ellekvinde. Voss.

„**Hulder** f. Ellekvinde". A. Uldr'a („tykt" (l)d + r) Vestf., Huud'aa og -a f. defin. VAgder; Hulla VNed. Huddi m. = Huldrmann, VTel. 4) Höldr el. Höld („tykt" (l)d) menneskesky Person = Haugbue, Byting. Helg. (Vefsn). Jf. huld.

Huldrhol (o') n. om et elendigt (uordentligt, skiddent) Hul af et Hus. Rom.

Huldrsaar n. Saar som ikke læges. Østl.?

huldr-um-Hei(d) adv. i vild Uorden, i „Hurlumhei". Hard. (Odda), Shl. „Me foor h.". **huldr-aa-hei** d. s. Hard. (Kvamm). Jf. Horg og Heid, Haug og Horg. — I Innh. høres: „Dæ vart en Halomhei", en vild Forvirring, en „Hurlumhei". — D. Dial. Hurrumhei, dl.

Hull m. Sang uden Ord, helst høilydt. NGbr. „Jæhlhull, Budeihull". Til hulla.

„**hulla** v. n." A. 2) v. a. „hulle ein Leik, ein Slaatt"; NGbr. Ogsaa: huje med syngende Røst, for at samle Fæet; NGbr.

hulsa (u') v. n. og a. (ar), løfte op med Møie ved at skyde nedenfra, løfte op over sit Hoved. SætB. „Hulse upp Sekkji". „Hulse e t t e ein", el. „h. i åen", løfte En op el. hjælpe ham med at komme op ved at lette ham op under Bagen. Jf. hula. — **hulsen** adj. „De va'kji tungt, men so hulsi", møisomt formedelst Stillingen. SætB.

hulstra v. = hultra; se d. Hard. (Ullensv.).

„**hultra** (u') v. n. trave smaat". A. 2) løbe møisomt og usikkert — haltende, humpende, snublende, imellem Trav og Galop. Ryf. Hall. Tel. Rbg. Bamle, Vestf. Follo, Rom. „Hestn hultra o sprang som ein skamkoten Jase", Tel. „Han hultrar p a a, mest han vinn". „Hultra seg u n d a". 3) gaa usikkert = holtra. Hard. (Ullensv.). **hulstra** d. s. Jf. hula, hyla, hyltra; holtra, holstra.

hultren adj. 1) tilbøielig til at hultra, Ryf. — Rom. Særlig: vaklende i Gangen. Hard. 2) ujævn, knudret; om Vei og dl. Hard.

hultrutt adj. = hultren 2). Vestfold.

huluke v. smigre osv. = kryssa, se heilaga.

huma (u') 1, v. a. (ar), 1) faa en Hest til at vende Bagen lidt til Side ved at flytte Bagfødderne; se homa, A. VAgder, Dal. Jæd. Sæt. Tel. Østl. (Vestfold, Busk. Hedm. Rom. Smaal.). I Aaserall i Ma.: huma (u'); i Sæt.: hume (u'); i Størstedelen af VAgder: homa (o' hvilket er denne Egns Repræsentant for u' foran M, mens homa maatte blive haama); YMa.: home (o'); Jæd. og Tel.: hooma; Ned.: hoomme (som skoomme ɔ: skuma); Østl.: hum(m)a, haam(m)a og hoomme. „Hestn vil kje huma seg inn i Drættæ", Ma. (Aas.). „Homa te Leess, o hopa attyve", Li. (Eikin). „Hooma Hestn te Stokks, te rettes", Tel. „Hestn humar seg i Spiltogje". „Humma de naa!" til Hesten; Smaal. (Trykstad). Og: „haam(m)a de(i), hoomme de(i), humm dæ!" Østl. 2) v. n. om Hesten = huma seg. Sjelden. 3) v. a. faa til at gaa baglængs = hopa. Sogn (Aurland), Dal. Li.; Vald.: hoome. 4) „home upp Hest", stramme Hest op ved Tøilerne. YMa. Ned. og fl.: „hoome". „Hoome upp ein gamaal Pöug". Dette sidste er maaske homa (oo).

huma (u') 2, v. n. (ar), 1) staa raadløs og ørkesløs; betænke sig sløvt; famle i Tale eller Gjerning; især: tale ubestemt og famlende. ISogn (Sogndal, Balastraand): huma (kort U og kort M); Sfj. og YSogn: hum(m)e og hoomme; Shl. og Bø i Tel.: hooma (ɔ: huma); Hall. og Vald.: hoome (maaske indkommet hid fra Sogn, hvis u' Halling og Valdris har opfattet som oo; som i skumen, skoomen). Se homa (oo) A. „Hooma aa hængjast". „Daa eg böu han so mykje, took han te hume p a a da"; Sfj. (Astvoll). „Sku han hume p a a da, maa du ikkje bee haanaa"; Sfj. (YDale). „Han stoo aa humma (hoomma) paa da aa fekk da kje fram"; Sfj. (Kinn). „Ho stoo aa huma aa visste kje ko ho vilde seia", Sogn. „Ho stoo aa hooma aa hiipa aa biia",

Hall. (Nes, Aal). Jf. humla, humsa. Isl. huma eitt fram af sér, at skyde (skyve) til Side; Cleasby. Se ogsaa hooma, gramse. — 2) være ufrisk, slap, mat, døsig; være sløv; = stura. Sogn og Nhl.: huma og hooma. „Hestn stoo dar aa hooma heile Dagjn aa vilde kje eta". „Gaa aa huma", gaa sløv om uden Meed. Skal hedde hyma? Sogn (Vik). Ogsaa hoomast (hum(m)ast); Nfj. Sogn. „Han laag aa h., gjekk aa h.". — 3) blive sløv af Alder, blive sjæleligt affældig. Nfj. Sdm. (Sunnylven, Nordd. Ørskog, Borgund) og Romsd. (Aukra): hume og hoom(m)e (er, de og te; ogsaa: ar). „Han te(k) te hume (oome)". Ogsaa „han æ aat aa humast (og hoom(m)ast), han kjem att i Bansdom(m)n", Sdm. (Ørskog. Nordd.). — Og: v. impers.: „Dæ huma (hoom(m)a, oome) mæ 'naa", det gaar nedad med ham, han begynder at bli affældig; Sdm. Og: „Dæ humast mæ 'naa" d. s. Sdm. — 4) „Da hoom(m)a (huma?) imoot da her", det passer til dette her; = hopast. Sfj. (Askvoll, Førde). Usikker Bet. — Uvist om her i dette er eet el. flere Ord; dette huma peger i mangt hen imod huma 1, (jf. fuda), minder i somt om „hooma" gramse, og er eet med „hooma", maabe A.

humast v. n. se foreg. **Humd** se Homd.

humen (u') adj. 1) døsig, slap, mat, sløv, som efter Overanstrængelse eller Rus. Sogn, Nfj. og Sdm.: „humen, hummen, hoom(m)in"; som ved huma 2. „Hestn stoᵘ dar humen aa vilde kje eta". „Humen aa utsvelt". 2) sløv af Alderdom, affældig. Nfj. Sdm. Romsd. (Aukra). „Han fere te verte humin aa lurrin no". 3) slunken; med Klæderne hængende slapt om Kroppen, ogsaa fordi Klæderne er for store. Endog om Klæder som er for store. Sogn. 4) om Luften: døsig; stille og fugtig. Sogn. „Han æ humen i Veere". Se A.

humen (uu) adj. krybende sammen af Ildebefindende el. Kulde. Innh.: huumin.

humla v. n. 2. famle med Hænder el. Mund; kludre, søle = tøva; gumle paa Ordene, tale usikkert = hamsa og tamsa. Hall. og Sigdal: humle (Aal) og hoomle (sydligere). „Han va so fortura (fortumlet) at han gjekk berre humla aa visste kji ko han skulle gjera". „Han gaar her aa hoomlar aa leitar aa inkje finn", Sigdal. „Ho stoo hoomla aa fekk dæ kje fram". Jf. huma (hooma), humsa. — **Humla** f. En som „humlar", famler osv. Busk.: „Hoomle". „Ha ein te Hoomle", til Nar; (her tænkes maaske ogsaa paa Insektet). — **humlen** adj. famlende og usikker i Tale og andet.

humla v. n. 3. 1) give Lyd som en Humle; tale el. læse hult og monotont. Østl. 2) = humra (gnægge). Sogn (Aurland).

humle v. ɔ: hamla (ro), se d. Busk. Gbr.

Humlekokle m. = Humlekoll. Rbg. (Aamlid). — **Humleveis** f. Humlestængel. Rbg. Tel. Ned. Li. og fl. Se Veis.

humlesterk adj. om Øl. Sogn.

hum'l-i-dum'l adv. hulter til bulter, Innh.; umman-i-dumm d. s. Dal.; aamman-i-daamm, Jæd. Sv. Diall. humbl om drumbl.

„**Hummel** m. Byg". A. Nfj. (Breimu): „Ummele". Ogsaa: Humule (u') og Homole (o'); Nfj. Sfj.

Hummelkynn, **Hummerkynn**, se Hamal-.

Hummved m. se Hundevid.

humnast (u') v. n. bli „humen". Romsd. Sdm.

„**Hump** m. 1," A. 2) liden Ujævnhed af Jordbunden. Hall. (Gol): Hoomp. — „**Hump** m. 2," A. = Bodve. Busk. Vestfold.

Humpedænge f. = Hampedengja. Odal (oo).

Humperakst m. Høragning paa ujævn knubret „hoomputt" Jordbund. Hall. (Gol).

„**humra** v. n. gnægge sagte". A. kumra d. s. Sogn. humla d. s. Sogn. 2) lee sagte og gnæggende. Tel. Østest: „hoomre aa læ". Se humsa, humstra.

humra v. n. (og a.) 2, storme afsted med stive og larmende Bevægelser; fare frem plumpt støiende og ødelæggende. Rbg. (Evje, Bygland). „Han humra utyve Sleettæ". „Humre o brufte o bænde". „Humre o fare sjᵉurvori (stivt, klodset) o snaave o brjoᵘte sund". „Du humra sund Spa'en, Sle'en". „Han humra paa, d'æ ein Humrehest" m. — **humren** adj. tilbøielig til at „humra"; klodset fremstormende. Rbg. Jf. humsa A.

Humrabysa f. Engelsk Hummerjagt. Nhf.

„**humsa** v. n. (ar) humpe". A. Om Bjørnens Gang: hoomse, Bamle, Oslo. 2) fare tunghændet og skjødesløst frem; behandle Tingene uvarligt og klodset. Hard.

humsa v. n. (ar), 2, 1) sige hm!, frembringe Stemmelyd med lukket Mund; særlig: lee indvortes = humra. Tel. og fl.: „hoomse o læ". Jf. T. humsen, Ældre D. humse ɔ: summe. 2) famle med Tankerne; grunde paa noget famlende og sløvt; gumle (aandeligt) paa en Ting. Nhf. Jæd. STrondh. Ogsaa: gjøre famlende Greb efter noget, famle i Gjerning eller Ord. STrondh. I Romsd. Sdm.: maaske oftest hymse, hømse. „Skrivarn sat aa hoomsa paa dette", grundede effektløst. „Han stoo aa hymsa (hømsa) paa dæ aa kunde kje svare greitt". 3) = stura; om Dyr. Nhf. Røldal. Jf. huma; „hømse" minder for Resten om „hemsa", se d.

humska v. n. krympe sig, nøle med at give sig især med noget = tvida. Li. (Eikin). „Humska mæ noke". Jf. huma, humsa.

humskjen adj. utilpas, uoplagt formedelst Veiret, Mangel paa Søvn og dl. Nhf. Dal. Hedder ogsaa: uhumskjen, uhumsleg. Jf. humska, huma, hymskja osv.

humstra v. n. = humsa (hm!) 1). Tel. „Han sae 'kje noko, sat berre hoomstra". „Hoomstre o læ". — **humsutt** = hamsutt.

humta v. n. (ar), udtale sig ubestemt; an-

tyde; ymte. Hard. (Kvamm, Odda). Voss. „Han fo^ur aa humta um da, men eg fekk kje nokæ Greia pao da". Jf. huma, humsa.

„Humul (u') m. 1, Steen". A. Nhf. Haamul (og o'?) Tinn i Tel ɔ: G. N. hömul(grýti). „Aakrhaamul".

„Humul (u') m. 2, Hammel". A. Humule og -li, Nbg. (Sæt. Aamlid); Homul (o' el. aa), Ma. (Aas.); Haamole og Hoomule(?) Tel. (Vinje); Haamul, Tel. (Tinn); Hoomedl, Jæd. — Hoomle f. (og m.?) d. s. Vestfold (Lier), Smaal. og fl. — Humultre n. d. s. Hall.

[humørsloppen adj. nedstemt, i tungt Humør. Follo: „hoomörslöppin". Se sloppen.

„Hun m. Halvplanke". A. Hæun og Höun, VAgder; Hæuna? f. VAgder (Kvin). — hæunskjera (öu) v. a. beskjære en Bjælke for „Hun'n", kantskjære = hyna. VAgder. — Hoon(e)drag n. en liden Fure el. Fuge som drages i en Fjæl, især Tagfjæl, ved Hjælp af en Hoonhøvel m., ogsaa kaldet Hoon(e)drag n.; hoonedraga v. a. forsyne en Fjæl med denne Fure. Hall. Vald. Sigdal, Land, Totn, Rom. — hoonleggja (-lægge) v. a. tække med „Hun". Busk.

„Hunbera f." A. Huunebøra, Ma. (Aaserall), Huunabera (e' og æ), Nhf. Røldal, Hard. (Odda); Hooneberu, Tel. (Aamotsdal). 2) et stærkt haardhændet og uregjerligt Kvindfolk. Tel. (Aamotsdal).

Hund m. Kortspillet „Rakkar". Helg. Et Slags er „Gjenstikkarhund" (Helg.) som andre Steder hedder Attpaakøyr m., Bakstingar m. og „Bakrakkar".

„Hund m. Hund". A. „Sitja Hoond i Baatee", sidde skjævt i Baaden. NGbr. Helg.

hund- i Sammensætninger: i høi Grad. — „hundgamall adj." A. Tel. (Bø). — hundtjukkt adj. n. meget tykt eller tæt. Hard. Shl. Nfj. — hundvakker adj. meget vakker. Helg. (Lurøy og fl.), Shl. (Finnaas). Jf. Sv. Dagligtales: tusen (omöjlig).

Hundbud? f. „D'æ gaatt i Hunnbuuee mæ'n", el. „han ha(r) gaatt i H.", han har tabt, er ydmyget, er kroben ind i Hundehuset? = er rokjen. Helg. Ogsaa: „i Unnbuuee"; Helg. (Bindal); ligesom et „Underbud".

Hundebad n. Hundeslagsmaal; voldsomt Spektakel. Li.: „Hunneba". Se Bad.

Hundeber n. 1) Bær af Hundeberhegg m. Tøstetræ, Rhamnus Frangula. Shl. Hard. (Saaledes ogsaa Saxlunds „Skovlexikon"). 2) Bær af „Hundetre, Hundevid", Viburnum Opulus. Sdm. (Sunnylven), Nfj. — Hundebertre n. Rhamnus (Frangula, ogsaa, synes det, catharticus). YSogn, Hard. (Kvamm). — Hundaberve(d) m. Rhamnus. Hard. (Kvamm, Ulvik, Ulls.). — Hundaberhegg m. Rhamnus. Hard. (Graven).

Hundegau, Hundegjøen. Tel. (Mo, Vinje).

hundegaa v. n. gaa hemmelig bort, forsvinde i Stilhed. Vald. — hundereise v. d. s. Hall.

Hundegras n. Dactylis glomerata. Udbredt.

Hundekarv m. Heracleum? Ma. (Aaserall). Anthriscus s. hedder her „Rakkesløkja".

Hundetre n. Viburnum? Sdm. (Sunnylven).

Hundevid m. 1) Skovhyld, Viburnum. Nfj. (Eid, Innvik, Stryn, Breimn). Ogsaa: Hunnvid og Hummveed, Nfj. (Eid, Innvik). Her hedder Rhamnus: „Villehegg". 2) „ljos Hummvee" = Viburnum, „myrk Hummvee" = Rhamnus; Nfj. (Gloppen). 3) „Hundevee" synes at være en Lonicera, Sfj. (Askvoll). D. Hundekissebær. 4) „Hundevee", Rhamnus. Sfj. (Førde), Sdm. (A.).

Hundevidhegg m. Rhamnus. Nfj. (Breimn).

Hundløypa f. Tævehund. Vesteraalen.

Hun-drag n. hun-draga v. se Hun.

Hundroms-seksring m. Baad med tre „Rum" og eet „Halvrum". Nordl.

Hund-semd f. Hundskhed, uanstændig Opførsel. Nfj. (Eid, Davik, Selja).

Hund-sess m. Sæde i „Hundrom" (Sogn) i Baad. Sogn: Hundasess.

Hunds-fyla f. hæslig Hund. Nfj. Se Fyla.

Hunds-land n. en Vandblegne under Huden, især paa Foden. Sogn. „Kattland" i Helg.

„Hund-sløkja f." A. Hundasløkja, Nhf.; Hundasleikja, Hard.; Hundesløn(g)je og -slen(g)je, Nfj.; Hoondslønje, NGbr.

Hundstikka f. Hundesteile. Ma. (Holum).

hundtjukkt, hundvakker se hund.

Hunhøvel, hunleggja, se Hun.

hunta v. n. (ar), drive frem og tilbage oppebiende noget; gaa omkring nølende med at gaa bort, f. Ex. snyltende. Shl. (Fitja, Fjellber). Jf. huntra. NSv. Diall. hunt(ä), springe som en Bjørn.

„huntra v. n. nøle". A. 2) spilde Tid med Omveie og Bevægelser frem og tilbage; gaa frem og tilbage uden Med. Nbg. VAgder, Dal. Jæd. „Huntra paa Vegin". „Huntra vekk Tiiaa". Jf. hunta. — Huntr n. det at man „huntrar". Agder og fl.

huppa v. a. og n. 1) gjøre tunge vippende el. gyngende Bevægelser; gynge stødende; vippe tungt. Vestfold (Eiker, Sandsvær, Stokke og fl.). „Huppe Baane". „Huppe paa se", om Gamle eller Svage der skal skynde sig. Sammesteds er „haappe (höppe)" = hoppa, G. N. hoppa. Jf. hyppja, huffa, hyffa. 2) hoppe smaat op og ned paa samme Sted; gjøre gjentagne smaa Hop. Vestfold, Follo, Smaal. — Huppsjavals m. Vals i $^3/_4$ Takt. Vestf. — hupsa, hupsen se huffa.

hura (u') v. n. = hukra. hustra. Tel. (Bø, Tuddal). „Huraa aa froose", Tuddal. „Han hurer (-ar?) aa fryys'e", Bø. — Huru f. = graakaldt Vedr. Tel. (Tuddal). „Eit Huru Veer". „Noko Kallhuru". — huruleg adj. = graakald. Tel. (Tuddal). Jf. hurven.

„Hurd f. Dørstive". A. Ma. (Aaserall).

„Hurdarkrok m." A. Huurdrkrook („tykt" rd eller D foran stavelsedannende alm. R), Smaal. (Trykstad); Hurdrekrook, Follo

(Vestby), Smaal. (Rødenes); **Huulekrook** („tykt" L), Smaal. Rom.

Hurdjarre m. = Dyrajarre a). G. N. hjarri. Jf. Jarre, Grindjarre. Tel. (Vinje): **Huurjari**. Ogsaa: **Huurijari**, Tel. (Grungedal, Rauland) ɔ: Hurdarjarri, Hur(d)ejarri, med i fremvirket af det følgende j; i Rauland ogsaa **Huur-riare**, opfattet som Hurd-(v)ridar, og forklaret som „ein Trekrook som gamle Dynnir sviiv'e i", = Dyrajarre b). R'et i Jarri vil ved Tonetrykket paa 1ste Stavelse bli kort. **Uulejarn** n. d. s. Vestfold. Meddelt.

hurga v. ralle = hurkla. Gbr.: „hurge".

hurgla v. 1) gurgle. Hall. 2) ralle = hurkla. Vald. **Hurgul** m. Rallen. Vald.

hurka v. (ar), 1) give en stærk skurende el. skurrende Lyd. Ndm. Trondh. Østl. „E rænnt' saa de hurka burtette Jisn". „Mei'n hurka neepaa Sandn". „Dæ gjekk saa dæ hurka", det gik skurende (rask trods Ujævnhederne); oftere: „dæ gjekk saa dæ hurk!" ɔ: sae hurk! Se hosa. Jf. skurka. 2) rive af et Arbeide, arbeide uvarligt og rask; tildels = raspa. Trondh. Ndm. — **Hurk** m. En som hurkar 2). Innh.

hurken (kj) adj. 1) ujævn, knortet, uglat. Tel. og fl. 2) uoplagt, døsig. Stjør. Tel. — **hurkje** adj. n. og adv. uglat, usmidigt = traatt. Stjør. „Dæ gjekk hurkje".

„**hurkla** v. n. ralle". A. Voss, Hard.

hurkla v. a. og n. 1) gjøre ujævn; rive op. Hard. Gbr. „Hurkla upp Golve". 2) bevæge sig ujævnt med en skurrende el. skramlende Lyd; f. Eks. om en Rok. Nhl.

Hurkla f. 1) Knort, Knude, enkelt Ujævnhed, (medens **Hurkl** n. er kollektivt). Shl. **Hurkle** m. d. s. Sogn. 2) En som „hurklar", som har et urent Aandedrag. Voss. 3) affældigt, rynket og knortet Kvindfolk. Voss. 4) Stopper = Hork, (V)reist. Nfj. (Honndal, Innvik, Gloppen).

hurklen adj. knudret osv. = hurklutt. Nhl. — „**hurklutt** adj. knudret osv." A. Tel. Sogn, Gbr. Hall. 2) affældig. Voss.

hurkna v. n. bli ujævn „hurken"; dække sig med en ujævn Skorpe, af Jis f. Eks. Tel. (Vinje). „Fjoorn heve hurkna ivi (tee)".

Hurkull m. Ujævnhed, Knort, Knude. Sogn. „Hurkudl" og „Hurkedl".

hurla v. a. og n. 1) hvirvle, danne Snoninger (Knrrer) = snurla. Li. „Traa'n hurla seg". 2) søle (bort), vrøvle (bort). Nhl. Voss. „Hurla burt". „Hurla ifraa seg". „Hurla seg aav", spilde Tid = hefta seg vekk. 3) snakke uafbrudt, eenstonigt og indholdsløst; surre. Voss. Til hurra. Se A. — **Hurlekoff** m. en Søler, Surrer. Voss.

„**Hurla** f. tyndt Skjørt". A. Nhl. 2) en gammel rynket Kvinde. Shl.

hurosa v. se hudrasa.

Hurp n. m. f., **Hurpa** f. se hurpa.

hurpa v. a. og n. trække sammen skjødesløst, forbinde løseligt; = hyrpa; ogsaa: sluske, jaske overh. Hard. Hall. Tel. Gbr. „Hurpa ihoop". Jf. hyrpa, horpa, Isl. herpa sammenknibe. — **Hurp** n. noget som er ihophurpa. — **Hurp** m. En som hurpar. Hall. — **Hurpa** f. 1) = Hurp m. 2) et ældre grovt og slusket Kvindfolk. Østl. Tel. **Hurp** f. d. s. Ringerike. Sv. Diall. harpa, d. s.

Hurr m. 1) dump snurrende Lyd. Sogn, Jæd. Gbr. G. N. hurr. 2) Knur, Skjænd. Sogn, Jæd. „Dæ gjekk mæ Hurr aa Snurr", med Skjænd og Larm. 3) Vrantenhed, Surhed. Tel. (Vinje, Mol.). 4) liden Syrlighed eller Affmag ved Øl. Sogn (Hafslo).

„**hurra** v. n. (ar), 1) hvirvle". A. Li. Rbg. Tel. „Dæ gjekk hurra", gik hvirvlende rask. „Ho hurrar o spinne". Ligesaa paa Færøyar. G. N. hurra mumle. „2) dundre osv." A. Ryf. Sæt. Tel. „Ho spann so de hurra". „Han kaam i hurrande Tan". 3) yttre Vrantenhed, knurre. VTel.

Hurra f. hvirvlende og susende Fart. Tel. (Skafsaa). „De gjekk i ei Hurre".

Hurre m. stiv, plump Person. Ndm.

hurreleg adj. vranten; prippen. Tel. (Vinje).

hurren adj. uvenlig; sur; vranten; omtr. = gretten. Bamle (Drangedal), Tel. Mere udbredt er hyrren, d. s.

Hurt m. „I Hurt'n aa i Sturt'n", i vild Skynding, hovedkulds. Sogn. „Da gikk osv.".

hurtig adj. rask og feiende i Holdning og Optræden. Stjør.? SætV. Se hortig.

Huru, **huruleg**, se hura. **Hurv** se Horv.

„**hurva** v. n. jaske". A. Gbr. Smaal. Follo, Jæd. „Hu hurva øve dæ". Jæd. „Han hurva dæ ifraa se(g)". 2) skrubbe, revse; banke. Senja (Ibestad), Salten. „Han hurva paa 'an, hurva 'an av". 3) gaa skjødesløst. Vestfold, Follo, Hall. (A.). Mest i: „la(ta) dæ hurve", lade det skure, lade det gaa sin skjæve Gang.

Hurva f. 1) rask Fart; rask uvarlig Befordring. Senja, Salten. „Han fekk slik ei Hurva nee-aavr Bakkjen". 2) Gjennemhegling; Skrub, Prygl. Nordl. 3) en ældre slusket og letfærdig Kvinde. Nordl. Ogsaa **Hörva** (ø?), Helg.

hurven adj. 1) uredet, uglat = puskutt. 2) uvel, ufrisk, uoplagt. Tel. Hard. 3) = graakald, huruleg; om Luften. Gul. Jf. urven, hurva.

Hurving m. og f. = Hurva 2). Nordl. Innh. Fosn. **Hörving** (ø?) d. s. Helg.

Hurvl n. Ujævnhed, Knorter = „Hurkl", og større end „Ruvl". Rbg. Tel. Jf. G. N. hrjúfr ru, Ang. hreofl Skjæl. — **hurvlutt** adj. meget ujævn, knudret. „Jisn æ hurvlutte, men Huui æ ruvlutte". Tel. Rbg.

hurvla v. n. fare snublende frem; tumle afsted. Rbg. (Aamlid, Bygl.), Ma. (Aaserall). „Hurvla imout eikko". „Hurvla fram". „Han hurvla tee nee-yve Bakkjen so eg tænkte han hae drepe seg". „Laammæ hurvla

aa datt i Bænda". Jf. Hurv, hurva, Hurvl; harvla. — **Hurvla** f. og **Hurvle** m. En som er hurvlen el. hurvleleg adj. ɔ: tilbøielig til at hurvla.

„**Hus** n. 5) Familie". A. „Eit stort Barnhus, Folkhus", et Hus med mange Børn, Mennesker. „Huusens Folk", Østl. „Vera (kaammaa) te Huusan", til Gaarden. Gbr. (Fron). „Um i Hus", se hos. — hus v. se hussa.

Husbak n. Hjemmebagning, det H.-bagte.

„**Husbonde** m." A. Haafs'paan, Østl. Huusboonder, Husholder. Tel. og Sæt. I Æventyr. „Vi du vera trugjen H.?".

Husbrei-slag n. Tordenskrald. Nhl. YSogn, Sfj.: Husbri- og Husprei-. („Husbreislaatt", Christie). — „A Kari mæl", naar det tordner i Namd. (Viktna, Namsos). „Gammelmoor" er Tordenen i STrondh.

Husbrota (o') f. Hustyran. Tel.: -u. Se Brota.

„**Husbunad** m. Indbo". A. I Nfj. (Honndal): -buunad(e) og -buunar.

Husbyr (y') m. Udkastelse af Huset, Befordring ud. Sfj. (YDale). „Du ska faa Huusebyr, held du kje Fre'e". Og: Hyttebyr, Sfj. Se Byr.

„**Huse** m. 1) Hjerneskal af Fisk". A. Nfj. (Selja, Davik). 2) Hoved paa Redskab = Haus. Paa Nøgel: „Lyklahuse" = Lykelhald. Nfj. Sfj. Hard. Gbr. „Spenninghuse".

Husfaste m. en meget stor Kjødkniv som ikke maa flyttes fra sin Plads i Huset. Ma. (Aaserall). Ikke Spøgord nu.

Husgang m. Husundersøgelse. Sogn (Aurland): Husagaangg. Vel ogsaa: Gaaen fra Hus til Hus for at ransage, eller betle (Christie). G. N. húsgangr Betleri.

„**Husgrin** m." A.; n. Østl.

Hushald n. det at „halle Huus" ɔ: støie inde; Støi i Huset. SGbr. (Faaberg).

husk adj. stranten = huskutt. Smaal.

Husk m. 1, Skrantning. Østerd.

Husk m. 2, Langslæde med Stolryg, „Raft", bagtil; ogsaa: Tømmermærkerslæde, som væsentlig er en lang Kasse man sidder stræws over. Østerd. Solør. Vel eg. eet med flg.

„**Husk** m. 1) Hylster". A. Odal. Mere udbredt: Hysk m. Østl. — „2) Læderstykke osv." A. Namd.

Husk m. el. n.? Ave, Myndighed, Magt. Ma. (Finnsl.). „Eg he'kje Husk øve Hestn". Jf. huska. — Husk-ut'; „dæ va Husk-ut", om en brat Afsked; „han maatte husk-ut, maatte husk paa Dynni". Tel. Til huska. Se hosa.

huska v. a. og n. (ar), 1) drive stærkt frem; skynde stærkt paa; mane stærkt. Ma. (Grindeim, Bjelland). „Huska aen upp". huska seg, skynde sig, drive paa; Ma. huska paa v. n. drive paa. Hard. husk' etter, være revsende efter En. Salten, Helg. (Mo). 2) jage. Helg. (Mo). „Han huska 'an a(v) Gale". Meddelt. — huskjen adj. tilbøielig til at huska. Ma. Se hussa; jf. husta.

Hus-kall m. = Husmann. Sogn.

Huskekjerra f. Kjærre paa Fjædre. Smaal.

huskeleg adj. 1) uoplagt, uvel, ufrisk; maaske mest: med indre Gysninger (Frysninger); jf. NSv. Diall. huska ɔ: rysa. Tel. (Raul.; Wille). Ogsaa: huskjen Tel. 2) skranten, sygelig = huskutt. Østerd. Ryf. „Han seer huskalegen ut", Ryf. Ogsaa: huskjen, Hall.

„**husken** adj." A. Se huskeleg. 2) om Veiret: frembringende Kuldegysninger = graakald. Ndm. „Huskjen aa kall". Ogsaa: „kaldhuskjen". 3) gysselig, høist uhyggelig = nefs. A. Ndm. — huskje adv. fælt, frygteligt; Forstærkelsesord. Trondh.

Huskeseng f. = Husk 3) (A.). Num.

Huskesgjord? f. Gynge. Voss og Sogn (Lærdal): Huskeskjo^{ur}r, el. maaske: -sjo^{ur}r. Huskeskjøl, Hard. (Ullensvang). Se Reiesgjord.

Huskestova f. voldsom Støi inde i Huset, især af Lystighed; jf. Husk, huska, Hushald. Hall. Gbr. Østl. „Dai heldo slik ai Huskestugu"; Hall. — Huskast n. d. s. Østl.

„**Husketein** m." A. Jutulens „Husketein", Landstad p. 38, har (efter Formodning af Prof. Moltke Moe) maaske været enslags „Ønskekvist" *óskateinn. Jf. Oskedau(d)e og Uskedoue, oskeleg og uskeleg.

Hus-kota f. = -kot. Innh. Gul.: -koto.

huskra v. n. gyse, især af Ildebefindende, Uhygge og dl. Hard. (Kvamm). hyskra d. s. Ryf. hiskra d. s. Sogn. Jf. husk, flgg.

huskraleg adj. 1) gysende; utilpas; sammenkrøben af (i) Kulde (ydre el. indre). Hard. (Røldal og fl.). „Han sat so huskralig", Røldal. 2) uhyggelig. Røldal. „Huhh, her va huskraligt!" — hyskraleg, hyskren, Ryf.

hu-skrika v. n. skrige stærkt og fælt; vraale. Bamle og m. fl. Til hu! hua.

„**huskutt** adj. svag". A. 2) uhyggelig. NØsterd.

husla el. **hutla** v. a. og n. 1) ødelægge ved daarlig Behandling; søle (bort); vrøvle (bort); tumle (bort). Sogn, Hard. Nhl. Shl. Ryf. Jæd.: hutla; Nedre Tel.: husle. „Hutla seg burt". „Hutla burt Tii'o". 2) „husle ut" berøve En Myndigheden, fortrænge fra Magten. Vald. (Vagn, ØSlidre). „Kjæringee ha reint husla ut Mann'n sin", el. „uuthusla". 3) søle, tøve, nøle. Rog. Shl. Nhl. „Hutla dær ei Stund". „Dæ huslar ut, før me kjæm av Gale", det drager hen. Nedre Tel. (Bø). 4) smaatrave = dilta. Nedre Tel. — **Hutlar** m. En som hutlar. Hard. — **Hutleskiling** m. Lommepenge. Hard. — **Hutleskap** m. Søleri. Ryf. „Han vasa dæ ifraa seg mæ H.". — Maaske eet med husla, sjase A. Maaske Sv.-D.: hutla, T. hudeln ɔ: sluske osv. Eller jf. hysja (hvortil husla, A.), husma, hussa.

husma v. n. og a. faa Arbeide fra sig i en forvirret og skjødesløs Hast; rive el. sluske (fra sig). Shl. (Etne). „Husma ifraa seg". — **Husma** f. en forvirret, meningsløs og slusket Kvinde. Tel. (Moland). Jf. hysja, hysma, hussa.

husmannsmett adj. propmæt. Follo, Oslo.
Husmannssumar m. Sommerveir som tillader Husmændene at blive færdige med sit Høstarbeide; Sommerveir langt ud over Høsten. Østl. Jf. Helgamess-sumar.
„**Husnavar** m." A. Et tykt Bor. Vald.
Husrupp m. et raaddent faldefærdigt Hus. Se Rupp. Ndm. (Sunndal, Tingvoll).
„**hussa** v. a. skræmme bort". A. Særlig: skræmme bort Rovdyr ved Skraal. Tel. (Bø og fl.; Wille). — **huus'** v. n. „huus' för Bårjn", skræmme Ulven ved Hyl og Skraal. Ramb. Innh. Fosn. 2) „husse ihoop", samle i uordentlig Skynding; rive sammen. Tel.
hussa v. n. og a. gynge = husla. Smaal. Rom. „Myr'a hussär". Isl. hossa gynge paa Knæ. Dette hussa og det foreg. synes begge at have Sammenhæng med Lyden af stærk Susen, huss! Det samme turde være Tilfælde med hosa (suse osv.), hyssja (gynge, suse osv.), huska (gynge; gyse), husta, husma, hysma osv. Jf. ogsaa G. N. hussum, hosson, Udraab af Gru el. Modbydelighed; T. husch (huss) interj. og m. (susende Fart osv.); Sv. huss, hyss! hyssa, hyssja, hussa ɔ: kaste, hidse osv., huska ɔ: gyse; Nt. hüssen ɔ: gynge og dysse i Søvn.
Hus-skruve m. en Indretning til at skrue op Huse med. Bust.
Hus-skryvle n. Gjenstand som tager for stor Plads i Huset; se Skryvle. Nbg. (Lisle Tovdal): Heuseskryvli. — Heuseskrøyvi n. d. s. Sæt. VTel. (Moland).
Hus-skræma f. noget hvorved Folk skræmmes fra Huset. Hall.: Huuseskræme.
Hus-stad m. Pladsen for Samlingen af Huse paa en Mands Gaard; Gaardstomt. Tel. (Eidsborg). Og: Husesta.
Hus-storm m. Storm som kaster Huse om. Nhf.: „Husastorm".
husta v. a. 1) kaste op i Luften og tage igjen; gynge meget voldsomt. Ma. (Vigmostad) og Li.: huysta; Li. (Kvin, Fjotl.): hyysta. Sv. Diall.: hysta, d. s. Se A.; hussa; huska; hysta, hysa. — 2) drive frem, f. Ex. en Hest, = huska. Nbg. (Lisle Tovdal). „Huste ette" = huska etter. Tel. Usikker Bet.
Hus-taus f. Møkkjering. Hard. (Odda).
husten adj. om Luften = husken, graakald. Østerd. (Tolgen, Tynset). — **hustutt** d. s.
„**hustren** adj." A. 3) uhyggelig, fæl. Gul.
Husul m. en stor stærk Karl. Vald. (Segner fraa Bygdom I, p. VII.)
Husver (e') n. = Husvære. Sæt. „Freitt H.".
Husvera (e') f. Herberge = Husvære (A. Li.). Sogn (Aardal); Tel. (Rauland): Husveru.
Husverja f. = Jordverja. Sogn.
Husvida f. Hustømmer. Rog.: Huus(a)veea.
Husvøla f. 1) Istandsættelse af Hus. Hard. Sogn, Nhl.: Heusavøla. Og: Huusavøling; Nhf. Røldal. 2) Materiale til Reparation; ogsaa Bygningstømmer. Røldal. Og: Huusaveela, Hard. (Odda).
Husyrkna f. Kvinde. Li. (Kvin, Fjotland). Maaske kun Spøgord. Yrkna er Urhøne.
„**huta** v." A. 3) „huuta ein uut oor Lagje", true En ud med Tilraab eller Skraal, ikke med Næven. Shl. Nhf.
„**huteleg** adj." A. 2) overraskende; snurrig, løierlig. Nfj. (Eid, Honndal).
hutra v. n. give skjælvende Lyd under Kuldegysninger = hustra. Rom. Vestfold, Ndm. „Huttre aa fryyse". „Huttr' aa tuttr'"; Ndm. D. Diall. hudbre, gyse; T. hudern, gnægge.
hutrutt adj. som gjerne hutrar. Østl. Ndm.
Hutt (u') m. 1, 1) afrundet Top af en valseformig Gjenstand, Tip; f. Ex. af Finger, af Sigar. Ma. „Han hogde Hutt'n a(v) Fingr'n, Taa'æ". Hytt (y') m. d. s. Sæt. Dal. 2) Tue, Jordknort = Hott. VAgder. 3) Græstue = Hott. Ma. — **Huttemyr** f., **huttutt** adj. = Hott-. Jf. de flgg.
Hutt, „Hutt o Beer" se Hott; hutta.
Hutt m. 2, en Barsleiyd. Jæd. Se hutta 4).
Hutt (u'), Dukken op og ned i Luften; Vippen; Vip. Især brugt om lang uafgjort Kamp mellem lige stærke; = Kult, Kultetak; omtrent = Vendor, Vendetak. Agder, Tel. „Dæ va Hutt um mæ dei", de viste sig jævnstærke. Ogsaa: „Dæ va Hutt um Hutt mæ dei"; Nbg. VAgder. Og: Hutt um Hale, SætV. Ma. Og: „Hutt o Bakk". Tel. Maaske opr. eet med Hutt m. 1, eller ialfald sammenhængende dermed gjennem hutta, huttast v.
hutta (u') v. n. (ar), 1) bevæge sig raskt med smaa Duk ned og op som i Dans; gaa raskt og vippende; vippe afsted; omtr. = hotta. Ma. Sæt. Nbg. Hall. „Eg saag han gjekk o hutta dær borte". „Dei hutta forbi Glasee", om Dansende. „hutta paa seg", løfte og svinge (kaste, slænge) paa sig, i Livsmod. Nbg. 2) true med Næven (som løftes og bevæges frem og tilbage i en Bue, altsaa ogsaa noget op og ned). Jæd. Nhl. (Eksingadal). „Hutta du, so slær eg". Jf. hytta, høtta, hota. 3) „hutta ette aen", være gjentagende efter En med Knub, Puf, Skraal og haarde Ord; især: drive fra sig, jage, med disse Midler. Ma. 4) om Hyrder: varsle hverandre eller Kvæget ved et melodisk Tilraab, „ein Hutt" et langtonet ho hoi! og dl. Jæd. Dal. Ogsaa v. a. „hutta heim Buye". Jf. huta.
huttast (u') v. impers. (ast), dukke el. vippe op og ned; se Hutt, Vippen. „Dæ kunne huttast u m mæ dei". Ma. Nbg.
Hutte (u') m. En som gaar og „huttar paa seg i ungdommeligt Livsmod. Nbg.
Huttebad n. længe uafgjort Kamp, lang Kamp = Hutt (um); se hutta, huttast. VAgder, Dal. Og: Hottebad; Sæt. „Dæ va Hutteba mæ Høyaannæ", der var langvarig Møie med at faa bjerget ind Høet, lang

Kamp med Veiret. — *Huttetak* n. d. s.; oftest brugt i Flertal: *Huttetok* (o') Rbg.

hutteleg(e) adj. og adv. 1) lig en „Hutte" ɔ: ungdommeligt livlig og (over)modig i sine Bevægelser. Rbg. „Huttelege laga". 2) lystig, lystelig. Rbg. „Æ dæ kji huttelegt aa faa Jennvegjir?"

hutug se hotug.

„**Huv** m. 5) Visol". A. Totn (Vardal). *Huug*, d. s. Vald. Jf. Ur, U(l)v. 6) = Huva ɔ: et hvælvet Laag (over en Lampe, en Brændevinskjøler osv.). Østl. (Vardal og fl.). 7) en liden toppet Dynge af Hø. Gbr.

?**Huva** f. Rede. „Fuglehuva". Sogn (Aardal).

Huve? m. en krumbøiet Figur. Dal.: *Huye*. Maaske for Huve — jf. Huv, Huva — som „luya" for lu(v)a, (Spuye for Spue). Neppe for Huke.

Huv(e)kaatt(a) f. liden ussel Hue. Ndm.

Huye se Huve. **huvond**, **huande** se flg.

Hy n. haardt stærkt Stof eller „To". Tel. (Mo). Høist usikkert. — Et forstærkende hy- findes i flere Sammensætnn.; som: Hyfant, hyvond, hyrask, hysterk. Ogsaa: **hyende**, **hyane** (vond, sterk) adv. Tel. Rbg. Ned. Li. Ma. Det hører maaske til hy(da), pidske. Ogsaa: **huuvond**, **huuande vond**, Rbg. (Evje); disse turde høre til hu! el. til hua.

hy seg v. n. styre sig; bare sig, dye sig. Senja, Lyngen. „Kann du kje hy deg?" Neppe hyda. Se hia.

„**Hya** f." A. Rbg. 2) tynd Hinde, f. Eks. Flødehinde paa (skummet) Mælk. Dal. Jæd.

„**hya** v. a. (ar). 2) *hya av*, afklippe skjødesløst og dl." A. V- og ØTel. „Han hyar av'n liti av Haari". Ofte(st) med Bøiningen (r, dde), saa det vel er gledet sammen med hy(d)a ɔ: hudstryge. — 3) v. n. bli laadden; f. Eks. sætte Skimmel „Hy". Ma. NGbr. „Mjælkjæ hyya". „Dæ hyye uut Skjæ^{i}gge", NGbr.

hya av v. n. (ar), om Luften: befries for et let Skydække; klarne. Tel. (Moland). „De hyya av mæ Regni", Regnskyerne gled bort. Maaske (neppe) til Hy, Hya, altsaa: befries for en Hinde. Sv. Diall. hya opp ɔ: klarna. Se dog hei(d)a, hia, hy seg.

Hya f. et forsultent og snagent eller rapselystent Væsen; om Ko, Kvinde osv. Hall. (Gol, Aal): *Hye*.

Hyd n. Prygl. Østl.: *Hy*. Til hyda v.

„**hyda** v. a. (er, de), 2) hudstryge, pidske". A. 3) prygle. Oslo, Follo, Tel. og fl. 4) tugte, revse; behandle haardt kropsligt el. i Ord. „Han bleiv so hydd'e o hædd'e", saa hudflettet af Snakket. Tel. (Moland). Ofte: *hy av* (ar, a, og hyr, hydde), se hya afplukke. Tel. (Vinje og fl.) „Han bleiv so avhydde at de va fælt". „Dæe hyar'n av". „Kyri hyr (hydde) ikringg seg", Koen stanger til alle Sider, optræder som en stadig Tugtemester; om altid vrantne, ikke rasende Dyr; Tel. (Laardal, Raul.). Ogsaa: „Kj^{u}yra h^{u}yar o røyter ikringg seg". SætV. — *Hyding* f. det at hyda.

hyen adj. 1) skimlet, muggen? 2) vranten = gretten; f. Eks. om Hest som gjerne slaar Ørene ned. Rbg. (Aamlid, Gjøvdal). „H^{ø}yen o vo^{u}nd'e". Kan være baade hyen (Hy) og hyden. — Udbredt er „hyende vond", meget forbitret. Agder. Se Hy; hyvond, A.

Hyfant m. grov, raa, larmende og tumlende Karl; Renommist. Ma. Ned. Se Hy.

Hyfs n. Vip osv. = Hufs. Sogn og fl.

„**hyfsa** v. a. (er, te) vippe osv." A. Ryf. Dal. „*Hypsa* Badne paa Kne'e". **hypsja** (ar), d. s. Ryf. 2) v. n. gjøre tunge vippende Bevægelser osv. = hufsa. Jf. hypja, huppa. Rog. Hard. Sogn, Hall. Gbr. Stjør. „Hypsa aa dansa". „Hestn hypsa aa springge". **hypsje** d. s. Sfj. Tel. (Mo, Mol.). Ogsaa: **hyfsa seg** og „hyfsa paa seg". Og „hyfsja paa seg", Tel. (Kvitseid, Bø og fl.). „Gaa aa hypsje paa seg". Sfj. 3) v. a. slænge (Klæder) paa sig. Gbr. Stjør. Nfj. „Hyfs' paa sæg Brookja", Stjør. „Hypse paa seg Stakkjn", Nfj. 4) v. a. og n. affærdige et Arbeide skjødesløst; slufke; jaske. Sogn. „Hyfsa ifraa seg". „Han hypsja no yve da, men so va da no og darette"; Sfj. 5) v. a. prygle. Smaal. Se hufsa.

Hyfsa f. En som hyfsar 2) og 4); især: en slusket tungt vippende ubehjelpelig Kvinde = Hufs n. Tel. Sogn. *Hypsa*, Sogn. *Hyfs* n. d. s. *Hyfsi* n. d. s. Tel. (Moland). *Hyfs-upp* m. d. s. Tel. Sogn.

Hyfsand n. et enkelt Vip; en kortere og kortvarigere Bevægelse end Hyfsing. Hall. „Rett som'n sat, gjoorde'n att lite Hyfsand".

hyfsen adj. let bragt ud af Ligevægt (af Lave) f. Eks. ved at see Blod; snart uhyggelig berørt; nervøs. Gbr. (Lom, Vaagaa og fl.). Til hyfsa. Ogsaa: illhyfsen.

Hyfsetroda f. Fiskestang. Nhl.: *Hypsetroova*.

„**hyggja**". A. 2) v. n. „h. um ein", pleie osv.

Hyfsi n. **hyfsja** v. se Hyfsa, hyfsa.

„**Hyggja** f." A. 2) = Hyggje n. 2), (Glæde osv.). Østl. „De va lita *Hygge* vee'n". Se Hyggje m.

„**Hyggje** n. Sands". A. Sæt.: „Vit o Hyggje".

Hyggje m. Kjæreste. Shl. Sogn. „Hyggjen min". Vel mest i Spøg. Mere udbredt og brugt er Karlens: „Hyggja mi"; Sogn, Ma. Østl. (A.).

Hyggjebonde m en Mand som fører sig stateligt og smukt og har et ret stort velordnet Hus. Li. (Nes): *Hyjjebo^{u}ne*. Se A.

Hygras n. = Linbendel, Spergula. Shl.

Hyk (yy) m. 1) en sammenfalden el. sammenkrøben Figur, En som „hykjer". Sdm. (Sunnylven). 2) Bugning nedad; omtr. = Høk. Tel. Som Høkjel og Hykjel, Tel.

„**hykja** (yy) v. a." A. hykje seg ihoop, sætte sig paa Hug; krumme sig eller krybe sammen overh. Nfj. Tel. „(H)yykje seg væl nee unde Klæda", Sængklæderne; Nfj.

Ogsaa: hykje v. n. staa el. sidde sammenkrøben. Ndm. Sdm. Nfj.
Hykja f. = Hyk. Sogn, Vald. Tel. A.
hykjefu(d)a adj. = huklenda. Tel.(Bø, Sellj.).
hykjeleg adj. lig en Hykja. Tel.(Vinje).
„hykjen adj." A. 2) slap, sammenfalden. Nfj.
Hykjyl, Hykjylle(d), se Hokel.
hykla v. n. 1) gaa med krogede Knæer og a) usikkert, ludende og med lange tunge Skridt, som En der er skamfuld eller mørk i Hu eller har for store Træsko paa. Jæd.(Haa): hygla. b) usikkert og forsigtigt, som En der har ømme Fødder. Tel.(Selljor). Til Hykjel ɔ: Høkjel. Se høkla. 2) smække, om Sko = hokla, kippe. Trondh. Jf. ogsaa hokulskodd.
Hykla f. en liden Tingest der danner som et Knæled (Hase-); saaledes „Kveldhykla".
„Hyl (y') m." A. Flertal: Hylja(r), Li. og fl.
hyla (yy) v. n. (er, te; og ar), sætte afsted i anstrængt klodset Gang eller Løben med fremstrakt ludende Krop. Shl. Ryf. Tel. Hall. Totn, Gbr. Vald. Vestfold (neppe nogensteds med „tykt" L). „Hyyla av Gare". „Han hyylte aa gjekk so foort". „Hyyla paa, hyyle ette". „Hyyle inn-um". „Döm hyyla inn att"; SGbr. yyla Ryf. (Skjold og fl.), Shl. (Etne, Fjellber og fl.). — Hyling f. det at hyla. Se hula (ula); og hyna.
Hyld? n. Tilholdssted. „Rupehyld" („tykt" ld(rd) el. D). Gbr. (Lom; meddelt). Høld; Gbr. (Vaagaa). Til hylja, skjule; eller hylla seg?
hyldig adj. kun i „ikkje hyldige" ɔ: utilpas, noget sammensunken og ude af Ligevægt, især for Mangel af Hvile. Hard. Sh. Maaske til Hold f. jf. G. N. hyldast blive kjødfuld.
Hyldr se Hyr(dr).
Hyling m. Forvikling, Urede, af Fiskenet; ogsaa: en i Søen sammenviklet Masse af Net = Base. Ramd. Helg. Lof. L'et er ingensteds „tykt", undertiden langt — Hylling — men aldrig jodholdigt (palatalt). „Vi kom i Hyling mæ Garnee", plur. defin. SHelg. „Garne laag i Hyling aa Basi".
„hylja v. n. (ar), øse ned". A. N. og SBerg.
Hyljamyr f. Sump med Pytter. Nhl. (Fana).
„Hylkje n. 3) Dunk osv." A. Hykkji, VTel. Sæt. 4) keitet, stiv, tvær Person. Ryf. 5) drabelig Karl. Innh.: „Hölkji" m.? ɔ: Holke?
„Hylla f. Hylde". A. Hydla er en Række af ÷ Brætter (Hjellar) som i en Boghylde; Hard. og Shl. Ligesaa Hydl og Hødl f. Ryf. (Strand, Sand, Jelsa). Se Hjell. — Hydlegolv n. enkelt Hylde i en „Hydla". Hard. Shl.
„hylla v. a." A. Hard. 2) faa til at føle sig tryg og vel i Ens Nærhed; gjøre tillidsfuld; gjøre huld; som G. N. hylla. Hard. Sogn. „Hydla Gjäitena, Kyd'na".
hylleleg adj. behagelig at være i Nærheden af, om Personer, — eller paa, om Steder; omtrent = luveleg, ynneleg. Tel. (Mo, Vinje). „Ein hyddelege Heim'e".
„Hylma f." A. Sfj. „Nangglehylma".
hylma v. a. (ar), vinde Angelen fast til Snøret med „Hylma". Sfj.
Hylp m. 1) en uformelig klodset Tingest; især om altfor dybe Kar. „Ein Hylp (Hølp) te Baat, te Brya, te Tresko". Shl. (Stord, Fitja). 2) en Klodrian som vil være fin; en fattig-fornem Bymand. Shl. (Finnaas, Fitja), Nhl. (Ef.). — hylpen adj. som en Hylp. Shl. (Fitja, Finnaas, Fjellber), Nhl. (Fana). „Eit hølpe Kjerald", modsat slaatt.
hylpa v. a. (ar), 1. „h. til", gjøre til en Hylp; især: gjøre (sig) uformelig med Klæder, klæde (sig) klodset. Shl.
hylpa v. a. (ar), 2. faa noget til at hænge mindre sidt; løfte lidt op i fra den øvre Ende. Ma. (Bjell.). „Hylpa upp Stakkjn, Graenene paa Apaaln". Ogsaa: hylpa seg upp, heise sine Klæder, Bukser el. Skjørt, høiere op. Ma. (Øyslebø, Bjelland).
Hylt se Hjolt.
„Hyltra f. Skede". A. Sogn. „Knivh. Sylh.".
hyltra v. n. = hultra 1). Østerd. Trondh.
„hyma v. n. mørkne". A. Nfj. YSogn.
hyma (yy) v. n. 2. (er, de), 1) være vranten „gretten". Rbg. Ned. Bamle. „Hestn høymer o glesser", Rbg. 2) være døsig osv. = huma; se d. Sogn (Vik). Usikker Bet.
hymen (yy) adj. 1) om Luften: mørk og taaget. NBerg. Sdm. Gbr. „Hyyme Veer". 2) utilpas, uoplagt, uvel; som efter for liden Søvn. Nfj. Sdm. 3) = gretten; mest om Hest. Rbg. Ned. Bamle. „Høymen aa vo^{u}nd'e", Rbg.
?hymna v. n. dukke glimtvis op i Synskredsen. Berg. For himna? Usikkert.
„Hympe n." A. 2) en klodset Figur. Ogsaa: en tosket Særling. Tel. (Mol.): Hømpi.
Hymping f. Revselse, Prygl. NGbr.
hymse, hømse se humsa.
hymskjen adj. 1) om Luften: lidt overskyet. Gbr. Nfj. 2) utilpas, uoplagt = humsken; lidt vranten. Gbr. Nfj. Ma. Tel.
hymskjutt adj. usikker, upaalidelig, let svigtende. Tel. (Bø). „D'æ hymskjutt mæ Væ'e, — mæ'n". Vel eg. lidt skyet.
Hymt m. yttret Formodning; Ymt. Shl. fl.
„hymta" A. Sogn (Aurl.). — hyn' se hynna.
hyna (yy) v. n. (er, te), sætte afsted foroverbøiet og med svær Fart, omtrent = hyla. Rog. Shl. „Han hyynte tee, hyynte uut". Ogsaa: „han foor so dæ hyynte", Ryf. Maaske eg. springe som en Bjørn, „Hun, Hyn" = NSv. Diall. hunta (Hyn = Hyl ɔ: Bilt). Jf. hunta; hyla.
hyna (yy) v. a. og n. (er, de og te), 1) befri en Bjælke for dens „Hun"; kantskjære = hunskjera. Shl.; VAgder: hyyna og høyna; VTel.: høne, (endog i Kvitseid). 2) befri en Bjælke for Ujævnheder; jævne, pynte. VAgder, Tel. „Høne a v ein Stokk". Og-

saa: „høne ut Ljaar'n", smedde Leen ud efter at den er staalsat; Tel. (Vinje). 3) gjøre voldsomme og uvarlige Bevægelser til Siderne. Agder. „Høyna o hogga", hugge uvornt og skjævt; Li. „Høyna o slaa", meie voldsomt og uforsigtigt; Li. Om Kjør og tildels Heste som gjør mange misfornøiede Kast med Hovedet; Rbg. og Ned.: hyyne; Sæt.: h^{u}yne; Ma.: høyna. 4) være efter En med „onde" (haarde, bidende, affeiende, haanlige) Ord; revse i Ord = røyta (Sæt.). Shl. Ryf. Agder; VTel. (Moland): hyyne og næsten h^{u}yne (som i Sæt.). „Høyna aen a(v)", revse, VAgder. Oftest: „hyna (høyna, h^{ø}yne, h^{u}yne, hyyne) etter"; „høyna ette inan mæ haalige O^{r}".

Hyne (yy) m. en gammel vranten og bidsk Mand. Sæt.: H^{u}yni.

Hyne f. se Hyrning.

hynen adj. tilbøielig til at „hyna" ɔ: bidsk, stangende, bidende, affeiende, haanende osv. Hard. Shl. Ryf. Agder, VTel. „Kyyræ æ hyynæ aa voond'e". „Ho æ so hyynæ mæ Oonggane, hyyner o gnussar dei hor dei fere"; Moland.

Hyning f. det at hyna, særlig 4): Afbiden osv. Tel. og fl. — **hyningsfengjen** adj. omtrent = hynen. „H^{u}yningsfængjen o gapen". Tel. (Moland).

Hyngn m. Hanørred. NGbr. G. N. hœngr.

hyngnt adj. n. = lydt 2); ogsaa gjenlydende, resonant. Østerd. (St. Elvdal, Oos, Foldal). Ogsaa: yngnt, øngnt, aangnt; NØsterd. Se yngna. — **Hynn(a)** f. se Hedna.

hynna v. n. og a. (ar), 1) stikke Hovedet frem; kige; være næsvis; være nærgaaende. Fosn. (Stadsbygd): hynn'. „Kjæm du hynnann uo?" til En som kommer stikkende Hovedet fra Siden ind i en Kreds af Samtalende. hyyn', kige. Innh. (Skaun). 2) nappe, rapse. Strinda. „Han tol' itt aa sjaa paa naan Ting, minners han ska hynn' 'taa di". 3) drage, slæbe. STrondh. Gbr. (Lesja), Ndm. „Han hynna aa bær, dræg". „Han kom hynnann paa ein Sække". 4) drage i Haaret = lugga; ogsaa: prygle. Innh. Strinda, Gul. Selbu. „Han heelt paa aa hynn' om ('aam)". Ogsaa: „Han hynna oopp 'om" (og „h. ihoop 'om?)". Hører maaske til Hynn(e) f. = Hedna, Lugg. Men minder ogsaa i noget om Hyrna n. Hjørne, og om hyrna v. stange.

hynt (yy) adj. vant (med), fortrolig (med), opøvet i, hjemme i. Ned. (Landvik, Øyestad): „hyynt mæ".

Hynt m.? tiltalende Ydre og Væsen, gjerne ledsaget af nogen Bevidsthed herom og af Statelighed og Velklædthed. Helg. (Vefsn, Alstahaug, Dønnes, Nesne). „Da va slik Hynt mæ dan Töusä". — **hynt(a)** v. n. (ar), optræde stadseligt; ogsaa: være i Vælten; sprade. Helg. (Vefsn og fl.). — **Hyntarglunt** m. Karl som har „Hynt", som „hyntar". — **Hyntartaus** f. Pige som har „Hynt", er i Vælten; „Fifdame". Helg.

hynteleg adj. statelig osv.; til Hynt. Helg.

Hyp (yy) m. Person med lidet Livsmod, som krymper sig ved alt Tilgreb; en kjælen sammenkrøben Vissenpind. Jæd. og Dal.: Hyyb (og -yb), Hypa f. d. s. — **hypa** v. n. tee sig som en Hyp; være sammenkrøben i Kuldskjærhed og Kjælenskab. — **hypen** adj. lig en Hyp; halvvissen. Jæd. og Dal.: hyy(p)ben, Flertal: hyypne.

hype adj. n. „D'æ kje so hyype før han no!" han er i Knibe nu! Shl. (Fjellber, Etne).

Hypja f. 1) en poseagtig Fold eller Udbugning af Klæderne, hvori noget kan bæres; ogsaa: en taskeformig Pose; særlig: en om Livet hængende pølseformig Pose til Nøddehøst: „Natahypja". Hard. Sogn. „Vera i Førklæhypjao"; Sogn. 2) en lang Bylt. Hard. Jf. Jemtsk: hypja ɔ: sköte. 3) en klodset og ilde klædt Kvinde. Hard. Jf. G. N. (tötrug)hypja. 4) en langbenet, vippende og stræbende, utækkelig Kvinde; især: et opløbet uyndigt Pigebarn. Sæt. Til hypja 5). — 5) en skjødesløs Arbeiderske, En som hypjar 4). Hard. og fl.

„**hypja** v. a. og n. (ar), svøbe osv." A. hypja seg til, klæde sig skjødesløst gjøre sig til en Hypja (2), 3)). Hard. 4) sy skjødesløst, danne „Hypjor", ved Syningen. Ogsaa: arbeide skjødesløst overh. Hard. (Kvamm). „Hypja da frao seg". 5) vippe op og ned; gynge. Sogn (Lustr). „Hypja aa huska Badne". Ogsaa: bevæge sig taktløst vippende hoppende og uyndigt. Tel. (Mol.): hypje. hypje seg, gaa og vippe og hoppe som et Barn. Sæt. J Sv. Diall. ligesaa. Jf. huppa, hussa, hyssa, hypsja osv. 6) „hypja (Jordeple)", hyppe Rodfrugter. Tel. (Lunde), Smaal. Follo.

hypjeleg adj. lig en „Hypja" 4). Sæt.

hyppa v. a. „h. Fisk", lægge flækket Fisk (Torsk) op i trekantede Stabler. Nordl.

hypsja v. n. 1) gjøre tunge Vip = hussa, hyssa. Sfj. Tel. (Mo, Moland). „Ho kaam hypsjandi"; Tel. hyssja d. s. Tel. (Kvitseid, Bø og fl.). 3) om Vinden = hysja 4). Sfj. (Jølstr). 4) gynge et Barn under Dyssen; = hypja + hysja. Ryf.

Hyr (yy) m. svag Antydning af noget Tilværende; mindste Spor, Glimt eller Tegn. Nfj. (Honndal), Sfj. (Jølstr og fl.), Shl. Rog. Li. (Sirdal). „Han saag ikkje Hyyrn 'ta(v) Setlabookja meir". „Eg saag ikkje Hyyrn a v 'aanaa", „e t t 'an", el. „att 'a a v 'an", Ryf. (Suldal). Vil glide sammen med Hir, Ryf. Se Fur, Gnist. Jf. G. N. hyrr (Gen. hyrjar), Ild, Varme, Emmer; Sv. Diall. hyr, eldmörja. Hertil maaske „Hyyr elle Heim", i Forbindelser som: „han raamt' (treft') ikkje antell H. e. H.", han traf aldeles ikke, opnaaede slet ikke Hensigten; Dal.

„Dør va kje antell Hyyr elle Heim i Snakkje hans“, ikke Spor af Mening. Dal. „Kortje Høyr elle Heim“, d. s. Jæd. (Haa). Se Heim, hyrda, og det flg., som dog vel er noget andet. Uklart ligesom de nær flgg.

„Hyr (y’), burt i Hyr og Heim“. A. Dal. VAgder. „Fara i Hyr o Hææm“, snakke vildt; Li. „Vasa bort i H. o H.“; Dal. Og: „Han rør borti Hyrumhei“, Ma. (Aaserall). „Svore euti Hyrhäim“; svare hen i Taaget; Sæt. „Borti Høyr aa Heim“; Jæd. Ryf. („Hiim“). „I Hyrg (Hyrj) aa Heim“, Nfj. Sfj. (til hyrgja?). „I Hørl aa Hei“, Vesteraalen. Jf. „Huldr-um-Hei (Hurlumhei). Horg aa Hei(m)“. Ogsaa: „Fljuge i Hyr’n“, fare sandseløst afsted; Tel. (Moland). „Vasa borti Hyyr’n“, vrøvle sandseløst; Dal. „Dæ va so væl borti Hyyrn mæ’an“, han var aldeles fortumlet; Dal. Jf. hyra, v. tumle afsted.

?Hyr (yy) n. Luning, Varmning, Beskyttelse. Nfj. (Breimn); oftest: Yyr. „D’æ gott Yyr i Muurane“, el. „’ta Muurane“. Sjeldent. Maaske eet med Hyr n. Forsyning, A. Jf. hyra (hyrda). — Hyr (yy), se Hyrdr.

hyra v. n. (ar?), 1) skynde sig svært, forsere sin Gang; tumle afsted. Ryf. Røldal. „Hyyra paa“. „Han hyyrte i Vegin“. hyyr’ v. (ar), d. s. Helg. (Vindal). „Han hyyra i Veig“. — 2) tale i Vildelse = ørska. Li. (Kvin, Fjotl.). Ogsaa: „snakka i Hyy’ra“ f. = i Hyy’rn, i Ørska. Li. — Hyrsl (yy) n. Talen i Vildelse; Fantaseren. Li.

Hyra (yy) f. 2. 1) Livsfuldhed, Oplagthed; Humør. Sogn (Aurland), Hard. (Ullensvang), A. „I gou Hyyra“. „I laok Hyyra“. „Han va kje mæ si Hyyra“. 2) Trivelse; Lykke i sin Bedrift. Senja. „Han ha’kje noen Hyyra mæ den Kua“. Hyyr’ f. Salten. Se Hyr n. A. Mere udbredt og brugt er: Uhyra, Uheld; ogsaa: noget som gjør det utrygt (T. un-geheuer). Jf. Isl. hýra, gladt Udseende; G. N. hýrast bli blid, lyste.

Hyra f. 3. Forsyning, Bekomst; hvad der er nok for En. Hall. Østl. og fl. „Han fekk Hyyra sii“. „Han fekk ei fæl Hyyre“, en Skjændepræken. „Han took ’n ei goo Hyyre“, gav ham en dygtig Skrabe; Hall. Til hyra v. forsyne; men maaske paavirket af Hyra, 1. (Løn) og 2. Lignende i D. Diall.

„hyra (yy) v. a. (ar) forsyne“. A. Sogn. „2) v. n. forslaa osv.“ A. NØsterd. „Borkjn hyyrer itte oopp moot Blakkjn“, B. kommer ikke op mod B. hyyr’ seg d. s. Nordl.

hyra seg (yy) v. bli fuldt vaagen, bli livlig. Sfj. (Førde, Holsa). G. N. hýrast bli blid.

Hyrar (yy) m. En som der er Fart i; en dygtig En. Helg. „En Hyyrar te Vaat. Kar“.

hy-rask adj. meget rask. Ma. (Bjell. og fl.).

hyrd (yy) adj. yndet; høit anskreven og derfor indflydelsesrig = lydd. Rbg. (Evje). „Han æ so hyyrd’e mæ Storkaran(e)“.

hyrda v. n. og a. (er, de), skjøtte; forvare, beskytte; forsyne; indpakke. Hid hører maaske: yyre, beskytte, lune. Nfj. (Breimn). Sjeldent. „Veggj’n yyre upp-føre“, Væggen luner. „Yyre seg need i Sængja“; pakke sig vel ned under Klæderne. Er maaske eet med hyra (ar), forsyne, A. — Hertil: Yyr n. Beskyttelse, se Hyr. — Langt mere udbredt og brugt er det som kjuura (kjøura, kjeura, kjeure): skjøtte, passe paa, forvare, bringe i Sikkerhed, gjemme. VAgder, Sæt. Tel. (?Nissedal). Se hyrda (hyra) A. „D’æ Kar sum kjøure dæ han he(ve)!“ Kvin; Nissedal? „Kjeura inn ein liiden Hage“, danne ved Gjærde en liden Have; Lauvdal. „Kjeura Apaaln inne“, Ma. „Kjøura Høus’an mæ Fasgar“. Li. „Han kjeure daa Løen seine ait lite Grann, slær’e paa ait Bour dær o kor“, Bjell. „Kjeura Springvannsstokkn inne mæ Haalm“; Ma. „Du maa kjeura um Heusan noge“, Ma. „Kjuyræ kjeurde seg av innunde Heddeern, kjeurde seg burt“; SætV. „Han kjeurde de bort, so ingjen kunna finna de“; Aaserall, SætV. „Heve du kjeurt ni Takkostn, so han inkji fuyk av?“ belagt Næverdyngen med Stene. „Ja, no æ han væl nikjeurde“; Sæt. „Eg hev kjeurt Høytti innunde Skoti“; Sæt. „He du naa kjøurt deg gott inne? Æ du naa væl innekjøurd?“ indpakket; VAgder. „Dæ laag kjeurt av innunne Høystaen“; Ma. „D’æ ei eUkjeure, han kjeurer ’kji um sjave seg“; Sæt. „Eg kjøurde (og kjøura) han tee mæ Klæe daa han lae seg“; Kvin. „Gott kjuurd“ el. „kjuura“, velstaaende = godt innemugga. „jure seg inn, innejurd“, pakke sig vel ind; synes brugt i VTel. (Selljor, Moland, Vinje). „kjoore (kjoole?) seg inn“, synes brugt i Nedre Tel. „gyrda“ har maaske smittet. Hid maaske delvis hyrja. Hertil: hyrden, Hyrding; Uhyrda, en raa hensynsløs uordentlig Person ɔ: Uhyrja, Nhl. Shl. og fl.; Ukjyra, Shl. (Stord, Kvinherad, Etne); Ukjyre og Ukjøre, Nedre Tel.; Ukjura, Hard. Ryf. Jæd. Dal. Li. Ma. Rbg. Ned. Bamle, Tel. (Selljor); Ukjoore (og l?), Nedre Tel. (Sauar, Gjerpen); Ukjyle og Ukjøle („tykke L), Nedre Tel. (meget udbredt); Ujure, VTel. (Moland, Mo, Vinje, Rauland). Besynderlige er Formerne med kjy, kjø (og kjoo), som ikke sikkert findes i Verbet, der i Formen med kj er indskrænket til Agder. Det meget mere populære Substantiv har i sin Egdske Form bredt sig østover og nordvestover og der er fremkommet Overgangsformer mellem Dialekterne. Udenfor Agder er det kun Uhyrja og Ujure som helt tilhører sine Dialekter. Ogsaa Nedre-Telemarks-Formernes „tykke“ L peger paa hyrda. Kjuura : hyrda (hirda) = juura : gyrda (girda) = sjuur : styrd (stirdr).

hyrdelaus adj. yderst ligegyldig; hensynsløs;

kynisk; næsten: forvorpen. SætB.: kjeure-lause; Dal.: kjeura-. — Kjureløysa f. a) raa Ligegyldighed, Hensynsløsshed; b) raa, hensynsløs Person. Sæt. Dal. Til hyrda.

„hyrden (y') adj." A. Hertil: uhyrden ɔ: ukjuren Agder, Dal., ujuren BTel.; ukjyren (rn el. ln), ukjooreleg Nedre Tel.

„Hyrding (y') m. Hyrde". A. Hyrding, Nisse-dal i Tel., og Aamlid i Nbg.(?) — som „Byrde, Hværd" (ɔ: Herd f.) — maaske dog kun spøgende: „Æ du Hyrdingg idag?" Hyring, i en „Herredags-Visa" fra Lista; Høring, Nyf. Røldal: Hyling(?), Bukl.; Juring(g), Juringji, Ned. Tel. Sæt.; ogsaa i JNyf. og Røldal, indkommet fra Tel. og Sæt; Kjuring Nbg. (Ivel. og fl.), Ma. Li.

Hyrdr eller Hyldr? m. indtagende Væsen, høi Grad af Tække, Evne til øieblikkelig at vinde = Gjævа, Sigr, god Hjelm. Vald. (VSlidre, NAurdal). „Ho æ 'kji 'taa däi slikrefine, men ho ha äin goo Hyrdr mæ se". „Dæ fulji Hyrdr mæ hono". Ogsaa: Hørdr og Hurdr (alle tre med tilbage-trukket, „tykt", rd, ld, el. D, + alm. R). Noget lignende er: Hyyr, Vald. (Vang). „Han ha goo Hyyr iblant (mæ) Folkee". „Der æ Hyyr mæ 'o". „Være Hyyr", „større H.". Ogsaa: „lei(?) Hyyr". Dette Hyr synes at pege mod Hyra, Trivelse; hyrd adj. — Hyldr, Huldr synes at kunne hænge sam-men med Hyldrehatt, hylja, Hjelm.

Hyregn n. Støvregn. Sogn, Sfj. Til Hy, Dun.

hyregna v. n. regne Hyregn. Sogn: „-rigna".

hyremosen adj. lysten, oplagt = hyra(d). Sfj. (YDale). „hyyremoosen paa noko". Jf. godmosen.

hyren og hyrig (yy) adj. livfuld, freidig; oplagt = hyrad (A., Sfj.); ogsaa: lys-vaagen, fuldt frisk; modsat „uhyren, uhyrig". Sfj. Sogn, Shl. Til hyra seg.

„Hyrg n. Baas". A. Nfj.

hyr(g)ja v. n. aande med gurglende Lyd i de urene Luftrør; aande hæst; om Aande-drættet: lyde gurglende. Gbr. (Øyer, Faa-berg, Vaagaa). „Du hørja svært". Ogsaa: „Dæ hørja i Hæisjee", Vaagaa. — Hørj m., Hørje f. og Hørjing f. Gurglen i Luft-veiene. „Hørj faar Bringen". G er ikke hørt i nogen Form; jf. dog hurga, hurgla.

„hyrgja v. fortælle Fabler, vaase". A. Ogsaa: „hyrja, hyr, hurde, hurt", som hyrgja. Nhl. og fl. „Han ha hurt deko fudle", proppet jer med Historier. 2) fantasere; tale i Søvne. Nfj. (Honndal, Stryn). „Han ligg so aa hyrja aa draime". — Hyrgja f. En som hyrgjar. Nfj. Nhl.

hyrja eller hyrgja v. a. og n. (ar). 1) svøbe om; danne til en Bylt; klæde skjødesløst. Sogn, Jæd. Mest: hyrja seg = harva paa seg; Sogn. Og: hørja paa seg, klæde sig tykt og uformeligt, pakke paa sig; Jæd. Hertil: Hyrja f. og Hyrje m. En som „hørjar paa seg"; Slukke. Sogn, Jæd. (Haa, Gjæstal). 2) lave Historier, lyve sammen = hyrgja (gde). Hall.: „hyrji ihop". — Hyrju f. Fabel = Hyrgja. Hall. — Hyrju-makar m. Hall. — Er vel eet med hyrgja (gde), skjønt Verbets Bøining og „Hyrju" vanskeliggjør noget Identification.

hyrja eller hyrgja? v. (ar), rive til sig, rive i sig; sluge. Nyf. (Hjelmel., Sand). Kun hørt som hørja („i seg, te seg"), saa det maaske kunde være en Udtaleform af „herja", rive til sig. Ogsaa: ørja Nyf. (Sand). Er Y oprindeligere, er det maaske eet med foreg. — hørjaleg adj. slugen. Nyf. — hørjen adj. = hørjaleg. Nyf. — Ogsaa: ørjen, ørjaleg Nyf. — Uklare som foregg. og flg.

Hyrjaata? f. 1) Slughals. Nyf. og Dal. (Ogna): Hør-. Ogsaa Ørjaata (og -da) Nyf. Se foreg. 2) en liden slugen rød-brun Fisk, sandsynligvis = Stinta, en Sort Labrus (Ctenolabrus el. Centolabrus?). Nyf. (Jelsa, Hjelmel. Sand og fl.). — Peder Claussøn har: „Hyriaader, en uskikkelig Æder" (ɔ: Hyr(g)jaatar?). — I Li. (Lyng-dal) og Ma. (Sygne) er Horjaada (o') f. 1) Slughals, En som er sandselsløs af Graa-dighed. 2) en liden Labrus. Ogsaa Hor-jaad n. og f. d. s. Ma. (Sygne). — Saa-fremt disse Ord med hyr(g)j- er fremgaaede af Horg f. (Sv. harg?), kan de neppe være gamle Dannelser. Jf. horgja, Hor(g)jaata.

hyrkja v. a. og n. arbeide rask men grovt og skjødesløst; rive af; især: sy skjødesløst sammen. Tel. (Vinje, Bø). „Hyrkje av Husi", gjøre færdigt, afpudse Huset i en Fart. Jf. hurka, herkja. — Hyrkja f. en tunghændet slusket River af en Kvinde. ØTel.: Hørkje. — hyrkjen adj. som vil hyrkja. Tel.

Hyrmann m. Hofmand, Hirdmand? „Hyr-mænna" omtales i et gammelt Sagn fra Bakka i Li. Maaske G. N. hirdmadr. — Hyrmanns-sæte n. behageligt Bosted. Tel. (Mo). Meget sjelden. Hvis dette, og „Hyr-mann", hører til Hird, er her bevaret en noget gammel Form, idet hirda, hyrda, nu hedder „jure" (Juringji, Ujure) i Mo, og „kjuura" i Li. Se Hyrding.

„Hyrna f. Hjørne". A. Hynna n. Tel. (Vinje og fl.); Hydna n. Hard. Shl. Nyf. Dal. og fl.; Hydnag n., som „Jkodnag", Voss, hvor det ogsaa er Hydna f.; Hynne n. Ned. Namd. og fl.; Hynn n. (og f.), Ndm. Innh. Namd. G. N. hyrni, n. „2) = Horn-saud". A. Sogn: Hydna. — hørn-mil-lom adv. diagonalt. Hedm.

hyrna v. stange. Dal.: hydna; VTel.: hynne. — hyrnen adj. som gjerne „hyrnar". Tel.

Hyrne n. stangelystent Dyr. Dal. Tel.

Hyrneskjekkja f. Skjævhed i Hjørnerne. Hall. (Nes, Gol): Hydneskjækkji. — Hydne-skakkji m. d. s. Hall. (Aal).

„Hyrning m. Tværbjælke i Slæde osv." A.

Hyrning, Sdm. Nordl. Hynne og Hyyne f. Totn, Land.

„hyrnt adj. 2) = hyrnen. Jæd.: hynnt.

„hyrpa v. trække sammen osv." A. „H. ihoob", Jæd. Ma. „Horp ihoop", Helg. „Hyrpa paa Nosæ", rynke Næsen; Hard.

Hyrpa f. En som hyrper; Slukke; især et ældre slukket Kvindfolk. Hall.; Helg.: „Horp'".

hyrren adj. vranten, vredagtig = hurren, gretten; ogsaa: let stødt, prippen. Tel. Agder; Jæd. og Shl.: „hørren (aa idle)". Saaledes: „skogehyrren", vranten efter overanstrængende Arbeide i Skoven. Li. (Fjotl.).

Hyrsl (yy) n. sandseløst Snak. Li. Se hyra.

Hyrt eller Hort? f.? Flinkhed, Dygtighed; Arbeidsiver. Østerd.: Hört (ø?). Meddelt.

hyrta seg v. (ar), slaa sig igjennem, bjerge sig = klaara seg. NGbr. (Lom og fl.). Jf. (?) G. N. hirta (hirda) bry sig om.

„hyrtig adj. kneisende". A. Nbg. Sæt. (livfuld), Tel. hørtig Helg.

hyrtlaus adj. uden „Hyrt"; sløv. Østerd.

Hyrva f. sløv Grunden; Sandseløshed; Vildelse; Søvngjængeri. „Gaa i Hyrvaa" = i Ørsla. Dal. (Ogna, Hæskestad).

hyrva v. (ar) = gaa i Hyrvaa. Dal. Jf. Horv.

hyrveleg adj. søvntung og vranten. SætB.

hyrven adj. 1) gaaende om fortumlet. Dal. 2) = hyrveleg. SætB.

Hyrvle n. en klodset, uforsigtig og haardhændet Karl. SætB. — hyrvleleg og hyrvlen adj. „fare hyrvlelege fram". SætB. Jf. Hurvle, hurvla.

hyrvutt adj. forviklet, sammenfiltret; uredet = lurvutt. Vald. Jf. Hurv. Vist ogsaa: hurvutt. — Hys (yy) n. se hysa.

hysa (yy) v. a. (er, te), kaste høit og følgelig omtrent lodret op i Luften. Ryf. Jæd. „Hyys Badln opp!". hysta, d. s. Dal. Jf. hysja, hussa, husta, husta. — hysast v. recip. kaste Bold og dl. til hinanden. Ryf. Jæd. — Hys n. et sligt høit Kast med Bold el. dl. Rog. „Kasta Hyys; ta Hyys". „Eit gott Hyys".

Hysa (yy) f. uredet og utækkelig Kvinde. Ma. „Hysa f. Hylster". A. „Hyyse", Tel.

Hyse (yy) n. en uredet uordentlig formløs og utækkelig Figur el. Tingest. Nbg. Tel. Ma. Især: en Kvinde som klæder og fører sig ilde; Tel.

hysja v. n. (hys, huste og hyste), 1) frembringe en skarpt susende Lyd; særlig: fare susende afsted; suse afsted. S- og NTrondh. „Han kjørt' saa da va bærr saa dæ hysj"; se hosa, kosta. „Dæm sjöua saa dæ hust' ette (hyst' ette)", Gul. „Han huste i Veg", Gul. 2) sige hys!, hysse, tysse. Nhl. „hys, huste". Jf. kvisja og kvissa, G. N. hviss interj., Isl. hvissa; D. Diall. hvisse, Sv. Diall. hyzz ɔ: löpa fort, vizz och vyzz ɔ: ila susande (Noreen, Fryksdal). Og kysje (K som i Kis!) v. a. dysse i Søvn. Nfj.

hysja v. a. og n. (ar), 1) gynge stærkt = husta (huysta, hysta); jf. hysa. Jæd. Hard. „Hysja Badne". 2) danne en høi Opsats af aabne og løst opsatte Ting; f. Eks. et Risgjerde. Nfj. (Stryn: høsje). Ogsaa: „hesje upp". 3) løse op og bringe Luft i sammenklemte Ting; lufte op i; ogsaa: flosse op Klæde(r); dekatere. Nfj. Sdm. „Hysje upp ei Lau(v)sbyr". „Høye ligge upphysja". „Upphysja Klæde". I Nfj. tildels: „høsje". 4) bringe i Uorden: om Vinden, som forvikler Agerens Aks. Sogn, Sfj. Nfj. „Vindn hysja Aakrn". „Vindn ha hysja tec Aakrn". „Aakrn æ upphysja". I Jølster i Sfj. bruges „hyysje" om d. s. 5) gjøre løst og skjødesløst Arbeide; slukke; jaske. Shl. (Strandebarm, Fjellber, Etne), Sogn, Nfj. „Hysja paa". „Hysja fraa seg". „Hysja da tee". hysse d. s. YSogn (Brekke). Dette „hysja" tør, trods Boiningen, være eg. eet med foreg. (og med „hysja, trysje", A.). Jf. husma, hysma og fl. — Hysja f. En som hysjar; Jasker. NBerg. Hysse f. d. s. YSogn (Brekke).

Hysja f. 1) en løs og uordentlig Hob af lette Ting, stor forviklet Tot. Tel. (Vinje, Mol.). „Gaani (Stry'i) laag i æe Hysje". „Haari hekk i Hysjur". 2) en stor klodset og slukket klædt Kvinde. Hadeland, Sogn, Sæt. Ma. Hysje n. d. s. Shl. Jf. hysja v.

Hysja f. et Dyr (Faar) som er „hysjutt". Sogn.

Hysjel m. 1) liden Høvisk; liden „Bondul". Tel. (Vinje, Laardal, Kvitseid): Hysjile, Hysjyle. Vel til Hysja (Tot). — 2) et viltert og slukket Kvindfolk. Rom. (il); Vald. (yl). Maaske: Hyskjel, til Hyskja.

hysjutt? adj. 1) flækket i forskjellige Afskygninger af samme matte Farve; falmet i Skjolder (en saadan Skjold skal hedde Hysja nogensteds). Vestfold, Bamle, Tel. Jæd. NBerg. Maaske eet med „hyskjutt, graasprængt", A. Lyden skj er ikke hørt paa de nævnte Steder og Bett. minder om hysja ɔ: drysse. 2) = lurvutt, puskutt. Til Hysja, Hob osv. Tel.

Hysk m. 1) Hylster = Husk, Hyskje. Vestfold, Busk. Smaal. Rom. Totn, Østerd. 2) paa Skolæst = Husk. Hard.

Hyskja? f. vilter, uopdragen og utækkelig ung Kvinde. Hard. Ma. Sæt. Nbg.: Hysja, -e. — Hys(k)je n. et viltert sandseløst ubetydeligt og uopdragent Menneske (et Hylster = Husk, Hyse?). Tel. (Vinje og fl.). — hys(k)jeleg adj. lig en Hyskja. Nbg. hys(k)jen adj. d. s. Nbg. Ma. „Denna hyskne Jænta". — Ordene kan neppe i Lyd (og Bet.?) skilles fra Hysja osv., undtagen i Formen „hyskne" af Adjektivet, hvor dog Trangen til en bekvemmere Udtale (end hysjne) kan have faaet Støtte af lige og lignende Lydforhold: bysjen, byskne, rus(k)jen, ruskne osv.

„Hyskje n. 1. lidet Hus". A. Romsd. Sdm. 2) Hylster = Husk. Østl.

„Hyskje n. 2." A. Shl. (if. Vidsteen), Helg.

hyskra, hyskraleg, hyskren se hustr-.

Hysma f. en klodset, uvittig, sandseløs, skjødesløs, ilde klædt og kynisk Kvinde. BTel. (Mol. Mo, Vinje): **Hysme.** — **Hysme** n. omtr. d. s. BTel. (Raul. Vinje, Mo, Mol.): **Hysmi.** — **hysma seg til** v. tee sig („laga seg") som en H., især klæde sig klodset, tosset og skjødesløst. Tel. (Mo, Vinje). Jf. husma, Hysja, hysja osv. — **Hysmar** m. En som „h. seg ti(l)". Tel. (Mo). — **hysmeleg(e)** adj. og adv. lig et „Hysme". BTel. „Hysmelege laga; h. klædd'e".

Hyse f., **hyse** v. se hysja.

hysta v. se husta, hysa.

hysterk adj. overmaade stærk. Ma. Og „hyane sterk". Se Hy.

„**Hytt** m. Slumpetræf". A. Rog. Voss. „Gjera noge i Hytt'n", paa Slump. „So pao aen Hytt", omtrent saa; Voss. „Vasa bort i Hyttn (og Høttn)" eller „snakka i Hott aa Veer", snakke hen i Taaget. „Eit Hytte Træf", et Slumpetræf. Jf. Hott. Hutt.

Hytt m. 1) Spids, Pig. Ndm. „Fjellhytt, Steinhytt, Trehytt". 2) = Hutt, Topp, Tipp. Sæt. og Dal. 3) en mindre „Klepp" til at tage op Fisk og rede Fiskegarn med. Lof. Helg. Ndm. — **hytt(a)** og **hott(a)** v. a. tage Fisk op med Hytt. Nhl. Lof.

„**hytta** v. true". A. Shl. Hard. Rog. Sæt. Hall. „hytta" og „hotta etter (aat) ein", true til (ad) En. Rog. 2) vinke med Haanden. Hall. „Du faar hytte te uss". 3) lange ud efter, strække sig efter. Li. (Kvin): **hota** (for hotta, efter BEgdske Lydforhold). „Han hota daa ette dæ, men raamte inkje". „Kyra hota ette Kodne" = tøygde seg. 4) støde til; puffe; knubbe. Sæt. „Hu hytta ette Ungjen". „Kjuyræ æ so fæl ti hytte o stangge". — **hytten** adj. tilbøielig til at hytta. Sæt. „Han æ so hytten mæ Vonnæ".

hytta v. n. (ar), 1) anvende i yderst knappe Portioner; tildele knapt. Gbr. (Gausdal). „Neer'n hytte aat Ku'n, saa hytte ho att". „Deign æ taa Roogmjøl, men dæ va saa vitt e hytta aat 'om mæ Kveitmjøl". Maaske til Hytt ɔ: Tip, saaledes vel i Sammenhæng med foreg. 2) „hytte att", trække, sy løseligt sammen. ØTel. (Sauar). „Hytte att et Riv".

Hytta f. poseformig Hudfold over Øielaaget. Tel. JRamd. og Innh.: **Hott'**. „Skjote Hyttur" trække Øienbrynene sammen og ned, saa der danner sig Hyttor. „D'æ saan Hott' paa 'om ('aam)". „Kiik' unne Hottaan". Jf. Hetta. Se A.

Hytte n. Redskab, hvormed man truer (og forsvarer sig) = Handvole. SHelg. (Vindal): „Hytti".

Hyttebyr m. = Husebyr. Sfj.

hyttøygd adj. med Hudposer hængende ud over det øvre Øielaag. Tel.

„**Hyv** m. „taka Hyven", tage Flugten osv." A. 2) lægge paa Spring; rømme med svær Fart. Vald. Hall. og fl.

hyva v. (er, de), a) løfte. b) kaste. c) „hyyva tee" = taka Hyvn. Hard. Voss, Ryf. Se hevja.

Hyvel (Hyyv'l) m. en dristig foretagsom haardfør og dygtig Karl; En som straks er rede til og gjerne stiller sig heldigt fra farlige og vanskelige Foretagender; = Klyppar. Ogsaa: „Hyyv'lt". Tel. (Vinje, Seljor, Kvitseid). Falder ingensteds sammen med flg., hvilket hedder: „Hevil(e)", „Hev'l" og „Høv'l", der i Tel.

„**Hyvel** m. Høvel". A. **Hevil**, Stjør. Romsd. Ndm. Tel. — **Hevilfløy** m. Høvelspaan, Ndm. **Hevilkaure** m. d. s. Trondh. og fl. **Hevilspæk** m. d. s. Tel. (Raul.). — **hevla** v. høvle. Sogn.

hyven adj. 1) skamfuld. Gbr. 2) vred. Hard.

hyvond adj. af meget vredt Gemyt; høist vredladen. BTel. Rbg. BAgder. Se A.; Hy.

hyvoren adj. stadigt arrig og oplagt til at tugte sine Omgivelser; især om Kjør. BTel. Vel til hy(da) v. Se Hy. „hyyvooren", som „so vooren, karvooren, kal(d)vooren, stoorvooren osv.", hvad enten nu „vooren" (Tel. Agder, Ryf.) er „voren" el. „vorden".

„**Hyvre** n." A. 2) Klodrian. Tel.

Hæbd, hæbda, hæbdeslig se Hævd.

hæbinde v. se haabinda, hælbinda.

Hæd f. vid Høifjeldsslette; Høifjeldsvidde. Hard. (Oydfjord; Ullensv., sjelden): **Hæ**; bestemt: **Hæ'æ**, Fl. **Hæ'ar**. Et „Hæe" n. skal forekomme i Ullensv. „Upp i Hæ'an" er i Ma. (Bjell. Finnsl.): høit oppe paa Bjergsiden, oppe i Lierne, men ikke paa Fjeldfladen; sammesteds er „Hæan" Lokalnavn, og bruges Hædd, se d. G. N. hæd.

„**hæda** v. a. haane". A. Hard. Ma.

hædd adj. 1) ophøiet, sat høit; begunstiget, favoriseret. Dal. (Hæsk.), Li. (Fjotl.). „Hu va 'kje hædd'e („hæd'e", Li.) mæ Maade". Lidet brugt uden i Udtrykket „hædd'e o klædd'e", velhjulpen og velklædt, velstaaende; Shl. Rog. Agder (hele), BTel. „Han blei daa hædde o klædde", om en fattig Dreng som blev vel hjulpen. Især siges ofte til Smaabørn, hvis Pynt man er færdig med: „No æ du baa(de) hædde o klædde o tar kje vera noken Mann rædde". I BTel. ogsaa „fædd'e o klædd'e"; se fædd. 2) „liga hædd'e" = lika fæl, „liga hollen". Dal. Jæd.

Hædd f. 1) Høide, Høidemaal = Høgd. BAgder, Dal. Shl. Nhl. ØTel. (Tinn, Grandsherad). „Dei va liike paa Hædd'æ", og „paa Hæd(d)en" (m.?), Dal. BAgder. Ogsaa: **Hædda** f. Shl. 2) høieste Punkt, Høidepunkt: a) Top af Bakke el. Bjerg; Høiderygg. ØTel. BAgder, Dal. Shl. „Burt paa andre (are) Hædd'ee", henne paa næste Høiderygg; Tinn. „Paa hæste Hædd'an", paa de øverste Bjerghøider; Bjelland. „Opp-paa

Hædd'o" = paa Reef'e; Etne. „Me va paa Hæddæ a Bakkjen"; Hæskestad. Lokalnavn for Bjergryg i Hall. b) overført: Kulminationspunkt, Stigningens Top. Shl. Ryf. „Han ha(r) sekt Hæddo no", han har kulmineret. Ogsaa: „Høgd'o". c) høieste Mode. Ryf.(Vass, Nærstrand). „Ho æ paa Hædd'aa klædde". d) det høieste hvortil et Overslag, en Beregning, kan naa; høieste Beløb; Høide. Rog. Shl. „Æ dæ saa møgje saa aatta, saa æ dæ paa Hædd'aa"; Jæd. „20, d'æ paa Hædd'o, dæ"; Jæd. Ryf. Ogsaa: „d'æ Hæddæl" Dal. Mange Steder Søndenfjelds bruges „Høgd'a" ligeledes. 3) Stokværk; Etage. Ryf. Røldal, Shl. „Tri Hædd'er paa Stovo". Hertil: tvohædda, trihædda. 4) Polhøide; „Høide". Nhl. „Paa vaare Hædd'e", i vaare Egne. Se Høgd, A. „Hædd" har sandsynligvis endnu flere af „Høgd"'s Bett.

hædda v. a. (ar), forhøie. Ma.(Grindeim): hæad(d)a. — **Hædda**, **Hædde** m. se Hædd.

„**Hæde** n. Spot". A. Tel.(Kvitseid).

„**hædeleg** adj. spottende". A. Hard.(Kvamm): hæale. 2) høist fortrædelig; forsmædelig. Nfj.: hædele; Hard.: „hæale".

hæen? adj. fortørret? om Græsbakker. Nhl. (Fusa), Shl.(Kvinherad). Se hæna.

„**Hægd** f." A. 2) Forhøining paa Jorden, i Terrainet = Hædd, Høgd; modsat Lægd. Tel.(Vinje, Rauland).

Hægder, pl. Ringe i Forkanten af et triangulært Seil, ved hvilke Seilet glider op og ned ad Staget. Søndenfjelds. Hører vel til Hogold „Hægd".

hægna v. n. 1) blive høiere = høgna. SætB. 2) stille høiere; løfte; ophøie. Tel.(Skafsaa). Til haag.

hæ-i adv. og præp. hid-i; her-i. Gbr.(Lom). Se dæ-i. Vel for „hega(t)-i", eller overh. en Afføding af dem. Stamme „hi" + i.

hæka (æ el. e') v. n. (ar), 1) samle efter Ord; sige hæ — hæ = æka, ækta. 2) betænke sig (paa); ikke kunne bestemme sig; omtr. = hika, se d. Hard. (Odda, Ulvik, Kvamm). A: „Näi Menn, hækar eg inkje da Slag!" B: „Näi, da æ kje noke te hæka paa; berre kom!" Jf. ogsaa haaka.

„**hæken** (kj) adj. 1) graadig". A. Gbr. Hid maaske: „d'æ hæknaste i Heimskjera", se Heimskjer; Rbg. „2) havesyg". A. Gbr. 4) lysten; hidsig paa; paagaaende. Totn, Hall. (Krødsherad). 5) modig til at give sig i Kast med Møisommeligheder; uforsagt. Ma. Nhl.

hækja adj. = hæken 5); forhækja. Hard.

hækja v. a. 1) gjøre Nar ad; haane = hæda; tirre ved Haan = erta. Ryf. Jæd. Dal.: hækja (el. hætkja) og hægja el. hædja (aldrig „hæja"), med Imperf. hække. „Skjæmma aa hækja (hædja)". „Hædd aa hækt". „Hækja ut; uthækt". Jf. G. N. hákr, en hensynsløs, uforskammet En. 2) sigte for noget. Østerd. (Tynset): hækje" og „hæke".

„**hækja** v. a." A. „hækje se fram", vove sig frem med Forsigtighed. Gbr. „hækje seg tee", driste sig til. Tel.(Tuddal).

hækjast v. n. (est, test), driste sig til. Tel. (Tuddal). „Han hæktes tee".

hækjeleg adj. 1) heftig, hidsig. Tel.(Selljor; Wille). 2) overordentlig, overvættes. Tel. (Bø). — **hækjelege** adv. overvættes. Sæt. Tel. „Hækjelege langge". Se A.

hækjug adj. madlysten = hæken. Sogn.

hækta v. a. (ar), haane = hækja. Dal. Li.

„**Hæl** m. Tøirepæl". A. Gbr. Li.; STrondh. og og Stjør.: Heel. Hedder ogsaa: „Krookhæl"; VAgder: „Droghæl, Nystehæl, Tjodrhæl". 2) Fortøiningspæl? = G. N. festarhæll. Vel i Udtrykket: „ta(ka) Hæl" = lande, ende sin Fart. Totn (Birid, Totn), SGbr. (Fron—Faaberg). „Dæ faar ta Hæl der (el. haar el. hænns) dæ vil", det faar gaa (løbe af) som det vil (kan). „Han læ(t) dæ ta Hæl hænns (el. hælls) dæ vil", han er ubekymret om Udfaldet. 3) tvær Person. Stjør.: „Heel". Hedder ogsaa „Tværhæl", „Sleiphæl". 4) Fæstepind. NGbr.

hæla v. a. (ar), 1) forsyne med Hæl. Gbr. Tel. „Hæle Sko". 2) v. n. bruge Hælene, Fødderne; gaa rakt. Jæd. Dal. Li. Tel. „Hæla unda, framum, forbi". „Han hæla paa, hæla ette", Tel.(Vø); men „hæle, hælde" taale ɔ: herda, og „høle, hølde", hærde (Jærn) ɔ: herda. Tel.(Bø).

hælaka v. n. (ar; ogsaa, sjelden: ek, ook, ekje), blive betænkelig; stifte Standpunkt; forandre Bestemmelse; søge at komme fra sit Ord = taka seg attr, ira. Tel.(Vinje, Mol. Laardal, Kvitseid), Vestfold(?Eiker). „Han hælook (-aka) paa den Handeln" (?Eiker). „Hælaka ut Ti'i", hale Tiden ud ved at stifte Bestemmelser og dl. Ogsaa: nøle; Tel.(Tuddal): hælaakaa. Jf. G. N. hopa á hæl. Dunkelt, især i Forholdet til heilaga og halvaka; se disse. — **Hælak** m. og **Hælakar** m. En som hælakar, upaalidelig Person. Tel. — **Hælaking** f. det at hælaka. Tel.

hælbinda v. a. = haabinda. Sæt.(Aardal).

hæbinde, SætB. Tel.(Vinje). Jf. Hæringge ɔ: Hælring.

hælen adj. uvillig, tvær. Stjør.: heelin.

hælen adj. graadig. Sdm.(Sunnylven).

Hælklut m. Klud (Skoklut) som lægges om Hælen til Beskyttelse mod Gnav. Hall.

Hæl-lapp n. Fl. -lopp (o'), ringformigt tykt Hæljærn paa Sko. SætB.

hælom adv. umiddelbart bagefter; straks. Tel. (Nes). „Eg kjæm hælom etter". Til Hæl, jf. hæla v. Eller til Herda f.?

Hælring m. ringformigt „Hæljarn". SætB.: Hæringge. Se hælbinda.

Hælskite (i') m. det at Hællæderet paa Skotøi lægger sig i Folder. Sfj. Nfj.

Hælstig n. Hælstykke i Sko. Gbr. I Helg. Stjør. og Østerd.: *Hælstei.*

Hæm n. spredte Ting; særlig: spredt staaende, ubetydeligt Græs. Hall. Se hæma.

hæma v. n. og a. (er, de og te), 1) gribe efter noget med fremstrakt Krop og Arme som føres i stadigt trangere Buer ind mod Favnen; gribe efter som i Blindebuk. Tel. Rbg. Dal. „D'æ som du vi hæme ette Skuggjen", Tel. „Hæme o inkje faa", Tel. „Ho flyge hæmer o alli fær nokk". „Han gjekk o hæmte i Myrke"; Rbg. (Mykland). „Ho hæmte svært te faa ihob dæ Høye; dæ va ei fæle *Hæming*"; Dal. 2) gaa med fremstrakt Krop og fremslængte Arme, gaa meget raskt. Tel. Rbg. Dal. Ogsaa gaa og svinge med Armene = fæma. „Hæme i Veg". „Hæme avsta"; Selljor. „Hæme paa" = nøyte seg; Tel. „Hæme ette", anstrænge sig med at følge; Tel. „Han gjekk her o svinga seg o hæmde", gik omkring som om han havde et Ærinde, men ikke kunde faa det frem; Tel. — Et Præsens „hæm" findes i „Hugaljo" p. 99, rigtignok som Rim paa „tjæm"; jf. hemja, A. 3) for helma. VTel. Det Egdske (VTel. Rbg. Dal.) „hæma" kunde maaske være „helma", bjerge osv. el. „helma" = halma, skjere Kornstraa (med fremstrakt Krop og Arm som føres i en Bue ind mod Kroppen). De Tele-Bygder (Kvitseid, f. Eks.) som ved Siden af „hæme" (i vort Ords Bet.) har „helme" om at skjære Korn kunde have beholdt den ældre (vestlige, ikke antike) Form for det afledede Begreb, men faaet (igjen) østenfra Formen for det oprindeligere. Lignende vestlige Former i Kvitseid og Selljor er: „fjødde" v. (fjalla) ved Siden af „Fjøll" (fjall); „hadde" (halla), ved Siden af „alle"; „Hæmaur" (Helmaur).

„**hæma** v. a. sammetrække osv. Hall." A. 2) v. n. og a. (ar), samle meget spredte Ting, idet man strækker sig langt ud efter dem; maaske kun om at meie sammen spredt Græs. Hall. (Nes, Gol). „Du lyt hæme burtaavr ette dessa Straano". „Hæme ette di". „Hæme taa", afmeie en Flade med spredte Græsstraa. Dette „hæma" kunde for Betydningen ogsaa være „helma"; men en slig Egdsk Form kan vel vanskelig antages engang at have været ogsaa Hallingsk. Det er neppe Laanord fra Tel. Fra Aamotsdal i NTel. er optegnet: „Me lyt hæme av desse Straa'i", vi faar afmeie disse spredte Straa (snarest: er, de?).

Hæmaur se Helmaur.

Hæmestraa n. spredte Straa = Hæm. Tel. (Nissedal). — **hæmme seg,** se hema.

„**hæna** v. n. (ar), fortørres". A. Særlig (og kun?) om græs- el. mos-klædt Marks Fortørrethed. Sogn, Vos, Nhl. Shl. „Da hæna i Bokko". „Da hæna paa Markj'ene". 2) **hæna seg,** blive tør og sprød; især om Hø. Shl. Nhl. Jf. hæen.

Hæna f. Græsmarkens Fortørrethed. Sogn.

hænast v. n. = hæna seg. Shl. Nhl.

„**hæra** v. a. (er, te), 1) rense for Haar". A. Jæd. Dal. VAgder. **haara** (ar) d. s. Ryf. „2) sælde". A. **høra,** Ma. Li. **høre,** Tel. Hertil: **Hørekro** f. den Vraa, hvori Sældingen foregaar og Affaldet blir liggende. Ma.

„**Hæra** f. 1) Haardug". A. Shl. Ryf. **Haare** f. d. s. Smaal. — 3) stridt Lærred. Jæd. 4) **Hærur** f. pl. enkelte Haar eller Straa. Tel. 5) „**Høre**" (f.) pl. se Hære. — Til Bet. 2), graanet Haar: „Graahæra, Heimshæror, Illhæror", og maaske „Frostahæro", (se -herda), „Snjøhæro". G. N. hæra.

hæra v. a. (ar). 1) levne enkelte „Hæror"; om Lee (og Barberkniv). Tel. (Moland). 2) (ar el. er, te), tage Straa for Straa; æde langsomt; om Dyr. Trondh.

„**hærast** v. n. graane". A. Nedre Tel. Ndm.

„**Hære** n. Affald osv." A. **Høri,** VTel. (Moland), SætB. og B. **Høle,** Hadeland, Gbr. — **Høre** (f.) pl. tærsket men urenset Korndynge = Drose. Ma. (Bjelland, Holum). „Høra upp Høren (og Høran) i Hørekrounæ" sælde osv. Se hæra (er).

„**Hæresaald** n." A. **Høresaal,** VTel. **Høresaall,** Ma.

hæreturka v. a. tørre paa „Hæra". Jæd. Ryf.

hærre (**hæst**), høiere (høiest), Ma.; se høg.

hærs, hært, se haart. **Hærsling** se Hisling.

„**hærutt** adj. graahærdet". A. Tel. Desuden: „graahærutt, kvithærutt". Rbg. Tel. 2) stikkelhaaret, med Haaret indsprængt med Graat. Jæd. Dette er vel ogsaa den sædvanligste Bet. i Rbg. Tel. Til Hæra 4).

Hæs m. en svag tør kjølig Luftstrøm. SSæt. „Ein kald'e Hæs'e i Luft'æ um Vaar'n".

„**hæsa** v. n. 1) puste, stønne". A. Ogsaa: puste paa, aande paa, blæse paa. Dal. „Kom, la meg hæsa paa Hænnan dine!" „Hæse aa kvæse", tale blæsende og hvæsende (hvislende). Ringerike, Rom. „2) gjennemblæse, fortørre". A. Shl. Ma. Rbg. Tel. Follo, Smaal.; Vestfold: **heesă** (og -e), som „leesă" ɔ: læsa. „Gjønnomhæst", Smaal. „Dæ kaam ai Hæsa attpaa Vaarn, sum hæste upp all Slag; saa Jouræ æ raent upphæst"; Ma. „Hæst paa Hændane", med Huden paa Hænderne fortørret og ru af Vaarluften. Tel. **heese** (hisa), d. s. Skj. „Vindn heesa Aakrn". „3) fortørres af Blæst". A. Follo, ISmaal. Agder. „De hæser saa vopp 'taa dænna Vinn'n"; Follo. **heisa** bruges kun om Kornet. Agder, Tel.; sammesteds **hæsa:** 4) blæse tørt og noget koldt. Ma. Rbg. Tel. Ogsaa: kaldhæsa. 5) optøe; om Vind. NTrondh. „Vinn'n heesi Snø'n". Hertil: **Heesvinn** m. Tøvind.

„**Hæsa** f. 2) Tørke især af langvarig Blæst". A. Især om Vaaren. Shl. Ma. Rbg. Tel. Smaal.

Heese, Vestfold. Ogsaa: **Hæ(r)se** (med et „tykt" S); Odal. JSmaal. „Hæ(r)sevin(d), Hæ(r)seveer, Noorahæ(r)se". Se hæsa v. 2). — 3) **Hæsor** f. pl. sprukken Hud især paa Hænderne; se haas. SShl. og Ryf.: **Hæser.**

hæsen adj. 1) om Hud: tør ru og bristende. Ryf. Shl. „Hæsen paa Hændedne (Hændo)". 2) tør og sprød af megen tør Blæst, om Halm og Hø. Nhl. Shl. Ryf.

Hæser m. en kjølig fortørrende Vind. Shl. (Stord, Fjellber, Finnaas, Etne), Ryf. (Tarvastad, Sandeid, Nærstrand). „Hæsern hæser opp Baat'n". „Ein goo'e Óustaavindshæser". „Vaarhæser". Ogsaa: **Hæse** m. Shl. Formen „Hæser" (*hæsir) ligesom: „Kjæser, Løyper, Basler, Kjøller" og fl.

hæsk adj. bitter osv. se hersk.

hæsna v. n. blive „hæsen". Nhl. Shl. Ryf. Og: **hæsna upp** (opp); partic. (adj.): **upphæsna.** — **hæsnast** v. n. d. s. Nhl.

hæst se hæsa; **hæst,** superl. se høgst.

Hæstelopt n. = Myrkeloft. Ma. (Øyslebø, Bjelland).

hæsutt adj. fuld af smaa Sprækker og Ujævnheder, „Hæsor" 2). Ryf. Ogsaa fra Sogn er meddelt: „hæsete paa Hændedna".

„**Hætt** m. Fare". A. Tel. „Dæ va Hætt um eit Ouga", der riskeredes et Øie. Maaske „hætt" adj. n., A.

hætta v. vove, riskere? „Aa hætt' paa Leia", vove sig i Vei. Innh. „De kunna væl vekse sine hætta Aar", Tel. G. N. hætta (tt).

Hætta f. Fare. Helg. (Vik, Vindal). „Da staar Hætta om daakk", der er Fare for jer, det spøger for jer. „Da sto Hættaa (f. defin.) om'n", det var paa Nippet for ham (Vindal). **Høtta,** Vesteraalen; **Høtt',** Salten.

Hætte n. en Skade eller Lidelse som gjentagende viser sig; et „Tilfælde". Hard. (Odda, Ullensv.) „Klokko he(ve) fengje äit Hætte, ho vil'kje slao rett". „Han dregst mæ äit Hætte". — **Hætte** m. se Haatt.

„**hæv** adj." A. 4) selvtilfreds, selvgod. YNamd.

Hæva f. Nyttighed, Tjenlighed; Værdi. Shl. „D'æ kje noko Hæva i da", det duer ikke. Meddelt. Til hæv. — **Hæv** n. d. s. Se Hev.

„**Hævd** f. 5) Gjødsel" A. Sogn; Li.: **Hæbd.**

„**hævda** v." A. **hæbda**; Li. (Eikin).

Hævda(r)fjos n. Gjødselkjælder under Fæhus. Jæd. (Klepp, Time). **Hævda(r)løda** f. d. s. Jæd.

hævda(r)fræg adj. om Jordsmon, som kræver megen Gjødning. Hard. (Ulvik). Jf. folkefræg. Ogsaa **hævdfrek**; Tel.? „hævdafrek", Christie.

Hævda(r)skut (uu) m. Gjødselskur. Ryf.

Hævde, i flere Genetiv-(adj.)-Forbindelser og Sammensætninger: ypperlig, fortræffelig = hæv, gild. Tel. (Nissedal, Laardal og fl.); Rbg. (Evje, Aamlid, Sæt.). „Ein Hævde Aakr (Aakkr'e)", „eit Hævde Bruk, Baan"; „Hævde Kar'e, Jænte"; „ei Hævde Teune", en smuk Melodi. Og: „Hævde-Aakkre" osv.

hævdegirug adj. = hævdarfræg. Li.: **hæbde-.**

Hævdesig (i') n. = Hævdedrag. Hall.

hævdesleg adj. ypperlig = hæv. Li. (Fjotland): **hæbdeslig.** Ogsaa: **hævelig,** Li. (Fjotland).

hævdfrek adj. = hævdarfræg; se d. Tel.?

hævdhard adj. = hævdarfræg. Sogn.

Hævdung m. en rig og mægtig Mand, en „hæv" Mand. SætV.: **Hævdongge** (og „-aangge"). **Hævding** d. s., men mest brugt ironiskt. Ma. (Bjelland).

„**Hæve** n. 1) Velmagt". A. Rbg. Sæt. Ma. (Aaserall). „J den Teiæ va häile Ættæ i Hævi". „Naa æ han upp i Hæve", indflydelsesrig; Ma. Ogsaa: „Dæ va saa upp i Hævum mæ'an eit Bil", han var en mægtig Mand en Tid; Ma.

Hæve n. et Ly, et Tilflugtssted i Udmarken, som ikke er eg. Vaaningshus; f. Eks. en Hytte sat op af Fævogtere, en Grotte og dl. Hard. (Ullensv.), Shl. (Etne), Ryf.

„**hævleg** adj. dygtig, fortrinlig". A. Stjør. „Eg fækk hævle te Avling", en dygtig Afgrøde. 2) flittig, flink. Sogn.

hævle(ge) adv. paa „hæv" Maade. Sogn (Vik).

Hævnings se Helvnings.

„**Hø** f." A. Ndm. — **Høfte** se høvall.

„**høg** adj. høi". A. **høg, høgare** og **hææ(r)re, høgast** og **hææst**; VAgder. G. N. hár, hærri, hæstr. „Han æ hææst a(v) dei". „Den hææsta Stovaa", det øverst liggende Vaaningshus; men: „høgaste St." ɔ: det høieste. „Hæsta Lopte" = Hæstelopte; Li. Ma. — **hææ(r)re, hææst** adv. høiere, høiest oppe. Ma. „Hææ(r)re uppe". „Hææst upp i Fly'an". „Hææst paa Rinn'an", paa Fjeldryggene. „5) langt fremskreden". A. „Haagt Noon", „haage Mjøltir", sen Middag, sen Malketid. Tel. Sæt. — „Han tok so haagt mæ de", han tog Ordene (Tingene) saa overlegent eller affeiende; Sæt. — „D'æ kje høgt Val'e mæ 'an", han er nedslaaet. Shl. Maaske til det flg. — „Eg æ høg so høven" = eg er lika sæl. Shl. (Kvinherad). Hedder: „haag so høven"; Shl. (Stord).

„**høg** adj. bekvem, let". A. „Han heve — gjere — seg høgt", han tager, gjør, sig det bekvemt; Sæt. — J „gaanghøg"?

Høg se Haug; **Høgn** se Hogn.

Høgd f. Magelighed, Mag; Lempe. Jæd. Dal. Li. Røldal. „Gaa i Høgd'aa", gaa i Mag; Jæd. „Fara i Høgd'æ" og „f. i Høg'do", fare med Lempe = f. høglege. Dal. Røldal. „Dei kjæme fram sum i Høg'dum fere", Eikin i Li.

høgda v. a. (ar), forhøie; gjøre høiere = hædda, modsat „lægda". Ma. (Grindeim), Rbg. (Aamlid).

Høgdabisn (ii) m. en underlig uerfaren Person fra de øvre Fjeldbygder. Sogn. Se Bisn. Jf. Fjellkop, Haadøl.

høgdaleg(e) adj. og adv. bekvem(t), magelig(t); komfortabel(t); hyggelig(t). Shl. (Fitja). Til Høgd, Mag.

høg-enna adj. høipandet. Hard. (Ulvik). Enne.

Høgerenna f. omtr. = Hyntartaus. Helg. (Vefsn). Besynderligt. Meddelt.

„**Høgferd** f. Pragt, Luxus". A. **Høgfør**, Ma. (Otrnes, Hægeland). Især om stor Opvartning for En.

høgferda el. **høgføra** seg v. n. tee sig yderst fordringsfuldt el. storagtigt; udfolde megen Pomp. Ma. (Aaserall): **høgføra** s. — **høgferast** v. n. d. s. Aaserall. Det sjeldne Ords Bøining er usikker; snarest (er, de). Mest brugt er præs. part. **høgføranse**.

Høgfjellsbrest m. se Fjellbrest.

høgfør adj. 1) hoffærdig, storagtig; pompøs. Nbg. (Evje, Honnes), Ma. (Aaserall, Bjelland, Grindeim), Li. (Kvin, Eikin, Gyland). „Fat(t)ig' o høgføre". 2) magelig, pleiende sin Magelighed? Nbg. (Evje). — Jf. Storferd (-før); storføren adj.

„**Høginde** n." A. **Høyenn** (omtr. saa; langt jobholdigt N), bestemt: **Høyende**; Ork. (Ork. og Rennbu).

„**høgja** v. a." A. høje Tel. (Vinje, Raul.).

høgknika adj. med høie Lændeknuder, „Knikar". ØTel. (Tinn, Hovin). **høg-nika**, VTel. (Laardal).

„**høgleg** adj." A. Shl. Hard. Røldal. — **høglige** adv. mageligt, med Lempelighed, „mæ Høgligheit" = mæ Høgd. Røldal.

„**Høgleike** m. Bekvemhed. Nbg." A. Tel.

høgmilt adj. som malker meget. N- og SGbr.

høgmoda adj. med stort Livsmod. Vald.?

„**Høgmæla** f." A. Vestfold. „Kaam(m)a oopp i Høgmeela".

høgrausta adj. med høi Reisning „Raust", om Hustag og Møllesten. Nhf. og fl.

høgrista adj. med høi Vrist. Østl.

Høgsæt(e)**tavla** f. udskaaren Tavle paa Væggen bag Høisædet. Vestfold (Hov). Sjelden.

høgvar adj. prippen. Hall. Se haa(g)var(d).

høgvarpa adj. 1) = høgrausta. Nhf. 2) kneisende, stolt. Nhf.

høgvinn adj. let at bruge, bekvem; om Redskab. Tel. „-vind" og „-vinnt".

Høk m. (ar), stærk Bugning eller Krumning nedad fra den vandrette Linje; næsten: Vinkel, Knæk. Tel. (Vinje, Laardal). „De hev figji nee i ein Høk'e". Jf. Høkja, Høkjel, Hake. **Hyk** m. omtrent d. s. Til hykja. Tel. — **høkutt** adj. fuld af Høkar.

„**Høkel** m. Hase". A. Tel. **Høkjødl**, Shl. (Etne); **Høgjedl**, Jæd.; **Høkle**, Hard. (Kvamm, Ulvik); **Hække**l, Helg.; **Hykjel**, Vestf.; **Hykjil**, -**yl**, Tel. Ndm. Strinda, Gbr. **Hyk(k)jill** og **Hik(k)jill** (Fl. **Heekla**), Innh. Namd. Helg. Formerne med y (og i) tilhøre maaske et andet Ord, eller er fremvirkede ved Hyk, hykja, Huk. 2) = „Tjo", paa en Lee. Namd. 3) Læggen el. Benet mellem det virkelige Knæ (Lat. genu) paa Dyrs Bagben og Hasen (Hælen, Lat. calx), især Læggens nedre smalle Del. Strinda. — „Sit' paa Høklom, Hyklaam", sidde paa Hug. Trondh. — **Hykjylle**(**d**) m. = Høkel 1). Ndm. **Hik(k)jillee**, Innh.

„**Høkja** f. 1) Krog osv." A. **Høkje**, „Lauvhøkje" = Lauvsigd. VTel. (Moland og fl.). 2) en selvgod og kunstlet (peen) Person. Tel. (Bø). — ? **høkje** v. = hykja seg. Hall.

høkla (øø) v. n. 1) gaa med krogede Knæ og varsomt løftede Fødder. Tel. (Vinje, Kvitseid; til „Høkjel") og fl. **hykle** d. s. Tel. (Seljord og fl.: „Hykjil, -yl"). 2) løbe anstrængt og med Møie men uden megen Fortgang. Vald. (Ø- og VSlidre). „Han høk(l)la o sprang". „E høkla nokk paa, men dæ vilde kji skjøte noko". 3) tage mat værlent nølende og famlende fat; ikke lægge Kraft i Arbeidet; ikke slippe sig til. Tel. (Vinje). — **Høkl** m. En lad og kjælen som altid sparer sig. „Han æ ein Høøkl'e, valen i Takji, stænd' o lagar sig". Tel. (Vinje). — **høkleleg** adj. 1) kroget og vaklende i Knæerne. Sæt. 2) lig en „Høkl". Tel.

Høkle m. se Høkel.

høkulskodd (oo) adj. = høkulskoom. Ndm.: **hukulskoodd**, Surndal; **hookelskoodd**, Tingvoll. G. N. ökulskúadr. — „Høk(k)le haakklsko-o, h. haakkl-läisko", Vald. (VSlidre). „Gang' hukkskoom" og „hokkskoaam", Trond.

„**høla** v. a. smigre osv." A. 2) lokke. Tel. (Mol.). „Høle Kyyne mæ Salt". 3) faa En til at føle sig vel, — holde sig rolig, — trives = hylla. Shl. „Høla Smalen".

Høla f. Smiger. Shl. (Etne). „Han teke H.".

høla ut v. se hola. — **høle** se herda.

Høling m. Beboer af Høl'n i Follo.

„**Høna** f." A. 2) cunnus. Østl. Og: „Laarhøna" (Øst og Syd); „Knehøna" (Østerd.).

Høn(a) se Hadna. — **høne** se hyna.

høneblind adj. svagtseende i Mørke. Østl. — **høno**(**y**)**gd** d. s. Vestfold.

Høneblund m. = Fugleblund. Ma. Rom. Smaal.

Høns n. tosset, naragtig og uopdragen Person. VTel. (Mo, Laardal, Raul. Vinje). Neppe fuldt eet med „Høns", Høne, hvilket hedder **Høss** i Tel. (Moland). **Hønse** n. d. s. Dal. — **hønse seg** v. tee sig som et Høns (som en Høne?). Tel.

hønseleg adj. lig et „Høns"; tosset osv. Tel.

Hønsegras n. Polygonum aviculare. Tel. (Seljord).

høpe adv. temmelig, ikke lidet. Sogn. „Da va høpe trilar idag elde fisst". Se flg.

høpen adj. 1) mærkelig; især: mærkeligt heldig, indtræffende ved et mærkeligt Slumpeheld. Nfj. (Innvik, Stryn). „Dæ va høpe at dæ skulde treffe soläis". 2) betydelig, temmelig stor. Sogn (Vik, Kyrkjebø). „Eit (äit) høpe Stykkje".

Høra, **Høri** se Høra, Hære.

hør(**g**)**ja** v. **Hørjaadaa** se hyrgj-.

hørje, hørkje (horje osv.) se korkje.
Hørve n. 1) dobbelt Kjøn; Tvekjønnethed. Helg. (Brønnøy, Bindal). Væsenet siges at „ha Hørvi“. 2) Hørve n. Tvetulle. Sogn (Lustr, Hafslo). — Desuden er meddelt følgende lidet bekræftede Ord og Former: hørven og hørv adj. tvekjønnet; Helg. haarven d. s. Senja, Helg. Haarva f. Tvetulle; Senja. Hørv f. d. s. Helg. (Ranen). Tvehaarva f. d. s. Helg. (Vefsn); Hørving m. d. s. Salten. Formerne kunde minde om G. N. horfinn; nogles Lyd om „Hyre“.
Høs n. uren Aandelyd. Ndm. „Eit Høs för (får) Brøste“. — Høsa f. d. s. Ogsaa: Asthma. Sogn. — høsa v. aande tungt, voldsomt og hørligt. Ndm. Sfj. Sogn, Hard. „Han kom høsande“, hæseblæsende og stønnende. — Høsing f. det at høsa.
Høse n. 1) et kort og trangt Pas med ikke meget høie Vægge; en Klemme; især en saadan Indsnævring af et Vandløb. Ryf. Shl. YHard. Røldal. „Oppi Høse te Fossn“. 2) en Klemme som sættes over noget = Klaambr? Shl.
Høtt m. se Hytt. Høtt' f. se Hætta.
„høtta v. n. gjætte“. A. Tel. (Vinje, Mol.). „Høttar du“ = seer du, forstaar du! Hard.
høtta v., høta v. se hytta.
høtten adj. flink til at træffe ret. Tel.
Høttevit (i') n. Evne til at træffe det rette, og finde sig til rette. Hard. (Odda, Ullensv.). „Da finnst inkje Høttevit i 'an“.
Høv n. 1) Træf = Høve. Agder (Ma. Sæt. Rbg. Ned.). „Eit Hende Høv“. „Horvehøv“. 2) Passelighed. „Te Høvs“ = te Hoovs. Gbr. (Øyer, Vaagaa).
høva v. a. (er, de), bedække. Om Tyr. Nfj. (Stryn). Meddelt. Vel eet med høva A. Jf. G. N. hæfir Springtyr?
høvall adj. 1) forbunden med mange Høv ɔ: Træf, Tilfælde, Eventualiteter. Ma. (Bjelland); oftest i n.: høvaalt. 2) sjeldent indtræffende, sjelden. Sæt. Rbg. (Honnes), Li. (Fjotl.). „D'æ høvaalt o treffa slikt“ = „d'æ eit Høv“. — „Ei Høfte Gaang“ en sjelden Gang. Ma. (Otrnes).
høvar, høver, høvur se hevr.
høvd- adj. beskaffen med Hensyn til Hov. Agder og fl. „Fiint, gott høvd“. „botnhøvd, flaahøvd; stauphøvd = bukkhøvd“.
„Høve n. 1) Slumpetræf“. A. Tel. — „I Høve“, og „i Høva“ ɔ: saa omtrent, næsten; saa at sige. Helg. (Bindal), Namd. (Lekaa). „Dæ lønne sæg ikkj i Høve“, næsten ikke. „Du veit i Høva ikkj ke du gjer, sa Mann'n, Mærree(-a) spænnt'n“.
Høveldre n. og v. se Horvelde.
høven adj. flink til at træffe „høva“. Tel.
høvja seg v. n. hæve sig. Ryf. Se hevja.
høvleg adj. som kan slumpe til, „høva“; tilfældig. Ma. (Grindheim): høvlig.
?Høvra (y?) f. Skulder. Li. (Hægebostad).

Høvre n. og Høvring m. Tvetulle, se Hørve.
Høvring m. Indvaaner af „Høvaar“ eller „Høver“, offisielt „Høivaag“, Sogn i Ned.
„Høy n.“ A. Høytt'i, Høet. Sæt. VTel.
høya seg v. blive til Hø; faa Høfarven. „Grase har høya seg“. Ryf. Røldal.
høya v. a. anbringe i „Høya“. Hall. „Høye Fenadn“. Tildels: haie, häie; ØHall. Krødsherad, Snarum. — „Høya f.“ A. Og: Haie, Häie. — Høyegrind f. Grind i en H. Hall. — Høyestad m. Sted for en H. Hall.
Høybjørn m. kroget Opstander i Høslædens Ender til at fæste Reb over, som holder Høet fast. Stjør.: Høybjynn.
Høybrot (o') n. 1) = Høybrut. Sogn; Vald. (ø). 2) = Høystaal. Hard.
høybærleg? adj. statelig, ypperlig; omtr. = grum, gild. SGbr. (Øyer, Gausdal). Lidet brugt. „Dæ va inte saa høybærle Stæill dær“. „En høybærle Kar“. Meddelt.
Høydokka f. = Høyvisk. ISogn.
Høydylla f. liden Høbyrde. Voss: „-dydla“.
Høyfilla f. Flage af sammenklemt el. sammengjæret Hø. Rog.: „-fidla“.
høygjen? adj. løftet, buet, høidannet? Hørt kun i en Gaade om Regnbuen: „Høgt aa høyje, krookaatt aa bøyje, osv.“ Ndm. Til Høygje. Haug?
Høygolv n. Rum i Laden for Hø. Se Golv. Rom. Odal: Heigaalv (ö).
Høyhjelm m. se Hjelm. Jæd.: „-Kjelm“.
Høy-hulu f. Hølade. Ork. Se Høyløda A.
Høyknuv (uu) m. steilsidet Levning af Hømassen i Laden. Helg. Se Knuv.
Høyløda f. Høindbjergning, se Løda. ISogn: Høyløa (og -lya?).
Høyløduskjæle n. et Skur som ligger op til en Hølade. STrondh.: Hølu-skjæle, Rennbu; Hulu-, Ork.
Høymeis f. Vidjefletning, hvori Hestefoder medføres. Smaal. Og: „-meise“ f.
Høymøl n. = Høymod. Vestfold (Lier).
høyna se hyna.
„Høyskjaa m.“ A. Ndm. Tel.
Høyr, se Hyr (og Heim).
„høyra v.“ A. Imperf.: haurte og haure; Particip: haurd og haurt. Dal. VAgder. Hedder: haura (ar); Shl. (Stord og fl.).
høyrig adj. flink til at høre; opmærksom og rask til at opfatte; f. Eks. om Skolebørn. Sæt.
Høy-rætor f. plur. dragede Hølevninger. Tel.
Høyrn f. Hørelse. Sogn. G. N. heyrn.
Høyse n. noget stort og uformeligt; omtr. = Bøyse. Tel. (Vinje). Jf. Hysja.
høyse, Høyse f. se ausa. Smaal.
Høyskagge m. = Høyknuv. Hard.
Høyskakk m. Høstabel levnet i Laden. Senja. Se Skakk.
Høystrigla f. enligt staaende Græsstraa. Tel. (Tinn, Selljor og fl.): -strigle, -strygle, -stregle.

Høytak n. Høhøstning; Ret til at høste, tage, Hø ensteds; Sted hvor Hø høstes, tages. Berg. Ligesaa: Lauvtak, Moldtak osv.

Høytong f. kløftet Stang, som lægges over Hølæsset. Ndm. Jæd. VAgder.

Høytuva f. = Saata. Innh.: Høytuuv.

Høyvalle m. = Vondul. Trondh. Se Valle.

Høyvedrskrokar m. plur. krøllede Smaaskyer som bebude tørt og luftigt Veir. Rbg. (Aamlid): Høyveirskroukar.

I (i).

„**I**, Lyd. 2) den lukte (ii)". A. Denne Lyd vil mange Steder faa en mere neutral Ansats, saa den blir diftongiserende, henad mod ei og ei. Sfj. (Førde), Sogn, Voss (lidet), Hard. Dal. VAgder (lidt i de øverste Bygder), Nedre Sæt. VNed. JRbg. SVTel. (Moland). Udtales ei i Øvre Sæt., hvor G. N. (Isl.) ei udtales ai og ae, f. Eks. Leiv n. ɔ: G. N. líf; Laiv'e m. ɔ: G. N. leifr. Ji gaar over til ei foran M og N i VAgders midtre og øvre Bygder; saaledes: Teina f. ɔ: Italiensk tina („Nisteteina"), Lein ɔ: G. N. lín, Reim ɔ: G. N. hrím, Teime ɔ: G. N. tími (paa de fleste Steder omtrent samme Lyd som i „beit" af bita); men: Aale-taena, Staen, Raem, Aem (og: -tåena, -tæena), se ei.

„**i**, præp. i". A. Udtales, naar det er betonet, ei (ei), Øvre Sæt. og fl.; naar det er ubetonet, i', ee, Øvre Sæt. Ndm. STrondh. og fl. „Eedag, eehop, eehæl, ee-aavælt". Se foreg. „2) i Berørelse med". A. „Dæ va so vitt e snart inn-i dæ". „E sloo me so ilt i dessa Ståini" (mod, paa). Sogn (Borgund). — Adv. stærkt betonet: „D'æ kje meir i vaaga", den Smule kan man sagtens vove; Nhf. — „Før(r) i Vej'n (Vei'n)" = i Forveien; „ett' i Vei'n"; bagefter. Ma.

„**i** pron. I". A. I Akkus.-Dativ og Genetiv: eer, eers, Rom. (Nes og fl.). — i v. se y.

i adv. og conj. 1) altid, overhovedet = Dansk i (i-hvad ɔ: hvad saa end), Svensk e (e-hvad). G. N. ei, ey, æ, altid. Nhl. Nordl. Maaske kun i Forbindelsen: „i kor so(m) er", i-hvordan det saa monne være, i ethvert Fald. (Jf. a adv.). 2) sagtens; fuldt ud; ogsaa: lidt over Maalet. Sogn, Nhl. Voss, Hard. Røldal. „Han æ i so stoor'e dan dar, so hann", fuldt saa stor, vel saa stor. „Da va i so mykje", vel saa meget, snarere mere. „Du sloo i so hart", vel haardt. „Desse Stevlane va i so smaae", snarest for smaa. Sv. Diall. e, i, omtr. d. s. 3) i—i, ved compar.: jo—jo, jo—des. Nhl. (Eks.), Agder (Li. Ma. Ned. Rbg.). „I meir dei he(ve), i meir vil dei ha". „I meir han streig, i gla-are blei heu". Ogsaa: i—te. Li. og fl. „I meir eg traava, te vorr dæ blei". 4) foran Adjektiv staar et stærkt og som et eget Ord betonet ii (ei) med forstærkende Virkning. Agder (Kvin, Fjotl. Ma.; Evje?). „Han va saa ii fjaag'e", meget lys og livlig; „ii huga", meget lysten, meget ivrig for. Altsaa forskjelligt fra Anvendelsen af præp. i: „iblaa, imogen". Ligner „i-lengjast". Kunde maaske være et id som i G. N. idllíka aldeles lig, idgnógr særdeles rigelig. Samme Bet. og Betoning har dog „inn": „inn fjaag"; Agder.

ibben adj. vranten, bister = ybben. Tel. (Bø).

Ibera (e') f. Islæt = Veft. SHelg. **Ibær** m. (?n.?) d. s. Senja. Sv. Diall.: ibäre.

„**Iblaaster** m. Modblæst". A. Ndm.

ibogen (o') adj. jævnt bøiet, med jævn Krumning over det hele. Tel. (Kvitseid, Raul. Vinje). „Stokkjn æ ibogjen". „Han stoo so ibogjen". ibugjen (u'), d. s. Tel. Jf. sambugen.

Ibraut f. den Beskaffenhed ved Sneskorpen, „Skaren", at den bærer en Mand, men dog paa Overfladen brister under Foden. Hall. (Aal). Meddelt. Og: Ibrot.

„**ibraaden** adj. lidt smeltet". A. Tel. (Kvits. Sellj. Grandsh.). „Smøre æ ibraae". „Eg va so sveitt, eg va ibraaen".

Ibrot (o') n. = Ibraut. Hall. (Aal, Gol, Nes).

ibugjen (u') adj. = ibogen. Tel.

ibunden adj. 1) ibunden; fastbunden, som Lee paa Skaft. Gbr. 2) oplagt; i Humør, „i Lag". STrondh. (Uppdal). „E æ itt rett iboonde idag". Ogsaa: „'tiboonde", NGbr. (Dovre. Lesja, Lom). „Kor e du t.?" Og: „D'e kje saales 'tiboonde faar me", det falder mig ikke bekvemt.

ibøygd adj. = ibogen. Tel. (Vinje. Raul.).

„**Ida** (i') f. Hvirvel". A. Ja og Ija, Lof. Vesteraalen; Jia (jia) Vestera.; Je, Smaal. (Trykstad, Rødenes og fl.); Eea og Eeaa (Fl. Eea og Eeaa), SYRamd. YNdm.; Ee-e, Romsd. (Eid); Eeo (og Eeu), Ndm. Gbr. (Lesja); U-u (og Ue), U (Att-u, Snar-u) og Vu-u, Ork. (Ork. Meddal, Rennbu. Uppdal); Oe (o'—ö), SGul. NØsterd.; Att-oe, Att-o (o'—ö), Gul.; „Att-öue", Gul. se Evja; Ödu og Udu, Selbu og Strinda; Vudu, Innh. (Sparbu, Steinkjer). „Du sjir Ee-aann 'taa Fiskja", du seer Hvirvlerne efter Fiskens Bevægelser. — I STrond. og NØsterd. vil Ida („Oe, Ue") glide ind

paa Evja, idet det bruges om et stille, noget grundt Parti af en Flod. Jf. ogsaa Aa, O.
„ida (i') v. n. (ar), 1) hvirvle“. A. Nordl. Sfj. Sogn, Voss, Shl. eea, Helg. Fosn. „Sildi ia aa myyle“, danner Hvirvler idet den stikker Næbbet op. „Da ia ratt inn aot Land, naor han datt i“. „Da ia tao Fiskjn, før(e) Baotn“. „3) myldre“. A. eea, Ndm. Namd. „De eea lite Grann, e saag Sillfrøn eea 'tu“, der gik smaa Hvirvler, jeg saa Sildeyngelen myldre op igjennem Vandskorpen. aad(d)aa, Strinda, Selbu, Stjør. Gul. — Aad(d)ing f. Hvirvlen, Hvirvel. Gul. Og: Aadaaing.
idag'tidleg adv. tidlig imorges. Østl.
idande adv. 1) myldrende. Sogn. „Jande fullt tao Sild“. 2) se iden.
idast (i') v. n. hvirvle = ida. Ndm. (Sunndal). „De eeast paao Vatne 'taao Sillfrøa“, der danner sig Hvirvler og Ringe i Vandskorpen efter Sildeyngelen.
„idast (ii) v. n. gide“. A. Infinitiv iise (sjelden), Præs. Indik. iis, Imperf. iiste, Perf. har iist, Gbr. (Øyer), Tel. (Bø). Præs. og Imperf. iist, Perf. har iist(a), Helg. iis, iiss og jiis, jiiss, Østl. Se gitast.
Idekast n. en Bugt eller Sving af en Flod med dertil hørende „Ida“. Ryf. Sfj. Je-. G. N. idukast.
„ideleg (ii) adj.“ A. Ryf. „Kvar iidelege Dag“, hver eneste Dag (Skutnes). Ogsaa: „kvar eedelege Dag“; Ryf. (Nærstr.) og fl. „Vare iideli Løngn“, lutter Løgn. Søndenfjelds.
iden adj. møisom, slæbesom, tung. Ryf. (Sand, Vikadal og fl.), Shl. (Bremnes). „D'æ so iie aa gaa i Snø'n“. „Her æ iie aa dra paa Fis'n“. „D'æ iie, detta Arbeie“. G. N. idinn, virksom. Ogsaa: „Dæ va so iian(d)es tungt aa roo“; „dæ gjekk so for-iianes seigt“. Ryf. Shl.
„idig adj. stræbsom“. A. idoge, Sogn (Sogndal og fl.); iuge, iog, iu, Ryf. Bygder; iau, Helg. 2) møisom = iden. Shl. (Bremnes). „Dæ gaar so mykje idigt“. iauge, ioge, Ryf. (Karmt). — Idigheit f. Uro = Idka. Vald.
„idka v. n. arbeide, være flittig; „ikka““. A. 2) v. a. og n. om Smerter, Anfægtelser og Meen: vende atter og atter tilbage, ytre sig i gjentagne Eftervirkninger = minna seg; angribe gjentagende, nage. Nfj. og Sfj.: iike; ISogn og Voss: iikka; Vald.: iikke. „K(v)a æ dæ so iika deg?“ „Dæ (da) Slagje, Saare, kjem te iike meg so lengje eg live“. „Dæ iika meg att i Hæl'a“. „Drikkjn iika'n“, Drikkelysten anfægter („tager“) ham igjen; Nfj. Og: „dæ iika paa haanaa mæ Drikkja“, d. s. Nfj. „Dæ Slagje kjem te iike attepaa“, Nfj. „Da iikka upp atte“, Voss. Ogsaa: iike seg, om tilbagevendende Lidelser; Nfj. (Eid). 3) vente med Uro = ottast. ISogn (Aurland og fl.) „E(g) laog aa iikka“. „Du hadde væl noko te iikka pao“. Hid hører foruden de flgg. maaske „Ekkje n. Meen“, A.
Idka f. urolig Venten, Frygt for at forsømme = Otte. Vald. Totn, Hadel. Ringerike og fl. „Je laag paa ei Jikke“ = „je laag paa ei Otte“. Østl. Sjelden: „ligge mæ Jikke“ Ringerike.
idkall adj. fuld af „Idka“, ængstelig, urolig. Land, Totn og Hadeland: iikkall.
Idke m. = Idka. Sogn (Aurland), Totn, Hadel. „Eg laog mæ slik Jikkje“, Sogn.
idkug (i') adj. 1) sparsommelig med Tiden; flittig, travl = gridug. Hadel. Ringerike, Krødsherad. iikkøug, (Kr.), iikku(g), og eekku (eekko). „Han ær saa iikkøug paa Tiia“. Ogsaa: ink, Rom.; maaske af J(d)n f. 2) bange for at forsømme Øieblikket = idkall. Ringerike. Sjeldnere.
„Idn f. Syssel“. A. 2) vedholdende Gjenoptagen af den samme Virksomhed, Utrættelighed. Sdm. „D'æ ei syndige Jin paa dinne Tiggarn!“
idna v. n. (ar og er), være i uafbrudt eensartet Virksomhed; sysle flittigt. Sdm. „Han iina (iinte) mæ (el. paa) dæ same seint aa tile“.
idnarlaus adj. blottet for Idn 2); uenergisk, slap. Sdm. (Volden): iinalause. Meddelt.
I-eldre n. Tillægsdyr, Avlsdyr; Rase. Hall. (Gol): 'Ti-ældre („tykt“ ld, rd el. D, + R). „No ska me ælja 'ti dessa Söuidn, so fær (faar) me gott Tiældre“.
„Ifall m.“ A. 2) det at falde i eller igjennem (Snee, Jis). Sæt. „Denni Hestn fær kji noko kallegt Jfadd!“
Ifar n. = Iferd. Tel. Hard. „Sko(d)'ne æ for stoore i Jfare“.
ifjaag adj. inderlig glad. Li. (Kvin, Fjotl.). Ostest dog „ii fjaag“. Se i, adv.
ifjaar hitt Aari, ifjorfjor. Sæt. Se Fjor.
iflødd adj. som nys har været oversvømmet. Tel. (Grandsh. og fl.). „Aakrn æ ifløddˮ.
ifrø (ö) ɔ: ifraa. Smaal. se fraa.
ifull adj. meget fyldig og solid; næsten vel stor eller tyk; fuld-stor; især om kavledannede Ting. Ndm. Romsd. NGbr. „Skafte, Emne, æ ifullt“. „Traa'n æ i.“ „San'e, Ty'e, æ ifullt“. „Jfull Hest, Kar“. Isl. ifullr noget fuld.
ifullt adv. fuldelig; næsten vel meget. Gbr. (Lesja, Lom, Foldal). „Jfullt mykjy“.
Ifylla f. Fyldevom. IMa.: Ifydda.
Igd n. en liden tynd spæd og svag Figur; især om et lidet spædt Barn. ISogn (Aurland og fl.). — igden adj. yderligt spæd. Sogn. — igdande adv. „i. grann“ = igden. Sogn, Hard. — Ikt n., iktande adv. d. s. YSogn.
„Igda f. Erle“. A. Egd(a) Helg.? „Uveersigda“, Vesteraalen. Igde f. Sæt. se Egda. Flog-Igde f. Tel. se Egd. Jf. Igd n.
Igl n. Krat. Ndm. „Bjørke-igl“. Iglskog

m. Kratskov. Ndm. — **Iglegraan** f. forkrøblet Grantræ. Tel. (Vinje). Om noget vantrevet og smaat overh. Ndm.: **Igl-griis** m.

„**Igle** m." A. **Igjile**, Tel. „2) Leverorm". A. Ndm. 3) Skøier = Igel. Hall. (Gol).

„**igrøn** adj. grønlig". A. Nhl.

ihjeldrukken adj. som har drukket sig ihjel. Sæt.

ihengjen adj. paatrængende. Jæd. Li.

ihlje (omtrent saa) ɔ: litle. Sdm. Romsd.

ihop-, i Sammens.: ihopa-, Ryf. Jæd.; s. Ekf. **ihoopatadda** adj. om Uld, som er sammenklistret af Skarn. **ihope-**, Follo; s. Ekf. **ihoopesökken** adj. sammensunken, udmattet. Flere Sammensf.: **ihopklembd** (VTel.), **-kruppen** (Tel. Rbg.), **-kryppt** (Sdm. og fl.), **-rusa** ɔ: gramset sammen (Sæt.), **-strakla**, **-roota** (Trondh.) osv.

ihopkomen adj. 1) sammensat, sammenføiet, bragt istand, lavet. Sæt. Shl. og fl. 2) voksen, bygget. Trondh. „Gott ihoopkomen", velvoksen.

„**Ihug** m. Uro osv." A. NGbr. (Lesja), Tel. — **Ihuge** m. d. s., især = Otte, Idka. Tel. (Laardal, Rauland, Vinje): **Ihu(g)jee** (og -ji); SHelg. og Namd.: **Ihooga** m.; Fosn, Selbu og Gul.: **Ihaagaa** og **Ihaa(gh)waa**.

ihuga v. n. (ar), være urolig i Sind; ængstelig grunde paa; ane slemt. Tel. Sæt. „Han gjekk der o ihuga paa de o plaaga seg". G. N. íhuga betænke.

ihuga adj. 1) ængstelig; fuld af uhyggelige Anelser. Tel. Rbg. Li. 2) „ihuga paa", lysten paa, ivrig for (efter). Hall. Rbg. Li. Helg. I Li. ogsaa ii huga, se i, adv.

ihugalaus adj. sorgløs; ubekymret. Namd.: **ihooga-**.

ihugast v. n. være omsorgsfuldt bekymret; omtr. = ihuga. Namd.: ihoogas; Innh.: ihaagaas. „Moor ligg heim' aa ihoogas får (för) oss".

ike, ikke, se idka. — **Ikke**, se Idka, Idke.

ikkje pron. n. intet, se ingen. — **ikkje** adv. ikke, gaar vestenfra til de syd-vestre og de indre Bygder af Vestfold (delvis: Styrvoll, Hedrum, Tjødling, Sandeherad, Andebu, Sivestad og fl.), hvilke derfor kaldes **Ikkje-Bygder**, og deres Indvaanere **Ikkjebu-fokningar**, af Befolkningen i de østenfor og nordenfor liggende, i egne Tanker mere kultiverede „Inte-Bygder". Den yngre Slægt i „Inte-Bygderne" som ogsaa i flere Østlandske Byer siger mest „ikke".

iklast (ii) v. **iklen** adj. se eiklast, eiklen.

Ikorna n. Egern. **Ikodna**, ISogn (Aurland), Shl. Ryf. Røldal, Dal. (Sokndal, Lund), VAgder; **Ikonna**, VAgder (Bjelland). Flertal: **Ikodn** n. (hvilket er Ental i Aurland ved Siden af Ikodna), Sogn, Shl. Ryf., og **Ikodner** f. Shl. Ryf. Røldal; **Ikodna** (m.? bestemt „Ikodnan", som „Epla, Eplan", „Farty, Fartyan" af Eple, Farty) og **Ikodne** f. (bestemt „Ikodnen", som „Dyren" af Dyra), i Dal. og VAgder. Desuden: **Ikodnag** n. Voss (som „Hydnag"); **Ikonne** m. Nfj.; Rbg. -i, Tel. (Treungen) -i, G. N. ikorni, m.; **Eikodn** (?) m. og n. Hard. (Ullensv.), Voss. — Med „Ikorna" jf. Korna, Kraakekorna, Ramnskorna n. — Ordet er, ligesom de tilsvarende i nærliggende Sprog, en Omdannelse af. det Græske. Se Grimm: Eichhorn.

Ikornber n. Plante: Majanthemum bifolium = Saudskyrpa, Smaaskyrpa?. Vald.

Ikornkvoda (o') f. blank brunlig Harpiks paa Grantræer. Hall. (Aal, Gol): „Ikaadnkvaa'u" og „Ikødnkvø'u" (og -kvöu). Vel d. s. s. Ikornknapp, A.

Ikornsopp m. Agaricus campestris, og maaske andre Svampe, som bruges til Lokkemad i Egernfælder. Vald.: „Ikødn-"; Gbr.: „Iköynn-".

„**Ikt** f. Gigt". A. 2) et traadformigt Banddyr som menes at krybe ind i Fisternes Hænder og volde Gigt. YSogn. 3) se Igd.

iktande se igd-.

Iktagras n. Geranium sylvaticum. Voss. Andre Steder om andre Planter.

„**Il** (i') f., plur. **Iljar**". A. Tel. (Vinje).

„**Il** (ii) f." A. Vestfold, Tel. „Plogiil".

Ila f. Kun i Udtrykket: „salt som Iile", Hall. (Gol), el. „som ei Iilæ", Hall. (Aal) ɔ: vammel ved en Smule Salthed = saltilen. Jf. ila, ilen.

„**ila** v. væmmes". A. Dal. Ryf.

„**Ila** (ii) f. Kilde". A. Vestfold, Busk. Rom. „Iile" er mindre end „Olle", et Væld.

ila (ii) v. (ar), træde eller pible frem, om smaa Vandaarer. Tel. (Lunde). „Vatne kaam ilande fram". Sjelden.

„**Ilag** n." A. Om Skind-Kile som danner det meste af Overlæderet i „Hudsko". Tel. (Vinje, Kvitseid og fl.). — **Ilagskinn** n. Skind til „Ilag". Tel.

ilang adj. aflang. Nhl.

„**Ilaat** n." A. Sogn, Ryf. Rbg. Ma. 2) en af de smaa Maver hos Drøvtyggerne. Nfj.

ilaaten adj. oprømt, „godt i Lag". Ma. (Bjelland).

?**Ile** (ii) m. = Ilehol. Nfj. (Honndal).

ileine, se aaleine.

„**ilen** adj." A. 2) kvalmt sød. Tel. (Vinje). 3) som let føler Væmmelse. Til ila. Ryf.

„**ilendt** adj. n." A. c) om Farvand som synes spærret af Land paa alle Kanter. Helg.

ilengd adj. lidende af Hjemvee. Ndm. (Surndal).

ilengja v. a. (er, de), forlænge, udhale. SætV. „Ilængje Leivi, Teiæ".

„**ilengjast** v. n." A. Gbr. Østerd. VAgder, Ndm. Ogsaa: **ilængte**, Nedre Tel. Ndm. **ilængje** se v. især om Dyrs Hjemlængsel. NGbr. Ndm. — „**Ilestøde** n." A. Rom.

Ilevær n. ɔ: Elevedr. Vestfold og fl.

Iljeband (i') n. Baand under Fodsaalen „Il", til Fastbinden af Snesokker. Rbg.

iljefatt adj. opadbøiet i Midten af Saalen; om Fødder og Skotøi; om Skier = stigfatt. Tel. (Vinje, Rauland).
„**Ilk** m. Fodsaale". A. 2) Muskelen under Stortaaen. Østl. (Totn og fl.). 3) = Jark. NGbr. „Stortaailk" „Behltaailk".
Ilke m. 1) Hvælvet under Foden (Vristen). Oslo (Bærum), Tel. (Laardal). **Ikkji**; Tel. (Vinje). „Liiten Ikkji", flad Fod; „stoor'e Ikkji", hvælvet Fod. G. N. ilki Fodsaale. **Ulke** d. s. Smaal. 2) Kanten af Fodbladet = Jark. Vestfold.
„**ill** adj. slem osv." A. iil, neutr. iilt; NTrondh. SHelg. „Ueg took iil Røyn taa di", fik bitter Erfaring deraf. Stjør. „Han bar sæg iilt".
illa v. „De illår i Hålsn", jeg har Halsbrynde. Vestfold, Busk. „Je ællår", jeg føler Kvalme. Smaal. Se elda, igla, ila. — **Illing** f. Halsbrynde. Vestfold.
„**illa** (og ille) adv. ilde". A. idla, VLi. (Sirdal, Bakka, Nes); idda, VAgder (øvre Bygder); iddi, Sæt. VTel. (Mol.). 2) kun med Vanskelighed; kun med Nød; neppe. Vestfold, Ma. Jæd. og fl. „Dæ va saa løje, æg fekk idla læ"; Jæd. „Je vart saa finna, je kunne ille hæle (herda)"; Vestfold.
„**illa** v. n. tænke ilde om". A. Vald. Ogsaa: „Du maa kje ille dæ paa m e!" du maa ikke lægge m i g det til Last(?). Vald.
„**illast** v. n. vredes". A. Voss; Sogn. „Du ska kje idlast p a o da", vredes over det. — ?illjast upp og illja seg upp, hidse sig op. Li. (Fjotland, Nes). Usikkert.
illbeitt adj. arrigt afbidende. Sogn. „Adle Feuta æ idlbäitte".
Illbelle n. 1) Person, som kan taale meget ondt (illt); haardfør Person. Trondh. (Bynes). „Han va slikt Illbelle, de beit itt no voont paa'n". 2) ømskindet Person? Ndm. Jf. illbellug.
illbellen adj. som et „Illbelle", haardfør. Trondh. Ndm. (Aure).
illbellug adj. 1) som vanskeligt (ille) taaler; ømskindet = illtolug. Romsd. Ndm. (Ølsndal, Stangvik). „Du maa ikkje slaa Hestn min, han e so illbælläu paa Svipo". 2) = illbellen? Romsd. „Han e so feit aa illbælläu, dæ biit ingja Svipe paa 'naa".
illbjergsleg? adj. om Veiret: høist voldsomt, livsfarligt. Ndm. (Aure): „illbjærsle Veer".
illbrynt (yy) adj. med vrede Bryn. Ryf.
Illbya f. opfarende Skjændegjæst. NVTel.
Illbysje n. stort arrigt Dyr; se Bysje. Ryf. (Saua, Suldal, Nærstrand). Det hedder oftest: „eit Illbysje te Krætur"; men: „eit Illbyste, og Idlabyste, te Kvinnfolk". Ryf.
illdra(ga) v. drage stærkt og vedholdende = niddraga. Smaal. Se ill.
illehuga adj. bekymret, urolig = illhugad A. Voss og fl.: idlahuga.
illelaatesam? adj. klynkende. Hard. (Ullensvang): idlalaotusamu.

Illelæta f. en altid utilfreds Person; Klynker. Jamrer. Shl. Se A.
Illelæte n. Bebreidelse; Bantak. Stjør.: **Jileet**. Og: **Jilaat** ɔ: Ill(e)laat. Stjør.
illeslungen adj. ilde voksen (bygget). Tel.
illetru v. a. mistro. SBerg.: idla- og ill-.
[**Illfakter**, stygge Fagter. Stjør.: **Jilfakti**.
Illsletta f. = Fletta (forstærket, se ill); dristig og driftig, rivende Karl. Ma. Tel. „Ei Illsletta te arbeia". **Iddeslette**, Sæt.
illfjørug adj. urolig og uvel af Forventning eller Venten; oppebiende med Uro = „vottsam". Østerd. (Tynset: illfjöröughw). **illfjeeröu(ghw)**, Østerd. (Tolgen, LElvdal og fl.). — **illfjøroll** adj. d. s. Østerd. (Tynset). Jf. fjørug.
Illfræna f. Vredesopbrusning, Vredesmod. Vald. (NAurdal). „Dæ took hono äi J.".
illfysen adj. høist ublid, yderst uhyggelig; om Veiret. Ork. (Meddal).
illgjerast v. n. (gjordest), hidse sig op, oparbeide Vrede = maka Sinne. Li. Rbg. **illgjera seg** d. s. Li. (Sirdal). (**illgjæra**, tragte efter at gjøre ondt; Christie; hører vel til gjer(r), illgjerr adj.).
Illgjer(d)sdyr n. Dyr som gjør megen Skade; især om Bjørn. Tel. (Mol.). Peder Claussøn: „Illgiurdsdjur".
illgjersleg adj. om Veir og Folk: meget slem, yderst ublid; ødelæggende = illbjergsleg. Ndm. Sogn. „D'e illjærsle aa vara ute idag"; Ndm. — **illjelsle(g)** d. s. om Veir. Sogn. Maaske til Gjelg.
illgjerr adj. 1) fuld af indædt Harme; vred, harm og vanskelig at gjøre til Pas. VAgder. „Ho æ saa i. i seg". „Han giou^re seg saa illjer(r) o har'e". 2) saa opsat paa (ivrig for, hidsig paa) noget, at ingen Hindringer ændses; ikke krympende sig ved noget; uforsagt, dristig og haardfør = usytande. Ma. (Bjelland, Finnsl.). Mest: illjarr, -järr, -jærr — som Kjarra, Mjalk, Märr. „Han va saa i., han ænst' ikkje ko vundt dæ jou^re; saa i. o bustaale". Hører vel til gjer(r).
illgjerst adj. ivrig og udholdende; dygtig til at klemme paa; energisk. Namd. Se A., og gjerst.
illglana v. n. glo stivt og vedholdende. Smaal.
Illgrin (ii) n. fugtigkoldt Veir med Snefnug nu og da. Sæt. (ei). — **illgrinen** adj. om sligt Veir. Sæt. (ei).
illhendt adj. klodset med sine Hænder. Vald.
illherdug adj. uforsagt og haardfør; omtr. = hardbalen. Gul. Stjør.: **illhælug** (og -ee-), og iilhalöu(ghw). Ogsaa: ii hæli (-hali) te klæmm' paa" = illgjerst. Snnh. (Beitstad). Vel illherdig.
Illherva f. 1) Fremmanen og Anspænden af alle sine Kræfter; voldsom Energi. Sogn. „Eg låut ta i mæ Illherva". 2) fælt opbrusende Person. Hall. Jf. herva.
„**illherveleg** adj. voldsom osv." A. 2) med

et ophidset, oprevet (bistert, fælt) Ydre. Sæt. „Han sat so illherveleg o vo^{u}nd'e". „Hund'n va i. i Augun". „Han æ gaamaal o stum'e o i". — **illhervelege** adv. „Han strail i. vo^{u}ndt". Sæt.

illherven adj. fælt ophidset? Nhl.

„**Illhug** m. Bekymring". A. Ryf. Røldal.

illhuga adj. hidsig paa, ivrig for. Tel. Sæt.

illhuga v. n. (ar), lide af Længsel, særlig Hjemvee. Fosn. „Kua staar aa illhaagaa". — **illhaagaas** v. d. s. Fosn, Ork. Se A.

illhugsa adj. ilde til Mode; uoplagt. SGbr.

illhugsen adj. 1) sandseløs. Vestfold (Hov). 2) fortumlet, især af Skræk. Rom. Se A.

illhugum adj. ulysten paa et Foretagende; forsagt. Gul. (Aalen), Røros. Sammesteds: „haagaa", adj. ɔ: huga.

illhuva (uu) v. n. (er, de) = illhua. Ogsaa: huje af Smerte. Sæt. illhuve, (ar); Tel.

illhyssen adj. utilpas; særlig: sat i uhyggelig Stemning, ubehagelig berørt. Gbr. (Fron, Vaagaa og fl). Se hyssen.

illhyra (yy) adj. = illhyssen. Sogn. Til Hyr.

Illhæror f. plur. løse Haar som er til Meen; f. Ex. i Smør. Tel. Se Hæra.

illkuren adj. utilpas; især efter Rus. Helg.

illkverug? adj. urolig og uvel ved at maatte kaste bort Tid; ivrig for at komme i Gang. Østerd. (Øvre og Yttre Rendal): illkvee-röughw (omtrent). Jf. maaske kvera.

Illmilkje m. Dueurt, Epilobium. Totn. Se A. ved Mjølke. — **Il(l)mjølkgras** n. d. s. Stjør. — Ogsaa: „Ellmynkje", Hedm. (Ringsak); „Ellmyr(k)je", Østerd. (St. E.).

[„**illpliktug** adj." A. 2) vrangvillig, tvær. Stjør. — **innplektu** adj. altfor forbeholden; tvær. Innh. (Stod).

illramsen adj. meget slap og utilpas, som efter overanstrængende Strabas. Namd. Helg. Se A.

illraud adj. ildrød. Hall. (Gol), Østl. Som: illskarp, illsnøgg osv. — **illende rau(d)**, d. s. Hall. Østl. Og: **illane r.** Østl.

Illro f. Uro; især = Otte 2). Tel. (Kvitseid, Laardal, Rauland, Vinje, Mo). „Eg hae slik Illroo i meg".

illro adj. urolig. Tel. (Laardal). Sjelden.

„**Illrot** f. 2)". A. „Faa Illrootee utu æin", faa det Onde med Roden ud af En. NGbr.

illrumsen adj. = illrussen. Vald. (oo). — **illrumskjen** og **illrymskjen**, d. s. Gbr. — **illrimsen** d. s. Sogn, Vald.

illsinna adj. = illsint. Hall. Voss. iilsint, Stjør. — **Illsinne** n. voldsom Vrede. Li.

„**Illska** f." A. 3) en pludselig og voldsom noget uforklarlig Sindsrystelse, a) med Gysen = Tverkvekk. VTel. (Mo, Laardal, Rauland, Vinje). b) med Opbrusning og Overilelse = Ras. Ringerike (Krødsherad). 4) = Illherdska. Hall. „Mæ Illsko".

illska v. n. faa en „Illska" el. „Tverkvekk". Tel. (Vinje). — **illskast** v. d. s. Tel. (Laardal, Rauland).

illska seg (upp) v. n. = illgjerast. VAgder.

„**illsken** adj." A. Voss, Hard. Shl.

Illsketandr m. yderst arrig Person. Shl.

illskleg adj. og adv. fæl, især for Hørelsen. Hall. „Han skräik so illskle". „Dæ va illskle aa høyre". Se A.

illsmakom adj. ildesmagende. NGbr.: illsmukum; Hall. (A.): illsmuku. Jf. reinsmakom. (Totn, Hedm.).

Illsneisa f. arrig og spydig Person. VAgder.

illstiren adj. krympende sig ved at tage fat = kviden. Nhl. Shl. Se stira.

illsvint adj. = illsnøgg. Hall.

Illtintra f. = Illtandr. Hall.

illtolig (o') adj. som kan taale meget ondt, haardfør. Ma. — **illtolug** d. s. Li. Sogn, Romsd. — I Ndm. er **illtolug** = utolug. Se A. Jf. illbellug.

illtrygg adj. utryg, urolig; især = ottefull. NØsterd. — **illtryggjen** adj. d. s. Østerd. (Tynset, Rendal). Ogsaa om Følelse af Uhygge, Forlegenhed paa fremmed Sted.

Illuve m. = Illur. Tel. (Mol.): **Idduvi**.

illve(d)rsam adj. uveirslig.

illverkja v. n. (er, te), 1) smerte voldsomt. 2) føle voldsom Smerte. Sæt.

illverkjele(ge) adv. overordentlig. NGbr. „Illværkjele grannt Gaan". „I liiten".

illvesast (ee) v. n. (est, test), føle sig uvel og kraftløs af Gjennemvaadhed og Kulde. Helg. (Vindal, Brønnøy). — **illveesin** adj. saaledes uvel. Helg. Vel for illvæsast, se væsa, som „lees" ɔ: læsa.

illveseleg (ee) adj. om Veir som aldeles magtstjæler En ved sin Væde og Kulde. SHelg. (Vindal), Namd. (Nærøy). „D'æ iilvees(e)le aa vara i Markjee idag". Maaske for „illvæseleg" (illvesast). Jf. dog illvisteleg.

illveslast? v. n. være urolig og uvel af Længsel; stunde saa man er syg. Namd. (Grong): iilværlas (iilvæhlas?); saaledes meddelt. Jf. (?) veslast.

illvidd adj.: „illveett" n. om Træmaterial som formedelst sin Vækst er vanskeligt at bearbeide. Senja, Vesteraalen.

illviksen adj. forvirret ved høist ubehagelig Overraskelse; yderst forbløffet. Bamle. Jf. forviksen.

illvinsen adj. slem til at kaste „vinsa" med Hovedet. Om Kjør og Heste. Ryf.

illvisen (ii) adj. af et arrigt og ondskabsfuldt Gemyt; bidsk; mest om Dyr. Ryf.

illviskjen (ii) adj. 1) vredt og tvært afvisende; utjenstvillig. Ryf. (Hjelmeland, Suldal, Saua). Jf. godviskjen. 2) = illvisen. Ryf. Røldal.

illvisteleg adj. = illveseleg. Helg. (Alstahang, Brønnøy). „Illveestele Veer; d'æ illveestele aa vara ute". Hører maaske, med de flgg., til Vist f. Væren.

illvisten adj. gnaven; bidsk. Stjør.: iilveestin.

illvistug adj. 1) skadelysten, ondskabsfuld. Selbu. 2) = illveseleg. Selbu.

illvond (vo) adj. meget ond; meget slem. Stjør. „De gjoor' saa iilvoont".
illværug adj. urolig = uvær(ug). Uvist hvor.
illyrk, illørk adj. = illvyrken. Gbr. (Øyer).
Iloga (o') f. 1, a) hvad der lægges i noget = Ilag. Shl.; Tel. (Selljor). „Du steller deg mæ stoor Ilogu i Skreppa di"; Tel. Særlig: b) et kort Gjerde som anbringes tvers over en Kløft, et Gab eller et Pas. ISogn, Shl. Hard.
Iloga (o') f. 2, Opbrusning; Røre; Oprør; Dal. (Hæskestad). Meddelt. „Dei laag i e i Iloga". „Han sette heila Hruse i ei Iloga". „Dør blei Iloga!" Eet med foreg., eller snarere til flgg.?
iloga (o') v. n. blusse, være i Lue; om Søen som lyser af Morild. Nhl. Hard. Sogn. „Sjo'n stoo aa iloga". „Da iloga i Sjo'n". — Ogsaa: „Sjo'n stoo i e i t t Ilogande" n., i e e n Brand. SBerg.
„**iloga** (o') adj. brændende". A. Tel. (Selljor), SætB. Og: ilogande. Tel. Sæt. „J. Ellesnaart".
Ilogande (o') n. Brand, se iloga v.
„**ilt** adv. „ilt 'ende"". A. Sfj. Nfj. Hall. „Ilt ænde meg, vart eg kje fælten!" Sfj.
ilæ v. n. lee inderligt og vedholdende. Ma. (Finnsl.). Oftest: ii læ; se i. — **ilæande** adj. munter, leende; lattermild. Sæt. Tel.
iløgd adj. 1) lattertrængt; udsat for Eksplosion af indre Latter. SætB. 2) lattermild, nem til at lee. SætB.
iløgjen adj. = iløgd. SætB. og B.; Ma.: tildels: iløyen.
iløken adj. indtagen (i); stærkt, men stille, optagen (af); stærkt interesseret (i); hængende ved f. Eks. en Talers Mund. Rbg. (Evje, Ivel.), Ma. (Bjell. Grindeim, Hægel. Øyslebø): „iløkjen, iløjen" og „iløgen" (Øyslebø; sammesteds „søga" ɔ: søkja, „røyga" ɔ: røykja; men „løyen" ɔ: løgjen, løierlig). „Han va so iløkjen i henne". Jf. løken (kjælen efter sin Moder; Løk, G. N. løkr, Navlestreng).
Im (ii) n. 1) en svag Antydning paa en Overflade af noget: en Glimten, en liden Bevægelse (Krusning), en ubestemt Farvning. Sogn (Lustr, Aurland, Leikang). „Eg saog äit eIm 'tao Sildi". „Eg saog berre äit eI'm 'tao Vindn". 2) et tyndt Belæg af noget tørt, som: Støv, Mel, Sod. Shl. Hard. G. N. ím Støvlag. Jf. ima v., Im m., Ima f., Eim, eima.
„**Im** (ii) m." A. 2) svag Lysning, som af en fjern Brand. Østerd.
ima (ii) v. n. (ar), 3, 1) give en svag Antydning, „Iim", af noget; kruse sig, om Vand. Sogn (Aurland). „Eg s a o g da eima tao Sildakneutn". „Da eima berre 'tao Vindn". 2) ulme i Gløder. Helg. (Brønnøy). 3) brænde i Grydesod? Ma. (Finnsl.): **eima** (som „Reim" ɔ: Riim). Dette hedder ellers i Øvre Agder „reima" ɔ: (h)riima. Sammesteds lyder eima (dampe): aema, äema, æema. 4) danne et tyndt Islag, en Ishinde. Salten, Beiarn. „Da ha iima aavr Vatne". Se A. 5) „iime t e e" overdrages med et tyndt Skydække, „Ima". Nfj. (Davik og fl.). 6) udstraale Varme, varme. Ndm. Fosn, Helg. (Tjøtta). „De iima 'taa Omn'a"; Ndm. „Da iima a Bakkjen"; Tjøtta. „Da iima vom Dyraan". 7) om strømmende Fornemmelser af Smerte — Gigt, Kuldegysninger og dl. = eima. Hall. (Gol). „Dæ iima saa uut i (nee aavr) Armadn". 8) om fint Drys af Vand. Helg. ima (ii) 1, 2, 3, staa hverandre meget nær, om de ikke netop i alle Bett. er eet Ord, idet Afledningsveiene tør være deelvis forskjellige. Jf. iima (A.), Jima, Jim, ima (i'), iimen. — „ima (ii) v. dampe". A. Ork. Røros, Fosn.
ima (i') v. n. 1) varme, udstraale Varme = iima 6). I de lidt usikre Former: yma, Ndm. (Frei og fl.: „de yma 'taa Omna"), eema, Ndm. (Surndal), Fosn? æm(a)? Ork. Utvivlsomme er: ama, Namd.; aamaa, Innh. Se ama; A. 2) aamaa og aamaas (taa Dag), grye = iima (Sogn). Innh.
Ima (ii) f. = imutt (Sogn) Geit. Sogn.
ima (ii) v. n. 4, (ar, a og te) anstrænge sig (stride) med noget? arbeide haardt med Forestillinger el. Overtalelser; mane gjentagende. VAgder (Bjelland, Fjotl.): **eima**; se ima 3, 3). Sjelden: iima, NFjotland (som „Riim"). „Eg eimte m æ 'an saa længje tee eg fekk 'an te gjera dæ". „Dæ kann alle jälpa (jælpa) o eima læng'a (ɔ: lengr) m æ meg", det kan aldrig. „Han gjæng o eima o eikla heile Kvell'n". Jf. imstra, G. N. íma og ímun Strid; Ími og Ímarr, Jættenavne.
imast (ii) v. n. (ast), 1) arbeide med; have vedholdende mellem Hænderne; sysle med. Ma. (Otrnes): iimest (og ast?). 2) gjøre stærke Forestillinger, mane = iima; næsten: kjævles. Ma. (Bjell.) „Ko kann dæ jälpa o eikla o eimast mæ Bodn'an". Se foreg.
Imat m. = Innmat. Rbg.
imble, imle (eimble), se himla.
Imbreferd f. omstreifende Følge af kvindelige Vætter, „Haugefolk", som færdes i „Imbreviku". Vald. (Svennes): **Immrfæree**. Vætterne kaldes: **Imrekølludn** f. pl. defin. af Kolla, Vald. (Aurdal); ogsaa: **Imbridn** f. pl. defin. Vald. (Slidre). — **Imbrefrost** n. Frost i Imbreviku. Vald. — **Imrur** f. pl. Den ældre Slægt takkede hverandre for „gove Imrur", naar de mødtes i Julen. Tel. (Laardal).
Ime (ii) f. (og n.) for Eima. Selbu, NØsterd.
„**imen** adj. bister". A. Fosn. Se eimen.
imen (ii) adj. disig, især af Solrøg. Ikke = himen. Sogn, Nhl. Shl. Hard. Ryf. „Iime aa moovette Beer". Til Ima A. G. N. ím.
imise v. vekselbruge (Jorden). Sæt. Se ymsa.

imjuk adj. noget myg. Tel. (Vinje, Selljor).

„**impa** v. a. (ar) oprippe osv." A. 2) „eempe ein", sitere Ens Ord = herma. Tel. (Laardal, Raul.). „impe de ti äin", sitere En; Sæt. 3) „impe paa noko", gjentage famlende og ligesom øvende sig, for andre eller, oftest, for sig selv. Tel. Sæt.

impla v. n. og a. 1) oprippe = impa. SætB. Tel. (Treungen). 2) „imple upp-te", sitere = herma, impa. SætB. 3) „imple etti" = emna etter. Sæt.

impra v. „ympre paa", hentyde paa, berøre, „slaa paa". Nfj. (Stryn). Isl. ympra á d. s. Se flg.

imprast v. „imprast attpaa" = eimast ɔ: ligne, slægte paa; gjenkalde i Mindet. Nfj. Sdm. (Borgund). „Dæ imprast attpaa dæ gamle". Se eima, impa, himpra, hvilket sidste tør være samme Ord med et forbedrende H; se H.

imresøt adj. kvalmt sød; om f. Eks. Øl-urt. Tel. (Laardal, Skafsaa, Mo). Ikke meget brugt. Jf. eimen, æmen. Ogsaa mimresøt.

Ims f. Tagskjæg = Ufs, m. Sogn (Aurl.). — **Imsadrope** (o') m. = Uffedrope.

imska v. a. (ar), behandle noget med pludselige Ryk eller Kast til Siderne eller frem og tilbage; rykke. Vald. (Slidre, Vang). „Imske Hæstn sin", rykke Hesten med Tøilerne frem og tilbage. „Imske se", kaste eller rykke paa sig i Vrede, Vrantenhed eller Utaalmodighed.

imsken adj. tilbøielig til at „i. seg"; vranten; lunet. Vald. Jf. imsa, ymsa.

imsna v. a. og n. ombytte, bytte, skifte; for ymsna. Tel. (Moland): „eemsne Sko".

imstra v. n. 1) have stor Møie med, tumle med = iima 4, tevla. Li. (Eikin). „Me eimstra mæ Høye". Som „eimis" for iimis, ymiss. Og Vokalen forlænget foran str, som saa ofte i Agder (Fiistr, Fluustra osv.). 2) øve sig paa noget, gjentage for sig selv = impa paa. VTel.: imstre (hos de Yngre paa nogle Steder) og oftere eemstre og ømstre. „Han gjekk o eemstra paa ei Viise, ein Tooni". 3) gjøre Antydninger i Talen; forsøge at komme ind paa, streife ind paa = eva paa, tala innpaa, sviva innpaa. VTel. „Du sill' ikkji eemstre paa de, naar du ikkji vi gjera de ut".

imoti præp. hen imod; om Tid. Vestfold, Ringerike. „Imooti Juul".

„**Inder** f. Indvolde". A. Hall. (Gol). **Indra** f. pl. ISogn, Hall. (Gol).

„**ingen** pron." A. Fem.: ingjo Tel. Sæt. Shl. Neutrum: ikkji VTel. (Mol. og fl.). „Eg var der o ikkji fekk", og fik intet. Især i „oom (uutoom) ikkje" ɔ: forgjæves, spildt, ophævet; V- og ØTel. „Gjøra oom inte", ophæve; Østl. „Uuti inte (eente)" d. s. Vestfold, Smaal. Rom. „Te inkjes vetta", Romsd.

„**ingileid** adv." A. ingjæleis, VAgder; ingjaleis, VAgder (Kvin); ingeles, Røros. „Han va ingjaleis i Laje" = var reint i Ulag. 2) adj. yderst ubetydelig = usynleg. Ma.

ingsa seg v. (er, te) gnide sig opad noget; stryge sig. Om Kat og Hund i Kjælenskab, og om brunstige Dyr. Og: hingsa, bespringe. Ma. — **ink** adj. se idkug.

Inkjefolk: Ikke-Folk. „D'æ voorsaa Inkjefolk", det er udenfor Folkeslikken, gjort som af Ikkefolk (Fæ, Vytingar, Haugafolk, osv.). Jæd. (Haa).

Inkjeskrøtur n. elendigt Kreatur. Ndm. Romsd.

Inkjesting n. en Stymper. Ndm.

inkjevettaskleg adj. stymperagtig. Tel. (Kvits.).

„**inn** adv. ind". A. I Sammenstilling (og Sammensætn.) med Adjektiver forstærker det i V- og ØAgder, som i Dansk Talesprog; = inderlege. „Inn go(d); inn nauten; inn stygg, vond, væn; inn solten"; sjeldnere „innvond". Mindre brugt andre Steder f. Eks. „innherveleg", Hard. Paa samme Maade bruges innande, Sogn, Voss („iinande"), Ma. („innane"). „Innande harm'e, fortrædig'e, væn'e". „Fan'n innande ta da!" — „Koma seg inn hjaa ein", komme i Gunst hos. Gbr. Sdm. og m. fl.

inna v. a. = indra (ein Saum). Sogn.

„**innan** adv. indenfra". A. innan og innaan VAgder, især i Sammensætt. „innaante".

innan-aa præp. tæt op til den indre Side af noget, lige indenfor. Tel. (Rauland, Vinje; her maaske ogsaa „innandaa"); Li. (Eikin): innaanaa. Jf. utan-aa, nedan-aa osv. innanpaa Østl. — innande, se inn.

innanskogs adv. paa den indre Side af Skoven; maaske ogsaa: inde i Skoven. Sogn: inna(o)skogjes. Ogsaa: innskjøges, se d.

innanvendes adv. = innvendes. Hall. „Innavændes i Huuso".

innanvert adv. indvendig, indentil. Tel. (Fladdal, Sellj.). „Innavert paa Ougaee", paa den indre Side af Øielaaget. G. R. innanverdr, adj. indvendig. Ligesaa: nedanvert, ovanv., nordanv. og fl.

Innanvind m. Vind fra Land. Sogn: Innao-.

„**innar** adv." A. innaar, VAgder.

innaat præp. og adv., a) tæt ind til = attaat. b) helt ind paa (til), i Berørelse med. Vestfold, Sæt. Tel. „Han kom inn'at(t) 'n me Ølbaagan", Vestfold. „Likne innat" v. n. have Lighed med = liknast paa; Sæt. VTel. „Likne äi Jænte innat äen Blou^m'e", ligne en J. ved en Blomst.

innbaka v. a. indgnide under Hede.

innballa adj. (part.) indsvøbt. **Innballing** f.

innbeitt adv. (og adj.). Kun hørt i: „innbeitt fuul", gjennem-listig. Hall. Maaske: indbeitset; se beita; jf. innbarka.

innbudd part. indpakket. Vald. (Aurdal).

Innbære n. Indbæren, Indhøstning; det

indhøstede, Høst. Hall. „D'æ neea Veg'n e har mitt meste Inn'bære 'taa Foor". Meddelt.
Inndraatt m. „D'ær Inn'draatt paa dænna Sle'an", Skaglerne er fastgjorte paa den indre Side af Mederne; modsat Utdraatt. Oslo. — Inndraatt-drag n. Trækketøi fastgjort til den indre Side af Mederne. — Inndraatt-slede m. Oslo: „-Sle'a".
innebugga adj. vel forsynet. Tel. Se Bugge.
innefjara adj. se fjøra (fjara). Sæt.
innefoga (oo) adj. svært indpakket; indbyltet. Tel. Ogsaa: innfooga, Tel.
Innegjenta f. Stuepige. Hall.
innehanda. 1) „D'æ idnehanda, da", det er rimeligt nok, vel muligt. Shl. (Stord). idnehaanda, Shl. (Fitja). 2) „Da ska væ(ra) beko innehanda!" vel undt. Hard.
Innehang m. megen Befatning (med); nær Forstaaelse. Hall. „Ho hadde I. mæ Præstee". Jf. hanga i. — Innehanke m. d. s. men kun om illegitim Forstaaelse. Hall. Jf. hanka.
innekjurd adj. vel forvaret. Agder. Se hyrda.
Innekvern f. 1) Haandkværn inde i Huset. Nhf. Rbg. Ma. 2) En som snakker uafladeligt og eenstonigt surrende eller knurrende. Hall. Agder og fl.
innekvælt adj. indesluttet, om Landskab og Luft; stummel; kvalm = kvævd. Ma. Se kvæla, kvælsleg. — inneholvt d. s. Hard.
innekvævd adj. = innekvælt, kvævd. Dal.
innemugga adj. vel forsynet, især med Penge paa Kistebunden. Sæt. Se mugga.
innesitjande adj. innesiddende. Innesitjing f.
innesnara adj. omslynget; indesnøret; ufri. SætB. Til snara ɔ: snøre, vikle.
„Innestoda (o') f." A. Innestøa, Dal.
inn(e)tenkt adj. med Tanker som man beholder for sig; forbeholden. Sfj.: inn'tænkt.
„innfeit adj." A. 2) slu, listig; ogsaa = foreg. Berg. Helg. „fuul aa innfeit", NGbr. Ogsaa: „inn'fuul aa feit". Nordl.
Innfeita f. indre Fedt. Sogn, Nfj.
Innfite (i') m. = Innfeita. Nfj.; Østl.: -feeta.
innfunta adj. = innefoga. Smaal. Rom.
Innfyr(d)ing (y') En fra Egnens indre Fjordbygder. Sogn. Formen usikker; jf. Sydfyr(d)ing. „Inn'fjøring", Sogn (Lustr). G. N. firdingr.
inngjengjen adj. som har trængt helt ind i noget; øvet og forfaren i; inde i. SætB.
Inngjerding f. Indhegning. Hall. og fl.
Inn'hakk n. Hak; Indhug.
inn'hali(g) adj. yderst egennyttig; vindesyg. Ma. (Halsaa, Holum). Dunkelt.
innhallt adv. og præp. med Dativ: paa den indre Side af; indenfor. Romsd. Ndm. Namd. Innh. Strinda. „Inn'hallt 'taa (el. för) Skjera, Fjøsa, Gaar(d)a". Ogsaa: „inn-hallt Skjera". Og: „innhalls för Skjera". Jf. uthallt. G. N. innhallt, paa den Side som vender indad.
innhervelegt adv. grovelig, voldsomt = illhervelege. Hard. (Odda, Røldal). „Han streik, spraang, so innhervelgt"; Røldal.
innholen adj. = innhol. NGbr.; Ndm.: innhoolin. — innhola (o') d. s. Hall. (ø, aa).
inn'i præp. a) inde i; b) ind i.
inni-komen adj. kommen i Vane med. Østl.
innkasta adj. indkastet; inadknust ved Kast.
innkjend adj. om svag Vind som „kjenne innle" ɔ: som føles som kommende fra den indre Side af S, omtrent SSO. Helg.: „innkjænnt".
innkropen (o') adj. snedig. Shl. „i. aa fuul".
innkvolven adj. indbuet, konkav. Ndm.
Innlegd f. et indlagt Stykke Udmark = Innlegg (A. Tel.). Nfj. (Davik).
Innloga (o') f. = Innlegd. Sfj.
Innlota? f. 1) det som lægges ind i, Ilæg; f. Ex. Læderstyld mellem Saaler. Vestfold (Sandsvær, Hov): Innlootoo. 2) det som fylder et Hylle: Indvolde, Frø i en Frøbælg, Krumme i Brød og dl. Ringerike (Krødsherad): „Innlootoo".
innlykt adj. indesluttet. Tel. Li. Se lykkja.
innmari adv. inderlig; i høi Grad = merglege. Vestfold og fl. Ikke meget udbredt og brugt. „Dæ gjør saa innmari voont". „Innmari fuul" = innful. — „innmarisk adj." A. Modum. innmalisk d. s. Land.
„Innmete m. Indmad". A. Nfj.
innmordalege adv. overmaade; inderlig. Shl. (Fitja). Maaske til Mord ɔ: Kraft. innmørale d. s. Hard. „Da gjere so i. illt". „Han ba so i. fy seg". innmørtale d. s. Nfj. innmertale d. s. Sogn (Hafslo).
Innmota (o') f. 1) = Innmat. Rom. Totn og SGbr.: Innmootu, -oo. 2) = Innlota. Rom. Endog om Torn i et Spænde. Vald.: Innmøto.
inn'paa præp. og adv. a) inde paa; b) ind paa; i Berøring med. „Være inn'paa", være næsten blottet for. Østl. „Han ær'nte innpaa", staar ikke fast (for Svar).
innplektu adj. tvær, se illpligtig.
innreida v. a. (er, dde) indrede. Hall. Nfj. og fl.
Innreiding f. Indredning. Udbredt.
Innreidna(d) m. Indredning. Hall.
innrymast v. n. (est, dest, st), miste Omraade (Rum); indskrænkes. Gbr. (Sel): „Drikk'n innrymmest", Drikfældigheden osv.
„innrøn adj." A. Romsd. Fosn. innrønen d. s. Nordl. Ndm. innrønt d. s. Ndm.
Innrøning m. el. Innrønsvind = innrøn Vind. Helg.
Innset n. Indsætten, Indsæt; særlig: Fæets i Stald om Høsten. „Ha ei Ku paa Innset", ha en Andens Ko indsat paa sin Stald til Fodring for længere Tid; Innsetku f. Ndm.
Innsetna(d) m. = Innset, af Fæet. Sogn.
innskjøges adv. indenfor Skoven. Kun: indenfor Midtskoven i Hafslo Præstegjeld i Sogn, hvilken stiller Innskjøgedn, plur. defin.,

Befolkningen indenfor, fra Utskjøgedn, den nærmere Hovedfjorden. Sogn (Hafslo, Lustr). Besynderlige Former.
innsvikt (ii) adj. narret ind, lokket ind; om „Bjerg-“ og „Haug-tekne“. Modum.
inntil præp. og adv. ind til, hen til Siden af. Østl. „Sætt de(i) inn'tee Boole“. „Je(i) kann inte kom(m)a inn'tee“.
Inntoka (o') f. Indtægt. Hall.(Nes): Inntuku. Som „Burketuku“ for -toka (Sogn). Se Toka ɔ: Tagen A.
[Inntur m. Tur indad, f. Ex. Fjorden.
Inntrod (oo) enslags Tagfjæl. STrondh.
inn-um præp. og adv. om et kort Besøg i Forbifarten. „Fara i.; svitta i.“. „Du maa sjaa inn'um oss“. Jf. fram-um.
innvallhaka v. a. prygle grundigt. Innvallhaking f. Prygl. Shl. og fl. Klinger som nylavet Spøgord eller som en Omdannelse af noget fremmed.
innved præp. = innmed. Østl.: inn'vee.
„Innvid m.“ A. Fartøiets Skelet. Hard. Innvidband n. Spant i Fartøi. Nordl.: Innveebann.
innvilja v. a. have imod En som man mistænker. Hard.(Ulvik). M. Schnabel: „idlvilja“, d. s.
„innværtes“, A. Østl.(Totn, Dramn).
Innøyra n. Nyre. Helg.(Brønnøy).
Instr n. Ister. Li.(Lyngdal, Vanse).
intaleg adj. og adv. inderlig; ægte; særdeles, aldeles. Sogn. „D'æ pʸure intale Lygn“; „intale gott; intale gouᵘ Mat“. Jf. eitaleg.
„ira v. n. 1) angre“. A. Ma. Vald. Gbr. „2) grue for“. A. Tel. 3) grunde (paa); spekulere. Hard.(Kvamm). „Da æ da eg he ira pao so længje, men eg skyna da intje“. — „irast v. n.“ A. 2) krympe sig, grue for = ira. Sogn og fl. ire seg d. s. Tel.
Irek (e') n. Snævring i en Kløft eller et Vandløb, i hvilken en indkommen Ting let blir siddende fast. Saaledes om et Pas, hvori Hest med Kløv staar fast; om et Sted i Aa, hvor Tømmer driver sig fast. Sogn, Voss. Til reka.
irende adv. = ørende. NØsterd.(Tolgen). „i. liten, i. grann“. — irrande d. s. Sogn. „irrønde l.“ d. s. Vald.(Vang). Se er-.
Iring f. Kvide, Sjælslidelse, især Samvittighedsnag. Ma. „Han gjæng i Iringa“.
irka se eirka. Irr = Eir; Østl.
irla v. n. risle. Li.(Kvin). „Dæ irla i Bekkjn“. — Irl m. Rislen. „Eg høyre ein Irl unne meg“.
irra v. a. tirre = hirra. Tel. Sæt. Ned.
irund adj. rundagtig; elliptisk el. oval, som Gjennemsnittet af et Knivsskaft. Tel. Sæt.
„isa v. n. (ar)“. A. 3) „dæ iise“, der falder Isslag, „Ising“. Nordl.
isa (ii) v. n. (er, te), krympe sig = kvida. Shl.(Fitja, Stord). „Eg iise mæ da“.
[Isbein (ii) n. Isbeen, Os pubis, hos Dyr. Hall.(Nes). Niisbein, d. s. Ndm. Holl. ischbeen.
Isbrote (o') m. sammenstuvet og paa el. mod Strand opklemt Jismasse. VAgder.
Isbru f. udoverragende Iskant; se Bru. Ring. Østerd.
„Isbrune m.“ A. Jisbraanaa, Totn, Ring.
Isdangle m. Istap. Rom.
Isdrep (e') n. Jisbrand. Voss, Nhl.
Isdrepa (e') f. Jisødelægger, Redskab til at bryde Isen; særlig: en Bjælke el. Stang, som sættes ud fra en Brygge for at bryde Isens Magt. Hard. Voss, Nhl. „Ôustaovindn æ ãi 'Isdrepa“. — ise se idast.
Isfor (o') f. = Isferd; baade ved Tøning, og ved Frysning før Is-laget blir sammenhængende. Ork. Gul. Ndm. Hall.
isfos (oo) adj. = isnæm. Østerd. Se fus.
Isgrop (o') n. smaa Jisklumper. Nyf.
Isilja f. den krøllede Sædpose i Fiske af Torskeslægten, Gadus, = Krøll (Krull). Hard. Iseljaa f. d. s. Ndm. („i Modd, Hyys' aa Sæe“). Iselje m. d. s. Ndm. — Iseljefisk m. Sædfisk af Torskeslægten.
Ising m. Isslag ɔ: koldt Regn som blir til Jis i det Øieblik det berører noget fast = Jak, Joklefall, Vidaris. Sfj. Dal. (Eikersund), Nordl. Isung m. d. s. Sogn (Aurland; Lærdal. næsten: „Jisaangg“). Maaske ogsaa om tynd Isskorpe overhovedet. Sogn.
Is-jadar m. Rand af Jis. Smaal.: -jare.
I-skaute m. noget som kommes op i for at forøge Massen; Tilsætning; f. Ex. Mel paa Suppe. Helg.(Bindal, Brønnøy). Se Skaute.
Is-kjakl, -kjukl, -kjukling se Jøkul.
„Islega (e') f.“ A. 2) Isbelæg. Helg. YNamd. Hedder Jislogo, -lugu, lo-o, -lu-u, INamd. og Trondh. „Dæ va trollaat te Jislugu i Vintr“.
„Isløysing f.“ A. Jisbrud, overh. Østl.
Ismel (e') m. = Isbrote; i Elv. Ndm.
i-smurd adj. ophedet saa stærkt at Fedt sveder ud og danner Smørelse. Hall.
Is-mylna f. Mølle som i vandknap Vintertid anbringes paa Jisen under Vandfald i stort Vandløb. Hall.: Jismølne.
I-spona f. 1) liden Flis som under Kløvning gaar skjævt ind i Træet. SætB. Tel. 2) Hul efter afreven Flis, især Hudflis ved Negl. Tel. Til Spona, Spon.
Is-reid f. Rad af glidende Ismasser. Ma. Til Reid f., Følge.
Iss se Eiss. — „issa interj.“ A. isch! Østl.
Is-skjold m. Jiskaabe omkring frosne Ting (Stene, Æbler osv.) som har skudt Jis. Tel.
Isskraa f. tynd Plade af Jis, hvorunder Vandet er gledet bort. Sæt. -skraan.
Isskrov (o') n. = Skrovis. Romsd.
Isskruvl (u') n. = Skrovis. Nyf.
Issor m. en Grød af Sne eller (og) Jisgruus i Vand. Ndm.: Jis-saarr.
isstøkkja v. a. (er, te), lade skyde Jis. Gbr.

Isstøling m. stor mager Sø-örret, som er bleven Vinteren over staaende under Ferskvandsisen. Romsd.? Jf. Glipaure; Einstøling = -stø(d)ing.
issvellt adj. dækket med „Issvull". Nhl.
Issvull m. ujævnt Jislag, „Svell", paa Marken. Totn.
Issurpa f. Brokker af Jis i Vand.
istad adv. 1) nylig, nu nys. Alm. Mest: „ista'". Ogsaa: i'sta, Nfj. og fl. 2) afsted. Nfj. „Eg maa vel saate meg i'sta".
Iste m. Raamælk. Se Yste. Hard.
Istemjælk, Raamælk, se Yste. Hard. Voss.
Ist'r n. = Istra f. Gbr. og fl.
Istrbloka (o') f. Isterslomme. Se Bloka. Gbr.: **-bluku**; Vald.: **-bløko, -bloko** (oo). **Istrpaakaa** d. s. Nordl.
Isvekkja f. 1) Redskab til at vække Jis. Tel. 2) = „Brundbloka" paa Hanreens Hoved. Tel. (Mosstraand).
Isvekkjar m. En som vækker Jis. **Isvekkjing** f. Jisvækning.
ita se eta. **iti-att** se gjeti-att.
itanes adj. „Inte itanes" ikke værd at ændse eller agte paa. „Han ær inte itanes", ikke værd at bryde sig om. Vestfold (Dramn og fl.). Maaske for „gitande, værd at nævne" A. Jf. „iti-att" for „giti-att" (Vestfold); „i, ga, itt" for „gi(va), gav, gjitt", Ringerike.
itor adv. for ut-or. Vestfold, Helg. Ring.
itrappa adj. fuldproppet. Ndm.: **titrappa**.
?**Itraa** f. stadig Attraa eller Længsel. Ma. (Holum). „Han gjænge mæ (e)i Itraa". Usikkert. Jf. Traa f.
itraa v. n. (r, dde), attraa eller længes vedholdende: „itraa ette". Tel. (Lunde). Jf. i; ilængjast.
itraa adj. utrættelig, udholdende. Ma. (Finnsland), SætV.
itt conj. saa snart som; naar = først. SætV. og V. „Tiktje du kji vo"ndt, itt du høyr' eg græt'e". For: „i di at"? „Etter" lyder „ette" og „etti".
ittane el. **itane** adv. gjentagende; ret ofte; i eet væk; = ret som det er. Solør, Vinger. „Han kom'mr her ittane". Maaske til G. N. id- i Sammens. = atter og dl. (Ida osv.), jf. Sv. Dalarne: itäjtä = idissla? Eller se itanes?
Itøkje n. = Jlaat. Shl. (Etne, Skonevik); Li. (Bakka): **Itykkje**; og „Itøgje"? Jf. Hykjyl for Høkjil (G. N. yki for æki).
i-ug adj. se idug, -ig.
Ivelf(e) n. Tvivl, Beraad. Tel. (Mo). Til iva. „ivra v." A. 2) „ivre se", anstrænge sig. Vestf.

J (j).

J (j), Lyd, findes ikke i de fleste Ord, hvor de andre Bygdemaal har det mellem Konsonant og Ø, i Selbu og Øverste Guldal. Saaledes: Fos fjós, Sø sjór (sær), Vörk björk. — J indskudt efter F, K, T og fl. se fj. — J i Forlyd er meget ofte en Ruin af hj og gj (som i Nabosprog); ikke sjelden af lj; undertiden af dj, og af rj (især i Rog. og Shl.); sjelden af nj og mj; yderst sjelden af tj.
Jaband, Jabendel se Rjaa-.
Jabb m. En som jabbar ɔ: 1) tripper om og intet udretter. VTel. „Ein sein'e Jabb'e". 2) som snakker efter. Tel. Ogsaa: En som snakker klodset (hakkende) og meningsløst; en Vaaser. Tel. (Mo). — **Jobb** og **Jobbe** (o') f. d. s. s. Jabb 1) og 2). VTel. **Jebbe** f. d. s. Tel. (Kvitseid).
„**jabba** v. n. 1, snakke efter". A. Tel. Jæd. „Jabba-ette". 2) snakke overflødigt og meningsfattigt; vaase. Tel. Ndm. Namd. Helg. Jf. jappa.
„**jabba** v. n. 2, trippe, løbe". A. 2) trippe smaat. Tel. 3) være senfærdig; intet udrette. Tel. Ryf. Nfj. 4) tygge smaat og kraftløst. Nfj. jabba 1, og 2, er vel eet Ord; de gjentagne kraftløse hakkende Bevægelser er fælles.
„**Jadar** m. 1) Kant, Rand". A. **Jæd(d)ar** Namd. (Lekaa); **Jad(d)ar** Namd. (Grong, Kolvereid); **Jair'e** Sæt. Rbg. (Aamlid); **Jæir** f. Nordl. (Folden); **Jær** f. Senja; **Jær** m. Ma. og fl.; **Jadal** (alm. L) SHelg. (Vindal, sjelden); **Jal** (alm. L) SHelg. (Brønnøy, Vindal); **Ja'ar, Ja'er** Østl. (Smaal. og fl.); **Ja're** Smaal. og fl. „Jisjare paa begge Sier Elva". — „2) = Lunde, Ripel". A. **Jaadaar** NGbr. (Lom); **Jaare** Gul. **Ja'ar, Jare** Smaal. „Jarebjørk". — „3) en Række af Gaarde osv." A. Særlig: en Sidebygd som ligger noget høit oppe over Dalbunden paa en langstrakt Flade nedenfor et Høidebrag (Glacialterrasse, Strand og dl.) se 4). STrondh.: **Jaar, Jaare** og **Jaadaar**. — 4) smal flad Strand under et Bjerg eller Bakkeland. JSmaal. og fl. — Til 4) og 3) slutter sig flere Stedsnavne: i Østl. (Smaal. Vestfold, Rom. og fl.): **Ja'er, Ja'ren, Ja're** (Jæ're, maaske nogensteds skrevet **Gjærde**); i NTrondh.: „Jaadaar". „Te Jærs" til Landskabet „Jær'n" i Rog.; „midjærs" adv. midt paa „Jær'n".
Jadarbjørk f. se Jadar 2). Smaal.: **Jare-**.
„**jadarslaa** adj." A. **jær-** og **jæirslaa**. Nordl.
jadarjamn adj. om Væv: jævn i J. Stjør.:

jaadaarjæm(n). — jaadaarrom adj. = jadarslaa. Stjør. — jaadaarstygg adj. med hæslig J. Stjør. — jaadaaraat ɔ: jadrutt adj. ujævn i Kanten. Gbr. (Lom).

Jadarskaft n. Skaft gjort af Jadar 2). Stjør.

Jadr m. se Jadre. **Jadr** n. se jadra 2.

„jadra v. a. (ar)". A. 3) = falda. SBerg. Nfj. Tinn i Tel. Ogsaa: „jara ein Leiv, ei Kaka", folde op Kanten af L. under Kjævlingen. SBerg. 4) „jare ihop", sy sammen med Jadrarne imod hinanden. Hall.

jadra v. n. (ar), 2, 1) dirre, sitre = gidra. Tel. (Aamotsdal, Selljor, Raul. Kvitseid og fl.) „Ougo jaddrar att o fram i'n". „Soli jaddrar paa Veggjn", om Sollys som reflekteres fra skjælvende Vand paa Væg. „Soli jaddrar gjænom Louve". Bruges vekslende med gidra. Vel for gjadra. Jf. gadra. jeddre (jæddre) synes ogsaa at findes; i Nedre Tel.? (jf. Soljædder, Wille). 2) „jaddre (ette)", tale famlende og uselvstændigt, tale frem og tilbage; snakke efter. VTel. (Rauland, Vinje, Mo, Moland). Hertil **Jadr** n. sligt Snak; **Jadr** m. og fl. 3) jaira, om høie tynde noget stive og svage Ting: ikke bære sig vel, svaie, slingre, rave; omtrent = gadra (gaira), se d. VAgder (Bjelland, Nes, Gyland, Kvin, Fjotl. Eikin, Aaserall, Holum), Nbg. (Evje). „Dæ stænne bara nokæ saa Tree dær o jaira". „Furaa stænne o jaira alaene". „Han gjekk o jairte (jaira); han jaira asta". Hertil: **Jair** m. en høi tynd stiv og svag svaiende ravende Figur = Gair. VAgder. — **jairen** adj. tilbøielig til at jaira; lig en Jair. „Skoj'n æ lang o jairen". — **jaireleg** og **jairutt** adj. d. s. VAgder. Maaske jarra og jara i nogle af fine Bett. hører hid. (G)jadra : jaira : jarra : jara = dadra : daira : darra : dara = gadra osv. = sjadra osv.

Jadre m. og **Jadrar** En som jadrar 1) og 2); saaledes: En som ikke kan see fast paa noget; upaalidelig, slingrende Person; uselvstændig Person; Medjatter; ogsaa: Pusler. Tel. (Selljor og m. fl.). **Jadr** m. d. s. VTel. (Vinje, Raul. Mo, Mol.): **Jaddr'e**. (Wille: Jadder, Kujon). — **Jod(d)r** f. og **Joddre** (o') f. en kvindelig Jadre. Tel. (Vinje, Mo, Moland). Se jodra v.

jadreleg adj. lig en Jadre. Tel. „jaddreleg" el. „jaddrleg i Ougo" = gidreleg. Ogsaa: **jaddarleg**. Tel. (Heiddal, Selljor, Raul.). Som digar, skyvar.

jaffa v. a. og n. 1) æde voldsomt og med stærkt hørlig Aanden gjennem Næsen. Hall. „Han jaffa aa aat". 2) snappe efter med Munden, hjappe = glefsa. Østl. Shetland: jaffse. 3) snakke famlende, ubestemt, uselvstændigt, klodset el. meningsfattigt. Hall.; Senja: japse. Jf. jabba, jappa, japla (javla). — **Jafs** m. 1) Greb med Munden; det som gribes med een Gang. Hall. Østl. „Han took dæ i ein Jafs". 2) En som jaffar. Hall. — **Jaffing** f. det at jaffa.

„jaga v." A. jaaghwaa STrondh. Østerd. jaua og jöua (-e), Østerd. og SSmaal.

Jagl n. Brøvl. Tel Hall. Til jagla.

jagla v. n. 1) tygge møisomt; klippe sløvt. Om Tænder. Saks osv. Hard. 2) om Sko: smække, hakke = kippa. Jæd. Se jakla. Ogsaa „kjagla, kjakla, kjaksa". Jæd.

jagla v. n. 1) staa vaklende osv. = gigla 1) og 3). Hall. 2) sætte løst og høit op. Hall. Ligesom enslags Afslydsform til gigla.

jaglen adj. = giglen. Hall.

Jahl se Gjerdsl; jahl se jasla.

Jair, jaira, jairen se jadra.

Jak n. et ikke meget dybt Hak i noget retliniet og skarpkantet, f. Eks. Knivseg, Fjeldeg. Hard. (Ulvik), Shl. (Fitja). Ogsaa: **Jakk**, SBerg. — **jakutt** adj. fuld af Jak. Og **jakkutt**. — **jaka** v. frembringe „Jak"; f. Eks. slibe klodset, hakke.

Jak n. Jisslag = Jsing. Jokl. Rom. (Nes, Eidsvoll). Ogsaa **Kjak**, Rom. Se flgg.

jaka v. impers. (ar), falde Jsslag. Rom. Ogsaa: **kjaka**. Rom. Se flgg.

jaka adj. overtrukket med Jake 2). Odal.

Jake m. 1) Jisflage. Sogn (Aurland); SætV.: **Jakji**. G. N. jaki. Hertil: **Jakebrote** (o') m. en sammenstuvet Masse af „Jakar". SætV. 2) tyndt Jisbelæg, som Følge af Jisslag eller af at frossen Jord har forvandlet et tyndt Væskelag til Jis. Odal: **Jaka**.

Jakel m. 1) = Jake 1). SætV.: **Jakjile**. „Fjour'n ligge i Jakla. 2) i Sammens. **Jiskjak(k)l**, Jistap = Jøkul. Smaal. Ogsaa: **Tjakk'l** (eller Kjak'l). a) Jistap; Vestfold. b) Jisslag. Ringerike. S'et i Jisjak(e)l har „hærdet" J til kj (tj); af Jistjakl er saa Jis faldet bort, men Tjakk'l har beholdt Eenstavelsesbetoning. Saa og ved Jak Kjak, jaka kjaka. Jf. Sv. Dalarne: ais-ikkel, Jistap; Nt. isjæk, isjækel; Eng. Diall. ikle, Eng. icicle d. s.

jakka v. = jukka. Hedm. — **Jakl** n. se jakla.

Jakl m. og **Jakla** f. Jabroder. Ryf.

jakla v. n. 1) = jatta. Rog. Sogn. „j. m æ". 2) være virksom uden Resultat eller Nytte. Oslo. Jf. jalka 2). — **Jakl** m. det at jakla. — **jaklen** adj. jattende, upaalidelig. **Jaklefant** m. = Jakl m. Rog.

jaklen adj. fortumlet; halvtosset, som efter stor Overanstrængelse. Ndm. (Øksndal). Jf. Jokla. — **Jakrakk** m. se Rjaa.

jaksa v. (ar), 1) klippe eller hugge klodset eller uregelmæssigt; hakke. Voss, Sogn, Hall. Nfj. 2) gaa ujævnt og smaat. Nfj. Maaske eg. tygge. Jf. jagla (jakla), jakka, kjaksa, sjaksa. — **Jakse** m. En som jaksar. Hall. — **jaksen** adj. a) tilbøielig til at jaksa. b) ujævn, fremkommen ved **Jaksing** f. „D'æ jakse slegje". Hall. Berg.

jaksla v. = jaksa 1). Solør, Smaal. Hall.

„**Jaksle** m. Kindtand". A. **Jaks'l** og **Jakk'l**,

STrondh.; Eksle Ma. (Grindheim); Ekle Li. (Eikin); Jahlee NGbr.; Jæksl f. Oslo.
Jal m. = Jadar; se d.
jala v. n. (ar), være samlende i Talen; vrøvle. Innh. „Jala mæ aa mot".
jalaleg adj. Kun i: „jalaleg i Ougo (-un)" med et vildt (eller geilt) Udtryk i Øinene. Tel. (Kvits. Sel. og fl.). — Jali se Gjerde.
Jalk m. 1) sløvt Eg-Redskab. Gul. Røros. „Kniivjälk". 2) gildet Hest. Hard. Sæt. Hall. G. N. jalkr; Gjelk A. 3) slau Nar, Tosse. Østerd. Røros. Se jalka.
jalka v. 1) tygge møisomt som paa noget seigt; tygge med liden Virkning; gumle, omtr. = geivla. Namd. Innh. Selbu og Gul.: jalk', jålk(e), med de samme Lyd som i Egnenes Udtale af Jalk og Halm. 2) arbeide med sløve Eg-Redskaber („tygge"); arbeide møisomt og med liden Effekt. Helg. Gul. Østerd. 3) vrænge Mund, gjøre Grimaser. Gul. Røros. 4) v. a. have En til Bedste. Stjør. Selbu. 5) gilde = gjelka. Sæt. og fl.; Gul. og Østerd.: jålke. Se A. Gildningen foretages endnu ved Tygning hos endel Finner ved Røros (ligesom i Schwaben). Jf. Vesterbotten: jarg, tugga paa något segt. Omsat af jakla?
Jalk(e)bit (ii) m. lidt at tygge paa. STrondh.
jalla, se hjella. — Jalsaa se Gjerdsaa.
Jalm m. stærk Klang, især kommende fra det Fjerne. Tel. Jelm d. s. Tel.
„jalma v. n. (ar), klinge". A. 2) straale, synge høit. Tel. (Vinje). Og: jelma; se d. 3) mjave = jamla (Hard.). Innh. (Frosta, Stjør. og fl.): jalm', jålm', jælm'. Se jelma. Isl. mjalma mjave.
jamaksla adv. Skulder ved Skulder. Vald. (æk).
jama v. mjave. Nordl. Jf. jamla, jalma.
jamaldrs adj. (m.) jævnaldrende. Follo, Smaal. Oslo. „Han æ jamällers (-ællers) mæ mei". Og: „min Jämällers".
jambola (o') adj. af jævn Fyldighed. Om Dyr. NGbr.: jæmbaalin (og oo). Til Bol.
jamborda adj. bredfuld. Tel (Bø): -boola.
jambreida seg v. om Eng = breida seg. NGbr.: „-breie se"; Østerd.: „-bree sei".
Jambreidsla f. Eng, som „breider seg", se d. Jæd.: -breitla. Ogsaa: Sambreitla, Si.
jambula (u') adj. kavlebannet, sylindrisk; mest om Kar. Nfj. Nhf. Se A.
Jambølingar m. plur. 1) Dyr af samme Kuld „Bøle" = Bølingar. Nfj. 2) = Jamokingar. Nfj. Ogsaa Jamsbølinga(r), Nfj.
jamdregen adj. bragt til samme Høide som (med); særlig om Fartøi: ladet saa Vandet staar i Høide med Kanten. Namd. „Baaot'n laaog jamdriie mæ Sjø'n".
jamdrøg adj. omtr. = samdrøg. Hall.
„Jamdøgr n. 2) Døgn". A. Nhf. Shl. Østl. Jamdøgar Vald. (Slidre, Vang). Jamdøvr Nhf. Jamdøgr og Jamdør f. VAgder; f. ligesom Døgr. Jæmdøgrt n. NGbr.
Jameldring m. = Jamaldre. Ring. (Krødsherad; Alder hedder „Aldr"), Vald. (?Segner af H. Bergh). Jamnåldrår m. pl. Vestfold (Sandeherad).
„jamfare(t) adv. for det meste". A. Vald.
jamfelt adj. 1) jævnt foldet; til fella. Hard. 2) omtr. = jamfengjen. Hard.
jamfram præp. og adv. lige ved Siden af; tæt forbi og i Høide med. Nhf. og fl. „Han trefte jamfram Maale". G. N. jafnfram ved Siden af.
Jamgjemlingar pl. Jævnaldrende. Hard.
jamhuga (u') adj. af samme „Hug" (Interesser osv.) som en anden; ligesindet. Tel.? „J. mæ ein".
Jamhægd f. lige Høide. VTel.
Jamjemningar pl. = Jamkultar. Nhf. (Sul.).
Jamkampar pl. = Jamkultar. Bamle (Dranged.). — Jamkampingar pl. d. s. Tel. Smaal. Rum. Hall. — „jamkampe (adj.) Karar d. s." A. Tel. og fl.
Jamknuvlingar pl. = Jamkultar. Vestfold, Oslo (Asker). — Jamkovlingar d. s. Vestfold (Eiker). Jamkulingar d. s. Ringerike (Snarum). — Jamkultingar d. s. Oslo, Tel. Smaal.; jf. kultast. — Jæmknøler og Jæmknølinger d. s. Rom. Vinger; ogsaa, og eg.: lige store Klodse („Kubber", Knolde). Jæm(n)knoddinger d. s. Hadeland.
jamkruppen adj. 1) jævnt kroget el. krumpen „kruppen". 2) ligesaa „kruppen" som noget andet. Dal. (Hæskestad).
jamljot adj. hæslig i alle Dele; jævnt hæslig. Vestfold: jamjoot og -jaat.
„jamla v. mjave". A. Hard. Innh. Se jama.
jamminka v. n. formindskes jævnt. Tel.
jammjuk adj. lige myg over det hele. Tel.
„jamn adj. jævn". A. javn Sæt. Ma. Voss, Shl. og fl. jabn Ma. Li. Jæd. Nhf. Nhl. (jabm(n)) og fl. „For dæ jabna", gjennemsnitlig; i Regelen; ogsaa „yve dæ jabna"; Li. (Eikin) og fl. „I jovno" (o') el. „i javno", d. s. Hard. (Kvamm). „Paa jabno (-aa), d. s. Jæd. VLi. Se Jamne.
„jamna v. a. jævne". A. jabne se, tage sig det mageligt. Hall. (Gol). Hertil: Jabne m. En som „jabna se". 2) v. n. „jamne i Vei'n", lade det gaa jævnt fremad. Østl.
„Jamnad m. Jævnhed". A. Tel. Sogn, Smaal. „D'æ Javnan (og „Jamnan") som drege"; Tel. „Da drege seg mæ Jabnan (og „Jamnan"); Sogn; jf. G. N. med jafnaði. „Jæmnan dræg"; NGbr. — „Te Jamnan", jævnlig. Tel. „Me Jamna'n", d. s. Smaal. Maaske delvis Form af andet Ord. Se flg.
„jamnan adv." A. Vestf. Tel. Oslo. jæmnan, Gbr. og fl. javnan se jamn.
„Jamne m. Jævnhed". A. „Paa Jamnen", jævnlig, i Regelen. Smaal. Sæt. Shl. Nhl. (Samnang: „paa Jabmnen"), Hard. („pao Javnen"). „For Jamnen" d. s. Sæt.
„Jamne m. 2," A. Jæmne, NGbr.
„Jamning f. Jævning". A. Paa Suppe.

Oslo og fl. 2) Gjennemsnit; det Sædvanlige; Regel. Stjør. „D'e Jæmninga, de".
jamnlagd adj. jævnt formet. Voss, Hard.
jamoka (o') adj. jævngod med en anden; lige stor og stærk. Nfj. Ryf. (oka, ooka og aaka). „Dei æ jamooka", Saua i Ryf. **jampoka** (o') d. s. SætB. Ma. (k og g); **-pogen**, Ma.; **-pøygen**, Ma. („dei æ jampøyg e n" eller „-pøyge", Holum, Halsaa); **-pøyga**, **-pøyke**, Ma. Ned.
Jamoke (o') m. Jævning, Lige, Ligemand. Nfj. Ndm. og fl. „Dær æ din Jamokje! Gakk ut te Jamokaa dine!" Ogsaa: **Jampøyker**, **Jampaager**, Ned. Somme af Formerne af jamoka i Ma. tør ogsaa være brugte som m. pl. G. N. jafnoki.
Jamp m., **jampen** adj. se Gamp.
Jamstølingar pl. = Jamkultar. Totn: Jæm-. Jf. Einstøling, Framstøling.
jamsa v. n. (ar), 1) tygge langsomt og med Møie; gumle. Num. Smaal. Ork. Ndm. og fl. 2) samle efter Ord, gumle paa Ordene. A. STrondh. Ndm. Tel. „Hamse aa jamse". 3) jatte med; snakke efter. Hard. Ma. Tel. Jf. jamta. — **Jams** m. En som jamsar, er **jamsen** adj. Tel.
„**jamsides** adv." A. „Han æ jamsies Gal'a (Gaal'a)", han er gaaen fra Gaard og Grund. Østerd.
jamskaven adj. a) om Drikkekar = jambordad. Innh. (Stod, Beitstad). b) om Fartøi = jambregen. Stjør.: jæmskavin.
„**jamstropa** (o') adj." A. Tel. (Vinje).
„**jamta** v. n. gumle". A. 2) aabne og lukke Munden som en gispende Fisk. Ryf. Jæd. „3) samle efter Ord". A. Ogsaa: jatte. Ma. Shl. „Jamta m æ". 4) mjave. A. Tel. Ogsaa: (m)jaumta, Røldal; mjamta, Rog. Li.
jamte adj. og adv. „Hoppa mæ jamte Føt'r", hoppe med sluttede Fødder. Sogn. Tel. „Sitta jamte", sidde jævnsides. Oslo og fl. „Paa jæmte", d. s. Gbr. Vel for jamt til.
„**jamtromad** adj." A. jamtraama (og o'?) Sæt. VAgder; Tel. (tildels: mm); Shl. (tildels: bm); jamtrama Dal.; jamtræma Sogn, Nfj.
„**jamvalen** adj." A. 2) om Fartøi = jambregen, søkkladd. Ndm.
jamvega v. a. og n. oppveie, balansere; holde Stangen. Ma. (Bjelland), Hard.
Jamvegg m. J: „Huse æ kømme te Jamvæggs", Huset er færdigtømret paa Gavlen nær. Vald. (Vang).
jamverd adj. af lige Værd. Nhl.
jamvært („tykt" (r)t) adv. endog = jamvel. Hall. (Gol).
janen adj. tumlende, vimset, som en utæmmet Fole. **janutt** d. s. Hall. Til jana.
Jangl n., **Jangl** m. se jangla.
jangla v. n. 1) gaa usikkert frem og tilbage, slingrende og tumlende, omtr. = vingla; gaa og slænge. Hall.; Shl.: jaangla. 2) snakke frem og tilbage, ubestemt eller medjattende eller smaat vringlende. Namd. Innh. Hall. (A.: „yppe Trætte"). „Jangl' m æ", snakke efter Munden; „jangl' i m o t". Ogsaa: **jængle**, **jængl** og **jæggl**, Senja, Fosn, Innh. Strinda. Sv. Diall. jangla, småtvista. En opr. Bet. er maaske: tygge, gumle; jf. jongla, kjangla. — **Jangl** n. og **Jangling** f. Vringlen osv. Hall. — **Jangl** m., **Jangla** f. og **Janglekrok** m. En som janglar, vringler osv. Hall. — **janglese(gj)a** v. sige noget paa en ubestemt, janglande, Maade. Hall.
Jank n. Ophold i Uveir. Sdm. „Han slær eit Jaank paa". Vel til janka 2.
„**janka** v. n. (ar)". A. 2) gaa uden Maal og Med; vandre blindt hen. Hall. (Gol). Sv. Diall. janka, gå langsomt. Jf. jana. — **Jank** m. En som jankar, som er **janken** adj.
janka v. a. (ar), 2, 1) faa nogenlunde i Orden, pynte paa. Helg. „Han janka da t e", fik det brugeligt til Nød. Oftest brugt ironiskt: prygle, som fjalla, ferma osv. Bergens By. Ogsaa: **jænka**, Li. (Flekkefjord). „Æg ska jænka dæg, æg!" Vel eg. jævne, *jamka; Sv. Diall. janka og jänka. 2) **jænke**, jævne paa, glatte, afdæmpe. Mest „jænke p a a". Østl. (Vestfold, Oslo og fl.).
jankra v. n. klynke = sutra. Agder; Shl.: jaankra. Sv. Diall. janka ɔ: klaga. — **Jankr** n. Klynken. Sæt. — **Jankre** m. en Klynker. Nbg.
janta v. n. fjase tosset og kjedsommeligt, omtrent = gamsa. Shl. Jf. jana (ganta, som Gamp, Jamp?).
Janta f. og **Jante** m. en fremfusende og suffisant Nar. Hard. Ogsaa: en tosset Fjaser = Gams. — **janten** adj. lig en J.
japla v. n. 1) tale stottrende el. stammende; tygge og smatte paa Ordene; tale med trættende Gjentagelser; hjappe. Hard. Innh. 2) skvulpe? (Christie).
?**jappa** v. n. = japla. Berg. (Christie). Jf. jabba, japla. — **japse** se jassa.
Jar n. 1) Halvsøvne; Søvn-Ørhed. Sfj. (Holmedal). „Eg laag likso i eit Jar". — 2) tosset Spøg; Rog.; se jara 2, c. Jf. jara, jaren.
jara v. n. 1, (ar; og er, te), staa og stirre omkring sig sandsesløst el. forvildet (vildt). Tel. VAgder, Ryf. Røldal, Shl. „Han stoo o jara o gloodde"; Tel. „Kjuringjen stou o jarte ette Sæuenn", Ma. jaaraa, Tinn i Tel. „har' aa jar'". Trondh. Helg.; se hara. J VAgder (Bjell. Fjotl. og fl.) har man baade dette „jara" og „jaira" (jadra), hvert med sin Bet. Jf. Isl. hjara henslæbe Livet? „sjara" Ma. omtrent = jara, kunde maaske være hjara, som sjaa er hjá (Sjaam, Sjærkin osv.), men er vel snarere stjara, se d. — **Jarestakje** m. En som staar og jarar. Ryf. Se jarra.
jara v. n. 2, (ar), a) staa vaklende; ville

falde; rave. Dal. BLi. Namd. (Nærøy). „Han stoo aa jara", ravede; Namd. b) være ubestemt; ikke kunne bestemme sig; snakke frem og tilbage. Namd. Helg. Ork. Strinda. Om Veiret: „De stoo aa jara mæ'n", eller „han stoo aa jara"; Namd. „Jara mæ" og „jara moot", snakke efter osv.; Helg. Trondh. Ogsaa: „jala mæ" og „jarr"; Trondh. c) gjøre Grimaser og Narrestreger; spøge tosset, omtr. = gamsa. Ryf. Jæd. — Hertil: Jar n. tosset Spøg. Jare m. en urolig liden Nar; en tosset Spøgefugl, omtrent = Gams. Rog. — Dette „jara" turde være for jadra „jaira"; det tager ved der hvor Formen „jaira" ophører ɔ: V. i Li. Se jarra, jara 1,.

jaraflaa, Jaramun se Gjerda-.

jaraleg adj. med et stivt stirrende (forskræmt, forvildet, sløvt, søvntungt, døende) Blik. Tel. Ryf. Sæt. Til jara, stirre. „Jaraleg o stiiv i Ougo"; Tel. „Gjäitan kaam häim so jarelege, Bjønn'n hae visst skrækt däi". Sæt.

Jare m. 1) stiv Figur; klodset Person som er i Veien. Rog. Ma. og fl. — 2) fortumlet, stivt stirrende Person. Sæt. Tel. Shl. og fl. Se jara 1,. — 3) se jara 2, c. — 4) Se Hjare ɔ: Hjerne. — 5) For Jarre.

Jare, Jarebjørk se Jadar.

jaren adj. 1) stirrende sløvt; ogsaa: søvntung, ufrisk = utidig, svevnør. Tel. Agder, Rog. Jf. Jar, jara. Ogsaa: jarren, se d. 2) = gamsutt. Jæd. YRyf.

Jarestaup n., jarestaupa adj. se Gjerda-.

jarfast, jarlos, se jordfast, -laus.

„Jark m." A. Ndm. Jarkje, Shl. Isl. jarki. Et Jærke (?Jælke?) m. = Jlke, høres paa Østl. 4) Fortykkelse af Huden; Træl; tyk og haard Klump i el. Lap af Læder. Hall. Sogn. Omtr. d. s. s. 3) A.

jarla v. n. (ar), blæse svagt, netop saa Vandet kruser sig. Nfj. (Gloppen, Stryn).

jarma v. = jerma. Nfj. (Stryn). Isl. jarma.

„Jarn n. Jern". A. Jarn, Follo (Fraun), Vestfold (Lærdal, Kodal, Sande, Sandsvær og fl.), Ringerike (Modum), Hadeland, Totn, Ryf.; Jadn, Ma. (Grindeim), Ryf. (Suldal); Jedn, Voss, Li. Ma.; Jenn (e' og ee), Ma. Sæt. Smaal.; Jinn (i'), Ma. SætV.; Jænn, Smaal. og fl.; Jødn, Sogn (Aurland; Lærdal: „Jodn"), Ryf. (Suldal); Jønn, Rom. Østerd. Gbr. Romsd. Ndm. Jøynn, NGbr. Flertal: Jødn, Voss. I Sammensætn.: Jar, ofte i Ryf. Nfj. Helg. og fl. — Hid vel: „paa Jaad'naa", Dativ Fl., „paa (hede?) Jern(ene)", travlt optagen. Ryf. (Vajs, Vikadal, Nærstrand). „Dei va saa paa Jaadnaa mæ Skur'n at eg fekk 'kje tala mæ dei". Ogsaa: „Dæ va daa retta Jaadnaa mæ deg!" nervøs Travlhed; brugt som et subst. f. Ryf. (Renneøy, Sand). — Jarnsjo(d)gneiste m. se Sodgneiste.

„Jarnkaka f." A. Jødnakaka, Voss, Røldal. Jarbrø, d. s. Helg.

Jarnlapp n. = Hællapp. Sæt.: Jenn-.

jarnskodd adj. med Jernskinner. Hall. og fl.

Jarnstong f. = Jarnspong. Gbr. og fl.

jarnstengt adj. = jarnskodd. Vald. Gbr.: jønn-. — Jarnstenging n. Slæde, som er jarnstengt. Vald. Til stengja, foreg.

Jarp m. = Jarpe. Tel. (Mo, Laardal).

jarra v. n. 1) bevæge sig meget langsomt; gaa smaat og slapt omkring; gaa uden Maal; = arra. Hard. Shl. 2) = subba. Hard. (Kvamm). 3) glo stivt og sløvt eller forvildet omkring sig. Hard. (Ullensvang, Røldal), VTel. (Skafsaa). Maaske er jarra eg. dreie sig frem og tilbage paa en Tap eller Hængsel, Jarre, G. N. hjarri, Lat. cardo (masculus). Jf. G. N. hjarra(ndi). Ligesom G. N. og Isl. hjarri er = Isl. hjara, Nynorsk Jarre og Jare, og som G. N. hjarsi (hjarri) er = Hjare (Tel.) ɔ: Hjerne, saaledes turde jara v. 1, med sit „jaaraa", være blot en Form af jarra. jara v. 2, som vel er jadra, „jaira", vil ogsaa let glide sammen med de to andre.

Jarre m. 1) Dørgjænge: a) tapformigt; se Dyrajar(r)e; Grindjar(r)e; Hurdjar(r)e. Shl. Nhl. Nfj. Lidet brugt udenfor Sammensætn. b) = Dumme. Shl. Nhl. Sfj. „Ta Døra taa Jaren"; Sund. c) Gjænge for Gjelgja („Gøya"). Sæt. (Bykle). G. N. hjarri; hjarragrind. Se jarra v. — 2) En som jarrar; Halvtosse = Jare. Hard.

jarreleg adj. = jaraleg. VTel. (Skafsaa).

jarren adj. = jaren. Ryf. Shl.

Jarrikji, Jarsmogu, se Jord-.

Jarring m. Halvtosse osv. = Jarre. Ryf.

Jartre se Hjartetre.

jarva v. n. og a. (ar), 1) bevæge Kjæverne i rask og voldsom Tygning; rive Mad i sig = glefsa; ogsaa: snappe med Munden = glefsa. Helg. Namd. „Jarv' i seg Mat'n". 2) tale raskt og hvast og ligesom glefsande. Helg. Namd. Maaske omsat af javra; jf. jauvra, javla. Se A. — Jarv m. Slughals. Namd. Dette kunde dog være det maaske hidhørende Rovdyrnavn.

Jarve m. 1) = Jørve ɔ: Grushob osv. Sogn (Leikang), Sfj. (Holmedal, Førde). „Snøjarve, Joorjarve". 2) stenet Undergrund, grovere end „Aur". Sogn (Sogndal, Hafslo). Jerve d. s. Hafslo. — Jarvehaug m. grusblandet Stenhob. Sogn. Jf. Jerva, Jorva, Jørve.

Jarviste m. det underste Lag af Hø i Laden. Tel. (Laardal, Høydalsmo, Rauland). For Jard-. Ogsaa Vistur (Tel.). Jf. Viste.

Jas n. se Jase.

Jasageit f. Hare (overh.). Sogn (Lustr).

jasaleg adj. hareagtig; indskrænket og frygtsom. Tel.; SætV.: „jaseleg". Jf. Jos.

Jasalem m. Lem som er Hovedstykket i Harefælde. VTel.: -læme.

Jasaøyra n. 1) Hareøre. 2) „stuyve Jaseøyru" kommer man til at gjøre naar man ved Fældning (Styving) af et Træ kan hugge fra kun een Side. Sæt.

Jase m. Ophidselse af Sind og Krop, mest som Følge af Skynding; hed Hast; stakaandet Iverighed; omtr. = Gave, Gjede. Hard. (Kvamm og fl.). „D'æ fælt te Jase du kjæme mæ (eller: i)". **Jas** n. d. s. Hard. T. Jast, d. s. Jf. jasta, (G)jestr, G. N. jastr; Sv. Dalarne: jåsa, jas = N. esja, asa, æsa; G. T. jesan, gjære.

Jase se Hjasse. — **Jase** se Jasse.

Jask m. 1) uselvstændig upaalidelig tosset og frivol Person; Stymper; Pjalt. Land, Hall. Tel. Shl. Ryf. **Josk** (o') f. d. s. Tel. 2) omtr. = Jaale. Hall. 3) yderst forknyt menneskesky næsten halvfjantet Person. Shl. (Etne). Jf. Josk m. se jaska.

jaska v. n. være en „Jask": a) være upaalidelig og frivol i Tale og Adfærd; fare med Fjas. Hall. Tel. Voss, Ryf. „jaska ette", snakke efter. b) gaa for sig selv, sky og umælende. Shl. Jf. jassa, jasla. — **Jask** n. det at jaska. **Jasking** f. d. s. — **jasken** adj. tilbøielig til at jaska (etter); lig en Jask (1, 2, 3). Hall. Shl. Jæd. — **jaskutt** adj. fuld af Jask n.

Jaskr m. 1) indskrænket svag frygtsom og uselvstændig Person. Tel. Rbg. Bamle. **Joskr** og **Joskre** (o') f. d. s. om Kvinde. VTel. **Joskree** m. nervesvag og frygtsom Person. Tel. (Bø). — **jaskreleg** adj. lig Jaskr. Tel. Rbg. Se flgg.

jaskra v. n. 1) tee sig som Jaskr. Tel. Rbg. 2) sledske, smidske; omtr. = liskra. Ma. (Grindeim), Tel. (Bø). — **jaskren** adj. 1) tilbøielig til at jaskra. Tel. Rbg. 2) vrøvlevorn. Shl.

jasla el. **jatla** v. n. 1) snakke meget, eenstonigt og trættende; pjatte. Ogsaa: snakke efter. Sogn, Hard. og Shl.: jatla; Fosn, Ndm. og Innh.: jahl'. „Jahl' mæ". 2) smaaskjænde = tandra. Sogn. 3) bære sig slapt, sløvt, tosset ad. Hard. Røros. „Hestn staar aa jahle", vil ikke tage i. — — **Jasl**, **Jatl**, **Jahl** n. det at jasla, Pjat osv. Jf. jassa (jatta).

jassa v. (ar), være meningsløs i Tale eller (og) Adfærd; pjatte; vrøvle; søle. Tel. Hedm. og fl. „Jasse etter" snakke efter; Tel. „Jasse dæ bort", vrøvle, søle bort; Hedm. Heraf maaske jaska og jasla. — **Jass** n. det at j. — **Jass** m. En som jassar. Tel. Hedm.

Jasse m. evne- og viljeløst Menneske; næsten: Halvfjante. Hard. Ryf. Jf. (?) med dette og jassa v. G. N. játsi, adj samtykkende; eller hjassi et fabuløst Dyr (en udlevet Knark)? **Jase** d. s. Hard. (Ull.).

jassen adj. 1) tilbøielig til at jassa. 2) yderst forknyt og menneskesky; næsten: halvfjantet = jaskren. Shl. (Strand. Skonevik), Ryf.

jasta v. n. (ar), om gjærende Mælk, som deler sig i opflydende klumfyldt Tykmælk og Valle. Tel. (Vinje, Moland). „Mjokkjee jastar upp". — **jeste** v. d. s. Tel. (Nissedal). Jf. Jase, jost. G. N. jastr Gjær, Isl. jastr Skum paa Mælk. — **Est** m. Gjær. NGbr. (Lom). Se Gjester A.

jata v. = jatta; G. N. játa. Li. Sæt.

jata v. skjære klodset; hakke. Hard. (Ull. O.).

jatla v. se jasla.

Jatt m. = Jattar. Vestf. Og: „Jattmæ". „jatta v." A. jakte, Tel. (Raul. Aamotsd.).

jaug og **jaag** ɔ: jau. Stjør. Sjelden.

jauvra v. tygge langsomt og med Møie. Hard.: jôuvra; Røldal: jôvra. Maaske for javra; jf. jarva, javla.

„**javla** v. n. tygge". A. Særlig = geivla 2). Oslo. „2) plndre". A. Hard. 3) jaola, famle i Ord, ikke faa det frem. ISogn.

javska? v. n. gumle. Sogn (Lustr): jaoska.

Jav-ær, **-æl**, **-øle**, **-øre** se Gjavyrke.

Jaaband, **Jaabændel** se Kjaa-.

Jaablom m. en Sumpplante, Parnassia palustris. Tel. (Høydalsmo; Kvitseid; Wille), Vald.? Gbr. (Skaabu)?

Jaak m. en naragtig Tosse. **Jaakfyrkja** f. d. s. Østerd. (Rendal).

jaaka v. n. snakke med mange Gjentagelser og liden Mening; vrøvle. Voss, Sogn. „Jaoka aa kjaoka". — **Jaok** n. sligt Vrøvl. — **Jaok** m., **Jaoka** f. og **Jaokje** m. En som jaakar. Voss, Sogn. N. Sv. Diall. jåk, enfoldigt Tal. — **Jaakrakk** se Kjaa-.

Jaal n. Sluder som vil være morsomt.

Jaale m. = Jaala f. Gbr. Hall. Hard. og fl. **Jaal(e)fat** n. d. s. Vestfold, Oslo.

jaalen og **jaalsken** adj. = jaalutt. Hall. Vald.

Jaam m. 1) bleg svag slap og langsom Person; En med liden Livskraft. Nfj. Sdm. 2) se jaama. Nordsv. Diall. jåm, dum träg tafatt karl; jåma, vara langsam, tafatt; ifølge Bugge (Noreen, Dalmål) sammenhængende med G. N. híma være langsom (Isl. hía give sig god Tid); altsaa for Hjaam; se Hjaame (Sjaami). Jf. joma.

jaama v. n. (ar), stirre sløvt; maabe. Hard. Shl. Sogn. (Wille: „jaamar, er sandsesløs). „**jaama** v. n. fjase". A. Hertil: **Jaam** n. Fjas. **Jaam** m. Fjaser. Hall. Se foreg.

Jaama f. Larve = Aama. Hard. (Ulvik, Ulls.): „ao". Sammesteds „Aama (ao)" d. s.

Jaame m. forknyt legems- og aandssvag Person; omtr. = Tusling. ØTel. Se Hjaame.

jaamen adj. lig en Jaam 1). Nfj. Ryf.

jaamutt adj. lig en Jaame; legems- og aandssvag. Helg. og Namd.: jaama(a)t.

Jaan m. og n. maabende Tosse. Senja. — **jaane** v. n. staa raadløst maabende. Senja. — **jaanaat** adj. lig et Jaan; ogsaa: jønaat, Lof. — **jaantug** (-ôu) d. s. Helg. Salten, Lof. jøntôu d. s. Lof. Vesteraalen. Ihre (Gotland): gjån, narr. Jf. Aane, Haan.

jaangla v. n. gaa slingrende eller svaiende;

gaa og slænge; slentre = slarka. Shl. (Fjellber, Fitja). Vel for jangla, se d.; minder om jongla, jungla. — jaanglutt adj. slingrende i Gang; slentrende. Shl.
jaanglen adj. lang og bøielig; slank og smidig. Ma. — jaangle-greid adj. d. s. Ma. Et Stevord. Hører vel til jangla; Maalet har dog kun sjelden den Lydudvikling.
Jaangr n. tyndt svagt Græs. Hard. (Kv.).
jaangra v. n. omtrent = jaangla, men mest om Syge som til Nød gaar oppe. Shl. (Stord, Fitja).
Jaank n. Ophold i Uveir. Sdm. Se Jank.
jaapa v. n. 1) drive larmende og tosset Spøg; være „gaputt". Jæd. (Haa, Klepp, Høyland). 2) „jaaba mæ æn Kniiv" = feikta, geipa. Jæd. — Jaab n. det at jaaba. Vesterbotten: jåp, småfjollig person.
Jaase m. sandseløs tosset Person; Halvfjante. — jaasen og jaasutt adj. lig en J. Trondh.
jaasna v. n. fare med Narrestreger; fjase dumt. — Jaasn n. a) det at jaasna; b) En som j. Sogn: ao. jaas(s)a se josa.
Jaatel m. en liden sløv Kniv. Senja (Ibestad, Trones). Og: Jaataal, Senja, Helg.
Jaatt m. uselvstændig Tosse; Halvfjante; omtr. = Tull, Mæhæ. Bamle, Vestfold, Follo, Hedm. Gbr. og fl. „Go-jaatt"; Follo. „Hei-jaatt". jaattutt adj. som en J. Østl. — Jaattling m. = Jaatt. Senja.
Jaatte se Gjota.
Jebba f. kvindelig „Jabb"; se d. Tel.
jeg og jæg pron. jeg. Rom. Se eg.
jeggl, jengl se jangla.
jeldra v. n. sætte høit og løst op; opstylte, opstrue. Rogaland? Maaske for hjeldra, til Hjell. Jf. hildra og (g)jildra 3, (ɔ: hjildra, hjeldra?). — jelinke se heilaga.
Jelm m. Klang osv. = Jalm. Tel. (e' og æ).
jelma v. n. = jalma. a) straale eller brøle med lange og høie Toner. Tel. (Seljor). „Kyri jelmar o routar". b) synge med høie klare lange Toner. Hall. (Gol). „Ho jælma se so fiint at!" c) mjave. Innh. d) tale mjavende, klynkende og halvt articuleret (med Overflod af M-Lyd). NTrondh.: jælm' og jålm' ɔ: jalma. Vel flere Ord; jf. Isl. jálma, mjalma, G. N. (Hver)-gelmir.
jelmen og -utt adj. klynkende. Innh. Se hj.
Jelv se Hjell. jenka (jænke), se janka.
jeppa v. n. „jeppe paa Geitadn" stræmme Gjederne med Tilraabet jepp, jepp! Hall.
jera (ee) v. a. lægge Gjorder om Kar = gyrda. Dal. (Hæsl.): (d)jeera. Vel for gjerda; jf. gjerdaslaa osv. G. N. gjardari, Bødker. Sammesteds: (d)jera ɔ: gera, (d)jæræra ɔ: gerda.
jeraslaa, -mun, -raust, Jerek se Gjerda-.
Jeraal, Jeroll se Gj-.
Jerk m. rasit Stød, Skup. Hard. (Kvamm). Meddelt. „Han ga Baotn den Jerk framyve". Maaske fremmed.

„jerma v." A. jarme, Nfj. (Stryn). 2) = garma, traarauta. Hedm. (Vang): jærme.
jerpa v. pludre = jarpa. Helg. Jerperæv f. en Pludrer. Ndm.
Jerva f. Hob af Sne, Grus og Sten, efter Sneskred. Sogn. — Jerve m. se Jarve.
jesta v. gjære. Tel. (Nissedal). Se jasta.
Jeval se Gjavyrde.
jie se hia. jit-jat se gjete-att.
Jinna f. Indvolde. Vesteraalen. Se Gjerne.
Jo m. Maddik = Joe. Ndm.
Jo f., Fl. Joe(r), lang, dyb og smal Revne i Landskabet, i Bjerg el. Jordmark. Sogn (Aurland). Bestemt: „Jouⁿ'nao", som „Krao'nao". G. N. gjá. Hertil Bjergnavnet „Jouⁿanosi" i Aurland, og maaske „Jouⁿ'næ, Joubergje" i Ulvik i Hard.
Jobb og Jobbe (o') f. Tel. Se Jabb.
Jodr og Jodre (o') f. Tel. Se Jadr.
jodra (o') v. n. tale famlende el. stottrende; tale uselvstændigt; jatte med; ogsaa: vaase. Ryf. Røldal. „Jodbra aa vasa". Jf. Jodr, jadra. — Jodra f. En som jodrar. — Jodring f. det at jodra. — Jodrekopp m. = Jodra f. — jodreleg adj. om Tale som fremkommer famlende og stottrende. Røldal. „Joddralig Røa".
Jogl, jogla, joglen se Jøkl-.
Jok (oo) m. senfærdig Person. Tel. Hall.
„joka v. være tungfør osv.". A. Tel. Sogn.
jokekall, jokkall (o') se jøkulkald.
Jokl, Jokli, Jokletre osv. se Jøkl-.
jokla (oo) v. vælte Maden omkring i Munden; spise uden Appetit eller møisomt. Jook'l og Jooklee m. og Jookle f. En som jooklar. Hall. (Gol), Vald. Jf. jagla (jakla), jakka.
Jokla eller Jukla? f. forfængelig og naragtig Tosse. S- og NTrondh.: Jookl'. Jooklhøu n. d. s. ɔ: J-hovud. Jf. jakla, jaklen og Jukul.
„Jol f. Jul". A. Joul n. VAgder. G. N. jól, n. pl. „Gott Joul!" Ogsaa: „Gu Joula!" som „Gu Kvella!" Ma. (Øyslebø). „Gott Juul!" YMa. VNed. „Te Joolan" til Jul; bestemt Genetiv Fl. Hall. (ikke: -adn).
Jolaptaa og -eptaa m. ɔ: Jolaftan. VAgder.
Joleband n. Juleneg. Hall. og fl.
Jolebisn se Jordbisn.
Jolegraal m. Travlhed lige før Jul. Sogn: Jaulagraol.
Jolegris m. 1) Gris som slagtes til Jul. 2) En som tinger sig ind som ensidigs fordringsløs Julegjæst mod at overtage det lette da forefaldende Gaardsarbeide (Fodring af Heste, Vandbæren osv.). Tel. (Laardal, Selj.). „Joolegriisn" skal paa „Stabben" Eldbjørgdag og hans Fedme da undersøges. 2) Snyltegjæst i Julen. Tel. (Rauland). Lignende i Sv. Diall.
Jolekubbe m. Træklods som lægges paa Julebaalet. Gbr. Helg.: Juul-. Eng. yule-log.

Jolekut, Kaprend i Julen; se Kut.
jolen (oo) adj. lang trind og slank, som en „Jol", Angelica. Nfj. Jf. langsløtjen. — **jolvaksen** d. s. Nfj.
Joleost m. Juleost. „Sæll Juuloostn sin", ɔ: forsnakke sig sælt. Stjør.
Joleotta f. den tidlige Morgenstund paa 24de Desember. Hadel. -u-. Solør, Smaal.
Jolerampa f. Ildebefindende efter Julefestens Nydelser. Smaal. „Jaulerampe".
Jolesjkjerka f. Risning paa Juledagsmorgen. SætB. Se Skjerkja, Langfredagsskjerkja.
Jolesjkjot m. rask Befordring, som i Julen. Ndm.: **Juulskjøt**.
Jolestoka (o') f. = J.-skjerkja. Helg. Salten og YNamd.: **Juulskaako** f. defin.
Jolesprila f. Maneleg i Julen, ved hvilken Ens Tilkommende fremmanes. Voss: **Joulasprila**.
Jolestratt m. udstoppet Julestræmsel. Shl.
jolla (o') v. n. snakke meget raskt og livligt, men indholdsløst; pludre. Ryf. Røldal. — **Jolla** f. og **Jolle** m. en munter og snaksalig Vaaser. — **Jolleskap** m. og **Jollesnakk** n. slig Vaasen. Ryf. — **julla** v., **Julla** f., **Julle** m. d. s. Hard. — **jullen** adj. tilbøielig til at julla. Hard. Jf. olla v.
Jolla (o') f. stort Slagtetrug = Olla. Tel. (Fladdal): „Jolle, Griisjolle".
joma (oo) v. n. (ar), 1) være mat og døsig; = stura, homa (huma). Sogn (Lærdal). „Hestn staor aa jooma aa vil kje eta". 2) famle i Adfærd og Tale; tee sig sløvt. Sogn, Vald. (VSlidre, SAurdal). „Han gjekk dær o jooma o jooma o visste kji ko han vilde". — **jomast** v. n. d. s. Sdm. — **Jom** m. En som jomar. Sogn. — **jomen** adj. udsat for at joma, for **Joming** f. „Han æ joomen tao se, kann kje snakka rett"; Lærdal. Særlig = homen (humen). Romsd. Sdm. Jf. jaama.
Jome se Kjome. — **jomle** se jumla.
Jomr (o') f. En som taler med klynkende Stemme. Tel. (Kvitseid): **Jaamm'r**. Nydannet af jamra?
Jomr m. Kommers som sætter Huset paa Ende; Tummel. Nfj. (Eid, Honndal, Stryn): **Joomm'r** og **Jaamm'r**.
jona (oo) v. (ar), fare vildt omkring; især om Kjør som ikke vil lade sig tage til Malkning, men gjækker Malkeren. Røldal. Jf. jana, (g)jøna. — **jongle** se jungla.
jonkle (oo) v. = honkla. Oslo.
„**Jonsok(e)blom** m." A. Ma. Ryf.
Jonsok(e)brensla f. = J.-brising. Romsd.
Jonsokebruse m. St. Hans-Buket. YSogn.
Jonsok(e)vake m. selskabeligt Samvær i Natten mellem 23de og 24de Juni. Tel. (Rauland, Høydalsmo, Selljor). „Halle Joonsokvakje". Se Vake m.
„**Jonsvoka** f." A. **Jønsuku**, NGbr.
jopa (oo) v. (ar), bære sig tosset og naragtigt ad. Sogn. Ogsaa: joopast(o^u), Sogn. — **Joopa** f. En som jopar. Jf. jaapa.
Jopp (o') m. liden Nar; næsten: liden Fjante. Gbr. (Fron, Øyer, Faaberg). Ofte brugt som Kjæleord til Smaadrenge. **Jupp** m. d. s. Shl. (?Etne). **Juppe** m. tosset og høist uanseelig Person. Ndm. (Tingvoll). Jf. Jupling, „Gypling" A. Formerne minde om T. Joppe, Juppe, Ital. giuppa, G. N. hjúpr, uanseelig ærmeløs Bams el. Jakke. (Af Arabisk; Diez 1, 216).
„**Jord** f." A. „Te Jæra", til Graven; G. N. til jardar. Ma. (Grindeim, Bjelland). J Sammensætnn. i nogle Ord: **Jær(e)** i VAgder og fl. — „**jorda** v." A. jare, Sæt.
Jordarrepel m. Jordstrimmel. Ma. Shl. Ryf. og fl. Er dog ingensteds, selv ikke i Ma., hørt anderledes end som „Jooraræpel". Jf. Repel (Rbg.). G. N. repill Strimmel?
Jordband n. Markens Uskikkethed til Bearbeidelse formedelst Sne og Frosenhed om Vaaren. Shl. Maaske ombannet af G. N. jardbann (-bönn) en Markens eller Beirets Tilstand som umuliggjør Græsning.
Jordbisn n. et af Jordens Vidundere eller Rædsler; noget forfærdeligt. Saaledes forklaret. Tel. (Bø): **Joolebiisn**. Kunde være Jolebisn (Julestræmsel), af Jol f.
„**Jordbær** n." A. **Jareber** Tel. Rbg. Sæt.; **Jarbeer**, Selbu, Ork. Ndm.; **Jærebeer**, VAgder; **Jærbær**, VAgder, Nhl. **Jæl'bær** og **Jæl'bær**, NGbr..
jordbrenna v. n. (brann). „Kjøre saa de jolbrænner", k. saa voldsomt at det gnistrer. Smaal.
Jorddyrkje n. Jordsmon med Hensyn til Dyrkbarhed. Tel. (Vinje, Høydalsmo). „Eit styggt Joordyrkji".
„**Jordeple** n." A. **Jordeplesnapp** m. Kartoffelplantens Frøhus (Frugt). Li. (Kvin, Fjotland). Ogsaa: Toppeple.
„**jordfast** adj." A. jarfast, VTel. G. N. jardfastr. — **Jordfeim**, **Jolfeim** se Feima.
jordfest adj. = jordfast. Vestfold.
Jordfløyt m. Stykke dyrket Mark; se Fløyt. Tel.: **Joorefløyt**. Maaske til Joore n.
Jordgjø(de) n. = Jordkynd. Ryf.
Jordgust se Gust.
Jordkast n. Jordspaakastelse = Moldkast. Ring. — **jordkasta** v. a. kaste Jord paa Lig. Rom.
Jordkjøme n. = Jordkynd. Hall. (Aal).
Jordkynne n. = Jordkynd. Dal.: **-kydne**.
jordkøyra v. a. bedække med paakjørt Muld, „Jord". Hedm. „Joolkjøre e Myr".
„**jordlaus** adj. 2) opløftet fra Jorden". A. „Han foor joorlause itte da", han for saa hans Fødder neppe berørte Jorden; Nhl. Voss. „Hestn sprang joorlöust"; Ned. „Springe ja(r)lost" („tykt"? L), løbe vildt ustyrligt, umanerligt, synes ogsaa at hedde „jå(r)lost", og kunde maaske være gjerd-

laust. Meddelt fra Østerd., hvorfra ogsaa „jarfast (eller järfäst?)" = jordfast.
Jordmaal n. eet Maal Jord. Ndm.
„Jordnot (o') f." A. Jarnot Tel. (Fladdal).
Jordpaakast n. Jordspaakastelse. Oslo.
„Jordrike n." A. 2) Jordbund, Jordsmon. Tel. (Rauland, Vinje): Jarrikji. „Eit toongglegt Jarrikji". Oftest i Formlen: „Joor o Jarrikji".
Jordrøyk m. Jordrøg, Fumaria officinalis. Tel. (Selljor; Wille: „Jorrouk").
„Jordslag n." A. Om Lammelse af Legem eller Lemmer. Li. (Eikin).
Jordsmoga (o')? f. Gjerdesmutte, Troglodytes parvulus. Tel. (Ø, Raul. Svein.): Jarsmogu.
jordsmøygja v. a. (er, de). „J. et Baan", stikke et Barn gjennem den Port som en løftet men med begge Ender fasthængende Tørvstrimmel danner, for at frie det fra visse Sygdomme. Hedm. (Ringsak).
Jordspauk n. Opsparkning, Opkradsning el. Oprodning af Jord; som Hønens. Ndm.
Jordstøkk m. Jordstred. Sogn.
jordtung adj. 1) tung som Jord. 2) døsig, mat. Li. (Fjotland). „Eg æ saa jo^urtunge, dæ bli visst anna Veer".
„Jordveg m." A. Jarvege, VTel. Sjelden.
Jordvol (o')? m. = Torvvol. VAgder (Kvin, Vanse): Jærvol. — Jærvolkro^ug m. = Torvkrok. Kvin. Vel et *jardvölr.
Jordøydsla f. Ødslen med Jord; ødsel Anvendelse af dyrkbar Mark. Li. (Fjotland): Jo^urøytla.
Jorr (o') m. Jisgruus og Jisnaale ved Frysningens Begyndelse. Tel. (Mo, Vinje, Rauland), Røldal. „Svolljorre i Mjokkjee".
jorra (o') v. n. (ar), om Vædsker: danne „Jorr"; begynde at fryse. Tel.
„jorta (oo) v. n." A örte Hedm. J Selbu omtr.: ærtre. J SGbr. (Faaberg) „örter" Koen, mens Gjeden „joorter". urte NGbr.
Jorva (o') f. Grushob = Jørve. Sogn (Lærdal). Ogsaa: Jorve m. Lærdal.
Jos (o') f. 1) Hunhare. VTel. Sjelden. 2) Kryster, Kujon. Tel. (Rauland; Wille: Jaas). Til Jase.
Josk (o') m. 1) = Jask m. Sogn (Lærdal). 2) Tosse; især: En som ikke kan tie. Num. Ringerike. — Josk f. = Jask m. Tel.
josken og joskutt adj. = jasken. Sogn.
Joskr f., Joskre f. og m. se Jaskr.
josa (o') v. n. pludre; sludre; vrøvle. Helg. (Alstahaug, Brønnøy, Vindal): jaas(s)a (ikke: jaass'). Jaas(s) n. Vrøvl; jaas(s)aat adj. vrøvlende. NSv. jåsa, pladdra. Det Trøndske „Jaase m." med sin eg. ikke hidhørende Vokal kunde maaske dog være en Omdannelse af et mellemliggende „Jaas(s)aa ɔ: Jose (o') m.
jost (oo) adj. om Ost, se gjorst. Tel.
Jua f. se Djuva.
jua v. n. (ar, a og dde), huje; straale; tude; larme; ogsaa om dump Larm som af et Vandfald, en Folkesværm. Voss, Nys. Røldal, Dal. VAgder, Nbg. Smaal. (A.). „Han judde so ein Skrubb"; Dal. „J^ua o striiga", Li. Jf. hua, sjua. — Ju n. det at jua; Skraal osv. — Jua-Hus n. Hus hvor der tumles. Nys. — Jua-Leven m. Voss. — Jua-Ve(d)r n. voldsomt Veir. Nys. — Jue m. En som „juar o rutar", en Tumler, Renommist. Ma. Røldal.
Juba (Jæd.) se Rjupa.
„jubba v. n." A. Sæt. Jf. Strand(d)jubb.
Jufadd, se Fall, Hjulfall.
Jufn, Juftn, se Djufn.
jugga v. bevæge sig sagte og lydløst frem og tilbage. Tel. (Vø). Jf. jukka.
jugla v. n. gaa vrikkende og nikkende i de stærkt udad vendte Knæer. Trondh. (Stjør. Strinda og fl.). — juglbeint og juglen adj. med slige Ben (ikke hjulbenet).
Jukk m. en dvergagtig liden Dreng; en Pog. VTel. (Raul.; Svein.). Jf. Bustejukk, og sig.
Jukk m Muskelen ved Roden af Stortaaen. Ma. (Bjell. Aaserall), Nbg. (Evje), SætB. Somme Steder ogsaa om Muskelen under Lilletaaen. Jf. Jik, Jark.
Jukle, jugle-, jukul- se Jøkul.
Jukul m. Tosse. Gul.; (efter A. Larsen).
Jul se Gjord. jula se gyrda, „gjurde".
juldra v. n. om sagte eenstonige Mundlyd: Nynnen, Mumlen, eller en Berusets matte og sløve Snakken, og dl. Tel. (Vø). „Gjætarn sat aa juldra aa saang". — Juldra f. en Halvsjante. Jf. julla.
Julk m. en tung Slusk; en Tølper. Skj. YSogn, Bergens By. J Värmland: jolk = gosse; ifølge Jhre.
julla, Julla, Julle, Jullen, se jolla.
julra v. n. (ar), gaa med smaa usikkre Bevægelser: rokkende, vraltende, vrikkende, hinkende og dl. Rom. (Fet, Nes). „Hæstn·jullrer paa tre Bein". „Slean gikk aa jullre", idet Mederne var ujævne. — julrbeint adj. gaaende usikkert form. syge (ømme) Ben. Rom. Sv. Diall. jullra om Svimlen.
jultra v. n. humpe afsted med voldsomme Bevægelser og ikke ganske liden Fart. Li. (Kvin). „Ho jultra a Gare, sum um Skrubb'n va ett' enn". Sv. Diall. julta, gå liksom haltande. Jf. hultra.
jumla v. n. tygge svagt og langsomt; gumle. Follo, Hadeland, Smaal. og fl.: joomle. „Kua staar aa joomlär aa vil itte ha de". Nord-Sverige: jumla, tugga klent.
„Jungfru", A. 2) = Skaketein. Vald.: Jamfruge. — jumme, jymme se ljoma.
jungla eller jongla v. n. 1) tygge med Anstrængelse paa haarde el. seige Ting, som Been, Steen, Skosaaler; især om Kjøer og Foler. Follo, Smaal. Vestf.; mest: joongle. Ogsaa: tygge med liden Virkning, overh.; gumle. Vestfold. 2) = hongla. Østl.
Jupling m. Grønskolling. Berg. Ndm. Hadel.

Smaal. Jypling, „Gypling" A. Østl. (fl. St.); Jøpling, Tel. Vestfold, og fl.; Jipling, Rom. (Eidsvoll); Jympling, Dal. Jæd. Jf. Jopp. — Jupp, Juppe se Jopp.

Jur (uu)? f. en mørk søile-, tap-, eller poseformig Skymasse eller Masse af Nedbær (Regn, Hagl el. Snee) som udgaar fra en overliggende Banke. Bestemt: Juur'a. Oftere: Juure, bestemt Juu'raa. Sdm. (omtrent hele), Romsd. (Aukra, Vestnes, Veøy). „Eelsjuur og Eeljuure, Havjuure, Regnjuure, Snjøvjuure, Veirjuure". „Han sete tee (eller upp) ei bra Juur(e) dær". „Vest i Juurinne (-enne)". „Dæ høgna mæ Juurinne", Regnsøilen løfter sig. „Sjeer du kor han set tee mæ 'sa Juur'enn!" Romsd. „Dæ kjem te blaase utu(r) 'sa Juurenn!" „Han blæs unda Juurenn". „Han bli sterk mæ Juurenn!" — „Juure" kunde maaske være Juvra ɔ: Yverkjød, kaldet saa formedelst Pose-Formen. Men „Juur" ikke; Ju(v)r n. er „Yver" der ogsaa. Ordets Brugere synes for Resten ikke at have den Forestilling. Det tør være sammengledet af Juvra (Juvr) med Gyrding „Jyring", se d.; ogsaa Ur n. og Juure, Juur ɔ: Gygr kunde tænkes at have medvirket.

Jur (u') n. se Gur.

Jur (uu) n. et lidet forsvars- og hjælpeløst Væsen; en liden Stakkel; om et lidet Barn, et moderløst Lam og dl. „Eit stakkars liite Juur". Gbr. (Sel, Vaagaa, Lesja). Gjør Indtryk af at være ældre D. Djur (Dyr), brugt fra først af kjælende.

Juri, Juli se Gyrde.

„**jurla** v. n." A. Nfj. YSogn.

Jurul m. se Jørul.

„**juska** v. n. bruge en fremmed Udtale". A. Tel. (Wille: „juskar, taler Dansk med Kadanse"). 2) snakke utydeligt, — hviskende, meningsløst og dl. Salten. 3) lyve saa smaat. Nhl. Ryf. Røldal, Nfj. Jf. jyska, ljuska. 4) fuske, gjøre daarligt Arbeide = juksa. — ?**Juske** f. et Jydefruntimmer, Tel. (?Kun hos Wille).

justa v. n. (ar), 1) trippe affted; især: rende i Ærender. Hall. (Aal). „Du lyt juste sy Gal'n". 2) gaa rafst og taktfast. Hall. (Gol). Maaske fremmed. Jf. Eng. (Fr.) to just rende et Dystrend. — **Just** m. et Rend, osv. — **Justing** f. Renden osv.

juste v. være revsende efter En. Østl.; NGbr.: „juste eettee". Jf. husta, kusta; foreg.

juta (uu) v. (ar), binde Kornbaand paa Dansk Maner, med kun een Straalængde i „Bendelen"; ogsaa **jutebinde**, modsat „bendebinde". Tel. Se flgg.

juta v. n. (ar) = skrona; lyve voldsomt uden Fordring paa at troes. Sdm. **juteljuge**, d. s. Sdm. **Juteljugar** m., **Jutelygn** f. Og: „ei Juta Lygn", en umulig Løgnhistorie. Sogn. Jf. flg.

Jute m. 1) = Jøtul. Tel. (Bø, Lunde). Jøtul hedder ellers i ØTel.: „Jutul". „Dæ hell saa længje som Juten heelt Merra", sigter vel til en gammel „Soga". 2) Nar, Gjæk, Tosse, Klodrian; ogsaa Tølper. Ork. Strinda, Gul. Selbu. „Narre 'tu Bane Juutin", narre en Troskyldig saa længe til han blir mistænksom. „Han ska vel ut aa spræng' 'tu se Juutin", han skal vel slaa Gjækken løs. „Han sleft' Juutin 'taa sæg", han viste sig som den Tølper han er; Ork. „Juutin tæ(k) dæg", siges spottende til en Tølper. 3) ordgydende Tølper; Storskryder; grov „Skronemakar". Stjør. Gul. Ork. Namd. Sdm. Nfj. „Kjeftjute, Tevljute". Ogsaa: **Tevl-jutil**. NTrond.

„**Jute** m. Jyde", A. 2) Dansk Mand, overh.; som i Sv. Ma. og fl., tildels: **Jeude**.

ju(v)rmykja (y') adj. f. med stort Yver. Sdm.

jygla v. n. og a. føre upaalidelig Tale: fjase, rose overdrevent, forrose; ogsaa: rose op i Oinene, smigre = gjøla. Tel. Røldal, Voss. „Han jyglar de upp; jyglar o rør". „Jygla sy ein". Jf. jugla. — **jyglen** adj. tilbøielig til at jygla, til **Jygl** n. eller **Jygling** f.

jykka v. a. (er, te), opstræmme = kvekkja. Hard. Shl. — **jykken** adj. let at stræmme; sky. Hard. Shl.

jykt adj. (part.) forfærdet; forbauset. Shl.

jyla (yy) v. n. (ar; og er, te), være oppe i Utide uden at mægte at gjøre noget effektivt Arbeide. Shl. (Fitja). „Dei sat aa jyyla oppe heila Naattæ". „Kva æ du jyyle ette, so tiile?".

jympa v. a. kaste omkring, slænge, vippe = vinsa. Ryf. Dal. „Eg ska jympa deg, din Jympling!" — **Jympling** se Jupling.

jypsa se gyssa. — **Jyrksle** se Dyrksl.

Jyrva f. vaad Grusmasse; især en Blanding af Snee og Jord (efter Skred), som ikke er saa blød at den flyder ud i vandret Lag (Gyrma). Hard. (Kvamm). Jf. Jorva; Gyrva, A.

jyst adj. om Hest: vælig, ustyrlig. Shl. (Skonevik, Etne, Fjellber). „Jyst aa moorst". „Kunde I saa vel paa jysten Hest udride?" Omkvæd til en Hemingsvise, optegnet af Jørgen Moe. Jf. jyska, jyksen.

jyska v. n. (ar) = skrona, juska. Romsd. Ndm. Innh. „Han jyska aa lyge". — **ljuska** d. s. Nhl. (Haus). Dette er maaske under Indvirkning fra ljuga, en Dannelse som ljystre (Sfj.) for jystre, se gystra.

Jæbba? f. stor Gjerning, Velgjerning = Gjøla. ØTel. (Bø, Heiddal). Kun ironiskt brugt. „Dæ va ei Jæbbe du gjoole mæ dæ!" „Dæ va(r) a stoor Jæbba!" Gjæva?

Jæktesiglar m. En som fører el. farer (seiler) med Jækt (Jagt). **Jæktefarar** d. s.

Jæle, se Gjerde. — **Jælm, jælma** se Hj-.

Jælv n. = Hjell, se d. Nordl. (Ofoten).

Jæm, se Gjæm. — **jæm-, jæmn** se jam-.

Jæmm, Jærm se Mjødm.

Jæpa f. dvast og tvær Slufke. Nfj. (Davik, Gloppen): „Jæpe“. — **jætna** se gjerna.

„**jærkjæl** (?) adj. kjælen, ømstindet“. A. **jærrkjæl(l)**, Rom. (Nes, Gjerdrum). (Wille: jarkjælen, utaalig, kjælen).

Jæreber, Jærvol se Jord-.

?**Jæring** m. aarsgammelt Dyr. NGbr. Jf. Trijjæring, Tre-j., Tvejjæring. Usikkert.

jæs, jæsna, se gj. — **jævlas, jævr-,** se geiv-.

Jø se Tjo. — **Jødde** se Gjedda.

jøgr (øø) adj. med en hovmodig Holdning, selvbehagelig, omtr. = kjerren, kry. Senja, Vesteraalen, Helg. **Jøg**, SHelg. (Bindal). Til gag? G. N. gægjast (gœgjast?), strække sig (Halsen) frem for at naa eller see.

Jøkl n. Jisslag = Jak. Rbg. og VAgder: **Jokl** (o'), **Jogl**; **Jog'l** m. Li. — **Jogle** m. d. s. Ma. (Holum). — Hedder **Tjakk'l**, „**Kjak'l**“, Ringerike og fl. Se Jakel; Jøkul.

jøkla v. n. regne med Jisslag „Jøkl“ = jaka. Rbg. og VAgder: jokla (o'), jogle.

Jøkle m. 1) Jistap = Jøkul. Rbg. VAgder. „Jokli, Svalljokli, Jogle“ (o'); **Jukle** m. Hard. og fl. 2) se Jøkl. 3) = Jøklevid. Rbg. (Aamlid).

Jøklefall n. = Jsing, se A. Rbg. og VAgder: **Jøklefall, Jogle-, Jøklefadd** (o'); Dal.: **Juglefadl** (u'), **Joogel-, Jugel-**.

Jøkleform f. Masse af løsnet og sammenstablet Jis el. Snee som Elven fører med sig. Hall. (Aal, Nes): **Juklefaarm** og **-førm**. Se Form, Farm.

Jøklelaup n. Jisbelæg paa Tømmer, Stene og dl. VTel.: **Jøkleloup**. — „**jøkleloupen** (adj.) Bjalkji“, iisbelagt B.

jøklen adj. 1) belagt med Jisskorpe. ØRbg. „Ein joklen Bjalkji“. 2) se Jøkletre.

Jøkleræs n. Jisskred, Lavine. Nfj. Sfj.: **Ju-**.

Jøkleskot (o') n. 1) Jisskorpe som frosne Ting skyder i Vand = Jsskjold; Jisskorpe overh. Nhl. og Hard.: **Jøkleskot**; Ullensvang i Hard.: **Juklaskot** og **Jukulskot**. 2) Jøklefall. SBerg.

jøkleskoten (o') adj. belagt med „Jøkleskot“, Nhl. (o'). **jukulskoten** (og jukel-). Voss. Hard. (Ulvik).

Jøkletre n. et krumt Træ som paa Krumningens ydre Side (den konvekse, „kuve“) har et meget haardt og sprødt Ved, som springer itu under Øksen: **Jøklevid** m. Rbg. Sæt. og Ma.: **Jøkletree, -vi'e, -vee.** Veden hedder ogsaa: **Jøkli** m. Rbg. (Aamlid); **Jogl** m. VNed.; **Juglevee** (u'), Dal. — **Jøklefure** f. en Fyrr med slig Ved. Rbg. Ma. (Otrnes: „Joglefure“. — **jøklen** adj. „Ei joglen Fur(r)e“; „joglen Vee“. VNed.

„**Jøkul** (ø') m. Jistap“. A. **Jokule** og **-i** (o') VTel. og Rbg. (Aamlid); **Jokel** og **Jogel** (o'), VAgder; **Jokedl** (o'), Nhl. (Eksing.), Sogn (Vik); **Jookedl** og **Jukedl**, JSogn; **Jukudl**, Voss; **Joogedl, Jugedl**, Rogaland; **Jis-kjukul**, Ndm. (Tingvoll); **Jiskjukl, -kjookkel**, Vald. Vestf. (Hov, Lier); **Jiskjukling**, Vestfold; **Ljokedl**, Nhl., se gystra, Jakel. 3) Jislag; Jis. Nfj. (Gloppen). „Vatne fröus te Jukel paa Ljaa'n“. 4) særlig: opsvulmet Jslag paa Marken = Svell. Sfj. (Førde): **Jukel**. Jf. Jakel, Jake, Jak.

Jøkulis m. = Jøkl. **Jokeliis** (o'), Nhl.?

„**jøkulkald** adj. iiskold“. A. **jokukalle, jokkalle** og **jokande kalle** (o'), VTel.; **jokekalle** (o'), Sæt. **jukkene kæll**, ØTel. (Nes).

jøkulleg adj. iiskold. Sfj. (Førde): **jukele.**

Jøle, se Gjerde. — **jømm(e),** se ljoma.

jøna, jønnig adv. se gjerna.

Jønnøy f. Reinfan. Innh. (Stod, Beitstad).

Jønstr, jønstra, se Gjønstr.

Jørul m. En som stirrer sandseløst el. sløvt omkring sig; ørkesløs Person; Maaber. Tel. (Tinn). **Jurul**, Tel. (Tuddal, Grandsherad, Bø). Maaske til jara, stirre.

„**Jørve** m.“ A. **Jørve** f. SGbr.

„**Jøtul** (ø') m.“ A. **Jutul**, Nedre Tel. Trondh. Ndm. **Jutuli**, Tel. (Treungen). Jf. Jute, Jutil. 2) grov og indskrænket Kjæmpe af en - Karl. Stjør. Ndm. Romsd.: **Jutul.** 3) = Tumsing. Tel. (Treungen).

Jøtulstein m. stor Sten paa Bjergtop. Hall. (Aal): **Jutulstein** og **Juslestein** (Juhle-).

jøyla se Jgøyla.

K.

K, Bogstav. Kj, og K foran e, æ, ø, i, y, ei og øy lyder i en stor Deel — maaske den større Deel — af Landet omtrent som tkj; saaledes almindeligst i Vest og meget udbredt i Nord og Øst (Sigdal, Odal og m. fl.). Forskjel i Lyd mellem oprindelig kj (Kjos) og tj (Tjov) findes neppe nogensteds nu. J nogle faa Tilfælde har K foran de linde Vokaler en Lyd imellem K og Kj, i Regelen meget nærmere det første: a) i Lokke- og Skræmme-tilraabene: „kille, kis, (kissalt, kissebann)“ og „kys“, næsten overalt hvor de bruges; se A. b) i Infinitiv- og Præsensformer af endel stærke Verber. Saaledes: „skæra“ (og „skeera“) ɔ: G. N. skera, og især „skeer“ og „skær“ ɔ: skerr i Namd. og Innh.; skek'r (skeek, skæk, skæk'r) ɔ: skekr og „skev'r“ (osv.)

ɔ: skefr, mange Steder i Trondh. og Østl. (Rom. Hedm. SØsterd. og fl.); „skyte" og „skøte" ɔ: skjóta; desuden i „skøyt" og „skøt" (sköt) ɔ: skaut, „skyve, skøyv" og dl. i sydøstlige Egne (Dele af SØsterd. Solør, Smaal. og fl.). Se S.

kabakleg adj. og adv. ubekvem(t); bagvendt; forkeert = avbakleg. Helg. Maaske for kav-.

„**kabba** v. a." A. **kabba** *av*, gjøre Ende paa. Li. — „**kabbe** v. n. falde". A. Særlig: falde i Barselsæng. Hall.

„**Kabbe** m. Træ-Stump". A. Oslo, Totn, Land, Hedm. 4) = Kavle. Stjør.: „Kabb".

Kabresta f. Ost som flyder op paa Ballen ved Begyndelsen af dens Indkogning til „Brim". Sogn (Aurland). Se A. Maaske til Kav n. og bresta.

kabykfa v. n. (er, te), gallopere. Jæd. (Hetland og fl.). — **kabykfla** v. d. s. Hetland. Maaske for kav-.

kadda v. n. (ar), bevæge sig rafkt henad en Flade. Hall. (Aal, Gol, Nes). „Guut'n kadda i Veg'n, kadda t e e". „Baat'n kadda burtaavr Batne".

„**kaft** adj. n. travlt". A. 2) adv. noget vel ivrigt. „Ta da kaft". SHelg.

„**Kag** n. Blik". A. 2) Sygdom paaført ved Ellefolkets (onde) Øie. Jf. Elsk. Nfj. (Honndal). „Dæ æ kome Kag aavr Bane". 3) Udsigt, Udsigtssted; omtrent = Leite. Li. (Hægeb. Kvin, Fjotl.). „Uppaa dæ Kage".

„**kaga** v. n. kige". A. Li. Ryf. Nfj.

kaga v. a. (ar), agte, skjøtte, ændse = ansa, vyrda. Nfj. (Davik, Eid, Gloppen, Innvik, Honndal). „Eg vil kje kage dæ (da) meir" = „vyrje". „Eg ha kje kaga dæ noke". „Du skulde kje kage noke slikt før m i Skuld". Ogsaa: „kage p a a dæ" = ansa. Nfj. (Honndal, Innvik), Sdm. (Hjørungfjord). „Vei'n æ paakaga", paabegyndt saa smaat. Væsentlig eet med d. foreg.

„**Kage** m. lav Busk". A. Romsd.: **Kaje** (Einkaje, Haarkaje); NSmaal.: **Kaga** (Einärkaga) og **Kaie** (Enekaie; i Trykstad). **Kave**, Ndm. (Einkave); Sogn i: „Haarkave"; **Kaavaa**, Gbr. (Skjaak). Ogsaa **Kare** og **Karre**; se disse.

kageleg adj. tilbøielig til at kige, „kaga", til **Kaging** (haardt G) f. Kigen. Sæt.

Kagg m. Knag paa Leeskaft = Kakk. Hall. (Gol): „Ørvekagg". Jf. G. N. köggull yderste Fingerled.

kagga v. a. = bryna (en Lee). Vald. (Vang).

kagga v. 1) blive stormavet; især om Svangre. Østl. (Smaal. og fl.). 2) proppe med Mad.

kagga adj. stormavet; proppet med Mad.

„**Kagge** m. 4) Stabel". A. Land, Hadeland.

kaggen adj. 1) stormavet; til Kagge. Land, Birid, Smaal. 2) om Træer: busket; med korte stive noget løvrige Grene = kjerren. Sogn (Lustr). Jf. ogsaa Kage.

Kagging f. 1) = Bryning. Vald. 2) = Kvetja, Slip. Vald.

[**Kaie**. „I full Kaie", „i kaiene Sprang" ɔ: i fuld Fart. Smaal. Vel F. carrière.

„**Kaka** f. Kage". A. **Kaku**, Rom. Follo, Smaal. Nedre Tel. Num. Hall. STrondh. (Strinda, Gul. Uppdal), Gbr. Stjør.; **Kako**, Namd. (Nærøy og fl.); **Kak'**, Stjør. Ndm. Namd. Se Gatu, Skatu, Ba'o. „Kaku" og „Köko" i Nordsvenske („Norske", Lundell) Diall. „Koma paa Kakedne", bli svanger, om Pige. SShl. — **Kakubryne** n. 1) Afdeling af en med **Kakuknot** (m. se Knot) inddelt Kage. Hall. 2) Skive Brød. Num. Se Bryne. — **Kakunu** m. „Nu" som er Deigtrug. Rom.

„**kaka** v. n. (ar)". A. 2) lægge sig i Lag eller Kager. VAgder. „Skoddæ kaka paa Heian". **kaka** seg d. s. VAgder. 3) kludre; famle; ogsaa: kjæle. Voss. „Kaka mæ äit Arbäi". Jf. koka.

Kakk m. 1) Næb. Gul. Ork. Ndm. Vel til kakka. 2) Næse. STrondh. Mere udbredt i: „faa paa Kakkn (Kakkjn) sin", faa paa Næbbet, blive tugtet eller afbidt; „gje(va) ein paa Kakkn"; Gbr. Hedm. Rog. Gul. 3) Knag eller fremspringende Haandtag. Hedm. Totn. F. Eks. paa Leeskaft = Kagg; paa Ard: „Alkakk". 4) lidet Traadnøgle. Stjør. Strinda. Jf. G. N. kökkr, Gen. kakkar, Klump; D. Diall. kakk ɔ: kind.

„**Kakk** m. lidet Trækar". A. Ndm. Senja.

kakka v. a. (ar), drysse. Hall. „Kakke Mjøl neepaa Søe". Vel eet med „kakka" banke, A. **kakka** synes flere Steder = hakka, hakla, kakla.

Kakkenyn f. og n. = Hakkenyn. Ndm. STrondh. Namd. Jf. Kakk, Næb.

Kak'ker f. Trækar til at malke i. Østerd. (Aamot). **Kak'kir**, Hedm. (Furnes, Løyten). Jf. Kakk. (Skulir f.; eg. Fl. af Skul).

„**Kakkespjot**, Hakkespætte". A. **Kakkspjøt** m. NTrondh. (Frosta); **Krakkspjøt**, Fosn (Ørland); **Krasspjøt**, Indr.; **Kakkspætt** (og Hakk-), NGbr. „Kakkspett", Jemtland.

Kakla f. Bjelde med hvas Lyd. Innh.

kakla v. n. hakke, banke; saaledes: a) om kortskridtet klapprende Gang især i Træsko; b) om hakkende lidet virksom Roen. Ndm. Til kakka. Jf. hakla.

kaklast v. recip. kjævles. Ryf. Dal. (Eikers.).

Kaks m. (og n.) 1) Stød, Dunk. Sfj. SBerg. „Han datt aa fekk seg ein goo Kaks". 2) liden Bratning i en for Resten jævn Skraaning, f. Eks. i en Agebakke; omtrent = Dump. Nhl. (Ask, Hamre, Oos og fl.). 3) stivsindet og steil Person. Hard. Nhl. 4) mægtig Mand = Kakse. Hard. Nhl.

kaksa v. n. (ar), 1) hakke; hugge el. skjære klodset. Ryf. 2) daske, dunke til En. „k. t e e ein". Nhl. Shl. Sfj. Ogsaa: kjaksa. Til kakka.

Kakse m. 1) en underlig, uberegnelig, umedgjørlig Person; en Særling. Shl. Ryf. „Ein løyen Kakse". 2) En som gjerne ud-

trykker sig spøgende (humoristiskt, ironiskt); ikke ondskabsfuldt som „Flæp". Sæt.

kakseleg adj. lig en Kakse. Sæt.

kaksne, se kasskjen.

Kakusta(d) m. = Kakestad. NGbr.

Kal n. surt eller lidt raaddent Ved inde i en Stamme. Ndm. — **Kalraand** f. Rand af „Kal" i et Træ. Ndm.: -raann. Jf. Kale, Kalv; D. Dial. Kall, Kal, omtr. d. s. — **Kal-ve** se Kalvvid. — **kalvett** adj. bestaaende af el. fuld af Kal el. Kal-vid. NGbr. „Bjørkjee æ k.". — **Kal** se Kard og Karda.

„**kald** adj. kold". A. **kal** m. og f., **kalt** (langt A) n. SGbr. og fl. **käild** og **kæild** NGbr. og fl. „Kumpe o Kage sede ein Mann paa kallan (accus.) Klage"; Dal. 4) frastødende, uhyggelig; omtr. = kaldsleg, kjøleleg, kjølen. „Ein kald'e Fant". „Ein kald'e Hjelm". Sogn, Nfj. Gbr. G. N. kaldr fordærvelig osv. (som i Ældre D. og Engelsk).

kalda v. n. (ar), blive kold, om Luften. Smaal.: „källe". G. N. kalda. — **kaldast** d. s. Totn. „Dæ källes p a a te Kvella". — **kaldna** v. d. s. Smaal. „källne".

Kal(d)aa(d)r f. Kilde. Østerd.

Kaldbit (ii) m. = -bitel. Sæt. Hall. Voss, Gbr.

Kaldbrest m. Brist i Is i Kulde. Sogn.

kaldfisa (ii) v. n. blæse ind i Ilden uden at faa det til at flamme op. Hall. (Gol). Se fisa.

kaldflø v. n. (r, dde). „Elva kallflø(r)", naar Isdannelse, særlig opstydende Bundis (Or), dæmmer op og volder Flom. Stjør.

Kaldgaara f. Kuldegysning der gaar ligesom stribevis henad En, især efter Strabadser. NTrondh. (Stjør og fl.): „Källgaar". — **kaldgaarutt** adj. lidende af Kaldgaaror, „kæilde Gaaro" (Gbr.). Stjør.

Kaldglya f. tyndt overskyet og fugtig-kold Luft. JSogn. — **kaldglyen** adj. = graakald.

Kaldgnæ(d)e m. tørt og koldt, vindigt Veir. Agder. — **kaldgnæ(d)en** adj. Se Gnæe.

Kaldgova (o') f. Frostrøg. NTrondh.: **Kallgovo** (oo).

Kaldgraut m. kold Grød som egen Ret. Udbredt.

kaldgrisa (ii) v. (er, te) = kaldslira. Tel.

kaldgrylen adj. = graakald. Ryf.

kaldgrysjen adj. kuldegysende. Gbr.

kaldgrælen adj. = graakald, og lidt vindig. Gbr. Nfj. og fl.

Kaldgufs (u') f. (m.) koldt Vindpust. Trondh.

Kaldgul (u') m. svag kold Luftning. Dal.

Kaldgust (u') f. (m.?), 1) koldt Vindpust. Voss, Sogn. 2) = Kaldhjelm. Voss, Sogn.

Kaldgysja f. kold Uveirsbyge. Hall. (Nes).

kaldhisken adj. = graakald, indtil Gysen. Sogn, Sfj. Ofte: **kaldiskjen**.

„**Kaldhjelm** m." A. Nfj. = Bæv, Bøv.

Kaldhuru f. se hura v.

kaldhusken adj. = kaldhisken. Ndm. Romsd.

kaldhustren adj. kuldegysende. Stjør.

kaldhyrren adj. = graakald. VNed.

Kaldhæsa f. Tørke af langvarig kold Blæst. Shl. Ma. Rbg. Tel. — **kaldhæsa** v.

Kaldkjøl m. fugtig Kulde. Sogn (Borgund). — „**kaldkjølen** adj." A. Sogn.

„**Kaldkjelda** f." A. **Kalkjøle**, Østerd.

kaldklok adj. følesløst klog. Tel. (Selljor).

kaldkløkkjen adj. = kaldhisken. Ndm.

Kaldkræma f. Sneens Klamhed og Vedhængen, „Kræma", naar den efter Kulde begynder saa smaat at blive „kram". Ryf.

kaldlæja v. lee en „Kaldelaatt". Hall.

Kaldlægt m. = Kaldelaatt. Hall.

kaldnyggjen adj. = kaldsnækjen. SGbr.

Kaldoe m. = Kaldyl. Li. (Hægebostad).

kaldruggen adj. = kaldhisken. VAgder. Mest: „-ruggjen". Til rugga, ruggen, ryggja. — **kallryggen** d. s. Smaal.

kaldruklen adj. om Luft: noget „graakald" uden at være uveirslig. Stjør.

Kaldrøyk m. kold Damp af Jorden. Shl.

kaldrøykja v. suge paa en utændt Tobakspibe. Udbredt.

kaldsam adj. 1) = kaldvoren. 2) frastødende. Gul. (Ogsaa Christie).

kaldskratta v. lee koldt eller unaturligt.

kaldslaa v. a. kuldslaa. Shl.

kaldsmida v. smede (Jern) koldt. Hall.

kaldsnaulen og **-snauren** adj. om Luft: ubehagelig for Følelsen ved kold Fugtighed og Vindighed. Ryf. (Karmt).

kaldsnikjen adj. 1) = kaldsnaulen. Li. (Hægebostad: i'); Ma. (Valle: „kallsneejen"). 2) frastødende = kald 4. Jnnh. „En kallsniikje Mann". Se slgg.

kaldsnoken (oo) adj. = kaldsnaulen. Gbr.

kaldsnuggjen adj. = kaldsnaulen. Ryf. Dal.

„**kaldsnækjen** adj." A. Nfj. Shl. Til Snaak, kold Luftstrøm. Jf. med de foreg. og Snik = Snæk, Snugg, Snok. 2) frastødende = kald. Jnnh.

„**Kaldspyta** f." A. Tel. (Vinje).

Kaldstjerna f. Planeten Saturn. Gbr. (Vaagaa). „Kæillsjæinna frøyse ihæl Køynne derest Lesja, — aa ja derest Vaagaa öu".

kaldtokka adj. frastødende; uhyggelig; som der er „Kaldtokke" (Sogn) ved. NGbr. „Ein kæilltaakka Kar".

kaldtrætta v. kjævles uden synlig Hidsighed. Tel. Østl.

Kaldul (u') 1) svag Strøm af kold og fugtig Luft. Sogn (Flaam). „Da staor äen Kaldul frao Bræen". 2) Se Kaldyl.

kaldvaska v. vaske med koldt Vand. Oslo.

„**Kaldvesl** n." A. Meddal. **Kallvehl** f. (Fl. -i), N- og STrondh. **Kallvelt(e)** f. Selbu.

Kaldvætespring v. = Kaldspyta. Tel. (Mol.).

Kaldyl (y') m. 1) = Kaldrøyk; ogsaa: kold Fugtighed i Jorden, især af Undergrundsvand. Jæd. Ryf. Røldal. 2) kjølig Damp el. Luft fra Vædsker som kuldslaaes; den Kulde i slige Vædsker, som maa bort før de kan drikkes. Sogn, Hard. Shl. Rog. Sæt. „Du maa tje drikka Øle, fyr(r) Kaldyln æ

vor". Begge Bett. har ogsaa: Kaldul m. Sogn; Kalløyl? m. Ryf. jf. Kaldøyra; Kallooe m. Li.; Kalløe? m. Ryf.; Kalløgn? f. Ryf.
„Kaldyrja f." A. Shl. Salten, Senja.
Kaldøe, -øgn, -øyl, se Kaldyl.
Kaldøyra f. 1) = Kaldyl 1). Shl. Ryf. „Du maa kje saa før(r) Kaldøyro æ vor Jooro". 2) = Kaldyl 2). Ryf. (Hjelmeland). — Kaldøyrejord f., Kaldøyreflekk m. i Ageren; Kaldøyreplass m. Shl. Ryf.
kaldøyren adj. om Jordsmon som lider af Kaldøyra. Ryf. (Vikadal og fl.). „Her æ kalløyre aa vaatlendt". — kaldøyrt adj. d. s. Shl. Ryf. „Heile Gar'n æ kaldøyrt".
Kale m. 1) Gjæring, sur eller halvraadden Tilstand af Vedet i et Træ; se Kal. Ndm. (Tingvoll). — 2) Jis i Træets Ved. Innh.: „Käli". Saaledes meddelt. Maaske eg. eet med Kal(d)e ɔ: Kulde. Jf. dog Kalv.
Kale m. 1) Rebpluk, Drev. Li. Se Kal m. 2) halvraadnet Siv og Græs, hvilket danner Kalemyr f. Li. (Lyngdal og fl.).
„kalen adj. 1) forfrossen". A. Romsd. Ndm. „2) lidt raadden, om Træ". A. Ndm. Gbr. (Vaagaa), Sogn (Sogndal). 3) usmagelig, vammel. Helg. (Vindal).
„kalka v. a. (ar), kalke". A. 2) tilsøle, tilkline. Hall. „Kalke dæ tee". Jf. kalkast.
„Kall m." A. 6) slævnet, afgrenet Træstamme, med Grenstumperne staaende eller med nye korte Grene. Vald. Totn, Ringerike, Oslo. 7) de nederste, opretstaaende, Reg omkring Kornstavren. NTrondh. Jf. Stødekall.
Kalla f. Dødved i Løvtræer; det er altid skjørere end det øvrige Ved og løser sig undertiden ud. Vestfold og Nedre Tel.: Källe, Kælle. Jf. Kal, Kale, Kalve.
• kallast v. n. hedde. NGbr.
Kallbjørk f. Birk, som man lader staa berøvet Bark og Løv. Hard. Til Kall 6).
kallborka v. a. flaa et levende Træ for Bark og Løv. Hard.
Kallbuna (u') f. opretstaaende Aksel i Møllehjul, „Kall". Hard. (Ulvik): Kadlabuna. Kvedna-buna (som „Mølle-aksel") d. s.
Kallhaus m. = Kallbuna. Dal.
Kallhovda (o') n. = Kallhovde. Shl. (Etne). Ogsaa: Kallhovud, Ryf.: „-hove (o'—aa)".
Kallingsvip (i') m. Anstrøg af Lighed mellem vordende Ægtefolk. Tel. (Seljord og fl.). Ogsaa: Ægtesvip, -biv, -kvim.
Kallingtrætta f. skjemtende Trætte mellem vordende Ægtefolk. Tel. (Kvitseid, Vinje).
Kallkrok (oo) m. = Femtak. Nordenfj.
Kall-skrupp m. skrumpen Olding. Ndm.
Kall-slok (o') n. det nederste, bratteste, Stykke af Møllerenden. Nhl. Hard.
„kaltra v." A. 3) arbeide upaalideligt; fuske. Namd. Helg. Jf. kiltra, kjeltra, kjaltra.
„Kalv m. 1)". A. Kaalv VAgder; Kaalv'e Rbg., se Halm. „2) Bugen af et Fiskevod i Søen". A. Oslo. „Ogsaa: den inderste Del af en Fiskeruse". A. Ryf. Hard.; i Stjør. (og fl.): Kälv. Ogsaa den tragtformige Indgang til andre Fiskeredskaber. Hard. og fl. „Kjerkalv". „3)". A. Særlig: Ved som løser sig op el. af i Ruller og Valser efter Aarsringe. Innh. (Stjør. Skaun): Kälv, „Kjellkälv". Saadant Ved ligner en tyk rulleformig Muskel. 4) tyk Muskel, for Kalve. — I Sammensætnn.: Kaalvekjøt og Kalvskinn i Rbg. (Aamlid); Kä'llsjinn, NGbr.; og se de flgg. ·
„kalva v." A. kaalve, Rbg. (Aamlid og fl.).
kalva adj. om Ko som gaar med Kalv. Vald. (Bang): kælva.
kalvbeina adj. med Knæerne tæt sammen og Fødderne satte stærkt ud fra hinanden. Hall. og fl. Mange Steder: kalvbeint.
„Kalvbot f." A. Fosn, Ndm. Romsd.
Kalvdirr m. = Kalvesuss. NGbr.: „ee".
„Kalve m. 1) Kalle, Baglæg". A. Ned. Kaalve, Ma. (Bjelland), Rbg. (Aamlid, Gjøvdal). 3) den tykke Muskel paa Indresiden af Tommelfingren, paa Indresiden af Overarmen og paa Baglæggen. Shl. Maaske dog kun: Kalv. Se d. 4) den indre Fiskeruse = Kalv. Ma. Tel. Og: Bugen af et Fiskevod. Ma. 5) se Kalvvid, Kal.
Kalvebaas m. — Kalvedans m. = Kjetelost. Ryf. og m. fl. — Kalvegarde m. „Garde" for Kalv. Hall. — Kalvekraaser f. pl. Kalve-indvolde + -indmad; se Kraas. Tel. — Kalvetræde n. = Kalvehage. Shl.: Kalvatræ.
Kalvehol (o') n. Aabningen fra den indre, til den omsluttende Del af Rusen". Ma. Tel.
Kalvekjøt n. den store Muskel paa den indre Side af Overarmen. VAgder, Rbg. Shl. Nfj. „Slaa K.", slaa En paa denne; Agder. „Hogge K." el. „paa K." d. s. Nfj. Se A.
kalven adj. 1, kalveagtig. Vald.
kalven adj. 2, om „Kalvtre".
Kalvesuss (uu) m. Gelee af Spædkalvekjød. Ma. Tel. — Kalvedans m. d. s. Hard.
kalvett se Kal, Kalvvid.
kalvført adj. = kalvbeina. NGbr.
kalvknea adj. = kalvbeina. Sæt.: kaavknea.
Kalvrams m. Liljekonval, Convallaria majalis = Rams, Geitrams. Sæt. og Tel. (Mo): Kaavramse.
„Kalvskinn n." A. Kaalskinn, Ma. (Bjelland), Kä(r)skinn (omtr. saa). NØsterd.
kalvskjota v. n. om Ko: abortere. Sfj. (Astvoll). — Kalvskota (o') f. Ko som har aborteret. Tel. (Aamotsdal, Raul.): -skotu. — Kalvskotning m. dødfødt Kalv. Hall.
Kalvs-leg (e') n. = -lægje. Sæt.: Kaavsleji, bestemt n.
Kalvslægja f. = Kalvslægje n. Kallslæia, Ryf. Sogn; Kallslæje f. Vald. Romsd. (n.?); Nfj. oftest i bestemt Fl.: „Kallslæjene". Kaalsleiva, Li. (Kvin). — Kalls-

lære n. d. s. Voss. **Kå(r)slære** (omtr. saa), ØGul. NØsterd.

kalv-springa v. n. om Ved, hvis Midtparti løser sig ud som en Valse, eller som løser sig op i Ruller efter Aarsringe; jf. Kalv, Kalvvid. Hall. — **kalvsprungen** adj. om Ved. Hall.

Kalvtre n. Træ, hvis Ved „kalvspringer". Tel. (Rissedal). **Kaalvetre**, Rbg. (Aamlid).

Kalvvid m. 1) = Kalv 3). Shl. Sogn. 2) = Kalraand. Sogn. Udtales for Resten: „Kalvee, Kallvee". Kal (Kale) og Kalv tør have virket sammen i denne Sammensætning.

„**Kamar** m. Privet". A. Toln; Sogn, sommesteds om Grotte „Hellar" brugt til Privet. **Kaamaare** og **-ri**, VTel. og Rbg. (med ikke langt aa, og ikke langt M; som i „Haam(m)aari"). 2) Menneske-Skarn. Nfj. Rbg. (Aamlid), Voss.

Kamarfluga f. gul Møgflue. Ndm. (Tingvoll, Rindal): **Kamarfluaa**.

Kamarhane m. Møddinghane; Skjældsord. Ndm.

kambutt adj. fuld af takkede Fjeldrygge „Kambar"; om et Høifjeldslandskab. Hall.

„**Kamp** m. 1) Sten osv." A. Særlig = Koppulstein. VAgder. „Aakamp". **Kamparhaug** m. Høi af „Kamp". Ma. Rbg. og fl. Maaske kun i Stedsnavnene „Kamperhaug". „2) Bjergknold". A. ØTel.

Kamp m. 2, gammel og mager, slidt, Hest, især Hanhest. Hele Agder. Ligesaa i Sv. og D. Diall. Forskjelligt fra Gamp, der i ØAgder er en grov men meget kraftig Hest. Dog: „Otekamp". Jf. G. N. kapall, Pakhest; af Latin. — Hertil: **kampast** v. n. (ast), blive som en „Kamp", affældig og slidt; blive **kampeleg** adj. Ogsaa: „Vera (kaama) paa **Kampesi(d)a**", være (komme) paa den nedadhældende Livsside. Rbg. VAgder. „Aen kampeleg' o starkeleg' laga Hest'e". Sæt. **kampeslig**, Li.

„**kamp** adj. jævnstærk". A. „Kampe-Karar", Ned. Hall. Og „kampa Karar"; Ryf. Og „Kampens Kara", Hall.

„**kampa** v. a. tværhugge". A. Namd. **Kampar** m. en Arbeider som kampar. **Kamparsag** f. Sav som kampar. Namd.

kampast v. n. se Kamp (Hest).

kampast v. recip. (ast), 1) prøve Styrke; afgjøre ved Styrkeprøve; brydes. STrondh. NGbr. Sæt. VTel. „Kampas(t) aa ta Tak"; Trondh. „Kampast u m noko". 2) kappes = kjeppast; ogsaa være jævnstærke. Hall. Sæt. Og v. impers.: „Dæ kampast m æ dei" = „dei æ Jamkampar". Tel. Num. — **Kampetak** n. Kamp mellem Jævnstærke, længe uafgjort Kamp. „De bli Kampetok (pl.), um d e i legg' ihop". Rbg. Sv. Diall. kampas, kappas.

kampeleg, **Kampesida** se Kamp (Hest).

Kamping og **-ung** m. Ligemand i Størrelse, Kræfter, Magt el. Stilling. Sæt.: **Kampingji**; og **Kamponggа** (u'—o'—aa) kun i Fl. — **Kamp(e)rår** m. pl. d. s. Vestfold.

„**kamsa** v. ælte osv." A. **kamsa** ihoob. Jæd.

kan, pron., adj. og subst. 1) hvilken af flere. 2) hvordan, hvad Slags. Gbr. (Vaagaa). „Kan Kar va dæ?" Se kven.

kana v. n. (ar), 1) strække Halsen og Hovedet op; omtr. = gana (men Hagen er ikke fremstrakt og Holdningen er rank). Vald. (VSlidre). „Han gjekk o kana o saag ikring se". Gbr. (Lom): **kaanaa**. 2) kneise; bryste sig. Og „kana se". Vald. J Sv. Diall. kana, brösta sig. Jf. kona (kjøn).

Kane m. en liden svaneformet Øsekopp som svømmer i Ølbollen. Tel. (Vinje). Sjelden. Se foreg. A. Jf. Jsl. kani lidet Trækar til Søbemad; T. Kahn, Baad; D. og Sv. Kane, kana ɔ: Slæde.

kanen adj. med stram Holdning; kneisende = kjøn. Vald. (Slidre, NAurdal). „Hestn æ kanin". „Han sat so kanin".

„**kangla** v. a." A. Om at afrive Bær klasevis eller Løv sienvis, omtr. = ripa (i'). Ndm. Innh.; Nfj.: **kaangle**.

kangla v. n. rave henad, tumle henad, gaa tumlende. NØsterd. Røros. „Han kangla bortaavr", Rendal „Kangle a a t", falde omkuld; Røros. — **Kangla** f. En som let kanglar. NSv. Diall. kangla ɔ: gå vaklande, famla. (Denne sidste Bet. forbinder det maaske med foreg.).

Kank m. 1) Vridning eller Kurre paa Reb, Traad og dl. (A.). Salten. Jf. Kink. 2) Vrangvillighed; Trods. Selbu, Røros. „Gjaaraa dæ paa Kank". — **kankutt** adj. fuld af Kankar 1). Salten: „-aat". — **kankagtug** adj. trodsig. Røros. Bohuslen: Kank, Kast med Nakken; Sv. Diall. kanka sej, sno sig; Rietz 307.

„**Kann** n." A. 2) Tilkjendelse; Tilegnelse. Tel. (Grandsherad). „Gaa i Kan'ne", staa i et intimt Forhold, være forlovede = vera kjende. Dal. (Ogna, Bjerkrei, Hæskestad).

„**kanna** v. a. 2) tilkjende, tilegne". A. Rbg. Jæd. Shl. og fl. Ogsaa: adoptere. „Söu'n he kanna Lamme te seg". — „Eg æ kje mykje te kanna Bodnan", jeg er ikke meget barnekjær. Ma. (Grindeim). — „Kanne Njoo", lade Knæerne mødes under Gangen = vera kalvbeina, -knea; SætV.

„**Kanna** f." A. **Kaanna** VAgder, Dal.

Kannestol (oo) m. Skab med en Bordplade midtpaa og derunder Hylder til Kopper og Kander; Buffet; nogle Steder blot om den nedre fremspringende Del af sligt Skab. Nhl. Sogn. **Konnestol**, Hard. (Ulvik: aa?); men „ei Kanna".

Kanningsdele n. = Kannebyte. Hall.

[**kant** adj. Kun i: „kant o klaar", kant og klar, fuldt udredet, op- og afgjort; færdig. Berg. Rog. Ma. Nedre Tel. Østl. Romsd. Ndm. „Eg æ kant o klaar (klar)". „Av

meg ska du faa dæ kant o klaart". Ogsaa: „kunt o klaart", se kunn. Nt.
[Kantel m. liden Baad. Sfj. (Bremang).
kanthogga v. a. borthugge Kanter, særlig af Bjælker; renhugge. Se kant.
Kapall m. rund Sten = Koppul. NGbr.: Kapäill.
„Kapp n." A. „J Kappe", om Kap. Ryf. Sæt.
kappfus adj. hidsig til at tage fat og i; ivrig i Arbeide. Tel. (Mol. og fl.).
kappgaa v. gaa om Kapp. Hall. Gbr. og fl.
Kappmella f. = Rennelykkja. Y. og JSogn.
kappstøyta v. styrtregne. Kappstøyt m. Styrtregn. Jæd.
„Kappsæde n." A. Kappesæ, VAgder.
Kaps n. hvid Brystdug forsynet med Krave, til Kvinder og Mænd; en „Front". Hard. (Ullensv. Ulvik; ogsaa hos M. Schnabel). Vel fremmed. Jf. Karpusa, Fr. capuce.
„kara v. rage". A. karra, Ryf. kaaraa Varmen = skara Eldn. ØTel. (Bø, Grandsherad). „3) slæbe sig frem". A. Sogn. „Han kara seg fram or Sængji". 4) pusle omkring smaat eller sløvt. Gul.: kaaraa.
Karaa f. se Kora.
kara v. blæse lidt = kaara. Shl.
kara se(g) v. om Fløde; briste = kaara seg. Vestfold.
kara seg (upp) v. vise sig som en Karl; tage sig sammen. Tel.
Karafant m. En som er blottet for alle Eksistensmidler = raka Fant. Østerd.
karafull adj. overstadig beruset. Gul.: kaaraa-. Vel til kara, pusle.
karbasleg adj. om Karle: noget vigtig uden netop at være umandig. Tel. (Kvitseid).
Kard n. det Karbede. Tel. og Gul.: Kal (reent L). — Karde m. 1) = Durle. Dal. (Ogna). Jf. Einkarde. 2) = Karda. Ma. — Kardefylle n. det som fylder Karden ved første Kardning. Sæt.: Karefyddi.
Kare m. Vindpust = Kaare. Shl. (Kvinherad). „Austaakare, Vestaakare (el. Dustok.“). Se kara = kaara. — „Karda f." A. Kal (reent L) m. Gbr.
Kare m. lav Busk = Kage. Gul. Ork. Strinda. „Einkare". Jf. Kjerre, Kjerr.
Kark m. tyk knudret Bark. STrondh.
karka v. a. (ar), fastbinde el. tilbinde med mange (klodsede) Bindninger. Salten. „Han karka Lasse, Vøra, Hiita".
karkla v. kagle. Tel. Se kokla.
karmanngjengsen adj. se gjengsen. Totn.
[Karmerot f. Acorus Calamus. Follo.
karnabbast v. recip. knubbes, brydes for Spøg og dl. NGbr. Sdm. (Hjørung. og fl.). Se knabbast, knappast; og Kn. Jf. Nabbetak. — karnappast v. d. s. Sdm. Ndm. — karnuvast v. d. s. Ndm. Se knuvast.
[Karphu(v)a f. = Karpusa. Jæd. Se fyre; Kaps. — Karpushuve f. Selbu. Sjelden.
Karr n. se karra; karr adj. se karra, kurre.
„karra v. a. strabe". A. Rog. Hertil: karrig adj. flink til at strabe til sig. Ryf. 2) gaa møisomt og langsomt. Vald. Se kara.
karra v. n. (ar), 1) om Vand · kruse sig under svag Blæst. Sogn, Hard. Hall. Hadeland. Jf. kara, kaara. 2) danne Rynker; skrumpe ind; f. Eks. Mad som holdes varm ved Ilden. Gbr. (Gausdal). 3) se karra. Jf. Karr, kjerra v. bøie op, reise op (G. N. kárr, Krølle), Ang. cerran, cyrran, bøie, vende. — Karr n. Vindpust som netop kruser Vandet. Karregul (u') f. svag, noget varigere, Luftning. Hard. Sogn. „Vestakarr".
„karra v. n. (ar), kurre, kagle osv." A. Om Lom. Tel. 2) = vera karr ɔ: udtale R'et med Ganeseilet eller Drøbelen eller ensteds i Svælget eller Halsen, ikke med Tungespidsen. Gbr. Andre Steder: skarra, kurla. — Karrelaatt m. Latter ledsaget af ru Svælgeller Halslyd (Harkelyd); skurrende, harkende, Latter. Tel. (Tuddal). — karremælt adj. som karrar (skurrer, harker) paa R'et. Tel. (Tuddal).
Karre m. Busk = Kare. Gbr. Romsd.
Karrhovud n. øverste Tværtræ paa „Framkarrn". Hall. (Gol): „-huvu".
Karrkjelke m. Kjælke med Rygstød, „Karr". ØTel. (Heiddal, Grandsh.), tildels: Karkjølkje. Jf. Kjerra.
Karshøgd f. Mandshøide. Ndm. Gbr. og fl.
Karsk m. Kaffedoktor. Trondh. Kask, Østl.
Karsstykke n. Karlestykke. Maaske alm.
Kart m. knudret knortet ujævn Flade: a) Landskab eller Jordsmon som er knudret, tuet og stenet. Agder, Dal. Bamle, Tel. (Nissedal). „Slaa paa Kartn". „Myrkart, Lyngkart, Stei(n)kart". b) knortet Bark = Korpa. Sæt. „Bjørkekart". Hertil: Kartbjørk f. Agder, Tel. Bamle. Ryf. c) sygelige Knorter paa Hud; hos Ko paa Ryg; hos Hest i Hovled. Agder, Tel. Ringerike. Tildels n. se A. Isl. karta, Knort.
„karta v. a. (ar)". A. 3) afkviste et Træ, saa det staar knortet igjen. Li. Dal.
Kartabu eller Kartabuar m. Beboer af „Kart'n" eller „Kartalande", G. N. Körmt, Den som ved „Karsund" skilles fra Ryfylkes Fastland, særlig af dens nordre Del, nordenfor Kaapervik; den søndre Del kaldes oftest „Skutneslande", „Skudneslanne".
Kartbjørk f. se Kart.
Kartmella f. = Kappmella. Sogn (Leik. og fl.).
karvoren adj. = karsleg. Østerd.; Innh.: karavoorin og -voolin. „Karavoore (adv.) gjoort", gjort som det sømmer sig en Mand.
Kas n. Affald ved Tømmerhugst: Kviste Rødder, Spaaner osv. Sogn. Se de flgg.
„kasa v. a. ophobe". A. Sæt. 2) ophobe sig, trænge paa; om Arbeide f. Eks. Hall. „Dæ kasa paa mæ Slaattee". Om Vanskeligheder: „Dæ kasa mæ' o", han kunde ikke klare sig længer. Hall.
Kasa f. 1) Dynge. Helg. (Ranen). „Bjærk-

kasa, Strangkasa". Mere udbredt er Kosa, 2) „brænne Kase" = brenna Kos. Ring.
„Kasa f. = Kjessa". A. Nfj. Ndm.
kasa adj. = kasen 1 og 2. Hard. Isl. kasadr.
Kase m. 1) Dynge = Kos. Østerd.: „Kasa, Tømmerkasa". 2) Pindehob. Særlig: en Indretning til Fuglefangst, med Barkviste lagte over en Fælde. Ma. (Aaserall og fl.).
Kaseld m. Ild paa Kos 3). Tel.
„kasen adj. 1) lidt ankommen eller fordærvet". A. Saaledes om Hø = kosen. Nfj. „2) sløv, afkræftet". A. Ogsaa: døsig, ufrisk = utidig, gisen. Agder, Rog. („kassen" hos D. F.). Nhl. 3) gisten = gisen. Ma. (Bjelland). „Kjer'an æ kasne, dei lek'e".
kaskjen adj. flink, brav? Kun i Tiltale (til Børn og Underlegne), ligesom sæl. Gbr. (Vaagaa, Lom). „K a s k j e Baan!" „Høyre naa kaksne!" Og „kasne", Lom. Jf. karsk, kask.
„kasna v. n." A. 2) begynde at surne; om Mælk. Tel. (Vø). 3) = gisna; verta kasen 2). Ma. (Bjelland).
kasroten (o') adj. = kassur. Jæd. Nhf.
kass adj. = kassur (Vestfold). Vestfold (Hov). Om lidt bedærvet saltet Fisk. Oslo.
Kass m. 1) Kurv osv." A. Vidjekurv til at bære Hø i. Dal. „2) liden Byrde". A. Sæt. Rbg.
kassa v. a. (ar), belæsse med en Rygbyrde „Kass". Tel. „No æ du væl kassa!"
Kasse m. liden Rygbyrde. Hard.
kassherda adj. = kassvaksen. Nfj. (Stryn).
Kassmeis m. flad Træ-Ring lagt under „Kass'n" for at holde den fra Ryggen. Dal.
„Kast n. 1) Kast. 4) Leilighed, Gang". A. „Kast aa Veel (Vil)", Gang efter Gang. Busk. „Kast i Vrott" (ö—aa) d. s. Vestfold. „8) et Antal af fire". A. Tel. (Vinje). „Tri Kost Leivar, Fisk" = 12. „11)". A. „Hannklækast", en liden Rulle hvorover Haandklædet hænges. Østerd. 13) = Timbrløypa. Vestfold. 14) Par af Neg som sammenbundne kastes over Stavren. JSogn.
„kasta v. a. og n. (ar), kaste. 10) ise". A. Li. Hall. — „Kaste" = kasta Lit'n ɔ: begynde at tabe Farven, især om modnende Korn. Nfj. og fl. — „Kasta a v", kaste Fosteret. Jæd. — „Kasta o m", bytte. Nhf. „Kasta j a m t", bytte uden Mellemgift. Nhf. — „Hæstn kasta Tan'e, Svam'e", Hesten begyndte at strække ud, „tenja", at svømme „svemja". Vald. (Ø- og VSlidre); ogsaa: „kasta p a a Svame". — „Hæstn kasta Maagaa", naar dens Mave giver en stærk Lyd i Takt med Springet. NTrond. — kasta seg, omskiftes noget brat. Stjør. Gbr. „Han kasta sæg mæ Vee'ri", Veiret skiftede pludselig. „Øl'i hi kasta sæg", Ølet er blevet surt. Stjør. — „Kasta y v e(r) s e g", om Øl: begynde at gjære, dækkes med Gjærskum. JSogn. — „K a s t e paa Silla, Makrilln", kaste ud Vod for at fange. Oslo.
„Kasta f." A. Odal, Smaal.
kastebyta v. bytte paa Slump uden Granskning og Mellemgift. Agder, Nhf. Tel. Gbr.
Kastegard m. midlertidigt, meget let opsat, Lægtegjærde. Smaal.
Kast(e)gjerda f. Vindkast som viser sig i et mørkt Bælte henad Vandet. NBerg. og fl.
kasten adj. rask, gesvindt. Helg.
Kast(e)oke (o') m. en Haspe som kastes over en Krampe „Kjeng", hvori saa anbringes Pind eller Hængelaas. SGbr. (Faaberg): Kastaakaa.
„Kastespjeld n." A. Kasspjill og -spjyll; Ndm. Helg.
„kastutt adj." A. 2) lunet. Vald. Sæt.
kata v. n. (ar), arbeide med at holde Følge, forsøge at gaa, være, med. Rom. (Nes, Holand), Gbr. (Vaagaa, Lom). „Du faar k a t a mæ, saa gott du kann"; Rom. „Du fæ prøve aa k a t e mæ", til Børn; Gbr. (Wilse: „k a t e, kappes"). Maaske til Kate, Smaadreng (Sv. katig ɔ: flink).
Katle? m. = Vadbeine. Nfj. Sfj. „Kahle, Kahltje osv.". — 2) Katle eller Katl en fremspringende græsklædt Rygning, „Ryng", langsad en „Gil" eller Jordskredsrende i Fjeldsiden. Sogn (Aurland). Meddelt.
Katlegras n. et Græs til at skure Kar (Katlar) med; = Skjefte? Hall. „Kahleg.".
Kattarklo f. 1) = Kattarlabb, Gnaphalium? Nhf. Shl. „Katta-". 2) = Tiritunga, Lotus corniculatus. Smaal „Katte-". Som i Bohusl. 3) rød Vikke? Shl. (Finnaas).
Kattarpos m. Bælg af en Vikke, maaske af Lotus, „Katteklo". Nfj. (Stryn, Gloppen, Honndal): „Katta-". Jf. Pos, Musapos.
Kattarsjuke m. Skjælven i Brunstighed. Odal, Totn, Vinger: „Katte-". — Katt(e)-sott f. 1) d. s. 2) Skinsyge. Gbr. og fl.
„Katta(r)stein m. Hvidsteen". A. Ma. og fl.
Kattartaar (f. el. n.?) Svulst eller vædskefyldt Blære mellem Fingrene. Ma. (Bjelland: „Katte-". G. N. tár, n. Taare.
Kattauga n. Forglemmigei, Katteøie; Myosotis palustris. Vald. Meddelt. Isl. kattarauga. — Kattenôul se Kattnagl.
Kattimann m. et Legetøi: en liden rund Skive med en Pind igjennem, hvorpaa den dreies. Ndm. (Sunndal, Tingvoll). Hedder ogsaa: Kisil (ɔ: Katunge?).
Kattland n. = Hundsland. Helg.
Kattmælli („-mælja") f. = Kartmella. Namd.
Kattnagl m. = Kart-. Gbr. Innh. og fl. Kattenôu'l, SSmaal.
kattøygd adj. med Katteøine; som seer godt i Mørke. Østl.
Kaue m. 1) Karl, som der staar Respekt af. Tel. (Vinje, Rauland). 2) en livlig men lidt stortalende Karl; vel kun en halvt ironisk Anvendelse af Bet. 1). Røldal. „Ein heil'e Köue". Jf. Skaue.
Kaunasoleia f. Matricaria? Ranun.? Hard.
„Kaup n. 2) Fangst, Erhvervelse". A. Østl.

(Follo og m. fl.), Gbr. Shl. Ryf. Mange Steder m. Maaske sammenflydt med Fr. coup. I denne Bet. hedder det altid Kaup (öu, äu) ogsaa der hvor Kjøb hedder „Kjøp".

Kaup m. 1) en Træbolle. Senja. Jf. Kaupa. 2) et skrøbeligt Trækar; f. Eks. en gammel Bøtte. Nordl. I Nord-Eng. Diall. er coup en Møgkjærre; hermed hører maaske sammen „Kaup n. (2)" A.

„**Kaupa** f. Øse". A. Rom. Vestfold.

Kaupbein n. Mellemhaandben paa Hestens Forben, Benet mellem Haandled og Hovled. Naar Hesten gnaver sig paa det, betyder det at den skal borthandles. Li. VTel. **Kauplegg** m. d. s. Ma. VTel. **Kaupmannbein** d. s. Tel. **Kaupmannslegg** m. d. s. Nbg. (Aamlid). Overalt: „Kaup-".

Kaupfok (o'), Opslag; Tilbagekaldelse af Handel eller Kontrakt, „Kaup"; ogsaa kontraheret Mulkt for saadan Tilbagekaldelse. Ryf. Hard. (Røldal, Ullensv.), Shl. (Etne, Strandebarm). „Du kan alti faa Handeln atte, men eg vil ha tie Dala i Köupfok". „Vitala i Köupfok". (Christie har fra Voss: „Kaufaak"; ogsaa „Kaupaak" og „Kaufaakje"). Ser ud som af „fjuka". Jf. G. N. kaupfox, Svig i Handel, + kauprof Opslag.

Kaupkanna f. = Kaupskaal. VAgder: **Kaupkaanna** og **Kaukkanna** (öu—æu).

Kaupmannskap m. Varer. Tel.

Kaupstova f. Bod. Ndm. (Grip): **Kjøpstuaa**.

Kaur m. Kile, Lap = Kaure. Vald.

Kaur n. finkruset fin Uld; særlig: Lammeuld. Østerd.: **Kor** (o'—aa—ô). **Kaar** d. s. Vestfold; sjelden. Jf. kaura, kaala seg.

„**kaura** v. n. (ar), 2) skjære Spaaner". A. Trondh. (Stjør. og fl.), Namdal. **kore** (o'), Østerd. Ogsaa **kaare** og **kaase**. 3) sammensætte af „Kaurar"; lappe sammen („k. ihop"); lappe. Vald.; Strinda og Gul.: **kaure** og **kore**. Jf. T. „kauren und flicken". 4) „kaure sund el. burt", udstykke; ødelægge ved Udstykning. Vald. „Han hadde den gilde Gar, men han ha kaura'n sund".

kaura v. n. blæse svagt, saa Vandfladen netop kruses = kaara. Land, SGbr. „De köura aa blæs". — **kaura seg** v. krølle sig. Gbr.

kaurande adv. overvættes? „k. fullt". Ryf.

„**Kaure** m. 2) krøllet Spaan". A. Romsd. Ndm. Trondh. „3) Kile i Klæder". A. Ndm. STrondh. Vald. 4) Kurre paa Traad. Gbr. (Vaagaa). 5) Praas; lidet Lys. Namd. Helg. 6) Lap; bruges ogsaa som „Filla" til nedsættende Sammensætninger. Ndm. Romsd. Trondh. „Huu-käure", sammenrullet Hudlap; Ndm. „Huuv-käure", elendig Hue; „Baat-käure", elendig Baad; „Jæhl-köure", stakkels liden Hyrdedreng; Ndm. Namd.

Kaurfløy m. krøllet Spaan. Ndm. Romsd.

Kauring m. = Støring; især: halvtironiskt om En som vil være meget fin og stor. Shl. Strinda, Stjør. **Kore** (o'), Røros. Se Halvkauring. **Koring** (o') m. en Halvvoksen. Røros.

Kaurla f. 1) krøllet Spaan = Kaure? Ndm. Romsd. 2) bruges ligesom „Filla" og „Kaure"; se d. Ndm. Fosn, Romsd. „Ei Käurl(e) te Baat"; „ei Baatkäurle", „ei Livläuskäurle", en elendig Baad; „Huuvkäurle". Ogsaa: **Käule**, **Käul'**, Romsd. Ndm. Fosn. 3) Sprutte, Sepia. Vel kaldet saa for dens krøllede Føle- og Gribeorganer. Romsd. (Vesty, Eid, Grytten, Vestnes), Ndm. (Tingvoll). Ogsaa **Käule** Romsd. (Aukra, Vestnes). L'et er ingensteds „tykt". Se A.: Kaula.

kaurla v. n. kruse sig = kaura, kaara. Ndm. „Sjy'n käurla".

kaurlast v. n. rulle sig sammen til en Kaure, Kaurla; om løsskrubbet eller løskloret Hud. Ndm. (Øre, Aure). **käulast** d. s. Ndm. (Aure). Se og kavlast.

kaurs(a), **köu(l)s'** („tykt" S) ɔ: kulsa. Helg. fl.

Kaurtveit m. krøllet Spaan. Helg.

„**kausa** v. a. klappe". A. Ryf. Dal. 2) gjøre til gode = kosa. Ma. (Bjelland). „Kæusa seg o brikka, — o faa seg Mat".

Kausa f. 1) Jernring om Hjulnavet = Byrsing. Li. **Kause** m. d. s. Nfj. (Breimn). Se A. 2) Malle, liden Ring i Snøretøi (-sko). Tel.

„**Kause** m. 1. en Kat. Sæt." A. Katten kaldes kjælende: „Gunnuv Kausi", i Sæt.; „Kous Mjokksopi", i Tel. (Moland, Vinje).

„**Kause** m. 3". A. = Kakse. Nordl. Ndm. Tel. 2) en liden overmodig og vigtig Person. Hall.

kausen adj. overmodig og vigtig. Hall.

kautig adj. = kaut. Ma. Overalt med T.

„**Kav** n. 4) Svømning". A. „Da ligg i Ka've", om Ting som hverken flyder vel eller synker. Hard. (Ullensv.). 6) „Maurløva stænd i K a v i Sand'æ", staar overdækket i Sandet; Sæt.

„**kav** adv. ganske, helt igjennem". A. Ogsaa uden følg. Adjektiv. „Han gjekk kav paa Sætra", helt op paa; SGbr. „Eiga hass røkk kav uppaa Fjelle"; Gbr. „Kav paa Sjø'n" = lukt; SGbr. „De ær kav Østavinn", ren Østenvind; Vestfold og fl.

kava adv. og adj. = kav adv. Kun foran Adjektiver og karakteriserende Substantiver. Østl. „Kava rötin"; Rom. „Kava Fant" = rava, raka Fant; Follo (Fraun).

„**Kavand** f." A. **Kavaann**. Dal.

kaven adj. forbunden med „Kav", Tummel osv. Shl.

kavfeit adj. meget fed. Li. (Fjotland): **kaffeit**. — **kavfin** adj. meget fin. Tel.

„**Kavfugl** m." A. Særlig = Havorre. Finm.

„**Kavl** m." A. 3) = Kavle ɔ: Rulle. STrondh. (Ork. og fl.) „Manglkavl, Rullkavl".

kavla v. 1. tumle, gramse = kava. Voss

Shl. Li. „Dei kava aa kavla". „Kavla tee seg". „Han ligg aa kavla itte da".

kavla v. 2. rulle sig sammen til en Rulle „Kavle". Om Hud = kaurlast. Gul. „Huua kavla 'taa Haandöm". **kavla seg** og **kavlast** d. s. STrondh. Romsd. NGbr. „Huua kavlas". „Nævree kavlast"; Foldal. Ogsaa **kaulast**, se kaurlast; og **kalas**, Ork.

kavladd adj. = søkkladd. Hard.

„**Kavle** m." A. 4) Flydholt = Kavl. Oslo.

Kavlebru f. Lag af Brostokke, „Kavlar", lagte tversad Veiretningen over en Sump eller Bæk, medens „Klopp" lægges langsad. Vestfold, Smaal.

Kavling m. liden „Kavle" eller kort rund Kjæp. Vestfold (Hov). **Kavloongje** d. s. Tel. (Bø). **Kövloongje** d. s. Tel. (Bø). **Kobloongje** (o') d. s. Tel. (Kvitseid). De ved den sidste Deels U (O) omlydte Former bruges meget om et tykt triveligt Barn.

kavliten adj. bitte liden. Sæt.

Kavlskot (o') n. den øvre Kanting af Fiskegarn. Nordl.

kavskjota v. a. skyde (til Døde). Tel.

kavstygg adj. yderst hæslig. Tel.

kav-væn adj. meget væn. Tel. Og: „kavende væn".

„**kaa** v. a. vende Hø". A. Helg. Namd. Innh. Om at sprede eller lufte Hø, nyslaaet eller vendt. Shl. Tel. Rbg. „Høytti lu̇yt'e kaa-ast, itt de ligg'e for tykkt". Sæt. **kjaa** d. s. Li. (Eikin).

?**Kaabjørk** f. = Kartbjørk, Betula verrucosa. Hard. (Ullensv.). Sv. Dial. kåtbjörk.

Kaak m. og **Kaaka** f. Nar som vil være fin; omtr. = Jaale. NGbr. — **kaakaat(e)** adj.

kaakje se hokke, korgje og korkje.

„**Kaal** n. 2) Kjødsuppe". A. Maaske alm. „Gjera Kaal paa", gjøre Ende paa (alm.) = **kaala** (Li. Rog.). Ofte: **kaala seg av**, Rog. — 3) Bladene paa Kartofler og andre Rodfrugter. Dal. og fl. „Eplekaal".

kaala seg v. om Uld og Ved („Rir"): danne fine smaa Bølger eller Rynker, kruse sig (ikke lokke sig). Totn. L'et er rent; vel for „kaarla". Jf. kaara ɔ: kruse sig osv., Kaar n., Kaare m. (og kaula, kaurla). — **kaalutt** adj. smaakruset, smaaflammet; om Uld og Ved. Totn, Rom. SOdal: **kaalete**. NOdal: **kaaleter** som „griiset(e)r, nyy'r".

Kaal-log (o') m. Saft af Kartoffelgræs, „Eplekaal", opblødt i kogende Vand. Dal.

Kaalnæpa f. Roe = Grasnæpa. Dal.

kaalroten adj. skjør som en Kaalstilk. Østl. Hvis det nogensteds lød köl-, vilde det være eet med kolroten, aldeles raadden. Senja. Se kol-.

Kaalstad m. det Sted paa Roe eller Kaalroe, hvorfra Bladene udgaar. Hall.

„**kaam** adj. dunkel". A. Gul. Salten. „Ruta, Speilen, æ kaam", dugget, støvet. Jf. kom(m), kvamm, kvaam.

?**kaamen** adj. oprømt, inderlig tilfreds ved en enkelt Anledning. Shl. (Fitja). Perf. Partic. af kob(m)a hedder ko(b)men (o'—ŏ).

Kaanad m. = Kaaing. Hall.: **Kaadna**.

kaanaa v. se kana. **Kaanaa** se Kona.

kaangle v. (Nfj.) se kangla.

Kaankl m. et lidet Stavekar som smalnes opad. Nhl. (Hamre).

„**Kaapa** f." A. 4) Hylle omkring flere Korn i Havreaks. Sfj. — **Kaar** n. se Kor.

Kaar n. finkruset Uld. Vestfold. Se Kaur.

kaara v. (ar), 1) skjære Spaaner = kaura. Namd. Gbr. Ogsaa: **kaasa**; se d. 2) rense Smør for Haar med en Kniv. VAgder. Andensteds: haara, hæra. — **Kaaresmør** n. det vedhængende urene Smør. VAgder.

„**kaara** v. n. 1, (ar) blæse lidt". A. Agder, Dal. Jf. kara, karra.

„**kaara** v. n. 2, (ar) om Mælk: briste". A. Ned. Li. Dal. Shl.; Hard. og Sogn: **kaora**. Ogsaa: **kaara seg**. Kun om den Bristen i bitte smaa Gryn, som indtræder naar f. Eks. syrlig Mælk opvarmes, eller Fløde kjernes, ikke om store Osteklumper. De flere „kaara" og „kara, karra, kaura, kaur(l)a, kaale seg" synes at mødes i Begrebet: Krusning Jf. G. N. kárr, m. Krølle.

Kaarauga n. en Sort Kartoffel med meget store rødringede Øine. Vald.; I Sogn „ao". Jf. kaarøygd.

kaaraa, **kaaraafull** se kara.

kaaraahytt? „D'æ bare k. mæ döm", det er den yderste Armod hos dem. Østerd. (Tynset, L. E. Kvikne). Maaske til kaaraa se kara.

„**Kaare** 1, Vindpust osv". A. Li. Ma. Ned.

„**Kaare** 3, Spaan". A. Namd. Romsd.

Kaarefraud n. en grynet Mælkeret af Mælk opvarmet med syrlig Valle. Sogn (Ladvik): **Kaorefræu**. — **Kaaremjølk** f. Mælk som har „kaara seg" ɔ: grynet sig uden at løbe ordentligt sammen. Dal. — **Kaaresmør** n. grynet Smør. Dal. — ?Et „Kaare" ɔ: begyndende Ostedannelse, er meddelt fra Shl. (Etne). Jf. Kor.

kaarøygd adj. kjælen, som gjerne sparer sig. Dal. (Hæskestad). Jf. Kaarauga.

Kaas m. Suk; Støn. Tel. Til kaasa.

Kaas f. 1) dybt Seilløb mellem Bankerne. Helg. 2) dyb og trang Elvevig. Østerd.

Kaas f. krum eller krøllet Spaan = Kaure. Solør, Hedm. Østerd. „Høvelkaas". **Kaase** m. og f. d. s. Østerd. Hedm. Gbr.

kaasa v. skjære „Kaas". Hedm. Gbr.

„**kaassa** v. n. søle, kludre". A. VAgder. „kaas(ſ)a seg ut". 2) være øm om; kjæle for; gjøre megen Opvartning (Krus), for. Tel. (Vinje, Kvitseid, Selljor). „Kaasse o stelle". „Du kaassar for mykje mæ detta Vaanee". — **Kaas(s)** m. En som kaassar. VAgder. **Kaas(ſ)ekopp** m. d. s. — **kaas(ſ)en** adj. 1) sølende. 2) sølet. VAgder. „Svart o kaas(ſ)en". — **Kaas(ſ)ing** f. det at kaassa Tel. Agder.

Kaat m. = Snørekall (Legetøi). NGbr.

„**Kaatel** m." A. 2) et Legetøi: Top. 3) en rask, flink liden Dreng. Hall.

„**kaava** v. n. (ar), gramse osv." A. Især: gramse gjentagende uden at tage (faa) ordentligt Tag; gjøre smaa lette (slappe, legende) Haandbevægelser: Grams, Smaagreb, Tegn. JSogn og JHard.: „kaoa itte". „Katt'n kaoa mæ Lobbo si", legede med Labben. — **Kaavaa** m. se Kave.

keia v. n. (ar), gjøre sig vigtig med stram Holdning og stive Fagter; kneise. Hall. (Gol, Nes). „Ho kom keiand mæ Brænnevinsbutteln". Ogsaa: „Han stoo aa keia se(g)". Hall. Er maaske en Hallingudtale af „køyast, væmmes". A. Gul. Jf. NSv. Diall. keja, køyas, kjåvjes, væmmes. Begrebene har dog, synes det, intet mere tilfælles end Forestillingen om den indtrukne Mave og den strammede Nakke. Jf. maaske Got. keian (kijan) spire frem.

„**keid** adj. træt, udmattet". A. Voss. „Kjäi'u i Arm'n". „Sigga o kjäi'u".

keida v. a. (ar, a, og dde), kjede. Hard. Tel. Mest: keia seg.

keidsam adj. kjedsom. Tel. og fl.: keis(s)am.

keidsen? adj. 1) udmattet af Hede; livsled af Hede. Hard. (Ulvik, Ullensvang): kjäissen. 2) „Mat'n æ kjäissen", usmagelig? Hard. (Kvamm).

„**Keik** m. 1) Vridning osv." A. Om „Halskeik"; Innh. „3) Tværdriver". A. Sfj.

Keik n.? Trods; Vriden, Vringlen. Gbr. Land, Ringerike (Aadal). „Han gjoo(r)de dæ paa Keik; kom her paa Keik". — „Gaa paa Keik mæ inan", vride paa hinandens Ord, vringle. Aadal.

„**keika** v. (ar) bøie tilbage osv." A. keika seg Nhf. „5) yppe Kiv, tirre osv." A. Oslo, Rom. Smaal. Vestfold, Aadal, Strinda. 6) trodse; være imod. Stjør. og fl. „keike aa ro", ro mod Vind (og Strøm osv.). Og: „keike imot"; Land og fl.

„**keikja** v. (er, te) = keika. Hard. Gbr. Vald. Tel. Hall. (A.). „Keikja seg i Foutn"; Hard.

Keikja f. en kneisende Kvinde. Gbr.

keikjen adj. 1) som gjerne keikjer, som altid vil have Ret; paastaalig. Gbr. og fl. 2) tvær, vringlende, forkert. Voss. — **keikje** adv. tvært, forkert. „Da gjekk kjäikje".

Keikjebrot (o') n. el. **Keikjekast** n. det Kneb i Brydning („Ryggtak") at En bøier sig bagud og kaster den anden over sig.

„**keikutt** adj. 2) vrangvillig osv." A. SGbr. Land, Odal og Østerd.: „keikete".

Keil m. 1) en nedadgaaende Bue el. Bugt (f. Eks. paa et Reb), mens „Skryl" gaar opad, og „Bugda" gjerne til Siden. Tel. (Moland, Seljord). 2) en Høvel til at keila ɔ: høvle halvcylindriske Render; Kelhøvl. Shl. Nhf. Jæd. Ogsaa: Holkeil. Jf. Keila, Køyl; T. Hohlkehle.

keila v. (ar), udhule med Keil 2); „keila uut". Shl. Rog. Og: køyla; Nhf.

„**Keila** f. smalt Sund". A. 2) Fjeldrevne osv. Finmark. Se Fritzner II, 271. 3) en meget liden Vig med trangt grundt Indløb; mindre end Poll. Shl. Hard. 4) grund Elvegren eller Pyt som en Oversvømmelse har efterladt = Evja. Ork. Gul. (Horg.): Kjeel'. Og: Køyle, Nfj. (Breimn); og Kjøl', Gul. (Soknedal). 5) J: Revkøyle f. Huuræv. Nfj (Breimn), Sfj. (Jølstr). („Keila, Hunræv" Schytte, Lof. „Revkeila, Hunræv" Christie). G. N. keila Hunvæsen; refkeila, Hunræv.

Keim m., **keim** adj., se keima A.

„**Keim** m. 1, Afsmag, Spor osv." A. Antydning for Sandsningen overhovedet, undtagen Hørelsen; af a) Smag (og Lugt); Ned. Sogn, Nfj. Ndm. b) Lugt, især ubehagelig. Agder, Rog. Shl. „Svavelkeim", Ma. „Suurkeim", Nhf. c) Vind, Luftning. Nfj. (Stryn). „Keim 'ta synna". d) Lighed = Væv, Eim. Sogn, Nfj. Sdm. Ndm. „Ein Keim attpaa Bestefarn".

keima v. n. (ar), give en „Keim", Antydning for Sandsningen: af Smag, Lugt, Følelse (Luftning), Syn (Lighed). VAgder—Ndm. Jf. eima. Maaske nærstaaende fig. Se ved Viv (Sviv, Svip osv.).

„**keima** v. n. (ar), svinge, svæve osv." A. Især: svinge med Kroppen i Livsmod el. Overmod; svinge paa sig; kimse. Agder, Tel. Ogsaa: „Hestn keima seg". „Kjaema o feikta mæ Arman"; Ma. Ogsaa: „kjaema tee aen". slaa („dreie") til En. Ma. — **Keim** m. 2, Sving med Overkroppen; Sving = Gufs. Ma. Sæt. „Han kjæme mæ slik Kjaem". Jf. Keim 1, c). — **keim** adj. svingende med Kroppen; feiende. Tel. (Kvitseid). Sjelden. „Rak o keim".

Keima f. liden Finne. Helg. (Dønnes, Vindal).

„**Keip** m." A. 3) Tværtræ med opadbøiede Endespidser over en Tømmerslæde, „Drog". Shl. 4) vinkelformigt eller som en Aareblok dannet Træverk, overhovedet. Tel. (Vinje). — **Keipadrog** (o') f. en „Drog" med „Keip" 3). Hard. Nhf.

Keipa f. = Keip; ogsaa: Underlag for Aarerne i hvilket Aaretolder er anbragt. Østl. (Odal, Rom. Land, Sigdal og fl.). „Aarekeipe, -kjæppe". — **Keipepinne** m. Aaretold. Østl.

keipa seg v. (ar), stive sig op, stramme — friske —. Sogn. „k. seg upp". Til Keip.

Keipstake m. vinklet Sidestøtte for en Arbeidskjærres Bordslager. Oslo (Aker, Bærum osv.); mest „Kjæppstaka". — **Keipstav** m. d. s. Smaal.

Keis m. Lugt; Damp. Dal. Jf. Geis.

keis adj. vanskelig at mægte; strid. Vald. (Vang). „Dæ bli no räent for kjäist før 'o". Meddelt. (Wilse, Spydberg: keis ɔ: kaad, uregjerlig). Jf. keisa (bisse), keisen.

keisa seg v. gjøre sig det behageligt, pleie

sig = kaassa seg, kosa s. Li. (Fjotl. Kvin). „Dei sad o keiste seg innmæ Obn'n, saa æen maatte ha gott a(v) o sjaa paa dæ".

keisen adj. svingende; feiende; vel rask og kjæk i Optræden. Sfj. (Jølstr). „Ho helde seg noke keisaa".

keiska v. n. (ar), smatte, æde smattende; som Svinet. Shl. Jf. kjeska.

keisutt adj. som gjerne „keisar", bisser. Rom. Smaal. og Vestfold: „keisete".

„**keiv** adj. skjæv, vreden". A. Sogn. 2) vrang; tvær; forkeert; ubekvem. Innh. Selbu, Sogn, Ma. „Dæ gjekk keivt, kom saa keivt t e e". Hertil eller til et Keiva f.: „dæ kom paa Keive" = „dæ kom keivt tee". Nfj. Jf. aurkeiv, Aorkeiving.

Keiv m. En som keivar, Bringler. Hall.

„**keiva** v. a. (ar), gjøre skjæv". A. Oslo. 2) v. a. og n. (ofte: er, de), kaste skjævt; slænge; slænge med Kroppen. Li. Østerd. „Han kjeevde Kula i Vei"; Østerd. „Han keiva (eller keivte) t e e meg" = dreia ɔ: slog med et Slæng; Li. 3) vride paa Ord. Hall.

„**keiveleg** adj." A. Og adv. — 2) vreden; tvær; forkeert; fortrædelig. NBerg. „and-keivele" Sogn; „tverrkeivele" Nfj.

keiven adj. vreden, skjæv; tvær; forkeert; ubekvem = keiv. Stjør. Gul. Fosn. „Skafti æ saa keivi, dæ ittj gott aa hall 'ti". „Dæ gikk keivi". Se A.

Keivevæle m. og f. Person som bruger Keiten mest; keitet Person. Vald. (N- og S-Aurdal, VSlidre).

keivla v. kludre, arbeide ubehændigt = keiva. Tel. — **Keivl** n. Kluder; klodset Arbeide. Tel. — **Keivl** m. og **Keivlar** m. En som keivlar. Tel. — **keivleleg** adj. ubehændig. Tel. Ryf.

keivlings adv. 1) med Keiten, keithændet. 2) forkert = keivutt. Smaal.

keivren adj. skjæv, ubekvem = keiven. SætV. „Greipæ æ keivræ; Skapti æ keivri".

keivutt adj. og adv. omtr. = keiven. Østl. „Dæ gjekk saa keivete".

Kidjafot m. Snottap som hænger ned fra Næsen. Shl.: „Kjeeafoot"; Ma.: „Kjee'e-".

Kidjakamb el. **Kidkamb** m. Kambregne = Bjørnkamb, Blechnum Spicant. VAgder. Kjee'ekamm, og „Kjeekkamm".

Kidjaknapp m. = Bukkeknute. Sæt. og VTel.: Kidjenappe og Kjee'e-. Kjee'eknute m. d. s. Ma. — **kijja** ɔ: kidja. Sogn.

„**Kidla** f." A. 2) aargammel Gjed. Ryf.

Ki(d)lingblome m. = Geitivel. Gbr. Vald.

Ki(d)lingkjaft m. Sygdom med Saar og Skorper om Munden. Hall.

kift adj. n. 1) uhyggeligt. Fosn. „Dæ va kift aa sjaa". 2) „verta (vera) k i f t m æ", faa en pludselig, ofte uforklarlig, Rædsel eller stærk Uhygge over sig. Innh. STrondh. (Strinda, Uppdal), Ndm. (Rindal). „Han vart saa kift mæ, dæ va saa nefst aa sjaa". Innh. Ogsaa: kifst, NTrondh. STrondh. Og: kifs; A. Østerd. Til kippa, kippast?

Kik (ii) m. 1, En som kiger; særlig: en kigende Snyltegjæst. Odal.

Kik (ii) m. 2, opblæst Faarebælg der bruges som Boie. Ryf. (Nærstrand, Vikadal).

Kik (i') n. se flg.

kika (i') v. n. (ar), 1) trække sig med et Ryk (Kast) tilbage og saa komme igjen; forsvinde og være der igjen; om en Lygtemand, om et gjækkende Dyr som kaster sig til Side og kommer nær igjen (jf. dena). Sogn (Aurl. Hafslo). „Hestn gikk o kika u n d a o". „Jæntao gikk o kika (kjeeka) undao, vilde kje seia Nei helde". 2) = jukka, jia. Nfj. 3) v. a. og n. vrikke med noget møisomme Vrik; gnide langs en Flade frem og tilbage. Sogn, Vald. Hall. Helg. Gbr. „Kjeeka se (Ænden sin) paa Stooln". „Han kjeeka so længje te han vann da (dæ) fram". „Innkjeeka, utkjeeka, kjeeka alle Manns Kjeekedeeko": en Gaade om Døren, ogsaa om Naalen; Hall. (Gol). „Da va so vitt vi kjæk(k)a Baatn fram om Oddin"; Helg. „Æg kjæt(k)a han attaavr" (i Brydning); Helg. „Kjeeka paa Feela"; Gbr. Se keika. — **Kik** (i') n. det at kika. Vald. „Han gaar her paa Kjeek'e", kommer og gaar pludselig. — **Kiking** f. det at kika. Sv. Diall.: keka, draga sig fram, tugga, gråla osv.; kik', dia.

„**kikja** (ii) v. n. tabe Veiret osv." A. VAgder, Odal. — **kikjelæ** v. lee saa man kikjer. Li. (Eikin). Og: **kiig-læ** Ma.

Kikk m. Forvridning eller Forstrækning af Sene eller Muskel, saa der indtræder Stivhed og Sting. VTel. (Vinje og fl.). Hedder ogsaa Kink, se d., og „Tverslit".

kikka v. a. (ar), drive for stærkt, saa der indtræder en „Kikk", se d.; overanstrænge = forelta. Næsten kun med Hest til Objekt. Agder, Tel. „Kikka a v". „Kikka u u t". „Hestn æ reint avkikka". Ofte sammen med „kjakka"; se d. „Koss æ dæ, du kikkar o kjakkar Hestn din?" Jf. kinka, kika, keika og flgg.

kikla v. 1) v. a. = kikka. Tel. „Kikkle seg". „Ein utkikkla Hest". 2) v. n. gjøre smaa Ryk og Vrid som en lunet, halvt stædig, Hest; gaa vrikkende, trippende og ujævnt. Tel. (Bø, Lunde og fl.). 3) om rykkende Latter: „kikkle o læ". Tel. — **kiklen** adj. „Ein k. Hest", til kikla 2). „Ein Kikklefant te Hest". NSvenske („Norske") Diall.: kikklot, ostadig.

kikna (i') v. n. 1. blive forstrukken og lidt forvreden i Sener eller (og) Muskler, saa der indtræder Stivhed og Sting; især ved Forløftelse. Tel. (Vinje, Sellj. Bø); Totn: kiktne (som Soktn). Ogsaa: kiknast, Tel. „Kikknast i Oklaee". — **Kikn** n. en slig Forstrækning osv. Totn: Kiktn („i Rygga, i Nakka(m)").

kikna (i') v. n. 2. = keikna. Hall. „Kikne attaavr; kikne i Ryggji". G. N. kikna.
„**kikna** (ii) v. n. tabe Veiret". A. Li. Oslo.
?**Kikr, Klimp** = Klepp. Trondh.
kikren adj. klumpet, klimpet; især om sur Mælk. **Kikrmjølk** f. Namd. Innh. Strinda. — **kikriaat** adj. = kikren. Namd. — **Kikrost** (o') m. Ostegryn paa Bund af Balle. Namd. NSvenske („Norske") Diall.: kikkr, klimp; kikkri, klumpig.
kiksa v. (ar), gnide, omtr. = kika; mest i „kikse paa Feela". Gbr. (Fron, Sel, Vaagaa).
„**Kil** (ii) m. smal Vig". A. Ned. Ma.
kile (ii) v. kildre. Oslo, Vestfold og fl. Se kitla. — **kilen** adj. kilden. Oslo og fl.
„**Killem** m. Drefigen". A. **Kiilærm** f. STrondh. **Kiilæmne** f. Gul.
Kiltr n. Skrab; Fuskeverk; værdløst Arbeide. Gul. Namd. Helg. Senja. „Enn aa holl' paa mæ slikt Kiltr mitt i Aann'n!" Ogsaa: **Kjaltr, Kjeltr**; Nordl. NTrondh. „Kiltr aa Kaltr", d. s. Namd. Helg. Se kaltra A. — **kiltra** v. fuske; gjøre Fuskearbeide; „kiltr oopp", sætte løst op. Innh. Namd. Senja. Og **kjaltr(e), kjeltr(e)**; Nordl. NTrondh. — **Kiltregrei(d)a** f. daarligt Redskab el. Arbeide. Helg. Jf. Gotland: kiltar n. oreda; kiltra si, bli oredig.
Kiltre n. en Flok af Pak. Østerd.
Kim (i') m. Antydning = Keim. Nfj.: **Kjeem'e**.
„**kima** (ii) v. kime". A. **keima**, Li. **kjeema**, Dal.
kima (i') v. (ar), give en Antydning af Lugt, Smag, Luftning = keima. Nfj. og Sdm.: **kjeeme** og „**kime**". Maaske nærstaaende de flgg. Se keima og „keima" A.
„**kima** (i') v. n. (ar) vrikke, vugge sig". A. Særlig i Livsmod og Livsglæde; omtrent = kvika, keima. SætV. og V.; Tel. og Ma.: **kjeema**. — Jf. (?) Isl. kíma gjøre Nar ad, kímiligr løierlig. Se kimpa.
kima seg (i') v. gjøre muntre Kast og Sving = kima, kjæta seg; mest om Kid, Lam og Foler. VAgder, Sæt. VTel. — **kimen** adj. Agder. „Folen æ gjaemen o kjeemen"; VAgder. Se kimpa.
Kimbel m. en stor Bundt Græs, Løv, Blomster og dl.; en Tot Hø. Vald. (Aurdal, Vang). G. N. kimbull (-ill) Bundt. **Kimmel** d. s. Vesteraalen. **Kjeem(m)il**, en stor Halmbundt. Namd. Innh. **Kimel** og **Kjeemel** (Fl. altid **Kimla**), Bundt. Dal. „Graskimel, Nævrakimel, Tor(v)kimel".
Kime m. smalt Stykke Land, som stikker næsformigt ind i Omgivelser af anden Art; omtrent = Kjos, dog ikke fordybet. a) England, der stikker ind i Skov. Sogn; Li.: **Kjeeme**. b) Næs af tæt eensartet Skov; ogsaa: tæt Lund, overh. Sogn, Shl. Ryf. („Kjeeme"), Sfj. (Førde, Kinn: „Kim(m)e" og „Kjeeme"), Nfj. („Kjeeme" og i'). Furekime, Bjørkekime. „Drekjeeme, Skogakjeeme" (Shl.). Ogsaa: **Kim** m. Sfj. („Kim(m)'e"), Romsd. (Eid „Kimm"). „Aarekimm". Og: **Kjemm** n. SHelg. (Bindal). Skogarkime.
Kimla f. = Kimbill. Shl. (Etne).
kim(m)en adj. udspilet af Æden, fyldig af Mad. Østerd. (Aamot, Elvrom). Meddelt.
Kimp m. 1) Ryk eller lidet Kast eller Slæng med Kroppen, i Uro eller Overmod. Tel. 2) En som kimpar, se flg. Tel.
kimpa v. (ar). „kimpe paa seg" el. „kimpe seg", fare op og gjøre smaa Kast eller Slæng med Kroppen, „Kimpar". Tel. (Selljor, Hjartdal, Sauar, Lunde, Bø). „Han va uppe aa kimpa paa seg; d'æ slik ein **Kimp**" m. — **kimpen** adj. tilbøielig til at „kimpa paa seg"; urolig, sprabende og vigtig. Tel. „Kimpen aa kynnug". — **Kimpil** m. en liden „Kimp", liden urolig sprabende Vigtigper. Tel. — **kympa seg** v. = kimpa seg, men lidt mere udfordrende = gjempa seg. Shl. (Finnaas, Fitja), Sæt. — **kympen** og **kympeleg** adj. tilbøielig til at kympa seg. Sæt. — **kympr** adj. med et overmodigt og udfordrende Væsen. Ma. (Holum), VNed. — **kymprgod** adj. snar til at blive fornærmet; prippen. Helg. — Ordene minde om kipa, kippa og keima, kima (kjeema); dette sidste er dog mere ungdommelig livskraftigt og ganske umiddelbart: Kid, Lam, Føl og virkelige B ø r n „kima seg", mens halvvoksne (aldrig voksne) Byttinger har let for at kimpa seg.
kimrast v. n. (ast), briste = kymra. Gbr. (Vaagaa). **kymrast**, Innh. „Meelkja (Mjölkja) kymres(t)". **kymmr' sæ(g)** d. s. Trondh. (Lade).
Kims m. Ramme til at vinde Fiskesnor op paa = Vadgrind. **kimse** v. (ar), vinde op paa Kims. Follo.
„**kimsa** v. (ar), kimse". A. Hall. Ned. Ma. Ryf. Røldal. — **Kims** m. og **Kimsa** f. En som kimsar. — **kimsen** adj. Hall.
King m. Tand („Tind") i Gaffel (Høg., Mogg.) Li. (Fjotl.). Jf. Kjeng. — **King** se Kyng.
Kinge m. en Krampe = Kjeng. Follo. „King", A. Hedm. SGbr.
„**Kink** m. liden Vridning osv." A. Shl. 2) lidet Vrid el. Vrik = Kikk. Tel. (Nedre; Selljor). **Grisekink**.
kinka seg v. = kikka, kikla seg. Tel.
kinksen adj. tilbøielig til at „kinksa", slænge med Hovedet. Ma. og fl. „Folen æ kaat o kinksen".
„**Kinn** f." A. 3) Side i Skorsten. Gbr. Sæt.: n.
Kinn n. Trin i en Stige. Voss, Sfj. (Førde), Nfj. (Breimn). „Stigekinn". — **Kinne** n. d. s. Hard.; Nhl. (Mo, Eks.): **Kidne**. „Steegekinne", Nfj. (f. og n.).
Kinnbei? n. Kind, hele Siden af Ansigtet fra Øiet nedad. Ndm. (Tingvoll, Surndal, Sunndal), Hard. (Kvamm), Shl. **Kimmbei**, Hard. (Ulvik), Shl. (Skonevik, Etne og fl.; tildels „Kjeembei"), Ryf. (Vikadal). **Kjeemei**, Ndm. (Kvernes). — **Kinnbeikul**

m. Kindben. Ndm. „Bein", et Been, lyder paa alle de nævnte Steder med N, ogsaa i Sammensæt.

Kinnbein n. = Kinn n. paa Skorsten. Tel.

Kinne n. se Kinn.

Kinnfeita f. = Kinntaska. NGbr.

Kinnfer (ee) n. Kindskjæg, især, synes det, det øverste, fineste og tyndeste. Tel. (Mol. Vinje, Raul.). Se Fer (Fidr).

Kinnflaatt m. = Flaatt, Ixodes.

kinnflekkja v. a. „k. Fisk", rive Fisken op fra Mundvigen af. Helg.

Kinnmilli, se Kirnemylja.

kinnsogen (o') adj. med indfaldne Kinder. Sogn.

kinnug? adj. ømfindtlig, kilden. Stjør. „Hæstn æ kinnöug i Svangaam". For kynnug?

„**Kinnung** m. 1) og 2)". A. Særlig: Stolpen eller den yderst smale Bæg i Stuen mellem Hoveddøren og Døren til „Koven". Tel. (Tuddal): Kinnoongje. „3) Stok i Dørvæggen". A. Ndm. Ogsaa: Stok mellem Vindue og Hus-Hjørne (Nov). Ndm. Ogsaa: kort Stok til Udfyldning, hvor en Bjælke er for kort. Kidning m. = Kinnung 3). Sogn, Voss.

Kip (ii) f. Kurv = Kipa. Voss, Sogn.

Kip (ii) m. enslags Kortspil (101). Hard.

„**Kipa** (ii) f. 1) Vidjekurv". A. Agder, Rog. Nfj. 3) et firkantet Kar til at bære Fisk i. Senja. 4) Halvrum i „Færing" (Baad), mellem „Framrum" og „Styrerum".

kipa seg v. = kipa, kima seg. Tel. (Mol.).

„**kipen** (ii) adj." A. 3) vanskelig at mægte, drøi = strid. Ryf. (Nes, Suldal). „Byro va kiipo nokk". „Han va kiipen nokk, dæ va snöutt eg vann mæ 'an". „Dæ verte kiipe!" det skal holde haardt! „Kiipne Jenter", kneisende, stramme.

Kipeslede (ii) m. Slede med Vidjekarm, til Høikjørsel. Shl.

Kipl m. (n.?) = Kipling. Helg. (Vindal). Til kipla (A. Helg.).

kipla v. kvidre. SætV. Meddelt.

„**Kipp** m. 3) Rystelse osv." A. Ndm.

Kipp n. 1) et Øieblik; 2) et lidet Stykke Vei; 3) et lidet Arbeide. Smaal. Tel. og fl.; 4) en kort Stang, som, stukken igjennem Ørene paa et stort Kar (Saa) og heftet paa tværs under en lang Stang, tjener til at bære Karret. Tel. (Selljor og fl.).

kipp adj. sky = kippen. Romsd. (Aukra og fl.).

„**kippa** v. rykke osv.; rokke osv." A. Ogsaa: kjeppa; Hard. Sogn; se d. „Kippa mæ Augo (Augedn)", klippe med Øinene. Sogn. „Kippe paa seg" = kimpa, gjempa. Tel. „3)". A. „kippe noko i n n a a'" træde noget ind paa en Snor og dl. Sæt. „5) trække lidt fremad osv." A. Særlig om „Kippevendinger". Østl. (Totn, Østerd. og m. fl.). — „Kippe p a a", være rask, skynde sig. Tel. (Fladdal, Bø). — „Kippe u p p", gaa træt, give tabt. SØsterd. — kippa seg v. vride sig, krympe sig for noget = kvida. Ndm. Fosn. „Han kippa (kifte) se för aa ta 'ti".

Kippa f. = Kippe. Voss, Sogn. „Riiskippa". Kjeppa, Helg. Særlig: en Bundt af to Baager Nævr. Berg. Se A.

„**kippast** v. n." A. „Kippast mæ einan'n", ryktes, brydes (lidt); omtrent = nappast. NGbr. Sogn (Aurland; meget brugt).

kippast v. n. grue osv. = kippa seg. STrondh. „E kifst för (får) aa gaa der". Ogsaa: „Dæ (de) kiff(t) 'ti me, s a a snakka dæm". Og: „kifs". Se kift, kiff(t).

„**Kippe** n." A. Jæd. „Krasak., Vidjek"..

Kippeband n. Vidjebaand eller sammenbøiet Øren til at bære store Knipper i. Hall. fl.

„**kippen** adj." A. Ndm. 2) fuld af smaa Ryk; urolig. Shl.

kippesjoa adj. om det Tilfælde at der i Flod eller Ebbe indtræder en pludselig Standsning eller en modsat Bevægelse. Hard. (Ulvik, Ullensvang). Se Kippesjo.

Kippestong f. = Kippetroda. Shl.

„**Kippevending** f." A. Østerd. Totn og fl.

„**Kippevid** m." A. 2) kløvet Brændeved, modsat: Stokkvid. Trondh.

kipphøg adj. = kjepphøg. Sfj. (Vevring).

Kippsveig m. = Kippeband. Ndm.

kirka, **kirkja**, **Kirkja** se kjerkja, Kjerkja.

„**kirna** (i') v. kjærne". A. kjeenne, VTel. (Vinje, Skafsaa, Mol.); ligesom „Feenni" G. N. firn; medens det i VTel. er Kvenn kvern, Hynna hyrna, Honn horn, (derimod: feenne finna, kjænne kenna, tønne bynna, Toonne tunna, Aann önn); kiinna VAgder og fl.; kiinne Hall. Vald. ligesom Biinna Biinne birna, Fiinne Vald.; medens det er Kvedn (Kvædn, Hall. Vald.), Hydna, Hodn; rn i irn i Tonstavelser synes altsaa i flere Maal at have udjævnet sig til nn (og saa delt Skjæbner med nn) tidligere end rn i ern, orn, yrn. 2) knurre eller grine vedholdende; gnave. Ma.

Kirnarrjome m. Fløde som man har kjernet en Stund. Hall.: Kiinnarjømee.

Kirnegaas f. Smørklump som ved Kjerning tildeles Børn eller Tjenere. Totn, Ringerike: Kiinne-. Se Gaas. — **Kirnegløys** m. Strøm af Kjernemælk som vælder frem (op) i det Øieblik Smørdannelsen blir udpræget. Hall. (Aal: Kiinne-). Se Gløys. — **Kirnegrop** (o') n. Tel. og Rbg.: nn; se Grop. — **Kirnekling** m. = Kirnarbite. Søndenfjelds: nn; Kinnklining, NGbr. — **Kirnekross** m. Hjul i Hjulkjerne. Vald.: nn. — **Kirnemylja** f. halvkjernet Fløde med smaabrukket Fladbrød i. Innh. og Ramb.: Kinnmilli m. Kinnbløyte f. omtrent d. s. NGbr. — **Kirnetyl** m. Kjernestav. Vald.: nn. Kinntyl, Gbr. (Vaagaa), -tvil, Gbr. (Lom).

kirra v. n. (ar), skjelve, sittre, som en døende Fisk. Sogn (Aurl.). „E(g) ska slao

de(g) so du ska liggja berre aa kirra". Jf. kirren, kjera. Skaansk Dial. kirra, svånga.

kirren adj. livlig og let i Bevægelser, omtr. = firren. Hard. Shl. (Finnaas, Fitja).

Kis (ii) f. Bugle paa Klæder og Sko = Kyta. Senja (Kvædfjord). — **Kiise** m. d. s. Senja. — **kiisaat** adj. fuld af K. Senja. Jf. Sv. Diall. kishåla, kisebora ɔ: kindgrop.

„**kisa** v. plire". A. Sæt. Ma.

Kise (i') m. 1) Krat = Kjørr. Hard. (Kvamm, Røldal, Ull.), ogsaa: **Kjeese**; „Bjørkekjeese"; „Fjøllkjeese" = Fjellkjørr. 2) Busk af smaa Træer paa een Rod = Runn. Hard. (Kvamm). „Orrekise". Se A.

Kisil m. et Legetøi. a) Top. Røros. „Slaa K.". b) = Kattimann. Innh. **Kjesil**, STrondh. (Fosn og fl.). Hører vel til G. N. kisi Kat (og kisill?).

kiskra v. lege stille. „K. mæ Katt'n". Ma. (Grindeim, Bjell.). (Jf. G. N. keski, Spøg).

Kislebær(g) se Kjetleberg.

Kisteknakk m. fodløs liden Bænk med laaset Rum under Sædet. Ndm. (Surndal, og fl.).

Kistestol m. „Kisteknakk" med Ryg. Ndm.

„**kita** (i') v. a. kildre". A. Li. I Hard. er kita kildre ved at berøre et ømfindtligt Sted (Siden), men kitla kildre ved at trille. — **kjaataa** (kjoto, o'—aa), Gul. **kjeet**, Salten.

„**kitall** adj." A. Sogn, Vald. Oslo. **kjetall** (ee og æ), Hedm. Odal, Vinger, Smaal. Rom. Ring. og fl. 2) trættekjær. Ring.

„**kitla** v. kildre, pirre". A. **kisle** Tel. og fl. **kiile** Østl. 3) lee stødvis og dulgt; lee som naar man kildres. „Kitla aa læ", Hard. „Kisle o læ", Tel. „Læ kitlande gott", og „læ kitande gott", Hard. 4) pirke, rage i Ilden. VTel. „Kiss' i Snaartane". — **Kitle-kumar** m. om en kilden kaad liden Hest. I Spøg. Sogn.

„**Kitte** m." A. Innh. (Beitstad): „Kitti".

„**kitug** (i') adj. kilden". A. **kitig**, Shl. Nfj. **kjeeti**, Vesteraalen; **kjaataa(gh)w**, Gul.; **kjeetôu**, Helg. — **kjeetin** d. s. Helg. — **kihlaa(gh)w** ɔ: kitlug, Gul. (Soknedal, her ogsaa „kjaataa(gh)w)".

„**Kiv** (i') n." A. „Han renne(r) her upp i Ki've, og „i Kjeev'e". Hard. (Kvamm, Ullensvang). „Han heelt pao mæ da uppatt i Kiv'je"; Voss. „Han ga(v) paa (roopa) i Kjeev'(v)i". Helg. (Vindal). Jf. Kjevja.

kiven (ii) adj. kivagtig. Vald.

Kj se K og Fj, Tj.

Kjafl, **kjafla**, og mange flere, se tja-.

kjaffa v. n. (ar), 1) tygge med store Bevægelser af Kjæverne (gjerne med en fs-Lyd), tygge voldsomt som Hund og Svin. Tel. Sæt. Ma. Nhl. 2) hugge uvornt og usikkert (skjævt og ligesom tyggende); hakke. Sæt. 3) hugge med Aarerne i Vandet under Roen. Hard.: **kjapsa**. 4) kjævles; yppe Kiv. Tel. (Lunde). — **kjaffen** adj. tilbøielig til at kjaffa. „Hogge kjaffi", Sæt. Snarest tjaffa af taffa, maaske under Paavirkning af Kjaft (Kjeft). Jf. jaffa.

kjaga v. n. og a. (ar), drive uafbrudt paa med det samme Arbeide, arbeide anstrængt ensformigt og hvileløst; overanstrænge ved hvileløst Arbeide. Ogsaa: mane vedholdende = masa, gnaga, gnaala. Overhovedet omtr. = masa, men noget stærkere. Hadel. Tel. Li. Dal. „Kjaga o gnaga". **kjaagaa**, Innh. ØTel. (Bø, Heiddal). „Kjaagaa u u t Hæstn". — **Kjag** n. og **Kjaging** f. det at kjaga. — **Kjag** m. og **Kjog** (o') f. En som kjagar. Tel. (Kvits. Sell.). — **kjagen** adj. tilbøielig til Kjag n. — **kjaagjen** adj. overanstrængt, forslæbt. ØTel. (Bø, Heiddal). — **kjagsam** adj. = kjagen. Se A. Isl. kjaga slæbe sig frem.

kjagla v. 1) smække, om Sko, = jagla. Ogsaa: **kjakla**. Jæd. 2) kjævle saa smaat. Tel. — **Kjagl** n. smaat Kjævl. Tel.

Kjak n. Isslag. Rom. Se Jak. — **kjaka** v. se jaka. — **Kjakl** = Jak, Jøkul. Vestfold.

„**kjaka** v. n. (ar), kjævle". A. 2) snakke med trættende Vedholdenhed. Tel. og fl. — **Kjak** n. Kjævl; trættende Snak. Hall. Vald. Tel. — **Kjak** m. og n., og **Kjok** (o') f. En som kjakar, snakker trættende; En som ukaldet blander sig gjentagende i Tale og Ting. VTel. (Selljor, Rauland; Svein.). — **Kjakalakk** n. (m.) En som altid vil modsige. Hall. (Gol). — Maaske jf. kika.

Kjakasite (i') m. = Kinntaska. Gbr. (Fron): **Kjaakaaseeta** (korte Vokaler).

kjakaleg adj. med lange hule Kinder. Tel.

Kjakasott (oo) f. = Kjakasite. SØsterd. Og: **Kjåkåsutt** (omtrent), Rendal; **Kjækasott**, SØsterd. — **Kjaakaasoott**, NGbr.

„**Kjake** m. Kjæve". **Kjaka**, Østl. (Vestfold og fl.). Ofte om hele Kindet; men **Kjakabein** n. Kjæveben; Vestfold og fl. **Kjækabein**, Ryf. Shl. — **Kjeekje** m. = Kjake. Ma. (Bjell.); **Kjeeka**, Ndm. — **Kjok** (o') f. d. s. Tel.

kjakka v. (ar), 1) hugge eller klippe gjentagende men usikkert og kraftløst; hakke. Ma. „Kjakka mæ (L)jaa'n; kjakka o slaa". 2) hakke paa, forfølge, overanstrænge, udmatte; se kikka. Agder. „Boonden bli kji læng'e (lengr) kjakka i By'n, sum fyrre". „utkjakka, avkjakka" adj. 3) smaaskjænde; kjævle. Røldal. Jf. kakka (kjaka).

kjakla v. = kjagla 1) og 2), jakla. Jæd.

kjaksa v. (ar), = kjakka 1). Berg. Ryf. Sæt. Tel. Hall. Østl. „Kjaksa mæ Øks, Ljaa, Saks". 2) tygge møisomt og usikkert; Shl. Jf. kakka, kaksa, jaksa, sjaksa osv. — **Kjaks** n. a) det at kjaksa; b) det ved **Kjaksing** f. frembragte (ujævne, hakkede, klodsede).

kjaksla v. = kjaksa. Follo, Smaal. Tel. Sæt.

kjakstra v. smaahoste. **Kjakstr** n. en liden Hoste. Ryf. Se kjaaksta, kjaakja.

kjaksutt adj. hugget klippet eller tilskaaret klodset, ujævnt, hakket. Sæt. Til Kjaks.

kjala v. n. (ar), have Møie med, slæbe med noget = kjava (tjava), masa. Helg. — Kjal n. Slæb, Møie. — kjalen og kjalsam adj. møisom, forbunden med Kjal. Helg.
kjalla v. se tjalda, tjelda.
Kjaltr, kjaltre se Kiltr.
kjamla v. 1) tygge svagt og langsomt, sløvt; gumle. Hard. Li. Rbg. Ned. 2) famle efter Ord, tale usikkert. Shl. Li. Rbg. „Hamla o kjamla". Vel tjamla. Jf. tamla, tamsa; kjomla.
kjampa v. 1) tygge møisomt huggende. Hard. (Odda). 2) gjentage unødigt og trættesygt. Hard. (Ulvik, Ullensvang). „Han he no alti kjampa m æ (vao) da". Jf. kampa.
„kjamsa v. n. (ar), tygge langsomt = tamsa". A. Shl. Ryf. Røldal. kjamsle d. s. Sæt. — 2) famle, især efter Ord. VAgder, Odal. „Hamsa o kjamsa". „Han tkjamsa 'tu sæ", Odal. Vel tjamsa; jf. dog kamsa.
Kjamsa f. klodset, famlende Person. Ma.
kjamsutt adj. som pleier kjamsa; famlende. Odal: „tkjamsete".
kjangla v. n. 1) tygge møisomt og med store Bevægelser af Kjæverne til Siderne; tygge med liden Virkning. Tel. Jæd. Li. Vestfold. „Kyræ stoo o kjangla paa Togenden". „Saksa kjanglär", klipper sløvt; Vestfold. 2) „kjævle". A. Østerd. Gbr. Tel. Li. Romsd. og fl. „Han kjanglar o kjagar jamt". kjængle, Bamle. — kjanglast v. recip. kjævles saa smaat. Tel. og fl. — Kjanglevedr m. en indskrænket Person som aldrig blir træt af at modsige (-Væder). Gbr.: -Væidde. Jf. jangla (og kangla).
kjangsa v. n. tygge sagte; gnave; smaaspise. Tel. (Kvits.). — Kjangs m. en Smaaspiser.
Kjank m. og Kjanke m. (og f.) liden Masse. ØTel. (Bø), Vestfold (Hov). „D'ær att en litin Kjanke mæ Høy boorti Roo'a"; Vestf. — Kjankebyr(d) f. meget liden Byrde. Kjankelass n. m. l. Læs. Tel. Maaske til Kank, Klase. Se fj.
Kjank n. Nattefrieri. Shl. (aa). Se kjanksa.
kjanka v. n. (ar), knurre, smaaskjænde. Hard. Og: kjaanka, YHard. Sogn. — Kjaank n. (og m.) Knur; Klage; Klynk. Sogn, Hard. — kjaankla v. n. kjævle. Sogn. Kjaankl n. Kjævl. Sogn.
kjanksa og kjangsa v. kurtisere. Kjanks m. en Kurtisør; En som agerer Kjæreste. Follo, Smaal.
„kjapp". A. Smaal. Oslo, Vald. Tel. Ma.
kjappa seg v. skynde sig; være rask. Tel.
Kjaps n. Frynser. Ma. Se Tjass, Tass.
kjasa v. (ar), 1) anstrænge sig med liden Virkning; slæbe; kludre. Smaal. Nhl. 2) snakke uafbrudt eenstonigt og indholdsløst. Sæt. VAgder, Nhl. og fl. kjaase Rbg. (Evje). — Kjas n. eenstonigt endeløst Snak. Agder og fl. — Kjase og Kjaseladd m. En som kjasar. Nhl. — Snarest tjasa af tasa. Jf. Sv. Diall. kjas, smekord, joller.
kjasen adj. 1) som vil kjasa. 2) mat. Dal.
kjaska v. n. 1. 1) hugge sløvt, hakke. Ogsaa: tygge med Smasken og ligesom møisomt. Voss, Hard. Nhl. Shl. „Griisn kjaskar". Vel omsat af kjaksa. Kjask m. En som kjaskar. Hard. — 2) gaa møisomt, ligesom vadende; stampe. Innh. „Kjask' i Myrann".
kjaska v. n. 2. gaa svagt, smaat og sent = kjassa. Ma. Maaske eet med foreg., men ligner mere kjassa.
kjaskjen adj. slap og sen. Ryf.
kjassa v. n. (ar), 1) gaa svagt og langsomt = kjaska 2. Agder, Tel. „Han gjænge kjassar o bee'e". „Ho gjænge kjassar, mæ ho kann". 2) arbeide uden Fremgang; pusle; søle = klussa. Tel. Agder, Dal. Jæd. 3) v. a. „kjassa burt", søle bort. „kjassa seg ut" el. „yve(r)", søle sig til. Agder, Tel. — „Dæ kjassast bort alt dæ han heve", forsvinder ved Søleri. — Kjass n. Søl, Kluder, Slæb; = Kluss. Agder, Tel. — Kjassa f. og Kjasse m. Pusler, Søler; Skidenso; Pjalt; Stymper. VAgder. — kjassen adj. 1) tilbøielig til at kjassa; sølevorn; noget sløv osv. Agder. „Gamaal o kjassen". 2) mat, slap, udtrættet. Rog. „Dykj'n æ kjassen aa trøytt'e. 3) sølet, tilsølet. 4) møisommelig = tungvinn, seig. Agder, Tel. „D'æ kjasse i Ellhuse", sølet. „Kjasse Føre". „Kjasse Veer". „Grasvolln æ kjassen o gangge paa". „Her æ kjasse o gaa". „Dæ gjekk kjasse". „Sjaa kjassen ud baade i Kjød o Klæe", se forkommen ud i Huld og Antræk (= pjuskela); Ma. (Holum). Bogstavrimet her kunde tale for K (se kjessen), hvis det hele Udtryk kunde antages at være noget gammelt. Snarere dog tjassa; jf. tassa, tassen, tjassen, tessen.
Kjaug se Tjo. kjausa se tjausa (tusa).
„kjava v. n. (ar), snakke meget osv. Kjav n. Snak osv." A. Vestfold. Rbg. Sogn, Nfj. — Kjav n. En som „kjavar paa de sama", især snakker med trættende Gjentagelser. Sæt. Tel. Jæd. Kunde høre til flg.
kjava v. n. og a. (ar), arbeide med Larm og liden Fremgang; slæbe og tumle. Oslo, Vestfold, Tel. Rbg. Li. Ryf. Hard. Voss, Sogn, Sfj. Nfj. „Han (Maskinen) tavär aa kjavär (tkjavär) alt de han aarkär", Oslo. „Eg æ reint upptkjava" el. „uttkjava", udtrættet af tumlende Slæb, Li. Sogn og m. fl. (mens „uppkava", sammesteds, er overlæsset med Arbeide og noget nervøs, men ikke udtrættet). — Kjav n. 1) det at kjava; tumlende Slæb. 2) En som kjavar. — Kjave m. En som kjavar. Shl. Rbg. og m. fl. — kjaven adj. 1) tilbøielig til at kjava, til Kjaving f. 2) forbunden med Kjav; møisom, besværlig. „Tkjave Føre", Hard. („Tave F." Tel.) „Da gjekk so tkjave (tjave)". Shl. Nhl. Ryf. Voss, Sogn. („Dæ gjekk tave", Røldal). — Dette kjava er vel for tjava, tava, jf. Tav og fl.;

men Lydeensheden og Begrebsligheden vil lade det glide sammen med kjava, A.

kjavla v. 1) tygge møisomt; gumle. Tel. (Lunde) og fl. 2) kjævle, kives. Romsd.

kjavlast v. recip. kjævles. Vald.

kjaa v. a. (r, dde), 1) gnide, stryge. Vald. „Katta kjaar se inn te Foot'n". 2) gnide, slide paa noget. Hall. og fl. „Kjaa uut": a) opslide, udmatte. Tel. (Vinje). „De tkjaar meg uut detti Arbeit; eg æ reint uut-tkjaadde". b) faa Kraften ud af noget, udlude. Sæt. Ma. „Kjaa eut Malt, ai Skraa" (tygge). 3) v. a. og n. overhænge med Krav, mane; gnave = gnaa. Ma. Tel. Hall. Se tjaa A. G. N. þjá tvinge. Vett. viser dog snarere hen paa G. N. kjá (kjár nefinu at ödrum, „gnider Næsen mod den anden"). Jf. kjea omtr. = kjaa, kjoa ɔ: pusle, søle, kives (= kjea). Jf. ogsaa kjega, kjaga (kjaaga). Sv. Diall. tjå, udholde. 4) se kaa. — **Kjaa** n. det at kjaa. — **Kjaa-a** f. og **Kjaa-e** m. En som kjaar 3), en overhængende manende plagsom Person. Hall. — **Kjaabekar** m. = Kjaae. Hall. — **kjaaen** adj. tilbøielig til at kjaa, til **Kjaaing** f. Jf. køya.

kjaaga v. (ar), gnide, gnave; gnides, gnanes. Jæd. Li. „Sekkjn kjaaga innpaa Jule". „kjaaga ette", mane. tjaaka? kjaaka (se foreg.)? — **kjaagaa**, **kjaagjen** se kjaga.

kjaakafull adj. propfuld. Helg. tj?

Kjaakaan(d) n. NGbr. se Kvikinde.

kjaakja v. n. (er, te), glo med fremstrakt Hals og aaben Mund = gana. Shl. (Sveiaa, Kvinherad, Strandebarm). **kjaaka** d. s. Nhl. (Samnang), Shl. — Ordet hører (trods = gana) neppe til Kjake; tør være med kjaatta, (kjaaksta og Kjaatla): tj-.

kjaakjen adj. plagsom, opslidende; se tj.

kjaakla, **-kna**, **-ma** og fl. se tjaa-.

kjaaksta, **kjaakstra** v. smaahoste. Jæd. Hard.

kjaaleg adj. opslidende; yderst trættende el. kjedelig. Tel. „Tkjaaleg' o gnaalege. Se tjaaleg A., kjaa v.

Kjaank, **kjaanka**, **kjaankla** se kjank-.

Kjaast m. Støn; tungt Snøft. Hall. Tel. Hard.

„**kjaasta** v. n. stønne, snøfte". A. Hard. Tel. 2) smaahoste, mest med lukket Mund og Lydeksplosion gjennem Næsen. Tel. Hard. — **Kjaasting** f. det at kjaasta. — **Kjaastehoste** m. Tel.

Kjaasta f. en Klynker; et Gnav. Tel. (Mol.).

kjaastra v. n. 1) smaahoste = kjaasta. Ma. 2) klynke, mane, trygle. JSogn. „Kjaostra aa grava". — **kjaastren** adj. klynkende; uden Mod og Tilgreb. Voss.

Kjaatla f. tosset Kvinde. Shl. Hard. (ao).

kjaatta v. n. (ar), 1) gjøre gjentagne smaa Ryk; drage gjentagende og med liden Fremgang. Shl. „Hestn staar der aa kjaatta(r) men faar da kje længr, staar dar aa smaakjaatta(r)". 2) bukfere. Shl. 3) strække sig gjentagende frem for at see; kige frem, titte. Hard. og Sogn: ao; Sfj. Se A. 4) ikke faa Ordene frem. Hard. (Ullensvang). — **kjaata** d. s. Nhl. (Haus, Mo og fl.). Tildels: er, te. Maaske tjaatta, af taatta ɔ: drage rykkevis, slide; jf. kjaak(j)a.

kjaatra v. snadre, svadse. Shl. Se t(j)adra.

Kjaav n. vimsende Travlhed. Hall.

„**kiaava** v." A. Jf. kaava.

kjea (ee) v. (ar; og er, dde), 1) arbeide vedholdende men evneløst og effektløst; pusle vedholdende; særlig: mane smaat men gjentagende = gnaga. Li. (Kvin), Ma. (Otrnes), Nbg. (Hærrefoss, Jvel.), Ndm. (Tingvoll). „Han gjæng o kjeea(r) mæ dæ heile Daj'n". 2) smaakjævles, smaatrættes. Ndm. „Kjeea mæ æen". Jf. kjaa, kjega, kjaga.

Kjebba f. langt Risknippe. Sogn. Jf. Kippa.

kjebba v. (ar), 1) rykke = kippa. Sogn. 2) lave til en Kjebba. Sogn (Leikang og fl.).

kjebben adj. kastende med Nakken; kneisende = kjerren. Gbr. (Lom). Maaske til kjebba v.

Kje(de)soleia f. Løvetand. Hard.

„**Kjeft** m. Kjæft". A. **Kjaft** („Tkjaft"). Hard. Shl. Sogn, Sfj. (Haukedal). — „3) Eggen paa Økser". A. Paa Kiler overhovedet. Østerd. Kjerringkjeft.

„**kjeftast** v. mundhugges". A. **kjaftast**, Hall. Vald. Nfj. Sfj. Sogn, Hard. Shl.

Kjeftauka f. = Kjeftauke. Vestfold (Lier).

„**Kjeftausa** f. = Kjeftauke". A. Smaal. Gbr. **Kjaft-**, Shl. Hard. Sogn, Hall.

Kjeftbrota (o') f. Buldrer; Skjændegjest. Tel.: -brotu.

Kjeftbruk (u') n. Brug af Munden, især til Snak og Kjævl. Gbr. og fl.

Kjeftdengja f. En som jævnlig seirer i Mundhuggeri. Hall.: **Kjaftedængji**.

kjeftsim (i') adj. med en flydende Tunge; næsten: veltalende. Hard. (Ulls.): (t)**kjaftsime** (·eeme). **kjaftferm**, d. s. Hard.

Kjeftgjengja f. Kjæveled. Nbg. (Aamlid): **Kjeftgjængjune**, f. pl. defin.

Kjefthake m. disputersyg Person. Hall. (Nes, Gol): **Kjafthakji**.

Kjefthus n. Sagfører. J Spøg. Østl.

kjeftig adj. = kjeftram. Ndm.

Kjeftjute m. Storskryder. Gul. Røros.

kjeftkaat m. kaadmundet. Vald.: **kjaft-**.

Kjeftloka (o') f. En som lukker, stopper, Munden paa Folk; = Maalbindar. Hall. (Aal, Nes): **Kjaftelaaku** og **-løku**.

Kjeftnøyta f. En som forstaar at tale for sig. Gbr. **Kjeftnøyte** n. d. s. Gbr. (Øyer).

Kjeftriva (i') f. En som er oplagt og dygtig til at mundhugges. Gbr. (Øyer): **-reevo**.

kjeftriven adj. lig en K.-riva. Gbr. (Øyer): **-rivi**.

Kjeftrøyta f. = K.-riva. Vald.: **Kjaftraayte**.

Kjeftskavl m. Ordgyder; tildels = K.-nøyta. Senja, Vesteraalen. Skavl ɔ: Skavejern. — **Kjeftskora** (o') f. d. s. ØTel.: **-skoru**; N- og SGbr.: **-skooroo**. — **Kjeftslita** (i') f. omtrent d. s. Sogn; Sfj.: **Kjeptslite** og

Tkjast-. — Kjestsmella f. d. s. Oslo og Smaal.: -smælle.
kjestslegen adj. bragt pludselig til Taushed. Sæt.: kjeptslejen.
kjeststerk adj. = kjestram. Hall.: kjast-.
Kjeststryta (yy) f. omtr. = Kjestriva. NGbr.
Kjestverja f. = Kjestnøyta. Bamle.
Kjest(v)rengja f. omtr. = K.-riva. NGbr.
kjega v. omtr. = kjaga, kjea. Dal. (Sokndal, Hæskestad).
Kjegda f. = Kornsenda. Nhl. (Ekf.). Meddelt.
Kjegl n. Kiv. Se kjegla.
„kjegla v. snoe osv." A. „Dæ ligg aa kjegla neesør Bringenne" = „agje", kvalmer. Nfj. (Stryn). „2) kjævle, kives". A. Sogn, Gbr. Hall.
kjeglast v. recip. kjævles. Røldal og fl.
kjeglutt adj. kivagtig. Hall. og fl.
Kjek, kjeka se kika.
Kjeka, Kjekje, Kjekabein se Kjake.
„Kjeks m. = Klepp". A. Berg. — = Haav. Ma. 2) liden Segel („Sigd"). Vestfold. „Läuekjæks, Varkjæks". 3) liden Kile = Aarette. Sogn.
kjeksa v. a. 1) tage med „Kjeks" (Krog el. Haav). Berg. Ma. 2) gribe med et rasft Greb, snappe. Li. og m. fl. 3) snappe efter, bide med Ord = heksa, glefsa. Sogn, Li. Hall. og fl. 4) „kjeksa aa tyggja", tygge usikkert = kjaksa. Nhl. Deelvis eet med kjeksa v. n. A.
„Kjeksa f." A. „Rangkjeksa, Tverkjeksa", vrangvillig Person = Rangkjessa. Sogn. Nfj.
kjeksen adj. 1) tilbøielig til at kjeksa; bidsk = kranglen. Sogn og fl. 2) tvær; vrang; forkeert. Ndm. NTrondh. „De laag kjekse t e e".
kjeksla v. 1) gjøre smaa usikkre eller skjæve famlende Hug = kjaksa, kjeksa. Shl. „Kjeksla burti". 2) tygge møisomt = kjaksla. Busk.
Kjel (ee) f. se Keila, Køyla.
Kjeld? m. = Kjeldvid? (Hard.) Stjør. „Vee'n e raa som en Kjæll". „D'e bærr Kjæll'n". — Kjeldkalv m. Ved-Kulle som løser sig af fra det øvrige. Stjør. Se Kalv.
„Kjelda f. 1. Brønd, Vandsted". A. Ma. Bamle og fl. 2) dyb Pyt; f. Eks. til at røde Hør i. Stjør.: Kyll'; „Faakyll". 3) stille og blank Plet paa kruset Vandflade = Tjørn, Løk. Dal.
„Kjelda f. 2, Skjørhed indvendig i et Træ osv." A. Hard. Ogsaa: fugtig Halvraaddenhed i Træ; forskjelligt fra Kalv. Hall.
kjelda? v. n. (ar), føle Kulde; især føle sig klam og kold. Stjør. „Æg k j æ l l e saa oom Føt'n".
„kjelden adj. skjør osv." A. Salten. 2) gjennemtrukken af Vand; frønnet. Hall. Sogn, Gbr. Stjør. „Vassbølen aa kjellen Vee". 3) fugtig og kold. Hard. NTrondh. „Han æ kjelden i Veere", Hard. „Kjællin oom Føt'n", Stjør. og fl.
Kjeldestuv m. Stub som er „kjelden". Sogn.
kjeldutt adj. fuld af Kjeldor 3. Dal.
Kjelkeband n. Baand til at drage Kjelke.
Kjelkebein n. Kjæveben. Ryf. (Vikadal): Kjælka-. — Nogensteds i Shl. er Kjelke Kindben, Kind, medens „Kjakje" er Kjæveben.
Kjelkelass n. = Kjelkedrøgje. Kjelkereip n. Reb omkring et Kjelkelass. Hall. og fl.
„Kjella f." A. „No va du Kjelle!" Hall.
kjellarbrend adj. om Kartofler, hvis Skal er fortykket og forhærdet i Kjælderen. Senja. — Kjellarlem m. Falddør paa en Kjælder. — Kjellarluka f. Aabning i Kjældervæg til at styrte Kartofler og dl. ind igjennem. Hall. (Nes, Gol). — Kjellarmjølk f. sur Mælk fra Vaaren som opbevares i Kjælderen Sommeren igjennem. Østl. og fl. — Kjellarsup m. Lufthul ind til Kjælderen. Voss, Sogn: Kjedlaressup, -sup.
Kjellingkjeft m. se Kjerringkjeft.
Kjellkalv se Kjeld, Kalv.
kjelma se hjelma; Kjelp se Kylp.
Kjelovink m. = Kilvink. NGbr. (Lom).
Kjeltr n. Skrab; Fusk. Innh. Ramd. Nordl. — Kjeltr m. Fusker. Innh. — kjeltra v. fuske; gjøre Fuskerarbeide. Innh. Se A. Jf. Kiltr, Kjaltr, Kaltr. Skånske og andre D. Diall. källtra, kieltre ɔ: være klamløs.
? Kjeltring m. ringformigt Brandjern til Kjedel. Rbg. For Kjetel-ring?
„Kjelva f. Hvileland". A. Dal. Jæd. 2) Græsland liggende i en skaalformig Fordybning. Dal. Jæd. Sammenglidning med Kvelva?
Kjelving m. = Einbytning. Nfj. For Kjevling.
„Kjemba f." A. Ma. Hall. — Kjemberiva f. Rive til at kjemba med. Hall.
Kjembei se Kinnbei; Kjembil se Kimbel.
Kjeme se Kime; Kjemel se Kimbel.
kjempast v. recip. lege med „Kampe". Hall.
Kjempesæte n. Sæde i „Kjempa". Sogn.
„kjena v." A. Gbr. Nfj. Og: tæres hen.
„Kjening f." A. „Dæ gaar paa Kjeening" el. „t e Kjeenings", man forsmægter. Gbr.
„kjend adj. kjendt". A. „kjend", i Sammens., om noget som er af Tingens Art eller i dens Retning = -agtig. Nordl. „Noko heinkjennt", noget som smager af „Hein", Bryne, et lidet Bryne. „kootrkjennt".
kjengla v. kives = kjangla. Bamle.
„kjenna v. kjende". A. „Æ(g) kjenn ittkj aa børi", jeg ved ikke at bjerge mig. SHelg. (Bindal). — „Vinn'n kjenne yttle, innle", Vinden f ø l e s som kommende fra Vest, fra Øst. Nordl. NTrondh.
„kjenneleg adj." A. 2) tiltalende, behagelig. Tel. (Rauland, Vinje).
Kjenning m. 1) en liden Smag el. Lugt (en Kjende, „Kjent") en Tanke; Eng. a thought. Sfj. (Førde); i Nfj. (Breimn): Kjæng'e. „Ein søt'e Kjæng'e", men „ein suure Snik'e". 2) noget som man faar føle (kjenna) og ikke let skal glemme; f. Eks. et haardt Slag, Stød el. Sygdom som minder sig. Hard.

kjenskleg adj. tiltalende = kjenneleg 2). Tel.

„**Kjent** m. Smule". A. En Kjende. Sfj.

kjeppa v. a. (er, te), vippe, rykke = kippa, kjebba, gjeppa (Hard.). Hard.

kjeppa seg v. tee sig udfordrende = bysta seg, kimpa, gjempa. Hard. Shl. Maaske til foreg.; se dog flg. Jf. kjepphøg, -ør.

kjeppa seg v. (er, te), lønne sig; svare sig = stoppa seg. Ryf. Shl. Vel eet med keppa, keppast (hævde sig).

„**kjeppast** v." A. „k. itte", stræbe efter. Hard.

?**kjeppbyrg** adj. stolt og trodsig. Sfj. (Førde).

kjepphøg adj. = kjeppbyrg. Nfj. Sfj. Nhl. kipphøg, Sfj. (Vevring). (Jf. kappshár?).

kjeppdregen adj. = buskaslegen. Vald. -dragen.

kjeppør adj. yderst „kjeppbyrg". Nfj.

kjera (ee) v. a. (ar), omvende; forandre grundigt. Voss, Sogn, Shl. „Kjeera eit Vers um atte". „Verse æ umattekjeera". T.?

kjera (ee) v. (ar, a; og de), 1) oftere kjeera seg: give sin Glæde, især sin glade Forventning, Luft paa en barnslig Maade, med Raab og Hop; juble imod noget; omtrent = kria seg. VTel. (Raul. Mol.), Rbg. (Aamlid, Evje, Iveland, Bygl.), Ma. (Øvrebø, Bjelland, Aaserall), Li. (Lyngdal). „Baane kjeera seg o va so gla". „Jenta kjeera seg, daa ho saag Gutane kaam". „Dei kjeera (kjeerde) seg so t e e at Far deires sille kaame heim"; Evje. „Dei kjeera seg e t t e dæ". Paa de samme Steder: kjæra ɔ: klage. 2) = kjea, kjaga, gnaa. VAgder (Bakka, Grindeim), Dal. (Sokndal). „Han kjeera saa længje m æ dæ"; Sokndal. „Han kjeera (kjeerde) p a a at han ville heim"; Grindeim. Maaske (neppe): være i urolig Bevægelse, for kidra af Kid? (Som: didra dirra deera; saaledes forklaredes „kjea" i Ndm.). Jf. kirren, kirra.

„**Kjerald** n. Kar". A. **Kjærall** (og ø), Fl. **Kjøroll** Ryf. (Nærstrand); **Kjöröll** Vestf. (kun el. dog mest Flertal), Gbr., se Kjørold. — **Kjeraldkraa** f. den Krog af Værelset (Skorstensværelset), hvor Kar (Skaaler, Bøtter) staar. Sogn: **Kjøraaldkrao**. — **Kjerald-twoga** f. Innh.: **Kjörölltu** (ö—aa).

Kjerja f. trangt Sund med stærk Strøm, Hvirvler og Smaabølger. Shl. Mere brugt er „Straumkjerja". Meddelt.

„**kjerjen** adj." A. „Dæ gjekk kerje", møisomt form. Hindringer. Sdm. (Dyrskog, Skodje). 3) „Mat'n va kerjen", slem at faa ned. Sdm.?

Kjerk m. Livsmod, Livsmagt. Gbr. (Fron, Øyer). „Faalaan har faatt Kjerk'n 'ti se". „Kjerk'n æ gaatt utu 'om".

Kjerkalv m. „Kalv" i et „Lakseкjer". Hard.

kjerkja v. a. (er, te), bringe Hovedet høiere op ved Strækning af Halsmuskler: a) „kjerk(j)a upp ein Hest", faa Hest til at kneise med Hovedet ved at stramme Tøilerne (trække Hagen ind medens N a k k e musklerne tøies). Dal.; VAgder og Rbg. (Evje): kirkja, kirkje, kirka, kirke. b) „kjerkje seg te", trykke Hovedet ned i Nakken (Stramning i den modsatte Retning). Tel. (Vinje). Til kjerra?

Kjerkja f. 1) Halskrampe som drager Hovedet bagover; indtræder især hos Faar ved Slagtningen. Tel. (Vinje). 2) Stivhed og Skjævhed i Halsen. Dal.: **Kjerkja**.

„**Kjerne** m." A. **Kjaadne** og **Kjaane**, VAgder (Eikin, Bjelland, Aaserall og fl.); **Kjønni** i „Nattkjønni" Rbg. (Aamlid, Sæt. og fl.), Tel. (Treungen); **Kjønn** f. i „Natakjønn", Tel. (Vinje og fl.) og „Nattkjønn", Sæt. og Tel. (mere udbredt), og i „Na-kjin" m. Hedm. SGbr.

„**Kjerr** n. Sump; især med Krat". A. Ned. „**Kjarr** Sæt." A. Rbg. (Aamlid og fl.), Ma. „Kjarr" er gjerne ikke meget vaadt og altid nogenlunde rigt plantedækket, saaledes: „Lyngkjarr, Slaattekjarr"; for Resten: „Myrkjarr, Moltekjarr, Aarekjarr". 2) Krat; som i G. N. Oslo, Vestfold og fl.; mest: **Kjær**. Ogsaa: **Kjærn** n. „Haslekjærn, Enekjærn", (men „Kjænn" f. ɔ: Tjörn); SSmaal. 3) et Træs el. en Busks hele Vækst af Grene og Løv. Follo og Smaal.: **Kjær(r)**. Jf. romkjerra adj.

kjerra (e') v. rette Hovedet (Hagen) i Veiret, idet man bøier det langt tilbage, modsat knerra. Ndm. Gul. Ork. Gbr. og fl. Med Dativ. „Han kjærra Nakkaa, som ei kooka Sill"; Ndm. „Söu'n kjærre Nakkam", Faaret kaster Hovedet tilbage naar det klippes; Gul. Meddal. Ogsaa: „kjærr(e) paa Nakkjen"; Gbr. Ork. (Isl. kerra reise i Veiret). Jf. Karr og de flgg.

Kjerra f. 1, Stivhed i Nakkemusklerne. NGbr.

Kjerra f. 2, 1) en „Slederim", hvis Ende el. Ender gaar opad med et Knæ og som sammen med en anden og undertiden dertil en tredie lignende, „Midtkjerra", danner Høslædens „Karr". Hall. Vald. 2) en fast Opstander paa Høslæden. Tel. (Rauland og fl.). — **Kjerre** n. d. s. Nedre Tel. — **Kjerrebug** (u') m. a) Vinkelen, Knæet, paa „Kjerra"; Krumtræ til en „Kjerra". b) Krumtræ til en Hjulfælge, Fælgebue = Fella. Vald. (Vang). Her er vel Sammengliden med d. flg. — Til Karr.

„**Kjerra** f. Karre". A. **Kjarra**, **Kjärra**, Ma. (Grindeim og fl.). — **Kjerregropu** (o'), og -**grovu** (o') f. Hjulspor. Tel. Se Gropa.

Kjer-raas f. Rende til et „Laksekjer". Sogn.

Kjerre n. = Kjerr, Kjarr. Tel. (Vinje, Svein.). „Moltekjerri, Koortekjerri". — **Kjære** m. Krat. Østerd. (Tynset). „Graavierkjære". Se Kjerre m. A.

Kjerrekrok m. = Kjerrebug, b). Hard.

kjerren adj. 1. med Hovedet kastet bagover, kneisende. Sogn, Shl. Hard.

kjerren adj. 2, løvrig, busket; om Træ. Sogn. Til Kjerr. Mest i: „Kjerren Skog".

„**Kjerring** f." A. **Kjaringg** INfj. (Innvik, Utvik og fl.); **Kjedding** Ma. (Aas. Bjell. Holum, Audndal), Li. (Eikin); i VTel.

(Moland) er „Kjeddingg = ei gaamo(l) Kjeringg". 3) en Vindeindretning at hænge Kjedelkrogen paa. Sæt.: „Kjeddingg".

Kjerringdau(d)e m. yderlig seig Ost lavet af blaa Mælk. Ndm.

Kjerringdengsla f. = Kjerringris? Sdm.

Kjerringkjeft m. Bødkerredskab til at sætte Gjorder paa Kar. Hall. og fl. **Kjelling-kjeft**, Rbg. — Hedder **Bandakjeft** i Hard.

Kjerringkjørr n. = Kjerringris. Gbr. (Dovre).

Kjerringkrok (oo) m. = Kallkrok. Stjør.

Kjerringskrepp(a) f. skrumpen, indsvunden Kvinde. Trondh. Til skreppa v. **Kjerring-skrekk**(a) f. d. s. Nordl. Til skrøkka.

Kjerringtru f. ugrundet Mening; Overtro.

Kjerringøyra n. Viola palustris? Hard.

„**kjerva** v. a. 2) svøbe". A. SGbr. og fl.: **kjørve**. „Kjerva seg tee", svøbe, pakke sig ind. Ma. Ryf. „**kyrva**, **kjørva** seg tee" d. s. Li. (Bakka), Dal. Nhl. Sogn, Sfj. (-e). **kjurva**, Li. (Nes). — **Kjervalauv** n. Løv i Knipper. Hall. Til **Kjerv** m. Hall.

Kjerva f. Stivhed i Musklerne efter Overanstrængelse el. efter Sidden i den samme Stilling. Sogn (Vik): **Kyrva**. „Bøta Kyrva", frembringe (ifølge Overtroen) Stivhed i Ens Been ved at stoppe Strømpen paa Foden. Jf. Knippa, enslags Stivhed i Been; Kjerve.

„**Kjerve** n. Knippe". A. **Kyrve**, **Kørve**, Helg. Shl. og fl. „Bjørkkyrve, Nævrkyrve". **Kjerv** m. Hall. **Kjørv** m.? Namd.

kjerven adj. 1) knippeagtig, byltagtig; klumpet; uden Skik og Lav. NTrondh. 2) stiv og usmidig; tildels: stiv og tung af mange Klæder. Sfj. Dal. og Li.: **kyrven**, **kjørven**.

Kjervil m. lidet Knippe. Namd.

Kjervunge m. Svøbebarn. SGbr. og fl.: ø.

kjesa, **Kjesi**, **Kjesmus** se kjæs-.

Kjese (ee) m. umedgjørlig, stivsindet Person; Tværdriver. SBerg. For Kise ɔ: Krat? **Kjæsse** (Kjesse?), en trodsig Tingest, er meddelt fra Østerd. (Tynset).

Kjesk (e') n. Mad man har længtes efter. Ma. Ned. — **Kjeskemat** m., **Kjeskemaal** n. Til kjeska lyste. Ned. (A.), Rbg. VAgder. Jf. G. N. keski Glæde.

Kjessa f. liden Kjelke = Bumra. Hard.

kjessen adj. fugtig og lidt gjæret, om Hø som har ligget for længe sammendynget = kosen, kasen. Tel. (Moland). Vel til kjessa.

Kjeta f. enslags Kiste til Laksefangst. Ma. (Bjelland). Jf. Kitte. Isl. keta liden Afdeling i et Hus (Haldorsen).

„**Kjetel** m." A. **Kasle** Tel. (VTel. Heiddal).

kjetla? v. n. (ar), gaa usikkert og vrikkende; vralte. NGbr. (Lom, Baagaa). Især: „Gaa aa kjæhle i Aaklom".

Kjetleberg n. Klæbersten. Smaal. (Rødenes, Trykstad): **Kislebær**. Af Kjetel. Som kisle ɔ: kjetla.

Kjettespene m. Kattedrue, Sedum. Voss.

kjeva v. i: „eva aa kjeva", snakke frem og tilbage og med meningsløse Gjentagelser. Jæd. (Time, Haa). Jf. Kevja, Kiv (i'); kjava osv. — **Kjeve**, i **Kjeevvi**, se Kiv.

Kjevja f. „I ei Kjævju" i eet væk, Gang efter Gang = uppatt i Kivje. Gbr. (Dyer).

kjevjast v. recip. kives vedholdende. Sdm. (Skodje og fl.). — **kjevlast**, d. s. Fremmed?

kjevjen adj. om Mad: vammel. Nhl. (Fana, Masfjord). Eg. repeterende? Se de foreg.

„**Kjevle** n." A. **Kjøvle** Ryf.; **Kjølve** Dal. 1) og 2) i Oslo.

Kjevling m. 1) en liden Valse „Kavle"; kort noget tyk Kjep. Oslo. 2) halvvoksen Dreng eller Pige. Tel. (Bø). Se A. Jf. Kult, Knabbe. Andensteds: **Kyvlung**.

Kjo m. Sten eller Sandpose som Sænkelod paa Fiskegarn. Tel. (Vinje, Rauland): **Tkjoo'e**. — **Kjoe** d. s. A. Tel.

Kjo m. (n.) høirøstet Samtale. Østerd. Se flg.

kjoa v. n. (ar), 1) arbeide vedholdende uden synderlig Fremgang; pusle = gnika. Shl. (Kvinnherad, Fitja). — 2) føre høirøstet Samtale. Østerd. Eet hermed er „kjoa v. kives, Østerd." A. Se kjaa, kjea. — **Kjoing** f. det at kjoa 1), Shl.; 2), Østerd.

Kjog (o') f. En som „kjagar". Tel. (Kv. Sel.).

Kjok (o') f. 1. En som „kjakar". Tel. (Rauland, Selljor; Svein).

Kjok (o') f. 2. Fl. **Kjakjir** og -ar, Kjæve = Kjake. Tel. (Selljor, Kvitseid, Vinje).

kjoka (oo) v. (ar) = kjøkja. Ork. Strinda. „Høna stoo aa kjooka aa fekk dæ ittj nee".

kjokla v., **Kjokla** f. se kj.

Kjolemne n. Tøi til en Kjole, „Kjol". NGbr.

kjomla (oo) v. tygge møisomt = kjamla. Rom.

Kjona (oo) f. Hun af Urhane og af Rype. NGbr. (Lom). Meddelt. Maaske eg. Kone, som Vidla, Hermundebidla. Vel til Hjon, (skjønt „Sjoonfaalk" i Lom); eller til flg.

„**kjona** v. 1) sysle i Huset". A. Innh. (Ytrøy, Stjør.). „2) fodre Fæet". A. Stjør. Ndm. — **kjoon' sæg** v. trives. Stjør. Se hjona.

Kjonfolk, **kjonsle**, **kjonslik**, se Hjon.

Kjonehaare, **Kjonespeli**, se Kylna.

kjonkjen (oo) adv. stiv og døsig efter Overanstrængelse. Tel. (Bø, Selljor, Kvitseid). **utkjoonka** d. s. Tel. (Lunde). Til kjona ɔ: plage; slæbe, trælle? — ? **kjønkjen**, d. s. Tel.

kjonsam (oo) adj. smaasyslende. Namd.

Kjor (oo) n. sidste Frokost i Bryllupper? Nhl. (Hamre). — **Kjorost** (oo, o') m. Ost som vælges ud blandt de bedste Oste i Bryllupssendingerne og trakteres paa Gjæsterne ved den sidste Bryllupsdags Frokost. Nhl. (Masfjord). Dunkle, særlig i sit Forhold til Kjore, Kjøra, Kur, Kor, Kost, Køyr.

„**Kjos** (oo) m. 3) Bustads". A. „Brakakjos, Furekjos, Skogakjos". 4) et smalt fladt Stykke Græsland, der strækker sig som en Vig ind i høiere Terrain, f. Eks. ind i Lyngbakker. Shl. Hard. Fl.: **Kjoosar**. Tildels blot Snip af Græsland = Skjekel.

Voss. — „Du kann kjoᵘsa burt i dan Kjoᵘs'n", du kan strække dig med Leen (ɔ: meie) osv. Voss.

Kjos f. Fl. **Kjoser** (Kjoosir) = Kjos m. 4. Tel. Rbg. Sæt. Li. Jsl. kjós, f. smal Dal.

Kjose m. = Kjos 3). Shl. Ryf. „Ørekjoose".

„**kjosa** v. a." A. Ryf. Jæd. (sjelden), Li. Gbr.

kjosta (oo) v. n. hoste svagt og saaledes at den svage Strubelyd næsten overdøves af Eksplosionslyden fra de for Resten lukkede Læber. Tel. (Vo). Jf. kjaasta.

Kjugla f., **kjugla** v. se Kjøgla, kjøgla.

„**Kjuka** f. 2) en Klods osv." A. Ndm. „3) en haard Svamp paa Træer". A. Mest paa Birk. Ndm. Sæt. „5) = Kjore". A. Ndm.

kjuka v. a. 1) vikle el. trykke sammen = balla. Vesteraalen. „Dæ va ihopenkjuka". 2) søle; vrøvle = devla. Vesteraalen.

kjukeleg adj. 1) lig en Kjuka; svampagtig; knudet. Tel. 2) adj. og adv. klumpet, klodset; forkjert, besværligt. Sogn.

Kjukerot (o') n. Raadnen ved „Kjuka" 3). Tel.

Kjukfare m. stor Bjælke under Bro eller Gulv = Tilfare. Ma. (Bjelland), Sæt.

kjukla v. n. (ar), 1) klynke, ynke sig smaat; især om hjælpeløse Smaa. Agder, Tel. Stjør. Og: kjugla, Agder. 2) klukke; om Høne. Tel. (Raul.). — **Kjukla** f. En som gjerne kjuklar. Stjør og fl. — **kjuklesam** adj. klynkende. Tel. og fl. **kjuklaat** d. s. Stjør.

Kjukle og **Kjukling** m. ɔ: Jøkul. Vestfold.

kjuksa v. baske til En. Tel. (Laardal). Sjelden.

Kjuksa f. 1) Baskeklud af sammenviklede Pjalter. Nfj. Maaske T(j)uksa; se d. 2) forviklet Masse, overh.; = Kyksa. Tel. (Selljor, Rauland). „Traakjukse".

Kjul n. se Tjo (paa Lee).

Kjuna, **Kjudne**, se Kylna.

kjurelaus, se hyrdelaus.

kjus, **kjusa**, **kjusk-**, se tjus-.

kjusna v. tørres. Agder. Se tusna.

kjusna v. blive tyst. Agder. Se tjustna.

kjust adj. = tjus. Ma. Se tjust.

kjussa v. søle = kjassa. VAgder. Se t(j)ussa.

Kjækt n. se kjækta.

kjækta v. n. og a. (ar), 1) attraa, lyste = kjeska. VNed. (Øyestad, Landvik). 2) være kjælen ɔ: a) krympende sig for Ubehag, Kulde og dl. b) lysten paa at kjæles. VTel. (Vinje, Laardal). — **Kjækt** n. det at kjækta; Kjælenskab osv. Tel. — **kjækten** adj. kjælen. Tel. „Kjækten o gretten".

Kjæl n. (i Plov). Rom. Se Tel.

Kjængᵘe m. en Kjende. Nfj. Se Kjenning.

kjæpeleg adj. smukt formet, veldannet, formfuld, net. Tel. (Moland). — **kjæpelege** adv. bekvemt, tilpas. Ryf. Jæd. Se A. — Maaske for keipeleg; jf. and-, att-, bakkeipeleg; maatte i saa Fald snarest være laant fra en anden Dial. med en Udtale af Diftongen som Laanerens Øre ikke vilde vedkjende sig som s i n Diftong.

kjæra v. a. (er, te), sprænge Mælk = bresta. — **kjæra seg** v. n. briste; om Mælken. Hard. (Ulvik). Jf. kaara.

„**kjæsa** v. n. oste". A. „kjæsa" er den første Del af Ostningen: faa Mælken til at løbe sammen ved Løbe. Innh. Ndm. og Helg. (ar): kjees'. 2) søle med smaa Arbeider; pusle. Nordl. og Røros: kjees(e) (ar). 3) være blødagtig, være kjælen. Vesteraalen, Røros. Bet. 3) (og 2)) tilhører vel eg. et andet Verb, dannet af Kjæse m. 3) (2).

„**Kjæse** m. Løbe". A. **Kjæ'seer**, Hall. (Nes, Gol), ligesom „Løypeer, Vasleer, Hæser Kjøller" (der og andre Steder). **Kjeesi**, Helg. Trondh. 2) lidet Mandfolk. J Spøg. Hard. 3) Søler, Roder; Pusler. Ogsaa: kjælen Person. Nordl. (ee).

Kjæsedull m. liden Spand til Kjæse. Hall.: „Kjæseerd.". — **Kjæselog** m. Saft „Log" af opblødet Løbeskind. NØsterd. Mest: **Kjees-**. — **Kjæsemus** f. 1) ferskt Ostestof. Østerd. (Tynset): **Kjeesmuus**. Se Mus. Ligesaa i NSv. Diall. 2) liden fersk Ost. Namd. (ee). — **Kjæs(e)ost** m. Ost, fremstillet ved Løbe. Hard. (Ulls. Kvamm). — **Kjæsepinne** m. 1) Pind sat for Kjæsen; jf. Pølsepinne. 2) svag, kjælen Person. Østerd.; Ndm. og Innh.: **Kjees-**. **Kjeesmees** d. s. Gul. — **Kjæseskilt** m. „Dravle" brusten ved Hjælp af Løbe. Jæd. Dal. — **Kjæseskinn** n. Skindet af Kalvemaven, hvori Løben opbevares. Østerd. — **Kjæseskyr** n. den med Løbe tilsatte sammenløbne Mælk, som endnu ikke fuldt er brusten. Sæt. VTel.

Kjæsegras n. Vibefedt, Pingvicula vulgaris = Tettegras. Tel. (Selljor).

kjæsen adj. tilbøielig til at kjæsa: a) sølende, puslende. b) kjælen, blødagtig. Nordl.

kjæsutt adj. svag og famlende. Østerd.

„**kjæta seg** v. n. være munter". A. Mest om Dyr: tumle sig i Livsmod. Sæt. VAgder, Røldal. — **Kjætetur** m. en Tur hvorunder Hesten faar Lov til at „kjæta seg"; Lysttur for Kjørehesten. Agder.

„**Kjæte** m. Lystighed". A. Voss, YSogn. **Kjæti** n. (og m.), Rbg. — **kjætall** se ki-.

kjæten adj. brunstig; lysten. Shl.

„**Kjøda** f. Ørred". A. **Kjøa**, Voss; **Kjøaa?** Ndm., **Kjøe**, N- og SGbr.; **Kjooa**, Ryf. (Skjold, Vikadal, Sand og fl.); **Kjoova**, Ryf. (Vikadal). Shl. (Fjellber). Kjøa, Kjøo, Kjøaa, Kjooa, Kjoova: Kjada (kjødu, A.) = Spøa, Spøaa, Spooa (Spoova?), Spøva: Spada (Spoda A.). — 2) lad og døsig Person. Nhl. Voss.

Kjøgla el. **Kygla** f. en noget stor rundagtig Masse, stor Klump? Saaledes: „Kveldskjøgla", en Deimasse som skal være baget op endnu samme Aften. Hard. (Ulvik). Se A. 1) „en kugleformig Udvæxt paa et Træ". A. Namd.: **Kjugl'**, „Miilkjugl". Ogsaa om en Staal gjort af sligt Ved. Namd. 2) den inderste uformelige Del af et Traadnøgle; større end „Vea". Bamle: **Kjugle** f. og n.

Jf. Kjøgle n., Kugl n. 3) et kortøret Faar. Tel. (Vinje). 4) et kort, plumpt, uanseeligt Kvindfolk. NTrondh.: Kjøgl', Kygl', Kjugl'; Nfj.: Kjugle. „Forkj'ung-kjøgl". 5) En som klæder sig tosset og klodset, som gjør en Klædesbylt af sig. Ma.: Kjøøgla; Stjør.: Kjøgl' (ø'). Særlig: En som er uformelig ved Tilpakning af Hovedet; Hard. (Kvamm): Kygla. 6) formummet spøgelseagtig Skikkelse; Skræmsel. Dal. Li. Tel. „Kjøøglaa kjæme o tege deg, æ du kje roulige!" „Kveldskjøgla", Aftenspøgelse; Dal. Agder. 7) = Kylla. — Formerne med ky (kju) af dette og de flgg. kjøgl- synes at pege mod Kugell (Klump, Knort), Kugl (Traadnøgle, og Kukla), Kugla, Kugle, Kogoll (Frøkogle, og Kokul, Kokla), men disse kan maaske ikke skilles fra Isl. (G. N.) köggull liden Klump (G. N. kökkr; Gen. kakkar, Klump); Formerne og Ordene med ku-, ky- (kjø, kju) tør derfor alle sammen være sent udviklede. Udviklingen fra ku- kunde ogsaa være denne: ku, kju, ky, kjø; se kj.

kjøgla eller **kygla** v. a. 1) Mest: **kjøgla** og **kygla seg til**, gjøre sig til en „Kjøgla", svøbe Klæder uordentligt og klumpet om sig. Hard. Dal. Tel.; Nfj.: „kjugle seg tee, kjugle paa seg". Særlig: formumme sig (ved at indsvøbe Hovedet). Dal. Hard. Tel. og fl. 2) forkjæle. Jæd. Jf. kukla v.

Kjøgle el. **Kygle** n. det Inderste af Traadnøgle = Kjøgla 2). Ryf. Jæd. Oftest: **Kygle**. Ogsaa: **Kygla** n. Ryf.

kjøgleleg adj. lig en Kjøgla: a) liden og ilde voksen. Ryf. „Ei kyglaleg Ku". b) klodset klædt. Ma.: „kjøøglelig".

kjøglutt adj. lig en Kjøgla 4. Stjør. -aat.

?**kjøk** adj. kaad og nærgaaende; udfordrende. Sogn (Underdal). „Kyndig aa kjøk". „Kjøk 'tao seg". Eg. kneisende; til kjøkja, Kook? „**kjøkja** v."A. Og: „kjøkje aa villa syy". Ndm.

Kjøkjor? f. pl. 1) Løier, Narrestreger. Hall. (Aal, Nes): **Kjøkju** (n. pl.?). Ogsaa: Puds, Streger. Hall. 2) Sladder. Hall.

kjøkta v. n. (ar), strække Hals. Til kjøkja. a) for at see = kjaatta. Tel. (Laardal, Vinje). „Ho kjøktar o gloor". b) snappende efter Veiret eller hostende. Hard. (Odda, Kvamm), Østerd. — **Kjøkta** f. En som stadig gaar med fremstrakt Hoved, ligesom kigende. Tel. (Vinje). Hertil: **kjøkte seg** v. svøbe et Klæde om Hoved og Hals saa Ansigtet næsten helt tilhylles; eg. gjøre sig til en Kjøkta. Tel. (Vinje, Høydalsmo). — **kjøkteleg** adj. lig en Kjøkta, i „Eit kjøktelegt Plagg", Klæde som næsten helt tilhyller Ansigtet. Tel.

„**Kjøl** (ø') m. 4) lang Fjeldryg". A. Hadeland. „Ogsaa: Fjeldkant". A. Ryf.

kjøl adj. = kjølgjengjen. ØSmaal.

Kjøla f. en Forfærdelighed; fæl Gjerning; ødelæggende Færd = Usfar. Hall. „Han gjoo(r)de ei fæl Kjøle", om En som væltede med Læsset udover Veikanten.

„**Kjøld** f. 1) Kulde". A. **Kjøl**, Oslo (Bærum). „2) Forkjølelse". A. Helg. **Kjølt** f. Ndm. **Kylde** m. YSogn. **Kyldr** m. Hard. 3) = Kjeld n. Gbr. (Lom): **Køyld**.

Kjøldrag n. = Drag 7). Shl.

Kjøle 1. n. et svagt svalt Vindpust. Shl. (Tysnes, Kvinherad, Fjellber). — 2. se flg.

kjølen adj. gyselig, høist uhyggelig, fæl = kjøleleg. Ndm. NGbr. Nfj. (Eid). „Ein kjølen Kar". „Dæ va kjølee so kaldt". — **Kjøle** bruges som adj. (Genetiv af Kjøla?) og i Sammensætt. a) om det Fæle: „ein kjøle(e) Fant". Gbr. Romsd. b) om det Storartede (Fæle). Gbr. (Dovre). „Dæ va Kjøle-Kar, Kjøle-Hest, Kjøle Greio" (?kjølee). I Gbr. turde det dog være kjølee af kjøli(n), adj.; i Romsd. maaske: kjø(le)le(g).

kjølen adj. = kjølgjengjen, kjøl. SætB.

kjølgjengd adj. = kjølgjengjen. Tel. (Raul.).

Kjølhus, -hyll, -tork se Kylna.

kjølja v. afkjøle. Rom. Odal. Se kylja.

Kjøller m. 1) lidet rundt dybt Vandstade med trangt Indløb fra større. Shl. (Tysnes, Fitja, Bremnes), Nhl. (Manger). 2) Pyt i en Sump. Ryf. (Karmt). 3) Parti af Vod (Not) som under Ilanddragningen er blevet poseformigt afklemt fra det øvrige. Shl. (Fitja). G. N. kýll, kyllir Pose (ogsaa scrotum). Ordet lyder for Resten: **Kjøll'r** Nhl. (Manger; maaske ogsaa: Kjøl'ler); **Kjødl'r** Shl. Ryf.; **Kjød'ler** Shl. (Bremnes). „Hala ein paa Kjødlrn", tvinge En til endelig Afgjørelse, drage til Opgjør. Shl. (Fitja). Jf., om Formen, Hæser.

kjølna adj. bli kjølig, „kjølen". Hall.

Kjølp, kjølpen, se Kylp, kylpen.

kjølrend adj. = kjølgjengjen. a) om Skier. Vald. b) om Slædemeder. Totn, Hedm. SGbr.: „-ræ'nn"; Hadeland, Sigdal og Vestfold: „-rænnt".

kjøls adj. = kulsen. Helg. (Lurøy, Ranen). „Kjö(l)s („tykt" S) i Brøste", frygtsom. Ogsaa: **kjølsen**.

kjøls(a) v. = kulsa. Helg. kö(l)s' Salten.

kjølskleg adj. uhyggelig = kjølsleg, kulsleg. Tel.

kjølslaa seg v. om Vædsker: slaa Kulden af sig. Østl.

kjølslegen adj. kuldslaaet. Vestf. „Kjølsli'i Øl".

kjøltra eller **kyltra** v. n. = gyltra (hoste). Shl. Ryf. — **kjøltrehosta** v. d. s.

Kjøltra f. Midtpartiet fremme paa Skjørtet. SætB. „Take Sand i Kjøltra". „Hu tok ei Kjøltre (fudde) mæ Sand". G. N. kjalta, kelta, kilting Skjød. Helsingland: kiltä, bære i Skjødet. — **Kjøltre** n. se Hjølt.

kjølva seg v. n. om Ager: blive tæt og frodig = bola seg, leista seg. Nfj. (Stryn, Honndal). Maaske til Kjølve o: Kjevle.

Kjølvatn n. koldt Vand i Undergrunden af Marken. Vestfold.

„**kjøm** adj. tilgjængelig“. A. 4) „ho æ kjømt um Ungan“, hun er omsorgsfuld, omhyggelig. Rum. „Har du saa kjæmt um idag?“ har du saa travlt idag? Totn.

Kjømd f. 1) Komme; Nærhed. Dal. Ryf. Hard. „Han æ i Kymdæ“ (Dal.), „i Kjømdaa“, (Ryf.) han er ikke langt borte, i Vente. 2) Spiredygtighed = Dygd. Sfj. (J- og Y-Dale). „Dar æ goo Kymd i Konne“.

„**Kjøme** n.“ A. Det man kommer med; de Ting man bringer med sig (fra Byen). SætB. Tel. (Vinje). „Kor heve du Kjømi ditt?“ „Eg væntar Kjømi ette meg (me)“. 2) Indtryk man gjør idet man kommer = Koma. Voss, Nhl. „Han he äit gott Kjøme“.

„**kjøn** adj. 1) klog, nem osv.“ A. „Kjønn paa dæ“, følsom, ømfindtlig (fysiskt, intellektuelt og moralskt — ogsaa kræsen). Vesteraalen, Lof. Salten, Helg. Hard. „3) stolt stiv“. A. Gbr. Shl. Ryf. 4) spændt; rank i spændt Jagttagelse. Vestfold (Larvik, Sandsvær). „Mærra stoo saa kjøn aa va rædd for Følle sitt“. 5) kunstlet. Shl.

Kjøna f. Tosse. **kjønott** adj. tosset. NGbr.

kjønen adj. 1) = kjøn 1). Hard. 2) stolt; stram; selvfølende, selvnok. Vald. Aadal. Tel.

Kjønstre n. slemt arrigt Menneske. NGbr.

„**Kjøra** f. Røre“. A. Dal. „Vej'n va i ei Kjøro“, Tel. (Lunde, — hvor Tjøra, tjara, hedder „Kyru“). „Ei Kjøøra mæ Folk“, Dal. (hvor tjara er „Kjöra“ el. ø'). 2) grynet Ostebundfald i Valle = Kor, Kur. Ndm. (Tingv.): **Kjøraa** (tjara er „Kjåraa el. -ö-“); Hadel. Vald. Gbr.: **Kjøre** (ø'), (tjara er „Kyru“). 3) Valle indkogt til den faar sødlig Smag, „Brimsmak“. Tinn i ØTel. — Formen: „Kjøro“, „Østakjøro“ (ɔ: Austan-; Lunde) synes at tyde paa kort Stammestavelse, hvilket igjen rimer sig mindre godt med Kjoore, Kjoor; kunde dog være Sidestykke til „Mø'o“ for Møda, Hall. Det Tingvollske „Kjøraa“ har flere Sidestykker: Grø'aa og fl. — **Kjøreholk** m. „Holk“ til eller med „Kjøra“. Jæd.

Kjørmysa (øø) f. Røre. Dal. „J ei K.“.

Kjørold (ø', oo) n. = Vatsferd. Gbr. (Lom). „Eit Kjøroold Vatn“, el. „eit Vaskjøroold“. **Kjørøyll**, Gbr. (Vaagaa). Eg. Flertal af Kjerald.

Kjørost (øø) m. Ost af Kjøra 2. Hadeland.

„**Kjørr** f. Ro“. A. „Staa (statt) i Kjørr!“ Shl. (Stord). Ogsaa: „staa kjørr!“ Nhl.

„**kjørr** adj. rolig, stille“. A. Ringerike. „Mæ de va(r) som kjørraste“ ɔ: midt paa Nat.

„**Kjørra** f. Stilhed“. A. **Kyrra** Sogn (Aurland). „No æ Natti pao Kyrrao“, det er fuld Nat; Eng. the dead of night.

Kjørrmyr f. Myr med Kratskov. Shl.

„**Kjøsel** m.“ A. 2) Raamælksost. Nfj. (Davik). Tildels: **Kjøsøl**, Nfj. Sdm.

„**Kjøta** f.“ A. Foldal: **Kjøto**. Og: **Kjøske** Nedre Tel. **Kjøskesi(d)e** Hadeland og m. fl. **Kjøtrosa** Ndm. (-raasaa). **Kjøtros** (o'), Ryf. Røldal. „Ta Kjøtroso 'taa Huo“, afskrælle de indre tynde Hinder.

kjøta adv. i høi Grad, grovt; svært. Rom. og fl. „Kjøta nauten (doomm)“. Maaske adj. n. kjøta, fyldigt. Jf. Kjøteid („Kjøded“ hos Holberg).

?**Kjøtblom** m. en rød Blomst. Tel.

„**kjøten** adj. kjødagtig“. A. **kjøtint** n. om smaa Kjødtillæg til Smørrebrød. Oslo.

Kjøtgryn n.? = Grynsodd. Ndm.

Kjøthjell m. Loft eller Stænge til tørret Kjød. Hall.: -jall.

Kjøtraata f. Stang at hænge Kjød paa. Jæd. og fl. — **Kjøtros** (o') f. = Kjøta. Ryf.

kjøtska v. a. befri Hud for vedhængende Kjød og Hinder. Voss, Vald. Hadeland og fl. „Kjøske Huuee“, Vald.

Kjøtslaa f. Fl. -slær, = -raata. Dal. -**slædna**.

Kjøtslingsa f. seigt, hindet, tyndt og smalt Stykke Kjød; stor seig Kjødtrevle. Jæd. VAgder. Jf. slangsen, Slongs.

Kjøtslirv f. seig Kjødtrevle. Agder.

Kjøtslongs f. Fl. -slengsr = Slingsa. Ma.: -slaangs, -slængs'a. — **Kjøtslintra** f. d. s.

Kjøt-tjo n. = -lær. Østerd. (L. E.). Se Tjo.

Kjøt-tota (o') f. Kjødtap i Saar = Villkjøt. Ryf. Romsd. Til Tota f., tjota v. **Taate, Kjøttaate**, d. s. Gbr. Østl. Stjør.

Kjøtvol (o') m. Stang behængt med tørret, saltet eller røget, Kjød. Hard.

„**kjøva** v. kvæle“. A. Dal. Ndm. **køyva**, Li. (Fjotland). „3) svulme op af Frost; om Vandet“. A. „Elva køyver oopp; de k. oopp“. Vestfold, Ringerike, Oslo, Smaal.

Kjøva f. (A.) 1) Tilstoppelse ved Js = Kjøv. Sogn. 2) ganske lidet Vandstade uden synligt Afløb; Pyt. Gul. Strinda: **Kjøv(e)**.

Kjøve m. 1) = Kjøv. Hedm. 2) Tungbrystighed af Forkjølelse. Tel. (Rauland).

„**kjøven** adj.“ A. Dal. **køyven**, Li. 2) om Mad som vil sætte sig fast i Svælget. Sæt.

Kjøvesvoll m. = Kovsvell. Tel. (Lunde; Vinje: -dd-).

Kjøvslesvell m. = Kovsvell. Ringerike.

„**Klabb** m.“ A. 2) Klodrian. Hall. Stjør. 3) Klods = Klamp. „Kaste paa Klabb'n“, en Leg. NGbr.

„**klabba** v. n.“ A. Agder. **klabba seg** (ihopa), klæbe sig sammen eller ved i store Klumper; kage sig, klumpe sig. Agder. „Klabbe seg inni“, blande sig i. Sæt.

„**klabben** adj.“ A. „Klabben Snjour'e“. Sæt. 2) klodset; plump. Hall. „Klabbint gjoo(r)t“.

klabbvorden adj. klodset i Brugen af sine Hænder. Gausdal: **klabbvoolin**.

Klabeit f. Knibe = Labeita. Nfj. Sfj.

Klabeita f. 1) Knibe. 2) Trætte. Sogn.

„**Kladd** m.“ A. Follo, Røros. 2) tyk og kraftig Karl. Rom. 3) sammenfiltet Tot af Uld el. Haar = Klagde. Søndenfjelds. „Koma i Kladdane mæ ein, paa inan'n“, komme i Totterne.

kladda v. n. (ar), 1) = klabba. Jæd. „Snø'n

sig = kaaska seg, kosa s. Li. (Fjotl. Kvin). „Dei sad o keiste seg innmæ Obn'n, saa æen maatte ha gott a(v) o sjaa paa dæ".

keisen adj. svingende; feiende; vel rask og kjæk i Optræden. Sfj. (Jølstr). „Ho helde seg noke keisaa".

keiska v. n. (ar), smatte, æde smattende; som Svinet. Shl. Jf. kjeska.

keisutt adj. som gjerne „keisar", bisser. Rom. Smaal. og Vestfold: „keisete".

„**keiv** adj. skjæv, vreden". A. Sogn. 2) vrang; tvær; forkeert; ubekvem. Innh. Selbu, Sogn, Ma. „Dæ gjekk keivt, kom saa keivt tee". Hertil eller til et Keiva f.: „dæ kom paa Keive" = „dæ kom keivt tee". Nfj. Jf. aurkeiv, Aorkeiving.

Keiv m. En som keivar, Bringler. Hall.

„**keiva** v. a. (ar), gjøre skjæv". A. Oslo. 2) v. a. og n. (ofte: er, de), kaste skjævt; slænge; slænge med Kroppen. Li. Østerd. „Han kjeevde Kula i Vei"; Østerd. „Han keiva (eller keivte) tee meg" = dreia ɔ: slog med et Slæng; Li. 3) vride paa Ord. Hall.

„**keiveleg** adj." A. Og adv. — 2) vreden; tvær; forkeert; fortrædelig. NBerg. „andkeivele" Sogn; „tverrkeivele" Nfj.

keiven adj. vreden, skjæv; tvær; forkeert; ubekvem = keiv. Stjør. Gul. Fosn. „Skafti æ saa keivi, dæ ittj gott aa hall 'ti". „Dæ gikk keivi". Se A.

Keivevæle m. og f. Person som bruger Keiten mest; keitet Person. Vald. (N- og S-Aurdal, VSlidre).

keivla v. kludre, arbeide ubehændigt = keiva. Tel. — **Keivl** n. Kluder; klodset Arbeide. Tel. — **Keivl** m. og **Keivlar** m. En som keivlar. Tel. — **keivleleg** adj. ubehændig. Tel. Ryf.

keivlings adv. 1) med Keiten, keithændet. 2) forkert = keivutt. Smaal.

keivren adj. skjæv, ubekvem = keiven. SætB. „Greipæ æ keivræ; Skapti æ keivri".

keivutt adj. og adv. omtr. = keiven. Østl. „Dæ gjekk saa keivete".

Kidjafot m. Snottap som hænger ned fra Næsen. Shl.: „Kjeeafoot"; Ma.: „Kjee'e-".

Kidjakamb el. **Kidkamb** m. Kambregne = Bjørnkamb, Blechnum Spicant. VAgder. Kjee'ekamm, og „Kjeekkamm".

Kidjaknapp m. = Bukkeknute. Sæt. og VTel.: Kidjenappe og Kjee'e-. Kjee'eknute m. d. s. Ma. — **kijja** ɔ: kidja. Sogn.

„**Kidla** f." A. 2) aargammel Gjed. Ryf.

Ki(d)lingblome m. = Geitivel. Gbr. Vald.

Ki(d)lingkjaft m. Sygdom med Saar og Skorper om Munden. Hall.

kift adj. n. 1) uhyggeligt. Fosn. „Dæ va kift aa sjaa". 2) „verta (vera) kift mæ", faa en pludselig, ofte uforklarlig, Rædsel eller stærk Uhygge over sig. Innh. STrondh. (Strinda, Uppdal), Rdm. (Rindal). „Han vart saa kift mæ, dæ va saa nekst aa sjaa". Innh. Ogsaa: kifst, NTrondh. STrondh. Og: kifs; A. Østerd. Til kippa, kippast?

Kik (ii) m. 1, En som kiger; særlig: en kigende Snyltegjæst. Odal.

Kik (ii) m. 2, opblæst Faarebælg der bruges som Boie. Ryf. (Nærstrand, Vikadal).

Kik (i') n. se flg.

kika (i') v. n. (ar), 1) trække sig med et Ryk (Kast) tilbage og saa komme igjen; forsvinde og være der igjen; om en Lygtemand, om et gjækkende Dyr som kaster sig til Side og kommer nær igjen (jf. dena). Sogn (Aurl. Hafslo). „Hestn gikk o kika undao". „Jæntao gikk o kika (kjeeka) undao, vilde kje seia Nei helde". 2) = jukka, jia. Nfj. 3) v. a. og n. vrikke med noget møisomme Vrik; gnide langs en Flade frem og tilbage. Sogn, Vald. Hall. Helg. Gbr. „Kjeeka se (Ænden sin) paa Stooln". „Han kjeeka so længje te han vann da (dæ) fram". „Innkjeeka, utkjeeka, kjeeka alle Manns Kjeekedeeko": en Gaade om Døren, ogsaa om Naalen; Hall. (Gol). „Da va so vitt vi kjæk(k)a Baatn fram om Oddin"; Helg. „Æg kjæk(k)a han attaavr" (i Brydning); Helg. „Kjeeka paa Feela"; Gbr. Se keika. — **Kik** (i') n. det at kika. Vald. „Han gaar her paa Kjeek'e", kommer og gaar pludselig. — **Kiking** f. det at kika. Sv. Diall.: keka, draga sig fram, tugga, gräla osv.; kik, dia.

„**kikja** (ii) v. n. tabe Veiret osv." A. VAgder, Odal. — **kikjelæ** v. lee saa man kikjer. Li. (Eikin). Og: kiig-læ Ma.

Kikk m. Forvridning eller Forstrækning af Sene eller Muskel, saa der indtræder Stivhed og Sting. VTel. (Vinje og fl.). Hedder ogsaa Kink, se d., og „Tverslit".

kikka v. a. (ar), drive for stærkt, saa der indtræder en „Kikk", se d.; overanstrænge = forelta. Næsten kun med Hest til Objekt. Agder, Tel. „Kikka av". „Kikka uut". „Hestn æ reint avkikka". Ofte sammen med „kjakka"; se d. „Koss æ dæ, du kikkar o kjakkar Hestn din?" Jf. kinka, kika, keika og flgg.

kikla v. 1) v. a. = kikka. Tel. „Kikkle seg". „Ein utkikkla Hest". 2) v. n. gjøre smaa Ryk og Vrid som en lunet, halvt stædig, Hest; gaa vrikkende, trippende og ujævnt. Tel. (Bø, Lunde og fl.). 3) om rykkende Latter: „kikkle o læ". Tel. — **kiklen** adj. „Ein k. Hest", til kikla 2). „Ein Kikklefant te Hest". NSvenske („Norske") Diall.: kikklot, ostadig.

kikna (i') v. n. 1. blive forstrukken og lidt forvreden i Sener eller (og) Muskler, saa der indtræder Stivhed og Sting; især ved Forløftelse. Tel. (Vinje, Sellj. Bø); Totn: kikne (som Soktn). Ogsaa: kiknast, Tel. „Kikknast i Oklaee". — **Kikn** n. en slig Forstrækning osv. Totn: Kiktn („i Rygga, i Nakka(m)").

kikna (i') v. n. 2. = keikna. Hall. „Kikkne attaavr; kikkne i Ryggji". G. N. kikna.
„kikna (ii) v. n. tabe Veiret". A. Li. Oslo.
?Kikr, Klimp = Klepp. Trondh.
kikren adj. klumpet, klimpet; især om sur Mælk. Kikrmjølk f. Ramd. Innh. Strinda. — kikriaat adj. = kikren. Ramd. — Kikrost (o') m. Ostegryn paa Bund af Balle. Ramd. NSvenske („Norske") Diall.: kikkr, klimp; kikkri, klumpig.
kiksa v. (ar), gnide, omtr. = kika; mest i „kikse paa Feela". Gbr. (Fron, Sel, Vaagaa).
„Kil (ii) m. smal Vig". A. Ned. Ma.
kile (ii) v. kildre. Oslo, Vestfold og fl. Se kitla. — kilen adj. kilden. Oslo og fl.
„Killem m. Ørefigen". A. Kiilærm f. STrondh. Kiilæmne f. Gul.
Kiltr n. Skrab; Fuskeverk; værdløst Arbeide. Gul. Ramd. Helg. Senja. „Enn aa holl' paa mæ slikt Kiltr mitt i Aann'n!" Ogsaa: Kjaltr, Kjeltr; Nordl. NTrondh. „Kiltr aa Kaltr", d. s. Ramd. Helg. Se kaltra A. — kiltra v. fuske; gjøre Fuskearbeide; „kiltr oopp", sætte løst op. Innh. Ramd. Senja. Og kjaltr(e), kjeltr(e); Nordl. NTrondh. — Kiltregrei(d)a f. daarligt Redskab el. Arbeide. Helg. Jf. Gotland: kiltar n. oreda; kiltra si, bli oredig.
Kiltre n. en Flok af Pak. Østerd.
Kim (i') m. Antydning = Keim. Nfj.: Kjeem'e.
„kima (ii) v. kime". A. keima, Li. kjeema, Dal.
kima (i') v. (ar), give en Antydning af Lugt, Smag, Luftning = keima. Nfj. og Sdm.: kjeeme og „kime". Maaske nærstaaende de flgg. Se keima og „keima" A.
„kima (i') v. n. (ar) vrikke, vugge sig". A. Særlig i Livsmod og Livsglæde; omtrent = kvika, keima. SætV. og V.; Tel. og Ma.: kjeema. — Jf. (?) Isl. kíma gjøre Nar ad, kímiligr løierlig. Se kimpa.
kima seg (i') v. gjøre muntre Kast og Sving = kima, kjæta seg; mest om Kid, Lam og Foler. VAgder, Sæt. VTel. — kimen adj. Agder. „Folen æ gjaemen o kjeemen"; VAgder. Se kimpa.
Kimbel m. en stor Bundt Græs, Løv, Blomster og dl.; en Tot Hø. Vald. (Aurdal, Vang). G. N. kimbull (-ill) Bundt. Kimmel d. s. Vesteraalen. Kjeem(m)il, en stor Halmbundt. Ramd. Innh. Kimel og Kjeemel (Fl. altid Kimla), Bundt. Dal. „Graskimel, Rævrakimel, Tor(v)kimel".
Kime m. smalt Stykke Land, som stikker næsformigt ind i Omgivelser af anden Art; omtrent = Kjos, dog ikke fordybet. a) England, der stikker ind i Skov. Sogn; Li.: Kjeeme. b) Næs af tæt eensartet Skov; ogsaa: tæt Lund, overh. Sogn, Shl. Nhf. („Kjeeme"), Sfj. (Førde, Kinn: „Kim(m)e" og „Kjeeme"), Nfj. („Kjeeme" og i'). Furekime, Bjørkekime. „Ørekjeeme, Skogakjeeme" (Shl.). Ogsaa: Kim m. Sfj. („Kim(m)'e"), Romsd. (Eid „Kimm"). „Aarekimm". Og: Kjemm n. SHelg. (Vindal). Skogarkime.
Kimla f. = Kimbill. Shl. (Etne).
kim(m)en adj. udspilet af Æden, fyldig af Mad. Østerd. (Aamot, Elvrom). Meddelt.
Kimp m. 1) Ryk eller lidet Kast eller Slæng med Kroppen, i Uro eller Overmod. Tel. 2) En som kimpar, se flg. Tel.
kimpa v. (ar). „kimpe paa seg" el. „kimpe seg", fare op og gjøre smaa Kast eller Slæng med Kroppen, „Kimpar". Tel. (Selljor, Hjartdal, Sauar, Lunde, Bø). „Han va uppe aa kimpa paa seg; d'æ slik ein Kimp" m. — kimpen adj. tilbøielig til at „kimpa paa seg"; urolig, spradende og vigtig. Tel. „Kimpen aa kynnug". — Kimpil m. en liden „Kimp", liden urolig spradende Vigtigper. Tel. — kympa seg v. = kimpa seg, men lidt mere udfordrende = gjempa seg. Shl. (Finnaas, Fitja), Sæt. — kympen og kympeleg adj. tilbøielig til at kympa seg. Sæt. — kympr adj. med et overmodigt og udfordrende Væsen. Ma. (Holum), VNed. — kymprgod adj. snar til at blive fornærmet; prippen. Helg. — Ordene minde om kipa, kippa og keima, kima (kjeema); dette sidste er dog mere ungdommelig livskraftigt og ganske umiddelbart: Kid, Lam, Føl og virkelige Børn „kima seg", mens halvvoksne (aldrig voksne) Byttinger har let for at kimpa seg.
kimrast v. n. (ast), briste = kymra. Gbr. (Vaagaa). kymrast, Innh. „Meelkja (Mjölkja) kymres(t)". kymmr' sæ(g) d. s. Trondh. (Lade).
Kims m. Ramme til at vinde Fiskesnor op paa = Vadgrind. kimse v. (ar), vinde op paa Kims. Follo.
„kimsa v. (ar), kimse". A. Hall. Ned. Ma. Ryf. Røldal. — Kims m. og Kimsa f. En som kimsar. — kimsen adj. Hall.
King m. Tand („Tind") i Gaffel (Høg., Møgg.) Li. (Fjotl.). Jf. Kjeng. — King se Kyng.
Kinge m. en Krampe = Kjeng. Follo. „King", A. Hedm. SGbr.
„Kink m. liden Vridning osv." A. Shl. 2) lidet Vrid el. Vrik = Kikk. Tel. (Nedre; Selljor). Grisekink.
kinka seg v. = kikka, kikla seg. Tel.
kinksen adj. tilbøielig til at „kinksa", slænge med Hovedet. Ma. og fl. „Folen æ kaat o kinksen".
„Kinn f." A. 3) Side i Skorsten. Gbr. Sæt.: n.
Kinn n. Trin i en Stige. Voss, Sfj. (Førde), Nfj. (Breimn). „Stigekinn". — Kinne n. d. s. Hard.; Nhl. (Mo, Eks.): Kidne. „Steegekinne", Nfj. (f. og n.).
Kinnbei? n. Kind, hele Siden af Ansigtet fra Øiet nedad. Ndm. (Tingvoll, Surndal, Sunndal), Hard. (Kvamm), Shl. Kimmbei, Hard. (Ulvik), Shl. (Skonevik, Etne og fl.; tildels „Kjeembei"), Ryf. (Vikadal). Kjeemei, Ndm. (Kvernes). — Kinnbeikul

m. Kindben. Ndm. „Bein", et Been, lyder paa alle de nævnte Steder med N, ogsaa i Sammensæt.
Kinnbein n. = Kinn n. paa Skorsten. Tel.
Kinne n. se Kinn.
Kinnfeita f. = Kinntaska. NGbr.
Kinnfer (ee) n. Kindskjæg, især, synes det, det øverste, fineste og tyndeste. Tel. (Mol. Vinje, Raul.). Se Fer (Fidr).
Kinnflaatt m. = Flaatt, Ixodes.
kinnflekkja v. a. „k. Fisk", rive Fisken op fra Mundvigen af. Helg.
Kinnmilli, se Kirnemylja.
kinnsogen (o') adj. med indfaldne Kinder. Sogn.
kinnug? adj. ømfindtlig, kilden. Stjør. „Hæstn æ kinnöug i Svangaam". For kynnug?
„**Kinnung** m. 1) og 2)". A. Særlig: Stolpen eller den yderst smale Væg i Stuen mellem Hoveddøren og Døren til „Koven". Tel. (Tuddal): Kinnoongje. „3) Stok i Dørvæggen". A. Ndm. Ogsaa: Stok mellem Vindue og Hus-Hjørne (Nov). Ndm. Ogsaa: kort Stok til Udfyldning, hvor en Bjælke er for kort. **Kidning** m. = Kinnung 3). Sogn, Voss.
Kip (ii) f. Kurv = Kipa. Voss, Sogn.
Kip (ii) m. enslags Kortspil (101). Hard.
„**Kipa** (ii) f. 1) Vidjekurv". A. Agder, Rog. Nfj. 3) et firkantet Kar til at bære Fisk i. Senja. 4) Halvrum i „Færing" (Baad), mellem „Framrum" og „Styrerum".
kipa seg v. = kipa, kima seg. Tel. (Mol.).
„**kipen** (ii) adj." A. 3) vanskelig at mægte, drøi = strid. Ryf. (Nes, Suldal). „Byro va kiipo nokk". „Han va kiipen nokk, dæ va snöutt eg vann mæ 'an". „Dæ verte kiipe!" det skal holde haardt! „Kiipne Jenter", kneisende, stramme.
Kipeslede (ii) m. Slede med Vidjekarm, til Høkjørsel. Shl.
Kipl m. (n.?) = Kipling. Helg. (Bindal). Til kipla (A. Helg.).
kipla v. tvidre. SætV. Meddelt.
„**Kipp** m. 3) Rystelse osv." A. Ndm.
Kipp n. 1) et Øieblik; 2) et lidet Stykke Vei; 3) et lidet Arbeide. Smaal. Tel. og fl.; 4) en kort Stang, som, stukken igjennem Ørene paa et stort Kar (Saa) og heftet paa tværs under en lang Stang, tjener til at bære Karret. Tel. (Seljor og fl.).
kipp adj. sky = kippen. Romsd. (Aukra og fl.).
„**kippa** v. rykke osv.; rokke osv." A. Ogsaa: kjeppa; Hard. Sogn; se d. „Kippa mæ Augo (Augedn)", klippe med Øinene. Sogn. „Kippe paa seg" = kimpa, gjempa. Tel. „3)". A. „kippe noko i n n a a'" træde noget ind paa en Snor og dl. Sæt. „5) trække lidt fremad osv." A. Særlig om „Kippevendinger". Østl. (Totn, Østerd. og m. fl.). — „Kippe p a a", være rask, skynde sig. Tel. (Fladdal, Bø). — „Kippe u p p", gaa træt, give tabt. SØsterd. — **kippa seg** v. vride sig, krympe sig for noget = tvida. Ndm. Fosn. „Han kippa (kikte) se för aa ta 'ti".
Kippa f. = Kippe. Voss, Sogn. „Riiskippa". **Kjeppa**, Helg. Særlig: en Bundt af to Vaager Nævr. Berg. Se A.
„**kippast** v. n." A. „Kippast mæ einan'n", rykkes, brydes (lidt); omtrent = nappast. NGbr. Sogn (Aurland; meget brugt).
kippast v. n. grue osv. = kippa seg. STrondh. „E kikst för (fær) aa gaa der". Ogsaa: „Dæ (de) kiks(t) 'ti me, s a a snakka dæm". Og: „kiks". Se kikt, kiks(t).
„**Kippe** n." A. Jæd. „Krasak., Vidjek"..
Kippeband n. Vidjebaand eller sammenbøiet Gren til at bære store Knipper i. Hall. fl.
„**kippen** adj." A. Ndm. 2) fuld af smaa Ryk; urolig. Shl.
kippesjoa adj. om det Tilfælde at der i Flod eller Ebbe indtræder en pludselig Standsning eller en modsat Bevægelse. Hard. (Ulvik, Ullensvang). Se Kippesjo.
Kippestong f. = Kippetroda. Shl.
„**Kippevending** f." A. Østerd. Totn og fl.
„**Kippevid** m." A. 2) kløvet Brændeved, modsat: Stokkvid. Trondh.
kipphøg adj. = kjepphøg. Sfj. (Bevring).
Kippsveig m. = Kippeband. Ndm.
kirka, kirkja, Kirkja se kjerkja, Kjerkja.
„**kirna** (i') v. kjærne". A. kjeenne, VTel. (Vinje, Skafsaa, Mol.); ligesom „Feenni" G. N. firn; medens det i VTel. er Kvenn kvern, Hynna hyrna, Honn horn, (derimod: feenne finna, kjænne kenna, tønne þynna, Toonne tunna, Aann önn); Kiinna VAgder og fl.; Kiinne Hall. Vald. ligesom Viinna Viinne birna, Fiinne Vald.; medens det er Kvedn (Kvædn, Hall. Vald.), Hydna, Hodn; rn i irn i Tonstavelser synes altsaa i flere Maal at have udjævnet sig til nn (og saa delt Skjæbner med nn) tidligere end rn i ern, orn, yrn. 2) knurre eller grine vedholdende; gnave. Ma.
Kirnarrjome m. Fløde som man har kjernet en Stund. Hall.: Kiinnarjømee.
Kirnegaas f. Smørklump som ved Kjerning tildeles Børn eller Tjenere. Totn, Ringerike: Kiinne-. Se Gaas. — **Kirnegløys** m. Strøm af Kjernemælk som vælder frem (op) i det Øieblik Smørdannelsen blir udpræget. Hall. (Aal: Kiinne-). Se Gløys. — **Kirnegrop** (o') n. Tel. og Nbg.: nn; se Grop. — **Kirnekling** m. = Kirnarbite. Søndenfjelds: nn; **Kinnklining**, NGbr. — **Kirnekross** m. Hjul i Hjulkjerne. Vald.: nn. — **Kirnemylja** f. halvkjernet Fløde med smaabrukket Fladbrød i. Innh. og Namd.: **Kinnmilli** m. **Kinnbløyte** f. omtrent d. s. NGbr. — **Kirnetyl** m. Kjernestav. Vald.: nn. **Kinntyl**, Gbr. (Vaagaa), -tivil, Gbr. (Lom).
kirra v. n. (ar), skjelve, sittre, som en døende Fisk. Sogn (Aurl.). „E(g) ska slao

de(g) ſo du ſka liggja berre aa kirra". Jf. kirren, kjera. Skaanſk Dial. kirra, ſvånga.

kirren adj. livlig og let i Bevægelſer, omtr. = ſirren. Hard. Shl. (Finnaas, Fitja).

Kis (ii) f. Bugle paa Klæder og Sko = Kyta. Senja (Kvædfjord). — **Kiiſe** m. d. ſ. Senja. — **kiiſaat** adj. fuld af K. Senja. Jf. Sv. Diall. kishåla, kiſebora ɔ: kindgrop.

„**kiſa** v. plire". A. Sæt. Ma.

Kiſe (i') m. 1) Krat = Kjørr. Hard. (Kvamm, Røldal, Ull.), ogſaa: **Kjeeſe**; „Bjørkekjeeſe"; „Fjøllkjeeſe" = Fjellkjørr. 2) Buſk af ſmaa Træer paa een Rod = Runn. Hard. (Kvamm). „Orrekiſe". Se A.

Kiſil m. et Legetøi. a) Top. Røros. „Slaa K.". b) = Kattimann. Innh. **Kjeſil**, STrondh. (Foſn og fl.). Hører vel til G. N. kisi Kat (og kisill?).

kiſkra v. lege ſtille. „K. mæ Katt'n". Ma. (Grindeim, Bjell.). (Jf. G. N. keski, Spøg).

Kislebær(g) ſe Kjetleberg.

Kiſteknakk m. fodløs liden Bænk med laaſet Rum under Sædet. Ndm. (Surndal, og fl.).

Kiſteſtol m. „Kiſteknakk" med Ryg. Ndm.

„**kita** (i') v. a. kildre". A. Li. J Hard. er kita kildre ved at berøre et ømfindtligt Sted (Siden), men kitla kildre ved at krille. — **kjaataa** (kjoto, o'—aa), Gul. **kjeet**, Salten.

„**kitall** adj." A. Sogn, Vald. Oslo. **kjetall** (ee og æ), Hedm. Odal, Vinger, Smaal. Rom. Ring. og fl. 2) trættekjær. Ring.

„**kitla** v. kildre, pirre". A. **kisle** Tel. og fl. **kiile** Øſtl. 3) lee ſtødvis og dulgt; lee ſom naar man kildres. „Kitla aa læ", Hard. „Kisle o læ", Tel. „Læ kitlande gott", og „læ kitande gott", Hard. 4) pirke, rage i Ilden. VTel. „Kiſl' i Snaartane". — **Kitle-kumar** m. om en kilden kaad liden Heſt. J Spøg. Sogn.

„**Kitte** m." A. Innh. (Beitſtad): „Kitti".

„**kitug** (i') adj. kilden". A. **kitig**, Shl. Nfj. **kjeeti**, Veſteraalen; **kjaataa(gh)w**, Gul.; **kjeetöu**, Helg. — **kjeetin** d. ſ. Helg. — **kihlaa(gh)w** ɔ: kitlug, Gul. (Soknedal, her ogſaa „kjaataa(gh)w)".

„**Kiv** (i') n." A. „Han renne(r) her upp i Ki've, og „i Kjeev'e". Hard. (Kvamm, Ullensvang). „Han heelt pao mæ da uppatt i Kiv'je"; Voſs. „Han ga(v) paa (roopa) i Kjeev'(v)i". Helg. (Bindal). Jf. Kjevja.

kiven (ii) adj. kivagtig. Vald.

Kj ſe K og Fj, Tj.

Kjaſl, kjaſla, og mange flere, ſe tja-.

kjaſſa v. n. (ar), 1) tygge med ſtore Bevægelſer af Kjæverne (gjerne med en fs-Lyd), tygge voldſomt ſom Hund og Svin. Tel. Sæt. Ma. Nhl. 2) hugge uvornt og uſikkert (ſkjævt og ligeſom tyggende); hakke. Sæt. 3) hugge med Aarerne i Vandet under Roen. Hard.: **kjapſa**. 4) kjævles; yppe Kiv. Tel. (Lunde). — **kjaſſen** adj. tilbøielig til at kjaſſa. „Hogge kjaſſi", Sæt. Snareſt tjaſſa af taſſa, maaſke under Paavirkning af Kjaft (Kjeft). Jf. jaſſa.

kjaga v. n. og a. (ar), drive uafbrudt paa med det ſamme Arbeide, arbeide anſtrængt ensformigt og hvileløſt; overanſtrænge ved hvileløſt Arbeide. Ogſaa: mane vedholdende = maſa, gnaga, gnaala. Overhovedet omtr. = maſa, men noget ſtærkere. Hadel. Tel. Li. Dal. „Kjaga o gnaga". **kjaagaa**, Innh. ØTel. (Bø, Heiddal). „Kjaagaa u u t Hæſtn". — **Kjag** n. og **Kjaging** f. det at kjaga. — **Kjag** m. og **Kjog** (o') f. En ſom kjagar. Tel. (Kvits. Sell.). — **kjagen** adj. tilbøielig til Kjag n. — **kjaagjen** adj. overanſtrængt, forſlæbt. ØTel. (Bø, Heiddal). — **kjagſam** adj. = kjagen. Se A. Jsl. kjaga ſlæbe ſig frem.

kjagla v. 1) ſmække, om Sko, = jagla. Ogſaa: **kjakla**. Jæd. 2) kjævle ſaa ſmaat. Tel. — **Kjagl** n. ſmaat Kjævl. Tel.

Kjak n. Jsſlag. Rom. Se Jak. — **kjaka** v. ſe jaka. — **Kjakl** = Jak, Jøkul. Veſtfold.

„**kjaka** v. n. (ar), kjævle". A. 2) ſnakke med trættende Vedholdenhed. Tel. og fl. — **Kjak** n. Kjævl; trættende Snak. Hall. Vald. Tel. — **Kjak** m. og n., og **Kjok** (o') f. En ſom kjakar, ſnakker trættende; En ſom ukaldet blander ſig gjentagende i Tale og Ting. VTel. (Selljor, Rauland; Svein.). — **Kjakalakk** n. (m.) En ſom altid vil modſige. Hall. (Gol). — Maaſke jf. kika.

Kjakaſite (i') m. = Kinntaſka. Gbr. (Fron): **Kjaakaaſeeta** (korte Vokaler).

kjakaleg adj. med lange hule Kinder. Tel.

Kjakaſott (oo) f. = Kjakaſite. SØſterd. Og: **Kjäkåſutt** (omtrent), Rendal; **Kjækaſott**, SØſterd. — **Kjaakaaſoott**, NGbr.

„**Kjake** m. Kjæve". **Kjaka**, Øſtl. (Veſtfold og fl.). Ofte om hele Kindet; men **Kjakabein** n. Kjæveben; Veſtfold og fl. **Kjækabein**, Ryf. Shl. — **Kjeekje** m. = Kjake. Ma. (Bjell.); **Kjeeka**, Ndm. — **Kjok** (o') f. d. ſ. Tel.

kjakka v. (ar), 1) hugge eller klippe gjentagende men uſikkert og kraftløſt; hakke. Ma. „Kjakka mæ (L)jaa'n; kjakka o ſlaa". 2) hakke paa, forfølge, overanſtrænge, udmatte; ſe kikka. Agder. „Boonden bli kji læng'e (lengr) kjakka i By'n, ſum fyrre". „utkjakka, avkjakka" adj. 3) ſmaaſkjænde; kjævle. Røldal. Jf. kakka (kjaka).

kjakla v. = kjagla 1) og 2), jakla. Jæd.

kjakſa v. (ar), = kjakka 1). Berg. Ryf. Sæt. Tel. Hall. Øſtl. „Kjakſa mæ Øks, Ljaa, Soks". 2) tygge møiſomt og uſikkert; Shl. Jf. kakka, kakſa, jakſa, ſjakſa oſv. — **Kjaks** n. a) det at kjakſa; b) det ved **Kjakſing** f. frembragte (ujævne, hakkede, klodſede).

kjakſla v. = kjakſa. Follo, Smaal. Tel. Sæt.

kjakſtra v. ſmaahoſte. **Kjakſtr** n. en liden Hoſte. Ryf. Se kjaakſta, kjaakja.

kjakſutt adj. hugget klippet eller tilſkaaret klodſet, ujævnt, hakket. Sæt. Til Kjaks.

kjala v. n. (ar), have Møie med, slæbe med noget = kjava (tjava), masa. Helg. — **Kjal** n. Slæb, Møie. — **kjalen** og **kjalsam** adj. møisom, forbunden med Kjal. Helg.
kjalla v. se tjalda, tjelda.
Kjaltr, kjaltre se Kiltr.
kjamla v. 1) tygge svagt og langsomt, sløvt; gumle. Hard. Li. Rbg. Ned. 2) famle efter Ord, tale usikkert. Shl. Li. Rbg. „Hamla o kjamla". Vel tjamla. Jf. tamla, tamsa; kjomla.
kjampa v. 1) tygge møisomt huggende. Hard. (Odda). 2) gjentage unødigt og trættesygt. Hard. (Ulvik, Ullensvang). „Han he no alti kjampa m æ (pao) da". Jf. kampa.
„**kjamsa** v. n. (ar), tygge langsomt = tamsa". A. Shl. Ryf. Røldal. **kjamsle** d. s. Sæt. — 2) famle, især efter Ord. VAgder, Odal. „Hamsa o kjamsa". „Han tkjamsa 'tu sæ", Odal. Vel tjamsa; jf. dog kamsa.
Kjamsa f. klodset, famlende Person. Ma.
kjamsutt adj. som pleier kjamsa; famlende. Odal: „tkjamsete".
kjangla v. n. 1) tygge møisomt og med store Bevægelser af Kjæverne til Siderne; tygge med liden Virkning. Tel. Jæd. Li. Vestfold. „Kyræ stoo o kjangla paa Togenden". „Saksa kjanglär", klipper sløvt; Vestfold. 2) „kjævle". A. Østerd. Gbr. Tel. Li. Romsd. og fl. „Han kjanglar o kjagar jamt". **kjængle**, Bamle. — **kjanglast** v. recip. kjævles saa smaat. Tel. og fl. — **Kjanglevedr** m. en indskrænket Person som aldrig blir træt af at modsige (·Væder). Gbr.: ·Væidde. Jf. jangla (og kangla).
kjangsa v. n. tygge sagte; gnave; smaaspise. Tel. (Kvits.). — **Kjangs** m. en Smaaspiser.
Kjank m. og **Kjanke** m. (og f.) liden Masse. ØTel. (Bø), Vestfold (Hov). „D'ær att en litin Kjanke mæ Høy boorti Roo'a"; Vestf. — **Kjankebyr(d)** f. meget liden Byrde. **Kjankelass** n. m. l. Læs. Tel. Maaske til Kank, Klase. Se fl.
Kjank n. Nattefrieri. Shl. (aa). Se kjanksa.
kjanka v. n. (ar), knurre, smaaskjænde. Hard. Og: **kjaanka**, YHard. Sogn. — **Kjaank** n. (og m.) Knur; Klage; Klynk. Sogn, Hard. — **kjaankla** v. n. kjævle. Sogn. **Kjaankl** n. Kjævl. Sogn.
kjanksa og **kjangsa** v. kurtisere. **Kjanks** m. en Kurtisør; En som agerer Kjæreste. Follo, Smaal.
„**kjapp**". A. Smaal. Oslo, Vald. Tel. Ma.
kjappa seg v. skynde sig; være rask. Tel.
Kjaps n. Fryndser. Ma. Se Tjafs, Tafs.
kjasa v. (ar), 1) anstrænge sig med liden Virkning; slæbe; kludre. Smaal. Nhl. 2) snakke uafbrudt eenstonigt og indholdsløst. Sæt. VAgder, Nhl. og fl. **kjase** Rbg. (Evje). — **Kjas** n. eenstonigt endeløst Snak. Agder og fl. — **Kjase** og **Kjaseladd** m. En som kjasar. Nhl. — Snarest tjasa af tasa. Jf. Sv. Diall. kjas, smekord, joller.

kjasen adj. 1) som vil kjasa. 2) mat. Dal.
kjaska v. n. 1. 1) hugge sløvt, hakke. Ogsaa: tygge med Smasken og ligesom møisomt. Voss, Hard. Nhl. Shl. „Griisn kjaskar". Vel omsat af kjaksa. **Kjask** m. En som kjaskar. Hard. — 2) gaa møisomt, ligesom vadende; stampe. Innh. „Kjask' i Myrann".
kjaska v. n. 2. gaa svagt, smaat og sent = kjassa. Ma. Maaske eet med foreg., men ligner mere kjassa.
kjaskjen adj. slap og sen. Ryf.
kjassa v. n. (ar), 1) gaa svagt og langsomt = kjaska 2. Agder, Tel. „Han gjænge kjassar o bee'e". „Ho giænge kjassar, mæ ho kann". 2) arbeide uden Fremgang; pusle; søle = klussa. Tel. Agder, Dal. Jæd. 3) v. a. „kjassa burt", søle bort. „kjassa seg ut" el. „yve(r)", søle sig til. Agder, Tel. — „Dæ kjassast bort alt dæ han heve", forsvinder ved Søleri. — **Kjass** n. Søl, Kluder, Slæb; = Kluss. Agder, Tel. — **Kjassa** f. og **Kjasse** m. Pusler, Søler; Skidenso; Pjalt; Stymper. VAgder. — **kjassen** adj. 1) tilbøielig til at kjassa; sølevorn; noget sløv osv. Agder. „Gamaal o kjassen". 2) mat, slap, udtrættet. Rog. „Dyki'n æ kjassen aa trøytt'e. 3) sølet, tilsølet. 4) møisommelig = tungvinn, seig. Agder, Tel. „D'æ kjasse i Ellhuse", sølet. „Kjasse Føre". „Kjasse Veer". „Grasvolln æ kjassen o gangge paa". „Her æ kjasse o gaa". „Dæ gjekk kjasse". „Sjaa kjassen eud baade i Kjød o Klææ", se forkommen ud i Huld og Antræk (= pjuskela); Ma. (Holum). Bogstavrimet her kunde tale for K (se kjessen), hvis det hele Udtryk kunde antages at være noget gammelt. Snarere dog tjassa; jf. tassa, tassen, tjassen, tessen.
Kjaug se Tjo. **kjausa** se tjausa (tusa).
„**kjava** v. n. (ar), snakke meget osv. **Kjav** n. Snak osv." A. Vestfold. Rbg. Sogn, Nfj. — **Kjav** n. En som „kjavar paa de sama", især snakker med trættende Gjentagelser. Sæt. Tel. Jæd. Kunde høre til flg.
kjava v. n. og a. (ar), arbeide med Larm og liden Fremgang; slæbe og tumle. Oslo, Vestfold, Tel. Rbg. Li. Ryf. Hard. Voss, Sogn, Sfj. Nfj. „Han (Maskinen) tavår aa kjavår (tkjavår) alt de han aarkår", Oslo. „Eg æ reint uppkjava" el. „utkjava", udtrættet af tumlende Slæb, Li. Sogn og m. fl. (mens „uppkava", sammesteds, er overlæsset med Arbeide og noget nervøs, men ikke udtrættet). — **Kjav** n. 1) det at kjava; tumlende Slæb. 2) En som kjavar. — **Kjave** m. En som kjavar. Shl. Rbg. og m. fl. — **kjaven** adj. 1) tilbøielig til at kjava, til **Kjaving** f. 2) forbunden med Kjav; møisom, besværlig. „Tkjave Føre", Hard. („Tave F." Tel.) „Da gjekk so tkjave (tjave)". Shl. Nhl. Ryf. Voss, Sogn. („Dæ gjekk tave", Røldal). — Dette kjava er vel for tjava, tava, jf. Tav og fl.;

men Lydeenshedeu og Begrebsligheden vil lade det glide sammen med kjava, A.
kjavla v. 1) tygge møisomt; gumle. Tel. (Lunde) og fl. 2) kjævle, kives. Romsd.
kjavlast v. recip. kjævles. Vald.
kjaa v. a. (r, dde), 1) gnide, strygе. Vald. „Katta kjaar se inn te Foot'n". 2) gnide, slide paa noget. Hall. og fl. „Kjaa u u t": a) opslide, udmatte. Tel. (Vinje). „De tkjaar meg uut detti Arbeii; eg æ reint uuttkjaadde". b) faa Kraften ud af noget, udlude. Sæt. Ma. „Kjaa eut Malt, ai Straa" (tygge). 3) v. a. og n. overhænge med Krav, mane; gnave = gnaa. Ma. Tel. Hall. Se tjaa A. G. N. þjá twinge. Vett. viser dog snarere hen paa G. N. kjá (kjár nefinu at ödrum, „gnider Næsen mod den anden"). Jf. kjea omtr. = kjaa, kjoa ɔ: pusle, søle, kives (= kjea). Jf. ogsaa kjega, kjaga (kjaaga). Sv. Diall. tjå, udholde. 4) se kaa. — **Kjaa** n. det at kjaa. — **Kjaa-a** f. og **Kjaa-e** m. En som kjaar 3), en overhængende manende plagsom Person. Hall. — **Kjaabekar** m. = Kjaae. Hall. — **kjaaen** adj. tilbøielig til at kjaa, til **Kjaaing** f. Jf. køya.
kjaaga v. (ar), gnide, gnave; gnides, gnanes. Jæd. Li. „Selkjn kjaaga innpaa Jule". „kjaaga ette", mane. tjaaka? kjaaka (se foreg.)? — **kjaagaa, kjaagjen** se kjaga.
kjaakafull adj. propfuld. Helg. kj?
Kjaakaan(d) n. NGbr. se Kvikinde.
kjaakja v. n. (er, te), glo med fremstrakt Hals og aaben Mund = gana. Shl. (Sveiaa, Kvinherad, Strandebarm). **kjaaka** d. s. Nhl. (Samnang), Shl. — Ordet hører (trods = gana) neppe til Kjake; tør være med kjaatta, (kjaakska og Kjaatla): kj-.
kjaakjen adj. plagsom, opslidende; se kj.
kjaakla, -kna, -ma og fl. se kjaa-.
kjaakska, kjaakskra v. smaahoste. Jæd. Hard.
kjaaleg adj. opslidende; yderst trættende el. kjedelig. Tel. „Tkjaaleg' o gnaalege. Se tjaaleg A., kjaa v.
Kjaank, kjaanka, kjaankla se kjank-.
Kjaast m. Støn; tungt Snøft. Hall. Tel. Hard.
„**kjaasta** v. n. stønne, snøfte". A. Hard. Tel. 2) smaahoste, mest med lukket Mund og Lydeksplosion gjennem Næsen. Tel. Hard. — **Kjaasting** f. det at kjaasta. — **Kjaastehoste** m. Tel.
Kjaasta f. en Klynker; et Gnav. Tel. (Mol.).
kjaastra v. n. 1) smaahoste = kjaasta. Ma. 2) klynke, mane, trygle. JSogn. „Kjaostra aa grava". — **kjaastren** adj. klynkende; uden Mod og Tilgreb. Voss.
Kjaatla f. tosset Kvinde. Shl. Hard. (ao).
kjaatta v. n. (ar), 1) gjøre gjentagne smaa Ryk; drage gjentagende og med liden Fremgang. Shl. „Hestn staar der aa kjaatta(r) men faar da kje længr, staar dar aa smaakjaatta(r)". 2) buksere. Shl. 3) strække sig gjentagende frem for at see; kige frem, titte. Hard. og Sogn: ao; Sfj. Se A. 4) ikke faa Ordene frem. Hard. (Ullensvang). — **kjaata** d. s. Nhl. (Haus, Mo og fl.). Tildels: er, te. Maaske tjaatta, af taatta ɔ: drage rykkevis, slide; jf. kjaak(j)a.
kjaatra v. snadre, svadse. Shl. Se t(j)adra.
Kjaav n. vimsende Travlhed. Hall.
„**kiaava** v." A. Jf. kaava.
kjea (ee) v. (ar; og er, dde), 1) arbeide vedholdende men evneløst og effektløst; pusle vedholdende; særlig: mane smaat men gjentagende = gnaga. Li. (Kvin), Ma. (Otrnes), Rbg. (Hærresoss, Jvel.), Ndm. (Tingvoll). „Han gjæng o kjeea(r) mæ dæ heile Daj'n". 2) smaakjævles, smaatrættes. Ndm. „Kjeea mæ æen". Jf. kjaa, kjega, kjaga.
Kjebba f. langt Risknippe. Sogn. Jf. Kippa.
kjebba v. (ar), 1) rykke = kippa. Sogn. 2) lave til en Kjebba. Sogn (Leikang og fl.).
kjebben adj. kastende med Nakken; kneisende = kjerren. Gbr. (Lom). Maaske til kjebba v.
Kje(de)soleia f. Løvetand. Hard.
„**Kjest** m. Kjæst". A. **Kjast** („Tkjast"). Hard. Shl. Sogn, Sfj. (Haukedal). — „3) Eggen paa Øxer". A. Paa Kiler overhovedet. Østerd. Kjerringkjest.
„**kjestast** v. mundhugges". A. **kjastast**, Hall. Vald. Nfj. Sfj. Sogn, Hard. Shl.
Kjestauka f. = Kjestauke. Vestfold (Lier).
„**Kjestausa** f. = Kjestauke". A. Smaal. Gbr. **Kjast-**, Shl. Hard. Sogn, Hall.
Kjestbrota (o') f. Buldrer; Skjændegjest. Tel.: **-brotu**.
Kjestbruk (u') n. Brug af Munden, især til Snak og Kjævl. Gbr. og fl.
Kjestdengja f. En som jævnlig seirer i Mundhuggeri. Hall.: **Kjastedængji**.
kjestkim (i') adj. med en flydende Tunge; næsten: veltalende. Hard. (Ulls.): (t)**kjastkime** (-eeme). **kjastkerm**, d. s. Hard.
Kjestgjengja f. Kjæveled. Rbg. (Aamlid): **Kjestgjængjune**, f. pl. defin.
Kjesthake m. disputersyg Person. Hall. (Nes, Gol): **Kjasthakji**.
Kjesthus n. Sagfører. J Spøg. Østl.
kjestig adj. = kjestram. Ndm.
Kjestjute m. Storskryder. Gul. Røros.
kjestkaat m. kaadmundet. Vald.: **kjast-**.
Kjestloka (o') f. En som lukker, stopper, Munden paa Folk; = Maalbindar. Hall. (Aal, Nes): **Kjastelaaku** og **-løku**.
Kjestnøyta f. En som forstaar at tale for sig. Gbr. **Kjestnøyte** n. d. s. Gbr. (Øyer).
Kjestriva (i') f. En som er oplagt og dygtig til at mundhugges. Gbr. (Øyer): **-reevo**.
kjestriven adj. lig en K.-riva. Gbr. (Øyer): **-rivi**.
Kjestrøyta f. = K.-riva. Vald.: **Kjastraayte**.
Kjestskavl m. Ordgyder; tildels = K.-nøyta. Senja, Vesteraalen. Skavl ɔ: Skavejern. — **Kjestskora** (o') f. d. s. ØTel.: **-skoru**; N- og SGbr.: **-skooroo**. — **Kjestslita** (i') f. omtrent d. s. Sogn; Sfj.: **Kjeptslite** og

Tkjaft-. — Kjeftsmella f. d. s. Oslo og Smaal.: -smælle.
kjeftslegen adj. bragt pludselig til Taushed. Sæt.: kjeptslejen.
kjeftsterk adj. = kjeftram. Hall.: kjaft-.
Kjeftstryta (yy) f. omtr. = Kjeftriva. NGbr.
Kjeftverja f. = Kjeftnøyta. Bamle.
Kjeft(v)rengja f. omtr. = K.-riva. NGbr.
kjega v. omtr. = kjaga, kjea. Dal. (Sokndal, Hæskestad).
Kjegda f. = Kornsenda. Nhl. (Ekf.). Meddelt.
Kjegl n. Kiv. Se kjegla.
„kjegla v. snoe osv." A. „Dæ ligg aa kjegla neeføre Bringenne" = „agje", kvalmer. Nfj. (Stryn). „2) kjævle, kives". A. Sogn, Gbr. Hall.
kjeglast v. recip. kjævles. Røldal og fl.
kjeglutt adj. kivagtig. Hall. og fl.
Kjek, kjeka se kika.
Kjeka, Kjekje, Kjekabein se Kjake.
„Kjeks m. = Klepp". A. Berg. — = Haav. Ma. 2) liden Segel („Sigd"). Vestfold. „Lâuekjæks, Barkjæks". 3) liden Kile = Aarette. Sogn.
kjeksa v. a. 1) tage med „Kjeks" (Krog el. Haav). Berg. Ma. 2) gribe med et raskt Greb, snappe. Li. og m. fl. 3) snappe efter, bide med Ord = heksa, glessa. Sogn, Li. Hall. og fl. 4) „kjeksa aa tyggja", tygge usikkert = kjaksa. Nhl. Deelvis eet med kjeksa v. n. A.
„Kjeksa f." A. „Rangkjeksa, Tverkjeksa", vrangvillig Person = Rangkjessa. Sogn. Nfj.
kjeksen adj. 1) tilbøielig til at kjeksa; bidsk = kranglen. Sogn og fl. 2) tvær; vrang; forkeert. Ndm. NTrondh. „De laag kjekse tee".
kjeksla v. 1) gjøre smaa usikre eller skjæve famlende Hug = kjaksa, kjeksa. Shl. „Kjeksla burti". 2) tygge møisomt = kjaksla. Busk.
Kjel (ee) f. se Keila, Køyla.
Kjeld? m. = Kjeldvid? (Hard.) Stjør. „Vee'n e raa som en Kjæll". „D'e værr Kjæll'n". — Kjeldkalv m. Ved-Kulle som løser sig af fra det øvrige. Stjør. Se Kalv.
„Kjelda f. 1, Brønd, Vandsted". A. Ma. Bamle og fl. 2) dyb Pyt; f. Ex. til at røde Hør i. Stjør.: Kyll'; „Faakyll". 3) stille og blank Plet paa kruset Vandflade = Tjørn, Lok. Dal.
„Kjelda f. 2, Skjørhed indvendig i et Træ osv." A. Hard. Ogsaa: fugtig Halvraaddenhed i Træ; forskjelligt fra Kalv. Hall.
kjelda? v. n. (ar), føle Kulde; især føle sig klam og kold. Stjør. „Æg kjælle saa oom Føt'n".
„kjelden adj. skjør osv." A. Salten. 2) gjennemtrukken af Vand; frønnet. Hall. Sogn, Gbr. Stjør. „Vasbølen aa kjellen Vee". 3) fugtig og kold. Hard. NTrondh. „Han æ kjelden i Veere", Hard. „Kjællin oom Føt'n", Stjør. og fl.
Kjeldestuv m. Stub som er „kjelden". Sogn.

kjeldutt adj. fuld af Kjeldor 3. Dal.
Kjelkeband n. Baand til at drage Kjelke.
Kjelkebein n. Kjæveben. Nyf. (Vikadal): Kjælka-. — Rogensteds i Shl. er Kjelke Kindben, Kind, medens „Kjakje" er Kjæveben.
Kjelkelass n. = Kjelkedrøgje. Kjelkereip n. Reb omkring et Kjelkelass. Hall. og fl.
„Kjella f." A. „No va du Kjelle!" Hall.
kjellarbrend adj. om Kartofler, hvis Skal er fortykket og forhærdet i Kjælderen. Senja. — Kjellarlem m. Faldder paa en Kjælder. — Kjellarluka f. Aabning i Kjældervæg til at styrte Kartofler og dl. ind igjennem. Hall. (Nes, Gol). — Kjellarmjølk f. sur Mælk fra Vaaren som opbevares i Kjælderen Sommeren igjennem. Østl. og fl. — Kjellarsup m. Lufthul ind til Kjælderen. Voss, Sogn: Kjedlaresup, -sup.
Kjellingkjeft m. se Kjerringkjeft.
Kjellkalv se Kjeld, Kalv.
kjelma se hjelma; Kjelp se Kylp.
Kjelovink m. = Kilvink. NGbr. (Lom).
Kjeltr n. Skrab; Fusk. Innh. Namd. Nordl. — Kjeltr m. Fusker. Innh. — kjeltra v. fuske; gjøre Fuskerarbeide. Innh. Se A. Jf. Kiltr, Kjaltr, Kaltr. Skånske og andre D. Diall. källtra, kieltre ɔ: være klamløs.
?Kjeltring m. ringformigt Brandjern til Kjedel. Rbg. For Kjetel-ring?
„Kjelva f. Hvileland". A. Dal. Jæd. 2) Græsland liggende i en skaalformig Fordybning. Dal. Jæd. Sammenglidning med Kvelva?
Kjelving m. = Einbytning. Nfj. For Kjevling.
„Kjemba f." A. Ma. Hall. — Kjemberiva f. Rive til at kjemba med. Hall.
Kjembei se Kinnbei; Kjembil se Kimbel.
Kjeme se Kime; Kjemel se Kimbel.
kjempast v. recip. lege med „Kampe". Hall.
Kjempesæte n. Sæde i „Kjempa". Sogn.
„kjena v." A. Gbr. Nfj. Og: tæres hen.
„Kjening f." A. „Dæ gaar paa Kjeening" el. „te Kjeenings", man forsmægter. Gbr.
„kjend adj. kjendt". A. „kjend", i Sammens., om noget som er af Tingens Art eller i dens Retning = -agtig. Nordl. „Koko heinkjennt", noget som smager af „Hein", Bryne, et lidet Bryne. „kootrkjennt".
kjengla v. kives = kjangla. Bamle.
„kjenna v. kjende". A. „Æ(g) kjenn ittj aa børi", jeg ved ikke at bjerge mig. SHelg. (Vindal). — „Vinn'n kjenne ytlle, innle", Vinden føles som kommende fra Vest, fra Øst. Nordl. NTrondh.
„kjenneleg adj." A. 2) tiltalende, behagelig. Tel. (Rauland, Vinje).
Kjenning m. 1) en liden Smag el. Lugt (en Kjende, „Kjent") en Tanke; Eng. a thought. Sfj. (Førde); i Nfj. (Breimn): Kjæng'e. „Ein søt'e Kjæng'e", men „ein suure Snik'e". 2) noget som man faar føle (kjenna) og ikke let skal glemme; f. Ex. et haardt Slag, Stød el. Sygdom som minder sig. Hard.

kjenskleg adj. tiltalende = kjenneleg 2). Tel.
„Kjent m. Smule". A. En Kjende. Sfj.
kjeppa v. a. (er, te), vippe, rykke = kippa, kjebba, gjeppa (Hard.). Hard.
kjeppa seg v. tee sig udfordrende = bysta seg, kimpa, gjempa. Hard. Shl. Maaske til foreg.; se dog flg. Jf. kjepphøg, -ør.
kjeppa seg v. (er, te), lønne sig; svare sig = stoppa seg. Ryf. Shl. Vel eet med keppa, keppast (hævde sig).
„kjeppast v." A. „k. itte", stræbe efter. Hard.
?kjeppbyrg adj. stolt og trodsig. Sfj. (Førde).
kjepphøg adj. = kjeppbyrg. Nfj. Sfj. Nhl. kipphøg, Sfj. (Vevring). (Jf. kappshár?).
kjeppdregen adj. = buskalegen. Vald. -dragen.
kjeppør adj. yderst „kjeppbyrg". Nfj.
kjera (ee) v. a. (ar), omvende; forandre grundigt. Voss, Sogn, Shl. „Kjeera eit Vers um atte". „Verse æ umattekjeera". T.?
kjera (ee) v. (ar, a; og de), 1) oftere kjeera seg: give sin Glæde, især sin glade Forventning, Luft paa en barnslig Maade, med Raab og Hop; juble imod noget; omtrent = kria seg. VTel. (Raul. Mol.), Rbg. (Aamlid, Evje, Iveland, Bygl.), Ma. (Øvrebø, Bjelland, Aaserall), Li. (Lyngdal). „Baane kjeera seg o va so gla". „Jenta kjeera seg, daa ho saag Gutane kaam". „Dei kjeera (kjeerde) seg so t e e at Far deires kille kaame heim"; Evje. „Dei kjeera seg e t t e dæ". Paa de samme Steder: kjæra ɔ: klage. 2) = kjea, kjaga, gnaa. VAgder (Vakka, Grindeim), Dal. (Sokndal). „Han kjeera saa længje m æ dæ"; Sokndal. „Han kjeera (kjeerde) p a a at han ville heim"; Grindeim. Maaske (neppe): være i urolig Bevægelse, for kidra af Kid? (Som: bidra birra deera; saaledes forklaredes „kjea" i Ndm.). Jf. kirren, kirra.
„Kjerald n. Kar". A. Kjærall (og ø), Fl. Kjøroll Ryf. (Nærstrand); Kjøröll Vestf. (kun el. dog mest Flertal), Gbr., se Kjørold. — Kjeraldkraa f. den Krog af Værelset (Skorstensværelset), hvor Kar (Skaaler, Bøtter) staar. Sogn: Kjøraaldkrao. — Kjerald-tvoga f. Innh.: Kjörölltu (ö—aa).
Kjerja f. trangt Sund med stærk Strøm, Hvirvler og Smaabølger. Shl. Mere brugt er „Straumkjerja". Meddelt.
„kjerjen adj." A. „Dæ gjekk kerje", møisomt form. Hindringer. Sdm. (Dyrskog, Skodje). 3) „Mat'n va kerjen", slem at faa ned. Sdm.?
Kjerk m. Livsmod, Livsmagt. Gbr. (Fron, Dyer). „Faalaan har faatt Kjerk'n 'ti se". „Kjerk'n æ gaatt utu 'om".
Kjerkalv m. „Kalv" i et „Lakseker". Hard.
kjerkja v. a. (er, te), bringe Hovedet høiere op ved Strækning af Halsmuskler: a) „kjerk(j)a upp ein Hest", faa Hest til at kneise med Hovedet ved at stramme Tøilerne (trække Hagen ind medens N a k k emusklerne tøies). Dal.; VAgder og Rbg. (Evje): kirkja, kirkje, kirka, kirke. b) „kjerkje seg te", trykke Hovedet ned i Nakken (Stramning i den modsatte Retning). Tel. (Vinje). Til kjerra?
Kjerkja f. 1) Halskrampe som drager Hovedet bagover; indtræder især hos Faar ved Slagtningen. Tel. (Vinje). 2) Stivhed og Skjævhed i Halsen. Dal.: Kjerkja.
„Kjerne m." A. Kjaadne og Kjaane, VAgder (Eikin, Bjelland, Aaserall og fl.); Kjønni i „Nattkjønni" Rbg. (Aamlid, Sæt. og fl.), Tel. (Treungen); Kjønn f. i „Natakjønn", Tel. (Vinje og fl.) og „Nattkjønn", Sæt. og Tel. (mere udbredt), og i „Na-kjin" m. Hedm. SGbr.
„Kjerr n. Sump; især med Krat". A. Ned. „Kjarr Sæt." A. Rbg. (Aamlid og fl.), Ma. „Kjarr" er gjerne ikke meget vaadt og altid nogenlunde rigt plantedækket, saaledes: „Lyngkjarr, Slaattekjarr"; for Resten: „Myrkjarr, Moltekjarr, Aarekjarr". 2) Krat; som i G. N. Oslo, Vestfold og fl.; mest: Kjær. Ogsaa: Kjærn n. „Haslekjærn, Enekjærn", (men „Kjænn" f. ɔ: Tjörn); SSmaal. 3) et Træs el. en Busks hele Vækst af Grene og Løv. Follo og Smaal.: Kjær(r). Jf. romkjerra adj.
kjerra (e') v. rette Hovedet (Hagen) i Veiret, idet man bøier det langt tilbage, modsat knerra. Ndm. Gul. Ork. Gbr. og fl. Med Dativ. „Han kjærra Nakkaa, som ei kooka Sill"; Ndm. „Söu'n kjærre Nakkam", Faaret kaster Hovedet tilbage naar det klippes; Gul. Meddal. Ogsaa: „kjærr(e) paa Nakkjen"; Gbr. Ork. (Jsl. kerra reise i Veiret). Jf. Karr og de flgg.
Kjerra f. 1, Stivhed i Nakkemusklerne. NGbr.
Kjerra f. 2, 1) en „Slederim", hvis Ende el. Ender gaar opad med et Knæ og som sammen med en anden og undertiden dertil en tredie lignende, „Midtkjerra", danner Hoslædens „Karr". Hall. Vald. 2) en fast Opstander paa Hoslæden. Tel. (Rauland og fl.). — Kjerre n. d. s. Nedre Tel. — Kjerrebug (u') m. a) Vinkelen, Knæet, paa „Kjerra"; Krumtræ til en „Kjerra". b) Krumtræ til en Hjulfælge, Fælgebue = Fella. Vald. (Vang). Her er vel Sammengliden med d. flg. — Til Karr.
„Kjerra f. Karre". A. Kjarra, Kjårra, Ma. (Grindeim og fl.). — Kjerregropu (o'), og -grovu (o') f. Hjulspor. Tel. Se Gropa.
Kjer-raas f. Rende til et „Lakseker". Sogn.
Kjerre n. = Kjerr, Kjarr. Tel. (Vinje, Svein.). „Moltekjerri, Koortekjerri". — Kjære m. Krat. Østerd. (Tynset). „Graavierkjære". Se Kjerre m. A.
Kjerrekrok m. = Kjerrebug, b). Hard.
kjerren adj. 1. med Hovedet kastet bagover, kneisende. Sogn, Shl. Hard.
kjerren adj. 2, løvrig, busket; om Træ. Sogn. Til Kjerr. Mest i: „Kjerren Skog".
„Kjerring f." A. Kjaringg JNfj. (Innvik, Utvik og fl.); Kjedding Ma. (Aas. Bjell. Holum, Audndal), Li. (Eikin); i VTel.

(Moland) er „Kjeddingg = ei gaamo(l) Kjeringg". 3) en Vindeindretning at hænge Kjedelkrogen paa. Sæt.: „Kjeddingg".

Kjerringdau(d)e m. yderlig seig Ost lavet af blaa Mælk. Ndm.

Kjerringdengsla f. = Kjerringris? Sdm.

Kjerringkjeft m. Bødkerredskab til at sætte Gjorder paa Kar. Hall. og fl. Kjelling-kjeft, Nbg. — Hedder Bandakjeft i Hard.

Kjerringkjørr n. = Kjerringris. Gbr. (Dovre).

Kjerringkrok (oo) m. = Kallkrok. Stjør.

Kjerringskrepp(a) f. krumpen, indsvunden Kvinde. Trondh. Til skreppa v. Kjerring-skrekk(a) f. d. s. Nordl. Til skrøkka.

Kjerringtru f. ugrundet Mening; Overtro.

Kjerringoyra n. Viola palustris? Hard.

„**kjerva** v. a. 2) svøbe". A. SGbr. og fl.: kjørve. „Kjerva seg t e e", svøbe, pakke sig ind. Ma. Ryf. „kyrva, kjørva seg t e e" d. s. Li. (Bakka), Dal. Nhl. Sogn, Sfj. (-e). kjurva, Li. (Nes). — Kjervalauv n. Løv i Knipper. Hall. Til Kjerv m. Hall.

Kjerva f. Stivhed i Musklerne efter Over-anstrængelse el. efter Sidden i den samme Stilling. Sogn (Vik): Kyrva. „Bøta Kyrva", frembringe (ifølge Overtroen) Stiv-hed i Ens Been ved at stoppe Strømpen paa Foden. Jf. Knippa, enslags Stivhed i Been; Kjerve.

„**Kjerve** n. Knippe". A. Kyrve, Kørve, Helg. Shl. og fl. „Bjørkkyrve, Nævrkyrve". Kjerv m. Hall. Kjørv m.? Namd.

kjerven adj. 1) knippeagtig, byltagtig; klum-pet; uden Skik og Lav. NTrondh. 2) stiv og usmidig; tildels: stiv og tung af mange Klæder. Sfj. Dal. og Li.: kyrven, kjørven.

Kjervil m. lidet Knippe. Namd.

Kjervunge m. Svøbebarn. SGbr. og fl.: ø.

kjesa, **Kjesi**, **Kjesmus** se kjæs-.

Kjese (ee) m. umedgjørlig, stivsindet Person; Tværdriver. SBerg. For Kise ɔ: Krat? Kjæsse (Kjesse?), en trodsig Tingest, er meddelt fra Østerd. (Tynset).

Kjesk (e') n. Mad man har længtes efter. Ma. Ned. — Kjeskemat m., Kjeskemaal n. Til kjeska lyste. Ned. (A.), Nbg. VAgder. Jf. G. N. keski Glæde.

Kjessa f. liden Kjelke = Bumra. Hard.

kjessen adj. fugtig og lidt gjæret, om Hø som har ligget for længe sammendynget = kosen, kasen. Tel. (Moland). Vel til kjessa.

Kjeta f. enslags Kiste til Laksefangst. Ma. (Bjelland). Jf. Kitte. Isl. keta liden Af-deling i et Hus (Haldorsen).

„**Kjetel** m." A. Kasle Tel. (VTel. Heiddal).

kjetla? v. n. (ar), gaa usikkert og vrikkende; vralte. NGbr. (Lom, Baagaa). Især: „Gaa aa kjæhle i A a k l o m".

Kjetleberg n. Klæbersten. Smaal. (Rødenes, Trykstad): Kislebær. Af Kjetel. Som kisle ɔ: kjetla.

Kjettespene m. Kattedrue, Sedum. Voss.

kjeva v. i: „eva aa kjeva", snakke frem og tilbage og med meningsløse Gjentagelser. Jæd. (Time, Haa). Jf. Kevja, Kiv (i'); kjava osv. — Kjeve, i Kjeevvi, se Kiv.

Kjevja f. „I ei Kjævju" i eet væk, Gang efter Gang = uppatt i Kivje. Gbr. (Øyer).

kjevjast v. recip. kives vedholdende. Sdm. (Skodje og fl.). — kjevlast, d. s. Fremmed?

kjevjen adj. om Mad: vammel. Nhl. (Fana, Masfjord). Eg. repeterende? Se de foreg.

„**Kjevle** n." A. Kjøvle Ryf.; Kjølve Dal. 1) og 2) i Oslo.

Kjevling m. 1) en liden Valse „Kavle"; kort noget tyk Kjep. Oslo. 2) halvvoksen Dreng eller Pige. Tel. (Bø). Se A. Jf. Kult, Knabbe. Andensteds: Kyvlung.

Kjo m. Sten eller Sandpose som Sænkelod paa Fiskegarn. Tel. (Vinje, Rauland): Tkjoo'e. — Kjoe d. s. A. Tel.

Kjo m. (n.) høirøstet Samtale. Østerd. Se flg.

kjoa v. n. (ar), 1) arbeide vedholdende uden synderlig Fremgang; pusle = gnika. Shl. (Kvinnherad, Fitja). — 2) føre høirøstet Samtale. Østerd. Eet hermed er „kjoa v. kives, Østerd." A. Se kjaa, kjea. — Kjoing f. det at kjoa 1), Shl.; 2), Østerd.

Kjog (o') f. En som „kjagar". Tel. (Kv. Sel.).

Kjok (o') f. 1. En som „kjakar". Tel. (Rau-land, Selljor; Svein).

Kjok (o') f. 2. Fl. Kjakjir og -ar, Kjæve = Kjake. Tel. (Selljor, Kvitseid, Vinje).

kjoka (oo) v. (ar) = kjøkja. Ork. Strinda. „Høna stoo aa kjooka aa fekk dæ ittj nee".

kjokla v., **Kjokla** f. se kj.

Kjolemne n. Tøi til en Kjole, „Kjol". NGbr.

kjomla (oo) v. tygge møisomt = kjamla. Rom.

Kjona (oo) f. Hun af Urhane og af Rype. NGbr. (Lom). Meddelt. Maaske eg. Kone, som Vidla, Hermundebidla. Vel til Hjon, (skjønt „Sjoonfaalk" i Lom); eller til flg.

„**kjona** v. 1) sysle i Huset". A. Innh. (Ytrøy, Stjør.). „2) fodre Fæet". A. Stjør. Ndm. — kjoon' sæg v. trives. Stjør. Se hjona.

Kjonfolk, **kjonsle**, **kjonslik**, se Hjon.

Kjonehaare, **Kjonespeli**, se Kylna.

kjonkjen (oo) adv. stiv og døsig efter Over-anstrængelse. Tel. (Bø, Selljor, Kvitseid). utkjoonka d. s. Tel. (Lunde). Til kjona ɔ: plage; slæbe, trælle? — ?kjønkjen, d. s. Tel.

kjonsam (oo) adj. smaasyslende. Namd.

Kjor (oo) n. sidste Frokost i Bryllupper? Nhl. (Hamre). — Kjorost (oo, o') m. Ost som vælges ud blandt de bedste Oste i Bryllupssendingerne og trakteres paa Gjæ-sterne ved den sidste Bryllupsdags Frokost. Nhl. (Masfjord). Dunkle, særlig i sit For-hold til Kjore, Kjøra, Kur, Kor, Kost, Køyr.

„**Kjos** (oo) m. 3) Buskads". A. „Brakakjos, Furekjos, Skogakjos". 4) et smalt fladt Stykke Græsland, der strækker sig som en Vig ind i høiere Terrain, f. Eks. ind i Lyngbakker. Shl. Hard. Fl.: Kjoosær. Til-dels blot Snip af Græsland = Skjekel.

Voss. — „Du kann kjousa burt i dan Kjous'n", du kan strække dig med Leen (ɔ: meie) osv. Voss.
Kjos f. Fl. Kjoser (Kjoosir) = Kjos m. 4. Tel. Nbg. Sæt. Li. Isl. kjós, f. smal Dal.
Kjose m. = Kjos 3). Shl. Ryf. „Drekjoose".
„kjosa v. a." A. Ryf. Jæd. (sjelden), Li. Gbr.
kjosta (oo) v. n. hoste svagt og saaledes at den svage Strubelyd næsten overdøves af Eksplosionslyden fra de for Resten lukkede Læber. Tel. (Bø). Jf. kjaasta.
Kjugla f., kjugla v. se Kjøgla, kjøgla.
„Kjuka f. 2) en Klods osv." A. Ndm. „3) en haard Svamp paa Træer". A. Mest paa Birk. Ndm. Sæt. „5) = Kjore". A. Ndm.
kjuka v. a. 1) vikle el. trykke sammen = balla. Vesteraalen. „Dæ va ihopenkjuka". 2) søle; vrøvle = devla. Vesteraalen.
kjukeleg adj. 1) lig en Kjuka; svampagtig; knudet. Tel. 2) adj. og adv. klumpet, klodset; forkjert, besværligt. Sogn.
Kjukerot (o') n. Raadnen ved „Kjuka" 3). Tel.
Kjukfare m. stor Bjælke under Bro eller Gulv = Tilfare. Ma. (Bjelland), Sæt.
kjukla v. n. (ar), 1) klynke, ynke sig smaat; især om hjælpeløse Smaa. Agder, Tel. Stjør. Og: kjugla, Agder. 2) klukke; om Høne. Tel. (Raul.). — Kjukla f. En som gjerne kjuklar. Stjør og fl. — kjuklesam adj. klynkende. Tel. og fl. kjuklaat d. s. Stjør.
Kjukle og Kjukling m. ɔ: Jøkul. Vestfold.
kjuksa v. baske til En. Tel. (Laardal). Sjelden.
Kjuksa f. 1) Vaskeklud af sammenviklede Pjalter. Nfj. Maaske T(j)uksa; se d. 2) forviklet Masse, overh.; = Kyksa. Tel. (Selljor, Rauland). „Traakjukse".
Kjul n. se Tjo (paa Lee).
Kjuna, Kjudne, se Kylna.
kjurelaus, se hyrdelaus.
kjus, kjusa, kjusk-, se tjus-.
kjusna v. tørres. Agder. Se tusna.
kjusna v. blive tyst. Agder. Se tjustna.
kjust adj. = tjus. Ma. Se tjust.
kjussa v. søle = kjassa. VAgder. Se t(j)ussa.
Kjækt n. se kjækta.
kjækta v. n. og a. (ar), 1) attraa, lyste = kjeska. VNed. (Øyestad, Landvik). 2) være kjælen ɔ: a) krympende sig for Ubehag, Kulde og dl. b) lysten paa at kjæles. VTel. (Vinje, Laardal). — Kjækt n. det at kjækta; Kjælenskab osv. Tel. — kjækten adj. kjælen. Tel. „Kjækten o gretten".
Kjæl n. (i Plov). Rom. Se Tel.
Kjæng'e m. en Kjende. Nfj. Se Kjenning.
kjæpeleg adj. smukt formet, veldannet, formfuld, net. Tel. (Moland). — kjæpelege adv. bekvemt, tilpas. Ryf. Jæd. Se A. — Maaske for keipeleg; jf. and-, att-, bakkeipeleg; maatte i saa Fald snarest være laant fra en anden Dial. med en Udtale af Diftongen som Laanerens Øre ikke vilde vedkjende sig som sin Diftong.
kjæra v. a. (er, te), sprænge Mælk = bresta. — kjæra seg v. n. briste; om Mælken. Hard. (Ulvik). Jf. kaara.
„kjæsa v. n. oste". A. „kjæsa" er den første Del af Ostningen: faa Mælken til at løbe sammen ved Løbe. Innh. Ndm. og Helg. (ar): kjees'. 2) søle med smaa Arbeider; pusle. Nordl. og Røros: kjees(e) (ar). 3) være blødagtig, være kjælen. Vesteraalen, Røros. Bet. 3) (og 2)) tilhører vel eg. et andet Verb, dannet af Kjæse m. 3) (2).
„Kjæse m. Løbe". A. Kjæ'seer, Hall. (Nes, Gol), ligesom „Løypeer, Basleer, Hæser Kjøller" (der og andre Steder). Kjeesi, Helg. Trondh. 2) lidet Mandfolk. I Spøg. Hard. 3) Søler, Rober; Pusler. Ogsaa: kjælen Person. Nordl. (ee).
Kjæsedull m. liden Spand til Kjæse. Hall.: „Kjæseerd.". — Kjæselog m. Saft „Log" af opblødet Løbeskind. NØsterd. Mest: Kjees-. — Kjæsemus f. 1) ferskt Ostestof. Østerd. (Tynset): Kjeesmuus. Se Mus. Ligesaa i NGv. Diall. 2) liden fersk Ost. Namd. (ee). — Kjæs(e)ost m. Ost, fremstillet ved Løbe. Hard. (Ulls. Kvamm). — Kjæsepinne m. 1) Pind sat for Kjæsen; jf. Pylsepinne. 2) svag, kjælen Person. Østerd.; Ndm. og Innh.: Kjees-. Kjeesmees d. s. Gul. — Kjæseskilt m. „Dravle" brusten ved Hjælp af Løbe. Jæd. Dal. — Kjæseskinn n. Skindet af Kalvemaven, hvori Løben opbevares. Østerd. — Kjæseskyr n. den med Løbe tilsatte sammenløbne Mælk, som endnu ikke fuldt er brusten. Sæt. VTel.
Kjæsegras n. Vibefedt, Pingvicula vulgaris = Tettegras. Tel. (Selljor).
kjæsen adj. tilbøielig til at kjæsa: a) sølende, puslende. b) kjælen, blødagtig. Nordl.
kjæsutt adj. svag og samlende. Østerd.
„kjæta seg v. n. være munter". A. Mest om Dyr: tumle sig i Livsmod. Sæt. VAgder, Røldal. — Kjætetur m. en Tur hvorunder Hesten faar Lov til at „kjæta seg"; Lysttur for Kjørehesten. Agder.
„Kjæte m. Lystighed". A. Voss, YSogn.
Kjæti n. (og m.), Rbg. — kjætall se ki-.
kjæten adj. brunstig; lysten. Shl.
„Kjøda f. Orred". A. Kjøa, Voss; Kjøaa? Ndm., Kjøe, N- og SGbr.; Kjooa, Ryf. (Skjold, Vikadal, Sand og fl.); Kjoova, Ryf. (Vikadal), Shl. (Fjellber). Kjøa, Kjøo, Kjøaa, Kjooa, Kjoova: Kjøda (kjødu, A.) = Spøa, Spøaa, Spooa (Spoova?), Spøva: Spada (Spoda A.). — 2) lad og døsig Person. Nhl. Voss.
Kjøgla el. Kygla f. en noget stor rundagtig Masse, stor Klump? Saaledes: „Kveldskjøgla", en Deimasse som skal være baget op endnu samme Aften. Hard. (Ulvik). Se A. 1) „en kugleformig Udvæxt paa et Træ". A. Namd.: Kjugl', „Riilkjugl". Ogsaa om en Skaal gjort af sligt Ved. Namd. 2) den inderste uformelige Del af et Traadnøgle; større end „Vea". Bamle: Kjugle f. og n.

Jf. Kjøgle n., Kugl n. 3) et kortøret Faar. Tel. (Vinje). 4) et kort, plumpt, uanseeligt Kvindfolk. NTrondh.: **Kjøgl'**, **Kygl'**, **Kjugl'**; Nfj.: **Kjugle**. „Førkj'ung-kjøgl". 5) En som klæder sig tosset og klodset, som gjør en Klædesbylt af sig. Ma.: **Kjøøgla**; Stjør.: **Kjøgl'** (ø'). Særlig: En som er uformelig ved Tilpakning af Hovedet; Hard. (Kvamm): **Kygla**. 6) formummet spøgelseagtig Skikkelse; Skræmsel. Dal. Li. Tel. „Kjøøglaa kjæme o tege deg, æ du kje roulige!" „Kveldskjøgla", Aftenspøgelse; Dal. Agder. 7) = Kylla. — Formerne med ky (kju) af dette og de flgg. kjøgl- synes at pege mod Kugell (Klump, Knort), Kugl (Traadnøgle, og Kukla), Kugla, Kugle, Kogoll (Frøkogle, og Kokul, Kokla), men disse kan maaske ikke skilles fra Isl. (G. N.) köggull liden Klump (G. N. kökkr; Gen. kakkar, Klump); Formerne og Ordene med ku-, ky- (kjø, kju) tør derfor alle sammen være sent udviklede. Udviklingen fra ku- kunde ogsaa være denne: ku, kju, ky, kjø; se kj.

kjøgla eller **kygla** v. a. 1) Mest: **kjøgla** og **kygla seg til**, gjøre sig til en „Kjøgla", svøbe Klæder uordentligt og klumpet om sig. Hard. Dal. Tel.; Nfj.: „**kjugle seg tee**, **kjugle paa seg**". Særlig: formumme sig (ved at indsvøbe Hovedet). Dal. Hard. Tel. og fl. 2) forkjæle. Jæd. Jf. kukla v.

Kjøgle el. **Kygle** n. det Inderste af Traadnøgle = Kjøgla 2). Ryf. Jæd. Oftest: **Kygle**. Ogsaa: **Kygla** n. Ryf.

kjøgleleg adj. lig en Kjøgla: a) liden og ilde voksen. Ryf. „Ei kyglaleg Ku". b) klodset klædt. Ma.: „kjøøglelig".

kjøglutt adj. lig en Kjøgla 4. Stjør. -aat.

?**kjøk** adj. kaad og nærgaaende; udfordrende. Sogn (Underdal). „Kyndig aa kjøk". „Kjøk 'tao seg". Eg. kneisende; til kjøkja, Kook?

„**kjøkja** v." A. Og: „kjøkje aa villa spy". Ndm.

Kjøkjor? f. pl. 1) Løier, Narrestreger. Hall. (Aal, Nes): **Kjøkju** (n. pl.?). Ogsaa: Puds, Streger. Hall. 2) Sladder. Hall.

kjøkta v. n. (ar), strække Hals. Til kjøkja. a) for at see = kjaatta. Tel. (Laardal, Vinje). „Ho kjøktar o gloor". b) snappende efter Veiret eller hostende. Hard. (Odda, Kvamm), Østerd. — **Kjøkta** f. En som stadig gaar med fremstrakt Hoved, ligesom kigende. Tel. (Vinje). Hertil: **kjøkte seg** v. svøbe et Klæde om Hoved og Hals saa Ansigtet næsten helt tilhylles; eg. gjøre sig til en Kjøkta. Tel. (Vinje, Høydalsmo). — **kjøkteleg** adj. lig en Kjøkta, i „Eit kjøktelegt Plagg", Klæde som næsten helt tilhyller Ansigtet. Tel.

„**Kjøl** (ø') m. 4) lang Fjeldryg". A. Hadeland. „Ogsaa: Fjeldkant". A. Ryf.

kjøl adj. = kjølgjengjen. ØSmaal.

Kjøla f. en Forfærdelighed; fæl Gjerning; ødelæggende Færd = Bufar. Hall. „Han gjoo(r)de ei fæl Kjøle", om En som væltede med Læsset udover Veikanten.

„**Kjøld** f. 1) Kulde". A. **Kjøl**, Oslo (Bærum). „2) Forkjølelse". A. Helg. **Kjølt** f. Ndm. **Kylde** m. YSogn. **Kyldr** m. Hard. 3) = Kjeld n. Gbr. (Lom): **Køyld**.

Kjøldrag n. = Drag 7). Shl.

Kjøle 1. n. et svagt svalt Vindpust. Shl. (Tysnes, Kvinherad, Fjellber). — 2. se flg.

kjølen adj. gyselig, høist uhyggelig, fæl = kjøleleg. Ndm. NGbr. Nfj. (Eid). „Ein kjølen Kar". „Dæ va kjølee so kaldt". — **Kjøle** bruges som adj. (Genetiv af Kjøla?) og i Sammensætt. a) om det Fæle: „ein kjøle(e) Fant". Gbr. Romsd. b) om det Storartede (Fæle). Gbr. (Dovre). „Dæ va Kjøle-Kar, Kjøle-Hest, Kjøle Greiv" (? kjølee). I Gbr. turde det dog være kjølee af kjøli(n), adj.; i Romsd. maaske: kjø(le)le(g).

kjølen adj. = kjølgjengjen, kjøl. SætV.

kjølgjengd adj. = kjølgjengjen. Tel. (Raul.).

Kjølhus, **-hyll**, **-tørk** se Kylna.

kjølja v. afkjøle. Rom. Odal. Se kylja.

Kjøller m. 1) lidet rundt dybt Vandstade med trangt Indløb fra større. Shl. (Tysnes, Fitja, Bremnes), Nhl. (Manger). 2) Pyt i en Sump. Ryf. (Karmt). 3) Parti af Vod (Not) som under Ilanddragningen er blevet poseformigt afklemt fra det øvrige. Shl. (Fitja). G. N. kýll, kyllir Pose (ogsaa scrotum). Ordet lyder for Resten: **Kjøll'r** Nhl. (Manger; maaske ogsaa: Kjøl'ler); **Kjødl'r** Shl. Ryf.; **Kjød'ler** Shl. (Bremnes). „Hala ein paa Kjødlrn", tvinge En til endelig Afgjørelse, drage til Opgjør. Shl. (Fitja). Jf., om Formen, Hæser.

kjølna adj. bli kjølig, „kjølen". Hall.

Kjølp, **kjølpen**, se Kylp, kylpen.

kjølrend adj. = kjølgjengjen. a) om Skier. Vald. b) om Slædemeder. Totn, Hedm. SGbr.: „-ræinn"; Hadeland, Sigdal og Vestfold: „-rænnt".

kjøls adj. = kulsen. Helg. (Lurøy, Ranen). „Kjö(l)s („tykt" S) i Brøste", frygtsom. Ogsaa: **kjølsen**.

kjøls(a) v. = kulsa. Helg. **kö(l)s'** Salten.

kjølskleg adj. uhyggelig = kjølsleg, kulsleg. Tel.

kjølslaa seg v. om Vædsker: slaa Kulden af sig. Østl.

kjølslegen adj. kuldslaaet. Vestf. „Kjølsli'i Øl".

kjøltra eller **kyltra** v. n. = gyltra (hoste). Shl. Ryf. — **kjøltrehosta** v. d. s.

Kjøltra f. Midtpartiet fremme paa Skjørtet. SætV. „Take Sand i Kjøltra". „Hu tok ei Kjøltre (fudde) mæ Sand". G. N. kjalta, kelta, kilting Skjød. Helsingland: kiltă, bære i Skjødet. — **Kjøltre** n. se Hjølt.

kjølva seg v. n. om Ager: blive tæt og frodig = bola seg, leista seg. Nfj. (Stryn, Honndal). Maaske til Kjølve ɔ: Kjevle.

Kjølvatn n. koldt Vand i Undergrunden af Marken. Vestfold.

„**kjøm** adj. tilgjængelig". A. 4) „ho æ kjømt um Ungan", hun er omsorgsfuld, omhyggelig. Num. „Har du saa kjæmt um idag?" har du saa travlt idag? Totn.

Kjømd f. 1) Komme; Nærhed. Dal. Ryf. Hard. „Han æ i Kymdæ" (Dal.), „i Kjømdaa", (Ryf.) han er ikke langt borte, i Vente. 2) Spiredygtighed = Dygd. Sfj. (J- og Y-Dale). „Dar æ goo Kymd i Konne".

„**Kjøme** n." A. Det man kommer med; de Ting man bringer med sig (fra Byen). SætB. Tel. (Vinje). „Kor heve du Kjømi ditt?" „Eg væntar Kjømi ette meg (me)". 2) Indtryk man gjør idet man kommer = Koma. Voss, Nhl. „Han he äit gott Kjøme".

„**kjøn** adj. 1) klog, nem osv." A. „Kjønn paa dæ", følsom, ømfindtlig (fysisk, intellektuelt og moralsk — ogsaa kræsen). Vesteraalen, Lof. Salten, Helg. Hard. „3) stolt stiv". A. Gbr. Shl. Ryf. 4) spændt; rank i spændt Jagttagelse. Vestfold (Larvik, Sandsvær). „Mærra stoo saa kjøn aa va rædd for Følle sitt". 5) kunstlet. Shl.

Kjøna f. Tosse. **kjønott** adj. tosset. NGbr.

kjønen adj. 1) = kjøn 1). Hard. 2) stolt; stram; selvfølende, selvnok. Vald. Aadal. Tel.

Kjønstre n. slemt arrigt Menneske. NGbr.

„**Kjøra** f. Røre". A. Dal. „Vej'n va i ei Kjøro", Tel. (Lunde, — hvor Tjøra, tjara, hedder „Kyru"). „Ei Kjøora mæ Folk", Dal. (hvor tjara er „Kjöra" el. ø'). 2) grynet Ostebundfald i Valle = Kor, Kur. Ndm. (Tingv.): Kjøraa (tjara er „Kjäraa el. -ö-"); Hadel. Vald. Gbr.: Kjøre (ø'), (tjara er „Kyru"). 3) Valle indkogt til den faar sødlig Smag, „Brimsmak". Tinn i ØTel. — Formen: „Kjøro", „Østakjøro" (ɔ: Austan-; Lunde) synes at tyde paa kort Stammestavelse, hvilket igjen rimer sig mindre godt med Kjoore, Kjoor; kunde dog være Sidestykke til „Mø'o" for Møda, Hall. Det Tingvollske „Kjøraa" har flere Sidestykker: Grø'aa og fl. — **Kjøreholk** m. „Holk" til eller med „Kjøra". Jæd.

Kjørmysa (øø) f. Røre. Dal. „J ei K.".

Kjørold (ø', oo) n. = Vatsferd. Gbr. (Lom). „Eit Kjøroold Vatn", el. „eit Vasskjøroold". **Kjørøyll**, Gbr. (Vaagaa). Eg. Flertal af Kjerald.

Kjørost (øø) m. Ost af Kjøra 2. Hadeland.

„**Kjørr** f. Ro". A. „Staa (statt) i Kjørr!" Shl. (Stord). Ogsaa: „staa kjørr!" Nhl.

„**kjørr** adj. rolig, stille". A. Ringerike. „Mæ de va(r) som kjørraste" ɔ: midt paa Nat.

„**Kjørra** f. Stilhed". A. **Kyrra** Sogn (Aurland). „No æ Natti pao Kyrrao", det er fuld Nat; Eng. the dead of night.

Kjørrmyr f. Myr med Kratskov. Shl.

„**Kjøsel** m." A. 2) Raamælksost. Nfj. (Davik). Tildels: **Kjøsøl**, Nfj. Sdm.

„**Kjøta** f." A. Foldal: **Kjøto**. Og: **Kjøske** Nedre Tel. **Kjøskesi(d)e** Hadeland og m. fl. **Kjøtrosa** Ndm. (-raasaa). **Kjøtros** (o'), Ryf. Røldal. „Ta Kjøtroso 'taa Huo", afskrælle de indre tynde Hinder.

kjøta adv. i høi Grad, grovt; svært. Rom. og fl. „Kjøta nauten (doomm)". Maaske adj. n. kjøta, syldigt. Jf. Kjøteid („Kjøded" hos Holberg).

?**Kjøtblom** m. en rød Blomst. Tel.

„**kjøten** adj. kjødagtig". A. **kjøtint** n. om smaa Kjødtillæg til Smørrebrød. Oslo.

Kjøtgryn n.? = Grynsodd. Ndm.

Kjøthjell m. Loft eller Stænge til tørret Kjød. Hall.: -jall.

Kjøtraata f. Stang at hænge Kjød paa. Jæd. og fl. — **Kjøtros** (o') f. = Kjøta. Ryf.

kjøtska v. a. befri Hud for vedhængende Kjød og Hinder. Voss, Vald. Hadeland og fl. „Kjøske Huuee", Vald.

Kjøtslaa f. Fl. -slær, = -raata. Dal. -slædna.

Kjøtslingsa f. seigt, hindet, tyndt og smalt Stykke Kjød; stor seig Kjødtrevle. Jæd. VAgder. Jf. slangsen, Slongs.

Kjøtslirv f. seig Kjødtrevle. Agder.

Kjøtslongs f. Fl. -slengsr = Slingsa. Ma.: -slaangs, -slængs'a. — **Kjøtslintra** f. d. s.

Kjøt-tjo n. = -lær. Østerd. (L. E.). Se Tjo.

Kjøt-tota (o') f. Kjødtap i Saar = Villkjøt. Ryf. Romsd. Til Tota f., tjota v. **Taate**, **Kjøttaate**, d. s. Gbr. Østl. Stjør.

Kjøtvol (o') m. Stang behængt med tørret, saltet eller røget, Kjød. Hard.

„**kjøva** v. kvæle". A. Dal. Ndm. **køyva**, Li. (Fjotland). „3) svulme op af Frost; om Vandet". A. „Elva køyver oopp; de k. oopp". Vestfold, Ringerike, Oslo, Smaal.

Kjøva f. (A.) 1) Tilstoppelse ved Js = Kjøv. Sogn. 2) ganske lidet Vandstade uden synligt Afløb; Pyt. Gul. Strinda: **Kjøv(e)**.

Kjøve m. 1) = Kjøv. Hedm. 2) Tungbrystighed af Forkjølelse. Tel. (Rauland).

„**kjøven** adj." A. Dal. **køyven**, Li. 2) om Mad som vil sætte sig fast i Svælget. Sæt.

Kjøvesvoll m. = Kovsvell. Tel. (Lunde; Vinje: -dd-).

Kjøvslesvell m. = Kovsvell. Ringerike.

„**Klabb** m." A. 2) Klodrian. Hall. Stjør. 3) Klods = Klamp. „Kaste paa Klabb'n", en Leg. NGbr.

„**klabba** v. n." A. Agder. **klabba seg** (ihopa), klæbe sig sammen eller ved i store Klumper; kage sig, klumpe sig. Agder. „Klabbe seg inni", blande sig i. Sæt.

„**klabben** adj." A. „Klabben Snjou̇r'e". Sæt. 2) klodset; plump. Hall. „Klabbint gjoo(r)t".

klabbvorden adj. klodset i Brugen af sine Hænder. Gausdal: **klabbvoolin**.

Klabeit f. Knibe = Labeita. Nfj. Sfj.

Klabeita f. 1) Knibe. 2) Trætte. Sogn.

„**Kladd** m." A. Follo, Røros. 2) tyk og kraftig Karl. Rom. 3) sammenfiltet Tot af Uld el. Haar = Klagde. Søndenfjelds. „Koma i Kladdane mæ ein, paa inan'n", komme i Totterne.

kladda v. n. (ar), 1) = klabba. Jæd. „Snø'n

kladda". 2) danne Klumper, især „Kladdar" 3). Follo. klæidde se, d. s. NGbr. 3) føre klodset Tale, „Klädbesnakk". Follo. Jf. Klodda, kledda.

kladdutt adj. fuld af Klumper, „Kladdar" 3); om Haar og Uld (med Skarn). Østl. klæiddaat(e), NGbr.

kladra v. n. 1) søle; kludre. Hall. Ma. „Kladdre aa striive, aa maale". 2) hamre osv. = klatra. Ma.

[klaffa v. n. (ar), passe; slutte (til); = høva. Østl. (Østerd. Smaal. Oslo, Land), Vald. „De klaffer akkurat mot værandre. Maaske til Klaffe, en Klap. Fremmed Form.

Klagd m. = Klagde. Ndm. „Naak. i Høy".

klagda seg v. sammenfilte sig. Ndm.

Klaka m. vantrevent Træ. Hedm. Se Krake.

klaka adj. gjennemfrosen. Tel. „Klaka Huus".

klakabrend adj. om Græsmark som lider efter Jisbrand. Nhl.

klakagjengjen adj. om Mark: dækket af en Jisskorpe. Shl.: k.-gjeden.

Klakaklympe n. Jisblok. Hard.

„Klake m." A. 3) Jis overh., paa Land el. Vand. Rog. Shl. Hard. 4) = Tele. Ma. „Tele" findes ikke der.

klaken adj. = klaka. Ned. Ma. Nbg. og fl.

Klakk m. Klippe med steil Side og vandret Overflade, hvilken springer frem af en Bjergstraaning. Shl. Ryf. Jsl. klakkr; A.

Klakk m. smældende Slag; Smæld, Klask. Tel. Rog. Sogn.

Klakk, i Udtrykket: „(dør va) ikkje anten Klakk elle Smakk (i dæ)", ingensomhelst Kraft (Effekt) eller Smag i en Ting. Dal. (Hæskestad). Maaske eet med foreg.

„klakka v." A. 4) klaske, smælde. Tel. Rog.

klakkgjelda v. a. gilde ved Knusning. Rog.

klakna v. = klaka. Ryf.

klama v. n. (ar), arbeide med Møie formedelst ydre Vanskeligheder; slæbe med noget = badla, klamra. Sogn (Sogndal). Jf. T. klamm ɔ: trang; klæbrig.

klamen adj. møisom; besværlig; ubekvem. Sogn. „Da gikk klame" = tungvint.

„Klamp m." A. 3) Klimp = Klepp. Tel.

klampa v. a. prygle. — klampast v. slaas. Shl.

„klampa v. trampe". A. Hard. Oslo. 2) slaa „Klamp" paa en Aare. Oslo.

Klamr f. Klemme til Linberedning. Innh.

klamra v. 1. 1) larme, klamre. 2) trætte; kives. Tel. og fl. „Klamre fraa ein Reett'n". Kunde være klambra.

klamra v. 2. 1) arbeide ubehændigt sent og møisomt, tildels dog mest paa Grund af ydre Hindringer (daarlige Redskaber osv.); slæbe = klama. Agder, Hard. Voss, Sogn. „Han klamra dæ tee", fik det til Nød istand. 2) „klamra seg fram, upp, igjenom", arbeide sig møisomt frem osv.; bjerge sig til Nød. Agder. — Klamr n. det at klamra; Arbeide som er fuldbragt med Møie og til Nød. Agder. — Klamra f. og Klamre m. En som klamrar. Agder. — klamreleg adj. a) forbunden med Klamr; b) lig en Klamra. Agder. Jf. klumra, klamsa, klama.

klamren adj. 1) = klamreleg. Agder. 2) særlig: om Landskab hvor Fremkomsten er møisom ved „Urder" (Stene) og trange og bratte Kløfter (Pas). Agder. 3) feilende noget i Munden, saa Ædningen gaar møisomt. SætV. „Hestn æ klamren ti ete, han heve Snerpests i Munn'n".

klamrig adj. = klamren 2). Nbg.

klamrutt adj. = klamren 2). Agder. Ogsaa: klaamrute (-ta). Ma. (Aas.). Se klombrutt.

Klams m. Træklods anbragt paa Hjul til Bremsning; Bremse. Østl. — klamsa v. a. (ar): „klamse et Juul". Østl.

klandra v. arbeide klodset og med Møie. Vald. (Vang), Hall. „Klandre se igjøno", Vald. „Klandre dæ tee", omtr. = „herkje, klamre, dæ tee" (istand), Hall. — klandresam adj. møisom. Vald.

Klank m. 1) Klump. NGbr. 2) Bog. Gbr.

„Klant m." A. 2) = Knatt. Sogn.

Klaps n., Klaps m. se flg.

klapsa v. 1) slaa gjentagende med en flad Ting (Haand, Fjæl, Spade); klappe. VAgder, Jæd. Sogn. „Klapsa tee, k. atte", tilklappe, klappe sammen (noget løst eller aabent). 2) daske. Li. Sogn og fl. — Klaps n. Dasken, Prygl. — Klaps m. en Dask.

klapsefeit adj. smækfed. Hard.

Klark m. Klodrian; = Klarr. Hard.

Klarr n. Kluder; Fuskeverk. Agder, Tel.

Klarr m. Kludrer; Fusker. Agder, Tel.

klarra v. kludre = klatra. Agder, Tel. „Klarra ihop". „Klarra seg fram. — Klarreverk n. = Klarr, n.

Klarv m. = Klarr m. — klarva v. = klarra. Nfj.

klasa v. a. (ar), forvikle, filte sammen. Gbr. „klaasaa ihop; klaasaa se".

klasast v. n. 1) = klasa seg. Gbr. 2) søles bort; forsvinde efterhaanden form. Uorden og Ødslen = sløkjast burt. Gbr. og Ork.: klaasaas(t) d. Til Klase 2).

„Klase m. Klynge". A. Vald. „Sau(d)klase" Faareflok. Rom.: Klaasaa. 2) Forvikling = Floke. Ringerike (Krødsherad): Klasa; Had. Gbr.: Klaasaa. „Hæspiln æ i ein K.".

klasutt adj. forviklet. Gbr. Land, Hadeland, Rom. „Hæspiln, Aakrn æ(r) klaasaate".

klaskjen adj. daarligt sammenhængende; brøstfældig; svag. Shl. (Etne, Fjellber). „Sle'en æ klaskjen, æ klaskje (adv.) gjoord".

„klassa v. hænge ved". A. 2) søle med klæbrige Ting; tilsmudse ved klæbrig Beføring; kline, smøre. Nbg. Vestfold, Stjør. 3) kludre; ogsaa tale utydeligt = klussa. Tel. Stjør. — Klass m. En som klassar; særlig en kjælen, „klinen", Person. Tel. Stjør. — Klass n. det at klassa.

klasseleg adj. smudsig; uordentlig. Især om Husholdning. Tel.
Klassemaal n. utydelig Udtale, især af S og R. Tel. — **klassemælt** adj. som har „Klassemaal". Tel.
Klatr m. = Klatresmid (Sogn). Hall.
„**klatra** v. n. 1) banke osv." A. Tel. Rbg. Vestfold, Ma. Og: **kladdra**, Ma. Og: **kloddra, -e** (o'), Ma. VNed. 2) klapre. Agder. „Klattre paa Trekko, som vi 'kji hangge paa Føt'an". Sæt. 3) „kludre osv." A. Sogn, Ma. **kladdra**, Hall. og tildels Ma.; se kladra (som vel for Resten delvis kan være fremgaaet af kladda); **klottre** (aa—ö), Østl. 4) ɔ: 3) A. Namd. Ndm. Isl. klatr, n. Ting som ikke duer.
Klatrebjølla f. klangløs Bjælde, Bjælde som klaprer, „klatrar, klotrar, klodrar". Tel. Agder. „Kladdrebjødda, Kloddrebjølle osv.".
klatreleg adj. klaprende. Agder.
„**Klatresmid** m." A. Sogn, NGbr.
Klatt m. Klint = Klant, Klett. Dal.
klatta 1. v. (ar), kludre = klatra. Jæd. Ryf. — **Klatt** n. = Klatr n. — **klatten** adj. forbunden med Klatt; besværlig. Jæd. „Dæ gjekk klatte", n. (adv.).
klatta 2. v. (ar), finte; sigte = kletta. Ryf. Shl. „Klatta paa einann". — Hører, ligesom klatta 1., D. klatte ɔ: give Smæk, og maaske klatra, sammen med kletta.
Klause m. (Træ-)Hage eller Krampe som noget — en Slaa, et Seilskjød osv. — stydes (fæstes, lukkes) ind under. Shl. Maaske Latin (ligesom G.N. klausa, Sætning, Klausul). Jf. D. klavse, Fedebaand.
klautra v. være „klaut"; kludre (bjaldra) i Talen. Vald. Hard. Ma. Jf. klutra.
„**Klauvhelta** f." A. VAgder.
Klauvkubbe m. hver af de med Kløft i Enden forsynede vandret lagte Blokke, hvoraf en gammeldags Fæhusdør bestaar. Hall. (Gol): **Klöuvekubbee**.
Klauvstolpe m. kløftet Stolpebodsstolpe under „Flak" (se d.). VTel. Sæt.
klauvstæld adj. om Kniv, hvis Staal ligger indkilet i Jernmassen, modsat **berrstæld**, med Staalet liggende bart. Sæt. — **Klauvstæling** m. klauvstæld Kniv, modsat **Berrstæling**. Sæt. — **kløyv-**, Ma.
klava v. a. (ar), støtte ved en **Klave** ɔ: to oventil forbundne Stænger eller Bjælker, anbragte paa hver sin Side af det som støttes. Vestfold, Rom. Smaal. Totn og fl. „Klava ein Gal (Gjerde)". „Klava upp ein Vegg". — Væs. eet med „klava v.a." A. „Klava upp", om at ende Fiskeriet. Senja.
klavaheilagt adj. n. til Klavahelg. NGbr. **klaavaaheilagt** er der i Gbr. til 6 Januar.
Klavajul f. = Klavahelg. Ring. (Krødsh.).
Klavatre n. Bovtræ. Hall.
„**Klave** m." A. **Klaavaa**, Trondh. (Gul. og fl.). 4) Se klava v. Østl.: **Klava**. 5) = Garm (Klemme). Ndm.

Klaa, Klaastein se Kljaa.
klaafingra adj. som har Fingerkløe.
Klaamakk m. Fnatmid. Ndm. „Ha Klaamark", ikke kunne sidde rolig. Østl.
klaamen adj. fugtig og lidt klæbrig; klam. Sogn (Hafslo, Aurl.). Jf. Ang. clæm(i)an at tilkline; G.N. klám Besmittelse (kleimen).
„**klaar** adj. 6) udmattet". A. Namd. Ma. og fl.
Klaarglenna f. klart Mellemrum mellem Skyer. Rbg.
klaarljorutt adj. om Luften = ljorutt. Namd.: **klaarlyyraat**. Til Ljore.
Klaarvatn n. Drikkevand. Shl.
Klaastein m. en Steenart, som menes at volde „Klaa(d)e"; opgiven at være: Hvidsteen. SSmaal. Flint som Lod, „Kljaa?".
klaataa v. søle bort, forøde; se glata.
Klaateblom m. Borre, Arctium Lappa. Tel.
Klaatra f. 1) Udvækst i Huden hos Kvæg = Fleir. SBerg. Sfj. Vald.; Sogn: **Klaotra**. Hertil: **Klaotrekviga** f. Kvie med mange Klaatror (formentligt Trivselsmærke); Hard. 2) Knap anbragt paa Kvægs Hornspids. VAgder, Rog. SBerg. Delvis **Klaadra**. I Tel. **Klaate** f. Se A.
klaatra v. a. forsyne med Klaatra.
klaautt adj. 1) = klaadug. Hall. Smaal. 2) forkjælet; fordringsfuld = striputt. Hall.
klebba v.n. klæbe, hænge ved = kladda. Jæd. „Klæbba seg inn paa", kline, hænge, fæste sig paa; forfølge. — **Klebba** f. Person man ei bliver kvit; en Borre. Jæd. — **klebben** (e') adj. om Sne = kram. Tel. (Selljor; Wille: klæben).
klegga v. (ar), flygte for Klægen (og Bremsen) = bøykja. Vestfold (Lier).
Kleikja f. Borre, Lappa. Innh. (Skaun, Stod, Indr. og fl.): **Kleikj'**. „Han foor aa hekk utaavr mæg som Kleikja".
Kleim m. 1) = Kleima. Romsd. Ndm.; Selbu: **Kleem**. „Kvænna lægg Klæim". 2) paatrængende, overhængende, nærgaaende Person. STrondh. 3) undselig og klodset Person som ingen Vei kommer, bliver hængende i alt. Nfj. (Honndal, Stryn). „Klaem te ete". — „**kleimen** adj." A. a) nærgaaende, kjælen. Trondh. b) klodset bly; Nfj.
Kleimeferd f. undseelig og klodset Optræden. Nfj. Mest i Fl.: **Klaemefære** (-fere).
kleimutt adj. = kleimen. Stjør. „Klæemaat te aataa (eta)" = ein Kleim te eta.
„**kleina** v. tilkline". A. Shl. Ryf. — **Kleine-Leir, Kleinings-Leir** n. Leer til Muring. — **kleina** v. ɔ: klina, se d.
kleina v. (ar; og er, te) = gleidna. Hard. (Kvamm, Ulvik). „Kyræ kläena pao Jisn", gled ud med Fødderne saa den forstrakte sig. „Han kom te kläinte seg", (Ulvik).
„**kleisen** adj." A. 2) sødtalende. Hard. og fl.
kleisp adj. = kleis. Helg. **klæsp**, Namdal. Maaske et Sammenglid af kleis med lesp. (Ang. wlisp). Et „kleipa (kleispa)" v.

være fødtalende „kleipen", synes dog at findes i Sdm. (Vanylven).
kleistra v. a. knuse et organiskt Legeme, saa dets bløde Indhold presses ud = klistra. Hard. „K. Bær, ei Podda, eit Lemænde".
„Kleiv f." A. Kløyv, Smaal.
klek (e') adj. 1) ikke fæstnet i Bækken; ung, saftig løs og myg; noget svampet; = kløkk. Tel. (Mo, Vinje, Rauland, Kvitseid, Selljor), Sæt. Ogsaa: kleek? (Wille: klæk). Se klæk, kløkk. 2) om Personer d. s. ɔ: svag paa Grund af Ungdom. Tel. Sæt. 3) bløb, svag; om Egredskaber. Tel. „Kniivn æ kleke". 4) om Jord som er fed og som derfor afgiver „klekt" Græs. Tel. Sæt.
klekfødd (e') adj. fodret saaledes at Bækken er bleven rask og lidt svampet (svag). Tel.
kleklend (e') adj. om Jord = klek. Tel.
klekkja v. a. (er, te), faa en Legemsdel klemt imellem haarde Ting, saaledes at den underløber med Blod. Hard. Sogn. „Han klekte Fouᵗ'n imydlo to Ståenar". Og: klekkja seg v. faa et sligt Klem. „Klekkja t e e åen", slaa til En = klemba til. Jf. tviklekkja; klakka, kastrere ved Knusning; G. N. klakksárr, saaret til Skade.
„klembra v. klemme". A. Sfj. (Jølstr).
Klemma f. en Halssygdom hos Svin; den kureres formentlig ved Enebær: Klemmekorn n. NBerg. Ogsaa: „Svinaklemme".
Klemstre n. et meget trangt uveisomt Pas = Klombr. Agder, Tel. Ogsaa om et smalt, lidet passabelt Sund; Tel. (Rauland). — Klymstre (y' og ø) n. d. s. Rbg. (Myklanb, Evje), Ma. (Hægel.). Klymstr f. d. s. Li. (Fjotland). Dette Y og Ø tør være smittet over fra Glymstre (el. Klymre).
„klen (ee) adj. tynd, smal, spæd". A. Jæd. Hall. klin (i'), JSogn (Aurland og fl.); som „klinkast, Klinlegg". „Ait klint Lamb".
„klengja v. 2) klatre". A. Gbr.
Klengja f. En som overhænger og forfølger især med „Klengjeord". Tel.; Østl.: Klænge. Klængjemeis m. d. s. Tel. Østl. Klængekjælke m. d. s. Hadeland. Klængkrook m. d. s. Rom. Klængkösö (omtr. el. -kösu) f. d. s. Østerd. (Rendal); se Kosa, en Vikt.
Klenlegg (ee) m. Smalbeen. Hard. Sogn. Klinlegg (i'), Sogn, Sfj. Kleenarlegg Shl. (Fitja).
„Klepp m. 1) Klump". A. Gbr. Ma. Oslo. G. N. kleppr. I Sogn: en sygelig Klump mellem Muskeltrevlerne. „3) Kølle med en Hage osv." A. Ndm. Sogn, Shl. Ryf. 4) kort Tømmerhage ved Tømmerkjørsel. 5) Melbolle. Stjør. Kleppmat m. Bollemad; Kleppsup(a) f. Stjør. Kleppmjølk f.
„kleppa v. a. (ar), 1) indtage Fisk med Klepp". A. Ndm. Sogn, Shl. Ryf. „2) slække osv.". A. Helg. Salten.
kleppa seg v. (ar), danne Klumper; hænge ved i Klumper. Ma. Gbr. „Graut'n kleppa seg". „Snø'n kleppa se oonde Skiom".
kleppen adj. 1) klumpet; tung og uhaandterlig; om Byrder. Gbr. Ndm. 2) tung og drøi; solid. Stjør. „Han e för (får) klæppin, du tee(k) ikkj hann". „Eit klæppi Slag".
klepptung adj. tung i Forhold til Omfanget. NGbr.
klesja v. (ar), danne en bløb Dynge, en „Klesja". Helg. Se Klessa.
klesje-blaut adj. bløb som en Klesja. Helg.
Kless n. Forkjælen. Kless m. Se klessa (er).
„klessa v. n. 3) kladske (dumpt) osv." A. Smaal. Rom. Oslo, Modum, Vestf. (Lier). Og: klisse, klisſ'r, klasſ, Vestf. (Vaale).
klessa v. a. og n. (er, te; og sjelden ar), 1) klæbe. Ndm. „Dæ he klæssa (klæsſt) se ehop". 2) kjæle (med); forkjæle. NGbr. 3) slaa saa det kladsker; slaa til Jorden. Berg. Tel. Hall. „Eg ska klessa deg!" „Han klesste tee meg". „Ho blei klesſt i Myyri". 4) tale urent = kleisa. — „Kless m. Kladsk". A. 2) tungt Slag som fælder. Berg. Tel. Hall.
„Klessa f. bløb Masse". A. Sogn, Hard. Ryf. Vald. „Snjoklessa; Vadlaklessa". Ogsaa om et kvabſet Kvindfolk. Sogn.
klessast v. n. (est, test), hænge ved. Ndm.
„klessen adj. 1) og 2)". A. Ndm. 3) bløb og tung; kvabſet. Sogn. „Klessen aa slaſkete Kar". Og: „klessande tungg, fäit".
Klessingsnamn n. Øgenavn. Ndm.
Klett (e') m. Forslag; Drøielse. Tel. (Vinje), Sogn (?Aurland). „Der æ eengjen Klett'e i de", Vinje. — Klett n. se kletta.
„Klett m. Knald". A. 2) svært smeldende Slag eller Fald. Hard. Tel. (Selljor). „Han fekk ein svær'e Klett". 3) Skose; halv Sigtelse. Tel. Se kletta (er).
„kletta v. n. (klett, klatt). 2) forslaa". A. Især: være En voksen; hamle op med En. VAgder, Rbg. og Tel.: Supinum: klutte. „Ein o twoᵘ ska kji for meg klette, men heile Tjeugjæ ska for meg dette"; Rbg.
kletta v. (er, e), 1) slaa tungt (smælde) til En. Hard. „Däi klette pao inan'n i Blo'æ", de dængte hverandre i Bladene. 2) slaa til Jorden. Tel. (Selljor). 3) fremføre halve Anklager eller fornærmelige Hentydninger; sigte; „s l a a paa". Tel. (Laardal, Kvitseid, Selljor, Rauland, Vinje). „Han klette'n a v", han bragte ham til Taushed ved sine Skoser (Sigtelser). „Klette paa ein", bagtale En. „Han klette paa de" = slog stærkt paa, hentydede bestemt til. — Klett n. det at kletta.
klettast v. recip. (est, est), dænge hinanden (med Ord); bruge stærkt fornærmelige Sigtelser mod hinanden. Hard.
Klettor f. pl. = Klett n. Sigtelser. Tel. -ur.
„Kleve (e') m. Kammer osv." A. Klaavaa Gul. 2) et Indelukke mellem Bjergsider el. bratte Bakker; et circusformigt Landskabsparti = Kove, mere afstængt end

Hom(m). Ma. (Holum, Halsaa, Finnsland). Forekommer maaske kun som Egennavn for flere (mindst 4) Steder: Kle'ven; og i Gaardnavnet Kleveland; Ma. (Maaske i Gaardnavnet Kleve i Viken, og fl.). Paa alle de samme Steder lyder „Kleiv" f. med ei ogsaa i Egennavne: Kleiv, Aurekleiv.

„Klevekona f." A. Nfj. Ogsaa Kleivakona, Shl. (Etne), Nfj. (Innvik).

Kli n. fint fordelt (sæbeagtig) Masse; saaledes: fint og seigt Leer, meget fint Meel, Meelstøv. Sfj. (Førde), Nfj. (Gloppen, Stryn), Sdm. (Sunnylven), NGbr. (Lom). „Fiint so Kli". — kliande adv. som „Kli" „k. fiin". Nfj. Sfj. Ogsaa „kliistrande fiin". — kliutt adj. lig „Kli"; sæbeagtig. Jf. D. Diall. Kleg, Nt. Klei ɔ: fint Leer. Se „Kli, Slam". A. Østerd.

„klia v." A. „klia mo^n^t" og „k. aot noko". Hard.

Klidder-Kladder n. Smaastyker. Vestfold. Ogsaa Ældre D. = Lapperi.

klien adj. modbydelig = spyleg. Hard.

klifus (ii. uu) adj. som let kløger. Hard. og fl.

kligjengjen adj. = klien. Hard.

„Klikk m. en svag Lyd". A. 2) et svagt Rygte, et Ymt. Tel. — „klikka v." A. Præs. klikk, Imperf. klakk, STrondh.

klikta v. n. (ar), klingre, klirre med metallisk Lyd. Ryf. Klikta f. maaske kun i „Noraavinnsklikta", grøn Hakkespæt. Ryf.

Klim (ii) m. Slam = Kli. Østerd. (Aamot). Jf. klima, kleima osv.

Klimp m. 1) skaldet Bjergknold = Klepp. Nfj. (Eid, Honndal), Ndm. Fosn. 2) Træstø = Klump. Vesteraalen.

Klimpa f. liden aflang Bolle. Rog. Og: -y.

klin se klen. Klinlegg se Klenlegg.

„klina v. a. bestryge". A. 2) v. n. hænge ved, klæbe; om Meel, Grød og dl. Mange Steder. 3) om Kværn = kleima (seg). Li.: kleina. 4) stryge eller trænge sig ind paa En, især med fornærmelige Ord. Tel. Sæt. „Han kliiner o rør"; Tel. „Han ska alti kleine inn-a a"; Sæt. kleina, VAgder.

Klina (ii) f. tyndt vedklæbende Lag; særlig: a) Meel som klæber ved Kværnen = Kleima. Li. „Kvednæ stænn i Kleinaa (som greina ɔ: griina osv.)". b) tyndt Skydække. Li.

klina seg v. (er te), 1) „Kvednæ kliine seg" = kleimar seg. Dal. Jæd. 2) om Lufthimlen: overdrages med et tyndt Skydække. Li. „Dæ kleine seg". Se foreg.

Klinesøyrja (ii) f. Snefog af fin og tør Snee, „Mjøll", som trænger ind overalt. VTel.: Klænesøyrje.

klinen (ii) adj. 1) vedhængende, klæbrig. Flere Steder. 2) tilbøielig til at klin.. 3), 4). Tel. Sæt. klin(e)leg adj. d. s. Tel.

klinga v. kaste flade Ting henad Vandskorpen = fleina. Voss, Nhl.

klingra v. a. tildanne noget kredsrundt. Særlig: „klingr' Leiv'n", idet man jævner dens Kant med Haanden. Ndm. Vel for kringla?

Klinkekraft m. = Maaltrost. Shl. (Etne).

Klinning m. liden graa Drossel. Ma. (Sygne).

Klinord (ii) n. = Fulord. -ordig adj. Sæt.

[Klinte m. Meeldrøie. Li. (Eikin).

klinutt adj. = klinen; især: paatrængende med sin Person. Østl. Sogn og fl.

Klip (ii) m. = Klipa, Klypa. Stjør. „Ein Kliip mæ Konn".

„klipa v. knibe". A. Ndm.

Klippetid f. Faareklipnings Tid. Rog. „No kom du nettopp te Klyppetii", netop i rette Øieblik, som kaldet. Og: „i Klyppings Tii", Jæd. „I klyppanes Tii", Tel. (Bø). „Du kaam i æ Klyppar Tii" (to Ordtoner), Tel. (Vinje); som „Gøyvar Kar'e".

Klippnad m. Klipning. Sogn: Klyppna.

klipsa v. a. snappe = knipsa. Tel. (Skafsaa). Sjelden. Maaske til klipa. Ogsaa omgledet: klispe. Tel.?

klissa v. n. (ar), 1) klæbe = klassa. Østl. 2) v. a. smøre, kline. Østl. Innh.

Klissa f. klæbrig Masse. Østl.

klisse, klass v. se klessa.

klissen adj. 1) klæbrig. 2) sødtalende. Østl.

„kliva v. n. klyve, klavre". A. „Klyve" hedder: kluuva, klua og klu (klyv'e, klæuv, klove), Sogn (Hafslo, Lustr); kljøve og kløve (klyv, klauv), Vald. (VSlidre), Hall. (Gol; kløve hedder: kløyve); kluuba (klyyb'e, klaub, klobe), VAgder (Bakka og Vigmostad: kl^e^uba; Vanse og Holum -e; Halsaa: klyybe); kljuga (klyg'e, klæug, klogje), Sogn (Vik).

„Kljaa m. Tyngesteen". A. Gbr. (Lom): Klaa, om den Sten som balanserer Spjeldet i Skorstenspiben. Og: Klaastein.

„Klo f. Klo". A. Klo^u^n Dal. VAgder, Rbg. (Aamlid, Sæt. og fl.), Tel. (Treungen). Flertal: Kløð'na og Klø'na (bestemt: Kløð'nan(e) osv.), Dal. VAgder; Klø'nar (bestemt: Klø'ne og Klø'nane), Rbg. (Aamlid og fl.); Klø'ar, Tel. og fl. Klø VTel. Sæt. Gbr. og m. fl. (best.: Kløð'na, Hard.). Se A. 4) ved en Sne- el. Isbrede er „Klo'dn" = „Fannatangane". Sogn (Aurland).

Klob (o') n. et lidet Traadnøgle, dog større end „Vitta" og „Vea". Dal. (Sokndal). Har Egnens sædvanlige Lyd af P og V efter Vokal, næsten Klovb. Neppe dog derfor eg. Klop. Jf. D. Diall. Klavse, Klövs(e), Klaus (Fed el. dl.; Fedbebaand); Ældre D. klevse, et Nøgle; Eng. clew, Ang. cleove d. s.; T. Kläuel (Diall. og Ældre: kluwe, klaube osv.) d. s. — B for V (Vibehold af bh?) er der ogsaa i roba (Dal.) for rova (G. N. f), kluba (VAgder, Dal.?) for kliuva (. kliva klifa); Klobning for Klov-.

klober.eg(e) (oo, e') adj. og adv. tydelig, evident; .arlig; aldeles. Sogn og fl. „D'æ

klooberle sannt". **klobarleg** d. s. Tel. (Heiddal, Selljor og fl.).
klobert (oo, e') adj. 1) med Kløerne fremme (bare). Voss. „Bjødn'n gjekk klouberre yve Snjou'n, so arg'e va'an". 2) haard og barsk. Voss, Nhl. 3) haandfast men haardhændet; dygtig til at sætte sin Vilje igjennem. Hard. Ndm. 4) udskilt fra andre; for sig selv. Helg. (Bindal). „Æ(g) kunn' kje faa 'n kloobær". 5) udredet = greid; tydelig; klar; evident. Fosn, Sogn, NGbr. (Lom), Røldal. Se A.
klobert adv. = kloberlege. Sogn, Ndm. „Eg saag da kloobert". „D'æ kloobært fritt för Fisk". „D'æ kloobert sannt". Og: **kloobart**; Røldal. — **Klobning** m. se Klovning.
Klodda f. 1) fed og tung, svær Figur. Dal. **Klodde** m. d. s. Dal. 2) med Smuds sammenfiltet Uldtot. VAgder. — **klodden** adj. lig en K.; svær. Dal. Jf. Kladd, kledden.
klodra seg v. filte sig sammen til en Klodda, Klodre. Li. (Fjotl.). Neppe ganske samme Ord som det østligere kloddra, kloddre, klottre ɔ: klatra.
Klodre m. = Klodda 2). Li. (Fjotland). „Kaama i Kloddran", komme i Totterne.
klodre, Klodrebjølle se klatra.
klokast (oo) v. recip. prøve Aandsstyrke. Sæt.
Klokedabbe (oo) m. gammelklog Pog. Hall.
„**Klokka** f. 3) et kort Skjørt". A. Kort Skjørt med Livstykke, **Klokkeliv** n., til Børn. Ned. Ringerike.
klokkna v. bli blød; om Sne. Gul.: **klaakkne**.
„**Klomber** f. Klemme osv." A. **Klaam'mr** (Redskab), Ndm.; **Klaammr** (een Stavelse; et Pas), Rbg. VAgder, med Fl. „Klaamrir" (Rbg.), **Klamra** og **Klamre** (Ma.); **Klomr** (o'—u') Dal.; **Klaamm**, Fl. **Klæm'me** (og Klaamme) Sogn; **Klam'mr**, til Linberedning, Innh.
Klomra (o') f. 1) en trang og steil Bjergkløft i en Sti = Klombr. Nhl. Shl. 2) omtrent = Gytta. ISogn. Ogsaa **Kloomra** (el. Klumra?) Jæd.
klona (oo) v. klore. Ma. „Klouna tee seg, ifraa seg". Ligesaa i Sv. Diall. — **klonen** og **klonutt** adj. tilbøielig til at klore, grave til sig osv. Ma. Jf. kløna.
„**Klopp** f." A. Vestfold, Smaal. Se Kavlebru.
Klora (oo) f. skjæftet Skaal til at opgrave Jord med. Ryf. Til klora v.
Kloseg n. (og m.) en langstrakt Drivsky eller Iling, særlig som strækkes af Stormen ind imellem Fjeldene. Sfj. (Askvoll, Bremang), YSogn (Eivindvik, Ladvik). „Han kom mæ Kloosegjaa fraa Vest heile Daj'n". „Toora slær i Kloosegja". J. G.: „Klooseeg, Regnsky". Isl. klósegi lange Skyer. Jf. Flodsig.
Klossa f. blød Masse. NGbr.: **Klaasse**.
Klossfura f. rasktvoksende Furr med løst Ved. Land: **Klaassfuru**. Vel til Klossa.
„**Klot** (oo) m. Klump osv." A. NGbr. og Vald. (Bang): f., Fl. „Klootee" (bestemt Klooti(d)nn). 2) m. Klods; Klodrian. Østl. Tel.
Klotmjølk (oo) f. Bellemælk. Østl.
klotra, klötre se klatra.
„**Klov** (o') n. 1) Kløft". A. Tel. Hall. 3) Kløvning; Mulighed for at faa kløvet; Kløvningsretning. Sæt. „D'æ kji noko Klov i denni vrantne Kubben".
„**Klova** (o') f. Kløft, Aabning". A. Sdm. **Kloovoo**, Strinda, NGbr.; **Kloove**, Vestfold; **Kloogoo**, Ork.; **Klugu**, **Bergklugu**, STrondh. (Uppdal). 2) særlig: trangt Pas for en Flod; Klemstre er Pas for en Vei. Tel. Rbg. 3) kløftet Stok der bruges som Slynge. Jæd.
„**Klove** (o') m. 1) Kløft". A. Hard. Shl. „2) kløftet Stok". A. Sæt. „Letteklovi". Jf. Klave.
„**Klovning** f." A. 2) Prygl. Østl.
„**Klovning** m." A. **Klobning**, VAgder. **Kløvning**, kløvet Brødskalk og dl., Oslo. 2) Klodrian, Dumrian. VAgder.
Klovski(d)a (o') f. kløvet Brændestykke. Li.
Klovstokk (o', o') m. Tømmerstokk i Bygværk, hvilken i den ene Ende har en bueformig Kløft, hvormed den griber over andet Tømmer. Sæt. — **klu, klua, kluba** se kliva.
klua v. (ar), klore, klø? „Kløua inn Pænga". „Kløua Folk" = flaa, skinna. Li. (Fjotl.). — **Kluar** m. = Flaa-ar; Skinnar.
Klubb m. lang Flaade af Bjelker, som er lagte paa hinanden med den ene Ende, altsaa skraat. Tel. — **klubbe** v. lægge Tømmer i Klubb. Tel.
klubba v. slaa med Kølle. Tel. og fl.
Klubbar m. 1) se Klypbere. 2) se Klybberg.
Klubbdyr n. Haletudse. Oslo.
klubbhendt adj. = trehendt. Shl.
klubbren adj. stiv og ligesom vaalen i Hænderne; yderst ubehændig. Ma. (Holum). Mere udbredt er klumren. — **klubbrhendt** adj. stadigt klubbren. Ma. Jf. ogsaa glubbren.
Kludd m. en Blænding (Hybrid) af Laks og Ørred = Tverspording. Ndm.
Kludda f. tyk Kage af Kartofler og Mel. Hard.
„**Kluft** f." A. 2) kløftet Ting (Stok osv.), togrenet Gaffel og dl. Brandkluft. Gbr. fl.
Klufta f. en Tvillingnød. Hall. (Nes).
klufta v. n. skridte ud = klova; gaa med lange Skridt. Hard. Voss. Til Kluft, Skræv.
„**kluftast** v. n." A. 2) flænges i to. Ndm.
Kluftefura, -graan f. Træ med kløftet Stamme. Hall.
Kluftreka f. = Greip. Innh.: **Kløftroko** (oo).
Klugu f. 1) en vreden, tungtkløvelig, Træklods. 2) meget tætvoksen Person. S- og NTrondh. **Klu(gh)wu**, Gul. og fl. Vel ogsaa **Klogo** (oo). Kunde for sin Form være Klova. Se d. Jf.(?) Eng. clog.
Klukk m. et pludseligt Sting af indre Rystelse el. Lidelse. Rbg. VAgder. Til klokka.

klukk adj. om Høne: klukkende. Smaal. Follo, Gbr. og m. fl. **Klukkhøna** f.

klukka v. n. 1) klynke; klage med halvt udtalte Klager. Ryf. 2) klukke. Maaske til kløkka.

Kluksa f. stor Flokke (Fnok). Ndm. „Soot-kluks".

kluksen adj. = klukk. Shl. **kluks**, Hard.

Klum m. et eget Lukkeredskab af Træ. Hard. (Odda og fl.). Jf. de flgg.

„**kluma** (u') v. a. gjøre maalløs". A. Innh. (Frosta, Stjør. og fl.): **klaamaa**. „Barj'n kann k.". — **kluma** adj. = klumsa, maalbunden. Innh.: **klaamaa**. Jf. klumra, Klum(m)a, klama, klamra.

Klum(m)a f. kun i Fl.: Næver, Labber; Klør = Krumma. Tel. (Selljor, Kvitseid, Rauland og fl.). „D'æ goe Kloommur paa den Kar'n". „Han æ kaamen i Kloommune honoms". Jf. G. T. klamme Klo.

klum(m)halda v. holde med et kraftigt Greb. Tel.: **kloommhalle**.

klumpen adj. fyldig. Sogn.

Klumpetal n. klodset Udtryksmaade. Follo. Oftere: „Kloompesnakk".

Klumr ɔ: Klomr. Dal. **Klumra** se Klomra.

Klumr n., **Klumr** m. se klumra.

klumra v. n. arbeide med stive og ligesom vaalne, halvtlammede, Hænder; arbeide ubehændigt sent og slet; klodse. Agder. Jf. kluma; klama, klamra (som ikke forudsætter Ubehændighed); klumsa. „Han site klumrar mæ de, fær de kji t i"; Sæt. „Hen klumrar de t i, koss de hover"; Sæt. — **Klumr** n. det at klumra; Arbeidet, man har „klumra fraa seg"; yderlig klodset Arbeide. Agder. — **Klumr** m. En som klumrar; en stivhændet vaalen Person.

klumren adj. 1) tilbøielig til at klumra. Agder, Dal. Jf. klubbren. 2) med Hænder stive og krogede af Bæde og Kulde. Sogn, Shl. — **klumrefingra** adj. d. s. — **klumrhendt** adj. = klumren 1). Dal.

klums adj. maalløs = klumsa. Rbg. Ned. „Han blei reint k l u m s m æ, han fekk kji upp Maali".

Klums m. Klods; Klodrian. N- og SBerg.

klumsen adj. klodset; ubehændig. Berg.

Klundr n. 1) knudet klumpet klodset udført Arbeide. Sæt. og fl. Se A. 2) Møisommeligheder; Vanskeligheder; Trakasserier; Ufred. Sæt. Østl. (Vestfold, Oslo, Busk.) og fl. „Ligge i Klun'dr mæ Folk"; Østl. Ogsaa: Klyn'dr, Kløn'dr.

„**klundra** v. n." A. 2) arbeide klodset og med Vanskelighed, særlig formedelst daarlige Redskaber. Østl.

Klundra f. 1) stor knortet og vreden Tingest; f. Eks. „ei Rotvelta". Hall. 2) knudret klumpet klodset udført Ting. Sæt.

Klundrefingr m. knudet kroget og klodset Finger; Klodrian. Hall.

klundren adj. = klundrutt. Hall.

Klundretre n. knudret og vredent Træ. Hall.

klundrsam adj. forbunden med Klundr. Østl.

Klung m. Edderkop. Rbg. Sæt. og fl. **Kloong'e** Tel. (Nisf. Mol. og fl.). **Klungr**? Ryf. Se Kongurvaava.

Klung m. Klase, Klynge. Helg. Namd. „Beer-kloong". — **Klungje** (-i) m. d. s. Namd. el. SHelg.? — **Klyngje** m. d. s. YNdm.

Klunge m. Borre, Lappa. Ma.

Klunk m. Klump af mindre faste Ting (end Kluns). Jæd. „Nyrnakloonk", Nyretalg. Sv. Diall. klunk, stor klimp.

Kluns m. 1) Klump, Klods. Tel. Ned. 2) Klump af Metal; jf. Klunk. Jæd. 3) tyk Melkage. Hard. 4) Klump eller Pukkel, hvor noget ujævnt (Folder, Lapper og dl.) ligger under. Hall. 5) tyk, klodset Person. Tel. Ned. Jf. Isl. klunni, Klods, Klodrian (G. N. klunna klamre sig fast, Klums, kluma osv.); D. Diall. klums, stor Knude.

klunsa v. n. (ar), slaa med en but Ting (f. Eks. Næven), el. med klodsede el. meningsløse Slag; slaa virkningsløst. Hall. (Gol).

klunseleg adj. klumpet, klodset. Sæt. Tel.

klunsen adj. pukket, klumpet, klodset. Hall.

klunsutt adj. = klunseleg. Mange Steder.

Klur (uu) m. = Klure 1). NGbr.

Klura (uu) f. Træ med stive, krogede, knudrede Grene; vantrevent Træ. Ndm. (Stangvik, Tingvoll). „Tollkluur, Bjørkakluur".

klura (uu) v. (ar), kludre, klodse = fokla. SBerg. Jf. Isl. klúrr grov, grovt forarbeidet; klúrvirkr som arbeider grovt. — **Klure** m. en Kludrer, Stymper. Berg. Ma. „Kluura-kar", d. s. SBerg.

„**Klure** m. 1) Krog osv." A. Ndm. „Bytte-klure"; Sfj. Sogn, SBerg. Ogsaa om en Træpind med Indsnævring paa Midten, brugelig blandt andet som Stolpe-knap. SBerg. „Griisakluure", i Svinetryne. „3) en løs Nagle osv." A. Ma. 4) Klinkenagle. Li. — **klura** v.a. forsyne noget med Klure. Shl. (Etne).

kluren adj. lig en „Klura". Ndm.

Klurr m. Kludrer, Klodrian. Tel. (Vinje).

„**klussa** v. n. 1) føle osv. 2) tale utydeligt". A. Stjør. Vestfold og m. fl.

Klustra f. tykfalden, kraftig Kvinde. Jæd.

klutra v. n. 1) pludre; om Fugles og Smaabørns Snak. NGbr. (Vaagaa). 2) tale sagte og fortroligt med. Gbr. (Lom, Vaagaa). „K. vee" el. „mæ". Jf. klautra.

„**kluva** v. kløve". A. **klyve, klyv'r, kläu(v), klövi**, Oslo (Bærum). **klyve, klyvde** Vestf.

Klybberg n. Klæber, Klæbersten. Hard. **Klyb'br**, Vald. Andre Steder „Klabberstein", „Klæb'br", „Klub'br". **Klyv-berg**?

Klympe n. stor Klump, Blok. Hard.

Klymre n. et trangt og møisomt Pas i en Sti; mindre trangt end Klombr. Dal. Jf. Klumra. — **Klymstr, -stre** se Klemstre.

Klyngja f. 1) en Dynge, helst af stiveformige Ting = Budda, Suppa. Shl. 2) Eggene i et Rede = Kuld. Li. Hard. — **Klyngje-**

rakkar m. = Budderakkar, Mugerakkar. Shl. — Klyngje m. se Klung.
„klypa v." A. klypa, klaup, klope (o'), m. St. i S. og NBerg. -e, kløyp, klype; Oslo.
„Klype n." A. en kort og trang Kløft; Klemme. Gbr. Sogn. Hard. Shl.
Klypemaur m. den almindelige tuebyggende Skovmyre. Ma.
klyp(p)hyrnt adj. med oventil stærkt sammenbøiede Horn. Vald. (SAurdal, Bang): -hynnt. — klyp(p)horna d. s. Vald.: -hodna.
Klypt f. = Kløft, Kluft ɔ: noget kløftet; særlig kløftet Kvist. Ma.
klysa (yy) v. n. (er, te), spytte „Klyser". Ryf.
„Klysa f. Klak osv." A. Kløyse, Follo, Oslo. „Snørkløyse". 3) Luftblære; f. Ex. Sæbeboble. JSogn, Hall. 4) = Vase, af Fiskegarn. Ryf.
klysutt adj. 1) fuld af „Klysor"; se d. 2) om Lufthimmelen: fuld af spredte Skyer. Ndm.
Klyv (y') f. et Par af Reg, anbragte paa hver sin Side af Stavren. Ma. (Bjelland).
Klyvar (yy) m. en særdeles dygtig Karl = Kluvar, Kløyvar. Trondh.
Klyvbere (y') m. Kløvsadel = Klyvbar. Klyvberi, VTel. (Vinje og fl.); Klyvber, Ryf. (Suldal); Klybbør og Kløbbør, Ryf.; Kløbbar, ØTel. (Sauar), Klubbar, ØTel. (Bø), Vestfold. Isl. klyfberi. — Klubbarkrøkle f. se Krøkla.
klyven (yy) adj. tilbøielig til at klyve, klatre. „Geita æ klyvin". Namd.
klyvfata (y') v. a. = ljofata. Tel. (Mo), SætV.
„Klyvfisk m." A. Klø(f)fisk, Romsd. Shl.
„Klyvfot f." A. SætV. Tel. (Mo, Moland).
„klyvja v. a." A. 2) halvtørre Torst ved en Anbringelse som minder om Klyvjing. Shl.
Klyvkjessa f. = Klyvmeis. Nhl. Voss.
Klyvreid n. = -reide. Tel. Sogn, Vald. (f.).
Klyvstyd f. kløftet Stok til at støtte Kløven op med. Sogn: Klyvstøtt. Hard.: -stytta.
Klyvteina f. = Klyvmeis. Hall. Klyvsteine f. Vald.
Klædsl(a) f. Beklædning, Dragt. Berg.
klæja v. a. (ar), klø = klaa. Vestfold, Romsd.: klæie. — kleie seg, klø sig, stubbe sig. Rbg. og fl. „Æ de e g du kleiar deg paa, ska du snart faa stypt deg!" Se A. Hvor klæja er v. a. bruges klaa kun ueg.: mishandle.
kløda adj. 1) forsynet med Klør. 2) vel udrustet; flink til at klare sig; begavet. Nhl. Shl. Voss, Hard. Ryf.
„kløkk adj. myg, blød". A. Hall. Hard.
„kløkka v. n. 1) upers." A. Særlig: føles som en „Klukk", et Sting osv. se d. VAgder. — klekke, klekk(r), klakk, klukk(j)e og kløkki Tel. Vestfold, Oslo (Asker). I Tel. (Vinje) ogsaa kløkk i Imperf.
„kløkken (kj) adj. følsom". A. 2) let at forknytte, let at støde, let forsagt; ømfindtlig. Ndm. Romsd. og fl. 3) ikke stærk; ved liden Magt, ogsaa Pengemagt. Gbr. (Lom). 4) kjælen = kløyen. NGbr. Jf. kløkk.
kløkkja el. klykkja v. a. (er, te), klække, udruge. Stjør. Fosn og fl.
„Kløkkjast v." A. 2) ynkes. Hall. Vald.
kløkksaar adj. let at støde, bedrøve el. forknytte = kløkkjen. Gbr. (Øyer), Hard. (Ulls.).
Kløna f. og Kløne m. yderst ubehændig og lidet foretagsom Person; Klodrian; Stymper. Gbr. Trondh. Oslo (Aker, Bærum). — kløne v. klodse, kludre. Oslo. — Kløning f. det at kløna. Oslo. — klønutt adj. yderst ubehændig osv. Gbr. Trondh. Oslo. — Jf. (?) Sv. Dial. klyna, träklubba.
„kløna v. a. (er, te)". A. 2) „kløna til seg", klore, stræbe el. grave til sig. Land, Modum, Hall. Vald. Nfj. og fl. „kløna seg fast", hugge, hænge sig fast.. Sogn, Nhl. 3) klatre, Sogn. „Kløna i Bergje", „kløna seg upp igjøno".
klønen adj. 1) tilbøielig til at kløna, klore. Namd. og fl. „Katt'n æ klønin". 2) flink til at strabe til sig; stræbsom; nærig. Land osv. „Klønin um se". „Klønin aa traffin". 3) flink til at klatre. Sogn, Hall.
klønig adj. flink til at hugge sig fast og klatre; ikke let at blive kvit, = kløneu. Sogn (Aurland, Aardal).
Klør n. en svag, kjælen Stakkel; Stymper til at arbeide. Ndm. Ogsaa Krøl. Jf. kløra. NSvenske Diall. klor(a), gå sakta; klorig, sjuklig. D. Diall. klør, Klods.
kløve se kliva, kluva.
Kløvr (Kløv'r) m. en rask og vakker Karl. Sogn (Borgund). Lyden er den samme som af Kaartfarven.
„kløya v. n. (ar), kludre". A. 2) være slap i Grebet; tage slapt Tag; holde upaalideligt. Tel. (Mo, Vinje, Raul.). „Du hell'e so ustødt, du æ so kløyen", adj.
kløyhendt adj. slap i Hænderne = kløyen. Tel.
kløyra seg v. krympe sig, grue sig af Blødagtighed. Vald. (Bagn, NAurdal).
„kløyren adj. 1) kjælen, blødagtig". A. Vald. Sogn. 2) kræsen, især af Svaghed. Sogn.
kløyrig adj. som lidet taaler. Sogn?
Kløyse f. se Klysa.
Kløyv m. og f. Kløvning, Skille; f. Ex. i Haar, i Steenbrud. Oslo; Smaal. (Id): Kløv.
kløyv adj. 1) istand til at kløve. Namd.? „Øks'a æ kje kløyv". 2) kløvelig, som lader sig kløve. Helg. Namd. Innh. Ndm. Sæt. „Han æ kji klaayv'e, denni vrantne Kubben"; Sæt.
kløyv adj. 2. flink til at klatre. Dal. Ryf.
Kløyva f. heldig Affære = Kaup. Ryf.
Kn. Se A., under Knabb. — Saa langt mod Øst som i Tuddal i ØTel. skal kunne høres hos de Ældre „Niiv" og „nyyte" for „Kniiv" og „knyta". Længere østligt gaar kn paa mange Steder over til hn og (h)ngn (Hall. og fl.). „Hngnee" for Kne (Nes i Hall.). Imellem K og N udvikler sig, synes det, undertiden en N-Lyd, enten med A foran sig eller med den følgende

Vokal foregreben. Saaledes: karnabbast, karnappast = knabbast; knappast; karnuvast = knuvast; kornoos(s)e seg = knoose sei (se dog godnossa); kornoteleg = knoteleg (o'), knateleg. (Knevle, knesle, knesta = karnesle; dette tør dog være udviklet under Paavirkning af T. Diall. karnuffeln, -nüffeln, -niffeln, kaniffeln = knuffeln, knuffen. Jf. Karnichen = Kaninchen). Ligesaa i Sv. Diall.: karnabbas = knabbas. I Eng. Diall.: cornub = knub ɔ: knubba. Se Gn.

Kna n. = Knoda f. se d. Fosn (Hitra).

kna-a v., **Kna-aa** f. se knoda, Knoda.

Knabb n. Dyst. Se knabbast.

knabba v. a. og n. (ar), 1) gribe rasft. Hall. „Han knabba dæ t e e se". 2) æde rasft. Tel. Hard. Se A. 3) faa Bugt med. Østerd. NGbr. Voss, Nhl. Sogn (dræbe), Tel. (dræbe, slagte).

knabba v. n. „k. til", bli Knabbe, bli **knabben** adj. ɔ: fast og stærk men ei stor. Li.

knabbast 1) v. recip. drages eller brydes længe; holde hinanden Stangen i Styrkeprøve. Sogn, NGbr. Jf. knappast, karnabbast, karnappast. Se Kn. — 2) v. impers. blive vanskeligt, holde haardt. Sogn. „Da sla knabbast" = stritast. Ogsaa: „Dæ kann knabbas(t) oom mæ dei", de er omtrent jævnstærke, jævngode = „dæ kampast mæ dei", „dæ kann huttast (kultast) um mæ dei". Tel. (Selljor, Aamotsdal). Ogsaa: „Dæ kann vera **Knabb** oom mæ dei" = Hutt um. Tel. (Sell. Aam.). — **Knabbetak** n. = Kampetak. Sogn.

Knabbe m. ikke stor men velvoksen fast og kraftig Karl; ogsaa: Gjennemsnitskarl, omtrent = Kult, Skult. Tel. Li. Hard. Vel eg. eet med „Knabbe, Knold", A. Oftere som adj. (Genetiv) eller endog adv.: gjennemsnitlig. Tel. Sæt. Li. Ryf. „Ein Knabbe Kar, Hest". „Eit Knabbe Dagsarbei". „D'æ Knabbe kalt", gjennemsnitskoldt. Tel. (Moland og fl.). (Christie: „ein knabbe Fante", saa omtrent en Fant).

knabbeleg adj. middelsstor, velvoksen og kraftig. Sæt. — **knabben** d. s. Li. Shl. NGbr. Se knabba (til).

knada se knoda.

knadra adj. stødes el. rystes henad Ujævnheder, f. Ex. en frossen Vei's. Ned. (Begaarsheid). — **knadren** adj. om Vei: haard og ujævn, knudret. Ned. Jf. knaldren.

Knadrehoste m. en liden tør Hoste. Ma.

Knag n. Besvær, Møie = Gnag, Mas. Ryf. Røldal. „Dæ kjæm **Knageda(g)e** ette Bageda(g)e". Dal. Jæd. Til knaga, se gnaga.

Knagar m. Gnier. Vald. og fl.

knage adv. hinderligt, besværligt = traatt. Ryf. Jæd. „Dæ gjekk knagje".

knaggvind adj. om Leestaft, hvis Knagger staa skjævt, „vindt", mod hinanden. Rbg.

knagla v. skjære klodset og meningsløst. Stjør.

Knakar m. en svær Storm. Shl.

Knakse m. 1) Bjergknold = Knatt. Smaal. (Rygge). **Knaks** d. s. Smaal. — 2) en driftig og dygtig Karl = Hause; ogsaa = Kakse. Tel. Ned. Hertil maaske „Knagse" A. Jf. knøk; NSv. Dial. knak ɔ: rak styf.

?**knala** v. lyde stærkt. „Langelsurn knalar i Liane". Rbg. (Aamlid). Ubekræftet.

Knaldr m. Horntap. Sogn (Fjærl. Sogndal).

knaldra v. n. 1) gnave møisomt og med stærk Lyd paa noget haardt. Shl. (Strandebarm, Etne). „Kvelp'n knaldra paa Kjepp'n". 2) gnide, stubbe. Tel. (Bø). „Knaldre aa gnuldre". 3) knurre, gnave = gnaa. Tel. (Bø, Lunde, Sauar). Jf. gnaldra, knallra, knelta. Sv. Diall.: knalla, gnaga.

knaldren adj. 1) tilbøielig til at knaldra, til **Knaldring** f., altsaa ogsaa: knarvorn, gnaven. Shl. Nedre Tel. 2) besværlig, hinderlig, møisom. Ndm. (Tingvoll). „Dæ va saa knaldre aa faa Høye inn". 3) = knadren. Tel. Jf. gnuldren, knuldren.

knaldrutt adj. om Vei = knadren. Nedre Tel.

Knall(d?) m. Knold ɔ: plump Person. Stavanger By. „Bondeknall; Byknall (fjeldnere)". Sv. Diall. knall, Bjergknold; Bohuslen og D. Dial. knallt, d. s.; Ældre D. knald, Klump; Sv. Diall. knalle, hård bit.

knallra v. skride sagte frem = rutla. Rom. Maaske eet med knaldra ɔ: gnave, stubbe (sig fremad). **knalla** v. (ar), d. s. Rom. Smaal. Dette tør være Sv. Diall. knalla ɔ: knubbe, gnave, gaa sagte. — **knallrast** v. recip. knubbes, kjævles. Rom.: **knallres**.

knaltrast v. recip. knubbes = knallrast. Rom.

Kna-nu m. „Nu" til at knae i. A. Follo.

knapa? v. (ar). **knaapaa** 1) gnave rasft og hørligt. Stjør. (Øvre og Nedre). „Musa knaapaa". „Knaapaa 'taa e Stykkj". Jf. knaspa (for knapsa), knopra; Sv. knapra ɔ: gnaske; Eng. knap d. s.; T. knaben, knappern, knappe(r)n osv. 2) være i en Smule Virksomhed; omtrent = gnaga. Ogsaa: have en Smule Virkning. Stjør. „Dæ knaapaa da lite Grann". Sv. knåpa, pusle. 3) „knaapaa p a a" og „knaapaa paa sæg", pusle afsted, see til at skynde sig lidt. Stjør. (Her er dog maaske mere end eet Ord. Jf. knap = knapp; Sv. Diall. knappa sei, skynda sig bort).

knapa v. a. (ar). SØsterd.: „knåpå et Kjee, Lamm" = kjevla 2). Til Knape.

Knape m. 1) Pind til at stænge eller holde sammen, f. Ex. Bøtteøret og Hanken. Totn (Vardal). 2) liden Slaa = Kvervel, Knarv. Totn (Hov).

„**Knape** m. Karl". A. a) prægtig Karl. Ryf. Li. Sogn. b) mægtig Mand. Voss.

„**knapp** adj. 4) rasft". A. Oslo, Hard. Tel. Ma. „Knapp paa Foot'n". „5) net". A. Stjør. STrondh.: **knap**. 6) let at komme til eller tage til; bekvem; nem. Stjør. 7) livligt og godt udseende. Hard. 8) rasft klædt. Ma.

„**Knapp** m." A. 4) Hoved (Evner). Gbr.
Knapp m. „Paa Knapp'n", knapt, neppe. Ndm. „Dæ va paa K. at e forstoo dæm".
knappast v. recip. brydes = knabbast. Østl.
Knappblom m. Trollius Europæus. Østl.
knappleg adj. net. Hard. Ryf.
knaraat adj. ujævn, STrondh.; se narutt.
Knark m. Knark, vranten vanskelig Person; omtr. = Knarr. STrondh. Ma. Dal. og fl.
knarka v. n. (ar), 1) grine, knurre; gnave. Romsd. „Han knarka no paa dæ". Ældre D. knarke d. s. 2) rygtes smaat; eg. knirke (Ndm.); se A. „Dæ knarka oomkring naakaa liite smaatt oom dæ". Ndm. Jf. knarra, knurka 3) arbeide sig møisomt frem, vel ogsaa med Knirken eller Skuren (Skurren). Li. „Sle'en gjæng o knarka". Sv. Diall. knarrka d. s.
knarken adj. usmidig, uglat (knirkende); besværlig, møisom = knagen. Li. (Nes, Sirdal, Fjotl.). „Knarkje Føre". „Dæ giekk knarkje" = traatt. Til knarka.
knarkla v. knirke = knarka. Sæt.
Knarp m. liden Klump, Knort eller Knude i Uld, i Væv og dl. YSogn. Jf. Knurp.
„**Knarr** m. vranten Person". A. Fosn, Strinda, Sæt. Ældre D. d. s. — „Knurr" (og Knorr?) om Fartøi, G. N. knörr, forekommer i gamle Viser fra VAgder og Tel.
knarra v. n. (ar), være vranten; være bidsk; knurre. Om Hunde og Folk. STrondh. Sæt.
Knarre m. spids Stub = Gnarre. Ndm.
knarre adv. = traatt, knarkje. Li. (Sirdal).
knarren og **knarrsam** adj. vranten. Tel. Rbg.
Knart m., **Knarta** f. og **Knarte** m. en liden tæt- og velvoksen net Person. Tel. (Selljor, Kvitseid, Moland). — **knarteleg** adj. liden kraftig og net. Tel. Jf. knerta, knørta; Knata, knateleg; kornoteleg.
knarta v. n. (ar), hakke, pikke. Udbredt. Se A. — **knartehosta** v., **Knartehoste** (oo) m. en liden tør Hoste.
Knarv m. 1. 1) Knap paa Kohorn = Klaatra, Knavr. Helg. 2) en forknyttet, vantreven Figur. Jf. Knurv. Dal.
Knarv m. 2. 1) vranten og vrippen Person. Helg. Senja. 2) En som arbeider sent og slet. Nfj. Til knarva.
„**knarva** v. (ar)". A. 1) tygge paa noget haardt = gnarva. Nfj.? 2) arbeide klodset og seent og med liden Effekt. Nfj. „Han ha knarva dæ tee likevæl". Jf. NSvenske („Norske") Diall. knavra ɔ: arbeta långsamt, knapra. Vel omsat for knavra; jf. knavla, gnava, gnarva.
Knarve m. liden Slaa osv. = Kvervel 4). Ndm. — **Knarvil** m. d. s. STrondh. Ndm. Jf. Knarv. Sv. Diall. knarve, knarvel d. s. Ogsaa „Kvarvil" se Kvervel.
knarven adj. vranten. Nordl. Til Knarv 2.
Knas m. 1) en kjæk, dygtig Karl? Smaal. „Dæ va Knas'n te Kar". 2) en ældre mægtig Mand. Helg. Jf. Knøs, knøs. —
Knaser m. en undersat kraftig og egensindig Person; og dl. Solør, Vinger, Odal. „Fuulknaser" en listig Karl; „Halknaser", haard Karl. Maaske Svensk. I Sv. Diall. knase, en dygtig (ogsaa mægtig) Karl; kneser, en stivsindet En. Jf. Gnasse.
„**Knas** n. Smuler osv." A. „Knas i Au(g)a; Knas i Mat'n". Ma. „Dæ va ikkje Knas te Kar; han æ kjé Knas", det er ingen ubetydelig Karl; ogsaa: en feig, stærk Karl. Ma. (Halsaa, Holum, Vennesla). Ældre D. knas ɔ: rageri, kram. — „Turr som Knas", saa sprød at det yderlig let knuses til Smuler. „**knasende** (adv.) turr" d. s.
knasande adv. i høi Grad. Nfj. „k. radt".
Knask n. noget som gnaskes; tørre, haarde og lette Spiser; Gnaskeri, Dessert. Udbredt.
knasken adj. 1. 1) lig Knask; om Mad som (maa) gnaskes. 2) besværlig osv. = knagen. Af **knaska** v. tygge anstrængt og med Lyd. Shl. „Da giekk knaskje før 'an". Jf. Sv. Diall. knaska, knasa ɔ: vara senfärdig.
knasken adj. 2. livlig. „Knaskjen o kry". VTel.
knaskra v. = knaska. Ndm. og fl.
knasla v. 1) tygge raskt med aaben Mund og noget anstrængt og hørligt (med en Næselyd); som naar Hund eller Kat lopper sig. Udbredt. **knatla**, Jæd. Shl. **knatla** seg, loppe sig; Shl. Jf. nasla. Kunde være fremgaaet af knasa + knatta (knatla, natla). 2) rasle svagt, som naar tørre Smaakviste knuses (knasar). Tel. (Bø).
knaspa v. (ar), æde raskt og hørligt; gnave raskt paa noget haardt. Især brugt om Kat og Fugl. Tel. „Knaspe Fræ, Brou". „Knaspe paa ei Root". Jf. knuspa; og knapa (knupa?); vel snarest for knapsa; se knispa.
Knasse m. Stormand = Gnasse. Ma. (Tveit).
Knata f. liden net og tækkelig Kvinde. Tel. (Bø): **Knate**.
knateleg adj. liden, net og tækkelig. Tel. (Bø, Lunde, Selljor, Kvitseid). **knoteleg** (o') d. s. Nedre Tel. Og: **knaateleg** Nedre Tel. (og Wille, der overhovedet ikke hører Forskjel paa Selljors o' og aa). Hertil vel ogsaa: **kornoteleg** (o', o') statelig og net, Shl.; De Fine: „kornaadelig, net, artig"; H. O.: „kornotteleg, artig, smuk". Se Kn. Jf. knaten, Knota, knøta, kneta.
knaten adj. 1) = knateleg. Tel. (Kvitseid). 2) af en overmodig Mine; storagtig; jf. knøt. Gbr. (Lom).
knatla v. hugge tidt og smaat; = knatta; skjære klodset eller til Unytte = smukla. Sogn, Jæd. „Knatla aa smia". Jf. knitla, njatla. Se knasla.
knatra v. brage, knitre. Helg. (Vindal). „De blees saa de knatra i'n". Ikke meget brugt. — **knatrsterk** adj. om Vind som kommer hvast og bragende. Helg.
„**Knatt** m. Bjergtop". A. Natti, VTel. Sæt.
knatta v. n. (ar), knye = knetta. VAgder.

„Dæ knatta alle(r) i'an", han lod ei høre en Lyd. „**knatta** v. pikke", A. Ma.

knaura v. (ar; og er, de). 1) trygle, mane; klynke = gnaura, gnaa(la). VAgder. „Semja o knæura" = sutra og gnaala; Fjotland. „Dei knæurde o greet o kjugla øve Far sin"; Bjelland. 2) klage sig, knurre. Hard. Jf. gnaura, knurka, knera.

Knause 1) haard, tæt og vreden Trækl ods. Sdm. „Bjørkeknause". 2) tyk og tætvoksen Karl = Gnause. Romsd. 3) mægtig Mand = Kakse. Ndm. Jf. Knøysa, Nøysa, Gnøysa, Knust, Knyste, knysja osv.

Knausk n. noget som er gjennemtørret (knusturt); maaske ogsaa = Knjosk, Knyska. Li. (Fjotl.). „Tjurr sum K.".

„**knauta** v. n. (ar), knurre". A. Ogsaa: skjænde saa smaat; gnave; mukke. Sogn, Nfj. Fosn, Trondh. „Han knauta paa di", mukkede mod det.

Knautr n. levende Væsen; vel eg. noget som knyer, se knautra. Namd. „Æig saag itt eit einaste Knöutr".

knautra v. = knauta. NGbr. Namd. „Knöutre paa æinn", NGbr.

knavla v. overhænge, plage; omtr. = mara; om Børn. Ndm. (Ædøy). Jf. gnava, knova, knaavla osv.

Knavling m. = Framsleng. Tel. (Bø).

Knavr m. Knap paa a) Dør, b) Kohorn. Innh. Jf. Knarv.

Knavre m. Tryneknap. Totn. Hertil knavra.

knaakaa se knoka. **knaapaa** se knapa.

Knaape m. 1) en liden ombreielig Slaa el. Træklampe til at vride for en opslaaet Bordplade, en tarvelig Dør og dl. = Kvervel. Tel. (Bø). 2) = Knape. Gbr.

knaasa v. n. (ar), give en meget sagte raslende Lyd, som naar man træder paa tørt Mos; omtr. = tysja, tusa. Sfj. (Astvoll, YDale); Sogn (Vik): **knaosa**. „Røys deg, Mons, da knaasa (eller knaaste) burt i Kraainne!" til Katten. „Da knaasa; d'æ visst Spøkril!" Ogsaa = gnurka. „Bane (Kattn) ligg aa knaasa". „Knaase aa taase, (knaosa aa taosa)". — **Knaas** n. 1) meget sagte raslende Lyd. Sfj. 2) smaat Snak; Sjat. Nhl. (Masfjord), Sfj. (Bremang). — Dunkelt Forhold til knasa og knysja.

knaava v. knubbe, puffe eller stange saa smaat, mest for Spøg. Ma. (Bjelland). — **knaaven** adj. tilbøielig til at knaava; lysten paa Skinkrig. Ma. — Jf. gnaavla. I denne Dialekt staar aa og o' meget langt fra hinanden, og o' gaar over til aa kun foran M og N. Alligevel synes knaava at maatte have Sammenhæng med knova, knuva, knuvla, knøvva osv. Saa det tør være laant fra et Maal (i Rog.), hvis o' lød for Egdske Øren snarest som aa, (og der tør være Smitte fra gnavla).

knaavast- v. recip. knubbes, stanges eller puffes, mest i Leg; smaastanges. Nyf. Jæd. Dal. Ogsaa: **knovast**? Nhl. Jæd. (Haa). Jf. knova.

knaavlast v. recip. = knaavast. SætB. Li. Dal. Jæd. (Haa o'?). **gnaavlast**, Rbg.

„**Kne** n. Knæ. A. **Kno** NØsterd.; **Neett** BTel. og Sæt. (**Knee** høres sammesteds især af Yngre); **Kneett**, Hall. Nfj. Nhl. Sogn, Hard.; **Knitt**, Sogn og Hard.; **Kneett** og **Hngneett**, Hall. (Gol, Nes); **Kneed**, Nfj. (Honndal; sjelden). Bestemt Ental: **Neett'i**, BTel. og Sæt.; **Knee'ne** („dettæ Knee'ne"), Dal. (Hæskestad), Nfj. (?Honndal). Flertal: **Kneett** (Knitt, Kned), hvor Ental hedder saa; **Knee'na**, **Knee'dna**, Dal. VAgder; **Kno** NØsterd.; **Knøn**, **Kjøn**, **Knødn**, **Knjødn**, **Hngnødn** Hall. Bestemt Flertal: **Knee'no**, Shl.; **Knee'(d)nan**, Dal. VAgder; **Knjø'dne** (Kno- osv.), Hall. — Dativ Flertal bestemt: **Njoo**, BTel. (Formen bruges nok ogsaa, sjelden, som Nom. og Acc.); **Knee'naa** Nfj. (Formen bruges ogsaa som bestemt Nom. og Acc. ved Siden af Kneett'aa, Kneed'a osv.). „Eg ska no ha 'an, um eg ska gao Knee (ikke Knitt) aa Olboga itt'an"; Sogn (Aurland). — I Sammensætn. høres i alle Maal i Regelen „Knee".

knea v. knade. YNamd. Se knoda.

„**knea** v. a. (ar)". A. 2) v. n. gaa med krogede Knæ. Hard. Jæd. Særlig = vera kalveknea; SætB.: njoue. „knee'e inn", d. s. Tel. 3) arbeide møisomt og med liden Fremgang; slæbe. Dal. „Han laag o kneea mæ dæ". Ogsaa: **knea seg fram**, arbeide sig frem møisomt (eg. paa Knæ). Dal.

knea seg v. reise sig op paa Knæ. Tel. Ned. Rbg. Sæt. „Mann'n kneear seg upp atte o kjæme seg". „De nauvar inkje, fysst Aakrn legge seg so tiileg at han fær kneea seg upp atte".

Kne-brok (oo) f. Knæbukse. Hall. og fl. — **Knereim** f. Rem paa eller om „Knebrok" nedenfor Knæet. **Knereimsspenne** n., **Knespenne** n. Spænde i denne Rem. Hall. og fl.

Knedd, **knedda** se Knell.

kne-djup adj. knædyb. Hall.

kne-fara v. a. kruge med Knæerne = kneganga (Tel.). Hall. Tel. Shl. Hard. NGbr.

knesla v. a. = knesta. Nfj. Se knevla.

knessa v. n. give En paa Næbbet; figurl. Totn. Jf. knevla el. kneppa.

knega v., **knegen** adj. se knika, gnika.

Kne-gras n. „Den hev' ete Kneegras, som bette jamt". Tel. (Rauland).

Kne-høna f. svag karakterløs Person. Se Høna.

Kneik m. stærk, bratt Indbøining (altid i Forhold til Vertikalen). Saaledes: „ein Kneik i Ryggi'n" = bratt Bøyg. Rbg. Hard. Sogn. Se A.

Kneik f. liden brat Bakke i Vei, = Kneik m. Oslo. — **Kneike** f. d. s. Hadeland.

kneikja v. a. og n. (er, te), 1) bøie En bagud, idet Midtryggen rask klemmes ind. Nhl.

2) skyde Overkroppen bagud medens Midtryggen drages ind; være „keik“ el. „katt“. Ma. (Bjell. Holum). „Han sat o kneikte i Salen, gjekk o kneikte“. Ogsaa: „Ho keikte o kneikte seg“. „Kneikja a(v) noko“, være stolt og kneisende over noget; Ma. — Kneikja f. En som kneikjer 2). Kneikjing f. det at k. — G. N. kneikja klemme.

kneikjast v. recip. 1) brydes, med „Kneikjing“. Nhl. 2) v. impers. holde haardt, fuldbringes kun med største Anstrængelse = stritast. Nhl. (Eksing.). „Da ska kneikjast“.

Kneikjebrot (o’) n. Brydning hvori man „kneikjer“. Tel. (Rauland).

kneikjeleg adj. lig en „Kneikja“. Agder.

kneikjen adj. 1) om Vei eller anden Flade: fuld af „Kneikar“, bratte smaa Bakker. Hard. 2) forbunden med den yderste Kraftanspændelse; møisom. Hard. Shl. „Da gjekk kneikje“.

kneise v. snise = knisa. Tel. (Heiddal, Sauar).

kneiska v., Kneiske m. se Gn.

Knekkjetak n. voldsom Brydning, Dyst eller Kamp. Sæt.

knela (ee) v. n. (ar), 1) = knefalla. NGbr. 2) gaa paa Knæerne. NGbr. 3) gaa med meget krumme Knæer. NGbr. 4) svigte i Knæerne. Hall. (Gol). „Han kneela (eller hygneela) i Knjødno“. Maaske fremmed.

„Kne-lid m.“ A. Njoolee (og Knee-). Mo i Tel.

knell adj. skingrende = gnell. Vald.; Sæt.: knedd’e m., knellt n. Formen er noget usætesdalsk (laant?); man kunde ventet „nedd’e“, som i VTel. (Mo).

Knell m. høi stærk og gjennemtrængende Lyd, næsten Knald. Sæt.: Knedd’e (ikke Nedde, se foreg.). „Der æ Knedd’ i Fouto, der æ Nerk’ i Kar“, om En med elastisk Gang.

knella v. a. faa Bugt med, gjøre Ende paa. Ma. (Bjell. Grindeim): knedda, knedde, knellde, knellt. „Bjødn’n knedde mange Hesta“. „Knedda eit Tre“. Andre Steder knæla; se d. Jf. Sv. og D. Diall. knälla, skada; D. Diall. kneil, knækket.

knelta v., Knelta f. Nhl. Se gnelta.

„kne-mjuk adj.“ A. 2) feig; ræd. Nhl.

kne-møyr adj. svag i Knæerne. Ryf.

„kneppa v. a. 2, 2) sammenføie“. A. „Knæppe eit Huus“, lægge Tagbjælker over et Hus. Gbr. „3) beligge“. A. Østl. og fl. „4) tilsnøre, tilsurre“. A. Shl.

kneppa v. n. (er, te), sætte Frugtknude, „Kneppe“. NGbr.

„kneppa v. n. (er, te), knitre, lyde som et Knæk“. A. Østl.: knæppe. Særlig om enkelte Fugles, f. Eks. Tiurens, Røst: Kneppan(d)e n. Smaal. og fl. Bøies ogsaa: knæppe knæpp’r knapp knæppi; Smaal. Rom. Land, Hadel. Jf. Ældre D. Kneppe, Knebber ɔ: en Skralde; kneppe v. ɔ: knirke; D. knebre (om Storken).

Kneppa f. Hestesygdom. Busk. Se Knippa.

Kneppekniv m. Foldekniv. VTel.: Neppeniive.

kneppen adj. som vil „kneppa“. Særlig: 1) som holder Munden sammenkneben. Tel. 2) rask. Tel. (Tinn).

„knepta v. knuge“. A. Ryf.

knera (ee) v. n. (ar, a; og te), 1) give en svag klagende Lyd; ømme sig saa smaat; klynke = gnera; omtr. = gnurka, knurka, knaura. Dal. (Sokndal, Hæskestad), Li. „Badne laag o kneera“. 2) knurre, gjøre smaa Indvendinger. Dal. Jf. gnura ɔ: gnide. 3) mane, trygle = gnaala. Dal. VAgder. „Han kneera p a a, te han fekk dæ“, Ma. „Han gjekk o kneerte saa længje aa ville ha dæ“. „Kneera o kniga“. — kneren adj. tilbøielig til at k. — Maaske for knibra; jf. gnibra, gneera, gniba.

Kne-reim, -spenne, se Knebrok.

kne-reisa seg v. reise sig paa Knæ; især om liggende levende Kornstraa som danner et Knæ og reiser sig paa det; = knea seg. Rdm.

knerkjen adj. = gretten. Tel. Til knerka.

knerr adj. kneisende. Rbg. Ma.

knerra v. (ar), stramme Nakken og trække Hagen ind og derved reise Hovedet; kneise. Altsaa den modsatte Bevægelse af kjerra; men begge kan (synes at) bringe Hovedet høiere op. Rbg. Ma. „Han knerrar mæ Hovui“. Og: knerra seg til, stramme sig op. Ma. — Knerre m. Person med stram Holdning. — knerren adj. = knerr. Rbg. Ma. Jf. NSv. („Norske“) Diall.: knarr ɔ: rak, styf i nakken.

knerrhava adj. om Veder og Stier med bratt opadstaaende „Hav“. Rbg.

Knert m. en Dram. Meget udbredt i Østl.

Knerta f. et haardt og uyndigt, men raskt og ret dygtigt Kvindfolk. Helg. Vesteraalen og fl. Knætt(a) d. s. Salten og fl. Ogsaa blot = Kjella. „Dan Kar’n aa dan Knætto“. „Gammelknerta, Gastaknætta, Lisknætta“.

knerta v. (ar), 1) hugge tidt og smaat, hakke. pikke = knarta. Søndenfjelds. 2) hakke, og bide med Ord. Tel. (Vø og fl.). „Knerte o knaldre“. — knerten adj. tilbøielig til at knerta, til Knerting f.

knerta v. a. (ar), gjøre net, pynte; oftest: knerta seg. Ryf. Jf. knørta.

knerteleg adj. net. Tel. (Moland).

„knerten adj. net, bekvem, let at haandtere“. A. 2) let og rask og net paa Haand el. (og) Fod; nethændet. Sfj. Nfj. 3) net, pyntelig. Ryf. Ogsaa: tilbøielig til at „knerta seg“, pynte sig. 4) stram, strunk, stiv. Ryf. Jf. knørten.

knesa (ee) v. ɔ: knisa (i’), fnise. Hall. og fl.

„Knesbot f.“ A. Kneesbootu, Oslo (Asker).

kne-sid (ii) adj. kroget i Knæerne; ræd. Nhl.

Kne-skaal f. = Kneskjel. Gbr. Østerd.

„Kne-skjel f.“ A. Kneeskjøl f. Tel. Hard. Kneeskjol (o’), Tel. (Sellj. Kvits. Raul.). Kneeskjøle n. Tel. (Lunde, Raul.). Kneettskjel f. Nhl. (Eksingadal).

Kne-skovl f. = Kneskjel. Odal.

Knest (e') m. lidet Knald = Knett. Hall.
knesta v. a. knappe, spænde. NGbr. (Lom). Jf. nesta. — Knet, Knetakløyvar se Gnit-.
kneta (e') v. a. (ar), gjøre net; faa fint el. net i Stand. Tel. (Laardal, Eidsborg). „Kneta de tee (til)". Ogsaa: pynte. Tel. (Eidsborg). Jf. Knata, knaten, knøta og fl.
knetta (e') v. (ar), trykke, klemme, proppe. Dal. Jæd. „Eg knetta i Sekkjn alt dæ eg kunne". „Me maatte liggja o knetta so længje fyrr me fekk dæ paa Lasse". „Me lesste paa so mygje me kunne knetta paa".
Knetta f. se Knerta.
„knetta v. n. knitre osv." A. Vald. Gbr. Ma. nette, nett'e, natt, nutti, VTel. (Vinje og fl.). „Je har itte (inte) hørt aakke knette æill breste fraa 'om", jeg har ikke hørt en Lyd fra ham. SGbr. Oslo. „Da knatt inkje i 'an"; men „han (Vind'n) blees so da knast i Dør'i, i Tre'e", Sogn.
knetta seg (ee) v. gaa med Knæerne bøiede indad og fremad; gaa med krogede Knæer. Voss, Nhl. Jf. knea.
Knettr (ee) sing. og pl. Lusegg. Oslo. Se Gnit.
Kne-vik (ii) f. = Knesbot. Stjør.
knevla v. a. knuge; trykke til Jorden = knesla, knesta. Helg. (Dønnes). Ogsaa: karnesle Nfj. og fl.; vel under Paavirkning af Tydsk. Se Kn. Jf. G.N. knefan Tvang?
Knibbe m. spids Fjeldtop. Ma. (Wille har: Knibbe, hvas Steen). Jf. Nibba.
knidra, knidren, knidresikks se gnidra.
knifs se knips.
Knik (ii) m. Bækkenbenets øvre Fremspring; Lændeknude; Hofteknude. Tel. (Hovin, Tinn). Hertil: høgkniika adj. Niikje d. s. Tel. (Laardal); Nike og Nyke ØTel. (Lunde, Nes). Hertil: (K)nikabein n. Hofteblad os coxæ. (k)nikabreid adj. hoftebred, lændebred. Tel. Se Nike.
Knik (i'), -a, knikjen, knigjen se Gnik, gnika.
knikall (i') adj. gnieragtig; gnidsk; smaalig. Follo: (h)ngneekåll. Til knika, gnika.
„knikra v. n." A. 2) smaafnise; lee meget sagte. Stjør. Knikring f.
Knip (ii) m. Fjeldtop med steil Side = Nipa. Rbg. (Evje); SætB.: Neip'e.
Knipa (ii) f. = Knip m. Sogn. G.N. gnípa.
Knipa (ii) f. Spat = Knippa. ØSmaal.
Knip(a) f. Hyben. Ndm. Se Knupa.
knipall (ii) adj. karrig = knipen. Østl.
knipla v. knipse, kneppe. Hard (Ulvik, Ulls.).
Knipp m. Knips; se flg. NGbr.
„knippa v. snappe". A. Tel. 2) „knippa av", afskjære (afknibe, afbide) med et raskt Snit. Ryf. 3) knipse. Sogn. NGbr. Sæt. — Knippelanter m. et Kaartspil, Lanter, hvori den Tabende faar Knep i Panden.
„Knippa f." A. Spat. Nhl. Hard. Sogn, Vald. Gbr. Totn, Follo, Smaal. og fl. Ofte: Kneppe. Kniipe f. Smaal. Knæppe f. dl. Buff. — knippebeina adj. lidende af Spat. Hard. Gbr. Vald. Totn. Mest: -beint.

Knippe n. en steil og noget betydelig Bakke som ligger imellem to vandrette Beltstykker, større end „Kneik". Vestfold.
knippen adj. tilbøielig til at „knippa"; noget hvas og afskjærende i Daab og Tale. Oslo.
„knipper adj." A. 2) kræsen; kunstlet peen. ØTel. (Heiddal, Lunde): kneepp'r.
knipren adj. net; sirlig; peen men lidt kunstlet. Ma. (Aaserall). — kniprevæn adj. d. s. Aaserall: -veene. Jf. nipren.
knips adj. 1) = knippen. Totn: knifs. 2) kort for Hovedet; let at støde; knibsk (om Kvindfolk). Ma. (Øvrebø). „Knips o tôut". Ogsaa Ældre D. (Norsk? Moth).
Knipsa f. en hovmodig fordringsfuld lunet og let stødt (knibsk) Kvinde. Rbg. Sæt.
Knispe f. Tel. Som „knispe" for knipsa, „knaspe" for knapsa. — knipsen adj. lig en Knipsa; let stødt og noget bidsk. Sæt. Rbg. „Ein knipsen o voᵘnd'e Hest'e". — knispeleg adj. d. s. Tel. — knipsk adj. = knippen. Oslo.
knipøygd (ii) adj. med sammenknebne Øine. Tel. (Moland).
„knisa (i') v. n. (ar), fnise". A. Tel. Li. kneesa Hall. Nedre Tel. Rom. knysa, Voss. knæsa, Rom. knis(s)a, Helg. knisse, Ned. Ogsaa: kniise (er, te), Hall. og fl. knisle, Gbr. og fl. knistre, Tel. (Heiddal). — Knisegraut (i') m. „Hava ete K.", være yderst lattermild, tilbøielig til Fnisen. Tel. Agder, Hall. og m. fl.
knisa (ii) v. faa Bugt med; beseire; prygle af. Helg. (Vindal). „Æ(g) ska kniis' dæ(g)! Æ(g) ska gje dæ(g) en Kniising", m.
knisla v. fnise. Gbr. Hall. ØTel. knihle NGbr. knitla Sogn. gnisle VTel. (Mo, Mol.).
knispa v. æde sprøde Ting smaat og vedholdende. NGbr. Se A. Jf. knaspa, knuspa.
„knista (ii) v. (ar)", A. hvine svagt, pibe som en Mus. Dal. (Sokndal). Jf. gnista.
knistra (ii) v. 1) = foreg. Dal. Li. 2) = knisa (i'). 3) mukke, kny = knysta. Sæt.
„knita (i') v. a. (ar), rokke, røre; se gnetta". A. Tel. Rbg. VAgder, Dal. Hard. kneeta Shl. Rog. nita, VTel. Røldal. „Han ville kje knita seg", røre sig af Pletten, lade sig sige, være rimelig. Tel. (Selljor; Wille).
Knitakløyvar (i') m. Gnier. Ryf. Tel. (Raul. Aamotsdal). Og Kneeta-, Tel. Eg. Gnidkløver? „Gnit" sammesteds i Tel.: Nit.
kniteleg (i') adj. gnidsk. ØTel.: kneetoleg.
kniten (ii) adj. gnidsk. Shl. Jf. gniten, niten.
Kniting (ii) m. Gnier. Røldal.
knitla v. = knatla; njatla. Sogn (Vik).
Knitr n. Smule, Gran; se Gnitr.
„Kniv m." A. Niiv'e, VTel. Neiv'e og Neiv'e, Sæt. „Kniiv'n", det ypperste. Oslo.
Knivaknusska se Knyska; -gaas se Gaas.
?knjotra v. trykke, knuge. Christie. Jf. Njotra.
„knoda (o') v. a. (ar), ælte osv." A. knaad(d)a, Fosn? Trondheims By; knad(d)a, NNamb. (Overhalla); knaadaa, Ork. (Meddal), Gul.

Selbu; knaa-aa Gul. (Halt.); knaa-a Nhl. (Haus), Helg.; knaa, Shl. (Etne), Ork. (Meddal); knøa, VAgder. Dal. Ndm. (Tingv. Kvernes), Helg. YNamd.; kna-a Ndm. (Edøy, Aure); kneea YNamd. (som veea ɔ: vada); knoe (o'), Tel. (Nissedal), Rbg. (Aamlid); knøe, Rbg. Ma. og fl.; naadaa, NGbr. (Lom); noa (o'), Tel. (Vinje, Raul.); naa-a, Tel. (Mo), Sæt.; naae, Tel. (Moland), Sæt.

„**Knoda** (o') f. Deigklump". A. Knodo (oo), Gbr. (Lom), INamd.; Knaadaa, Gul. Ork. (Børsen); Knøaa, Ndm.; Kna-aa, Ndm.; Kneea, YNamd. Nodo (oo), Gbr. (Lom), Noa, Naa-a, Naae, Tel.; overh. de samme (eller tilsvarende) Former som Verbets. Knooe, NGbr. (Baagaa), Tel. (Sauar); Kna n. Fosn (Hitra).

knodafengen adj. kludervorn. Sdm.: knøda-.

„**Knodost** m." A. Kno-ost (o', o'), Rbg. (Aamlid); Knøost, VAgder, Dal. Se Knost.

„**Knodtrog** n." A. Knottrog (o', o'), IMa. Knøatrog (-träug), Ndm. Knatröu, Østl.

„**knogen** adj." A. knoogjen = tungvinn. Nfj.

Knok (oo) m. 1) En som gjerne strides; til knooka v. Dal. 2) vrangvillig, tvær Person. Shl.

„**Knoka** (oo) f." A. Særlig: det andet Led (Hjørne) fra Fingerspidsen af. Dal. Ryf.

knoka (oo) v. n. prøve Knoernes, særlig det andet Leds, Styrke og Udholdenhed i gjensidig Knubning. Tel. Oftere: knookast v. recip. Tel. Agder. Ogsaa: „høre (ɔ: herda) Knook". Tel.

knoka (o') v. a. (ar), knuge; kramme sammen. Oslo: knaaka; Rom. Odal og NSmaal.: knaakaa. G. N. knoka banke med Knoerne. „Knaakaa Papper". „Han knaakaa'n unner se(i)". Dette er vel knoka, A.

knokehard (oo) adj. med haarde, kjødløse, Knogler. Tel.

knokeleg (knookjeleg) adj. knoglet. VTel.

knoken (oo) adj. 1) vanskelig at faa Bugt med, især i Brydning. Rog.: knootkjen og knoodjen; Flertal altid: knookne. 2) vrangvillig, tvær; som en „Knok". Shl. Jf. knøkjen, knøkja.

knokla (oo) v. n. gaa usikkert og med Besvær. Vestfold (Sandsvær). Maaske knukla, til Knukla (Knook), ligesom knoplen til Knop (Knogle).

Knoll (o') m. Bjergknold. Ma. Li. Østerd. Og: Knodd, Ma. Li. Rbg. Se A. — Knolle m. d. s. Sæt.: Knoddi; Ryf. Knodle? G. N. knollr Eng. knoll, en Høi. Jf. Knulle.

knolta v. puffe; stange saa smaat. Jæd.

Knop (oo) m. 20 Neg. Nfj. (Honndal; sjelden).

Knope (oo) m. 1) Knude paa Vidje. Tel. (Lunde). 2) Knast, Klump eller Knude i noget. Li. (Eikin). Se Knop A. — Knoopaknute m. = Valknut. Sogn.

knoplen (oo) adj. usikker paa Hænder og Fødder, let slippende og snublende. Stjør. „Knooplen te ga, te arbei". — knooplfingra adj. med stive klodsede Fingre. Stjør. Se knokla. Jf. Sv. Diall. knupla, knåpa ɔ: fingra, pyssla.

knopra (oo kort) v. (ar), tygge paa noget haardt, med tydelig men mere dæmpet Lyd (lukket Mund) end ved kna(s)pa. Ndm. „Knoopr paa ei Næp". Maaske knupra (D. knubbre, Nt. knubbern), jf. knuspa (ɔ: knupsa?), knurpa, G. N. knypri, Knort.

knosa seg (oo) v. = koosa seg. Hadeland, Land, SGbr. og fl. Dunkelt, særlig i Forholdet til kosa og kornossa; se Kn.

Knost (o') m. 1) Kjernemælksost. Hard. (Kvamm). Knøst, Sdm. (A.), Nfj. 2) en Ost, som ikke er „tvikkilt", forskjellig fra Knodost, „Knø-ost, Dal. (Hæskestad).

Knot (oo) m. et Træstykke, hvormed trykkes Figurer i Kager. Hall. (Gol). Se Kaka.

Knota (oo) f. en rask staselig og tækkelig ung Kvinde. Hard. Jf. Knata, Knøta, knota. — „knoten adj." A. glad i at holde sig net og pyntelig. Hard.

knoteleg (o') adj. net osv. se knateleg.

Knoto, Knutu f. et Gran, se Gnita.

Knotr (oo) n. liden Knort el. Knude. Stjør.

Knotra f. liden Knort i Huden. N- og S-Trondh. Ndm. Mest: Knaatr', men ogsaa: Knootr'. Jf. Notra og Nutra. — knootraat adj. fuld af Knorter. Trondh.

knotrsam (oo) adj. smaaknudret. Stjør.

Knott (o') m. 1) et buet Overstykke i „Drog" og „Bandekrakk". Hard. (Kvamm). Ogsaa: Notte m. Hard. 2) en liden Pind til at stikke ind i og dermed forbinde to Løkker. Hedm. 3) en liden Dreng. VAgder. 4) en bitte liden Knude eller Knort. Østl. Vel eet med Knott A..

„**Knott** (o') n." A. Et Insekt hvis Larver ødelægger Skoven. Land. „Borkeknott".

Knott (o') m. Myg = Knott n. Gbr. Østerd.

knotta seg (o') v. (ar), svinge og gynge sig som Udfordring til Dans el. Styrkeprøve. Røldal.

knotthag (o') adj. hændig til Smaaarbeider; let paa Haand. Ma. (Øyslebø). Usikkert; sj.

knotturt adj. = knottvaksen. Smaal. „-ete".

knova (o') v. n. 1) trykke, kramme, knuge; især: trykke under sig. Nhl. Shl. Sfj. Nfj. Sdm. Nogle Steder: knaava. „Knova nee Sængjæ", Nhl. „Høye æ samanknova". „Du maa kje halde paa aa knove i Kattn". 2) fare uvarligt; rode; tumle; især: tumle med en Virksomhed = bauka, masa. Ryf. Shl. „Liggja aa knova oppi Høye" (1). „Han böukar aa knovar mæ aa byggja". Jf. knuva, knuvla, knøyva; se ogsaa knaava.

knovast, knovlast v. se knaavast.

knoven (o') adj. om Hø: sammenklemt og fugtig. Shl. Nhl.

„**knu** v. gnide, skubbe". A. 2) øve Tryk paa,

mane. Vald. Ringerike. „Knu paa 'n, at han bitala". 3) slæbe, trælle, med noget = gnu. Dal. (Ogna).

Knubb m. og **Knubba** f. uvenlig Person. — **knubben** adj. uvenlig, især i Ord. Hall.

knubbast v. recip. puffe hinanden. Nfj.

knubben adj. tætvoksen, lig en Knub, A. Ma.

knubla v. puffe = knubba (saa smaat). Nfj. JSogn. **knublast** v. recip. = knubbast. Nfj.

Knudde, Knudle se Knulle.

„**Knue** m. Knoe". A. „Slaa Knuar" = knokast. Ryf. Ogsaa: **Nue**, Ryf. Jæd. Hard. Nhl. (A.); **Knuve**. Gul. Helg. NGbr.; **Knuke** f. og m. Vald. Østerd. Rom. Follo, Modum. Smaal. — **knusla**, -ast se knuvlast.

Knugg m. 1) buttet Fremspring, Knude el. Knort paa Kroppen, større end Knotra. Follo, Modum. 2) liden tætbygget Karl. Shl. (Fitja). — **knuggjen** adj. tætvoksen. Shl.

knugga v. 1) omtrent = knubba. Shl. „Knugga tee ein". 2) stubbe, gnidse; omtrent = gnugga. Hall.

knuka (uu) v. a. og n. (er, te), 1) behandle med Knoerne; knuge, ogsaa med Knæ og Albue; prygle. Rom. Busk. Vald. Totn, Gbr. „Knuuke aa slaa". 2) kramme. Ring.

Knuke m. 1) naturlig Benknude eller Benfremspring. Smaal. Rbg. og fl. „Lundeknuuke", „Uvli-knuukji". 2) Knoe. Se Knue.

Knul (uu) m. tæt vreden Træklods. Trondh.

Knuldra f. en but knoldagtig Ujevnhed paa en Flade; mere afrundet end Hurkl. Hall. Tel. Sæt. — **knuldren** og **knuldrutt** adj. fuld af Knuldror. — **knultren** adj. d. s. Jf. Knultra, Knulle, gnuldren osv.

Knulle m. 1) liden Bjergknold. Dal. (Eikersund): **Knudle**. 2) Stenbanke som stikker op i Ager eller Eng = Skjer. Agder (Li. Ma. Sæt.): Mest: **Nudde**. Se Knoll.

knultrast v. recip. = gnuldrast. Rom. og fl.

Knupa f. Hyben = Hjupa, Njupa. Romsd.: -e. Ogsaa: „**Knypp**', **Kniip**' f. Ndm. „Kroonglknypp". Jf. G. N. knypri, Klump, Knort, Knude; og: Knurp.

Knupp m. = Asksdos. Østl. (Hadel. og fl.).

Knurk m. Forknyttelse = Knott, Nurk. Bestfold (Lier). „Staa i Knurk'n", staa i Stampe. Jf. Gnurk.

„**knurka** v. n. grynte, knurre". A. Vald. Dal. Se gnurka. „Knurka imot", mukke. Dal.

„**Knurp** m. Knort, Knude". A. Nfj. 2) Knop, Blomst- eller Bladknop; ogsaa en meget liden tyk Kvist. Hard. — **knurpa** v. (ar), bryde Knopper af. Hard. Se Knupa.

knurpa v. (ar), tygge hørligt = knopra (knupra? hvoraf det tør være omsat). Østl.

Knurt (u') 1) liden Klump el. Knold. Saaledes „Traaknurt" (oo?), lidet Traatnøgle. Dal. 2) liden forknyttet og noget vantreven Figur. Dal. (Sokndal, Ogna). Sv. Diall. knoorrt, litet nystan, barn. Se A.

Knurv m. liden knortet, vantreven Tingest. Sogn, Sfj. Helg. — **Knurva** f. d. s. JSogn. Jf. Nurva, Knuvl, flgg.

knurvast v. recip. = knubbast, knuvast. Dal.

knurven adj. lig en Knurv. Sfj. Sogn.

knurvutt adj. sammenkrammet; krøllet. NBerg. Ogsaa: **knyrvete**. Til knurva v. (vel for knuvra til knuva, knuvla).

Knus. Kun i: „turr som Knuus", fuldstændigt tør og sprød saa det let knuses til Støv. Ogsaa: „turr som Knusk". Søndenfjelds. Til knusa, knysja, knuska. „Tjurr sum Knausk" d. s. Li. — **knusturr** adj. d. s. **knusende** adv. „k. turr" = knusturr.

knusa v. n. gnie; være smaalig; prutte. Nhl. Imperf. tildels: **knaus**, Nhl. Jf. knusla, T. knäusern. „Ho knaus paa Mat'n".

knuselska v. a. karessere; kjæle. Hedm. Totn, Gbr. J Spøg.

Knusk m. Gnier. Hall.

Knuska f. 1) se Knyska. 2) vreden Udvækst paa Træ? Sogn. „Ri(d)knuska. Oldreknuska".

knusla v. n. 1) rasle med en meget sagte Lyd = tosa, tusa. Tel. (Bø). „Dæ knusla noko inni Skoogj'n". 2) gnie, osv. = knusa. Østl. (SGbr. Totn og m. fl.). — **Knusl** n. og **Knusling** f. Prutten osv. — **Knusling** m. Gnier. — **knuslen** og **knuslutt** adj. smaalig; gnidsk; gniende. Til knusa; Sv. knussla.

knuspa 1) v. a. (ar), knuse raskt og hørligt under livlig Bevægelse af Kjæverne; Bevægelserne er mindre og lettere (den knuste Ting sprødere) og Lyden mere dæmpet end i knaspa, efter hvis Lighed det maaske er tilblevet af knusa, eller omsat af knupsa, jf. knopra. Tel. Busk. Gbr. fl. 2) v. n. gaa let i mange smaa Stykker med en ikke høi Knusningslyd. Tel. Østl. „De knuspar unde Tænnane". — **Knusp** n. noget som knuspar. „Turr som K.". — **knuspen**, **knuspeturr** og **knuspende t.** adj. = turr som K. Tel. Østl. Mindre udbredt end knus- og knas-.

Knust m. vreden Klods. Tel.: -'e. Se Gnust.

Knustra f. en noget stor haard knortet Udvækst paa Træ el. Krop. Dal. Jæd. Agder. „Ei Breeknuustra". — **knustra seg** eller **knustrast** v. danne (sig til) en Knustra. Dal. Agder. „Dæ he knuustra seg ihopa (d)". „Den brotne Foutn hev kneustra seg ti, alt ti Hestn gjængge mæ eit heilt Knøystri"; Rbg. — **knustreleg** adj. lig en K. Jf. Gnustra, Knystre, Gnaus, Knøysa, knysja.

knusturr adj. tør og sprød, se Knus.

„**Knut** m. 1) Knude". A. „Setja Knuut'n", afgjøre (afslaa) bestemt. Tel. „5) høi Bjergknold". A. BAgder, Rog.

knutta (u') v. (ar), smaastange, puffe. Rog.

knuttast v. recip. smaastanges. Rog.

Knutu se Gnita.

Knuv m. en fast Masse med afrundet Top. Nordl. „Høyknuv" = Høystagge. Jf. Knyvla.

„**knuva** v. knuge“. A. Vald. Tel. (Selljor).

knuvast v. recip. brydes for Løier. Voss.

Knuve m. Knoe. NGbr. Trondh. Voss. Helg.

Knuvl m. 1) en liden rundliniet Ujævnhed eller Knude paa en Flade; omtrent = Knuldra. Rom. Vestfold og fl. 2) en liden vreden knudet Træklods = Knul. Smaal. Rom. og fl. 3) en liden undersat noget tungfærdig Person, en Knold. Rom. Vestfold, Smaal. — Hertil **knuvla** v. vise sig som en Knuvl: arbeide klodset og sent men ganske jævnt. Østl. Helg. Østere: gnuvla, se d. — **knuvlutt** adj. knoldet, knudet. Østl. — Til Knuv. Jf. Knyvla.

knuvla v. a. 1) knuge under sig med mange smaa Stød og Tryk; omtr. = knura, men med flere og kortere Bevægelser. Se A. Voss, Tel. 2) = knubla, knubba. Sogn, Trondh. Helg. Ogsaa: **knufla**, Rog. Hard. 3) revse, ogsaa med Ord; knubse. Østl.

knuvla v. se Knuvl. — **knuvla** v. a. se flg.

Knuvla f. Knap til at dække Hornspids = Klaatra. Helg. (Bindal). — **knuvla** v. a. forsyne Ko med „Knuvlor“. Helg.

knuvlast v. recip. = knuvast; smaastanges osv. = knaavlast. Ogsaa: **knublast**, Rfj.; **knuflast**, Tel. Hard. Rog.

knuvlekolla adj. forsynet med smaa løsthængende Horn, „Knyvlor“. Nedre Tel.

Knuvling m. Træklods = Knuvl. Vestfold.

Knuvr m. Knap, Ring el. Pind sat i Tryne paa Svin. Rbg. (Evje); Sæt.: **Nuvr'e**.

knuvra v. a. = knavra. Ma. Rbg.; Sæt.: n-.

knusra v. n. 1) gnave med Anstrængelse, gnave paa noget meget haardt. Ma. (Bjelland). 2) gnave, mane, tryglе. Ma. (Bj.). Jf. knopra (knupra).

Knuvre m. 1) = Knuvr. Ma. 2) Pind til Stængsel = Knape; særlig: Pind gjennem Øre og Hank paa Bøtte. Vald.

Knuvreband n. Baand el. Vidje med Pind i til **Knuvring** af Svin. Ma. (Øyslebø, Finnsland). Til knuvra v. a.

kny adj. 1) stræbsom, flittig. Stjør. Jf. knu v. 2) selvbehagelig, synligt selvtilfreds? Stjør. — ?**kny** v. vise sig selvtilfreds; være overmodig? Stjør. Maaske til knye, mukke.

Knybba f. liden Klump af Sukkergodt, Gnasteri, Dessert og dl. JSogn. Usikkert. „Ostekny bbe“ f. pl. opskaaren Ost til Dessert.

Knybbe n. 1) Klods = Knubb. Hard. „Beaknybbe“. 2) tæt, tung, solid Tingest. „Ait Knybbee te Jænte“. Hard.

„**knybben** adj. bister, vred“. A. Vald.

Knyk m. stor Bjergknold med steile Sider; rund Bjergtop. Ndm. (Rindal, Surndal). Ogsaa Lokalnavn; Ndm. Li. og fl. Jf. Nuk, Nyk(e), Knuke. G. N. knjúkr.

knyle v. knuge. Tel. (Bø); se knyra.

Knylla f. 1) liden opsat Hob el. Stak (især) af Sten el. Torv. Dal. (Ogna, Hæskestad): **Knydla**, Steinknydla. 2) = Knylling, Nylling. Jæd. Dal. Jf. Knoll, Knulle.

knylla v. a. (er, te), sætte i „Knylla“, danne en „Knylla“. Dal. „Knydla Torv“; „k. opp ei Knydla“. Jf. nylla.

Knylstre n. = Gnylstre, Knul. Tel.

knylt adj. om Vei: afmærket ved „Knyllor“ eller „Knyllingar“. Dal.

Knyp', **Knip'** f. Hyben. Ndm. se Knupa.

„**knyra** v. a. knuge, presse“. A. Tel. (Tinn, Raul. Selljor). Ogsaa: **knyle**, Tel. (Bø).

knysa (yy) v. (er, te), fnyse, hvæse = frøsa. Ryf. (Suldal), Røldal. „Hunaberv knyyste aa gøydde“. „Ho va so knyysandes idle“.

knysa v. fnise. Voss. Se knisa (i').

„**knysja** v. a. (knuste) knuse“. A. Hard. Ø- og VTel. SætVB. 2) „knysje ihop“, knuge sammen, saa det knuses; ogsaa: knuge (sammen) = knyra. Sæt. Tel. 3) v. n. knuses; især: give Knusningslyd. Tel. (Moland og fl.). — Ogsaa med Imperf. **knaus** og, sjeldnere, Supinum **knose** (o'); Tel. (Moland, Høydalsmo, Kvitseid). „Han knous 'n oonde seg“. „Louvi va so tjurrt at de knous“. Jf. gnysja.

Knysja f. Knippe, haard Bylt. Sæt. „Ai Knysje mæ Vijju, mæ Tau(g)ji“.

„**Knyska** f. Svamp paa Træer“. **Knuska** hvid Træsvamp som tørret bruges til at anbringe Staalredskaber i, = Knivsopp. „Kniivaknuska, Syylaknuska“. Sogn (Lustr, Aurland). **Knøske**, Romsd.; „Kniiveknøske“. **Knøskja**, Nhl.

„**knysta** (yy) v. n. kny“. A. Hall. Ryf.

Knyste n. = Knust. Tel. (Moland).

Knystre (yy) n. 1) knortet Udvækst = Knustra. Ma. Rbg. Ogsaa: **Gnyystre**, Ma. 2) tæt vreden Træklods = Knust, Knyste. Sæt. Dal. 3) Knippe. Tel. (Treungen). „Eit heilt Knyystri mæ Skoo“. 4) Kvast. Li. (Eikin). „Eit Knyystre mæ Joureplekappa“.

knystra seg og **knystrast** v. n. = knustrast. Agder, Dal. „Knuystrast i Houpi, ti“; Sæt.

„**knyta** v. knytte“. A. Imperf. **knaut**, Rom.

Knyting (yy) f. Frugtansætning. Hard.

Knyting (yy) m. Gnier, = Kniting. Hard.

Knytta? f. et ganske lidet afbrudt eller afbrustet Stykke; Smule; Gran = Gnita. Hall. (Aal). „Inkje ai aenaste Knøtte“. (Synes ikke at kunne være „Knotta“ da Aal-maalet har „Daatt, Taapp, Faalk“ osv.). **Knøtt** (ø' eller ö?) n. d. s. Smaal. Hedm. Trondh. Dette maaske for: Knott (o').

knyva v. a. trykke ned = knuva. Østerd. „Knyyve en n e e“, trykke En til Jorden. **knøve**, Odal.

knyvla? v. 1) = knuvla. Ndm. Romsd. Sdm. „Knøvl' nee Sængja“, Ndm. 2) mishandle; plage. Romsd. Sdm. „Knøvle Smaafugla“. Særlig = mara; om Børn. Romsd.

Knyvla f. et lidet, oftest i Huden hængende, Horn = Nyvla. Nedre Tel. VAgder, Dal. Jæd. **Knyvle** n. d. s. Li. (Kvin). — **Knyvlekolla** f. Hundyr med Knyvlor. Nedre Tel. G. N. knýfill lidet Horn.

knyvlast v. recip. = knuvlast, knaavlast. Jæd.
knæla v. n. (er, te). 1) faa Bugt med; beseire; dræbe. VAgder (Banse, Fjotland, Holum). Maaske eet med knella. 2) arbeide møisomt; slæbe. Ryf. (Strand, Nærstrand, Skjold).
knøk adj. med en stram og fordringsfuld Holdning; kneisende. Tel. Bamle (Drangedal). Jf. NSv. („Norrlte") Diall. knak ɔ: rak, styf. — **knøkjen** adj. d. s. Sæt.
knøkja v. (er, te), indtage en stram og fordringsfuld Holdning; kneise. Rog. Tel. „Knøkja seg tee". Ogsaa: „knøkje paa se"; Tel. (Tinn).
Knøkja f. og **Knøkje** m. en „knøk" Person. Tel. Sæt. — **knøkjeleg** adj. lig en Knøkja.
knøkjast v. recip. kappes. Rog. „Skip'aa (-æ) knøkkest om aa koma fyøst inn".
Knøl m. tæt og tung, vreden Træklods; omtrent = Knul, Knylstre. Ogsaa om en tætvoksen tung og egensindig Person; Knold. Rom. Vinger, Smaal. — **knøla** v. (ar), være en Knøl; være stivsindet og seen osv.
knørt adj. livfuld og strunk; kneisende. Ma. Ned. Nedre Tel.
knørta seg v. n. (ar), blive „knørt"; rette sig op til en rank og stram Holdning; blive kneisende. Tel. Rbg. Jf. knerta v. a.
knørten adj. livlig, rask, strunk og sprædende; omtrent = knerten. Rbg. Ma. Ned.
knøs adj. overmodigt affærdigende; frastødende myndig. Shl. Sæt. Østerd. Røros og fl. Jf. flgg. og Knas.
„**Knøs** m." A. 2) en overmodig og myndig, „knøs" Person. Ryf. Sæt. 3) Trodsighed. Til knøsa. Stjør.
knøsa v. (er, te), være „knøs", optræde myndigt og affærdigende. VAgder, Rbg. „Knøsa seg tee", indtage en „knøs" Holdning (til Svar); „knøse imout" d. s. „Knøse ti den", affærdige overmodigt (Bygland). — **Knøse-Gjenta, -Kar**, „knøs" Person. Shl. Hard. — **knøsen** adj. som „knøser". Rbg. A.
knøt adj. af en overmodig, strunk Mine; storagtig; = knaten (Gbr.). Gbr. (Lom).
knøta v. (er, te; ogsaa ar), pynte; stase; stramme op; opstudse. Tel. (Mo, Laardal, Vinje, Moland). „Ho gjekk o knøtte (paa) seg o ville vera seen'e (fiine)". „Knøte de tee", især: tilstudse sin Tale = knota. Jf Knata, naten, knoteleg (o'), kneta osv.
Knøta f. en rask, net og tækkelig Pige. Hard. Jf. Knota, Knata osv.
knøteleg adj. lig en „Knøta"; net osv. Tel.
„**knøten** adj. net, tækkelig". A. Hard. Tel. Velvoksen og net; Sfj. „Ogsaa: rask, flink, dygtig". A. Shl. Voss, Ned. 2) nem; beleilig, bekvem. Sogn. „Egg æ slik knøten Mat aa ta(ka) te". 3) som forstaar at holde sig frem, at gjøre sig gjældende. Ma. (Tveit: d). 4) = knøt. Vestfold.
Knøysa f. 1) tæt haard Træklods = Knause. Sogn. „Beaknøysa, Spiikaknøysa". 2) tætbygget, lavstammet Figur. Sogn. — **Knøyse** n. d. s. Ryf. Nhl. Jf. Nøysa.
ko (o') adv. 1) hvor = kor A., ɔ: a) hvor, hvorledes, paa hvilken Maade. b) hvor, i hvilken Grad, hvor meget. G. N. hve. Jf. kve, kvi. Se kor, A. Formerne falde oftest sammen med Formerne af „kvat": kee, Gul. (Singsaas: kee er ogsaa = kvat); ko, Rbg. (Evje, Sæt.), Tel. (Mol.), VAgder, Sogn, Nhl. (Fusa; sjelden), Vald. (Vang); kaa, NGbr.; ho, Ma. Rbg. (Mykland, Aamlid), Tel. (Mol. Mo, Laardal, Seljor, Tuddal, Treungen); haa, Ned. Bamle, Nedre Tel. Østl. (meget udbredt, ogsaa der hvor man spør med „va, vække"). — a) „Kungjen stou sjav o saag derpaa, ko Smaadrængjen kleiv ette Bergjæ blaa"; Ma. (Aaserall). „Haa dæ gaar", hvorledes det (end) gaar; SGbr. „Ko som æ" = kor som er, i ethvert Tilfælde; Vall. Ma. (Finnsl.) og fl. Andre Steder: „kvi sum æ, kvi saa (æ), kvikje sum æ", VAgder, Dal.; „kvaar som æ", Tel.; „kaakje saam e", Gbr. osv. — b) „Ko stoure, ko streie, ko mang(g)e", Sogn, Agder. „Ho mange", Tel. (men: „hot seie du?"). „Haa-naar", naar, G. N. hve nær, Østl. A. „Kee han streeg!" Gul. 2) ved Komparativ: ko—ko = i—i ɔ: jo—jo (des). Vald. (Vang). „Koo mäir du beer me, koo mäir gjer' e dæ". 3) i Forbindelsen; ikkje ko, kun; se kon A. Ordet har i denne Bet. næsten altid samme Form som „kvat", hvat, har paa vedkommende Sted, men tør være noget andet end „ko" ɔ: hve, idet ogsaa „utan" synes at være medvirkende. Former: ko, Sæt. Ma. (Grindheim og fl.), Li. (Fjotland, Eikin); kot, Moland i Tel.; hot, ot(t), VTel.; haa, Ned. (ØMoland: „ikkje haa ei einaste Kyr", kun een eneste Ko); kon, VAgder, Dal. (Hedland). Ogsaa: Alle (aldrig) ko æ en", kun een; Li. (Fjotland). 4) ko berre (barre), conj. undtagen; undtagen forsaavidt. Sæt. „Ikkji ko barre aen", kun een; Sæt.
Koa, Koe (oo) f. = Kvaada, se d.
Kobbung m. = Kuvung (Snegl). Ryf.
Koblongje, se Kovlung.
koda (o')? v. smaasysle; pusle. Ogsaa om fordringsløs selskabelig Underholdning; smaapassiare osv. Helg. (Vindal): køa (haardt K). Som knoa af knoda. Se kada A.; jf. dog Kodo, Kora.
ko-dan pron. hvordan. Vald. (Ø- og VSlidre). Se ko. Halvt Dansk-Tydsk.
Kodd (o') m. Rede. VAgder. Se Kuld.
Koddelid m. = Hovlid. Smaal.: -lee.
Koddestein m. Testikel = Kodd. Totn.
Koddever (o', e') n. Pudevaar. Li. (Eikin). G. N. koddaver.
Kodo f. en Rage = Kora. Se d. Lom i Gbr.
Kodravle (oo) m. „Dravle" af Raamælk. Jæd.
Koe m., **Koeflare**, se Kvaada.

Kosslebjørk (oo) f. = Korpebjørk. — **kooslutt** adj. „Borkjn æ kooslutt o usleett". Tel. (Selljor). Maaske for Korpsle og laant fra et østligere Maal (med „tykt" L). Se Korp.
Kosslesvoll se Kove-.
kossa (oo) v. (ar), 1) have sine Øine allevegne speidende el. tankeløst gloende; glo omkring sig. Smaal. Oslo. „Koosse aa glane". „Han stoo aa koossa oomkring sei". Jf. kova. — 2) se kussa.
kokæse, kaarkæsse se godsessa.
kogeleg (o') adj. og adv. om et Sted (en Gaard) som ligger afsides trangt og mørkt og ligesom kiger (kogar) frem af et Hul. Tel. (Kvitseid). Ikke meget brugt.
kogla v. stotte, kige = koga, kaga. Tel. (Laardal), Sæt. G. N. kögla.
Kogole, Kogle m. se Kokul.
„**Kok** (oo) m. Klump". A. Vestfold (Sandsvær), Hard. Voss, Shl. 3) Klodrian, Stymper. Shl. Jf. Kunk.
Kok (oo) m. Kogning, Kog. Udbredt. „Gryta slæste Kookj'ee" (Dativ), Gryden gik af Kog. NGbr.
„**Koka** (o') f. Klump, Klak". A. Kökö (el. Köku) kageagtig Klump af Deig, Leer og dl. Østerd. (Rendal). I Sv. Norrbotten („Norsk" Diall.): köko ɔ: kaka. 2) en klumpet klodset Kvinde. Sdm.: „Koke". Jf. koka (o'), kaka ɔ: kludre. — **kokutt** adj. lig en „Koka". Sdm.: „kokete". — **koka** v. se kaka.
„**koken** (oo) adj." A. Gbr. Totn. 2) forstoppet eller sammensnøret i Halsen og Spiserøret som efter Ædning af noget snærpende (Hæggebær). Ndm. „E (ho) vart so harm, e (ho) va mestaa kookja". Jf. G. N. kók, Svælg, Ang. a-ceocan; Eng. choke kvæle; choke-cherry ɔ: Prunus (Padus ɔ: Hæg?).
Kokestokk (oo) m. Agertromle. Smaal. Vestfold og fl.
Kokje (oo) m. 1) Klump, Klimp = Klepp. Shl. Hard. Sogn, Nhl. Sfj. „Mjølkookje". 2) Stymper. Shl. — **kokjutt** adj. klimpet. SBerg. „Kookjete Gröut".
Kokkedrope m. = Nasadrope. Tel. (Raul.).
„**kokla** (o') v. kagle". A. Vald. Innh. 2) kjæle for; forkjæle. — **Kokle**, se Kokul.
Koklegg (oo) m. = Kokstokk. SSmaal.
Kokning (oo) m. = Koka (oo). NGbr. (Lom).
Kokr (o') n. Kjælen osv., se flg.
kokra (o') v. n. og a. 1) fremstøde en Række af eenstonige uforbundne Lyd. Saaledes: om a) Rypen, Lagopus; Vesteraalen. b) Smaabørn, naar de klynker monotont. Nfj Sfj. c) Voksne i Tale til smaa Børn; tale kjælent. Hard. Shl. Ryf. Li. Ned. Sydligst: **kogra**. Eet med kokra, gnægge A. Jf. kukra, hukra, skjælve hørligt af Kulde. 2) kjæle for; gjøre tam. Dal. Agder, Tel. „Kogra (mæ) Sau'n". 4) forkjæle. Agder. Rog. — **kokrast** med v. n. kjæle med (for); forkjæle. Tel. Agder. „K. mæ Badne". Jf. kokla.
Kokrebarn (o') n. Kjælebarn. Sæt.
kokren (o') adj. 1) altfor øm; forkjælende. Tel. Agder og fl. 2) om Dyr: kjælen, yndende Karesser; ogsaa: tam, spag, villig til at komme. Tel. Agder, Dal.
Koks, koksa, koksyendt, se kuks-.
Kokstut (oo, uu) m. Skov-Angelica. Innh. (Leksvik), Vestf. (Sandsvær) og fl. Mere udbredt er: Skogstut (ɔ: -Rør).
„**Kokul** (o') m. Kogle". A. Former: **Kokul(e)** Tel. (Selljor, Nissedal, Mo); **Kokuli**, pl. **Koklar**, Rbg. (Aamlid), Tel. (Moland); **Kogoole** og **Kokoole**, pl. **Kogoolar**, sjeldnere „Koglar, Kokoolar, Koklar", Tel. (Vinje); **Kokli**, Rbg. (Aamlid, Sæt.); **Kukedl** (u', eller oo? jf. Kuksa), Røldal; **Kogle** (o', og u'), VAgder; **Kokle** (o') f. Ned. (Holt); **Kogla** f. Jæd.; **Kugla** (u') f. Sogn; **Kula**, Ryf. (Skutnes). Se Kogla A. 2) Blomst- el. Frøklase, særlig paa Humle. Rbg. (Aamlid): **Kokuli** og **Kokli**.
kokyld (oo) adj. = steinyld. Nfj. Kok m. A.
kol (o'), i nogle Sammensætnn. med Bet.: fuldstændigt, aldeles, i høieste Grad; mest i Nordl. koldjup, -bakkutt, -all, -still, -gamall, -trøytt, -flat, -open, og fl.
Kol (o') n. kjølig Luftning = Kul f. „Vindkol". Sfj. (Vik, Sande). Og: **Kul** (u') n. Sfj. Sogn. G. N. kul, n.
kola (o') v. (ar), lufte kjøligt = kula. Sfj.
kola v. a. Helg.; Salten: **köl**; se kvelva.
koladjup, -ladd, -myrk, se kol-.
Kolagul n. (o', u'), kjølig Luftning. Hard.
kol-all adj. fuldstændigt afkræftet, udmattet eller aflevet, „all". Helg. (Vefsn, Ranen).
Kolamyrkr (o') n. = Kolmyrkr. Tel.
kolande (o') adv. aldeles = kol-. Sogn. Ma. og fl. „K. djup, flat, stillt". Og: **kolende**.
kolast (o') v. n. (ast), forkulles. STrondh.
kol-bakkutt adj. meget bakket. Nordl. „kaalbakkaat", og „köl-".
„**Kolblad** n." A. **Koleblad(d)** (o'), Ma. (Grindheim og fl.). **Kolestokk** m. Stilken.
„**Kolda** f. Forkjølelse". A. Shl. Nfj.
Koldehola (o', o') f. en kjølig Fordybning el. Hule. Hard. (Kvamm, Ulvik, Ullensvang).
„**Koldjup** n." A. **Kola(d)jup**, SætV. Dal.
koldjup (o') adj. dyb saa man ei seer Bund. Ma. Salten. „Koljuup Hyl". **kolajup**, Tel.
Kol(d)juv (o') n. bundløst „Djuv". SætV.
koldømd (o') adj. dødsdømt; dømt til at kasseres. Ma. (Halsaa, Holum). **kondømt**, Li. For: kondemneret? Eller se kol-?
Kol-eim (o') m. = Koldjup. SætV. Heim?
Kolehatt (o') m. Hat over Lampen, „Kola".
Koleld (o') m. Taagedunster. Ma. Meddelt.
kol-flat (o') adj. liggende paa Maven. Ndm. Gul. Ogsaa: **kolande flat**.
kol-fortapt adj. fortabt. Ndm. Fosn: ft.
„**kolga** v. sværte, kulle". A. Ndm.
kol-gamall adj. meget g., affældig. Helg.

Kolgyft f. fygende Kulstøv. Rom. Oslo og fl.: **Kolagyft.** Mange Steder i B.: **-gypt.**
Kolk (o') m. Klak, paasat Flek; f. Eks. af Blæk. Smaal. Rom. og fl.: **Kölk** (og „Kaalk"). — **Kulk** n. d. f. Hall. Vald. Hadel. og fl.
„**kolka** v. kludre". A. 2) kjæle, forkjæle. Røldal og fl. „Kolka mæ eit Badn". 3) klakke. Østl.: **kölke**; ogsaa **kulke**. „Bcoka æ uutkulka". — **Kulk** m. Kludrer, Fusker. ØTel.
kolken (kolkjen, o') adj. 1) lidt fugtig; om Hø og Halm. Nhl. 2) lunken og kvalm; om Vand og andet. Nhl. (Samnang, Essing.).
„**Koll** m. 2) Bjergknold". A. **Kaal**? Vesteraalen. **Kull'e**, Tel. (Mo). 6) Træhoved, hvorfra mange Grene udgaar, særlig paa kappede Træer. Tel. (Selljor). 7) kuldet Ko. Vestfold, Tel. **Kolt** d. f. Tel.
Koll ɔ: „**Kodd, Köll**" se Kuld.
kolla v. n. (ar) = detta i Koll. Nfj.
„**kolla** v. a." A. 4) afrunde en Tømmerstoks Ender, til lettere Fremførsel. Ryf. Dal.: **kodla.** „**kollhogga**", A. d. f. Ryf.
kol-ladd (o') adj. kul-ladet, -lastet. Østl. **kola-ladd** (ö—aa). — **Kolaskuute** f. Kulskib.
Kollarkast (o') n. et Rebkast med en særegen Knude om „Kollaren" (Nfj.). Nfj.
Kol-lass n. Kul-læss. **Kola-**, Hall. Østl.
Kollbein (o') n. Trænagle med Hoved „Koll" som holder „Slederim" fast til Mede. Nhl. Se Bein. („Kodlebein", d. f. Christie).
Kollforetskola (o', o', o') f. Storvask paa Karrene før Afreisen fra Stødlen. Hard.
kol-loppen adj. aldeles vælen. Helg. (aa, aa).
Kolløyra (o') n. „Hæst'n lægg Kaallörom (-aam)", Hesten lægger Ørene bagud. Stjør.
Kolmøra (o') f. Kulgrus, Kulstøv. Tel. (Grandsherad, Selljor og fl.): **Kolamøre** og **Kolmøyre.** Se Møra. — **Kolsubb** m. d. f. Østl.
kolmøyr (o') adj. meget skjør (som Kul?) Ryf.
„**kolna** (oo) v. n. kjølnes. Ogsaa: gyse". A. **koo(l)ne** (med et tilbagetrukket R som minder om rn og ln), Vestfold (Larvik); **koone**, Vestfold (Sande, Hov), Tel. (Bø). Ligesom kolna, koone. **kölne** Hadeland; synes forudsætte kolna (o').
kol-open (o', o') adj. aldeles aaben. Helg. Salten, Senja. „Vil Du faa da varmt her som da æ kölaape (kualoopi)?"
Kolp (o') m. „ein Kolp te Baat", en smal dyb let væltende („rank") Baad. Ryf. — **kolpen** adj. Se Kulp, Kylp.
Kolpus (o', uu) m. Mørbrad, Ilio-Psoas = Fisk. Nhl. Sogn. Oftest brugt i Fl.: **Kolpuusa.** Ogsaa hos Pont. Fremmed?
kol-roten adj. aldeles raadden. Senja (aa, aa).
kolseleg (o') adj. kraftigt voksen; før og førlemmet. Tel. (Rauland, Høydalsmo). Til Kolse ɔ: Kogle.
Kolsmell (o') m. = Glodskot. Trondh.
„**kolstumende** adv." A. Ndm. NGbr. (mm).
Kol-svælm m. Kuldamp. Romsd. Ndm. Innh.
Kolt (o') m. 1) liden Bjergknold = Koll. Hall. 2) kullet Ko = Koll. Tel. 3) Stymper. Romsd.
„**Kolta** (o') f. Gjed uden Horn". A. Tel.
Kolta (o') f. halvraadden Masse, især af Fisk. Ndm.
Kol-teina f. = Kolkorg. Hall.
„**kolten** adj." A. Ndm. JØsterd. og Nordl. **kaa(l)hlen** og **kö(l)hlen** (omtr. saa).
„**koltna** v." A. Østerd. og Nordl.: **kaalhlne.**
koltra (o') v. n. kantre = kaltra. Om Baad. Shl. (Fitja, Stord).
kol-trøytt adj. aldeles udmattet. Helg.
„**Kolv** m." A. 4) sammenholdende Bolt. 5) = Leikinde paa Fiskesnøre. Helg. Vesteraalen. 6) enslags pilformig Knevel hvormed Hængelaas lukkes. Gbr. Smaal. Oslo.
Kolvlaas m. Laas med Kolv 6). Oslo, Smaal.
Kom (oo) m. Dunkelhed, Uklarhed; Disighed. Innh. (Stjør. og fl.). Se flg.
kom (oo) adj. dunkel, uklar i Lys el. Farve. Helg. (Brønnøy): **koom(m)** ∾ Loom(m) (Fugl). „Koomm Leett". „Koomm i Skinne". „Koommt Mjøl". Jf. kvaam, kaam A.
„**koma** v. n." A. Supinum: **kjeeme**, Sfj. (Førde og fl.); **kjæme** (el. e'). Nfj. (Eid). „Koma fyre seg", komme sig, besinde sig, samle sig; Ma. „Ho kaam yve han saa kufst at han fekk kje kaama fyre seg". „Koma seg fyri", d. f. Sæt. — „Koma paa ein", bli overført En; Gbr. og fl. „Dæ kom paa'n at han hadde stole". — „Koma tee", bli til, komme til Live, „komme sig"; f. Eks. om Ild som optændes; VAgder; se A. — „Koma til (med)", komme til Forstaaelse, komme overeens (med); Tel. Agder. „De stendst kji paa de, kjem mi ti um de hitt". — „Koma under med", komme under Veir med; NGbr. og fl. — **koma** v. a. „Kaama a(v) Sta(d)e", sætte i Gang, afstedkomme; VAgder, se A. „Koma i Hug", mindes. — **komast paa** v. n. komme (sig) ind paa (el. i) noget; særlig: faa Appetit. Tel. (Rauland). „Joorepli æ berre te kaamast paa av".
„**Koma** (o') f. Komme". A. **Koome**, Sæt. VTel. (Mo, Laardal, Vinje). „Gud vælsigne deg Kooma dee!" Tel. Lidet brugt. „Upp-koome", men „Soole-kaamu", Vinje. „De faar raame si **Kaame**", det faar gaa som det kan, Vestfold (Dramn). „De fær raake si **Kaamaa** (? -e) mæ di", d. f. SGbr. „3) Aasyn osv." A. **Kaame**, Hall. (Nes).
Komelamb (o') n. Lam som er kommet fra en anden Hjord, bort fra sin Moder. Sæt.
„**Komemann** m. Gjæst". A. **Kaamumanne** i flere gamle Viser. VTel.
komen (oo) adj. uklar, disig. Innh. Se Koom.
„**komen** (o') adj. ankommen". A. „Tru d'æ kje alt dæri kome?" mon ikke det er det hele? Jæd. og fl. „2) stedt, stillet". A. „Me va saa kaamen där (dar)", vi var i slig Vaande; Ma. (Bjelland). — „Han æ av seg kaamen", rent ude af det. Tel.

Komlit m. = kom Lit. Helg.: **Koomleett.**
Komming m. = Kommag. Helg.
[„**Kompaan** m. Karl". A. **Koom'paa,** Smaagut. Nfj. (Stryn). **Koompaa'ni,** en indbildsk vrangvillig Karl. Tel. (Vinje).
„**Kona** (o') f. Kone". A. **Kaanu,** Tel. (Vinje, Selljor), **Koonoo,** Gbr. (Vaagaa, i „Brutkoonoo" og fl.; Faaberg, i „Saan(n)ekoonoo"), ØTel. (Tuddal). Ordet har i Trondh. og paa Østl. oftest uregelmæssig Form: **Kaan(n)o,** JNdm. (Sunndal; men „Høsu (-o)", Føru (-o), Vøku); **Kaanaa,** YNdm. (her regelmæssigt som „Haasaa, Faaraa"), JNdm. (Rindal), NTrondh. STrondh. (mange Steder med et tilbagetrukket N der smager af rn); **Kaa(r)naa** el. **Ko(r)no** (omtr. o'), NØsterd.; **Kaanaa** og **Kaana,** Østl. (Hedm. Totn, Rom. Solør, Smaal. Oslo, Vestfold), men kun med Eftertryk i Bet. af en noget usædvanlig, „utifraa": en rig, mægtig, statelig, stormodig, dristig, vel dristig, skalkagtig, besynderlig osv. Kvinde. Gift Kvinde hedder her „Kjærring", medens Hustru paa flere af de nævnte sydligere Steder (Smaal. Oslo, og fl.) desuden hedder **Koone.** „Dæ va(r) Kaanaa te Jente!" „de va(r) Kaanaa si, de!" det var en sjelden (besynderlig, prægtig osv.) Pige. Saaledes i Skjetve i Smaal.: „Kaanaa" i denne Anvendelse; „Koone", Hustru; men „Viku". **Koonoo** = ei som er utifraa, Tel. (Tuddal). **Kaanaa,** Hustru hvis Førstefødte er Søn. Hedm. (Furnes).
Konelag n. „faa Brøua (-aa, -æ) i Kaanelag, en Seremoni under Bryllupet, hvorved Bruden indføres i de gifte Koners Selskab og Stilling. Ma. Ned.
Kongl(e)bit (ii) m. Fjeldдompap, Pinicola enucleator. Østl.
„**Kongurvaava** (?) f. Edderkop". A. **Kangro,** Østerd. (Trysil); **Kingel,** Oslo; **Kloong'e** m. VTel. (Nissedal, Mol. og fl.); **Klung'e,** Rbg. (Aamlid, Evje, Sæt.); **Kung'r**? Ryf.
„**Kongurvev** (?) m. Spindelvæv". A. **Koongglvæv** (og -vev), Shl.; **Kinglveev,** Oslo, Busk.; **Klungevev,** Rbg. Sæt., VTel. (oo); **Kungrvaag,** Nhl. (Etsing.); **Klungrvaag,** Ryf.; **Klungenet** (e') n. Sæt. (Bykle). I Shl. Hard. Voss og Sogn er **Kunglvaag, -væv,** det Væv som hænger i Husets Kroge, medens „Vevkaanuvev" spindes af andre Arter, ude.
Konk, konka, konkla se Kunk osv.
Konst f. Kunst. Østl. paa mange Steder: **Kaanst; kaanstig** adj.
Kop (oo) m. En som „koper", en Gloer, stirrende Tilskuer. Namd. Ork. Stjør. Østl. Sogn, Voss. „Fjellkoop", Voss. „Landskoop, Markakoop", Trondh.
„**kopa** (oo) v. gloe". A. Namd. Stjør. Ork. Sogn, Voss. **kjoope** ØTel. (Sauar, Nes).
kopa (o')? v. n. og a. 1) styrte ned eller ud; især om Stene. NØsterd. „Dær kaap(p)aa e S(t)jæ'nne". Se A. 2) kaste, slænge. NØsterd. (Kvikne). „Kaapaa Steen".
Kopa f. liden Hulning, liden Grube. Rom. (Sørum, Aurskog, Ullsaak): **Koopoo** og **-u.** Mest i „Halskoopoo". Tiljævningsformen peger nærmest paa et Kopa (o'), ligesom ved „Halsgroopu, Boosoo" osv. Men stedligt nære Former som „Kneesbootu" (Oslo), „Væggemootu" (Rom. Follo, Ringerike) synes vise at det **kan** være eet med „Kopa (oo)" A.
„**Kopar** m. Kobber". A. **Kaapaar(e)** og **-ri** VTel. Rbg. — **Kaapaarhjelm** m. Kobberglans; se Hjelm. Og: **-jalm.** Bamle (Tørdal, Drangedal). — **Kaapaarskjold** m. 1) Kobberhinde. 2) = K.-hjelm. Tel. **-skjoll** (o'—ŏ).
„**Kopp** m. Kar". A. Huulredskab overh. NGbr. Saaledes: „Laggakopp", Stavkar; „Julkopp", Hjulredskab; „Kjørkopp", Kjøreredskab.
Kopp (o') m. 2, Top, Spids. 1) Fingerspids. Stjør. Ogsaa: „Fingrkaapp". 2) første Spire af Sæd (Lin, Kaal, Gulerod og fl.). Innh. (Stod, Beitstad).
koppa (o') v. n. (ar), 1, spire. Innh. Se foreg.
koppa (o') v. a. (ar), 1, folde, lægge i Viber el. Rynker = fella. Hard. (Odda). „Koppa Sköut". Meddelt.
koppa (upp) v. a. (ar). 2, opamme med Mælk af Kopp. Udbredt. Hertil: **Koppegris** m., **Koppekid** n., **Koppelamb** n.
Koppebord n Karrets Kant. Sæt.
Koppleir n. enslags sandet Leer. Solør.
Koppsaum m. Messingsøm med Hoved, paa Stole, Sadler og dl. Trondh.
„**Koppul** m." A. **Kuppul,** Ndm. **Kuppulstein,** Trondh.; **Koppel,** Hedm.; **Kupul,** NGbr. Se Kapall.
koppøygd adj. med fremstaaende Øine. Li.
„**kor** adv. hvor ɔ: hvorledes; hvor meget". A. Se ko. — „Koor **som er**", i ethvert Tilfælde, lyder saa i Hordeland og Rogaland, mens i de Egne „er" ellers udtales „æ", og „som": „so" (sjeldnere „saa"). Ogsaa blot: „koor so, kur so", Hordeland. Og: „kusse". „kvaar (kvaare) sum æ", d. s. VTel. Ma. (Grindeim, Bjell.); **kvær (kvære)** sum æ", d. s. VTel. Sæt. Li. (Eikin, Fjotl.). Eg.: i hvilketsomhelst af de **to** Tilfælde: G. N. hvárt sem, hvárt er (eda); jf. at hváru. Af hvárr er ogsaa „koor" i denne Anvendelse fremgaaet; jf. korgje, korkje. Se kvaar, kvær, ko, kort, kvi. Ogsaa: „hosta som er", Tel. se d. — **Kor** (oo) se kort.
„**Kor** (o') n. Valg". A. 2) et lidet Fortrin; en liden Overvægt. Rbg. VAgder. „Du heve Kore men d'æ ãit **Augne Kor**", du vinder (naar Høide maales f. Eks.), men osv.; se Augna. 3) ved Komparativer: en Smule = Augne Kor. Li. (Vanse). „Han æ **Koor'e** bære (verre, mindre)". 4) Yndest; det at man foretrækkes. Smaal. „Han

har gott Kaar mæ Jæntäne", han gjør Lykke hos Pigerne.

Kor (o') n. Ostekorn paa Bund af Valle; Ostebærme. Sogn (Lustr): oftest Kaar (ikke Kaor). Kuur n. d. s. Nhl. Shl. Hard. Se Kur. Jf. Kjore, Køyr, Kjøra.

Kor (oo), 1) n. (og m.?) Aflukke = Kot. Rom. (Eidsvoll). Se Koor m. A. 2) m. Lædike i Kiste eller Skrin. Tel. (Moland og fl.). 3) m. Fuglekro = Kraa, Kraae. Trondh. Helg.

Kora (o') f. 1. Stang med en liden Tværkjæl i Enden: a) Kjernestang. Nhl. (Ekfingadal). b) Rage til at røre i Korn under Tørring. Ogsaa nogensteds Ildrage, Bagerovnsrage, Agerjævningsrage. Voss, Hard.; Stjør. og NGbr.: Kooroo; YNdm. (Halse): Kaaraa, „Aamskaaraa"; Fosn: Kuru; Gul.: Køru; Selbu: Kulu („tykt" L!). Væs. eet med Kara f. A.: Karaa, „Aamskaraa", Ndm. (Kvernes, Aure, Stangvik). — I Lom i Gbr. er Koodoo a) Bagerovnsrage, b) en skjæftet Fjæl til at jævne Ageren. Maaske for Koro; skjønt denne Lydudvikling vilde være høist usædvanlig. Jf. maaske køa (for koda?) ɔ: pusle, pirke. SHelg.

Kora (o') f. 2. en senfærdig famlende og klodset Kvinde. Sdm. (Volden). Jf. kora (kara), tøve osv. Maaske eet med foreg. — korutt adj. lig en Kora. Sdm.

„**kora** (o') v. vælge". A. „kaara (kora) tee seg", tilkjende sig, tilegne sig. Shl. Ryf.

Koralega (o', e') f. 1) = Korlægje. Sogn (Aurl.). „Liggja i Koralega". 2) Henliggen vanskjøttet og unyttet, om Redskaber; Henslængthed = Korlægje 3). „Liggja i K.". Sogn. Jf. Lamakol.

kor(a)vand adj. vanskelig at komme tilrette med eller behandle; umedgjørlig; krakilsk; ømfindtlig; kræsen. Innh. (Stjør. og fl.), Selbu, Gul. „Kaaraavann paa Mat'a, paa Oor(d)aam". Ogsaa om Kværn som „tol liite 'punn se". Se A. (Jf. kaaraahytt?).

korbøygjutt? adj. yderst besværlig; møisom. Senja (Trones, Kvædfjord). „De va kaarbøyaat før aaſs aa faa Høye tørrt". „D'æ k. før han aa leeve". Jf. kaaraahytt. Maaske ogsaa: „kolbøyaat".

Kore (o') m. = Kormann. NGbr. (Lom).

Kore, Koring se Kauring.

kor-ein (o') pron. hvilkensomhelst, hvilken (du vil). Maaske eg. af to, for „kvaar ein" G. N. hvárr. Ma. (Bjelland, Grindeim): koraen', korai', koraitt' (-att) = ko-foraen, Ma. — koorn, hvilkensomhelst af begge; altid, synes det, med Negtelse. Hard. Voss. „Inkje kourne Geutn, Oure", ingen af de to Drenge, Ord; „inkje kourna Jænto". Oftest som Flertal. „Eg kjenne kje kourne däi Ourœ; eg kann kje kour na däi Viis(e)na". Se kvaar; jf. korgje, A.

Korga (o') f. 1) Vidjering til Gjerdeled = Kverva (Korve), hvoraf det vel er et Udglid. Romsd. 2) Vidjebaand som sammenholder Gjerdestave? Romsd.; Ndm.

Kor(g)ja f. tyk Velling, hverken Velling eller Grød. Shl. (Fitja). Maaske til flg.

„**korgje** (oo) pron. en af to, nogen af Delene. Med Negtelse". A. koorjen, Shl. „Eg kann kje koorjen". — koorja, Røldal; koorjo, Ryf. (Suldal); ser ud som n. plur. — A. „Koor (el. koort ɔ: kvaar, kvaart) vil du helde ha?" (Hvilket af de to vil du helst have?) B. „Eg vil kje ha koorjo". — „D'æ kje so dæ brege paa koorjo Kantn" (dat. sing.?). „Dei skynar kje inan koorja". — koorkje n. 1) brugt for alle Kjøn, med og uden Negtelse. STrondh. „Itt koorkje taa dian", ingen af disse to; Meddal. „Ikkje koorkje taa di", intet af det, intet af de to Slags; Gul. „Korſ(k)je taa di", ingen af Delene; Selbu (Tydal). Her, hvor Neutrumsformen er brugt for alle Kjøn og Tal og Negtelsen udeladt, viser det sig som eet med „korkje (oo) conj. hverken" A. — kaarkje, NGbr.; kaa(k)kje, kaa(k)kjen, Gbr. (Kvikne, Fron); haakkje, haakke, aakke, SGbr. SØsterd. Hedm. Totn; hække, vække, eekke osv., Østl. Disse østlige Former uden R, i hvilke „hokke" (hvatki, hvertki?) og „korkje" (hvártki) synes skydte sammen, bruges ogsaa meget uden Negtelse med Bet.: hvilkensomhelst af to, hvilket som helst, hvad enten; se hokke og Exemplerne der. „Ta kaarkje (kaakje) du vil". Gbr. (NFron). — gvarkje, Tinn i Tel. „E vi kje sjaa gvarkje". — „kvaargjen Tel. (Vinje og fl.)". A. Tel. (Mol. Raul. Laardal, Mo, Kvitseid, Seljor): kvaarjin, -jeen, -jen (-øn). Endog: kvaa're jeend' Tel. (Mo). kværjin, kværjind, kvære-jeen, Tel. (Moland), SætV. og V. Og: kvæ're jind, Moland, SætV. og V. Endog: kvær-Jindæ SætV., kvær-Jindei og -Jindi SætV., som om „Jind" var subst. fem. Disse Former med kv- undvære aldrig Negtelse. — A. „Kvaar vi du hava, Ol hell Mjookk?" B. „Eg vi kji hava kvaarjin". — „Du kann liggje i kvæær Sængg, du vi; de heve 'kji legji noken i kvæære-jind". — „Han bur kji i kvæærjin av dei Husæ". „Han fekk alli kvæærjindi (n.?) av dai"; Sæt. (Bykle). „Me mog' alli gløymast, me kvæære-jind", vi kan aldri glemme hinanden, nogen af os to; Sæt. (Sandnes). „Eg helle mai av dee hell eg gjer av kværjindæ" (dativ n.?), jeg holder mere af dig end af nogen af de to („Pape hell Mammi" var nævnte); SætV. — Paa Overgang til conj.: „Dæe va kji hæeme, kvaargjen (og „koorkjeen?") Vakarn hell Jureengjen"; men „der va kji hæeme kvaarkji (og „koorkji?") hei'i hell kristi", intet Levende; Tel. (Vinje). Som conj.: enten = anten. „Inkje kvaarjen de eine

hell de are"; Tel. (Rauland). „D'æ kji kværjin inni hell uti"; Tel. (Moland). „Dærsom dæ fannst værken Dævel elle Helvede i heile Voga, saa Fæn'n ta daa meg!" Ma. (Holum). „værken" er vel lempet efter Dansk; **kværken** høres, sjelden; VAgder, Dal. — 2) altid uden Negtelse: noget som hverken er det ene eller det andet, noget saa midt imellem, noget ubestemt, noget middelmaadigt, noget ubetydeligt; (noget) saa som saa. Se korkje og hørkje, A. Former: **koorkje**, Ndm. (Sunndal), STrondh. Nordl.; **koors(k)je**, Selbu (Tydal), Stjør. (Maaraak); **koorje**, STrond. (Uppdal, Soknedal), Stjer.; **hoorkje**, Helg. (Vindal), Namd (Overhalla); **horkje**, Strinda og fl. i Trondh.; **hoorje**, **horje**, **hörje**, Innh. (Stjør. Frosta, Sparbu). — A. „Va der bra Veite?" B. „Aa, dæ va no koorkje mæ di". — A. „Hadd'n naan Ting aa gjaaraa mæ?" B. „Aa, dæ va no rett k o o r j i (og koors(k)ji) d e r, dæ", (Maaraak), el.: „dæ va no m e s t k o o r s j i, dæ", (Tydal). — A. „Ka svara 'n?" B. „Æ(g) fikk nu h o o r j e te Svar 'taa 'aam ('om), han svara mæ(g) s a a h o o r j e" (Sparbu). — „D'æ saa hoorje mæ di". „Dæ gjekk no saa hoorkje". (Christie har, uden Sted: „korkje so, ingen af Delene; korkjen deira, ingen af de to").

korjosk adj. 1) storagtig, stolt. Ryf. Tel. (Sell.; Wille). 2) livsglad = lettliva. Tel. (Kvitseid): **korjosk** (o', o'). Maaske Fr. curieux. Jf. dog jysk.

Kork (o')' m. en selvtilfreds stram Person. Tel. — **korka seg** v. give sig en stor vigtig Mine, stramme sig op, kneise. Tel. — **korkeleg** adj. lig en „Kork".

„**korkje** (oo) conj. hverken, ikke enten". A. Se korgje, hokke. J gode Maal ofte(st) med foransat Negtelse: „ikkje gvarkje" og „gvarkjen", Tel. (Tinn); „inkji **kvaarjen**, **kværjen** („kvorkjen" og „kvorkji"), VTel.; „inkje **koorten**" Ryf. (Sand, Suldal og fl.), Røldal; „i(n)kje **koorkje**" Gbr. (Sel, Vaagaa); „i(n)kje **kaa(k)kje**, **haakkje** Gbr. (Fron); „inte **haakke**, **aakke**", Østl.; „(ittj) **koors(k)ji**", Stjør. (Maaraak). Og uden Negtelse: „**kaakkje** (e hæill du)", Gbr. (Fron og fl.); **hörkje**, Innh. (Sparbu); **hoorsjen**, Helg. (Vefsn); **kværkjen**, Ndm., maaske under Paavirkning af Dansk „(h)værken". Se korgje, hokke. 2) hvad enten (— eller). Se korgje, hokke.

Korkjekrøkja (oo) f. en ussel vrangvillig ondskabsfuld Stymper. Nfj. (Eid, Innvik).

Korkjekrøter (oo) n. 1) Tvetulle. Nfj. (Eid, Stryn). J Li.: **Kværkje** n. se d. 2) = foreg.

Korkje = Kyrke. „Mat'n sætte sæg i Korkje". Helg. (Vefsn, Ranen).

korkjen (oo) adj. 1) sammensnøret i Halsen og Madrøret = koken; halvkvalt af Mad; lidende Nød for at svælge. Helg. Jf. kyrken. 2) utilpas, ufrisk; slap. Helg. (Vindal, Vik), Namd. 3) maalløs af ubehagelig Overraskelse = daatt med; slukøret; nedslaaet. Helg. (Vefsn, Ranen), Vesteraalen.

„**Korlægje** (o') n. Sængeleie". A. Shl.: **Kaarlæie** (Kor-). „Ligge i **Kaarlæia**" (Dativ?), Vestfold (Hov). 2) Forlegenhed, Knibe. Hard. Shl. „Smaalogje æ kome i Korlæie", Faaret sidder fast (mellem to Stene); Shl. „J Korlæie fy Høy", Hard. 3) Henslængthed, Vanskjøttethed = Koralega 2). Gbr. (Lom, Vaagaa).

„**Korma** (o') f." A. 2) Bremselarve = Vere. Salten: **Korm'** (aa—ö). — **Kormhol**, Hul efter K. Salten. — **kormutt** eller **kormstukkjen** adj. om Hud: hullet af K. Salten. — **Korm** m. = Korma f. 2. Helg. (Nesne). Meddelt. — **korn**, se korein.

korna (o') v. høste Korn; faa Korn i Lade. Dal. og VAgder: **kodna**; Rbg. og fl.: **konne**.

Korna (o') n. og f. et enkelt Korn. J Sogn, Hard. Shl. Ryf. Dal. VAgder: **Kodna**. „Eit einaste K.". „Ramnskodna, Kraakekodna".

Kornburd (u') m. Afgrøde af Korn. Shl. Nhl. Nfj. og fl. „Stor **Konnbur**"; og: Kodn-.

Korndrykk m. Øl. Ndm. (Tingvoll).

Korngift f. Afgrødens Kornafkastning. Ryf. „Dæ vart stoor'e Loo(d)bur(d) men litaa Konngift". — **Korngeil** f. se Geil f.

korngjeven adj. opfodret paa Korn. Li. (Eikin). „Konngjeven Hest".

Korngolv n. Afdeling i Laden til Korn. Rom.; VTel. (Moland). **Konngoov**.

Kornhest m. = korngjeven H. Dal.

Kornkolp m. Kornspurv, Emberiza miliaria. Hard. (Øydsfjord, Ull.). **Konnkorp** m. d. s. Hard. (Ull.).

Kornladnad m. Indbjergning af Korn. Voss: **Konnlana**. Se Ladnad.

Kornlode (o') m. ligesom: „Kornlaaddenhed", Rigdom paa Kornaks. Hard. (Ulvik). „D'æ svært te Konnlo'e pao Stöur'n (i Aokrn)", Stavren (Agren) er rigt dækket med Aks.

kornloden (o') adj. „kornlaadden", rig paa Kornaks; ogsaa: rig paa Korn i Akset. Hard. (Ulvik): **konnloen**; Li. (Eikin): **konnløen**. „Stöurane æ k o n n l o n e"; Hard. „Aagrn æ k."; pl. **-lødne**, compar. **-lødnare**; Li.

Kornløda f. = Kornladnad. Sogn (Aurland, Hafslo), Voss. Jf. Løda 2), løda v.

„**kornossa** (seg) v. = kosa (seg)". A. 2) pleie sig, nyde Tilværelsen = godnossa seg; mere mageligt og selvbehageligt end „koose seg" (Tel.). Tel. (Moland, Selljor, Rauland og fl.). Tør være en spøgende (kjælende) Tildannelse af godnossa, ligesom koosæse, korsæsse af godsessa, se d. Mindre sandsynligt en Udvidelse af knosa af kosa; se Kn. — **kornosseleg** (o', oo) adj. selvbehageligt pleiende sig; „nydende". Tel.

„**kornoteleg** adj." A. Se knoteleg, knateleg.

Kornrjaa m. Stavre paa Ageren behængt med Korn. Søndenfjelds i flere Former,

se Rjaa (Raa), som er mere brugt. **Konn-rœaa** m. IGul.; **-rœaa** f. Ndm. (Rindal); **-rœ** f. YGul. Strinda.

Kornsenda f. 1) Fork hvormed Neg befordres ind i Laden og op paa Stabelen. Shl. Nhl. Sogn. Nfj. 2) = Kornskota 2). Hard.

Kornsetta (ee) f. = Setta. Ndm. **Konn-sett, -sitt.**

Kornskota (o') f. 1) = Kornsenda. Ma. Dal. (Bjerkrei); Ramb.: **-skootoo.** 2) Skovl til Døning af Korn. Tel. Se Skota.

Kornskur (uu) m. = Gulskur, Emberiza citrinella. Hard. (Ulvik, Ull. Kvamm).

Kornskytja f. Fork til at løfte Neg op paa Stavre. Innh.: **Kaa'nnskytjk.**

Kornsnjo m. Sne som bestaar af runde hagel-lignende Korn. Temmelig udbredt. I Sæt.: **Konnesnjoure.**

„**Kornterre** m." A. BAgder.

„**Korntjuga** f." A. Sfj. Nfj. Mest: **Konn-tjue;** ogsaa: **-tjuke,** Nfj. (Innvik, Gloppen).

korntung adj. om Sæd som har vægtige Korn. Ma. „Aagrn (Augjn) æ konntunge".

Korp n. (og m.?) 1) den knudrede Bark paa gamle Løvtræer, især Esp. Voss, Hard. Se Korpa. 2) noget som er tykt afskrællet eller afskrabet. Sfj. Til flg. Jf. Kurpl.

korpa v. (ar), 1) afskrælle Bark, „Korp". Sfj. (Askvoll, Hyllestad). „Korpe Ospa; korpe aat Beistaa". 2) „korpe Gryta", afskrabe Skover. Sfj.

korpna v. n. trække sig sammen til Rynker og Knuder; blive „Korp", „korputt". Berg.

„**korso** (oo) adv. hvor, hvorledes". A. **kosso, kossæ, kossen, koss** (o') (jf. dessæ og des-sen), Rbg. BAgder, IRyf. **hosi** (o'), Tel.; (h)**aassen**, Ned. Østl. Et **hostan** (haastan) kan høres paa Østl. med samme Bett. som Dansk „hvordan" ɔ: hvad Slags, hvorledes (beskaffen) osv.; enten en Sammensætning af „hoss" og det dansk-tyske „dan", eller „hosta, kosta" (se d.), med Bett. af „hvor-dan" indlagte i det. — **kossleis**, Dal.

Korstova (o', o') f. Hus for „Korfolk".

kort (oo) pron. n. 1) interr. hvilket af to; hvad (enten det — eller det). Røldal. „Koort vil du helde ha, Øl held Vatn?" Ogsaa: **koor,** ligesom **kvaar** og **kvaart** (Tel.), af hvilket det er fremgaaet. Røldal; IRyf. (sjelden). Se korgje. 2) rel. hvilket-somhelst, hvad saa end, af to. I Forbin-delsen: „koort som er", i ethvert Fald, alligevel = kor som er. Sjelden. Der-imod ofte blot „koort"; Ndm. (Sunndal, Tingvoll). „Du tjæm no væl ænnele koort i Maargo?" „Jäu, ænnele koort so kom'n". 3) hvad enten, hvorvidt, om (— eller). Gul. (Soknedal, Støren, Røros), Ork. (Rennbu, Meddal). „Burte vart dæ, ös̈s veet int koort dæ rokk (nokk) enn dæ sokk", vi ved ikke om det flød op eller sank; Sokne-dal. „Han spure koort du ville". Og: **koorte** Røros; **hoort** Helg. (Vefsn). — Paa samme Maade bruges **kaa** i NGbr. (Lom og fl.). „E veit ikkje kaa dæ naakk æ ill dæ saakk". Formen er NGbr.'s for „kvat"; maaske som „kaakje" (hvatki?) for hvártki, korkje. 4) pron. indef. hver, hvert. NGbr. „See koort", hver(t) for sig, adskilt, i Stykker. Og: „See aa koort"; NGbr. Ogsaa: **koor** Ndm. (Stang-vik, Tingvoll). „Ga (el. gang) synn aa koor", gaa fra hinanden, hver for sig. „Han reiv dæ synnt aa koor". „Ta Ko'nne synnt aa koor", skille fra hinanden Korn-Sorterne. 5) mon-tro, mon. Helg. „Hoort dennä Vookjä ska kost' mykje?" Vefsn. **oort,** Ra-nen. I NSvenske („Norske") Diall.: **hodt** (ɔ: hoo(r)t) = huruvida. Se A.

„**Kort** (oo) m. 1) Knort, umoden Frugt". A. Rbg. Ma. 3) lidet Traadnøgle. Tel. Sogn. „Traakoort, Gaankoort". 4) = Suta. Ramb. Helg. „Töu(g)koort, Garnkoort".

„**korta** (oo) v." A. 2) slagte i Utide. Tel. (Mol.).

„**Korta** (oo) f. lidet Traadnøgle". A. Tel. Ned. Smaal. **Kaate** f. Oslo (Bærum, Aker).

Kortblækk n. og **-blække** f. Kortblad. Oslo.

Kortbudda f. Dynge Spillekort. Rog.

Kortgift f. = -gaava. Trondh. NGbr.: **jeeft.**

Kortgjeva f. = -gaava. NGbr.: **-jeevo.**

Korv m. Pølse. Ndm. Nordl. Se Kurv.

„**Kos** (o') f. 1) Dynge". A. Shl. „Veeakos". „2)". A. „Brænn' Kos", Ramb.; „brænne Kös, Koss (aa—ö)", Vestfold, Oslo (Aker), Modum; „b. Kase", Ringerike. — **kosagraa** (ö—aa) adj. om Luften: disig, saaledes som den ofte er i Slutningen af Mai, da man har **Kostoka** (o', o') f. en langvarig tør Disighed som i Aars-Tid gjerne falder sammen med Brændingen af Kos. Modum.

kosa (o') v. = brenna Kos. Ring. og fl.

Kosa (o') f. Dynge = Kos. Nhl. Shl. Hard. Røldal, NRyf. Nfj. „Ei stor Kosa mæ Oostra, Sild, Vee". **Kaas(s)a,** SHelg.

kosa (o') v. (ar), bestemme, beslutte. NGbr. Kun som: „kaasaa see tee" = etla seg til. Til Kos (Valg), kjosa.

kosa (o') v. jage Fæ med Tilraabet kos! Tel. (Seljor, Kvitseid). „Kosa paa Kyn".

kosa (o') v. a. og n. (ar), smøre, besmøre, be-stryge. Ndm. og Fosn: **kaasa** (og **koosa**?); Stjør. og Selbu (Tydal): **kaasaa;** Østerd. (Tynset, sjelden): **koso** (o'—aa). Vokalen er ingensteds lang; neppe heller Konsonan-ten nogensteds. Ogsaa: **kusu** v. dannet af Kusu f. (Kosa). „Han hi kaasaa aa maala heile Dagj'n". „Kaasaa paa for mykjy Tjyru". Særlig: a) smøre Leve over med Vædske ved Bagningen = rjoda, se A. b) smøre, søle, røre. „Kaasa ehoop". „Kaa-saa nee Vatn". c) smigre, især ved at fortælle Sladder = fisla; sladre. Fosn (Hemne), Ndm. (Surndal, Tingvoll). „Han gaar der aa saata aa kaasa aa æ fiin". Sammeledes bruges „roda", bestryge. —

Kosabytta f. 1) Bøtte med Vædske til

Paasmøren. „Ga(a) mæ Kaasabøttaan“, fare med Sladder. Fosn. 2) en Sladdrer. Ndm. **Køsubøtt** (og ö), **Kusubøtt** d. s. Ndm. (Surndal). Til følg. Kosa, (Kusu). — **Kosalaup** m. Sladrer, Smisker. Ndm. **Køsuláup**, d. s. Surndal. — **Kosarøp(a)** f. Vist el. Kvast til at „kosa“ Brød med = Kosa flg. Ndm. „Ga mæ Kaasarøpaan“, fare med Sladder. **Køsurøp'**, d. s. Surndal. Til flg. Se Røpa; Rodvippa. — **kosasam** adj. sølende; slusket. Stjør.: kaasaasam.

Kosa (o') f. 1) Vist = Kosarøpa. Se A. Fosn (Hemne): **Koosoo**; INdm. Selbu og Røros: **Køsu** (og ö); Østerd. (Tolgen, Rendal): **Kusu** (hen imod Kösö); YGul. Bynes, Strinda, Innh.: **Kusu**. Lydenes Længde er som i kosa v. „Kaasa Leiv'n mæ (e)i Koosoo“; Hemne. 2) en Pjalt, Vist, „Dott“, af en Person. STrondh. „E Kusu te Kar“. „E Blöutkusu“. — Heraf: **kusu** v. a. og n. (u, u, u), 1) besmøre, bestrøge = kosa. Ork. Fosn (Stadsbygd), Gul. Stjør. Østerd. og fl. Tildels: **køsu**, eller som Femininet. „Hi du kusu paa Leiv'n? E vil ha Leiv'n paakusu“. Ogsaa i Imperf. og Supinum og Part.: „kusua, paakusua“; Ork. Bynes og fl. 2) søle, kludre. Gul. og fl. — Heraf igjen el. af Kosa f.: **Kusubøtt'** f., **Køsuláup** m., **Køsurøp'** f. se kosa v. **Kusuladd** m. Kludrer, Søler. Gul. **Kusulörve** (og Kusslörve), „Kussfille“ = Kusu. Østerd. — Sammeledes: „sugu“ v. (Gbr.), dannet af „Sugu“ ɔ: Soga f.; de to eneste bekjendte Verber som ende paa et Endelsens U.

Kosadl, se Kusall. — **kosagraa**, se Kos f.

kosen (o') adj. halvtør; lidt fugtig, som Hø der har ligget i Hob, „Kos“. Nhl. Sfj. Ogsaa udtalt omtrent **kossen**, Nhl. og fl. Jf. kasen.

kosja (oo) v. = koosa. Ryf. (Saua, Nærstrand).

?**kosne** (o') v. hovne? Tel. (Skafsaa).

Kost (oo) Trommesyge? se kostelusstungen.

„**Kost** (o') m. 1. 1) Vilkaar“. A. „D'æ koorje Kost'n høg'e“, de er begge lige ringe (daarlige). Rfj. (Honndal). „3) ferst Ost“. A. Shl. Hard. Li. Ogsaa: Ostegryn i Mælk, som har været rystet stærkt. Ndm. Romsd.

„**Kost** (o') m. 2. Dynge“. A. Oslo, Ned. Ryf. og fl.: en Stabel el. Pyramide; se Kostvid. Hertil maaske: „Gangge te Kosts“, blive udslidt, eller overh. unyttig, og henslængt; gaa til Grunde; især om Redskaber og Kar. Tel. (Grungedal, Vinje). Ogsaa: „g. te Kost“, Tel. (Selljor, Moland, Brunkeberg og fl.), Ned. Oslo. „Gaa te Koost“, Vestf. (Brunlanes). Jf. „koma paa Dungjen“ ɔ: blive vraget og bortslængt. 2) en Flokk. Dal. (Hedland, Sokndal). „Ein heile Kost mæ Fanta“. Jf. Aakost.

„**kosta** (o') v. 5) „kosta seg“, anstrenge sig“. A. Særlig: spendere = kostvare seg. Rfj.

kosta (o') v. a. (ar), bryde sig om, tage Notis af, ændse = vyrda, mæta. VAgder (Eikin, Bjell.). „Eg kosta dæ inkje“. Maaske eet med foreg. G. N. kosta prøve = freista.

kosta (oo) v. 1) koste, feie = kvosta? suse? Østl. Kun efter Bevægelsesverber, for at betegne en svær Fart. „Je skå(r) roo, saa dæ (de) skå(r) kooste“; Hedm. „Dæ gaar saa dæ koo`står“, Smaal. (Trykstad). Mest, og meget hyppigt, efter et Bevægelsesverb, især i Imperf., saaledes: „Han foor, sprang, køyrde (kjø(r)te, kjaure) so dæ koost“; „han fær saa dæ koost“. Ndm. STrondh. Østerd. Odal. Hedm. Smaal. Vestfold, Oslo og fl. I Vestfold (Lardal): „han foor saa de sae koost“, hvilket tør være oprindeligere. I Vald. (Aurdal): „Dæ gjekk so dæ kvaast“. Og: kvast, Østl. Vel eet med kosta, kvosta, kvasta ɔ: koste, skynde sig, A. Om den interjektionale Anvendelse i den imperativlignende Form, se hosa. 2) revse, se kusta.

kosta (o'): a) pron. interr., hvilken af (de) flere; hvad (for en) = hokke, kvat (for ein), kvat Slag; b) pron. rel. indef., hvilken (du vil), hvilken (som helst), hvad (som helst) = hokke osv. Ma. (Aaseral) og Tel. (Moland): kosta; Sæt.: koste; Tel. (Mol. Mo, Vinje, Laardal, Nissedal, Kvitseid, Selljor, Bø): hosta. — A. „Gakk upp i de Husi!“ B. „Kosta Hus? Kosta av dei Husæ meine(r) du?“ — „Koste Stoge helle dåi seg i?“ — A. „Tak heit åen Kopp'e!“ B. „Koste ska eg take, her æ so mangge“. — „Hosta vi du hava av dessi?“ — A. „Hosta Veg sko eg gangge?“ B. „Aa du kann gangge hosta du vi“. — „Du kann gjera hosta du vi“. — Ogsaa: „hosta som æ“, i ethvert Tilfælde = kor (kvaar, hokke, kvikkje) som er. Tel. (Mo, Laardal). — „kostan“ høres længst Vest, i Ma. (Bjell.), med Bet.: hvilken af de flere = „ko-slag, ko-for-aen“; „hostan“ høres maaske længst Øst. (Grandsherad?) med samme Bet.; med Bet. „hvordan“ er Ordet ikke hørt i nogen Form i Agder—Tel. (se korso); „hvordan“ hedder her: „koss laga“ (Agder) og „hoss vooren“ (Vinje, Mo og fl.). Det sjeldne N kan have smittet af fra andre Pronn.: kvaargjen, ingjen, nokon, (hokken) osv. Een Gang er hørt hor'ska, Nissedal i Tel. Da Ordet desuden oftest (altid?) udtales med Eenstavelses-Tone (acut), turde det ligesom „kvatslag“, „ko'slag“, være et sammensat: hvat stad (Dativ), i Lighed med hvat fridi, manni, degi, flokki osv.

kostelus-stungjen (oo) adj. stukken af Kostelus f. (sjeldent), Trombidium holosericium. Rfj. Sfj. Denne Mid menes ved sit Bid at volde Kvæget en Sygdom (Trommesyge?) der i Sfj. skal hedde „Koost“ (Storaker's Utrykte) og som kureres ved at Midden gives Dyret ind. „Sprengja“ er

i Sogn Trommesyge, og „Sprengjemakk" er Trombidium.
kostgjeven (o'; e' eller æ?) adj. generøs = kostgjæv. Sogn, Nfj. — „kostig". A. Røldal.
„Kostnad m." A. -nade, nad, og nar. Nfj.
Kostoka f. se Kos (o') f.
Kostvid (o', i') m. lang Ved sat (lagt, reist) i Kegle (Stak), modsat „Lagvid". Hard. SGbr. Totn; Oslo: „Kaastevee". Se Kost.
„kostvara (seg) v." A. kostvare, Nfj.; kostvære, Romsd. Sdm.; kostverje? Sdm. (Norddalen). — Kostværing f. = Kostvaring. Romsd. Sdm.
kosvill (o') adj. uvis om hvad man skal vælge; raadvild. Gbr. Til Kos n. Jf. villkos.
Kot (o') n., Koteholk m. se Kvat, Kvata.
„Kot (oo) m. Smaafisk". A. Tel. Li. I Tel. (Nes) om en egen liden Fiske-art. Jf. flg. — kota v. (ar), fiske „Kot". Sæt.: „koute".
Kot (oo) Vantrivelse, -ast, -aat, se Kut.
kota (o') v. n. (ar), sidde ørkesløst gloende; sidde og gabe. Tel. (Aam.). Se kota (oo) A.
„Kota (o') f. lidet Hus". A. Kutu, Gul. 2) lidet Værelse eller Rum = Kot. Ndm. (Aure): Kaataa; Ndm. (Rindal): Køtu (ö?); Innh. og Strinda: Kootoo.
Kota (o') f. 2. tarvelig kort Sok. Hard. Hall.
Kota (o') f. 3. et søbladent og senfærdigt (seigt) Kvindfolk. Smaal.: Kootoo, „Sotekootoo". Jf. Seinsokk. Kota 3. er maaske eet med Kota 2., og begge eet med Kota 1.
Kota f. 4. se Kvota.
Kotr (oo) m. 1) Smaafisk = Koot. 2) liden Stymper. Namd. Helg. Kootrfisk m. Smaafisk. kootrin og kootrkjennt adj. smaafiskagtig.
kotra (o') v. = putra. Nordl. „Da kaattra i Grytaan".
Kott (o') n. lidet Traadnøgle. Jæd. Lidt usikkert. Kaatte og Kaate d. s. Oslo. Se Kort, Korta. Hertil, eller til Kota 2., maaske „Huvkaatt'" f. en usel Hue. Ndm.
„Kov (oo) n." A. 4) „eta seg i Koo've", æde saaledes at Maden blir siddende i Spiserøret og man har ondt for at puste. Tel. Ma. „Ete seg i Kouv", d. s. Rbg. „Faa i Koo'vi", d. s. Tel. Sæt. „Han vart'e i Kou'vi", han vilde kvæles af Æden. Sæt. „Eta seg i Koova, faa i Koova", d. s. Shl. Voss, Røldal, Hard. Se A.
„kova (oo) v. n. (ar)". A. 3) om Vand: skyde igjennem og op over Isen og danne nye (øvre) Islag = kjøva. Jæd. 4) „Vee'n ligg aa koover aa ikkje brænner", om fugtig Ved. VNed.
Kova (oo) f. ny Isdannelse af Vand som er skudt op over det tidligere Islag. Rbg.
Kova (oo) f. a) Raamælk, for Koda. Nhf. Sogn. b) Gummi = Kvaada. Nhf. Sogn.
kovaukjen (oo) adj. om kile- og kegleformige Ting, som er meget tykke i Forhold til Længden eller udvider sig rask fra Eggen eller Toppen. Sæt. (Hylestad, Austad og fl.).
„Ai kouvaukjei (-ee) Øks". „Ai kouvaukjei (-ee) Gjaar", en (Jern-)Gjord som er udhamret, altsaa videre, langs ad den ene Kant. Et Kouvaukji m. om Kegle el. dl. skal ogsaa findes; Sæt. Maaske: Kolv-.
„Kove (o') m. Kammer". A. Kave, Ndm.; Koove, Romsd. 2) lidet Skur, lænet op til Ladebygningen. Innh.: Kaavaa.
Kove m. trangt Landskab, indesluttet af steile Høider. Ma. Li. og Rbg.: o'. Maaske eet med foreg., jf. Kleve. Dog er Ordet neppe hørt uden i Maal hvor oo foran Læbelyd blir til o'. Hører derfor maaske sammen med flgg. og Koov osv.
koveleg (oo) adj. og adv. om Sted el. Rum: trang, mørk, kvalm og uden Udsigt; indesluttet, skummel, trykket; som i en Kove. Rbg. (Aamlid, Sæt.): kouvelege; Rbg. (Evje), Ma. Li.: kovelig (o'); Dal. (Hæskestad): kouvalig og -le. „Gar'n ligge so kouvelegt i ein Kvervi"; Sæt. „Hæusæ ligge so kouvale; ein kouvale Gar"; Dal. „Ei k. Stova". „D'æ kouvaligt mæ laage Værelse". Ogsaa kovesleg (o'); Li. (Fjotland). Og: kovaleg (o'), Tel. (Mo). „Her æ kovaleg laga". Og: kovela (o'), Ma. (Øyslebø, Holum). Til Koova, Koov ɔ: Tilstoppelse, koovt, kooven. Men se ogsaa de foreg., hvilke vel ogsaa har indvirket, ialfald ved Dannelsen af „kovaleg" (Mo).
Koveluna (oo) f. Anfald af kvælende Hoste. Sæt. Kouvelkune.
Kovesvodd m. ɔ: Kovesvoll; VTel. Koslesvoll? Tinn. For Kovslesvoll. Jf. Koslebjørk.
„koven (oo) adj. 2)". A. Agder, Dal. Hard.
„Kovhella f." A. Koovhyll', Ndm.
Kovlung (o'?) m. Klods = Kubbe. Tel. (Bø): Kövloongje. Maaske til Kavle, se d. Jf. Kjevling, Kyvlung.
„kovna (oo) v. n. kvæles". A. Tel. Rbg. Romsd. kobna (o'), VAgder.
ko-vor(d)en (o', o') adj. hvordan. Flere Steder. Jæd.: kovooren; Østl. (Totn og fl.): haa-völ(e)n. Neutrum: kovoore, haa-vøli adv. hvorledes. Jæd. Totn.
Kovr (o') n. Erhvervelse = Kovring. Sogn.
Kra og Kra-a m. Fuglekro, se Kraae.
Krabb m. En som kravler „krabbar". Tel.
Krabba f. Træ med krybende Grene. SætB.
„Krabbe m." A. 4) liden krybende Tingest. Tel. (Mol. Bø), Li. (Fjotl.). „Kvær Krypp aa Krabbi"; Mol. 5) Brystbrukk = Skivra. Ryf. (Høgsfjord). 6) enslags Heiseindretning el. Kran. Østl.
Krabbebuk (uu) m. Skallet om Krabbens Krop. Shl. (-a-). Krabbabyykje n. d. s. Shl.
Krabbekjørr n. Krat af vantrevne krybende Smaatræer. Vald.
krabben adj. lig „Krabba, -e". „K. Tre". Sæt.
krabla v. ɔ: kravla. Li. (Fjotland).
krabda v. n. (ar), være i sagte Bevægelse: a) gaa svagt og smaat, slæbe sig frem = kreka, krusla. Sfj. (JDale), Sogn (Lustr).

„Han gjængge so aa krabba“. Ogsaa: slæbe sig igjennem Livet. b) koge sagte. Tel. (Vinje). c) v. a. „krabba ihop“, samle sammen lidt ad Gangen; tigge, skrabe sammen. Sogn, Sfj. (Jf. krala seg, Krade?).

Krade m. tæt Flok; Klynge især af Levende. Nfj. (Gloppen, Breimn, Stryn), overalt: „Krade“; Dal. (Hæskestad): **Krae**. „Dei stou i ein Krae“. „Ein heile Krae mæ Tree'na“. Minder, trods Vokalen, om kryda, kroda, og Eng. crowd. Jf. ogsaa krea seg. For Krode?

Kraffe m. en tregrenet Kvist eller „Tvare“, der tjener som Rokkehoved under Spindingen især af Blaar. Sæt. Tel. Ogsaa **Krafs** n. (Øvende med Tingen).

kraffa v. gramse; jf. grassa.

kraffen adj. 1) tilbøielig til at „kraffa“; som forstaar at gramse sammen, at rede sig ud af især økonomiske Vanskeligheder, at „kraffa for seg“. Helg. Vesteraalen. 2) n. „D'æ kraffint mæ dei“, de har megen Møie (Krafs, Grav) med at bjerge sig = „d'æ kra(v)sfængt mæ dei“. Hall. — „Gaa kraffen“: a) gaa tabt, gaa spildt. b) tabe i Kamp = „gaa i Rokje“; rjuka. SBerg.

Kragesnepe (e') m. Kraveslig; Snip. Sogn.

„**Kragg** m. lavt og kroget Træ“. A. Stjør. Strinda, Ndm. 2) usselt Dyr; Vantrivning. STrondh. (Klæbu og fl.).

kragga v. a. (ar), proppe, stoppe; særlig med Mad. Østl. (Oslo og fl.).

Kragge m. 1) = Kragg 2). STrondh. 2) stor Pjalt el. „Fille“? „Skjeurtekraggje“, gammel Pjalt af en Skjorte. Ma. (Bjelland).

„**kraka** v. n. (ar). 2) kravle sig frem“. A. Land og fl. „3) faa en Hinde af Jis“. A. Li. Tel. 4) abortere. Hard. (Kvamm).

kraka v. n. (ar), 2. harke. Gbr. Trondh. Namd. Salten. Ligesaa i Sv. Diall.

„**kraka** v. a. (ar)“, A. sy eller stoppe skjødesløst = hyspa. Ma. Sæt. Tel. „Kraka ihop Sokkar“.

Krakadom m. = Stakarsdom. Vestfold.

krakall adj. stiv og svag i Fødderne. Hadel. Modum, Follo, Vestfold. „Krakall i Beina“. Til kraka (1). — **Krakan** se Krake.

krakande adj. svag til at gaa. Land.

Krakastøde n. Stavre til Støtte for Krake 5). Gul.: **Kraakaastøe**.

Krakaty n. noget som er vantrevent, Stympere og dl. Vald. Til Krake m.

„**Krake** m. 1) Vantrivning osv.“ A. Smaal. og Vestf.: **Kraka**; særlig om Hest, Smaal. „3) vantrevet Træ“. A. Ndm. **Krakje**, „Einkrakje“, en vid flad Enerbusk. Østl.: **Kraka**. Hedm. (Ringsak): **Klaka**. „4)“. A. Ndm. „5)“. A. Gul.: **Kraakaa**, „Hesjekraakraa“. „6)“. A. Sæt. **Ryddingkrakje**, den øverste af de tre Krakarne. Se Kylling f. 7) „kjøre paa Krakan“ = paa Krakaføre. Smaal. Til kraka 3).

kraken adj. som gaar stivt og møisomt. Hall.

?**Krakestry** n. et Slags Lav. Stjør.

krakfullt adj. meget fuldt, af Fisk. Vesteraalen. — **kraktjukkt** d. s. Lof. **kraaktjukkt**, Senja. Maaske til Krake = Sjohorv.

„**Krakk** m. 3)“. A. Hard og fl.

Krakk m. Stymper, Stakkel; Pjalt; Usling. Oslo, Gbr. Tel. Shl. Voss, Nordl. „Sælakrakk“, ussel Hest; Oslo.

krakkjen adj. svagelig. Shl.

krakksitjande adj. = kraksæt. Sæt.

Krakkspjøt m. = Kakkspjøt. Fosn. **Krassspjøt** d. s. Innh.

Krakl n. Slæb; Møisommelighed. Trondh. „Dæ gaar paa Krakl“, møisomt. Se krakla.

krakla v. 1) kravle sig frem, arbeide sig møisomt frem = kraka. Romsd. Ndm. Trondh. „Krakle se fram“. 2) faa en Hinde af Jis = kraka. Nbg. „Fjou'r'n fere te krakle o leggje seg“. Ligesaa i Sv. Diall.

kraklen adj. 1) som bevæger sig frem med Møie; svag, ussel. Ndm. Trondh. „Kraklin te ga“. „Ga krakle“. 2) forbunden med „Krakl“; møisom; høist besværlig. Trondh. Sogn, Voss. „Krakle Føre“. „Her æ krakle te slao“. 3) tvær, vrangvillig. Hard. „Kraklin aa lài“. Ogsaa: klodset. Hard.

kraksa v. (ar), hoste op. Helg. Jf. kraka, NSv. Diall. kraaks' ɔ: hosta.

Kraksaud m. = Vaarskrake. Helg.

krakutt adj. om Træer: fuld af vantrevne, korte, stive, Grene og Pigger = taggutt, angutt. Hall. Vald. og fl.

krala v. n. og a. (ar), 1) klore, kradse; skrabe. Innh. SHelg. „Han sit aa krale aa skriiv“. „Kral' aat se(g)“. 2) arbeide sig frem med Møie; klore sig frem. STrondh. Jf. krola; T. Krale, Kralle ɔ: Klo.

krala seg v. krybe sammen til en tæt Klynge. SætV. „Krale seg ihoup; k. seg ikring Ell'n“. Maaske for krabla; jf. Krade, kre(d)a.

kralda? v. n. (ar), 1) brage gjentaget og stødvis; skralde. Tel. (Vinje). „Toora krallar“. Jf. skrella („skredde“, Vinje). 2) skoggerlee. Tel. (Tuddal). „Kralle aa læ“.

krama v. a. 1) gramse; rive (til sig). Ryf. (Skutnes). „Krama tee seg“. **kramsa** d. s. Ryf. Sæt. 2) proppe, stoppe, kramme. Nhl. „Baat'n æ teekrama“, fuldproppet.

kramast v. recip. klemme hinanden, bearbeide hinanden. Sogn.

Krambudegg f. = Budegg. Tel.: **Kraam-**.

Kraml f. et Snedkerredskab til at klemme Fjæle sammen med. Busk. og fl. Til kramla. Jf. Klamr.

Kramp n. Krat, Samling af forkrøblede Træer = Krampe (Nhl.). Sogn. — **Krampevid** m. Kratskov. Sdm. — **krampen** adj. kratagtig; om Skov.

Krampe m. en gammel indtørret og kroget Mand. Bamle, Nedre Tel.

krampa v. a. (ar), knuge, kryste, klemme Klæder i Vand under Vask = kremta. Nbg. (Honnes). „Rista Klæne paa Lvutæ, o saa

krampa dei i Bekkjn". Jf. krympa, Kramp, Krampe; Sv. Diall. krampa ɔ: böja något styft; kramp ɔ: krokig og fl.

kramsa v. a. gramse, rive (til sig); klore. Ryf. Sæt. Nhl. „Kramsa tee seg". „Kramsa seg fast"; Nhl. Til krama. Se A.

kramsast v. recip. klore hinanden; slaas saa smaat. Shl. Nhl. Nfj.

kramsen adj. 1) tilbøielig til at „kramsa": samlende osv. 2) særlig: med svag Appetit; som pirker i Maden. Ma. (Otrnes). I denne Bet. maaske for kraemsen; se kreimskjen.

krana v. n. (ar), stige stærkt i Veiret med For-Enden; kneise. SætB. „Skii'æ, Mei'n, Eikja kranar so upp". Jf. krøn.

Krane m. 1) en Figur med stærk Reisning, kneisende Figur. Sogn (Lærdal, Borgund). „Krane te Kar, te Hest". 2) Reisning. SætB. „D'æ gou^e Krani paa han, paa Mäi'n". Ogsaa (concret) = Hav. Sæt. 3) Skjærm fortil paa Karjol eller Slæde. SætB. 4) Fuglekro. Vinger. Se Kraae.

kranen adj. med Reisning; kneisende. SætB.

Krangdom m. stadig Sygelighed med Vanskelighed for at gaa; Uførhed. Jæd. (Haa). „Badnakrangdom", Rachitis. Jf. krengja, Krong og flgg.; G. N. kranga slæbe sig frem; krangr, skrøbelig; jf. krankdóm.

Krange m. 1) Jernbrodd under Sko. Ryf. (Aardal). Meddelt. 2) tvær, vrangvillig Person. Fosn, Ork.

Krangl m. en trang kroget besværlig Gjennemgang (Passage). Østl. „Eiker-Krangln". — **Krangla-Veg** m. = kranglutt Veg. Follo.

Krangleføre n. = kranglutt Føre Østl.

kranglen adj. 1) om Træ eller Gren: fuld af Vridninger eller Kviste som ligger paa Kryds og Tvers over hinanden = krongen. Ma. Sæt. 2) skranten; især: smaatærende. Tel. Rbg. 3) lidet arbeidsfør. Hard. 4) = krangleg. Busk. „D'ær kranglint aa leitt aa kaama(a) fram".

kranglesjuk adj. skranten. Tel. Rbg. Hard.

kranken adj. = krankall (Gbr.). Vald.

Kranseskaal f. = Kranselag. Hard. og fl.

Krap n. Krat = Kramp n.; ogsaa om smaa eller vantrivelige Dyr. **Krukrap**, Li. (Eikin).

krapa v. (ar), borthugge Krat. Hard.

„**krapa** v. = krava". A. Sdm. Ndm. Nordl.

krapen adj. kratagtig; forknyttet. Li.

Kras n. tæt Krat. Østl.

„**krasa** v. n. (ar), lyde som naar noget knuses". A. 2) rasle, Gul. „Dæ kraasaa ne-i Halm'n". 3) leve et overdaadigt og noget uregelret Liv; søle; næsten = rangla. Helg. Salten. Ogsaa v. a. „Han ha(r) krasa burt heile Arv'n". Jf. Sv. Dial. krassla, hushålla illa.

krasa v. a. og n. (ar), 2, danne Klase, Klynge, „Krase". Sæt. Tel. „Däi krasa seg i Hou^pi kringtum Ell'n". „Fænaarn krasa seg i Hou^pi innunde Graanæ"; SætB.

krasafaren adj. brøstfældig, færdig til at falde i sine Dele. Hall. „Krasaf. Sle'e". Se flgg.

Krasakippe n. en Skrantning; En som intet taaler. Jæd. Jf. Krase, krasen.

Krasar m. Ødeland; Søler. Nordl.

„**Krase** m. Klase = Kongul". A. Tel. Sæt. Oslo. „Krase av Blomar". „Berkrase". I Tel. (Moland) er „Krasi, Berkrasi", en tæt Klynge af Bærplanter med Frugt paa, medens hver Bærklase er **Krusi**, „Berkrusi, Tyteberkrusi". 2) en Krands eller Hob af Kviste og lignende stive Ting. Tel. Ma. Dal. Sæt. „Kvistekrasi". „Dæ laag i ein Krase". „Kvistekrase". 3) forkrøblet Træ el. Gren med stive, krogede, over hinanden liggende Kviste. Østerd. STrondh.: „Krase" (ikke tiljævnet). 4) stiv Visk til Rengjøring. Jæd. 5) Kvist med en Hage til at bære Fisk paa = Kræa, Snik. Østerd. 6) vrangvillig og ustyrlig, umedgjørlig Person. Østerd. STrondh. „Honnkrase". 7) = Krasar. Salten.

„**krasen** adj. svag, brøstfældig". A. Jæd. Dal. Især = krasafaren. 2) af smaa Legemskræfter, svag. Stjør. „Litin aa krasin".

krasken (kj) adj. svagelig; skrøbelig. Rog.

krasknast v. n. blive skrøbelig. Ryf. (Vais, Nærstrand). „Huuse fere te krasknast".

Krasl og **Kratl** n. Riskov; Krat. Rbg. og Ma.: **Krasl**; Sogn og fl.: **Kratl**; Nhl.: **Kritl-Kratl**; Ndm.: **Krahl**. Jf. Kras (ɔ: Krat) og Krat. Se krasla, kratla.

Krasl og **Kratl** m. Skrantning, Pusling = Kryp, Kraum. Ogsaa: Kludrer, Slæber, Stymper. Agder; Trondh. og NGbr. (Lesja): **Krahl**, „Matkrahl". Se flg.

krasla og **kratla** v. n. 1) bevæge sig smaat og møisomt frem = kreka, krusla. Tel. Agder; Hall.: **krahle** og „krasle". „Krasle mæ", til Nød følge med Tel. og fl. 2) „**kratla** v. n. kludre, slæbe uden Fremgang". A. „Gaa aa krahl", pusle. STrondh. — **kraslen** adj. som „kraslar", kryber afsted, kludrer, slæber osv. Agder, Tel. Hall.; Trondh.: **krahlin**. Særlig: som intet mægter el. udretter; magtløs. Ma. („skraslen": meget vantrivelig). — **kraslesam** adj. forbunden med mange smaa Hindringer; besværlig, møisom. Tel. — Ordene pege, med Krasl, Kratl og Krahl, baade mod krasen, Krase, Kras (krasa?) og mod Krat, krata, og mod klatra A. Sandsynligvis er her flere (to—tre) Udgangspunkter, men Afledningsordene lader sig nu neppe rede ud fra hinanden. Sv. Diall. har kun fl: „krassla sej ur sängen"; „krassla" ɔ: hushålla illa.

krasutt adj. dannende en „Krase" 2) el. 3); fuld af „Krasar". Tel. Agder. „Krasutte Kvist'e, Grein, Tre".

Krat n. 1) noget som er for smaat, for

ubetydeligt; noget værdløst; noget vraget; Skrab. Ndm. Gbr. Østerd. og fl. Søndenfj. „D'æ berre noko Krat atte", f. Eks. af Frugt, naar den eg. Høst er gjort. **Kratsaud** m. lidet usselt Faar. Østerd. (Tynset): -so (o'—ö). 2) særlig: Kratskov, Krat. Gbr. Gul. Ork. Fosn. Se krata. Sv. Diall. kratt og krote ɔ: allehanda smått: småskog, smått och sämre utplock, affall. **Kratskog** m. Gbr. „Skogkrat".

krata eller **krota** (o') v. a. og n. Kun i Formen **kraataa**. 1) bortskaffe en Del af en Masse; formindske; reducere; særlig: formindske en Kvægbesætning ved at slagte nogle. Innh. (Beitstad, Skaun). „Kraataa 'taa Buskapa". „Kraataa 'taa to Ky". Denne sjeldnere Bet. tør skrive sig fra Smitte fra glata („glaataa, klaataa"); se d. 2) svinde ind; formindskes; afmagres; = fara (falla) av, utor. Gul. (Soknedal), Strinda (Klæbu), Stjør. Mest som „kraataa 'taa", ɔ: utav, og „kraataa 'tu" ɔ: utor. „Mathaagaan to(k) te kraataa 'taa", Madlysten begyndte at aftage. „So'n he tie te kraataa 'tu", Faaret har begyndt at afmagres. „Hæst'n ha vorte saa tukraataa". Maaske en oprindeligere Bet. er: plukke (ud), pille (af); jf. skrata, rata ɔ: vrage, (og gaa spildt). Jf. Krat, Kratsaud, Krota (o'); Sv. kratt, krate. For Resten falder det i Form og nogle Anvendelser sammen med krota (o', kreta) ɔ: pirke, pille.

Kraul n. (og m.) En som er i stadig Smaavirksomhed. Hard. Se kraula.

Kraul f. og m. Flok som mylrer paa snævert Rum; Mylder. Hard. Nhl. „Da gjængg i den Kröul". „Lambakröul". **Kraule** m. d. s. Voss. Se kraula.

kraula v. n. (ar, a; og de, og te), 1) krybe; om Leddyr, hvis mange Been gjør et Indtryk af Mylder. SBerg. „Da kraulte vekk". 2) krybe i Mængde om hinanden; mylre af smaa Dyr, helst Kryb. Nfj. Sfj. Sogn, Voss, Nhl. Shl. Hard. „Da kraulte likaso i äi Maurtuva". „Da aulte aa kraulte mæ Makk". „Da kraula mæ Fisk". „Aula aa kraula"; ved dette er Bevægelsen mere fremme end ved „y (yrja, aura, øyra) og kry", hvor Mængden er mere fremme. 3) krybe sammen til en tæt Hob el. Dynge; om mange Enkeltvæsener. Hard. 4) være i uafbrudt Smaavirksomhed, arbeide jævnt og smaat = aula. Sogn, Hard. „Kräula aa arbäia". Det vil i „ao"-Maalene let glide sammen med kraala og kravla („kraola"). — **kraulande** adv. myldrende. „Kjøte va kraulande fullt mæ Makk". — **kraulen** adj. fuld af myl'rende smaa Væsner. Mest i n. „D'æ sou kräule tsjao ois, mø ha sou mangge Bodn"; Hard. (Kvamm). — **kraulig** adj. altid smaat virksom. Sogn. Ogsaa: **kraolig**. — Jf. krøyla (krola). Vesterbotten: kraul' ɔ: kråla, hvimla; kraul m. kryppare, stackare; Gotland: kråjl m. ɔ: kråland hop; og fl. hos Rietz. Eng. Diall.: crowdle, krybe som en Krabbe. Hænger vel sammen med kru, Kru, krya (og kryda?).

Kraum m. 1) Væsen som bevæger sig svagt og langsomt, som en Maddik; lidet Kryb; Pygmæ; Pusling; Stakkel; omtrent = Krasl, Krek, Kryp. N- og STrondh. Nordl. 2) Stymper til at arbeide; Kludrer. Nfj. Jæd. — **Kraummakk** m. d. s. Jæd.

krauma v. n. (ar, a og de), 1) kravle som en Maddik; slæbe sig frem. Shl. Trondh. Salten, Senja. „Alt so kunde kröuma aa gaa". 2) myldre, især af krybende Tingester; vrimle. Nfj. Shl. Ryf. Jæd. „Dæ va saa fullt dæ bara kröumde"; Jæd. 3) koge sagte = putra. Sdm. (Sunnylven). „Grytaa tæ te kräume". 4) tale sødt og indsmigrende og lidt klynkende; især om gamle Koners „Velgjerdsprat". Hard. (Odda). — **Kraumeprat** n. Hard. — **Kraum(a)** f. = Kraum m. 1). Fosn. — **kraumen** adj. ømskindet, klynkende. A. SBerg. — Hertil: **krøyma seg** v. n. (er, de), bevæge sig som en Maddik, „Kraum"; drage sig sammen; krybe sammen. Hard. (Odda, Ullensvang, Ulvik). „Badne krøymer seg attemæ (inn te) Mour si". „Me laog aa krøymde aoko nee-mæ Oon'n". „Han gjekk aa lurte aa krøymde (-te) seg fram so Katt'n". — G. N. krauma koge sagte = putra (Cleasby); Isl. kreima (kreyma?) svag Person. Vesterbotten (se kraula): kraum' ɔ: kvida, klynka; kraumen, ömskinnad; sml. ogsaa: kravla ɔ: sjuda, porla, i Sv. Dalarne.

„**krauna** v. n. (ar), krympe sig; klynke". A. Hall. Røldal, Ma. Jf. krøyna. — **Kraun** n. 1) det at man kraunar. 2) En som kraunar. Hall. og fl. — **Kraunesteik** f. = Kraun 2). Røldal.

„**Krav** n." A. 2) vandblandet Jisgrus eller Snee som er tilstede i et Vandløb, naar det „kravar" 2) og 3). Helg.

„**krava** v. n. (ar), faa en tynd Hinde af Js". Sæt. **kraave** d. s. Tel. (Selljor?). 2) om Bæk = kova, kreppa upp, kjøva, krya. Helg. „Bækkj'n krava oopp", Bækkens Vand stiger (ved faldende Barometer) op igjennem og omkring dens Jis og danner nye tykke vandblandede Jismasser. **kraagh(w)aa**, Stjør. **kræv'** (oopp), Imperf. kræwd' og kræst', d. s. Fosn. 3) om større Vandløb: tilstoppes og svulme op formedelst flydende Sne el. Jis. Stjør. „Elva kraagh(w)aa att 'taa Snøsaar". **kræv(a)** d. s. Ndm. Fosn, Namd. „Elva kræv oopp".

Krave m. = Krav n. 2). Innh. (Sparbu): **Kravi**; Stjør.: **Kraagh(w)aa**. — **Kravsyrpa** f. d. s. Helg.: -sørp(a).

Kravelde n. = Gravelde (Sogn). Sogn. Meddelt. Jf. Krevel, Krevja.

kravlen adj. 1) stadig i Bevægelse; urolig. Rbg. og fl. 2) flink til at gramse til sig =

kraalen, kraffen. Ndm. og fl. Til „kravla te seg"; „kraola", Hard.
„Kraa f. Vraa". A. Kroo, Ndm. VTel. (Moland, Fl.: Krø'ar). Kroon, Kroᵘn, Tel. (Treungen), Rbg. VAgder, Dal. Fl.: Krø'na(r), Krød'na; bestemt Krø'ne og Krø'nane, Rbg., Krød'nan, VAgder, Dal.
„kraa (seg) v. komme sig". A. „krao se tee" Sogn (Borgund). Jf. kradugur, rask paa nytt; Gottland.
Kraae m. Kro hos Fugle. Ring. Totn, Oslo (Bærum), Vestfold (Sandsvær), SSmaal.; Kraa, Hedm. Vestfold (Lier); Kra-a og Kra-e m. Rom. (Høland, Ullsaal, Nedal, Nannestad), Odal, Smaal. (Trykst. Askim); Kra m. Rom. (Eidsvoll); Kran? Smaal. Rom.; Krane m. Rom. (Fet), Vinger; Kruye m. Jæd. Dal.; Kroove, Shl. (Etne). Sv. Diall. kroe, krove; Eng. craw.
kraagaa v., Kraagaa m. se krava, Krave.
„Kraaka f." A. e) det fremspringende Parti midt under Hestefoden, Horn yderst, Brust indenfor. Helg. Sogn, Shl. Sæt. Hall. Østl. f) enslags tarvelig Kvindehat. Udbredt. — „Stuupe Kraake". støde Kolbøtte. Søndenfj. „Skutla Kraoka", d. s. Hard. — „Spursmaalskraaka" se flg.; jf. „Kraaka greve".
kraaka v. n. spørge idelig. NGbr. Østerd.
Kraakekorn n. = Fuglefræ, Polyg. Gbr.
Kraakekorna n. Allike, Corvus monedula. Hard. Shl. og Ryf.: -kodna; Fl. mest: kodne(r) f. Se Korna, Ramnskorna.
Kraak(e)maur m. en Art sort Myre, uvist hvilken. Hedm. Totn, SGbr.
Kraakeris n. = Kreklingris; se d. Hedm.
Kraakerod (o') n. den sorte Bughinde i endel Fiske. Helg.: Kraakrø.
Kraakeskjerra f. = Kraakesmella. Hall. (Gol).
Kraakesmell m. et lidet kort skarpt Smæld. Hall. (Aal).
Kraakesvelg? m. Halsonde med Vanskelighed for at svælge Spyttet. Helg. (Brønnøy, Bindal): Kraaksvölðr og -svöltr, af Svölðr ɔ: Svælg.
Kraaketrong f. jf. Hovtrong. Helg. Smaal.
Kraaketyre n. = Fjersingtyre. Ringerike.
Kraal n. Mylder. Sfj. Til kraala 1).
Kraal m. 1. Masse Æg af Tudse el. Frø. Tel. (Raul. Skafsaa): Kraal'e og Krjaal'e. „Poddekraale, Loppekraale".
Kraal m. 2. En som kraalar; Stymper. Sogn.
„kraala v. 2) gramse". A. „kraola tee seg". Hard. (Kvamm). 3) være i stadig liden og virkningsfattig Bevægelse el. Virksomhed. Sfj.; Sogn (Leikang, Brekke): kraola, -e. „Han æ so ændige te kraale baa(de) seint aa tiile". Se kravla, kraula. Jf. krjaala. — kraalen adj. tilbøielig til at kraala, lig en Kraal. Sogn og fl.
kraalig adj. = kraulig. Sogn: „ao".
„kraana v. n. (ar) komme sig". A. Voss, Hard. Vestfold. Ogsaa „kröune", Ringerike, hvilket tør være fremkommet ved en Misopfatning af en (tidligere) Udtale „kraaone" af kraana, som endnu er brugelig i Nabobygden Modum. „Kraane tee att". kraana seg el. „kraana med seg", komme til fuld Livlighed igjen efter Søvn, Svime eller Sygdom; Voss.
kraana seg v. 1) ytre overmodig Glæde; hovere. Nhl. 2) se kraana.
Kraang, kraangen, Kraangl se Krong.
Kraas? f. uordentlig Hob; Dynge. Hard. (Ullensv. Ulvik, Kvamm). „Däi laog i äi Kraos". „Äi Kraos mæ Vodn". Maaske for Kraus; jf. Krøys.
Kraas m. den tykke dobbelte Mavemuskel hos Fugle. Østl. Gottland: kråS n. d. s.
„Kraas f. 3) kræsen Person". A. Ma. 4) en væmmelig, ufordragelig Person = Ulida, Snya; især En som er modbydelig ved sløvt Fuldskab. Tel. (mest Østre og Nedre). Kraasebikkje f. d. s. 5) de uædelige Indvoldsdele udenfor Ernæringskanalen, af hvis Omgivelser udvindes Talg: Kjertler, Nyrer osv.; oftest brugt i Fl. Kraasir. Tel. (Lunde, Selljor, Vinje, Mo).
kraasa seg v. 1) gjøre sig det mageligt og behageligt; gjøre sig til gode = hava seg høgt (ikke „haagt"). SætB. og B. „Han ligg o dovnar o kraasar seg um Morgo'n o tek imoᵘt Trakteeling". Se A. Og: kræsa seg; se d. 2) vise sig kræsen; vrage = bretta seg. ØTel. (Tinn, Holla og fl.). — Kraasefant m. kræsen Person. Tel. Kraasehit (ii) f. d. s. Tel.
Kraasedom m. noget væmmeligt. Tel.
kraaseleg adj. 1) uædelig; om Indvoldsdele. Tel. 2) væmmelig; ufordragelig. Tel. (Rauland, Selljor, Heiddal, Bø, Sauar). kraasoleg, ØTel. (Heiddal og fl.). Og: kræseleg; Tel. og m. fl.
Kraa-steik f. En som sidder og steger sig i Ovnskrogen; bløddagtig Person. Vesteraalen.
kraataa v. se krata og krota (o').
kraava v n. 1) = krava. Tel. (Selljor?). 2) om rindende Vand, hvori der danner sig Isgrus. Hall. (Nes). „Elvee kraava, ho gaar mæ Kraav" n. Først derefter „k a s t a Elvee" (= krava, A.), Nes.
krea seg (ee kort) v. (ar), trænge sig sammen. Gbr. (Lom, Vaa.). „Söu'n kreea se attfaar Stæin'n". kreda? Jf. Krade, Kreda; kroda. Ee i NGbr. er ofte fremgaaet af e', selv om dette ikke efterfølges af D, hvilket i m a n g e Diall. paavirker e' saaledes.
Kreda (e'?) f. en liden svag uanseelig Tingest? a) om liden Ørret = Kræda. Sdm. og Nfj.: Kræde A.; Ndm. (Stangvik, Tingvoll): Kreeaa; Helg. (Vefsn): Kreå; Romsd.: Kree-e; Ndm. (Sunndal): Kree; Tel. (Vinje): Kræe, „Aakræe", „Fiskekræe". b) om liden Kartoffel. Hard. (Ulls. Ulvik): Kræa. c) om en liden Stakkel af et svagelig vrantent Barn. Sdm.: Kræde; se A.; Innh. og Namd.: Krudu, Kroodoo. d) et

lidet vantrevent Dyr eller Menneske; en liden Stymper. STrondh. (Strinda, Klæbu, Selbu): **Krudu, Krug(hw)u**; som „Stugur < Stughwür < Stu(w)ur < Studur". „Bærr e liita Krughwu". „E Krugu te Kar, te Lam". „Matkrugu". e) brugt om en liden Tingest af en Lampe. Innh. (Skaun): **Krudu**. f) se Kræa og Krøa. Hvis disse Former tilhøre samme Ord — og Vanskelighed gjør neppe engang det Vinje'ske „Kræe" — kunde dette maaske være eet med Isl. kreda, en forkjælet Person (Cleasby, jf. G. N. kregd, Vantrivning) og have Sammenhæng med Skreda ɔ: noget lidet og skrøbeligt („Skreea. Skreeaa, Skrooboo, Skrudu"). Kreda : Kreea Kræa Kreeaa Kræde Kree = Fleda : Fleea Flea (Flæa) Fleeaa (Fløaa) Flæde Flee.

Kree'e n. se Kræa.

Krefs m. Krebs, Astacus fluviatilis. Smaal. Sydsvensk (Dansk) Dial. kräfs, d. s. — **kreffa** v. fange Krebs. Smaal.

krefta v. n. (ar), mane stærkt; true; tildrive; næsten tvinge. ISogn.

kreimskjen adj. smaatærende af Svagelighed og medfødt Modbydelighed for adskillige Spiser; svagelig kræsen. Jæd. Dal. Ma. Sæt. Jf. kramsen og de flgg.

kreimslen adj. = kreimskjen. Dal. VAgder, Rbg. — **Kreimsling** m. En som er kreimslen; Skrantning med svag Appetit. Dal. Ma. Rbg. Jf. (?) Isl. kreima (kreyma?) svag Person. — **Kræmsl** (æe maaske for æe < ei) m. svagelig Stymper. Li. (Kvin).

Kreist n. 1) hvad der krystes ud eller frem. Romsd. „Snjøvkreist". 2) det at man krymper eller vrider sig ved noget; omtrent = Kviding f. NTrondh. „Dæ va naa te Kreist paa dæg". Maaske ogsaa m. Til kreista seg.

„**kreista** v. a. (ar), kryste". A. **krøysta**, VAgder. **krysta**, SætV. Rbg. VTel. ØTel. Got. kriustan.

kreista seg v. krympe sig ved noget; ville nødigt til; omtrent = kvida. NTrondh.

Kreista f. Kryster. NTrondh. **Kreistlus**, d. s.

Kreka (ee) m. Afkrog; se Krike. SHelg.

„**kreka** (e') v. n. krybe". A. Imperf.: **kreek**, Østl. (Rom. Modum og fl.), Ryf. Jæd.; **krook**, Østl. Tel. — „krek, krakte, krakt", ogsaa i NGbr.

Kreka (e') f. Edderkop. YSogn. **Krekla** f. d. s. ISogn, Voss.

krekall (ee) adj. svagelig. Ma. (Holum, Bjelland): **krekaal**.

Kreke m. = Krake 5). NGbr.: **Kræka**, „Heeskræka" (kort Hees-).

„**kreken** adj." A. 2) lig et „Krek"; stymperagtig. Ndm. og Ma.: **kreekjen** (og e').

Krekjel (e') m. en tvær, umedgjørlig Person; Tværdriver. Nfj. (Olden, Gloppen): **Krækjele** og **Kree-**. Jf. Krekla, Kreksa, Krikel.

Krekkja f. 1) = Kornkrakk. Ring. (Krødsherad). 2) Slibestens-Stillads, gjerne dannet af et tostammet Træ; = **Krekkje** n. Østerd. Gbr. STrondh. Ndm. Jf. Krekla. 3) tvær eller trodsig Tingest = **Kreksa**. STrondh. Ndm. 4) Stymper; Pjalt; Kujon. Innh. Fosn. 5) Vantrivning = **Krake**. Strinda (Bynes; meddelt).

krekkjutt adj. lig en Krekkja 3), 4). Trondh.

krekla (e') v. n. krybe, kravle = krakla. „**Krekle** seg fram", slæbe sig frem. Romsd. Nfj. Namd. — **Krekl** n. Kravlen; Slæb.

Krekla f. 1) Korngaffel = Kornsenda. Nhl. (Eksing.). 2) kløftet Stang til at hænge (Vaft) paa. Nhl. Jf. Krekkja. 3) kroget og stivlemmet Stakkel. Sogn. 4) Edderkop = Kreka.. Voss, ISogn. Maaske eet med Krekla A.

kreklen adj. ussel, osv. = kreken. Sogn.

Krekling m. Stakkel = Krypp. Voss, Nhl. og fl.

„**Krekling** m. Kragebær". A. Ma. **Skrahling**, Selbu. **Skvækling**, Strinda (Børsen, Bynes); **Klækling**, NGbr. STrondh. (Uppdal); **Skvæk** f. Strinda. **Krækje** (e'?) n. Sdm. Og: **Krykebær**, Nfj. (Christie, uden Sted: „Kræke-Kryke"); til krjuka, krykja. — **Kraakeris** n. Hedm. Hedder: „Migbæris", SGbr. (Faaberg).

Kreks m. Vantrivning. Sogn. Jf. Kreksa.

„**Kreksa** f. 1)". A. Gbr. (Skjaak). Ogsaa: Træ med krogede og forviklede Grene. Sogn, Sfj. Nfj. „2) tvær el. trodsig Tingest". A. Sdm. Romsd. Ndm. Fosn. „Ei Baatkrekse", en skrøbelig, fortrædelig Baad. Ogsaa: en modbydelig (skiddenfærdig, kynisk osv.) Person. Dal. VAgder, Tel. Særlig: et modbydeligt nærgaaende Kvindfolk „som **kreksa seg** inn paa Mænna". Dal. „3) Pediculus pubis". A. Dal.

Krekse m. og n. vrangvillig og vranten Person. Sfj. Shl. — **Kreks** m. d. s. Voss.

„**krekseleg** adj." A. 2) modbydelig, lig en „Kreksa" 2). Ma. Østerd.

kreksen adj. 1) tvær, trodsig, vrangvillig. 3) hinderlig. Sdm. Ndm. Romsd. „Tver aa kreksin". Om Arbeide: „D'æ krekse, gjæng krekse" adv.

kreksutt adj. yderst svagelig; elendig; udygtig. Gbr. (Skjaak). „Krækjaat 'taa se; krekjaat te kaamaa fram".

„**Krel** (ee) m. Mave; Kro". A. Gbr. Tel. **Kræl**, Kro; Tel. (Vø). 2) liden svag Stakkel, = Krypp. Li.

krela (ee) v. æde. Gbr. Og: **kreele** se.

krela (ee) v. være i jævn Bevægelse, se kræla.

krell adj. som let faar Kvalme. Sogn: **kredl**.

krellast v. n. væmmes = krella. Sogn, Shl. Ryf. og Røldal: **kredlast**. „Kredlast a a t dæ", el. „a v dæ"; Ryf. Røldal.

kelleleg adj. væmmelig. Røldal: **kredlalig**.

„**krellen** adj. kræsen". A. Nfj.; SBerg.: **kredlen**; Vald.: **krillen**; Senja: **krælen**. 2) = krell. Ma. Ryf.; NGbr.: **kræillin**. 3) modbydelig. Ryf. Hard.

krelleten adj. kræsen. Nordl. **kræll-**, **krill-**,

og krylleetin, Helg. kreel-, Lof. Vesteraal.; kræl-, Senja.

krema v. n. (er, de og te; ogsaa ar), 1) strække Krop og Arme frem efter noget; gribe efter noget med begge Arme udstrakte; gribe ud i Luften; gribe vidt omkring sig; gramse. SætB.: kreeme; Rbg. (Aamlid, Hærrefoss, Evje, Honnes): krææme. „Han sprangg o kreembi ett'an i Blindekjeuk". „Ho gjekk i Myrkri o kreembi eutyve Bouri". „Eg kreembi kringum Fura o heelt meg". „Du fimlar o kreemar o gravlar". „Han kreemar eutyve adde veie Breikane", han udvider sin Virksomhed overordentlig stærkt. „Han fer o krææme(r) ette Söu'n"; Evje. „Han krææmte o tok ette meg, krææmte o fekk Tak i'an"; Aamlid. 2) v. a. „Ho krææmt 'an i Anliti mæ baae Hændane", greb. Rbg. 3) **krema** v. a. klemme i Favntag, Brydning. Ma. (Lauvdal). „Ein kunne tænka at 'an kreemd'an ihel". „kreema" kunde være kremma (kremja) i Ma. og SætB. ligesom „Bleema" er Blemma; ligesaa maaske „krææme" i Rbg., som „Blææme", „Kræma". Men ogsaa „kremme, kræmme" bruges paa nogle af de samme Steder (Bygland, Evje) og med anden Bet. Jf. ogsaa græma; Sv. Dial. krama ɔ: samla i mörkret, klämma. — **krææmsje** v. (ar), = krema 1). Rbg.

„**Krembel** m." A. 2) Kro = Krel. Spøgende om Maven. Hall. (Gol): Kræmmil.

Kremel m. En som ikke er Herre over Kroppen; en yderst svag og famlende Person; omtr. = Krusle. Vel eg.: En som gaar med Armene fremstrakte for at gribe („tage") for sig; til krema. Sæt.: Kreemili.

kremma v. a. og n. (er, de), 1) gribe over med Fingrene; klemme i den lukkede Haand; kryste. Sæt. (Bykle, Valle, Bygland), Rbg. (Evje), Rold. „Klemme (kræmme?) Stav'n", kryste sin Stok. „Kræmme (e'?) ihoup äen Snjouballe". „Han kremmdi ivi Arm'n". 2) „kræmme ti (te) seg, kræmme inn a t seg", klemme ind til sig med begge Arme, klemme i Favntag. Sæt. Tel. (Vinje). „Eg kræmmd 'an so han illverkte i Ryggjn". 3) gribe ud efter = krema. Roldal. „Han kræmmer ette alt". Jf. kremja, og krema hvorfra det ikke altid adskilles.

Kremma f. Haandsfuld = Kremming. Tel. (Sellj. Bø): Kræmme; Ma. (Hægeland): Kræma; Tel. (Bø): Kræme.

kremmen adj. tilbøielig til at „kremma" (1) 3)). „Kræmmen i Talen", som kryster Ordene ud af sig. Røldal.

„**Kremming** m." A. Kræmingge, Rbg.

kremsja v. (ar), = krema 1). Rbg.: krææmsje.

„**kremta** v. a." A. Sæt. Tel. Jf. krampa.

krengja v. a. (er, de), bringe (faa) i en vreden og trang Stilling. Sogn, Sdm. og fl. „Eg krængde Foutn mydlaa Stäenadn". Jf. Krong, Krangdom, krangla.

krenglen adj. skranten; især: smaatærende af Svagelighed. SætB. „Krænglen ti ete". Jf. kranglen.

Krengsla f. trang og vreden Stilling; Klemme; omtrent = Vrengja. Sdm. „E kom i Krængsle so e kom kje ifraa".

„**krenkja** v. a. forvride". A. 2) krænge. Sdm. (Hjørungfjord). „Krænkje a a v r Baat'n".

krenten adj. noget knap el. kort. Nhl. (Mo).

krepp adj. hovmodig = kaut. Salten.

„**Krepp** m." A. 3) Tilbagegang i Trivelse; modsat „Kveik". Tel. Rbg. Ma. „Kræturi fekk ein K. her i Vaar, me hae so liitee Foor".

kreppa v. a. (er, te), krumme osv." A. Rog. Agder, Tel. Ogsaa v. n. krumme sig sammen. Ryf. „Han stoo aa kreppte aa fröus". „3)". A. „Elva kræppe oopp 'taa Jisfaar". Ork. Gul.

„**Kreppa** f. Klemme, Knibe". A. Dal. 2) Indsnævring = Krepp; især af Farvand. Oslo, Follo, Smaal. Bamle.

kreta (ee) v. n. 1) kvidre, synge smaat. Sogn, Vald. (NAurdal og fl.). Se bulla. Jf. G. N. kretta (og krita?), mukke; Sv. Diall. krätta d. s. — 2) pirke, pusle. NGbr. 3) se krita.

kretig (ee) adj. 1) smidig og rask. Shl. (Fitja). „Aal'n æ kreetige". „Ungjen æ so kreetige, d'æ kje Raa te faa fat paa 'an". Meddelt. 2) se kriktig.

kre-um (ee), for kringum. Nhl. (Stamnes, Mo).

Krevel m. liden forknyttet og svag Figur; Skrælling; Pusling. Innh. (Stjør. Verdal og fl.): Kreev(v)il, „Guutkreevil, Veerkreevil". Ogsaa: Skreevil, Innh. (Sparbu), Namd. J Sv. Diall. krevål, kråvel, kravil ɔ: En som har svårt för att gå, stackare osv.; krava ɔ: kravla. Jf. Krevja.

Krevja f. en Stakkel som intet mægter og ikke kan føre sig; omtr. = Krakk. SGbr. (Øyer og fl.): Krævju. Jf. Krevel.

„**kri** v." A. Sogn. kri(å), Helg. (Vefsn). 2) „krii dæ t e e se", tilkjæmpe sig det. Sdm.

kria seg v. (ar), 1) juble = kria. Shl. Tel. 2) fristes = krya seg. Tel.

Krik (ii) f. 1) Vinkel, Krog, Braa. Ndm. 2) liden Indhegning = Kvi. NGbr. „Kalvk.".

„**Krik** (ii) m. 1) Vinkel". A. Om en skarp Vinkel ind i Fjeldmassen. Ma.

„**Krike** (i') m. Krog, Bøining". A. Rog. Li.: „Krije" og „Kreeje"; „Armskrije". Helg. (Bindal): Kreeka, en Afkrog.

Krikk m. skarp Vinkel; liden Krog; liden Afkrog. Ma. (Bjell.), Tel. (Selljor, Lunde), Hall. „Aalbogskrikk, Ognekrikk"; Tel. „Han las dæ ut i gvor Krikkjn". „Dæ fell saa gott i Krikkæn fe deg", om Udtale som faldt sammen med Bygdeudtalen; Selljor.

Krikl, kroget Figur. „J Kross aa K.". Hall.

kriklen adj. om Mark: ujævn, tuet og stenet. Helg. **Krikl-land** n. sligt Landskab. Helg.

Kriks n. svagt usselt Væsen. Vald. (Vang).

kriksen adj. kræsen og smaatærende af Svagelighed. Vald. (ØSlidre).

Shl. Om den hele Figur; Nhl. krofn(e), om Lemmer; Nordl. krupna d. s. se d.
„kroppa v. a. (ar) kradse; plukke". A. Nordl. Namd. 2) v. n. arbeide uden videre Fremkomst; pirke. Namd. Helg. Han kraappa aa roodd, kraappa aa sloo".
kroppen adj. pirkende; kraftløs. Namd. Helg.
„kroppen adj. krumpen". A. Ryf. Se kruppen.
kroppsnild adj. med vakker Krop. Trondh.
kroppstemnd adj. om Fartøier: med Stavnen stærkt opadbøiet; sammentrængt, modsat „dragstemnd". Ryf. Til kroppen, kreppa.
„Kroppung m. Smaatorsk". A. Romsd. Ndm.
„Kross m. Kors". A. „Læggji p a a Kross'n", begynde at arbeide. Vald. (Vang). „Han kjæm kji anten ti Kross hell ti Kyrkje", han er en ugudelig Krop. Sæt.
krossa seg v. vægre sig længe; være utilbøielig; nøle. Tel. (Tinn).
„krosskasta v." A. 2) v. n. om Skøiteløb, hvori Benene slænges korsvis. Agder.
Krot (Krött, Kraatt), se krota seg.
Krot (o') n. Pirken; se krota.
Krot (o') m. en Pirker; Kludrer. Nfj. (Gloppen).
„krota (o') v. a. udskjære osv." A. 2) v. n. og a. pille, fingre (paa); pirke; arbeide sent og daarligt; kludre. Sdm. (Hjørungfj.), Nfj. Honndal: krote; Innh. og STrondh.: kraa(t)taa. „Kraataa 'taa ('ti) Løsa", pirke i Lyset; Røros. „Kraataa paa", fingre; Gul. Innh. „Kjøte æ 'taakraataa 'taa Beinaa"; Fosn. Ordet er i Trondh. vanskeligt at skille fra „kraataa" for krata og krita. 3) lufte = krita. Ryf. „Dæ kraata lite paa Vatne". 4) „kraataa 'ti", gjøre Udsættelser ved, fremføre Anker mod; eg. pirke i. Innh. 5) gnie, prutte. Nfj. Sdm. „Han stoo aa gnorte aa krota aa akkedera". 6) søge smaa Udflugter aa Paaskud (pirke); krympe sig. Dal. „Han kro(t)da kje paa dæ", gik beent paa Tingen. — I Fosn og Gul. skal „kraat(e) ut", partic. „utkraata, 'tukraata" være = udskjære, pynte, og forskjelligt fra kraa(t)taa. — Krot n. Pirken; Pirkearbeide; Kluderi. Nfj. Sdm. „Krot aa Krahl". — Krotatre n. Træstykke, hvormed anbringes Figurer paa Kager. Voss; Dal.: „Kro(t)betree".
„krota (oo) v. n. pynte". A. Sogn (Aurland).
„Krota (o') f. 1) Smule; liden Levning". A. Krotu (o'), Nedre Tel.; Krootoo, Smaal. Follo, Hadeland, Land, Totn. „Inte e(i) Krootoo". Ogsaa: en usel liden Tingest; Smaal. Jf. Krat, krata. „2) Grever". A. Krøto, Vald. (Vang); Krotu, Nedre Tel. (Bærme af hvadsomhelst); Krootoo, Gbr.; Krutu, Stjør. Ndm. (Surndal). — Flertal: Talggrever; Krotur Tel.; Krutur Solør; Krootoor, -er, Busk. Oslo, Vestfold; Krøturer, Østerd. — Krootoobrø(d) n. Brød lavet med „Krotor"; NGbr. (Lom). — Krootoo(l)jos n. Lys støbt af Krotor. NGbr. (Baagaa).
krota seg (o') v. (ar), danne Gryn el. Smaaklumper. Smaal. „Brøe krootär (krötter, kraatter) se(i)". „Rømmen k. se(i)". — Krot (Kraatt, Kröt(t)) n. smaa Klumper som afsætter sig i en tykt flydende Masse. Smaal. Oslo.
Krotafisk (o') m. Ørred. Nhl. (Eksingadal).
Krotakaka (o') f. = Gliselbekaka. Hard. (Ulvik).
krotasam (o') adj. forbunden med „Krot", Pirken osv.; „äit krotasamt Arbäid". Nfj.
Krotuhol (o', o') n. et trangt, smudsigt, usselt Rum. Smaal.: Krootoohöl.
krotutt (o') adj. fuld af grynede Klumper „Krot". krøtut(e) Vald.; krootoote Totn, SGbr.; kröttete tildels i Smaal.
Krove m. Fugle-Kro. Shl. Se Kraae.
„Kru n. Mængde, Vrimmel". A. 2) om alt smaat og lidet værdiløst som er i Mængde. Hard. Li. og fl. Om smaa Kartofler; Hard. Om Flok af smaat eller vantrevent Kvæg; Li. (Eikin). — Kru-krap n. og Kru-rak n. d. s. Li. (Eikin). Se Krap, Rak. — Kruhakk n. om Flok af Smaabørn. Hard. (Odda). Se Hakk.
Kru n. Isgrus som flyder op fra Bunden = Or. Shl. (Etne og fl.) „Elvo staar i Kru" = kryr. Jf. krya.
Krua f. Vrimmel. Shl. Se Kroda.
kruande adv. mylrende. „k. fullt". Ryf.
Krubbebit (i') n. = Krubbedrag. Hall.: -beet.
krubbebit (ii) adj. lidende af Krubbebit. Hall. — Krubb(e)bitar (ii) m. NGbr.
„Krubbedrag n." A. Østl. Rbg. Li.
krubbeleg, krubben og krubbutt adj. trang og mørk som en Krybbe; om Rum og Lokaliteter. Hall. „E ha(r) dæ so krubbint". „D'æ so krubbutt i Gal'ee".
Krubb(e)rat n. Krybbelevninger. Totn, Gbr.
Krudde m. Krydder = Krydda. Ndm.
Krudu og Krug(hw)u, se Kreda.
kruende adv. „k. smaa", om smaat Mylder; smaat som Kru n. Tel.
Krufs m. svag og sygelig Person. Ndm.
kruffa v. n. (ar), gaa smaat og svagt, som en Syg. Vald. (SAurdal). — kruffen adj. svag, skrøbelig, især til at gaa. Vald. Vestf.
kruffeleg og kruffen adj. trang osv. = krumleleg, krupsen. Ned. Vel til kruppen, kreppa.
kruffutt adj. 1) skranten; skrøbelig. Vestfold (Hov, Andebu). „Gammäl aa kruffete". 2) trang osv. = krupsen, krumleleg. Vestf.
„Krugg m." A. 2) opstudt, puklet Ryg; Pukkel. Gbr. Hall. Østl. (Oslo m. fl.). 3) kroget Person; pukkelrygget Person. Smaal. Hall. 4) kortvokset kroget og kvistet (forkroblet) Træ. Gul. Strinda. Krugg-furu; Krugg-gran. — „krugg adj " A. Hall. Østl. (Smaal. og fl.). — kruggjin adj d. s. Gbr.
Kruggje m. = Grugg. Ndm. Kryggje, Romsd.
kruggryggja adj. = krugg. Gbr. Aadal.
kruggutt adj. = krugg. Gbr. Oslo.

Kruhakk n. Flok af Smaa. Hard. Se Kru.
kruk (uu) adj. krumbøiet fremad = kruken. Hard. Nfj. Sdm. Til kruka, krjuka 1); ligesom de flgg.
„**Kruk** (uu) m." A. Tel. 2) forsagt Person; Stymper; Kryster. Ryf. Ma. Tel. og fl.
Kruk (uu) m. 1) Haandfuld. Tel. (Vinje, Rauland, Selljor, Lunde). 2) Samlingen af de nederste 4 el. 6 Neg paa Kornstavre. Nfj. (Stryn). Se Kruka, Kroka. 3) = Kroys, Rauk. Nfj. Maaske eet med foreg. **Krukk** m.? d. s. Nhl.
Kruk (uu) = Huk. I „sitja (staa, dansa) paa Kruuk", Sogn, Hall. Sfj. Nfj. Hard.; og „dansa i Kruuk(j)e", Nhl. Jf. Krukedans.
Kruka (u') eller **Kroka** (o') f. Samlingen af de tre nederste Neg paa Kornstavre, af hvilke de to er stillede paa sin Rodende op mod den, med Toppen bøiet, og det tredie trukket paa Stavren til Dækning af dem. Se Kruk m. Innh. (Stod, Sparbu, Indr. Beitstad): **Kruku** og **Krookoo**. — **Krukuband** n. hvert enkelt af disse Neg. Innh.
Kruka (uu) f. 1) to sammenholdte fulde Hænder = Gaupn. Vald. Tel. (Vinje, Mo, Moland), SætB. Jf. Kruk. 2) liden og uanseelig Tingest. Hall. — **krukeleg** adj. lig en Kruka 2); uanseelig. Hall. „Kruukjile aa nustrin".
„**kruka** (uu) v. n. (er, te), huge". A. 2) = „slaa (dansa) Kruukedans". Hard. Sæt. 3) sidde selskabeligt sammen (bøiet frem over Ilden)? Vald. (S- og NAurdal). „Tice som mø ha kruuka tesamen", den Tid som vi har tilbragt hyggeligt sammen. „Mø kruuka (el. kruukte) morosamt", vi havde det morsomt. Maaske et andet Ord: (ar, a). 4) gaa til Sængs? Stjør. (Maaraak).
Krukband (uu) n. Vidjebaand om „Hesje"-stavre. Romsd.
Krukeband (uu) n. de Neg som stilles opret om Stavrens Fod. Vestfold. Til kruka. Jf. Krukuband.
„**kruken** adj. forsagt". A. Ma. Tel.
Krukesveisar (uu) m. kroget Person som gaar og svinger med Armene. Shl.
Krukhol (uu, o') n. trangt Rum, hvor man ikke kan gaa (ind) opret. Hadeland.
krukjile(g) adj. se Kruka (uu).
Krukk se Kruk.
krukk adj. sammenbøiet; -krøben. Nedre Tel.
krukka v. n. (ar), bøie sig sammen; krybe sammen, især af Kulde = kroka. Tel. (Vinje, Rauland). „Ky'ne krukkar". „Ho sat krukka o frous".
krukla (u') v. n. mylre (af Krybende) = krjuka 3), krykja. Shl. Sogn, Nfj. „Da krukla paa adle Kanta". „Kruklande fullt".
Krukla (u') f. 1) en sammenkrøben, kroget og stiv Figur. Tel. (Selljor). 2) Stivhed og halv Lamhed i Lemmerne hos Fæet = Krykla, A. Nfj. (Stryn).
krukla (u') v. n. gaa med krogede og stive Lemmer (og Ryg?); gaa møisomt og usikkert. Hard. Vestfold.
krukla adj. om Mælk: lidt sammenløben og klumpet uden at være sur. Ndm.
krukl(e)fingra adj. med stive og krogede Fingre. Ndm. „Laappin aa k.". — **krukl(e)-føtt** adj. om Fødderne. Ndm.
krukleleg adj. lig en „Krukla". Tel. (Sellj.).
kruklen adj. 1) som gaar snublende og møisomt formedelst stive og krogede Lemmer. Hard. Ned. Ndm. „Kruklin te ga", Ndm. 2) n. neppe fremkommeligt; hinderligt. Voss, Sogn. „Her va krukle te slao", meie.
krukna (u') v. n. = krokna. Romsd. Ndm.
Kru-krap n. smaat Fæ; se Kru. Li. (Eikin).
Kruks f. = Kroks. Sdm. (Hjørungfjord).
Kruks (u') n. En som kryber sammen, som krymper sig; forsagt eller kjælen Person; Stymper. Sfj. Li. — **Kruksa** f. og **Krukse** m. d. s. Agder, Rog.
Kruksa (u') f. 1) brøstfældig Ting = Kroks; Nfj. 2) stiv og svag Person. Sogn.
„**kruksa** (u') v. n. (ar)". A. 2) bøie eller trække sig sammen; krybe sammen. Hall. Sæt. Jæd. Dal. „Ho kruksa o fraus".
kruksall (u') adj. fremadbøiet, sammenkrybende; især af Sygelighed. Hall.
krukseleg (u') adj. stymperagtig (Kruks). Sæt.
„**kruksen** (u') adj." A. 2) overhovedet: sammenkrøben, for Uveir, af Kulde, Frygt, Svagelighed, Ælde. Hard. Shl. Ryf. Jæd. Li.
Krukul m. sammenkrybende, kjælen og forsagt, Person; Stymper. **krukulsleg** adj. Gul.
Krul (uu) m. kroget Træ. Romsd. STrondh. Gbr. Jf. Kryl. NSv. Diall.: krul, kryppare.
„**Krull** m." A. 2) = Isilja. Østl. (Follo, Vestfold, Oslo og fl.): **Krøll**. 3) krøllet Spaan = Kaure. Sæt.
Krulla f. Klynge = Krull. Vestfold (Lier).
krulleleg adj. noget krøllet el. lokket. Rbg.
krum (u') adj. stiv og kroget i Fingrene af Væde og Kulde. Jæd.: **kruum'e** og **kroom'e**. „Krume paa Hænnene". — **krumm** (u') d. s. Jæd. Dal. „vasskrumm" (og vassklumen), NBerg. Jf. Krum(m)a, Krumsa; Sv. Diall. krummen, krumsen, krumla = krum.
Kruma (u') f. „dra(ga) Kruuma", prøve gjensidigt Styrken af de krummede fire Fingre. Ryf. (Sand og fl.). Se Krumma, Krumsa, A.
kruma (u') v. (ar? de), klore, gramse. Ryf. (Sand, Tarvastad, Nærstrand og fl.) mest: **kruuma**; ogsaa: **krooma**. „Kruuma te seg".
[**kruma** v. tildanne en Krumning; f. Eks. paa Støvler, paa Klæder. Ryf.: **kruuma**. **krymma** d. s. Agder, Jæd.
Krume (u' el. oo?) m. (og f.) Smule. Sfj. (I- og YDale, Holsa). „Da va ikkje Kroomen (Krummen) atte; kvar Kroomen va reist'e". Maaske dansk-tysk.
Kruml f. en stiv kroget indsnittet Pind i en Fugle- eller Harefælde. Vestfold (Hov).
Krumla f. trang kroget stenet og forreven

Kløft i et Bjerg. Ndm. (Surndal). „Bækkjn eet Kroomlaa i Fjælle". Jf. Klumra.
krumleleg adj. om Rum og Huse: trang ubekvem og næsten utilgjængelig ved Urydighed el. Overfyldning med Skrammel. ØMa. Sæt. Mest i n. **krymlen** d. s. Hard.
krumlen adj. stiv og kroget formet (ikke blot forbigaaende som „krum"). Rbg. Ma. „Krumlen paa Hændane". Jf. klumra, -en. — **krumlefingra** adj. med krogede og usmidige Fingre. Tel. og Vestfold: -oo-.
krumlutt adj. = krumlen. Ma. Rbg. „Eit krumlutta (-te) Tree", Træ med stive og krogede Lemmer. — **Krumlebjørk** f.
Krumm?, kun i Flertal: **Krumma(r)**, de fire bøiede Fingre. Li. (Eikin). „Han æ sterk i Krumman" (ikke „Krummen" af „Krumma"). — „Dra Krumma", a) = draga Kruma. VAgder, Sogn. b) = draga Krok.
„**Krumma** f. Haand". A. Dal. „Gone Krumme", gode Næver. — **Krummetak** n. „taka Kroommetakji, paa Fingj'n, paa Nakkjen", bøie en Andens Finger sammen, Hoved ned mod Brystet. Tel. (Vinje).
krumma v. gramse = kruma. Dal. Hard.
„**Krump** m." A. Nhl. Jf. Krumt.
Krumpa f. Svinesygdom med krumme Ben. Shl. (Etne). Sv. Diall. krympa, sammandragning.
„**krumpa** v. a." A. 3) knuse saa det lyder stærkt, f. Eks. Sukker eller Salt; = knasa; ogsaa: gnave hørligt = knopra. Hall. (Torpo, Nes, Gol). „Dæ kroompa aa eet 'taa Brøee". 3) krympe. NGbr. (Lom).
Krumtastykke n. Milt = Ramnesteik. Sogn. — ?**Krumt** m. Ravn; Christie.
„**Kruna** f. 3) Bjælke osv." A. Gbr.: **Kroone**.
Krunelagde m. Uldlok i Panden paa Faar. Sæt.: -lagdi. **Krunelokk** m. d. s. Ma.
„**Krungla** f." A. Østl. Tel. Se Kryngla.
krungla v. n. 1) fingre noget med grove stive krogede og klodsede Fingre. Hall. (Gol). „Kroongle paa ei Klukke". 2) være ifærd med et møisomt Arbeide. Oslo og fl. „Han laag aa kroongla i Fisn". — **Krungla** f. og **Krungle** m. En som krunglar. Hall.: „Kroongle (-ö, -æ)" f. „Kroonglee" m. — — **krunglen** adj. 1) tilbøielig til at krungla. 2) om Lemmer og Træer: kroget og knudret. Hall. Vestfold. — **Krunglenеve** m. en kroget og knudret Næve. Hall.
krungleføtt adj. som gaar møisomt paa krogede og stive Ben. Rom. Vestfold.
Krunglknypa f. Hyben = Hjupa, Njupa, Knypa. Ndm.: **Kroonglknypp**. „Kroongl" ɔ: Klungr; Ndm.
„**krunglutt** adj. kroget, knudret". A. Vestfold. 3) om Lemmer, Rom. Smaal. 4) særlig = krungleføtt. Rom. Smaal. „Kroonglete te aa gaa". 4) n. (adv.) møisomt, under Forhindringer = traatt. „Dæ gikk kroonglete". Oslo, Rom. Smaal.
krupna (u') v. n. 1) blive „kruppen" = kropna. Tel. Agder, Rog. 2) krumpe ind = skrupna. Tel. (Moland).
„**Krupp** m." A. 2) sammenbøiet Figur. Tel. 3) skarp Bøining som, retlinet, danner en spids Vinkel. Tel. (Rauland og fl.).
krupp (u') adj. sammenbøiet; indadbøiet; spidsvinklet; modsat gag. Tel. (Hjartdal, Sauland og fl.). „Ljaa'n stænd krupp i Orve". „Hestskon æ for krupp".
„**kruppen** (u'), particip af kreppa". A. = krupp. Tel. Røldal, Jæd. Dal. Ma. Rbg. „Ljaa'n stænde kruppen i Orve". „Kruppæ Nos", krum, nedadbøiet Næse; SætB.
Kruppleik (u') m. Sammenbøiethed; Spidsvinklethed. Rbg. (Aamlid, SætB.).
Kruppsyl (yy) m. Krumsyl. Fig.: Karl med slet Holdning. Dal. (Ogna, Hæstestad).
Krups n. et trangt og ubekvemt og ved Overfyldning indsnævret Rum eller Hus. Ma. (Tveit). Til kruppen, kreppa osv.
krupseleg og **krupsen** adj. lig et Krups; omtrent = krumleleg. Ma. (Otrnes, Tveit), Rbg. (Iveland). Ogsaa: **krussen**, se d.
Kru-rak n. vantrevent Fæ; se Kru. Li.
krus adj. livsfuld og rank af Holdning; livsmodig. Omtrent = kry. Tel. (Grandsherad, Heiddal, Bø, Seljor). „Like kruus", fuldt friskt igjen. Maaske eg. kruset i Haaret.
Krus (uu) n. Samling af smaa vantrevne Tingester — Fæ el. Træer = Krap. Li. (Eikin). — **krusen** adj. forkrøblet; som „Krus". Li. Jf. Krusk, Krusl.
krusa (uu) v. skjære krøllede Spaaner, „Kruusar" = kaura. Strinda, Gul. Ork. — **krusa seg** v. flise sig op i bøiede Spaaner, som en Stavre der stødes ned mod Sten. Rog.
Krusaal se Krusul.
Kruse (uu) m. 1) krøllet Spaan = Kaure. STrondh. 2) Klase af Blomster el. Bær. Sogn (Blomster); Tel. (Moland): **Berkrusi**. 3) kjælen Stymper. Tel. (Mol.). Jf. Krusul.
Kruse m. et Slags Kortspil. NGbr.
Krusk m. 1) Klynge, Klase. Sæt. „Berkruske". 2) kroget og stærkt tvistet (vantriveligt) Træ el. Busk. Ryf. (Vass), Tel. „Brakakrusk". „Ein Krusk te Apall".
Krusk n. kroget og tætvistet Trævekst; særlig: slige Grene paa vantrevne Træer. Sæt. — **Kruska** f. Træ med „Krusk" n., især i Toppen. **Kruskefura**, **Kruskegraan** f. — **kruskeleg** adj. om Træer: (vantreven og) lig en Kruska. Tel. Sæt. — **kruskjen** adj. d. s. Ryf. — **kruskutt** adj. fuld af Krusk n. Sæt. Se A.
kruska v. a. knuse med Lyd; omtr. = krumpa. Hall. „K. Skorpu".
krusknast v. n. blive „krussen", affældig. Ryf.
Krusl n. 1) noget smaat og sammenslynget, som i Filigransarbeide, i Maling af „Rosor". Tel. 2) Æg af Fisk, Frø og Padde = Grusl. Ma.: **Kruusl**.
Krusl m. en Skrantning. STrondh.: **Kruhl**.
krusla v. 1) fare langsomt og noget bugtet

frem, af Svaghed eller stor Forsigtighed; arbeide sig langsomt frem gjennem Bugtninger; krybe afsted. Hard. Tel. „Ga aa krutla"; Hard. „Krutla seg fram". „Han kruslar seg uut oom Fjøline"; Tel. 2) arbeide med liden Kraft og Virkning; pusle. Berg. Tel. Se krutla A. Jf. Kruse, Krusul. 3) smaakoge. Hall.: kruhle og „krusle". Jf. krasla, kratla.

kruslast (av) v. n. blive svagelig. Nbg. Tel.

Krusle m. En som „kruslar"; en svagelig, langsom og famlende Person. Ma. Nbg. Sæt.

krusleleg adj. lig en „Krusle". Tel.

„kruslen adj. skranten". A. 2) = krusleleg. Ma. Tel. Comparativ: kruslar(e). kruhle-in (omtrent saa) d. s. STrondh. Til Krusl m. 2) om Vei: hvor man maa „krusla"; møisom. Li. (Eikin, Bakka). „Krutlen Veg"; Bakka.

kruslutt adj. skranten; skrøbelig. Østl. „-ete".

kruspa v. n. lyde som naar noget sprødt knuses; svagere end krasa. Hall. (Torpo). „Dæ kruspa i Brø'ee". Jf. knuspa.

Krusul (u') m. = Krusle. Tel.; STrondh. (Selbu, Guldal: mest om Skrøbeligheden). Krusuli Nbg. (Aamlid, Sæt.). Krusaal Li.

krusulsleg adj. og adv. svagelig; skrøbelig. Selbu, Guldal. „Krusulsle gjoort". krusulsle-in d. s. STrondh.

Krut-aat (uu) n. sorte Smaadyr, som Fisk har slugt. Shl. Nordl. Ogsaa: Kruutgaatt n. Nordl. — Kruve se Kraae.

„kry adj. 1) livlig, godt oplagt". A. Smaal. Follo, Vestfold, Oslo, Tel. Nbg. Li. kryleg d. s. Tel. kry-ug d. s. Tel. Li.

kry seg v. (r, dde), være eller blive livlig „kry". Tel. (Selljor). Se krya seg.

Kry n. noget Levende; især: et lidet Væsen som lever og rører sig i Regelen sammen med mange flere af samme Art; et lidet og krybende Ting; et Kryb. VAgder, Dal. Romsd. „Dær va 'kje kreupanse Krye", Ma. „Der va 'kje eit Kry aa sjaa". 2) en stakkels Skabning, et Kræ. Romsd. (Nesset). „Eit stakkars Kry" = „eit Inkjeskrøtur". Se krya, Kru. Jf. Kræa.

Krya f. = Kry 2). Helg. Stjør. Strinda. „Ei Sòukry(a)", et vantrevent Faar.

„kry(a) v. 3)". A. Shl. „Elvo kryyr opp".

„krya seg v." A. = kria, kjæta seg. Tel. (Mo, Vinje).

„kryda? v. n. myldre". A. Nhl. Shl. Hall. Ringerike (Aadal), Rom. Smaal. og fl.: kry, kry(r), krau (kröu), kroe; Imperf. krau (kröu) desuden i Vald. Sigdal, Totn, Vinger og fl. „Da söu aa kröu mæ Makk"; Salten, Senja. Ogsaa: „Han krau se(g) fram, gjekk aa krau", skred sagte frem. Trondh. Ndm. Jf. kroda, Kroda, krydda. 2) begynde at koge, danne Luftperler ved Kanten. Helg.

krydda v. n. (ar), myldre. Ryf. (Sand). Usikkert; ialfald ikke meget brugt. Oftere: kryddande adv. „k. fullt", myldrende fuldt.

Krydde m. = Krydda. NGbr.

kryddig adj. dumstolt. Nfj. (Breimn). Kryddepose m. dumstolt Person. Breimn. Jf. krydig, kryndig.

Kryk (y' el. ø?) m. liden Flok (el. Fangst?). Nfj. (Stryn). „Dær æ äin häile Kryk'e (ø) mæ Sild innpaa Fjoor'a". Til krykja (y', Præsens: „krøk'e"), eller krøkja?

Kryk (y') m. sammenkrøben Figur; Stymper; omtr. = Kruk, Kruks. Sogn (Ladvik, Aurland); tildels Krøk (til krøkja?). Til krykja (y'), krjuka.

Krykeber (y') n. = Krekling, Empetrum. Nfj.

krykja (yy) v. n. (er, te), = kroka (o'), om frysende Dyr. Tel. (Bo). „Kræture stænd aa kryykjer". Til Kruuk.

krykja (yy) v. n. (kryk, krukte og krykte), 1) trække sig sammen, krympes = krjuka. Ma. Hard. „Kryk(k)ja i Hop". 2) se krjuka.

Krykja (y') f. levende Væsen, helst et lidet = Kry n. Sfj. Nfj.: Kryyk(k)je; (spidst Y formedelst kj). Til krykja (y') v.

Krykja (y'?) f. Krumtræ, Krumved; særlig: Krumtræ i Vinkelen mellem forbundet Træværk. Sogn, Nfj. Maaske mest „Krøkja, -e".

Krykjel (y') m. en sammentrukken el. sammenkrybende Stakkel; omtr. = Kryk, Kruuk. Tel.: Kryykjil. I NSvensk („Norsk" ɔ: Finnland) Dial. krykkjil, stackare. Hid maaske „Krøkel, Hall." A.

Krykkja f. 1) Krøbling; sammenbøiet Figur. Nbg. 2) = Krekkje. Østerd. Gbr. Totn.

„Krykkja f." A. Stav med kroget Greb. NGbr.

Krykkje. „Eta seg i Krykkj(e)" = eta seg i Kove. Helg. (Brønnøy, Bindal).

Krykla (y') f. 1) forkrøblet Træ = Krøkla, A. Sogn. 2) et svagt og sammenkrybende, kjælent Væsen; jf. Krykjel. Tel. Sammesteds „Krøkla" om noget lidt andet.

kryklen (y') adj. som en Krykla; svag og sammenkrybende. Nordl.: krøklen.

„Kryl (yy) m." A. VAgder; Voss og Ryf.: Kryydl. — kryklutt se krøklutt.

kryla (yy) v. n. danne en Kryl; = gryla. Agder, Rog. „Sitja o kryyla". — kryy(d)la seg (ihop) v. skyde Ryg. Voss, Nhl.

„krylad adj." A. kryydla, Voss, Nhl. Ryf.

kry-leg adj. noksaa livlig, „kry". Tel.

kryl-herda adj. pukkelrygget. Sogn; -hala, Helg.

kryl(l) adj. = krellen. Helg. (Vessn, Lurøy). — kryl(l)eten adj. d. s. Helg.

krylla seg (ihop) v. n. (er, te), samle sig i Klynge, „Krull". Nhl. (Masfjord).

Krylt m. Person med Ryggen stærkt opskudt og Hovedet nede i Skuldrene; puklet (kontrakt) Person. Tel. (Bo). „Skrylt", VTel.

krylten adj. lig en Krylt. kryltevaksen adj. d. s. Nedre Tel. „skrylten, skryltevaksen", VTel. Og „gryl(t)vaksen".

[Krymde m. Krumhed, Krumning. Agder,

Hard. Se Folkevennen 1864, p. 336. Halvt fremmed. — **Kryml** f. se Krøml.

Krymla f. kroget vredet og kvistet, forkrøblet Træ el. Gren. SætB. og B. — **Kryml** n. Samling af Krymlor. — **krymleleg** og **krymlen** adj. lig en Krymla; forkrøblet. Sæt. Jf. Kruml, krumlutt.

krymlen adj. 1) trang osv. = krumleleg. Hard. (Odda, Ulvik, Ullensvang). „Ho æ so krymlæ, den Troppæ". 2) se foreg.

krymleleg adj. 1) = krymlen. Ryf. (Suldal); Røldal: -lalig. 2) se Krymla.

krymma se kruma.

krympa v. a. (ar), kryste, klemme; især Bast og Klæder i Vask. Rbg. (Hønnes, Bygland). Jf. krampa, krymta, kremta.

Krympa f. En som krymper sig = Kreist. Rbg.

krymta v. (ar), klemme, kryste. SætB. „Krymte noko ihoup". Jf. krympa, kremta. — **Krymtebrok** (oo) f. = Krympa. Tel. (Lunde). — „**krymta** v. harke". A. RGbr.

„**kryna** v. a. 2) justere". A. Ringerike, Vestfold, Gbr. „3) tugte osv." A. Bamle, Vestfold (Eiker), Gbr.; Tel. (Skafsaa): **krøne**.

Kryngla f. 1) Træ med stive krogede knudede, over hinanden liggende Grene; omtr. = Krungla, A. Tel. (Bø, Selljor, Kvitseid). 2) Dyr eller Menneske med stive krogede knudede vantrevne Lemmer. — **Kryngleбjørk** f. — **krynglutt** adj. lig en K.; forkrøblet. Tel.

„**kryndig** adj. stolt, selvgod". A. Især: som gjør sig vigtig; mest om tidlig udviklede Børn. Sfj. (Førde, Jølstr), Nfj. (Breimn, Stryn, Honndal). Maaske af kryd(d)ig under Paavirkning af krøn.

krynta v. pynte. SGbr. (Øyer), Hedm. (Ringsak). „Krynte se; krynte paa se; krynte paa Haare". — **Kryntedyr** n. Pyntedukke. Øyer. Jf. krina, kryna.

krypeleg adj. lig en Krypp. Shl.: „kryppa-".

krypen (yy) adj. = krypeleg.

„**Krypel** m. Krøb". A. Tel.: **Krypil**.

krypl adj. som har ondt for at bruge sine Ben; benskjør og stiv. Dal. (Hæskestad): **krybl'e**. Og: **kryplen** (b). Dal. (Ogna). Jf. Krypla, A.

Krypla f. Ko med stærkt ind mod hinanden bøiede Horn, med Horn som „krypper inn". Tel. — **kryplehyrnt** adj. Tel. Sæt. og Hall.: -hynnt; Hall. tildels: -hinnt.

kryplast v. n. blive krypl, benskjør osv. Dal. (bl).

krypldryg adj. med drøi Forpart. Helg.

Kryplor? f. plur. Overdelen (Forpartiet) af Kroppen, særlig Skulderpartiet. Helg. (Bindal, Brønnøy): **Krøplaar**.

kryppa v. a. (er, te), 1) sammenkrympe, sammentrække. Ma. (Hægeland). 2) v. n. krumme sig sammen; indknibes; smalne, især om Kar. Tel. (Selljor, Kvitseid). „Honni krypper inn"; se Krypla. „Han krypper uppetter, denni Kopp'n", smalner mod Aabningen. Jf. krupp, kreppa osv.

Krypsyl m. Stakkel = Krypp. Rog.: **Krypp-syydl**; Ndm. Jf. Kruppsyl.

Krypt f. Kjælder? Gravkammer? **Krypt'o** f. def. og **Kryptene** f. pl. def. forekommer i Jæd. (Høyland, Time) som Navn, maaske kun Stedsnavn, for helt eller delvis overgrusede Ruiner af gamle Stenbygninger. I nogle skal være gjort Gravfund. „Kryptemarkjo" er ogsaa et Stedsnavn i Høyland. Ser fremmed ud: Krypt (-kirke); synes forbundet med krjupa.

„**krysja** v. a. knuse". A. 2) knuse saa det høres, men dunklere end ved krasa. ØTel. (Tinn, Heiddal, Bø og fl.) og Num.: **krysje** og **krøsjaa**, **krys'e** og **krøs'(e)**, **kruste**, **krust**. Imperf. ogsaa **kraus** (öu), Heiddal. 3) klemme, kryste. Tel. (Kvitseid). 4) gaa itu med en let Knusningslyd. Tel. (Heiddal). „Lôuve va saa törrt at dæ krôus".

Krysja f. 1) Dynge af over hinanden kastede langstrakte Ting, f. Eks. Kviste. Tel.: **Krysju**, (Kvitseid. Selljor, Heiddal). og **Krysje**, (Rauland). „Booni laag i ei Krysju". Jf. Krøys, Krøysa. 2) Forvikling af Net. Tel. 3) Klemme, Knibe. Tel. (Selljor). Jf. krysja.

„**Kryss** n. Kors". A. 2) en sur og vranten Person, især et „Husgrin". Ork. og fl. 3) et Snedkerredskab til at optrække ligeløbende Linjer. Hall. (Aal, Nes), Land og fl. 4) se Krysjetre.

Kryss n. smigrende Eftergiven. Tel. Se flg.

„**kryssa** v. n. (ar). 2) vige osv." A. Oslo og fl. 3) v. a. give En Medhold; smigre En ved at opgive sin egen Mening. Tel. Sogn. „Eg kryssa(r) deg 'kje". — **Kryssing** f. det at man krysser = Kryss. — **Kryssor** f. pl. „kryssende" Ord og Optræden. Tel.

Kryssetre n. Redskab til at rense **Kryss** n. ɔ: Vinkel i Stavkar mellem Bund og Staver. Dal. (Hæskestad).

Kryssstokk m. Tværtræ i Forstavnen af Baad, over hvilket Fangelinen drages ind. Senja.

kryste v. se kreista.

Krystekrakk m. kjælen Stymper (Krakk) = Kreist, Krympa. Ø- og VTel. Vel ogsaa (eg.?): „Krakk" hvorpaa Vask krystes.

kræ og **kræa** v. a. (kræ, kræddе, kræ tt), 1) træde Traad eller Snor eller andet smalt igjennem Øie. Ma. (Halsaa, Sygne, Otrnes), Rbg. (Aamlid). „Kræ ei Naal". „Kræ Hyssingn igjænum". „Kræ Nyklar inn paa Fingjn"; Aamlid. 2) særlig: træde Fisk ind paa Snor eller Kvist. 3) „Ouren kræar i Hændane", Ørreden søger at vride sig ud (træde sig igjennem) Ens Hænder? Tel. (Mo). Maaske for t(h)ræda (se A.), som t > k i tvart > kvart, tvinna > kvinna (og fl. tv), tj > kj. Se haart.

Kræa f. 1. 1) Kvist (med Modhage) til at hænge Fisk paa. VAgder, Rbg. 2) Fiskeknippe paa Kræa. Tel. og fl. „Ei Fiskekræa"; Tel. (Skafsaa. Dette A tør være,

ligesom flere sammesteds, kun en Dialektens Uregelmæssighed, ikke en Antydning af opr. kort Stammestavelse). **Kræ'e** n. d. s. Agder, Tel. (Nissedal og fl.; Nedre). **Kree'e** n. d. s. Vestfold. „Kræ'e (Kree'e)" n. bruges ogsaa = Kræa 1); Nissedal, Vestfold. — 3) en hullet (soldagtig) stor Ske el. Spade, hvormed Klumper tages op af endnu flydende Grød, især Kartoffelgrød. Li. (Kvin, Fjotl.). — Hertil: **kræa upp** v. a. tage op med (paa) en Kræa. „Kræa upp Epleskulan". Li. (Kvin, Fjotland). Jf. kræ v.

Kræa f. 2. en elendig Stakkel; særlig: Person som er modbydelig ved Svinskhed og Hundskhed. VAgder; VTel. (Mo, Skafsaa). „Ei Snottekræa"; Li. Formen Kræa i Skafsaa og Mo kunde her være retfærdiggjort af opr. Kreda; se d. og flg.

kræaleg adj. 1) lig en Kræa 2., modbydelig. VTel. (Mo, Skafsaa). 2) klæbrig, vedklæbende. Mo. „Tjøra æ kræalege". Usikker Bet. — **Kræ, Kræde, Kræe** se Kreda.

Kræe n. se Kræa f.

Krægla f., **Krægling** m. kræsen Person. Tel. (Bø, Heiddal). Jf. krellen.

kræglast v. n. væmmes = ila. **kræglen** adj. snar til at kræglast. Ryf.

Krækje n. = Krekling, Krekjeber se d. Sdm.

krækſa v. n. (ar), harke; = kremta. Østerd.

krækta v. n. (ar), harke. VAgder, Dal. „Krækta o hosta". „K. o spyyta". Jf. skrækta; hrækja.

Kræl n. svag Stakkel; Kryb. STrondh.

Kræl m. et Levende, et Liv; et Kryb = Kry n. Shl. „Eg saag kje ein Krædl".

kræla v. n. (ar, a; og: er?, te), 1) være i jævn sagte Bevægelse; røre sig stadigt lidt; vise Liv; særlig: krybe omkring. Ma. Ryf. Shl. Hard. Nhl. og fl. „Dæ kræla alt dæ i meg va", alt i mig fik Liv (ved en Hjertestyrkning); Ryf. „D'æ so vidt eg kræle uppe". „Me kræla paa Fot'naa"; Nhl. „Makkj'n krælar". Isl. kræla, røre paa sig (Cleasby), krjála d. s. Jf. krjaala, kraala. 2) myldre = kraala. Hard. Nhl. Ryf. og fl. Sv. Diall. kräla, kråla ɔ: krypa, hvimla. „krælande (adv.) fullt taa Makk". 3) være i uafbrudt Smaavirksomhed = kraala, kraula. Jæd. Hard. STrondh. og fl. Ogsaa: **kreela**, med alle de samme Bett.; i indre Bygder: Sæt. Ryf. (Saua), IHard. ISogn og fl. „Orm'n kreela uppette Bakkjn", krøb; Sæt. „Han kreelar seg inn i äi Kro^{u}n", kryber; Sæt. „Han kreelte so äen Orm"; Hard. (Ullensvang). „Da kreela i Ost'n tao Makk"; „da kryr o kreela"; „da kreela o kraup"; Hard. Sogn, Ryf. Sæt. „Han kreela baate säent aa tile", Sogn. Ogsaa = kriila, kritla, om Straa og Smaadyr der bevæge sig paa Ens Hud saa det kriller. Sogn og fl.

krælen adj. 1) som arbeider smaat og uafbrudt og trods smaa Kræfter kommer frem over (imod) Forventning. Jæd. 2) svagelig og kraftløs. STrondh.

Kræling m. 1) et Levende = Kræl m. Hard. „Eg saag kje Krælingjn". 2) en Skrantning, En som „so vidt krælar oppe". Ryf.

Kræmar m. Handelsmand. Tel. Rbg. og fl. — **Kræmarstut** (uu) m. Kræmmerhus. Trondh. — **Kræm(m)arstrylle** n. (og f.) d. s. Vald. Ring. (Snarum), Vestf. (Lier).

Kræme f. ɔ: Kremma. Tel. (Bø og fl.), Ma.

kræme og **kræmsje** v. gribe efter, se krema.

Kræmsl m. en Skrantning. Li. Se kreimslen.

Kræs n. 1) Kjælenskab, Blødagtighed. Trondh. 2) Børns Overhæng = Bras, Brek. Senja.

Kræs f. kjælen, blødagtig, Person. Trondh. — **Kræskopp** m. d. s. Innh. — **Kræsling** m. d. s. Trondh.

kræsa v. a. og n. (er, te), tillave lækkert. Ma. Jæd. „Eta kræst o bræst"; Aaseral. „Kræsa aat ein"; Ma. Jæd. — **kræsa seg** v. gjøre sig til gode med lækker Mad. Dal. Jæd. G. N. kræsast.

Kræsa f. lækkersulten Person. Tel. (Kvitseid, Selljor).

kræseleg adj. modbydelig, væmmelig = andkræseleg, kraaseleg. Hadeland, Ringerike, Rom. Hall. Tel. Nordl.

kræsen adj. svagelig og blødagtig; kjælen. Til Kræs f. n. Ndm. Trondh. Nordl. og fl.

„**kræv** adj." A. 2) livskraftig; fuld af Livsmod; livfuld; livlig. Voss, Tel. Rbg. Ma. Ned. „Eit krævt Baadn"; Ma. 3) liden men kraftig. Hard.

kræva v. være vinskibelig, „kræven". Jæd. (Gjæstal). — **kræv(a)** v. = krava, se d.

krævall adj. kraftig og smidig. Ndm.

kræven adj. 1) livlig = kræv 2). Sogn, Li. „Kræven te eta". 2) = krævall. Ndm. 3) flittig og flink, især til tidligt Morgenarbeide. Dal. Jæd. 4) udviklet for sine Aar; = fyre seg. Vesteraalen. Se A. — „**krævug** adj. dygtig". A. Rom. „Krævu i Matfate".

krævna v. n. komme til Kræfter. a) om Rekonvalescent. Ma. „Krævna tee atte". **krævnast** v. n. d. s. Ma. b) om den Voksende: faa Kræfter, bli stærk. VAgder.

krø(a) v., **Krøa** f. se kroda.

Krøa f. svagelig Stakkel. Rbg. (Aamlid) og Tel. (Mol.): **Krøe**. Skulde efter Formen nærmest være for Kroda (noget sammentrængt, sammenklynget; sammenbøiet?); minder ellers noget om Trøndsk „Krudu", som ogsaa kunde være Kroda, og om Kræa.

Krøka? f. en Smule, et Gran. Tel. (Eidsborg). „Ei Rjomekrøke". Besynderligt.

Krøkja f. 1) stærk Afvigelse fra den rette Linje, brat Bøining; Omvei = Krok. Sæt. „Han gjaari Avsvaiva o Krøkju, daa han raiste ti Valle".

Krøkja (Krumtræ; NBerg.), **Krøk**, se Kryk.

„**krøkja** v. a. og n." A. „Krøkja Svilladn", se Svill, A. 4) gaa krumbøiet. Tel. „krøkja"

lyder krøykj i NTrondh. — krøkjast v. n. = kroka (o'); om Dyr. Helg.

krøkjast v. recip. (est, test), = braga Krok. Tel. „ordkrøkjast", prøve Styrke med hinanden i krogede Ord.

„Krøkje n. 2) Forspand af to Heste". A. Gbr. Fosn, Nordl. 3) to Fiske paa een Gang paa to-anglet Snøre. Nordl. 4) = Krekling, se d. Nordl. Vel eg. Krykje; til krjuka.

Krøkje n. skarp Krumning; paa Vei, Træ osv. Hard. (Odda, Ullensv.). Jf. Krøkja.

Krøkj(e)ongul m. en meget stor Angel til at gribe og drage op i Baaden den henimod Vandskorpen optrukne Helleflyndre. Den som „krøkjer" eller „gaar imot aat" Fiskeren, kaldes „Motgangsmann". SHelg.

„Krøkla f. 1." A. = Slom, Osmerus eperlanus. 2) Smaasild. Romsd. Maaske Krykla, den lille myldrende.

„Krøkla f. 2. kroget Træ". A. Tel. VAgder. 2) kroget Kvist. Vald. 3) Krumtræ, a) i Karm paa Høslæde. Innh.: Krøkkl. Hertil: Krøkl(e)fylling, Høet som fylder „Krøklaan", f. pl. ɔ: Karmen. b) i Kløvsadel. Vald.: „Klubbarkrøøkle". — 4) kroget (svag) Figur, overh. Tel. Ned. Rbg.; VAgder tildels: Krøøgla. 5) et udygtigt Kvindfolk. Tel. Neppe eet med Krykla, da disse Vokaler i denne Stilling vanskelig falder sammen i Egdske Egne; men Bett. vil let glide sammen.

krøkleleg adj. lig en Krøkla 4). Tel. krøklen, krøøglen d. s. Agder.

krøklutt adj. 1) forkrøblet og kroget. Rom.: krøkklete. 2) svag, især tilbens. Smaal. Maaske eg. kryklutt. Jf. Krykla, Krukla.

krøkna v. blive krum „krøkjen"; bøie sig sammen, ligge sammenbøiet. SBerg.

Krøl n. og m. 1) en svag kjælen Stakkel; Stymper = Klør. Ndm. Innh. 2) Stakkel med smaa Evner og Kræfter overh.; Kludrer. Follo, Smaal. — krølutt adj. lig et Krøl. Smaal.: -ete.

?Krøle f. tæt Flok. Sfj. Usikkert.

Krøml f. 1) en Klemme; særlig en som anbringes over gabende Saar, f. Eks. efter Gildning. Vald. Vel snarere: Kroml for Klombr (d. s. Gbr.), end: Kryml; jf. Kraml. 2) et Skomagerredskab til at krumme Læder med. Vald. I denne Bet. vel fremmed og Kryml. — krømle v. 1) klemme med Krøml. 2) krumme med K. Vald.

krøn adj. kneisende = hyrtig; livfuld, statelig og noget overmodig. Tel. (Tinn), Sogn (Borgund, Lærdal). „Krøn Jænta, Hest". — krønen d. s. Sogn. Jf. krana, Krane.

krøngne v. se krøyna.

krønsk adj. 1) = krøn. Sogn, Nfj. Ndm. Nordl. 2) hovmodigt og spydigt afværdigende; ogsaa: knibsk. Trondh. Ndm. Skaansk Dial. krønsk, stolt. — Krønik m. en „krønsk" eller „kryndig" Person. Nfj.

„Krøter n." A. Krytur Num.; Krytyr Gbr. Hall.; Krootoor Nfj.; Krat(t)ur Ma.; Krjootor? Nfj.

krøyla seg v. (er, te), om en Flok: trykke sig sammen i en tæt Klynge eller Klump. Voss. „Smalen krøylte seg innunde Hedlern". „Bodnæ krøylte seg i Houp i äi Sængg". Se kraula.

krøylen adj. om Rum og Lokaliteter: trang formedelst Overfyldthed; mest i n. Voss.

krøyma v. krybe sammen, se krauma.

krøyna v. (ar), jamre sig sagte; klynke; stønne = krauna. ØTel. (Bø): krøyne; ØTel. (Bø, Lunde, Sauar, Nes, Heiddal, Holla): krøngne; som „Raaugn, Skaaugn Fraaugn(er)" af Raun, Skaun, Fraun(er); „Bængn" af Bein, osv. „Han laag aa krøyna". „Han kasta'n i Bakkjen, sett'n moot Veggj'n, saa dæ krøngna i'n", det stønnede, sukkede i ham.

Krøyp m. svag Stakkel = Kryp. Stjør.

Krøys f. tæt uordnet Flok el. Hob; uordentlig Klynge, Dynge. Nfj. Jæd. Dal. Ma. „Ei heile Krøys mæ Folk". „Ei Krøys mæ Stein". „Husan laag i a i Krøys". Ma. Jf. Krøys m., Kryssja, Kraas (Kraos).

Krøysa f. 1) Klynge, Dynge = Krøys f. Li. Jæd. 2) ømfindtlig, kjælen, blødagtig, Stymper. Shl.

krøysa seg v. samle sig i Krøys. Agder (Sæt. og fl.). Mest: „Krøyse seg i Houpi".

krøysen adj. om Rum: trang og ubekvem, især formedelst Overfyldthed; omtrent = krøylen, krymlen, krupsen. Li. (Eikin, Fjotland), Sæt. „Ei krøysæ Løa". „Hør æ saa krøyse, du fær 'kje sidja"; Fjotland. „Farsunn (Byen) æ eit Krøysehol (n.); der æ saa traangt o krappt o krøyse o krusle"; Eikin.

Krøyska f. = Krøys, Krøysa. Ma. (Finnsland, Konsmo). Ikke meget brugt.

Krøysta f. sammenkrystet Masse. Ma. (Hægeland; sjelden).

„Ku f. (Fl. Kyr, yy) Ko". A. Ku, bestemt: Ku'na, -naa, -no, Nhl. (Sund, Fjell), Shl. Ryf. Jæd. Kyr, Ned. Ma. Li. Dal. Vald. Hall. „Kyr, Kir, Kyr'i, Kyr'a" er Lokkenavn, hvor Dyret ellers hedder „Ku"; Gbr. Hedm. Land; Totn og Follo: „Kyr'a!" I Mo i Tel.: „Kyr", men i Acc. „Ku" i Udtrykket: „han eig'kji anten Ku ell Su" (Sugge er ellers d e r Ordet for So). Fl.: Ky, Gbr. Tel. Hall.; Ky'rar, Ky're(r), Ned. Ma.; Ky'nar, Tel. (Treungen), Rbg. (Aamlid, Evje og fl.); Ky(n)'nar, Vestfold (Andebu og fl.); Ky'na, Rbg. (Evje, Sæt.), Ma.; Ky'dn, Hall. (Nes); Ky'dna, Ma. Li. Dal. Hall. (Gol). Flertal bestemt: Ky'ne, VTel. Sæt. Rbg. (ogsaa paa Steder hvor ubest. Flertal er Kynar); Kyn, Gbr. og fl.; Ky'dn(e), Vald. og Hall.; Ky'nan(e), Tel. Rbg. Ma.; Ky'dnan, Ma. Li. Dal.; Kyd'no og -aa, Shl. Ryf. Ku, Fl. Kyr, best. Ky'dn(e), Jæd. (Haa og fl.). — „Gi Kyr", give Bryst (Die); Voss. Se Geit.

Ku f. Brikke i Tavlspil. NGbr.
kualege adv. (og adj.) overvættes. Ryf. (Nærstrand). „Kualege møkje". Maaske „kuveleg", toppet, topmaalt.
Kuband n. Vidjebaand hvormed Stene sammenlænkes, to og to, til Anker. Ndm. (Kvernes). — **Kubandsstein** m.
kubba v. n. om Fisk: stikke Snuden op af Vandet. Ryf.
kubba seg v. ligge og strække sig; pleie sin Mageligheb; Hall. (Gol, Nes, Krødsherad).
Kubein n. Kofod (svært Brækjern). Hard.
Kublom m. Antirrhinum Linaria. Ryf.
Kudde m. Rede med mindst 12 Æg. Tel.
kuffa v. a. 1) puffe, støde. Hard. (Odda, Kvamm). „Kuffa inn, nee". 2) afstumpe ved Stød. Hard. „Mineboltn kuffar seg". Vel fremgaaet af kuva (se d.) maaske under Indvirkning af Nt. kuffen, Eng. cuff støde.
Kufoda f. = Kufodr. Dal.: Køufoua.
Kufostr n. 1) = Kufodr. Tel. Og: Kyfoostr, Tel. 2) Fodring og Røgt af Ko Vinteren igjennem. Gbr. (Lom).
kufs adj. kun i: „verta (bli) kufs mæ" fare sammen og blive forskrækket eller (og) vred som Følge af Overraskelse. Rbg. (Lisle Tovdal, Bygl. Valle). „Eg blei so kufs mæ, han kom innaa meg so kvasst". Jf. kufst, kuft (kuffa), kvifs, osv. Til kveppa.
kuffa v. n. gjøre pludselige Ryk paa sig; fare pludselig fra eet til et andet; vimse. Sogn; SGbr. Hedm.: kooffe. — **Kufs** m. og f. En som kuffar. Sogn, Hedm. — **kuffutt** adj. tilbøielig til at kuffa. Hedm.: kooffete. Se foreg. Jf. kufta.
Kuffa f. 1) = Kusma. Totn. 2) = Krilla. SGbr. A. 3) = Fyllesykja. NGbr.
kufst adv. overraskende, pludseligt. Se kufs. Rbg. „Han kom so kufst innaa meg, yve meg". „Ho kom so kufst mæ de".
kuft adv. = kufst. Tel. Rbg.
„**kufta** (u') v. (ar), vimse". A. 2) være geskjæftig, næsten stundesløs; indblande sig i uvedkommende Ting; have sin Næse overalt. Mest om Kvindfolk. Ndm. „Ho koofta se burti". Ordet sættes af Brugerne i Forb. med Navnet paa Klædningsstykket, ligesom broka. (H. O.: „kufte paa sæg, skynde sig"). — **Kufta** f. En som kuftar. „Umbodskufta. Ubydeskufta". — **Kuftbry(a)** f. d. s. Ndm.
Kugl (u') n. libet Traadnøgle. Ryf. Dal. — **Kugle** n. d. s. Voss. Ogsaa: **Kygle, Kjøgle** n. Jf. Kjøgla, Kugull og de flg.
Kugla f. og **Kugle** m. = Kokul, se d.
kuglana v. glo som en Ko. Østl.
kuglen adj. smaaklumpet. Rog. Til Kugull.
kuglutt adj. = droplutt. Hall.
Ku-greidsla f. Kos Efterbyrd. Romsd.
Kugresky f. = Eplesky. Dal. (HæsLestad).
Kugull (u') m. liden Klump, Knort. Rog.: **Kugedl, Koogedl** (og Kuu-?). „Traakugedl", libet Traadnøgle. Ryf. Røldal. „Nøe-koogedl" d. s. „Tor(v)koogedl". Jf. de foreg., Isl. köggull (koggull?) Klump.
Kukalv f. = Kvigkalv (A.). NGbr.
Ku-kirn n. Smør kjernet af Koslode (ikke Faare- eller Gjede-). SBerg.: **Kuu-kjinn.**
Kukla (u') n. = Kugl. JRyf. (Saua, Sand, Suldal). — **Kukedl** m. se Kokul. Røldal.
kukla (u') v. n. 1) klukke, som Hønen. Smaal. 2) smaakagle, smaasnakke, om Høns; = kokla. Shl. Hard. 3) kludre; kjæle. Shl. Hard. (Etne). Se A. Omglebet til kulke Østl.
Kukle m. Klump = Kokle. Hall. (Gol).
kukra (u') v. n. udstøde eenstonige skjælvende Lyd: a) som aspresses En af Kuldegysninger = hukra, skugra. Sæt.: „kukre"; VAgder og Jæd.: „kugra". b) = humra, kumra. Dal. — **kukren** adj. tilbøielig til at kukra; kjælen. Jæd. Agder. — **kukreleg** adj. d. s. Rbg. — Jf. kukla, kokra (nokra, mekra).
Kukresky f. = Eplesky. Dal. mest: **Kugre-.**
kukſa (u' el. oo?) v. 1) tumle omkring som beruset eller forvildet (fortumlet). Hedm. SGbr.: kookse. 2) „kookse se tee", maie sig ud. Gausdal. — **Kuks** m og **Kukſa** f. forvirret uberegnelig upaalidelig Person; næsten Halvtosse. Hedm. og Gbr.: **Kooks.** — **kuksutt** adj. lig en Kuks; næsten halvtosset. Hedm. Gbr.: kooksete (-aat).
Kukſa (u') f. 1) klodset, usmidig Kvinde. Sogn. Vel til foreg. 2) se kukſa v.
Kukſa (u') f. 1) liden Øsekop = Kane. Ryf. og Røldal: **Kookſa** og (u'). 2) stort Øsekar med frem over Karret liggende Hank. Ryf. Røldal. Vel eet med Koks, Kokſa A.
kukshendt adj. = keivhendt. Senja: kooks-hænt. Vel til kukſa, Kukſa.
Kul (u') n. Luftning. Sogn, Sfj. G. N. kul, n.
„**Kul** (uu) m." A. 2) fremstaaende Knogle, Beenknude. Innh. Helg. Ndm. og fl. „Hoftekuul; Kinnbeikuul; Olkekuul"; og fl. 3) se Kuld, Kula.
kula v. n. (ar), sidde taus og ligesom opsvulmet, „truten", af Surhed eller Vrede; mere vredt end „surmule" eller „boudere". Tel. (Vø). „Ho sat aa kula, eg fekk 'kje Svar". **kule** (kula?) **seg**, d. s. Tel. (Vø, Selj.). Jf. kulalynd, hvis A skulde tyde paa et (u'). Hele Tel., undtagen en Del af SV., synes nu at have kun eet U.
„**Kula** (uu) f. Kugle". 6) Anfald; kort Tidsrum, omtrent = Rykk, Rid, Ruka. Oslo, Smaal. Tel. Nfj. Innh. Namd. Helg. „Kalle Kuuler"; „e(i) Svimlärkuule"; Smaal. „Oveerskuul", Namd. 7) heldig Affære, Coup (i Spil osv.) = Varp. Oslo, Berg. Oftest: „ei heil Kula". Se A. 5). 8) Rede med (12) Æg = Kuld, Kudde. Tel. (Skafsaa). „Eggjekuule".
Kula f. = Kogla, Kokul, se d.
Kuladrag (u') n. kjøligt Vinddrag (= Træk), særlig fra Høifjeldet nedad Dalen eller udad Fjorden. Hard. (Ulvik).

kulalendt (u') adj. om Jordbund: lidende af koldt Undervand, „Kula". Tel. (Bø).
kulalynd adj. tilbøielig til at „kula seg". Tel.
Kulamakk (u') m. = Kjølmakk. Tel. (Bø).
Kularaame (u') m. kold Fugtighed i Jordbunden. Sogn.
Kularid (u') f. et Tidsrum, „Rid", med Kulde. Voss.
kulast (uu) v. impers. vise sig som en Bule, „Kul", eller Top; begynde at bli synbar. NGbr. „Dæ kuulas(t) faar 'aam Ola n'i Bakka naa", Ola begynder at bli synlig nede i Bakken.
Kuld (u') m. og f. 1) Lag af Æg i et Rede; somme Steder: Lag af mindst 12 Æg = Kudde, Kula. Rbg. (Aamlid, Lisle Tovdal, Bygland), Tel. (Moland). „Eggjekuuld", „Røyekuuld", Rbg. Hedder: **Kodd** m. VAgder; **Kuddi** m. Tel. (Mo). **Kul** m. Tel. (Laardal). „Høna hev vorpe ut Kul'n". 2) et Kuld Unger; en Flok af Heelsøsken. Rbg. „Ei Kuuld mæ Kjuklingga", Bygland; „ei Ku(u)ld Bonn", Evje. **Köll** m. d. s. Rom. „Den sysste Boonkölln".
kuldra v. n. tale buldrende og utydeligt. Hall. „Kuldre aa svalle". — **Kuldr** m. og **Kuldra** f. En som kuldrar. **Kuldresvein** m. d. s. Hall.
„**Kule** (u') m. Kulde". A. Voss, Hard. Tel. 2) = Kularaame. Tel. (Bø): **Kula**.
Kulekopp m. = Kuleskaal, men dybere. Østerd.
kulen m. forsynet med en Bugle eller Kul; om Skier = kjølgjengd. Trondh.
Kulk, kulke se Kolk, kolka, kukla.
Kulp m. 1) en kort næsten valseformig Tinggest. Nhl. (Masfjord). „Ein Kulp te Stokk, te Baat". Jf. Kylp. (H. O. har: kulp, kulpen, liden og drøi. Berg.). 2) en liden mørk Hai; sandsynlig = Blaatoska, Spinax niger. Hard. (Kvamm, Ullensvang).
„**kulpa** v. n. plumpe". A. „Kulpe uuti, nee-i", Oslo, Ringerike.
kulske, kulsken, = kulsa, kulsen. Ma. (Tveit).
„**Kult** m. 1) Klods, Træstump". A. Liden Klods eller Stok (Stang). Østl.; Ryf. og SBerg.: „Roorkult". „2) Bjergknold". A. Tel. Ogsaa: liden rundagtig Forhøining i Landskabet. Shl. NVTel. „Aakrkult", liden Ager som hæver sig over Omgivelserne; Tel. Jf. Skult. „3) tyk og rund Figur osv." A. Særlig om en Figur, som er kun middelsstor, ikke fuldstor, ikke fuldvoksen, men rundvoksen og kraftig. Østl. Tel. Li. Jæd. og fl. Om en halvvoksen Dreng; Sfj. (Bremanger): **Kult'e**. „Ein Kult te Makrel". „Ein Kultemakrel". „Kultegut, Kultjente", henimod Konfirmationsalderen. Smaal. „Ein **Kulte Kar**" og „Kultekar" = Knabbe Kar. „Ein **Kulte** Stein" = Lyftningsstein, større end „Kamp". Li. Jf. G. N. kultr, ærmeløs Kjortel, „Bul". 4) Hjulnav. Ndm. 5) se kultast.
Kult m. 2. = Skrona; se kulta. Ndm.
Kulta f. Rulle som Fiskernet drages ind i Baaden over. Ndm.
kulta v. n. og a. (ar), 1) være eller danne en „Kult" eller „Kuv"; afrunde sig opad. Tel. 2) afrunde lidt, især Enden af et Emne, f. Eks. en Bjælke. Tel. (Vinje), Helg. 3) kantre, vælte(s) om; vippe; dumpe; ogsaa: støde, puffe. Ryf. Dal. Gbr. Land, Hadeland, Rom. Smaal. „Han kulta ænda, kulta te Hoves". „Eg kulta 'an hovesturt"; Dal. „Kulte te(l) ein, kulte oom, kulte aavr Ænde", Østl. Jf. skulta. 4) **kulta seg**, rulle sig. Dal. 5) = skrona, skruvla. Romsd. Ndm. STrondh. — **Kult** m. Skryden; = Skrona. Ndm. — **Kultmakar** m. = Skronemakar. Ndm.
kultast v. recip. (ast), 1) vippe hinanden op vekselvis; om længe uafgjort Styrke-Prøve. Hadeland og fl. 2) v. impers. vippe op og ned. Tel. (Raul. Selljor og fl.). „Dæ kann kultas(t) o o m mæ dei", de kan være omtrent lige stærke eller mægtige („gode"), være „Jamkultar" = huttast um. — **Kult** = Hutt. Rbg. Tel. „De kann vera Kult u m mæ dei", d. s. „D'æ Kult u m mæ Stoorleikjn". Neppe ganske Kult m. A. 2). Jf. Skult. — **Kultetak** n. = Huttetak. Ofte brugt i Fl.: **Kultetok** (o'). Tel. Rbg.
kulten adj. 1) lidt konveks = kuven. VTel. (Mo, Vinje), Gbr. „Koun'n æ kulten". Tel. Ogsaa om Svangre; Gbr. (Øyer). 2) tykfalden og kraftig. Tel. og fl. Til Kult m. 3) udsat for at „kulta 3)"; let kantrende; om Baad og dl. Rog. og fl.
kulten adj. muggen = kolten. Follo, Oslo.
Kulting m. 1. kraftig Halv-voksen; en middelsstor Figur = Kult. Rom. Smaal.
Kulting m. 2. en høi spids og kort Bølge som kaster sig over. Ndm. Til kulta.
Kultr m. Bjergknold = Kult. Sæt. Jf. Skultr.
kultra v. n. og a. 1) kantre. Sogn. 2) ryste; stubbe; knubbe; tugte. Helg. (Lurøy, Hemnes). Skal ogsaa hedde: kjyltr', Nordl.
kultutt adj. om Landskab: fuld af „Kultar" ɔ: smaa rundagtige Forhøininger. Shl. Tel.
Kulusen (e') n. liden Sump dannet af og omkring en kold Kilde = Ilestøde. Tel. (Rauland, Mosstraand). Yderst sjelden. Et „Kulu". — Kula f. — kjendes ikke.
Kulykkja f. en Mavelidelse; opfattes som Tarmslyng, men er vel „Kolik", omdannet. Tel. (Bø, Selljor).
„**Kumar** m." A. **Kumur** Ndm. (Rindal); **Kumul** Østerd.; **Koom(m)er** Selbu.
Kuml m. Bolle = Kumla. Tel. (Moland): **Kooml'e**.
„**kumla** v. a." A. 3) være vægelsindet eller vringlende; især: skifte Standpunkt eller Mening saasnart den anden har antaget Ens egen. Senja. — **Kumlhest** m. en modsigelseslysten, barnsligt selvstændig, Person. Senja.
„**Kumla** f. Klump; Bolle". A. Shl. Tel.

2) Røre; Forvirring. Tel. „De vart i ei Koomle i Sekkj'n".
kumlast v. n. 1) komme i Røre, „Kuml". Nordl. 2) gaa uordentligt, hinderligt, „ugreidt" for sig. Nordl.
Kumle m. 1) Klump; særlig af Ekskrement. 2) klumpet Person. Namd. Helg. Jf. Kymle.
kumlen adj. 1) lig en Bolle, „Kumla". Hard. 2) tyk stiv og klodset. Hard. (Ulvik). „Kumlen pao Hændo".
Kumleneve m. „kumlen" Næve el. Person. Hall. — **Kumling** m. d. s. A. Helg. Namd.
Kum(m)a f. et valseformigt, i Enderne afrundet, lidet Hylle, formentlig omkring et forpuppet Insekt. Gbr. (Lom). Oftere: Fyllkumme.
Kump m. 1) halvkugleagtig Forhøining, Knold; f. Eks. af Landskabet, af Sengklæder. Hall. 2) Bolle, helst af Meel og Blod eller Kartofler = Kumla. Ma. Dal. Se A. **Kumpe** m. d. s. Ma. Dal. **Kumpa** f. d. s. SætB.: -e.
Kumpar m. Blodbolle = Kump. Sfj. Nfj. (Gloppen; Eid: „Kumpare"). — **Kumpardos** (o') f. = Kumperuta (se Ruta). Sfj. (Bremang), Sdm. (Hj.): „Kumperdos").
kumra v. n. (ar), give sagte eenstonige korte længselsfulde eller lokkende Lyd med lukket Mund; om Hest, Faar, sjeldnere Ko og flere Dyr. Voss, Sogn, Vald. „Kyree kumra ette Mat", Vald. „Sou'n kumra aa nokra itte Lamme". Jf. humra; Isl. kumra dl.
kumra seg v. stønne; jamre. Sogn, Nfj.
Kumsa f. en rund Øse. Helg.
„**Kumse**" A. **Koomsi, Koomsbaat,** Namd.
kumse adj. n. = kvavt. Nfj. (Stryn, Innvik, Honndal). koomse?
kunalege adv. overmaade = kualeg. Jæd. „Kuunale mygje, k. fælt". Mere brugt er, med samme Bet., „ukuunale". For kuvnadlege, til kuvna?
Kung m. 1. Mærkestenen i Eng og Mark. Vald.
Kung m. 2. en Urt, sandsynligvis Origanum vulgare. Hard. Ofte: **Koongg**. Sv. og D. Diall.: kunung, koning, konig.
Kunk el. **Konk** m. Jordklump = Kok (oo) m. Ringerike, Oslo, Follo og Smaal. mest: Koonk. — **Kunkestokk** m. = Kokestokk. Jf. Kank, flg. (Jf. G. N. kökkr, Gen. kakkar, Klump).
kunka v. (ar), = kukka, kakka. Hall.
kunkla el. **konkla** v. hinke som paa ømme Fødder. Vestf. (Sandsvær, Eiker): „koonkle aa halte". Jf. hunkla.
„**kunn** adj. bekjendt". A. Ordet er ikke lidet brugt i Agder (Rbg. Ma. Li.) og Dal. i „kunnt o klaart" ɔ: fuldt udbredet eller opgjort. „Av meg ska du faa dæ kunnt o klaart (klart); eg ska gjera dæ kunnt o klaart for deg". Paa de samme Steder høres ogsaa det fremmede „kant o klaar (klaar)", hvilket er det sædvanlige (eneste?) østenfor og nordenfor.
„**kunna** v. kunne". A. Infinitiv: **kunja** ØTel. Vestfold, Oslo, Follo, Smaal. og m. fl. paa Østl.; **kann** Helg. Imperf. og Supinum: **kunja**, ØTel. Østl. „No kunna däi koma um däi vilja". ISogn (Lærdal). — „Eg kann kje da!" Udraab af Forbauselse el. Opgivelse af Forstaaelse, omtr.: den stikker jeg ikke! Sfj. (Askvoll, Førde). Ogsaa: „eg kann meg kje av di (da)", og „eg kann kje meg 'ta ('taa) da". Sfj. (Jølstr, Førde, YDale), Vik i Sogn („av da!"). — „Kunna med", have Øvelse i, være fortrolig med, være vant til, pleie. Agder. „Ette sum mi kunne mæ, stænd Foukk seg gott hera", efter vore Forhold (Begreber) osv.; SætB. „Me pla kunna mæ o ha Kratture heima", vi pleier have Kvæget hjemme. Ma. (Bjelland, Grindeim).
„**kunnig** adj. bekjendt med". A. „Kvær æ sin Kneude kunnig", hver kjender sin egen Knude; Ma. **koonnuge** VTel.
Kup (uu) m. Konveksitet, Udbuethed; Pukkel. Helst en Konveksitet af halv-elliptiskt eller halv-sirkelformigt Gjennemsnit, som paa et alm. Kistelaag. Sæt. (Bykle, Valle, Bygland). „Keup'n paa Loki". — **kupa** og **kupen** adj. konveks som et Kistelaag. Sæt.; Ma. (Vennesla): **køuben** el. **keuben**.
kupa (uu) v. n. (er, te), danne en „Kuup", hvælve sig. Sæt. „Loki keupti for mykji".
„**Kupa** f. Skaal". A. Hadeland, Totn, Sfj. 4) skaalformig Dal; omtr. = Kvelv. Nhl. Nfj. Sfj. „Dalkuupa". „Kupa bruges i Sammensætninger, som indeholder nedsættende Personalkarakteristik, ligesom Kopp, Kolla, Kjerald, Fat, Bytta og fl. Vald. Nedre Tel. „Vældrekuupe", en Brovler.
kupeleg (uu) adj. skaalformig; særlig om indelukket skaalformig Dal. Tel.
kupna v. n. = kupa. Sæt. „Jouræ keupnar upp".
kur (uu) adj. nedslagen = kuren. Tel. (Saul.).
Kur (uu) n. 1) Ostebærme = Kor. Shl. Nhl. Hard. I Hard. ogsaa m. 2) sprængt Melk = Kjore. Shl. Nhl. — **Kurost** m. Ost af Kur 1); tør og kornig Ost; **Kurball** m. Bolle af Kuurost. Hard. „Kuurbadl". Se A.
„**kura** v. n. (er, de), 1) lude med Hovedet osv." A. **kuyra** (ar), VAgder (Fjotland, Bjell. Finnsl. og fl.), Rbg. (Evje), Sæt. (Austad). Næsten: **kyra** (med haardt K), Ma. (Aaserall), Sæt. (Aardal); som Gyro af Guyro. „Han sit o kuyra o fryyse". — kuyra kyra : kura = huysta hysta : husta = Puyse Pyse : Pus (= puyren : pura?). 4) „Maanen kuurer", kommer silde op. Jæd. 5) „kuur' Gubb", lege en Gjemselsleg. Stjør.
kura seg (uu) v. = kurra seg. Tel. (Mo).
kurall adj. = kureleg. Smaal.
kuramende svart adj. = ramsvart. NGbr. (Lom). **kulrammende** s. Vaagaa.
kureleg og **kuren** adj. sammenbøiet af Kulde el. Ildebefindende. Agder: **kuyrelig**.

Kurl m. og n. liden rynket rundagtig Tingest; som: et skrumpent Æble, en Rest af et Traadnøgle. Hard. Kurle m. d. s.? Hard. 2) Körl'e m. liden Klodrian. Nfj. (Gloppen). Maaske et andet Ord.

Kurla f. Klynge? Ryf. — Kurleslaa m. hver af Flydholterne (Barkstykkerne) i en „Flaakurla". Ryf.

kurla v. a. (ar), krølle = krulla. Shl. Romsd. Kun om spiralformig Krøllen, medens „rukka" er krølle bølgeformigt (rynke, kruse). Shl.

„kurla v. n." A. Sæt. Tel. „Orren kurlar". „Utmann'n kurlar", Kystboen har det velare („skarrende") R; Sæt. Men: „Rjupa skarrar". Sæt. 2) gurgle. Ma. (Tveit).

„Kurle m." A. 3) Kurre paa Traad. Dal. Ma.

Kurleband m. en Kjæde af sammenhægtede Bløddyr, Salpa. Berg.

kurlemælt adj. = karremælt. Hard.

Kurlestong f. den lodrette Stang, som fører Bevægelsen over fra Trædebrættet til Rokkehjulets Krumtap. Hard.

Kurlesky f. = Dravlesky. Ryf.

kurlutt adj. krøllet, lokket. Dal. Hard. fl.

Kurpl n. smaa Knuder eller Knorter. Rbg. (Hærrefoss, Bygland). „Kurpl i Andliti". — kurplutt adj. knudret, ru = korputt. „Tundr æ kurplutte". Rbg.

„Kurr m." A. Lam el. lidet Faar. Nfj.

Kurr m. Stilhed, Stille. J: Kveldkurr m. Vindstille om Kvelden, Vald.; Bikkjekurr m. den nederste Ende af den lange Sæng i Stødlshuset, Vestfold. J Sv. Diall. kurra, en usel koja.

„kurr adj. stille". A. Ryf. Tel. (Sauar og fl.). „Paa de kurraste", midt paa Natten. Tel. (Mol.). — „kurrende (adv.) still", aldeles stille. Hall.

„kurra v. a." A. „kur(r)e Mat'n", hvile efter Maaltidet, lade Maden „sætte sig". Busk. „kurra seg, slaa sig til Ro"; A. Voss, Nhl.

Kurre m. Pleielbaand = Kurra. Tel.

Kurulfløy m. = Kurlespon. Ndm. Se Fløy.

„kurutt adj." A. 2) uoplagt som efter for liden Søvn; ufrisk. Helg. og Namd.: kuuraat.

„Kurv m. Pølse". A. Kaarv, Körv Ndm. Nordl. 2) en liden tyk (stoppet) Person. Nordl. Jf. Morboge. — Kurvehenge n. det (Snor) hvori Pølse ophænges. Hall.: Kurvehænji.

Kurv m. Stymper, Stakkel. Hedm. Vel til flg.

„kurva v. a. bøie sammen". A. „Körv isamen Næv'r", Salten. „kurv' oopp Skjørte", gjorde Skjørtet op. Helg.

Kusa (uu) f. 1) Klase af Blomster og dl.; liden Klynge af Træer. Sogn (Vik, Lærdal og fl.). 2) = Kipa. Nfj. Meddelt.

?Kusa f. Gysning. Sdm. og fl. Jf. kuseleg.

Kusall (u') m. liden rundagtig Sten. Voss og Hard. (Ulvik): Kusadl og næsten Kosadl (o'). — Kuslestäen m. d. s. Vo;s. Og: Kosadlestäen.

„kuseleg adj. sæl". A. S- og NTrondh.: kuusle. 2) adv. sælt; overmaade. Østerd. „Kuus(e)le stoort".

kusja v. n. og a. (ar), 1) lulle, dysse. Fosn (Stadsbygd, Hevne), Gul. (Melhus). „Kusj' (kysj') aat Bane". „Kusj' te Somns". 2) sjaske. Ryf. (Finnøy, Fister). „Kusja mæ ein".

kusla v. n. lege en Gjemselsleg = bumba. Sv. Diall. kusla ɔ: trolla, signa. — Kusla f. Gjemselsleg. Hard. (Kvamm).

Ku-sleik m. 1) noget for Koen til at slikke: Salt osv. Tel. 2) Pandehjørne som vigformigt fortsætter sig opad, blandt andet ved begyndende Skaldethed. Tel. (Kvitseid, Sel. Raul.). Ogsaa: Kusleikje m. Tel. Og: Kyresleik m. Ma. Tel. 3) Haarhvirvel fremme i Panden. Bamle. 4) = Draugkyss. Vald.: Kyrsläik.

Ku-slok (o') m. = Buslok. Bamle (Dranged.).

Kussa f., Kusse m. Kalv. Dal. Ma. Hard.

kussen adj. kalveagtig; ubehjælpelig, ræd osv.

Kusseskap m. Ubehjælpelighed, Rædhed osv.

kust (uu) adj. n. forfærdeligt, sælt, høist uhyggeligt. Helg.

Kust m. Ave; Respekt; Tugt; Orden. Østl. (Vestfold, Smaal. Oslo, Totn og fl.), Berg. og fl. „Han har Kust"; Totn. „Hu höll'r Kust paa Oongäne"; Smaal. og m. fl. „D'ær stræng Kust, goo Kust i dæ Huse"; Smaal. — Kustus d. s. Berg. Østl. og fl. For Kust-hus? „Han har Kustus paa Oonga sine"; Oslo og fl. Ogsaa: „Halda (hölle) g o o Kustus". Her turde være ialfald Indvirkning fra Lat. custos Vogter, ligesom i de lignende Ord i Skaanske og Sv. Diall. Jf. Kuse, kuseleg; Sv. Diall.; kust ɔ: fasa; D. kyse, kuste.

kusta v. a. (ar), 1) banke, prygle. Sogn og fl. 2) v. n. være efter En med Aven og Revselse; holde En i Ørene. Berg. Ryf. Østl. og fl. „Kusta e t t e ein". „Kuste p a a Oongänn", Totn, Hedm. Hedder: kooste i Dal. Helg. Trondh. Smaal. og fl., og er maaske for koosta, kvasta (ɔ: koste, børste), under Paavirkning af foreg. og af husta (hysta). Hedder „kuste (etter)" paa flere Steder hvor børste hedder „kvaste" (Rom.), „kvaaste" (Gbr.), „kooste" (STrondh.), saa her ogsaa tør være Laan fra Dial. til Dial.

Kusu f. og v. se Kosa, kosa.

Kusumar m. = Kusymra. Shl. (Finnaas).

„Kut (uut) m. og n. Løb". A. Rom. Stjør. „Kuute Fiirkuut", galoppere. Østerd. „Riie Joolekuute" f., ride omkring til Gaardene i Julebesøg. Vald. (NSlidre). „Kjøre Juulekuut(e)", Odal, Østerd. Gbr.

Kut? m. Forknyttelse i Bæksten; Vantrivelse under Opvæksten; omtr. = Knott, Stur. Kut (u'?), Røldal, Ryf.; Kuut, Ryf. Sogn; Koot, Gbr. (Fron, Dovre, Vaagaa, Lom), Shl. „Staa i Kut", staa i Stampe; Røldal. „Bjørkjaa æ i Kuut, æ komaa i Kuut'n". Ryf. „Detta Lam(b)e æ Koot'n 'tikaamin". Fron. „Koot'n æ paa dæ kaamin", Vaa-

gaa. „Da (dæ) kjem Kuut itte Kjæta (-e)", Sogn, Ryf.; oftere „Kuur" i dette Ordsprog. Jf. Sv. Dial. kut, pudel (sml. Knott, Knort); men ogsaa: Sv. Diall. koott, koottig, smaavåkst, hopkrumpen. Er „Koot" det opr., kunde „Kot" Smaafisk høre hid.
„kuta v. n. 2)". A. Gbr. Hedm. Nedre Tel.
kuta (uu) v. a. (ar), vride Hovedet af Fisk, saa Indvoldene følger med ud. Shl. Eng.?
Ku-tare m. en Bladtarre. Ndm. Sandsynlig: = Butare, Fucus saccharinus.
kutast v. n. (ast), staa i Stampe, i „Kut", om Dyr og Planter; vantrives. Ryf. Røldal: „ku(u)tast burt"; Gbr.: „kootas(t)". — kuten adj. forknyttet; = sturen. Sogn: uu. — Kootkrytyr, Kootlamb osv. Gbr. — kootaat adj. = kuten. Gbr.
kutla v. kildre. Dal. (Hedland, Hæskestad).
kuv adj. = kuven, kulten. Tel. (Vinje). „Koun'n æ kuuv'e nokk". Noget usikkert.
„Kuv m. 1) rundagtig Top". A. Gul.: Kuuv. 4) „leggja paa Kuu'n" = kyva Dyro; om Heste. Hard. Se flgg.
„Kuva f. Stillads til Tørring". A. Hedm.: af Erter. 4) Pyramide af sammenstillet Gjerdeved, „Faang". Smaal. „Kune Faangkuue". Se A., flg. 5) „leggja paa Kuue(d)ne" = kyva Dyro. Ryf. Shl. YHard.
„kuva v. n. 1)". A. „Hest'n kuuar paa Dyredn(e)" = kyver Dyro. Ryf. „2) ophobe". A. „Kuue Liin oopp i en Kuu (e Kuue)". Smaal. 4) være konveks, „kuven". Ringerike (Modum).
kuva seg v. n. (ar), danne Kuv, a) ved Høining. Tel. (Rauland, Vinje). „Deigj'n kuuvar seg upp". b) ved Afstumpning. Ryf. „Minebolin kuuar seg" = kuffar seg.
Kuvl m. Makrel i tredie Aar. Shl. Maaske: en middelsstor, rundvoksen, kraftig Figur overh. = Kult. Jf. Jamkuvlingar = Jamkultar, (Kyvlung osv.).
kuvla v. a. kaste omkuld = kulta. Hard. Røldal. „Han kuvl'an enda".
kuvmælt adj. topmaalt. Tel.
kuvna v. n. blive „kuven". Tel. (Vinje, Rauland). „Deigj'n kuvnar".
Kv. De Ord, som i G. N. begyndte med hv og som nu i de fleste Maal har kv, lyder med gv i næsten hele ØTel., i Selljor af VTel., i en Deel af Bamle, i hele Vestfold, Numedal, Sigdal, og en stor (en større) Del af Ringerike, Hadel. og Solør. I Bamle, Vestfold, Ringerike og Hadeland er dog gv i de Ord som gjenkjendes fra Bogsproget for en stor Deel ombyttet med V. Dog høres selv i Kodal i Vestfold (nær Sandefjord): „gvitt Gveitemjøl sikta paa Gvitingn" (Navn paa en Mølle); „gvaſs" i Stokke i Vestfold (nær Tønsberg), og „Gvein" næsten altid og overalt i Vestfold. Enkelte Ord med „gv" kan høres i Follo og Oslo, f. Eks. „gvekken"; maaske indførte. En Udtale hv el. hw høres i en Grændsebygd af Vinger mod Odal.
Kvabb m. et vandholdigt lerblandet Sand, som ved nogen Behandling vil flyde hen i Vælling. Østerd. Hedm. Trondh. Jf. Kvabb n., Skvabb. D. Diall. Kvappe.
Kvabbaara f. en Bølge med høi, skarp og brudt Top frembragt ved at Bølger mødes (eller interfererer). Ndm. (Stangvik, Tingvoll): Kvab(b)aar. — Kvab(b)ær n.? Samling af „Kvabbaaror"; Bølgeplask. Ndm. Trondh. Synes fremgaaet af et *kvabb-bæra v. Jf. kvabba, dæmmes til; kvabla. — Kvab(b)ærling m. liden Kvabbaara. Ndm.
kvabla v. n. 1) om Bølger som toppe sig og brydes, idet de møde andre, se foreg.; skvulpe, skvalpe. SHelg. „Da kvabla unna Fjille". kvapl(e) d. s. Romsd. Helg. 2) om Vindkast fra snart en snart en anden Kant. Helg. Jf. kvabba, skvapla, kvapa, kvapsa og fl. (kveppa). — Kvabl n. Bølgeplask = Kvabbær. Helg. Ogsaa: „Vindkvabl" Helg. — Kvaplbaara f. = Kvabbaara. — Kvaplsjø m. = Kvabbær. Romsd.
kvabna v. n. tabe Aanden; for kvavna. Dal.
Kvadr (ddr) n. mødende Vanskeligheder, Hindringer; Besvær. Li. (Fjotl.). Se flg.
kvadrast v. impers. gaa for sig under Forhindringer; gaa (skee) besværligt og langsomt. Li. (Fjotland). „Dæ he kvaddrast før meg i heile Somar". — kvaddren adj. forbunden med Kvadr; kvaddresam adj. d. s. „Dæ gjekk saa kvaddre, eg kunne kje kaama anten att ell fram". Li. (Fjotland). Skal ogsaa hedde kveddren. Od er vel for ll. Jf. kvilla (kvidda), hemme, afkræfte; kvaltra, kvaltren (Kvale, kvæla); Båhuslen: kvillsam, Sv. Diall. kvalsam ɔ: besværlig (om Veiret). Med dette og „kvilla" hører maaske sammen: Kvaddæve, A., for Kvallhæve el. -hæva (Dativ: -e), jf. Faarhæva?
kvakk adv. lige til, aldeles, = lukt, kav. Gbr. Toten (Vardal, Ø- og VToten). „Han slöug (släug) kvakk paa me". „Ho flyg kvakk ehæl se". Ogsaa: „kvakkt ihæl", SGbr. Og kvapp, kvappt, SGbr. (Øyer). Synes at høre til kvekka, kveppa. Ogsaa: „kvæk(k), kveek (ihæl)", se kvik. Og: „kvav (kva)", se d.
kvakka v. n. bjæffe; kvække; skjælde. Li. (Eikin, Kvin, Fjotl.) „Kvakka o hosta". Jf. skvakka d. s., skvaka (snadre, sladre); G. N. kvaka, kvidre; Sv. Dial. kvaka, snadre. — Kvakka f. = Skrikja, Skogskjor, Garrulus. Li. (Eikin). — Kvakkebikkja f. = Gneldrebikkja. Li.
kvakla v. n. 1) omtrent = kvabla, skvapla. Berg. 2) vakle; være vaklende, være upaalidelig. Berg. Hall. „Han kvakla hit aa dit". — kvaklen adj. vaklende, upaalidelig. — Kvaklebaare f., Kvaklesjø m. = Kvaple-. Nfj. Sdm. Dunkelt i Forholdet til flg., og til kvikla. Jf. ogsaa Sv. Dial. kvakkla, våmjas = vimla, vimra, aga

(Baare-ag); Eng. quake, Ang. cwacian, skjælve.

„kvakla v. n. fuske osv." A. Ofte: kvikla aa kvakla. Voss, Hard. Ryf. 2) „k. burt" v. a. bringe i Vildrede; forkvakle; forkludre. Hard. Ryf. Tel. „Han kvakla meg burt", bragte mig bort fra mit Emne; Hard. Maaske Nt.; maaske snarest eet med foreg. Somme Steder (Odda i Hard) er kvikla (se d.) brugeligere.

Kval? m. Veirlig i Forsommeren som holder Plantevæksten nede. Østerd.: Kvål.

kvaldren adj. om Luft: lummer, kvalm. Sæt.

kvalen adj. som lader længe vente paa sig, nølende. Nfj. (Breimn, Stryn). „Ein kvalen, langkvalen, Baar". Jf. Kvale, Kval.

Kvaltr n. Hindringer osv. = Kvadr, se d.; mest dog om Veir som er hinderligt for Høsten. — kvaltrast v. n gaa hinderligt = kvadrast; være hinderlig, om Veiret. — kvaltren adj. fuld af Kvaltr. VTel. Agder. „Mi he havt so goue Hobball; d'æ speeleg at dæ kjæm att nuku Kvaltr i Høyaannæ; eg æ rædd'e at Veere kvaltrast daa"; Aaseral. „Kvaltre Veer; kvaltren Høyturk"; Aas. „De gjekk kvaltri mæ Arbei'i"; „mi hae slik ei kvaltræ Reis"; Moland i Tel. „Alt Høytti hev kvaltrast burt for meg", alt Høet er følet bort for mig under en vanskelig Indhøstning; Sæt.

„Kvam m." A. Kvaamm f. Tel. (Vinje). Gvam(m)'n, Stedsnavn i ØTel. Kvamm, Kvamm'n, Stedsnavn; m. St. Se Homm.

kvam adj. 1) med Aandeveiene tilstoppede ved Forkjølelse; fuld af Snue = tept, andtept. Innh. (Beitstad). Ogsaa: kvamm. 2) om Luft: kvalm, trykkende, lummer, indestængt. Gbr. NTrondh. Tel. (Mo). „Kvam(m)t Veer"; Trondh. „Kvamm'e Tev'e"; Tel. kvaam(m), Gul. 3) kvaamm, kvalm ɔ: trykket af kvalm Luft. Stjør. Det Telske „kvamm" er maaske ikke samme Ord som det Trøndske; dette hænger nærmere sammen med kvaamaa (kvama). Jf. Sv. Diall. kvammen, kvämmig ɔ: kvalmig.

kvama? v. n. (ar), 1) om Luftstrømme: mangle Afløb og derfor slaa tilbage, ned el. ind. Stjør. Selbu og Gul.: kvaam(m)aa. „Dæ kvaamaa saa bortunde Eggj'inn", Vinden slaar tilbage (ned) under den Bjergkam. „Dæ kvaamaa nee 'tu Muur'a", Røgen slaar ned (ind) fra Skorstenen. „Røyki'n kvaamaa nee (inn)". „Vinn'n kvaamaa tebakers". „Dæ hi kvaamaa inn (nee) saa mykjy Snø". „Dæ va bær(r) saa dæ kvaamaa moot'n", en kvælende Luftstrøm mødte En. 2) miste Veiret, ville kvæles, af uren Luft. Stjør. Gul. „Æ(g) kvaamaa da retteli i Hel i Stugaan". Jf. kveva (kvaavaa), kvæva, kvabba, kvesta. Nordsvenske („Norske") Diall.: kvamma, kvæles. (Christie: kvamma, kvæle).

kvama adj. = kvam 1). Gul. Stjør.: kvaamaa.

Kvame? m. 1) Tryk paa eller Tilstoppelse af Aandeveiene, især ved Forkjølelse. Stjør. (Øvre og Nedre). „De ligg slik en Kvaamaa för (fär) Brøsti paa mæ(g)". 2) kvælende Luft. Stjør. Gul. „De va da mykje te Kvaamaa ooppaa Lofti". „Gaa (ga) i en Kvaamaa", f. Eks. af Snefog.

kvamlegen adj. liggende i en „Kvam" ɔ: afstængt fra Omegnen ved Vand og en Halvkreds af Bjerge. Sfj. (YDale): -leien.

kvamleies adv. afstængt; se foreg. Sfj. (YDale). „Gar'n ligge k.". Til kvamlegen (kvamlægjes), el. for kvamleides?

?kvamp adj. kvalm. Christie. Jf. kvempen.

Kvamp m. den slimede Saft af udblødet Bast. Rbg. (Evje, Bygland). Mest: „Almekvamp", „Aame-". Jf. kvempen.

Kvandel m. 1) Kulmile. Vestfold (Sandsvær, Hov): Kvannel og -il. 2) Stokken, hvorom Kulmilen reises. Vestfold (Kodal og fl.): Kvandel. Ogsaa: Kvannilkubbe og -stokk; Vestfold (Eiker), Num. (Flesberg). Jf. Kvende (Tændeved) og Kyndel.

„Kvann f. 1. Angelik". A. Kvæinn f. en 1—2 Aar gammel spiselig A.; Kvæinnee m. en ældre uspiselig A. NGbr. (Vaagaa).

Kvannaule m. Stilken af Angelica Archangelica. JSogn. Kvannaul m. Sogn, Voss, Hard. (Ulvik). Kvannall, Dal. (Hæskestad). Kvannjule, Sfj. Kvannstut m. d. s. Ndm. Gul. — Kvennell m. a) frøbærende Kvanneplante. Ryf. og Røldal: „Kvennedl", Fl. „Kvenlar". b) Stilken af K. Ryf. Se Aul, Aule, Jol.

„Kvannjol m." A. Kvæinnool, NGbr.

Kvannskjel f. = Kvann 2. Vesteraalen.

„kvant adj. frisk". A. 2) rask og net; = lagleg. Vald. Land, Gbr.

kvapa v. n. (ar), 1) om Fisk: hoppe op af Vandet (efter Insekter). Rbg. (Iveland). Meddelt. 2) fare ustadigt fra eet til andet med overfladisk og virkningsløs Befatning; være stundesløs; være vimset geskjæftig. Sfj. (Haukedal, Holsa). „K(v)a du gjæ (fer) aa kvapa itte?" Jf. kvapla, kvapsa; Sv. Dial. kvap m. Flydholt (Boie) med opstikkende Pind. — Kvap m. En som er kvapen adj., tilbøielig til at kvapa, til Kvaping f.

„kvapa v. n. (er, te)". A. Om gummisvedende Træer. Dal. 2) hovne. Hall.

Kvape m. Hovenhed = Kvap. Hall.

„kvapen adj. vædskefuld". A. 3) svampig; porøs. SHl. Voss, Sogn, Hall. „Fleskje æ kvape". 4) opsvulmet (uden Aabning). Hall. Sogn. „K. i Ansigte". 5) udrøi = ryr. SHl. „Mat'n æ kvapen". — 6) se kvapa (ar). — „kvapna v." A. Sogn.

Kvapl, kvapla, Kvaplbaare se kvabla.

kvapp, kvappt adj. ganske. SGbr. Se kvakk.

kvapsa v. n. (ar), 1) = kvabla. Ryf. og SHl.; sjelden. (2) give Lyd som Dynd der trædes paa. Christie). — kvapsen adj.

skvulpende osv. Sjø'n æ kvapsen. Ryf. — **Kvapsesjo** m. = Kvabl. Shl. Ryf.

„**kvar** adv. hvor". A. koor, Strinda; kor og kore (o'), VAgder; kori (o'), Sæt. VTel. (Moland); hore, hori (o') Tel.; haar(r)e, aare, Østl. (Vestfold, Follo, Smaal. og fl.); kar, Gbr. Nfj. Sfj. 2) hvorsomhelst; nogensteds. Se A. „Der o k o r", hist og her, Agder. Ogsaa: „der o k v o r"; Sæt.

„**kvar** pron. hver". A. kvær, Rbg. (Aamlid, Sæt. og fl.), VAgder, Dal. (vel af hverr; paa de fleste Steder (overalt?) „kvær — kvæær og kvær(r)" — ligesom „Hæær(d) Wært Mærr" af herd ertr merr, medens det er „Ver Skjer ser"); hor (o'), Aamlid i Rbg.; hör, Aamot i Østerd.; haaⁱnn, Østl (Land og fl); „kaar-see", (hver for sig), NGbr. — Dativ: „kvorje Sta" (o'), hist og her; Sæt. Dativ i n.: kverjo, Voss (jf. Vidsteen); „noko 'taa(v) koorjo", Shl.; „mæ korjo", efterhaanden, Sogn (Lustr). — Genetiv: kvers, Voss (Vidsteen). — „Dagj'n koor" hver Dag; Hall. „Nokon kvar", hvemsomhelst; udbredt. „Wⁱnn'r aa haaⁱnn", en og anden, Land og fl. „Synn aa koor", hver for sig, i Stykker; „han reiv de synn(t) aa koor"; Ndm.; se sundr. Flere af disse Former synes fremgaaede af kvaar, hvárr. — „Kvoraire", hverandre. VTel. og fl.; „kvorairne", SætV.; „kværaire" og „-ne", SætV.

kvaraste adj. superl. af kvar, stille. „Mitt paa kvaraste Natta", midt paa Natten. Østl.

„**Kvardag** m." A. „Te Kværdags", VAgder og fl.; Kvaardags, Ma. (Grindeim); Kværndags, Ork. Agder, SVTel.; Kvanndags, NGbr. Vald. Ork. Sogn, Tel.; Haanndags, Østl. (Rom. og fl.), SGbr.; Haardags („tykt" rd el. D), Hedm. og fl.; Haalas, Hölas („tykt" L), Østl. (Hedm. Totn, Land, Hadeland). — Haalasfolk (el. -rd), arbeidsklædte Folk, Haalasmann; Haalasmat, Østl.; Kvælagsmat, Østerd.

Kvardagsdos (o') f. -skjørt. Sogn: Kvann-.

Kvardagsrøyt(a) f. Person som altid er sur og bidsk. Ork. Rennbu: Kvann- og Kværn-.

„**Kvarde** m. Bræmme". A. Ma. 2) Linning paa Klæder, særlig Skjorter. Tel. Smaal. („Kvale"). 3) en Fjeldknudes (Nuts) Kant el. Bræm mod Styrtningen; Brink. Tel. 4) Kanten mellem det Slebne og det Uslebne paa Lee og dl. Ma.

Kvarding f. og m. 1) det at kante, bræmme; Kantning. Shl. og fl. 2) = Kvarde 1) og 2). Gbr. SØsterd. og Totn: „Kvaling" (og aa). — **Kvardingserm** f. Ærme med K.

kvarhelst adv. hvor henne; hvor i al Verden; ogsaa: hvor som helst. Ma. og m. fl. Tildels: korhelst. J Helg.: kærst.

kvarke, Kvarkje se kverka, Kverk.

Kvarlega? Stilleliggen; især: dorsk, misnodig Uvirksomhed. Nedre Tel. Ned. (Øyestad, Frol.). Kun i: i Kvarlæga (-lega?). Ogsaa: i Kvarleiaa, Li. (Nes, Bakka). „Han he gjeve seg ove o lagt seg rænt i Kvarleiaa". Ogsaa: „Wg æ räent i Kvalleia (og -aa)", jeg er langt tilbageliggende, er i Usøre, kan ingen Vei komme (især økonomiskt); Ma. (Greipstad og fl.). Her er maaske en for Dialekterne ikke meget sædvanlig Dativ af et Kvarlægje n., ligesom maaske ved „i Kaarlæia" (Vestfold) af Korlægje n.; jf. Kvallægje, Kverrlægje. Dog ogsaa jf. Kalvslægja f.

„**Kvarm** m. Indfatning. Augnek". A. SætV. 2) = Aug(ne)kvarm (og kun det). NGbr.

„**Kvarv** n." A. 4) Omgang eller Lag af Bundter i en Løvstak. Sogn. 5) saameget Ved som kan befordres paa en Hesteryg; sjeldnere om Løv. Sogn (Hafslo): „Veeakvarv". Ogsaa Kvorv f. og Kvørv f.

Kvarv m. (og n.) 1) Hjørne, Vinkel, Krog; f. Eks. af en Ager. Tel. (Tinn, Grandsh. Sellj.). „Ognegvarv" m. Tel.; „Au(g)ekvarv" n. Ma. Nhl. 2) Lægne, Hvirvel = Kvervel. Nedre Tel. Bamle. „Gvarv" m. og, mere udbredt, „Varv, Værv" m. 3) = Kvarm. Totn. „Innpaa Kvarvn", paa Indsiden af Øielaaget. „Öukvarv".

Kvarvil m. liden Slaa osv. = Kvervel 4), = Knarvil, Knarve. Fosn.

Kvarvtak n. Tag af „Nævr" og Jord. Vald. (VSlidre). Og Kvartak („tykt" rt el. T, som i „stort"). Vald. Jf. Kvav.

„**kvass** adj." A. kvoss (o'), Sæt. VTel. (Mo, Moland).

Kvass-aa f. Aa-Parti med smalt og stridt Løb, „der ho s'yg seg igjænum Klov'a". Rbg. (Aamlid).

kvasshyrnt adj. hvashornet. Østerd. Hall. „Kvasshynnt Ku, Kar".

kvassmynnt adj. hvasmundet. Udbredt.

Kvass-sjo m. = Kvabbær. Ndm.: Kvassjy.

Kvassteinshus n. = Kvoteholk. Dal.

Kvassteinsskolp m. = Kvoteholk. Jæd.

kvast. „De gjekk saa de kvast", Østl. Se kosta.

„**kvasta** v. skynde sig". A. Oslo. „Kvaste p a a".

„**kvat** pron. hvad". A. kvat? Nfj. (Selja, Hyen; ialfald sjeldent); kot (o'), VTel. (Mol.); kva, NGbr. Nfj. Sfj. Romsd. Ndm. Ork. Gul. Foldal, Stjør. Ryf. (sjelden); koo, Hall. Vald.; ko (o'), Rbg. Sæt. VAgder, Dal. JSogn, Gul. (Støren); kaa, Agder (Kysten); hot (o'), Tel.; hott (aa—ö) og aatt, Smaal. (Jd, Borge, Rakkestad, Aremark, Spebberg og fl.); ho (o'), Ma. Rbg. (Aamlid og fl.); haa, Ma. (Kysten), Ned.; aa, Østl. Og, maaske sammensat med „er"; ko-e (ko-æ, ko-ö), Sæt. Dal.; kæ, Jæd. og fl.; kee, Gul. (Singsaas); kvar (du sa?), Ork.; keer og kær(r), NØsterd. Gul. Selbu, Stjør. Namd.; koor og kaarr, Strinda; hör, horr, SØsterd.; här, Solør. „Me ha gjoort kær me kann", Gul. (Budal). J Tel. (Vinje, Laardal, Lunde) høres et spørgende

hot-at, men maaske (neppe) kun, naar Spørgeren ikke har hørt tilfredsstillende en Sætning med „at". Se ogsaa ko (kon). (J.G.: „te hos skulla? til hvad skulde det? hokken, hvilken". Jf. hokke (hvatki?), holva ɔ: hvelfa).

„kvat adj. friſk osv." A. Tel. Ryf. Shl. Dal.; kvatr, Salten; kvatrin, Helg.; gvat, Vestfold (Sæm, Andebu, Hov), ØTel. og fl.

Kvat n. Hvæsningsgrums. Sogn. Se Kvot.

Kvat n. Skvalder, Baas. Tel. Se kvata.

kvata v.n. (ar), 1) lyde hvast, om Menneskestemmer; skvaldre. Tel. (Hovdalsmo, Rauland). „Me høyrde de kvata, men inkje Ori". 2) vaase; gjentage meningsløst. Tel. (Moland). Maaske eet med kvata, bryne, A. — Kvat m. (og n.) Skravler, Vaaser; ogsaa Kvot (o') f. Tel.

Kvatahus n. = Kvoteholk. Jæd. Til Kvate.

kvatleg adj. livsfuld, munter; gemytlig. Jæd.

Kvatnekkje n. 1) det Indsnit i Slibestikken, „Kvatbjørn", (Sdm.), hvori Tingen som slibes anbringes. Sdm. (Volden, Hjørungfjord). 2) en liden svag Tingest, liden Stakkel = Rauda(r)ting. Sdm. (Sande, Volden, Hjørungfj.). Ogsaa: „Vaknekkje".

Kvato, Kvatu se Kvota.

Kvav n. Tungbrystighed = Kvaav. SGbr.

„kvav adv. aldeles". A. Ringerike, Vestfold. „Han sloo seg kvav i Hel". Tildels: kva; Vestfold (Eiker og fl.). — kvavrótin adj. aldeles raadden. Vestfold.

„kvavna v. n. tabe Aanden". A. kvabna, Dal.; kvamne, Ring. Hadel.; kvaavne, Hall. (Gol), NGbr. Ndm.; kvaabne, Hall. (Gol); kvovne (aa?). Vald. Gbr. (Lesja); kvomne (aa—ö), Østl. Stjør.; koobna, VAgder.

Kvaad f. = Kvaada 2). Sogn (Aurland, Underdal): Kvao; bestemt: „Kvao'nao".

„Kvaada f. Harpiks". A. Kvode og Koode, Nfj. (Stryn); Kvaa-a, Ma. (Bjell.), Tel. (Mo; her for Kvoda (o'), som Naa-a n. for hnoda, Naa-a f. for knoda); Kvaoa, Sogn, Voss, Hard.; Kva-u, Hall. (Nes), Sigdal; Kvo-o (aa el. ø) og Kvo-u, Vald. Hall.; Kvóu (bestemt: „Kvöu'ee"), Vald. (SAurdal); Kooa, Sogn, Shl. Ryf. Røldal, Helg ; Koova, Sogn, Ryf. Helg., „Heggjekoova", Sogn (Vik); Kooe f. NØsterd. Sfj.; Kvaae, Kvooe og Kvae, NGbr. 2) gummilignende Stof; særlig: a) den seige Saft i Yveret paa Kjøer (Kvier) kort før Kalvning. Paa de fleste nævnte Steder med de nævnte Former; f. Ekj. Kva-u Sigdal, Kooa Shl. b) Slim paa Leeen i meget tørt Veir; SBerg.: Kvo-a. c) = Kvota. Hard. (Kvamm), Voss (Ekj.): „Brynekvoa". d) = Kvæde, se d. — Paa nogle Steder vil ikke Formerne for de to Bett. falde sammen; saaledes i SBerg.: Kvaoa og Kvoa, ligesom et kváda og et kvada, kvödu. — Kvo-ubræv n. brevformet Næveræske med „Kvo-u" i. Tel. (Kvitseid, Selljor). — Kvaeflare f. Sprække i Træet fyldt med Harpiks. Vestfold. Og: Kooeflare f. Vestfold. Se flg., Fladra.

Kvaade m. 1) Harpiks = Kvaada 1). Sogn (Vik): Kvaoe (og Koova f.); Kvae m. Totn, Hadel. Ringerike, Vestfold, Smaal.; Kooe m. Ndm. og fl. 2) = Kvaada 2) a. NGbr. Sfj. (YDale) tildels: Kvaoe (som Vaog, Vaot); medens Kooe er Harpiks? 3) Raamælk. Dal. (Lund). Jf. Kvæda, Kvæde.

kvaaden adj. lig Gummi, „Kvaade". NGbr.

„kvaala v. n. tude, hyle". A. gvaale, Tel. (Sellj. Aamotsdal). Og: gvæle Tel. (Bø).

kvaamaa v. og adj. se kvama.

„kvaar pron. (adj.) 1) enhver af begge". A. VTel. (Laardal, Raul. Vinje, Mo, Mol.). „Paa kvaare Lee'i (og Lee'ne)", paa hver af Siderne. „Te okkon kvaar", til os begge. „Noko av kvaar", noget af hvert af de to. (nok aldrig: kvaart). — kvær (æ) d. s. VTel. (Moland): „noke av kvær" (nok aldrig: kvært); enhver af flere hedder: kvor (o') m. og f., kvort n. („noke av kvort"); længere i Vest vil det falde sammen med „kvær" ɔ: hverr (af flere); dog: noke a(v) kvær", noget af begge, Li. (Eikin); men: „noke a(v) kvært (kvert?)", noget af hvert af flere. — Hedder: koor, Østerd. (Tynset), Ndm. Sfj. og fl. i Berg. se A. og kort. „Naakaa 'taa koor"; „paa koor Lee'n"; „paa koo're Foot'a"; Ndm. „Noke 'ta kooro", Sfj. koon m. og f., koor f., koort n. 'tao kooro; inkje koorne m., — koorna f., — koorkje n., ingen af de to; Voss (se ogsaa Vidsteen, Vossemaalet, p. 28), jf. kor-ein. „Eitt (naagaa) taa kuru", Dativ i n. NGbr. (Vaagaa); „paa huru Siiun, i huru Klæ'va, Rum'mee", Dativ, Gbr. (Fron). — „2) hvad for en af de to". A. kvær, Sæt. og VTel. (Mol.). Ogsaa: hvilken som helst af de to, hvilken du vil —; kvaar og kvaare, NVTel. (Vinje, Rauland, Laardal, Mo, Moland); kvær og kvære, SVTel. (Moland, Nissedal). Sæt.; koor, Ryf. Røldal, Sogn (Borgund, sjelden). A. „Kvaar (kvær, kvaare, kvære) vi du hava, Ol hell Kaffi?" B. „Du kann gjeva meg kvaar (kvær osv.) du vi". — „Eg undrast kvaar æ sterkari?" „Du kann kadde de kvær du vi". — „Koor vil du helde ha?" Ryf. Røldal; og: „koort vil du osv."; se korgje, kort. — „kvaar (kvaare) sum æ" eller „kvaar (kvaare) de æ", i begge Fald, alligevel = kor som er. Ma. (Grindeim, Bjelland, hvor enhver af flere hedder „kvær", og „kverr?"), VTel. (Vinje—Selljor, hvor enhver hedder kvor—gvor). kvær, kvære (sum æ), d. s. Tel. (Mol.), Sæt.? VAgder (Eikin, Fjotland). „Dæ bli gale kvær dæ æ" el. „k. sum æ"; Li. „Han ska no hernee kvaar de æ, anten so du æ her hell inkje", VTel. „Han maatte bøygje seg.

kvaare de va", VTel. Se kor, kvi, hokke. — „kvær, kvære", seer ud som en Omlydsform af hvárr. Jalfald i Tel. vil det neppe kunne være hverr, hvilket er: kvor.
Kvaast m. Kost = Kvost; mest om en liden stiv Kost til at skure Mælkekar. VAgder. — **kvaasta** v. (ar), koste; særlig: skure med Kvaast. Ma. — **Kvaastegras** n. et Græs hvoraf gjøres Kvaast; = Skjeste? — **kvaastra** v. = kvaasta. Li. **Kvaastregras** n. Li. — **Kvaastr-ris** n. et Lyng eller Riis til Kvaast; mest, eller maaske kun, bruges Klokkelyng, Erica Tetralix. Li.
„**Kvaav** n. 1". A. Stjør. **Kvov** (o'), NØsterd.
Kvaav n. Tag af udhulede med Enderne over hverandre hvælvede Stokke. Tel. (Kvitseid); Ma. (?Aaserall). **Kvaa**, Ned.; **Gvaav**, Tel. (Sauar). Se Kvav A. Og: **Kvardtak** (l)? og **Kvarvtak**? Vald.
kvaavaa se kveva.
kvebenda, **Kvebende** se Kvidbende.
kve adv. 1) hvorledes. Li. (Fjotl.). Usikker Bet. 2) hvorfor. Rbg. (Evje). Se kvi. G. N. hvé hvorledes; hvorfor.
Kve (Kvee) og **Kvee'e** se Kvæde.
„**kveda** (e') v. n." A. J VTel. og Sæt.: **kveea** og **kvee'e**, **kvee'e**; Jmperf. **kva**, Fl. **kvaa'u** (meget sjelden), Vinje; **kvoo**, Mo, Moland, Sæt. (**kvaa**? Aaserall); Supinum: **kvee'i**, Vinje, **kvo'i** og **kvoo'i** Mo, Moland, Sæt.
kvedast v. recip. = stevjast. Rbg. (Aamlid).
„**Kvefs** m. Hveps". A. **Kveps**, **Kvops** (o'), Nfj. (Stryn); **Vaps**, Ma.; **Vøps**, Hard.; **Vops** (o'), Nhl.; **Vaffe**, Rbg. (Aamlid); **Værs**, Smaal.
Kvefsereid n. = -bol. Nhl.: **Vopsareir**.
kveft adj. tilstoppet i Aanderørene = kvam. Stjør. „Kvæft 'taa Kriim".
kvefta v. n. (ar), = kvama, „kvaamaa". Helg. Namd. Stjør. „Da kvæfta unna Fjille", Vindal. „Han kvæfte nee saa, Aam'n idag". Stjør. **kvøfte**, JGul. Jf. kveppa, kveva.
kveften adj. kvalm, som mangler Luftning. NGbr. Mest i n.: „D'æ saa kvæftee hær".
„**Kveik** m. Opfriskelse osv." A. Rbg. Ma.
„**kveik** adj. livlig". A. Land, Hadeland.
„**kveikja** v. a. opfriske; ophelse". A. Sæt. Dal. „Han heve kväikt seg mæ Epli", han har skaffet sig ny (frisk) Kartoffelsæd. „Hu heve kväikt seg mæ Beuskap unda däi Kyr'in", hun har skaffet sig frisk Besætning ved at tillægge Kalve af den Ko; SætV.
Kveikflerra f. flydende Skive af Gjær. Tel.
kveikjande adj. og adv. tændende, gnistrende. Nfj. Nys. „Kveikjande sint". „Han gav kveikjan(d)es illt ifraa seg"; Nys.
„**kveikna** v. oplives". A. VAgder. „K. tee".
Kveiksla f. Tændeved = Kveiksl. Hard.
Kveikstokk m. 1) firkantet Træblok med dybe Jndsnit, i hvilke Gjærekarrets Gjær samler sig. Dal. (Hæskestad). 2) En som stifter Fiendskab mellem Folk. Dal.
kvein adj. om Eng: tynd og stilket (straaet, bladfattig). Gbr. Hedm. „Grase æ kveint aa hart". **gvein**, Hadeland, Vestfold (Eiker, Lier).
Kvein n. en tynd Ting som staar strittende for sig selv. Totn, Hedm.
„**Kvein** f. 1) tyndt Græsstraa osv." A. Land og fl. Særlig: (brun) Græsstilk i Modsætning til Blad. Solør, Vald. Totn (VTotn, Vardal); **Kveen**, Østerd. Hedm. (Romedal); **Gvein**, Num. Vestf. (Brunlanes, Hedrum, Sande, Lier), Ringerike, Hadeland, Solør; **Vein**, Ringerike, Smaal. „2) et enkelt Haar". A. Shl. **Veiner** pl. Oslo. 3) (1) eenligt staaende Græsstilk, eller lang tynd Gren. Østl. Ogsaa **Gvein** m. Vestfold (Sandsvær). Somme Steder betegner „Gvein, Kvein", Græssorten, Poa og fl. A., mens Fl. „Gveiner, Kveine(r)", eenligt staaende Straa. Ringerike, Vald. og fl. Se flg.
Kveina f. 1. 1) om Græsstraa og Træer som er tynde og staar enligt. Mest i Fl. Vald. (VSlidre): **Kveino**; Hedm. (Ringsak): **-er**. 2) = Kvein f. 1) og 2). NGbr.
?**Kveina** f. 2. Finne. Shl.
Kveina f. 3. en Klynker, se kveina v.; kjælen blødagtig noget kunstlet Person. Jnnh.
„**kveina** v. klynke". A. Jnnh. (Stjør. Jndr.).
Kveinegras n. spredt bladfattigt Græs. Sogn, Solør. **Ve(i)negras**, Smaal.
kveinen adj. 1. a) om Eng og Skov: tynd og svag, bestaaende af Kveinor. Sogn, Nfj. „Engi æ kveini". b) om Træer, især Birk, og Grene: med lange tynde løvfattige Kviste = kveimen. Sogn. (kveinen : kveimen = grina : grima (d. s.) = stynja : stymja (d. s.)).
kveinen adj. 2. lig en Kveina 3. ɔ: kjælen og peen (kunstlet). Jnnh.
Kveineslaatt m. Slæt af Kveinor, særlig af spredte Græsstraa paa Fjeldet. SGbr.
Kveinestraa n. eenligt Græsstraa. Østl.
kveinutt adj. 1. bestaaende af Kvein. Ring. (Modum): **gveinete** Eng, Skou, Skjægg".
kveinutt adj. 2. = kveinen 2.; særlig: krympende sig. Stjør.; Selbu: **kveenaat**.
kveinsur adj. hvinsur, sur saa det stikker i Næsen og Munden, især Tænderne. ØTel. (Lunde): **gveinsuur**. Flere Steder „kvinsur (ii)", hvilket i Li. lyder „kveinsur", „sur sum Kvein"; se Kvin.
Kveisa f. en liden Vantrivning. Li. (Eikin). Maaske eet med Kveisa, Blegne, A. **Kveise** m. d. s. Li. (Eikin). — **Kveese** f. kjælen blødagtig Person. Selbu (Tydal).
kveisen adj. liden og vantrivelig. Li. Ma.
Kveis(e)sott (oo) f. Kopper = Kveisa 2). — **kveissoottbroten** (aa) adj. = kveisærutt. — **Kveissoottpass** n. Vaccinations-Attest. — **Kveissoott-æ** n. = Kveis-ær. NGbr.
Kveitespjeld n. liden tynd Helleflyndr (**Kveita** f. Peder Claussøn: Hveide og Queida). Ndm.: **Kvæitspjill** og **-spjæll**.
kvek, **Kveka** se kvik, Kvike. **kvek'e** se kvæk.

„Kvekk m." A. Kvøkk, Voss, Hard. Gvekk, ØTel. Vestfold, Ringerike og fl. (Follo?).
„kvekka v. n. fare sammen osv." A. Nhf. Vald. kvekke, kvekk'e, kvokk (o'), kvukkji, Tel. (Vinje); kvøkkja, kvøkk'e, kvokk(o'), kvokkje, Hard. (Kvamm); gvekke (e'—æ), gvakk, gvukkji (og „gvække, gvække"), ØTel. Vestf. Oslo (Hurum), Ring. (Modum, Sigdal); Follo (Fraun: „gvække i", „gvakk i"); se Kv.
Kvekke f. se Kvika.
„kvekken adj." A. gvekken, ØTel. Vestfold, Ringerike, Oslo, Follo (sjelden).
Kveko se Kvika. Kvekuharke se Harka.
„Kvel (e') n. skiveformigt Hjul". A. Dal. (Hæsestad). Kvel (ee?) f. Fl. Kveler, SætB. (Kveli), Nhf. (Nærstrand, Tarvastad, Vass; her maaske ogsaa n.). 2) enslags Dør-Gjænge = Gjengla. Hard. (Odda): Kveel.
Kvela (ee) f. buet Indsnit i Siden af Øret paa Faaret, til Mærke. Shl. (Etne, Strandebarm). — kveel(a), se kvæla.
„Kveld m. (og n.)". A. Er n. mange Steder i Tel. Nbg. Ma. Dal. Nsj. (Breimn). „Um Kveldo", VTel. Hard. (Ulvik). God Aften hedder: „Gu Kvelds", Hard. (Ulvik), Nbg. (Å), Ma. (Å); og: „Gu (go) Kveldo", Hard. (Ulvik), Vald. (Vang); „Go Kvællaa", Jæd. Nhf.; „gu Kvella", Ma. og fl.; „gu Kvellan", Jæd. Ma. „J fyrre Kvelds", iforgaarsaftes, Hard. „Igjærkvald", igaaraftes, Hard. (Ulvik, Ullensvang; Kvald for *kvaild? se Noreen). „Halde Kvæild", slutte Arbeidet om Aftenen. NGbr.
„kvelda v." A. 3) tilbringe Aftenen. Tel. og Nbg. (i Stev). 4) spise Aftensmad. Gbr. Vald. Østl. — „Kveldbisk m" A. Sogn.
Kveldbeite n. (= Kveldbisk?). NGbr.
Kveldheid n. Opklaring i Luften om Aftenen. Vestfold, Nedre Tel.; Num.: tildels f. Ogsaa: Kvellheie (mat E) f. Tel. (Bø). Og: kvellheiee adj. n. Tel. (Bø). kvellhei tør ogsaa være adj., om Luften. — „Kvellhei aa Jæntenei varar 'kje te Daj'n"; Tel. (Lunde); „K. aa J. v. te(l) i Maarra ei", Vestfold (Stokke); „Kvellheie aa Jænteveie", Tel. (Bø). — Kveldhykle f. se Hykla.
Kveldkipta (ii) f. = Kveldsvæva, Leontodon. Ma. (Aaserall). Og: Kvellskiipta.
Kveldkjøgla el. -kygla f. 1) en Deimasse, som Fladbrød-bageren skal have bagt op den Aften. Hard. (Ulvik). Ogsaa: Kvelds-; se Kjøgla A. 2) en formummet formløs Skikkelse som er ude om Kvælden; mest: en Julebuk. Ogsaa: en Gygr el. Trold eller overh. noget uformeligt og ubestemmeligt noget som er ude og skræmmer Folk om Kvælden; et Aftenskræmsel. Tel. Ø- og VAgder, Dal. Ogsaa: Kvells-. Og: Kvellkygle, Tel. (Selj.). Se Kjøgla Kygla.
kveldklaar adj. klar om Kvælden. Hard.
Kveldklaara f. Klarhed eller Opklaring i Luften om Aftenen. Ma. (Aaserall). Og: Kvellklare, Ma. Kveldsklaare m. Berg.
Kveldkurr m. = Kveldsdus. Vald. (Vang).
Kveldletta (e', ee) f. = Kveldklaara. Tel. Sæt.
Kveldmehank m. Myg, Culex pipiens. Hard.
kveldmyrk adj. mørk om Kvælden, eller fordi det er Kvæld. Sæt.
Kveldneppa f. = Kveldkipta. Tel. (Mol.).
Kveldonn (o') f. = Kveldseta. VAgder.
Kveldrod (o') n. Aftenrøde. G. N. rod Rødmen. Tel. (Vinje, Moland). „Kvellro turkar Høy, Morgoro miig'e paa Moy". Derimod: „Kveldsrø æ Maara-flo", hvor K. synes at være = Kveldklaara (Rydning for Skyer), YSogn. Jf. kveldrydja.
kveldrydja v. n. (ryd, rudde, rutt) slutte Arbeidet og rydde op før man gaar til Sængs. Hard. (Kvamm).
Kvelds-bit (ii) m. = Kveldbisk (Sogn). Ma.
Kveld-set (e') n. = Kveldseta; særlig fra Kl. 8 til 10. Sæt. Gul. — Kveldsetbil (i') n. d. s. Sæt.
Kvelds-evne n. = Kveldkjøgla 1). Hard.
Kveld-sita f. = Kveldseta. Kvællsitu, bestemt: -o; Smaal. (Eidsberg). Kvællsit(t)aa, -seet(t)aa, Ndm.; Kvæil(d)seeto, NGbr. — Kveldesota (o') f. d. s. YSogn: -e.
kveld-skjemta v. a. (ar), holde Aftenmoro. Sæt. Maaske især om Sammenskudslag „Skjemt", Nbg.
Kvelds-kipta, Kvelds-kjøgla se Kveld-.
Kveld-skjøra f. En som færdes meget ude om Aftenen. Nhl. Se skjøra.
Kveld-skot (o') n. Skumring. Østl. (Hadeland, Rom. Modum og fl.): -skott (aa—ð).
Kvelds-kryp (yy) m. = Kveldkipta. Nsj. (Honndal, Stryn).
Kveld-skræma f. et Aften-Skræmsel. Sogn.
Kvelds-lur m.? Aftenstille? Kun hørt i Ordsproget: „Kvællsluur gjer Maargaan suur". Ndm. Jf. Kveldheid, -rod.
Kveld-smeikja f. = Kveldklaara. Tel. (Laardal), SætB. og B. Kvellsmeija, Li. (Fjotl.).
Kveld-snod (oo) f. Vind som om Kvælden blæser nedad Dalen. Sdm. Nsj. (Honndal).
Kvelds-rau(d)na(d) m. Aftenrøde. Namd. Strinda. — Kveldsnippa f. = -hykla. Nhf.
Kveld-stir m. „Han he fingje Kvellstiirn", siges om den som stirrer længe og sløvt. Dal. (Hæskestad).
„kveldsvævd adj." A. Ma. NGbr.
Kveld-sykja f. Søvnighed. Stjør.
kveld-søv adj. = kveldsvæv. Ndm.
Kveld-søva f. 1) Person som er kveldsøv. Sogn (Underdal). 2) Løvetand = -svæva. Sogn (Vik, Underdal). „Kveldsvøva", A. Nhl. — Kvældsvæve f. Oxalis. Vald.
„kveldvart adj. n." A. Vald. Ringerike, Oslo. „Dær maa væra so kvældvart", fordi der er syge Folk eller „Tussar". Ogsaa: „Du kann nokk staake, d'ær'nte kvælls-vart ennaa", Follo.
„Kveldverd m." A. Kvælls-væl, Oslo; Kvælls-val, Innh. Helg.; Kvældvoor, Vald. (Vang) og Kvællvool, Vald. Totn.

kveldverda seg v. (ar), spise Aftensmad. Sogn: **kveldvoora** seg.
„**Kvelja** f." A. 2) Slimbelæg, f. Eks. paa Tænder. Ramb.: **Kvælli**.
kvelja v.n. (ar), gjenlyde. SætB. I Stev: „De kveljar i Berg o Reuta".
„**Kvell** m." A. NGbr.; BTel.: **Kvedd'e**.
„**kvella** v. n." A. BTel. (Mo, Mol.): **kvedde**.
kvellen adj. = kvell. Sogn: **kvedlen** i Maole".
kvelpa v. n. (ar), 1) skvulpe; klukke. Tel. (Tuddal). „Dæ gvelpa roont oom Baatn". 2) om Baad og dl.: kantre? Shl. Ryf. „Ein **Kvelp** (m.) te Baat", el. „ein **kvelpen** (adj.) Baat", Baad som har let for at kantre. Ogsaa: **Kvølp** m. Shl. (Neppe blot: Hvalp, hvalpagtig). **Kulp** m., **kulpen** adj. d. s. Sfj. Nhl. Jf. kvolpa, drikke med Kluk; Skaansk Dial.: kulp, kulpa ɔ: klunk, klunka.
„**Kvelv** m. 3) en Huulning osv." A. **Gvelv**, **Gvølv**, Tel. (Selljor, Lunde). 4) enslags Dans. Hall. og fl. „Baldriskvælvn". **Gvælv**, Ringerike (Sigdal). — **Kvølv**, NGbr. og fl.
Kvelva f. skaalformig Dal = Kvelv. Ryf.
„**kvelva** v. n. (kvalv)". A. **kvolve**, Nfj. **holva** (ar), VLi. Dal. Jæd.
„**kvelva** v. a. (de)". A. **kvølva**, Voss (Eksingadal); **kvølve** (kvølde, kvøld), NGbr. og fl.; **kvæælva**, VAgder; **kvææva**, VAgder (Grindeim og fl.), Sæt. og Tel. (e); **holva**, VLi. (Bakka og fl.), Dal. Jæd.; **gvølve**, Vestfold og fl.; **køl**, (Imperf. „kølt"), Salten. „**kvelva** Baat" er: omvælte Baad paa Vandet; „**holva** B." er: lægge B. med Kjølen opad paa Land (saa den danner Hvælv over iagttagelig Huulning); Nhl. Hard. 4) v. n. danne Hvælvning eller Huulrunding; hvælve sig. Li. (Eikin og fl.). „Skaal'æ, Kopp'n, Baat'n kvælve mykje, liite", dens Side buer sig stærkt (lidet). Jf. attrkveld, attkold, kvæla.
Kvelve n. = Kvelv 3), Kvæv. Røldal.
Kvelveslaga f. en Vindbyge som falder med et Kast ned fra Fjeldet. Shl. — **Kvelverosa** (o') f. d. s. Shl.
Kvelvingsvokstr m. Foldning i Skiferbjerg. Sogn. Meddelt.
kvem (ee) adj. letfængende osv.; se kvæm.
kveml adj. om Luft: kvalm; trykkende. NTrondh.: „kvæmm'l". Og: -a-. Jf. kvam.
„**Kvemleida** f." A. Ryf. Sogn.
kvemlen adj. kvalm ɔ: a) voldende Kvalme; b) lidende af Kvalme. Sæt.
Kvemmann, **Kvemmfolk** se Kvennmann.
kvempen adj. om Luft: tung og vaad, kvalm, lummer; om Mad: kvalm. Tel. (Selljor, Raul. Vinje, Moland). — **kvempeleg** d. s. Vinje. — **kvemplen** d. s. Tel. (Sauland). Jf. kvamp, Kvamp.
„**kven** pron. hvo". A. **kvaa^{i}n**, Ndm. (Tingvoll og fl.; ogsaa „kva^{i}nn"); **keenn** og **kinn** (haardt K), Shl. (Etne, Stord), Ryf.; **kvær** og **kær**, Sfj. (Jølstr, Førde); **kan**, NGbr. se d. — Ogsaa: **kvei**, Nhl. Ryf. (Suldal; sj.); **kvei** og **kei**, m. og f., Shl. (Stord); **køm**, Gbr. (Fron); **hæm**, Vestfold (Lier; ogsaa i Allum's Viser); Ringerike (Snarum; sjelden); jf. hække, Snarum. — **kva**, Ndm. (Rindal). Meddelt. Jf. Gotisk hvas.
kven(d)skleg adj. kvindeagtig. Tel. (Skafsaa).
kvendeginsk adj. om Karle: tiltalende for Kvinderne; yndet af, staaende høit hos, Kvinderne. SætB. Rbg. Se ginsk. **kvændejønsk** adj. i et Stev i Tel. — som Rim til „paa skjønsk" — er vel eet hermed.
Kvennedl m. Angelica. Røldal. Se Kvann.
Kvennmann m. Kvinde. SætB. **Kvæmmann**, **Kvæmmfølk** d. s. Vald. (Vang, Slidre). Se A. — **Kvennmannsko** m. Kvindesko. SætB. og B. — **kvennmanskleg** adj. kvindeagtig. Sæt. Tel. (Skafsaa).
„**kveppa** v.n. (kvapp). 2) rystes af Skræk". A. Agder, Tel. Ndm. Oftest i ØAgder og Tel.: **kveppe**, **kvopp**, **kvuppi**; VAgder: **k-a**, **kvapp**, **kvuppe**. I Nfj. (Stryn): **kvoppe** (o') og **kveppe**, **kvopp**, **kvoppe**. 3) minke pludseligt og stærkt; falde sammen (ligesom: fare sammen); om opsvulmede Vandløb. Sfj. (Bremang). „Elva ha fare te k.".
kveppa v.a. (er, te), opskræmme. Nfj. (Gloppen). **kvoppe** (o'), **kvopte**, Nfj. (Stryn; og oftere: „kveppe").
kveppa v. n. (er, te), om Vind og Røg: slaa stødvis ned eller ind = kvesta, kveva. Strinda (Buvik, Børsen). Jf. kvapla, kvama.
„**kveppen** adj." A. 3) a) stiftende i Stemning, sangvinsk; især: let at opmuntre. b) rask; let i Bevægelser. Stjør.
kveppen adj. 2. Til kveppa (te) v.n. Strinda. „Aam(n)'n æ kvæppin, han rykk itt(j) oopp", Ovnen trækker daarligt.
„**kvepsa** v.n. bjæffe". A. Ryf.: gjø saa smaat. 2) tale hvast; skjælde. Hard. Ryf. Jf. D. Diall. hveppe, gjø som en Hvalp; Isl. hvepsin uforskammet (hvepsa skjælde). „**kvækse** 'ti (aat æin)", tage hvast i, NGbr., hvor „Kvæks" (se Kvess) er: opfarende Person.
kvepsen adj. = kveppen, kvekken. Li. (Fjotland). Jf. kvissen.
Kver n. = Kverevedr; se flg. Sæt.
kvera (ee?) v. n. (ar), 1. lufte bygevis kun saa vidt at Vandet kruses let i Striber el. Flækker, at Vinden „spiller" henad Vandet. SætB. og B. **kvirra** d. s. Hard. (Ulvik). — **Kvera** f. et svagt kruset Vandparti el. „Sverta". Sæt. — **Kverevedr** n. Veir med slige yderst lette (spillende) Vindbyger. Sæt.: -veir. Se kvidra 1, kvera 2?
kvera (ee) v. n. 2. se kvidra, og kværa.
kvera seg (ee) v. n. (ar), om Vinden: dreie sig langsomt; vride sig. Helg. (Vindal, Brønnøy). (Men: „kværv' Syn'e").
Kvere m. 1) Haarhvirvel = Kvervel. Sfj. (Førde): **Kveere**. Maaske for Tvere, se d. 2) en sammenvreden Visk el. Kvast til at skure el. tørre med. Tel. (Selljor).

„**Kverk** m. 1) Strube, Hals". A. **Kvirk**, Sæt.; **Kvark**, JNfj. Om den udvendige Hals, især Hestens. NGbr. Hertil: **Kverkereim** f. Halsrem. 3) brat Smalning eller Indknibning, som af en Eng mellem to Agre, eller af Skorstenen ved Pibens Begyndelse. ØTel. VAgder, Dal.

Kverk (e') n. Smalning fremkommen ved dybe, omtrent retvinklede, og smale Indsnit; se flg. Rbg. (Aamlid, Veikusdal, Evje). Og: **Avkverk** n.

„**kverka** v. a. (ar). 1) kvæle". A. **kvarke**, JNfj. Ogsaa: **kvirkja** (er, te), Dal. Sæt. VTel. 4) v. n. smalne brat, som ved Indsnit el. Indknibning (-klemning) fra begge (alle) Sider. Rbg. Ma. „De kverkjer inn te eit Kverk".

kverkast v. n. svinde hen. Romsd. For tverkast.

Kverkeband n. de Sener og Muskler som forbinder Fiskens Bug med Hoved. JNfj.: **Kvarkeband**.

Kverkereim f. Halsrem; se Kverk. NGbr.

Kverkja f. Hestesygdom; = Kverksvull? Jæd.

Kverkje m. 1) Vinkel osv. = Kverk m. 2). Nfj. (Stryn). **Kvarkje**, Nfj. (Gloppen, Breimn). 2) Smalning osv. = Kverk n. VAgder; VTel.: **Kvirkji**. Og: „Smalk.".

kverkjekruppen adj. om Hest som trykker Hovedet ind mod Halsen. Sæt.

Kverksvull (e') m. = Kversyll. Ma. (Hægeland). **Kverksvudd**, Ma. (Vigmostad og fl.). Li.?; **Kverrsvudd**, Sæt. Ma.; **Kverrsvudl**, VLi. Rog.; **Kværrsvalle** n.? Guldal; **Kværrsvill** f. Vald. Hall. (Nes, Gol); **Korsvilla** f. Sogn (Lærdal); **Kværsyll** f. Gbr.; **Kværsill** f. Østl. G. N. kverkasullr Hævelse i Halsen. Hedder: **Kværrsoott** f. Ndm.; **Kværrsutt**, Ork. (Rennbu); G. N. kverkasótt Halsesyge.

kverkutt adj. fuld af Hindringer; besværlig; trang; mest i n.: tvært. Helg. „Da gjekk kværkaat". Jf. kyrkjen. Maaske dog for tverkutt, som kverkast for tv-.

„**Kvern** f. Kværn". A. **Kvenn** og **Kvinn** (i'), Sæt. **Kvedn**, VAgder, Rog. Sogn. „Vera te **Kved'nar**", være paa Møllen for at male. Shl. Hard. **Te Kved'ne**, Ma.

Kvernarbuna f. se Kallbuna.

Kvernarburd m. = Kvernbyr. Hard. Voss, YSogn. „D'æ kje Kvennabur (og Kvednabur) idag". **Kvennabyr** A. Nhl. Sdm. Sæt. (Kvenne-). **Kvennbør**, Gul.

Kvernardarre m. = Skaketein. SætB.: **Kvenne-**.

Kvernarhatt m. en næsten sylindrisk Tragt som sættes (sattes) i „Kvernauga" til at forebygge Kornspilde. Tel. (Selljor): **Kvenne-**. Skal ogsaa hedde. **Kvennehaamm**, hvilket dog maaske snarere er = Grøppehomm. Ordene døende med Tingen. Se Homm.

Kvernarknorr? m. almindelig Møllestilstand for Vandmangel. Romsd. (Eid, Vestnes, Gryten): **Kvænnaknörr**; Romsd. Vestfold: **-knurr**. 1ste September hedder i Ndm. **Kvennaknarr**; klart Veir paa den menes at følges af Vandmangel udigjennem Høst og Vinter. Se Kvernknarr og -kurr. A.

Kvernarlur m. = Lur 2. Nhl. og Vald.: **Kvedna-**. J NGbr. (Vaagaa) er **Kvæinnluu** blot de to buede Stokke som tilsammen indfatter Møllestenen.

Kvernarnaud f. Vanskelighed for at faa malet Korn for Vandknaphed. Romsd.: **Kvennanáu**.

Kvernarnogg (o') n. (og f.) = Kvernarnaud. Romsd.: **Kvennanogg**. Jf. Vasnogg; Nogg (Gniden, Knaphed).

Kvernarraas f. Rende, muret eller graven, fra Mølledam til Trærende, „Slok". Sogn (Aurland, Vik): **Kvednaraos**.

Kvernarrun (u') f. = Kvernarraas, men oftest graven. Tel. (Vinje, Raul. Kvitseid, Selljor): **Kvenneroon**. Se Run, Ryne.

Kvernarryne (y') n. = K.-run. Tel. (Rauland, Aamotsdal): **Kvennerøne**.

Kvernarstøype n. = Kvernfall. Ryf. Hard. Nhl Sfj. „Gott **Kvennastøype**" og „**Kvedna-**".

Kvernleiga f. = Mylnartoll. NGbr.: **Kvæinnleige**.

Kvernreid n. det først malede Meel, hvilket bliver liggende i en (Halv-)Ring (et Rede) om Møllestenen. Ork. Gul.: **Kvennrei**.

Kvernstjornar? m. En som for Tilfældet forestaar Kornmalingen; Møllestyrer, -passer. NGbr. (Vaagaa). „Æ du **Kvæinnsjøonar** idag?" Meddelt.

Kverrlægje? Stilleliggen = Kvarlega, se d. Tel. (Bø, Saul.), Ned. (Holt), Rbg. (Tovdal). Kun i Forbindelsen: „liggje i Kverrlæja", el. „K.-leja?" (ikke -leia). „Han vil kje arbeie men liggje i K.". Maaske en for Maalene nu noget usædvanlig Dativ. Om Ting: ligge ubrugt. Rbg. Ned. Tel. A.

„**kverrsetja** v. a. lægge Beslag paa". A. Vald. (Bagn): **kværrsæta**.

kverrslaa v. a. = kverrsetja. Vald. (Bagn, Vang).

Kversvalle, -svill, -svudd se Kverk-.

„**Kverv** n. en Omgang". A. 2) et til Tørring udbredt lidt sammenraget Hølag = Kvervel. Nedre Tel.: **Gverv** (og æ). 3) n. eller m. Lag af Løvris i Baad, hvori føres Kvæg. Hard. (Odda, Ulls.): **Kvirv**.

„**Kverv** m. Hvirvel osv." A. Særlig: a) Strømhvirvel = Ida. Hall. (Nes). b) Kreds af Gaarde eller Bosteder, som ligger i en „Kvelv" = Kverve n. Ryf. Shl. c) Parti af Marken, hvis nærmeste Omgivelser er af en anden Karakter el. Benyttelse; f. Eks. Eng eller Lund omringet af Ager. Hard.: **Kvirv**. 2) Lag, især af „Lauvkjerve" i en Stak = Kvarv. 3) Hødække = Kverv n. Sfj. Nfj. Ogsaa: **Kvorv**, Nfj. (Honndal, Stryn). Og: **Kvirv'e**, Sfj. (Jølstr, Holsa, JDale). Hertil: **Kvervetterre** m. Tørring

af eller Tørringsveir for i Kverve udbredt Hø. **Kvervehøy** n., modsat „Hesjeterre“. Sfj.: **Kvirve-**. 3) Slaa = Kvervel 4). Hall. (Gol). 4) Lægne = Kvervel, Leikinde. Vestfold, Bamle: **Gværv** og **Værv**.

„**kverv** adj. 3) rask, hurtig i Bevægelser“. A. Vald. ØStl. (fl. St.), Dal. (her: smidig og spændig), NGbr. (: flink i Forhold til Alderen, tidlig udviklet); **gverv** (og æ), Nedre Tel.; **kvirv**, Nbg. Ned. Ma.

Kverv m. = Rangslundra, Rhombus. Li. og fl. G. N. hversa.

kverva v. a. (er, de), 1) lægge Løv sammen i en (foreløbig) Stabel. Til Kvarv 4. Sogn (Hafslo, Aurland). 2) = raka til Kvervs, kvervla. Nfj. (Breimn); Sfj.: **kvirve**. — 3) vende Hø. Sfj. (Bremang), Nfj. (Eid). Til kverva v. a. A.

„**Kverva** f. 1)“. A. Voss, Sogn. Se Korga.

kvervast v. n. (est, dest), indsvinde. Shl.

Kverve m. en til Tørring opvendt Strimmel af Hø. Sfj. (Bremang). Til kverva 3).

„**Kverve** n.“ A. Ring, Kreds = Kverv m. VAgder (Aaserall. Finnsl. Eikin). „I aitt Kverve“, i een Kreds, tæt i (ved) hverandre; Finnsland.

Kvervebya f. Hvirvelvind, -byge. Tel. (Mo).

„**Kvervel** m. 1) Hvirvel“. A. **Kveril** (ee?), Sfj. „2) Haarhvirvel“. A. **Kvervil**, Bukf.; **Kvorvel**, Nfj. (Stryn); **Kveril(e)**, **Tveril(e)** og **Tverilde** (ee?), Sfj. (Førde, Holmedal); ogsaa **Kveere**, Sfj. (Førde). „3) Høykvirvel“. A. **Kvirvili**, Fl. **Kvirvla**, SætV.; **Gvervil** og **Gvirvil**, ØTel. **Værvil**, Nedre Tel.; **Kverel**, Dal.; **Kvirl**, Hard. „4) liden Slaa osv.“ A. **Kvarvil**, Fosn. 6) Lægne. Berg. (Nhl. og fl.), Ork. Gul. Innh. Se A. — Formerne uden det sidste V tør deelvis være fremgledne eller paavirkede af Ordstof af anden Oprindelse: kveera, tvera, tvirla, Tverel osv.

„**Kvervelvind** m.“ A. **Kvirvlevinde**, SætV.

Kverveterre, **Kvervehøy** se Kverv m.

„**Kvervla** f.“ A. **Kvirvle**, Sæt. **Kverla** og **Kvirla**, VAgder. — **Kverle** m. d. s. Li.

kvesa se kvisa; **Kvese** f. se Kveisa.

„**kvessa** v. a. hvæsse“. A. **gvesse**, ØTel. Vestfold og m. fl.; se kv. 4) være hvastalende, bidende. Li. (Kvin, Fjotl.). „Kvessa o gaba“.

kvessen adj. 1) løbende ud i en Spids. Stjør. og m. fl. 2) om Person: hvas, rapp. Hall.

Kvessing m. rask, „kvass“, Karl. VTel.

Kvet (e') n. = Kvataur. Helg. „Hæinkvæt“.

Kveta (e') f. = Kvet. Helg. (Vefsn): **Kvætå**.

„**kvetja** v. a. Og: gnide; spørge ivrigt“. A. „Kva du kvet'e mæ?“ siges til den som snakker meget og med Gjentagelser. Sdm. (Sande, Volden). 2) flytte lidt; rokke. Tel. (Tuddal): **gvøkjaa**, **gvæt**, **gvatte**, **gvatt**. „Gvæt tee Stool'n!“ flyt Stolen ind til. „De va bare saa vitt Lasse gvatte seg daa eg droog“.

„**Kvetja** f. Slibning“. A. Sogn; Gbr. (Lesja): **Kvækju**; Vald. (Slidre, Aurdal): **Kvæto**. Andre Steder: **Kvatu**, **Kvota**, se d. 2) Tiden som forløber mellem to Brynninger af Leen = Kagging; ogsaa: Arbeidet som (kan) udføres i dette Tidsrum. Gbr. Vald. og fl. 3) et kort Tidsrum = Beita, Kvota. Især: = Arbeidsrykk. Vald. „Sita o arbåie äi Kvæto“.

„**Kvæting** f.“ A. = Kvetja. Vald.

Kvetjan n. = Kvetja 2) og 3). Vald. (Bagn, Slidre): **Kvætan**.

kvetta (e') v. n. (**kvett'e**, **kvatt**; **kvotte** eller **kvutte**?), komme styrtende; komme pludselig og med eet Fald, Nedslag, Sprang el. Stød. Tel. (Kvitseid; Selljor „gv“). „Orni, Houkjn gvett'e nee“. „Ikonnen kvatt nee oto Furo“. „Jasen gvatt fram oto Holtee“, men „skvatt upp“. „Han kjæm'e gvettans“, f. Eks. om En som pludselig stikker Hovedet ind i en Kreds af Samtalende. Ordet er i liden, men utvivlsom, Brug. Det synes et Sammenglid af „kvæta“, nedstøde, med „skvetta“, fare op eller ud til Siden, og „kvetja“; Præsens er saaledes vaklende: kvett'e, kvæt'e og gvet'e. Se flg.

kvetta (e') v. a. (er, e), 1) støde ned med et enkelt Stød = kvæta. Tel. (Morgedal, Selljor). „Eg kvette Stour'n langt nee i Joor'i“. 2) **gvette seg** = kvetta v. n. (kvatt). Tel. (Selljor). Se foreg.

kveva el. **kvava** v. n. (ar), om Luftmasser (Vind, Røg, Snefog): slaa ind eller ned = kvefsa, kva(a)ma(a). Kun: **kvaavaa**. Trondh. (Strinda og fl.).

kvevla v. n. = kvefsa. Gbr. (Lom, Lesja).

„**kvi** adv. hvi“. A. **kve**, Nbg. (Evje). 2) hvorledes (saa end), hvordan (som helst), i: **kvi sum æ** = kor (kvaar, kvær) som er o: i ethvert Fald. VAgder. Ogsaa „kvi so (saa) æ“. Se hokke.

„**Kvi** f.“ A. **Kveen**, Hall. 2) Sætervang, indhegnet Eng paa Sætren. NGbr.: **Kvee**.

Kvi f. = Kvievatn. Jæd. Og: **Kviin**, som Aan for Aa; Dal. (Hedl. Sokndal, Hæstestad). — **Kvihaug** m. en Høi som har været eller er „Skinstøde“ for Kvæget og hvorfra „Kvievatn“ siver ned. Dal. — **Kvivaag** m. liden Bugt hvori Kvievatn siver ned. Dal.

„**kvia** v. a. 2) gjødsle osv.“ A. Ryf. Li. Tel. 3) v. imp. om nedsivende gjødende Vædsker. Dal. „Dæ kviia ifraa Flour'n, dæ kviia nee-yve“. — **Kvi-ing** f. Gjødslen af Mark ved at lade Fæet staa i Fold paa den. Li. og fl.

Kvia f. indhegnet England i Udmark. Nfj. Sfj.: **Kviie**.

?**kviast** (ii) el. **kvidast** v. n. (est, ddest), vantrives; = stura; om Husdyr. Ryf. (Avalsnes). Usikkert. Jf. forkvidd, utkvia, vankviast; Sv. Diall. kvidder, förpint; Ældre Sv. kvida, nederlag. Eller jf. G. N. kvía.

Kvibo m. = Kvieng. Ryf.
Kvid m. Bugflesk = Kvidaal. Nfj. (Stryn): Kveed'e. Meddelt. G. N. kvidr Bug.
„kvida v. n. grue osv." A. Hedder: kviia, kvii'e?, kvei, kvi'e eller kvee'e, i Hard. (Kvamm).
kvidall adj. = kvidesam 1) og 2). Rom. Follo, Hadeland. „Kviialt Veer".
Kvidbende n. Baand, hvormed Klovkurvene drages sammen op mod Hestens Ryg og op fra Bugen. Hall. (Gol): Kveebænde. — kveebænde v. a. og n. (er, e). „K. Klyvee". Hall. Isl. kvidband gaar derimod under Hestens Bug.
Kvidd f., kvidda v. se kvilla.
„kvidefull adj." A. kviafudl, SBerg. 2) som vækker Ulyst; ubehagelig at tage fat paa; om Arbeide. Nfj.
„Kvidgjord f." A. Kviddjoor, Ryf. Ma. (Holum); Kvigg-jour, VAgder; Kvikkjour, Voss, Sogn; Kvijjure (ɔ: -gyrda), Tel. (Rauland).
kvidra v. n. (ar), 1. 1) fare frem og tilbage med korte raske Bevægelser; vimse; spille. Tel. (Aamotsdal, Raul.) „Bonni kviddra ute". kvirra, Li. (Eikin); kvirre, SætV. (Imperf. tildels „kvirrde"). „Flugune kvirra i Glasæ"; „Oli kvirrar i Hovuæ"; SætV. 2) vrimle af om hverandre sig bevægende Smaakryb; myre. Tel. (Moland), Rbg. (Evje). „De va so fullt mæ Makk (Mour), de va so de kviddra". kvirre, SætV. kvildre d. s. SætV. og V., VTel. (Mo, Vinje, Moland, Laardal, Kvitseid, Svein.) „De kvildrar i Maurtuva sysst Vaarsoolee skiine paa 'æ". — kvildre turde være fremgledet af kviddre, ved Analogien af f. Eks. viddre og vildre, vaddre og valdre. kviddre turde være eet med kvirra (Hard.), kveera, kveera seg (= dibra : dirra : deera) ɔ: kruse sig, spille, (gjøre smaa raske Bevægelser frem og tilbage). Maaske hører det sammen med kvidra 2. Jf. ogsaa tvera, tvirla, tviddra, fidra (firra).
kvidra? v. (ar), 2. 1) krympe sig, ømme sig eller grue for noget; ville gjerne undgaa; omtrent = kvida. kveera, VAgder, Rog.; kveere, Rbg. (Evje); synes ogsaa at hedde kvirra (-e), og kviire (som iire ɔ: idra), Ma. (Finnsl. Holum). kveera seg d. s. Ofte i Imperf. „kveerde" og „-te". „Han took te kveera, han va kje stoare". Ryf. „Han gjæng o kveera o kann kje bli færige". „Hu stou o kveerde (-te), visste kje koss hu skille (sku) fara"; Ma. „Du ski 'kje kveera deg før dæ, før te gjera dæ"; Dal. „Han kveerde mæ te gaa"; Jæd. „Han kveerde mæ (yve) o la meg faa dæ"; Dal. „Han kveerde paa dæ, men ville kje gaa fraa dæ". Dal. Se foreg. — 2) om svag Lyd = kværa. kviire, Østerd. (Kvikne); kveer(e), Gul. „Dæ kviire 'ti Baa'na". Jf. kvida; NSv. Dial. kviir(a) ɔ: kvida, klaga. Med Hensyn til Bett. jf. kvisa, hvilket kunde pege mod kvidra 1. kvidra : kvirra : kviira : kveera = dibra osv. = fidra osv. — Kvidring f. det at man kvidrar; Ulyst til at tage fat. VAgder. Kveering og Kviiring. „Han gjæng i Kviiringa o Iiringa"; Holum.
Kviengstødl m. Stødl (Sæter) med megen Kvieng. Tel. (Mo): Kviiænggsstøyle.
kvifs adj. = kvissen. Tel.
kvifsa v. n. (ar), famle skyndsomt efter uden at faa grebet eller fundet (idet Tingen nemlig ikke er der). Hard. (Ullensv.). „Han kvipsa ikkje ette Pængane, Ourræ, Svare", han havde paa rede Haand. Se A. Jf. de flgg. (og kveppa).
Kvifsalda f. stor Bølge som pludselig topper sig og brydes („kaster over"), der hvor flere Bølgedrag mødes. Shl.: Kvips-. Ogsaa: Stuttalda.
kvifsen adj. forvirret ved Skræmsel el. Overraskelse = kvifsa A. Tel. (Mo, Aamotsdal), Bamle (Drangedal). gvissen, Tel. (Sauar, Seljord). kvifs, Tel. Jf. kufs, kvepsen (kveppa). „Bjønn'n blei so gvissen, daa eg kaam ivi 'n".
Kvigefostr (ii, oo) n. se Kufodr.
„Kviginde n. Ungfæ". A. Hall. (Gol): Kvijind. Kvijen og Kviende om en Stakkel af Folk el. Fæ, Ryf. (Haugesund, Sira, Avalsnes). Kvii'na, bestemt Flertal: Ungfæet; Land, SGbr. (Faaberg, Øyer). — Kviinsjos n. Stald for Ungfæet. Land, SGbr.
Kvihaug, Kvivaag, se Kvi.
Kvigkalv m. Kos første Kalv. NGbr. (Lom).
Kvik (i') n. 1) levende Skabning. Sæt. „De va alli Kvikj'i o sjaa". 2) levende Fæ, Kvæg. Sæt. „Dåi hae tekji mykji Kvik mæ sikko" (sig). 2) levende Kjød = Kvik m. 1). Sogn (Lærdal), NGbr. Kvækk n. (og m.) Trondh.
„Kvik (i') m. Kjødet under Neglene osv." A. Helg. Jæd. „Riive i Kveek" = kvikriva. NGbr. „Riiv' sæg i Kvik"; Helg. „Eg tog mæg i Kvigj'en", tog mig det nær; Jæd.
kvik (i')? I Forbindelsen: „kveek i Hæl" fuldstændigt ihjel, ihjel paa Stedet. Nedre Tel. kveekk og kvækk (i Hæl, ijeel), Oslo, Smaal. Ringerike, Vestf. „Han sloo se(g) kveek i Hæl". Se kvakk.
Kvika (i') f. 1) levende Kjød = Kvik m. og n. Shl. (Etne). Isl. kvika. 2) Horntap = Kvik m. Helg. 3) = Kvabb. Hedm.: Kveekke og Kvække.
„kvika (i') v. a. kvæge". A. kvika seg, a) oplive sig, blive livlig. Tel.: „kvika seg upp"; Ryf. (Hjelmel.). „Kveega deg!" se til at blive kvik (livlig, rask). b) røre sig, flytte sig. Ryf.: „kvika deg!"
kvika (i') v. n. (ar), 1) blive livlig, komme i Bevægelse. Tel. (Vinje). „No kvikar de i La(g)ji!" 2) blive rigeligere, vokse; om Tilførsler af Vædske. Tel. Sæt. Rbg. Ma. Dal. „Bekkjine (Aanæ) hev kvika i Nott".

Mjælkjæ he kvika i Kyræ", Rbg. Ma. Jf. Isl. kvika, røre sig lidt.

„**kvika** (i') v. n. (ar), vrikke, rokke sig". A. SætB. „Baani kvikar o kriar seg". Se vika.

„**Kvika** (i') f. Kvikgræs". A. **Kveeko**, Vald.

Kvike (i') m. 1) levende Skabning. Tel. (Vinje, Laardal, Rauland). „Der bii 'kji Kvi'kjen; der va kji livande Kvi'kjen". „Ein liiten Kvikji", om et lidet Lam. 2) levende Kjød osv. = Kvik m.; Liv. ØTel. (Bø, Sauar): **Kveeka**. „Dæ gjekk paa Kveekan", det gik paa Livet løst.

Kvikhorn n. Horntap = Kvik m. Stjør. Helg.

„**Kvikinde** n." A. **Kjookande** (tkj), YSogn (Ladvik, Kyrkjebø); „Tjokand", J. G. **Kjaakaan(d)**, bestemt: **Kjaakaande**, levende Væsen. NGbr. (Lom, Vaagaa).

Kviking (haardt K) m. frisk Karl. Tel.

Kvikju f. og **Kvikjugras** n. Kvikgræs. NGbr.

„**kvik-kalvad** adj." A. Sogn. **kvikkjæ(l)d**, er Koen, naar den har været svanger i 20 Uger. Gul. Hall. **kveekkjæild**, NGbr.

kvi(k)kje, kvikkjen se kvi og hokke.

Kvikl f. Elvegren. Ryf. Se Kvisl.

kvikla v. n. og a. kludre; fuske; forkludre, forkvakle. Ryf. Hard. Voss. „Kvikla aa kvakla". — **kvikla burt**: a) lede bort fra Sagen, bringe over i et andet Spor eller Leie; aflede; faa til at forsumpe. Hard. (Odda). Sjelden. „Han kvikla da burt i noko anna". b) ødelægge ved Kludren. Hard. Ryf. Maaske af Kvikl = Kvisl, Elvegren; jf. „kvisla" og „kvislast burt". Eller maaske enslags Aflydsdannelse af kvakla.

kviklast (burt) v. n. hentæres, svinde hen = kvislast (burt). Shl. Se foreg.

„**kvikna** v. n. (ar), faa Liv; komme til Live". A. Dal. Jæd. „Dør he kvikna Makk i Kjøde" = elna.

?**Kvikna**, Gjenoplivelse. Christie. Kviknad?

kvikra seg v. bli livligere. Dal.: **kvigra**.

„**kvikriva** v. a." A. 2) rive aldeles itu; rive store Rifter i Klæder. „k. ein, seg", rive Ens, sine, Klæder aldeles itu". — **kvikriven** adj. forreven. Østl.

„**Kviksand** m." A. VAgder (Kvin, Holum).

kviksko v. a. sko Hest saa Søm naar ind i Kjødet. Ma. Jæd. — **kvikskodd** adj. Sæt.

Kviksl (Kveksl), se Kvisl.

kviksliten (i', i') adj. 1) om Hestehov som er bortslidt næsten til „Kviken". Tel. (Bø): **kveeksliiten**. 2) ikke til at udbedre eller istandsætte; opslidt. Tel. (Bø).

kvil (ii) adj hviil, udhvilet. Sæt. Helg. Ramd. og fl.

Kvilan(d) n. bestemt -ande, Hvilen. NGbr.

Kvilderift f. Hvilestund. Ma. (Bjelland): **Kviildeript**. G. N. ript, et Stykke, en Dug. Se Rift.

kvildre v. n. mylre. VTel. Sæt. Se kvidra.

Kvilebenk m. Sofa. Rbg. Tel.

„**Kvilenøyte** n." A. 2) Sengkammerat. Sæt. Tel. (Mo, Selljor).

Kvilingsstund f. = Kvilemund. Især efter Dogurd. NGbr.

Kvill f., **Kvill** m. se kvilla.

kvilla v. (er, te), 1) v. a. bringe i Vanmagt, især ved Overanstrængelse; afkræfte; optære; forkue; VTel. (Mo, Mol. Rissedal), Rbg. (Aamlid), Sæt. VAgder (Bjell. Hægeb. Fjotland). Overalt, udenfor Rissedal og Aamlid,: **kvidda** (-e; R. og A. „kville"), **kvidde(r)**, **kvillte**, **kvillt**. „Han kvidder Folen sin, so han sær kji vakse". „Hestn æ reint avkvillt(e), burtkvillt, uutkvillt". „Detta kvillte Hestn räent; du lyt kväikj'an". „Kyl'n, Turkj'n kvidder Aakr'n". „Suut'æ kviller 'an burt". 2) v. n. gaa tilbage i Kræfter og Vækst eller Huld; afkræftes; svinde hen, (medens „kutast" betegner Stilstand). Li. (Fjotland). „Kyræ kvidde paa Vokstrn". — **kvillast** v. n. = kvilla 2). Agder, VTel. Især: „kvillast (dd) burt". „Tre'e kviddest bort, dær æ kaamen ein Kvidd i dæ". — **Kvill** f. det at man „kvillast"; Afkræftelse, Vantrivelse, Hentærelse. Li. (Eikin, Hægebostad). „Lamme kaam i Kvidd'æ". — **Kvill** m. omtr. = Kvill f., men mere et enkelt (kortvarigere) Tilfælde af „Kvill". VAgder. „Lamme he sængje Kvidd'n i seg". Se kvillast. — **Kvilling** f. 1) det at man „kviller". Agder, VTel. 2) = Kvill. f. Li. „Kyræ æ ræent kaame(n) i Kviddingjæ". — **kvillen** adj. vantrivelig; som hentæres; **Kvillepose** m. en liden Vantrivning. Ma. („dd"). — Jf. Isl. kvilli, kvilla, Sygdom, Onde, Lidelse; G. N. kvelling, kvellisótt Skrantenhed (og Eng. quell, kue, slaa ned, Ang. cwelian, cwellan, hvilke dog nærmest er G. N. kvelja); Bohuslen: kvillsam ɔ: besværlig, om Høstveiret. Jf. ogsaa: Kvaltr, Kvadr.

kvilnast (ii) v. n. blive udhvilet, „kvil". Sæt.

Kvim (i') n. Fjas, Gjækkeri. Hall.

„**kvima** (i') v. n. (ar), 1) vimse, svæve hid og did". A. Sogn; Hard. Hall.: **kveema**. „2) gjækkes, fjase". A. Ringerike; Sigdal: **gveema**. 3) glimte. Shl. (Etne), Hard. „Vørtingjn kveema før Öuedne". „Me saag Söu'n kveema mjødlo Tree'ne"; Shl.

kvima (i') v. a. (ar), berøve Ligevægten; gjøre sandseløs og nervøs; forvirre; omtr. = forsjamsa. Vald. (Slidre). „Dæ hadde kunna vørte äin bra Hest, men han har kveema'n burt". Til foreg.

Kvime (i') m. = Kvim m., Fjams. ISogn.

Kvimel (ee) n. ɔ: Kvimæle. Tel. (Vinje, Raul.).

„**kvimen** (i') adj." A. Sogn og fl.

„**Kvims** m. ustadig Person". A. = Jaaling. Ring. (Aadal); Hadel. Vestf. og fl.: **Gvims**.

Kvims m. 1) Pind der anbringes som Stopper i Løkke eller Stroppe. Gbr. Stjør.; Selbu: „Kvems". 2) kroget Pind som bruges i enslags Vippespil. „Slaa Kvims". Ndm. (Aure, Tingvoll). — **kvimsa** v. (ar), anvende Kvims; f. Eks. istedenfor Knap. Gbr.

?**kvin** (ii) adj. = kveinen ɔ: tynd og spredt. „Kviint Gras“. Hedm. (Ringsak). Usikkert.

Kvin. Kun i Forbindelsen: „sur som Kvin“, hvinsur. Li. (Fjotland, Kvin). „S*ur sum Kvein“ ɔ: Kviin = „saa s*ur at dæ kveine (ɔ: kviine) imøddum Tænnan“. Og: „s*ur sum Kveen“ ɔ: Kvin. Li. (Fjotl.). — **kvinende** (ii) adv. „k. sur“, hvinsur. Hedm. og fl. — **kvinsur** (ii) adj. hvinsur. Land, Gbr. Vald. Agder, Rog. og fl. Udtalt: kveins*ur, Li.; kveensuure, VTel. (Vinje og fl.); viinsuur, Østl. (Follo og fl.). — **kvinsur** (i') d. s. VAgder: kveens*ur. Jf. vrinsur, vrina.

„**kvina** v. n. 3) = rina“. A. Agder, Rog. Hard. og fl. „So suurt at dæ kviine immyllom Tænnane“ = „saa surt at det hviner i Tænderne (Næsen)“, i D. Diall. 4) myldre. Sæt. (Valle, Austad, Aardal). „De yr'e o kvein'e mæ Makk; de va so fullt at de kvaen mæ Makk“; Valle.

Kvinand (ii) f. en Art And, Clangula glaucion. Ryf. og fl.

kvinande adv.; particip af kvina = rina. Hard. Ryf. Agder og fl. gviinane, ØTel. og fl. „K. suur; k. salt“. — **kvinende** se Kvin.

Kvindøle (i') m. (og **Kvindøla**?) Indbygger af Kvinesdal (i'), „Kveenesdal“ (og „Kvinnesdal“); ligesaa er det: „Kveeneshei(d), Kveenaasn, Kveen(h)aamm“, medens det er: „Kvinlog“ (i', o') el. „Kvinlug“ (u'). Elven hedder derimod „Kviin'æ, -aa, -a“ (maaske nogensteds: Kvein'æ). Til G. N. Hvínisdalr, Hvín.

„**kvingla** v. n. hvirvle“. A. Om Vind og Vand. Hard. (Kvamm), Sdm. Jydsk: hvingle. Jf. tvingla.

Kvingla f. = Jda. Hard. (Kvamm).

Kvinhauk (i') m. en liden Høg; snarest Taarnfalk, Falco tinnunculus. Ma. Den „kvii'ne“ og menes deraf at have Navnet: „Kveenhæug“ (og „Kvinnhæug“).

„**kvinka** v. n.“ A. 2) tale med klynkende og spædt Mæle; f. Eks. om Mænd: i Sopran eller Falset. Ryf. Gbr. STrondh.

„**kvinkra** v. n.“ A. 2) smaaskjænde; bjæffe. Sfj.: kveenkre. Se A. — **Kvinkrebikkja** f. = Gneldrebikkja. Sfj.

kvinkutt adj. med „kvinkande“ Mæle. Gbr. „Kvæill aa kvinkaat i Maa'lee“.

kvinna v. a. dreie rafkt rundt, hvirvle som i en Springdans. JSogn, Sfj. — **kvinna seg** v. 1) dreie sig raskt, hvirvle. Sogn, Sfj. 2) tvinde sig, snurre sig; om Traad. Li. Fremgaaet af tvinna?.

Kvinne m. En som aldrig staar stille; en Vimser. NBerg.

kvinnfolkginsk adj. = kvendeginsk.

kvinsalt (ii) adj. salt saa det værker, „kvii'ne“ i Munden. Bamle (kv, gv og v).

kvinsur se Kvin.

Kvinørn (i') f. 1) en Art Ørn, sandsynlig Aquila naevia. 2) En som stadigt maner, aldrig giver Fred. VAgder: **Kveenørn**.

kvipsa se kvissa. — **kvire** se kvidra.

Kvirk, Kvirkje, kvirkje se Kverk osv.

Kvirl m. = Høykvervel. Hard. (Ulvik).

Kvirla f. = Kvirl. VAgder.

kvirla v. rage Hø sammen til Kvirl.

kvirra v. se kvidra, kvera.

kvirrande adj. med smaa raske Bevægelser, især Vendinger, omtrent = kvirv. SætV. og V. Til kvirra, kvidra.

Kvirv, Kvirve-, Kvirvl- se Kverv.

„**kvisa** (i') v. n. (ar). 3) hviske“. A. Især: sladre hviskende. Sogn, Hard; Vald.: kveesa; Hedm.: kvæsa (ar; og kveesa?). J Rom.: veesa og væsa (ar); medens Gaasen „væser“. Jf. G. N. hvísla, hvískra. 4) ogsaa om andre svage blæsende Lyd. Junh.: kvaasaa. „Dæ kvaasaa i Sko'a“ = sukla.

kvisa (i') v. n. (ar), bevæge sig uroligt; haste stundesløst eller ræd; mest: „kvisa paa“. Tel. (Mo, Mol. Bø; Svein.). Maaske eet med foreg. „kvisa“ ɔ: blusse op, bruse op. Jf. flg. og kvisla, kvisma, (kvista); D. hviske ɔ: løbe.

kvisa seg (i') v. (ar), 1) vride sig; skubbe sig; klø sig; særlig: vride Kroppen saa den skubbes mod Klæderne. Sæt. Tel. (Mo, Mol.). „Ho site kvisar seg, sudd av Luus“. 2) krympe sig, ømme sig, ville gjerne undgaa. Sæt. Tel. „Han kvisa seg lengji, men laut ti“.

„**Kvisa** (i') f. Blegne“. A. Li. Shl. — **Kviise** f. d. s. Tel. (Lunde).

„**kviska** v. (ar) hviske“. A. Gbr. og fl. „Dæinn som kviska, saa lyyg'n“. („Dæinn som stæl, saa smyyg'n“).

„**Kvisl** (ii) f. 2) Elvekløft“. A. Tel. Ma. Kvitl, Hard.; Kvihl, Hall. NTrondh. og fl.; Kvikl, Ryf. (Sand, Saua og fl.). Jf. kvikla. 4) liden smal og grund Vig af en Elv. Gul.: Kvihl. 5) liden Træ-Gaffel, -Ramme el. -Klods at vinde Fiskesnøre op paa. Smaal.: Kvissl. Kviksl og Kveksl (som Griksl, Gjøksl). „Metek., Snørek.“.

Kvisl (ii) n. = Kvislevatn. Jæd. Til kvia.

kvisla (i') v. n. risle med en hvas og stærk Lyd; om større Vandmasse eller (og) Fart end sikla og silbra. Sæt. Nbg. kvihle, Østerd. (Aamot og fl.). — **Kvislebekk** m. stærkt rislende Bæk. Sæt. Jf. (kvisa) kvissa, kvisja; Jsl. hvissa? D. hvisse, visse (lulle); Sv. Diall. hyzz, vyzz og vizz ɔ: ila susande (Noreen, Fryksdal).

kvisla (burt) v. n. afkræftes, hentæres; svinde hen. Li. (Fjotland). Om Planter og Dyr. „Vaadne kviisla ræent bort“. Lidet brugt. **kvislast** (burt) v. n. d. s. Shl. Li. Nbg. Tel. Ogsaa: bortkludres, bortsøles, om Formue og dl. (Maaske eet med „kvisla, grene sig ud, om Elv“; Christie). G. N.

kvísla forgrene sig. — Andre Steder: kviklast, tvislast.

kvisma v. n. (ar), bevæge sig raskt og livligt eller uroligt omkring; hvisme. Tel. (Mo, Rauland, Laardal; Svein.). Ikke meget brugt. — **kvismen** adj. a) livligt omvimsende, som Hunden om Herren; b) ude af Ligevægt og urolig. især af Glæde; lidt besippet. Tel. (Mo, Skafsaa, Laardal, Rauland; Svein.: „hastig, glad"). Ikke lidet brugt. Jf. forkvisma. Sandsynligvis — kvisma : kvisa = grisma : grisa = busma : busa = gasma : gasa = t(r)asma : t(r)asa = glusma (glosma) : glysja osv. Jf. kvista.

kvi-so conj. hvis, dersom. Sogn, Voss, Ma. (Aaserall). „Kvi(s)so eg kjem ikkje dao, mao de kje vænta". „Kvisaa eg kjæm atte denne Ve(g)j'n —"; Aaserall. Maaske en Tillæmpning af Dansk „hvis", som oftere gjøres til „visst".

kvispa v. a. og n. 1) svinge en Ting raskt og hvast omkring, saa det hviner el. suser. Tel. (Selljor og ØTel.): gvispe. „Kyri gvispar mæ Roompa". „Jnn kaam Kjeringji, gvispa paa Limen: Ut, du skaa ut paa slugandes Timen!" 2) røre eller pidske med en Kvast, „Visp". ØTel. Østl. „Gvispe Mjølk". „Vispe Egg". 3) fare raskt afsted: suse afsted. Tel. (Kvitseid): „kvispe paa". 4) fare raskt og ustadigt omkring; søite. Follo, Oslo: vispe. „Hu flyer aa vispår (-er)". Sv. Diall. hvisp, heftigt Vindstød; hvispa, bryne en Lee; vispa, vifta med svansen, vara ostadig. Ordet synes at maatte havt „hv"; maaske omgledet af kvipsa, kvissa — neppe det før nævnte, hvortil hører „gvissen" i ØTel., men maaske et sammenhørende med Jsl. hvippa fare omkring, Ang. hweop, Pisk, el. med „kviva, suse, Solør"; A.; saafremt dette „Solør" er det nordligste, hvor hv har udviklet sig til „kv" (hvít til kvit; længere Syd i Solør er det: gvit, vit).

Kvispa f. 1) et iilsindet, hvast og søiende Kvindfolk. Tel. (Kvitseid): Kvispe; Tel. (Selljor, Lunde, Sauar, Tinn): Gvispe. 2) en søitende, ustadig Kvinde. Follo: Vispe. Sv. og D. Diall. vispa, ustadigt Kvindfolk.

kvispeleg adj. lig en Kvispa. Tel. kv- og gv-.

kvisputt? adj. som søiter ustadigt omkring. Follo, Oslo. „Fjamsete aa vispete".

kvissa v. n. (ar), boble frem med smaa Blærer og en liden hvæsende Lyd, altsaa gjennem en trang Aabning og under stærkt Tryk; pible hørligt. VTel. (Mol. Skafsaa), Sæt. „Bloo'i kvissar (ut)". „Baat n lok so de kvissa". „De kvissa upp igjænom". Se kvisla, risle.

„**Kvist** m. Kvist". A. 4) hvert af de korte rette Ben som springe ud til begge Sider af Smalryggen. Sæt.: Kvistar (-ir?); Ma. og Hall.: Kvista. Se ogsaa Morgonkvist (-kvisl) og Nærkvist (nærme Kviste).

„**kvista** v. n. (ar) haste". A. Sdm. Nfj. Hard. Ryf. Tel. „Dei foor aa kvista itte Smalen", = „sprangg. snærte". Nfj. 2) v. n. og a. skynde paa, drive paa. Hard. Tel. Stjør. kviste seg, skynde sig. Tel. „Han kvista paa e brakk", kastede sig stærkt paa Drik. 3) ave, irettesætte = kusta. Helg. Salten. „Kvist' ette(r) Baannaa". — „Han vart kvistenes sint". Nordl. — **kvisten** adj. tilbøielig til at kvista.

Kvistefnas n. smaa Stumper af tørre Kviste. Sæt. — **Kvistefrasa** f. se Frasa. — **Kvistekrase** m. se Krase. — **Kvistefnase** m. forviklet Masse tørt Ris. Sæt.

Kvist(e)knul m. Knast efter Kvist. Gul.

Kvistelid (i') m. eet Aars Vækst paa Kvist; Led el. Knude paa Kvist. Hall.: -lee.

Kvisteruta (uu) f. et vantrevent, stærkt kvistet Træ. Tel.

Kvist(e)vaal n. en Dynge Kviste, som skal brændes paa Stedet. Rom. Smaal. — **Kvist(e)væle** n. og f. d. s. Smaal. Oslo og fl. — **Kvistevøla** f. Hob af Kviste. Hedm. og fl.

Kvisting f. det at „kvista"; særlig: Irettesættelse, Aven. Nordl.

„**kvit** adj." A. **Kviit'n**, om enhver hvid Ting; f. Eks. hvidt Hus. Trondh. (Stjør. og fl.). — „**Kvita** f." A. Sæt.

„**kvita** v. n. (ar) 1)". A. kviite, kviitte, NGbr. 3) v. a. „Ho kvitar Ougo", hun vender ud det hvide i Øinene. Tel. (Moland).

Kvitauga n. det hvide i Øiet. STrondh. — „**Kvitaugstein** m. d. s." A. „Skyyt' Kviitöugsteinom" (-aam, -öm), vende det hvide i Øiet ud, idet man f. Eks. skuler eller seer forbi. STrondh.

kvitbaara v. (ar) = kvitbæra. NGbr.: -e.

kvitbrjota v. n. = kvitbæra. Tel. Sæt. „Fjoor'n kviitbrynte".

kvitbryllt, se brylla, brydda.

kvitbulla v. n. (ar), hvirvle hvid afsted; om Aa: Sogn: „dl". — **Kvitbulla** f. hvid Hvirvel. „Elvi gaor i å i Kveitbudla".

kvitdæmd adj. hvidladen. Nfj.: kviddæmde.

„**Kvitel** (i') m." A. Rbg. VAgder. **Kveetel**(e), Flertal **Kvihla**, flere Steder i Sfj. (Jølstr: omtr. „Kvihlsja"; og fl.); Nfj. (Breimn: omtr. „Kvihlkja"; Gloppen); Sdm. — „Ein Kveetel te Kar", en dygtig Karl; maaske Indvirkning fra kvetja. Sdm. (Sunnylven).

Kvitelsjukdom m. indbildt el. forstilt Sygdom som bringer til at holde Sengen. Shl.

Kvitfyru f. hvid Elvestrand. Se Fjøra. Gbr.

Kvithaar n. = Gulhaar? Østerd. og fl.

kvitheisa v. n. (er, te), om Ager: fortørres saa den hvidner uden at modnes. Tel. Rbg. Se heisa.

Kvithella f. hvid Stenskive. **Kvithellejord** f. Jord af opløst K. Røros.

kvithovda (o') adj. hvidhovedet. Røldal.

Kvithæring m. hvidhaaret Person. Tel. Hard. Ryf. Rhl. NGbr. Til Hæra.
kvithærutt adj. hvidhaaret. Sæt. Tel.
Kvitkaka f. = Kvi-. Hall.: Kviitkaku.
Kvitkolla f. den løsveddede Lidbirk. Se Eitrabjørk. Sogn. Ogsaa: Kveitkodlebjørk, Sogn.
Kvitmanneblokkor f. pl. = Kvitmo. Hard.
Kvitmodra (o') f. Galium boreale. Hard. Voss og Sogn: Kveitemóura (åu, æu).
kvitmusken og -utt adj. stikkelhaaret. NBerg.
Kvitsaur m. den hvidlig-bladede Varietet af Planten „Saur"; se d. Sæt.
Kvitskurv n. = Jllrot 2). NGbr.
Kvitsleipa f. et yderlig tyndt hvidt Skydække. Senja, Vesteraalen. — Kvitskodd f. dl.
„Kvitt (ii) m. Hvid". A. „Han veit ikkje Kviitt før sit Liv", det gaar ham paa Livet løst. Sfj. (Bremang).
Kvitt. Kun i: „liggje paa Kvitt'n" paa sit Yderste. Tel. (Selljor). Vel til kvitt adj., kvitta v.
„kvitta v. a. opgjøre osv." A. „Kvitte inni", bringe i Mellemregning ved et Opgjør; likvidere. Gbr. 4) stille sig ved; „levere". NGbr. „Kvitte fraa se", ds. Gbr.
Kvittaspikkje m. = Tvit(t)aspikkje. Tel. (Aamotsdal).
Kvit-tinna f. hvid Kvarts = Kattstein. Helg. Jf. G. N. hrafntinna sort Agat.
Kvit-tupp m. Hvidkløver. Ork.
kvitvekſa v. n. = hyvekſa. NBerg. Sjelden.
kvitvelta seg v. = kvitbæra. JSogn.
„Kvitvise m." A. Sæt. Kviiteviis n. (og m.) d. s. Ma. Kviideviisa f. Li. (Nes). Viitſiis m. Rom. Viitviisil m. Smaal.
Kvivatn = Kvie-. Dal. — Kvivaag se Kvi.
Kvoa se Kvota. — Kvo-u se Kvoda.
kvolpa (o') v. a. og n. 1) svælge Vædsker med Kluk; drikke graadigt. ØTel. (Heiddal, Sauar, Bø): gvolpe (aa—ö). „Han gvaalpa aa drakk". 2) plumpe i; plumpe frem. Tel. (Bø). „Kaama gvölpanes". — Gvolp m. stor Slurk. ØTel. „Gutegvolp", en tølperagtig Dreng. Jf. kvelpa, at skvulpe, klukke. — Kvops m. se Kvefs.
Kvorv (o') f. saameget Ved som kan befordres paa en Hests Ryg. JSogn. Kværv f. JSogn (Aurland; besynderlig Vokal).
kvorva (o') v. a. 1) „kvorva Vi(d)", befordre Ved som „Kvorv". JSogn. kværva, Aurland. 2) danne „Kvorv = Kverv", af Hs. Nfj. (Stryn). — Kvorvel m. se Kvervel.
kvoss'e (o') ɔ: kvass. Sæt. VTel. (Mo, Mol.).
Kvot (o') f. Baaser = Kvat m. Tel.
Kvot (o') n. 1) Hvæsning, især: Bryning. Sfj. (Jølstr), Sogn. „Godt Kvot paa Ljaa'n". 2) Hvæsningsgrums = Kvat. Sogn, Voss. „Brynekvot, Ljaokvot". Og: Kot, Sogn.
kvota (o') v. (ar), 1) = kvetja. Sogn. 2) hvæsse med en Træpind. Nhl. (Oos, hvor „kvetja" er med Bryne).
„Kvota (o') f. Slibning". A. 2) Slibning; den slebne Del af Eggen. Shl. Ryf. Jæd. „Du maa kje leggja meir Kvota paa den eina held paa den andra Siio". 3) = Kvetja 2). Rog. Shl. „Eg sloo tre Kvoter". Ogsaa: Kota (o'), Shl.; Kootoo, Gul. (Flaa); Kutu, Gul. (Horg). Hedder: Kvatu, Hall., Kvato, Vald. (sj.). 4) = Kvetja 3), Rykk, Beita. Vald. 5) Hvæsningsgrums = Kvot, Kvat. Hard. Sogn, Sfj. Dette hedder ogsaa Kvoa (o'), „Brynekvoa", Hard. (Kvamm); se Kvaada.
„Kvoteholk m." A. Ryf. Jæd. Koteholk (o'), Shl. JRyf.
„Kværde n. 1. Gummi af Birkenæver". A. Dal. Kvee n. Sæt. VTel. (Mo, Moland); Kvee'e m. Tel. (Vinje, Rauland). 2) = Kvaada 2) a) (i Yver). Dal. Helg. Ogsaa: Raamælk. Helg.: Kvæ'i, og Kvee'i, Kvee. Kveeryyme, Raamælksfløde. Helg.
„kværden adj. svag, spæd". A. Sfj.: „kvæen". 2) kraftløs, smagløs; om Mad. Sfj. Jf. kvæven.
„kvæk adj. rystet, stræmt". A. kvæk'e, Nfj. (Selja), Sfj. (Førde, JDale), YSogn. Og: kveek'e, Sogn, Sfj. (Førde). — kvæk = kvik, livlig. Gbr. — kvækk se kvik.
kvæla v. n. (ar), 1. = kværa. Ork. Fosn, Gul. Innh.: kvææl', og mest kveel'. „De kveela 'ti 'aam".
kvæla v. n. (ar?), 2. 1) tude = kvaala. Bø i Tel.: gvæle. 2) straale; snakke meget og høit = skvaldra. Vestfold (Kodal): gveelå. 3) bræge med en bred hæs langtrukken og klagende Lyd. Hall. (Gol). — Kvælesøyda f. Hunfaar som bræger saa. Hall. (Gol): -føye.
kvæla v. a. og n. (er, te), 1) hvælve = kvelva v. a. VAgder (Liknes, Hægebostad, Kvaas, Bj.; mest ifølge A. Larsen). 2) om Røg og dl. = kveva, kvefta. VAgder (Grindeim, Eikin, Fjotl.). „Røykjn kvæle nee". 3) om Taage som ligger tungt ned over Høiderne. Nfj. Se de flgg.
kvælen adj. stummel; uhyggelig (trykkende). Nfj. „D'æ kvæle te gaa aavr Kirkjegara".
kvælsleg adj. = kvælen. Nfj. (Eid, Davik og fl.)
kvælt adj. (n.?) og adv. 1) om Steder: indestængt, stummel; uhyggelig. Nfj. Sfj. „Gar'n ligge kvælt". „D'æ kvælt te bu dar". Jf. med kvæla — kvælt : innekvælt, Attrkvelvd, attrkvelvd, attkold. Det V.-Egdske „kvæla" har dog ved Siden af sig paa samme Sted (Eikin; og fl.?) „kvææelva" om at hvælve el. bue sig. 2) om Luft: kvalm, indestængt. SBerg. „Da va kvælt i Stovo".
„kvæm adj. nem osv." A. kveem'e, Nfj. (Stryn, Innvik, Gloppen, Hyen, Eid). „Kveem'e te fate Eld". „Kveeme te take eette", om nemme Børn. 2) vel tilpas; fuldt Herre over sig; følende sig bekvem. Innh.: kveemm. Maaske ogsaa „kvæmm". Disse Former, især de Nordfjordske med langt ee, seer ud som fremvirkede ved det betydningslignende „fim".

kvær, -e, hvilken af de to, se kvaar, kor, ko.

„**kværa** v. n. (er, te)". A. Østerd. „Dæ kvære(r) ti Baa'na", der høres en svag Lyd fra Barnet; Tynset. kviire, Østerd. (Kvikne). I SætB.: „De kværar i 'o". 2) klage saa smaat, klynke = sutra. SætB. (ar); Ndm. og N- og STrondh.: kveer' (ar); Gbr. (Dovre): kvære, meddelt. „Baan'i laag o kværa"; Sæt. Trondh.: kvæl', kveel'.

kværgjen, **kværken**, se korgje, kvaargjen.

Kværkje n. 1) Hvergarn, af Uld og Lin (el. Bomuld); = Verken; D. Diall. Hverken. VAgder (Eikin, Bjell.). 2) stakkels udygtigt vantrevent Væsen; unyttig, ubrugelig Ting; ogsaa: Tvetulle = Korkjekrøter? Li. (Kvin, Eikin, Fjolland, Nes, Bakka), Dal. (Eikersund, Lund). Udtales østligst Kvæærkje; vestligere: „Kværkje", og „Kverkje?". Synes at være kvær (= kvaar) + kje (gi); se kvaar, kvaargjen, korkje.

„**kvæsa** v. n. (er, te) hvæse, hvisle". A. kvees', Trondh. *væse*, Rom. Smaal. og fl. 2) tale arrigt og hvæsende; skjælde. Tel. (Selljor, Bø, Lunde): *gvæse*; Vestfold (sjelden): *gveese*. 3) = kværa. Romsd. Helg. Sogn; se A.

kvæsa og **kveesa** v. (ar), se kvisa.

kvæsen adj. tilbøielig til at kvæsa 2); skjældende. Tel. og fl.: *gvæsen*.

kvæta v. a. (er, te), stikke, nedstøde. Tel." A. I VTel. (Mo, Moland, Nissedal, Kvitseid) særlig: nedstøde med eet Stød. Se kvetta. Jf. Sv. Diall. høta d. s.; G. N. hvátinn gjenemstukken. 2) *gveetă* v. n. (ar), gjøre store kantede Bevægelser; a) med Haanden: omtr. = fikta, geipa, sprokta; b) komme pludselig stikkende sig ind el. frem = kvetta. Vestf. (Lardal, Hedrum, Sandeherad, Sæm, Andebu, Foon, Vaale, Sande). „Gveetă mæ (me) en Kniv" = fikta. „Naa gaar Baan'e aa gveetăr me Lyyſ'e". „Fara aa gveetă". „Kaam(m)a gveetănes". Gv for hv; ee for æ, som i det Vestfoldske „veete" ɔ: væta, „jeetă(-e)" ɔ: gæta; „leese" ɔ: læsa, „Heese" ɔ: Hæsa. Bøiningen er lidt dunklere: Infinitivens (ă) som i det Vestfoldske „heesă" ɔ: hæsa, og flere sydøstlige Maals „dætta (-ă)", „jeetă", „skræppă osv." istedenfor det lydlovrette østlandske „dætte, (g)jæte osv."; Infinitivens A (ă) maa da have medført fuld A-Bøining, som nogle Steder: jeetă, jeetăr, jeetă, jeetă.

kvæta, **Kvætan**, **Kvæto** se kvetja.

„**Kvæv** m. liden Dal osv." A. Kvæv Fl. Kvævar, er skaalformig = Kvelv; forskjelligt fra „Homm" (se d.) og fra „Kove, Kleve". Nbg. (Aamlid, Evje, Hærrefoss), VAgder (øvre Bygder), Dal. (Hæskestad). Paa disse Steder hedder „at hvælve" nu: „kvelve, kvæælva" og tildels, ved Siden deraf, „holva" (Li. Dal.), og „kvæva" (Grindeim i Ma. og fl.); se og kvæla.

kvæv adj. kraftløs; svag; af ringe Værd; næringsfattig. Oftere: **kvæven**. Nfj. (Stryn, Innvik, Gloppen, Hyen), Sdm. (Sunnylven), Romsd. „Dette Smør'e æ kvævt". „Økſaskafte æ kvæve". „Ospeved æ den kvævnaste". „Han æ ung aa kvæven, han kann kje svare før ein skikkele Kar"; Romsd. Jf. kvæden.

„**Kvæv** n. Snue". A. Nhl. Shl.

Kvæva f. Dal = Kvæv m. Dal. (Hæsk.).

„**kvæva** v. a." A. 3) om Røg = kvesta, kvæla. Gbr. „Røyk'n kvæve nee att". 4) hvælve, se kvelva.

Kvævd f. Dal = Kvæv. Nbg.

kvæven adj. tilstoppet saa Luften ikke faar fuld Tilgang. NGbr. (Vaagaa, Lom). „Dæ æ kvæve faar Bringunn" = „dæ kvæve(r) f. B.". „Dæ æ saa kvæve paa Barma".

kvæven se kvæv.

kvøsta, se kvesta. — **Kvølp**, se Kvelp.

Kvøkk, **kvøkkja**, se Kvekk, kvekka.

Ky- i Sammens. af Kyr (Ku). Sæt. Tel. Hall Vald. „Kyræpe", „Kyfoostr osv.". Se A.

kydda, **Kyddingkrakji**, se kylla.

kydna, **Kydne**, se kynn-.

Kyfsa f. en forviklet Masse, især af Traad = Kyksa. Tel. (Bø). Maaske snarest „Tjyfsa", af *Tjufsa af Tufsa.

Kygla, **kygla**, **Kygle**, se kjø-.

„**Kyksa** f. 1) Forvikling osv." A. Tel. (Rauland, Kvitseid, Selljor). „Traakykse". „Ei Kykse mæ Ormar, Makkar". Ogsaa: „Kjukse", se d. For T(j)uksa? 2) en Sluske. Tel.

Kyl (y') m. 1) Kulde, Frost = Kjøl. VTel. Nbg. Sæt. VAgder, Dal. 2) = Kjøl 3). „Reinkyln", „Elgkyln". Nbg. Tel. og fl. Jf. kylja.

Kyla (yy) f. Hævelse efter Slag. Ma. Se A.

Kyla f. et aflangt firkantet Hanke-Kar til at bære Fisk i. Helg. „Fiskkyyla, Sillkyyla".

Kylde, **Kyldr** se Kjøld.

Kyle (yy) n. stor Hævelse, især Svulst eller Byld, = Kyla. NGbr. Tel. Sæt. Nbg. Jæd. Shl. G. N. kýli, n. „Barkekyle, Blodkyle". — ?**Kyyl** m. d. s. Ndm.

„**kylja** (y') v. n. (kyl, kylde), kjøle". A. I Hall. (Gol) og fl.: „kjølja, kjøl (og kjølja), kjø(l)de („tykt" ld el. D); Land, Smaal. og Rom.: „kjølja (ar)". „Dæ kjøl paa Feto"; Hall. „Dæ kjølja 'taa Jedn'ee, 'taa Snjo'ee", der staar Kulde af. Hedder: **kylja**, **kyl'e**, **kulde**, **kult**; Sogn (Vik). 2) **kjølja** v. a. (ar), afkjøle. Rom. Odal. Smaal.

„**kylja** (y') v. n. (ar) brænde Kul. Ogsaa: kyl, kulde, kult". A. Tel. (Laardal, Kvitseid, Selljor), SætB. Hard.

Kylja f. 1) Masse af Kul. „Glo(d)kylje". Tel. (Vinje og fl.). 2) Kulmile. Tel. (Vinje, L. K. S.). „Laga t e e ei Kylje te Kyljing" f. Kulbrænden.

Kylla f. 1) Trækølle (Mukker) hvormed man overklæder Tougværk med Hyssing. Rog. Shl. Nordl. **Klæ(de)kylla**. Maaske frem-

med. D. Kølle. G. N. kylfa. Ogsaa: Kygla? Rog. 2) Kølle til Kalfatring. Vestfold.
„kylla v. a. (er, te), kappe osv." A. Vald. VAgder. Paa vedkommende Steder: „kydla og kydda, kylte, kyllt". 2) afhøste et Frugttræ. SætV.
kylla v. n. (er, te), 1. 1) danne en rund Top, „Koll"; runde sig af oventil. SætV. „Høystakkjn kydder, (llte, llt)". 2) om Skier (Snesko): bøie sig ned i Midten, være „kjølgjengne, kulne". Ma. (Øvrebø, Bjell. Finnsl.), Dal. (ar). — kylla adj. = kjølgjengd. Dal. — kyllast v. n. = kylla; om Skier. Ma.
kylla v. n. (er, te), 2. 1) vælde frem med Kraft; strømme voldsomt til eller over. Gbr. (Lesja, Lom, Vaagaa, Fron). „Dæ va saa dæ kyhlte ut igjenaam Kjørkjedøræ". „Dæ kyhlte aavr Bytta". 2) kylla seg v. strømme sammen, stimle sammen. Gbr. (Fron). „Dæm kyllte se ikring 'om". Ogsaa: kyllast; Fron. „Dæ kyllteſt ihoop saa mykjy Folk".
Kyller m. 1) Fuglekro. Salten: Kyllar. G. N. kyllir, Pose. 2) = Kjøller 1). Nhl. og Shl. (Sund, Os, Strandvik): Kyl'ler, Kyll'r og Kyd'ler; Sfj. (YDale): Kyllar (og Kyljar).
Kylling f. halvkugleformig Afrunding oventil. Til kylla 1. SætV. „D'æ kji ko Kyddingjæ av Høystakkjn, sum æ raa". — Kyllingkrake m. se Krake. SætV.: Kyddingkrakji.
Kylling m. 1. Stak af Hø el. Løv. Sogn (Leikang: dl). Se foreg.
Kylling m. 2. et kappet, „kyllt" Træ. Dal.: dl.
kyllen adj. 1) rundvoksen, fyldig. Vald. (Bagn). „Griisn æ kyllin aavr Magin". „Kødne æ kyllint o stridt". 2) om Skier = kjølgjengd, kylla. Ma. (Øvrebø, Finnsland). Til kylla, Koll.
Kyllestuv m. et „kyllt" Træ. Ryf.: dl.
kyllgjengd adj. = kyllen 2). Ma
„Kylna f. Tørrehus for Korn og Malt". A. I Smaal. ogsaa for Lin. Kjølne, Smaal. (Borge) og fl.; Kjöln, Innh. (Steinkjer); Kylla, Ryf. (som Eng. kiln udtalt kill); Kjoone, Smaal. Land, Vestfold, Bamle, Tel.; Kjuuna, VAgder; Kjuudne, Ma. (Halsaa). Se Badstova. — Kjölhus n. = Kylna. Steinkjer. — Kjölhyll' f. Tørrehelle i Kylna. Steinkjer. — kjöltörk' v. a. tørre i Kylna. Steinkjer. — Kjoonehaare f. Haardug til at tørre Korn og Lin paa i Kylna. Smaal. (Trykstad, Spebberg). — Kjoonespili n. tæt Spileverk, dels til Erstatning, dels til Underlag for „Kjoonehaare". Smaal. Og: -speeli, -spjæli, Smaal.; -spyli, -spjyli, Odal. Jf. Spol. D. s. s. „Kylna" er „Maltkjöln"; Innh. („Makjinn" f. Helg. Namd. osv. se Make, A).
Kylp (y') m. (ar), 1) dyb og trang Indsænkning i Landskabet, smallere end „Dalkupa". Shl. (Finnaas, Fitja), Senja. Mest: Kjølp.
2) = Kulp, i Bunden af en „Hyl" i en Aa. Røldal. 3) liden kraftig Karl. Sdm. Romsd. Jf. Kulp (og Kylp ɔ: Haandfang).
Kylpa (y') f. en smal, næsten cylindrisk, Hankegryde = Holkegryta. Rbg. (Aamlid).
kylpen (y') adj. dyb og smal; om Kar. Hard. Shl. Senja. „Kylpen Baat". — kylpe adj. n. (adv.): „bu kjølpe", bo i en Kylp 1).
Kylsme f. Kulgrums = Kylsna. Vald. (Bang).
kyltr(a) v. prygle. Salten. Meddelt.
kyltra v. hoste. Se kjøltra, gyltra.
Kymat m. = Humlegras. Tel. (Seljor).
Kymd f. se Kjømd. — kymde se kynda.
Kymle n. 1) Jordryg, hvori to skraa Bakkeflader mødes, omtrent = Rid; liden fladtrykt Høi. Sæt. Rbg. (Evje), Ma. (Øvrebø, Hægel. Bjell.). 2) Dynge. VAgder. „Eit Kymle mæ Huus, Folk, Orm, Muusunga". „Heusan stænn i aitt Kymle"; Hægeland. Jf. G. N. kuml Gravhøi; kumla, Kumla.
kympa, kympeleg, kympr, se kimpa.
kymrast v. se kimrast.
Kymse n. Stymper = Kymsa. NGbr.
kynd adj. fortrolig; kjælen; om Dyr. Voss.
kynda seg v. (ar), tee sig udfordrende, hidse sig op = moa seg, gjera seg Kar. Sogn (Lustr, Aurl. og fl.). „Ukſen kynda se(g). Jf. kyndug. kymde seg? Sfj. Til Kymd.
„Kyndel m. Fakkel". A. Kynnyl, Østerd. (Elvrom); Kynjul og Kinjul, Odal, Vinger; Tynjul, Rom. (Nedal og fl.).
„kyndug adj." A. kyndig trodsig og udfordrende (som en Stud); Sogn, Hard. Shl. Nedre Tel. „Kyndig aa kjøn"; „k. aa kjøt"; Sogn. „Kimpen aa kynnug"; Sauar. „2) urolig osv." A. VTel.: kjønduge; Selbu: kyndöwgh (omtrent saa). 3) overgiven; lystig, kaad; især om Børn og unge Dyr. Sogn, Gbr. 4) fordringsfuld; myndig; herskesyg. kyndug. Nfj. Hard. Røldal, Tel.; kynnog, Li. (Bakka); kynnau(g), Vestfold (Hov, Sandsvær), Gbr. 5) kræsen = matvand. Innh. (Verdal), Namd.: kynnöug. Gotland: kyndug d. s. 6) kyndig, fortrolig, kjælen; om Dyr. Shl. Hard. I flere af Bett. forekommer hyppig „kynnug", se d.
kyne (Vygg) v. ɔ: kyrna; el. tina? Smaal. (Spebberg). Snarest kyrna, som i Smaal. (Rødenes) og fl. hedder: „kynne".
Kyne n. Kuld, Yngel, Familie = Elde. NGbr. (Vaagaa, Lom): Kyni, Kyny. „Rupekyni". „Ho kjæm mæ hæile Kynyde".
Kyng m. = Raudlus, Trombidium Holosericium. Ryf. (Nærstr.). Og King? Ryf.
„Kyng m. Hob osv." A. 2) omtr. = Flaga; om Fænomener som optræder i gjentagne Stød eller Byger — tilsyneladende ikke bølgevis eller rytmiskt —; Hob (efterfulgt af andre Hobe) af en Masse som pleier forekomme mere jævnt fordelt; Byge; Stød. Saaledes om store tilsyneladende uregelmæssigt (ved Interferens) optrædende Lydmasser, som fra en fjern Klokke el. Fos;

om stærk Ord- eller Tale-tone. Tel. (Eidsborg, Vinje). „Snjor'n kaam Kjøngg' i Kjøngg'", Sneen kom i flere adskilte Snefald. „Snjokjøngge". „Ein stoor'e Kyngg'e (Kjøngg'e) mæ Timm'r" = Vase. Sv. Diall. kynge n. knippa; kyng m. anfall.

Kyngja f. = Kyng 2). Sæt. Tel. (Raul.).

kyngja v. n. (ar), danne „Kyngar", se d.; omtr. = flaga. Især om Lyd. Tel. (Mo, Eidsborg, Vinje, Moland). „Aaee kjøngjar moot Uveir". „Juringjn kyngjar". „Noormann'n kjøngjar", om Vestlændingens Taletone. „De heve kyngja upp ein stoor'e Kyngg'e mæ Timm'r".

„**kyngja** v. n. (er, de) 1)". A. SBerg. 3) „Da kyngje før Brøste", det trykker for Brystet. Shl. — **Kynjul**, se Kyndel.

kynna v. a. (er, te), gjøre En fortrolig med sig; gjøre tam og kjælen; kjæle. Jæd. Dal. Li. „Ho kynne Kræture te seg". „Kynna dei opp". G. N. kynna, gjøre bekjendt. Og: **kynnast** v. n. „K. mæ dei", gjøre sig fortrolig med dem; kjæle. Jf. G. N. kynnast vid ein, stifte Bekjendtskab med En. Ogsaa: **kydna**, Dal. (Hæskestad), Li. (Bakka); som om det var kyrna. Se flgg.

„**Kynne** n." A. 4) Vane til at holde sig til et Sted eller en Person; fortroligt Forhold, Fortrolighed. Dal. (Hæskestad). „Dei he havt **Kydne** te kværandre i mangje Aar". „Eg he havt slikt Kydne te 'enn, so dæ maatte vore Mo^ur mi". „Kræture he fingje slikt eit Kydne te meg". (Wille: Kynne, Tilbøielighed). 5) vindende Væsen, Tiltrækning; omtr. = Ynne, Sigr. „Dør va slikt Kydne mæ 'enn". Dal. (Hæskestad). Jf. Heimkynne ɔ: Hjemlængsel. Se kynna.

„**Kynnehus** n." A. 2) Hus hvor man stadigt bliver velvilligt modtagen; Tilflugtssted, Tilhold(sted). VNed. (Øyestad, Landvik); Li. (Fjotland): **Kydnehus**.

kynnflat adj. = kolflat. Helg. (Bindal).

„**Kynning** m. Slægtning". A. Tel. (Moland; Rauland: „Kjønnengg"). Lidet brugt.

kynnug adj. kjælen ɔ. a) meget fortrolig. b) lysten paa at kjæle og kjæles. Om Dyr. Ma. (Aas.); Li. Rog. „Kynnug at ein"; Aaserall. „kynnôug", i Helg. og Namd. om Børn som altid vil være hos sin Moder. Forholdet til kyndug og kynna er uklart; maaske er Ordet delvis eet med kyndug.

kynt adj. 1) opkjælet, fortrolig, kjælen = kynd. Vel part. af kynna. Dal. (Sokndal, Hæskestad). „Hestn æ so kynnt'e, han kjæme strakst han seer Mjølposen". „Me he gjort Sôu'n so kynnt'e". 2) fordringsfuld, storagtig = kyndig. Dal. (Hæsk.). „Han æ so kynnt'e paa dæ" = „sto^ur'e paa dæ". Forkjælet? Eller for kyrnt ɔ: moden, udviklet? Eller for kyndt, eg. beskaffen, dernæst ligesom „dan" (paa dæ)? 3) skarpsindig, kløgtig, fiffig. Vald. (Vagn, NAurdal).

kyntelgod, se gynta.

kypa (yp) v. a. (er, te), 1) trække sammen, snøre sammen = hyrpa. Sogn, Nfj. „Kyppa ihoop Munn'n". 2) drage sig sammen; falde indad, slaa ind. Sogn, Nfj. „Dosi kyppe inn unde Rovi". Jf. Kupa, kyva.

Kyr f. = Mide. — „kyre ein Stokk" v. = middraga. Rbg. Lidet brugte.

Kyr se Tjodr og Tjor.

Kyralaupa f. „Laupa" for Ko. Sogn.

Kyreblom m. Koblomme, Caltha. Agder.

Ky-rekkla f. = Kurekstr. Vald.

„**Kyrke** m." A. „Han aat sæg i Kjørkje; „Mat'n sætte sæg i Kjørkje". Helg. Salten. — „Svelgja seg i Kyrkje", Sogn, Nfj. og fl.

kyrkje adj. n. og adv. til kyrken adj. 1) trangt, uglat, besværligt, vanskeligt; med Nød = traatt. Sogn, Sfj. Romsd. Ndm. STrondh. Gbr. Østerd. og fl. „Da gikk kyrkje". „De va so kyrkje (kjørkje) aa faa noko Svar 'taa 'naa"; Ndm. 2) klodset udført = tungfengt. Sdm. Romsd. Helg. „D'e kyrkje gjort". — Ogsaa: „Kjørkje Føre". Gbr. Østerd. — kjørkjen peger ogsaa mod kjerkjen, hvoraf det nogle St. (NGbr.) tør være en Udtaleform.

Kyrkjebolk m. Gjærde om Kirkegaard. Gbr.

Kyrkjeborg f. Mur om Kirkegaard. VAgder, Tel. (Moland). — **Kyrkjebose**, se Bose.

Kyrkjereid f. Følge af Ridende til Kirke. Li.

kyrkjerøkjen adj. = kyrkjeføre. NGbr.

Kyrkjeskor (o') f. Skammel at sidde paa i Kirke. Ndm.: **Kirkjeskaar**. Kun kjendt.

Kyrkjeskruv (uu) n. Vaabenhus. Tel. (Høydalsmo og fl.).

Kyrkjespegjel m. en begloet besynderlig Kirkegjænger. Ndm.: **Kirkjespijil**.

Kyrkjestare m. Stær, forsaavidt den hækker under Kirketag. VAgder, Dal.

Kyrkjesvola f. Kirkesvale.

Kyrkjetile n. Kirkegulv. Ndm.: **Kirkjetel**.

Kyrkjevang m. = Kyrkjebakke. Totn.

„**Kyrlag** n." A. Mest om Fiske. Jæd. Dal.: **Kydlag**. J Sogn (Vik): **Kydlaok**, 6 Faar.

„**kyrmast** v. n." A. Gbr.

Kyrmjelt f. = Kyrmjelte. Hall.

Kyrna f. 1) Kjertel i Sten = Kyrning m. Tel.: **Kynne**. 2) lidet Aks med faa Korn? Tel. (Moland): „ei Tvikynne, Trikynne".

„**kyrna** v. n. 1)". A. Dal. „Kodne kydne vænt", Sæden udvikler sig smukt til Korn.

kyrnast v. n. (est, test), = kyrna 1). Jæd.

„**Kyrning** f. Modning". A. Jæd. Dal.: **Kyd-**.

„**Kyrning** m. Kjertel". A. VTel.: **Kynning**.

„**kyrnt** adj. 1) moden". A. Ringerike. „Aakrn æ jillt kynnt". „2) kornet, kjertlet". A. „blautkynnt, grannkynnt, grovkynnt, tettkynnt osv.". Tel. Dal. og m. fl. Se kynt.

kyrpa v. (er, te), = kypa, hyrpa. Dal. (Sokndal, Hæskestad). Jf. G. N. kyrpingr, En som krymper sig.

kyrra v., **Kyrra** f., se kjørra.

?**kyrrsta(d)** adj. stiv af Sidden. Christie.

Kyrva, Kyrve, kyrven, se kjerv-.
kysja (haardt K) v. dysse i Søvn = hysja. Nfj. — kyss! Skræmmeraab til Kat osv.
Kysja f. uordentlig Hob, Dynge. Tel. (Kvitseid, Morgedal, Høydalsmo): Kysju; Tel. (Rauland): Kysje. Jf. Hysja, Krysja. — ?Kysjil m. liden „Kysja" eller „Bondul". Tel. (Morgedal). Se Tysjil.
Kyt (yy) n. 1) Skjend. 2) Skryd. Se flg.
„kyta v. n. 1) skjende, give onde Ord". A. Agder, Tel. 3) v. a. og n. love truende; true med. Sogn (Vik, Lustr, Aurl.), Ma. NGbr. „Kyyta Stemning, Dengjing, illt"; Sogn. „Han kyytte paa at me skulle ha dæ atte"; Ma. NGbr.
kyta (yy) v. n. (er, te), rende afsted. Gul. A.
„Kyta f. Bugle osv." A. Nordl. (Senja, Vesteraalen, Steig). Særlig om poseagtig Udvidning af Smaapartier af Fisknet. Nordl. Snarest for Tjyta for Tjota, som Tjyv af Tjov, Tjytt af Tjo(tt). Det samme hedder andenstedstoda (Kjøt-tota).
kytast (yy) v. recip. trættes, kjævles. Hard. (Ulvik, Ullensvang). Isl. kítask trættes. Ogsaa: kyta, Hard.
Kytt m. en liden Fordybning i Landskabet med synlig Vandsamling i Midten. Rbg. (Hærrefoss, Aamlid, SætB.). — kyttutt adj. fuld af Kyttar. Rbg.
kytta v. n. (ar), betænke sig; være i Beraad. Østerd. (Tynset, L. E.). „Ei kytte paa aa taa paa".
„kyva v. a." A. Shl. Sogn.
Kyve f. Fork. Vestfold. Se Tjuga.
Kyve n. en middelsstor fyldig Fisk (Ørred paa omkring 1 „Mork"). SætB.: Kjuyvi. Vel eg. en buttet (afstumpet) Figur = Kult; til kyva, Kuv.
Kyving (yy) m. = Kyve n. SætB. BTel.
Kyvleseid m. = Kjevlungsseid. Shl. Kyvlungsseid m. d. s. Ndm.
Kyvlung (yy) m. 1) = Kyve. Sæt.: Kjuyvlongji. 2) Smaafisk. Dal.: Kyvlongje; Tel.: Kyvling. Dette sidste kunde være (y'), for Kjevling (Kavle); eller til Kuvl.
kæ, kær (haardt K) se kvat; Körle se Kurl.
køa (haardt K) se koda. Kös se Kos.
Køya f. 1) liden Pyt eller Sump med høit Græs eller Siv. Tel. (Kvitseid, Selljor, Hovin, Vinje). „Gorkøye", meget mudret, „Vasskøye", noget klarere. 2) Søle. Tel. (Rauland). „Snjokøye", halvt opløst Sne.
køya v. a. (er, dde), afslide, afgnide = kjaa (tjaa). NGbr. (Vaagaa). Formodes, af Meddeleren, fremgaaet af part. kjaadd „kjøydd", af kjaa.
„køyast v." A. Gul.
Køyl m. 1) smal dyb Rende i Elv. Røldal: Køydl. 2) halvcylindrisk Rende el. Fure i Træværk. Ryf. (Nærstrand, Tarvastad): Køydl. Jf. Køyla, Keil.
Køyla f. se Keila; køyla v. se keila.
køyla adj. om Træværk: forsynet med „Køyl". Ryf.: køydla. Se keila v.
køylen adj. om Skier = kjølgjengd. Tel. (Selljor, Kvitseid). Jf. Keil (Køyl). — kjøl d. s. Smaal.
„Køyna f." A. Ma. Sæt. Tel.
Køyr m. seig Ostemasse af blaasur Mælk. Hard. (Kvamm). Jf. Kor, Kur, Kjore.
„Køyr m. Drivning". A. Ogsaa: a) Kjørsel. Hall. b) stærkt Stød, Stik el. Slag. Hall. c) Luftstrømning gjennem smal Aabning; Træl. Ma. (Holum).
„køyra v. a." A. 4) befordre ved Hest, endog i „Klyv". Sogn, Oslo og fl.
Køyregreide n. = -greida. NGbr.: Køyrgreie.
Køyrar m. en Kjørende, modsat: en Gaaende. Ogsaa: Vognmand, i Byer Søndenfjelds.
Køyrehæl m. Straakjøl eller „Drag", anbragt under Bagdelen af Baad som slæbes. Nordl.: „Kjørhæl".
Køyrekopp m. hulrummet Kjøreredskab. Gbr.
Køyrsla f. 1) Kjørebane. Nhl.: o. Kjørsl, Hall. 2) Vei ad hvilken Fæ drives; Driftevei. SGbr. „Kua har inte vore utu Kjøhlom idag".
Køysa f. en tung ubehjelpelig Tingest eller Person. Romsd. (Vestnes, Bolsøy). „Vekkøyse", om en klodset Baad.
„Køyta f. 1. liden Sump". A. „Køyta" er meget bløb (vaad) og oftest sivgroet. Ma. (Finnsland: „Køyda"; Otrnes: „Køyte"!); Nfj. (= Skitdikje). „Gaa i Køyta", gaa til Grunde. Nfj. Hard.
Køyta f. 4. = Fisk-kyla. Nordl.
køyva v. kvæle; køyven adj. se kjøva. For sin Form kunde det (især i Li.) have Sammenhæng med „kyva, nedtrykke". Men Vett. er = kjøva.

-la, en Endelse hvorved dannes Adjektiver, oftest af Substantiver. De saa Adjektiver giver en oftest nedsættende Karakteristik. Adjektivet bruges mest som Prædikatsord. Vest Agder (mest Kysten: Sygne, Holum, Halsaa? Bjelland? Vigmostad, Valle, Lyngdal). Saaledes: druskela, dunsela, faamela, kovela (o'), pjuskela, ruskela, rekela, skrymtela, sæbrela, tuskela, tverela og fl. „-lag" høres nok ingensteds nu. Maaske eg. adv., for -lega, som „fulla, tiila" (Agder) og allerede i G. N. fulla osv. — dette hedder

for Resten nu i en Del af de samme Egdske Egne „fuddelig" ɔ: fullelega. Eller for -laga, jf. einlaga, serlaga, avlaga; Gotland: smallagå, temligen smal. I nogle af de nærliggende (og de samme?) Bygder findes ogsaa prædikative Adjektiver paa -ligan, eg. acc. masc.; dernæst adv.: „Dæ va fæligan. deiligan", Li. (Kvin og fl.), ØDal.
La-a se Løda. — **La-aur** se Ladur.
Labba f. en noget tyk stegt Kage. Ndm.: „Labb', Potetlabb".
„**labba** v. sokke". A. 2) slaa saa det klasker. Nhl. Voss, Nfj. og fl. „Labba tee ein".
labbeleg adj. sokkende, tøssende. Tel. „Ho æ so vii o labbeleg te Footar".
labben adj. hængende mat ned; slap. Dal. Jf. lebba, lebben.
Labbsaum m. tykt Broderi paa Lintøi. Ndm.
[**Labeit** f. = Labeita. Nfj.
Labr n. Gelee = Lap. Ma. (Holum).
labra v. n. 1) bevæge Læberne smaat og lydløst = mimra. Li. (Fjotland): labbra. 2) tale slapt og utydeligt; pludre. 3) sludre. Ma. Shl. — **labren** adj. slap i Munden, slap i Talen; ligesom mundvælen. Ma. Shl. „Labbren i Maale"; Shl. Snarest delvis for lavra (lava); maaske ogsaa for lapra (lapa); jf. lepra, læbra, lefra, lebba osv.
Labreneve m. en haandvælen, famlende, „sleppvhendt" Person. Ma.: Labbre-. Og: Lavreneve, Sæt.
labyksa v. n. (er, te), løbe i Galop. Ryf.
„**Lad** n. 3) Stabel". A. Gbr.: „Veeala".
„**lada** v. a." A. laadaa, NGbr. (Lom); ladd', Trondh. „Ladd Vørsa". 4) „la Bruur", pynte Brud med „Lad". Tel. (Vinje). Sjelden.
Ladd n. ubetydelig Tale, Snak. Ned. Vel til ladda, tøsle, sokke (Østl.).
ladda (til ein) v. = labba (til ein). Sogn.
Lad-dott m. Forladning. Hall. Sæt.
Lade-dyr (y') f. Ladedør. „Slaa vopp „Ladøra", skoggerlee; (gapskratta). Østl. (Vestfold og fl.). Indvundet for „Dansk-Norsken" i Æventyroversættelserne i Formen: „slaa Latterdøren op".
Lade m. en Stabel. Hard. (Kvamm, Ulvik), Ndm. (Tingvoll), Sæt. „Brølae" (Stabel af Leever), „Høylae", „Konnlae". G. N. hladi.
Ladfar n. en spids Flodbaad. Rambal: Lafar og Laffar; og Laffarsbaat m.
Ladnad m. 1) Ladning. af et Gevær osv.; Indladning; Indbjergning. Voss. „Konnlana". 2) det Indladede = Lood. Voss.
„**Ladning** f." A. 2) Indbjergning af Korn. Li. (Eikin, med D). — **Ladning** m. Last. Hall.
„**Ladstein** m." A. 2) = Ladberg. Tel. „La-".
Lad-terre m. tørt Veir som fremmer Kornhøsten; især om Østenvind. Shl. Ryf. Jæd.
Ladur m. hvad der falder af under Indbjergningen af Korn-Afgrøden; saaledes: a) Aksdynge samlet paa Ageren efter den egentlige Afhøstning. b) Halm-, Aks- og Korndynge sammenfeiet paa Logulvet efter Indlægningen i Lade. Tel. (Vinje, Rauland, Selljor; Kvitseid v.?). **La-un** f., bestemt: La-una, Røldal. **La-aur** m. Ma. (Bjelland). Jf. Ur, en Dynge Affald (G. N. úfr Flis osv.?), Vistur; Bohuslen: axur = La(d)ur.
Ladvedr n. Kornindbjergsningsveir. Ryf. Jæd.: Laveer. I Østl.: Lo(d)ve(d)r.
„**Ladvid** m." A. Hall.
lafla v. n. om Vind: træffe Seilets Liig, og bringe Seilet til at blafte. Nordl. „No lafla'an i Segle". — **Lafs** se flg.
lafsa v. n. (ar), 1) daske ɔ: hænge og slænge; gaa og slænge; gaa sokkende og uregelmæssigt. Tel. (Selljor og fl.). „Griisøyra lafsar". „Han gjæng o lafsar". Lyder: lapse, Nfj. og fl. Og, omglebet,: laspa, gaa tungt og skjødesløst (slængende); slænge afsted. Hard. Shl. Nfj. Odal, Smaal. Ndm. „Laspa mjydlo Garane"; Hard. „Ga o laspa i for stoure Skou". „Han laspe a v"; Odal. I Tel. og Gbr. findes laspe paa nogle af de samme Steder som lafse, med noget anden Bet.: gaa slæbende langsomt og lydløst, ikke netop slængende. „Han laspar o drege Føtau; laspe paa Husso, paa Sokkeleisin". „Ho laspa so sloonkjelege". Sv. Diall. lafsa d. s. 2) v. n. og a. daske ɔ: slaa til; klaske (til). Vald. Hall. Tel. Gbr. og fl. „Lafse Ungadn ikring Øyro mæ Book'n"; Vald. „Lafse tee ein". lapsa, Sogn, Ma. og fl. Maaske er der meer end eet Ord i Formerne „lafse, lapsa, lapse, laspa, laspe". Jf. labba, lava, lava (slafsa, slaspa; lufsa, luspa). — **Laps** m. a) en slap, slængende og skjødesløs („slaskutt") Person. Hard. b) en uanseelig Person eller Figur (f. Eks. liden Bjørn), som gaar omkring stille og for sig selv. Ndm.: Lasp. Ogsaa: „Slasp"; Ndm. — **Lapse** m. = Laps, a). Nfj. — **lapsen** adj. tilbøielig til at lapsa; især: vid og slap; hængende og slængende; = slaskutt. Ryf. Hard. „Lapsen aa lepjutt i Maale (Mæle)"; Ryf. — **lapseleg** adj. omtr. d. s.: slap, slængende osv. — **lapsesam** adj. omtr. d. s. Nfj. (Gloppen, Breimn). „Han gaar so lapsasamt, æ so lapsale; d'æ ein Lapse".
„**Laft** n." A. I Hall. og Sogn er „Laft" Hjørnet af Grundmuren, „Nov" Hjørnet af Tømmerværket. Deraf: lafta v., lægge Hjørnestene til en Bygning. Hall. „Laftæ ai Stugu".
Lafta n. den fremstikkende Ende af hver enkelt Bjelke i Hushjørnet. Hall. (Torpo, Nes). Mest brugt i Flertal: Laftu, -udn.
Laftenybbe n. = Lafta. Nbg. (Aamlid).
„**Laftestein** m." A. Smaal.
„**Lag** n." A. 6) „Sliite Lag" = brjota Lag. Gbr. 13) paa Skier og Meder = Hav. Helg. Ramb. 14) Skudhold. Sæt.

„Paa styttre Lag va Byrsa gou". — „Han va so opp i Laj'e (ette dæ)" = „so huga (paa dæ)", saa oplagt, saa lysten; Jæd. (Gjæstal). — „So midt i Lag(i)", saa middelmaadigt; Innh. „So i La'ji", d. s. Hall. — „Saa paa Lai'n", saa omtrent; Ma. (sjelden). „Av Laj'n", af Lave; Agder (Sæt. Evje, Toridal); VTel. (Moland); overalt meget lidet brugt. Dativ: G. N. laginu? Se Hovud, Ljos. „Paa lausum Lag", paa det løse, uafgjort el. uopgjort; Sæt. „Vera i Logum (o')", være i Lave, tilpas, i godt Humør. Ma. (Grindeim), SætB.; „vera i Logo", SætB. Jf. lagom. „D'æ Lag (el. Laj'e) paa di (eller dæ)!" jo det er rimeligt! Nfj. „Seer um Lag", a) særskilt, for sig; Hard. Sogn. b) paa særegen Maade, NGbr.: „see um Lag"; „seer Lag", d. s. ISogn. „D'æ see um Lag mæ di". „Da va seer Lag um han gjou're da", det var en anden Sag. Ogsaa „serumslag", se d. Isl. sér-i-lagi, særligt.

„laga v. a. 1. lave". A. „laga til", lave til Barsel, om Folk og Fæ. Østl. Bamle.

„laga v. a. 2. overgyde osv." A. laga ut v. a. trække Kraften ud af noget ved gjentagen Overgyden med kogende Vand el. dl. Berg. Hedder: laagaa, ØTel. („Grute æ utlaagaa"); loga (o'), VTel.; løga og laaga, Vald. Hall. Se loga.

laga v. n. (ar), snakke løst bredt og indholdsfattigt; prate. Gbr. (Sel, Øyer og fl.), Hedm. (Ringsak): lage (langt A, og E), mens det er „laagaa (og laga?) Mat". „Dæm sat aa laga". — Lagfant, -fut, meis, -stav m., -skræppe f. en Prater. Gbr. Hedm. Lagemeis, Gbr. — Laging f. Prat. lagklook adj. som prater med bred selvbehagelig Vægtighed. Gbr. Hedm. — Lagmesse f. langt Samprat. Gbr.

Lagaløysa f. En som ikke indretter sig heldigt, som ikke forstaar at ordne sig. Sogn.

Lagasild f. = Lakesild, Coregonus albula. Hedm. Totn; Laagaasill, SGbr. (Faaberg); Lagsill, Hedm. Vel til Log, G. N. lögr.

lagast v. n. (ast), tage sig (bedre) op, bli skikkelig. Ndm.

„Lagde m. 1) Lok osv." A. Sæt. „Kreunelagdi". Og Lagd m. Helg. Sogn. Ogsaa af Græs.

lagdutt adj. fuld af Totter, „Lagdar"; tottet. Sæt. „Engjæ (-ee, -ei) æ lagdutte".

„Lage m. 2) forelagt Arbeide". A. Er n. i Vald. Odal, Solør, Vinger, Hedm. Østerd. Rom. Vestfold: „Lage, Laje, Laie, Læie". „Har du alt gjort Læie ditt?" „3) Tilstikkelse". A. „Dæ ligg ikkje La'je paa dæ", det er unødvendigt, overflødigt; om et Traktement man afslaar. Nhf.

„lagfør adj." A. Nordl. Til „Baatlag".

lagga v. n. (ar), gaa smaat og jævnt; ikke = lakka. Tel. (Bø, Kvits. Mol.), Li. Rog.

„lagga v. 2) gjøre Stavkar". NGbr.: læigge.

Lagg(a)bidne n. = Laggekjerald. Sogn.

Lagg(a)hall n. Levning af Vædske paa Bunden af Stavkar. Hard. (Ulvik, Kvamm): Lagghadl. Se Hall.

Lagg(a)kopp m. = Laggekjerald. Gbr.

laggalaus adj. uden Bundfals, „Logg". Sogn.

Lag-gaas? f. Gaas som ruger. Follo, Rom. Hedm. og Smaal.: „Lagaas".

lag-grann adj. 1) omtr. = lagvand. 2) vanskelig at omgaaes; som maa behandles med Forsigtighed; ømfindtlig. Se:bu (Tydal).

laggutt adj. fuld af Klumper og sammenklinede Bolde; f. Eks. om mugnet el. smudset Hø. Shl. (Fitja, Stord). For lagdutt?

Lagils n. Maner, Adfærd; omtr. = Lag. Hall. „D'æ ait Lagils paa de, Guut!"

laglaus adj. uden Lav, Skik, Orden el. Takt; utækkelig, taktløs; ubekvem. Gul. Gbr. og fl. — Lagløysa f. 1) Utækkelighed; Ubekvemhed Gul. Gbr. og fl. 2) utækkelig Person.

lagleggja v. n. (lagde, lagt) aftale Samvær eller Fællesskab, „Lag". Hard. Jf. stemneleggjast.

laglik adj. lig det øvrige Selskab. SHelg.

Lagløyse n. = Lagløysa 2). NGbr.: -ee.

Lagna f. Tilredelse; Tilberedelser; Foranstaltning især af Selskab. „Bryldlöupslagna"; ogsaa: selve Bryllupsgjæstebudet. Shl. (Ølve, Kvinnherad). For Lagnad m., som Dugna f. for Dugnad.

„Lagnad m." A. Lagnade og Lagnar, Nfj.

„lagom adv. ogsaa adj." A. lagomt adj. n. Stjør.; Adjektivet hedder ellers gjerne lug(hw)um i Stjør. og Ndm. (her vel indkommet fra Gbr. el. Trondh.). lögum adv. passende. Ndm. (Sunndal). „D'e saa (so) lagom", det er middelmaadigt = so i Lagje. Ndm. „D'e no saa (so) lagaa". YNdm.

lagsam adj. imødekommende, tjenstvillig = beinsam. Jæd.

„lagvand adj." A. 2) vanskelig at faa i Lav eller komme til rette med; f. Eks. en Baad. Namd. 3) vanskelig at omgaaes = laggrann. 4) kræsen overh. Ndm. S- og N-Trondh. Namd. Senja. „L. paa Mata".

Lagvid m. kort Ved lagt i Stabel el. Favn; modsat Kostvid. Gbr. (Ringbu): „Lagvee".

?lagra v. n. gaa smaat og mindre jævnt end lagga. VTel. (Svein.).

laka v. a. (ar), optrevle; ogsaa: øde, søle bort. Vald. (N- og SAurdal). „Han laka burt alt dæ han aatte". „Laka burt Tiiee" (kunde høre til flg.). Til Lake = Filla.

laka v. n. (ar), gaa og drage sig; gaa og slænge; slænge. Vald. Land, Solør. „Han gjekk aa laka aa inkje gjo(r)de noko heile Dag'n". I Solør opfattes det som: være doven som Fisken „Laka"; men det hænger vel ialfald delvis sammen med foreg. og flg.

„Lake m. Filg, Lap". A. Vald. „Ogsaa: Stymper, Stakkel", A. Og: dorsk og sløv Person; Drog. Shl. Jæd. Nfj. Sdm. Østl.

Sættes m. St. paa Østl. i Forbindelse med Fiskenavnet. „Brookalakje" = Lakabrok; Berg. „Skitlak(j)e", Skjelm, Spitsbube; Hall. Vald. „Slarvelake", Drog. Vald. Østl. — **Lakabrok** (oo) f. 1) Bukse som er Lap i Lap. Vald. 2) Drog. Berg. — **Lakagut** m. Stymper eller Drog af en Dreng. Vestfold, Vinger. — **Lakafant** m. fortrædelig Person. Smaal. Hall. Sogn. Laka- indgaar visstnok i mange flere Sammensætnn. til at betegne noget usselt.

„**Lake** m. Kvabbe". A. **Laka**, Solør; Smaal. **Laakaa**, SGbr.

laken adj. dorsk og slap. Shl. (kj).

Lakk n. Fæstepunkt paa Kjedelkrog = Lag, Lekk. Sfj. Nhl. Shl. JSogn, Nordl. „Skjerdingelakk".

lakka v. a. 1) fæste eller stille paa et Fæstepunkt, „Lakk". Helg. „Lakka upp, ned", stille eller hænge (Gryde, Kjedel) længere op, ned. 2) overført om Person: bringe En længere op (upp) eller ned (ned), materielt eller aandigt; løfte (hjælpe), nedtrykke. Helg.

„**lakka** v. n. 2) hoppe paa een Fod". A. Rbg. Ma. 4) om Sko = lakra, slarka. Ma.

Lakkar m. den lodrette Stang paa Rokken som overfører Trædebrættets Bevægelser til Svingelen. Hall.

lakken adj. usikker, vaklende = ustød. Sogn.

„**lakra** v. n. staa løst". A. 2) være løs i Sammenføiningerne; slatte; rokkes mod hinanden; = likra, lukra. Hall. Vald. Hedm. „Sle'en, Stool'n, lakra". „Klauvidn lakra". 3) om Sko = larka, slarka. Hedm. Sogn. Sfj. Hall. STrondh. **slakra** d. s. Namd.

Lakr-klau(v) f. = Lagklauv. Hedm.

Laksagildra f. = L.-Gilja. Sogn, SBerg.

Laksjegeir m. Lakse-lyster. Ma. Se Geir.

laksa v. n. (ar), slaa (til En). Berg. Nordl. Jf. lassa.

lala v. n. (ar), om en egen syngende Raaben (Hujen) til hinanden, mellem Hyrder. Tel. (Mo), Hall. „Kvaar sko me, huve, hell sko me lala?"

Lamakol (o'). „Liggje i Lamakol", siges om Ting (Redskaber) som ligger vragede og henslængte. Tel. (Rauland, Møsstraand). Næsten kun kjendt, neppe synderligt i Brug. Jf. flg. og maaske G. N. kaldakol, kolde Kul.

lamaleg adj. med matte tunge stive Lemmer. Tel. (Rauland, Vinje). Jf. lamen osv.

„**Lamb** n. Flertal: **Lomb**". A. Rbg. Hall. **Lomm** (Laamm?); Dal. (Eikersund, Hedl. Hæskestad). Og: **Laamm'a** (Lomm'a?); Dal. (Lund); bestemt: „Laamm'an", Lund. Og: **Lamm'a** (og Laamm'a? og Lamm), bestemt „Lamm'an"; VAgder (som H·us, Fl. H·us'a, Farty Fartya, Eple Epla).

Lambedun n. Lammeuld af første Klipning. Smaal.: **Lammedoon**.

Lambefot (oo) m. Snot-tap = Kidfot. Hall.

Lambelægje n. Fosterleiet i et Faar. M. St. **Lammsleie**, Dal. **Lambelægja** f. d. s. Vald.: -**læje**.

„**lamen** adj." A. Nhl. Hard. Ryf. Tel. Ring. (Sigdal), NGbr. „Lamstr o lamen". (Wille: „lammen" — hvad vel antyder kort A, snarere end langt M eller begge Dele).

Lamp m. kort Sok af Gjedehaar. Ma.

„**lampa** v. slaa paa, banke". A. Tel. Særlig: give gjentagne haarde og lydelige Slag som ved Vaskning eller i en Brædevæg. Lyden er mere høitonet end ved dunka. Voss, Hard. Ryf. Nfj.

Lampar m. Redskab til at lampa med. Hall. „Mykjalampar", Møgknuser.

„**lamra** v." Tel. **lamre ein av**, prygle. Tel.

lamren adj. skramlende; om Vei: haard og knudret. Hall. Tel. „Lamren Veg; lamre Føre". Jf. glamra, G. N. glamra, hlamma. (Christie: lamr, haard; om Vei).

lamsa v. n. (ar), 1) daske med Labben, Næven, „Lamsen". Busk. Gbr. og fl. „Lamse t e l ein". 2) slaa skjødesløst el. uvornt. NGbr. 3) fare afsted slængende og med lange tunge usikre Skridt = „lampa". Hard. „Han lamsar os'sta", afsted. Jf. slamsa.

lamsen adj. 1) tilbøielig til at lamsa, særlig 2): tung, slængende og usikker i Bevægelser. Hard. 2) slusket, uordentlig = slamsen. NTrondh.

lamstr adj. = lemster; se d. Tel.

„**Land** n. Land". A. „Elvi gaor pao grone Laandi", Elven fylder sit Leie indtil op paa Græskanten; Sogn (Aurl.). „Ælvee gaar i grønt Land", d. s. NGbr.

„**landa** v." A. = taka Land. Se Hæl.

Land-as n. stærk Bevægelse i Luften under „Landvind". Ndm. „D'e so (saa) eit Lannas 'ti 'naa".

?**land-aue**. „Han e landaue idag", Luften spaar Landvind. Ndm. Ifølge Christie. — „Han e **lannau**", d. s. Ndm. (Øre). Usikkert. land-auden (se auden)? landug?

„**Landaust** m." A. Ndm. Helg.

landdraga v. a. drage (Baad) i Land. Li.

Landdraug m. Gjenfærd paa Landjorden. Trondh.; Ndm.: **Lanndråuv**. — **Lannsdrôug** d. s. Trondh.

Landfar m. (og n.) det indre Trækketoug i Fiskegarn, modsat Utfar. Ryf.

landfull adj. om Aa: som fylder sit Leie uden at gaa ind over Bredderne. Se Land. Jf. stadfull. Tel. VAgder. — **Landfylle** f.? = Fyld, Stadfylla. Vald. (ØSlidre). „Aanee gjekk i Landfylle".

Landfærring m. Landstryger. Helg. Se Farre.

„**landganga** v. a." A. Ndm.

Landglunt m. ung Baadkamerat som under Fiskeriet mest er i Land og besørger „Egning" osv. Lof.

Landgly m. (f.?) svagt Luftpust fra Landsiden. Ndm. Romsd. Jf. Glya.

Landlaup n. Jordskred, Jordfald. Ndm.

landleg adj. kommende fra Landsiden; mest

om Vind; som: austleg, vestleg. Ndm. Romsd.
landlosa (o') v. n. (ar), løsne fra Land; mest om Jis. Tel. Sæt.
landlosa (o') adj. løsnet fra Land. Tel. Sæt.
„Landmerke n." A. Terrain = Lende. Østerd.
„Landnørding m." A. 2) let Vind som i „Solgangsveir" blæser udad Fjorden der kan have hvilkensomhelst Retning. Hard. „Landnøringjn stænd ᵉut adle Fjoᵘrar um Morgon'n".
Landreinska f. Rensning af Landet eller Marken. Nfj. (Stryn, Innvik).
„Landrøna f." A. 2) = Landnørding 2), altsaa forskjellig fra „Landvind", som her er en Syd-Syd-Øst der kommer som en Føhn fra det Søndenfjeldske. Ndm.
landsetja v. a. landsætte. Ma.
Land-sjo m. den inderste Bølge hvori Havet bryder sig mod Landet. Li. „Launsjø".
Land-skjegg m. Fastlandsbonde. Ndm. (Mest i Byen „Foosna"). Jf. Skjegg; G. N. Eyskjeggjar.
Lands-kop (oo) m. en uerfaren, om sig gloende Person fra de indre Bygder. Stjør. Ork. Jf. Kop, Markakop.
Land-straum m. Strøm udad Fjorden. Ndm.
Land-strok (o') n. Landstryger. Shl. (Kvinnherad, Strandebarm), Nhl. (Os). Vel ogsaa om et Følge af Landstrygere.
Landsynna(n) m. = Landsynning. Nfj. (Breimn). Som „Austan" for „Austanvind".
Landtak n. a) Leilighed til at lande; b) Landingssted = Landtøkje. Ryf. Røldal. „D'æ voondt aa faa Landtak mæ Suldalsvatne".
Landtraam f. Bred af Sø eller Aa. Dal. (Hæsk.). Se Trøm. „Ei hool L.", en ludende.
landtrollen adj. omringet af Vand, som paa en Ø eller i en Oversvømmelse. JSogn.
Landvarsl n. Mulighed for Landing = Landtak a). Tel. (Rauland, Aamotsdal, Seljor). Ogsaa: Landevarsl. Se flg.
landvart adj. n. muligt at komme i Land = Landvarsl. Ogsaa forklaret som: forholdsvis vindstille inde ved Land. Tel. (Mol. Kvitseid, Seljor, Raul.). „Her æ landvart, her kann du sleppe inn". „Her æ kje landvart mest noken Sta mæ detta Vatne". Se landvar, A.
„Lang m." A. 4) Strækning. Tel. (Kvitseid, Seljor, Vinje). „Heile Langjn uppette".
„lang adj." A. laang, Ryf. Romsd.
„langa v. n. 2) strække ud". A. Tel. 3) drage sig; være sen. Nfj. (Stryn).
Langbein n. langbenet Edderkop, Opilio. Li. Dal. Den tiltales som „Langbein Loje", og „Loye, Loye, Langbein!" Dal. (Sokndal, Hæskestad). Se Loke (Loge).
langbroken (o') adj. om Ager og Eng: med langt grovt Straa. Dal. Se Brok, broka.
langbøygd adj. med langstrakt Bøining, med en Bue (Kurve) af stor Radius. SætV. „Langgbøygd Mäi".

„Langdrag n." A. 2) Dragning ud i Længden, f. Eks. af Ordene; jf. dragmælt. Sæt. 3) afsluttende Pløining i en Ring om hele Ageren. Totn.
langdraga v. a. og n. drage ud i Længden, især Ordene og Talen. SætV.
langdrjugen adv. senfærdig = langdrøg 2). Tel. Mest: „langdrugjen". langdrøyg, Vestfold (Lier).
Langedrag n. en Plante: a) Asperugo procumbens, eller en Lycopodium? Gbr. (Lom). b) Spergel? Sdm.
langekksa v. n. (er, te), sætte afsted i strakt Galop. Voss, Hard. Shl. laangghekksa, Shl. (Kvinnherad).
Langekse n. strakt Galop. SBerg.
langelta v. a. forfølge længe. Sæt.
Langemann m. 1) Plante = Dagrap. Helg. (Vindal). 2) = Langfinger. Udbredt.
Langfarsjuke m. = Landfarsott. Sæt.: Langgfarsjᵉukji.
Langframe m. Kun i: „paa Langfram(m)en", i Længden, gjennem en noget lang (tilkommende) Tid. Innh. (Skaun, Beitstad og fl.). „Dæ kjæm ittj te gaa paa Langframmen", det kommer ikke til at have nogen lang Fremgang eller Fremtid. G. N. langframi lang (lykkelig) Fremtid; á langframann i Fremtiden.
Langfredagsskjerkja f. Risning paa Sængen Langfredagsmorgen. Tel. (Eidsborg, Seljor). Jf. Jole-.
„Lang-godfar m." A. NGbr. og fl.: -gofa.
Langhaft n. Langhoft. Ryf.
Langhalm m. heel, uhakket Halm. Gbr.
langhava adj. med langt, ikke steilt „Hav"; om Skier, Meder og Slæder. SætV.
Langhund m. Plante: Spiskummen? Ndm.
„langleg adj." A. 3) adj. og adv. „Sjaa langleg(e) etter noko", følge dvælende, længselsfuldt, med Øinene. Agder og m. fl.
„Langlega f." A. Langlugu, Stjør. og fl.
„langleggja v. n." A. laangg-, Berg. Ryf.
Langleggje n. Galop. Ryf.: Laanglejje.
langleiden adj. om Vei som har lang (svag) Hælding. Sdm. (Hjørungfj.): longgleiden.
?langleides adv. paalangs. Christie: „-leies".
Langrett (ee) f. lang, flad, retløbende Strækning. Smaal. (Rygge, Spebberg, Askim, Trykstad). Maaske ogsaa Langreette f. (Wille). Se Rett. „Han holl'r (aa—ð) paa aa pløye nee paa Reett'a", el. „Langreetta".
langræken adj. uforsonlig = langsint. Ma. (Sygne, Halsaa, Holum): „langrægen". Isl. langrækinn, G. N. langrækr.
Langræla f. lang ilde bygget Figur. Vald.
langrøykla v. a. reise Neg op mod hinanden i lange Rader henad Ageren. Stjør. Jf. Langrøykling, Rauk.
Langsaad f. langt Kornskal i Meel. Innh. (Stjør. Beitstad). „Kvænna skyt (skjøt) Langsaaom (-aam)". „Du skjøt Langsaaaam", du smører tykt paa, overdriver

(lyver) grovt. „Skyyt' Langsaae", bruge fornærmelige Ord; Ndm.
Langseme f. (n.?) det at det er „langsamt", at Tiden falder lang; Kjede. Gbr. (Fron); Vald. (Bagn): Langsæme (-ee? n.). Jf. med Formen: „Annsæmee" n. Hall.
Langskonk f. Hunvæsen med lange og grove Knokler, især Laarbeen. Ma. og fl.
Langskrukka f. Krop. J Spøg. Ndm.
Langslede m. Slæde som ikke har Karm.
langsluta v. a. give (en Vei, en Bakke) en lang, svag, Hældning. Stjør.
langsluten adj. = langslut. Trondh.
langsmiten (i') adj. med lang Tilspidsning. Stjør.
langstadig (d) adj. som staar længe; særlig om Ko som staar længe mælketom. Helg. langstaa'ig, Tel. (Bø), Sogn (Aurland). langstø(d) d. s. Ndm. S- og NTrondh. langstø'äug d. s. Strinda, Ndm. Romsd.
langstigen (iijen) adj. = langstiga(d). Nhl.
Langstrange m. lang og tynd Figur (Strange).
langstruta og -strututt (uu) adj. med lang Tud eller Snude, „Strut".
Langstrø n. se Strø. langstød, se -stadig.
Langtangje m. Langfinger. NGbr. (Lom, V.).
Langtid f. fjern Fremtid. Rbg. (Aamlid).
langtjaamen (tkj) adj. med et langt magert og blegt Ansigt. Shl. Se tjaamen, taamen.
langtraa adj. omtr. = traa 1) 2) 3).
langtregen adj. seen til at opgive sin Sorg, Harm el. Fortrydelse. Agder (Rbg. og fl.).
langtykkjen adj. = langsint. Hard.
„langvarug adj. langvurug". A. Stjør.
langvida (og -vidd, i') adj. bestaaende af langt Tømmer „Langvid" (Tel.), eller af lange Brændestykker. Sæt. og fl. „-via", „-veea" og, mest, „-veett".
Langvidstre n. Træ som afgiver „Langvid" ɔ: Bjælke over 11 Alen lang. Tel. (Mo).
Langvora? f. langt Ophold = Langvera. Gbr. (Dyer, Sel og fl.) og Stjør.: Langvuru. J Stjør. kan „-vuru" lige saa snart være „-vera". Jf. langvurug.
lannsa? v. n. (ar), gaa omkring puslende eller uvirksom. Selbu: -e. Lanns n.
lap adj. slap = lapen; ogsaa i Smag: flau, fad. Nhl. Shl. Sogn.
Lap n. Gelee = Glya. Tel. (Vinje, Raul. Selljor, Kvitseid, Moland). „Suusselap", Kalvegelee. Se A. — Labr n. d. s. Ma. (Holum). Jf. lapra.
„lapen adj. slap". A. 2) mat af Smag, flau, fad; ogsaa overført. YSogn, NGbr.
Lapp n. Flertal Lopp (o'), stort, tykt, ringformigt „Hæljarn" paa Skotøi SætV. „Hællapp, Jennlapp".
Lapp m. en blød porøs Klat. Se flg.
lappa v. n. (ar), danne Skumtotter eller -klatter; falde i bløde, porøse Klatter. Sogn (Vik, Aurl.). „Han togg Tobak, so Skræue lappa um Kjeftn". Jf. larpa.
Lappausa f. = Rovetroll. NGbr. Til Lappe 2.
Lappesli n. = Loppegraal. — Lapp(e)spy n. d. s. Ndm. Ogsaa: Frø-æg + Slimet.
Lappevon (oo) f. = Botevon.
lapra v. n. = lappa, larpa. Shl. (Fitja).
lapsa, lapsen se lassa. — lare se larra.
Lark n. daarligt Arbeide, se larka. Hall.
Lark m. og Larka f En som „larkar", doven og efterladen Person. Shl. Hard. Hall.
„larka v. n. (ar) smække". A. 2) falde ned i halvtflydende kladskende Klatter el. Klumper; kladske. Strinda, Fosn, Ndm. „Bloo'e larka 'taa 'aam". „Loort'n larka 'taa Skoo'ne". „Dæ va bærr so dæ lark 'taa 'aam". Se hosa. 3) ligge eller hænge løst, saa Tryk eller Bevægelse frembringer Rokken med smækkende Lyd. Tel. Sæt. Østerd. „Hella larka fyrst han trødde paa 'æ". „Skoo'n larka" = slarka, kippa. 4) gaa dovent og slæbende = slarka. Shl. Sogn, Nfj. Strinda og fl. 5) arbeide trægt og med liden Virkning. Hall. (Gol). Sv. Diall. larka = småspringa; Bohuslän: larka = småningom utföra. Jf. lakra. — Lark n. det at larka.
larken adj. tilbøielig til at larka; lig en Lark; træg og efterladen. Shl. Hard. Hall. „Dæ gaar larkjint"; Hall.
Larp n. noget som „larpar", blød Snuds. Tel.
Larp m. liden halvtflydende faldende Klump eller Klat. Ogsaa: Slarp. Voss, Nhl. Sogn, Tel. Rbg. „Njomelarp". „Skrau(v)-larpane dottu or Munnæ".
larpa v. n. (ar), 1) falde ned i bløde Klumper eller Klatter; = larka. Sogn, Voss, Nhl. Shl. Ryf. Ringerike. „Da larpa or Kidneholæ" (Flødeklatter). „Lourt'n larpa 'tao Skou'dn dine". „De larpa nee mæ Snø"; Ringerike. 2) daske, smække = larka. Sogn, Nhl. og fl. Ogsaa slarpa. 3) slide. Shl. lerpa, lurpa d. s. Shl. — larpa kunde tænkes omgledet af lapra eller udsvulmet af lappa, lapa.
Larpa f. 1) en i høi Grad skiddenfærdig Kvinde, „ei som Loortn larpar av". Ryf. Hard. og fl. „Skitlarpa". Ogsaa: Slarpa. Jf. Lurpa, Slurpa 2) uanstændig Kvinde. Gbr. Sv. Diall. larpa, osnygg slarfvig qvinna.
larpeleg(e) adj. og adv. 1) bedækket med Larp n. Ryf. Shl. „Den Stakkjn æ larpalege stiten"; Ryf. 2) kvabset. Tel. „Larpeleg' o feit'e".
larpen adj. 1) larpagtig. Berg. 2) kvabset. Rbg. Tel.
larpende adv. lig Larp. „L. feit". Tel.
larputt adj. = larpeleg 1). Shl. Ryf. „-ete".
larra v. n. (ar), gaa mat og tungt. Shl. Hard. Hall. lare, läre; Østerd.
„Larre m." A. Blød Brimost blandet med Kjernemælk. Voss, Sogn.
„larva v. n. kludre". A. Tel. „Larve i Hoop". 2) bevæge sig svagt og langsomt; gaa og slænge. Oslo, Ndm. Jnnh. Jæd. „De larver aa blaas'r", det blæser svagt; Oslo.

Særlig: gaa paa Nattefrieri, **Larving** f. Ndm. (Øksndal). 3) være løs og slap i Sammenhængen; see ud til at ville falde ifra hinanden el. ned; hænge løst. VAgder (Eikin, Aaserall). „D'æ kje saa læust sum dæ larva". Dette hedder i Sæt. ogsaa lavre, og heraf kunde dette larva være en Omglidning; jf. lava.

„**Larve** m. Pjalt". A. 2) Pjalt af en Person: mat, slap, skjødesløs Person. Sæt. — **Larv** m. En som gaar og slænger, „larvar"; Pjalt af en Person. Innh. Jæd. — **Larvstaur** m. d. s. Innh. — **Larvtytta** f. slængende og slusket Kvindfolk. Ndm.

Larvegrenja? f. = Fille-rya. Nordl.: „Lärvgrein". Og: **Lörvgrein**, Helg. se Lurva. **Lärvklee** ɔ: Larveklæde, d. s. SHelg.

larveleg adj. 1) lig en „Larve"; slap, mat osv. 2) løs og slap i Sammenhængen: a) seende ud til at ville falde fra hinanden; ogsaa omtr. = lurvutt. Sæt. „Larvelege Traa". „Omnsrøyræ æ larvelege, ho vi dette nee". „Eg vi kji vere der sum d'æ fatekslegt o larvelegt". b) med Klæderne hængende løst om sig. Tel. c) om Ko som snart skal kælve = bramseleg. Tel.

larven adj. = larveleg 2). Sæt. „D'æ so larvi o laust at de vi dette av seg sjavt".

Larveleistar m. pl. Haarsokker. Helg. „Lärvlæsta"; og „Lörv-". Jf. Lurva.

„**larvutt** adj." A. 2) slusket. Trondh. 3) om Lufthimlen: fuld af Skytotter. Ndm. „-aatt".

Las m. laset klædt Person. Østerd. (L. E.). Meddelt. — **lasutt** adj. laset; = lurvutt. Østerd.; Ndm.: **las(s)aatt**.

„**lasen** adj. 1) svag, løst sammensat". A. Rbg. Gbr.; Østerd. Romsd. Ndm. og Trondh.: **las(s)in**. Især om Trækar som vil falde i Stykkerne. „Sle'en æ lasin". „2) svag af Kræfter". A. Især: mat, slap efter Overanstrængelse eller Sygdom = gisen, kasen. Hall. Rbg. Shl. „Lasin aa treitt (trøytt)", Nes i Hall. Ogsaa: **slasen**. 3) moralskt slap; karaktersvag; ligegyldig. SBerg. — ?**las** adj. mat. Christie. — G. N. lasinn, lasmeyrr, skrøbelig, svag. las-burda = feeble, ailing; Cleasby. Bohuslen: lassma, trøttna.

laska v. n. (ar), 1) gaa dorskt omkring uden Maal og Med; gaa omkring som i Halvsøvne. Hard. (Kvamm), Innh. Jf. lasken, G. N. löskr sløv, slap. 2) slaa (til); kladske. Hall. „Laske tee ein". „Ha Pængga aa laske mæ", have Penge at kladske (klatte) med. Sdm. (Hjørungfjord). Se flgg.

Laska f. 1) blød Klat; f. Eks. af Maling. Hard. Og: **Loska** (o') Ryf. Hard. (Se A.). 2) skidenfærdig, slusket Kvinde. Hard.

„**Laske** m. 1) Kile osv." A. **Lask**, Ma. 2) trekantet Jordstykke (mellem tre Veie). Maaske kun som et paa flere Steder forekommende Stedsnavn. Vestfold.

lasken adj. slusket i Gang og Dragt. Hard.

Laskereim f. Spandrem. NGbr.

lasla eller **latla** v. n. arbeide slapt, overfladiskt og uden Effekt. Hall. (Sol): **lahle**. — **Lahlee** m. og **Lahle** (-ð, -æ) f. En som „lahla(r)". — **lahlen** og **lahlele(g)** adj. Til las, lasen (lassa)? — ?**lassa** v. = larra. Wille.

lasna v. n. blive „lasen" ɔ: løs i Sammenføiningerne osv. Rbg. og fl. „Kaggane lasnar o leke".

Lasp, **laspa** se lassa.

Lasse m. en før og lidt tung, men kraftig og ret godt udseende Karl. Tel. (Moland, Skafsaa). — **lasseleg** adj. som en Lasse. Tel. (Moland, Mo, Nauland, Høydalsmo). — **lassende** adv.; l. feit, meget før og fed, men ikke kvabset som „larpende f.".

Lassemann m. = Høytong. Ma. (Bj. Fi.).

Lass(e)vol (o') m. Stang fastbunden tværsover Tømmerlæs. Li. Dal. Ryf.

Last f. Ladning osv. = Last m. Shl. Østl.

Lastebruk n. Tømmer til Udførsel. Tel. Rbg.

Lasteskot (o') n. = Timbrløypa. Agder.

lastevand adj. 1) om Farkoster: vanskelig at lade. Nordl. 2) overført: vanskelig at omgaaes. Nordl.

„**lat** adj. 2) svagt hældende". A. Gbr. Hard. (Ulv. Kv.). „Ei lat Tropp". 3) hældende; om Vægt, Bismer eller Skaalvægt, hvis Stang ikke staar vandret naar den skulde. Sogn, Helg. og fl. „Vigti æ lat('e) pao denna Siao". „Bismarn æ lat'e", den vil hælde til Lodsiden, veie knapt. Modsat: strid. 4) stump: „ein lat'e Vink'l". Hard. 5) mat, slap. Sogn. „Lat'e Terre", mat Tørreveir. Hertil: **latt** n. og adv. „Du veg'e for latt, Karl" du giver for knap Vægt! Sogn.

„**lata** v. a. lade". A. Inf. **leta** (e') i nogle Bett. i Ma. og Tel. **læta**, YNamd. NGbr. (Lom: Imperf. lætte, Sup. lætt). Supinum: **leeti** og **læti**; Rom. Land, Hadeland. — „Lata av", holde op at malke; Rom. Hadel. Land; Hall.: „læta". „Lata etter" give efter lidt efter lidt; føie sig. Sogn (Aurland): „lata itte mæ Togje"; G. N. láta eptir. „Laataa paa sæg", tage paa sig; Stjør. „Late ut", udskibe; Sæt.

Latar m. Aarelader. Vestfold, Rbg. og fl.

Lat-brand m. = Dau(d)brand. Jæd. og fl. Tildels: **Labbrann**.

Late m. Ladhed = Leta. NGbr. (Lom).

„**lateleg** adj." A 2) tækkelig = felleleg. Tel.

Lat-mark m. lad Person. Gbr. Ndm.: **-mark**. Ogsaa: „D'e L. i Rygg'ja paa 'naa", Ndm.

latprutten adj. tvær af Ladhed. Ndm.

Latrova (oo) f. 1) Halestjert paa den flaaede Faarekrop. Nhl. 2) Stroppe i Bunden af „Klyvkjessa". Voss, Sogn. — **Latrumpa** f. = Latrova 2). Voss, Sogn. Se flg.

Latspæl m. 1) Hale paa Faar og Gjed = Spæl. Ndm. (Øksndal, Tingvoll). 2) lad Person. Ndm.

Latsøy(da) og **Latsøkkj(a)** f. lad Kvinde. Trondh. — **Latstaur** m. lad Karl. Trondh.
latt adv. knapt tilveiet, se lat.
La-u, Laue f. se Løda. — **laua** se løa.
Laudr n. Skum. Salten (Steig), Helg. (Bindal, Brønnøy), Namd. (Lekaa). Kun i: „I eitt Löur". „Han sigld' so da stoo i eitt Löur ett'an (ett'aan, ett'n)". „S(j)y'n laag i eitt Löur". „Han snakka so da stoo i eitt L.". G. N. laudr (lödr), Eng. lather, Sv. lödder. Se løa (laua). Jf. Saapelau.
„**Laug** f. Bædske osv." A. 2) Bad, en enkelt Badning. Tel. (Moland), NGbr. og fl. Ogsaa n. 3) Døbevand. Sæt. Ma.; Li. (Eikin: „Læu, Læuvatn"). Som Stedsnavne forekommer Formerne: „Löu'jee" om Aaen i Gbr., hvilken for Resten ogsaa nævnes „Laa'jee, Loo'jee, Loog'n" og „Löug'n"; „Løug'n" ('a?), et Kjær i Nordrehov paa Ringerike (meddelt) og i Børsen i STrondh.; „Reelöu" (og Reelog?), en Udvidning af Nid i Aamlid i Nbg. (Nid(ar)lögr?). Se Log.
„**lauga** v." A. löge, Nfj. (Gloppen).
„**Laugardag** m." A. **Loordag**, Jæd. **Lorda(g)**, Ned. (Holt); **Logudag** (kort o'), Tel. (Vinje). G. N. lögurdagr.
laugende adv. „laugande sveitt", drivende svedt. Røldal og fl.
Laugestrand f. Badestrand. Ned.
„**Lauk** m. Løg". A. **Lok, Løg**, Ryf. Jæd. 2) det ypperste i sit Slags. Gbr. Østl. (Land og fl.). „D'er Löuk'n te Kar, Löukn te Strøne". — „Læggje paa Löukn", bruge stærke Ord, især overdrive i Fortælling. Gbr. Totn, Oslo, Smaal. „Han lae paa Löukn aa banna". „Han lægg Lok'n (o') paa", Østerd. (Foldal, Rendal og fl.). — Ogsaa: „stra Sin paa Lok'n", d. s. Østerd. (Foldal). Mere dunkelt.
Laukebol (oo) n. den Klase af Løg som udvikler sig ved en Stamløgs Aarsvekst. Saaledes ogsaa **Bol** n. og „Potetbol" osv. — **boole seg** v. om Planter: skyde mange Sidestængler, Stammer el. Knolder. Gbr. Østl. (Odal, Totn, Smaal. og fl.). „Bygge har boola se(g) svært iaar; der blir svært Bool". „boole seg" er altsaa, ialfald paa Østl., hverken „bula seg" el. „borda seg", men væsentligt eet med „boola", danne „Bool"; jf. G. N. ból, bólast.
? **lauk-god** adj. ypperlig. Ma. Usikkert.
Laun f. (Fl. er) Bagdel, fra Hofteknuden til Laaret; mere Partiet hen imod Hoften end hen imod Anus; Lænd. Li. (Fjotland). Dal. (Hæskestad). „Eg he fængje æen Kaaun paa tykkaste Laaunæ", Fjotland — ikke „Læun", hvilket vilde været for „Luun" —. „Dør va Löune paa den Kyræl", den Ko var bred og kraftig over Lænden; Hæskestad. G. N. hlaun, Lat. clūnis. „Launebrekka", Troldheksenavn i et af Moes Æventyr fra Aaserall i Ma., hører vel hid. Se Lund, Rygglund.
„**Laup** n." A. 6) Skred af Steen el. Jord. Romsd. Ndm. Landlaup; jf. Skridulaup. 7) Sted hvor Bark har løst sig fra. Dal. „Borkalöu(p)b".
„**Laup** m." A. Gbr. Trond.; = Saalaup, Ndm. Li. 3) en høi smal af Næver forfærdiget Æske. Ringerike. Saltlaup, Bærlaup.
„**laupa** v. n." A. Imperf. løp, VAgder, Nbg. Tel. jop, NGbr. (Vaagaa). — Supinum: lopi, lope (o'); VTel. og fl.
Laupa f. a) Afsats, „Skor", i et Bjerg hvor et Dyr (oftest ved et Sprang nedad) har let for at komme til at staa fast, „i Skorfeste". Sogn, Nfj. Der er: Kyralaupa, Saudalaupa, Geitalaupa. b) = Skorfeste. a) „Kyri staor i dessa Läupen" (Dativ); Borgund. b) „Gao seg i Läupa". — — **Laupe** m. = Laupa a) og b). Voss, Sogn. „Gjäitæ staor i dasso Læupa", (Dativ); Voss. „Stao i Læupa". „Ga(o) seg i Læupe". Ogsaa **Lopa** (og Lope, Løppa?). Se d. (Brugen af Dativ er vaklende i Sogn, saa det ofte er tvivlsomt om der foreligger et m. el. et f.).
Lauparbaat m. en Reise- og Bugseringsbaad ved Fiskeriet, forskjellig fra den eg. Fiskebaad. Nordl.
Lauparbikkja f., **Lauparhund** m. omslakkende Tæve, Hund. Gbr. og fl.
Lauparmaal n. passende Belastning af Baad saa den flyder og seiler godt. Nordl.
Lauparmun m. tilstrækkelig Længde af Slæbetoug for Baad. Nordl.
Lauparsko m. 1) = Kommag. Nordl. 2) = Hudsko. N. St.
laupeleg adj. som ser ud til at kunne skyde stor Fart; let og kraftigt bygget: om Hest, Baad, Slede, Ski. Tel. (Moland, Seljord). „L. paa Lagji". — **Laur** se Laudr.
„**laus** adj. 4) fri, uhindret". A. „Ga löusom Gjæl", gaa uden Byrde, med frie Hænder; eller: „ga löus om Gjæl" (Gjerd)? Ork. „6) færdig". A. Til at føde; om Dyr. Smaal. og fl.
Lausaggar m. pl. Brodder til at spænde under Sko. Gbr.
lausbeina adj. med Underlemmerne frie; uhildet. VAgder, Nbg.
„**lausbeitt** adj." A. Nordl. Agder, Tel. 2) som bider løst; om Fisk. NGbr.
lausbiten (ii) adj. som bider løst, svagt. Dal.
Lausbuna(d) m. daarlige eller upaalidelige Redskaber. Stjør.
Lausdans m. = Halling 2). Vald. Sogn. „Dansa laust", danse uden Dame (solo); danse Halling. Ogsaa: **Lausekardans**.
lausdraatta adj. om Hest, som den Kjørende leder ved Siden af eller bag sig, uden Kjøreredskab. Trondh. Østl.
Lausdrætte n. løst, ikke sammen- og fastnaglet, Trækketøi, „Drætte"? „Kjøre mæ

Lausdrætte". Hedm.(Ringsak). „Gaa lausdrætte" (adj.?), om Hest som gaar med Trækketøiet paa sig, uden Kjøretøi. SGbr.
lausdrøgd adj. let at drage eller trække (af). Tel. Især om Gevær.
Lausegangar m. = Inderst. Vald. (Vang).
Lausekar m. Arbeider som ikke er fast Tjener. Voss, Tel. Sæt. og fl. Tildels: Lauskar.
lausføtt adj. uhildet = lausbeina. Sæt.
Lausgamp m. Reserveheft, som føres ved Siden af Læs. Land.
„laushendt adj." A. 2) let paa Haanden; modsat hardhendt og tunghendt. Tel.
Laushest m. Hest som gaar bagefter den Kjørende, foran Kjøretøi, med eller uden Læs? Østl.
Lausing. „Gaa i Löusingaam", gaa løs og ledig. Innh. „Kjør' i Löusingaam", kjøre uden Læs. Stjør.
„lauskjeftad adj." A. 2) om Hest: blødmundet, som vil have løse Tøiler. Ryf. Østl.
„Lauslivnad m." A. Löusalibna, Jæd.
lausmjølk adj. = lausmjelt. Stjør.
lausmolka adj. = lausmjelt. Ma. -milt, Gbr.
lausmælt adj. løst maalt, ikke knuget eller studdet. Ndm.
Lausreid n. Skagler og Hammel til Tømmerkjørsel. Tel.
„lausreipad adj." A. Ndm. „Ga läusareipaa" = ganga lausreipa. „Reipaa" er vel Dativ Fl.
Lausereisa f. = Haspereisa. NGbr.
lausskrøyva v. a. (er, de), løse op noget sammenpresset, saa det tager større Plads. Tel. — Lausøykje se Lett-.
Lausslede m. Spidsslæde. Gbr. (Dovre): -sleea.
laussopen? adj. kraftløs, om Drikkevarer og dl. Shelg. „Tynn aa løssɔappin".
„laust adv. 2) frit". A. „Dansa laust", se Lausdans. „Gjera laust", om Hest: løbe ud. Romsd. Trondh. „Hestn æ kipp, han gjere läust". 4) „Dæ gjekk löust me'nn", hun aborterede. NGbr.
„Laut f." A. 3) Græsgang som hører til et Sæterbol. Østerd.: Løt.
lauva v. n. (ar), om Træ: faa Løv. Røldal.
Lauvblekkja f. Løvblad. Oslo: Läublække.
lau(v)en adj. om Korn: stor-hylstret og kjernefattigt. Shl. (Stord, Fjellber, Fitja), Hard. (Kvamm, Ulvik). „Da vekse slikt löue Kodn paa dan Aakrn". Eg. løv-agtig? løyven d. s. Ryf. (Tarvastad, Suldal, Hjelmeland). „Lettekodn" er det udskilte kjernefattige Korn.
„lauvga v. n. løve". A. længga, Sogn; logga (o'), Hard. Hertil: „Logg-Ask, Logga-Bjørk, Logg-Orr, osv., Logga-Kjerr", Træ, Krat, som egner sig til at løves; „Logga-Kniv". — loggast v. n. faa Løv. Shl.
Lauvgota (o') f. Rendebane el. dog Mærke i Bjergsiden efter Nedkastning af Løv. Sogn.
Lauvhogg n. = Lauvjarn. Se Hogg. Tel.
Lauvhorja f. = Lauvsigd. Tel. (Moland).
Lauvkjerv n. = Lauvkjerve. NGbr. Namd.
Lauvkverv m. (og n.) Lag i en Løvstak. ISogn (Aurland). Læukvarv n. d. s. ISogn (Hafslo).
Lauvløda f. Stækning af Løv; denne forudsætter saa stor Luft-Fugtighed, at Løvet ikke under Arbeidet knuses og smules op — skeer i klart Sommerveir gjerne inden Kl. 10 Formiddag. Sogn (Aurland, Hafslo) og Voss: Læuløa. Se Løda; til løda v.
Lauvmark n. og Lauvmerkje n. løvformigt Mærke, klippet i Faareøret. Tel. (Selljor).
Lauvnot (oo) f. enslags Vod, „Not", gjort af Løvgrene. Dal. (Hæstestad): Löunoud.
Lauvrauk n. liden Stak af Løv. Sogn.
lauvrik adj. løvrig. Sogn og fl.
Lauvsblad n. Løvblad. Gbr. Tel. og fl.
lauvsnag n. afløvede Kviste. Tel. (Tinn, Selljor).
Lauvsnagje m. afløvet Træpind. Tel.: -gje.
Lauvsnivil m. ɔ: -snidel; se Lauvjarn. Vald.
Lauvsprek (e') n. tørre, frønnede Løvtrækviste. Ma. Sæt. Rbg. Se Sprek (Spræk).
Lauvsprett m. 1) Løvspring. Dal. Nordl. og fl. 2) Vind, som bringer Løvspring; varm Østenvind om Vaaren. Agder, Dal.
Lauvstart m. afløvet lidet Løvtræ eller stiv Løvtrækvist. Sogn. Og Lauvstratt, Sogn.
Lauvstjøl m. (og f.?) Løvtrægren, som er berøvet Kviste og Bark. ISogn og Hard.: Læustjøl (Vik) og Löu(v)sjøl (Hard.). Se Stjøl, Styl; G. N. stjölr, Stjert.
Lauvstyre (yy) n. = Lauvstjøl. Ryf. Røldal. Til Styre ɔ: Stjert.
Lauvstyv (yy) m. = Lauvstyre. Ryf. Til Styv ɔ: Stjert. — Lauvstyve (yy) n. Samling af „Lauvstyvar". Ryf. Røldal.
Lauvtak n. a) Løvhugst; b) Sted hvor man sanker Løv til Foder. Tel. og fl.
Lauvtannar m. liden spirende Løvkvist; Løvspire. Hall. Sogn og fl. „D'æ kji so godt so ein L. aat Krytyro", en Løvspire.
„Lauvvind m." A. 2) Luftning der om Sommer-Aftenen blæser fra Land (Skoven) et lidet Stykke ud over Fjorden. Helg. — Lauvblekk m. et Vift af Lauvvind. Helg.
Lav n. hvad der „laver" ɔ: hænger færdigt til at drysse ned; saaledes: a) Regn- og Dugdraaber, Rim el. Sne i Træer. Ndm. og fl. b) Afke af Løv el. Naale som hænger paa, eller netop falder af, svedne Kviste. Røldal. Samme Ord har den speciellere Bet. Lichen, A.
lava v. (ar), samle „Lav", Lichen. Hall.
„lava v. n. (er, de), hænge osv." A. 2) (staa og) hænge, døse, maabe. Sogn (Hafslo). „Stao aa lava". G. N. lafa, forholde sig uvirksom? 3) „lava mæ Øyro", hænge med Ørene. Nhl. Ogsaa: lægge Ørene bagover, om misfornøiede Dyr. Ryf. „Hestn laver paa Øyredne". 4) om Sne som falder stille i store Fnokker (Filler). Totn.
Lavabjørk f. Birk, til hvilken man gjorde Løfter og offrede (Mælk, Øl osv.). Hall.

(Gol). Kjendt af de Gamle. For „Lovabjørk" af „lava" (ar) ɔ: lova. En saadan Birk „laver" nu i Regelen ogsaa af Kviste.

Lavafaks n. Hængeman. Jæd.

Lavakyrkje f. ɔ: Lovekyrkja. Hall. (Gol).

lavja v. a. = lava. Dal. (Hæskestad).

lavra v. n. 1. hænge meget løst og ligesom færdigt til at falde ned = lava, larva. SætB. og B. „D'æ kji so laust sum de lavrar ti". Vel af lava. Se larva.

lavra v. n. 2. haandtere noget med stive, svage, famlende Hænder; være haandvælen og slipphændet. SætB. og B. Jf. labra (lepra, læpra, læpja osv.). Maaske dog eet med foreg. — **Lavre** m. nogen eller noget som lavrar. — **Lavreneve** m. = Labreneve. — **lavreleg** adj. „Han heve so lavrelege noko Neva". SætB. og B.

„**Lavregn** n." A. Gul.

Lavskrik (ii) f.? = Lavskrikja. Trondh.

Lavøyra n. 1) Dyr med hængende Øren, som er lavøyrt. Shl. Ryf. 2) dovent Drog. Dal.

Laa f. (Spikarlaa, Spunlaa), se Lod (o') f.

Laag f. Fl. Læg'r, en Rul (Lægning) af Tougverk = Loga. Ndm. Romsd.

„**Laag** f." A. Fl. Læg'ar, Rbg. Læg'a, Sæt. VAgder, Vald. Om et meget stort Menneske eller Dyr. Ma.

„**laag** adj. Kompar. lægre, lægst". A. Sfj. Sæt. Tel. 6) tidlig paa Dagen. Kun i „laage Mjeltir, Mjøltir, Mjalti(r)", tidlig Morgenmalkning; og „laagt Noon", tidlig Eftermiddagsspisning (Diner). Tel. Sæt. „Gjæte laage Mjøltir", bringe Kvæget tidlig (Kl. 9) hjem til Morgenmalkning. Modsat: haage Mjeltir, haagt Noon. 7) snedig, slu, fiffig = lur. Follo, Oslo, Vestfold (Lier), Rom. Smaal. Maaske for log(n), til ljuga; se flg.

laagall adj. slu = laag 7). Østl. logall?

laagna v. n. = legna. Hard. (Kv. Ulls.): laogna.

Laa-gras n. et eget Græs som vokser paa side fugtige Steder (Dolar); maaske en Carex. Tel. (Kvitseid, Selljor, Mo). Af Laagras blir Laahøy. Tel.

laag(v)riska adj. med lav Brisk. Østl.: -riska.

„**laak** adj." A. 7) ringe, svag. Gbr. (Vaagaa). „Dæ va slik laak Dygd i Foo'ree".

laaka? v. a. og n. staa tilbage for, give tabt for. laake, Sfj. YSogn (Eivindvik); laok(k)a, Sogn (Vik, Lærdal; Ladvik: -e); laakka (lokka?), ISogn (mere brugt Form), Voss. „Han laoka no inkje fy deg", el., fjeldnere: „laoka no inkje deg"; Vik. „Eg laakka no inkje hann!" Maaske til laak adj. daarlig, ringe. Maaske snarere lokka = lakka ɔ: flytte Gryde over paa et nyt Fæstepunkt, „Lakk" paa Kjedelkrog. Med samme Anvendelse „fira" i Nfj.: „han fiira no inkje deg". Et ao udvikler sig undertiden i Sogn og Hard. (Voss?) af o' gjennem Mellemleddet aa.

Laakje m. slem ond Karl. „Ein stygg Laakje". „Din stygge Laakje!" Ndm. Romsd. Ogsaa: **Laakjels** n. **Laakjen** = den Onde, Fanden; Ndm. Romsd. Af laak adj., ligesom „ein Styggje" af stygg. Se ogsaa Loke.

„**Laam** f. Spor osv." A. Rbg.; **Laamm**, VNed. (ØMoland og fl.); **Loomm**, Bamle, Østl.; **Lomr** (o', aa og oo), Ma. Ned. Rbg. „Skiilomr, Sle'elomr". „Slaloom", Østl.

laama v. n. og a. (ar), 1) efterlade „Laam", Spor; age foran og saaledes opdrage Vei. Rbg. Tel. „Laame upp Veg'e". 2) laama paa, gaa med svær Fart, gaa paa. Shl. Ryf.

laamen adj. slap, mat; især om Haand som ikke kan gribe fast. SBerg. — **Laamneve** m. slap Næve. Jf. læma, læmen, lamen.

Laam(m)? Fjær i enslags Hængelaas. Gbr. (Sel, NFron): **Laam(m)e** (og „Laammo"?), Flertal? Jf. G. N. löm, f. et Slags Hængsel. — **laammhard** adj. 1) om Laas med haarde Laammer. 2) stiv og ubevægelig; urokkelig; umedgjørlig. NGbr. Og: lommhard, se d.

Laan f. = Laam. VAgder (Holum, Bjell. Vigmostad, Eikin).

laana v. n. (ar), 1) fire af, give løst, løsne. Sfj. „Du lyyt laane liite". 2) give efter for Tryk eller Tøining (Stræk). Nhl. Shl. Nfj. Sdm. (Sunnylven), Romsd. „Punto, Høysekkjn, Togje laana unda", el. „laana itte"; Nhl. laona, Hard. (Kvamm); ljaane, Nfj. (Selja). Vel eet med laana (ar), A.; men Vokalen (især Seljas, se laaka) vanskeliggjør Identitet med Isl. lona. Vel ogsaa neppe = laana (er), G. N. lána (ad), give, laane.

laanebyta v. = bytelaana. Søndenfjelds.

Laarekrok (oo) m. I „dra Laarekrok (og -g)", prøve Laarstyrke, idet man hægter Ben om Ben. Li.

laasfastaden adj. „l. Sild" = Laassild. Shl.

laasfør adj. forsynet med paalidelig Laas. Ryf. — **laasferdig** adj. d. s. Udbredt.

Laashelda f. Hilde som laases. Vald. Gbr.

laask? v. n. lade som, anstille sig = laast, laatast. SætVB. Neppe forefundet uden i Præs. Indik. læsk'e og Imperf. leesk'e (med Halvlyd ligesom vart'e, Imperf. af vare ɔ: verda). Infin.: „Han sille læske vere ukjende" (?). G. N. látask. Jf. med Formen: finnska; slaask? Hertil laasken.

laasken adj. fuld af Anstillelse, af Forstillelse; som gjerne „læsk'e". Tel. (Moland). „Katt'n æ laaskjen".

Laas-kolv m. Knevel i Kolvlaas, se d. Østerd.

Laasko f. pl. Anstillelse, Forstillelse; paataget Væsen; Foregivende. Tel. (Moland), Sæt. „De va barre Laaskun(e) hass". Ogsaa: „gjere de paa Laasko", paa Skrømt. Dat. Fl. Moland. Jf. laask, laasken.

Laas-kubbe m. Klods som laases til Hests Fod. Vald.

laast-høyren? adj. overhørende, ulydig. Gul.:

laafs-horin og „-orin". læfshorin, Strinda (Leinstrand).

„Laat m. Musikstykke". A. Hall. 2) Lyd, Tone; Klang, Musik. Gbr. og fl.

„laata v. n." A. laata av, aflade, holde op; især holde op at malke, om Ko. Jf. Avlaat, Avlæte; se lata Tel. (Kv. Sel. Laard. Raul.). Men: „leta (e') nee paa", hælde ned i. — „Je har hørt laati", omtalt = gjeti. Smaal.

„laatast, laast v. n." A „Laast kje i vare!" læg ingen Vægt derpaa! Nfj. (Stryn). „Han læst (leest?) ikkje gaa", han lod som han intet mærkede. Shl. Ogsaa i Inf.: „Du ska kje læsta gaa"; Shl. (Fitja, Etne). „Du ska kje læst' i vare"; Sfj. (Førde).

„Laatt m." A. Lætt, Hall. Lættr, Busk.

Laattarløgje n. 1) Moro, som yttrer sig i munter (ikke haanlig) Latter; store Løier. Laatteløje, Ryf. (Sand). „Ha te L.". Laattalæj, Ndm (Stangvik). „Bli te L.". Laattraløye, Hard. (Ullensvang). „Han va te L. fy däi", han vakte deres ufrivillige Lystighed (ikke: var Latterskive). 2) En el. Noget som er høist latterlig. Nfj. Sfj.

„Laave m. 2) Lade, Ladebygning". A. Laoe, SBerg. (Voss og fl.). Laave f. Rom. (Eidsvoll), Smaal. Derimod: Laue (öu, äu og æu) f. Hølade, Høbod; især „Utlöue"; Smaal. Follo, Røros. Dette er, ialfald i Røros, blot en Form af Løda, se d.

Laave-ask m. hver af de to med et dybt retvinklet Indsnit forsynede Bjælker langs Lo-gulvets Sider, hvorpaa dels Gulvplankernes Ender hviler, dels „Laavebrik" er støttet op. Shl. og Nhl.: Laava-ask, Voss (sjelden): Laoa-ask; Shl. og Nfj.: Laav(e)ask. Jf. Askerenna f. Tagrende bestaaende af en Bjælke med retvinklet Indsnit. Nfj.

Laaveberg n. jævn Bjergflade som overbygges og bruges til Tærskegulv. Dal. (Hæskestad).

Laavebolk m. Væg mellem Loen og Høladen. Totn, Smaal.

„Laavebrik f." A. 2) løs Fjælevæg som under Tærskningen sættes tværsover den forreste Del af Logulvet mod Døren. Voss og fl.

Laavebrot (o') n. Kornrum i Laden. Hall.

Laavefall n. Udbytte af Kornhøsten, saaledes som dette viser sig ved Kastningen og Drøftningen; Fold. Se Fall, Foll. Tel. (Moland, Laardal); Vald. (OSlidre). „De blir mindre Straa, men meir Laavefadd i Aar".

Laavedisl n. Kornaffald paa Loen under Indladningen. Hard.: Laoaditl. Til disla.

Laav(e)golv n. 1) Logulv. 2) Foderrum ved Siden af Loen. NGbr. Se Golv.

Laavegyft f. Støv paa Loen Hall.

Laavehjell m. Stænge el. Loft over Lo.

Laav(e)jælv n. Logulv. Nordl. Se Hjell.

Laaveklopp f. = Laavebru. Hall.

Laavepika f. den første Pige som efter Nytaar kommer ind paa Laaven til Tærskeren, hvilken efter Folketroen skal blive hans Kone. Sogn. Jf. Rokksmann.

Laaevra'a m. = Laavehjell. Rom. Se Rade.

Laavestaal n. Rum for Hø og Korn ved Siden af Loen. Gul.

Laavevisa f. „læra ein Laavevisa", kaste en Pleiel om Halsen paa En og tvinge ham til at løse sig ud ved en Sang. Jæd. Ma. Rbg.

Laa-vid m. Ved som har henligget i Vand — ikke netop i „Laavatn". Tel. (Vinje).

le se ledja. Lea- se Lid-. Leaa se Ljaa.

Lebba (æ?) f. 1) slap, slasket og sliphændet Person; Rog. 2) kvabset og slusket Kvinde. Hard. Ryf. Jæd. „Skitlebba". „Lortalebba". — Lebja f. d. s. Ryf. Jæd.

lebba (æ?) v. n. (ar), ikke faa Ordene vel frem for Slaphed i Taleorganerne; være ligesom mundvælen; tale slapt grødet og sent. Ryf. Jæd. Dette, og de nærmeste, Ord er dunkelt særlig i Forholdet til lyd- og betydningslignende: labba, labben, labra, lap, lapa, Lep, Lepe, lepja (lebja), lepra (læpra), lævja, læva, lava, lavra og fl. Slaphed (Hængen) er en fælles Forestilling.

lebben adj. 1) tilbøielig til at „lebba"; mundvælen. Ryf. Jæd. 2) keitet og slap i Hænderne, „slepphendt"; til Lebba. Jæd. Ryf. 3) smagløs; flau = saven; om Mad. Ryf. (Sand). — lebbeleg adj. = lebben 1). Ryf. „Lebbalege i Maale".

lebja v., Lebja f. se lepja; Lebba.

Lebbot (ee) og Lebbor (Leeboor) se Lid-.

„Led f. Side". A. „Riia, detta, av'-Lee" falde omkuld; nærmest: til Siden = „or Venda, av V." Hard. Se avle. „Detta te Lee(j)s", d. s. Ma. „Staa te Lees!" vig til Side! Ma. „Hor' attmæ Lee'n" og „Lee'a"; forhøre sig gjennem Sidespørsmaal, ikke direkte. Ndm.

„Ledaas m." A. Ned.: Leeaas.

Ledduvl n. Boie paa Siden af Bod, „Not". Sogn: Lee'aduvl (hlidar-, som i flere flgg. med Led sammensatte).

„Leder n. Læder". A. Lee, Ndm. OSmaal. Tel. (Treungen), Rbg. (Aamlid) og fl. — Ledrludr m. Rulle af Læder. Tel. og Rbg.: Læ'luu og Lee'luu. — Ledrstrulr m. = Ledrludr. Hall. Læ-. — Ledrskjekre m. Læderlap. Tel. (Tinn).

Ledfjøl f. Sidefjæl. Sæt.: Lee'efjøl og Lie-.

ledgjengd adj. 1) som vil gaa, skjære, til Siden. Tel. (Vinje). „Ein lee'agjænggde Slee'i, som vi kji gangge i Mææmeengjee". 2) som vil gaa i en Udkant eller afsides, alene. Tel. (Moland, Kvitseid). „Ho æ so lee'gjænggd dænna Kyyræ, gjængge allstødt paa Kant'n o for seg sjoov"; Mol.

„ledja v. a. lade". A. 2) læa, lær, ladde, ladt, Vald.: a) lægge Korn op i en Stabel. b) lade et Skydevaaben. 3) leea, indlægge (Korn) i Lade. Helg. (Brønnøy): „leea Kaarn"; Helg. (Bindal): „lee Konn".

Ledlakkar m. 1) en Jabroder; et Medhæng. VAgder (Aaserall, Fjotland, Holum). Forklaredes som: „ein sum lakka paa Lee'æ av nukun kvær". 2) Hjælper. Dal (Hæstestad). Ialfald i denne Bet. hører det vel til Lid n. Følge. Maaske altsaa to Ord.

Ledskjegg n. Kindskjæg. Shl.: Lee'askjegg.

Ledvegg m. = Blinding 3), Dubling. Ring. Totn: Leeværg. Led ɔ: Side; Vegg ɔ: Kile.

lefra v. n. (ar), 1) vrinske saa smaat = humra. Jæd. Dal. 2) lee i korte Stød og med Eksplosjon fra de fremskudte Læber; lee haanligt. Jæd. Dal. Hænger vel sammen med Lepe, lepra osv.

„**Lefsa** f." A. Lopsa, Ma. Læmse, NØsterd. „Ga mæ Læmsenn 'punne Haann", gaa omkring uden at tage ordentlig fat paa noget Arbeide; Tynset. 2) sammenlagt Leve.

Leffebidel m. Madfrier. Tel.: -beele.

Leffefot (oo) m. liden mislykket eller itureven Lefsa. Hard. og Voss: Lepsufo^ut.

„**Leg** n." A. Sæt. Hundeleg, Kattel., Kyrel.

„**leg** (e'), Endelse". A. Lyder lig i VAgder, Dal. (Lund), VNbg. (Iveland, Hounes), Roldal, G. N. -ligr; leien, Nfj. Stjør. og fl. Undertiden: ligan, naar Adjektivet staar eenligt, Li. (Kvin og fl.), Dal; legen (ligesaa), Nedre Tel., sjelden. -la, VAgder (langs Kysten); se la.

„**Lega** (e') f. 1) Liggen". A. Shl. og m. fl. Læg(g)aa, YNdm.; Leego, Vald. NGbr.; Lugu, Lughwu og Lu'u. Gul. og Jnnh.

„**Legd** f. 2) liggende Stilling". A. Stjør. Li. Nbg. Daulegd, Dogglegd, Tykklegd. 4) Hob af liggende vindfældte Træer. SHelg.

Legda f. = Legd 3). Ma. (Aaserall), Sæt. Hall. „Aakrn ligg i Legdu". 2) = Legde n. ɔ: Kuld. Østerd. „Vaan 'ta føre Legd'en". Maaske Dativ n. (Jf.: „i Hugun, 'ta Tyrin"; Hedm. Totn).

Legdeskog m. vindfældet Skov. Nfj.

„**Legemaal** n." A. Hard. „Legumaol". 2) Liggen = Lega. NGbr. (Lom): Legomaal.

Legemaal (e') n. Udmark som nys er indhegnet, „indlagt", til Meieland. Sogn; Sfj.: „Leiemaal".

Legenøyte (e') n. Sengkammerat. Vald: Lægonaayte. G. N. leguneyti, -nautr.

Legeplass m. Sted hvor noget, særlig Kornet, ligger i „Legd" eller „Lega". Shl.

Legetrev (e') n. Loft, „Trev", til at ligge paa. Tel. (Kvitseid). Legtrev d. s. VTel.

Legesaar n. Hudløshed el. Saar efter lang Liggen. Li. Ryf. „Ligg(ie)saar" d. s. M. St.

legesaar adj. øm eller hudløs efter lang Liggen. Rog. Li. Tildels: legsaare.

Legg m. Fattiglægd = Legd. Tel. Vestfold, Rom. Ogsaa: = „Lægdslem". „Dei bliv kadda Legg'e fyst dei æ lagde paa ein Gar tri Vikur hell fæmm Vikur"; VTel.

legge, læigge, (NGbr.) ɔ: lagga.

Legg(a)kopp m. ɔ: Laggakopp. NGbr.

Leggja f. 1) noget oplagt; en Stabel, især af Tømmer. Nedre Tel. (Vo, Lunde). „Leggje?" „Legge, Brukslegge". 2) i Dauleggja, Ovleggja og fl.

„**leggja** v. a." A. Lyder læ(j)ja, ligesom „li(j)ja", i Ndm. (Tingvoll og fl.), med væsentlig kort Stammestavelse, derimod: „knæjje" og „knægg'" ɔ: kneggja, „sætt'" ɔ: setja, „sitt'" ɔ: sitja. Ndm. (T. og fl.). „1) lægge, faa til at ligge". A. „Han la ikkje Dreev'e" eller „Naa(k)kje", det holdt ikke op at drive (fyge) af Søen. Ndm. Namd. Helg. Og: „Han lægg paa Naa(k)kje", Sødrevet stilles. Helg. — „L. fram Krøtere", lade Kvæget ligge ude for første Gang om Vaaren: Ryf. „L. ein aav", faa En lokket bort fra noget; Ryf. — „L. seg i, l. Hestn i", gaa igjennem Isen; Agder. „Lejie seg inn mæ äin", gjøre sig intim med En; Sæt. og fl. „Læjje sæi utom" = l. seg um. Østerd. „Læjje sæg ut for ein", anstrænge sig til Ens Bedste; Totn. — **leggja** v. n. = leggja seg ɔ: tilfryse. Tel. og fl. „Vatni, Jisn, legge". — „L. nee" v. n. nedkomme, „bære"; Østl. „Kua ær færi te(l) aa lægge nee". — „Lægg' oopp" v. n. anstrænge, falde vanskelig. YNamd. Helg. „Dæ lægg væl oopp aa lær' Kilogramvægta". — „Han la 'tu sæ(i) aa roofte", han raabte af al Magt; Østerd.

leggja ut v. n. (ar), tage lange Skridt, strække ud. Søndenfj. Vel til Legg m. Ben; men bøies mest som foreg. Jf. Leggjalag.

Leggjabein n. Skinneben, Tibia. Ryf.; NGbr.: Læijjebæin'. — **Leggjaspik** (ii) f. det bagre Læggeben, Fibula. Ryf. **Leggspiik** d. s. Nfj. Dal. Se A. — **Leggjaspil** (ii) f. Skinneben, Tibia. Voss, Sogn, Nhl. Maaske oftere: Leggspiil. — **Leggjaspita** (i') f. Fibula. Vald.: Læggjispeeto. I Tel. og Hall.: Spitu, Oklespitu, Beinspitu.

leggjabuen adj. rede til at gaa i Sæng. Hard.

leggjagreid adj. = greidleggja. Sæt.: „-e-".

Leggjalag n. 1) svær Fart i Gangen. Nhl. Jf. leggja ut; Sendelag. 2) = Legglag. Hard.

Leggjasokk m. Strømpe uden Fod. Tel.: -e-.

Leggjaspik, -spil, se Leggjabein.

leggjast v. n. nedkomme; føde. Ma. (Grindeim).

Leggjekniv m. Foldekniv. Tel.

Leggjispeto, Leggspik se Leggjabein.

„**Leggsumar** m." A. Odal: Lækksamar.

„**legna** v. n." A. Shl. Sogn. laogna, Hard. Om alle Madvarer som blir kvalme eller ankomne, ogsaa Mælk; Ndm.: længn'. — **Legnesmak** m. YSogn, Ndm.

Legn se Leign. — **Legomaal** se Legemaal.

Legro f. Ro til at ligge. Tel. Ifølge Bugge. G. N. legró.

legsa seg v. n. strække sig paa Leiet uden at sove el. trænge til Hvile; dovne sig. Hard.

legsaar adj. hudløs osv., se legesaar. Dal.

„**Legstad** m. 2) Gravsted". A. Begravelsesplads for en Gaard. NGbr.: Lægsta.

leia v. n. (er, dde; og ar), om Solen: glide bag Høiderne. Gul. Strinda, Innh. (Stjør. Skaun, Sparbu). „Her maa vi (mi) kjør' inn Høye føsst, Sola læie føsst her"; Stjør. „Hu begynne aa læi paa om Høustn". Peger dels mod leida, hælde, dels mod lægja, sætte lavere, hvilket dog i Innh. (Leksvik) skal have de regelmæssige Former: „leej, leeje", Imperf. „leegd".

„Leid f. Led; Maade; Viis". A. Ogsaa: Udstrækning i Rummet; Veilængde; Vei; Reise. VAgder, Dal. „D'æ langa Lei'æ før(r) du kjæme dør"; Dal.; G. N. löng leid. „Dei forliikte før(r) Lei'æ lykta (lypta)", de forligede sig endelig. Dal. VAgder; jf. G. N. lok leidar. — „Paa äi Läi", paa en Viis, saa omtrent; SætV. Jf. eileid. „Mæ Lei'æ", med Maade, rimeligt (langsad Leden. Veien); VAgder. „Uta(v) Lei'æ", uden Maade eller Skik, overmaade, urimeligt (udenfor Leden); VAgder. — **leisa**, i Sammensætn., ØTel.: „eileisa, ingaleisa"; **leise**, Hall.; **læine**, NGbr.: „ingkorleine, æi'læine, in'gor-, no'gor-; men: æill'elein, mang'elæin, and'elæin".

„leida v. (ar)". A. „Han gjekk o leia seg inn paa Folk", var ubehagelig, søgte Kiv. Tel.

„Leida f." A. 3) Ubehagelighed; Plage. Gbr. Ma. og fl. „Dæ e reint ei Leie me di e ikje fæ saavaa um Neet'n"; Gbr.

Leidan og **Leidun**? f. Lede; Fortræd, Plage og dl.; = Leida. Rbg. „D'æ ei Leian i de", det er noget fortrædeligt noget; Mykland. „De va ei Leiun mæ de dær"; Evje, Honnes, Bygland. „D'æ slik äi Läiaan (-on) mæ deg, du gneg'e so"; Bygland, Evje. Maaske: Leid-onn. Synes ogsaa at udtales nogle Steder: Leiaand og Leiund. — ? Ogsaa: „d'æ **leium** mæ slikt", d. s. Ma. (Aaserall). Dativ af Adjektiv?

Leidarvarde m. „Varde" som viser Vei, „Leid". Ryf.: **Leiavare**.

Leidarvætte n. Mærkesten som viser Vei, „Leid". Ryf. (Sauda). Jf. G. N. vättr Vidne, vætti Vidnesbyrd; Vitne = Vitnestein; og med Bet. lýritr. Et andet „Leiavætte", se Leidvette.

leidd adj. kjed, træt. Sæt. Tel. Roldal. **leitt'e**, Ryf. Røldal, Hard. Voss. Bøiningen tillader vanskelig at det er Part. Perf. af leida (ar; gjøre led), og leita (ar; anstrænge). Se A. I denne Bet. (kjed) høres i Tel. og fl. neppe „lei'e".

Leide? n. Ledsagelse? noget som ledsager? umiddelbart Indtryk af en Persons Væsen = Koma, Fylgja, Fylgje. Oftest: „gott Læie". Odal, Solør (Vaaler), Vinger, Rom. (Aurskog). „Dæ er (ær) et gott Læie me 'n, me 'a". Lidet brugt. Jf. G. N. leidi Bør; leidir m. Ledsager. Sml. Ham, Hug, Vord (Völ). — **Lidande** n. d. s. Smaal. Rom. (Høland, Fet). „D'er slikt gott Liiane ve'n". Ogsaa: „D'er slikt Liiane ve'n". — **Lide** n. d. s. Smaal. Rom. Hedm. „D'er liksom et gott Liie føller 'n". „D'er slikt gott Liie ve'n". Maaske eg. Følge. et *Lide n. af lida gaa; jf. gengi. Sml. ogsaa Lid, lid, Følge. — **Lidels** n. d. s. Follo. „Gott Liiels". — Liiane, Liie, Liiels kunde vel ogsaa slutte sig ligetil til lida (ii) ɔ: synes vel om, hvilket er meget brugt i Østl.

?**Leidelde** n. = Leidende 1). Sogn (Lustr).

„Leidende n. 1)". A. Hard. Sogn.

Leidestand. „Gaa i Lei(e)stann", gaa Haand i Haand. Nordl. Østl. og fl.

Leidesteik f. En som „leidar seg". Tel.

Leidevidja f. Vidje som forbinder „Veginde" med Skaglerne. Sogn: Läie-.

leidga seg v. = leida seg. Rbg. og Tel.: **leigge** (seg). — **Leidgegjest** m. En som gjør sig en Glæde af at yppe Kiv i Selskaber. Rbg. og Tel.: „gg".

Leidkynne n. vrantent eller slemt, „leidt", Gemyt. Gbr.

leidleg adj. led, kjedsommelig. Hard. (Oydfjord): **läidle**.

Leidnad m. Fortræd, Ubehageligheder = Leide. Tel. (Moland): „Leina'e". „Eta se te **Laidnars**", æde sig led; Hall.

„leidsam adj." A. 2) led, kjed. Tel. „Leisam o leidd'e". Gul.: **leessam**. — Et **leessin** adj. led, Østl. Helg., tør være Sv.

leidsinna adj. mismodig og vranten. VAgder: „leisinna"; og **lei(d)sint**.

Leidsn n. 1) Lede. 2) led Tingest = Leida. Nhl. (Haus, Eksing.) og Hard.: **Läi(s)sn**.

leidtamd adj. = leidsletamd. Gbr. (Lom).

Leidvette n. fortrædeligt Væsen. Ryf. Tildels: **Leiavætte**.

Leie, se Leide, Lægje, Løgje.

Leigdekar m. se Leigdefolk. Sdm.

Leign? f. Leie = Leiga. Hall. (Gol): **Læigdn**. I Sogn (Leikang, Balastraand): **Legn**, mest om Jordskyld. Ofte: „Legn aa Leiga". „Gar'n ha liti Legn".

„leika v. n. lege osv." A. Præs. Indic. **læik**, Imperf. **læikte**, NGbr. (Vaagaa, Sel, Lom). „Leik mættan Maagaa". „Hæinn leik stoort". „5)". A. „Han leikar paa de", og „han leikar ette de", hans Hu dreier sig om det, han attraar det; Tel. (Kvitseid). „Dænna Hestn leika han Hug (paa)", denne H. havde han Lyst paa; Tel. (Lunde). «Fer han leikar hug á hennar», Landstad, 211. 6) **leika seg** = leikast. Tel.

Leika n. Fl. **Leiko**, 1) = Leika f. Hall. NGbr. G. N. leika, n. 2) Lægne. NGbr.

leikast v. recip. lege med hinanden; brydes; slaas, omtr. = G. N. leikast (vid). Sæt.

Leikan n. Attraa. Tel. (Kvitseid). „Han hae slikt Leikan tee de". Jf. leika 5).

Leikand n. Lægne. Hall. Tel. — **Leikandband** n. Kobaand med L. i. Hall.

Leikarbarn n. Legekammerat. NGbr.: -baan.

Leikarhug m. **Lyst til Leg**; Overgivenhed. Tel. (Lunde). „D'æ Leikarhug i Hestn".
Leikarhus n., **Leikarstova** f. lidet Hus lavet til at lege i. Ma. NGbr. og fl.
Leikarstund f. Legestund; Fristund for Børn.
leikeblid adj. straalende blid; muntert blid. Hedm. (Ringsak). Oftere: „Bli som ei Leike"; Østl.
leikeleg adj. oplagt til Spas eller Leg; spasende. Tel.
Leikestova f. Dansehus, Ballokale. VNed. „Me ska a(v) te Leigestöue", vi skal paa Dans, Bal. Ligesaa i D. Diall.
Leikfore n. spøgefuldt Lune; Stemning for Leg eller Spøg. NTrondh. (Stjør. og fl.).
„**Leikinde** n. 2) Lægne". A. **Leikand**, Hall. Tel. **Leika** n. Gbr. **Læka** m. Smaal. (Trykst.), Follo (Kraakst.), Rom. (Høland).
Leiks m. (og n.) Leg, Morskab = Leik. VAgder.
leiksa v. n. (ar), lege, more sig = leika 1). VAgder (mest de øverste Bygder). — Leik og leika bruges der, hvor Leiks og leiksa findes, kun om Fiskes (og Fugles) Leg.
Leikomvoll m. = Leikvoll. Tel. (Rauland).
le-in adj. smidig, Helg., se lidug.
„**Lein** f. Skraaning osv." A. Oslo (Hurum), Hard. (Kvamm). Ogsaa: en liden jævnt hældende Indsænkning mellem svagt stigende Bakker. Østl. „3) Bevstøtte osv." A. Gbr. Fl. **Leine**. bestemt **Leininn**.
lein, af „aaleina", i Forbindelserne med personlige Pronn.: „a-mæ-lein, a-dæ-lein, a-sæ-lein (læen)". Trondheims By. „Hu va a-sæ-lein". Jf. Nord-Eng. (Skotsk) Dial.: thu art no thy lane = not thyself alone.
Lein n.? Læmpe, Eftergiven. Shl. (Fitja). „Fara mæ Lein". „Gi(va) Lein". „Itte Lein", lempeligt. Til leina v.
Leina f. Skraaning = Lein f. 1). Sogn. Hall. (Gol, Nes). Ogsaa: **Loyne**, Hall. (Gol). **Läinao**, Stedsnavn i ISogn.
„**leina** v. skraane". A. Voss, Sogn, Shl.
Leinebakke m. svagt skraanende Bakke. Voss.
Leinebrekka f. d. s. se foreg. Voss.
leinutt adj. svagt skraanende. Voss.
leipre v. grine. Smaal. Se lepa.
leira adj. leret; comp.: **leirar**, Gul.
„**Leira** f." A. 3) flad leret Strand, som undertiden staar under Vand. Smaal. Oslo og fl. Hertil Stedsnavnene „Leira".
Leirbrot (o') n. Brink el. Brud fremkommet ved Udfald af en Lermasse. Gbr. (Fron).
Leirdengja f. Indretning til at banke Leer. NGbr.
Leirdissa f. gyngende Lerflade. Røros og fl.
Leirelta f. æltet Lermasse. SBerg.
leiren adj. leret. Trondh.
Leirevall = Lægervall. Ma. (Aaserall).
Leirfallsblom (oo) m. = Leirfivel. Smaal.
Leirgrop f. Leergrube. Totn: **Le(i)rgroopp**.
Leirlums m. sæbeagtigt Leer. Follo, Oslo.
leirsett adj. stærkt blandet med Leer. Gbr.
Leirstein m. **Leerskifer**. **Nordl.**
Leirtak n. Sted hvor man tager Leer. Østl.
Leirtoka (o') f. = Leirtak. Hall.: **Leirtuku**.
leisp adj. læspende = lesp, kleisp. NGbr.
leispa v. læspe. NGbr.
„**Leist** m. 1) Sok osv." A. Agder. „2) Oversok". A. Hard.: Fl. **Leistar**. 4) Knæ, i Bekkjaleist, Bitaleist. 5) tætvokset Græs (Lest, A.). „Rugleist". Gbr. Vald. Hall. Voss og fl. 6) haard uskaansom paagaaende Karl. Jæd. (Haa, Gjæstal). „Han va ein Leist mæ meg". „Bruseleist, Sveipeleist". — „Vera paa Leistarne", være rigtigt oppe, være livlig larmende og noget voldsom, enten i høit Humør, i Kaadhed, eller i Vrede; Ryf.: „Vara paa Leistadn"; S. og NTrondh.: „v. paa Læsstaam"; Ndm.: „v. paa Læsstaa". „Vera paa sine Läista", være i sin Glands = i sin Bragje. Nhl. „Vera i beste Läisto", d. s. Voss (Ekſ.).
„**leista** v. n. (ar), 1) sokke osv." A. VAgder. „Leista Sokkeleistn", gaa i bare Strømper. Agder. 3) slæbe Hoven: om Hest, som har for langt og for vandret stillet Hovled (og Hov). Hall. Shl. Ndm. I Tel. (Kvitseid) „leistar" Hest naar den faar hoven Fod ved at staa længe stille. 4) v. a. sætte i Fart, i Gang? Shl. (Stord, Fjellber). „Han leista 'an ut", kastede ham ud. „Eg fær vel leista meg paa Dør" (1). 5) anstrænge, angribe = leita, røyna. Jæd. (Gjæstal, Haa). „Dæ ska leista dæg!"
leista seg v. n. 1) vokse tæt, om Kornspirer; se Leist. Vald. Hall. Gbr. og fl. **læste se(g)**, Østl. 2) forslaa, være drøi. Vald. „Dæ läista se gott".
Leistung m. Sok som gaar op til Ankelen; Ankelsok. Nfj. (Innvik).
„**Leit** f. Søgen". A. Vald. „Hesteläit".
„**leita** v. a. 3) angribe". A. Tel. Jæd. „Dæ ska leida (= leista) deg!" det skal du faa føle! — **leita seg** v. anstrænge sig. Tel. og fl. „De kjeme ti läite seg", det kommer til at knibe, holde haardt; Sæt.
Leita? „Fiska paa Lei'to", ligge for „Ile" (Anker) og fiske med Haandsnøre. Shl. Hard. „Leito" kunde maaske være en sjelden Dativ Fl. af Leite n. Leit f. — **leita** v. n. (ar), fiske paa denne Maade. — **Leitarpass** m. slig Fiskeplads. Shl. Hard. — **Leitefiske** (kj) n. sligt Snørefiske. Shl.
„**Leite** n. Synsvidde". A. **Loyti**, Rbg. (Aamlid); **Leete**, „Langleete", Gul. Østerd. (A.). „Huse kom i Lei'to", Huset blev synligt, var ikke længere dækket; Dativ Fl. Ryf. Endog: „Hill'æ æ komen i Leide", Efterbyrden er bleven synlig; Dal. 6) Omtrentlighed, Maadelighed, næsten = Maate; i: „ti Läitis", SætB. „Han seer ti Läitis", saa nogenlunde; „ho les'e ti Läitis", læser saa vidt at hun slipper igjennem.
leitt adj. se leid.
„**leiva** v. a. levne". A. **loyva**, **Ryf. Dal.**

2) tage ind Seil; stikke op. Ryf. „Han løyve(r) ikkje før ei Rosa" (Byge).

„**Leiva** f. Levning". A. Tel. Rbg. (Aamlid: „ei Leive"). **Løyva,** Ryf. Dal. Oftest i plur.: „Leivur", Rbg. Tel.; „Løyvur", Tel. (Selljor, Lunde).

leje (ee), se leia, lægja. — **Lek** (e') m. Læk.

„**lek** (e') adj. utæt". A. Li. **læk, lækk,** Østl.

Lek (ee) m. en Pusler, Pirker; se leka (ee).

leka (ee) v. n. (ar), 1) om Redskaber: vakle, rokkes eller vrikke smaat hid og did af Løshed i Sammenføining; sidde usikkert; forskyde sig. (Bevægelserne er mindre end ved lakka, larka, slarka, kippa, og lydsvagere el. lydløse). Hall. Vald. (SAurdal, VSlidre), SGbr. (Øyer), Land, Totn, Hedm. Hadel. Ringerike (Aadal, Sigdal), Solør. Mest: **leeka;** ogsaa **læka,** især i Øst-Fladbygder. Vistnok eet med „likka", bevæge, (som glikka og gleeka), og altsaa vel for lidka; jf. lida (leea), lidast, lidra (lirra, lirka?). „Kniivn lekar i Skafte". „Tindn lekar i Riiva". „Sle'an (Kjer'e, Kar'e) lekar her aa der". „Hestskoon, Stooln lekar". 2) vrikke, rokke ved noget; forsøge saa smaat osv. = lirka. Vald. Hall. og NGbr.: (kort) ee; Hedm. og SGbr.: æ. „Vinn'n, Dongen, læka paa Døra". „Han stoo o leeka mæ'n". „Friarn gjekk (gikk) der aa læka". 3) pille, pirke, pusle. Vald. Solør og fl. „Han leeka mæ noko Smaatteri o vil slette se unda dæ so æ tungt"; Vald. „Här gaar 'u dær aa lækar etter?", hvad osv., Solør. 4) „leka ut" v. a. faa til at gaa med Læmpe. Vald. Land, Aadal, Hadel. Gbr. Østerd. (Aamot). „Leeka uut Baatn". „Leeka (læka) uut Tiiee (Tiia)", udhale Tiden. — **Lek** m. En som lekar 2) og 3). Vald. (ee). **Lekafant** m. d. s. — **Lekarom** n. Rum til at leka i, nødvendigt ved somme Redskaber. SGbr. (æ), Ring. (Modum). — **lekalaus** (æ og ee) adj. løs i Fugerne, saa det lekar. Solør—Hall. **likkalaus,** d. s. ISogn, Ryf.; se likka.

„**leka** (e') v. n. 1) rinde ud". A. Inf. **laakaa,** STrondh. Østerd.? Imperf. **lok** (o', og oo, o^{u}), Tel. Sæt.; **leek,** Østerd. Hedm. SGbr. Hadel. Ring. Ryf. Boies: **læka, læk, lakte, lakt,** NGbr.; **læka, læka,** Smaal.; **læke, lækte,** Rom.

Leka (e') f. gruset Jordsmon, hvori Vand (og Gjødning) siver af. Tel. (Kvits.): **Leku.**

lekalaus, Lekarom se leka (ee).

Lekaur (e') m. løs og grov Grundjord, „Aur", som lader Vædske (og Gjødning) sive igjennem. Tel. (Mol. Selljor og fl.). — **Lekøyre** (e') m. Banke af „Lekaur" i Ager el. Eng. Tel. Rbg. Se Øyre.

Leke (e') m. Draabe, Taar. NGbr.: **Læka.**

„**Lekk** m. 1) Led". A. Hadel. Voss. „2) = Lag". Sogn (Aurland), Tel. Jf. Lakk.

lekkja seg v. (ar), bugte sig; f. Eks. om en **Lekkjehorv,** (Ndm.) Ndm.; Vald.: om en lystig Karl: „lækkje se" og „lænkje se". Se A.

Lekkje n. 1) Lænke = Lekkja. NGbr. Hadel. Rom. Smaal.: „Lækkje" og „Lække". Ogsaa: **Lækkje** f. Rom. (Nes og fl.). A. 2) Ring i en Kjede = Lekk. Hard.

„**Lekkjeblom** m." A. Sæt. Ma.

Lekkjepinne m. Pind til at sætte igjennem to Ringe „Lekkjer", i Trækketøi. Rom. Smaal.

Lekkjeskorda f. Kjedelkrog med flere Fæstepunkter „Lekkjer". Tel.: -skoore; se Skorda.

Lekkje-storr (o') m. = Stukk, Equisetum limosum. Tel. (Kvitseid, Vinje).

Lekkjes-tunga f. = Draattetunga. Hard.

leklendt (e') adj. om Jordsmon hvis grove Grus lader Vand (og Gjødning) sive igjennem. Tel. Li. — **Leksing,** se Lessing.

leksta (e') v. n. (ar), omtr. = lesa. „Lekste upp se ein", lade En høre „Sandheden", læse En Teksten. Tel. (Selljor, Kvitseid). „**Lekse** upp for ein", d. s. Gbr. og fl.

Lekt (e') m. En som „lektar", halter. Tel.

„**lekta** v. n. (ar)". A. 2) halte. Tel. (Mol.).

lekta (e') v. n. (ar), 2. om Veiret: formildes, bedage sig. Dal. (Hedland, Hækestad), Li. (Bakka). „Dæ lekta paa mæ Regne, Snødrive, Frostn". Maaske eet med foreg.

Lekøyre m. se Lekaur.

Leme m. se Lime. — **Le-me** n. se Lid-med.

„**Lemende** n." A. **Lomann,** Fl. **Lomænna,** Ma.; **Loma** f. Li.

lemja v. a. (ar), sønderlemme = lima (i'). Rom. (Gjerdrum, Sørum, Nes, Eidsvoll).

Lemja f. en tynd kvistet Gren til at tugte med; Ris. Ryf. Røldal.

„**lemja** v. 2) dundre". A. Hard. Røldal, Ryf.

Lemoro, Lemöru, se Lidmara, -mora.

„**lempa** v." A. 2) flytte smaat og varligt.

Lemskukk m. lidet Loft = Skukk. Sogn.

Lemspong f. liden Bro som fører over paa Loft, „Lem". Nhl.

„**lemster** adj." A. **lam'str,** Tel. (Sellj. Laardal, Rauland; Wille). „Lamstr o lamen". Ogsaa i Jemtland. — **limstr** (i'), d. s. Ma. (Sygne og fl.), VNed. — **leen'** v. bli mildere. Trondh. Se læna.

lemykjyn (ee) ɔ: lidmykjen. NGbr. Østerd.

„**lena** (ee) v. a." A. 2) tage eller faa til Laans; laane. SætVV. „Eg kann kji Veenleikjen av de(g) leene". Hedder ogsaa: „laane". — I Li. (Fjotland) er **leena,** at at laane i begge Betl.: give — og faa til Laans. Sjelden.

Lenak (ee) n. Lagen. Ndm. Se Linan.

lenda v. a. drage i Land. Oslo: **lænne.**

lenda? v. n. (ar), om Solen: gaa bag Fjeldene, gaa ned i Forhold til et meget begrændset Rum. Fosn (Stadsbygd og fl.). „Soola $læ^{i}nne$ (Præs.; $læ^{i}nna$, Imperf.) føsst her". Maaske, trods Bøiningen, eet med lenda, at lande.

lenda v. n. (ar) = miga. Tel. (Eidsborg).

Lendapose m. Pose baaren paa Lend. Dal.

„**Lengja** f. 3)". A. **Loynje**, NGbr.
„**lengjast** v. n. 2) længes". A. Jæd. Dal. Ma.
Lengn f. Længde. Hadeland, Ndm. „Længna paa Batne". „Heile Længna".
„**lengst** adv." A. „upplængst", øverst (oppe), Tel. (Rauland); „uppaolængst", d. s. Hard.; „undelængst", nederst, underst, Hard. — „(Paa) **længstom** o længji", til syvende og sidst; Tel.; i **Længsto** (aa) d. s.? Shl.
Lengt m. Længsel. Østl. og fl. „Mæ Længt" = med Lofte; Østerd.
„**lengta** v." A. „længt' paa" = l. etter. Ndm.
Lening f. Skandseklædning. Shl. Meddelt.
lenkja v. a. (ar), 1) bøie; lempe; lede. JSogn. Lidet udbredt og anvendt. 2) hægte (kjæde) Historier sammen; fortælle lange Historier = rokkja. Stjør. (Maaraak). — **lenkja seg** v. Vald., se lekkja. — **lenkjeleg** adj. som lader sig lenkja 1). Sogn.
Lenkja f. lang Person med daarlig Holdning (som slaar Bugter paa sig). Gbr. Vald.
lenkjutt adj. lang og bugtet: om Tømmerstok, om Person. Hall. (Hol og fl.), Nordl.
„**Lensmann** m." A. **Læssmann**, Vald. (Vang og fl.); **Lææs-**, NGbr.; **Linns-**, Dal. VAgder (Fjotl. Grindeim, Bjell.); **Leessmanne**, Sæt. Rbg. (Aamlid); **Leesmanne**, Tel. (Binje).
Lensmannssvevn m. utryg Søvn, kort Blund, som Ens der ligger paa Vagt. Berg. og fl.
lenta v. a. lempe; føie. Hall. (Gol), Gbr. (Lom). „Du fær lænte de mæ 'o", du faar lempe dig efter ham; Hall. Ogsaa omtr. = lirka. Helg. (Bindal).
lenten adj. livligt imødekommende, muntert hjælpsom. Ned.
„**lentug** adj. 1) lystig". A. Follo: **læntäu** („aa bliilaaten"). Rom.: **lontäu**. „L. Hest". — 3) som forstaar at lempe sig; smidig; modifiable. Hall. (Gol). Til lenta v.
lentort adj. oplagt til skalkagtige lidt spottende Bemærkninger = lettort; som af et „Lentord" = Lentor. Voss. Jf. lenten.
Lep (e') m. Læb; nedhængende Tunge eller Flig i Kanten af noget, især Klæder. Tel. og fl. „Stakkjn hængg i Lepar". — **leputt** adj. fuld af „Lepar". Smaal. Hall. Tel.; Dal.: „lebete".
Lepa (e') v. n. (ar), 1) danne „Lepar". Hall. „Plaggji leepa ette Kanto". 2) hænge Læberne. Østerd. (Elvrom). „Han sit aa læpär aa vil inte eeta". 3) slænge med Læberne; løfte Læberne; grine op, om trætte el. brunstige Dyr, især Heste. Smaal. og Vinger: **leepa** og **læpa**. Ogsaa: **leepre** (leipre), SSmaal. Jf. lepra, lefra, lepja; ogsaa lapa, lap, Lap.
„**lepa** (e') v. n. kludre". A. Særlig: kludre formedelst klodsede, vælne Fingre = fukla. Smaal.: **leepa**. Er maaske eet med foreg. eller snarere nærstaaende; jf. lapa osv.
lepasid (e', ii) adj. 1) med sidt hængende Tunger, Flige el. „Lepar"; 2) maaske ogsaa: med hængende Læber. Sæt. Tel. Busk. — **lepjasid** d. s. s. 1). Tel. (Mo, Binje).
Lepatrask (e'; oftest æ el. ee) m. storlæbet Person. Østl. **Lepatrost** m. d. s. Vestfold (Sandsvær). **Lepatrusk** m. d. s. Vestfold (Eiker); „Lepa-Torres" d. s. Ryf.
„**Lepe** m." A. **Leepe**, Hall. **Læpa**, Gbr. og fl.
lepja v. n. (ar), bevæge Læberne uden stor Virkning; saaledes: 1) bevæge Læberne i en Vædske uden at drikke, som Heste der samler op Meel. Smaal. Totn, Sogn. 2) smage kræsent paa og omtrent vrage; ogsaa: æde skjødesløst, rode (søle) i Mad. Totn, Hadel. Sogn. 3) tale med slappe Taleorganer = lebba. Shl. Roldal, Rog.: **læppja**, og mest **læbbja**; i Dal. **lebbja**. Maaske eet med lepja (lapte), at labe, hvilket paa nogle (de fleste?) af de samme Steder har A-Bøining. Jf. ogsaa lebba, Lep, lepa flgg. (lepjasid). Men **lævja** (jf. læva) kan betyde d. s.; se d. Maaske har endog bb nogensteds udviklet sig af B, og delvis Sammenglid af lebba, læbba (lævja) og lepja (lapte) fundet Sted.
Lepja f. 1) En som „lepjar" i Talen. Rog. Mest: **Læbbja**. 2) = Lebba.
lepjasid, se lepa-.
lepjeleg adj. 1) tilbøielig til at lepja 3). = lebben. Ryf. „Snakka læbbjalegt". 2) slap af Smag; smagløs; flau, vammel = lebben, saven, valg. Rog. „Dæ smakar læbbjalegt".
lepjen adj. = lepjeleg 1 & 2. Shl. Rog. „Danskjen æ læppjen paa Maale". „Dæ va so læppje (læbbje) aa høyra".
„**Lepp** m." A. 3) = Lep. NGbr. — **leppsid** adj. = lepasid 1). NGbr.: **læppsii**.
lepra v. n. (ar), 1) smage tidt og smaat paa en Drik; nippe til. Smaal. „Han sat aa leeppra (og æ?) paa Toddin". 2) se lepa.
lepra? v. n. (ar), være stiv famlende klodset og ligesom vælen i Haand eller Mund: a) kludre, famle = fukla. Hall. (Nes, Gol): **lærpre**; (YSogn: læppre?). b) om Dyr: slippe Maden af Munden igjen osv. være kræsen = lepja (ar), lepa. Hall. Jf. læbra, labbra, loppen. **leprefingra** adj. med Fingre som leprar. Ndm.: **læppr-**. — **læpren** og **læprutt** adj. tilbøielig til at lepra. Hall. — **Lepreneve** m. en stadigt vælen Næve: a) en sliphændet Person; YSogn: **Læppreneve**, (-**kiit** d. s.). b) en Kludrer og dl. Hall.: **Lærpre-**.
Lepra f. og **Lepre** m. En som leprar. Hall.: æ.
leputt, se Lep. **lera** (ee), **leraleg**, se lira.
„**lera** (e') v. n. lure". A. **lor(r)** (lörr), Salten. G. N. hlöra.
„**Lere** (e') n." A. „Staa paa Lere", Røldal.
„**Lereft** (e', e') n. Lærred". A. **Leereft**, Tel. (Raul. Skafsaa); **Leerift**, Vald.; **Leereeft** (to korte ee), NGbr. Lee- som i Leefot.
Lereide? m. (n.) Underlaget under „Klyv", til Beskyttelse af Hestens Ryg ɔ: Le-skinn el. Sveitakodde + Bossa + Sadel. Sogn

(Vik, Underdal, Aurl.): **Lærräi** og maaske „Ler(r)ei (e')"; sammesteds **Læsstjinn** ɔ: Le-stinn. Jf. Leefot, Lifot, Ljofot. Se A.
leren (ee) adj. 1) dinglende el. vrikkende og slap om Ting som skulde være stiv. Sfj. (J- og Y)Dale, Holsa). „Kragjen æ leeren", om en stivet Krave. 2) upaalidelig og forstyvelig i Sammensøiningerne. Sfj. YSogn. 3) udholdende i at finde Udflugter osv.; = seig. Sfj. (Holsa). „Han æ leeren aa dragast mæ". Jf. lera, lira, lidra.
Lerja f. 1) blød flad formløs Masse. Rog. Nhl. og Li.: **Lærja** og **Lerja**. Og: **Leerja, Lirja,** Jæd. (Klepp, Time), Ryf. (Høgsfjord); **Lørja,** Shl. (Etne). „Kulerja", Kokase. Ogsaa: **Lurja**; Ma. 2) tung dorsk Person. Rog. Jf. Lyrja.
Lerkja f. lang stor slap doven Figur. Romsd. Jf. Lark, Slark, Slerkja.
[**Lerkn** (æ) f. Lærketræ, Pinus Larix. Ndm.
Lerung m. se Lørung, Lyring.
Lerpa f. 1) blød Klat = Larp. 2) skiddenfærdig Kvinde. Hard. (Ullensv. Odda).
lerpa v. skide = larpa. Shl.
Les m. Indvaaner af Lesja Herad. Gbr. (Vaagaa, Lom, Fron): **Lees** (kort ee), Fl. **Lisi**, som „Nees" ɔ: Nes (pl. Nesja) fl. St.
„**lesa** (e') v. læse". A. **læsa, læs, las, leese** (lutter korte Vokaler), NGbr. Imperf. **lees**, Rom. Ring. (Modum), Gul. ØTel. Sogn. Infin. **lees(s)a**, m. St.; Supinum: **lees(s)i**, Gul. og fl. — **leske**, se laast.
„**Leskinn** n." A. Ma. (Aaser.): **Leesskjinn**.
Lesningspose (o') m. Bladmave, Omasum. Tel. (Vinje). „Løysningspose", A.
„**lessa** (e') v. (er, te). 2) betynge". A. Særlig ved Minering. Shl. 3) slaa, daske til En; omtr. = **klessa**. ISogn, Vald. (Vang). „Eg ska lessa deg unde Øyra". Jf. trykkja, Trykk. 3) „lessa ned" v.n. falde i Læssevis; om, f. Ex., Sne.
Lessa f. Sted hvor man læsser paa eller ordner Læsset. Vald. (VSlidre).
Lessing m. svær Karl (Figur) = Avlessing. Li. (Feda, Bakka, Gyland). **Leksing**; Stav.
lesskylluge se lidskyldug.
Lest f. = Lest m. 1. Shl. og fl. **leta** se lata.
„**Letre** (e') n." A. **Lætre**, Ma. (Ovrebø, Aaserall), Sæt. VTel.; **Leetre**, Smaal. (Trykstad), Vestfold; **Læ'tr**, Rom. (Nes, Nannestad, Eidsvoll); **Lee'tr**, Oslo. „Griisn drar Lætr". G. N. látr.
„**lett** (ee) adj. let, ringe osv." A. „Sitja paa leett a n Kost", faa lidet, el. intet, Traktement; Rog. „Mæ leett u m", Rbg. (Evje); „mæ leett o m", Tel. (Kvits.) = med letto.
lett (ee) adj. lidt beruset. Ryf. Røldal, Sfj. Maaske eet med foreg.; jf. Eng. lightheaded, fortumlet. Se dog de flgg.
Letta f. Kvalme med Tilstrømning af Vædske til Munden; efter en anden Forklaring: pludselig Mathed, næsten Lammelse. SHelg. „**Æ(g) e saa brydd** mæ Leett', mæ Leettaa". **Mest brugt bestemt**: Leettaa. **Vaslett'** f. d. s. Ndm. Jf. Lett (A.), Lette.
Letta (ee) f. Lettelse, Lindring. Li. (Fjotl.).
„**Lettang** (ee) m. 1) let Føre". A. Føre efter et meget lidet Snefald. Oslo, Ring. (Sigdal). Vestfold (Eiker). **Lettoong** d. s. Follo; **Letting** d. s. Smaal. „Kjøre paa L.", paa et tyndt Slædeføre som ikke tillader Læs: **Lettingsføre** n. Smaal. „2)". A. Gbr.
Lettang m. 1) den letteste Deel af et Arbeide; let Arbeide; særlig: den letteste Kjørsel. Vestfold (Lier, Hov). „Du har Lættangen!" 2) „kjøre paa Lættangen", kjøre uden Læs med et let Redskab, Slæde el. Vogn. Vestfold (Sæm, Hov, Lier). Vel eet med foreg. — **Lættangssleea** m. = Lettingsslede.
lettangt adj. n. let at færdes (gaa, kjøre) fordi Føret er fast (tyndt). Oslo.
lettbrenneleg adj. som let antændes og forbrænder. Ma. (Grind.): **leed(d)brænnelig**.
lettbrukt adj. let at bruge, dyrke. Om Gaard, Jordsmon. Alm. J Li.: **leed(d)brukt**.
„**Lette** (ee) n. goldt Korn". A. Li. tildels: **Leete**. — **Leette** m. d. s. Hall.
Lette (ee) n. = Aaband. SØsterd.
„**Lette** (ee) m. Lettelse". A. Særlig: Formildelse eller Ophold af Uveir. Dal. og fl.
Lette (ee) m. ganske liden Beruselse. NGbr. Jæd. Ryf. Hard. Shl. „Væra paa ein liiten Leette". „Ha ein Leette paa". „Han va paa Leetten", lidt animeret. Ogsaa: „væ(ra) paa Leettaa"; Shl. Se lett. liten.
„**Lettedrikka** n." A. Ryf.: **Leettadrikka**.
Letteklove (ee, o') m. kløftet Stang til dermed at lette op den øvre Kvernesten. Sæt. Tel.
Letteskyl (y') f. meget svangt, næsten kjerneløst Korn. Rbg. (Aamlid og fl.): **Letteskyl** (næsten yy); pl. ir. Til Skul, Skyl; jf. dog Skjele.
lettfegen adj. let at gjøre glad. SætV. „Han va leettfejen, han lou daa Basstoga brann".
„**lettfeng** adj. 3) rask osv." A. „Dæm talar lættfænger (adv. compar.) dær ute". Hedm.
?**lettfjoms** (ee) adj. snugagtig = fjoms. Nhl.
Lettfut (ee, uu) m. Fogedfuldmægtig. Solør.
lettgaadd? adj. let at bli var „gaa"; let at faa Tag (Greb) paa; let tilgjængelig. SHelg. „Ein lettgaatt Meea", et Fiskemed som er let at tage. Maaske dog af gaa = ganga, da „gaa" ɔ: bli var, ellers ikke kjendes i SHelg.
lettgjord adj. let bygget eller voksen; om Folk, Fæ, Baad, Slæde osv. Tel.
letthaadd adj. let at iagttage. Helg.
Letthekkje. „Kjøre mæ Leetthækkje", kjøre i Spidsslæde med Hest som er Reservehest til et medfølgende tungt Læs. Vald. (Vang). For Lett-ekje til aka. Jf. Lettok, Lettoykje
Letting m. 1) = Lettang. 2) „kjøre Leettings (og Lætt-)", kjøre uden Læs, i Smalslæde eller Karjol. Smaal. Oslo. — **Lettingsføre** n. se Lettang. — **Lettingslass** n.

meget let Læs. — **Lettingsskyss** m. Skyds med Smalslæde eller Karjol. Land. — **„Lettingssléde** m.“ A. Vald.-Tel. Land. — „Ligg' paa Letting“, se Lyktr.

„lettleg adj.“ A. 3) livsglad, livlig = lettliva. Sæt.: **leettlege** og **leesklege**. — 4) „leet(t)lig Gaanga“, let(fodet) Gang. Li.

lettna (ee) v. n. bli lidt beruset, føle det stige til Hovedet. Ryf. Hard. **leettna** og **littna**, aldeles som lettna v. blive lettere, hvormed det maaske er eet. Jf. lett adj., Lette m.

Lettna(d) m. (ee), Lettelse; Hjælp; Lindring. Tel. (Moland). **Leettna** (el. Littna) f. d. s. Hard.

Lettok (ee, o'). „Kjøre i Lættaak“ = k. Lettings. Hedm. (Ringsak). Til Ok n., eller aka? Jf. Letthekkje, Lettøykje.

lettsam (ee) adj. som falder let; ogsaa: munter, lys; modsat: tungsam. Trondh.

lettskodd (oo) adj. iført lette Sko.

Lettskrivar m. Skriverfuldmægtig. Solør.

lettskyldug adj. se lidskyldug.

lettstyrd (yy) adj. let at styre.

lettsvinnug adj. rask og bekvem til sin Gjerning; smidig og hændig. Tel. (Moland, Laardal). „Han æ so leettsveennuge o sveem'e ti adde Teengg“. Se svinn; A.

Lettung m. 1) Lettelse, Hjelp = Lettnad. Tel. (Bø, Selljor). 2) se Lettang.

lettveden se lettvita.

lettvikt adj. let at „vikja“, afbøie, paavirke, styre; om Fæ (Heste) og Folk. Helg.

Lettvinde f. = Letvinna. Tel. (Selljor).

„lettvinn adj.“ A. Sogn (Aurl.), Ma. (Hægel.); **leeddvinn**, Rbg. (Aamlid); **leettvind**, Tel. (Mo, Vinje, Kvitseid, Selljor, Bø, Lunde), Hall. (Gol); **leet(t)vunnen** og **leed(d)vunnen**, compar. **-vunnare**, Ma. Li. „L. Sle'e, Kjaalkje“. 2) om Personer: smidig, bekvem; habil. Østl.

lettvis (ee) adj. altid redebon, især til at udrette Smaatjenester (Ærinder osv.); villig = godvis. Og: **leettviisen**, Tel. (Selljor).

lettvisken adj. = lettvis. Ryf. Jæd.: **leettviiskjen**.

lettvita (ee?, i') adj. med meget liden Forstand; tosset; halvt fjantet. Li. (Fjotland): **liddvida** (eller leedd-?). Neppe af litt-. Jf. **ørvita**; G. N. léttvísi Letsindighed. — **leettveeden** adj. d. s. Ryf. (Strand).

lettvorden adj. noget let. Gbr.: **-voolin**.

lettværen adj. let i Hu = lettlynd. Gbr. (Sel). Ogsaa: **leettvæ(r)le**, Gbr. (Vaagaa); **leettvælog**, Gbr. (Lom).

Lettyrde n. let henkastede skalkagtige Bemærkninger; smaa Skoser; smidige Finter. Hard. (Ulvik): **Littøre** og „**Leettøre**“. — **leettørt** adj. fuld af Lettyrde; = lentørt. Hard.

Lettøykje. „Kjøre Lættøykje“ = kjøre Lettings? SGbr. Hedm. „Kjøre m e e i Lættøykje“, kjøre med læsfri Hest, som skal overtage Befordringen naar Reserveheſten har trukket Læsſet over de første tunge Bakker. Hedm. (Nes, Ringsak). Jf. Lettok, Letthekkje. „Je ska vara m e e i Lettøykje“.

Liane, Lie, Liels, se Leide.

„Lid (i') n. Flok, Følge, Ledsagere“. A. Særlig: Folk, som hører til Ens Husstand el. stadige Hjælpere. Shl. (Fitja). „Han gjoore da mæ sitt eigje L e e“, uden fremmede Arbeidsfolk. „Han reiste mæ sitt eigje Lee“. — „2) Hjelp, Tjeneste“. A. Dal. „Han gjoore meg dæ t e L e e s s“. (Snarere: Føien, Tillæmpen, Billighed el. dl.; til lida, tillæmpe, og lidast, læmpe sig).

„Lid (ii) f.“ A. Jf. **Liia(r)**, Tel. Agder, Dal.

„Lid (i') m. 1) Led“. A. Nogle St. f. — „Oto Lee'ee, o Lee'i“, af Led, Tel. (Rauland, Moland).

Lid m. liden Bevægelse til Siden; liden Rokning eller Bøining; lidet Vrik. Shl.: **Lee**. Til lida (i').

„lida (ii) v. a. (leid) 5) synes om“. A. **lii(e), liidde, liidd** (og liitt?) = lika, meget brugt i Oslo, Vestfold, NGbr. og fl.

„lida (ii) v. **liida seg**“. A. Num.

lida (i') v. a. og n. (ar), 1) „leea Rom“, vige til Side, saa der blir Rum for andet, give Plads = „stande te Leess“. Tel. Sæt. Ma. 2) flytte lidt til Side; røre ved; rokke; flytte. Jæd. Dal. (Lund), VAgder, Sæt. Tel. og fl. „Du maa kje leea nukun (nokon) Ting uto Huuse“; Aaserall. „Du maa kje leea Skoogjn“. „Eg fekk kje leea 'an“, jeg fik ikke rokket ham. Især meget brugt i „leea seg“ = toka (tukka) seg. G. N. hliđa vige til Side („te Leess“, hlid, f.), Isl. hliðra d. s.; jf. libra. Ordet er altsaa et andet end „lida 1, bøie Lemmerne“ A., af Lid m., liðr, men Formeensshed og Betydningslighed vil lade dem glide i hinanden. Se flgg. — 3) vrikke eller vride paa noget, særlig for at faa det smidigt, saaledes: en Nøgle i et Nøglehul = lirka, el. et Skind over en Braak = braaka, mykja. Helg. og fl. — 4) „leea me nooe“, sætte en Virksomhed saa smaat i Gang. Smaal. „Leea mæ Vaaraanna“. Jf. lidast, libra. — **Lida „Leea“** f. se Skinnleea.

„lida (i') v. a. (ar) 2. hjælpe, gjøre en Tjeneste“. A. „Leea dæ t e e før ein“, tillempe Forholdene for En, gjøre Indrømmelser og Tilpasninger, hensynsfuldt ordne. Ryf. Dal. — Synes snarere at være G. N. lida bøie, lempe — altsaa eet med „lida (i') 1“, A. — eller ogsaa hliđa fyrir einum, trække sig til Side for En, vige for En, med Isl. tilhliðan Føielighed, hliðra til give efter. Neppe til Lid n. Ledsagere, Hjælp med Mandskab. Se foreg. og flg. og lidast.

Lida-i-Likk m. En som for hvert Skridt nikker lidt i Knæerne, som under en tung Byrde. Sogn (Underdal). Lidet brugt. „Dan som kjæme driltande mæ äi tungge Byr, han l i a i L i k k“. Se likka.

Lidald (i') n. Gjærde-Aabning = Lid n.

(hlid). **Voss, Hard. (Ulvik)**: „**Li-ald**" og „**Lee-ald**". Somme Steder om den blotte Aabning; andre Steder om Aabningen + Porten (Grind). Jf. Gardald. — **Li(d)elde** n. d. s. Sogn (Aardal).

„**lidall** (i') adj. smidig". A. Rom.: **leeall**.

lidall (ii) adj. som man kan lide; tiltalende; tækkelig. Rom. og Vinger: **liiall**. Ogsaa **lidug**: „**liiäu, lii-u**" = „li(d)an(d)es"; især tiltalende ved Livlighed, Friskhed og Smidighed. Rom. Smaal. Vestfold, Ringerike. Paa alle disse Steder lyder „lida (i') v. bøie osv." som „leea"; alligevel er der vel Indvirkning fra lidug (leeug) ɔ: smidig, og fra lidall (leeall).

Lida(r)**bard** n. Kant af Bjergside „Lid". Se Bard. Hall.: **Liiabal**.

Lida(r)**bjørk** f. løsvedet Birk som vokser oppe paa Bjergside, Lid; Mellemsort mellem Dalabjørk og Kvitkolla. JSogn: **Liia-**.

Lida(r)**jadar** m. øverste Kant af Lid; Lids Grænse mod Synskredsen. Ndm. (Tingvoll): **Liiajar**.

Lida(r)**maan** f. = Lidarjadar. Til Maan ɔ: Manke, Rygning. **Liiaman**, Ndm.; **Liiamon**, Hall. (Gol); **Liiamun**, Vald. (Aurdal); **Liimaan**, Tel.

Lida(r)**skalle** m. = Lidarjadar. STrondh.

lidast (i') v. recip. (ast), 1,: **leeast** (mæ kværandre, einan'n), lempe sig efter hverandre, gjøre gjensidige Indrømmelser og Billigheder. Ogsaa: „leeast t e e", A. Dal. G. N. lida(st); eller hlidast ɔ: aabne sig, give Plads, vige (hlida), — eller begge. Se lida (i').

lidast (i') v. n. (ast), 2,: **leeast**, vrikke hid og did = leeka (lidka). Gbr. (Foldal). „Kniivn, Økse, leeas(t) i (paa) Skaf'tee". Maaske til lida (i'), 1, A. Eller se lida (i').

Lidblom m. Primula grandiflora. Ma.

Lidbot? bekvem Anledning, Leilighed; Ledighed; Udvei. Hard. og Ryf.: **Leebboot**. Mest: „sjaa seg L. (te gjera noko)". „Kann du finna (faa, ha) Leeb(b)oot te koma innom meg?" Ryf. Noget lignende er: **Leebboor**, **Leeaboor** (Lid(a)bord?). Ryf. „Dær va kje Leeaboor p a a dæ". Jf. Lidrom, Verandbord, (Ledbord).

liddvida, se lettvita. — **Lidelde** se Lidald.

Lidels (ii) n. et Ur. Nfj.: **Liidels**; Ndm.: „**Liiels**". Af lida, gaa. — **Li(d)els** se Leide.

Lidgras (i') n. Equisetum limosum = Vassstukk. Tel.: **Leeagras**; Li: **Leegras**; Isl. lidagras ɔ: Equisetum. Til Lid, Ledemod. Ifølge Wille og fl. Ældre er Leagras = Impatiens noli tangere; dette vel af lida (i') v. rokke sig (lida el. hlida).

Lidhest (ii) m. = Grønspetta. Ma.

Lidkniv (i', ii) m. Foldekniv. Voss: **Leeakneiv**.

lidlaus (i') adj. smidig; løs, ikke stiv, i Lederne. Østl. Østerd.: **leealäus** (-löus, -løs).

„**lidleg** (i') adj. bekvem". A. Nfj.: **lidele**. „Dæ ligge so l. før meg". **leeleg** adj. og adv. let, bekvem(t), mageligt(t). Tel. Hard. Ryf. Shl. Sogn. „Eit leelegt Levebrø". „Da ska eg gjera leele, da!" Hard.

Lidmora (i') f. Sidestolpe i et Stængeled = Lidmor. Østerd. (Aamot) omtr.: **Leemöru**.

Lidmed? n. Unode eller uheldig Maner eller Tone som ledsager (gaar med) Ens Udtale og Foredrag. Helg. (Bindal, Vefsn): **Lee'mee**. „Han har saa leitt et L. naar han tala". Ogsaa = Lidmus? Vefsn.

„**Lidmus** f." A. **Leemuus**, Helg. Nfj. Agder. **Leeamuus** (kort ee), NGbr.

lidmykjen adj. = lidmjuk. Gbr. Østerd.: **lee-**.

Lidr n. og m. se lidra.

lidra (i') v. n. 1) gjøre mange smaa usikre Bevægelser til Siderne; vrikke, vakle eller dingle saa smaat. Sæt. „Han liddrar i Dansn o skjattrar o trør for teitt". Ogsaa: **lirre**, SætB. „De lirrar sum äi tunne Fjøyr". „D'æ kji so loust sum de lirrar". 2) pusle med smaat Arbeide; pille, pirke. Sæt. Og: **lirre**, SætB. „Han lirra so længji mæ Klokka ti han fekk 'u ti gangge". 3) = lirka. Tel. Sæt. „Han liddra mæ meg o ville hava de". Omtrent d. s. er **liira**, **leera**, se d. Alle fire Former er vel eg. eet. Isl. hlidra = Isl. og G. N. hlida vige til Siden, se lida (i'); hlidra sér hjá einu, sno sig fra noget. lidra : lirra : lira : leera = didra : dirra : dira : deera = fidra : firra : fira : feera osv. — **Lidr** n. 1) det at lidra. 2) noget som er „lidra ihop" eller „til"; saaledes: net men upaalideligt Smaaarbeide. Sæt. — **Lidr** m. og **Lidri** m. En som „lidrar". Sæt.

„**lidrang** (i') adj." A. Tel. (Bø): **leeavraang**.

lidreleg og **lidren** (i') adj. som en „Lidr", tilbøielig til at „lidra": a) usikker i Bevægelser; b) pirkende, pillende; optagen med Smaaarbeider; c) hændig til Smaaarbeider. Sæt. „Eg æ so liddreleg' i Dag, eg hev vori uppi i heile Noutt". Ogsaa: **liddrleg** og **lirreleg**, SætB. „Han æ so lirrelege i Dansn o dillelege o dairelege".

lidresam adj. = lidreleg c). Sæt.: **liddrsame**.

„**Lidrom** (i') n." A. Tel. 2) Leilighed osv. = Lidbot. Voss: **Lidrum**; Hall. Totn, Ryf. Dal.: **Learoom**; Ryf. Dal.: **Leeroom**. „Han saog seg kje Lidrum te gjera da". 3) Ophold, Standsning eller Hvile, i Arbeide og i Uveir; Pusterum; Ferie. Rog. Maaske til lida, „leea Rom", G. N. hlida; hlid Mellemrum.

Lidrung-stund og **Lidrunn-**, f. kort Ophold el. Hvile i Møie, Uveir osv. = Lidrom 3). Jæd. (Gjæstal, Time). Maaske en Omdannelse af Lidrom-, hvorved det kommer i Forbindelse med lidra, hlida, vige til Side, give efter. Jf. Lidvordstund.

Lidskutla (i') f. løs Ledstang = Skutel i Skutellid. Tel.: **Leeskusle**.

lidskyldug (i')? adj. yderst imødekommende og tjenstvillig; som indynder sig ved Tje-

nester. Sæt.: lee(s)skyllugе. Maaske eg. pligtig til at yde Hjælp. Isl. lidskyldr. Hedder dog: leettskyllug i Ma. (Aaserall). Jf. lettsvinnug, lidvisleg.

„lidug (i') adj. 1) smidig". A. leed(d)ig, Nhl. Gbr. Rom. Ned. og fl.; leed(d)ug(hw), Stjør. og fl.; lud(d)ug(hw), Stjor.; lee-u og ly-u, Rom. (Aurskog). lee-in, Helg.

lidug (ii) adj. tækkelig, se lidall (ii).

„Lidvatn (i') n." A. Leeavatn, Ndm.

„Lidvid (i', i') m. en Buskvækst: Lonicera Xylosteum". A. Vald. og Tel. (Selljor): Leea-vee; ØTel. (Heiddal og fl.): Loaa-vee.

lidvisleg (i', ii) adj. tjenstvillig imodekommende, føielig. Tel.: lee-. Se lida (lida el. hlida) og flgg. Jf. G. N. lidveitzla Understøttelse; men ogsaa: Isl. hliddrøgr, hlidhallr, partisk, gunstig.

lidvor(d)en adj. = lidvisleg; se d. Jæd. (Time): leevooren. Se flgg.

lidvor(d)sam adj. 1) = lidvorden. 2) liggende bekvemt til, bekvem. Dal. (Hæsfestad): leevoorsam. Se flg.

Lidvor(d)stund f. Fristund, Ferie; Ophold = Lidrungstund, Lidrom 3). Ialfald lydligt minde disse Ord om G. N. hlidvördr, Portvogter. — Lie, Liels, se Leide.

liga (i') v. n. (ar), 1) bøie eller bugte sig under Tryk fra Enden; svinge eller bue sig lidt med de midtre Dele. Sæt. (Bygland, Bykle). Oftere liga seg. „Stav'n ligar seg", naar En trykker paa Haandtaget. En lang og tung Figur vil let „liga seg", eller „liga paa seg". 2) særlig: svinge Midtkroppen og gjøre Knævrikninger og Boininger til el. i Dans. Sæt. „Lige (-a) seg ti". „Lige deg, lage deg, druste deg, mæ Maati!" For (h)lidga?

„liggja v. n." A. liggja daud, krepere, dø. Ma. liggja imillom = leggja seg imillom. Ma. liggja fram, ligge ude, om Kvæg. Sæt.

Ligg(j)argaas f. = Laggaas. — Ligg(j)arhøna f. Liggehøne. Østl. og fl.

liggjegalen adj. om Klukhøne. Smaal.: liggagä(l)n („tykt" ln el. N).

„lik (ii) adj. 1) lig". A. „Te liiks", i lige Grad, sammen. Nbg. Sæt. Ma. „Hestane ville kji drage ti liiks". „Te liiks mæ", i Lighed med, ligesom. VTel. „5) god osv." A. „De e no paa de likaste mæ 'naa no", han har vistnok kulmineret, (eg. er paa Høiden; men sagt halvt humoristiskt); Romsd. „Byyte likt", uden Mellemlag; Gbr.

„lika eins". A. Liikenais (og g), Ma. (Bjell.).

„Likam m." A. Likaam n. Sæt.

Likande (ii) n. = Likjende 2). Nfj. (Breimn).

Likblom (ii, oo) m. = Kjempe, Plantago. Agder. Maaske Misdannelse af Lækjeblom.

„Likburd m." A. Ligbur og Libbur. JSogn.

likeglad, -sæl, -syten = lika glad osv.

Lik(e)sælkar m. ligegyldig Karl. Ndm.

likevorden adj. ligegyldig; mest i n.: liikevooli, Ring. (Modum). — Likgust, se Gust.

„Likjende n." A. Nfj. (Gloppen), Shl. „Æ detta Manns Likjende?" skal dette betyde en Mand? Shl.

likjeslaus adj. mageløs. Ma. (Grindeim, Bj.).

Likk m. Vrikken; Nik i Knæerne og dl.; se flg.

likka v. n. (ar), 1) røre sig, bevæge sig ganske smaat; vrikke; især om Redskaber som er løse i Fugerne = leeka, hvilket vel er samme Ord; se d. og A. Sogn (Lustr), Sfj. Nhf. (Hjelm.), VTel. (Moland) og fl. „Stool'n, Sle'en likkar". „Da likka kje i 'an", der saaes ingen Bevægelse i (paa) ham. „Likke aa roo". 2) = lirka. Nyf. „Likka mæ ein". — „Han likka se tee", han vrikkede eller slængte paa sig. Tinn.

„likka v. a. (ar), farve". A. Romsd. (Aukra): „likke, leekke"; Ndm.: „leekk, lækk".

likkalaus adj. = lekalaus. Sogn, Nyf.

likke v. a. spæde; for linka, se d. Tel. (Mol.).

Lik-kvila f. Hvilested for Ligfærder. SætV.

Likljos n. Lys som er anbragt paa Kisten mens Liget „synges ud". NGbr.

Likn (ii) f. Tegn, Mærker, Udsigt til = Likjende. VTel. (Moland), Nyf. Shl. Hard. Oftest i Flertal. „Goᵘa Liikner men ingjæ Sild", Hard. „Sildali(i)kne(r), Fiskali(i)kne(r)". Liktn, „Leektn", SHelg. (Alstahaug, Brønnoy, Vindal). „D'æ kje naa(kaa) Liktn te Gooveer".

„likna v. a. 1) sammenligne". A. „Liikne (ei Jænte) innat (ein Bloom'e)". Tel. Sæt. 4) v. n. ligne. „Liikne innat". Tel. (Moland).

Liknabolk m. Lignelse, Eksempel; ogsaa: noget yderst mærkeligt = Spegel, Spe(k)takel. Dal. Nyf. Roldal. „Slike Liiknabaalkar (og -kjer) har eg aldre haurt"; Nyf. Liknabolt m. d. s. Nyf. (Nærstrand, Sand). Se Liknad, A.

liknast (paa) v. ligne. Tel.

Liknils n. et meget lidet Eksemplar af Arten. Vald. og fl. Se A.

Likorm (ii, o') m. 1) Faarekylling, Gryllus d. Menes at varsle Død. VTel. Sæt. 2) om lydeligt (klingende) Dryp, hvilket varsler Død. Tel. (Nissedal).

likr adj. løs i Fugerne. Ma. (Holum): ligr.

„likra v. n. vrikke". A. 2) rokke sig; vrikke, vakle, slænge eller smække af Løshed i Fugerne el. Anbringelsen. Gbr. Sogn, Helg.; Ma.: ligra (-e). „Hestesloodu likkra", = kipper; Sogn, Hall. „Hestn likra tee bu(r)taavr", den hildede Hest vrikkede sig henover; Hall. „Stæin'n, Hælla likra" = lakrar. Gbr.

likva adv. alligevel. Hard. (Ulvik). Lidet brugt. (Loqua i J. G.). -va(l), jf. igjærkvald.

Likvar (ii) n. Ligdragt. Li. (Vanse). Likva? Nhl. Jf. Gutalag: likvari, Klæder.

Likverja f. = Likvar. Østerd. (Tynset, L. E.), Romsd. (Veøy, Eid), Sdm. (Geirangr, Sunn-

yfven). „Han har raatt sei tee Likverje". Jf. Gangverja. J SØsterd. n.
Likvok (ii, o') f. blank Stribe henad en for Resten kruset Vandflade. Menes at varsle at her snart vil bli roet Lig Shl. (Etne). Se Vok, Kjølvand.
lildra v. n. huje = lirla. Ma. (Aaserall).
Lilja f. 1) myg hængende Gren eller Kvist. Tel. (Kvitseid, Rauland, Vinje). 2) liden hængende Bærstilk (Rakle, Drue). Hæggebær og Ribs sidder paa Liljor. Tel. (Vinje, Rauland). Maaske eet med Blomsternavnet. — **lilja seg** v. „Bjørkjee liljar seg", danner Liljor, vokser med L. Tel. — **Liljebjørk** f. Birk som liljar seg, omtrent = Hengjebjørk. Tel. — **liljeleg(e)** adj. og adv. „Ei liljeleg vaksee Bjørk". Tel.
„**lilla** v. = hjala". A. „L. äin Lill. SætB.
Lim el. **Lime** (ii) m. Bismag; vedhængende Smag. Sogn. Jf. Lima.
„**Lim** (i') m. Lem". A. **Lim'e, Leem'e, Leeem'e** og **Liem'e** (ikke Ljem'e); Sæt.
Lim (i') m. svær og ubændig Person; klodset og voldsom Krabat. Dal. (Hedland, Hæsrestad); VAgder: **Leem**. Ofte „Ulim". Maaske eet med Lim, Lem.
Lim m. afkvistede Løvtrægrene, hvis Bark derefter afskaves til Fæfoder. Mest „Askjelim". Sogn (Vik, Leikang). Se Lime (i').
„**lima** (ii) v. n. lysne". A. 2) begynde at grønnes = ljosna. Vald Gbr. (Vaagaa). „Dæ liime so vænt i Aakr'ee"; Vald. „Dæ liime 'ti Bjørk'n", Gbr.
lima (i') v. sanke „Lime", se d. Ma.
limagjen (i') adj. udmattet og med lidet Herredømme over Lemmerne, især af Sult. Sogn (Vik, Aurl.): **lee-** og **li-**. Maaske: lim-agjen, til aga ɔ: slingre, rave.
limbroten (i', o') adj. med Lemmerne værkende efter anstrængt Arbeide. Jæd.
Limdigle (ii) m. Limpotte. Ring. (Snarum).
Lime (i'). Kun hørt som **Leeme**: fine Kviste af ikke eller halvt udsprungne Løvtræer, hvilke samles til Fæfoder = Brum. Ma. (Grindeim, Bjell. Hægel. Finnsl.). Jf. G. N. og Isl. lim, f. smækker Kvist med Løv, lim, n. d. s. (kollektivt), limir, m. pl. (limar, f. pl.). Se Lim. — **leema** v. (ar), sanke „Leeme". Ma.
limen (ii) adj. 1. om Korn paa Ager: smaastraaet, modsat: „straamen". Ryf. Til Liime.
limen (ii) adj. 2. „Bjørkjee, Aaspee, æ liimee", Løvtræet har begyndt at mygne og svulme i Kvisterne, om Vaaren. Gbr. (Vaagaa).
limende (ii) adv. „l. grøn", friskt g. Vald.
Limeskjart m. stiv Kvist i en „Liime". Se Skjert. Rbg.; Ma.: **Leimeskjart**.
Limeskjore m. den stive Ende af „Liime", i hvilken Kvisterne er tykkest. Ma.: **Leimeskjoure**. Se Skjore.
„**limkasta** v. a." A. Innh.
lim(me)rdask adv. uden Standsning, i een Kjøre; friskt væk. Ma. (Holum, Lauvdal, Finnsland), VRed. Fremmed?
Limpeslett m. et Slæng i „Limpetak"; se d. Hall. (Gol). Til sletta, Limp (Sogn).
limstr se lemster.
„**Lin** (i') n. Formildelse, Ophold". A. Hard. Sfj. Tel. (Bø), SSmaal. „Han gieve inkje Lin (Leen)", han holder paa uafbrudt. „Den sjuke hev inkje Leen".
„**lina** (i') v. a. formilde, slappe". A. **leena**, Rom. SSmaal. Tel. VAgder; **leene**, Tel. Romsd.; **læn(n)a**, Ndm. Fosn, Helg.; **laan(n)aa**, S. og NTrondh. „Leena (L)ja'n" = lynna. Rom. — „**lina** v. n. stilles". A. „De he leena mæ Værkj'n", Romsd.; Gbr. „De leenar mæ Veer'e", Tel. „Vinn'n læna", Fosn, Ndm.; „Vinn'n laanaa paa", Trondh.; Gbr.: ee.
Lina (i') f. Formildelse, Lindring; Standsning, Ophold; = Lin (i'). Tel. (Selljor, Bø, Sauland): **Linu** og **Leenu**; Li. (Fjotl.) og Tel. (Mo): **Leena**; Sæt.: **Line, Leene, Leeene, Liene** (-a); Gbr. (Vaagaa, Foldal): **Leene**, mest om Lindring.
„**Linan** (ii) n." A. **Leinan**, VAgder; **Leenak**, Ndm. **Liinænt**, NGbr. (Vaagaa).
Linbendla f. = Linbendel. Nhl. Shl.
Lindafot (o') n. Etui til Naale og andet Smaat, hvilket bæres i Bælte, **Lindafotbelte** n. Hard. (Ulvik; ogsaa hos Marcus Schnabel). Døende. G. N. lindi Bælte.
Lindemoder? f. Jordemoder. Jæd.: **Linnmoor**.
Lindehæl m. Toire-Pæl af Lindeved. Li. (Lyngdal, Fjotland). „Mjeug, blii, sod, sum æen Linnehæl"; humoristiskt.
lindra v. n. stilles = linast. Romsd. og fl. „Dæ he leendra mæ Verkjn".
Line (i') n. Formildelse = Lin, Lina. VTel. (Vinje, Mo, Moland): **Leeni**.
Lineklave m. se Klave. Nordl. (Senja og fl.).
Linevedr (i', e') n. Tøveir. Tel. (Sellj.): **-vær**.
„**Linerla** f." A. **Liinærne**, Smaal. Oslo, **Liinille**, Hall.; **Liinhelle**, Busk.
Linfeksing m. = linfaksutt Hest. Ndm.
linfekst adj. = linfaksutt. Ndm.
lingsa v. n. (ar), 1) gynge ret op og ned, som paa Midten af en Planke, paa et Hængedynd. Ryf. Tel. (Tinn). Ogsaa om selve det gyngende Underlag. 2) v. a. svinge; slænge, kaste. Helg. Trondh. Østerd. Shl. og fl. „Ho lingsa'n unt". Se linsa.
Lings m. et Sving, Svai; Slæng. Kast.
„**linka** v. n. gjøre Slæng osv." A. Sæt. Hall. **leenke** VTel. Og: „linke paa seg". Især om Nik og Bøining i Knæerne. 2) slænge, eller drive frem og tilbage, idet man venter eller lurer efter noget; vente efter, lure efter. Nhl. „Du linka itte Pryl!" det er vist Prygl du vil have!
„**linka** v. a. spæde". A. VTel.: **leenke** og **likke**. 4) v. n. bli mild, „linn"; om Luften. Ned. og fl.

linkeleg adj. **tilbøielig til at linka, linka** paa seg. Tel. Sæt.
linna v. n. (ar), stilles, faa et Ophold; om Veiret. Sogn: „linna p a o".
linnbeitt adj. = lausbeitt; om Græs. Sogn.
Linneskvett m. lidet Stænk af Regn om Vinteren. Østl.
linnhelsa (i') adj. med svag Helbred. Sogn (Leikang, Ladvik).
linnhjelpa adj. svagt forsynet med Hjælpere. Nfj.
linnkjefta adj. om Hest: blødmundet, let at styre; modsat „hardkjefta". Vald.
Linn-vid m. stribet, „randutt" Ved. Namd. (Grong): -vee. Til G. N. linnr Orm, el. lindi Bælte?
Lin-nydja f. „**Liinnyddi**", se Nydja. Innh.
Lin-sauma f. = Linseima. Sogn (? Hafslo; Christie). **Liinsøyme**, Hall. (Nes). Se Søyma, Sauma.
Lin-sengra f. Lugt af sveden Hør; ogsaa af Uld (!). Vald.
linsa (i') v. n. (ar), 1) gynge = lingsa 1). Jæd. Sæt. Tel. „Dæ linsa i Golve synst hu gjekk". 2) svaie; om opretstaaende Ting. „Flagstaangjæ linsar, Mᵘyræ lunsar". SætB. — **Lins** m. en enkelt a) Gyngning; b) Svai. Tel. Sæt. — **Linsardikje** n. Hængedynd. Tel. Ogsaa: **Leensardikji**, VTel. — **linsen** adj. som let „linsar", a) gynger, b) svaier. Tel. Sæt. — **linseleg** adj. = linsen b). SætB.
Lins-brugda (ii) f. en Dukke Hør. Tel.
Lin-sev (e') n. Fnug af Lin. Tel. Sæt.
lira v. n. og a. 1) bevæge (sig) frem ved smaa Vrik; gaa paa Lur (efter); liste (sig til noget); liste til sig; omtr. = lidra 3), lirka. Tel. (Raul. Selljor). Oftere **leera**, Tel. (Selljor, Raul.), Hall. „Kattn leera seg paa Musi"; Tel. „Skyttarn gjekk o leera, leera seg fram". „Han lira seg innpaa meg". „Ho lira dæ utav meg, tee seg". Tel. „Ko tru han leera ette no atte daa?" Hall. — 2) grunde paa om man skal tage fat; lure paa eller efter. Hard. (Ullensv.), SHl. (Etne). „Du tar 'kje lira p a o da". „Han lirte (lira) paa dæ Arbeie". „Han lirte i t t e noke", eller „pao aa fao noke". Vel opr. eet med lirra, lidra. Dette leera er vel altsaa et andet end (h)lera, lure, mens dog Lydligheden tør have befordret Form- og Betydningssmitte. Sv. Diall. lira, lera ɔ: röra smått.
lireleg adj. skalkagtig; skjelmsk og noget nærlig. Tel. (Selljor; Wille). Oftest: **liraleg** Tel. (Sellj. Raul.) og **leeraleg** Tel. (Sellj. Raul.), Røldal. Til lira (lidra). — Dette A skulde, som i lira, vise kort Stammestavelse, men veier lidet, ifald Ordet er kommet saa langt bort fra det oprindelige, blandt andet ved Paavirkning fra (h)lera.
Lirja se Lerja. — **lirre, lirreleg** se lidra.
„**Lisa** f. Lise". A. „Ei Liisa i Veere". Ma.
lisa (ii) v. n. (ar), lindre; spare. Innh. (Stjør. Skaun, Verdal). „Dæ liise liite Grann paa Pungin". Vesterbotten („Norsk" Dial.): liis, lindra; G. Sv. lisa.
lisa (ii) v. a. og n. (ar, og er, te), 1) lide Tab; tabe. Sogn (Aurland). „Du liisa 'kje pao han", du lider intet Tab ved ham. 2) forlise, miste Fartøi. Ryf. Ogsaa: „liise Liive", miste Livet; Vald. (Vang og fl.). Vel fremmed; Nt.
liska v. (ar), smiske, indynde sig. Sogn, Hard. Ryf. „Han liska seg inn mæ Husbonden", hos Husbonden. Vel fremmed — Nt. og Sv. — **Liska** f. en Smisker.
„**liskra** v. n. smidske". A. Sæt. „Hu sat o liskra mæ meg, ville narre de upp-oᵘ meg". 2) „l. fraa", fraliste ved Smisk, fralokke. Tel. Sæt. „Han liskra Klokka fraa 'n".
List f. Aksende af Reg. Stjør.
Listemork (o') f. Vægt-Mark som den engang var brugelig paa **Lista** ɔ: Vanse Sogn (Li.) = $1^1/_2$ Skaalpund. Jæd. Li. og fl.
Lit (ii) m. Lid, Tillid. Hall.
„**Lit** (i') m. Farve". A. „Han foor som ein Lit'e", som et Glimt. Tel. — **Lita(r)-** i Litamose og fl.
„**Lit** (ii) m. Øieblik(?)". A. Tel. Sæt. Maaske ogsaa f. „I siste Liita", Ringerike, Vestfold, ØTel. (Bø). „U t t a s t i Liita"; d. s. Tel. (Bø). „I seinste Liiti"; Tel. (Kvitseid). „I længste Liitæ", i det længste; Ma. Tel. (Moland). „I säiste Leitæ", Sæt. Men ogsaa: „i seinste Liit'n". Er Ordet m., kunde den femininagtige Form være en bevaret Dativ, og omvendt. Lag n. vilde kunne bruges i de samme Forbb. med samme Bett. Maaske G. N. hlit, f.
„**lita** (ii) v. (**lit, leit**). 3) lyde En". A. Follo, Smaal. Ringerike, Tel. „Du kann liite me aat", Ring. Undertiden bøiet (er, te).
„**litande** (ii) adj." A. 2) raadelig? „D'æ væl kji liitande?" det gaar vel ikke an? Hall. (Nes). Til lita 3) el. 4).
Litarkjerring f. Farverske. Hall.: **Leeta-**.
lite-maatten adj som mægter lidet, svag. Vesteraalen. G. N. máttlitill d. s.
liten (i') adj. lidende af „Hugbit". Gbr. (Vaagaa, Lom): **liitin** (fort ii). Jf. letten.
„**liten** (ii) adj. liden". A. Feminin: **liitol**, Gbr. Tel. (Tinn); **liikjol**, Tel. (Tinn). — „litle" lyder omtr. ihle (el. ihlkje) i Romsd. (Eid), Sdm. (Sunnylven). — „Eit Liite", et nyfødt Barn; „ho ventar seg eit L." Ryf.
litenvoren (ii, o') eller **-vorden** adj. noget liden. **liitinvoorin**, Ndm.; **-voolin**, Røros og fl.; **-vølin**, Rom. Hadeland, Vald.; **-vö(l)n** („tykt" ln el. N), Follo, Smaal. Ring. Vestfold, Oslo.
litfarast (i') v. n. miste Farve. Sæt. „Høytti litferst, litfoᵘrst, heve litfarist".
litfesta (i') v. a. farve. Vald.
Litfeste (i') n. Stof som bringer Farve til at fæste sig. Sfj. (Førde).

Litsvarta f. Stof til at sværte Klæder med, modsat „Skosvarte". Tel. (Vinje).

„**Liv** (ii) n." A. 7) = Liverne, Leven. Nhl. (Ask og fl.). „Halda Liiv". „Aakk ka Liiv aa Loo!" hvilke Løier! Bergens By.

„**liva** (ii) v. spare osv." A. „Han liive paa ein(e) Foot'n", han halter. Stjør. og fl. Oftere: „Han liive se paa di Foot'a", Ndm. Nordl. Trondh. Østerd.

„**liva** (i') v. n." A. **leeva** og **læva, livi, livde,** NGbr. (Vaagaa og fl.; kort Vokal og kort Kons.). **leev(v)i, leev(v)i, leevd, leevd,** SHelg. Innh. (her ogsaa **laavaa** i Inf.); **livi,** Totn (Virid), som om af et livja.

livall (i') adj. livlig, livfuld. Totn, Vestfold.

Livande n. = Livende. Sdm. (Hjørungfj.), Shl. (Fitja).

livast (ii) v. recip. (est, dest, st), 1) spare paa hverandres Kræfter, afpasse eller lempe sig efter hinanden. Ryf. „Dei liivdest mæ einan'n, dei som sat paa sama Tofto". 2) v. n. „liivast mæ aa gjera noko", krympe sig ved, ikke nænne. Tel. (Sellj. Wille).

livast (i') v. n. (est, dest), vise Liv; ogsaa: leve lystigt, have det muntert, holde „Leven". Sæt. VTel. (Moland). „De livdest soso i Dunkjn: klukk, klukk!" det lød saa. „Koss livist di her?" spør den i et Selskab indtrædende. SætV.

Livdarhola (ii, o') f. en mod Veiret dækket Fordybning; en lun Hulning. Shl. (Fitja): -ar-; Jæd.: -a-; Sæt.: **Liivdehole.** **Liivdehol** n. d. s. Li. Tel. — **Liivdakraa** f. lunn Krog. Jæd. — **Liivdaplass** m. lunt Sted.

Livdn (ii) f. Skaansel. Trondh. (Christie: Livn, Skaansel). Isl. hlífni d. s.

Livedom (i') m. Lystighed = Liverne. ISogn.

livedoma v. n. (ar), = halda Livedom. ISogn.

„**liveleg** (ii) adj." A. Sæt. **liivleg,** Ryf.

liveleg (i') adj. om Gaard med mange Herligheder. Li. (Eikin, Fjotland). „Ein liveleg Gar, dør dæ seer -ut tee o vera gott o liva". G. N. lifligr livgivende.

„**liven** (ii) adj." A. 2) som gjerne skaaner sig selv; lad. Tel. 3) lunn = liiveleg. Gbr. Ryf. Jæd. Rbg. „Ein liiven Plass". Ogsaa: „ein **Lii've** Plass, ei Liive Hola", og „ei **Liivehola**" = Livdarhola; Ryf. Jæd.

Livend (i') n. = Liverne, „Læv'n". Nfj. (Gloppen). „Halde Livend". **Leevend,** Shl. Ryf. Hall. „Halda Liv", Nhl. „D'æ besta Leev'n", den bedste Levevei. Ma. (Grind.).

livende adv. i „l. rædd" = livrædd.

„**Livleida** f." A. Ringerike. 2) Person som er ulidelig, især derved at han altid ypper Kiv. Hadeland, Vestfold og fl.

livlysa (yy) v. a. (er, te), true paa Livet, undsige. Tel. (Kviteeid, Selljor).

„**Livløysa** f." A. 2) Død. Sfj. 3) Ting som medfører Livsfare; f. Eks. „ein livlaus Baat"; Ndm.

livnast v. n. = „halda Liv". Røldal; Gbr.: -æ.

Livnørsla f. Livets Opfriskelse; især Fæets om Vaaren. Li. (Gyland).

„**Livr** f." A. 2) Trevl el. Klump af levret Blod. Rbg. (Aamlid). „**Leevr,** Bloosslevr"; NGbr. Jf. flg. Slivra, Blodslivra.

Livra f. = Livr 2). **Leevre,** Hall. Vestfold.

Livradupp m. Dyppelse af Leverfedt. Shl.

„**Livrehogg** m." A. Oslo; Gbr.: **Leevrhoᵘgg.** 2) Sting i Lever- eller Mellemgulv-egnen. Nfj. Ogsaa: Tenhogg (Tindr-?).

Livshøve n. Livsvilkaar. Brugt i Skrift.

Livskast n. noget hvorved man vover Livet, livsfarligt Foretagende. Sæt.

Livslengja f. Forlængelse af Livet. Sogn (Kyrkjebø). „Da æ Liivslængja i da".

Livsmein n. Men for Livet. Østl. og fl.

Livsvaag n. = Livskast. Stjør.

„**Ljaa** m. Lee". A. **Liaa** (een Stavelse), Vald. (Vang); **Ljaar'e,** Sæt. VTel.; **Li'aa,** tildels „Li'aao", Namd.; **Lee'aa,** Namd. Innh.; **Lø'aa** og **Lø'aa,** Innh. Selbu, som Rø'aa ɔ: Rjaa. Flertal: **Ljaa,** VTel. (Vinje, af Ental Ljaar'e); **Ljæ'ar** og **Ljæ,** bestemt **Ljæ'ne,** VTel. Sæt.; **Ljæ'nar,** bestemt **Ljæ'ne** og **Ljæ'nane,** Tel. (Treungen), Rbg., IMa. (-na). **Jæ** og **Jæ'e,** bestemt **Jæd'n, Jæd'ne,** SJæd.; **Jæd'na,** bestemt **Jæd'nane,** Ma. Li. Dal.; **Lø'aa-a,** Innh.

ljaaberande adj. n. fremkommeligt for Leen = flg.; tildels = ljaafarande. Dal. Nordl.

ljaaberr adj. om Mark som er saa ryddig at Lee kan bruges; mest i n. Finnmark.

Ljaabit (i') n. „D'æ gott Ljaabit idag", idag bider Leen godt. Shl. Tel.

Ljaabrot (o') n. Lee-Brudstykke. Hall. og fl. — **Ljaabrotkniv** m. = Ljaakniv, A.

Ljaadogg f. Dug som giver „Ljaabit". Gbr.

„**ljaafarande**". A. **løaafaaraan(n)** og **leeaafaaraan,** Innh.

Ljaakniv m. Kniv som Meieren har i Brynebutten til at holde Leen i Stand med. Hall.

Ljaagras n. et leeformet Græs. a) Benbræk, Narthecium ossifragum = Rome. Ma. (Aaserall, Sygne og fl.). b) = Sprett, Melica caerulea? Tel. (Moland).

Ljaahald n. Haandgreb paa Leeskaftet. Nordl. **Ljaanabb** m. d. s.

Ljaalag n. Redskab til at give Leen den rette Stilling og Bøining. Ryf.

Ljaa-orv n. = Ljaasorv. Fl. St. **Løaaorv,** Innh. Selbu; **Lø'orv,** Fosn (Stadsbygd; men „Jaa").

Ljaareim f. Lee-Rem, se Ljaataag. Hall.

Ljaaring m. Ring som fæster Leen. Hall.

Ljaasaar adj. øm om Livet af at bruge Leen. Innh.: **løaasaar.**

Ljaaskjemme n. Sløvelse af Lee. Shl. (Etne). „D'æ L. aa slaa dær so' d'æ Möuroska".

„**Ljaasmid** m." A. 2) et Insekt: Bæggesmed. Tel. (Vinje).

Ljaasprit (i') n. = Ljaaspik. Hall. „-spreet".

Ljaaspita f. liden Kile til at faa Leen fast paa Skaftet med. Oslo: **Jaspitu.**

Ljaastrokk m. = **Bryneholk**. Innh.: **Loaa**.
Ljaastubb m. de Græsstubber som staar igjen efter Meiningen. Østl. Trondh. Gbr.
Ljaavenda f. = Ljaalag. Tel. (Moland).
„**Ljo** f. 1," A. Shl. Bestemt: **Ljo'na**, **-nǽ**, **-no**.
„**ljo** v. a." A. Shl.
„**Ljod** m. (og n.), 1) Lyd; især stærk". A. **Lø** n. Østerd. (Tolgen), som **Løs** ɔ: Ljos.
„**ljoda** v. n. lyde". A. 2) give Ekko. Ndm.: **jø**. — **ljoda seg** v. frembringe stærk og klingende Lyd; f. Eks. naar man kalder paa Kvæget. Tel. „Ho ljooar seg".
Ljodfjell n. Bjerg som giver Ekko. Ndm.: **Joafjell**.
„**Ljodlag** n." A. Især om besynderlig eller meget stærk Lyd; høi blandet Lyd som naar mange „skriik upp yve seg". Hard. (Odda, Ullensv.). „Däi kom mæ slikt Ljoalag so däi hadde seet Bjød'n".
„**ljofata** v. a." A. **ljoofota** (o'), Hard.; **ljaafota**, Tel. (Kvitseid); **liffota**, Voss. — „**Ljofot** f." A. **Ljaafot** (o'), Tel. **Ljøfotskinnfeld**, **-aaklæ(de)**. Hall.
Ljok se Lok. — **Ljokedl** se Jøkul.
?**Ljom** (oo) n. halvvaagen Tilstand. Sogn (Leikang). „Eg laag i äit Ljoom". Ljon?
ljom? adj. gjenlydende. Kun hørt som **jømm**. Gbr. (Øyer). „Her æ saa jømmt", er Ekko.
„**ljoma** v. lyde stærkt, gjenlyde". A. **joomme**; Gbr. (Fron, Vaa.), Ring. (Sigdal). „Slaa i Væggjn saa dæ jooмma 'ti". **jømme**, Gbr. (Øyer), Sigdal, Vald. (Vagn). „Han blæs i Stuutn saa dæ jømma i Skoogee"; Vald. — 2) (l)jooma, huje, straale. Ryf.
ljoma? v. n. (ar), lyse; om stærke Farver. Østerd. (Tynset, L. E.). „Lætt'n lømme; lømmanes Lætt". Til Ljome. VSv. Diall. ljömma, lömta, om Nordlyset.
ljomende adv. flammende, skinnende. I „ljømende rau". Vald. (VSlidre). Ogsaa: „**bl(j)ømende**". Til Ljome.
„**ljona** v. 1. lyne". A. **luun**, Innh. **juna** og (l)**jæuna**, VAgder; **lyngne** (lyngte), Vestfold.
„**ljona** v. 2." A. „l. ao", daane. Voss.
ljona v. n. klinge stærkt; gjenlyde, som i en Kirke. Jæd. (Klepp): **joona**. Eet med „ljona, huje", A. — (**L**)**jon** n. = Ljom m.
„**ljora** v. klare op". A. **ljøre**, Sfj. Romsd. Ndm. Helg. (jør); **lyyre**, Sfj.
Ljoredytta f. 1) Luge over „Ljore". SætV. og V.: **Ljaaredytte**. 2) noget (En) som tager Lyset bort. Sæt. Saaledes om et svært Kvindfolk. Tel. (Selljor; Wille).
„**Ljos** n. Lys". A. **Løs**, Gul. Røros, Stjør.; **Lyys**, Østl. og fl. „Gaa a Lyys'n!" Ma. (Holum, Halsaa, Hartmark). Lidet brugt. G. N. af ljósinu? Ligesaa: „av Laj'n", se Lag; „ilt i Hugun", se Hovud.
„**ljos** adj." A. **løs**, Gul. Røros og fl.
ljosberr adj. lys og frisk i Farven. Sdm. (Sande), Nfj. (Eid): **ljosbærr**. Se A. Maaske opr. -bert (-bjart), hvis Neutrum siden er blevet opfattet som Neutrum af -berr (-bjarr, se d.).
Ljosbragd n. 1) **Lysudvikling**. 2) Nordlys. STrondh. (Ork. Bynes). Se Bragd.
ljosbrend adj. 1) som brænder med lys Flamme. Sæt. „Ospæ æ ljosbrennd". 2) lyst ristet (stegt); om Kaffe.
ljosbært adj. n. saa stille i Luften at et brændende Lys kan bæres ude. Romsd. „D'æ josbært i Kvæll".
Ljosglir m. Praas. Stjør.: **Løsgliir**.
Ljoskaure m. Lysstump. Helg.: **Joskòuri**.
„**Ljoske** m. 2) Nordlys". A. **Løske**, Østerd. (Tynset); **Løsk**, Stjør.; **Lyske**, Østl. Om Lysning af Ildebrand: **Joske**, Totn. 3) Lysfornemmelse; Lysning. NGbr. „D'æ saa viitt e seer (har) æin Josjee". „Josjee 'taa Da'jee".
Ljosklypa f. Lysesaks. SGbr.: **Josklyype**.
Ljosmaal n. „Ha ein Feesk i Josmaal", have draget en Fisk saa høit op at man ser den gjennem Vandet. SHelg.
Ljost m. Lyster. NGbr.: **Joost**; ljóstr, m.
ljosta v. a. (ar), stikke Fisk med Lyster. Gbr. (Lom, Vaagaa): **jooste**. Er vel snarere dannet af foreg., end G. N. ljósta støde.
„**Ljoster** f. Lyster". A. **Jost'r**, Romsd. Ndm. (hvor ljostra 2, hedder „lystre"). **Just'r** og **Jyst'r**, Rom. Smaal. Ringerike. — **jostr'** v. a. stikke Fisk med Lyster ved Blus, Ndm.; **justre** og **jystre**, Østl. Se ljostra 2.
Ljostein m. Lysespid. Sæt.: **Ljouståine**.
Ljostjov m. Tyv i Lyset. Tel. (Sellj.), Gbr.
Ljostr f. og n. Blus hvorved der stikkes Ørret om Aftenen; særlig: brændende Fedved anbragt i en Jernskaal; somtid om blot Jernskaalen (Ryf.); **Ljost'r**, Hall. (Gol); **Lyyst'r**, Ryf. (Suldal og fl.). Lysteren hedder i Hall. (Gol) „Baust", i Ryf. „Aurejødn".
ljostra 2. v. (ar), 1) lyse for sig eller andre, medens der søges; søge eller speide med Lys. **lyystr(e)** (mæ i Spiik), Ndm. (Aure, Halse, Tingvoll), Romsd. (Eid); **jøstr** (mæ Jos'e), SHelg.; **jøstre** (me ei Feitveestikke, me Lys'e), SGbr. Hedm. Ringerike. 2) kige, speide, ned i Vandet; især speide med Kikkert ned i Sildenot. Vesteraalen og Helg.: **lystre**, og **jøstr**. „L. ette Kveitaann". 3) fiske om Aftenen med Blus. Rom. Smaal. Solør, Vestfold, Busk. og Gausdal: **jøstre** og **justre**; Hedm. Hadeland og fl.: **lystre**. Ordet, som hænger sammen med det foreg. og med Ljos, vil ved sin Lydlighed og Anvendelse let glide sammen med det andet ljostra, se A. I Ryf. siges „aa lysa ette Fisk", fiske ved Lys; stikke med Lyster hedder „hogga (stinga) mæ Jødn".
Ljos-trast m. Drossel hvid under Vingen. Nfj.
Ljostrekaure m. Praas at lyse med. Helg.: **Jostrkòuri**. Hedder ogsaa: **Joskòuri**. Helg.
Ljostrekupa f. Skaal hvori Lyster-Blus anbringes. Hall.: **Ljostrekuupe**. Se Ljostr.

Ljosvatn n. **Vand, hvori Lys er blevet støbte.** Sæt.: „Ljousevatn".

ljosvegen adj. rundelig tilveiet. Sæt. Oftest i n.: „ljousvegji". Forklares: veiet saaledes at vedkommende Skure i Bismeren ligger bar paa den rette Side af Loddet.

„ljot adj." A. joot Vestfold; jood VAgder, Ned.; **jaat(t)** Vestfold. „Den ljøte", Fanden; Hall.

„ljota v.n. maatte". A. Infin. **lytja**, Smaal. (Spebberg og fl.); **lytta**, Smaal. (Trykstad), Rom. (Nes). Præs. Indic.: **lyyt'r**, Rom. (Høland); **lytt'r**, Smaal. Imperf. **løyt** (og **løt**, — og **löut**?), Smaal. Supinum: **löti**, Østl. (Smaal. og fl.); **lota** (o'), Sogn. 2) v. a. „ljoda ei Ku" = faa ei Ku. Jæd. (Time). Hørt kun i: „Eg he lode (laade) ei Ku", en Ko har kalvet.

Ljug n. Lyven, Løgn. Udbredt som: „Ljug, Lug, Jug, Lyg".

„ljuga v. n." A. **ju(g)e, ju(g)'r, jåu(g), ju(g)i**, Østl. (Oslo, Modum og fl.). **lu**, Innh.

Ljugarsvæa f. Løgnhistorie = Skrona. Tel. (Mo): **Lugarsvæe**. Ogsaa: **Lygjisvæe**.

ljuka, G. N. ljúka, se luka.

ljuska v. n. (ar), fare med Sladder el. Løgn. Nhl. (Haus). Se **jyska**. — **ljystre** v. se **gysta**.

„Lo n. Møg". A. Ndm. — **lo(a)** v. skide. Ndm.

Lo f. Horntap = Slo. Vessn. Meddelt.

„Lo f. Engslette?". A. **Lo'na** er i Odda i Hard. Egennavn paa en Engslette foran en Bjergvæg. **Lo**, = Slaatte-eng; meddelt fra Namd. (Flatangr).

„Lo f. Lu". A. **Loun**, Dal. VAgder; — **lounsliden** adj. — Og: **Læun** ɔ: Lu (som Bræun ɔ: Bru, Ræun ɔ: Ru). Li. (Fjotl.).

Lo m. Latter. Er maaske et nyt Spøgord dannet af Imperf. af læ(ja), men har nu ikke liden Udbredning og nogen Brug især hos den yngre Slægt. Nhl. Østl. (Oslo, Vestfold, Rom. Ringerike og fl.). „Han sloo upp ein svær Loo". „Je fekk me en goo Loo". Ogsaa: **Loa** (og **Loe**), Latter, Løier? Nhl. (Aarstad, Ask, Bergens By). „Eg æ so fudl 'taa (av) Looa (og Looe"). „Aakk, ka Liiv aa Looa!" „Dar va slik Looa at ein kunne kje høyra Manna Maal". — **Loog** m. Latter. Meddelt fra Rom. (Fet). „Je fekk mæg en goo Loog".

Lo, Korn- (eller Hø-)Stabel i Laden = Lad, Staal. SHelg. (Bindal). Kun i: „Lægg', saa, Ko'inne i Loo"; „Ko'inne (Høye) ligg i Loo". Maaske (H)lood af (h)lada, jf. Isl. (G. N.) hlóðir, f. pl. Ildsted. Synes altsaa ikke at være eet med Lod f., Afgrøde, G. N. lód (maaske kun i Norske Monumenter). — **lo** (oo) v. se **loa** (oo), og **loa** (o').

loa v. a. (ar), faa til at ligge paa et Underlag; tildanne og tilpasse til et Underlag. Kun, synes det, med Tømmer (Bjelke, Stokk, Hus) til Objekt, og altid med Forudsætning om nogen Tilhugning, særlig af den ene Ende. Hard. Ryf. Dal. **Vestfold**, Smaal. Hedm. **Østerd. Helg.** „Looa **ein Bjelkje**". „Looa av ('taa) Stokkjn, so han kann liggja beint". „Looa nee ein Tilaas (Stokk); looa Tilaasn i Hoop mæ Svidlæ"; Rog. og fl. „Loo(a) i Hoop, isamen eit Huus, ei Loa", sætte op et tarveligt Hus uden skikkelig Sammentømren (Naving). „Looa Bjelkjen neepaa Sagbenkjn, (Timbrsle(d)en, Drogjæ)" ved en Smule Fladhugning af dens ene Ende el. ved et tvært Indsnit. Ogsaa: **loo(e)**, **loodde**, **loodd** (og **loott**?), Vestfold og fl. i Østl. „Loo Stokk paa Stokk", (Eiker, Hov). „Loo Stokk'n paa Værje", ved Bygning af Dam (Eiker). Med samme Bet. bruges **lø** (ɔ: blæda) i Agder (Ma. VNed.). Vistnok til G. N. hlada hlóð, altsaa sammenhængende med løda og maaske med foreg. Lo (Hlod?). (Sv. Dial.: „lo(d)a v. a. med lodstikva eller vattenpass märka ved timring o. d. Nk.", Rietz 411, tør trods „lodstikva" høre hid). — **Looing** og **Looning** f. det at loa. — **Loohogg** n. den til Loning hørende Fladhugning (Afhugning af en større Flis) el. Indsnitning. Shl. Hard. Rog. Vestfold, Hedm. — **loohogga** v. a. tilhugge Bjælke saaledes. — **lootelgja** v. a. d. s. Vestfold og Smaal.: -**tælje**, -**tolje** (o'—ö).

loa (oo) v. n. (ar), 1) glide sagte frem; drage sig frem; tage det mageligt; = „gaa o rusle". Vald. NGbr.: **looe**; Nordl.: **loo**. „Baatn gjekk dær aa looa før ein hall Segls Vinn", Helg. „Han gaar o looa". 2) gaa omkring luskende og speidende. Helg. Ryf. NGbr. Maaske eet med „loa, speide" A.

„loa v. a. (r, dde) rumme". A. **loa** (o'). Præs. **lor** (o'), Tel. (Vinje, Skafsaa, Treungen). **loo, loor, loodde, loott**, Tel. (Moland). **loa** (ar), Tel. (Bø). 2) v. n. rummes. Tel. „Der lor (loor, loar) kje meir". „Saa mykjy som løar aa ligg'e".

loa (oo) adj. forsynet med Lu, „Lo". Li. „Klæ'an æ saa louna", af „Loun".

„Lod (oo) f. Afgrøde. 1) utærsket Korn". A. Voss, Dal. Ryf. Tildels n. G. N. lód f og n. 3) hele en Gaards indhøstede Afgrøde: af Halm og Korn. Ryf. (Nærstrand). „Eg ha troskt fira Loo", n. pl. Jf. Lo, Stabel.

„Lod (oo) f. Rør; Løb i Gevær". A. Tel. — Hertil adj. **lo(d)a** og **lødd**, om Skydevaaben som har det og det Kaliber: „fiint, groovt looa". Mest i Sammensſ.: „grannlooa, smaaloova, stoorlooa", Hard. og fl.; „smallooa", Sogn; „fiinlodd, groovlødd", Skj. Nfj. „Slettloo" f. glatløbet Bøsse; Vestfold. „Fuglloo", Fuglebøsse; Østerd.

„Lod (o') f. Nagletog". A. NGbr.: **Laa**. 2) i „Spoonlaa" ɔ: List el. smal Hylle med Huller til Anbringelse af Skeer. NGbr.

Lod (oo) f. og n. Kugle til Skydevaaben, ogsaa Hagl. Sogn, Shl. Ryf. Sæt. Tel. **Gbr. Østerd.** „**Staa faar Loo aa Kruut**".

„Han spara kje pao Loo'i". Og: **Skotlo(d)**, Sogn (Lærdal). „Skote Loo" = Finnkula; Hall. (Aal, Torpo). Ogsaa: Ladning i Gevær? (Hlod?), Helg. — **Lo(d)form** f. Kugleform. Østerd. Gbr. — **Lo(d)pung** m. Haglpung. Sogn, Sæt. Tel. — **Lo(d)tina** f. „Tina" til „Lod". Shl. Se A.

Lod n. Sænkelod, se Flundrelod, Loddpik.

loda (o') v. „løa se(g) tel (til)", bli laadden, bli tæt behaaret. Østl. (Odal og fl.). „Grasvöllen har løa se tell". Til Lode, loden.

„**loda** (oo) v. n. (ar) høste". A. Shl. Hard. 2) om utærsket Korn: „looa opp", indtage stort Rum i Laden: = bera upp; jf. Lodburd. Ryf. Dette maaske til Lo ɔ: Stabel.

loda (oo) v. „looe se(i)", udvikle sig til Lood, bli moden; om Ager. SSmaal.

„**loda** (o') v. n. hænge ved, klæbe". A. Ma. (Bjelland). „Sno'n løe". „Lø aat"; Shl. „Kvænnee lø paa Kaarne", SHelg. (lø, lødde, lødd). 2) v. a. **lødde**, Ma. (Randoysund, Otros). „Kaffi'n æ saa sterk at han lødder Kopp'n". Jf. lodda.

Loda (o') f. Vedhængen, Vedklæben. **Lood(d)oo** JNamd. (Overhalla), Innh. (Beitstad); **Lud(d)u**, Innh. (Sparbu, Leksvik, Stjør.); **Løa**, SHelg. YNamd. (Kolvereid). „Kvænna sæt Loodoo", eller „tee (ɔ: teke) L.", eller „vært stannann i Loodoon" ɔ: vil ikke kaste Melet. Og: „K. lægg Ludu", eller „K. lægg Ludu 'punn sæg". d. s. Innh. „K. lægg Løaa". „Kvænnee stoo i Løaan, gjekk paa L.". „Gaa i Løaan" (Dativ), gaa og slæbe sig som i Sandseløshed; Helg. „Kvænnee har tatt Løa 'punn sæg". Til loda, klæbe.

Lodburd (oo) m. det utærskede Korns Rumfang i Laden. Ryf. „Stoor'e Loobur aa liitaa Konngift". Jf. Uppburd. Se loda, høste; „looa opp"; Lo, Stabel.

Lodd (o') m. liden rund Figur = Lodda. Tel.

Lodda (o') f. 1) liden rund og tæt Figur; især om Kvinder = Lubba. Hard. Ryf. Dal. Tel. 2) liden Lab. Hard. (Odda, Ullensvang). „Kattn kava mæ Loddo si". 3) en grov Halvsokk. Dal. (Sokndal), Hard. Jf. Ladd, Lodde. 4) Fjærbedækning paa Fugles Fødder. Søndenfjelds. 5) Barkviste til at binde Gjærdestængerne til Stavene. Ndm. (Rindal): **Laadd'**. **Laaddband** n. d. s. Ndm. (Rindal).

lodda (o') v. a. (ar), binde Klude ligesom „Loddor" om Fødderne paa Høns, at de ikke skal sparke. Dal. Jæd. „Lodda Hønaa".

lodda (o') v. n. (ar), 1. om Skier og Meder: bli belemret med vedhængende Sne. ØTel. (Bø, Heiddal). „Skiia löddar". Maaske ogsaa om det vedhængende = klabba. Til loda ɔ: klæbe; eller til foreg.

lodda (o') v. n. (ar), 2. blæse svagt, lufte. Sogn (Hafslo og fl.). „Han lodda inn ao äin Søre idag". Maaske eet med det foreg.; jf. med Bet. af larva og Heng.

„**Lodde** m. Haarsokk". A. I Sæt. er **Loddi** = Taahytta, mens **Laddi** dækker Foden.

loddeleg adj. som en „Lodda" = lubben. Tel.

Loddpik (ii) m. den til „Flundrelod" fæstede Pig med Modhager. Ndm.: **Laaddpiik**.

„**Lode** (o') m. Laad, Laaddenhed". A. **Loo'i**, SætV.; **Loe** (o'), i „Konnloe", Hard.

Lodeig m. og n. Dei af Fløde og Rugmel anvendt som Trækplaster. Tel. Østl. Gbr.

„**loden** (o') adj. laadden". A. **loddin** (ö—aa), SHelg. Namd. Stjør. Strinda; **loen**, pl. **loyne** (o'), VTel.; **looen**, pl. mest: **loyne** (o'), VTel. (Mol.), Sæt.; **loyen**? „Puseløyen" i Æventyr, Ma. (Ovrebø); **laa'in** (kort aa), Fl. **löynne**, NGbr.; **lo'en**, Fl. **lodne**, comp. **lodnare**, VAgder. Ordet har, gjennem Overførelse, en mangfoldigt forskjellig Anvendelse. „Fjoorn æ lø'in", Indsøens Flade er jævnt men ikke meget oprørt. Vald. „Lödde(n) i Oraam", overhørig, ulydig; Strinda. „Lø'in" = finnt, jf. yven, Vald. „Lø'in", vel ved Magt, SVald. „Lø'in" og „laa'in", snedig, slu, upaalidelig og dl. Ring. Vestfold, Hadel. Smaal. Gbr. „Han svaaraa saa laae"; Gbr. (Vaagaa). „Lo'en", noget beruset; regntung om Veiret. Rog. „Lø'in" = full av Dritord. Dal.

Lodkagg m. Kornstabel. Rom.: **Lookägg**.

Lodkraaka f. Person som aflader Kornlæsset ind i Laderummet. Til (H)lo(d), Stabel? Gbr.: **Lookraake**. Spøgord.

lodslett adj. glat i Løbet. Tel.: **looslett**.

Lodstade m. = Lodkagg. NGbr. (Lom): **Loostae**. — **Lo(d)stø(d)e** n. d. s. NGbr.

Lodstøda f. underste Kornlag i Laden. Land, Hadeland og fl.: **Loostøe**. Se Støda.

Lodvedr n. = Ladvedr. Østl. — **Lodvind** m. = Ladterre. Østl.: **Loovinn**.

Loe (oo) m. lind Varme = liten Yl. Sfj. (Holmedal). „Her turte no vere ein liten Looe for Von'naa". Jf. G. N. hlóa, udstraale Varme.

loen (oo) adj. tilbøielig til at „looa"; slentrende; ogsaa, synes det: langsom og lurende. Vald. og fl.

„**Loft** (o') n. 3) liggja aa Lofte". A. „aa Löf'te", Romsd. (Eid); „paa Lop'te", Dal. 4) Madbod = Bur. Sæt. Eg. og nogle Steder kun „Stabburets" øvre Stokværk, medens „Bur" er dets nedre. Sæt.

Log (o') n. Fakkel = Loga. Nbg. Ma. „Tyrelog". Ogsaa m., „Fyrelog" m. Ma. **Loog** m. Gbr. (Sel). G. N. log, n. Fakkel.

Log (o') n. Overgydning = Lag. Hall. Til loga = laga. — **Log** (oo) m. se Lo m.

„**Log** (o') m. 1) Vædske, Saft". A. „Blaaberlog, Bring(e)berlog". Ethvert Infus er „Log": Tee, Kaffe, Barlog, Kaallog, Almelog; Agder og fl. — 3) Vandflade = Loge. Sfj. Sogn. „Sjølog". — 4) større Samling af Ferskvand. Vistnok kun i Egennavne. Se A. „Logi'n", en Aa i Ryf. og

Røldal, ved hvis Munding ligger Stedet „Lar'vik", medens Byen „Lar'vik" ligger straks nedenfor to Broer over „Numedalslogjn", hvilke hedder „Laaga(r)bruna". Indsønavnet „Loya" el. „Loyæ" (o') ved Flikka i Nes (Li.) hører maaske hid. „Log" er Gaardsnavn i Dal. „Kvinlog" eller „-lug" er en Udvidning af Kvin'æ, Aa i Li. Neelog? Se Laug. — 5) „vera uppi Loya", være stærkt interesseret i, optagen af noget, saa man næsten intet andet sandser. Ma. (Lauvdal, Holum, Sygne). Dativ? Jf. Lag = Log; („opp i La(g)je?").

loga (o') v. n. og a. paahælde hedt Vand som Lag n., el. lave Infus, Log m. Tel. Hall. (aa og ø), Vald. (ø). „Løga aat Kyyro"; Vang, ØSlidre. 2) „loga ut = laga ut, utsafta. Tel. (Vinje, Mo, Hjartdal). „Borkjn æ uutloga". 3) **loga seg**, afgive eller danne „Log". Hard. „Burtn loga(r) seg". — **Logagryta** f. Gryde brugt naar man „logar", ved **Loging**. Hall. (aa og ø).

loga (o') v. n. og a. 1) lyse med Fakkel, Log eller Loga. Ma. Rbg. 2) fiske ved Fakkelskin (vadende i Strømmene). Ma. Rbg.; Gbr. (Vaagaa): **laagaa**. Jf. ljostra.

„**Loga** (o') f. et Læg". A. Merkjesloga. 2) et Par af Rendingstraade som følges ad i „Basmen" og i Vævkammen. Gbr. Totn (Birid, ØTotn): **Lugu**; Rom.: **Lu-u**.

logabrenna (o') v. n. (**brann**), brænde med Lue. Sogn; NGbr.: **laagaabræinne**.

Logagras (o') n. Græs at lave Log af. Hall.

Loge (o') m. Fakkel. Nfj. „Nævrelogje".

„**Logg** f. 2)." A. Særlig: den nederste, mere vandrette el. terrasselignende Del af en skraa længe dyrket Ager. Sogn, Ryf. VAgder.

„**logga** v. (ar) = lagga", A. Ndm.: **laagg**.

logga, loggast, Loggask se lauvga.

loggbroten (o', o') adj. om Stavkar som har lidt Skade paa sin „Logg". Dal.

Logggjord f. = Laggeband. Hall.: **-juul**.

„**Logn** (o') f. Stilhed". A. 3) Ophold i Uveir eller Smerter. Ryf. Jæd.

Logna (o') f. = Logn. Ryf. VAgder.

„**logna** (o) v. stilles". A. Ma.: om Uveir.

Lognbaaror (o') f. pl. sagte Dønning. NTel.

Lo-gras (oo) n. fedt Græs i „Losig". Namd.

Log-rett (o', ee) m. = Lagrett (A.). Hall. ØTel. Rbg. (Aamlid), Røldal.

Logudag, se Laugar-. — **logum** se Lag.

Logverja f. = Lagverja. Hall.: **Logværju**.

Lohogg, lohogga se loa.

Lok (oo) m. 1. stille noget grundt Vandstade uden synligt Afløb, større end Pyt; oftest ved Siden af et større hvormed det har usynlig Forbindelse. Østerd. Gul. Selbu, Stjør. Jf. Løk.

Lok (oo) m. 2. tung dorsk og mat Person; En som gaar og drager sig, omtrent = Slook. Tel. Sogn. **Ljook**, Tel. (Mo). — **Lookje** m. d. s. Nfj. og fl. — **Lookefoot** **m. d. s. Tel. (Skafsaa). Til looka** 2.

„**Loka** (o') f. 1) liden Slaa". A. Li. **Lookoo**, Hadel: Hedm. Rom.; **Loko** og **Lòku**, Vald. INdm. (Sunndal og fl.); **Laakaa**, YNdm. (Halse, Tingvoll). Særlig om Lukkelse (Skyvejern) i Laas; Hadel. 3) et Tværtræ over „Slederimarne". Ryf. Røldal. 4) = Begindе. **Lookoo**, Follo, Oslo, Smaal. Rom.; **Looke**, SSmaal. Hertil: **Lookoomælle** f. „Mella", Hæmpe i „Loko" til at hægte Trækketøiet i. Østl. 5) Indretning som stukket gjennem „Torvvolen" holder den oppe. Li. (Fjotl. Eikin). 6) enslags Trinse, hvori Væversylle hænger. Li.

„**loka** (oo) v. n. (ar), nøle, osv." A. 2) gaa og drage sig, slentrende el. lurende. Sogn, Nfj. Sdm. Tel.

loka ut (o') v. a. skjære ud i Zigzag eller i Skruelinje, f. Eks. en hul „Nystepinne". Tel. (Høydalsmo). Jf. Lokastig.

Lokabolle (o', o') m. en stor Bolle som haves i „Lokhylla" og hvori Svinefoder samles. Sogn (dl). — **Lokabodlro(d)a** (o') f. dette Svinefoder. Til Toda. — Ordene er nok forsvindende med Tingen.

Lokakjerald n. Kar med Laag. Hall. (aa og ø).

„**Lokar** (o') m." A. **Lokaare**, Tel. (Mo, Mol.).

Lokastig (o', i') m. Sti som gaar i Zigzag. Tel. (Kvitseid, Selljor). Se loka ut.

Loke (Lookje) m. Lab; Næve = Looka. Tel.

„**Loke** (o') m. et Slags Vætte". A. Hid hører neppe „Laakjen" = Fanden, men maaske: „Loje" el. „Loye" (o'), „Loye Langbein", Navn paa Opilio-Edderkoppen. G. N. Logi Flamme (ogsaa = Loki?). — **Wille**: „Laakie, en Nat-Gienganger som taer smaa Børn"; da Wille ikke hører den store Forskjel mellem o' og aa, kan det være: Lokje.

Lokje (oo) se Lok.

loken (lookjen) adj. mat, slap som en Syg. Nfj. Til looka, Look.

lokje (o') adj. n. beskikket, besluttet, af Skjebnen = „lagje". Tel. (Raul.). Vel eet med flg.

lokjen (o') adj. lukket; part. af luka. SætB. Sjelden. Se loken A.

„**Lokk** m. Lok". A. 2) **Kvast, Dusk**; liden Bundt, f. Eks. af Bendler. Li. (Eikin), Sfj. „Aakrn fraus Lokka o Lokka", Ageren fros i Kvastevis.

Lokkarveg (o', e') m. den Vei ad hvilken Kvæg lokkes fra Fæhus til Græsgang. Vald.

lokkast (ved) v. søge at lokke til sig. Hall.

Lokkefyrkja f. Pige som har havt et nægte Barn. Land, Hedm. Østerd. (Laakk-), Gbr. (Laakkaførkje). — **Lokkejenta** f. d. s. — **Lokkunge** m. = Lausunge. Land, Hedm. Østerd. Og „Laakkaoonge", SGbr.

Lokkeskaft n. Skaft af „Lokkevid". Nhl.

lokkutt adj. flammet, som „Lokkevid". Nhl.

lokna (o') v. = lopa; om Bark. Sfj. Meddelt.

Lokomælle se Loka.

lokra (o') v. n. 1) om Sko: smække = lakra, slarka. Sogn (Jøstedal). 2) gaa saa Skotøiet smækker. Sfj.

Lo-lippa (oo) f. = **Draghals.** YSdm.
„**Lom** (oo) m. 1, Lom". A. 2) „Loom" og „Loomm", en utækkelig, kjedelig, noget snedig Person. Østl. (Vestfold, Totn, Odal og fl.). Jf. G. N. lómbragd Kneb, Isl. lómr Svig, lómgedr snedig. Og sml. Lira.
„**Lom** (oo) m. 3, Greb". A. **Lumm** og **Lubm**, Shl. Nhl. G. N. hlummr. Se Lumm.
lomful (oo, uu) adj. som snedigt gaar Andres Rettigheder for nær; se Lom 1. Østl.
lom(m)hard adj. = laammhard; urokkelig. Gbr. Totn. „Hæstn stoo dær ræint loommhal". Ogsaa: „blaahal", Totn. Maaske til Lom, Stamme, og saaledes ikke eet med laammhard. Ogsaa „boommhal"; Østl.
lom(m)ende adv. „loommenes fast", urokkelig. Gbr. Totn, Østerd. — **Lomr** se Laam.
Lomr m. = Hardang, Barfrost. Stjør. „Værre hale Loommrn". **Loommr-foor** f. sligt Føre. Stjør. Og: **Laammr**, NTrondh.
lomykjin adj. rig paa Lu; om Tøi. Tel.
„**Lon** (oo) n." A. 2) stille, næsten strømfri Aa mellem Indsøer. Innh. 3) grundt Vandstade uden synligt Afløb; grund Pyt, ofte Levning fra en Oversvømmelse. Namd. (Overh. Namsos, Kolvereid). G. N. lón, n. liden indelukket Bugt.
„**Lon** (oo) f. dybt Vandstade i Bæk osv." A. Hedm. Ned. Rbg. Li. Hard. Shl. Nhl. YSogn, Sfj. Fl.: **Lon'a**, Sæt. (Aardal). 2) Vandstade, hvorigjennem Plantevækst, mest Siv og Stargræs, stikker op. Shl. Ogsaa: lav Engflade ved Vand, eller i Sump. I SætV.: Fl. **Looni** som vel er f., og i VTel. (Mo, Moland): **Slaatte-Loonir** grundt Vandstade, hvor man gaar i Vand og slaar Græs eller Siv. Jf. Lun. — **Lonsted** m. og f. (ar og er), lav tør og fast Engflade ved „Lon". Rbg. (Hønnes, Evje, Bygland) og Ma.: **Loonstee**.
Lona n. Lune. Ork. **Loon**, NGbr. Se Luna.
„**longo** adv." A. „longo (siia)". Vald. 2) allerede. Rom. Smaal. Vestfold, Nedre Tel. Li. Shl. „Æ du laange attekaamen?" Li. **laangje**, Dal. (Hedland, Hæskestad).
lonlakka (oo) v. n. tale beroligende og lokkende (til en lunet eller barnagtig). Gbr. (Vaagaa; lakke: gaa smaat).
Lonsted se Lon f.
Lop (o') n. Rende, Løb = Far. Særlig: a) Fure som (gjentagne) Skred danner. Hard. b) Fure i et Vandstades Bund, dannet af et udmundende Vandløb. Sogn. c) Tømmerløb. Sogn. Jf. Laup.
Lopa (o') = Laupa. Sogn (Aardal, Lustr, Hafslo, Jostedal). „Stav i Lopa" (dat. m.?), og „stav i Lope" (dat. f.?).
lopa (o') v. n. (ar), om Bark og Træ: løsne noget fra Træet og fra Barken ved Saftopstigningen. Nfj. (Eid, Stryn), Sdm. (Borgund). „Borkjn lopa". „Bjørkja lopa". Noget andet er lopna.
Lope (o') m. **Slumpespil**, Slump = Glope. Ma. (Naserall, Grindeim, Finnsl.). **Kun** i: „Dæ gjænge paa ein Lope", = „paa Bounæ, upp o nee sum mæ ein Handlsmann".
„**lopna** (o') v. n. løsne osv." A. Om sur Mælk: stille sig i Valle og tyk Mælk. Nfj. Om Fiskelever: gjære og afsætte Tran. Sdm.
„**Lopp** m. Tot". A. Romsd. Ndm. Namd. „Dær va kje graa Laapp aa sjaa paa S(j)y'n", Søen gik jævnt hvid; Helg. Namd. Skylopp. „2) Flokk". A. Romsd. Ndm. „Ein Laapp mæ Sill".
loppa v. (ar), plukke; nappe. Nordl.: laapp'.
loppa v. n. (ar), hoppe som en Loppe; f. Eks. om Draaber som springe op fra hedt Jern. Stjør. — **Loppa** f. en slig springende Draabe. Vald. „Dæ kom äi Priim-Loppe o brænde me so fælt".
Loppegro (o', oo) f. Padde, Tudse. Rom. — **Loppetossa** f. d. s. Rom. Vestfold (Larvik og fl.). Ogsaa: „Haappetaasse"; se d. og Tossa. — **Lopperkaal** n. Frøæg med det omgivende Slim = Loppegraal. Tel. **Loppespy** n. d. s. Vestfold (Dramn).
loppfingra adj. = lopphendt. Trondh. Ndm.
Lopskrida (o', i') f. Skred af Sten el. Jord som følger et „Lop". Hard.
Lork m. se Lurk; **lorka** se lurka.
„**Lort** (oo) m." A. „Gjee Lourt", give onde Ord af sig. Ma. — **lortall** adj. = lortutt. Oslo. — **Lortesjold** m. Smudsbelæg. Tel.: „-skjoll", og „-skjöll" (Nedre). — **Lortevella** f. skiddenfærdig Kvinde. Buskt. Tel. — **lortevellen** adj. = lortvell. Tel. og fl. — **Lortevelta** f. stor Dynge Smuds.
„**Los** (o') n. Løsning". A. Tel. Li. „Faa, koma, paa Los", paa Glid. 2) Afføring. Hard. „Fao Los".
„**losa** (o') v. n. og a. (ar), 1) sætte sig i Bevægelse". A. VBygder, Dal. Hadel. Gbr. Særlig: „losa tee", „losa ut"; „laasa paa", Hadel. „2) faa løst osv." A. Tel. Follo, Rom. Li. „Iglen faar **laasaa Blooe**"; Rom. 3) „**laasa(a) oopp**", løse op (mekanisk eller kemisk). Follo, Smaal. Rom. 4) bli løsere; løsne; bli slap. SætV. „Hestn hev losa i Holl'æ". NGbr.: **laasaa**. 5) om drægtige Dyr, især Kjør = løysa; jf. laus. Shl. Ryf.; SHelg. (Vindal): **laas(s)a**. Ogsaa: „Ku'ee e laas(s)a", Bindal. 6) v. a. og n. om Træer om Vaaren = lopa. Nhl. SHelg. „Seljo tek te losa Borkjn". „Bjørkjee laas(s)a". 7) v. n. „laasa oopp", løse sig op, om Salte i Vædsker. Ring. (Modum). 8) losse Fartøi. Ryf. Jæd. Li. 9) „laasaa Vreina", læge „Rena" ved Signe-ord. Strinda. Hedder ogsaa: „laasaa Vrein-ola", hvilket vel er lesa; Strinda. 10) løbe ud; om Hest. NGbr. — **Losing** (o') f. det at „losa", i alle dets Bett. „Ku'ee e i Laas(s)ingjn"; SHelg.
losaleg (o') adj. noget løs eller usikker; særlig: seende ud til at skulle falde ned eller sønder; løstliggende eller løs i Sammen-

hængen. Tel. (Vinje, Rauland, Selljor). Til Lose m. og losa v. Se losuleg.

Lose (o') m. løstliggende Masse; noget som truer med at falde ud eller ned; f. Ex. en Steen. Tel. (Rauland, Selljor).

Loska (o') f. blød Klat = Laska. Hard.

„losken (o') adj." A. laaskjen, Hall. (Aal).

„losliten adj." A. lo^unsliten, BAgder, Dal.

Loss (o'). Kun i: „narra upp i Loss", narre grundigt = „n. opp i Stry'naa". Ned. Ma.

lossa (o') v. n. overdrive, tage Munden for fuld = skroyva, skrjona. Li. (Fjotland). „Lossa o louga". — Lossa f. 1) En som „lossar". 2) = Skrona. Li.

lossen (o') adj. slap og dorsk efter Overanstrængelse. Tel. (Rauland). Jf. las(s)en.

„Lost (o') m. Lyst. losta v. 1." A. Lust m., luste v. Hall. „Mæ Loste"; Shl. Dal. Li. Heraf er i Bergens By gledet frem et adj. „moløsten", lysten.

losta (o') v. n. Om døde (ogsaa fældede) Træer, hvis Bark løsner af efter Gjæring. BTel. „Tree'i, Bjørkjee lostar". Se A. losta seg og lostast v. n. d. s. BTel.

„Losta (o') f." A. Shl. Hall. „Bjærkeloste" (aa og ø) afbarket Birkestamme. Hall. — Lostekubbe m. = Losta. Nhl. — Lostevid m. afbarket Ved. Vald.: „Løstevee".

Losta (o') f. 2. Løgnhistorie; bevidst Usandhed. Sogn (Vik, Underdal, Ladvik, Leikang).

losuleg (o') adj. og adv. 1) = losaleg. Tel. (Kvitseid). „Klæ'ine hænge so losuleg paa Fæntune". 2) færdig til at føde = laus. Tel. (Kvitseid). Jf. Lose. Til Losa A. („Laasu", Aal i Hall.).

Lot (o') n. Nødvendighed. Tel. (Moland). Meddelt. Til ljota, at nødes til.

L„ot (o') n. Bøiningspunkt i Kjølen". A. Sogn, Hard. Shl. Ryf.

„Lot (o') n. Lune osv." A. Rbg. „Vere i Lotum", Evje. 2) Anfald = Luna, Rykk, Rid. Hall. (Hemsedal). 3) svagt Punkt; f. Ex. i Traad, i Jis. Hall.

Lota (o') f. Anfald; Byge; = Lot, Rid, Rykk. Tel. (Selljor). Noget brugt. „Ei har (stræng) Lotu mæ Regn". G. N. lota.

lota (o') v. n. (ar), helde jævnt og svagt. Roldal. „Lota tee" el. „imoot". „Lota unda". Jf. luta.

„lotad (o') adj. stemt". A. Gbr.: laa(ta)a.

lotefenggjen (o') adj. = lotutt. Nfj. Og: lotig.

lotelgja, lotolje, se loa.

„loten (o') adj. oplagt; lysten". A. Ndm.: laat(t)in. 2) parrelysten. Voss, Sogn.

„lotutt (o') adj. lunefuld". A. Tel. Vestfold. 2) fuld af svage Punkter, „Lot". Hall.

„lova (o') v. (ar)". A. 4) give Lov til, tillade = løyva. G. N. lofa. Tel. Ma. — lava, Ndm. (Aure, Tingvoll og fl.), Namd. (Men Lov n. sammesteds).

lova (oo) v. a. „loove ein Vott", forsyne en Vante med (ny) Haandslade „Loove". Rom. Ringerike, Num. Hall.

lovast (o') v. n. 1) love = lova 1) 2). Vald. Tel. Oftest: „lovast tee". „Friarn løvdist te gjæra dæ"; Vald. 2) give Ægteskabsløfte; forlove sig. Sæt. Tel. Mest i Stev. „Den som vi lovast mæ Jænta osv.".

Lovasta(d) (o') m. Løfte. Ryf.

Lovetak (oo) n. Haandtag, Haandslag. „Läust Looatak", intet fast at holde sig til. Sogn (Aurland, Hafslo). Til Love, „Looe", Sogn, Voss.

lovleg (o') adj. tilladelig; tilladt. Tel. Østl.

Lovsnik (o', ii) m. En som gjerne vil kjæles; kjælen Tingest; mest om Dyr. Rbg. (Aaml.).

„lovsnikjen adj." A. 2) kjælen; om. Tel. Rbg.

Loya, se Log.

Loækra f. stærkt gjødet „Ækra". Namd.

lu v. for ljuga. Innh. — Lu for Loda.

Lu m. a) Lydelse, Ordlyd; b) Udladelse; c) Forlydende, Rygte. Tel. Rbg. Til lua, lyde. a) „Der va dænn Luu'n paa Brævi". b) „Eg høyrde dænn Luu'n i 'n", jeg hørte ham udlade sig dermed. „Der æ dænn Luu'n paa 'n". c) „Dænn Luu'n høyrd' eg ifjoor".

„lua v. n. (ar), 1) lyde". A. Tel. Rbg. Nfj. „Brævi luua so". „Baagane luua so", Væddemaalet lød saa. „Dæ luua o leet slikt", det forlød, Rygtet sagde saa. „2) høre til. Num." A. „Skoogjn luua 'kan tee", Skoven tilhører os.

lua v. a. (ar), 1) „luua eit Tree, ei Bjørk", flaa et Træ ringvis, saa den afflaaede Bark danner Ruller. Dal. (Hækkestad). Til Lu ɔ: Lu(d)r. 2) v. n. blæse i Lur, „Lu". Sogn (Aardal). — lua, se luva.

lubba v. n. (ar), gaa tungt langsomt og vippende. Jæd. Dal. ØTel. „Bjødn'n kom lubbane". Jf. lussa.

lubba v. a. „lubba Sild", træde Sild sammen parvis. Shl. — Lubbesild f. slig Sild.

Lubba f. kort Sok. Hard. Shl.

Lubbe m. 1) en fyldig Figur = Lubb. Voss. G. N. lubba om svær Fisk. 2) Faar. BAgder. Mest og eg. et Kjælenavn, især for Lam. Dal. Jæd. 3) Fællesbenævnelse for Kalv og Lam. Ma. (Tveit). — Lubbekjuring m. Hyrde for Ungfæ osv. Ma.

lubbeleg adj. noget fyldig. Østl.

„lubben adj." A. Østl. Ma. Jæd. Tel.

Ludd m., Ludda f. = Lubb, Lubba. Tel. Ma.

ludda (u') v. n. (ar), gaa langsomt omkring for sig selv; ikke holde Følge, lusse om alene; omtr. = drumba. Sogn (Vik, Sogndal). „Kyyri fer aa ludda ittepao". Ogsaa: „sludda". Nfj. Sv. Diall.: lubba, vara långsam. — Ludda f. En som luddar.

„ludden adj. tyk". A. Hall. Tel. og fl.

ludra (u') v. n. = ludda. Sfj. Nfj. Sdm. Sogn. Ludresaud m. Jf. G. N. lúdra gaa krybende og listende.

ludu, se lidug. Ludu, se Loda.

luen (uu) adj. udmattet, døsig, sløv = lu. SØsterd. G. N. lúinn svækket. Ogsaa: luren.

[lussa v. luve. lussjærr se luvgjerr.

luffa v. skrive med **Fraktur**. Hard. (Kvamm). „Däi luffa Navne däirans". Til flgg.?

Luffa f. og **Luffe** m. en stor tung og pladskende Figur. VAgder, Dal. — **luffen** adj. som en L. Jf. luva, lufsa.

luffen adj. langhaaret = lufsen; ogsaa: klædt i lange og vide slængende Klæder. Hard.

lufra v. smaagrynte. Hall. Jf. nokra.

„**Lufs** m." A. Tel. Især: Figur hvem Haaret dasker ned om Øren og Øine. **Lusp**, A. Ndm. Trondh. **lufs** adj. = lufsleg. Tel.

„**lufsa** v. n. (ar)". A. Jæd. Tel. „Faksi lufsar upp o nee"; Tel. „Bjønn'n kjæme lufsande". **lusp'**, gaa som en Bjørn. Ndm.

lufsleg adj. lig en „Lufs", med stridt daskende Haar osv. Tel. og fl. — **lufsen**, **luspen** adj. d. s.; tilbøielig til at lufsa, luspe, overh. Tel. Romsd. og fl. — **lufsutt** adj. d. s. Dog: **lufsete**, med opreven slusket Dragt; **luspete**, med stridt daskende Haar; Nfj. (Honndal).

Lufsoyra n. Dyr med store hængende Øren; især om Svin og Hest. Tel. — **lufsoyra** adj. som har L. Tel.

„**Luft** f. 2) Lugt". A. Særlig: Stank. Sæt.: **Lupt**. „3) Luft osv." A. „Vera upp i Luktne itte", være forhippet paa. Nhl. (Eksingadal).

lufteleg adj. stinkende; modbydelig. Sæt.: **luptelege**; Tel. (Eidsborg): **lukt-**.

„**Lugg** m. 3) tyk eller stor Krop". A. Nbg. Ma. Totn. Jf. Slugg. Særlig: stor Orred; VAgder, Dal. Jæd. A.; nogle Steder = Hakaure; andre Steder = Kludd. — **Lugge** m. = Lugg 3). Ma. — **Lugge**, af „Lugga", som adj.: „äi Lugge Kaana", VAgder, Sæt. — „Sjaa (see, glana) unner Lugg", see frem skulende under sænket Pande eller nedtrukne Bryn; Rom. Follo, Smaal.

lugga v. luge. **Lugg** n. det Oplugede. Shl.

lugga v. n. gaa tungt og langsomt. VTel.

luggeleg adj. stor og fyldig. Agder. **luggin** d. s. Totn.

lugglei(da) v. se luvleida.

lugse adj. n. uvist = lykse. Ryf. (Suldal og fl.). „D'æ lugse (kj) aa treffa dæ reette". Se lygsen.

Lugu se Loga. **Luhorn** se Lu(d)r.

„**luka** v. a. (ar), lukke". A. **liuka** og **liuke**? Sogn, Sfj.; meddelt; maaske blot „l^e^uka". „3) bøde, undgjælde osv." A. Sogn, Nfj. „Han faor **liuka** (og l^e^uka) da u p p atte"; Sogn (Aurland og fl.). „Du ska faa luuke ditte u p p atte!" Nfj. (Selja). — Fra Sogn er meddelt under Tvivl: „han ha faott **lokje** da upp atte", Supinum. — **lokjen** (o') partic. (adj.) lukket. SætV. **lokje** (o') = lagje, Tel. (Raul.); se disse.

„**Lukk** m. Smule, Gran". A. Sdm. (Hjørungfjord, Volden), Sfj. NEng. („Skotsk") Dial.: luoke d. s. „Inkje Lukk'ns Grand".

Lukka f. Fedtklump som lægges midt i Mel- eller Blodbolle, „Kump". Dal.

lukkende og **lukkande** (adv. og) adj. af Lukk. „Inkje lukkende Grand", ikke en Smule; Sdm. (Norddal, Hjørungfj.), Hedm. Follo („lukkenes"). „lukkande"; Sfj. Shl. Ma. Nedre Tel. Romsd. Trondh. „Inkje da lukkande T æ r", d. s. „J. l. S a a", d. s. „Allör dæ lukkanse Grann", d. s. Ma. Og: **Lukkelse** n., Rog. Agder. „Inkje dæ minste L.", Jæd. Ryf. „Allör eit L. Ting, Teer", Ma. „Inkje de Sole-Lukkelse-Grand", Mo i Tel. SætV. Og: „**lokkenes** Grann", Vestfold (Lier, Dramn).

lukkevand adj. som der skal Lykketræf til at faa. Helg. (Vindal): **lykkevann**.

lukr (u') adj. løs i Sammenføiningerne, slattende. Ma. (Halsaa, Holum): **lugr**.

„**lukra** (u') v. n. slatte". A. Ma.: **lugre**.

luks (u') adv. = lukt. Nbg. Ma. **lukst** d. s. Ryf. Shl. (Etne). „Lukst i Vatne". Jf. G. N. loks endeligen; og flg.

Lukt „vera i Lukt", under Vand. Se Lykt.

lukta v. n. (ar), om Uveir: gjøre et Ophold. „Han lukte paa lite". Selbu. Jf. løgta og lykta. — **lukteleg** se lufteleg.

Lulla f. og **Lulle** m. ung Person omkring femten Aar. Hard.

„**luma** (u') v. n. døse". A. Tel. (Nissedal, Bø, Heiddal og m. fl.); Sæt.: **lume—lome** (u'—o'). 2) staa og hænge, ubesluttet og sløvt grundende. Nedre Tel. Isl. luma ruge over noget.

Luma (u') f. og **Lume** m. en kjødfuld tung og døsig Person. SætV.: **Lume** f. og **Lumi** m. Jf. Slume, slumen osv.

lumeleg adj. lig en „Lume". SætV.

Lumm (u') m. 1) Aaregreb = Lom. NShl. Nhl. (Mo, Eks.): **Lumm** og omtr. **Lubm**. G. N. hlummr. 2) en Bundt Fiskesnøre paa et Snees Favne. ISogn. En slig Bundt er omvunden paa Midten og ligner et Haandtag. Ordet er vel eet med Lom, 3, 4, A. og med Sv. Dial. (kvast-)loomm.

„**Lump** m. Knub, Klods". A. Innh.: **Loomp** (Veeloomp, Treg-loomp); YNamd.: **Loompi**. 2) = Skat. Gbr.

Lumpa f. 1) tyk Kage eller flad Bolle, mest af Kartofler og Meel. Shl. Oslo, Vald. Tel. **Lumpe** m. d. s. A., Shl. Sogn. 2) ringeagtet Kvinde. NTrond. (Verdal). — „**lumpen** adj. but osv." A. Ma. 2) lig en Lumpa. Shl.

lumpa v. a. skjære (Ved) op i Klodser, „Lumpar". Helg.

lumpom-til adv. vekslende = ridom-til, ymse; f. Eks. om Veiret. NTrondh. Til Lump.

lumra v. n. 1) gaa usikkert, trippende hinkende og snublende, formedelst noget stive Been. Bevægelserne er mindre end ved lumsa. Oslo, Smaal. Hall. Jf. slumra. 2) gaa døsigt; være i døsig Gang (Gjæring), om Øl. Sogn. — **lumren** adj. tilbøielig til at lumra.

lumra seg v. n. klumpe sig; levre sig. Rog.

Li. „**Mjælkjæ (Blo^ue) he lumra seg tee**", eller „ihoba". Li.
lumren adj. klumpet, levret. Rog. Li.
Lums m. 1) en stor tung og klodset Figur. Follo, Smaal. Ma. Sæt. Ligesaa i Sv. Diall. Ogsaa: „äin Lumse Kar'e", Sæt. 2) et Slags fiinkornet tung og sæbeagtig Leerjord. Follo, Oslo. „Leirlooms, Blaalooms". — **lumsen** og **lumsutt** adj. lig en Lums. Jf. luma, Luma, lumra (seg).
„**lumsa** v. humpe". A. Hard. Tel.
lumsig adj. kjødfuld og tungfærdig. Voss.
Lun (uu) f. dybt, næsten stille, Aaparti mellem to Indsøer. Se Lon. Fosn (Aafjord), Innh. (Leksvik). G. N. lún, f. = lón.
Lun (uu) n. lykkeligt Greb; (glad og) heldig Maner = godt Lag. Hard. (Kvamm). „Han ha slikt äit Luun mæ Bodnæ, dan Skulmeistarn, slikt äit Luun mæ Arbäie sitt, mæ alt". **Lune** (uu) n. d. s. Hard. (Ulvik). Maaske fremgaaede af Luna. Maaske til Lunne(nde), Lynne. **Lynne** (yy) n. omtr. = Lun. A. Vald. „Ha gott Lyyn(n)e mæ se".
„**Luna** f. 1) Stund". A. **lunomtil** adv. stødvis, af og til. NTrondh. „2) Lune". A. **Loona** n. d. s. Ork. (Rennbu). „De kom no de Loona paa'n". „Et stygt Loona". 3) Brunst hos Svin; Brunsttid. Ryf. „Suo har Luuno". **Lunn** f. d. s. Voss.
„**luna** (u') v. n. (ar). gaa stille som for at lure". A. Tildels: **luune**, JSdm. (Norddal, Dyrskog); **lyne**, YSdm. (Harham). 2) om Begivenhed, Udvikling, Proses: gaa sin jævne Gang, skride sagte frem. Mest i: lata de luna. VTel.: **loona** (se A.); Sæt.: **lune—lona** (u'—o'); VAgder: **lona** (o'). „Dæ hasta kje, la(d) lona dæ!" Li. „Han leet de loona", Tel. 3) om Veiret: stilles, bedage sig. Sæt. Ma. „De lunar (lonar) mæ Regni"; Sæt. „Dæ lona mæ Veere; dæ lona a(v)"; Ma. Sv. Dial. lona, upphøra (om värk). 4) staa og hænge; vente, bie, tildels lurende. Tel. (Holla, Lunde, Bø, Sellj.). „Eg loona o loona". Ogsaa: „Eg ska staa aa loone litt"; „eg laag loonde aa lydde"; „han stoo aa loonte". — Former som synes pege mod et andet Ord. NSv. Dial. lona (lonnte), lyssna.
luna (uu) v. n. (ar), om Vandløb: rinde stille, danne Lun f. Innh. (Leksvik). „Bækkjn staar aa **luuni**".
„**Lund** f. Maade, Skik". A. 2) Syngemaade, Foredrag i Sangen = Lund m. Dal. (Lund, Hæsk.): **Lunn** (og oo). 3) Gehør. „Syngja ette Lunn"; Dal.
„**Lund** f. Kryds, Korslænd". A. Hadeland, Totn, Smaal. Rom. Oslo, Ring. Nogle Steder (Smaal. Rom.) mest i Flertal: „Lunnär, Lunner". Hertil: „Rygglund", Mørbradsteg osv. G. N. lund, hryggلund (hrælund) Mørbrad; D. Dial. Lynder d. s. Noget ganske andet er Laun.
„**Lund** m. 2) Sangstemme". A. Ma. Li. Nfj.
Lunda v. nynne. Sogn (Leikang og fl.).
lundalaus adj. fyndløs, smagløs; utækkelig; uvittig. Sfj. (J- og YDale). „Da æ so lundalöust alt da han fere mæ". Til Lund f.
Lundaløysa f. 1) det at være lundalaus: Fyndløshed osv. Sfj. 2) lundalaus Person. Sogn (Vik). 3) umusikalsk Person. Sogn.
Lundeknuke (uu) m. Hofteknude. Smaal.
Luneboklje (u') m. En som lunar 1). Sdm.
„**lunefengen** adj." A. **looneſængjen**, Tel. Røros; **loonfingjen**, Gbr. (Lom); **-fængten**, Østerd. (Tynset); **-færinjin**, Gbr. (Vaagaa).
lunekaat adj. vekselvis overstadigt lystig og trist. Ndm.: **loonkaat**.
lunetokjen? adj. let og uformodet stødt; sær; prippen. Helg. (Alstahaug) og Namd.: **lunntøykjen**, som Tøykj f. for Tokja.
lunfur'leg (u', uu) adj. besynderlig, uforklarlig, uberegnelig; ogsaa, om Personer, eksentrisk. Hard. (Ulvik), Shl. Dunkelt; sidste Del tør være furdeleg.
lungeblaut adj. gjennemvaad, dyngvaad. Stjør. Helg.; Namd.: **lungblöut**. — **lungenes blaut** d. s. Namd. Gul. NSv. Diall. lungblaut; Sv. Diall. lungvådt d. s.
„**lunka** v. n. gaa uden Hast." A. Hall. Tel. — „Sitta aa loonke aa drække", drikke jævnt og i Stilhed; Oslo, Smaal. Tør være „lunka v. a. varme lidt", A.
Lunke m. svag Lyd, svagt Rygte; Ymt. Nfj. (Breimn, Eid, Stryn). „Eg ha høyrt ein Lunkje 'ta dæ (di)". Sammesteds ogsaa: svag Varme. Jf. G. N. hlunka, drønne.
lunken adj. lunken. NGbr. og fl.: **loonkjen**.
lunkna v. n. blive lunken. Nfj.
Lunn f. Brunst; se Luna. Voss.
Lunn m. den slebne skraa Side af en Egg. Dal. Jæd. og Ryf.: **Loonn**. „Sliipelunn". „Slii(p)ba brei'e Lunn paa (L)jaa, Kniiv". Maaske eg. = Vol; altsaa eet med flg.
„**Lunn** m. 3) Løftestang". A. Ma. — „**Koma te Luuns**", findes frem igjen, om bortkomne Ting. Helg.
„**lunna** v. n." A. „Han lunna", kom hjem uden Fangst. Sdm. (Sande). „Han vart lunn, blaalunn", d. s. Ndm. Trondh.
Lunne m. Lund, liden Skov. Smaal.
Lunnehake m. Hage til at opstable „lunne", Tømmer med. Smaal. og Busk.: **-haka**. Ogsaa en Hage brugt som „Lunnenaal".
Lunnenaal f. stor Naal med Ring i, hvormed Bjælke, som slæbes, fastgjøres til Trækketøiet. Smaal.
„**Lunnende** n." A. **Lunna** pl. Sfj. (Kinn); **Lunne** pl. Li.; **Tillynne** n. d. s. Sfj. (Kinn, Y- og JDale); **Tillynsle** f. d. s. Sfj. (Y- og JDale).
Lunningsloda f. Lade hvori man midlertidigt vælter Ho ind. Hall. (Gol): **-lu'u** og **-lu**.
„**Lunnskjota** v." A. 2) lægge Stokke, „Lunnar", paa tvært i en Vei til lettere Fremførsel af tungt Læs. Dal. „De

gjænge paa Lunna", siges om det som gaar raskt, glat.

Lunnskot (o') n. et Skup med Haandspiger, „Lunn", under en Vægt (Stok, Sten). Ma. Og: **Lunneskot**.

Luns m. et Stykke Suul; især: en Ration. Nhl. og fl. Søndenfjelds: **Loons**. „Smørl., Kjøtl., Fleskl. Jf. Lums osv., Sv. Diall. luns ɔ: klump, stort stycke, tung karl.

lunsa v. (ar), udrationere Mad. Nhl.

lunsa v. n. og a. (ar), 1) gynge; om en Sump: gynge under Fodtrin = dissa. Agder, Tel. „**lunse seg** upp o ni'e", gynge sig staaende; Sæt. 2) gaa tungt og gyngende. Tel. 3) = lunka v. n. Innh. Jf. Lums (Luns), lumsa; Sv. Diall. lunsa ɔ: löpa tungt.

Lunsa f. gyngende Masse: a) Hængedynd dækket af seigt Grønsvær. Sæt. b) svært skvabset Hunvæsen. Voss, Jæd. Rbg. og fl. „Ei L. te Jænta, Merr, Kyyr".

lunsa adj. bygget, voksen; især sværlemmet. „Gott lunsa", velvoksen. Hard. Jf. lunsad, A.

Lunsardike n. = Lunsa, a). Tel. — **Lunsemyr** f. d. s. Rbg.

Lunsegonga f. tung gyngende Gang. Tel.

lunseleg og **lunsen** adj. lig en Lunsa. Rbg.

lunsk adj. med et mistænkeligt lumskt og lurende Udseende. YSogn, Nfj. (Eid, Breimn, Stryn). Jf. lynsk.

lunta v. n. (ar), 1) bevæge sig mageligt; slentre; lunte (Holberg). Tel. Helg. „Dei loonta o sloonta fysst dei saag seg Tak". „smaaloonte". 2) trække sig stødt tilbage; omtrent = furta. Namd.: **loont'**. — **Loontstöur** m. En som er tilbøielig til at lunta 2). **loonntaat** adj. Namdal.

luntall adj. fuld af smaa morsomme Indfald; smaa-vittig. Rom. Bohuslän: lunte-lig, torr-rolig.

luntutt adj. lunefuld og snart stødt. Namd.

luntvoren (o') adj. snedig; upaalidelig. Sfj. (Y- og IDale). **luntvoreleg** adj. d. s. Sfj.

„**lunutt** adj." A. 2) omskiftelig, vekslende; især om Veir; se Luna. Hall. Tel.

Lupt, -eleg se Luft.

lur (uu) adj. som langsomt og stilfærdigt kommer med Morsomheder; stilfærdigt skalkagtig. Østl. Tel. Maaske: „lur, lu" ɔ: mat, paavirket af lura.

„**Lur** m. 1, Luur". A. **Lu**, Rbg. Dal. Gbr. **Luhorn** n. d. s. Li. (dn), Rbg. (nn). „2) en Rulle af Bark osv." A. Tel. Rbg. Dal. „Borkelu, Le(dr)lu, Paperlu". 3) Tragt sat fra Mølletragten ned i Kvernøiet. Tel. (Selljor): „Lu"; Nhl.: „Luur".

„**Lur** m. 2, Møllebænk". A. **Lu**, „Kvednalu", Vald. Hall. 2) oventil flad Høi, omtr. = Stall. Shl. (Stord, Fitja). Maaske kun i de hyppige Stedsnavne „Luur'n, Luu'rane". Lur 1, og 2, er maaske eet; se Kvernarlur.

„**Lura** f. Skarnklat". A. VAgder.

lura (uu) v. n. (ar), 1) hænge med Hovedet, døse; mest om Kvæg i Uveir. Shl. (Finnaas og fl.). Vel eet med lura, blunde; jf. lur luren ɔ: døsig. 2) lægge Kind til Kind i Omhed. Tel. (Rauland, Vinje). Ogsaa v. a.: „luure Jæntune". Hertil: **Lur** m. dette Kjærtegn. Se A. 3) slaa i Hovedet, give Kindheft. Sogn (Aurland); Christie. Især de to sidste Bett. minde om „Lyyringg, Lerongg", Kindheft og G. N. hlýr Kind. Jf. Bugge, Arkiv for N. F. II, 216.

Lura (uu) f. lummer Varme; Døsighed i Veir. Sogn, Shl. Jf. foregg. og flgg.

Lure (uu) m. 1) = Lura (Lort). Ma. (Tveit). 2) tung sløv Særling. Trondh. Sjelden. Jf. Bullure, Gapilur, Skabblur, Snorlur, Skrubbelur og fl.

luren (uu) adj. mat, døsig = lur, lu; ogsaa om Luften = lurmen. Ringerike, Vald. Gbr. Østerd. Ndm. Berg. „Humen aa luuren", Nfj. Ogsaa: **lurren**.

lurfrjosa v. n. føle lidt Kulde (fryse lidt) uden at lade sig mærke dermed. Smaal.: „luurfryyse". — **lurfisa** v. n. = løynfisa. Smaal.: -e. — **lursova** v. n. tage sig i Stilhed en liden Blund. Smaal.

?**Lurg** n. Fjas; løst Snak. Shl. (Kvinherad).

Lurja f. 1) blød formløs sammenfaldende Masse. IMa. Dal. Jf. Lirja (og Lura). 2) et Slags Kjelke = Bumra. Ma. (Grindeim, Bjelland).

lurjen adj. blød og formløs; kvabset-fed. Ma. Rbg. „Hestn æ lurjen o svær'e".

„**Lurk** m. Knippel". A. 2) svær og stærk men tung og grov Person; en Prygl = Brand. Næsten alm. **Lork** d. s. Romsd. og fl. **Slurk** omtrent d. s. Busk. og fl. 2) en af Vand gjennemtrængt Tømmerstok. Voss.

Lurk (u'), Henliggen; Liggen ubrugt, ufærdig, uafgjort. i Dvale. Kun i: „liggje i Lurk" el. „i Lur'ke". Nfj. (Selja, Davik, Eid, Gloppen). „Bjønn'n ligg i Lurke". „Da (dæ) ha (he) leje so længje i Lurke no, eg maa faa da fraa meg", om indstillet Arbeide. „Dæ ha leje so længje i Lur'kenne (Dat. f.) no, vi maa ta dæ upp atte"; Davik, Gloppen, Breimn.

Lurka f. en svær grov Kvinde. Voss, Sæt.

lurka v. a. (ar), tildele et vældigt Slag; slaa ned. Rbg. „Han lurka 'an i Velt'n so dæ go^{u}l i 'an", slog ham over Ende. Se A.

„**lurka** v. lure; gaa sent osv." A. Sfj. Nfj. Maaske to Ord. 2) „lurke seg", drage sig, slæbe sig, dovne sig. Nfj. Sdm. **lörka**, **lorka seg** d. s. Nhl. og fl.

lurkeleg adj. lig en Lurk el. Lurka. Sæt.

Lurkesott f. Dovenskab. Li.

lurma (u') v. n. (ar), døse = luma. Rbg. Sæt. Tel. „Ho sit o lurmar innmæ Ell'n". Jf. lumren, lumra (og lura).

lurmen adj. døsende, døsig = lumren; ogsaa om Luften. Tel. Ndm. Sogn, Ned. — **lurmvarm** adj. fugtig-hed, lummer. Ned.

Lurpa f. en kvabset ufin Kvinde. Hard. Tel. Rbg. **Slurpa** omtr. d. s. Jf. Larpa.
lurpa v. skide = larpa. Shl.
lurpeleg adj. lig en Lurpa. Sæt. Tel.
Lurr, „staa paa Lurr", se flg.
„**lurra** v. n. lure, lytte efter noget". A. Sogn, Voss. „Stao pao **Lurr**", staa lyttende. 2) slentre sorgløs omkring. Nhl. Nfj. „Dan litle Guutn i Liio lurra". 3) blunde; halvsove. Hall. **lørr** d. s. Helg. 4) være blid; gjøre saa smaat Kur. SBerg.
lurren adj. 1) lunet, uberegnelig. Nfj. (Stryn, Breimn). 2) døsig, uoplagt = luren. Sogn, Hard. 3) til lurra 4). „Lurren o venle(g)". Hard.
lurva v. n. og a. sluske = slurva. Rbg. Ndm. og fl. „Lurv' ihoop". „Lurv' ifraa seg eit Arbei". — **Lurv** n. sjusket Arbeide.
Lurva f. en uordentligt opsat Figur, som dertil er for bred til Høiden. Rbg. Ma. „Denna Saata æ daa ei Lurve". „Ei **Lurve** Saate". Se Lurva, Pjalt.
„**Lurva** f. Pjalt". A. **Lörve** fl. Steder i Østl. og Nordl. **Lörvgrein** se Larve-.
Lurvehetta f. Kvinde med hængende uredt Haar. Ma. (Aaserall), Rbg.
lurveleg adj. lig en Lurva. Tel. Sæt. „Han saag so lurveleg uut mæ den Huuva so langt nee i Augo". „Ho sat so lurveleg", sammentrykket.
lurven adj. utilpas, ufrisk. Hadel. Vald.
„**Lus** f." A. **Løus**, **Leus**, Agder, Dal Hard. Voss (tildels), Sogn og fl. Flertal: **Lyys'nar**, Rbg. (Aamlid og fl.: tildels øy). Tel. (Treungen); **Lyys'na** (ofte: øy), VAgder, Dal.; bestemt: **Lyys'nan(e)**.
Lusaugr (uu) m. liden Rødfisk, maaske liden Sebastes n. Hard. Ogsaa „Lusauga".
Lusbasstu (uu) f. en „Badstova" der virkelig bruges som Badestue. Trondh. (Frosta). Kjendt blandt de Ældre. Jf. Risbasstu.
Lusegraade m. en voldsom Graadighed, maaske = „Helhungr" sammen med „Naalus". Sæt. Meddelt.
Lusekurre m. Lycopodium Selago. Meddelt fra Hard. **Lusagras** n. d. s. Voss, Hard.
„**Lusing** f. Prygl". A. 2) Slag i Hovedet (kun der). Ryf. Shl. Nhl. Hard. Sfj. Jf. Lyyring, Lørung.
Lusk m. Haartop = Lugg. Rog.
Lusk, Legemsbygning og Maade at føre sin Krop paa? Posture? YVAgder (Finnsland, Lauvdal, Holum, Valle, Vanse). Kun i: „Lusk o Lag". „Treu dæ kann vera hann?" „Ja han æ paa Lusk o Lag sum hann". Maaske tildannet af Ly(d)ska, G. N. lýzka Maner, Egenhed osv.; i Lighed omtrent med Horj- < Hyrj-, tvor < tvør < tver.
Luskji m. svag Varme. SHelg. Se Lyske.
Lusp, **luspa**, **luspete** se lufs-.
Lussa f. og **Lusse** m. en liden tyk Figur (Person). Hard. Sæt.
lussa v. n. (ar), søge Eenlighed, stikke sig bort = myta; mest om Dyr. — **lussen** adj. = myten. Dal. (Hæskestad).
Lust, **luste** se Lost, losta.
Lut (uu), i: „dætte paa Luut", falde forover. Østerd. (L. E.). — „**lut** adj." A. Gbr. og fl.
„**Lut** (u') m. Del". A. „Te Lu'tar", Hard. **Lot(t)** (o'—ö—aa), Østl. (Totn, Rom. og fl.), Gbr. Ndm. „Byt(t)e Laataa", dele Jordens Afgrøde ifølge „Lutbruk"-Vilkaar; „Laataa", vel dat. pl. Hadeland. „Breuga Gar'n te Ludan", pl. = lutbruka; Dal.
luta (uu) v. (ar), „**luuta uut**" v. a. og n. 1) vande Luden ud af noget ludet; udvande det Ludede. Alm. 2) betale for; undgjelde for, svide for. Ma. Rbg. Vald. „Dæ ska du faa leuta eut". Ma. „Dæ ska bli uut-atte-luuta"; Vald.
Lutar (u') m. = Lutmann. Sfj. **Lutamann** (u'), Hard.
„**Lutbruk** n." A. **Lotbruk** (o'—ö—aa), Østl. (Totn, Hadeland og fl.). **Laata(a)bruk**, Rom. — **lutbruka** v. n. og a. være „Lutbrukar". Ma.: „lutbreuka" (og d—g). — **Lotabrukar** m. (o'—aa), Ndm. (Tingvoll, Kvernes). **Lotaboon(de)** m. d. s. Ndm. **Lotadrivar** m. d. s. Ndm.
„**lutdriva** (u') v. n. og a. = lutbruka". A. Ndm. (aa). **loddrive**, Ma. (Tveit). Særlig: drive Skovbrug for en Anden med Andel i Produktet eller Udbyttet. Sæt. — **Lutdrift** f. „have Skounjn ti L.". Sæt.
Lutklave (u') m. Klave bestaaende af mange smaa lige lange Stykker. Sæt.: **Luteklavi**.
luthogga (u', o') v. n. og a. hugge Tommer for en Anden mod Andel i Tømmeret. Ma. — „**lutslaa** v." A. Rbg. — ?**lutskipta** v. dele i Lodder. Christie.
lutserja (u') v. a. „ludsedja Gar'n", overlade en Anden Gaarden til Lutbruk. Li. Og „sedja Gar'n bort paa Ludan", Li. Dal.
lututt (u') adj. 1) bestaaende af flere Dele. Tel. Sæt. 2) ujævn; lunet = bilutt. Li. (Eikin). Mere udbredt er **lotutt** (o').
Lutvinn (u') n. det at lutvinna. Rbg. Tel.; Jæd.: **Ludvinn**. „Lutvinne ein Aakr'e" v. a. Rbg. Tel. — **Lutvinns-bruk** n. = Lutbruk. Rbg. — **Lutvinna** f. = Lutvinn. Tel. (Rauland). — **Lutvinnar**, **Lutvinnsmann** m. En som lutvinnar. Tel. (Kvits.).
Lu-u og **Lugu**, se Løda, Lega, Loga.
Luv (uu) m. 1) Pandedusk, især paa Hest. Røldal; Ryf. og Voss: **Luu**. 2) = Lugg. Haarlugg. Røldal.
luv (uu) adj. 1) med nedadbøiet eller sænket Hoved. Tel. (Sauland, Selljor). „Dei blei luuve daa eg sae dæ", de bar ikke længer Hovedet saa høit. 2) med Haaret hængende nedad Panden. Tel.
luva v. a. drage En i (ved) Pandedusken. Voss: **luua**.
„**luva** v. n. (er de), bøie sig, lude osv." A. Særlig: bøie el. trykke ned Hovedet, sidde eller staa sammenbøiet. Hall. Vald. Sogn.

Sfj. Ryf. Røldal, Tel. Rbg. „Fugl'n sit luuver"; Tel. „Han sat luuvde innmæ Peis'n"; Hall. „Tju'n staor aa luu(v)e"; JSogn. „Kyr'a stænd o luuver", i Regnveir; Røldal. „Kyr'a luu(v)de mæ Oyraa", hang med Ørene; Sfj. „Tree'e luuvde-nee paa alla Läie"; Vald. „Ho luuver so veent dænni Bjørkjee". „Hatl'n luu(v)er mæ Ret'r", = laver; Ryf. „Tree'e luu(v)e mæ Sno", Sfj. „Frukt'ee luuver", Tel. 2) om Fugle, særlig Hunfugle: trykke sig ned og brede Vingerne ud. VAgder (Bjelland, Vanse): l^eua, l^eua. Hedder: luya, Dal. (Hæst.). „Hønaa luya, ho vil visst verpa". luya kunde være for lu(v)a, som Buye for Bue(t), Spuye for Spue; men ogsaa for et *luvja, som lavja sammesteds = lava. 3) „luuve seg ti (tee)" el. „inn tee", om kjælne Dyr som trykker Hovedet ind til En. Tel. (Moland, Vinje og fl.).

Luvebjørk f. løvrig Hængebirk. Tel. Sæt.

Luvebrot (o') n. Bræm paa Hue. Hall.: aa—o.

„**luveleg** adj. frodig osv." A. Ogsaa overh.: som „luver"; se d. Rbg. Tel. Røldal, Ryf. „Luuveleg Bjørk". „Her æ luuvelegt mæ Bjørk"; Ryf. „Luuveleg Kyr", Ko som seer ud til at malke godt; Røldal. „Hestn vert so luuveleg sysst ein læt'e væl mæ'n".

Luvelæte n. kjælne Manerer hos Dyr; særlig: Tilbøielighed til at „luve seg ti". RVTel.

luvelæten adj. kjælen; se foreg. Tel.

luvgjerr adj. om Fartøier som gjerne vil luve, gaa op mod Vinden. **luffjærr**, Nordl.; **luujerv**, Shl., hvor altsaa sidste Del er opfattet som djerv.

luvleida v. a. 1) lede (en Hest) ved Pandedusken. Ryf.: **luuleia**. **lugglei** d. s. Stjør. 2) lede eller føre paa en mindre lempelig Maade, til Nød endog med Vold.

ly v. n. (ly, lydde, lytt), om Solen: skinne klart og varmt i stille Veir. Østerd. (Tynset). „Sola ly borti Fjælla". Se **lya**, A.

Ly eller **Lyd** (yy) n. 1) Stilhed, Ørenlyd = Ljod. YSogn (Ladvik, Kyrkjebø). „Gje no äit l^eite Løy!" 2) Ophold (Standsning) af Regn el. Uveir. Sogn. Se lya. Maaske to Ord.

?**Lya** f. Egernbol. Meddelt fra Sogn.

lya v. n. (er, dde), 1, om Veiret: sagtne, stilles; især om Ophold af Regn. Sogn (Vik, Underdal, Flaam). „Da lyye (l^eye) upp" = held upp aa rigna.

„**Lya** f." A. 2) Ophold i Uveir. Sogn (Vik, Flaam). „Da va so äi Lyya (L^eya).

lya v. n. (er, dde), 2. „Liggje aa lyye", siges om let løs nyfalden Snee, om Falaske og andre Lag af lette støvlignende Ting, der ligger og ligesom venter paa at tages (blæses, smeltes) bort. Tel. (Bø, Selljor). „S(n)jog'n, Fönnen, ligg aa lyyer". Maaske lyda ɔ: lytte. Jf. Lysmør.

„**Lyd** m. 1) Flok osv." A. Oslo. „Ba(d)ly(d)", Oslo. Særlig om den danselystne Ungdom. Sfj. (Haukedal).

„**lyd** adj." A. „ivi lytt'", overlydt. RGbr.

„**lyda** v." A. **lyye fram** = lyda inn. RGbr.

Ly(d)ar (yy) m. En der gaar som Deltager i et formummet ubudent Optog til Bryllupsgilder og der driver allskens Løier. Røldal. Gjerningen hedder at „**lyya**". Andensteds Glankar, Skotrar.

„**lydast** v. n. 2)". A. „Lyast heim". Og „lye heim". Ogsaa: „lyse innum"; YMa.; jf. faaste. 3) „lyast etter", holde Øie og Øre med noget, tilsee noget gjentagende = skygna; f. Eks. et Selvskud. Hedm. Hadel. Gbr. Nedre Tel.

lydd adj. som staar sig vel med Folk, ogsaa med sine Overordnede; vel anseet; værdig til at faa; folkesæl; yndet. „Væl lyydd'e; bete lyydd'e". „Han æ gott lyydde mæ Stoorfolkje". Sæt. Tel. Ryf.

ly(d)mæld adj. hvis Talestemme er let at høre; høittalende. Ma. (Grindeim).

„**Lydnad** m. Paahørelse". A. Hertil vel: „Gaa paa Lag aa **Lyyne**", gaa omkring for at høre Sladder. Jæd. (Haa). Som „Dugne" for Dugnad.

Lydning, 1) lurende Jagttagen med Øret; Lytten. Vald. (Vagn, Vang), Dal. „Staa paa Lyydning" og „Lyyning", staa paa Lur; Vald. „Han sad te Lag aa Lyynings", han sad lyttende og færdig til at blande sig i Samtalen; Dal. 2) „ha en Lyyning etter" = lydast etter. Hedm. Hadel. Gbr.

Lyft n. = Lyfte. „Mannslyft". Østl.

„**lyfta** v." A. „Lyft' Avl", prøve sin Styrke i Løftning. SHelg.

Lyfte n. Løftning. „De (Skaren, Snjo^ur'n) ber'e ti Lyptis", Sneskorpen bærer Manden saa vidt at han kan løfte sig halvt op paa den forreste Fod og ikke behøver at træde igjennem med mere end een Fod ad Gangen. Sæt. Oftere: **ti Lyptings**, Sæt. Noget lignende er: „ti Stigs", Sæt.

Lyfting-stein m. Steen som Enkeltmand kan løfte. Li. (Eikin).

Lygje f. (og n.?), Løgnhistorie; Bagvaskelse; Løgn. Rbg. Tel. Mest i: „Last o Lyji". „Alli tr^eu Lyjin!" G. N. lygi, f. Løgn.

lygjeleg adj. som gjør Jndtryk af at være usand; neppe stemmende med Sandhed; lidet trolig. Rbg. (Evje, Sæt.), Tel. (Bø, Selljor). Og: **lyjulege**, Tel. (Vinje). Mest om Fortællinger. Men ogsaa: „D'æ lyjilegt ko tunge denni Kassa æ!" det er overraskende, utroligt. G. N. lygilegr.

„**lygen** adj." A. Tel.

Lygjesoga (o') f. opdigtet Historie. Tel. G. N. lygisaga. **Lyjusogu**, Vinje. **Lyjurispe** f. d. s. Vinje. **Lyjisvæe** f. d. s. Tel. Rbg.; se Svæa. Og: „Ljugarsvæe"; Tel.

Lygna f. et Lyn. ØTel. **Lyngne**, og -e-, Vestfold. Se Ljon.

„**Lygna** f. 2)". A. Shl. **Lyngna**, **Lynna**;

Helg. Senja. **Lynni** m. d. s. Helg. 3) et lunt Sted. Hall. (Gol). 4) et svagt varmt Vindpust. Tel. (Laardal).

lygna v. a. og n. (er, de?), berolige, stille. Særlig: dæmpe Bølgegang ved paahældt tranblandet Vand. YSdm. (Harham): **lyngne**. Jf. Feitelygna. G. N. lygna stille.

lygna v. n. (ar), vise sig som en blank oljedækket Plet, „Lygna, Lynna", paa ellers graat kruset Hav. Helg. Senja. „Dæ lynna framfør Æsingn". (N'et er langt jodholdigt; saa og i „Lynni, Lynna").

lygna v. „lygne seg inn paa ein", lure el. stjæle sig ind paa En = løyna seg osv. Tel. (Laardal). Hermed hænger sammen: **Lygna** f. En som farer stilfærdigt frem.

lygnleg adj. = lygjeleg. Gbr. (Øyer): **lyngle**.

lygsen (kj) adj. upaalidelig; vægelsindet; uberegnelig; lunefuld; knibsk. Dal. VAgder, Rbg. „Hestn æ saa lyksen"; Li. Især meget brugt i n.: **lykse**, uvist. Dal. Agder, Tel. (Laardal, Rauland, Selljor og fl.). Se A. Ogsaa: **lugse** (kj), se d.

Lyka (yy) f. 1) Formildelse i Luften = Lykka (A.). Hard. (Ulvik), Voss; YSogn: **Lyyke**. 2) Ophold i Uveir = Lya. Hard. Voss. Ogsaa: **Lykkje** n. og m. Hard.

„**Lykel** (y') m. Nøgel". A. Flertal: **Lukla**, Helg. (Bindal). Hedder: **Lokjedl, Lodjedl**, Rog. 2) = Lykla; paa Gjeder. Li. (Fjotland): **Lygjel**. — **Lyklahaus** m. = Lyklahald (Berg.); Shl. **Lyklahause** m. d. s. Sfj. og fl. **Lyklahuse** m. d. s. Gbr. Nfj. Sfj. Hard. — **Lykleskraa** f. Metalplade omkring Nøglehullet. Tel.

lykja (yy?) v. n. (er, te), bøie sig sammen, danne Vinkler (i Knæer og Ryg), som en Skytter. Oftere: **lyykje seg**. SætV.V. „Han gjengg o lyykjer seg". „Hu lyykte seg nee attifyri äen Stäen'e". „Han kaam lyykjandi". Hænger maaske sammen med luka og G. N. lykja lukti, lukke, lykna, bøie sig.

lykjeleg adj. som gjerne „lykjer seg". Sæt.

„**Lykkja** f." A. 4) Indhegning hvori Fæet anbringes for en kort Tid. Røldal. — **Lykkjeknut(e)** m. halv Knude med Sløife ovenpaa. Nfj. Sogn.

lykkja v. (ar), sammenhægte. Vald.

lykkja v. a. (er, te), 1) indeslutte, indelukke, især i et lidet Lukke. Tel. (Rauland, Laardal). „innlykt", part. 2) tillukke; lukke over; faa til at slutte sammen; gjøre tæt. Li. (Eikin, Fjotl.). „Lykkja ihoba". „Lykkja atte Basstuæ". — **Lykkje** se Lyka.

lykt. Hørt kun i Forbindelser som: „dætte nee i løkte (lykte) Luree", falde lige (lukt) ned i Urden, Gbr. (Foldal); „i sjølve løkte Dora", Romsd. Ndm. Jf. Lykturd og flg.

Lykt, Overdækkethed? „I Lykt", under Vand. Tel. (Aamotsdal; Wille). „Vera i Lykt". „**Kava i Lykt**", dukke under. „**Vandi putta seg reint i Lykt**". G. N. lykt, f. Tilendebringelse. Og: i **Lukt**; Tel. (Selljor).

Lykt f. naturlig Stenport i en Urd. SætV. Tel. (Mo). Jf. foreg., flgg., Lykturd, -ost.

Lykt, = Loft 3). J: **li(g)jja aa Lykte**, ligge løftet fra Grunden osv. Ndm. Romsd. Ogsaa: „Stæen'n, Hylla, ligg e Løkte" (ɔ: i Lykte); Ndm. (Kvernes, Tingvoll, Oksndal). „Døra staar e Løkte". paa Klem; Ndm. Og „paa Løkt", Ndm. Se flg. v.

lykta v. 1) v. a. løfte en Tings ene Side el. Ende noget op saa den stilles fra Underlaget der. Gul. „Løkt litt paa Steen'n!" Hertil maaske: „Stein'n ligg saa løkte", Gbr. (Lesja), Romsd. (Veøy, Grytten). „Ligge løkte", Østerd. „Stein'n ligg oppløkt", S.Trondh. (Bynes). „Sis'n ligg oppløkti", Fosn, Namd.; „oppløfte", Romsd. (Vestnes); se Loft, Lykt. 2) v. n. (ar), løfte sig op eller være stilt paa den ene Ende eller Side fra sit Underlag. Gul. Innh. Helg. (Bindal). „Spoon'n løkte", Tagspaanen løfter sig fra Taget. „Hylla løkte for mykjy paa dænn Kant'n", Stenflisen osv.

„**lykta** v. n. (ar), 2) slutte, ende". A. Shl. Ryf. Jæd. VAgder, SætV. „Før Lei'æ lykta"; Ma. Dal.; se Leid. (Jf. G. N. lok leidar). „De lyktar mæ Aann'æ", SætV. Hedder: **lypta**, Li. (Fjotl.), **lypte**, SætV. „Mi hav' lypta o verke", vi har holdt op at tilvirke, SætV. „Før(r) Leiæ lypta", Fj.

lykten adj. = innhol. Fosn. Meddelt.

Lykthol n. et Hul i Jorden, hvis Aabning er næsten skjult. Ndm.: **Løkthaal(l)**.

Lykting m. Lyn. Sogn.

„**Lykting** f. 2)". A. Hedm. Totn, Ring.

Lyktost (o') m. Ost af første Malknings Raamælk = Kjetelost; kaldet saa for sine mange store Huller. Tel. (Moland).

Lyktr. „Ligg' paa **Løkt'r**", ligge utrygt og kun ligesom halvt hvilende, som den der er bange for at forsømme noget. Ikke ganske = liggja med Otte. Helg. Jf. Lykt = Loft 3); lykta v. løfte. Ogsaa: „ligg' paa **Letting**"; Nordl. Med dette og de foregg. hænger maaske sammen „Løgt, Opholdsstund, løgta v. tildels udtalt lykta", A.

„**lyma** v. n. (er, de), gjøre sig bister". A. Om Hest og Tyr; sjeldnere om Folk. Dal. Tel. (Mol.); Ma. (Tveit); VAgder (øvre Bygder): **løyma**. „Du løyme saa paa meg", seer bistert. 2) sidde stummelt lyttende; lytte lurende. Dal. (Eikersund, Hæst.).

lymen adj. tilbøielig til at lyma.

lymja v. = lurkisa. Smaal. Rom. Jf. lymma.

lymmvarm adj. om Luft: lummervarm. Smaal. (Trykstad). Til lymma.

lymsk (y') adj. lurende paa Leilighed til at gjøre Fortræd; lumsk. Mest om Hest, og sat i Forb. med lyma. Ma. (Bjelland). G. N. lymskr snedig, lumsk.

Lymske n. og f. Held som følger En i alt,

men især til at **vinde Folk**. ONed. (Holt. Gjerstad) og Bamle (Drangedal): **Lømske**. Bet. passer ikke ret til G. N. lymska Snedighed. **Lynske** n. og f. d. s. Ringerike (Sigdal), Vestfold (Hov, Hedrum), Tel. (Bø, Selljor). „Han hev' ei go Lønske mæ seg. Folkelønske"; Tel. „Lønske (og Lynske) mæ Jæntune"; Sigdal. „Lønske te aa ta(ka) seg ut, te aa handle"; Bø og fl. „Et umframt Lønske"; Hov. Omtrent d. s. men noget ædlere, synes det, er Fylgja, Gjæva, Hyldr, Sigr. Lynske minder ellers om Lynne, Luun og Lyne.

„**lyna** v. n. blive varmere". A. Jæd. Helg.: **lyyn**; Ndm.: **lynn** (j-holdigt langt N).

Lynd f. en ved Fjernhed dæmpet Lyd; et svagt Rygte. Nfj. (Innvik, Breimn, Stryn). For Løynd? jf. Ljod.

„**Lynde** n. Gemyt". A. **Lynne**; Dal.

lyne v. se luna (u').

Lyne se Lydnad. **Lyning** se Lyd.

Lyngaal m. Slange. Tel. (Moland). Kun i Æventyr. G. N. lyngáll. **Lyngseid** m. d. s. YSogn (Sulend). „Lyngsei'n kjæm aa tar deg, søve du uute".

Lyngdos (o') f. buskagtigt Lyng. Shl. Ryf.

Lynggong f. lynggroet Kant af fugtigere Mark (England el. Sump). Sæt. „Slaa häilt burt i Lynggaangjæ".

lyngja v. n. (er, de), staa mat og hænge; døse; halvsove. Shl. Sogn. „Hestn stou aa lyngde i Mor(g)osouli", Sogn. Se A.

Lyngkart m. tør ujævn lyngbegroet Mark, især i en Sump. Rbg. Bamle. Se Kart.

Lyngrot (o') n. Træ's Raadnen ved Roden. Shl. Sæt. — **Lyngseid** m. se Lyngaal.

Lyngskarv n. stenet lynggroet Høide. Vestf.

„**lynna** v. a. blødgjøre osv." A. Dal. Nhl. Sogn. **lønne**, Ned. **lydna**, **lødna**, Shl.

lynn', **Lynna**, **Lynni**, se lygna.

lynska v. n. lure, lytte = lynskja. Nhl.

Lynske se Lymske.

lynt adj. lunefuld; fuld af Nykker, Dal. (Hæskestad). Maaske for **lynd**, A., hvilket desuden findes saaledes i Sammenss. som: fullynt, kulalynt, vandlynt. — **lypte**, se lykta.

Lyr (yy) m. mild Varme. Hard. Voss. „Da stænde alt äin gouu Lyyr 'tao Ovn'n". Jf. ly, lya; Blyr. Overført om: Hjælp.

„**Lyra** f. 1, Gjera Lyyre". A. Gul. (Singsaas).

„**Lyra** f. 2, Kast i Boldspil". A. „Hentelyra"; Sogn. **Lyyr**, Vesteraalen. **Liire**, Romsd.

Lyra (yy) f. 3, Oredask, Kindhest = Lyring. Sogn (Vik). Maaske til G. N. hlýr, Kind.

Lyra (yy) f. 4, et arrigt grinende Kvindfolk. Gul. (Horg. og fl.). Se Lyra 1, 3.

lyra (yy) v. n. (er, de), 1, lytte med Øret og Kinden vendt mod Lyden. Jæd. (Haa). Jf. hlýr Kind.

lyra (yy) v. n. (er, de), 2, være døsig („som ein Lyyr"); staa og hænge; ogsaa: gaa mat og sløv omkring, gaa og drage sig. Shl. Nhl. (Sund), STrondh. (Uppdal: lyyr', lyyre, lyyrt'). Jf. lyren, luren.

Lyra (yy) f. 5, tvivlsom Historie = Skrona; forholdsvis uskyldig, ikke netop bevidst usand Historie. Nhl. (Mo), Voss (Ekf.), Sogn, Hard. Eg. Grimase = Lyra 1,? jf. Frasa.

lyra (yy) v. n. (er, te), fortælle tvivlsomme Historier = skrona. Nhl. Voss, Hard. „Ljuga aa lyyra". Jf. lyr(g)ja; eller se foreg.

lyre v. n. = ljora; se d.

„**Lyre** m." A. Innh. (Beitst. Stjør.), Namd.

lyreblaut (yy) adj. gjennemvaad. NTrondh. Helg. **lyyrenes** b. d. s.

lyren (yy) adj. 1) mat og træt; sammenfalden; døsig. Shl. (Fitja, Fjellber, Etne). „Vaat aa lyyren". Jf. luren, lyra. 2) udmattet af Strabas, Væde og Kulde. Stjør.

Lyrg (y') n. 1) noget løst sammensat, noget upaalideligt. Nfj. Voss. **Lørj**, Gul. **Lørr**, **Lør** d. s. Trondh. 2) Fjas; Snak; Vaas; især: fjasende Kurtise. Nfj. Sdm. Se A., flgg.

Lyrg m. og **Lyrgja** (y') f. kjælen, sødt og sent talende, Person. Nfj. (Hornndal, Eid, Stryn, Gloppen). Jf. Ormr lyrgja? Se flg.

lyrgja (y') v. a. (ar; og sjelden er, de), frembringe et løst Produkt, gjøre løst Arbeide. Saaledes: a) „lyrgja ihop", „l. saman", faa løst sammen, binde løst = hespa, hengla ihop; om Strikning, Binden, Tvinden osv. Hard. Voss; Ndm. Gul. og Selbu: **lørje**; NTrondh. Strinda: **lørr**, **lør** (hvilket dog maaske er et andet Ord). „Traa'n æ lørja aat" (1), Traaden er løst sammentvunden. „lørja aat" (2), tilknytte løst. b) fortælle upaalidelige Historier = lyra. Hard. Voss. „Lyrja aa ljuga". Ogsaa: fjase, kurtisere osv. se A. Sfj. Nfj. Sdm. c) „lørje upp", optrevle, opplukke. STrondh. og fl. „Reepe tæ paa aa lørjes oopp", Rebet begynder at optrevles; Gul. Jf. (?) G. N. lyrgr Pandedusk. Ordet er uklart, især i sit Forhold til lyra, Lyrja.

Lyrgja f. 1) løst sammenhængende uredet Masse. Sogn (Vik), Ndm. „Ei Lyrja te Høybyr". 2) uredet Kvinde; Sluske. Sogn.

lyrgjen adj. løst sammensat; særlig: løst bundet, løst tvundet; optrevlet. Shl. Trondh. Ndm. „Høyvallin æ **lørjin**". „Reepe æ lørje". „Bookja æ **lørje** (adv.) innbutta". „D'æ lørje ihoopkome". **lørrin** d. s. Innh.

Lyring (yy) m. Oredask = Lyra. Sogn.

Lyrja f. kvabset slap og tung Figur. Voss, Nhl. Hard. Ryf. Tel. „Ei Lyrje te Kvinnfolk, te Hest". Jf. lyrgja, Lyrgja, — og Lurja, Lerja.

lyrjande adv. „l. feit", kvabset. VTel.

Lyrma f. tung stærkt vædende Taage. Oftere: „Skoddelyrma". Nhl. (Lindaas, Mo). Ogsaa: **Skoddeljyrma**, Nhl. (Sund). Dette sidste kunde tænkes at være for Gyrma, som ljystre, Ljokedl; men jf. Lurma, lurmen.

lyrmen adj. om Veir med „Lyrma". Nhl.

„Lysa f. 1) Lysning". A. Tel. „2) en liden Fakkel". A. Totn, Ringerike (Aadal), Hedm.
„Lyse n. Belysningsmiddel". A. Hedm.
Lyseflekk m. Fregne. lyseflekkutt adj. Rbg. Shl.
Lysespik f. = Lysestikka. NGbr.: Lyysspiik.
Lyser, plur. Nordlys. Smaal. Oslo. A.
lyska v. søge, lede. „Leite o lyske unde Bool o Bænkji". Vald. (Slidre). Jf. lysa, ljostra.
Lysmør n. bitte smaa Klumper af Ost i Flødeskummet under Kjærningen. Tel. (Bo).
[lysp adj. brunstig. Smaal. Vel: løbsk.
„lytelaus adj." A. lytislause, Sæt.
lytja og lytta se ljota.
Lytt. I „aav'r Lytt", uden Undtagelse; overhovedet. Totn. og fl. Se lyd adj.
Lyv (y') f. Lægedom = Lyv n. Sogn (Aurland), Hard. (Oydfjord); Shl. og Ryf.: „(goo) Løv". I Shl. ogsaa n.
Lyva (y') f. = Lyv. NRyf.: Løva.
Lyvd (y') f. = Lyv. Ryf. Røldal. „D'æ reint Løvd i dæ Drikka". Isl. lyfd.
Lyvjing f. Tugtelse, Prygl. Voss. Til lyvja, A., Voss.
Læarauga n. venstre Oie = Fegesauga. Tel. (Bo og fl.). Til læ(ja). Jf. Graatarauga.
læbra (ææ) v. n. (ar), tale med slappe Mundbevægelser; tale mat og dovent, eller sødligt. Ma. (Valle, Grindeim, Bjelland). — Lææbr (een Stavelse) n. slig Tale. — Lææbr m. En som læbrar; ofte en lidt sledsk (sødlig) Person. — læbrelig og læbren adj. „l. i Maale". — læbretala v. = læbra. — Hører maaske sammen med lævja, læva — som slæbra (= læbra) med slævja (slær) —; eller med læma, læmra — som sæbra med sæma, sæmra? — Eller er for lepra — som Aagr for Akr (mens det sammesteds er staka, tapa). Eller jf. labra (lavra), lebba og fl. Maaske et Sammenglid.
Læe m. Toveir. Tel. (Hoydalsmo).
lægda v. a. (ar), gjøre lavere, sænke, f. Eks. en Indsø; ogsaa: sætte lavere = lægja; modsat høgda, hædda. Rbg. (Aamlid).
„lægja v. a. sætte lavere". A. 2) gjøre lavere ved at borttage det Overste. Sæt. Saaledes ogsaa: „læje eit Vatn", sænke en Vandflade. Tel.
lægja v. n. (er, de), 1) om Solen: begynde at gaa lavt, mod Aftenen eller mod Høsten; bli lavere; sænke sig. Romsd. (Aukra, Bolsoy), Innh. Selbu, Fosn: læje og leej(e), Imperf. lægde og leegd(e). 2) „de leeje for Sool'n", Stedet ligger for lavt til at naaes af Solskinnet. Innh.
Lægja f. Leie. Maaske kun i Sammensætn., som „Kalvslægja"; og i Stedsnavn, som „Naleiaa" paa Karmt.
„Lægje n. Leie". A. 2) et Rede med Unger. Li. (Kvin). F. Eks.: „Aandeleie".
„lægna v. n. blive lavere". A. Li. Tel. „Hoye lægna i Sta'en", Høet synker sammen i S.
„Lægr n." A. Leegr, NGbr.
„læja v. n. lee". A. læji, læg'e, loog, læji, Vald. (VSlidre). Infin.: læie, Gul. (Haltdalen), Østerd. (Rendal); læj, Ndm. Supinum: loo-i, Stjør.; laae, STrondh. (Meddal); lægt, NGbr.
Læje m. Latter. Vinger, Odal. „Je ær saa full a Læie". „Je fekk en goo Læie". Maaske, trods Kjønnet, kun en Udtaleform af Logje, som Hæi for Høy. Jf. dog Laattalæj, Ndm.
læj(e)le(g) adj. løierlig. SHelg. Se læleg.
Læka m. se Leikinde.
„Læka f. Toveir". A. Trondh. Synes ogsaa at bruges om lang Regntid, overh. STrond.: Lææk'; Stjør.: Leek'. Lækve(d)r n. langvarigt Regnveir. Stjør.: Leek-. Opfattes som om det kom af leka v., hvad det neppe gjør.
Lækja f. liden Rende. Hard.; NGbr. og Tel. (Selljor, Heiddal, Bo): Lækje. Saaledes: a) Fure i Fjeldet; b) liden Indfalsning i Træværk. Hard. c) Rende, udhulet i en Bjælke; Tagrende; Vandrende. Hard. Tel. Gbr. Jf. Lekja A.; dette vilde i Tel. snarest lyde Lekju og Lækju.
Lækje m.? Toveir. Tel. (Laardal). Lække f. d. s. Tel. A.
Lækjesblokka f. = Lækjeblad. Hard.
lække v. n. (ar), bli mildere = læka. Tel.
læleg adj. om Luften: noget mild, el. givende Udsigt til mildt Veir. Tel.
læm adj. slap, slov, uenergisk; uden Mod, Tilgreb eller „Tak". Nfj. (Breimn).
Læm m. slap, slov, uselvstændig, ligesom vaalen Person. Nfj. (Gloppen, Breimn): Læm'e. Jf. „læmje", Sfj.; se lemja A.
Læma f. 1) en graa og smal Sort Flyndre; vel Tunge, Solea. Shl. Ryf. 2) = Læm m. Rog. Røldal, Hard. Sfj. Nfj. — Læmekjerring f. = Læm. Nfj. (Eid).
læma v. n. (ar), bruge Hænderne famlende og slapt; ikke tage Tag. Hard. Nfj.
læmeleg adj. lig en „Læm"; = læm. Ryf. Dal.
læmen adj. 1) = læmeleg. 2) altfor lemfældig. Ryf. Røldal. „Du ær 'kje vara læmen mæ 'an".
læmra v. n. være famlende og slap i Hænderne, ligesom vaalen; omtrent = lepra, men mest om Sliphændethed. Sogn. Jf. læma, lavra og fl. — Læmring f.
læmren adj. sliphændet. Læmreneve m. Sogn.
Læn, i Formlen: „Guss Læn!" Tak for Mad. Hard. (Odda, Oydfjord), Shl. (Fjellber). „'S Læn for Mat'n", Røldal. „Guss Læ o Takk fo Mat'n"; VTel. Li. (Fjotl.). „Mangge Gusslæ o Takk!" Sæt. Og „Guss Lee?" Tel. (Aamotsdal). For Løn, Len (Laan) eller Lid?
„læna v. n." A. leen, Ndm. Fosn, Namd. „Dæ he leena 'ti", det er blevet mildt („leett") Veir.
Læpa f. Person som intet Haandelav har; klodset famlende haandvaalen Person. NGbr.:

Læpe. Vanskeligt for **Lepa**; jf. dog lepa v.
læppre, læpre se lepra.
Lærar m. Bodsprædikant. Sæt. VTel.
„**lærd** adj." A. **leer'e**, Sæt.
„**Lærdom** m." A. 3) Bodsforkyndelse. Sæt. „Han va so broten av Lærdomn".
lærenæm adj. nem, lærvillig. Hall. og fl.
Læring se Lørung.
[**Lærk** m. = Lædik. Østl. **Lærke** f. Lommeflaske. Østl.
Lærnad m. det man lærer; Lærdom. Nfj. og fl. Lidet brugt.
„**læsa** v. a. laase". A. **leese**, Østl. (Oslo, Vestfold, Smaal. og fl.); som „Heese, gjeete" osv. **lees**, NTrondh. SHelg. „Læse eit Bræv", forsegle et Brev. Tel. Gbr.
Læse n. Redskab til at laase med: Laas, Nøgel osv. Tel. Vald. Meinlæse.
læshorin se laasthoyren. — **læske** se laast.
„**Læta** f. 3) Skingrund". A. Ryf. Dal. „4)". A. „J Læte", et Gran; Østerd. **Læt'**, Fosn; **Leet'**, Strinda, Stjør. Namd. „5)". A. Nfj.
„**Læte** n. 1) Lyd, Skrig". A. NGbr. „2) Lader, Adfærd". A. NGbr.: Adfærd for Skins Skyld, især hykkelsk (sød) Tale. „D'æ bæræ Læte". „Gjæra Læte", omtr. = hykle, præstere Forstillelse, gjøre noget paa Skrømt; især: anstille sig velmenende.
læten adj. fuld af Lader „Læte": a) kunstlet; paataget; affekteret. b) med ømme Lader. Ma.
Lætr, Lætri se Letre.
Lævessja f. altidgrønt Dække af Mos eller Græs over en liden aldrig tilfrossen Kilde. Sogn (Vik). Ogsaa: Tii(d)vesja (og Tiiddveisa). Det grønne Dække synes sammenviklet; se Vesja, Vase, Traadvesja.
lævja v. n. (ar), være slap i Munden osv. = lepja, lebba. Ryf. (Saua, Vikadal, Skjold, Karmt), Shl. (Etne). „Kuu'naa staar aa lævjar aa vil kje eta". Ogsaa: tale mat og uklart. Paa de samme Steder „lepjar" Kat og Hund. — **Lævja** f. En som lævjar, især i Talen. Ryf. — **lævjen** adj. om Fæ og Folk. „Lævjen paa Maale". — **lævjaleg** adj. d. s. Ryf. Shl. — lævja (kunde tænkes): læva (læ, n.) = slævja: slæva (slær, adj.).
Lø n. = Siglelag. „Vaatn æ i eit gott Lø (idag)", naar dens Seil, Ballast osv. er anbragt saaledes at den seiler godt (idag). Helg. Senja. Maaske Lod, til (h)løda, (h)lada. — **Lø** se Ljod.
Løaa, Lø-orv se Ljaa.
løa v. n. (ar), om Søen: gaa skummende, men uden Brydning, hen over Skjær. SHelg. (Bindal, Brønnøy). Hedder ogsaa, sjelden, **laua**. „Da, Syy'n, løa (laua) aa'vr Skjær'e". Hænger vel sammen med Lau(d)r, Skum, Jsl. leydra, skylle, skumme, og altsaa, fjernere, med lauga (bade), hvilket forresten i SHelg. altid hedder „löug'".
„**løda** v. a. opstable". A. Ryf. Agder, Tel. Ned. Østl. Nordl. „Løa i Hoop Høy", sætte Hø i „Saata". Paa mange Steder er lø(da) at opstable skjødesløst, mens la(da) er med mere Omsigt. 3) faa til at ligge paa et Underlag, se loa (hloda). Agder. „Lø upp ei Løa", opsætte en Lade skjødesløst.
Løda (øø) f. Opstabling — Paalæsning og Indladning — af Afgrøde; Stækning af Løv; Anledning (Veir) til at indbjerge el. stække. JSogn, Voss. „Fao Løøa pao Høye (Haaye)". „D'æ Løøa pao 'an idag". Høyløda, Kornløda, Lauvløda. Paa Egnens tørre Sommerdage er det Løda gjerne kun om Formiddagen, se Lauvløda. Jf. Lø(d)ing, hvilket i Vesteraalens (Helgelands) fugtige Klima betyder meget tørt Veir som begunstiger Indbjergning og Opstabling af Korn, Hø eller Fisk.
„**Løda** (øø)? f. 1) Bjælke med indhugne Trin til Trappeopgang. Østerd.: **Løoe**. Vel til (h)løda, (h)loo(d)a; se dette. 2) Stabel? Tel. (Kvitseid): **Løe**; Lade hedder: Lo'u.
„**Løda** (o') f. Lade". A. **Løa**, VAgder, Rog. SBerg. JSogn, YNamd. og fl.; **Løe**, Vamle, Ned. Rbg. NBerg. og fl.; **Løaa**, Ndm.; **Løo**, Ndm. Vald.; **Laa-a**, Tel. (Mo), Sæt. (?Bykle, Valle); **Lo-u** (o'), VTel. (Vinje, Raul. Laard. Kvits. Sel.); **Loo-u**, ØTel. (Heiddal, Grandsh.), **Ly-u**, ØTel. (Grandsherad), Num. Vald. (Vagn), Hadel. Totn, Rom.; **Li-u**, Østl. (mange St. i Odal, Smaal. Oslo, Ring. Hadel. Land, Gausdal); **Ludu**, Stjør. Strinda; **Lugu**, Tel. (Bo); **Lu** (bestemt: **Lu'ee**, plur. Lu'i), Hall. (Gol), Ork. (i „Hu-lu"). **Lade**, Nfj. (A.); **La-a**, SHelg.; **La-u**, Smaal. (Rakkestad); **Läue**, **Löue**, Follo, Smaal. Røros; **Loe** (o'—ö), Gul. NØsterd. Paa mange Steder er „Löue, Loe", en Hølade i Udmarken, mens Hømagasinet hjemme er i „Laave". **Lae** og **La** n. d. s. Vestfold (Lier, Hov), Modum og fl. Se A. 2) en Stabel? „Støe upp æe Lo-u". Tel. (Vinje og fl.). Se Løda (øø).
lødd adj. om Skydevaaben: af det eller det Kaliber, „Lood". Nfj. Sfj. grovlødd, finlødd.
lødde, se loda, lodda.
Løding? m. 1) tør Landvind. Vesteraalen. 2) frisk Bris; maaske især fra Landsiden. SHelg. og Finnmark: **Løoing**. Se Løda.
Lødesims f. øverste Stok i Tværvæggen i Laden mellem Lo og Hørum. Agder. Nogle Steder, synes det, en Bjælke mellem det øverste af denne Væg og den med den parallele ydre Tværvæg. Agder. Se Sims.
„**Lødeslaatt** m." A. „Louvslaatt" er i VTel. (Vinje) 12 Maal Jord; i ØTel. (Sauland, Heiddal) 24 Maal Jord. Vel for Lo-u-; A.
løg-gletten adj. med et skalkagtigt Blik; med Latter tittende ud af Øienkrogene. Vald. (Vang, V- og ØSlidre): **-glættin**.
Løgja f. Ophold = Løgje n. Rbg. (Sæt. Evje). „Ei (äi) Løje imiddjom Eelæ".

løgja v. impers. (er, de), om Veiret: stilles noget. SætB.
„Løgje n. Løier". A. Løju, Flertal, Hall. 2) Trang til at lee; se Læje.
Løglu plur. Løier. Hall.
løglæten adj. skalkagtig. Vald. (VSlidre). Eet med løg-gletten?
Løgning m. En som er fuld af Løier; Galning. Sogn (Lærdal, Aurland).
„løgta v." A. „Lykta inn (Høy)", benytte en Opholdsstund, Løgt f. el. „Lykt" til at faa bjerget (Hø). Nhl.
„Løk m. 1) dyb og stille Bæk". A. Num. Ma. Nfj. Mest om Sump-Bæk som for det meste gaar skjult af Græstorv eller Mose; Ndm. 2) blank stille Plet paa kruset Vandflade = Kjelda, Tjørn. Ryf. 3) liden stille Vig af Elv. NGbr.
„løkja v.n. danne blanke Striber". A. VTel. (Mo). „Vatni løkjar". „V. løkja seg"; Voss.
løkja v. (er, te), 1) holde slapt, med svagt Greb. Salten? 2) støtte sig meget let (svagt) paa en Fod som er lidende. Hard. Voss. „Hestn stou aa løkte". Ogsaa: „Hestn staor aa kjæle(r)"; Hard. Jf. Look.
Løkje n. (og f.), en plump slap og doven Figur; en grov plump Person, som er el. sætter sig udenfor „Folkeskikken"; en Kyniker; et Drog; en Halvskjante (især i denne Anvendelse ofte f.). Ndm. Romsd. Sdm. Nfj. Nhl. Shl. „Eit Olmose Løkje", Sdm. Ovløkje (Aa-); Nfj. Sdm. Daudaløkje (Döuga-), Shl. Nhl. Jf. Lok (oo) m. — A. har en spesiel Anvendelse.
løkjen adj. kjælen efter sin Moder; hængende i Skjørterne. Nfj. (Stryn; sjelden). Maaske til Løk, Navlestreng. Jf. iløkjen.
„løkjutt adj." A. 2) fuld af Løk 2). Ryf.
Løma f. en vældig, ligesom overskyggende eller truende, Figur. Ma. (Holum). Lidt usikkert, ialfald sjeldent. „lyma" lyder her „lyyme", og „løyma".
løma v. n. (ar?), blive mildere = læna. Tel. (Mol.): løme. Vel for lym(m)a A., til lum.
Lømor f. plur. lunkne Vindpust el. Øieblikke i koldt Veir. Tel. (Moland). Til løma.
Lønjatre n. Løn. Lønjave(d) m. Smaal.
Løpsa se Lepsa. Lørja se Lerja.
lør(r) v. a) lure, se lera; b) blunde se lurra.
lørr, lørrin se lyrgja, lyrgjen.
„Lørung m. Oresigen". A. Sogn (Aurland). Løringg, Hard. (Kvamm, Odda). Lyyringg, Sogn (til hlýr, Kind? jf. lyra, lytte). Leerungg, Nhl. (Ekfingadal). Læringg, Nhl. (Hosang). Lusing d. s. Sfj. og fl.
Lørva f. Pjalt = Lurva, Larve. Helg. Østerd. Østl.; Ramd. og Ndm.: Lärv'—Lörv'. „Golvlörve, Kopplörve, Kusulörve", Østerd. — lörvaatt adj. pjaltet. Namd. og fl.
„Løvd f. Haandbred". A. Ma. Tel. (Mol.). 2) de fire Fingres Bredde, modsat Tumeløvd o: de 5, og Sprikjeløvd.
løvda v. (ar), maale med Løvd. Ma. (Bj.).
„Løya f." A. Laue, Vestf. Hedm. Løve Dramn.
Løya f. fint blødt Uldgarn af forskjellige Farver; mest: Flandergarn og Zefyrgarn. Tel.: Løye; Sæt.: Laaye (og Löye). A. har „Løgja" hvilket i de Maal vilde lyde „Løje" — Løyegarn n. d. s.: -gaan. — løyesauma v. brodere med Løye.
løyen adj. løi, ligegyldig; passiv. Vestfold (Hov). For løgjen, til Løgje o: Ophold?
Løyft f. Rende, se Løypt.
„løyn adj." A. forbeholden; løynsk, sln. Hall.
„løyna v. a." A. 2) løyna seg, snige sig. Tel. Rbg. „Løyne seg tee", snige sig til; „løyne seg inn paa ein".
„Løynd f. Hemmelighed". A. Er i Hverdagsbrug i SætB. og V. og i VTel. (Vinje).
Løyndargang m. Løngang. Ryf.: -gaang(g).
Løynda(r)hola (o') f. skjult eller afsides Krog eller Fordybning (Hul). Jæd. (Time).
Løyndehol (o') n. Skjulested, Smuthul. Sæt.
Løyndomstrege (e') m. dulgt Sorg, Anger, eller Harm. Rbg. (Aamlid, Sæt.). Mest i Stev.
løynfengd og løynfengjen adj. hemmelighedsfuld, dulgt; overdrevent stilfærdig. Tel. (Rauland, Aamotsdal; Wille).
løynen adj. tilbøielig til at dølge sig; let tabt af Syne. F. Eks. om Vei. Sogn.
løynfisa v. se lur-. Mest: lønn-. Østl.
løynhøyrd adj. ladende som man ikke har hørt; overhørig, ulydig. Innh. Ndm. Østest: lönnhört (ö—ä). J Ndm. (Aure): læn(n)hørt; til lina (læn(n)a), lin (i')?.
løynkaat adj. fuld af tilbagetrængt, kun sjelden frembrydende, Lystighed. Ma.
Løynkulp m. dyb Pyt som er dækket af Plantevækst. Ringerike: Lønn-.
Løynkvaada (o') f." A. Vald.: Løynkvo-u, -kvo-o, -kvöu; Helg. (Vefsn): Lønnkoovä.
„løynsk adj." A. lønsk og lynsk, lurende, underfundig; ofte næsten: lumsk. Toten, Vestfold, Tel. Ringerike.
løyp adj. villig til at slippe Barken; om Træer om Vaaren. „Selja æ løyp", Ramd. Helg. — løypen adj. d. s. SHelg.
„Løypa f. 1)". A. Om kaad Streg; Sdm. — 4) Løb; baade Handlingen og Stedet hvor der løbes. Hall. „Sæta tee ai Laaypæ". 5) Pas, Rende el. Fure, hvorigjennem noget pleier at styrte eller stride frem. Sogn, Vald. „Snøløypa", Sneskredsfure „Räenslaaype", Renens sædvanlige Strøg (Passage). 6) „Gao seg i Løypa" = g. s. i Laupa. Sogn (? Vik). 7) Ophedning ved Paahældning af kogende Vand, Infusion; ogsaa: den saaledes ophedede Masse; se A. 3). Dal. 8) Sumphul som ikke tilfryser. Vald (Vang, Slidre). „Myyrlaaype".
Løypa f. 2, 1) flad Kage af Meel og Kartofler. NGbr. (Lom), Helg. Salten. 2) blødagtig uforetagsom sendrægtig og uselvstændig Person. Jæd. Østl. (Hadel. Aadal og fl.).

Vesteraalen. 4) utækkelig nærgaaende Person. SVald. Totn.
Løypa f. 3, Æske = Laup. Shl. (Kvinnh.).
Løypar m. En som „løyper" Tømmer.
Løype m. Løbe = Løyper. NGbr. og fl.
Løype n. 1) Bane, Rendebane. Ma. Tel. Hard. „Skiiløype". 2) Rendebane osv. = Løypa A., 2), 5). Sogn, Hard. Nfj. „Timmrløype, Beealøype, Råensløype". 3) trang Dal i Høifjeldet. Hall.: **Laaypee**.
Løypelid f. Bjergside hvor Tømmer styrtes ned. Berg.
løypeleg adj. som glider let; hvorpaa man godt kan „løypa". Tel. (Bø, Sellj.). „Løypelege Skii". 2) høist løierlig el. morsom; kostelig. ØTel. (Nes): **løypoleg**.
Løyper m. 1) Løbe = Kjæse. Hall. (Nes: Løypeer), Tel. (Bø), Land, Hadeland, Totn (Birid), Hedm. (Ringsak), Vestfold (Sandsvær, Lardal); **Løper**, Smaal. Hedm. (Romedal); Isl. hleypir Formen (Løypeer, Løyper) som i Hæser, Kjæser osv. Derimod i Hall. og Tel.: „Møtar, Lærar", i Vestfold og Smaal: „Lærär, Skriikär". Paa de øvrige nævnte Steder falde Endelserne maaske overalt sammen i det indifferente (stumme) „er". Hedder: **Leipar**, Solør; **Leipär**, Ringerike (Krødsherad). 2) lodret Glidestang for Lamper? SHelg.
Løypeskog m. „vara, gaa (gang') i L.", samle Bark og Næver af Træerne. Nordl. „I **Løypingsskog**", d. s. Nordl. Jf. Berskog.
Løypeskor (o') f. „I L." = i Laupa. Hard.
Løypesod (o') n. Saft af Græs og andet Grønt, som har været overgydt med hedt Vand. Odal: **Leipesø**.
Løypestreng m. Metal-Reb nedad hvilket Ting (Løv, Hø, Kar) befordres fra Fjeldsiden. Berg.
Løyping m. en Kage = Løypa. Gbr. (Lom).
„**Løypt** f. Løb osv." A. 2) Passage eller Rende osv. = Løypa 5), Løype 2). Gbr. Vald. og Sogn: **Løyft**. „Timrel. Reinsl.". Vel nogensteds (i Sogn): „Løypt".
„**løysa** v. a. og n. 4) og 5) komme paa Glid; bryde løs osv." A. „Dæ løyse mæ'an", han er snart færdig. „Kæ løyse dæ naa mæ deg?" hvor nær er du ved at være færdig? Jæd. 6) faa paa Glid, faa i Gang = losa. Ryf. Li. — **løysa seg**, om Ko = løysa.
Løysa f. en rask dristig og driftig Person. Li. Ryf. Nfj. — **Løysar** m d. s. Li. Ryf.
løyseleg adj. lig en Løysa; driftig. Li. Ryf.
„**Løyte** n. 1) Strøg. 2) Stund". A. Vestfold. „I sisste Løyte" = Liit. NSmaal.
„**løytutt** adj. ujævn". A. Tel. Vestfold. Saaledes om Traad med mange svage Steder = bilutt. Vestfold og fl. 2) lunet. Tel.
Løyva, Løyvor se Leiva.
løyven adj. om Korn = lau(v)en. Ryf. (Tarvestad, Suldal, Hjelmeland).
„**Løyving** m." A. Sdm. (Hjørungfjord).

M.

ma conj. se **medan**.
madra v. n. fysle vedholdende og med liden Virkning med et ubetydeligt Arbeide; omtrent = masa, men mere puslende. Ma. (Øvrebø, Hægel. Finnsl.). Ogsaa: mane osv. omtr. = masa, meera, mirra, mjarra.
maga seg v. (ar), sætte Maven frem: a) gjøre sig mægtig (bred). Ma. Tel. b) tage sig det mageligt. Ma. (Grindeim, Bjelland). Jf maia.
Magahov n. = Magemaat. Indr.: **Maagaahoov**. — **Magamaal** n. d. s. Udbredt.
Maga-ilska f. Mavesmerte. Nordl. Trondh.
magaleggja v. a. faa ned i Maven ved Slugning. Helg. „Kveitaa har magalagt Aanguln".
magalytt adj. storvommet; vel eg.: skjæmt, vanheldet, ved sin Mave (lytt af lyta; jf. burtlytt). Østerd.: **maualytt**.
magaløysa seg v. faa løst Liv. Stjør.
Magarivju f. = Magariv n. Hall. (Nes).
Magastaup (el. -støyp?) n. Sygdom hvori Maven menes at være omdreiet. Østerd. (Aamot, Stor-Elvdal): **Maua-, Mawa-, Maaw(gh)aa-støp**.
magastøypa v. a. helbrede En for Tarmslyng eller for „Magastaup" ved at svinge ham rundt tre Gange „rettsøles", idet man holder ham i Benene. Ndm. Stjør.
„**Mage** m. Mave". A. **Mag(hw)a, Maag(hw)aa, Maa(gh)waa, Maua, Möue**, langs Østgrændsen, som ved Hage. „Hæstn kaste el. skjøt Maagh(w)aa-a", naar det larmer i dens Bug under Travet. Stjør.
„**mager** adj. tynd". A. „Mager Staaltraad"; Nordl.
Magga f. 1) et stort og svært Hunvæsen, af Folk eller Fæ. Jæd. Ryf. Hard. Sogn, Nfj. Jf. Megga. 2) en lidt magelig og selvgod (selvsikker) men noksaa behagelig Kvinde. Tel.
magga seg v. gjøre sig til gode med Mad og Drikke. B. og ØAgder, Tel.
Maggedeisa f. = -dysa. SBerg. **Maggadusa**, Dal. **Mæiggedulse** f. d. s. NGbr. Jf. Dysja.

Maggefru f. = Ebbenfru. Hall.
maggeleg adj. nydende Tilværelsen; bred selvtilfreds og magelig. Ma. Sæt. VTel. „Ho sat so maggeleg o mas(se)leg o bræste seg", stegte sig; Sæt.
„**magna** v. a." A. 4) opbyde sine Kræfter (imod); anstrænge sig (med); kjæmpe (med) = bala, stræva. Sdm. (Hørei, Sande, Ulvstein), Nfj. (Davik). „Dei magna so længje mæ Kveitinne (-aa) aa fekk inne ikkje inn". „Han magna so længje mæ aa faa Ongelen uut". Ogsaa: **mangle**, Sfj. Jf. G. N. magna styrke ved Troldom, magnast optræde med stor Kraftudfoldelse. 5) **magna seg**, give sig god Tid med at komme i Bevægelse; tage det mageligt. Hard. (Røldal). „Han ligge, site, gjængge magnar seg". „Han magnar seg væl førr han verte færige". Se A. 3). — **magna av** v. n. aftage i Kræfter og Huld. Namd. Innh. (Verdal).
magna v. a. 2. „m. Fiskehovud", skjære Nakken fra Hovedet paa Fisk? NBerg. Skal hedde **mangla**, Nhl. Shl.
Magnvedr n. voldsomt Veir = Storvedr. YSdm. (Hørei, Sande, Ulvstein): -veir.
„**Magt** f." A. „A(v) Magt", af al Magt; Li. (Eikin). „Dei æ stygge mæ Magt", i høi Grad, til Gavns. Ma. (Grindeim).
magtalaus adj. = magtlaus. Dal.
magtig adj. selvraadig og hensynsløs i Følelsen af sin Magt. Ma.
magtstela v. a. gjøre „magtstolen". Oslo og fl.
„**magtug** adj. = magtig". A. Ring. (Snarum).
mahl se masla. **mahlin** se matlen.
maia v. n. (ar, a, og de), gaa mageligt og noget selvbehageligt, mest om fede Folk; tee sig selvbehageligt; maaske(?) af Mage („Maje, Maie"), og saaledes væs. eet med maga (seg). Ma. (Audndal, Bjell. Aaserall). „Han gjekk o maia seg, saa han toutte visst han va gill'e". Jf. dog D. maie ɔ: pynte. (Jf. ogsaa mei(d)a, hvilket det dog neppe kan være, da ei i denne Stilling vist aldrig blir til ai i Ma.). — **maia** v. pynte med Løv „Mai". VAgder; (Wilse).
Mak n. Tilskyndelse, Tildrivelse, Drift. Sæt. „Han gjaari de av sitt gji Mak". Til maka, aamaka.
„**maka** v. a." A. „Maka seg paa ein", arbeide sig ind paa En, yppe Kiv. Østl. (Vestfold og fl.). — **maka** v. n. være virksom. Østerd. (Oos, Tynset). „De make(r) saa uppi Hu(gh)wu mitt", arbeider, banker. — **mage seg**, gaa sig hudløs; miste Hud ved Gnav især af Sko, „Skomag". OMa.
Makamann m. Ligemand. Ryf. (Sand); Landstad p. 396.
Makaraad f. 1) oplagt Raad, hemmelig Aftale; særlig: aftalt underfundigt Anslag. Hall. Sæt. 2) Udflugt. Paafund. Hall. (Gol).
makje adv. mageligt. Stjør.: **mak(k)ji**.
makjen adj. magelig. Trondh.: **mak(k)jin**.
makjeslaus adj. = **makelaus**. Sæt. Jf. likjeslaus.
Makjinn f. Tørrehus, se Maltkylna.
Makkefjora f. „Fjøra" fuld af „F.-makk". Lof.
Makkefloga f. Spyflue. Helg.: **Markflooa**.
Makkemjøl n. Ormemeel. Østl.: **Marke-**.
makla v. hakke; pirke. Trondh. Se mj-.
„**Makrel** m." A. Se Gjerold (Jeeraall).
Makrelfjesing m. se Fjersing. Smaal. (Raade).
Makrelsky f. og n. = Eplesky, Dravlesky. Østl.
„**Maksl** m. Snit". A. Fason. Li. Berg. Ned.
maksla v. 1) sætte Skik „Maksl" paa noget; tildanne efter et Mønster; tilpasse; maale. Li. Voss, Sogn, Sfj. Tel. Ned. „Meea o maksla". 2) arbeide længe ivrigt og slæbsomt med det samme Arbeide = gnaga. Hard. Sogn og fl. — **Maksling** f.
Makst m. = Mokster; se d. Hall. (Gol).
Makstol (o') n. Magtløshed, det at være „magtstolen". Smaal. (Trykst.; ö). „Gjera vee för Makstöl", kurere. Se flg.
makstolen (o') adj. = magtstolen. Vinger, ORom. OSmaal. Maaske, trods sit lange A, eet med „makkstolen" ɔ: magtstolen. Jf. dog mokstolen (mostolen, og motstolen).
„**Mal** n." A. 3) indtørret Hestesved paa Sæletøi. Innh.
„**mala** v. a. male". A. Præs. **mæl'e(r)**, Rom. (Sørum, Nes og fl.); **meel**, NTrondh. Supinum: **maal(l)e**, Ndm. 4) om Tordenen: „Toora mool, e hõurd Maaldrn 'taa a Kari idag". YNamd.
mala v. „mala fram" = mata, se d. Vestfold.
Malarstein m. Steen til at knuse med. Hall.
Maleld? m. koldt Østenveir. Helg. og Salten: **Malæll**.
malka v. = mjølka. Shl. Ryf. Røldal.
Mallaata f. kun som **Mallaataa** plur., unodige larmende og sære Bevægelser, urolige Fagter; Spektakler. Fosn (Stadsbygd), Innh. (Leksvik). „Han foor bærr' aa gjool M.". L er ikke jodholdigt. Se Mallæte.
„**mallege?** adv. meget". A. **malle**, Nfj. (Stryn; jod-holdigt L?). „Faa malle".
mallæta v. gjøre „Mallaataa". Namd. (Kolvereid og fl.). „Du maa itt staa aa malleet sojon". **marlæte se** (med et noget „tykt" rl), tee sig **marlætug** ɔ: lystig, overgiven, kaad; især om Dyr. Hall. Se A.
malma v. n. mane = marma, mala, møla. Sogn (Lærdal, Borgund).
Malma f. Kjerneved = Molma.
malma adj. = malmen. Tel. (Selljor).
„**Malmfura** f." A. **Mal(e)faaraa**, YNamd. (Kolvereid og fl.); **Maalfooroo**, Namd.
Malmvid m. Kjerneved. Søndenfjelds og fl. Namd.: **Malevee**, **Maalvee**.
malmvida adj. rig paa Malmvid. STrondh. (Uppdal): **malmveett**.
Malnad m. det Arbeide at male Korn; Malen, Formaling. NGbr. (Vaagaa): **Mæilna**.
Malprim m. = Malspikar. Sy.
Maltkylna f. [illegible] og Tørrehus for Malt

og Korn = Make A. Innh.: **Maltkjøln** („tykt" ln el. N); **Makjinn** og **Makjiin** (bestemt: -ee og -a), SHelg. (Bindal), Namd. Og: **Mækjiin**, **Mæikjiin** og **Mækkjiin**, Namd.; bestemt Fl. Mækkjiinaan. Sv. Maltkölna. Se Kylna.

Maltlag n. den Stilling hvori Kværnen lægges naar Malt skal males = lett Lag. Ryf. (Sand). Mest i: „leggja Tungaa si i Maltlag" ɔ: antage en blid, lys (lett) Taletone. Der siges ogsaa „l. T. si i **Matlag**", Ryf. (Nærstrand, Suldal).

Maltno m. Maltekar. Ndm. Se Nu.

Mal-tosk m. død Torsk i Garn. Lofoten.

Mal(t)shamar m. en „Skaketein" som rører i Maltet under Malningen. Tel. (Rauland).

Maneggja f. paatrængende Spørger. Dal.

Maneld m. Prøvelse; ligesom Skjærsild? Salten. „Komm' (aa—ö) i M.".

„**Mang** n." A. Nfj.: **Maangg**.

„**mang** adj." A. **maang** (hen imod „mong" (og „mung"), Romsd. Sdm. og fl. Flertal: „mangje" (sommesteds „manne" med langt jodholdigt N) i Dal. og VAgder.

mangbønt adj. beboet af mange Bønder. „Mangbønnt Gal". Gbr. Jf. einbønt.

mangfeldig adj. = mangfald. Østl.

Mangfreist n. Lykkeprøve = Marfreistnad. Sfj. (IDale): **Margfreist**. „Te eit Margfreist". — **margfreisten** adj. Sfj. (YDale); Follo: „mangfristen". Se A.

manghoyrd adj. som hører Lyden som kommende fra mange Kanter el. fra en anden Kant end den virkelige. Gul. og Ork.: -hort.

mang-kvar adj. og subst. mangen en. Hard. (Røldal): **maangkvar**. Jf. einkvar.

„**mangla** v. n. paatale". A. Nhl. Voss.

mangla v. a. opblande, især: opspæde. Nfj. (Breimn). „Mjælkja æ uutmangla", „mangla vækk", udskjæmt ved Opblanding. Jf. mengja.

mangla v. 1) se magna, A. 2) se magna 2.

„**mangla** v. a. rulle, mangle". A. 2) „mangle Hamp", drage Hamp gjennem Hampeklove. Sdm. — Der tør være Sammenhæng mellem flere af „mangla" og „Mangl, Uro". A.

Mangl(e)kabbe m. Mangletræ. Stjør. — **Manglkavle** m. d. s. STrondh.

?**manglita** adj. mangefarvet. Gbr.

„**mangmennt**". A. Tel. 2) foldrig. I Spøg?

mangsinnt adj. ustadig, vægelsindet. NGbr.

mangtynt adj. om Gaard med mange „Tun". Hard.: **manggtyynt**. Jf. eintynt.

Mankjefaks n. Mankehaar, Man. Jæd.

„**Mann** m." A. Flertal: **Mannar**, -är (ved Siden af Mænnär), Bamle (Skaatøy), Vestfold (Sandeherad), Smaal. (Varteig). Jf. T. Mannen, Got. mannans. „Vera a(v) Manne", være velstaaende; Ma. (Bjelland, Hægel.). Oftere „vera væl (gott) av Manne", Ma. Sæt. „Vera mykje te Manns", d. s. Ma. og fl. „Vere l^e^iti av Manni", være lidet formuende. Sæt. Ogsaa: „væl (l^e^iti) a a Manni", Sæt. „Halla seg te Manna", opretholde sin Anseelse, Agtelse, Ære; Dal. „Før' te Mannes", skaffe til Veie; Nordl.

manna adj. ledsaget af stort Følge; mandstærk. NGbr.: **mä^i^nna**.

„**manna** v. a. 1) bemande". A. 4) „Han manna dai mæ Aikje", han forsynede dem med Baad og Baadfolk? Sæt.

„**mannast** v. n." A. 2) vokse til, bli stor og stærk; ogsaa om Dyr (Kat). Tel. (Treungen). 3) opmande sig = manna seg. Dal.

Mannbarn n. Menneskebarn, Barn. Ndm. Fosn. Ogsaa i Sammensætn.: „Draakmannban" (Ndm. Fosn) og „Jæntmannban" (Ndm.; sjeldnere), Pigebarn; og „Strikmannban", Drengebarn, Ndm. Fosn.

mannbeisk adj. = mannbisk. Shl. „M. Hest".

Mannby, Situation hvori Menneskemagt er aldeles overlegen. NGbr. (Lom). „Faa ein takskyr Hæst i Mä^i^nnbyyn". Meddelt.

?**Manneld** m. = Naudeld. YNamd.

Mannemat m. Menneskeføde. Agder.

Manneminka f. = Manneminsk. Sfj. Nfj. „D'æ no ei Manneminke at eg ska gaa aa laane".

manneminkeleg adj. og adv. nedsættende for en Mand, under hans Værdighed; uanstændigt ringe. YSogn, Sfj. Nfj. „Da æ so reint **mannminkele**, ditta: da kann kje vere h a n n so he (ha) gjoort da". „Da æ so m. l^e^ite", siger gjerne den som bringer en Gave.

„**Mannemun** m." A. 2) Overmagt. Voss. „Ha for stoor'u Mannamun".

Manneveg m. Vei hvor Folk pleier færdes; modsat: Buveg. Ma. Sæt. „Gange (fare) Mannevegjn", bære sig ad som Folk; Sæt.

Mannfolk n. Parfolk, Ægtefolk; Gifte. Særlig i Selskaber, hvor de nemlig anbringes i et andet Værelse end Ungdommen. Ndm.

mannforeleg (oo) adj. som bærer Sporet af at være en Mands Værk; hæderligt og dygtigt gjort; prægtig = gild. Sogn (Sogndal og fl.), Nhl. (Masfjord). Jf. Fora f.

mannfrek (e') adj. graadig efter Mennesker. Gbr. „Sjoo'ee æ mannfræk", Aaen S. kræver mange Menneskeliv.

Mannfæe n. (subst. eller adj.), lidet Antal Mennesker (Menneskefaahed); især: faa mod før. Gbr. (Lom). „Dæ vart Mä^i^nnfæee i La'gjee: dæ va bærre att naagaa faae". G. N. mannfæd, f. d. s. Jf. mannfaatt.

mannfælen adj. menneskesky. Berg.

manngalen adj. = mannolm, -vond. Ma.

manngangande adj. som kan vise sig blandt Folk. Sæt. „Han (ho) vart'e kji manngangandi".

manngrann adj. som tager hver eneste Mand (Person) med; mest i n. og som adv. Østl.

Mannjamne m. Jævnhed i Arbeidskraften. „Mannjamnen dræ". Trondh. Meddelt.

„**mannlege** adv." A. 2) for Alvor; virkelig; rigtig. Ma. Li. Dal. „Naa kjæm eg mannlig!" „Eg mäine du æ mannlig galen".

„Naa ska eg mannlig tøyna (tyyna) deg!" I Sæt. kan høres mandeleg.

„Mannloga (o') f." A. Tel. (Mo, Moland).

mannmykjen adj. fuld af Folk; mest i n. Tel. (Wille har mangmykjen, d. s.).

Mannsdrok (o') f. Pige. Ndm. Jf. Mannbarn.

Manns-hov(e) m. passende Kone for en Mand. Stjør. Jf. Enkjemannshove.

mann-skapsfull adj. = mannforeleg. Sogn.

mann-skjerr adj. menneskesky = mannstygg. Agder og fl.: **mannskjærr**.

„mannsleg adj." A. 2) statelig, prægtig; ogsaa om Ting. Li.

Mannslik (ii) n. Menneskebillede. Sæt. **Mannslikjend** n. d. s. Shl. „Mannelik-nils", d. s. Hall.

mann-slungjen adj. flink til at indynde sig; alle Mands Ven. Hard. (Røldal). Jf. mangslungen.

Manns-lyft n. = ein Manns Lyfte. Østl.

mann-stad adj. som ikke viger for Mennesker; om Dyr, f. Eks. Hjort. Ndm. Usikkert.

mannvoreleg (o') adj. og adv. sømmende sig for en Mand. Sogn (Ladvik). „Mann-vorele tetekje", mandigt grebet fat (an).

mannvoren (o') adj. kraftig; dygtig; kjæk. Sfj. (Førde). „Ei mannvora Jænte".

Mar n. ɔ: Mod (o'). Verdal: „Sagmar".

Mar n. en meget svag jævn Vind = Heng. Nhl. Til mara. — **Mare** m. d. s. Shl. Hard. Vindmare. — **mar** se medan.

Mara? f. = Maraata, Seideaata; især: en Ræge, Thysanopoda inermis. Lof. Vesteraalen, Senja: **Mar(r)**. „Kviitmar, Röumar".

„Mara f. 1, Mare". A. **Maaraa**, YNdm.; **Maro**, Vald.; **Muru**, Østl. (Totn, Odal, Smaal. og fl.), Gbr.

„mara v. n. (ar), glide langsomt frem". A. Shl. Nhl. Hard. „Eg gaar no so aa mara aa gnuur", tager det mageligt og jævnt. Særlig om Vind „Mar, Mare". „Da va eit liite Kjøle, so viidt da marte paa Sjo'n aa meea fram".

mara v. a. og n. 1) stubbe eller grave saa smaatt; gnide, gnave. Nfj. Romsd. „Jis'n ha mara uut Mel'n". Jf. mora. 2) være plagsom ved Spørgen, Manen, Tryglen, Overhæng = grava, gnaga; være urolig. Tel. Sæt. Nhl. Nfj. „Mara paa ein"; Sæt. Tel. „Mara aa gnuu", ogsaa om plagsomme Børn; Nhl. „Han gjekk aa maaraa ette dæ" = groov, spurde; Tinn i Tel. Synes eet med foreg. og delvis med „mara 2", A.

Marabeist n. meget stort stærkt og plumpt Dyr. Shl. Nhl. Sogn, Sfj. Nfj. Fig. om en stor stærk og brutal Karl; Sogn.

Marafant m. stor stærk grov Karl. Hall.

Marafud (u') f. Hoppens vulva. Sogn.

Maraharg n. = Maratagl, Hagr. Sogn.

Maralaat n. voldsom og støiende Lystighed. Hall. (Aal). „Dæ kjem Graat ette Maral.".

maraleg adj. og adv. vældig(t), voldsom(t). Ryf. Shl. „Me roodde so maralege", Ryf. „Marale stoor, sterk", Shl. Ogsaa: „ma-rande stor". Berg. Ryf.

Maranatt f. plagsomt urolig Nat. Sfj.

Maraskrapa f. Skralde til at skræmme Heste. Ryf. Sfj. — **-skratla** f. d. s. Shl. Ryf. — **-skrella** f. d. s. Nhl.

„Marastod (o') f." A. 2) Sted hvor der er megen Tummel af Folk (og Heste); f. Eks. en Station, et Landhandleri. Tel.: **-sto** (o').

Marastrok (o') n. Sted, Strøg eller Egn, hvor der er megen larmende Gjennemfart. VTel. (Mo).

Marastræte n. = Marastrok. VTel.

Marasto(d)a f. = Marastod 2). SBerg.

Marasto(d)e n. = foreg. Shl. Tel.

„Marbakke m." A. Vestfold. **Morbakke** (o'), Ma. (Finnsland); **Mælbakke**, Vestfold; **Møllrbakkji**, Sæt.; **Morildubrot** (o') n. Hard. (Ullsv.); **Malräine** f. Hall.; **Mæl-rein** f. Sigdal; **Moreräine** f. Vald.; **Mæ-rein** og **Mar-**, Tel. Sæt.; **Mæreim** f. (?) Tel. Sæt.; **Manäim** m., **Manäimbakkji** m., **-braut** f. og **Manabakkji** m. Sæt.

Marbakketraad m. = Martaum. Sogn.

marblaut adj. dyngvaad. Nordl.

Mare m. svag Vind = Mar. SBerg.

Mare m. = Mara 2, 2). Ndm. G. N. mari.

„Marekvist m." A. **Maaraa-**, YNdm.; **Muru-**, INdm. Østl.

marelta v. a. plage med Forfølgelse, forfølge vedholdende. Dal. (Eikersund, Hæsk.).

Maremerke n. Marekors, Femvinkelmærke, Pentagram. Vald.: **Maromærkji**; Vestfold: **Marumærke**. **Marukors** n. d. s. Vestfold. Hedder andensteds: Tussemerke: ifølge Storakers Utrykte. T. Drudenmark.

marerida (ii) v. a. ride som Maren. Ryf. Sjelden. — **mareriden** (i') adj. (particip) reden af Maren. Udbredt. **mururi'in**, Totn og fl. — **Marerida** (i') f. Mareridt. ISogn (Aurland): **Mararia**. Se Rida (i').

„Marflo f. Søloppe". A. **Marflooa**, SHelg.; **Marflooga**, **Mariflooga**, Vesteraalen, Senja. — **Marfyl** n. = Marafyl. Ryf.

Margang m. „gaa M." siges om Fisk som forfølger Mar(a) el. Maraata. Salten.

Margfreist, margfreisten se mang-.

Mari, Forsikringsformel; for Maria. VAgder. „Jau Mari! Nei Mari!" „Jau Mari sannt!" Sjelden: „Jau, Santa Mari!" Sancta Maria. Ofte: „(Jau) mi sann!" el. „mi sant!", mea sancta? Se Sann. Fra Nfj. (Stryn) er meddelt: „nelmare", benægtende Eed: „Nelmare eg gaa, nei!" Fra Li. (Fjotland): „Jau, hoi ko Mar æ dæ sannt!" Jf. „Mare" hos Holberg.

marig adj. om Tøi: skjør af Væde og Sol; frønnet; = maren. Innh.

„Marikaapa f." A. **Muristakk** m. d. s. NGbr.

Marimesserid (ii) f. Uveir om 25 Mars. Ma.

Marimjoll f.? Humlegræs, Melampyrum = Haugsmjøll. Vestfold (Lier, Eiker). **-mjell**, og **-mjelle** f. Østerd. Hedm. Rom. Hall.

Marisolv m. = **Marekvist**. **Sdm.** (**Vanylven**).
Marispene m. en 5te Patte hos Kjøer. STrondh.: **Marispaanaa.**
„**Mark** n. Kjendetegn". A. NGbr. „For Mark", for Alvor = markande. NGbr.
„**marka** v. a." A. Vald. 2) tage Hensyn til, lade gjælde. Gbr. (Vaagaa, Lom). „Detta æ ikkje **markande**", er ikke til at bryde sig om.
Markakop (oo) m. uerfaren og gloende Person fra afsides Bygd. STrondh.
Markebarde m. Kant af Udmark. Sdm.
markla v. arbeide jævnt og smaat men med liden Virkning. Namd. Jf. smakla, mjakla.
„**Markstein** m. Og **Marstein**". A. Gbr. Vald.
Markukse m. = Einfodrsukse, Vetrung. Lof. (Flakstad). Vel af Mark, Skovfoder; jf. Risbit, Risnaut.
marla v. n. (ar). 1) grave smaat, pirke; kludre. Stjør. „Han sat aa marla aa bænna mæ Kniivn". Ogsaa: **merle**. Nfj. 2) mane = marma. Nfj. (Gloppen).
„**Marm** n." A. 2) svag, men vedholdende, helst hinderlig, Vind. Sdm (Harham, Borgund). — **Marlæte, marlætug** se mall-.
marma v. a. 1) hakke el. knuse (for) smaat, opgnide. Sogn (Aardal, Hafslo), Nfj. 2) virke, arbeide, jævnt og smaat = grava; ogsaa mane. Nfj. Se A. 3) „**marma seg** uut", opslide sig, slæbe sig ud. Sogn, Sdm.
Marmelde n. en liden Vantrivning, et lidet usselt Kreatur. Gbr. (Dovre, Kvikne, Fron): **-ælde**. **Marmælle, Marmæl, Marmæljuur, Marmeldyyr**, Gbr. (Lom, Lesja); **Marmæle**, Nfj. (Breimn, Stryn). Jf. Marmæle m. A.
Maro, Maromærkje se Mara, Mare-.
Marr se Merr.
Marstein m. stor Steen som ligger yderst paa Marbakken og kan sees ved Ebbe. Nordl.
Marstreng m. = Martaum. Nordl.
„**martela** v. n." A. 2) tumle i Raadhed. Shl. Hall. „Han **marteerte** („tykt" rt el. T) so mæ Hæst'ee"; Hall. Maaske for marelta.
Martinsstykkje n. øverste Halsparti paa Svin. Nfj. (Breimn). **Mortens-**, Stryn.
mar-vaat adj. = **marblaut**. Ndm. Nordl.
masamaala v. male med Flammer. Hall. A.
Masemot (oo) n. Anfald af Lyst til at pludre „masa", helst i en liden Rus. Shl. Jf. Asemot, Mot.
„**masen** adj. 1) besværlig". A. Rbg. „Her æ masi o tungt o gangge". 2) udmattet. Ma. Jf. masken.
„**masgjengd** adj." A. Rbg. VAgder.
masig adj. snaksom = masug. Shl.
masigt adj. n. møisomt = slæpesamt. Fosn.
„**maska** v. n. drive paa; tumle". A. Hard. Ryf. Jæd. „Maska p a a". „Maska aa grava". „Maska aa kjøra". „Maska aa prata". 2) udmatte ved Arbeide: „maska u t" v. a. = masa ut. Sogn, Tel.
maska v. æde graadigt = mauska. NGbr.
masken adj. = masen: 1) **besværlig**. Rbg. „Maskji Føri". „Maskji o tunggt". 2) udtrættet. Ryf. Li. „Trøytt o maskjen".
maskra v. gjøre træt; udmatte, udtrætte. Li. (Kvin). „Dæ maskra i Armane o skjera (Korn)". Jf. maska, meiska, meiskra.
mask-vaat adj. = mar-. Nordl. Og: **meisk-**.
masla eller **matla**? v. (ar), bruge Eggredskaber klodset; hakke = mjakla. Innh. (Stjør. Indr.): **mahl'**. „Han vhag mahle burt dæ". **Mahl** og **Mahlar** m. = Trehending. Innh. Maaske for makla (jf. mjakla, markla).
maslen? adj. meget stor; vældig; mægtig. Romsd. (Aukra, Veøy og fl.). „**Mahlin** Hest, Potetes". „Eit mahle Lag".
mass. Kun med Negtelse. Nfj. (Stryn og fl.). „Han æ'kje mass før (paa) dæ, før aa gjere dæ" = „æ'kje kvidafulle" ɔ: krymper sig ikke, væmmes ikke, generer sig ikke, ved det (for det). Vel for: te Mass, af Mat; jf. „kjenna seg te Mass", føle sig mæt, A. Ogsaa: **mask**, Nfj. — **massgræen** se mats-.
mass(e)leg adj. Sæt. Se matsleg.
mastig adj. 1) overvældende kraftig; vældig; mægtig. Sæt. „Sveivla va so mastige", Fossehvirvelen osv. 2) struttende af Livsmod; overmodig eller ustyrlig af Kræfter og Livsmod; ubændig. Hele Agder.
Mastingsgryta f. Gryde at koge Mad i. — **Mastingsmjøl** n. = Kokemjøl. — **Mastingsvatn** n. Vand at koge Mad i eller paa. Nhl. (Haus, Hosang). Vel for Matsti-ings, af matstia.
mastrig og **-ug** adj. vanskelig at faa Bugt med; vældig; mægtig. Ndm. Trondh. „Mastrig Levergraut". Og: **mastrau**. Se foreg.
mastrigt adv. møisomt = masigt. Innh.
masug adj. snaksom. Til masa, prate. Tel.
„**Mat** m. Mad. „Te Mass"". A. Helg. „Te Ma(t)da", til Mad(en). Dal. (Hæst.); G. N. til matar. „Skjeer'æ skva(t)da imoraa te Ma(t)da". „2) Portion". A. Agder.
mata v. a. (ar), flytte lempeligt ved smaa Fremskyvninger; = lempa. Nfj. Sfj. Særlig: „mata fram (ein Stein)", „mata seg fram", „mata seg innunder (ein Stein)", løfte og flytte noget (en Steen) idet man arbeider sig frem med Stang og „Vaagmat". Voss, Hard. Ogsaa: „aka seg fram me(d) **Matetak**". Hedder: **mala fram** (Imperf. mool; ogsaa mala); Vestfold (Hov, Sæm).
Matarbite (i') m. en Bid Mad. Østl. og fl. **Matä(r)-** og „Mata-". Og: **Matbite** m.
Matarnøyte n. = Matnøyte; Bordselskab; undertiden: Husholdning. SHelg. og Namd.: „**Matanøyt**(e). „D'æ tre Matanøyt(e) i Huusi", Namd.
Matarsmule m. en Smule Mad. Vestfold: **Matärsmula** (og -smule), **Matasmula**.
Matarsyta f. storædende Lækkermund. Sfj. (I- og YDale). „Slik ei **Matasyyte** maatte ha sjau **Kongeritje** aa sjau Kokka".

Mataule m. = **Matkrok, A. Sogn, Hard.**
Mataarne m. = Matkrok, A. Sogn, Voss og Hard.: **Mataodne**. Til aarna.
Matbidel m. Madfrier. Tel.: **-beele**.
Matbod (o') n. Indbydelse til Maaltid. Hall.
Matbøle n. Hus med Hensyn til Bespisningen. „Eit gott M." Shl.
Matemne n. 1) Stof til at lave Mad af. Udbredt. 2) kun om: Vand til at koge „Dugurdsgraut". Hall. (Nes, Gol). „Du lyyt hængji paa **Matebne**".
Materv m. en liden Storæder. VAgder.
Matetak n. se mata.
„**matfull** adj." A. 2) kjernerig; om Ager. Ma.
„**matfør** adj." A. 2) istand til at æde. Ndm.
„**Matgjerd** f." A. 3) Stof (Fisk) til eet Maaltid; Maaltid. Shl. „Da vart ei Matgjær 'taa da". — **Majjærsdag** m. Ugedag da man har „Majjær", ɔ: Kjødmad, til „Noons". Hall. — **Majjærs-so** n. Kjødsuppe. Hall. — **Mæijjarsmjøl** n. NGbr.
matheil adj. med kraftig Madlyst; flink til at æde. Tel.
Mathelsa f. sund og kraftig Madlyst; Trivelse. Agder, Tel. Ndm. Gbr. (ogsaa: laak M.).
Mathuge m. = Mathug. STrondh.: **-haagaa**.
Mathus n. = Matbøle. Alm.
matkasta seg v. holde Maaltid. NGbr.
Matkaure m. = Matkrok (A.). Ndm.
Matkjerv m. = Materv. Tel. Se Kjerv.
Matkleim m. Lede til Mad. Sogn, Nfj.
matkleim adj. med svag Madlyst. Sogn (Vik). Oftere: **matkleimen**; Sogn.
Matkrasl n. vantriveligt Væsen, med svag Appetit. Fosn: **-krahl**.
Matkrekkj(a) f. = Matkrasl. Fosn.
Matkrel (ee) m. = Matkrok, A. Gbr. Vald.
Matkrugu f. liden vantrivelig Tingest med sygelig Graadighed. STrondh. (Tydal). Se Kreda. — **Matkrok** m. omtrent d. s. SGbr. STrondh.
matkvila v. n. hvile for at spise. Østerd.
Matlag n. Fællesskab i Husholdning hvad Maden angaar. NGbr. „Gjeva se i Mattlag mæ æin". Se A.
Matlag n. se Maltlag.
„**matlaus** adj." A. **masslouse**, Rbg. Tel.
matloten (o') adj. lysten paa Mad. Fosn, Ork. og Selbu: **matlaat(t)in** og **-löt(t)in**.
Matmenne n. en Æder. Hard.
Matmok (o') n. = Mauk 1). NBerg.
Matnad m. Kappestrid om at faa noget; Rift om noget. Hall. (Gol). „Dæ vart slik Mattna om dæ"; s. Ekſ. fra Kvægets Side om Foder. Vel til meta (e') el. metjast.
Matnøyta f. 1) Kvinde som forestaar Beværtningen i Sammenskudslav og dl.; Maduddeler. Senja. 2) Storæder. Helg. 3) Snyltegjæst. Helg. (Alstahaug, Brønnøy).
Matpanke m. = Materv. Sæt.: **-pankji**.
Matprins m. = Nisteskreppa. Hadeland.
matsgræen adj. lysten paa Mad. Dal.: **mass-**.
Matskylda f. **saa nært** Slægtskab at man **aldrig generer sig ved at gaa ind og ville** have Mad. Ryf. Røldal.
matsleg(e)? adj. og adv. 1) uforstyrret nydende; med rolig Tilfredshed; i (selv-) behagelig Ro. Ryf. Shl. „Eta **matlege**" eller „**matlegt**". „Han took dæ **matlegt**". 2) selvbehagelig. Sæt.: **mas(se)leg**. Jf. maggeleg.
matspar adj. sparsom paa Mad. Ryf. Voss.
Matsparnad m. Sparen paa Mad: a) Indsparelse af Mad. Nhl. NBerg. b) Sparsomhed, Karrighed paa Mad. Voss.
matstia v. n. lave Mad. Nhl. Sogn.
„**Matstova** f." A. **Mass-stuaa** (Mælkestue), Ndm.; **Mosstova** (o', o'), Hard. (Ulvik).
mats-troten adj. = mattroten. Rbg.: **mass-**.
Matsvin (ii) n. = Kvernsko ɔ: den til Mølletragten (Teina, Vida) nedentil heftede Skuffe. Sæt.
mat-taka v. n. om Korn: faa Kjerne = mata seg. Ndm. — **mat-tekjen** adj. = matad. Romsd.: „**mat-tikje** Ko'nn".
„**Mat-tid** f." A. Tiden for „Dagverd". Dal. — **Mat-tid-mat** m. ædes mellem Kl. 9 og 10½ f. M. i Dal. (Sokndal, Eikersund).
mat-tung adj. kjernerig; om Korn. Tel.
mat-turven adj. som behøver Mad. Berg.
Mat-uppgong f. hvad der gaar med (upp) af Mad; Madforbrug. Sæt.
matyrkja seg v. forsyne sig med Mad. Nfj. (Breimn): **-ørkje, -ørte, -ørt**. Se A.
Matøle n. Storæder. Hard. Se Øle.
„**Mauk** n." A. Shl. Ndm.; Fosn: **Mokk**, om Vand med en Næve Meel i. 4) Kog; Brusen, Oprør. Hard. Namd.; NØsterd. „Elvæ (han) va i äit svært Möuk idag"; Hard. „D'e i svare **Mok** 'ti Gry'ten"; „du kjæm mæ i svare Mok"; Østerd.
mauka v. n. „möuke paa", drive stærkt paa; se Mauk 4). Sfj.
mauka adj. i svært Legems- og Sindsoprør; hed og nervøs især formedelst voldsom Skynding. SHelg. (Bindal).
mauka seg og **maukast** v. n. **bli til en jævn** Blanding, Røre; ogsaa om Garn som farves. Stjør.: **möukes**.
„**maula** v." A. 3) v. n. grine, skjænde; omtrent = mula. Nhl. Sogn, Røldal. „Han maula aa skjæmmde". 4) om Kalvens første Lyd. Voss. 5) falde fremad i noget blødt (Sne), saa man faar det ind ad alle Aabninger. Vald. Hall. Ogsaa: „Skoo'n maule Snjø", om en oventil for vid Sko som tager ind Snee; Stjør.
Maula f. et Fald, hvorved man maular 5). Vald. Hall. „Han fekk ai goo Maule". „Snjømaule". **Mauling** f. d. s. Hall. Vald.
„**Maur** m." A. **Mør**, SSmaal. (Rakk. Id og fl.).
„**maura** v. n. 1) være i stadig Bevægelse". A. Agder, STrondh. „Maura o arbeia". „M. o eta". „M. o fikta, tevla osv.". „Han maura aa greve mæ dæ stødt"; Nfj. „3)". A. „Foot'n möura burt" = sovnar; Gbr. Gul.

„De kallmore i Kropp'a", Østerd. 4) særlig: gnave ivrigt og til Ødelæggelse for Græsroden = aureta. Rbg. „Geitæ maurar i same Sta'n". 5) „maure et Farty", tætte Læk ved Hjælp af Myretuer. Vestfold. 6) ulme. Østerd.

„**maura seg** v. n." A. Sæt.

maurbeitt adj. om Græs som er let at meie. Senja. For aurbeitt, audbeitt? Se foreg.

Maure m. Pusling; Pusler; til maura. Hall.

Mauremig (i') n. Myresyre. Hall. — **mauremigjen** adj. overstænket med Myresyre; især om det høie Græs som gjerne staar om Myretuer. Hall. **Möurmeeg** n. NGbr.

maureta v. a. og n. æde ivrigt; ogsaa: afgnave Græsmarken saa Bunden blir bar. Dal. Agder. — **maureten** partic. om Græsmark.

maurgnaga v. a. og n. = maureta. VAgder: -gnaga, og knaga; Sæt. og Tel.: -nage.

maurla? v. n. pirre ubehageligt = maura, mura. NGbr. (Vaagaa). „Dæ möula i Tæinnaam". L'et er alm. L, ikke „tykt"; jf. Kaurla, Kaula.

Maurløva f. Myreløve? Insekt el. Insektlarve som fanger Myrer i en liden Sandgrube. Sæt. og Gbr. Meddelt. Se Kav.

„**Maurosка** f." A. Voss, Shl.

maursmaa adj. bitte smaa. Tel. Og maure-.

Maurtasse m. liden Bjørn. Ma. Tel. A.

maurtruen adj. trofast ved Arbeidet; ufortrødent flittig. Ryf. Jf. murtruen.

Maurvalk m. Engelsk Syge, Rachitis = Valk. Gbr. (Lom). Meddelt.

Maurvelta? f. 1) Dynge el. Røre af levende Tingester, f. Eks. Børn som legende ligger i en Hob. Østerd.: **Morvælte** (o'—ö); opfattet som „(e)i Vælte" af „Mor", Myrer. 2) Storværk, Bedrift? stor Affære; Coup? Finnmark. „Dær gjoore du (e)i goo Maurvælta". Meddelt. Især (humoristiskt, ironiskt) om stor Ødelæggelse el. stort Spektakel. Oftest omtr.: **Maurvæhlt**, Namd. Fosn, Gul. Ork. Strinda; **Mörvæhlte**, Selbu og fl.; **Muurvæhlt**, Ndm. Flere Former under Mordveitsla. („Maurvætle, mærkelig Begivenhed", Christie). „Bjønn'n gjoor e bra Maurvæhlt paa Buskapa", B. gjorde en stor Ødelæggelse (stort Gjæstebud) paa B. „E' Ska-muurvælt" om et stort Sildestæng. — Vett. og Former peger dog mere paa „Veitsla", enten „Maurveitsla", Myregjæstebud, el. „Murveitsla" A., el. snarest „Mordveitsla", se d. og Maurvætla.

Maurvid m. tør, sprød (mauren el. maura) Ved i det Indre af Naaletræer. Ryf.

Maurvætla f. en Pusling. Ryf. Jæd. Ogsaa: **Moorvætla**, Ryf. Jæd. Jf. Murveta. Maaske dog Maurveitsla brugt ironiskt.

mausen adj. vanskelig at faa Bugt med; stridig; kontrær; fortrædelig; kjedsommelig. Ryf. (Nærstrand), Shl. (Etne). „Vind'n æ möusen, harmöusen". „Möusen Mat". „Dæ gjekk möuse". „Dæ va möuse før 'an".

„**mauska** v. æde graadigt". A. N- og SBerg.

Mauska f. vakker og statelig Kvinde, som er sig bevidst at hun gjør Lykke (er i Vinden, i Vælten). Hard. (Ulvik, Ullsv.). „Da va Möusko sii, da!"

mausken adj. frønnet = morken. ISogn (Hafslo), YSogn. — **moyskjen** d. s. ISogn (Lærdal). „Møyskjen aa søyskjen".

mauskna v. n. bli „mausken", frønnes. Sogn. — **mausknast** v. d. s. Ryf. Røldal. — **moyskna** v. d. s. ISogn, Hall.

„**maa** v. n. maae, kunne osv." A. Infinitiv: **moga** (o'). Tel. (Vinje, Mo, Eidsborg, Kvitseid; Heiddal?). Øverste Sæt.; **moge**, VTel. (Moland), SætV. og V.; **maa(j)ja** (og maadjdja?), Tel. (Selljor, Bø); **maa**, Rbg. (Aamlid). Præs. Indik. Fl.: **moga**, **moge**, VTel. Sæt. Jf. G. N. fyrirmoga, formaa; G. Sv. mogha, Ny-Sv. mogande. „1) kunne, have Adgang til, have Grund til". A. „Maa eg køyra Jisn her?" er Jisen til at kjøre her? Ma. „Han maatte tagt!" han kunde gjerne tiet; Ryf. „Du maatt' da ha gjoort de!" du kunde dog gjerne osv.; Gul. „Han maatte daa tyrme seg!" han kunde dog gjerne beherske sig; Rbg. „Dæ maatte daa væra mæ Maate!" Ma. „Han va saa fiin aa smeerilaat, du maatt' ha klissa 'n paa ei Kakskiiv'", du kunde have smurt ham osv. Innh. „Han sill' kji moga bruke sitt eji!" man skulde ikke have Lov til (maatte, kunne) at bruge sit eget! VTel. „No hev dai fengj 'an, no mog' dai gjaaym 'an", Sæt. = Eng. may. „2) kunne antages osv." A. „Eg maa no væl aldre skjote Bom, eg!" YSogn. „Eg kunne alle(r) vita ko dettæ maatte vera"; Ma. „Du maatte væl kje kaam(m)a för sæent", du skulde vel ikke osv.; Ndm. „Maa da kje vara Middag no?" Helg. „3) skulle, være nødt til osv." A. „Dei tænkjer paa o moga lægne Vatni fø Vegjn", paa at maatte sænke Indsøen; Vinje. „Mi (me) moge kji!" vi maa ikke (Eng. may not el. must not), Sæt. „Du kjem ti moge gjere de", du kommer til at maatte gjøre det, Sæt.

maa v. 1) have Raadighed over; raade; være fuldt Herre over; mest: **maa av**, have den fulde Brug og Nytte af. SætV. og V. og VTel. (Moland) i Formerne: **maa maar maadde maatt** (lang Vokal og lang Konsonant). Det er altsaa nu et andet Ord end foreg. „moge, maa, maatte, maatt", men er vel opr. eet med det og med G. N. mega være ved Magt; jf. Sv. må væl (illa). „Kor langt maar du?" hvor langt rækker din Raadighed el. Eiendom? Sæt. Mest med Negtelse. „Han maadde kji a v den Haandæ", kunde ikke fuldt bruge; SætV. „Han klembde meg um Ryggjn so eg kunna kji maa a v mee (mi); eg maadde kji a v mee paa længji", ikke kunde **bruge mine**

Kræfter, var magtskjaalen. „Han va so fudde, han maadde kji a v seg (see)". 2) formaa at, være istand til at. NGbr.: maa, -r, -dde, -tt; betonet. Altid med Negtelse. „E maar ikje lii dæ". „E maadde ikje lii'n". 3) „maa i Val'e" (accus. n.), være (En) ligegyldigt. NGbr. (Lom). „Dæ maadde i Val'e faar me", det kom mig paa eet ud. Se Val. Jf. maa i Von. „Han maatte itte von de"; Solør.

maa-a v. n. glo dumt; maabe. Helg. Sjelden.

maa-ande adj. formaaende, mægtig; især: rig. Hall. (Nes, Gol). Jf. megande.

„**Maafaa**". A. Vald. Totn. „Uti Maafaa". 2) meningsløs Færd; Brøvl. Sogn (Lustr, Aurl.). „Fara mæ Maofao". Jf. Fisaa. — **Maafaabidne** n. = Maafaating. Sogn. — **Maafaalaup** n. mislykket Spring. Vald.

„**maagast** v. n." A. Ogsaa v. impers.: „de maagas" ɔ: der blir Svogerskab. Gul.

maaka v. n. slæbe med at tildanne noget; forme paa noget med liden Virkning; klodse; pusle. Nfj. (Stryn, Utvik, Breimn, Gloppen). „Maake paa eit Økseskaft". Forskjelligt fra „make" (maka) og „moke, möke" (moka). Maaske til maa, gnide. Jf. mjaaka.

Maakskit (ii) m. Snyltemaage. Ryf.

„**Maal** n. 1, 1) Maal". A. „Staa paa Maal mæ", kunne maale sig med; Gbr. „Paa langt Maal", i Længden, tilsidst = Eng. in the long run; Gbr. „Dei gruusa i dæ stoora Maale", de lever eller virker (optræder) efter en stor Maalestok, slaar stort paa. Jæd. — „Tre Maol Trump", tre Trumfblade, i Kortspil; Sogn.

„**Maal** n. 2, 6) Sag". A. „D'æ Sute Maal o vega dænna Lit'n", det er en vanskelig Sag = Sutmaal. Tel. (Rauland).

Maalamann m. Herreblad i Kort. Trondh.

Maalastav m. Stav af Elletræ, skrueformigt farvet med Træets brune Garvesaft. Trondh.

Maalberar m. Talsmand; Organ. I Skrift.

Maalbein n. Nøgleben. Helg. (Nesne); **Maallbein**, Helg. (Bindal).

Maalbrot n. = Maalskifte; Stemme-. Ma.

Maaldipil m. Drøbel i Svælg. Vald. (Vang).

Maale m. Snørebundt af en 20 Favnes Længde = Lumm. YSogn, ISogn (Lustr). „Maole, Snøremaole".

Maalebite (i') m. Mellemmad. Hall.

„**Maalemne** n." A. **Maalebne**, Shl. og fl.

Maalfelle n. = Maalføre. Hall. (Hol).

maalig adj. 1) snaksom og beleven = talig, ordfør. Ma. 2) som taler med høi Stemme. Li.

Maalklov (o') n. Redegjørelse, Udredning; Rede; Afgjørelse = Greida. Hard. (Ulvik, Kvamm), Shl. Ogsaa: Munnklov, Or(d)-klov; Shl. Det synes nogle Steder (Kvamm?) at have været brugt saa hyppigt ironiskt at det har faaet en modsat Bet.: Reservation, Tvetydighed.

Maallyskja f. Art af Lyd; Lyd; = Laat. Sæt B. „Der va hundra Maalyskju i Kyrkja". Se Maallydska.

Maalsemd f. Maade at tale paa. „Da va äi Maolsæmd du fere mæ!" det var en underlig Maade at udtale sig paa. Sogn.

Maalslag n. = foreg. Sogn. Meddelt.

Maalslind f. den paa en tilhuggen Bjælkes to Sider levnede Barkstrimmel. Ringerike.

maalsterk adj. godt hjemme i sit Sprog; rig paa Ord og Udtryk. Hard.

Maalsu(d) f. = Maalsvegg. A.

„**Maals-vegg** m." A. NGbr. 2) Linje som afgrændser et „Skurdmaal" ɔ: et til Skjæring afmaalt Stykke Ager. Ringerike.

„**Maaltid**". A. **Möurti** (tykt (r)t). NGbr.

„**maalug** adj." A. **maalau**, Vestfold og fl. 2) høirøstet, høimælet. NGbr.: -og.

Maan f. 1) den øverste fra Dalen synlige Rygning af en Bjergstrækning eller Aas; omtrent = Brun. Tel. (ogsaa: „Fjellmaan", A.), Gbr. (Gausdal og fl.). Hedder i Hall. (Gol): **Møn**; i Vald. (Aurdal): **Mun**; i Ndm. (Tingvoll): **Man**; er altsaa eet med **Maan**, Man. Se Muna og. Mune (A.). „Maan'i (bestemt f.). Maanine", Navne paa Aasrygge i Kvitseid i Tel. „Grønmaanee, Haukdalsmaanee", det øverste af Skoven ved Gaardene Grøna og Haukdal i Lom i Gbr. „Lii-maanee". „Hæstn gaar upp-aa Maan'n", Gbr. (Gausdal og fl.). „Gakk upp paa Møn'ee ette Hæst'ee; han gaar i Liia-møn'n", Hall. „Liia-mun'ee", Vald. „Lii-man'a", Ndm. „Skogamaan". Jf. G. N. myrkreinar bak (i Haustlöng). 2) smal Tange som stikker ud i Flod el. Indsø = Bust. Østerd. (L. E.).

maana v. n. (ar), gloe ufravendt paa En idet man følger ham med Øinene. Rog. Trondh. „Staa aa maana oppøve Moor sii". Vel: lyse som en Fuldmaane.

„**Maanad** m. Maaned". A. **Moona**, Tel. Sæt. I Tel. (Lunde, Bø, Selljor, Kvitseid, Vinje) og Sæt. er „Moona" = 4 Uger, mens „Maanee" er Maanemaaned og Almanakmaaned. „August Maanee". „Ein heil Moona; ein Moonas Tii; tri Moona-ar". — **Maanadsdag** m. en Dag 4 Uger efter en anden. Tel. Sæt. og m. fl. „Moonas-dage", Tel. Sæt.

„**Maandag** m." A. **Moondag**, NGbr. (Baagaa, sj.); **Maadag**, VTel. (Vinje, Mo).

„**Maane** m." A. **Moone**. Gbr. (Ringbu?).

Maanefylla f. det (den Tid) at Maanen er fuld. Ndm.: **Maanafyll**, bestemt: aa.

Maanekvemma f. Maanemørke. Vesteraalen og Senja: **Maankvæmm(a)**. Jf. kvamm.

Maanemisse n. = foreg. Hard.: **Maanamysse**.

Maangard f. jf. Haargard. Gbr.

Maannaal m. liden Stakkel, liden Stymper. Vesteraalen. Vel en Anvendelse af Mondul.

Maansto (oo) f. = Maanstøde. NGbr.

maanstydja v. a. klippe Hests Man. Gbr.

(Vaagaa): **støja** (sto), **sto**, **stodde**; Vald.: **munstoa**. „Munstødd Hæst", Vald.

maapa v. n. slaa meningsløst omkring sig = bova, fikta, geigra. Jæd. (Haa), Dal. (Eikersund). „Maa(p)ba mæ ein Kniiv".

Maar m. 1) Boglus, Træorm, Mid og lignende ødelæggende bitte smaa Leddyr. Li. (Fjotland). Jf. Maare (A.), Mære, Mor. 2) en liden svag Figur; et Kræ. Shl. (Kvinnherad, Fitja). „Kalvemaar", liden ussel Kalv. — **Maarabarn** n. Spædbarn. Shl.: **-badn**. — **maareten** adj. opædt af „Maar"; om Træværk, Ost osv. Li. — **Maaremjøl** n. 1) se A. 2) middet Meel. Li. (Fjotland).

Maata f. = Maat 3. Tel. (Bø, Moland). „Kruutmaate; Kaffimaate".

„**maata** v. n. 3) passe sammen". A. Tel. Ogsaa: „maate imoot". Tel. (Mo og fl.). 4) gjøre Tegn, som til en Døv. Hall. 5) tilpasse og forberede vedholdende uden at komme i Fart med Arbeidet. Hall. og fl.

maata v. a. stikke til Side. Ndm. Se mota.

„**Maate** m. 1) Forhold". A. „Ette Maaten", forholdsvis. Tel. Sæt. „3) passende Grad osv." A. „Dæ va te Maate!" tilpas; Vald. „D'æ Maaten te deg!" det er dig tilpas. Tel. „Utu Maata", over al Maade. NGbr.

„**maatelaus** adj." A. 2) uden de rette Forhold; uproportioneret. Nfj. „maatalaus".

maatlaus adj. som er udenfor alt „Maat", Maal og Mærke; som ikke ved at passe sig efter Forholdene, „maata seg"; som ikke kjender sin Begrændsning; overmodig; ogsaa: extravagant. Ndm. (Sunndal, Tingvoll). — **Maatløysa** f. 1) det at være maatlaus. 2) en maatlaus Person.

maatnaste adj. superl. rimeligst, passeligst, høveligst. Hard. (Røldal).

„**Maatt** m." A. Tel. (Selljor). „Der æ kje anten Moot hell Maatt". Sjelden.

„**Maavid** m." A. En Asall, Sorbus intermedia. Li. Dal. Ryf.

Me m. (og n.) overtroisk Seremoni, Anstalt el. Raad; Signekunst, Troldkunst = „Roonkonst". Romsd. Stjør. Selbu, Gul. Røros, NØsterd. NGbr. „Han hi no ein Mee som itt Folk forstaar, ein rar Mee mæ (me) di", Trondh. „Du ska itt gjaaraa mæer Meea mæ di", Stjør. „All Mee aa Mærkj æ aavlagd, saa neer som aa støyt sæg paa Skarplæggjn", Stjør. „De e aa(v)lagt alle Gamlemanns-Mee, saa neer som aa støt' Aanbaagaa aa Knø (Kne)", Tynset. Fra Odal er meddelt: **Mee** m. Mærke, Varsel; se flg. — **Me-or** f. pl. = Me. Innh. (Stod, Stjør.): **Meeaa**; Østerd.: **Mee-er**. „Roonkalln brukt no saa mang di Meeaan". „Han hadde rar Meeaa, da han foor te aa gjool aat". Se Me A., Mide, Isl. (G. N.) midi, m. Mærke; og Mid. I Sv.-Norrlandske („Norske") Diall.: me, Overtro.

Me n. en Eiendommelighed ved noget, en egen Omstændighed; gjerne: en liden Mangel, en liden Hage; en liden Skade. Vald. (ØSlidre, Vang), Sogn (Aurland), VAgder (Fjotland, Aaserall). „Han gjekk no mæ paa dæ, men der va äit liite Mee mæ di"; Vald. „Dør va kje antan Mee ell Mäen mæ dettæ Baadne", ingen Mangel, ingen Fortræd; Fjotland. „Eg fekk eit liite Mee", en liden Skade, et lidet Mærke; Aaserall. „Ut(t)a Mee held Maen"; Sogn (Hall. m., A.). Vet eet med Mid, n. Mærke, jf. foreg.

„**me** pron. vi". A. **me** ogsaa i Ork. Gul. Stjør. (Maaraak: „me" el. „mi"), SGbr. (Gausdal); **mi**, Selbu, Gul. Sæt. Rbg. og mangesteds i Ned. og VAgder. — Akkusativ og Dativ: **oss'e** Jæd. (Time), **oss'r** Stavanger By (efter „dokker"); **vaare** Vestfold (Sandsvær, Lardal; sjelden), ikke blot: „tel vaare" ɔ: G. N. til vár, men ogsaa „hos vaare", „han ga vaare de", gav os det. I de sydlige Byer høres mest det ogsaa Jydske „vaars". — Genetiv: **okkaa**, Ma. Sæt. — „oss" for „me", ØSdm.

„**med** præp. med osv." A. „Seia mæ ein", sige til En, Tel. Sæt. („vee ein", Østl.). „Mæ den, mæ'den" og „mæn'den", se den. „Me alt dæ (at)", adv. og conj. desuagtet, uagtet; mest i det Sydlige. „Verda med", bli afskrækket", A. Rbg. Tel. „Verta (bli) mæ (me) sæg" = „bli daatt mæ", NTrondh. „Bli mæ noko", bevare Modbydelighed mod noget man engang har nydt for meget af, ikke bli noget kvit; Tel. „Dei laut gaa atte mæ so gjoort", de maatte gaa efter ikke at have udrettet mere end det, med omtrent uforrettet Sag; Sfj.

Medal m. „Mealn" er i NGbr. (Vaagaa) en af de tre Kirkeklokker: Stoorklukka, Mealn og Vehlklukka (lille).

Medalskorn n. Korn af middels Godhed. NGbr. (Vaagaa): **Mea(l)shkoʳnn**.

„**medan** conj. medens". A. **mada**, Nfj.; **madar**, Nfj. (Breimn); (alt) **mæn**, Ryf.; **meen**, Tel. (Nes); **mænd**, Shl.; **mæn'du (-e)**, Voss, Hard. (Ulvik); **ma** og **mar**, SØsterd.: = naar 2) og 3).

medande adv. imidlertid. Voss: **mee'ande**.

medbrennd adj. om Mad: sveden = attaatbrennd. Dal. og Li.: **mæbrænnd**. Og: **me(d)se(g)brenn(d)t**, Ndm.; og „veesibrennt". Romsd. Jf. brenna med seg. Sv. vidbränd.

Meddøl m. Indvaaner af Meddal. Ork.

„**Medferd** f." A. 2) Bagatel. „D'æ kje anna Meefæro". Shl. (Ifølge Vidsteen).

?**me(d)fer(d)leg** adj. medgjørlig. Sogn.

medfylgjeleg adj. og adv. selvfølgelig; konsekvent. Sogn.

Medhang n. noget som hænger ved eller med; noget (nogen) man ei blir kvit; Snyltedyr. Tel.: **Mæhæng(g)**. — **Mæhængfeet** m. en listig, sledsk, Snyltegjæst. Tel. (Selljor). Se Fit m.

Medhug m. Medfølelse, Sympati. Tel.
Me(d)hæa f. = Medhangar. Sogn (Aurl.). — **Mæhæar** m. Medjatter. Ryf. Skal hedde **Mæheem** n. Hard. (Kvamm).
„**Medkvæde** n. Gestikulation osv." A. Overhovedet: ubevidste Tillæg og Ledsagelser (Accompagnements) til Talen, baade Bevægelser (Fagter) og hyppigt tilbagevendende overflødige Udtryk og Lyd (artikulerede og uartikulede; f. Ekſ. hm, Hark og Snøft). Stjørdal, i Formen **Meekkvee** (og **Mæ-**?) m.? „Han bruke saa mang di Meekkveean". Og: **Meekkvee-aa** f. plur. Innh. (Stod). Jf. Vedkvæde.
Medlag? n. = Millomlag. Ndm. (Tingvoll, Sundal): **Meelag**.
Medsmak m. Bismag. Li. (Fjotl.). „Brø'e he æen Mæsmag a Joureple".
medviten adj. bevidst. **Medvitende** n. Bevidsthed. J Skrift.
mefull adj. fuld af Troldkunster, „Me". Innh.
Meggja f. = **Megga** f. Dal. Jæd. Begge ogsaa om ethvert mægtigt Hunvæsen. Jæd. Tel. Vestf. „De va Megga sjoov!" Tel.
Megn Kraft. „Magt og Megn"; i Skrift. Ogsaa meddelt fra Jæd. G. N. megn.
megna v. (ar), udvide sig, svulme ud, vokse; Øslo. „Mat'n mængner i Munn'n", Maden ligesom vokser i Munden, naar der ingen Madhu er. Oftere: **megna seg**; Vinger (Eidskog), Smaal. (Glæmmen), Innh. „Matn mængner se(i)". „Suurdein vi'nte mængne se"; Smaal. „Daassmjøl mængne sæg ittj naa"; Innh. G. N. megnast vokse, tiltage. Jf. mennast, mannast.
megna adj. egentlig; ægte; selve. Innh. Sogn. „Du feer da i **mængna** Bygd'n", du færdes da i selve Bygden, den egentlige Bygd — ikke i Skov og Mark; Indr. „Da nytta kje aa broota d a r, da æ **mäigna** Berge", selve det faste Bjerg; Sogn (Lustr). „Pao mäigna Svae", paa selve den glatte Klippeflade. „Klu(va) uppitte mäigna Vegg'n", klavre opad selve Væggen. Ogsaa: **mäina**, Sogn (Balastraand, Lustr og fl.). „Han k a n n kluva; han gaor mitt uppitte mäina Berg(j)e". Og: **mäia**, **mäie**, Sogn (Hafslo, Aurl. Lærdal, Borgund, Aardal). „Gjäiti gikk i mäia Bergji" = „i sleette Bergji". „J mäie Bergo", dat. pl., Borgund. „J mäie Uri", Lærdal. „Räen'n held seg uppi mäie Fjedle", Renen holder sig oppe i Høifjeldet, Storfjeldet = „i vidle F.". Ordet s e e r u d som en Genetiv f. (megn, n.); jf. G. N. megin- i Sammens. som meginbygd, meginfjall, Hovedbygd, stort Fjeld; og maaske meginn, megn, adj. stærk (jf. „sterke Vegj'n"). — Noget anderledes bruges **meia** adj. og adv. i Hard. (Odda, Røldal) om det jætteagtige eller monstrøse. „Eit forleggjande meia Trodl", et Uhyre. „Eit meia stoort Beist". Og: „**eit Meia-Beist**, Meia-Trodl". „Eit stoort **Meiabeist**". „**Eit Meiabeist, so stoort**". „M e i a rike", meget rig, i et haandskrevet Digt i enslags Hordsk Maalføre fra 1695. „M e i a Domenering", i den prosaiske Indledning til „Bonden i Brydlaupsgarden", efter en Bergensk Optegnelse fra omtrent 1740. Dette „meia" tør ogsaa være fremgledet af megin (*megintroll; meginvel, adv. særdeles vel); jf. Umeie, Umein, G. N. umegin. Og: **meialeg** adj. og adv. d. s. Hard. (Oydfjord, Ullensv. Odda, Røldal, Jondal, Kvamm). „Äit stourt o mäiale Bäist" = „forvakse". „Meialige stoort"; Røldal. „Mäiale, formäiale stour'e" = „framifraa forvaksen", Kvamm og fl. „Meiale heit", ikke mærjaleg, synges i 14de Vers af „B. i B." i Shl. hvor Ordet ellers ikke synes brugt.
Mei m. en Rad af nedmeiet Korn. Smaal. Øslo. „Gaa etter Mei'n", følge Raden idet man binder op. Nyt; af D.-T. meie.
meia adj. og adv. overvættes. Hard. Se megna.
meiast av v. n. om Veiret = spakna, aamøyast. Sdm. (Harham, Borgund, Skodje). Ogsaa: **aavmeiast** (og aam-); og **aamoyast** Sdm. (Ulvstein, Volden). Vel snarest = aa(v)møyast, A., af moy (møy) eller mäi som synes at forekomme i Sdm. = spak.
„**Meid** m. Mede". A. **Meig** og **Mæg** (og Meg?), Sdm. Romsd. Ndm. Nfj. — **Mei(d)a(r)braut** f. = Meidarfar. Dal. — **Mei(d)a(r)hav** n. = Meidarhals. SBerg. **Meideris** (i') n. d. s. Nfj. „**Meidhovud** n. d. s." A. STrondh.: **Meihöue** og **Meihugu** (Gul.). — **Mei(d)drætte** n. Skagler (Trækketøi) som fastgjøres paa den ydre Side af „Meidhovud". STrondh. — **Meidvol** (d, v') m. = Veginde. Hard. Voss, YSogn. — **Mei(d)a(r)æs** f. rektangulært Hul, „Æs", i Meden, i hvilket „Stavband" fældes ind. Voss.
Mei f. = Meidd; se d.
„**meida** v. a. (er, de), saare, osv." A. Nhl. Ryf. Dal. Ma. Ned. „Mäie eut Fout'n" = „skamføre F." Sæt. 2) efterlade Spor i, sætte Mærke i. (Denne Bet. = merkja, saare, tør være opr.?). Særlig: „**meie upp** ein Veg", optrække en Vei ved at fare (kjøre) først. Tel. Agder (Ned. Rbg. Ma.). Jf. Meidd, Handemeidd, Meidga osv. Fra Sogn (Lærdal) er optegnet „meia aa mæla" = mida (meea) aa mæla ɔ: sigte, maale, mærke, tilpasse.
meida? v. (ar), 1) om Solen som tærer bort Sneen i Vaaren. Romsd. (Aukra, Bolsøy, Eid), Sdm. (Oyrskog). „Soola meia vekk Snjøv'n". Hertil Solmei, Solmeidd, Dagsmei(dd) osv. Sv. Dial. mäja, d. s. D. Diall. meise, d. s. 2) gjøre svingende eller fægtende Bevægelser = fikta, geigra osv. JSogn (Borgund, Lærdal, Aardal, Aurland), Nfj. (Gloppen), Hall. „Statt ittje so aa mäia mæ dessa Kniivi, du

kunde gjera äit ilt mæ 'haanaa"; Borgund. „Han ſto^{u} aa mäia (og mäidde) aa mjakſa aa kunde kje andøva Kniivn". 3) gjøre ſig bred, „gild", i Fagter og (eller) Ord. Sogn, Voſs og fl. „Han ſto^{u} aa mäia" eller „mäidde ſeg"; „han gaor aa mäia ſeg pao Golve". Skjøndt Bøiningen overalt, ſynes det, er (ar), turde Ordet maaſke være eet med det ſydligere meida (er), foreg. Maaſke glider ind ogſaa „maia" og Ø.-T. meie. 4) ſe meiga.

„Meidd f. Stribe, Spor". A. Nedre Tel. **Maidd** (og äi), Hall. Vald.; **Madd**, Trond.; **Mædd** og **Mädd**, Ned. Veſtfold, Ring. Oslo, Rom. Smaal. „Slea-mæidd"; „Ski-mädd". „Bjalkemeidd", efter ſlæbt Bjælke, Nedre Tel. „Ha Foor paa Mäidd'n", have Vinterfoder liggende ſaa langt fra Gaarden at det kun kan hentes hjem paa Slædeføre; Hall. Vald. Ogſaa: **Mælle** (Mæll), Smaal. Oslo, Nedre Tel. — Et andet Ord med ſamme Bet. er **Mei** f. Li. Ma. Ned. Rbg. Jf. meida v., Dagsmei(e), Solmei(e), Handemeie og fl. — Ligeſaa: **Meigge**, Rbg. ſe Meidga.

meidda v. a. „meidde upp Veg" = meida. Tel. (Niſſedal).

Meidga f. = Meidd. Rbg. med Sæt.: **Meigge** (og äi, ai) ſom „leigge" ɔ: leidga.

meidga v. (ar), 1) v. n. følge en Meidga. Rbg. „Sle'en vi kji meigge". 2) v. a. „meigge upp ein Veg'e", = meidda. Rbg. „Der va ſo uppmeigga, de va ſo haalt ſum paa Fiſn".

Meiding f. 1) det at „meida", ſærlig „meida upp ein Veg". 2) = Meidd. Sæt. Ma. „Skiimeiing". Ogſaa: **Meidning** f. Tel. (Aamotsdal, Heiddal, Bø). „Leggje p a a Meiningji" = brøyte upp.

Meidſla f. Legems-Beſkadigelſe, Saar. Dal.: **Meitla**. G. N. meizla.

Meidvol (d, o') m. = Beginde. Shl. Hard. Sogn, Voſs. **Midtvol**, d. ſ. Shl. Se Midvol.

meiga (paa) v. n. (ar), ſætte aſſted, drive ſterkt paa. Sfj. Maaſke af Meig ɔ: Meid. „Gaa aa meiga", gaa langſomt og nikkende i Knæerne; Helg.; ſe meida.

?Meigende n. = Beginde. Sfj. (YDale). Sj.

Meim m. Mærke eller Spor af Noget, Antydning af Virkning; iſær optrukken Stribe; ſe A. VTel. (Raul. Vinje, Mo, Mol.), Li. „Eg reis upp de fyſſte eg ſaag Meim ette Dagjn", eller „av Dagjn". „Eg fekk ein liiten Meim av de". „Dagsmeim" = Dagmilde; „Raattmeim"; „Vaarmeim", Vaarens førſte Virkning, iſær paa Sneen.

„meima v. a. (ar), afmærke en Linje oſv." A. Tel. (R. V. Mo, Mol. Laardal), SætV. „Meime upp ein Veg'e, ein Soum'e". 2) v. n. fare i et tidligere Spor, ſaa Veilinje blir tydeligt afmærket. SætV. „Kjaayr no ſo at de maemar e t t i!". 3) „Dagjn mæema", en Dagſtribe viſer ſig. Uſikker Bet. Li. (Fjotland). — Ordet lyder i Vinje og Mo i Tel. „meime", mens eima v. lyder „æeme", Reim f. lyder „Ræem", ved M's Virkning paa forangaaende Vokal; et D ſynes derfor at maatte have ligget imellem; altſaa for *meidma; jf. (?) G. N. meidm Klenodie. Til meida?

Meiming f. 1) det at meima. 2) afmærket Linje = Meidd, Meiding. Tel. SætV. „Leggje p a a Meimingjee". „Sle'en æ ſo brei han gjængg' uttafø Meimingji". „D'æ ſo vidt eg ſeer Meiming ette Kjalkjen".

„Mein n. 1) Meen". A. „Ti **Mais**", Sæt., „te (ti) **Mæes**", VTel. (Vinje, Mo) ɔ: til Meins. „Vera Mein av", have varigt Meen, Mindelſer, af en Beſkadigelſe = Mynjar. Hard. og fl. Se Mørk. „3) Hager i Laas oſv." A. Ndm. 4) „Vatne ligge mæ Mein", Vandet er ufarbart for „Meinis". Ma. og fl. — **mei(g)na** ſe megna.

meina v. n. (ar, a; og te), betænke ſig, nøle, iſær (ſynes det) under famlende Bevægelſer med Mund og Hænder; ikke evne at faa ſat ſig i Bevægelſe; famle. Hadeland, Totn, Rom. Ringerike, Gbr. „Haa ær'e du ſtaar aa meiner etter aa kann itte kaam(m)aa a Ga'le?" Totn, Rom. „Han ſtoo aa meine aa meine aa kunn 'itte faa ſakt nooe"; Totn. **meena** (a, a) og **meene**, NGbr. Oslo, NØſterd. og fl. Ordet ſættes af Brugerne mangeſteds i Forbindelſe med „meina", T. meinen, tænke („ſtud'dere"), ſkjønt det maaſke ingenſteds falder ganſke ſammen med det i Form; paa nogle Steder (Rom. og fl.) hedder det „meine (ar)", mens T. meinen lyder „meen(n)e, mee(n)nte". Maaſke eg. eet med meina, hindre. Eller meidna, jf. meida (ar) 2)? Sv. Dial. mena ɔ: vara obeſlutſam vid en ſaks utförande.

meinalaus adj. = mein-. Ryf. G. N. meina-.

Meinboge (o', gj) m. En ſom har Glæde af at være i Veien el. ſtifte Fortræd. Sfj. **Meins-**, Hard. Jf. Meinbug.

Meinbrævor f. plur. Øienhaar ſom hugger i Øiet ſom Følge af Indadbøining el. Indvokſning. Rbg. (Aamlid) og Tel. (Vinje, Moland): **Meibræur** og **Mæe-**, **Mäe-**. Se Meinbræa, A.

mein-bunden adj. aldeles bunden.

Meinbægg m. og **Meinbægje** f. Perſon ſom gjerne og vedholdende handler tværtimod Ens Ønſke. Sogn. Se flg.

meinbægja v. a. (er, de), hindre fra at komme frem; drive tilbage (møta) vedholdende. Sogn, Sfj. „Han ſto^{u} aa mäinbægde Kyd'na".

„Meinbægje n." A. Sogn, Sfj. „Han ha ſett upp ratt äit M.". 2) = eit Hefte; en cul de sac hvis Munding let kan ſtænges for. Sogn. „Fao Bukkjn inn i M."!

meinen adj. = mein. „Meinin aa tvær". Romsd. Ork. Stjør. „D'æ mäenint træffe Maanin", vanſkeligt. Vald. „Han took t e e

so meini"; „dæ gikk so meini"; forkeert, hinderligt. Trondh.
meinende adv. overmaade = mein-. Tel. og fl. **meinande**, Nfj. „M. liik".
meinfljot adj. yderst glat, „fljot". Tel.
meinfør adj. besværlig at færdes paa. Li. (Nes). „Meinført Vatn", især om Vand som „ligger med Mein" ɔ: Meinis.
Meining f. se Meiding.
„**meinings** adv. idelig". A. **meenings**, Smaal.
„**meinka** v. a." A. **mäikke**, Sæt.; **mække**, Tel. (Vinje; se meima). „Han mäikka 'o Kyrkja", han negtede ham (Brugen af) Kirken. — **meinka seg**, negte sig det Fornødne: Mad, Drikke, Stolgang osv. Voss.
Meinkjetta f. Kjætte som gjør Fortræd; ogsaa om andet Utøi (Rotter). VTel.: **Meikjette** og **Mæe-**.
meinlaga adj. og adv. ikke kommende til Pas; ubeleilig, forkeert; tvær(t). Ndm. (Ti.).
meinlaka seg v. n. gjøre sig Skade, helst ved Arbeidet. Ndm. (Kvernes, Tingvoll). For meinleika, se Meinleik? Eller for meinlaga, se heilaka? (Neppe; se foreg.). Jf. ogsaa G. N. (mál)laki Lyde.
Meinleik n. Skade paa Kroppen = Skavank. STrondh. (Klæbu, Bynes). „Han ha e(t) slæmt Meinleik".
meinlik adj. overmaade lig. STrondh. (Børsen). „Dæ va meinlikt sæg".
Meinlika (ii) f. daarlig eller mangelfuld Erstatning, „Lika". Voss.
Meinloka (o') f. Meenlykke i Laas og Nøgel. Sogn; Fosn: **Mæenluku**; Innh. (Skaun): **Mæenlookoo**. Og: **Meinlykkja**; ensteds.
Meinlumma f. Meenlykke. Hall.
meinlysa v. n. give en uheldig Belysning, „Meinljos"; lyse vildledende eller til Fortræd, som et Lys der brænder ved Dagslys. Ma. (Bjelland, Aaserall, Holum). Tildels: **mailysa** og **mælyysa**.
meinlysten adj. lysten paa at gjøre Fortræd. Nfj.
meins adj. og adv. hinderlig(t), ubeleilig(t); forkeert; „vrang(t)" = baagt. Ndm. N- og STrondh. „Dæ e so meins för (fär) me no". „Dæ hove meins för me". „Dæ laag saa meins tee, trefte meins tee".
meinsa v. a. (ar), være En til Meen, fortrædige; især tirre med Ord el. smaa Hindringer. Hard. Shl.; Tel. (Vinje): **mæsse**. — **meinsen** adj. tilbøielig til at meinsa, til **Meinsing** f.
„**meinsam** adj." A. 2) særlig: misundelig. SætV. Jf. „tikkje mäint i", ikke lide, misunde. Sæt.
Meinse m. noget som er anlagt paa at forvirre eller hindre, = Eng. a puzzle. Tel. (Vinje). „Kaste fram ein **Mæssi**", spille ud et Kort som narrer eller forvirrer.
Meinsend f. et fortrædeligt Skjelmsstykke. Voss. Maaske for Meinsemd.
Meinsende m. = Meinboge. Mest dog om En som for Spøg hindrer og overh. tirrer. Voss. Se Ende. — **Meinsbogje** (o') m. = Meinbogje. Hard. — **Meinskrok** (oo) m. = Meinsende. Voss, Nhl. — **Meinspose** (o') m. d. s. Hard. — **Meinsrakkje** m. = Meinboge. Hard.
„**meinsleg** adj." A. STrondh. **meiskleg**, Tel.
Meins-ljos n. = Meinljos. Hard.
„**Mein-spik** (ii)". A. Sogn.
mein-staa v. staa fast saa det medfører stor Uleilighed. Om Fiskeredskaber. Shl.
Mein-stig m. „gaa (staa) i Meinsti", gaa sig (staa) fast. Helg.
meins-vond adj. oplagt til at gjøre Fortræd. Sæt.: **mäisvo^{u}nde**.
mein-svorig (o') adj. meensvoren. Sogn.
mein-svær adj. meensvoren. Ringerike.
Meins-ør(d)e n. tilsigtet fortrædelige Ord. Hard. (Ullensvang). G. N. meinsyrdi.
meins-ørt adj. fuld af „Meinsørde". Hard.
mein-søt adj. altfor sød. VTel.: **mæsøte**.
meinutt adj. og adv. hinderlig(t), tvær(t); klodset. STrondh.: **meinaat**.
meinvida (i') adj. = illvida. „Meinveett Tree". Senja, Vesteraalen.
„**meir** adv. mere". A. „D'æ ikje meir (h)æill saa (at)", det er netop saa vidt at; Gbr. og fl. „Han vilde kje meir (hell) so aafære dæ", han vilde ikke mere end netop berøre det, næsten ikke; Nfj. „Da rökke meir so kje tee", det strækker kun netop til; Shl. „Han tala mei(r) hell so kje vom anna", han talede næsten ikke om andet. Tel. (Kvitseid).
Meiremann m. overlegen Personlighed; Overmand. Shl. G. N. meiri større.
Meirsmak m. „Dæ hi M.", det giver Lyst paa mere af det selv. Trondh. og fl.
„**Meis** m." A. 4) Vidjefletning eller flad Ring af Træ som anbringes mellem Byrden og Bærerens Ryg. Alm. i det Sydlige. 5) Hylster hvori Kornet sidder paa Akset. Gbr. 6) tynd og veg, svag Person. Tel. Li. „Rotameis". Overh. i Sammensætn. som indeholder nedsættende Personkarakteristik. „Dragmeis"; Gbr.
Meisa f. = Meis 3). Smaal. „Høymeise".
meisa v. (ar), 1) anstrenge; især presse frem Sveden; jf. meiskra. Ryf. „Dæ meisar aa gaa mæ Skreppaa i Solvarmen". 2) „meise paa", anstrenge sig, drive stærkt paa. Sfj. 3) drage sig; slæbe. Østl. Gul. „Meise aa bæra, draga". „Meese aa baaraa"; Gul.
Meisbende n. Baand hvormed Byrden fastbindes til Meis 4). Hard. (Roldal). — **Meisfatle** og **M.-fetel** m. fast Bærerem i Meis. Røldal.
meiseleg adj. som en Meis 6); tynd og svagelig. VTel.; **meisoleg**, ØTel. (Bo og fl.). — **meiskreleg** d. s. Tel. (Vinje).
Meisgrei(d)e n. = Meisreide. NGbr.
Meisk m. Fanden. Nordl. (Helg. Vestr.).
„**Meisk** m. 2)". A. Vald. „3)". A. Sogn.

meiska v. n. (ar), = revja. Shl. NBerg.
„**meiska** v. a. (ar)". A. 4) gjøre myg eller blød; ogsaa: ydmyge, bøie, tæmme = mykja, møykja. Ryf. Jæd. „Arbei som kann meiska Kroppn". „Meiska ein ville Hest". 5) „meiska seg", mæske sig; gjøre sig til gode. Trondh.
Meiskebrød n. Fladbrød, hvori „Meist", Mask, er en væsentlig Bestanddel. NGbr.
meiskjen adj. lysten = meskjen. Hard. Voss, Ryf.
Meiskr f. mæsket Malt, Maltrøre. Dal. **Møyskr**, Li. (Fjotland).
meiskra v. mæske = meiska. Dal. **møyskra**, Li. (Fjotl.), Tel. (Nisſ. Treungen). 2) = meiska 4). Jæd. Dal. „Meiskra seg uud", overanstrænge sig. „møystra", Li. 3) „**møyskra** paa" = klemma paa. Li.
meiskreleg se meiseleg. — **meiskvaat** = dyvaat.
„**Meiskror** m." A. Hedder: **Meiskaro** f. Sogn (Hafslo); **Meiskraa** f. Hard. (Røldal).
Meis-kvims m. kroget Pind til at sammenhæfte Meisens Hanker. Stjør. Se Kvims.
meistra v. mestre; hovmesterere. Nogle Steder. Østerd.: „mestre mæ ein".
„**Meit** f. Stribe". A. Li.: **Meid**, om Falsen (Furen) mellem den tykkere Bag og den flade Klinge af en Lee. 3) Spor = Meidd. Tel. „Sle'ameit, Skimeit".
Meit n. afklippet Mankehaar. Salten, Beiarn.
„**meita** v. a. (er, te), klippe osv." A. Sogn, Voss, Hard. Shl. Helg. „M. Maani, Hestn".
meita v. n. (ar), 1) gjøre sigtende, anlæggende, stikkende Bevægelser. Sogn? Romsd. Ndm. Stjør. Gul. Røros, Østerd. „Koor æ da du ser aa meita (?meeta, mita) mæ Kniivi?" Sogn. „Han stoo aa meita mæ Stav'a". „Du staar da aa meete mæ Gjeværa; de kunne meete t e e aat me"; Gul. 2) gjøre Forberedelser til, lave sig til; sigte, maale, passe. Romsd. Ndm. Trondh. Li. „Han meita te aa slaa". „Han meita men dæ vart kje noko". „Han syntest ikkje bli færau(g), anna han stoo dær aa meita mæ dæ", el. „paa dæ"; Romsd. „Meida o meitla"; Li. Jf. mita. Vistnok eet med „meita" (ar), fiske" A. Follo, Rbg. Ring. Hadeland. Ligesom: pota: stikke, støde; fiske. 3) sætte i Lave el. haandtere et Redskab, faa det til at gjøre Arbeide (Effekt)? Sæt. Med Dativ. „Ljaar'n æ kvoss'e, men du kann kji mait 'o". „Itt me sko ti tala Dansk, so kunne me inkji maite Lippo, so me faa de t i", naar osv.
meita v. a. og n. (ar), gjøre en „Meit". Tel. Li. Særlig: tilhamre en Lee, saa der blir „Meit" = meitla. VAgder.
Me(i)tekviskl, se Kvisl.
„**Meitemakk** m." A. Ma. Vestfold og fl.
meiteskoren (o') adj. forklaret som = skormeitt ɔ: klippet med „Skormeit" se d. I en gammel Vise fra Mo i Tel.: „Grani heve inkji vori meiteskoren".
Meitesprett n. elastisk Medestang. Hadel.
Meitesprot (o') n. Medestang. Land; Hedm.: **Meetsprött**.
Meitest(d) n. Ambolt at „meita" paa. Agder.
Meitestong f. Fl. -**stengr**, Medestang. Smaal.
Meiting f. 1) det at meita. 2) = „Meit" paa Lee. Ma.
Meitl n. (f.) = Meit, paa Lee. Dal.
„**meitla** v. n." A. 2) hugge ubehændigt. Sogn. „Meitla aa mjakla". 3) drive stærkt p a a. Hall.: „meihle aa slaa, gaa". — **Meitlested** n. = Meitested. Dal.; Tel. og Sæt.: **Meislestee**. — **Meitling** f. 1) det at meitla. 2) = Meit paa Lee. Tel. Sæt.: sl. — **Mejort** se Mjødurt.
Mek (ee) m. 1) En som er hændig i fine smaa Arbeider; en Tusenkunstner. Tel. (Mo, Vinje). 2) En som intet synderligt udretter for overdreven Omhyggelighed; en Pirker, Pusler. Tel. (Nedre; Seljord), Bamle, Li. Se meka.
„**meka** (ee) v. n." A. 2) foretage vidtløftige Udmaalinger og Tilpasninger før noget paabegyndes; sigte; maale; tilpasse. VAgder, VTel. Ned. „Meeka uut, ihoop; meeka o mæla". 3) være en Mek 2); pirke; pusle. Tel. Agder, Rog. „Han stænd o heekar o meekar". „Han gjekk aa meekte mæ dæ aa fekk dæ kje gjoort", Rog. I Sfj. (Førde): „Han gjængg'e berre aa meka (e'?) aa tutla, da vert' ikkje noke mæ 'naa". — Maaske midka, af Mid, Maal; jf. mida, (mikla, mjakla).
„**Mekedag** m." A. **Meekdag** A. Ndm.; **Møkedag** A. Ma.; **Møkdag**, NGbr.
mekja (e') v. (mek? makte makt), gjøre lempelig, „mak"; om Veiret: = maka (seg, makast). Nhl. (Fusa). „Han mekje 'an tee" = „da letna". Se mækja.
Mekje, se Mækje. — **mekkje**, se metja.
Mekl (e'?) n. et smaatærende svagt Væsen. ISogn: **Mækkl** el. „Mekkl". Se flg.
mekla (e'?) v. n. (ar), spise langsomt og smaat, med svag Appetit. Sdm. (Harham, Borgund): **mekkle** el. „mækkle". Jf. makla, mikla, mjakla.
„**mekra** v. n. bræge". A. Ndm. I Jæd. og Li.: **megra** (og migra?) kun om Gjed. I Hall. (Sol): **mækre** kun om Buk i Brunst.
Mekregjod m. = Mekregauk. Dal.: **Megrejo**.
„**Mel** (ee) n. Mundbid". A. Jæd. Jf. Hovudmiil.
„**Mel** (e') m. 3) Møg osv." A. Shl.: „Smalamel"; Sdm. (Hjørungfjord): „Säudamel"; Innh. (Leksvik): „Söumeel". **Melle**, Li.; **Mell'r**, Ryf.
Mela (ee) f. Midtrum, Halvrum, i en noget stor „Færings"-Baad. Ndm. — **Meelfæring** m. „Færing" med „Meela", større end Tribandsfæring. Ndm. (Ogsaa Christie). Se Mæla, A. Jf. Møl (ee), Mila (i').
„**mela** (ee) v. 2) uddele knapt". A. = tigla. VTel. (Mo, Vinje, Laardal), Li. (Fjotl.). „Du maa meele de t i, detti vesle Evni";

Mo. 3) „meela mæ **Munn'ee"**, **bevæge** Læberne lydløst. Hall. (Gol).
melde, for „meir elde" ɔ: mer end. Nfj.
„**Melder** m." A. **Mell'e**, Tel. Nbg.; **Mælle**, Vestfold, Jæd.; **Mell'r**, Ryf.; **Mæild**, NGbr. **Mö(l)'dr** og **Maa(l)'dr** (med „tykt" D), S- og NTrondh. — **Meldr-lega** f. Betaling for Malning. Jæd. (Time): **Mæll-læga**. Meddelt. — **Meldr-vatn** n. saa meget Vand at der kan males. Ryf. Røldal: **Melle-**.
melen (e') adj. sandagtig; løs. SætV. „Snjourn æ melen". „Her æ meli o tunggt o gangge", for Snee eller Sand, f. Ex.
Melfivel (e') m. = Leirfivel. Namd.
Mell m. 1) Mol, Tinea = Mol. VTel. (Kvits. Mol. Vinje). **Mell'e**, Møllarve, SætV. 2) Mid. (Vinje): „Ostemelle". — „**Mellebraud** n." A. middet Brød. Tel.
„**Mella** f. Malle". A. 2) en større Ring, Hæmpe eller Boile af Metal paa Sæletøi el. Kjøretøi. Smaal. og fl. **Mæ'lle**, Gbr. **Mæle**, Smaal. Hadel.; **Meele**, Smaal. Rom. (Her er vel Sammenglid med Mila).
Melle, i: **Melle Grand** n. en bitte Smule. Sæt. VAgder, Dal. Og: **Melle Syn** f. og n. VNed. VAgder (Synn og Søyn), Sæt. (Suyn og Søyn). Og „Melle Syns Grand", Sæt. Ma. Ogsaa: „Mille-"? Agder. Og: „Midlo-" og „Mjodlo-Gran"? Hard. (Odda). Se Melde A. — **Melle** se Melder.
Mellebær n. = Mjølbær. Rog. **Melle-bærlau** n. = Mjølbærris. Til Meldr.
Mellelaas m. Laas med Meenlykke eller „Mollor" (Isl. mella). Tel. (Sauar).
Melleloka? f. 1) Meenlykke. S- og NTrondh. (Stjør. Strinda, Bynes): **Mel(l)uku**. 2) vanskelig Omstændighed ved Noget; Hage ved Noget. Ogsaa i Flertal: Kneb, Fif; Skjelmerier. Trondh. „Dær e saa mang Meelluku paa dæ". Kunde dog maaske være Mid-loka, el. Meinloka (dog Mæn-luku, -oo; Fosn, Innh.).
Mellepinne m. Pind til at sætte i en Ring, „Mella", paa Sæle- el. Trækketøi. Østl.
melleten adj. molædt. Tel. Sæt. Til Mell.
„**Melrakke** m." A. **Mjollrakkje**, Hard. Tel.
melten adj. = raabergad, molten. Ned. Tel. Jf. Isl. maltr, bedærvet.
Meluku se Melleloka.
Melunge (ee) m. = Midling. Tel. Ork. Vald. „Karmeeloongje, Jænte-"; Tel. „Meel-Olav", den mellemste af tre Brødre Olav; Tel. „Meels-Ola" d. s. Nfj. Til Medel n.
melungst (ee) adj. mellemst. Sogn (Lærdal).
men, mendu og menden, se medan og den.
mengjutt adj. flerfarvet. JSogn (Aardal, Hafslo): „mæingjete". Og: fuld af farvede Pletter; f. Ex. om Kartofler. Hall.: „blaamængjutt". — **mengla** se mangla.
„**menn**". A. „Guss Mænn!" Tel. Ma. Dal. „Ja saa, nei saa, Guss Mænn!" Sammesteds høres ofte **Forundringsudraabet**: „**Kjære Folk**". — „Jöu o mæ, ska me so!" Dal. Jf. Mari. **meinn** for meir en. **NGbr.**
menna seg eller **mennast**? v. n. (est, test), 1) vokse sig før og kraftig. Strinda. „Han hi mænntes tee". 2) vise Rigdom paa Næringsstof; svulme ud, som Meel i Bagning. STrondh. (Gul. og fl.). Maaske fremgaaet af megna, se d. og mannast.
„**Menne** n. Menneske". A. Helst med Hensyn til en Egenskab, idet det karakteriseres. „Ei Vrite, d'æ eit Mænne, soom æ vraangg i Oor"; Tel. (Rauland). „Han va bare gooe Mænne", han var et heelt igjennem godt Menneske; Tel. (Selljor). „Ha du seett slikt Menne!" „For eit Menne!" Nhl. „Eit liite Menne"; Nhl. Hall. (om en liden vigtig Tingest). 2) eg. 1): Menneske, Person. Li. (Nes). „Me va kje kon tri Mænne". „Naar ein æ just eit Par Mænne".
„**menta** v. a. 1) vride osv." A. Tel.: „mænte Klæ'i(r)". 3) tugte, prygle. NGbr. 4) faa i Stand eller lave til rette ved megen Bearbeiden. Vald. (ØSlidre). „Han fekk nokk mænta dæ tee". 5) v. n. gjøre vidtløftige Forberedelser og Overveielser? Tel. (Selljor). „Han stænd bare o mæntar mæ sjave seg o kann kje fræmme Arbeie".
Me-or f. pl. se Me.
mera (ee) v. (ar), bede gjentagende og klynkende; trygle; omtr. = gnaala. Li. Dal. Jæd. og fl. „Meera o messja". Og: **mjera**; Dal. (Hæskestad). Se mjera; jf. **mjæra**, mirra, mjærra. — **Mer** og **Mjer** m. En som merar.
„**Merd** m. Ruse". A. Tel. Li. **Mæl**, Smaal. Vald. **Mør**, Ma. Li.; **Mørra**, „Aale-mørra", Li. (Vanse); **Mæle**, Smaal. — **merden** adj. formet som en Merd. Li. „Maur'n æ mæren".
„**Merg** m." A. „Gaa te Mergar"; Shl.
merga v. a. om Legemsskader, som minder om sig ved tilbagevendende Eftervirkninger; omtr. = meina. Sfj. (Førde, J- og YDale), Nfj. „Da kjem te merg'an heila Leiv'e".
mergfodra v. a. fodre kraftigt, især med Korn. Oslo: **mærjfoore**.
mergfull adj. bredfuld, især om Baad. Stjør.: **mærj-**. Og: „**mærja full**", drukken. Stjør.
„**merglege**? adv. voldsomt osv." A. „**mærje-lien fallt**, varmt (var(n)t)"; Oslo, Follo, Smaal. Og: „**mærjane** k., v., **stærk**"; Vestfold, Smaal.
mergrunnen adj. = mergfull. Stjør.
„**mergsloppen** adj." A. **mærjslöppen**, Oslo, Smaal.
?**Merkje** n. Skovfoder = Mork. Ryf.
merkjen adj. tilbøielig til at mærke sig; iagttagende. Sæt. „Han æ so viten o merkjen".
Merkjesglopa (o') f. Mærke indhugget i Mærkesteen. Sogn. Ogsaa: **-gloppa** (og **-gloffa**?), Voss.
Merkjesgong f. = Markegang. Sogn (Aurland).

Merkjesloga (o') f. Steen som er lagt op som Mærkesteen. Sogn (Aurland).

[**Meri** n. et Særsyn, et Vidunder = Nygd. Shl. Nyf. „Da va so løye, da va reint eit Mee'ri".

Merla el. **Mærla** f. 1) Rør til deri at anbringe en Pind (Ladestok). Rog. Ma. (Aaseral), Nbg. (Evje, Sæt.). 2) Malle i Sko. Nyf. Maaske fremgaaet af Mella.

„**Merr** f." A. **Märr** og **Marr**, VAgder (Bjelland og fl., som „Harre, radd"), Nfj. (Innvik og fl., som ‚Kjaringg'); **Mær**, Ndm. NGbr. (kort R); **Meer**, Trondh. (Uppdal). 2) en vandret eller noget skraat opad udgaaende Bjælke i Stillas for Fangst af Kvabbe. Gbr. (Faaberg). Jf. Mara.

Merrakast n. enkelt Knude paa Vitje i „Heldespenil". Sæt. **Merre-**.

Merrakvein f. et Slags tyndt stivt Græs = Kvein? Vestf. Hadel.: **Mærragvein**.

Merraskjerpa f. Skavgræs? Ndm.

Merraskot (o') n. = Skotmerr. Follo, Hedm.

Merraskrov (o') n. usjel Hest. Rom.

Merrasprengja f. 1) noget som sprænger en Hest; f. Eks. tungt Læs. Ndm. 2) Plante; = Torbola? Ndm.

Merrastø(d)e n. Støtte under Merr 2). SGbr.

mesa (e') v. n. (ar), pjatte lavt monotont og ligesom fortroligt; indbyde sig ved smaat Sladder og Snakken efter Munden; sladre; smiske; Hard. (Ulvik); Nhl. (Mo, Fusa): **mesa, meesa** og **mæsa**. Se flg. Jf. masa, mjassa, messja. — **Mesa** f. En som mesar. Nhl. — **mesemælt** adj. som taler mesande.

messja el. **messkja**? v. n. (ar), 1) = mesa. YSogn, Voss. 2) snakke vidløftigt, med trættende Gjentagelser. Jæd. Nyf. ISogn. 3) mane = masa, gnaala. Rog. Sogn. „Messja itte noke". „Mirra (meera) aa messja"; mirra er mere Klynk, messja mere gjentagen Opfordring („ska me kje, ska me kje?!"). Jf. (?) Skaansk Dial.: mäskja, vrøvle.

„**messkjen**? adj. lysten". A. Rog. Li. 2) slikken; ogsaa om Mandfolk. SBerg. Jf. meiskjen. Isl. ómeskinn = unmerry, drooping, Cleasby.

meslen adj. smaatærende. Ma. (Halsaa). „M. te Mad'n". Lidet brugt.

Messehelg f. = M.-dag. Tel. (Vinje): **-hæg**.

Messehokul (o') m. Messehagel. Vald. (Vang): **-hukul**. G. N. hökull. Se A.

Messeskot (o') n. Mellemrum mellem Kirketjenesterne. VAgder (Grindheim, Eikin, Fjotland). „Langt Møsseskot". Jf Skumskot.

„**mest** adj. og adv." A. **møsst**, ISogn.

mestom adv. næsten. VTel. Sæt. **mæstaa**, Ndm. „Ikkji mestum", ikke paa meget nær. Sæt. „Eg æ kji mestum færige". „D'æ kji mestum so lett". G. N. mestu, Dativ n.

meta (ee) se mita. — **mete** se meita.

„**meta** (e') v. a. agte, ansee". A. Inf.: **mæt(t)a**, Østl. Imperf.: **mat(t)**, Gbr. Østerd. Odal, Vinger; Supinum: **mote** (o'; maat(t)ee, möt(t)e, möti), SGbr. Østerd. Odal, Vinger. 2) ændse; bryde sig om, tage sig nær af. Bruges mest med Negtelse og i Præs. Indik. Tel. Agder, Gbr. Østl. „Han matte dæ inkje"; Gbr. „Hestn met'e kje Svipaa".

metast (e' el. æ?) v. n. „mætast paa", kunne magte et Kraft- eller Pengeudlæg, kunne overkomme; „staa i". Sogn (Leikang, Vik). Kun i Infinitiv. „Han kann kje mætast pao da". Jf. G. N. metast; dog ogsaa: mæta seg.

metja? v. „metkje burt", bortskaffe Ulemper ved Berørelse, Signekunster og dl.; trolde el. signe bort. Sæt. „Metkje Rusk ou Auga". (G. N. metja, labe).

„**mett** adj. fuld". A. Hedm. Ring. „Stugu æ(r) mætt me Folk".

„**metta** v. a." A. „Eta metta seg", æde sig mæt. Voss, Hard.

Metta f. = Mette. Hedm. Rom. Ring. Vestfold, NGbr. — **meungs** se midjungs.

„**Mid** n." A. 2) Middelpunkt eller Middelmaal hvorom noget dreier sig; Gjennemsnit, Middelpris osv. Li. (Eikin, Kvin og fl.). „Æen lyyt setja eit Mee paa dæ". — „Te Meess", Nfj.

Mid n. Mærke; Maal, rette Maal; = Pass. Ogsaa: Snit; Greb. Sogn (Aurland, Lærdal), Voss, Vald. Gbr. „Maot aa Mi (Mee)"; Sogn. „Da æ korkje Mee elde Mæte mæ da", ingen Orden, Skik paa det; Voss. „D'æ no ãit Mee mæ da alt". „E ha faott ãit liite Mee mæ 'an, so han ska no tee"; Lærdal. Ordet er vel eet med Me n. (og m.) og maaske med Mid f. (og Mid n.). G. N. mid, n. Mærke, Midte.

„**mida** (i') v. n. 1) tage Med. 2) sigte; tage Sigte". A. Voss, Sogn og fl.; næsten overalt: **meea**. „Han meea gott, men trefte ikkje". Ogsaa: have i Sigte, have til Øiemed; og: hentyde paa. Sogn, Voss. „Han mia pao da". 3) tilpasse, maale; gjøre Anlæg til; spekulere; fundere; især om lange resultatløse Sigtninger, Anlæg og Funderinger. Helg. Sdm. Sogn, Voss, Nhl. Hard. Rog. Li. „Han maatte no faa dæ tee: han he stede aa mida so længje no"; Sdm. (Hjørungfjord). „Mia (meea) aa mita"; ISogn. „Meea aa mæla", Sogn, Nyf. Li. og fl. „Maota aa mia", ISogn (Aurland og fl.). „Han stou aa meea mæ Togje; han meea so længje mæ da te han fekk da tee"; Sogn, Hard. „Dei he meea paa dæ, dær au", man har havt det i Tanke (i Sigte; nemlig: at udstikke en Veilinje) der ogsaa; Li. „Han meea te aa slaa", gjorde en Bevægelse som for at slaa; STrondh. Voss. 4) særlig: afpasse med Tømmergaffel, „Mide". Udbredt. 5) vise et Mærke, en liden Virkning, efter noget. Nhl. (Ekssingadal). „Da meea (mia) itte da". 6) særlig: bevæge sig langsomt, netop mærkbart, fremad; glide frem; have lang-

som Fremgang. Sdm. Nfj. Helg. Nhl. Hard. Shl. „Dæ (da?) va nett so mykje dæ mida i Land'e"; Sdm. (Vanylven). „Dæ (da) meeda fram"; Nfj.-Eid. „Vi roodde kje foort; da va so paſs at da meea i Lanne"; Helg. „Da meea (mia) paa Ætt'æ"; Nhl. „Da va eit liite Kjole, so viitt da marte paa Sjø'n aa meea fram". „Da meea kje stoort før hann" = muna; Helg. „Da gjekk meeande seint"; Shl. 7) rokke, flytte lidt paa noget; vel mest for at faa det i Lav. Vald. (ØSlidre). „Meea liite paa den Stäen'n!" 8) „meea tee äen", gjøre Tegn til En. Sogn (Lustr).

mida (i') v. a. (ar), øine. Hard. (Odda, Ulvik, Kvamm). „Fugl'n fõuk so hygt, eg va kje gon fy meea han". Væſ. eet med foreg.

mida seg v. ro hen til et „Mid". Ndm.: meea.

„**Mid-aftan** m." A. **Meeræfta**, omtrent Kl. 4—5, Follo, NSmaal. **Møræfta**, SSmaal. (Borge). **Misſaftaa** og **Meeſs-**, Ryf. „Misſaftetiier", ved Kl. 5—6. Jf. G. N. midsaftonsskeid. „**Marafta-nibbaa**", en Bjergtop i Sdm. (Hjørungfjord).

Midbende n. ſe Bende. Stjør.: **Meebænn**.

Midbolk m. Mellemvæg i Fjøs, Lade. Hall.

Midd m. Midte. Ma. JSogn (Aardal).

middaga v. holde Middag. NGbr.: -daagaa.

middega seg (e') v. om Fæet: hvile midt paa Dagen, omtrent fra Kl. 10—1. VTel. (Vinje, Mo, Mol. Laardal). — „**Middege** n." A. Kun om Fæets Middagshvile. Tel. Sæt. **Middegre** n. d. ſ. Tel. (Selljor).

„**middraga** v. n." A. **meeadraga**, Helg. **maadraagaa** (el. næſten: o', o', o'), NØſterd.

Middyr f. mellemſte Dør. Gbr.: **Meedør**.

„**Mide** m. Tømmergaffel". A. **Mee'i**, Rbg. Sæt.; **Meea**, Ndm. og fl.; **Maae**, Selbu, NØſterd. (næſten Moe (o'), ſom Slo'e).

Mide (i') m. Med, Mærke, Fiſkeplads = Mid f. SHelg. (Vindal, Brønnøy): **Meea**. Jsl. midi, m. Mærke.

midfallen adj. om Søen = halvfallen. Hard.

„**Midfar** n." A. **Meefar**, Øſtl. (Rom. og fl.); **Mee'efar**, Ndm.; **Maafar**, Helg.

Midflaſka f. Flaſke med ſtærk Indſnævring paa Midten. Øſterd.: **Meeflaſke**. Ogſaa: „Klunkflaſke".

midflodd adj. = halvflodd. Hard.: mee-.

Midfløyta f. hver af de to Fjæle, ſom anbringes paa en Langſlæde imellem og ⟛ „Rimarne". Gbr.

midfyrdes adv. = midfjords. **midfyres**, nedbelt fra Nfj. (Stryn); **midfjøres**, Stryn. G. N. midfirdis. — **meeanfjoors** d. ſ. Sfj.

Midgavl m. 1) Tværfjæl eller Tværvæg i i Midten af et Rum (Kaſſe, Kiſte oſv.). Vald.: **Mittgavl** (i „Mjølbolu"). 2) Mellemgulv, Diaphragma. Hall.: **Mittgavel**. Og: **Millomgavl**, Hall.

Midgavle m. Diaphragma Ndm. **Mee-**.

Midgylve n. Midtrum; ſe Gylve. Hard.

midjungs? adj. gjennemſnitlig, middels. Tel. (Mo, Kvitseid). „**Eit meeoongs Aar**". Jf. umidjungs.

midjærdrs adv. midt i Landſkabet Jæ(d)rn; altſaa i Haa Sogn: **midjærs**.

midlungs adj. = midjungs. Tel. Sogn (Lærdal). „**Meeloongs Fiſk**". Tel. — **meelungſt** adj. midterſt. Sogn. Jsl. midlungs, adv. maadelig.

„**Midnette** n." A. **Minnætt**, Ndm.

Midreip n. Reb tværs over Læs. Hall.

Midſleng m. et Omkvæd ſom er kaſtet ind imellem Verslinjerne. Tel. (Moland).

„**Midſøyma** f." A. Ryf. **Misſøym**, SætB. **Misſäime**, Nfj. (Stryn). — **Misſäimeſko** m. Randſko. Nfj. „**Sjølemisſäimeſko**", Randſko, hvori ſelve Overlæderet foldes til en Midſøyma; Nfj.

„**midt** adv. midt". A. „**Ta(a) mitt paa Tree mæ ein**", vogte ſig for at ſtøde En. Nordl. Øſterd.

Migberris n. = Krekling. SGbr.

„**Mige** (i') m." A. **Meia**, Øſterd. **Meie**, SSmaal. 2) = Migekviſt, ſe d. Tel. (Treungen) og Rbg. (Sæt. Aamlid): **Miji**.

Migekviſt (i') m. en liden Kviſt næſten ⟛ Stammen. Migekviſten vil gjerne være deelvis inde i Stammens Ved og forringe Tømmerværdet; den anſees ogſaa for ulykkebringende i Huſtømmer. VAgder (Grindeim, Eikin, Fjotland), VTel. (Vraadal). Hedder: **Mige-**, **Mije-**, **Miie-**, **Meegekviſt**. Den ſidſte Form er uventet i disſe Maal, hvori ellers (i') bevares eller bliver i visſe Omgivelſer til (ii); Omlyden til (ee) kan være en Følge af Genetivforholdet (der er ogſaa optegnet „Megatre"); men da **Meiekviſt** forekommer ved Siden af „Miji" d. ſ. (ſe Mige), i Aamlid og Treungen, tør „Migekviſt" være en Fantaſi-Omdannelſe af Mei(d)ekviſt, til meida v. — **Migetre** (i') n. Træ med Migekviſt. Ma. (Grind.): **Meegetree** — men „**Tjourèmiie**". Skal ogſaa forekomme om to Stammer opvokſede af ſamme Rod.

Miggarn, ſe Mikgarn.

migla v. gjøre ſpinkelt Arbeide. Li., ſe mikla.

Migleite (i') n. = Mjaaleite. Tel. (Moland).

Migmaur (i') m. gul Jordmyre. Ma.

„**migra** v. n." A. „Migre dæ naa kje burt te ingjenting!" ſagt til den ſom ſpinder eller tilſkjærer for ſpinkelt. Jf. Sv. Diall. megra, ſmalt ſtälle på ojämnt ſpunnet garn. — **Migre** m. En ſom migrar. Tel. — **migregrann** adj. for ſpædt tilvirket. Tel. — **migreleg** adj. ſpinkelt tilvirket eller formet. Røldal. „Migreleg o grann Bjørk". — **migren** adj. ſpinkel.

Migregn n. fiint og ſtille Regn. — **migregna** v. STrondh.

mikla v. n. gjøre ſpinkelt og ſvagt Arbeide; ødelægge ved klodſede Forſøg paa at gjøre det rigtig fint = migra. Veſtfold (Andebu, Hov, Sandsvær); Li. (Kvin): **migla**. „Du

migla dæ tee, saa dæ bli kje tee noge". Jf. meka. mjekle, Oslo; se mjakla.
miklefin adj. altfor spædt og fint udført eller formet. Li.: miglefeine (og -„fiin").
Mikleverk n. spinkelt Arbeide. Vestfold.
miklutt adj. omtrent = miklefin. Vestfold.
„**Mila** (i') f. Mundbid osv." A. Meele, Rom.; Miil', STrondh. (Børsen). Aug. midle.
mildleg adj. noget mild. Sæt.
„**millom** præp." A. 2) adv.: „i millom for (fyr)", i midlertidig Mangel eller Forlegenhed for. NGbr. Hard. Nfj. Sfj. „E æ i millaam faar Mat, faar Skjeling", NGbr. „Eg he(ve) vore imjydlo fy Mjælk i fira Viker", Hard. (Odda). „Han va kje nee-imyllaa for Svar", Nfj. Sfj. Se nedimillom. Ogsaa: i-millom-aat for, Ryf. Røldal. „Me he vore imjydloaat før Mjelk".
Millombrøyte n. Overgangstilstand; Overgang. Jæd. (Haa, Time). „Myklobrøyde (i)mydlo varmt aa kallt". Lidet brugt.
Millomlegg n. = Millomlag. Hall. og fl.
millmoaste adj. superl. midterste, mellemste. Tel. (Laardal); mijjomaste eller næsten „midjom-", Tel. (Moland). Til (i) mijjom (midjom), VTel. Sæt.
Millomgavl m. = Midgavle. Hall.: Myljogavel.
Millomveg m. Middelvei. Gbr. (Lom): -veig.
Milt f. den tykke Muskel paa den indre Side af Tommelfingren. Nfj. (Eid, Innvik).
Milt m.: penis. Nordl.
milta v. støde En i Siden (Milten). Gbr. mjelte d. s. Østerd.
„**Milte** n. Milt". A. Mjelte, Østerd.
miltra v. a. (ar), støde smaat, knuse. Sæt. Rbg. (Evje). sundmiltra adj. — „Blaamiltri" m. Navn paa „Utmann" ɔ: En fra de ydre blaaklædte Bygder; SætV.
Miltra f. „Stai(n)miltre", Ømhed under Foden efter Tryk af en Sten; omtrent = Stein-gur. SætV.
mimra v. n. (ar), gjøre gjentagne lydløse uvilkaarlige Bevægelser med Læberne; mest om gamle Folk, Børn og Heste. Jæd. Ma. Rbg. Ned. Nedre Tel. Ring. (Krødsherad) og fl. „Han sto^{u} mimra sum ein gamaal Kamp (Hest)"; Ma. „Han stoo aa mimra mæ Kjæften, aa de vart ikkje noko 'taa"; Krødsherad. Pontoppidan har: mimre ɔ: phantasere. Skånske og andre D. Diall.: mimmsa og mimre ɔ: bevæge Læberne. — De flgg. Sammensf. med mimre er dunkle.
mimresljot adj. yderst glat: „mimresljott Føre". Tel. (Aamotsdal, Rauland).
mimregrann adj. yderst tynd eller fin. Tel. (Selljor og fl.). „Mimregrann Traa".
? **mimreklok** adj. gammel-klog; om Børn. Tel.
mimreraud adj. af mat rød Farve? Tel. (Selljor): mimmerrou.
mimresmaa adj. bitte smaa. Tel. (Kvitseid, Selljor). Og: mimrende adv.: „m. smaa". Tel. (Moland).
mimresøt adj. altfor sød; især: kvalmt sød. Tel. (Kv. Sel. Laard. Raul. Høydalsmo). Ogsaa: mimmersøt. Og „imresøt", se d. (Wille: Mimmer ɔ: Slikkeri; meimre søtt ɔ: emmert sødt).
Mimring m. en liden forsvarsløs Stakkel; Pusling. Ma. Ned. Rbg. Tel. (Moland).
„**min**, pron. min". A. miina f. se din; alt formelt som gjælder om din gjælder om min. „J sjøls miina Tølaa", i mine egne Gjemmer; Ndm. Gul.
Mindremann m. underlegen Person. Hard. Ostere: Mindramenne n. Hard. (Ulvik, Ullensvang). „Ha te Mindremann", have til Nar; Røldal.
Mindremenning m. Person som er lavere stillet i Samfundet. Tel. (Nes, Sauland).
mingla v. mugne. Voss. Se myngla.
„**Mink** m." A. Ndm. Tel.
minna v. a. og n. = hamla (roe). Rom. (Eidsvoll). „Minne en Baat; minne me den eine Aar'a". Maaske en Form af mynda. NSv. („Norske") Diall. minna, mynda, d. s.
„**minnast** v." A. J Gbr. minast og menast.
„**Minne** n." A. 4) Mindelse af Sygdom el. Lidelse. Oslo. „Harde (hale) Minne".
Minne n. en vandret Flade ovenover eller paa Toppen af en straa Bakke; Terrasse eller Plateau. VTel. Maaske kun Egennavn. „Naar du kjæm uppaa Meennee, æ de flatt"; Eidsborg. „Braar-Meenni", en Flade paa Toppen af „Braarbakkjen" ved Søningg i Mo. „Minni" el. „Haugeminni", ligesaa i Moland. „Meenni", en Flade ovenpaa en fremstikkende Tange i Vinjevandet. „Minnesjoor(d)" er en Gaard paa en Terrasse i Fladdal. „Minning" (ee), Stødl til Lofthus i Vinje, skal være vandret Flade oppe i den bratte Lid. Jf. Minnsaas Minnis-As i Verdal, Minnestøln i Hall., Eiminnd Eidminni i Sfj., og fl. Maaske G. N. minni for mynni, Munding. Vet. vil dog ikke rigtig passe; heller ikke Lydudviklingen (eller Analogidragelsen) i VTel.
Minnebein n. 1) Læggeben, Tibia, hos Faaret. Tel. (Bø). 2) Bækkenbeen (med Hul i)? se foreg. NGbr. (Lom, Vaagaa).
„**minnespak** adj." A. Rbg. (Evje, Sæt.), Li.
mirra v. n. (ar), 1) impers. om smaa og vedholdende Stik i Kroppen; krille; klø. Sogn, Nfj. og fl. „Da mirra aa krek'e i Saore" (som læges). „Da mirra i Foot'n; han søv'e". myrra d. s. Ryf.; mørre, Follo og fl. 2) mane osv. = mera, mjera, mjarra. Sogn og fl. myrra, Ryf. „Mirra aa messja". — **Mirr** n. det at det (man) mirrar, Krillen osv. Sogn. — **Mirr** m. En som mirrar, en „Mirrebo^{u}tolv". Sogn. — Formerne med y' (ø) har vel ogsaa (faaet) Berøring med murra, mura, maura.
Misaar n. Uaar. Ndm.
„**misbjoda** v." A. NGbr.: misbjo(e).

misbæres adv. til Spilde. Sfj. (Y- og JDale). „Mjælkja foor misbæres".
misekst adj. med ujævne Aks; om Ager. Sogn.
Miseldrepening m. Penge som betales for at udjævne Ulighed i Alder. Hard.: Myss-.
„**misfara** v. n." A. 2) fare ujævnt; falde ujævnt = misfalla. Særlig om Uveir. Sæt. 3) gaa feil; gaa forgjæves; især = umfarast. Rom. og fl.
„**misfarast** v. n." A. 3) løbe uheldigt eller forkeert af; gaa galt. NGbr. „Dæ misfoorst faar 'aam".
misfata v. n. gribe feil. Ogsaa: møssfaataas, NØsterd.
misføta seg v. snuble i sine egne Been. NGbr. For -feta.
misganga v. n. gaa feil; især = umfarast, misfarast. Rom. og fl.
Misgarn n. Bodets Midtparti. Ma. (Holum, Halsaa): Missgaadn. Ogsaa: Misskunn m. d. s. Ma. (Halsaa, Holum, Otrnes). Seer i sin Dunkelhed ud som: Mids-; jf. (til Rød) Missaftaa. Et Miggarn m. defin. (ligesom af Midgard) d. s. er hørt i Fosn (Hitra og fl.).
misgatra seg v. lide et Glip, begaa en Lapsus; saaledes: regne feil, gribe feil af Ord osv. = misgita seg. NGbr. (Vaagaa). Jf. forgatra seg.
misgjor (oo) adj. ujævnt moden. Romsd. og fl.
„**mishalden** adj." A. 2) slet holdt eller behandlet; om Husdyr. Hard. (Roldal).
„**Mishogg** n. Feilhug". A. 2) Krydsning af Le-er under Meiningen. Rbg. (Sæt. Honnes), Ma. Ned. „Dei kjæm i M.", deres Interesser krydser hinanden uheldigt. «I mishug mone eg falle», Landstad 690, er vel for dette „i Mishogg"; jf. Mishug.
mishugsall adj. udsat for at huske feil. Hall.
mishøyrast v. = mishøyra. NGbr.
Misjamne m. Ujævnhed, ulige Forhold; Mesalliance. Tel. (i „Fedraheimen"): -vn. Til „misjamn" (A. Berg.); „misjavn", Tel., ogsaa „umisjavn", Tel.
miska v. smiske. **misken** adj. smiskende. Land.
Miskoma f. ujævn Tilsynekomst; især: ujævn Spiren. Nfj. (Breimn, Gloppen). „Miskome i Aakr'a".
miskomen adj. ujævnt spirende; om Ager. Nfj.
Miskunn se Misgarn.
Miskunnsfugl m. lidet svagt nyfødt Væsen. Li. — **Miskunnsmaur** m. d. s. Ma. — **Miskunnsting** n. d. s. Li. (Bakka).
mislyda v. = mislydast. Hall.
Mismaksl n. 1) Misdannelse, naturlig eller kunstig. 2) Misfoster. Ryf.
mismasast v. n. = misgatra seg. Jæd.
mismatast v. n. modnes ujævnt; om Korn.
mismenneleg adj. lig et Mismenne (VTel.). VTel. (Moland).
„**misminnast** v." A. 2) blunde = orminnast. Sogn. I NGbr.: -minast; Præs. Ind. -minist.

mismodug adj. mismodig. NGbr.: missmoog.
mismogna v. n. modnes ujævnt. Tel.
mismæla v. n. = mismasast. SætB.
mismæld adj. 1) som forsnakker sig. Sæt. Ma. „Bli mismæld"; Ma. 2) med usikker, skiftende Stemme, som hos en Dreng i Stemmeskiftet. Tel.
misnemna v. a. og n. nævne feil, bruge urigtig Benævnelse. Hard. (Kvamm): mysnemna (og vn). **Misnemning** f. feil Benævnelse. Hard.
„**Miss** m. Feiltræf". A. „Ta Missta", gribe feil; Ryf. „Svelgja Myssta", faa i Vrangstrube; Nhl. (Fusa).
Missa f. Mangel; Savn af Noget. Jæd. „Væ(ra), koma, i Mysso".
missegja v. n. = mismæla. Hall. m. seg, d. s. Trondh. — **Misseime** se Midsøyma.
„**Missemaal** n." A. Romsd. Ndm. „E græt för (fär) di e he havt so mangt Missmaal, sia e misst Tænn'n miin"; Ndm.
Missemaaltid f. = Missemaal. Røldal: y.
missjaa v. see feil. N- og SGbr.
misskila v. (ar), skjelne feil; gribe feil. Sogn, Nhl. 2) = mismæla; især sætte sine Ord bagvendt. Sogn (Aurland).
missvalla seg v. = mismæla. Hall.
Mist f. Støvsky. Vinger (Eidskog). „Han flöug som en Tein, saa Mist'a stoog om 'n".
mistaka v. n. forekomme, forefalde el. virke ujævnt = misfalla. Tel. (Selljor).
Mistal n. slet Udtale, Feilsnak. Vald. (Vagn).
Mistr n. 1) Solrøg = Moe, Ylrøyk; maaske noget fugtigere. Sfj. (YDale); Nfj. (Hornindal, Stryn): Møst'r (Mystr). Isl. mistr Taage. 2) Støvregn = Mist A. Hall. Jf. Mist f. — **mistra** v. n. støvregne. Hall.
Misvedr n. 1) ujævnt, ustadigt Veir. Tel. (Laardal): Missvær. 2) Byggeveir. Rbg. (Aamlid): Missveir. Jf. misfalla.
misvedrt (!) adj. n. med ustadigt Veir; ogsaa: med Byggeveir. Voss: missveert.
Misvekstring m. Figur som ikke er normalt voksen; forkrøblet, for liden Figur. Sogn.
Misvilla f. 1) noget som træffes paa et uventet, afsides, Sted; noget der har ligesom forvildet sig hid. Ryf. Røldal. „D'æ reint ei Missvidla denna Bjørkja", om en Birk langt over den sædvanlige Vækstgrændse. 2) noget som er hverken det ene el. det andet; noget som lidet duer; især: en Vantrivning. Ryf. Røldal; Tel. (Vinje, Rauland): Missvidde. Se A.
Misvilleskog m. Skov som form. sit Voksested naar kun meget svag Udvikling. Ryf.
„**Mit** (ii) m. Mid". A. Li.: Miid. 2) Madbik i Kjød. Ma. (Bjelland). 3) Mollarve.
mita (i') v. n. (ar), bore med en liden spids Ting; stikke; prikke; især: stikke saa smaat idet man sigter, maaler, peger, prøver; sondere. JSogn; Voss, sjelden; Vald. (NAurdal): meeta. „Mia (og meea) aa

mita (og meeta)", Sogn. „Han stou aa mita äi Stund før(r) han stakk, slou". Veksler med „meita", stikke, mede; mita er eet med „meeta" A.; det Gulbal-Østerdalske „meete" er meita. Sv. Diall.: meta, sigta.

Mitel (ii) m. et Gran. Gbr. (Øyer). **Miitr** og **Miittr** m. d. s. Romsd. (Eid og fl.). „Ikkje ein Miitr; ikkje dæ miittreste Grau(d)".

Mittingderla f. Erle. Ma. (Grindheim, Bjelland): -**døørla**; Sæt.: -**dærrle**. — **Mittingørn** f. d. s. Li. **Mittingørla?** Ma. (Finnsl.). Til Derla f. en Vipper, Vipstjert.

mjaia v. n. (ar), 1) mjave sagte. Sæt. „Kjetta mjaia so engdelege". 2) tale lavt klynkende og eenstonigt, sødligt og seit, paakaldende Velvilje eller Medlidenhed. Sæt. „Han mjaia so eg tænkte han smaug inn i meg". — **mjaien** og **mjaieleg** adj. tilbøielig til at mjaia, til **Mjai-ing**, SætB. — Vel blot et Lydord som aia, daia, haia; neppe for mjada. Jf. mjarra, mjassa.

mjakla v. n. (ar), 1) bruge Eggredskaber (Kniv, Øks osv.) klodset og med liden Virkning; hakke. ISogn, Hall. Østl. (Rom. Ring. Hadeland). „Mäitla aa mjakla". **mjäkle** og **mjækle** (og mjeekle?), d. s. Vinger, Vestf. Oslo. **makl'**, d. s. Trondh. Jf. smakla, (mikla). 2) „mjakla aa prata", snakke hakkende og trættende = kjasa. Sogn, Vald. Jf. ogsaa Isl. mjaka eller mjáka flytte noget med Vanskelighed. — **Mjakl** m. og **Mjakla** f. En som mjaklar. — **mjaklen** adj. 1) tilbøielig til at mjakla, til **Mjakling** f. 2) klodset tilskaaret; hakket. Hall. „Mjakleent aa treehændele gjoort". — **Mjaklehogg** n. — **Mjakleskurd** m.

mjaksa v. n. (ar), omtrent = mjakla 1). ISogn (Lærdal, Aurl. og fl.), Ndm. Shelg. „Han stoo aa mäia aa mjaksa mæ Kniivi"; Lærdal. I Lærdal er det helst: „mjaksa mæ äi Øks; kjaksa mæ äin Ljao; sjaksa mæ äi Sols"; („bjaksa", pirke med Stift, Sogndal).

mjaksle v. = mjaksa. Ringerike, Rom.

Mjalt, **mjalte** se Mjelte.

mjamta v. (ar), mjave = jama, jamta. Li. Rog. Ogsaa: **mjaumta**.

mjara? v. n. = mjakla. SØsterd.: **mjärä**. **mjarkle** d. s.; SØsterd. Meddelt.

mjarra v. n. (ar), 1) mjave fiint svagt og vedholdende, indtyndende sig. Rbg. (Sæt. Evje). Jf. mjæra, mjera, mirra. 2) tale i venlig og vindende, men lidt overlegen eller naadig Tone. SætB. — **Mjarr** n. Mjaven; mjarrende Tale. — **mjarreleg(e)** adj. og adv. tilbøielig til at mjarra. „Han æ so mjarrelege laga o søvt'e". „Mjarrelegt Maal". — **Mjarremaal** n. mjarrende Stemme. Sæt. Se mjassa.

mjassa v. n. tale rasft og ustandseligt, men lidt sødligt lavt eenstonigt hvæsende og med liden Tankesammenhæng; tale som en Betlerkvinde der har det hyggeligt paa sin Rundtur med Historier. SætB. Jf. mjarra, mesa, messa. — **Mjass** n. mjassende Prat. **Mjassetal** n. d. s. — **Mjasse** m. — **mjasseleg** og **mjassen** adj. SætB. — „Han æ äen Mjassi, so mjaieleg' o mjassen o søvt'e, fer'e mæ noko Mjass, fortel alt i äin Huff". — En Betler vil gjerne „mjaie"; en Betlerkvinde vil ofte „mjasse"; Rigmanden er udsat for at komme til at „mjarre", ligesaa somme Fjeldfolk, der er meget selvsikre: alle taler de lidt monotont.

mjaua v. (ar), mjave. Ma. Ned. — **mjauta** v. mjave stærkt. Li. (Eikin). **mjaukta** v. d. s. Li. Ma. Rbg. Tel. **mjaumta** d. s. Røldal; se (m)jamta. Ordene staar i Regelen for Bevidstheden som blotte Lydord, idet de udtales med au ogsaa der hvor Diftongen i andre Ord er bleven äu, œu, öu el. ou.

„**mjaa** adj. smal, tynd". A. **mjaag**, Romsd. **mjoog**, Nordl. 2) slunken; svang; slap; sammenfalden; mat. Hall. Shl. Rog. og VAgder: **mjaa**; VNed. og Hard.: **mjao**; Ndm. Namd. Østerd. og Ringerike: **mjoo**; Nordl.; Tel.: **mjaag**. „Mjaa i Knjø'no", Hall. „Kodne æ mjaatt aa leett", Shl. „Lang aa mjoo æ aller goo", Namd. „Mjoo i Beina" = trøytt aa moo, Ring. 3) svag af Kræfter. Totn: **mjoo**; Rom. (Nes, Aurskog og fl.) og Odal: **mjøgr**. „Mjøgr Kar". 4) mat af Farve; bleg. Rbg. (Evje; sjelden).

mjaaen adj. blottet for Fasthed, Spænstighed og Smidighed; altfor ledeløs; slap. Ndm. Namd. Stjør. „**Mjooin** i Kropp'a".

Mjaafisk m. slunken Fisk. Østerd.: -**joofesk**.

Mjaaføte n. 1) det smale Parti paa Fod og Fodtøi imellem Hælen og det brede af Fodbladet; Fodsvang. Hard. Shl. Nhl. 2) Smalben = Kleulegg, Smallegg. Shl. 3) en smalbenet Person. Shl. (Fjellber; Stord, næsten: „Mjaafaatte").

mjaaføtt adj. usikker paa Foden; let snublende. Ork. (Meddal): **mjooføtt**.

mjaageleg adj. noget mjaa 2); se d. Tel.

Mjaak m. 1. tynd og svag Person. Tel. (Laard. Høydalsmo). „Ein grann'e Mjaak'e". Vel til mjaa, skjønt Formen er lidt uventet. **Mjaakji?** m. d. s. Tel. (Vraadal).

mjaaka v. n. (ar), sysle uden Fremgang; søle; = tøva. Vos og Sogn: **mjaoka**. Maaske til maaka, maa (gnide); jf. Isl. mjáka, se mjakla. — **Mjaak** m. 2. En som „mjaakar"; en Søler. Vos, Sogn.

mjaakeleg adj. lig en „Mjaak", tynd og svagelig. Tel.: **mjaak(j)eleg**; Hall. (Gol): **mjaakjile**.

mjaakka v. n. (ar), smalnes brat; indknibes. Shl. „Mjaakka aav". Se mjaakka v. a.

mjaakken adj. 1) brat smalnende; indkneben. Shl.: -kj-. **mjaakka**, partic. d. s. 2) fuld af smale Punkter el. Stykker „Mjaakkar"; om Traad og dl. Shl. (Stord, Fjellber).

Og: mjokkjen(o'), Shl.(Fitja). 3) mjaakeleg. Shl. „Haakjen aa mjaa(kj)kjen". — mjaakkutt adj. = mjaakken 2). Shl. „mjaakk(j)ete".
mjaaknast v. n. om Folk: bli mjaa ɔ: tør slunken og slap; falde sammen. Ma.(Halsaa, Holum). Sjelden. (Jf. grønknast).
mjaakta v. n. mjaua. Rbg. (Honnes).
„**Mjaaleite** n." A. **Mjaageleitee**, Tel.(Rauland); **Mjaagløyte**, Tel.(Hjartd. Heiddal).
mjaalida (i') adj. smallemmet. Shl.: -leea.
Mjaamenne n. tynd og svag Person. Shl.
mjaamla v. n. mjave; klynke. Om Katte og Folk. Hard.(Kvamm): **mjaomla**. Jf. mjaumta osv.; Isl. mjálma.
Mjaan n. liden vantrivelig Figur. Sdm. (Hjørungfjord og fl.). Til mjaana. — **Mjaan(n)aal** m. Stymper. Vesteraalen. Maaske fremgledet af „Maannaal".
Mjaangling m. spæd Figur. Li.(Vanse).
Mjaavette n. = Mjaamenne. Shl.
mjekle, mjækle, -å-, se mjakla, mikla.
mjelka (ee) v. a. = mylkja. Shl.(Etne).
Mjelkeraak (ee) f. = Vetterbraut, se d. Nfj.
Mjelkestokk m. = Meldestokk. Ma.(Holum).
„**mjell** adj. 2) om Sneen: tør osv." A. **mjødl**, Hard. Ryf. Sogn. — **mjellen** adj. d. s. Ring.; **mjøllen** og -dd-, Ma.; **mjødlen**, Dal.; **mellen**, Vestfold.
mjellende, -ande adv. lig „Mjell". Hall.
„**Mjellfonn** f. 2)". A. Ndm. Nordl.
„**mjelta** v. n." A. Østerd. 2) vogte Fæet den første „Økt" før „Mjelte" ɔ: Malkningen Kl. 9 f. M. Tel.(Moland, Heiddal og fl.): **mjølte**. 3) hvile med Fæet i Malketiden Kl. 9—11. SætV.: **mjalte** (Isl. mjalta, malke). 4) „Ky'ne vi mjølte seg", Kjøerne vil komme til Ro og bli malkede. Tel.(Rauland, Vinje).
„**Mjelte** m. 1) Malkning". A. Mest (kun?) om Malkningen og Hvilen Kl. 9—11 f. M. Tel.(Heiddal og fl.): **Mjølte**. „Kaamaa heim te Mjøltes". Hedder: **Mjalt** f. Sæt.(Austad, Bygl.); **Mjøltir** og **Mjeltir** pl.f. VTel. „Gjæte laage Mjeltir", bringe Kvæget hjem fra Græsningen til Malkningen noget tidligt, mens Solen endnu staar lavt ɔ: omkring Kl. 9; „g. haage M." ɔ: til Kl. 10, VTel.(Vinje, Rauland, Laardal). „Gjæte lang **Mjøltø(y)kt**" vogte Kvæget længe om Eftermiddagen før man bringer det hjem; Tel.(Laardal).
mjera v. n. (ar, a; og te), 1) om Gjeder: bræge klynkende eller lokkende (i Brunst). Dal.(Hæskestad): **mjeera**. 2) mane, trygle = mera. Dal. — **Mjer** m. En som trygler, mjeerar. Dal. Jf. mera, mjarra.
mjoføtt, mjoin adj. se mjaa-.
„**Mjor** (oo) n. Ostebærme". A. VAgder, Rog. Rødal. — **Mjoremjølk** f. „Mjor" opspædet med Vand. Tel.(Skafsaa): -**mjookk**. — **Mjorost** m. Ost tildannet af „Mjor". Ma. Dal.
mjorast (oo) v. n. (ast, ast el. dest), smuldres bort formedelst egen Skrøbelighed; svinde umærkeligt hen. Dal. „Dæ mjoordest bort midlo(m) Hænnane". Til Mjor?
Mjudd m. liden stump Kniv. Sogn(Lustr).
Mjuka f. Avnebørste = Snerpa. Shl. Ryf. **Mjuga**, Ryf. Jæd.
mjuklendt adj. modsat: hardlendt. Li.
Mjær m. spæd svag vissen Person; Stymper. Li.(Vanse, Gyland, Kvin). Til mjaa? Et andet(?) **Mjær** se mjæra. — **mjæren** adj. spæd og vissen. Li.
mjæra v. n. (ar, a; og te), 1) om Kat: mjave smaat og vedholdende, lokkende eller indsmigrende. Li. „Mjæra o mjauta". 2) tale langsomt og søbligt, klynkende eller indsmigrende. Li.(Fjotland). — **Mjær** m. En som er tilbøielig til at mjæra, **mjæren** adj., eller taler **mjærelig** adj. og adv. Li.(Fjotland). Jf. mjarra, mjera.
„**Mjød** m." A. **Mjøyr(e)** i gamle Viser. VTel.
mjøda v. n. (ar, a, og dde), blive til Mjød; smage sødt og godt. Dal. (Hæskestad). „Aal'n mjødde i Munn'n".
„**Mjødm** f. Hofte". A. **Mjødma**, pl. Nfj. (Honndal)?; **Mjaadn**, Sogn (Lærdal); **Mjømm**, Sdm.(Sunn.); **Mjødm**, Nhl. (Ekſ.); **Mjømn**, Sfj.(Førde); **Mjøvn**, Shl. (Fitja); **Mjødn**, YSogn, Shl.; **Mjynn**, **Mjenn**, **Mjøn** og **Miin**, NTrondh.; **Mjørm**, Tel.(Tinn), Vald.(VSlidre, hos de Ældre); **Mjærm** og **Mærm**, ØTel. (Bø, Nes); **Mee-ærm'**, NGbr.(Vaagaa); **Mi'ørm**, pl.: **Mi'ærma**, Vald.(VSlidre); **Mi'ærm** og **Mee'ærm**, SGbr. NGbr. (Lesja), Ring. Hall. Vald.; **Jærm**, Vestfold (Hedrum, Sandsvær, Hov); **(M)jæmm**, NGbr.(Lom). 2) **M(j)ynna** f.pl. Kryds hos (især) Ko; YNamd. 3) Lyske. Helg.: **Mjynn**.
„**Mjødmakul** m." A. **Mjennakuul**, Ndm.; **Mynnkuul**, Namd.; **Miinkuul**, Stjør.
Mjødmarlid m. Hofteled. Shl. (Fitja): **Mjøvnalee**.
Mjødmar-rygg m. = Mjaarygg. Nhl.(Ekſ.): **Mjødma-**.
mjødmehalt adj. lidende af „Mjødmehelta". **mjærmhalt**, ØTel.; **mee'ærm-**, SGbr.; **jærme-**, Vestfold.
Mjødongras n. = Mjødurt. Tel.(Selljor).
„**Mjødurt** f." A. **Mee'jort**, Sogn(Leikang); **Mee'urt**, Hard.; **Mjao'urt**, Voss; **Mjo**urta**-gras** n. Sogn(Aurland).
mjøgr adj. ɔ: mjaa 3) svag. Rom. Odal.
mjøkta v. n. (ar), brøle svagt og hæst = rækta; om spæde Kalve. Hard. (Ulvik). Jf. mykta.
„**mjøla** v. a. mele". A. **mjølva**, Nhl. Shl.; **mjølga**, Voss, Sogn; **mjælve**, Romsd.
Mjøla f. en fiin hvid meelagtig Jordart. Odal, Rom.(Høland) og Hedm.: **Mjøle**; Rom. (Skedsmo og fl.): **Mjæle**. Og: **Mjæla** m. Rom.(Eidsvoll, Ullsaak og fl.).

Se Mjele, A.; Sv. Dial. mjøla, mjäla f. — Mjøleleira f., Mjølesand m. Rom.: „Mjælaleere, Mjælasann".
„Mjølauke m." A. -dukje, NGbr.; Mjøldук, Rbg.; -drygje, Østl. Mjælöuke m. Smaal.
Mjøldukt f. ɔ: Mjøldust. Nhl. (Hosang).
Mjølgrop (o') n. grovt Affaldsmeel. Innh.
Mjøling f. Meldrikke til Fæ. Odal.
mjøljin adj. 1) = mjølen. 2) = mjell. Stjør.
„Mjølk f." A. Mjælk, SØstl. Ned. VAgder, Dal. Ork. (Meddal); Mjeelk, INfj. Ryf. (Jelsa, Nærstrand og fl.); Mjilk, Ryf. (Skjold og fl.); Mjaalk, NGbr. ISogn (Lærdal), Rbg. VAgder (øvre Bygder; langt aa) og fl.; Mjalk, Ma. (Bjelland); Meelk, Innh. Helg. Senja; Milk, Ryf. (Strand, Finnøy og fl.), SHelg. (Vindal); Mjøkk, Tel. (Hjartdal, Fladdal, Selljor); Mjookk, VTel.; Mjaakk (langt aa og langt k), Sæt.; Mölk (hen imod „Maarsk"), Selbu.
mjølk adj. malkende = mjelt. Stjør. Mest i „fastmjølk, lausmjølk".
„Mjølka v. malke". A. mjaalke, NGbr. og fl. mjøøk, Ndm. (Rindal, Tingvoll og fl.); molka, VAgder; malka, SShl. NRyf. Røldal; mookke, VTel. mouкke, Sæt.
„Mjølke m. 1) Kjærnesaft i Korn". A. Mjæælkje, VAgder (Eikin, Aas.). Mjælke, i Rødder; Oslo. „2)". A. Mjaalkje, NGbr.
mjølkesløva adj. = mjølkeslødd. Hard. Shl. Ryf. Og: mjælkesløvt, Ryf. (Tarvastad); mjælkesløven, Dal. (Hæſtestad); mjeelkeslø-varm, Ryf. (Nærstrand). Se sløva.
Mjølkegras n. Spiræa ulmaria. SØsterd.
mjølkely og -lydd adj. = mjølkeslødd. Trondh. mjøklytt, Ndm.
Mjølkesaud m. Faar som malkes.
Mjølkeskol (o') n. Mælke-Affkyl. Hard.
Mjølkesmolog (o', o) n. Faar el. Gjed som malkes. Udbredt; se Smolog. Mjaalka-smaalo, Ndm. Fosn.
Mjølkesope (o') m. = -sup. Tel.: Mjo(o)kk-.
Mjølkesoppa f. = -soll. Voss: Mjælka-.
mjølkestolen adj. om Kjøer som pludselig ophører at malke. Hedm. Gbr.
Mjølkestril (ii) m. 1) Straale af Mælk fra Yver; se Stril. Voss, Ndm. 2) Mælkeaare paa Yver. NTrondh.
Mjølkestødl m. Hvileplads eller Station i Udmarken hvor der malkes eller med Hensyn til at der malkes; = Stødl. Ryf. „Kræture sa(a)nka seg te Mjilkestødl" ɔ: til Mælkning (paa Stødlen).
Mjølkjil m. Sæd i Hanfisk. Romsd.
„Mjøll f." A. Mjødl, SBerg. Mell, Vestf.
„Mjølldriv n." A. Mjødladriv, Voss.
Mjøllfok (o') n. Fog af Mjøll. Voss: Mjødla-.
Mjøllfnes m. 1) hvid Mule paa Hest; 2) hvidmulet Hest. Ma. (Grindeim, Bj.), Rbg. (Honnes). — mjøllfnøsa adj. hvidmulet.
? Mjølmaule m. = Brandaks. Vald. (SAurd.).
Mjølsalle m. Bundfald af Meel. Sæt.: -saddi.
Mjølspjeld n. liden Skovl til at hælde Meel i Grødgryden med under Kogningen. Ndm. (Sunndal): -spjill.
Mjølstødl m. Hvileplads for Kvæget tæt udenfor Hjemme-engene (med eller uden Malkeplads og Sommerfjøs), = Trod f. Voss, Hard. (Kvamm), Shl. (Strandebarm): „-stødl" og „-støl". For Medal-? Se Mjøstøl, A. (Jf. Mjødd).
„Mo m. 1. Flade osv." A. Moo f. Vestfold. „Bookemooa", Bøgeskoven. Moon, VAgder: „Moon, Mouᵘn og Mon"; Rbg. (Aamlid, Sæt.) og Tel. (Treungen): „Mouᵘne". Flertal: Mø'nar, bestemt: Mø'nane og Mø'ne, Rbg. Treungen og fl.
„Mo m. 2. Sandjord; Støv osv." A. „Sandmoo", meget fint Sand, Stjør. 2) meget fint Støv, især Solstøv. Dal. VAgder, Rbg. „So tykkt sum Mouᵘ i Souˡ", eller „sum Mou i Souᵘ" (Mod i Sod?), Ma. Rbg. „Solmo" d. s. Paa de samme Steder er „Moa" = Solrøg. Om Støv af Tørv; Shl. (Fitja). Se Moa og Moe. 3) Solrøg = Moe. Sfj. (Førde): Moo'e. „Itte denna Moo'na kjeme Væte".
Mo m. 3. Stof, Gehalt; Art, Natur; omtr. = To, men neppe om Tøier. Jæd. Dal. „Dær æ goo'e Moo i dænne Vee'n, dæn Jooro, dæn Drængjn". „Dær æ goo'e Engmoo, Grasmoo, Konnmoo i dæn Jooro; goo'e Torvmoo i dæn Myyro; goo'e Brænnemoo i dæ Torv'e". Peger baade mod det foreg. (Isl. mór?), jf. Grjot, og mod Mod (Sind) (G. N. móðr). Ogsaa Moa og Moe, se d.
Mo n. 1, Fraade, Skum. Sæt. Tel. (Kvitseid, Mo, Vinje). „Griis'n, Hest'n togg Moo'i". „Moo'i valt". Se A. (Landstad). — Moa f. d. s. Dal. Ma. (? Aaserall). — Moe m. (n.) d. s. Tel. (Vinje, Mo): Moo'i. — Mo n. se Mod.
Mo n. 2, stor Anstrængelse; yderste Kraftanspændelse, yderste Evne. Kun i: „Moo aa Slæp"; Helg. Senja. Og i: „A(v) Mo v aa M a k t", af yderste Evne; Vestfold, Nedre Tel. — „Mannsens Moo aa Slæp". „Eg har kje stoort før mitt Moo aa Slæp". Ogsaa: Mo-Slæp; Helg. Og: „Mool aa Slæp" ɔ: Mord, se d.; Helg. Eet med Mod n. (Sind, Mod)? — I Sammensætn. med Verb betegner „mo" en haardnakket Vedholden; saaledes: mobauna, modraga, mogaa, mohalda, mohogga. Jf. mostolen. Mere brugt er mord-, mool-.
mo adj. rasende? „Han va so uppøst han va ræent moo'e". Tel. (Vinje). — mo adj. varm og noget træt, echaufferet. Sogn? — Se moen, mo og mod, A. (Landstad).
moa (oo) adj. moden; se d. Ndm. Gbr. Innh.
moa (oo) v. n. (ar), 1, skumme, fraade. Sæt. Se Mo n. 1.
moa (oo) v. n. (ar), 2, sysle saa smaat; pusle. Shl. (Stord, Fitja). Maaske for „moda" (o'), af Mod (o'; Shl.: „Moo") ɔ:

Affald; altsaa: rode = modda? Eller for „moo(d)a" til Mo(d) = Slæp.
moa (oo) v. a. (ar), gjøre mør ved Trykning eller Bankning. Sogn (Aurland, Lærdal). „Moᵘa äit Eple". **mouna** v. a. d. s. Sogn (Vik). For „moda", jf. modna ɔ: modnes? Eller jf. G. N. móast opløses fordøies. — **moa seg** v. se moda.
moa (o') v. n. brøle som Kalv. Sogn.
Moa f. 1) Stof = Mo m. 3. Li. Dal. Jæd. Ryf. „Dær æ har'e Moᵘa i Kvedn'æ" = „h. Grjot". „D'æ Moᵘa i Kvedn'æ, i Drængj'n". „Goᵘᵉ Moᵘa i Torv'e". „Brænnemoᵘa i Torv'e". „Grasmoᵘa i Jouʳ'æ". „Arbeidsmoᵘa i Drængj'n". 2) Fraade = Mo n. Dal. 3) Solrøg, Dunst = Moe m. A. VAgder, Dal. Helg. „Skoddemoa, Turkemoa". „Olmooa", Helg. Jf. „Dritmoa", den støvede Uge før Jul; Li.
Moar m. pl. røde tynde Skyer. Hard. Nhl. Se Moe 1) 2) A.
mobanna v. n. = nidbanna. Smaal. Se Mo.
mobrun (oo) adj. mat brun. SBerg. Se Molit, megul.
„**Mod** (o') n. smaat Affald af Ho osv." A. **Maadd**, Trondh. **Mad(d)**, Trondh. Finmark; særlig i „Sagmad". **Moo**, Rom. Shl. NGbr. **Mo**, Hard. **Mø**, Hall. Dal. Vestfold; Østerd. (o'—ö). **Maa**, Trondh. **Ma**, Trondh. **Mar**, Verdal. „Han fekk eit lite Moo" = Grand, endog om en liden Fisk; Shl. „Mø'æ", Smaa-ungerne og dl. Dal. Sagmod (-mo, -moo, -ma, -mar); Torvmod (Tormoo, Shl. -mø, Rog.
„**Mod** (oo) n. Sind, Stemning; Lyst". A. „Ha Moᵘ te" have Oplagthed til, medens „ha Hug te" er: have Lyst. Dal. „Eit forgjeve Moo", en voldsom Lystenhed, vilter Mod paa noget; Sfj. YSogn. 3) = Moro. Sfj. (YHolmedal). „Da skulde væ Moo te vite". — „Han va mæ ein Mooe", han var i saadant Oprør af Krop og Sind, form. Skynding, Travlhed, Forlegenhed („Opraaddhed, Opkavethed"). Shl. A.
„**mod** (oo) adj. modig". A. Vestfold, VAgder, Sogn. „Moᵘ aa moyr som äen Makk", Sogn og fl. „Saa kvitt o moᵘ sum Feelaa", VAgder.
„**moda** (oo) v. a. (ar), opmuntre, give Mod". A. „moᵘa seg (tee)", hidse sig op, indtage en udfordrende Holdning, Sogn, Li.; Vald. Hall. „Han moᵘa seg tee sum ein Ukse". Jf. dog mo adj. varm; rasende? „moote seg" stramme sig op, vise sig som Karl = møne seg; Tel. 2) **mooa seg**, gjøre sig til gode = kosa seg. Helg. (Brønnøy). Jf. modda seg, mosa seg, Moro.
moda (o') v. a. (ar), 1) knuse til „Mod"; fiindele, opsmuldre, især Straa. STrondh. (Bynes): **maad(d)aa**; Helg.: **maad(d)a**; Østerd.: **møa**. 2) opplukke. Helg.
modall (oo) adj. vedvarende modig; mat som af „Modsott". Vestfold (Hov): mooall.
modast? v. n. løse sig op i Skjæver, Fnug eller Støv. Shl. (Fitja, Stord): **mooast burt**, forsvinde ved slig Opløsning. Til Mod (o'), Affald, hvilket i Shl. lyder „Moo"; se moda (o'). Eller jf. G. N. móast, løse sig op, fordøies.
„**Modd** m." A. Ndm. „Skrei(d)modd".
modda (o') v. n. (ar), snakke vedholdende dæmpet og indholdsløst; smaasnakke; mumle. Sogn (Hafslo, Lustr og fl.). „Han gikk aa modda aa mudla før seg sjøl". — **Moddekvern** f. En som moddar. Sogn: do. — Maaske eet med modda, rode.
modda seg (oo) v. (ar), gjøre sig til gode ved Varme eller Mad. Hall. (Gol). „Han sat aa moodda se". Se moda (oo).
„**moden** (o') adj. smuldret". A. Shl.: **mooen**.
moden (oo) adj. moden. I flere Former, hvoraf nogle berøre sig med mogen (o'). **moo'en** og **moo'in**, Rom. Busk. Totn, Vald. Østerd. STrondh. (Uppdal, Strinda), Innh. ISogn, Ndm. Gbr. (Lesja); **mooy'en**, **-in** (Diftong; n.: mooy'i, pl.: mooy'ne), Follo, Oslo, Smaal. Nedre Tel. Ma.; **moy'en**, VAgder; **maay'en**, **møy'en** og **maayn** (een Stavelse), Oslo, Vestfold, VAgder og fl.: **mooven**, SSmaal. (Borge); **modjen**, NSmaal. (Trykstad); **moogin** og **moojin**, Oslo, Busk. Smaal. (sammesteds „maangne" v.); **mauen** (mäuen, möuen, möun), Østl. (fl. St.), Ma. (Vennesla). Ogsaa: **mooa**; Innh. Ndm. Gbr. (Lesja). Ser ud som et Participp af moa (moda), gjøre mør. Og: **moo-äu(g)**, Ndm. (Tingvoll). „Eit moo'i Æple", Strinda og fl. „Beera e moo'ine", Strinda. „Æple ær møye", Lier og fl. Jf. D. Diall. mod, modd ɔ: moden; Sv. Diall. mo seg ɔ: modnes. Se moa, mona, modna. Sml. moken.
„**Moder** f." A. **Moyr** (o'), Sæt. Rbg. (Aamlid), VTel. (Moland og fl.; sjelden: **Möyr**); **Moy mi** og **Moo-i mi** (mᵉi), min Moder, Sæt. Rbg. VTel.; ogsaa **Moo** (og Mooe) mee, VTel. (Vinje, Mo). Flertal: **Moyrar**, Rbg. (Aamlid) og fl.; **Moyre** (og aay), SætV.
„**moder-aaleine** adj." A. „**moo aleine**", Jæd. Tel. Østerd.; „**mooen aleine**", Tel. (Bø); „**moott aaleina**", Shl. (Etne); „**moᵘ platt aleine(r)**", Ma. Ned. Jæd.; „**moᵘ enken aleina**", Dal.; „**still moo aaleine**", Helg.; „**mouttande aoläena**", „**moᵘtt splittrande aoläena**", Sogn; „**mooende aleine**", Gbr.
Moderled f. Mødreneside. „Paa Moorleea", SØsterd. og fl.
Mo(d)esott f. = Modsott. Dal.
„**modgjera**(?) **seg** v. bryste sig". A. Rom. Vestfold og Smaal.: **moojee're** (er, te, t), som om det var et fremmed Ord, ligesom „a(g)jee're". Kan derfor ligefuldt være modgjera; jf. spajee're ɔ: spadgjera. Noget Imperf. „moojoole" er ikke hørt; om det eksisterede, behøvede det dog ikke at bevise

mere end Imperfektet „riijoorde" (NGbr.), „rejoore" (Shl.), af re(g)jera (Lat.).

modig (moodig) adj. 1) saftig, kraftig. Romsd. Ndm. Derimod: **mootäu(g)**, lysten, Romsd.; og **moo-äu(g)**, moden. Ndm.; se modug, moden. 2) morsom, lystig = modleg. Sfj. (Jølstr). Maaske kun i Neutrum: „moodigt".

modigt adv. overordentlig (saftigt, kraftigt). Gbr. (Ringbu). „Moodigt löus, rædd, liten". moodi (rædd, voonn, vakker), Totn, Oslo. Jf. saftig, suftig.

„**modlaus** adj. 2) flau, kjedelig". A. **mood-laus**, Nfj. (Honndal); **mo^{u}alaus**, Dal. Sdm. (Sunnylven); **moolaus**, Nfj. Sfj. Ndm. „D'æ mooalaust aa arbäide paa ditta", nedslaaende.

„**modleg** adj." A. **mooleg**, morsom. Sfj. Nfj.

„**Modløysa** f." A. 3) en slap uglad forsagt Person som intet udretter. Nfj. (Eid).

modna, modnast (o') se morna, -ast.

modna og modnast (oo) v. n. modnes. Se moden (oo). **moodnast**, Ryf. (Saua, Sand, Suldal, Hjelm.), som „goodna" af „god"; **moona** og oftere **moonast**, Ryf. (Sand, Rennesøy), Hard. (?Ulvik), Sogn; **moyna, -ast**, vel oftest **maay'na, -e, -ast**, VAgder, Rbg.; **møyne, -ast, -es**, Rbg. (Iveland), Nedre Tel. Vestf. (Lier); **moovne**, SSmaal.; **maune** (äu, öu), Smaal. Ned. (Holt og fl.), Ma. (Otrues). De to sidste Former kunde maaske være af mogna (o'), hvilket dog ellers i SØstl. helst hedder „maangne" (jf. „Raaugn" af Raun). De Egdske „maayna, møyne" derimod ikke; de samme Maal har „togna, bugna, gjegna"; „maayna, møyna" er omtr. som „Haayna, Høyne" af hadna (hödnu), „Skoy'e" (oy, ikke öy; længere i Øst: Skoo'i, Sku'i, Skøyen) af Sködyn, „stoya støyna" (Li. Rog.) (ved Siden af stooa, stoona, støna) af *stóda, *stódna.

modna adj. 1) Partisip af modna v., = moden. **moodna, moona**, Ryf. Nfj. (Stryn, Gloppen: uutmoona Eple, Bær) og fl.; **moont** (Fl. „moonte"), Ryf. Shl. Dal.; **moy'na, moynt** og oftest **maay'na, maaynt** (Fl. **maaynde** og **maaynte**), VAgder, Rbg.; **møynt**, Rbg. Nedre Tel. og fl.; **möuna**, Ned. (Holt, Berkenes og fl.); **mømna** og **møm(n)t**, Ned. (ØMol.). Se moden; jf. moken. — 2) **mouna** el. **mount**, **mør**: om Æbler som er i Raadnen, se moa. Hard. (Ulvik).

„**Modra** f." A. **Möura, -æu-**, Hard. Voss.

mo-draga v. drage med vedholdende stor Anspændelse, drage af yderste Evne = niddraga. Vestfold (Stokke, Andebu, Hov), Smaal. (Glæmmen): **moodra**, Imperf. **moodroo**. Opfattes af Brugerne som: drage til man blir „kvitt aa moo". Jf. dog: mo-gaa, -halda; se Mo n. 2., Anstrængelse. Se ogsaa mord- (mol-).

Modve (o') m. 1) Muskel = Vodve. Hard. (Kvamm). 2) særlig: Muskelen under Tommelfingren = Vodve. Sogn (Hafslo).

Mo-døl m. 1) En fra Sted eller Egn som hedder Modal. 2) = Mobygg. Ma.

Moe m. Stof, Art = Mo m. 3, Moa f. Tel. (Eidsborg, Raul. Vinje); Sæt. „D'æ goo'e, kvass'e, dou'e, Moo'ee i Kar'n". „Han æ goo' i Mooen". „D'æ Mooee i Stein'n". „Har'e, blaut'e Mo^u'i i Kvenni", Sæt.

Moe m. (n.) Fraade, se Mo n.

moen (oo) adj. 1) om Luften: heed. Gbr. „D'e mooe aa gaatt (godt) i Luft'n". 2) fuld af røde (ligesom hede) Skyer. Sfj. Sdm. 3) hed rød og noget opsvulmet i Ansigtet efter Anstrængelse; echaufferet. Sogn, Sfj. Sdm. 4) døsig, søvnig. Totn. 5) ophidset, vred. Smaal. Oslo: **moojin**. Jf. mo, movarm, Moar. — **moen** se moden (oo). — **moen** smuldret, se moden (o').

mo-eten adj. tør og slap i Munden saa man neppe kan spise. Røldal: **mooæten** (-eten?). „Eg æ so m. eg maa faa meg noko Drikka før(r) eg kann eta (æta?)".

moga (o') v. maatte. Sæt Tel. Se maa.

moga (o') v. a. og n. tilskynde; drive; mane. Nfj. (Selja), Sfj. (JDale). „Moge ein upp te betale". Ogsaa: „moge paa ein". Og: **muge** (u'), Sfj. (Førde, JDale). Jf. aamoga; men ogsaa moga, stikke (ind).

mo-gaa v. n. gaa af al sin Magt. Østerd. (Elvrom, Aamot). Og: **molgaa** ɔ: mord-.

mo-gul adj. dunkel-gul. SBerg. Se Molit.

mo-halda v. holde fast stærkt og vedholdende. Smaal. (Glæmmen og fl.), Vestfold (Lier, Skouger, Hov, Stokke): **mooholle** (aa—ö). Se Mo n. 2. Mere udbredt er mol- ɔ: mord-.

mo-hogga v. hugge af al Magt. Østerd. Smaal. Se foreg.

Moja (Mooya) f. en fyldig kraftig lidt grovslagen Kvinde. Jæd. Ogsaa i: „Fjoora-mooya" eller „Noora-mooya", Kvinde fra Fjordlandskaberne i Ryfylke; Jæd. Og: „Striila-mooya", Kvinde fra Kysten af SBerg.; Sogn. I Sv. Diall. moja ɔ: gumma; ansees som fremgaaet af moder.

„**moka** (o') v." A. **mak(k)a**, Ndm.

Mok-elde (o') n. Kræ; Stakkel. Sogn (Hafslo).

moken (oo) adj. moden. Jæd. Dal.: **moogjen** (el. -dj-), **moo(k)gjen** (Mellemlyd mellem dj el. J og tj el. kj); Flertal overalt: **mookne**. Maaske eet med „moken", døsig. Jf. mo, mod, moen, mo(d)a, moden.

Moklokka f. en hvid Vaarblomst. Østerd.

mokna (oo) v. n. modnes. Til moken. Dal.: **mookna** (Eikersund, Hæskestad); ogsaa: **moogna** (Sokndal).

Mokopp (oo, o') m. en Vaarblomst: Pulsatilla vernalis. Hedm. Solør. **Mogaapp** og **Mu-**. Østerd. Solør. Sv. Diall.: movippa, mosippa. Se Mugubbe, A.

„**Moksleđe** (o') m." A. Tel. Agder, Shl.

Moksledevrong f. 1) Ryg el. „(V)rong" paa Møgslæde. 2) vrangvillig Person. Rbg. VAgder: **Mokslevraang(g)**.

mokstolen adj. = mergstolen. Smaal. (Var-

teig, Dos): mookstooln. Af Mok (o') ɔ: Mauk (= To)? Se mostolen + makstolen.
„Mokstr m." A. Makst, Hall.
Mokstrglugg (o') m. = -glugge. Ryf. — Mokstreglugg n. Tel. (Moland).
Mokstrreka (o') f. = Moka. Li.
„Mol (o') f. 1)". A. Tel. Agder; mangesteds m. „Maal'n, Möl'n", Stedsnavn i Ned. Smaal. „2) Smaastykker". A. Maall, Masse af Fiskehoveder; Maallhank f. Knippe af „Maall"; Vesteraalen. 4) meget fint fordelt Masse. Østl. (Rom. Odal. Hedm.). „Sno'n blir te(l) Mol (Maall, Möll)". „Joolmöll, Sannmöll, Mölljool". Hertil: „Möllegroop" f. Rom. 5) fast Grusbund af rundagtige Smaastene under Muldlaget. VAgder og Tel. (Moland): m.
Mol (o') n. smaa spredte tynde Skyer, tyndt overskyet Himmel. Indr.: Möl. D. Diall. Mol, Sky. — Molbakke m. Banke af „Mol". Indr. „Mölbakkje". — Molflokar m. pl. spredte Smaaskyer. Stjør.: „Möl-flooka". Se Mol f. 3) A.
„Mol (o') m. Møl". A. Hedder Mell'e i SætV. og VTel. 2) Møl-Larve. VAgder (Fjotland og fl.), Helg. Det udviklede Insekt heder „Mutt, Mutte, Mott", VAg-der; Molhøna f. Helg. 3) Mid. Nfj.
Mol (oo) n. se Mord. — mol-, se mord-.
mola (oo) v. n. (ar), ulme. Gbr. (Lom). Jf. mura, maurla; Sv. Diall. mola (å värka).
„mola (o') v. a. smuldre osv." A. „mola ootoo", tage noget i smulevis el. i meget smaa Stykker. Tel.
Mola (o') el. Mula f. Smule; ganske lidet Stykke. Vald. N- og STrondh.: Mooloo og Mulu. „Brømooloo". Jf. Smola.
molast (o') v. n. (ast), om Lufthimmelen: over-drages med smaa tynde Skyer, „Mol". Stjør. „Dæ möles tee".
molda seg? v. om Fugle: bade sig i Muld el. Sand. Søndenfj.: „maalle, mölle", osv.
Mold-ard m. Plov til at overdække og hyppe Kartofler. Totn: Möllal. Maaske: Mylde-ard.
„Moldbenk m." A. = Aurbenk 1). Shl.
moldberr adj. om Ager, hvis Muld endnu ikke er dækket af Spirer. Salten.
Moldborg f. Steenmuur indvendig fyldt med Muld, hvorpaa Bygning hviler. Sæt.
moldbregen adj. om Ager, hvis Spirer netop har gjennembrudt Mulden. Jæd. Dal.
molddytt adj. = moldtekt. Ryf.
Molde m. en tyk Taagebanke ved Havbrynet, fra hvilken det blæser koldt. Nfj. — Molde-bakkje m. d. s. Sfj. Sdm. (Harham): „Mold-bakkje". — molden adj. om Luft el. Veir med „Molde". Nfj. Ogsaa: „moljen"? Nfj. — Moldevind m. kold Vind fra en „Molde". Nfj. Moldenor(d)a(n) m. Nordenvind fra en „Molde". Nfj.
Moldfjøl f. Muldfjæl i Plov. Østl.; se molda.
Moldfot (o', oo) m. Muldplade i Plov. Østl. Moldlabb m. d. s. Vestfold (Eiker): Möll-. Möllstrypkar m. d. s. Eiker. Og: „Vollstrykar".
moldgraaden adj. lidende af „Moldgraade". Ma. (Aaserall): mollgraa'in.
Moldhovud n. tykt Muldlag i den nedre Kant af en hældende Ager. Ryf. Jf. Aakerhovud.
moldhøg adj. = moldtekt. Sæt.
Molding m. = Moldevind. Nfj. (Selja og fl.).
Moldingskodda f. = Molde. YSdm.
moldkasta v. a. kaste Jord paa. Smaal. — „Moldkast n." A. Smaal.
moldknaga v. afgnave Græsset til Grunden. Li. Rbg. (Hønnes og fl.). Jf. knaga, gnaga, aurgnaga.
moldkøyra v. a. = jordkøyra. Østl.
Moldmat m. brugt om Døde. Tel.
Moldpall m. Jordbænk langs Husvæggen, dels ude, dels inde. Sæt.
Moldplog m. = Moldard. Odal.
Moldraas f. Skred af Muld. Ma. Sæt.
moldskoten adj. = molddregen. Dal. Ma.
Moldtrote (o') m. Vattersot hos Oldinge; ansees som Forbud paa Døden. Shl.
„Molduksе m." A. Trondh. Totn. 2) „Ein som molde uut sæg". Stjør.
moldvaren adj. = moldtekt (Gbr. Vestfold). Innh. Jf. Likvar, Gangverja, G. N. verja omvikle, klæde (Got. vasjan).
Moldvaag f. Løftestang til at løfte Græs-torv op paa Taget. Sæt.
„Moldvond m." A. Möllvann, NSmaal.
moleg, se mobleg.
„molen (o') adj." A. Selbu og fl.
molen (o') adj. lig „Mol" f. 5) ɔ: Aur. Li.
Molfjøra f. Strandbred „Fjøra", som be-staar af Stengrund, „Mol" f. 1). Nordl.: Maallfjæra og Möll-.
molgjera v. a. ødelægge, gjøre til „Mol aa Mask"; = gjera Kaal paa. Helg. Salten, Vesteraalen: möl(l)- og maall-.
molig (o') adj. tyndskyet = molen. Innh.: „mölig". Til Mol n.
Molit (oo, i') m. en mat gulbrun Farve. Shl. Hard. Christie: Molit, mørkegul Farve. — molita adj. af denne Farve. Ogsaa: mobrun, mogul; SBerg. Vel til Mo, Sand, Støv. Isl. mólitr gulagtig, brun.
Molkje m. Muslel = Vodve. Hard. (Kvamm).
Molla (oo) f. liden Pige; mest Kjælenavn. Ma. og fl. Vel af Moder; som i Sv. — Mooll, i Tale til Smaapiger; NGbr.
mollelaus adj. = einslungjen. Tel. Se flg.
Mollor (o') f. pl. Kneb, Kunstgreb, Paafund (Fif), især for at hindre noget; smaa Stre-ger. Rbg. (Aamlid) og Tel. (Vinje, Mol. Raul. Selljor): Moddur; sjelden: Mollur. Selljor, Nissedal; Sæt. og Ma. (Aaserall): Moddu; Li. (Eikin): Modde. „Prokura-tarn finn paa alle dei Moddur, sum tæn-kjast kann"; Aamlid. „Giirur o Moddur", løierlige Paafund og Streger. „Daa hae

mi Moddu mæ Prest'æ, fyrr mi finge han ti kristne Geut'n Saavi"; Sæt. „Han æ paa hundre Moddu, d a a gjøle, o d a a eggja"; Aaserall. — Vel Flertal af Molla, Menlykke, A. „Dd" for „ll", se Hall, fjalla. — **Moddesekk** m. En som er fuld af „Moddu" (spøgefulde Streger) i Ord og Adfærd. Sæt.

mollutt adj. fuld af Mollor. Sæt.: dd.

molmen adj." A. 2) rig paa Kjerneved, „Molma". Hall.: **mølmin**.

molna (o') v. n. = molast. Stjør. „Dæ mölne p a a".

Molrein (o') f. = Marbakke. Tel. **-brot**; Li.

Molta f. en fyldig svulmende Kvinde. Sogn (Lærdal, Hafslo). **Multa** d. s. Sogn (Sogndal). Vel væsentlig eet med **Molta**, modent Bær; Tel. og fl.

molta seg v. n. modnes; om Bær. Ndm.

Molteblome m. Blomst af Rubus Ch. Hall.

?**molteleg** adj. sandselig; raa. Tel. (Svein).

„**molten** adj. opløst osv." A. NTrondh. 2) = raaberga; om Korn. Tel. (Sel. Kv. Raul. Mol.). **melten** d. s. Ned. Tel.

Mona, **Mondag**, se Maanad, Maan-.

mona; **mont**, se moa og modna.

Mor (oo) f. liden Skov = Skogsnar. Østerd. (Trysil eller Elvrom). „Granmoora" er Stedsnavn i Gul. (Holt.). Se A.

Mor (oo) f. (og n.) Materialer til, og Ruiner af, noget. I „Gardmor", Hard. „Hagsmor" og „Eldsmor", Ma. Se disse.

Mor (o') n. smaa Leddyr = Maar. Dal. (Hæskestad). Isl. mor Mudder. Hertil morsmogen.

„**Mor** (o') m. 1) Hakkemad". A. Li. Ma. Dal. **Maar**, **Maarr**, Jæd. Ryf.; **Morr**, **Maarr**, Hard. „2) Kjødpølse". A. **Mörr** Ndm. Stjør. **Moorr**, Fosn.

mor- (moor) se Mord.

mora (o') v. n. (ar), arbeide eller virke jævnt og smaat = mura (u'); ogsaa: krille, stikke = mura, maura. Helg. „Maara mæ eit Arbei". „Maara aa arbei". „Da maara aa brinn". „Da maara i Kropp'a (-'n)". **mörr'**, Helg. (Resne); **maaraa**, Odal, Østerd. „De maaraar aa brænn'r". Vel eet med **mora** 2) og 3), A.

moralita (o') adj. dunkelbrun. Sogn (Aurl.).

morast (oo) v. n. vansmægte, mest af Tørst = monast. Ryf. (Suldal, Sand). **moorna**, **moornast** d. s. Ryf. (Høgsfjord), Jæd. Dal.

Morbakke (o') m. se Marbakke. Ma.

Morbende (o') n. Kjødpølse. Sfj.

„**Morboge** (o', o') m." A. 2) om en liden Person som ikke let giver sig; en paastaalig, udholdende Person osv. Nfj. Dal. Om en liden krum Figur. Jæd. Om en liden vigtig Tingest; ØTel.: **Maarbaagaa**.

„**Mord** m."A. **Mar**. Ndm. Se Bjørkemord.

Mord n. yderlig Anstrængelse; yderste Kraftopbud, yderste Evne = Mo n. 2. Helg. Vestfold og fl. „Mæ stoort (feelt) Mool"; „Mool aa Slæp"; Helg. „A(v) Mool aa Makt", Vestfold. Se Mord n. A., G. N. mord Mængde + mord Mord. Bruges i mange Sammenss. om en ivrig eller voldsom og haardnakket Vedholden med Gjerningen, aldeles = „mo", og omtrent = ni(d), nau(d), na, staur, stuv og fl. Mest i Østl. Trondh. Nordl. i Formerne **mool** (tykt L) og **moor** med tykt R (el. Fortykkelse af den følgende Tandbogstav) og **moor** med sædvanlig Tunge-R d e r (Vesteraalen og Ryf. og fl.), hvor „tykke", (supradentale og kakuminale) Lyd ikke forekommer. I Rog. og nogle andre Steder bruges med lignende Anvendelse **mur** (u', oo, og uu) og **myr** (mør) hvilke vel hører til — eller er fremgledne af Mord under Paavirkning af — myrja eller mura o: virke jævnt og uafbrudt. I nogle, som „muurtegja, muurtruuen", tør Muur have indvirket. I Sv. Diall. mol-, mor-, dl. mord- afløses sjeldnere af maur-.

morda v. (ar), 1) = myrda. Gbr. (Vaagaa, Lom). 2) arbeide meget anstrængt, drive stærkt paa. Helg. „Han moola p a a mæ da". I Sv. Diall. mola v. d. s.

mordarbeida v. = morda paa. Vestfold (Kodal): **moolärb(e)i**; Ryf.: **murarbei(d)a**.

mordbanna v. bande voldsomt og i eet væk. Ryf. Senja: „moor-"; Østl.: „moolbanne". — **mor(d)bannast** d. s. Vesteraalen; **moolbannas(t)**, Helg. Fosn, Gul. — **murbanna** (u') d. s. Dal. Ryf. Nhl. **mörbanne**, Hall. (Gol, meddelt). Se Mord.

mordbrenna v. (er, de), lægge voldsomt paa Ilden, fyre stærkt paa. Gul.: **moolbræinn(e)**.

morddraga v. = modraga. Østl.: **moordra** (tykt, supradentalt, (r)d).

morddrikka v. drikke voldsomt og vedholdende. Hedm. Østerd.: **moordrikke** (tykt (r)d).

mordeta v. se foreg. Hedm. og Østerd.: **mool-**.

mordgaa v. = mogaa. Østerd.: **mool-**.

„**mordgirug** adj. vild, hidsig osv." A. Ryf. og Dal.: **moor-**. 2) særlig: som arbeider med en vild Energi. Romsd. (Aukra): **moorjerig**; Ndm. Fosn og Gul.: **mooljerig**, „-jærrög, -jerön". „M. te arbei; m. te halle paa".

mordhalda v. = mohalda. Østl.: **moolholle** (ö—aa); Senja: **moorhaalle**; Ryf.: **murholla** (-halla).

mordhard adj. yderligt haard; især: yderst haardhjertet. NTrondh. og Helg.: **moolhal**.

mordhogga v. = mohogga. Odal og fl.: **mool-**.

mordhæv adj. flink til at morda paa; yderst driftig og arbeidssom. Helg.: **moolhæv**.

mordljuga v. lyve grovt. Helg.: **moorlyyg**.

mordlyfta v. løfte af al Magt. Smaal.

mordlæ v. lee voldsomt. Smaal.: **moor-lee**.

mordrauta v. „rauta" voldsomt. Hedm.

mordslaa v. slaa af al Magt. Østl.: **moor-slaa**.

mordstira v. omtrent = naudstira. Helg.: **moor-stiir**.

mordstolen? adj. aldeles magtløs el. „mergstolen". SSmaal.(Borge, Varteig): **moorstooln** (-(r)n) og **moorstaaln**; NSmaal. (Eidsberg): **mörstöln** (-(r)n). Jf. mok-, mo-, motstolen. Til Mord (aa Makt)?

mordtrætta v. trætte voldsomt. Helg.: **moortrætt.**

Mordveitsla? f. Storværk, stor Bedrift = Maurvelta, Murveitsla; se disse. Flere Former (omtrentlig gjengivne): **Moolvæhlt(j)** (tykt hl), Fosn (Roann, Aafjord); **Mool-** og **Moorvæhlt(a)**, Nordl.; **Moorvælsa, -ska,** Senja. „Han gjool slik (e)i Moolvæhltj, dængt' vopp all' samen". Vel af foreg. Mord (se d.) og Veitsla, Gjæstebud. Formerne med Muur og med Maur (Mor, Mör) er vel Tillæmpninger til de mere kjendte Ord for de mere konkrete Begreber.

„**Moreld** (o') m." A. 2) elektrisk Gnistren af strøget Haar. Rog. Li. **Mureld** d. s. og lignende Lysninger; Vald. (Vang, Slidre). **Möruæll** og **Muru-** d. s, ogsaa Lygtemand; Ndm. (Øksndal, Halse og fl.). Isl. mörueldr.

„**moren** (o') adj." A. Ndm. Shl. Jf. morna.

„**morgna** v. a." A. **maarne** se(i), bli fuldt vaagen; Østl. Se møna seg. 3) give En Frokost. Hall. (Gol). „Friarn vart **mødna**", Frieren fik Lov til at bli der til Morgenen og faa „Bisk'n". „Dei hadde mødna'n". „Mødne se", gjøre sig færdig om Morgenen med Frokost og alt. Ogsaa: v. n. „Han ha kji mødna"; Hall. (Gol).

„**Morgon** m." A. „Mjølke te **Mødnars**" el. „te Morgons", Hall. (Gol). Flertal: **Mæ^{i}nnee**, Gbr., **Mødna**, Hall. (Gol). „Gu-Mennane", god Morgen, Nfj.: „Gu-Mennadn", Sogn; „Um Mæ^{i}nnæ^{i}n", NGbr.

Morgonkvisl f. tidlig Morgenstund, Morgengry. Nbg. (Tovdal, Aamlid). „Morgokv^{e}isla æ fysst de teke te kv^{e}itne av Dag". For Kvitsl? Jf. Fr. aube (alba). Eller jf.: Morgonkvist, d. s.: „paa **Maarakvistn**", Østl. Jf. Nærkvist, „i nærme Kviste"; (G. N. i kvikum kvisti, i den levende Branche; kvistr tildels = kvísl).

Morgons-gov (o') n. Morgentaage. Shl. (Etne): **Maaraansgov**.

Morgon-skot (o') n. Morgendæmring. Totn: **Maaraaskōt(t)**. Jf. Kveldskot, Skumskot.

morgonverda v. n. (ar), spise Frokost. Gbr.: **maargoovæle.**

Mor-gu(v)a (o') f. Dynge af Pølsemad. Dal.

Mor-horn n. 1) Pølsehorn. Li. (dn), Hard. (dn), og fl. **Morahöönn**, Nfj. 2) tvær og vrangvillig Person, helst kvindelig.

„**Mork** f." A. Udmark)(Indmark. NGbr.

morka (o') v. samle Skovfoder, „Mork", = marka. Nhl. Shl. „Vera paa (i) **Morkaskog**", være ude at „morka".

Morkaslod f. Rad af Heste med Læs af Ved og Skovfoder (i Skovmarken om Vinteren). Gbr. (Dovre, Vaagaa, Lom).

Morkje m. Huggespaaner, se A. Murkje. Shl.

morkla v. n. arbeide med noget længe og møisomt og med lidet Resultat; slæbe. Helg. Ogsaa: „**maarklast** mæ", slæbe sig med noget. Helg. Og „da maarklast før 'an", det gaar møisomt og tvært for ham, han magter lidet. Jf. murkla, murka. — **Morkl** n. møisomt og resultatfattigt Arbeide, Slæb. Helg. — **morklsamt** adj. slæbsom. **morklutt** d. s. „D'æ maarklaat før 'an", det gaar nedad med ham trods Slæbet. Helg.

morkna (o') v. n. svides stærkt; lave sig til at brænde, som Ved paa hedt Jærn; ulme. Nfj. og fl. „Da laag aa morkna aa rauk". Ogsaa: murkna. — **Morknalugt** f. Lugt af brunbrændt Ved.

morla (o') v. arbeide eller virke smaat og med liden Effekt; pirke, pille. Sfj.; Nfj. (Gloppen): **mörle**. Jf. murla.

morna og **mornast** (oo) v. n. ville forsmægte = moorast. Dal. Jæd. Ryf. „Eg æ so tysst'e, eg æ mest moornast". — **moornan(d)e** adv. „m. tysst'e".

morna (o') v. n. 1) smuldre hen, frønnes; forvitre = morkna A. Sogn, Hard. Shl. Ndm. „Plaggje he liggje aa morna vopp"; Ndm. G. N. morna. Jf. moren. Hedder i Shl. (Etne) „morna", ellers regelmæssig „modna" i Sogn, SBerg. 2) om Folk: hentæres; svinde hen uden synderlig Lidelse. Dal. og fl. „Han modna a(v)" el. „bort".

mornast (o') v. = morna. Dal. SBerg.

Mornesjukdom m. Sygdom hvorved man svinder hen, „mornar burt". Dal.: **dn.**

„**Moro** f. Morskab". A. Maaske: **Mod-ro**; jf. Indst: Hauro o: Hug-ro. **Mo^{u}ru** og **Mo^{u}rug**, VAgder (deelviis i de øvre Bygder). 2) n. Morskabsleg. Tel. Roldal, Shl.

moro adj., mest i n.: **mooroott** morsom. Tel. Rbg. Ma. Dog ogsaa: „Dæ va so mooroo", Tel. Kompareres: „moroare, moroaste", A. (Tel. Nhl.), Agder, Hall. (Gol). **mo^{u}rug** og **-og**, VAgder (Bjelland, Kvin og fl.). „Dæ va mo^{u}rogan"; Kvin. „mo^{u}rugare, -aste".

„**moroa** v." A. **morva** (seg). Shl. (Etne).

moroleg adj. = morosam. SBerg.

Moroleik m. Løier; = Moro 1) 2). Oslo.

Moroleika n. (Fl. o) Legetøi. NGbr.

morska seg (oo) v. tee sig „morsk". Østl.

morsmogen (o', o') adj. gjennemhullet af „Mor", Orme. Om Ved, Ost. Dal.

morta (oo) v. (ar), sidde mut og tvær, surmule. NGbr. (Vaagaa). — **Mort** (oo) m. Surmuler. NGbr.

Morv, Morvæta se Mur-.

Morvælta, Morvætla se Maurv., Mordv.

„**mosa** (oo) v. a. (ar)". A. 3) **moosa seg,** gjøre sig det behageligt; pleie sig; omtr. = kosa seg. Ryf. Shl. Hard. Sogn, Sfj. „Sitja aa moosa seg mæ Piipo, mæ Kruus'e framfyre seg". „Moosa seg naar ein æ

daskjen um Maaraan'n"; Røldal. „Da ska no Tii te, førr han kann saa moosa seg u p p"; Sfj. Ogsaa: „Han sat aa moosa p a a seg". Ogsaa: mooser, mooste; Hard. og fl. Og: „sitja aa moosa aa drikka", døse osv. Sogn, Smaal. A. 4) „moosa seg", halvsteges. Sogn (Aurland). „Brø'e ligg aa mousa seg pao Hedlao". 5) „lat moosa dæ!" lad det gaa sin (stille, døsige, skjæve) Gang! = lat luna dæ! Røldal.
Mosabrø(d) (o') n. **-kaku** f. Brød af Renlav. Hall.; NGbr.: **Maasaabrø**.
Mosafilla (o') f. Flage af Mos. Li.: **Mose-**.
mosagjengjen (o') adj. = mosebunden. Hard.
mosagrodd (o', oo) adj. = mosebunden.
Mosagrop (o', o') f. Fals indskaaren i Hustømret til bedre Plads for Mosset. Sæt.
Mosahaug (o') m. Hob af samlet Lav.
Mosahovud (o', o') n. Tosse. Voss.
Mosakaure m. Lok af Mos. NGbr.: **Maasaa-**.
mosalita (o', i') adj. farvet med Moselit 1) 2). Hall. Ma.
Mosarip n. se Rip.
Mosatak n. Sted hvor man samler Lav (Mos). NGbr.: **Maasaatak**; og fl.
Mosasida (o', ii) f. den sydlige solfattige Side af en Dal. Tel. (Mo, Kvits. Sellj.).
Mosaskova (o', oo) f. Flænge af Mos. Hard.
mosaveksa v. n. overgroes af Mos. Nfj. og fl.
„**Mose** (o'). 2) en Mose". A. Follo. Om flydende sphagnum-dækket udyrkbar Mose.
Mose (oo) m. indesluttet, taus Person. Tel. (Grandsh.). Meddelt. Til moosa, døse.
„**mosen** (oo) adj." A. 3) lidt hed rød og svulmende i Ansigtet af Anstrængelse eller Drik. Nfj. Sfj. Sogn, Shl. Hall. „Heit aa moosen". „Rau aa moosen; raumosen".
mosen (oo) adj. lysten: „moosen paa noke". Sfj. (Jølstr, JDale).
Mosk n. = Vos, Rusk. Helg. „Heile Have laag i eitt Maask" ≠ Rok. — **moskutt** adj. „D'æ maaskaat paa Golve".
moskbarka (o') v. a. garve (barke) for stærkt saa Læderet blir porøst og skjørt, „moskje"; modsat „raabarka", som er den solide Barkning. Rbg. Jf. mausken.
Moskebragd n. = Moskefall. Shl.: **Moska-**.
Moskebrot (o', o') n. afreven Stav mellem Masker i Fiskegarn. Oslo.
mosken (o') adj. porøs og skjør, lidt frønnet; især om Læder. Rbg. Ryf.: **-skj**. Se A.
Moskeslit (o', i') n. Slid saa Masker glider op. Hall. Og: = Moskebrot.
moskna (o') v. n. frønnes; bli „moskjen". Rbg. Tel. Ryf. **mosknast burt** v. smuldre hen, omtr. = morkna. Ryf.
Moslæp n. Slæb, Møie. Helg. Se Mo, n.
mossa (o') v. n. suge. Rom. (Ullsaak og fl). „Maasse paa e Piipe". „Mösse aa røyke".
mossen (oo) adj. lummervarm. Hard. (Ulvik).
Mosstova f. ɔ: Matstova, se d. Hard.
mostolen (oo, o') adj. = mergstolen, mokstolen, mordstolen. Smaal. (Skjetve, Spedberg): moostaaln; Hedm. Vinger: moostölin. Se Mo n. (og Makt).
mostre v. se mustra, mystra.
„**Mot** n. Møde". A. „Gott Mout!" Li. „2) Fuge". A. Er f. i Østerd. (Aamot). Ogsaa: **Mootu, Mootoo** f. Follo, Rom. Ringerike, Smaal. „Væggemootu". „5) a) Kvalme". A. Særlig: af en Rus. Nfj. Sdm. „5) b) Lammelse osv." A. Li. S- og NBerg. Ogsaa: „Han ha traft eit Moot"; Berg. „Dæ va hann eg fekk Moot før", siger den Syge, naar den formentlige Sygdomsvolder kommer; Ryf. 6) Stevnemøde; Møde = Møte 3). NGbr. (Vaagaa, Lom). Som G. N. mót.
Mot (oo) n. 3. Form, Skik; = Lag; Mønster; Type; Mode. SætVV. VTel. (Mo, Laardal, Rauland). A. „De va anna Mout paa dænn Skour'n hell paa dænn". B. „Däi æ sauma paa same Mout'i". Sæt. „D'æ paa Moot'i", paa Mode; Tel. G. N. mót Billede, Form.
mota (oo) v. n. (ar) v. n. 1) møde? SGbr. (Faaberg). 2) føle Kvalme; se Mot 5. Sfj. (Askvoll og fl.). „Eg moota". „Eg æ moott", d. s. Sfj. Dette kunde maaske være n. af mo el. mod adj. — **mootte** v. være kvalm af Hede, er meddelt fra Sfj.
„**mota** (o') v. a. (ar), putte". A. Især hemmeligt. Derfor: 2) „mota oonda", forstikke, stikke Midler til Side. Tel. (Rauland). **maata t-e e** se, i Hoop, i samen", skrabe sammen = mugga. Ndm. (Halse). Jf. muta, myta; smota.
mota (o') v. n. og a. (ar), 1) stikke ganske lidet frem, f. Eks. Sneglen sine Horn og tørstige Smaadyr Tungen. Hard. (Ulvik), Dal. „Mota mæ Tungo". Maaske eet med foreg. Jf. muta (u').
Mota (o') f. Æden; Fortærelse, Forbrug. SætV. „Mota æ stour, o Trautine æ langge", om Fæets Foderforbrug om Vaaren. G. N. mata (mötu-), Æden; Spise.
motall (oo) adj. som er eller gaar imod; fortrædelig, ubehagelig. ØSmaal. „E(i) mootall Greie". Ligesaa i VSv. Diall.
motboden adj. modbydelig. Gbr. (Vaagaa, Lom): **mootbaa'in**.
motdrykkt (oo) adj. n. om Øl: bedskt og modbydeligt. VTel. (Skafsaa, Laardal); **motdrøkkt**, ØTel. (Bø). Neppe for motdrjugt.
mote (oo) præp. næsten heelt ind til; næsten ind paa = mot 3). Nedre Tel. og fl. „Eg kunnja sjaa te moote Larvik". Og: **mootes, mootest** adv. og præp. ind imod, hen-imod, næsten. Innh. Namd. Nordl. „Mootest frisk". Se A.
mote (seg) se moda (seg).
Motebakke m. Bakke man har imod sig. Sogn.
Motebera (e') f. 1) det at det hælder (ber) imod; se flg. Li. (Fjotl.). „D'æ Moudebera (-bæra?) te den Gar'n, ko Kant du

kjæme fraa". Usikker Bet. 2) = Atterbera. Sogn. 3) Modgang; Modsigelse og dl. Hall. (Gol): Mootebòru; oftest brugt som Flertal. Neppe samme Ord; se Motbaara, A.
motebær adj. som hælder (ber) imod. Li. Jæd. „D'æ mouᵘdebært naa eit Stykkje".
Moteld m. Ild som optændes for at standse en Skovbrand; Modild. Nbg. (Evje, Sæt.).
Motfelle n. = Motfall. Sogn.
Motgangsmann m. se Krøkjeongul.
„**Motlag** n." A. „Læggji Mootlag", sætte Stevne; Vald. — „**Motmæle** n." A. Sogn.
„**Motslag** n." A. „Leggje Mootslag moot ein", give sig i Kamp med En. Tel.
Motsta(d)mann m. Modstander. Nordl.
Motstol (oo, o') n. Tyveri fra samme Person som har stjaalet fra En, og af samme Slags Ting. Smaal.: **Mootstöl**, Trykstad; **Mootstool**, Rakkestad. Der er Lykke med Motstol: det stemmer Blod osv.
motstolen (oo, o') adj. greben af en pludselig Magtløshed, næsten Lamhed; pludseligt „magtstolen"; om Folk og Fæ. Odal, Land. Til Mot n. 5). Jf. mo(d)stolen.
motstridig adj. som gjør Modstand, stritter imod. Nhl. Sogn.
„**Mott** (o') m. Møl, Midder og dl." A. Nbg. Ma. **Møtt**, Hall. Se Mutt. 2) En som arbeider smaat og vedholdende; et Gnav. NTrondh. og SHelg.: **Maatt**.
Mott (oo?) m. langhaaret Skimmel = Mygl. Tel. (Vinje, Rauland). — **motten** adj. saaledes skimlet. — **motteten**, **mottesmogjen** adj. gjennemtrængt af Skimmel. Tel.
mott (oo) adj., mootte v. se mota (oo).
Mott (oo), Mod, Livsmod. „Da æ kje noke Moott i meg idag". Sogn (Kyrkjebø). For Maatt?
motta v. (o') (ar), arbeide jævnt og smaalt, som en „Mott"; gnave, stave. NTrondh. Helg. „Maatt' ihoop".
Mot-teig m. imodhældende Strækning af Vei, eller af Mark som bearbeides. Røldal.
mottesmogen (o', o') adj. 1) midædt. Sogn, Nfj. og Sdm. 2) gjennemgnavet af Trælarver og dl. Shl.
Mot-tøyt m. = Motteig. Røldal. Se Tøyt.
Motu (oo) f. se Mot.
Motunøyte (o') n. En som forsyner sig med Mad til Andres Fortrængsel; Storæder; Snyltegjæst. Hard. (Ullensvang). G. N. mötuneyti Fællesskab i Kostholdt.
Motvid (oo, i') m. Træ eller Træstof som er vredet og under Bearbeidelsen altsomtiest møder Eggen med sine Trevler. Tel. (Vinje): -vee. — **Motvida** (i') f. d. s. Tel. (Vinje). „Bjørk mæ mangge Sveipar i heve mykji Mootvee-u".
mo-utt (oo) adj. fuld af Solrøg, „Moe". Hard. „**movarm**". A. mooavarm, Shl. (Finnaas).
moveisa seg v. n. gjøre sig en Nydelse af langsom Gang; spadsere; movere sig saa smaat; omtr. = darveisa. Shl. (Stord, Fjellber, Etne). Betones som „moro'a seg", „moje're sei". mod-veisa? Jf. veisa.
mu v. a. pleie, røgte, passe. Sæt. „Meu Smaabonni o Beuskapn". Vel eet med flg.
„**mua** (el. mu) v. a. (ar), 1) agte, ansee". A. SHelg. (Vindal). „Han muua ingjen", er aldeles hensynsløs.
Mudd m. liden Kniv = Mjudd, Mutt. Sogn.
mudda v. n. og a. (ar), spare og skrabe sammen = mugga. — **Mudd** m. og **Mudda** f. En som muddar. — **mudden** adj. som vil mudda. Hall. (Gol).
mudra (u') v. mumle = mutra. Tel. Sæt. VAgder.
mudren (u') adj. opsmuldret = mutten. Li.
Muff m. en sky forknyt Stakkel; omtrent = Tusul. Tel. „Skjeggjamuff", En meget skjægget; Hard. Hall. — **muffa** v. være en Muff, gaa puslende for sig selv. Tel. — **Muffe** m. en slap slasket Person; „Feetmuffe". Østerd. Vel fremmed.
Mufs m. 1) omtr. = Muff. Nbg. 2) en but tvær vrangvillig, helst dertil liden og tyk Person. Tel. Jæd.
muffa v. n. (ar), 1) omtr. = muffa. Nbg. 2) tygge plumpt. Østerd.
Mug (u') m. = Muga. Sogn. „Folkamug".
„**muga** v." A. mu(gh)w', Trondh.
muge se moga.
„**Mugg** m. Myg; se My". A. Tel. (Bø, Selljor, Heiddal, Laardal). „Tykt som Mugg'n; muggende tykt". Sv. Dalarne: mugg m.
Mugg m. (n.) = Mod (o'). Østl. „Sagmugg".
„**mugga** v. (ar), 3) skrabe sammen". A. Vestf. Gbr. „Dæn Jænta mugga i Hoop; hu er gott un(d)ermugga". 4) v. imp. om Luft (Skyer): trække langsomt op; samle sig. Ma. og fl. „Dæ muggar upp te Uveer".
Mugga f. = „Rauk" af 10 Neg. Odal og fl. — **mugga** v. (ar), reise en Mugga. Odal. — **Muggelo(d)** f. Afgrøde sat op i M.
muggregna v. regne fint. Stjør. og fl.
mugla (u') v. n. = mygla. Ma.
mugnast (u') v. n. = mugna. Berg.
Mukl n. = Mukr, Murk. Odal (u—ö).
mukra (u') v. virke jævnt og smaat; se murka.
Mul (u') n. et bitte lidet Stykke, som er smuldret, gnedet el. brukket af; et Smul. Tel. Sæt. „Eit Mul av ei Egg". Til mylja, ligesom de flgg. **Myl**, **Møl** n. d. s. Tel. (Selljor). — „**mula** v." A. Tel.
Muldr (u') n. afsmuldrede Ting, Smuler; se flg.
muldra (u') v. a. gjøre til Smuler; smule; Sogn, Shl. Nyf. Rog. Tel. — **muldra** seg el. **muldrast** v. n. falde hen i Smuler, smuldre. Sogn—Tel. „Muldrast upp, burt". „Ljaar'n muldrast i Eggjine"; Sæt.
Muldra f. Smule. Tel. Sæt. „Braumuldre".
muldraga v. kysse. Ndm.: **muuldra**. I Spøg.
muldren adj. som vil smuldre, „muldrast". Tel. Nbg. Shl. „Muldri Eple" (Kartoffel). „Muldren Snjo(re)".

„Mule m." A. 4) Munding paa Pose eller Sæk. Tel. Gbr. Østerd.
Muleband n. Baand om Sæks Mule.
mulebinda v. a. mulebinde. Hall. og fl.
mulen adj. tvær og vranten, surmulende. Stjør.
Muletak n. Tag, Greb om Sæks „Mule". Shl.
Mulevott m. Lovevott. Stjør. Til Mule 3).
mulka v. a. gjøre but, afstumpe. Hard. (Kvamm). „Mulka upp Syyl'n, Spiikarn". Til Mule, ligesom mulka, A. — mulken adj. but, stump. „Mulkjen Syyl, Mann".
Mulla f. tætvoksen fyldig Kvinde. Voss: „dl".
mullebanna v. fremmumle Eder. Helg.
Mulsylta f. et surt Fjæs. Totn, Hedm.: -e.
multa v. a. afstumpe = mulka. Hard. (Ullensvang). — multen adj. stump.
Mulu se Mola.
mumla v. n. 1) bevæge Læberne = mimra. Tel. (Bø). „Hestn stoo o moomla"; „mulle" er mumle. 2) tygge plumpt el. møisomt. Hadeland, Aadal, Follo, Smaal.
„mumpa v." A. 2) gumle. NGbr.
„mumra v. n." A. 2) tale med Munden for lidet aaben; mumle. ØTel. (Bø). 3) brumme svagt med lukket Mund. Hall.
mumsa v. n. (ar). 1) tygge plumpt; gumle; 2) tale med Mad i Munden. Hard. Dal. Østl. „Mumsa paa ei Pi(p)ba", Dal.
„Mun m. 1) Lyst osv." A. „Gjera fy(r) Mun", gjøre med Forsæt, paa Trods. YHard. „G. faar Moon", NGbr. „G. paa Moon", d. s. Gausdal; „paa Maann", Østl. (Oslo, Totn og fl.). „Han æ saa maann i de", finder slig Fornøielse i det; Østerd.; jf. Sv. „6) Eiendom osv." Især: Klenodier, eller Ting af Affections- eller Curiositets-Værdi, som ældre Folk samler paa. VTel. Sæt. „Møykjeddinggmoonir"; Mo. — „Han æ saa ette Moonom (-aam)", han er saa nærig; NGbr. Østerd.
Mun se Maan; munstova se maanstydja.
muna av v. a. og n. formindske noget gradvis og smaat. Tel. (Heiddal): „moona av".
„muna (u') el. muno v. n. monne". A. Om Sandsynlighed; undertiden ogsaa aldeles overflødigt, som: monne. Rog. Shl. Helg. „Dä Plaggje mun(n) væl hall' (e)i Stunn", holder vistnok; Helg. (Vefsn). „Dei mun(n)kje ha dä gott", de har det vist ikke godt; Vefsn. „Han mun(n)e no væ(ra) galen", han var nu vist gal; Jæd. „Dør mune vera Folk i Kjedlarn", der var vist, Dal. „Saa munne Dampskibe ha tatt Vinn'n ifraa 'an", D. har sandsynligvis osv. Ryf. „Han mun(n)e sleje dei noge", han havde vist slaaet dem noget; Dal. „Dæ mun(n)e rengnt i Naatt", det har vist regnet; Ryf. „Dæ mun(n)e vore so", det maa vist have været saa; Ryf. „Han munnde visst ikkje kjenne meg", han kjendte mig vist ikke; Shl. (Fitja). „Dæ mun (moon) vara dær", det er der alligevel; Shl. (Aakre). „Dæ munnde (moonde) so vara", det viste sig at være saa; Shl. (Aakre). „Ein sum ikkje mune gaa te Kyrkje", En som ikke gik; Dal. „moone", Præs. Ind. Shl. (Etne).
Muna m. den nedre Kant eller Grændse af et Terrain som danner en vandret Stribe langsad Bjergsiden?. Især om Skovens nedre Kant = Skogamuna; Vald. (Slidre). „Gakk upp i Munan", Akkus. „Hæst'n æ upp(e) i Muna-ee (dat. sing.); Muna-o" (dat. pl.). „Fjellmuna, Liamuna" er det nøgne Fjelds nedre (Skovens øvre) Kant. Se Mune, A.
munagjer adj. = munakjær. Hard. Se gjer. — munaslid d. s. A. Rbg. Sæt. Tel. Røldal, Hard.
munalaus adj. nedslaaende = modlaus. Rfj.
„Mundlaug f." A. SætV. Mö(l)laug n. Gbr.
munig og -ug adj. som forslaar, „munar", godt. Sogn (Lustr). „Munuge Skoog", Skov som giver rig Løvhøst.
„Munk m. Munk". A. 2) en Opsats hvorefter der kastes med Boldtræer i en Leg. Søndenfjelds. „Slaa Munk". 3) En som horer med gift Kone. Vald. Se A. 4) Knop af „Munkegras", se d.
Munka f. hornløs Gjed. YSogn.
Munkefis m. let Sommertaage. VMa.
Munkegras n. Padderok, Equisetum. Vaarknoppen hedder „Munk". Dal.
Munkekaapa f. en Hieracium? Hard.
Munkelus f. 1) Bænkebider, Oniscus. Ma. Andre Steder: Tusselus, Pall-lus, Pallplukka. 2) et luslignende Frø. Gbr. Vestf.
„Munn m." A. „Vera paa Munne", paa Tale. Østerd. 2) Mundsmag? Namd.
munna v. a. kysse paa Mund. NGbr.
Munnbit (ii) m. Mundbid. Hard. Ryf.
Munnbitel (i') m. = Munnbit. JRyf.: „dl".
Munnbruk n. = Kjeftbruk. Gbr. og fl.
Munne m. Munding paa Pose. Gbr.
Munngyta f. Ordgyder. Rom. (Høland, Ullsaak). — Munnjute f. d. s. Meddelt fra Ringerike (Krødsherad). -jute m. d. s. NGbr.
Munnhald n. = Munntol. NTrondh. Helg.
Munnhav n. Mundheld. Nedre Tel.
Munnkall n. 1) Udtryk el. Talemaade som er eiendommelig for Egn el. Person. Ryf. 2) en Enkelts idelig tilbagevendende Mundheld. Hall. Gbr. Rfj.
Munnkjæte m. og n. Mundkaadhed. Berg.
Munnklov (o') n. = Maalklov. Shl. (Etne).
munn(l)jot adj. med hæslig Mund. Ma. (Bjelland, Laudal). G. N. munnljótr.
Munnmøda f. 1) Mundbesvær, Ordspilde. Li. (Eikin): -møa. Ellers ofte: Møya. 2) En som stadigt klynker. Hall. (Hol).
mundopen (o') adj. med aaben Mund. Voss.
Munnskavl m. = Kjeft(skavl); mest om Mund som pleier at stravle; til Skavl, Skavejern. Nordl. „Munnskavln stoo ikkje".
Munnskaaldegras n. Tormentilla. Hard.: ao.
Munnsvik (ii) f. = Munnvik. NGbr.

Munntal n. løs Tale, Mundsveir. Sæt.
Munntold (o') f. = Munntol. Gul. Ndm. (-t) og fl. **Munntole** m. d. s.
Munntørkje n. en Enkelts Mundheld. Ryf.
„**munnvalen** adj." A. SBerg.
Munnvarg n. En som bruger en uvorn voldsom og flængende Mund. Ma.
Munnvarp m. En som kaster om sig med uvorne sladdrende eller fornærmelige Ord. Ma. — **Munnvarpa** f. d. s. Helg.
Munnøy(d)a f. Ordspilde. Li. (Eikin).
Munnøy(d)sla f. = Munnøyda. Li. (Eikin).
Muns m. Mundfuld, Slurk. Nordl.
„**munsa** v." A. 2) tygge for Børn; made. Tel.
munsast v. recip. (ast), kysses. Hall.
Munsemd f. Forslag = Mun. Sogn (Aurland, Ladvik), Nfj. (Gloppen). Se saaen.
munska v. n. smage paa = munsa. Shl.
munsleg adj. = munleg. Hall.
mura (u') v. n. (ar), virke stille jævnt og smaat; saaledes: a) arbeide stilfærdigt men vedholdende; pusle; i denne Bet. oftere: murka. b) ulme. c) gnave, stikke, krille i Kroppen, se A. Rbg. Li. Sogn. „Dæ mura o brann, men nordest kje i". „Dæ mura o verke". Ogsaa **murra**, A. Ndm. Østl. Jf. mora, mola.
murarbeida v. n. = mordarbeida. Ryf.
murbanna v. n. = mordbanna. Ryf. Dal. Shl.
Murfot m. underste Rad Stene i en Mur. Hall.: **Muure-**. — **Mureld** se Mor-.
murgjeva v. a. „m. eit Naut", proppe et Dyr med Mad. Ryf. Se Mord.
murgjeven adj. hvileløst flittig og ufortrøden til at arbeide. Dal. Ryf. Se Mord. „Murgjeven paa Arbeie".
murglana v. n. glo stivt og vedholdende. Ryf. Dal. — **murholla** se mordhalda.
Muristakk se Marikaapa.
murk (u') adj. stille og umeddeelsom; som ikke aabner sin Mund uden for at mukke lidt. VAgder, Dal.
Murk n. 1) vedholdende men smaat og lidet effektivt Arbeide; Pirken, Puslen. Agder, Dal. 2) „Murk hell Mein", se Myrk.
murka (u') v. n. (ar), 1) = mura (u'); ogsaa: prikke, pirke. Agder, Dal. Jæd. „Han gjæng o murka o arbeie". „Dæ murka o brænne". „Han tou(k) äi Naal o murka i Skinni"; Bygland. **mukre** d. s. Østl. „Da mukra(r) aa brænne(r)". „murka ifraa seg" synes at betyde: arbeide voldsomt, i Ryf. og Shl. 2) mane, gnave; „murka imot", mukke saa smaat. VAgder, Dal. 3) gaa stille for sig selv; pusle. Ma. — **murka seg** v. saare sig let; prikke sig. Tel.
Murka f. bitte lidet Saar; liden Rift. Tel. Sæt. „Hann gjere kji noken antell Murke hell Mäen", han gjør Ingen Fortræd; Sæt. Se Myrk.
Murkatt (u') m. Maar. Nhl. (Ekf.). Og: **Mor-**. Jf. myrja = myrda.
murken adj. 1) som vil murka; særlig = murk. Agder, Dal. 2) om Veiret: graat og noget ublidt = ruskutt. Shl.
Murkje m. smaat Affald af Ved ved Hugning eller Skavning. Shl. Ryf. Røldal. Jf. Morkje.
Murkl og **Murkle** n. = Murkje. Shl. Ryf.
murkla v. n. = murka, grava. Berg. Nordl.
murkna v. n. ulme; brænde svagt = morkna, murka. Shl. Ryf.
murla v. n. virke smaat = mura, murka 1) 2), morla. Berg. Særlig: grave eller stikke; „murla ut Tresko", udhule. Shl.
Murlaag (uu) f., Fl. -læg'r = Svill. Ryf.
Murp m. Flab, Snude. Gbr. Østl.
murpa v. n. sætte Flab; surmule. Østl. (Bamle, Vestfold og fl.). — **Murp** m. en Surmuler. — **murputt** adj. — „Dæn som kom'mer seinast oopp fla heite **Murpe**" (paa Gregersmessedag); Vestfold. Se murka, murta.
Murr, murra se Myrr, myrra.
murstira (ii) v. n. = mordstira. Dal.
„**Murt** (u') m. Smaasei". A. Lyder tildels **Muurt** (M(ø)urt, M(e)urt) i Agder; som „fuurte, Hæærd osv." Om bittesmaa Elveørret; Salten (Hammerøy): **Moort**.
Murt (uu) m. En som „murtar", flg.
murta (u') v. n. (ar), 1. være i uafbrudt stille Virksomhed = mura (u'). Tel. J Rbg. (Evje, Bygland): m(e)urte; se foreg. „Han murtar a mæ de, men de gjæng smaatt"; Kvitseid. „Geitæ m(e)urtar o ete alstødt"; Rbg. „Han m(e)urtar o greve"; Rbg. — **Murta** f. En som murtar. Tel.
murta v. n. (ar), 2. = furta. Fosn, Helg. Og = murpa. Hall. NGbr.: **moo(r)te.** Eet med foreg.? jf. murka. — **murten** adj. tilbøielig til at murta ɔ: furta, murpa.
[**Murta** f. Træmorter. **Murtepinne** m. Tel.
„**Murteferja** f." A. Ma. Mergus merganser.
murtegja (uu) v. n. tie bom stille; tie „som en Muur". Dal. Ryf. Se Mord.
murtruen adj. = murgjeven. Dal. Ryf. Og **maur-**.
murtrøytt adj. meget træt. Nhl. (Sund).
Murueld, Mörueld se Moreld.
Murul m. 1) liden Tingest, Pusling. Romsd. Ndm. STrondh. og fl. „Ukjemurul, Kniivmurul". **Mörel, -il** d. s. STrond. NTrond. 2) En som lidet udretter med sit stadige Arbeide; en Pirker. Tel. Til mura; jf. flgg.
Murv m. og **Murva** f. 1) liden forknyttet, vantrivelig Figur; Pusling. Tel. Gbr. 2) Stymper som intet udretter. Ryf. og fl.
murva v. n. (ar), sysle jævnt med smaat Arbeide; pirke, pusle = murka. Tel. Sæt. Ma.
murveleg og **murven** adj. 1) lig en „Murv". 2) tilbøielig til at murva. Tel. Ma. Ryf.
Murvell m. = Murv 2). Ryf.: **edl.**
Murvælt se Maurvelta, Mordveitsla.
Murvæta f. liden magtløs Stakkel, liden Stymper. Ryf. Ostest: **Moorvæta** og **-væda.** Dunkelt. — Ogsaa: „Maurvætla"

og „Mcorvætla"; Rog. Se Maurvelta, Mordveitsla.

„**Mus** f. Mus". A. Former som af „Lus". 4) forreste Spids af Overlæben. Tel. (Rauland). — 5) Stof; Kraft? J „Ostmus", „Kjæsmus", (Alemus). Jf. Musk, Must.

Musa f. musgraa Mær. Gbr. (Lom).

?**musa** (uu) v. n. gnave; mane, trygle = gnaga, gnaala. Trondh. (Bynes). „Muus' paa".

musa (u') v. n. 1) hviske. Se A. Sæt. Tel. 2) smaasnakke, især med sig selv. Li. — **musast** v. recip. hviske sammen. Sæt.

Musafoldr (uu) f. = Musfella. Sfj.

Musaleik (u') m. Hviskeleg. Tel. (Mo, Vinje).

Musapøs (uu) m. Vikkebælg. Nfj. Se Pøs.

musbrun adj. graabrun. Ryf.: **muusabruun**.

„**Musk** (u') n." A. 4) Fnug, Skjæver; endog: Smaastumper, smaa Lapper = Rusk. Sæt. Ma. Ryf. Vald. 5) uordentlig Masse af Smaadele, Røre. Mest: „Rotenmusk, Runamusk, Allemusk".

Musk n. 2. Stof; Kraft = Must, To. Romsd. Trondh. Helg. „D'æ Musk i (mæ) Kar'n". Jf. muska; Muske (Aroma).

Muska (u') f. uordentlig Hob eller Masse; Røre. Se Musk. Sogn (Lustr). „Ei heile M."

muska (u') v. n. og a. (ar), 1. arbeide kraftigt; drive stærkt paa. Shl. Nhl. Voss, Sogn, Hard. „Muska paa". „Muska ihoop", samle i en Fart. — **Muskar** m. En som muskar; driftig Person.

muska (u') v. n. 2. klippe Skjægget. — **Muskeskjære** m. Skjæggesaks. Hall.

muskast (u') v. n. (ast), gaa op i Fnug. Sæt.

muskeleg (u') adj. graalig = musken. Tel.

„**musken** (kj) adj. disig". A. Shl. 2) ureen i Farven = muskutt. Nfj. Sogn; i Hall. især: ubarberet. 3) musgraa. Shl. „graamuskjen", d. s. „svartmuskjen", mørk af Hud og Haar; NBerg. Ogsaa: „myskjen, svartmyskjen"; Berg.

muskja v. uddunste, lugte; se myskja. Stjør.

Muskr (u') n. Smaadele = Musk, Rusk. Ma.

musla (u') v. n. 1) arbeide smaat, virke smaat; pirke, pusle = mutla. Tel. Rbg. Ma. Li. **mutla**, Li. Dal. Jæd. Ryf. Shl. Hard.; **muhle**, Nfj. Gbr. „Muddra o musla", virke saa smaat. Li. „Mutla aa graota", = mykla. Hard. „Da mutla o rigne". 2) gaa omkring stille og for sig selv. Ma. Rbg. Tel. og fl. „Mutla Sko", lade Toffelen gaa; en Leg; Dal. Sv. Diall. mussla sto. — **Musl** m. en stille, tilbageholden, lidet driftig Person; Pusler. Agder. — **Musul** m. = Musl. Tel. (Kvitseid, Raul. Vinje og fl.). — **muslen** adj. tilbøielig til at musla. — **musleleg** adj. lig en Musul. Tel. — Ordene synes hænge sammen med musa, mysja, mussa (og med Mus, se flg.), men hægter sig ogsaa til mutla ɔ: pille, pusle osv. (Mutt, Mutul).

Musling m. Stymper. Sfj. (Førde). Se Mysling.

mussen adj. som vil mukke, „mussa". Sfj.

„**Must** (u') f. Kraft osv." A. = Musk, To. Østerd. og fl. „Ale-must".

Mustr (u') n. Livsmod; Liv. Sogn (Hafslo). — **mustrig** adj. fuld af Livsmod. Sogn.

mustra v. n. 1) hviske, mumle. Hard. Ryf. Jf. musa. 2) smaasnakke ...et væk; især om Børn: mane, trygle = gnaala. Sogn, Voss, Hall. (Nes). **moostre**, mane; Hall. (Aal), se A. 3) knurre, mumle, mukke; ogsaa idelig vise Misnøie i Ord eller Gebærder. Sfj. **muustre, myystre**, d. s. Sfj. (YDale); se d.

mustug adj. kraftig; fuld af „Must". Østerd.

Musul m. = Musl; se musla. Tel.

musutt adj. fuld af Muus. Hall. og fl.

Musøyra n. 1) Blad som begynder at titte frem af Knoppen. Dal. (Hedland). „Fyrst dør æ Muusøyre paa Tree'e, so æ dør Ma(t)d fyr Gei(t)dæ". 2) = Naarislegras, Linnea. Tel. Meddelt. 3) Blad af Griplyng. Tel. Meddelt.

Musøyregras n. Salix herbacea. Hard.

„**muta** (uu) v. n. skifte Fjæder". A. Li. **myyta** d. s. Ma. — „**mutast** v. løsne osv." A. Ryf. **mutast burt**, svinde hen. Ryf.

„**muta** v. a. og n. (ar), 1) a) skjule; b) søge Skjul". A. Innh. Sdm. Hard. og fl. Saaledes: a) gjemme bort i Smug el. uretteligt; forstikke; begaa Underslæb. Hard. (Odda). „Muuta unde seg". „Muute se(i)", stikke sig bort; Vestfold. b) stikke sig bort; gaa for sig selv. Sogn (Vik, Aurland). Især: trække sig stødt tilbage = furta. Agder, Sogn, Hard. Se flg. „2) bestikke". A. Sæt.: „meute äin av" = kaupa ein av. Ogsaa: „meute mæ äin"; Sæt.

muta (u') 1) v. a. (ar), „muta undan", gjemme uretteligt; stikke til Side. Tel. (Hovdalsmo og fl.): „muta oonda". 2) „mute fram", bevæge sig frem næsten umærkeligt; rykke ganske lidt frem; stikke sig lidt frem. Sdm. (Volden). „D'æ so mykje dæ muta fram" (i Andror). „Stein'n muta fram", idet den rokkedes. Ogsaa: **mute seg fram**; Sdm. Jf. mota, smota, smuta. Glider let over i foreg., som synes være muuta, men dog paa nogle Steder at lyde muta (u').

„**Muta** f. Løndom". A. „J Muuto", Vald. Hard. „J Muto (u'?)", Sogn (Vik). Og: „i Smäuto", Sogn.

„**muten** (uu) adj." A. = myten. Hard. Tel.

Mutepening (uu) m. Stikpenge. Sæt.

Mutl m. liden Kniv = Mutel. Sdm. (Hjørungfjord): **Muhl**, Knivmuhl. Jf. Mutt.

Mutlerjuv m. Smaatyv, Rapser. Shl.

„**mutra** (u') v. 1) mumle". A. Jæd. og VAgder: **muddra**; oftest: tale med sig selv. „2) holde sig afsides". A. Sogn. 4) arbeide el. virke saa smaat = mutla, musla, murka. Li. „Dæ muddra o brenne".

Mutt (u') m. 1. 1) kort Stump af Straa og dl.; oftest kollektivt: Avner, Klid, „Saad",

i Meel og dl. Ogsaa: Inug, Gran. Rog. VAgder, Tel. „Kvor einaste Mutt'n o Molen"; Tel. — **Muttagryn**, smaa Havregryn med Skal iblandt. Dal. — „Smaatt sum Mutt". „Nutt o Mutt".

Mutt m. 2. = Mutl, Mutel, Mudd, Mjudd. Ndm. „Kniivmutt". Maaske eet med foreg.

Mutt 3. og **Mutte** (u') m. Nat- og Aftensommerfugl; særlig: Møl = Mott. VAgder. „Mol(l)" er Larven.

mutta (u') v. n. (ar), skyde frem Munden, „Mutt"; surmule. — **mutten** adj. 1. mut. „Sidja o vera mutten o inkje vilja svara". Li. (Eikin).

mutten adj. 2. bestaaende af „Mutt", (1) Avner osv.; fuld af „Mutt". Li. Dal. „Straae æ saa stytt o mutte". „Mjøle æ m."

Mutul(l) (u') m. En som intet magter og udretter, En som „mutlar"; en svagelig, folkesky og lidt svagsindet Person; en stakkels Tingest. SætB.: **Mutuli**; Ryf.: **Mutudl** og **Mudedl**; Dal.: **Mudel** og **Mudle**. „Ein M. te Kar, te Hest, te Kniiv". Hører maaske med „mutla, musla", i nogle af dets Bett. til muta, mutra, myta.

„**My** n. Myg". A. **Mytt**, Vestfold, VAgder og fl.; **Mydd** (eller Mytt?), Nhl. (Mo); **My** f. Helg. (Velfjord), Salten (Lødingen).

my v. n. (myyr, myydde, myytt), vrimle af Smaadyr. Nhl. (Samnang? Aarstad), Østl. (Smaal. Vestfold og fl.). „Dæ myyr aa kryyr, saa fullt ær dæ". Sv. Diall.: mya, mugga, myyga, myla ɔ: hvimla.

„**mydja** (y') v. n." A. 2) vrøvle. Sdm. 3) **mø møDDe møDD**, stro „Mod". NØsterd.

Mygl n. = **Mygla** f. Gbr. Ma. og fl.

mygla v. n. (ar), gjemme for længe paa noget. Rog. „Mygla paa Mat, Pænga(r)". Vel væs. eet med mygla, mugne. **mygla ut**, plukke ud det sletteste? Rog.

myglen adj. skimlet = mygla. Ma. og fl.

„**Myhanke** m." A. **Myhakk** n. Tel. og fl.; **Mjøhaak** m. Shl.; **Mehaak** m. Shl.; **Mehaank** f., Fl. **Mehænk**, Nhl. (Ekf.); **Mehænkje** f. Vald. Busk. Hadeland; **Mehönke** f. Rom.; **Mehænkjekrakk** og **-kraakaa** (ɔ: -krake), meget stor Myg, SGbr. Hadeland.

„**Mykelleike** m." A. Om Størstedelen = Storleike; Romsd. 2) Storhed, Størrelse; Megenhed; Mængde. Voss. „Magjen va stouru, men da va kje Mykjeläikjen 'tao da ho aot so gjoure da".

„**myken** adj. megen. **myket** adv. meget". A. „Han æ **mykjen** fyre seg", meget driftig; Sogn (Aurland); G. N. mikill fyrir sér. „Han æ mykjy paa dæ", stor paa det, storagtig; Tel. (Bo). „So mykje som" = omtrent; jf. Eng. much (the same).

„**Mykja** f. Dragt Prygl". A. Romsd. Ndm.

mykja v. møge; om Dyr. NGbr.: **møkja**.

Mykjabosa f. skiddent Halmleie. Follo og Rom.: **Møkaboosoo**, **-u**. — **Mykjadyngja** f. og **-dungje** m. = Mokdunge. Shl.: **ø**. — **Mykjagreip** f. (**Mykgraipe** m. SætB.), Møggreb, har flere end to Tænder; mens „**Mykjarstyng** m." A., **Mykjestyng** Hard., **Møkasting** Smaal., **Mykstøngge** VTel., **Mykstingge** Sæt., har kun to. — **Mykjalampar** m. en „Lampar" (se d.) til Møg; Hall.: **ø**. — **mykjaveld** adj. yderst skiddenfærdig. Follo: **møkavællt**.

?**Mykje** (yy) m. det myge el. bløde, f. Eks. indenfor en Brødskorpe. Voss. Usikkert.

mykla v. n. (ar), „m. aa graota", begynde saa smaat at græde; om Børn og Kvinder. Hard. (Ulvik, Ullensvang).

„**myklast** v. n. 1) bli rørt til Graad". A. Nfj.; Ndm.: „**E myklast mæ**", især af Harm. „2) grue". A. Stjør. „Æ(g) **møkles** för (fär) aa gjaaraa dæ", jeg krymper mig ved = „æg æ **møklsam** för dæ".

Mykreda? f. „**Mykræe**", Ørret i første Aar. Sdm. (Norddal). Se **Kreda**.

mykrutt adj. tilsølet. Innh. Til Mykr f.

Mykstøyta f. tung plump Person. Østl.

mykta el. **møkta** v. n. (ar), 1) = mjøkta. 2) kræve klynkende. Hard. (Kvamm, Ullsv.). „Mykta itte Mat".

Myl (y') n. = Mul. Tel. Og: Møl; „Høym.".

Myl (yy) m. En som gjerne „myler", se flg.; Surmuler; Flæber. Hard. „**Kolamyyl**", En som har kullet sig i Fjæset. — **Myla** (yy) f. = Myyl. Ryf.

„**myla** (yy) v. n. 1) flæbe osv." A. Shl. Ryf. Sæt. Ogsaa: „setja **Myyle**" n. Shl. Og: **myydla** Hard. (Kv. Odda). „2) smile". A. Voss, Sdm. Nordl. 3) sætte Mulen frem, overhovedet. Sæt. 4) svømme med Næbbet over Vandet; om (smaa) Fisk. Sogn. 5) give Lyd med lukkede Læber = **tryta**. Ryf. (Suldal). 6) ikke tale ud; **mumle**. Sæt.

„**Myla** f. stor Mængde". A. Shl. Jf. Mylsa.

Mylapp m. Frø = Lappe. NGbr.

„**mylda** v." A. 3) hyppe. NGbr. **milda** d. s. Sogn, Shl. — „**Milderiva** f." A. Rive til at hyppe Kartofler. Shl. Sogn.

„**Myle** (y') n." A. **Møle**, Nfj.

Myle (yy) n. se myla v.

mylen (y') adj. gruset; smuldret el. smuldrende sig. Tel. Rbg. VAgder. Jæd. „Mylen Snjo". Sne som har været iisnet og siden knust. „Mylne Jooreple", ikke netop melede K.

Mylja f. Røre, Masse = Myla. Rog.

„**mylja** v. smuldre". A. Rog.; Rbg.: **mylje** og **myle**; Li. og Tel. tildels: **møla**. „De teke te mylje nee", snee stærkt; **Tel.** (Laardal).

„**Mylja** f." A. **Milje**, Røros; **Milli** m. Innh. (Beitst. Leksvik), Namd. „**Kinnmilli**".

myljen adj. = mylen. Tel.

„**mylkja** v. a." A. **mykkje**, VTel.; **mjelka** og **-ø-**, Shl. (Etne; malke hedder: **malka**). 2) suge vedholdende, f. Eks. paa en Tobakspibe. Tel.

Mylkr n. smaat Affald = Myl. Nhl. (Ekſ.).
„**Mylna** f. 2) Mølle". A. **Mjuune, Mjæune, Mjöune** i flere Stedsnavne i Ma. (Holum, Lauvdal, Finnsland, Audndal): Mjeunes-voll, Mjæunægra, Mjæunekleiv, Mjæun-aasn, Mjæunebrokka; næsten overalt er der Mølle (hedder nu „Kvedn") eller Møller lige ved. **Mjoone** i „Mjoonøy, Mjoone-hougjn", Stedsnavne med Mølleanledning tæt ved (ensteds Vindmølle?), i Tel. (Vinje). Som ved Kylna, Kjuuna, Kjoone. Hid ogsaa „Mjondaln" i Eiker i Vestfold og fl. G. N. (Dipl. Norv.) mjulna, mjolna, mjuna; Vestgötalag: myulna.
„**Mylnar** m. Møller". A. **Mølnar** (øø), Gbr. (Vaagaa); **Mulnar**, Vald. (Ø- og VSlidre), Gbr. (?Lom); **Mjølner**, Rom. Odal, NSmaal.
„**Mylnebyr** (y') m." A. Hard.
Mylnekall m. = Kvernkall. Helg.: **Möln-** (tykt ln el. N).
Mylneverd n.? Møllepenge. SHelg.: **Möln-val**.
Mylsa f. 1) stor uordentlig Hob; Røre. Dal. Li. Tel. „Ei heil Mylse mæ Klæ'ir"; Tel. „Dæ ligg i ei Mylse". **Mørse** (tykt rs el. S); Hall. Jf. Myla, Mylja. 2) tung doven Person. Tel. Se Mylsa, A. Smaal.
mylsa seg v. (ar), dovne sig. Tel.
Myls(e)graut m. Grød halvt af Kjernemælks-ost. Ndm. — „**Mylska** f." A. Ryf.
mylseleg adj. røre-agtig. Tel. „M. Mat".
mylsen? adj. = morken, om Ved. Smaal.: **mørs'n** (tykt rs el. S).
Mylsnjo (y') m. = mylen Snjo. Tel. (La.).
„**Mynd** f. Egenskab osv." A. Særlig: en hemmelighedsfuld Egenskab, Evne el. Magt, især til at vinde = Gjæva. Sæt. Tel. (Tuddal). „Rev'n heve den Mynd'æ, at itt han stænd' unde Vagli so dett'e Høns'æ ni'e"; Sæt. „Geutn heve den Myndæ mæ seg at adde Jæntune æ gla' i 'an". Sæt. „De fuyer ài Mynd mæ 'o" = gou'e Agji; Sæt. **Mynt** f. Ma. Li.; ligesom „Aant" ɔ: Aand (And), „Vænt" ɔ: Vend. „Hu he slig ei Mynt mæ seg, d'æ sum hu fydde upp heila Stovaa".
mynda v. n. (ar), ro med et Redskab som dyppes ned skiftevis paa den ene og paa den anden Side. SætVB. „Mynde seg yve Vatni mæ ài Staangg"; V. Se minna. Nordsvenske (Finnland, Vesterbotten, Dalarne, Helsingland osv.: „Norske", Lundell) Diall.: mynd', mynda, mynn', minn' ɔ: dels omtr. d. s., dels = minna.
myngja? v. (er, de), 1) gjemme paa, ruge over; især gjemme saa længe paa noget til det gaar tabt for En. Ryf. Røldal, Hard. (Jondal). „Han ligg'e mynje(r) paa dæ". „Han laag myngde paa dæ te dæ kom bort før 'an, myngde paa Sølvpæn-gar". „Ho laag aa myngde paa dæ, te dess dæ va utskjemt". 2) ruge over; grunde paa. Ryf. Ordet er maaske kun en af myngla (mugne), mingla (spare), fremvirket Afændring af mynja. Synes ogsaa at have Imperfektet: „mynde" og „munde".
myngla v. n. mugne = mygla. Voss, ØTel. (Tinn, Bø). Ogsaa: **mingla**, Voss; se mingla, A.
Myngla f. Skimmel. Voss, ØTel.
„**mynja** v. a. (ar), ynde". A. Ryf. Røldal. „Eg mynjar dette, eg vi kje øvelata deg dæ". „Du mynjar paa Skrap". Særlig: føle Slægtkjærlighed for. Shl. (Etne). 2) lægge Elsk paa; opelske; opfostre, til-lægge. Røldal. „D'æ ei Kyr som eg vi mynja, som du ska mynja". „Dæ va Kalv te mynja, dæ!" „Dæ va noke aa mynja upp, sovore!" „Mynja upp ette Skrap". 3) besidde en hemmelig Kunst. Hard. (Ullensvang), Nhl. (Hosang). „Mynja i Hoop Vængga". Jf. Mynja f.
Mynja- i Sammensætnn. eller (og) Genetiv-forbindelser. Som: „ei Mynja-Kyyr, ein Mynja-Rett", en Ko, en Ret, man har lagt Elsk paa. Maaske ogsaa: ei Mynja Kyyr. Shl. Røldal. Jf. G. N. minjagripr Familieklenod.
„**Mynja** f. 1) Egenskab, Art. Voss". A. YSogn, Sfj. Nfj. Hard. Shl. Især, om Personer: en medfødt eiendommelig Egenskab eller Evne til at virke og paavirke (især vinde) Folk, en skjult Magt = Lag, Fylgja, Hjelm. Berg. „Ho ha go Mynja mæ da", faar Skik, Lav, paa det; Hard. „Han ha ei Mynje te gjere da paa"; Sfj. „Han æ ein Kar'e 'taa same Mynja"; Sfj. „Da æ slika gooa Mynje mæ ditta Mennesskja", pl.; Sfj. „Da fyle slik (forundale) Mynja mæ danna Fyyr'n", noget uforklarligt uhyggeligt klæber ved den Person, Sfj. (YDale). „Da fyl(gj)e (ei gooe) Mynja mæ'an", han vinder og imponerer; Hard. Shl. Sogn. „Han hadde slik Mynja mæ seg"; Hard. Shl. „2) Tilskikkelse osv." A. „Da va kje noke goo Mynje mæ da", der fulgte intet godt med (efter) det. „Da fyle ei Mynje mæ slike Tingg". Sfj. „3) Mindelse; Spor af en Sygdom osv." A. Endog om smitsom Syge. Nhl. (Hamre, Mo), Sfj. (YDale). „Han heve (ha) fængje den sama Mynjaa, han og". Jf. Veig, Væv; Eim. 4) hemmelighedsfulde Evner, Kræfter eller Kunster; jf. 1). Nfj. Sfj. Sogn, Hard. „Han bruka (brukte) alleslags Mynje(-a) te aa faa sleje Orm'n i Hel"; Nfj. Sfj. „Han brukte slike Mynja" (Fagter, Kunster, „Kuklemente"), Sfj. (Førde). „Han bruka baa Makt aa Mynje". „Han took baa Makt aa Mynja fraa meg, eg hadde kje Velde te noken Tingg"; Sfj. YSogn. Særlig i denne Anvendelse er Ordet endnu Flertal: Mynja(r); G. N. minjar. Se A. Fra Sdm. (Borgund) er optegnet: „D'æ 'taa

dei Mynjanne so alti", det er af samme Grund som altid ellers.
„mynjarsam adj." A. mynjesame, Ryf.
mynjast v. „Han mynjast upp atte", hans Slægt gjenreises. Røldal. Se mynja.
Mynjeskap m. 1) Venlighed. Ryf. (Vikadal). 2) vid Slægtkjærlighed. Shl. (Etne).
mynskja v. a. (ar), tildele i smaa Portioner. Jæd. (Haa). „Mynskja Mad'n". „Mynskja Pængane und aad 'an". Jf. mingla.
„mynstra v." A. 2) „mønstre paa", øve sig paa f. Ex. en Melodi. Tel. (Mo). 3) „mønstra mæ ein Kniiv" = fikta. JSogn.
myrblaut adj. meget vaad og sølet Tel.
myrende (adv.) d. d. s. Tel.
Myrbradd f. Bred af Sump. Ringerike.
myrbrenna? v. n. (-brann), brænde vedholdende, men svagt; ulme. Oslo: mørbrænne. Se Mord (myrja, mura).
„Myrbukk m." A. Myyrabukk, Nhl.
„myrda v." A. myyra (er, de el. te), VAgder, Rbg.
Myrdik (ii) f. Pøl i Mose. Ringerike.
Myrdiss n. = Dissemyr. Vald.: Myyre-. — Myyrdysse f. Mudderpøl. Vald. (VSl.).
Myrdorr (o') f. liden Sump. Rom. Hedm.
Myrdos(s) f. og n. kratbevoksen liden Sump, vaadere end „Dorr". Rom. Vinger, Østerd.
myrdrikka v. = mord-. Ryf.: mør- og myyr-.
Myrdrog (o') f. liden sumpig Dal. Rom.
„myren (y') adj." A. Rbg. „Myrne Epli".
myreta v. = mordeta. Ryf.: mør- og myyr-.
Myrfisk (yy) m. = Frosk. Innh. og fl.
„Myrfivel m." A. Ma.: Myyrfiibl.
Myrfloge (o') m. Pyt i en Sump. Land, Ringerike (Modum) og fl.: Myyrflaagaa.
Myrfogg n. (gammelt) Græs som staar tyndt (og umeiet) paa Sumpene. Rog. Ostest: „Myyrafaagg"; og „-fjagg, -fjugg, -fjaks".
Myrfrost (o') n. en Sygdom under Hovskjægget paa Hest. Ndm. Andenstedes: Mugg.
„Myrgjota f." A. -jaatte, Follo; -häls, Totn.
Myrgraup f. dybt Bækkeløb i Sump. Vald.
Myrgytja f. Sumpslam. Østl. Svensk?
„myrja (y') v. n. grave; arbeide ivrigt". A. Rog. Agder og fl. I denne Bet. helst: „myrja paa", og i VAgder ofte glidende sammen med myrda i Formerne: myyra, myyrte (-de). „Han myyrte o aat". 2) knuse; som Isl. myrja. Sæt. „Myrje sund Epli" = mylja. 3) „myrja i seg", æde vedholdende = myreta. Ryf. 4) virke el. arbeide stille og jævnt = mura, mora, murka osv. Nhl. Jæd. Dal. Agder, Tel. I ØTel.: mørjaa mør murde murt. „Da myr'e aa brenne"; Nhl. „Dæ myr'e seg tee", det laver sig langsomt til Regnveir; Jæd. Dal. „De mør aa værkjer", ØTel.
„Myrja f. = Eldmyrja". A. Hard. (Kvamm). — myrjande adv. „m. häit"; Hard.
Myrjadar m. = Myrbradd. Namd.
Myrje-Kar, Myrje-Fant m. stor svær voldsom Karl. Ryf. Røldal. Maaske ogsaa: „Myrje Kar". — Myrje-Tak n. voldsomt Tag (Greb). Ryf.
Myrjel m. liden Figur; lidet Kræ. Hall.: -il.
myrjeleg(e) adj. og adv. voldsom(t); anstrængt; overvættes. Ryf. Røldal. „Han sprang mørjalege", Ryf. „Myrjaligt (ø?) stoor'e", Røldal. Og: „formørjalege", adv. Ryf. Og: „formørjanes", adv. Ryf. „Springa, strika f." — „myrjutt". A. Ryf.
myrjen adj. grumset, uklar. Sfj. (Førde); Nhl.
Myrjevedr n. uklart Veir. Sfj. (Førde).
„myrk adj. mørk". A. „Han gjere kje antan (antell) myrkt ell meint", han gjør ingen Fortræd. Li. Dal. Ogsaa: „Han gjere kje antan myrkje hell meina", v. d. s. Li. Se flg.
Myrk. I Udtrykket: „ikkje Myrk elde Mein" ɔ: ingensomhelst Fortræd. Agder. „Han gjour' inkji antell Myrk hell Mäi(n) de minste Vaan"; Sæt. Fra Sæt. (Sandnes) er meddelt Formularen: „Statt du der i Stokk o Stäen, So gjere du kji mäi antell Myrk hell Mäen". „Han æ saa snille: han gjer' ikkje nogen antall (antell) Mørk ell Mæen"; VAgder (Fjotl. Holum). Ogsaa: „Ikkji Murke hell Mäen", d. s. Sæt.; „ikkje Murk hell Mæen", Ma. (Aaserall); Murka, lidet Saar, er maaske indkommet under Forsøg paa at klare for sig Dunkelheden. „Der va kje antell Mørk ell Mæen o sjaa", der var ingen Skade, intet Saar (intet Mærke?) at see. Ma. (Holum; her ligesom i Fjotland hedder dog myrk adj.: „mørk"). Fra Vald. (Aurdal, VSlidre): „Han ha(r) alder gjoort hono kørkje Mørk (Murk) hell Mäin", han har aldrig gjort ham nogensomhelst Fortræd (myrk hedder i Slidre „murk").
„myrkdæmd adj." A. Hall. Sfj.
Myrking f. = Myrkning. Hall. Østl.
Myrkje m. Indtryk paa Øiet af noget mørkt fra en Ting som viser sig paa Afstand; dunkel Plet; Skygge = Sverte. Hard. (Ulvik). „Eg saog berre Myrkjen 'tao da, eg fekk kje Greia pao ka da va". Se A.
Myr-kjos f. græsdækket Vig af en Sump, hvilken stikker ind i høiere Terrain. Tel.
Myrkn f. = Myrkr. Hard. Røldal, Shl.
„Myrkn n." A. Shl. Sæt. Myr(t)n, NGbr.
Myrløypa f. Sumphul som ikke tilfryser. Vald. (Vang, Slidre).
myrna v. n. om Luften = myrja til. Jæd. (Haa). „Dæ mørna tee". Til myr(r)en.
Myrpøys m. Pyt i Sump. Ryf.
Myrr n. Skum og smaa Hvirvler over en Fiskestim = Uppfar, Yr. Ryf. Jæd. Ogsaa: Mørr og Murr; Rog.
myrra v. n. (ar), 1) danne smaa Hvirvler og Blærer, „Myrr", i Vandfladen, om Fiskestim; = yra, revja; ogsaa om en Ting som kastes i Vandet. Ryf. „Sillaa myrra". Østere: mør(r)a, Ryf. Ogsaa: murra, Rog. „Dæ mørra ette Steid'n". 2) krille, se

mirra. Ryf. Jf. yra. 3) mane, se mirra. Ryf. 4) pusle. Helg.

Myrra f. 1) disig og noget fugtig Luft uden egentlig Taage. Jæd. Ryf. „Myrra aa Skodd". „Skoddemyrra". 2) = Skodd. Li.

Myr-rave m. en Sumpstrimmel som meies. NTrondh: **Myyr-ravi**, **-raaw(gh)aa**.

myrren adj. disig; lidt taaget. Rog. Li.

Myr-renna f. en af rindende Vand gjennemsivet Græsstrimmel i en Sump. Tel.

Myr-rispa f. smal Myrstrækning. Østerd.

Myrsaks m. (og n.) = Vallsaks, Narthecium. Innh. (Leksvik). Maaske ogsaa: „-sakse". Se Fjellsakse.

Myrsev (e') n. bitte liden Kilde i en Sump; den er gjerne omgiven af et lidet Græsparti. NVTel. Oftere: **Myyrsæve** f. NVTel. (Vinje, Rauland). Jf. med Formen: Ev, men: Ævi n.; Æve f. ɔ: Eva.

Myrsig (i') n. liden skraanende sumpig Sænkning. Østerd. (Aamot): **Myyrsei**.

Myrsik (i') f. og n. liden Sumpstrækning, som Vand siver igjennem og fra. Nhl. Voss, Tel. Rbg. Se A.

Myrslakkje m. smal svagt skraanende og fordybet Sumpslade. Tel. (Vinje). „Kjos" er vandret.

Myrsloka (o') f. lang rendeformig Sump. Ramb.: **-slookoo**. — **Myrsløkja** f. d. s. Tel. Innh.

Myrslækja f. = Myrrenna. Tel. (Rauland).

Myrsnelda f. = Augnestyng. Libellula. Gbr. (Lom). Meddelt; og „Ormsneldra".

Myrstrype n. Snævring paa en M. Røros.

Myrstudur m. lav kroget Sump-gran. Trond. (Innh. Strinda, Selbu, Fosn og fl.). Og: **-stuwur**, **-stuwghur**, **-stug(h)ur**, Innh. (Verdal, Stjør.), Selbu. Se Studur (Stugur). Og: **-stul**, Ramb. Vel *Stodur.

Myrstupul m. = foreg. Trondh. (Børsen).

Myrsund n. = -strype. — **Myrsæve** se -sev.

Myrtaug f. 1) langt Græs som Fæet haler med Mulen op af Sumpen. Rbg. (Aamlid). 2) Græsset af Myrsivel. VAgder.

Myrtog (o') n. = foreg. Tel. Til toga.

Myrtogl (o') n. og f. = Myrtaug. Agder.

Myrtvare m. vantriveligt og vredent Træ, mest Furr, i Sump. Rdm. Se Tvare.

Myrvik f. Viig af en Sump. Tel.

Mys (y') n. Hvisken. Hard. Nhl. Til mysja.

„**Mysa** (y') f." A. 2) tynd Saft; f. Eks. første Kjernevædske i Korn. Sfj.

mysa (yy) v. n. (er, te), 1) sidde stille og og tilbageholden i sin Krog; være indesluttet; lure. Ma. Sæt. „Han sat o myyste o loⁿ, va so myyseleg", lo i Smug. „myyse ette", snuse efter, lure efter; Tel. Dette sidste i alle Fald er vel eet med mysa, A. 2) „Humlen myyser", Humlen viser Tegn til Blomstklaser. Rbg. (Aamlid). Jf. mysa, plire. 3) v. a **mysa seg burt**, gjemme sig bort. Ryf. Jf. mysla.

Mysa (yy) f. en folkesky svag uduelig Stakkel; Stymper. Sogn.

„**Mysa** (y') f. Valle". A. **Misu**, Vestfold (Hov; men „Mysesmør"); **Moosoo**, Ramb.

Mysekjøra f. Valle med Ostegryn i.

myseleg (yy) adj. indesluttet; lurende. Agder. Se mysa.

mysen adj. lurende, snusende. Tel. „M. Kat".

„**mysja** v. n. hviske". A. Voss, Sogn.

„**mysja** v. a. (ar)". A. Jæd. Hall. Gbr.: ɔ. Hedder: **mysje myse muste must**, i Tel.

Mysjamot (oo) n. = Mosesella. Vald.

Mysje? **Myske**, **Møske** f. Sødost = Gumbe. Smaal. Vel for (Mylsa) Mylska. Jf. G. N. (Dipl. Norv.) myska for milska.

Myskesyster f. Plante som ligner Mysk: Galium triflorum (svaveolens). Oslo.

myskja v. n. 1) uddunste stærkt; lugte stærkt eller stramt. Gul. Stjør. Ogsaa: **mus(k)j'**, Stjør. „Dæ musje Brunn 'taa 'aam". 2) snuse, veire. Selbu (Tydal). „Hunn'n staar aa mys(k)je".

„**Myskje** (y') m. Lugt". A. Gul. Stjør.

myskjen adj. „svartmyskjen" = muskjen. Berg.

mysla (yy) v. n. (ar), gaa taus og stille for sig selv; pusle; jf. mysa. Jæd. Tel. (Moland). — **Mysla** f. En som myslar; Stymper. Tel.: -e. G. N. mýsla = mýslingr. Se sfg.

„**Mysling** (y') m. Stymper". A. Sogn, Voss, Hard. Ryf. Jæd. Dal. Jf. Mysla. Og: **Musling**, Sfj. (Førde). **Møosling** d. s. Ryf. (Sand og fl.); til Mo(d)a? G. N. mýslingr, Museunge; Stakkel.

Myss m. Kys. Ramb. STrondh. Rom. Vinger. Sv. Dial. muss.

Myssa? f. et udslidt og værdløst Klædningsstykke. Rdm. og STrondh. (Ork. Bynes): **Møoss'**. „Brookmøoss, Brøstduukmøoss, Huum., Trøym.". — **Mysta** se Miss.

mystra (yy) v. n. 1) knurre, mane. Sfj. Se mustra. 2) kommandere; drive (frem) = mostra. Sæt. „Muystre paa Hestn". Peger, tilligemed mustra (hviske osv.) og mostra, paa musa + T. mustern.

Myta f. „Gjæra Myyte", spidse Læberne, idet Kinderne suges ind mellem Kjæverne. NGbr.

„**myta seg** v." A. Nhl. Sdm. Agder.

„**myten** adj." A. Rbg. Ned. Ma.

mæden, **mænden**, **mændu**, se den.

mækja (e'?) v. n. (ar), optræde noget vel læmpende og uselvstændigt; læmpe sig for meget; tale efter Munden; slidske. Sogn (Vik, Leikang, Lærdal), Vald. (Vang). — **Mækja** f. En som mækjar; uselvstændig sledsk Person. Sogn. „Mækjebrook" f. og „Mækjerøv" f. d. s. Sogn. — **mækjen** adj. tilbøielig til at mækja, til **Mækjing** f., sledsk osv. Tør, trods sin Bøining, være eet med mekja (e), gjøre læmpelig (mak), stille; eller snarere: Mækja f. er dannet af mekja (mækja) v., og af Mækja igjen

mækja v. Jf. dog ogsaa G. N. metja = lepja, og Brugen af lepja.

Mækja f. en slank og kraftig, livfuld ung Kvinde. Jæd. (Haa, Time), Ryf. (Suldal), Dal. (Sokndal). Omtrent: „Mædja" og „Mækja". Maaske eet med „Mækja f. Sværdlilie", A., hvilken skal hedde Mæikj f. Fosn (Bjugn); megja og medgja, Færøyar. — Mækje m. Sværdlilie (Iris). Jæd. (Time): „Mædje".

?mækjast v. recip. (est, test), smaakjævles. Hall. (Gol). „Dei saato aa mæktest paa koorare". Formerne er noget usikre. — mækjen adj. tilbøielig til at yppe Kjævl. Hall. Se metjast. Maaske til G. N. metja labe (bruge Tungen).

Mække m. en lang og tynd, veg Person. Ryf. (Tarvastad og fl.), VAgder. Mægje, Mæge, VAgder. Maaske til G. N. mækir, Sværd (Sværdlilie, Mædje m., hvilket for Resten ogsaa er Flertal af Mækja f. se A.).

Mækjin f. se Maltkylna.

mækta v. n. (ar), bræge. Om Faar; Li. (Kvin). Om Gjed; Ma. (Tveit).

Mæl n. Øieblik, Tidspunkt. Nhl. (Os og fl). „J sissta Mæl'e". Nogle Steder: Mel. G. N. mél (mæl) Tidspunkt.

Mæleslaatt m. hvad en Karl slaar (meier af) efter Maal, ikke pr. Dag. Hall. „Slaa, skjæra, staa paa mælt", forrette tilmaalt Arbeide. Hall. Se A.

„Mæling f." A. = 8 Stenger. Totn, Smaal.

Mælingskjerald n. = Mælekjer. Hall.

Mælingsstong f. = Mæle-. Hall.

mælsk adj. med stærkt Mæle. Sfj.

Mære n. liden Vantrivning; stakkels Kræ. Shl. (Tysnes, Stord, Fjellber). Til Maar.

Mære m. Mid; se Maare. Ryf. Røldal.

mæren og mærutt adj. midet. Ryf.

Mærla f. 1) Rør til deri at anbringe en Pind (Ladestok). Rog. Ma. Rbg. 2) Malle, f. Eks. i Sko. Ryf. Maaske fremgaaet af Mella, Fr. maille.

„mæta v. a."A. Og: „Eg mætt' ikkje mykje p a o 'an". Sogn (Vik).

„Mæta f." A. 2) Værdi, Betydenhed. Tel. Østl. „D'æ naa kje større Mæta mæ de"; Tel. „D'ær Mæta i heile Guutn, öu!" det er ligegyldigt med hele Personen; sagt med Kynisme; Smaal. „D'ær (dæ kann væra) Mæta 't i !" = „d'ær dæ samma, slikt Slag", det kan komme ud paa eet; Smaal. Follo. 3) „eta Mæto si", æde sig mæt; ogsaa: „eta mætta (metta) seg"; Voss.

mæta seg v. værdsætte sig høit, gjøre sig til (af noget). Tel. (Vinje); Hard. (Odda).

Mæte n. 1) Fortrinlighed = Mæta, Greidleik. Sæt. NGbr. „D'e slikt eit Mætee, dette!" dette skulde være saa herligt; Lom. 2) Rede, Orden; Skik paa noget = Greida. Voss. „D'æ kje noko Mæte me da" = „d'æ kje noko tiss me da". „D'æ koorkje Mee elde Mæte me da", d. s. 3) Dristighed, Tilgreb; Tag. Gbr. (Vaagaa). „D'æ kje naagaa Mætee 'ti 'aam". 4) „gjera Mætee te", gjøre Forberedelser som ikke fører til Handling, gjøre Mine til. Gbr. (Vaagaa, Dovre, Lom).

mæten adj. 1) som vurderer sig selv høit. Ma. (Audndal og fl.): mæden. Jf. godmæten. 2) anseet, værdifuld; mægtig, især ved Rigdom; = gild; ogsaa = hæv, gjæv. Ma. (Holum), Li. (Lyngdal, Kvin).

mø adj. træt, mat = mo(d). Vald. (Vagn).

møa v. a. skyde (skyve) et Slagtedyr (et Svin) frem og tilbage før Slagtningen for at fremme Blodomløbet. Sogn (Aurl.). Jf. mø v. A. møra d. s. Sogn (Hafslo, Sogndal).

Møa f. en Stakkel som er Andre i høi Grad til Besvær, en ussel Stymper = Mismenne. Sogn, Ryf. Jæd. Tel. Hall. Mø-u i Hall. er: et plagsomt Væsen. Møa er vel for Møda. Ogsaa: „eit Mø Krek" og Møekrek, Dal. Jæd. — Møavette (æ) n. = Møa. Ryf. (Skutnes); Møvætte n. Ryf.; Møvætta f. d. s. Ryf. — Mø-ing m. = Møa. Rog.

„Møda f. Møie". A. Lyder: Mø-o i Vald. (Vang og fl.), og Mø-u i Hall. (Gol og fl.), ligesom Rø'o, Skorto.

„mødesam adj." A. mø'osam, Vald.

Mødeskap m 1) noget, især Smaating, som volder Besvær. Ryf. Jæd. 2) Usselhed; ussel Tingest. Ryf.: Møe-.

„Mødsla f." A. 2) et besværligt Væsen. Hall. (Nes, Gol): Mosle, Møhle.

mødsle adj. n. brydsomt; ogsaa: tungsomt, trist, trykket. Hall. (Gol): møhle. Se A.

Mødslegreida f. klodset og besværligt Redskab. Hall. (Gol): Møhlegreie.

Mødslekrok m. = Ugagnskrok. Hall. (Gol).

mø-eleg adj. svag, kraftløs; ussel, elendig; stymperagtig; som en Møa. Tel.; møole, Sfj.; mø-ale(g), Jæd. og endog Tel. (Kvits.). mø-esleg og møøsleg d. s. Rog. mø-ingslig d. s. Røldal. møslaleg d. s. Ryf. Røldal. Møøsling se Mysling, Mysla. „Møelegt Lamb møeleg Foli"; Tel.

mø-en adj. = møeleg. Rog.

Møhæma f. Stymper (Skjold). Se Hema.

møl adj. 1) vanskelig at mægte; strid. Sfj. (Førde). „Gassen æ møl'e te bragast mæ". Maaske eet med møl, oplagt. — 2) i daudmøl og fl.

møla v. a. (er, de el. te), 1) gjentage trættende = mala, malma, marma. Sogn (Borgund). 2) knurre; mukke; smaaskjænde, Helg.: møl' (mølt'). Jf. dog mylja.

Mølbakkje, Mølskokar se Møl.

Møll-, se Mol, Mold.

mølutt adj. om Haar og Skjæg: spraglet, flekket. Ma. (Vjelland): „mølutte Geit".

mømna, mømnt se modna.

„Møna f. Rygmarv". A. Hard. Voss, YSogn. „Magt aa Møna"; jf. Mynja. Mø(rn)e

(supradentalt N), Østerd. (Tynset). „Fao baade Merg aa Møna", saa Reisning i Manken; Voss.
Møna n. Mønning. Tel. (L. N. V.).
møna seg (upp) v. løfte sig, danne Mønning; f. Eks. om Jis, som er trykket mod Land. Sæt.
møna seg v. 1) = morgna seg. Tel. (Vinje, Raul.): -e. mønne seg. Tel. (Kvitseid), A. 2) hvile til „Dogurds". Tel. (V. N. Kvits.). 3) samle sig, tage sig sammen (op) = kara seg upp. Ø- og VTel.
„**Møne** n." A. 2) Rygning paa andre Ting, f. Eks. paa „Kraaka" i Hestehoven. Sæt.
mønug adj. 1) livlig om Morgenen. Tel. (Mo). 2) livlig; livsmodig, freidig. Vestfold (Andebu, Hov): mønnåu. Og: mønig. Til møna (morgna), og maaske Møna f. og n.
Mønebust f. Mønningens paa Kant reiste Planke(r). Ryf. Dal. Ma. Se Bust.
Mør n. se Myrr; **Mør, Mørra** se Merd.
mør- se mord-, myr-.
møra se møa, myrra. — **mørna** se myrna.
„**Møra** f." A. Ry[illegible] [illegible]f. Hadel. **Møyre,** Totn, Nedre Tel. [illegible] „**morutt** adj." A. Tel. Sæt.
Møre n. [illegible] Grus; ganske smaa Dele. Se Mør. Tel. (Fladdal, Høydalsmo, Selljor). Ogsaa: Ormøre, Smaamøre, Kolmøre. „Noko Møree te Eplee". „Noko Møreple". „Dessi Epli æ rektigt noko Ormøre".
Mørereine f. = Mørbakke. Vald.
Møresmok (o') f. Dyndsmag. Tel. (Vinje).
Mørk se Myrk. — **Møss** se Myssa.
Møril m. liden Kniv, „Murul". Trondh.
Mørueld se Moreld.
Møsaal(d) n. et fint Saald, gjerne af gjennemhullet Skind, til at sigte Melde fra Korn, eller Klid fra Mel. Tel. (Laardal, Moland, Vinje).
Møssing m. Messing, „Massing". Ma.
Møstr se Mist. — **Møvætta** se Møa.
Møtar m. En som „møter", f. Eks. „fyre Prestn". Tel.
Møte n. = Mot 5) (Sygdom). Nhl. (Fana).
møyast se meiast. — **Møyer** se Solmøy.
„**møykja** v. a. 1) fortynde". A. „Møykje Spa'e, Gryta", Tel. „Møykj 'pi att", Gul møykje, Østerd. „3) gjøre mygere". A. Ma. Jæd. **møykje seg** = meiska, meiskra seg; Totn. „Han kjæme møykjande mæ Blakkjen sin", ridende af al Magt. Røldal.
møykjast v. recip. karessere hinanden. Nhl. „M. mæ Jæntna". Ogsaa: møykja (v. a.) J.
Møykjeringmuner m. pl. Klenodier, oftest værdløse Rariteter, som en M. har gjemt sammen. Tel. (Mo, Vinje). Se Mun.
møyna se modna; **møyn** se moden.
„**møyr** adj." A. „m. Snjo" = mjell S. Tel.
møyska, Møyskr, møyskra se meisk-.
møyskna v. bli møyskjen, = maustna. Hall.

N.

N, Bogstav, udtales i Regelen med Tungespidsen lagt mod de øvre Fortænder. I nogle Egne, NØsterd. og Dele af Trondh., vil det eenligt efter især kort Vokal faa en Antydning af R-Lyd, idet Tungespidsen kommer længere op og tilbage og lægges mod Tandkisterne (det blir alveolart, udtalt paa R's sædvanlige Plads), eller, sjelden, noget længere tilbage mod den allerforreste Deel af Ganen (det blir supradentalt, faar sit Berøringspunkt ensteds ovenfor Tænderne). „Kaa(r)naa" ɔ: Kona; NØsterd. Det „tykke", kakuminale L, blir i Regelen slugt af følgende N, hvilket da gjerne udtales omtrent paa L'ets Plads, er næsten „tykt" (supradentalt eller næsten kakuminalt). „koo(l)ne, foo(l)ne", og endog „koone, foone", med almindeligt Tand-N; Vestfold. Langt eller „dobbelt" N (opr. nn, undertiden nd) har næsten overalt nordenfor den ydre Sognefjord, Jøstedalsbreden, Midten af Mjøsa og af Solør, i Regelen en jod-holdig (palatal) Lyd, idet det udtales omtrent i Jod's Tungestilling; i somme Egne, som NGbr., vil det jodholdige N udvikle en J-Lyd foran sig, mens dets sidste Deel undertiden mister sin Jodholdighed; æinna < anna(t), Köynn < Konn < Korn, ræinne < renna, NGbr.; inn ɔ: 'nn < hann, Selbu. I Grændseegnen NNhl. lyder nn som et jod-holdigt dn. (Langt, „dobbelt", L har væsentlig samme Udvikling i de samme Egne).
Na m. (og n.) Uhygge, Modbydelighed el. Afsky, som Ens Udseende umiddelbart vækker = Kaldhjelm, Stegg, Styggje osv., stærkere end „Bøv" (Bæv, Biv). Shl. (Etne, Fjellber, Skonevik). „D'æ Na mæ 'an". „Dæ stoo ein stygge Na 'taa 'an".
„**na** adj. karrig. Shl." A. Ryf.: nærig. 2) rask; især: rask til at finde sin Fordeel; om sig; omtrent = gjednidig. Sogn. Denne Bet. er lidt usikker. Maaske for nau(v) el. *nadr (rask, resolut, dristig) i Sammenhæng med Navnet Na(d) fra Ma. (Holum; se J. Aasen, Norsk Navnebog pag. 29) og Hard. (Ulvik; forælbet) og Amund Nadzsonn i Diplom af 1555 fra Hollum i Ma.; i saa Fald vel ogsaa jf. godnannen, nanna, nenna.
na- indgaar som forstærkende i flere Sam-

mensætninger, = bi(d), ill, mein, mo(d), mord, nau(d), ni(d). ska(de), sta(d) og fl.; især i Shl. og Ryf. Saaledes: nabeitt, nagirig, næglo, nahalda, naskrika, nastira. Jf. nadig, nadug; na adj. og Na m.

„**Nabb** m." A, 4) op- el. fremstaaende Spids. NGbr.

nabba v. (ar), 1) æde op raskt = knabba. Tel. (Mol.). 2) gilde mindre Dyr. NGbr. (Vaagaa, Lom). **Nabbar** m. En som n.

nabbast v. recip. = nappast. — **Nabbetak** n. = Nappetak. Sdm. (Hjørungfjord). Jf. knabbast, karnabbast.

Nabbe m. spids Bjergpynt. Tel. G. N. nabbi.

nabbeleg adj. = nebbeleg, skipeleg. Sæt.

nabla v. rapse. Li. (Fj.). Til nabba, nappa.

Nadde m. Han af [illegible], Salmo Alpinus. Dal.

nadig adj. karrig; nærig; [illegible] Ryf. (Sand). Her vil T holde sig som T; natig har for Resten lignende Bet. — **nadog** adj. gridsk; nærig. Dal. (Hæskestad). Er ikke hørt med (t)d; D bevares dog vanskelig foran ug. J Bohuslen: nadog, arbetsam.

Nadr (Na'dr, langt A) n. godt Sted at ty til; Tilflugtssted, Tilhold. Sogn (Hafslo). „Han ha äit Nadr dar, äit gott Nadr". Minder om G. N. nádir, f. plur. Omsorg, Tilflugt og dl. J JSogn (Hafslo, Aurland og fl.) udtales á undertiden A, ved Siden af ao (damläus og daomläus), og skal nogensteds i Stryn i Nfj. lyde A i alle Ord.

Nadr (Na'dr) m. (og n.?) Smule = Grand, Dust. Hard. Shl. Nhl. „Ein Nadr mæ Tobak". Maaske kun: et Gran af noget godt, en liden Trøst, en Tilflugt, og eet med Nadr n.

„**nadra** v. n. bæve". A. „naddre" er aldrig skjælve af Kulde, men helst af Svaghed (Alderdoms), sjeldnere af Nerveophidselse. Tel. (Selljor, Kvitseid, Laardal, Vinje, Moland og fl.). „Han va so voonde, han stoo barre naddra, kunna 'kji seia noko", hakkede (med) Tænder. Jf. G. N. nötra klapre. Foran R og L synes „haarde" Konsonanter at kunne bli „bløde" i VTel. Se figla.

Nafs m. 1) Snappen. 2) Bid = Jafs. Se flg.

„**nafsa** v. n. (ar)". A. Særlig: snappe efter med Munden. Hall. Vestf. og fl. „2) gnave, tygge, æde". A. Særlig: æde med en snøvlende og smattende Lyd, æde som et Svin. Hall. Vestfold, Tel. Ma. og fl. snaffa d. s. 3) nappe lidt ad Gangen. Hard. — **Nafsing** f. det at nafsa.

Nag n. = Gnag; særlig: noget til at gnave paa; til naga, G. N. naga. VTel.

„**Nagg** n. 3) Nag". A. 4) Sting, Gnav; legemligt og sjæleligt. Nedre Tel. Li. Jf. neggja, Negg.

Naggestein m. = **Nagg** m. (Hall.) ɔ: spids Steen som staar op af Jorden. Hall.

naggutt adj. 1) fuld af Nagg(estein); om England. Hall. — 2) fuld af Smaastrid og Nag, „Nagg". Hall. „Dæ va so naggutt myljo Granno".

nagirig adj. yderst gridsk; nærig. Shl.

„**Nagl** m. Negl". A. **Nau'l** (öu og äu), Smaal. (Borge, Rygge og fl.), Østerd. „2) Hinde osv." A. Sæt. Ma. Gbr. „Ha Nageln paa Ouga", billedl.: være blind af Fordom.

nagla v. gjøre smaat Arbeide; pirke, pille = nigla, nugla. Tel. (Rauland).

„**Nagle** m. Nagle". A. **Navle**, VNed. **Nau'l** (öu og äu), Smaal. (Borge og fl).

naglefara v. a. (fer, foor), undersøge et Redskab om dets Nagler sidde fast; undersøge nøie. Meget udbredt.

Nagl(e)sprekk m. = Naglebit. Follo, Oslo, Vestfold. **Nöulespræng**, SSmaal. — **Naglsprett** m. d. s. Ma. Bald. Hadel.

Nagletrong f. at Negl gror ind i Kjødet. [illegible]dm. Gbr.: **Nageltraang**.

Naglfru f. = Ebbenfru. Bald.

na-glo v. n. (glo[illegible]r, glodde) = mordglana. Shl.

nahalda v. a. og n. = mordhalda. Shl.

„**naken** adj." A. „E æ[illegible] so full 'taa nakja Kjølt(d)", jeg fryser saa, [illegible] af indre Frost, som om jeg var nøgen. Ndm.

Nakna f. nogen Tilstand. Hall. (Aal). „Han sprang ut i Naknun". Lidet brugt.

„**Nakk**". A. „Liggja i Nakk aa Nuur", ligge og vride sig i Smerte. Sogn (Aurland). Og: „gao baade i N. aa N.", gaa omkring og vride sig. Ogsaa: „Han fere baade i Nakk aa Naur", han tumler stundesløs og sandseløs med Arbeidet; meddelt fra Sogn (Leikang). Og: „Han four i Nakk aa Nau", d. s. Sogn. „Han va saa i Nakk aa Nau ette Arbeisfolk", han løb stundesløst om for at faa fat i A. Ryf.

nakka v. a. (ar), prygle. Gul. Maaske eet med nakka, jævne (pynte). Jf. jenka, ferma.

nakka seg v. slaa med Nakken. Gbr.

„**Nakke** m." A. Somtid om hele Hovedet. „Illt i N." = „i. i Skallen, Hovui". Tel.

Nakkedrag n. Nakkedrag; Slag over Nakken, Gbr.; Stød i Nakken, Vos, Tel.

Nakkegrov (o') f. = Nakkehola. Tel. (Mo, Svein.). **Nakkagroov**, Jæd. Ryf. og fl. — **Nakkagrovla** (o') f. d. s. Sogn (Lærdal).

Nakkehogg n. Jævningshug i en Bjælke for at faa den til at ligge stille under Tømringen. Tel. Jf. nakka.

Nakkesina f. Nakkesene. NGbr.: -seeno.

Nakkesnue m. „gje Nakkasnue", drage Ens Hoved bagud ved at trække ham i Hovedhaaret. Sogn (Aurland, Hafslo).

Nakkjin se Natekjerne.

naltra v. n. hugge usikkert el. smaat; hakke. Hall. (Aal). Oftest: „naltræ aa haaggæ". Ogsaa: „naltræ aa hoostæ". Jf. knaltrast. — **Naltring** f. det at naltra. Hall.

Naltrehoste m. = Knartehoste. Hall.

„**Namn** n." A. **Navn**. Nhl. Vos, Hard. Sfj. Tel. Sæt. Ryf. **Nabn**, VAgder, Ryf.

Sogn og fl. **Næmn**, ØTel.(Bø og fl.). — A. „Heve du Rjupu?" B. „Eg heve Navni", jeg har ganske lidet, saa vidt at jeg kan sige jeg har; SætB. Ryf. og fl.
namen adj. følesløs ɔ: nomen. Helg.
Namna f. kvindelig Navne. Hard. G. N. nafna.
namngjeta v. a. = namnkjenna. Sogn: b.
Namning m. = Namne. Trondh.
namnskira (ii) v. a. = namnkjenna. Nfj.
Nann n. Tilredning, Pynten, se flg.
nanna v. a. (ar), tilrede, ordne; pynte; = stella. Helg.(Brønnøy, Bindal). „Nann' tee Mat'n". „No ha(r) du nanna Klæ'an!" — **Nann** n. Tilredning. „Eit vakkert Nann!". — Jf. godnannen.
?**napa** v. a. gribe med et raskt lidet Greb, snappe = noopa, knipa. Tel.(Moland, Kvitseid). Usikkert.
Nape m. Bjergknold som stikker stærkt frem eller op af en Fjeldslade. Sæt. Jf. Knape og Bjergtopnavnet „Knaben" i Li.
Nappand n. = Nappetak. Hall.(Aal), NGbr.
„**narra** v."A. **nare, nåre** Østl.(Østerd. og fl.). — „**narrast** v. gjækkes". A. Sæt. Ma. „Narrast paa aen".
Narre- i Sammensætninger om det urimelige, urimeligt store, voldsomme, „overhendige". Ryf. „Eit Narra-veer".
narrelege adv. naragtigt; urimeligt; overvættes. Ryf. „Narraleg stoor'e, vakker". Og adj. A. Ryf. — **narrskleg** adj. naragtig. Tinn.
Narrljos n. lysende elektrisk Udstrømning; f. Eks. fra en Hests Øre. Tel.(Treungen).
narr-voren adj. naragtig. Ma.
narutt adj. om Hud: knudret, arret, furet. Gul.: „naraat paa Kropp'a". Sjelden. **knaraat** d. s. meddelt fra STrondh.(Tydal). Jf. narvutt, Narve.
narva v. a. bearbeide Læder over et ribbet og rudet Jern- el. Træstykke, **Narvejarn** el. **Narvetre** n. Dal. Jæd. Ryf. Ogsaa kaldet: „setja **Narve** paa Lær", Rog. Jf. Dansk-tysk: Narve (paa Læder); Norsk: Narve, Norve ɔ: Revle.
Narve m. ɔ: Arve, Alsine. Gbr. — Sv. Diall.
narvutt adj. om Hud: fuld af smaa Furer og andre Ujævnheder. Rog.: „narvete".
„**nasa** v. n. lugte; snuse". A. „Nasa se fram", Vald. og fl. **naasaa**, Totn, Gbr. Innh.; kan være **nosa** (o') se d.
Nasabitar m. hvasmundet Person. Tel.
Nasabobbe m. Snotklump i Næsen. Hall. — **Naasaabjøynn** (ɔ: bjørn) d. s. NGbr. — **Nasabuve** m. d. s. Tel. — **Naasaaboor** f. = Næsebora. NGbr. — **Nasafjodr** f. Næsesløi. Tel.(Selljor: -fjær); **Naasaafjær**, ØTel.(Hjartdal). — **Nasapitta** f. Næseforstoppelse, Snue. Voss. — **Nasatøyr** m. Næsedryp i Kulden. Tel. Spøgord. — **Nasesipp** m. Næsetip. Ma.
Nasafisk m. den først fiskede Fisk.
Nasagrev (e') n. 1) fremtrædende Næse. NGbr. 2) næsvis Person. Smaal. Oslo.
Nasapære f. d. s. Smaal. Og: „Neesegræv, -pære, -pærle", omkring Oslofjorden.
nasagruve adv. = i Gruve. Vald.(ØSlidre).
Nasahug m. Kløe og Stikken i Næsen; dette skal varsle Gjester; se Hug. Smaal.: -höu, -häu; Totn: **Naasaahöu**. Oslo, Vestfold og fl.: **Neesehäu**.
Nasakast n. Bebreidelse. Smaal. Trondh.
Nasasinne n. opbrusende kort Vrede. Ma.
Nasasjo m. Næsesø; = Stoplessjø. Ndm. Ryf. og fl.
Nasaskrunt m. Næsehulen med de omgivende Brusk- og Beendele. Shl.(Fjellber, Fitja og fl.). Se Skrunt.
„**Nase** m. Næse". A. Hall. (NGbr. sjelden).
nasen adj. snusende; som har sin Næse allevegne, næsvis. Vald. Og: **nasig**. Flertal af begge Ental: **nasigne**, Vald.(ØSlidre).
„**nask** adj. 1) graadig, hidsig". A. Nordl. Sogn (grisk, nærig); Shl.: „nask aa ni(d)ig". 3) bittert kold. NBerg.?
naska v. a. og n. 1) faa i Orden i en Fart. Ryf. „Naska dæ tee". 2) gjøre sig det hyggeligt. Tel.(Kvitseid og fl.). Jf. nask, behændig. 3) æde tidt og lidet ad Gangen. Tel.(Rauland). Vel eet med naska A.
naskeleg adj. behagelig, hyggelig; „koseleg". Tel.(Kvitseid, Selljor). Jf. go(d)naskeleg. „Ho livde der paa Gar'n so nett o naskeleg som noken". „Kyyri heve de so naskelegt, gjæng der so roolegt i de gille Veite".
Naskerjuv m. en Rapser. Ryf.
nasla v. 1) æde smaat og med en hl-Lyd og en liden Næselyd; æde som en Kat; gnave sagte. Ma.; INfj. omtr.: **nahle** Stryn, **nahlkje** Breimn. 2) rapse = naska. Li.(Eikin). (?G. N. nasla gnave).
Nasleie(!) n. lidet svagt Væsen, som dog bjerger sig over Forventning. Nfj. „Nahleie", Stryn; „Nahlkjeie", Breimn.
nastira v. = naudstira. SShl.
Nat n. = Nate m. Oslo.
„**Nata** el. „**Nate**", i Sammensætning. **Natekjerne** m." A. **Natakjonn** f. (pl. ir), Tel.(Vinje og fl.); **Natkjønni** (el. Natkjtkjønni) m. Rbg.(Aamlid, Sæt.), Tel.(Treungen); **Nakjkjønn** f. Tel.(Tinn, Sauar, Moland og fl.), Sæt.; **Na(k)kjin** m. Hedm. SGbr.; „Nakke", pl. „Nakker"(!), SGbr.
Natahypja f. Pose at plukke Nødder i. Hard. — **Natapøk** m. d. s. Hard.
natalege adv. raskt og kraftigt; energiskt. Ryf. „Me roodde, sleit, spraang so natelege". Shl.: „natale".
„**naten** adj. rask, behændig". A. Sogn, Sfj. 2) rask til at finde sin Fordel; om sig = na; = fyre seg. Helg. Trondh. 3) livfuld; energisk; Nfj. og fl. Ogsaa: meget avledygtig, om Handyr. ISogn. Se flg.
natende adv. forstærker Ord af Begrebet „hvas" og lignende. Sdm.(Norddal, Hjørungfjord). „N. kvass; n. kald". „natande

frisk", Sogn (Lustr, Hafslo). Ogsaa: **notande**, se d. Jf. **naten**, **natr**; desuden Nata (Nota, Netla), og delvis Not (Nød).

natig adj. 1) flink til at faa Tag (Greb) paa noget, flink til at passe sit Snit; livskraftig; kraftig og smidig; energisk og dl. Tildels = naten. Ma. Li. Jæd. Rbg. Shl. „Dæn Jednstöurn æ saa nadig te ta Tag", omtr. = kvass; Ma. „Olderæ æ so mykje natige te vekja at d'æ kje Raa te faa 'ne vekt", Shl. (Fitja). „Katt'n æ nadig"; Kvin. Jf. nøten. 2) nærig, grisk = nadig nadog, hvilket maaske er væs. samme Ord.

Natklepp m. Spetmeise, Sitta Europæa. Ogsaa: „Nakklepp". Meddelt fra Hard.

natr (na'tr), 1) liden, sammentrængt og livfuld; rask og kraftig; energisk; dels omtr. = naten, natig; dels = kvat, kvass, gløgg. Romsd. Ndm. Fosn. „Ein na'tr Kar æ litinvorin aa snar aa døktig", Ndm. „Natr Kniiv, Hæst, Ungje". 2) om Vind som kommer med hvasse Stød, spruttende. Selbu, NØsterd. (Oos). 3) opfarende. Østerd. (Foldal). Jf. de flgg. og snatra, knatra.

natr- i Sammensætning: **natrkald** adj. = natende k. Ndm. STrondh. — **natrkvass** adj. = natende k. Ndm. STrondh. — **Natrunge** m. = natr U., friskt og uroligt Barn.

natrande adv. = natende. Romsd. Ndm. STrondh. „n. kvass, kald, fint".

natren adj. ujævn, a) om Hud: knudret, finnet, arret = narutt. Fosn. b) om Vind: = natr. Fosn. Ndm. „Han va natrinn mæ Vinn'a". Jf. Notra.

natrutt adj. 1) = natren. N- og STrondh. Østerd. Gbr. „Natraat paa Kropp'a". „Vinn'n e natraat". 2) lunet. Innh.

Natskrik (ii) m. = Natesfrikja. Hard. Ryf. **Næt(t)askriike** f. Vestfold.

Natskul (u') f. og n. Nøddeskal. Rbg. (SætV. Aamlid), VTel. (Moland, Treungen); ogsaa: **Noteskul**, Aamlid; **Netskul** (e') (o'), Mol.

„**Natt** f. (Fl. **Nætter**) Nat". A. **Naatt**, Tel. (mest udbredt), Hall. (Gol), Ryf. Shl. **Noott** (ou, tt; forskjelligt fra „Nout", et Vod), Sæt. VAgder, Dal.; derimod: „Naattvor", Ma. Flertal: **Nett'ar** (e'; og ofte ee), VTel.; Rbg. Ma. (i Sæt. og flere Steder i Agder er baade Vokal og Konsonant lange); **Neet'a**, Hall. (Gol, Hol). „D'æ burt' i Natt'n (Natt'a)", aldeles urimeligt eller umuligt. Jf. Haustnatt; Sv. Diall.: nat = omöjlighet. Jf. „gaa mæ Dagjn".

Nattarbeid n. -arbeide.

natt(e)gamal adj. natgammel.

Natt(e)gangar m. En som færdes om Natten; særlig: en Nattefrier. Gbr. og fl. **Nattfl(j)ugar** m. d. s. Gbr.

Natteklaara f. klart Veir om Natten. Ma

Nattekuarr m. = Nattramn. Ringerike (Snarum). Og. **Nattekörre** el. **-kurre** f. Ring. (Modum, Snarum).

Natt(e)ro f. Natterø.

Nattestod (stoo) n. Nattetummel, Natteløben. Ryf. (Skutnes, Tarvastad). Jf. stoda; Nattstod, A.

Nattevak n. Nattevaagen. Tel.: **Naatte-**.

natt(e)vak (langt A) adj. som har været vaagen den hele Nat. NGbr. — **nattvakt** adj. d. s. Tel. (naatte-), NGbr. (Lom) og fl. **nattvakje** adj. d. s. NGbr. (Baagaa).

„**Natthald** n." A. **Noutteshall**, Sæt.

Nattkabbe m. Trækløds som holder Ilden vedlige Natten over. Totn. — **Nattkubbe** m. d. s. Østerd.

Nattmeim m. Linje paa den østre Himmel af den opstigende Nat (Jordens Skygge). VTel.: **Naatt-**.

Nattrugga f. et Slags Vekkasin. Land.

nattseten adj. som har siddet oppe hele Natten. Tel.: naatt-.

Nattstad m. natligt Opholdssted. Ogsaa: Mærke eller Spor efter nogen eller noget, overhovedet. Tel. (Bø). „Eg seer kje Naattsta'n tee'n, han æ som sukkjen nee".

„**Nattverd** m. Aftensmad". A. **Nattvool**, Gul.; **Naattvør** og **-for**, Ma. (Bjelland, Grindeim); **Nettvær** (e'), Tel. (Vinje). 2) Mad for Natten. Helg.: **Nattval**; YSogn: **Nattoor**.

Nattvoka (o') f. Nattevaagen. NGbr. (Baagaa): **Nattvuku**.

nau-. Ved flere, maaske de fleste, af de følgende, især de sammensatte, Ord som begynde med nau, lader det sig vanskeligt afgjøre om der foreligger naud eller nauv (eller nau). Mange af dem har nau i de Maal i Nfj. og Sdm. som pleier at beholde D, og omvendt ogsaa i de Maal som pleier beholde V, som Tel. Hall. Undertiden synes D indkommet ved Smitte fra Naud eller ved Forsøg paa at forklare. Jf. Naadeljøs ɔ: Naaeljos. De fleste er dog opførte med naud-, her ligesom hos A.

Nau, anstrængt Skynding; aandeløs, næsten raadløs, Hast. Ryf. Sfj. (J- og YDale), YSogn. „Fare i Nau"; Sfj. „Dæ har inga Nau", det staar ikke paa; m. St. „J Nakk aa Nau"; YSogn. Ogsaa: „i Nakk aa Naur"; se Nakk, naura. Jf. naua (seg), nauig. Maaske: Nauv el. Naud.

Nau f. de Fnug af Hudskjæl, Uld og Smuds, som falder af Ulden under Spinden og Væven. Tel. (Kvitseid, Selljor, Moland, Mo). „Sou'n maa faa atte Nou'æ sii, ska han bere Udd (Ull)", Moland. Mere brugt er „Sounou", d. s. Tel.; „Säuvnäuv", Odal. Ogsaa: „Vaarnou", Smuds paa Fæ, især Faar, om Vaaren; Tel. Jf. Nauhud. Maaske Naud: Odals V betyder selvfølgelig intet mod Telemarks Mangel; i Tel. er det: Louv, Rouv, Klouv.

naua v. n. (ar), 1, føle Tid bort; nøle. Hall. (Aal). „Nauæ aa nølæ". — **Naue** m. 1) en Søler, Nøler. Hall. (Gol). 2) et

lidet svagt slet fodret Husdyr (en Stymper?). Hall. (Sol, Hol). Ogsaa: „Vaarnaue" m. d. s. om Vaaren.

naua v. a. og n. (ar), 2, 1) angribe, anstrænge. a) skade. NSmaal. og fl. „Dæ kunn' eette (ikke) näue", det var ikke af Veien. b) **naue seg**, gribe sig an; være meget ivrig og skyndsom i Arbeidet, drive stærkt paa. Nfj. Sfj. „Han naua seg so, va so n a u i g e, dæ va kje Raa te hepte haanaa", Sfj. Hedder ogsaa **nogge seg** (se d.). Sfj. c) v. impers. knibe, være knapt, være vanskeligt, holde haardt. Nfj. (Gloppen). „Dæ skulde näue um du hadde dæ førr". Ogsaa: „Dæ ska näue seg; Nfj. I Shl.: „da nauga kje", det gjør (har) ingen Vanskelighed (Nød). Hedder: **nøve** (ar), NGbr. (Lom). d) mangle, have det knapt, være trykket, plaget osv. Smaal. og fl. „Ho näuär eetteno", hun har det tilfredsstillende, NSmaal. „Han nöuer inte dær". SSmaal. I Tel. (Bø og fl.) hvor man siger „löuve, louve": „de nöuar kje". Ordet hænger vistnok sammen med Nt. og Holl. nauen, naauwen: knibe (nau, knap) men er i Bet. paavirket af Naud. Se nau-, Nau. Jf. nauv, nøv, nauvt (nautt); Sv. Diall.: nauga si, navva si ɔ: skynda sig. Det er altsaa eet med nauva, A. Se nøva.

naua adv. knapt; nødigt; ugjerne. Nfj. (Eid, Stryn), Sfj. Sogn, Shl. Ryf. „Dæ vil eg näua gjere"; Nfj. (Eid). Paa mange (de fleste Steder: **naue**; ingensteds hørt med D, selv ikke i Nfj.-Eid. Dog: „mæ Nöu'æ", d. s. Hard.

naualege adv. 1) inderlig, indtrængende, indstændigt. Ryf.; i Shl. (Bremnes): **nöugale** (som jöug ɔ: jau). „Han ba so nöualege". Dette peger mod naua (nauva) og mod „nauvlege ɔ: nauele, nøie", A. 2) særdeles; overordentlig. Ryf. Hard. Nhl. Sfj. „Nöualege gott, ringt" = nau-gott, nauende gott; Ryf. „Nöuale fiin'e", overordentlig smuk; Nhl. „nauele liiten" = nauliten. Sfj. Dette synes snarere eet med „naudarlege, yderlig" A., hvilket i Sdm. lyder „naudale" A., hvad der dog ikke hindrer at begge er nau(v)elege; se nau-.

„**Naudareld** m." A. Vestfold: **Näuræll**.

Naudargrode m. Spirer, Vækst, som kommer frem meget tidlig om Vaaren og som svinder (fryser, tørres) bort igjen. Hall. (Aal): **Nauargrooe**.

Naudarkidling m. lidet vantriveligt Kid. Hall. (Aal, Hol): **Nauarkilling**. Se Naur.

Naudarknute m. = Valknut. NBerg.: **Näua-**.

Naudarkrek n. elendigt vantriveligt Kræ. Voss og Sogn: **Näuarskrek**. I Num. (Rollag): **Nøarskrook**. Noget lignende i Bet. er Naur n., Nør n. Jf. naura.

Naudarnokke m. Gnier; smaalig og tvær Person. Nfj. (Stryn, Honndal, Innvik): **Naudanokkje**.

Naudarnysta? n. en Vantrivning. Ndm.: **Näuanøst**.

Naudarnytta? f. Nødhjælp = Naudnytta; ogsaa: Surrogat; ringe Reserveredskab. Romsd. Innh. Ndm.: **Näuanøtt(e)**. Molde: **Nøa-nøtte**. Ofte(st) n., maaske eg. Nau(d)a(r)nøyte; Romsd. Innh. Ndm. (Halse, Øksndal, Sunndal), Fosn. „Gaa væk ditt Näuanøtt!" (sagt til en liden fortrædelig brydsom Figur). Skal ogsaa hedde: **Näuanäut** m. En som man i Nødsfald tager til Kammerat eller Makker; Ndm. (Frei, Kvernes). „E vil kje vara Näuanäutn (og -nöttn) daakkaas!" Jf. Naut m., Nøyte n.

naudarnytten? adj. som forstaar at hjælpe sig med Bragredskaber og Surrogater; yderlig forsynlig; yderst „nytsam". Ndm. (Frei): **näuanøtten**. Se foreg.

Naudarodd m. = Angrsodd. Vald. (Vang): **Nauars-**.

Naudarskrik (ii) n. Nødskrig. **naudarskrika** v. (skreik) udstøde N. Hard. Shl.: **Nöuar-** og **nöua-**. Forskjelligt fra nau(d)skrika.

Naudarsmør n. et Saarplaster af Meel og Fløde som er indkogt til Smør. Totn (Vardal), Vestfold (Hov, Dramn): **Näuärsmør**. — **Nausmør** n. d. s. Vald. — **Nauarsflot** (o') n. Smør fra Flødegrød (anvendt saaledes?). Vald.: -flot.

Naudarverme m. = Naudeld. Hall. (Gol): **Nöuarværme**; Vestfold: **Näuärvärme**. — **Nöuvarme** d. s. Oslo (Bærum), NGbr. (Lom, Vaagaa).

Naudarvette n. elendig Stakkel; Stymper. Shl. (Etne): **Nöuavette** (el. -vætte?).

Naudarøle n. vantreven Stakkel; stakkels Kræ. Nfj. (Innvik, Stryn): **Näuda-**. Se Øle. — **Näu-äule** m. d. s. Meddelt fra Hafslo i Sogn.

naudbannast v. = naudbanna. Trondh.

Naudbergja f. noget hvormed man til Nød bjerger sig eller holder ud; omtrent = Naudarnytta. Tel. Rbg. (Evje, Sæt.).

Naudberging f. det at man bjerger sig til Nød. Tel. Rbg.

naudbrenna v. (er, de) = mordbrenna. Gul.: **no-** (o'—ö).

naudbrjota v. bryde ivrigt og vedholdende. Østerd. (Tolgen): **nobryyte** (o'—ö).

Naudbrote el. -a(d) m. el. adj. 1) „Snø'n æ Nöubraataa", naar Skorpen, „Skaren", ikke sikkert bærer et Menneske. Gul. (Røros). **Nobraataa** (o'—ö), Gul. (Aalen). 2) se Brote. Vesterbotten („Norsk" Dial.): neu-bråta, väg som hvarken bär eller brister.

Naudbrøyte? n. = Naudarnytta. Fosn: **Nobrøyt**.

naudbrøytt adj. n. vanskeligt at bane Vei. NØsterd. (Tolgen, Rendal): **nobrött**.

naudbyrgsleg? adj. som man til Nød kan

bjerge sig med. Østerd. (Rendal), omtr.: **noböhle** (no'—nö).

„**Naudeld** m." A. Ma. **Nöugeld**, Shl.

naudelta v. a. forfølge, jage, plage, ivrigt og uafbrudt; ogsaa: mane, trygle uafbrudt. Ryf. Shl. „Eg ska nöuelta deg te du gjev'e deg".

Naudelta f. „leggja Nöuelta paa ein" = naudelta ein. Ryf. Shl.

„**naudende**", A. Og: **-ande**, Voss, Sogn, NGbr. Rbg.

„**naudfaren** adj." A. 2) = illa faren. Røldal.

naudfeig adj. som dør uventet eller omkommer paa et tilsyneladende ufarligt Sted, = fjørfeig. Lof.; Hall.: **naufæg** (meddeelt). „blaafeig", d. s. Helg.

naudfeng adj. hinderlig for Fremkomst; mest om Sne som giver slet „Føre", fordi den er for kold og melet, el. for fugtig, „kram". Østerd. (Dos, Tynset): **nofæng** (o'—ö). — **nofæng(j)en** 1) d. s. Østerd. (L. E., Tynset, Rendal). „Snø'n æ n.". 2) tvær, uvillig. Rendal. „De gjekk nofænge" = traatt, traudigt.

Naudfengja f. Person som man ei blir kvit; paatrængende P. NØsterd.: **Nofæng**(j)e.

naudfiks adj. overmaade „fiks". Li.

naudgreid adj. overmaade „greid". Ma.

naudgirug adj. overmaade „girug".

naudgnaga v. gnave el. mane uafbrudt. Stjør.

„**naudgod** adj." A. Ryf. Ma.

Naudhende n. en yderlig sjelden Hændelse; et reent Slumpetræf. Rbg. Tel. (Raul.).

„**naudig** adj." A. 2) uvillig, ulysten, som gjør nødig = traud; ogsaa adv. Ma. Hard. „Han va so nöuige te lova". Ogsaa: „**nautra'dige** te lova"; Hard. (Odda); maaske: nau-traudig. Og: **nöug'e** Hard. (Ulvik). — **nau-ug** d. s. s. 2). Røldal. G. N. naudigr, naudugr.

Naudkaup n. „De gjekk paa Noukoupe (at eg fekk de)", det var (skeede) med Nød og Neppe (at jeg fik det). Tel. (Sauar, Sel. Kvitseid, Laardal, Rauland, Moland).

Naudkjering f. Kvinde i Barnsnød. ØTel.

naudleg adj. ulysten paa at gjøre, uvillig = naudig. Vestfold (Hov). „Han va saa næuli (öu) om dæ", han vilde saa nødig. Mere udbredt er „**naudlege** adv. nødig". A. Hall. Ndm. Sogn, Vestfold: „naule, näule, nöule, næuli; Nfj. og Dal.: „nöuele".

naudliten adj. yderlig liden. Rbg. Ma.

naudring adj. yderlig ringe. Ma. Ryf.

naudsnøgg adj. yderlig rask. Ringerike.

„**naudstira** v." A. **nöustiira**, stirre med opspilede Øine (forfærdet osv.), mens „niistiira" er stirre skarpt iagttagende (intenst); Dal. **nostiire** (o'—ö), stirre bistert, mens „niistiire" er stirre uafbrudt; Østerd.

Naudsyn (yy) f. noget man sjelden seer; = Naudhende. Ma. (Aaserall), Tel.

Naudsynd f. „fy Nöusynd", til Nødhjælp. Hard. (Kvamm). Se Naudsyn.

Naudsyndefar n. 1) = Naudsynd. Hard. (Odda, Kinsarvik). „Da kann alti væ fy äit Nöusyndefar". 2) ubegavet Person; omtr. = Mindremenne. Hard. (Kvamm). Jf. Naudarnytta (Naudarnøyte).

naudsyndele(ge) adv. nødvendig. Nfj. (Stryn).

naudsøkjen adj. udholdende i at angribe el. gaa paa. Forklaredes ved: „som søkje nautt" (se nauvt). Sogn (Vik og fl.).

naudtrygla v. a. og n. = naudtruga. ØTel.

naudtøvla v. a. og n. = naudtrygla. ØTel. (Bø, Sauar). Ogsaa: **nöutøble**. Se tøvla.

Naudvarme m. = Naudeld. Oslo, NGbr.

„**Naudverja** f." A. 2) Nødhjelp. Hard. (Odda, Røldal); Gul.: **Noværje** (o'—ö).

Naudvingl m. = Naudhende. Ma. Tel.

„**naudvæn** adj." A. Rbg. VAgder.

Naue se naua v. 1. — **naue** se naua adv.

nauere adj. pl. særdeles faa. Ring. Se nauvre.

naug adj. 1) ɔ: naudug. 2) knap ɔ: nau(v). Shl. — **nauga-**, 1) ɔ: naudar-; 2) ɔ: nau(v)a-. Shl.

Nauhud f. Overhud, Yderhud, Epidermis. Hedm. Jf. Nau f.

nauig adj. som arbeider ivrigt og anstrængt; yderlig skyndsom og flittig. Sfj. Nfj. Se naua (seg) v.

Naukr m. Klynker, Stymper. VTel. Se flgg.

„**naukra** v. a. anstrænge". A. „n. seg". Hard. (Ulvik). **nokra** (o') v. n. Nfj. (Eid), Sogn. „Han gaar aa nokkra uppe", anstrænger sig med Arbeide, naar han burde være i Sæng; Eid.

„**naukra** v. n. klynke". A. Tel. 2) udstøde en Række eenstonige uforbundne skjælvende Smerteslyd; stønne dæmpet. Tel. (Vinje, Mo, Mol.), Hard. Ogsaa „**naukra** seg" = gjeva seg. Hard. **nokra seg** (o') d. s. Sogn. Se nokra. — **Naukr'e** m. En som naukrar. VTel.

naukreleg adj. klynkende; stymperagtig. Tel.

Naur n. en svag og forknyttet liden Figur, en liden Vantrivning. NBerg. Ogsaa **Nør**, se d. Jf. Nuvra, Nyvre, Nøvr, naura. — **Naur** m. se naura.

Naur, Skynding = Nau; se d. og Nakk.

naura v. n. og a. (ar), være i stilfærdig stadig, men lidet effektiv Virksomhed; pusle; pirke, pille; grave. Sogn, Shl. Sfj. Nfj. „Han naura mæ da". „Naura paa". „Naura i seg", æde jævnt og smaat. „Naura tee seg", grave til sig. — **nora** (o'), d. s. Sfj. — **nauvra** d. s., meddelt fra Shl. Og **navra**, Shl. Jf. gnaura, knaura, gnora, nura (gnide osv.), og nauver, Nau, nau, og (g)nava, nuvra, og fl. — **Naur** m. En som naurar. Nfj. — **naure** se nauvre.

nauren adj. = nau(v)ervaksen; lig et Naur. Sfj. og fl. „D'æ eit naure Slag (Rase)".

naurvekst adj. = nauvervaksen. Sfj. (Førde).

Naustr n. Baadeskur = Naust. SJæd. NGbr. Tel. (Moland).

naustvill adj. kommen paa Vildspor, for-

vildet; fortumlet; = buvill 3). Sogn (Lærdal). „Han slyyg'e nåustvidle". Maaske: som ikke kan finde „Naustet"; jf. buvill (budvill?), døgervill. Hedder: nåusvidle, Aurland i Sogn; opfattes som „nautsvill" og bruges mest om Kvæget. „Kyyr'i springg'e nåusvidle". Dog ogsaa: „Denna Geut'n slyyg'e nåusvidle itte Jæntao han ikkje kann sao".
Nauta f. kvindelig Tølper; bruges som Skjældsord = Naut. Ma. Li.
Nautéband n. Baand, hvori Nød er bundet til Baasen. Tel. Voss. Nautabandshes n. = Nauteheš; se Hes 1, Voss.
Nautebræsa f. Kokase. Sæt. Tel.
Nautegse (kj) n. Ko's Galop. Hall. Se Egse.
Nautekusse (u') m. Kjødmeise. VMa.
nauteleg adj. tosset = nauten. Tel.
Nautery(gj)a f. Kokase. Tel.
Nautesinne n. utæmmet brutal Vrede. Ma.
Nautestokk m. = Nauteheš. Tel.
Nautgard m. Fold eller Indhegning for Fæet om Sommeren. Gbr. (Lom og fl.). Østest: Nöuggal.
nautradig adj. ulysten. Hard. Se naudig.
Nautsvein m. Hyrde. Gbr.: Nöussvein.
nautt adv. se naudsøkjen; nauv(t).
nautvoren adj. plump og indskrænket. Tel. (Rauland, Vinje og fl.): -vooren.
„nauv adj. knap, knibende, især om Vind". A. nöugg'e, Shl. „2) karrig; smaalig". A. nöuv, nöuv'r, Ramd. Innh. (især: nøieregnende og let stødt, sær; se nauver, A.); nøv, Hall. Busk. Rbg. Ma. Dal.; nøv'r, Shl. Vinger; nøv'ar, Vald. (ØSlidre, som deeg'ar; ogsaa „nauv"). 3) knap, utilstrækkelig = snaud. Ma. Rom. Ryf. og Shl.: nøv'r; især n.: nøv'rt. 4) forsigtig til at forsyne sig = svinn. Ryf.: nøv'r. 5) nøiagtig, nøie tiltræffende, nøie. Sæt. og fl.: nøv'e. „De heve nøvt", adv., det træffer nøie til, i Gjetning. 6) adj. n. og adv.: nautt, knapt, vanskeligt, neppe. Dal. Li. Røldal, Tel. Rbg. og fl. „D'æ nöutt dæ gjæng an". Ogsaa: „dæ gjekk paa nöutt", det kneb med det. Dal. Dette „nautt" adj. n. og adv. (A.) kan i Tel. og Rbg. vanskelig være udgaaet af Formen nauv (dOuv'e, douvt). Paa (de fleste af) de samme Steder bruges nøv i Bett. 2) og tildels 5). Jf. naua v. 2, c).
nauvhjarta adj. snæverhjertet. Jæd.: „nöujærta".
nauvre adj. plur. særdeles faa. Hadel. „De va nöuvre som ville gjøra de". nöuere, Ringerike, Modum; nöure, Hedm. Vel til nauv, nauver. Ogsaa: nøggre, Modum. Vel til nøgg = nauv.
nauvsedd (v, ee) adj. nøiesecnde. ISogn.
„nauvt adv. knapt; nøiagtigt". A. nøvt, Sæt. Ma. Dal. og fl. se nauv (nøv). „Mæla nøvt". Og: nøvr't, Ma. Ryf. „Mæla n.".
„nava (2) v. a. (ar), afkappe". A. Sdm. (Vanylven), IRfj. (Honndal): nave (de). Jf. gnava.
Navafis (ii) m. = -pist, Fasgarfis. Nhl.
„Navar m. Naver". A. Navaar, VAgder; Naavaari og -e, Rbg. (Sæt. Rbg.), VTel. 2) et Insekt som færdes meget over Vandet, sandsynligvis en Styng, Libellula. Shl. 3) en Stymper. Shl. Ogsaa: „Totnavar", Shl.
Navarakš n. den skruede Egg, „Aks", af en Naver. Trondh. Ndm. Nfj.
navaskjera se nevaskjera.
Navelbast n. = Navlebast. Innh.
navra v. a. grave el. skrabe sammen smaat og møisomt; omtrent = naura, men mere effektivt. Shl. (Fjellber, Etne). „Navra i Hop". „Navra tee seg". Vel til (g)nava.
naa seg v. faa Hævn, faa Satisfaction. NGbr. (Vaagaa, Lom).
naa'a, naadaa se knoda.
Naa-a-rel n. lidet Barn som har begyndt at gaa og endnu gaar og vugger og vakler. Sogn (Lustr, Vik): Nao-a-reel. Til rela (ridla), vakle osv. Naade el. Naae?
Naa-a-straa n. lang og tynd Figur. ISogn
„naableik adj. liigbleg". A. Sfj.
„naada v." A. „Trøste aa nava meg!" Voss.
„Naade f. Naade". A. Flertal: Naa'ir, Tel. (Veum). „Dei site naa paa Naa'ir paa Gar'n", paa Eierens Naade. G. N. nádir Beskyttelse, Ro, Fred.
Naademaal n. Ro; Fred. ISogn. „D'æ kje Naoemaol mæ de(g) før(r) du faor dæ"; Borgund. „Naoamaol", Aurland.
„naaleg adj." A. Ma. naarleg, som har et elendigt Udseende; Nedre Tel. (Sauar); Vestfold: -li. 2) yderlig mat, livløs. Li. (Eikin): „naalig i Maale". Jf. nødeleg.
naafaren adj. magtstjaalen og sammenfalden, især af Skam. Ma. Tel. „Skjæmd o n.".
naafarsleg adj. 1) = naafaren. Ma.: -lig. 2) af et elendigt sygeligt Udseende. Ma.
Naagauk m. Gjøg som spaar Dødsfald. Udbredt. „Noor(d) æ Naagauk".
Naahus n. Hus eller Rum som er uhyggeligt ved Kulde og Tristhed. Vesteraalen.
naa-ig adj. = naaeleg. Nedre Tel.
„Naaljos n." A. Særlig: elektrisk Udstrømning fra en Spids. Ryf. Shl. Naa-a-(l)jos, svagt brændende Lys, Praas; Nhl. Jæd.; Nfj.: Naadeljøs; Sogn: Naoaljøs; ogsaa om En som seer elendigt svag ud.
Naallr se Gnaldr.
Naalstraad m. = Naaltraad. Ma. Gbr.
Naals og Naalse f. og n. d. s. Ma.
„Naam n. 2) „Ikkje Naame nær", langt fra ikke". A. „Inkje Naa'ma nærre", Røldal. „Ink'e Naa'me neere (neeri)". Ma. Sæt. Ogsaa: „D'æ inkje paa Naami neeri so", SætB. Tel. (H. O.); Hard. („pao N'e nærre"). „I. Noom'mee neere", Nedre Tel. „I. Noom'mo neere", Jæd. Ogsaa: „D'æ kji Naamuns neeri", SætB. Se nærmun-

des. „Dæ va Noom'me neer(e)", det var nær nok; Hall.(Gol), Ma. „4) Greb osv." A. „Kome-paa Naam'i"; SætB.
naama v. n. (ar, a og te), berøre med Enderne; netop strække til = røkkja ihop. Shl. (Etne). „Dæ naama so tee".
naamevalen adj. vaalen indtil Følesløshed og Lamhed. Voss: ao.
Naamtre n. = Naamtroda? Tel.(Moland).
„**Naamtroda** f." A. Sæt. **Naamtroo** n. Ryf.; **Numstroo** (f.?) n. pl. Dal.(Hæskestad); **Naavtroo** d. s. Ryf.
Naamuns se Naam; Nærmune.
naanoten (o') adj. = naanøyten. Tel.(Raul.).
„**naar** adv. og conj." A. **naa**, Rog.; **nao**, Sogn; **neer**, Hadeland. I Ma.(Grindeim og fl.) er **nær** (og neer) adv.: paa hvilken Tid, naarsomhelst; **naar** conj. naar. A. „Nær kann eg kaama?" B. „Nær du vi". Men: „Naar han kjæme, saa — —". Ligesaa i NGbr.(Vaagaa): **neer** el. **kaaneer** adv., **naar** conj.
naarleg, naarli se naaeleg.
Naasa, Naasaa se Nos.
naava v. n. (ar), gaa omkring smaat syslende, søgende osv.; pusle; lusse; gjøre sagte Støi; tildels = tusla. Tel. Shl. „Nuske o naave". „Han hev vore te naava o stole". — **Naav** n. det at naava. **Naaving** f. d. s. Ofte om Spøgeri: „Naav(eri)".
Naaveitsla f. Ligfærdsgjæstebud. Shl.
„**ne**, Partikel, i so-ne, daa-ne osv." A. I VAgder og en Del af Rbg. og Dal.: **n**, som Tillæg til demonstrative Ord, som derved kommer til at pege langt bort = „na"; medens **æ** (og **ee**) peger nær: dei'n (dæraa) og dei'æ (heraa), detten og dettæ, syssen og syssæ osv.; se dei, denne.
„**nebbeleg** adj." A. 2) liden net og tækkelig. Bamle, Ma. og fl. 3) pyntelig og forsigtig i Optræden. Ryf. Rbg. (Honnes). „Nebbeleg o fø", let at fodre.
nebbelege adv. net, pynteligt. Rbg. „Han slapp n. fraa dæ".
Nebbenfru f. = Ebbenfru. Tel.
Nebbenos (oo) n. næsvis og spidsfindigt afbidende liden Person. Østl. Og **Nebbenoose**, Østl. Berg. Nebb, Noos (Mule).
nebbutt adj. næbbet; som gjerne bruger Næb.
„**ned** adv. ned". A. **ni'e** og **nee'e** ɔ: nidr; Sæt. — **ned-aa** : **nee-aa'**, Tel.(Skafsaa); **ni-aa'** og **njaa**, Sæt. — **ned-etter** : **neet'-ette, neet'itte**, Helg.(Vefsn), Ryf. SBerg.; **nee'tee** NGbr. — **ned-i** : **nir'i** (og **ni'ri**), Tel. (Mo, Vinje, Rauland, Høydalsmo), G. N. nidr í; men: „den „nei'ri" og „nee're Kjeft'n", nedri, tildels sammestedes. — **ned-imillom**: „da foor nee-imyll(j)aa", det gik til Spilde. Nfj. Sfj. — **ned-med**, nede ved Siden af. NGbr.: **nee'mee**. „E sal neemee Aamn'ee".
neda v. n. aftage, om Maanen. Ryf. Shl. „Maanen neea(r)". Og: „Maanen æ neeande(s)". Og: „Maanen æ i **Neeande(s)**, el. „i **Neeingjaa**" (bestemt f.), Ryf. Shl. „I **Neean**"; Smaal. Gbr.
„**nedan** adv. nada, Sdm." A. Nfj. 2) præp. a) nede fra, op fra. Østl. „Nee'a Viika". b) nedenfor. Gbr.
nedan-aa adv. og præp. tæt inde ved den nedre Side af noget; nedenfor men lige op til. Tel.(Vinje, Raul.). Jf. innanaa, ovanaa utanaa. Oftere: **nee'andaa**; Vinje, Raul. Sjelden: „neeanda"; Raul. „Narine ligg'e neeandaa Baat'n". Ligesaa: aamandaa osv. — **nedan-til** : **nee'aante, nee'aate**, VAgder. — **Ne(d)ande** n. se neda v.
Nedan-deild f. nedre Deel af Særk. Hall. (Aal): **Neeadæld**. I Vald. (Vang): „Nærild", se Nederdeil. — **Neeadel** m. nedre Deel, overh. Hall.
Neda-nok m. en Vantrivning født i Næ; Stymper; Pusling. Se Nok. Tel.(Grandsherad, Heiddal, Hjartdal, Bø, Rauland). „Vi du leggje paa denna Neeanookjn?" „Neeanook vi eg inkje heite", i mange Stev. Forblandes i Stevene ofte med „Nee-o-Noor"; se Nord.
nedanvert av præp. paa den nedre Side af; nedenfor. Tel.(Fladdal, Seljor). „Neeavert av Aakrn". Se vert. G. N. nedanverdr nedadvendende.
„**Nedar** pl." A. I Vald.(Vang): **Neea**, bestemt **Neeadn**, i **Neeo**. „I **Blaa-Neeo**" = i sai(n)ste Skipt'æ; Sæt. Men: „paa blaae Neeo", Vang.
nedaste adj. og adv. nederst(e). Tel.(Vinje).
ned-aura adj. overdækket med Grus, „Aur". NBerg. Ogsaa: **nee'øyrt**.
nedaatgjord adj., part. af „gjera nedaat", kastet til Jorden, til Gulvet. Ogsaa fig. NGbr.
Nedber n. = Nedburd. Jæd. Dal. Li. Tel. **Neebersla** og **Neebæra** d. s. A. Ryf.
ned-budd adj. om Gaard: ødelagt ved slet Dyrkning. Shl. G. N. búa nidr ødelægge?
nedd, Nedd, nedde for knell-, se gnell.
Nedd (e') m. 1) Sting eller Hold i Kroppen. Tel.(Moland). 2) stikkende, lidt fugtig Kulde. VTel. Sæt. „Ein kalle Nedd'e i Veiri". Maaske til Nadd(e), Spids. Jf. Negg (Nagge). Jf. dog ogsaa Gnell (Gnallfrost), Knell.
Ned-dregt f. det at drage eller drages ned, Neddragelse. SætB. „De va slik ái Needregt o gipte seg mæ vaakt Foukt", det drog En saa ned.
nede adv. nede. Noget udbredt. „Her nee'e".
Nedfalls-sky n. et seigt slimet Overtræk over Græs, især Finn-gras. Tel. (Skafsaa).
Nedfella f. faldet Træ = Fella. Vald.
ned-fjøra adj. nedgleden; af „fjøra ned". Tel.
nedfortvert adv. endelig; absolut. Tel. Bamle.
Nedgangs-skule m. = Svarteskule; (især om Universitetet i Wittenberg). I Folkesagn. G. N. nidrgangr Nedgang.

ned-grynnt adj. nedtrykt. Gbr. Af grynna.
Neding m. Gjenganger, Spøgelse. Sogn (Borgund): Ni'ingg. Maaske til Nedar, nidar; jf. Nedanok. Se A.
Nedlaag f. = -loga. Gbr. (Lom): Neelaag, pl.: -læg.
ned-lesst adj. overlæsset; nedsænket (i Arbeide, Sorg). Romsd. og K. Af lessa ned.
„**Nedloga** (o') f. = Laag". A. Neelaaga, Helg.; Neelugu, Selbu; Neelu(w)u, Innh.
Nedloga (o') f. 1) liggende el. nedlagt Stilling; Nedlægning; Nederlag. Rbg. „Han laut i Neeloga", han maatte bide i Græsset. 2) noget som er nedlagt til Opbevaring; Nedlægning. Vald. (Vang): Neelogo. Eg. eet med foreg.
„**nedre** adj. nedre". A. neiri, Sæt. (äi), VTel. (Moland, Skafsaa, Mo og fl.), men „Nøyre-Bø", Gaard i Skafsaa; (form. Bø).
nedrefram adv. 1) fremad paa den nedre Side (af Gaardrækken i Lien); ad den nedre Vei, langs Elven. Gbr. (NGbr. Fron, Øyer): neere-; Hall. (Aal): nære-. „Kjøre neerefram". Modsat: øvrefram. Ogsaa: „neereframt"; Gbr. 2) i de nedre Egne. Gbr. Hall. „Bu n.".
nedreleides adv. = nedrefram. Hall.: nære-.
ned-rennd adj. om Mælk: skummet; til renna ned. Gbr. (Lom, Vaagaa).
Ned-røytar adj. slet Husholder; En som lader raadne ned, „som røyter Huu'see nee". Helg. Ramb. Østerd. „Ette ein Uppbyggjar kjem ein N.".
„**ned-sedd** (ee) adj." A. Sæt. Sfj. (Jølstr).
„**ned-sjaa** v. a." A. Sæt. „Nisjaa seg", ringeagte sig, nedværdige sig; Sæt. „Han nisaag seg so han gjaari de". J SBerg. (Kinsarvik, Strandebarm): „sjaa nee mæ" foragte.
„**ned-slegen** adj." A. 3) foragtet. Hard. (Ulvik).
ned-snjoa adj. oversneet. NGbr.: -snooga og -sjooga.
ned-styrt (yy) adj. ødelagt ved Vanskjøttelse. Ryf. Shl. „Ein nee'styyrte Gar". Til styra ned.
ned-støytande adv. stødende eller styrtende ned. Sfj. Sogn. „Da rignde so n." „Han bannde so n.".
ned-veltande adj. om Svangre: som venter sin Nedkomst. Tel. Hall.
Nedvid m. Træværk nedentil; modsat Uppvid. Nfj. (Honndal, Stryn): Nee'vide.
ned-øyrd adj. = nedaura. NGbr. Voss, Ndm. og fl. Til øyra. neeørt, Sfj. (Jølstr). Ogsaa: neeyrt. Nfj. Sfj. „Kjellarn æ gott nee'yrte". „Neeyrt' 'ta Snøv'a", overdækket. Til yra = øyra.
„**Nefs** m." A. Gysen; Rædsel, Modbydelighed eller Uhygge som ledsager et Væsen = Kaldhjelm, Stygge osv. Røros, Selbu, Ndm. „Dæ folde slik en Næfs mæ 'aam". Nøfs, Østerd. „Dæ føle en Nøfs mæ Bjønn'n".
„**nefsa** v. a. 2) stikke paa". A. Stjør. 3) bide omkring sig; snappe efter. Tel. (Eidsborg). Jf. nassa.
nefsleleg adj. bidsk; om Hest og Folk. Tel.
Nefsing f. Stiklen; Tirren. Trondh.
„**nefst** adj. n." A. nifst, Østerd. Se nifsig.
Negg m. (og n.), gjentagen Fornemmelse af lokal Smerte; varigt Sting, ogsaa af Nag eller Sorg. Ma. Ned. Sæt. Bamle, Tel. „Eg fekk äin Negg o ä(it) Jartemäin"; Sæt. „Negg for Bringa". „Eg fekk ein Negg i meg av Sinni". Sjeldnere: et mere enkelt Sting, omtr. = Kvekk, Støkk; ØTel., jf. Nekk. 2) „Negg i Ve(d)re" = Nedd. ØTel. Bamle. Andensteds Nygg, og Nugg. Se negga, neggja; Nagg.
Negg m. Knibe; Knaphed; Nød formedelst Mangel. Sfj. (Bremang, Holmedal). „Her æ Negg'e paa alt no". „Naar Neggjn kjeme, so kjeme da væl mæ". „Vasnegg". Se Nogg, nyggja og de flg.
negga v. n. (negg'e nagg nuggje ogsaa „neggji") om varig liden stikkende Smerte, som i et Gnavsaar; stikke, gnave, nage. Tel. (Lunde). Se flg.
neggja v. n. og a. (er, negde, negt) = negga. Ogsaa: krænke, ærgre, nage. VAgder (Aaseral, Fjotland). nægge, Nedre Tel. Vestfold. Jf. Nagg, nagga; nøggja, nyggja.
neggjeleg adj. medførende et Sting, en „Negg"; ogsaa = kvekkjeleg. ØTel.
Negla f. Fingerhætte = Smokk. NGbr.: Nøøgle, som „Nøøgle" for Negla. Nygla, A. Til Nagl.
negleleg adj. naglende, gjennemborende. Sæt. „Han æ so negleleg i Augo". Til negla.
Neibidel m. afviist Frier. Tel. (Mo): -beeli.
„**neigja** v. a." A. Smaal. Busk. Totn, Odal.
Neigjing f. Nitten; Klinkning. Til neigja. Smaal. Odal, Totn, Busk. „Dæ took Neiing", det lod sig nitte (ombøie, klinke), der blev Virkning, Effekt (af Slaget). Ogsaa: Nøying Ringerike (Snarum), hvilket minder om „Nø-ing" (Noding), d. s. men snarest er en nabo-oppositionel Udbedring af Krødsherads „Neiing", hvilket af Naboen er blevet opfattet ligesom Krødsherads „gleime" for „gløyme".
neikja v. a. (er, te), forvride eller forstrække et Lem. Hard. (Ullensvang, Ulvik). „Han neikte seg i Foutn".
„**neira** v. klynke". A. Jf. gnera, knera.
Neis f. beskjæmmende Fortræd; Beskjæmmelse. Salten. „Han gjoor 'aan ei heil Neis". „Da va ei Neis aat 'aan". Meddelt. Maaske Neis(a). G. N. hneisa.
„**neisa** v." A. neese, Østerd. Oslo. næse, Ring.
Neistr m. bidende koldt Luftdrag. Vesteraalen. Jf. Nistr, gneistande.
neita v. (er, te), 1) v. impers. føles som stikkende Smerte i et Saar; stikke. Ma. (Grindeim). 2) krænke; især: tirre ved spydig Forekasten; stikke, prikke. VAgder (Holum, Grindeim, Kvin, Fjotland), Rbg.

(Aamlid, Bygland), Bamle. „Han neitt'an mæ dæ". G. N. hneita, støde; se A.

neita v. (ar), negte, afslaa. Li.: **neida**. G. N. neita.

neitt. Kun hørt i Forbindelsen: „Dær va kji Oole näitt i 'o", der var ikke (Ordet) Nei i hans Mund. Meddelt fra Hall. Maaske G. N. neitt af neinn, ingen.

nekka v. n. (**nekk nakk**) v. n. fare sammen = **kvekka**, **nøgga** (negga). Vestfold (Sæm, Foon, Hov, Kodal: „nække, nækk'r, nakk, nækki"). — **nekken** adj. = **kvekken**. Vestfold. „Faalan æ(r) saa rædd aa nækken". Jf. nekkja, nøkka, nykkja; G. N. hnekkja, drive (støde) tilbage.

nekkja v. a. (er, te), drage et Fiskevod (Not) op paa Land. Sogn (Lustr, Aurland). — **Nekkjestad** m. Sted. „dar däi nekkje Nouti". Maaske eet med nekkja, sætte tilbage A., (nekkje, nakte, nakt, i Horei i Sdm.).

Nekkje n. i „Kvatn., Bakn". Til hnekkja.

Neksl n. Drilleri, Tirren. Sogn. **Niksl**, Helg.

nelta v. a. (ar), spare, knibe, tage knapt til; tøie ved Kniberi. Innh. (Frosta). „Tigl' aa nælt' Foor'e". Jf. Knelta. Se nerta.

nemartele adv. stærkt. Sogn. Se nidmartelege. — „**nemja** v. Hall." A. Voss.

Nemstr (e' eller æ) m. fin Tilpassen; Nøiagtighed. „D'æ slik Næmst'r mæ'an", han vil have det saa nøiagtigt. Shl. (Etne). Til nema, Naam? Oftere Næpstr; se d.

„**nennast** v. n." A. Sæt. Li.

„**nenneleg** adj. strøbelig". A. Tel. (Mo), Sæt.

nep' (ee) v. berøre. Helg. Se næpa.

nepen (ee) adj. hvas i Munden; afbidende; næbbet. Helg. Maaske nipen (i') til nipa. Kunde for sin Lyd være næpen; se foreg.

„**neppa** v. a. (er, te)". A. 2) bøie sammen, folde, svøbe og dl. NGbr. Sogn, Hall. Tel. Sæt. „Neppa Klædna um seg, nee mæ seg", svøbe Sængklæderne om sig. Sogn. „Næppe äit Bræv", Hall. 3) „neppe seg", eller „n. paa se(g)", snerpe Munden sammen, gjøre sig peen og stram, bli snerpet; om Kvindfolk. SætB og B. „Hu nepper paa si"; B. 4) tilrede, pynte = = stella. Sdm. „Sjaa du kann neppe lite beire um de!"

neppeleg adj. 1) net; omtrent = nebbeleg. Tel. Sæt. 2) lidt snerpet. Sæt. Se neppa.

neppen adj. pyntelig, som passer vel paa sig selv. Sdm.

Neppetong f. = Nebbetong. Hall. (æ, aa).

ner (ee) præp. **hos**. Ndm. (Aure), Fosn (Hemne). **neerr**, Ndm. (Rindal). Ikke meget brugt. „E fekk dæ neer 'aa (o', 'naa) Petter". „Neer 'o Præst". Vistnok for nær (nærre), hvilket sammesteds lyder „neer". Jf. ne, A.

ner-, **nerar**, **nere** se **nær-**.

Nerk (e') m. Kraft; Livsmod; Spænstighed; ofte = Tel. Gbr. Sogn, Hard. Tel. Rog. Ryf. „Denna Mjælkji sette Nerkj'n i meg", Sogn. **Nørk** m. d. s. Nhl. **Nurk** m. d. s. Voss. Skal ogsaa hedde **Nark og Nørkje** m. Ryf. Maaske til **knerka, knurka nurka**, (**snerka**). Jf. **Knell**.

nerka (ee) v. = gnirka (paa Fela). Tel. (Bø).

„**nerta** v. a. (**nert nart nortet**), berøre løselig". A. Jæd. Dal. „Eg vil kje nerta'an noge", snerte, komme ind paa ham. Ogsaa: v. n. „Fyrst dæ nart mæ, blei han sint'e". „Dæ maatte kje nerta mæ, førr han sprang ud"; Gjæstal, Sokndal. **norta** er en endnu lettere Streifen end snørta; Ma.

nerta v. a. (ar), tildele eller uddele knapt. Gbr. (Øyer). „Ho nærta Mat'n 'ti Folkje". Meddelt. (Maaske „nelta" bør hid).

„**Nes** n. Næs". A. Lyder nogle Steder **Nees(s)**, og maaske „Niss"; Helg. Ndm. (Virkning af det flg. j). Flertal: **Nesja(r)**, ved Siden af **Nes**, men mest om flade græsbækkede Tanger, som stikker ud i Aa el. Indsø, mens **Nes** er Forbjerge. Dal. Jæd. Ryf. (sjelden), Shl. (sj.), Nhl. (Fana, Ekf.), Sfj. SætB. „Driv'e stoo upp itte alle Nesjane", Askvoll i Sfj. „Slaa (Gras) paa Næsjane"; Jæd. Ligesaa „Skjer", pl. „Skerja" (og Skjer), i Dal. Jf. Stedsnavnene „Nesja", og „Nesje" (Vald. Sogn), og G. N. Nesjar, f. I BAgder: **Nes'a**, hvilket dog er regelmæssigt i Maalet der (Hus Hus'a, Farty Farty-a). „Dat. Fl. **Nesjom**", A. Sæt. („aa Nesjo"), Ryf. („paa Nesjaa"), om Forbjerge.

nesa seg v. (ar), 1) vride sig i Klæderne, skubbe Kroppen mod dem. Gbr. (NFron, Vaagaa): **neesa se og næsa se**. 2) trække paa Skuldrene; fig.

Nest n. Øiekrog, saavel ydre som indre. Sæt. Tel. Ma. „Augneneſt". Ogsaa m. Tel. (Mo, Moland): **Nest'e**. Maaske eet med Nest m. Sammenheftning (af Øienlaagene).

„**nesta** v. a. 2) sye løseligt". A. Sogn. 3) „nesta Hændna", folde Hænderne. Voss.

Net f. Nød, se Not. — **Netakjarr** n. Hasselbusk, -buskads. Ring. (Modum). — **Netskul** se Natskul.

Netslaa f. Flydholt paa Net. Vald. (Vang).

netla v. tirre = **neksla**. Sfj. Til Netla?

Netrota (e', o') f. Stang hvorpaa Fiskenettet anbringes. Li. (Eikin): **Nedrota** (T'et blir D foran R og L, men i de Flestes Mund ikke foran Vokal).

Netstein (e') m. Sænkestein = Kjoe. Tel.

„**nett** adv. 2)". A. Ma. **nettes-upp**, Hall.

„**nett** adj." A. 4) nøieregnende; sær. Shl.

nettradig adj. sparsommelig. Oslo, Follo.

„**Nev** n. Spids, Pynt". A. Særlig: opad- eller tilbagegaaende Spids: paa Heklenaal (Dal.), paa Angel = Agnor (Dal.), paa „Drogkeip", **Drognev** (Shl.).

„**neva** (e') v. a. knuge, ælte". A. Saaledes: v. n. slaa ved at knuge med knyttet Næve = boka; Dal. **neva pao**, kramme, fingre

paa. Hard. — „nava Bool", slaa i Bordet; Ramb. SHelg.
Nevadrag n. = ·slag. Trondh.: Naavaa·.
nevahag adj. hændig = hag. Ma.: neve·.
nevahelsa v. hilse med Haandtag. Tel. Gbr.
nevahelsast v. hilse hinanden m. H. Gbr.
Nevahøna f. Slag under Øret. Hall.
nevamjølka v. malke ved at knuge med hele Haanden. Sogn (modsat stripla); VTel.: nevamookke (o: molka;)(tiplemookke).
Nevarek (e', e') n. = Nevrek. 2) uanseelig og ubetydelig Person. Tel. Ma.: Neve·.
nevaskjera v. = handskjera. Oslo (Asker), Hedm. Vald. navaskjæra, Totn.
nevast (e') v. n. (ast) = knokast. Tel.
„Neve (e') m." A. Nava, Totn, Vardal, SHelg. „Stærk i Navam", dat. sing. Totn; sjelden.
Neveost (e') m. liden Ostebolle, som omtrent er en Haandsfuld. Berg.: Nævost.
nevla (e') v. a. 1. = neva. Sogn, Vald.
nevla v. a. 2. = navla. Ø· og VTotn. — nevla adj. (partic.). „Inte rekti nævl'e", ikke rigtig tilpas, uoplagt. Totn.
Nibb m. = Nibba. Hall. (Gol; f. Aal).
„Nibba f." A. Nybba, Hard. 2) = Nibbestein. Tel.
nibba v. n. (ar), mødes med Spidserne eller Kanterne; strække netop og til Nød til. Rog.: „nibba tee" el. „n. i Hoop". Jf. nipa.
Nibbe n. libet Traadnøgle. Ryf. (Tarv.).
Nibbe m. = Nibba, A. Sæt.
nibbeleg(e) adj. og adv. 1) til Nød tilstrækkelig; noget knap = snaud. Dal. Jæd. 2) liden og net; pyntelig; forsigtig = svinn. Dal. Jæd. „Han toog nibbelig (·le) tee seg". 3) om Arbeide: lethændet og net gjort, = lettvinn. Ned.
nibben adj. 1) spids. „Ein nibben Nei", et tvært afgjørende Nei. Tel. (Bø). 2) arrig. Hall. (Gol).
Nibbesinne n. arrigt „Braadsinne". Hall. „Han rænnde i mæ eit Nibbesinne", foor op i Arrighed.
„Nibbestein m." A. Nybbestæen, Sogn.
„nida v. (er, de), „niie seg inn paa"". A. Sfj. Helg.
nidande (ii) adv. „Han stoᵘ so nᵉiande nee", stod saa urokkelig, holdt paa sit. Sogn (Eivindvik, Ladvik). Til Nid (Trods).
„nidbidja v." A. niidbeea, Hard. (Ullensv. Eydfjord, Ulvik), Nhl. (Hamre, Mo).
Nidd f. 1) paaført Fortræd; Chicane; Beskjæmmelse. Nordl. (Salten, Beiarn). „Da va (e)i heil Niidd (djdj)". Jf. nideleg. 2) en noget for stor Mængde eller Masse; en besværlig Masse. Gbr. (Vaagaa). „Dæ va ei heil Nidd 'taa di".
nidda v. om Kjør: ville ride. NGbr.
niddraga v. = morddraga. Østl. (Vestfold og fl.): niidra; Ring. (Krødsh.): nydra.
niddrikka v. n. drikke utrættelig; især: drikke paa Trods. Shl.: niidd·.

niddugleg? adj. og adv. yderlig flittig. Vestfold: niiduuli. Se dugleg.
nideleg (ii) adj. og adv. 1) yderlig fortrædelig, høist ubehagelig; jf. Nidd. Nordl. (Salten): niieli; Rom. (?): niideli. 2) voldsom(t); heftig(t); overvættes; yderlig; „inderlig". Tel. JSogn, Nfj. Vald. „De gjoore so niideleg voondt"; Tel. „Han took niidele i"; Vald. „Da verke so nᵉidele"; Sogn. „Eg väit da (dæ) so nᵉidele væl", saa inderlig vel; Sogn, Nfj. „Du æ äit nᵉidele Gnag, Tjoᵘn", en evig Plageaand; Sogn. Jf. nidleg, A.; gjednidig. (M. Schnabel har fra Ulvik i Hard.: eit niblæ Tak; be niblæ).
nidganga v. a. gaa haardt ind paa En; gaa En paa Livet. Sogn (Lærdal): nii·gaa (og nᵉi·). Jf. kneganga.
nidgjegna v. a. gjenne, „gjegna", utrættelig. Sogn, Vald.: nᵉi·, nii·.
nidglana v. glo uafbrudt. Østl.: nii·.
nidgnaga v. gnave, trygle, mane utrættelig. Sogn: nii·, nᵉi·.
„nidgraata v." A. Sogn, Sfj.
nidhalda v. = mordhalda. Vestfold og Smaal.: niiholle (ŏ—aa).
nidhædig adj. yderlig haanlig; overlegent spottende. Nfj. (Stryn, Breimn): nii(h)ædige.
nidig og nidug adj. lumpent nærig; gnidsk; karrig. Ryf.: niidige; Shl. (Stord): nii'ige; VTel. Li. Shl. (Etne, Fjellber): nii'uge, nii'oge. „Na aa niioge (·ŏg")", Fjellber, Etne. „Nask aa nii'ige", Stord. Jf. gjednidig.
nidkirna v. eg. kjærne uafbrudt; men bruges vist kun fig. = nidgnaga. Ma.: nii·.
nidkopa v. nidglana. Østl.: niikoope.
nidkrøkja seg v. bøie sig helt sammen med en brat Bøining, en „Tverkrok". Berg.: nii·.
nidlesa v. læse utrættelig. Østl.: nii·.
nidlæja v. lee ustandselig. Tel.: niilæ.
nidmartelege adv. voldsomt = nidsamelege. Sogn (Vik). „Han roᵘdde, greet so nimar'tele". Og: nee·; Sogn (Aurland, Vik). Jf. innmertalege? martela?
nidnærleg(e)? adj. og adv. yderst nedsættende; bespottelig = svivyrdeleg. Sfj. (Bremang). „Snakke niinærle um ein".
nidsjaa v. see uafbrudt. Ndm.: nii·.
nidskelege adv. skarpt, voldsomt = nidlege. Innh. Namd. Helg. „Niiskele kallt, varmt".
nidsken adj. gnidsk, karrig. Sogn, Shl. Ryf. „Na aa niiskjen", Shl. „Niiskjen aa rædd".
nidskratta v. lee vedholdende. NGbr.: nii·.
nidskrika v. skrige stærkt og længe. Sogn: nᵉi·.
nidslaa v. = mordslaa. Smaal.: nii·.
nidsnakka v. snakke utrættelig. Sogn: nᵉi·.
nidspyrja v. spørge utrættelig. Sogn: nᵉi·.
„nidstira v. n." A. Shl. Ma. I Dal. og Østerd. skilles det fra naudstira (nostire), se d.
Nidsverk n. noget som gjøres kun for at trodse, fortrædige eller beskjæmme. NGbr. (Lesja, Lom, Vaagaa): Niisværk. Sv.

Vesterbotten („Norsk" Dial.): niss-verk ɔ: nidingsvärk (Rietz).
nidtigga v. tigge utrættelig. Gbr. Sogn: nei-.
nidtuma v. n. samle el. gramse vedholdende paa; kludre, pusle. Gbr.: niitumme.
Nidtur? m. Nag. Sæt. „Han ber'e äen Neiture ti 'an". Meddelt.
nidvyrda v. a. 1) finde Last og Lyde ved noget. 2) forhaane, udskjælde; omtr. = svivyrda. YSogn: nivøre. ned-, nidr,?
„nigja v." A. Ma. Vestfold, Follo, Smaal.
Nigl n. 1) Udhøkring. 2) Pillen. Se flg.
„nigla v." A. 2) uddele i bitte smaa Portioner, høkre ud. ØMa. Sv. Dial. („Norske": Finland): nigla, d. s. 3) arbeide vedholdende med smaa el. fine Ting; pille, pirke. Tel. (Vinje). 4) nøle tvivlraadig; famle, pille. Ryf. Jf. nagla, nugla, nigra.
Nigr n. Pirkeri. Nigr m. Pirker. Se flg.
nigra v. 1) gjøre tyndt og fint Arbeide, omtrent = migra; pirke. Tel. (Mol. Vinje, Raul.). „Han nigrar o tægjer". 2) faa til at strække til; tøie ud. Tel. (Laardal). „Han nigra de tee so grannt". — Nigr n. det at nigra; sligt Arbeide. Tel. — Nigr m. En som nigrar. Tel. — Til (g)nika?
Nik m. Gnier, Nikul, -leg, se gnik-.
Nike m. Benfremspring, især Bækkenbenets øvre = Knik. Ogsaa: „Bognikje, Olboganikje". Tel. (Laardal: Niikje; Lunde og Nes: „Nike, Nyke, Nøka"). — Nikabein n., nikabreid adj. se Knik.
„nikker adj." A. Innh. Selbu, Ndm. 2) nøieseende; nøieregnende. Nordl. Ndm. Hard. Ryf. „Nikk'r aa nøyen paa dæ". „Nikkr aa nett". nøkk'r, Gul.
nikra v. klynke; om Børn. Hard.?
niks adj. nøieseende = nikr. Ryf.
niksa v. (ar), gnide, skubbe = gnika. Shl. Sdm.
niksla v. a. 1) = niksa. Nfj. 2) „niksle seg fram", arbeide sig frem saa smaat. Nfj. 3) tirre. Sfj. Helg. Maaske for netsla. — Niksl n. Drilleri. Helg. Sfj.
nimma, nimst, se næma, næmaste.
nipa (ii) v. n. (niip'e neip nipe, i'), mødes med de yderste Spidser el. Kanter; strække netop til = nibba (til). Ryf. (Tarvastad, Nærstrand, Saua), SShl. „Dæ neip so tee". „Dæ va so vidt dæ neip tee". „Eg tænkte dæ hadde neepe tee". Neppe saa meget brugt som nibba til. Jf. Neip, Stridneip(a), nipen (ii), nipen (i'), nipr, nipra (næpa, naapa); D.: paa Nippet.
nipen (ii) adj. 1) netop tilstrækkelig; kneben; til foreg. Ryf. 2) tilspidsende sig til en Bjergspids, „(K)neip". Sæt. 3) for „knipen" (overh.). VTel. Sæt.
nipen (i') adj. 1) fortrædelig, kjedelig, flau = nippleg. Sogn (Vik, Ladvik og fl.). „Da va so nipe" (og neepe). Jf. snip(p)en, snipleg (knap, flau osv.). 2) se nepen.
nipl adj. neppe tilstrækkelig, knap. SHelg. „Fæll'n va saa neepp'l". Til nipa v.
nipla v. n. nippe, nappe. Tel. Rbg. „Fiskjn niplar".
Nipla f. lidet Røgle = Ribbe. Ryf. (Sana).
nippa v. = (g)jeppa. En Leg. Hall. (Gol).
nipra v. n. gnie, være gnidsk. Vald. (ØSlidre).
nipresin adj. med smaa sammenknebne men nette Ansigtstræk; net men ubetydelig. — ?niprefrid adj. d. s. Tel. (Svein). — niprevæn adj. d. s. Sæt.: nippreveе(ne).
nipren adj. 1) gnidsk; karrig; til nipra. Vald. 2) = nipresin. SætV. 3) sirlig, osv. = knipren (Ma.). SætV. — nipreleg adj. = nipren 3). SætV. Se A., knipper.
nipr adv. i Kanten af noget; knapt, knebent; paa Nippet. Helg. Salten. „Seett' neeppr't", sidde paa Kanten. „Du maa kje stikk' saa n.", stikke i Kanten af Stoffet. Jf. nipa—nipr(en).
nipsa v. n. (ar), nippe. Hard. (Ulvik, Ullensvang). „Han nipsa burti Glase".
niri se ned.
Nisbein (ii) = Isbein, Os pubis. Ndm.
„Niss m. Stank". A. 2) Uhygge el. noget uforklarligt modbydeligt ved en Person; omtr. = Stygg og fl. Sfj. Sogn. „Da fyle haanaa ein Niss'e".
nisseleg(e) adj. og adv. modbydelig, uhyggelig. Sfj. Sogn. „Nissele stygg'e". Til Niss.
Nissemerke n. = Maromerke. Se d.
nissig adj. høist uhyggelig. Namd. Mest i n.: nissit. neessin, d. s. SHelg.; n.: neessi. Ogsaa nist. YNamd. Helg. Se ness.
Nissverk se Nidsverk.
Nist (i') m. ubehagelig Bismag. Nfj. (Stryn).
Nist (ii) m. og Nistr n. = Gnist. Tel.
Nistr (ii) m. = Neistr. Senja. „Han æ niistranes", det er bidende, hvinende koldt.
Nistr (ii) f. og n. Solrøg = Nister (i'), Moe. Sfj. YSogn, Romsd.
nistren (ii) adj. disig af „Nistr". Sfj.
Nit (i') ɔ: Knit, Gnit (Gnid). Tel.
nit (i') adj. gnidsk = niiten. Helg.: neett.
„niten (ii) adj. (g)nidsk". A. Rbg. Ma. Maaske til nita; jf. Eng. stingy.
njatla v. = knatla, knitla. Sogn.
njaala v. n. (ar), arbeide smaat men jævnt = næla. Sfj. (Førde), Sogn. „Njaale paa, Sveina!" Førde. „Njaola aa eta"; Sogn. Jf. nolka. — Njaal m. En som njaalar.
njedla v. bræge hvast. IHard. Jf. knella.
Njod n. 1) = Nod (paa Søm). Tel. „Njoo'i gjekk av". 2) et lidet usselt forknyttet Dyr = Nod (Nø). Shl. (Fitja).
Njoda? f. Skjæve; lidet Skal, Fnug, Gran = Saad, Dust, Grand. SBerg. „Eg fekk inkje (ei) Njooa", „inkje Njoo'o". „Njooe i Mjøle". Maaske til Njod, njoda, Nod.
njopa v. a. (er, te), drive Gjæk med; drille, narre; især ved at sætte sine Ord paa Skrue. Hard. (Jondal, Kvamm). „Dar njoupte du 'an godt!" Njop-ri n. Drilleri, Narreri. Hard. Maaske eg.: nappe i,

snappe, knibe = nypa; jf. unjopen, unopen; nopa. Se nypa.
njopen adj. snagen, nastende. Hard. (Ulvik, Ullensvang). Jf. snjopen; nopen.
njora v. (ar), æde smaat og møisomt. Hard.
„njosa v. n. nyse". A. noosa, Ryf. og fl. 3) v. a. og n. fare lige løs paa; tage hvast Tag i. Hard. Shl. Sogn, Hall. „Baot'n nøys burti Fjedl'e". „Njous i 'anl" Hard. „E tænkji e nyys däi liite"; Hall. 4) v. n. fare (sammen); rykke (sammen). Tel. (Tinn). „E gvakk so e va vee nöus ihoop".
njoska (seg) v. omtr. = morgna (seg). SætB.
Njosn n.? Nys. Shl. Meddelt. Til njosna, A. Shl. G. N. njósn, f. Underretning.
„njota v. a. nyde osv." A. nooda, Ryf. og fl. „Bo'i æ noti" = nøytt. Tel. „Han fekk note (o') dæ", han fik mærke (eg. nydt) det. Tel. (Selljor). „2) njota seg". A. Ryf. „nyyte a(v) sei" d. s. Vestf. (Sandeherad). „Hæst'n nyyt'r ikkje (inte) gott a sei, naar'n æ (ær) full a Haa (Ho)".
Njotra (oo) f. 1) Knogle, Knuden paa Benets Ende. Sæt.; Tel. tildels: Nootre. G. N. hnúta, knúta d. s. 2) særlig: Kno, Fingerled; A. Njookre f. Evje; meddelt. „Høre (herda) Njootrur" = knokast, herda Knok. Tel. 3) sygelig, abnorm, Beenknude. Li. (Fjotland): Noudra. Jf. Notra.
njotra (til) v. n. om afhugget eller brudt Been som runder sig af (til) i Enden el. kommer i Lav igjen. Sæt.: „njoutre ti".
njotrast (oo) v. recip. = knookast. Tel.
njotreleg (oo) adj. liden og svag. Tel. (Mo).
njuka v. n. arbeide vedholdende og ivrigt; drive stærkt paa. Sogn (Aurland): njeuka pao. Jf. knuka, Knuke.
„Njupa f. Hyben". A. Njupe, Hall. (Aal). — Nuup(e)kjørr f. Hybenbusk. NGbr. Vald. — Nyppeluus f. = Hjupestein. Vestf. og fl.
Njut m. Bjergknold = Nut. Shl. (Strandeb.).
„Njøsminne n." A. Jøsmynn, Stjør.; Jøsmynt, Innh. (næsten hele), Namd.
no- (o'—ö) i Østerd. og Gul., se naud-.
„no adv. nu". A. nuu, Innh. (Frosta, Skaun, Indr. Ytrøy, Verdal; ogsaa „æn-nu"), Vesteraalen (Bø), Senja (Tranøy) og fl. St. i det Nordlige. Formen no (naa) tør være fremgaaet af G. N. núna, nu netop; ligesom *un er blevet o i ofsyen, Oraad, Otakk osv.; ligesom i Tel. og fl. St. vikun(a) er blevet > Viko, mens viku > Viku; øyrun > Øyro, mens visurnar > Viisun(n)e; jf. Toon ɔ: tún. I Selbu findes Overgangsformen noⁿ, med nasalt O, ligesom i Bokoⁿ, bestemt Form af Buku (vika).
„Nod (o') n." A. No' NBTel.; No (o'—ö) f. Sogn, Østerd.; Nø n. (og f.), Vald. Hall.; Nov (o') n. Tel. (Kvits. og fl.). 2) lidet Søm. Gbr. (Vaagaa, Lom): Nø. 3) et lidet usselt Dyr = Njod. Hall. Vald.: Nø. Ogsaa: Nøe n. „Blaanøe". Hall.
„Noda (o') n. Nøgle". A. Sogn. Naa-a, VTel. Sæt. Nøa, Li. Sogn og fl. „Naa-a" er i Sæt. større end „Nysti". — Nøekuge(d)l m. bitte lidet Nøgle. Ryf. Dal.
„noda (o') v. a. nitte". A. noa Sogn (Aurland); nøa, Li. Sogn; nø, Sogn, Innh. Gbr.; nøja (nøa og nø), nudde (ø), nutt (ø), af nydja (Gbr.), Hall. som røja (røa); nøye, Ringerike (Snarum), se Neigjing; nu nudde Rum.
„Noding (o') f." A. Nø-ing, fl. St. Nøying Ring. (Snarum). „Dæ took Nø-ing", der blev Virkning; se Neigjing.
„nog (oo) adv. nok". A. noug, Rbg. (Tovdal, Aamlid); nog (o') ɔ: vistnok, men nokk (o') ɔ: tilstrækkelig, Ma. (Bjelland). „Han kjæm'e nog". „Eg fekk nokk". — „Dæ va liga saa godt, aa kanskje nokk slikt" ɔ: kanske vel saa godt. „Han æ l. s. goo'e, aa kanskje nokk slig'e" ɔ: vel saa god. Jæd. (Haa, Time). „Nokk saa goo", vel saa god; m. Steder. Jf. nogo. — „noga (o') mange", temmelig mange. Li. (Kvin).
nogan adv. nøie = nøgje. Ma. Ned. Ogsaa: „nøgan", Ned. Dunkle, lidet brugte, Former.
Noges. „Te Nooges", tilstrækkelig, tilfredsstillende. Tel. (Selljor). Jf. Nog m.
Nogg (o') m. Rystelse = Kvekk, Kvepp. Shl. (Fitja). Til nøgga.
Nogg (o') f. Knaphed; ringe Forsyning. J. og YSogn. Til nyggja, gnide. Ogsaa Basn., Kvernarn.
nogga seg (o') v. anstrænge sig, drive paa = naua seg, se d. Sfj. Vel for nau(v)ga. Maaske dog til nyggja.
noggtrigga v. trygle. Berg. Til Nogg. A.
„Nok (oo) krum Figur". A. Særlig: liden vantreven sammentrukken Figur. ØTel. (Tinn, Grandsherad, Heiddal, Bø, Hjartdal). Se Nedanok. 2) forknyt, forsagt Person. ØTel.
Nokedom m. det at være en „Nok"; Forkrøblethed; Forsagthed. ØTel.
nokeleg adj. lig en „Nok"; forsagt. ØTel.
Nokke(v)ride (i') m. = Nokkesnur. Ma.: -vree-e.
nokokvansinn adv. en og anden Gang; ret ofte. Tel. (Vinje). Og: nokokvonseenn; Tel.
nokolite adj. n. og adv. nogenlunde tilstrækkelig; temmelig meget. Gbr. og fl. „E ha(r) naa'gaaliitee mæ Mat, d'æ laakar mæ Drikke"; NGbr. „D'æ naagaaliitee goo Kar". Maaske: nokot-litet ɔ: lidt, se A.; er, maaske rettere, blevet opfattet som fremgaaet af G. N. til nökkurrar hlítar (at nökkurri hlít), nogenlunde nok. — noko-mange, noko-mykje, temmelig mange, temmelig meget; høres flere Steder, og synes paa de fleste at have slugt „nogo-m."; se nogo, A.
„nokon (o') pron." A. I m.: nukun, Ma. (Aaserall); nugun, naagøn og naagæn, NGbr. I n.: nuku, Ma.; naakaa (-a),

Ndm. Fosn; naagaa NGbr. I plur.: nokle, Nhf.; noko, nokæ, noka (ligesom f. sing.) Tel. Sæt. Ma., særlig naar det staar mellem adj. og subst.; men nokle: endeel. „Han hev so go^ne nokæ Grunnar", „so stygge nokæ Slaattu(r)". — noken ein, nogensomhelst; Agder, Tel. — „Ti nokos" = „noko tess" ɔ: af nogetsomhelst Værd; Sæt. „Han hev alli havt ti nokos Hest'e", Hest som duer det ringeste. — naakaakoor, noget af hvert af de to. Ndm. „nokot kvar", A. nugun kaor, NGbr.

„nokorleid adv." A. „D'æ kje noko leis'a", det duer til intet (som om „Leis" var et f.); Tel. (Vo). nogorlæine, NGbr.

Nokr (o') f. stadig Skjælven af Svaghed = Nugra. Li. (Eikin): Nogr'æ (bestemt f.). — Nokra f. d. s. Ma. Sæt.

nokra v. n. 1) skjælve? VAgder? 2) udstøde en Række eenstonige skjælvende (gnæggende) Lokkelyd; grynte, bræge eller gnægge kjælent. ISogn, Sfj. „Suggao (Purkao) nokra mæ (eller pao) Ungadn". „Säu'n stou aa kumra aa nokra itte Salt". Og: nökra. 2) stønne osv. = naukra 2). Sogn og Shl.: nokra seg.

nolla (o') v. (ar), ytre Utaalmodighed over Seenhed; drive frem med Knur. Sfj. (Førde). „Du nollar so paa". Meddelt.

Nolle m. Ubetydelighed, Bagatel. Shl. (Fitja): Nodle. Maaske eg. = Noll ɔ: 0.

„nomen (o') adj." A. nöm(m)in, Østerd.; num(m)in, Østl.; nam(m)in, Helg.; naomin, Hard. (Ulvik).

Nome, en liden Sø lige ved Siden af en Aa, med hvis Vandstand den stiger og falder; Vandbeholder? Er endnu kun hørt som Stedsnavn, Noome, paa en slig Vandsamling i Lunde i ØTel., en liden Beholder for Tokes Vand. En lignende findes i Øyslebø i Ma. ved Gaarden Noma (o', Dativ?); den er ved et Sund, som hedder „Skapte", forbunden med Aaen Monn og kaldes nu „Nomava(t)n"; i samme Dalføre, tæt ved, ligger Gaarden Nomedal (o'), ogsaa udtalt Nummedal. Hid hører maaske ogsaa Gaardsnavnet Noom(m)e i Kodal i Vestfold, 3 Gaarde Nomeland ved Otre, de to i Sætesdal (i Dipl. Norv. Nomaland og Nummeland) og den ene (Nomeland, o') i Hægeland i Ma. Desuden maaske Landskabs- el. Dalnavnet Noom(m)edal, Numadalr. Formerne synes forudsætte et *numi, m. (en Beholder, Optager?) af nema. Et saadant „Nome" har Numedals-Laagen i det flaske- eller ruseformede Aasrom-Vand, 5—7 Kil. nedenfor Gaarden Noomme i Kodal; Navnet paa Egnen omkring dette „Nome" (*Numi), Numadalr (Numadals skipreidi), tør saa være udstrakt til hele Dalføret.

None m. Maaltid omkring Kl. 3. Helg. (Ranen, Brønnøy, Vindal), Ndm. (Rindal): Nooni. Sammesteds er „Noon", Tidspunktet = Nonsleite, Nonstid f. „Saagt Noon", tidligt = knapt N.; „haagt N.", sent. Tel. Se laag.

„Nonsøykt f." A. Nou^saaykti er i SætB. Tiden omtrent fra 12 til 2.

nopa, naapaa se nypa.

nopen (o') adj. 1) yderst nøieregnende; knap; kneben. Rogaland: noopen (som oopen), Tarvastad, Vass; naaben (og p), Nærstrand; nøpen, Suldal; nøben, Jæd. Dal. De to sidste tør dog høre til det begrebsbeslægtede Verb nøpa. Jf. unopen (o') ɔ: overflødig, Unopa f., unjopen, njopa, nypa (naup) knibe; snopen (o'), Snope (o'), snøypa og m. fl. — ?2) „naapen for Pæing", blottet (snaud) for Penge. Smaal. Maaske: noppen.

noppen (o') adj. 1) svag i Kræfter el. Midler; knapt forsynet eller næsten blottet omtr. = snaud. 2) smaalig, gnidsk; knap. Tel. (Raul. Vinje). „Noppen fe Pængar". „Han æ kji so noppen" = so klen. Maaske til (k)neppa, afknappe, indknibe. Eller for nopen (o')? Jf. ogsaa snuppen, snupputt osv.

Nor (oo) f. = Agnor. Røros, Gul. (Holt.).

„Nor (oo) m. Sund". A. Gul. (Holt.). Her er ogsaa Navnet „Haa-Noorn", et smalt Sund mellem „Haa'n" og Gola. Se Haa.

nora (o') v. = naura. Sfj. Jf. gnora.

„nord adv. nord". A. naar, Romsd. (nou^r, Agder, Hard. Sogn og fl., regelmæssig Udtale af ord). I Ndm.: nør-aat adv. længere mod Nord, nordenfor, og Nørlande, Navn paa en Ø; vel for nørdre, se d. „Viisa æn noor aa nee", bede En gaa Pokker i Vold; Jæd. Mere udbredt er „ned og nord", Oslo, Ned. Tel. Rbg. Hard. Gbr. „Viise ein nee o noor", Tel. „Saa langt n e e r aa nool som i Noorland"; Oslo. G. N. nidr ok nordr (ligger helvegr). — nord-i; i NGbr.: nuuli og nooli.

nordan præp. = nordanfyre. Gbr. (noola) og fl. Ligesom: austan, sunnan, vestan. Lyder: nou^raan, VAgder (Eikin og fl.).

nordan-aa præp. og adv. umiddelbar nordenfor, tæt op til den nordre Side af. Tel. (Rauland). Oftere: noorandaa, Rauland, Vinje. Sjelden: nooranda. Se innan-aa, nedan-aa osv.

Nordanmolding m. Vind fra en Taagebanke i N(V). Nfj. Se Molde.

Nordanskrella f. en Træpikker. Sogn (Vik).

nordanvert av præp. paa den nordre Side af. Tel. (Fladdal, Sellj.). Se nedanvert. G. N. nordanverdr, vendende mod Nord.

Nordanvindsgøya f. den grønne Træpikker, Picus viridis. Nhl. (Etj.). — Nordanvindsklikta f. d. s. Nhf. og Shl.: Nooraa-. — Nordanvinds-skrikka d. s. Shl. — N.-skrikta d. s. Nhf. Shl. — N.-piipta d. s. Nhl. (Sund). — N.-skvipa d. s.

Hard. Nhl. — **N.-skvlipta** d. s. Nhl. Voss, Hard. — **N.-skvækta** d. s. Nhl. (Os).
Nordfjelling og **-ung** m. Person fra vestre, „nordre", Side af Fjeldet. Vald. Hall.
Nordhall n. Hælding mod Nord. Gbr.
nordlendt adj. heldende mod Nord; solfattig; om Landskab. Ma.
Nordlid (ii) f. „Lid" som helder mod Nord.
Nordlysa f. Nordlys. Tel. (Moland).
Nordvesting m. Nordvestvind. Rum.
„**Nos** (o') f. Fl. **Naser**, 1) Næse". A. „Leggje fine **Nasar** i Blot", lægge sit Hoved i Blød; Tel. Hedder: **Nase** m. Hall. (NGbr.); **Nasa** m. Østl. (Smaal. Rom. og fl.); disse Former synes fremgaaede af Flertallet. Desuden: **Naasa**, Ringerike (Modum); **Naasaa**, Ring. Totn, Land, Hedm. Gbr.; disse Former synes fl. St. fremgaaede af et Nose m., som Flota Flaataa af Flote; „Naasaabooroo", Totn og fl. Og: **Neese** f. Follo, Oslo, NVestfold; „Neeseborroo"; fremgaaet (?) af D. Næse ved den her sædv. Udvikling af ææ til ee (jeete, leese ɔ: læsa). „2) en fremragende brat Forhøining". A. JSogn: „Nos", pl. „Ne'se"; Vald.: „Nøs", pl. „Næs'a"; Fosn og Ndm.: „Nøs" og „Naaſs". „Berg(s)nos, Fjellnos, Stein(s)-nos". J. Snos.
Nos (oo) n. Snude = Noos f. Ndm.
Nos (oo) m. Lugt, Veir af noget = Tev. Rom. Smaal. Oslo. „Hunn'n har faatt Noos'n i Haren". „Han fekk Noos'n i dæ", han fik snuset det op. **Nus(s)** m. d. s. Hall. Ogsaa: Nys, Nyss, Snus, Snys og fl.
nosa (o') v. n. (ar), lugte, snuse = nasa, naasaa. Sdm. (Sunnylven); Vald. (ØSlidre): **nøsa**; Totn og fl.: **naasaa**.
nosa (oo) v. n. (ar), 1) snuse = nosa (o'), snoosa. Tel. Rbg. Til Noos n. (Noos m.). 2) se **nossa**.
Noss (o') n. en liden Stakkel; Pusling. Østl. „Eit liite Nöss (aa)". **Noos** n. d. s. (G. N. hnoss, Klenod; D. Nosse, Testikler).
Noss (oo) n. Drøseri osv. se nossa.
nossa (oo) v. a. (ar), 1) tage eller gjøre sig det mageligt; gjøre sig det behageligt; især: sysle med sit Morgentoilette og sit Morgenmaaltid i Mag og med Omhu. Ma. Sæt. Tel. Udtales i Øvre Ma. og i Sæt. med lang Vokal og lang Konsonant: **no^u^ssa, -e**; i Tel. **noosse** (kort oo) og maaske „noose"; i Nedre Ma. (Otrnes): **no^u^se**. Oftere: **noossa seg**. **njo^u^ske seg** d. s. SætV. (maaske til njota(st)?). „No^u^ssa seg tee um Moraan'n"; Ma. „Han noossar seg o et"; Tel. — A. „Kaam naa!" B. „Ja, fyrst eg fær'e no^u^ssa meg"; Ma. 2) give sig god Tid, især med smaa Arbeider; sysle = stella; drøse; søle. Ma. Sæt. Tel. Vald. Sogn. „No^u^ssa o disa", Ma. „Noosse o desa", Vald. „Ho noossa o kooka Kaffi"; Vald. „No^u^ssa mæ noke", JSogn. Ogsaa: **nussa** (u'), Sogn. 3) snuse = noosa. Tel. Usikker Bet. Jf. snossa, snussa. — **Noss** n. det at nossa (seg). **Nossing** f. d. s. „D'æ so mykje Nooss mæ deg, du bli aller færige". Se nossa, A.; jf. godnossa, kornossa.
Nossa (oo) f. og **Nosse** m. En som gjør sig (og andre) Livet behageligt ved Magelighed og Nydelse og ikke fortrædiger ved idealistisk Iver eller Hast; en behagelig tækkelig „koseleg" Egoist. Tel.
nosseleg (oo) adj. lig en Nosse; se foreg. Tel.
[**Not** (oo) f. høvlet Rende i Kanten af Planke, hvori en anden Plankes „Fjødr" skal indfældes; Raad (jf. Not hos Moth). **Nothøvel** m. Nothøvl, Plovhøvl. Østl. Trondh. Ma. Se Nat.
„**nota** (o') v. a. føde rigelig". A. 2) v. n. særlig: fodre svagelige Dyr med rigere og lettere Kost. Nedre Tel.: „naataa i Kyr'a".
nota (o') v. n. fremdrive en Hest ved mundtlig Tilskyndelse (Smatten og maaske ogsaa Tilraab). Rom. Oslo, Follo, Vestfold. Former: **naata**, Rom. (Skedsmo, Sørum); **naataa**, Rom. (Aurskog); **notta** (aa—ö), Oslo (Asker), Vestfold (Lier), Rom. (Eidsvoll); **notte** (aa—ö), Rom. (Nedal, Ullsaak), Follo. „Naataa paa Hæst'n". Hænger maaske sammen med nøyta („nøyte" paa alle de nævnte Steder) og det foreg.
Nota (o') f. 1) Nælde; se Netla. Sogn, Hard. Oftest: **Brennenota**. Desuden i Dritnota, Dau(n)nota, Fulenota. 2) en livlig og kraftig, „spræk", Karl. Sogn (Vik, Lustr).
Notabarm (oo) m. Bugen af et Fiskevod i Søen. Berg. A. — **Notadraatt** m. de lange Reb hvormed Vodet (Not) drages ind. Sdm. (Hørei). — **Notasøkje** n. 1) Midtpartiet af Vod. JSogn (Aardal, Aurland). 2) Sted hvor Vod pleier drages i Land. JSogn (Sogndal, Aurland). Se søkja, Søkje. — **Notatog** (oo, o) n. = N.-draatt. Lof. — **Noteslaa** f. Flydholt paa N. Vald.
notande (o') adv. i „notande friskt", rigtig friskt eller livfuld. Sogn (Lærdal). Dette hører maaske til Nota f. Ellers: „naadane væn", særdeles velskabt; Jæd. (Haa, Time); til „Naad" ɔ: Not, en Nød. Og: **natande, -ende**, se d.
Notbelg m. = Notabarm. Ndm. — **Notbind** n. Netverk (som) i en „Not". Shl. — **Notgein**, se Gein.
Note se Aarsnote. — **Noteskul** se Nat-.
noten (o') adj. 1) livlig, livfuld. Sogn (Lærdal). „Laamm'i æ so naatne". 2) trivelig. Romsd. (Volsøy). „Eit nötte Van". Maaske et andet Ord (jf. nytten, nyttug).
„**Notra** (o') f. liden Knort". A. Shl. Jf. Knotra, Njotra. — **notrutt** adj. knortet. Gbr.: „naatraat".
Notset (oo, e') n. Udsætning af Vod. Ndm.
Notte (o') m. se Knott.
notuleg(e) (o') adj. og adv. liden og uan-

seelig; ubetydelig; uanstændigt liden; smaalig. Tel. (Vinje, Selljor, Kvitseid). „Ho æ so notuleg". „Ei notuleg Sænding". „Der va notulege telaga". Ogsaa: notuskleg og noturskleg, Tel. (Mo, Kvitseid). Hører maaske sammen med Notra ligesom flg.

Notuverk (o') n. Kluderværk; upaalideligt Arbeide. Tel. (Kvitseid).

Nov (o') n. Sømspids = Nod; se d. Tel.

nova (o') v. (ar), danne Nov = nava. Shl. Ryf.

Novbord (o', o') n. Hjørneplanke paa Hus. Ndm.

„Nu m. Kumme osv." A. No, Innh. Røros, Ndm. „Maltno, Vassno". Nu, Innh. Follo, Oslo. „Kna-nu, Kaku-nu".

nu adv. se no.

nu v. gnide = gnu. Ring. — **nu** se nydja.

Nu f. Snug; Gran. Li. (Kvin). Jf. Nugg.

nua v., **Nua** f. se nuva, Nuva.

nua v. n. arbeide saa smaat; arbeide uden synderlig Virkning. Jf. nu, knu, nugga.

Nuafamn m. Favn fra „Nue" ɔ: næstyderste Fingerled paa den knyttede Haand, til „Nue". Hard.: -favn.

nuast v. recip. = knokast. Hard.

„Nubb m." A. 2) liden tyk Stift, overh. Nhl. 3) kort og klodset uanseelig Person. Nhl. (Eks.). „Hubb som Nubb", lige godt, ligegyldigt = slikt Slag. Rbg. (Evje). — **nubba** v. (ar), vise sig som en Nubb. „Han nubba mæ da", han arbeidede med det paa sin „Nubb"-maner. Nhl.

nubba v. a. (ar), afstumpe = nuva. Tel.

nubbutt adj. afstumpet ved Stød. Hall.

Nudde m. se Knulle.

nudden adj. = nubben. Oslo, Shl.

Nudra f. ubetydeligt Kvindfolk. Tel. (Mol.).

nussa v. n. støde let til; puffe saa smaat. Vald. Trondh. Smaal. Jf. nyssa, nupla, nuppa, Nupp, nypa. — **Nuss** n. se nussa.

Nugg n. Snug = Nu. „Inkje eit Nugg". Ogsaa: „eit nuggan(d)e Gran". Dal. Jæd.

Nugg m. koldt og fugtigt Lufttræk; fugtig „Sno". Østl. (SGbr. Modum). Ogsaa: Nygg. Snugg.

„nugga v. a. (ar), gnide, skubbe". A. Follo, Smaal. Sogn, Shl. Særlig om Luvsliden af Klæder, **Nugg** n. Tel. 2) v. n. „nugga tee ein", puffe saa smaat. „nugga i ein", puffe el. nappe i En fortroligt; Tel. Ryf. Hard. Sogn. 3) om jævn Virksomhed i det Smaa; jf. (g)nura. Saaledes: a) „nugge i Hoop", skrabe sammen (Midler); Follo, Smaal. b) „nugge paa", bevæge sig frem saa smaat = rusla. Follo, Smaal. Jf. nugla. — **Nugg** m. En som nuggar; Pusler. Smaal.

Nugl n. Pillearbeide, Puslen; se flg. Tel.

nugla v. n. 1) gnave, tygge saa smaat. Tel. (Øvre og Nedre). „Han nugla paa noko Mat, nugla o aat". 2) pille, pusle = nua. Tel. „Ho sit nuglar mæ dæ; dæ gjæng so smaasamt". 3) nappe svagt; om Fisk. ØTel. (Bø, Lunde). Se A.: nugga.

Nugla f. 1) et seenfærdigt og uanseeligt, ubetydeligt lidet Kvindfolk. Tel. Ndm. Trondh. 2) Tap = Nygla A.; Ndm.: **Nugl**. 3) Fingerhætte = Nygla. Ndm.; SHelg.: **Nuul**.

nugleleg adj. lig en Nugla 1). Tel.

Nugr m. 1) stadig Skjælven = Nokra, Nugra. Rbg. 2) En som lider af Nokra. VAgder.

nugr adj. skjælvende af „Nokra". Ma. (Audnedal, Holum).

nugra v. lide af „Nokra". Rbg. VAgder.

Nugr(a) f. = Nugla 1). Trondh.

nuka (uu) v. n. (ar, a og te), sidde stærkt fremadbøiet og sammenkrummet. Ryf. Hard. (Odda). G. N. hnúka krumme sig sammen.

nuken adj. siddende krumbøiet. Ryf. „Nuukje Arbei", A. som foranlediger den Stilling.

„nukka v. a. rykke smaat el. sagte". A. Voss. „N. fram", bevæge smaat frem rykkevis.

nukkast (burt) v. n. forknyttes og skrumpe hen under Væksten. Tel. Til Nukk, (h)nekka.

nukkeleg adj. vantreven = nukken. Tel.

nukken adj. sagte rykkende. „Da gjekk nukkje", det gik rykkevis og møisomt. Hard.

nukla v. = nugla 2). Num.

„Null m. Nul, 0". A. Oolle, A. Ndm. Oll (o'), Tel. (Rauland), Ma. (Grindeim). „Oll X Oll æ Oll". Oollo, Hall. (Gol); se d.

Null og **Nulle** (u') m. en liden Nulle eller Bylt, mindre end „Paggji". Tel. Sæt.: **Null'e** og **Null'i**.

„nulla v. a." A. Sæt. Ma. Aldrig med dd.

nullen adj. tætvoksen = lubben. J. og YSogn.

nulta v. n. (ar), puffe, især med Albuen. Hard. Nhl. og fl. „Han nulta burt i meg".

nultra v. slaa knugende med Næven. Tel. (Rauland). Jf. gnuldra, knultrast.

nuna v. nynne. SHelg.: **nuun**.

„Nup m." A. 2) Knag = Nabb. Tel. (Mol.).

nupla v. a. og n. nappe med mange smaa Nap; plukke = nuppa. Tel. „Nuple Ull". Isl. hnupla rapse. Jf. nypa.

„nura (uu) v. skubbe". A. 2) arbeide jævnt og smaat; grave (til sig); skrabe (sammen); Nhl. Shl. Ryf. „Nuura paa". „Nuura tee seg". „Nuura i Hoop". Jf. nua, gnura m. fl.

Nurk m. 1) en liden tætvoksen men noget forknyttet Figur. Ma. Shl. 2) Forknyttelse i Væksten = Knurk, Nukk. Østl. (Smaal. og fl.). „Aakrn æ i Nurk'n". 3) Forlegenhed formedelst Mangel (paa); Knibe (for). Gbr. Totn. „Væra (vara) i Nurkjee faar Vee".

Nurk m. Kraft m. m., se Nerk. Voss.

Nurv m. en kort lidt forknyttet og knortet Figur. SGbr. Hall. Hadeland, Vestfold, Nedre Tel. Oslo, Ned. Ma. Voss, Sogn.

Nurva f. d. s. Oslo. Maaske omsat af Nuvr(a), el. dog fremgaaet af nuva (knuva); jf. ogsaa Nuvra, Nuvla, Knurv (Gnuvr,

Knubr), knurva (knubra) osv. Nyrv og Nyrve n. d. s. Voss, Sogn. Nyrva f. d. s. Voss. Nyvre n. d. s. Dal. — nurven, nyrven adj. lig en Nurv.

Nus m. 1) Lugt = Gnos (o'). Hall. (Aal). „Ain goo Nuus". 2) Veir af noget = Roos, Tev. Hall. „Faa Nuus (el. Nuus'n) i dæ", faa opsnuset. Jf. Nys, Nuss, Nyss. — **nusa** v. (ar), lugte til noget; snuse (efter). Hall. Sogn (Lærdal). „Nuuse upp", opsnuse. Se A.

„**nuska** (u') v. n." A. 2) gaa sagte omkring for sig selv; luske omkring. Shl. Tel. 3) æde saa smaat; ogsaa: smaastjæle, rapse. Tel. (Bø). 4) gjøre sig i al Stilhed til gode? Voss. „Me sotu nuska mæ da". — **Nusk** n. det at nuska; særlig: Pilleri, Drøseri, Søleri; „Tov". Voss, Hard. Tel. og fl. — **Nusk** m. uanseelig Person. Tel. Se A. — **nuskjen** adj. uredet; ufrisk udseende = puskutt. Hall.

„**nusla** (u') v. n. pusle, arbeide smaat". A. Vald. Hall. og Tel.: nusle; Jæd. og Hard.: nutla. „Nutla dæ tee", faa net i Stand med smaa Midler; Jæd. 3) omtrent = nasla, men med endnu mere dæmpet Lyd. Nfj. omtrent: nuhle, nulkje. Jf. nussa, nuska; D. nysle.

Nuss m. Lugt; Veir = Nus. Ryf. Shl. Sogn, Hall. „Faa Nuss i" eller „av", faa opsnuset.

„**nussa** v. n. (ar), lugte til noget". A. 2) lugte, snuse, lede efter noget = nusa, nuska. Ryf. Shl. Hard. 3) æde ivrigt og med Næselyd. Hard. 4) give smaa Puf (som en Diende). Sogn, Totn. „Nussa aa nugga". 5) nusse seg, give sig Tid, søle. YSogn. Jf. nuska, nusla, noossa. — **Nuss** n. det at nussa; særlig: Søleri, Brovl m. m. = Nusk. Sogn, Nhl. „Eg vil kje vita 'tao noke Nuss tao deg!" Ogsaa **Nufs**, n. se nussa = nussa 4). Og: **Nøys**, se d.

Nusta f. knortet Rod. Hall. Jf. flg., Gnustra.

Nuste m. liden tætvoksen Karl. Hall. **Nust'e** m. d. s. Tel. Jf. Knust, Gnust, Gnaus osv.

nustra v. gjøre seent og strøbeligt Arbeide; kludre; pille. ØTel. (Bø, Sauar). — **Nustra** f., **Nustrefsis** m. En som nustrar. — **Nustreverk** n. Kluderværk. Jf. nua, gnu, knu ɔ: gnie, stubbe m. m. Se flg.

Nustre m. En som er nustren 2). Hall.

Nustrefant m. Gnier. Tel. (Lunde). Se foreg.

nustren adj. 1) blottet = snaud. Tel. (Rauland). „Pustren fø Pæningg". 2) sammenkrybende i Upasselighed og Frost, som efter en Rus. Hall. Sigdal. 3) om Veir = graakald. Hall. Sigdal.

„**Nuta** f." A. Num. 2) Skaal dreiet af en Nuta. Num. 3) fremspringende Hjørne, ogsaa Udvækst, paa Been, Træ, Steen. Sogn, Sæt. 4) Knast i Træ = Nut. Hall. „Tyrinnute". 5) Bjergknold = Nut. Hard.

nuta v. n. stikke Snuden frem; særlig: stikke Snuden frem (ned) i Fodret uden at æde. Hard. — nutla se nusla

„**Nutra** f. 1) = Notra". A. Hall. 2) en i Vækster forknyttet Figur. Tel. (Kvits. og fl.).

nutra (burt) v. n. løse sig af (op) i Knorter og Brokker; forvittre. Tel. (Kvitseid, Selljor). nutrast v. d. s. Tel.

nutren adj. forknyttet i Vækster. Hall. Tel.

Nutrevokst m. forknyttet Vækst. Hall.

„**Nuv** m. 2) Haartop". A. Østerd. Stjør. Ndm. „3) = Kuva". A. Rbg. Ma. 4) En som nuvar; en but, ublid Person (Hest). Innh. 5) „leggja paa Nuuv'n" = nuva 3). NGbr.

„**nuv** adj. 1) afstumpet osv." A. Rbg. Ma. 3) forknyt; forsagt; slukøret, flau, flad. Tel. (Bø, Lunde). 4) afsløvet; sløv; upaavirkelig. Tel. (Rauland).

Nuva f. = Nuv 3) (Faar). Num. Ndm. Romsd. Helg. Berrnuve, Tel. (Vinje). 4) se nuva.

nuva v. a. (ar), 1) afstumpe = nyva. Ma. (Aaserall). Hertil partic. (adj.): avnu(v)a, afstumpet = avnyvd (Ma.); Ma. 2) tage i Haartoppen „Nuv"; ogsaa: prygle. A. Østerd. Stjør. Ndm. 3) v. n. lægge Ørene tilbage som en vred Hest. Hall. Hedder: „leggja Nuue (Nuvor, se Nuva)" i Rog. Og: „leggja paa Nuuedn(e)", Ryf. Ogsaa: „Han lae Nøue te k o dei sae", lukkede Øre til hvadsomhelst de sagde; Dal.

Nuve m. = Kuva, Nuv (Faar). Ma.: Nøue.

nuven adj. = nuv. Tel. Romsd. (kortøret). — „nuvutt adj. = nuv". A. Rbg. Gbr. Stjør. Ndm. nöbbaatt ɔ: nubbutt; Nordl. (Ranen)? 2) kort for Hovedet. Rbg.

Nuvl m. 1) Knold = Knuvl. 2) En som arbeider vedholdende men langsomt, klodset og med liden Virkning; Pusler. Hall. „Arbaisnuvl". Se flg.

nuvla v. n. (ar), være en „Nuvl"; omtrent = knuvla, gnuvla. Hall. „Dai nuvla mæ di". „Dai nuvla aa sloo, nuvla aa tookost, nuvla aa stangast". — **nuvlast** v. recip. = nuvla aa takast (stangast). Hall. — **Nuvling** f. det at nuvla eller nuvlast.

Nuvla f. 1) en uanseelig liden Figur = Nugla. Trondh. Ndm.: „Nuvl"; maaske ogsaa n. 2) Tap = Nygla. Ndm.

nuvra v. 1) afrunde klodset eller møisomt og ufuldkomment (knortet). Tel. (Vinje). Til nuva. Jf. flg. 2) = nuvla. Tel. (Rauland, Selljor, Kvitseid).

Nuvra f. et kort knortet, oftest løsthængende, Horn = Nyvla. ØTel. — **Nuvrehorn** n. d. s. Landstad.

Nuvur m. 1) Tryneknap m. m. = Knuvr(e). Tel. (Raul. Tinn). Jf. nuvra, A. 2) Knag el. Knap til Haandtag i en tarvelig Dør. Tel. (Ra. Sel. Kv.). 3) En som nuvrar 2), = Nuvl. Tel. (Ra. Sel. Kv.). „Ein Arbeisnuvur".

ny-, for nid-, Hall. Sigdal. — **Ny** se Nydja.

„Ny n. Nymaane". A. „Paa Nyy'ee", Vald.
„ny adj. ny". A. ny'r, Rom. (Sørum, Nes og fl.); nuy're Sæt. „aa nyy'um", paa ny, Ma. (Grindheim), og fl.; „paa nyy'om" d. s. Vestfold. „av nyy'um" = av nyo; Sæt. Rbg. Ma. „fraa nyy'om", fra nyt af; Rom.
Nya f. Nyhed, Friskhed. „Taka (taakaa, taa, ta) Nyya (Nyyaa) av ('taa) noko (naagaa, naakaa)", bruge noget for første Gang; Vald. Gbr. Ndm. — „'Taa Nyaan", dat. f., fra nyt af; Stjør.
Nybbe n. skarp fremstaaende Kant el. Spids = Nibba. Rbg. (Aamlid). „Lastenybbi".
Nybbe n. liden Træklods. Vald. Jf. Nubb.
Nybil (i') n. „Paa Nyybile", i den seneste Tid, paa det sidste. Shl.
„nybolad (oo) adj. nylig bosat". A. STrondh. — nybolan(de) adj. d. s. Stjør. — „Nybøling m." A. Gbr.
Nydel m. Banketræ til Vask = Nyl. JSogn (Vik—Aardal): Ni'del (i'd), Nee'del og Nee'el; Lom i Gbr.: Ny'vil; Lom, Vald. og Hall. (Aal): Ni'vil. „Dænjenidel, -nivil; Bankenee-el". Se Nydja.
Nydding, Nyddonji, Nydl- se Nyll-.
„Nydja f." A. Nyj og Nyy = Nydel. Gul.
„nydja v." A. Nfj.: nydje; Hall.: nøja nudde nutt, som røja; se noda.
nydla v. „nydla dæ tee", faa net i Stand = nutla. Jæd. Eet med nylla?
Nydling se Nylling. — nyende se nys.
nyfiken (i') adj. 1) glad ved det nye, ved Nyt = nysegen; lysten paa nye Ting og Innovationer; sjeldnere: nysgjerrig, A. Lyder: nyfiken (ii og ik), Smaal. og fl.; -fikjen (i'), Sæt. Nfj. Hadel. og fl.; -fiikjen, STrondh. og fl.; -feekkjen og -feekjen, Østerd. Vald.; -fykjen (y' og tildels yy), Land, Romsd. Shl. Hard. Fosn. 2) behageligt overraskende ved sin Nyhed; velkommen som ny; omtr. = nymær. Land, Totn (Birid), Ma. (ii), Vestfold (Sandsvær y', Larvik), Smaal. Namd. og de fleste Steder nævnte under 1). „Dæ va(r) da nysyk(k)i aa sjaa (see) dei her!" Sandsvær. „Nyfiken Mat", Larvik (kk), Namd. (kkj), Ma. (-fiikjen). 3) om Ting der vækker stor Interesse men kun ved sin Nyhed. Hard. og Shl. (-fytkjen, og i' og ø). „Da æ no nysytkje e n n o".
nyssa v. puffe = nussa; nappe i. Nhl. (Mo), NGbr. — nyssen adj. som gjerne nyssar. „Ei nyssæ Kyyr". Sv. Dial. nyssja = nypa.
Nygg m. = Nugg m. (Sno). Hedm. SGbr.
Nygg (y') n. gnedet (gnavet) Punkt = Nogg; Hul frembragt ved Gnidning. Berg. Til flg.
„nyggja v. (nogg), skubbe, gnide". A. Ndm. Se nøggja. — Sammen med nyggja hører maaske det Hallingdalske „nøjje" og „naayje", overanstrænge, drive over Evne. Se nøgja.
nyggjast v. n. faa Mærker af Slid; gnaves. NGbr.: nøggjast nøggdest nøggst.
„Nygla f. lidet Horn". A. Sogn, Nfj.

nygrodd (oo) adj. nylig fremvoxet.
Nygrøda f. = Nygrøde. Ndm.: Nygrøaa.
„Nying m. Blus". A. Nyill, Vestfold.
Nying? Kun hørt i: „Da ha(r) kje hændt no Nyyinggo vo", nu nys. Hard. (Kvamm).
Nyk (yy) m. steil Bjergknold = Nuk. Nordl.
Nyk (y') m. Duft; helst god. JSogn. Se Nøk.
nykaa se gnika. Nyke se Nike.
Nykel m. = Lykla, paa Gjed. Stjør.
?Nykelgull n. Løvetand. Salten.
Nykk m. 1) Vandtæge som hopper om paa Ferskvand. Ma. (Otrnes). 2) Person, som dukker op pludselig og saa pludselig forsvinder; Person som er vanskelig at faa Tag (Greb) i. Ma. Dal. Maaske eet med Nykk, Nøk, men minder om nykkja, rykke.
Nykkja f. Hægte. Tel. (Kvitseid, Bø).
nykkja v. a. (er, te), forknytte i Bæksten; sætte tilbage. Til Nukk (nekkja). Tel. (Vinje). „De vi nykkje Laamb'ee o hava dæe so tileg' uut". — „nykkja v. krøge". A. Hard. Shl. Ryf. Østerd.
„Nykkjeblom m. Nymphæa". A. Nykkjablom, kun om den gule Aakande, Nuphar. Dal. — Nykkje(n)blokka og Nykkjingblokka f. Bladet af Nuphar og af Nymphæa, Li. (Fj.). — Nykkje(n)frua f. Nymphæa, Li. (Fj.). — Nykkje(n)kunge m. Nuphar. Li. (Fj.). — Nykkjestokk m. Stilken af begge Aakander. Li. (Fjotland); Dal.
nykla v. a. = nysta. Ring. (Norderhov og fl.).
Nykleband n. Ringfinger. Tel. og fl.
Nyklekking m. 1) nys udklækket Fugleunge. 2) et uøvet og uerfarent Væsen. Smaal.
Nylende n. = Nylenda (Sogn, Hard). Hall.
nylla v. a. og n. (er, te), sætte op Nyllingar (m. pl.), Veimærker paa Fjeldene, bestaaende oftest af en 2—3 Stene. Ryf.: nydla. „Her æ gott nyllt paa Hei'aa". Jf. knylla.
Nylling m. se nylla. Ryf.: Nydling; Røldal: Nyddingg, hvilket er en Egdsk Form; Tel. (Vinje): Nyddonji. Jf. Nyddung.
„Nylode (o') m." A. Nylo (o'—ö), Gul.
nyloten (o') adj. som nys har født; om Folk og Fæ. Shl. (Fitja). Jf. ljota (ei Ku).
Nymær m.? (n.?) et nykjøbt Dyr; især Hest, sjeldnere Okse. Totn, Hedm. Odal. G. N. nýmæri Nyhed; Sv. Dial. d. s.
nymært adj. n. om uventet Traktement = nyfike 2). Follo (Aas, Kraakstad). „Nei aa nymært de var aa faa see dei da!" Ligesaa i Sv. Dial.
Nymæring m. = Nymær. Hall. Ringerike (Modum, Sigdal og fl.), Vestfold, Num. Tel. Nymeering, Vestfold (Sandsvær). Ogsaa: „ei Nymærings Klukke", nykjøbt Klokke; maaske kun i Spøg.
Nynæming m. = Nybøling. Selbu (Tydal): -næmming. G. N. nýnæmi Nyhed. Sv. Diall. nynema, nyhet.
Nyomsgraut m. første Grød som laves af Aarets Afgrøde. Shl.
Nyp (yy) f. Portion som kan rummes (hol-

des) mellem de to eller tre første Fingre; noget mindre end Klypa. Østl. Nedre Tel. „Fingernypp“. — **Nypp** m. d. s. Smaal. (Trykstad).

nypa (yy) v. a. og n. (nyp'r naup nope), gribe med de forreste Fingre; gribe med et lidet raskt Greb; nappe; snappe = knipa. Solør, Vinger, Rom. Smaal. Follo, Oslo, Ringerike (Modum, Sigdal og fl.), Vestfold; Tel. (Grandsh. Holla, Braadal og fl.). Infinitiv er overalt: nyype; medens i Sv. Diall. („Norske“ ɔ: Dalarne, Gotland, Norrland) et niopa, niaupa, njuup' osv., svarer omtrent til Sv. nypa. Fra Ringerike er meddelt „nuupe?“. Imperf.: nåup, næup, nöup; ogsaa: nøyp (som krøyp, fløyt osv.) Vestfold (Vier, Eiker, Dramn, Svelvik) og fl.; og: nøp, Oslo, Smaal. Supinum: nöpi, nøpi og nyypi. „Han nyyp'r oopp Plænta me Roota, truur je!“ „Fiskjn hev nappa længji, naa noup han de“, Braadal i Tel. „Han nåup bort-i (booli) Klæ'e“. „Rev'n nöup den gooe Høna mii!“ „Tjuv'n nåup (nøyp) Buksa me sam(m)a han gjekk forbi Gal'n“. „Jammen har'n nöpi a!“ Jf. Nyp, Nypa, nopen (o'), unopen, Unopa (o), njoopen, unjoopen, unjoopleg (unaape A.) og fl.; snypa, snopen (o'), snøypa og fl. Det Hordske „njoopa“ er maaske en noget gammel Form af nypa, njupa (jf. droopa, stroopa Shl. og Ryf., krooba, fjooga, rooga, strooga Ryf. Jæd. Dal.); maaske en Udvidelse af et nopa (o') der i Tiljævningsformen „naapaa“ er optegnet fra NØTel. (?), ligesom nopen (o') > noopen > njoopen (open, oopen). Jf. Isl. hnupla, nupla; Got. dis-hniupan sønderrive (-plukke).

nypa (yy) v. n. (er, te), 1) nappe (i noget). Hard. (Kvamm, Odda), Nhl. (Haus). „Han nyypte burti da so smaott“. 2) = foreg. Ma. (Otros): nyybe.

Nypa (yy) f. a) Rummet mellem Spidserne af de to el. tre første Fingre; b) det som kan rummes mellem dem = Nyp. Smaal. Vinger, Ringerike og fl. (Askvoll?): Nyype. „Tak Nyypa full!“ „Ei Nyype mæ Duun“.

Nype (y') m. = Nypa f. Follo (Fraun) og SRom.: Nypa. „Ta(k) de i Nypan!“

Nyre (yy) n. (og f.), et arrigt og vrantent Kvindfolk. Østerd. (Elvrom, Aamot).

nyrelukt adj. nyrelukket (i Fedt); nyregroet. Østl. Til lykja, G. N. lykja, indeslutte. — **nyretekt** adj. d. s. Ndm.

Nyrnaklunk m. Klump af Nyrefedt. Jæd.

Nyrnamole (o') m. Nyretalg = Nyremor. Sogn. **Nyremole** (o'—ð), Nfj. — **Nyrnamøle** n. d. s. Sogn.

Nyrv, Nyrva, nyrven se Nurv.

nys adv. nys = nyst. Tel. (Østre; Selljor) og fl. Maaske afslidt af „nyst“, som „slaas“ af „slaast“. Dog høres ogsaa: te nyende nys = nyst; Selljor. Dette ser ud som Genetiv efter „til“.

Nys (yy) m. Lugt, Veir af noget = Nus, Noos, Snook, Tev. „Faa Nyys i dæ“, el. „faa Nyys'n i dæ“, faa opsnuset, komme under Veir med noget. Smaal. Rom. Ringerike, Hadeland, Vald. Jf. G. N. nýsa snuse, veire.

Nys (yy) n. svagt Rygte, Ymt. Ndm. Tel.

Nys (y') m. Portion som tages i „Nypa“; omtrent = Nyp; et Pluk. Tel. (Vinje). „Ein Nys'e mæ Høy“. „Ein Konn-nyse te Høna“. Til nysja.

Nysa (yy) f. en liden Portion omtrent = Nys, Nyp. Land, Vald. Ringerike (Aadal). „Ei Nyyse Mjøl“. „Ei Mjølnyyse“.

nysa (y') v. a. og n. ɔ: nysja, plukke. Ma. og fl. Som rysa for rysja. „Nysa av“, plukke af, befri for løse Vedhæng; pynte. „Nysa av Høybyræ“. „Nysa upp“.

Nysnjo m. nyfalden Sne, i Modsætning til den perenne, „evige“, Sne; i Høifjeldsegne.

„**Nyss** (y') m. Rygte“. A. Hadel. Smaal.: yy.

Nyss m. = Nys (y') m. et Pluk. Til nyssa. Tel. (Sauland og fl.).

Nyss n. det op- eller afplukkede. Tel. Sæt. Dal. „Ettenyss av Høy“. — **Nysse** n. d. s. Li. (Bakka). — **Nyssa** f. d. s. VTel. Mest i Flertal: **Nyssur**, opsamlede Levninger. Til nyssa.

„**nyssa** v. plukke“. A. 2) plukke bort for Ordens Skyld. Sæt. VTel. Ryf. Se nysa (nysja). „Nysse væl ut-av Baas'æ“, Sæt. 3) smaastange, puffe = nyssa, nussa. Østl.

nyssa v. omvikle; svøbe. Mest i: nysse seg inn, svøbe sig ind, pakke sig ind. Jf. G. N. hnyssa omslutte, indfatte. Maaske dog eet med nyssa A.

Nystehæl m. Vindepind. STrondh.: „Nøsthæl“. Se Hæl.

Nysti n. ɔ: Knyste, Gnyste. VTel. (Mol.).

Nystøding m. En som nys har bosat sig paa et Sted. Fosn, Gul. „N. paa Gar'a“.

nyta (yy) v. (er, te) = nytta. Sæt.: n^{u}yte. Og: „hagnyta“; Ryf. Sæt.

„**Nytra** f.“ A. Voss, Sdm. **nytrutt**, Voss.

nytt (yy) adv. nylig; nys. Østerd. Meddelt.

nytteleg adj. dygtig, forsvarlig = nyttug. Shl. Ma. „Han va eit nyttele Kjøtstykkje“.

nytug (yy) adj. flittig; dygtig. Sæt. „Du æ n^{u}ytuge ti raaykje“. — **nyttug** d. s. A. Ma. Ogsaa: anseelig, forsvarlig. VNed.: nøttau. — **nyttug** adv. dygtig(t). VAgder. „Eg æ nyttog gou' i meg“, rigtig god.

„**nyva** v. a. 2) knuge“. A. Og: prygle af, nedkue; ydmyge. Ryf. Rbg. Ogsaa: „nyyva e t t e e i n“, være tugtende (kuende) efter En; Ryf. „3)“. A. „Hestn nyyve(r) mæ Dyro“; Hard. Sogn, Jæd.

Nyva (yy) f. en liden ved Sammentrækning eller (og) Løftning frembragt stump Forhøining; langstrakt Bugle. Shl. Hertil **nyva** v. a. danne Nyvor. Shl. „Nyyva Høye opp i Nyyver“, løfte fladtliggende (vaadt) Hø saaledes op med Riven. Sær-

lig: sammentrukken Pandehud, barske Miner; A., Voss, Shl.
nyvast v. n. (est, dest), trække sig sammen og tilbage, som et Dyr der vil undgaa et Slag. Gbr. „Katt'n nyvdest". Ogsaa = leggja paa Nuv'n. NGbr.
Nyve n. lidet Nøgle. NVTel. „Traannvi".
„**Nyvel** m. liden nanseelig Figur". A. Særlig: liden Kludrer, liden Stymper = Tufs, Krakje. Tel. Sæt.: **Nyyvyle, Nᵘyvile.** — **Nyvle** m. d. s. Hall.
„**nyven** adj. 1) ublid". A. Hard. Shl. Jæd. 3) (1) tilbøielig til at nyva, overh. SBerg.
nyvla v. n. være en Nyvel; arbeide klodset, kludre. Tel. (Selljor, Vinje).
„**Nyvla** f." A. = Knyvla. Voss. — „**Nyvla** n. d. s." A. Vald.
Nyvla f. = Nygla 1) og 3). Stjør.: **Nøvl.**
nyvla av v. a. befrie for Knorter, Nyvlor. Tel. (Selljor).
nyvlast v. recip. smaastanges; knubbes. Hall.
Nyvre n. forknyttet Figur; se Nurv. Dal.
nyvorpen adj. nylagt; om Æg. Ned. **nyvurpee,** NGbr.
næla v. n. arbeide vedholdende med noget smaat; omtrent = njaala. Stjør.: **neel.** Hertil: **nælen** adj., **Næling** f. — Maaske eet med „næla, sy sammen" (A.), hvilket i Tel. er: **trokle.** Isl. næla sy løselig.
„**næm** adj. nøiagtig". A. = næpen. Ryf. „Vægt'o æ næm'e". „Me æ̂kje so næme paa dæ".
„**næma** adv. nær". A. **nimma,** Sogn. Superlativ: nimst, ISogn: „da nimst minsta", det næst mindste; **næm(m)aste,** Ryf. og fl.; **neem(m)aste,** Hall.; **næmst,** Østl. (Toten, Odal, Smaal.): „dæ næmst siste".
„**Næming** m. Begynder". A. Tel. **Næmming,** STrondh. — **Næm(m)ingsverk, -arbei** n. Begynderarbeide. STrondh. NGbr.
„**Næpa** f. Roe". A. 2) Kartoffel. Dal. (Eikersund, Hedland, Hæskestad). Roen hedder her: Gras- el. Kaal- el. Vass-næ(p)ba. — **Næpesipp** m. Rodspids af Roe. Ma. (Bjelland).
„**næpa** v. n. (er, te), naa til". A. Nordl. (Salten, Helg.): **næp;** og **neep,** Imperf.: **neepa.** Jf. nipa.
„**næpen** adj. 1) nem, rask". A. Tel. 3) netop balanserende (i labil Ligevægt); let bragt ud af Ligevægt; let svigtende; knap; ømfindtlig. Hard. Tel. „Eit næpe Tak", et knapt, let svigtende, Greb. „Han æ næpen paa dæ".
Næpstr m. Nøiagtighed = Nemstr. Shl. (Etne); Ryf. (Vikadal, Skjold). „Sku dæ vara slik Næp'str mæ dæ?"
„**nær** adv. nær". A. **nærre** Ryf.; **neer** Stjør. Ndm. Jæd. NGbr.; **neeree** Tel. Sæt. Ma. NGbr. Komparativ: **neerar,** Superlativ: **neest(e);** Ma. og fl. **neerigar(e), neerigast** NGbr. „For neer saa", saa nær som, paa nær. Jæd. — **nær** præp. se ner.

næra v. a. fodre netop tilstrækkelig til at holde Livet vedlige. Solør, Odal: **närä — nörä.** Meddelt. Maaske: **nøra.**
næren adj. nærig, karrig. Vestfold.
„**nærhendeleg** adj." A. Sæt.: **neer-,** — **neerhandaam** ɔ: nærhondom, A. Stjør.
„**Næring** m." A. Steilt Næs. Senja, Finm.
Nærkvist m. Nærhed. ØTel. (Grandsherad, Heiddal). Kun i: „**i Neerkvistn**", i Nærheden, tæt ved. Ogsaa: „**Han bur her neerkvistes**" adv. Og: „**her nærme Kviste**"; Heiddal. Jf. Kvist, se Morgonkvist.
nærma v. a. gaa En (for) nær; fornærme. Li. (Eikin).
nærmundes adv. i Nærheden. Nfj. (Gloppen). „**Han e neermuns tee**", han er her i N.; Romsd. STrondh.; ogsaa: han er af Familien, Romsd. — „**Ikkje neermuns**" = ikkje Naame nær. Ndm. Stjør. „**D'e kje neermuns so langt dit so(m) hit**", det er langtfra ikke osv. „**D'e ittj neermuns nokk**". „**Ikkje naamuns neeri**", d. s. Sæt. (Bygland, Hylestad); se Naam. — „**Gaar'n ligg neemmunt**", Gaarden ligger tæt ved. SHelg. Se flg.; A.
„**Nærmune** (u') m. Nærhed". A. **I Neermune,** Ork. Bynes. **I Nærmundaa** og **i Nærmundne.** Nfj. (Stryn).
nærom adv. 1) næsten, omtrent; = liksom. Ndm. Ork. Stjør. Tel.: **neerom.** „**D'æ neerom so**", omtrent saa. „**J so e ein Kongens Kar, neerom**", jeg som er osv. Ndm. (Sunndal). „**E ska no so neeraa vara Spelemann**"; Ndm. (Tingvoll). „**D'æ neerom**", det er omtrent saa. Tel. (Selljor, Aam.). 2) muligvis; (næsten) sikkert; = gjerna. Tel. Stjør. Selbu. „**D'e neerom sannt**", Selbu. „**Du kann neerom (-aam) faa dæ**", gjerne; Stjør. „**D'æ neerom dæ bli mange**", det er næsten sikkert at osv. Tel.
nærsam adj. nærig; smaalig. Østl.
nærseed adj. nøieseende. Ryf.
„**nærsøkjen** adj." A. Tel. Li. Ryf.
Nærstraa f. = Naudberging. SLand.
Nævra f. en afflækket Skive af Birkens ydre Bark; især som Tækningsmateriale. Sæt.
Nævrakimbel (i') m. Bundt af „Nævr" til Tækning. Dal.: **-Kimel** (og **-Kjeemel**), se Kimbel. — **Nævrakimla** f. d. s. Shl. (Etne). — **Nævrakippa** f. d. s. Voss. — **Nævrskraakke** f. = N.-strukka. NGbr. — **Nævr-strult** m. Rul af „Nævr"; se Strult. Hall.
nævregløsen adj. næsvis; som stikker sig frem; forklaredes som: lysten paa at kige, „gløsa", ind ad Vinduer. Ma. (Øyslebø).
Nø se Nod. **Nøarskrok** se Naudarkrek.
nødeleg (d) adj. og adv. lig et **Nø (Nod)** ɔ: næsten uden Levedygtighed; yderlig svag; elendig. Hall. (Gol). „**Sjaa nødele uut**". „**Nødele bleik**". Og: **nøleg,** Hall. (Gol og fl.). Jf. naaeleg.
Nøe se Nod. — **Nøekugedl** se Noda.

Nøfs m. liden steil Bjergknold. Nfj. (Strhn). **Nøps**, Nfj. (Breimn). — **Nøfs** se Nefs.

nøga, nøgen se nøgja.

„**Nøgg** m. Gysen". A. Hard.

„**nøgg** adj. smaalig osv." A. Nfj. Ndm. og fl. 2) knap; noget for knap. Ndm. STrondh. Østerd. „Bismarn æ nøgg paa fysst' Markja". „Nøgge tre", knappe (knapt) 3. „Dæ vart nøggt nåu (ɔ: nog), dæ va i nøggast Lagje"; Ndm. 3) yderlig svag af Kræfter; Ndm. Stjør. „Nøgg te ga". „Han bli nøggar te kvar Dag".

„**nøgga** v. n. (nogg), gyse". A. „Dæ nögg (el. o') saa i 'n", han fik et Sting, Stød eller Ryst (kropsligt eller (og) sjæleligt). Østerd. (Tolgen).

nøggja el. **nyggja** (y') v. n. (nøgg'e nogg noggje). 1) ryste voldsomt som efter et Stød. Hard. (Odda, Ullensv. Ulvik; y' er maaske hørt i Hard.), Ryf. „Han slo^{u} so da nogg i Bo^{u}re". „Da kom slik ät Vindslaga, at H^{e}use nogg". 2) fare sammen af Skræk; omtrent = nøgga, kvekka, nekka. YHard. (Kvamm), Shl. Se nøgga og nyggja, A. og flg.

nøggje adj. n. og adv. om Mel: kornet malet. Sogn (Lustr, Hafslo): **nöjje** (omtrent saa; eller naajje). „Mjøle æ nöjje male". Ogsaa: **nøggmale(n)**, Sogn (Sogndal). Maaske til nøggja, G. N. hnöggva, støde.

nøggjeleg adj. og adv. gyselig, forfærdelig; ogsaa: overvættes, overmaade = fælt. Hard. Nhl. Sogn, Vald. Hall. „Nøjjelæ vo^{u}ndt (illt)", Hard. „Nöjjale rædd'e", Sogn. „Naajjale stoort", Sogn (Borgund). „Gjera nøjjele (naayjele?) væl ifraa seg"; Nhl. (Ekf.). „Nøjjile (og naayjilæ) fiin, goo, rar; Hall. (Gol, Nes, Aal). — **nøggle(g)**, d. s. Vald.

nøggre eller (oftest) **nöggre** adj. nogle faa. Ringerike (Modum og fl.), Vestfold, Eiker. Maaske ligesom „nöuvre" (nauvre, se d.) en Form af nokre, af nokon.

nøgja? v. n. og a. være nøieregnende og smaalig; udnytte smaaligt, især Andres Kræfter = nøyta. YMa. (Øyslebø, Holum): **nøga** og **nøge** (Imperf. nøgde?). „Han æ saa nøgen, saa svær te nøga Folkan s(e)ine". Om Ordformen jf. „pløga, pløge" (YMa.) for pløgja, „Jæga" (YMa.) for Gjelgja, „bøyga, bøyge" (YMa. VNed.) for bøykja. (Eller for nøv-ga? For naudga? A.). „nøke" er meddelt med Tvivl fra Bamle og Østl. — **nøgjen** adj. 1) tilbøielig til at nøgja, smaalig, nærig. YMa. (Holum, Øyslebø): **nøgen**; og **nøyen** IMa. (Bjell.); Romsd. (Nesset), Ndm. I denne sidste Form viser det sig som eet med „nøgjen adj. nøieregnende, netop tilstrækkelig. Trondh." A. 2) neppe tilstrækkelig, knap nok. Ndm. Romsd. „D'e nøye før (fär) dæm", trangt. — A. „Fikk du gott Maal?" B. „Aa dæ va nøye, dæ!" — „Dæ va nøye e va goo för aa vinn' paa 'naa", = nautt. „Dæ va nøye dæ va sanut". Sv. Dial. nogja, knappt. — Dunkelt; særlig i Forholdet til nau(v), nøv, nøgg, nyggja (ø); nøygjast.

Nøgle se Negla.

„**nøgta** v. n. (ar), blive nok". A. Totn. **nøtte** NGbr. (Lesja, Lom, Vaagaa). „Dæ nøtta snart. (Jf. G. N. gnógt og gnótt, rigeligt Forraad). — **nøgtast** v. d. s. Rom. Oslo (Aker). „De nøktes voonom" el. „voonli", det blir sagtens nok.

„**nøkka?** v. n." A. Østerd. (Foldal), STrondh. (Selbu, Rennbu), Ndm. (Aure, Tingvoll), Gbr. (Lom). Hørt kun i den af A. nævnte Talemaade. „Dæ kom burt, e visst ikkj' æuten dæ naakk æ^{i}ll saakk"; Ndm. „Burte vart dæ, men e væit naa ikje kaa dæ naakk hæ^{i}ll dæ saakk"; Lom. Andenstedś: „koort dæ r a a k k æ^{i}nn (æ^{i}ll) dæ saakk"; Gul. (Soknedal), Røros, Fosn (Hemne). Og: „oom dæ saakk æ^{i}ll dæ f l ö u t"; Fosn (Roann). — Fra Sogn (Aurland) er meddelt: „Me ro^{u}dde so fo^{u}rt at Baot'n inkje nokk 'ti Sjo^{u}'n", ikke berørte Søen (!).

nøkk(j)a v. n. (nøkk nokk nokkje), stikke, rykke; om pludselige Smerter, sjælelige el. (og) legemlige. Gbr. (Lom, Lesja, Vaagaa, Sel). „Dæ naakk i me saa ilt, da e fekk høyre dæ". Jf. nykkja, nekka.

nøkkr se nikkr. — **Nøl** n. og m. se nøla.

nøla v. n. og a. (ar, a; og er, te), 1) tage knapt til, knibe; tøie = tigla, tøla. Tel. (Tinn, Lunde, Laardal, Vinje). „Han nølar o nigrar (nikar) mæ alt". „Nøle de t e e", faa ved Forsigtighed noget til at strække til. 2) være omtrent nok = tøla. Ryf. „Dæ va saa vidt dæ nølte tee". 3) give sig Tid; faa Tiden til at gaa; søle; pusle; pille. STrondh. Gbr. Hall. Østl. (Hadel. Hedm. Rom. Vestfold). „Han gaar aa nøler burt Tiia", Østl. „Ko æ dæ du nøle mæ, kann du kji faa detta ifraa de?!" Hall. „Nøyt dei naa, gaa itte aa nøl slikt", Østl. 3) give Tid, vente, bie. Sogn (Aardal, Aurland). „Du faor nøla l^{e}ite". 4) drille, gjækkes med. SGbr. Meddelt. — **nølast** v. recip. = gantast. SGbr. Meddelt. — **Nøl** n. et svagt, puslende Væsen; især om Dyr som altid ligger bag efter Hjorden. STrondh. — **Nøl** m. seenfærdig Person; Søler. Tel. — **Nøle** f. d. s. Østl. — **Nøling** m. d. s. Tel. — **Nøling** f. det at nøla. — **nølutt** adj. Østl. „Hu er saa smaafæri aa nølete aa komm'r ingen Vei". — nøla er neppe det Dansk-Tyske nøle, laant, men er maaske i Brugen nogensteds paavirket af det Sv. Diall. nöla, gnöla ɔ: vara senfärdig.

„**Nøm** n." A. 2) = Nod, paa Spiger (Søm?). Hall. — **nøme** v. knibe „Nømet" af? Hall.

nøma v. a. og n. (er, de), naa til, berøre = næma. Tel. (Bø). „Dæ nømer innat". „Noomme neere, saa vitt du nømer 'n".

„nøna v. n." A. Hall. Gbr.
nøpa v. n. (er, te), mødes med Enderne; strække netop til. Dal. Jæd. Ryf. „Dæ nøbe (nøpe) te; n. ihob". Jf. næpa.
nøpen adj. 1) netop tilstrækkelig; knap = nopen; jf. næpen. Rog. „Eit nøpe Tak". „Dæ va nøpe, men dæ sloo tee". 2) yderst nøieregnende, smaalig; karrig; nøie. Rog. „Han va so nøpen mæ Vegt'v". „D'æ kje so nøpe mæ dæ". 3) ømfindtlig; let stødt.
Nør n. = Naur. Sogn, Voss. „nørande leiten", forskjelligt fra „errande liten".
„nøra v.a. tænde". A. „Maanen nører seg", ved Ny. Rbg. Ma. 3) n. bli fyldig; svulme i Yveret; om Drægtige. Shl. 4) „nøre i seg", forsyne sig rigelig med Mad. Sfj.
nørast v. n. (est, dest), udvikle sig, blive til = elnast. Hard. (Ullensvang).
nørig adj. nærig, gridsk. Shl.
Nøringesykja f. Ildebefindende formedelst Svangerskab. Shl.
Nørle n. og f. liden vigtig Person. Nfj. Sdm.
Nøs n. smaat Affald; = Ny(s)s. Tel. (Bø).
Nøs n. liden vigtig Person (en Snude). Østl. Jf. Nos (oo). Og Nøss, Østl.
nøsa v. lugte, se nosa (o').
Nøse n. 1) Hestens Næsebor. Tel. (Selljor). 2) Snude, overh. Hall. NGbr. — Nøsgrima f. Mundkurv. NGbr.
nøta v. n. være yderlig nøieregnende; være smaalig, karrig. Tel. (Nisf. Kvits. Laard.).
nøten adj. 1) nøie afpasset; netop balanserende; netop tilstrækkelig = næpen. Tel. Rbg. VAgder, Dal. Jæd. „Bou^{k}jæ ligge so nøti" (adv.); „ho dette um du kjæm innat 'æ"; Rbg. „Eg hae so neer gjou^{r}t de, de va so nøti mæ de", det var saa paa Nippet. 2) nøieregnende, smaalig = nøgjen; Hall. Østerd. Agder. Tel. Rog. „Nøtin aa lei aa gjera telags". 3) flink til at udnytte Tid og Evner, Kræfter, Midler; vindskibelig. Ork. „Han æ saa nøte te klæmm' paa". Hedder nøtug; Trondh.: -ðu. Jf. naten, natig. — nøtten se noten.
nøv, nøv'ar og nøv'r, se nauv.
nøva v. (ar), angribe, være til Skade eller Uleilighed, genere = nau(v)a. Til nøv, se nauv. Gbr. (Lom), Vald. (ØSlidre). „Sælan nøva kje Hæst'ee (Dativ)". „Han har eit Saar paa Foot'ee, saa dæ nøva 'om aa gaa".
nøva v. impers. (er, de), netop strække til. Ryf. „Dæ va saa vidt dæ nøvde tee". — nøven adj. netop tilstrækkelig; knap. Ryf. Meddelt. Til nøv. — Nøvl se Nyvla.
nøye, Nøying se neigja, noda.
Nøygda(r)rett m. Ret som kan fremtvinges? Nødtvungenhed; Nødvendighed. Jæd. (Gjæstal, Time). „Vil du jelpa meg fra du ha Takk, men d'æ injen Nøygdarett". Dunkelt. Se flg. Jf. G. N. neyd Trængsel; eller nøgja (*Nøgd, nægd?), nøygjast.
nøygjast v. n. (nøy(g)jest, nøygdest), nødes, maatte. Meddelt fra Hall. (Aal), hvorfra ogsaa er opgivet: nøy(g)ji nøygde nøygd = nøydga(?) A. Dunkelt ligesom foreg. Maaske er det nøyda „nøye", hvis øy er svulmet ud til øyj og øyg foran Endelserne; saaledes ofte i Trondh. (søy(da) sø(y)gd sø(y)gd) og Østerd. (søye sögde sögd). Jf. dog ogsaa nyggja og nøgja.
nøykjast v. recip. (jest, test, st), drille hinanden, smaatrætte = kaldtrætta. ØTel. (Lunde, Sauar): nøykas (es, tes). G. N. hneykja beskjæmme osv., forneykja beskadige. Ogsaa: „örnøykas" og „aar-".
Nøys n. Fjas, Brøvl, Fusk = Tøv. Nhl. Sfj. Sogn. „Eg vil kje ha noke Nøys!" „Dar æ kje noke Nøys mæ da". Jf. Nuss, Nusk. Maaske dog Eng. noise Støi, ogsaa laant af Sv. Diall. som nojs ɔ: buller, gäck.
Nøysa f. 1) = Knøysa. Hard. (Ulvik). „Beeanøysa". 2) tætvoksen Figur. Nhl. og fl.
Nøyse n. stor Knold af et Træ, Dyr, Menneske, en Steen osv. Hard.
Nøyt m. (n.) Anstrængelse, Anspændelse. Ryf. Helg.
„nøyta v." A. Lyder: neite, näite, naite, i Odal, Vinger, Solør, Hall. (Krødsherad, Nes, Gol), INfj. og INdm. — nøyta seg (Foot'n) v. = njota seg (F.) 2). Hall. NGbr.
Nøyta f. 1) Storæder. Innh. Namb. 2) Snyltegjæst. Namb. Helg. — Nøytgjest m. Snyltegjæst. Helg. — Nøythaav m. d. s. Namb.
nøytast v. n. gribe sig an = nøyta seg. Shl.
nøytig adj. nærig osv. = nøytsam. NBerg.
nøytug adj. 1) som bruger sine Lemmer godt; stærk og smidig. Gbr. 2) som har den fulde Brug af. NGbr. „E æ ikje nøytog i høgre Haandee".
Nøytskrukka f. graadig, gridsk Person. Innh.
Nøytslevatn n. = Vatsnøyte. NGbr.: Nø(y)hl.

O.

„O m. Bogstaven O". A. Det lukte O (oo) vil i mange sydvestlige Maal blive til ou^{u} eller ou ɔ: Diftong = aabent O + aabent U; saaledes i hele Agder ÷ ØNed., i næsten hele Dal. Hard. Voss (i liden Grad), Sogn (Midtre og en Deel af Indre), i Sfj. (saa Egne). F. Eks.: mou^{l} < mool, G. N. mól; Ou^{r} < Oor < Ord, G. N. ord. Det aabne O (o'), hvis Lyd i Regelen varierer hen imod ø' (og ö) og aa, gaar i flere Tilfælde over til lukket (oo), især i Ryf. og Shl., sjeldnere i Gbr., Agder, Tel. og

andre Steder, mest under Paavirkning af et nu bortfaldet V. F. Eks. oopen ɔ: open, ooka ɔ: oka, Spooa (og Spoova) ɔ: Spoda, (Ryf. Shl.). Især omkring Oslofjorden er oo ofte Repræsentant for et aa (á, ó) som har været udsat for Farvning fra et følgende V, Næselyd eller H; som Oo ɔ: Aa, á; Too ɔ: Taa, tá.

„o, forekommer som afvig. Form". A. 6) for Infinitivens „at", hvis Udtale maaske overalt falder sammen med Udtalen af „og" (conj.), næsten altid aabent o. 7) sandsynligvis for „ov" præp., G. N. of = um, se aa. 8) for Od n. og Oda f.

Oal m. ɔ: Odal, G. N. ódal, n. Tel. (Laard.?).

oaleg (oo) adj. foruroligende; ængstelig. Tel. (Vinje). Jf. oast, Oe.

oas. Kun hørt i „ooas Natt" ɔ: den mørke(ste) Nat, midt paa Natten. Indr. „Han kom ittj heim fø' einn dæ va ooas Natt". Maaske „odaste", vildeste; neppe til oast v.

oast (oo) v. n. (ast), ængste sig, krympe sig = kvida. Tel. (Vinje, Kvitseid). „Han ooast kji fø springge i Vatni". Ikke meget brugt. G. N. óast frygte.

„od (oo) adj. hidsig, vild, gal". A. oo, brunstig; om So, Hedm. Totn, Hadeland; om Hunkat, Solør. 2) rasende; om Hornkvæg som har faaet Veiret af Rovdyr el. Hund. ØTel.

Od (oo) n. 1) ustyrligt Anfald af Hidsighed: Raseri, Lyst, Iver; ustyrligt Lune eller Indfald. Rdm. Fosn, Gul. Innh. Namd. „Fælt Oo". „E joore dæ, mæ Oo'e va va paa me". „E fekk dæ Oo'e paa me, at e skull jera dæ". „Han maatte jera (jøraa, jaaraa) dæ, mæ dær va dæ Oo'e paa 'naa ('om, 'aam), mæ han ha dæ Oo'e 't i. se(g)". „Galnod, Tullod". 2) oprørt Tilstand i Luften; voldsomt Uveir. Trondh. „Slikt Oo i Veer'e". Falder i Bet. omtrent sammen med (H)rid, er blot maaske noget stærkere. „Vedrod". Se Oda, Ode. Jf. G. N. ódr = skáldkapr; ódvidri voldsomt Uveir.

Oda (ooa) f. 1) Brunst; maaske især hos Hingst og Orne. Hard. Ryf. Ogsaa Ode m. 2) semen masculinum. Sogn (Aurland). 3) Livsmod; Iver og Fremdrift. Ryf. (Tarvastad, Nærstrand). „Dær æ kje noke Ooa i dæn Gunt'n". 4) = Od n. 1) og 2). Gul. Stjør. Strinda: Ooe og Oo, bestemt: Oo'a; Flertal: Oo'aa, i Stjør. „E stygg Ooe". „Slik e unnele Oo'e paa Vee'ra". „Dæ va feelt te Styggveersoo". „Veerooe". Trollo(da), hæsligt ondt Lune.

oda (ooa) adj. brunstig; især om Gedebuk. Ryf. Shl. Og: o(d)en, Hard. Shl. Ryf.

odd adj. = odde. „Eit odda Tal"; som „eit fina Veer". Hard. (Ull.). Meddelt.

odd adj. f. af all. Sæt.

odda v. n. (ar), tale sødt, være sødtalende. Ryf. (Avalsnes). „Ei Odda-Torbør", sødtalende Kvinde.

odda v. a. (ar), naa med Od el. Spids. Ma.

Odde m. = Odda f. NGbr. G. N. oddi.

odderenna v. a. (er, te); „o·e ein Ljaar'e", hugge under Meiningen en Leespids ind i Jorden. VTel. — Oddr se Oldr.

Ode (ooe) m. 1) Brunst = Oda. Hall. Ryf. Oove, Hard. (Ulvik). 2) Oprør i Havet = Gjelg. Ryf. (Tarvastad).

odgalen (oo) adj. = od; om Han. Hard. Ryf.

Oding (oo·ing) f. Brunstighed. Hall. (Aal).

Odka (ookka) f. stærkt bevæget Stemning; Sindsoprør; særlig: høit Lune, lidt brutal overstadig Lystighed. Helg. (Vind. Brønnøy). „Han va komin i Ockkaa, i si Goo-ookkaa". „Han æ i Ookkaan(n) sin", i sit høieste Lune.

Odkast n. Anfald af Vildskab, „Od"; = Galnrid. NGbr. „Dæ kom paa'n eit Ookast".

odl f. og n. pl. af all. Hard. Voss.

odlo, Odloteneska se ollo.

odra v. n. mane, trygle; overhænge = gnaala.

Odra f. og Odrekopp m. En som „odrar". „Odra" vil ha, „Jodra" vil fortælle; begge bruger mange Ord. — Odring f. det at odra. Ryf. (Suldal, Hjelmeland, Nærstr.). — Christie: Odder, arrigt Kvindfolk. Voss.

Odre (oo) f. se Ora.

Oe (oo) m. 1) mild jævn og varig Varme; tildels = Yl. Li. (Fjotland, Hægebostad, Herad, Kvin, Nes). „Detten Vatn'e hell'e Ouen i seg saa længje, d'æ saa længje før(r) dæ kasta". „Hær (hør) æ slig Oue hær (hør) mæ Ou's'n, dæ kann kje kasta hær (hør)". „Dør (dær) æ slig Oue atte i Skorstæen'n, dei maa ha baga". „Gou'e Oue i Heus'e". „Oue a(v) Vatne". „Oue øve Ou's'n". „Kaldoe" = Kaldyl. 2) Varme af Gjæring. Li. „Oue i Høye, i Kodne". Betydningen synes ikke at passe til „Ode".

„Oe m. Frygt, Uro i Sindet". A. Tel. (Mo, Vinje, Kvitseid). „Ooi o Ootti"; Vinje.

ofaatt se aafaatt. — off se ov.

Oftnamn se Uppnamn. — ofne se opna.

„ofsa (o') v. a. (ar)". A. Li. „Du maa kje opsa Fiskj'n", vise frem pralende.

ofsa (o') v. n. (ar), 1) stirre forbauset. Ma. (Bjelland): opsa (ar, a; og te). 2) forbauses. Stjør. — ofse se v. lægge sin Sindstilstand (Undren osv.) voldsomt for Dagen. NGbr. — Ofsing f. Forbauselse. Stjør. Jf. ofsnast, opa.

„Ofse m. 2) noget overvældende osv." A. Stjør. „Veint burt i Ofsin", lige hen i Ødelæggelsen. Nfj.: om Orkan. — „Han æ Ofsin saa stoor" = ofsa stor. Helg. — „Ein Ofse", en fremfusende En, A. Nfj. — Ofse, som Genetiv eller adj. VTel. Sæt. „Ein Ofse Kar'e", en prægtig, vældig Karl. Ofse-gut m. d. s. Romsd.

ofsna seg v. n. stirre forbauset. NØsterd.

Ofsna(d) m. Forbauselse. Stjør. Se ofsa

ofta v. n. give sig god Tid; nøle. Innh. „Han ofta ittj mæ di", han var ikke seen til at tage fat og udføre. Til Oft.

„**ofta** (o') adv. ofte". A. **ofto** og **oftaa**, Ndm. **oftom**, Tel. (Kvitseid, Mo; Landstad), Østl.

oføyldom, se ovfollom.

„**og** (o') adv. ogsaa". A. **oug**, **oug'e**, **öug**, Sfj. (Jølstr); **oog** NGbr.; **öu** og **äu**, Ned. Ma., og fl. Steder, hvorhen det synes at være (nylig) kommet fra Østl. Se aug.

„**Ogn** (o') f. Avne". A. Ma. **Øgdn**, Vald.; **Øngn** (ö), Fl. **Ængnir**, ØTel. (Bø og fl.); **Oun** (öu?), YSogn; **Uangn** NGbr. „Kvass som ei Ogn", hvas som en Kornbørste. Tel. Sogn. Ogsaa: ognende kvass. Tel. Sogn. — „øgnande liten" og „ægnande l.", bitte liden. Hall. (Gol). Meddelt. — **Ogngrand** m. = Augne Grand; meddelt fra Hall. (Aal): aagn-. Se Augne-.

„**Ogn** (oo) f. Respekt". A. Tel. (Selljor, Hjartdal, Heiddal, Grandsh. Sauar): „**Ogn** (o'), **Ongn** (o') og **Øngn** (ö?)". I Vestfold: **Ongn** (ö—aa), Sæm; **Ønn** (ö), Hov, Lardal (dette synes fremgaaet af Onn).

ogna seg (o') v. n. ligge og strække sig om Morgenen under Forsøg paa at faa Søvnen af Øinene = morgna seg. skipa seg. Ma. (Bjelland). Maaske for augna seg.

Ognekjetta (o') f. Dækblad om Løvknop. Nhl. (Fana).

ognende, **-ande**, **Ogngrand** se Ogn.

„**ognug** adj." A. NØsterd. omtr.: **aangnöugh**.

?**Ogse** m. Uro = Otte. Tel. (Grandsherad). „Eg laag mæ ein Ookje paa meg heile Naatta". Høist usikkert. Jf. Oge, Ogn, Ogte.

„**ogso** adv." A. **öusaa**, Ma. Smaal. (Jd).

„**Ogt** (o') f." A. 2) saa mange Kjøer som en Røgterske kan røgte; som Tal: 12 (Kjøer). Tel. (Mo): **Okt**.

ogta (o') v. a. røgte = agta. Tel. (Vinje): **okte**.

„**ogtig** (o') adj. agtsom". A. 2) dygtig. Tel. (Høydalsmo, Rauland). „Eit oktigt Tak".

Ok (o') n. 1) besværlig Travlhed. Tel. Helg. 2) Møie, Plage = Mas, Ampe. NGbr.

Oka (oo) n. Hjørnetræ = Oke m. 2). Salten.

„**oka** (o') v. a. 1." A. 3) føie, indpasse; ordne. Sæt. VTel. (Vinje, Moland, Selljor). „Han oka dæ væl", indrettede, føiede det vel.

„**oka** (o') v. a. 2. flytte, rokke". A. Især = hopa. ISogn, Hard. (Ullv.). **ooka** (**ooga**) **seg**, flytte sig saa smaat, skubbe sig frem. Ryf. Jæd. Dal. „Ooga seg fram". „Han ookte seg innpaa 'an". „Oga (o') o toga deg!" Dal. 2) v. n. flytte, rokke. STrondh. (Meddal): „**aakaa** paa en Ste(i)n". Kunde være aka. 3) v. n. arbeide (sig frem) jævnt og smaat; lade Arbeidet have jævn Fremgang. Ryf. Røldal. „Han ooka so jamt". „No maa du ooka mæ dæ". „Gaa aa oke (o')", bevæge sig smaat. Nfj. (Stryn). 4) stotre i Talen. Stjør. (Maaraak, Hegre). „Han stoo aa **aakaa** aa aakaa".

okast (o') v. recip. (ast), kappes. Ryf. (Nærstrand, Tarvastad): „ookast mæ innan" (Imperf. ookteft); og „oogast". Vel mest til oka 1., Ok n. Aag, Oke m.

Okast (oo) se Odkast.

„**Oke** (o') m. 3. Revle osv." A. **Okje** (og aa), Nfj.; **Ookje** Ryf. Røldal; **Ooke** Østl. (Rom. Smaal. og fl.). 4) Klodrian. Nfj.

Oke. I Udtrykket „gaa i Oo'kje mæ innan", kappes = okast. Ryf. (Suldal, Saua). Røldal. „Dei æ i **O'kje** (o') um dæ", kappes; Nfj. (Stryn). Vel Dativ af Ok n. (Aag osv.), eller af et Ok n. af oka(st) v.

oken (o') adj. 1) paatrængende, nærgaaende. Til oka (seg inn paa ein). Jæd.: „ogjen (aa stogjen)". 2) forbunden med Besvær; møisom. Helg. — **Okka** (oo), se Odka.

okka (o') v. kagle; om Røy og Urhøne. SØsterd. Meddelt. Vel eet med okla, A.

Okl n. Yngel. Se flg.

okla (o') v. a. (ar), 1) formere = øksla, aukla. Hall.: **økle** (ogsaa Tel. A.); Helg. (Vindal): **aakkl**. „Buskapn ha aakkla seg". **oklast til** v. n. = o. seg. 2) forøge sine Midler, erhverve; tildels v. n. Helg.: **aakkl**; Innh.: **ökkl** (el. økkl?). „Han ha no aakkla se(g) t e e ørliiti". „økle, aakkl, ökkl", er maaske kun Former af øksla, men kunde ogsaa tænkes fremgaaede mere direkte af Stammen i vaksa og øksla. **aukla**, Hard., tør være en ved auka fremvirket Udvidning (jf. ellers Aukla for Okla n. Shl.) — **Økleskrytyr** n., **Økleføy(d)e** f. Avlsdyr. Hall. Se øksla. Sv. Diall.: öktra seg ɔ: växa till.

okla (o') v. gaa usikkert, med vrikkende og smækkende Fødder. ISogn (Lærdal og fl.). Jf. hokla, hykla.

„**Okla** n. Ankel". A. **Ogla**, Jæd. Li. Ma. (ligesom Fygla, Aagr i mange Egne som har sjuka, maka). **Aukla**, Shl. (Etne). **Okle** n., Shl. **Ukul** m., Helg.

okleskodd (o', oo) adj. med Ankelen bar ovenfor Skokanten, idet man enten a) er strømpeløs, eller b) kun har en Strømpefod eller „Leist" i Skoen. a) Sogn, Rbg.; Li. Dal. og Jæd.: ogla-. b) Nhl. Shl. Ogsaa: „gao i Okleskou", Sogn (Aurland); „gaa Okleleist", Shl.; „i Hoklesko, hokleskood", Sogn (Lustr). Se høkulskodd, hoklskoom. Jf. G. N. ökulskúadr.

Oklespita (o', i') f. det bagere og i det hele tyndere Læggebeen, hvilket dog danner Ankelens Hovedmasse; Fibula. Tel. (Vinje): **-spitu**. Ogsaa blot: „Spitu"; Tel. Hall.

Oks (o') f., Fl. **Ækse(r)**, **Aks**. Sogn (Vik). Se Aks.

oksa (o') v. (ar), høvle med **Okse** m. ɔ: Okshyvel. Jæd. „Ukse", Hall. (Nes).

oksam (o') adj. 1) møisomt travl; møisom; anstrængende = slitsam. Tel. (Rauland — Bø): „okesam(e), oksam", og „aakesam". 2) plagsom, især om vanskelige Børn. Østerd. (Aamot): **aakesam**.

„**Oksl** (o') f. Skulder". A. Fl.: **Æksl'u(r)**, Hard. Voss. **Æks'l** NGbr. **Uakhl** og **Økhl**,

Fl. Lkhl'a, Hall. 2) = Bergokſl, Fjell-okſl, Hard. Gbr.

okutt (o') adj. plagſom = okſam. Øſterd.: *aakete*.

„**Ol** (vol) f." A. Bakol (Rom.), Bukol, Dragol.

„**Olavsſkjegg**". A. Ma.

„**olboga** v." A. Nhl. *aalbaaga* ſe, Gbr.

Olbogabot (o', oo) f. = Olbogskrike. Hard. Aabogaboot, Tel. Jf. Hombot, Kneſsbot. **Olbogskrikk** m. Tel. Hall.

Olboganike m. Albueknude. Tel. Se Nike.

„**Olboge** m. Albue". A. **Olboji** (aa—ø), Hall.; **Olboga** (aa—ö), Veſtfold; **Angboje** Nbg. Ma.; **Aanbaagaa** (aa—o'), NØſterd.; **Armbaaga**(a) Øſtl.; **Almbaagaa** Odal. — **Aalbaagaalykkje** f. NGbr.; ſe A.

„**Olbogſkjel** f." A. **Olbogaſkjøl**, Hard.; **Haannbaagaaſkjæl**, STrondh. (Bynes).

olbogſkjota v. a. ſtøde til En med Albuen; ſtøde En til Side med Albuen; ſtøde En fra ſig; forſtøde. VTel. (Mo, Vinje, Rauland, Laardal): *aabogſkjote*.

„**Old** f. Mængde oſv. (omtr. ſom Elde)". A. Shl. Jf. Gjerold m. (Ryf.), Fjorold m.

„**Olda** f. 1) Bølge". A. **Olde** Nfj. Sdm.; **Olla** Ryf. Røldal, Jæd. Se Alda. „Olla" meſt om ſmaa Bølger.

olda v. n. 1) bølge ſvagt; kruſe ſig, om Vand. Ryf. Jæd. Dal. Li. „Dæ olla føre Baad'n". Aldrig „odla". Til Olda. 2) mylre; tumle om hinanden. Ndm.: *aall*. Jf. kvidra, kvera.

Olda f. 2, ſtort Trug, ofte af en udhulet Stamme = Olla (A.) Sæt. Tel. Særlig: Slagtetrug; Ned. Overalt: **Olle**. „Jolle" d. ſ. Tel. Se flgg.

Olda f. 3, Kilde, Vandaare = Olla (A.) Tel. (Tinn, Selljor): **Olle**; Veſtfold, Buſk. og Rom.: **Olle** (ö—aa), om ſtore Kilder, ſtørre end „Ile". J Hall.: „**Ølde**, Rende eller Vandgrøft, ogſaa Bølgedal", A. Se flgg.

Olda f. 4, en noget lang Fortælling af lidt tvivlſom Paalidelighed = Slø(d)a; maaſke ikke ſaa afgjort upaalidelig ſom Skrona. Ma. Li. Nbg. (Hounes). Olda 2, 3, 4, udtales — ligeſom Olda 1, — ingenſteds Odda, Odde eller Odla; kan altſaa neppe (undtagen 3,?) være Olla. Andre Ord, ſom betegner en længere tvivlſom Hiſtorie, betyder ogſaa (og mere opr.): en Rende, lang Kumme, et Rør og dl.; ſaaledes: Slø(d)a, Sløkja og Svæa (eg. en Rulle?). De tre er maaſke eet med Olda 1, Bølgedal.

olda el. **olla** (A.)? v. (ar), 1) fortælle lange tvivlſomme Hiſtorier, „Ollur" = ſlø(d)a, ſvæa (ſkrona). VAgder, Nbg. „Han olla upp nokæ Rø'u ſum va ſæle"; Aaſerall. „Olla o maſa; olla o ljuga". 2) ſnakke meget og larmende; iſær om Snak af mange i Munden paa hinanden. Nordl. Namd. Innh. Selbu, Ryf. Jæd. Li. 3) lade Munden løbe; konverſere ugeneret. Trondh. „Oll' (aall, öll) m æ ein". 4) ſnakke lallende og utydeligt ſom et Barn der begynder at tale. Rog. — **Oll** n. det at olla. — **Oll** m. høirøſtet Snakken; ſurrende Støi af mange Snakkende; ogſaa „Skraal, ſtøiende Lyſtighed". A. Nordl. N- og STrond. Ryf. „Aall (öll) aa Fjaall". „E høyr Aall'n 'taa dæm". Trondh. — **Olla** f. et lidet ſnaddrende Pigebarn. Ryf. Jæd. — **Ollar** m. En ſom ollar, iſær 1); = Skronemakar. — Lydforholdene i disſe Ord er de ſamme ſom ved Olda f. 4, (og 1, 2, 3,). For Reſten ſynes de, iſær Oll m., at have (faaet?) Berøring med Oldr, oldra, olſtra, G. N. öldr, öld Drikkelag; ſe A. Jf. Olva.

Olde m. liden Bølge. Dal. Li.: **Olle**.

Oldesaar n. = Oldenaar. Nfj.

oldgamall? adj. ældgammel. Tel. (Selljor): **oll-** (o'—ö). „**ollende gamall**" d. ſ. = eldende g. Tel. (Selljor). — **oldrgamall** (o'—aa—ö) d. ſ. Romsd. (Veøy, Nesſæt).

Oldgras? n. gammelt Græs. Ryf.: **Oll-**, **Aall-**. Jf. Old f., Fjorold.

„**Oldr** (el. Older) m. 1) Elletræ". A. **Ol'lr** m. Nhl. (Ekſ.); **Ol'dr** f. Shl. (Fitja); **Oldr** el. **Oddr** (o'—aa—ö, og „tykt", kakuminalt D) f. STrondh.; **Ou(l)dree** (öu) og **Aa(l)dree** m. NGbr. — J Ndm. er **Oldr** m. = Kvitore; **Oole** m. = Svartore. Se Ore. — **Oldr-ruſt** f. Elle-lund. Sogn.

Oldr m. Mylder. Til flg. Ndm.

„**oldra** v. n. ſtøie oſv." A. 2) gaa hovedkulds og larmende til Værks; arbeide tumlende; tumle. Ndm. „Vi he no aaldra fraa oſs Slagtingja no". „No he e aaldra dæ tee". 3) mylre, vrimle = olda. Ndm. (Halſe, Tingvoll). „De åula aa aaldra mæ Måur. 4) overhænge med endeløſt Snak, iſær vedholdende urimelige Anmodninger; mane paagaaende. Hall. Ryf. Jf. olſtra. — **Oldra** f. Kvinde ſom oldrar 4). Hall. — **oldren** adj. ſom gjerne oldrar. Hall.

olja (o') v. n. føle Kvalme (iſær) forbunden med ſure Opſtød. Hard. (Odda, Ulvik), Voſs. „Da olja ſy Bringgo". Se olga A.

oljen (o') adj. 1) kvalmende, kvalm; iſær om fed Mad. Voſs. 2) lummervarm; kvalm, om Veiret. Hard. Shl. „D'æ olje i Veere". — **Oljeve(d)r** n. Hard. Shl.

Oll (o') m. Nul. Ma. Tel. Se Nul, Ollo.

Oll, **olla**, **Olle** ſe olda (el. olla), Olde.

oll, **ollaa**, **olle**, **ollo**, Former af all; ſe d.

„**ollo** adv. ganſke, tilfulde". A. **odlo**, Hard. Shl. „Teena (vera) odlo", tjene (være) Aaret rundt, modſat „teena Holvo", ſe Halva; hertil **Odloteeneſta** f.)(„Holvoteeneſta", Hard. Shl. — Foran Komparativ og iſær Superlativ: overmaade, uden Sammenligning, aller-. **olle** (bære, besſt), Tel. (Selljor, Aamotsdal); **ollu** VTel. (ſj.); **oddu** (vesſt), Tel. (Eidsborg, Vinje, Rauland og fl.); **öllaa** (besſt), Tel. (Heiddal); **odle** (vesſt), Ryf. (Suldal), Røldal; **allo** (besſt), Num. (Nore). Se allra-.

Ollo (oo) m. 1) Nul; se Null. Hall. 2) liden Kreds; Bogstaven O. Hall. (Sol).
„olma v. n. (ar), gjøre truende Miner osv." A. Være (vise sig) „olm", overh. Ryf. Tel. **ölme**, Rom. Nedre Tel. og fl. **aalm**, Stjør. — **olmen** adj. som olmar. Stjør.
olma v. a. (ar), gjøre olm, tirre. Nfj.
„Olmosa (o', o') f. Almisse". A. **Aalmøysa**, Hard. (Kvamm), **Ölmó(r)s**, Vestfold (Hov). — 3) som adj. (el. Genetiv): „ei aalmosa liita Stöue", en elendig liden Stue. Sfj.
olmosleg adj. elendig, ussel, kraftløs. Tel. (Mo og fl.); **oomosleg** og **oomosfleg**; af **Oomose**, VTel.
olna (oo) v. n. bli lunken; kuldslaa sig: a) om Bækker, og om Luft i Værelser. VTel. Nbg. Ma. b) om Marken om Vaaren. NVTel. (Rauland), Hard. (Kvamm). Hænger, trods Vokalen, vel sammen med Yl.
olstra (o') v. n. snakke i eet væk rafft larmende og eenstonigt; især: overhænge med endeløs høirøstet Anmodning. Rog. „Han sat olstra mæ dæ heile Kvell'n, so eg maatte gjee meg". „Ho öula aa olstra". Ogsaa: „Han laag olstra i Svøb'n", snakkede i Søvne (monotont); Jæd. — **Olstr** n. og m. og **Olstring** f. det at olstra. Rog. „Dæ va daa ein Olstr: her æ kje høyra Manna Maal"; Karmt. „D'æ slik Olstr aa Styr mæ (paa) deg"; Rog. „Olstring aa Styr aa Kav"; Rog. — **Olstra** f. og **Olstrekopp** m. En som gjerne olstrar. Rog. Jf. oldra.
Oltaum (oo) m. Tømme af Læder. Totn og fl.
Olva (o') f. Støi; Surren. Ryf. „Her æ slik ei Olva 'taa adle desse Bodno". Jf. Oll.
olva (o') v. støie, surre. Ryf. Lidet brugt.
„Om (oo) m." A. 2) stærk mørk Lyd som er dæmpet ved Afstanden. Shl. Sogn, Jæd. Tel. „Eg høyre Dom'n 'taa Elvo". Isl. ómr d. s. 2) Ry. Hard. (Odda). „Da gjæugge slik Dom tao dau Kar'n".
Om (oo) m. 2, En som omar 2, = Kop. Vald.
Om (oo) m. 3, svag Lugt, saa som af bedærvet Korn. Tel. (Heiddal og fl.). Jf. Ome (Luft).
„oma (oo) v. n. (ar), 1, lyde osv." A. Om dæmpet stærk Lyd, „Om". Shl. Jæd. „Elvo ooma". 2) udstøde høie Lyd; skraale. Hall. „Aa so t e e huute aa oome paa Bjødn'n".
oma (oo) v. n. 3, lugte svagt; til Om 3,. Tel. 2) om Luften: være heed og fuld af Solrøg, „Ome". Jæd. Dal. Jf. G. N. ámr, dampende, rygende (Hj. Falk, A. for N. F. VI, 2, p. 116).
Ome (oo) m. 2, svag Strøm af varm og tør Luft, saa som fra en Ovn; varm Luftning. Jæd. (Haa, Time). Vel eet med Ome ɔ: Røg osv., Solrøg A.
?**Ome** (oo) m. 3, = Otte. Tel. Jf. omur-.
omen (oo) adj. om Sommerluft: varm tør og disig, fuld af Ome. Jæd. Dal.
omeslaus adj. ubekymret. Tel. Se omur-.

„Omn m." A. **Oogn** Ryf. **Oogn** f. Dal. (Lund), Li. G. N. ogn og ofn.
Omnbed (e') m. Bund i Ildstedet. **Ombæ** og **Omsbæ**, Sfj. (Jølstr); **Om(n)sbe**, Hard. Romsd.; **Omsbæde**, Nfj.; **Omsbe'e**, YSogn. Maaske overalt: „Aamm-". Se Bed, Bede.
Omnbud f. Pulterkammer ved Siden af Ildstedet. Østerd. „Aam(n)buu".
Omnkinn f. Sidestykke i Skorsteen. NGbr.: **Aamm-**. Ogsaa: **Aams-kinn**.
Omnkøysa f. En som gjerne sidder og varmer sig ved Skorsteen. NGbr.: **Aamm-**.
Omns-bru f. den vandret fremspringende Kant af Murværket over Ildstedet. Østerd.: **Aamsbruu**. Ogsaa: „Peisbru". — **Omnsbrun** f. d. s. NGbr.: **Aamsbroon**.
Omn-skreima f. Sideplade (Bredside) af Kakkelovn. Li. (Fjotland): **Oognskjäema**.
Omn-slind f. Stang under Loftet ved Ildstedet til at hænge op til Tørring paa. NGbr.
Omn-stong f. lodret Støtte af Træ el. Jærn under Hvælvingen i Skorstenen. NGbr.
Omns-tre n. vandret Stang indmuret i Skorstenen til at hænge Kjedelkrog, „Skjerding", paa. NGbr.: **Aamstree**.
Omntel n. = Omnbed. Ndm. Se Tel.
Omose, **omosleg** se Olmosa, -sleg.
omurlaus (oo) adj. 1) fri for Bekymring; sorgfri; rolig; maaske ogsaa: uinteresseret, ligegyldig. Tel. (Vinje, Rauland, Skafsaa, Laardal, Kvitseid): **oomurlouse**, **oomoor-**, **oom(m)er-**; ogsaa **oomoors-**, Tel. (Mol.), **oom(m)ers-**, **omes-**, Tel. (Skafsaa, Laardal); og **umurslouse**? Tel. (Eidsborg). Jf. Umur, Uro, Plage(?) A. „Han sat so o.". „Hava de o—t o gott". 2) som ikke volder „Umur"; a) om Personer: fordringsløs stille og behagelig. Tel. „Ein o. o snill'e o stidd'e Kar'e". b) om Forhold og Gjerninger = sutlaus, lettvinn. Tel. „Eit o—t Arbei". Formen „umurslouse" er noget usikker; men A. har „umurlaus, Umur m.". U, hvor det ikke er det negtende, berøvende eller forværrende (un-), blir stadigt foran M (og N) til O, i Tel. Selv U = un-, er vel i Ord, hvis Sammensætning er fordunklet, deelviis blevet til O. Umur til myrja, mura (murka, murla) ɔ: grave, gnave, krille, pirke? Eller for *Umod (T. Unmuth), jf. Omo(d)?
On (oo) f. det at være stærkt optagen af en Interesse el. et Arbeide; Drift til el. Iver for at faa noget udrettet eller færdigt; Arbeidsiver. Sdm. (Sande, Volden). „Han hadde slik Oon 'ti se, at dæ va kje Raa te faa snakke stikkele mæ 'naa". „Han hadde slik ei Oon mæ dæ A r b e i d e" (A). Oon synes at kunne være < *Odn, som Jin < Idn, og at høre sammen med od, Od, Oda (3)) osv. Er vel eet med „On (oo) f. Lyst, Behag", A.; men Vokalen synes at vanskeliggjøre Identitet med „Un". — **onast** (oo) v. n. (ast), faa (have) Drift el.

Lyst i sig til at udføre noget. Ndm. „E oonast-ikkje gjera dæ". Vel eet med „onast v. fatte Lyst; f. Eks. til et Arbeide", A.; medens „eg unast" (trives) hedder „e ooneſt (imperf. oonteſt)" i Ndm. Jf. NSv. (Finlandsk) Dial. onas, hota.

ona (oo) v. n. (ar), se længselsfuldt efter noget; stirre med Forventning om at faa; stunde = ønast. Sæt.? Ma. „Hund'n stænd' o ouna ette Mat". Sammesteds lyder una : „ona" (o'). For odna?

„**Onder** (Aandr) f. Ski". A. **Aannaar** m. den korte Ski. Namb. Helg. — **Aandra** f. Ski (overh.). Helg. (?Alstahaug), Voss. — **Aandraføre** n. = Skidføre. Voss.

„**Onderola** f."A. **Aannaarsøla**, Helg. (Ran.).

ondra v. n. gaa blindt hen, tumle afsted = andra, tulla. Hall. (Aal, Gol, Nes): *aandre* og *øndre*. Det Søndmørske „aandre" (ondre (o'), og næsten undre (u'), Hjørungfjord) kan være ondra, men ogsaa andra, A. „E gjekk dær paa Fjell'ee aa øndra aa fann kji fram". „Han gjekk dær aa øndra aa ha ingji Greie paa dæ han skulle". — **Ondra** f. og **Ondre** m. En som ondrar; sandseløs fortumlet Person. Hall. Ogsaa: **Ön'dr** f. Nes. — **Öndrekølle** f. d. s. Hall. **ondren** adj. tilbøielig til at ondra, til **Ondring** f. Hall.

„**One** (oo) m. Stovstykke". A. 2) Markstrimmel = Teig, især med Hensyn til Meining eller Skjærning = Von. Rom. (Sørum, Eidsvoll), Odal. Fra Sfj. er meddelt „Oon" og „Voon" om noget lignende.

One (o', og oo) m. se Une.

ongn(!) adj. egnet for Lydforplantning = lyd; ogsaa egnet for Gjenlyd; gjenlydende, resonant; = hyngn(t). NØsterd. (Kvikne, Tynset, Foldal, Rendal, L.-Elvedal): *öngn* og *aangn*. „Stua e saa öngn". „D'e saa aang(n)t i Vee'ra (Veer'e?), at Kjærkeklokka hørs hit". „Her e saa aang(n)t, her maa vaaraa hoole" (hult). „Der e saa öng(n)t burt i Skoog'a". Hertil yngna, (h)yngnt. Alle Formerne er selvfølgelig langt fra det opr. Lydene synes at pege mod et aun (auden).

„**Ongul** m."A. **Ungedl**, Sogn (Lærdal), Voss.

Ongulbein n. et angellignende Benfremspring straks bagom Gjelleaabningen paa Fladfiske. SHelg.: **Ungaalb.** og **Aangleb.**

Ongulhylma f. se Hylma. Sfj.: **Aanggle-.**

Ongulraa? f. Fiskestang. Gul.: A(a)ngelrøe.

„**Onn** f. 1) Travlhed osv." A. Nfj. **Odn** SBerg.; **Aann** Tel. Agder, Hall. fl.; **Önn** Hall. Vald.; **Aaᵘnn** og **Øᵘnn**, m. St. 3) Omsorg for at noget blir gjort. Sæt. Tel. „Kvæ heve Aann fyre de?" hvem har at sørge for det? Sæt. „Naar äin ha'i Aann paa o hogge um Sumaarn", naar man sørgede for at osv., passede paa at. Sæt. 4) Bestilling? Sæt. Jf. anna paa.

onn adj. travl. Hørt kun i n.: *aannt*, Tel. „Her æ so aannt i Dag". Ogsaa: *aanns*, ØTel. (Bø, Sauar). Jf. ant.

„*onna* v." A. 3) udføre Indhøstningsarbeide, afhøste en Gaard. Gbr.

Onna(r)kar m. Karl, som er leiet for en enkelt „Onn". — **Onna(r)taus** f. Pige osv. Ndm.

onnarlaus adj. fri for Travlhed; omsorgsløs; rolig; omtrent = omurlaus. Tel. (Seljor, Kviteseid): *aannarslous*.

Onne n. Omsorg for noget; Indseende med n.; Ret til at mestre; omtr. = Umbod. Jf. Onn. Vald. (Vang, Slidre, Aurdal): **Önne**. „Han vil ha slikt **Önne** paa alt". — **Onnekraaka** f. Person som mener sig kaldet til at have Indseende med og mestre alt; (Kritikakler). Vald.: **Önne-e.** Jf. onsa.

Onne-arbeid n. Markarbeide i en „Onn".

„**Onnetid** f." A. 2) travl Tid. Tel.

Onning f. 1) det at „onna". 2) Meiearbeide i en Udmark. Hall. (Aal): **Aanning**.

„**onnug** adj. flittig, hastende". A. *aaᵘnnog* og *øᵘnnog*, NGbr.; *odnuge*, NRyf. *odnige*, Shl. Nhl. 2) forbunden med tidlig Udvikling el. Virksomhed; tidligt udviklet, fremme; tidlig = skjot. Ma. (Grindeim), SætV. „Ait aannigt Aar". „De bleiv' aannigt paa Jouræ i Aar"; SætV. „Aen aannige Gar"; Ma.

onsa v. n. (ar), 1) have det travlt med Smaating, f. Eks. med at fingre, rode, fritte, sladre; være geskjæftig og paatrængende; have sin Næse allevegne. Sogn. Sfj. (YHolmedal); Rom.: *önnse*. „Aannsa burt-i alt; aannsa mæ alt. Hertil vel: „ønsa, mestre, kommandere; Hall." A. 2) være i urolig Bevægelse af Længsel efter noget; stunde efter. Østl. (Rom.?): *önnse*. „Han önnser saa svært paa at hu ska kaam(m)a". 3) v. a. sætte i Bevægelse; animere; drive. Tel. (Bø). Mest: *aannse seg*. — **Onsar** m., **Onsekraaka** f. En som onsar; næsvis geskjæftig og mestrende Person. Sogn. Jf. Onnekraaka. — **Onsekolla** f. d. s. Sogn. Wilse: Aansekolle, paatrængende Person; Eidsberg i Smaal. — **onsen** adj. tilbøielig til at onsa, til **Onsing** f. — **onsig** adj. = onsen. a) virksom, rørig. Tel. (Bø). „Naa maa du væra aansig aa ikkje sita inne aa hiipe". b) fritte- og sladdresyg. Sfj. Jf. Onn, Onne; ansa.

Op (o') n. Stirren, Gloen. Ryf. (Nærstrand og fl.). „Reisa te By'n aa kjøba Aab (Aap) aa Glaab". Men „ooben (oopen)" ɔ: open. Til opa; jf. ossa, ossnast. — ?**opa** (o') v. glo. Ryf.: *aaba*.

openskaa (o') adj. 1) om Sted, som ligger aabent; fritliggende, synbar. Dal. (Hedland, Hæskestad) og Ma. (Dvrebø): *obaskaa*; Ryf.: *oopenska*. „Gar'n ligge obaskaa fyr adle Vinna". Især ofte n.: *obaskaatt*, Dal. Jæd. Jf. vindskaatt. 2) aabenmundet = openskaar A., Isl. opinskár. SætV.

Ma. (Grindeim); Li. (Fjotl.): **obenskaa** (næsten: skamløst aabenmundet); Tel. (Vinje): **openskor**; Tel. (Selljor): **openskaara**; Østerd. (Tynset): **öpeskaaren**. „Han va saa *aap(p)inskaatt*", Stjør.

openskaarlege adv. ufordulgt, aabent;)(i Dulsmaate. Vald.: *aapenskaarle* (ikke ø-).

openspena adj. om Kjør som (fremdeles) malker. Tel. (Bø). — **opensprœna** adj. d. s. Tel. (Bø).

Opi-gjerd f. en mangelfuld Modning af Korn; se flg. NGbr.: **Oopeegjœl**.

Opi-rauv f. aabenmundet Person. NGbr.

Opi-saad f. Kornhylster som staar paa Akset kjerneløst og tomt; oftest en Følge af Regn i Blomstringen. Ma. (Aaserall): **Opœsaa**. I Nabobygden SætB. hedder det: „D'æ kji gildt at de rigner i opæ Saa ɔ: fyøst Konni n^{u}yst hev skre'i".

Opi-skaa f. aabenmundet Person. Ma. (Aaserall, Bjelland) og VTel. (Moland): **Opœskaa**; Ma. (Holum): **Obaskaa**. — **Opeskraa** f. = Flaakjeft, Gopa. VTel. (Moland). **Opneskraa** f. d. s. Sfj. (IDale). „Aabaaskaaba" f. el. adj. meddelt fra NJæd.

Opi-skomm f. En som skamløst aabenmundet ikke engang fortier egen Skam. Ma. (Vigmostad, Holum): **Obaskaamm**.

Opn n. Aabning = Op. Ndm.: **Aafn**.

„**opna** v. a." A. oofne og oòftne, Totn, Land; *aafn*, Ndm. — „**Opning** f." A. **Oof(t)ning** f. og m. Gbr. Totn, Land; **Aafning**, Ndm.

Opnaskaap f. et viltert aabenmundet, troskyldigt Kvindfolk. Hard.: **-skaop**. „Skaop" f. d. s. Hard. Jf. Opiskaa. — **opsa** se of-.

Or (oo). I Forbindelsen „Oor aa Skor (o')", Rede paa noget, fuld Udredning = Greida. Hard. og fl. (Asbjørnsens Ev.) „Da kom Oor aa Skor i koor däi hadde bore seg". Nu opfattet som Ord (G. N. ord), men sandsynlig fremgaaet af det ikke længere klart opfattede G. N. órskurdr, Kjendelse.

„**or** (oo) præp." A. oo, Tel. Romsd. og fl.; o^{u}, Agder, ubetonet (o') og oftere (u'): „detta u Vœnna".

„**Or** (oo) m. 2, Ribs". A. **Ulv'ebœr**, NGbr. (Vaagaa); **Ulv'ebœrkjœrr**, Ribsbusk.

Or (oo) m. 3, Slibe-meel = Kvataur. Innh. (Beitstad, Leksvik). „Heinoor; Sliipoor".

Or (oo) m. 4, Bundiis; især opskydende B. Tel. Ø- og VAgder. Se Or n. A.

„**ora** (oo) v. n. (ar)". A. 3) om Dannelse af Bundiis. Tel. Rbg. Ma. „De oorar nee paa Steinane". 4) om Dannelse af buglede Jis-lag henover Marken ved smaa Vandløbs deelvise Tilstopning. Ned. og fl. 5) om opskydende Bundiis. Ma. 6) om Renders og Løbs Tilstopning ved Jisbelæg. Tel. Ma. „Slokji oora o Kvennee stoo".

„**Ora** (oo) f. Sælestroppe". A. **Oorde**, Tel. (Selljor, Kvitseid; Nedre Tel.), Bamle (Tørdal); ligesom **Urd**, **arde**; **Oordre** („tykt" rd eller D, + R), Smaal. (Trykstad), Rom. (Nes); **Oola** („tykt" L), Helg.; **Oodre**, Sfj. (Jølstr), Nfj. (Breimn, Utvik, Honndal, Eid); **Oor**, Nordl. Se Arda.

Orbotn (oo, o') m. En som er umaadelig, „bundløs", i Æden og Drikken. ISogn. **Orbytne** n. og **Orbotning** m. ISogn; **Aurbytne** n. Sogn (Lærdal); **Ørbitne** n. Sogn (Systraand); **Ørnbytne**? Hard.

„**orda** v. (ar)". A. v. n. „oore ut(t)um", i sin Tale gaa i den yderste Kant af det som ligger En paa Hjerte; gjøre svage Antydninger; „slaa paa". Tel. Hall. (oole).

Or(d)askil se Ordskil.

ordast v. n. (ast). „oorast utpaa, frampaa" = orda utum; Ndm. „oolast uut umm", d. s. Gbr. (Vaagaa; Øyer?). „oolast om", udtale sig lidt om, SHelg.

ordberrt adv. (adj. n.). „Synge oolbœrrt", saa Ordene tydelig høres. Østerd.

ordbinda v. = maalbinda. (Asbjørns. Ev.).

Ordeferd f. Udtryksmaade. I Skrift.

Ordfloke m. Ordforvikling. Hard.: **O^{u}rflo^{u}kje**.

ordfløkja v. forvikle sine Ord; bruge Omsvøb, Udflugter osv. Hard. — **ordfløkjen** adj. som vil o.

ordfør adj. veltalende = talig. Hard.

Ordhald n. = Ordtøkje. Meddelt fra Hall.

„**ordhitten** adj." A. Shl. Hard. Sæt. Tel. **oorhytten**, Shl. Ryf. — **oorhittog** d. s. Gbr. **o^{u}rhittig**, Ma.

ordhugsa v. a. mindes ordlydende. Sogn. „Eg æ kje go^{u} te o^{u}rhugsa da".

ordhøtten adj. flink til at ramme med Ord. Hard. Skilt fra -hitten. — **Ordklovse** Or-.

ordkrøkjast v. recip. (jest, test, st), hænge sig i hinandens Ord. Tel. (Mo, Kvitseid).

Ordlaaskor f. plur. Ord hvormed man intet mener; Skrønt. Se Laaskor. Tel. (Mol.).

ordleggja v. (lagde) = ordleida. Ryf. og fl.

Ordmerkjar m. En som lytter efter og hæfter sig ved Ord. NGbr. og fl.

Ordnota f. en eiendommelig Talemaade; især et gammelt Sitat („Hermestev, Vedstev, Ordstøde"). Tel. (Selljor og fl.). „Ei Oornoote, om ho æ aller saa gamal". Mere brugt er: **Oornootu(r)** f. pl. Sitater = „gamalt Tal, sum bliv' impa upp atte". Tel. (Selljor, Mo, Moland), Sæt. Ma. (Aaserall). Hedder: **Oornoota(r)** m. pl. A. Ryf. Røldal; **O^{u}rno^{u}te** pl. Sogn, Voss.

ordnøten adj. fuld af „Ordnotar". Nhl.

Or-dryfte n. det som drøstes fra Kornet; Avner osv. Nhl. (Fusa). Jf. Framdryfte.

Ordskil (i') n. Skille mellem Ordene, tydelig Adskillelse af Ord, Rede paa Ordene; ogsaa: Forskjel mellem Ord. Shl. (Fitja): **Oorskil**; Hard.: **O^{u}raskil**. „Han labbra so ein kunde kje höura Oorskil". Jf. Orklov.

ordskile (i') adv. tydeligt, umisforstaaeligt; om Meningen. Shl. (Etne): oor-. Vel: med tydelige Ord; se foreg. Jf. dog „skilja or".

Ordstøda f. staaende Udtryk; Talemaade. Undertiden = Ordtøkje. Ma. Rbg.: **Ourstøa, -e.** Se Ordsted.
Ordstøde n. = foreg. Follo, Rom. Solør og fl.: **Oolstøe.**
„**Ordtøkje** n." A. **Oo(r)tykkje**, Rom. (Nes); **Oorstøkji**, VTel.
ordvak adj. aarvaagen med Hensyn til Ord; sky for Ord; ømfindtlig. Tel. (Tinn).
„**Ordvik** n." A. 2) eiendommeligt Udtryk; Mundheld. Follo, Vestfold. „D'er et Oolveekk saam je har lakt Dye me", det er et Mundheld, Udtryk, som jeg har aflagt; Follo. 3) = Kjekling. Sogn.
ordviss adj. sikker og rask i Valg af Ord, ikke famlende. SætVB.
ordytast v. recip. (est, test, st), disputere. Sæt.: ouruytast. Se yta(st).
„**Ore** (oo) m. Elletræ, Alnus". A. **Aore** m. Sogn (Sogndal, Aurland); **Ør**, Shl.; **Ørr**, Nhl.; **Aar** f., Fl. **Ær'a(r)**, VTel. Rbg. VAgder. **Aar** f. = Svartore, Ma.; **Ær** f. og **Æra** f. = Kvitore, Ma. (Holum, Bjell.). **Orr** f. = Svartore, Li. (Bakka), ØDal.; **Ærre** m. og **Ærr** f. = Kvitore, Li. ØDal. **Aare** m. = Kvitore, **Øre** m. = Svartore, INfj. ISfj. (Jølstr). — **Aarebruk** (u') n. Ellekrat; Sfj. (Jølstr). **Aarerust** f. d. s. Nfj. **Aorebase** m. d. s. Sogn. **Orrebase** m. d. s. Voss. **Orrekise** (i') m. Klynge af smaa Elletræer paa samme Rod, Ellebusk. Hard. **Orrerunne** m. d. s. Hard.
oreggja v. n. (ar) = aveggja. Hard.
oreigle (oo) adj. uhaandterlig. Gbr. (Lom).
Orekjevle (oo) n. = Orepinne. YSogn: **Oorekjelve**; Sfj. og Nfj.: **Oodrekjelve** og **Oodrepinne.**
Oreputa f. Pude under Ora. Østl.
Orespyta (y') f. = Orepinne. SShl.
Orestad m. Stedet paa Hesten under Ora. Shl.
Orestikka f. = Orepinne. Vesteraalen og Senja. Tildels: **Ar(e)stikka.** Se Arda.
„**Oresvall** m." A. Bamle.
Orfar (oo) n. Flods Udløb af Sø. Hard.
„**orfaren** adj." A. 3) indsunken, indskrumpet; affældig. Hall. (Nes, Gol). Se fara or.
Orga f. = Yrgja; Skidband. Senja, Vesteraal.
„**Orga** f. Orgel". A. **Urgo** f. pl. NGbr.; **Urje** f. pl. Sogn (Lustr). Kaldes „Aarverk, Aareverk" i Tel. Ma.
Orgaris m. Løvtrækjeppe som anbringes under Høet i Laden. Ryf. (Saua).
orgast eller (og) **urgast** v. n. (ast), blive uklar eller mat i Farven; falme; mest om Tøier. Ryf.: orgast (o'?) og mest *aargast*; Jæd. (Klepp, Hetland, Time): *urgast* (el. oo). Jf. urga, urgla ɔ: grumse; Org.
or-gata (oo) adj. udboret, udstukket; se gata.
Orgavid m. Løvtrækjæppe som sammenflættes til Klædning af tarvelige Huse, f. Eks. Lader, eller til at fylde Aabninger. Shl. (Etne).
Or-gjering (oo) f. det Arbeide at „gjera (upp-)or Laava", faa Kornet færdigt fra Loen. Hall.
or-heimings adv. Kun i: „oorheimings gamal(d)e", ældgammel. Sfj. YSogn.
„**orka** v. n. 3) gide". A. Gul. Namd. Helg.
orka v. a. mægte, kunne bære? fortjene. Hørt kun i: „Da (de) orkar kje Takk!" det er for lidet til at fortjene Tak. ISogn (Aurland), SætV. Gbr. Vel eet med foreg.
„**Orka** f." A. Travlhed, Besvær, Bry. Ryf.
Orkand n. stort Besvær. NGbr.
Orklov (oo, o') n. Udredning, Rede, omtr. = Maalklov, Munnklov. Maaske eg. Ordklov. Shl. (Stord, Fjellber). „Da va gjoort fullstuuande Oorklov i da, so ein kunde kje ta(ka) myste". „D'æ Guut, som d'æ Oorklov i!" „Dar va kje større Oorklov i da, enn at eg æ lika viis". „Han gjoore kje greitt Oorklov".
Orkna (o') f. travl Virksomhed. Dal. For -nad m.?
Orkøyl (oo) m. = Keil (Høvel). Ryf.
„**Orlog** n." A. 2) Skjæbne. Skal forekomme i en gammel Vise fra Tel.
orlovlaust? adv. uden Tilladelse. NGbr: **oolaavlöust.** G. N. orlofslaus utilladt.
Ormauga n. Øie som altid dirrer. Dal.
Ormebol og **-bøle** n. Slangerede; Hob af Slanger. NGbr. m. fl. G. N. ormabœli.
ormegtast v. = ormegta. NGbr.: *aarmægtast.*
Ormeslo f. Hunorm? Vald. (SAurd.). Se A.
Ormeslok (o') m. en af de større Bregner, Struthiopteris germanica? Tel. (Lunde).
„**or-minnast** v. n. sove ind". A. Shl.
Orm-oska (o') f. Aske af brændt Slange. Hall.
Or-mæt(t)a f. Person som lidet mægter at udrette. **Oormætte**, Hall. (Gol); **Oormætæ**, Hall. (Aal). Til Maatt (Magt), eller og til Mæta.
Orm-snelda f. = -styng, Libellula. NGbr.
Orm-ødla f. et Slags Firben; (ansees som meget farligt). Hadel.: **Ormelle.**
„**ormøygd** adj." A. 2) med dirrende Øine; se Ormauga. Dal. Ryf. Gbr. Rbg. Rom. Busk. Totn. Opfattes ellers forskjelligt; oftest: med et lumskt Blik.
ornast v. n. (ast) = orna. Sogn, Hard.: **ood-**.
„**Orne** m." A. **Oodne** Hard. Shl. Ryf. Jæd.
ornøykjast (o') v. n. (est, test), smaatrættes = nøykjast. Tel. (Lunde): *aarnøykas* og ör-. Ogsaa: **ornøyke** (aar—ör), Tel. (Lunde). — **Ornøyke** f. En som gjerne „ornøykjest"; Bringler. Tel. (Lunde, Sauar).
orr adj. a) af høit Livsmod, høi Vitalitet; livlig; rask og kjæk. b) = gridug. Shl. Ryf. Jæd. Ma. „Han æ aarr'e i Tyo" (Stoffet). Jæd. „Du va kælt orr'e paa 'an idag". G. N. örr rask, livlig. Jf. orreleg, orrig, orrk.
„**Orre** m. Aarfugl". A. 2) livlig Person; især En som er fuld af Løier. Li. (Banse, Fjotland), Jæd. 3) enslags fugleformet Drikkekar. Sogn (Vik).

orreleg adj. = orr b); gridug. Tel. (Rauland). Opfattes som hørende til Orre m. I Li. siges: „greeog sum ein Orre". *aarlig*, Dal. (Sokndal); *aarle(g)*, Shl. Nfj.
orren (o') adj. = orr. Voss „Orren tao seg".
„Orrfugl m." A. 2) = Storfugl. Østl.
orrig og **orrug** (o') adj. = orr b). *aarrige* og *örrige*, Shl.; *aarröge*, Ryf. (Skjold); *ørige*, Nhl. (Lindaas), Sogn (Aurland). „Orrige paa Mor(g)onen".
Orrynja f. = Orrhøna. NGbr. (Lom): -*ju*.
orsk adj. kjæk; strunk. Sogn (Aardal). Jf. orr.
Orskil, orskile se Ord-.
Orskjøl (oo) f. = Obskjel. YHard. Shl.
orstad adv. afsted = avstad; ogsaa: omkuld = stad. Voss, Hard. (Ulvik, Ullensvang): *os'sta* (o'), og sjeldnere: *oos'sta*. „Ga ossta aa gjæta". „Detta ossta".
ort (oort), mon tro? Helg. se kort.
orusta (oo) adj. høist urolig; ustyrlig. Sfj. (Kinn, Vevring, Førde, Haukedal). „Ein orusta Bul". Meddelt er ogsaa: „ein orrosta Bul", en vild Krabat. Neppe til G. N. orrusta, orrasta Kamp.
orvakt (oo) adj. = orvak (Sfj.). Shl.
orvgjengs? adv. forkeert, bagvendt, ubekvemt. *aurjængs*, ISogn; *aarjængst* (eller or-), Sogn (Aardal). Jf. aurt; aartætt.
„orvhendt adj." A. *aarghænt*, Finmark; *aarhænt*, Jæd. Ryf. — „Aarhænt Ar", en Ard (Plov) med Væltefjæl paa venstre Side. Ryf.
orvona (oo, oo) adj. som man har opgivet Haabet om; opgiven; haabløs (passivt). Sogn. — **orvones** adj. 1) d. s. 2) haabløs (aktivt). „Ho æ oorvoones", hun kan ikke vente flere Børn. Sogn.
orættes (oo) adj. og adv. udenfor Ætten. Sogn. Meddelt.
Orævle, Orøle, Orøvle se Oor-evle.
orøgle (oo) adj. urydding, upyntet. NGbr. (Lesja, Fron og fl.).
„Os (oo) m. 1, 3) Aabning i Isen". A. Rom. n. 4) et stort Vandbasin mellem Øer, med Indløb paa to Sider og stærk gjennemgaaende Strøm. Ryf. Saaledes Navnet „Røværsoosn".
„Os (oo) m. 2, Brusen". A. 3) urolig Iver: a) Uro i Dyr som længes eller er brunstige. Vald. SGbr. „Hæst'n har faatt Oos'n 'ti se". b) aandelig Bevægethed, Interesseretheb. SGbr. „D'æ sælt te Oos 'ti Ungdoma". 4) Luftstrømning, Drag, Træk: gjennem Dør eller Dal. SHelg. 5) tynd Taage lige før Storm. Vesteraalen, Senja. 6) stærkt lugtende Vædske. NGbr.
„os (oo) adj. geil". A. Ndm. Romsd.
osa (oo) v. n. (ar), være ivrigt optagen med smaat unødigt Arbeide; være stundesløs. Dal. (Hedland, Ogna), Jæd. (Haa). Til os adj. „oosa opp" v. n. futte = fisa; om Krudt og dl. Jæd. Til osa, A.
osa (o') v. n. (ar), gaa bust paa, fare ivrigt til; drive voldsomt paa; tumle. Sogn, Voss, Hard. Dal. „Osa (aasa) p a o"; „osa t e e mæ noke". **Os** (o') m., **Osa** f. En som osar. Hard. **Oseboll** d. s. Hard.: „bl". — **osen** (o') adj. tilbøielig til at osa. Jf. osa (A.), asna, osna; oos, oosa.
Ose (oo) m. 1) Flodmunding = Oos. Tel. (Lunde, Mo, Vinje). 2) = Bøyste, paa Bælg. Tel. (Mo, Eidsborg).
Osehol (oo, o') n. Lufthul. Tel. (Moland).
Oselot (oo, o') n. Anfald af Heftighed; Opbrusning; hidsigt Lune; ogsaa: Anfald af Arbeidsiver. Vald. (Vang): **Ooselot**.
Osemot (o', oo) n. = Asemot. Y- og ISogn.
osen (oo) adj. 1) hidsig; ivrig; lysten; opbrusende. Dal. (Eikersund, Sokndal, Hedland), Jæd. (Haa, Gjæstal). 2) overmodig, storagtig = bosen. Eikersund, Stavangr.
Osevedr (o') n. = Asvedr. Sogn, Voss.
Osing m. En som er „oosen", „bøsen". Rog.
Oska (o') f. Tordenveir? VNed. „Oska (Aaska?) gjænge seinhöustes". Meddelt. Sv. Diall. *aseka* = *åska*. Jf. Oskereid.
oska (o') v. a. bestrø el. bedække med Aske. Hall. Tel. og fl. „Oske seg ut".
Oskebele (o', ee) m. et Rids i Asken, hvilket opnævnes til at repræsentere en mulig Beiler; i Leg. Tel. (Sellj.). Oske- se flg.?
Oskedaude (oo) m. Dødsfald som ingen Beklagelse vækker = Uskaddaude, A.; oftest om selvforvoldt Død af en tilsyneladende liden (halvt overnaturlig) Aarsag, f. Ex. en Gudsforgaaens, en „Heluvis", uventede Død i et Slagsmaal. Hard. (Ulvik): **Ouskadöue**; Tel. (Treungen, Kvitseid, Laardal, Eidsborg, Høydalsmo, Nesland, Grungedal, Skafsaa, Moland): **Oskedoue** (o') og **Uskedoue**. „De va Oskedoue o Mollemat". Vel et G. N. *óskadaudi, som óskahátíd, -byrr (til Óski, Odins-Navn). Ogsaa: „**Ein Uske** (Oske) **Doue**", betonet som „Fynde Kjeringg"; Skafsaa, Moland, Treungen. Jf. G. N. óska vel. Jf. ogsaa: oskeleg, Oskrjupa, Husketein. G. N. ósk, Ønske, spiller vel ogsaa ind ved dem alle.
Oskefis (o', ii) m. En som gjerne sidder foran Ilden og blæser (fis) i Gløderne. (Jf. NN. Ascheviister, -fister osv. = ciniflo, Grimm's W.). — **Oskefisl** m. d. s. Ogsaa = Oskeladd. Sfj. (YH. og fl.). (Jf. fisla).
Oskefot (o', oo) m. = Oskeladd. Tel. (Mo, Moland), Vald. — **Oskelabb** og **Oskelamp** m. d. s. Tel. (Mo, Moland).
Oskeguva, -guffa f. Kvinde som gjerne sidder meget bred foran Arnen og rober i Ilden; ogsaa kvindelig Askeladd. Tel. (Vinje). Se Guva, Guffa. — **Oskegøyva** f. d. s. Tel. (Laardal). — **Oskestut** m. en mandlig Oskeguffa. Tel.
oskeleg adj. vel fortjent, tilpas; om selvforvoldt Lidelse, og gjerne humoristiskt el. ironiskt brugt. Tel. (Selljor, Kvitseid, Laardal, Skafsaa, Moland, Vinje): **uskeleg og**,

sjeldnere, osteleg (o'). „De va usteleg tee deg“, el. „de va u. deg“, det har du vel fortjent. „De va usteleg han maatte døy, me va glae me sleppte'n“, om en „Heluvis“ Død. Se Ostedoude.

Ostepjast m. Asteopkjøber. NGbr. (Lom).

„Ostereid f.“ A. Osturei og Ostorei, BTel. (Moland), Rbg. (Iveland), BAgder (Finnsland, Øyslebø, Halsaa, Spind); Aastolrøy, Tel. (Sauland); Olstorei, Dal. (Lund); Olgaarei, Dal. (Hedland); Olgerætla, Ryf. (Finnøy og fl.); „Fossarei“, Ryf. (Finnøy og fl.); Haastols-streia, BNed. Jf. Osta.

osterjuka v. n. fyge som Aste. Helg. „Syy'n aastrøyk“. — Ostestut se Osteguva.

„Oste-roe m.“ A. Osterjo, Hard. (Kvamm); Ostegrjor, Hard. (Ullensvang); Osteraar, Ostraar og Ostro, BTel.; Osterjaal og -raal, Sæt.; Astreel, Hall. (Gol).

Ostrjupa (o') f. ung Kvinde. Maaste ogsaa: Elsterinde. JSogn. „Ostrjupejagt“. Og: Osterjupa. Sogn (Vik). Sjelden. Jf. G. N. óskmær, Valkyrje. Se Ostedaude, -bele.

ostutt (o') adj. fuld af Aste; astefarvet. Ryf. fl.

?osme (aa) v. n. = osna (o'). Gbr.

Osmus se Ost-.

osna (oo) v. n. sætte afsted i stor Lystenhed; fare hidsigt til = asna til. Jæd. Dal. „Kuuno oosna bort aad Aagrn“. Til oos, oosen.

osna (o') v. n. storme el. tumle frem; fare afsted og omkring = asna. Nhl. (Fana). osne og aasne; Sfj. Nfj. Vet. ligner den af det beslægtede oosna; osna hører nærmest til osen (o'), osa (o'). Maaske oosna stiler mere sikkert mod Maalet, mens osna, asna, er mere fortumlet. „aasme“ = osna. Ogsaa et „Asm“ m. = Asn, synes at findes, Nhl. se Aseim.

„Osp f.“ A. — Ospebirkja f. Saft, „Byrkja“, af Æsp. Ma. (Aaserall). — Aspamar m. Maar i Æspestamme. Ndm. og fl. Se Mord. — Aspastrupp m. tør Æspestamme. Ndm. — Ospespret (e') n. afløvede og afbarkede Æspekviste. Hard.

osso conj. 1) som, ligesom; = „jossaa“ ɔ: just som. oossaa, Jæd.; usaa, Jæd. (Haa); oorsaa og voorsaa, Jæd. Dal.; voorso, Dal. „Du æ voorsaa dænn“. „Aamman i daamm oossaa dei Faasse dansa“, hulter til bulter som osv. „D'æ usaa Jnkje-Faalk“, det er udenfor Folkestik. Maaske: ok-so („ðusaa“, Ma. og fl.); jf. G. N. ok, eins ok, ligesom. 2) saaledes som. Dal. (Hedland). „Eg tænkje Grunn'n æ dæ, voorso han vekse opp“, at han vokser saa stærkt, eg. saaledes som han osv. Synes ikke i denne Dialekt at kunne være G. N. hversu („koss-leis“, Dal.; „koor“, Jæd.).

ossta adv. afsted; Hard.; se orstad.

Ostegris (o', ti) m. liden Bolle ferst Ost. Sæt.

Ostenubb (o') m. Ostebid; Oste-knast; som Traktement til Børn. Sogn. — Ostenybba f. mest i Fl.: Ostenybbe d. s. Sogn.

Ostemell (o', e') m. Ostemid. Tel. (Vinje).

Ostemott (o', o') m. = Ostemell. Sogn.

Ostestaup (o') n. rundt Kar til Ost. Rbg.

Ostmus (o', uu) f. nydannet Ost, før Saltning og Gjæring. Hard. (Ullensvang); Osmuus, Voss, JSogn; Uusmuus f. Hard. (Kvamm, Ulvik), særlig om den første gryende Ostedannelse i ophedet suur Mælk. J Sv. Diall. ustemus, ostmus, ostmyssja. Uus- er maaske det oprindeligere; det forstaaelige Ost kunde let glide ind for det nu meningsløse Uus, medens det kjendelige Ostmuus vanskelig, især i dette Maal som har liden eller ingen Trang til Ligedannelse, vilde blive til Uusmuus. Uus, jf. Lat. jûs Suppe, Græsk zy-me Suurdei. Den ældste Ost var selvfølgelig af suur Mælk eller af opvarmet sød hvori der var kommen suur. Jf. Kjæsemus, Mus (Stof). Det Lat. Navn for Ost, caseus, blev da seent laant for det Stof som ved den kunstige(re) Ostelavning traadte i Stedet for Suurmælken. Isl. kæsir (caseus) og hleypir er neppe G. N. — Osmuussodl m. „Soll“ af Ostmus i Mælk. Sogn. — Uumuusebadl m. liden Ostebolle. Hard.

Ostrebein n. ɔ: Osterbein, Nøglebeen. Vald.

ostyggele(ge) (oo) adv. overmaade. Gbr. og fl. ov-?

osug (oo) adj. høist urolig; om Veir. SGbr. „Oosogt Veer“. Til Os (Brusen), os adj.

osvæsen se aa-, ov-svæsen.

„Ota (o') f. 2) Dyst“. A. „J ei Ota (Otu)“, i eet væk. Sæt. Tel.; Ned.: Ode. „Ei strii Arbeisotu“, Tel. „Vera i Ota mæ“ = „vera i Tak mæ“, arbeide stærkt med noget, Li. (Eikin). 3) Knibe; Forlegenhed. BAgder. „Eg blei i Ota for Timr“. „Daa blei du gott i Odaa“. — „Gaa i Otaa“, gaa sandseløs omkring, som i Kampørhed; Ma. (Aaserall, Bj. Øyslebø og fl.). Langs Kysten ogsaa: „gaa i Aada(a)“, d. s. men af anden Oprindelse, se Aata. 4) Æggen; se Hesteota. Sæt.

ota (o') v. n. (ar), anstrænge sig, drive stærkt paa, = stræva. Tel. (Mo, Moland, Laardal, Kvitseid). „Han ota paa o rei, ota o bar, ota o hoggji“. Til Ota. Gotland: ota mæ ɔ: mægte.

„ota v. a. (ar), flytte osv.“ A. = hopa. Shl. (Fitja, Fjellber): „aatta (og ota) Hestn“.

„otast (o') v. n. 1)“. A. Li. 2) slaas. Ma.

Otebad (o') n. svær Dyst; se Bad. Tel. (Mo). „J eitt Oteba“.

Otekamp (o') m. Slagsbroder. Sæt. Maaske: Kamp = Hest; el. jf. kampe Karar.

oteseig (o') adj. udholdende i Kamp. Tel. (Selljor): otu-.

„otestød (o')“. A. = oteseig. Ma. (Bjell. og fl.).

„otra (o') v.“ A. Shl.: „aattra seg, Hestn“.

otra (oo) v. n. = myta seg; om Faar som

ligger bagud for Flokken. Hall.(Gol, Nes).

ootren adj. = myten. **Ootreføy(d)e** f. Hunfaar som vil gaa alene. Maaske eet med foreg. Otr, Lutra, lyder her Oot'r.

Otreflundra f. liden brun Flyndre. VSdm.

Otta (oo) f. Luft, Veirlig. Vald.(ØSlidre, Vang). „D'æ mildt i Oottun i Dag". Seer ud som et Afklip af „Veerootte" (Vald.) ɔ: Vedraatta. Jf. dog VEtt, G. N. átt, „Veiraatt" (Rbg.).

„Otta (oo) f." A. Oota Li.; Uutta Jæd.; Ooft Stjør. (som groofte for gro(o)tta).

otta (oo) v. n. (ar), være urimeligt tidlig oppe; især drive paa med for tidligt Arbeide. Jæd.(Time): uutta; Nfj.(Stryn, Innvik): ootte og otte. Vil, fremgaaet af Otta, glide sammen med otta(st) ɔ: stunde osv., af Otte; se A. „Han otta paa aa ville oopp"; Innvik.

„otta (oo) v. a. (ar), 1) ane". A. Sogn. 3) stunde osv. = ottast. Nfj. „E laag aa ootta paa di heile Natta". Se foreg.

ottast (oo) v. n. (ast), gry svagt. Romsd. Ndm.(Aure, Tingvoll). „Dæ oottast 'taa Dag'a".

„Otte (oo) m. 2) Uro osv." A. Ndm. Rbg. Uutte Jæd. „Ligge paa e(i) Ootte" (f.) = liggja med Ootte. Vestfold, Hedm. „Han tæ se ingen Oottee fyri", han gjør sig ingen Flid; Gbr. „3)". A. Rbg. Li.

„Ottefugl m." A. Li.: Ootefugl.

Ottegard (oo) m. Gaard som er meget udsat for Naturulykker, f. Eks. Skred. Hard. og fl.: Outtagar.

Ottegrima (oo, ii) f. Maaltid som gives Kvæget Kl. 4½ Juledagsmorgen. Vald.

Ottekant (oo) m. = Otta. Dal.(Hæskestad). „Eg laag i Andvoga te eudpaa Outtekantn".

„ottesam (oo) adj." A. 2) oppebiende med Uro; urolig. Tel. NØsterd.: aattsâm.

„ov (o') bruges kun i Sammens." A. Lyder tildels off i VAgder (offstoor, Offkar), oov i Namd.(Namsos: Oovting). — ov se aa.

„ovan (o') adv. oven, ovenfra". A. aoa(n), Voss, Hard. aama, Tel. G. N. oman, Færøyar: oman; oogoo (to korte O), NGbr.; ooga? SGbr.; aavaa(n) Hedm.

ovan-aa præp. og adv. tæt ind til den øvre Side af noget, tæt ovenfor; se nedanaa. Tel.(Raul.): aamanaa. Oftere: aamandaa, Tel. (Vinje, Rauland); sjeldnere: aamanda, Raul. „Kjerra stænd'e aamandaa o soonnandaa Hus'i". — aamoom, d. s.; vel for „ovan-um", eller maaske ov-um: op(pe) forbi, tæt ovenfor. Tel. Vinje. — „ovanfyre præp. og adv. ovenfor". A. VTel.: aamafyri (Veum og fl.), ova(n)fyri (Veum), ovafor (Treungen). — „ovan-i præp. ovenfor", A.; ogsaa: oppe i, ovenpaa. Tel. (Grungedal): aavandi og aamandi. Se A. — „ovantil præp." A. 2) ovenfor. Voss og Hard.: aoante. — ovan-um præp. op(pe) forbi, tæt ovenfor. Udbredt. Ogsaa: aam-oom, Tel.(Vinje). — „ovanyver adv. overmaade". A. Voss: aoandyve; Hard.(Ulls. Ulvik). „D'æ kje aoanyve at Mjælkjæ æ sur".

„Ovanburd m." A. Aavabôl og -bool Østl.; Aavaabôl Totn; Oogoobaar (og -boor?) Gbr.; Aagaabool Stjør.

Ovandeild f. øvre Deel af Særk. Hall.(Aal): Aavadæld. Og: Aavardæld („tykt" rd el. D), Hall.(Hol).

ovandi, ovandyve se ovanaa osv.

ovandottelege adv. høist forvirret, fortumlet eller urimeligt. Hard.(Ullensv.). „Snakka aoadottele".

„ovandotten adj." A. ao(v)adotten Sogn, Voss, Hard.

ovanvert av præp. paa den øvre Side af, ovenfor. Tel.(Fladdal, Selljor). G. N. ofvanverdr opadvendende. Jf. innanvert.

ovast (o') 1) adj. øverst. Jæd.(Time): aavast. Isl. ofarst. 2) m. Oberst. Dal.(Hedland, Hæskestad). Tildels: „Aavast"; se baia. 3) m. en larmende, fordringsfuld og hensynsløs Person. Dal.

ovbede adj. n. overordentligt; især: udmærket = ovbodet. Sæt.: ovbee'i.

Ovbeist n. et overordentligt Beest. Dal. og fl. Oobeist, Nordl. og fl. Ubeist, meget udbredt.

Ovbeit f. usædvanlig Knibe. Tel.(Sel. Raul.).

„Ovbod n. noget overordentligt". A. Ovbo, og oftest Obbo, Rbg. Ma. Li. Dal. „Dæ va Obbo!" det var fortræffeligt! Ogsaa som adv. „Dæ va ovbo stourt"; Ma. (Bjelland). I Dal.(Ogna) og Jæd.(Haa) høres: „D'æ anten (antan) Aaboo elle Skidboo mæ'an", der er ingen Maade (Middelvei) hos eller ved ham, altid er der Yderlighed i Husholdning og Optræden. Ogsaa meddelt: „antan Ovbu elle Skidbu" („Ovbu" Ogna, „Aabu" Haa), i hvilket et *Ovbu af Bu, bú, n. kunde spille ind.

„ovboden adj. overdreven". A. ovbo'i og obbo'i, -e, adj. n. og adv. Tel. Sæt. Ma.; aaboo'e, Jæd. Nedre Tel. Formerne turde ligesaa snart være bestemt Form af Ovbod n. Se aaboden som maaske er samme Ord. (Christie: aabjoe, overmaade; jf. Bjod = Bod). Jf. G. N. ofbjóda.

Ovbrigd se Avbrigd. **Ovbrikn** se Brikn.

Ovbrytja f. meget stor stærk plump og tunghændet Karl; se Brytja. Ndm. Ork.: Aabrytkj(e).

Ovburd (u') m. et overvættes stort Foster; især om Kalv. Nfj.(Breimn): Aaboo're. Jf. Bur(d).

Ovbyrja? f. noget overflødigt, noget overdrevent, noget overvættes; en uhyre stor Masse el. Mængde. Ma.(Aaserall), Rbg. (Bygland, Evje): Ovbyrja, -e, og oftest Obbyrja, -e; Helg.(Nesne, Brønnøy, Vindal): Oobørja og Aabørja; SHelg. og Namd.: Oobør(r)i og Aa-. „Ei Oobørja te

aa eet(a) aa te aa arbei". „Ei Ovbørja te Kar, te Kveita". „Da va daa Ovbørjaa!" f. defin. Helg. „No (naa) bleiv de Ov-byrja (f. defin.) mæ Vind'e (Regn, Slaa-sting)", SætB. „O(v)byrja mæ Arbei". „Alti æ de Ovbyrja mæ hann!" „Inkji gjer no (naa) O(v)byrju av de!" pl. „De va daa O(v)byrjun du kjæme mæ", pl. defin. „Han æ so flink'e, d'æ O(v)byrja!" „Dettæ va daa rææent ei O(b)byrje!" Evje. „Dæ (de) va da Aabørja te Bør!" Ramb. — Ligesom Ovbod (Ovbo'i) bruges det ogsaa som adj. og adv. Ma. (Aaserall), SætB. „Kyr'æ vart('e) sjeuk av den ovbyrja Mouklingjæ". „Obbyrja(a) stour'e". Ogsaa: „Han æ so obyrja", saa paagaaende, ikke givende Taal. SætB. Jf. aabørja, Innh. A. (aabyrgja?). Jf. byrja, gaa løs paa, G. N. byrja. Sv. Diall. voboorga ɔ: mycket, ofantlig; hører andenstedsʼ hen, til byrg. — **oobørjele** adj. og adv. overflødig, osv. Helg. — Et *aabyrja* adj. er meddelt fra Sæt. (Hyllestad). „Han æ so aabyrja te tak' i", saa ivrig osv.; „aabyrja flink'e". Seer ud som det hørte til byrja aa.

Ovbyrſje n. en overmaade stor og uformelig Ting; ſe Byſje. Ryf.: Aa(v)byrſje, Aabyrſe.

Ovbyſte n. = Jllbyſte; ſe Byſte. Ryf.: Aav-.

Ovbøys f. ſvær Kvinde; ſe Bøys. Dal.

?**Ovbøyſe** n. = Ovbyſje. Ryf. (Jmsland).

„**oven** (oo) adj. 2) utæt, giſten". A. VTel. (Mo, Moland, Selljor), Hard. (?Kvamm); Nhl. (Mo, Ekſ.): *oven* (o'). Hertil ovna (o').

Ov(e)revle n. 1) noget ſom overſtiger Ens Kræfter oſv. = Ovevle. G. N. ofrefli Overmagt m. m. **Ovrevle** Tel.?, Salten? **Oo-evle**, Salten; af Ovevle. 2) noget ſom formedelſt Størrelſe eller Plumphed van-ſkelig mægtes el. haandteres. Helg. Former: **Oorævle**, Beſſn og fl.; **Oorøvle**, **Oorövl**, Brønnøy, Hemnes, Lurøy og fl. „Et Oorævl(e) te Staakk, te Æmne". 3) noget overmaade ſtort og vældigt; noget gigantiſkt eller koloſſalt. Ryf. Jæd. Dal: **Ovrøvle** og **Aavrøvle**; Li.: **Ovrøle** og **Ovræle** (hvilket dog vel er ſamme Ord?). Sjelden: **Ovrøvla, -røla, -ræla** f. Dal. Li. Jf. ovevla; Aveble („Aevle", hvilket dog kan være fremgaaet af Ovevle, ligeſom „avan" af ovan; Hard.).

ov(e)revle og **ov(e)revleleg** adv. og adj. 1) ſom ikke kan mægtes eller haandteres; uhaandterlig. Helg. (Beſſn, Tjøtta, Vegaa, Herøy, Ranen, Hemnes, Brønnøy): **oor-ævle**, **ooræ'vele**, **oorøvle**, **oorövle** (maaſke oftest med Tonen paa midtre Stavelſe). Senja: **urø'veli**. „Oorævle Staakk, Æmne, Oks". „Ovhag Smee tæk oorævle Tree". 2) overvættes; overordentlig; vældig. Rog. Shl. Helg. (Beſſn) og fl. „Ein ov'røvle Heſt, eit *aav'røvle* Tree"; Shl. Rog. „Ovrøvle ſtoor, ovrøvle voont Veer". „Dæ va oorævele koor ſtærk han va"; Helg. „Oorævele (oorövle) ſtoor, vakker, ſtøgg". „Voole æ ſaa oorævle, dæ mun væl bæra". Beſſn. — Ogſaa: „eit *aavrøvla* Beiſt"; vældigt Dyr; Shl. (Etne), Røldal. „Hu va *aavero'vele*, den Ku'naa"; Jæd. Ogſaa *aav(e)røv'lele*, Jæd.; *aaræv'lele*, Hall. (Gol); *o(v)røv'lalege*, Ryf. Jf. ovevla, avevla; og Overevle hvoraf det vel fremgik.

Overfall n. Nedfald af Stene og dl. paa Vei, Gaard oſv. Sogn.: **Aav(e)rfadl**. Denne og andre Sammenſætninger ov'r- (ofr) ud-tales ſommeſteds og undertiden med akut (hvas) Betoning af ov'r-.

Overfødning m. Dyr ſom er fodret en Vin-ter igjennem. Smaal.: **Aav(e)rfønning**.

overkuva v. a. (ar), underkue; overvinde. Vald.

„**Overlag** n. = Ovlag". A. Gul. Stjør.

overlag adj. og adv. overvættes, overordent-lig. Stjør. og fl. Overlag n. brugt ſom adv.

overlaups adv. og adj. overſkydende; til-overs; overflødig; parløs. Tel. Rom. (A.). „Ei overlous Skaal" ɔ: uden Kop; Tel. Wille har: overlaups, ſom gaar over Tal-let. *aav(r)löus*, Rom. Se Yverlaup.

overvaden og **-ug**? adj. overſtadigt lyſtig, overgiven. SHelg.: *aavervad(d)in*. Og-ſaa: *aaverveea* adv. (og adj.) „a. gla". SHelg. „vada" lyder her „veea", og ſjeld-nere „vadd'".

oveta v. n. æde for meget. Tel.

„**ovevla** (o') adv." A. Land: *aavævla* og *av-*; Nordl. (Nesne, Salten): **oo-ævle**. Se Aveble, -a.

Ovfella f. ſvær Perſon. Ryf. **Aa(v)-**.

Ovfer(g)ja f. = Ovfella. Ryf. **Aa(v)-**.

ovfoldom adv. og adj. overflødig. Gbr. (Vaa-gaa): **ooføyldaam** (-om). Jf. Foll. — ?**aavfællom** d. ſ. Gbr.

Ovfoſs m. vældigt Vandfald. Li.

Ovføre n. udmærket „Føre". Tel. (Vinje).

Ovgjegna f. = Ovgjegn. Shl. (Kvin. Stord).

Ovgjæla? f. noget overordentligt, noget over-vættes. Hall. og fl. Maaſke til Gjæla 3. Eller ſe avgjerdar.

Ovgjøda ſe Avgjøda. — „**ovgod**"; **offgou**, Li.

„**Ovgrip** n. Storverk". A. 2) noget uſæd-vanligt, enten godt eller ondt. Sæt.

ovgu adv. og adj. Tel. (Kvits. La.), ſe avgu.

Ovgygr f. en overmaade ſvær og plump Figur. Ryf. (Tarvaſtad): **Aavjør**. Røl-dal og JRyf.: **Aavgyvra**. „Jør" og „Gyvra" er Gygr; Ryf. „Ei Aavgyvra te Kar, te Tree". — **Ovgyſja** ſe Gyſja.

Ovhend og **Ovhende** n. et yderſt ſjeldent Tilfælde, „Hende"; et reent Slumpetræf. Ryf.: **Ovhende** (Suldal) og **Aa(v)hænne**. Jf. aahent.

ovig (o') adj. 1) = ovug. VTel. Sæt. Ma. „Den ovige Drogjæ", den bagvendte Ramſe. 2) forbringsfuld, ſtoragtig; vel eg. = keik. Dal. Ryf.: *ovige* og, mere udbredt, *aavige*.

„**Ovkar** m." A. **Aakar**, Ryf.; **Offkar**, VAg-der. Har nogle Steder i Berg. været brugt

saa udelukkende ironiskt at man nu ingen Bevidsthed har om den eg. Bet. Saaledes: Ovkar = Håukar ɔ: Spitsbube; IRfj.

ovkynnt (oo) adj. om Steen med Kornene eller Kjertlerne vidt adskilte. Sæt. „A(i) ouvkynnt Kvenn". Jf. oven.

ovlaga se avlaga. **Ovlaup** se Aalaup.

„**ovleg** (o') adj. overordentlig, udmærket dygtig". A. **oveleg** Tel. (Kvitseid); **oovle** og **oovle-in** = frak, Gul.; **uvle** STrondh. (Bynes og fl.). „Ein uvle Hjælpesmann". „Han va ittj uvle te di".

„**ovlege** adv." **ovlega**, *aav-*, Ryf.; **oovle**, -**li**, **oovooli**, SGbr. (?). Innh. „No gaar dæ vovooli", nu gaar det voldsomt paa. Vil glide sammen med uvyrdeleg, „oovörli", hensynsløs og dl. Trondh.

Ovleggja f. vældig Figur, Kolos. Dal. Tel. Ryf. — **Ovleggjar** m. d. s. Li. (Nes). „Ein O. te Hest, te Stav, te Stein". — **ovleggjande** adj. og adv. = avleggjande. Bamle og fl.

ovleid adj. yderlig „leid". Helg.: *aalei*.

ovlessa v. a. og n. overlæsse. Dal. Li. „Ovlessa Hest'n".

Ovlessa f. 1) altfor svært Læs. Dal. Li. 2) vældig Figur, Kolos. Dal. Li. Ogsaa: „ein Ovlesse Kar"; Li. — **Ovlessing** m. d. s. Li. Ogsaa: Lessing, Avlessing.

Ovliv n. = Avliv. Helg. (Vefsn): **Övliiv**.

Ovlæta f. 1) Jamren osv. = Avlæta. Vald.: **Aavlæte**. 2) **Aavlæter** f. pl. Særsyn = Ovverk. Røros. — **ovlæten** adj. = avlæten. Vald.: *aavlætin*.

„**Ovlæte** n." A. 3) noget overordentligt = Ovverk. Tel. Sæt. „Eit Ovlæte te Kar".

ovlæte adv. og adj. overordentlig, overvættes. VTel. ØTel. (Vo). „Ovlæti gott". „Ovlæti sprak'e". „Ovlæte Kar". Ogsaa: „**ovlæta** gove Venir", ØTel. (Hauar). „ovlæte, -a" er sandsynligvis bestemt Form af Ovlæte n., Ovlæta f., ligesom ovverkje, ovvisa, fælune og m. fl.

Ovløkje n. svær og plump Figur; Kolos; se Løkje. Nfj. og Sdm.: **Aaløkje**.

Ovløysa f. noget ualmindeligt, især meget stort. Li. Dal. „Ei O. te Kar". **Aa(v)-løysa**, Ryf.

„**Ovmenne** n." A. Ryf.: **Aa(v)menne**.

„**ovna** (oo) v." A. **ovna** (o'), Nhl. Tel.

„**ovnøyten** adj." A. 2) ødsel; især i Forbrug af Emne (Materiale) Vald.

„**ovra** (o') v. a." A. Romsd. „Silda ovra se", viser sig i Vandskorpen. — **Ovrels** (n.?): 1) „D'æ svært te Ovrels paa Silda", Romsd. Nfj. 2) Fremtoning. Nfj.

ovreida, **Ovreide** se avbregde.

„**ovrikja** v." A. Sdm. (Sunnylven): *aav(e)r-riikje*.

ovrikjen adj. tilbøielig til at bruge sin Overmagt til Voldsomheder. Sdm. (Sunnylven): *aav(e)rriikjen*.

Ovrydle n. = Ovbysje. Ryf. (Saua).

Övræa f. = Avræa. Nbg. (Evje, Bygl.), VTel.

Ovrækja f. en svinsk, uterlig Person = Avrækja. Tel. Ogsaa: Rækja, Urækja.

Ovræla, -**e**, -**røla**, -**e** se Overevle, Avræle.

Ovrøyvle n., **Ovrøyvling** m. se Aarøyvling.

ovsegja v. gjentage faldne Udtalelser i stærkere Udtryk; forstørre fremførte Data, ikke nødvendigviis overdrive. Tel. (Kvitseid, Laardal). „Veeleguutn sille ovseia alt de soom Veelen sae".

ovsjeldan adv. yderst sjelden. Jæd.: *aa-sjælla(a)*.

Ovskomm f. = Avskomm. Ma.

Ovspiketak? n. en yderste Kraftanspændelse hvorved man til Nød faar overvundet en Modstand. Nfj. (Honndal): **Aaspiiketak**. Til spika v.

„**ovsterk** adj." A. Ned. *aa-* Nfj.; **oo-** Salten.

„**ovstor** adj." A. Li. Ryf. *aastoore* Nfj.

ovsvær adj. yderlig svær. Nfj.: *aasvære*.

„**ovsvæsen** adj." A. **oosvæsen** Sfj. (IDale, Vevring).

ovtennt (oo) adj. med gisten, „ooven", Tandrække. Tel. (Mo).

„**ovunda** v. a." A. 2) v. n. see med et ondt, skadevoldende, Øie. Vald. (Bang). „Augunda kji paa Ky'dn vaara!" Jf. Augor.

ovundre se av-.

„**ovundsjuk** adj." A. *augun(d)sjuk*, Vald.; *åugensjeuk* ISogn; *åugoon(d)sjuk* NGbr.

Ovunds-knut m. 1) Kurre eller liden, ikke af Hænder knyttet, Løkke paa Traad. 2) Knude man ei faar op. Li. og Dal.: **Avensknɛud**.

Ovunds-pita f. bitte liden Fisk som hænger i stormasket Net. Hall.: **Augunds-peetu**.

Ovunds-vase m. Forvikling af Garn, voldt af et ondt Øie. Gul.: **Avon(d)svaasaa**. Se ovunda 2).

„**ovvaksen** adj." *aavooksen*, Helg. Steig.

„**Ovvatn** n." A. Ndm. Stjør. Tel. Li. Særlig om for meget Vand paa Møllehjulet; Ndm. Stjør. „Kvæinna gaar i Aa(v)vatna". „Vaad(d)aa i Aavvatna", om Overflod.

Ovvaae m. yderst dristig og voldsom (farlig) Karl? stor „Vaae". Sæt. „De va trei Ov-vaa-a: de va Vind'n, o Finn'n, o Slaattekarn". I Kvitseid i Tel. er det „Vind, Eld o Vatn", som er de tre Vaa-ar. Jf. Volund-mythen.

„**Ovvedr** n." A. **Aaveir** Sfj. (Bremang).

ovverkje adv. og adj. n. overordentlig, overvættes. Tel. (Kvitseid, Selljor). „Ovverkje gildt". „De bli so ovverkje". Eg. bestemt Form af Ovverk n. Se ovlæte. Ogsaa: „De va Ovverkje te flink'e Kar"; Tel. (Tinn, Lunde, Kvitseid, Mo).

ovverkjeleg adj. og adv. = ovverkje. Tel. (Laardal).

ovveiden adj. ubekvem, uhaandterlig, klodset; om Redskaber. Nfj. (Eid og fl.): **aavei'den** el. maaske **ov(v)eiden** („Spade, Slede"). Hedder i Nfj. Sdm. Romsd. og Ndm.:

ooveiden, ooveien, hvilke kunde være uveiden A. Jf. ovvægjen.
Ovvisa f. noget usædvanligt. Mest i Flertal: Ovviisur, overdrevne Historier = „Skrjonur, Heimløysur". Tel. (Mo; Svein.).
ovvisa adv. og adj. = ovverkje, se d. Tel. (Mo, Kvitseid; Svein.). Bestemt Form af foreg. „Ovviisa gott; o. mykje". Ogsaa (eg.): „De va daa Ovviisa t e Floons".
ovvægjen adj. 1) som ikke er vel støttet under sit Tyngdepunkt, som vil svaie over, „vega yve"; mest om høit eller skjævt opstablede Ting. NSf. (Breimn, Gloppen). „Ein aa v)væ'jen Tynnefarm". „Eit aavæ'je Lass". Ogsaa: yvevegjen, Voss; øvevagjen, Sfj. (Holsa, Førde), og øvesvægjen, Sfj. (IDale). Og: oovæigle, NGbr. (Vaagaa); maaske uvegleg, se d. 2) uhaandterlig = ovveiden, hvormed det nogensteds vil vikle sig sammen, og i Romsd. og Ndm. vil falde sammen i Udtalen. Jf. væg, vægd (fram-, att-), avvægja; G. N. vægja.
Ovvæla f. Overdrivelse; Overdrevenhed; Urimelighed; vel eg.: overvættes Masse el. Hob, „Væla". Smaal. (Askim, Eidsberg, Rakkestad). „Haa(t) ska de væra for (e)i Aavvæle aa gjæra de saa stoort, aa gjæra saa høg Gal, aa riive saa i?" Maaske nogensteds: Avvæle.
ovvæle adv. overdrevent, overvættes. Rom. (Eidskog, Nes, Nedal): aavæli. „A. stoort". aavælt d. s. Ork. (Meddal). Jf. avvæle.
Ovvøla f. en stor svær Figur. Odal. „Ei Aavøle te Hæst, Ku, Purke, Kar". — „ov-vøle Greie", noget overdrevent, urimeligt (stort osv.). Vald. (SAurdal). — Maaske til Vøla, Dynge.
oya (o'y, Diftong) v. n. (ar), skrige oy (og o-i), jamre sig = øya. VAgder, Rog. Andre Steder: øya, aua, auja.
oyvi(t)da se audvita.

P.

P, Bogstav, gaar — ligesom K og T — i eenlig Stilling efter Vokal over til „bløbere", mindre pustende, Lyd, i Kyststrøget fra noget Øst for Arendal til omtr. Midten af Ryfylke. Dette Strøg er i Øst meget smalt, men bliver stadig bredere mod Vest og NVest, saa det i VLi. (Sirdal) og i Rog. falder sammen med Beboelsen. Paa de fleste Steder inden Omraadet er Lyden nu det almindelige, stemte, B; langs Grændsen mod det øvrige Land høres mangesteds et Slags Mellemlyd mellem P og B, hvilken oftest er halv stemmeløst B (jf. Joh. Storm, Norvegia I, 29. 30 og fl.); desuden er i Dalarne denne Lyd den mest udbredte; den betegnes her (p)b; undertiden er for Korthedss Skyld brugt kun B (G. D). Saa: „ta(p)ba, Rei(p)b (Vi(k)ga, Lei(k)g, Ga(t)da, vi(t)da, Gei(t)d)"; Øvre Ma., Eiken i Li., næsten hele Dal. I NHelg. og IHelg. er tildeels lignende Lydforhold. Se ogsaa A. Gramm p. 110. 111. 105.
pa se plaga. — Paddelus se Pall-lus.
Padd m. Padde. Innh. „Haalaa-, Holo-". — Paddegrutl n. Paddeæg. Nhl. Se Podde-.
Padda f. Underlaget for Kverneakselen. NRyf. Ogsaa: Grunnpadda; se d.
paggeleg adj. lig en Bylt, „Pagge"; velnæret. Ma.; Smaal.: „päggelt".
[pal se Pal, A. „Staa pal", holde Stand, holde ud; Oslo, Shl. og fl. „Vera pal, sitja pal", sidde urokkelig; Ma. og fl. „Halda Pal mæ ein", holde En Stangen; Shl.
pala v. n. (ar), trave smaat afsted = bilta i Veg; pakke sig. Østerd. Gbr. Ndm. Trondh. Nordl. palle, Ringerike (Snarum). „Han pala 'taa Gale". — Paling f. „Ta(ka) Palinga", el. „ta(ka) te Palings", trave afsted. — Sv. Diall. pala, gaa sagte.
„Pall m. 3) ophøiet Gulv". A. I Fæhuset: Forhøining af Møg, hvorpaa Faarene anbringes. Dal.: Padl. „4) Terrasse osv." A. Ndm. Vald. Padd, VTel. Rbg. Li. Padl (dels Pa'dl, dels Paddl), Ryf. Shl. Særlig: en gjenstaaende Tørvmasse med Gruber paa alle Sider; Jæd. 6) liden vandret Græsflade i en Bjergside = To f. Rbg. (Aamlid): Pal'e. Pallt m. d. s. Vestfold. — 7) Bænk i „Badstova". Ned. 8) Jordbænk langsad den ydre Stuevæg. SSmaal. 9) Savbænk. NSmaal.
Pall-lus f. Bænkebider, Oniscus. Tel. (Seljor), Li. Paddeluus, Ma. — Pallplukk(a) f. d. s. YNamd. (Nærøy), Helg. (Vindal). Hedder andensteds: Munkelus, Tusselus.
Pallnævr f. den knortede Bark, som udvikler sig efter Afflaaningen af den oprindelige „Nævr". Ryf. — Palltak n. d. s. se Tak. Ryf.
Pallpøyt n. Tusindbeen og andre Leddyr i raadne Vægge og dl. Namd. Jf. Pallus.
Palltak n. se Pallnævr.
Palltosk (o') m. Taskekrabbe, Cancer Pagurus. Ma. (Otrnes og fl.), Li. Vel eg. Palltoska, ligesom Svart-tosk m. = Blaataska, -toska f. Se A. — Pall om Forhøining under Vand synes kjendt i ØMa.
palma v. n. blomstre med Rakle, Palma f.

el. **Palm** m. (Tel. Smaal.). Berg.; Østl. (Smaal. Odal og fl.): **pålme.**

palma v. a. og n. 1) slaa (til En), drive (til En). Rom. Follo, Smaal. Vestfold, Ringerike og fl. „Je pålma 'n mæ en Stæen", el. „p. i e'n". 2) hale med Haand vekselvis flyttet frem foran Haand. I Sydkystens Sømandssprog. Jf. Eng. palm, Haandflade.

Palmar m. 1) en kølleformig Knippel. 2) = Slagvol. Vestfold (Lier): **Pålmer.** Til foreg. Eller Palmestok, Pilgrimsstav?

pampa v. n. gjøre smaa (lodrette) stampende el. hakkende Bevægelser. Saaledes: „pampe o eta", proppe sig med Mad, om Børn; Tel. „Pampa aa ro", ro hakkende og med liden Virkning; Ryf. Jf. pempa. Sv. Diall.: pampa, gå tungt och ovigt.

„**Panna** f. 1) Stegepande". A. **Paanna** (nogensteds o'?), VAgder.

Pannebru f. Pandens Fremspring over Øinene. Jæd. Se Bru, Isbru Peisbru.

Pannereim f. Panderem paa Bidsel. Odal.

Pannestol m. d. s. Smaal.

parafus' adj. rask og rørig; livlig, om Gamle og om tidligt udviklede Børn. Selbu. Meddelt. Klinger halvveis fremmed. Jf. dog **fulparug,** fuld af Smaasvig. Odal; Sv. Diall. parug illistig, paraktug skälmsk, par qvick; G. Sv. par svek; Isl. póróttr skjelmsk.

Parrak n. = Parak (Toreidal i Ma.). Li.

„**Pas** n. Riis". A. For Bas, se d. 2) værdløse Ting, Skrab = Tros. Hard.

Pask n. = Parak. SætB.

„**pasken** adj. svag". A. Ryf. 2) om al Svagelighed (Skranten), ogsaa moralsk og økonomisk; = pjuskjen. Ryf.

„**Pass** n." A. „Av Pass'e", udenfor Maal og Maade; usædvanlig. Ryf. „Vee saamaa Passe", i omtrent samme Tilstand. NGbr.

„**Passar** m." A. 3) Regulator; f. Eks. ved et Vandindtag. Gbr. (Lom).

Pasvid n. Dvergbirk. Hall.

patla v. trippe afsted; omtr. = pala. **patla seg,** pakke sig. Shl. Ryf.

patlen adj. = pasken. Ryf. Shl. „D'æ patle mæ dei".

Pauk m. 1) liden svag og sløv Person; svag og sensærdig Person. Ma. Rbg. 2) Pog. Ringerike (Modum). 3) se pauka.

pauka v. n. (ar), synes at være en Sideform af bauka, hvilket det i det hele ligner. 1) stampe, stoppe, proppe; omtr. = pampa. Sæt. „Han pauka o aat, pauka i seg mæ baae Haando". 2) gaa stampende stavrende og møisomt. Ned. Ma. Hall. 3) arbeide møisomt; slide og slæbe. Hadeland, Ringerike, Hall. Vald. Totn, Land. „Pauke som ein Maur". 4) pladske, tumle. Hall. „Pauke i Sæng'n". 5) skvulpe osv. = bauka. Hall. „Grynta pauka". — **Pauk** m. En som paukar. — **pauken** adj. Ma. og fl. „Han æ musken o påukjen, gamaal o p., kjæme påukans; d'æ ein gamaal Påuk (Pøug)". Jf. spauka. — **Paannepauk** n. = Bondbauk. Ringerike.

paula v. n. (ar), knurre, grine, smaaskjænde. Innh. Helg. „Han gjekk aa pöula aa grein för (får) di", el. „'t i di".

pauna v. (ar), grine = paula. Hard. (Odda).

paura v. n. (ar), være i stadig Smaabevægelse. a) myldre, om meget smaa Dyr. Vald. (NAurdal). b) koge sagte. Helg. c) stikke og grave vedholdende; arbeide vedholdende og flittigt med langsom Fremgang; Stjør. NGbr. „Han pöura som ein Möur, men dæ maanaa ittj naa för (får) 'aam". **Paur** n. det at det (man) paurar. — **Paur** m., **Paurar** m. En som paurar; Pirker, Pusler. — **pauren** adj. tilbøielig til at paura, pirkende osv. Jf. pora, pura, Pøyr, Pøyring.

Paure m. liden svag Stakkel; Pusling. Hard. — **Pauring** m. d. s. Helg. (Vefsn). Noget usikkert. — **Pøyring** m. = Paure. Helg. (Vefsn). — **pøyraat** adj. pirkende, puslende. Vefsn.

pausa v. n. (ar), æde med Munden fuld = mumpa; proppe sig; fraadse. Tel. „D'æ gott pöuse i baae", om to gode Ting som tilfalder En; Bø i Tel.

„**Paut** m. 1. Kumme osv." A. 2) firkantet Kasse; ogsaa en Markedsbod. Helg. Namd.

Paut m. 2. 1) liden haard spids Tingest; Pind; Stikke. Tel. Rbg. 2) særlig: fremstikkende Pig af tørt Træ = Snag. Ryf. 3) en Surmuler. Ma.? Se flgg.

paut adj. storagtig, strunk, „kry". Se flg.

pauta v. n. (ar), 1) være „paut", Vesteraalen. 2) brøle sagte men vredt (sætte Mulen frem). Romsd. Nbm. „smaapaute". Minder med de foregg. om Eng. pout surmule.

pauta v. n. (ar), stikke = pota. Tel. (Sellj.).

pautra v. n. 1) mumle frem Misnøie; smaaknurre = potra, putra. Hard. 2) signe = putra. Hard. — **pjåutra** v. signe. Sogn. „P. i Vatne". **pj(a)ottra** d. s. Hard.

„**paa** præp. paa". A. „Paa den Grunn", af den Grund. Som i Eng. „Ein Dimm'e, Bæv'e, paa (attpaa) Far'n", Slægten paa, Lighed med F. Nfj. og fl.

paa se baade; og se plaga.

paabeiten adj. ivrig og udholdende i Kamp og Forfølgelse. Sfj. Se beita paa.

Paahang og **-heng** n. Overhæng; Paahæng.

paaherden adj. ivrig og udholdende i at sætte sin Vilje igjennem; energisk = gjednigen. Helg.: **paahærlin, -heelin;** af herda.

Paakoma f. paakommende Tilfælde; Tilfælde. Sogn, Sfj. (Jølstr).

Paaraak n. noget man kommer paa; Paafund. NGbr. (Vaagaa). **Paarak,** NGbr. (Lom); neppe til reka; vel af „raakaa" ɔ: raaka?

Paasetnad m. = Paaset. Shl.
paastendig adj. paastaaelig. Ryf.
Paat se Pot. — **paataa** se pota.
Paatak n. noget man tager fat paa, helst unødigt eller unyttigt; en (unyttig) Begyndelse. Sogn.
Paate m. = Flaatt, Ixodes. Ndm.
paavyrd adj. paaskjønnet, skattet; i høi Priis. Ryf.: **paavoorte** part. af vørja voorde voort ɔ: vyrda.
Peik m. en Skjelm af en Dreng? Li. (Eikin).
Peik(e)fingr m. Pegefinger. Gbr. og fl.
„**Peil** m." A. Tel. (Mo). 2) let Omgangssyge. Nfj. (Breimn): „Peil'e, Banepeile".
peilig adj. om Træ: fuldt af „Peil". NBerg.
Peis m. et Slags liden Fisk. Ma. Meddelt.
Peisa f. vommet Figur = Beisa. Smaal.
Peisbru f. = Mantel. Ringerike. — **Peisbrun** d. s. Vald. Som Brun for Bru. Se Bru, Isbru, Pannebru.
Peishylla f. = Peisbru. Østl.
Peisvang m. = Peislad. Sogn (Leikang).
Peit f. aarsgammel Gjed; se Atterreka. Sogn.
(**Pelementa** f. et Puds. NGbr.
pempa seg og **p. i seg** v. fylde sig med Drik. Tel. (Rauland; Wille). Jf. pampa.
„**Pen** m. (paa Hammer)". A. Oslo og fl.
pengesvør adj. = pengelaus. Nfj.
penna v. hamre med „Pen, Penkoll"; f. Eks. en Lee. „pænne de uut", hamre ud til en Plade. Hall. Tel. (Mo).
pense se pingsa. — **pepa** se pipa.
„**Penta** f." A. Line som holder Vindsiden af et Seil spændt under Bidevind. Namd. Nordl.
perdenteleg adj. kunstlet fin; kræsen; snerpet = perten (Ndm.). Ma.: „peer-dæntelig". Se denta. Maaske dog: pedantisk. I Bohuslän: pedentlig. — **peren, pereten** se pir-.
Perkjel, Fanden. Helg. (Ranen). Meddelt.
„**Perla** f." A. **Peele** og **Pærle**, Gbr. (med alm. L). 2) **Pærla**, Perle af Faare- eller Gedemøg. Helg.
„**Perlestein** m." A. „Gullperlestein", Tel. 2) Glasperle. NGbr. og Vald.: **Pæl-, Pel(l)estein, Peelstein**. — **Perril** se Piril.
perr(a) se pirra. — **Perre** m. Væder. Østerd.
Pert m. enkelt Perle af Faare- eller Gjedemøg. Li. (Kvin): **Pært**. — **pærta** v. „Sbu'n pærta".
„**pesa** v. hviske". A. **pesa** og **pærs**, YNdm.
„**Pesa** f. Ertebælg". A. Ma. Jf. Pos.
peta se pita. **Pes** se Pis.
pidre-liten adj. bitte liden. Li. (Eikin); se pitre.
pigga (i seg) v. (ar), proppe sig. SGbr.
Piggestav m. = Pikstav. NGbr.
„**Pik** (ii) m." A. „Grunnpiik". 2) spids Bjergtop. Ndm. Vald. Dal. Og: **Pink** m. Dal. — „Seta Piik i ein", bringe En i Fart, mande En op. Ndm. (Rindal). „Paa Piiks Aenne", paa det Yderste. Dal.
Pika (ii) f. Diarrhee. NØsterd.
pikke adv. og adj., **i pikke liten**, bitte liden og **pikke Tær**, lidet Gran. Shl. Ryf. Ogsaa: **pikkende** Tel.; **pikkande** Hard.
„**pila** (i') v. n. pille". A. Og v. a. „pila Ber", Ma. og m. fl. — „pila a v", pille af, liste sig bort; m. St. „Dæ peela a(v) mæ 'an", det gaar nedad med ham; Jæd.
Pilkegrind f. Ramme for Pilkesnoren. — **Pilkekvisl** f. d. s. Smaal.: „-kviksl". — **Pilkekvims** m. d. s. Follo.
Pillare m. = Malshamar. Hard.
Pilorm m. = Piraal. Nfj. (Selja). I Bohuslen: pilål; i Skaane: Havorm.
„**Pils** m." A. Shl. Li.
Pilt m. 1) en improviseret Pose, f. Eks. dannet af Lommetørklædet. Hard. „Eplapilt". „Kringlupilt". 2) = Pils. VAgder?
„**Pilt** m." A. 2) uartig Dreng. Østerd. — **piltutt** adj. uartig som en Pilt. Østerd.
pilta v. gaa med smaa Skridt, om Børn. Hard.
Piltasteik f. Milt. Jæd. SRyf.
Piltra f. Næsten kun i Fl.: **Piltraar**, „Klæpiltraar", pjaltede Klæder. SHelg. Jf. Pjaltra osv.
Pinegraan (ii) f. Gran som vokser seent, paa mager Grund, med tynd Stamme og haardt og kjernerigt Ved. Tel.; Agder: **Peine-**. Ligesaa: **Peinefura** f., **-toll** (og **-todd**).
pinen adj. seentvoksende; om Træ og Fæ. Agder.
Pings m. Skalk, Skjelm. Tel. (Ø. og V.; Wille). Se flg.
pingsa v. n. 1) gaa med slæbende og vrikkende Fødder; omtr. = bingsa. Shl. Nhl. 2) flytte en tung Ting frem ved smaa Vrik og Skup paa Undersiden; tildels = mata. SBerg. **pinse** og **pense** d. s. Østl. Dette seer nyt ud; men jf. Pings, Tel. (Wille). 3) bruge Kneb. Shl. Tel. Sæt. D. Diall. pensa, slaa gjentagende.
Pingsor f. pl. fortrædelige Puds, Kneb. Sæt. „Eg bruyt' inkji paa Pingsu" = Moddor.
Pingsestrok (o') n. = Pingsor. Tel. **Pingsestykke** n. d. s. Tel. Og: „Pinse-, Pinseri"; Nedre Tel.
pingsutt adj. fuld af Puds; drillende. Tel. „Pingsutte Høyveer"; „Pinseveer" d. s.
Pink m. 1. = Pik 2). Dal. (Hedl. Hæsk.).
Pink m. 2. Mælkepunsch. NGbr.
pinka v. (ar), tilspidse; tildanne fiint eller net. Dal. „Han pinka dæ t e e".
Pinkhuva f. = Pikhuva. Dal. og fl.
pinkutt adj. lig en Pink; sukkertoppet. Dal.
pinnande. „p. arg", yderlig karrig. Sogn.
Pinnesild f. Hundesteile? Sdm. (Hjørungfj.).
Pinnhetta, -huva f. 1) = Pikhuva. Tel. 2) liden arrig Tingest. Tel.
pinnjora v. a. undersøge smaaligt; granske nøie; grunde paa. Shl. og YHard.: **piinjoora**. Vel af „pina" og „njora", gumle. — **pin(n)joreleg** adj. granskende smaaligt.
pinsa v. = pingsa. Østl. **Pinsebein** og **-spak**, Stænger at „pinse" med. Mest i Skibssproget i SØ.

Pinsnytta (ii) f. Gnier. Hard. (Odda).
Pintol m. penis. Tel. „Pintel" i D. og Eng. Diall. Se A.
pipa (i') v. n. (ar) = pipa, pistra. I Gjemmeleg. Sogn. „Peepa (i?) kje dee, so läita kje mee".
„**Pipar** m. Peber". A. **Paapaar**, STrondh.
Pipefrose m. en frossen Tilstand af Jorden, hvorved den danner fine Rør. Smaal.: **Piipfraasaa**. — **Pipeskrapar** m. Gnier.
Pipehuse m. Pibehoved. NGbr.: **Piiphuusee**.
Pipetele m. = Pipefrose. Follo: **Piiptæla**.
Piphylt se Hylt, Hjolt.
pipla (i') v. n. smaapibe; mest om Fugleunger som føle sig vel. Søndenfjelds. Sv. Diall. pepla ɔ: altid jämra sig.
Pipling m. liden svag Tingest; om Folk og Fæ. Shl. og Ryf.: **Pipling(g)** og **Peepling(g)**; Jæd.: **Peebling**. Vel til pipla. Sv. og D. Pæpling, Pebling pleier henføres til Lat. papa.
pipr (ii) adj. smaaligt heftende sig ved Ord og Udtryk; = ordvak; smaaligt kritiserende. Hard. (Ulls.). „Peipur pao da; p. pao Durœ". — **pipren** d. s. Nhl. Nfj.
pipta (ii) v. n. (ar), pibe saa smaat. Dal. Ryf. „Dæ kjæm ikkje alt paa Vagl, so piipta i Eggje".
Pir (ii) n. ung svag Skabning. Nhl.
pira (i') v. n. (ar), pirke; stikke saa smaat. Hard. (Odda, Røldal) mest: **peera**. — **pirast** (i') v. recip. pirke i hinanden; drille hinanden. Voss, Hard. Trondh. „Pirast mæ Hund'n".
pira (ii?) v. n. (ar), 1) stikke frem med en tynd Spids. Tel. „Brodd'n pirar". 2) plire med Øinene. Tel. Nhl. Jf. flg.
„**pira** v. (er, te) pible frem". A. Dal. Tel.
Pira (ii?) f. en tynd og svag Plante. Tel. Jf. piren. Heraf: **pira** v. „Skoogjn pirar upp", Skoven vokser op i „Piror", tynde og svage Træer. Tel. (Moland). — **pirutt** adj. lig en „Pira"; spæd. Jf. Spira.
pirande adv. „p. liiten", bitte liden. Hard. (Røldal). **pirre liiten** d. s. Shl.
piren (i') adj. smaatærende; pirkende. Shl. Ryf. „**peeren** paa Mat'n; p. te eta". — **pireten** (og ee), d. s. Shl. Se A.
„**piren** adj." A. 4) pirrelig. Romsd.
Piril m. 1) en liden svag Figur; Pusling. Tel. **Pyril**, Gbr.; **Pøril**, Trondh. **Pørilann** = Haugafolke, S- og NTrondh. 2) et Slags Kortspil. Søndenfjelds. Ofte: **Pee(r)ril**. Gbr.: **Pyril**. 3) en liden Skjelm. Tel. (Bø): **Peer(r)il**. — **pørilaat** adj. puslingagtig. Trondh.
Pirk m. En som „pirkar", piller, graver smaat, og lidet udretter. Hall. — **Pirk** n. se pirka.
pirk adj. svag; ringe, ubetydelig; forsagt. Mest: „ikkje pirk" og „i. perk" = ikkje piren. Tel. Li.
pirka v. (ar), 1) pirke; rode eller grave saa smaat. Hall. og fl. 2) drille; byde eller volde smaa Hindringer. Dal. — **Pirk** n. Drillen, Hindren. „Han gjoure dæ i Pirk", for at drille, hindre. Dal. Jf. prika, pirra.
Pirka f. En som „pirkar"; særlig: En som er altfor omhyggelig om sit Ydre, som altid ordner og piller sine Fjædre. Hard.
pirken adj. skranten og lidet mægtende. Hall.
pirkevand adj. omhyggelig i det smaa; overdrevent omhyggelig om et Arbeides mindste Enkeltheder. Jæd. (Haa).
pirkla v. n. pirke. Tel.
pirra v. (ar), 1) pirre. NGbr.: **peerre**. 2) tirre saa smaat, drille; gjækkes med. Shl.; Innh.: „**perr** (**pærr**) mæ ein" = preinast. 3) frembringe Surren ved at bevæge sig rask frem og tilbage. NGbr. Jf. Vindpirra. 4) „peerre imoot" = stirra imot. NGbr.
Pis (i') m. svagelig Stakkel. Sogn: **ee** og **i'**.
Pise (ii) m. 1) Kat = Puse, Pyse. Jæd. Dal. Hall. 2) tynd svag og kjælen Person. Jæd. Dal. Mest Kjælenavn.
pisen (ii) adj. svag og tynd; sygeligt spæd. Jæd. Dal. Shl. „Aakrn æ piisen aa fjaangren", Shl. — **piisaleg** adj. d. s. Ryf. Jæd.
Pisil m. Katunge. Tel. Hall. Vestfold.
Pisbær f. = Krekling. Ork. Fosn. **Pisraval** m. d. s. se Raval. Ork. Fosn.
„**Pist** (ii) m. 3) Gnier". A. Nfj. 4) = Pise 2). Trondh. — **Piste** f. cunnus. Gul.
Pista (ii) f. liden Fløite eller Pibe. NGbr.
„**pista** (ii) v. n." A. 3) bede klynkende; klynke efter noget. NGbr. 4) fløite ved P. Gbr.
Pistil (ii) m. = Pist 4). Ramd.
Pistr (ii) n. 1) svag hvinende Vind. Sogn. 2) liden svag Skabning. Sogn.
Pistra f. liden Fløite eller Pibe. Sogn.
pistren adj. gnist, karrig. Nfj.
pita (i') v. n. (ar), 1) stikke let ind paa noget; pege berørende; pirke. Hard.: **pita** og **peeta**. Sv. peta. 2) pippe frem, stikke op; om Spirer. Sæt. 3) gaa med smaa svage el. pæne Skridt; trippe som et Faar om Vaaren. Shl. Rog.: **peeta, peeda, pi(t)da**; Vald.: **peeta**.
Pita f. bitte liden Fisk. Hall.: **Peetu**.
pitla (i') v. n. gaa med korte Skridt; trippe. Hard. Sammesteds siges pitla om Børn. Maaske eet med „pitla v. nippe", A. Ryf. Sv. Dial. pittla, småpeta.
pitlesam adj. om Arbeide: forbunden med meget Pilleri; møisom og seen. Nfj. „D'æ pitlasamt aa ete Suupa mæ Syyla".
pitra v. n. sprøite frem i en tynd Straale men under stærkt Tryk, som Blodet fra en Pulsaare. Odal. Jf. spita, spitra.
pitrevæn adj. med meget smaa vakre men ubetydelige Ansigtstræk, omtr. = knidrefiks. Rbg. Jf. pidre-, Sv. Diall. pittra, gnidre. — **pitt, pitta** se pytta.
pj se fj. — „**pjaga** v. n." A. **pjaage**, Nfj.
pjaga v. a. drive stærkt til Arbeide, udnytte Ens Kræfter. Røros. — **pjaga** particip.,

udmattet af Travlhed = utasa. Gul. (Melhus): pjaagaa. Shetland: pjaag arbeide strængt. Jf. plaaga.
Pjaks m. hovedløs Søm, Stift osv. = Bjakse, Bikse. Stjør. Gul. **Pjeks**, NGbr.
Pjaltra f. Pjalt, Las. Li. (Eikin), Helg. og fl. Mest i Fl.: Pjaltraar lasede Klæder = Piltror; Helg. — **pjaltraatt** adj. pjaltet. Helg. Jf. pjoltra.
Pjank m. 1) Bylt, Pakke = Pank (Trondh.). Tel. Gul. 2) smagløs og simpel fattigfornem Stas. Nfj. (n.?).
Pjank n. Smaa-bagage; nedsættende om Reisetøi. Gbr. Berg. Ogsaa: Pjaank. — **Pjankeklyv** f. liden „Klyv". Gbr.
pjanka v. a. pakke. Berg. Gul. „pjanka seg tee", lave sig til at reise, se Pjank n.; Hard. Nhl. „pjank(e) paa se(g)", pakke (bylte) sig ind; Gul. „pjanka seg uut", pakke sig paa Dør; Hard. Nhl. „pjanka i seg", fylde sig, især med Drik; Nhl. Nfj.
Pjask n. noget kraft- og værdløst; noget usselt. Tel. og fl. Ligesaa i Sv. Diall.
Pjask m. uanseelig Person; Skrantning, Stymper. NGbr. VTel. Romsd. — **Pjosk** f. 1) d. s. VTel. 2) cunnus. VTel.
pjask adj. svag, men bjergende sig. Nfj.
pjaska v. 1) være „Pjask"; arbeide sig smaat og møisomt frem; gaa svagt osv. Ned. Romsd. 2) bjerge sig til Nød. Romsd. Se A. J Sv. Diall.: pasa, pjasa, gå med svårighet; pjaska, gå tyst.
pjaskeleg adj. strøbelig; ussel. Tel. Ma.
pjasken (kj) adj. = pjaskeleg. Nfj. Romsd. NGbr. og fl. A.
pjautra se pautra, putra.
Pjaak m. og **Pjaaka** f. Pusler; Stymper. Nfj. Sfj. Nhl. Sv. pjåk, et Fjog.
pjaaka v. pusle, pille. Nhl. Shl.
pjaala v. (ar), 1) afpudse med Skrabejern, „Pjaal". Innh. Namd. Helg. 2) slæbe, trælle. Innh. Helg. Jf. pæla. — **Pjaal** m. Arbeidstræl. „Pjaal'n sliit sæg uut, dæ gjer itti Paur'n". Stjør. A.
pjaalska v. tale som en Fin-Lap. Senja. Jf. Sv. Dial. pjålä ɔ: jämra sig.
pjaama v. (ar), arbeide klodset og med liden Fremgang; kludre. Land. „Han dreiv aa pjaame me de". Sjelden.
Pjaan n. 1) Pusler, Kludrer; Stymper. Nhl. Hard.: Pjaon og Pjaodn. 2) se flg.
pjaana v. (ar), 1) gjøre smaat Arbeide, pille, pusle. Hard. 2) hekle (hakke), eller strikke paa en egen Maade. Nhl.; Hard.: pjaona og pjaodna. 3) signe = putra; trylle. Gbr. (Fron, Gausdal, Øyer). „Pjaane te se Fiskjn". pjone, Totn. — **Pjaan** n. smaat fint Arbeide; Pilleri (Hekling osv.). Jf. bjaana.
Pjaasn og **Pjaass** n. = Bjaan. Voss: ao.
pjaassa v. suge smattende; maaske kun: udstøde Tobakhvirvler under smattende Sugen. Helg. Sv. Diall. påssa, omtr. d. s.

Pjaat m. 1) liden Kjep, Pind = Pot. 2) ubetydelig Tingest. Nfj. (Stryn, Innvik, Breimn). Stavpjaat.
pjaatra v. 1) snakke lavt eenstonigt og ustanseligt; mest om Børn. Hall. Tel. Gbr. 2) mumle, især Trylleord. Gbr. „P. aavr naagaa", el. „p. paa naagaa". Se pautra.
Pjeks m. 1) = Pjaks. 2) større Jernpig. Gbr.
pjeltra v. sætte upaalideligt sammen. Namd. (Grong). „Han pjeltra dæ no tee". Jf. pjoltra, Pjaltra.
Pjok (oo) m. = Pjokk. Sogn. Jf. Pok m.
pjokra v. arbeide med liden Virkning. Shl.
pjoltra v. bylte (sammen). Li. „p. i Hob". — **Pjoltra** f. Bylt. Li. Jf. Pjaltra, Pyltr.
Pjon (oo) n. = Bos; især Avner, og Afklip af Laser. Nhf. — **pjone** se pjaana.
Pjort (oo) m. stor Kjep. Nfj. — **Pjosk** se Pjask.
pjota (o') v. 1) stikke, bore, prikke; pirke. Østl. Sogn; STrondh.: pjaataa. 2) være unyttigt travl; rode med mange Smaaarbeider; pusle travlt. Stjør.: pjaataa; Nfj. (Stryn, Innvik): pjaate (pjote?). Af pota. — **Pjaataa-ing** f. det at „pjaataa". Stjør. — **pjaataasam** adj. trættende og unyttigt travl. Stjør.
pjotla (o') v. = pjaana 1) og 2). Shl.
pjotra (o') v. signe. Hard. Se pautra, putra.
Pjott (o') m. en Pog. Li. (Eikin).
pjugga v. (ar), fysle med Smaating; pusle. STrondh. — **Pjugg** m. En som pjuggar.
„**pjuk** adj." A. Oslo, Rom.
Pjuka f. poseformig Udbugning, f. Ex. paa Klæder, paa Fiskegarn. Shl. (Fitja, Fjellber).
pjuka v. (ar), være „pjuk", forsagt osv. Follo.
pjukeleg adj. noget „pjuk". Smaal. Rom.
pjuldra v. = pjaatra; pludre; om Børn og Fjanter. Hall. Jf. puldra, bjaldra. — **Pjuldr** n. (Snak). — **Pjuldr** m. En som p. — **Pjuldring** f. — **pjuldren** adj.
Pjusk n. = Pusk; Rusk. „Regnpjusk". Nfj.
Pjusk m. forsagt uanseelig Person. Tel. og fl.
pjuska v. 1) = puska, (ruske) A. NGbr. og fl. 2) = pusla (A.) Shl. 3) smaastjæle, rapse. Shl.
pjuskela adj. og adv. = puskutt. Ma.
pjuskeleg adj. lig en Pjusk; forsagt, utilpas. Tel. „P. o liite for seg".
pjuskelugum adj. = puskutt. NGbr.
pjuskjen adj. 1) = puskutt. Berg. NGbr. og fl. 2) uoplagt, utilpas. Shl. og fl.
pjuskutt adj. = puskutt, pjuskjen. Udbredt.
pjutra v. mumle, knurre. Østl. Ndm. Se pu-.
Pjyltr, **pjyltra** se Pyltr.
Pjøko (Pjoko), se Spjoka.
pjøltrehosta v. smaahoste. Dal. — **Pjøltrehoste** m. Smaahoste, især hos Svangre. Dal.
„**plaga** v. n. pleie". A. Brugt kun i een Form, der tjener som Præs. og Imperf. Indic.: plaga. Tel. (Eidsborg); plag. Tel. (Vinje, Mo, Laardal); plage, Rbg. (Aamlid, Bygland). Præs. Indic.: plao, Hard. (Øydfjord); paa (paao), Namd. SHelg.;

pa, Shelg. NSv. („Norske": Finland) Dial. pa, d. s.
plagga v. a. faa bødet til Nød, lappe sammen. Tel. (Selljor, Laardal). „Plagge Klæne i Hoop atte", eller „pl. K. tee". **plaakke** d. s. Tel.
planka v. lappe nødtørftigt sammen, især Træværk. SætVB. „Planke o bøvte". „Planke i Houp nokou Klundru". **plaakke** (og plokke?) d. s. Tel. (Raul. og fl.). „Plaakke o ponte".
Plass n. Slæb. NGbr. Se flg.
plasse v. (ar), trælle = plaassa. NGbr.
„**platta** v. a." A. 2) bevare for Skade; bjerge. Sfj. „Dar va kje Raa te platte noken Tingg før Muus'a". „platte seg": bjerge sig, hjælpe sig; Nbg. „blatte se(g)", d. s. Ma. Gbr.; „blaatte se", d. s. Østl. 3) „platte se", lønne sig; Hall.
platten adj. som bjerger sig; hjulpen. Sfj. „Du faar vere platten mæ da".
plaaga v. n. (ar), være udholdende, ikke give tabt: i Arbeide, Anmodninger osv; forskj. fra „plaga" pleie. Tel. (Kvitseid). — **Plaag** n. det at plaaga; Udholdenhed. — **plaagsam** adj. udholdende. Tel. Jf. pjaga A.
„**Plaaga** f. Plage". A. **Plagu** Hall.
plaakke se planka, plagga.
plaara v. (ar), slæbe, trælle. — **plaaren** adj. = plaarsam. Hall. (Gol).
„**plaassa** v." A. Num.
plaata v. (ar), afmøie sig = stræva (med). Nbg. (Aamlid). „Eg plaata mæ 'an længji".
Plen (ee) n. liden Aabning el. Feil; i Væv, i Egg og dl. Tel. (Selljor). Se Plina.
Plenta f., **plenta** v. = Plentra. Østl. Hall.
„**plett** adv." A. „plett eisemadde (ll)", Tel. (Moland, Kvitseid); „plett-moodige eisemadde", VTel. Sæt.
pletta seg v. bjerge sig = platta seg. Shl.
Pligg m. lidet spidst Redskab: liden Pig el. Stift. Ryf. Nbg. 2) Kile = Pløyg. Ned.
pligga v. (ar), 1) hamre let og tidt. Gbr. (Fron). „Pligge aa banke". 2) sammenhefte løseligt. Nbg. „Pligge de ti".
plikka v. n. 1) bæve, røre sig = blikta. Hard. (Ullensv. Odda). „Puls'n plikkar". „Da plikka no Leiv i 'an". 2) = lirka. Shl. (Etne). „Plikka mæ ein", forsøge at overtale.
„**Plina** f." A. **Pleenu** = Flina. Hall.
Plistra (ii) f. liden Fløite af Bark. Sogn.
Plistra (ii) f. Fløiten, Dal. Se Blistra.
pliistran(d)e adv. „p. kaldt", hvinende k. Jæd. **plyystrande** k., „da blæse plyystrande". Sogn.
Plita f. Gran. Nhl. „Dar bi kje Plito".
plitra v. n. blinke rasft og med smaa Mellemrum med Øienlaagene; glippe. Tel. Jf. blibra.
Plitt m. dækket Enderum i Farkost. Oslo. Atterplitt; Forplitt. Se A.
plogrein adj. om Mark, hvorigjennem Ploven gaar uden synderlige Hindringer af Stene eller Rødder. Hedm.
Plogskeid n. Plovbane; saa langt som der pløies i een Retning. ØTel. (Solum).
Plogsko m. Ramme at kjøre Plov paa. Stjør.
Plogvelta f. = Velta 4). Østl.
Plosa (oo) f. en rund- og rødkindet, blomstrende Kvinde. Li. (Fjotland). Og: „Ei Plouse Jænta", svarer til „fraanen Kar".
ploseleg og **plosen** (oo) adj. lig „ei Plosa", blomstrende. Tel. Røldal.
plukkeleg og **plukkesam** adj. i smaa Pluk og forbunden dermed. Tel.
Plunka f. en vis Ferskvandsfisk. Vestfold (Kjose): **Ploonke**. Maaske Cyprinus Tinca.
plusen (uu) adj. pludset = plosen. Ma. (Vennesla), NGbr. (Lom). — **plustrin** d. s. NGbr. (Vaagaa). Jf. raudplustren.
Plygg m. liden tætvoksen Figur = Plugg (Østl. og fl.). Berg.
Plyt (yy) og **Plyytt** m. 1) Dreng; Pog. NGbr. Senja, Salten. „Guutplyyt". 2) lidet Handyr. Senja Ndm. NGbr. „Griisplyyt" „Oksplyyt(t)" = Ukjetapp. Ogsaa J. G. Jf. Sv. Diall.: plutt ɔ: tapp, propp, barn.
plyta (yy) v. n. hænge med Læberne; surmule. JRyf. Lidet brugt. — **Plyt** m. sur og tvær Person. Ndm. (Tingvoll). „Tværplyyt". — **Plyta** f. surmulende Kvinde. Ryf. Meget brugt. — **plyten** adj. surmulende. Ryf. „Plyyten aa sint". Jf. Sv. Diall. plut, plyte ɔ: hängläpp, trut; plutas ɔ: hänga läpp.
Plyta (yy) f. liden Metalfløite. Sogn.
plæva v. n. (ar), slæbe, trælle. Sæt. (Hyllestad, Valle). „Han plævar o slæpar".
„**pløgja** v. pløie". A. **pløga**, Ma. VNbg.
Pløgja f. 1) pløiet Jordstykke. NGbr.: **Plooje**; Vald. (Vang): **Plooji**. 2) indhøvlet Rende under Skier. NGbr. (Foldal).
Pløgsla f. 1) = Pløgja 1). Sogn. 2) = Pløgsl. Hall.
„**Pløsa** f. 1)". A. porøs tynd Kage. Gbr. „2) Vable". A. Shl. „3) Kile osv." A. Shl. Sogn. Romsd. 4) Blære; som „Gallpløsa". Hard. (Røldal). — **Pløsesko** m. se Pløsa 3). Romsd. Berg. **Pløsestevlar** m. pl. Shl.
pløsa seg v. (er, te), løfte sig i Vabler; blære sig. Sfj. „Bro'e pløse seg paa Hellinne".
pløst adj. udmattet = utasa. Røldal.
Poddaal (o') m. Aal med stort paddeagtigt Hoved og liden Krop; findes mest i Bække;)(Vassaal. Ma. (Dyslebø, Øvrebø).
Poddegram (o') m. Paddehan? Jæd. (Haa).
Poddegrusl eller **-tl** (o') n. Paddeæg = Paddegrutl. Ma. (-grusl), Li. (-grutl). — **Poddegrusm** n. d. s. Ma. — **Poddegrums** n. d. s. Nbg. (Aamlid).
Pog (o'), **pogjen** se Pok, poka.
Poka (o') f. 1) Svinehud = Svord. Sogn (Vik, Hafslo). Andensteds (Sogn, Hall.): Toka, Tuku. 2) Isterslomme i Hest og

Svin = Boka: Jsterpaak(a), Nordl. (Steig).

poka (o') v. n. (ar), arbeide ivrigt og jævnt, men med smaa Tag (Greb); sysle flittigt med Smaaarbeider. Tel. SætB. — **Pok** n. Smaaarbeide. „Han pokar o arbeier alstøtt mæ noko Smaapok„. — **Poke** m. en „pokande" Arbeider. Sæt.: **Pokje**. — Jf. boka.

„**poka** (o') v. n. (ar), vrante". A. Tel. 2) være trodsig og tvær. Li.: **poga**. — **Pok** n. vrantent og tvært Kvindfolk. Tel. — **Pok** m. trodsig Dreng. Li.: g. — **poken** adj. trodsig; om Børn. Li.: **po(g)jen**.

„**pokka** v." A. NGbr.: **paakke**, tilrettevise.

pola (oo) v. n. (ar), kradse, klø. Hard. (Odda), Ryf. „Hund'n poola seg attum Øyra".

Pole (oo) m. en høi Bue, hvori Bold kastes eller slaaes. Rom. Vestfold, Oslo. „Slaa en Pole".

„**Poll** m." A. liden Pøl. Ryf. Jæd.

?**poltra** v. boble (op), vælde (op). Sfj.

Por (o') n. værdløse Ting. Skrab. Østl. Østerd. Gul. „Paar—Pör". „Filler aa Pör". „Pör", i Østerd. og Gul., kan neppe være „Pøyr" (jf. pora); se flgg.

Pora (o') f. vragede Levninger, Affald. Innh. Namd.: **Puru**, **Poro**; og **Paara(a)** (?YNamd.) NSv. Diall. påra; Bohuslän: parer, Grums. Se flg.

Pora (o') f. Skalkestreg = Por. Voss, Hard. Oftest i Fl. Jf. Fulpora, parafus, fulparug. Vokalen og andet ved disse Ord fra Por af er dunkelt; de peger mod Sv. og D. par (Svig), Bohuslän: parer osv.

„**pora** (o') v. n. pirke". A. Østerd. Helg.; NGbr.: **paaraa**. „Pöra sei fræm", arbeide sig frem saa smaat; SØsterd. 2) rode i Fodret, vrage; om Dyr. Innh. Namd.: **paaraa**. 3) drille, tirre. Nfj. (Stryn). Sv. Diall. pura, pora, påra ɔ: arbeta smått, växa smått och illa. Jf. pura, paura, Paure.

„**Pors** (o') n." A. **Poss**, Tel. Rbg.

Posaløysa (o') f. det at man ikke har Pose. Sogn (Lærdal). „Du myssje ikkje Olmosa før Posaløysa".

Posaslit (i') n. Opslidning af Pose. „Dæ e bæræ Paasaasleete", det er ikke Umagen værdt. NGbr.

posen, **posna** (o') = pusen, pusna. Sogn.

Posse (oo) m. Bul, Gede-. Tel. (Seljord).

[**posta** v. n. gaa med Sladder (Posten); sladre. NGbr. „Paaste paa æin". „Gaa mæ Paast'ee", d. s.

Pot (o') m. Kjep. Sogn. — **Pot** n. se pota.

„**pota** (o') v. n. (ar), stikke, bore osv." A. Nordl.; NGbr.: **paataa**. „paada seg fram", trænge eller stikke sig frem. Jæd. „2) mede". A. Nhl.; Ndm.: **paat(t)a**. 6) pirke, grave eller bore med et lidet spidst Redskab; pirke, pille, pusle. Rbg. Romsd. Nordl. „Pote upp ein Kork". „Du fær pote de fraa deg, unna", faa Arbeidet fra dig saa smaat. 7) pirke (i En); tirre = pora. Innh. „Han paat(t)aa 'ti'aam". **pjaat(t)aa**, STrondh. (Bynes). „paade, pode, mæ ein", vringle, være ordvridende, **paaden** (el. o'), med En. VNed. 8) stikke eller putte i Smaat (el. i Smug); omtr. = mota. Tel. Rog.; Gbr. (Dyer), Tel. (Bø): **paataa**. „Paataa 'ti Baane liite Mat; paataa aat 'om liite". 9) stikke frem, pippe frem; om Spirer. Sæt. Jf. pita. 10) stoppe tæt og fast sammen med en Kjep el. dl.; stoppe i; proppe. NGbr. ØTel.: „paataa se(g) mæ Mat". — **Pot** n. 1) Pirken, Puslearbeide. Rbg. Romsd. og fl. **Potarbeid** n. d. s. 2) Bringler; til pota 7). VNed.: **Pod**, **Paad**.

„**Potartroda** f." A. **Paat(t)atreaa**, Ndm.

pote (o'—aa—ð) v. skjænde (paa), knurre (paa). Østerd.; Selbu?. Er vel for „pauta", da pota her vilde blive „paataa".

Potastikka (o') f. Kjep at pota med. Gbr.: **Paataastikke**.

Potaspyta (o', y') f. Strikkepind. Li. Til pota (poda) ɔ: strikke med Traaden over den venstre Pegefinger, den nyere Strikning (Li. Jæd.). Mest: **Podespyda**.

poten (o') adj. 1) tilbøielig til at pota, især 7); se d. 2) fast stoppet, struttende som en velfyldt Pude; fyldig. NGbr. „Ein paatin (kort aa) Kar".

„**Poteta** f." A. „Poote't(e)s", fl. St., „Poo'dedes" (og Boo'dedes), Stjør., af det Eng. Flertal potatoes; se Bøys. Hedder „Næpa", Dal.; „Pære?" NTrondh. (Liderne).

potra (o') v. 1) støde eller stikke gjentagende saa smaat; puffe; til pota. Ma. (Holum): **poddre**. 2) skjænde lidt; knurre; mukke. Tel. Sæt. „Potre imoot". Se putra.

potren (o') adj. vringlende; tvær. Ma.: **poddren**.

Pottoft m. = Kjeteloft. Fl. St.

Pove (oo) m. en mæsket Figur. Tel. (Bø). Maaske G. N. páfi, Pave, ogsaa forekommende som Ogenavn. — **pova** v. „poove aa eta", proppe sig med Mad. Bø. — **poveleg** adj. mæsket. Bø. „Pooveleg i Anlitee", plusfed.

Prakk n. Smaaarbeide, især paa Gaardspladsen: Istandsættelse af Redskaber og dl. Trondh. (Stjør. og fl.). — **prakk(a)** v. gjøre „Prakk"; pusle. — **Prakkar** m. — **Prakkarbeid** n. = Prakk. Se A.

Prankje m. Hempe hvormed Kløvkurven el. „Meislaget" hænges paa Kløvsadlen. Sogn (Aurland, Flaam).

praala v. n. 1, trælle = plaara. Vald. (Bagn). — **Praal** n. = Plaar. — **praalesam** adj. = plaarsam. Vald.

praala v. n. 2, larme med noget; gjøre en Ting meget stor og vigtig; gjøre meget Væsen af. Dal. — **Praalekot** (o') n. Mineskud, hvorved blot Proppen springer. Dal. Vel T. prahlen, Sv. pråla.

praama v. n. bruge store Ord; braute. Dal. Ryf. Se braama, brama.
Praamandr m. rundt Træ som danner Straakjøl under Pram. Tel. Jf. Andra, Onder.
Praamgøyta f. Ordgyder; Brauter. Dal. Ryf.
?preia v. a. tirre, drille. Sogn (Lustr).
preima v. a. (ar), drille, tirre. Sdm. (Hjørungfj. Sunnylven). — preimast v. recip. drilles; tirre hinanden = preinast. „P. mæ ein". Jf. reima; prima (sml. prina = rina).
preina v. a. (ar), = preima. Hall. — „preinast v. n." A. Ramd. Innh. — „Preina f." A. Voss. — preinen adj. drillesyg. Hall. Helg. — Preining f. Drillen.
preka (ee) se prika.
„Prel (ee) m." A. 2) Stang med Pig i Enden hvormed stor Fisk stanges. Sdm.
prempa v. proppe, stoppe. Shl. „Prempa i".
Prestfot (oo) m. = Vinstr f. Tel. (Vinje, Selljor). — presa se prisa.
prestgjengjen adj. konfirmeret; som har „gaaet for Presten". Sogn: „prestgaodd".
prestgjeven adj. ægteviet. Tel. (Sellj.; Wille).
„Prestgull n." A. Romsd. Prest m. d. s. Romsd.
Prestmillom n. = Prestløysa. Innh. — Prestamyssa f. d. s. Hard. (Ulvik).
Pretta f. Spor, Mærke. Tel. (Vinje). „Alli Pretta i Snjoor'n", ikke mindste Spor. Jf. upretta.
pridla v. (ar), bevæge Fingrene raskt og net; faa Smaating net i Stand eller i Orden. Dal. (Hæskestad), Jæd. (Haa). „Ho pridla mæ Fingran; pridla dæ tee". Vel for. prilla, men kommer nær pritla (prisla).
Pridla f. Æske til Smaasager. Dal.
prika (i') v. a. og n. (ar), 1) berøre med noget spidst, støde med en Kjep; stikke, pirke; omtr. = pota. Shl. Rog. Røldal, Rom. Gbr. og fl.: prika, priga, preeka, -e, preega. „Han prika paa dæ". „Preeka Vall", Rom. Jæd.; „preeka Sugga", Ryf.; „preeke Fubb", Søndenfjelds; se Fubb. 2) pirke, pille; undersøge smaaligt. Hard. (Odda, Røldal), Hall. „Han preekar pao alt, preekar uut adle Lyyte". 3) om smaa Virksomhed overh. „Priga o gaa"; Ma.
Prika (i') f. pigget Stang til at ordne Tømmer; ogsaa: Stang til at stikke Laks. Ryf. Mest: Preega.
priken adj. smaaligt nøieseende. Hard.
prikka seg v. = byrta seg, bysta seg. Shl.
prikla v. pille med klodsede Fingre; pirke vælent; pusle. Gbr. Fosn, Ork. Strinda. — priklfingra adj. med klodsede vælne Fingre. STrondh.
Prile n. Pleiel. SSmaal.
„prilla v." A. Vald. Jf. pridla, -sla.
prinka v. = prikka 2). — Prink n. smaat finere Haandarbeide (Broderi, Hekling osv.). „Sitja paa Prink", arbeide med sligt. Røldal.
prinande (ii) adv. overmaade. Kun i „p. kald", og „p. ill", arrig. Sogn (Lærdal). Vel eg. stikkende eller hvinende, af prina = rina; jf. gnaldr kald og fl. — „prina v. = rina". A. Voss.
„Prins f." A. Sogn, Nfj.; Hadeland m.
prinsast v. recip. en Kasteleg med Kniv. Hall.
„prisa (ii) v. a. (ar)". A. 2) fastsætte en Tings Pris. VTel. NGbr. „Priise Tobakji".
prisa (i') v. (ar), 1) stikke med bitte smaa hvasse Stik; krille stærkt. Dal. (Hæskestad, Hedland og fl.). Ofte: preesa. „Dæ prisa (preeste) i Nasaa". 2) om sjælelige Sting som ikke lader En være rolig, især af Vrede; være i ophidset Bevægelse; fare ophidset omkring. Dal. Jæd. „Dæ prisa i 'an so'n skaalv". Ogsaa: „Ho preeste aa skaalv". „Han kom prisan(d)e". Han four o prisa sum Veeren skje stukkje 'an".
Priselta (i') f. ophidset Bevægelse som om man var stukket af noget; stundesløs Uro. Dal. „Han kom i Priselta". Se Elta.
prisen (i') adj. tilbøielig til at prisa (i'); hvileløs opfarende osv. Dal. Jæd. Mest: ee.
Priserid (i', ii) f. Anfald af Mangel paa Evne til at sidde stille, af urolig Omfaren (f. Eks. formedelst Vrede, Diarree). Dal. Jæd.
prisla (i') v. n. 1) stikke, krille stærkt = prisa. Jæd.: tl. 2) pirke, pille. Shl. Ryf. „Ho pritla dæ tee", fik det istand med Pirkeri. Se pridla.
„prokka v. a. pille, kradse". A. Ork. „Kjøte æ 'tuprokka paa Hest'a". 2) gjøre smaat fint Arbeide; udstikke eller udskjære i Træ, brodere og dl. Hard. Shl.
prokkjen (o') adj. overdrevent omhyggelig i Smaaarbeider. Hard. Shl.
prokla (oo) v. pille vælent; = prikla. Fosn, Stjør. — proocklfingra adj. = priklfingra. „Gammal aa p.". — Promm (oo) se Brum.
Prossa (o') f. Knibe = Pryssa. Shl.
Prosul? m. 1) spidst Jernredskab til at rense Stavkar med. Salten og NHelg.: Pros(s)aal. 2) tynd Jernbolt = Dor. Ndm. (Kvernes, Ti.): Prusul. 3) ganske liden Kniv. Ndm. 4) opstikkende Pind eller Pig = Gadd. SHelg. (Vefsn, Brønnøy): Praas(s)aali. 5) Klodrian. Helg. 6) Jernrør med Skruegang i til at laase en „Dall". SHelg. (Bindal). Jf. Prysel.
prota (o') v. (ar), = prata. VAgder (Eikin, Bjelland). Ostere: spraata (og sprota?).
prota v. bore smaat, pirke. Trondh.: praataa.
Prult m. Træprop. NGbr. Se Prutt.
pruppa v. = prumpa. Prupp m. Hall. og fl.
Prusul se Prosul. prutt' v. se putra.
Prutt m. kort tyk og stiv Tingest. Ndm. Romsd. Især om en ganske kort liden Kniv: „Kniivprutt". Jf. Prult, for Prutl?
prutten adj. tykfalden og stiv. Ndm. „styrdprutten". 2) surmulende; bouderende; = furten. Ndm. „serprutten".
Pryar m. et meget stort Snørebaand i Bugen af Seilet; vel eet med Priar 2). Ndm.
Prysja f. 1) voldsomt Tilfælde, Anfald.

Hall.: -ju. 2) Knibe. A. Hall. (Aal); **Prøsju** Tel. (Bø). Se Prysja.

prøla v. n. (ar), kludre, pirke. Fosn (Bjørnør), Helg. „Han prøla dæ no tee", fik det nu i Stand til Nød. Jf. praala.

Prøsaal se Prosul.

Prøys f. en liden Kurv flettet af Spaaner. Helg. (Vefsn, Ranen).

Puhl, Pusl n. Skjæver se Busl.

pukjen (uu) adj. = prutten 2). Jæd. Dal. Nfj.

Pukjensnavar (uu) m. = Styng, Libellula. Dal. Af „Pukjen", Djævelen (A. Dal. Ndm.). Hedder ogsaa: „Helvitesnavar", og „Navar".

„pukka v." A. 2) trættes = pokka. Ma.

pulka (u') v. vise sig fornærmet; omtrent = furta, dog mere vredt og ondt (trodsigt). Agder, Rogaland, Hard. **pyykj** d. s. Innh. — **pulkjen** adj. med en fornærmet og vred Mine; bouderende. **pylkjen** d. s. SBerg.

pulla v. n. (ar), boble; vælde op; hvirvle = bulla. NGbr. Ndm. Jf. Snarapull.

pulpa v. (ar), „pulpe i", plumpe i. Rom. Smaal.

pultra a. gaa smaat og vaklende. — **pultren** adj. usikker i Gangen. Tel.

Pump m. liden tyk og tung Figur. Rom. og Tel.: oo. — **Pumpa** f. d. s. Tel.

pumpa v. (ar), 1) gaa stampende i noget blødt (Snee, Søle). Ma. 2) „pumpe nee-i", plumpe i. Rbg.

pumpen adj. opsvulmet; især i Ansigtet: pludset. Romsd. Hedm.

Pundars Pund n. = 36 Bismerpund? Jæd.

Pung m. 1) Pose eller stor Rynke fremkommen ved klodset Søm. NGbr. 2) liden Dreng = Pose. NGbr. Jf. Pyngla.

Punghest m. (Træ-)Pude under „Hyvre". Helg.

Pupl (u') n. Snude, Næb, Mund. Trondh. „Faa paa Pooppl'e". — **pooppl'** v. boble; pludre. A. Ndm. Trondh.

Punt m. = Pump. Li. (Eikin). **Putte** m. d. s. Eikin. „Æen l^{e}iten stutt'e Putte".

pura (u') v. (ar), arbeide med liden Fremgang; pirke, pille, pusle. Sogn (Aurland). Jf. pora, paura.

Purk m. vranten, vrippen, tvær Person. Agder.

„Purka f. So". A. 2) vranten og tvær Kvinde. Tel. (Seljor; Wille). 3) et Slags Kjælke = Gylta, Bumra. STrondh. 4) = Kusma, Pusma. Rom. Dette hedder: **Pörk-klæmma** i NØsterd. (Tolgen).

purka v. n. gjøre vrantne Indvendinger. Agder, Dal. „Purka imo^{u}t". — **purka seg** v. vise sig meget fortrydelig; blive suur og ond. Tel.

Purkebol n.; **Purkebust** f. Svinebørster. Gbr.

Purkedilla f. Plante; en Hieracium? Gbr. — **Purkegris** m. Hungris. NGbr. — **Purkehus** n. Svinesti. NGbr. — **Purkemat** m. letteste Byg. NGbr. — **Purk(e)otta** f. = Grisotta. Ndm. — **Purk(e)skjel** f. en lang hvid Sømusling. Ndm. Namd. Innh. — **Purketoka** f. Svinehud. Sogn. **P.-tuku**, Hall. Se Toka. — **Purketreve** m. Samling af Smaagrise, som ligger tæt ind til hinanden. NGbr.: -**træva**.

„purla v." A. boble Hard. **puldre** Vald.

Purlemukka f. piinlig Stilling, Knibe. Hard.

purra v. n. (ar), give et arrigt Muk nu og da. Sæt. STrondh. — **Purre** m. En som „purrar"; en liden lidt arrig Tingest. Sæt. Dal. Hall. Jf. A.

„purren adj. lidt vred". A. Sæt. STrondh.

purpe v. = pruppa, prumpa. ØTel.

Purv m. liden vantreven Figur. ØTel.

purva v. n. (ar), arbeide (virke) smaat og jævnt og vedholdende. Tel. „Han purvar o ete". Jf. paura.

Pus (uu) n. Pøl dækket af Plantevækst som danner en svag Bugle. Sæt. Mest i Te'ep^{e}us. **Puus** f. omtrent d. s. A. Lignende i Sv. og D. Se flg.

Pus eller **Pufs** (uu) m. Hævelse fyldt med Vædske. a) vædskefyldt Hævelse af Huden (som efter en Spanskflue); stor Vable. Ndm. „Dæ fläug uut æen Puufs". b) Hængebynd som løfter sig i Midten; = Pus n. Ndm. (Surndal, Tingv.). „Vafspuus(s), Hængjepuus(s)". Ogsaa **Pust** (uu, ikke langt) m. Ndm. „Vafspuust, Hængjepuust". Jf. Pøysa f., pøysa v., pusen osv. „Puufs" minder dog om G. N. púss, m. Pung, „Puust" om G. N. pústr, Kindhest, „Kinnpust" A.

pusa (uu) v. (ar), svulme op = pusna, pøysa. Hall. Ogsaa: **pursa** („tykt", supradentalt—cacuminalt (r)s), Hall. Sv. Diall. pusa, svälla upp.

„Puse m. Kat". A. **Puyse** Ma. Som huysta hysta af husta, kuyra kyra af kura. Ogsaa sammenklemt til **Pyyse** SMa. 2) kjælen, krysteragtig Person. Ma.

Pusil (uu) m. Katunge; Kattepuus. Tel. Hall.

Pusk (u') m. = Pjusk. **pusk-** se pjusk-.

pusla v. om Smaarørelse overh. Hard. „Da putla aa se^{e}y'e", det smaakoger.

Pusle m. se Pusul.

Pusleskatt m. et lidet Traktement (Dram + Æbler el. Nødder), som hver Ungkarl kan kræve af hver voksen Pige i Grænden, i Julen. Hard. (Ullensvang): **Putla-**.

puslutt adj. som lidet mægter el. udretter; svagelig, senfærdig og dl. Sfjelds. Mest: **puslete**. **puslen, putlen** d. s. Berg.

Pusma f. = Kusma. Nhl. (Mo, Ekf.). Jf. Pus.

Pufs og **Pust** se Pus m.; og flg.

Pust (uu) m. 1) Blæsebælg, Puster. Vald. NGbr. Ogsaa: **Puustar** m. 2) en mindre Hævelse som efter et Slag. Østerd. Se Pus.

„pusta v. n." A. 3) v. a. lade hvile. Tel. (Sauar). „Du maa puste Hest'n".

Pusul m. en Pusler. Tel. (Rauland, Hovin, Kvitseid, Seljor; Wille). **Pusuli** og **Pusli** d. s. Sæt.

Puta (uu) f. tyk Kvinde. Sogn (Lustr). „Sinne-

puuta", arrig K. Lustr. 2) underste Bjælke i en Bygning som er bygget paa Stolper eller Kar. Senja. I Nfj.: Solestokk.
Pute (u') m. Kid. Hall.; Li.: Pude.
Putekjepp (uu) m. = Bogtre. Helg.
Putla (u') f. Vanskelighed; Forlegenhed; Knibe. Hard. Shl.
Putr n. Puslen, Pusleri. Sæt. Se putra.
„**putra** (u') v. n. 2) mumle, hviske". A. Især: tale lavt og raskt. **pjuttre** Østl. Ndm.; **pjottra** Shl.; **pjaatre** Tel. „3) signe osv." A. Nhf. **pautra** Hard.; **pjautra** Sogn; **pj(a)ottra** Hard. 4) knurre; skjænde mumlende; smaaskjænde. STrondh. **pottre** (o') d. s. Tel. Sæt. **pjuttre** Ndm. **prutt'** Trondh. 5) = pusla. Sæt.
Putra f. og **Putre** (u') m. 1) en Pusler. Sæt. Tel. 2) **Puttru(r)** f. pl. Smaating; Smaatterier. Sæt.
putt adj. ømfindtlig. Gausdal. Meddelt.
Putt m. Hytte; Husmandsstue. NGbr. (Lom). „I Puttom", hos Smaafolk.
putta v. n. (ar), koge sagte med smaa futtende Lyd, = putra. NGbr. Sv. Diall. putta, välla upp.
Putte (u') m. = Punt, Pump. Li. (Eikin).
puyren adj. sammenkrybende af Mangel paa Livsmod og Kraft; svagelig; „= pjaskelig". Ma. (Grindeim; Finnsl., sjelden). Maaske puyren : pura (u', pirke; Purv m.) = kuyra : kura = huysta : husta. Jf. dog Pyr. Se kura.
pydla? (yy) v. n. (ar), suurmule. Hard. (Kvamm). — **pyydlen** adj. surmulende; suur og trodsig. Hard.
Pyk (yy) m. og n. Livsmod; Energi; ogsaa: Lidenskab, Hede, Heftighed. Shl. Nhf. Sogn.
pykj (yy) v. = pulka, se d. Innh.
pykjen (yy) adj. fuld af Pyk: kjæk, freidig, energisk; ogsaa: heftig. Shl. Nhf. Nhl.
pyklast v. recip. lege Krig; trættes el. slaas for Løier. Shl. Ogsaa: **pøklast**.
Pykra f. en sur og arrig liden Trold af et Kvindfolk. Nhf. Ogsaa: „Pygra, Pøkra, Pøgra".
Pyl (yy) m. Pog. Salten.
Pyll? m. liden dyb „Hyl" el. „Kulp" i Aa el. Bæk. Hard. (Ulvik) og Voss: **Pyddl**. — **pyddlete** adj. fuld af P. **pyddlen** d. s.
pylkjen adj. = pulkjen. SBerg.
„**Pylsa** f." A. **Pyrse** VTel. „Pylse" er kort, stoppet i et rundagtigt Skind el. en Pose; „Kurv" er i en Tarm; Sæt.
Pyltr m. Bylt. Rbg. Shl. **Pjyltr** Dal. Li. **Pjylt** Dal. — **pjyltra** (i Hov) v. bylte sammen. Dal. **pjoltra** d. s. Li. (Nes). „pjyltre paa sei", pakke sig uformeligt ind. Odal.
pymsa v. svøbe løst om sig; hænge Klæder paa sig. NGbr. „Pymse paa see; pymse see tee".
pyngja v. (er, de), famle vedholdende med et Arbeide uden synderlig Effekt; klodse; pusle. Gbr.: **pynje, pyngde**. Sv. Diall. pynga, pyssla. Se flg.
pyngjutt adj. poset el. rynket syet. NGbr.: **pynjaat**. Til Pung.
pyngla v. 1) tilhefte med løselig Søm? Gbr. 2) paabyrde En noget efterhaanden og ubemærket; prakke el. lure ind paa En. Gbr. (Fron, Vaagaa). „Han pyngla paa mee saa mykjy Arbei". Sv. Diall. pyngla, pusle.
Pyngla f. 1) Pung; Tobakspung. NØsterd. Gbr. 2) liden Pige; i Spøg ligesom Pung.
„**pynta** v. a." A. 2) v. n. = hyskja seg. Li.
Pyntemun m. = Votvon. Ma. (Tveit).
Pyr f. Lokkenavn til Kalv. Tel. Vel for Kyr. Jf. dog puyren, Paure osv.
Pyril se Peril.
Pysa (yy) f. halvfjantet Kvinde som pusler om og intet udretter. Helg. (Vindal).
Pysa f. Hudblære. Tel. — **pyse-leg** adj.
?**pysa** v. n. aande med halvaaben Mund; blæse som idet man sovner. Sogn. Jf. flg.
pysja v. n. (ar), hviske. Nhl. (Fusa). Jf. pysa.
Pysja f. Ertebælg. Nhf. Se Pesa, Pøs.
Pysja f. Pøl; jf. Pus. Helg. (Mo): **Pøsja**.
pysjeleg adj. blæreformig; posedannet. Tel. **pyseleg** d. s. Tel. **pysjen** adj. d. s. Tel.
pysjeskrova (o') adj. med stort Bugparti høit opskudt under den krummede Rygrad; om vantrevne Dyr; sjelden om svangre Kvinder. Tel. (Kvitseid, Laardal).
Pyslegras n. Spergel. Dal. Meddelt.
Pysling m. Pusling, Stymper. Nfj. Senja.
Pyta f. Pose til Salt, hvormed Røgtersken „salter" Kvæget. Sogn.
Pytt m. liden Hvirvel i Vand. Hard. (Ullsv.).
pytta v. a. (er, e; og ar, a), lukke, stænge; dække, tætte. Hall. Vald. Sogn. „Pytte att ait Lee, Dør'ee". „Pytte den inne". „Dee sto pytte paa deko Fæld'n"; Hall. „Han pytte atte mæ Aur o Joor", fyldte, tættede. „Peipao æ pytt". — **pitta** d. s. Voss. „Nos'æ mii æ pitt". G. N. pytta, stoppe, dæmme.
Pyttasod (o') n. Dyndpytt. Nhf.: **Pyttasø**.
Pyttaand f. en liden mørk And, Anas crecca? Dal. **Suurputtaann**, NSmaal.
Pytterla f. = Linerla. Jæd.
Pæl n. Skrab; = Rusk. Oslo, Rom.
Pæl. I „til Pæls". „Ta te Pæls", tage Benene fat. Jæd. Jf. pala. — „Han maatte te Pæls", han gav tabt"; Tel.
„**pæla** v. slæbe, trælle". A. Buskr. (Og Wille).
Pæs m. 1) liden stormavet Figur; f. Eks. lidet vantrevent „Koppelamb"; liden Dreng som er „stoorskrova o pæselege". Tel. (Rauland, Høydalsmo). 2) liden Fisk. SBerg.
pæsa v. spille et Puds. Nfj. (Innvik). Se A.
Pæs-ur m. En som gaar og „pæser", puster stønnende. Tel. (Høydalsmo). Jf. Ur, Uve.
Pæta f. 1) en liden Saltvandsfisk, uvist hvilken. S- og NTrondh.: **Pæat** og **Peet**. „Gorpæt", liden Mudderfisk. 2) liden Fisk

overh. ØTel. (Heiddal, Bø, Sauar). Se A. Jf. Pita.
pøa v. føle, vrøvle = tøva. SHelg.
Pøk m. Kjep = Paak. Ndm.
„Pøk m. Skindpose". A. 2) Pose overh. Hall. Shl. Hard. „Natapøk". Om et Colly, Shl. 3) Smaadreng, = Pose. Tel. Berg. „Guutapøk". Særlig: trodsig Dreng, = „Trasspøk". Li.
pøkja v. n. (er, te), løfte sig til Overkogning. Om Mælk og dl. Ndm. „Grynta pøkje (eve)". Til foreg.
Pøla f. 1) Pøl, se Pøyla. Helg. 2) = Pyll el. Kulp. SHelg. (Vindal).
Pør se Pøyr, Por. — Pøril se Piril.
Pøs m. Vikkebælg. Nfj. (Stryn, Gloppen). To Slags: „Kattapøs" og „Muusapøs". Jf. Pysja, Pesa.
„Pøyk m. Pog". A. Ma. Jf. Pauk, Pok.
„Pøyla f. Pøl". A. Pøla SHelg. Om stor dyb Pøl el. Pyt. Shl. Nhf. 2) dybt Vandstade. Sogn. Jf. Pyl(l). 3) = Poll. Nogle Steder i Shl. og Nhf.
Pøyledike n. Dyndpyt. Li.
Pøyr n. Smaasager, Smaabagage. Fosn. Se Por.
Pøyring, pøyraat se Paure.
Pøysa f. 1) svulmende Hængedynd = Pus(s) m. SætB. og B. Pøys m. d. s. Nhf. 2) dyb Pøl. Hard. (Dydfjord). 3) Pose. Sogn. „Sinnepøysa", arrig Kvinde.
„pøysa v. n." A. Li. Især: danne blæreagtig Forhøining. Nhf. Nbg. Tel. „Dæ pøyser upp". Ogsaa: „pøysa seg upp".
„Pøyta f. Mudderpøl". A. Nfj. Romsd. Namd. „Dypøyte, Skitpøyte"; Nfj.

R.

R, Bogstav, udtales alm. med Tungespidsen dirrende mod Tandroden eller Gummerne (Sæt.: „Tannkistune", alveolart). Med dirrende Ganeseil, Drøbel, eller Svælg- og Strubeparti, i et smalt Kyststrøg fra noget øst for Arendal til hen imod Aana-Sira; mellem Mandal og Aana-Sira er det ydre R, Tand-R'et, dog vekslende med det indre (det „kurlande", gurglende, eller „(s)karrande", harkende, skrattende) R; ligesaa, i mindre Mon, andensteds langs Sydgrændsen. Ogsaa en Deel af Ullensvang Præstegjæld i Hard. har indre R. Desuden den større Deel af By-Befolkningen i SV, fra Bergen til Arendal, begge medtagne. I de øvrige Byer breder indre (desuden palatale, jodholdige, og s- eller z-agtige) R'er sig mere og mere over de bedre stillede Samfundslag. De forekommer hos ganske enkelte i de øvrige Bygder (mens det „tykke" L synes at herske eneraadigt i Bygdetalen overalt og i alle Forhold hvor det hører hjemme i denne). Rd er blevet, i den største Deel af de Egne som har „tykt" cacuminalt L, til „tykt" L (hard > hal) — ikke i øverste Vald. og et Strøg tversover STrondh. og Ndm. (har). — I de samme Egne vil ogsaa r + t faa en tilbagetrukken, „tykt", Lyd, idet begge udtales med Tungespidsen mod den haarde Ganes forreste Deel (supradentalt) el. midtre Deel (cacuminalt); R'et vil da gjerne glide ind i det „tykke" T, som bliver langt; i nogle Egne og Vilkaar vil r + d paa lignende Maade glide sammen til langt „tykt" D; her er dog altid stræbet rt; rd i dette sidste Tilfælde, i det første gjerne L. Rn i Stammestavelser er blevet i den største Deel af Landet, i Hovedmassen af Ordene, til et langt N (nn), som er jodholdigt (palatalt) i den større Deel af Omraadet; i SV, omtrent fra Jostedalsbreden til Mandalens Østgrændse, er det blevet dn, i sammensatte Ord uden Mellemvokal oftest nn. Rn i Endelser er blevet i den allerstørste Deel af Landet til et N, som i de fleste Egne er noget kort, sjeldnere palatalt og da gjerne noget langt. I de Egdske Maal (Agder og VTel.) og nogle Nabomaal har nn af rn ikke den samme sænkende Virkning paa den forangaaende Vokal som oprindeligere nn; saaledes Kvenn < kvern, men rænne < renna; Hynna < hyrna, men tønne (VTel.) < þynna osv.; se glyrna og fl. — Ord som selv, eller hvis nære Slægtninge, i noget Maal begynder med vr, i Overensstemmelse med andre, levende eller døde, nær beslægtede Sprog, findes her opførte under R, paa den Plads de vilde havt uden V. Saaledes (V)rin efter rimsen. Det er mest i Bygderne fra Aana-Sira til den Svenske Grændse (Agder, Tel. Bamle, Num. Vestfold, Ringerike, Oslo, Follo, Smaal. SRom.), sporadisk ogsaa i Dal. Jæd. og Egnene op mod Mjøsa og andensteds, at Ord med denne, somoftest alderdomlige Form, findes. Enkelte Ordfamilier synes ganske at savne V ogsaa i disse Egne; (se reka).
ra v. n. (rar, radde), gaa mageligt; spadsere. Odal, Totn, Rom. Oslo. Maaske for rada.
Ra m., ra v. se Rjaa. — Ra-a se Rade.
Rabal m. En som „rablar" se d. YSogn.

Rabal(l) eller Rabbal m. 1) en noget tyk Stang (Lurk) eller liden Bjælke som anbringes vandret: a) i Hare- og Fuglefælde. Vestfold (Hov). b) over Ildsted, til at hænge Kjedelkrogen, „Skor(d)a", paa. Vestfold (Hov): Rabbal. I Rom. (Nes) og NSmaal. (Trykst.) er Rabbal en „Gjelgja" som kan svinges ind over Ildstedet = Vinda, Vindskjerding. Raabal(?) = Rabal b); Larvik? Roobal d. s. Ma. (Vennesla). I Sv. Dalarne: rabbal, d. s. Andre Steder (Sæt. Tel.): Røykbare. Fra Sæt. er ogsaa opgivet „Rabbis" d. s.; jf. Sv. Dial. stå rabis = stå ut med. 2) en stor grov haardhændet og rivende Person. Østerd. Rom. Smaal. „En Rabal te Kjærring". Bet. minder om „Lurk", men der tør være Indvirkning fra rabba v., gramse (og Rebel, og Mindelser efter ribbaldi?). Se Røykbar.

rabask se rab-. Raband, -bendel se Rjaa-.

Rabbe m. = Rabb. Og = Grunne. Oslo.

„rabba v. n. snakke, pludre". A. Jæd. — Rabb m. en Pludrer. Tel. Robb (o') f., Fl. Rebb'ar, d. s. Tel. (Mo; Wille). Robbe (o') f. d. s. Tel. (Kvitseid).

rabba v. 1) gramse; rive til sig. Hard. Nyf.; Smaal.: räbbe, ogsaa rapse. I Sv. Diall. d. s. 2) faa Arbeide fra Haanden i en Fart, rive fra sig. Hard. og fl. — Rabbar m. En som rabbar 2), = Grislar. Hard.: Rabbare. — rabben adj. gramsende; rivende; rask. Hard.

rabla v. n. 1) snakke = rabba, ravla. Ma. Nyf. 2) snakke inde i sig og utydeligt. YSogn. — Rabal m. En som rablar 2).

„Rad n. Banke". A. Finmark: Steinra n. Jf. (?) Shetland: raid(s), lang Fiskegrund.

„Rad f. Rad". A. Er n. i Rom. Nbg. Ma. — „I sei(n)ste Ra-ine", i sidste (mulige) Øieblik; Tel. (Vinje, Raul.). „Reint 'taa Ra'om", ganske af Lave, ude af Konsepterne; Stjør. (Hegre, Maaraak).

„rad adj. 1) snar". A. Gbr. Vestfold, Agder, Rog. „Ra paa Foot'n, paa Haand'ee". „2) let, magelig". A. Oslo og fl. med compar.: radere; Gbr.: ra'are. 4) lige = bein. Tel. (Selljor). „Ra paa Nasænn", med lige Næse.

„rada v. a. (ar), sætte i Rad". A. Nbg. (Bygland) og Ma. (Bjelland): ra, tildels med Imperf. „radde". „Ra Vers'æ". Jf. radla (ralla, rala). Shetland: raad, ordne.

radbask adj. rask = radfør. Tel. (Rauland, Kvitseid). „Rabask paa Kjest'n".

radbus (rabuus) adj. buus, fremplumpende = bus. Tel. Lidet brugt. ra(d)bust adv. buust, uforberedt. Tel. Mere brugt. „Han kaam so rabuust mæ dæ". NSv. Dial. rabus adv. genast.

Radd m. 1) en Rygning af Grus el. Stene, helst i Ager el. Eng. Strinda, Ork. Jf. Rad n. 2) = Rande. Østerd.: Räidd.

Radd n. Snak, m. Snakker, se radda.

Radda f. Vidjekurv = Rodda. Sogn (Hafslo, Lærdal).

radda v. a. (ar), forsyne med Rader eller Rækker af noget. Nbg. (Aamlid). „Den eine Veggjn æ radda mæ Klokkur, den andre mæ Klæ'i", behængt med Rader af osv. Vel ogsaa: sætte i Rad = rada, rodda.

radda v. n. (ar), føite, rende. Smaal. (Rygge, Spebberg). „Rädde me Jæntene" = „flye, rænne".

„radda v. n. (ar), ramse". A. Sogn, Ma. Østl. (Land, Hadel. og fl.). Ogsaa: rodda (o'), A. Rog. VAgder. I Ma. er „radda" mest: prate, snakke gemytligt sammen, mens „rodda" er mest: bære Sladder. De Trøndsk-Fosn'ske raadaa, raad(d)a er roda, se d. (Sv. Diall.'s „rada opp" kommer vel af rad ɔ: Række; jf. Røkkja f., røkkja v.). — Radd n. Snak, Brøvl; samme St. som v. Radd m. d. s.; Land. — Radd m. og Rodd (o') f. Snakker, Brøvler. Tel. Ogsaa: „ei Roddoug", Tel.; dette ser ud som et Egennavn. — Raddebok f. vrøvlet Bog. Sogn. — radderødd adj. som snakker ramsende. Tel.

„rade adv. 1) ligefrem". A. Gul. „Rae heem", lige hjem. 3) uafbrudt, i eet væk. Nfj. (Stryn): rade.

Rade m. Loft over Loen af sammenlagte løse Stænger = Hjell. Rom. (Gjerdrum, Ullsaak, Sørum, Aurskog): Ra'a, „Laave-ra'a". Sv. Diall. rada m. Skelet, Benrad (Dødningrad, Ryggrad).

„Rade m." A., se Rode m., roda v.

„raden adj." A. 2) let, magelig = rad. Vald. (V- og ØSlidre). „Han æ kji raden o faa Tak i".

radferdug adj. rask, rede; omtr. = radfør. Hedm. og Odal: rafæløu.

Ra(d)fusa f. = Skrona. Shl. (Fitja). Meddelt.

„radført adj. letfodet". A. Rom. Gbr.

„radhendt adj." A. Li. Ned. Nbg.

„radig adj. 2) rask, let". A. Omtr. = lettvinn. Østl. Nhl. Helg. Trondh. O høres overalt. „Radige Kar te arbeia", Nhl. „Radi Vee te högge", Østl. „Radi Mærr aa kaamaa fram me", Østl. „Dæ gaar radigt mæ Dans'n". „Dæ va radigt aa faa Pængan fraa 'aam". Og ra-u, Østerd. (Aamot). 3) pudsig, løierlig, underlig. Sæt. (Bykle, Bygland).

radkløyvd adj. let at kløve. Sogn og fl.: ra-.

Radkula f. et Brætspil: Mølle. Hard.: Ra-.

radla v. n. (ar), snakke livligt, prate; forskjelligt fra „rala", vaase. Hard. Røldal. — Radl n. Snak. — Radlar m. Snakker. — radlen adj. snaksom. Til radda.

radla v. a. (ar), 1) sætte eller lægge i Rad, ordne = rada; samle til Rad eller Rader = rodda. Ma. (Aaserall, Bjelland): rala og ralla; Tel. (Vinje): ralle. „Eg kann nog Versæ, men eg kann 'kje rala dei". „Ralla Høy". 2) „ralla upp", opstable.

Ma. Tel. (Vinje). „Sno'n ralla seg upp". — rallast v. n. = radla seg ɔ: ordne sig til Rad. Ma. (Bjell.). Jf. rodla, Rodla.
radleg adj. rask og redig (greid). Shl. Tel. „D'æ ralege o greilege Kar'e"; Tel.
„Radleike m." A. Rbg. Red.
radløypt adj. = radløypen. Hall. Især: „ralaaypt paa Kjaft'ee", mundrap.
radrekkt adj. om Dyr, især Hest, som let og raskt finder og gaar Veien; til rekkja. Sogn (Lærdal).
Radsemd f. Raskhed, Raphed, især i Talen. Sogn: Rasæmd. Lidt usikkert.
radstigen adj. som tager raske Skridt. Vestfold (Larvik): rastiigen.
radtalande adj. = radmælt. Hard. Sfj. Hall.
Radtavla f. = Radkula. Hard.: Ra-.
radvekst adj. = radvaksen. Smaal.
„radvinn adj." A. VAgder. „Ein ravind Hest", en bekvem Hest. Hall. (Gol). „Eit ravint Garsbruk"; Ma.
Rafs n. 1) Oppluk; Charpi, Drev osv. Stjør. 2) slusket Arbeide. Gbr. Innh. Tel. „Rafs aa Tafs". Se rafsa.
„rafsa v. 2) arbeide skjødesløst og med Hast". A. v. a. „rafsa dæ ihop, rafsa dæ fraa seg" = riffa, ruffa. Trondh. Romsd. Tel. og fl. „rapsa dæ tee"; Li. Ryf. — Rafs n. slusket Arbeide. — Rafs m. og f. slusket Arbeider = Rivar. — Rafsa f. d. s. Ryf. Li. (Rapsa), og fl. — rafsutt adj. slusket, Gbr. — Jf. rapa v. a.
„Raft f. 1)". A. Smaal.: m. Jf. Rost. „2) = Rim f." A. Land, Totn. 3) f. el. m. Stolryg anbragt paa Tømmermærkers Langslæde, „Husk". Østerd.
„Raft m. 1)". A. Smaal. „2)". VAgder, Dal.
Raftallskrok m. = Raftekrok. Shl.
„Raftall m.", A. er i Shl. Sidestok i Torvtag.
Raftenev n. Raftestoks Ende. Tel. (Kvits.).
Rag n. 1) Raven, Slingren. Sogn. 2) labil Ligevægt. Sogn. „Rig" n. d. s.
Rag m. = Rag n. 1). Hall. „Rag'n took mee".
„raga v. n. rave". A. Smaal. Oslo, Ndm. raia, VAgder. Se d. vraga, VTel. (Mo, Moland, Vinje). Ved Smitte fra (V)rak, (v)raangg osv. Eller: riga raga, jf. Ang. vrigian stræbe hen imod, bevæge sig.
Raga f. Gynge. Helg. Rag(g)a og Rag'.
Ragarid (i') n. høist usikker Stilling, labil Ligevægt; jf. Rid, Rag. SHelg. „Da ligg paa Rageree".
Ra'gater m. = Rage. Tel. (Sellj. Kvits.). Sv. Diall. ragater, Landstryger. Se Ragat.
„Rage m." A. Nfj. Rog. Særlig: en stor endnu ikke tildannet Stavre = Raje, Reie f. Meddelt fra JSogn: Raje, „Hesjeraje".
Ragg m. Stol paa Violin. Hard.
ragga v. (ar), 1) gaa langsomt og vadende som en Gammel. Ryf. Hard. Tel. Vald. Ringerike. raga, JSogn. 2) drive omkring, være Dagdriver. Smaal. Maaske ragga : raga = rigga : riga.
Ragge m. Dagdriver. Smaal.
Raggedaase m. meget tynd Praas. Sogn.
Raggedus m. Slump, Slumpetræf. Senja. „Dæ gjekk paa en R.". Jf. Rakedeis.
Raggeføtla f. Haarsok som kun dækker Foden. Sogn. Ragg n. = G. N. rögg, f.
Raggeladd m. = Raggeføtla. Vald. Raggalodda f. d. s. Hard.
„ragla v. n. rave". A. Gul. Ogsaa i VTel. og Sæt. ragle, altsaa ikke behandlet som (v)raga. „2) vrøvle" A.; tale eller skrive slusket eller meningsløst; NGbr. (Lom, Vaagaa). Raglkong m. En som raglar. 3) fare ustadigt om. Vestfold. „Han flyr aa räglär". 4) „ragla paa", bevæge sig usikkert møisomt og langsomt fremad = rag(g)a. Li. Vald.
raia v. n. (ar, a og dde), svaie; om opretstaaende helst livløse Ting; omtr. = raga. ØDal. VAgder, Rbg. (Evje, Bygland, Hylestad). „Husi raiar att o fram", Sæt. Dog ogsaa: „H a n æ so fudde han gjæng (stænd) o raia(r)". Endog: „Huse raia i Velt'n", faldt omkuld (efter nogen Svaien). Kan efter Maalenes Lydforhold ikke være reia (reigja), neppe heller reida, men ser ligesom „draia" (Holl. draaien) fremmed ud. Ter dog være fremgaaet af Præs. Indic. „ra(g)jer" af „raga", rave; maatte i saa Fald være i Rbg. laant fra Ma. — raien adj. = ragen. VAgder. „Raie Heus", høit og smalt, ligesom svaiende, Hus.
Raja f. Stang ɔ: Ræja A. Raaje, „Hæsjeraaje", Totn (meddelt); Raje, Oslo, Rom. SØsterd. Hedm. Totn, Hadeland, Ringerike, Nedre Tel.; Raie, A. Follo, Vestf.; Reie, A. Gbr.; Ræjø, Vald. (Vang, NAurdal). Vel fremgaaet af Flertal af Raa f., G. N. rá, Stang; se Bugge i Paul & Braune, Beiträge XV, p. 398. — raje v. sætte op et let Gjerde af vandret-lagte Stænger. Hedm. Østerd. og fl. raje av, „r. 'taa" v. a. afhegne el. indhegne et Stykke Land ved Rajer. — Rajing f. slig Indhegning: a) det at indhegne. b) Hegn. — Rajegard m. sligt Hegn. Ringerike og fl. (-gal). Reiegal, Gbr. og fl.
„Rak n. Væge". A. Vestfold, Tel. Gbr. Se flg.
Raka m. Kun i Forbindelse med „Rubb". Vestfold (Dramn), Ringerike, Oslo, Follo, Smaal. „De va gaatt baade Rubb aa Raka; der va inte atte aakke Rubb eller Raka", der var ikke mindste Levning eller Spor igjen. „Sakførärn took baade Rubb aa Raka". Maaske = Rake, Fugtighed, Isl. raki; i saa Fald kunde „Rak' eller Smak" (Totn, Hedm. Smaal. og fl.) høre hid. Eller snarere: Pjalt, Trevl; jf. Rak (Væge), Rekling (Pjalt). Isl. rak Væge (Levning af Hø). Ogsaa: „inte Rams rakåne", ikke Spor eller Rest, Vestfold (Eiker, Lier); se Rams. Ogsaa: „dær va

værken **rakanes** eller smakanes", .Smaal. Jf. „Rubb aa rakande Stubb".

raka adj. el. Genetiv. J Forbindelser som „ein raka Fant", en fuldkommen Prakker = rava F. Maaske „rakad, afraget, blottet", A. Eller jf. Rak, Raka og avraka.

„**raka** v. a. (ar), rage". A. „Raka Æren(d)", faa udrettet sit Ærende = reka Æ. (A.). Ryf. Dal. Ma. Mest: „raga, rakte". „Rakte du Æren i Dag?" Og: „raka Reis" = reka Reis (A.). Dal. Ryf. VAgder. „Ko Reis meine du han kjæme te ra(k)ga?" „Ko Reis rakte du?" „Rakte du goo Reis?" „Du rakte kje noga Reis dær", du udrettede intet der; Ma. Ogsaa: „raka Ska'e", komme i Skade; = (h)rata Ska'e? VAgder, Dal. — **rakan(d)e** se Raka.

Rakastaur m. omflakkende Dagdriver. Helg.

Rakavette n. værdiløs Tingest = Rak. Shl.

Rakavid m. = Rekevid. Odal, Smaal.: -vee. Rakvee, Helg.

„**Rakedeis** m." A. Liggja paa Rakadeis", ligge henslængt og tage Skade. „Kasta paa R.". Shl. J Sv. Diall.: „ligga för rakaräst". Jf. Raggedus.

[**Rakjetta** f. en liden Kegle af vædet Krudt, som antændt sprutter langsomt af under en Mængde smaa Affutninger. Vel eg. Raket. Jæd. Andre Steder: Trollkjering.

„**rakka** v. n. flakke". A. Ryf. Hard. „Rakka uut aa inn Dør'o", Ryf.

„**Rakkar** m. et Slags Kortspil". A. Der er: Bakrakkar = Bakstingar; Parrakkar; Blind- = Glutte-; Budde- = Muge- = Supperakker. 2) = Rakke, paa Mast. Helg. — **Rakk(e)tog** n. = Rakketraassa. Helg.: -töu.

Rakke m. et vinklet Træstykke anbragt bag paa Høslæde til at binde Reb i. Ndm. (Rindal). „Slearakkje".

„**Rakke** m. Hund". A. Kun Hanhund i Ryf. Hard.

rakkelæra adj. med ret nedadgaaende flade Laar, som en Hanhunds; mest om Hest. Sæt.

Rakl m. Kludrer, Klodrian. Hall. og fl.

„**Rakl** n. Kluderværk". A. Hall. Om en lang tynd svag Person: et „stort Rakkl, Langrakkl", Ndm. 2) Løshed, Usikkerhed. Tel.

„**rakla** v. n. 1) flakke". A. Ndm. Namd. Nordl. 4) være upaalidelig, løs i Forbindelserne; sidde iløst; om Redskab paa Skaft og dl. Gul. ØTel.

rakla v. = rakna 2); = rekkja upp. Sjelden.

Raklebjølla f. skraldende Jernbjelde paa Fæ. STrondh. Andre Steder: Skraklebjølla.

raklefør adj. om Rekonvalesent som netop er i Stand til at gaa lidt oppe. Vestfold.

„**rakleg** adj. = rak". A. **rakkle** velvoksen, trivelig, om Dyr; Nfj.; **rakele** (Hest, Tre) d. s. Sdm. (Hjørungfjord). **rakkleien** adj. slankvoksen (Kar, Hest, Tre osv.) Nfj. (Eid).

rakleleg adj. og adv. upaalideligt og kludervornt udført; løs i Forbindelserne. Tel.

raklen adj. 1) vaklende, upaalidelig. Hall. 2) forbunden med Møie og liden Fremgang; møisom. Trondh. „Rakle Arbei". „Raklen Veg".

Rakling m. løs upaalidelig Person. Tel.

Rakllus f. eenlig omflakkende Lus. Helg.

Raklspursmaal n. det at man spør „Rakl"; vanskeligt Spørsmaal, Gaade. Ndm.

Raklstaur m. Omflakker. Namd.

„**rakna** v. n. 2) trevles op". A. **rokkna** Li. (Fjotl.); **rökkne** Odal. „3) sandse sig". A. Ndm. „rakna vee see", NGbr. G. N. rakna vid. 4) om Rus eller anden Ørhed som glider af eller damper af, saa Personen atter blir sig selv mægtig. Nbg. (Sæt. Tovdal). „Reus'i, Sin'ni rakna av'an". „Hiten raknar". Ogsaa: „Daa rakna dæ paa Ruus'e, Sin'ne, Lyst'æ"; Tel. Nbg. VAgder. **rokkna** d. s. Li. (Fj.). — **Ra-krakk** se Rjaa-.

rakriven (i') adj. opreven i Sømmerne. Tel.

raksa v. n. (ar), 1) bevæge sig smaat og usikkert fremad. NGbr. Sdm. Hard. „Raule aa rakse"; se raula. ragsa eller raksa? 2) fare fra eet til et andet; fare ud og ind; flakke. Sogn, Nfj. Jf. rakka, rakla. — **Raksekləde** n. slidte Klæder som ikke længere taaler haardt Arbeide. Sogn.

Raksl f. = Rakstr n Rom. (Eidsvoll og fl.).

Rakst m. om Hø som er raget sammen i Strimler til Tørring. Hall. „D'æ bräie Raksta i Aar", der er meget Hø i Aar. Se Rakstr m. (n. Odal).

Raksteveg m. Vei meiet i Græsmarken til Fremførsel af fjernere Markpartiers Hø. Da.

Rakstr n. Affald osv. = Rakstr m. 3). Østl. (Odal og fl.).

Ral n. = Raal, Ræl n., Rusk. Trondh.

ral adj. udmærket, prægtig. Helg. (Mo og fl. med alm. L). — **rala** se radla.

„**rala** v. n. (ar), snakke vidtløftigt". A. NGbr.: rale (med alm. L; her dog vel for radla), Namd.: ral'. 2) snakke meget og næsten fjantet; vaase. Hard. Ryf. — **Ral** n. Vaas. **Ralekopp** m. Vaaser. Hard. Ryf.

rala v. n. (ar), gaa sagte, spadsere. Hedm. Gul. Foldal: rale („tykt" L; og ikke „raalaa"). Jf. ra (rada). Heder ogsaa: ræle, raale, og rjaale. — **ralla** se radla.

„**ralla** v. n. (ar), 2, flakke; sværme om osv." A. Om Handyr i Brunst. Nfj. (Eid). 2) gaa mageligt og sagte; spadsere, især i Flok og Følge (Rad). VTel. Om Børn som begynder at gaa; Østerd. „No vi me rille, no vi me ralle"; VTel. Ordet vides ingensteds at have Udtalen „radde" (lige saa lidt som „rudde", „ridde"), saa det turde være nyt: for „radla", ligesom „rala", af „Rad"; eller, ligesom rilla, enslags Aflydsdannelse til det nye, laante, rulla; i ethvert Fald er vel dette Forhold medbestemmende. ralla 2, og ralla 1, tør være deelviis eet; ralla 2, (løbe i Brunst) kunde maaske deelviis være for *(v)radla, se (v)ræda.

(V)ralt m. 1) en langstrakt stærk Fortykkelse

af et Klæde paa et enkelt Sted, f. Ex. efter uheldig Stamning; en tyk Fold paa Klæder; omtr. = Valk 1) og 2). SætB.: **Vralt**; Rbg. (Evje): **Ralt**. Ogsaa **Vrols**? Sæt. Dette sidste peger mod Vols og Rols. Ralt jf. Rolt, liden Forhøining. 2) en liden Rygning, f. Ex. af Hø som er raget sammen fra to Sider. Rbg. (Evje). Jf. (?) Rult, rulten; D. vralte, om tykke Folk.

„**Ram** m. 1) Gavl". A. Voss. „2)". A. Vald.

„**ram** adj. 1) stærk, dygtig". A. Hall. (Aal): **ramm**. „2) stram". A. Hall. (Aal): ram. „Ram-ost". 6) dristig (slem) til at rive til sig, graadig = slid, sto(d). Tel. (Bø). 7) begavet; mærkeligt udrustet. Nfj. (Stryn). „Ein ram'e Ungje". Jf. A., 5).

ram- forstærker i Sammensf.: rambeitt, rambrøla, ramkvass, ramstrika, (ramsvart).

rama v. n. (ar), lugte stramt. Innh. (Frosta): **ram'**. Jf. strama.

rama v. a. (ar), gramse, rive (til sig). Ryf. (Karmt), Shl. (Finnaas). Jf. ramsa, gramsa, grama, græma; G. N. hremma hremsa og Sv. rama ɔ: gribe med Kløer. — Sml. Grabe (VAgder) ɔ: Rape, G. N. hrapi.

rama adj. I faa Forbindelser. 1) a) „Ein rama Slaatt" (Dans, Musikstykke), et ustyrligt muntert Lune. Ryf. (Sand). „Koma paa ein rama Slaatt", slippe sig urimeligt løs med Snak og støiende Lystighed. „Koma paa ei goo rama Slaatta", d. s. Ryf. (mere udbredt). „Koma (vera) paa **Rameslaatten**", d. s. Ryf. (Sand og fl.). „Han æ kaamen paa Rameslaattæne", plur. d. s. Tel. (Bø). „Vera paa **Rammslaatten**" og „**Rammeslaatten**", d. s. Ma. (Bjelland). b) „Ei rama Slaatta", en lang urimelig Historie; Ryf. (Sand, Nærstrand), Røldal. 2) „rama Liiar" og „rame L.", uveisomme vilde Bjergstraaninger. Ryf. (Suldal, Sand). Ordet synes høre sammen med ram adj. stærk, drøi, mærkelig, underlig. „Rama Liiar" minder ellers om Avram, Utram, Avgramma.

„**rambeitt** adj. heftig". A. VNed. 2) rask i Arbeidet. VNed

rambrøla v. brøle el. stryde stærkt. Bamle.

rameleg adj. 1) stor kraftig og statelig; omtrent = drusteleg. Ryf. (Suldal), Sæt. I Tel.: **ramleg**; A. 2) som har det rette Lav; = ferm (kjæk), greid. Tel. „Ei ramlege Viise", en Vise som er „grei o kvea". Ogsaa: **ramaleg** = drusteleg; Tel. Se A.

Rameslaatt, Rammeslaatt se rama adj.

ramherda v. a. „r. Jarn", hærde Jern ved at gløde det sammen med Salt og dyriske (ammoniakholdige) Stoffer. Østl. Ndm. og fl. mest: **hæl(e)**. Innh. Ndm.: **heel'**.

ramkvass adj. meget hvas. Romsd. Ndm.

Raml n. 1) værdiløse Ting som tager megen Plads, Skrammel. Jæd. Dal. 2) Skramlen, Nedfald osv.; til ramla.

Raml m. 1) Skrammel = Raml n. Hall. 2) en enkelt skramlende Lyd; Brag osv. Hall. og m. fl. Til flg.

„**ramla** v. n." A. 4) „r. o lesa", ramse. Hard.

Ramlid (i') n. den trekantede Aabning, „Lid", over Gavlvæggen „Ram", oppe under Tagryggen af Udhus (Lade); det Hul som træder i Stedet for den øverste Trekant af Gavlvæggen. Tel. (Høydalsmo, Rauland, Vinje) og Sæt.: **Ramlee**; bestemt: „Ramlee-i", i Vinje og Sæt. A. har „**Ramlægje**, Gavl osv." med den for „Øvre Tel." neppe mulige Udtale-Form „Ramleie".

Ramm m. Lab = Ram. Ryf. Tel. (Mol.). G. N. hrammr.

Rammskat n. Fedved i den sorte fortørrede Top af døende Træer; sjeldnere langs Siden. Østerd. (L. E., Tynset). — **Rammvid** m. d. s. Ndm. og Østerd.: **-vee**. Maaske for Ramn-; jf. Ramnefyre.

„**Ramn** m." A. **Ravn** Tel. Sæt. Nhl. Shl. IRyf. Voss, Hard. og fl. **Rabn** VAgder, Shl. Sogn og fl.

Ramn m. Loft = Ram 2, 2). NØsterd.

Ramneber n. sort, ikke blaadugget, Bær af Blaabær, Vaccinium myrtillus. Hard. (Ulvik): **Ravnabær**.

Ramnefyre n. = Rammskat. Li. (Fjotland).

Ramnegrav n. Ravnekrig. Sdm. Nfj.: **-a-**.

Ramnekraaka f. Blaakrage, Corvus frugilegus. VAgder: **Rabne-**. **Ramkraaga** Li. (Bakka). **Ramnskodna** n. d. s. Dal. Jæd. Ryf. Se Korna. **Ramnkonn** n. d. s. Sfj. (Askvoll).

Ramneskotl (o') n. Aadsel hvorom en Flok Ravne tumler?; ogsaa (synes det) om selve Flokken. Shl. Nhl.: **Rabna-** og **Ravna-**. — **Ramnaskratl** n. Skrigen af mange Ravne, især over Aadsel. Shl. og Ryf.: m, v, og b. — **Ravnaskrik** (i') og „-skreek" n. vedvarende Skrigen af Ravne. IRyf.

Ramnestykke n. Milt = Ramnesteik. Sfj.

Ramnskodna se Ramnekraaka.

Ramp n. opplukkede Pjalter som spindes og væves ind i grove Tæpper, „Ruggor", til grov Shoddy. Ryf. — **Rampakjering** f. plukker og spinder „Ramp" til **Rampaspune** m. paa en **Ramparokk** m. Ryf. I Sv. Diall. rämp, stycke, biit; rämpa, rempa = remsa.

Ramp m. 1, gammel stiv storknoglet Mand el. Hest. Ma. Dal. Jf. Skramp, Krampe.

Ramp m. 2, = Rampa, Rid. Shl. „Han æ paa same Ramp'n", om et Tilbagefald. Jf. rampa v.

„**rampa** v. n. (ar), gaa med store Skridt". A. „Rampa paa", Ryf. Hard. Ogsaa = springa fort; Røldal. „Dæ gjekk rampande foort". 2) lade Munden løbe, snakke meget og tosset; vaase = røra. Hard. Shl. Ryf. „Rampa aa rø". — **Ramp** n. og **Rampeprat** n. rapmundet Brøvl. — **Ramp** m. og **Rampa** f. En som rampar 2).

Shl. Ryf. — **rampen** adj. tilbøielig til at rampa. Jf. Ramp n. Opplut.

Rampar m. en svær og robust Karl. Shl.

Rams. Maaske Genetiv af Ram m. (Lab, Klo) eller af et *Ram n. Greb, Leilighed. El. (og) til rama v. gramse. Jf. Sv. (Diall.) og D.: ram ɔ: Greb, Fangst, Leilighed. I faa Forbindelser. „Inte (itte, ikke) Rams rakane", ikke mindste Spor eller Levning. Vestfold, Oslo og fl. „De finns inte Rams rakane Mjælk i Kua"; Eiker. „D'ær'nte Rams rakan paa Söu'n", ikke Spor af Kjød; Lier. „Inte (itte) Rams Reeka", Oslo (Bærum); „inkje Rams Ræga", VNed. „Itte Rams rykane"; Smaal.

„**Rams** m. Lilie-Konval". A. Ned.; Sæt. og VTel. (Mo): „Rams'e, Kaavramse". — **Ramseblokka** f. K.-blad. Sæt. — **Ramseblom** m. K.-Blomst. Ma. (Aaserall).

Rams m. 1) En som „ramsar"; se d.: a) river og slider i alt. Østerd.; b) syndløst snakker. Gbr.

ramsa v. n. (ar), 1) gaa med raske og lange kraftige Skridt; strække ud. Tel. Sæt. I Hall. (Aal) = ransa. 2) arbeide raskt og uvornt; rive Arbeide fra sig. Trondh. Ryf. 3) rive og slide; gramse. Shl. Østerd. „Ramsa i Skilderbøk", blade (uvornt) i illustrerede Bøger. Nhl. Sogn. 4) snakke raskt og syndløst. Gbr. Hall. Ryf. (I denne Bet. maaske D.). — **Ramsing** f. det at ramsa. — Se rama (Ramm, hrammr); jf. rampa, gramsa; Sv. Diall. rammsa ihop = risva ihop.

Ramse. I Forbindelser som „Ramse Hest'e, Ramse Kar'e" = ramseleg. Sæt. VTel. Og „Ramsekar".

ramseleg adj. 1) stor og langbenet og kraftig i Gangen. Sæt. 2) stor og statelig = brusteleg. Sæt. VTel.

ramskrika v. = illskrika. Li. Ned. Bamle.

Ran n. Skade, Ødelæggelse. Ramb. „Vær'e har gjoort Ran(n)", Veiret. Vel (mis-) dannet af „raanaa" ɔ: runa; se Run; Ran f. Neppe til Ran n., G. N. rán.

rana eller (v)**rana** v. n. om „dragstemnd" Baad: stikke langt frem med Stævnen. Sdm. (Harham og fl.). Til (V)rane, Tryne.

rana el. (v)**rana** v. n. (ar), om Mandsfolk: rende efter Kvindfolk; føite. Rom. (Nannestad og fl.). „Han flyyr aa ranar". Jf. ransa, (v)ranta; D. Diall. (Skaane) vrana ɔ: svire, tumle; (Ang. wræne kaad).

„**Rand** f. 1, Stribe". A. 2) Hang, Tilbøielighed; Træk. Ndm. „Han he e(i) Raann 'ti se", „e(i) Fantraann, Tjyvraann". — **Raandastakk** m. Skjørt med lodrette Striber. **Raandavæv** m. Væv med Længdestriber. Gbr.

„**Rand** f. 2,". A. Ryf. „Haanga i Raan(d)aa". „3) Tværbjælke nærved (over) Ildstedet". A. Ma. (Vennesla): **Raann.**

Rand m. 1, Tørreplads over Ildstedet = Rand f. 2. VAgder og Dal.: **Rann.** „Han seer' eud sum han he vore i Rann'n". „Turka i Rann'in"; Dal. Nu mest om Rummet indenfor Skorstenskappen. Rand f. 1, rönd, lyder her: Raann. — **Ranntree** n. = Randaas (A. Ma.). Li. **Rannatree** d. s. Li. Dal.

Rand m. 2, = Rande. Hall.

randa v. a. gjøre stribet, „randutt". Shl. Vald. og fl. „Ein randa Stav" = Maalastav. Og: **Randastav, Raanda-** m.

randkverva v. a. (ar), = ringkverva. Hard.: **randverva**, ligesom „ringverva".

randla v. a. 1) = randa. Jæd.: mest: „rannla". **rangla** d. s. Ryf. og fl. 2) = randkverva, ringkverva. Dal. (Hedland, Eikersund): **rantla** og **rannla.**

Randlastav m. = Randastav. Jæd. **Rantlestav**, Dal. — **Randtre** m. se Rand m. 1.

Randsko m. Randsko. VTel.: **Raandeskoo.**

randturr adj. tørret i „Rand", over Ildstedet. Li. Dal.: **ranntkjurr.** Og: **rannturka** v. og adj. Dal. Li.

randutt adj. 1) = rendutt. A. M. St. 2) særlig: med „Rand" eller Hang i forskjellige Retninger. Ndm.: **raannaat.**

(V)**rane** el. „**Rane** m. 2) Stang". A. Ryf. 5) **Vrane**: Tryneklemme bestaaende af et Reb eller en Vidje, som trækkes sammen ved Omvridning af en iheftet Pind. Rbg. (Iveland), Ma. (Tveit). Andre Steder: **Vrant**, se d. 6) **Vrane**: Vringler; vrangvillig, lidt ondskabsfuld Person. Ned. Rbg. Ma. Li. Jf. G. N. rani, Snude, Tryne. — **Ranavid** f. = Trynevidja, Rottvid. Strinda, Fosn og Gul.: **Raanaavee, R.-vie.** Endog: „Traanaavee" og „Troonoovee", Innh.; se Tryne. Vrane 5) tør være Forkortelse, se A. Jf. (V)rant, Trant; (v)rana.

(v)**ranen** adj. 1) lang og mager. Ryf.: **r.-.** 2) **vranen**, vringlende, vrangvillig = vreisten. Ned. Rbg. Ma.

Rang m. Ringning; Klang. Maaske kun som: „Rangg'e og Klangg'e". Tel. (Eidsborg, Moland). G. N. hrang, n. stærk Lyd. — (V)**rang** f. se (V)rong.

(v)„**rang** adj. 1)". A. **vraang(g)'e**, Agder. 5) **vrang**: brunstig; om So. Rom. (Høland, Aurskog). Maaske en Misforstaaelse og Misdannelse af et ældre, endnu i Naboegnen NSmaal. forekommende „vreea", se d.

(v)**ranga** v. a. (ar), vrænge = (v)rengja. Fosn: **rang'**. Røldal: **raanga.**

(V)**ranga** f. = (V)ronga. Hall. Gbr. „Range aa Rette". „Kjøre i Range", faa i Vrangstrube. „Faa i **Vrange**", d. s. Østl.

(V)**rangbeita** f. vrangvis tjevlesyg Person. YHard. — **Rangg-âitle** m. d. s. Hard.

(V)**rangebarke** (kje) m. Vrangstrube. Shl. (Strandebarm og fl.). „Svelja i Raangebarka". — (V)**rangestrupe** m. d. s. ISogn: „I R.-a". Hall.: „E rauk i Rangestrupo".

(V)**ranggjera** f. En som gjør Ondt med

Vilje; En som stifter Fortræd. ISogn. Jf. Ugjera.

(v)ranggjengjen adj. vredent voksen; om Ved. Voss: r-.

(V)ranghake m. vrangvillig Person; Bringler. Shl.: Raangghakje. — **(V)ranghale** m. d. s. Hard. Sogn, Shl.: Rangg- og Raangg-. — **(V)rangghase** m. d. s. Shl.: Raangg-. — **(V)ranghæl** m. d. s. Shl. og Ryf.: Raangghædl.

(V)ranghelse n. omtr = (V)rangbeita. Hard.

(v)ranghøyrd adj. 1) som hører feilagtigt. Ork. Innh. 2) som ikke vil høre. Ork. Innh.: ranghørt.

(v)rangkast v. recip. (ast), være „vrang“ i Ord mod hinanden; sige hinanden Ubehageligheder. Ryf. (Suldal): raangkast (aa—o') og næsten „rungkast“ (u'); jf. ungleg (A.) ɔ: ongleg eller angleg.

(V)rangkjegla f. omtrent = (V)ranghake. ISogn. — **(V)rangkjekſa** f. d. s. Sogn, Nfj. — **(V)rangkjessa** f. d. s. ISogn. — **(V)rangkjevle** n. d. s. ISogn. — I alle Ord: „Rangg-“ el. oftere Raangg- (tildels Raongg-). — **Vrangkjælke** m. d. s. Totn.

Rangl n. noget som optræder ligesom tilfældigt, som slumper, slingrer („sleng'e“) ind; f. Eks. et enkelt lidet Fiskestim. Sfj. Til rangla ɔ: rave, slingre.

Rangl m. lang mager slet voksen Person. Ryf. Jæd. **Rang'lt** m. d. s. Tel. — **Rangla** f. d. s. Ryf. Jf. Rangl n. Benrad; rangla ɔ: rave.

rangla v. n. 1, 1) vakle el. vrikke i Sammenføiningerne; om sammensatte Trækar. Ma. (Bjelland). „Kopp'n (Kistaa) he steie i Soulæ, te han he rangla sunn“. Jf. ragla, rigla; NSv. Diall. rangla ɔ: ragla af maktighet. Eet med rangla 3) og 4) (rave osv.) A. 2) skrante. Smaal. (Borge, Spebberg).

rangla v. n. 2, ringle, klingre. Isl. hringla. Jf. Rang. Ndm. Ramd. Solør. „Rangl' mæ ei Bjill“. Sjelden om stærkere Larm = skrangla. Altsaa: *hrangla. Eet med rangla 2) A. — **Rangl** n. Ringlen. — **Rangl** m. uharmonisk Lydforbindelse = Skrangl. Stjør. Jf. D. Rangle; G. N. hröngl, Tummel.

rangla v. n. 3, forsyne med skruedannede Ringe af forskjellige Farver. Ryf. og fl. Mest brugt om at gjøre en Stav til **Ranglastav** m. = Randastav, Maalastav. Ryf. Og: Rangle-. Altsaa: *hrangla.

(v)„rangla v. = vringla, krangla. Eng. wrangle“. A. Gbr. — **Rangl** n. = Krangl. — **Ranglebukk** m. en Vringler = Kranglar. Sfj. — **Ranglefant** m. d. s. Nhl. og fl. — **Ranglekopp** m. d. s. Romsd.

ranglefør adj. = raklefør. Vestfold. Til rangla, ragla ɔ: rave.

ranglen adj. 1) tynd og usolid voksen, om Folk. Sæt. 2) slingrende, om Vei og andet. Hall. 3) løs i Fugerne. Ma. 4) skranten. Smaal. Til rangla 1,; Rangl m.

ranglutt adj. skranten = ranglen. Smaal.

(v)ranglæsa v. a. 1) se ranglæst A. 2) laase i Baglaas. Ndm.

rangløygd adj. som kaster skjæve (vrede) Blik; ogsaa: skjeløiet. Fosn. Maaske (v)rangl-. Jf. rangøygd.

(V)rangpaale m. vrangvis, vrangvillig Person. Innh.: „Vrangpaali“. — **(V)rangpeis** m. d. s. Udbredt som „Vrangpeis“.

(V)rangrendhosor f. plur. Strømper med Striber af vrang Strikning. STrondh.

(V)rang(v)rida (i') f. vrangviis vrangvillig vringlende Person. Shl. og Nhl.: Raang(g)reea.

(v)rang(v)riden (i') adj. vrangviis, vrangvillig, vringlende. Shl.: raang(g)reeden.

rangsa v. n. (ar), fare rakt og vidt omkring = ranka, ransa; om Folk og Fæ. Sæt. Rbg. Tel. — **rangseleg** og **rangsen** adj. 1). Rbg. Tel. „Ho æ so rangsæ denna Krøyræ, de kann ingjen hept'æ“. 2) ustadig; lunet; vanskelig at komme tilrette med. Hard. I denne Bet. er det maaske deelviis (v)rangsen.

(V)rangsnu m. feilagtig eller uheldig Snoning eller Svingning; særlig: Kurre paa Traad, ogsaa figurl. NGbr.: R.

(v)rangsnudd adj. 1) tvundet den forkeerte Vei. 2) vrangvillig; „vrang“. Hard. Gbr.: r.

(v)rangsnu-utt adj. fuld af uheldige Snoninger; vrangvillig. NGbr. „Vandsissa aa rangsnuaat“, vanskelig og v.

(v)rangstella v. a. indrette forkeert; bringe af Lave. Gbr. Østl. Mest brugt i participn.: **(v)rangstellt**, forkeert indrettet (af Tilskikkelsen); bragt af Lave og dl.

(V)rangstrupe m. = (V)rangebarke. Udbredt: Vrang-.

(V)rangsveig? m. Træets eller Grenenes Bøining under Snee = Bjuga, Raunsveig. Nhl. og Voss (Eks. Ævaanga): „Ra(a)nggsvöyg (svoy) paa Skoo'gjæ“. — **(V)rangsvig?** m. (n.?) d. s. Nhl. (Vrøk): Raanggsvee(g). Sveig og Svig, Bugning. — **(v)rangsveigd** adj. „Skoogjn æ ranggsvöydd“, bøiet osv.; Voss.

(v)rangsvøles adv. = (v)rangsøles; ogsaa bagvendt, forkeert. Vald. (VSlidre): „rangsvølis“. — rangsøla, Dal.; vrangsøles, Vestfold, Nedre Tel. raanggsælt, Shl.

(v)„rangt adv.“ A. „Snu rangt“, tvinde imod Solen = rangsøles)(snu rett. Gbr.

(V)rangtre n. 1) Træ med stærkt vredet Ved. Sogn. 2) vrangvillig Tingest. Sogn.

(V)rangvenda f. = (V)rangtre 2). Ryf.: Raang(g)-.

(V)rangvette n. = (V)rangvenda. Shl.: Raanggvætte.

(v)rangvind adj. tvundet imod Solen, „vrangsøles“; især om Træer hvis skruedannede Vækst gaar „vrangsøles“; deres Ved skal

give det bedste Emne. Modsatt. rettvind. Stjør. — **Rangvindstokk** m. „rangvind“ Bjælke. Stjør.

(V)rangvisa (ii) f. 1) Vrangviisbed, Egensind. Voss: Rangg-. 2) vrangvis Person. Voss.

(v)rangørd adj. vringlende, „vrang“ i Ord. Hard. (Odda, Ullensv. Ulvik): **ranggørte.**

(v)„**rangøygd** adj.“ A. Især om Dyr som bruger at kaste skjæve vrede Blik. Ork. Stjør.

Rank m. 1) tyk Kjæp; tynd Stok. Østl. Trondh. „Veearank“, tynd Stok kun stikket til Brænde. **Ronk** f. d. s. Tel.; usikkert. 2) høi smal Karl. Sæt. **Ronk** (aa) f. høi smal Kvinde. Tel. (Aamotsd. Sellj.; Wille).

ranka v. a. (ar), rokke. NGbr. „'N æ saa toong at ee ikje æ Kar faar aa rangke 'n“. Jf. renka; Sv. Dial. ranka, vackla.

Ranke m. Stabel af Planker lagte ovenpaa hinanden i enkelt Bredde. Hedm.; Ramd.: Rankji; STrondh. (Børsen): Rank. — **Ranke** f. d. s. Rom. Smaal. — **ranka** v. oplægge Planker i Ranke. Østl. Trondh. „Ranke oopp; r. i Hoop“.

Rann m. se Rand. — **Ränne** se Rende n.

(v)ranska v. a. og n. gjennemsee eller rode i noget for at plukke sig ud det bedste; udplukke kræsent. Totn, Vinger, Oslo, Smaal. Vestfold. „**Vranske** Mat'n, Epla“, og „vranske i Mat'n“. Forskjelligt fra „vraka“, hvilket sammesteds er = forskyde. Seer ud som et Sammenglid af vanska (vrage) med det fremmede „vraka“ eller (og) med „rannsaka“. — **Vranske** f. En som „vranskar“; kræsen Person. Smaal.

Rant m. Dagdriver. NGbr. Se ranta.

Rant eller (og) **(V)rant** m. 1) smal Jordryg = Rande. Vald. Hall.: R. 2) Tryne. Sogn (Hafslo, Lustr): R. Jf. Rott, (V)rane, Trant. G. N. rani Tryne. 3) **Vrant** m. Knap el. Ring sat i Trynet for at hindre Rodning = Rane (A.) se d. Ned. Bamle. 4) **Vrant**, Tryneklemme = Vrane. Bamle, Ned. Rbg. **Vranteband** n. d. s. Ma. 5) **Vrant**, vringlende, ordvridende, vrangvillig Person. Bamle, Tel. Rbg. Ned. Ma. Li. I Ma. (Grindeim, Bjell. og fl.) er Vrant mindre ondartet end Vrane. Jf. D. Dial. vrandt, forkeert.

(v)ranta 1) v. a. (ar), anbringe Vrant (4 og 3) paa Svin. Ned. Rbg. „**Vrante** Griis'n“. 2) v. n. vride paa Ord, vringle; ogsaa: handle vredent, være vrangvillig. Li. Ma. Ned. Sæt. Tel. „Han stou o **vranta** mæ dæ“. — **vrantast** v. recip. vride paa hinandens Ord. „Han æ vreisten o ikkji gou o vrantast mæ“. Agder, VTel.

(V)ranta f. Vringler = Vrant. Li.: **Vr. Vrante**, Genetiv el. adj., om det vrangvillige tvære og vringlende; Rbg. Tel. „Ein Vrante Gamp'e“, en vrangvillig og stædig Hest. — **Vrantestykkje** n. Handling fremgaaet af Vredenhed eller Vrangvillighed. Li. — **vranten** adj. 1) vreden; særlig om Ved: med vredne Trevler, vanskelig at kløve. Sæt. „Ain **vranten** Kubbi“. 2) ordvridende, vringlende; = vrang. Agder, VTel. „Ein vranten Gamp“ = Vrante Gamp. — **vranteleg** adj. = vranten 2). Rbg. (Aamlid). Vranten er ingensteds forefundet med Bet. af D. vranten. Overhovedet synes der i disse Ord, Vrant—vranteleg, ikke at være synderlig Indvirkning fra D. vrante, Nt. wranten ɔ: være vranten, Frisisk wrannig (hvordan det end monne være med Fællesskab i Oprindelse).

(v)ranta el. **ranta** v. n. (ar), 1) vandre om uden Maal; gaa og tumle. Shl. Ryf. „Ranta seg burt“. 2) = driva Drant. NGbr. — **Rant** m. En som rantar. — — **ranten** adj. tilbøielig til at ranta, eller til **Ranting** f. Jf. ransa, (v)rana; Sv. Diall. rannta, onyttigt springa omkring; D. Dial. vratte = vralte.

„**Rante** m.“ A. 2) Jordryg = Rande. Tel.

rantla, Rantlestav se randla.

Ranurd f. smaastenet „Urd“, som jævnlig strider ud. Til Ran ɔ: Run. YRamd.

„**rapa** v. n. (ar), 1, stride ud, styrte ned“. A. Sæt. VAgder. „Dæ rapa ingjen Hast, dæ stænn ingjæ gamaal Kjedding fast“; Ma. 2) **rapa ned**, nedkomme. Rbg. (Sæt. og fl.). 3) lade Munden løbe; snakke løst. Ryf. og Jæd. mest: **raba.** Se Rape.

„**rapa** v. n. (ar), 2, ræbe“. A. **roba**, Li. **raap(p)a**, Helg.

rapa v. a. (ar), samle i uordnet Hob, Rape; rive sammen. Shl. (Etne). „Rapa i Hoop“. Vel væs. eet med rapa 1, G. N. hrapa fremskynde; Nt. rapen, T. raffen ɔ: gribe raskt. Jf. rappa.

rapande adv. I „r. galen“, ravgal. Berg.

Rape m. 1, lang rask og usammenhængende Tale; vidtløftigt Snak. „Ein lang'e Rabe“. Rog. Til rapa 1.

Rape m. 2, Hop af Skrammel; f. Eks. Flyttegods. Shl. Ryf. Røldal, Jæd. Li. „Rap' aa Skrap“. „Faa mæ deg Ra'ben din!“ — **Rapaloft** n. Skrammel-Loft, Pulterkammer. Shl.—Li. (Staar nær Rape 1., om ikke netop eet).

„**Rape** m. Dvergebirk“. A. **Grabe** VAgder (Fritzner under hrapi). Se rama, grama, Avram, Avgramma.

rapla v. n. (ar), 1) klapre let, som naar Erter falder paa en Næver. Innh. 2) plapre. Innh. STrondh. „Rappl' oopp Leksa“. „Du raple dæ 't a a“. Jf. Rapp, et Rap.

Rapp m.? = Rapp n. „Paa Rapp'n“. Ndm.

rappa v. rapse, snappe. Hall. (Gol). „Rappe mæ see“. Jf. rap(p)a. — **rapsa** se raffa.

rarleg adj. noget „rar“ (prægtig). Voss.

„**Ras** n. 1“, A. 2) Ku'ee æ paa Ra'see“, Koen er i Brunst. NGbr. 3) det Udgledne; Skred. Vald. og fl. „Steinras“

ras adj. vild, tumlende. Ndm.

„rasa v. n. 1) glide ud, styrte ud". A. Gul.: raasaa, „r. nee". „Han slo bærre saa dæ raass oomkring'n", dryssede; maaske dog af rosa (= rysja). „2) støie; tumle". A. NTrondh.: raasaa. „Faaraa aa r.". „R. dæ 'taa sæ(g)" el. „fraa sæ" = riva fraa seg (Arbeide). 3) „raasaa paa", komme ved et Tilfælde paa, el. op i, falde paa. Fosn. „D'æ bæsst aa ha dæ, oom 'n skull' raasaa paa aa bruuk' dæ". — Raasaabaal m. braskende og larmende Person. Gbr. — Raasaakopp m. = Rivar. Innh. — raasaasam adj. støiende, tumlende. Gul. Innh.

rasa v. a. 1) skrubbe Huden af = hudrasa. Sdm. (Vanylven). 2) = skrapa Kjøtrosa. Tel. Se Ras, rasa (Skjel), A. 3) feie el. rense et Rør. Land, Totn, Hedm. „Rasa Piipa". Piperasar m. Se rosa (o') 1.

Rasayrda f. = Ranurd. SØsterd.: -ole.

Ras-el (ee) n. støiende Lune. Tel. (Selljor).

rask adj. ikke kræsen = rasken. Hall.

raska v. a. (ar), snappe, rapse = rappa. Smaal. Follo. „Raske te(l) sei". Til rask.

rasken (kj) adj. 1) rask kvik og behændig. Innh. 2) flink til at gramse til sig; om sig. Nordl. og fl. 3) ukræsen = rask, uvand; flink til at „raska i seg". Nhl. YSogn.

raskleg adj. noget rask; hurtig. Tel. Røldal.

Rasl n. Afsats i en Bjergside. Vald. (Vang).

[Rasl m. Raskhed og Energi; militær „Appel". Tel. Busk. og fl. Vel fra Ekserserpladsen.

rasla v. n. 1) styrte ned med vedvarende Bragen = ramla. Hall. (Aal). „E høyrde dæ rahla uppi Bærgo". 2) lade Munden løbe = rapa. Hard. (Ullensvang): rasla. Hall. (Gol): rasle og rahle. — Rasl n. og Rasling f. = Raml. Hall.: hl. — Til rasa.

rasma v. n. glide op, løses op = rakna 2). Gul. (Holt.). „Dæ rasma i Sømm'n".

?Rasp m. Ramse = Regla. ISogn.

raspa v. ramse = regla. ISogn.

raspall adj. tilbøielig til at raspa ɔ: raspe, skrubbe, bearbeide med en hvass og rap Tunge; se Rosp. Sæt. Ma. og VTel., mest raspaal.

Raspand n. Ryk = Raspan. Hall. Raspann, Totn. „Du kann kjøre dæ i eitt R.".

raspe- i Sammenss. = rav-, riv-, rispe-. F. Eks. raspe-galen, Tel. og fl. Og raspende (-ande), Hall. og fl.

Rassball m. Arsbalde. — Rasshol (o') n. Anus. — Rasstarm m. Endetarm. — Rassende m. 1) = Rasstarm. 2) = Rass. NGbr.

„rassa v. n. (ar), 1) søite". A. Især ofte: „risse o rasse". Tel. „2) sladre, vaase". A. Tel. „Rasse o rs". — Rassekrok m. Barn som plager ved Støi og Overhæng. Tel.

Rast f. (og m.) kratbevokset Jordryg. Ndm. (Aure, Halse, Tingvoll). „Lyngrast, Skograst; Haugrast". Jf. flg. og Rust.

„Rast f. 2, Rad, Række". A. Sogn og Hall. særlig: „ài Rast mæ Stäen, Stäenrast" (i en Muur); Jæd. og Dal. især om: Række Reg henad en Ager. „I Rast'e", i Rad; Sogn, Sfj. Sdm. Shl. 2) toppet Skumstribe der hvor Strøm kantes af Vand med en anden Bevægelse. Shl. Nhl. „Ströumrast". Jf. Røst f. 1,; G N. röst.

?Rast n. Brunst = Ras. NGbr. (Lom).

rasta v. n. (ar), streife om. Vald. (SAurdal). „Raste ikring". „Eit Skøyarføstre æ nute aa rasta".

Rastestein m. Mærkesteen for Hvileplads. Sæt.

„Rat n." A. Gbr. Rbg. 2) usselt Dyr. Helg.

„rata v. a. vrage, kaste bort". A. Ringerike, Tel. „Eg hev maatt rata Jooreplí bort paa Kræturi", spilde, anvende ødselt; Selljor. raataa, NGbr. (Lom); rate paa dadle, anke over, NGbr. (Lom, Vaagaa).

rata v. n. (ar), 1) styrte nedad glidende. Sogn (Aurland). „Stäen'n rata ni'itte Bergje". „Han kom ratande ni'itte Bergje, ee tænkte han hadde slegje see spint i Hel". 2) falde op i, støde paa. Rbg. „Rate Ska'i". G. N. hrata, rata falde omkuld, falde op i.

rata av v. gaa spildt; Tel. Se ratast 2).

rata seg v. n. (ar), gaa uheldigt eller fortrædeligt; mislykkes. Rbg. (Evje). „De rate seg so for meg". Jf. Rate m., rata adj.

ratast v. n. (og a.) (ast), 1, tilstøde, træffe. Næsten altid med præp. (a)at. Ma. (Grindheim, Bjelland, Lauvdal, Øyslebø). „Alti ska e(i)kko vundt ratast at hann". „Altfourt ska dæ radast ekko a d 'an", eller „paa han"; Lauvdal. Sjelden: „alti ska dæ radast hann noge", Li. (Kvin?). Jf. G. N. (h)rata støde paa, vederfares noget, Isl. (h)ratask forefindes og bl.

ratast v. n. (ast), 2, gaa spildt efterhaanden; minke ved stadig Spilde; opslides, hentæres. Altid med „av", „burt (bort)" eller „ut". Agder, Rbg. Tel. „Bruke hev rata s(t) av i alle Fossane", Tømmeret osv. „Dæ kjæme bara te radast bort, saa æen seer'e kje noge Sta i dæ". Ma. Li. Hører vel nærmere til Rat n., Rate m., end til rata vrage.

Rata-taska f. daarligt Kvindfolk. Helg. (Dønnes, Vindal). — Rata-ungje m. slemt Barn. Helg. (Mo). Flere andre Sammenss. med Rata-. Helg. Til Rate m.

Rate m. 1) Dynge af Skrammel, „Rat". Nfj. (Breimn, Stryn). „Ein heil'e Rate". G. N. hrati Skrammel. 2) en ussel, daarlig næret Figur; et Vrag af et Husdyr; især et elendigt Faar. VAgder, Dal. Jæd.

Rat-el (ee) n. et ondt Lune. Ogsaa: øieblikkelig Ophidselse, støiende Lune = Rasel. Tel. (Bø). „Han æ paa (i) eit svært Rateel".

„raten adj. slet, daarlig". A. Sæt. Dal. Jæd. „A(it) rate Tingg", end ond Tingest, noget ondt; Sæt. I Jæd. og Dal. raden

(ra(t)den) og oftere rada, men Flertal ratne. 2) ringe, daarlig. Innh. „Ein ratin Veg".

Rateskap m. Skrammel = Rat. SætV.

rateslig adj. = ratleg. Ma.

Ratesmolog (o', o') n. et usselt Faar; især et „Vaarsrak" af et Faar. Rbg.? Radasmaalaag, Ryf. Jæd.; Radesmalu, -o, -au, Ma. (Holum, Audndal, Halsaa); Radesmalung, Ma. (Holum).

„**ratla** v. n. slakke, slentre afsted". A. Shl. rasla; Li. (Eikin). „Me rusla o rasla, me gje okke Stunnen". „Rasla o Sta'e". 2) gaa smaat og usikkert, som Børn der lærer at gaa. Stjør.: rahl'. 2) „rasla tee", strække netop til. Li. (Eikin). — Til G. N. rata færdes, Got. vraton?

Ratleradl n. løst Snak. Hard. (Røldal).

Ratur n. og m. 1) n. usselt Dyr; Kræ. Ryf. 2) n. og m. slem ondskabsfuld skadefro Person. Ryf. Jæd. og Dal.: Rat'uur og Rad-. „Eit Ratuur te Kjering". Jf. Ur.

ra-u se radig.

„**raud**" A. röug'e, Shl. Ryf. osv. som daud.

Raudaal m. Slimaal, Myxine. Ndm.

raudbraassen adj. fyldig og rød over hele Ansigtet; florid; omtrent = braasseleg. Se Braassa. SætV.: raubraassen, med langt aa og langt S; Dal. og Ma.: röubraassen (og räu-), med kort aa; sjeldnere: -braasen.

„**raudblakk** adj." A. kun om Heste som er rødblakkede over det Hele, uden den mørke Stribe langs Rygraden og omkring Benene. Li. (Eikin). Ogsaa: samblakk.

Rauddaam m. svag rød Farve. Ma.

„**Raude** m. Rødhed". A. Roe (o'—ö), Gul.

Raudemor m. = Innrote. Nfj. Se Raudmor.

Raudfena f. liden græsløs Sump med rødbrun Jord. Hall.: Raufeenu. Jf. Svartfenu.

„**Raudfjødring**". A. Gbr. -fjæring, Smaal.

Raudga? f. 1) Fiskeblod. SHelg. (Bindal): Raagg'. Hertil: raagg' v. a. berøve Fisk Blodet: „raagg' Kveitaa". 2) Raugga, Fiskens Urinorgan langsad Rygraden. Helg. (Brønnøy). Raaggstuuv m. d. s. Bindal.

Raudhæring m. en Rødhaaret. Ryf. NGbr.

Raudkamb m. et Slags „Raudaat". Li.

Raudkaal m. = Mysesmør. SætV.

„**raudleitt** adj." A. röudleiden, Dal. (Hæst.).

„**Raudlus** f." A. Röue-Gudmund m. Ryf.

raudmosen (oo) adj. rødlig; om Sky. Hall.

raudmosen (oo) adj. 1) hed rød og lidt opsvulmet i Ansigtet, som efter Drik el. Anstrængelse; echaufferet. Sfj. Nfj. „Sveitt aa raumoosen". „Raumoosen i Au(g)a". 2) rødmusset. Nfj. Nhl. Jf. mosen. Ogsaa: raumoosa Nfj. „R. Eple".

„**Raudmyrja** f. 1) = Raudmor. Ryf. 2) Rust paa Korn. Ryf. Ogsaa: Røyda.

Raudnad m. Rødhed; især Skyens. Namd. Strinda: Röuna.

„**raudna** v. rødme". A. Li.: raudna (öu og æu).

Raudnebba f. 1) = Raudnebb. Ryf. 2) Hun af Labrus m. Ryf. Røsnække f. d. s. Red.

Raudrust f. rød Rust paa Korn = Røyda. Ryf. Ogsaa: Rauros (o'); hvor?

raudplustren (uu) adj. rød og lidt opsvulmet i Ansigtet. Ma. (Bjell. Holum). Jf. plusen.

Raudsaur m. rødstilket „Saur"; se d. Rbg.

raudskaututt adj. med rødt Hoved; se skaututt.

Raudskjurte og -skyrte f. = Raudskjor. Vald.

Raudskult m. Rødskalle. Vestfold (Borro).

Raudspord m. Rødhale, rødhalet Fisk; a) Seid i første Aar. Ndm. (Halse, Tingv.): Räuspoor. b) Hau af Røyder? Ndm.

Raudspording m. = Raudspord 1). Ndm.

Raudstut (uu) m. Hun til „Blaagume". Sogn.

Raudtrost m. en Drossel, Turdus iliacus. Oslo. — Raudvæng m. d. s. Ndm. Vestfold og fl. — Raud-ur m. Rødfisk. NGbr.

Raudtupp m. Rødkløver. Oslo.

Raugga se Raudga.

Rauhank m. Fisker uden Fangst. NGbr.

„**Rauk** n." A. Om Stak af Løv. Sogn (Aurland, Hafslo). Rauke m. = Rauk. Nordl. 2) Flok af Pak. Follo, Smaal.

Rauka n. = Rauk(an), A. Helg. Salten.

Rauka f. = Røys. Innh. (Beitstad): Röuk'.

„**rauka** v. a." A. Follo, Smaal. Helg.

Rauke m. 1) Høi hyppet op om Kartofler. Tel. (Rauland, Laardal). 2) se Rauk.

raukeleg adj. lig en Rauk. Tel. (Sellj. Kv.).

raukhalsa adj. om Hest med stærkt krummet Hals; kneisende. Hall.: -hælsa.

Rauklading f. Opsætning i „Rauk". Sogn.

Rauknaa? et Ugræs i Ageren. Tel. Rbg.

(**v)raula** v. n. (ar); straale; synge straalende. Hard. Shl. og Dal.: r; Li. (Eikin): vraula og braula, se d. Jf. raala, Sv. vråla.

raula v. n. (ar), 1) gaa møisomt; til Nød mægte at gaa; gaa sagte = raala, rjaala, tusla. Nfj. (Eid, Honndal), Sdm. (Vanylven og fl.). „Raule aa rakse"; Sdm. „Eg sjeer noke raula burti Fjell'a". „Me raula paa Foot'aa = kreke". „Me raula mæ dæ gamle". Nfj. (Eid). 2) være oppe altfor tidlig om Morgenen i søvnig og lidet udrettende Virksomhed; omtrent = graala. Ryf. Shl.

rauma v. n. (ar), blæse svagt, saa Vandet kruser sig; særlig om svag „Dalvind". Ogsaa om Vandet: kruse sig under svag Vind. Sdm. Romsd. — „Rauma f." A. 2) en svag Vind, Luftning som kruser Vand; „= ei fiin Græle"; mest: svag „Dalvind". Sdm. (Hjørungfjord, Sande, Ulvsten, Vanylven, Volden og fl.), Romsd. (Vestnes, Eid). 3) et Stykke Vandflade som er svagt kruset = Kvera. Romsd. (Vestnes). — A. „Blæs 'an hart idag?" — B. „Aa nei, d'æ berre ei liita Räume; d'æ so vidt dæ räuma aavr; d'æ aavr-räuma". „Dæ räuma aa blæse = dæ krita aa blæse". „Dæ räuma unda Elvinne". „Ei Skjelleräume". — Jf. G. N. hraumi en Usling (En som kry-

ber sammen, krymper sig? sml. krauma, G. N. krauma; Bet. af kvera kvidra osv.); raumskask?

raumska v. (ar). **röunska**, Hard. (Ullensv. Ulvik, Kvamm); **röuska**, Nhl. (A.), Røldal; **runska** (roonska?), Hard. (Kvamm); **rumske**(u'), Rbg. (Evje, Sæt.), Ma. (Finnsland), se d. Hedder ogsaa: roomsa A., Romsd. Ndm. Ork. Gul. Innh. Namd. NGbr. Oftest reflexivt, med „seg" el. „paa seg" el. „i seg". Bet.: røre paa sig: a) i Søvne uden at vaagne (Gbr. og fl.); b) i Søvne straks før man vaagner eller op fra Søvnen; vaagne halvt. c) vaagne og reise sig (sjeldnere). „Röunska (pao) seg i Svev'n", Hard. „Röuska paa seg", Røldal. „Du fær sjao o r(ö)unska pao deg nou", Hard. „Eg ska roüska mæ 'an", ruske i ham, Hard. „Han roomsa see i Sömna"; Sdm. Trondh. „Ho roomsa paa see"; Romsd. „Rumske paa seg". Rbg. Ma. — Ogsaa: „roomsas(t) mæ sæg", vaagne halvt, Trondh. (Verdal og m. fl.). G. N. raumska bevæge sig i Opvaagnen, Isl. raumskask og rumskask, sove uroligt. — **röunskjen** adj. halvvaagen. Hard. Og: **runskjen**, Hard. Og: roomsen se d.

Raun. „Röun'a", er Navnet paa en stenet Holme ved Stranden af Lista. „Röud'n" (Jæd.) eller „Röun'n" (Dal.) er Navne paa stenede Banker udfor Ogna og Haa paa Jæd. „Kvælbei-Röud'n". Jf. G. N. hraun, n. Steendynge, Steengrund.

„**Raun** m. Røn". A. **Raangn**, Gbr. f., Østl. Trondh. Sfj. og fl. (som Kaangn for Kaun, Baangn(e) for Bauna, Bængn for Bein); **Röngn** Nedre Tel.; **Römn** Ned. (Dybvaag); omtr. **Raaon** f. VAgder; **Roun'e** VTel. (Vinje—Seljor). — **Raanelouv** (og Raaonelouv? som sjaaonde af sjou 7) VTel. (Vinje; Mo?). — **Raangnebryk** (ø) n. Rønnekrat. Sfj. Se Bruk. — **Röunebærlog** (o') m. Hard.

Raus f. = Røys. Namd. Hedm. „Steinrous". 2) Dynge, overh. „E(i) he(i)l Röus me Kake". Røros.

Raus m. 1) Fremstyrtning; voldsom og uordentlig Skynding. Agder, Tel. „De gjekk i ein Raus". 2) Slumpetræf; Slumperegning, Slump. Ndm. Trondh. Helg. og fl. „Paa ein Röus". Ogsaa n. Se rausa. Jf. Rus, rusa. — **raus** adj. se rausa.

Raus n. Udstyrtning, Skred. Nhl. Se rausa.

rausa v. n. (ar), 1) styrte frem, sætte afsted; styrte ned; styrte paa Hovedet. Agder, Nhl. Sdm. Romsd. Ndm. Trondh. Helg. „Rause unda Vind'a", Sdm. „Dæ röusa stoore Röus mæ Steidn"; Nhl. „Rausa nee". „Lat rausa!" lad det staa til! „Vatne räusa yve Stæmm'n"; Ma. 2) blive vippet; komme til kort; falde omkuld (igjennem); = rjuka. Ndm. Trondh. Romsd. „Han räusa paa den Handln". „Han räusa paa dæ", faldt igjennem ved Prøven i det. 3) v. a. lade styrte, lade det staa til, lade det gaa paa Slump; styrte; kaste uordentligt. Shl. Nhl. VAgder, Namd. „Röusa uut Veed'n, Timr'e". „Räusa upp Kodne". „Han räusa seg fram sum han kann". 4) danne en stor Dynge, optage (for) meget Rum; rage høit op = risa: om Halm og andre løse Ting. VNed. ØMa. (Finnsland og fl.). Og: rosa (o') og røysa; se d. 5) overdrive. Trondh. G. N. rausa prate. Jf. rusa. — **Rausar** m. En som „rausar"; uvorn Arbeider, Slumpeskytte osv. Helg. Sdm. og fl. — **rausen** adj. tilbøielig til at „rausa" (især 3). **raus** adj. d. s. „Ein Rause-Kar", En som er rausen; Li. Og „Rause Kar", Agder. — **rausutt** adj. = rausen. Helg.: röusaat. Se rausa, A.

Rausnarstykke n. Gjerning man har Ære af; Storværk, Bedrift. Nfj. Sfj. I Formerne: **Räusnastykkje**, Olden, Gloppen; **Røysna-**, Honndal, Førde; **Rösna-**, IDale. „Han gjoore da paa Røysnastykkje", han gjorde det for at vise sig. — **Rausnarverk** n. d. s. Ndm. (Tingvoll): **Røsnaværk**. Jf. Røysn. G. N. rausnarverk. — („Raustnad m. Gavmildhed", hos Christie, er maaske fremkommet af Genetiven Rausna(r) i disse to Ord).

„**Raust** n. Tagreisning". A. „Bratt R.", spidsvinklet Gavl (Tag); „flatt R.", stumpvinklet Gavl; Nhl. Dal. „Stourt R." = bratt R. Ma. Ned. 2) den øvre Møllestens Løftning op imod Midten (Øiet). „Bratt R.; stourt R."; Ma. 3) Forskjellen mellem et Kars største og mindste Vidde; mest i Vandaraust og Gjerdaraust; Nhl.

Raust m. (Fl. ar), stærkt Raab. Tel. (Grungedal, Vinje, Moland). „Han gav uut ein har'e Roust'e". Ogsaa f. med Fl. „Roustir"; Tel. (Eidsborg?). G. N. raust, f. Stemme. — **rausta** v. n. (ar), raabe høit; skraale. Tel. (Gr. Mol.). „De va spaatt Stoore-Guut, at etti han va dø'e sille han kaama te rouste tri Bændur paa sin beste Been'e; o soom Fa'l æ Gaangg va uppi Fjødd'i, høyrd'n tri Roustar"; Grungedal. „Houstvindn tuutar o roustar"; Moland. Synes forskjelligt fra rausta v. n., A. Raust og rausta er ikke meget brugte.

„**raust** adj. 1) graadig". A. Ville. Særlig: som behøver megen Mad. Tel. (Kvitseid, Seljor, Grandsherad): **rost** og **rosten** (o'). „Rost te eta". „2) generøs". A. Nfj. 4) om Møllesteen med stort el. bratt „Raust". „Kvednaa æ röust'e", høi el. tyk paa Midten. Ma. (Holum, Finnsl.). Se rausta adj.

rausta v. n. (ar), 1) om Hustag og Kvern: stige brat op, have „bratt (stort) Raust" = risa. Li. „Togaa röusta for møgje". 2) om Viddeforskjellen i Kar. Nhl. „Kopp'n röustar for møkje", dens Form afviger for meget fra den hule Cylinder. — **rausta**

adj. el. part. „Kopp'n, Kvedn'æ, Tokaa æ for mykje (bratt) rausta", for „liite rausta". VAgder, Rog. Sæt.

rausta seg v. (ar), udruste sig. Sfj. Opfattes som gjøre sig „raust", men er vel ialfald fremvirket af D.-T. ruste.

Rauststova f. Huus af kun eet Stokværk. Røros: Röſ(t)stugu.

Rauva(r)lykjel m. om Barn som hænger i Mors Skjørter; i Spøg.

rauva(r)saar adj. 1) øm i Bagdelen; f. Ex. efter Roen. Ndm. 2) skuffet; = flat. Ndm. — Röſföl ɔ: Rauvhol. Innh.

rav-, i Sammenss. = rava, fuldkommen. **Rav-beist** n. Ned. **Raf-fant** m. Ma. (Øyslebø). **rav-ille** adv. Tel. **Rav-slarv** m. Sæt. og fl. **ravdylja** v. Sæt. Jf. flgg.

Rav n. Gramsen, Riven til sig; raskt Greb paa Slump; Griben af den usikre Leilighed. Trondh. Romsd. „D'æ skøyti (et Slumpetræf) mæ Fiskja, d'æ bærre Rav'e aa saa 'ti naa". Til rava v.

Rav m. En som „rava(r)" 2); se d. Romsd.

rava v. n. og a. 1) gramse, rive (til sig); rapse; = harva, rabba, rassa, ravla. Namd. Helg. og fl. „Rava aat seg". „Rava i Hoop". 2) arbeide skjødesløst og med Hast = harva, rassa; mere upaalideligt i Resultatet end riva (ifraa seg). Helg. Namd. Fosn, Ndm. Romsd. raavaa, Trondh. Østerd. „Rava ifraa seg; rava i Hoop". 3) „rava paa", løbe sandseløst afsted, tumle fremad = harva. Tel. (Vinje og fl.). — **Ravar** m. = Rav m. Trondh.

Ravadøle m. En som „ravar" (foreg.) Arbeidet fra sig. NØsterd.: Raavaadøle.

Ravagard m. liden ussel Gaard; til Rave, Pjalt. Trondh. (Strinda og fl.): Raavaagaal.

Ravahol n. uordentligt Sted. Trondh.: aa.

Raval m. En som „ravlar": Brøvler; Tumler. VTel. Nordl. Ravaal(e), VTel. (Mol.), Rbg.

Ravalkopp m. en løs og let Person. Senja.

Raval(l) m. = Krekling. Fosn, Ork.

ravalsk adj. ustyrlig. Sogn. Se Raball.

Ravaryte n. ubændig, ubehøvlet Person. Hard.

ravdylja v. dølge fuldstændig? Sæt. „Han lᵘyge o ravdyle o laugstar Foᵘkk". Se rav.

Rave m. 1) En som „ravar": en hensynsløs og voldsom Karl som er meget om sig. Namd. Innh. Ndm. Overalt „Ravi (el. -e)", uden Tiljævning, mens „Rave", Pjalt, i Tiljævningsegnene for det meste har aa. 2) en uanseelig Karl, som viser sig meget dygtigere end det Ydre antyder. Ndm. og fl. Rave staar nærmest rava v., men er i Bet. 2 paavirket af flg. — **Ravhy** m. = Rave 1). Stjør.

„**Rave** m. Pjalt". A. Især: en meget lang Pjalt, Strimmel. Innh. Ndm. og Romsd.: Rav(v)i og -e; Fosn: Rav(v)a; NØsterd. og SØTrondh.: Raav(v)aa (Fl. Raavaa-a); Stjør. og fl.: Raaw(gh)aa, Raag(h)aa. „Riive Skjurtaa i Rava", Romsd., „i Ravia", Innh. „Skinnraavaa", STrondh. „Fellraavaa", ussel Feld, NØsterd. „Garrave". „Joor-raavaa", et ringe Markstykke; Innh. „Uutraavaa", fjerntliggende ringe Markstykke; „Avraag(h)aa", d. s. Innh. „Myr-raag(h)aa", Innh. „Sköuwhraagaa", NØsterd. 2) Stymper, Pjalt af en Person = Larv. I denne Bet. altid „Ravi"; Trondh. — Den yngre Slægt bruger mest „Ravi" for alle Bett., ligesom „Hani"; den ældre mest Tiljævningsformerne for Bet. 1).

raven adj. pjaltet; elendig, ussel. Innh. „Ein raven Bæg".

Ravgryn n. og f. lang Ramse, lang Lekse (Historie). Trondh. Vel: Suppe paa Rav, G. N. rafr. — **Ravhy** se Rave.

Ravl n. 1) det at „ravla" flg. Særlig: Fortumlethed, Ørhed = Harvle. VTel. „Eg hae so voonde Stoondir, eg floug i Ravle, i Halvravle"; ubestemt Dativ af Ravl eller af Ravle. 2) En som gjerne „ravlar". Tel.

„**ravla** v. n. 1) pludre, vrøvle". A. Nordl. NTrondh. Ndm. Sdm. Voss, Jæd. Rbg. Tel. Num. „2) sluske; skrive hastigt". A. Voss, Tel. Trondh. „Ravla o skriiva". Hedder: roovl, Fosn; rool(e), Selbu, Innh. 4) skrabe eller gramse, sammen el. til sig; særlig: skrabe sammen Foder (Hø og Løv) efter den eg. Høstning. Nordl. Namd. „Ravlemark". 5) tumle afsted uden Herredømme over sine Bevægelser; tumle = harvla. V- og ØTel. Jf. rava. „Ravle paa". „Ravle fram igjænom". „Ravle i Vænde". — **ravlen** adj. tilbøielig til at ravla (pludre, sluske, gramse til sig osv.).

Ravle m. Pludrer, Brøvler, Tumler = Raval. Tel. — **Ravlekall** m. d. s. Tel. — **Ravldall** m. d. s. („Dall" fuld af Ravl n.); Ndm. — **Ravlkopp** m. d. s. SGbr. En som fortæller usammenhængende. Nordl.

Ravle m. en kort liden Valse af Træ = Kavle. NVestfold (Hov). **Ravling** m. d. s. NVestfold. **Røvling** m. d. s. SVestfold (Tjølling). Jf. Revle. — **Ravle** n. se Revle.

Ravl(e)slaatt(a) f. = Ravlemark. Ndm.

Ravremsa f. en lang vrøvlet Historie = Ravgryn, Heimløysa. Tel. (Raul.). Ogsaa: **Revaræmse** (e') f. lang Historie anlagt paa at vinde Tid; Tel. (Selljor). Begge tør være Omdannelser af Reverens(a), det sidste med Tanke paa (Rævens Forhold i) Eventyrene.

Ravsmat m. = Rav m. (af Kveita). Helg.

ravutt adj. 1) pjaltet, laset. Trondh. og Ndm.: ravaat (maaske ogsaa „raavaa-aat", ligesom „raasslaagaa-aat"). 2) skjødesløs; hensynsløs, slusket osv., lig en „Rave". Trondh. Ndm. raviaat, Innh.

Ravvilla? en kaad snakkesalig og uvorn Nar; et „Spektakel". Hard. og Shl.: Ravidla. — **Ravidling** m. d. s. Hard.

Raa f. Jernspaan. Rom. Smaal. Se Ro.

„**Raa** f. 1) tyk Stang". A. **Raan** Agder, VTel. (Treungen). Flertal: **Ræ** og **Ræ'ar** Sæt. og VTel.; **Ræ'na(r)** VTel. Rbg. Ma.; **Ræd'na** VAgder. Bestemt: **Ræ'ne, Ræ'ane, Ræ'nan(e), Ræd'nan.** Og: **Roo,** bestemt **Roo'a,** Fl. **Roo'e,** Strinda, Fosn. Og: **Roo'e** Gul. Røros; **Roo',** best. **Roo'a,** Fl. **Roo'aa,** Innh. (Stjør. Indr. og fl.); **Røe** Gul. (Holt.). „Gar-roo, Höu-roo; Hesje-rove, -roo, -røe; Angelrøe".

raa adj. lad, doven. Østerd. NGbr. (Lom). **Raanaut** n. og **Raaslode** (-slovee) m. lad Slyngel. Meddelt.

raa adj. vel og kraftigt udviklet = frodug. Gbr. (Lesja, Dovre, Lom). „Kuee æ raa".

Raa m., **-band, -bendel** se Rjaa.

„**raa-a** v." A. „raoa seg ᵉut pao Revadn"; Sogn. — „**raabarka** v." A. Se mosfbarka.

Raabeite n. blød Deig. Vald. (ØSlidre).

raablaut adj. raa og myg, som nys afflaaet Hud. Hall. Christie. G. N. hráblautr.

Raabløyta f. 1) „raablaut" Tilstand. Hall. 2) kjælen Person som intet duer. Li. (Bakka, Fjotland); Wille: kvindagtigt Menneske.

raaborgen (gj) adj. = raaberga. Tel. (Sellj. Kvitseid, Rauland, Skafsaa; Wille); Østl.

raabruka (u') v. a. „r. ein Gar(d)", dyrke en Gaard saaledes at man anvender de fugtige Partier til Ager. **Raabruk** n. slig Dyrkning. Sæt.

Raabygd f. afsides liggende Bygd, Bygd som ligger i en „Raa", „Ro", G. N. rá, ró. Gul. (Singsaas): **Raabyjd.** Jf. Rá-byggja skipreidi, Afdale i Verdalen og i Vestfold; Rábyggjalag og Ró- i Agder.

„**Raad** f. Raad, Anslag". A. „Taa dæ mæ Raa'n", tage Tingene med Betænksomhed. Gbr. (Øyer). „Vera i Raa", være i Beraad, ikke enig med sig selv. Rbg. Ma. „Vara i Raa'n", d. s. Øyer. „I Raa'n mæ ein", i Overlægning med En; Trondh.

„**raada** v." A. „raa oor", komme sig osv. = raada vid seg; Jæd. Sogn.

raadast v. „raast mæ (atte)" = raada vid seg. Li. (Eikin).

Raadaa se Rode. **raadaa, raada** se roda.

Raaddag m. Herredømme; Magt over. SætV. Ma. (Aaserall). „Faa Raaddage yvi", faa Bugt med = raada med. „Han heve R. yve adde Laand".

Raaddom m. Raadighed. NGbr. (Vaagaa).

„**raaddrjug** adj." A. raoadrjuge, Hard.

Raa-del (ee) m. = Raadeile. NGbr. (Lom).

raadeleg adj. mulig. Ma. og Vestf.: raadeli(g); SGbr.: **raale.** Til Raad 4).

„**raaden** adj. stedt". A. „Da vart dæ raae!" da stod man der net! Gbr.

Raadevelde n. Herredømme; Kommando. Nhl. (Eksingadal): **Raa-avelde.**

raadig adj. 1) „raadig(e)" som har Raadighed over, raadig over, myndig over; ogsaa: som har Indflydelse. Hall. Hard. Tel. Ma. og fl. „Han ville bli seg raadig"; Ma. 2) „raadi", mulig = raadeleg. Vestf. Oslo, Hadeland. „D'er 'nte raadi aa kaam(m)a vopp Bakken". 3) „raa'ige" som vil herske, „raada" = raadrikjen. Tel. (Vinje). 4) „raa'ig", flink til at finde Raad og give Raad. Tel. (Sellj.). **raadog** d. s. NGbr.; **raa'ug** d. s. Hall. Se A. — „raadig" og „raa'ig" kan findes paa samme Sted (f. Eks. Selljor i Tel.), hvert med sin Bet.

„**raadlaus** adj." A. **raadlôus,** Ryf. Dal. og fl. 4) umedgjørlig, som der ingen Udvei, „Raad", er med; som ikke lader sig haandtere; uovervindelig („umulig"). Ork. (Meddal): **raalôus;** Ork. (Rennbu) og NØsterd.: **raalos** (o'—ŏ).

raadleg adj. betænksom, forsigtig; særlig: sparsommelig. Helg. (Vefsn): raa-. — **raale** adv. med Omtanke, forsigtigt = i Make. A. Østerd. Gbr. Ndm. Jf. dog raala.

raadleggja v. a. raade, tilraade. Ndm. (Tingvoll). „Kann du kje raalejja me tee dessa?" G. N. rádleggja.

„**raadrik** adj. 2) herskesyg". A. Nfj. (Breimn), Ryf. Dal. Ma. (Holum), SætV.: raa-. 3) selvraadig. SætV. — **raa(d)riikjen** adj. egenmægtig. A. Nfj. (Gloppen), Ndm. Sfj. 2) ustyrlig, stridig. Ndm. ISogn.

Raadrikjeskap m. Egenmægtighed. Ryf.: Raa-.

Raadrikjing m. herskesyg Person. Nfj. (Innvik): Raa-.

Raadrum n. Raaderum. NGbr. Røros: Raa-.

Raadsbumba f. selvraadig og herskesyg Kvinde. Hard. (Kvamm): **Raoss-.** — **Raossrumba** f. d. s. Hard. (Odda, Ulvik).

Raadskar m. = Raadsdreng. NGbr.

Raadsl f. Raadighed. Hall. „Du har no Raadslee (h)jaa dee daa", du kan nu gjøre som du vil.

raadslaast v. recip. raadslaa med hverandre. Ma. (Grind.): **raaslaast, slæst, sloᵘst, sleiest.**

raadsløg adj. som ved at finde Udveie. Østerd.: **raasslø(j).**

„**Raadsmann** m." A. 3) Forpagter. Hard.

Raadsrumba f. se R.-bumba.

raadsterk adj. herskesyg. Ndm.: raa-.

raadstinn adj. trodsig, stridig. Nfj.: raa-.

Raa-egg f. = Kraambudegg.

Raaga, Raagaa se Roke.

Raagaa m., **raagaa** v. se Rave, rava.

Raage m. 1) meget smækker Stang, tyndere end Ræ(j)a. Nhl. og Voss (ao): **Raaje,** Fl. **Raaga.** 2) om smækker ung Person. Nhl. Voss. 3) tyndt Lys; Praas. Nhl. Voss, Hard. — **raagande** adv. „raogande grann", yderlig smækker. Voss.

„**Raageit** f. = Humregauk". A. Dal. Jæd. Ryf. 2) = Jolegeit. Rog. 3) = Flogsa, Flangsa. Jæd. Østl.

raagen (gj) adj. smækker = grannvaksen. Voss.

Raagg f. **raagg** v. **Raaggstuv** se Raudga.

Raagraan f. smækker Gran; s. Person. ØTel.

„**Raak** f. 2) Gangsti osv." A., n. i Ndm.

„3) Stribe, Rare". A. Om farvet Stribe i Æble, i Kartoffel, om Skystribe og dl. VAgder. med Fl.: Ræk'a, Ræg'a ɔ: Ræk'r. „5) Strimmel af Hø". A. STrondh. (Stadsbygd og fl.); Fl. Reek'r. b) sammenraget Strimmel el. Rygning af Hø. Ork. Ndm. og Stjør. med Fl. Ræk'r og Reek'r. 6) dyb Rende i Vandløb = Aal. Li. og fl. 7) Række, Rad af Kreature. Sogn (Aardal). „Geitaraoki rokk herifrao aa te Sandgota". 8) = Fjellbrun. Sogn (Lustr). Fjeldnavnet „Fanaraoki" (ogsaa „Fanaraoken") i ISogn tør være „Fannar-raaki" af „Fonn", eller for „Fenad-raaki" (7). 9) enslags Ramme, hvori man klæmmer falsede Fjæle sammen til en sammenhængende Plade; f. Eks.: „Døraraak". Nfj. (Honndal, Breimn).

Raak f. Spyt i Munden. NØsterd.

Raak n. (og f.), Opsporen; Eftersporen; Sporjagt. Voss, Nhl. „Halda Raok itte nokko". „Raak itte Røv'æ", Rævejagt; Nhl. „Ulva(r)raok". Ogsaa: Drivjagt til Bortskræmmelse af Udyr; Voss. — raaka v. n. jage; holde Drivjagt; skræmme Udyr bort. Nhl. Voss. „Raaka itte Røv'æ, Bjød'næ". Se A., og rækja. — Raakar m. En som „raakar"; modsat „Liggjar". Nhl.

raaka v. (ar), snakke vidløftigt og med liden Sammenhæng. Sfj.

„**raaka** v. a. træffe". A. raakaa, NGbr.

Raakal m. simpleste Sort Brændevin. Østl. Raakaal, Odal. Rokal?

Raak(k)a m., raak(k)aat se Roke.

Raaklagd m. fugtig sammenfiltet Tot af Hø og dl. Ndm. — Raakrakk se Rjaa.

raakutt adj. aaret, af Raak 3). VAgder.

Raal n. 1) Urydde; Roderi; „Rusk". Østerd. „Raal aa Root". Til raala, gramse. 2) Brøvl. Vald.

(v)„**raala** v. n. (ar), vraale". A. Sæt. Ramb. Ogsaa: støie; især: skvaldre = skravle. Stjør. Ma. Hall. Vald. (vrøvle). 2) om Kallen eller gurglende Halslyd. Dal. Tel. (Mo). Og: rjaale VTel. Sæt. — raalen adj. tilbøielig til at raala. til Raaling f. Stjør. og m. fl. — Raalhol (o') n. en Skvaldrer. Stjør. — NSv. Diall. råla = vråla. Jf. raula, braula, vraula.

„**raala** v. n. og a. (ar), gramse". A. Nordl. N- og STrondh. Ndm. Gbr. NØsterd. „Raal' aat (te) seg". „Han ska raal 'ti alt dæ som e", blande sig i. Stjør. 2) rapse. NGbr.

raala v. n. gaa sagte og mageligt = rjaala, raula. Busk.? Maaske eet med foreg. (samle sig frem). Hertil(?): „ga(a) raale", adj. n. gaa mageligt; Ndm. Gbr.

Raale m. 1, a) Brøvler; b) = Einraale. Hall.

Raale m. 2, lang Stang = Ræla. Ring. (Krødsherad). — Raalegard m. = Rajegard. Krødsherad: -gal.

raal-et adj. som æder graadigt, gramser i sig. NTrondh.: -ett; Selbu og NØsterd.: eett (og et).

Raalik (ii) n. Hudløshed, saa det røde fugtige Kjød viser sig; det blottede Kjød. Rbg. (Hornnes, Bygland, Aamlid og fl.). „Heile Fing(r)en æ i eitt Raalik". „I Raaliikje". Ogsaa: Raaleik? Aamlid.

raalik (ii) adj. hudløs; se foreg. NVTel. (Rauland, Mo). „Eg strooma meg so eg va raaliike". — raaliikjen adj. d. s. Røldal.

raalika (i', og ii) adj. = raalik. Rbg. Tel. Bamble, Ned. Ma. raaleeka (ɔ: i'), Nedre Tel. raaleika (ɔ: ii), SætV. „Han hadde strubba sæ(g) saa de va raaleeka Kjøte". Ogsaa: raali (som om det var „raaleg"), Bamble og fl.

Raalikjende (ii) n. lad tvær hensynsløs Person. Shl. (Skonevik, Kvinnherad, Tysnes, Finnaas), Nhl. (Fusa).

(v)**raalska** v. = (v)raala, om Kat. Ma. (Grindeim): r.

(v)**raalutt** adj. støiende, skvaldrende. Hall.: r.

Raalvaalaa m. Dynge af Kviste el. Affald. NØsterd. Synes at være Vale; se d. Jf. Vaal, Vaale.

„**Raam** n." A. Sæt. Gbr. „Paa äit Raam", saa omtrent; paa Slump; efter Øiemaal.

„**raama** v. a. (ar), støde paa". A. Dal. „Han ska alti raama Ska'e" = rata Skae.

raama v. n. (ar), blive fugtig, „raa". Ndm.

„**Raame** m. Fugtighed". A. Smaal. Ndm.

Raamhogg n. 1) et voldsomt rammende Slag eller Hug. Stjør. (Vernes, Hegre). 2) heldigt Træf; heldig Affære, i Handel, Fiskeri, Giftermaal, osv. Stjør. „Han gjool e Raamhögg dænn".

Raamilkje n. Raamælk. Gbr. (Fron, Lom). Raamyykji VTel. (Skafsaa; Svein.), Sæt.

Raamtak n. vældigt Greb. Stjør.

raamug og -ig adj. lidt fugtig. Sogn.

Raamærkje n. Fodersurrogat for Fæ; især Bark og Mose. Ryf. Raaberkje? d. s. Ryf.

Raan f. se Raa. — Raan, raan' se Run, runa. — Raanelouv se Raun.

raanga v. vrænge. Røldal. Se (v)ranga.

raansa v. n. (ar), flakke = ransa, ranka 1). Ma. (Bjelland, Holum). Især om Kjøer. — raansen adj. som gjerne raansar. Ma. — raanske v., raanskjen adj. d. s. Ma. (Holum). Jf. runsa.

Raa-risla (ii) f. meget tyndt Træ; smal Stage. Ma. (Øyslebø.

„**Raas** f. Løb". A. 6) Skred = Ros (o'), Skrida. Sæt. VTel. (Moland). „Stai(n)raas, Molraas". „Yvi Røys o Raas", Moland. Hertil: Raasjord f. nedgleden Jord. Sæt. 7) den vide Begyndelse af en Møllerende; særlig: muret Rende fra Dam til „Slok". Sogn (Aurland, Vik): „Kvednaraos, Kjerraos". 8) smalt reent Farvand; Løb. Helg.

Raasaa se Rose. raasaa se rasa, rosa.

raaska seg v. n. blive fugtig, „raa". VTel.

„Raaske, raasken". A. Sogn, Voss, Tel.
Raaskjerd m. = Raaskjær. Namd. (Nærøy, Namsos): Raaskjæl („tykt" L). G. N. ráskerd. — Raaskjerding m. 1) d. s. Helg. og Strinda: Raaskjæling. G. N. ráskerding. 2) raa, uvorn Person. Gul.
raaskjerda v. a. (ar), 1) gjøre Torsk til „Raaskjerd", kløve osv. Namd. Helg. og Strinda: raaskjæl. 2) ødelægge (Redskaber). Helg. Namd. „Du maa ikkje raaskjæl Raakkjn min!"
„Raaslag n." A. 2) alle et nyslagtet og aabnet Dyrs endnu fugtige og uddunstende Legemsdele, men især Indvoldene. Ndm. Romsd. Ryf. Agder, Smaal. „Kræturo bura paa Raaslagje"; Ryf. 2) de Dele af det nyslagtede Dyr der fjernes som værdiløse. Smaal. Rom. Vestf. Land. Voss og fl.
Raaslage m. 1) liden Fugtighed; f. Eks. i Meel eller Hø som har slaaet sig. Li. (Eikin): -gje. Isl. hráslagi Fugtighed. Raaslag m. d. s. Ma. 2) de fugtige dunstende Ting som fremkomme ved Slagtning: Blod, Indvoldsvædsker, Vand, hvori der er skyllet el. skoldet osv. Ork. Stjør. Selbu, Gbr. (Fron, Øyer fl.); overalt: Raa(s)slaagaa. „Vask 'taa dæg Raasslaagaan". „Dæ strame (daame) R. 'taa dæg". „Buskapn asnes(t) paa Raasslaagaan".
raaslagen adj. lidet fugtig; om ferskt Kjød; om Hø, Meel osv., som har slaaet sig. Gbr. Ma. Li.: gjen. Jf. slagen, slagna.
raaslagutt adj. besudlet med Raaslag(e) 2). Ryf.: raaslagete; Helg.: -slaagaat; Trond.: raa(s)slaagaa-aat.
Raaslark n. = Raaslag 2). Gbr. Vald.
raaslaa v. n. blive fugtig igjen; slaa sig; om Hø og dl. Hard.: ao.
raaslen adj. = raa. Ma. (Otrnes).
raasta v. n. (ar), flakke om i Flokk, streife om; mest om Storfæ. Hall. (Nes, Gol). — Raast m. og Raasting f. slig Omflakken. — raastn adj. tilbøielig til at raasta. — rasta v. d. s. Vald. Jf. Rost f. —
„Raata f." A. Dal. — Raastaur se Rjaa.
Raatefs m. = Raatev. Ryf. (Suldal): ys.
raatta v. fornemme, mærke, erfare? Kun saaledes: „Æ(g) raatta ikkje", jeg mærkede ikke Antydning til Fisk (Fiskebid); Helg. (Bindal). „Æ(g) raatta ikkje Levenes (Fisk)", Salten; Helg. (Vik; Nesne, hvor Rotta lyder Röttä).
„raava v. a. (ar), skrabe, rive. Sdm. Ork." A. raavaa, Ork.; er vel for rava. „raave" (Sdm.) er maaske Sammenglid af dette nordenfra laante med rova (o'); se d. — raavaa se rava.
raava v. bevæge sig; røre sig; kravle. Ogsaa „raava paa seg". Shl. „Adle so kunde raava laut vara mæ". Jf. Isl. ráfa flakke om. Maaske dog rova, se d.
raa-æten adj. 1) som kan ædes raa; om Fisk, Kjød, Østers. Tel. (Kviteseid, Eidsborg, Moland, Rauland). 2) som gjerne æder raat. Tel. (Mol. Raul.). Maaske ogsaa: raa-eten.
(v)rea se vræda.
Re'aband, Re'akrakk, -staur se Rjaa.
rebbiskjen (ee) adj. meget barsk eller bidsk; mest om Veir. Sdm. (Sande). Vel for riv-. Se rivbitsk.
Red (e') n." A. Reed, Nfj. (Stryn); Ree, „Hæstree", Gul. Ræ, Namd. SHelg. (Bindal); Reer, Ryf. — „refta". A. repte, Sæt.
Reg, rega, regast (ee) se rig-.
Regl n. Ordramse. Follo. „Et langt R.".
„Regla f. Række, Ramse osv." A. Røgle f. Hall.; Rygla, Ryf. Li. og fl.; Rogla, Hard. Tel. Rbg.; Rogda, Ma. (Aaserall). 2) en lang Række Vers. SætV.: Rogle.
„regla v. opramse". A. rygla, Voss og fl.; rogle, Tel. Rbg. 2) slænge ud ondskabsfulde Ord. Li. (Eikin). Reglebikkja f. Li. 3) rable. Rom. „Røgle aa skriive".
Regla f. Stang = Dregla, Raata. Shl.
Reglverk (ee, e'), se Rigleverk.
„Regn n." A. Rængn, Østl. Trondh. Rign og Ringn, Rbg. (Aamlid), Ma. (Øvrebø).
„regna v. n." A. rigna og ringne, Agder.
„Regnboge m." A. Rængnbaau-aa Østerd.; -båua, Ndm.; -booga, YNamd.
Regnbrosa (o') f. Regnbyge. Sogn. -brøysa d. s. Sogn. -byssja d. s. Dal.
Regnbus n. voldsomt stormende Regnveir. Hall. (Gol, Aal).
Regnbøysa f. = Regnbrosa. Sogn. Jf. foreg.
Regnflod f. Regnbyge. Hard. og fl.
Regnfret(t) (ee) m. den sidste lille Regnbyge før Uveiret holder op. VTel. (Eidsborg, Skafsaa, Høydalsmo, Vinje). Ogsaa: den sidste Høtot som man bjerger ind mod en Byge og som bliver lidt vaad? Tel. (Vinje). Oftest: Regnsfreet. Frett, Fret? Se A.
Regngrim (ii) n. = Regn-yr. Se Grim. Voss, Sogn (Vik, Aurland).
Regnhase m. en liden mørk grenet Regnsky som ligger os nærmere end (foran) de øvrige. Li. (Fjotland).
regnlege adv. Sæt. VAgder. „D'æ regnleg' laga idag", det seer ud til Regn.
regn-legen adj. som har ligget længe ude i Regn; især om Hø. Vald. (Vang).
Regnlysa f. en Opklarning som bebuder mere Regn. Ma. (Bjelland).
Regnrusk n. smaat Regn. Hall. og m. fl.
regnruskjen adj. „D'æ regnruskje Ve(d)r". Hall. og fl.
Regnskjøldr n. (f.) = Regnskol. Innh. Gul.
Regnskrauv n. Kornhylstre som er tomme paa Grund af Regn i Blomsten; jf. Ovisaad. Tel. (Selljor og fl.). Regnskruv n. d. s. Tel. (Tuddal, Selljor). Se skrauva.
Regnskvip (ii) m. = Nordanvindsskvipa. Vestfold (Hov).
Regnslepp m. = Regnfrett. Tel. (Kvits.).
Regnslittr (i' el. ee) n. et Stænk af Regn. — regnslittra v. n. regne stænkviis, med

spredte smaa Draaber. Helg. Salten: rængnsleettr. Jf. G. N. slitr, slitri, Stykker af noget sønderrevet, og G. N. sletta.
Regn-spir (ii) m. smal Regnbyge. Nfj. (Eid).
Regns-røk n. liden Regnbyge, se Røk. Dal.
Regn-stytta? f. pludselig smal og kortvarig Regnbyge. Romsd. (Aukra, Veøy, Bolsøy, Vestnes, Grytten): Ræ(n)gnestøtte. Af støtt ɔ: stutt? Eller form. Støtteformen; jf. Regnspir? Se Stytta, El-, Hagl-, Tor-.
Rehug se Ridhug.
Rei'aband, -krakk, -stør se Rjaa.
Reiaskjol se Reiesgjord.
„Reiaspenar? pl." A. 1) de store Kar hos Fosteret som fører Vædskerne fra og til Navlestrengen. „Reiespænar" (og -speenar?). Hard. Shl. „Reiaspæna" A.; „Reispena", Nfj.; „Reispen" m. sing. Romsd. (som i J. G.). Rekspena m. pl. d. s. Romsd. (Nesset). Hedder ogsaa „Sneldor"; jf. Sneldekalv. 2) ved Korthed i Udtrykket: Sygdom i disse Kar, med Fremfald og Udflod gjennem Navlen. (Forklaringen hos A. er mangelfuld, ligesaa den hos Christie af „Reisp, Reispen ɔ: Hinde over Blæren". Nyfødte, især Kalve, er udsatte for Sygdomstilfælde i disse Kar). Den sidste Del af Ordet turde være „Spenar" ɔ: Patter; den første, „Reie", „Rek" har vanskelig noget at gjøre med Rjaa m. (jf. rjá ok reka) eller med reida v. (er, dde); men maaske „Rek" med reka v. fremdrive, og neppe(?) „Reie" med Red, G. N. hredjar.
reiast v. n. (est, ddest), om Is: brydes af Bølgegang. Vald. (ØSlidre). „Jis'n reiddest sund". Vel „reidast", til reida, løfte.
Reiatog n. Rebgynge. Sdm.
„Reid n." A. Reir, Gbr. Trondh. „Ho vart gripi paa Re(i)r'i", i Gjerningen; Stjør. Reil, Shl.
„Reid f. Følge; Selskab". A. Hard. Ndm. „Ai Rai mæ Fantar". Hard. „Rei mæ Hæsta", Ndm. — „Ta Rei", en Leg. Nhl.
„reid adj. færdig, rede". A. „Ougune va reie te rulle uut". VTel. (Moland). reie, NGbr. „Ee æ reie te (aa) spy".
Reid n. 1) ridende Følge = Reid f. VTel. (Laardal). „Høgaste Mann'n i detti Rei". 2) Redskab med Tilbehør = Reide m. VTel. (Mo, Moland). „Sjaa der ligg Rei'i ti Klyv'ee!" Mest i Sammensf.: „Klyvrei, Grindrei, Hakarei, Salrei, Tim(r)rei, Stoklerei, Vevrei"; VTel. Jf. G. N. reidi, n.
(v)„reid adj." A. vrei Ø- og VAgder; vre NØsterd. SGul.
„reida v. a. 2)". A. Ryf. „4) sætte i Stand". „Reie ei Kvæinn"; Gbr. „Reie av", tilrede, tilrakke; Østl. og fl. — „Reie seg", om Kjør: 1) = greidast; Vald. (Aurdal). 2) = løysa 4. Ma. (Tveit).
„Reida f. 1) Udredsel". A. Gbr. 3) Anretning, Traktement; Tilredning osv. = Avreida. Hard. Sogn. NGbr.; Gul.: Ree'e 4) hvilketsomhelst Redskab som Hest spændes for. Li. (Fjotland). Jf. Drogreida.
reidbuen? : reibujee adj. (n.) fri for Hindringer el. Vanskeligheder; omtr. = greidt. NGbr. „D'æ itje r. aa faaraa fram dær". „D'æ -ee Gal". G. N. reidubúinn rede.
reidboden (o') adj. redebon, beredvillig. Namd. (Grong). „Reiböddin te aa betal för (får) sæg". Vel fremgledet af foreg. „böddi(n)" er i Innh. (Verdal) partic. af „bø" ɔ: bjoda.
„reideleg adj. forsvarlig, fortrinlig". A. Vald. Og: reiale.
Reidesadel m. Kløvsadel. Sogn: Reiesal.
reidig (d) adj. redelig = reideleg, greid. Sogn (Lærdal, Aurland). reidug d. s. Sogn (Lustr); reiug er = ferdig, Lustr.
Reidr? f. Udredsel til Præst af Ost og Smør. Ryf. (Sand, Suldal): Rei'r. Reir'smør, Ryf.
„Reidsla f. 2) Tilredning". A. „Kuunaa har ei goo Reitla", Koen viser gode Kalvningstegn. Ryf. 4) = Forn. Jæd. „Reitla". 5) Brudebragt; særlig: Brudekrone. Li. (Eikin): Reisla.
Reidslehøy n. = Heidehøy. Tel. (Høydalsmo); Helg.: Reihlthøy.
Reidspade? m. Spade til at skrabe Kjød af Hud som beredes. Selbu: Ræsspaae.
Reiesgjord? f. nedhængende Bue af Reb til at gynge i; maaske ogsaa overh.. Gynge. Nhl. (Haus, Brek): Reieskjoor. Hedder ogsaa: Rig(g)arskjoor og Reegaskjoor, Romsd. (Veøy, Eid, Aukra), Sdm.; og: Reiaskjool n. (og f.), Sfj. (Holsa), Nfj. (Breimn. Stryn); til riga og reia (reigja?). Og: Reiles(k)joor og Reiles(k)jool, Shl. (Sveiaa, Kvinnherad). Formerne med R, som alle er f., kunde tænkes at være af Gjord f., de med L, hvilke mest er n., af Hjol n. (og f.), et Hjul. S'et kunde have blæst gi og hj op til kj. Jf. Huskesgjord, Rusaskjol.
„Reig m. Anfald af Sygdom osv." A. Vald. (NAurdal). Røyg, Hall. (Gol), som brøy for breid.
reiga v. n. (ar), bevæge sig i Række, „Reig". Vald. (Vang). Se A. Jf. sigg.
reiga se reigja, reika og reikka.
reigja v. (er, de), 1) sætte sig i langsom (svingende, slængende) Gang; spadsere afsted. Vald. (Vang). „Me lyyt räiji i Veg'n". „Kræture räigde". Noget usikkert. 2) gynge sagte, svinge med smaa Sving; svaie = reia. Jæd. Dal. Li. (Kvin) og Ma. (Vigmostad): reija; Ma. (Holum): reiga og reige (som røyga røyge for røykja, pløga for pløgja), Imperf. reigde (og reikte). „Sida o reiga paa ein Stoul". „Staa o reiga", staa og hænge, staa uvirksom. — Her er Usikkerhed i Lyd- og Betydningsforholdet til „raia" (som ogsaa betegner Svingninger), og til „reiga" ɔ:

reika, spadsere; mindre til „reikka", gynge. Jf. Isl. reigja bøie bagud; G. N. reigjast.

Reik f. Begyndelse til et Traadnøgle; alt som i Bindningens Begyndelse vindes i een Retning = Eika, Eik. Sfj. (Y.Dale), Nhl. Voss, Hard. Maaske eet med flg.

„**Reik** f. 1) Stribe". A. F. Ekf. a) paa et Dyrs Side. Shl. b) afbarket Stribe paa Træ. Østl. (Solør og fl.). „2) i Haaret". A. Ndm. **Røyk**, Hall. (Gol), som ved Reig.

Reik m. Spadseretur; Sving. Tel. Sæt.

Reik og **Reika** f. Dyr med Stribe i Panden; mest Faar. Sogn, Sfj. „Graoräikil"

„**reika** v. n. (ar), spadsere". A. Sæt. **reiga**, VAgder, Rog. „Prest'n gjekk räika paa Tili; so tou̯k 'an nokæ Räika atte". Sæt. — **reiken** adj. tilbøielig til at reika; langsomt omflakkende. Ma. og fl.

reikka v. a. og n. (ar, a; og te), gynge med store Sving, som i en Rebgynge eller paa Enden af en Planke; gynge stærkt. Li. (Sirdal), Dal. (Hæskestad). Ellers: **reika**, Ma. (Grindeim? som „aata" o: aatta), Li. (Fjotland, men „reiga" spadsere); **re(i)kka** og **rikka**, Jæd. Dal. Ryf. (?Strand, Hjelmeland). „Ska me a(v) o reik' okke?" „Han sad o reika att o fram paa Stouln". Ogsaa: **reikka seg**, Dal. Jæd. — Heraf er afledet: **reikta** v. (ar) d. s. Li. (Nes, Vanse, Kvin), Dal. (Lund, Sokndal, Hedland), Jæd. (Time): **reikta, rekta, rikta, rækta** (seg). Fra Gjæstal i Jæd. er meddelt: **retla** v. d. s. maaske for reidsla. „reikka" er maaske for „reidka", jf. reida, G. N. reida svinge. (reig-ka synes mindre rimeligt). Ordet lyder maaske ogsaa „rei-kka" i Ma. (Grind.), hvor man ogsaa har „reika", spadsere.

Reikka f. en Gynge. Li. Dal. Se reikka v.

reikta v. (ar), gynge, især i Reb. Se reikka. Li. Dal. Jæd.

„**Reil** m. Slingring osv." A. Sæt.

Reil m. 2. liden Skodde for Dør el. i Laas = Loka. Rom. Vestfold (Hov, Hedrum). Maaske (V)reil til (v)rida. I Sv. og D. Diall. vred, vreel, vrele, vriel = regel at kringvrida, regel för en dörr. Jf. (V)ridel.

Reil n. et Rede = Reid. Shl. — **reila seg** v. n. (ar), om Hunfugl: lægge sig i Redet for at værpe, el. (mest) ruge. Shl. **reilsjuk** adj. som vil reila seg. Shl.

„**reila** v. n. (ar) 1) gynge". A. Shl. Nfj. og fl. „2) slingre, svaie osv." A. Hard. (Ulvik, Røldal). „Han stoo aa reilte paa seg"; Røldal. Se reilen og de flgg.

(v)reila v. a. (ar), forvride et Lem i høi Grad; vride af Led; stærkere end „vikla". Innh. (Beitstad): **vreil**; Innh. (Stod): **reil**. Vel af vrida (Trondh.: vri og bri). Jf. rela, (v)ridla.

reilen adj. 1) som vil slingre, „reila", ind paa Folk; tirrelysten. Hard. (Kvamm). 2) som gjerne vrider, „rii'e", paa sig; a) urolig, om Børn; b) som gjør sig til; tilgjort, kunstlet. Hard. (Ulvik). Ialfald reilen 2) synes at høre til et (v)rei(d)la.

Reilesk(k)jol, -kjor se Reiesgjord.

reima v. a. (ar), plage med Drilleri; tirre (ikke: oprippe Fakta, som eima, se d.). Nfj. (Davik), Sdm. (Skodje, Dyrskog, Nordal, Hjør.). „Nei, reim(a) ikkje Bane daa, so dæ grætel" Ogsaa: „Du ska kje **reime** deg inn paa Bane"; Nfj. Jf. Gjed-reima, og G. N. reima, v. om Spøgeri, reimleikar. — Fra Sdm. er ogsaa meddelt et tvivlsomt „reime" v. = rauma, „Reime" f. = Rauma; muligens (neppe) delabialiseret Form af *røyma.

reimast v. recip. (ast), plage hinanden lidt: drilles, kjævles, slaas saa smaat. Sfj. (Førde, Holsa).

„**rein** adj. 4) ublandet". A. **reint** n. eller „dæ reina" = Reinkorn. Jæd. — **reindre**, Komparativ. Li. Rbg. — „Dæ va reint", det er („var") klart, selvsagt = greidt. Gbr.

Rein f. = Reina. Shl. (Fjellber og fl.). „Pløgja, koma, te **Reinar**" (Genetiv), pløie til Agerkanten.

(V)rein(a) f. Stivhed og Smerte i Haanden, især Haandbagen, efter Forvridning, Forstrækkelse el. Overanstrængelse af Muskler. Trondh. (Bynes, Gul. og fl.): **Rein'**, bestemt **Rei'na**; Strinda: **Vrein'**; Ndm.: **Ræen** (Diftong) eller **Rænn** (alm. N). „Laasaa (losa?) Vrei'na", el. „laasaa (lesa?) **Vreinorda** (l)", kurere for R. ved Signeformularer; Strinda. „Haagg' Rænn'a" el. „haagg' för Rænn", d. s. Ndm. NSv. („Norsk") Dial. vre, ledvärk genom vrickning; den kureres ved at „hugga en knif i väggen, spotta och läsa öfver honom". — **ræen'** el. **rænn'** v. overanstrænge Haand saaledes. Ndm. Se Rena, A.

reina v. (er, te), spade reen Agerkant; skille vel mellem Ager og Eng. Shl. (Stord, Fjellber). „Reina omkringg Aakrn". — ?**reina** v. rense. Christie.

„**reine** adv. = reint". A. Tel.

Reinebard n. Kanten af „Reina" (Græs) mod Ageren. Sogn.

Reinekamb m. Ryggen af „Reina". SætV.

Reinemold f. Muld ophobet i den nedre Kant af hældende Ager, „Reina". Hall. og fl. — **Reinejord** f. d. s. Hall. Ndm.

Reinevall m. ophøiet Kant mellem gammel Ager og Græsmark nedenfor. Li. Se Vall.

reinferdeleg adj. = reinferdug. SætV.: **-færeleg**. Shelg.: **-fale**.

reinfør adj. feilfri; især om Hest som har feilfrie Been. Østl.

reinhekla adj. retskaffen; fri for Fusk; = greid. Østl. Gbr. Ndm. Trondh.

Rein-kyl (y') m. = Reinskjøl. Rbg. Tel.

reins-blakk adj. blegfarvet som Reen.

Reins-boka (o') f. Fedtlaget paa Renens Lænder. Ryf.

Reinsbukk m. = -ukse. Vald. og fl.

„**reinska** v." A. **räinske**, Vald. (Vang).

Reins-lop (o') n. Høifjeldsdalstrøg, hvorigjennem Renen pleier at drage. Røldal. — **Reinsløype** n. d. s. Sogn. — **Reinsløypa** f. d. s. Sogn. — **Reinsløypt** og **-løyft** f. d. s. Sogn, Vald. Gbr. Se Løype.

rein-smakom adj. = reinsmaka. Totn, Hedm.; Gbr. (Sel): **ræinsmukum**.

Reinsmose = Reinmose. Hard. Østl. Gbr.

reinspikka adj. 1) reenskaaret. Gbr. 2) = reinhekla. Voss. **reinspiika** d. s. Hedm.

Reins-rista f. Spor efter en Flok Reen. Sogn.

Reinstøde n. Sted, hvor „Stødreinn" eller „Haldarn" holder Flokken samlet i Parringstiden. Røldal.

Rein-sveiv m. Reen-gevir. Tel. (Rauland): **Reisveive**.

„**reint** adv. aldeles". A. **reint og steint** d. s. „r. o. s. galen" = steingalen. Tel.

reinøksa v. a. renhugge (en Bjælke). Ryf.

reipa upp v. fortælle lange Historier. ØTel.

Reipdissa f. Gynge af Reb.

(v)**reipla** v. n. „**vreiple o vri**", vringle, vride paa Ord. Tel. (Bø). Jf. D. vrippe ɔ: vrikke, være vranten.

Reiplegg f. Redskab til at slaa, „leggja", Reb og Snører. Ringerike og fl.

Reipstreng m. et Græs = Dagrap. Senja.

Rei'r, Reirsmør se Reidr.

„**Reise** n." A. „Liggja aa Reise" synes nogle Steder at betyde: gjøre gjentagne forgjæves Forsøg paa at reise sig. Saaledes: „Lijja paa Rei's'a (og Røysa)"; ogsaa: „l. paa Hallrøysingn". Ndm. (Tingvoll); „ligg' paa Røyse", Helg.; „lijji i Rei'so", eller „l. aat Reiso", Hall. (Nes); „ligge i Reise", Vestfold; „ligg-e-Reise", Hedm. Odal, Rom. — „Dæ ligg paa Reis" el. „paa Røys" skal ogsaa bet.: det ligger skraat. Ndm. (Ti.), Romsd.

reisebyrg adj. = reisefør 1). Hall. Gbr.

reiseleg adj. som kan gjenoprettes eller forvindes. Modsat: **ureiseleg**. Li. (Eikin). „Eit reiseligt Tap". Og: **reiselege**; Sæt.

reisemødd adj. træt efter Reise. Røldal.

(V)„**reist** m. (og f.) en Stopper". A. R-, Nhl. Voss. **Reist** f. Vald.; **Rest** NGbr. (Skjaak); **Rist**, Hadeland, Ringerike, Rom.; **Riste** m. Hedm.; **Røst**, Østerd. **Vreist**, Agder, Dal. Jæd. (en liden Del); **Vræst**, Ringerike (Sigdal og fl.); **Bræst**, Vestfold (S og N).

(v)**reista** v. a. 1) forsyne med (V)reist. **reiste**, Hall. **vreista**, Agder, Dal. Tel. (-e) og fl. 2) stræbe imod, bræmse, stoppe, hindre. — **vreisten** og **vreisteleg** adj. modstræbende, bræmsende, vrangvillig. Agder, Tel.

(v)**reistast** v. recip. brydes = haldast. Tel.: **vr**.

(V)**reistebit** (i') n. det at Stopperen „Vreist" kan faa Tag i Sneen og hemme Farten. Sæt.: **vr**. Se Reistabit.

(V)**reit** m. se (v)reita.

(V)„**reit** f. 1) Fure i en Ager". A. Rog. Ma. „Setja Eple i Reit". „Eplereit". „Slaa Reit", slaa Vold. JNfj. „3) Rad, Række". A. Nhl. (Eks.).

(V)**reit** f. Grøft, Rende = Veita. Hall. (Nes), Num. (A.) og Tel. (Hjartdal): **Vreit**. Hertil el. til **Vreita** (d. s. Tel.): **Vreitekast** n. den af Grøft opkastede Jord. Tel. (Sellj.). — Dette Vreit er vel væs. eet med foreg. (V)reit f., og, hører, ligesom de flgg. (v)reit-, til rita, Ang. vrítan, Got. vrits, Streg, Punkt.

(v)„**reita** v. a. (ar), 2) lægge i en Rad". A. „Reita Eple", plante Kartofler. Ma. „3) tirre". A. Hard. Voss. „**reita seg inn paa ein**", d. s. Ryf. Shl. Ogsaa: **røyta seg** i. p. e.", Shl. (Etne); se dog røyta. 4) **reite upp**, ridse op. Tel. (Kvitseid). — **Reit** m. Drillemester. Nfj. — „**reiten** adj. tirrende". A. Voss, Hard.

(V)**reitestein** m. Mærkesteen, især i Skov. Sfj.

(V)**reitspon** (oo) m. en sammenholdende Revle indfældt i Dør, Bordplade og dl. = Dragspon (n). Fosn (Stadsbygd). **Reettspoon**, Innh. (Leksvik); meddelt. — **Reesspoon** m. d. s. Innh. (Beitstad, Stod). Maaske: Ridspon. Jf. Rekspon.

„**Reiv** m. 1,". A. JGbr. f.

Reiv f. (er), en Line osv. = Reiv m. 2. A. Gbr. Land, Totn, Vestfold, Innh. — **Reivaas** m. den lange Midtline i „Reivi". Gbr.

reiva v. a. 1) vride den een Gang kardede Uld sammen og slaa Knude paa den. Dal. Jæd. „Reiva Udlæ". Hertil: **Reive** m. en saaledes sammenknyttet Uldmasse. Dal. 2) omvikle = røyra. NGbr. Se A.

Reivarunge m. Svøbebarn. NGbr.: **-vonje**.

„**Rek** (e') n." A. „5) Omdrivning, Drift". A. Særlig: Henslængthed, Vragethed. VTel. „Sle'en æ i Re'ko" eller „S. ligg'e paa Re'ko(m)" = ligg o rekst. „Bytta æ kaami paa Rekom". 6) noget udbrugt vraget og henslængt; Vrag. VTel. (Vinje, Kvitseid). „Du kann kji lita i Rekji", farve i den udnyttede Farveopløsning. 7) noget uanseeligt som slænges fra Mand til Mand; alles Ærindsvend (Vist); næsten: Skumpelskud. Rbg. Ma. Li. Hard. „Lensmannn æ kvær Manns Rek". „Gaa Rek", VAgder. „Eg hev sprungje Rek for 'an i all Dag". „Nevarek". 8) Vragning, Foretrækken; Valg. SætV. „D'æ kji noko Rek mæ dai", de er lige gode (ringe). Se reka 5).

Rek (e') m. En „som rek (4) paa Ordi". Tel.

„**reka** (e') v. a. og n." A. Imperf. **rook**, Tel. (Selljor og fl.); **rouk**, SætVV. Lyder: **ræka ræk rakte rakt** i NGbr. hvor det kun har Bett. 7, 8, 9. „3) fremdrive osv." A. „Grynta æ aat aa rek'e", el. „G. rek'e Sod'e", Gryden begynder saa smaat at koge; Nfj. Nordl. „4) slænge, støde fra sig". A. „Reka Oori uto(r) seg", støde Ordene frem famlende = reka paa Ordi. Tel. Ma. Dal. Se rækja. „5) forkaste, vrage". A. Dal. Ogsaa: „Han ra(k)g

paa dæ", han brød sit Ord. „D'æ kji noko ti reke mæ dai, d'æ leiti ti reke mæ dai", der er ingen (liden) Forskjel paa dem, de er lige gode = Eng. there is nothing to choose between them. Se Rek 8). „Reka upp atte Handln"; Tel. Og: „De hev rekji upp", Aftalen er bleven hævet; Tel. „6) fælde Haar". A. Rom. Follo, Vestfold. **reke seg**, d. s. Sfj. Nogle Steder (Sfj. og fl.) er „reka" det sunde aarlige Haarskifte, „røyta" et sygt. 10) slænge ɔ: anbringe i en Fart, sluske. „Rega ihob", jaske sammen. Li. (Kvin). „Du kann reka unde åin Jark", slænge en Lap under Saalen; Sogn. — **rekast** v. ligge henslængt. A. Tel. I ingen Dial. har reka og dets Slægtninge (Rak, Rek, Reka osv.) det oprindeligere vr, med mindre *vræka* v. (ar, a og te), slænge, kaste (Smaal.), skulde være hjemligt og ikke laant fra Sv.

„**Reka** (e') f. Skovl". A. **Reke**, ØAgder, NBerg. Romsd.; **Reeko**, NGbr. Vald. (Aurdal); **Røku** (-o), INdm. (Sunndal, Øksndal); **Roko** og **Raakaa**, YNdm. (Ti. Halse osv.); **Rooku**, Rom.; **Rookoo**, Rom. Follo, Vestfold, SGbr. Vald. (SAurdal) og fl.; **Rooke**, Smaal.; **Raake**, Romsd. Formerne med o (aa, oo) er vel i de Egne hvor ikke heel Tiljævning er det regelmæssige, altsaa i Ndm. Romsd. Østl., fremkomne ved Sammenglid med det nu til NGbr. indskrænkede „Rookoo" ɔ: Roka, Raka — en Rage.

„**rekande** adj." A. „Itte et rekane Grann", ikke en Smule. Smaal. — **Reka**, se Rams.

Reka(r)fant m. og **Rekarfenta** (e') f. Omstreifer. Voss, Sogn. **Rekfant** m. Hall.

Rekakjevle (e') n. Vrag, Udskud. Vald. (Vang).

Rekavette (e') n. Omstreifer. Hard. Ryf.

Rekaal (e') m. En som flakker, „rek", om mellem Gaardene. Senja, Vesteraalen.

Reke n. 1) Ting som flyder om paa Vandet: Jis, Tømmer osv. = G. N. reki, m. Sogn. 2) særlig: omdrivende Yngel af smaa Sødyr. Shl. (A., Fitja): **Rækje** (e'?). 3) svag Bør = Rek 2). Shl. Nhl. „Øustorækje". „Øustaavindsrekje".

Rekehya (e')? f. = Rek 7). F. Eks.: en Hest der mishandles idet den gaar i Handelen fra Mand til Mand. Dal. Li. (Kvin og fl.). „Eg vil kje vera ei Regehya før deg!"

rekeleg (e') adj. tilbøielig til at „reka Ordi utor seg", stammende m. m., se reka. Kun som **regela**, Ma. (Sygne, Holum).

„**reken** (e') adj." A. 4) øvet, forfaren, dreven; altid rede, især til at sætte i Vei. Ryf.: **rækjen**. Jf. ferdareken.

„**Rekevid** m." A. **Rekevid(e)**, Nfj. **Rekavee**, Ndm. og fl.

Rekk m. livskraftig Udvikling, trivelig Vækst; = Framtak. Ryf. Røldal. „D'æ kje noken Rekk i dette Dyyr'e; dæ vekse kje alt dæ du gjev dæ". — **rekka** se reikka.

„**rekka** v. n." A. **røkkje røkk raakk raakkjee**, NGbr. og fl. Imperf. **rokk** = nokk, i: „koort (hvadenten) dæ rokk enn (ell) dæ sokk", Gul, Fosn; se nøkka. — „**røkka** Wren(d)" = reka W. Ma. Rbg.

„**rekkja** v. a. (er, te), 1) udstrække". A. **røkkje seg** el. „r. paa seg", løbe stærkt, strække ud; om Hest. Sæt. „Min snille Borkji du maa deg røkkje". „5) v. n. gaa i Følge". A. Jæd. I Ma. Dal. og Rbg.: **røkkja** (-e), **røkkte**.

Rekkja f. lang Historie = Røkkja. Tel.

Rekkje n. Gangsti = Rekstr. Nhl. Shl. Ryf.

rekkjeføer adj. = rakleføer. Ringerike (Krødsherad og fl.). Vel ogsaa **rekkjebyrg**, Ring.

Rekkjegard m. midlertidigt Dobbelt-Gjerde inden hvilket Fæet gaar fra Stald til Græsgang. Odal og Smaal.: **Rætkjegal**.

Rekkjingsveg m. = Rekstrveg. Hall.

Rekling m. lang Strimmel af Tøi, lang Klud eller Pjalt. Trondh.: **Rækk-**. G. N. reklingr Strimmel af Helleflyndre. Se A. Jf. Raka, Rak.

Rekor (e', oo) m. opskudt og drivende Bundiis, „Oor". Agder.

Reksaum m. Søm med Hoved; = Baatsaum. Nhl. Sogn, Sdm. G. N. reksaumr. — **Reksaumslod** (o') n. Nagletog til Reksaum.

reksla v. gaa sagte. Nfj. Sfj.

Reksla f. 1) = Rekstr m. ɔ: a) langsom Gang. b) Gangsti; især Kvægets til Græsgangen = Rekkja. Vald. (Aurdal, Vang). „Kyreksla". 2) Vei inden Rekkjegard; se d. Hadeland, Rom. 3) Udmarker = Rekstr 3. Ringerike (Modum og fl.).

Reksleveg m. = Reksterveg. Vald.

Rekspena se Reiaspenar.

„**Rekspon** (oo) m." A. 2) Tværslaa som er indfældt i sammensatte Træflader (Væg, Flage, Bordplade og dl.) for at holde Fladen sammen og plan; i mange Fald = Reitspon, Dragspon. Namd. Ndm. Sdm. 3) bevægelig Slaa som kan drages frem til at bære Bordklap el. Bordflage. Trondh.

Rekst f. 1) a) Gangsti osv. = Rekstr. Hall. (A.), Tel. Ma. Li. Ogsaa: **Røkst**, Ma. (Grindeim), til røkkja = rekkja. b) Græsgang osv. = Rekstr. Ring. (Krødsherad). 2) Ramse, lang Historie el. Lekse = Rekkja, Regla. Tel. Ogsaa: **Rekstr** f.? Tel. (Sellj. Grandsh.). Og: **Rekste** f. Tel. (Kvitseid).

Rekst m. se Rest.

reksta v. n. (ar), 1) om Kvæget: gaa langsad Stien „Rekst" uden at æde. Tel. (Grandsh.). 2) ramse op „Rekstr". Tel. (Sellj. Grandsh).

„**Rekste** n. Sti". A. Gbr. 2) Græsgang. Tel.

„**Reksterhold** f." A. Dal. **Rekstra-**, Shl.

Reksteveg m. = Reksterveg. Dal.

Rekstokk (e') m. omdrivende Bjelke. Senja.

Rekst'r f. Stang = Reksta. STrondh. A.

Rekst'r m. 1) en Ting som ligger henslængt, „ligg aa rek"; et Vrag, især omdrivende. Namd. Helg. „Gar(d)rekstr". 2) Klapjagt.

Hard. „Setja Rekstr paa Bjød(n)'n". Jf. Raak. 3) Deltagelse i de store Fiskerier. Senja. „Paa Rekstr aa Reis". Væs. eet med Rekstr m. 1) A. — **Rekstrfeld** m. Skindtæppe som bruges under Fiskeriet. **Rekstrvid** m. Ved til Brug under Fiskeriet. Senja. **Rekstrstova** f. Romsd.: -ståue.

rekstra v. a. og n. 1) føre Fæet frem ad en Sti, „Rekstr". Fosn. 2) „rekstr upp ein Gard (Gal)", sætte op et Gjerde af „Rekstror". Innh. 3) drive (jage) med Klapjagt, „Rekstr". Hard. „Rekstra äin Bjødn, äin Friar". 4) trippe omkring (i Besøg). Helg. Se A.

Rekstre n. 1) Sti = Rekstr. Tel. Sæt. Ogsaa: **Røkstri**, Sæt. 2) Græsgang = Rekstr. Tel.

Rekstrstokk m. = Rekstokk. Helg.

Reksyll (e') f. 1) Grundstokk (Syll, Svill) til en Bygning (Kirke), hvilken sammen med flere var bleven kastet ud i Havet paa Lykke og Fromme, og ilanddreven ensteds anviste at Bygningen skulde staa paa den Strand. Senja. I Traditioner. 2) omflakkende Person. Senja.

rekta v. gynge se reikta, reikka.

Rel (ee) n. et lidet Barn som netop kan gaa. Sogn (Vik, Lustr). Ogsaa: **Ril** (i'). „Ait Naavareel". Til rela. — **Rel** m. se Ridel.

rela (ee) v. n. (ar), 1) vride og krumme sig som en Maddik. Sogn, Hall. 2) gaa vrikkende og vaklende, som et lidet Barn. Sogn (Vik, Lustr). Væs. eet med **rela** A.; for (v)ridla og ridla, se d.

rela (ee) v. a. (ar). „reel' i Hoop", skrabe, klore sammen med Møie. Namd. (Grong).

Rem (ee). **Rem'n**, Fanden. Hall.? H. D.: „far te Ræmas, Remas, Ræmars", gaa Pokker i Vold! I Bohuslän: Remmen. I Sv. Diall.: Ramen. Jf. Tramen, Træmen.

rema (ee) v. n. (ar?), lugte stærkt, især stramt. Innh. (Stod, Beitstad, Sparbu, Leksvik, Skaun). „Dæ reeme Brænnviin 'taa dæg". — „**Rem** m." A. Stærk Lugt, god eller slem. Innh.

„**remba** v. a." A. Tel. (Mo, Moland): **ræmbe**.

Remba f. Spændthed i Maven, Opblæsthed. Tel. (Mo). Jf. Isl. (G. N.) rembask anspænde sig (stramme sig).

„**remben** adj." A. **ræmme** adj. n. trangt, næsten ufremkommeligt. Ndm. Se remma.

„**remja** v. n. (ar), 2) bræge, som Gjeden". A. Vald. Ndm. Gul. Ogsaa: **ræmme**, Præs. **ræmm'**, Imperf. **ramm** og **ræmm**, Supin. **ræmt**, Gul. (Holt.), Selbu. „Dæ va saa dæ ramm (ræmm) i Aasånn"; om Gjenlyd. Se hosa. — **Remm** m. se Rime.

remma? v. a. (ar), bringe el. faa i Klemme. Ndm. (Tingvoll): **ræmm**. „Han ræmma Foot'n myllјaa Stæen'n aa Sle'an". Er, trods Bøiningen, maaske eet med remba.

rem(m)en adj. af en kvalm Beeskhed; bitterkvalm. Tel. (Mo, Skafsaa, Laardal): **ræmen**. — **Ræmesmak** m. og **-smok** (o') f. bitterkvalm Smag. Tel. Til **Ræme** f. ɔ: Remma, A.

remna v. skrige = remja. Strinda, YGul.

Rempa f. = Rampa, Remperid. Ma. og Senja: **Ræmpa**. NTrondh.: **Ræmp'**. **Magarempa**. „Skjuturæmp".

„**remsa** v. n. (ar), ramse osv." A. Hall.

Ren (ee) n. kort Ophold mellem Byger. Ssj. (Brem.). Til rena, dovne, stilles. Jf. Dval.

„**rena** (ee) v. n. (ar), 1) dovne", A., begynde at surne el. faa Usmag. „Reena Mjælk", blaasur. Sdm. Sogn, Nhl. Shl. Hard. Ryf 4) forringes; = G. N. réna. „Gresse hi ree(r)na", svundet ind, „treena". Namd. (Grong). 5) om Gysninger. Namd. (Grong). „Huh, dæ ree(r)na 'ti mæig mæ dæ sama".

„**rena** (ee) v. n. løbe paany". A. Se rina (i').

rena (ee) v. a. (ar). „Du maa kji reena ut Gloohøugin", rage i Gløderne saa de sortne. Hall. (Gol, Hemsedal). — **rena** v. se rina.

? **Rena** (ee) f. Afdovnen, Kjølnen. Shl.

„**rend** adj. støbt". A. 2) helstøbt, feilfri; ogsaa: dreven, gjennemdreven, øvet, forfaren. Tel. 3) skummet; om Mælk. NGbr. 4) blaasur. Sogn. Jf. Rennemjølk.

Rende n. Loft af løse Stænger = Rade. Tel. (Bø); Vestfold og Rom.: **Rænne** (og Ränne?). Se Rand f. 2. „Laave-Rænne, Skjul-Rænne"; Rom.

Rendla f. lang tynd Bjælke eller Sparre. NGbr.: **Ræn(d)le**; Sogn: **Rænla**. „Troo(d)rænle", NGbr.; „Rænletre", Sogn. Hedder: **Regla** Shl.; **Rængla** Røldal.

Rendost m. Ost af „rend" Mælk. Sogn.

(v)**rene** (ee) v. vrinske osv. se (v)rina.

(V)„**reng** m. Vrængning, Vridning". A. Vrik, skarp Bøining, f. Eks. af en Vei. Sæt.: **Vræng'ge**. „I Vrængji, so du fær kji antell sta'i hell gjængje". Sæt.

(v)„**rengja** v. a." A. **vrængje seg**, gjøre el. vise sig vrangvillig, „vrang'ge"; vise sig kivagtig. Sæt. „Han gjaart de, daa han hadde vrængt seg äit Bil". **ræinje se**, NGbr. — „**rengjast** v. kives". A. Sogn.

(V)**rengja** f. 1) vrangvillig, ordvridende Person. Gbr. Vald. I Tel. og Rbg.: **Vrængje**. 2) Vrideri; Kneb. Vald.

(V)**rengjell** m. 1) vredent Træ eller Ved. Jæd. 2) = (V)rengja 1). Jæd.: **Rængjedl**; Dal.: **Rrængje(d)l**.

(v)**rengla** v. a. 1) vride = (v)reugja. Nhl. (Sund): **rængla** (Foot'n sin); Vestfold (Sandeherad og fl.): **vrængle**. 2) vringle = (v)rangla, krangla. Nhl.; Tel. og fl.: **vrængle**. — **Vrængle** f. = (V)rengja. Tel. — **vrænglast** v. = (v)rengjast. Tel. og fl. — (v)**rænglen** adj. vrangvillig og ordvridende. Nhl.: r. — (V)**rængling** m. = Vrengla. Nhl. og Shl.: r.; Tel.: **Vrængling**.

(v)**renglaskoten** (o') adj. med forvreden Fod. Nhl.: r.

(V)**rengst** m. „Veva mæ Vrængst", væve med

Bævens Vrangside vendt op. Li. (Eikin).
Renham se rina (i'). — **Reni** se Rine.
renka v. n. (ar), om Jis: brydes (og sammenstuves) = reiast. Innh. Ramb. „Jis'n rænka uutpaa Fjoor'a". 2) „Elva rænka", Floden fører brudt Jis bort. Innh. Ramb. (Jf. ranka, slingre, rokke; Sv. Diall. ranka ɔ: vara ricklig; runka, runkla ɔ: skaka; T. renken, vrikke; Eng. wrench. Tel.: vrinke, faa Usmag = vrida seg. Eller til Ranke?).
Renn n. Tag, Greb, Hold. Nfj. „Eg fekk eit gott Renn paa haanaa".
„**renna** v. n. (rann)". A. Supinum: **raanni** SHelg.; **rynni** SHelg. NTrondh.
„**renna** v. a. (er, te), 1) 3) lade rinde, lade glide". A. „**ræinne** (nee) Mjølk" (eller Mjaalk), skumme M., idet man hælder Karret og holder Fløden tilbage: NGbr. „**renna** nee Timr" = løypa. Li.
rennande adv. „r. galen", ravgal. NGbr. og fl.
Rennarskei(d) n. = Renneskeid. Tel. (Moland og fl.). **Rennanskei(d)** d. s. Tel. (Laardal, Vinje). Vel: Rennande-.
Rennarsøyda f. Hunfaar, som gjerne streifer om (løber fra, foran, Hjorden). Hall.
rennast v. n. (rannst), fæste sig; bli siddende fast. Hørt med „Hold" og „Mat" som Subjekt. Ndm. (Sunndal, Tingvoll), Senja. „Hæst'n hæll se lik' mager, dæ rinnst ikkje Haall paa 'naa". „Ho heelt se lik tørr, dæ rannst ikkje Mat paa 'enn". Vel en Misdannelse af rinast (se d.) gjennem Præsensformen „rinnst" af rennast. Se rima.
Renndag m. „**J Rænnda'n**", for en tre Uger til en Maaned siden. Follo, Smaal. J Sv. Dial. (Värmland): „i renndas" ɔ: härombagen. Maaske for: „her ein Dag'n.
„**Renne** n." A. 2) Tilløb = Tilsprang. Tel. Sæt. Ma. „Han gjoore (seg) Rænni, som han ville stangge".
Renneblessa f. føitende Kvinde. Ma.
Rennedrite (i') m. = Rennesykja. Ma.
Rennedriva (i') f. 1) = Rennedriv. Nfj. (Stryn). 2) rask og feiende, lidt flygtig Person. JSdm. (Sunnylven).
Rennefok (o') n. = Jordfok + Himmelfok. Sfj.
Rennegard m. = Bugjerde. Ned.
Rennekanna f. Løn til Bæverster for at rende op Bæven. Oslo (Aker).
Rennekast n. = Timbrløypa. Vestfold (Hov).
Renneknut m. = Valknut. Tel.
„**Rennel** m. Tridse". A. **Rennil**, Innh 2) liden Steenring (Skive) som sættes omkring Haandtenen for at befordre Dreiningen. Sogn; Sæt.: **Rennile**; Tel. (Vinje): **Ræneele** og **Rænile**. — **Reennil** ɔ: Ringerla. Stjør.
Rennelaup n. = Timbrløypa. Ringerike.
renneljuga v. lyve raskt og uden Famlen. Sæt.
Renn(e)mjøl n. groot Meel som kastes paa Bagebordet og under Leven paa Stegeskiven for at hindre Klæbning og Svidning. Ndm.

Rennemoske m. = Dragmoske. Ndm.: -**maske**.
„**Renneskeid** n." A. „Taka R.", tage Tilløb = gjera (seg) Renne. Udbredt. 2) „Han æ i Rænneskei'n", i Fart, i høit Lune. Helg.
Renneskor (o') f. langstrakt Huulning eller Bjergkløft, som er lukket i den ene Ende. Ryf. **Renneskora** (o') f. d. s. Jæd. Ryf.
Rennespik (ii) f. Stade med Huller til Brug ved Rending af Bæv. Shl. **Rennestikka** f. d. s. Shl.
Renn(e)staur m. Skydebom for Dør. Ndm.
„**Rennestol** m." A. Sogn. **Rænne** f. d. s. Vestf.
Rennesu(d) f. = Dragsud. Ma. Ryf. og fl.
Rennevind f. Rendebom. Ø- og VTotn: **Ræ'innvinn**.
Renning f. Rending = Varp. M. St.
Renningsmjølk f. = Rennemjølk. Ma. (Gri.).
Rennurd f. = Ranurd. NGbr. (Lom).
Rensl f. = Rensle 3), Laup, Løypa. Hall. „Skirænsl; Timrerænsl". G N. renzl, f. Løb.
„**Rensla** f." A. 4) Stykke Vei tilbagelagt ved Renden eller Løb; Løb. Li. og fl. „Skirænsla". 5) en Omgang af Traaden paa Rendebommen. Sogn.
rensla v. n. om pludselige og voldsomme Strømninger gjennem Kroppen, formedelst Gigt, Gysning, Sindsbevægelse osv.; gjennemfare; omtrent = fara, skjuga, kvekka. Hard. Shl. „Da va so da rænsla i meg". „Da rænsla i Hove pao 'an".
Renslegjerde n. = Rennegard, Bugjerde. Ma. (Holum).
Renslegrind f. = Rendebom. Ma. (Holum, Bjelland).
Renslehave m. = Renslegjerde. Ma. (Holum).
renseleg? adj. smal over Bugen, som en Mynde. Tel. (Bø): **rænsoleg**.
Rep (e') og **Rip** (i') m. smalt og dertil af; besliggende Stykke Land; Strimmel af Agerland, England, Skov, Bygd. **Ræp**, Vald. (Vang); **Reep** (og Rip, i'?), JSogn, Voss: „Skoogareep"; **Ræp(p)**, NGbr. Østerd. og fl. Vil nogle Steder let glide sammen med Repp (JSogn). — **Ræpe** m. d. s. Hard. (Ulvik). „Skouga(r)ræpe, Aakrræpe". Jf. Ræpa.
Rep n. se Rip. **repa-** se ripa-.
Repel (e') og **Ripel** (i') m. (Fl. -plar), 1) Strimmel = Remsa. G. N. repill? **Repel** og mest **Ræpel**, Ma. Shl. Ryf. (og Ræpedl); **Rebel** (og æ), Dal. Agder. „Tyrepel, Jooraræpel, Skoogaræpedl". **Ripel** Tel (Tinn og fl. se A.), Nfj.; **Reepel(e)** Nfj. 2) liden tynd Stamme, Stage = Riipel, A. **Ræpele** om en tynd kløvet Træstamme. Sfj. (Bremang); **Reepel** (og maaske „Ripel", i'), Sfj. YSogn; **Ripil** tynd Træstamme med meget haardt Ved, tjenlig derfor til Gitterværk (Grind, Stige), Tel. 3) lang tynd Karl. Sfj. 4) **Riipil** (A.) = Jadar paa Træ. Tel. Sæt.: **Reipile**, Fl. **Reipla**. — En Gaard i Mo i VTel. hedder „Ripiln" ɔ: Strimmelen, med samme

I som i „Riipile“ = Jadar, idet den Deel af Tel. har kun een I. Jf. Revel og Rivil.
repja v. n. (ar), ræbe = rapa. Totn: **ræpja**.
repja v. se ripa.
Replegard m. Gjerde af „Replar“. Sfj.
Replegran f. Gran der er en „Ripil“; se Repel. Tel.: **Riplegraan**.
Reslar m. pl. Smaarester; Smaastumper. Sæt. „Eg hev etti noko Resla av Løyegaani“. Dunkelt.
Resmelta (ee, e') f. en Art „Smelta“ (Fisk). Sfj. Maaske: Rid-.
ress conj. saa snart som. Hard. Rett so(m)?.
Resspon (ee, oo) m. se Reitspon.
„**Rest** m.“ A. 2) Slutning; Ende. Kun i: „Ti Rest“ tilsidst. SætV. Og i: „Paa Rest'n“, paa Slutningen, tilsidst. Hard. Shl. Jæd. Ma.
Resta f. et ungt rankt og slankt, aldrig kappet, „kyllt“, Løvtræ. Hard. Sogn. **Restealm**, **-bjørk**, **-lind**, osv. **Reiste** f. meddelt fra YSogn. Se Rekstra. — **retla** se reikla.
Rett (ee) f. plan (helst vandret) retløbende Markstrækning; tildels = Teig. Se Langrett. Smaal. (Trykstad, Spebberg, Askim, Rygge, Borge).
„**Rett** (ee) m.“ A. „Te Reettar“, til Rette. Hard. (Kvamm).
„**retta** (ee) v. a. 2, 2) overrække“. A. Særlig: række som Traktement; byde. SætV. „Eikko (äi-) luyte me reeitte deg!“
Rettfylgd f. og **-fylgje** n. Konsekvens. I Skrift.
rettfør (ee) adv. med den rette Side frem. Maaske kun i „spyta reettfør“, strikke ret;)(„spyta **utfør**“ strikke vrangt. Jf. Utverva. — **Reetførle(d)æ** f. defin. = Retta. Li. (Eikin).
rettig (ee) adj. rigtig = rettug. Hall. (Aal og fl.).
„**Retting** f. 3) noget at rette sig efter“. A. Følgeretheb, Konsekvens; tildeels = Sæt. Sæt. „D'æ ingjo Reeitting mæ de han säie“. „D'æ ingjo Reeitting mæ den Skulmäistarn: han agar sume men let däi vesste sleppe“.
„**rettleida** v. a. faa i Orden“. A. 2) pynte. Sfj: **reessleie**. Sl er besynderligt.
rettleida seg v. gjøre sit Behov. Ryf.
„**rettleides** adv.“ A. „Dæ kaam te rættleies“, det kom til Rette (igjen). Ma. (Aaserall).
rettleidsleg adj. villig til at hjælpe til Rette. Tel.: **reessleisleg**.
„**rettno** adv.“ A. „Han var, er, her i **rettnaa**“, han var her nu nys, er her nu straks. Vestfold. Baade om Fortid og Fremtid, ligesom „i Stad“. Ligesaa **rettnaa**, NGbr.
rettom adv. lige til, ret. Rom. „Rettom aa uvunt“, ret og vrangt.
„**rettsluttig** adj. retsindig“. A. Sæt. Li.
Rett-tarm m. Endetarm = Beintarm. Ndm.
rettvind adj. modsat (v)rangvind. Stjør.: **rættvinnt**. — **Rettvindstokk** m. = „r. S.“. Innh. — **Re-uham** se Rid-.

„**Reva** f.“ A. **Ræyje** og **Røvje** Ndm.
reva seg (e') v. gjemme sig bort, gaa for sig selv; om Kvæg. Li. Sogn. **røva**, Sogn (Lustr). Mest: „røva seg burt“.
Revagrene n. Rævehi. VTel.: **-græni**. Sogn: **Røvagræne**.
revaleg adj. ræveagtig; slu osv. Tel. (Raul.).
Revang se Rid-. — **Reveræmse** se Ravr-.
?**Revanjupa** f. = Haarhjupa. Tel.
Revatona f. Nhl. Se Tona, Tane.
Revetl n. 1) Aadsel udlagt til Lokkemad for Ræv. Rog.: **-ættel**; VAgder: **-æætl**, og **-æærsl**. 2) udsultet, dødssygt Dyr. Rog. Agder. 3) modbydeligt Menneske. Shl. Rog. Agder.
?**revja** v. (ar), skrige = reva; om Gjed. Gul.
Revkøyla f. Hunræv. Nfj. Sfj. Se Keila.
Revle n. Gulv i Udhus af (løse) Planker el. oftere Stænger. Rom. og Odal: **Rævle**. Og: **Ravle** Rom. (Høland). Jf. Rivle.
Revle m. og **Revling** m. se Rivl-.
Revs-tik (ii) f. = Revtik. Rog. **Røvstiik**, Østerd.
Ri n. se Rida (ii). — **Ri** m. se (V)rid.
Ribba f. Børnesygdom, se Riva. Li.
Ribbangje m. Jordryg = Ribbe. Tel. (Mo).
Ribl. „Ribl o Krat“ = Rubb og Stubb, Rubl og Bit. VNed. — **ribbisk** se rivbitsk.
Rid (i') n. Forstue med Trappeopgang; særlig: Vaabenhus med Trappeopgang til Pulpiturerne. ØTel. (Tinn, Heiddal, Hjartdal): **Ree**. „**Kyrkjeree**“. G. N. rid, n. — **Reear** pl. m. Svalgang; særlig Svalgang omkring Stolpebodens andet Stokværk, „Loftet“. Tel. (Heiddal og fl.), Hall.; Tinn i ØTel.: **Røaa**. Se Ridar, Rid A.
Rid (i') m. Grund i et Vandløb, især i „Utfallsos“ el. nedenfor en „Hyl“. Hall. (Aal): **Ree**; Fl.: **Ree-i**. Meddelt. — **Ree** n. enhver Grunding tversover et Vasdrag. Vald. (N- og SAurdal). Eet med „Rid n. Forhøining osv.“ A. (Ma.). Jf. Hagerid, Ride.
(V)rid (ii) m. Vridning. Hall.: **Rii**. — **riivoksen** adj. om Stammer af spiralformigt snoet Vækst. Sogn.
(V)rid (ii) n. a) spiralformigt vredet Ved; b) = Rir, A. Sogn, Hall. a) „**Kringrii**“. b) "**Bjørkrii**". — **riibunden** adj. vreden og tæt i Vedet; og: tætvoksen, om Folk. Sogn. — **riivunden** adj. og **riivotten** (o') adj. d. s. Sogn. — **riigjengjen** adj. bleven til Rir; om Træ. Voss, Nhl.: **riiajenjen** og **riieje'en**. — **riiaflookjen** adj. 1) om Ved: bestaaende af „Rir“ og derfor vanskelig at kløve. Hard. Shl. Voss, Nfj. Sfj. 2) vrangvillig og lunet, „vrang“; om Folk og Forhold. Hard. „Da gjekk riiaflookje mæ Roor'n“. — **Riiaflookje** m. vrangvillig og lunet Person = Rengling. Sogn, Shl. — **Rii(a)knuute** m. Knude af „Rir“. Sogn. — **Riiakubbe** m. Klods af „Rir“. Nfj. (Sammensf. med *a* kommer neppe ligetil fra Rid n.).

(V)rid (i') m. 1) Vridning; Hvirvel i Ved. Agder og Tel.: Vree, Vree'e. „Brand'n æ so voond' o kløyve, han æ so fudd' av Bree'ar". 2) Vridning; særlig Vridning i Ord og Handling; Kringl; Rænker = Vridor. Mest i Fl.: Vree'a(r). Tel. Sæt. Ma. Li. „Brikk o Bree'e", Sæt.

(V)„rida (i') f." A. Tel.: Vri'ur og Vree'ur; SætB.: Vree'u.

Rida (ii) f. = Rid f. 2) ɔ: Anfald osv. Nfj. (Gloppen). „Ei Riie te graate". Se Rida (i'). — Rii n. d. s. Trondh. „Dær kom dæ Rii'e paa 'aam".

„rida (ii) v. n. (reid) vippe osv." A. Ogsaa: vælte, kante, falde. „Reia av'lee", falde omkuld; se avle. Hard. „Riie um" d. s., „Heus'e æ saa gamaalt at dæ vil riia neer"; Ma. (Bjell. Aas.). „Han räi tee", falde langsomt omkuld; Hard. „Reie baklængjes", falde baglængs fra staaende Stilling, Sæt.; „reie attyvi" d. s. fra siddende, Sæt. „De rei ei Rota", der gik et (Jord)skred; BTel. „Vettr'n (Naatt'ee) heve re'i yve Rygg", Vinteren har kulmineret. Tel. Østl.

„rida (ii) eller vrida v. a. 1) vride". A. Lyder: vriia, vriie og vrii i Rog. (ved Siden af riia, og mest i SO), Agder, Tel. Østl. (med Hadeland og Hedm.), Innh. og fl. I Innh.: vrii, vrii(r), vrei, vrid(d)i og vreed(d)i. Ogsaa: bri; se brida; Vestfold, Trondh. Afledningsordene har for det meste de samme Lydforhold; i dem er dog vr (br) mindre udbredt. — „Dæ vrei tee", det slog netop til = sleit tee. — vrida seg v. n. faa en liden Usmag, især surne lidt. Li. (Eikin, Fjotland), Tel. „Supaa he vree'e seg". „Øle vrei seg", surnede i Bryggekarret. Ligesaa i Sv. Diall. Jf. vrinka, Vrinkesmok.

Rida (i') f. 1) Anfald = Riid f. 2), Riida, Fauka. F. Ekf. Anfald af Febergysen under Sygdom. Sogn, Sfj.: Ria, Rie (i'). 2) Lune, Stemning. Stjør.: Ru(gh)wu, Rug(g)u. G. N. rida ɔ: (h)rida Febersittren, G. T. rido, Sittren; jf. G. N. rida, v. sittre, Ang. hridian have Feber. Trollrida, „-riu, -reo, -røaa, -rud(d)u, -rug(hw)u, -ruggaa og m. fl."; Vindrida, „rudu"; Vedrrida „Veerødu, -udu, -oe".

Rida (i') f. Ridning, Ridt. Maaske kun i Mareriða og i Ridoham, „Ree-uham". Se d.

ridall (ii) adj. fuld af „Riider", Anfald, Luner osv. Østl.: riiall.

(V)ridande (ii) n. Vridning. Smaal. „Vi gjør'nte nooe Vriiane paa oss".

(V)ridar m. Dørvrider. A.; Vriiar, Østl. N- og STrondh.; Briiar, N- og STrondh.; Riiar, sjelden. — Ridar se Rid n.

Ride (i') m. Grund tvertover et Vandløb, grundt Badested = Rid (i') m. og n. — Ree'e, Vald. (Vang, VSlidre), Hall. (Torpo, Nes).

(V)ride (i') m. vrangvillig, „vreden" Person. Li.: Vree'e.

(V)ridel (i') m. 1) Dørvrider = (V)ridar. Trondh.: Reed(d)il, Vreed(d)il og Breed(d)il. Hadel. og SVald.: Vriiel; Trondh.: Briiel. 2) Lægne = Leikinde. Hedm.: Vriiel. 3) Vidjering til Gjerder. NØsterd.: Reel; „Haffelreel". 4) Kurre paa Traad. Ryf.: Reed'l. Til rela. 5) vrangvillig Person. Ryf. — (V)„ridel (i') m. flammet Ved". A. Ryf.: Ridel; Hard.: Ri'el og Ri'ul; Ramd.: Riil, „Riilkjugl", se Kjøgla.

(V)ridel (i') m. et Par Neg = Rid n. Hard. (Odda): Reedel. Jf. G. N. ridull Klynge, G. T. ridil Baand. Dette Ridel tør være væs. eet med de foregg.

(V)„rideld (i') m." A. Riiæll Innh.; Reeeld Vald.

(V)rieleflokje, -flokjen = Riia-, se Vrid (ii) n. Shl. Nhl.

(v)riden (ii) adj. tilbøielig til at vride; mest om Vriden i Ord og Adfærd. Tel. og fl.: vriien.

(v)„riden (i') part. vreden". A. rien, re'en, vrien, vre'en; vreien Smaal. (Rødenes); vrid(d)in, vreed(d)in, brid(d)in Trondh.

Ridetur (ii, uu) m. en Tid, „Tuur", af stadigt Uveir. Nfj. Til (H)rid f.

Ridhug (i') m. Ridevætte = Ridham. Ma.: Reehug. Se Hug = Ham. Mere udbredt er: Reeham Li. Rbg. Ma. (A.). Ogsaa: Ree-uham ɔ: Ridu-, af Rida (i') f. Tel. (Laardal). Og: Reenhame (Rin-), SætB.

(V)ridhæl (i') m. vrangvillig ordvridende Person. VAgder og Dal.: Vreehæl. Til Hæl, en Pæl. Vreehest d. s. Agder.

Riding (ii) m. Svingjern paa Dør; Hængsel. Mest i Fl. „Riidingga". Nfj. (Stryn). Vel til rida, G. N. rida, svinge.

Ridjarn n. = foreg. Sogn.

(V)ridknuska f. Udvækst paa Træ, hvilken bestaar af (V)rid (Rir). Sogn (Ladvik): Riiknuske. — Vreeknuuskra f. d. s. Dal. Jæd.

ridla el. (og) (v)ridla v. n. 1) svinge rastt og smaat frem og tilbage; vifte; vrikke. IHard. Røldal, Ryf. Shl. „Lambe ridlar mæ Rumpo". „Aa hei, so ridlar di Rumpa!" Barnevers. 2) vride sig som en Maddik = rela. YHard. (Kvamm), Sogn (Hafslo og fl.), Voss. „Ostemakkjn ridla", eller reedla, el. reela. Ogsaa: ridla seg, Voss. Vel baade til rida, svinge, og til (v)rida.

(V)ridomeis (i') m. Ordvrider. Tel.: Vri'umeis. Forudsætter *Vrida f., Vridning el. dl.

(V)ridord (i') n. vridende eller vredne Ord. Sæt.: Vreeour. Altsaa noget forskjelligt fra Vridor, „Vree-u".

ridsaar adj. øm af Ridt. Røldal: reesaar.

Ridspon se Reitspon.

(v)ridutt (i') adj. fuld af Vridninger; tilbøielig til at vride. Sæt. og fl. vree-utte, Tel. vri-utt(e).

Ridvang(e) (i') m. lav Jordbryg med smal Rygning. Tel. **Ridvangji** og **Reedv-**, Vinje; **Reevangji**, Mo, Laardal; **Reevang(g)**, Kvitseid, Selljor. Ogsaa: **Ribbangji**, Mo. Og **Reebbangji**, SætV. Jf. Ridvang. A.

(V)ridvol (e', o') m. 1) liden Stok el. Pind „Vol", ved hvis Omvridning man klemmer fast el. vrider ud. **Vriivaal**, Stok hvormed man vrider Høet ud af Stabelen; Senja. **Briivaal**, Stol hvormed man vrider fast; Trondh. **Vreevaal**, Pind med et Reb eller en Vidje, til Mundkurv paa Sviin ved Slagtning; Ned. Ogsaa: „Vreevraal"; Ned. 2) vrangvillig vridende Person. „Briivaal"; Trondh. G. N. ridvölr et lidet Kjevle.

riegje'en se (V)rid (ii) n.

rifsa (i') v. a. og n. (ar), rive Arbeide fra sig; særlig: a) samle i Hast, rive sammen, især Løv og andet Skovfoder. Tel. (Veom. Kvitseid). b) „rifse o slaa", meie raskt og skjødesløst. Tel. (Mo). G. N. hrifsa (rifsa).

Rifsfodr (i') n. Foder som blir „rifsa i Hoop"; se foreg. Tel. (Veom). **Reepsfoor** (m.?) Sfj. (IDale); dette tør dog være blot en Udtaleform af Rivsvord m., hvormed det ialfald let glider sammen.

Rifst (ii) f. Riven, Rift om noget. Tel. (Selljor og fl.). **Rift** f. d. s.

Rift (i') f. Stykke; a) Stykke Jord, liden Strækning. Ndm. Helg.: **Reft**, „Skogareft". b) kort Tidsrum, Stund. Ned. Ndm.; Rbg. og Ma. (Aas.): **Ryft** og **Rypt**. Ogsaa Arbeidsstund = Økt. „Dogur(d)sryft, Daursrypt, Daurereft". Se A. G. N. ript, f.

Rifte n. = Ryfte. Vald. Hall. G. N. ripti.

Rig (i') n. 1) liden Svaien eller Svingen fra Foden (Roden), som endnu indtager samme Plads, til Toppen (altsaa ikke Slingren). Til riga. Nhl. „Furaa stend (staar) paa Rig", svaier lidt og vil falde. 2) labil Ligevægt; Vip. Nhl. „Da stoo paa Rig mæ da". 3) regelmæssig svingende Bevægelse, Pendel- el. Hjul-; Sving. Vald. (VSlidre, Aurdal). „Setja Jul'e (Pændeln) paa Reeg'e" og „paa Rig'e" (SAurdal). „Koma paa Reeg'e" komme i jævn Gang overh.

„**riga** (i') v. n. (ar), rave, svaie", A. svaie lidt. Li.; NGbr. og Vald.: **reega**; Helg.: **reeg(g)a**. 2) rokke, flytte lidt. Med præp. paa. NGbr. „Hæstn aarka ikje aa reega paa Lasse". „Reega paa see", røre paa sig, motionere; sætte sig i Virksomhed; jf. G. N. riga at einu. 3) gaa usikkert og møisomt. Vald. Gbr. „D'æ so vidt han reega uppe". 4) gaa langsomt = rusla. NGbr. — **reegast** v. n. = riga 4). Gbr. (Fron, Øyer).

Riga (i') f. Gynge = Raga. SHelg.: **Reeg(g)a**.

Rigaskjor, **Riggarskjor**, se Reiesgjord.

rigalaus (i') adj. upaalidelig ved Løshed i Sammenføiningerne; svigtende; mest om staaende Redskaber, særlig Møbler (Stol), mens „lekalaus" og „skrikalaus" er ogsaa (mere) om liggende (Slæde). Gbr. Totn, Land og Ringerike: **reegalöus** og **ræga-**.

rigga v. n. (ar), gaa møisomt og usikkert = rigla. Hard. Vald. Se ragga.

rigl adj. = rigalaus. Ma. Li. — **riglen** d. s.

Rigl n. noget sammensat, særlig af Træ, hvis Dele forskyver sig i Forhold til hverandre; noget slet sammenhængende, vaklende. VAgder. Til (v?)rigla Ogsaa **Rikl**.

„**rigla** v. n. 1) staa løst, rokke". A. Rbg. Hall. VAgder. „2) gaa usikkert og med Møie". A. Sæt. Ogsaa: gaa omkring stille for sig selv; Rbg. 3) være løs i Fugerne; sidde løst paa el. sammen. VAgder. Ogsaa: **rikla**. — **riglen** adj. som riglar.

rigla v. a. rokke saa smaat ved noget; = rugla (smaat). Rbg. (Evje), VAgder, Dal. Bevægelserne er mindre og bruger mindre Kraft end ved „vrigla, vrikla". For Resten vil Ordene let glide i hinanden; ligesom det er vanskeligt at afgjøre, om de skriver sig mest fra (v)riga (Ang. vrigian) (v)ridka, el. fra N. T. wricken, wrickeln vrikke.

(v)**rigla** v. n. vrikke, bevæge hastigt frem og tilbage. Dal. Ma. og Rbg.: **vr.** „Vrigla mæ Lykjelen". Jf. Eng. wriggle; og (v)rikla. — **Vrigl** n. Vrikken.

rigla v. n. ralle. N- og SBerg. Ryf. „Da va so mykje da rigla i Hals'n paa 'naa". „Han ligg aa rigla". **rygle**, Nfj. — **Rigl** n. 1) Rallen. „Rigl'e stoo i Hals'n". Berg. Ryf. 2) Sliim i Halsen som frembringer rallende eller gurglende Aandelyd. Sfj. Nfj. — **Rigling** f. Rallen.

Rigleverk n. noget som staar vaklende, idet det er løst opsat. Hard. **Reeglværk**, NGbr., til „reegle".

„**rika** v. a." A. „Riike ein upp"; Tel. Sæt.

rikesleg (k) adj. noget rig; rig-agtig. Ma. „Dæ seer'e saa rikeslig ᵉut"; det vækker Forestilling om Rigdom.

rikja v. a. og n. (er, te), beseire; overgaa; mægte; seire; vinde; ogsaa: herske. Sogn (Aurland), Voss; Ndm. (?) og STrondh. (Uppdal og fl.): **riikj** og **riik**. „Ska me sjao, ken so æ goᵘ te reᵉikja!" „Hann reᵉikje so elst æ". „Eg vilde riikja, eg"; Voss. „Han va so stærk at dæ va so vitt ee kunn riikj 'n"; STrondh. „Ee riikt 'n paa Tak". Ogsaa: „Eg reᵉikje f ø r han", jeg overgaar ham; Sogn (Leikang). „Naa aa riikje"; Østerd. G. N. ríkja herske. Se A.

rikjelege adv. rundeligt, rigeligt. Hard. „Du kjæme riikjelæ te Teᵉiar", rundeligt tids nok. **riikjesle(ge)** d. s. Ryf. Jæd.

(V)rikk n. flammet Træ = Rikka; er mere prikket en „Ridel", som er mere snoet. YSogn. — **Rikkkneute** m. stor Træknast af „Rikk". Sogn (Balastraand).

„**rikka** v. a. (ar), rokke". A. Ma. Rbg. Altsaa uden V i Maal som pleier have vr hvor dette er opr. Sammesteds „vrigla,

vrikle", og „vrikke", hvilket jo kunde være laant. 2) flytte sig smaat fremad. Ryf. Li. „Rikka aa roo"; Ryf. „Rikka o gaa"; Li.

(v)rikka v. vrikke. Se foreg. — **Vrikk** m. og n. Vrikning. Udbredte (endog i Sæt.).

(V)rikka f. liden Træmorter til at knuse Kaffe eller Tobak. Hall.: **Vrikke**.

Rikka f. = Aakr-riksa. Hard. Og: **Rikta**, SBerg. Til riksa, rikta, at knirke.

(V)rikkabjørk f. = Rikkebjørk. NGbr.: R.

(V)rikkel m. liden sammensnoet Tingest; f. Eks. en snoet Tap af Linned til at sætte i et Byldhul. Sæt.: **Vrikkjile**.

(v)rikklutt adj. flammet, om Træ. Røros.

Rikl n. = Rigl. Nordl. og fl. Til rikla.

rikla v. n. 1) rokke sig saa smaat, om løst fæstede Ting = rigla. Rbg. „Haamaaren riklar paa Skapti". Sæt. 2) tale usikkert, famlende og stammende. SHelg. (Vindal): **reekkl**. Se rigla v. a.

(v)rikla v. n. vrikke, vride = vrigla; se rigla v. a. Tel. Rbg. „Vrikle mæ Nykjyln". „Vrikle paa Dori hans"; Tel. — **Vrikl** n. Vrikken, Vriden.

Riks n. det at riksa: Knirken osv. Østl. og fl. „D'ær saa mye Riks d æ r", der er saa meget at rende (gjennem Dørene) efter, saa travelt. Ringerike.

„**riksa** v. n. (ar), 1) knirke". A. Østl. „2) gaa sagte". A. Sogn, Nfj. Dal. „Da va nett so mykje me saog han riksa fram". „Raga aa riksa". 3) gnave, grine, mane = syra aa grina; masa. Sogn (Lustr, Hafslo). „Du mao kje riksa mæ datta no længgr!" — Bet. 2) hører maaske til riga (el. rikka), og er da et andet Ord end Bet. 1) og 3) til G. N. hríka, knarke, Isl. hrikta = rikta.

riksla v. 1) rokke saa smaat = rikla, rigla. Agder. 2) gaa sagte = rigla, riksa (rigsa). Sfj. og fl.

Rikt m. det at rikta: Knirken osv. Hall. Sæt. og fl. **Rikting** f. d. s. „Ein Rikt i Maali", knirkende Udtale, især form. „indre R" (gurglende „kurlande", se R); SætB.

Rikt n. Manen, Gnav. Voss.

„**rikta** v. n. (ar), 1) knirke". A. 4) vrikke saa det knirker. „Sle'en riktar att o fram". 5) omtrent = kremta ɔ: rømme sig, knirke i Talen; ogsaa = kurla, se Rikt. Sæt. Shl. „Han rikta o hika, eg visste kji ko han mäinti". 6) gnave = riksa. Voss.

Rikta se Rikka. — **rikta seg** se reikka.

rila (ii) v. n. gaa møisomt og usikkert, stavre = rigla, hvoraf det maaske er fremgaaet (som driila af drigla?). I- og YSogn. „Da æ so mykje han æ gou te riila (uppe); han kom riilande". Kan let glide over i det betydningslige reela (ridla) i de Egne af ISogn hvor (ee) lyder omtr. (i'), Knee „Kni", og (ii) lyder (ei): Viik „Veik".

rilla v. a. (ar), 1) rulle smaa og lette Ting; trille. 2) v. n. = ralla 2). Ma. Tel. (Mo).

„**Rim** (ii), 2) Sod". A. Om Sodet kun mens det brænder i det. Sæt. Li. „Grynteriim, Hedderiim". 3) Belæg af Er eller Rust. „Klokkeriim". Li.

„**Rim** (i') f." A. **Reem** Agder. VTel.; **Reemm** Hall. (Aal). „Langtræ i Slæde". A. Hall. Romsd. Ndm. Trondh.

„**rima** (ii) v. n. (ar)". A. 2) om Gryder og Kjedler: have Brand i Sodet, fremvise brændende Sod. Sæt. VAgder. „Fyrst Gryydaa reima uppette bli dæ gott Veer; reima hu nee-ette, bli dæ vunnt"; Li. Ogsaa: „Varmen riimar o gjere Farir"; Tel. (Mol.). Lyder, maaske oftest,: **reima**, i Bjelland, Grindeim, Eikin, Fjotland og fl. 3) v. a. og n. (ogsaa: er, te), danne et Belæg. dække med et Belæg, især af Kjød eller Fedt = rina(st), rennast. Stjør. „Kaffi'n riime Kopp'n". „Kuua e lik' mager, dæ vil ittj' riim' naa paa 'enn". **riimast** d. s. Ndm. Namd. Stjør. „Dæ riimest (og riims) ikkje Holl (Mat, Kjøt) paa Kuua".

Rimarlogje (ii, o') m. Ild i Grydesod = = Gryterim. SætB. Og: **Reimarelogji**, SætB. Er ogsaa indkommet i gamle Viser for „Riinar-Logjen", Rhins Lue ɔ: Guldet.

Rimb m. Jordryg = Rime. Shl. Se Rymb.

„**Rime** (i') m." A. **Reemm**, et Skov- eller Markstykke; Vald. (Vang, SAurdal), Hall. (Aal). „Skogsreemm". Jf. Einrim.

Rimla f. Strimmel = Rimsa, Remsa. Shl. (Fitja, Fjellber. Etne, Skonevik).

(V)rims se Vrims. **vrimske** se (v)rinska.

Rimsa f. = Remsa. Hall. Vald. Land, Rbg.

rimsa v. (ar), 1) = remsa ɔ: ramse op, snakke. Hall. „Han rimsa aa laug". 2) rive el. klippe i „Rimsor". Hall. „Rimsæ sundt".

rimsen adj. utilpas, især efter Rus; uoplagt. Vald. ISogn. Forstærket: **illrimsen**. Maaske kun en (delabialiseret) Udtaleform af rymsen; se rymskjen, romsen.

(V)rin (i') m. Vrinsken osv. Agder, se (v)rina.

(v)rina og „**rina** (ii) v. n. (rin rein rinet, 'i), 1) virke, have Indflydelse". A. Sdm. Romsd. Ndm.; Sæt.: **reine** *aa*. Mest om Virkningen af Foder. „De råen alli (kji) Guis Gaavu aa han"; Sæt. „Mat'n vil ikkje riine paa 'naa"; „dæ riin ikkje Hold (Kjøt, noken Ting) paa 'naa". Sdm.—Ndm. G. N. hrína á. Ogsaa: **rinast**, Ndm. Jf. rennast, rima; rina (i'). „Riine a t t a a t", klæbe fast ved, blande sig med, baade eg. og figurl. NGbr. (Lom). „2) smerte, stikke". A. **vriina**, **vrein**, Dal. Smaal. „D'æ so kallt dæ vrein'e i Nasan". „Dæ vriin'r saa i Nasan, d'ær visst nooen som har Höu'n te mei", se Nasahug. „Æpple var saa suurt, dæ vrein", Smaal. „3) skrige, hvine; om Sviin, Heste". A. **rina** og tildels **vrina**, Shl. Rog.; **prina** Voss. Særlig om Hestens Parringshviin. „Hestn (v)riin'e ad Merræ", Dal. (Eikersund, Hæsk.). Ogsaa: Imperf. **riinte**, Ryf.; **vriine** og **vreene** (ar, a; og er, te), om hvinende

Brinsken, især Hingstens. Rbg. Ned. Tel. Jf.: rinska; Sv. Diall. vrina, vrena, vräina, rwaina ɔ: vrinske, hvine, smaabrøle; vrinska, vrenska ɔ: gnægge, om Hingst; D. og Sv. Diall. vrinsk, vrensk ɔ: Hingst; G. Sv. vren brunstig. vren Hingst (Øst-Götalag); Ang. wræne kaad; G. N. reini Hingst (Bugge: reina rödd, Helg. Hjørv. 20; Kormak 20, 1). 4) løfte Næsen og Overlæben; grine som flere Dyr i Parringslyst eller Træthed; rynke Næsen. Dal. VAgder, Rbg. Smaal.: *vriina, vreina, vriine.* „D'æ saa seurt eg maa *vreina* (vriina) ad dæ", VAgder. „Hestn *vrein'e* (vriin'e) paa Nos'æ". „Eple va saa seurt at han *vraen* (vræen); han maatte ha *vreen'e*"; JVAgder. „Tkjaar'n (Tjor'n) *vriin'r*"; NSmaal. 5) „Dæ gaar (dansår, kjører) saa dæ vriin'r, dæ gjekk saa dæ vrein", det gik fygende, rivende, hvinende raskt; Smaal. Odal. Det seer ud som G. N. hrina og et *vrina er gledne sammen her. — Til vrina: **Vrin** (i') m. Hingstens Brinsken. „Hestn sette eud äen Breen". Ma. (Vigmostad). Dog: reen ɔ: Svinegrynt, Shetland, som til (h)rina. — **vrinsur** (ii) og **vrinsur** (i') = kvinsur; Agder: **vreinseur, vreinseur,** og **vreenseur.** Ogsaa: „seur sum **Vreen**" ɔ: Brin. Se flgg.

rina seg (ii) v. n. (riin rein rine). „Riina seg inn paa ein", gnike (stubbe) sig mod En, søge at vælte sig ind paa En, yppe Kiv. Shl. (Skonevik). „Riina seg ut paa noko", skaffe sig Luft i Angreb paa noget, haandgribeligt el. i Ord. Shl. Ryf. „Ho va so gla at ho lôut riina seg uut paa eitkvart". „Han va sint aa rein seg uut paa Hestn sin". Hører nær til rina 1), hrína (á), Ang. hrínan berøre osv. se A.

rina (i') (+ **vrina,** i') v. n. (ar), 1) stryge el. stubbe sig mod nogen i Brunst, mest maaske om Hundyr; ogsaa: løbe paany, især om Kjøer = rena 2. Tel. (Høydalsmo): **rina** (? riine); Ring. (Sigdal, Aadal), Hall. (?), Rom. og ØTel.: **reena;** VTel. (Moland og fl.) og Rbg. (Evje, SætB.): **reene;** Sæt.: **rine?** Ofte: „risse o reene". JRyf.: **riina.** „Kyyraa fer aa riinar mæ Stutadn(e)". 2) søge at yppe Kiv = rina seg inn paa, klina, hanga paa. Tel. Rbg. „Reena aa risse"; Bø. „Reene (rine, rina) paa ein"; VTel. Rbg. „Reene (rine) innaa äen"; Sæt. Ogsaa: **reene seg innaa;** SætB. 3) **vreene,** se (v)rina 3). 4) hid hører maaske ogsaa: **rena ut** v. a. stubbe ud, røre ud (af Liv); og „raanaas", Ork. (A.). — **Rin** (**Reen**) n. en stadig Forfølger, Plageaand. Tel. Rbg. — **Rinham** m. a) = Ridham. b) Lyst til at slaa sig til Ridder, til at yppe Kiv. Sæt. — **Rinarsteik** f. = Rin n. Tel.

rinast v. n. fæste sig, bide paa. Ndm. Se riina.

Rind f. 1) Stribe i Tøi = Strind. Hall. (Nes). 2) Jordryg, = Rinde. Vald. (A.) Jæd. Shetland: rind, Strimmel Tøi. — **rindutt** adj. stribet = strindutt. Hall.

„**rinda** v. a. støde, drive". A. SBerg. Ryf. „Rinda Vee" = klyvja fram Vid; Voss. „Rinda Høy", skyve Hø foran sig med Rivehovedet; Hard. Shl. Ryf. „Rinda Vaosa", puste ud, samle sig efter legemlig eller sjælelig Anstrængelse. Hard. Hedder ogsaa: „skjouta Vaosen"; Hard. 2) v. n. glide, skride frem, lide. Sæt. Shl. (Fitja). „Plaggji vi so gjenni rinde av 'æ"; Sæt. „Da *rinda* (rinde?) mæ Arbeie", det lider med Arbeidet; Shl. „Han rinder ti"; Sæt.

Rinda f. Hømasse som er „rind" frem; se foreg. Hard. „Høyrinda".

Rine n. Kjønsorganerne hos Pattedyr. Tel. (Mol.): Reeni. Meddelt. Maaske til rina (i').

„**Ring** m." A. 4) Kant af Kreds. „Paa dæn Ringjn", den Kant, i den Retning. Li. (Eikin).

„**ring** adj. ringe". A. Ryf. VAgder og fl. „Den ringe maa føa den riike". Li. (Eikin).

„**ring** adv. straks". A. Stjør. Selbu, Gul. **ringann** (langt j-holdigt N), d. s. Ndm.

„**ringa** v. a." A. „Ringe et Tre", afskrælle Barken af en Ring paa Træet. Østerd. 3) sætte Ring paa. Østl. og fl. „Ringe Sviin".

ringare (adv.; compar. af ring adj.) præp. paa nær, minus. „Ai Kroona ringare fem Øre". Sogn.

Ringarvarp n. Vodkast som drages sammen til en Ring ude paa Vandet. Vald. (Sl.).

Ringastav m. = Randastav. Hall.

Ringbein n. = Ringbrot. Ndm.

ringbogjen (o', og u') = ringbøygd. Tel.

Ringbrot (o') n. Hovtrang med bruskagtig Udvækst omkring Hovleddet. Sæt.

Ringhov (oo) m. = Ringbrot. Østl. **ringhøvd** adj. „Ringhøvd Hest". Østl.

ringhogga v. a. tilhugge Huustømmer efter en rund eller aflang Jernring. Sogn.

„**Ringja** f." A. 2) Steenfad med Øren. Ryf. 3) stor hul Træstamme. VTel.: **Rønje.**

ringjefør adj. om Ko, som malker „Ringja" fuld. Hall.

ringkøyra v. a. kjøre rundt om Rivalen ved Kapkjørsel. Sæt.

ringla v. = regla. Hall. „Ringle aa ljuge".

(v)**ringla** v. n. = (v)rangla, (v)rengla. Sfj. Sogn, Nhl. og Shl.: r; Østl. (Num. Smaal. og m. fl.): vr; se A. — (**V**)**ringl** n. Ordvrid = Krangl. Berg.: r; Østl.: vr. — **Ringl** m. En som (v)ringlar. Berg. — **ringlen** adj. som gjerne (v)ringlar. Berg. **vringlete** d. s. Østl.

Ringla f. Skruelinje, Spiral. Nhl. (Ek.).

ringleg adj. noget ubetydelig, „ring". Ma.

Ringlestav m. = Randastav. Nhl. (Ek.).

ringlutt adj. skruelinjet. Nhl. (Eksingadal).

ringna v. n. bli ringere. VTel. **ringnast** d. s.

Ringrote (o') m. indvendig Raaddenhed, som følger Træets Aarsringe. Østl. Ryf.

ringroten adj. til foreg. Ryf.

Ringsko m. ringformig Hestesko. Smaal.
Ringvida f. Følger = Ringvid. (Ndm.). Sogn: **Ringgveea** og **-via**; Vald. (Vang, SAurdal): **-veeo**.
Rinse m. Grusryg; Jordryg. VTel. Sæt.
Rinsle m. liden Rygning el. Valk paa Mark og paa Bark. SætB. — **vrinse** se (v)rinsla.
(v)rinsk (ii) adj. 1) vrinsk; brunstig. Smaal. (Raade og m. fl.). „En vriinsk Fola". 2) opfarende. Vald. (Ø- og VSlidre): **vr.**
(v)rinska (ii) v. n. hvine stærkt, skrige høit og hvast; om Heste, Sviin og arrige Folk. Dal.: **r.** Til (v)rina, (h)rina. Jf. D. vrinske, hvilket hedder **vrimske** i SSmaal. (Borge), **vrinse** i Follo.
(v)rinsur se (v)rina. — **Rip** m. se Rep.
(V)rinsvola f. en Svalesort hvis Skrig er hvinende. NGbr.: **Riinsulu**.
Rip (i') n. stor firkantet Kurv eller Kasse af Sprinkelværk til at bære i paa Ryggen. Nfj. (Stryn, Honndal f.); NGbr.: **Reep** (kort ee). G. N. hrip, n.; T. Reff.
ripa (i') v. (ar), ridse = riipa. Nhl. Voss, Hard. Ryf. „Ripa seg", og „reepa seg".
Ripa (i') f. Ridse, liden Skure; Streg. Ryf. Voss, Nhl. „Ripa" og „Reepa".
„**ripa** (i') v. a. (ar), afstryge". A. **reepa** Tel. (Selljor), Smaal. — **repja** og **ræpja** v. (ar), a) d. s. Tel. (Bø). b) fortælle lystige „Rispur". Tel. (Bø). „Repja aa (l)juge".
ripa (i') v. n. (ar), stryge afsted; pakke sig; rømme. Follo, Smaal. SRom. og Vinger: **reepa**; Land, Hadeland og Hall.: **rippe**, se A.; Røros: **ræppe**. „Han reepa a Gale". „Han maatte reepå". Maaske til G. N. (h)ripsa snappe, hripa gjøre med Hast?
ripande (ii) adv. forstærkende = raspende, rispende, riv-, rav-; mest i „r. galen". Berg.
Ripakjeft (i') m. en hvas og uvorn ustanselig Kjæft. Ma. Hard. (-kjaft); Shl.: **Reepa-kjept**; Ma. (Hægeland): **Ribbekjeft**.
Ripel se Repel; **Riple-** se Reple-.
„**ripla** v. ridse". A. Ryf. Hall. og fl.
Ripla f. Ridse, Skure. Ma. Ryf. Hard.
Ripp n. Øieblik = Rapp. Hard. Jf. Repp.
Rippa f. Række, Rad: af Stene, Træer osv. Især: en Række Gaarde fremkommen ved Deling af en ældre. Smaal. (Trykstad, Spebberg, Eidsberg). Jf. Repp; Rip (Rep).
„**Rir** (ii) m. Knuder i Træ". A. Fosn. 2) Knude paa Kroppen. Stjør. „Saarriir". — **Riir-knook** m. = Rirkula. Stjør. — **riiren** adj. fuld af „Riir", om Ved. Stjør.
„**Ris** (i') n. 3) Forhøining". A. VNed.: **Riis**. 4) Reisning, Kneisen. Tel. (Bø). „D'æ slikt Rees paa 'o". 5) = Hav; paa Mede og Skier. Nhl. Tildels: **Ræs** Nhl. (Hosang, Stamnes).
„**risa** (ii) v. n. (ris reis). 3) kneise". A. **rysse**? Nfj. 4) v. a. forvinde. YSogn. „Riise Ska'en".
risa (i') v. n. (ar), 1) tiltage i Høide; rage stadigt mere op; optage stedse mere Rum; jf. riisa 3). Sfj. (Førde, Holsa). „Da risa upp", om Hø under Opstablingen. 2) om Kjøer = rena (rina), rissa. Hard. og Shl. mest: **reesa**.
Risa f. Jættekvinde. Shl.
risa (ii) v. a. (ar), forsyne med Riis(kviste); danne af Riis. Sæt. „Kveila æ reisa".
Risapil (i', ii) f. = Risesverd. Jæd.: **Reesa-**.
Risbadstova f. 1) Badstue til Dampbad med Riisning. NTrondh. (Frosta): **Riisbasstu**. Meddelt som brugt af de Ældre. 2) Prygl. Østerd. Gul. Strinda. „Han fekk (e)i dugle Riisbasstu 'taa Far sin".
„**Risbit** m." A. 2) aarsgammelt Dyr eller Dyr i 2det Aar, overh.; især dog Buk og Bædder. **Riisbid**, Buk el. Bædder osv.; Dal. **Risbit**, Bæder; Shl. **Risbit-bekre**, Ndm. **R.-veer**, **-bukk**, **-gimmr**, Ryf. **R.-smolog**, Tel. (Sell.). „R.-bukk" om aarsgammel Elghan; Østerd. **R.-saud**, Voss, Ndm. **R.-geit**, Vald. Aadal. **R.-sviin**, Rom. Vald. **R.-kviige**, Vald. **R.-kretur**, Vald. Se Risnaut.
Risbitar (ii, ii) m. Buk el. Bædder i 2det Aar. Dal. — **Riisbitr** aarsgammel Bædder. Ma. — **Riisbide** m. Husdyr som er over Aaret. Li. **Riispeeder**, Li. (Kvin). I Sv. Diall. er: risbit 1. löfknif, löfhack; 2. årsgammal bock; Ordet bet. altsaa: Riisbider. „Ris-bit, Risbitar" synes ogsaa derfor at være: Dyr som har bidt (været deelvis fodret paa) Riis, tørt Løv ɔ: har overlevet en Vinter. Jf. Risnaut.
Risbolk (ii) m. = Fasgard. Røldal.
„**Rise** (i') m. Jætte". A. **Risi**, SHelg. **Reese**, YSogn, Jæd. 2) om Gravsted fra Oldtiden, Jæd.; ogsaa **Reesegrav**, Jæd.
Risastein (i') m. Dal. Se A.
riseleg (ii) adj. forvindelig = reiseleg. SætB.
risen (ii) adj. 1. tilbøielig til at riisa: a) løftende sig, som Jord i Følge af Frost („Skrovtele"). Vestfold. „Dæ ligg'r rii-sent" el. „riisi". (Dette kunde i Vestfold være partic. perf. af risa). b) kneisende; strunk; statelig. Tel. Rbg. (ei). „Riisen mæ Hovui".
risen (i') adj. opreist, rettet i Ryggen, opstivet, opstrammet, strunk; om et mere forbigaaende Forhold end foreg. part. af risa (reis). Rbg. (Sæt. Evje), Ryf. „Han slou Väir'n, tri Slag, men hann stou leike risen".
risen (ii) adj. 2. 1) riisagtig: meget grov og strid, om Græs, Haar, Uld. VAgder, Rog. Nordl. 2) grovtrevlet, om Kjød. Til Riis.
Risfar n. Spor af Slæbning af Riis. Voss.
rishydd part. pisket med Riis. Oslo.
risk (i') adj. lidende af Riska, en Hestesygdom = Trollrida. Rbg. VAgder. „Riska f." A. Vald. VAgder. **Ryska** eller „Trollryska" angriber ogsaa Kjøer og Smaafæ, i Ringerike. — **riska** v. a. paaføre Kvæg „Riska"; om Folk med Ridham. For ridsk?
riskla v. a. sammensætte noget skjødesløst og

løst = gildra. Gul. (Holt.). „Rissle vopp (e)i Loe (Løe)". „Rissle i Hoop".
Rissl (i') n. Drys; = Sandrap. „Ritl, Rihl".
„risla (i') v. a. lade drysse". A. Særlig: sælde, Trondh.: rihl. Og: rihln, Imperf. rihla, Indh. (Levangr, Skaun og fl.).
„Risla (i') f. 1. 1) = Busta; ogsaa: stor Green". A. Hedder: Riisla (-e), Ma. Li. Sæt.; Riitla, Li. G. N. hrísla. „3) Top paa et Straa". A. Trondh.: Rihl. Og: Rihln, Flertal: Rihlaa. Innh. (Levangr, Skaun, Indr. og fl.).
„Risla f. 2. en Sygdom osv." A. Herpes Zoster. Riisla (e), Ma. Li. (fl og tl), Sæt. Ned. Med Udslæt om Munden; Ma.
Risla f. rislende Bæk. Smaal. fl. „Bække-r.".
Risnaut (ii) n. goldt Kvæg som er fodret en Vinter igjennem. Forklares paa Stedet som: fodret med Riis(kviste). Voss, Sogn. Riiskviiga f., Riisukse m. Se Risbit.
Risp (i') m. vilter Krabat, Spilopmager, Spitsbube. NGbr. (Lom, Vaa.). Se rispe-.
„Risp n. Fiskeskjæl". A. Shl. Rog.
„rispa v. a. 1) afskrabe". A. Særlig: afskrabe „Risp" n. Shl. 4) fortælle „Rispor". Tel.
rispe-galen adj. ravgal = ripande, riv-. Tel. Hall. Berg. og fl. Og: rispe galen, Tel. rispende adv. d. s. „r. galen, ill, fæl, vill". Tel. og fl.
rispla v. a. = ripa, rispa (Lauv). Hall.
Rissa (i') f. Spor efter vilde Dyr, maaske kun efter en Flok, ligesom Rista. Hall.
rissa (i') v. n. (ar), 1) mest om Kjøer = rina (rena), risa. Ryf. Røldal, Num. Tel. Sæt. reessa, Shl. (Etne). 2) vælte (skubbe) sig ind paa En, yppe Kiv = rina. Tel. (Moland, Sell. og fl.; Wille). 3) tumle; plage med Overhæng og Støi, om Børn; = mara. Tel. Vestfold. „Risse o rasse". Se A. Maaske af rida. — Rissa f. En som rissar; urolig Tingest. Sæt. — Rissarlag n. Vane til at rissa 1) 2) 3). Tel. — Rissenaut n. Kvæg som har Rissarlag. Tel. Num.
ris-slegen (ii) adj. om Dyrs Hud: fiinstribet, især med Brunt. Hard.: riisslejen. Jf. bukkeslegen. — Rissmaat n. = flg. Hard.
Riss-maata f. et Maaleinstrument, hvormed Brædder opridses. Tel. (Moland).
Ris-smoga (ii, o') f. en Fugl som bygger i „Risbolkn" = Fasgarsis. Røldal.
Ris-stjøl (ii) m. afbladet Riskvist. Sogn og fl. Jf. Lauvstjøl, Stjøl, Styl.
Rissugg m. og Rissugga (i') f. En som man ei blir kvit; plagsom urolig Person. Tel.
„Rist f. Bjergkant osv." A. 2) Rygning overhovedet; saaledes en svagt opstigende Bakkes Kam. Smaal. Oslo, Sæt. „Lesja æ paa hægste Rist'æ av Norig"; Sæt. „Halarist, Ryggrist".
Rist (i') m. Rysten, Rystning. Østl. Til hrista.
Rista (i') f. Spor efter en Flok Dyr, helst Reen. Sogn (Aurl.). G. N. rista Indsnit.
„Ristel m." A. Tel. Sogn. Rysfjul, Rom.
Ristil m. = Skaketein. Tel. *hr-.
Ristil se (B)reist.
Risvæla (ii) f. Dynge af Kviste. Smaal.
(V)„rit (i') n. Rids". A. 2) afmærket Grændse; Streg. Sæt. „Yvi adde Rit", ud over alle Grændser.
(v)„rita (i') v. a. (ar), ridse". A. Sæt. „De ritar seg ut paa Aakrn for Sau'n hev gjængji".
(v)ritast (ii) v. recip. (ast), kjevles saa smaat, vride paa Ord; noget mildere end vrantast. Sæt.? VTel. (Mol. Mo, Vinje, Laardal, Kvitseid, Selljor): vr. — Vrit (ii) m. og Vriitar m. Ordvrider, Ordforvikler; omtr. = Vrant. Sæt.? VTel. — Vrita (i') f. = Vriitar. VTel. (Kvits. Selljor): Vritu. — vriiten adj. 1) vanskelig at faa Rede paa eller at faa skillet (kløvet), fuld af Vridninger; = vranten. Tel. Sæt. „Stuuv'n æ vriiten, d'æ kji noko Klov i 'an". „Ein vriiten Knbbi". 2) ordvridende. Sæt. Tel. — vritutt adj. d. s. Tel. „Vritutte Tree; v. Kar'e". — vriterodd adj. „vriten" i Talen. Tel. (Kv.). — Vrita (ii) f. 1) et Skavejærn til at udhule Træsko. Tel. (Raul.): „Treeskoo-vriite". 2) Vriitur pl. Ordvrideri, Ordkløveri. Tel. (Vinje, Kvitseid). — „vritast" har maaske betydet: ridse hinanden (rita jf. Ang. vrítan; Vreit, Vreita osv.), men synes at være kommet under Paavirkning af vrida. Afledningsordene synes ikke alle saa ganske nye, idet der er Aflydsforhold som neppe viser sig i nyeste Dannelser — „Vritu" og „Vriite". — Vrintil m. en vrangvillig liden Tingest; om Smaabørn. Tel. Sjelden. Maaske hører det hid; maaske er det en ny Aflydsdannelse af „Vrant".
(V)ritmaat (i') n. Redskab til at opridse ‡ Linjer paa en Bjælke. Rbg. (Aamlid): r. Ritmal n. d. s. Rbg. (Mykland).
„Riv n. 1. 1) Rivning". A. Rift, Konkurranse. Ma. „3) en Rift". A. Tel. Ma.
„Riv (i') n. 2. 2) et Rev". A. Særlig: et stenet grundt Badested mellem to Dybninger „Looner". GGbr. (Gausdal, Faaberg). 4) en Strimmel af Vandfladen som stiller sig ud fra det øvrige, f. Eks. ved Krusning. Hall. (Gol): Reev. Meddelt.
„Riv (i') m. Bindebom". A. Reev, Hall. Ryf. Røv, Røldal. „Brøstreev", Ryf., el. „Framreev", Hall. = Litle-Riv'n; „Garnreev", Ryf., el. „Bakreev", Hall. = Store-Riv'n. — Rivbom m. og Rivstokk m. = Riv. Li. (Fjotland, Eikin).
riv(ii)-, i faa Sammensf. = rav-, rispe-: rivgalen, rivill. Tel. Mere brugt: riivende, -ande adv. „r. g." Tel. og fl.
Riv (i') n. 3. 1) Hvirvler, Bobler og Skumblærer i Vandfladen fra en Sildestiim = Revja. YSogn, Sfj. og Nhl.: Riv, Reev; Hard. og Shl.: Ryv, Røv; Stjør.: Rav.

Hertil: **rivja** v. n. (ar) = revja. „Eg seer Sild'æ rivja". Nhl. Sogn, Sfj. ryvja, røvja, Hard. Shl. — 2) Børnesygdom med Udslæt og smaa Blærer især om Munden. Hard. og Shl.: Ryv, Røv. Se Riv(a) A.

„**rivà** v. (reiv), rive". A. „Riiva Sinne av seg", skaffe sin Vrede Luft; Jæd. og fl. „Sjø'n riiv", Iisen paa Indsøen gaar op; Østerd. „Riive i", spendere. Østl.

„**Riva** (i') f. 1) Rift". A. Li. Rbg. Reev(v)a, Fosn; Reev(v)aa, Ndm.; Reevo (kort ee), Gbr. og fl.; Røvu, Gul. Ndm.; Roovoo, Roo, Ramd. „2) Børnesygdom osv." A. Reev(v)aa, Ndm. Ribba d. s. Li. (Fjotland). 3) afrevet Stykke, Klud. Gbr. Ndm. 4) Ramse = Remsa. Gbr. 5) Trættebroder, Slagsbroder. SGbr.: Reevo. Ogsaa: Reevobikkje d. s. SGbr.

rivarg (i') adj. rask og haardhændet i Arbeidet. Sogn; Nfj.: reevarge. — Reevargje m. En som river Arbeidet fra sig under stærkt Slid paa sine Klæder. Nfj. (Stryn). For: Riv-varg?

„**Rivbikkja** f." A. 2) = Reevobikkje, se Riva.

rivbitsk? adj. 1) kamplysten; trættekjær. Sdm.: ribbisk, reebbisk og reebbiskjen. 2) = rivarg. Sfj.: ri(b)biske, og ree-.

Rive (i') m. 1) afreven Klud; Strimmel = Riva 3). Hall.: Reeve. 2) se A.

Rivelv (i') f. rivende Elv. Hard.

riven (ii) adj. som vil rive; = rivarg. Nhl.

Rivenavar m. Naver for Rivehoved.

rivgalen (ii) adj. ravgal. Tel. Og: rivende g.

Rivgeit (ii) f. Slagsbroder. Ryf.

Rivglytt (i', y) n. (og m.), en af Storm reven Aabning i Skydækket. Nfj.

Rivil m. tyndt og tørt lidet Træ. Vestfold, Hedm. Østerd. „Granrivil". Jf. Repel.

„**Rivja** (i') f. Revne = Riva". A. Mest i Træ el. Træværk. Li. (Eikin). „Veggjerivja".

rivja v. = revja. Se Riv n. 3.

Rivkjake (i') m. En som har Øvelse i at flænge med Ord. SGbr.: Reevkjaakaa.

rivla (i') v. n. om Marken: bli sneebar stribeviis eller pletviis = revla, A. Nfj. (Innvik, Breimn), Sfj. (Bremang). „Da rivla i Bakkaa". Og: reevle. Hedder ogsaa „rovla". rivla : riva = rovla : rjuva. Jf. ogsaa Rivil, Revle (Revel).

rivla (i') v. a. knuse og udjævne med Rive. Hard. (Odda, Ulvik, Ulls.), Voss. „Rivla Mold'æ, Mykj'æ, sund'e". ryvla Voss.

rivlagd adj. om tvunden Traad, hvori een „Taatt" eller flere danner Kurrer fordi de ikke alle har samme Længde. Ma. (Grindeim, Bjell.). Sjelden høres: „rivleggja Traa(d)'n", tvinde saaledes at ikke „Tætterne" holdes lige stramme.

Rivle (i') m. Rundholt eller løstliggende Planke i Bro (Laavebro), i Himling eller i Gulv i Udhus. Sogn, Vald. Hall.: Ri- og Ree-. Ogsaa om Traller (Gitter) i Høhæk og dl. Sogn. Jf. Rivil og Revle.

Rivle (i') n. Gulv af foreg. Vestfold: ee.

Rivlenkje (i') n. Lænke til Stopper om Sledemede. Hedm.: Reevlænkje.

Rivling (i') m. = Rivle n. (Gulv). Hall.: ee.

Rivlukt (i') f. Stormveir (Luft) hvori Rifter i Skydækket altsomtiest danner sig. Sfj.: Riv- og Reev-.

ri-votten og **ri-vunden** se (V)rid n.

„**rivsjuk** (i') adj. 2) kamplysten". A. SBerg. Rog. Li. 3) = rivarg. Sfj.

Rivsvord (i', o') m. = Rivsmat. Nfj. Sfj. „Dei laut gaa paa berre Rivsvoorn". „Da gjekk mykje paa R., dar". Sammesteds „Kveld(s)voor". Jf. Rifsfodr.

Rivulv (i') m. En som er slem til at rive, især rive sine Klæder itu. NGbr.

rivutt (i') adj. lidende af Børnesygdommen „Riv" n. 3. Stjør.: rævaatt.

Rivvedr (i') n. voldsomt Veir. Ryf.

rivøygd adj. som spiler Øinene op. „Bli r.", spile Øinene op. Tel. (Kvitseid, Seljor).

„**Rjaa** m. = Raa m. ɔ: Kornstavre paa Ageren, behængt med Korn osv." A. Maaske overalt en større Stavre, hvorpaa Negene er opbundne parvis; modsat „Sneisestaur", hvorpaa de træbes ind enkeltviis. Former: Ra (Fl. Rar), Follo, NSmaal. Odal, Rom.; Raa, Hadeland, Totn, Gbr. Østerd. og fl. (Fl. Raar; og Raa i NGbr. som (L)jaa); Rjaa, Vald.; Riaa (1 Stavelse), Vald. (Vang); Rjao, Voss, ISogn (Fl. Rjao, bestemt Fl.: Rjao'dna); Ri'aa m. (betonet som Li'aa, se Ljaa), Ork. (Meddal); Ry'aa m. Ork. (Meddal, Rennbu); Rø'aa m. (som Lø'aa), Gul. (Soknedal, Støren; dat. sing.: Rø'aa-am; plur.: Rø'aa; dat. plur.: Rø'aa-ôm (i Soknedal); Rø'aa f. Ndm. (Rindal, Surndal); Rø' f. (Fl. Rø'aa, -u), STrondh. (Horg, Melhus, Børsen og fl.); Ree'a-, kun i Sammenss., Smaal. (Berg, Glæmmen, Skjetve, Skjeberg, Rygge, Raade); Rei'a-, Smaal. (Borge, Skjetve); Jaa-, Vestfold, Ring. og fl.; Ja-, Rom. Oslo, Vestfold. — Formerne minde om de af Ljaa, G. N. ljár el. lé, og peger mod et Rjaa, *rjár eller ré(i), Akkus. rea. Jf. Sv. Diall. ree, räi eller ri m. ɔ: stör häfstång, sparre, rie ɔ: sädeskrake, ri f. påle; T. rehe, rack, rach adj. stiv, ragen v.; Mht. regen ɔ: staa stiv, Lat. rigeo. — Tostavelsesbetoning og Kjøn i Ndm. (og Gul.) ved Smitte fra Lø'aa, Kuø'aa, Trø'aa f. — Hertil vel: ra v. a. binde Neg parviis paa Rjaa, „Ra"; NSmaal. Ra-ing f. det at „ra". Opfattes af Brugerne som „rada", sætte i Rad.

Rjaaband n. ɔ: Re'abann, Rei'a- (fremdeles med Tonelav som i Rø'aa), Raa'-, Ra'-, Jaa'-, Ja'-, a) Neg som bindes parvis paa Stavren „Rjaa"; b) = Rjaabendil m. ɔ: Baand af Straa, som forbinder Negene i Parret og hefter det paa Stavren: Raa'binnil Totn; Jaa'binnil Ringerike;

Jaa'bænnil Hadel.; *Ra(a)'bænle* Smaal.; *Rabælle* Rom.; *Jabælle* Rom.

Rjaakrakk m. = Festekrakk. *Re'a-, Rei'a, Raa-, Ra-, Jaa-, Ja-.*

rjaala v. n. (ar), ralle osv. = raala. SætB. Tel. (Moland). **Rjaal** n. og **Rjaali** m. Rallen. SætB. Tel.

Rjaal m. en Skrantning. Til *rjaala*, gaa sagte, A., Sogn: *ao*. Se raala.

Rjaastaur m. 1) = Rjaa. 2) Stavre som bruges til Rjaa. *Raa'staur*, Totn, Gbr.; *Ra-, Re'a-; Re'astør, Rei'astør*, SSmaal.

„**Rjod** n. Grønning". A. Om en Stødl som er bleven nedlagt til Græsland el. Meieland; Sæt. *Stoulsrjoo* d. s. Tel. (Sellj.). Om nedlagt Husmandsplads; Tel.: *Plasse-rjoo*. 2) se rjoda (ar).

Rjod n. 2. det hvormed Leven bestryges i Bagningen, ikke blot „Rod v a t n", men ogsaa Fløde, Æg osv. Tel.: *Rjoo*. — **Rjo(d)e** m. d. s. Rbg. Voss og fl.

„**rjoda** 1, v. a. (raud). 2) smøre". A. JSogn, Tel. og fl. *ryy* Impf. *ryydd*, Helg. *jooa* (ar). Ryf. Shl. 3) v. n. „Sjaa te at Rjooen ryy'e væl utyve Leiv'n", smøres, spredes (til rjoda 2,?).

„**rjoda** 2, v. a. 1) udsprede osv. 2) v. n. drysse". A. *ryy råu raae*, drysse, Ndm. (Tingvoll); *ryy ro (o'—ō) ryddi*, Selbu, Gul.; *ryy rõu røddi*, Namd. 3) myldre af smaa Dyr. NØsterd. „Dæ va bare saa dæ *ro* (o') aa *kro* (o')". 4) grovmale = grøyna, især om Malen paa Haandkværn; maaske ogsaa: røre, blande sammen. Gbr. (Vaagaa, Fron, Gausdal): *rooe* og *roo, ryy* (og *roo* og *roor*), *róu* (og *roodde*), *raae* og *rooe* (og *roott*). Jf. samroden. 5) snakke meget, svadse, vrøvle; se rjoa (ar) A. JSogn, Sfj. „Han gaor aa *ryy'e* kringgo Garadn"; Aurland i Sogn. Tildels: *ryy ryydde ryytt*, Sfj. Dette kunde, ligesom det eenstydige roda (og kosa, se d.) være eg. smøre (rjóda); begge er dog maaske eg. udsprede, drysse (hrjóda), ligesom drysja (sladre), rynja (skvaldre). Se roda ɔ: rydde. — „Rjooandefossn" er Navn paa et Vandfald i Aurland i Sogn.

Rjoda f. = Rodvippa. SBerg.: *Rjooa* og *Jooa* (Shl.); Sdm. (Dyrskog): *Rjøe*.

rjoda? v. a. (ar), udplukke?; kun: udvælge til (Udhugst el.) Afmeining Partier af (Skov) Eng eller Ager = bledja, „blee". Ma. (Bj. Gr.): *ro^{u}a*. „Naa *ro^{u}a* du ^{e}ut noke her o dær a(v) dæ liikaste; du kann *ro^{u}a* ^{e}ut dei beste". Hertil: *Ro^{u}* n. et Stykke, (Skov) Ager el. Eng, som skilles el. skiller sig ud fra Omgivelserne, f. Eks. ved Vantrivelse. Ma. (Bj.). Dunkelt i sit Forhold til (h)rjóda, udsprede (rydde; jf. bledja tildels = hrjóda), og til rjoda, farve, og andre; Vraa („Ro") hedder her „*Kro^{u}n*".

Rjodhovud n. Brøvlehoved. Hard. (Ulvik, Ullensvang): *Rjo^{u}hove*.

„**Rjodvippa** f." A. Hard.: *Rjo^{u}. Ryyvipp*, SHelg. (Vindal). *Joovippa*, Shl. Ryf. Andre Steder: Rodvippa, Ropa, Røp, Rjøp osv. 2) en Brøvler. Shl.

„**Rjome** m." A. *Roome* NBerg. og fl.; *Rome* (o'), VAgder; *Rummee*, NGbr. *Joome*, Shl. Ryf. — **Rjomebro(d)er** m. tynd Fløde nærmest under Rjomen. — **Rjomeflotr** (oo, o') n. omflydende Flødeklumper; se Flotr. Agder, Tel. — **Rjummaskydl** m. Afskyl af Flødekar. JSogn (Aurland).

Rjon (oo) n. en fortrædelig Sladrer. Sogn. — **Rjona** f. d. s. Nhl. Se rjona v.

rjona (oo) v. n. (ar), sladdre vrantent og lidt ondskabsfuldt; føre Sladder, bagtale. Nhl. Voss, Sogn. Se rjoa.

rjosa v. n. 1) gyse = rysja; se d. G. N. hrjósa. Jf. grjosa. Kun i Imperf.: *råus* Ndm. Romsd. NGbr.; *rös* og *raas* Østerd. Fosn, Ndm. Og i Supinum: *raas(s)e* (og *rös(s)e*) Ndm. Gbr. Fosn, Østerd. Mere udbredt er rysja. 2) drysse, falde ned; om Støv, Sand, Jord osv. Ndm. „Dæ råus tu Sækkj'a". „Huus'e råus nee". *ryyse ryys røs rose* (o'—ō), Østerd. (med-delt fra Aamot og St. E.). 3) om en dryssende eller rislende kold Fornemmelse = risna. Romsd. Ndm. „Dæ råus i Holl'e"; Romsd. „Dæ va bær' so dæ råus nee-eve mee", det løb mig koldt ned ad Ryggen; Ndm. „Dæ råus nee-igjønaa Ryggjn", d. s. Ndm. — Eet med rjosa (A.), om den, ved Gysning og Stønnen og dl. fremstyrtende, lydelige Aande; jf. Eng. rushing breath. G. N. hrjósa, gyse; Ang. hreósan styrte frem (rush) falde, tumle. Jf. ogsaa rusa (uu).

„**rjota** v. snorke". A. *ro^{u}ta, ro^{u}da* VAgder.

„**rjuka** v. n. (rauk)". A. *ruka, ruga* VAgder; *rooga* Jæd. (som drooba, sjooga). — „Han rauk i Range" el. „i Rangestrupo", fik i Vrangstrube. Hall. „Vært rykane Grann'e", hvert Støvgran, Gran. Smaal. „Inte rykane Grann'e" ikke et Gran, Follo; „itte Rams rykane", d. s. Smaal.

„**Rjupa** f." A. *R^{e}upa, R^{e}uba*, VAgder; *Rybe* Ned. YMa.; *Juupa, Juuba* Rog. — **Rupehyld** n. Tilholdssted for R. NGbr. (Lom, V.). — **Rupekyni** n. R.-kuld, -familie. NGbr. — **Rjupevei(d)ar** m. R.-jæger. Hall. — **Rjupeveidn** f. Rybefangst. Vald. (ØSl.). — **rjunsa** (rjoonsa) se runsa.

„**Rjuv** m." A. 2) en Ryg af løse Stene. Hard. (Ulvik, Ullsv.). Jf. Ryvje. Se A.

rjuva v. n. (ryv rauv), blive hullet eller aaben oventil. Sæt. „H^{e}usi r^{u}yv'e", Huset faar Aabninger i Taget. Vel eg. eet med rjuva v. a. Jf. rova.

rjuven adj. om Fjeldmarker og Toppe, som er meget ujævne og fulde af løse Stene; omtr. = grubben. Hard.

Rjøe se Rjoda. **Rjøp** se Rodvippa.

„**Ro** f. 1, Jernspaan". A. Vald. NGbr. *Ro^{u}v* Hard. (Ulvik); *Raa*, Rom. Smaal.; *Ro^{u}n*,

Li. Dal. Rbg. (Aamlid); **Ru** (og **R**^{e}**u**), Ma. (Vennesla); **R**^{e}**un**, Rbg. (Mykland); **Ræun**, Ma. (Bjelland og fl.).

„**Ro** f. 5, Braa". A. Fl.: **Rø**(r), Oslo, Totn, Land, NGbr.; **Rø'a**, Vald. (SAurdal). Hedder: **Roon**, pl. **Rø'na**, Hall. „Raga Roo'-imællom", rave (drukken) fra Huus til Huus; **Roo'(a)**, Genetiv Fl. Oslo.

Ro f. 6, ringformig Omslutning. Ndm. (Fl. **Rør**); Innh. (Fl. **Roo'i**). I „Knivro el. Knivskaftro" = Holk; og i „Skruvro", Skruemoder. Maaske eet med Ro 3, A.

Ro n., **roa** v. se rjoda (ar).

Ro n. Toldegang i Baad. Odal, NSmaal.

ro v. n. og a. (roor roodde), 1) gynge = husta. Hertil: **Roo'sjæl** f. Gynge. NGbr. (Vaagaa og fl.). Jf. G. N. róa, roe, rokke. 2) foresvæve. Gbr. (Vaagaa, Lesja, Lom, Fron). „Dæ roor faar (eller 'ti) me".

„**ro** v. roe". A. „Han va rooan", han sad og roede. Helg.

roa v. n. (ar), faa „Ro" i Eggen. Gbr. (Lom). „Sliipe Jaa'n, tee'n rova".

Roar-rum n. tilstrækkeligt Rum til at faa bruge Aarerne. YSogn.

roba (o') se rova. — **Robal** se Rabal.

„**Robb** (o') f." A. 2) afrundet Jordryg el. „Rinde". Voss, Nhl. Flertal: **Rebb'u**, **Rebb**.

Robb (o') f. og **Robbe** f. Sladdrer. Tel. Se Rabb, rabba.

Robbe m. = Bobbe, Byting. NGbr. *aa -ee*.

Robukke = Gradbukk; se Rungvedr.

„**Rod** (o') n. Fiskehud". A. 2) maaske overhovedet: Hud. I „Eplerø", Kartoffelskal; Jæd. „Flekkj(a) Rø 'taa Tæ^{i}nn", eller „flekkj Rø aat ein", grine ad En. SHelg.

Rod (o') n. 1. = Rodvatn. Helg.: **Raad(d)**.

Rod (o') n. 2. Udglidning. Fosn: **Raad(d)**. Se (h)roda.

„**roda** (o') v. n. være rød osv." A. **raadaa**, rødme, Selbu. **røa**, Jæd. Ryf. „Fjedle røa mood Soolaa". Og: „Soolaa røa".

„**roda** (o') v. a. (ar), bestryge = rjoda". A. **røa** (Leiv'n), Rom. Smaal. Vald.; **røe**, Ned.; **rø**, Li. Smaal. og fl. — **Røavann** n. = Rodvatn. Smaal. — **Røavippe** f. = Rodvippa. Smaal.

Roda (o') f. = Rjodvippa. Vald. (ØSlidre): **Røo**; Tel. (Moland): **Raae**; som „Svaae, Naae" ɔ: Svoda, Knoda.

roda (o') v. n. og a. (ar), vel eg.: rydde, vælte, kaste, G. N. hroda (Cleasby: huddle up; ogsaa skrevet roda), hrjóda rydde, kaste osv. Jf. NSv. Diall. (Finland): rådda ɔ: röra ihop. 1) rydde. a) rydde Eng for Træaffald og dl. om Vaaren. Ork.: „*raadaa Æng'e*". b) rydde til Dyrkning, rydde „Nyland". Innh.: *raadaa*; lidt usikkert i denne Bet. 2) kaste sig op i, rode, røre; vælte sig over En, overhænge. STrondh. (Børsen, Selbu) og NTrondh. (Stod): *raadaa*. Jf. rjoda, „roo", blande, røre. „Raadaa burti alt"; STrondh. „Du maa itt raadaa utaavr meg", overhænge; Stod. 3) føre Sladder, bagtale; sladdre, vrøvle = drysja; se rjoda 5). *raad(d)a* Helg. (Vindal), Fosn (Hitra, Hemne, Roann, Aafjord); *raad(d)aa* Fosn (sjeldnere), Innh. Strinda og fl.; *røa* Ndm. „Han he røa 'taa di", snakket, sladret, om det. — Hertil: Rod, Udglidning, Drysning; Rode, Affald. **Raad(d)a** f. en Sladdrer, Snakker. Helg. (Vindal). **Raad(d)akaapp** m. En som fører Sladder, Fosn; **Røakaapp**, Snakker, Sladdrer, Ndm. **Røabaat** m. = Røakaapp, Ndm. **Røastubb'** f. d. s. Ndm. **Raad(d)aabøtt'** f. = -kopp. Trondh. (Strinda, Fosn, Innh.). — Det Nordmørske „røa" er roda, som „knøa" er knoda, „Løaa" er Loda. „roda" vilde her og i Trondh. lyde „rø". Det Trøndske „raad(d)a raad(d)aa" er, med sit ikke palatale (eller jodholdige) og mangesteds korte (ikke lange) D, for „roda", som „baadaa" er boda, „saad(d)a saad(d)aa" er soda. Det er ikke rodda (el. radda) snakke, hvilket i Trondh. (og Ndm.) vilde lyde „raadd', raa^{u}dd'" med langt palatalt D. Heller ikke kan „røa" og „raad(d)a" være rada. Men „roda" bestryge, smøre, kunde have have gledet ind i vort Ord 3); ellers er „roda", smøre, kun fundet Søndenfjelds.

Rodd (o') f. Sladdersøster. Tel. Til radda.

Rodda (o') f. Rad, Række. VTel. SætV. og V. Jf. radda, rodda v. sætte i Rad.

rodda (o') v. a. (ar), frembringe Rader, samle til eller i Rader, „Roddor"; lægge eller sætte i Række. VTel. Sæt. „Rodde Høy", rage Hø sammen til Rad. Se flg.

„**rodda** (o') v. n. (ar), lade Munden løbe". A. Agder, Dal. Jæd. Ryf. Shj. Ofte: bære Sladder. Ordet tør, ligesom radda, hænge sammen med G. N. rödd Stemme, men Betydningsforskjellen fra radda i Ma. og Betydningsligheden med røkkja (sætte sammen lange Sladderhistorier) kunde antyde deelviis Sammenglid med rodda v., danne Rader. — **Rodd** n. Sladder. — **Rodda** f. og **Roddar** m. Sladdrer, Snakker. Tel. Agder. — **Roddevisa** f. lang skjødesløs Vise, mest indeholdende Bygdesladder. Rbg. Ma. — **Roddoug** se radda. Jf. roka.

„**Rodda** (o') f. 1, Fortælling, Ramse". A. Jf. de foregg. og Røkkja. „Kjælerodde", Ammestueramse; Vinje. 3) en liden Pige. Tel. (Moland, Mo). Usikkert. Jf. Røgla.

„**Rodda** (o') f. 2, Vidjekurv osv." A. Hard. Shl. Ogsaa: Sæk af Netværk til samme Brug. Sogn (Ladvik og fl.). **Radda** f. Vidjekurv, Sogn (Hafslo, Lærdal). **Rudde** f. d. s. YSogn; **Ruddesekk** m. YSogn.

Rodda? f. vandret anbragt Stang til at hænge paa = Ræja. NØsterd.: „Hæsjer.".

„**Rode** (o') m. Rødme, Rødhed". A. **Roe**, Sogn, Hard. **Raad(d)aa**, Stjør. NGbr. (Lõm); **Røe**, Ryf. „Sillarøe".

Rode (o') m. 2. = Rjode, Rodvatn. Sogn og Rbg. (Tovdal n.?): **Roe.**

Rode (o') m. 3. Affald af Ved, Kviste; Huggespaaner og dl. Orkedal, Innh. Gul.: **Raadaa.** G. N. hrodi Skrab, Rask. Jf. roda (hroda), (h)rjoda. Det Nordmørske Rae, A. (Rade), tør være som „Kave" for „Kove", „maka" for „moka". — **Raadaahöug** m. Dynge af „Raadaa". Trondh.

rodhauga (o') adj. om Hø: lagt op i en lang rygformig Høi eller Rad, „Rod". Tel. (Rauland): **rohouga.**

Rodla (o') f. lang Vise = Roddevisa. Li. (Eikin). — **rodla** v. synge Rodlor. Li. Jf. radla, Rodda, Rokkja.

rodna (o') v. n. rødme. Sogn (Aurland). **royne** (raayne og røyne), SætVB; ligesom „loyne, soyne" ɔ: lodne, sodne. G. N. rodna.

Rodnad (oo) m. Roning, Rosfyds. Vald. (ØSlidre): **Roodna;** Tel. (Hjartdal): **Roonna.**

„**Rodvatn** (o') n." A. **Rod(d)vatn** VTel. (Moland, Vinje), Sæt. Hard. — **Røavann** Smaal., til roda.

Rodvippa (o') f. = Rjodvippa. **Rod(d)-,** VTel. Sæt. Hard.; **Röddvipp'** YNamd. (Viktna); **Ro-** (o'), Hard. ØTel.; **Rø-** Dal. Li. Ned. NBerg.; til rjoda: **Ry-** Helg., **Rjøp(p)** f. Nfj. (Stryn, Gloppen), **Røp'** f. Ndm.; **Ropa** (o'), Nhl. (Haus, Lindaas); **Røavippe** Smaal. (til roda). — **rjøppe** v. a. „r. Lǎiv'n" = rjoda. INfj.

Roe (oo) f. se Raa.

Rofjøl (oo) f. Fiskeredskab = Otr. Sæt.

Roftloft (o', o') n. lidet øverste Loft = Rotlem. Voss. Et **Roft** (o') = Rot ɔ: Tag(rum), er meddelt fra Voss. Jf. Raft.

Rogda f. 1) = Rugda. 2) = Regla. Ma.

„**Rogg** (o') n. Frygt, Ave". A. 2) rædselblandet Uhygge, omtrent = Kaldhjelm, Viv (Vøv). SØsterd. (Aamot): **Rögg** m. 3) **Rugg** m. og n. frygtblandet Respekt, som for en stor stærk bister Karl, medens der staar „Stygg" af den skumle. Rom. (Nes, Nannestad, Eidsvoll), Vinger (Eidsskog), Hedm. (Ringsak). „D'ær'nte dæ Rugg'e i'n som i hin". 4) **Rogg** n. Dristighed, Tilgreb, „Tiltak"; Fart. Hard. Shl. Ryf. „Da æ kje noke Rogg i 'an". „Han fekk ei Kaana som sette litevetta Rogg i 'an".

rogga (o') v. a. (ar), sætte i Fart, tilskynde, drive. Ryf. Hard. „Han roggar seg sjøl, træng 'kje noken Husbond øve seg". „D'æ Kjerring som roggar, dæ!"

rogga (oo) v. a. bringe til Ro = roa. Tel. (Mo, Moland, Vinje, Kvitseid, Selljor). „Buskapn rooggar seg mitt i Ykt'ee". Og: **rooge** Tel. (Veom).

Roggeband (o') n. Baand hvormed Haaret opbindes. Nhl. (Brøk). Til G. N. rögg, langt Haar; jf. Ragg.

roggen (o') adj. 1) driftig, energisk. Ryf. Hard. 2) som medfører Kuldegysen = ruggen, se d. NØsterd.

roggsam (o') adj. som vækker „Rogg", A. **ruggsam** d. s. Østerd. Nfj. (Stryn). — **ruggsamt** adv. forskrækkeligt; overvættes. Nfj. (Stryn). „R. mykje".

roggug (o') adj. = roggen 1). Ryf.

rogjengd (oo) adj. som gaar roligt. Tel. (Nes, Flaa, Selljor, Tinn, Raul. Vinje).

rogla (oo) v. n. (ar), 1) spille for Øiet i vekslende Lys og Farver, omtrent = bragla (men dunklere); svæve (gynge) noget fjernt og utydeligt for Øiet med Glimt og Skygger. NGbr. (Lom, Vaagaa). „Dæ roogla faar Augom (öugaam)". 2) foresvæve Ens Sind dunkelt, omtrent = ro. Gbr. „Dæ roogla faar mee". Maaske til Rogla, roglutt; „ruggle" er i NGbr. = rugla.

Rogla (o') f. Fregne; Plet i Ansigtet. Hall.: **Raaglæ** (Aal) og **Røglæ** (Hol).

Rogle f., **rogle** (o') v. se Regla, regla.

roglelita (o', i') adj. = roglutt. Voss.

„**roglutt** adj. spraglet". A. **roglete** Dal. Ryf. (mest: aa). „Røy'æ æ roglete". Se ruglutt. **rooglaate** (oftest kort oo), d. s.; især: spillende osv., til „roogle"; om blomstrede Tæpper, blandt andet; NGbr. **roogla** adj. d. s. NGbr.

Rogngytja f. Rognsæk med de endnu umodne Æg. Helg.: **Raangn-.** (**Rogn,** mest alm. „Raangn").

Rognruta f. = Kumperuta. Helg. **Rognball** m. d. s. — **Rognrør** se Røyder.

roja? v. n. (ar), vrøvle, vaase. NØsterd. (Kvikne, Tynset): **rooje.** Maaske eet med roja, A.; jf. ogsaa rjo(d)a, rjona.

Roje (o'). Kun i: „(p)aa Roji", Dativ, ɔ: paa Bane, paa Tale = aa Vangji. „Hava, vera paa Ro'ji". Tel. (Mo, Vinje). Maaske dog „paa Roo'ji"; i saa Fald maaske (neppe) Dativ af G. N. róg Bagtalelse. Noget andet er „aa Rovi", Sæt.

Rok (o') n. Hølevninger efter en „Muga"; afdrysset Hø. Tel. (Laardal, Rauland).

„**Rok** (o') n. Rygen, Drev". A. „Ha la paa Raak'(k)je liite", det stilnede lidt med Sødrevet. Namd. Helg. „Han la ikkje Raa'kje (og Rö'kje), før(r) han fekk da", han holdt ikke op at mane, gav sig ikke. Helg. (Mo, Vefsn, Tjøtta). 2) Rygen, Bristen, Taben; til rjuka 5) og 6). Shl. Ryf. „Dæ gjekk i Ro'kje" = dæ rauk. „Du gaar i Ro'kje", du taber. „Han vart i Rok'e", han tabte; Sogn.

Roka (o') f. Anfald = Fauka, Rid. Sogn. „Sinneroka". Til rjuka.

„**roka** (o') v. a. (ar), topmaale". A. Voss, VAgder. 2) danne „Roke", toppe sig. Sæt. Hertil maaske hau(g)raka.

„**Roka** (o') f. Rad, Række". A. „I Ro'ke" og „i Raa'ke" = etter Roke, fyre twert. Shl. (Etne, Skonevik). „Øve Raakaa" d. s. Ryf. — „Faa ein paa Ro'ka", faa En paa

Glid med at fortælle; Sfj. (Afstvoll, Førde); hører maaske ikke hid.

roka (o') v. (ar), ramse; snakke monotont og indholdsfattigt; mest om Børn. Sfj. Jf. rodda.

Roka (o') f. 1) Ildrage, Bagerovnsrage. RGbr. (Sel; og fl.?): Rookoo. 2) Rage til at røre i Korn under Tørringen. Vald. (RAurdal): Rookoo. Paa disse Steder stilles det fra Reka „Reekoo", som det paa de fleste østlige Steder har fortrængt.

rokafull (o') adj. topmaalt, fuld med „Roke" paa. Rog. **Rokamaal** n. = Rokmaal.

Rok-aar (o') n. = Krune-aar. VAgder.

„**Roke** (o') m. Topmaal". A. Rokje, Rogje, Roge, Rbg. VAgder; Raake, Vald.; Raaga og Raagaa, Østl. (Rom. Totn og fl.).

Roke (o') m. indtørret Skimmel paa Hø og Halm, hvilket ryger naar der røres ved det. SHelg.: Raak(k)a. — **rokutt** adj. om Hø: fuldt af Roke. SHelg.: raak(k)aat.

„**Rokgarde** m." A. Rfj. Rokgar(d), Shl.

Rok-hest m. rygende Bølgetop. Shl. Jf. Brimhest.

Rokippa (oo) f. Aareblok med Toller = Tollrøde. Totn. Og: Rooskippe Totn. Rookjæppe Østerd. (Aamot). Se Keipa.

Rokk m. Rokkehoved. Mest i Sammensf. „Handteinrokk, Stryrokk". Sæt. (Valle, Austad, Bygland).

rokka (o'?) v. a. kaste af sig Klæder for at være saa meget ledigere. Shl. Nhl. „Raakka Trøyo". Jf.(?) ranka.

Rokkakall m. det første Mandfolk som efter Nytaar kommer ind og træffer Kvinde spindende: han skal give hende en ny Rok eller sig selv. Ryf. -kadl. **Rokkemann** d. s. Hall. Gbr. **Rokksmann** d. s. Dal. **Rokkebeel** (ɔ: -bidel) m. d. s., skal bli hendes Ægtemand. Sogn. Sjelden. — **Rokkaveitsla** f. Julegilde som holdes for Pigerne, nogle Steder af dem, før Rokken tages i Brug igjen. Hard. og Voss: „-veitla". — **Rokkla** n., Fl.: Rokloo, = Rokklag. Gbr. (Vaagaa). Vel (H)lad.

Rok-kall (o') m. Vindhvirvel som løfter Sødrevet op i sig som en Søile; et Slags Skypompe. Sfj. (Førde). Jf. Vindkall.

Rokksmoga (o') f. et svagt Sted paa Traaden, hvilket under Spindingen glider ind paa Tenen uden at gaa af, men svigter under Garnets senere Behandling. Tel. (Vinje): -smogu.

Rokkveng m. Bøile paa Tenen (Spindelen), paa hvilken Rokkerne er anbragte. NØsterd. Helg. Ogsaa: Nokkveng NØsterd.

Roklamp m. = Tollrøde (÷ Toller). Smaal.

rokna (o') v. n. = rakna. Li. (Fjotland).

Roknskap (oo) m. Flok af Landstrygere; Støierfølge. Senja, Vesteraalen.

rokvetja (oo) v. a. hvæsse en Egg paa Brynet, til den faar „Ro"; jf. roslipa. Hard. (Ulvik): roov-. Mest i part.: roovkvatt.

rola (oo) v. (ar), skrive skjødesløst; klore = ravla. Innh. Selbu (Tydal): rool' og roole; Fosn: roovl. — **Rol** n. det som er „roola i Hoop".

Rolag n. i Pram: en flytbar Indretning med Sæde, Aareblok og Toller. JMa.

Rolda (o')? f. en lang slet sammenhængende usandsynlig (klodset) Fortælling; Brøvlehistorie. Li. (Eikin): Rolla. — **rolla** v. n. (ar), fortælle Rollor. Li. (Eikin, Fjotl.): „rolla o leuga". Rolla for Rolda, som Olla for Olda; Rolda rolda, turde hænge sammen med Rolde (Drolde, Drold, Drolt, Drolse), Rolt (Forhøining), Rols. Rolla kan neppe være for Rodla (Radla), da dette findes sammesteds med Bet.: Versrække. Det kunde være fremgaaet af det udenlandske rulla (Eng. roll) og være nyere end Overgangen ll > dd. Se de flgg.

Rolde m. en doppeformig Tingest, omtrent = Drolde. Tel. (Rauland, Høydalsmo): Rollee. Se foreg. (Ingensteds: Roddee eller Drobbee). — **rolleleg** adj. lig en R.

„**rolege** adv. trygt". A. 2) uafladeligt, stadigt. Hall. „Sool'ee skiin roole hær i Gal'ee", Aaret rundt.

rolsa v. (ar), = rolpa, rolva. Ryf.

Rolp (o') m. 1) en klodset byltagtig Figur, f. Ex. en stor sammenbyltet Dukke. Ryf. Shl. **Rylpe** n. d. s. Shl. 2) kort tyk Stavre. Vestfold. 3) liden Dreng, Pog. Vestfold. — **Rolpunge** m. stor klodset Dukke. Shl. Ryf. Jf. flgg. og Rolv.

Rolp n. se rolpa.

Rolpa (o') f. 1) = Rolp 1). 2) tyk klodset og slusket Kvinde. Rom. Totn, Land, Smaal. Ringerike og Vestfold: Rölpe og Raalpe. 3) Røre; et Sammenrør. Rom. 4) en Brøvler. Ryf. Buff. og fl.

rolpa (o') v. a. (ar), 1) danne til en Rolp, svøbe eller vikle klodset sammen, sammenbylte. Ryf. Shl. „Rolpa i Hoop". „Rolpa seg tee", klæde sig klodset. 2) røre sammen. Rom. og fl. 3) vrøvle, vaase, = røra. Shl. Rog.; Østl.: rölpe, raalpe. — **Rolp** n. Røre; Vrøvl. — **Rolp** m. 3) en Søler. Smaal. „Fyllerölp". — „Han var rölpan(d)e full". Smaal.

rolputt adj. som en Rolp, byltagtig. Shl.

Rols (o') m. Bylt; byltagtig klodset Figur. Ryf. Se Ruls, (B)ralt og flgg. og foregg.

rolsa (o') v. 1) danne til en Rols; = drolsa; omtr. = rolpa. Ryf. 2) snakke meget og vrøvlevorrent; vaase. Rog. Li. „Rolsa i Hop (o') o masa o leuga"; Li.

Rolsa f. = Rolpa 1) og 4). Rog.

rolseleg (o') adj. 1) høist uhyggelig, gyselig; fæl. Ryf. (Suldal); Røldal: rolslige. „D'æ rolselegt aa sjaa uutøve dær"; Suldal. „Ho æ rolslige, den stoora Bikkjo". Jf. G. N. hrolla gyse, skjælve. 2) voldsom, forfærdelig; om Veir. Ryf. Hard.

rolsen (o') adj. = rolseleg. Ryf. (Jelsa, Hjelm.).

Rolsunge m. = Rolpunge, Drols-. Dal. Jæd.

rolt (o') adj. døsig af Søvnløshed. Tel. (Vinje, Sauar, Grandsh. Hjartdal, Seljor). „Eg æ so rolt o surveleg, eg æ kje i Stilo".

rolta (o') v. 1) vaase = rolsa. Ryf. 2) prale, stryde. Rfj. (Stryn). „R. 'ta Magtene sine".

Rolv (o') m. 1) Bylt. Rog. Røldal. 2) Rad eller lang Ryg af sammenraget Hø. Rog. 3) svær noget klumpet Karl. Rog. — 4) Brøvler, Vaaser, Snakker. Ryf. Ringerike (Sigdal). Til rolva.

rolva (o') v. a. (ar), danne til en „Rolv" o: 1) sammenbylte. Dal. Jæd. „Rolva i Hooba". rolfa d. s. Dal. rolffa d. s. Ryf. 2) rage Hø sammen i en Ryg. Dal. Jæd. 3) snakke meget, vaase. Rog. 4) være i urimelig tumlende Bevægelse; tumle. Rog. „Rolva længst paa Raatto". Glider over i flg., hvis de for Resten ikke er opr. eet. Jf. rolpa; raula.

rolva (o') v. n. (ar), 1) skrige høit og hæsligt. Hard. Særlig om Kattens Parringsskrig. Shl. Jf. (v)raula. 2) tumle sig ude om Natten; nærmest maaske om Katten i Parringstiden. Rom. Oslo, Follo, Smaal. Vestfold. „Kattn rölver (og -år)". „En Rölv, en Rölvefant te Katt" = en „Ranglår". Sjelden om Hund og andre Dyr. „En Fyllerölv", Smaal. Jf. rolpa.

„**Rom** (oo) n. Rum". A. Rum (u') og Rom (o'), og Ro^{u}m; Agder.

„**rom** (oo) adj." A. rum'e (u') og rom'e (o'), og ro^{u}m'e; Agder.

„**roma** v. (ar)". A. = tylta til. 2) have Rum for, rumme. Rbg. (Sæt. Evje og fl.): ro^{u}me, rume (u') og rome (o'). „Heusi rumar kji mäir". 3) rummes, finde Rum. VTel. (Moland). „De roomar kji meir i dænni Sekkjn".

„**Roma** f. 1, Saar osv." A. Roome, Tel. (Mo), Rbg. (Aamlid).

„**Roma** f. 2, Vidjegreen". A. Roomu, VTel. (Vinje, Laardal, Rauland). Roome, myg Stang, VTel. (Moland).

rombreid adj. voluminøs = romfrek. Ned.

„**Rome** m. Lamhed osv." A. VAgder: Rome (o'). — 2) Planten: Beenbræk = Romegras. VAgder (Aaserall og fl.), og Dal.: Rome (o'); Jæd.: Róome. — Romeblad, Romegras (o') n. Ma. Li. (Gyland); Roomegras, Jæd. — „romebroten adj." A. Om Fæ som lider af Beenskjørhed el. Beenværk, og om Folk som er ømme og stive efter anstrængt Arbeide. VAgder og Dal. romebroten (o', o'), Ma. og fl.; rum(m)broden (u', o'), Li. (Fjotland). „Bli rumbroden" = „faa Romen", Fjotland. Altsaa: (H)rume, Isl. hrumi, se A.

romfræg adj. = romfrek. Hard. (Kv. Ul.).

Romjul f. = Romhelg. Østl. (Totn og fl.).

romka (oo) v. (ar), 1) v. a. gjøre rummeligere, udvide. Hørt kun i: rumke seg (u'), Rbg. (Sæt. Evje). „Gjo^{u}ræ hev rumka seg". 2) v. n. bli rummeligere. Sæt. „Sto^{u}ln rumkar i Skepto", i Fugerne.

romkast v. n. bli „rom". Tel. (Vinje, Veom).

romkjerra adj. om kraftigt voksende Træer: med lange slanke Grene og stort Rum mellem Kvister el. „Kjerr". Follo, Smaal.

romlends adv. og adj. om Landskab: rummelig. Rom. „Hær ær r.".

„**romsa** v. a. (ar), rokke". A. „roomse paa (el. i) see i Sømn'ee", mumle el. røre paa sig uden at vaagne. NGbr. (Lesja, Lom). Og romsast, se raumska. Jf. NSv. („Norske") Diall.: rooms(a), Løftestang.

„**romsam** adj. rummelig". A. Tel. Rbg. Ma.

romsen (oo) adj. 1) ikke fuldt udsovet; ubekvem af Mangel paa Søvn. Innh. Ramd. Gul. Ork. Ndm. NGbr. (Lesja); maaske nogensteds „rumsin". „Ørvin aa roomsin". Ogsaa: rymskjen Gbr. (Skjaak), og rymsen (?), rimsen Sogn, Vald. Og: illromsen, -rymskjen, -rimsen. — 2) om Luften: uklar og trykkende. N- og STrondh. Jf. drumsen.

romsken (oo) adj. saftig. VNed. Meddelt. raamsken d. s. VNed. Meddelt.

romskogs adv. (og adj.) rummeligt imellem Træerne. Rom. Hedm. „Hær ær roomskoogs aa högge".

„**romus** adj. rundhaandet". A. raamus'e, meddelt fra Vang i Vald.; rumus SGbr. (Gausdal). raamus, NGbr.

Ron Strøm, se Run. — rona se runa.

„**Rone** (oo) m. Orne". A. Rone (o'), VAgder, Dal.; o: Rune, som mona (o') o: muna, rona o: runa. Roone, Ryf. Raana og Raanaa, Østl. (Ring. Smaal. Rom. og fl.), Hedm. Gbr. 2) En som lever vildt; Vildbasse = Villstyring. Li.; Gul.: Raanaa. Se Rune.

ronegalen adj. brunstig; om So. Shl. (Fitja): roonagalæ f.; Smaal.: „e raanaagäln Purke".

(V)„**rong** f. 3) Slæderyg osv." A. Vraang(g) Agder. 4) ubekvem, uhaandterlig, tvær Tingest: Redskab eller Person. VAgder. „Vraangjæ æ go^{u} i Traangjæ"; Grindeim. 5) Ræling paa Baad. Smaal. (Rødenes). Meddelt. „Baat'n laag 'ti te Vrang'a" (pl. Vræng'ene). „Sit itte saa uut paa Vranga!" — vraangg adj. se (v)rang.

(V)„**ronga** f. Vrange". A. Vraangge, Sæt.; Vrange Østl.; Range Hall. Gbr. — „Svæje i Vraang'ji" = svelgja (v)rangt. Sæt.; dunkelt; hører eg. ikke til Vronga.

rongkast se (v)rangkast. — Ronggsvoy(g) se (V)rang-. — Ronk f. se Rank.

Ropa (o') f. = Rjodvippa, Rodvippa, hvoraf det turde være et Sammendrag. Nhl. (Haus, Lindaas). Røp' f. d. s. Ndm. (bestemt „Rø'paa"). Rjøp og Rjøpp f. d. s. Nfj. (Gloppen, Stryn).

ropa (o') v. a. (ar), stænke en Leve med Kvasten „Ropa", ikke oversmøre (rjoda) den. Nhl.? Y- og JSogn. rjøppe d. s. Nfj.

Rorsrom n. Rum for Rorskarl. Sfj.: Roofs-.
Ros (o') n. Gliden; Udstyrtning = Ras. Rbg. VAgder. „Kaama paa Ros".
„Ros (o') f. Fure efter Skred". A. Ryf. Hard.
Rosa (o') f. Skred. Shl. Dal. „Snørosa".
rosa (o') v. n. (ar), glide ud, styrte ned = rasa. Li. (Eikin), Tel. (Rauland).
rosa (o') v. n. (ar), 1) løsne; om Hud efter Sygdom. Nfj. (Stryn). Jf. rasa, hudrasa osv. Om Sliim i Aandeveiene. Smaal.: raasaa. „Dæ raasaar for Brøste". „Hoosten raassaar", løsner. 2) v. a. skrubbe op sin Hud. Sfj.: „rose Huua", se rosa, A. 3) „rosa ei Huu" = „ta(ka) Kjøtrosa av". Ryf. 4) rense et Rør = rasa. Smaal. og SGbr.: raasaa. Se flg.
rosa (o') v. a. (ar) 2, afskalle, skrælle, skække = rysja, rusa (u'). Ryf. Tel. Sæt. „Rosa Bygg". „Rosa ei Biie". „Rose a(i) Bidje", Sæt. — Dette og det foreg. rosa (o') glider saa nær ind paa hinanden i Bet. at de seer ud som eet Ord. Det sidstes (2) Slægtskab med Rus rysja er sikkert. Det første maa vel høre sammen med Ras (Skjæl), rasa (afskjælle), maaske ogsaa med rasa ɔ: glide ud. Jf. Flus, Flos og Flas.
rosa (o') v. n. (ar), løfte sig, optage stort Rum, skrolle = risa, rausa, ruva. Rbg. (Jvel.), Ma. (Vennesla, Finnsl.). „Halma rosa (og roste) upp". Se rausa, røysa.
„Rosa (o') f. Stormbyge". A. Roos(s)aa og (oftere) Raas(s)aa, YNdm. (Tingvoll, Aure, Ædøy); Roos(s)oo og Rus(s)u, Trondh.; Røse (ø—ö), Romsd. (Nessæt og fl.). — raas(s)aat adj. = rosutt. Ndm.
rosa (oo) v. n. (ar), blomstre; om roseblomstrende Træer (Frugttræer, Hæg og dl.). Sdm. (Hjørungfjord, Ørskog).
rosa (oo) v. n. = roosa seg; prale, skryde (af). Ring. Gbr. og fl.: roose ('ta). Landstad: rósar han av sine menn; G. N.
Rosalaupe (o') n. Sted, hvor Steenskred jævnligt gaar ud. Ryf. (Suldal). — Rosalop (o', o') n. d. s. Shl. (Etne). Til rosa (= rasa), Ros.
?rosam (oo) adj. fornøielig. Christie.
Rosamark (o') f. Mark el. Jordsmon bestaaende af nedgledne Masser, eller fuld af Skred. Shl. (Etne og fl.).
Rosamjøl (o') n. Meel af skrællet Korn. Ryf. Til rosa, rysja.
Rose (o') m. 1, Stormbyge = Rosa. Stjør.: Raasaa. Jsl. rosi uroligt Veir.
Rose (o') m. 2, Korndynge osv. = Drose. Totn: Raasaa.
Roseblad (oo) n. Herreblad i Kort. Sfj.
Rosedval (o') n. Ophold mellem Stormbyger. Nfj. Sfj. Til Dval.
Ro-semd (oo) f. Ro. Sogn (Vik).
Rosjæl (oo) f. Gynge. Til ro, gynge. Gbr. (Vaagaa): Roo'-sjæl. -jæl seer ud som Gjerd, men jf. Reiesgjord osv.
ro-skakk (oo) adj. = hyrneskakk. Gbr.
Roskjekkja (oo) f. = Hyrneskjekkja. Hall. (Nes, Gol). — Rooskakkji m. d. s. Hall.
„roslipa v. (ar)". A. Rbg. roov-, Hard.
Rosp (o') f. 1) Rivejern = Rasp f. Tel. Rbg. 2) Kvinde med rap og hvas Tunge; vistnok ogsaa: En som er rap i Arbeidet, En som „river, skurer" fra sig. Tel. Rbg.
rospa (o') v. (ar), være en „Rosp"; være rap- og hvasmundet. Tel. (Ø. og Fladdal). „Rospe o rø".
rossa (o') v. n. (ar), føre megen larmende og upaalidelig Tale; omtrent = stravla. Tel. (Kvitseid). „Rosse o rø". Jf. horsa. — Rossa f. larmende Ordgyderi. Rosserødor f. pl. d. s. Tel. (Kvitseid): -rø'ur.
rossende adv. forstærkende = marande, hestende. Mest i „r. galen, r. vond"; men ogsaa i „r. gamall" og fl. Tel (Moland).
rossgalen adj. = rossende galen. Tel.
rost, rosten (o') adj. se raust.
Rost (o') f. mæsket Malt = Roste. Dal. (Hedland, Hæskestad); Rust (u'), Dal. (Hæskestad). — Rustekjer n. Rostekar. Dal.
„Roste (o') m. 1." A. Rbg. Sogn, NGbr. (ogsaa Raast n.). 2) = Rostekjer. Sogn.
Rostedrikk? m. tyndt Øl. Stjør. og Indr.: Raasdreekk; Selbu: omtr. Roofsdreekk.
Rostesugga f. = Rostegrind. Tel. (Laardal, og fl.). Rost(e)vid m. d. s. Tel. NGbr.: -vee.
Rosuferd (o') f. længere Nedstyrten langsad et skraat Underlag. Tel. (Rauland). „Den som rullar o rosar nee-igjænom fere ei R.".
Rot (o') n. Kun hørt i: „drikka seg i Rot", drikke til man falder helt sammen = d. seg i Skrukk. Røldal. Jf. G. N. rot Afmagt (= Jsl. hrot Fald, N. Rot, Nedstyrtning, el. = rot Raadnen?).
„Rot (oo) n. Tag". A VAgder, Dal. „Han va so gla, han sprang (sauk) unde Rout o Rapta". 2) fladt Brædeloft i en Stue. Jæd. Meddelt.
Rota (oo) f. Roderi, Roden. Vald. Østl. „Ai Sviineroote". „J ei Roote".
Rota (o') f. 1, Stang, Pæl. Li. (Eikin), Tel. Se Raata. — Roota se Rotta.
Rota (o') f. 2, raadbent Sted (Punkt el. Parti), især i Træ. Tel. (Rauland): Rotu. Jsl. rota, raadbent Ved (G. N. = Røyta).
„Rota (o') f. -Skred". A. „De rei ei Rota i Fjøddi", et Steenskred gik. VTel. (Skafsaa og fl.), Sæt.
rota (o') v. (ar), gjøre lad. Kun „rota seg", dovne sig = lata seg. Sogn, Røldal.
rota (o'), (raadden), stinkende, kraftløs, doven, skrøbelig. J en Mængde nedsættende Sammensj., tildeels blot = Fille-; ofte brugt fig. som Skjældsord. J de fleste Fald vel Genetiv af Rote m. Raddenhed. SBerg. Rog. Tel. Vald. og m. fl. Saaledes: Rotagarp m. stinkende Opstød; Shl. Rotahol n. et elendigt skiddent stinkende Hul (af et Hus). Rotahola f. en elendig Hule af et Sted (en Bygd). Rotameis m.

fig.: kraftløs Stymper; Tel. og fl. Rotaskrypte n. d. s. (tørraadden Træstamme); Tel. Rotahiit f. d. s. (skrøbelig Skindpose); Vald. Rotaskrøya f. sygelig Stakkel, se Skrøya; Tel. Rotasløkje n. dovent Drog. SBerg. Se Sløkje. Rotaunge m. fortrædelig Unge. Se ogsaa i det flg.
Rotaberg (o') n. = Skalberg. Østl.
Rotafløyra (o') f. raadden Sprække i Træ. Tel.
Rotakjøt (o') n. raaddent Kjød i Saar. Sogn, Nfj.
Rotalaag (o') f., Fl. lægr, raadden liggende Træstamme. Vestfold (Hov): Raatalægår.
Rotavæla (o') f. Dynge af raaddent Plantestof: Træ, Halm, Hø = Rotvæle. Rom.
Rotbak (o') n. Smørelse, „Bak", lavet af raadne Ting. Sdm.
Rotband (oo) n. hvert af de nederste opretstaaende Reg omkring Stavren. Ringerike.
rotberkja (oo) v. a. (er, te), afbarke det levende Træ nede ved Roden. Tel. (Kvits.).
Rotbutte (oo) m. = Rotkubbe. Rog.: Rood-, Rooda- og Roota-. Om en undersat kraftig Karl. Dal.
„Rote (o') m. Flok". A. Hall. (Aal): Raatee.
rotelagd adj.: root(e)lagd Veg = Roteveg.
Rotemusk (oo, u') n. uordentlig Masse af Smaastumper og dl. JRyf. „Roodermusk'" n. Tummel, Uorden. YRyf. (Tarvastad).
„roten (o') adj." A. 2) kraftløs, skrøbelig; især: af svag Sammenhæng. Tel. Agder og fl. „Traa'n æ roten". — roteskleg d. s. Nbg.
Rotepeis (o') m. en liden Læbefisk: Labrus rupestris. Nhl. Se Rota.
Roteskarv (o') n. = Essjeskarv. Hard.
rotflaa (oo) adj. vid i Rodenden, om Tømmer. Ryf.: rootaflaa.
rotfella (oo) v. a. fælde et Træ ved at overhugge Rodens Grene, saa Rodens øverste Deel bliver ved Stammen. Shl.
rotfylla (oo) v. a. fylde et Magasin (Løda) heelt op under Tagryggen, „Root". Dal.
Rotfyre (oo, y') n. = -spik. Ma. Dal.: Route-.
rotgnegen (oo) adj. angreben af Gnav paa Rod. Jæd. Particip af et vistnok forekommende rotgnaga v. a.
Rotgrav (oo) n. lidet Markstykke eller Beed, „Grav", hvori dyrkes Rødder. Shl.
Rotklov (oo, o') n. Mødestedet, Vinkelen, af Bjælkerne oppe under Tagryggen. Voss: Roota-.
Rotkveisa (o') f. stinkende Byld. Østerd. (Atnedal, L. E.): Rötkveese.
Rotlem (oo, e') m. = Rostloft. Ryf.: Roota.
Rotlump (oo) m. = Rotkubbe. Hall.
rotløypa (oo) v. a. strælle et Træ op til Mandshøide saa det tørres paa Roden. Trondh.
Rotnad (oo) m. Roden, Roderi. Ryf.
Rotning (o') m. lad Person. Romsd. Ndm.
Rotskryte (oo) n. stor tørraadnet Rod. Tel.
Rotsprikje (oo) n. (m.) en struttende, vidt udspærret, Rod. Tel.: Rootesprikje.
rotsprikjen (oo, ii) adj. med struttende Rod. Tel. Sæt.
„Rotstova f." A. Voss, Sogn.
„Rott (o') m. 1) Tryne". A. Nfj. (Breimn): Rott'e. „2) Mule". A. „Gjera Rott", Dal. Sogn, Sfj. 3) fladtrykt Forbjerg el. Jordfremspring. Shl. Dal. Jf. Mule.
[Rotta f. Maal i Boldleg. Gbr. Østl. Ryf. Shl. T. Rotte. Roota, Dal.
Rotterumpa f. bitte liden Sav, spids fortil saa den stikkes ind i et Hul. Ryf. Shl.
Rottvid (o') m. = Trynevidja. Ndm. Raattvee.
Rotul (o') m. 1) raaddent Vedstykke. VTel. 2) kraftløs, „roten", Person. VTel. (Rauland, Moland, Vinje). Mest Rotuli (Mol.) og Rotoole (Vinje).
Rotulosta (o', o') f. = ei roti Losta. Hall. (Aal): Raatulaastæ. Ogsaa: en stor doven Tingest. — Rotustokk m. raadden Stok. Rotustuv m. raadden Stub. Hall. (Aal). Til Rota, Raaddenhed.
rotutt (oo) adj. urydbelig = ruskutt.
Rov (oo), rovkvatt, rovslipt se Ro.
Rov (o') n. J: „aa Ro'vi", i Brug; ogsaa: paa Bane = aa Bangji. Sæt. (Valle, Hylestad). Maaske G. N. rof, Brud, Aabning. „De æ aa Rovi". Dette forklaredes for Resten af Brugere ved: „De var'e (verd) røyvt mæ", der blir rørt ved det.
„Rov (o') n. Bughinde i Fisk". A. Sogn, Shl.
Rov (o') n. Tag = Raav. Tel. (Sellj.). Se A.
„rova (o') v. a. oprive". A. b) v. n. VAgder, Jæd.; „Raa æ de tee rova paa Heus'an", nu holder Tagene paa at oprives, i Stormveir. Ogsaa: roba Ma. og fl. „Heus'e æ tee o roba, Huset begynder at faa Huller i Taget. „2) = ruva". A. Jæd. Dal. (Ogna, Eikersund). roba, Eikers. 3) = røyva seg. Shl. (Fjellber, Kvinherad). Dog meddeelt som „raava (paa seg)". Se raava. 4) „rove aat seg", gramse til sig. Sdm. (Sande). Meddelt. Se raava, A.
„Rova (oo) f. Hale". A. Rooa, Nhl. Voss, Sogn. 2) Snip, lang Flig. „Aakrroove", Snip af Ager. Tel. (Kvitseid).
Rovedilt, -diltar m. Halehænger. Hall. Tel.
Rovedrag (oo) n. = Halastokk. Ryf.
Roveire se Rungvedr.
„roven (o') adj. 3) porøs". A. = røyv. Om Træ, Rodfrugter, Brød osv. Ma. Nbg. Ned. (tildeels „raaven").
Ro(v)epadda (oo) f. = -troll. Nhl. (Ekf.); A.
rovla (o') v. n. bli sneebar stribeviis = rivla. Sogn (Leikang og fl.). 2) se rola.
„rovna (o') v. n. (ar)". A. 3) gistne = gisna. Hard. (Odda). 4) blive opsvulmet „roven"; hovne. Tel. „Daa rovnar i Hug o Hjarta", i Stev, vekslende med „rivnar". Tel. (Mo, Kvitseid, Selljor).
rovstappa (o') adj. fuldstoppet til op under Taget, „Rov"; om Magasiner. Tel. (Sellj.).
Rovstova (o', o') f. = Rotstova. Voss.
Rovtak (o') n. den ujævne Ræver af Birk,

som har været slaaet før; modsat „Baltak". Li. (Eikin). Jf. Rov (oo). A.

Ru, Run se Ro (Slipero).

„**Ru** f. Løsuld, Laad". A. Li. Rog. „Baar-ru. Fjoor-ru". 2) Uld afklippet om Vintren. Hard. SætB. Shl. Dal. NBTel. Eller ud paa Baaren = Baarflokar. Rbg. (Aamlid): Reun. 3) Laad paa Brædder efter Savningen. Jæd. „Ta Ruu'no a Boor'e mæ Ofsen (Høvelen)!" — **Ruspole** (oo) m. Spole af „Rutraad". — **Rutalle** m. Klump af Skarn og Løsuld. Dal.: dl.

„**rua** v. a. (ar), plukke Løsuld". A. 2) klippe for Vinterulden, „Ru". Dal. Hard. og fl.

rua? v. a. (ar): „reue seg (inni)", svøbe vel om sig = balla seg inni. Sæt.

Rubb (u') m. 1) Lyngkvast til Skrubning el. Skuring, **Rubbing** f. Jæd. 2) = Visp. Ma. (Aas.). 3) et Slags kort hvidt Fjeldlav som ligner Renlav. Tel. (Seljord). — **Rubbelyng** n. et Lyng som egner sig til Skrubbekvast, Erica tetralix. Dal. Li.

Rubb se Raka. „Rubb o Stakji" (Sæt.).

„**rubba** (u') v. a. (ar)". A. 2) = riva (Arbeide) fraa seg. Voss, Sogn. „Rubbe o strubbe", præstere grovt Arbeide. Ned. og fl.

rubbe v. skrolle, **rubben** voluminøs, se ruva.

„**rubben** adj. ru". A. **ruffen** d. s. Voss. 2) grov, strid, f. Eks. Hø fuldt af Lyng og Riis. Dal. 3) upoleret, ru. Voss.

Rubbeskrea (ee) f. om et høiræstet snakkesaligt vrøvlende Kvindfolk. Voss. Vel: -strida.

Rubbesoll (u') m. „Soll" af meget store Stykker. Shl.

Rubl (u'). „R. og Bitt" = Rubb og Stubb, Shl. Rom. og fl.

rudd (n') adj. altid oplagt til Virksomhed, færdig til Idræt = rødig (rydig), rørig; omtrent = fløygd. Shl. (Stord, Fitja). Vel eet med rudd, part. A.

Rudda f. stor bøielig Kvist eller Kjep til Pisking. Helg. **Rudd'**, YNdm. Ork. Gul. Innh.; **Rydde**, Romsd. Selbu; **Rydd'**, Selbu, Strinda, Ork. INdm. Stjør.; **Ry(d)j'** og **Ru(d)j'** Stjør. (D'et indeholder overalt et J, som paa sine Steder har farvet U til Y). G. N. rudda Kølle. Se Rydda, A. — **rudda** v. a. (ar), piske, prygle. Ork. Ndm. „E ska ta(k) i Rudd aa rudd dee me!" „Rudd oopp".

Rudda, Ruddeskekk se Rodda.

Rudkall (u') m. Rydningsmand, Pioneer; brugt mest i Sagn om dette Lands ældste Bebyggere. SætB.: **Rudkadd**. — Christie: „Rudkall, gamle Forfædre som har opryddet de nuværende Gaarde i Landet; Rudkallagrav, Kjæmpehøi". (Uden Sted).

rudleg (u') adj. ryddelig. Sogn, Hard.

Rudlende (u') n. Mark som er ryddet til Ager el. Eng for Træer og Stene; Rydningsland. SætB. og B.: **Ruvlændi**, som Guvlaug, Guvro (guvleg). **Rølændi** d. s. Rbg. (Aamlid, Evje), BTel. (Mo, Moland). — **Rudningslende** n. d. s. Tel.

„**Rudnad** (u') m. Oprydning". A. Især: Bortrydning af Løv og Affald fra Englandet. Voss: **Runna**; Sogn, Hard. Shl.: **Runa** (u'—oo). 2) det sammenryddede Affald = Rufkraft. Voss, Hard. Shl. Nhl. **Runadungje** m. Dynge af Rudnad. 3) at Kvernen kaster Melet vel frem under Malningen = Kast. Voss, Nhl. Sogn. „Dar æ go'u Runna (Runa) undao dasse Kvednæ" = „da ryn'e gott" ɔ: Melet blir ikke hængende. Er vel neppe „Runnad" til rynja.

Rudu se Riba. — **rue** se ruga.

Ruff (u') n. 1) raskt Tilgreb eller Tag. 2) Raskhed i at gribe til; Driftighed, Fart. Voss, Hard. Ryf. Tel. „D'æ Ruff i dan Kar'n". — **ruffa** v. drive paa med Kraft; rive fra sig Arbeide. Voss. Hard. Tel. **ruffa seg** skynde sig. Sogn. — **Ruffar** m. rask og driftig Karl. Hard. Sogn. — **Ruffa** f. stor grov haardhændet uvorn Kvinde. Tel. Hall. — **Ruffe** m. stor grov slusket Karl. Sæt. — **ruffeleg** og **ruffutt** adj. lig en Ruffe. Sæt. — **ruffen** adj. = rubben. — Disse Ord synes tildannede under fremmedartet (Engelsk, D.) Paavirkning. Jf. rubba, rubben, ruven, G. N. rúfinn (+ hrjúfr, Ang. hreof, Eng. rough); Eng. to ruff (rough), ruffle, gjøre ujævn, bringe i Urede, rive af Lave = rupla („Smaal.: ruffe", A.); eller to rough it, klemme paa uden at sky Gjenvordigheder og dl.

rufla (u') v. arbeide skjødesløst men raskt; mere skjødesløst end ruffa. (Eng. to ruffle). Dal. „Rufla dæ ifraa seg". G. N. hrufla skrubbe, skrabe. — **ruflete** se ruvlutt.

Rufs (u') m. skjødesløs Skyndning. Tel. Se flg.

rufsa (u') v. (ar), 1) arbeide rivende og skjødesløst = rifsa, rafsa. Tel. „Rufse ifraa seg". 2) „rufse i Hoop", rive sammen = rifsa, rafsa. BTel. — **Rufs** m. 1) En som rufsar. 2) skjødesløs Skyndning. Tel. „I ein Rufs". — **Rufsa** f. a) En som rufsar. Tel. b) et stort grovt Kvindfolk = Ruffa. Smaal. — **rufsen** adj. som vil rufsa. Tel.

„**Rug** m. Rug". A. **Röu** SSmaal.; **Ruu** Østl. (m. St.). — **Rugleist** m. = Ruglest. Hall. Gbr. Bald. Voss og fl. — **Rugsaa** n. Mark tilsaaet med Rug. Smaal. **Rugsæ(de)** n. n. s. Smaal.: **Ruu-**. — **Rugvend** f. en noget stor Rugager. Vestfold: **Ruuvænn**. — **Rugvæla** f. en liden „Rugbrote". Smaal.: **Ruuvæle**.

ruga v. (ar), ruge. Østl. (Smaal. Follo og fl.): **ruue**; Smaal. (Spydeberg): **rugge**. Sv. Diall. ruga, ruge, rue. — **Ruga** se Ruka.

Ruga (u') f. Haarstorpe = Rur; se d. BAgder.

„**Rugda** f." A. **Rogda** (o'), Ma. Ryf.

Rugg n., **ruggsam** se Rogg.

Rugg m., **Rugga** f. og **Ruggje** (u') m. svær og fyldig Person. BAgder, Ryf. Se A. 2) **Rugg** m. uforsigtig og uvorn Krabat,

omtrent = Risp. NGbr. (Lom, Baagaa). „Basarugg“, Hall.
rugga v. (ar), 1) „rugga paa seg“, „r. seg tee“, „r. seg inne“, hænge (altfor) mange Klæder paa sig. Rog. Shl. Maaske af Rugga f. Tæppe, el. (og) af foreg. Hertil: Rugga f. Kvinde som har „rugga seg tee“. 2) „De ruggar alt de ho eige“, alle de Klæder og al den Stas, hun eier, hænger paa hende. Tel. (Vinje). Dette maaske ogsaa til rugga v., gynge, vugge, gaa.
Rugga f. = Rugda; i: Blom-, Natt-.
Rugga f. Tæppe“. A. Er tarveligere end Rya; Ryf. Kan endog være gjort af det tarvelige „Ramp“, af Ruggeramp n. Ryf.
rugga v. n. (ar), føle Gysninger, gyse. Ma. (Bjelland, Øvrebø). „Eg gjæng' o rugga o fryys'e“. Jf. Rugg, Rogg, ryggja; og flg.
ruggeleg og ruggen adj. om Veiret: fugtig og kold, raa-kold, saa man let gyser. VAgder. „Ruggjelig o kall“. Oftere: „kaldruggjen“ og „vaatruggjen“. Ogsaa: roggen, ialfald „vaatroggjen“, NØsterd.
Rug(g)u, Ru(gh)wu se Rida.
rugla v. impers. om urene Halslyd, mest form. Forslimning. Nfj. (Stryn). Rugl n. slig ureen Lyd. — ryggle v. d. s. Nfj. omtr. = rigla, rukla. Jf. Isl. hryggla.
„rugla v. n. ligge (staa) usikkert“. A. Ma. Ned. Tel. Ndm. NGbr. 2) gaa mageligt og vuggende, vugge afsted. Romsd. „Ruggle i Makje“. „R. paa“.
ruglen og ruglutt adj. liggende usikkert; vaklende; let rokket. Agder, Tel. Gbr. og fl. „Dæ ligg'e ruggle“.
ruglutt adj. 1) spættet, som en Urhøne el. Sneppe; jf. roglutt; roogle v. JSogn. „breunruglete, graaruglete“. 2) tigret, som en Kat. Nhl. Shl. 3) tegnet med Zigzagstriber, som en Makrel. Shl.
„Ruk (uu) m., ruka v.“ A. Shl. Gbr.
Ruk (uu) m. opkastet Jordryg, hvori plantes Kartofler. Shl. Vel eet med foreg.
ruka (uu) v. n. (ar), ,sidde fremadbøiet dosende (som en gammel Kone foran Ilden). Eg. danne en liden Stak, „Ruuk“. Hard. Shl. Ryf. — Ruuk m. og Ruuka f. En som „rukar“.
„Ruka (uu) f. 1) Dynge“. A. Innh. „2) = Ruga“. A. Oslo, Vestfold, Agder. 4) Tidsrum, noget længere end Riid. Nfj. og fl. „Ei heil'e Ruuke“, en heel lang Tid. „Ei har Ruuke“ = hard Økt. 5) et Fabeldyr som Folketroen har ladet holde til under Laden? Jæd. (Gjæstal): Ruuga.
„rukkutt adj. rynket“. A. 2) kruset, bølgeformigt krøllet, om f. Ex. Uld, mens „kurla“, er skrueformigt lokket. Shl.
Rukl m. og Rukla f. gammelt Menneske el. Husdyr. Tel. (Sellj.; Wille). Vel til flg.
„rukla v. n. 1) brænde osv.“ A. Ndm. 3) gaa mageligt el. svagt. Ndm. „Ga aa rukl'“.
ruklen (u') adj. om Veiret = graakald, uden at være uveirslig. Stjør. „Rookli aa möli“.
„ruklutt adj.“ A. Trondh. Rog. og fl.
„Ruksa f.“ A. Voss, Hard. Ryf. — ruksa v. fortælle „Ruksor“. Hard. Ryf. Jf. Rykkja.
Ruksa (u') f. 2, 1) Byge. 2) et Lune; et Anfald af en vis Stemning. Ryf. (Tarvastad, Nærstrand og fl.). Maaske eet med foreg. — ruksutt adj. fuld af Luner. Ryf.
Rul, Saar-rul, se Rur.
Rulk (u') m. 1) tyk uformelig Tingest; Bylt; omtr. = Rolp. SBerg. Rylkje n. d. s. Shl. (Strandeb.). 2) valkformig Ujævnhed, langstrakt Bugle. SBerg Tel. „Ratttrøyo mi ligge i ein Rulk mitt i Ryggjn“. Rulkji m. d. s. Tel.
rulka v. (ar), rulle kjødesløst sammen, danne til en Rulk. Hard. Tel. „R. i Hoop“.
rulkjen adj. 1) lig en Rulk; uformelig. „Rulkjen Kar“. 2) fuld af Rulkar. SBerg.
Rullargogn f. Manglerulle ɔ: Rullarfjøl f. + Rullarstokk. Gbr.: -gaang.
Rulle (u') m. Rulle af Uld = Sarle, Tull. Jæd. Ryf.: dl. Rudl m. d. s. Sogn.
Rulleball m. Bolle af sammenrullet Kjød.
Rullekirna f. Kjerne som ruller om Hjulet.
Rullemusk n. = Rodermusk, se Rote-. Sogn.
Ruls (u') m. = Rulk 1) og 2). Særlig en slig Hævelse paa Huden efter Slag af noget langstrakt. Tel. Shl. — rulsutt adj. „Sængji va so rulsutte, eg laag so voondt i Nott“. Tel. Jf. Rylse; Sv. Diall. röll, röls.
Rulsa (u') f. stor uformelig Kvinde. Hard.
rulsa v. (ar): „rulsa seg tee“, pakke sig ind el. stoppe sig ud til en „Ruls“. Hard.
rult adj. som let „rultar“ (vælte osv.). Agder.
Rult (u') m. = Rulle. rulta v. (ar), karde R. Li. — „Rulta f.“ A. Gbr. og fl.
Rumba f. 1) Saarskorpe = Rur, Ruva. Hard. (Ulvik, Kvamm). 2) Hudsygdom med Affalden af Haar og Udvækst af Knorter (Klaatre). YHard. (Kvamm), Shl. 3) opblæst vigtig og myndig Kvinde. Hard.
Rumbesæta f. = Rumba 3). Hard.
rumbroden se romebroten. rumka se romka.
Rump m. rund afstumpet Bjergknold. Li. (Kvin). JMa. i Stedsnavnet „Rump'n“.
Rumpekjevle n. = Halastokk. Ndm.: Roomp-. — Roomp(e)krudde m. Koriander. Ndm. — Roomp(e)stjert(a) f. = Halestert. Helg. Roompesterte f. d. s. Odal, Nordl. Smaal. — Roomp(e)styng m. „Renn(a) i Roompstyngjn“, om Kvæg: bisse = stina.
rumsa, rumsin se roms-.
rumska v. a. og n. ryste; omtrent = ruska. Rbg. (Sæt. Evje), Ma. „Du l^{u}yt rumske i Sekkjn“. „Rumske seg“, se raumska.
Run (u') f. (og n.) smal og stille Strøm mellem to Indsøer. Rbg. (Gjøvdal, Aamlid, Mykland). Roon n. Tel. (Moland). Ron f. (u' og oftere o'), Rbg. (Veikusdal, Evje), Ma. (Øvrebø, Øyslebø, Holum, Vigmostad), Li. (Kvin); Ro^{u}n og Roon f. Rbg. (Aam-

lid), Ma.; Ron (o' og aa?) f. Li. (Gyland, Fjotland), Dal. (Hedland), Ned. (Begaarsheid, Søndli). „Runine" er en Strøm mellem Kallingvotna i Aamlid i Nbg.; „Roonene" Stedsnavn (flere Strømme) i Otrnes i Ma.; „Raanene", Stedsnavn i Holt og Froland i Ned.; „Ron'aanaa" en Aa i Gyland i Li. Jf. Eng. (og Vest-Skotsk) run en smal Strøm (Løb, Rende), Got. runs Løb. 2) graven eller bygget Rende som fører Driftsvand, gravet Løb. Tel. (Vinje, Rauland, Kvitseid, Selljor): Roon f., „Sagaroon", „Kvenneroon". Jf. Ryne (Rønee). 3) Raan (o'?) f. Baage i Fis. Li. (Kvin). — Runefen (u', e') n. Muddersump omkring et „Run". Ma. (Holum): Ronefæn (o'). — Se Ron A.

„Run n. Brag osv." A. Raan Ndm. Ran Ramb. Af „raana" ɔ: runa.

„runa (uu) v. n. (ar), signe osv." A. roone Romsd. Tel. 2) v. a. forhekse; især tiltrylle sig Ens Elskov = vende Hugjn. Sæt. Jæd. „No hev eg fængje de i min Tr^euna, at Spilemænnan kann Jæntun r^euna". roone, Tel.

„runa (u') v. n. (ar), 3) snakke, ramse". A. Ndm.: raana. 4) v. a. og n. tumle, rumstere; gramse, røre, føle og dl. Li. og Dal.: rona (o'); Jæd. og Shl.: roona. „Han rona bort alt dæ me he". „Rona i Hop" = vasa i Hop. 5) tumle, støie; grassere; fare vildt el. uvittigt omkring el. afsted; leve vildt. Li. Dal. Jæd. Ryf. „Han gjænge rona yve dæ, so han aatte heila Vær'æ"; Dal. raanaa søite. Innh. Gul. 6) fleie ud (af); springe el. slaa til Side, som ved Boldspil; styre et Roer vaklende. Ma. Rog. 7) roona eller „slaa Rooneball", et eget Boldspil, = prika Sugga. 8) om So: være brunstig, „ronegalen". Shl. Enkelte af disse Bett. viser mod „Rone", Orne, G. N. runi. Jf. „raanaas", Ork.; Sv. Diall. råna, være brunstig.

„Runa (u') f." A. 2) Bjaltetæppe. Sdm. (Sande). — Runa se Rudnad.

Runakall (u') m. en Snakker, Skvaldrer. Hall.

Runamusk (u') n. (og m.?), og -muska f. 1) sammenkastet Hob = Run. JSogn (Hafslo, Aurland). 2) Røre, Tummel, Spektakel. Sogn. Se Musk, Muska.

Runde m. Runding, rund Figur. Tel. (Sellj.).

Rundel m. = Runde. Se A. Søndenfjelds. Rundil, rund Ting; som: Bold, Steen. Hall. (Gol).

rundgjengjen adj. 1) omkringvandret. „Aakr'n æ runngjængjen". Li. (Eikin). 2) rundmalet; om Meel; frit for lange „Saader" (Skaller). Li. (Eikin).

rundgnaven adj. afgnavet el. afskavet rundt omkring. Li. (Eikin). „Apaaln æ runngnaven a(v) Geit'æ". Til gnava.

rundgyrda v. a. afprygle grundigt. Tel. Østl. Eg. forsyne med Gjorder (igjen) heelt rundt eller over det Hele. Se gyrda, jula.

Rundhall m. rund mindre Steen. NGbr.

Rundhallstein m. rund Kampesteen. Vald.

Rundkavle m. rund Kjep = Kavle. Oslo.

Rundkjevling m. d. s. Oslo.

Rundkula f. 1) „Taka Roonnkuula mæ seg", tage sig en Rundgang omkring (paa) et Sted. Tel. (Kvitseid, Selljor). 2) „taa(kaa) ei Roonnkuule", tage en Omgang (i Spil eller Leg). NGbr.

rundkvesst adj. hvæsset heelt rundt; særlig om Hestesko, hvorpaa alle „Hakar" og „Grev" er hvæssede. Østl. mest: „-væsst".

rundkøyra v. a. = ringkøyra. Sæt.

rundsko(a) v. a. = ringskoa (en Hest). Smaal.

Rundsøyma f. almindelig, rund, Synaal,)(den trekantede „Skinnsøyma". Sogn (Lærdal).

rundvaksen adj. rundvoksen. Tel. og fl.

„Rune (u') m. 1, 1) Nedstyrtning". A. Sogn. „2) nedstyrtet Masse". A. Nfj. (Stryn), Sdm. (Hjørungfj.). „Snjøvrune". 4) fremstudt Masse = Skuve. Nfj. „Dæ stoo Runen føre Kjelkjen. Raanaa, Stjør.

„Rune m. 2, Spire". A. Voss. — 2) Spiren; Opgang. J „Upprune" og „Solrune".

Rune (u') m. 3, Orne, se Rone.

Runebøn (uu) f. Trylleformular. Gbr.

Runedropar (uu, o') m. pl. Elskovsdrik. Sæt.

„Runekall m. Heksemester". A. Roon(e)kall, -kjæring, -folk, Romsd. Ndm. Roonkaang m. „Roonkæ'll", NGbr. — Roonkoonsti pl. f. Tryllekunster. Stjør. Roonkaanstee, NGbr.

„Runer (uu) pl. f. 1) Tryllemidler". A. Sæt. „Ai leit^ei Flaske mæ R^euni i" = Runedropar. 3) „Ha sine Rooner uute", spionere. Vestfold (Dramn og fl.).

Rungvedr m. = Gradvedr. Ma. Li. (A.): -veer. R^euvaire SætB. Rooveire Tel. (Mol. Treungen), SætB. Roonnveire og Broonn- Tel. (Mol.). „Runnväre", Bohuslän. Robukk, Rubukk osv. = Gradbukk.

Runing m. ungt Træ = Rune, Renning. Sogn (Aardal, Lærdal) næsten: Roningg (o'). „Seljeroningg". Running Sogn (Lustr). Røningg (ɔ: Rynning A.), Voss.

Runings-ukse m. ung Okse? Sogn (Aardal).

runka (u') v. n. (ar), 1) gaa og slentre om for sig selv; gaa og slæbe sig. Om Fæ: ligge efter = droma. Østerd. Gbr. Vald. Hall. Sogn. Mest: roongke. 2) gaa omkring menings- og stundesløst som en Fiante. Helg. 3) slingre, om Fartøier. Jæd. (A.). Jf. ranka, runsa, raangsa. — Runk m. og Runka f. 1) En som runkar; vranten borst uomgjængelig Person. Hall. Sogn og fl. 2) særlig: Ko som runkar. Østerd.

runkast v. recip. se (v)rangkast.

runken adj. som gjerne runkar; uomgjængelig osv.; lig en Runka.

runna (upp) v. n. (ar), flyde op med mange

parallele Stammer fra samme Rod; skyde op til Busk el. Træklynge „Runne". Ma. og fl. — **Runna** m. se Rudnad.

„**Runne** m. Busk osv." A. 4) (busket) Kartoffelplante. Li. (Eikin). 5) Hvirvel eller Bridning i Træ. Tel. (Vinje, Rauland). Jf. runnen.

Runnebjørk f. Birk med „runnen Vid". Gbr.

Runnekula f. = Askula. NGbr.

„**runnen** adj. hvirvlet". A. Sæt. „Runnen Vi'e". „Adde Tree æ roonn'ne straks aamase Røt'an"; Tel.

runni adj. n. „r. Mjøl", Stjør.; se rynen.

runnt adv. „Tala runnt", tale raskt og syndigt; (ikke: snakke En rundt). Hadeland.

„**runsa** v. n. 2) gynge". A. Ma. runnsa, roonnsa og russa, i Bohuslän og Halland. Jf. rusa. 3) gaa rundt, vælte rundt, som en tom Tønde paa Vand. Nordl. 4) rende omkring = ransa. raansa Sfj. (Askvoll), Jæd. Mest: oo. **rjoonsa** (u'?) d. s. Hard. **runsla** (oo?) d. s. Shl. Hard. 5) fare om i grasserende Brantenhed; fare om stangende. Ryf. Røldal, Hard.

„**Runsa** f." A. Ma. — **runska** se raumska.

„**runsen** adj. vranten". A. 2) lunefuld. Røldal.

Runsl? „I Run'sli", paa Glid. Sæt.

runsleg adj. vilter; vild; balstyrig Shl. **rjoonsleg**, Hard. Til runsa.

runta v. n. slænge omkring uden at bestille noget; gaa og drive. Shl. (Fitja). Hertil Runte m.

Rupl m. Rokken ved noget; Bevægelse, Uro, Tumult. Sæt. — „**rupla** v. rokke, rive af Lave". A. Sæt. Tel. Gbr. „Dai ruplar mæ Medeln", tumler med Formuen.

Rupp (u') m. frønnet, tørraadnet Ved eller Træværk. Ndm. Ork. Strinda: **Ruupp** og **Roopp**. Og **Raapp** NØsterd. „Husrupp", raadbent Huus. Se Ramp, A.

ruppen (u') adj. frønnet = fauska. Ndm. Trondh. NØsterd. **ruppin**, **rooppin** og **raappin**; se Rupp.

rur (uu) adj. udrøi = ryr. NØsterd. (Tynset).

„**Rur** (uu) m. 1) Skorpe paa Saar". A. **Ruga** (u') d. s. Jæd. Dal. VAgder. **Ruve**, **Ruvu**, d. s. Sæt. Tel. se Ruva. **Ruv** m. d. s. Vestfold (Eiker). **Ruul**, „Saarruul" m. d. s. Stjør. G. N. hrufa.

Rura (uu) f. 1) uordentlig Hob; Dynge. Ryf. Shl. „Steinruura; Klæruura". 2) Kokase = Rusa. Shl.

„**Rus** (u') n. tynd Skal, Skjæl". A. Ma. **Ros** (o'). Rom. Oslo, Smaal. Gbr.: **Röss** og **Raas(s)**. 2) Skjæver, smaat Affald, Fnug. Smaal. 3) fint Drys af Regn el. Snee. Hedm., sjelden. Oftere: **Rusk**.

Rus (u') n. 1) Slump = Ruus. Hard. „Pao äit Rus". 2) Hastværksarbeide, slusket Arbeide. Sæt. Til rusa (u').

rus (uu) adj. slumpagtig. „Ei ruus Rekningg", et Slumpe-Overslag. Shl.

Rus (uu). Til ruusa, styrte. Hørt kun i: „gaa paa Ruus", styrte hovedkulds, Sfj. (Førde); og „stumpa Ruus", støde Kolbøtte", Sogn; „stuupa Hoveruus", d. s. Voss. „Han gjekk paa Ruus neer i Vei'n". Dog væs. eet med Rus, Slump (A.).

„**rusa** (uu) v. (er, te; ogsaa ar), styrte, storme, frem; gaa paa Slump osv." A. Hard. Shl. Dal. Nfj. og fl. Se rjosa.

rusa (uu) v. (er, te), gynge = runsa. Voss. Hard. Shl. (Strandebarm). „Ruusa äit Badn pao Arm'n".

rusa (uu) v. (ar), gjøre en omtrentlig Beregning; skjønne paa en Slump. Af Ruus n. 1. Hard. Shl.

rusa (u') v. (ar), 1. 1) storme frem, fuse frem; lade det staa til; lade det gaa paa Slump. Sæt. Nhl. Hard. og fl. Noget usikker Bet. Jf. rusande (u'). 2) arbeide skyndsomt el. skjødesløst, jaske, sluske = ruska, slyssja. Sæt. Tel. Ma. Sfj. og fl. „Rusa dæ tee". „Rusa dæ i Hoop". „Rusa dæ fraa seg". 3) føde i Utide, abortere. Tel. (Mol. Raul. Sell. Bø; Wille). Nogle Steder kun om Mennesker. Jf. rusa, yngle, A. — De forskj. Bett. tilhører maaske 2 Ord, a) hørende til rjosa (hreósan), b) eet med flg. jf. rusma, ruska. — **Rusar** (u') m. En som rusar (i Hop osv.). Agder og fl.

rusa (u') v. a. (ar), 2. afskalle = ryssja, rosa. Tel. (Kvitseid, Aamotsdal). „Rusa ei Viu".

Rusa (uu) f. 1) Hob; oplagt Dynge = Ruus f. A. NØsterd.: **Ruuse**; Ndm. Ork. Gul. Stjør. og Namd. **Ruus'**, bestemt **Ruu'saa** og **Ruu'sa**; Fl. „Ruusaa" og „Ruusu(nn)". Jf. Røys, G. N. hreysi; Ang. hruse, m. en Høi. 2) Kokase. Trondh. Sv. Diall.: rusa, rus.

Rusa f. stort vantriveligt Træ med mange tørre Grene. Ø- og VTel.: **Ruuse**.

„**Rusa** f. 2) Ruse". A. Hard. **Ruuse** f. er af Seilgarn, mens „Teine" er af Kviste. Vestfold, NØsterd.; **Rysu**, og **Rusu**? d. s. Rom.; **Ryyse** SGbr. Rom.; **Rysse** og **Røse** Smaal.; **Rysju** Hadel. (A.), Rom.; **Røsju** og **Røse**, Smaal.; **Risju** Odal; **Rysj'** Stjør.

rusande (u') adj. fremstormende, fremfusende; til rusa (u'). Sæt. Nhl. „Eg va mai rusandi daa eg va ungge"; Sæt.

Ruse (u') m. = Rusar, Rivar. Ma. (Aaserall, Bjelland). Se rusa (u') 1.

Ruseferd (u') f. høist uheldig Reise; Ufærd = Skeivferd; uheldig Affære. Tel. (Bø, Selljor, Rauland): **Rusufær**, altsaa til et *Rusa (u') f. „Fara Rusufæri", skamfere sig, være høist uheldig. **Rusafær** Røldal, Mo i VTel. **Rusildefær**, fatal Færd (Hændelse), som er egnet til at gjøre En latterlig. Hard.

rusen (uu og u') adj. 1) = rusande; tilbøielig til at runsa, og rusa (u'). 2) særlig: overflødig; næsten ødsel = flus. Hard.

Ruseskjol (uu) f. Gynge = Huskeskjol. Shl.

(Strandebarm): Ruusafkjol; Hard.: -fkjøl. Se Reiesgjord, -jol.
rusjen adj. overordentlig, overvættes, vældig. Mest i n.: rusje = ryse(t). Ndm. Trondh. „D'æ rusje te Kar, te Veer, te varmt; d'æ rusje saa styggt, fiint". „D'æ russi koor dæ synre (stinker)"; Innh. Er vel vanskelig til rysja; snarere: ruskjen (barsk).
rusk adj. rasende; gal. Ryf. og m. fl.
„**Rusk** n." A. 4) Drys; se Rus.
Rusk m. og **Ruska** f. stor svær Person. Odal, Hedm.: -e f.
ruska v. impers. (ar), drysie; om Fald af lidt Nedbær, „Rusk". Gbr. Hedm. og fl. „snjoruska".
Ruskedugnad m. svær Støi af mange Mennesker; Tummel. Tel. og fl.
Ruskedøla f. En som frembringer Uorden omkring sig. Gbr.
ruskeleg adj. medtagen; forkommen; skranten; omtr. = p(j)uskutt. Tel. Ma.: ruskela, tildels: skrøbelig, affældig. Se -la.
„**ruskjen** adj." A. 2) skrøbelig, svagelig. Ma. (Grindeim).
„**Ruskla** f." A. Ogsaa: Røskle, Smaal. 2) = Aaskark, Glipanre. Smaal.
rusknast v. bli skrøbelig „ruskjen"; = trasnast. Ma. (Grindeim).
„**ruskutt** adj." A. 2) utilpas. Gul. og fl.
Rusl (u')? n. ujævnt og stenet Stykke Mark med Kratskov; omtr. = Uryde. Ma. Sæt. „Vie(r)rusl, Eine(r)rusl". **Rutl**, Li. Dal. **Rutle** n. d. s. Li. „Øyerutle". — **Rutlebakkje** m. Li. Isl. rusl sammenkastet Affald.
rusla (u') v. drysse lidt = ruska. Østl.
ruslutt adj. tumlende; lidet nøieseende; lidet samvittighedsfuld. ØTotu: ruslete.
rusma (u') v. omtrent = rusa (u'); især = riva Arbeide ifraa seg. Tel. (Kvitseid, Brunkeberg). **Rusma** f. (-e) og **Rusme** m. (-ee), En som „rusmar (Arbeide) ifraa seg, som æ rusmen o skjot'e av seg".
russa (u') (seg til) v. gjøre (sig) uformelig ved mange Klæder, Udstopning og dl.; omtr. = rulsa seg til. Hard. (Kvamm). Se flgg.
Russe (u') m. stor og kraftig men grov og frastødende Karl. Hard. (Ulvik). **Russ** d. s. Hard. (Kvamm). Vel eet med „Russ, Bussemand", A. — ?**Russe** f. stort hæsligt Kvindfolk. Tel. (Wille).
„**Rust** (u') f. 3) = Rinde". A. Røldal, YSogn. 4) Udmark eller ujævnt Terrain hvor der meies. „Slaa i Rust'æ". Dal. Li. Tel. — **Rustahøy** f. Hø fra Udmark. Dal. Isl. rúst omtrent d. s.
Rust f. Levninger af nedfaldet Stengjerde; Ruin af Murværk overh.? Mest i „Hagarust, Steinrust". Li. G. N. rúst Ruiner.
Rust, **Rustekjer** se Roste.
rusta v. støie, især under Leg inde i Huset; tumle; om Børn. Ma. Sæt. Vestfold. — **Rustebasse** m. en Støier. — **rusten** adj. støiende, urolig. Sv. rusta ɔ: rasa i lek; jf. G. N. rosta (rósta) f. Tummel, Klammeri.
„**rusta** v. rustne". A. „De heve rusta mæ dai", det har gaaet materielt tibage med dem. Sæt.
Ruste m. Rede, Kjendskab = Greida. Oslo (Aker, Bærum). „Je har ingen Ruste paa de". „Inga Ruste" f. Vestfold (Lier). — **Rustning** m. d. s. Follo (Aas). Jf. Sv. Diall. rusta vopp ɔ: uppklarna.
Rustna(d) m. Udrustning, Udstyr. Stjør. Namd. Sagtens af fremmed Oprindelse.
Rusu se Rusa; **Rusufær** se Ruseferd.
rusug adj. ɔ: rasug (som lugum): urolig, balstyrig. NGbr. (Lom, Vaagaa).
„**Rusull** m. en Kjæmpekrop". A. Tel. 2) = Jøtul. Tel. (Bø, Selljor).
rusvinn (u') adj. som arbeider skyndsomt og skjødesløst, som rusar (u'). Tel. (Bø, Lunde, Kvitseid). Tildels: **rusvind**, som lettvind. — **rusvinnen** adj. d. s. Tel. (Rauland).
„**Rut** (uu) n. 1) Uro; Storm osv." A. Tel. Vestfold. „Ruut aa Sluut"; Larvik. „2) Skrig osv." A. Jf. rauta (G. N. rauta, Ang. réotan jamre). **Rut** (u') m. og n. Bulder, Larm; især: skurrende Duren. Rbg. Ma. **Ryt'e** (y') m. d. s. Rbg. Tel. (Som Lut'e og Lyt'e).
„**ruta** v. n. (ar), storme; støie osv." A. Tel. I Rbg. og VAgder: u'. **ryte** (y') d. s. Rbg. (Sæt. Tovdal, Aamlid). **ryyta** (er, te) d. s. Ma. — **Rutar** m. en Støier; Svirebror, Vildbasse. Hall. **Rutare**, Tel. Rbg. Jf. Isl. rútari Dranker. **Rutebroor** m. d. s. Hall. Sv. Dial. rutare.
Ruta (uu) f. Bolle af Rogn, Lever og Meel. Helg. Senja. Jf. Kumperuta.
Ruta (uu) f. 1) stort vantrevent, kvistet og kroget, Træ. Sæt. VTel. (Moland, Raul.). Jf. Rutt. 2) stor grov og slusket Kvinde. Sæt. Tel. „Avruute". — **Ruutebjørk**, **-fura**, **-graan** f. osv. Sæt. Tel. Se A. — **Rutla** f. d. s. Senja. Jf. Rutul, Ryte.
Rutar, **Rutebror** se ruta v.
Rutl, **Rutle** se Rusl. — **rutla** se ratla.
„**rutla** (u') v. n. 1) larme osv." A. Dal. larme dumpt, drøne, som fjern Torden. Hall.: **ruhle**. **Ruhl** m. og **Ruhling** f. Drøn, Drønnen. Hall. „2) gaa sagte". A. **rusle** i Hall. (Gol og fl.), hvor det opfattes som et andet Ord end ruhle. **rusla** Li. (Eikin); **ruhle**, Nfj. og fl.; **ruhl'**, Fosn; **ruhln'** Innh. (Skaun), Imperf.: „ruhla"; **ruhlkje** Nfj. (Breimn); **ru(h)lsje** Sfj. (Jølstr). — **Rutt** se Mutt. VAgder, Dal.
Rutt (u') m. gammelt Løvtræ som har været kappet, „kyllt", mange Gange og nu er vantriveligt knudret og fuldt af tørre Kviste. Hard. (Ulvik, Odda). **Rutta-alm**, **-bjørk**, **-lind**. Hard. — **Ruttavee** m. Ved af Rutt.
Rutul m. 1) storlemmet grovbygget tung og klodset Figur. Jf. Rutla, Ruta. Ndm. Tel. Røldal. „Ein Rutul te Kar, Hest,

Tre"; Ndm. „Ein Rutule æ stroompeleg o stoorboona", Tel. 2) tungfærdig Karl, som har ondt for at bevæge sig. Sdm. (Sande og fl.). „Ein tjukk Rutel te Kar". „Rutele-Kal", Sande. — 3) En som arbeider med megen Kraftspilde og stor Larm (Mangel paa Herredømme over Kroppen). Tel. Røldal. 4) En som „rutar", buldrer og støier overh. Røldal, Tel. — To Ord?

Ruv m. indre Bæven, Rystelse = Ruve. Tel. (Vinje, Rauland): Ruv'e.

Ruv (uu) m. Saarskorpe = Rur. Vestfold.

Ruv (uu) n. Volum". A. Gbr. 2) stort Omfang, Voluminøsitet uden tilsvarende Masse. Stjør. Selbu, Ndm. Gbr. „D'æ bærr' Ruuv'e", seer stort (bravt) ud. 3) Antydning af, Udsigt til. „Der æ 'tte nooe Ruuv 'ta di". Hedm. (Ringsak). Se ruva 2). 4) hængende Besætning el. Pynt paa Klæder; især Kniplinger, Blonder, Fryndser. Selbu, Strinda. Jf. Skruv.

„ruva v. n. (ar), strolle". A. ruuve (ee, de) NGbr. rubbe (ar) Nfj. (Stryn). 2) gjøre Indtryk af at være s a a stort, eller blot: s a a; see ud til, synes. Ndm. Trondh. NGbr. (Lom, Dovre: (ee, de). „Dæ ruuvee f a a r d i", NGbr. „Dæ ruuve f ö r (fär) aa vaaraa . . .".

„Ruva (uu) f. 1) høi Stabel". A. Tel.: Ruuve; Sæt.: R^{e}uve; VAgder: R^{e}ua.

ruva v. (ar), opstable. Dal. og fl.: r^{e}ua.

Ruva (u') f. Saarskorpe = Rur, Ruv. Tel. (Mo), Sæt. (Bykle). Ruve SVTel. Sæt. Ruvu Tel. (Kvitseid, Seljor). G. N. hrufa.

ruva (u') v. (ar), „r. seg", om Saar: sætte Skorpe. Tel. Sæt. Ligesaa i Sv. Diall.

ruvall (uu) adj. 1) = ruvsam. 2) som gjør sig stærkt gjældende; opblæst; fordringsfuld i Optræden. Hedm.

ruveleg adj. af et ufriskt og uredet Ydre; omtrent = p(j)uskutt, rusteleg, lurvutt. Tel. (Rauland, Vinje).

„ruven (uu) adj. 1) ujævn osv." A. Sæt. „2) voluminøs = ruvsam". A. NGbr. rubben d. s. Nfj. 3) = ruveleg (foreg.). Tel. (Tinn, Rauland). „Han lae seg roond'e (beruset) o stoo upp ruuvin". 4) nerverystet, opreven osv. se ruvna. 5) = fremmeleg (= 2). NGbr.

ruvhærd adj. med stridt bustet Haar. Sæt.: t.

Ruvl (u') n. Ujævnheder. Tel. Og: Rusl.

„Ruvla (u') f. Ujævnhed". A. Rusla Jæd. og fl.

ruvla (u') v. a. og n. 1) gjøre ujævn eller urede; løse op i Overfladen, saa Volumet vokser; oprive. Sæt. Tel. 2) bli ujævn, løsne op; tilbeels = lurvast. Tel. ruvle seg d. s. Tel. Isl. hrufla forrive Huden lidt.

ruvleberkt adj. med ujævn Bark. Se berkt.

ruvlen adj. 1) ujævn; meget ru; lidt knudret; lidt opslosset; tilbeels = lurvutt. Sæt. Hall. og fl. ruvlutt(e) d. s. Rbg. Tel. ruslete, Jæd. og fl. 2) strollende, voluminøs i Forhold til Masse eller Gehalt. Se Ruv n. Stjør.: „ruvle'en", ruvli".

ruvna v. n. bli „ruven" ɔ: opreven (nerverystet, forfærdet, ophidset), vel ogsaa: haarreist. Tel. (Rauland), Sæt. „De va so fælt, ein kunna ruvne upp". „Eg ruvna meg" = „Haari räiste seg"; Sæt. Jf. ryva.

ruvutt adj. dækket af „Ruva, u'". Sæt. Tel.

ry adj. ru, skrubbet paa Overfladen, ujævn, upoleret. Østl. Jf. G. N. hrjúfr skrubbet.

ry v. svadse, snakke meget. Sfj. Se rjoda.

„Rya f. 2) Sængetæppe". A. Ned. VAgder.

Rya f. tør Fjeldflade, dækket væsentlig med Mos, Lav og Lyng = Rye m. Stjør.: Ryy'. I Jemtland: Ru. Jf. Rjuv.

rya v. a. (ar), se rygja, ryda.

„ryda (yy) v. n. harke, ophoste". A. ryya Ryf. Jæd. 2) aande gjennem forslimede Aandeveie, saa Aandelyden blir ureen, snøftende snorkende gurglende eller rallende. Sæt. „Du r^{u}yar sum äi Sp^{u}ysso^{u}ttgjäit". Jf. Isl. hrydja, rømme sig.

„Ryda f. Sliim osv." A. Jæd. Ryf.

Rydd', Rydj f. se Rudda.

Rydel (y') m. 1) et Slags Vorte el. Udvækst i Huden, især hos Hest. Rød(d)il Selbu, Innh. Ryyl og Ry'el Ork. (A.), Gul.; Røøl Ndm. (Tingvoll, Halse), STrondh. Ryll(a) f. STrondh. (Børsen; Uppdal, se Ryl A.); Røyl(a) f. Stjør.; hertil: røylaat adj. Stjør. 2) Ryyl m. et Slags Koraller; Ryylgrunn m. Søbund dækket af Ryyl. Meddeelt fra Fosn (Bjugn). Jf. maaske Rur, hrúdr.

„ryden adj. kornet osv." A. rød(d)in Innh. Namb. ryyinn Ndm. Namb. Helg. „Ryyinn Sus" = mjell S. Helg. (ryninn og ryyinn vil i Udtalen let glide sammen).

?Rydesott f. Svindsot el. dl. Christie.

„rydig (y') adj. oprydbet". A. rø-ug (og ryug?) ryddet, renset. NGbr. (Vaagaa, Sel). Hid hører vel „rødig rask osv. Hall." A., Vald. Rum. og Shl.: altid oplagt, eller færdig til Virksomhed = rudd af rydja (aufgeräumt; oprømt).

„rydja v. rydde". A. røja rudde Hall.; røja eller rø rødde NGbr.; røya (og røja?), Imperf. røya og rygde (og rögde) Ndm.; rø rødde Trondh. NØsterd.

Rydsmel? m. en Sandbakke som er i stadig Neddrysning el. langsom Udglidning, som „ry(d)" el. „rys" (til rjoda el. rjosa, rysja). Ndm.: Røsmæl.

„Ryft f. Vævbredde". A. Røft n. Vestfold (Dramn). Se for Resten Rift.

„Ryfte n. et Stykke osv." A. Røfte n. Vestfold; Rifte, Vald. (Aurdal), Hall. (Nes). „2) Skovstrimmel". A. Tel. Rum. Røfte, Nedre Tel. Solør; Rifte, Hall. „Skogaryfte". 3) en Strækning, et Stykke Land eller Vei. Røfte, Smaal. Vestfold, Nedre Tel. „Et Røfte a(v) Aakrn". „Ta eit

Røkte fer seg", Tel. (Bø). Og: Røkste Tel. (Bø). 4) kort Tidsrum = Rikt. Smaal.
„Rygd f. Gru". A. Nhl. Tel. Sæt. Li. „Du stoora Rygd!" Vidunder! Shl. Rog. Li.
Rygdn f. = Rogn, i Fisk. Vald. (VSlidre).
„Rygg m. Ryg". A. „Han maatte te Ryggs", han maatte give sig, tabte. Dal. Ma. (Bjelland: „te Rykks"). „Rida yve Rygg", se rida. „Reisa øve Rygg", staa urimeligt tidligt op, søvndrukken. Shl.
„ryggja v. n. gyse". A. Li. ryggja seg og ryggjast, føle Gysen, gyse. Hard. Shl. Li. „Ryggjast i Hold'æ". „Ein kann ryggast mæ o høyra dæ", VAgder.
„ryggja v. a." A. 4) lægge paa sin Ryg, tage paa Ryggen. Li. (Eikin). „Ryggja Høy".
Ryggjakneppa f. = Ryggtak. Hard.
Ryggjalund se Rygglund.
Ryggje-bein n. ɔ: Ryggbein. NGbr. Vald.
Ryggje-brot (o') n. = Ryggtak. Ma. Sæt. og Tel. Ryggbrot Bamle. „Ta(ka) R.". „Staa eit R.". „Faa R. paa ein".
„ryggjelaus adj. ryggesløs". A. 2) overvættes, overordentlig; ligesom: urimeleg, umogeleg, fæl og m. fl. Rog. „Dær va ryggjaløust mæ Folk". — Ryggjaløysa f. ryggesløs Person. Voss.
ryggjeleg adj. gyselig. Li. Tel. Ryf. Shl. Nhl. A.
Ryggje-tak n. ɔ: Ryggtak. NGbr. Vald.
Rygglot (o') og -lut m. Rygstykke, Rygparti. a) Rygparti af Fisk. Shl. (Fitja): -lut. b) Rygparti af Slagtefæ. Ndm.: Ryggjalaatt. c) Bagstykket i Vest. Nfj. (Stryn).
Rygglund f. de tykke Muskler (Kjødet) paa begge Sider af Krydset (Smalryggen imellem Ribbenene og Hofterne). G. N. hrygglund. Undertiden blot om de indre Muskler, Mørbraden, Ilio-Psoas; Isl. hrygglundir. Nogle Steder, synes det, blot om de ydre. Hall. (Nes); Shl. YHard. Sdm. og Ndm.: Ryggja-, Ryggje-; oftest brugt i Flertal: -loonder Shl., lunda Sdm. (Ndm. nn). Se Lund f.
Ryggmeis m. = Bakmeis. Tel. og fl.
Ryggpipa f. den store Mælkegang langs Rygraden, Vas lacteum. Nordl.
Ryggpose m. Pose baaren paa Ryg. Dal.
Ryggrist f. Rygkam paa Firføddede, Processus spinosi. Ryf. (Suldal, Sand). „Ryggristo staar for høgt paa denna Hestn".
„Ryggstyd f." A. Ryggjestøe n. NGbr.
„Ryggtovla f." A. Ryggjatavl' Ndm. 2) den hele Rygflade, mest hos Folk. Nhl.? Ryggetavle, Oslo, Odal.
„Rygja (yy) f. Klump". A. 2) uordentlig Dynge f. Eks. af Hø. Nbg. (Aamlid og fl.): Røyje. Se flg.
rygja (yy) v. a. (er, de), dynge skjødesløst sammen. Nbg.: røyje, røygde, røykt. G. N. hrygja. — Ogsaa: rya (ar)? Sæt.: ruye?
Rygla f. liden Dynge eller skjødesløst opsat Stabel; a) af Steen, mindre end Varde. Dal. Li. „Steinrygla". b) lidet Læs. Ned. „Less paa ei liba Rygle". c) liden Brændemasse lagt paa Ilden, lidet Baal. Ma. (Bjell.), VNed. „Gjer paa ai liitæ Rygla saa mi fæ're sjoᵘa Kaffin!" Ma. „Legg ei liida Rygle paa Ell'n!" VNed. d) liden Opdækning, lidet Traktement. Ma. Li. (Fjotl.). e) lidet Sammenskudslag, Picnic. Ned. — Hertil maaske: f) Rygla f. lang tvivlsom Historie, svær Skrona; se Regla. Ryf. Li. Voss, Nbg. Jf. Rygja, Ruga.
rygla v. a. 1) lægge, stable (Stene) op til en „Rygla". Dal. (Hedl. Hæst.). „Rygla opp denne Stein'n". 2) fortælle „Ryglor". Tel. (Tinn), Voss, Ryf. Hard. — Rygl m. En som ryglar. Tinn.
rygla v. ralle se rugla, rigla.
Rygledrykkja f. lidet Drikkelag. Ma. (Bj.).
rygle-elda v. ilde med (saa) smaa Paalæg af Brænde (at det aldrig er varmt). VNed.
rygnutt adj. rognagtig, smaakornet. Nhl. (Haus). „Mjøle æ rygnete". Til Rygna.
„rykkja v. a. rynke". A. Dal. „R. Naso".
Rykkja f. = Rukka, Rynkja, Skrona. Li. (Fjotl.). Meddelt. Hedder ellers i Agder mest: Rekkja ɔ: Rekkja. Maaske til foreg. Jf. rynkja (aa ljuga).
Rykkjand n. et Ryk. Hall.
Rykkjar m. Krabat = Rugg. NGbr.
rykkjen adj. ujævn af Sind, lunet; som lider af „Rykker". Tel.
ryl (yy) adj. udrøi = ryr. Senja.
Ryl (yy) m. 2, 1) et langt Suurbrød = Stumpbraud. Shl.: Ryyd'l. 2) en Dreng i Slyngelaarene, 12—16 Aar. Ndm. (Aure, Halse), Sfj. Maaske eet med „Ryl m. Rygning osv." A. Rydel.
Ryl (yy) m. 3. en yderlig syg og elendig Person. Sogn. Maaske til ryla v. (ar). — rylen adj. yderst utilpas og nedstemt; elendig. Sogn.
„ryla v. n. (er, te) . . grynte". A. NGbr. 2) græde voldsomt. Nfj.
ryla (yy) v. n. (ar), harke, ophoste = ryda, skryda. Shl. Tel. Vel for rydla. — Ryla f. (gammelt) Menneske som jævnligt rylar; VTel. Shl. Rylebukk m. d. s. Isl. hrydju-karl d. s. — rylen adj. se Ryl.
ryla (yy) v. n. (er, te), 1) døse Tiden hen under smaat og afbrudt (døsigt) Snak. Kun om Kveld- og Nattesæde. Ma. (Bjelland, Grindeim, Øvrebø). „Sita o ryyla um Kvellan". rylle d. s. Num. 2) holde sig afsides = mutra. Nhl. (Mo). „Gaa aa ryyla før seg sjøl".
Rylkje n. uformelig Tingest = Rulk. Shl.
rylpa v. svøbe skjødesløst osv. = rolpa. Shl.
Rylpe n. Bylt osv. = Rolp. Shl. (Stord og fl.).
Rylse n. uformelig Gjenstand af noget ubestemmeligt Omrids; (udstoppet) Stabikken; „Skrymt" optræder ofte som Rylse. Hard. (Odda). „Eit stoort Rylse te Beea-rynte". Jf. Rols, Ruls, rulsa.

Rym n. Rømning. „Han took te Ryyms". Sfj. Til ryma; Ryme.

„**ryma** v. a. og n. = røma. 1) rumme, give Rum". A. VTel. (Mol.): ryyme; Sæt.: ruyme; NGbr.: rymme og rymmast. „Saa mange som dæ rymmdest i Huu'see". „Eg æ so mett'e, eg ruymer kji noko Tingg". „2) udvide". A. Oslo: „rømme en Vei". „3) flytte". A. ruyme Buytti um Morgo'n", føre Fæet fra Fæhuset til Græsgangen (Skoven). Hertil: Ruymevege m. Vei mellem Gjerder ad hvilken Fæet føres ud i Skoven. SætV. „4) og 5) rømme fra; rømme". A. ryyma (tildeels ey, øy), Sogn, Voss, Nhl. Ryf. VAgder; røyma, IMa. ILi. (som løyma, søyna); ryyme (yy, øy, uy), Sfj Hall. Tel. (Miss. Mol.), OAgder, VAgder; rymme, NGbr. Se A.

Rymb m. lang lav halv-valseformig Jord- el. Grusryg som mellem to Bækkeløb eller „Skredolaup"; omtr. = Rime, mere fladtrykt end „Rinde". Shl. (Fitja og fl.). Rimb m. d. s. Shl. (Strandebarm). — rymba adj. lig en Rymb. Shl. — Rymbydl, Kreds? „Rymbydl(n)", er Navnet paa hvert af to smaa runde Kjær, næsten „Gadekær", i Odda i Hard.

Rymd f. Rummelighed = Rømd. Nhl. Sfj. Sogn, Hall. Vald. Se A.

rymd adj. = rømd. Nfj. Sfj.

rymdafræg adj. = romfrek. Berg. Tildels: rømda-.

Ryme n. Rum. „Ta(ka) Ryyme", flygte, „das Weite suchen". Ryf. Rymeveg se ryma 3).

rymja v. n. og a. (rym'e rumde rumt), 1) skaffe Rum. VTel. (Moland, Mo, Vinje): mest rømja, -je; overalt: roomde roomt. 2) rømme, flygte = ryma. Hele Hard.

rymn' v. ɔ: rivna. Namd.

Rympling m. opblæst Slyngel af en Dreng med smaa Kræfter. Li. Dal. Jæd. Vel til Rump. — rymsen? rymskjen se romsen.

Rymt m. Sladder; Snak som blir til et Rygte; Skumleri. Sæt. „Hu sette eut den Rymt". — rymta v. n. (ar), ymte skumlende; føre Sladder. Sæt. Lidet brugte.

Ryne (y') n. graven el. bygget Vand-rende; gravet Løb = Run (Ron). Tel. (Aamotsdal, Rauland): Rønee. „Kvennerøønee, Sagarøønee". Og: Røn, Rauland.

„**Ryne** (yy) n." A. Ned. Gbr. Østerd. „Være i Ryynom ænn i Syynom"; Ring. (Aadal), NGbr. Ogsaa: „i Ryyndom", NGbr. „Være i Röngnom ell i Söngnom", Østerd. (Tynset); Røyne?

„**rynen** adj. løs". A. rynjen og rønjin NGbr. 2) tør, ikke sammenhængende,)(kleimen. Romsd. „Mjøl'e æ ryne aa gott". „Mjøl'e æ rynni (med langt jodholdigt N) d. s. Strinda (jf. ryynen A., og ryden); runni d. s. Stjør.

Ryng m. 1) en Ring af ved Vidjer sammenbundne Bjælker, inden hvilken man slaader Ved. Nhl. (Masfjord): Veeryngg. 2) stor Bundt; f. Eks. af Hø. ISogn. Ryngja f. d. s. Sogn (Lærdal), Vald. (Vang). 3) halvvalseformig Rygning = Rymb. Voss, Sogn, Sfj. Nfj. Se A. — „ryngja adj." A. Sogn, Hard. „aorynja"; Hard.

ryngja v. a. (er, de), danne „Ryng", lægge i „Ryng". Sogn, Vald. „Rynja Haay". „Han ryngde p a o (Lasse) ăit Par Vaoge".

„**rynja** v. n. (ryn runde runt). 3) drage, dundre". A. rønja røn roonde NGbr. rønn' rønn raann raanne Trondh. (Fosn og fl.). rønja, røn'nr (og „ryn'nr"), Imperf. raann (og „raante, rønnte", og „rønn", interjectionalt), Supin. rønni og rynni, Land, Hadel. „Han roope saa de raann (rønnte el. rønn)".

„**Rynja** f." A. Om en stor Flok af Kommende. Shl. Ryf. „2)". A. Shl.

Rynkja f. = Rykkja, Ruksa. Sogn (Borgund). — rynkja v. fortælle R.; „rynkja aa ljuga". Sogn (Lærdal).

rynna v. n. (er, te), = runna. Sæt. Ma. „Holti heve rynnt t i so svært". „Skogjen rynne upp".

rynnen, rynni se renna, rynen.

Rynning m. flerstammet busket Træ. Ma.

Rypt f. se Rift, Ryft.

„**ryr** adj. 1) udrøi, kortvarig". A. Ndm. Tel. Østerd. „Mænneskji æ ryyrt"; Vinje. Og: ruur? Østerd.

Rysbast (y') f. = Basterys. Ma. (Vennesla).

Ryse m. en fæl Karl. YSogn. „Rise" hedder sammesteds „Reese", saa dette maaske hører til „rjosa, rysja", gyse. — „Eit ryyse stoort Beist" = fælt stort. Sfj. Se A.

ryseleg (y') adj. lig en „Rise". Tel. Sæt.

„**rysja** (y') v. n. (rys ruste). 1) gyse". A. Agder, Rog. røsja rooste NGbr. Infin.: røsa Ndm. (Øksndal, Tingvoll), røs' Fosn (Stadsbygd); raas(s)a og röss(a) Ndm. (Sunndal og fl.), Imperf. raast' og röst' Sunndal, Uppdal i STrondh. „Eg rys'e meg", og „dæ rys'e i meg", jeg gyser. VAgder, Ryf. „Dæ va saa styggt at dæ røste i (el. øve) meg", gysede (drysede), Jæd. Jf. rjosa.

„**rysja** (y') v. a. (rys, ruste), afskalle, flække". A. Sogn, Sfj. Rbg.; røsja, Rom.

„**Rysja** (y') f. Gysen". A. Li.

„**Rysja** f. Hoppe". A. Li.: stor Mær.

Rysjul m. ɔ: Ristel. Rom. (Sørum og fl.).

rysk (yy) adj. vred at see til, bister. Jæd. Dal.

Ryskja (y') f. en Haandfuld, oprykket eller udrevet. VAgder. „Ai heil Ryssja mæ Haar". Til ryskja v. Agder (Imperf. ryskte). 2) = „aen Riivar te arbei(d)a". VAgder. 3) en yderst grov Opdigtelse, en voldsom „Skrona". Li. (Fjotland, Eikin). Da det lyder „Ryssja" er Bet. 3) maaske (neppe) af „Rysja" en Ruse; jf. Sløda, med to lignende Bett.

Ryskjing f. det at „ryskja", Afrivning (af

Græs). Hall. og fl. „Han hadde noko R. burt i Haugo".

ryskla (yy) v. gjøre en Masse udrøi, især ved at tage af den i altfor smaa Portioner; spilde. Hall. (Gol). — rysklen adj. udrøi, „ryr", ved spildsom Behandling. „D'æ so rysklеent naar ein ska ta dæ so i Smaahæntingo", Smaaplukk.

Rysle n. Krat. BTel. (Mol. og fl.). „Bjørke-, Rounerysli". Jf. Rusl, Rutle.

„Ryslyng (y') n." A. m. Calunna vulgaris, SGbr. Oslo. Ofte: „Røsslyng". Rysling m. d. s. Hedm.

rysna (y') v. n. (impers.) = risna, ryssja. Romsd. „Dæ va bær(r)e so dæ røsna neeaavr mee". rysnast v. d. s. Romsd. „Dæ kunne rysnast (ø) i ein, so fælt va dæ".

Rysning f. og m. Redskaber, især Gaardsredskaber; = Greidor. STrondh. Ogsaa: Rø-. Jf. Rustning; Rustnad. Vel fremmed.

„Ryss m. Pog". A. Ork. Uppdal, Ndm.

„Ryssa f. Hoppe". A. Voss, Vald.

ryssa v. sluske. Voss. „R. nee", rable ned.

Ryssegreida f. Binde at snø Tougværk paa. Tel. (Skafsaa, Rauland).

Ryssel yng n. = Rubbelyng. Dal. Jæd.

Ryst (ø) f. Rust. Ndm.

Rysyl, Rysil m. = Rise. Tel.

Ryt (yy) m. Snorken. Tel. Helg. Til rjota.

Ryt (y') m. 1) Larm, Tummel = Rut, se d. BTel. Nbg. 2) stort Ord af En el. noget; Ry, ikke altid godt. BTel. (Mol.). „De stænde slik' ein Ryt'e av 'an".

ryta (yy) v. n. (er, te), buldre, skraale = ruta. Ma. (Bj.). „Ryyta o braka". G. N. rýta, brøle, grynte.

ryta (y') v. n. (ar), = ruta. Nbg. Se ruta.

Ryta f. Knur = Rjot. Fosn (Hitra): Ryyt.

Rytar (yy) m. en Buldrer; til ryyta. Ma.

Ryte (yy) n. stor uformelig Tingest. Hard. Ryf. Tel. Hall. og fl. „Ait fæla Ryyte te Fura, te Staen". Hard. Jf. Ruta.

rytesleg adj. lig et „Ryte" = flg. Li. (Eikin).

rytutt adj. lig et „Ryte"; uformelig. Hard. „R. Hest, Tre, Baot".

Ryv se Riv (Revja); ryvja se rivja.

ryva (yy) v. a. (er, de), oprive, bringe i Uorden = rjuva. Mest: bringe i Sindsoprør, nerverryste. Tel. (Rauland). „Han bleiv so uppryyvd av Seennee". Jf. Ruv m.

ryven (yy) adj. voluminøs = ruvsam. Sogn, A.

Ryvje m. en liden lav men noget skarp Rygning af Stene; omtr. = Rju(v) 2); mindre og løsere end „Rinde". Hard.

Ryvl og Ryvle m. Rulle, Bundt. Hard. Shl. — ryvla v. a. (ar), rulle sammen, bundte. Hard. Shl. „R. i Hoop; r. Bork".

ryvlen adj. = ruvhærd, ruvlen. SætB.

Ræa f. 1) svinsk modbydelig Person; især: En som taler svinskt. Hard. Rog. Agder. „Tobaksræa", En som skraaer væmmeligt. Li. 2) noget væmmeligt (overh.); en Væmmelse; en Rædsel. VAgder. „Dei drakk saa dæ va ei Ræa o sjaa". Se Ræda 1, A. 3) stort yderst tarveligt Klæde, „Plagg", el. stor Klud til tarvelig Brug: a) underste Klæde i Sæng = Bosbreida; Jæd. b) Skureklæde = Flyssa; Rog. c) Klud og dl. som hænges op til Signal el. Skræmsel; Jæd. 4) Person som blir holdt for Nar, der f. Eks. sendes fra En til Anden med uforrettet Sag. Rog. „Eg vart Ræa idag, eg fekk kje Bein'e", jeg fik ikke en Fisk; hertil: „Fiskaræa", En som kommer tomhændet fra Fiskning, „Auksjonsræa" fra en Auktion. Maaske „Ræa" her er eg. en Form (Infinitiv?) af et Verb (f. Eks. (v)ræda, løbe op igjen); jf. „eg vart lunn(a)", Nordl. Sandsynligvis er i „Ræa" flere Ord: „Ræ", Aadsel tør have afgivet Stof; flere af Betl. peger mod Ræda 1, A. (Rædsel) eller (og) (v)Ræda 2, A.

Ræavinna f. „Ga pao Ræavinno", gaa paa strængt Arbeide udenfor Huset. Hard. (Odda, Kvamm). „Ho æ flink pao Ræavinno, men inkje mæ Naol'æ". Se A.

(v)„ræda v. n. (ar) løbe i Brunst". A. Dal. Især om Hun af Kat og Ulv. Jæd. „Æl(d)'n ræa føre Juul aa Jonsok", Ilden osv. 2) føite = ralla, se d. Dal. 3) føre stadig Klage og Anke; være dadlesyg. Ryf. Jf. rina, rissa. Se flg.

(v)ræda adj. parrelysten; mest om So, men paa nogle Steder ogsaa om Hun af Hunde- og Katte-dyr. G. N. ræda d. s. Lyder: vræ, Li. (Vanse); vree'a, ogsaa vree'en, Smaal. (Eidsberg, Rakkestad, Rødenes; vreden hedder her „vreien" og „vrien"); ræ'æ og ræ'en (som Prædikatsord), Dal. „Sugga æ vræ". „Suggaa (Kjettaa, Bitkjaa) æ ræ'en; ei ræ'æ Sugga". „Purka æ vreea (vree'en). vreea for vræda, som skree for skræda, leese for læsa. D. Dial. vrad, d. s. Jf. G. N. ráði Handyr (Orne), D. Braad en Flok Sviin, G. D. vrath, Angl. vræd d. s.; (Norsk og Svensk ralla ɔ: føite, være brunstig (se d.; for vrabla?) og NSv. Diall. vråa (vråda) ɔ: sakta gå (gaa i Følge?)). Se foreg.

„ræda v. a. forskrække, skræmme". A. Nbg. Tel. Li. Tildeels (ar). ræ(d)ast v. n. bli bange, frygte. A. BTel. Agder (Aaseral, Fjotland, Kvin).

(V)„ræda f. 2. utugtig Kvinde". A. Jæd. Dal.: Ræa. 2) Hundyr, som løber op igjen. Dal. 3) dadlesyg Person. Ryf. Se (v)ræda v.

„rædd adj. ræd". A. radd'e (og rädd'e), VAgder (Bjelland, Grindeim, Eikin), som Krattur (å); ræædd'e, Sæt.

Rædda f. Rædsel; Rædhed. Tel. Li.

„Ræddhug m. Frygt osv." A. Ræddhuje Sogn (Aurland), Sdm. (Vanylven); Ræddåue Ndm.; Ræddaagaa Gbr.; til Huge. Ræddihug Salten.

Ræddskreda? f. Kryster. -skreeaa YNdm.; -skrudu Innh. Jf. Skreda, Kreda, Rubbe-

skrea. — **Ræddskrøye** f. d. s. Gbr. (Lesja, Lom). Se Skrøya.
Ræddskræma f. En som let skræmmes; Kujon. Ndm. (Sunndal), STrondh.
Rædska f. Rædsel. Tel. (Kvitseid, Moland): Ræske.
rædskleg adj. forskræmt; stadigt bange. Sæt.: rææsklege.
ræeleg adj. lig en „Ræa": svinsk; modbydelig. Jæd. Dal. Li. „Dæ va rælig o sjaa koss dei drakk o bar seg". „Dei bar seg ræligan", Kvin. — **ræen** se (v)ræda.
ræga se reka, rækja. **rægela** se rekeleg.
Ræk f. lang Dynge af Hø. Gbr. Ndm.
ræka v. a. (er, te), vende Neg med Pleielen under Tærskningen. Nhl. (Ekj.), Sogn (Vik). „**rækja** v. a. (er, te), drive osv." A. 2) holde Drivjagt, „Raak", = raaka. Nhl. (Ekj.). — **Rækjar** m. den som jager Dyret op)(Liggjar. Nhl.
rækja v. a. (er, te), 2, rage Hø sammen til „Ræk, Rækje, Raak". Gbr. Ndm. **Rækjar** m. En som „rækjer".
Rækja f. = Kvervel 3). NGbr.
„**rækja** v. n. (er, te), harke, G. N. hrækja". A. 2) udstøde Brækningslyd; ræbe. Gbr. (Øyer). „Han stakk Fingrn i Halsn saa'n rækte". 3) brøle hæst slapt og eenstonigt, som en Spædkalv = rækta. Sogn. — 4) tale stødvis med mange mellemkommende Æ-hæ-Lyd og andre Ulyd, omtr. = ækta. Ma. (Holum, Finnsl.): ræge. 5) tale med en haanlig og tirrende Formløshed, slængende Ordene ud sammen med mange Ulyd. Rog. — Berører sig i Bett. 4) og 5) (og i Form) med reka; er altsaa maaske sammenglidende med (v)rækja, G. N. rækja forkaste. Jf. rækjeleg, rækstam, rækmælt.
Rækja f. en svinsk, uteerlig, især skiddenmundet Person. Li. (Eikn). Ogsaa Avrækja, Ovrækja, Urækja. — **rækjen** adj. lig en Rækja. Eikn.
(v)**rækja** v. a. (er, te), ikke ville have, forskyde, væmmes ved. Ma. (Grindeim, Finnsland). G. N. rækja. „Han rækje Mat'n".
(v)**rækjast** v. n. (est, test, st), forskyde af Væmmelse, væmmes ved. Ma. Li. Rbg. (Bygland), Ryf. (sjelden): **rækjast**, **ræ(g)jast** og **rægast** (YMa.). „Du tar kje rækjast m æ dæ, d'æ reint"; Aaserall. Ogsaa v. a.: „Dæ va saa styggt aen maatte rækjast d æ". Peger mod (v)rækja (mest) og (h)rækja.
Rækje n. se Reke.
rækjeleg adj. 1) væmmelig, modbydelig. Tel. Sæt. Ma. (Grindeim, Aaserall). **rækjalege** Ryf.; **rægjelig** Li.; **rægelig** YMa. G. N. rækiligr afskyelig. 2) tilbøielig til at rækja 4) i Talen. YMa.? Se rekeleg.
rækjen adj. 1) se Rækja. 2) kræsen; som let væmmes. Til rækjast. YMa.: **rægen**.
Rækjeveg m. Gangsti osv. = Rækje. Dal.
Ræ'kjil m. 1) Dagdriver, En som „fer o rek". 2) lang svag Figur; lang Stymper. Tel. (Sellj. Kvits.). Jf. Rækling. Maaske (halvveis) T. Rekel, trods Betoning.
Ræk'n n. et raat Bæst = Avræa. VTel. (Moland, Mo, Vinje).
Rækolla f. en tosset uopdragen larmende og søitende Kvinde; omtrent = Dustekolla. Tel. (Selljor). Jf. Ræ(d)a.
Rækstar m. = Rækjar (Rager). NGbr.
Rækste n. Arbeidet med at „rækja Høy". Gbr.
rækta v. n. (ar), 1) brøle osv. = rækja 3). Jæd. Dal. Li. „Rækta sum æen Snællekaalv". 2) straale hæst, som en Beruset. Dal. Li. „Rækta o syngja". 3) om Tale = rækja 4) og 5). Li. (Eikn, Ryf.). Mest om en slig halvt forsætlig Ubehagelighed i Formen, gjennem hvilken man faar indpresset sine Ord-ubehageligheder. „Rækta ou(r) seg". „Han sat saalængje o rækta mæ dæ". — **rækteleg** og **rækten** adj. som taler paa denne (3) Maade. Eikn. „Rækten o eklen o driten". — **Rækt** n. og **Rækting** f. det at rækta. — **Rækteljo(d)** n. Lyd af Rækting. Dal.
Ræl n. Affald, Skrab = Rask, Rusk, Raal, Ral. Hedm. Østerd. Solør. Se A. „Kvistræl". — **Rælhaug** m. Dynge af Ræl. Hedm. — **Rælvaale** m. d. s. Hedm. Jf. ræla (gramse), raala.
„**ræla** v. stikke osv." A. 2) stikke en Stang ned i et rørformigt Hul. Tel. „Han ræla Stour'n like i Kav, der som va Hol fyri".
ræla v. n. (ar), 1) gramse, rive, skrabe sammen, Østerd.; Ramd.: **reel'**. 2) vrøvle, vaase. Østerd. Solør (A.), Ryf. — **Ræl** m. en Vrøvler, Vaaser. Ryf.: **Rææl**. — **Rælekopp** m. d. s. Østerd. — **rælen** adj. som vil ræla; særlig: flink til at skrabe sammen. Ramd.: **reelin**.
ræla v. n. gaa sagte = rjaala, raala. Østerd.
„**Ræla** f. Stang". A. Hard. Voss, Sogn, Vald.
Rælar m. Stikke osv. = Ræl; til ræla. Tel.
Ræle n. noget overvættes stort og uformeligt. Li. Usikkert. Jalfald mere brugt er **Avræle** Li. (Eikn) og **Ovræle** Li. (Fjotl.), maaske fremgaaede af Ovrevle, se d. — **Ræligheid** f. noget overvættes stort. Li. (Sirdal), Dal. (Lund). Maaske til „rælig", for ræ(d)eleg.
rælen adj. som en Stang, „Ræla". Vald.
Ræme, **ræmen** se Remma, remmen.
ræmm v., **ræmmen** se remma, remden.
Rænolbein n. det runde Hoved af Laarbenet. Tel. (Mo, Raul.). Anderledes A. Ogsaa: **Rænolsbein**, Rauland; og **Rænjaalsbein** og **Rønjulsbein** Tel. (Mol.); **Rænnilbein**. Dal. — **Rænile** se Rennel.
Ræp n., **Ræp** m., **Ræpa** f. se ræpa v. 2.
ræpa v. n. (ar), 1, trippe rask afsted. „Griis'n ræpär". Smaal. (Trykstad), Rom. (Høland). Maaske eet med ripa (reepa).
„**Ræpa** f. Kokase". A. 2) vællingagtig Smuds; Mudder; Sumpdynd. Tel. Jæd. 3) lang

Sladderhistorie. Ma. 4) slap, blødagtig doven Person. Tel. (Kvitseid og fl.; Wille).

ræpa v. n. og a. (ar), 2, 1) udstøde tynde Ekskrementer; om Fugle, Kjør osv. Hall. Vestfold, Tel. Dal. 2) lade Munden løbe, mest til Sladder; fare med Sladder. VTel. (Moland); VAgder. „Ho site ræpar heile Roddune; ræpar o røar". — **Ræp** n. Sladder. „Naar eg bli for fudde a(v) Ræb, gjænge eg a(v) te Grannekaanaa mi o ræba 'udo^{u} (utor) meg alt dæ eg kann"; Fjotland. — **Ræp** m., **Ræpa** f. og **Ræpsteik** f. en Sladderfører, ondskabsfuld Sladdrer. VAgder. — **ræpen** adj. tilbøielig at ræpa.

Ræpa (e'?) f. slank Stamme = Repel. Shl.

Ræpe, Ræpp se Rep. — **Ræpel** se Repel.

ræpeleg adj. lig en „Ræpa"; blødagtig. Tel.

Ræpestorr (o') m. et Slags Stærgræs, Carex, som vokser i Dynd. Tel. (Selljor, Kvitseid).

ræpskrika v. n. (skreik), skrige høit hæst og brægende. Li. (Fjotland: b, g). — **ræphoysta** (o') v. d. s. mere hujende. Li.

Ræptrost (o') m. Drossel, Turdus pilaris, = Graatrast, Skitetrast. Den forsvarer sig og sit ved „Ræping"; til ræpa 2. Vestfold: Reeptroost; Tel.: Ræpes-troost.

ræputt adj. fuld af „Ræpa"; dyndet. Tel.

Ræs n. 1) Vandstrømning; Løb: Afløb eller Tilløb. Ma. (Halsaa, Holum). „Vann'e kann kje faa Ræs i detten Diige". „Vassræs". 2) jævn stærk Luftstrømning langsad en Fjord. Vesteraalen; SHelg.: „Fjoorrees". 3) bortflydende Masser, især hvad Elv el. Jøkelbrud fører med sig. Nhl. Sfj. „Elvaræs, Jøkleræs". Til ræsa, strømme.

„**ræsa** v. n. (er, te), strømme frem osv." A. Shl. „2) strømme bort osv." A. Om Elv: gjøre Jisbrud; Nfj. 4) glide ud, glide ned; om mindre Steen- og Jordskred. Ryf. Om lave Snee-og-Vand-skred. Sogn, Voss. 5) lade strømme: a) lade Fodret gaa for raskt igjennem sig, om slet fordøiende Hest, Ræsegamp m. Ryf. b) afsondre Sliim fra Hinderne; om syg eller brunstig Hest. Hall. Sogn, Rbg. Ma. „Hest'n ræse 'taa Kværsvillee"; Ræsekværsvill, Hall. „Merr'ee ræse", Hall. 6) snakke vidtløftigt vigtigt og larmende. Ryf. Hertil: Ræsesnakk n., Ræseprat n. 7) v. a. rense en Vandledning ved at sende en betydelig Vandmasse ind igjennem den. Gbr. (Lom). „Ræse upp ei Faar".

Ræsa f. 1) et lidet Skred, hvor Snee (Jis), Vand og Jord blander sig. Sogn, Voss, Nhl. Dog ogsaa: „Snøræsa", Sogn. 2) Slimafsondring, se ræsa 5). Sogn, Hall. (A.). Ogsaa: Streif, „Snev" af en Sygdom; Sogn (Aurland). 3) En som „ræser", snakker osv. Ryf. **Ræsar** m. d. s. **Ræsekopp** m. d. s. Ryf.

„**ræsa** v. røge". A. Ma. Ned. „Ræse o bræse", om megen fed Madlavning og Stegning. Ogsaa Indst. 2) indtørre Fisk. Ma.

„**Ræse** n." A. SHelg.: Reesi.

ræseberg adj. = ræsefør; mest om Kjøer. Sfj. **ræsebær** d. s. Berg.

Ræsegamp, Ræsekværsvill se ræsa.

ræsen adj. tilbøielig til at „ræsa", se d.

Ræsing m. lidet Skred, helst af Vand. Voss.

ræskjen adj. meget lidet kræsen, yderst nøisom eller „uvand". Mest om Fæ. Nfj. Sogn, Shl. Maaske til Ræ; i saa Fald væs. = ræven. — **Ræske** se Rædska.

Ræsl (ææ) n. Løb = Ræs. Ma. (Øy. Finn.).

Ræ-snik (i') m. Aadsellugt. Hard.

ræsutt adj. = ræsen. Ryf.

„**ræta** v. a. vrage". A. 2) skjæmme Massen ved at udplukke det bedste = Eng. garble. Tel. „Ræte u t Høy'e".

Ræta f. den Masse som blir igjen efterat det bedste er udplukket; omtrent = Eng. garbles. Tel. (Vinje, Kvitseid, Selljor, Bø). „Høyrætur". Jf. Orræta.

Ræ-tev (e') m. svag Aadsellugt. Berg.

Rætte = Raaslag 2). Hard. (Odda, Røldal, Ulvik). „Da luktar 'tao Rætte". Se A. — **Rætteluft** f. og **Rættesnik** (i') m. Lugt af „Rætte". Hard. — **Rættestell** n. Befatning med „Rætte". Hard.

Rævette n. elendigt Dyr, som seer ud til snart at krepere. Ryf. (Tarvastad), Shl. **Rævavette** d. s. Shl. (Stord). Begge Former vel til Ræ, hræ Aadsel, Ang. hræv; jf. ræven. — **Rævættl** d. s. se Revetsl.

„**ræven** adj. slugen". A. Romsd. (Nesset).

Rævling m. Sparre = Sperra, Saksebjelke. Smaal. Jf. Ræve, G. N. ræfr.

rø, røa v. smøre, sladre, se roda og (h)roda.

Røabaat, -kopp, se roda. **Røaa** se Rjaa.

„**røda** v. n. (er, de)". A. J Tel. tildeels (ar).

„**Røda** f. Tale". A. **Røo** Vald., som Møo < Møda. — **Røofant** m. Sladderbærer, Sladdrer. Vald.

Rødd n. Snak, Sladder, Sludder. Ma.

„**rødd** adj." A. 3) forsynet. Shl. (Etne). „Væl rødd'e p a a Bøk'r".

„**Røde** n." A. 3) = Tollrøde. Tel. (Vinje): Rø'i. 4) = Rolag. Sæt.: Rø^{v}'i.

„**rødig, rørig** adj." A. = rydig, rudd; se d.

Røe f. se Raa. **Røe** m. se Rode. **røe** v. se roda.

Røfte, Røffte se Ryfte.

„**røgja** v. n. sladre, snakke meget osv." A. Gul. og Strinda: røy; tildeels: (ar).

Røgla (ø') f. Pige paa en 10—13 Aar; „Backfisch". Hard. (Ullensv. Røldal), Tel. Se Regla; jf. Rodda.

røgla (øø) v. n. 1) passiare vidtløftigt sammen, især noget slovt og vaasende. NGbr. „Røøgle i Fyll'n". „Røøgle mæ Bræinnevin". Til røgja, el. regla? 2) „røgle aa strive", klore ned = rola, ravla. Rom.

Røk? n. liden Regnbyge. Dal. (Hæsl.): g. „Dæ gjekk eit Røg hor i Dag tiilig, men dæ va bara ei liidæ Dogg". „Regnsrøg".

„røkja v. a. 1)". A. Nfj. „2) paastynde". A. „røkja seg", anstrænge sig, kappes. Hard. YSogn, Nfj. „3) forske". A. „røkje etter", Tel.
Røkje n. et rask Væsen. „Ait leite Røkje æ bære elde äit stourt Rotasløkje". Voss.
„røkjen adj. 2) rask". A. Voss. Især om Gamle, som kan skjøtte sig selv. NGbr. 3) nærig; meget om sig. Nfj. Sdm. — røkjevoren adj. d. s. Nfj.
røkkja v. (er, te), sætte sammen lange Historier, især af Sladder „Røkkjor". Rbg. Ma. „Dei lyyg' o røkkjer". — røkkja v. se rekk(j)a. — „Røkkja f." A. Rekkja Tel.
røkkne se rakna.
Røkst se Rekst. — Røl se Rydel.
„røla v. (er, te)". A. = stravla. Ndm. Gul. Jæd. Busk. 2) føite om og smaasvire; tumle. Romsd. „Røele aa rakle". — Røl n. Tummel; „Skravl". Jæd.: Røød'l.
Røldøla f. Kvinde fra Røldal i Hard.
Rølændi se Rudlende. — røma se ryma.
rømdafræg adj. voluminøs = romfrek. Berg.
Røn n. Tvetulle. Tel. (Kvits. Laard. Brunke.).
Røn, Røne, Rende se Ryne.
Røne f. rød Flek paa Krop. Hall. (Gol, Nes).
Rønjulsbein se Rænolbein.
Røo se Roda, Røda. — Røp, røp se Ropa.
rør' v. for røyra. Trondh.
Rør n. 1) Bevægelse, Røre. 2) Brøvl. Østl.
Røra f. 1) Spade til Omrøring. „Turkerøra", ved Korntørring. Nhl. Shl. 2) Brøvler. Shl.
Røre n. Besætning paa en Robaad; Romandskab. Hard. (Ullensv.). „Gildt Røre". G. N. rœdri Romidler.
Rørekjøra f. Røre = Kjøra. Tel. „J ei R.".
rørug adj. = rørig; se rydig. Smaal.
røsa seg v. n. fremhæve sig; tage sig (godt) ud. Voss. „Da va Lit so røste seg!" „Kyyr'æ røse seg i Bäito". røse v. n. d. s. Nfj. (Stryn).
røsen adj. som har smuk kraftig Vækst og Holdning; anseelig, statelig. Dal. Nfj. Sdm. G. N. hrœsinn pralende. — „røseleg adj. anseelig osv." A. Voss, Hard. Shl. „R. Jænta, Kyyr; r-t Plagg". røssle, -li = røsen, NGbr. Fosn, Innh. røsaleg d. s. Tel. (Kvitseid, Selljor. A'et skulde synes at pege andenstedshen, til et Røse, men denne Udtale af Rise (Ryse) findes neppe her).
?Røsme n. smaat let Affald: Kvas, Skjæver, Skjæl; = „Rusk". Oslo, Smaal. „Røsme i Haare" = Flos. Usikkert, og ialfald lidet brugt. — Røsmæl se Rydsmel.
røta (upp) v. a. tage (op) med Rod. Tel. (Mo).
røva (seg burt) v. n. = reva seg b. Sogn.
røva seg v. n. = svinsa. Gbr. Til Rauv.
Røvippa se Rod-. Røvling se Ravling.
Røvl n. Ujævnhed = Ruvl. Jndr. (ö). — rövlaat adj. = ruvlutt. Jndr.
røvla v. (ar), vrøvle. Jf. ravla. Oslo. Røvl n
Røvda f. rød Rust paa Korn og Græs NGbr.: Røye. — røy(e) se røgja.
„Røyder (Røyr) f." A. Røyr og Røy, Ma.; Røe, Gul. Gbr. Hunnen er „Raangurør" i Innh.; Hannen er „Skiivrør" i Innh., „Radde" i Dal. — Rørkræde f. liden „Røyr"; se Kreda. Nfj. (Honndal).
Røyekuld f. (og m.) Røy-rede. Rbg. Se Kuld.
Røyk m. liden Stak af Reg = Rauk. Rom. (Sørum). — Røykeloo(d) f. Afgrøde opsat i Røyk. Rom.
Røykaas m. = Randaas. SætV. JNfj.
Røykbar m. 1) = Randaas, Rabal, se d. Sæt. VTel. (Vinje, Mol. Laardal, Kvitseid); VAgder: Røygbar (Laudal, Fjotland), Røygba (Sygne); ogsaa: Røykjebare Tel.; og: Røykbari Sæt. Tel. (Vinje). Røykbal og Røykjebal Vald. (Vang, Slidre). Røykjebal Gbr. (ifølge Bugge; hos Noreen, Ordlista öfver Dalmålet: Rabbal). 2) et sløvt og dovent Drog, som helst sidder foran Ilden. — Se Røykjebale.
Røykhest m. en flytbar Stang til at hænge noget paa oppe under Taget i Røgstuer. Sæt. Meddelt. — Røykvond m. d. s. Sæt.: „Raaykvaande".
„røykja v. n." A. røyga, røyge YMa. VNed. — „Kvar røykjande Holo", hvert eneste beboet Sted. Gbr. (Lom).
„røykja v. = rauka". A. Sogn.
Røykjebale m. Rør som fører Røgen fra Lysepladen (Spiikhyllaa) op igjennem Taghullet i Røgstuer. Ndm. G. N. reykbari (-beri) er Aabning for Røgen; af dette tør R.-bale være en af „Bale", Balg, fremvirket Ombannelse.
Røykjebull m. Røgboble, se Bull.
Røykjedemma f. Dynge af fugtige Træfliser, som ved Røgning af Madvarer lægges over Eneren. ØTel. (Sauar).
Røykjestugu f. ɔ: Røykstova. NGbr. Røykjetørstugu f. = Badstova. Gbr.
Røykjeteppa f. Røgdække mod Frost. NGbr.
Røykla f. = Rauk. Stjør.: Røkl'.
?Røykomn m. Ovn i vestlandsk Røgstue.
Røykstaang f. Sigar. Namd. -pinne m. d. s.
Røyksvivla f. hed Røghvirvel. Sogn.
Røykvond se Røykhest.
Røyl' f. Vorte, røylaat adj. se Rydel.
Røyl m. Hvirvel: a) hvirvlende Skymasse. Nfj. (Eid). b) liden hvirvlende Fiskestiim. Sfj. Nfj. Sdm.
røyla v. n. (ar), dreie sig skrueformigt; bevæge sig i Hvirvel; mest om Fiskestiim. Sfj. For (v)reila?
„Røyn f." A. Stjør. „Æg took iil Røyn 'taa di", jeg gjorde en slem Erfaring deraf.
„røyna v. a. 3) prøve". A. „Røyna eud adle Vone", prøve omhyggeligt alt som giver Udsigt til Resultat, Dal. „D'æ bære te raayna (el. röyna) hell te søyna (ɔ: syna) = d'er betre i Ryne en i Syne; Ma.
„Røynd f. Erfaring, Virkelighed". A. „Han ha Røynd paa dæ", Erfaring om. Foldal. „D'æ bære te Røyndan hell te Sjøyndan"

(se Ryne), vel Genetiv. Dal. Ogsaa: „Være i Røyn'daa hell i Sjøyndaa". Dal.
„røynd adj. erfaren". A. „Han vart rønnt 'taa di", fik Erfaring om (i) det. Ndm.
røyne, royne, raayne v. ɔ: rodna. Sæt.
Røynelauv n. Rønneløv. Hard. (Øydfjord).
Røynetak n. Tag, Greb eller Dyst, som afgiver en Styrkeprøve. Shl. (Kvinnherad).
Røynetre n. en vægtig Stok hvormed man prøver svag Jis. Ma. Fig. om andre Prøvemidler. „Han he eit Røynetree te Kjering", en Taalmodigheds Prøver.
Røynetreve m. „Faa Røynetreven a(v) noko", faa føle Eftervirkningerne af noget; faa svie, bøde, for noget. Ma. (Bjell. Finnsland). Og: Røyntreve Ma. (Holum). Vel til Treve m. Trevl. Se flg.
Røynetrevel og -trevle m. 1) mindste Trevl eller Levning af noget. Ma. (Grindheim, Lauvdal, Øyslebø, Finnsl.). „Dær æ kje Røyn(e)treveln (Raayn-) ett' a(v) dæ", der er ikke mindste Spor el. Rest igjen. Oftere i Fl.: „Røynetrevlan". 2) = Røynetreve. Ma. „Han tænkte han stille gjera dæ gott atte, men jæumænn fekk 'an Røynetrevlan a' dæ!" Til Trevel, Trevle ɔ: Pjalt.
Røyr f. rød Tørraadnen i Kjerneveden af Furr. Nfj. Sfj. — Røyretre n. og Røyrevid m. Træ som lider af Røyr. Nfj. Sfj.
Røyr-rot f. = Kvika. Ndm. Se A.
Røyr-vid m. = Hundevid ɔ: Viburnum? Nfj.
Røys f. Lykke = Røyr. Fosn (Stadsbygd og fl.). Reis Trondh.; Nordl. (A.).
Røys f. et svært og dovent Drog af en Kvinde. Totn, Ringerike, Tel. og fl. „Daudrøys, Dovarøys". Maaske eet med Røys, Stenhob. Ogsaa: Røyse f. Totn. Og: „Røysetroll" n.
røysa 1) v. n. (ar), være eller danne en „Røys"; ligge som en livløs Dynge, ligge og drage sig. Vestfold, Ma. Tildels altsaa = rausa, rosa (o'). 2) v. a. „røys vopp Stæen", samle Stene i „Røys". Ndm. — Et „røyse" = fisa, tør være taget ud af „Røysekatt". Ma.
røyseleg adj. dorsk som en „Røys". VTel.
Røysesmolog (o', o') n. usselt Smaasæ, som kan ventes snart at krepere og blive kastet i „Røysi". Tel.
Røysestige m. smal Græsstrimmel langsmed en opad Bjergsiden liggende „Røys". VTel.
Røysetrast m. Ringdrossel, Turdus torquatus? Tel. (Eidsborg).
Røysetsl n. = Røysesmolog. Sæt. Tel.: -esl.
Røysnastykkje n. Bedrift. Nfj. Sfj. Se Rausnar-.
Røysne f. Bedrift = Røysn. Sfj. (Holsa). „Han gjoore ei goo Røysne".
Røysomn m. 1) en af runde Stene opsat, ikke muret, Ovn i Tørrehuset, „Bassstova". Tel. (Laardal): -ovn. 2) Røgovn i Røgstue. Shl. (Etne).
„Røyspost n." A. 2) Mynte? Vald. Gbr.
„røyta v. (er, te), 1) gjøre raadden". A. Ogsaa: lade raadne. Nordl. „Han ha røytt nee Huusan". Jf. Nedrøytar.
røyta v. a. og n. (er, te), kaste til Siderne osv. = G. N. hreyta. 1) slænge til Side, kaste fra sig; sprede. Nbg. (Aamlid); Tel. „Røyte Myk". „Eg røytte han av Begjn". „Røyte ein ifraa seg", faa sig En fra Halsen ved Ord eller Vold. 2) stange, især til Siderne; om Kjøer. Nbg. Tel. Ma. 3) figurl.: „røyte ifraa seg", slænge omkring sig ubehagelig, bidende el. fornærmelig Tale; stange omkring sig, bide fra (omkring) sig. Tel. Sæt. Dal. Ogsaa: „røyte uto(r) seg". (Hertil ogsaa: røyta, prale, slaa om sig med noget A.). 4) v. a. „røyta Hov, Kraaka", fælde Hov. Sogn, Hall. røyte seg, om sygeligt Haaraffald, „reke" om det aarlige; Sfj. og fl. 5) „røyta seg inn paa Folk", kaste sig over Folk med Tirren, yppe Kiv. Shl. Ryf. Dette er maaske for reita. Nogle af de foreg. Bett. kunde, med A., lægges til røyta ɔ: G. N. reyta (som dog vel heller ikke saa let lader sig afgrændse fra hreyta). — Røyting f. det at røyta.
Røyta f. 1) oftest i Flertal = Klengjeord, Sneidord. Tel. Sæt.: Røytu(r). 2) En som røyter 3) ɔ: slænger, slaar om sig med Ord: afbider, overfuser, skryder. Berg. Ork. — Røytebrok f. d. s. Shl.
Røyta f. lad Person; til røyta, lade raadne. Nfj. Røte, Østerd.
Røytaar n. Aar hvori Afgrøden skjæmmes af Væde (og Varme). Li. og fl.
Røyte n. raadnende Stof. Vestfold (Hov).
Røytegg n. Æg som er raadnet under Rugning. Ndm.
røyten adj. tilbøielig til at røyta ɔ: slænge, stange omkring sig. Tel. Agder, Ork. „Kyyr'i æ røyti".
Røytesvill f. Bjælke som lægges under den eg. Grundstokk, „Svill", og ikke paa Hjørnestenene. Sæt.: -svidd.
Røytevatn n. stinkende og brunligt, jernholdigt, Vand. Dal.
røytvaat adj. gjennemvaad. Østerd.: røt-.
Røyv m. Strimmel; af Lærred, Ager, Skov osv. Nhl. (Hamre, Mo). Vel for Reiv, Svøbebug.
røyv adj. opsvulmet; porøs. ØTel. (Bø, Grandsherad), Ryf. Se A. — røyven adj. d. s. Tel. og fl. Se flgg.
„røyva v. n. (er, de) = ruva". A. Shl.
røyva v. a. (er, de), 1) faa noget til at optage stort Rum, gjøre voluminøs; rive el. ryste op i; sætte eller kaste op i en løs Dynge; omtrent = strøyva. Nbg. Tel. Ryf. „Røyve Høy", lette Hø op med Riven for at lufte det. „Røyve seg", svulme, bli porøs; om f. Eks. Deig; Tel. (Rauland). „Røyve seg upp", gjøre sig høi og vid (om f. Eks. Kat og Hund); tee sig udfordrende;

opmode sig; = Eng. shake one's self up. „Røyva seg or Sængjo“, see til at komme sig op; Ryf. 2) oprive, bringe i Uorden; særlig et Hustag = rova. Dal. (Ogna, Hedl. Hæskestad). „Vinn'n røyve Ta(k)gje“. Ogsaa: afrive; og: blotte ved Afrivning; SætV. „Vind'n røyvde av Takj'i“. „Vind'n røyvde Hus'i“, rev Taget af Huset. G. N. reyfa (raufa, rjúfa) rive Hul paa, rive, plukke. Nogle Anvendelser (røyva seg osv.) peger ogsaa mod røyva, røre G.N. hreyfa (som vel heller ikke er vel afgrændset fra reyfa). — „De var'e røyvt mæ“, Sæt.; se Rov.

Røyva f. en Masse som skroller stort, som „røyver, ruver, strøyver“. Tel. (Kvitseid).

Røyve m. Omfang, Volum = Røyve n. 2) og 3) A. (ɔ: Grøde med Hensyn til dens Omfang). Vald. (ØSlidre). „Dæ vart no gild Røyve paa Aakrn i Aar, men inkji stoort Laavefall“.

„Røyve n. 1) Ulden af et Faar“. A. Reive Ryf. Dal. Nogle Steder, Sogn, Tel., helst (kun?) om den sammenrullede Uldmasse af eet Faar. Jf. Reiv.

røyveleg adj. livfuld, rask og kraftig i Bevægelser, og af et anseeligt, stateligt, Ydre; tildels = brusteleg. Sæt. VTel. (Moland). Til hreyfa + reyfa.

røyvlen adj. opreven, uordentlig = lurvutt. Sæt. „Røyvlen Høystakke“.

S.

S er den sædvanlige stemmeløse, „haarde“, Tandlyd, frembragt med Tungespidsen liggende hen imod Fortænderne. Stemt, „blødt“, S (Z) er ikke fundet.

sa for saman, se d.

Sabb m. 1) en svær tung vældig Karl. Rog. 2) mægtig, rig Mand. Jæd. Ryf. **Sabbe**, som adj.: „ein Sabbe Hest“, „ein Sabbe Gar“, vældig Hest, Gaard. Ryf.

„**sabba** v. n. (ar) 1)“. A. Li. Oslo.

sabbeleg adj. senfærdig; sølende; drikfældig.

sabben adj. 1) tung og regnfuld, om Luften. Ryf. „Sabben i Veere“. 2) sølet; om „Føre“: tungt. Ryf. Gul. Stjør. 3) urenlig og uordentlig. Stjør. **Sabbkjering** f. „sabben“ Kvinde. Stjør. 4) = saven, se d. Stjør.

Sadd m. senfærdig Karl, Odal; Totn: Sä'dd.

Sadd m., **Sadd** n., **sadde** v. se Sall, salla.

sadda v. n. være seen; drøse. Totn: sä'dde.

„**Sadel** m. Sadel“. A. Sail'e Nbg. (Aamlid). Sal'e fl. St. — „**Sadelbrugda** f.“ A. Salbrugde NGbr.

Sadl n., **Sadle** m., **sadla** v. se Sall osv.

sa(d)lbaka adj. = sadelsatt (Ndm.). Helg.

sadlen adj. = sadelsatt. Ndm.: salin. **sadlutt** d. s. Innh.: salaat. — **safta** se saatta.

Sadlfot (o') n. = Ljosfot. VTel. og Sæt.: Søylfoote; SætV.: Saaylefoute. — **sadlfata** v. = ljosata. Tel. Sæt.: søyl-, saayle-.

saftig adj. vældig, mægtig; kraftig = sufta, suftig. Nbg. VAgder, Dal.

saftigt og **saftig** adv. vældigt; dygtig(t); overmaade = suftigt. Nbg. VAgder, Dal, Shl. „Han tog saftig(t) i“. „D'æ saftig kallt“. „saftig“ (adv.) og „suftig“ bruges paa de fleste Steder om hinanden, „saftig“ mindst.

Sag n. Affald osv. = Sav. Vestf. Bamle, Ned.

Sag f. Gjed; Fiskernes Navn paa den, maaske kun medens de er i Baaden. Vesteraalen. Se Hornskora. — **Sagskinn** n. Gjedeskind. Vesteraalen. **Sagskjel** = Geitskjel; en Muskling. Vesteraalen. Disse to Sammenss. bruges ogsaa i Land og tekniskt.

„**Sag** f. Sav“. A. Sav VNed.; Säu, Söu SSmaal.; Sau(wgh) Østerd. (og Gul.?).

„**saga** v. save“. A. save VNed., Ma. (Otrnes); säua, söua SSmaal. (Østerd.); saaw(gh)aa Østerd. Trondh. — saga se sagga.

Sagabruk n. Tømmer til Savning. Tel.

Sagahjul f. Hjul paa Savemølle. Tel.

sagd adj. opgiven af Mathed, Lede el. Forfærdelse; = avgjeven, yvergjeven. Shl. (Fitja). „Trøytt' aa sagd'e“. „Sagd'e 'taa eit Arbei“. Meddelt. Eet med „sakt“, eller af segja?

Sagemann m. = Sagmann; et Legetøi. Dal.

Sagg m. 1) tung dorsk og langsom Person. Jæd. Ryf. 2) et Kortspil, enslags 101. Hard.

„**sagga** v.“ A. gaa tungt og seent, som En der er træt. Dal. Nbg. Tel. saga d. s. Vald. — **Saggje** m. En som saggar. Tel. Nbg.

saggjen adj. 1) tung dorsk og langsom. Tel. Nbg. Dal. Jæd. Ryf. Jf. siggen, soggen, suggen; Eng. Diall. sagg. 2) tung af Fugtighed. Ryf. Jæd. Sæt. „Høye æ blöatt o saggje“.

Sagmod n. Savspaaner. Trondh. Hard. Shl.: -maadd, -madd, -maa, -ma, -mar, -mo, -moo. **Sagmaatt** d. s. SHelg.; **Sagmugg** Østl.; **Sagemusk** og **-mjøl**, Dal.; **Sagemole** n. (o'—ö) d. s. Nfj. (Breimn); **Sagsjaks** Gul.; **Sagtafs** Trondh.

„**saka** v. a. 3)“ A., bortkaste et Kort virkningsløst f. Ex. idet man ikke bekjender

Culør. Østl.; Trondh. og Gbr.: saakaa. „Saka burt".

„saka(d) adj. skyldig". A. saakaa Østerd. Gbr. „Saakaa ha(r) inkje seia". 2) ude af Stand til at klare sig (overh.). Strinda, NØsterd. (Kvikne).

saken adj. = saka 1). Innh. (Skaun, Leksvik), Romsd. (Eid). „Han kjæ¹nnt' seg sakjin". „Sakjin Mann æ snart fallin".

sakfallen adj. = saka 1). Østerd. og fl.

Sakk n. 1) Sænkning, Fordybning = Søkk, Sokk, Sukk. Jæd. 2) Sammensynkning formedelst Rystelse = Diss i Kroppn. Sogn. Jf. sekka (sikka).

Sakn m. Savn. Sfj. „Da saag ingjen see noken Sakn i". Sakn n. d. s. Nfj. Sogn, Nhl. Ned. og fl.

„sakna v." A. saktne Østl. (Ring. og fl.).

Saknand n. Savn. Hall. (Aal). „Dæ va kji større Saknande i di".

saknesam adj. som efterlader Savn. Jæd.

Saks f. Par af Tagbjælker eller Sparrer, „Raftar", som mødes i Mønet; mest dog om Tagbjælker som er fæstede i en Bjælke der gaar fra Langvæg til Langvæg: Saksebjelke el. Saksestokk m. Saksebænk m. lodret Støtteindretning under „Saks". Østl. (Rom. Smaal. Vestfold, Ringerike og fl.). Rom.: Soks (aa). Vel eet med Soks, en Saks.

„saksa v. hakke". A. SætB. 2) „s. Høy" = kjemba. Hard. (Odda, Ullensv.). Hertil: Soksa (o') f. = Kjemba. Hard.

Sakse m. Navn for a) Narthecium, „Ballsaks", og b) Tofieldia, „Fjellsaks". Helg. (Brønnøy, Velfjord, Tjøtta).

Saksebenk, Saksebjelke se Saks.

saksutt adj. om Hud: sprukken og øm. Hall.

Sal n. Salg. JNfj. „Kjøp aa Sal". „Dæ vart ikkje noke Sal 'taa di". G. N. sal.

sal adj. 1) bleg mat og uklar, om Farve. Røldal. „Dær æ so sal'e Lit paa Hestn". 2) graableg og mat udseende, om Folk. Røldal. 3) kraftløs, svag; ringe. Ryf. Nærstrand. „Sal'e Kost". „Sal'e Kar". „sal-leit". Ang. salo, Eng. sallow om graalig Ansigtsfarve. G. N. Sölvir (Solve, Saa(l)vi, Salve), Navn. Jf. sval.

sala v. (ar), bevæge sig dorskt og langsomt = draga seg. Shl. Nhl. Li. (Eikin), Sogn, NGbr. (sale). „Han gjekk dar aa sala heile Dagjn, da vart kje noke mæ 'an". „Ho kom salande seint aa fiia". „Koor længje vil du gaa dar aa sala, kann du kje varta færige?" — sala seg d. s. Sogn, Voss, Nhl. Shl. „Sala deg no i Veg (ao)!" „Æ du kje goo te sala deg fta (fram) eingaang?" Kan neppe være sadla.

sala av v. n. (ar), aftage, stilles = salna, salla. Gbr. (Vaagaa). „Vinn'n sala aav".

salja (til) v. n. (ar), fare frem, fare til; slaa til; = smella til, klemba til. Sogn. Nhl. Shl. „Eg hadde so nær salja tee o brote Breev'e". „Salja tee kvarandre". Maaske fremmed (Eng. sally).

Sall m. og n. 1) fiint meelagtigt Belæg: a) Meelstøv i Møller. Shl. (Stord, Fitja): Sadl n. b) Støv og Sliim som under Meining lægger sig paa Lee og Hvæssesteen. VTel. (Vinje, Skafsaa, Høydalsmo): Sadd'e og Sadd. Og: Sedd m. Tel. (Seljor og fl.). Se fjalla. c) indtørret Sved paa Sæletøi = (Heste)figg. VTel. (Moland): Sadd'e, „Silesadde". Jf. salla, Salle. 2) Bundfald, som af Kaffe. Ned.: Sadd.

salla v. n. (ar), 1) afgive „Sall" el. „Salle". VLi. Dal.: saddla. „Dæn Kvednæ æ so vunn'e te saddla". 2) salla seg: belægges med „Sall". VTel. „Ljaar'n saddar seg moot Uveir". „Brynnestein'n saddar seg". Ogsaa: sedde seg; Tel.

Salle m. 1) Meelstøv = Sall. Hard. Shl. Ryf. Jæd. Dal. og VLi.: Sadle. Ogsaa om Kartoffelmeel; Hard. Isl. hveitasalli, modsalli. 2) klæbrigt meelagtigt Bundfald. SætB.: Saddi.

sal-leit adj. gusten = sal. Røldal.

sallen adj. 1) lig „Salle"; for fiin, om Meel. Ryf.: sadlen. 2) belagt med „Sall". Tel. „Ljaa'n æ sadden".

„salna v. stilles". A. VAgder, VTel. (Mo).

Salmundssteik? f. Milt = Piltasteik, Ramnasteik. Tel. Røldal, Ryf. Jæd.: Salmoons-. „Salamonsstykke" n. d. s. Vestfold.

„salta v. a." A. 2) traktere med Salt. Tel.

„Salta f." A. Især en Jordplet med en bitte liden Vandaare og opskudt Mudder i Midten; søges, for sine Salte, gjerne af Fæet. Smaal. (Aftim, Spebberg, Rygge, Borge): Sälte. Jf. Sylt, Sylta.

saltbiten adj. 1) let saltet. Li. 2) angreben af Salt. Hard. (Ullensvang).

Saltblekkja f. = Saltgras (Østl.). Østl. Num. Hall. Ogsaa: Sylteblækker f. pl. og Syltegras (Østl.), hvilke dog oftere synes at bruges om Calla. Jf. Griserot.

Salthella f. Steenflive hvorpaa strøes Salt til Fæet. Gbr. — Saltstein m. d. s. Gbr.

„saltilen adj." A. SHelg. „S. som Geitmilk".

Saltlaup m. Æske til Salt. Ring. Gbr.

saltmild adj. lysten paa Salt; som lader sig hidlokke ved Salt; om Husdyr. JNyf. Tel.

Saltposar m. pl. Doglæp paa Kjøer. Tel.

saltslid adj. = saltmild. Tel.

„salva v." A. „salva til ein", slaa. Nhl.

„sam adj. samme". A. samre Østl. soommaa Ndm. „Han æ sam sin Kar", han er uforandret; Ma. (Holum); usikkert. Ofte: „Han va sin same"; VAgder. „Dæ he sta'e mæ sitt sama", det har staaet paa samme Standpunkt; VAgder. „D'æ sam saa tiiss", d. s.; Dal. Jæd.; maaske for: d'æ dæ sama saa æ tiiss".

sama adv. = lika. Sogn, Nfj. „Han va sama hænt'e" = lika hendt. Ogsaa: dæ sama, de same, ligefuldt, alligevel; Hall.

Tel. (Selljor, Mol.). „Ho kaam de same"; Mol. „Dæ gjekk dæ sama", det gik ligedan. Vald. G. N. it sama ligeledes.
„sama v. passe, sømme". A. 3) harmonere med. Nbg. Tel. Ma. „Han samar rettig den Trøya", den T. klæder ham godt; Tel. 4) sama seg, opføre sig passende. Nbg. „Same seg, d'æ o føre seg etti sum Fo"kki sere fyri".
samaleg adj. = sameleg. Tel. 2) velopdragen, tækkelig. Tel. 3) harmonisk; anstaaende. Sæt. og VAgder: sameleg.
„saman adv." A. „alle samle", Ma.; „äille sooma", Totn; „abbe sa'me", og „abbe sam", VAgder. — sa, Hard. „adle sa"; „bave sa", begge to, Hard. (Ulvik); „da hæng kje sa".
samblakk adj. eensfarvet rødblakket uden det mørke i Hale, Ryglinje og Man. Li. Dal.
Samblakk m. og Samblakka f. = samblakk Dyr. Li. (Eikin). Dal.
Samblanda f. Omgang = Samlag. Sæt.
samblind adj. nærsynet og derfor plirende. Hedm. SGbr.
samboren adj. født af samme Forældre. Ma. (Bjelland, Holum). „Samborne Brø'a".
sambreida v. brede Høet jævnt ud over det hele afmeiede Terrain. Hall. — sambreidd eller sambrei(d)a adj. = sibreidd, einbreidd. Hall.
Sambreida f. 1) = Jambreidsla. 2) = Sibreidsla. Hall.
Sambreidsla f. = Sambreida. Shl. Rog.: -tla; Hall.: -hle.
sambugen (u'-jen) adj. = ibogen. Tel.
samdragast v. recip. (dregst, drogst, dregest) kunne arbeide sammen; samvirke; enes. Tel. „S. mæ".
samdrukken adj. gjennemblødet, -vædet. „Joori æ samdrukki". Tel. (Selljor).
Samdutt n. smaat Samarbeide; Pusleri sammen. Shl.
samdørt adj. om Huus, som har Indgangsdør fælles med et andet. Hard. (Ulvik).
„Same m. rigtig Skik osv." A. Nbg. Ma. „Fyrst äen sere de minnste gali i Sogune, heve de ingjen Sami".
sameinast v. recip. (ast) forliges, enes. Ryf.
sam-et adj. som æder lige rask og meget som en anden. Sdm. og Romsd.: -et (e', ee, og æ); Ndm.: -it. „Du kann ikkje gje dæm saman, dæm æ kje sam-it". Se et.
samfelt adj. fælles. Shl. Hard. „Samfelte Beite". — samfeltes adj. d. s. Shl.
Samfeng n. Blanding; ikke sorteret Masse. Særlig: urenset Hør. VNed.
samfengen adj. ikke nøieseende. SætV. „Ho æ samfængjæ i Matstelli".
Samflote. Kun i: „roo (sigla) i Samflote", holde Følge under Roning. JSogn (Lustr, Aurland, Hafslo). G. N. hafa samflot (n.) eller samflota (m.), d. s.
Samgang m. Omgang med hinanden. Jæd.
samgjor (oo) adj. jævnt moden. Hard. Og: jamgjor.
Samgjætsla f. Fællesskab i Fævogtning. Tel. (Rauland, Laardal): Samgjæsle.
„samgraa adj." A. Tel. Sæt.
„Samhald m." A. Ndm. Samhaldsstokk m. d. s. Nfj. Ndm.
samhogga v. afskove fuldstændigt, reenhugge et Skovstykke selv for Krat. Sfj. (Jølstr).
samholdug adj. = samheldig. Hall.
Samkoka (oo) f. = Gumbe. Tel.
Samkoma (o') f. Sted hvor Gjenstande mødes; Fuge el. Sammenfældning = Samkoming. Vestfold. Se A.
Saml n. Sammenhæng, Rede; sund Sans. Stjør. „D'æ itt naa Saml paa di".
„Samlag n." A. Ndm. samlaga v. Sogn.
samleggjast v. recip. (legst, lagdest, lagst) = samlaga seg. Nhl. Sogn. samleggja seg d. s. Sogn, Nfj.
samlita adj. eensfarvet. Hall. Sogn, Tel. samlitt, Sæt.
Samljod n. Harmoni. I Skrifter.
„Samloga (o') f. Fællesskab". A. Tel. VAgder. 2) Sammenlægning, Sammenskud. Nbg. Dal. og fl. Samlogsdrykkja f. Sammenskudsgilde.
Samlog(e)beite n., Samlog(e)bud f., Samlog(e)heid f. „Beite" osv., som er Fælleseiendom. Ma. Nbg. Tel. Samlogeskog m. Skog osv. Shl.
Samløypa f. et Træ, en Fyrr, hvori „Adel" og „Geita" gaar i eet. Sogn.
Sammeld m. Meel af „samfengt" Korn. Gbr. (Vaagaa).
sammoden? adj. = sammogen. Vestfold: -møyen. Se moden.
„Samnøyte n." A. 2) Fællesskab i Brug (af Fjeldmark), = Bunøyte 3). Tel. (Vinje, Rauland). „Eg took Buuskapn hass o mee heelt Samnøyti". 3) = Bunøyte 2). Tel. (Rauland). 4) Kost og Bolig i samme Hus med En. Tel.
Samp m. Orden, Rede; = Greida. Ryf. Sæt.
sampa v. a. (ar), 1) faa til at passe eller slutte eller føie sig sammen; føie; jævne. Dal. Ryf. Jæd. Shl. Hard. Sæt. „Sampa dæ isamen". „Sampa i Hoop ein Kopp". „Dæ vil kje sampa seg", ikke føie sig, ikke harmonere. „Sampa deg no!" bliv nu rimelig! sempa seg d. s. Shl. „Sampe se(g)", føie sig; Vestfold (Kodal). „Sampa seg", komme i Ligevægt efter Ophidselse; Shl. 2) v. n. = sampa seg. Sæt. „Däi vi kji sampe ette inan". „De äene vi kji sampe ti de äire". „De vi kji sampe i Houp". — sampast v. recip. føie sig, harmonere. Shl. Rog. „Dei sampast ikkje samen". „Dei kann kje sampast". Se sampa A.
sampa v. n. (ar), gaa dorskt; drøse; søle; omtr. = sabba. Li. (Eikin). „Han gjekk o sampa mæ sit sama".

sampen adj. 1) dorsk og ligegyldig. Li. „Han va saa sampen o dostjen". 2) om Luften: fugtig og tung. Tel. (Mo). „Sampi Veir".
samregna v. = firegna. NØsterd. (L. E.).
„**samraud** adj." A. Sæt.
samrjuka v. staa i een Røg; om Vand. Ndm.
samroden? adj. med Farver sammenglidende som burde været skilte. Gbr. (Vaagaa, Fron): samrooe. Til rjoda el. ro („dæ roor faar me")?
„**sams** adv. og adj." A. „Sams Mjøl")(„sikta". Li. og fl. 4) sammenhængende. Tel. 5) adv. i Gjennemsnit, gjennemsnitlig. 6) det fælles. „Ta a(v) sams", tage af Fælleseiendom. Oslo.
samsa seg v. samle sig, sandse sig. Rog. Li.
samsala adj. og adv. 1) solgt under eet uden Udvalg eller Udplukning (Vragning). Rog. Røldal. „Du fær kje velja, du ska ta dei samsala, sa'n, aa so seld'an heila Drusso mæ Smale samsala". 2) ikke renset eller udsøgt; tildels = lurvutt, puskutt. Rog. „Samsala Udl". „Han saag samsala uut". 3) = sammalen 3).
samsast v. recip. forliges, enes. Ryf.
samserast (ee) v. recip. passe sammen; forliges. Shl. Nhl. Om Mad; ogsaa om Folk. — **sampisera** v. d. s. Ryf. Jf. sampa, samsura.
samsliten (i') adj. jævnt slidt. Tel. (Vinje).
samslungjen adj. gjennemsnitlig; middelmaadig. Sæt. Tel. (Rauland, Høydalsmo). „Samslungji Fo^{u}kk".
samsova v. n. sove uden Afbrydelse. Sæt.
?**samstagast** v. = samstavast. Shl.
samstellast v. recip. blive enige om et Forehavende. Hall. **samstelle seg** d. s. Hall.
„**samstelt** adj." A. Ndm. Oslo, Gbr.
samsøgja v. (søgjer, gde, gt). snakke meget og høirøstet sammen; snakke i Munden paa hverandre. Nhl. (Mo, Elsingadal).
samteigd adj. sammenhængende til el. i een „Teig". Stykke Mark. Tel. (Mol. Raul.). „Samteigde Slaattur". — **samteigt** adv. sammenhængende osv. Tel. „Grasi voks ikkji samteigt". „Snjor'n ligg'e samteigt".
„**samtykkja** v. 2"). A. Ndm. Fosn, Gbr. „Samtykkje t e e ein Rømgrååt Klokkaa 6 vom Maaraan". Og: „Samtykkje du æ^{i}n Dramm?"
samtynt (yy) adj. om Gaard med flere Eiere, hvis Huse ligge tæt sammen omkring fælles Gaardsplads, „Tun".
„**Samvære** n." A. Hall. Flertal: Samværu.
Sandauka n. Sandbanke, se Auka. SHelg.
Sandbedd, -bede, -be'e, -bæ se Bedd osv.
Sandboda f. Sandbanke; se Boda. Sogn.
Sandbæ(d)a f. Sandlag; se Beda. Sogn.
Sandflundra f. Sandflynder, Pleuronectes limanda. Vestfold og fl.
Sandgota (o') f. sandig Rende efter Stenstred. JSogn.
Sandgrop (oo) f. Sandgrav. Rom.
Sandgroopa f. = Sandgrop. Dal.
Sandhaus m. rund fast Sandhøi. Tel.
Sandlaup n. Sted hvor Sand holder paa at glide ned. Ringerike (Krødsherad).
Sandmaga m. ɔ: Sundmage. SHelg.
Sandmo m. meget fiint Sand. Stjør. Se Mo.
Sandride (ree'e) m. Sandgrund. Vald.
Sandskuldra f. = Sandflundra. Helg.
Sandstikka f. flad Træpind hvormed Leen glattes. Ringerike (Snarum).
Sandtak n. Sted hvor Sand tages.
Sandusmus f. sandagtigt Østebundfald. Hard.
Sangl m. og n. 1) tynd Metalklang. 2) Klynken = Smaasutr. Oslo, Rom. Innh. Namd. „D'æ berre Singl aa Sangl mæ dæg". **Saangl**, Ndm. 3) En som altid klynker, „sanglar".
sangla v. n. 1) klinge med tynd metallisk Lyd; klingre = singla. 2) klynke = sangra. Oslo, Rom. Trondh. Ndm.
sanglen og **sanglutt** adj. klynkende. Se foreg.
Sangr m. og n. en Klynker = Sangl. Tel. og fl. **Songr** (aa) f. d. s. Tel. **Sangra** f. d. s. Vald.
„**sangra** v. klynke". A. Tel. Vald. Hadel. Dal. 2) om Smerte = mura, maura. NGbr. (Lom). „Tä^{i}nnværkn sangra". Jf. sengra.
Sangreljod n. klynkende Lyd. Hall.: -ljø.
sangrutt adj. klynkende. Gbr. og fl.
Sank m. 1) Indsamling; særlig af indkjøbt Fæ. Hall. 2) = Sank n. A. 3) hvad der er samlet i en vis Tid, især af Fløde til Kjerning: „Vikusank". Tel. (Vinje, Sell.).
„**sanka** v. sanke". A. 2) særlig: drive Fæet fra Folden hen paa Græsgangen. Hall.
Sankevatn n. Vand som samler sig paa et Sted for en Tid. ØTel. (Bø).
sankra v. = sangra 1). Sfj.: saankre.
„**Sann** f." A. mi Sann, Ndm. Ogsaa: mi sant, Voss, Vestfold og fl. Og: „min-sant', min-sant'n"; Østl. (Vestf. og fl.). Se Mari.
„**sann** adj. sand". A. mæ sanno, for vist. Hall. „E kann kji mæ sanno sea (sæa) dæ". „Dæ æ mangt mæ sanno sagt". Dativ n.; G. N. sönnu.
„**sanna** v."A. „Sann' m æ" = etter. Trondh.
„**sanneleg** adj. rimelig, passende, middelmaadig". A. Ndm. „'Ta va sann(e)le aat de!" dette var tilpas for dig, dette havde du fortjent. „To sannle Hænkr mæ Fisk".
„**sannelege** adv." A. 2) rimelig; skikkelig; middelmaadig. Ndm. „Sannle stoor Fisk. sä^{i}nnle Gbr.
sannfengjen adj. troskyldig. ØTel. (Bø).
sannseglege? adv. sandfærdigt. „sä^{i}nnsøgle (sæinn-) saartalt (tæilt) 'taa æ^{i}n Stoorljugar". Gbr. (Lom, Vaagaa). Jf. sannsogoll.
sannspaa adj. = sannspaadd. Totn: sä^{i}nn-. Isl.: sannspár; G. N. forspár.
sannstava v. a. bekræfte. Ma. Jæd.
sanntaka v. a. overrumple En med Spørs-

maal som fremtvinger Tilstaaelse; overrumple En saa Sandheden kommer frem; gribe En i noget. NØsterd. (L. E., Tynset, Dos), Trondh. „Du sä^{i}nntook mee naal" Østerd. „Han villa sä^{i}nnta mee"; Trondh.

„**sansa** v." A. 2) v. n. besinde sig; erindre. Ogsaa: „sansa e t t e". Shl. Ryf.

Santolavsgryta f. Jættegryde. Sæt.

sara v. (ar), være fremfusende og uopdragen i Tale eller Opførsel; bære sig taktløst. Nfj. (Stryn). — **Sara** f. og **Sarekolla** f. et fremfusende viltert taktløst Kvindfolk; omtrent = Øsekolla. Nfj.

sarpa v. a. (ar), 1) smøre; besmøre. Ryf. 2) prygle. Ryf. Ogsaa: **surpesarpa**.

Sarr m. 1) dirrende og klangløs tynd Lyd; Klir. Tel. Se sarra. 2) En som „sarrar".

sarra v. n. (ar), 1) koge ganske sagte, mindre end putra; vel eg. om den sagte surrende el. klirrende Lyd af Vædske som vil koge. Ringerike, Vald. Gbr. 2) klynke = smaakrauna, -sutra. V- og ØTel. Bamle og fl. Ogsaa: sirra. „Sirre o sarre". Maaske eet med flg.

„**sarra** v. n. (ar), gaa seent osv." A. gaa mageligt og lidt slængende, Nhl. Hard. Shl. Ryf. VAgder, Rbg. Smaal. „Eg vi sarra fyre so smaatt". „Kvedn'e sarra aa gjekk". Ogsaa: sirra, sjarra.

Sarra f. og **Sarre** m. En som klynker og klager, „sarrar". Tel. og fl. — **Sarresig** (i') m. En som gaar omkring og gnaver paa Folk. Tel. (Lunde): **-seeg**.

sarreleg(e) adj. og adv. lig en „Sarre"; tilbøielig til at „sarra". Ma. Rbg. „Gange sarrelege".

sassen adj. gyngende. Vald. (Aurdal, Slidre, Vang). „Sassin Dans". „Sassee Myyr". Ogsaa: **saassin**, Land, Totn, Vald. (Vang).

„**Sate** m. liden Flade osv." A. 2) større Affats i Fjeldet, el. Terrasse. Tel. (Kvitseid, Selljor). Er Navn paa flere „Stoular" i Tel. **Saataa**, Østerd.; kunde være Sete. 3) jævn fugtig græsrig Flade, som i Udmarker ved Myraabninger. Selbu og Gul.: **Saataa**.

„**Saud** f. Sydning". A. VTel. Sæt. Ma. „Kjøti hev kaami aa Sau", i Kog. „Dæ brvyte Sou'i", begynder at syde; VTel. Sæt. Jf. Saudbraut. „Gryytaa he sængje Söu'æ", Ma. 2) stærk Bevægelse, svær Fart. Tel. Rbg. Sæt. „Seta i Sou", Selljor. „Han lae t i i same Söu'æ", i samme Fart, med det samme; SætV. Rbg. „I ai Sau", uden Stands = i eitt Bad; SætV. Ogsaa: **Söu** n. Tel. (Vø).

Saud m. 1) Sydning = Saud f. Gul. (Soknedal): **So** (o'—ŏ); NGbr. (Lom, Vaagaa): **Sø**, som „Brø, Nø". „Sløkkj' So'n", standse Kogningen ved Slukning; Gul. „Sløkkje Sø'ee", (Dativ), NGbr. „Kaamaa paa Sø'n". „Gryyta e paa Sø'n", (Accus.) er lige ved at koge; Lom. 2) det som skal koges, Kogning. NGbr. „Sækja p a a æ^{i}n Sø".

„**Saud** m. Faar". A. **Säuv** eller **Säuw**, Totn, Odal og fl. — **Sau(d)a(r)drep** (e') n. Faareødelæggelse; især om Uveir; se Drep. Shl. — **Sau(d)a(r)fostr** (oo) n. Vinterfodring for eet Faar. Hard. — **Sau(d)a(r)laupa** f. se Laupa. — **Sauda(r)mel** m. Faaremøg, se Mel, Sdm.; **Säuemelle** Li.; **Söumeel** Innh. — **Sau(d)drose** (o') m. Faareflok. Ma. og fl. — **sau(d)graa** adj. med graa Ulds naturlige Farve. Tel. og fl. — **Sau(d)kraaka** f. Skraldc til at skræmme Faar. NGbr. (Lom): **Söukraake**. — **Sau(d)nau** f. se Nau. — **Sau(d)smolog** (o', o') n. Faar. SShl. Se Smolog.

Saudardaude m. yderlig lad Person. Rom. og Follo: **Söuedöue** (äu); Solør: **Säuwedäuw**; Hall.: **Saudaue**.

Saudarmaur m. liden sort Myre. Ma.: **Säue-** (æu—ŏu).

Saudarmunk m. = Munkegras. Dal.: **Söua-**.

Saudarsky f. = Dravlesky. Berg.: **Saua-**.

Saudarspreng m. en Plante: Cicuta? Narthecium? eller = Saudspreng. Hard.: **Söua-**.

Saudarstir m. vedholdende tosset Stirren. Nfj. (Stryn): **Säude-**.

Saudball m. Hjertemusling, Cardium? Ndm. Fosn. Sandsynligviis = **Saudskjel** A. Ndm. Innh. Namd. Begge skal dog være mindre og mindre rynkede end „Bekra" (yngre Eksemplarer?).

Saudbraut f. Overgang til Kog. Sæt. Kun i: „De set Sau(d)brauti" (au—ŏu, ei—æ) = „De bru^{y}t'e Sau'i". Se Saud f. G. N. braut, f. Opbryden.

saudgnaga og **-gnava** v. gnave som et Faar, gnave nær. Dal.: **söue-**. Se gnaga, gnava.

Saudgraan f. liden Gran med korte naalerige Grene. Tel. (Laardal).

Saudhjupa f. lodden Hyben; se Hjupa. Ryf. Shl.: **Söutkjupa**.

Saudkrabbe m. = Flaatt, Ixodes? Ryf.

Saudlurva f. fingertyk lodden Larve. Gbr. og Østl.: **Söulurve**.

Saudskjel f. en vis Plante. Gbr. (Lom): **Söuskjæl**. Ogsaa **Söusvælte** f. Lom. Medd.

Saudsprengja f. = Saudspreng. Ndm.

Saudtessa f. en Trold som skræmmer Faarene paa Stødlen. Tel. (Vinje, Raul.): **Sou-**.

saula v. (ar), klynke = saura, se d. Stjør.

„**Saula** f. Søle, Dynd. Ned." A. Ma. (Øvrebø, Finnsl. Bjell. Holum, Halsaa). „Saula", er gjerne Søle f. Eks. paa Veie, medens „Søyla", hvor begge Ord findes sammen (Ma.), er Mudder bestaaende af raadne eller halvraadne Plantedele paa Bund af stille Vand; nogle Steder er „Søyla" endog en levende slimet Vegetation.

Sauledy n. = Søyledikje. Ned.

saulka v. (ar), 1) tilsøle, søle. Li. „Säulka seg". 2) tilsøle sig, tilsøles; søle sig. Li.

(Eikin). „Han ligg' o säulka o drikk'e". „Høye ligg' o säulka", i langvarigt Regnveir. Sv. og D. Diall. soolka, sulke; Bohuslän: saula. — saulsam adj. sølet. Ma.

saulutt adj. sølet, dyndet. Ned. Ma.

„**Saum** m." A. Saam og Soom, Gbr.

Sauma f. Naal = Søyma. Sogn (Hafslo).

Saumdregla f. = Saumslaa. Shl. Og: Söumdreela Shl. Saumslidr f. d. s. Shl.

„**Saumlod** n." A. Voss, Sæt. og fl.

Saumneig? n. den nittede Spids af Søm. Odal og fl.: Sømmnei.

saumstungen adj. uleiliget af Søm i Sko; om Hest. SBerg.

saupa v. a. (ar), skumme, afskumme. Østl. (Hadel. Totn, Odal). „Söupe 't a Feitt'e".

saupande adv. „s. full", bredfuld. Voss.

saupen adj. mat og uklar; grumset og fugtig; om Öine og Luft. Shl. Ryf. „Söupen i Öuedn". „Söupen te Veers". Jf. søypen.

Saupgeisp m. dorsk og indskrænket Person. Sogn, Sfj. — Sauphovud n. d. s. Romsd. — Saupskalle m. d. s. Trondh. Sop-, Østerd. — Saupskolt d. s. Trondh. Gbr. Jf.: „Du æ saa galin — e meena du ha drukkje Saup!" NGbr.

Saupjarn n. = Moldsfot. Rom. Til saupa.

Saupkje(te)l m. Ordgyder. Sfj. Se Saup A.

Sauplarre m. indkogt „Saup". Sogn.

Saupsyra f. dorsk sendrægtig Person. Romsd. Vel eg.: suur Kjernemælksvalle.

Saupætt f. langvarigt Regnveir. Røldal.

„**Saur** m. Smuds". A. „Söur i Öuedne"; Shl. „Söur o Sann"; Dal. VAgder. 2) et langt lansetformigt Sumpgræs (Siv) med spiselig Rodstilk, en Scirpus eller Juncus? Maaske for Saurstylk. Rbg. Sæt. „Kvitsaur, Raudsaur", efter Farven paa Stilkens nedre Del. Søyr d. s. Li. Dal.

„**saura** v. a." A. 3) „saure tee ait Hol (aa—ø)", fylde med Grus, tilstoppe et Hul. Hall. og fl. — Saurejarn n. Ladestok i en Mine. Hard.

saura v. n. (ar), klynke; om Folk og Fæ. Røros, Stjør. (Maaraak). sore (o'—ö), Gul. Østerd. „Kua sto aa sytt' aa sora i all Gaar". Ogsaa: saula, YStjør. og fl. „Kua staar aa söule aa suttre". Ogsaa: „sörre"? Trondh.

saureta v. = aureta. VAgder, Rbg. — saurgnaga og -knaga d. s. Ma. — saurgnava v. d. s. VAgder, Dal.

sautra v. n. 1) klynke og klage vedholdende = sutra; ogsaa: smaaskjænde, knurre. Tel. Rbg. Rog. Fosn, Innh. Namd. „Kua sto aa söutra paa Tapp'n", Koen klynkede over daarlig Hovist; NTrondh. 2) snakke vidløftigt meningsløst og monotont; vaase = surpa. Tel. til Namd. „Ho sautrar o syy'e o tyyt'e". 3) søle. „Sautra bort Tii'æ". Dal. og fl. Her er maaske to Ord; ialfald minder sautra baade om Sut, sutra, syta (sytra) og om Sutr = Surpa. — Sautr n. det at sautra, Klynk m. m. Tel. til Namd. — Sautra f. En som sautrar. Ma. — sautren adj. tilbøielig til at sautra, til Sautring f. Tel. til Namd.

Sav n. og m. Saft = Save. Nhl. (Eksingadal), Gbr. (Lom, Vaagaa).

sava v. n. (ar), 2. gaa langsomt og slæntrende. Shl. (Stord). „Han kom savande". — Savnakkje m. En som savar. Jf. saven, Save; Sv. Dial. sava, köra tråget.

Savall m. 1) Saft = Save. Hall. (Hol, Aal, Gol). 2) = Sevjetid. Hall. „Vi'u æ vri'in i Savallee". Savalltid f. d. s.

?**Save** m. lidet Stykke; Gran. Shl.

Savegraan f. ung saftig raskt voksende Gran. VTel. (Mo).

saven adj. 1) mat, slap, dorsk. Ryf. (Saua, Strand), Li. (Eikin). „Hest'n, Kar'n æ saven". „Saven te arbeia". „Dæ gjænge save (adv.) o tungligt"; Li. 2) smagløs, kraftløs; om Mad og Drikke. Tel. Rbg. VAgder, Jæd. Ryf. Stjør. „Fiskjn æ blaut o saven". „Saven Graut". „Save Mjøl, Brø". „Savaa Mjælk". sabben d. s. om Meel og Meelmad. Stjør. Jf. sava 2., Save m. A.

save-søt adj. sød som „S."; kvalmt sød. Rbg.

Savolla f. = Savall. Vald. „J Savøllun".

„**Saa** m." A. Saa're, Sæt. VTel. Flertal: Sær, Sæ, Sæ'ar, Sæt. VTel.; Sæ'ner VNed.; Sæ'nar, bestemt Sæ'ne og Sæ'nane, Tel. (Treungen), Rbg. (Aamlid); Sæ'na og Sæ'dna (-nan) VAgder, Dal.

„**saa** v. saae". A. Præs.: see, Ndm. (Sunnd.).

Saa-ask m. = Saalaup. Ringerike.

Saablidr m. = Saabivn. Sæt. Til blidra. — Saabrill(e) m. d. s. SætV. Ma. (Hægeland og fl.); Saaprill Ma. („Saabrigde", Wilse); se brylla, brigla, brila. — Saadiddr(e) m. d. s. Sæt. — Saagiddr(e) m. d. s. Sæt. — Saagliddr(e) m. d. s. Sæt. — Saagidn, Vestfold.

Saabytta f. Bøtte som „Saalaup". Hall.

„**Saad** n. Sæd". A. 2) den tilsaaede Mark. SSmaal. „Ruusaa, Röusaa".

„**Saad** f." A. 2) Kornets Hylle. SætV. Se Ovisaad. Saa f. Helg. — „Inkje lukkande Saa", ikke et Gran. Berg.

Saada f. = Saad f. 1). Ma. (Gr.). „Ko æ di største Aann?" „Ai Saa-a i ai Taann".

Saadard m. enslags „Ard" til Nedpløining af Sæd. Sogn: Sao-ar.

Saadbil n. ubesaaet Mellemrum mellem besaaede Strimler (Teiger el. Ferer). Rom. (Eidsvoll): Saabeel.

Saa(d)bord? n. = Saadbil. Fosn: -bool.

saa(d)brjota v. bruge „Saadard". Sogn.

Saaddna m. ɔ: Saanad. Hall.

Saadfere m. Agerstrimmel, „Fere", optrukken til Besaaning, Sæt.; Ring.: -færa.

Saadgjerd f. 1. saameget Korn som behøves for at besaa en Ager; den udsaaede Sædmasse. Vestfold (Lier og fl.). „Je fekk

Saajæla atte". „Konne drøss'r saa de ligg'r Saajæla aav'r heile Aakrn". G. N. sádgerd, „Kornavling".
Saadgjerd? f. 2. = Saadbil. SHelg. og Innh.: Saajæl; Innh. (Indr. Skaun, Stjør.): Saajal. Se Gjerde.
Saa(d)glip (ii) n. (m.) = Saadbil. Trondh.
Saadgraut m. Grød, hvormed tokteres efter Saaning. Hard.: Saodgröut.
Saadiddre se Saablíddr.
Saadkjømd f. Spirekraft. Sfj. (JDale). „D'æ goo'e Saakymd i Kovnn'a i Aar".
Saadkyn n. Sædekorn Frø eller Afflæggere til Artens Fortsættelse. Sfj. (Førde, Holsa). „D'æ gott Saakyn", om gode Sætte-kartofler. Se Kyn.
Saadløyte n. = Saadbil. Helg.: Saa-.
Saadmjøl n. usigtet Meel. Ryf.: Saa-.
Saadning f. Saaen. Ma. (Gr. Bjell.): d.
Saadpose (o') m. Ophovnen af Tandkjødet formedelst inkommen „Saad". Tel.: Saa-.
Saadrand f. = Saadbil. Stjør.: Saarann.
Saagauk m. = -gylta. Tel. (Moland).
saagaa se sega.
Saagydda f. = Saagylta. Ma. Sæt. Saagyltre f. Tel. (Mol. Raul.). Se Gylta.
„saahæv". A. Rbg. „Saahæve", A. Tel.
Saa-ille f. ɔ: Saaerla. Hall. Smaal.
„Saakall". A. Li. Saakadd, rød Bille. Li.
„Saal f. Sjæl". A. „Sjæl" høres mest. Sæl i Segner (Vald.); i Eden „mi Sæl!" alm. „Gud 'ave Sæl'a!" Nfj. „Gu kviile Sæl'ee!" Hall.
Saala f. og „Saal n., m. og f." (A.), sløv og forsagt Stymper. Shl. Sogn, Ndm. Romsd. Innh. — saalutt adj. lig en Saal(a). Hall. og m. fl. — Saale m. en vælen Stymper. Hall.
saala v. (ar), 1) tee sig som et „Saal"; tee sig tosset dorskt og stymperagtigt. Hall. Sfj. (Jølstr og fl.). „Han ligg aa saala aa sjøla"; Sfj. Ogsaa: „liggje dar aa saale paa seg"; Sfj. 2) særlig: gaa sløvt og meningsløst omkring, gaa og drage sig; søle med noget. Sfj. Nfj. Ndm. Sogn. „Saale seg i'sta", endelig drage sig afsted, Brøvlehoved som man er; Nfj. „Saola deg avsta'!" Sogn. Jf. sjaala. — Saalehovud n. En som saalar. Sogn, Gul. og fl.
saalaturftug adj. barmhjertig, medynksom; hjælpsom. Ryf. og Shl.: -toortog og -toortig. — sælatortig d. s. Shl. G. N. sálaþurft Sjælens Bedste.
„Saald n." A. Saald = 6 „Mælar", som i G. N. Vald. (Vang). Saall = 6 Skjepper; Hedm.
saalda seg v. n. bevæge sig sløvt; drage sig. Sogn (Lærdal). „No faor du saolda deg i Veg!" Jf. saala.
Saaldeskul n. = Hære. Vald. (Vang, Slidre).
Saaldom m. en liden Stymper. Ndm. Innh. „En Saaldom te Lam".
Saalebot (oo) f. 1) Kjærligheds Gjerning hvorved man gavner sin Sjæl; særlig om Hjælp som glæder en Stakkel, Gave som lindrer yderlig Nød; = Sælebot. Tel. Rbg. VAgder. „D'æ Saaleboot aa gjeve hann". I VAgder mest: Saalbod. „Ein Saalbo(d) Stakkar", hjælpeløs Stakkel = Olmosa. Ma. Ogsaa „Sælbo(d) Stakkar". Ma. Se A. 2) Stymper = Olmosa. Namd. Innh. STrondh. „Ei Saaleboot te Kjærring, te Kar". G. N. sálubót hvad der tjener til Gavn for Ens Sjæl.
Saaledag m. alle Sjæles Dag. Tel. (Vinje). Sjelden. G. N. sáladagr. — Saale se Saal.
saalen adj. tilbøielig til at „saala": sløv og forsagt, stymperagtig osv. Voss, Sogn, Sfj. osv.
saaleten adj. som æder slapt. Sogn, Voss.
Saaletol (oo) n. Stymper. Sdm. Romsd.
Saalting n. = Saaletol, Jukjesting. Ndm.
Saalur m. en stor tung slasket Karl. Dal. Vel Saal-ur; jf. Ur.
Saalvaae m. en forsagt og halvfjantet intet evnende Særling. Gbr. Vald. Hall. Innh. Ogsaa: Saalvaaji Innh. (Verdal). — saalvaa-utt adj. lig en S., stymperagtig. Gbr.: -aat. Jf. Vaae.
saalvoren adj. noget „saalvaa-utt"; forsagt; yderlig forknyt. Gbr. (Lom).
saam adj. 1) mat eller uklar med Hensyn til Lys eller Farve; omtr. = sal. VTel. Hard. „Saam i Lit'n". „Saam i Ougo". 2) smagløs, ufrisk = sal. Ryf. „Den saamaste Mat'n eg kjenner". 3) sløv, uhvas; om Eggredskaber. Tel. (Eidsborg). — saamen adj. = saam. Ryf. Shl. Hard. VTel. Rbg. Sæt. „Saamen i Lit'n". „Saamen Fisk". „Dei vart saamne i Ougena uut paa Kveld'n", Shl. „Saamen te tala, saamen i Maale". — saamleg d. s. Røldal. saameleg, Tel. Sæt. Ma. (Aaseral). Se saam A.
Saam m. se Saum.
Saama f. Person som seer mat ud. Shl.
Saamelit (i') m. uklar Farve. Tel.
saamuleg se somu-.
saana adj. dovnet ved Henstaaen; til saana v. A. Nfj. (Honndal, Stryn). „S. Graut, Kjøt, Smak, Eim".
saana seg v. bevæge sig mat og langsomt. Nfj. (Eid, Gloppen, Stryn). „Saane seg i'sta". — Saann se Sorn.
?Saangtre n. = Homul. Ma.
Saapelaug? f. a) Vand hvori man har opløst Sæbe; b) Sæbeskum. Smaal.; Follo n., Oslo n. „Laga tel Saapelåu". „Hæstn va som i ei Saapelåu". „Saapelåu'a" men „Bristelaag'n", Smaal. (Spebberg). Maaske Laug + Laudr. — Saapelog m. = Saapelaug a). Ring. (Snarum): -laag.
saarbeitt adj. som bider smerteligt, „saart". Om Fluer, m. m. Tel. (Moland og fl.). G. N. saarbeitr.
saarbiten (ii) adj. = saarbeitt. Ma.

saarka v. a. (ar), 1) tilføie et Saar (uden Tanke paa Smerten). NGbr. (Lom). 2) „gjøre Smerte osv." A. Røros, Nordl. 3) bedrøve. Gul. Lof. Vesteraalen, Ofoten.

saarka v. n. 1) blive øm, „saar". Tel. (Moland). 2) røbe Ømhed, Smerte, „Saarleike". Selbu (Tydal). „Ta kje dær paa Hæst'n, han saarke dæ saa svært!"

Saarka f. ømfindtlig, „saar", Person. Vald.

saarka seg v. 1) saare sig; ogsaa fig.: skade sig. Gbr. Østerd. (Folldal). „Han saarka see sjøl mæ di". 2) røbe Ømhed = saarka v. n. Ogsaa: svie efter Saar. Selbu (Tydal). 3) ømme sig ved; krympe sig. Vald. (ØSlidre).

Saarke m. Sygdom som medfører Ømhed. SætB. „Saarkji; Augnesaarkji". Se A.

saarken adj. tilbøielig til at „saarka seg": øm, kjælen, krympende sig (mod Uveir, Strabas m. m.), ømfindtlig. Vald. Nordl.

saarkløyvd adj. som let ødelægges ved Kløvning; om Gavntømmer, „Emnetre". Sfj.

Saar-rir (ii) m. Saarskorper og Saarknuder især i Ansigtet. Stjør. Til Rir. **Saarruur** d. s. Stjør, Helg. Se Rur.

Saarsauga n. Medlidenhed. Sæt. „Aen uskylde heve kji noko S. fyr(e) dai". Lidt usikkert. Skal ogsaa hedde **Saarsaukji**, Sæt. Se A.

saarska v. = saarka, særlig 2). „E saarska Hæst'n". Østerd. (Foldal). — **saarska seg** v. = saarka seg 1) og 2). Gbr. Foldal.

„**saarspenad** adj." A. **saarspønaa** ØTel.

Saarsøkje n. Sygdom som ytrer sig med Udslæt og meget udbredte Saar som gjentagende gror igjen og bryder op. Voss, Hard. (Øydsfjord). Til søkja, hjemsøge. A. har „Saarsauke m.".

saarvengja adj. 1) øm under Vingerne, som Fugl der har ruget. Gbr. Hedm. 2) ømfindtlig. Hedm.

Saastong f. Stang at bære „Saa'n" paa. Tel.

„**Saat** f." A. Fl. **Sæt'ar** og „Saatir". VTel. (Mo, Moland).

saata v. n. (ar), gaa slæbende; drage sig. Nfj. Sfj. Sogn. „Han gjæng aa saataa aa drege seg". Oftere: **saata seg**. „Eg sær saate meg i'sta" = setja meg avstad. Jf. NSv. Diall. såta och gå, hvilket dog turde være N. sota (o'), se d.

Saata f. 1) seensærdig Kvinde. Nfj. 2) langsom men tro Arbeidstræl. Sogn: ao.

Saatar m. 1) = Saata 2). Nfj. (Stryn). 2) En som mangler alt Tilgreb. Nfj. (Eid): **Saatare**.

Saatt. „Kaama i sidste Saatt'n", komme i sidste (mulige) Øieblik = i einbera Støytaa. Jæd. (Haa, Time, Gjæstal). „Han æ komen skjønt te Saattane mæ dæ", næsten til Ende med det. Jæd. (Time). Maaske dat. sing. og gen. (pl. el. sing.) af G. N. sátt Forlig.

saatta adj. og, oftere, første Led af Sammensætning: vældig, prægtig, dygtig = gripa, fagna, muna, gasta. Nfj. Sfj. Sogn, Nhl. „Saatta Kar, -Kjering, -Huus, -Greie". **saotta** Sogn. „saatta-sterk Kar"; YSogn. Ogsaa: **safta-**, SBerg, Voss, Sogn, Nfj. (Selja); „safta-sterk". Og: **softa, sôfta** (Kar, Kjering, Huus), Sfj. (Jølstr). Og: **sufta**, se d. „saatta" seer ud som Genetiv af G. N. sátt Forlig; Betydningen synes gjøre større Vanskelighed end ved fagna, muna osv. Jf. foreg.

Se m. Rystelse eller voldsomt Indtryk som giver en varig Knæk, efterlader et uforvindeligt Meen. NGbr. (Vaagaa, Lom). „Han fekk ein See 'taa di". Ogsaa: **See-vee**; Lom, Vaagaa.

se- ɔ: si-, i Sammensſ. — **se** se sid, sidan.

sebudd adj. altid pyntet. Hørt kun i Ordsproget: „See'buudd æ aller vælbudd", aldrig vel pyntet. Hedm. Jf. dog G. N. síðbúinn sildig færdig. Ogsaa meddeelt: „Seebuudd æ aller væltyndd", yndet.

seda seg v. (ar), opføre sig passende; skikke sig vel. Sæt. VTel.: **seea seg**. — **seealege** adj. = sedleg. VTel.

Sedbrigde n. pludselig Skræk = Kvekk. Nfj. I Stryn: **Seedebrigde**; i Breimn: **See-**.

Sedd, sedde seg, sedden, se Sall.

Sedesma f. 1) Vane. SShl. (Skonevik, Etne) og Røldal: **Seesæma**; ogsaa: **Si-** (i'). Sjelden Bet. G. N. sidsemi, sidsemd Sædvane. — 2) Orden, Rede = Greida; noget at agte paa eller rette sig efter = Sæt; Konsekvens; = Pas, Rim. Shl. Ryf. Røldal. „D'æ kje noke Seesæma (Si-) mæ 'an". **Seesæm** n.? d. s. NRyf. (Sand, Nærstrand og fl.). Ogsaa meddelt som **Seeseim**, Ryf.; og **Seesæmja**, Jæd.

Sedsempa f. 1) Vane, Skik = Sedsema 1). Shl. (Stord, Fjellber, Skonevik, Finnaas). „Han ha da (dæ) te Seesæmpa". Ogsaa: **Sisempa** Shl. Sjeldnere Bet. — 2) = Sedsema 2). SShl. NRyf. (Tarvastad, Vats, Skjold, Vikadal, Nærstrand). Sjelden: **Sisæmpa**, og **Sisamp**. „D'æ kje te bry seg om hann, dær æ kje noke Seesæmpa mæ'an". „Dær æ kje noke Seesæmpa i Drosedne hass", = Rim; Vikadal. Se Samp, sampa. Et **Seeseeg** (Sidsig), Vane, er meddeelt fra Shl. (Etne).

„**seg** (ee) pron. reflex." A. **sæg**, Totn, Rom. osv.; i det hele som ved deg, se du. Dativ: **see, si** (se^{i}, si^{e}), Sæt.; Totn i: „haar see", hver for sig. Dativ og Akkusativ Flertal: **sikko** og **sykko**, Genetiv Fl. **sikkaa** og **sykkaa**, Sæt., dannet efter dikka osv. „Dai slo^{u} (slo^{u}ge) sikko", de slog sig. „Laambe^{i} vi kji s^{e}uge Moi sikkaa". „Sikkaa imiddjom", imellem sig, om to eller flere.

Seg n. langsom Fremskriden; Slæben; Seendrægtighed. VTel. ISogn. „D'æ slikt Seg (e') mæ dænna Jænta"; VTel. (Mo, Moland. **Seeg**, ISogn og Røldal, maaske

for Sig (i'). „Gao mæ Seeg" = gao aa seega. Se sig.

sega (e') v. n. (ar), stride langsomt og slæbende frem; drage sig jævnt (og seit) frem; være seen men vedholdende i en Virksomhed; tildeels = sigga. Det lyder sega (e'), seega og, sjeldnere, siga (i'). Her tør derfor være to Ord. Jf. dog Sege. G. N. segi og sigi, Trevle, Slintre. VTel., ØAgder og Ma. mest: sega; ØTel. Vestfold, Oslo, Buskr. Nhl. Shl. JSogn og fl.: seega (og siga?); Ndm. (Sunndal): sæg(g)a; Innh.: saagaa. „Dæ seegar saa vitt, jussom du kovrer paa Taa'ee"; Tel. (Selljor). „Han gjæng o seegar o griine paa Folkja"; ØTel. (Lunde). „Han segar o hestar o kjæm alli fram", VTel. „Eg hev seega o roott i all Dag"; VTel. „Han gikk aa seega"; JSogn (Lustr), Røldal. „Köbma (kaamma) seegan(d)e", Shl. Vestfold, Oslo. („Hann vann ikkje siga see fram"; JSogn (Aurland)). „Ho gjekk dær aa sæg(g)a aa droo see"; Ndm. — Hertil: saagaa adj. udmattet. Innh.

Sega (e') f. seenfærdig men vedholdende Person; sei Person. VTel. (Vinje, A.). Sigu ØTel. (Tinn); meddelt. — **Seeglaar** n. En som gaar og drager sig. Tel. (Sellj.). **Seegameega** m. d. s. Oslo (for -mige). **Seg-ost** (e', o') m. d. s. Li. Ndm.

segaleg adj. slæbende, seenfærdig. Røldal. „Seegalig Gaangga". Se sega.

Seg-Arbeide n. seent seigt Arbeide. Sæt.

Segatog n. langsomt Jernveistog. Vestfold (Tønsberg og fl.). Andensteds: Rusletog.

„**Sege** (e') m. Muskel". A. Li.: Seie; NGbr.: Sæga. Ogsaa: „Feittsæga". 2) Straale af Vædske. ØTel. (Bø). „Gviite Seegan av Mjölk". 3) udholdende (seig) Karl. Li. „Æen Seie te arbeia".

segen adj. 1) trættende, mattende. Sæt. Tel. „D'æ segji o sitje sosso: aen var'e dau'e i Kropp'æ". 2) udmattet. Sæt. Tel. „Trøytt o segjen". Ogsaa: seegjen, se sega; og sigjen, se A.

sege (gje) adv. seent. Kun i: „säent o seji", endelig, omsider. SætV. Se sid adv. A.

segg? adj. sløv osv. = sigg. Ndm.: sægg. „Trøtt aa sægg". Til sæg(g)a ɔ: sega.

„**Seggja** f." A. dygtig Kvinde. Nfj. Sfj.

„**segja** (e') v. sige". A. sæa og seea Totn, ØTel. Vald. (SAurdal), SGbr. Hall. Præs. Ind. siji Hall.; seie, hvor Inf. er seia; si (og siji), NGbr. og fl. seir og seier i somme Stillinger, i Hard. Shl. (Strandeb.), NRyf. „Eg seir deg". „So seir 'o". — „Segja paa", bestemme Priis. Gbr.

„**Segjande** n. Sigende". A. Seien, NØsterd.

„**segjast** v." A. „Da seist æg no sei", det siger jeg. SHelg. — Segl se Sigle.

„**Segl** n. Seil". A. „Vara sægg'lt", være paa Reise til „Nordlandsstævnen" i Bergen. Helg.

Seglaar, Segamega, Segost se Sega f.

segna v. 1) fortælle, især Sagn. Ryf. Rbg. Tel. „Han segna aa hin sanna". 2) beskrive; forklare. Røldal. „Han segna meg Vegjn so greitt at eg kunne kje taka i Misst". Jf. forsegna.

segnast v. n. „Dæ segnes so", saa lyder Sagnet. ØTel. (Tinn).

Segning f. Sagnfortælling. Rbg. Tel.

segtrætta v. n. (ar), trættes smaat og vedholdende. ØTel. (Lunde, Sauar): seegtrætte. Jf. sega.

„**Seid** m. Sei". A. Seiens Vækstrin er: 1) Murt, 2) Blaaing, 3) Pjane (= Pale), 4) Seid. Sdm.

Seideaata f. = Mara, Maraata. Nordl.

Seigd f. mild Dalsænkning = Dalsig. Tel. (Vinje). Segd og Sægd, Tel. (Selljor, Bø, Kvitseid). Til siga.

seigja v. a. (er, de, t), lade synke (blive lavere, „siga"); sænke. Li. Rbg. „Han seigde seg".

Seiging (haardt G) m. sei, udholdende Person eller Tingest. Hall. Ringerike.

seiglendt adj. om Landskab: som har fugtigt leret Jordsmon. Ndm. Romsd. Jf. siglendt.

seigmælt adj. som taler slæbende. JSogn.

seigryggja adj. = seilryggja. Li. (Fjotland).

Seigsyra f. dorsk seenfærdig Person. Ndm. **Seigsnipp** m. d. s. NGbr.

„**Seila** f. = Seil". A. Sæl' Ndm.

Seild f. Indbøining; Hulning = Seil. Sogn, ØTel. (Tinn). Søyld Shl. Hard. Sæld Nfj. Sæl Stjør. „Tree'e ha ei Seild paa seg". — Søylda f. d. s. Hard. (Kvamm).

seila v. n. (ar), danne en Indbøining; især: bue Ryggen ned. VTel. (Vinje). „Hestn seilar i Ryggjn". seila seg (er, de) d. s. Ma. (Audndal, Holum). „Tjourn, Hestn, seile seg i Rygg'n". G. N. seilast strække Kroppen.

seilbaka adj. = seilryggja. Jæd. Dal.

seilda seg v. (ar), drage sig, slæbe sig. Sogn (Borgund). „Säilda see i Veg'n", afsted.

seilda adj. = seilryggja. Hard.: søylda.

seilen adj. konkav (med Indbøining og Indhulning). Sæt.

„**seilryggjad** adj." A. VAgder, Jæd. Sæt. søylryggja, JHard. Sogn. søyldryggja, YHard. — Seilstre se Selstre.

Seim m.? god Kvalitet, som viser sig i Tøielighed, Styrke og Varighed = godt To. Shl. (Fitja). Meddelt. G. N. seimr noget tøieligt.

„**sein** adj. seen". A. Komparativ: seindre, Vald. JSogn, Hard. (Ulvik), Rbg. Tel. (ae—äe—ei), VAgder (ae). Superlativ: seisst Rbg. Tel.; saisst (og äi), Sæt. Ma. (Bjelland og fl.).

seinbær adj. om Ko: som kalver seent paa Aaret. Og: seinbærd, Voss.

seindre-meir adv. senere hen. Sogn. Se A.

seinførleg adj. noget „seinfør". Ned.

„**seingjengd** adj." A. Sæt.: säigjængde.

seinhend adj. = seinhendt. Ma.
seinka seg v. gaa og slæbe sig; gaa seent. Røros: sænke see.
seinlaaten adj. seen i Adfærd og Lader. Tel.
?**seinliten** (ii) adj. seen til at komme. Tel.
Seinplugga f. seenfærdig Kvinde. Oslo. — **Seinrugga** f. d. s. Oslo.
„**seinraadig** adj." A. Østl. (Totn og fl.): d.
„**seinsleg** adj." A. Sæt.: säisleg'e.
Seinsokk m. seenfærdig Person.
„**seinst** adv. sidst; nys". A. seisst Tel. Rbg. (äi, Sæt.). seisst'e adv. til Slut; tilsidst. VTel. (Moland og fl.), Sæt.
seinstundi adv. i Slutningen)(fyrstundes. SætV. „Saisstundi i Slaatt'n".
seintusten adj. seen og vrøvlevorn. Li. (Eikin).
seinvokstra adj. = seinvaksen. Sogn (Lærdal).
seis adj. udmattet, magtløs, = klaar. VAgder (Eikin, Grindeim, Bjelland). „Han blei saa seis' at han kanta".
seisa v. a. og n. (er, te, t; og ar), 1) slænge med et Sving. Tel. (Høydalsmo, Rauland). „Seise ei Skjekte". 2) springe spænstigt tilbage eller op; = sprøyta. „De seisar", om en Gummibold, et Hop. Tel. 3) slaa til, kladske til En = driva, klemba til. Nhl. Voss og fl. „Säisa tee äen". 4) kladske. Nhl. Voss. „Eg slo 'an so da säiste". Tildeels: sessa i Sogn. D. Diall. seisa, røre.
seisen adj. spænstig. Tel. „Hopp'e va for seise".
Seis(s) m. 1) stærkt Bevægelsesmoment; svær Fart. Tel. (Vø). „Han æ kaamen i slik Seis, han fær kje stane". 2) stærk Svingning under et Tryk (Slag); tungt Vip som af en Rygbyrde der ligger noget løst; stærk Rystelse, „Diss". Hard. og Sogn: Säiss, Sæss, Sess og Siss. „Da gav äen Säiss i Tosto fyßt han sette seg". 3) „paa Seis'n" = „paa ein Kant" ɔ: temmelig beruset. Dal. „Han æ kaamen paa Seis'n idag, æ paa Seis'n". Jf. (?) Eng. cap-size, kantre.
seisst, seisste se seinst.
Sekk m. „Sækk'n", den sidste i Leg. NGbr.
sekkja v. a. og n. (er, te; tildeels ar), sænke osv. = sikka. Tel. Østl. Gbr. Trondh. „Sekkje paa Hit'ee". „Sækk' upp ein Sækk", bringe en Sæks Indhold til at synke sammen ved Løft og Ryst el. Stød. Jf. Sakk.
Sekkjemule m. Sækkeaabning. Sæt.
Sekkjeskakar m. yngste Barn = Byrdesopar, Skrapakaka, Trogsopar. VTel.
sekkmyrk adj. mørk som i en Sæk. Hall. Og: sekkende myrk.
sekkna v. n. 1) begynde at synke sammen. Tel. (Kvitseid, Sellj.). 2) klares = setna. Fosn og fl. „Kaffin sækkna". Et „seektne" d. s. i Røros og Innh. synes være sikna.
„**Sel** n. Salg. „Til Sels"". A. Hall.
Sel (ee) m. svag Luftning. Stjør. „Vinnseel".
„**sel** (ee) adj. sagte rindende". A. Ramd.
sela (ee) v. a. og n. (ar), 1) bevæge (sig) langsomt; slæbe (sig). Mest: seela seg Hard. Røldal, Shl. Nhl. Sdm. Se A. „Du gjængg o seelar häile Dagjn". „Kva du gjængg o seela mæ no?" „Sjaa aa seela deg færige!" „Du fær seela deg fram!" Ogsaa: sila (i'? og ii), Nhl. Sfj. Ryf. 2) rinde sagte. Innh.: seel.
„**sela** (e') v. a." A. sila (i'), Agder, Rbg. Tel.
Seladuft f. indtørret Hestesved paa Sæletøiet. VTel. (Laardal, Vinje): Sila-.
Selagnag (e') n. Gnav eller Gnidning af Sæletøiet paa Hestens Hud. Sila- og Sela-, Tel. og m. fl. Sæla-, Østl. Sileknag, -gnag og -nag; Agder.
Selamakar (e') m. Sadelmager. Tel.: Sila-.
Selasall m. = Seladuft. VTel.: i. Se Sall.
Selaskinn (ii) n. dorsk tung Person. Shl. Ved Tilblivelsen synes baade seela og Sele at have medvirket.
„**Sele** (e') m." A. Seele, Shl. og fl. Sile (i'), VAgder, Rbg. VTel. Sale i Ndm., og Saalaa i N- og STrondh. er = Hyvre, eller Bøilen øverst paa Hyvret; se Aksele. — Saalaaball, -bungje, og -bunkje = Hyvreputa. Trondh.
Seling (ee) f. det at seela; Seendrægtighed; Nølen. Sdm. og fl.
„**Selja** f. Salix". A. Sølja Ryf. Shl.; Sølju Hall. Vald. Ndm. (Økſ.); Sylju Totn, Hedm. og fl.; Sølje Ndm. (Ti.); Selj Ma. (Tveit); Saalj' Gul.; Sælli, def. Sælja, Stjør. — **Seljebirkja** f. Seljesaft. Ma. — **Søljeflyta** f. = Seljefløyta. Ryf. Shl. — **Seljekjetta** f. Seljerakle. Hard. — **Syljukäill** m. Totn, Hedm. Gbr. — **Søljukæill**, Gbr. (Vaagaa).
„**selja** v." A. Infin.: sela, sele Ma. Rbg. Ned.; seele Oslo. sælja, Imperf. sölte, Smaal.
Sella f. 1) Kvindfolk; til Selle, som Kjella til Kall (Kar). Nhl. og Hard.: Sedla. Især om et lidt usædvanligt Kvindfolk. 2) Kjæreste. Hard. (Ulvik).
„**Selle** m. 1) Karl". A. Ofte om en noget usædvanlig (slu, rask, flink, egenviis, vild) Karl. 4) Knude eller Klump i en Masse som burde været jævnt blød; f. Ex. i Møbelstopning. Ryf. Vel først i Spøg.
Selsgard m. det store Arbeidsrum med Ildsted i Midten af Sæterhuset. NGbr.
Selstre n. = Skarnstokk. Seilstree Ryf.; Selstrett og Selstreette Voss, Nhl. (Eks.), Hard. (Ulvik); Selsdrætte og -dreete Nhl. Hard. Og: Sesstree, idet Malketrakken „Sess" anbringes paa det med sin ene Ende; Hard. (Odda, Jondal), Nhl. Sessatree, Sessetree; Sogn, Sdm. Og: Sesstrette, Hard. (Ullsv.), Nhl. (Hosang).
Selt m. indre Rystelse som Følge af Fald el. Stød; Sammenstuvning; Choc. Hard.
selta v. a. (ar), kaste (sammen). Hard. Mest: selta seg, faa et Choc, en „Selt". Hard. Shl. „Han datt o selta seg so idla".

„**Selta** f. 1. 1)". A. Ma. „2)". A. Jæd.

„**Selta** f. 2. Boldkjæp". A. Shl. Nhl. 2) Banketræ. Nhl. Jf. selta v.

?**seltna** v. n. klares = setna. Stjør. seltnas(t) d. s. Stjør. seltna seg d. s. Innh.

Seltra f. Boldkjæp = Selta. Jæd.

seltra (e') v. n. kaste, slænge, slaa (efter). Dal. Jæd. „Han seltra ein Tor(v)tydling ette Söu'n". Jf. selta.

Selvær m. = Selværing. Gbr. Sjelden. Oftere Silvær. Af Bygdenavnet „Sel" G. N. Sil.

„**Sem** (ee) m. Damp, Lugt". A. Især af Svedent eller Raaddent. „Seem'n ette Reinsdyyraam"; Innh. 2) dunkel Forestilling om noget, som gjennem Erindring fra en gammel Fortælling. Fosn (Bjugn). „Vi hadd som en Seem om dæ". — „**seema** v. n. (ar), dampe, lugte". A. Fosn. „Dæ seeme 'taa Aamn'a". „De seeme 'taa 'aam uute", det er meget koldt, „brennkaldt". Innh. Maaske for sæma; se d. Ogsaa: **Sim** (ii?), Fosn (Ørland).

„**semja** v. a." A. 3) bringe i Orden, i Lave; sætte i brugbar Stand = G. N. semja. Ryf. og fl. „Semja (upp) ein Kvasstein, Brynestein, Ljaa", bruge det nye Redskab til det blir rigtig skikket til sit Brug. „Semja ein Hest", gjøre Hest føielig, lydig. Ryf. Røldal. Tel. „Ljaa'n æ kje uppsamde". „Sæmm' ei Egg"; Stjør. — **semja seg** v. 1) blive brugbar, om Redskaber. Tel. og fl. 2) samle sig, besinde sig, komme sig. Shl. Sogn, Sfj. Nfj. og fl. Jf. suma, (soma) seg. — **semjast** v. A. Ndm.

„**Semja** f. 1)". A. Ma. 4) Dokument om Grændseskjel. Li. Dal. Ogsaa: „gaa upp Semja", opgaa Grændsen. 5) gammelt Sagn. VAgder.

semja? v. n. (ar), klynke, klage = sutra, gnaala. Li. (Fjotland, Kvin, Sirdal). „Sæmja o æmja". „Sæmja o knåura". Jf. semra (sæma). — **Semja** f. En som semjar. Li.

?**Semjerov** (o') n. Brud paa Forlig. Christie.

Sempa f. liden Fisk; især om smaa Hvidling: „Sæmpevitting". SSmaal. (Borge). Jf. Simpa, Sympa.

sempa seg v. (ar), føie sig = sampa seg. Shl.

[**Sem'pl** m. Tummel = Yverstoda. Nfj. Exemplum?

sem'pr adj. altfor peen; kunstlet fiin og bly. Gbr. Tel. og fl. Se semper A.

semra v. n. tale langsomt og peent og sødligt. Li. (Fjotland): sæmra. — **sæmren** adj. som vil semra. Til semja (ar), eller sæma?

Sen, sene (ee) se sæma.

Send f. Gang. Tel. (Vinje, Moland, Laardal, Seljor), Sæt. Vald. „Ei Sænd ti", een Gang til. „Ein i Sændi"; Tel. Sæt. „Aen um Sændee"; Vald. Se Senn.

„**senda** v. a. 3) slænge". A. skyde (skyve). Senja, Steig. Hertil: Sendsl. „4) løbe stærkt". A. Tel.

Senda f. 1) fork-agtigt Redskab til at „senda", lange frem, med. Nhl. Sogn, Gbr. og fl. „Kornsenda". „Lauvsenda". 2) saa stor Masse som man kan tage mellem Hænderne og lange frem. Sæt. „Brausænde". „Taksænde".

Senda f. 2, Sandighed; Sandagtighed; f. Eks. ved „Brimost". Hall. — „**Senda** f. Sandgrund". A. Ogsaa: **Digsenda**, bævrende blød Sandgrund. ISogn.

Senda f. 3, Sandsteensbryne; ogsaa: stort Bryne overh. SBerg. Vestfold, Ringerike, Smaal. Jf. Sende n., A.

Sendand n. Løb, Spring = Send. Hall. „Du lyyt ta Sændande sy Gal'n".

Sende n. Løb = Send. Hard. (Kvamm).

Sendeberg n. Skiferbjerg; vel eg. Sandsteens-. SSmaal.

Sendebod (o') n. Løb; svær Fart hvori man kommer løbende. Sogn (Ladvik). „Han kom i slikt äit Sændebo". — **Sendelag** n. d. s. Nhl.

„**senden** adj." A. 2) sandagtig, sandlignende. Hall. NGbr. „Priime æ sændint".

Sendeskorpa f. sandagtig Skorpe. Hall.

Sendsl f. Fart, hvori noget er sat ved Slæng eller Stød (Skyvning). Senja, Steig: Sænnsl. Maaske: Sendsla.

„**Seng** f. 2) Sengedyne". A. Ndm. — „Liggje aa Sængg", ligge i Barselseng. Sæt.

Sengjabede m. Sengebund. Nfj. (Breimn).

Sengjabraut f. = Sengestokk. Rom.: Sængebräut.

Sengjabud f. Værelse med Gjæstesenge, Kister, Klæder osv. se Bud. Ryf. Jæd.

Sengjagavl m. Endeskjæl i Seng. Nhl.

Sengjahovde m. Sengesteds Endeskjæl ved Hovedgjerdet. Sogn (Vik), Voss.

Sengjareidna(d) m. Sengeudstyr; saamange Klæder som behøves til en Seng. Sogn.

sengjelæg adj. sengeliggende. Gbr. (Lom).

Sengjesims f. Sengegesims, Hylde el. Karm paa Sengehimmel. Ma.

Sengjinɑaytе ɔ: Sengnøyte. Vald.

Sengjivermde m. = Sengvarme. Hall.

sengla v. n. 1) lugte sveden = sengra. Tel. (Vinje). 2) svide. „Grout'n æ sængla". Tel. (Vinje). NSv. Dial. sjängla, sveda.

„**sengra** v. n." A. Hall. ISogn (Lærdal).

sengra v. n. (ar), 2, give en skarpt susende el. hvinende Lyd; maaske ogsaa = singra, singla. Hall. „Svær'e sængra". „Fuglefluttee kom sængrand". Sandsynligvis eet med foreg.

„**Sengra** f." A. Vald. „Ullsængre, Liins.".

Sengretev (e') m. = Sengra. Hall.

„**Sengskor** (o') f." A. Vestf. (Lier): Sængeskör. 2) = Sengjesims? Num.

„**Sengstokk** m." A. 2) = Sengskor, A. Num.

„**Senn**, Gang". A. „I Sænn" og „um Sænn", Ndm.

ser (ee) adj. 1) særegen, besynderlig; eiendommelig. Hall. ISogn, Nhl. Voss. „Aen seer'u Kar", udmærket Karl. Voss. „Seer'e Tingg, Soort", Sogn. „Dar æ eit seert godt Fylgje mæ 'an", Nhl. „Han æ so seer paa dæ (di)". Paa disse Steder gjerne adskilt fra „sær" ɔ: vranten. 2) = sær ɔ: ømfindtlig, let stødt; vranten. Rom. Vestfold; Shl.: seer'e. 3) meget forsigtig eller tilbageholden (af Blyhed, Mistillidsfuldhed, Fordringsfuldhed); i Spisen. Vestf.

„**ser** (ee) adv. 1) for sig selv, særskilt". A. Gbr. Vald. Sogn, Tel. Rbg. Shl. „Han gjekk seer mæ'an", under fire Øine; Rbg. „Leggje noke seer", lægge noget for sig. Ogsaa: i seer VTel. Sæt. (i $s^{i}er$, i $se^{i}r$), Ma. (Aas.), Smaal. „Hölle i seer", holde fra hinanden; Smaal. „Eg ska hava de i seer", for mig selv, VTel. Sæt. Ogsaa: „lægge dom iseers", hver for sig; Smaal. Og: **seert** adv. d. s. Shl. „Skjele ha dei seert", det lette Korn osv. — **seer Lag**, noget for sig, en anden Sag. ISogn. „Da va seer Lag um han $gjou^{u}re$ da". **see-um-Lag** d. s. NGbr. — **seer um Lag**, særskilt, for sig selv. Hard. Sogn. „Leggja s. u. L.". Jf. Isl. sér-í-lagi, især. — **seerumslag** adv. og adj. især; særdeles; eiendommelig(t), udmærket. Tel. (Bø, Selljor, Aamotsdal). „Dæ maa vera reint seeroomslag". **seeroomslags** d. s. Tel. (Eidsborg, Selljor). „D'æ eit s.-s gott Væ". „S.-s Grei'ur". — **seer um likt**, lige godt = sliks Slag. Shl. „D'æ seer om likt", ligegyldigt. Ogsaa: „d'æ mykje seerums likt"; Hard. (Ulvik). — **seers** adv. og adj. særdeles, eiendommeligt, udmærket. Tel. Rbg. Ma. Vald. Sogn, Sfj. Ndm. „Regni æ gjævt detta Vil Aars, d'æ seers de!" Rbg. „Seers veen'e, seers gott", Tel. Rbg. Ma. „Noko seers", noget sjeldent, udmærket; Vald. Tel. „Han heve eit seers Lag", Tel. Rbg.

sera (ee) v. a. (ar), 1) anbringe særskilt, behandle (traktere) særskilt; udstille. VTel. (Vinje, Mo, Mol. Kvits. Sell.). „Ein maa seere'n stødt o jamt, han æ so matvande". „Han seera seg uut", stillede sig ud. 2) sortere. Tel. (Skafsaa). „Seere Konni, Høytti". Se A. — **Serall** se Silhaar.

Serhaatt (ee) m. eiendommelige Lader; individuel Maade at være paa. I Skrift.

serlaga (ee) adj. usædvanlig. Hard. Voss.

„**serleg** adj. særegen". A. „Dæ va seerle te gove Vær idag, seerle te Soommar, te Grøe, te Greie", noget udmærket. Hall.

sermerkt (ee, e') adj. særegen, usædvanlig; karakteristisk. Tel. Hard.

serprutten (ee) adj. vranten og sur. Ndm.

sers, sert, serums, serumlag se ser.

sersynt (ee, yy) adj. sjelden seet; eiendommelig. Hard.

Seseg se Sedsempa.

„**Sess** m. Sæde". A. Flertal: **Sæssi**, Hall. „Gaa ve Sæssäne", gaa støttende sig til Møblerne; Vestfold. 2) Malkestol. Berg. 3) den over Staldgulvet løftede Bund i Hestens Spiltog. Li. (Eikin).

Sess m. se Seiss. — **sessa** v. se seisa.

sessa adj. 1) stillet, stedt, situeret. 2) tilsinds, sindet. Romsd. Sdm. „E æ kje so sessa". Ogsaa: **seessa**, og **sissa** (i'), Nfj. (Stryn, Breimn); jf. Isl. (G. N.?) sissa = sessa, stikke til Sæde; vansissa.

sessa seg v. om Hest: stige op i Spiltoget, paa „Sess'n". Li. (Eikin).

Sessatre, Sessetre se Selstre.

„**Set** (e') n." A. Væddemaal = Uppset. Ma. fl.

Set (e') m. Indsats; f. Eks. i Kortspil. Østl.: **Sætt**.

Set (e') f. 1) Drag eller Siven af gjødende Vædske gjennem Jordsmonet; især Siven fra Fæhusene. VAgder (Eikin, Audndal, Holum). „Aagr'n ligg'e i Sed'aa"; Audndal. 2) Mark som, uden Folkehjælp, gjødes af sivende Vædske. VAgder. „Slaa Set'æ"; Eikin. Ogsaa: Sjølvset.

Seta (e') f. = Set f. 1) = Sæta, A. Ma. (Aaserall, Audndal): **Seta, Seda**; SætV.: **Sete**; Vestfold: **Sætu**. „Der va saa lõus'e San(d)botn at Setaa sokk nee-i". „Aakr'n ligg unde Seta". — **Sete-eng** f. = Set f. 2). SætV. — **Seteslot** (o') f. Flade som er Sete-eng. SætV. — **Setedrag** n. og **-trekk** n. Siven osv. = Set f. 1). Agder. — **Sætuvoll** (aa—ö) m. = Set f. 2). Vestfold.

„**Seta** (e') f. 1) Sidden". A. **Seetoo**, NGbr. **Situ**, mest i „Kvællsitu", Smaal.; **Sit(t)aa** og **Seet(t)aa**, YNdm.; **Sæt(t)a**, Fosn (Hitra); **Sutu, Sootoo**, Trondh. „Dæ blei kje lang Sidda", YMa. (Sygne). „Sidja i Ørnesedaa", sidde som Ørnen længe og ubevægelig paa samme Plet; Dal. 4) Fiskeplads, særlig efter Helleflyndre. SHelg.: **Seet(t)a**; Shl.: **Sæta** (og e'?); Dal.: **Seda**. Jf. Saat. 5) Bagdeel, Sæde = Sete m. YNdm.: **Seet(t)aa** (og i).

Setbygg (e' el. æ?) m. Beboer af Se'tisdal (som Beboerne selv kalder Dalen) = **Se'tisdøl** (Sæt.). Li. (Eikin). „Sæbygg", Tel.

„**seten** part." A. **sotten** Ned. Smaal. se sitja.

Sethake m. Hage anbragt paa Siden af Hestestoen, ikke bagtil. Østl.: **Sætthaka**.

Sethamar m. Hammer med hærdet Staal i den ene Ende. Gul. Hard.

setherda v. = ramherda ɔ: hærde Jærn saa det er haardt kun udvendig. Østl. (Rom. og fl.): **-hærle**.

Sethus (e') n. Vaaningshus = Sætehus. Li. (Eikin); **$Sedeh^{e}us$**, Li. (Fjotland, Kvin); **$Seteh^{e}us$** (og maaske **Sæte-**), Ma. Rbg.

„**setja** v. a. sætte". A. Inf.: **sækja**, NGbr. og fl.; **seta**, Tel. (Sell. Kv.) og fl.; **sedja** og **sædja**, VAgder, Rog.; **seda**, VAgder; **sete**, Rbg. Romsd.; **sætt(a)**, Østl. Trondh.

„4) overføre". A. „Sedja Gar'n bort (paa Ludan)", overlade En Gaarden til Drift (mod Andeel i Udbyttet); Dal. 13) v.n. gaa ned; om Himmellegemerne. Agder. „Sou^l'a sed'e", Kvin. Jf. Solset. 14) om Fartøier: gaa stærkt nedad med Stævnen i Søgang. Søndenfjelds. „Baat'n sette i Nasasjö". 14) vædde = setja upp. Agder og fl. — „Setkje seg i'sta", sætte sig i Fart; Nfj. „Setkje seg vekk", d. s. Sfj. (Bremang). — „Set(j)e aav", henskyde, opsætte. „Dæ vart aavsett mæ Reis'a"; Romsd. „Sætja aav eit Maal", sløife et Maaltid; NGbr. „Sætja aav eit Ouga", miste Synet paa et Øie; NGbr. (i Spøg?). — „Sætta aav'r mæ nove", opsætte noget; Smaal. Ringerike. — „Sætta oopp", være opsætsig, gjøre Modstand; Østl. (Ring. og fl.). — „Sætja vee", sætte Gjæring til noget; Gbr.

Setjar m. dygtig Karl. Ryf.

„**setna** v. n." A. sjeetn', Ork. Gul. 2) synke, svinde ned, lægge sig: om Hævelser og dl. VAgder, Rog. „Troten he setna noke". G. N. setna og sjatna.

Setning (e') m. = Braudruva. Li.

Setningsband (e') n. = Bukseband paa Staur. Tel. (Tinn).

Setofjøl (ee kort) f. Fjæl at sidde paa. NGbr.

Setol (ee og oo kort) m. Tofte i Baad. Gbr. (Sel). Eng. settle, Ang. setel, Got. sitls, Bænk. — Setonn se Sæt-.

„**sett** adj. 4) fastsat". A. „Paa sættane Stunn'o". Jæd. 6) ilde stedt, forlegen; = forsett. Tel. — „Dæ va sætt te Kar" = svært (forsett) te Kar. Hall.

setta (ee) v. (ar), lægge Neg i „Seettor", flg. Ndm. J Sunndal: „seett' i Hoop"; i Rindal: sitt'. J STrondh. (Ork. Melhus, Børsen og fl.): sjeett'. — **Seetta** f. Hob af 8 Neg som er samlet for at sættes paa Stør. Ndm.: Seett, Sitt; STrondh.: Sjeett. Se A.

„**Sev** (e') n. 2, en liden Kilde". A. Seev, Gbr. „Myr-sev (e'), Tiu-sev, Baat-sev", Tel. Jsær om en fugtig Plet (Votustøde), hvor det aldrig fryser. 2) fremsivende Saft? Sæt. — Se Seva.

Sev (e') n. 3, 1) bittesmaa tynde Plader af tørt Ved, Bast, Lin og dl.; Skjæver; f. Eks. Stof hvoraf Hveps bygger Rede, Affald ved Vævning. Sæt. Ned. Tel. „Aksesev, Ospesev, Graansev, Liinsev". 2) Steenmeel. Voss.

Seva (e') f. bitte liden Kilde med omgivende aldrig frysende Jordplet = Sev 2. NVTel. (Vinje, Raul.): Sæve. „Myr-sæve, Tiusæve". Sev : Sæve = Ev : Æve. — „Sevjane" er Navn paa et Sted med mange „Sevor" i Eidsborg i Tel. Til Sevje m.

seva (e') v. (ar), 1, afsætte „Sev", Skjæver osv. Sæt. Ned. „Vev'n sevar so".

seva (e') v. (ar), 2, 1) v. a. berolige, stille, bedøve. Smaal. (Trykstad, Rødenes). „Me Svaag'r (ↄ: Svovel) ær'e lættårste aa sæva Biene". 2) v. n. mindske Fart; berolige sig; stilne = sevast (A.). Smaal. „Vinn'n har sæva paa". „Kjælken hadde sæva", sagtnet i Farten. G. N. sefa berolige.

sevast v. n. 2, blive til „Sev 3"; opløses i „Sev". Rbg. (Sæt. og fl.). „Traa'n sevast upp, naar du fer'e josso att o fram mæ Skei'æ". Ogsaa: „sevjast"? SætB.

seve (e') adv. mat, slapt, uden Energi. Shl. (Fitja). „Hest'n ete seve". n. af flg. Jf. dosljen. Sv. Diall. säver ↄ: fuktig, trøg.

„**seven** (e') adj." A. 2) meget fugtig; om Hø, Halm. Røldal; Ryf. og Shl.: sæven.

„**sevja** v. n. (ar), 2) blive vædskefuld; om Træer". A. SætB. „Vi(d)j(d)ja sevjar". „3) b) skrabe Saft osv." A. Sfj.

„**Sevja** f. Saft osv." A. Sævjo, Vald.; Søvju, Tel. (Selljor); Søvje, Gul. 2) = Sevjetid. Hall. Vald. „Høgge i Sævjun".

sevjast v. n. (ast), 1) = sevja 2). SætB. „Ospæ sevjast". 2) om tør og let Snee som ei vil hænge sammen. Nfj. (Innvik). Til Sev, Skjæver.

Sevjatid f. = Sevjetid. Hedm.: „Sævjatii".

Sevje (e') m. = Sevja 1), 2). Lyder: Sævja Oslo (Asker), Vestfold (Lier), Num. (Flesberg), Hedm. Land; Søvja, ØTel. (Bø, Lunde). „Högge i Sævjan". Se Seva.

sevjevriden adj. om Vidje som er vreden i „Sevjun". Vald. „Sævjevre'in Vio".

sevjutt adj. saftig; især med udflydende „Sevja", Saft. SætVB.

sevla (e') v. a. 1) afbarke = berkja. VTel. Sæt. Dal. Ryf. „Sevle ei Graan". 2) blotte, afklæde, overh. Dal. (Hæskestad). 3) prygle. Dal. (Hæsk.). „Han sevla 'an a(v)".

sevlast (e') v. slaaes saa Blod flyder. Sæt.

Sevlespade m. Redskab til at sevle. Tel. Sæt.

Sevling f. 1) det at „sevla". 2) Sted hvor Træer „sevles". VTel. (Eidsborg).

Sevling m. afbarket Træ. Tel. (Eidsborg).

sevna v. n. blive meget fugtig, „seven"; mere end „dovna"; mest om Hø og dl. Shl. (Fitja, Fjellber).

sevutt adj. sumpigt, som omkring smaa Kilder, „Sev". Ned. og fl.

„**Si** n." A. 2) løs Traad af Nødehaar el. Nødehaar og Uld til Baad-tætning. Ndm. Ryf. Se Baatsi. — **Sitvare** m. tjæret Drevtap der bruges til „Nygla" ↄ: Prop i Bund af Baad. NBerg.

„**si**, i Sammens." A. see, i Rom. Odal, Østerd. (Rendal), Hedm. Hadeland. Men overalt her: Siiriss(e), Siirikse ↄ: Faarekylling.

Sibreida f. = Sibreidsla. Ma. (Aaserall), Tel.; Hall. (Gol): Siibrøye; Hadeland og Rom.: Seebreie. „Dæ laag i Siibreiaa". „Dæ laag Siibreiaa yve dæ heila"; Aaserall.

sibreida seg v. om Eng = breida seg. Rbg. VAgder, Jæd. — **sibreia** adj. = sibreidd. Hard. Tel. Agder.

„Sibreidsla f." A. Hard. „Grase laog i Siibräisla", Ullensv. 2) Eng som „sibreidar seg" (ved Meiningen). Dal. Jæd.: Siibreitla. Ogsaa: Jambreidsla, Sambreidsla, Sjølvbreida. — sibreidsla adj. = sibreidd.

sibugen (u', j) adj. = ibugen, sambugen. Rbg. Dal.

sibula (u') adj. sylindrisk = jambula. Dal.

sibøygd adj. = sibugen. Dal.

„sid adv. silde. „Seint aa sii", omsider". A. Innh. „Seint vom sii, — siia, — siis", d. s. Ndm.; „s. vom siie", Gul.; „s. vom seea", ØTel.; „s. vom sije", Tel. (Vinje, Selljor); „sænt o segji", SætB., se segen; „sænt o seia", Ma. (Bj.); „s. um siiale", Dal. (Hæsl.). „Dæ he vore so sii'-Dae", fra gammel Tid; Dal.

si(d), som præp.: „si dæ at" = sidan, Ryf.; som conj.: „Her æ længje si han døe", Rbg. Ma. Dal. „Si eg sysst æ komen te tala om dæ" = sidan. Jæd.; Ryf. ogsaa: see.

„sid adj. sid". A. 2) lang i Ansigtet. Shl. „Daa vart han sii!" 3) drøi, vældig, mægtig, svær; tildeels = gripa. Oslo, Land, Hedm. Østerd. Gbr. Nordl. „Naa blir du for sii!" til en Opdigter. Jf. Ang. sid, bred, vid, meget stor.

„Sida f. Side". A. „Te Sii", til Side(n). Rom. Oslo, Vestfold. „Han sat aa gleinte te Sii". „Han heva Sleean te Sii"; Asker.

„sidan adv. og conj." A. sidda og seedda Stjør. Gul.; seea, Innh. (Leksvik, Stjør.), Tel.; seia, Ring.; siian A. Dal.; siiaa A. Ma. Ryf.; siiane A. Ryf. Shl.; siianes, Shl.

sidbeie adj. med sid Bag, Podex. Rom.: sii-. Maaske: „sidbedjad", se Bedja.

sidbroka (oo) adj. med side Bukser.

sidbrysta adj. med side Bryster.

Sidde m. = Sigd. SSmaal. (Borge).

Sideaas m. Langbjælke under Tagets Sider,)(„Møneaas". Dal. og fl.

Sideskjaa m. Hinde i Tyndsiden af slagtet Dyr. Tel. (Høydalsmo): Siieskjaare.

Sid(e)slæng m. „Paa Siieslængen", tilsidst. Smaal. Jf. Sidkast.

sidfuda adj. = sidbeie. Ma. og fl. „Siifua o guᵘsjærta". — sidrauva adj. d. s. „Støttsøtt aa siiräuva"; Ndm. „Siirœva aa godjærta"; Ryf.

sidka v. a. (ar), gjøre sidere. Ma. (Aaserall og fl.): siika; Sæt. og Tel. (Vinje): siikke. „Siika Liive paa Trøyaa". Se sikka.

„Sidkast n. Slutning". A. „Dæ gaar naa gäli paa Siiekaste, lell", tilsidst. Follo, Smaal. „D'æ paa Siikastn mæ Juu'la"; Tel. (Bø). — sidkjefta adj. med sid Kjeft.

sidla adv. silde. Li. (Eikin): silla. G. N. sidla.

sidlippa adj. 1) med side Læber. 2) som holder længe ud at drikke Spirituosa. Helg.

sidra v. faa tørre fiint fordeelte Masser til at ligge løst: a) slippe ned i smaa Portioner og forsigtigt, lade falde let; b) løfte op i en løs Masse saa den indtager større Rum. Rbg. (SætB. Honnes): siddre. „Siddre Mjøli upp". — Siddre m. En som vil sidra; forsigtig og knap Tilmaaler. — siddreleg adj. lig en Siddre. — siddren adj. 1) forsigtig og knap ved Maalning. 2) porøs, let; om løse Masser. „Han mæl'e so siddri", adv. „ho fer'e so siddri". — siddremæle v. maale „siddri". Rbg. Jf. sil(d)ra? sirra?

„Sidrune m." A. Hall. Sogn, Voss, Hard. Sirunn og Syrunn, Ma. (Grindeim); Siraa(n)ne, Ndm. Helg. (Hemnes); Siraanaa, Trondh. (Stjør. og fl.); Seerani og Syrani, Innh. (Skaun, Stod, Ytrøy). Sirunning m. d. s. NGbr. Sirynning m. d. s. Voss. Paa de fleste (alle?) Steder er „Sirune" Skud som ud paa Sommeren vokser frem paa en af Frost eller Tørke mishandlet Kornplante (Græs-), ikke heel Plante som seent spirer af Frø.

Sidst m. 1) Slutning; seneste Tid. Hall. Sogn og m. fl. „Paa Sisst'n", mod Slutningen, = paa Sidkaste. 2) den Sidste i Leg. Østl.

sifellt adj. n. som stadigt gjentager sig; uafladeligt, uafbrudt. Rom. (Aurskog, Sørum), Hadel. „Seefællt Arbei". „D'ær seefællt at Fattifolk har fleire Bonn". Jf. G. N. í sífellu, uafbrudt. „sifull". A. Østl.

Sig (i') m. svag Bøining eller Krumning som paa en Træstamme. Shl. og fl. „Sig (Seeg) i Vegjn". „Laanggsig", „Snyggsig". Dalsig m. Shl. Jf. siga (i').

„Sig (i') n. 1) Sivning osv." A. Romsd. Shl. NGbr. Bekkjasig (seeg) = -sik. „2) langsom Nedsynken". Innh.: Bogsig (oo) = Bogskrid. „3) Gliden osv." A. Se Seg. 4) svag Fordybning. Sogn, Tel. Rbg. VAgder. Dalsig, Sogn, Tel. Jæd. Agder.

Sig (ii) m. En som glider langsomt fremad, som gaar og „siig'e". Ryf.

„siga (ii) v. n. (seig)". A. „Dæ seig haanaa t e e", han vilde til at besvime. Sdm. (Hj.). „Dæ seig p a a 'n", det (Ølet, Rusen, Trætheden og dl.) fik lidt efter lidt Magt over ham. Gbr. og fl. — siga (i') se sega.

siga (i') v. n. (ar), 1) have en svag Bøining, „Sig", bue sig lidt. Shl. „Furo sigar to Vegjer". 2) se sega. — siga (i') partic. „Siga Mei". „Siga Fura". A. Shl.

Siga (i') f. = Dalsig. Dal. (Hedland: i' og ee).

Sigalda f. 1) stor Bølge som glider langsomt frem; omtr. = Tungalda. Sfj. SBerg. 2) tungfærdig og langsom Person. Hard.

sigbratt adj. som har en uafbrudt og trættende Stigning. Tel. „Sigbratte Bakkar".

Sigde m. = Sigd. NSmaal. Sidde, SSmaal. — Sigd er fl. Steder (Vald.) mere leeformig, mindre krum, end det sammesteds forekommende Skjera (Skjøro).

Sige (Si'je) m. halv-ovalt Udklip af Øret paa Dyr, til Mærke. SBerg. Sogn.

Sigelv (i') f. langsomt flydende Elv. Hard.

„sigen (i') part. 2) mødig". A. Tel. Vald. (sigin), Li. (Eikin). „Tung' aa sigjen" = sigg, om Beruset. Sdm. (Hj.).

Sigg n. 1, Svineskind, Fleskesvær. NGbr. (Lesja, Lom, Vaagaa). G. N. sigg.

Sigg n. 2, = Seladuft. Vald.

sigga adj. mat og magtesløs = sigg. Voss. „Eg æ sigga o kjäi i Arm'æ".

siggjeleg adj. noget døsig, „sigg". Rbg. Jæd.

siggjen adj. 1) = sigga. SætB. Ma. (Aaſ.). 2) lidt fugtig; klam. Sæt. Tel. Dal.

„sigla v. n. 3) vimse osv.; glide paa Jis". A. Mest om smaa Børn, hvilke omtrent altid bevæger sig i Løb. Hall. (Gol). „Sigle aa springe". „Du faar sigle nool i Gal'n!" „Sigle no daa!" Ogsaa: „sigla pao Skii"; Sogn. — Sigla f. og Siglar m. En som siglar. Hall. (Gol). — siglande adj. og adv. løbende saaledes. Hall.

Siglande n. Seilen, Seilads. Sogn, Helg. „J äitt Siglande", i uafbrudt Seilads. „Eit styggt Siglan"; Helg.

Sigle n. et Rend paa Skier. Sogn. Til sigla 3).

„Sigle n." A. Siigle, „Kvednasiigle". Li.

Sigle n. Brystbrusk = Skivra. Ryf. Shl. Maaske eet med foreg. Ogsaa Segl? Siglebein n. d. s. hos Dyr. Ryf. G. N. sigli Halssmykke.

Sigle-lag n. Seile-Skik; Seile-Lune (ligesom). Helg. „Baat'n æ i gott S. idag".

siglen adj. glat; glidende bort. Sfj. (J- og YDale). „Høye æ so haalt aa sigle, da vil kje haange i Hoop".

siglendt (i') adj. om Landskab el. Jordbund: svagt skraanende og gjennemsivet af Vand. Romsd. (Fræna): seeglænt. Jf. seiglendt.

Siglingstofta f. næst forreste Tofte i en firetoftet Baad. Sfj. (Bremang).

Sigmjølk f. blaasur Mælk = Renningsmjølk. Ma. (Grindheim): -mjälk.

Sigmose (i', o') m. et kort blødt fint Mos, som vokser i fugtige Sænkninger i haard Mark, i „Sikor". Maaske: Sikmose. Dal.

Sigmun(d)sknut m. Marekvist. Ma. Sigmunssvipa f. d. s. Ma. Tel. Sigmund er i Sæt. den øverste i Oskureiæ og rider i Spidsen; Sigmundr, Odinsnavn, Grimm D. M.

„signa v. n. segne". A. Sæt. Tel. Ma. og fl. „Han signa aa Njoo"; Sæt. 2) begynde at synke, „siga"; om Priser. Hall. (Nes). Usikker Bet. G. N. signa.

„Sig'r m. 2) Lykke, Held til at vinde Yndest". A. = Gjæva. VTel. Rbg. VAgder, Dal. „Dær æ slik ein Sigr mæ hæna, alt samer 'æ so væl". 3) Lykke eller Held i Alm. VAgder, Dal. „Hu hadde Sigr mæ seg (el. „hadde Sigrhu(v)a") sum fekk saa riig ein Mann"; Fjotl. „Han he Sigr'n mæ seg"; Dal. „Han he gou Sigr", om en heldig Handelsmand.

„sigra v. n. dovne". A. 2) synke lidt; gaa nedad; tabe sig, forringes. Sdm. (Norddal, Hjørungfj. Sande), Romsd. Hall. „Huuſ'e sigra". „Dæ sigra mæ (haa)naa", det gaar nedad, tilbage, med ham. „Han tæ te sigra no", det gaar nedad med ham; Romsd. „Mærr'ee har sigra". 3) synke sammen; blive overvældet, mat og træt, af Arbeide, Drik osv. Sdm. (Norddal, Ørskog, Skodje). „E tæ te sigra no". „Han sigra 'ta Ruu'sa". Se sigg.

„sigra v. a. overvælde osv. G. N. sigra". A. Om Spirituosa; Sdm. (Hjørungfj.). „Han ha drukkje te dæ sigra haanaa". „Ruuſ'e sigra dee visst no!" Denne Bet. (glide, „siga", ind over En) tyder paa Sammenglid med foreg.

sigrast v. impers. = sigra v. n. 2). Sdm. (Sande, Hj.). „Dæ sigrast mæ 'naa".

sigraata v. n. græde inderligt og vedholdende. Hard.

sigren adj. tilbøielig til at synke sammen, „sigra"; mat. Sdm. (Hj. og fl.). „Sigren 'ta Ruu'sa".

sigr-gjeven adj. 1) som stadigt har Held med sig; lykkelig; vindende; seierrig; se Sigr. Ryf. (Tarvastad, Nærstr.): seegr-; Sogn: sigr-goven. 2) særlig: om overordentlig stærke Heste. Sæt.: sigregjeven.

sigrina v. n. (grein), stadigt „grina" ɔ: knurre, gnave. Tel.; ØSt.: seegrine og si-, se si-. — Sigrin n. stadigt „Grin".

„Sig-rom n. Synkerum osv." A. Tel. Sæt. 2) Leilighed, Anledning. Sæt. „Kunna(-i) han sjaa sei Sigrum ti svikje, so gjaari han de".

?Si-grøta f. En som stadigt græder. — sigrøten adj. Shl. (Fjellber). Meddeelt.

Sigu se Sega.

Sigvatn n. fremsivende Vand. Nhl.

„Sik (i') f. frodig Eng nær Husene". A. 2) frodig fugtig svagt heldende Eng. Shl. og Ryf.: Sik, Seek, Seeg; Dal.: Sig. 3) = Sik (i') n. 3). Nhl. Tel.

Sik (i') n. 1) Siven, langsomt Drypp. Hard. og fl. 2) liden Bæk som siver igjennem Græs enten i Græsmark eller i Sump. Nhl. Voss. 3) den gjennemsivede Græsstrimmel. Tel. Rbg. „Bekkjesik". „Myyr-".

„Sik (ii) f." A. 2) liden Slump Vædske = Skvett. Tel. (Kvits.). „Ei liiti Siik mæ Brænneviin". — „Sik m. Helt". A. Tel.

Sik (ii) n. liden langsomt rindende Bæk, som undertiden blot siver gjennem Græs. Tel. Vestfold, Nordl. og fl. G. N. sík lidet Vandstade. „Bekkjesiik". Siik m. d. s. Ryf.

Sika (i') f. smal Græsmark som er gjennemsivet el. undertiden gjennemrislet af Vand. Sogn. „Bekkjasika". Siga, Dal. Siku, Tel. „Bekkjesiku". „Slaa den Grassikua!" Bø. — Siik(j)a omtr. d. s. Sogn (Aurland, Ortnevik) og fl. „Bekkjaseik(j)a". — Siikje n. 1) d. s. Shl. (Etne). 2) = Siik n. Shl. Ryf. A. „Bekkjasiikje".

sika (i') v. n. (ar), sive; rinde smaat. V- og ØTel.: sika, seeka. — sika se sikka.

„**sika** (ii) v. a." A. Østl. (Follo, Land og fl.).
Sikebekk (ii) m. = Siik, n. Tel. og fl.
sikja (ii) v. n. og a. (siikja og siika, siik'e, seik, sikje og sike, i'), sive (fra et Vandfald) = sika; afsie langsomt = sika. Shl. (Strandebarm og fl.), Nhl. Hard. Sogn. „Eg ska prøva aa siikja aav ein Kopp Kaffi aat deg"; Shl. „Eg seik dan sisste Dropen unda(a)"; Shl. „Sisste Dropen seik utao". „No æ sisste Dropen aosiken"; ISogn. „Da siik'e so smaatt". — siikja siikje(r) siikte siikt d. s. Ryf. SBerg. Sogn. „Dæ siikte aa rann". Jf. Eng. soak fyldes (fylde) med Vædske, som en Svamp.
Sikja (ii) f., **Sikje** (ii) n. se Sika.
Sikl n. 1) Rislen. 2) noget som risler. Tel. NGbr. „Bekkjesikl".
„**sikla** v. n. 2)", A. se sykla. Isl. siklan, Saglen. 4) „sikla paa", grunde paa, spekulere paa. Hard. Gbr. STrondh. Østl. og fl. sigla, Dal.
„**Sikla** f. liden Bæk". A. Nhl.; Ndm. og Trondh.: Sikkl', „Bækk(ja)sikl".
Siklebekk m. = Sikla. Dal. (gl) og fl.
sikna (i') v. n. sive. Hall. (Nes, Gol). „Vatne sikna foort nee". siktn', omtr. d. s. Trondh.
sikra (i') v. a. afsie, afhælde. Rbg. (Aamlid). „Sikre Vatni av Jourepla".
sikrokutt (ii, oo) adj. stadigt kroget; med den ene Krumning, „Krok", afløsende den anden; f. Ex. om Vei. Hedm.
sikterlig (ee') adj. forsigtig; selvbehersket og velopdragen. Ma. siktuur'le, besleben og stilfærdig. Ndm. Se sigturleg, A.
Sil m. 3, Masse Mælk som skal til for at fylde et Sietar, **Silingskjerald** n. Vald.
Sil m. 4, En som slæber sig afsted; langsom Person. Ryf.: Siidl. Meget brugt. Vel til sig. Jf. Hornsil.
sila (ii) v. n. slæbe sig, drage sig = sela. Ryf. og fl. „Han kom siilande ette meg". Lidet brugt. Maaske eet med sila ɔ: filtrere. Synes ogsaa at hedde sila, sile (i'), Nhl. Sfj. Jf. seel, seela; Sv. Diall. sila, silka ɔ: sakta framrinna. — sila (i') se sela.
Silanstreng (ii) m. = Einstreng. Tel. (Kvitseid, Laardal, Rauland). Hørt kun i Udtrykket: „(de) rænne Siilanstrængjn", i uafbrudt Straale. Siilomstræng d. s. Kvits.
„**Sild** f. Sild". A. — **Silda-aata** f. Sildestiim som gaar i Vandskorpen. Shl. Ryf. — **Sildaball** m. Bolle af Sild og Meel. Ndm. og fl. „Sillballgjælling", spøgende Betegnelse for en Person fra Tingvoll Gjeld i Ndm. — **Sildabrot** (o') n. lidet Bølgebrud som voldes af en forfulgt Sildestiim der kaster sig op af Vandet. Nordl.: „Sill-". — **Sildabrunkje** m. bruunrød Farvning af Vandet ved en Sildestiim. Shl. Ryf. — **Sildaflak** n. liden Sildestiim. Ndm.: „Sill-". — **Sildaklubb** m. = Sildaball. Totn. — **Sildaknut** (uu) m. liden tæt Sildestiim. Shl. Ryf. Hard. NBerg. — **Sildaluna** f. = S.-knut. Hard. (Odda). — **Sildamaase** m. en Maagesort, Larus fuscus. NBerg. — **Sildarisp** n. = S.-reist. Nhl. Ryf. — **Sildarode** (o') m. = S.-brunkje. Ryf.: „Sillarøe". — **Sildarøyl** m. hvirvlende Sildestiim; se Røyl. — **Sildasnur** m. = S.-knut. Nfj.: „Sildesnuur". — **Sildasteng** n. Stængsel for en Sildestiim; den indestængte Sildestiim. Berg. Trondh. Nordl. — **Sildavol** (o') m. Kjæp til at træde Sild paa til Tørring. Hard. — **Sildlodda** f. Hunnen af Lodda, Osmerus arcticus. Finmark.
„**sildra** v. n. risle". A. sillr', Trondh.; sirla, Li. — **Sildr** n. Rislen. I Trondh.: Sill'r.
Sile m. se Sele.
„**Silhaar** n." A. Silaar' (kort I), NGbr. Seerall ØTel (Lunde).
Silja f. 1) bred Brystrem bestaaende af Vidjer eller Reb, istedenfor Bovtræ paa Sæletøi. Tel. (Vinje, Mo, Kvits. Heiddal, Lunde): Silju, „Hestesilju"; oftest dog brugt i Fl.: „Siljur". 2) Vidje hvormed Skaglestængerne af en Kjælke forbindes og Kjælken drages. VTel. (Mol.): Silje. — **Siljusile** m. Sæletøi med „Siljur". VTel. (Kvitseid); Silju-seela ØTel. (Lunde).
Silkjenævr f. glat Næver paa unge Birker. Tel.
Silkjerosa (oo) f. Valmue. Ma. (Grindeim).
„**silla** v. n. (ar)". A. NGbr.
sillfaren adj. som færdes ude silde paa Dag. Sæt. VTel. „sill" er vel sidla.
Sil-log (o') m. = Sillaug. Gbr. (Lom): Siilaag. Hedder: Siiläug Nfj. (Stryn), omtrent Siiläuw Nfj. (Eid).
silloga (o') v. a. tilsætte Mælken med Sillog. Nfj. „Siiloge Mjælkja". Og: siiläuwe, Nfj.
Silskol (o') f. Afskyl af Sie-kar. Nhl.
Silver se Selvær. — **Sim** se Sem.
simla v. samle smaa spredte Masser. SætV. Sjelden. „Simle o samle ou kvær Manns Kinne". Seer ud som en formindskende Aflydsform af samla. — **Simlesmør** n. Smør som bliver tilbage i Kjernemælken efter første Kjerning og som samles enten ved gjentagen Kjerning eller klumpeviis op af Kjernemælken. Tel. (Selljor, Kvitseid). **Simlingsmør** n. d. s. Tel. (Selljor).
simla? v. (ar), være kunstlet tilbageholden, være for peen til ordentligt Tilgreb, være snerpet; omtrent = denta. Ndm. (Y og I): seemm'l. — **Simla?** f. En som „simlar"; Snerpe osv. Ndm.: Seemm'l. — **Seemmlhäu** (ɔ: hovud) n. d. s. Ndm. — **seemmlaat** adj. kunstlet osv. Ndm. Jf. simra(?) Hører maaske til Sæma f., sæma v. („seem"), skjønt langt Æ ikke i INdm. pleier blive til ee, saaledes som Tilfældet gjerne er i YNdm. og den større Deel af Trondh.
Simlekoll m. en Fjeldurt; maaske = Semmelsivel (Ndm.), Gnaphalium uliginosum. NGbr.: Sæm(m)lkövll. Til Simla. „Sæm(m)le".

Simling m. mygt fint Fladbrød. NGbr.
simr? adj. 1) tynd og svag; om et Materiale. Gul. Selbu, Stjør. „Stokkjn æ nokksaa seemm'r", vel tynd. „Seemmrt Orke". Komparativ tildeels: sæmrar; Tydal. 2) ringe, daarlig, svag, klein. SHelg. Namd. Innh. Trondh.'s By. „E æ seemm'r idag". „Seemmr Kar", ringe, ignobel, Karl. „Dæ va seemm'rt gjoort", ignobelt gjort. Jf.(?) flg.; Sv. sämre (ɔ: ringere).
simra? v. (ar), 1) krympe sig, ville nødigen til; klynke. Ndm. Fosn og Innh.: seemm'r. 2) være kunstlet tilbageholden osv. = simla, Fosn. — **Simra** f. En som „simrar", Snerpe osv. = Simla. Innh.: Seemmr. — **seemmr** og **seemrin** adj. tilbøielig til at simra: klynkende, kræsen, peen, snerpet osv. — **Seemmrhôu** (ɔ: -hovud) n. = Simra. **Seemmrskraa** f. d. s. Innh. og fl. Se simla; jf. sæma, sæmra, sæmta; semra.
Sims f. (er; og Sims'ar), 1) øvre Indramning med oventil fremragende Rand: omkring Beboelsesrum(?), omkring Sengehimmel („Sængjesims"), over Dør („Dørasims"). Agder, Tel. 2) smalt Bræt, indhøvlet („Høvelsims") eller med paaspigret List, til at bære f. Ex. en Hylde; og dl. Agder, BTel. Vel eet med T. Sims (Gesims) og maaske laant. 3) øverste Bjælke i en indre Tværvæg som ikke gaar høiere end Sidevæggene, især i Ladebygning („Løesims"). Agder, BTel. Dal. (Hæst.). „Hæng Haalm'n paa Sims'æ!" Ogsaa, synes det, om en enkelt Tværbjælke fra Væg til Væg. Ma. Rbg. — **simsa** v. anbringe „Sims". Rbg. — **simsefull** adj. fyldt op i Høide med Sims; om Lader. Ma. — **Simsehol** (o') n. Aabningen mellem Sims 3) og Møne. Agder. — „Slims" og „Slidr" har tildels samme Anvendelse (Løeslims; Sængjesliir). Se disse.
Sin (i') n. Wormgut. NGbr.: **Seen** (kort ee). Jf. Sen n., A. (under Sin f.). — Hertil maaske: „strø Seen (Sin) paa Lok'n", overdrive; se Lauk.
„**Sin** f." A. 2) udholdende Arbeider. Sogn.
„**sin** pron. poss. sin". A. Har alle de samme Former som din og min. Se din.
„**Sina** (i') f. Sene". A. **Seenoo** (korte), NGbr.; **Synu**, Totn; **Soonoo**, Innh.
„**sina** (ii) v. n. (ar), 1) blive tør; om Kjøer". A. Salten, Helg. Namd. Fosn, Ndm. Nfj. „Siin' av", Nordl. „Siin' burt", Ndm. „Ho æ burtsiina", Ndm. Helg. „Kua siine oopp", Fosn. „Kyyr'a siinte tiile paa Vintrn", Nfj. 3) suurne og svinde ind; om Kjød. Ndm. „Kjøte siina burt". 4) om Mælk i Kos Yver: svinde, blive borte. Ndm. „Mjølkja siina burt". **seene** d. s. SGbr. (Sv. Dial. säna d. s.). 5) om Korn paa Ager: svinde bort, formedelst Rust og dl. „Aakrn, Kovnne siina burt". Romsd.
sina (ii) v. n. (er, de og te), 1) slæbe sig, drage sig, gaa seent. Tel. (Vø). 2) strække sig fremad uden at skifte Fodpunkt. Rom. (Eidsvold, Nes). „Siine ut etter nooe". Vel væs. eet med sina (sein). A. Jf. flg.
sina (i') v. n. (ar), 1) strække sig fremad = siina (er, de). Rom. (Sørum, Nes): **seena** og **sæna**. Ogsaa: „sæna seg bolaavr" (bortover). 2) anstrenge sig. A. Sogn. „Sina pao". — „Sina f." A. Rog. SHl.
Sindrstein m. Slagger af Myrmalm. Tel.
„**Sinedraatt** (i') m." A. **Seenoo-** (korte Vokaler), NGbr.; **Synu-**, Totn; **Soonoo-**, Innh. **Sinedrætta** f. d. s. Sæt.; Totn.
sinelagd adj. senefuld. NGbr.: **seenoo-**.
Sinetog (i', o') n. Forstrækning af Sene. SætV. **Sintog**, SætV. Tel. (Fladdal). Den kureres ved Smørelse af **Sintogsrot**.
Singl n. Klynk osv. se flg. Trondh.
singla v. n. 1) klynke saa smaat = sangla. Trondh. Eet med singla A. Jf. singra, sangra. Hertil: **Singl** n. Klynk. — 2) gjøre fiint og vegt Arbeide, især spinde tyndt. Stjør. Hertil: **Singl** n. tyndt og vegt Arbeide.
Singlebjølla f. Bjælde med tynd klingrende Lyd. Namd.: „Singlbjyll".
singlen adj. om Traad: tynd og veg. Stjør.
singlutt adj. klynkende. Innh. Namd.: -aat.
Singr n. Klirren, Klir. Tel. Til singra.
singra v. n. tale høit klingrende og monotont. Tel. Eet med singra A. (singla). — **Singra** f. Kvindfolk som singrar. Tel.
Sink m. seenfærdig Person. Ma. (Grind.).
sinka v. n. (ar), være seenfærdig; søle. Ma. (Grindheim). „D'æ aen Sink; han sinka mæ dæ saa længje, kann alle faa dæ fram", kan aldrig osv. G. N. seinka opsætte osv.
Sinkhale m. Redskab til Sinkning. Nordl.
sinke adv. møisomt. Follo, Rom. Oslo. „Je teenär dæ sinki nokk". Ogsaa adj. n.: „sinki Arbei". Se sinken.
„**sinkla** v. a. = sinka". A. Sogn, Ndm.
sinkla v. n. overdrages med en Isskorpe. Sogn (Lærdal, Aurl.). „Sinkla aav'r".
Sinkrein m. List som sinkes (lappes) paa en Baad. Nordl. Se Rein.
„**Sinn** n. Gang". A. „Her i Sinn", for nylig; Ma. „Sinn um Helg" næstsidste Helligdag; Hall. — **sinn-imillom** adv. en og anden Gang. Bust.
sinna v. a. (ar), ægge, ophidse, gjøre vred. Hall. og fl. „Han sinna'n so upp". — **sinna seg** v. n. hidse sig op; blive hidsig. Hall. Tel. Sæt.
„**sinnad** adj. vred". A. Oslo, Hard. Vestfold.
Sinnaputa f. arrig Kvinde. Sogn. — **Sinnapøysa**, **-kløysa** d. s. Sogn. — **Sinnatagg**, **Sintetagg** m. arrig Person. Østl.
sinnegalen adj. afsindig af Vrede. Sæt.
Sinneroka (o') f. Anfald af Vrede. Sogn.
sinsa v. = sinna ɔ: ændse, skjøtte om. Sogn (Vik, Aurland). „Eg sinsa kje um da".

Sip (ii) m. nedhængende Flig, Læp eller Tunge. Tel. (Bø, Heiddal). Se flgg.

„**sipa** (ii) v. n. (ar), slæbe". A. Jf. Sv. Dial. sipa ɔ: sipra, sakte rinna; Ang. sipan, Eng. sip (= sipla 2), Eng. Dial. sipe sive. 2) drage Mundvigerne ned mod Graad; hænge med Læberne. Nfj.

Sipil m. En som vil søbe og slikke bestandigt. Hall. „Aen Søtesipil", En som drikker sød Mælk i eet væk. Til sipla, sipa.

sipla v. n. 1) rinde rakst draabeviis med en svag Lyd. Sæt. „De sipplar o renne". 2) søbe smaat men hørligt; nippe til Drik. Hard. Ryf. Tel. STrondh.; Jæd.: sibbla; Gbr.: sypple; Østerd.: søpple. 3) klynke; græde lidt. Ndm. „Ho sippla aa greet".

Sipla f. 1) En som siplar. 2) En som intet udretter; en Søler. Gbr.: Sypple.

sippa v. n. (ar), være stadigt grædefærdig, gaa med Mundvigerne stadigt nedtrukne mod Graad; omtrent = sipa. Østl. — **Sippa** f. En som sippar; ømfindtlig og grædefærdig Person. Østl. — **sipputt** adj. lig en Sippa. Østl.

„**siregna** v." A. seerængne Rom. og fl. Se si.

sirikka v. n. (ar), idelig rikka ɔ: knurre, gnave og mane. Sogn.

Sirikka f. En som „sirikkar". Sogn.

„**Sirissa** f." A. Hedder „Siirisse" og „Siiriks" i Hedm. og Østerd. (Rendal), hvor ellers mest see- for si-. Sirikka og Siritla; Sogn.

siritla v. n. = sirikka. Sogn. — **Siritla** f. 1) En som siritlar. 2) = Sirissa. Sogn.

sirra v. n. (ar), 1) dryppe tidt = silla; sipla. STrondh. „Dæ hæ'll paa aa sirre aa rinn". 2) klynke = sipla, sarra. VTel. (Mo, Vinje). 3) gaa smaat og slængende = sarra. Sogn, Tel. Vestfold, Smaal. Oslo.

Sisamp, Sisema, Sisempa se Sed-.

„**Sisik** m." A. 2) spøgefuld og fiffig Person. ØTel. og fl. 3) en Dram. ØTel.

„**sisla** v. n." A. Rbg. Vestfold (Sandsvær), Sogn: sitla; Hadeland: sysle. 2) lade lette eller fint fordeelte Masser falde i smaa Portioner = sidra. Rbg. „Sisle Mjøl".

Sisla f. liden Bæk = Sikla. Sogn: Sitla; Toten: Sisle; Hadeland: Sysle, „Bækkesysle". — **Sisle** n. d. s. Hall. Og: **Sitl** Sogn (Lærdal); „Groovsitl". — **Sislebækk** m. omtr. d. s. Vestf. (Sandsv.), Hadel. (y).

sissa adj. stillet, situeret. Nfj. Se sessa.

sissa v. vise En til Sæde. Isl. sissa. Særlig: stemple den torvsøgende Bondes Varer og give ham Udsalgsplads paa Torvet; Ombudsmanden som „sissa" hed Sissefut m. og **Sissefubb** m. Tel. (Laardal, Kvits. Sellj. Sauland). „Accise", D. Sise, har vistnok medvirket til disse Orddannelser og Begrebsudviklingen af sissa v. Ordene er nu forældede.

Sisseljerot f. = Sisselrot. Voss. **Sesel'jerot**, Hard. Nfj. **Sirelgras** n. d. s. Tel.

„**sitja** v. n. sidde". A. Inf.: sykjaa ØTel.; sitta og seetta Østl. (Smaal. og fl.), Nordl.; sit(t)' og seet(t)' m. St. i Trondh. og Nordl.; sidja, sida, Rog. VAgder. Præs. Ind.: sit, ogsaa hvor „sykjaa", ØTel.; seet(t) Trondh. og fl.; sid'e VAgder, Rog. Imperf.: satt m. St. Imperf. Fl.: saatu (ikke ao; altsaa eg.: sotu, o') Ovdfjord i Hard.; saate el. sote (o'), ISogn (Aurland), forældet. „Me saate aa aote"; Aurland. Imperf. Konj. søte NGbr. Supinum: sotte (o'—aa—ǒ), Ned. Smaal.: -i; sit(t)i, Østl. — 6) sidde fast, sidde fængslet. Ma. — „Dæ sit i mee", jeg har en Erindring om noget saadant men kan ikke faa det frem; SGbr. „Sitja etter", passe paa at irettesætte. Ndm. „Du maa seett' ett' Bonnaa".

sitna v. n. klares = setna. Gul.

si-tung adj. som i Længden falder tung. Berg.

sit-upp adv. netop; nøiagtigt. Berg.

Si-tvare m. se Si, Tvare.

sivalen adj. vælen eller stiv over hele Kroppen. Odal: seevalin. G. N. sivalr rund.

siverkja v. n. (er, te) = einverkja. Shl.

„**sivsad** adj. besvogret". A. syvja Sæt. 2) langt ude beslægtet. Tel. (Mol.): syvja.

sj. Sj, skj (sk) og stj synes at lyde eens overalt undtagen i Størstedelen af Berg. og Dele af Trondh. (f. Eks. Rindal i Ndm.: st'kjæra ɔ: G. N. skera). Jf. A. Gramm. p. 27. Skj (sk) og stj lyder omtrent som st'kj, forsaavidt de ikke har Lyden af sj. Sj, stj og skj synes ofte tilblevne ved Indgliden af et J efter S, T eller K. Sjeldnere er sj af slj. Se sj, J, K.

Sjabb m. svag sjokkende Person. Nfj. Se flg.

sjabba v. n. (ar), 1) gaa sjokkende og slængende. Nfj. og fl. 2) søle; være uvorn eller skidden i Adfærd og Tale; især: tale utilbørligt. Ndm. Trondh. Helg. — **Sjabba** f. Person som sjabbar: a) omkring-sjokkende geskjæftig Sluske af et Kvindfolk. Shl. b) uforsigtig og klodset Person. Ryf. c) En som taler utilbørligt; Sladdertaske, Brøvler osv. Helg. og fl. — **Sjabbdall** m. = Sjabba c). Trondh. — **sjabben** adj. tilbøielig til at sjabba. — sjabba 1) kunde maaske være st(j)abba ɔ: gaa vaklende; Nfj. (som da burde have st'kjabbe) gjør dog nogen Vanskelighed. sjabba 2) er vel sl(j)abba. Sv. Diall. sjabba, gå vaklande.

sjadra v. 1) fare frem og tilbage med usikkre hensigtsløse Bevægelser; fare fra eet til andet; vimse uroligt om. Ma. (Bjelland). **sjoddra** d. s. Ma. Røldal Tel. Rbg.; se stjodra, A. 2) fare omkring i sin Tale; fare med endeløst usammenhængende Snak og Fjas. Ma. **sjoddra** d. s. Ma. Røldal (omtr. = jodra); Tel. og Rbg.: -e. 3) gaa vaklende, ravende og famlende som i Blinde. Dal. og Jæd.: sjaadra. „Koma s(t)jyltrane o sjaadrane". — **Sjaddra** f. En som

sjadrar (vimser, vrøvler, sjaser, „gamsar", osv.). Ma. Sjoddra (-e) d. s. Ma. Rbg. Tel. Sjøddra (og ö), Ma. (Grindheim), Ned. -e. — Sjoddrekall m. og Sjoddrekolle f. = Sjadra. Tel. Sjoddring m. d. s. Tel. — sjaddren, sjoddren, sjøddren adj. tilbøielig til at sjadra. — sjaadren adj. vaklende osv. i Gang; upaalidelig af Karakter. Jæd. Dal. sjaadresam d. s. Jæd. Dal. — Her er maaske mere end eet Ord. (Se glodra, glaadra). sjadra minder om (g)jadra, jodra, sjedra (jf. Sjaira f. sjadra : jadra = sjaala : Jaala?); sjaadra desuden om skjaatla. Se Skjedda.

sjaffa v. (ar) tale utilbørligt osv. = sjabba, slapsa. Senja.

Sjag, sjaga, sjagla se Stag- (Stjag) osv.

sjagga v. (ar), 1) hugge el. meie klodset; hakke. Sogn. 2) smaaskjænde. SGbr. (Dyer).

sjake, sjakle se staka (stjaka), stakla.

sjakka v. (ar), gaa haltende paa begge Been; vralte; sjokke? SætB. Maaske til st(j)aka.

Sjaks m. = Sakse. J „Fjellsjaks, Vallsjaks". STrondh. (Ork. Meddal).

Sjaira f. høi tynd stiv og slingrende Figur. Ma. (Bj.). Jf. sjadra. — Sjak se Skjak.

Sjaks n. meget smaa Spaaner. Gul. (Soknedal): Saw(gh)sjaks. Til flg.

sjaksa v. (ar), hugge, meie el. klippe klodset med ringe eller uheldig Virkning; hakke. Sogn, Voss, Ryf. Hall. Sfj. Jf. saksa. — sjaksle v. d. s. Ring. — Sjal se Skjal.

sjalka v. tale halvt forstaaeligt, som Smaabørn og Finnlapper. Senja.

Sjaltr n. Ting som staar spredt og strittende; mest om tynde og stive, svage, Ting. Rbg. Se Hende. („sjalter, liden og tynd", Wille). Sjeltr, Tel. (Selljor). Se sjaltrast.

sjaltra v. n. 1) bjeffe; ogsaa overhovedet: give hvasse fremstødte Lyd, som Gjeden. NØsterd. Røros, Stjør. sjældre SØsterd. 2) skvaldre. Stjør. „Sjaltr (n.) aa Snakk". 3) sjæltre, skjælde. Hall. — Sjaltrbikkja f. = Gneldrbikkja. — Snarest for snjaltre, snaltre, snaldra. Eller til skella.

sjaltrast v. n. (ast), blive til „Sjaltr", komme til at staa tyndt, spredes. Rbg. (Aamlid, Sæt.), VTel. (Moland), VAgder. „De he sjaltrast utyvi de Grandi Høy her va". sjeltras(t), Tel. (Sellj. Kvitseid). — sjaltren adj. tyndt staaende, om Samling af tynde og stive Ting; spredt. Rbg. Tel. (Nissedal). „Skogjn æ sjaltren; eikko Sjaltre Furu". — Sjaltre-Straa n. pl. Rbg. Tel. (Niss.). Sjeltra-Straa, Tel. (Sellj. Kvitseid). — sjeltroleg adj. = sjaltren. Tel. (Heiddal). — sjeltrutt adj. 1) = sjaltren. Tel.; Vestfold, Bamle: sjeltrete. 2) usikker = vaalundt. Tel. (Vø). — sjoltren = sjaltren. Sæt. (A.). — Sj for Stj? Ordene synes hænge sammen med Ord af Forestillingen: gaa stivt skrævende og vaklende (som paa Stylter), „stjaltra" (Sogn, Hard. „skjaltra", A.), stjoltra og stjøltra (Nhl. Voss, Shl.), stiltre (Gbr. Østl.), styltra (Østl.), sjyltra (Dal.), sjoltre (Tel.); Stiltre f. ɔ: Stylte (Gbr. Hall.), Stjøltra og Stjoltra d. s. (SBerg.; styltre, stylte ɔ: gaa daarligt, SJylland). Egenligt staaende tynde Ting gjør let Indtryk af at staa vaklende; jf. gaira osv., st(j)aka, Sv. Diall. stjäkä f. ɔ: stylta, stjäkä ût ɔ: stå ut ifrån hvartannat.

Sjams m. Søler, Vrøvler, Efternøler. Østerd. Foldal, Ringerike. — Sjamsa f. „Ei Sjamse te Ku" = Drummku. Ringerike.

Sjap og Sjape m. lang og stiv Figur, som ingen Lemmer har eller synes at have; saaledes: stiv Kvist eller Stilk som har mistet sine Smaakviste og Blade. Rbg. (Sæt. Evje), Ma. Ned. „Liimen æ bar(r)e Sjapar". Sjapelime m. — sjapa v. (ar), være en „Sjap"; gaa med stive skrævende Been. Rbg. „Han sjapa av Gare". — sjapen adj. lig „Sjap", lang stiv og strittende. Rbg. Ma. Ned. — Visnok for st(j)ap-; jf. G. N. stapi Fjeld af Kegleform, Stapall ɔ: stiv Figur; se stapa.

Sjaps n. Søle. Nhl. Se sjassa (slassa).

sjara, Sjare, sjaren se stjara (skjara A.).

sjargla v.n. slingre, svinge usikkert frem og tilbage = vingla. — sjarglen adj. Sæt. „Vigt'æ sjarglar; ho æ so sjarglæ, ho ro^{u}ar seg inkji". Jf. stjagla + stjarvla.

sjarra v. gaa smaat og mageligt slængende = sirra, sarra. Hard. Forskjelligt fra skjarra (stjarra).

Sjas n. noget blødt som let knuses; blødt Knusningsprodukt; noget klæbrig Søle; f. Eks. en raadden Svamp. SHelg. — sjasa v.n. (ar). „D'æ saa blöutt at de sjasa".

Sjarvle, sjarvle, sjarvlen se stjarvla.

„sjau 7". A. sjou Tel.; sjöu, sjäu, meget udbredt; sjög'e Selbu? — sjaua se skjøva.

„Sjaund f." A. Voss. Sjoond, Shl. „Te Sjoondar", Shl. „Sjoondarbaat, Sjoondarfolk, Sjoondarbrenneviin osv.", Shl.

„sjaunde adj. syvende". A. sjaa'oonde og sjaa'nde VTel. (Vinje og Mo; men: „sjou" 7; og „sjou'nde" hos de Yngre; jf. Roun'e, Raa(ov)nelouv; se no); sjaa'nde NGbr. (Lom); sjoo'nde NGbr. (Va.), Sfj. (Askv.).

„Sjaustjerna f. Pleiaderne". A. Hedder: Sjöuä^{i}nn, bestemt Fl., ensteds; Sjuga^{i}nn og Sjuara^{i}nn, Stjør.

„sjaa v. see". A. Infinitiv see, Østl. (deelvis). Præs. sjeer, sjiir, Trondh. Stift, Nfj.; see're Ma. (Bj. Holum; som „slæ're, fæ're"). Desuden i nogle Sammenhægtninger: „sjeer-du!" Nhl. (Manger og fl.); „sjeer-tu-meg!" Hard. (Ullensv.); „see-tu" og „seer-tu", Sogn; sju, seer du! sjaakk! ɔ: sjaa dokk; Gul. (Aalen). Supinum: sjeett, Nhl., sjiitt Ndm. og fl. — „Sjaa, han æ so fiks'e, sjaa!" se, se, er du der! Ryf. (Sandeid og fl.). — „Sjaa ein tee

mæ einkvart", forsyne En med noget, Sogn, Helg. (tildeels uden „tee"). — „Sjaa nee mæ", se nidsjaa.

„Sjaa Syn". A. „Sjaa" i „Himmelsjaa", og maaske i Navnet „Oddrsjaa", en Bjergskrænt med overraskende Udsigt opad og nedad Aaen Otre, en 8 Kilometer fra Mundingen (Otros). Nogen Udvidelse af Aaen til Sø, „Sjaa", er der ikke.

sjaadra se sjadra. — sjaag se sljo.

Sjaag m. Susen, Sus. sjaag(a) v. (ar), suse = sjua, sjoga. Ndm. (Kvernes). „Dæ sjaaga 'taa Elv'n".

Sjaagaa m. et seit, trevlet, med Græsrødder fyldt lidet Markparti. Stjør. „Ein Sjaagaa i Aakr'a". „Myyrsjaagaa". Maaske til Sege. — sjaakaa se stjaka.

Sjaak f. forfløien Kvinde. Oslo, Follo, Smaal.

sjaakla v. n. gaa vaklende formedelst svage og stive, usmidige, Been. Sæt. (Valle, Hylestad). „Hu sjaaklar, æ so sjaakleleg o hokleleg ti Foutane". Sjaakle f. En som s. — Maaske: stj-; jf. sjookla, st(j)akla, staka; (aa) maaske for (a) form. det flg. kl.

Sjaakonn n. Salt blandet med Meel, til Lokkemad for Kjøer. Rom. Maaske kun i Lokkeformel. „Sjaakaann, Moola mil" Rom. (Nes og fl.). Sjö(k)könn, Rom. (Eidsvoll, Nedal, Nannestad, Skesmo og fl.). I Smaal. (Trykstad) er „Sjaakaann(-könn)" bare Salt. Sidste Deel synes være: Korn; første er maaske Sjaa, Sjø: Saltet kunde være kaldt „Sokorn".

sjaal se sjølv; sjaal-, sjaa(v)- se sjølv-.

sjaala v. n. (ar) 1, gaa dorskt og langsomt = saala. Sdm. (Harham), Ssj. (Jølstr). „Vere uute aa sjaale". „Sjaale seg i'sta", drage sig afsted. Jf. sjøla.

sjaala v. n. (ar) 2, være en Sjaala f. ɔ: en vilter høist naragtig næsten halvsjantet Kvinde; drive det med tosset Kommers, fare omkring med sjantede Løier. Tel. Østerd. „Ei Sjaale æ galnare hell Jaale"; Tel. „Ho flyg aa sjaale" = „æ gasete aa flyg aa aftne"; Østerd. — Sjaalku f. Ko som er høist urolig. Østerd. Sjaalhorn n. d. s. Østerd.: „-honn (aaⁱ—öv)". — sjaaleleg adj. lig en Sjaala. Tel. (Selljor); Tel. (Bø, Heiddal, Grandsh.): sjaaloleg.

sjaalaus adj. blind. Tel. (Bø).

„sjaaleg adj." A. 3) af ret godt Udseende. Voss, Hard. „Ai sjaole Jænta". 4) forsynet med fri Udsigt, om Sted. Tel. Nbg.

Sjaam, sjaam- se Skjaam, skjaam-.

sjaamra v. n. fare sandsesløs omkring; vimse om. Smaal. (Spebberg, Trykstad). Sjaamre f. vimset sandsesløs Kvinde. — Maaske: skj-; jf. skimla, skjoma.

„Sjaanad m." A. Helg. (Brønnøy og fl.).

sjaangra v. omtr. = s(t)jangla. Jæd.

„sjaasam adj." A. Li. 2) iøinefaldende. Ma.?

Sjaataape m. Tosse som gloer svært. Østerd.

sjaatt adj. n. = sjaasamt. Jæd. (Time og fl.).

Sjaatt f.? Synsevne, Syn. Gbr. (Ringbu). „D'æ kleint mæ Sjaatt'a".

Sjedda f. Hunfaar. NGbr.: Sjæidde. Se A.

sjedra v. n. dirre; om Øine = gidra, jadra. Tel. (Laard. Aam.). Jf. sjadra og Skjedda.

sjel se sjølv. — sjene se skina, skjæna.

„sjeldan adv." A. sjalla Nbg.; sjællaa Rog.; sjøllaa Romsd.; sjællom Follo, Smaal. Rom. Innh.; sjælno Jæd. (Time). Kompar.: sjældar („sjældar aa s."), NGbr. Hall.; sjelnar Tel. (Naul.); sjeldnare adv. og adj. Hard. (Odda); sjalnare SætB.

sjeldre, sjeltre, sjeltrutt se s(t)jaltra.

sjetn(a) (ee) v. bundfældes, se setna.

Sjett', sjett' (ee) se Setta.

„Sjo m. Sø". A. Sjaa i Indsjønavne: Vaalesjaa, Follsjaa, (H)jarsjaa, Flassjaa, ØTel.; Navallsjaa, Vestfold (Sandsvær). Sæ i: Topsæ, Øysæ, Voorsæ og fl. Sæt. VTel. Sju- i Gaardnavne i Vestfold; jf. snu-viit ɔ: G. N. snjohvítr. «Ivir sjá» Landstad p. 23. — Sjy Ndm. Namd. — „Paa Sjø'ee", paa Sognefjorden eller paa Havet; men: „ut (inn) mæ Sjø'no", der ude i Yttre Sogn; Vald. (Vang). „Nee mæ Sjo'no", dat. Hard. „Paa Sjy'naa", Ndm. „Te Sjo'ar", Shl. (Etne), som „te Slogar, Elvar".

sjoa v. suse. Dal. Se sjua.

Sjo-ag n. smaa slingrende Bevægelser af Bølgerne. Sjø-ag Vesteraalen; Sy-ag Helg. Jf. Baareag, Ag.

Sjoarveg m. en Gaards Vei ned til (dens Naust ved) Søen. Shl. Nhf. Hard. I Shl. oftest: Sjoareveg og -vei. „Sjoveg, Sjøveg" er Søvei, Vandvei, sammesteds.

Sjo-auride m. Sø-ørred. Lidet brugt.

Sjoberkje n. Søs Overflade = Sjolok. Nhl.

Sjobrim n. stram Sølugt. Ndm.: Sjy-.

„Sjobruk n." A. 2) = Sjobunad. Lof.

Sjobygg m. Kystboer. Namd.: Sjøbygg.

Sjobygg n. udenlandsk Byg. Sæt.

Sjobørkjing m. = -byrting. Romsd. Se Verk.

Sjodaam m. svag Sølugt. Romsd.: Sjø-.

sjoda v. syde". A. Imperf. søy, Smaal. og fl.; syydde, Shl. Smaal. Supin. sytt; Shl. Smaal. „4) suse". Smaal. „My'n surra aa söu"; Nhl. Shl. „Han kaam rænnandi so de sou", VTel. „5) rende". Nbg. Li. Troms. „Han söu paa 'an", foor paa ham; Ma. „Ho sau av Sta'e"; Li. Nbg. „Dæm æ avsøne"; Troms. „De söu aa kröu mæ Makk"; Senja, Salten.

„sjodande adv." A. Berg. Nbg. Ma. „Han kaam s.". „Sjouanse fourt", Ma.

Sjodda (o') f. Slusse. Hard. Skj-?, Stj-?

Sjoddevatn (o') n. Søle-, Sump-. Hard.

Sjodogg (o') f. Rødsot. SBerg. Nhf. A.

Sjodost (o') m. et Slags kogt Ost. Ma.

sjodra (o') se sjadra.

sjod-rask adj. overordentlig rask (hurtig). Ma.

„Sjodraug m." A. Sjydraův, Ndm.

sjod-væn adj. overordentlig skjøn. Ma. Li. Mest: sjo^{u}veen. Ogsaa: „sjo^{u}anse veen".

sjofløytt adj. som kan flyde paa Søen. Ryf. „Baat'n æ sjofløytt". Men „Sjø". Helg.: syflø(y)tt.

Sjog (oo) m. Susning. Se sjua.

sjogsa (oo) v. n. (ar), om Urhanens hyssende Lyd („Spil") i Parringstiden. Oslo (Bærum): sjookse. Til sjoga, sju(g)a. **sjukse** d. s. Land. sjoosse, sjusse, sjysse d. s. Smaal. **Sjussan(d)e** n. fortsat saadan Hyssen. Smaal. „Je hørte et S.".

„**sjoheilt** adj. n." A. Ryf.: sjoheilt.

Sjohjelm m. = Hjelm 3). Nhl.

Sjohus n. Pakhus ved Søen. Ryf.

Sjo-ilt n. Søsyge. Hard.

„**Sjo-is** m." A. **Sjoar-iis**, Ryf. (men „Sjø").

Sjokast n. pludselig opkommen uregelmæssig Bølgegang. Helg. „Han sköut i mæ S.".

sjokla? (oo) v. gaa usikkert, vaklende og larmende. ISogn. Maaske ogsaa „s^{t}kjookla". Jf. sjaakla, stjakla.

Sjokorn n. = Sjobygg. Sæt.

Sjokreda? f. Sø-ørred. Ndm.: **Sjykreeaa**.

Sjokunta f. en blegrød Gjællesnegl. Nfj.

„**sjolegi Skodda** f." A. „Skaadda æ sjøli"; Fosn (Frøya). **Sjøliskaadd'** f. Fosn. **Sjøløyskaadd'**, Fosn, Ndm. Den er meget tyk og gjerne pludseligt paakommende og forvildende, opfattes af Brugerne som „Sjølvøydeskodda". „Han gaar aa siig likso i Sjøløyskaaddaan".

„**Sjolok** n." A. **Sjølog** (o') m. Sogn, Sfj.

sjoltra, **Stjoltra** se stjaltra, Styltra.

Sjolyse (yy) n.? Morild. YSogn.

Sjomak n. Magsveir paa Søen. Sfj.

Sjomann m. Mand som kommer fra Reise til Byen, Søen. Sæt.

„**Sjomige** m." A. **Sæmiije**, Ryf.

„**Sjon** f. 3) en Smule". A. **Sjuun**; Sogn. 4) Strømpekant eller „Fit" som er udsyet med farvet Traad. **Sjo^{u}nalåistar** m. pl. Ankelstrømper med „Sjon". Hard. — „Sjonaraasn", Stedsnavn i Ryf. (Hjelm.).

Sjonaaklæde n. mønstervævet Tæppe. Hard.

Sjond (oo) f. Syn = Sjon. Dal. Og „Sjøynd" se Røynd; Dal.

Sjonkverv n. = Synkverving. Shl. (Fitja).

sjonlaus adj. blind. Tel.

Sjorøydr f. „Røyr", Salmo alpinus, som er i Havet? Finmark. Jf. Sjoauride.

Sjoskil (i') n. Kun i Udtryk som: „Her æ kje (da va kje) Sjoskil (-skjeel)", man skjelner ikke Søen for Taage, „Kav" el. „Rok". Hard. (Kvamm). — **sjoskila** (i') adj. „No æ han sjoskjeela, no lyyt me uut". Shl.

Sjoskol (o') n. Bølgernes Skvulpen; svag Søgang, = Baareskol. Sfj. (Bremang).

Sjosnære n. fiint Sødrev; se Snære. Ndm.

sjospak adj. om Sø og Veir, som er roligt. Hall. Lof. „Han æ sjøspak idag".

Sjosprang n. Afstand mellem største Flod og største Ebbe. Ndm.: **Sjysprang**.

sjospringa v. springe op af Vandet, om Fisk. Shl. — sjosse, Sjossane se sjogsa.

Sjostrævar m. uheldig Fisker. Shl.

Sjotol (oo) n. Redskabs- og Proviantskriin for Fiskere. Sdm. (Hjør.). **Sjøskriin** n. d. s. Sdm. (Volden).

Sjovitt (i'). „Han æ Syveett idag", naar der i Horisonten er et kobberblankt Skjær over det stille Hav og en lignende Lysning paa Himmelen; Fænomenet skal varsle Storm. SHelg. (Vik, Vindal), YNamd. (Viktna). „Søvink", -vitt, af vitta vinke? **Syveepp** d. s. YNamd. Til vippa, vinke?

Sjovott m. Bælgvante med to Tommelfingre. Ndm.: **Sjyvaatt**.

„**sjua** v. 1) suse". A. **sjooga**, Ryf. Tel. Gbr. Agder, Bamle; **sjuuga** og **sjuga** (u'), Voss, Sogn, Sæt. Nhl. Li. Tel.; **sjöga**, ISogn (Hafslo og fl.); **sjaaga**, Ndm. „Logjen sjugar i Lynggr^{ei}isi"; Sæt. „Vatni sjuga ^{e}utimiddjom Tænnan"; Sæt. „Söu'n sjuga i Nos'æ", snøftede; Nhl. „2) sige „sju"". A. v. n. og a. jage ved et sligt „Sjuh". Sæt. Sogn, Tel. osv. „Sjuga itte Söu'n", Nhl. „Sjuge Sau-drosen", Sæt. 3) fare med susende Fart = sjoda. Tel. Dal. „Han sjuga p a a o gjekk". „Ein sjugande Kar", en Karl med svær Fart i sig. — **Sju(g)ande** n. en Hyssen; især et sig gjentagende „Sjuh"; Smaal. og fl.

Sjug m. Frembringelse af Lyden „Sjuh"; Tyssen; Susning, Sus osv.; til sju(g)a. Og: **Sjuug**, **Sjoog**, **Sjög**, **Sjaag**.

Sjuga f. susende Top (Legetøi). Voss.

sjugta, **sjukta** v. n. 1) = sjuga. Ma. Hall. „Sjukta paa Säu'n". Særlig om en Sjuh-Lyd hvormed man ledsager Dans. Hall. „Sjukte aa danse". **Sjukt** m. Frembringelse af Lyden. **Sjuktar** m. En som s. 2) suse stødviis = kyngja. NGbr.: **sjookte**.

Sjugøl n. sidste Øl, tyndt Øl. Dal.

„**Sjuke** m. Syge". Oslo. **Sjuga** f. Dal.

sjukhelsa adj. sygelig. Sogn (Jøstedal).

sjukse, **sjusse**, **sjysse** se sjogsa.

?**Sjura** f. = Skrona. **sjura** = skrona. Nhl.

sjæl, **sjæl-**, **sjæ(v)-** se sjølv, sjølv-.

sjøffore se skjotføra.

sjøla v. n. (ar), drage sig, omtr. = saala, sjaala. Sfj. (Jølstr: „Skjaa" m., men „sjaa" v.). „Han ligg aa saala aa sjøla, fer no so aa sjøla aa kjem ingjen Veg". — **sjølasam** adj. seendrægtig. Jølstr.

Sjølheldra? f. 1) larmende Redskab til Klinknagling af Baade. 2) Skjændegjæst af et Kvindfolk. Hard. Maaske: „S^{k}kjølheldra".

sjøli, **Sjøliskaadd** se sjolegen.

„**sjølv** pron. selv". A. **sjæl** og **sjeel**, Oslo og fl. Steder langs Sydkysten; **sjaal**, bestemt og i Fl.: **sjaalve**, VAgder (Aaserall, Bjelland, Eikin og fl., som haal haalve). Feminin: **sjoov('e)** og **sjaav**, Sæt. (jf. Mjaakk). — Komparativ: „**sjølvare** han

har sagt da", han selv har sagt det; Sfj. (Naustedal, Førde), se A. — Dativ: „Kufta foor tebakers sjølvo se", af sig selv; Vald. (V- og ØSlidre). „Vaangn'a gikk sjøl se; dæm kom sjøl se", af sig selv; Ndm. — Genetiv: „I sjøls mina Tølaa", i mine egne Gjemmer (Sager), Ndm. Gul.; „sjøls daar (og door?)" eders egen. Ork. (Rennbu, Meddal); „sjøls vaar" og „sjøls vaa'nn", vor egen. Ork. (Rennbu. Meddal).

Sjølva f. og **Sjølve** m. Kone og Mand i Huset; bestemt: **Sjø'la, Sjø'lin** Trondh.

sjølva v. „sjave seg", gaa hen for sig selv. NØTel.

sjølvaga adj. selvraadig, egensindig, ulydig. Ringerike, Vald. Gbr. Ndm. Land. **Sjølagabeist** n. egensindigt Dyr. Jf. sjølvlaga.

Sjølvaata f. Storæder. Num.: **Sjølaate.**

sjølvbotna adj. selvstændig. SGbr.: **sjøl-.**

sjølvbreida v. n. = sibreida seg. **sjølvbreidd** adj. Dal.

Sjølvbreida f. 1) = Sibreida. VAgder, Dal.: **Sjaalbreia, Sjælbreia.** 2) Eng som „breider seg" = Jambreidsla. VAgder, Dal. — **Sjølvbreidsla** f. d. s. Ryf.: „**Sjølbreitla**".

„**sjølvbyrg** adj. selvhjulpen". A. Stjør.: **sjølbørg** og **sjølborgan.** Østerd.: **sjølberjan.** G. N. sjalfbirgr.

„**sjølvdauda** v. n." A. Ndm. **sjølvdauda** adj.

Sjølvdaude m. naturlig Død; sjelden.

„**Sjølvdaude?**" A. „Gaa i **Sjøldauaa**", gaa hensunken i, optagen af, sig selv, uafhængig af og uden at sanse Omgivelserne. Ndm. (Aure; „Dau'" m. Død). „I **Sjøldoa** (o')", Gul. (A.). Disse Former tør dog være forklarende Tillempninger af et andet, eller andre, Udtryk. Her er en Mængde Former, hvoraf flere synes fremkomne ved Udjævning (Assimilation), mest med det tykke L i sjøl, andre ved Dissimilation i næste Stavelse fra dette (Bortfald). „Gaa i **Sjøldælee**" NGbr. (Fron, Lesja, Vaagaa, Lom): „Buuskap'n gjekk i S. aa mest like innpaa Bjønn'n", optagen af sin Nydelse; i **Sjøldælaam** NGbr. (Lesja); i **Sjøldæla** Romsd. (Veøy); i **Sjøldølan** sin, Fosn (Hitra); disse seer ud som et *sjalfdæli (til dæll, dælligr, dælleg ɔ: hyggelig) el. sjalfrædi (at sinu sjalfrædi, uden Tvang). I **Sjøldænn**, Romsd. (Eid, Bolsøy og fl.); i **Sjøldæe** sin, Ork. Gul. (Melhus, Støren, Børsen), Uppdal; i **Sjøldeea**, Ndm. (Rindal); i **Sjøllæe** sitt, STrondh. (Børsen); i **Sjølleie** sin, Ork.; i **Sjøldeie** sin, Børsen (sammesteds: sjøldaua ɔ: selvdød); i **Sjøldæaam** (sinaam), Uppdal; i **Sjøldeiaan** sin Ndm. (Tingvoll, Frei; men „døy, Høy"); disse Former kunde maaske ogsaa være „Sjøldæle", med Bortfald af sidste L form. det første, el. maaske et *sjalfdædi (jf. Isl. sjalfdád, egen Drift; spei ɔ: spada el. spedja, Tingvoll i Ndm.). I **Sjøldøyaan** Ndm. (Aure, Tingv. Stangvik); i **Sjøldøyaam** Innh. (Leksvik); i **Sjøldøaan** sin Ndm. (Surndal, Tingvoll, Stangvik, Rindal); i **Sjøldøaa** sinaa Ndm. (Rindal); i **Sjøldøaam** sin Ork. (Rennbu, Meddal); i **Sjøldøe** sitt STrondh. (Bynes); i **Sjøldøaam** sin Fosn (Stadsbygd); i **Sjøldøa** Surndal; i **Sjøldøe** Meddal; i **Sjøldøo** Fosn (Hemne); i **Sjøldø-un(n)** sin(n) Meddal; i **Sjøldøe** (eller -döe) Meddal; i **Sjøldøan(n)** Ork. og fl. „D'æ gjoo(r)t i **Sjøldømme**", i Sandseløshed, i „Ørske", Strinda (Lade, Klæbu); jf. G. N. sjalfdœmi, Selvdom. „Gaa (ga, gang') i **Sjølstoe**", Gul. (Horg); i **Sjølstøom** (sine), Gul. (Børsen, Singsaas, Budal, Holtaalen; -om ɔ: aam —o'm—öm); i **Sjølstøa** sin, Gul. (Soknedal; „paa Tree'a"); disse seer ud som et „Sjølvstøde", Selvstændighed, el. dl. I **Sjøltaaom** sin, Horg. (aam—o'm—öm). Se ogsaa Sjølv(s)vøla, eindrjug, Einvøla.

Sjølvdauding m. En, et Dyr, som ventes snart at dø „Selvdød". Dal. (Hækkestad): **Sjælddøuing.**

Sjølvdrepa (e') f. En som ødelægger sig selv, eller Redskab hvormed man ødelægger sig. Hard. Sogn, Shl. „Denne Baot'n æ räent äi **Sjøldrepa**".

Sjølvdæe, -dæle, -dømme osv. se -daude.

Sjølvdøya f. selvdødt Dyr. NGbr.

Sjølvdøydsla? f. 1) døsig, dorsk, sløv Person. **Sjøldøhle,** Romsd. 2) selvdødt Dyr. „**Sjøldöhl**" f. (og n.) Ndm. STrondh. Se Døy(d)sla.

Sjølveiga f. Selveierjord. NGbr. (Vaagaa).

sjølveigande adj. selveiende. „Han æ **sjøl-æigan**". Ogsaa: „Dæ æ sj. dær". NGbr. (Vaagaa), der er man Selveier.

Sjølvemidsøymesko m. Sko hvori selve Overlæderet er foldet til en „Midsøyma"; Vegsomsko. Nfj. (Stryn): **Sjølemisśäimesko.**

Sjølvetar m. 1) En som vil æde alt selv; Egoist. Oslo, Ringerike, Vestfold: **Sjøl-itar, -eetar;** Tel.: **Sjavetar** (e'). 2) Storæder = Sjølvaata. Land.

sjølvfellen adj. som falder af sig selv = sjølvsagd. ØTel.

Sjølvgang(s)sumar m. egenraadig Person; især: selvraadigt Barn. Shl. Ryf.: **Sjølgaanggsomar.** Jf. Busumar.

sjølvgjerd adj. om Mark, som er indgjerdet af Naturen (ved Bjerge, Vand). Hard.

„**sjølvgjeven** adj." A. 2) som passer udmærket, som giver sig af sig selv. Hall.; Sogn: **sjølgoven.** „Sjølgove Nabn".

sjølvgjord adj. 1) egensindig, egen. NTrondh. (Innh. og fl.). 2) selvsagt, selvstreven. „Han æ s. te di". STrondh.

Sjølvgjætsla f. a) Havnegang, hvor man ikke behøver at „gjæta". b) Eng som ikke behøver at vogtes mod Fæet. Ma. (Aase-

rall): **Sjaalgjæsla**; i samme Deel af Aaserall lyder sjølv: „sjav".

sjølvhova (oo) adj. som kun følger eget Skjøn, „Hoov"; egensindig. Innh. (Indr. Stod). **Sjølvhoving** (oo) m. egensindig Person.

Sjølvhovud (o') n. egensindig selvraadig Person. Vald.: **Sjølhuvu**; Ringerike og Land: **Sjølhugu**.

Sjølvkvisl (ii) f. (n.) = Sete-eng, Set. Jæd.

sjølvlaga adj. selvlavet ɔ: færdig uden Lavning; ogsaa: selvsagt, selvfølgelig. Ma.: **sjæl-** og **sjaal-**; Rbg.: **sjav-**. „Sjavlaga Kurv", Endetarmen.

sjølvleid adj. led af sig selv. Gbr. (Lesja).

Sjølvleida f. en fortrædelig lunet egensindig Person. SGbr. Land, Hadeland.

?**Sjølvmannskap** m. Selvfølelse. Østerd.?

Sjølvonnskap m. Stræbsomhed af egen Drift. NGbr. (Baagaa): **-øynn-**. Til Onnskap, Driftighed. Meddeelt.

„**sjølvonnug** adj." A. NGbr.: **sjøløynnog**.

Sjølvota (o') f. Kamp af egen Drift; eg. Selvophidselse, Selvegning. Sæt.: **Sjav-**.

Sjølvset (e') f. Mark som gjøder sig selv osv. = Set 2). VAgder: **Sjaalset, Sjaalsed** og **Sjælsed**. — **Sjølvseta** (e') f. d. s. Ma.: **Sjaalseta, -d-, Sjælseda**.

Sjølvsida f. Ens egentlige Væsen. Nhl. „Sjølsiaa hans kom fram daa".

Sjøl(v)sliite se Sjølvsvita.

„**sjølvskapa(d)** adj." A. = aalskapa(d). ØTel.

Sjølvskot (o') n. Selvskud. Alm. G. N. sjalfskot.

sjølvslutteleg adj. = sjølvsagd. Sæt.: **sjav-**. Nyt Ord.

Sjølvsodmysesmør n. blød Ost af indkogt suur Valle. Ma.: **Sjaalsømyssmør**; Li. og Ma.: **Sjæl-**.

Sjølvsol (o') f. Selvopofrelse, Selvsalg? frivillig men unødig Gjerning = Sjølvvild. ØTel. (Tinn, Tuddal, Sauland). „Detta va ei goo Sjavsol!" dette var rigtignok unødigt. „D'æ kje anna Sjavsaal'ee aa kaaste saa paa". „De va Sjavsöl av deg", du kunde undgaaet det. „I Sjavsaa" og „i Sjavsa", til ingen Nytte. Tel. (Bø). Til selja?

sjølvstadna? adj. „**sjølstant** Mjølk", Melk som er tyknet uden „Tette". Østerd.

Sjølvstelle n. „gao pao Sjølstedle", gaa hvor man ikke har bedet om Lov. Sogn.

Sjølvstelling m. en egensindig En, Særling. Totn. „Eenbænning æ Sjølstælling".

sjølvstellt adj. omtr: egensindig. Totn, Land.

sjølvsterk adj. 1) egenraadig. Odal: **sjø(l)stærk**. 2) for „stø(l)stærk", se styrdsterk. Odal, Smaal. Oslo.

sjølvstiv adj. selvgodt egensindig; trodsig; umedgjørlig. Hall. Land, ØTel. Ringerike, Gbr. STrondh.

sjølvsturta adj. selvdød. Østl.: **sjøl-**.

Sjølvstyr (yy) n. 1) Overladthed til sig selv. Røldal. „Buuskapn gjængge paa Sjølstyyr". Se Styyr n. 2) En som vil styre selv; selvraadig Person. Ma.: **Sjaal-**; Dal.: **Sjæl-**.

Sjølvstyre n. 1) Selvstyre. 2) = Sjølvstyr 2). Tel.: **Sjav-**.

Sjølvstøde n. 1) Selvstændighed. 2) se Sjølvdaude.

Sjølvsvita f. Unødvendighed, unødig Gjerning, Selvplage osv. = Sjølvvild 3), 2). NGbr. (Lom, Baagaa, Lesja), Romsd. Ndm. STrondh. (Uppdal): **Sjølsviite**. „Dæ va ræint Sjølsviita aa gjæra dæ". „Du bræⁱnne upp Bee'n i Sjølsviitun", **-on, -aan, -en(n)** (Romsd.). „Dæ berre Sjølsviita aa prøve aa rugge denna Stæin'n". „Sjølsviita æ stoor!" Ogsaa: **Sjølsyyta**, Lom (meddeelt); **Sjølsliite**, Lom (meddeelt). Er blevet opfattet som „Sjølvvil(d)s-Syta" og jævnført med „Sjavvils Sut". Er vel neppe: Selvstraf, jf. G. N. víta straffe. „Sjølsliite" kunde være forklarende Tillempning til sliita v. — **Sjølsviitarbei** n. Arbeide hvormed man unødigt og unyttigt plager sig selv. Lesja.

sjølv-svoren (o') adj. 1) som tilsiger sig selv, selvskreven = sjølvsagd. „Du æ s. te di". Ndm. og Fosn: **sjølsvaarin**; Ndm. Namd. Innh. og Strinda: **sjølsvöri(n)**; Stjør. Selbu og fl.: **sjølsveri(n)**. 2) selvtillidsfuld, selvsikker; hensynsløs; skjødesløs. Ork. Ndm. Bynes, Rom.: **sjølsvöre(n)**. Synes maatte være „selvsvoren" og høre til sverja, som i Supinum har: svaare (Ndm. Fosn), svöri (Innh. Namd. og fl.), sveri (Stjør. Selbu og fl.). Bet. 2) er maaske fremkommen ved Sammenglid med sjølvsvyrden.

Sjølvs-vyrda eller (og) **Sjølvs-vøla** f. Agten (kun) paa sig selv, Optagenhed af sig selv? „Gaa i Sjølsvølaan" = „gaa i Sjølvdæle, gaa i Einvøla". Innh. (Stjør. Sparbu, Indr. Stod). Ogsaa: i **Sjøl(v)vølaan**, Innh. Jf. maaske G. N. sjalfvirding Indbildskhed, Sjølvvyrda osv.

Sjølvsvyrding m. se flg.

sjølvsvør adj. selvtillidsfuldt egenmægtig og selvraadigt fremfusende; dumdristig; hensynsløs; skjødesløs. Rom. (Nedal, Sørum, Eidsvoll og fl.). Kunde maaske høre til svør adj. sverja v., jf. sjølvsvoren. Kunde dog maaske være fremkommet ved Dissimilation af **sjølsvøl** (tykt L), d. s. Sandsvær i Vestfold, Smaal. (Skjetve), Rom. (Nedal). Dette seer ud som et sjølvs-vyrd; jf. sjølvvyrda. Mest udbredt er **sjølvsvyrden** adj.: **sjølsvølin** (tykt L), Rom. Vald. STrondh. NTrondh. Odal, Smaal.; **sjølsvoolin**, Innh. (Skaun, hvor dog ogsaa: stoorvoolin ɔ: -vorden); **sjølsvaalin** Fosn; **sjøssvølin** SVald; **sjølsvoole** SGbr. (Øyer); **sjølsvøln** (el. (r)n), Totn, Rom. Smaal.; **sjælsvøln** (el. tykt (r)n) Smaal.; **sjø(r)svörn** (tykt (r)s) Rom. Follo, Smaal. — **Sjølvsvyrding** m. selvtillidsfuld selv-

raadig dumdristig hensynsløs skjødesløs Person. Stjør.: **Sjølsvøring**; Smaal.: **-vøling**; Fosn: **-vaaling**; **-voo(l)ning** SGbr.(Øyer). Sv. Dial. (Gotland): sjalsvörding, en som gör såsom han vill. Jf. Sjølvvyrding, -vyrda, -vyrden osv.; sjøttesvølen. — **Sjøvlsvøla** se Sjølvsvyrda.

Sjølv-syta f. 1) En som vil sørge for sig selv, „syyte se sjøl (sjæl)"; En som ikke vil have Hjælp. Rom. og Vestfold: **Sjølsyyte** og **Sjæl-**. 2) En som sørger blot for sig selv; Egoist. Rom. Vestfold, Ndm. 3) se Sjølvsvita.

?**Sjølv-søkja** f. egenkjærlig Person. **sjølvsøkje(n)** adj. egenkjærlig. SGbr. (Øyer og fl.). Meddeelt. Se flg.

„**Sjølvsøkkja** f." A. en ustyrlig egenraadig yderlig uforsigtig Person. Romsd. SGbr. (se foreg.). **Sjølsøkke**, **Sjølsække**, Vestfold. 2) et yderlig dovent Kvindfolk. SHelg.

sjølvtadd adj. selvgjødslet; om Eng som gjødsles af Bækker fra Husene. Nfj. Jf. Sjølvtoda; tedja.

Sjølvtak n. Eng som „breider seg" = Sjølvbreida 2). VAgder (Grindeim, Hægebostad, Eikin): **Sjaaltak** og **Sjaalta(g)**; Li. (Bakka, Fjotland, Kvin) og Dal. (Hæskestad): **Sjæælta(g)**. Anderledes A. „Tak" er maaske af tekkja, dække.

sjølvtakande adj. = sjølvsagd. Sæt.: **sjav-**.

Sjølvtoda (o') f. = Sjølvset, Sjølvkvisl. Nfj. (Honndal, Stryn): **Sjøltode**. Se sjølvtadd.

sjølvutt adj. selvisk, egoistisk. Ndm.: **sjølaat**.

sjølvvalig? adj. unødig osv.; jf. Sjølvvild. Røldal: **sjølvalig** og **sjælvalig**. „D'æ s. o bjoa paa Folk soleis". Maaske: selvvalgt, til Val; el.: selvvoldt, jf. Sjølvveld.

sjølvvatna adj. „Dæ vært sjølvatna", der bliver Kvernevand uden at man behøver at dæmme op. Ndm.

Sjølvveld? f. Selvforvoldthed? stor egensindig Uagtsomhed; Upaapasselighed; Skjødesløshed, Slusteri. VAgder: **Sjaavell** og **Sjævell** (af sjaal, sjæl). Ordsprog: „Sjaavellæ teke mæ dæ ho fæ're", Skjødesløsheden tager med sig hvad den faar, det gaar ikke en Slusk bedre; Bjelland, Holum. „Dæ va bara Sjaavell (eller räena Sjaavellæ) at han datt". „Dæ va bara Sjævellæ at han misste dæ"; Fjotland. „D'æ ei Sjaavell a 'an"; Kaansmo. Bruges mest bestemt. Saa og: **Sjavvella** f. Bamle (Drangedal). „Du flyge (handlar) burt i S.". Og: **Sjaavella**, **Sjævella** f. VAgder, VNed. „Dæ va ai Sjaavella at dæ gjekk gale"; Grindeim. „Dæ va puure Sjævælla"; Hovaar. Og: **Sjøvvaallee** f. defin.? adj. n.? Num. (Nore). Ordet vil let glide sammen med Sjølvvild (Sjævill'æ, Li. Ma.) i Bet.: Unødvendighed, unødig Gjerning. Fra Tel. (Moland) er ogsaa optegnet: „D'æ din ejen Sjavvelt! (m.) du har selv forskyldt (voldt) det. — **sjaavell** adj. skjødesløs, upaapasselig. Ma. (Audndal). Meddeelt. — Jf. veld (vell, vellen, velt, bitveld, lusveld, dritvell); G. N. sjalfvaldi, adj. som staar i Ens egen Magt. Jf. Sv. självsvåld ɔ: Egensind, självsvåldig ɔ: egenraadig; Sv. Dial. (Fryksdal, ifølge Noreen) „zezvæll".

Sjølvvelda f. 1) se Sjølvveld. 2) en ligegyldig Person, som tanke- og hensynsløst følger sine Indfald. Dal. (Bjerkrei): **Sjælvella**. — **sjævellslig** adj. ligegyldig og høist uforsigtig. Li. (Fjotland). Og: „sjævilslig"; se foreg. og flg. Li.

Sjølvvil? n. Frihed til at følge sin Lyst, osv. = Sjølvvild; G. N. vil Lyst, Behag, Vilje. Tel. (Tuddal). „D'æ kje anna Sjavvile o sjaa ette Drikke no!" n. def. eller m. se flg.? Hertil hører maaske de mange Forbindelser af Genetiv **Sjavils** Tel. Rbg., **Sjaavils** og oftere **Sjævils** VAgder; om det selvovertagne, det unødige, det overflødige. „Sjavils Sut, Kostna, Arbei, Greie". „Eit Sjævils Arbei, ei Sjævils Gaanga, Sorg"; Fjotland. „De va Sjavils Skjelingar", unødigt udgivne. „Detta va Sjavils mykje, Sjavils godt, stoort; Sjavils groov". Tel. (Raul. Selljor). — Hertil: **sjavilskleg** adj. unødig osv. Sæt. og **sjævilslig** se foreg. Li.

sjølvvilja adj. selvvillet, frivillig; unødig, overflødig; se Sjølvvild. Tel. (Moland): **sjavilja**. Og: **sjavilt** adj. og adv. Tel. „Detta va sjavilt neere Vegjn". Og: **sjævilt**, Ma. (Audndal). „Sjævilt Sorg".

Sjølvvilje m. Unødvendighed osv. = Sjølvvild. G. N. sjalfvili fri Vilje. ØTel. (Bø, Lunde, Sauar, Holla): **Sjavvilja**, som „Vilja" m. (Haga, Flaata, Maasa). „Han øyer dæ burt i Sjavilja". „Dæ va Sjavilja at du gjoole dæ". „Dæ va Sjavilja aa gaa diit, du!" til En som har gaaet feil. Og: **Sjavili** SætV. VTel.; se foregg. Mere udbredt er **Sjavil(l)** og **Sjavile** f. Tel. Rbg. Bamle; **Sjævil**(?) og **Sjævil(l)e**, **Sjævilla**, Rbg. Ned. „Detta va Sjavili"; f. defin. Tel. SætV. (-ei). „D'æ kji ko Sjavil(l)æ at du gjere detti"; f. defin. SætV. „Detta va rekti Sjavil(l)a"; altfor meget Umag; f. defin. Tel. (Kvitseid, Braadal, Moland; „Fille Filla", men: „Sill Sill'ee og Sill'æ"), Rbg. Bamle (Drangedal). „D'æ bare Sjævilla at du trakterar"; f. defin. Rbg. „Dæ bare Sjavila di!" det kunde du sparet dig, om et Tab, en Ulykke. Tel. Bamle. „Aa arbei i Sjavila", til ingen Nytte; Bamle. Bruges maaske ikke ubestemt. — I VAgder bruges **Sjævill** f. (defin.: -æ, -aa, -a) mindre og kun, synes det, = Sjølvveld, om selvforskyldte Uheld og Ulykker. „Dæ va bara Sjævillæ at han datt", Fjotland. — „Han fær i Sjævilla", han farer

med unyttig Færd; Ned. (Gjerstad). Se foregg.

sjølvviljug adj. frivillig. Nbg. (Aamlid): sjaviljug.

Sjølvvisbekre m. stiv og tung selvklog Person. Ndm. **Sjølvvisplog** m. d. s. Ndm.

sjølvvitande adj. 1) = sjølvsagd. Sæt.: sjavitandi. 2) bevidst. Tel. „Ikkje sjavvitande", bevidstløs.

Sjølvvok f. selvdannet Hul i Isen, mest om Vaaren. Smaal.: Sjølvaak.

sjølvvoksen (o') adj. som har sin Vækst (Skikkelse) af Naturen, ikke ved Kunst. Tel. „Sjavoksen Krook paa Tre"; Selljor. sjavuksen; Vinje. Gbr.: sjølvuksin.

Sjølvvyrda f. selvtillidsfuld hensynsløs osv. Person = Sjølvsvyrding; se d. Nhf.: Sjølvøra; Dal. (Sokndal): Sjælvyyra. — **Sjølvvyrding** m. d. s. Senja og Vesteraalen: Sjølvøring. — **sjølvvyrden** adj. selvtillidsfuld osv., lig en Sjølsvyrding. Salten: sjølvøren. Ogsaa: sjølvørsk, Senja.

Sjøl(v)øyskodd se sjolegen.

„**Skabb** m." A. Vald. Bamle, Sogn.

skabba v. a. (ar), befrie for Skjæl. Ndm. (Halse og fl.). „Skabb' Fisk".

Skabbe m. svag Forhøining paa Marken med tørt tyndt og stenet Muldlag. Sogn. — **Skabbebakke** m. høitliggende „Skabbe". Bamle. — **Skabbehaug** m. Høi, hvis Overflade er S. Sogn. — **Skabbeteig** m. Teig bestaaende væsentlig af S. — **skabbutt** adj. fuld af S.; „skabbe-"agtig. Sogn.

[**Skabjælke** m. Maske. Vesteraalen. Skabilken?

Skad m. et af Rovdyr eller ved Ulykkestilfælde dræbt Husdyr. Shl.: Ska.

„**Skade** m." A. „Ha Skaen tapt", Vestfold (Dramn); A. — „Skade" er tildeels Manddrab i Sammensætninger. Vald. — **skasnar** adj. meget snar. Ndm. **ska-lu'gum**, NGbr. — „Ska(d)-" bruges i NGbr. Ndm. Romsd. ogsaa i Sammensætn. med Subst. om det Overordentlige. Se i d. flg.

Skadebul (u') m. En som gjør Skade, Fortræd; ogsaa: En som stifter Fortræd. Nfj. (Stryn og fl.): Skadebul(e); Nfj. (Gloppen): Skadeböle og Skaböle (ø?).

Skadebyrsa f. Gevær som har dræbt Menneske. Vald.: Ska-.

Skadedaude m. = Saknaddaude. Oslo: Skaedöue (-æue); A., Ndm.: Skadäue.

Skadedraap n. = Saknaddaude. Vald.: Ska-.

Skadedyr n. Dyr som har dræbt Menneske. Vald.: Ska-.

Skadedrep (e') n. = Skad. Shl. Hard.: Ska-.

Skadejarn n. Jernredskab hvormed Menneskes Død er voldt. Vald. (Vang, SAurdal): Skajødn.

skadeløypa seg v. rende saa man fordærver sig; mest om Skirend. Tel.

Skademann m. 1) Drabsmand. Vald. (hele): Ska-. 2) Fader til uægte Barn. Østerd.

Skaderøyk m. Røg af Skadeild. Vald.

Ska(d)felle n. 1) et uheldigt, slemt, Tilfælde. Nhl. Ndm. „Eit Skafedle i Haandæ"; Nhl. 2) Beskadigelse; beskadiget Sted, f. Eks. paa et Træ. NØsterd.: „Skafælle". G. N. skadfelli. — **skafeldig** adj. beskadiget. Shl. Formen synes paavirket af D. brøstfældig.

Ska(d)føre n. udmærket Føre. Ndm. Gbr.

Ska(d)hovud n. overordentligt Hoved; o. Begavelse. NGbr.: Skahu'gu.

Ska(d)kaup n. udmærket Handel, udmærket Affaire. NGbr. Se Kaup.

Ska(d)murvelt(a) f. meget stor Bedrift; stort Spektakel. Ndm. Se Mordveitsla.

Ska(d)tyna f. stor Ødelæggelse. Ndm. Romsd.

Ska(d)øyk m. udmærket Hest. Gbr. Ndm.

Skafelle se Skarnfelle.

Skafn, Skafning se Skaplund.

„**Skaft** n." A. 4) kort Reb som danner Haandfang; f. Eks. „Grimeskaft". Østl. **Skjefte** n. d. s.

Skafte m. et med Skaft forsynet Kogekar af Steen. NGbr.

„**Skagge** m." A. Ma. Hard. 2) øformig Rest af det lodne Dække paa en forøvrigt raget (afmeiet) Flade; gjenstaaende uslaaet Græsplet eller uskaaren Agerflæk. Tel. (Kvitseid og Ø.): Skajje; og Skægge (Skägge), ØTel. „Høyskadjdje", Hard.

Skak n. 1) Indretning til at skage Liin. Østl. 2) noget som er løst i Sammenføiningerne, noget brøstfældigt. Hard. „Ait Skak te Kjerra". 3) særlig: et moralskt brøstfældigt, libet agtværdigt Menneske. Hard. Smaal. (= ei Fløifille). **Skjaak** n. d. s. Østl. **Skaak** n. d. s. Østl. (sjelden); Bohuslän.

„**skaka** v. a." A. Inf. skaakaa Trondh. Østerd. Gbr. Præs. skæk'r Rom. Odal, Solør; skæk Hedm. SØsterd. Trondh.; skeek Trondh.; se gala. Supin. skökí (og skæki?) Rom. og fl. „8) øse". A. „Skaakaa neepaa (Kaggjin) = skaka upp; Gbr.

Skakakjering f. = Skakstekjering. Rom.

Skakar m. en „Ryster". a) om en tør Vind som lufter godt i Hø el. Korn. Jæd. b) = Skaketein. Jæd. Rom. A.

skakaskilt? adj. n. ujævnt, ustadigt, upaalideligt, usikkert; et Slumpetræf. Ndm. (Aure). „D'æ skakaaskjelt mæ Vee'ra, mæ Fi'skja" = „Haappaaglaappaa", se Glopp. Første Deel synes fremgaaet af et Skakaa f. = Skoka (som Karaa = Kora); det hele er maaske: skilt (ostet, klumpet) ved Skaka, Skoka (Rystning), om Mælk. **skakaaskyttaa** d. s. Ndm. (Aure); **skaakaaskjøtt** (og y), Gul. (Soknedal), Østerd. (Trysil, A.); det „tykke" L er udjævnet med T, skaakaa er skaka v. eller Skoka f. (som Kaanaa af Kona, Gul.); **skukuskylt** STrondh. (Uppdal); **skukuskjøtt** (og y), NØsterd. (Foldal, Tynset), Røros. „D'æ s. aa finne'n heeme", det er et Slumpetræf at finde ham hjemme.

skuku(l)skjøtt („tykt" L som vil jævne sig ud med ski'et) d. s. NØsterd. (Tynset). skukl-skjøtt d. s. Østerd. (L. E., Rendal). Ligesom til Skokul. — Skukuskjøtt m. og -skjøtte (og y) f. upaalidelig vægelsindet Person. — Neppe nogensteds lyder skj, uden maaske i Ndm.; ellers sj.

skakaal adj. ɔ: skakall. VAgder. skaakaal Rbg. (VTel.). — Skakedrykk se Skoka.

Skaketre n. = Skakfløyg. Smaal.

Skakevol (o') m. = Skaketein. Ma.; Ryf.: Skagvol; Hedm.: Skakool.

Skakfløyg m. Teen at skage Liin med. Follo, Smaal.: -fløy. Skakkniv m. d. s. Follo.

„skakk adj." A. „paa skaakko", skakt. NGbr.

Skakk m. en steil og noget høi retvinklet Levning af en vandret Masse, = Stett m., høiere end Pall, Bedde; jf. Skagge. Senja. „Torvskakk". „Dæ staar naaken Skakka att i Myyr'a". „Høyskakk".

skakka v. a. og n. (ar), forandre Forholdet; gjøre Forskjel eller Forandring for En, særlig til hans Skade; afficere; gjøre En noget; skade. Shl. Rog. VAgder, Rbg. (Aamlid), VTel. (Moland). „Dæ skakkar 'kje ein rike Mann om han missær eit Au(g)a"; Shl. Ryf. Jæd. Aamlid. „Dæ skakka kje ein rike Mann paa eit Oua"; Dal. „De skakkar meg kji"; Tel. „Dæ skakkar meg eitt!" det kommer mig ud paa eet; Ryf. „Dæ skakkar kje deg aa gje bort dæ". „Geit'an skakka kje Skogjn"; Li. (Eikin). G. N. skakka, gjøre ulige.

Skakkauga n. skjævtseende Øie. Jæd. og fl. „Sjaa mæ Skakkaugo", see skjævt (til noget).

skakkhalden adj. = skakkhald. Shelg.: -hallin.

skakkhyrnt adj. med skjæve Horn. Dal.: -hynnt.

„skakkkjøyrd adj." A. Ndm. og fl.

Skakkri n. de spiselige Smaadele som fjernes fra den Fisk som skal tørres: Hoved, Finner, Indmad,)(Skarnri ɔ: Indvolde. Namd. Shelg. -ri er vel den T. Endelse.

skakksprent (ee) adj. om Ko og Kopatter som sender Mælkestraalen skjævt ud. Sæt. Se sprena.

Skakkstyr n. 1) slet Styrelse, Uorden. Sogn. „Da gjekk pao Skakkstyyr". 2) Redskab, Baad eller Slæde, som ikke vil gaa ret frem. Ma. Rbg.

skakkstyreleg adj. og adv. uordentlig. Sogn.

skakktygla? adj. „skakktylt (yy)" = skakkkjøyrd, om Hest. Dal. Af Ty-el ɔ: Tygel.

Skakle m. 1) Skaglestang paa Arbeidskjøretøi. Stjør. Strinda. 2) hele Dragtøiet. STrondh. Stjør. Jf. Skokul, Skokle.

Skakst m. Skagning af Liin. Solør. Og Skakstr. — Skakstefløy m. = Skakfløyg. Smaal. — Skakstekjærring f. Kvinde som skager Liin. Smaal. Solør. — Skakstestool m. et Stillads hvorover man skager. Skakstool m. d. s. Smaal. Se Skoka.

skakutt adj. = skakall.

Skal n. 1) det Bragede. Hard. Voss. „Ha(va) Vale o ta(ka) Skale". 2) Minkning; Formindskelse; Indhug. Follo, Smaal. og fl. Tildeels: Skål. — Skal se skaltennt.

„skala v. a. (ar), 1) skrælle". A. Rom. Om Kartofler. „2) udplukke". A. Dal. „Skala u(t)d dæ besta". Ogsaa: udplukke det ringeste; slaa Vrag paa, vrage. Hard. Voss. 3) v. n. skrælle tykt; tage stærkt til; formindske; ogsaa: minke. Rom. Follo, Smaal. Vestfold, Ringerike, Totn, Odal og fl. Overalt: „skala" og „skåla", saa at det vanskeligt kan være skarða (som maa lyde: skale, altid med ikke palatalt A). „Skala jupt". „Du maa inte (ikke, itte) skåla 'ta dæ Emne". „Skala 'ta Joolhåu'n". „Dæ skala ha(r)t paa dæ". „Dæ har skåla paa Høysta'n". Ogsaa: „De bejynner aa skalas paa Oost'n"; Rom. Follo.

skala v. (ar), 1) faa Opstød; især faa Munden fuld af Vædsker ved „Hugbit". Shl. (Strandebarm). 2) kaste op; især om Smaabørns Opkastelse af Mælken. Ryf. Dal. Sæt. Ma. Jf. skjelja, skjeela.

Skalda f. mindre Hampebrage hvorpaa Hampen bliver skalda ɔ: fiinbraget. NGbr. (Lom, Vaagaa): Skåilde f., skåilde v. Se skalla, A.

„skaldra v. skramle". A. „Skaldra paa Tresko", gaa skramlende. Shl. 2) klappre. Røldal. „Eg fraus so Tænnedne skaldra i Hauf'n".

skalkjeleg adj. skjelmsk. Ma.: -lig.

Skalkmerke n. Spor af tilføiet legemlig Skade. Indr.: Skålkmærkj.

„skalla 1)". A. skadla SBerg.; skaille Skj.

„Skalle m. 1) Pande". A. Gbr. Oslo, Smaal. „3)". A. Skadde kan være „ein flat'e Moog'e som æ tjurrlænde o harbeitte"; Tel. (Rauland). 5) en afhuggen Bjælkeende. Rkj.

Skalleband n. Pandebaand i Bidsel. Oslo.

Skallereim f. = Skalleband. Totn, Oslo.

Skallfrøs f.? tyk Skindhue som er til at bøie ned om Hovedet. Stjør. Skalfrøshuuv(a) f. d. s. Trondh.

Skallturklæde n. Pandetørklæde. Gbr.

skaltennt adj. om Hest som lider af „Skaltenner" (A.) eller Skal. Sogn, Vald. Land. Totn, Oslo. Tildeels Skål; Østl. „Skal" forklares om Beenudvækster paa Tænderne. „Skaltenner" forklares dog ogsaa som en Tandrække der er ujævn og brudt, idet Tænder ligger over hinanden eller mangler heelt eller deelviis. Smaal. Vestfold, Oslo, Totn. „Skal" kunde derfor synes paa nogle Steder at være for „Skard". Sogn kunde have laant Ordet fra Vald. Men „Skål" gjør Vanskelighed; se skala. Jf. derfor Isl. skal? skjal, D. Dial. Skøl, Sv. Dial. skaul ɔ: en Sygdom i Hestens Tandgjerde.

„Skam(m) f." A. Skaamm, VAgder. 3) ondskabsfulde fornærmelige Ord, „Skam-

ord". Ndm. „Du æ full 'taa Skamm!" **Skammadall** m. og **Skammapose** m. En som er fuld af „Skamm". Ndm.

„**skam(m)** adj. kort". A. **skaamme** (seea), for kort Tid siden, G. N. skömmu; Tel. (Vinje; meget sjelden). „Dæ he voore kallt te **skamra** Stunne", lige til nys, til for nylig; Dal. (Ogna), Jæd. (Time). Genetiv (Fl.)? „Te Skammdar Stunnedn", d. s. Ryf. „Før(e) Skammdar Stunde", for kort Tid siden. Shl. Se flg.

Skammde? m. „De vart'e (bläiv) Skammden ti Kast", der blev et fælt Spektakel. Sæt. „Skammden ti Slag", forfærdelig haardt Slag. Sæt. Ogsaa: „ă(it) Skammde Slag". Sæt. Og: „ă(it) Skamm ti Slag", „ă(it) Skammsens Slag" = „Fant'n (Fanden) ti Slag"; jf. Sv. Diall. Skamm m. hin onde. „Han aat seg te **Skammdar**", foraad sig. Tel. (Vinje, Høydalsmo og fl.), Røldal, Ryf. Shl. „Aat seg ti Skamde" d. s. Tel. (Mol.). Jf. te Endar. „Koma te Skammdar", komme til kort saa man har Skam deraf (saaledes forklaret); Ryf. Røldal, Shl. Ogsaa: blive til Skamme; Shl. Ryf. „Koma te Skammdar", om at komme til Bryllups med for liden Sending; Røldal. „Eg vil no kje gaa te Skamdar i Lag mæ Folk", f. Eks. med for daarlige Klæder; Røldal.

Skammdebod (o') n. uanstændigt Bud; u. Tilbud. Tel. (Selljor). „Skamdemein", haanende Fortræd? Landstad 611.

Skammde-ord n. fornærmelige, haanende, Ord. VTel. (Kvitseid). **Skandool** n. d. s. henkastede Haansord. ØTel. (Sauar, Hjartdal, Heiddal). Vel M > N foran D. Jf. dog Skar(n)sord.

Skammdevit (i') n. Æresfølelse; Undseelse. Sæt. „D'æ kji Skammdevit i 'o". **Skammvit** n. d. s. Ndm. (Tingvoll): -*veett*.

skammeta seg v. foræde sig. Tel.

„**skam(m)fara** v. a." A. Ma. Tel.

Skammfedla, **-felle** se Skarnfelle.

skammferda v. a. (ar), skamfærde, fordærve = skamføra A. Tel. (Laardal og fl.): **-fære**; Østl. (Oslo og fl.): **-feere** (vel af D. skamfær(d)e; som leese for læsa; ofte betonet som reje're); **-føra** og **-e**, Ma. (Bjelland) og Rbg. (som Føør < Ferd, Høør < Herd); oftest (er, de) ved Ligedannelse med føra.

skammfull adj. 1) skammelig; skamløs; forvorpen. Tel. Agder. 2) fuld af onde og fornærmelige Ord, „Skamm". Ndm. — **skammfullt** adv. skammeligt osv.

Skammfylla f. Person hvorved der klæber megen Skam; forvorpen Person = Ukjura. Ryf. (Jelsa; D. F.): **-fydla**.

Skammjenta f., **-kar** m. udmærket Person som overtræffer, gjør til Skamme, alle andre; jf. Skjemma. Shl.

skammleg adj. beskjæmmet, skamfuld. Ma. (Aaserall), Tel. (Moland) og fl. „Han stoo der so skammlege"; Tel.

skammljuga v. n. og a. 1) lyve voldsomt. 2) fralyve En Æren. Hall. „Han vart so skammlogjen".

Skammplagg n. Stymper = Daase. Helg.

Skammskaak f. (Fl. -skjæk'r), kort Skaglestang som tilhægtes paa Siden af en anden, ved Dobbeltspand. Strinda, Ndm.

skammskoten (o') adj. fordærvet ved et Skud. Rbg. Tel. „Hest'n haltra som ein skammskoten Jase".

skammskvetta v. (skvatt), faa en fordærvelig Rystelse, især af Skræk. Tel. (Sel. Kv.).

Skammstund f. Øieblik. Innh. (Beitstad og fl.). „Han æ her paa Skammstunn(a?)", vil være her paa Øieblikket. „Ho kom retteli i Skammstunn'n", netop nu. „Ho hi no levt te Skammstunn'n", til nu nys.

skammt adv. kort. Lof. (Borge). „Anti æg lev læng ell skammt". Se A.

Skammtik (ii) f. Kvinde som er ublufærdig og slem, især i Munden. Helg. Jf. Skamm 3).

Skammvette n. skjændig Person, Udskud. Shl.

Skammvit (i') n. Æresfølelse = Skamde-.

Skamvyrda f. forvorpen Person. Ryf. (Vass, Nærstrand).

skammvælen adj. aldeles vaalen. NØsterd.

skammørt adj. som bruger „Skamord". Trond.

?**skamseleg** adj. som bruger mange (urolige) Fagter og Ord. Sæt. (Bykle). Se Skoms.

skana? v. (ar). **skaanaa**, fare om i nysgjerrig Uro = skopa; om Børn og Fæ, især Kiøer. NGbr. (Fron, Vaagaa, Lom, Lesja). „Skaanaa aa glaame". Dog ogsaa: „Han flyyg aa skaanaa eettee Førkjom". Maaske: skaana, se d.; som raakaa for raaka.

Skangl m. lang uformelig og usmidig Figur. Dal. **Skaangl** m. d. s. Dal. En „Ska(a)ngl" behøver ikke at være „sjanglen"; Dal. — **Skaangr** m. omtr. d. s. Li. (Bakka). Jf. flg.

skangra v. n. skramle; klappre. Ma. Jæd. „Eg fraus saa Tænnan(e) skangra". Ogsaa: „skangra o froosa". — **skangren** adj. som medfører **Skangring** f., at det skangrar. „Skangren Veg; s. Karjol". Sv. og D. Diall. skonga, skongra, skangra, skångra, skungre ɔ: runge.

skankeleg, **skankjen**, **skankete** se skonkutt.

skansa v. a. jævne: reenklippe, reenhugge, reenmeie; omtrent = skanta 2) og 3). SætV. VNed. „Skanse av Ækra". „Skanse Stokka". NSv. Diall. skans(a), tilhugga.

„**Skant** m. 5)". A. Hard. Jf. Ølskant.

„**skanta** v. a. 2)". A. „skant(e) t e e", tildanne et Emne; Trondh. „skanta kringum noko", jævne paa alle Kanter; Ryf. „3)" A. Røros og fl. — **skanta seg** v. kvæste sig let. Ryf.

skantande adv. „skantanes lik", saa lig som om det andet havde været Mønstret. Ryf.

Skantarbeide n. forelagt Arbeide. Sogn.
„**skapast** v. komme sig". A. Romsd. 2) faa Skik, blive ordentlig. Hard. **skapa seg** v. komme sig. Ma.
Skapelyte n. Lyde i Bygningen, i Tildannelsen, i Udseendet. SætB.
Skapeluna m. se Skaplund.
Skap-lag n. forelagt Arbeide = Lage; Pligtarbeide. Ndm. NGbr. Romsd. Fosn, Stjør. Gul. „Langt Skaplag", lang Lekse. „E took dæ rekti paa Skaplag", foresatte mig at have det færdigt til en vis Tid. „Dæm sætt' se paa Skaplag". „E hi dæ paa S.". „Haa Skaplag mæ naagaa", have sin fulde Hyre med noget. NGbr. (Lom). Mange St. opfattet som Ska(de)plage, stor Plage. — **Skaplagarbeide** n. = Lage. Ndm. G. N. skaplag hvad der rettelig paaligger En.
„**Skaplund**? f." A. „Ein goo'e **Skapeluna**" m. Sfj. (JDale). „Skafn?" og „Skafning", d. s. for Skapning; NØsterd.
?**skar** adj. om Snee med frosen Skorpe. Jæd. (Gjæstal). „Snø'n æ skar'e". — **skaren** adj. d. s. Dal. — **skar** se skula.
„**Skar** n. 2, Tande". A. Jæd. VAgder, Tel.
„**skara** v. a. 1)". A. Vald. „3)". A. Ned. Jæd. „Kann du kji sitje äit Bil? Du æ sum du va skara i Ell'n", saa urolig; SætB.
skara? v. n. (ar), gnistre = tandra. Innh. (Stod, Stjør.). „Æg sloo mæg saa Æill'n skaaraa för (fär) Dughwaam (-om)". „Han kjöurd' saa Æilln skaaraa", el. „saa dæ skaaraa ette". Maaske til Skar 2.
Skarabroddar m. pl. Braadder til at gaa paa Sneeskorpen med. Voss.
Skaraflerre f. Stykke Sneeskorpe. Tel. Se Fledra.
Skaraføre n. = Skareføre. Ryf. **Skarfør** f. d. s. Sfj.
Skarahopp m. Hare af Aarets første Kuld. Ndm. Til Skare, Sneskorpe.
Skaralaup n. = Skorfeste. Tel. (Laardal).
skaralaupa seg v. (løyp'e løp lope) = skorlaupa seg. Tel. (Selljor, Kvitseid). Til Skor f. Afsats, Fl. „Skarir", Tel.
Skaraljøs n. = Skardljos. Sogn (Aurl.).
Skararjupa f. = Fjellrjupa, Lagopus alpina. Hard. **Skar(j)upe** Gbr. **Skarvrype** Østerd.
Skarasnjo m. = Skare. Ryf. **-snø**. **Skarsnø** d. s. Dal. Se skar adj.
Skard? n. Hestesygdom = Skal; se d. STrondh. og Ndm.: **Skar** og **Skal** (tykt L). (I en meget stor Deel af STrondh. og Ndm. lyder rd som R). Man „slær" Hesten for „Skar" med **Skarjarn** n. — **Skartagga(r)** m. pl. Beenudvæksterne ved „Skar". STrondh. Ndm. **Skalpigger** m. pl. d. s. Totn, SGbr.
skardbit adj. om Hest med Aabning(er) i Tandgjærdet efter Udfald af Tand (Tænder). Vald. (ØSlidre? Vang, hvor rd bliver R): **skarbiit**.
skardekst adj. om Ager hvis Aks er fulde af „Skar(d)" eller korntomme Rum. Li.
Skardfor (o') og **Skardfora** (o')? f. Torden. Seer ud som et *skardför: Tordenveirene farer gjennem Skardene eller viser sig (selvfølgelig) først i dem. Bruges mest i bestemt Form og lyder: **Skarfor** (ö—aa), bestemt: *-a*, Romsd. (Vestnes, Bolsøy). **Skarföre** (el. ø), bestemt: *-aa*, Romsd. (Eid, Vesøy); **Skarforaa**, *-faaraa* Ndm. (Kvernes, Halse, Tingvoll); **Skalfaaraa** (tykt L, maaske ogsaa „-fooraa"), Ndm. (Aure, Kvernes og fl.). (Et anonymt Haandskrift i Videnskabs-Selskabets Bibliothek i Trondheim har „Skatforra, Tordenen"; T tør være Skrivfeil for L). „Skarfora slo sveert idag"; Bolsøy. „Han røyse Skarfora (-aa)", det trækker op til Torden. „Han dree oopp mæ Skarforaan", d. s. Kvernes. „Ho røyse se oopp Skalfaaraa", d. s. Kvernes. „Skarfaaraa gjekk igaar, S. kjæm", Halse. I Eid og Vesøy i Romsdal skal „Skarföraa" være mere brugt end „Tooraa", om Tordenen (ikke Tordensky). — **Skarfor-hamar** m. steilt opstigende Tordensky, Romsd. (Vestnes). — **Skarfor(aa)-hause** m. d. s. Cumulus. Romsd. Ndm. — **Skalfaaraaslaatt** m. Tordenslag. Ndm. (Aure). — **Skarforveer** n. Tordenveir. Romsd. (Vestnes).
Skardgeip m. = Flaatjeft. Dal.: **Skar-**.
Skardglip (ii) m. = Glip, mellem Tænder. Sogn.
Skardlippa f. = Durhogg. Shl.: **Skar-**.
Skardstein m. skarpkantet Smaasteen. Romsd.
skardutt adj. fuld af „Skard". „Eit skarutta Aks", et Aks med tomme Rum. Li. (Eikin).
„**Skare** m." A. „Baatskare", Hob Baade. Ndm.
Skare m. 3, et Antal af 5. SHelg. (Vindal). Jf. Eng. score. Eet med foreg.?
„**Skare** m. 2, Snee-Skorpe". A. **Skaaraa** Innh. Bærer ikke en Mand; VAgder, Ryf. Sfj.
Skarhyll' f. ɔ: Skarhella = Skjerhella. Ndm.
Skark m. medtagen og skrøbelig Figur; saaledes: a) magert stivt og affældigt Dyr, især Hest. Hard. Dal. Li. Rbg. Tel. (A.). b) affældig Person; ogsaa: en moralskt affældig En. Hard. og fl. c) gammel mager Fisk. Rbg. Dal. „Aaskark". d) brøstfældigt Redskab; f. Eks. leddeløs Kjælke. Hard. og fl. e) skranten, mat Person. Ndm. S- og NTrondh. f) tung mat tvær Person; Tværdriver. Dal. Jf. Skork.
Skark n. Slæben; møisom Bæren. Hall.
„**skarka** v. n. (ar), 1) gaa tungt og slæbende". A. Særlig: gaa svagt, som en Syg. Sogn, Hard. Sdm. Romsd. Ndm. S- og NTrondh. „Da æ nett so mykje han kann skarka aa gao". „Da æ so mykje han skarka seg pao Føt'na, 'tao Sængjæ"; Hard. „Han skarka no uppe". „2)". A. Sogn, Trondh. 3) v. impers. det er ma-

gert, det er knapt med materielle Nydelser osv. Vald. „Dæ skarka (h)jaa uss, du kjæm i Skarkun", vi har desværre lidet at byde (af Traktement), du kommer i den magre Tid. — **Skarking** f. det at skarka.

Skarka f. Tilstand eller Forhold som man slæber sig igjennem; kummerlig Tilstand; fattigslig Tilværelse. Saaledes: a) Veiens kummerlige ujævne Tilstand i Barfrost. Østl. b) Tilværelse eller Tid hvori man har det møisomt og usselt eller knapt for Nydelser; deriblandt Tiden før Juul (A.), i Modsætning til Julen. Vald. (se skarka 3)); Sogn. „Han drege pao Skarkao" = „han slit'e Tii'i". Se A.

Skarkand n. Dyst = Flengjand. Gbr. (Lom).

skarkeleg adj. lig en „Skark" a). Rbg.

„**skarken** adj. affældig". A. Li. Sogn. 2) strøbelig. Hard. og fl. „Kjelkjin æ skarkjin". 3) møisommelig, kummerlig; som Vei i Barfrost. Shl. „Skarkjo Før".

skarla v. n. = karra, skarra 2. Ned.

„**Skarn** n. Skarn". A. „Skars", daarlig; følt som adj.: „Faar mykjy aa faar liite æ æit Skars Maal". NGbr. (Vaagaa). „D'æ Skarn mæ dæ", det er daarligt bevendt dermed; Ork. Ndm. (Rindal); kjendt kun i dette Udtryk.

Skarnfelle n. = Skarnfall. Romsd. og NGbr. (Vaagaa): **Skammfællee**; Vald.: **Skafælle**. — **Skarnfella** f. 1) = Skarnfelle. Nfj. (Stryn): **Skammfelle**. 2) Luge i Staldgulv, hvorigjennem Møg muges ned. Sogn (Hafslo): **Skammfedla**.

Skarnri n. Indvolde. Namd. Se Skakkri.

„**Skarntile** (i') n. Staldgulv". A. **Skanntile** m. og n. Smaal. Rom. Vestfold, Num.; **Skanntil**, Ndm.; **Skanntele**, Oslo. — **Skanntilstokk** m. = Skarnstokk (Vald.). — **Skantelflugu** f. gul Møgflue. Oslo.

„**skarp** adj." A. 4) for tør og udsat for at briste. Voss, Sogn. „Havren æ skarp'u". „Høye æ skar(p)t". 5) ru, uredet, ubearbeidet. „Liini ligg i **skarpom Kjærvom** (-aam)", naar det endnu ikke er ophængt og redet; „Jool'a ligg i s. K.", ubearbeidet; „dæ ligg i s. K.", i Urede, især om begyndt men henlagt Arbeide. Innh. (Stjør. og fl.). „Dæm maatte nooⁿ taa dæ ifraa s. K.", de maatte nu tage det fra fuldstændigt Urede af; Selbu. Ogsaa: „i Skarp-kjærvaam", Stjør.; „i skarpa Kjærvom (-aam)" Klæbu. „Gaa i s. Kj.", gaa halvklædt.

Skarpaat n. 1) et graadigt Væsen som ikke tager Huld. Sfj. (Askvoll). **Skarpaata** f. d. s. Sfj. (Førde og fl.): -e. 2) et haardt skarpt Menneske. Sfj. Jf. Skarpæta. — **skarpaaten** adj. lig et S. Sfj. Nfj.

Skarphovud n. tørret Fiskehoved. YNamd.

Skarpingje m. rask, driftig Karl. Tel. Røldal.

skarpleg adj. 1) noget hvas. 2) opvakt. 3) bister, arrig. Tel. Sæt.

Skarplegg m. Skinnebeen. Stjør.

skarpsynt adj. som har hvasse Øine. Dal.

Skarpæta f. 1) usaltet vindtørret Fisk. Shl. Nhl. Hard. YSogn. „Han seer uut so Skarpæta". 2) = Skarpaat(a), 1) og 2). Ryf. Shl. Y- og ISogn.

skarpæten adj. graadig og mager. Ryf.

„**skarra** v. n. (ar), gaa seent osv." A. Nordl. Vald. Shl. Sogn. „Ho skarra seg 'tao Sængjæ"; Hard. 2) (1) have det allernødtørftigste Forraad af Evne eller Brugbarhed; klare sig til Nød; slide sig frem; til Nød strække til. Ma. Hard. Voss, Sogn, Nfj. Hall. Num. Tel. „Eg skarra ovan Sæng'e"; Ma. „Jau Mænn, gjæng' eg upp' o skarra"; Ma. osv. „D'æ saa vidt dæ skarra tee", om næsten udbrugte eller forbrugte Ting; Ma. „Han skarra mæ da", slapp netop ud med det; Nfj. Sogn. „Ho skarrar mæ de", slæber med det; Tel. Num. „Han skarra o bar, o køyrde". „Ho kom skarrande mæ Vyr'i"; ISogn. 3) „skarre aav", døe efter længere Skranten. NGbr.

skarra v. n. (ar), 2, 1) frembringe en ru Halslyd, som Rypen og Tiuren. SætV. og V. 2) harke, rømme sig. Vestfold (Larvik. Sandsvær). „Skärre aa hooste". 3) udtale R langt inde i Organet, harkende, skrattende, gurglende, = karra (tildeels: kurla); se R. Østl. og fl. 4) klynke, grine; knurre. Vestfold. „Han gaar aa skärrär aa griin'r".

Skarra f. en lang svag Figur, der med Nød holder sig opreist. SætV. „Noko Skarru ti Tree, sum snautt ber'e seg".

Skarre m. = Skarra. Sæt. Ndm. Østerd.

skarr(e)mælt adj. = karremælt. NØTel.

Skarrtein m. = Skaketein. Sogn.

skarta v. (ar), = dilta. Tel. Til skarra.

?**Skarta** f. Tiden lige før Juul. Romsd.

„**Skarv** n. 1, stenig Høide paa Fjeldet". A. Vestfold, Sogn, Rbg. Hertil: „Hallingskarvee", n. pl. Hall. „Hadlingaskarvi", n. pl. Sogn (Aurland). Jf. Skorv.

Skarv m. 1) Storæder. Tel. Jf. skarva. Skorv. 2) Fjeldrype = Skarvrype. Ndm.

„**Skarv** m. Endestump osv." A. **Skarvende** m. d. s. Helg. 2) m. og n. en noget fladtrykt Bjergknold, „Hump", som stikker op af Ager eller Eng. Sogn, Voss, Hard.

Skarv n. Sammenfældning af Fjæle ved Skraasnit. Fosn (Bjugn og fl.). — **Skarvsaum** m. (et) Søm til Skarv. Fosn.

„**skarva** v. a. (ar)". A. 4) sammenfælde = skjerva. Ryf. Fosn. „Skarva neepaa". 5) v. n. „skärve tel", passe saa omtrent. Vestfold. 6) „skarve aav", krepere. NGbr.

„**skarvall**". A. Romsd. — **skarvaatt**, Helg.

„**skarveleg** adj." A. 2) lig en Skarv 3.; slyngelagtig, ussel; elendig; om Folk. Tel.

„**skarven** adj. strøbelig". A. Ndm. Hard.

Skarvlaup m. daarlig Person. Helg.

Skarvrype f. Fjeldrype, se Skararjupa.
„**Skafs** n.“ A. 2) uanstændig Kvinde. SHall.
skasseleg adj. lig et „Skafs“ 1). Tel.
Skat m. Trætop som bestaar af fedt Ved = Topp-tyre. Rom. Odal, Vinger.
„**Skat** n.“ A. Dog: „Taapp a a Skat“; Gbr.
„**skata** v. n. (ar)“. A. 4) tilspidse sig for raskt; ende for brat. Namd. Innh. „Tæilla skate“. „Kryssi skate“, Dyrets Kryds falder af for stærkt. 5) svinde ind, minke. Tel. (Skafsaa). „Fookk skatar“. „Kretur sk.“. „Engjee sk.“. 6) v. a. „skata ’t a a ein Straangje“, afkviste et lidet Træ saa det bliver en „Strange“. Shl. (Etne). — **skaten** adj. som smalner eller ender for snart; til 4). Innh. Namd. „D’æ saa skati eit Kryss“, stærkt affaldende K.
skata v. a. fremskyde, støde frem. Shl. (Fitja). „Skata Tømb’r uutfør eit S k o t“. Meddeelt. Kan vanskeligt være for „skota“ da den Lydudvikling synes ukjendt i Shl. — **skata** v. stange, Hall., kunde høre hid, men ogsaa være for skota (A.). — **skaten** adj. tilbøielig til at stange. Hall. — **Skating** f. Stangen. Hall. — Se Hj. Falk, Arkiv for N. F. V, 2.
Skata f. greenløs Stamme. SætV.
„**Skata** f. Rokke“. A. **Skatu**, Innh. (Stjør. og fl.), Strinda; **Skato**, Namd. (Namsos; ogsaa: Skata, kort A); **Skat’** (langt A), Fosn; **Skatt’**, YNamd. 2) mager tør Figur. Stjør. — **Skaturott’** f. liden Rokke. Stjør. — Skatu, ligesom Gatu, Kaku, Va-o, og flg. Skato.
„**Skata** f. = Skjor“. A. **Skato** (kort A), NGbr. (Lom, Lesja); **Skate** Vald. (Vang).
skataleg adj. lang og benet. Tel. (Kvitseid, Heiddal).
skatast v. n. (ast), afhugges eller mistes. Næsten Passiv af skata 6). Ma. (Grindeim, Bjell.). „Eikko ska alti skatast a(v) hann“, h a n skal nu altid lide en Formindskelse, et Tab; Uheldet skal altid følge ham!
Skate m. Mand, Karl? Mest: Roosskate, Karl som er leiet til som Rorskarl at deeltage i Vinterfisket. Sdm. (Aalesund, Borgund, Hjørungfj.). „No kjæm Dampbaatn mæ Skatanne!“ Føles næsten som et Øgenavn. Kunde tænkes at være „Roofs-kate“, Rorsdreng (se Kate, Sfj.), hvis S ved Forkortelsen var blevet hængende ved Kate: „Skate“. G. N. skati Mand. „Vikeskatane“ er Navn paa Folk fra Vik i Kvamm i Hard. — **Skate** se Skota.
Skate m. = Skat m., Topptyre. Smaal.: **Skata**. **Skatatopp**, **Skatavee**.
skaten adj. se skata v. n. og v. a.
Skatetyre n. „Tyre“ af Skat. Tel. **Skatfuru**.
skaua v. n. (ar), raabe i vilden Sky, helst af Kaadhed. Hard. (Odda, Ullsv.). Jf. kaua.
skauast v. n. (ast), ældes. Synes kun at bruges om Mænd. Shl. (Etne, Strandebarm, Sveiaa, Finnaas, Fjellber). „Han fer’e te sköuast p a a“. Maaske: skaudast, blive til skaud, til en Bælg, et rynket Skind. Jf. ogsaa Skaue.
„**Skau(d)**, Forhud“. A. **Skauv** og **Skov** (o’), Røros, Gul.; maaske dog kun som „Sköuvainn, Skovainn“, plur. defin. **Skouane** plur. Tel. (Moland, Skafsaa). — **Skauvhuus** n. = Skau(d)hus (Rom. Oslo); Ndm. NGbr. **Skøvahuus** (ö?), Vald.
Skaue m. en spøgefuld og snaksom vittig gammel Mand. Shl. (Sveiaa, Fjellber, Etne). Jf. Kaue. — **skaulen** se skaalen.
skaura v. n. (ar), løbe vildt afsted. Tel. (Kvitseid, Bø). „Kyyr’i skourar o slyyg’e, skourar ikring, skourar framoom, kjæm’e skouranes“. Jf. skøyra.
?**Skaut** n. Øg. „Mærraskööut“. „Hæsteskööut“. Namd. Oslo. Oftere: Skot, Skött.
skauta v. a. (ar), 1, haandtere Seilskjødet. YNamd. „Sköut hæem!“ drag ind Skjødet!
skauta v. n. (ar), 2, lappe, skjøde. Sfj. Stjør. Helg. Til Skaute, skøyta. „Skauta Aar’a, Sko’n“.
Skaute m. Udfyldning, lappende Belæg; ogsaa: tilføiet Stykke = Skøyt, A.; Kile i Klæder. NGbr. Jæd. Ndm. Helg. „En Sköude i Juul’e, paa Aar’o“; Jæd.
„**skaututt** adj.“ A. Vald. Totn. **Skauta**, Konavn. 2) om Kjøer med Hoved af anden Farve end Kroppen. Nfj. Sfj. Sogn. „svartskäutete, räuskäutete“.
Skautvoda? f. det smalle Parti af Seilet som er nærmest Skjødet. Vesteraalen (Bø, Sortland): -*vøa* (vøe), som Knøa < Knoda; Senja (Kvæfjord): -*vaa’a*.
Skauv n. 1) Paaskyndelse af Arbeide; kraftigt Arbeids-tag. NGbr. (Fron, Vaagaa, Lesja, Lom). **Skuuv** n. d. s. Fron. 2) vældigt Sprang el. Hop. NGbr. Jf. Skøyv, skøyva, skuva.
Skauv, **Skauvann**, **Skauvhus** se Skaud.
„**Skav** n.“ A. 2) om spredt fiint Sneefald; jf. Heideskav. Smaal.
Skav m. Rønnetræ. Senja (Kvæfjord, Lyngen). Kaldet saa, vel fordi det jævnlig „skaves“. **Skavskav** n. Bark (og Kviste) skavet af Røn. Senja.
„**skava** v. a. (skov), skave“. A. Inf. **skaavaa** Trondh.; **skæv(v)a** (som dræg(g)a, fær(r)a), YNamd. SHelg. (Vindal). Præs. **skæv’r** (med haardt K, se gala, skaka), Rom. Odal, Solør; NSmaal.? **skæv** Hedm. SØsterd. Gul.; **skeev** STrondh. NTrondh. SHelg. (Vindal). Imperf. **skov** (o’), VAgder (hvor Hov for Hoov, grov for groov, Hop for Hoop). Supin. **skövi**, **skøvi** Østl. (Rom. Odal og m. fl.).
Skavang m. Beskadigelse = Skavank. Selbu. (Har, ligesom „Farang“, her omtrent lige stærkt Tryk paa begge Stavelser, undertiden maaske stærkest paa sidste). Maaske til skava.
Skavar m. Skavejern. Gul.: **Skaavaar**.

Skavblokka (o') f. Spon af noget afskavet. Sæt. Dal. Ryf. Sogn.
skav-haal adj. yderlig glat. Sæt.
„**Skavl** m. 1) Skavejern". A. Sogn, Tel. Vestfold. 4) skvaldrende Mund, Skvaldrer = Skravl m. Senja. „Kjestskavl, Munnskavl" d. s. Nordl. — „Skavl", Sneedrive, lyder „Skavedl" i Ryf. (Sand, Suldal; her er en Bjergtop kaldet „Skau'dl", officielt: Skavlen; se skaalen).
skavla v. a. og n. 1) skave, skrabe, skusle = skjevla. Trondh. Nordl.: „skavl' 't a a". 2) skvaldre. Senja.
Skavle m. Sneedrive = Skavl. Gbr.
skavlen adj. fuld af Sneedriver. Ma. (Gr.).
Skavlsjo m. Styrtsø = Skavl. Ryf.
skav-nøydd adj. ubønhørligt nødt (til). Sæt.
Skavrøyr f. Skavgræs = Skjefte. VTel.
Skavstukk'e m. d. s. VTel. Se Stukk.
„**Skavvid** m." A. Li. Sæt. **Skovvid** (o'), Ma. (Aaserall) og fl.
„**Skaa** (n.)" A. „I Skaa"; Ma. Ndm. „Paa Skaa"; Smaal. Røldal. „Paa Skaas"; Østl.
skaa seg v. (r, dde, tt), sørge hensynsløst for sin egen Fordeel; rive til sig. NGbr. (Lom). **sko se(g)** d. s. NGbr. Sogn og fl.; se sko, skoa. „Dær käinn häinn skaa se!" der kan han uhindret mele sin Kage. Maaske: raade sig, A. Jf. G. N. skái Forbedring, skár god; Isl. skána bedres.
„**skaa** el. **skaa-a** v. n. (ar)". A. 2) skraane sagte nedad. Tel. (Selljor), Hall. (Nes, Gol); ISogn (Aardal, Sogndal, Hafslo): **skaoa**. „Hahöugjen skaar te alle Kanta"; Gol. 3) v. a. sætte paa Skraa. „Skaoa Høy", løfte udbredt Hø noget fra den vandrette Stilling, halvveis vende det op mod Sol og Vind. ISogn (Aurl. Lustr).
Skaabakke m. jævnt skraanende Bakke. Gbr.
skaabørt adj. ivrigt frembusende; fremsusende. Om en for hidsig Hest, et raskt men uforsigtigt og skjødesløst (slumsutt) Kvindfolk, og dl. Nfj. (Breimn, Gloppen).
„**skaabygd**", Sfj. „**Skaadam**", Rbg. Ma.
Skaaferd f. Ufærd = Skeivferd. Østerd.
Skaafonn f. jævnt skraanende, ikke hængende, Snee- eller Jisbræ. Hard. (Røldal).
Skaahall f. sagte skraanende „Hall n. 2.".
skaahalla v. skraane sagte nedad. Røldal (dl).
Skaak n. Slag, Stød, Knæk. Sæt. Se A.
„**Skaak** f. Staglestang". A. „Sæ(t)tja Skjæk'n te Værs", falde med Benene i Veiret; brugt spøgende, især om at spille Bankerot. Gbr. 2) Skovl paa „Kvernekall". Hard. Shl. Østere: **Skjæk**, dannet efter Fl. **Skjæk'r**. 3) langbenet Kvinde som bevæger sig uskjønt. Tel. (Vø, Kvitseid).
Skaakaraas m. Hammel mellem Staglestænger der er fast anbragte paa Mederne. Selbu, Gul. Strinda, Ork.: „Skaakeraas".
Skaakehjarta n. Hammel i Plov. Voss.
Skaakfesting m. Naver til at bore Hul for Nagler der fastgjøre „Skaak". Rom.

Skaaksli(d)r (ii) f. = Skaakaraas. Senja.
Skaakspon (oo) m. = Skaakaraas. Jnnh. Helg. — **skaalaa** se skola.
„**skaalda** v. a. (ar)". A. 2) ved hedt Vand faa Hud el. Hudforlængelser (Haar, Tagger paa Tarme osv.) til at gaa af; skolde. Meget udbredt. **skaala**, Li. (Eikin; vel ogsaa „skaalla", med langt aa). — **Skaaldefjøl** f. Fjæl til at skolde, skrabe, (Indvolde) paa. **Skaaldevatn** n. Hall. og m. fl.
„**Skaale** m. 1) Skuur". A. Gbr. Shl. 4) tømret eller panelet Skjul eller Afslukke ved Siden af større Udhus, el. inde i det. Tel.
skaalen adj. udsat for Vind og Veir, veirhaard. Mest i n. Ryf. (Vikadal, Saua, Finnøy, Skjold), Shl. Hall. „Her æ skaale aa snöutt". (**skaallen**, Røldal). **skaulen**, Ryf. (Sand, Suldal); jf. vindskaalt, Bjergnavnet „Skau'dl", se Skavl.
skaalides (ii) adv. paa skraa (vel ogsaa i Svingninger) henad (opad eller nedad) Bjergsiden. Ndm. Smaal.: **-liies**.
skaallrøytast se skollrøytast.
skaama v. n. (ar), dreie Hovedet sky og urolig til Siderne idet man seer sig om. Land. „Hæst'n sto aa skaame". **skaamaa** Gbr. (Fron, Øyer, Faaberg), maaske som raakaa for raaka. „Skaamaa te ymse Leie". Jf. skjaama, skjaamøygd, Skoms, skjoma.
Skaama f. Dyr som sky og urolig farer for sig selv. Hedm. (Ringsak): **-e**.
skaamutt adj. lig en „Skaama". Hedm.: **-ete**.
„**Skaan** f. Skorpe". A. Ndm. Romsd. Om „Skare" paa Snee, Ndm. **Skaa** d. s. Stjør. **Skaa** = „Nauteskaa". Vald. (Vang). **Skaan** (kort Aa) f. = Nauteskaa. NGbr. (Lom, Vaagaa).
„**skaana** v. n. „1)". A. „**skaona unda**". Sogn.
skaanaa se skana. **Skaangl, -r** se Skangl.
Skaankavring m. Tvebak med haard Skorpe. Ndm. Romsd. [„Skaanrokk", NT., er dsl.].
skaankla v. n. gaa tungt og usikkert. Ryf. „Skaankla paa Tresko". **skjaankla**, Shl. Vel **skankla**, til Skonk. Sv. Diall.: **skonka, skånka, skangla** ɔ: gaa tungt og skjødesløst.
Skaap f. aabenmundet sladdresyg vimset og holdningsløs Kvinde. Shl. Ryf.; Hard. (ao).
Skaapkoll m. Gesims paa Skab. Gbr.
Skaapmus f. En som gjerne snager i Skabet. NGbr. (Lom). — **skaaraa** se skara.
Skaar f. = Skaar m. 2).
skaara v. (ar), meie i „Skaarar" 2). Tel. Jæd. „Han skaarar berre te e i n Kant'e".
Skaarbøyg m. = Skaarboge. Tel.
skaarganga v. = skaara. Stjør.: **-gaa**.
Skaarungsaar f. korteste Aare(par). Nordl.
„**Skaata** f." A. Ndm. — **Skaatr'** se Skota.
Skaateskog m. Skov som bestaar mest af unge ranke Træer, „Skaator" (Hall.). Sfj.
„**Skaaveg** m." A. Ndm. Østerd.
„**Skaavegg** m." A. Ndm. — **skeiba** se skeiva.
„**Skeid** n. 1) Bane". A. Rbg. — „**Skeiomtel**", af og til. Østl.

Skeid (d) f. = Skjedda. Nfj. (Stryn). Ogsaa: Skeide? Skeie, Nfj. Sdm.; se Skjedda, A. — **skeida** (d) v. a. (er, de), banke den med Pleiel tærskede Halm med „Skeid". Nfj. **skeie** v. (ar), d. s. Sfj. Nfj. „Skeie Halm". „Skeie Rug", slaa Rugakserne saa Kornet drysser ud. Sdm. (Norddal).

„**skeida** v." A. 2) kjøre om Kap. Østl.

skeida? v. (ar, a; og de), 1) a. afskedige, sende bort. Sogn, Ma. og fl. „Han vart ᵉutskjäia 'tao Vegarbäie". „ᵉudskeidd"; Ma. 2) n. „skeia ut", forlade Arbeidet; gaa fra sin Tjeneste og dl. Tel. Hard. Sogn og fl. Særlig: slutte Dagens Arbeide. Ma. Ned. „Me ska skeie ᵉud te Mellemmad ida(g)". Neppe T. scheiden, heller ikke D. skeie (ud, af), men snarere eet med foreg.; A. Eller se skje. — **Utskei(d)ingsti(d)** f. den Aftenstid da Arbeidet i Regelen sluttes. Ma.

skeida v. n. (ar), bruge Skeen, tage Skeefulde. NGbr. (Lom). „Han skjæia dæ·i (burt·i) Gröutfate", langede med Skeen dygtigt til Grødfadet.

Skeidarskaap f. Skab for Skeer og dl. Hard.: Skjäiaskaop. Se A. — **Skeiaspildra** f. List langsad Væggen, i (bag) hvilken Skeer og Knive anbringes. Nhl. (Os). **Skeigaatt** f. d. s. Nhl. (Manger). — **Skeilaa** f. d. s. NGbr. (Lod). — „**Skeidblad** n." A. **Skeisbla** NGbr. og fl. „Skjeesbla". Østl.

Skeide m. Skede; saasom Knivskede = Skeid f. (Sæt.). Ndm. (Halse, Tingvoll): „Skeie".

Skeidemaan? f. Man som er tilklippet med jævn Skraaning opad, ikke „stormeitt" el. „Staalmaan". Nbg. (Honnes), Ma.: Skeie-. Maaske til G. N. skedja, afklippe; eller til (Bev)skeid f., som den ligner, eller til Skeid n. Væddeløb, hvortil den vel egner sig bedre end de andre Man-Slags. — **Skeisemaan** d. s. Sæt. Og: **Skeisse-** (Skjäisse-); Sæt. Se skeidsa.

Skeidglisa f. Aabning i Væv formedelst Feil i Vævkammen. Vald.: Skjäigliise.

Skeidkvile? „Gaa i Sjekkvüilom" = „g. i Kviilsjeeom", se Kvileskeid. Gbr. (Dyer).

skeidsa? v. n. rende om fra Huus til Huus uden Ærinde el. Bestilling. Tel.: skeisse; Smaal.: skeise. — **Skeisse** f. Kvinde som skeissar. Tel. Vel til Skeid n. — **Skei(s)s** m. „Reia anen Dags Skjäiss'n", ride om Kap 2den Juledag. JSogn. — **Skeis(s)emaan** f. se Skeidemaan.

skeigla v. n. 1) skjele = skjegla. 2) gaa skjævt; tage skjæv Retning. Ma. (Bjelland).

„**skeika** v. n. (ar)". A. Nbg. Dal. „Han skjaikar mæ bai aene Fouᵘt'æ". SætV. 2) gaa raskt slængende og stræbende, omtr. = geiska. Nbg. Tel. Shl. — **Skeika** f. en langbenet Kvinde som gaar og skeikar. Nbg. Tel. — **skeikeleg** adj. lig en Skeika.

Skeila f. uheldigt Snit, Klip eller Rift; omtr. = Skeina. Sogn.

skeima 1) v. n. (ar, a; og er, te), fare som et Glimt, fare raskt afsted el. forbi. VAgder. Tildeels: skjæema (äe), Øvre Li.; skjaema (äe), Øvre Ma. Jf. skimta, skimla osv. 2) see skjævt og skottende, omtr. = gleima. Vestfold (Vaale). „Han skeima paa Sii". 3) ricochetere; om Ting, helst flade, som er udkastede med Kraft langsad Vandflade. Li. (Kvin, Fjotland, Bakka). „Stæen'n skjæemte bortette". 4) v. a. kaste Smut, = skeda, skyndra; jf. skiva, skivja. Li. 5) oversee, lade uænset. Hard. (Odda). Se skøyma. — **Skeimestein** m. = Flyndrestein. Li.

Skeima f. 1) tynd Plade; Beslag; Skinne = Skeina. Li. (Fjotland). „Jednskjæema unne Dræt(t)e". 2) Fladside af en Kakelovn. Li. „Ognskjæema (og äe)". Jf. Skima.

Skein m. og n. skjæv Retning; Gliden af til Siden; se flg. Ma. „Kniiv'n tek'e (tege) Skjaen (-äen, -ein)."

skeina, -e, Udtaleform af skina. Agder. Se J.

„**skeina** v. n. (er, te), skyve skjævt osv." A. Jæd. Ma. „Fugl'n skeine". „Jæntaa skjäente a Gar'e", Ma. Mest om tynde Ting som bevæger sig med Kanten foran. 2) glide af til Siden = glanta, gleina. VAgder: tildeels skjaena (ae—äe—æe). skine (i'), skjeene d. s. Nbg. Ned. „Økk'æ skjäente a Stokkjn o bäent inni Fouᵈ'n". 3) see skjævt og skottende = skeima. Romsd.; skjeene Selbu. skjæne d. s. Romsd. 4) v. (a.) = skeima 4), = kasta ein **Skeinestein** m., kasta ei **Skeinehella** f. VAgder. „Skjaena aen Staen (og äe)"; Ma. (Grindeim, Bjell. Finnsl.). skine (i') d. s. Nbg.; skjeena Dal. Tel. skjæna d. s. Dal.

„**skeina** v. a. (er, te), ridse saare". A. Stjør. skøyna seg, Voss, Hard. 2) skjære til Siden eller skjævt eller omtrent ⫲ Overfladen omtr. = skedra, skeina. Ma. „Du skjäene for langt inni". Væs. eet med foreg.

„**Skeina** f." A. 2) et overfladeligt Snit, et Snit til Siden, en (skjæv) Flænge. Sogn og Ma.: ae—æe.

Skeina f. 1) Skinne osv., ogsaa Hjulskinne, = Skeima 1). Vald. og Ma.: ae—äe (—æe). „Vera paa Skjäenaa", være meget livlig og snaksom; Ma. Jf. vera paa Leistom. 2) = Skeima 2). Ma. 3) Stribe = Skjeng. Nbg. Tel. (A.) og fl. „Geit'æ heve ei kviit Skeine ette Ryggj'n"; Tovdal.

Skein(e)gras n. = Skeine. Stjør.

„**skeinutt** adj." A. Nbg. og fl.

skeise, Skeiss, skeisse se skeidsa.

„**skeiva** v. n. (ar), slingre, bevæge sig klodset osv." A. „Han skjäiva aosta aa gjoore denne Galskapn", slingrede, tumlede afsted (fig.); Sogn. skeiba d. s. Li. (Nes). „Han skeibe t e e", han kaster sig paa Slump ind i det. Jf. roba for rova, veibla for veivla; VAgder. Se dog skjæpa. 4) vimse, løbe hid og did. Gbr. og m. fl. Jf. skøyva. 5) vride Munden, gjøre Grimaser. Berg.

Skeiva f.? Skjævhed. „I Skeivo, paa Skeivo", paa Skakke, skakt. Shl. (Sveica, Strandeb.). Kunde være dat. n. af skeiv, men Dialekten holder ellers ikke Dativ.
„Skeivferd f. Ufærd". A. Skeif(f)al NTrond. Skjeffæl (og -fær); Gul. Jf. Skaaferd.
skeivføtt adj. skjæv i Fødder el. Ankler. Hall.
Skeiving m. skjæv Person; En som skeivar. Berg. — Skeivl se skeivla v. n.
„skeivla v. a." A. Ryf. 2) gjøre skjæv. ØTel. Ryf. „Sjeivle Sko'ne sine".
skeivla v. n. gaa med skjæve klodsede og slængende Bevægelser af Fødderne; slingre eller slænge afsted, ikke langsomt; omtrent = skeiva. Rog. Sæt. Tel. Hall. Hard. „Han skeivla o'sta", Hard. „Sjevle a Ga'le", Nedre Tel. — Skeivl m. En som skeivlar.
skeivleføtt adj. som „skeivlar" med Fødderne. Tel. og fl. skeivleleg d. s. Tel. Sæt.
Skeivlevind m. Vind som kommer slængende ind fra forskjellige Kanter; ikke ganske: Hvirvelvind. Sæt.
skeivra v. n. 1) omtrent = skeivla. SætB. 2) v. impers. slumpe sig, træffe sig. SætB. og B. „De skjäivra (so) ti".
skia (ii) v. n. (impers.), (ar), slippe Lyset igjennem, være gjennemskinnende; skinne igjennem. Tel. (Vinje, Rauland). „Detta Tkjelli æ so utsliti o slirvelegt at de sjiiar addesta". „Eit Plagg, der de sjiiar her o der". s(k)ype d. s. ØTel. (Bo). „Dæ sjyyar igjænom". Maaske til G. N. ski. Hykleri, Skinvæsen; Stammen ski, see, skinne; jf. Skjaa, skjaa og skyggja ɔ: skinne igjennem.
Skid f. 1) Sneesko = Skid n. Totn, Gbr.: Sjii; Fl.: Sjii. 2) Klave over Nakken paa Sviin. Ndm. „Purkskii".
Skidak n. = Skidløyping. Vald.
Skidaldor, -anddor f. se Anddora.
Skidbraut f. = Skidfar. Ma.
Skidbretta f. = -hav. Gbr. Hall.: Sjiibrætte.
Skidda f. tyndt magert Dyr. Hall. (Gol): Sjidde. Skiddekrytyr n. d. s. skidden adj. tynd og mager. Skiddevøkst m. saadan Vækst (Bygning). Hall. (Gol). — Vel eet med Skjedda.
Skiddor (ii) m. = Skidfar; se Dora. Ndm.
Skidelag n. = Skidlad. Dal.: Sjiie-.
Skidetarre m. et Spileværk af kløvede korte Stænger anbragt over „Røysovnen", til at tørre paa; se Tarre. Sfj. (Jølstr): Stjiie-.
„Skidgard m." A. Sjyggal, Totn.
Skidgeisle m. Skistav. Hard.: Stjiijäitle.
Skidkjelke m. Kjælke hvis Meder er formede som Skier. Gbr. og Vald.: Sjiikjølkjee. G. N. skídkjalki.
Skidlag n. = Skidhals. Helg.: Sjii-.
Skidlomr, Skispor, se Laam.
Skidløype n. Skibane. Tel. Ma. Hard.
Skidplog (oo) m. Høvel til at indhøvle Rende under Skier. Gbr. (Foldal): Sjii-.
Skidrenn n. 1) = Skidløyping. Vald. og m. fl. 2) Skraabakke hvor der har været glebet eller kan glides paa Skier; Skibane. Udbredt. Sjiirænne n. d. s. Num.
Skidrenna f. = Skidfar. Hall. Vald.
Skidrensl f. = Skidrenn 2). Hall.
Skidrensla f. 1) = Skidrensl. VAgder og fl. 2) Glidning paa Skier, og Spor deraf, henad horizontal Flade; medens „Renne" er nedad Bakke. Num.
Skidskreid f. = Skidfar. VAgder: Sjiiskrei.
Skidstolp f. dybt „Skidfar". Vald. (Bagn).
Skift n. 1) Veksel, Skiften. Gbr. „Gjæra Skift paa", veksle i Arbeide eller Klæder, f. Ex. „Te ymse Skift", vekselviis. 2) = Skeid, Rastan, som kjøres. Totn. Ogsaa = Skifte 5) A. 3) Dags-Værk. STrondh. 4) = Økt. A. Vestfold.
„Skifte n." A. „Takk for Skifte", Takkeformular mellem Bordsæller. Shl. 6) Grændseskjel mellem Gaarde. NGbr.
Skiftesfura f. = Bytefura. Shl.
Skiftesha(g)fella f. = Skiftesgard. NGbr.
Skiftevitne n. = Vitnestein. Shl. og fl. Skiptingsstæen m. d. s. Dal.
skikla v. n. skrige som en Skade. Ndm. „Skjoor'a skikla Frammun te Gars". Jf. skrikla. — skigle se skjegla.
Skikling m. Beenling = Fetling. Vestfold (Larvik, Sandsvær). Jf. Skekel.
„Skil (i') n. 2) Forskjel". A. Follo, Ma. og m. fl. „4) Orden, Rede, Klarhed". A. „Slæppe Skjee'lee", dat., gaa fra Forstanden; NGbr. (Lom, B.). „Haa æinn taa Skjee'lee", bringe En ud af Humør m. m. NGbr. (Vaagaa). „D'æ i reette Skilo mæ detta!" dette har sin Rigtighed; Hard. (Ulvik). „Han va kje i Skjeelo, han va saa uvær", han var ikke i sit Es; Tel. 5) Aftale. ISogn. „Skil'e va at me skulde møtast dar". 6) astalt Priis. Voss. 7) Matrikelskat, Jordskyld. Ryf. „Dæ ligg kje i Skjeel".
„skila (i') v. (ar), 1) skjelne". A. VAgder. „5) skjælde". A. „Skila eut fy aen", give sin Brede Luft, eg. give fuld Besked. Hard. 7) erlægge i Jordskyld, „Skil". Ryf. „Gar'n s(k)jeelar fira Vætter". — „Dæ ska sjila, dæ gjæng", det er sikkert at det gaar; Li.
Skilakodna, Skile (i') se Skjele.
Skilbrikje (i', ii) n. Skillevæg mellem Afdelinger i en Kasse, „Bing". Jæd.
„skild part." A. fastsat. Sæt. „De va ingjen Dag'e skild'e".
Skildag (i') m. 1) fastsat Dag, Termin; jf. skilja av. Tel. (Grandsh. Selljor), ISogn. „Naar Skildagj'n kjæm". „Naar S-n æ uute". „Han fekk Skildag pao Vængadn te fæmte Mars". 2) Rede = Greida. ISogn (Aurland). „Eg hadde kje noken Skildag pao da". Skildagje? m. d. s. Nfj. G. N. skildagi Vilkaar. Se Skillag.
skildr (i') adj. og adv. adskilt; fra hinanden; i Stykker; se skild, A. „Dei æ s(k)jil'dr aat"; Ryf. „Dæ (de) röuk sjil'lr (og sjeel'ler)

aat"; Rom. „Ta Klokka sjeeller aat"; Rom. „Hu röuk sjeel'lr", gik itu; Rom. „Dæ (de) röuk (räuk) sjil'lr-at", Follo, Smaal. Vestfold, Oslo. „Dæ (de) räuk i sjil'lr-at", Smaal.; Rom. (-aat). „Han æ sjeel'lr-at mæ Koona si", skilt fra; Oslo. „Dæm gikk i sjillr-at", de gik hver sin Vei; Smaal. „Saa æ me sjildr-aat", kvitt, efter Opgjør; Ryf.

skildra? v. a. opsætte høit løst og upaalideligt eller med Aabninger; om Bygninger, Led og dl. **skyldra**, Shl. YHard. **skiltr(e)** og **skjeeltr(e)**, Nordl. Namd. Fosn, Ndm. — **Skyldra** f. et Skuur bestaaende af et Tag paa Stolper, undertiden ogsaa forsynet med usolide Vægge. Shl. Jf. Skjeltra. — **skyldren** adj. løst opsat. — **Skyldreverk** n. upaalideligt opsat Bygværk. Shl. Hard. — **Skilt'r** n., **Skiltrværk** n. d. s. Nordl. Fosn, Namd. Ndm. **Skiltrskjaa** m., **Skiltrsval** f. Nordl. Fosn, Ndm. Maaske eet med skildra, udsprede meget tyndt, A. Jf. dog gildra; og stiltra, styltra, sjyltra, stjøldra. Kunde maaske være st(j)yltra, stjeltra (se disse), paavirket formelt af gildra formedelst Betydningslighed.

skilen adj. hensynsfuld, forsigtig; især: varsom med at forsyne sig = svinn. Sæt. og fl.

„**Skilgreida** f. Rede osv." A. Sogn, Voss.

Skilgrein f. = Skilgreida. NGbr.: **Skjeel-**.

Skilgreina f. = Skilgreida. Shl. Rog. „Eg har daa S. paa dæ!" Ryf. „Halda S. paa". Shl.

skilgreina v. (ar), skjelne tydeligt, faa (have) fuld Rede paa. Ma. (Aaserall), Rog. Shl.

„**skilja** (i') v. a. (skil, skilde, skilt)". A. **skylja**, Imperf. **skylde**, YHard.; **skylja**, Imperf. (tildeels) **skulde**, Nhl. Voss, IHard. (Ulvik), Sogn (Leikang); **skilja**, **skulde**, Sogn (Lustr); sjilja, sjeulde og sjilde Sæt. (-je), Li. (Eikin, Fjotl.); sjila og sjile, sjeulde, Li. Ma. Rbg.; sjilja, sjylja og sjølja, sjuulde, Tel.; s(k)jølja og -je, s(k)jølde, NGbr. Nfj. Romsd.; s(k)jøl', Ndm. Trondh. „2) skjelne, see tydeligt". A. Sogn, Ma. VTel. („sjilja reint"). „Eg æ so idl'e pao 'an at eg skil 'an inkje". „3) afgjøre; tilkjende osv." A. „Hona hadde sjilt Gut'ee try Hundre", hun havde tilkjendt Drengen 300; Vald. „Han skjølde meg so mykje"; Nfj. (Eid). Ogsaa: Imperf. „skjøla", eg. af skila. b) erklære afgjørende om noget, skildre med Bestemthed, karakterisere. Sogn, Voss. „Kyyr'i æ skilt'e so før meg at ho æ tiidd'e itte Nyyttaor; han skilte 'na so før meg"; Sogn. c) „skilja av", udskille, fastsætte. SætV. „Du kann sjilje av den Dag'e, daa Hest'n ska bitalast". „4) upers." A. Tel.: „De skyl Sta'ar te vera vindaalt", der er Forskjel paa de forskjellige Steders Vindighed. 6) sprænge Mælk; jf. Skilt n. Dal. — „**skiljast** v. r. forlade hinanden". A. „sjøljast aat", NGbr. „s(k)jølst", Trondh. 2) v. impers. med aat: adskille sig, være til Forskjel, gjøre Forskjel; tildels = skilja 4). Follo, Rom. Smaal. „Dæ skils at (h)aassen Mænneska er". „Et Mænneske som de sjils (og sjeels) Væsen at", et M. som har et særegent Væsen.

Skiljar-laat m. Afskeds-Musik. Hall.

Skillag n.? Rede = Greida, Skildag. Sfj. Sogn. Maaske m., Udtaleform af Skildag.

skillaus adj. gal af Ophidselse; ustyrlig, uden Selvbeherskelse. NGbr. (Lom, Vaagaa, Fron): sjeellôus (kort ee). — **Skilløysa** f. En som er skillaus. NGbr.: Sjeelløyse. — **Skilløyse** n. det at være s. NGbr.: -ee

„**Skilnad** m." A. **Sjuulna**, Agder, Tel. **Skulna**, ISogn.

Skilrom n. = Bolk, mellem Baase. VTel.

skils adj. 1) særegen. Rbg. (Aamlid). „De maa vere sjils Sta'ir sum Eikja ska treivast". 2) afvekslende, ujævn; middelmaadig, Gbr. Østerd.: sjeels og sjæls. Se A.

Skilsmaal n. Uenighed, skilte Meninger.

Skilsbekk m. Skillebæk. VTel.: **Sjuulsbekk**'e.

„**Skilsmun** m." A. **Sjuulsmoon**, Tel.

Skilspil (i', ii) f. = Skilstikka. Hard. Sogn.

Skilspila (ii) f. d. s. se foreg. Shl. Voss.

Skilsvenda f. Skjelnemærke, -navn. VVald.

Skilt n. sprængt, ostet, Mælk = Dravle. Jæd. Dal. „Kjæsesjilt, Gei(t)dasjilt".

Skiltr, **skiltre** se **skildra**.

skilvanga v. a. (ar), skjelne = skilgreina. SætV. „Eg kunna kji s-e ko han sa'i".

„**Skilvange** m." A. 2) Forskjel, Skjelnen, Rede. VTel. (Rauland, Skafsaa). „Gjera S-gji" = skilja reint, skjelne tydeligt.

Skim (ii) n. tyndt Dække (af Sliim) som ligger fordunklende over Øiet. Hadel. Jf. Him.

Skima (i') f. stor Skive, f. Eks. af Kjød. Hard. (Ullensv. og fl.). — **skima** (i') v. (ar), skjære store Skiver; skjære djærvt af noget. Hard. (Odda, Kvamm). „Han skima 'tao Kjøtlære, so da va gastale". Jf. Skeima.

Skiml n. 1) tomme Aks. Ma. (Grindeim). 2) i „Heidaskiml". — **Skiml** m. se skimla 2.

„**skimla** v. n. 1) jage Fisk osv." A. Ryf. Sfj. Namd. „2) stele osv." A. Ndm. Røros, Innh. **skyml'**, Ndm.

skimla v. n. 2, 1) bevæge sig svingende og skjævt gjennem Luft eller Vand. Nhl. „Piil'æ skimla burtigjønaa Lukt'æ". 2) om varm Luft: stige dirrende op = gidra. Jæd. (Haa, Time). Jf. Heidaskiml. 3) spille i forskjellige Farver. Tel. 4) om Ager: skifte Farve henimod Modningen, gulne flekkeviis = kasta Lit'n (seg). Hedm. Totn, Hadel. Odal. 5) fare ustadigt om, streife om, søite om, vimse hid og did; om Folk og Fæ. Østl. (Vestfold, Totn og m. fl.). Ogsaa: sjymle, sjømle, Østl.; sjumle, Smaal. — Ordet er vel væs. eet med foreg.; jf. skimta, Skime, skeima, Skeima (skeina, Skeina, skiva, skivja). — **Skiml** m. En som skimlar; Omstreiser. Vestfold. —

Skimla f. Kvinde som s.; ustadig flanevorn vimsende og fnitende Kvinde. Østl. Sjymle, Sjømle, Østl. (Smaal. Follo og fl.); Sjumle, Smaal. Follo; Skjeeml', Trondh. — **Skimlefat** n. = Skimla, Jaala. Østl.

„**Skimla** f. Fiskestræmme". A. Nhf. Shl. Namd.

Skimlevedr n. = klaarskimlutt Vedr. Follo.

Skimli f. for Skinnblæja; bestemt „Sjimli'æ", som „Basstu'æ". Ma. (Grindeim, Bjell.). Sjimlei, Nbg. (Jveland).

„**skimlutt** adj. lysplettet osv." A. Nhl. Østl. „Sjimlete Aakr", Odal og fl. „Sjimlete Vær", Beir, Ringerike og fl. sjymlete, sjømlete, sjumlete, Smaal. Follo. 2) tilbøielig til at skimla 5); om Kvinde: lig en „Skimla" (Flane osv.); om Hest: ustadig, sky („kvekken") og oplagt til at løbe ud. Totn, Vestfold og fl.

„**skimta** v. n. (ar), 1) glimte". A. 3) vise sig glimtviis; bevæge sig saa (rakst) at man sees kun glimtviis for hyppigt mellemkommende Ting, f. Ex. Træer. Tel. Sæt. Ma. „Han sjimta utette Vegjn". „Ho sjimta igjænom Skogjn". „Han sjimta i Kraambu'i". sjeemte, Tel. (Høydalsmo, Vinje og fl.). 4) kaste Smut = skeima, skiva osv. Li. Hard. — **Skimtestein** m. = Skeimestein. — Jf. skeima, skimla osv.

„**skina** (ii) v. n. (skein) skinne". A. sjeina VAgder; sjeine SætB; skeina Hard. Sogn og fl.; s(k)eine Nbg. Sfj. og fl. Se J og ei. — „No skiin'e da yve!" nu gaar det vidt! Sogn, Shl. Jæd. „Naa skiin'e dæ (a)av!" nu har jeg ikke hørt Magen! Jæd.

„**skina** (i') v. n. (ar), bisse". A. sjeena (kort ee), NGbr.; sjønaa ØTel.; s(k)jaanaa Trondh. (Jnnh. Børsen); sjaa(r)naa Østerd. (Rendal og fl.). 2) fare afsted med Kanten foran, følgelig gjerne skjævt og med Svingninger = skeina, skiva seg; mest om Plader; om Fæ og Folk som farer uskjønt afsted. Hard. Ma. (Aaserall), Nbg.; sjeena, sjeene, Dal. Ned. (Smaal.); sjøna Ma. (Aaserall). Jf. skjøns, skjønsa.

skina (i') v. a. (ar), kaste Smut = skeina, se d., skinta og foreg. Agder („sjeena, sjøna" osv.). **Skinestein** m. = Skeinestein. Dal.

Skina (i') f. lidet tyndt fladt Legeme, liden Plade, liden Skive. Ma. (Aas.), SætB. Sjøna Ma. (Aas.). — Sjeene f. 1) d. s. 2) en Skinne = Skeina, Tel. (Rauland, Skafsaa); er et andet Ord: *Skiina, som seen < siin; Skina (i') vilde lydt: -u.

Skinarsblom (ii, vo) m. en Smørblomst med ædsende Kronblade; vel Ranunculus acris, og = Skinsoleia (Sfj.). Dal.

skinberr (i') adj. udsat for at afsvies ved Tørke, for „Skin"; om et Sted. Sogn.

Skinbolk (i') m. Tidsrum, da Græs og Korn „skiin av". Hall.: Sjeen-.

Skinebakke (i') m. Bakke hvorpaa Græsset let „skiin av". Ma. (Bjell.): Sjeenebakkje.

skingla v. n. gjøre udskeiende, svingende eller slingrende Bevægelser; tildeels: styve skjævt osv. = skeina; tildeels: slingre, rave hid og did = s(k)jangla. Nhf. Tel. Ndm. Trondh. Nordl. „Skingla mæ Kniiv'n, skingla burti" = fikta, skeina; Nhf. Jf. Sv. Dial. sjängla ɔ: gå och svänga sig. Synes at staa i enslags Afslydsforhold til s(k)jangla. Se flg.

skingla v. a. 1) kaste Smut = skina, skeina. Røldal, Ndm. 2) sætte løst og upaalideligt op; = skjegla. Ndm. „Dæm skingla Huus'e vopp paa Fuskeviis". Her er maaske meer end eet Ord; jf. skegla, skjangla, skina.

Skingla f. 1) flad tynd Steen = Skina, Skeinestein. Ndm. 2) tynd og svag Person med liden Legevægt; En som „skinglar". Tel. og fl. — **Skingle** m. d. s. Tel. „Kveldskingla", Flagermuus.

skingløygd adj. = skimløygd ɔ: med slingrende, urolige Øine; ogsaa: skeeløiet. Helg.

skingra v. n. skeie ud, fare ud til Siderne; omtr. = skingla. Nbg. Ma. Jf. skja(a)ngra, skangra; Sv. skingra, adskille.

skingra v. a. = skingla v. a., skeina. Ma. „Skingra aen Staen".

Skingra f. 1) langt tyndt men rapt Hunvæsen; om Kvinde, Ko, Mær. Dal. Li. Nbg. 2) Figur (Væsen) som „skingrar", farer ud hid og did. Ma. Nbg. Jf. Skaangr. — **Skingre** m. = Skingra 2). Ma. — **skingregreid** adj. rap? Nbg. J Stev.

skingren adj. tilbøielig til at skeie ud, fare ud til Siderne; f. Ex. Slæde. Ma. Nbg.

skinka v. n. (ar), gaa rakst med lange slængende og noget haltende Skridt, saa de svingende Lænder og lange Laar synes det virksomste Legemsparti. Nbg. Ma. Vel til Skinka, Laar; eller i Afslydsforhold til Skonk (Skank). „Ho skinka av Gare sum äi Gjäit". — **skinkeleg** adj. som „skinkar" i Gangen. „Skinkeleg' o sk(j)ankelege". Sv. skinka, halta; skinkhalt, hoftelam.

Skinkel m. (Fl. -klar), Udkant, Snip; især af Hud. ØTel. (Lunde). Jf. Skjekel, Skjank. og flg.

Skinkling m. 1) Snip af Hud, = Skjekel. Smaal. og fl. 2) Skindlap. ØTel. 3) mager Person. Smaal.

Skinnarull f. Uld som plukkes af slagtede Faars Skind; ogsaa Braguld. Ned.

Skinnaat n. Figur som ikke bliver fed. Sogn.

Skinnbrakje m. stiv skrumpen Skindlap? gammel stiv „Skinnfeld". Helg. Til braka.

Skinndrugg f. = S-rugga. Li. (Eikin, Fjotl.).

Skinndæme n. Hudbeskaffenhed og især Hudfarve. Hard. Sfj. (Holsa). Fra Sfj. (Holmedal) er optegnet: „Ho ha eit anna Skinndømme no elde fyrr", en Hudbeskaffenhed eller et Ansigtsudtryk, hvorefter Befindendet bedømmes?

Skinneima f. Naal til Skindsøm. Senja.

„**Skinnfilla** f. = -feld". A. Nhf.: -fidla.

skinnflegen adj. = hudflegen. Smaal.: -fliien.

skinnflat adj. = hudflat. S. og NTrondh.

skinnkald adj. om Luft hvis Kulde form. Fugtighed er meget følelig for Huden. Ryf.
skinnkvæla (Augo) v. a. (er, te), dække (Øinene) med Øienlaagene (som en Fugleunge). Li. (Vanse). Se kvæla.
Skinnlea (ee) f. myg Læderlap)(-brakje. SHelg. (Vindal, Brønnøy). Maaske Lida (i').
Skinnrave m. Skindstrimmel. Romsd. Ndm.
Skinnriv (ii) m. Møl i Skind. SætV. VAgder.
Skinnrivar m. 1) = Skinnriv. 2) Flaaer. Li.
skinnrøyta v. n. (er, te), miste Haar saa Skindet er bart. Jæd. (d). **skinnrøytast** v. d. s. Jæd. — **Skinnrøyta** f. Dyr som har skaldede Steder. Jæd.
Skinnsauma f. stor trekantet Naal til Skindsøm. JSogn (Hafslo). **Skinnsøyma** f. d. s. Hard. Shl. Nhl. Sogn, Sfj. A.; Hall.: -seime, som gleime < gløyma.
Skinnskraa f. haardt skrumpent Stykke Skind. Sogn.
Skinnsnope (o') m. Skindstump. Innh.: -snaapaa.
Skinnstryta f. = Skintryta. Follo, Smaal.
Skinntyta f. = Skintryta. NGbr.
skinnvæn adj. med vakker Hud. Dal.
„**skin-næm** adj." A. Rbg. VTel. (Rauland, Skafsaa): sjeennæme, ogsaa sjeennæmte.
„**Skinn-æta** f." A. 2) = Skinnriv. Sogn, Sæt. 2) Gnier. Sogn, Hard.
Skin-skolle (o') m. tør Banke i Ager el. Eng, hvor det let afsvies. Li. (dd). Se Skolle.
Skin-skultr (i') m. = Skinskolle. Sæt.
Skinsto (i', oo) n. (og f.?) = Skinstøde. Nfj. (Honndal, Gloppen, Breimn, Stryn), Sfj. (Bøvring). **Skinstod** (i', o', d) f. d. s. Nfj. (Honudal, Innvik og fl.). Se Sto, Fastesto. **Skinstøa** f. d. s. Dal. Jæd. **Skinstø** Ryf.
Skinta (i') f. liden Skive = Skina. Sæt.
skinta v. (ar), 1) kaste Smut = „kaste Skintu utette Vatni". Sæt. 2) vise sig glimtviis = skimta. Sæt. „Ho skintar att o fram, den Firla!"
Skintel, **Skintelbor(d)** n. se Skjeldtile. Ndm.
Skinvedr (i') n. Veir da Fæet bisser. Hall.
„**skipa** (i') v. a. (ar), arrangere osv." A. „Sjipa Arbeisfookk", fordele Arbeidet; VTel. (Vinje). „Sjipa te Boors", bringe Gjæsterne til Bords; Vinje. „Sjeepa Boon'i", uddele Mad til Børnene; Tel. (Selljor); „sjeepa dæ ut", uddele; Selljor. „Sjeepa paa Hæst'n" = huma (homa) Hesten i Spiltaage; Oslo. „Sjeepa paa Ku'a", d. s. i Baasen. Rom.; ogsaa „sjep(p)a, sjibba, sjøp(p)a (paa Kua)", Smaal. Rom. „Sjipa seg" = morgna seg; Ma. „Sjæpa paa sæg", vride paa sig, Totn. b) styre, herske. SGbr. og Totn: sjæpa. 6) snakke om noget fremtidigt. STrondh. (Uppdal): s(k)jaapaa. 7) skabe sig, kroe sig, bryste sig, stoltsere. NØsterd. „Han ha sjaapaa aav", han kroer sig ikke længere. Hertil: S(k)jaap m. liden naragtig Laps. Østerd.

skipa (i') adj. tilhørende Ens Kreds af Kjendinger eller Forbindelser. Oslo. „Værken skylt æller sjeepa", ikke det mindste konnekteret. Se skipad, A.
„**Skipar** (i') m. 1) En som ordner osv." A. Sjibar, Madudbeler. Li. (Fjotland).
Skipakluft (i') f. en Tvefork til at ordne, „skipa", paa Ilden med. Hall.: Sjeepa-. **Skipakrok** m. enslags Ildrage. Hadeland: „Sjeep(p)akrook".
Skipastav (i') m. 1) enslags Ildrage, se Skipakrok. 2) herskesyg, mestrende Person. SGbr.: Sjæpa- (kort Æ). Se skipa 8).
skipbrunnen adj. gjæret ved at ligge i Skibsrum. Ndm. „Skipbrunne Kovnn".
„**Skipnad** m." A. 3) Arbeidsfordeling. VTel. 4) Omtale. Sdm. (Hjørungfjord, Volden). „Dæ kom paa Skipna", paa Tale.
Skipsreida f. Sømilitærdistrikt. YHard.
Skir (ii) n. Fleskeside, halvt Svin. NGbr.
„**skira** v. 1) klare". A. „Skiire a v Rjomen", lade Mælken glide f r a under Fløden. Tel. „2) døbe". A. Sæt. (Bykle). **skiiras(t)**, døbes; STrondh. 3) „skiira seg uut", skille sig ud. Hard. Sogn.
„**skiren** adj. = skir 1)". A. 2) reen, ublandet = skir. Gbr. 3) reenlig. Gbr. „Sjiire Stæ[i]ll; sjiire Budæie". 4) reen i Former; fiint formet. „Sjiire(n) Uutskuul (ɔ: -rd)".
„**skirfløytt** adj." A. skiisløtt Oslo, Totn, Smaal. „De sto skiisløtt aav'r he(i)le Golve".
Skirla f. en spinkel Figur eller Tingest; om et lidet tyndt Pigebarn; oftere om et tyndslidt Redskab, en Økse, en Kvern. Nfj. Sfj. **Skjarle** f. d. s. Sfj. (Førde); mest om Levende.
skirla v. a. sprede tyndt = grela. Hard.
skiropen (ii, o') adj. fuldstændig aaben; iisfri; om Vand. Gbr. (Fron). „Ælv'a ræ[i]nn skiiroopee".
skirra v. skræmme. G. N. skirra; se skjerra.
„**Skirsl**". A. „Te Skiitlane", til Daaben. Nhl.
skirsla v. a. døbe. Shl.
Skirslevatn n. Døbevand. Hard. Røldal.
skirt (ii) adj. n. = skirfløytt. Totn.
Skirvle se Skivra.
Skisse f. ɔ: Skeisa, Skøite. NGbr.
„**Skit** (i) n." A. — **Skitagga** f. tykt skiddent Kvindfolk. Shl. Hard. — **skitbljug** adj. kunstlet eller anstrængt bly. Ryf.: sjidblyg. Jf. skitblid. — **Skitbod** n. se Ovbod. — **Skitdart** m. Klump af Haar + Skarn. Ryf. Røldal. — **Skiterla** f. en Art af „Erla". Sæt. S(k)jeeteela SHelg. — **skitfjaak** adj. anstrængt el. kunstlet imødekommende = fisfjaag. Hard. Se fjaak. **skitfjaag** d. s. Rog. — **Skithøkel** m. Hase: -hikkjil, Fl. -heekla, Innh. S(k)jeethækkel, -hækla, Helg. S(k)jeethækkel-lee (ɔ: lid) m. Helg. — **Skitkvoda** (o') f. = Gorkvaada. Vald. -kvø-u, -kvöu. — „**Skitlake** m." A. 2) Skjelm; se Lake. Vald. Hall. — **Skitlarpa** f. Skiddenso; se Larpa.

Hard. — Skitmagga f. = Skitagga. Berg. – „Skitmenne n. Usling". A. Nyf. 2) Laps. Hard. — Skitpose (o') og Skitsekk (e') m. = Skitlake. 2) Slyngel. — skitstad adj. om Hest som maa standse sin Gang for at udtømme sig. Ndm. — Skittiit m. Sumpmeise, Parus palustris. Hard. (Ulvik). — Skitukse m. „Reisa Skitukse", staa paa Knæerne og sætte Enden op. Sogn. — Skitvaak m. en Art Baage, maaske Buteo lagopus (S(n)jovaak?). Røldal: Skidvaak. — „skitveld adj." A. skitvelt, Hard.; skidvedlen Rog.; skidvellen VAgder. — skitvinn adj. = skitveld. Ma. Ogsaa: skidveen Ma. Li. Maaske: skitvæn; se dritvæn, væn. — Skitvelda? f. skiddenfærdig Kvinde. Rog.: Skidvedla (og Skit-). — „skitørt adj." A. Dal. og m. fl.

Skita (i') f. altfor stor Opmærksomhed og Venlighed. Jæd. „Sjeedo vare kje uud Veego". Jf. skitblid. Maaske eet med Skita f. Diarree: Skjøte Romsd.; Skjutu Stjør. Gul. og fl.; Skjootoo Namd. og fl. — Skiturempa f. kort Anfald af Diarree. Senja; Stjør: Skjuturæmp.

Skiteburkn n. en Bregne: Struthiopteris germanica? Hard. (Graven).

Skitenkjaft m. skiddenmundet Person. Nfj.

Skitetrost (o') m. = Ræptrost, Turdus pilaris. Hard. og Voss: -trost; Shl. og Nhl.: -trast; Innh.: Skjututrast (og undertiden blot: „Skjutu").

skitleikja v. a. (er, te), bringe En ud af Humør, især ved nærgaaende Ord. NGbr.: sjeetlæikje og sjiihl-.

skitleikjen adj. 1) af et upaalideligt Humør; let stødt men snart blid igjen; lunet. NGbr. 2) snart smigrende snart bagtalende; sledsk. NGbr. (Lom, Lesja, Skjaak, Vaagaa): sjeet- og sjiihl-.

„skitleg adj. ærgerlig, fortrædelig". A. Jæd. Nyf. Ork. 2) ærgerlig, fortrydelig. Gul. og fl. „E vart skihle-in 'taa hør de". skihlin, Stjør. Fosn. skitlin, lunet; NGbr. G. N. skitligr foragtelig.

skitneblid (i') adj. = skitblid. Gbr. (Fron).

skitnen (i') adj. = skitveld. Sogn (Aurl.).

Skitnesundag m. Søndag før Juul. Nhl.

skitug (i') adj. skiddenfærdig. Hard. (Ullsv.).

skitrast v. n. sprede sig, spredes? Shl. „Folk toot te skitrast". Jf. skitra, skutra.

„Skiva (i') f." A. Skyvu Rom. Skyvju Hall.

„skiva (i') v. 2) skiva seg". A. Romsd. Se skivja.

skivja v. a. (ar), 1) kaste Smut, = skiva, skeima osv. Hard. (Ulvik), Sogn (Fjærland), Sdm. og fl. „Skivja den Stæen itte Vatne". „Skivja seg" = skiva seg; Nfj. Sfj.: skivje, skjeevje. 2) v. n. = skiva (skivja) seg; særlig om Fisk som gjør svingende Bevægelser i Vandet. Nfj. Sdm. (Sunnylven). skyvja, Sogn (Lustr), Sdm. (Harham, Borgund og fl.). Se skyvja, A., hvilket hører hid; jf. A., Gramm. 103; jf. skjøvja.

? skivla v. = skiva 2). Nhl. „S. den Stæen".

Skivra f. 1) tynd Plade. Dal. Jæd. 2) „Brusken under Brystbenet". A. Dal.: Skyvra. Skjerva f. d. s. Voss, Hard. ØTel. Nfj.; Skyrva og Skjørva Hard. Shl. Sogn. Skirvle VTel. (Vinje). Som Hyrve for Hyvre, A. Gramm. 118. „Ilt før Skjervene". „Dæ ligge so tungt neeføre Skjervene"; Nfj. — Skjærvbrøsk m. d. s. Ndm. — Skyrveverk (og -e-) n. Cardialgi. Shl. Se Skjerva.

skivra v. a. løse op i Skiver; skjære op i tynde Spaaner (Fliser); opflise. Sæt. Dal. skyvra (y') Dal. „Skivre Krulla", = kaura. skivra seg (og y'), løse sig op (af el. fra) i Skiver; skive sig op; særlig om skifret Steen. Dal. Jæd. — skivrast (og y') d. s. Dal. Jæd. „Skyvrast, skjøvrast, a(v), opp".

skivra v. n. 1) gjøre dirrende og svingende Bevægelser som en tynd Plade der kastes ud i Luften eller Vandet. SBerg. Mest: skjevra. 2) fare uroligt frem og tilbage med smaa Bevægelser; dirre; om Oine = gidra, blidra osv. Tel. (Mo). Synes dog laant her. „Dei skjevrar mæ Ougo baa hit o dit". Hertil: skjevrutt adj. „Skjevrutte Ougu, Oongar". 3) om Seil som skjælver eller blafter, idet dets Kant træffes af Vinden. Søndre Kyst. Ogsaa: „faa skjev'rt (adj.) Seil". Og v. a. Vistnok, idetmindste, paavirket af Eng. to shiver.

Skivrør m. Han af „Rovdr". Innh.

skj se sj. — skjaga, -gla se sjaga, -gla.

„Skjak n." A. Smaal. „S(k)jæs Øl, Sjæs Knost (Ost)" volder Brækning. Dal. (Hæskestad).

Skjak, skjaka, -kla se sjaka, -kla.

Skjal n. 1) Sammenkomst til Morskab, især Dans; Val. Sæt. Ned. (sjelden). 2) Besøg som man gjør. Sæt. Nbg. Tel. 3) Lystighed; Snak og Støi. Tel. (Kvitseid og fl.). G. N. skjal Prat.

„skjala v. a. more". A. „Sjale seg (sel, sie) sjaa Foukk", besøge Folk som Gjæst. Sæt. VNed. 2) „sjale Foukk", d. s. Sæt. Sjalefoukk, Gjæster. Sæt. — skjaltra se sjaltra.

Skjangl m. En som „skjanglar". Sæt. Dal og fl.: sj. Sjaangl VAgder. Se flg.

„skjangla v. n. rave, slingre". A. Dal. Sæt. og m. fl.: sj. sjaangla, VAgder. Maaske stjangla, jf. stangla; Skangl, skingla. — skjanglen, sjaanglen adj. slingrende. — skjanglutt adj. d. s. Ogsaa flanet, ustadig = skimlutt. Trondh.: s(k)janglaat. Jf. NSv. Diall. skjänglås, komma i olag.

skjangra v. n. gaa rasst og slængende. Sæt.: sj. sjaangra = skjangla. Jæd. — Skjangre m. En som skjangrar. skjangren adj. tilbøielig til at s. Sæt. Jf. skingra, skangra.

Skjank m. Veenling = Skikling, Skinkel. Hall. (Nes). Skjanke, Sogn (Lærdal). —

skjankeleg adj. lig en S; slængende. Sæt. Se skinka; jf. Skonk, skankeleg.

skjankla v. n. gaa stivt og usikkert, som paa Stylter. Hard. Shl. Maaske: stjankla; jf. stjakla (stingla, stangla). Maaske dog til Skank, Skonk, sk(j)aankla.

Skjapp n. Puds, Streg. Tel. (Moland). — „Ta(ka) Sjapp'n (m.)", flygte; Østl. — Begge er vel, ligesom Sv. Dial. „lägga på sjappen" eller „sjappa v." d. s., af Fr. echapper. — Skjapp n. jf. dog „skjeppa seg", gjøre Optøier, bruge mange Fagter, Hall.; skjoppe seg; skipa.

skjara se stjara. **skjargle**, **skjarvle** se stj-.

skjarra v. n. (ar) gaa usikkert og hakkende som en Syg el. Affældig. Hard. sk(j)arra, st(j)arra?

Skjarregul (u') f. svag Blæst. ISogn.

skjarsla v. n. skjære eller hugge med liden Effekt; hakke. Voss. — **skjarr** se skjerr.

„**Skjaa** m. 1, Hinde osv." A. Rog. Agder, Tel. Sjaa're, Sæt. VTel. „2) Luge osv." A. Sjaan m. om en Luge i Skorsteenspiben. Ma. — 3) Svømmehud mellem Tæer. Sæt.: i Fl. Sjæ. Sjaa(r)-guli m. en kløftet Green som trykker Taglugen til ved sin Spænding. Sæt. Meddeelt. Se Gul, gula.

„**Skjaa** m. 2, Skuur". A. Tel. „Høyskjaa".

skjaa v. n. (r, dde), skinne igjennem. Hall. „D'æ so tunnt at dæ sjaar igjøno". Til Skjaa 1. Jf. skia.

Skjaak se Skak. **skjaakaa** se stj-. **skjaakle** se sj-.

Sjaam m. Stymper = Tufs. NGbr. Se flg.

skjaama v. n. (ar), opnaa ved et Tilfælde, slumpe til. NGbr. (Skjaak, Lom). „Han sjaama te aa træffe summe Gaanggaa". Jf. skjoma (skaama).

„**skjaamøygd** adj." A. med omslakkende uroligt Blik. Gbr.

skjaamutt adj. = skjoldutt. Ndm. Se hjaamutt.

skjaangete se skjengjutt. — **Skjaap** se skipa.

skjaangra se skjangra. — **skjaankla** se skankla.

Skjaar m., Fl. Skjaarar, det vandrette Parti ved Trugets to Ender. Tel. (Ø. og V.).

Skjaarøyta f. 1) Faar hvis Uld (Ru) flagner af om Vaaren. Voss, Nhl. 2) Sygdom hvorved Smaafæ, især Faar bliver skaldede flækkevits. — **skjaarøyte seg** v. (er, te), miste Haar (røyta), saa der bliver fuldstændigt skaldede større Flækker. Sfj.

Skjaaskinn n. Skind af Mavehinden. Ma. Tel.

skjaassa v. (ar), fare viltert uagtsomt og tumlende hid og did. Ryf. Shl.; Hard. og Voss: skjaossa. — **Skjaassa** f. En som skjaassar. Ryf. SBerg. — **Skjaassevette** n. d. s. Ryf. — **skjaassen** adj. tilbøielig til at s. — Maaske: stjaassa; jf. staassa; og flg.

„**skjaasla** v. n. samle, tumle osv." A. Rbg. Shl. „Staa o sjaasle o spille nee", Tel. „skjaatla ikoll"; Shl. — **Skjaasla** f. famlende, vimset og skjødesløs Person. Tel. — **Skjaasling** m. d. s. — **skjaasleleg** adj. skjødesløs tumlende og famlende (sliphændet). Tel. „Vill o sjaasloleg"; Heiddal.

„**skje** v. a. skaffe bort". A. STrondh. (Uppdal, Meddal, Rennbu), INdm. (Sunndal). „Skje 'taa to Ky"; Sunndal. „Skje 'taa Buskapa", formindske Besætningen. Hertil maaske: „De skjeer ingen Hast", = „de braar ingen Hast"; se braa. Østerd.

skjaat adj. haarløs = snaud. Salten (Beiarn, Bodøy). „Hu'a æ skjaat". „Skinn'e æ skjaatt". — **skjaata** v. a. (ar), gjøre „skjaat"; klippe „snaud"; = snøyda. Salten. „Kræture ha skjaata Ængja", afædt. — **skjaatna** v. n. blive „skjaat". Salten.

„**Skjebba** f." A. mandhaftig og dristig Kvinde. Namd. Helg. 4) dristig og hensynsløs, næsten ublusærdig Kvinde. Tel. Jf. Skobba; Skabb. 5) stort kraftigt Hundyr. Namd. — **skjebbeleg** adj. lig en S. Tel. — **skjebbutt** adj. dristig og haard, om Kvinder. Ndm.: -aat.

Skjedda (e') f. 1) Steen med parallele Sideflader, tykkere end „Hella". Ryf. 2) tykt fast Lag; særlig af Ureenlighed paa Gulv, som under en Kvern. Ryf. (Suldal). 3) lidet magert Hundyr, især Ko og Faar. SBerg. Er maaske eet med Sjedda, Hunfaar, og med Skjedda, flad Kjæp. Jf. Bohuslän og Halland: skädda, Flyndre (Eng. shad, T. Scheid, Schade, en noget flad Fisk); Finnland: skäddra 1) = nattskärra (Flaggermus), 2) tanklös menniska. Hid hører maaske ogsaa sjedra, sjadra, sjodra, altsaa: skjedra osv. Jf. Bett. af Skingla (flad Steen osv. „Kveldskingla"), skingla v. (kaste Smut, slingre, skeie ud osv.); Skeina, skeina; Flundra, flundra, flyndra.

skjedda (e') v. n. (ar), skjænde, knurre paa. Nfj. (Breimn). „Skjedde e t t e ein". Maaske eet med skjedda v. a. udbanke.

skjeddemælt (e') adj. = hardmælt. Sæt. VTel.

Skjedving m. Indbygger af „Skjeddve" (som det kaldes af Naboerne) el. „Skjetve", se A.

„**skjefta** v. a." A. 2) indfælde; sætte ind i. Sæt. „Tennan æ sjepte i Tannkistun". „Sjepte aen Staur", støde en Stavre ned i Marken. 3) bringe i Orden, ordne, sætte istand til Brug. Shl. Tel. „Skjefta (skjepta) Gadn", ordne Fiskegarn ved at brede dem ud osv. Shl. „Sjefte seg upp atte" = aaretta seg ɔ: sandse sig, komme sig. Tel. 4) revse, prygle. Sæt. Med samme Humør som sjalla, ferma, gyrda.

skjefta (e') adj. i god Orden; (vel) oplagt = ibunden, skjeft; prægtig = hava. Gbr. (Lom, Vaa.). „Sjæfta Kar". „E æ kje slikt sjæfta"; ogsaa: p a a sjæfta. Maa høre til foreg. eller ialfald hænge sammen med Skjefte, Skaft. „En sjæfte Kar"; Rom. (Nes og fl.); „sjæfte" som „fullstappe", „tømre", particip.

skjefta (e') v. a. 2, (ar?) ryste = skaka. Rbg. (Tovdal, Aamlid, Sæt.). „Sjefte o riste",

om en ujævn Vei. Og: sjepte, Sæt. „Sjepte seg", ryste sig, kaste paa sig, tee sig udfordrende, omtrent = skopa. skypte og s. seg d. s. SætB. og B. „Kjerra sjyptar". „Kyr'æ sjyptar". Jf. Skoft. skypte kunde høre til skopa, G. N. skopa, eller til skuppa (Jsl. skoppa), men skjepte neppe. For skjekta? — „Skjefta f." A. Land.

Skjefta f. 2, Skavgræs = Skjefte. NGbr.: Sjæfte. — Skjeftetvoga (o') f. Skurevisk af „Skjefta". NGbr.: Sjæfttvugu.

„Skjefte n. 1,". A. „Fara av Skjefte" eller „oto S.", komme af Lave, se flg., fara; Tel.

Skjefte (e') n. 3, Sammenføining, Sammenfældning. Fuge. Sæt. „Sto^{u}l'n rumkar i Sjeptæ"; SætB. Til skjefta 1, 2).

skjeftig (e') adj. fyrig = skjeft. Ma. (Tveit).

„Skjegg (e') n." A. 4) Lav, Lichen, paa Træer. Shl. „Bjørkeskjegg, Fureskjegg". 5) Skjæg paa Økse, paa Hammer. Vald. Ma. — Skjeggjebøste m. Barberkost. Sæt. (^{b}j^{b}j). — Skjeggjebruse (u') m. Mand med stærkt og krøllet Skjæg. Tel.; -busse m. meget skjægget Karl Jæd. (^{b}j^{b}ja); -maase m. d. s. Ndm.; -moose m. d. s. Tel.; -moops m. d. s. Oslo; -muff m. d. s. Hard. (^{b}j^{b}ja); -muule m. d. s.; -fause m. ældre Karl med uredt Skjæg. Sæt. — Skjeggjatobak n. Tobak som ligner Skjæg, Eng. shag. Jæd. — Skjeggesjoner, -fyner, se Fjon. — Skjeggjeleivor f. pl. Skjæggelevning; -skvett m. d. s. NGbr.

Skjegg (e') m. Mand. Brugt som enslags Øgenavn paa Bonden, i Nordenfjeldske Byer (Fosn, Trondh.). Mest i „Lannſ., Boonſ.". G. N. skeggi, Eyaskeggjar.

skjeggja (e') v. a „sje^{b}j^{b}se Raptane (og -sk-) nee", fælde Tagbjælkerne ind i „Stavlægja", øverste Stok i Sidevæggen. — Skeggjing f. den Deel af Tagbjælkerne som springer frem (ud) over Væggen. SætB. og B.

Skjegl (e') m. skeeløiet Person. Hall. og fl.

„skjegla (e') v. n. (ar), skele". A. sjeigla, Ma. (Bjelland, Finnsland). Se flg.

skjegla (e') v. n. (er, de; og ar), 1) fare (gaa) skjævt ud, fare noget ud til Siden, skeie ud. Tel. Dal. Østl. Bamle. „Ho sjeglde av Ga're", Tel. „Hestn sjegla a(v) Vei'n", Dal. Ogsaa: skigle, skygle og skjøgle; Østl. Tel. Sdm. „Skjoor'a skjøgla paa tvert i Vind'n". sjeigla Ma.; for skeikla? 2) „s(k)jegla mæ ein", vrænge og vride paa Ens Ord. Jæd. Jsl. skegla gjøre skjæv eller krumpet, vrænge. 4) sætte op løseligt = skingla. Ndm. „Skjægl' oppp eit Huus".

Skjegla (e') f. tvært Væsen som ikke vil gaa den lige Vei men stadig skeier ud, eller vrider, „skjeglar". Om Folk og Fæ. Dal. Jæd Skjegje(d)l m. d. s. Dal. Jæd. Se Skjekel, Skjøgla.

skjegleleg adj. lig en „Skjegla". Tel.

skjeglen adj. som vil „skjegla". Jæd. og fl.

skjegra (e') v. skoggerlee, omtrent = hegra, skogra. Tel. (Moland). „Heve du høyrt slikt skjegra o lætt"? „Hegre o skjegre".

Skjekel (e') m. = Skjekja; Ildebefindende med Frysen og Feber. YSogn, Midtre Sogn; Sfj. (Askvoll): Skjekjele.

„Skjekel (e') m. Udkant osv." A. Sæt. Rbg. VAgder, Dal. Især en naturlig Hudsnip, mens „Hik" er en ved Skjæren el. Klippen frembragt. Sjegle Ma. Om Udkant af Ager og Eng; Jæd. Dal.: S(k)jegje(d)l. Se ogsaa Skjegla; Skjekling, Skikling, Skinkling. Skjank.

?Skjekja (e') f. Skjælven; særlig: Feberskjælven. Sfj. (Askvoll), YSogn. „Han ha frose ei goo Skjekje paa seg".

Skjek (ee) se Skjæka. — Skjekje se Skjækje.

„skjekkja v." A. 2) v. n. a) „skjekkja pao seg", vride sig med uvenlige afvisende Fagter. Hard. b) see skjævt. Ma. Sæt. „Sjekkja o sjeigla". c) trække Munden til Siden eller Overlæben op (= lepa). Tel. Jf. skjæka.

skjekkje v. = skjenkja. Hall. (Aal). Meddeelt.

Skjekkje n. = Skjekkja. „Paa Sjekkji". VTel.

skjekla v. n. fare afsted med skjæve og usikre Bevægelser ligesom efter Siden. VTel. (Vinje). „Sjekle p a a". Hører vel eg. til Skjekel, skjekla v. a. (bortskjære Snipper), men Bet. er farvet af skjekkja, skjekta.

Skjekling m. Snip af Hud. Østl. Jf. Skjekel.

Skjekre (e') m. = Skjekel. ØTel. (Tinn). „Læ-skjekre".

„skjekta v." A. (ar), omtr. = skjekla. Østl. Tel.

Skjekta (e') f. Kvinde som bevæger sig rask men uskjønt, svingende og farende halvveis efter Siden osv., som „skjektar, skjeklar". Østl. Tel. Rbg. Ma.

„Skjel (o') f. Musling". A. Skjøl (Fl. er), VTel. (Moland), Sæt. Ma. Hard. 2) tykt haardt Skal eller muslingskalagtig Ting. VTel. „Sjølir æ atte av Jooreplі, de meste æ utrotna". Ogsaa om en liden Steenfliis. Jf. Skjol (o') f. 3) Sjøle f. pl., bestemt Sjølidn, Halmstumper med Aksestumper iblandt, omtrent = Aksdos. Vald. (Vang, ØSlidre). 4) yderlig goldt Korn, goldere end „Leette". Ma.: Sjøle f. pl.(?), bestemt Sjølen. Se Skjele.

skjela seg (e') v. n. løse sig op eller af i tykke Skal. Li. (Bakka): „skjøla seg upp".

skjela (e') v. n. faa skarpe Vædsker i Munden med Kvalme. ved „Hugbit"; jf. skala. Shl.: skjeela og skjæla (og e'?). — skjelja v. (ar), d. s.; ogsaa om Smaabørns Opkastelse af Mælk. Sogn, Voss.

Skjeld (e') n. Blæe eller stor Klud som anbringes nærmest Smaabarnet for at beskytte de andre Klæder. Nfj. (Innvik, Hornindal). Jf. Skjold. — „Skjeldre n." A. Sogn.

„Skjeldtile (i') n. 1) Paneling". A. Rbg. og Tel.: Sjelltile og -i; Tinn: Sjelltil.

Lyder: Sjellfeele, ØTel. (Hovin, Grandsherad); Sjeelsili (kort ee), NGbr. (Lom). 3) Gulv i Loftet, Panel som skiller Stue fra Loft. Rbg. (Aamlid): Sjalltili; Rbg. (Evje): Sjelltile. „Upp unde S.", seet nede fra Stuen. 4) **Skjentilje** n. Bordklædning. Voss. **Skjentilbor(d)** n. Voss. **Skintel**, Ndm.

Skjele (e') m. Vædske som samler sig i Munden ved „Hugbit". Shl. Til skjela.

„**Skjele** (e') n. svangt Korn". A. **Skjeele**, Shl. Ryf. Jæd. **Sjøle**, VAgder og Rbg., er svangere (lettere) end „Leette", næsten blot Skaller; jf. Skjel f., Skyl f. **Skjeele** m. Sfj. (Førde). **Skjøle** m. Sfj. (IDale). **S(k)jile** (i') m. Dal. (er saa let at det fyger af). — **S(k)jeelakodna** n. et enkelt Korn af Skjele. Shl. Jæd.; Dal. (i'). „Dæ maa eitt Badn Sjilakodna vera". — **Sjølemjøl** n. Meel malet af Skjele. Ma.

skjelen (e') adj. skalagtig; tykskallet; tykhudet og med lidet Kjød (Kjerne); om Frugter, Dyr osv. Stjør. Sfj. „Hæstn æ s(k)jeelin". Jf. Skjel f. („Skjeel"). „Hærven æ skjeelin aa leett"; Sfj. — **skelja** se skjela.

skjelja v. (ar), sprudle = skvelja. NGbr. (Lom).

Skjeljabyskje (e') n. Kvast af sammenhængende Muslinger. Shl.

skjell (e') adj. klar, gjennemsigtig. Og: **skjellen**. Nfj. (Innvik, Breimn, Stryn). „Fjoor'n æ so skjell'e at Fiskj'n vil ikkje gaa paa". G. N. skjallr gjennemtrængende, om Lyd.

Skjell (e') m. Slag, Smæk, Smæld. Rbg. (Evje). „Han fekk Skjell før Skjellinga". «Hón skell um hlaut fyr skillinga», Þrymskvida 32.

Skjella (e') f. hvinende larmende Person. Hall. — **Skjelle** m. d. s. Hall.

„**Skjella** (e') f. 2, jævn Landvind". A. Romsd. Sdm. 2) kold „Sno" fra Fjeldene. NGbr.

Skjellegard m. = Skjelleplass. Romsd.

skjellelæ (e') v. lee skraldende. Li. (Kvin og fl.): **skjeddelæ**. G. N. skellihlátr Skoggerlatter.

Skjellerauma f. svag Dalvind. Sdm.

Skjelma (e') f. Frøbælg. Vestfold, Smaal.

Skjelm'r (e') m. Skjelm. Vald. (Vang). Gbr. Jf. G. N. skelmir.

skjels adj. middels; se skils. Gbr. Østerd.

Skjelsingsskaal (e') f. „drikka S.". Ma. (Hægel.). Se „Skjelsing m." A. Ma. Dal.

Skjelspya (e') f. = Marneta. Salten: **Sjælspy**.

„**Skjelte** (e') m." A. **Skjælde**, Ndm.; **Skjøldr**, **Skjöldr**, **Skjaaldr**, Trondh. SHelg. — **Skjeltebite** m. Bid Brød som spises umiddelbart efter Badning for at forebygge Skjælven. Ryf. — **s(k)jeltre** se sjaltra.

S(k)jeltreko (ee kort) f. ɔ: Skjeltereka. Gbr. (Lom, Vaagaa). Og: **Sjæhlreeko**, Lom. — **Sjæhlgroov** f. Vandledningsrende som i Vidde passer til Skjeltreka. Lom.

skjelv (e') adj. skjælvende. A. Hall. og m. fl. „Sjølv paa Haand'n". Hall.

„**skjelva** (e') v. n." A. **sjæve** VTel. „Han sjæv' kji i Sliiro", han griber freidigt til.

Skjelva (e') f. = Skjelte. Foldal: **Sjølve**.

Skjelvarbrød (e') n. = Skjeltebite. Søndenfj.

Skjelvsla (e') f. Skjælvesyge. **Sjævslur**, VTel. (Moland, Vinje); **Sjølsle**, Hall. **Sjølslerii(d)**, Hall.

„**Skjemd** f." A. „Da kjæm Hæmd'ee (·æ) paa Skjæmd'ee (·æ)", Nhl. (Haus). „Koma te Skjæmdars", komme til kort, saa det fører til Beskjæmmelse. Shl.

Skjemdarel (ee) n. en fordærvelig Byge; især en som forspilder Høtørringen. Voss.

Skjæmmeel, **Skjæmmebya** d. s. Ma. og fl.

Skjemdarvette (r) n. 1) et Udskud, omtr. = Bygdarskamm. Shl. Nhl. **Skammvætte** d. s. SBerg. **Skjemmvette**, Sfj. 2) En som skammeligt bagtaler. Shl. (Stord).

Skjemdarvit (r) n. Blufærdighed. Shl.

skjemm adj. 1) beskjæmmet; = skjemd. Ndm. og fl. 2) sløvet, om Kniv og dl. Østl. (Ringerike og fl.).

„**skjemma** v. a." A. **skemma** av el. ut, gjøre til Skamme, aldeles overtræffe. VAgder, Tel.

Skjemma f. 1) noget fortrinligt, noget som „skjemmer av" = Avskjemma. Voss. Mere i Sammensæt.: Av-, Heste-, osv. Agder. 2) i Flertal: skarp Tiltale. Tel.: **Sjæmmur**.

Skjemmebya, **Skjemmel** se Skjemdarel

skjemmen adj. undseelig, bly. Ma. (Hægel.).

Skjemt n. og m. Sammenskudslag, Picnic; især med Dans. Ma. (Lauvdal, Bjelland, Finnsl. Øvrebø, Hægel.), Rbg. (Honnes). Isl. skemmt, f. Morskab. — **Skjemtelag** n. d. s. Ma. — **Skjømtan** d. s. Rbg. (Evje). Se A.

skjemta v. n. (ar), være i et „Skjemt", holde „Skjemt"; Ma.; Sæt.: **kvellsjæmte**.

skjempla v. a. = skjepla. Hard.

s(k)jene se skina, skjæna.

Skjengla f. en fraløst smal Plade. Tel. (Fladdal). „Ei Tyrisjængje æ avdutti".

skjengjutt adj. flekket stjolbet og grenet med matte Overgange; skyfarvet. Tel. **sjøngjute**, **sjyngete**, **sjaangete**, Rbg. Ma.

skjepja (e) v. a. (ar), tilmaale, tildele. Dal. Jæd. „Hu æ go te s(k)jebja Høye aad Buye". „S(k)jebja Mad'n". „S(k)jebja noge te kvær". „Du maa s(k)jebja Vatne fy Bedrungjen"; Dal.; Ordsprog. G. N. skepja, tilveiebringe, tildele.

„**skjepla** v." A. Ndm. Østerd.

skjeppa se skipa, Skjapp, skjoppe.

Skjer (e') n. 1) Plovskjær. Rom. og Vestfold: **Sjær**. 2) = Als, paa Naver. Hall. 3) Nøglekam. NGbr.

Skjer (e') f. (Fl. ar), Sted hvor der skjæres, især Torv. Shl. (Etne), Ryf. (Skjold). „Tor(v)skjer". **Skjør** f. d. s. Skjold.

Skjer n. 1) = Skjer f. Sogn (Vik), Sfj. (YDale). „Torvskjer" n. 2) Skaar; f. Eks. af Kniv i Bord. Vald.

„**Skjer** (e') n." A. Se Heimskjer. „3)". A. Tel.

„**skjera** v. a. skjære". A. Infin. skær(r)a (haardt K), Namd. (Namsos. Kolvereid, Leka, Nærøy og fl.), SHelg. (Vind.; og fj.), Innh. (Sparbu); skara Namd. (Namsos, Nærøy); skaaraa Innh. (Mosvik); skjara Namd. (Namsos, Overhalla); skjaaraa Innh.; skjøraa og skjörö Strinda (som gjörö < gera). Præsens: skeer (haardt K), Namd. Innh. SHelg. (Vindal); se gala, skaka. — „Skjæra attpaa", gjengjælde i Ord, retorkvere; Vald. „Skjæra neepaa", skjælde; Jæd. „Skjæra Tæinnom"; Gbr.

„**Skjera** f. Segel". A. Sjeero Gbr.; Sjøro Vald. (VSlidre), er krummere end Sigd, se d.; Sjyru Totn; Skjyre Romsd.; Sjiru NSmaal. Odal; Sjuru Oslo.

Skjera (e') f. Skaar med et skarpt Redskab, Skramme. Hall.: Sjæru.

Skjerand f. et Slags And. Smaal.: -aann.

Skjerauka n. „Auka" el. langstrakt Grunding af fast Bjerg (Bode) som ved Lavvande ligger tør. SHelg. (Vindal. Brønnøy). S(k)jeriauka SHelg. (Vik). S(k)jerauke m. d. s. Helg. (Nesne). Se Auka, Auke.

skjerd adj. om Maanen: halv; vel eg.: ikke fuld, beklippet; til skjerda, halvskjerd. Nfj. (Innvik): skjær'e.

„**skjerda** v. a. formindske". A. s(k)jæle, Smaal. og fl. „s(k)jæl' (og s(k)jeel') 'taa Buskapa", formindske B. Innh. (Stod), STrondh. „**skjerdast** v. n." A. s(k)jælas, Smaal. og fl. 2) gjøre en Ting utjenlig for sit Øiemed ved at borttage noget af den; forspilde. Rom. Gbr. „Du maa itte sjæle Buksevæmmele, der æ r bare te eitt Par Bukser". „Dæ æ burtskjæ(l)t", NGbr. 3) spilde, øde. Vestfold: sjøle.

Skjerda f. 1) stort Skaar el. Indsnit. Vald. (ØSlidre). „At dugele Sjæle". 2) ikke fuld Udnytten af en Ting; Øden; Spilde; se skjerda 2). Rom. Ringerike. „D'ær Sjæle aa bruke denna lange Stokkn her som en stuttere kann gjøra dæ"; Ringerike. 3) Formindskelse; Udrøihed. Smaal. „Dæ vart inte (itte) stoor Sjæla a dæ".

skjerden adj. spildsom = skjerdsam; særlig: forspildende noget større ved en liden Formindskelse. Gbr.: sjæle(n); Hall.: sjølin.

Skjerding f. det at skjerda: Øden, Spilde osv. Hall. „Burtsjøling".

„**Skjerding** m. Kjedelkrog". A. S(k)jæring, Jæd. Vang i Vald. og m. fl. Sjæling, Stjør. Totn og m. fl. Sjøling, Hall. Vald. (Slidre, Aurdal). 2) lang uheldig formet slap og svag Person. Vald.: Sjøling; „Danglesjøling". — **Skjer(d)ingekjepp** m. = Randaas. Nfj. — **S(k)jælingtre** n. d. s. Stjør. — **S(k)jælingjarn** n. d. s. af Jern. Stjør. — **Skjer(d)ingelag** n. Sdm. (Ulvstein). — **Skjer(d)ingelakk** n. 1) = S-lag; se Lakk. 2) et spidsvinklet Udklip til Mærke i Faareøret. Shl.

„**skjerdsam** adj." A. Ndm.: skjær- og skjæl-.

Skjergras n. et stort Skovgræs. Ma. (Bj.).

Skjergrov (e', o') f. Hul hvoraf Tørv er skaaret op = Torvgrov, G. N. torfgröf. Rog.

skerja v. a. (ar), 1) klippe et Dyr i Øret eller andensteds og hælde det udflydte Blod i dets Mund; en Kuur. VAgder, Jæd. „Sjerja Hest'n, Söu'n". 2) „skjerja Tænn'a(r)", skjære Tænder. Sæt. Rbg. (Honnes), Ma. (Øvrebø, Finnsland, Bjelland, Grindeim).

„**skjerja** v. n. (ar)." A. 2) frembringe Adsplittelse, frembringe Huller i et Dække. Ryf. (Vass, Nærstrand). „Rev'n skerja i Smalaflokkn". „Dæ skerja i Snø'n". Til Skjer. 3) mindskes. Hard. For skjerda?

skjerja adj. splittet ved Tøveir, om Sneedækket. Ryf. og fl. „Snø'n æ skjerja".

skjerja eller **skjergja** v. n. (ar), lee høit og skrigende, ikke fuldt saa grovt som grenja. Tel. Sæt. „Han sjerjar o lær". „Herje o sjerje"; se hergja, skjegra. — **Skerjelaatt** m. skrigende Latter. Sæt. — **skjerjeleg** adj. som har den Slags Latter. Agder.

Skjerjagard m. = Skjergard. Shl.

Skjerjaronk? f. Række af Skjær. SHelg.: S(k)jæriraank, Fl. „-raankji". Jf. Ranke.

skjerjast v. n. (ast). „Snjo'n (Snø'n) skerjast", der bliver sneebare Flækker; se skerja v. og adj. Og: „dæ skerjast", d. s. Ryf. Jæd.

Skjerka eller (og) **Skjerkja** f. 1) et Tidsrum med haard Frost, om Vaaren. Vestfold (Lier): Sjærke. 2) et noget langt Stykke Vei. Smaal.: Sjærke. 3) i „Joulekjerkja", Sæt., og „Langfredagsskjerkja", Tel. Jf. Skarka. — 4) Sjerka mager og vantreven knoglet Ko = Skork. Ma. Ned. 5) haard og skarp Kvinde, som fører dristig, kynisk, næsten uanstændig Tale. Tel. (Kvitseid og fl.): Sjerkje.

skjerkjen adj. kjødløs skindet knoglet og stiv, lig en Skark, Skjerkja, Skork. Ma. Rbg.

„**skjerpa** v. a." A. 3) soltørre (Hø). YNamd. 4) „skjerpa Brød", gjøre Fladbrød sprødt over Ilden. 5) „skjerpa p a a" se skjerpast.

„**Skjerpa** f." A. „Langfredagsskjerpa" = -skerkja. Bamle, ØTel. Rbg.

skjerpast v. n. (est, test), blive haard paa Overfladen ved Frysning, faa en frosen Skorpe. Østl. (Oslo, Totn) og fl. „Dæ komm'r te(l) aa sjærpes p a a te(l) Natta". skjerpa paa d. s. Agder, Trondh. og fl.

„**skjerr** adj. sky". A. sjarr'e, Rbg. Ma. Sæt. s(k)jær, Nordl. Trondh. Ringerike; s(k)jeer, Innh. 2) kneisende, strunk. NGbr.: sjærr.

skjerr (e') adj. 2, 1) om Luften: gjennemsigtig og frisk, som i vindigt NVVeir. Ma. (Grindeim): sjerr'e. Vel G. N. skærr eller skírr klar. 2) klar og frisk, om Stemme (Lyd). Ma. (Gr.). „Sjerr'e i Maale". 3) rask. Ma. (Grind.). „Sjerr'e te gaa". 4) „sjerrt Høy, sjerrt Brø", sprødt. Rbg. (Evje), Ma. (Finnsl.); neppe, ifølge Diall.'s Lydforhold, for „skjerpt";

jf. dog skjerpa. 5) „sjærr Udd", bedste Sort(?) af Uld. Li. (Fjotland).

„skjerra v. a." A. „skirra itte". Hard.

„skjerra v. n." A. „Sjærre i Væg'n", sætte afsted. Hall.

Skjerra f. 1) Skræmsel; noget som skræmmer; især: Hval og Fugl i Forhold til Fisken. Senja, Troms: S(k)jæra; Hall.: „Sjærræ, Kraakeskjærræ", Skræmme. 2) et sky Dyr. Li. Hall.

skjerren adj. 1) sky. Hall. 2) = skobeitt. Hall.

Skjerrsl m. pludselig Skræk; Forskræmthed. Sfj. (Førde, Holsa).

skjerrøygd adj. med sky, forskræmte, Øine. Tel. sjarrøygd, Sæt.

Skjersaks f. = Holstavl. Ma. (Bjelland). Skjersoks (o') f. om et hvast Kvindfolk. Sfj.

skjersigla v. n. (er, de), 1) seile paa Skjær. 2) komme i Forlegenhed. Vald. — „skjersett"; A. Ryf. — skjert se grannskjert.

skjertast v n. spøge med hinanden, gjækkes sjase; = Eng. to flirt. Vald. Jf. Skart; T. scherzen, d. s.

„skjerten adj. net". A. Ndm.

„skjerutt adj."A. 2) om Ager: fuld af Skjer 3).

[Skjerv m. 1) Skjærm fortil paa Slæde el. Karjol. Hall. (Nes, Gol, Aal). 2) Skjærf.

„skjerva v. a. dele osv."A. Sogn. 3) tømme (drikke ud) et Drikkekar. Dal. „Den sum s(k)jerva ska tappa i atte".

skjerva og skjervast v. n. om Sneens Smeltning pletviis = skerja. Sfj. (YDale). „D'æ aat aa skjerve", eller „skjervast". Vel til Skjerv, Skarv, omtr. = Skjer. — skjerven adj. om Snee, hvor det har skjervast. Sfj.

„Skjerva f. en Sygdom". A. Ndm. Skjørva f. defin. Helg. Senja, NØsterd. „Skjæra Skjærvaa", el. „s. før Skjærvaan", skjære et Kors paa Bryst, Ryg og Arme; Ndm. „S(k)jæra S." el. „før S.", skjære et Kors paa Brystbrusken, Nordl. „Sjæra saar Sjærvun", NGbr. „Sjaaraa før Sjørven(n)", eller „gjaaraa aat s. S.", d. s. NØsterd.

Skjerva, Skjervbrosk se Skivra.

Skjer-vaand m. = Skjerel. Smaal.: -vann.

Skjerveng m. 1) Sideslig paa Plovskjær. 2) Plovskjær. Tel. Hall. Østl.: Sjer- og Sjær-.

„Skjerving f." A. 3) Mønning paa Huus. — Skjervingsnævr, Næver lagt over Mønningen. SætV.

skjesken adj. lysten paa en særegen Mad. Skjeskebite m. Ned.: Sjeskebid(d)e. Jf. kjesta, skjessa.

„skjessa v. n. (er, te)". A. Rbg. Og (ar). Vestfold, Follo. „Faatimat, d'ær Mat som en sjeessär paa", Vestfold.

„Skjessa f." A. Om den hidsigste Madlyst; NTel. (Bø), Vestfold. „Riive Sjessa av seg", stille den hidsigste Lyst paa en særegen Mad; Bø. „Naa har je iti Sjeessa mi"; Vestfold. — „skjessen adj." A. Rbg. Ma. Vestfold. „De va sjessi o sjaa deg her", det var et sjeldent og efterlængtet Traktement at osv. Rbg. VTel. Jf. Faatid, forkunn, nysiken.

skjetta v. (ar), straale af Lystighed, juble. Skjetting f. Jubel. Hard. (Ullensvang).

„Skjevel (e') m. skavet Kjæp". A. Ramd. Ma. (Aas.); Sjevile VTel.; Sjevedl (og æ) Ryf.

skjevje se skivja. — skjevla for skeivla.

„skjevla v." A skrabe, skusle. Innh.

skjevra, skjevrt, skjevrutt se skivra.

skjodra se sjodra. sjadra. Skjoldre se Styltra.

„Skjol (oo) n. 1) et Skjul". A. Sjuul, Østl. Nordl. Noget som dækker. „Et Sjuul för Kua paa Stuut'n"; Smaal. „Røyse Vee'n i Sjuul", sætte lang Ved paa Ende under Skovens Træer. Nordl. (Ofoten). „2) Luge osv." A. Voss. „Glasskjool", Sfj. „Ruuseskjool, Reileskjool". „3)". A. „Skjæra för (fär) Skjöl", for en Tungesygdom; Ndm. STrondh. Skjøvl d. s. Romsd. Sjølt, dsl. Sæt. Tel.; Smaal. (tykt (l)t); se skjølt.

Skjol (o') f. haardt yderste Lag (Skal); saaledes: Emaille paa Tand, Hestehovs ydre Lag. Tel. (Rauland, Kvitseid, Selljor, Høydalsmo). J Fl.: Sjolir. „Kneskjol". Ogsaa: S(k)joll (o') f. Selljor. Jf. G. N. skjall Æggehinde; Skjølla.

„Skjold (o') m." A. 3) Lag som dækker. Tel. „Sjoll'n laag av Loort". „Jissjoll", Jiskaabe, VTel.; „Loortesjöll", Nedre Tel.; „Kaapaarsjöll", Kobberbelæg. 4) Rude el. stor Plet som ved Farve eller Farveafskygning skiller sig fra Omgivelserne. Nfj. (Honndal). „Kyyr'a har ein stoor'e svart'e Skjold' aav'r Ryggj'a". Især i Flertal, om store usikkert begrændsede Farveflækker som er fremkomne ved mangelfuld Farvning eller ved Falmen. Udbredt Søndenfjelds. 5) om dyrkede Marker eller Markflækker. Nedre Tel. (Solum; sjeldent): „Sjöllar" pl. Hertil vel de mange Stedsnavne: Skjold (f. Eks. paa en Mark paa Klostr, paa Holsno, i Fjellber. Shl.); Skjelde, Skylde (Skildi), Skjaldastad, Skjaldbreid og fl. 6) „glane unner Sjöll", skule frem = glana under Lugg. Smaal. Se Lugg. „Skyyte vopp Sjöll'n", see stort op efter at have skulet. Smaal. Odal, Totn.

skjolda v. (ar), 1) „skjolde seg", danne Skjold(ar), (Rude osv.). Nfj. (Honndal, Stryn). „Aakrn skjolda seg ette Fro'sta", Ageren faar atter efter Frosten kraftigt voksende mørke Flækker. „Denne Aakrn skjolda seg uut fraa dei andre", stikker af ved sin Farve eller Glands. „Skjolde seg tee", stadse sig ud med Sølvstads, især „Sylgjer" (Plader). 2) være afstikkende, stikke af; falde i Øinene. Nfj. „Dæ skjolda for mykje, dæ Plaggje". „Dæ skjolda bra dette Huus'e". „Dæ skjolda ikkje ille", „dæ s. te dæ", det seer forhaabningsfuldt ud, seer ud til det. 3) a) falde i Øinene ved sin Størrelse. b) vise sig større end det er,

skrolle; tildeels = ruva; skolla. Ndm.: skjaall'; Gbr. (Fron): sjølle. 4) „skjolda seg", og mest: „skjolda seg a v", sjeldnere: „s. seg u t", skille sig ved de ydre Lag pladeviis; om Lagene: skille sig fra, slænges af. Rbg. VTel. „Vee'n sjollar seg av". „Fiskjn hev' sjolla seg", eller „F. hev' avsjolla, sysst Jisskjolln æ avbutten", om frosen Fisk som har skudt Jis.

„**skjoldutt** adj." A. Udbredt Søndenfjelds: sjollete (aa—ŏ). **bröndsſ(k)jöldutte** omtr. = brandutt. Hall.

Skjol-luva? f. rund tætsluttende Hue med ret fremstaaende Skygge. Østerd.: „Sjoolluve". Jf. Skyna.

skjol-renna (o') v. (er, de). „Soum'n sjolrænner", el. „sjolrænner seg", naar Sømmet under Skoningen af Hesten gaar op langsmed „Skjol'i" (se d.) istedenfor at komme u d med Spidsen. Tel. (Raul. Kv. Sel.). Ogsaa: **sjølrænne**, Tel. Til Skjøle.

skjol-staden adj. som har staaet i Skuur „Skjol". Østl.: sjuulstaatt.

skjoltra, **skjoltreleg** se stjaltra.

skjopp! interj. Udraab af (fingeret) Livsmod og Uforsagthed. Vel kun som: „sjopp, san!" Ma. Dal. **skjoppe seg** v. bruge Fagter som skal antyde Uforsagthed og Trang til at bruge Kræfterne; omtr. = aksla seg til. Bruges neppe alvorligt. YMa. „Sjopp deg i Liiv'e!" Jf. Skopp n., skuppa.

Skjom (oo) m. Fiskernes Sø-navn paa Ørnen: Skjoom'n og Skjoomm'n; se Flugs. Ndm. (Kvernes og fl.). Jf. maaske skjoma.

„**Skjor** (oo) f. Skade". A. S(k)jeer Agder, Tel. „Stupa Sjeer'æ", „stuube (styybe) Sjeer'a", støde Kolbøtte bagover, jf. stupa Kraaka. Ma. og fl. — **Skjoregg** n. „eta upp Sjoorægge", ikke kunne bevare en Hemmelighed. NGbr. Hedder ogsaa: „h a (v a) ete S(k)jeeregg". Agder, NGbr. og fl.

skjor-leitt? adj. flækket, smaaskjoldet. Nfj. (Honndal, Stryn): **skjoorlette**. Til Skjor?

„**skjorutt** adj." A. sjoorutte Hall. (Hol); sjooraat(e) NGbr. sjeerette Jæd. og fl.

„**Skjorveng** m." A. 1) en Skades Vinge. Om en tynd og let Person. Ma. og fl.

„**Skjot** (oo) m. 1) Skyds". A. Ndm. „3) Paaskyndelse". A. Befordring, Fart. „Gange paa Sjoot", gaa meget rask; Gbr. (Foldal). „Ein goo Skjoot", om dygtig Fart paa en Kjælke; Romsd. Ndm. „Æg gjool S(k)jøt", jeg ledsagede et Stykke paa Veien; Stjør. „Dæ gjool saam(m)aa S(k)jøt'n", det kom ud paa eet.

„**skjot** (oo) adj." A. Om Jordsmon, Egn, Sted, Gaard, hvor Væksten er rask. Tel. og fl.

„**skjota** v." A. Infin.: s(k)jøte, NGbr. (?) Innh.; skuute (omtr. saa, og hen imod ø), Odal, Solør og fl.; skyyte (haardt K), ØSmaal. Se K, G, sk. Præs.: s(k)jøt, Innh.; skyyt (haardt K), ØSmaal. og fl. Imperf.: sköyt og skjøyt, SØstl.; skøt (o'—ŏ—ø), Gul. Østerd. SSmaal. „Skjota ette ein", ave En = kusta ette; Nhl. „Skjota Puust'n" (hvile og) puste ud; udbredt. „Skjota Vaosen" = rinda Vaasa; Hard. (Kvamm). „Sjote aat" = giva Skotord; NGbr. „Sjote frampaa", ymte om = slaa paa; NGbr. „Sjote upp", om Vand som ved synkende Barometer gjennembryder Isen; Sæt. og m. fl.

skjota v. n. (ar), være meget virksom; skynde p a a; drive p a a. Nfj. Sogn. „Kva æ dæ du skjota mæ no!" Jf. skota. Se A. „skjotast v. n. 2)". A. Østerd. Trondh.

skjoten adj. let glippende, usikker, uberegnelig. S- og NTrondh.: s(k)jøte(n). „D'æ skjøte mæ Vee'ra (-ri), mæ Fi'skja". — **skjotutt** adj. d. s. Trondh.: s(k)jøtaat. Til skjotast. Jf. skøyten.

skjotfarande adj. = skjotfør. VTel. Se Egd.

skjotfeig adj. bestemt til at dø tidlig. Tel. (Veum, Skafsaa). „Dei tiss vera so sjootfeige i Amerika".

skjotføra v. a. befordre med voldsom Fart; jage bort; drive ud. Hall. (Gol, Aal): sjøfføre og sjyffore. Jf. skjotfør. — **Skjotføring** f. voldsomt rask Befordring; Udkastelse. Hall.: Sjøff-. Se sjoføra. A.

Skjothest m. Hingst. Romsd. **Skjuthest** Ndm. Gbr. Romsd. og fl. Se Skjut.

skjotka v. a. (ar), fremskynde. VTel.: sjootke (Vinje), og sjookke (Vinje, Selljor). „S. Klokka".

„**Skjotleike** m." A. Sjootleik Ned. (Froland), Rbg. (Tovdal), Ma. (Aas.). Sjo^{u}sslåik(ji), Sæt. Rbg. Tel.

„**skjotlynd**". A. 2) „sjøslønd", snaksom? Tinn.

?**skjotra** (o' el. aa) v. „skjotra Ôugena (el. -go), spile Øine forbauset op. Shl. (Fitja).

Skjotvara f. Ammunition. Tel.

Skjul, **skjula** se skylja. — **Skjulna** se Skil-.

skjula v. n. „skjule oondi (eller unni"), see under nedtrukne Bryn; skule. Gul.

Skjulm, **skjulme** se Skulm.

Skjulrænne n. se Rende og Skjol.

skjumla, **skjumlete** se skimla.

skjunkla v. 1) skvulpe; klukke; om Vædsker i Kar med trang Aabning. Hall. Jf. skunkla, skvinkla. 2) slænge frem og tilbage, som Klæder om en indfalden Krop. Hall. „Klæ-udn hæng aa sjunkla paa 'o".

„**Skjut** n. Hoppe". A. Innh. Ndm. 2) gammelt Øg. Trondh. og fl. Jf. Eljaskjut.

Skjæk f. Skovl; se Skaak. Hard. Shl.

Skjæka f. vandret anbragt Stang el. Lægte som i Forbindelse med Stolper danner Gjærde. Indr.: S(k)jeek', Fl. S(k)jeekaa. — **skjæka** v. (ar), sætte op sligt Gjerde. Indr.: s(k)jeek'. — Til Skaak.

skjæka v. n. (ar), 1) gaa skjævt og slængende; fare skjævt eller ud til Siden; omtrent = skeika. Sæt. Totn. „Han sjækar mæ dåi d e n e Fo^{u}t'æ". 2) = „skjekkja Munnen". Smaal. Vestfold.

skjækja v. n. (er, te), 1) sidde eller gaa stræ-vende og med (lange) stive Been udad-vendte. Rbg. ØTel. Bamle og fl. skjæke Rom., kunde maaske være foreg. „Skjæke att aa fram", stridte (stræve) meningsløst frem og tilbage. Rom. Vel til Skaak. 2) tee sig urolig vilter og udfordrende. Nhl. (Etk.). „Hestn vi skjækja (e?) seg". „Skjækja seg tee". „Skjækjande galen". Meddelt. Vel neppe G. N. skækja slaa en Brikke i Skak.

Skjækja f. Kvinde som skjækjer 1). Rbg. og fl. — skjækjeleg adj. lig en Skjækja. Rbg.

Skjækje (e'?) n. fremfusende Færd = Ofse; urolig Skynding; hed Hast. Nhl. (Etk.). „Han æ i slikt Skjækje te aa faa detta ifraa seg, han he kje Tii te koma inn aa eta". „Ho kom i slikt Skjækje, daa eg sae da". Meddeelt. Til skjækja 2).

Skjækje n. begge Skaglerne naar de er an-bragte paa Hammelen el. Kjøretøiet (Slæde, Kjærre osv.); Rummet mellem Skaglerne. Hall. Vald. Gbr. Land. Ring. Tel. Røldal. Skeikje Hedm. (Ringsak). „Han läidde Hest'n inn i Skjækji". „Laangt Skjækje".

Skjækjehumul m. = Langhumul ɔ: Tvær-træ, som forbinder de to „Skjækje" ved Dobbeltspænd. Smaal. Hedm. (Skeikje-).

skjækjehyrnt adj. om Hornkvæg med rette vidt udspærrede Horn. Sæt. (nnt).

„**skjæla** v. n. (er, te)". A. Sæt. Num. „Trøya skjæler", naar dens nedre Kant bøier sig ud fra Kroppen og lidt opad. „Sle'esjetrun sjæler" naar deres Midte bøier sig ind mod Slæden og de danner en hul (konkav) Bue udad. skjæle)(skjøle ɔ: danne et Hvælv. — **Skjæling** f. Kant, „Brugda", som staar op bag paa en **Skjæletrøya** f. Tel. Num. — skjælehyrnt adj.)(krypple-hyrnt. Sæt. Tel.: sjælehynnt.

s(k)jælalaus? adj. haard og skjødesløs; hen-synsløs; høist uforsigtig; uvyrden. STrond. (Ork. Meddal, Rennbu). Meer brugt er: s(k)jælalaust adv. „Han sprang, kjørt' (kjaur') so s(k)jælalöust (og -lost)". „Han foor so s. aat". Maaske jf. skillaus, Skil f.

„**Skjæle** n. Skuur". A. Ndm. Gul. Røros. „Beeskjæle; Fjøsskjæle; Huluskjæle". 2) dæk-ket Gang mellem Tømmerbygninger = Skaale 2). Gul.

Skjæna f. = Hæsa. „Vaarskjæne". Nfj.

skjæna v. n. 1) skyve skjævt = skeina. Tel.: sjæne; Smaal.: sjeene (som leese < læsa). Hertil: Kvællsjeene f. Flaggermuus = Kveldskingla. 2) see skjævt og skottende = skeina. Romsd. 3) v. a. kaste Smut = skeina. Dal. **Skjænestein** m. = Skeine-stein. Dal. Se A. Maaske til Skjæna, tynd Skive (A.) og Skaan; jf. skiva, skivja.

skjæpa v. n. (er, te; og ar), 1) trække Mund-vigerne ned og skyde Underlæben frem, dog ikke til Graad men i Grimase; vrænge Ansigt (Mund, ad En). Rbg. Ned. VAgder. 2) skjemte uvornt og tosset sjasende (maaske ogsaa med Grimaser), = „sidja mæ Galne-skab". Dal. Jf. G. N. gera skelpur, gjøre de Ansigtsbevægelser hvormed Graad be-gynder. — **skjæpen** adj. tilbøielig til at skjæpa.

skjæpa eller **skjæva?** v. n. (ar; og er, te), sætte rasst afsted med lange Skridt skjødes-løst slængende og tumlende; tumle afsted; fare overilet til med noget; buse til. VAgder: sjæba (Audndal, Kvin, Fjotland), og sjæva (Fj.). „Sjæba asta". „Han sjæpte tee". Jf. maaske G. N. skæva gaa (raskt? skjævt?). Se skeiva. Ogsaa fra Rbg. er optegnet „skjæve?" d. s.

Skjæpa (æ el. e'?) f. en sladresyg omfsitende Tøite. Nfj. (Gloppen). Maaske til skipa.

Skjær f. Saks. NGbr. Vel eg. Skjer n. pl. „**Skjæra** f. 2) Eg". A. Nhl. (Etk., hyppigt).

skjærd adj. = skjær; om Ager. Hall. NGbr. (tykt D); Sogn (Vik): skjærd'e og „skjær'e".

„**Skjære** m. Saks". A. Ned. Li. Jæd. Ryf. (n.?), Tel. ISogn (tildeels n.). I Sæt. er „Sjæri" stor Saks, mens „Soks" er liden.

Skjære n. Eg paa Naver. Sæt.

?**Skjæril** m. liden „Skjære"; Saks. Sæt.

Skjæregras (e'?) n. en Vandplante med skarpkantet hul Stængel; maaske Skærgræs, Carex acuta = Kvassegras. Voss.

Skjærnad m. Modenhed, om Korn; særlig Modenhedens gule Farve. Ogsaa om Lø-vets Guulhed mod Løvfald. Hall. „Dæ æ fiin Sjæærna paa Skoog'ee i Haust".

Skjæs se Skjak. — s(k)jæve se skjelva. — S(k)jævslur se Skjelvsla.

„**skjævutt** adj." A. 2) = skjolbutt. Hard. Sogn, Shl. „Stkjævete Hest, Eple".

„**Skjøa** f." A. 2) garvet „Hudsko". Tel.

„**skjød** adj." A. 2) gridsk = slid. Dal. Jæd.

„**skjøda** v. a." A. 2) v. n. være om sig til Andres Skade. ISogn (Lærdal). „D'æ den so kann skjø ikring seg", gjøre det bart omkring sig. „Detta Bäiste skjør no adle-stan". „Skjø ikring", fare omkring, særlig paa Nattefrieri. „Skjø ikring aa fri". — skjøvja d. s. se d.

skjøda? v. skoe, anbringe som „Skoning"? Sæt. „Sjøe de 'ypundi mæ Räema", fastsy det paa Undersiden med Læderræmme. Maa-ske G. N. skœda skoe.

skjødbeitt adj. energisk i at forfølge sin For-deel. ISogn (Lærdal). Jf. skjøda, skobeitt.

Skjøgla f. = Jaala, Sjaala. Tel. (Heiddal, Sauar, Rauland). „Hæl(v)sjøgle" = Halv-sjaala. Maaske for Skjegla. — skjøgleleg adj. lig en S.

skjøkja seg v. leve som Skjøge. Sæt.

skjøk(k)la se skjøkla.

skjøla v. n. (er, te), danne et Hvælv eller et Skal, „Skjøl" eller „Skjøle", over noget; tildeels)(skjæla. Tel. (Raul.). „De sjøler Svodd'e utivi Foss'n". „Trøya sjøler", staar ud fra Kroppen midt i Ryggen.

skjøla seg v. flise sig op, se skjela. Li.
Skjøldr, Skjöldr se Skjelte.
skjøldra, Skjøldra se stjoltra, stiltra.
Skjøle n. haardt skalagtigt ydre Lag som paa Hov eller Tand; tynd skalagtig Plade eller Flis, som de, hvori „Nævr" lader sig spalte; altsaa tildeels = Skjol (o') f., men hører nærmere til Skjel (e') f., (i VTel. „Skjøl"). Tel. (Vinje, Rauland, Eidsborg, Høydalsmo, Laardal, Mol.). „Der æ eit hart Sjøli uttapaa Trynta (Fisken)". „De stokk a v eit Sjøle av Stokkjn". „Knee-skjøle". En huul Træstamme kan være „eit Skjøle"; Rauland.
Skjøle pl. se Skjel; n. og m. se Skjele.
skjøle se skjerda. **Skjøling** se Skjerding.
Skjølheldra f. se Sjøl-. Lyder S(t)kjøl-?
skjølrænne se skjolrenna.
Skjølsle, Skjølslerii se Skjelvsla.
skjølt adj. (Rbg. Tel.) om Hest som lider af **Skjølt** ɔ: Betændelse i Tandkjødet og Gummerne. Rbg. Tel. Smaal. Se Skjol. Jf. Skal; Isl. skjal, en Tandkjødsygdom.
skjøltra, Skjøltra se stjoltra, stiltra.
Skjølve f. Skjælven se Skjelva.
skjømle, skjømlete se skimla.
skjømme, Skjømming se skyma.
Skjømm og -e m. 1) Skal, = Skjøle. Smaal. (Trykstad, Rødenes, Rakkestad). „Bare Sjømm'n æ att", om et huult Træ. Sjaamm d. s. SSmaal. 2) Ringvæg = Trjosk. „Askjømm". Hører maaske sammen med Skolm, Skjølme, Sv. Diall. skåma, Frugtbælg.
skjøna, Skjøna se skina, Skina (i').
skjøngete se skjengjutt.
„**skjøns** adv." A. „Gaa t e skjøns", 1) gaa med Kanten foran. se skjøna, Skjøna (skina). Ma. (Aaserall). 2) gaa paa Skraa. Shl. Nhl. „I skjøns", i Zigzag. Dal. — „**skjønsa** v. (ar)". A. 2) „skjønsa dæ aav", tildanne (tilhugge, tilskjære) skraat. Ryf. Jæd. Dal. Ligesaa i Dansk Dial. (Halland).
„**skjønt** adv." A. conj. „So skjønt du gjer dæ", saa sandt som du gjør det. Ndm.
„**Skjør** n." A. 2) et stort Tag eller Greb; et rivende Arbeide, især med Rydning el. dl. VAgder, Rbg. 3) Sted hvor der graves eller skrabes, f. Eks. et Grus-„tag", Sand-„tag". Ma. (Bjelland). Til skjøra.
„**skjøra** v. a. (er, te)". A. Ogsaa (er, de); Ma. Rbg. 2) skrubbe bort et Dække; skrubbe voldsomt. Sogn, Jæd. Dal. Agder. „Skjøra Loort'n 'tao Golve". „Hestn s(k)jørte a seg ei Høusletta"; Li. Dal. „S(k)jøra seg", skrubbe sig stygt. Dal. Jæd. 3) v. n. tage store Tag (Greb, Skræl); tage stærkt i, skynde p a a, drive stærkt p a a. Nhl. Shl. Dal. Agder. „Han s(k)jørde fælt i Smøraambaarn". „Skjøra p a a". „Hestn skjøre i Fiirsprang", sætter afsted. 4) irettesætte, skrubbe. Dal. „S(k)jøra e t t e Ungan". 5) skumme over; gaa (skurende) over en Kant. VTel. (Skafsaa, Laardal, Eidsborg). „Oli sjører i v i i Ganggkjeri". „Fraa'a sjører i v i", Skummet. „Gruus o Stein o Vatn sjører i v i i store Floumar". 6) „skjøre p a a", lægge stærkt paa Ilden. Hedm. SGbr.
Skjøra f. 1) stort Hudsaar efter Skrubning, Kloren, Stangen og dl. Jæd. Dal. 2) Irettesættelse, Skrabe. Jæd. Dal. „Han fekk ei svær'e S(k)jøra". 3) Ophævelser, Væsen, Spektakel. „Han gjoore ei fæl'e S(k)jøra a dæ". G. N. skœra Kamp, Strid.
Skjøra f. Vindstød. Nhl. „Vindskjøra".
Skjøretak n. stort Tag eller Greb; svært Arbeids-tag. Agder, Rog. og fl.
Skjøring f. Paaskynden osv. se skjøra.
skjørutt adj. fuld af Skrubnings-saar.
Skjørva, Skjørveværk se Skivra, Skjerva.
skjøten se skjoten, og skøyten.
skjøttesvyrden? adj. selvtillidsfuldt dumdristig og skjødesløs; omtr. = sjølvsvyrden. sjøt(t)esvølin (tykt L), Hadeland, Ringerike (Aadal); sjøttesvøln eller -vö(r)n, Ringerike, Hadeland, Vestfold, Smaal. Hedm. Ordet er maaske fremgaaet af sjølvsvyrden (se d.) gjennem den eksisterende Mellemform „sjøssvølen" (jf. Sv. Diall. sjöss ɔ: sjölvs), hvis „sjøss" man halvbevidst forklarende har forbedret hen imod „s(k)jøtte", Østlandsk Udtaleform af skøyta ɔ: skjøtte. El. maaske til „Skøyte", en dumdristig En. — **Skjøttesvøle** f. En som er s. Ringerike.
„**Skjøva** f. Skavejern". A. VTel.: Hools(k)jøve = Holskavl. I ISogn (Aurland) er „Skjøva" = Holskavl, medens „Skavl" er alm. Skavejern. 2) = Reka. Ma. Tel. Jf. Halvskjøva.
Skjøva f. 2. tynd Plade, Flis. STrondh. (Vynes). „De va bære Skjøvaan(n) att". „Hæs(t)skoskjøv", tyndslidt (afskavet) Hestesko.
skjøva v. a. og n. (er, de), 1) skave, skuffe, skovle; spade tyndt (skiveviis); skrælle tykt. Ryf. V- og ØTel. Nhl.; skøyva Nhl. „S(k)jøve Snjor'n oto", skovle Sneen ud (af). 2) tage store Tag; angribe stærkt, gjøre stærke Indgreb; gaa el. drive stærkt p a a. Tel. Rbg. Ryf. Hard. Røldal, Sogn. „D'æ Kar som s(k)jøver i Smørøskja". „Hann stkjøve burt igjøno Smør'e". „Han skjøvde p a a o sloo (o aat)". „S(k)jøve av Ga're". „Skjøva o'sta (aosta')", om Folk, Heste, Fartøier. Hard. Sogn. „Han fer aa skjøve kringum her", farer og tumler; ombyttes i denne Anvendelse let med sjaua: „sjoue paa" ɔ: gaa raskt. ØTel.
Skjøva f. 3, En som tager store Tag, „skjøver paa"; dygtig rask og driftig Person. Tel. Rbg. og fl. Ogsaa: „ei S(k)jøve Jænte", (Genetiv), „ein S(k)jøve Kar". Og: **Skjøve-Kar**, „Skjøvefant" d. s. **Skjøvar** m. d. s. Ryf. Hard. Sogn. „Ein Skjøvar (og „Sjöuar") te dansa". **skjøveleg** adj. lig en „Skjøva"; som tager **Skjøve-Tak** n., stort Tag. Tel. Rbg.

skjøvja v. (ar), skave. ISogn. Jf. skjevja.
skjøvja v. n. (ar), fare rast og ustadigt afsted og omkring; streife om, svæve om; søite. ISogn. Vel eet med skyvja ɔ: skivja. Særlig: gaa paa Nattefrieri: **Skjøvjing** (og y'), ISdm. **Skjøvjar** (og y') m. Omstreifer, Nattefrier. — **Skjøv'l** se Skjol (oo).
skjøvla v. 1) skave, gjøre stærke Indgreb = skjøva (er). VTel. 2) feie, muge = skjøra, strenda. Dal. Jæd. „S(k)jøvla Tuun'e". Oftere: s(k)jøbla, sjybla; Dal. Jæd.
„**Sko** m. Sko". A. 2) **Skour'e** nederste Kant af Skjørt; jf. Sko(r)duk. SætB.
„**sko** adj. graadig". A. Rbg. Voss, Sogn, Oslo. 2) rask og dygtig til at rive til sig, men ikke hemmeligt som „snak". Tel. Vald. Sogn og fl. „Sko um seg". 3) ivrig og energisk i Arbeide. ISogn (Sogndal).
Sko n. Forringelse af Markens Afgrøde formedelst indbrydende Husdyr; Skade. Vald. (Vang, SAurdal). „Hæst'n din ha gjoort so mykje Skoo (h)jaa uss". „Der æ slik(t) Skoo dær; Gar'n ligg so i Skoo'ee", Gaarden ligger saa udsat for Kvæg. Jf. G. N. skóđ, skadelig Ting; el. G. N. skár, se skaa seg.
sko og **skoa** v. tage graadigt og hensynsløst til sig; æde graadigt; frækt rive eller grave til sig; være ublut nærig; ogsaa sko seg, se skaa seg. Hall. Vald. Sogn, Smaal. Nfj. og fl.: skoo (r, dde); Tel. Bamle, Vestfold, Ring. Oslo: skooe (ar). „Han æ bäitt'e (svær'e) te skoo seg", el. „te skoo t e seg", el. „skoo i k r i n g seg"; jf. skjøda. „Kyyr'ee skoor häimatte", = traar; Vald.; jf. skjøda. „Han skooar o skrubbar", æder ublut; Tel. „Kyyr'a flyg o skooar", røver Føde; ØTel. — **Skobeist** n., **-bikkja** f., **-dyr** n., **-krøter** n. graadigt og frækt tyvagtigt Dyr. Tel. Vald. Hall. „Skjeer'ee æ eit gott Skoodyyr"; Vinje. — **Skoe** m. En som skoar. Tel. Rbg. — **skoen** adj. fræk og nærgaaende i sin Nærighed osv. = sko adj. „D'æ skooen Kar, ein so kann skjø ikring seg". — **skoig** adj. d. s. ØTel. Bamle. „Skooig te lesa". — **skoleg** d. s. Tel. — **Skoe-Tak**, ogsaa **Skoetak** ligesom „Skooe Kar", et vældigt Tag (Greb), i Madfadet el. i Arbeidet = Skjøvetak. — **Skoar** m. En som skoar; særlig: som tager Skoe-tak. Tel. — **skoande** adv. „skooande snak itte da". Sogn.
„**sko** el. **skoa** v. a." A. „Sko a v seg", „sko p a a seg", tage sine Sko af, paa, sig. Agder og fl. — **skoa**, **skoe** (oo) se skoda.
Skobb (o') f. (Fl. er), tør stenet og ufrugtbar Plet i Mark, især Ager = Skabb. Hall.: **Skøbb** og **-aa-**.
Skobba (o') f. 1, = Skobb, Skabb, men mest i Eng. VTel. (Raul. Laardal). „D'æ so seigt o slaa paa desse hare Skobbune". **Sköbbe**, Vestfold (Hov).
Skobba (o') f. 2, haard dristig hensynsløs og kynisk Kvinde = Skjebba. VTel. (Mo, Vinje, Laardal, Raul.). — **skobbeleg** adj. lig en Skobba. VTel.
skobben (o') adj. fuld af magre stenede Pletter, om Mark. Hall. **Skobbemark** f. Hall.
skobeitt (oo) adj. 1) som er øvet (uppbeitt) i at „sko"; røversk; om Kvæg. Hall. Vald. Tel. 2) „skoobäitt i Kjaft'ee", øvet og dygtig i at mundhugges. Vald. Hall. En som er slig kaldes ogsaa „ei Skoobikkja"; Sogn. Jf. skjødbeitt. Se A.
Skobeist, **-bikkja**, **-dyr**, **-krøter** se sko v.
„**Skod** (o') n." A. „Fara te Skass", reise til sin vordende Mands Hjem for at besee sig. Ndm. — **Skod** (o'), **Skot**, se Skut (u') n.
„**skoda** (o') v. (ar)". A. **skoa**, Ma. Tel. **skoe**, Rbg.; **sköa**, Vestfold; **skooa** (skoodde), Vang i Vald. Shl. Ryf. Røldal; **skooe**, SætB.; **skaa-a**, Hall. og fl. „Skaa-a (el. skøa) se før" = fara te Skods; Hall.
Skodd (o') f. Taage. VTel.; NGbr.: **Skøydd**. **Skoll**, Tel. (Skafsaa). „Skadda", Færøyar.
Skodda f. et Slags Lefse. Li. Jæd.
skodda (o') adj. taaget. Num. Hall.
Skodde m. se Skolle.
Skoddedurma f. Dunkelhed i Luften formedelst nogen Taage. Nhl. (Sund).
skoddegalen (o') adj. forvildet i Taagen. Vald.
Skoddegyrma f. = Skoddegyrja. Nhl.
skoddegysen adj. kold og taaget. Hall.
Skodd(e)gyv n. fiint Taageregn. Li. (Eikin).
Skoddelarve m. = Skoddefloke. Sfj. Ndm.
Skoddelyrma, **-ljyrma** f. se Lyrma. Nhl. Sogn.
Skoddemist n. = Skoddegyv. Hall.
Skoddemoa f. fugtig Disighed. VAgder, Dal.
Skoddemyrra f. = Skoddemoa. Li. Rog.
Skoddemørja f. = foreg. Ryf.
skoddutt se skoll-. — **Skoe**, **skoen** se sko v.
„**Skoduk** m." A. Ryf. Jf. Skorduk.
„**skofata** v." A. Tel. „Skofata seg".
skofla (o') v. n. gaa tungt tumlende og snublende, som i Blinde. Dal. Jæd. Se skovla.
„**Skofot** (oo, o') n. pl." A. **Skooføt** Ndm.; **Skoufod** Dal.; **Skuffot** ISogn, Hard.; **Skooføt'tee** NGbr.
Skoft (o') n. Stød, Puf = Skump. Li. (Nes, Bakka). Jf. skyfta (skypte); se skjefta.
Skoføra f. forslidt Sko. Se Føra. Helg.
„**Skog** m." A. **Skoug**, Rbg. Hard. og fl.; **Skog** (o'), VAgder (øvre Bygder); **Skau** (öu, äu), Østl. Ned. „Vera (ganga) i Høyskog", h e n t e hjem Hø, hvadenten det er fra Oplag i Skoven eller andensteds fra, oftest fra det skovbare Høifjeld. Voss, Sogn, Shl. Hard. Tel. Rbg. og fl. Ligesaa om Hjemhentning hvorsomhelstfra: „vera i Beiteskog, Berskog, Bjelkeskog, Bjørnskog (Bjørnefangst), Dyraskog (! Reenjagt, aldrig i Skov, Voss), Gjætsleskog (Fævogtning), Hesteskog (Østerd.), Morkaskog (Shl.), Smalaskog (Nhl. Voss), Reinskog (Sogn)"; „vera ute p a a Lyngskog, Berskog, Molteskog osv." Shl.; endog, dog vel mest i

Spøg.: „vera (vaaraa) i Matskog, Mjølkeskog, Pængskog“, mest i Østerd. 2) enkelt Løvtræ. Ork. Gul. Strinda, Jnnh.
Skogarflak n. fladt Skovparti. Smaal. (Spedberg og fl.): Skôuer- og Skâuâr-.
Skogarfløyt m. = -flak. Tel. Rum.: Skooge-.
skogargretten adj. vranten som den der kommer fra det overanstrængende Skovarbeide. Gbr. (Lom). **skogehyrren** adj. d. s. Li.
Skogarhomm m. se Homm 2). Rbg. (Aamlid): Skouᵘgehaamme.
Skogarkant m. Skovkant. Smaal.: Skôuer-.
„**Skoga(r)kime** m.“ A. SBerg.
Skogarkjos m. Buskads som er paa Overgangen til at være Skov. Shl.: Skooga-.
Skogarmerke n. Mærke mellem Skoveiendomme, i Steen el. Træ. Nhl.: Skoogamerkje; Østl.: Skôu(er)-.
Skogarmuna m. Skovens nedre Kant i „Liden“; se Muna. Vald. (Ø- og VSlidre).
Skogarorm m. sort Skov-Slange. Follo: Skâuârorm (o ɔ: aa—ö).
Skogarrifte n. = Skogteig. Hall. (Nes): Skooga-; Rum.: Skoogaryfte; Tel. (Selljor): Skoogeryfte; Solør, ØTel.: Skoogryfte, -røfte; Ndm. og Helg.: Skoogaræft f.
Skogarrime (i') m. Skovstrimmel, især en som strækker sig opad Bjergsiden. Nfj.: Skooga-. Hall. -reemm. Skoogsreem d. s.
Skogarrip (i' og e') m. smal Skovstrimmel. JSogn og Voss: Skouᵘgarip (og ee); JSogn: Skouᵘgarepp; NGbr. Østerd. og Vald.: Skoog(a)ræp(p); Hard.: Skouᵘgarræpe. — **Skogarripel** (i' og e') m. = S.-rip. Shl. og fl.: -ræpel.
Skogarsnabb se Snabb. Smaal.: Skâuâr-.
Skogarsnadd m. Snip af Skov. Vald. Gbr.: Skoogasnadd, -snâᵗdd; Totn: Skôu-.
Skogarsnigel m. sort Skovsnegl. Follo: Skâuârsniile. — **Skogarstykke** n. S.-stykke. Smaal.: Skâuârstykkjy.
Skogartegla f. slankt Skovtræ. Sogn.
Skogartinde m. Snip af tæt Skov opad en nøgen Bjergside. Shl. Nhl. Sfj. og fl.: Skooga-.
Skogarvarme m. Skovbrand. Vestfold: Skâuârvârme.
skogarveksa v. n. overgroes af Skov. Nfj.: skoogavekse. Jf. grasveksa, mosaveksa.
Skogband n. øvre Skovkant. Gul.
Skogbard n. Skovkant. Hall.: -bal.
Skogbjuge f. se Bjuga.
skoggjengjen adj. overvokset med Skov, om tidligere England. Tel. Hard.
skoggrodd (oo) adj. skovbevokset. Tel.
Skoging m. En som har sin Bolig i Skoven, f. Eks. Rydningsmand. Rom.: Skâuing.
Skogkrat n. Kratskov. Gbr. Se Krat.
Skogkrull m. liden Lund. Totn: Skôu-.
Skoglur (uu) m. Skovangelica. SHelg.
Skogmann m. = Flaatt. Vestfold: Skâu-.
Skogmor (oo) f. et mægtigt Skovtræ. Tel. Fl.: -moorir. — **Skogskong** m. d. s. Stjør.
Skogmun (u') m. Herlighed bestaaende i Skov. Sæt.: -mune og -mone (o').
Sko-gnag (oo) n. se Gnag.
skogra (o') v. n. ryste under Skoggerlatter, skoggerlee. Dal. Li. Sæt. „Skoggra o læ“. — **skoggrelæ** v. d. s. — **Skoggrelaatt** m. Skoggerlatter. Jf. skjegra.
Skog-rast f. skovbevokset Jordryg. Ndm.
Skog-rave m. Skovstrimmel. NØsterd.: Skôuwraaghaa; SØsterd.: Skôu(w)râvâ.
Skogreft, Skogryfte se Skogarrifte.
Skogrjupa f. = Lidrjupa. Ndm.: Skogrypp'.
Skogskjor (oo) f. = Skrikja, Garrulus glandarius. Agder og fl.: Skogskjeer. Sv. Diall. skogskata.
skogrenna v. n. dække sig med Skov; om Landskab. Tel. Rum. „De skoogrænne foort her“.
Skogskræma f. Skovskræmsel, -utyske. Tel.
Skogsnar n. 1) smal Tange (Næs) af Skov. Tel. Smaal. Follo. 2) Krat. Rum. Se A.
Skogstut (uu) m. Skovangelica. Trondh.
Skogvallmo m. den hvide Gjøgeurt, Orchis alba. Oslo. „Vallmo“ er Convallaria.
Skogvilska f. Forvildelse i Skov. Vestfold: Skâu-. — **skoig, skoleg** se sko v.
„**Skoka** (o') f. Redskab osv.“ A. **Skookoostool** m. = Skakstol. Totn; **Skukustool**, Rom. **Skukuhand** (-hann) f. Redskab til at skage Liin med. Ringerike.
Skoka (o') f. 1) stærk Rystelse; Kamp, Dyst = Tak; ogsaa: dygtig Tugtelse, Prygl. Sogn, Hard. Røldal, Shl. Ryf. Vald. (ØSlidre): Skoko. „Baot'n ha faott âi gouᵘ Skoka“, Baaden er ilde tilredt. „Eg took 'an ei Skoka“; Ryf. og fl. „Du hev âi gouᵘ Skoka i Vænte“. „Han fekk taka ei Skoka mæ Moor si“. „Gjeva âin âi Skoko“; Vald. Hertil: „Joleskoka, Skurskoka“. 2) voldsomt Uveir. Sogn; Ndm. (Ædøy): Skaakaa, „Veerskaakaa“. 3) nybrygget Øl = Uppskoka. — **Skokudrykk** (o') m. en Drik af „Uppskoka“, Tel.; **Skoko-** Vald.; **Skoke-** Rbg.; **Skogedrikk** Li.; **Skakedrykk** d. s. Vestfold (Lardal), A. — **Skokubolle** m. = Skake-, VTel. (dd); **Skuku-** ØTel. (Bø). — **Skokori** f. Anfald, „Rid“, af Febergysen. Vald. — **Skokevaand** m. = Skakvond. Tel. (Moland).
Skokka (o') f. Skjævhed = Skakke m. Maaske kun i „(gaa) ette **Skokkun** (aa—ø)“, dat. = „(gaa) paa **skokko**“; se skakk. Hall.
Skokl (o') f. = Skaak; se flgg. Odal.
Skokla (o') f. 1) = Skaak, Skokl. Vald. Hedm. 2) Plovdræt ɔ: Skaglestænger + Hammel til Plov el. Ard. Hedm. Ma. Se Skokul.
skokla (o') v. a. spænde Hest for „Skokla“, Plovdræt, Tel. (Rauland). **skokla seg**, om Hest: gaa ind i „Skjækje“. Tel.
„**skokla** (o') v. n.“ A. Vald. 2) grassere; = tura. Vesteraalen. „Skaakkle i Gaarann“.
Skokle m. Plovdræt = Skokla 2). Sæt. Smaal. — **Skokl(e)aas** m. = Skaakaraas.

Trondh. — Skoklearm m. = Skaak. Smaal. — Skoklekalv m. tynd Skoklearm; ogsaa Bi-Stagle ved „Tvidrætte". Smaal. — Skoklegreida f. alt Tilbehør til een Hests Dragning af Ard, Plog eller Tømmer. Tel. Jæd. — Skoklereid n. d. s. VTel. Se Reid. — Skoklereidskap m. d. s. Tel. — Skokleskin (i') n. „Skokkleskjeeni", n. def., en Tørketid om Vaaren mens „dei hell paa mæ Skoklane o are Greiur". VTel. (Mo). — skoklesky adj. om Hest: sky for Staglestængernes Berørelse af Benene. Østl. Tel. Ma. — Skoklehumul m. Hammel mellem Staglestænger. Hedm. Rom. Smaal. Hall. — Skokl(e)tre n. = S.-humul. Helg. — Alle hører eg. til Skokul.

Skoklut m. Uldklud som Soldaten har at vikle om Fod, istedenfor Strømpe. Ofte trækker den sig op og dingler om Ankelen. „Slænge som ein Skookkluut"; Tel. Hall.

„Skokul (o') m." A. Skaakul (-öl), Ndm. (Øre); Skaakaal Senja; Skukul, foran Ageslæde, se Skakle, STrondh. NTrondh. Skogedl, Fl. Skogla, Dal. Jæd. Mange Steder bruges kun Flertal, om det hele Plovdræt, mens Skaak er den enkelte Staglestang; dette Fleertal bliver da let til Skokla f., Skokle m. Se disse.

Skol (o') n. Skal. Dal. Li. Se Skul.

„Skol (o') n. 1) Skyl". A. Østl. (ö—aa).

„skola (o') v. n. (ar), skylle; pladske; skvulpe". A. Dal. Jæd. Rbg. Tel. Finmark. „Vatni skola ivi"; Tel. „Han spyydde so de skola 'vou 'an"; Sæt. Rom. Innh. og fl.: skaalaa. „Dæ ræng(n)de saa dæ skaalaa". skaalaarængn(e) v. skylregne. Rom. Innh.

Skola (o') f. Skyllen, Vast. Hard. Kollsoteskola.

Skola (o') f. 2, Afskyl og Affald fra Maaltid = Skuler. Gul. og Innh.: Skooloo.

Skola-kro (o', oo) f. Krog af Værelset bag Døren; den mindst anseede Del af Værelset; Skammekrog. Shl. (Etne): Skolekroonoo f. defin.

Skolavatn (o') n. Skyllevand. Ryf.

Skole (o') m. Afskyl osv. = Skola 2, Skuler. Ndm.: Skaale; Østerd.: Skolje (aa—ö) og Skulje.

Skoll f. Larm, Bulder, Støi af høirøstet Snak og dl. Hall. „Dai høyrde Skoll'ee". Til skella. G. N. sköll, f. Skoggerlatter.

„skolla v. n. (er, te), synes osv." A. Oslo, Vestfold, Smaal. „Dæ sköllär saa nære". sköylde (ar), Gbr. (Sel). „Dæ sköylda som æin Sta". „2) skrolle". A. Hall. „skjolle" d. s. Ndm. Gbr. se skjolda. G. N. skolla svæve. — skollast v. synes. Smaal. „Saa kann dæ sköllS".

skollast v. (ast), blive skaldet. VAgder.

Skolle (o') m. tør stenig Banke i Ager el. Eng = Skalle. Li. (Eikin, Fj.). „Stinskodde".

Skolle (o') m. høirøstet snakkesalig og i Talen vidtsvævende Person. Hall. Jf. Skoll.

skollen (o') adj. som skroller. Hall. „Dæ skaar skaalle (skaallint, skølleent) detta Huuse", staar saaledes at det skroller stort.

skollrøytast (o')? v. n. (ast), miste Haaret fuldstændigt; mest om syg Fæ. Li. (d), Dal. (td). skollrøyte d. s. Østl. (ö—aa). skøyllrøyte NGbr. Lyder dog oftest skaall- i Li. og Dal. og hører da til skaalda.

„skollutt (o') adj. 1) skaldet". A. Agder, Tel. Vestfold. skoddutt, JAgder og JVTel.

Skolm (o') m. tykt Skal. Helg. Se skolmast.

„Skolm (o') f. Kjæft osv." A. 4) letsindigt og støiende Kvindfolk = Flak, „Stöye". Vestfold, Østerd.

„Skolma f. Frugtbælg". A. Ndm. Tynd Bælg, som den der omslutter Parret af Kaffebønner. Tel. 2) Skjæl eller haardt Lag som danner sig udenpaa noget. Tel. (Eidsborg, Selljor). 3) se Stytting.

skolma (o') v. n. (ar), 1) afskjælles = skolna; om Hud, Maling, Jis og dl. SHelg. Ndm. „Jis'n skaalma synn"; Ndm. „Skaalm' a(v)"; Helg. 2) om Fæ som af Skyhed skiller sig fra Hjorden og farer vidt omkring. Rum. Vald. Rom. Ringerike, Hadel. Land, Hedm. og Gbr.: skaalme og skölme. — Hertil: Skolma f. Dyr som skolmar. Skölm d. s. Totn. skolmen adj. tilbøielig til at s., til Skolming; ogsaa sky, nervøs = skvetten. skolmutt d. s. 3) v. n. og a. rive Arbeide fra sig, arbeide rakt og noget skjødesløst = slusa, slysja. Stjør.: „skölm' aav"; „han skölma dæ fraa sæg".

skolma v. skule = skulma. Rom. Num.: skaalme.

Skolmar m. rask men skjødesløs Arbeider, River. Stjør. Gul. Helg. Til skolma.

skolmast (o') v. n. (ast), afskjælles = skolma. Mest om Træer som miste Omfang ved at Bark og „Yta" afskjælles. Helg. (aa).

skolmen og skolmutt adj. se skolma.

skolna (o') v. n. afskjælles". A. Vesteraalen. „Jis'n skaallna ifraa", løsne fra (f. Eks.) et Kar som opvarmes. — Skolo se Skorda.

„Skolorm". A. Skoon- Tel. Skaan- Nhl.

„Skolp m. 1," A. Li. 2) Kasteskovl. Li. Ma.

Skolp m. 3, = Gløys, Vaus. Nhl. „Eg datt aa fekk häile Vasskolpn yve meg". Til skvelpa? Jf. skolpa; Isl. skólp, n. Skyllevand.

skolpa v. (ar), buse frem med Ord. „Skolpa utor seg". — Skolp m., Skolpa f. En som s. Rog.

Skolsop (o', o') n. Vand hvori Mælkekarrenes og Silens indre Sider er afskyllede efter Siningen. Ryf. Shl.; Jæd.: Skaalsaap. Skulsau(p)d d. s. Dal. — Skolsope (o', o') m. lidt Skolsop. JRyf. SBerg. Skolsopa f. d. s. Shl. — skolsopa (o', o') v. a. „s. Byttedne", skylle Mælkekarrene, saa Produktet vorder Skolsope. Ryf. Jf. silloga.

„Skolt (o') m." A. 2) Bane paa Hammer og Slægge. Nfj. 3) i „Hjulskolt" = Nav.

skoløypa (oo) v. n. = sko-renna, skorra. Sæt.

Skoløyping (oo) m. et Stykke Hornkvæg i dets anden Sommer. Innh. og fl. Skoløypingskviga, -ukse.

Skolv m. og f. Skovl. Gbr. (aa). Se Skovl.

Skomak (oo) n. = Slognag. Se maka. Ma.

Skomakar (oo) m. 1) Øretvist, Forficula auricularis. Smaal. 2) = Furebukk. Se d.

Skoms (o') f. (og m.), et sky nervøst og forvirret Væsen; om Personer og Dyr. Østerd. (Tynset, Rendal, L. E.). „E Sköms (Skaams) te Kjærring, te Ku". — **skomsen** adj. omtr. = kvekken, skvetten. Østerd. „Skaamsen aa rædd". Ogsaa: **skomsutt** adj.: „Skömsete aa rædd". Østerd. — ?**Sköns** f. = Skoms. **skönsete** adj. = skomsutt. **skönse** v. være en Sköns. Totn (Vardal). Jf. skamseleg.

Skon (o') f. 1) Mule + Næse hos Dyr, især Hest. Hard. Voss, Sogn, Nhl. Shl. Maaske overalt: Skaan (ikke „Skaon"). 2) mandhaftig Kvinde. Sogn (Vik). **Skona** „Skaana" f. d. s. Vik.

skona v. (ar), speide; kige. Ndm. (Tingvoll og fl.): skoon'. Jf. (?) skaanaa.

„**Skoning** f." A. Vald. og Li.: Skoodning.

Skoning (oo) f. (og m.) bred Kantning med Foder nedentil paa et Skjørts Underside. Østl. Mest: Skoonning. Se Sko(r)duk.

„**Skonk** (o') f." A. 2) storknoglet mindre veldannet Hunvæsen; især Dyr med store Laar- og Hoftebeen. Tel. Østl. og Voss: Skaank; Østl. (Odal, Solør og m. fl.): Skoonk (som „Goong"); Østl.: Skönk. — **skonkutt** adj. storknoglet især i Bagparten, lig en Skonk. Tel. og Østl.: skaankute, skoonkete, skönkete („skønkutt" Hall. og Vald.?). — **skankeleg** adj. d. s. Tel. Sæt. **skankjen** d. s. Nhl. Voss. **skankete** d. s. Smaal. — **skaankevæksen** og **-voksen** (aa—ö) adj. dannet som en Skonk. Vestfold.

·**Skonorm** se Skolorm.

Skop (o') n. a) det at „skopa". b) Rystelse. SætV. „Skop i Hugjn". Se flg.

skopa (o') v. n. (ar), 1) fare afsted med overflødige Hop, Løften af Akslerne og Kast af Kroppen; fare tosset vimset og uskjønt afsted. VTel. Rbg. „Dænna Kyyri skopar fyri dei andre stødt o jamt". 2) v. impers. støde imod, støde saa det hopper; omtrent = skumpa, skuppa. Ma. (Bj.). „Her æ saa liite Sns, dæ skopa neepaa Steua o Staena". — **skopa seg** v. = skopa 1); særlig: gaa omkring med modige Fagter som indbyder til Dans eller Kamp. Sæt. „Han four o skopa seg utive Tili". G. N. skopa, løbe, rende; Sv. Diall. skopa, hoppa, leka. Jf. skumpa, skuppa, skupsa osv.

Skopa (o') f. 1) Hunræsen som „skopar", se foreg. 2) uroligt larmende og utækkeligt Kvindfolk. Hard. Røldal, VTel. (Mo, Skafsaa) og Sæt. (Bykle): Skopa; VTel. (Vinje, Rauland, Laardal, Kvits. Selljor): Skopu; Sæt. og VTel. (Moland, Nisſ.): Skope. „Ho æ saa goustæ av seg, d'æ ei goo Skope"; Nissedal.

skopall (o') adj. i høi Grad ujævn og stødende, om „Føre" og Vei (dog ikke Landevei); = skumpall. Sæt. Ma. (Bjelland). „D'æ skopaalt idag; skopaalt Føre"; Ma.

Skope m. Mandfolk som „skopar seg". Sæt.

skopen adj. tilbøielig til at „skopa" 1), til Skoping f. Tel. Rbg. „Ei skopi Kyyr".

Skopp (o') n. Rystelse. Ma.; se Skupp.

Skoppa (o') f. 1, 1) tynd dækkende Plade: Vingedække paa Insekter, Finering paa Møbler. A. Ryf. Bamle. 2) liden rund lidt konveks Skive; som a) den øverste Plade i en todeelt Knap. Bamle, Vestfold. b) Been- eller Træskive som overdrages med Tøi, til Knap. „Beins., Tres.". Vestfold (Dramn og fl.). 3) Hale paa Krebsdyr. YSdm. (Harham). Hertil **skoppe** v. svømme, om Krebsdyr. YSdm. — **Skoppetroll** n. A. Bamle.

Skoppa f. 2, næseviis Person (Kvinde) som er fremme overalt og gjør Fortræd. Tel. (Selljor og Østre): Skoppe. Forskjelligt fra „Skopu", Selljor.

Skor (o'), i „Oor aa Skor", se Or.

„**Skor** (o') f. 1, Huulning". A. 3) Indsnit, Skure = Skora; som paa en Bismer. Hard. Li. „Dæ kjæm atte i sama Skor'æ". Li. „D'æ i siiste Skor'æ", i sidste Øieblik, paa det yderste; Hard Li. Ogsaa: „D'æ pao siista Merk'na (mæ'an)"; Hard.

„**Skor** (o') f. 2, Skammel". A. Tel.; Stjør. og Smaal.: Skör. „Skör" i Smaal. = „Altarskör"; ogsaa: Knæfald om Alteret = Blæja 3). „Haa mange Skörer var'e idag?" 2) kløvet Stok, som anbringes foran Sæng i Sæter til at sidde og stige op paa. Vestfold (Hov). 3) liden Stol Bænk eller Skammel med eller uden Rygstød til at sidde paa i Kirken. Tel. (Selljor), med Fl. Skarir; Ndm.: „Kirkjeskaaræ". 4) Træskammel med Huulrum i = Kisteknakk. Ndm.

„**Skora** (o') f. Skure". A. Skooroo NTrondh.

Skora (o') f. Gjed; Fællesnavn for Buk og Gjed medens „Geit" bruges kun om Hundyret. Ndm. (Kvernes, Øre): Skaaraa. Se Hornskora, Sag. — **Skaar(aa)skinn** n. Gjedeskind. (Christie har: „S k o r, Ged; S k o r a s k i n n Gedeskind).

„**skora** (o') v. a. (ar), 1)". A. skara, Ndm. „2)". A. skara Ndm.? Namd.? Hertil: Skari m. = 5; et Snees? Namd. Shelg.

Skora (o') f. breed Teen eller Rage. VTel.: Skoru, -a, -e; Sæt.: -e. I „Eldskora" og „Braudskora". A.: til skara.

Skoraflis (o', ii) f. Huggespaan. Tel. og fl.

Skorafløy m. Huggespaan. Ndm.: Skaara(a)-.

Skorakavl (o') m. „Kavl" som ved Skurer er mærket som kasseret. Romsd.

Skorakjepp m. = Skorkjevle. Romsd.

Skoraspon (o', oo) m. = Skorspon. Nhl. Voss (-spoo, Fl. -spøn'u), Shl. (-spoodn); Innh.: Skaaraa-. — **Skaaraaspræk** n. d. s. NGbr. (Lom). Se til Skoromat.

Skorbite (o', i') m. den Bjælke i Gavlvæggen

som ligger paa „Raftestokkene", er skraaskaaren i sin øvre Halvdeel, og saaledes halvveis tilhører „Raustet". Sæt.

Skorda f. Kjedelkrog = Skjerding. Tel. og Sæt.: Skoore. Ma.: Sko^{u}ra; Ringerike, Vestfold, Rom. Smaal.: Skoole (tykt L); men ogsaa uregelmæssigt: Skoolu Vestfold, Skooloo Smaal. Oslo, Ring. („Skora", o', A., findes ikke). — skorda v. „Hu skoolär Grvyta opp aa neer", hun flytter Gryden op og ned ad Kjedelkrogen. Vestfold, Oslo. — Skordejarn n. el. -staur n. = Randaas el. Robal (i Skorstenen). SætV.: Skoorejenn; Ringerike: Skoolejarn. — Skordetre n. = -staur. Oslo: Skooletre; Rom.: Skoo(l)tre.

„Skorda f. en Støtte". A. Romsd.: Skoore (og l). „2) Kilesteen". A. Jæd. og Li.: Skoora (og o^{u}); Tel.: Skoore; Vestfold og Smaal.: Skoole.

„skorda v. a. (ar), støtte". A. 2) støtte eller befæste med Kilestene. Jæd. Li.; Hall. Ring. ØTel.: skoole. „Skoora Stein'n". Ogsaa: „skoole under". 3) opkalde en endnu Levende. Ryf. — Skordestaur m. = Hjaastaur. Stjør.: Skoolstöur.

Skorduk (oo, uu) m. 1) = Skoning (paa et Skjørt). Ma. Jæd. Ryf. Hedder Sko^{u}r'e (se Sko), SætV.; Sko^{u}ring m. Dal. Jf. Skodul. 2) Ring af Smør smurt paa Lefse. Li. Ma.

Skorekjepp (o') m. = Skjebda. Sfj. (J- og YHolmedal).

„skorfast (o')". A. adj. skora-fast, Voss og fl.

skorfesta (o') v. a. (er, e), bringe i „Skorfeste"; mest „s. seg". Ma. og fl.

„Skorfeste (o') n." A. Ma. Rog.

Skorfesteto (o') f. en „To" (Affats) hvor man uundgaaelig er „skorfest". Ryf.

skorgaa seg (o') v. = skorfesta seg. NGbr. (Lom, Vaagaa): skaar- (kort aa).

Skork (o') f. storknoglet og vantriveligt Hundyr, Mær og især Ko; se Skark. Rbg. Ma. Li.: Fleertal S(k)jerk'a(r). „Ei Skorke Kyyr", „noka Skorke Kyy'dna" og „Sjerke Kyy'dna", Li. (Eiken). Jf. Skjerka.

„skorlaupa v." A. skaralaupe seg d. s. Tel. se Skaralaup.

skormeitt (o') adj. (part.) om Hest: klippet paa Manen, saa der er „Skormeit" (Sæt.). Tel. Tildeels: skoremäitte, Sæt. Til Skor, G. N. skör Trin. Se Skeidemaan.

Skorning m. afskaaret Stykke. NGbr. (Lom, Vaagaa): aa (kort). — Skooroofeele f. = Skorospel. NGbr.

Skorojarn n. Redskab til at skjære Korn med, omfatter „Sigd" og „S(k)jero" ɔ: Skjera. Vald. Se flg.

Skoromat m. det Skaar eller Indhug af nogen Bredde som man gjør i et Træ for at faa det fældet. Ork. og Strinda: oo; Fosn (Stadsbygd): Skaaraamat. „Tak breiar S.!" „Hall ræen S.! — Dette og de nærmeste Ord slutter sig til Skora f. Indsnit (Skjæren), ligesaa det Nordmørske „Skaaraasløy"; medens „Skaarasløy" (Ndm.), „Skaaraa-" (NGbr. og Innh.) slutter sig enten til skora v., eller til Genetiv af skor, skorar. Jf. mata, Vaagmat.

Skorospel n. 1) et Legetøi bestaaende af en Fjæl med mange Indsnit som man fører en Pind hen over. Innh. og Namd.: Skooroospæl(l). 2) et grovt karlsligt og noget letfærdigt Kvindfolk. Innh. Namd. Jf. Haa(m)mannsskoro. Se foreg.

Skorpa (o') f. skarp arrig og vrangvillig Kvinde. Hall. Vald. Vestfold, Østerd.: ø—ö—aa.

Skorsteinsrabal m. se Rabal. Vestfold.

Skort (oo) f. = Bergskorta. NGbr. (Lom).

Skort (oo) m. 1) = Skort f. 2) Sprække, Aabning eller Fordybning i Gulv, Brolægning og dl. NGbr. (Vaagaa).

Skorta (oo) f. Mangel; Tid da der er Mangel. „Du kjæm i Skoortun!" Vald. (Vang). Jf. Skarka.

„skorta (oo) v." A. skorte (o'—ö), Nfj. Romsd. og fl. 2) „Skoorte paa Mat'n", holde op at æde en Stund. Tel. (Bø). 3) lide Mangel. SHelg. „Naar ein skoorta i Røgd'n, saa har ein i Torv'n"; „ein" er Akkus.

„Skorta (oo) f. Bjergkløft". A. Vald. (NAurdal): Skoortoo; ureglm.

skortna (oo) v. n. 1) blive utilstrækkelig; blive for lidet. Ringerike, Hadel. 2) blive mager, svinde hen. Dal. (Lund, Hedland); Rom.: „skoortne 'tuur". — skortnast d. s. Dal. (Eikersund); Rom. Østerd.: „skoortnes".

Skorv f. Kvinde som er en „Skarv". Tel. Rbg.

Skorv f. 1) nøgen noget ujævn eller stenig Bjergflade. Nhl. (Mo); Tel.: Fl. Skarvir. 2) tør ujævn Fjeldflade med Lyng og Dvergbirk. Rbg.: Skorvir. Se Skarv. — skorvutt adj. fuld af „Skorver", om Landskab. Hard. og fl.

skosam (oo) adj. = sko adj. 2). Totn.

Skosnjo m. Sneelag som gaar jævnhøit med Skoernes øvre Kant. Trondh. Sfj. Sogn.

Skospjørr f. smal Klud som vikles om Foden; jf. Skoklut. Sæt. Fl. -spjørri, og -spjarri.

„Skot (o') n. 1) Skyden (frem)". A. Stærk Bevægelse, Fart. „Taka Skot", „taka te Skots", tage til Beens; Ma. (Aaserall). „Kaam(m)aa paa Skaat", komme i Fart; NGbr. „Kaamme paa Skod (Skaad)", VNed. ØMa. „Faa Skod (Skaad) i se(g)". „Mæ Skot", med Fart. „Han va i øye Skot", i meget lystigt Humør; Ma. (Bjelland). „Vere i Skode", have det travlt; ØMa. 7) Bræddevæg mellem Rum i Fartøi eller indskudt i Ladningen. Sydkysten: „Skaatt (ö), Skod, Skaad". Jf. Skut. 8) Masse af Ankerrebet som er skudt ud, „udstukket", for at det ikke skal strammes for stærkt. Nhl. 9) pludselig Sygdom hos Folk eller Fæ, paaført ved „Finnkula";

„Finnskot". Hall. (aa—ø); Gbr. (kort oo og aa). Kureres ved „Skootbræ'nnviin", Gbr. 10) smal Gang mellem Huse, Smug. Gbr.

Skot (o') n. vilter Pige, Flane osv., se skota.

Skot (oo) n. 1) Kreatur som render fra Flokken. Østerd. (Rendal og fl.). 2) En som river Arbeidet fra sig. Østerd. Maaske for Skot (til skota, skjota); maaske eet med Skoot, G. N. skód, A.

„skota (o') v. a. (ar), fremskyde". A. = skuva. Tel. 2) v. n. og a. = hamla; jf. skuta. Oslo og Trondh.: skaata. 3) lukke med en Skodde, „Skotu". Tel. (Kvits. Selljor). „Skota Dynni". 4) øse op med en Skovl „Skotu". Tel. (Selljor). Ogsaa: „skota i seg", æde voldsomt; Tel. (Raul.). 5) skrabe, skuffe. Innh. STrondh. „skaataa vækk Ko'nn". „Skaataa 'taa Sno'n". „Skaataa Dungstø(d)e". „Spaadaa'n, Plogjn, skaataa bærr' voppaa", skrabede henad Overfladen. „Skaataa 'taa Gal'a". „Skaataa ihoop". 6) støde, stange. Innh. Gbr. „Stokkjn skaataa Borkjn 'taa Tree'a". „Eg skaataa 'taa meg Knuvan", jeg stødte Stykker af mine Knoer. „Skaataa aat innan", stanges. Jf. skata (Hall. Shl.). 7) „skaataa unna seg", feie fra sig, rive fra sig Arbeide, drive stærkt paa. Trondh. Ogsaa: „skota paa"; Tel. 8) „skaataa ihoop", sammenfælde, sammenpløie (Fjæle) = skjota. Innh. Gul.

skota (o') v. n. (ar), 1) fare uagtsomt voldsomt og larmende frem; tumle afsted. Tel.; Trondh.: skaataa. 2) fare vidt omkring for sig selv, om Kvæg. Tel. Sogn, Østerd. „Kyri skotar ette(r) Beite". „Kua skygg aa skötör (eller skätär, omtrent saa) för se sjøl", Rendal. — Hertil: Skot (o') n. viltert, omfarende Hunvæsen; = Flogs. Vald.: Skøt. Skaataalaar n. omtrent d. s., især om et Væsen som er allesteds fremme og gjør Fortræd. Trondh. — skoten (o') adj. uagtsom = uvyrden. STrondh.: skaatin. — Skoting f. det at skota. STrondh.: Skaataaing. — Skotumerr f. Mær som skotar 2). Tel. (Sellj.). Eg. af et Skota f.

„Skota (o') f. 2) Skodde". A. Tel.: Skotu. „3) liden Skovl". A. Nhl. Hard. Rfj.; Tel.: Skota, -u, -e. „Mjølskota". 4) Grissel, Skydsel. Hard. Tel. „Brøskota". „Stoompeskotu". 5) Stang, helst kløftet, eller naturdannet Fork, hvormed noget skydes op, f. Ex. til Tørring; jf. Senda. Sogn, Ma. Sæt.; Innh. og Namd.: Skutu, Skootoo; SHelg.: Skata, Stang til at skyde Neg op paa Stavre; Sfj. (Bremang): Skate, „Ko'nnskate". Jf. skata; Skuta. 6) den skraatstillede Bjælke, hvori Baasestillets Planker er indfældte. Stjør.: Skutu.

Skota (o') f. 2, fremskudt eller fremstyrtende Masse af Baadt (= Gløys) eller Tørt. Sogn (Lærdal, Borgund). „E fikk häile Skota aavr me".

„skotall" A. Vald. „Ait skøtalt Aar". Gbr. (aa).

Skotbenk (o') m. Indretning hvorved man sammenfælder Brædder. Trondh. Til skota.

Skoteferd (o') f. uheldig Færd; Ufærd. Rfj.

„skoten (o') part." A. 4) som har skudt Aks, om Ager; til skjota v. n. skyde Aks. Tel. og fl.

Skotføre (o') n. Skudvidde. Nhl. Voss. „Koma i S.". „Da va so äitt S. te han". G. N. skotfœri.

„Skotgamp (o') m." A. 2) Hest som egner sig til at skydes. Gbr.: (kort oo og aa); Østl.: Sköt(t)- og Skaa(t)-. Skotmerr.

Skotglunt (o') m. = Garnglunt; ung Mand som har sin Plads i det forreste Skotrum n. ɔ: Rum foran Framrum, i en Skotkeiping m. ɔ: Baad som har Skotkeip m. ɔ: Aareblok i Stavnrummet, = Halvsemterøming. Nordl.: Skaatt- (og d).

Skothella (o') f. 1) flad Steen til Kastning henad Vandfladen (= Skina, skingla) eller til (efter) et Maal; Discus. Nhl. (Eksingadal), Voss og Sogn: dl; Sogn (Lustr): Skathedla; Trondh.: Skothyll' (aa—d). „Skjota, kasta S.". 2) stor flad Steen opreist til Maal for Kast. Berg.

Skothyrna (o') n. spidst Udklip af Hjørnet af Faareøret. Hard.: dn.

Skothyrning m. uagtsom Person. SBerg.

„skothærd adj." A. Li.

Skotkalv (o') m. = Kalvskotning. Tel. Jæd. Li. NGbr. Ogsaa: Skot-fyl, -kid, -lamb.

Skotl (o') f. og n. 1) en stor uordnet og larmende Flok. Shl. (Stord, Fitja). „Ei svære Folkaskotl". Særlig om Fugleflok paa eller over Aadsel. „Æ da mykje Skotl paa dan Æto?" „Ravnaskötl", Nhl. (Sund). 2) n. Aadsel, især et af Rovdyr fældet Dyr? Shl. — Kjøn og Bet. usikkre. For Skodl ɔ: Skoll? Se Ramneskotl; Skrotl.

Skotlo (o', oo) f. se Lod.

„Skotloka f." A. Shl. Skaatlookoo, NGbr. 2) fig.: En som er dygtig til at „maalbinde". Gbr.

Skotmid (o', i') n. Meed i Baadens Længderetning)(Tvermid. Helg.: Skottmee (aa—d). Til Skot, Enderum i Baad.

Skotmylja (o') f. = Skothyrning. Nhl.

Skotnad m. Skydning. Hard. (Ullensv.).

Skotning m. 1) = Skotgamp. Østerd. 2) ussel Skabning. Ryf.

Skotra (o') f. Skodde for Dør = Skota. Ndm.: Skaat(t)r'; Østerd.: Skotre (aa—d).

skotra (o') v. n. gaa ubuden og i maskeret Optog til Bryllupsgilde og opføre Danse, Scener og dl. ude og inde. Hard. (Ulls.). — Skotrar m. En som skotrar. G. N. skotra puffe En foran sig.

skotrædd (o') adj. ræd for Skud. Østl.

Skotsekk (o') m. Hylle om Abort. NGbr.

Skotskjelv (o', e') m. = Veideskjelte. Toten: Skötsjælv.

skotta v. = skota v. n. 2. Østerd. „Ku'a flygg aa skaatter (—ŏ)". Hertil: **Skott** (aa—ŏ) n. Dyr som skottar (skotar). **Skotte** (aa—ŏ) f. d. s. Østerd. G. N. skotta, roe baglængs (holde sig i Bagtroppen?) = skuta, skota, hamla.

Skot-tro (o', oo) f. Rende, „Tro", som kan skydes til Side. Trondh.

Skotumerr (o') se skota, v. n. 2).

„**Skotung** (o') m. (Begrebet noget usikkert)". A. 2) Aflandsvind med Klarveir. Nfj. (Utvik). 3) „Vest-Skotung", en eller anden Vind fra Vest. YSdm. 4) Vind fra en fjern Skybanke. Sfj. (Bremang, Askvoll): **Skotongje** (og aa). Skybanken kaldes: **Skotongslii(d)** f. Sfj. **Skotungsve(d)r** n. Sfj. (Askvoll). 5) kortvarig Byge fra SØst. Ndm. 6) Vind som blæser fra de „smaa Streger" omkring Syd. SHelg. „SO-Skaattung" = SSOVind. „SVSkaattung" = SSVVind. Ogsaa: „Skaattum"; Nordland. „Lannvinns-Skaattum" = SSOVind. „Skaattungsvind", SOVind uden Regn. Helg.

„**skotvik** (o', ii) adj." A. usikker = skotall. Hard. „D'æ skotviikt aa finna Ver her".

„**Skov** (o') n. Fremrykning; Veistykke osv." A. Tel.; Oslo, om en liden Tuur; Sogn (Lustr). „Da gaor so Skov", det gaar i svær Fart. „2) Dyst osv." A. Hadeland. „3) enkelt Gang". A. Tel. „Tri Skov". 4) Løb, Rend (Ridt) = Skeid; = stort Tak; langt Sprang eller Hop = Skauv. Tel. (Vinje, Mo, Kvitseid). Gbr. (Lesja). „Eg tek deg att i Skov'e". „Han rei eit S.".

skov adj. rask og dygtig, maaske kun til at æde. Sogn (Aurland, Lærdal). „Skoov'e (skouv) te raska i seg"; A. „Skov te eta"; Lærdal. Snarest skoov til skoova.

skova (oo) v. a. 1) befrie for Skover; skrabe reen. Hall. Mest: „skoove Grynta". 2) „skova seg", lægge sig i Skover; danne Skover. Hall. 3) „Ljao'n beit'e skoovande", Leen meier (bider) saa hvast og nær. Sogn (Vik). Se flg. Skova.

Skova (oo) f. En som er flink til at skrabe (grave til sig) og faa alt med; nøieseende og nærgaaende Person. Sfj. (Førde).

skovall (o') adj. som kommer stødviis, i „Skov" el. „Riider"; om Veir, Ildebefindende og dl. Hall.: **skøv** og **skaav**. Ogsaa: **skovalle(g)**; Hall.

skovast (o') v. n. = skova (o'). Hall. „Dæ skaavast mæ di", det (Veiret, Ildebefindendet) kommer stødviis.

Skovetak (oo) n. = Skjøvetak. Tel. (Kv.).

Skovl (o') f. Skovl. Vald. og Totn: **Skøvl**, **Skövl**; Gbr.: **Skaalv** m. og f.

skovla v. søite = slangsa; mest om Mandfolk. Vald. (Vang, SA.): **skøvle** (haardt K).

„**Skovlung** m. 2)". A. Tel. (Landstad 118).

„**Skovor** (oo) f. pl." A. **Skqogoo**, Gul.

skovutt (oo) adj. fuld af Skover. Hall. og fl.

Skov-vid m. = Skavvid. Ma. (Aas.): **-vee**.

Skrabb m. 2, indskrumpen og skrøbelig Tingest. Vestfold (Eiker og fl.). „En Skräbb te(l) Sleea, Hest, Mann". Dl. i Sv. Diall.

Skrabba f. stenig Plet osv. = Skrabb. Vestf.

skrabba v. (ar), kradse, skrubbe; skrabe og skave med „Vandkniv". Voss, Hard. Nhl. Jf. skrava, skravla; Sv. Diall. skrabba ɔ: skafva.

Skrabb-bakke m. tør stenig Bakke el. Høi. Rom. Hadeland. — **Skräbbehäuse** m. d. s. Vestfold. — **Skräbbeslaatt** m. Høslæt paa „Skrabber". Vestfold.

skrabben adj. lig Skrabb (A. og 2); tør, skrumpen og skrøbelig. Vestfold. „Sleean, Hæstn ær skrabbin".

Skradd m. skrumpen vantrivelig Stakkel, især Hest. Land og Gbr.: **Skräidd**.

skrad'dr adv. skjævt, forkeert, galt, daarligt. Smaal. Follo, Oslo, Rom. „Dæ gikk skräd'dr". **skral'lr** d. s. Smaal. Vinger. „Han kjørte skrällr", han kjørte sine Ting itu.

Skragg m. 1) = Skradd. Odal, Follo, Rom. Smaal. 2) tør stenig Plet = Skrabb. Shl. Eng. scrag mager og benet Figur eller Legemsdeel.

skraggen adj. lig Skragg. Shl. „S-gjo Mark".

skrakall adj. 1) løs i Fugerne; skrøbelig, brøstfældig; om Kar og Personer. Rom. Østerd. **skrækall** Hadel. Totn; maaske for skrikall, se d. 2) skrantende. Rom. Østerd. Jf. flg.; NSv. („Norske", Lundell) Diall. skraka, svag varelse. — Et „skraka" v. omtr. = skrika(st) er optegnet, uvist hvorfra.

skraken adj. = skrakall. Gbr. (Oyer). „Dør'a æ skrakjee". Til skraka.

Skrakl n. Redskab eller Indretning som er upaalidelig og skrøbelig enten ved sit Stof eller (især) ved Løshed i Fugerne, og hvis Dele skraber eller knirker mod hinanden. Rom. Ringerike, Østerd. Trondh. Ndm. Nordl. „Baatskrakl, Kjerreskrakl, Sledeskrakl (Slea-)". **Skrahl** n. d. s. N- og S-Trondh. Sdm.; dette er dog snarest Skratl, se d. „Vaangnskrahl, Slaadaaskrahl". Jf. Skrikl, Skrukl, skrakall.

Skrakl m. se skrakla.

Skrakl se Skratl. **Skrakling** se Krekling.

skrakla v. n. 1) give en sprukken skurrende, raslende eller skrabende Lyd, mindre klingende end „skrangla". Innh. Gul. Solør, Rom. „Han riste Lekkja saa dæ skrakla". 2) lee høit og skurrende. Innh. Gul. „Han skrakla aa lo". Jf. skratla + skrikla (skrekla). 3) være skrøbelig, især ved en Løshed i Fugerne som røber sig ved Lyd; være et „Skrakl". Rom. og fl. „Vool'e skraklär". 4) gaa skrøbeligt langsomt og usikkert; bevæge sig møisomt og svagt; komme frem med ujævn Fart og smaat. Innh. SGbr. Vald. Vestfold. „Han skrakla o løyrde i smaae Dagsskjäi"; Vald. „Ho skrakla sæg oppaavr Bakkjin"; Innh. 5) være i en vedholdende vaklende og hensigtsløs

Bevægelse. Smaal. og fl. „Han skraklär aa fløtt'r støbt; d'ær en Skrakl" (m.).
skrakla v.a. føie upaalideligt sammen, lave et Skrakl; fuske. Innh. Ork. „D'æ va no ihoopskrakla".
Skrakla f. Jernbjælde med sprukken Lyd. Østerd. Og: „Bjølleskrakle". — Skraklebjølle f. d. s. Vestfold.
Skrakleføre n. deelviis sneebart, utilstrækkeligt og skurende, Slædeføre. Østl. Ndm.
Skraklegamp m. storknoglet og strøbelig Hest. Smaal.
Skraklehane m. Hybrid, Blænding, af Urhane og Tiurhøne (Røy). Østl. „Skrakkel-".
skraklen adj. = skrakall 1) og 2). Voss, Ndm. Østl. „Skraklin te ga". Ndm. „Sleean æ regalöus aa skraklin 'ta se"; Land. — skraklutt adj. d. s.
Skrakltein m. = Skaketein. Selbu.
„skral adj."A. Østl. skræll (ä?) d. s. Smaal.
Skral m. (og n.?) 1) Larm, Skramlen, Rumlen; som af en Kjærre, en Rok. 2) stort Ord som gaar af noget, Ry; Skryderi. 3) Skryder; Praler. Hall. Se A.
skrala v. „skral' oopp", sætte løst og upaalideligt op; bygge upaalideligt. Stjør.
skralin adj. = skrælen. Ork. Stjør.
skrall adj. ikke ballastet. Nordl.
Skralla f. Skralde = Skrella. Li.: Skradla.
skralla v. n. (ar), lee høit og skingrende. Sfj. Nfj.
Skralling m. svagelig Person. Nfj.
skralta v. n. (ar), gaa med smaa og svage Skridt. Tel. (Raul.). Jf. skrilta, skrulta.
Skramp m. stor og storknoglet mager (gammel) Mand el. Hest = Ramp; jf. Krampe. Li. Rog. Ndm. — Skrampa f. gammel storknoglet Ko. Rog. Shl. Jf. Skrumpa, Skrympa. Sv. og D. Diall.: skramper, skrampel ɔ: magert Dyr. — skrampen adj. lig en Skramp eller Skrampa. Li. Rog. Shl. Hard.
Skrane m. mager og storknoglet Figur. Sæt. Tel. — skranaleg adj. lig en Skrane. Tel. — Jf. skran, skranen; Isl. skran Skramleri; Skrant flgg.; (Skrank flgg.). NSv. („Norsk"): skrönuväkst ɔ: illa vuxen.
Skrangl m. og Skrangla f. = Skrane. Tel. Østl. (Follo og fl.). — Skrangling m. d. s. — skrangleleg adj. lig en S. Tel. „Skrangleleg vaksen".
skrangla v. n. gaa langsomt og slængende, syg eller uvirksom; jf. skrakla 4). Østl. (Rom. Ring. Hadel. Hedm.), SGbr. I Sv. og D. Diall. skringla, gaa usikkert. — Skrangl m. En som „skranglar". Østl. — skranglutt adj. = hanglesjuk. Smaal.
Skrangleføre n. knudret Barfrost- el. Isføre, hvorpaa det skramler. Østl.
Skrank m. mager storknoglet og noget medtagen Figur. Gbr. Vald. Smaal. og fl. Jf. skrøkka.
skrankall adj. lig en „Skrank". Vald. (NA.).
skrankast v. n. (ast), blive en „Skrank", blive benet og noget medtagen. Sogn, Vald. Gbr. — skranknast v. d. s. Dal.
skranken adj. = skrankall. Dal. Sogn, Trondh.
skrankutt adj. = skrankall. Gbr. Østerd. Trondh. Ndm. Smaal. og fl.
Skrant m. 1) tør, stenig Plet = Skrabb. Sogn. 2) = Skrane. Sogn, Dal. Ma. Smaal. „Turrskrant" d. s. Dal. — Skrantabakke m. = Skrabb-bakke. Sogn.
skranta v. n. (ar), blive mager og knoglet. Mest: „skranta av". Sogn, Ring. Hadeland, Rom. og fl. — skrantast av v. n. d. s. Sogn, Østl.
skranten adj. 1) lig en Skrant 1). Sogn. Østl. „Skrantin Bakkje, Aaker". 2) lig en Skrane. Sogn, Dal. Ma. Østl. Nfj. Ndm. „Skranten vaksen"; Ma. 3) mager; knap. Ndm. „Dæ he vore skrante mæ Mat".
skrantutt adj. = skranten, hardholdug. Østl.
„Skrapa f. 1) Skrabejern. 2) Irettesættelse". A. Skrapu Hall. Skropa, Skropu (o') d. s. Voss, Tel. og fl. se Skropa. 3) Skralde. Sfj. Nyf. Shl. „Maraskrapa".
Skrapakaka f. 1) Kage lavet af de sammenskrabede Deirester. 2) = Byrdesopar. Østl. (Hadel. og m. fl.), mest: Skrapekake, -u.
Skrapalaupar m. En som løber om og skraber sammen (i sig); Snyltegjæst. Tel. (Bø): Skraapaa-. — Skrapatarm m. luftfyldt tørret Tarm. Trond.: Skraapaa-.
skrapaleg adj. sygelig = skrapall. Tel.
Skrapgard m. ringe, „skrapen", Gaard. Hall.
Skraplende n. ringe Jordsmon. Tel. (Mol.).
„skrappa v." A. „Dæ rængnde so dæ s.".
Skraprum n. daarligt, ringe, Sted; ringe Gaard. Stjør. og fl. — Skrapslaatt m. Slæt af Skrapmark; = Skrapmark, som slaaes. Tel. — Skrapslætte n. d. s. Hall. — Skrapteig m. Strimmel eller Rude af Skrapmark. Hall. — skrasle se skratla.
Skrat n. Magt og Myndighed som aver; Ave; Overtag (over); Bugt (med). Innh. Strinda, Gul. Ork. Fosn, NGbr. „'N hæinn Ku'a hi Skrate paa dæinn", denne Ko har sat sig saaledes i Respekt hos hin, at den sidste ikke meer tænker paa Modstand. Jf. skrata sig.
Skrat se skrata. — skrata vrage, jf. Krat.
„skrata v.n.(ar), 1) kagle, svadse". A. Hard. Dal. Ma. Tel. 3) „skrata ette(r) ein", tiltale strængt og myndigt; revse; irettesætte; ave = kusta etter ein. Romsd. Fosn, Ringerike, Vestfold og fl. „Han skrata tee aat 'naa", d. s. Ndm. „skraataa ette" eller „paa" eller „aat æinn", NGbr. Gul. Selbu, Østerd. Og: „skraataa æinn i Hoop", NGbr. „Skraataa paa" eller „eettee Höukj'ee", jage Høgen med Skrig. NGbr. NSv. („Norske": Finnland) Dial. skrata, jaga bort. 4) skvaldre, broute = skrøyta. VAgder (Grindeim, Bjell.; Holum: skrade). 5) lee høit og skurrende = skratla.

Ryf. „Skrata aa læ". D. Dial. skrade. — Skrat n., Skrata f. og Skrate m. en Kagler, Svadser, Skvaldrer. VAgder, Sæt. og fl. — Skrataskjeer f. Skvaldrerske, Sladdertaske; selvfølgelig eg. Fuglen. Hard. Agder.

Skratalaat m. larmende overdreven Lystighed. Ringerike. „Graat etter Skratalaat".

Skratl m. Skoggerlatter. Odal: Skrasl.

„skratla v. n. 1) rasle". A. Ma. og Vald.: -sla, -sle. „2) lee høit". A. Li.; Ma. Tel.: -sla, -sle; Gbr. Trondh.: -hl(e). 3) skramle; især om Kjørsel. Ma. 4) skvaldre = skrata. Li. „Skratla ette", snakke efter Munden. 6) „skrasle aav'r", fare løselig hen over noget. Tel. (Bø). Maaske eet med flg.

skratla v. a. føie løseligt sammen = skrakla. Tel. (Bø): „skrasle upp; s. i Hoop"; Stjør.: skrahl'. Se foreg.

Skratla f. 1) Skralde. Jæd. Shl. „Maraskratla". 2) magert og storknoglet Hundyr (Ko). Li. Ryf. 3) = Smella, Silene inflata. Tel. (Rauland; Wille).

skratlelæja v. n. skoggerlee = skratla. Hall.: skrahlelæji og -sl-. — Skratlelægt m. Skoggerlatter. Hall.: hl og fl.

skratlen adj. 1) skrøbelig osv. = skrakall 1). Rog.; VTel. og Agder: skraslen; Trondh.: skrahlin. 2) mager som en „Skratla". VAgder, Ryf. 3) skramlende, skvaldrende. Ma. „Skrasle Føre".

Skratleskjer (ee) f. = Skrataskjer. Shl. og fl.

Skratletein m. = Skaketein. Stjør.: Skrahl-.

skratt adj. 1) rank og rask; kjæk. STrondh. (Bynes). „Skratt Kar". „Gaa skratt". 2) adv. raskt. „Aa kjøre der, dæ gjekk skratt". ØRom. Odal.

Skratt n. høi skurrende Latter.

skratta v. n. (ar), om den umusikalske monotone Sang hvormed Huushønsene tilkjendegiver Velvære. Østl. og fl.

Skraua f. = Skrubba, Cornus svecica. Jæd. Vel for Skrauva. Jf. skrubba = skruva.

Skraua f. svagelig Person. Tel. (Rauland): Skroue. — ?skraua v. n. (ar), hoste smaat og tørt. Tel. (Raul.). — skrauast v. n. (ast), blive svagelig, næsten skrøbelig. Ryf. — Skraue m. svagelig, skrøbelig Person. Ryf. — skraueleg adj. svagelig. Tel. (R.). „Skroueleg' o skral'e (klein'e)". — skrauen adj. svagelig. Tel. (Tinn). — Jf. Skrøya, Skraa. — ?skrauen adj. frygtsom. Helg.

skraula v. n. (ar), bruge mange og store Ord; omtr. = skravla. Jæd. Skraular m. Brouter. Se A. Maaske for skrauvla; jf. Skrouliis se Skrauvl.

skrauta v. n. (ar), prale = skrøyta. Totn (V og Ø). — Skraut n. Praleri. Se A. — Skrautar m. Praler. Totn.

Skrauv f. (og n.), Skum. Li. Shl. Røldal, Voss, Sogn.

skrauv- forstærker i Sammensf. med adj. Til skrauva v. strolle (Skrauv f.). Saaledes: skrau(v)stoor meget stor; skrau(v)sikker mægtigt sikker. Rom. (Aurskog, Høl.). skraastoor, skraasikker, som Skraaiis = Skrauviis, Skroviis. SSmaal. og fl. Mere udbredt og anvendt er skrov-; se d.

„skrauva v. n. (ar), 1) strolle, optage stort Rum". A. Ryf. og Dal.: skrôua; Rom. Odal og Smaal.: skrôue (—äu); Tel.: skrouve. „2) skumme". A. Sogn og fl. ØTel.

skrauven adj. brøstfældig, skrøbelig. ØTel. (Sauar). „Slee'an (Slee'en) æ saa skrouven, du kann riste 'n sund". „Eg blir skrouven aa gaammaal naa". Maaske til Skrauv (noget porøst); maaske en Udvidning af skrauen, se Skraua.

Skrauvhatt m. Top af Skum; Skumhat; fig. en Skvaldrer. Shl.: Skrôu-.

Skrauvis m. = Skrovis. Land, Jæd.: Skrôu(v)iis.

Skrauvklake m. = Skrovis. Ryf. (Saua).

skrauvkoka v. n. (ar), koge skummende, ville koge over; om Mælk f. Eks. Tel. (Bø). Se skruva, skruvsjoda.

Skrauvl n. = Skrovis. Ryf. (Suldal). — Skrauvleklakje m. d. s. Ryf. (Suldal). — Skrôuliis m. d. s. Jæd. Jf. skraula.

Skrauvlarp m. Klump af Skum. Nhl. Voss.

skrauvstor, skrauvsikker se skrauv-.

skrava v. n. (ar), 1) skrige, om Kragen, = grava. Sæt. 2) braute. Hard. Skravar m. Brauter. G. N. skrafa prate. Se A.

Skravl n. stadig Hosten og Harken. Innh.

skravla v. n. stadigt hoste og harke. Innh. Jf. Skrøvl, skrøla. — Skravldall m. Person som s.

skravla v. a. og n. skrabe eller grave sammen med Møie og i Smaat; ogsaa: betle (sammen). Tel. (Heiddal, Bø og fl.). „Skravle mykjy i Hoop". „Skravle o skraa", tigge sammen; se skraa v. — skravla v. a. og skravla v. n. og skrava v. tør være eg. „grave, skrabe"; jf. skrabba.

„Skraa f." A. Skraan, Fl. Skræ'na(r), Skræ'dna, Rbg. VAgder, Hall.? Vald.?; Fl.: Skree, Trondh. Se ogsaa Skræda. „2) om Sko". A. Gbr. 3) sygelig Person? H. O. — „Bøna(r)s. Bannaresl. Geipf.".

skraa (ut) v. a. (r, dde), udslide. Ndm.

skraa v. n. og a. (r, dde), tigge vedholdende og nærgaaende; trygle. Tel. (Tinn, Heiddal, Bø, Selljor). „Skraa i Hoop". „Skraa ette noko". „Skravle o skraa". Jf. „Skraa, Alterbog", H. O. (jf. skraava).

skraa v. n. (r, dde), klinge raslende og huult, som naar man kjører henad Skraaiis. Ringerike (Modum). Og: skrø; Ring.

skraa, skraa-a se skraava.

Skraaboll m. Pungbrok, især hos Galt. skraabolla adj. lidende af S. Sogn (Vik, Hafslo, Aurland): „Skraobodl"; Vald.

Skraagraut m. Grød lavet paa Talggrever. Ndm. Sogn. Se Skræda.

Skraa-is m. = Skrovis. SSmaal.

Skraal n. slidt og skrøbeligt Redskab. Romsd. (Eid, Veøy, Bolsøy). „Baatf., Bøttef.".

skraaleg adj. skranten. Tel. (Selljor, Kvitseid). **skræleg** d. s. Tel. (Kvits.). Jf. Skraa.

skraama v. n. (er, de), glimre = skraama (ar). Gbr. (Vaagaa, Dovre).

skraama v. n. (ar), 2, mørknes, blive Skumring; ogsaa: dæmre. Hall. (Nes, Gol). — **Skraameljos** n. Tusmørke, om Morgen og Kvæld. Hall. (ljøs). — **Skraaming** f. mest = Kvelding. Hall. Hid maaske foreg. skraama. — ? **skroome** v. = skraama. Hall. (Hemsedal). Jf. Skrumling og at Skroome f. er = Skraama.

„**skraama** v. a. saare, ridse". A. Vald. 2) skrubbe; slænge. VAgder. „Hest'n skraamte (og -a?) a seg ei stour'e Heuslingsa". — **skrooma** v. ridse; skrubbe. Mest „skrooma seg". VTel. (Mo, Eidsborg, Laardal, Rauland), Hall. (Hemsedal, Gol). „Eg skrooma meg so eg æ raalike". „skrooma" synes maatte være for skruma. Se flg. (I Hall. lyder det maaske skroome).

„**Skraama** f. 1, Skramme". A. **Skroome**, Hall. (Hemsed. Gol); **Skrumme** SSmaal. **Skroomu** d. s. Tel. (Eidsborg, Laardal) og **Skrooma** Tel. (Mo); ialfald disse to Former synes maatte være Skruma. Jf. Sv. Dial. skromma, hål i et ruttet träd.

„**Skraama** f. 2." A. Shl. „**skraamen**", A. Ryf.

Skraama f. 3, tynd Skorpe; især tynd Jisskorpe, Jisskraama; næsten = Skrovis. Ryf.; NGbr.: -e. Ogsaa: Jisplade af sammenfrosen Snee. Ryf. Maaske, trods Skraame, for Skroma, jf. Skrum. Sv. Diall. skrumma, skorpa; skrum, skrofis.

skraamutt adj. fuld af Skrammer. Ndm. og fl.

skraamøygd adj. = spronøygd. Jæd.

„**skraana** v. n. tørres". A. Ryf.

Skraap m. magert Dyr, overh.; især mager Ko; se A. Sfj. Nfj. Romsd. **Skraapa** f. d. s. Sfj. Romsd. „Ei Kuskraape". — **Skraapgeit** f. mager Gjed. Helg. Jf. Jsl. skrápr, Haiskind. — **skraapen** adj. mager og knortet („rubbin"). Sfj. Nfj. Nordl. — **Skraapetorsk** m. Sfj.

skraapaa se skrapa. — **skraataa** se skrata.

skraasikker, **-stoor** adj. se skrauv-.

„**skraava** v. n. (ar), knirke, skrabe". A. Ryf. Gbr. **skraova** og, mest, **skraoa**; JSogn, Voss, Hard. **skrjaoa**, Hard. (Ulvik). Ogsaa v. a.: „skraave L o o r t'n 'taa Skooaam sine"; „skraave u u t Golve", tilsøle Gulvet ved Smudset under Saalerne. NGbr. Jf. skraa, skrø. — **Skrjaoe** m. tør Ting som rasler naar man haandterer den.

skraava v. a. tilsøle? Romsd. (Aukra). „Skraave se u u t", tilsøle sit Skotøi. **skraa-a** Ndm. (Ædøy, Tingvoll). **skraa** Meddal. Dunkelt, se foreg. hvormed det maaske er eet. — **Skraaviis** se Skrovis.

skre se skræ, skræda. — **Skre**, **Skrea** se Skreda.

Skrebba f. magert og knoglet, vantriveligt Dyr. Shl. Vestfold. Jf. Skrabb.

Skreda? f. 1) slet sammenhængende skrøbeligt Redskab. Innh.: **Skrudu**; Namd.: **Skroodoo** (— Skraadaa). „Slaadaaskrudu; Sleeaskroodoo (og Slaskraadaa?)". 2) medtagen skrøbelig Person; Stymper = Dalk, Krekkj(a). YNdm. „Ei Skreeaa te Kar; ei Næddskreeaa". **Skree**, Ndm. (Rindal). **Skrudu** (og oo); Innh. Namd. 3) lidet svagt og frygtsomt Væsen. Nhl. (Haus, Masfjord): **Skræa**, **Skreea**; YSogn: **Skree-e**; Stjør.: **Skrudu**. Jf. Kreda; sammenlign Skrida, Skræa.

skreden adj. ussel, svag = skral. Nhl. YSogn: **skree-en**. Maaske: skriden.

skredla se skrella og skrædla (skræda).

Skredom n. Usling, Stymper. Sfj. (JDale, YDale). „Han gjekk dar so eit Skreedoom all sin Dag, aa vann seg ikkje te noke".

„**Skreid** f. 2) Stiim". A. Ndm. „3) = Skrida". A. Namd. „Fjoor'n ligg'e so ei Skrei", naar den gaar hvid. SBerg. „4)". A. Busk. 6) Gliden, Glid; ogsaa: Mærke efter Gliden, Spor. Agder, Rog. „Koma paa Skrei, paa Skrei'æ", komme paa Glid, i Gang. „Dæ gjekk so reint a Skrei'æ", af Sporet, forkjeert; Dal. „Dæ gjekk ove adl'e Skrei", over alle Grændser; Jæd. „Skiskreid" = Skilaam; Agder. „Snigleskreid", Hard. — „O du stoora Skrei!" = du stoora Rygd. Agder, VTel.

„**skreid** adj. hældende (skred)". A. Vestfold, Rom. 2) glat, som en iisdækket Vei. Ma.

„**skreida** v. a. (er, de)". A. 3) lade glide, faa til at glide; f. Eks. lade et Staal-Redskab glide henad en Slibesteen (eg. omvendt). Sæt. Ma. Dal. „Eg skreidde bare Ljaa'n liite". — „skreie seg", flytte sig til Side; VTel. „skreia seg", se flg.

skreida v. n. (er, de), glide op, løse sig op; om tvundne Ting, som Tougverk, Liintraad. Sogn (Vik, Aurland). **skreia seg**, d. s. Sogn. G. N. skridna d. s. — **skreiden** adj. om Traad som let glider op. Sogn.

Skreida f. Irettesættelse. Ryf. Nhl. Sogn.

„**Skreida** f. Luge osv." A. Rbg. (Aamlid).

Skreideloka (o') f. Skodde, Slaa. Rbg. (Aamlid): **Skreieloke**; Tel.: **Skreiloku**.

skreidla v. n. (ar), glide paa Jis el. Snee = skreida seg. Shl. (Stord): **skreila**. — **Skreilebakkje** m. = Skreidebakke. — **Skreil** n. Gliden. „Skreila Footskreil".

Skreidmodd m. = Skreidtorsk. Ndm.

skreidna v. n. (ar) = skreidla. Shl.: **skreina**. — **Skrein** n. = Skreil. „Slaa Footskrein". Shl. (Fjellber, Fitja).

Skreidskaut n. det Skjød paa Raaseil som holdes færdigt til at fires. Sogn.

Skreidsko m. et Slags Skøyte. Sogn.

Skreidsla f. Gliden; Glidebane, Glidespor. Nhl. YSogn. „Skriia sama Skreitlo". — **Skreitlebakkje** m. = Skreidebakke. —

Skreitlebraut f. eller Skreitlerenne n. Spor efter Glidning (paa Ski især); Glidebane. Nhl.

Skreil, skreila se skreidla. skreina se skreidna.

Skreiligheid f. noget besynderligt; Besynderlighed. Li. (Eikin), Dal. (Lund). Vel en Forvanskning.

skrein adj. mager, kraftløs; om Jord, Smør, Folk osv. = skrinn. Rom. Oslo, Smaal.

skrekall, skrækall se skrikall.

skrekla v. lee høit og skurrende = strakla, stratla. Fosn. „Skrækl' aa læ". For skrikla.

„Skrekling m. = Krelling". A. Gul. Jf. Skvæk. 2) skrøbelig Person. Gbr. (Fron og fl.). Jf. maaske skrika (i').

Skrel (ee) m. (plur. ar), svagt og magert Dyr, især Faar. Nfj. (Stryn, Honndal, Innvik, Gloppen, Eid; samme Steder „Mæle"). Skreeleskaud m. Nfj. JSdm. — Skrela f. et magert svageligt og kræsent Dyr. Romsd. Ndm.: Skreel(e). — Skreelkrøter, Skreelsau, Romsd. Ndm. Ork. Kræsenheden peger mod Skræl.

skrele (ee) adv. (adj. n.), usselt, jammerligt. Sfj. (YDale). „So skreele so ho foor a a t, baa!" Dunkelt. — skreele se skrædeleg.

Skrell n.? „Gaa i Skredl", gaa i smaa Stykker med et Smæld. Shl.

„Skrell m. Smæld." A. 2) Ry, = Gjetord. Tel. (Kvitseid). Jf. Skroll. 3) Knæk el. Brist i Steentøi, oftest kun i dets Glassur, i Egg osv. Gbr. og Totn: Skræ'll.

„skrella v. n. (skrall), skralde". A. Tel. Oslo. 2) faa Brist eller Knæk, se Skrell. Totn. Gbr. „Kopp'n skræ'll'r oopp", Totn.

„skrella v. n. (er, te), lee høit osv." A. Nfj.; Ryf. og Røldal: dl. — Skredlelaatt m., mest om Kvinders Latter. Ryf.

skrella v. a. og n. (er, te), frembringe „Skrell", faa til at „skrella" (skrall). 1) slaa isammen eller til, saa det skralder; klemme til = smella. Hall.; Voss, Nhl.: skredla. „Han skrællte a t t Huul'ee (Hurd'ee)"; Hall. „Ho skrællte so i Dø'ro"; Hall. „Han skrællte t e e 'o"; Hall. 2) frembringe Brist; knække f. Ex. Eggeskal. Gbr. Totn.

„Skrella f. Skralde". A. Nhl. Jæd. Dal. „Hestaskredla, Mara-, Kraake-".

Skrella f. 1) stort og storknoglet magert Dyr. Shl. og Ryf.: dl. 2) Raaseilsjagt eller -baad. Sogn (Vik, Leikang og fl.): dl.

skrella v. se skrædla.

skrellande adv. bristende; knagende. „Høye æ skredlande turrt". Shl.

Skrelleslag n. 1) voldsomt Slag som virker paa hele Kroppen. Oslo (Bærum). 2) = Skrellelaatt. Nfj. (Davik, Eid). „Han sette i eit stoort Skre'lleslag".

skrellen adj. til skrella. Sogn. Mest: „skredlen i Maole", med høi larmende og noget tynd Stemme. — skren se skrinn.

skrene (ee) v. glide; for skridna. Sfj. (Brem.).

skrenja v. n. (ar), lee med bred Mund, lee brægende eller brølende; mest om Mænds Latter. Røldal; Hall.: skrænji (aa læji).

skrensa v. n. (ar), 1) glide af Mangel paa behørig Friction (Gnidning). Sogn, Voss, Hard. Shl. Nfj. Ryf. Ma. „Nåem'æ skrænsa(r)". „Lat skrænsa da, sa Skriivarn d .... i Brookji". 2) om Landskab: strække sig hen imod, ligge op til, grændse til. Shl. Hard. Senja. „Røldal skrænsar nee imoot Suldal". „Dæ skrænsar so t e e, skrænsar burt imoot". Ogsaa: s. seg, Hard.

skrensla v. n. = skrensa 1). Hard.

skrenta v. n. (ar) = skrensa 1). Tel. (Holla).

Skrepp m. Mølletragt = Teina, Vida. Østerd. Gul. Stjør. Ndm. „Kvæ'nnskræpp".

„skreppa v. n. (skrapp), styrte". A. NØsterd.; om Ærter, og lignende som falder med Drysningslarm. „2) indsvinde", A. afmagres. Land, Hadel.; Supinum: skröppi og skræppi. Tel.: Supin. skruppi.

„skreppa v. n. (er, te), rose osv." A. Vald. Hall. Ma. 2) kagle. „Høno skreppe". Jæd. (Gjæstal). 3) falde stærkt i Øinene; synes stort og glimrende, „gildt"; prunke. Vestfold og fl. 4) „Grynto skreppe", naar det brænder i dens Sodbelæg. Nhl. (Fusa).

„Skreppa f." A. 2) Mølletragt. Helg.

Skreppa f. 1) stort og storknoglet Dyr som ikke vil tage Huld. Hard. Jæd. Vestfold og fl. 2) magert og noget affældigt Menneske. Romsd. Salten. „Kjærringskræpp(e)". Jf. Skrumpa, Skrubba, Skrebba. Til skreppa (skrapp).

skreppeleg adj. indskrumpet og storknoglet, lig en „Skreppa". Tel. Sæt. — skreppen adj. d. s. Hard. Jæd. Tel. Sæt. — skrepputt adj. d. s. Vestfold.

Skrepping f. Rosen, Pralen osv. Hall. osv.

skretten (e) adj. som let faar Kvalme el. mister Appetiten ved ubehagelig Paavirkning gjennem andre Sandser end Smagen og Lugten, f. Ex. ved hvad han seer eller hører om; = Eng. squeamish. Nbg. (Evje, Sæt.), Ma.

„Skrev (e') n. Skridt, Skræv". A. Skriv (i'), Sogn, Dal. Agder, VTel. „Sitja te Skrivs".

„skreva (e') v.". skriva (i'), Dal. Agder, VTel.

skrevall (e') adj. som gjerne „skrevar". NGbr.

Skrevgeit (e') f. om føitende Tøite. Ryf.

Skrevil (ee) m. Pusling, Skrælling, Svagling. Innh. Namd. og fl. Jf. Krevil; skravla. — skrevilaat adj. skrællingagtig. NTrondh.

skribbera seg (i') v. klage (sig), jamre sig, klynke. Sogn, Sfj. Sdm. skriibere YSogn (Ladvik); skreebbere Sdm. (Hjørungfjord). Ogsaa = kvida (seg), gremja seg; Sfj. G. N. skriptbera sik, gjøre sit Skriftemaal.

„Skrid (i') n." A. 2) Skred. Tel. og fl. „Dæ gjekk eit Skree". Er dog altid noget mere abstract end „Skrida", den nedglidende Masse.

„skrida v. n. 3) glide for Morskab". A.

Vestfold (Hov): skriie. (Neppe i Ma.). 4) skyde Aks = skjota. Nbg. VAgder, Jæd.

„Skrida (i') f. 1) Skred". A. Skriu, NGbr. (Lesja), „Sjoskriu"; Skreeu Tel. og fl.; Skreeo Vald. Gbr.(?); Skree-e SVTel. Nbg. (og Skrie?); Skrøaa Ndm.(Øksndal, Tingvoll); Skru-u Ndm.(Rindal).

skridda v. (ar), gaa let glidende og stille; liste sig frem. Sæt. Maaske: skridde < skrilla < skridla. Se skrilta.

„Skridelaup (i') n." A. YSogn, ISogn. Skree'elåup, Sfj.; Skrøaalåup, Ndm. Skree'elop (o'), ISogn. 2) Sted hvor Skred jævnligt gaar ned; dyb Rende, Kløft eller liden Dal efter Skred. Shl. og fl.

skriden part. om Ager: som har skudt Aks. Agder og Jæd.: skree'en (og skri'en?). Til skrida. — skridna se skrene.

Skridjorve (i') m. nedgleden Gruushob, „Jorve", især som har dækket sig med Græs. ISogn (Lærdal): Skree-jorve. Skreejorv og Skreeajorv, -jarv n. d. s. Vald. (Vang); meddeelt.

Skridodal (i') m. liden Dal fremkommen ved jævnligt nedglidende Skred; omtr. = Skridelaup 2). Vald.(SAurdal): Skreeo-dal (og Skriu-?).

„Skrift f. 4) Skrifte". A. Skryft; Vestfold, Tel. Hall. Gbr. 6) Irettesættelse, Gjennemhegling, Skrabe. Vestfold, Tel. Hall. — „Staa Skruft", staa Skrifte, blive irettesat. Totn. — Skrifthus n. Sakristi. Gbr.

„skrifta v. n. (ar), skrifte". A. skryfte; Vestfold, Tel. Sæt. Hall. skrypta, -e; Ma. (Aas.), Sæt. 2) v. a. skrifte, tage i Skrifte; ogsaa: revse aandeligt; irettesætte, gjennemhegle. Vestf. Tel. Sæt. Hall. Ma. Skryftemaal n. Skriftemaal. Falder formelt sammen med „skryste" ɔ: udbanke Korn, Østl.; ligesaa i Sv. og D. Diall.

Skrik (i') n. (vedvarende) Skrigen; Skrig. Nbg.; Ryf. og NGbr.: Skreek. „Ravnaskreek"; Skriik n. enkelt Skrig; sammesteds.

skrika (i') v. n. = skrilla, om Fugl. Helg.

skrika (i') v. n. 1) glide = skrikast, gletta, skrida. Ryf. „Eg skreeka ænda aa sloo meg". 2) vakle, forskyde sig = leeka. Gbr. (Fron), Land, Rom. Odal og fl. „Boole staar aa skreekar". „Sleean, Horv'a, Dør'a, Stool'n skreekār". Jf. skrakall, straken.

skrikalaus (i') adj. = leekalaus. Gbr. Land, Rom. Odal, Solør. „Skreekalōus Sleea".

skrikall (i') adj. = skrikalaus; skrøbelig. Gbr. Land, Hadel. Totn, Rom. Solør: skreekall og -æ-; jf. skrakall.

„skrikka v. n. 1, hoppe". A. Vald.

„skrikka v. n. 2, huje osv." A. udstøde korte gjentagne skrabende Lyd, som Agersnarren og Skaden. Sfj. Ryf.

skrikka seg v. (ar), flytte sig lidt, rokke sig. Jæd. (Haa, Klep og fl.). skridka?

Skrikkand n. Hov. Hall. „Kalv'n took S-e".

skrikkande adj. hoppende osv., til skrikka. Hall.

Skrikka f. mager og svagelig Ko. Tel. (Rauland, Laardal).

Skrikl n. 1) = Skrakl n. STrondh. 2) magert og yderlig vantrevent Dyr. Sogn, Voss. Skrikla f. d. s. Nhl. Voss.

skrikla v. n. 1) huje, juble; mest om Børn = skrikka. NØsterd. Gul. Og: skreekle se. 2) om Fugl = skrata, skikla (lystigt). Ndm. „Skjuur'a skrikkla". 3) knirke, knarke og skrabe, om Ting som hænger løst eller Indretninger som er løse i Fugerne, omtrent = skrakla. Nordl. 4) gaa skrøbeligt og smaat og (ligesom) med Knarken i Ledderne. Voss.

skriklen adj. tilbøielig til at „skrikla" 2) og 3); lig et „Skrikl"; skrøbelig osv. Nordl. Nhl. Voss, Sogn. „Skrikklen te gaa". — skrikklevokssen skrøbelig af Bygning. Nhl.

skrikta v. n. (ar), lee høit kaglende og skrigende, omtr. = skrata; jf. skrikka, skrikla. Ryf. „Skrikta aa læ". — Skrikta f. i „Nordanvindsskrikta". Ryf.

skrikutt (i') adj. = skrikall. Rom.: skreekate.

skrilta v. n. (ar), 1) gaa let stille smaat og halvt glidende, som paa svag eller skraa Is; glide, liste sig frem. VTel. Nbg. (Aamlid, Bygland). „Jis'n va veik'e, men eg skrilta meg yvi liikevæl". „Katt'n skriltar fram, synst han vi taka Muus'ee". Ogsaa: „Skrubb'n skrilta seg paa Skrovisi'n". „Skrilte seg fram paa Skaren". 2) maale med Længdemaal forsigtigt og knapt (glidende). Nbg. (Aamlid). Oftere: skriltemæle v. Aamlid. Skriltemaal n. — Jf. skridda, skrisla; Sv. Diall. skrilla (for skridla?), glide paa Is osv.; skrillsko, Skøyter.

„skrima v. n. (er, de), 1) skimte frem". A. Rom. „2) see dunkelt". A. Follo, Smaal.

skrima (ii) v. n. (ar), lyse svagt af Dag, i Aftenskumringen (maaske ogsaa Morgendæmringen). Indr. STrondh. (Børsen). G. N. skrim, n. svagt Lys.

Skrimsl f. 1) svag Lysning, Skimt = Skrimsla. Nbg. VAgder. „Ei Skrimsl av Dagjn, Vegjn". „Dagskrimsl". 2) Skrymsl'a f. defin. Skumringen. ØTel. (Sauar).

Skrimsl n. 1) Skimt; svag forsvindende Lysning; f. Ex. af en Lygtemand eller andet fosforescerende. Ryf. Jæd. og fl. „Eg saag 'an so(m) eit Skrimsl". 2) tyndt usammenhængende Lag som skiller sig ved sin Farve fra Underlaget. Tel. Sæt. VAgder, Dal. „Eit liite Skrimsl av Myk, av Snjo". „Snjoskrimsl". „Legg upp eit Skrimsl av Staurar ivi Bjelkane!" „D'æ kje verdt du gjæng paa de, d'æ barre eit Skrimsl".

„skrimsla v. n." A. lyse svagt. Dal. VAgder. „Dæ skrimsla a(v) Dagjn". 2) v. a. og n. skimte, see utydeligt. Shl. Jæd. Ryf. „Dæ va saa vidt eg kunne skrimsla Steinane, skrimsla aa sjaa te slaa". 3) vise sig som et tyndt usammenhængende Lag. Tel.

(Kvitseid). „Dæ skrimslar utivi liite". 4) v. a. og n. sprede i et tyndt og hullet, „grise", Lag. Tel. (Kv.). „Skrimsle utivi".

„**Skrimsla** f. 1) Skimt". A. Dal. „Dagskrimsla". „2) Spøgeri", A. et Spøgelse (concret); Sogn. **Skrimsle** n. Spøgeri, Spøgelser. Sogn.

skrind adj. ɔ: skrinn. Hall. Tel. (Vinje).

skrinjast v. (ast), = skrinnast. Voss.

„**skrinn** adj." A. *skreen* kjødløs, Sogn (Hafslo og fl.), Hard. (Ulvik); *skræn* og *skræen* ISogn; *skrein* Rom. Oslo, Smaal.; *skran* Voss, Sogn, Hall.; *skranen* Sfj., jf. Skrane. — **Skreenaboog** m. tør, mager, Vov; mager Person. Sogn.

skrinna v. a. (er, te), udmagre, udmarve. Ndm. (Sunndal). „Skrinn' uut Joora".

Skripa (ii) f. kjælen, blødagtig Person. Østerd.

skripa (ii) v. „skriipe se", være eller gjøre sig vanskelig: a) kræsen, især om Smaabørn. b) vred, om stridslystne Folk; yppe Kiv = alka. Hall. „Han took te skriipe se paa'n". **Skriipafant** m. stridslysten Person. Hall.

Skripaleik (ii) m. Forkjælethed; Fordringsfuldhed. Hall. (Gol) og fl. Ogsaa: **Skriip-**.

skripall (ii) adj. kjælende, kjælen. Vald.

Skripaluna f. Anfald af Lyst til at „skriipa seg". Hall. „Dæ took 'n äi Skriipalunæ". Og **Skriiplunæ**.

Skripbarn (ii) n. Barn som er skripe". NGbr.: *-baan*.

Skripefyl (ii) n. forkjælet Føl, f. Barn. Vald.

„**skripen** (ii) adj. 1) og 2)". A. Gbr. Ndm. Østerd. 3) (1) fuld af Kjælenskab ɔ: kjælende; utaalmodig, længselsfuld, overhængende, ængstelig af Kjælenskab. NGbr. Vald. og fl. „Eit skriipee Baan, ei skriipee Moor; skriipee eettee Moor'n". 4) smaatærende især af Svagelighed; kræsen. Innh. Ramd. Helg. 5) vanskelig, fordringsfuld; om Børn. Hall. 6) nærgaaende, trættesyg = alken. Hall.

Skripla (i') f. Ridse, liden Rift. Hard. Jæd. VAgder, Tel. — **skriplutt** adj. fuld af S.

skripla (i') v. n. og a. ridse, klore, kradse; opridse. Shl. Hard. Jæd. Agder, Tel.

Skripmaanad (ii) m. = Skripmaane. NGbr.

Skripunge (ii) m. = Skripbarn. Vald. Gbr.

„**skriputt** (ii) adj. 1) og 3)". A. Gbr. 4) kjælen, ømskindet, som lidet taaler haard Tiltale eller Medfart; mest om Dyr. Gbr. Østerd. Ndm. „Ku'ee æ skrinn aa skriipaat".

skripvakker (ii) adj. overmaade vakker. NGbr.

skrisla v. a. og n. faa Masser af tørt usammenhængende Stof voluminøse ved at løfte op i dem eller lade deres Dele falde sammen forsigtigt og let; lufte op i; drysse let; maale knapt; omtrent = sisla, sidra. Rbg. (SætV. og fl.), Tel. (Laardal). „Skrisle upp Høytti, Mjøli". „Skrisle utivi Høyee". „Han skrisla upp Konni i Skjeppa, so de alli roka". „Ho skrisla so feent, de va berre Konn fo Konn". — **skrislen** adj. voluminøs, om lette usammenhængende Masser; knap, om Maal. Rbg. Tel. „Høystaen æ skrislen". „Lauvsbyræ æ skrislæ". „Eit skrisli Maal". „Mæle skrisli" (adv.), idet man vogter sig for at skubbe. — **skrislemæla** v. maale knapt ved Hjælp af **Skrisling** f. Rbg. Jf. skrilta, skridda (skrilla) + sisla.

Skriv (i') se Skrev. — **skriva** (i') se skreva.

„**skriva** (i') v. (ar), skrive". A. Ma.

Skriva(r)brød (ii) n. et Slags Goderaad el. Kager (cakes) med indridsede Figurer. NGbr. (Lesja og fl.).

Skrivarbok f. Skrivebog. Hall. Ryf. og m. fl.

Skrivarlag n. Maade at skrive paa. Hall.

skrivefør adj. dygtig til at skrive. Hall. og fl.

Skrivsl n. Skrivesager. VTel. (Moland).

skrjaoa, **Skrjaoe** se skraava.

Skrjoe m. 1) svagt bygget og svagelig Person som let bliver syg. Hard. (Kvamm, Ulvik). 2) svag Tingest; særlig om Baad. Hard. Ogsaa **Skrooe**. Jf. (?) Skraa, Skræe, Skrøya; Isl. skrjódr (skrjádr) Kujon.

Skroa (oo) f. = Skronemakar. Nhl. Shl. Til „*skroa* v. svadse", A.; Nhl. Dette er vel for skroova (som Roa for Roova), for skrova (o'); se d.

skrodda, **Skrodl**, **skrodla** se skrolla.

Skrokka f. = Skrukka (Kurv). NGbr.: *aa*.

Skroll (o') n. og m. 1) Støi, Skraal; især: stærk Lyd af mange Stemmer. Sfj. og fl.; Sogn: dl. 2) stort Ord, Ry = Gjetord. Tel.

Skroll (o') m. 2, Hob, Dynge, Flok. Ndm. NGbr. (Lesja), STrondh. Stjør. Jf. Skryll.

skrolla (o') v. n. (ar), 1) skraale, raabe; lee skraalende; larme. Sfj. Nfj.; Nhl. og Sogn: dl. 2) prate; især: fortælle Historier; tildeels = skrona. Se flg. Bamle, Ned. Jæd. Dal. Li. (Eikin). Er ikke hørt som skrodla og skrodda i Jæd. Dal. og Li., saa det seer ud som det her var eg. skrolda. — **Skroll** m. og **Skrolla** f. en Skraaler, Larmer osv. YSogn; ISogn: dl. — **Skrollar**, **Skrolle** m. = Skronemakar. Dal. Jæd. — **Skrollelaatt** m. skraalende Latter. Sogn: dl. — Til skrella.

skrolla (o') v. n. og a. (er, te; og ar), 1) indtage stort Rum, skrolle = ruva; maaske ogsaa: synes større end virkeligt = skolla. Voss, Sogn, Hard. Røldal: **skrodla** (ar og er); VTel.: **skrodde**, **-lte**. „Lauvstakkjn skrodla so upp i Lukt'æ". „Denna Kyyra skrodlar (er?) so paa Baas'n, ho æ laangge so(m) tvo", Røldal. 2) opstable høit og løst = gildra. Sogn. „Han skrodla da upp ingkorläis".

Skrolla f. noget som skroller; særlig: stort grovt magert Hundyr = Skrella. YRyf. (Skutnes): dl. **Skrulla**, IRyf.: dl. **Skrylla**, Røldal: dl. — **skroll** adj. tom; se skrull. Helg.

skroma, **Skroma** se skraama, skruma.

Skroml, **skromle** (oo) se skrumla.

„**Skrona** (oo) f. Spøgeri". A. Rbg. Li. Helst: „Skrymt o Skr(j)onur"; Rbg.
Skropa (o') f. 1) Skrabejern; især: Hestestrigle. Tel.: Skropa, -u, -e; Sæt.: -e; Rom. og Ring.: Skroopoo, -u. 2) Irettesættelse, Skrabe. Voss, Tel. „Han took 'n ei Skropu"; Selljor. 3) Afskrab, Skover. VAgder (Aaserall, Eikin), Sæt. 4) Sted hvor man skraber sammen (Hø), magert „Slaatteland". Tel. 5) haardt og smældende (skjældende) Kvinnfolk. SVTel.: -e.
skropa (o') v. (ar), skrabe. Li. (Eikin). Af foreg.
Skrot (o') m. slet sammensat skrøbeligt Redskab. Gbr. (Folldal): Skroot (kort oo); Innh. og Ndm.: Skraat(t), „Tynnskraat(t), Slaadaaskraat" (Sla-, Sleea-).
Skrot (o') n., **Skrota** f. se skrota v. 2.
Skrota (o') f. = Skrot (o') m. Innh. Ork. Fosn: Skrootoo, -u -u. „Slaa(daa)skrootoo", „Kjærreskrutu". 2) frygtsom, daarlig Karl. Fosn, Innh. „Kæ'ddskrutu". Jf. Skroll, Skrutl (Skratl).
skrota (o') v. (ar), 1. „skraata aav", gjøre upaalideligt Arbeide; jaske af; fuske. Ndm.
skrota (o') v. (ar), 2. skryde, overdrive = skrøyta, skrona. Sæt. VAgder; Vesteraalen: skroota (-e) = skrona. — **Skrot** n. 1) = Skrøyt. Li. 2) = Skrøytar. Ma. — **Skrota** f. 1) = Skrona, Skrøyt. VAgder, Sæt. „De gjekk slike Skrotu o Skrøytu av at han sille vere so rik'e". Sæt. 2) Sladder, Skvalder. Dal. Ialfald dette sidste hører snarest til skrata. Jf. ellers skrøyta. — **skroten** adj. tilbøielig til at skrota. Agder. — **Skrootløypa** f. = Skronemakar. Vesteraalen.
Skrota (o') f. Indsnit, Skure, Hak; baade smaa (f. Eks. Aabning mellem Tænder i Kam) og store (Bjergkløft). Shl.; Dal.: Skro(t)da; Shl.: Skraata; Jæd.: Skraada. — **Skroteboge** m. Bue med Indsnit som man skraber henad en Fliis; Legetøi. Dal.: Skro(t)deboje. — **Skrotefella** f. Musefælde med Stillepind i en „Skrota". Dal.: Skro(t)defedla. — **Skrotetre** n. 1) Mærkekjep for Hyrder; = Skorkjevle. Dal. 2) indsnittet Træstykke hvormed Figurer opridses i Kager. Dal.
skroten (oo) adj. uanseelig; hæslig. Sogn.
Skrotkopp (oo, o') skrøbeligt Kar. Ndm.
Skrotl (o') n. Skrammel, Skrab, slidte Kar = Skrutl. Jf. Skrot. Shl. (Sveiaa, Fjellber).
Skrotl (o') n. Skrig af Fugle; Skraal af mange Stemmer. Nhf. Shl. „Eit heilt Skrotl". „Ramna-skrotl" (og vn, dn) n. og f. Maaske er her Samvirkning af Skotl, Skroll (dl) og Skratl. Jf. flg.
skrotla (o') v. n. skrige i Munden paa hinanden, om Fugl (Ravn). Shl. Nhf.
skrottleg (o') adj. upasselig, ufrisk = utidig. VTel. (Kvits. Sell.). **skrotteleg** (o') d. s. VTel. (Hovdalsmo, Rauland).
Skrottsmolog (o', o', o') n. Faar eller Gjed som er død eller nær ved at dø Seldød (af Sult). VTel.
„**Skrov** (o') n. 2)." A. Smaal. og Vestfold (aa—ō). 3) uindredet Huus. Trondh.
Skrov (o') n. 2, noget som er svampagtigt eller porøst; noget løst og opskudt („risi"); især om opskudt hullet „Tele". Vestfold (Hov): d. „Jisskröv". Romsd. 2) noget slidt (medtaget) og skrøbeligt. Romsd.; Ndm.: aa. „Vaangnes., Kus., Kjærringsk.".
skrov- (o') = skrauv-. Smaal. og Follo (aa—ō). Til Skrov 2, som vel eg. er eet med Skrov A. skrövpeen, -vakker, -di(g)er (Østerd.), skrövsikker, skrövstoor. skraa- i SSmaal. Jf. skroov- i Sv. Diall.
skrova v. n. (ar), 1) skrolle = skruva, skrøyva. Odal: skraavaa; Rom.: skraava (—ō); Nfj. og fl. 2) overdrive, forrose; skryde; = skrona. Nhf. Shl. Og: skraava (—ō), Shl. Nhf.; skroova, Nhf. Shl.; skrooa, Shl. Nhl. 3) lyde huult; især: give en hul Aandelyd, aande eller hoste huult. Nfj. Sdm. Romsd. „Dæ skrova før Bringene paa meg"; Nfj. „Dæ skrova i Snjøv'a"; Sdm. Romsd. — **Skrov** (o') n. huuk Aandelyd, huul Hoste. Nfj. osv. „Eit Skrov før Brø'sta". — **Skrove** m. og **Skrovar** m. Skryder, Overdriver. Nhf. Shl. (o'—aa—ō—oo). Jf. skryvja, skrøyva.
skrova (o') adj. beskaffen med Hensyn til Bugparti. Tel. „Styggt skrova; storskrova, smalskrova, bikkjeskrova".
Skrova (oo). „Svelgja seg i Skroova", svælge saa det bliver staaende i Spiserøret = i Spro'i. Sogn (Sogndal); i Skroove, Nfj. (Eid, Gloppen, Stryn). Ogsaa: svælge saa man faar i Vrangstrube.
skrovall (o') adj. skrøbelig, affældig. Vestfold (Andebu, Hov). „Gammål aa skrövål". Jf. skrottleg.
„**skroven** (o') adj." A. 2) huul, om Træer. Hard. (Ullensvang).
Skrovfonn (o', o') f. Gletscher med Huulrum. Hard.
Skrovhysa (o' yy) f. storædende Dyr. Røldal.
„**Skrovis** (o', ii) m." A. Skraaiis SSmaal. Vestfold. Skröv- Østl. Skraav- Gbr. og fl.
skrovla (o')? v. n. hoste med en liden huuk Hoste. Romsd. (Eid): skrövle. skrøyvla?
„**skrovna** (o') v." A. Hard.
skrovsloppen (o', o') adj. med indsvundet Bugparti, yderst svang. ØTel. (Vø) og fl.
Skrovtele (o') m. frosen Skorpe af Jordsmonet, hvilken ved vekslende Nattefrost og Dagmilde er bleven opskudt og hullet. Vestfold (Hov): Skrövtæla.
„**Skrubb** m." A. 4) gammel mager Mand. Rom. Odal. Ulv hedder „Graabein". 5) En som „skrubbar"; en River. „Ein Skrubb te arbeia, te eta". Tel. Røldal.
Skrubba f. 1) storædende men altid magert Hundyr. Sogn, Nhl. Shl. Nhf. 2) grovt

og haardt Kvindfolk. Nordl. — „Ein **Skrubbe Arbeiskar**" = Skrubb 5). Tel.

„**skrubba** v." A. 3) tee sig som en „Skrubb"; arbeide voldsomt og med Kraftspilde; rive Arbeide fra sig. Tel. Røldal, Sogn. „Han skooar o skrubbar", graver voldsomt til el. i sig, særlig: Mad. „Skrubba ifrao seg".

Skrubba f. Skrubbe, Pleuronectes flesus.

skrubball adj. om Egn som er hjemsøgt af Ulv. ØTel. (Grandsh. Solum). „Her æ skrubbält (ælt)".

Skrubbeber n. = Skrubba, Cornus suecica. Nhl. **Skraua** d. s. Jæd.

skrubbegjengjen adj. bleven til en „Skrubba" 1); af en „Skrubba"'s Natur. Nhl. „Ho æ so skrubbegjee'æ danna Kyyræ, tek itje Hold". Røldal: „skrubbgjee'a" f.

Skrubbeham m. se Ham; jf. Hesteham.

Skrubbelur m. skrøbelig Stakkel. Senja.

skrubben adj. 1) tilbøielig til at „skrubba", rivende voldsom osv. Tel. Røldal. 2) lig en „Skrubb" eller „Skrubba". Berg. 3) ujævn; ilde udseende; ilde (sluffet) gjort. Ndm. **skrubbutt** d. s. Ndm.: -aat.

Skrubbetak n. 1) Tag, Greb, i Halsen. Tel. Røldal. 2) to Pletter af en anden end Dyrets Hovedfarve paa Boverne af Faar, Ræv og fl. Røldal.

skrubbgjengd adj. = skrubball. Hard.

Skrubbhevel m. = -hyvel. Tel. **skrubbhevla** v. skrubhøvle.

Skrubbskræma f. noget ualmindelig hæsligt eller frygteligt. VTel. (Vinje). Jf. Skogskræma.

skrubbsvolten adj. meget sulten, skrupsulten. Søndenfjelds, ogsaa paa Østl. hvor Ulv hedder „Graabein".

Skrubbæta f. = Skrubba (Æder). Hard. Shl.

Skrudu se Skreda. **Skruft** se Skrift.

Skrugg m. Mest i bestemt Flertal „Skruggan(n)", de Underjordiske, Spøgelser. Nordl. (Salten, Folden, Steig). Jf. Isl. skrugga Torden.

Skrukk m. stor Rynke, dybere end Skrukka. Hall. Gbr. Østl.

Skrukk n.? Kun: „i Skrukk", sammenstuvet, sammensunken. Voss, Nhl. Shl. Ryf. Røldal, Tel. NGbr. „Siiga i S.", synke sammen. „Drikka seg i S.". „Detta i S.", falde saa det sammenstuves. „Da gjekk i S. nee-itte, baade Hest aa Kjerra". „Krypa i Skrukk, staa i Skrukk". „Eg ska danse deg i S."; Tel. „Du spilar meg i S."; Tel. „Løaa va tyngd i Skrukk 'taa Snø"; Ryf.

„**Skrukka** f. 2) Kurv osv." A. Innh. Namd. 3) indskrumpet fortørret Figur. Dal. Namd. Innh. „Ei Kjærringskrukk'".

Skrukl n. Skrammel, Skrab; især gammelt Bohave af Træ. Romsd. og fl. Jf. Skrutl, Skrakl, Skrikl.

skrukla v. n. give en sprukken, skramlende Lyd, noget dunklere end skrakla. Ndm. „Dæ skrukkla i Bjillaan". — **Skrukl-bjøllaa** f. Ndm.

skrukla v. a. og n. arbeide upaalideligt; jaske, fuske. Trondh. „Han skrukkla de tee".

skrukla adj. klumpet, noget sammenløben, om Mælk. Ndm. (Ædøy, Tingvoll). Jf. Skrukk, krukla.

Skruklskyr n. = skrukla Mjølk. Ndm.: -skjør.

skruklutt adj. krøllet; knubret. Berg.

skrukna v. blive skrumpen „skrukken", eller rynket, „skrukkutt". Tel. **skrukknast** v. Nhl.

skrull adj. om Fartøi: tom for Last eller Ballast. SHelg. **skraall** NHelg. Jf. skrall.

Skrull m. liden Hob, liden Deel = Skryll; jf. Skroll, Skyll. Follo, Ringerike, Vald. JSogn. „Ein Skrull mæ Mjøl".

Skrulla f. stort grovt magert Dyr (Ko). Nhl. og IRyf.: dl. Se Skrolla, Skrylla.

skrulla v. a. faa Haaret til at staa op. Nhl. Voss, NBerg. Sdm. „Skrulla Haar" eller **Skrulla-haar** n. opsat eller opstudt Haar. „Eit Skrudlahove", Nhl. Voss. — **Skrulla** f. Faar med en Haardusk staaende op midt i Panden. SBerg.: dl. Jf. Skrull, skrull.

Skrulling m. En med fikse Ideer. Østl.

skrullutt adj. 1) ujævnt rynket; poset. Østl. 2) fuld af fikse Ideer. Østl. og fl.

skrulna v. n. blive noget mager og skrumpen; ældes. Ryf. **skrulnast** v. d. s. YRyf.

Skrult m. 1) Skalle; Bjergknold, omtr. = Skult, Skolt, Skultr. Hard. 2) skrutrygget Mand med ludende Hoved (ikke pukkelrygget). Rom. Hadel. Num. NGbr. Jf. Skrylt, Kryl(t). — **skrulten** adj. duknakket og høiskuldret, skrutrygget. Rom. osv. „Skrultin aav'r Aksline".

skrulta v. n. (ar), gaa med Hovedet ludende og Ryggen sammen- og opskudt; gaa lukkende. Rbg. (Honnes).

„**Skrum** (u') n." A. Om Græs og Hø som indeholder meget uædeligt eller har lidet Næringsværd. Tel. (Rauland, Vinje og fl.): **Skroom**, „S.-gras". G. N. skrum Ordgyderi. Jf. skrum ɔ: Skraaiis, Bohuslen.

„**skruma** (u') v. n. (ar)". A. 2) skjælde og smælde. ØTel. (Tinn, Hovin): **skroomaa**, **skraamaa**.

Skruml n. Bygning eller Værelse af overflødig Storhed og uhyggelig Tomhed; Skrummel. Østl.: **Skroomm'l**. — **skrumlutt** adj. skrummel. Østl. „Skroomlete Huus, Sal".

skrumla v. n. give en huul uharmonisk Lyd; larme med en dunklere Lyd end ved „skramle" og mere Resonans end ved „buldre". Nhl. Hard. Innh. Tel. Buskr. (A.). „Skjelle o skroommle", Nedre Tel. — **Skrumla** f. skjældende og smældende Kvindfolk. Innh.: **Skroomml'**. — **Skrumlebjølla** f. stor Bjælde med „skrumlande" Lyd. Hall. Tel. Nhl. Innh. Jf. Skrum, Skruml. — **Skrumlar** m. Skrøylar. Hard.

skrumlen adj. med stort tomt Hulrum. Innh.

Skrumling f. Tusmørke. Ring. Vestfold: ooml. Jf. skroome, skrymsla. — **skrumlemørk** adj. tusmørk. Vestfold.
Skrump n. Tugt = Skrubb n. Hall.
Skrump m. 1, Bagdeel af Hest og Ko. JSogn.
Skrump m. 2, 1) gammel og skrøbelig, forfalden Ting. Sogn, Østl. „Gamal Skroomp te Huus, te Hage (Gjerde), te Gjevær". 2) n.? Skrammel. **Skrumpebud** f. Urydskammer. NGbr. (Lom): oo. Sv. Dial. skrump, vrå för skräp.
skrumpa v. n. (ar), 1) støde haardt imod noget. Hall. (Torpo, Gol). „Han skrumpa innaat so dæ vart äin hol Dunk". 2) broute. Senja: „skroompe aa skræppe".
Skrumpa f. storknoglet magert og daarligt Dyr (Ko) = Skrampa. Ryf. Tel. Hall. Østl.
Skrumpebjølla f. stor firkantet „Skrumlebjølla". Tel.
skrumpeleg adj. 1) lig en „Skrumpa". Tel. og fl. „Skroompeleg o stoorboona". 2) skrummel = skrumlutt. Tel. „Skroompelege stoore Huus". — **skrumputt** adj. = skrumpeleg 1). Østl.
Skrumt m.? Mule + Næse paa Hest = Skon. Sfj. (YDale). — **Skrymte** n. d. s. Sogn (Hafslo).
Skrunda f. halvkredsformet Trækasse, maaske kun til Opbevaring af Fladbrød. NVTel. (Vinje, Rauland). „Brouskroonde". — **Skrundemage** m. fremstaaende Mave. Tel.: (oo, gi). Jf. Skryna; Sv. skrunda, en Sluffe.
Skrunt m. lidet Huulrum som er fleerdeelt ved faste Vægge; oftest = Nasaskrunt. Shl. „Epleskrunt", Kjernehuus i Æble; Shl. Sv. Diall. skrott. — „Hovudskrunt", Hjerneskal; dog nærmest: den hule Skal og de indre Beenvægge som sees naar Hjernen er borte. Shl. Jf. Skrumt.
Skrunta f. = Skrukka 2), Kunt. Hedm. „Fiskjeskroonte".
skrupna (u') v. n. indsvinde, krybe sammen = skreppa. Tel. (Moland, Nedre Tel.). Til skruppen = skroppen.
Skrupp (u') m. 1) indtørret og indsvunden Ting. Ndm. (Aure, Ti. Sunndal), Innh. „Aspaskrupp; Kallskrupp" (og „oopp"). 2) slidt og skrøbeligt Redskab af Træ. Ndm. Trondh. „Baatskrupp, Slee'askrupp, Tynnskrupp". Jf. Skrump; skreppa.
skruppa (ihop) v. a. (ar), sammenføie Træredskaber og Trækar upaalideligt. Fosn. „ihoopskruppa", adj.
skruppen adj. 1) indsvunden, sammenkrøben = skroppen. Er part. af skreppa. Tel.; Agder? (Som kruppen, gluppen, butten). 2) lig en „Skrupp": skrøbelig, affældig osv. „Skruppin Kar". Ndm. — Disse to Bett., som falde saavidt nær sammen, tilhøre dog vel to Ord, idet skruppen neppe kan være part. af skreppa i Ndm.
Skrutl n. Skrammel = Skrotl. Voss, Sogn; Ndm.: Skruhl („aa Skroot"). Jf. Skryte; Sv. skruten, bräcklig. — **Skrutlarbeid** n. daarligt Arbeide; se skrutlen. Ndm.
Skrutl m. et Indtryk af stummel Skræk og stummel Uhygge; Gysen, Rædsel. SætB. „De s*yer Skrusl'e mæ Bjønn'n", der følger osv. „Der va äen Skrusl'e i 'an ette Skrut'n". „Eg hev' äen Skrusl'e for han; han heve so stygg' äen Jelm'e".
Skrutl m. ru grov Karl. Ndm. Fosn.
skrutla v. n. gyse. SætB. „De skrusla i meg, eg blåi so ræædd'e". Ogsaa: „han skrusla j e g"; SætB.
skrutlast v. n. opslises; opslides. Tel. (Bø): sl.
skrutlen adj. 1) slisek, ujævn; især: ujævnt, plumpt og hæsligt gjort, om Ting som er behandlede med Egredskab. Fosn, Ndm. Romsd. Sdm. Nfj.: skruhllin, -en. 2) fæl, forfærdelig; moralskt hæslig. Ndm. Innh. „D'e skruhlli te Veer"; Stjør. „Dæ va skruhlle gjoort"; Ndm. 3) svag, skrøbelig. Fosn. „Skruhllin te gaa". 4) som indgiver Rædsel og Uhygge; barsk og stummel. Sæt. „Han æ so skruslen i Maali, heve slikt strusli Maal". Maaske meer end eet Ord. — **Skrutu** se Skrota.
„**Skruv** (uu) n. 1) Top". A. ØTel. (Tinn, Hovin). „Skaapskruuv". „Grindeskruuv". „3) Hob Neg". A. Sæt.: 13 Neg. „4) Bræmme, Rundkant øverst paa Vanter og Strømper". A. Tel. „Votteskruuv, Sokkeskruv". Jf. Kyrkjeskruv; Regnskruv.
„**Skruv** (uu) m. 2) liden Kornstak". A. = Rauk. Nhl. (Fusa) og Ma. (Bjell.): Skru, tildeels n. 3) Tørvstak. Dal.: n.
skruva v. a. (ar), sætte Korn i „Skruv". Ryf.: skruua.
„**skruva** v. n. stige i Veiret". A. Om Ting som koger høit: „De skruuver upp". Tel. (Rauland). „De skruuår"; Smaal.
Skruva (uu) f. „Ha i Skruuo", have (Alkohol) i Hovedet. Nhl. (Fusa).
Skruve (uu) m. 1) Skrue. Gbr. og fl. 2) = Rauk. Shl.
Skruveklove (o') m. Skruestikke af Træ i Skomagerværksted. Nfj.: Skruue-.
skruvekoke se skruvsjoda.
Skruvetvinga f. og -tvingel m. Skruetvinge. Østl.
Skruvgjengla f. Skruegang. Shl. Kun i Fl.
skruvhærd adj. med børstet, filtet, „lurvutt", opstaaende Haarvækst. Sæt.
Skruvl (u') m. og n. vild stenig Kløft. NTrond.
Skruvl (u') n. 1) noget som optager stort Rum; noget som er meget porøst. Ryf. „Jisskruvl", omtrent = Skrovis. 2) løs Besætning paa Klæder, Pynt og dl. Tel. 3) store Ord; Skryderi. Tel.
„**skruvla** v. 2) overdrive". A. Ryf. Røldal.
„**Skruvlod** f. Skruegang". A. Ryf.: Skruulø.
skruvlutt (u') adj. fuld af porøse Ujævnheder. Innh.
Skruvro f. = S.-moder; se Ro. Ndm. Innh.

skruvsjoda v. n. (saud), koge voldsomt op, ville koge over. Tel. (Raul.). — **skruuve-kooke** d. s. Tel. (Kvitseid).
skruvutt adj. porøs, pibet. Fosn.
skruvvenda v. a. (er, e), snu ud ind eller op ned paa noget, vrænge. Tel. (Seljor, Raul.). „Skruuvænde Trøya". **skruuve-vænde**, Tel. (Eidsborg). Se A.
Skruvvogn f. Caleche-Vogn. Tel.
skry, Skry se skryda, skryva.
„**Skryda** f." A. Nfj.: **Skryde**; Li.: **Skrøa**.
„**skryda** v. n. (er, dde)". A. Nfj.: **skryde** (ar); Tel. og Li.: **skrya** og **skrøa** (ar); Ringerike, Vestfold, Trondh.: **skrø**. — **Skryd** n. Harken; det opharkede. Ndm. Tel. — **Skryd** m. En som stadig hoster og harker. Nfj.: **Skryyd'e**. — **Skryda** f. = Skryd m. Sogn og fl.
skryda v. a. pynte. Helg. (Vefsn, Herøy, Hemnes): **skry, skryyr, skryydd**. Mest: „skry seg". — **Skrydberg** n. Bjerg, hvor Kvinderne pynter sig før de gaar ind i Kirken. Borge i Nordl. **Skrydstall** m. d. s. Skjerstad i Nordl. Ifølge anonymt Haandskrift i Trondh. Vid. Selsk. Bibl. — **Skryels** n. Pynt, Prydelse, Skrud. Helg.
Skryft, skryfte se Skrift, skrifta.
skrykkja v. a. og n. (er, te), trække eller trykke sammen saa der fremkommer Rynker; rynke; sammenstuve. Nhl. Voss, Hard. Ma. Rbg. NGbr. „Skreev s-te Loo isaman". „Skrykkja paa Nos'æ". **skrøkke** ØMa. (Tveit). — **skrykkjast** v. blive rynket, sammenstuvet. „Loo skrykktest i Hoop" (av Snjo'n). — Til Skrukk.
skrykkjen adj. skrumpen, indsvunden. Voss.
Skryl (yy) m. opadgaaende Bøining paa Ryg, Tougverk osv.; Skrutryg = Skrult; Pukkel, sjelden; se Keil. Tel. Ma. Jf. Kryl, Skrylt. — **skrylen** adj. forsynet med „Skryl", skrutrygget. Ma. og fl.
„**Skryll** m." A. 2) en ikke meget stor Deel; lidt, dog mere end „Nys". VTel. Rbg. Ma. Mest: **Skrydd'e**. „De felar ein Skrydd'e paa Toonna". 3) Skrutrygg = Skryl. Li. (Eikin) og Sæt.: **Skrydd**. 4) Knold, liden „Knaus" i Ager el. Eng. Sæt.
skrylla v. a. trække sammen i ujævne Rynker. Østl. „Boota æ skryllt".
skrylla v. n. (er, de) skrolle = skrolla. Hard. (Kvamm): „skrydla, skryllde, skryllt". — **skryllen** adj. skrollende.
Skrylla f. stort grovt Hundyr = Skrolla. — **skryllalig** adj. lig en S. Røldal: dl.
Skrylle m. liden Deel. Sæt. „Aen Skryddi mæ Øl" = ein Sope.
skryllryggja adj. skrutrygget. SVTel.
Skrylt m. 1) Skrutryg = Skrult, Skryl. Tel.; Rbg. (Sæt. Aamlid): „Skryylt". 2) skrutrygget Person = Krylt. VTel. — **skrylteleg** adj. lig en Skrylt. — **skrylte-vaksen** adj. skrutrygget. VTel. — **skrylte-ryggja** adj.

skrylta v. n. (ar), skyde Ryggen op idet Hovedet sænkes; gaa skrutrygget (gierne raskt) jf. skrulta. VTel. „Han skrylta avsta". „Skrubb skryltandi". — **skrylten** adj. tilbøielig til at skrylta, til **Skrylting** f.
Skrylteside f. den krumme, puklede, ydre Side af en bøiet Ting, et krumt Træ. Rbg. (Aamlid).
Skrympa f. = Skrumpa. Nhl. (Ekf.). — **skrympegje(ngj)en** adj. af en Skrympa's Art; bleven til en S.
Skryms'l n. Spøgeri. Hard. (Ull.): **Skrym'sul**.
Skryms'l f. Skumring. ØTel. Se Skrimsl.
skrymsla v. n. skræmme bort, især med et „Handyvle"; jage. Hall. „Han skrymsla e t t e Gjaito".
„**Skrymsle** n. Skræmsel; Spøgeri. Hall. Hard.
„**Skrymt** n. Spøgelser osv." A. Gbr. Nordl. (Lurøy, Bindal).
„**skrymta** v. n. 1) mørkne". A. Li. „4) gaa igjen". A. VAgder, Helg. 2) „skrymt' aat naake", spøge eller lee ad noget, lee det bort. Lof. — **Skrymte** se Skrumt.
Skrymtehol n. og **-hola** (o') f. skummelt Hul, Hule; skummelt Sted. Ma. (Grind.).
skrymtela adj. mørk og lidt skummel, som i Aftenskumringen; spøgelseagtig. Ma. (Holum). Se la.
Skrymting f. Aftenskumring. Agder. „Skrymt o Skrouunur æ eute i Skrymtingjæ".
Skryngla f. = Skrangla, Skrungla. ØTel.
„**skrynja** v. n. 1)". A. Hard. Agder. Tildeels: **skryna, skrøna**. 2) hoste huult. Ma.: **skryna, skrynehousta**.
„**Skryt** m. Snude". A. Ndm.
Skryta f. stor kantet pigget og uformelig Tingest. VNed. F. Ekf. et gammelt Træ.
skryta (yy) v. n. (er, te), 1) være et „Skryte", „Skryta"; være storknoglet og „spids". Tel. „Hest'n skryyter". 2) blive mager og affældig. Vestfold.
skryta (yy) v. n. (er, te), pruste. „Hæst'n skryyti". Helg. (Bindal, Brønnøy), Vefsn. Bøies maaske ensteds stærkt som i Sv. og D.
Skryte (yy) n. Tryne. Hall. Num. Jf. Skryt.
„**Skryte** n." A. 2) kantet og kvistet tør el. halvtør Træstamme. Tel. Sæt. Vestfold. „Askes., Eikes., Ve'us., Rootes.". 3) kantet og affældigt Væsen. Tel. Nhl. Voss.
skryten adj. lig et „Skryte"; kantet, knoglet, knortet og vantreven. Tel. Shl. Nhl. Voss, Nfj. Ndm. — **skrytevoksen** adj. lig et „Skryte" i Vækst. Voss.
Skrytil m. storknoglet slet formet lidet trivelig Person. Tel. (Rauland). — **skrytilsleg** adj. lig en „Skrytil".
Skryv (y') n. huul rallende eller gurglende Aandedræt i Luftrørene, tildeels med Hoste. Sdm. (Hjørungfjord, Sande). „Eit Skryv innsør Bringjinne". Til skryvja.
Skryv (yy) n. noget som skroller stærkt, „skruver". Ma. (Aaserall). Og: **Skryy**.
skryva (yy) v. a. og n. (er, de), ruge. Tel.

(Vinje, Raul. Laardal). „Høna skryyver Kjuklingan".

„**skryva** (yy) v. (er, de), 1) sætte Korn-neg i Skruv". A. Hard. (Ulvik). Tel. Sæt. Ma.; Ma. ogsaa: skryy. — **Skryyv** n. liden Stak af Neg. Hard. (4 Neg); Ma.: **Skryy** (13 Neg). — **Skryyva** f. = Skryyv. Sæt.: -e; 13 Neg.

skryvja (y') v. n. (ar), aande og hoste med huul Lyd. Sdm. — **skry(y)ve**, Sdm. (Sande). Jf. skrova, skrøyva.

skræ v. a. og n. (r, dde), 1, 1) gjøre skraa, skraae; f. Eks. skjære el. klippe skraat. Oslo, Follo, VSmaal. Mest: **skree**. D. Diall. skræ og skree ɔ: pløie skraat. 2) skraane. Oslo, Follo, Smaal.

skræ v. a. og n. (r, dde), 2, gjøre tør og sprød. Hard. Ryf. Jæd. Ma. Rbg. „Skræ Flatbrø, Brau". „Ein skræane Terre"; Jæd. „Dæ skrær paa i Kveld", fryser lidt. Vel til Skraa, skraana, skræna. — **skræen** adj. sprød ved Tørring. VAgder. „Skræen Leiv".

skræ adj. = skræen adj. VAgder.

skræ (3) og **skræa** v. n. (r, dde; og ar), afgive Sliim. Ring. (Aadal), Vald. (VSl.). Ogsaa = drøygla. Vald. „Hooste aa skræ". „Han skræar o hoostar"; NVTel. Røldal. Til Skraa, eller til skræda?

Skræ f. pl. Talggrever = Skrædor. JSogn, Nhl. Bestemt: **Skræ'dn**, **Skræ'dna**, JSogn. **Skrær** Hard.; **Skræ'o** (-u), Voss, bestemt **Skræ'dna**. Alt Fleertalsformer af Skraa f. Grød kogt paa „Skræ" hedder „Skraogräut", JSogn.

Skræa f. sygelig indskrumpet og knoglet Person. NVTel. Jf. Skraa, skraaleg. — **skræaleg** adj. lig en „Skræa", NVTel. Røldal. **skræleg** Tel. Og: „Skreea, skreealig?" Jf. Skreda.

„**skræda** v. a. (er, de), 1) male grovt". A. Helg. „Ælv'ee skrædd' Fis'n". „2) udsøge det bedste". A. Smaal. Oslo, Totn, SGbr. „Je ska'nte skree Ol'a 'ti dei", jeg skal sige dig Sandheden usminket; Smaal. „Je skrær inte Ol'a för hannom", Totn. Ogsaa: „Han skreer itte för noen", Smaal. Og: „De skreer je itte (ikke) noe för", Oslo. „Skræ Do'lom", SGbr. skrø? Vestfold. „3) spilde ved Beklippelse". A. Og ved Vragning. Ndm. Fosn, Innh. STrondh. NØsterd. NGbr. Mest: **skree**; tildeels (ar). „Säu'n leve paa dæ so Hæst'n skræ (skreea) burt". Ndm. „Skrædbarn skreea Æmne; Hæst'n skreea saa Foor'e". — „**skrædast**". A. Ndm. Trondh.: **skreeas**.

„**Skræda** f. 2) Talggrever osv." A. Nfj. JSHelg. laves **Skreea**, Fl. **Skreeaar**, ofte til en Ret; jf. Skræ f. pl. 3) det som slettest Vragede; Affald, Afklip osv. NGbr. Ndm. Trondh. SHelg. Mest i Fleertal: **Skreeaar** SHelg. YNamd.; **Skreeaa**, -o, Ndm. Innh. Strinda, Fosn,; **Skreea** Fosn (Hitra); **Skræaa** Gul. Bynes, Klæbu. „D'e bærr(e) Skreeaan att". „Matskreeaa". „Skrædbarskreeaa".

„**Skræddar** m." A. **Skraddar** Tel. Rbg. Ma.

skrædeleg adj. spildsom; se skrædsam, A. Stjør. „D'æ skreele aa taa dæn Kviiga te Slagt".

skræden adj. tilbøielig til at „skræda", spildende, ødsel. Trondh. Ndm. Jæd. „Skrædbarn e skree'inn mæ Emne".

skrædla v. a. (ar), vrage: 1) udskille det værdløse, vrage især af Kræsenhed; spilde, bortkaste, ved Vragning; omtr. = skræda. SHelg. Namd. Fosn: **skræill'** (væk), STrondh. (Uppdal): **skræl'**. 2) udplukke det bedste. SHelg. „Han skræilla itur da bæsste". 3) afsondre, om Ko = drøygla; om Mær = ræsa. JSogn: dl. — **Skrædla** f. Kun i Fl.: **Skræillaa(r)**, værdløse Dele som udskilles, afskrælles osv. SHelg. Namd. Innh. Fosn, Ndm. „Fiskskræillaa(r)". „Muusskræillaa(r)", af Musen efterladte Skaller og Levninger. — **Skræill** n. = Skræillaar. Namd. „Fisks., Muuss.". — skrædla tør være eet med D. skrælle, ældre D. skræde.

skræen og **skræn** se skræ, skrinn, skræden.

Skræfella? f. svagt Sted paa Traad, som Følge af at Uld-Rullerne er ikke vel forbundne (uppsnudde) ved Spindingen. JSogn: dl.

Skræidd, **Skræigg** se Skradd, Skragg.

„**skrækja** v. n. skrige; om Fugle". A. NGbr.

skrækta v. n. (ar), 1) skrige hæst: „Kraaka skræktar". Sæt. Tel. G. N. skrækta. 2) harke. Tel. Rbg. „Ho skræktar o hoostar alt i eitt". — **Skrækteljod** n. Sæt. „D'æ Skrækteljou i Kraaka (-un)". **skrækteleg Ljod** d. s. Sæt.

Skræl m. kræsen Person. STrondh. (Bynes).

Skræl n. svagelig Person. Ndm. og fl. Jf. Skraal.

„**skræla** v. n. græde høit". A. 2) skrige ynkeligt; mest om Gjed. Innh. (Verdal og fl.), STrondh. Jf. skvæla.

Skræla f. en Ret af Talggrever, **Skrælor**, „Skræle". Sfj. (J- og YDale). „Steikje Skræle". „Skrælene mine". Vel Skrædla = Skræda.

skræla v. n. (ar), skrante, være „hanglesjuk". STrondh. Stjør. Uklart, ligesom de flgg., i Forholdet til skrædla, Skræling. skræll; Skraal. — **skræleg** se skraaleg.

„**skrælen** adj. svag, kraftløs". A. 2) svagelig og kjælen. Romsd. Fosn, Bynes, Ork. 3) kjælen: som krymper sig, „kvider". Østerd. 4) kræsen af Sygelighed. STrondh. Ndm. Romsd. 5) „skræle Maal", tynd og klynkende Stemme. Dette sidste maaske til skræla, skrige. Se foreg.

Skræling m. mager og svagelig udseende Person. Hard. Shl. Gbr. og fl. Se A. Jf. Isl. skræla fortørre; Skraal n.

skræll se skral; skrædla.

„**skræma** v. a." A. **skrøma**, Hard. Li.

Skræmsla f. Spøgeri. ISogn (Aurland).

skræna v. n. blive tør, om Hø, Korn, Brød; tildeels blive sprød. VAgder, Ryf. ILi. (Fjotl. Eikin) høres: **skrædna** (ar). Jf. skræ, Skraa.

skræna v.n. (er, te?) skrante. Hall. **Skræna** f. skranten Person. Synes ikke meget brugte. Jf. skræen osv.

Skræpa f. lang, knoglet og utakkelig Figur. Ma. (Bjelland, Finnsl.). Jf. Skraap. — **skræpen** adj. Ma.

„**skrø** v. n." A. „Slaa paa Jænn saa de skrør". „Han batt saa de skrødde". Smaal. og fl. Se skraa. — **skrø** se skryda; skræ.

Skrøl n. rallende gurglende eller snorkende Lyd i Luftveiene. Ndm. „Eit Skrøl för (får) Bringaan".

skrøla v. n. (er, te) = hurgla; harke. Trond.

Skrøla f. 1) fygelig Person som gaar stadigt og „skrøler". Ndm. STrondh. 2) frygtsom Person. Gul. Røros.

Skrøla f. Kuldegysning; Ildebefindende med Frysninger. Hall.

skrølen adj. 1) som lider af „Skrøla"; kuldegysende. Hall. 2) skranten som en „Skrøla". NØsterd. Røros. 3) frygtsom, især: mørkræd. Gul. 4) storknoglet og stormavet; vantrivelig. Vald. Østl. (Ring. Odal og fl.).

Skrølevedr n. graakoldt Veir. Hall.: **-vær**.

skrølutt adj. = skrølen 2) 3). Østerd. Østl.

skrøma se skræma; **skrøv-**, **skröv-** se skrov.

Skrøtt n. Krop, især af dødt Dyr. NGbr.

Skrøvl n. = Skrøl. Innh. **skrövle** se skrovla.

skrøve v. tage stor Plads; for skrøyva. Smaal.

Skrøya f. 1) fygelig skrøbelig Stakkel. Tel. (Aamotsdal, Rauland, Høydalsmo; Wille). „Rotaskrøye (o')". „Ræddskrøye"; NGbr. 2) Skrammel, Skrab. Tel. (Vinje, Rauland). — Neppe for Skrøyda; jf. Skraua, og maaske Skraa (Eyvindr) skreya, Skrjoe.

skrøyda? v. n. (ar), harke og smaahoste. Tel. (Vinje, Raul.): **skrøye**. Jf. skryda (skraua).

skrøyeleg adj. lig en „Skrøya", meget fygelig. Tel. (Vinje, Rauland); **skrøyleg** Tel. (Aamotsdal). — **skrøyen** d. s. Tel.

skrøypa v. a. og n. (er, te; og ar, a), skrybe = skreppa. Ringerike, Oslo, Rom. „Skrøype vopp Hæst'n". „Skrøype 'ta Hæst'n". Imperf. mest: „skrøfte".

skrøyta v. n. (er, te), snakke fortroligt, prate = drøsa. Ryf. (Hjelm. Fister) mest: **skrøyda**.

Skrøyta f. = Skrona, Skrot. Sæt.

Skrøyv n. 1, Hoste osv. 2, Overdrivelse, se skrøyva 1, 2.

skrøyva v. n. (er, de), 1, hoste med en stærk huul Lyd fra langt nede i Luftveiene. SHelg. Namd.: Imperf. „skrøvd'". — **Skrøyv** n. slig Hoste. „Eit S. för (får) Brø'sti". Jf. skrova, skryvja.

„**skrøyva** v. a. og n. (er, de), 2, 1) sætte høit el. løst op osv., forrose osv." A. Sogn, Hard. Shl. Jæd. Rbg. „Skrøyve upp Priis'n", skrue Prisen op. Tel. „Naa maa du skrøyva deg opp!" see til at faa Liv i dig, f. Eks. til En nys vaagnet (shake yourself upp). Jæd. b) pynte. Vald. (VSlidre, Vang). „aavskrøyvd" adj. berøvet sin Pynt. „2) skrolle osv". A. Sogn, Voss, Shl. Ryf. Rbg.; Hall. og INfj.: **skräive**. 3) ruge, om Fugl = skryva. Tel. (Eidsborg). Begge skrøyva hænge sammen indbyrdes og med skruva (rage op), Skrauv, Skrov (o'), skrova, skryvja osv. gjennem Forestillingen om Huulhed. — **Skrøyv** n. Overdrivelse, Skryd. Jæd.

Skrøyva f. 1) Noget som skroller; f. Eks. stor svampet Person. Sogn, Hard. Tel. 2) En som forroser osv. = Skrøytar. Nhl. Hard. **Skrøyvar** m. d. s. — „**Skrøyve** n." A. Rbg.

skrøyven adj. skrollende; voluminøs. Hall. Sogn, Innh. og fl. „Skrøyvee Ull".

skrøyvla 1) v. n. skrolle = skrøyva. Ma. Sæt. 2) v. a. **skrøyvle** (seg) upp, gjøre (sig) voluminøs. Sæt. — **skrøyvlen** adj. skrollende osv. Sæt. Ma. „Skrøyvli Lass".

Skrøyvla f. 1) = Skrøyve, Skrøyva 1. Ma. (Grindeim, Bjelland). Ofte: **Skrøyla**. 2) Vidde i Skov og Mark. Sogn.

skudda v. n. (ar), 1) støde let til, puffe. Shl. (Fjellber). „Han skudda aat meg". 2) **skudda** seg, vride Kroppen, særlig Skuldrene, a) opmodende sig eller udfordrende. Tel. (Mo, Eidsborg). „Han skuddar seg ti o skyyt'e paa Aksline". b) saa Klæderne skubber Kroppen = kvisa seg. Shl. Nhl. 3) krympe sig = kvisa seg, kvida. Shl. Nhl. — Jf. skg. Sv. D. skudda, Ang. scuddjan. Nt. schudden, T. schütte(l)n, ryste. — **Skudn** se Skurn.

skudra v.a. 1) = skudda 1), især med Albue, Ma. ØNed. 2) sætte i skjælvende Bevægelse ved gjentagne smaa Stød eller Ryst = rugga 2). Agder, Dal. Jæd. „Du maa kje skuddra Gjuraa, skuddra nee Mjælkja". „Ikkje skuddra meg!" „Inkje skuddra i Boore!" Jæd. **skvuddra** d. s. Li. (Kvin). Jf. skudda, Eng. shudder skjælve.

?**Skudring** m. Fjante, Tosse. Tel. (Vinje).

Skufs, Fart. „Setje Skufs i däi". Sæt.

„**Skugg** m." A. Iis paa Marken, naar det fryser efter Tø. Gbr. „Iisskugg".

skugga v. n. (ar), 1) skygge; foranledige Skyggefald; v. impers. falde Skygge. Sæt. Tel. „No skuggar Soulæ av kvær den Stäen", nu gaar Solen saa lavt at den lader hver (liden) Steen kaste Skygge; SætV. „No skuggar Sooli i Oyfjell", nu tager noget Sollyset bort fra Oyfjell; Tel. (Landstad 386). „Naar de skuggar i Skari so æ de Middag"; SætV. „De skuggar ivi", der lægger sig Skygger over. Tel. 2) „Han gaar aa skugga seg", gaar omkring som en Skygge. Nfj.

skuggast v. n. (ast), ældes. ISogn, Nhl.

skuggblank adj. blank som „Skugg". NTrond. „Skuggblank Jis".
Skugge m. bleg indsvunden Person. Jæd. Sdm. og fl.
skuggeleg adj. mørk og uhyggelig; skummel. Ma.: -lig.
„**skuggerædd** adj." A. 2) mørkræd. Oslo.
„**skugghaal**". A. NGbr. **skuggende** h. Sdm.
Skugghaaling m. = Skugg. NGbr. (Lesja); -hæling, NGbr. (Vaagaa, Lom og fl.).
„**skugla** v. n." A. 2) dølge eller tilbageholde sin Mening. SætV. „Han skuglar alli fyre noken".
skugnast v. n. ældes = skuggast. Ryf.
„**skugra** v. n." A. 2) „skugra paa", grunde paa. Helg. (Vefsn), Salten. 2) v. a. mistænke. Helg. (Vefsn). „Han vart skugrä".
skugra v. n. udstøde sagte skjælvende Lyd under Kuldegysen. Dal. Jæd. Jf. hukra, kukra. „Han skuggra o frøus". — **skugren** adj. som har let for at komme til at skugra; kuldskjær. Dal.
„**Skukk** m." A. Jæd. Sogn. „Lemskukk".
Skukkje m. Loft af Stænger. Hard. (Ulls.).
Skukkor f. pl. sammentrukne Bryn, misfornøiede Miner = Hettor, Nyvor. J- og YHard. „Gjera S.".
skuklskjøtt, **Skukuskjøtt** se skakaskjelt.
Skul (u') f. Skal. Rbg. Tel. Li. „Natskul, Eggskul". **Skol** (o') n. d. s. Dal. Li.
Skul (uu) m. Lærer = Skule. YVoss.
„**skula** v. skulle". A. Infin. skulja og skoola (u'?), Voss. Præs. skall (med jodholdigt L), Sdm. (Hjørung.); skal (langt A), Rom. (Nannestad); skar Rom. (Nes); skär Odal. Østerd. Totn og fl.; skee (haardt K), Smaal. (Eidsberg, Spebberg); sko (o'), Tel. Præs. Fleertal: skulja Voss. Imperf. skulde Sogn, Voss (oo), Shl. Hard. ØSlidre og fl.; sjille VAgder (Fjotland, Eikin, Grindeim, Bjell. Aas.; „skilde" eksisterer neppe); skji og skjee Dal. Li. Ma.; skull(e), udbredt. Supin.: skulja, Hall.; skula, NGbr.
„**skula** (u') v. a. (ar), afskalle". A. Rbg. Li.
skula seg v. a. (ar), slippe Skallet; om kogte og tørre Frugter. Tel. „Epli skular s."
„**Skuld** f. 3) Skyld". A. „For mi Skull", men „for G u s s Skyll!" (den danske Form i det religiøse Udtryk); Tel. og fl. „For Skull Myyr'æ, Hest'n osv.", for Mosens, Hestens, Skyld; Ma. (Grind.), Jæd. og fl.
skulde, **Skulna** se skilja, Skilnad.
skuldkvitta v. = skulta. ØMa. **skuldkvitt** adj = skult. ØMa.
skuldlaus adj. hjelpsom af reen Velvillie uden nogensomhelst Forpligtethed. Ndm. (Øksend. Sunnd. og fl.). „Nei no va du da skulläus, som ga me dæ!" „Ska tru du vill vara so skulläus aa laan' me dæ?" Jf. G. N. skuldlauss uden Forpligtelse.
„**Skuldmann** m." A. **Skullemann** Sæt. Tel.
Skuldpung m. om En yderlig forgjældet. Gbr. Østerd.

skuldra (u') v. n. støie, larme; især om noget dump Larm, som naar man flytter Møbler. Sæt. (Hylestad, Valle).
Skuldr n. dump Larm. Sæt. „Slik äen Skuldr o Buldr".
skuleleg adj. skummel; skulende. Tel. (Kv. Sel.).
„**Skuler** pl. Affkyl, Affald af Mad". A. **Skulir**, Affald; Rbg. Vestfold, Hall. Oslo, Rom. (Nes: „dessa Skuline"). Bestemt Fleertal: „de (el. di el. dissa) Skulira", Smaal. (Trykstad, Askim), Follo; „de (el. di) Skulina, -nä", Smaal. Rom. NVestfold. — **Skuli** m. d. s. Gbr. Hedm. Totn, NRom. „Denna Skulin". **Skulin** f. d. s. Smaal. Rom. Follo: „dæn Skulina". **Skulir** f. d. s. Smaal. Follo: „dænna Skulira". **Skulir** n. d. s. Smaal. Totn: „dæ Skulire". — **Skulje** og **Skölje** m. d. s. Østerd. — **Skulibytte** f. Bøtte med Skulir. Gbr. Rom. — **Skuli(r)doonk** m. Dunk med S. Østl. — **Skulitue** (ɔ: -tvoga) f. Visk til at skure Gryder med. Rom.
Skulk m. Skvulpen, Skvalpen, Kluk; Slurk. Smaal. Odal, Rom. Til skulka 2. „Gi mei ein Skulk i detta Glase!"
„**Skulk** n." A. VTel.
„**skulka** v. n." A. Tel. 2) skulke. (D.) **Skulk** m. En som skulker. Oslo. 3) skule. Li.
skulka v. n. (ar), 2, vippe op og ned; skvulpe, som Baad ved Strand; skvulpe, skvalpe, om Vædske. Rom. Odal, Smaal. „Dæ (du) skulkär aav'r!" „Dæ skulkär i Vaamma paa Hæst'n".
Skulm m. nedtrukne Øienbryn, „Hettor", „Nyvor", som gjør Blikket skulende og skummelt. Vestfold, Rom. Smaal. „Sæt(t)a Skulm". **S(k)julm** m. d. s. Follo, Smaal. „Saa lei en Sjulm aav'r Øua (öua)". Jf. skuleleg, skjula, skylma.
skulma v. n. (ar) = setja Skulm; see under Skulm; skule. Smaal. Rom. Totn, Oslo, Vestfold, ØTel. **s(k)julme** d. s. Follo, Smaal. — **Skulma** f. En som s. ØTel.
skulsa v. n. (ar), = skulta. Østl. Hall. **skuls** adj. = skult. Hall. Østl. „Me era skulls".
Skulsau(p)b se Skolsop.
Skult (u') m. 1) lav bar og rund Bjergknold. Voss. Sammesteds er „Skolt" = Skalle. 2) rundagtig mager, stenig eller sandig, Forhøining i Ager el. Eng. Tel. Sæt. **Skultr** m. d. s. Sæt. 3) Hjerneskal = Skolt. Vestfold. Jf. Skrult, Kult. 4) „slao um Skult", en Leg. Sogn. Se skulta.
skulta (u') v. a. (ar), 1) støde, puffe. Sogn, SBerg. 2) „skulta seg", skubbe Kroppen mod Klæderne = skubba seg. Sogn. Jf. kulta. — Hid hører vistnok „skulta v." A likvidere, kvitte. Jf. kulta, kultast uw Kult um, (Hutt um Hutt osv.).
Skultr m. svag Pukkel, paa Ryg. i Mark = Skult. Sæt.
skultrutt adj. puklet. Sæt. „S-e Engg".
Skulvatn (u') n. Skyllevand. Ma. (Bjell.).

„Skum n." A. Skom Agder; Skoom Tel. og fl.
skum (uu) adj. dunkel, om Lys og Farve; noget mørk; skummel. VAgder (Fjotland, Eikin, Aaserall, Bjelland, Finnsland og fl.): skæum og skŏum (og skeum?). — skumeleg d. s. Li.: skŏumelig, og -æu-. Se flgg.
skuma (uu) v. (ar), mørkne, blive dunkelt. VAgder (Nes, Bakka, Fj. Eikin, Bj. Holum): skeuma, skæuma, skŏuma. Se skuum.
„skuma (u') v. mørkne". A. Jæd. Ryf. Røldal.
Skume, i (Gen.-)Forbindelser som „Skoome Verk", noget fælt, „Skoome Mann'e", fælt skummel Mand. VTel. Se Avskuma.
skumeleg (u') adj. noget mørk; skummel; nedslaaet. Jæd. VTel. skumen d. s. Jæd.
Skumfluga f. = Steinfluga. Smaal.
Skuming (uu) f. Mørkning, Tusmørke. VAgder: Skuuming (eu), Skæuming, Skŏuming. Ogsaa: Skøyming ɔ: Skyyming. VAgder (Bjelland, Fjotland).
skumleg (u') adj. fæl, forfærdelig. SætV. NGbr. „Dæ va skumle som han vooks".
skumna (u') v. n. mørkne. SætV.
Skump m. liden nøgen Knold af Bjerg el. Sand (Grus). VAgder (Eikin, Bjelland).
skumpall adj. stødende. Ma. „S-aalt Føre".
„Skumpan n. Stød, Ryk". A. 2) = Rid, Rykk, Tak; Anfald; Feberanfald. Vald. „E fær taka detta Arbäie äit Skumpan att". Isl. skumpa = hríð.
skumpen adj. som giver mange Stød, „Skump". skumputt adj. fuld af stødende Ujævnheder. Hall. „Dæ æ skumpint aa køyre ette äen skumputt Væg". „Dæ gikk skumputt", op og ned, vekslende. „Dæ æ jamt skumputt mylljo Mann aa Kjæring".
Skumrakk n. Skumring. Tel. (Sellj.). NGbr. „Dæ va saa i Skoomrakkjee". Som i Sv.
skumrædd (uu) adj. mørkræd. Li. (Fjotl.): skŏum-, skæum-.
skumseleg adj. skummel. Tel. (Vinje): skoom-.
„Skumskot (o') n. Skumring". A. Oslo, Helg. NGbr. „Saava (sitt', ligg') Skumskaat(t)", hvile i S. Fosn.
„Skumt n. Skumring". A. „Viile Skumt", Oslo (Aker, Bærum). Skunt, SHard. Maaske adj. n. (NGbr.: skumm, skoomt).
Skumvedr (uu) n. mørkt, skummelt Veir. Li. (Fjotland): Skŏumveer, og Skæum-.
Skunda f. Diarree. Shl. Ma. Skund-umnov d. s. Ryf. Jalfald det sidste er Spøgord. Til skunda v.
„Skunda f. Fakkel". A. Vestfold: Skunne.
skunkla v. a. og n. 1) svaie meget stærkt til Siderne som i en Baad. Dal. Jf. Sv. Dial. skunka, humpe. 2) sætte ved Stød en flydende Masse i et Kar i Bevægelse; jf. skvinkla. Helg. Ramd. „Skunkl' paa eit Trog". „Skunkl' nee Mjølkja". skvunkl(e) d. s. Selbu, Ramd.
Skuns, Fart. „Setja Skuns i aen". Ma. Sæt.
„skunsa v. n. og a. (ar), støde". A. Rbg. Ma. Sogn, Nordl. „Inkje skuns paa Bourel" 2) sætte i Fart, drive frem. Ma. „Skunsa nee for Bakkjen". „Skunsa paa Kretture". „Skunsa ette aen".
skunseleg adj. som har Fart i sig og faar Fart i Tingene. Sæt.
skunsen adj. stødende, som en Rideheſt. Ma.
Skupp (u') n. Stød, Rystelse = Skump; Dal. og fl. Skopp d. s. Ma. „Gje Sekkjn eitt gott Skopp!" Se flg. Jf. (?) Isl. skoppa, boltre.
skuppa (u') v. a. (ar), støde, ryste, skubbe; tildeels = skumpa. Dal. Ma. og fl.
skupsa (u') v. a. (ar), ryste, skubbe = skuppa. Sæt. „Han skupsa Sekkjn so de gjekk i'an".
Skur (uu) m. det at skure, skrubbe osv.; Skuring, Skrubning. Voss.
Skura (uu) f. en Tid af haardt, især koldt Veir; = Rid. Røldal. „Halvars-ok-skuuro".
„skura v." A. skuyra Ma. (Bj. jf. kuyra). Sj.
„Skurd m. Snit, Skaar". A. „Ein stygg Skuur i Haand'ee". VTel.; Gbr. (Skuul).
Skurdbrok f. Stivhed over Lænd og Laar efter Meierarbeide. NGbr.: Skuulbrookjee f. defin. — Skuulebukksur f. pl. d. s. ØTel.
„Skurdfolk n." A. Skuulefolk (tykt L), Vestfold; Skuulufolk (tykt L), Hall. — Skuululy m. d. s. Hall.
Skurdhetta f. øverste Neg paa Stavre. Sogn.
Skurdmaal n. et Stykke Ager afmaalt til Skjæring. Ringerike.
„Skurdøl n." A. Ma. Ned.
Skuredart m. Skurevikk; af Halm el. dl. Ryf.
Skurk m. 1) Beenrad. Ma. (Aaserall), VTel. Jf. Skark. 2) gammel og medtagen („sliten") Person. Ryf.
skurka v. (ar). „s. seg undao", unddrage sig Pligter. Hard. Jf Eng. shirk skulke.
skurka v. impers. (ar), give en skurende krasende Lyd som naar Skraaiis el. „Skare" brydes under Kjørsel. Ndm. (Frey, Tingvoll, Aure), STrondh. (Uppdal), Smaal. G. N. skurka tumle afsted med Larm. „Dæ skurka nee-paa Sann'n". „Dæ gikk so dæ skurka" el. „skurk"; se hosa; jf. hurka. „Han datt saa dæ skurk' i 'n", Smaal.
Skurkegeit f., -saud m. Smaafæ som ikke vil trives. Ringerike (Krødsherad).
skurkeleg adj. 1) lig en „Skurk", mager og medtagen („sliten"). VTel. (Raul.), Sæt. „Ein skurkeleg' o tjurr'e Hest'e". 2) upasselig, uvel, halvt syg. Tel. (Sellj). skurkjen adj. d. s. Tel. (Tinn).
skurlast v. n. (ast), blive stiv og affældig = sturlast. Rfj. (Breimn). Meddeelt.
skurma v. (ar), 1) skrubbe, skure, skrabe, forgnide. Li. (Eikin), Sæt. „Juul'e he skurma imout Hove o skurma a(v) Heu'æ". „Däi hae skurma o tjöyrt der"; Sæt. 2) tygge med stærk Lyd, knase mellem Tænderne, gnaske. SSogn. „Skurma pao Sukkr, Kavring". „Skurma i seg". Jf. G. N. skurm(sl) = skurn, Skurn.
„Skurn (u') f. Skal". A. Skudn Sogn,

Dal.; Skunn og næsten Skynn (haardt Sk), Rom. Ring. Om Skal paa Liin; Rom. „Eggjaskudn, Æggeskunn". 2) Gran. Smule. Shl. og Sogn: „Inkje äi Skudn"; Nfj.: Skunn.
„skurna (u') v. a." A. „skynne Ægg'a". Rom.
Skurna (u') f. Hinde = Skinna. ISogn (Lustr). „Ai Skudna yve (øve) Æua".
Skurp n. Ting med ujævn Overflade. Follo?
Skurpa f. Skorpe. NGbr.: -e.
skurpa v. (ar), gnaske, omtr. = knopra. Stjør.
skurputt adj. ujævn som en Skruptudse, smaaknudret. Follo, Rom. Vestfold.
Skurra f. Skrubbesaar. Shl. „Ei Skoorra paa Neven". Jf. skurra v.
skurra (u') v. a. (ar), 1) skyde (skyve) noget henad en Overflade saa det giver en skurende og dundrende Lyd; f. Ex. Bord henad Gulv. Dal. Rbg. „Skurre nee"; Rbg. 2) skrubbe, skrabe. Shl. (Fitja). „Skurra seg". 3) „skurra itte", skjænde paa, formane. Shl. YHard.
Skurre (u') m. 1) slem vrangvillig Person, omtrent = Vrane, Vrant. Ma. (Grind.). 2) stor grov Karl. Ndm. (Surndal).
Skurskoka (uu, o') f. dygtig Revselse. Ryf.
skurta (uu) v. a. (ar), skyde frem med Kraft (voldsommere end skurra). Dal. (Sokndal, Hedland, Hæskestad), SætVB. VTel. (Moland). Til skura eller skurra. Jf. skuutta.
„skurutt adj." A. 2) lunet. Gbr.: skuuraat.
Skurv n. Skurv (kollektivt). NGbr. — „Skurva f." A. 2) et Stykke Roe, Skorpe paa et enkelt Saar. NGbr.
Skusla, Skusle se Skutla, -e, Skutel.
Skuss n. en streng Arbeidstid, en streng „Økt". STrondh. (Tydal, Maaraak). „E hart Skuss".
„Skut (uu) m. 1)". A. Sogn. „2) Skuur". A. Totn, SVald. Skuur lænet op mod Væggen af et Huus. Ryf. „Hævdeskuut, Sætesk., Halvtokesk., Veeask.". 3) noget som hænger ud over; saaledes = Skulm. Hard. Sogn. „Gjera Skuut yve Öuga". 4) lidet Huus med Ildsted paa Stødlen. Hard. Sogn.
Skut (uu) n. om et magert knoglet Dyr. Totn.
skuta (u') v." A. 2) = hamla. Ma. Sæt.
skuta (u') v. a. (ar), fremskyde, støde frem; fremskubbe = skota. Hard. Ma. Sæt.; Nfj. tildeels: skuute. „Skuta paa".
Skuta (u') f. = Skota, Senda (kløftet Stang). INfj.: Skuute. — skuta (uu) se skutta.
Skuta (uu) f. Side som hælder ud over = Skuut. VAgder (Eikin, Fjotl. Grindeim, Bjell. Holum). „Fjellskeuta; Snøskeuta".
Skuta (uu) f. om store grove plumpe Hunvæsener; maaske eet med „Skuta", Skude. Østl. (Odal, Totn og fl.). „Ei Skuute te Kjærring". „Mærraskuute".
skutebrynt (uu, yy) adj. med fremragende Øienbryn. SætVB. „Skeutebruynte o houlöygde".
„Skutel (u') m. 1) Harpun". A. Helg.: Skutul, Skötul. Hertil: Sötulstaang f. Stang med S. paa Enden. „2) Skyttel". A. Skotel (o'), Skötel Nhl.; Skyt(t)il Smaal. og fl.; Skutl Røldal; Skytla Ryf.; Skutla VAgder (og fl); Skusle Tel. osv.; Skaadedl Jæd. „3) Stang i Gjerdeled osv." A. Skyt(t)il, Totn, Land, Gbr. Ring. „Lee-skytil". Ogsaa: Skuslee m., Skusle f. se Skutla, Skutle.
Skutestein (uu) m. udoverhældende Steen. Vald.
Skutfeste (u') n. Indretning til Fortøining af Baads Bagstavn „Skut". YMa. VNed.: Skood-. — Skutfesta f. Line (Toug) som hører til „Skutfeste". — Skutstik n. en i Vandet nedrammet Pæl, hvortil „Skutfesta" er fastgjort. Ma. (Tveit).
Skutla (u') f. 1) Væverskytte = Skutel 2). VAgder: tl og sl. 2) Stang osv. = Skutel 3). Sæt. Tel.: Skusle, „Leeskusle"; Stjør.: Skuhl'.
„skutla (u') v. a. 2) skyde fremad". A. Nhl.; Tel. Vald. Hall. og Oslo: skusle; Hall.: skuhle. „O æ du mi Jomfru, so skuslar du Lokun ifraa"; Tel. „Skusle i f r a a see", skyde fra sig; Vald. „Skusle u u t", fortrænge; Vald. „Skutla Skuteln"; Nhl. Voss. „3) forøde". A. Altid søle bort klatviis, klatte bort. Tel. Dal. Østl. og fl. 5) „skutla Kraaka" = stupa K. Hard. (Ulvik). 6) „skusle att Lee'i", lægge Ledets Stænger til rette igjen. Tel.
skutla (u') v. n. glide med Fart og Kraft (stort Moment). Nhl. Voss, Sogn; Tel. Vald. Hall.: skusle (og hl). „Da skutla nee igjøno". „Da gjekk skutlande fiint pao Skiio". „D'æ skutlande haalt". „Slee'en skutla fram paa Hest'n". „Dæ (Lasse) skuhla inn paa Hæst'n, so han maatte halde imoot"; Hall. Vald.
Skutle m. = Skutel 3). Vald. Sigdal, Hall.: Skusle (og hl).
Skutlelid n. = Skutellid. Vald. Tel.: Skuslelee; NGbr.: Skuhl-lee; Totn: Skytillee.
Skutlestaang f. NGbr. (Vaagaa): Skuhl-.
„skutra (u') v. a. klatte bort = skutla". A. Sæt.
skutta (uu) v. a. (ar), skyde (skyve) frem med gjentagne smaa Stød eller Tryk. Dal. (Sokndal, Lund), Li. (Nes, Bakka). Og: skuuta Li. (som aata ɔ: 8). „Han skuuta meg baglængs". Neppe for skuurta, se d.
Skuv (uu) n. = Skuv m. 2). Gbr. (Fron).
Skuv (uu) m. 1) Fremskydning; Fart ved Fremskyden. VTel. Sogn. „Setja Skuv pao äen". 2) Fremskyndelse af Arbeide; dygtigt Arbeids-tag. Tel. Vestfold. „Me fær gjera ein Skuuv". Se Skauv. 3) = Skuve ɔ: fremskudt Masse. A. Hall. NGbr. „Bræaskuuv" m. Jøkelgjærde. NGbr.
„skuva v. a. og n." A. 2) drive paa, haste. Tel.
Skuva (uu) f. = „Kora (Køru)" til at røre i det tørrendes Korn med. Gul.

skuvande adv. = fullskuvande. Tel.
Skuve (uu) m. Kvast = Skuv (Hall.). Hall.
Skuve-tak n. dygtigt Arbeidstag. Tel. (Kv.).
Skuvis (uu) m. Jis som er skudt sammen af Vind og Strøm. Søndenfjelds.
Skvabb m. 1) løs, porøs, Ved. STrondh. (Bynes). Jf. Svabb, Kvabb, Skvap. 2) blød fugtig Masse, omtrent = Skvap. Nordl. og fl. 3) løst Snak. Fosn.
skvabba v. (ar), føre megen og løs Tale; skvaldre, sladre. Fosn.
skvabben adj. svampig = kvapen. Ndm.
skvadra v. n. 1) plaske og søle i et Kar; faa til at skvulpe. VAgder (Eikin, Bjelland). 2) snakke høit og meget = skvaldra. Ma. Tel. (Bø). — **Skvaddr** n. = Skvaldr. Bø. — **Skvaddr** m., **Skvaddra** f. en Søler, Snakker. VAgder. — **skvaddresam** adj. sølevorn. VAgder. — skvadra tør være skvatra, trods Bø; jf. skviddre, Rauland; D. Dial. skvadra, risle.
skvaka v. n. (ar), 1) hvine, især om Kvinder. Hard. 2) snakke, sladre, vrøvle, A. Tel. Sæt. Hard. **Skvak** n. 1) Snak osv. 2) Sladdertaske. Tel. **Skvakji** m. d. s. Sæt. — **Skvakaskjeer** f. fig.: Kvinde som snakker kaglende og hvinende. Hard. Ma. Jf. skveka, skvikta, skvækja. G. N. kvaka kvidre, pludre; Sv. Diall. skvaka, skrige; Eng. squeak hvine. Se A.
„**skvakka** v. n. (ar), 1) gjøe sagte". A. Sæt. Ned. Tel. 2) tale vredt og haardt. Ned. — **Skvakk** m. kort Bjæf. — **Skvakk** n. Bjæffen. — **Skvakking** f. d. s. — **Skvakkjeft** m. En som bjæffer; ogsaa: aabenmundet Person. Tel. **Skvakk** n. d. s. Sæt.
skvakka v. (ar), 2, bringe Vædske til at skvulpe (skvalpe) og spildes. N- og STrond. Jf. skvikla, skvikra.
skvakla v. 1) skvulpe, skvalpe. Innh. Jf. kvakla. 2) = skvakka 2,; skunkla. Innh. „3) søle; spilde". A. Ndm. Vald.: „skvakle burt", klatte bort. 4) lee klukkende. Innh. 5) bjæffe = skvakka. Rom. — **Skvakk'l** n. Skvulpen; Søl; Upaalidelighed. — **Skvakk'l** m. (og n.) upaalidelig, omskiftelig Person. Smaal. — **Skvaklebikkje** f. Rom.
skvaklutt adj. omskiftelig, ustadig, upaalidelig; mest om Veir. Trondh.: **skvakklaat** og -å-; **skvåkklete** og -e-, Smaal. „Skvekklete (i'?) Vær, Kar".
Skvak'r n. om Sind (Gemyt) som svinger (skvulper) brat fra den ene Stemning til den anden. NGbr. („skvakra v. skvulpe el. dl. findes vel ogsaa). — **skvakkraat** adj. 1) af brat vekslende Stemninger; 2) kjælen, blødagtig. NGbr. Se skvikla.
„**Skval** n. 1,". A. Hall.: om Affald.
„**Skval** n. 2, Skyllevand". A. Oslo. Især Afskyl af Kar til Kalvedrikke. Hall. og fl.
Skval n. 3, Sted hvor Vand (Bæk) „skvalar" ɔ: skyller med Larm vidt og grundt over Stene. Gul. Se A.: Skval m. og n.
Skval n. 4, et stærkt hæsligt Skrig. Innh. Jf. skvaldra; G. N. skval, Snak, Larm; skvala, skrige.
„**skvala** v. n. (ar), skvulpe, sprudle osv." A. Vald. Shl. **skvaalaa** Gul. „Skvaalaa 'ti see", tylde (skylle) i sig; NGbr. Og: „Skvaalaa utu see"; NGbr. 2) kaste op Mælk = skala, skvelja. Vald. (Ø- og VSl.).
skvala v. a. (ar), vrage, vise fra sig = skala. Vald. (SAurdal). „Han skvala Mat'n". Jf. foreg. 2).
skvaldra v. n. pladske, søle. ISogn (Aurland). „Skvaldra aa drikka".
Skvaldrebytta f. Ordgyder. Ryf. og fl.
Skvaldreloka (o') f. Sladdertaske. Nfj.
Skvali f. pl.? = Skulir. NØsterd. (Tolgen). Synes være Fleertal af Skval n. og f. Skal.
Skvalp m. stor Slurk; Kluk. Totn: å.
skvalpa v. n. (ar), skvulpe. Jf. skvelpa.
Skvalpa f. vaad Masse som ligger og skvulper i Kar, (i Maven hos Dyr). Østl. (Odal, Totn): **Skvålpe** (og Skvælpe?).
Skvam'l n. 1) Skvulp. 2) = Skvip. Gul.
skvamla v. n. skvalpe; pladske. Gul. Røros.
Skvamp m. Vædskemasse slynget over Kanten af et Kar som bliver rystet; tildeels = Gløys. Sogn og fl. „Da kom den Skvamp yve meg". — **skvampa** v. n. og n. (ar), ryste et Kar med Vædske saa at der skylles noget over; skvalpe; = skvampla. „Ho flytta (flutte) Supansate, so da skvampa". Sogn og fl. Isl. skvampa skvalpe.
„**skvampla** v. skvulpe". A. Ryf. Shl. Hall. og fl. Isl. skvampa. — **Skvampl** m. Skvalpen. Hall. — **Skvampling** f. d. s. — **Skvamplesjø** m. = Kvaplsjo. Ryf.
skvankla v. = skvakka, skvakla (skvulpe). Innh.
Skvap n. vællingagtig Masse; f. Ex. snéblandet Vand. Ogsaa om næringsfattige fugtige Spiser. Jf. Kvap, Skvip, Skvæp, Skvabb. Tel. (Lunde—Vinje), Røldal, Ryf. Berg. „Tunnt som S.". „Grout'n æ linn, blout, som S.". — **skvapeleg** adj. lig Skvap. Tel. „Deigjn seer so skvapelege ut, han æ væl mykje uppæste". — **skvapen** adj. = skvapeleg. Tel.
skvapa v. n. 1) udsende gjennem trang Aabning vællingagtig Masse; bryde frem osv. Ryf. Røldal, Tel. „Jis'n va so blaut at dæ skvapa". „Dæ skvapa, so blautt va dæ". 2) snakke høit meget og indholdsfattigt = skvaldra. Tel. 3) boble og klukke; om Vædsker som presses ud = sukla. Rom. „Dæ skvapar i Skoo'a". — **skvapen** adj. som gjerne skvapar 2).
skvapblaut adj. vællingagtig. Tel. Ogsaa: „**skvapende** (adv.) blaut". Tel.
skvapkjefta adj. som skvapar, skvaldrer. Tel.
skvapla v. n. 1) danne smaa Bølger = kvapla; skvampla. Romsd. 2) spilde ved Skvalpen = skvakka. Gbr. Trondh.
?**Skvasa** f. snakkesalig Kvinde. SætB.
skvasla og (eller) **skvatla** v. 1) pladske; søle.

VTel. Sæt. Li. og Ma.: sl; Li.: tl. „Vatni skvaslar yvi, nee", pladsker, skvalper over, ned. „Skvasle noko i seg", slaa noget i sig (svælge) med Kluk. 2) „skvasle burt", søle bort, klatte bort. Tel. Agder. — **skvaslast burt** v. indsvinde ved skjødesløs Behandling, bortklattes. Tel. Sæt. — **Skvasl, Skvatl** n. Plask, Søl, Brøvl; ogsaa = Skvip. Tel. Agder. — **Skvasl** m. en Søler, Forøder. Tel. Agder. — Skvasla kunde pege mod Skvasa f.; Ordene turde dog vel snarere — med skvisla, skvitla, skvitra, skvatra, skvutla — høre til skvetta; jf. Sv. og D. Diall. skvatta, forøde.

skvatra v. n. skvulpe, skvalpe v. n.; = „skvetta att o fram". Sæt. „Vatni skvatrar i Byttun". „Skvatre yvi (ivi)"; „skvatre outou". Se skvadra.

Skvatraal n. 1) Svadsen, Kaglen. Jæd. 2) liden snakkesalig Tingest, især Pige. Jæd.

Skvatron m. et Kvantum. Vestfold (Hedrum). — **Skvatrull** m. d. s. „En dølti S.". Vestfold (Kodal). — Ordene synes paavirkede af „Kvantum", men er vel udgaaede af skvetta; jf. Sv. og D. skvatt, liden Deel.

„**skvatta** v. n." A. **skøttre** (ø), Hall. (Gol). Meget brugt.

skvaala v. (ar), skylle, skylregne. Tel. (Lunde), Ork. „Dæ ræng(n)d(e) saa dæ skvaala".

skveina v. (er, te), udsprøite gjennem en trang Aabning: spytte osv. Shl. (Tysnes og fl.). „Høno skveiner". Jf. skvena.

skveka (i'?) v. n. (ar), føre høirøstet Tale og Latter. NGbr. (Lom): **skveeka** (kort ee). — **Skveek** n. høirøstet larmende Lystighed. Lom. Jf. skvikta, skvækja, skvækta (skvikla, skvikra), skvaka (skvakka); skvika A.

Skvelg m. en stor Skvat, „Sprud", Væld. Vald. (Slidre, Vang). JSogn. „Søskvælg", Suppeskvat. „Kinneskvælg'n". Ogsaa: Svælj? Vald. Er vel en Misdannelse, af skvelja (Vald.), hvilket dog hedder „skvelga" (og „skvelja") i Vik i Sogn. „Dæ skvælja utaavr; Skvælg'n sto utaavr"; Vald.

skvelpa v. n. (**skvelp skvalp skvolpe**) skvulpe; klukke. Rom. og Totn: „skvælpe skvælp'r skvålp skvölpi"; Oslo (ar), Busk. — **Skvelp** m. en enkelt Skvulpen, Skvat, Kluk, Slurk. Oslo, Vald. — Det kunde tænkes at skvelpa (skvalp) var en Nydannelse til skvalpa, som igjen var omsat af skvapla, hvilket maa høre sammen med skvampla, skvapa, kvapla. Men Skolp = Gløys, Isl. skólp Skyllevand, D. skvulpe, og skvalpa i Sv., D. og Norsk gjør det ikke usandsynligt at skvelpa (skvalp skvolpe) har nogen Ælde. Jf. kvelpa.

Skvena (ee) f. liden Sprøite. VTel. Rbg. (Sæt. Jveland). „Ei Sløkjeskveene".

skvena (ee) v. (er, te; og ar), sprøyte ud gjennem en „Skveene", eller i tynde svage Straaler. Rbg. VTel. „Skveene middjum Tænnan". „Trost'n skveenar o driit'e".

skvæne d. s. Gbr. (Øyer), Hall. — **Skvæne** f. Fugle-Ekskret. Hall. Jf. skveina.

skvenja v. n. (ar), tale skrigende, hvine i; omtr. = skvaka. Hard. (Odda).

„**Skvett** (e') m. 3) = Kvekk". A. Oslo. 4) en voldsom Rystelse, ogsaa legemlig; Tel. — 5) i „Buskeskvett, Steinskvett"; til skvetta 2).

„**skvetta** v. n. (**skvatt**)". A. Supinum: **skvutte**, -i, Agder, ØDal. VTel.; og: **skutte**, Dal. (Hækkestad; som sultin og svultin ɔ: svolten). „3)". A. Tel. Østl. 4) „Tev'e skvatt fraa meg", jeg tabte Veiret. Tel. (Kvitseid). „Dæ skvatt Tev'e", d. s. Nedre Tel. Jf. A.: 2) + 3). 5) miste Kræfter og Huld noget pludselig, falde sammen. Røldal, Vestfold. „Hæst'n min skvatt saa fælt etter dæn Byreisa"; Larvik. „Skvætte 't o o r", d. s. Vestfold, Follo, Hadeland, Nfj. („utu"). „skvætte isamen", d. s. Smaal. 6) „skvetta t e e", vokse raskt og kraftigt op, tage Huld raskt. Røldal, Tel. „skvætte i" d. s. Vestfold (Sandsvær).

„**skvetta** v. a. (er, e) stænke". A. 2) v. n. afgive Vædske i smaa Mængder. NGbr. og fl. „D'æ so mykje Kypr'a skvette (liite)", malker lidt. Nfj. 3) „skvette seg", gjøre Kast og Slæng med Kroppen, i Livsmod = himta seg. Rbg. (Honnes). „Han gjæng' o skvette seg paa Golv'e". 4) støde, puffe voldsomt, saa der gaar en stærk Rystelse, en „Skvett", gjennem Objektet. Tel. (Selljor, Kvitseid).

Skvetta f. Ko som næsten ikke malker.

skvettall adj. sky = skvetten. Rom. Land, Vestfold.

Skvette, i (Genetiv-)Forbindelser, betegner at noget er kraftigt og dygtigt ud over sin Størrelse. Tel. Røldal. „Ein Skvette Kar" = Kulte Kar; Tel. „Ein Skvette gild'e Hest"; Røldal. Ogsaa: „Ei Skvette (f.) te Kar(?)", Tel.

Skvetteslaum m. liden kortvarig Oversvømmelse. VAgder: -slaaum.

skvettevaksen adj. nogenlunde voksen. Sæt.

skvettvaksen adj. fuldvoksen (omtr. 25 Aar for Mænd). Tel. (Selljor, Mo), Røldal. — **skvettende vaksen** d. s. Tel. (Selljor).

skviddra, -e se skvitra.

Skvikl n. Bortklatten; tomt Snak; se flg.

skvikla v. a. 1) klatte bort = skutla, skvitla, skvakla. Odal, Smaal. (Rødenes; Wilse). Jf. kvikla. 2) føre upaalidelig Tale. Østl.

skvikra v. a. klatte bort = skvikla. Hard.

skvikta v. n. (ar), pibe som en Fugleunge (med mere fremstødte, staccato, Lyd end pista ɔ: pibe som en Muus). Hard. (Ulvik). Jf. skvika, skvækja. — Forholdet mellem skvika, skvikla, skvikra, skvikta, kvikla, og skvaka, (skvakka, kvakka, G. N. kvaka, Sv. kvaka), skvakla (kvakla), Skvakr og fl., er besynderligt. En Fællesforestilling synes at være stærk Skjælven, Rysten, eller Bevægelse frem og tilbage (Kvidren, Skrat-

ten, Klukken, Bjæffen, Kvækken, Snadren, Sladren, Skvulpen, Skvalpen (Plasken, Sølen), Vaklen og dl. Jf. Ang. cwacian, Eng. quake, skjælve stærkt).

Skvip (ii) m. uduelig, evneløs, „tynd", Person. Rom. Skviipgut d. s. Rom.

„Skvip (i') n. tynd Vædske". A. Shl. „Skvip aa Skvap". Skal ogsaa hedde Skvik; Berg.

Skvip (ii) n. = Skvip (i'), Østl. Sfj. og fl.

skvipa (ii) v. (er, te?), 1) klemme frem, sprøite ud, tynde Straaler, f. Eks. Spyt mellem Tænderne. Hard. Sogn. Sfj. 2) gjøre til „Skviip". Østl. — Skvipanssuupan n. kraftløs Suppe = Supansskvip n. Shl.

Skvipl n. = Skvip. Shl.

skvipla v. tage tidt og i smaa Portioner af en Vædske, saa den forsvinder umærkeligt og effektløst. Ryf. Hard. „Han ser'aa skviplar mæ Øle sitt, d'æ nokk snart fare".

skvipta (ii) v. n. (ar), om en skarp fremstødt Piben, stærkere og mere langtonig end skvikta. Nhl. Hard. Voss. Hertil: „Nor(d)a(n)vindsskviipta".

skvisla og (eller) skvitla v. 1) pladske = skvasle 1), men med mindre Moment og en tyndere Lyd. ØTel. 2) skvatte bort, klatte b. = skvasla. Hard.: „skvitla"; Østl.: „skvisle (burt)". 3) stænke til mange Sider og i smaa Skvat. Li. (Bakka og fl.): „skvitla"; Ma. Sæt.: „skvisla, -e". „Han gjekk o skvisla o spytte". 4) kaste Smut = skiva, skeina. Dal. (Sokndal). Jalfald 3) og 4) hører til skvetta. Se skvasla. — Skvitlestein m. Steen at skvitla med.

skvitra v. 1) pladske, søle, skvatte bort, klatte bort = skvitla, skutra. Busk. (A.); Li. (Kvin), Tel. (Rauland): skviddra, -e. „Du skviddrar o skvislar nee Mjookki"; Raul. 2) sprøite ud i tynde Straaler, stænke = skvipa. Hall. Sdm. og Nfj.: skviitre. — skvitresputte v. spytte mellem Tænderne. Hall. — Skvitr m. En som skvitresputtar. Hall. — Skvitr (ii) f. liden Sprøite af en huul Stængel. Nfj. (Stryn).

skvuddra se skuddra. — skvunkle se skunkla.

skvutla v., Skvutl n. = skvatla, Skvatl. Li.

Skvæk m. øverste, uparrede, Reg paa en Stavre. NGbr. (Lom, Sel). „Skvæk'n skriik" (vel efter Mage). En Skriger? Jf. skvækja.

Skvæk f. = Krekling. STrondh. (Børsen, Bynes). — Skvækling m. d. s. STrondh.

? skvækja v. n. (ar), = skrækja. Gbr. „Skjoor'a skvækja". Det korte Æ og ja synes forudsætte skvekja; jf. skvaka, skvika. Fra NGbr. (Lom) er meddeelt: skveekja d. s. og skveekjast v. recip. kagle og lee sammen = skveka.

skvækta v. n. (ar), brøle, skraale eller skrige hæst; brøle som en Spædkalv = rækta; jf. skrækta. Li. (Eikin). Hertil: „Nor(d)a(n)vindsskvækta".

Skvæl m. et svagt Væsen som krymper sig og er bange for alt, især for al Anstrængelse. Ndm.; Innh.: Skveel. — Skvæla f. en svag utidig Klynker. Stjør.: Skveel'.

Skvæl n. 1) Klynken, Klynk, Krympen-sig. Ndm. Trondh. Tildeels: Skveel. 2) = Skvæl m. Ndm. Trondh. Jf. skræla.

skvæla v. n. (ar), 1) bræge hæst (og kjælent); sjelden om Faar, mest om Gjed. STrondh.; Innh. og fl.: skveel'. „So'n skvæle, Gjeet'a væle", Tydal. „Gjeet'rn skveele (skvæle)", Selbu, Stjør. osv. Jf. kvæla. 2) klynke; krympe sig, ømme sig = kvida. Ndm. Innh.. — Skvæling f. Klynken osv. — Jf. skværa, skræla.

skvælen adj. klynkende, krympende sig, kjælen. Ndm. Fosn. Innh. Mest: skveelin.

skvæne, Skvæne se skvena.

Skvæp n. blød Masse som ikke kan „bære sig", men flyder ud i omtrent vandrette Lag. VTel. (Mo, Moland). „Myyrane æ bloute som Skvæp". Jf. Skvap, Skvip.

skvæpa v. n. (er, te), udstøde „Skvæp". VTel. (Mo, Moland, Laardal). „Hona skvæper allti, Kyyr'ee soomti".

Skvær n. liden spredt, „grisen", Fiskestiim; jf. Straal. Sfj. (Askvoll). Se skværa.

Skværa f. en gammel smal „Skrida". Sogn.

„Sky". A. Er n. i Rbg. og Tel. som i G. N.

skya v. (ar), være gjennemskinnende. ØTel. Se skia. — skybla se skjøvla.

Skyblekka f. Skyklap paa Hestebidsel. Odal.

Skyblot (o') n. Tøveir voldt af et varmt Skydække. Rbg. (Evje).

Skyblote (o') m. d. s. Tel. (Laard. Sell.).

Skydraak f., Fl. drak'r, let Skystribe paa klar Himmel. VAgder. Fl.: -dræka.

Skyelta f. gjentagen Overskyen som ikke fører til Regn; jf. Traavedr. Li. (Eikin).

skysla v. kaste Smut = skeina, skiva, skyvja. Dal. (Sokndal). Skyslestein m.

„skyssa v. a." A. 2) jage bort ved Skræmsel. Hall. „Ho skyssa ette Feena'ee". 3) blæse ad, afvise haanligt. Hall. „Han bærre skyssa aat di". — skyfta se skjefta.

„skygg adj. sky". A. Selbu. Innh. Ndm. 2) løbsk, som let springer ud; om Hest. Sogn. „skyr": som ikke vil lade sig gribe.

skygga v. n. (ar), blive affældig. Follo, Smaal. Jf. skugga seg, skuggast, -nast.

? skygga v. flygte af Skyhed. Sogn (Aurland). „Simlao skygga fore". Sv. skygga.

Skyggfjøl f. „Sækja (setja) Skyggfjøl", skygge for Øinene med Haanden. NGbr.

Skyggja? f. 1) Skygge paa Hue. 2) fremspringende, udoverhængende, Tag paa Enden eller Siden af Huus. Ma. (Valle): Sjygga. Skytja?

„skyggja v. (er, de). 2) kaste Skygge". A. „No skyggjer Soulæ av kvar den Stäen" = skugga, se d. SætB. „3) skinne igiennem", A., vise sig mod Lyset. Tel. Sæt. Li. „Eitlan skyggje"; Li. 4) være gjennem-

skinnende, slippe meget Lys igjennem sig; om Tøi og dl. Li. og fl.
skyggjen adj. gjennemskinnende, transparent. Li. (Kvin, Fjotl. Eikin). — Skyggje-duk, Skyggje-nasduk (uu) m. gjennemskinnende („klart") Tøi, — Næsedug. Li.
„Skyggjestein m." A. Nbg. (Aamlid).
Skygglapp m. Skyklap (paa Hestebidsel). Vald.
skygla v. a. formumme; maskere. Ryf. (Nærstrand), Sogn (Aurland).
skygla v. n. iagttage fra et Skjulested = skugla. Sogn. — skygle se skjegla.
„Skygn f." A. 2) „sjaa paa Skygn", see skjaalet, fra Siden; maaske ogsaa fra et Skjul. Tel.
„skygna (y') v." A. 2) v. a. efterse. ØTel. (Lunde, Bø). „Ha du skyngnt Snorune (Snurune)?" efterseet Snarerne? Ogsaa: „skygn paa dæl" see vel paa det! Ryf. Jæd. A. 3) v. n. speide efter at faa; snylte. SætB. „Fare ti Sjygninggs".
Skygne n. Seen til, Eftersern. Sæt. „Stande ti Sjygnis", staa og see til hvordan det gaar, og (særlig) om Hjælp behøves. „Stande ti Sjygninggs" d. s.
Skygrute (uu) m. Skybanke. Sæt.
skygsa v. a. (ar), gjøre sky, skræmme; især: opskræmme Vildt. Hard. (Ullsv. Røldal). — skygs og skygsen adj. sky. Hard.
skygt (skyggt) adj. beskygget. Rbg. (Evje).
Skyl (y') f. (er), Skal, Avne. Nbg. (Aamlid og fl.). „Leetteskyl" = Skjele; til dette eller til Skul.
Skyl (y') n. Afskyl. Til skylja. „Sjul, Mjølkesjul", ØTel. (Bø).
skylaus adj. intet skyende; hensynsløs; altfor dristig; pietetløs; kynisk; næsten ryggesløs. Hard. (Ullensv. Ulvik, Kvamm). — Skyløysa f. En som er skylaus. Hard. — Ordene er vel snarest Nydannelser.
„skyld adj. beslægtet". A. „Skyllt o uskyllt", Paarørende og Fremmede. Sæt.
„Skylding m." A. Sæt. og VTel.: Sjyllingge.
skyldra, skyldren se skildra, skiltra.
Skyldska f. Slægtskab. Sæt.: Sjyllske. Meddeelt.
Skyle (yy) n. Luge = Skjaa + Skjaagrind. Romsd.
Skylefonn (yy, o') f. udoverhængende nedentil indadbuet „Fonn" som yder Skjuul. Sogn. Nhl.
Skylheller (yy) m. Grotte som yder Skjuul. Nfj. (Eid, Breimn): -hiller.
„skylja v. skylle". A. skyla, -e, Imperf. skylde, VAgder, Nbg.; s(k)jule, -er, -de, -t, Tel. Hall.
Skyll m. Slump, liden Deel; omtrent = Skyld (A.), Skryll, Skrull; om Baadt og Tørt. Hall.; Sogn: Skydl. „Rummaskydl, Vætes.".
skylma v. n. (ar), skule, lure = skulma. Hard. (Graven, Ullensvang).
Skylma f. skulende, lurende, Blik. Hard.
Skylomsmerkr n. = Skoddemyrkr. NHelg.
Skylopp m. = Skydott. Helg.
Skylp m. = Skolpejarn. S- og NBerg. „Trekostylp". Skjølp Vestfold.
skylpa v. (ar), udhule med Skylp. SBerg. „skylpa utor Skod'n". skjølpe Vestfold.
Skyltra, Sjyltra se Styltra.
„skyma v." A. sjymme Gbr. sjømme Smaal.
skyma (yy) v. n. (er, te), see dulgt og mørkt, see skummelt, skule. Skj.: -e; Ma. (Bjell. Finnsland, Holum): sjøyma; som løyma, røyma for (yy). Jf. skuum, skuuma, Skum.
Skyma f. skummel Person = Avskyma. VTel.
„skymast v." A. skymmas(t), Helg.
skymeleg adj. fælt skummel; forfærdelig. VTel. (Mo, Moland, Laardal): skjømelege.
skymen (yy) adj. dunkel; skummel. Sdm.
„Skyming f. Skumring". A. Sjømming Smaal. Sjymming m. Helg.
skymle, skymlete, Skymling se skimla osv.
skymrast v. = skymast. Ndm. Skymring f.
„skyna 3) v. n." A. „Skyne aa", Sæt., „skyna p a o", Hard. om bitte smaa Børn.
Skyna? f. = Skjolluva. Ndm.: Skyn' og -ø-.
„Skyndel m. Fakkel". A. Østerd.: Skynnil.
Skyndel m. 1) en i en Snor hængende Træpind, hvormed Led og lignende Døre lukkes. Sdm. (Hjørungfjord). 2) Væverskytte. Shl. (A.), Ryf.
Skyne n. det at man „skjønner", især om smaa Børn. STrondh. og Ndm.: Skjønne.
skyneleg adj. forstaaelig. Sæt.
?skynta seg v. pynte sig. Salten.
skypte v. ryste se skjesta.
„skyr (yy) adj. 1) skjør". A. Voss, Nhl. „2) sky. ræd". A. Ndm. Trondh. SGbr. 3) se skygg. Sogn.
skyra (y') adj. lig „Skyr"; ostagtig; om kogt Fisk, som er fast og ostagtig i Kjødet. YSogn. „Silda æ skjøra".
skyra v. n. (er, de), 1) løsne paa Grund af mellemkommende Fugtighed. Tel. (Tinn). „Svull'n skyyre", Isen løser sig fra Koppens Sider idet den smelter langs disse. „Skoovune skyyre", Skoverne gjennemtrænges af Fugtighed og løser sig fra Grydebunden. 2) „Støvlane skyyrer", trækker Vand gjennem Læderet. Tel. (Rauland).
skyra seg (y') v. (ar), blive til „Skyr". „Mjølki skyrar seg". Tel. (Seljor). Gbr.
Skyrm n. Oprivning, Opruskning i Forhold; Bringen-for-Lyset. Gbr. (Skaabu): Sjørm. Til skyrma.
Skyrma f. plumpt, letsindigt, uhøviskt Menneske. Tel. (Bø): Sjørme.
Skyrpa f. 1) Liljekonval. Østl.: ø. 2) om en Patrontaske. Li.: ø.
„skyrpa v. n." A. Gbr. Li. Og om Prusten + Snøften. — Skyrpa f. Prusterør. Gbr.
Skyrre (y') n. et yderlig svagt ømfindtligt Væsen. Hard. (Kv.). Vel ogsaa „Skjørre"; til skjørr ɔ: skjerr.

Skyrteblad n. Skjorteflig. NGbr.: **Sjurtbla.**

Skyrteflak n. Skjorteflig.

Skyrva se Skivra.

Skyrøyl m. liden Skyhvirvel. Nfj.

skysetja seg v. drages over med Skyer. Tel.

skyssa v. (ar), drive paa, have travlt = skjota. Hard. Sfj.

Skystolpe m. høi og smal Skymasse. Helg.

Skytil se Skutel. Og: **Skytyl** NGbr.

[**skytislaus** (og skyta-) adj. skjødesløs. Vald.

„**Skytja** f." A. **Sjytu** Rom. (Eids.). Totn; **Sjøkju, Sjekju** Nedre Tel. (Solum); **Sjyskju** Rom. (Nes); **Sjyku** Rom. NSmaal.; **Sjuku** Oslo (Bærum); **Sjiku, Sjikju** Odal; Follo, Smaal. Vestf. „**Baksjiku**"; **S(k)jytkj'**, Innh. Namd.; **Sjyke** VSmaal.; **Sjygge** SSmaal. (Borge), Jd. 2) et usselt lidet Huus. Romsd. Sdm.: **Skytkje**; SHelg. (Vindal): **Skytkji.**

Skytla f. Væverskytte. Ryf. Se Skutel.

Skytt m. d. s. Totn, Ndm. **Skytta** d. s. Ryf.

Skytt n. Amunition. Ryf.

skyttra (kj) v. flotte = skvatta, sköttre. Vald.

Skytskor (o') f. Gjødseldynge lænet op imod den ydre Staldvæg; ogsaa: Gjødselgrube. Innh. (Stjør): **Sjøtskór**; Innh. (Indr. og fl.): **Sjysskór.**

Skytu f. = Utløda. Se Skutja.

Skyv n. Beførding; Fart. Nfj. Ryf.

Skyvaak m. = Snjovaak Gbr. (Øyer): **Sjy-.**

„**skyver** adj. udrøi". A. **skyv'ar** Rbg. (Sæt. og fl.), Tel.; **skyv** VTel.; **skyv'r, skjøv'r,** (**skjev'r**) VAgder, VNed. (Jæd.). **skjuv'ar, skjøv'ar** Nedre Tel. 2) lidet udholdende. Rbg. „Jelkar æ so skyvre moot Hestar".

skyvja se skivja. — **Skyvra** se Skivra.

Skyvra f. Udrøihed, Kortvarighed. Rbg. Tel. Ma. „D'æ Geut sum set'e Skyvra i Smørøskjaa". „Touraa slær Skyvra i Konne (Mat'n), sysst ho slær ette at dæ innladt"; Aaserall. „Okoreiee set'e Skyvra i Mat'n, so de bli skyvt for Fookkji"; Moland.

skyvra v. gjøre udrøi. SætV. „Vett'æ skyvrar burt", Ellekonen gjør (al Mad) udrøi. **skyvrast** v. blive udrøi. Sæt.

skyvra seg eller **skyvrast** v. skive sig op, forvitre pladeviis. Dal. Jæd. Se skivra(st).

skøyma, -ing se skym-. — **skøyna** se skeina.

skøyma v. (er, te), bære over med, see igjennem Fingre med; overdække. Hard. (Kvam, Ullsv.), Ryf. „Me (mø) sao no skøyma yve da, so beste me (mø) kann". Ogsaa: **skeima** Hard. (Odda). Dette sidste er maaske oprindeligere; jf. skeima, stryge forbi.

skøyr adj. skjør, sprød = skyr. Rog. Sfj. **skjair** JNfj.

„**skøyra** v. n. (ar), buse frem". A. Voss, JSogn. 2) gaa raskt men slængende og tilsyneladende uden Maal. Voss. „Han fer'u aa skøyre ute um Kveldo".

Skøyra f. 1, frembusende ubesindig og upaalidelig Person. Voss, Sogn.

Skøyra f. 2, Vindbyge, Vindkast = Skjøra, Vindskjør. JSogn. „Nooraoskøyra; Vindskøyra".

skøyrna v. n. blive skjør. Dal.

skøyrutt adj. om Veir: fuld af „Skøyror".

Skøyta f. 1) snarraadig og ubekymret hensynsløs Bovehals; fripostig og dumdristig Person. Rog. Nhl. Voss. **Skøyte** m. d. s. Rog. SBerg. 2) En som er moralskt halvsjantet. Tel. — Maaske til skøyta, sammenføie, skjøde. — **Skøyte** n. Skjøde (Document).

„**skøytelaus** adj." A. **skøytalóus** (og d), Ryf. Dal. **skøytaslóus** Hard. **Skøytasløysa** f. Hard. **Sjø(y)tesløyse** f. skjødesløs Person. NGbr. — **Sjø(y)tesløysee** n. Skjødesløshed. NGbr.

skøytelaust adv. overmaade. Nhl. „s. stour".

skøyten adj. 1) uforsagt og uden Beregning paagaaende; dumdristig, hensynsløs. Rog. SBerg. 2) som lader det komme an paa en Slump; upaalidelig; usikker = skjoten. Stjør. Fosn. „Han æ skøytin den Kar'n, e ittj aa liit' paa". „D'e skøyte vom han kjæm".

skøytutt adj. = skøyten 1) og 2). Trondh.

Skøyv n. 1) Arbeidsstund, Arbeids-tag = Skauv. Dylt. Gbr. (Lesja). 2) stort Hop eller Spring. Gbr. (Fron).

skøyva v. n. (er, de), tage lange Spring el. Hop „Skauv"; springe. NGbr. (Lom, Vaagaa, Fron). „Han skøyvde aa fløug". „Han skøyve aav'r Bækkjn", el. „skøyve se aav'r". Se skeiva. — **skøyva** se skjøva.

Sla-, Slae- se Slede.

Slabb m. Søler; En som søler sig til. Tel. **Slabbe** m. d. s. Tel. — **Slobb** (o') og **Slobbe** (o) f. d. s. Tel. (Kvitseid). — **Slabbedask** m. slusket uopdragen og lidet selvagtende Person. Østl. — „**slabba** v. søle osv." A. Ryf. Hall. Ned. 2) „slabbe tee", strække til Nød til. Ned.

slabbeleg adj. lig en „Slabb"; slusket og dl.

slabben adj. 1) sølende, slusket. Ryf. 2) sølet, dyndet. Stjør. „Slabbe Føør".

Slabjælke, Slabræst se Slag-.

„**Slad** n." A. 2) vid aaben Dal med svagt skraanende Sider. Hard. (Odda, Ulvik).

„**slad** adj." A. Rbg. Tel. Vestfold. **slaen** adj. d. s. Sæt. Hall.

„**slada** v. n." A. **sla-a** (ar); Ma. (Aaserall).

Sladakje m. Dagdriver som gaar og slæber sig. Sdm. Maaske: Slade-dake. Se daka, Dake. — **Sladant** m. d. s. H. O. Usikkert. Se Dant. — **Sladot'** (oo) m. d. s. YSogn og fl. **Slodot'** (oo, oo) m. d. s. Bergen, Senja. Jf. Slahøk, Slavente.

Sladberg n. svagt hældende nøgen Bjergflade. Hard. Ma.: **Sla-.** Andensteds: **Slæ, Slæberg.**

Sladd m. svagt hældende eller næsten vandret græsbevokset Afsats i Bjerg- el. Bakkeside. Voss, JSogn.

„**sladda** v. n." A. 3) om Kar som lader Vædske flyde ned ad Siden naar der skjæn-

kes. Hall. „Kaffikjeeln sladda". Jf. slada, sløda; slarra.

„Slade m." A. 2) Terrasse; omtrent = Sladd m. Vald. (Vang): Slae. 3) = Slad n. 2). Hall.

Sladlaam f. Spor efter Skier eller, sjeldnere, Meder i en jævn svag Skraaning. Tel. og Rbg.: Sla-; Østl.: Slaloomm.

„sladna v. n." A. ISogn (Sogndal). Slanebakke m. svagt skraanende Bakke. ISogn.

Slafs m. skjødesløs Klodrian; Slusker; Søler. Vald. Hall. Tel. Slaps, Røldal. Jf. Slasp. Slafs f. d. s. Totn.

„slafsa v. n. pladske, søle". A. slapsa, Sogn og fl. 2) sluske; jaske. Tel. og fl. „Han slafsa de tee", jaskede det istand (af). „3) tale uhøviskt". A. Vesteraalen. slapsa, Voss. Ogsaa: fare med Sladder. Senja, Vesteraalen. Hedder og: sjafse, Senja. Jf. slaspa. — Slafsing f. det at slafsa.

slafseleg adj. lig en „Slafs". Tel. — slafsen, slapsen adj. 1) tilbøielig til at „slafsa". 2) slap løs og slunken; slasket. Dal.

„Slag n. 1, Slag". A. Sla fl. St. Slău (Slæu, Slöu). Østerd. Oslo (Bærum og fl.), SSmaal.; især i Bet. 3): Apopleksi. „6) Spor osv." A. „Gaa ud paa Slag", paa Elskovseventyr. Ma. Li. „9)". A. Nordl.

„Slag m. Slags". A. Ma. Sæt.

„slaga v. n." A. 3) om Luftstrøm og hvad der bæres af den (Røg, Snee og dl.): slaa (kastes) frem, og tilbage = kvama. NGbr. „Dæ (Røykjn) slaagaa inn", ind i Værelset. „Varmin slaagaa attæn'de". 4) slaga (etter) v. = slagga 1) A. SHelg.

Slagbjelke? m. = Golvaas. Stjør.: Sla-.

Slagbjørn m. Bjørn som er slem til at slaa ned Fæ. Alm.

Slagbrest m. Brist i Egredskab ved Slag paa det lige efter Hærdningen; pludselig paakommen Beskadigelse (overhovedet); Bræk. Fig. om pludselig Forplumring af godt Forhold. NGbr. (Vaagaa, Lom): Slabræst; som Slabærink for „Slagbenk".

„Slage? m." A. Slaagaa Stjør. NGbr. „Biöutslaagaa, Myyrslaagaa, Grasslaagaa". Jf. Slege, Slaa.

„slagen adj. fuglig". A. Ndm. Land, Ma.

Slagfat? n. 1) stor tung klodset Figur. Senja. „Eit Slaffat te Baat, te Kjærring". 2) slusket og klodset Kvinde. Namd. Helg.: Slafat. Ogsaa i NSv. („Norske") Diall. og der tillige i den opr. Bet.: Trug med Laag. „Slafat" som „Slabænk".

slagga v. rave = slaga. ØTel. (Tuddal).

slaggjen adj. = slagen. Ryf. „Slaggje Høy".

Slag-glas n. = Hekteglas. Ned. Ma.

slagg-vind adj. „slaggvindt Orv", Leeskaft som er bøiet saaledes, at Leeodden under Meiningen kommer til at stikke op. SætV.

Slaghest m. Stodhingst. Sæt. Ryf.

Slagregn n. pidskende Regn. Tel.

slagsynt adj. n. „D'er slagsyynt", man seer Spor, „Slag", i Marken, Sneen. Ringerike, Vestfold.

Slagtraad m. Trokletraad. Gbr.

Slagtre n. Banketjæp = Skjedda. Ndm.

Slagvatn n. Løsregn. Shl.

Slagvinda f. omdreiende Tærskemaskine som tærsker ved Slag. Nyt Ord.

Slahøk m. slap ligegyldig Person. Tel. (Vinje). Maaske: slad Høk (jf. Høkja). — slahøkjen adj. lig en Slahøk.

„slak adj. 2) næsten flad". A. Ma. Ned. 3) slap, sløv, kraftløs; daarlig. Nfj. (Innvik).

Slake m. slap og slængende Figur. Sdm. (Harham, Sande, Volden). „Ein lang Slakje". „Ein S. te Fisk". — slaka v. (ar), føre sig som en S. Sdm. Sjelden. Isl. slaka, slappe. — slakutt adj. lig en S. Sdm. (slakete).

slaken adj. slap; sløv. Sogn og Nordl. (kj).

Slakke m. dødt og stærkt harpiksholdigt Parti langsad Siden af en Fyrr. Nfj. (Stryn). „Spiikjeslakkje". Maaske eet med Slakke 2) A. NGbr. Isl. slakki, Fordybning. — slakka seg v. blive til S.; om afdøende Fyrr. „Fura æ slakka", adj. (partic.). Nfj. (Stryn).

Slakking (k) m. slap Person. Sdm. (Hjør.).

slakra v. = lakra, slarka; om Sko. Namd.

„Slaksida f." A. Slaktsiie Østl. (Oslo og fl.).

Slaktaum m. slap Tøile, hvorved en efterfølgende Hest ledes. Sæt. Vald. Slaktog (o') n. d. s.

slam adj. slapt nedhængende; slap. Sogn (Balestraand, Fjærland): slam'e. Ordet har oftest ikke-langt A og ikke-langt M; ligeledes de nærmest flgg. i flere Diall. (Sogn, Shl., tildeels VTel. og fl.).

Slam m. lang slap Figur, som bærer sig slet. Sogn, Shl. Slamee m. d. s. VTel.

slama v. 1) gaa holdningsløst og tungt slængende og slæbende (snublende). Tel. Rbg. Shl. 2) strabadsere, især i Skov og Mark; slæbe. Shl. Hard. Sogn. „Sleita aa slama"; Sogn. — slama seg ut, udslæbe sig. Sogn, Hard. „utslama" adj. udslæbt. Jf. slamsa, slamra, Slom, sloma.

slamaleg adj. lig en „Slam" ɔ: lang slap og holdningsløs. Tel. (Nissedal, Kvitseid, Vinje, Moland, Rauland).

slamen adj. 1) slapt hængende = slam. 2) slunken og slap, som et Dyr der nys har født. SVald. (Bagn). „Ei slamin Ku". 3) som har slappe tunge holdningsløse (slængende, snublende osv.) Bevægelser. SBerg. Tel. Hall. 4) udmattet, udslæbt = utslama. Vald. Hall. Sogn, SBerg. „Slamin aa slasin". „Slamin aa trøytt".

Slam'r n. Smækken; Smælden. Trondh. Helg.

„slamra v. n. smække". A. v. a. Trondh. Helg. Eng. slam. „Han slamra Dør'a ette seg". „Slamr' Kjeftaam", = kjeftast. Trondh. — Slamrdall m. en Larmer, Skvaldrer. Helg.

slamren adj. dinglende, slap. Ramb.
„**slamsa** v. n. slænge osv." A. „Dæ slamsa so tee", det strakte til, el. traf ind, til Nød og ved et Slumpetræf. Shl. (Etne). 2) fare med løse Løier og Kommers. Innh. — **Slamsa** f. Tøite; løs Kvinde. Innh. Helg. **slamsutt** adj. lig en Slamsa (-aat).
Slamse m. = Slame, Slask. Sæt. og fl.
slamseleg adj. = slamsen. Rbg. „S. Hest'e".
slamsen adj. 1) lig en „Slamse", lang slap og slængende osv. SBerg. Ma. Vald. 2) skjødesløs, slusket ɔ: lig en „Slams". Totn, Trondh. og fl.
Slan f. træbar, gjerne græsdækket, Plet i Skov. Sogn (Hafslo). Se Slade.
slangra v. n. slingre. ØTel. (Lunde). Isl. slangra slænge.
slangsen adj. omtr. = slamsen. „Slangsen sum ein Tarm". Ma. (Holum). **slaangsin**? ØTel. (Tinn). Jf. Slongs, Slingsa.
slank m. som gaar og drager sig; seendrægtig. Li. Og: **slaank**; Li.
slanka v. n. (ar). gaa og drage sig; drive om. SætB. Østl. „Han slankar utyve Bygd'æ". „Han slankar i Joul'æ o fær seg Øl". Sv. Diall. slanka, slænge. Jf. slinka.
Slanke m. 1, Skvat, liden Slump; Levning af Drikkevare. Smaal. Og: **Slank**. Sv.
Slanke m. 2, lang slap slunken og mat Person. SætB.: **Slankji**. — **slankeleg** adj. „Slankelege sum äen eutgaatta Fisk'e". — **slanken** (kj), d. s. Sæt. Ryf. Vald. **slaankjen**, Nfj. Ryf.
Slank'r m. slap Karl (paa Krop el. Sjæl). Innh. „Slank'rt", Vald.
slankra v. 1) slænge: a) hænge og slænge; b) gaa og slænge. Hall. „Dæ hekk bærre aa slankra. 2) drive om og gjøre Kommers; omtr. = slamsa. NTrondh. SHelg. — **Slankrefant** m. Dagdriver. Hall. — **Slankrstaur** m. Kommersbroder. NTrond.
slankren adj. 1) slængende; løst hængende. Hall. „Slankrin Sko". 2) slunken og slap. Trondh.
Slant m. lang slap slængende Person. Trond. Rom. Smaal. „Flyve Slant" = slanta.
slanta v. (ar), 1) gaa og slænge, være Dagdriver. Trondh. Rom. Ryf. „Han gaar aa slante aa slarve aa slæng"; Trondh. „Slanta boort Tiiaa"; Ryf. Rom. Ligesaa i Sv. Diall. Jf. slunta, slintra, osv.; G. N. slentr Slentren. 2) til Nød klare (glide forbi) en Pynt. Sydkyst. Jf. slenta.
slanteleg adj. lang rank kraftigt og fiint voksen; slank. Tel. (Selljor, Bø, Lunde).
slanten adj. 1) = slanteleg. ØTel. Bamle. „Slanten Vokstr". „Slanten Hest, Stuut". Og: „ein Slante Hest, Slante Bjønn, ei Slante Furu", d. s. Jf. slenten, slenta, slintra, slunta (glide) osv. 2) lang og slunken. Hadeland. **slantrin** d. s. Ring.
Slant'r m. Odder = Slenter. Romsd. Nedd.
slantra v. n. 1, smelte bort, om nyfalden Snee, = slatra, slata. NGbr. (Lesja, Vaagaa).
slantra v. n. 2, slumpe til; forekomme eller faa ved en Hændelse og ujævnt og knapt; nærme sig til et Maal = slenga, slamsa. Ryf. „Dæ slantra so vidt tee". „Han slantra saa end'r aa daa", fik (fikkede) en Gang iblandt. — **Slantrefiske** n. (ujævnt og knapt) Slumpefiskeri. Ryf. — **Slantr(e)-vis(a)** f. en daarlig Vise, = Slengjevisa. Innh. Jf. slanta. — **slantrin** se slanten.
slantutt adj. slap som en „Slant". Smaal.
?**Slaping** m. slap, holdningsløs Person. Sdm.
Slaps, **slapsa** se slassa.
Slare (kort A og kort R) m. lang doven Slusk. Ndm.; Innh. og Selbu: **Slaaraa**. Se Slarre.
„**Slark** m. 2) doven Karl". A. Ndm. NTrondh. 3) En som gaar tungt og tøflende. Sæt. **Slork** (o') f., Fl. **Slerk'a(r)**, d. s. Rbg.
Slarka f. Tøite; se slarka 5). Jæd.
„**slarka** v. n. (ar), 1) slatte, smekke". A. Jæd. Rom. Hadeland, Vald. „(H)juule slarka i Haus'n". 4) bevæge sig møisomt og larmende (tøflende, smækkende, slængende). Nordl. Ndm. Nfj. Sogn, Ma. Sæt. og fl. „Han gaar aa slarka i Sko'ne". „Han slarka av Ga're, i Veg"; ogsaa: „slarka seg i Veg". „Han slarka o droug Bukkjn ette seg"; SætB. 5) føite; gaa paa løse Eventyr, „paa Slark" m. (n.). Jæd. — slarka tør være omgledet af slakra; jf. lakra, larka; dog: Isl. slarka, larme. — **Slarkarbei(de)** n. skjødesløst Arbeide. Ndm.
slarkeleg adj. lig en „Slark" 3). Sæt.
slarken adj. 1) tilbøielig til at „slarka". Sæt. og m. fl. „Slarkjen o doven o såiføre"; Sæt. 2) som frembringer Smækken eller Kladsken. Hall. „Slarkint Føre", omtr. = „slaskint". 3) slunken; tom. Ndm.
Slarkerom n. = Lekarom. Ring. (Snarum).
Slark(e)sko m. Sko som smækker. Ndm. Ma. — **Slarkskraa** f. d. s. Ndm.
slarkutt adj. løst sammenhængende; særlig om sammensatte Træindretninger = lekalaus. Rom. Hadel. Vald. Gbr. „Boole skreekar, d'ær slarkete".
Slarp m. = Larp. Tel. Rbg. SBerg. Sogn.
Slarp n. Søle, Søl = Larp n., Slufs. Sæt. „Slarp i Gatune". „D'æ noko Slarp de Stourfoukk et'e".
slarpa v. n. (ar), 1) slaa med noget blødt og fugtigt = larpa; daske, kladske. Sogn, Voss, Rbg. „Ho slarpa tee 'an mæ äi Tvoga". 2) søle; pladske; smøre; spilde. Hard. Tel. Sæt. „Slarpa i Skiddeikje"; Hard. „Han gjekk o slarpa i Søyla; de slarpa o kvatt"; Sæt. „Greis'n slarpa i Rjoumen"; Sæt. Jf. lapra, larpa; slurpa; slipra, slapa.
Slarpa f. skidden slusket Kvinde. Hard. Ma.
Slarpehold f. tyndt vegt og slapt Huld. Sæt.

slarpeleg og **slarpen** adj. lig „Slarp"; = slaskutt. Sæt. Tel. „Slarpelegt (slarpi) o tunnt Trÿ". „Slarpen Fisk".

Slarpemyr f. blød og skidden Sump. Sæt.

Slarr n. svag Vind. Ryf. Se flg.

slarra v. n. 1) glide el. slæbes henad noget med svagt smækkende Larm. Vald. 2) rinde sagte over = sladda. Gbr. (Vaagaa). „Kaapp'n slarra; dæ slarra". 3) blæse svagt = larva. Ryf. „Dæ va so vidt dæ slarra i Segl'e". 4) slentre om; streife langsomt om. Voss, Sfj. og fl. Maaske for sladra; jf. G. N. slödra slæbe sig frem, slaura, sladda.

Slarre m. En som slentrer om; Omstreifer. Voss, Sfj. og fl. Maaske eet med Slare (Slaaraa), hvis R i saa Fald vel er blevet forkortet. — **Slarrekjering** f. Omstreiferske. Nfj.

Slarv m. en af de smaa Oksemaver, maaske = Lake. Ndm. Østerd.

„**slarva** v. 1) føre Sladder". A. Oslo. 3) være (gaa) skrøbelig (daarlig), men gaa an til Nød. Dal. Tel. og fl. „Slarva t e e".

Slarvedakje m. = Sladakje; især En som driver om med Sladder. Sdm. — **Slarvelake** m. Drog. Vald. Østl. Se Lake.

slarveleg adj. skjødesløs; lig en „Slarv". Tel.

slarvutt adj. 1) fuld af „Slarv". Helg. „Slarvaat i Kjæft'n". 2) skrøbelig, brøstfældig, især om Trækar; = larveleg, lasen. Ndm. og STrondh.: -aat.

slasen adj. løs og slap i Kroppen; uden Spænstighed; mat og døsig, = avgjeven. Tel. (Raul. Laardal, Kvitseid, Sell.), Hall. (Nes, Gol), Vald. „Slamin aa slasin"; Hall. „Slasin o trøytt'e"; Vald. Jf. lasen; Isl. slas Tilskadekommen.

slaseleg adj. 1) = slasen. 2) med løst hængende Klæder. Tel. (Rauland).

Slask m. løs slap holdningsløs Person (kropsligt og moralskt). Hard. Romsd. Ryf. Ndm. Østl. „By-slask", men „Lands-slamp". — **slasken** og **slaskutt** adj. lig en Slask; uden Spænstighed. Jf. de foregg.

„**slaska** v. n. (ar), søle, pladske i Dynd". A. 2) v. a. „slask' burt Tii'a". Trondh. Ndm.

slaspa v. n. (ar), gaa slængende, stolprende og pladskende. Ndm. Vel omlgedet af slapsa, slassa. Jf. laspa, lapsa, lassa. — **Slasp** m. En som „slaspar". „D'æ ein stygg Slasp te ga". „Bjønnaslasp, Vargslasp", uanseelig liden Bjørn, Ulv, som gaar og slænger alene.

Slass n. Blanding af Snee og Vand: a) Slud. b) Blanding paa Marken = Slatr. Dal. VAgder. **Sloss** n. d. s. Hard. (Ondfjord). — **slassen** adj. „slasse Veer; slasse Føre". Ma.

Slat (kort A) n. Slud. Gbr. (Vaagaa, N- og SFron). „Sjoslat". ? **slaataa** v. slude. Gbr.

slata v. n. (ar), aftage, minke. SGbr. (Faaberg). „Kua ha(r) slata mæ Mjaalkingn". „Dæm har halle paa aa fiskje saa længe dær, at Fiskn har slata". „Dæ tæ te slata". Og: „Dæ har slatas paa Fisk(j)a". Se flg.

slatast v. n. (ast) 1) minke; især: smelte ind, om et lidet Snefald. Gbr. (Øyer, Faaberg). „Dæ ha(r) slatas 't a a att". 2) slude. Gbr. (Fron). Usikkert; slaataa? Se slota, slotast, hvilke tør være oprindeligere.

Slatr n. Blanding af Sne og Vand paa Marken (ikke Slud). Romsd. Ndm. Innh.

slatra v. n. om nyfalden Snee: smelte ind især under Paavirkning af Regn. Gbr. (Lesja), Ndm. Selbu. „Sjoog'n slatra 'taa att ut paa Da'gjee". Jf. slutra.

Slatt n. Slud = Sletta. Hedm. Gbr.

Slatta f. Sluske, Slatte; Tøite. Agder, Tel.

slatten adj. lig en Slatta; slusket osv. Ma. Jf. Slott, sletta (dingle).

slaudra (d) v. n. fortælle Historier, især onde; føre Sladder = sløda. Dal. (Ogna, Hæsk.). Jf. slaura, G. N. slödra. Se slarra.

Slauk m. dorsk Slusk. **slauka** v. være en Slauk; drage sig, osv.; se Slok (oo), slooka. ISogn (Aurland).

Slaur f. (og m.?), Flok, Selskab; Klik, Koteri. SætV og V. „Fanteslaur". Maaske eg.: hængende Kvast af Baand eller Traad = **Sløyr** m. hvilket har begge Betl. Rbg. (Evje), Ma. (Aaserall). „Dei hæng i Hoop heile Sløyr'n". „Dæ noko Fantepakk heile Sløyr'n". „Bruuresløyr", Nakkedusk af Silkebaand, til Brudepynt. Se flgg.

Slaur m. lang dorsk slusket Slyngel; langt klodset og dovent Drog. Rog. Shl. Nhl. Sogn, Gul. og fl. „Rotaslaur", Nhl. — **Slaura** f. d. s. Ryf. **Sløyra**, Sogn (Lærdal). **Slaure** m. d. s. Fosn, Gul.

slaura v. n. (ar, a og de), gaa og slæbe Fødderne, drage sig; drøse; søle. Sfj. Sogn, Nhl. Voss, ØTel.; Selbu: **slor** (o'—ö). „Slaura burt Tii'æ". „Dei laage aa drönla aa slaapa aa slöura"; Jølstr. „Slaurahest" m. dorsk Hest. — slaura tør være af G. N. slödra slæbe sig frem, og maaske meget nær slaudra = sløda. Jf. slarra (sladra, sladda), men ogsaa slura, slora.

slauren adj. slusket og droget. Ryf. Berg.

„**Slavannsegg** n." A. „Slavann" = „Haavann, Hodevann", turde, trods Sv. slagvatten, være Fr. (eau) de lavande.

Slaventa f. lad Slyngel. Tel. (Raul. Eidsborg, Laardal, Selljor). Jf. dravanta.

Slaa f., Fl. **Slæ**(r), græsdækket Afsats i Bjergsiden: a) mindre, i meget steilt Terrain. Ndm. (Tingvoll; Øksn. og Sunn.: **Slao**: Fl. **Slæ** og tildels „Slaa-a"). „Bergslaa". „Geit'a hoppa fraa Slaa te Slaa". b) større, vel ogsaa undertiden Terrasse. SGbr. (Øyer), Fl. **Slær**; NGbr.: Fl. **Slæ**. „Grasslaa". „Graanslaa". „Kviile i Slaa'n". „Hæst'n gaar burti Slæ-om". Forekommer i en Mængde Stedsnavne i NGbr. „Slæ'n", Græsmarker paa Bag-

siden af Jætta-Fjell i Vaagaa. „Slaa'ee", Plads og Gaards-navn i Foldal, Sel, Vaagaa, Kvamm; „Slaa'a" i Fron; „Graanslaaa, Netslaaa, Voaslaaa", og m. fl. i Fron. „Slaadaln", Lesja, Vaa. „Slaaliiee", Lom. „Slaastugu", Fron. Jf. Slage, Slege

„**slaa** v. slaae". A. Infin.: slô (og slø), Solør, Odal, NSmaal. Follo, SRom. Busk. (faa Steder). Præsens: slæ og slee, NGbr. Ndm. Trondh.; slæ're, Li. Ma. Rbg. (Iveland), som fæ're, væ're, see're; slôr (slør) Solør, Odal osv. Imperf.: sluu, Solør, Odal (og fl.); slø Sogn (Lustr, Aardal, Hafslo). Supinum: slæ-i, Solør; sli-i, Østl. (m. St.). — „Slaa Koort", blande Kaart; Agder. — „Slaa av", falde brat af; Li. (Eikin). „Dør æ dygtigt Bakfadd paa Hestn, sum inkje slær' a(v) nokensta". — „Slaa imot", tilbagevise Tilbud; Østl. — „Slaa paa", beslutte; A. Vald. — „Slaa paa", gjætte paa; Nfj. Nhl. — „Slaa upp", om Overgang fra Frost til Tøveir; Namd. og m. fl. „Dæ slee upp mæ Føre". — „Han slo ut berre paa Glant", det var bare et Udbrud af Løier fra ham; Fosn. — „Slaa seg" = kasta seg; om Træværk; Gbr. og fl. — „Slaa Blo", aarelade. Udbredt. — „Slaa se Blo", lade sig aarelade; NGbr. — „Slaa seg imot", modsætte sig. Sæt. — „Slaa seg nee", blive nedslagen. SætB. — „Slaa seg tee", trives, vokse. ØTel. — „Slaa seg ut", udvikle sig, vokse stærkt. Gbr. og fl.

„**Slaa** f. Slaa osv." A. 5) vandret anbragt Stang, til at danne Gjerde eller til at hænge paa. VAgder, Dal. Eental mest: **Slaan**; Fl.: **Slæ'dna** (og -ne). „Kjøtslaa(n)". „Klæ(d)eslaa(n)". 6) = Veginde. Gul. Fl. „Slaa'a". Slo d. s. STrondh. (Bynes, Buvik), Totn. Ogsaa: Stang af Jern foran „Veginde"; STrondh. 7) bred List el. smal Hylde paa Væg; ogsaa: fast Skammel foran Seng = Skor. Selbu og Stjør.: Fl. „Slaa'i". 8) Tværtræ mellem Skagler, mellem Stolbeen, over „Rimer" paa Slæde osv. Østerd. STrondh.; Jæd.: **Slo**, Fl. **Slø**. — Dertil i „Grunnslaa", Nfj. Gbr. Ndm. Helg.; -slo, Sfj. G. N. slá Stang. — **Slaa-** se Sleda-.

slaa-ast v. recip. ɔ: slaast. SætB. og B.

Slaag f., Fl. **Slæg'r** og „Slaa'ger", 1) liden Bjælke eller Sparre: til Løftestang, i et Gjærde, til Bro i Mose eller dl. Østl. (Smaal. Odal og fl.). Andenstedś: Slei(d). Jf. Slaa. 2) større Bjælke, til Underlag for Befordring, til Tærskel i Baadhuus osv. SHelg. (Fl. „Sleeg'r").

Slaama f. Spor efter Dyr. Ryf. (Saua), Røldal. „Slaama ette Rev'n". Men: Ski-laam. — **Slaan** se Slaa.

„**slaamen** adj." A. Shl. Se slomen.

slaanaa v. n. (aa), aftage i Kraft; dovne; blive svag og mat; blive affældig. NGbr. (Lom, Vaagaa). Jf. maaske Isl. lona.

Slaangs se Slongs. **slaangsin** se slangsen.

?**Slaaning** m. slap slunken Figur. Sdm.?

„**Slaap** m. 1)". A. Romsd. Ndm. „2) doven Karl". A. Doven Slusk; Gbr. Nfj. Sdm. Vel = Isl. slápr lang Rækel. Jf. slaapa. 3) bredmundet mundslap uhøvisk Fløs. Ndm.

slaapa v. n. (ar), 1) slæbe Fødderne, drage sig frem. Ryf. Hard. Jæd. Nfj. Namd. Helg. NGbr. „Slaapa i store Treslo". 2) hænge slæbende; slæbe. NGbr. Østerd. STrondh. „Las'se slaape ette Vei'a"; Bynes. 3) tale mundkaadt og uhøviskt. Sfj. Nfj. Sogn. „Slaape mæ Tkjaft'n". — **Slaapar** m. = Slaap 3. Sogn. — **Slaaping** f. det at „slaapa". — Jf. Slaap; sleipa; slæpra.

„**Slaapa** f. Slaaentorn". A. Vestfold.

Slaapa f. 2, Grød af halvfrossent Vand, især ovenpaa Iis. Nhl. (Hosang).

Slaapekjeft m. = Slaap 3). Nhl.; Sfj.: -tkjaft. — **slaap(e)kjefta** adj. Nhl. Sogn. — **slaapevoren** adj. noget mundkaad og uhøvisk. Nfj. Sfj.

slaapen adj. slunken. Shl. Namd. Helg.

slaapna v. n. blive slap og indfalden, blive slunken. Sfj. Mest: „slaapne burt".

Slaaraa se Slare (Slarre).

Slaasa f. en morsom liden Historie; ofte gammel og nok oftest uskyldig, medens „Sløkja" gjerne er ny og ondskabsfuld. Tel. (Mol.), Shl. Ryf. Jæd. **Slaassa** VAgder, Rbg. (Evje, Mykl. SætB.). Maaske kun mindre gode Former af **Slosa** (o') d. s. SætB. Dal. Shl. Røldal, A. „Slaa ei Slosa", passiare.

slaaskjera v. afmeie Sæd med Seglen uden at omfatte Stilkene med Haanden)(handskjera. Oslo, Totn, Hedm. Ndm. og fl. Hedder ogsaa: **sloope**.

Slaaskjera f. Segl til at „slaaskjera" med. Totn: **Slaaskyru**.

Slaastbad n. svært Slagsmaal. VAgder, Rbg. Tel. Se Bad. — **Slaasbikkje** f. Slagsbroder. Østl.

„**Slaata** f. Stang". A. Er større end „Raata". Rbg. Tel. Ma. Ned.

Slaategjerde n. = Slaategard.

Slaatr n. lang slunken Figur. Romsd. Ndm. A. Maaske: Slagtefæ, brugt ironiskt.

„**slaatra** v. slagte". A. VAgder.

Slaatrenaut n. Slagtefæ. Li. (Eikin).

Slaatreramn m. Ravn som viser sig ved Slagtning. NVTel. (Vinje, Raul.): -ravn'e.

„**Slaatt** m." A. „rama Slaatt", se rama. 6) Fl. **Slaatti**, Paafund, Udflugter. Namd. Gbr. „D'æ bære Slaattin(n) hans". Neppe: „Slaa-'ti" m. = Slaa-ved ɔ: Paaslud.

Slaatta f. „rama S.", se rama.

slaatta v. n. hentyde til, antyde, gjætte paa = tymta, slaa paa. Vald. (Vang). „S. paa".

Slaattegjota f. Eng som ligger i en lang Hulning med steile Sider. Rbg. (Aamlid).

Slaatteloner (oo) se Lon f. VTel.

Slaattenibba f. liden spids Steen, som stikker op i Engsladen og hindrer Høslæt. Tel.

slea v. trælle, slæbe. Sogn (Ladvik og fl.). „Sleea aa slama". Maaske: sleda; Slede.

Sleda f. 1) en liden glat og skraa Afsats i Bjergsiden, omtrent saa vid at man faar Plads for Foden. Voss: **Sleæa** og **Slæa**. 2) Kube med Glidebræt af Spiler til Fiskefangst, = Sløda. Gbr. (Faaberg, Fron, Sel, Vaagaa, Dovre, Lom): **Slee-o**.

„**Slede** (e') m. Slæde". A. **Slaa-aa** og **Slaa-e** (aa—o'). NØsterd. STrondh. (Upp-dal og fl.); **Sløaa** ØTel. 2) Rygskjold paa Hummer. YSdm. Meddeelt.

Slede (e') m. 2, = Sleda, Sløda (Fiskeindretning). Vestfold (Lier, Eiker, Hov) og Ringerike (Krødsh.): **Sleea**. — **Sleeafiske** n. Fiskeri med „Slede". Ring. Vestf.

Slede (e') m. 3, lad Person, Drog = Slode. Nfj. (Eid, Gloppen), Sdm. (Volden).

Sledeflog (o') n. = Hav; se Flog.

Sledefylling m. saa høi Snee at den ved Kjørsel gaar op i Slæden. Sfj.: **Slee'e-**.

Sledehamar m. bageste Tværtræ over Slædens „Rimer". Trondh.: **Slaa-haamaar**, **Slaadaa-**, **Sleea-** (Fosn) osv. — **Sledehovud** n. forreste Tværtræ over Slædens „Rimer". NØsterd. (Kvikne): **Slaa-hugu**.

Sledehumul m. = Beginde. Hedm.: **Slae-**.

Sledelaam f. Slædespor; se Laam.

Sledemeidd, **-meigga**, **-meit**, se Meidd.

Sledeakke se Rakke. Ndm.: **Sleearakkje**.

Sledeskrupp m. slidt brøstfældig Slæde. Fosn: **Sleea-**.

Sledeslind f. Tværtræ under Slædens Bund. Trondh.: **Slaadaa-**, **Slaa-** osv.

„**Sledevyrke** n." A. **Sleeaværkji**, Hall. (Gol).

„**Slegd** f." A. **Sløgd** Stjør. Strinda, Østerd. Rom. (Høland), Sogn. 2) **Sløgd**, halvrund Fure under Skøiter. Sogn.

Slege? m. en smal længere Afsats i Bjergsiden; omtrent = Slaa 1). Ndm. (Øksndal, Sunndal): **Slæga**. Jf. Slage.

„**Slegel** m." A. **Sliul**, Rom. Oslo; **Slyul**, Rom. (Eidsvoll); **Slivul**, Smaal. (Spebberg); **Slile**, SGbr. (Faaberg); **Slule**, Smaal.; **Sløle**, Vinger, Odal; **Slire** m. Totn, Hedm. (Ringsak); **Slier**, Hedm.; **Sliur**, ØTel. Vestfold. 2) = Slagvol. Totn, SGbr. (Faaberg): **Sliul**. — **Slegelkurra** f. se Kurra. **Sliulkurre**, Rom. og fl. **Slølekørre**, Odal.

Sleid? f. = Slaag 1). Smaal. (Rakkestad, Rødenes, Borge): **Slei**, Fl. **Slei'r**. Kunde synes at høre til Slægten slid, glide, ligesom „skliie", Ang. slīdan, Eng. slide, Ang. slídor slibrig, Slidra f., Sleidre m., slidra („sliira") v., Sv. og D. Diall. sliir(e) ɔ: glide, G. Sv. slidra?, sliddrig ɔ: slibrig, og fl. Men det tør være fremgaaet af Fl. Slæg'r (Slæi'r) af Slaag.

Sleidre m. Knivskede. Ork. Strinda, Verdal: **Sleire**; Ork. (Meddal), Røros, Innh. **Sleere**, **Sleer'**, **Slære**. Se Sleid.

?**sleik** adj. slikken; forhippet = slid. Sæt.

„**Sleik** m. 1)". A. Voss. „2) Smigrer". A. Oslo, Hadeland, Gbr. Hall. 3) en Slikmund. SætV. og V. „Aen Slaik ette Jæntun". Jf. slikja, slika.

Sleikja f. Smidsker; sledsk Person. Voss.

sleikjeblid adj. smidskende blid; sledsk. Østl. Og: **sleikan(d)e bli(d)**, Odal. Og: **slækabli**; se slika.

sleikjekjeften adj. sledsk. Voss.

sleikjeleg adj. slikvorren, slikken. Sæt. „Slaikjeleg' sum a(it) Baan". 2) sledsk. Sæt.

Sleikjepott m. = Sleikjarpott. Tel. Østl.

sleim adj. 1) om Kornsæd af lang tynd Vækst med lange Straa og svange Aks. Ma. (Halsaa, Holum). Og: **sleimen**, **sleimvoksen**, Ma. (H. H.). Se sløymen, sløyma; jf. Slimaks. 2) smidig; mest om Personer. Nhl. (Mo). 3) flink, behændig, betænkt. NGbr. — **Sleiming** m. En som er sleim 3). Gbr. — Jf. Eng. slim, slank; N. Slims, Slimsa; Sv. Diall. slimmer, slimpa, slimsa ɔ: trasa, slimne ɔ: trasig.

Slein n. en svagt og jævnt skraanende større Flade i det Frie; er glattere (og maaske brattere) end „Lein", og kan være nøgen Bjergflade. Sogn, Nhl.

sleina v. n. (er, te), 1) glide til Siden, glide af = gleina, glensa. Vald. (Vang, Slidre, Vagn). „Øks'ee slǻente". 2) skraane svagt og jævnt, være et „Slein". Ryf. Shl. Nhl. Voss, Sogn, Vald. (Vagn). I Tel. (Kvitseid og fl.) tildeels (ar). „Bakkjen sleinar a v".

Sleinebakke m. Bakke som skraaner svagt og jævnt, „sleiner". Voss, Nhl. — **Sleineberg** n. Bjergflade som s. Ryf. — **Sleineskorv** f. nøgen Bjergflade som s. Nhl. Voss. — **Sleinesvad** n. = Sleineskorv, men maaske glattere. Sogn.

Sleinehogg (o') n. Hug som glider af. Vald.

sleinen adj. svagt og jævnt heldende, mest om Bjergflader. Ryf. Shl. Nhl. Voss, Sogn, Vald. **sleinutt** adj. d. s. „Slǻenæ Skorv aa lǻenete Lita"; Nhl. „Her æ slǻene aa slǻipt", Nhl. **hallslein(en)** d. s. Sogn (Lærdal). „E datt i denna hallslǻene Rǻena".

Sleineskot n. Skud som glider af. Vald.

sleinevaksen adj. med hængende Skuldre. Voss. Nhl. **sleinutt** d. s. Voss, Nhl.

Sleip f. og m. 1) Slæbning. „Køyre (kjøre) Sleip", el. „kjøre (en Stokk) paa Sleip", kjøre Bjælke saaledes at den ikke ligger (heelt) paa Slæde men slæber (ialfald med den ene Ende) = sleipa. Odal, SØsterd. Hedm. Rom. Ring. Hall. Vestfold. Og: **Slæp**, Hedm. **sleipekjøre** v. = „kjøre Sleip". Hedm. og fl. Og: **slæpekjøre**. 2) Indretning hvorpaa noget slæbes: a) = Slode 2); Hadeland (m.). b) Sammen-

sætning af lange Stænger og korte Tvær-træer, hvorpaa Redskaber til Sæterbrug føres op. Rom. Hedm. og fl.

„sleipa v. n. (ar), 1) glide osv." A. Follo, Totn, Odal. 3) hænge og slæbe med den ene Ende; mest om Bjælker. Follo.

Sleipa f. 1) glat Træstamme til at slæbe noget hen over = Sleip m. Ma. Ryf. Sleipe m. d. s. Tel. 2) glat Person. Ryf.

Sleipehus n. Sneglehuus. Gbr.

Sleiphæl m. sledsk Person. Ndm. Se Hæl.

Sleiping m. snedig, glat, Person. Hall.

Sleipkjeft m. en Mavesæk hos Drøvtyggere, maaske 1ste. NGbr. (Lom, Vaagaa).

sleipra? v. n. være seid, glat og slimet i Talen; tale sledskt. Dal. (Hedland, Hæstestad): b. — Sleibra f. sledsk Person. Dal. — sleibren adj. sledsk osv. Dal. — Jf. slæpra; se sleivra.

sleipseig adj. snedig og udholdende. Gbr.

sleiska v. n. sledske". A. Li. Nfj. og fl. sliske Smaal. og fl.

Sleiska f. sledsk Person. Oslo og fl.: Sliske.

sleisken adj. 1) som bider sløvt, som skjærer uhvast; ligesom mundvælen. Sogn. „Fiskjn æ slåiskjen te beita, da æ kje noki Båita pao 'an". „Slåiskjen Kneiv". 2) sledsk. Nhl. Dal. VAgder. slisk Nedre Tel. Vestfold. slisken d. s. Smaal.

sleissa? v. (ar), forslaa, gjøre Virkning = muna. sleisse og slesse, Rbg. (SætV. Evje). „De sille daa sleisse fælt at du va mæl" sleise, SGbr. Hedm. „Du maa ha(a) paa meir Mjøl, detta sleisa inte". — Sleis(s) m. noget som forslaar, tilfredsstillende Portion el. Masse. Rbg. (SætV. Evje) tildeels: Sless; VAgder: Sleis. „Detta va reette Sleiss'n du kaam mæl" „Dæ va kje stoure Sleis'n".

Sleiv m., sleiv adj. se sleiva.

sleiva v. n. (ar), 1) være slængende og skjødesløs i Bevægelser, især Gang og Mundbevægelser: a) gaa klodset slængende Benene (Fødderne) og usikkert. Rom. Follo, Smaal. Gbr. Vald. Busk. Tel. Agder, Sogn, Ndm. Stjør. og m. fl., se A. „Ho gikk aa sleiva i Skoo'naa miin"; Ndm. b) slænge fra sig el. falde ind med uvorne el. ondskabsfulde sidehuggende Bemærkninger (Slengjeord). Agder, Tel. Vald. og fl. „Han sleiva inni mæ ængvort Driitoole sitt"; ØTel. (2) sagle = sleva; søle. VAgder; usikkert). Forestillingen af Sleiv m. (Svømmefod) og Sleiv f. (Slev) synes at være med i Ordet. — sleiv adj. tilbøielig til at sleiva 1) (2)). VAgder. — Sleiv m. En som sleivar 1, a) og b). Østl. Tel.

Sleiva f. Sko som slænger om Foden; skjævet Sko. Østl. Gbr. Fosn, Ndm. „Skoos'".

sleivbeint adj. med klodsede slængende usikre Been. Rom. Hadeland.

Sleivekjeft m. Kjæft, Person som „sleivar" 1, b). Sleivefant m. d. s.

sleiveleg, sleiven og sleivutt adj. tilbøielig til at „sleiva" 1, a) og b). Østl. osv. „Sleivete Bein".

Sleiverøda f. Tale som er fuld af uvorne eller ondskabsfulde Sideslæng (-hug); til sleiva 1, b). — sleiverødd adj. tilbøielig til Sleiverøda. Tel.

Sleivetak n. et lumskt Greb fra Siden. Tel.

sleivra v. n. 1) = sleiva 1, b). ØTel. (Tinn, Heiddal og fl.). „Han sleivra inni mæ Fuulool". „Hot æ dæ du kjæm sleivrande inni ette?" 2) æde med svag Appetit og langsomt; gumle. Ryf. Shl. Hard. „Han sleivra i seg liiten Grand". „Han ete so sleivrale(ge), adv. sleibra d. s. Dal. „sleipra?" er maaske eet med dette. Jf. slæpra, Slevja. — sleivren og sleivreleg adj. som sleivrar 2). Hard. Shl.

Sleivskraa f. 1) = Sleiva (Sko). 2) Kvinde med slængende usikre Bevægelser. NGbr.

„slemba v. smække osv." A. Voss og Sogn: slæmba; Sfj. (Jølstr): slæmbe; Nordl.: „slæmm(e)". — sleka se slika.

„Slemba f." A. Voss, Sogn. Eng. slamkin.

Slembd f. Kun i: „J Slæmbdi", til ingen Nytte, til Spilde, forgjæves. VTel. „Tingj'n gjekk i Slæmdi"; Kvitseid, Morgedal, Laardal. „Eg kasta Koort'ee mitt burt i Slæmdi". „Eg gjekk i Slæmdi", forgjæves. Og: i Slæmbi, Selljor, Kvitseid, Laardal. Og: i Slæmby, Vinje, Mol. Se Slemby, A. Jf. Isl. slembast kastes pludselig.

Slemsa (o') f. 1) lang Strimmel. 2) lang tynd holdningsløs („ulenkjeleg") Figur. 3) lang noget bugtet Række af sammenhægtede Ting, f. Ex. slæbte Bjælker. Hard. Sæt. Jf. slamsa, Slimsa. — slemsleg adj. = ulenkjeleg. Sæt. Hard. — slemsa (i Hop) v. a. (ar), forbinde løselig (hægte sammen) til en Slemsa. Sæt.

„Sleng m. 1) Slæng". A. Sving, Trip, Dansetur. NGbr.: Sløeng, Slyngning, Kast. Hall.: Sløng. „Sløngji paa Bokstavadn". „2) Slingring". A. Formedelst Bølgegang. Helg.: Sleng, Baaresleng. 7) ørkesløs Omstreifer. Gbr.: Sløeng.

„slenga v. n." A. slønga og slyngja Ma.

Slengja f. hvad man befordrer (kjører) paa een Gang, = Venda; vel ogsaa: en enkelt Gang. Sæt. (Hyllestad). — slengja v. a. (er, de), befordre i een Slengja. Sæt.

Slengjand n. Slæng. Hall. „Han gjoorde ait liite S.". Ogsaa: Sløngjand; Hall.

slengjebyta v. = kastebyta. Vald. (Vagn): sløngebyyte. „Slengjedag", Sløngje- Ma.

Slengjekjeft m. Kjæft el. Person som gjerne bruger „Slengjeord" 1). Udbredt. Sløngkjept; Ma. — slengjekjefta adj.

slengjeleg adj. tilbøielig til at slænge (slynge) sig; uskjønt slængende; slingrende. Tel. Sæt. „Slængjeleg Veg". „Slængjelege Lippu"; Sæt. Og: slængjuleg Tel. (Kvitseid, Selljor); slongjoleg ØTel.

Slengjelekkje n. Lænke mellem Bjælker som kjøres samtidigt. Sæt.
slengjen adj. 1) slængende, slingrende; = slengjeleg; tildels = ulenkjeleg. Sogn, Røldal og fl. 2) fuld af „Slengjeord", = slengjekjesta. Ma.: **sløngjen.** 3) „sløngjen Skog", Skov med lange Grene. Sogn.
slengjeordig adj. 1) = slengjekjesta. Tel. 2) om En hvis Ord skal ramme rundt omkring i Selskabet. Gbr.
slengjevaksen adj. holdningsløs af Vækst; = ulenkjeleg. Voss: **sløngjevoksen.**
Slengjevind m. Kastevind. Sæt.
Slengjevisa f. en daarlig Vise. Agder.
Slent n. Gliden af til Siden, = Glens. Totn. „Økja gjekk paa Slænt", gled af. „Högge paa Slænt". Se flg.
slenta v. n. (ar; og er), 1) falde ind meget skraat; glide af til Siden = glensa 2), slintra. Ndm. (Tingvoll). „Sool'a slænta aav'r Aas'n". „Han slænta nee-aavr" = „gikk skaalii(d)es". 2) = smøyggja seg. Tel. (Bø). 3) tilspidse sig ganske langsomt. Ndm. (Rindal). „Tree'e slenta uut". Jf. flgg., slanta, Eng. slant skraane.
slenteleg adj. 1) = slanteleg; slank osv. Tel. (Bø, Sellj.), Sæt. 2) smidig. Tel. (Bø). **slænten** d. s. Tel. (Bø og fl.). **slæntreleg** d. s. Tel. (Moland). „Ei Slænte Furu" = Slante Furu. Tel.
slentevaksen adj. = slenteleg. Tel. Sæt.
Slentra f. lang slingrende Figur. Li. (Fjotland). — **slentrutt** adj. slasket, slap. Nfj. (Eid). Jf. slanta, slunta; slintra.
„**sleppa** v. a. (er, te)". A. Med Dativ; NGbr. Hall. „Du slæppe Ta'kjee", „Gryyta slæfte Koo'kjee". Men ogsaa: „Gröutn vil ikkje slæppe f r a a (Gryytun)"; NGbr. „Sleppe Timbr, Vatn (aa Kall'n)", give Frihed til at falde, til at strømme; Sæt. og fl. „Sleppa Vaarherre ifraa seg", miste Forstanden; Dal. „Sleppe nie", sænke. Sæt. „Slæppe see" = lata (leta) seg til. NGbr. (Lom).
Sleppa f. Sted hvor noget gives Frihed eller nedskydes. Vald. (Vagn). „Timberslæppe = -skot, -renna".
Sleppekkja f. ældre ugift Kvinde som har havt et Barn. Vald. (Ø- og VSlidre).
Sleppeneve m. En som er slepphendt. Hard.
sleppfingra adj. = slepphendt. Ndm. og fl.
sleppmynnt adj. aabenmundet. Voss, Tel.
Slerkja f. stor lang slængende Figur; helst Karl. Ndm. Jf. Slark.
slerkja v. n. (er, te?), sætte afsted (lægge i Vei) ivrigt og uforsigtigt. Hall. (Gol).
Slerkjand n. et noget langt Stykke Vei. Hall. (Gol).
Slerma f. Kvinde som hænger i Hælene paa Mandfolkene; = „eit Kvændi som hængjer seg e t t i der Geutane æ". Nbg. (Aamlid). — **slerma seg** v. „Ho(t) æ de du gjæng'e o slermar deg etti her?" Aamlid.
Slett (ee) f. Slette. Ma.: **Sleet(t).**
Slett (e') m. 1) et Stænk. Hall. 2) noget som hænger og dingler. Hard. „Rumpeslett", om Snipkjole.
„**sletta** v. n. (slatt)". A. 4) slænge afsted, gaa rask. Vald. (Vang).
„**sletta** (e') v. a. (er, e)". A. „Han vil slætte see unda dæ so tungt æ". Vald.
Sletta (e') f. 1) Slag, Dask. Sogn (Vik og fl.). „Ei Sletta i Nakkjen". 2) Stænk eller tyndt Belæg af Snee. Sæt. Nbg. Ma. Se Sleettr, Slitta. 3) Anfald, Dyst osv. = Tak, Rykk, Beita. Sfj. Særlig: kortere Tidsrum = Bolk. Vald.
„**Sletta** (ee) f. Slette". A. 2) jævn Flade i hvilkensomhelst Vinkel til Perpendikulæren; endog: jævn lodret Side. Nfj.
„**sletta** (ee) v. (ar) slette". A. 2) stive Garn. Rog.: **slitta** og **sletta** (og æ). Hertil: **Sletta** f. Garnstivelse. Rog.
„**Sletta** (e') f. 1. Slud". A. **Snøsletta,** Sogn, Nfj. og fl. **Sklætt'** YNamd.
Slettekkja (e') f. = Sleppekkja. Vald. (Sl.).
slettleira (ee) v. a. glatte (en Muur) ved Leer og Kalk. Vald. (ØSlidre).
Slettlod (loo) f. glatløbet Gevær. Vestfold.
Slettr (ee) n. 1) Lapperi, Bagateller. Helg. 2) særlig: spredt Stænk af Regn. Helg. Salten. „Rængnsleettr". — **slettra** v. n. regne med enkelte smaa spredte Draaber; stænke. Helg. Salten. — **slettr-regna** v. n. d. s. Nordl. Vel eg. Slitr; jf. G. N. slitr, slitri Smaastumper.
slettra v. a. og n. 1) kaste, slænge; især: slænge eller ryste frem og tilbage, som en Hund med Tænderne. Helg. Salten, Lof. Vesteraalen: **sleettr(e).** „Han sleettra Book(j)a". 2) hænge og dingle. Helg. „Lörva(a) haang aa sleettera". 3) slide gjentagende; slide og slæbe. Helg. Salten, Vesteraalen, Senja. „Han sleettra aa sleit paa Noota, paa da". Vel eg. slitra, og (et Sammenglid af) flere Ord: a) til sletta, b) til slitr, c) til slíta.
Slettra (ee) f. sei Hinde el. stærk bred Trevl = Slintra. Nordl. Se foregg.
Slev (e') n. Sagl (Masse, Stof) = Sleve. Dal.; NGbr.: **Sleev** (kort ee). — **Sleva** f. Saglstreng; bruges hyppigst i Flertal „Sleve" („Slevena, Sleven") i Nhl. Dal.; ligesom „Syklur". NGbr.: **Sleevo.**
„**sleva** (e') v. n. (ar), sagle". A. Og: **slevja.** 2) lyste meget = sikla. Nhl. Sfj. Ryf. „Sleva itte".
Slevja (e') f. 1) Sagl = Sleve. Ndm.: **Slævjaa;** NGbr.: **Slævju.** „Tobaksslævjaa". Isl. slevja. 2) sei Klump af levret Blod, Blodtrevl. NGbr. (Skjaak, Lesja). 3) skidenfærdigt sølevornt Kvindfolk. Ndm. 4) Sladdertaske („ei so dæ dætt mykjy Loort 'taa"). Ndm. Se slevja v. 5) Dyr med svag Appetit, som er „slæ paa Mat'n". Ryf. (Suldal, Sand, Nær-

strand): Slævja. Dette sidste hører maaske til slæ (sljo).

slevja v. n. (ar), 1) sagle = sleva. Ringerike, Vald. 2) søle, slaske. Ndm. „Bjønn'n gjekk aa slævja i Myyr'n". „Ho slævja aa spring burti Diikjaa". Ogsaa: „Han slævja dæ 'ti see"; Ndm. NSv. („Norske") Diall. „slevä 'ti säg" d. s.

slevjen adj. slimet; sølet, slasket; om Blæksprut s. Ekf. Ndm. (Aure, Halse, Tingv.).

slevjutt adj. fuld af Sagl. Ndm.: -aat.

„**Sli** n." A. Sly Ma. 2) Bundfald af Steenmeel og lidt Metal (Sølv). Vestfold.

slia v. n. (ar), snylte, snage = slya. Dal. (Hæskestad). Maaske (neppe) slida. — **slien** adj. snyltende. Ma. (Holum).

„**slid** adj. graadig osv." A. Hard. Jæd. Dal. Li. Ma. Ned.

slida? v. glide. Oslo: **skliie**, se skrida; Sleid.

Slidr (Sliir) f. 1) vandret anbragt kort og smal forbindende Fjæl, som a) Tværtræ mellem Meder = Beginde, eller Skagler = Skaakaraas. Fosn, Innh. Namdal; Senja: „Skaaksliir". b) bagerste Tværtræ over Sledelangtræer. Ndm. Fosn. c) Tværtræ over „Kvernkalln". Namd. 2) Bræt, tildels med Gesims, som forbinder Topper af Sængestolper; tildels = Sengesims, -slims. Ma. Li. „Sængjesliir". Vestfold (Dramn): „Huussliir" forbinder Stolperne ved Hovedgjerdet. 3) vandret Bjælke hvori Skillevægge mellem Baase er fastgjort. VTel. (Høydalsmo): „Baaksliir". — Ordet er eet med „Slider n." A., Isl. slídr, n. pl. og f. 4) Skede = Slidra, A. „Han skjelv 'kje i Slii'rine" (dat. s.) eller „i Slii'ro" (dat. pl.). Tel. (Sell. Vinje). 5) se slidra.

slidra v. n. (ar), glide. Nhl. Ryf. Jæd. og Nordland: **sliir(a)**. „Sliira paa Huu'ke". „Sliira forbi Skjer'e". „Sliira igjænom". „La(t) sliira dæ!" = lat gli, glo. Se Sleid.

slidra? v. (ar), holde sig stadigt lurende nær nogen for at tilvende sig en Fordeel. V- og ØTel. „Han sliirar o hængge mæ jamt, sliirar o fyyje jamt". „Sliire tee seg noko", lure noget til sig, tilvende sig med List. „Sliire seg tee noko", d. s. — **Sliir** f. og **Sliira** f. En som „sli(d)rar"; bedragersk snedig Person, som man ei kan blive kvit. Tel. Røldal. — Verbet er maaske eet med foreg.; men ialfald Sliir f. er vel sat i Forbindelse med Slidr, en Skede. — **Sliirestikk** n. Stik i Kortspil, hvilket man har luret sig til. Tel.

Slidre m. Skede, Balg. Ndm. Fosn (Hitra), Namd.: **Sliire**, -i. Jf. Sleidre. — **Sliirejønn** n. = Sirissa? Tel.

slidren adj. 1) slibrig, glat. Nhl. og fl.: **sliiren**. 2) **slirren**, smidig, bøielig. Sæt. Vel til slidra, glide.

Slidresmokk (o') m. Skindhylster inde i Knivskede. Tel.: **Sliire**-. — „**Slidrevond** m." A. 2) om en ubehagelig nærgaaende Person, omtr. = Sliira, se slidra v. Tel.

Slissa f. 1) slap tynd tarmlignende Tingest. Tel. 2) Vadske- eller Tørreklud. Hall. — **slisseleg** adj. lig en S. Tel.

„**slik** (ii) adj. slig". A. Ved Siden af de sædvanlige Former forekommer følgende: Mask.: **slikan** (i'—ee), Ndm. Fosn, Namd. Innh. Fem.: **slika** (i'—ee), Ndm. Fosn, Namd. Innh. Fleertal: **slikkne** (i'—ee) og -**na**, Romsd. (Eid); **slik** og **slikan**, Ndm. osv. (noget sjelden); **slikkre** Røros, Selbu; **slikkr**, **sleekkr** Ndm. Innh. Namd. Salten. Neutrum: **slikt**-(d)**a**, som hitt-a, Hard. Sfj. „Han æ slikan Kar, slikan goo e(i)n Kar, slikan e(i)n Kar". „Ho e slika (fæl e) Flækkj'". „Slikne Kara; slikna Viise". „Slik' (slikan) gill' Ky". „Han kom i slikta Fløkje"; Sfj.

slika (i') v. n. (ar), slege, sledske; smidske; = sleikja. Rom. Totn (Vardal, Biri), Hedm.: **sleeka** og, oftest, **slæka**. „Slæka seg inn". „Han gaar aa slækar för Præst'a". „Sleek(k)a Faatii", se Faatid. Jf. slikja, stryge, glatte; Sv. Dial. sleker, smikrare. — **Slækabikkje** f. Hund som logrer meget. Østl. — **sleekablii** og **slækablii** og „slækane blii" adj. sledskt blid. Rom. Totn, Hedm. — **Slækakjæft** m. Smidsker. Hedm. — **Slækavæn**(n) m. Bagtaler. Vardal. — **slækate** adj. (< slikutt, som smekate < smikutt), smidskende. Rom. (Nes). Og: ee.

„**slikja** v." A. Shl. Ryf. Gbr. „S-ande fiint".

Slikjesvad n. glindsende vaadt „Svad". Sogn.

Slikjetonn f. Svinetand at glatte med. Hall.

slik-kvit adj. glindsende hvid. Senja: **sleek**-.

slikren (i') adj. smidskende. Sæt. „Han æ so slikren o slaikjeleg' o bleileg' o søytleg'".

sliktne for slitna v. NØsterd.

slikutt adj. smidskende. Rom.: **sleekate**.

„**slima** (ii) v. (ar), 1) tøve længe for at vente osv." A. Shl. Røldal, Tel. — **Slimafiskje** n. Fiskeri hvorved man „sliimar". Shl.

Slima (ii) f. Snyltegjæst. Tel. **Sliimegjest** m. d. s. Tel.

Slimaks (ii) m. kjerneløst Aks. INfj. (Stryn, Breimn). Jf. sleim.

Slims f. 1) Tværbjælke = Slind. Li. Undertiden = Sims. Ma. „Løeslims". 2) List paa Væg el. Sæng = Slind, Sims. Tel. Rbg. Ma. Li.

Slims n. Samling af Slimsfor 2). Ryf.

„**Slimsa** f." A. 2) = Slintra. Ryf. „Kjøts.".

slimsen adj. 1) lig en „Slimsa"; tynd og slunken; om Kjød, om Personer. Shl. 2) tynd og smidig. Vald. Gbr. Jf. sleim; Eng. slim smidig.

„**Slind** f. 1)". A. Stjør. „2)". A. Tel. 4) smal tynd Plade, mest af Bark, afhugget af Vedstok for at befordre Vedets Tørring; ogsaa: gjenstaaende Barkstrimmel paa for Resten tilhuggen Bjælke. Rom. Solør, Ringerike. „Slaa a(v) en to-tre Slinner!"

Hertil: Slin(d)eve(d) m. halvt afbarkede Stokke til Ved. Østl. Slindre f. = Slind 4). Vinger. 5) bøielig Stang fra Væg til Væg til at hænge paa. NGbr. „Klæslind". 6) kløvet Stok med Fladsiden op, som danner Sæde eller Hylle. Ringerike. 7) = „Grind" om Høvogn. Namd. og SHelg.: Sklinn.

„slinda v. a." A. „Slinne a(v) en Bjælke", afbarke en B. stribevis; se Slind. Østl. „Slinne oopp Vee".

Slindr f. 1) = Slind 1). Ryf. Ndm. Se A. 2) = Slind 2). Sæt. Tel. 3) lang flad Flis som springer eller hugges af en Stok. Sæt. „De spelast a v äi Slin'dr". 4) = Slind 5). Sæt. „Klæslindr".

Slindra f. 1) ophøiet Rifle paa et haardt Legeme; f. Ekſ. et Æble, et Glas. VAgder. 2) = Slind 4).

slindra v. a. = slinda. Hard. Vinger.

Slindreve(d) m. = Slindeved. Vinger.

slindrutt adj. riflet, fuld af „Slindror". Rbg. VAgder.

slingra v. a. 1) flette (Baand) = slyngja. Romsd. 2) = sleina ut ein Stein. Ma.

Slingra f. lang holdningsløs Figur. ØTel.

slings adj. slank og svaiende. Rbg. Ma. Dal. „Han æ so sling(g)s'e den langge Kar'n".

slingsa v. n. (ar), svaie, slænge lidt; om smækkre Ting. Rbg. Ma. Dal. „Ho sling(g)sar o svigar den langge granne Fura". Jf. slangsen, Slongs.

Slingsa f. = Slettra, Slintra, Slongs. Østl. Agder, Dal. „Kjøtslingsa".

slingseleg adj. smækker og noget holdningsløs men ikke usmidig. Sæt. Tel.

slingsen adj. 1) = slings, slingseleg. Dal. Agder. 2) slunken som en nybær Ko. Hard.: slyngsen. — slingsutt = slingseleg. Dal.

slinka v. n. dovne sig under Arbeide; skulke. Shl. „Slinka oonde". Jf. Sv. slinka, dingle osv.; Eng. slink, snige sig bort.

Slinkra f. blød, klæbrig og seig Masse; omtr. = Slinka. ØTel. Totn.

„Slintra f." A. Østl. 2) spæd men smidig og udholdende (sei) Karl. Hall. Gbr. og fl. 3) trættekjær og bedragerſk Person. Tel. 4) Snyltegjæst. Tel. Se slintra v. 5) = Slind 4), Slindra. Follo.

slintra v. n. 1) = slenta, gaa paa Slent. Smaal. (Trykſt.). „Øksa slintra". 2) gaa omkring snigende; snylte; snige sig. Tel. 3) „slintre ein Stokk" = slinda. Follo. — Slintrebikkje f. a) snigende, snyltende Person; b) En som er fuld af Slintretak n. snedige Greb, slemme Kneb. Tel.

slintremjuk adj. sei og smidig som en „Slintra". ØTel. (Bø).

slintren adj. lig en „Slintra"; smidig og sei (udholdende). Gbr. Totn, Vald. — slintrutt adj. d. s. NGbr.: -aat. — slintrinvøksin adj. af smidig og sei Vækſt. Vald.

Slip (ii) m. det Parti som paa et Egredskab er slebet. Vestfold, Smaal.

Slipa (ii) f. Slibningslinjen paa Egredskaber mellem den slebne Eg og det øvrige; nogle Steder = Sliip m. Romsd. Sdm.

„slipa (ii) v. a. (ar). Har (er, te) i Hard. og fl. „rouvsleipt", se Ro.

slipa (ii) adj. (part.), slu, listig; fiin (sleben, hvas). Tel. Gbr. Smaal. og fl.

Slipa (i') f. Sliim, som paa Fisk = Slip (i'). Sleipa. Shl. (Fitja, Fjellber), tildeels: (ee).

Slipan (ii) n. Slibning; det Tidsrum efter Slibningen hvori man kan bruge et Egredskab (Lee); ogsaa: Arbeidet udført i denne Tid = Sliip n.; jf. Kvetjan. Vald.

Slipeljaa (ii) m. Lee som er hvæsset ved Slibning)(Tynsleljaa. Hard. — Sliipelunn m. = Sliip m., Sliipa f. Dal.; Jæd.: „-loonn". — Slip(e)oor m. = Slipegrut. Innh. — Sliipero f. se Ro. — Sliipestæinsbryju f. Gbr. se Brya.

„Sliping f." A. 2) = Slipan. Hall. 3) = Sliip m., Sliipelunn. Rſi. (Honndal).

Sliping (ii) m. = Slipeljaa. Hall.

slippa v. a. (ar), 1) udpresse draabeviis; øse eller klemme frem af en ganske liden Vædskesamling. Shl. „Me slippa nee ein liiten Grand 'taa Kyyr'o". 2) nippe til en Vædske. Hard. Shl. Ryf. — Slippa f. Ko som næsten intet mælker. Hard. Shl. „Gjeldslippa".

slipra? v. n. (i'), slikke hørligt. Østerd. Solør. Maaske kun: sleeppre og (æ) og (ø). (Ogſaa optegnet: „So'n slipre i Vøtten"; Dos).

„slipra v. glide". A. slipra seg, snige sig (ind); lade sig glide (ind). Berg.

slipsa v. n. (ar), slikke; nyde i smaat; nippe (til) = slippa. Hard. (Odda, Ullsv. Ulvik). „Han slipsa 'tao Øle", „uppi Mjølkjæ".

slirka v. n. (ar), 1) gjøre et Slæng eller svingende Slag; slænge til; slænge ind. Sæt. VTel. „Han slirka t i mæ Geisli". „Kaama slirkande". Hertil Slirk m. et Slæng; Forstrækkelse af et Lem ved Slæng. Tel. „Ein Slirk i Armen". 2) smække = slarka, lakra. Jæd.

slirkjeleg og slirkjen adj. smidig. Sæt.

Slirp m. Strimmel; Pjalt. Dal.

slirpa v. n. (ar), give et raſkt Slag med noget elaſtiſkt; snerte. VTel. Rbg. (Aamlid). „Grein'ee slirpar". „Han slirpa o sloo". slirpeslaa v. slaa saaledes. Tel. Jf. slipra, slapra, larpa, lapra.

slirreleg adj. tynd og løs, om Tøi. Tel.

slirren adj. = slirkjen. Sæt. Se slidren.

Slirv f. blød slimet Hinde eller Samling af Trevlestof. Rbg. VAgder. „Kjøtſ., Blooſ.".

Slirva f. tyndt og slapt hindeagtigt Stof. Tel. (Raul.). „Detta Tkjell'e æ so utslite o slirvelegt (adj.) at de skiar addesta" (skinner igjennem).

slisk, sliske, slisken se sleiska.

slissa v. (ar), slide og slæbe. Voss, Sogn.

„Huusmann ha gjængje aa slissa aa dregje pao Bee'n i häile Vetr". „Slissa aa sliita".
slissa seg v. glide af, bøie sig til Side. Tel. (Laardal, Mol.). „Hy'e slissar seg oonda Ljaa'n", det tynde og myge Græs osv. Maaske til slida (glide).
slissen adj. velvoksen slank og smidig. Gbr. (Fron, Lom).
Slit (i') n. ganske enkelte Regndraaber eller Sneefnug som falder under Blæst. Li.: Slit og Slid; Ryf. og ØTel.: Sleet; Sogn (Vik): „Snø-slit". Synes at høre til sliita v., men jf. ogsaa Sleettr, Slita.
„slita v. (sleit)". A. 6) om Stænk af Regn, „Slit". Sæt. Li. Jæd. „De hae sliti o rignt leiti". 7) „slita tee", strække til til Nød, gaa an til Nød. Agder. „D'æ so de sleite fraa Haand o ti Taann". Sæt. „Dæ sleit tee" = vrei tee.
slita (i') v. n. (ar), slide (og slæbe), arbeide anstrængt. Sogn, YNamd. „Sleeta (kort ee) aa slæep'"; Namd. „Han sleeta paa de dær Steinn'n".
Slita (i') f. 1) = Slintra, Sleettra. NGbr. og Vald.: Sleeto (kort ee). „Kjøtsleeto". „Inkji äi äenaste Sleeto (= Bein) mæ Fisk"; Vald. SGbr. Hedm.: Slitu; Rom.: Slytu. 2) liden spæd Tingest. Vald. 3) Gran, Smule. Nhl. Sogn, Hard; Sdm.: Slite; Lof.: Sleeta; Østerd.: Slutu, Slootoo, Slötö (Rendal). „Han dugde kje Slito". „Dar va kje Slito Gagn i 'an". „Eg fekk aldri suftande Slitao". „E kann ikkje Slita!" „Aller Slutu". „Itte Slootooa". 4) om en mager men udholdende Figur (Mand, Hest). Sogn; Oslo og Smaal.: Slitu. Se A.
slitande (i'): „inkje da slitande Grand". Hard.
Slitar m. kraftig men haardhændet Arbeider. Sæt.: Sleitari. — Slit-arbeid n. haardt A.
Slitra f. = Slintra. Hard.; Nordl.: Sleettra.
Slitta f. Gran, Smule = Slita. Ndm. Romsd. Gbr. Slitte NGbr. men: Kjøtsleto. „Kaar (kvar) ei S.". Jf. G. N. slitti, Slettr. — Slitt (el. Sleett) n. d. s. Dal.
slitug adj. lig en „Slita", smidig. Sogn.
slitusam adj. = slitsam, haml. VTel.
Slivra (i') f. Klump af sammenløben Vædske. Hall.: Sleevre; især „Bloosleevre". Se slivra, v.; Livr, Slirv.
„sljo adj. sløv". A. slæ, Voss, Nhl. (Mo): „slæ Kniv, Sko"; Shl. Ryf.: „Fiskjn æ slæ te biita", (dorsk), „Kyr'o (Ku'naa) æ slæ te eta, slæ paa Mat'n" (ulysten) — slæ som Sæ ɔ: Sjo. sljaa'e (og sljaar'e?). VTel.: „sljaa'e (K)niiv'e"; „Rugj'n æ sljaa'e, Konni æ sljaatt", kjerneløs (se sløg) — „sljaa" som Sjaa ɔ: Sjo. sloo, SGbr. (Faaberg); „Fisk(j)n æ sloo", doven. sl(j)ø, Vald.: „sljøtt Kodn". sløg (som mjøgr), Rom. Ring. Østerd. Odal: „sløge Skeiser"; „Duksa æ sløg", Odal. sløy, Oslo (Bærum, Aker): „sløy Kniiv". slø, Smaal. Follo: „slø Kniv". slu, Vestfold, Oslo: „slu Kniiv". sjod, kjedelig, trist (= Eng. dull), stranten, NGbr. (Lom, Dovre, Vaagaa, Fron; i Lom ogsaa sljo?). „Ein s(l)jo Skiina". „Eit s(l)joott Lag". „Du seer saa s(l)jo ut idag", nedslagen. „Sjoott Køynn", Fron, Vaagaa og fl. sjaag, sløv, sløvskoet, ØTel. (Bø): „Hest'n æ sjaag".
sljobeitt adj. sløv til at bide; om Redskab, Fisk. Ryf. og Hard.: slæ-. „S. Kniiv, Ljao".
sljona v. blive sløv, „s(l)jo". NGbr.: sjoonne.
„sljoskodd adj." A. sljøskoodd, Vald. Hall. sljaa-, VTel. slæ-, Voss, Nhl. Sogn. sløg-, Totn, Ringerike og fl. slaag- og sjaag-, NTel. sløy-, Oslo. sjoo-, NGbr. slø-, Østl. Hall. slu-, Oslo, Vestfold.
„Slo f. 1, Horntap". A. Voss, Rbg. Ma. Jæd. Totn. Sloo n. Ryf. Dal. Se Lo.
„Slo f. 2, Staalorm". A. Hadeland, Land, Totn (Vardal). Sleva (e'), Ma. Ryf. Sleiva? Ryf. Sløge, Vestfold, Ringerike. Sløje Hall. Eng. slow-worm.
Slo-aure m. = Glipaure. Jæd. Maaske: Slog-, for dens store Bug. Slo se Slog.
Slo-aar n. Sommer med megen Væde, som har voldt megen Raadnen af Hø. Hall. — Slo-vetr m. mild og fugtig Vinter, Sølevinter. Ma. og Dal.: Slouveddr.
Slobb og Slobba (o') f. = Slabb. Tel.
Slobrand m. lang lad Person. Nfj.
„Slod (oo) f. 3) Række". A. Ma. „Vera ette i Slounæ", være bagefter i Rækken, men dog synlig.
Slod (oo) f. 1) en stor Green osv. = Slode. Ringerike. 2) et stort og langt Hunvæsen; jf. Slode. Ringerike, Rom. Land, Hedm. Vald.
„sloda (oo) v. a. (ar), 1) slæbe". A. Nhl. Shl. Rbg. „2) v. n. hænge bagved, slæbe efter". A. Shl. Rbg. „Tak upp den Taugjæ, ho slouar nee-aa!" Sæt. 3) gaa slæbende og usikkert; gaa og drage sig. Shl. Ryf. Sæt. „Hund'n slooar, inkje Rev'n". „Han slouar o kjæm ikkje fram, den Slouen"; Sæt. „Hundn gjekk aa slooa — el. slooa seg — her om Gar'n".
Sloda (oo) f. 1) Spor efter Slæbning. Tel. (Selljor): Slooe. 2) Fiskeindretning = Sleda, Sløda. Tel. (Selljor). 3) Række sammenlænkede Tømmerstokke som slæbes. SHelg.: Slooa, „Tømmørslooa". INamd.: Slø f. 4) seent og slusket Kvindfolk. Ma. 5) stort og langt Hundyr = Slod. Østerd. Jf. Slode. Væs. eet med flg.
„Sloda f." A. Ma. Rbg. „Høyslowa".
Slodd f. 1) et Slags Kjælke. Vestfold (Lardal og fl.). 2) Slæbe med to Hjul bagtil. Vestfold (Hov). Se A.
Slodda (o') f. 1) tungfærdig og slusket Kvinde. Tel. (Bø); Hall. (Gol): „Slødde, Loorteslødde". 2) Historie = Sløda, Skrona. Jæd. „Slaa ei Slodda". 3) Kjælke bestaaende af tre Brætter. Ma. Li. Ned.

Østl. Se A. 4) = Sleda, Sløda, Sloda (til Fiskning). Østl.
„Slode (oo) m. 1)". A. Sæt. „2)". A. Ndm. „4)". A. Ndm. „Mokjaslooe". „5)". A. lang tung doven Figur. Sogn, Hard. Shl. Agder, Vald. STrondh.; Sdm. (Skodje og fl): Slooje. Ofte b) om en lang før og kraftig Figur. Tel. Hard. „Ein Slooe Hest'e, Griis'e". „Eit Slooe Tree". Og: Sloune (Hest); Hard. „6)". A. Slooe er nærmere Vandfladen end Bode. Ryf. (Karmt). Se Slu. 7) et Redskab af Grene hvormed man kjører henad Sneefladen for at klappe den ned. Vald. (NAurdal).
Slodefot (oo, oo) m. En som gaar slæbende og snublende. Tel. Sæt.
slodeleg adj. lig en Slode 5) b): lang før og kraftig. Tel. Hard. (Røldal): slooe-.
Slodeskid n. „Slode" til at drage Løv paa. Sogn: Slooaskʲkjii. — Slodot se Sladake.
Slodvid m. Buske som anbringes paa Høslæden omkring Høet naar det hjemkjøres om Vinteren. Nfj.: Sloodveede.
sloen adj. vaad og tilsølet. Shl. (Fitja).
Slofisk m. = Slo-aure. Østerd.: „Sloofosk".
„Slog n. Fiskeindvolde". A. Slou, Dal. Agder, Hard.; bestemt Slounæ (men sløgja v.). „Slou um Slou" = Hip som Hap, sliks Slag; Hard.
Sloga (oo) f. en slusket upaalidelig Kvinde. Senja. Sloogsa f. d. s. Senja, Salten.
„Sloga (o') f. Pleiel". A. Sloge (o'—ö—aa—oo), Romsd; Sløgu INdm. (Sunndal); Slu(ghw)u Gul. Østerd.; Sluaa YNdm.; Slooa SHelg.; Sloo Salten. — Sloguvol (o') m. = Slagvol. Ndm. Gul. Østerd.
Slo(g)maase m. = Sildamaase. Sfj. Nfj.
Sloheigre m. se Hegre. Maaske: Slog-hegre.
„Slok (o') n. 1)". A. Tel. Agder og fl. 3) lang Tingest el. Figur. Rom. Smaal. Follo, Jæd. Slokmerr f. lang Mær.
Slok (oo) m. tyndt Vædskelag som paa et Gulv. Østerd.
„Slok (oo) m." A. 2) tung slap og slusket Person. Ryf. Shl. Nhl. Voss, Sæt. Trondh.
„Sloka (o') f." A. Namd.: Slookoo, „Myr-".
„sloka (oo) v." A. Nhl. Shl. Ryf. Tel. Sæt.
sloka (o') v. a. 1) danne til „Slok", uddybe i Midten. Mest sloka seg, om Planker som fordybes i Midten ved Slid i et Gulv, og dl. Berg. Ryf. 2) føre frem i „Slok". „Sloka Vatne fram, nee". Ryf.
sloka (o') adj. (part.) noget uddybet i Midten, se foreg. Berg. sloken d. s. „Planken æ sloken". ISogn.
Slokaburd (o', u') m. Vandtilførsel gjennem Slok; jf. Kvernarburd. INfj. YSogn, Nhl. „D'æ laangge Slokabur aat di Kvedn'n", Nhl.
Slokje (oo) m. = Slook, A. VTel. og Sæt.: -i.
slokjen (oo) adj. 1) slap og slunken. Strinda, Nfj. og fl. 2) slap og slusket = slarven. Ryf. Jf. G. N. slœkinn dorsk.
slokjen (o') adj. slukket, sluknet. Sæt. VTel. (Vinje). „Ell'n æ slokjen".
Slokk (o') f. svag Bugning nedad = Slakke (Sogn). Sogn (Hafslo).
„slokna (o')". A. slokne (ö—aa). Østl.
Slokr (oo) n. 1) lang tung og slap Figur. Fosn, Namd. Innh. Nordl. Slookra f. d. s. Østerd. Stjør. 2) slapt karakterløst Menneske. Nordl. Slookre n. d. s. Nordl.
slokra (oo) v. n. gaa og slæbe sig; drage sig; gaa og slænge. Røros.
slokra (oo) v. slikke hørligt; slubre. NØsterd. STrondh. (Meddal og fl.). „Kua slookre i Bøtten". „Ho slookre 'ti se". — Slookre f. en Slikker. — Jf. G. N. sloka slubre.
slokra (oo) adj. klumpet, om sur Mælk med Valle. Østerd. Strinda. Slookkrmjølk f. STrondh. Slookkrskjør n. d. s. Ndm.
slokren adj. slunken og slapt hængende. Trondh. og Nordl.: slookkrin. slookkraat d. s. Nordl. — Slone se Slode.
slom, Slom, sloma, slomra (oo) se slum-.
slongen adj. vreden, om Træ og Træværk. Sogn: slaangjen. Til slenga.
Slongs (o') f., Fl. Slengs'r, = Slingsa. Agder: „Blouslaangs", pl. „-slængs'a".
Slonk (o') f., Slenk'r, = Slinkra, Slingsa. Rbg. Tel. „Der va ei Slaank av Mjookkji i Hak-ouren".
Slopa (oo) f. den Agerbredde, som man lader Seglen afskjære i hvert dens Sving; Strimmel af nedskaaret Korn. Follo (Fraun, Kraakstad). „Naa tar je brei Sloope, saa faar je snart Vann". — sloope v. (ar), skjære Kornet ned i „Sloopeviis". Follo, Smaal. Se slaapa.
sloppen (o') adj. (part.), sluppen, opsluppen, (næsten) opbrugt, udmattet; om livløse og levende Ting. Sfj. og fl. „Sloppin aa somnig". „Han æ sloppen 'taa seg no". „andsloppen, holdsloppen, krovsloppen".
„Slor (oo) f." A., smal fugtig sed Græsmark som stoder op til et Kjær og ofte staar under Vand. Totn, Oslo, Smaal.
slora (oo) v. n. (ar), 1) hænge og slæbe, slæbe efter; = sløra. ØTel. (Bø). „Stakkj'n sloora o slaang". 2) gaa og slæbe sig, drage sig; være seenfærdig; = slaura. ØTel. 3) „la(t) sloore dæl" lad det gaa (glide) sin skjæve Gang; = sli(d)ra, luna osv. Solør. Jf. slura. Isl. slóra være seenfærdig, søle. — Et andet Ord med væs. samme Bet. er slor(e) (o'—ö); Selbu. Se slaura. Hertil: Slor(e) f. En som slaurar; Selbu.
sloreleg (oo) adj. som slæber a) Klæderne, el. b) Fødderne efter sig. Tel. (Lunde, Bø).
Slork (o') f. et tungt Drog af et Kvindfolk. Totn, Hadel.; Sæt.: Fl. Slerk'a. Jalfald det Sætbyggiske Slork er Fem. af Slark, se d.
Slorv (o') f., Fl. Slorver og Slerv'r ('ar),

skjødesløs Kvinde. VTel. Agder, Dal. Feminin til Slarv.
Slosa se Slaasa. — Slofs se Slafs.
Slot (o') n. liden ikke meget dyb Dal eller Ende af Dal, „Botn", med svagt skraanende Sider; mest i Høifjeldet. JSogn; Vald. (ØSl.): Sløt. „Sløtafjælle, Sløtabøttadn", Stedsnavne i Jötunheim. Jf. G. N. slota ophøre.
Slota (o') f. 1) en Masse, en Mængde. VAgder. „Ei heile Sloda mæ Pænga". 2) et længere Tidsrum. Tel. (Mo, Vinje, Kvits. og fl.): -a, og -u. 3) Ophør, Slutning? Tel. (Seljor, Sauland). „Dæ va i Slotu mæ (paa) dæ".
slota (o') v. n. (ar), aftage stærkt, minke stærkt, nærme sig Ophør; mest om Regn og Snee. Gul. (Horg og fl.), Selbu: slaataa; Vald. (Vang, ØSlidre): sløta. „Han kunn' vel snart slaataa 'taa att mæ Rængna". „Sno'n slaataa 'taa". „Dæ fær'e te sløta, dæ sløta 'taa", Sneen vaarsmelter stærkt, der bliver bare Pletter. — slotast v. n. d. s.; især: gaa op, om Kræfter. Gul. Stjør. NØsterd. Gbr. „Sno'n slaataas 'taa". „Føre kjæm snart te slaataas 'taa". „Dæ slaataas rett 'taa mæ Drikk'a i Bygdom", SGbr. „Hæst'n tæ (ee) paa aa slaataas", blive udmattet. Jf. slata, Slat. G. N. slota, stille af, ophøre.
Slott (o') n. stor tung slap Figur, helst kvindelig; Drog. NØsterd. Ndm. og Gbr.: „S(h)laatt, Hlaatt". Jf. Slott m., Slatta.
slotta (o') v. (ar), suge; om Børn. Hard.
Slu f. Skjær = Slode, Flud. Helg. (Resne, Vindal). — slu se sljo.
slubbevoren, slubbutt adj. skjødesløs.
Sludd n. Slud. sludda v. slude. Tel. Østl.
Sludd m. Flok af Pak. Nhl. (Fusa).
sludda v. n. (ar), ligge efter, = ludda, ludra. Nfj. (Honndal, Innvik, Stryn). — Sludda f. Dyr som sluddar. Sluddekyr f., Sluddesaud m. — sludden adj. som gjerne sluddar.
sluen adj. døsig = sluren. Sogn. Jf. luen.
sluffa v. slæbe Fødderne; bevæge sig dorskt. Dal. (Eikersund, Sokndal). „Han gjæng o sluffa Fød'an ette seg". — Sluffa f. En som s. Dal. — slufla v. = sluffa. Dal. „Slufs n. Søle osv." A. Slups Agder, Rog. og fl.
Slufs m. skidenfærdigt uordentligt Menneske. Rog.: Slups. — Slupsa f. d. s. Rog. — slupsaleg adj. lig en „Slups". Ryf. — slupsen adj. „slupsi Føre"; SætV. — Sløfs f. skidenmundet Kvinde. SHall.
Slugg m. stor og svær Krop, vældig Krop. Sogn, Ryf. Shl. Tel. Østl. Gbr. Ned. Slugga f. d. s. Sogn, Gbr. „Slugge Fisk (Kar)" og Sluggefisk m. svær Fisk. — sluggeleg adj. lig en Slugg. Tel.
Sluggje m. svær tung tvær (sei) Karl. Tel. Jf. Slyggja, Eng. slug, dorsk Tingest.
sluggjen adj. tung, sei?, om Mark som ligger „avsølt" og er)(„skjot, skjot". Fosn (Lensvik). „Ein sluggje Gaal; sein aa sluggje". — slyggje(n) adj. d. s. STrondh.
sluk (uu) adj. slugen. Oslo, Rom. Land.
Sluk (uu) m. 1) en Sluger. Gbr. 2) Ulk, Cottus. Helg.
„sluka v. a. sluge". A. slyk'e slauk slokje. Rbg. Ma. Li. og fl. (Hard.? Nhl.?).
Slum (u')? m. dorsk slap seenfærdig Person. Hall.: Sloom.
slum (u') adj. grov men veg og slap; især om Græs og Korn som er vokset for raskt op. Nfj.; Tel.: sloom.
Slum (u') n. lange og grove men vege Straa af Korn eller Græs, Rbg. og Ma.: Slum og Slom (o'); Tel.: Sloom. — Slumaar n. Aar hvori Grøden vokser op i Slum. Tel. Rbg. — Slumegras n. — Se flgg. og sløyma.
sluma (u') v. n. (ar), 1) gaa uden Herredømme over Kroppen, slapt slængende slæbende og snublende. Rbg.: slume og slome; Ma.: sloma (o'); Tel.: slooma (og -e). „Han slooma i slike viie noko Buksur, i stoore Skoofot, i ei vii Trøye". „Sloma innpaa"; Ma. 2) slumpe sig; lykkes ved et Slumpetræf. ØTel. (Sauar, Bø). „Dæ slooma svært i Kvell mæ Fiskje". 3) vokse op i lange vege Straa, i „Slum". Rbg. Ma. VTel. „Konni slomar upp". Jf. slumrà, slumsa; Sv. Diall. slomma ɔ: gå matt och dåsigt; slumra ɔ: snafva, stappla; slum, slummen ɔ: dålig, medtagen (slum säd); Eng. sloomy dorsk, (?G. N. sluma blive nedslagen?).
sluma (u') v. a. (ar), gramse til sig, samle i en Fart og paa Slump. Tel. (Bø, Sauar). „Han slooma Pængar". Jf. foreg.
slumaleg (u') adj. lig en „Slume". Tel. (Sell.). „Sloomaleg paa Foot'n". Se flg.
Slume (u') m. lang tung usmidig slængende og snublende Figur. Tel. Ryf. og Hall.: Sloomee; Rbg.: Slumi (og o'). — slumeleg adj. VAgder: slomelig (o'); Tel. og fl.: sloo-.
slumen (u') adj. 1) slap tung og mat; tildels = slum; slapt slængende; slunken og slap. JSogn: slum(m)en og sloom(m)en; VAgder: slomen (o'); Hall. Vald. Tel. Ryf. Shl. og fl.: sloomen. „Slomen paa Fø'tan". „Slomen sum ei nybær Kyr"; Li. „Slumen aa sluen"; Sogn. „Fiskjn æ sloomen", slunken; Shl. Ryf. „Engjæ æ sloomæ". „Sloomin aa trøytt (vaat)", slap. 2) fugtig = sveig, svagjen. JSogn og Sfj.: slum(m)en og „sloom(m)in"; Vald. Voss og fl.: sloomin. „Slumen Sokk". „Høye æ sloome". „Føre æ sloomint". „Sokkadn æ sloomigne", Vald. Nogle Steder, altsaa, ikke lang Stavelse.
slummykjen adj. om fed Mark, som vil frembringe „Slum". Tel.: sloom-. — slumskinna adj. med vidt slapt Skind; slunken.

Slump m. Geværkolbe. Voss.
„**Slump** m." A. 2) hørligt tungt Fald, overhovedet. Helg.
slumpa v. n. gaa tungt slæbende og larmende. Sæt.; Tel.: sloompe. „Sloompe paa Treeskoo". — **Sloompe** f. En som s. Tel. — **slumpen** adj. som gjerne s. Sæt. „Slumpen o tungg'e". „De gjekk slumpi". Jf. A.
slumpall adj. som indtræder ved et Slumpetræf. Rbg. Nfj.
Slumpord n. lystig, noget løssluppen Tale. Voss, Sogn. — **slumpørt** adj. som fører slig Tale. Voss, Sogn.
Slumpeskyttar m. Slumpeskytte; Slusk.
Slumr n. = Slum; om Straa. Røldal.
slumra v. n. gaa usikkert slængende og snublende; omtr. = sluma. VTel. Agder, ØTel. Hall. „Ein gjængg'e slumrar o dreg'e Beinæ o æ kji Kar ti lyfte dei i slikt soddi Veir; ein bliv'e **slumreleg** o **slumreføtt**" adj. (= slumen osv.). — **Slumre** m. En som gaar og slumrar. Tel. — **Slumregamp** m. Hest som gjerne s.
slumren adj. 1) tilbøielig til at „slumra" (foreg.). A. Agder, Tel. 2) om Ager el. Græsmark (Straa): bestaaende af Slumr, Slum. Røldal, Shl. 3) lidt fugtig = slumen. JSogn, Shl. „Slumren pao Føt'na". „Sloomre Høy".
slumsa v. (ar), føre sig, især bruge sine Hænder, med tankeløs tumlende Hast og tunghændet Uvarsomhed; tumle (med), sluske (med). Tel. Østl. Jf. sluma, slumra; Sv. slumsa. „Sloomse i Hoop", kaste eller slaa (styrte) sammen, især vaade Ting; „sloomse nee". — **Slums** m., **Slumsa** f. og „Slumsekrøtur" n. En som slumsar. — **slumsen** og **slumsutt** adj. tilbøielig til at slumsa, til **Slums** n., **Slumsing** f.
slumsen adj. slapt vidt og sidt hængende, om Klæder. Shl. **slumse** adv. „Klædna hekk s.".
Slungje m. slunken slængende Figur; slap Person som slænger om ledig. Rog.
slungjen adj. slængende i (af) slunken Slaphed. Li. Rog. „Slungjen o slomen"; Li.
slunk adj. noget sammenfalden af Træthed; mat og døsig. Østl. (Oslo og fl.): oo. Jf. flgg. slinka, Slinkra.
Slunk m. tung slap Figur, dorsk Person. Jf. Slook. Sogn, Agder, Tel. Østerd. — **Slunka** f. dorsk ligegyldig Kvinde. NGbr.
slunka v. n. (ar), skvalpe, klukke = klunka. Nhl. Sogn, Voss. „Da slunka i Kaggo".
slunka v. n. (ar), gaa mat slængende, som en Syg eller som en Hund bunden bagved en Vogn; slentre mat. Østerd.
slunkeleg adj. slapt slængende el. slentrende. Tel. „Han laspa so sloonkjelege". Og adv.
slunken adj. 1) slapt nedhængende; indfalden, slunken. Rog. Shl. Nhl. Voss. Sogn, Nordl. Slunkjen Fikk = utidig. 2) døsig og magtløs. Jæd. Ma. Rbg. Østl. og fl.
slunkna v. n. blive „slunken"; blive slapt hængende, døsig og magtløs. Rbg. — **slunknas(t)** v. d. s. Østl. (Odal og fl.).
Slunt m. dorsk Person = Draghæl. ØTel.
slunta v. n. (ar), slentre; glide smaat frem; slunte; noget mere dovent end „lunta". Agder, Tel. Ryf. A. „Han sluntar o dreg'e seg". „Lat sloonte dæ!" = lat luna (glo gli) dæ! ØTel. „Slunta bort Tii'æ"; Li. — **sluntaleg** adj. Ryf. Se Hovslunt.
„**sluntra** v. n." A. Vald. Tel. Stjør. — **Sluntrestund** f. Fristund, Drivesk. Stjør.
slupra v. n. slubre = slurpa (hvilket vel er et Omglid). Isl. slupra. Ma. (Bjell.). „Slupra paa seg", tilsøle sig ved Bordet.
ura (uu) v. n. glide med Siden foran, om Skibe og Slæder, som ikke kan styres. Bamle, Vestfold og fl. Jf. Eng. slur, glide hen ad.
Slura (uu) f. løsagtig Kvinde. NGbr.
Slure (uu) m. lad Krop. Gbr. (Foldal). Se A. „**sluren** adj. døsig". A. Nfj. Røldal.
Slurk (u') m. lang og svær slap Krop. Rbg. Tel. Ned. Ma. Sogn, Busk. Og: **Slork**. „Ein Slurke Kar", d. s. Tel. Jf. Slyrkja.
Slurka f. Dynd = Søyla. Sogn.
slurka (u'?) v. n. (ar): „sloorka unde", snige sig fra, skulke. Shl. (Fitja). Medd.
slurmen adj. = slumren. Ryf. (Saua).
Slurp (u') n. 1) Dynd, Søle; jf. Slarp. Dal. Ned. 2) vaadt, sølet Arbeide; Søl.
Slurp m. Søler, Slusk. Sogn.
Slurpa f. 1) en slusket usiin Kvinde; omtr. = Lurpa, Subba. Sogn, Sæt. „A(i) Slurpe Jænte; a(it) Slurpe Tingg"; SætV. 2) Søle. Ned.
„**slurpa** v. n. (ar)". A. Gbr. 2) søle, sluske; pladske; omtr. = slarpa. Ma. Shl. Sogn, Ned. „Gaa o slurpa", gaa i Søle saa det pladsker. — **slurpen** adj. „slurpe Føre".
Slurpegras n. Græs som vokser i Dynd, omkring Mødding og dl. Dal. Ogsaa: en egen Planteart, uvist hvilken.
slurra v. n. (ar), 1) vrikke eller slænge lidt frem og tilbage. SætV. „Tunga slurrar". Hertil **Slurr** m. et lidet Slæng. — 2) slænge afsted, gaa skjødesløst. Røldal.
Slurre m. Knegt; ondskabsfuld Krabat. Tel.
Slurv n. Sluskeri, Søleri; Søl.
Slurva f. „spela (laate) paa Slurva", synge med den fremskudte Underlæbe sat i dirrende Bevægelse ved en Finger. Gbr. Østl.
slurva v. n. (ar), sjagle; om Smaabørn. Ryf.
Slurva f. Vaskeklud. Sogn. — **slurveleg** = slurvesam. — **slurvutt** slusket; tilsølet.
slusa (u') v. gjøre stort Arbeide, drive paa. Sæt. (Sandnes). „Eg slusa o slou". — „Ha' han fængji Kjøt aa seg, ha de vori Sluse Hest'e", prægtig, vældig Hest. Sæt. (Sandnes). Meddeelt.
Slusk n. Pladsk; Søle; sølet Føre og Veir. **Sluskeføre** n. Ndm.
sluska v. n. (ar), 1) pladske; søle. Ndm. „Auren sluska aa sprang; sprang saa dæ

sluska". 2) gaa pladskende og slængende. Ryf. Ndm. Odal. „Sluska i Veg". „Han sluska her igjønaa". Jf. slurpa.
sluskutt adj. 1) sølende, sensærdig. Ndm. 2) slusket.
slut (uu) adj. hældende fremad. Tel. Num. Vald.; Nhl.: sluutt. Se A.
Slut (uu) n. Hældning fremad. JSogn.
„**sluta** v. n. (er, te), hænge ned osv." A. Sæt. VAgder, Vald. Dal. 2) hælde fremad; om Skib. Agder, Dal. Tildeels (ar); Agder, Tel. Dal. Imperf. slaut er hørt i VTel. (Mo, Vinje) og Ma. (Hægeland: at slutte). Se snudda.
slut-aksla adj. = sluteherda. Rom.
Slutebjørk (uu) f. Hængebirk. Tel. Ryf.
slut(e)herda adj. med fremadhældende Skuldre. Sogn.
slutehyrnt adj. med „Slutehorn". Tel.
sluten adj. = luten. NGbr.
slutenasa adj. med hængende Næse. Dal.
slutevaksen adj. ludende af Vækst. Tel.; Vald.: -vøksin.
slutøyra adj. slukøret. Tel. Østl.
Slutr (u') n. 1) Slud. Namd. **slutr(a)** v. slude. — 2) ureen blandet Vædske, som gives f. Eks. Sviin; = Sutr. Sogn.
„**Sly** n." A. Om tyndt Tøi. Jæd. og fl.
Slya f. 1) lang slunken slap og kantet Figur. Shl. Ryf. Sfj. Jf. Slyggja. 2) ulidelig Person, overh.; særlig: et slusket svinsk Kvindfolk. Hard. Shl. Ryf. Nordl.
slya v. n. (ar), snylte, snage. Ryf.
slyast v. n. (est, ddest), blive sløv. Nfj. (Breimn; sly adj. sløv; sjelden).
slyeleg adj. lig „Sly": slimet, tynd osv. Jæd.
slyen adj. omtr. = slunk, slunken. „Slyen Fisk", løs og slunken. Hard. „Trøytt'e aa slyen", sammenfalden; Hard. Voss. „Slyen aa toom' i Magjen"; Shl. „Slye Høy", fugtigt tungt Hø; Shl. 2) lig en „Slya"; ulidelig. Ryf. SBerg.
Slyggja? f. lang slap. slunken Figur. Ryf. (Sand, Suldal): Slyjja. Slyjjesild f. Jf. Sluggje, Slya. — **slyggjen** se sluggjen.
Slykkja f. lang ledeløs og klodset („ulenkeleg") Figur. Tel. (Mo, Heiddal). — **slykkjeleg** adj. lig en S. Tel. (Heiddal): **slykkjoleg**. Jf. slinka, slunk osv.
„**slyngja** v. a. flette". A. Ma.: „sløngja Band".
Slyngja f. 1) Slynge, Slyngetræ. Li. Dal. 2) Slyngning, Bugtning, som paa en Vei. Li. Dal. 3) lang tynd ledeløs Figur. Dal. Li. Ndm. Tel. („Sløngje", Mo; „Slyngju", „Sløngju", Tinn, Heiddal, Sellj.). **sløngjuleg** adj. lig en S. Selljor. Jf. Slungje. — 4) Omstreifer, Slænger. Nordl. Ndm. Romsd. Særlig: en omstreifende Dranker og Trættebroder. NGbr.: Sløvnju ɔ: eg. Sløngja. „Sløngert" d. s. Ndm. 5) Sygdom hos Gjed; maaske = Tullesott. Vald.
slyngsen se slingsen.
slypjosi(d) adj. om Dragt som hænger ned i flere lange Tunger eller Flige. ØTel.
?**Slyr** m. og **Slyra** f. Slusk(e). Hard. Sogn.
Slyrkja f. lang tung slap Kvinde; Feminin til Slurk. Sogn. — **Slyrkje** n. d. s. Sogn.
slyrkja v. n. (ar), slubre el. slikke med stærk Lyd, om Dyr. Romsd. (Eid): **slørkje**.
slyrpa? v. = slurpa. Østerd. Trondh.: slörp(e).
Slysa (y') f. lidet Uheld som varsler Held. Shl. Maaske kun i „Giftarslysa, Gjenteslysa, Guteslysa" (og ø); se Festarslysn.
„**slysen** adj." A. „Berta slysen, sløsen", blive straffet („ulukkeleg"). Shl. Hard. 2) om Held som indtræffer yderst sjelden; slumpeheldig; ufortjent heldig. Tel. (Mol. Kvits. Bø). „D'æ slyse o faa Makjen". 3) svang = sløg. Hall. og Gbr.: **sløsen**; se A.
„**slysleg** adj." A. 2) slumpeheldig = slysen 2). Tel. „Dæ gjekk sløselegt"; Bø.
Slysn n. (f.), Slumpetræf, Træf. VTel. Hard. Se A. „Eikvor slysna Gaangjee", en sjelden, enkelt, Gang. Tel. „slysna" Genetiv af Slysn, eller partic. af slysna. — **Slysnafolk** n. pl. sjelden forekommende Mennesker; enkelte Folk. Tel.
„**slysna** v. n. slumpe sig, hænde". A. VTel. **slysnast tee** v. d. s. især om uheldigt Træf. Hard. Ryf.
slysnaleg adj. falden i Uheld, uheldig. Nhl.
Slæ n. fugtigt (noget glat) „Sladberg". Shl. Røldal. **Slæberg** n. d. s. Maaske for Slede. — **Slæskarv** n. nøgent og glat Skraafjeld. Hard. (Odda). — **slæ** se sljo.
slæbra, slæbren se slæpra. **Slæga** se Slege.
Slægr se Slaag. **slæka** se slika.
slækja v. n. (er, te), sagle. Tel. Østerd.
„**Slækja** f. 1) Sagl". A. Tel. (Moland). „2) sumpig Huulning". A. Tel. Hall. „Myyrslækje". 3) liden naturlig eller kunstig Vandrende. Tel. (Sellj. Aamlid, Rauland). Jf. Uslækja; Lækja.
„**Slæn** n. lad Person". A. Drog; doven svinsk Person. Ma. (Aaserall), Nbg. (Tovdal, Bygland). „Dei drikk'e saa dei ligg'e sum Slæn". — **Slæn** se Læn.
Slæn n. Pause, Standsning, Ophold; især: kort Vindstille. Sfj. „Dar va so endr aa Slæn'e myllaa Kavanne". Jf. G. N. slen.
slæna v. n. (ar), 1) drage sig, dovne sig. Ma. (Aas.), Nbg. (Tovdal, Bygl.). „Slæna o daua seg". 2) „slæne seg", være kjælen med dovne uanstændige Fagter. SætV. „Ho slænar seg ette Gutan(e)". — **Slæna** f. Kvinde som slænar seg. SætV.
Slæp m. Spor. Shl. (Etne og fl.). „Slæp itte Gaupo, Dristo".
Slæp, slæpekjøre se Sleip. — „**Slæpreep**" n. Reb el. Lænke som er Stopper. Østerd.
„**Slæpa** f. Slæbevei, Spor". A. Efter Dyr. Hard. Ryf. 2) Dragt Kviste el. dl. som slæbes. Li. 3) slusket lad Kvinde. Totn.
slæpra v. n. tale med slap Mund = læbra; tale ureent (kleisutt); tale sødligt og kjæ-

lent, tildeels uanstændigt, undertiden sledskt. Li. (Eikin, Fjotland): b. — **Slæbr** n. saadant Snak, især sødt kjælent. Li. — **slæbren** adj. tilbøielig til at slæbra, til Slæbring f. For sleipra? Til Slaap?

slæva v. n. være uden Madlyst; være „slæ paa Mat'n". Rbg. (Aardal, Aamlid). „Kyr'æ gjænge slævar, vi 'kji ete stikkelege". Synes ikke, i disse Maal, at kunne være for sleva. Maaske til slæ, sljo.

slæva, Slævja se Slev.

„**sløda** v. slæbe". A. Hard. „2) jævne osv." A. „Dæ slødde nee Konn'ee, Gras'ee", klappede ned, om Regn. Tel. „3)". A. „Ho sløør mæ Geutane" = drege seg med dei. Hard. 4) glide uforstyrret henad = gli(da), glo. Tel. Hard. „Eg heve late dæ slött", jeg har ladet det gaa upaaatalt. 5) føre Sladder. Rog. **Slø(d)** n. Sladder.

„**Sløda** f. 3)". A. = Sleda 2). Lyder: Sløa Hard. Sogn; Slø (Slø'ee, pl. Slø'i), Vald. (Slidre, Vang); Sløaa, -o, -u, Ndm. — disse Former maaske for Sleda. Om et Glidebræt osv. til Laksefangst: Slø(e), Romsd. Ork. 4) Bundskjæl i Møllerende. Ryf. 5) Spor el. Vei efter Slæbning = Slod. Tel. „Han vassa igjænom Grasee saa dæ blei ei Sløe ette'n"; Bø. 6) Rende, af udhulet Stok = Olda. Agder. „Kvennesløa". „Langesløe, Kvernerende", J. S. 7) lang Sladderhistorie, lang „Skrona". Agder, Dal.; NRyf.: Sløya. Jf. Olda. 8) urenligt Kvindfolk. Hard. 9) Sladderfører, Sladdrer. Ryf. 10) den „ihoopsløødde" Bjælkerække, se sløda. Namd.: Slø.

Slødegard m. Steengjerde (-rende) som tvinger Vandet ned i Kuben „Sløda". Vald.: Sløe-.

Slødehund, -kjerring, Sladderfører. Rog.

sløden adj. ligegyldig, som lader det slø(da). Tel.: sløen. — **sløg, sløy**, se sljo.

sløg adj. 3, skikket til at slaaes, værd at slaa. SGbr. „Gras'e æ sløgt". 7) slank og smidig. Nfj. — **Sløgja** f. se Sløkja.

Sløge se Slo. **Sløje** se Slo.

„**sløgja** v. a." A. Rog. SBerg. Sdm. Romsd. 2) „sløgja upp", snyde skammeligt. Dal. „Han slökt'an upp i den Hestehandln".

sløgjen adj. som fører sig vel og vakkert. Gbr. (Fron). „Ein sløjee Kar" = lugum.

sløgvoksen adj. slank = sløg 3, 7). Nfj.

Sløk f. liden Rende el. Fure; f. Eks. Vandrende som fører Vand ind i Huset. Sogn (Lustr, Aurland). „Hevla ei liiti Sløk".

Sløkja f. Rør, Rende. Særlig 1) a) Planterør, huul Stængel; Fløite gjort af Bark el. huul Stængel. Totn; Smaal.: Sløke. „Gjøra Sløkjer", Totn. b) enhver større huulstænglet Skjermplante (umbellifera). Ryf. Tel.; Rom. og Smaal.: Sløke. Ligesaa i Sv. Dial. slöke. Hertil: **Sløkjegras** n. Tel. „Vændelroot, Valeriana, æ eit Sløkjegras"; Selljor. c) særlig: Angelik. A. Ma.: Sløgja. 2) aaben Rende: a) dyb Fure efter Bæk eller dl. Sogn. b) liden Fure under Skier. Sogn. 3) langstrakt Huulning i Jorden. A. Tel. Sfj. 4) langt slankt Hunvæsen. Totn. „Ei Sløkje te Mærr". Jf. Slokmerr. 5) Sladderhistorie = Sløda. Ryf. — For Slykja? Jf. Slok.

sløkja v. n. (er, te), gaa tungt og slæbende = slooka. Hard. (Ulv. Ulls.). „Han kom sløkjande". Jf. G. N. slœkinn, dorsk.

Sløkje n. 1) = Sløkja 1, b). Sæt. og VTel.: Sløkji. 2) Rende eller Aabning i Skov, hvorigjennem Tømmer, Hø osv. drages. Nhl. (Fana, Hamre), Nfj. (Sloppen). 3) Fordybning nedad Bjergskraaning, efter Skred. Nhl. (Eksingadal).

„**Sløkje** n. tung, svær Tingest". A. Voss. „Rotasløkje". 2) lang smal tung mat Tingest. Shl.

sløkjen adj. 1, om langt grovt hulstænglet Græs eller Hø. Shl. Til Sløkja.

sløkjen adj. 2, slukøret. Helg. (Brønnøy og fl.).

„**sløkka** v. n. slukkes". A. Rom. (Aurskog, Nes, Sørum, Nedal), Odal, Hedm. Ringerike (Modum): **sløkke, sløkk'(r), slaakk, slökki og slaakki**. Smaal.: **slække, slækk'r, slække**.

Sløngja f., **sløngja** v. a. se Slyngja.

Sløng(j)edag, sløngjen se slengje-.

Slør n. noget som slæber efter, Slæb. Dal. Jæd. Ryf. „Ho (hu) hadde eit langt Slør ette seg".

sløra v. n. (er, de), 1) slæbe efter sig, slæbe. Dal. Jæd. Ryf. „Sløra mæ Stakkj'n". „Hu gjekk aa slørde mæ ein lang Traa, mæ Rysta, ette seg". Jf. slora. 2) = myta. Ryf. „Gaa aa sløra; sløra seg bort". 3) seile for rummelig Sidevind, for en Slør m. Søndenfjelds. — **Sløra** f. 1) Dyr som slører. Ryf. 2) skjødesløs lang utækkelig Kvinde. Jæd. SBerg. Sdm. — **sløren** adj. = myten. Ryf. „Sløro Ku".

Slørja (ø') f. 1) skjødesløs, skidenfærdig Kvinde. Sogn, Nfj. Ndm. Helg. 2) en Sladderførerske, „ei so(m) dæ dette mykjy Loort ifraa". Ndm. Jf. Lørja; Sløra.

slørjen adj. svang = sløg. A. NGbr.

Sløsaar n. Aar, hvis Afgrøde er svang, „sløsen". Gbr.

sløsen adj. 1) sløv og skjødesløs. Gbr. Vald. Jf. slasen. 2) svang = sløg. A. Hall. (Nes).

sløsa, sløsen, sløseleg se Slys-.

„**Sløya** f. 2)". A. Tel. Jf. Sløda.

Sløya f. Sladderhistorie. Ryf. Stjør. Sløda?

sløyen adj. skjødesløs; efterladen. VTel.

Sløym n. Græs og Korn som er vokset op i lange vege Straa. Tel. Sv. Dial. slöjm.

sløyma v. n. (er, de), 1) om Græs og Korn: vokse raskt op i lange grove vege Stilke (som vil gaa i Lægd og ikke give ordentlig Grøde). Tel. Rbg. Ma. „Konni (Eplæ) heve sløymt burt". „De sløymer svært her". 2) gaa raskt og slængende. ØTel.

(Tinn). „Han sløymde paa o gjekk". Se A.

Sløyma f. lang tung grov mat slængende Figur; Slyngel. Ryf. Røldal, Tel. **Sløyme** m. d. s. Tel. Jf. sleim, sluma.

sløymen adj. tilbøielig til at sløyma (foreg.); grov-voksen og veg. Tel. osv. „Sløymen Rakr". — **Sløymegras** n., **Sløymetre** n.

Sløyr se Slaur f. **Sløyra** se Slaur m.

„**Sløysa** f." A. 2) uforfærdet men hensynsløs og skjødesløs Person (Karl). Sogn. 3) slusket Halv-vokstring; Slyngel. Sdm.

sløysa v. (er, te), sløse. Rom. Oslo, Follo.

sløysall adj. sløsende; ødsel. Follo. — **sløsdu** (o: -ug) d. s. SSmaal. (Borge).

smagla v. n. skjære klodset eller til Unytte = smakla, smukla. Innh. **smakl(a)**, Ndm. Trondh. Nordl.; **smarkl(a)** SHelg.; **smjagl'**, **smjægl'** Innh. Namd.; **smjækl'** Nordl.; **smikle** Romsd.; **smeegle** NGbr.

smaira v. n. (ar), smaske velbehageligt. Ma. (Grindeim og fl.). „Smatta o smaira". Vel for smadra. Jf. Smidra, smjadra.

„**Smak** m." A. „Smak" er mangesteds i Tel. Rbg. Smagssandsen, medens **Smok** (o') f. er Smagsfornemmelse, ogsaa: Smagebid. „Der æ komi ei Smok inn i ein". „Ei liiti Smok".

Smakk m. = Smak. Hard. Dal. „Søt i Smakkj'n". — **smakka** v. = smaka. Hard. Dal. — „**smakl'** se smagla.

smaknæm adj. med skarp Smagssands. Shl.

Smal n. o: Eldsmaal, -mæle. Østerd. Se d.

„**Smal** n. (m.) Smælden". A. ISogn.

„**smala** v. smælde". A. ØTel. ISogn. 2) = smagla. Helg. „Smala aa smii".

smaldra v. n. bjæffe uophørlig; larme, skjælde. Odal, Vinger; Østerd. og Solør: **smalre**. **Smaldrebikkje** f.; **Smalrekjærring** f.

„**Smale** m. Flok, Hob". A. ØTel. ISogn; Østl.: **Smala**; Trondh.: **Smaalaa**. 2) særlig: Flok af Smaafæ, især Faar. Fosn, Ndm. Shl. Ryf. Jæd. Dal. Li. (Berg.?). Det enkelte Dyr hedder sammesteds (og fl. Steder): Smolog (Smaalog, Smaalo, Smalu osv.). „Eit, nokre, Smaalog"; men: „mykje Smale"; Shl. Ryf. „Adl'e Sma'l (og Smadl?)", hele Faareflokken. SShl. (Etne), NRyf. (Skjold). 3) enkelt Faar (el. Gjed). Sjelden i Berg. Sdm. Romsd., idet **Smalabeist** n. er d. s. — I Sammenss. mest udbredt: **Smala-**.

Smalebed m. fasttrampet flad Masse af Gjødsel Muld og Foder hvorpaa Smaafæet staar i Fæhuset. Nfj.: **Smalebæde**; Shl.: **Smalabædd** (-bædd).

Smaledaude m. Veir som dræber Smaafæet; især Slud. Ryf.: **Smaladdue**.

Smalefri-gard m. Gjærde mod Smaafæ. Shl.

Smalekveld m. Aftenstid da Faarene drives ind. Dal. (Hæskestad): **Smalakvell**.

Smalemel (e') m. løs Faaremøg ovenpaa „Bedden". Shl. (Strandebarm). **Smalamellr** m. d. s. Ryf.

Smalestall m. = S.-bed. Shl. og Ryf.: **Smalastadl**.

Smalk m. en Smalning, Afsmækring. Tel. Rbg. „Du kann gjeva dæ ein Smalk".

„**smalka** v. a." A. Tel. 2) = smagla. Nordl. og fl. — **smalkas(t)** av v. n. smalnes. Tel. Vesteraalen.

smalkna v. n. smalnes. VTel.

Small m.? Smæld. „Dæ stænn'e paa Smadl", skal netop afgjøres. Dal.

Smalkverkje n. Smalning = Kverkje. Tel.

Smal-leite n. = Mjaaleite. Tel. **-løyte**, ØTel. (Sauar, Lunde).

smal-liva (ii) adj. smal om Midjen. Smaal.

smal-loda (oo) adj. med smalt Lød. Sogn.

Smalponna f. den smalle Ende af Hammer. Tel. (Mo): **-paanne**.

Smalrygg m. = Mjaarygg. Østl.

smalskrova (o') adj. smal om Livet, Midjen, som en Mynde. Tel. „S. Hest".

Smalsund n. smalt Sund. Rbg. Ma.

Smalsynde n. 1) = Smalsund. 2) Indsnævring paa en for Resten rectangulær Flade, f. Ex. en Væv. Tel. (Kvitseid). 3) Smalning, smalt Sted, overh. Tel.

Smalveng m. = Smalsund. Rbg. (Aamlid): **Tvængg**, pl. -gjir. — **Smaltvængji** m. d. s. Aamlid.

smalvoren adj. noget smal. Hall. og fl.

[**smaska** v. knuse. „Slaa i Smask". Strinda.

smattra v. n. knittre; smælde som brændende Ener. Vinger, Odal, Smaal. (Rakkestad, Rømskog og fl.). Sv. Dial. kråksmattra, Krageskræmme (T. schmettern).

Smaul m. Lyst (paa), Behag (i). Hard. Nhl. Nordl. „Ha Smöul paa". „Halt Smöul'n din!" styr din Lyst. **Smöudl** Hard. Ryf. Shl. „Han he nokk inkje leite Smöudl pao Jænto". **Smodl** n. d. s. Nhl. (Ekf.). **Smudl** n. d. s. Shl. (Fitja, Stord). **Smöu**, Helg. og fl. Gotland: smaule, munn; smaula, äta. Jf. ogsaa smolla, smulla o: lee med Behag.

Smaus m. Snyltegjæst. Namd. Se smausa.

Smausk m. slu sledsk Person. Li. (Fjotland).

Smauto. „I Smäuto", i Smug. Sogn (Vik, Leikang, Hafslo). „Däi tugla pao Prest'n sin i S.", hakkede paa. Jf. smota.

„**smaa** adj. smaa". A. **smaa'r** Rom., **smaa're** Sæt. Kompar.: **smæærre** (-ri), Ma. Rbg.; **smære** (-ri), VTel.; **smeer** Stjør. INdm.

Smaabenda f. et smaamasket Garn eller Vod. Nordl. — **smaabendt** adj. = smaabunden. Nordl.

„**smaabroten** 2)". A. Sogn, Vald. Shl. 3) spædlemmet. Gbr.

smaabrugda adj. smaalemmet. Sæt.

Smaabæra f. = Smaabaara. Shl.

smaadrykkjen adj. som drikker lidet. Dal.

smaaet adj. smaatærende. Ndm.: -it; Ndm. og Ringerike: **-eet(t)**; Hall. og Sogn: **-æt**.

smaafarande adj. stilfærdig; forsagt. Tel.
„smaaferdig adj." A. 2) som magter, evner, lidet. Follo, Rom. Hedm. Vinger, Totn. Mange Steder: smaafælug. 3) „d'er smaafæli (mæ Fisk)", smaat bevendt. Oslo.
Smaafønna ɔ: Smaafenad. Solør.
smaafør adj. = smaaferdig 2). ØTel.
„smaaføtt adj." A. 2) som bruger Fødderne smaat og svagt, tager smaa Fjed, „Føt(t)". Vinger, Smaal. Follo.
Smaagarding m. liden Gaardbruger. Ndm.
smaagjerig adj. = munakjær. Sogn, Smaal.
Smaahakk n. smaa Tingester. Smaal. Vestfold, Ringerike, Jæd. Jf. Kruhakk, Hakk.
Smaahakkar m. 1) lidet Insekt. Ndm. og fl. 2) = Smaagarding. Ndm. Stjør.
smaahaugutt adj. fuld af smaa Høie. Tel.
Smaailt n. lidet Onde, Smaaonde. Vald. „Detta Smaailte ete 'taa mee".
Smaaindr f. de allermindste Tarme. Hall.
?Smaa-jolkarar m. pl. Nisser. Helg.: -juul-.
„Smaak n." A. „Dæm kjævla Smaa'kja", de knebler Kid og Lam. Ndm. (Rindal).
Smaakallar m. pl. Underjordiske. Ndm.
smaaklæ(da) seg v. nedlade sig; ydmyge sig. Ndm. STrondh.
Smaakostnad m. liden Bekostning. Hall.
Smaakrabbe m. den lille grønlige Krabbe som helst holder sig i Tangen langs Stranden. Ogsaa: Grønkrabbe. Sdm.
?smaakunnig adj. detalj-kyndig. Østerd.
Smaal, smaalaa, se smola (smala).
smaalagd adj. med smaa Træk og Bygning, lidet imponerende)(drusteleg. Ma.
Smaalaat n. sagte Lyd, Klynk og dl.
smaalaata v. give sagte Lyd.
„smaalaaten adj." A. Tel. Meget brugt.
„smaaleg adj. 2) svag, strøbelig". A. VAgder.
smaalege adv. knapt, nødtørstigt. NGbr.
Smaaleite n. liden Kreds, liden Plet. Tel. „De veks kje samteigt men i S., de Grasee"; Rauland.
Smaalending m. Indehaver af liden Jordstrækning. Ndm. Østerd. og fl.
Smaalo, Smaalog, -lòu se Smolog.
smaalyndt adj. lunefuld, lunet. VTel.
Smaamat m. 1) Mad opskaaren i Smaat. Hall. 2) Indmad og Smaastykker som skjæres fra Kroppen umiddelbart efter Slagtningen. Hall. og fl.
smaamett adj. snart mættet. Namd. Østerd.
smaamælt adj. som taler lavt og lidet. Sæt.
Smaamøre n. smaa Dele el. Tingester. Tel.
„Smaaning". A. „I Smòᵘnningaam, lidt efter lidt; NGbr.
„smaanøyten adj." A. 2) nøisom. Sogn. 3) = smaanytten, nytsam. Voss.
smaaraaden adj. 1) som raader over smaa Resurser el. Evner, Kræfter; svag og forsagt. Shl. Nhl.: „-raaen". 2) forsigtig, sparsom. Sogn: „smaoraoen".
smaaraadig (d) adj. = smaaraaden 1). Hard. Nfj. og fl.; Sogn: „smaoraoig".
„smaaraadleg adj. forsigtig, afholden". A. Tel. 2) svag og forsagt = smaaraaden 1). Tel. Ofte: -raadleg.
smaasam adj. noget liden; i det Smaa. Tel. „Dæ gjænge smaasamt". Se A.
smaasaar adj. ømskindet, se A. Tel. (Vø).
smaasinna adj. let optændt til en liden Vrede; lidt hidsig. Agder; Nhl.: -sinnt.
smaasmikrutt adj. spinkel og snirklet. Sæt. „S. Gråen". Meddelt. Se Smikr.
smaaspena adj. med smaa Patter. Hall.
smaastrædd adj. med smaa Straa. Li. Shl.
smaasutra v. klynke saa smaat. Og: smaasyttra. — Smaasutr n. Klynk.
smaasvalla v. (ar), = smaasnakka. Hall. og fl.
smaatannast v. (ast), smaatrættes. Trondh.
smaatorven (o') adj. = smaaturstig. Shl.
smaatraattig adj. let stødt; sær. ØTel.
smaatykkja v. n. blive lidt stødt. Østerd.
„smaatykkjen adj." A. Ringerike, Vestfold. Og smaatykkt, Østerd.
smaavedrt! adj. byget, høist ustadigt. Røldal (og fl.): -veert.
„smaaveges adv." A. Ogsaa: „naakaa smaaveies", nogle Smaating. Ndm.
smaavirk adj. 1) som lidet udretter. Hall. (Aal). 2) som æder lidet. Hall. (Gol).
smaavyrdig adj. fordringsløs. Hard. (Odda): smaovyrig.
smedda, smedla se smell-. smegle se smagla.
„Smeik n." A. Sæt. Li. „Maandags Smeik gjere Vikaa veik"; Li. 2) indsmigrende Person. Hard.
„smeikja v. a. 1) stryge". A. Ned. Vestfold. Om at stryge Lee'en: smeike, Ringerike. „2)". A. Hard. Sogn, Sfj. Sæt. smøykj(e) Innh. og fl. „De småikjer", Veiret bliver lokkende; Sæt. Ogsaa: småikja seg d. s. ISogn; smøykje seg, YSogn, Sfj. Jf. smika, smikja.
Smeikja f. 1) indsmigrende Person = Smeik. Hard. Særlig Kvinde som vinder ved sit glatte fine Ansigt; Ryf. 2) Faar som er skinnende hvidt, især i Ansigtet. Ryf.
smeikjande adv. i „s. bli(d)", indsmigrende blid. Østl. mest „smeikane". smeikjeblid d. s. Gbr. og fl. smeikblid, mange Steder.
Smeikjeaar n. Hvedebrødsdage. Sæt.
Smeikjedag m. en lokkende Godveirsdag efter Uveir. Li. og fl.
smeikjefin adj. indsmigrende vakker. Tel.
Smeikjeglenna f. liden lokkende Klarning paa en skyet Himmel. Sæt.
„smeikjen adj. indsmigrende". A. Hard. Østl.; Ndm. og Innh.: smøykjen. „Katt'n æ s.".
smeikjerosa (oo) v. a. smigre. Smeikroos m. Smiger. SGbr. Meddelt.
smeikjutt adj. se Smeikja 2). Ryf. „S. Sðu".
smeiskja v. smidske. Ryf.
smeiskjen adj. 1) smidskende. 2) slikken; jf. meiskjen. Ryf.
Smeissa f. en skjønt voksen, især slank og smidig, Kvinde som fører sig smukt. VTel.

Sæt. „Ei Smeis(s)e te Jænte". Ogsaa: „ei Smeis(s)e J.", og „Smeis(s)ejænte". Tel. Endog: „Smeis(s)e Kar'e, Hest'e". — smeisseleg adj. slankbygget smidig og tækkelig. Tel. smeisoleg, ØTel.

Smeit m. 1) Slag, især paa Øret. STrondh.: Smeet. Smeit f. d. s. Fosn. „2) Modgangsstød". A.; n. i JSogn. „3) fortrædeligt Puds osv." A. Shl. Ryf. Hard. Smeit f. d. s. JSogn, Sfj. Nfj.

smeita v. (ar), 1, slaa, daske. Ndm. NGbr. „Han smeita aat (paa) 'naa". Jf. smita (kaste); Ang. smítan (Eng. smite) kaste.

smeita v. (ar), 2, danne en lang kegle- el. kileformig Spids. Ndm. (Ædøy, Ting.). smeitna v. d. s. Ndm. (Aure). „Dæ smeit(n)a fram". Jf. smita, smiita, smiiten.

smeiten adj. løbende ud i en lang Spids. Ndm.

smeka (ee kort) v. (ar), smække. NGbr. smika?

smeka, smekabli osv. se smika.

„Smele n. Græsart". Smyle Ma.; Smøli Rbg. (Aamlid); Smœle Vald. (Vang); Smelve Ryf. (Suldal). Smilegras n. Sæt. Smylbeite n. Græsgang af „Smyly", -haug m., -li(d) f. Hall. Smylihall f. Vald. Hall., Smelvehadl Ryf.

„Smell m. 2) Brist". A. „Sill'a la vopp Smæll, dæ kom Smæll i Sill'a", Silden blev bange og sprængte sig op. Ndm.

„smella v. n. knalde, smække". A. „D'æ so søtt at dæ smedle". Dal. (Hæsl.). Jf. flgg.

Smella f. 1) kogt Ret af sød Mælk og Kartofler. Dal. (Hæsl.): Smedla. 2) rask livlig Pige, noget mindre fiin end „Knøta" og „Mauska". Hard. Voss.

smellande adv. overmaade. Voss, Nhl. Dal. og Hard.: dl; Hall. Oslo; Li.: dd. „S. feit, fiin, kald, søt". „S. fiint vakken (vokſen)", Voss, Hard.

smellen adj. kvalmt sødlig. Li. (Fjotland): „smedden o ſød'e".

smellsøt adj. stærkt og ublandet sød, om Frugt. VAgder. smeddesød, Li.

smellvakkr adj. = braadfager. Østl.

„Smelta f." A. Ryf. Sogn (eller = Hysa).

Smer (ee) n. sød Tale; se flgg. Dal. Innh.

„smeren (ee) adj.". A. Romsd. Ndm. Helg. Innh. Selbu, Ryf. smæren, Ndm. Fosn, Nordl. 2) se flgg. og smidren, Smidra.

smera (ee) v. n. (er, te), tale sødt, smidske. Dal. (Hæsl.). — smeerin adj. sødtalende. Dal. Innh. Ndm. Helg. — Smeeril m. en Smidsker, Sødtaler. Innh. Smeeriltuut m. d. s. Namd. — smeerilaat(t) adj. sødtalende. NTrondh. Helg. „Smeerilaat aa smitin". — smeeraat(t) adj. d. s. Innh.

smeresøt (ee) adj. vammelt sød. Voss. Og: smeerande s.

Smerla f. liden underlig Figur; Pusling. Sfj. Lidt usikkert. — smeta (ee) se smita.

„smetta". A. „s. seg te", liste sig til. Shl.

smettgod adj. overmaade blid. Sdm. Romsd.

„Smid (i') m. Smed". A. Smee, Flertal: Smee'ee, bestemt: „Smee'idn", Vald. (Vang); G. N. smidir.

„smida (ii) v. (er, de)". A. Præsens: smiia, Vald. (Vang); G. N. smidar; Imperf. smiidde, Vang.

„Smidja (i') f." A. Smi^{d}j^{d}ja Voss, Hard.; Smi^{d}j^{d}je VTel. (Mo og fl.), Sæt.; Smyu Rom. NSmaal.; Smiie og Smiive (Smiivekol, Smiivesinnr), Oslo (Bærum). — Smidjukraaka f. Klumper eller Slagger i Smedjeasken. Voss. — smiiureidd adj. beredet (lavet) i Smedjen. Gbr.

Smidodd m. den af Smeden tildannede Odd paa Kniv, Lee osv.)(den slebne. VTel.

Smidra f. altfor sød og blid og karaktersvag (dottutt) Kvinde. Tel. (Skafsaa): „Smiddre". — smiddreleg adj. lig en S. Tel.

smidren adj. 1) vammel form. Sødme eller Fedtsmag = smeren. SætV. og Ma. (Aas.): smiddren. smiren (i'), JSogn; smiiren, Ryf. (Finnøy). 2) sødtalende. Sogn. — smidresøt adj. vammelt sød. SætV. og Ma. smirrande søt'u d. s. Voss. Jf. smjadra, smjaire.

smigren og smigresøt se smikresøt.

smika (i') v. a. (ar), stryge, glatte. Østl. (Totn, Rom. Odal, NSmaal.): smeeka og og smæk(k)ä (som sleeka, slæk(k)ä ɔ: slika). „Smeeka Jaa'n me ei Smeekastikke". Jf. smeikja, smikja.

smikablid (i') adj. = smeikjeblid. Vald. Ring. Totn, Hedm.: smeekablii. smikblii og smikkeblii, Rom. Ndm. Fosn, Innh. Ogsaa: „smeek(k)ane(s) b.", Vald. Østl.; „smik(k)ane b.", Romsd. Ndm. Fosn.

Smikabryne n. Bryne at glatte Lee med. NSmaal.: Smæk(k)ä-. Smeekastikke f. Træpind til samme Brug. Østl. Se smika.

smikagod adj. = -blid. Romsd. Ndm.: smik(k).

smikja (ii) v. (er, te). Hard. Voss, JSogn. Synes desuden at have Imperf. smeik, Voss, og Supinum smike (smeeke), JSogn (Lustr). smiikja seg (inn), indsmigre sig. Jf. smika, smeikja; D. Diall. smige, indynde sig. — smiikjande blii(d) adj. indsmigrende b. Hard. Voss, Sogn. „smiikjen aa blii", d. s. Hard. JSogn (Aardal og fl.), Shl. — Smiikjebytte n. en Smidsker. Hard.

Smikk m. 1) Smække = Smikka. Gbr. Sæt. 2) Metalspids paa Rem el. Snor. Vald. „Smikka f." A. 3) Slaa for Dør. Hard.

Smikka f. en liden kvik og net Pige. Tel. (Mol. Skaff.). Ogsaa: „ei Smikke Jænte".

smikka v. (ar), tage ganske smaat af noget; slikke. Hard. smikka seg (ut), liste sig. Dal.

smikksøt adj. = smellsøt. Tel. smikka, smælde. Sv. Dial. smäkksöt. — smikkle se smakla.

Smikr (i') n. meget smaat udskaaret eller udsiret Arbeide; pirket og smaagrenet (krotutt) men stilløst udpyntet Arbeide; mest om Kunstindustri. Sæt. — „smikre de t i", udarbeide til Smikr. Sæt. Jf. migra, (smikle); D. smækker; Eng. D. smicker net.

smikresøt (i') adj. vammelt sød = smeren. Ork. Sv. Dial. smäkksöt. **smigresøt** og **smigren** d. s. VTel. (Treungen, Moland, Laardal, Kvitseid). — **Smikresmak** m. = smeren Smak. Stjør.: **Smeekkr-**.

smikutt (i') adj. indsmigrende. Østl. (Totn og fl.): **smeekate** (ee og æ). Til smika.

smildra v. a. knuse smaat haarde Ting, slaa i Smadder. Tel. (Mol. Kvitseid, Laardal, Vinje), Hard. „Smildre Stein, Kruusty". **smiltre** d. s. Rbg. (Evje). Jf. smella, smala, smola, miltra.

Smilegrubba f. = Lædokk. Gul.: **-gröbb**(e).

smiren, smirrande se smidren.

smisla v. smile dulgt, smidske. Tel. (Moland, Skafsaa). „Smisle o læ". For smitla?

Smit (i') m. en Skjelm. Sogn. Se flgg.

Smit (i') n. trang Gang; Split. Christie.

„**smita** (ii) v. a. (smeit). 3) liste bort". A. Romsd. Berg. Trondh. Ma. (Bjelland), Li. (Eikin). Paa de fleste Steder (overalt?): **smiite, smeit, smite** ved Siden af (er, te). „D'æ kje smiitane Veg", ikke nogen „Springevei", temmelig langt; Li. (Eikin).

smita (ii) v. n. (ar, a; og te), tilspidse sig = smeita. Shl. Romsd. Trondh. Helg. „Dæ smiita fram".

smita (i') v. n. (ar), = foreg., smeita, smeitna. J- og YHard. „Da smitar te Ændars".

smita (i') v. 1) bestryge let, smøre meget tyndt = smiita (smeit). ISogn, Hard. (Odda, Ullensv.), Tel. (Selljor: smita og smeeta), Helg. (smitta), NGbr. (smeeta, kort ee). „Smita væl utyve". „Smeeta paa Hæst'n", give Hesten et let Rap; NGbr. 2) tale flint og sødt. Romsd.: **smeete**. Isl. smita trække igjennem, om Olie. 3) liste bort = smiita (smeit). NGbr. „Smeeta nee i ei Kiste".

smiten (ii) adj. løbende ud i en Spids = smeiten. SBerg. Sogn, Romsd. Trondh. Til smiita.

„**smiten** (i') adj. indsmigrende". A. Sogn, Helg.; NGbr.: **smitin**; Romsd.: **smeet(t)in**; Romsd. og Ndm.: **smøtin**; Meddal: **smytin**. Til smita (i'), 2).

„**Smitsl** f. Salve". A. Hard.: **Smit't(u)l**.

„**Smitt** m. Smule". A. Trondh. Vestfold, Ma. Gbr.; Sæt. n.. **Smit'tl**, Sogn, Nfj. **Smitel** (aa Smooloo), Oslo.

smjadra v. n. smidske, tale sødligt og noget raskt. SætV. **Smjaddr** n. slig Tale. **Smjaddri** m. en Smidsker. **smjaddren** og **smjaddreleg** adj. tilbøielig til at s. Isl. smjadra smigre; jf. Smidra, smidren, smeren. En Sideform er: **smjaire**, tale sødligt og noget langsomt og seit (mere vammelt end smjadre). SætV. **Smjair** n. **Smjair'e** og **-'ri** m. **smjairen** og **smaireleg** adj. — smidra : smjadre : smjaire = didra : dadra : daira osv.

smjell adj. spinkel, tyndere og svagere (mindre net) end snjell. Vald. (VSlidre).

„**smjuga** v." A. „Saa smaatt som dæ smyyg", saa hemmeligt det end gaar til. Gbr.

Smodl, smodla se smolla, Smaul.

„**Smog** (o') n." A. 4) Bjergpas. Hard.

„**Smoga** (o') f. Smuthul". A. Tel. (Mo, Svein.). **Smugu** og **Smoogoo**, S- og NGbr. 2) Leilighed til at smutte igjennem. Hard. „Passa pao (nytta) Smogo". 3) Ophold i Uveir. Hard. Ryf. Shl. 4) Fristund fra Arbeide eller Møie. Shl.

?**Smogl** (o') f. (i) Smug. Tel. (Moland).

„**smogna** v. n. svinde ind". A. Hard. Sogn, Ryf. Senja. „Smogna isamen, s. nee"; Sogn. „smaangn' ehoop"; Ndm. STrond. (Str.' Børs.). **smongne** ØTel. **smaakn(e)** Gul.; **smakne** Østerd. (L. E.), meddelt.

„**Smokk** m." A. Mest udbredt: **Smookk**; Østl. Hætteformigt Hylster, overh. Saaledes: Slidresmokk. — ?**Smaakke** f. d. s. NGbr.

smokka v. (ar), 1) gjøre noget til en Smokk; anbringe noget som en „Smokk". Smaal. Odal. „Han smookka dæ i n n p a a". „Smookke p a a se Trøya". „Smookke p a a sæ Hoosooa", bøie (vride) den halvt vrængte Strømpe ind over Foden; Odal. 2) „Smookke Foot'n t u r Hoosooa"; Smaal. „Smookke Eple", klemme kogte Kartofler ud af sit Skal; Ned. „Smookke 't a sei et Par Støvlär".

Smol (o') m. (n.) Larm, Smælden. Romsd.

Smol (o') n. Knusningsprodukt; Splinter, Støv. Til smola. Romsd. Trondh. „Steinsmol" (ŏ—aa), Stjør. „Jissmöl" (ŏ—ă), Gul. (Soknedal).

„**smola** (o') v. a. knuse (med Larm)". A. Ndm.: **smaala**; Gbr. Totn, Trondh.: **smaalaa**. 2) opsmuldre. Oslo (Bærum, Aker): **smaala**. 3) gjøre Larm; tumle. Ndm. og fl.: **smaala** og **smaalaa** Gbr.

Smola (o') f. Smule. Gbr. Rom. Oslo, Ringerike, Totn, Vald.: **Smooloo**; sjeldnere (Rom. Oslo): **Smoolu**; **Smøle** SSmaal. — **Smole** m. d. s. SHelg.: **Smaa(l)la**. — **Smoolograatar** m. = Smulegraat. NGbr. (Lom).

Smoldr m. Larm af „Knusning". Namd.: **Smaaldr**. Til smala, smola.

„**smolla** v. fnise". A. Hard. Shl. Ogsaa: lee eller smile med Behag, med Lyst paa. Nhl.: **smodla**. Hertil: **Smodl** Lyst, se Smaul. — **smulla** v. d. s. Shl.: **smudla**. **Smudl** = Smodl. Shl. — Jf. G. T. schmollen ɔ: smile.

Smolla (o') f. Klarning eller Ophold mellem Byger. Tel. (Sellj.). Jf. Smeikjeglenna.

Smolog (o', o') n. Gjed el. Faar; se Smale. Lyder: **Smolog**, Rbg. (Gjøvdal og fl.), Tel. (Kvitseid og fl.), Ryf. Shl.; **Smaalog, -laag**, Shl. Ryf. Jæd. Dal.; **Smolöug** (el. Smaa-), Hard. (Odda, Ullsv.); **Smaalöu**, Jæd. Dal.; **Smaalo**, Ndm. Fosn; **Smalöu**, Dal. Ma.; **Smalu**, Ma.

(ligesaa Færøyar); Smalung, Ma. (Holum). „Eit sjølbøua Smolðug". „Eit Radesmalu". „Mjaalkasmaalo".

smorla v. glatte, afpudse. Sfj. (Førde).

Smota (o') f. 1) Smuthul. SGbr. (Øyer), Innh.; og Gul.: **Smootoo** og **Smutu**. 2) smal Gang, Smug mellem Huse. Ndm. (Aure): **Smaataa**; Gul. og Stjør.: **Smutu**. Jf. smota.

smota (o') v. a. (ar), 1) befordre eller anbringe rastt og hemmeligt; putte; stikke (ind); liste. Tel. (Rauland, Laardal, Selljor, Kvitseid). „Smota oonda Pængar" = mota. „Smota burt". „Smota i ein noko" = „løyne i ein n.", give En en Stikpille („eit fiint Fuuloor"). 2) tage Hyllet af med et rastt Snit; jf. smookka. Tel. (Kvits. Sell. Vinje). „Smota Eple", klemme Kartofler ud af Skallet. **smuta** (u') d. s. Vinje. 3) v. n. smutte. Stjør.: **smaataa**. Jf. smuta, smyta, smøyta; smita; muta, myta, mota.

Smott (o') m. Fingerhætte = Smokk. Tel.

„Smott (o') n. = Smotta". A. Ndm. JSogn.

Smudl, smudla, smugla (Hard.) se smolla.

smugga v. n. (ar), gjøre noget i Smug = mugga; især: drikke i Smug = **smuggedrikka**. Tel. (Kvitseid).

„smukk adj. gavmild". A. Sæt. Salten. 2) forekommende. SætV.

„smuldra v. a." A. 2) smule = muldra. Østl. 3) skjære Stof op til Unytte = smukla. Sogn.

Smuldra f. lidet Stykke; Smule. Tel. (Mol.).

smulka v. n. (ar), smile dulgt. Nhf. Sfj. „Han smulka gott unde Hettaa". **Smulk** m. dulgt Smiil.

Smult n. = Smolt. Hall. Østl.

smuska v. n. (ar), lee i Skjægget, lee dulgt. Hedm. Rom. Vestf. „Han smuske aa loo".

smusla v. = smuska. Hall. Busk. Oslo, Rom. Sv. smussla, göra något i smyg.

smuta (u') v. n. (ar), tale sagte; lee inde i sig; omtrent = musa. Tel. (Vinje). Jf. smota osv.; T. D. schmutzen, smotzen, smile.

Smutt m. 1, Fingerhætte = Smott. Tel. (Bø, Selljor).

Smutt m. 2, Smule, Gran = Smitt, Mutt. Nhf. Nordl. Ma. „Alre Smutt'n", ikke en S.; Nhf. „Kutt o Smutt"; Ma.

Smutt n. d. s. SætV. og V. Sv. Dial. smutt, liten hop. Jf. Mutt.

Smutta (u') f. Split i Klæder = Smotta. Jæd. Tel. Nbg. „Stakksmutta".

smutta v. a. (ar), = smokka. Tel. (Bø og fl.). „Smutte Eple". „Smutte oto". **smytte**, Tel. (Fladdal).

Smyg (yy) m. En som „smyg'r" ɔ: trænger sig listeligt, kryber, smutter, ind eller igjennem; en Kryber. Østl. „Hasslesmyygn". Til smjuga.

smygall (yy) adj. tilbøielig eller dygtig til at „smyge", se foreg.; krybende; lavt indyndende sig; ufreidig. Oslo, Follo, Vestfold. **smygen** adj. d. s. Østl. G. N. smugall.

smygla v. n. indynde sig paa en lav Maade, især ved Sladder. Hadeland, Land. Jf. foreg. — **Smygl** m. En som „smyglar".

Smygstol m. se Smøygjestol.

Smyllro, dat. pl. „Slaa i Smyllro", slaa i Smadder, Kvas. Sæt. Meddelt.

smyta (yy) v. a. liste (bort, frem), = smiita. Se A. Infinitiv: smyta (og smuuta?) og smyte; Nhl. Hall. Vald. og fl. Imperfekt: smaut; Sogn (Lustr, Aard. Lærd. Leik. Bal. Vik.), Nhl. Nfj. Hard. (Kvam, Ullensv.). Supinum: smote (o'); Sogn (Lustr, Aardal, Lærdal, Vik), Shl. (Str.), Hard. (Kvam). Jf. Smota, smota, smuta, smøyta osv.; Smutt = Smitt; Ældre T. smutzen og smitzen, slaa, kaste; Eng. smut og (1585) smit (Sv. smet) Smuds.

Smytte (y') n. Smuthul osv. = Smette. Nbg. (Aamlid, Sæt.), VTel. 2) Aabning hvorigjennem smuttes; saaledes i Klæder. Hard. Tel. (f.?) og fl. — **smytte** v. se smutta.

Smæe n. hvad der er smaat i sit Slags; saaledes om Smaabørn, Smaakort. Tel. (Laardal). Se A.

Smæe m. Smaafæ = Smæe n. A. ØGul.

Smæle ɔ: Eldsmæle. Østerd. (Elvrom).

„Smære m." A. Tel. — **smære** se smaa.

smætta v. a. (ar?), gjøre smaa, fiint fordele. Ma. (Bjell. Otrnes, Halsaa), Nbg. (SætV. Honnes, Evje), Ned. (Fjære): **smææt(t)a, smæætte** og **smætte** (ikke smette). „Smætte Vee", hugge Ved smaa. „Smæætta Myk, Mold", knuse og sprede Møg, Muldklumper. G. N. smætta (ad).

smætten? adj. sødtalende. Li. (Hægebostad, Fjotland): **smææten**. Vel eg. som gjør det fiint, glatter; til foreg. smææten : smææten = Drææta : Dræætta = Tæte : Tætte. — **Smøle** se Smola. — **Smöl** se Smol.

„Smør n." A. **Smaar**, JNdm. (Sunndal).

smøra v. afgive Smør, om Ko og Mælk. Dal.

smørblid adj. overdrevent, lidt kunstlet eller smidskende, blid. Udbredt. Det hedder ogsaa: „blii som ei Smørøskje", Tel. Gbr. og fl. Maaske dog opr. „smereblid", som ogsaa synes forekomme. Jf. skjaag.

Smørdraging f. Smørudvinding, Meieriudbytte. Nhf.

smørgod adj. om Ko og Mælk som afgiver meget Smør. NGbr. (Lom).

smørlinn adj. = smørblid. Rom. (Sørum).

Smørskjel f. et Slags stor næsten kredsrund Musling, hvis Skal siges være brugt som Smørasskjet. YSdm.

Smørsolta (o') f. Smørlage. Hard. (Ullsv.).

Smørøskja f. = Smørask. Tel. Gbr. og fl.

smøygjeleg adj. overdrevent (mistænkeligt) tilbageholden; undseelig; ufreidig = smygall. Til smøygja (seg). Tel. Ma.

Smøygjeskurd m. Udskjæring eller udskaarne

Figurer med Linjer som bugter sig ind under hinanden. Nbg.
„Smøygjestol m." A. Tel. Smøy-stool, Rom.; Smei-, Odal. Smyy(g)stool, Trond. SSmaal. — smøykje se smeikja.
Smøygjevev m.=Dokkevev. Tel. S-plagg n.
smøyta v. a. (er, te), 1) liste osv. = smota. Tel. (Bø, Selj. Kvits. og fl.). „Smøyte oonda". „Smøyte noko tee ein". „Smøyte seg fram". „Han smøytte (smøtte) seg av Gare". 2) v. n. trække sig tilbage og gjemme sig, mest om Smaabørn (halvt undseeligt og smilende). Ned. — smøyten adj. tilbøielig til at smøyta. Ned. og fl. Til smyta, smuta, smota osv.
„Snabb m." A. Ned. Sogn. Sköüär., Smaal.
snabba v. (ar, a og de), 1) naa sammen til Nød, mødes med Enderne ved Tøining. Dal. „Dæ va saa vidt dæ snabbe i Hoop" eller „tee". 2) rapse, smaastjæle. Sogn. Jf. snava.
Snadd m. 1) fremstikkende Spids: a) opstikkende Pig af Træ eller Busk = Gadd. Nbg. VTel. Ma. „Einersnadde". Snadde m. d. s. b) Snip eller Odde af Skov eller Agerland. Vald.; Gbr. Ring. Odal, Totn: mest Snäidd. „Skooga(r)snadd; Sköüsnäidd". 2) liden Baad som er spids i begge Ender. Li. Jf. Ang. snæd, Eng. snead Knag paa Leeskaft. Se A.
snadda v. (ar), 1) berøre let; streife. Nyf. Num. (Nore). „Snadda innpaa". „Kula snadda innte e mee". Jf. snudda. 2) rapse. Nyf. Shl. Hard. Voss. „Snadda aa snaska". — Snadd m. en Rapser, Smaatyv. — snadden adj. rapsende.
Snaks m. Bid, Stump = Snabb. Hall.
„snaska v. n. (ar), snaske". A. = nasa. Søndenfjelds. 2) snappe, nappe. Hall. „Hund'n snaska ette mee". 3) snappe, rapse. Tel. Hall. NGbr. „Han snaskar o stel". — snasken adj. tilbøieligtil at snaska.
Snag n. 1) fremstikkende Spids = Snadd: a) Pig. SætV. og V. Sogn. b) Odde = Snage, se A. Hard. 2) kollektivt: afløvede (piggede) Kviste af Løvtræer. Tel. (Tinn, Seljor). 3) Spids; spidst Punkt. Dal. „Dæ laag paa Sna'gje", paa Vip. Eng. snag Knort. Jf. G. N. snaghyrndr, med fremstaaende Hjørner.
snaga v. (ar), 1) stikke frem som et „Snag". Helg. Senja. 2) støde imod et „Snag" eller dl. Tel. „Lasse snaga innpaa Stuuv'n". 3) „snaga seg", støde el. stikke sig paa et „Snag". Tel. Sæt. Se A.
„Snage m." A. 2) Pig = Snag. Ogsaa fremstaaende nøgen Kvist. Nfj. Hard. Tel. „Lauvsnagje, Ospesnagje". Isl. snagi Knag.
„snak adj." A. Sogn, Hard. Nyf. Ma. Tel. Vald. Hadel. Land, Gbr. „Snak te stela"; „aakrsnak". snaak Num.; til „snaakaa" ɔ: (snaka el.) snoka (o').
Snak m. 1) Lugt = Tev, Teft. Romsd. Sdm. „Hund'n fekk Sna'kjn taa Haraa". 2) se fl.
snaka v. n. (ar), lugte, sandse Lugt. Romsd. „Hund'n snaka gott". G. N. snaka snuse omkring. Jf. Snak, Snok, Snook, snoka, snooka, snøkja, snøkta. Eet med fl.
„snaka v. n. (ar), snage osv." A. snaka snek'e snook snekje, snuse, snage; Li. (Hægeb.), Nyf. (Imsland); snaga snæg'e snoog snæie, Nyf. (Hjelm.); Præst. snæg'e, Ma. (Holum). Paa alle disse Steder dog maaske ogsaa (ar). snaakaa Gbr. ØTel. Trondh. „Ku'ee sær aa snaakaa aa gjær Ody". — Snak m. En som snakar; Tel. Snok (o') f. d. s. Tel.
„snaldra v." A. Totn. Land. „Snäillerbikkje" f. „Snäillerkjærring".
snaltra v. = snaldra. Sogn, Gbr. Hall. Østl. snaltren adj. tilbøielig til at s. Snaltrebikkja f. Snaltrehoste m. gjøende Hoste. Ringerike. Og: snjaltre, sjaltre v. Tel.
„snapp adj." A. 2) rask, geswindt = snaap. Ma. VTel. „Vert naa snapp'e!" Ma.
„Snar n. 1, 1)". A. Voss, Sogn, Ndm. Tel. „2) = Hempa". A. Sæt. 4) = Snøre. VTel. (Mol. Vinje). Jf. G. N. snarspjót = snørispjót.
Snar n. 4, en Smalning; et kort Stykke Vei. Tel. (Vinje). „D'æ eit liite Snar ivi". Ogsaa: en liden Tange af Skov = Snadd. Smaal. „Sköüsnar". Vel eet med Snar 2, 3. — Snare n. d. s. „Sköü-".
„snar adj." A. = kvass, om Byge. Helg.
Snar m. Riis til Brænde = Snaar. Trondh.
snara v. a. (ar), afstudse = skara, snarta. Tel. (Rauland, Kvitseid). „Snara Ljose, Fliisi".
„snara v. a. (ar), vride". A. snaaraa S- og NTrondh. 2) binde eller slynge fast; snøre til eller om. Sdm. (Hjør.), Sæt. Til Snar, Snara. Se snara 2, A. 3) v. n. dreie sig gjentagende, vimse om. Sdm. (Skodje, Hjør.). „Han gjekk aa snara aa leitte" = snusa ikring. — snara seg v. 1) vride sig, faa en Kurre. Nyf. og fl. „Traa'n snara seg". 2) = snara 3. Sdm. Trondh. „snaaraa se". „Snare se inn paa ein", yppe Kiv; Romsd. 3) vikle el. snøre sig fast. Sæt. „Hestn hev snara seg". „innesnara", adj.
snara adj. (part.), vreden, snoet. Ndm.; NGbr. Trondh.: snaaraa. — Snaravid m. Ndm.; Trondh.: Snaaraavee. — Snaragadd m. tør Furr med vredet Ved. Ndm. Trondh. (aa).
„snara v. fange osv." A. snora (o'), Tel. og fl.
„Snara f. Snare". A. Snora (o'), -e, -u, Tel.; Snooraa og Snaaraa, YNdm.; Snøru og Snöru, INdm. Gul. og fl. 2) Kurre paa Traad. Gul.: Snöru. — Snoresta(d)e n. Sted hvor man har Snarer udsatte. VTel. — Snoruboge m. Bue, bøiet Kvist, hvori Snare hænger. ØTel.

(Sauar): **Snurubaagaa.** — **Snorubugda** f. d. s. Tel. og Sæt.: -e.

Snara f. 1) Streng eller Snor som drages gjennem Huden paa Dyr for at skaffe varigt Afløb for syge Udsondringer. Udbredt. Snuru Gbr. Hertil: **snaredraga** v. a. NGbr.: snurudraagaa Hæst'n". 2) Kurre = Snar. Gul.: Snöru.

Snarabrisk m. letfængende Ener. Hall.

Snaraevja f. ganske liden Vandhvirvel. Ndm. (Surnd.): Snara-øvju. — **Snarida** f. d. s. Ork. og Meddal: Snaru'u, -u, Snarvu'u, -vu. — **Snarapull** m. d. s. Ndm. (Tingvoll).

Snaraspik (ii) f. fortørret Fyrretop med fedt vredent Ved. Ndm.

Snarbrok (oo) f. „No maa du ha Snarbrooksa paa!" nu maa du skynde dig. I Spøg. Ndm. — **Snare** n. = Skogsnar. Smaal.

Snare m. Kurre paa Traad = Snar. Ryf.

snaren adj. om Vind: kastende, byget. Selbu: snar(r)in. Jf. Snara, Vindkast; snara v.

Snaring m. Vridning i Ved. Ndm.

„**snarka** v. snorke". A. Odal.

„**Snarlykkja** f." A. Ryf. Voss.

„**snarp** adj. 1, a) hvas, stikkende". A. Stjør. „1, b) ru". A. Vald. „2) rask; nem". A. Busk. ØTel. Tildeels „snærp". 3) af stikkende Stemning; sangvinsk. NGbr. Ndm.

snarpa v. n. (ar), om tyndt Jisbelæg: „dæ ha snarpa øve i Naatt" = snerpa. Ryf.

snarraad adj. = snarraadd. Ma.

Snarskorda f. en Støtte som er bundet, „snara", til Hesjen. Sdm. (Hj.): -skore (o').

snarspringande adj. „De er inte snarspringanes aa kaam(m)a diit", ikke snart gjort (sprunget). Vestfold (Dramn).

„**Snart** m. Brand". A. Ned. Rbg. Ma. **Snaart** SætV. VTel.; **Snort** (o'). VTel. (Mol. Vinje), Rbg. (Aamlid). „Ellesnart".

„**snarta** v. afstudse". A. Ned. 2) „**snaarte** paa Ell'n", lægge nye Brande paa. SætV.

Snartur m. kort Udflugt.

Snaru, Snarvu se Snaraevja, Snarida.

Snarv m. bidsk Person; til snarva. Trondh.

„**snarva** v." A. v. n. og a. = glefsa. Innh. — **snarven** adj. bidsk; „gretten"; graadig. Innh. Ndm. — **Snarving** f. det at snarva.

Snarveg m. Gjenvei, Tværvei. Til Snar.

snarvendig adj. rask i al sin Færd, i hele sit Lav, „Venda"; ogsaa: snarraadig. Ma.

Snarving m. Vindkast. Stjør.

Snarærend f. kortvarigt Ærinde.

Snas m. 1) Lugt. Tel. Sæt. „Goo'e Snas'e". 2) Veir eller Luft af noget = Tev, Teft. Ryf. Sæt. „Faa Snas i". „Bjønn'n hae Snas'n ti (ↄ: til) meg"; Sæt.

snasa v. n. (ar), 1, 1) lugte, give Lugt. Tel. (Bø, VTel.), Røldal. „De snasar gott". 2) snue, snuse; lugte efter, lugte paa; veire = snosa (o'). Tel. Ryf. Jæd. Ndm. „Snosa o snasa". „Snasa upp". „Snasa burtt alt". „Han snasa paa dæ; de snasa gott". snaasaa, snuse. Ork. Meddal. Jf. snaska, snosa osv.; snasa A.

snasa v. n. (ar, a; og te), 2, 1) falde paa Næsen; falde fremad. YSogn (Ladvik). 2) snuble uden at falde. Nfj. (Stryn, Breimn), Sfj. (YDale).

snasen adj. rap, behændig; rapsende. NGbr.

snaska v. n. (ar), 1) snue, snuse, lugte = snasa. Hard. NTrondh. Nordl. „Han snaska ikke Bræv". „Snaska da upp". 2) rapse, snage. Hard. Voss, Senja. „Snadda aa snaska". 3) pakke sig. Helg. Senja. „Du ska snask(e) din Veig!"

Snask m. 1) en Rapser, til snaska. Hard. Nordl. NTrondh. 2) daarlig Karl, snavs Karl. Helg. 3) Kjæft. Helg.

Snat n. 1) den tilspidsede (omviklede) Ende af et Reb. Stjør. Ork. Gul. „Reipsnat, Reep-". 2) en Tange af Skov; en Lund. Rom. 3) et lidet hvast Kvindfolk. STrond. Jf. natende, natr og flg. (T. Schnate).

Snatende m. 1) = Snat 1). Gul. 2) den flisede Ende af en Planke. Romsd.

snatla v. rapse. Li. (Kvin). Se snatta.

Sna'tr (langt A) n. 1) = Snat 1). NØsterd. 2) Riiskviste (og andet?) hvoraf Spidser stikker ud til alle Sider. Namd. Helg. **Snatrkvist** m.

Sna'tr (langt A) m. knitrende Vindstød. Fosn. „Vinnsnatr".

snatra v. (ar), pruste, sprutte; ogsaa: sprage, knitre. Namd. Innh. Fosn. Ndm. „Orm'n snatri". „Han æ saa fuul (arrig), d'æ bærr(e) saa dæ snatri 'taa'n". „Dæ snatra 'taa Vinn'a". „Dæ snatre aa brinn", om tør Ener, f. Eks. — **snatren** adj. spruttende, knitrende osv.; især om Vind som kommer stødende hvas og knitrende. Helg. Namd. Innh. Ndm. **snatraat(t)** d. s. — **Snatr-rok** (o') n. Drev for „snatren" Vind. Helg. Jf. foreg., natren; Sv. T. D. snattra, schnattern, snadre.

Snatrende m. fliset Ende af Tømmer eller Tougverk. Helg. Namd. Jf. Snat-.

snatr-sinnt adj. spruttende arrig. Innh.

snatta v. (ar), rapse, naske. Ma. (Bj. Øyslebø).

„**snaud** adj." A. Neutrum: **snott** (o'—ö—ø); Nfj. Trondh. Østl. og fl. 4) ubelastet, ubelemret; let; rask; adræt; glat. Ryf. Shl. Nhl. Hard. Sogn, Sfj. „Snöu paa Foot'n"; Sfj. „Han va so snöu'e, eg fekk kje Tak paa 'an"; Shl. „Snau aa snerten". „Snau aa snaapen (snjaop)". „Snau aa snedig". Lyder: **snöug** SShl. NRyf.

snauda v. (ar), afknappe. Østl.: **snöue**.

Snaudeng f. græsfattig Eng. Stjør.

Snau(d)føre n. = Snøggføre; se d.

Snaudka f. en skaldet Plet; især: en skovbar; = Snøyda. Sogn (Kirkjebø, Ladvik): **Snäukka, -kke**.

Snaudkopp m. enslags Lædertøffel. ISogn.

„**snaudleg** adj." A. „Snäudle va da at eg

hadde kje den Dram te bjo„a", det var en fortrædelig Blottethed, flaut; JSogn. 2) knap; kneben; gnidsk. Dal. Jf. snaurleg.
„snaudt adv."A. snott (o'—ō—ø) se snaud.
snaulen adj. = kaldsnaulen. BRyf. snaulaleg d. s. Ryf.
Snaura f. En som stadigt seer slukøret, halvt skamfuld, „flat", ud. Tel. (Laardal, Kvitseid). Ogsaa Snøyra BTel. Jf. flgg. De synes høre til snaud.
snaurleg adj. og adv. 1) uanstændigt knap eller kneben = snaudleg. BTel. (Vinje, Laardal, Kvitseid, Selljor). „De va so s. mæ Drykkjn sjaa dei". 2) slukøret, noget skamfuld, = flat. BTel. snøyrleg d. s. s. 1) og 2). BTel. Sæt.
snauren adj. 1) blottet for Plantevækst; vindaaben = snaud. Ryf. Jæd. „Ein snöuren Höug". 2) knap, kneben = snaud. Ryf. Jæd. „Dæ va saa snöure teelaga".
snava v. n. (ar), rende snusende og snigende omkring; snage, naske, rapse. Ork. Innh.: snaavaa og snav'. „Geita fer aa snaavaa aa snavle". Jf. sneva, snaa, snoa, snova; snavla, snovla.
snavla v. 1) = snava. Innh. og fl. 2) æde ilsomt og snøvlende, som et Sviin = nafsa, snafsa. Innh. STrondh. „Snavl' i sæg". „Snavl' nee i Mat'a". Ogsaa: snaavl, snoovl, snøvl. 3) svadse. A. Vald. Hertil: Snavl m. en ubehagelig Snakker.
snaa v. a. (r, dde, tt), 1) streife, berøre løselig. Sogn: snao. 2) overfalde med haanlige Hentydninger, skose. Sæt. BTel. (ogsaa Landstad p. 369). „Du tar kji snaa meg for eg æ graa're". „So var' hu snaadd for a(it) Slarve Tingg", saa bliver hun osv. 3) v. n. komme op imod; naa. SHelg. (Vindal). „Du snaar kje m æ 'an". Se snaava, berøre.
snaa v. n. 1, lufte = snoa. A. Trondh. NSv. („Norsk", Lundell) Dial. snå.
snaa v. n. 2, skynde sig, haste. Innh. Sv. Diall. sno. Jf. snaava.
Snaa m. Hast; svær Skynding. STrondh. Innh. „Dær va slikan Snaa p a a 'om ('aam)", eller „'t i 'aam".
snaa-ande adv. skyndsomt; „s. foort". Vald.
Snaag, snaaga, -k, -ka se Snok, snoka (o').
Snaak n. bidende Vindpust. Innh. Østerd. Hedm. Jf. Snaak m., Snook m., snækja.
snaak adj. lidt fornærmet; stødt. Vald.
snaaken adj. 1, 2) ubesteden, paatrængende, paagaaende. Shl. (Fitja). Jf. snækjen. 2) snagende. Vestfold, Ryf. Se snoka (o').
Snaal m. Smaafæ. Hall. (Nes, Gol), Vald.
„snaal adj. 1) net, vakker". A. b) veldannet, rask og smidig. Ryf. Ndm. Strinda, Innh. „Snøypen aa snaal'e"; Ryf. „Snaal aa snedig"; Ndm. — snaalen d. s. Ndm.
snaal adj. 2, 1) smaaligt vindesyg og nøieregnende; nærig. Vald. NTrond. STrond. Se A. Snaalhund m. 2) snagende, graadig = snak. Odal. Rom. Smaal. Busk. „Katta ær snaal".
Snaal m. nærig graadig Person. Land.
„snaala v. snage, snuse". A. Ryf. Land, Gbr. Østerd. „Snaala borti alt". 2) v. a. liste, snige, luske, grave (til sig). Land, Hadeland, Vald. Trondh. „Snaale te se Mat". „snaalaa sei inn", snige sig ind. Smaal. (Endelsen aa er noget uventet; jf. raakaa).
Snaalar m. Snager, Rapser. Østl.
Snaald m. den Trindse paa Rokketenen, som Snoren paa Svinghjulet ombreier. Østerd. (Dos, L. E.): Snaall; Tynset: Snaal. Jf. Isl. snælda Teen, G. N. snáldr Snude. J NSv. („Norske") Diall.: snåld; D. Diall. Snold, Snolle.
snaalda v. n. (ar), snuse, være fremme med sin Næse. Nfj. (Stryn). — Snaaldekopp m. En som „snaaldar". Til Snaald, Snude.
snaaldutt adj. 1) = snaudklipt. Hadeland. 2) om Kvinder hvis stramme Haarfrisur el. trange Hovedbedækning lader Ansigtet træde frem noget snudeagtigt; ogsaa om trang klemmende Dragt overh. Østl. Ma. og Dal.: snaallete.
snaalen se snaal.1 — snaalen = snak. Busk.
Snaal-ende m. 1) en Tings smalle Ende. S- og NTrondh. 2) den nedre, ringere, Ende af Spiseborbet. Tel. (Selljor og fl.). Dl. i Sv. Diall.
Snaal-ende m. graadig nærig Person. Hall.
Snaaling m. snurrig Person. Østl. Trondh.
Snaallrypa f. en knibsk fordringsfuld Pige. SHelg. (Brønnøy). „Snaallripä" er i Helg. (Dønnes) = Skaarung? Til Snaald?
snaalutt adj. snagende osv.; til snaala. Gbr.
„snaap adj. rask, bekvem". A. „Snaap aa sneddin"; Ndm. „Snäu aa snjaop", net, vakker; Sogn, Voss, Hard. „Snedden (snöu) aa snaapen", adræt og net; Sogn, Shl. Røldal, Ryf. „Snaapen Hest, Kar, Baat", bekvem = lettvinn; Shl. snoop, rask; Lof. Vesteraalen, Salten. „Som snaapast", adv. som snarest, ganske kort; Namd.
Snaap m. Fart; Skynding. Ndm. „J ein S.".
snaapa v. (ar), være rask, skynde. „snaapa i f r a a sæg", saa raskt fra Haanden; Helg. „snaap' se", skynde sig; Ndm. snjaopa seg d. s. Voss.
snaapaa v., Snaapaa m. se snopa, -e.
snaape adv. (adj. n.) raskt og bekvemt; let. Shl. „Han gjoore da snaape; da gjekk s.".
snaape knap, knapt, se snope(n).
snaapføtt adj. rask paa Foden. Innh.
Snaaprom n. snever Vending; = Braadvende. Ryf. „J eit S.".
snaapsint adj. opfarende. Innh.
snaaptenkt adj. = snartenkt. Gul.
Snaaptur m., Snaapærend f. = Snar-. Gbr. Ndm.
snaasliten adj. = snaudsliten. Vald. Hall.
Snaass m. 1) travl Bevægelse. Hall. „Dæ va slikt Snaass, däi vænta Fræmman".

2) Værktøi, Bohave. Hall. — **Snaassing** f. = Snaass 1).
snaassa v. a. gjøre til gode. Hall.: „snaasse see, matsnaasse see". Jf. nossa.
Snaav m. (og n.) = Tev, Teft. Vestfold (Andebu, Hov). „Bikkja har Snaav'n a dæ". Jf. Sno(v), Snev osv.
„**Snaav** n. Tummel". A. 2) urolig snublende Hast, Travlhed. Innh. Namd. „D'æ naa(kaa) te Snaav paa dæg!"
„**snaava** v. n. (ar), snuble". A. „Han snaava inkje i dæ", fik ingen uventet Vinding. Jæd. Stjør. snjaoa, Hard. (Ulvik). „Snaav' aat", snuble saa man falder. Innh. 2) fare om med snublende Hast. Innh. Namd. „Faaraa aa snaav". „Han snaave aa sneere". — **Snaav** n. Snublen.
snaava v. n. og a. (ar), 2, streife, komme ind paa = snaa, sno, snerta. ISogn og Voss: snaova, snaoa og snao. „Snaova innaot". „Eg snaova kje i da eingaang", fik ikke en Smag af det (f. Eks.). „Du ska kje fao snaoa i da!" „E va so nimma Kongjen at e snaoa burti 'an"; Aurland. „Eg snaodde deg ikkje eingaang". Maaske dog eet med snaava, snuble (støde an).
snaavla v. n. snuble. Ryf. Shl. Og: snuvla Sogn, Ryf.; snoopl' Trondh., halvveis D.
snaavleføtt adj. tilbøielig til at snuble. Shl.
Snedd m. Raskhed, Fart. Hard. Shl. Ryf. „Idag va da Snedd i 'an". „Dær æ Snu o Snedd i dæn Kar'n".
Snedda f. liden net Figur. ISogn. „Buskasnedda" 1) liden Busk. ISogn. 2) Diarree.
snedda seg v. 1) skynde sig. Hard. Shl. 2) pynte sig. Jæd. Jf. snodda.
snedde adv. raskt, rapt. Hard. og m. fl.
snedeleg adj. bekvem, net. Ma.
„**snedden** adj." A. 2) rask bekvem og net men ikke stor. Tel. Ryf. Shl. Voss, Sogn, Romsd. Ndm. Gbr. „Ein snæ'dde Kar" = lugum aa rask. Gbr. „Ait snedde Stykkje", et Stykke som er bredere end det saa ud til (et net S.). 3) frisk, skarp = snjadd, snjell. Tel. (Moland).
Snedding m. rask Karl. VTel. (Vinje).
snedig (d) og **sneaug**, se snidug.
snedl, snedla se snjell, snell, snella.
snefekt'ig adj. som kommer uforvarende og lumskt. Helg. YNamd. Snid?
„**snessa** v., -en adj." A. snøssa, -en ISogn.
snegga seg v. (ar), skynde sig. Tel.
sneggja v. (er, de), gribe raskt; gramse. Ryf. snøggja (er, de) d. s. Jæd. „S. tee seg".
sneggjen adj. rask. Tel. (Bø).
sneggleg adj. knap, tarvelig; lidet værd at byde frem. Sfj. (Bremang). Se snøgg.
snegla v. = smukla, smeegle. Gbr. (Lom): sneegle. Meddeelt. Jf. Snegla.
Snegla (e') f. en noget vel tynd, lidt svag, Figur; især: et lidet meget slankt Træ. Tel. (Bø, Selljor). „Ei Snegle Furu æ grannare hell ei Tegle". — **snegleleg** adj. lig en S. Tel. — **Snegling** m. liden tynd Dreng. Tel. Jf. Isl. snegla Spole.
Sneid n. 1) = Sneid f. 1). Dramn. „Flæskesnei". 2) = Sneid f. 2). Vald.
sneida v. a. og n. (er, de; og ar), 1) skjære skraat; hugge (snitte) af noget; snitte noget af. Hall. og Østl. „Sneie aa skjæra, aa eta". „Sneie aa slaa (Gras)". „Sneie 'taa Øst'ee"; Hall. „Sneie 'ta a Kvistn i eitt Hogg". 2) tilskjære eller tilhugge i skraa Retning. NGbr. (Lom, Vaagaa). 3) gaa i skraa (skjæv) Retning; smalnes. NGbr. 4) streife. Vestfold, Tel. „Kuula har sneia Tre'e". „Han sneiar innpaa 40 Aar".
„**sneida** v. n. (er, de), 2)". A. Ryf. Røldal.
„**Sneida** f. Skose". A. Ryf. Røldal.
sneidbora (o') adj. med Borhul anbragt paa Skraa, paa „Snei(d)". Agder.
Sneide n. = Sneid f. 2) (Gavl). NGbr.
Sneidsegl n. = Snidsegl. Sydkysten.
Sneidunge m. en løs i Enderne afrundet Fjæl som sættes lodret i Fiskerbaadens Bund for at holde Fisken samlet. Oslo: Sneioonge.
Sneidyrde n. pl. Skoser. Hard.: Snäiøre.
„**Sneis** f. 3)". A. Tel. Vestfold. 6) Jernpig som fra Mølleaksen stikker op i „Sigle". Helg. (1) A.). 7) pigget Jerngrime paa Føl og Kalve som ikke skal faa die. Sogn (Lustr, Leikang).
„**sneisa** v. 2) stikle". A. Voss, Shl. Hard.
Sneisa f. Skose. Hall.
Sneisegang m. et Sæt Strikkepinder. Østl.
sneiseleg adj. lig en „Sneis", slankvoksen, slank. VTel. sneisoleg, ØTel. (Heiddal, Hovin). sneisen, Sandsvær.
Sneisestaur m. Stavre = Sneis 2). Rom.
Sneisyrde m. pl. = Sneidyrde. Hard. (Ulvik): -øre.
Snekkja f. „Ei S. te Jænta", en net frisk kjæk Pige. Shl. (Etne, Fitja).
„**Snelda** f." A. **Snæle**, Sæt. **Snælla** (ä?), Ma. (Grindeim). Jf. Snaald. 4) Pind eller Nagle af Træ som forbinder „Kjerrerne" i en Hoslæde. Hall. (Nes). 5) Nagle til Støtte for Sledens „Rim". Sogn, Hard. Nhl. Ryf. **Snællebein** n. d. s. Nhl.; se Bein. 6) Ege i Hjuul. Ma. (Bjell. Holum): **Snælla**; SætB: **Snæle**.
Snelda f. I Flertal = Reiaspenar. Dal.: **Snælle**. Vel eg eet med foreg. — **Sneldekalv** m. Spædkalv som er lidende i Sneldone"; ofte blot: svag nyfødt Kalv. Shl. Ryf. Dal. Vestfold; Li.: **Snællekaalv**; Sæt.: **Snælekaave**. A. har: Snellkaav'e.
snell adj. frisk: a) noget skarp, om Smagen = snjell. Tel. (Selljor, Bø). „Ei snell Smok", Selljor. „Snell i Sma'kja"; Bø. b) ved Forstandens fulde Brug; klog. Tel. (Bø). „Han æ kje rektigt snell", ikke ganske klog („frisk"). G. N. snjallr klog; jf. NEng. Dial.: a snell wind = sharp.

snella v. (ar). forsyne med spiralformig Ring eller Omvinding. Snelle m. Sogn (Aurland, Lustr). „Han hogde aa snedla (Låndvkjerve) da besta han vann". „Snedla Griis'n", sætte en spiralformig Ring i Trynet paa Grisen.
snellhøyrd adj. lydhør = letthøyrd. Sogn: snedlhöyrd. Til snell.
sneog, sneöug, se snidug.
Snepe (e') m. Flig, Læp. Snip. Hard. (Odda, Ullensvang, Kvam). „Øyrnasnepe, Skóutasnepe, Teigasnepe". Snæpa m. Snip; Rom. NGbr. (Lom, Vaagaa); jf. Læpa ɔ: Lepe. „Kragasnæpa".
Snepel (e') m. = Snepe. Jæd.: Snæbedl. „Snæblane paa Hiido". G. N. snepill.
„snerka v. n. (snark). pruste el. snorke". A. snorke; Vestfold (Hov og fl.). „Han ligg'r aa snærk'r, laag aa snaark (og snårk snærk?)". (Supinum er ikke hørt; „rynte" er mere brugt). „3) fjerne sig", A. trække sig tilbage (i sig selv); blive forknyt, flau. Nfj. (Honndal, Stryn). „No, snörke du (vekk)?!" „Han fekk so mykje han snork". „4) blive skrumpen". A. Fra Ma. (Aas.) er optegnet: „Han snork paa Nos'æ"(?), rynkede Næsen, hvilket d e r ellers hedder „snørkte, snyrkte". Jf. G. N. snerkjanda nef. 5) = snerka (ar). Smaal. Odal. „Dæ snark paa i Gaar Kvæll".
snerka v. n. (ar). sætte en tynd Skorpe, „Snerke", især af Jis; danne Skorpe. Ork. Strinda, Rbg. (Honnes). Vestfold. „Dæ snærka paa Vatne". „Jis'n he snerka paa Vatne", Rbg. Og: „Dæ har snærke s e i"; Rom. (Nedal og fl.).
snerken adj. skarp. Totn. „Snærkin Kniv".
?Snerla f. Vind osv. = G. N. snerill.
Snerling m. Tømme, eller Reb, afpasset efter et Behov, f. Eks. til Hestetømme. Sogn, Voss. Jf. Snar.
snerp adj. rask og let i Bevægelser. Nyf. Røldal, Vestfold. „Ein snerp'e Kar".
Snerp m. = Snerke. Rom. Oslo.
Snerp n. Avnebørste. Vald. Østl. Snarp n. d. s. Totn, Jnnh. Snarp(a) f. NTrond.
„snerpa v. n. (snarp)". A. Busk.
snerpa v. n. (er, te), 1) danne en tynd Skorpe, „Snerp", især af Jis; = snerka. Nyf. Jæd. Dal. „Dæ snerpte paa Vatne; snerpte yve; s. tee". snørpa, -e; Agder, Tel. „Dæ snørper", dækker sig med Jishinde; Tel. „Dæ snørpte paa Snjo'n moot Kvell'n, so han bar". 2) trække sammen i Rynker = snyrpa. Rbg. Tel. Nfj. „Han snørpte paa Nos'æ, paa Munn'n". — snørpa er paa mange Steder kun en Udtaleform af snyrpa; se d.
Snerpa f. tynd skrumpen Hinde, især af Jis. Li. (Fjotl.): Snørpa; maaske for y'.
Snerpa f. 1) Skarphed, Hvashed. ØTel. (Tinn, Hovin). „Snerpe i (L)jaa'n". 2) Raskhed, Hvashed, hos Person. JSogn, ØTel. „D'æ slik Snerpe i Jænta"; Tinn. 3) rask hvas liden Kvinde. Ned.; Rbg. (Aamlid) og ØTel. (Lunde): Snærpe. Se A.
snerpast v. n. (est, test), overdrages med en tynd Hinde, f. Eks. Himmelen med Skyer. Rom. Oslo. „Snærpas (-es) aav'r".
snerpen adj. 1) rask = snerp. Romsd. 2) let fornærmet. Hadeland, Gbr. 3) kunstlet peen og tilbageholden; snerpet. ØTel. Jf. Snurpa. Se A.
Snerpestø n.? Samling af Avnebørster som har sat sig fast i Hestens Mund og frembragt Betændthed. Sæt. Støde?
Snerra f. 1) Anfald = Rid. Dal. (Lund, Hæskestad). „Me fær væl ei Snerra a(v) Krii'n, me du", en hvas Snert. G. N. snerra Anfald. 2) liden hvas Byge. Nyf. 3) kort Stund = Rid. Tel. (Vinje, Selljor). „Eg æ burte æe liitee Snerre"; Vinje. „Du va kji langge Snerra mæ de". 4) Spænstighed. Tel. (Vinje). „Der æ slik Snerre i 'n". 5) Knibe, Klemme. Shl. „Koma i Snerro". Se A.
Snert m. 1) a) Spids, Tip, Hale? Røldal. „E saag atti Snært'n 'taa om", et Glimt af ham; NGbr. (Lom, Vaagaa). b) tynd tilspidset Ende af noget bøieligt; Snert. Alm. „Svipusnert, Reipsnert, Viusnert". 3) = „Agnor" paa Angel. Helg. Se Snertegeir.
„snerta v. (snart)". A. snørte (-a) snørt'e snort (o') snurte (u'), Tel. Rbg. Ma. (-a). „1) streife". A. Sogn, Land, Totn; Ma. (mest: er, e). „Han snart forbi", strøg forbi; Totn. 3) støde sig let, blive lidt stødt; føle sig ilde berørt, streifet. Rbg. VTel. „Kann du snørte m æ (eller p a a) de?!". „Han snort mæ (eller: paa), mæ same han høyrde de". 4) sætte en tynd Skorpe = snerka, snerpa. VTel. (Moland, Vinje). „De, Frosti, hae snurti ivi". „De heve vist snurti paa o frost liiti Grand".
„snerta v. (er, te), 1)". A. Romsd. „Ho snærte forbi Nov'a". „Han snørta i Væg", Stjør. „snørta inn-om", Nyf. „snørta seg", Nyf. 4) streife. Vestfold. snørta, Ma. og fl. 5) „s. upp", pynte overfladiskt.
snertall adj. net = snerten. Oslo.
Snertand n. et Øieblikś Gang; kort Stykke Vei eller Tidsrum. Vald. NGbr. Romsd. „Ait noko liite Snærtand", et ikke saa ganske kort Stykke. J Gbr. (og Romsd.): Snærtan, bestemt: -de. Jf. G. N. snerta, kort Stykke Vei.
Snerte n. Lysestikke = Snerta. NØsterd.
Snertegeir m. Hale. Tel. (Mo). Kun i Folkesagnet. „Snert upp Snertegeir'n din, Guro Nysserova!" Se Snert.
snerteleg (e') adj. rask let og net. Tel. (Aam.).
„snerten adj. rask, let, bekvem". A. Tel. Østl. „Ein Snerte Gut te svinga dæ t e e", flink; Røldal. „Ait snerte Stykkje", et temmelig stort (et net) Stykke; JSogn.

3) forsigtig, peen. Sogn. „Snerten Kar te eta". snærtin, Oslo. 3) tvvagtig. NGbr. (Fron, Lom). „Katt'n æ snærtee". 4) let fornærmet; pripen. Rom. Ringerike. Jf. snerta 3); snurten. **snørten** a) d. s. Rom. og fl. b) lidt fornærmet. Dal.

Snerting m. rask net smidig Karl. Tel.

Sneta (e') f. let og net bygget Kvinde. Hard.

sneten (e') adj. 1) rask let og net. Hard. (Odda, Kvamm). 2) bekvem. Hard. (Ulvik). „D'æ snæte aa ta te". „Eit snæte Navn".

snetten adj. rapsevorn. NGbr.: snætten.

„**Snev** (e') m. Veir osv." A. Li. Sæt. „Høyra ein Snev um dæ"; Li. „Der va kji anten Ev hell Snev". **Snøv** Sfj. YSogn, Shl. Nhl. „Han ha faatt Snøv'n i da".

sneva (e') v. n. (ar), snuse, lugte, veire. Tel. Nhl. (Eks. Mo). „Griis'n gjæng o snevar". „Han he gjængje sneva her so længje te han he fængje Tev'n 'taa da". Isl. snefja opsnuse. Jf. snava, snavla.

Snibba f. Skose = Vitord. Li. (Kvin).

„**Snid** n. 2)". A. Røldal. „Dær æ kje Snee mæ slikt", Skik, Rimelighed. — „Te Sniss", i Zigzag; Y- og ISogn. „Te Snisskjes", d. s. ISogn.

„**snida** (ii) v. (sneid)". A. „2)". A. Nfj. Sogn. „Knula sneid forbi". „Da sneir seg so", man vil have det dertil, om et Rygte; ISogn.

snida (i') v. a. og n. (ar), sætte skjævt, sætte paa „Snid"; vride paa, dreie paa. Især om Tale. Dal. og Jæd.: sneea. „Sneea Snakkje", dreie Talen behændigt. „Sneea paa Or'a". Se Snidord.

Snidband (i') n. Skraabjælke mellem „Stav" og „Stavlægja" i Udhus. YSogn: Snee-.

snidda v. (ar), = snudda. NGbr.

„**Snidel** (i') m." A. **Snidel** ISogn (Aurl.).

Snidfaks (i') n. se Faks.

Snidfjell (i') n. Fjeld som fortoner sig med skraat afsnittet Side. Ndm.: Snee-.

Snidka f. skraa Retning. Hall. Kun i: „(gaa) ette Sneekkun" el. „paa Sneekko" = i Snid; dat. sing. og plur.

snidlaupa (i') v. a. træffe En igjen ved at tage en Gjenvei. Nfj. (Eid, Davik): sneedlaupe, og, sjeldnere, snølaupe.

snidleides (i') adv. ad en Vei som gaar skraat opad langs en Bakkeside. Voss: sniláies.

„**snidlides** (i') adv." A. Ndm. Tel. Sogn (sni-).

Snidord (i') n. pl. Ord satte paa Skruer; Tvetydigheder, især haanende. Jæd. Dal.: Sneeoor; tildeels = flg. „Sneestóur".

Snidstaur (i') m. Skose. Hard. (Ullensv.).

„**snidug** (i') adj. 1) smidig". A. sneedig, Nhl. Nhf. Ndm. Trondh. sneedu(g), Ndm. Trondh. Østerd. 3) havesyg. NGbr. (Fron, Skjaak): sniðug og sneeog.

„**Snigel** m." A. **Snijile** VTel. Sæt.; **Snivil** Vald.; **Sniile** Oslo, Follo; **Snyril** NGbr.

snigla v. „s. seg fram", gaa Sneglegang. Shl.

Snigleskreid f. slimet Spor efter Snegl. Hard.

„**Snik** (i') m. Lugt". A. Snyk(e), Sogn, Sfj. Snæk, -g, Nhf. 2) = Teft. Nhf.

„**Snik** (ii) m." A. bitte liden „Holk". VTel.

Snik (ii) f. = Sniik m. 2) og 3). Gul. Østerd.

Snik (ii) n. Smug, Pass. Østl.

Snik (ii) m. Snyltegjest.

„**snika** (i') v. lugte". A. „Da snika gott". Shl.

sniken (i') adj. om Vind: fugtig og kjølig = snækjen. VAgder. snikjen Hægebostad; sneegjen Valle.

snikja v. n. (sniik'e sneik snikje), snylte = snikja (er, te). Shl. (Kvinherad), Røldal, ISogn (Lærdal og fl.: „sniika"), Nfj. (Gloppen, Stryn); Sdm. (Dyrskog). Vistnok paa de fleste Steder ogsaa (er, te).

snikka v. (ar), skjære med eet Snit. Tel.

„**snikka** v. laste". A. = finna aat. Hard. Vel snidka; jf. snitta.

snikkeslaus adj. ubeskaaren, ukrænket; omtr. = usnikka. Ndm. Sdm.

snikta v. (ar), hulke = snykta. Innh.

„**snild** adj. vakker, tækkelig". A. Selbu, Ndm. Gbr. Især: ved godt Huld, fyldig)(skræn. ISogn. 3) stikkelig stor, dygtig. Østerd. — Lyder „snill" i NGbr., hvor „Sild".

„**snilda** v. pynte, besmykke". A. Tel.

snildka v. pynte; gjøre net og ordentlig. Sæt. (Hylestad): snillke. Meddelt.

snildskleg adj. = snild. Hall. Tel.

„**snim** adj. b) om Ko osv." A. sniim ØTel.

snimme adj. n. kort, raskt. Sfj. (Haukedal).

Snip (ii) m. En som let bliver stødt. Smaal.

snipa (ii) v. a. (sniip'e sneip snipe), snappe, rapse; = knipa. Vald. (Ø- og VSlidre). „Sniipe Rævo". Jf. snipen (i'), snipleg (i'), snipa; Eng. snip, Holl. snippen afknibe.

Snipa (ii) f. 1) Gnier. Berg. Jæd. Trondh. Ringerike. „Piinsniipa", d. s. Jæd. Hard. 2) uomgjængelig, affærdigende (afbidende) Person. Tel. (Vø) og fl. 3) smal Kvinde. Jæd. Denne Bet. er vel eet med Snipa A.

snipen (ii) adj. 1) gnidsk, karrig. Jæd. 2) skarpkantet; om en Steen f. Eks. Sæt. Jf. Nipa; nipa.

snipen (i') adj. 1) tvært afbrydende, pludselig og ubeleiligt paakommende; fortrædeligt uventet. Sogn (Ladvik). „Da kom so snipe". Til snipa. En Udtaleform heraf er vel snippen, A. 2) nedslaaet, skuffet; forbunden med Skuffelse; slau. Shl. Sfj. Nfj. „Snippen aa snöug'e". „Snip(p)en aa skjæmd'e; Nfj. „Da va so snippe".

snipla v. n. 1, om Ko: malke med en tynd Straale, malke karrigt. Nhl. — **Snipla** f. Ko som sniplar. Nhl. Maaske: karrigt Væsen overh. Jf. Snipa, snipa.

snipla v. n. 2, snappe efter Veiret under og efter Graad; snippa. NGbr.

snipp (i') adj. = snippleg, snipen (i'). Ndm. Nordl. Trondh. „Snipp (sneepp) aa snau".

snippa (i') v. n. hulke. Helg. (Hemnes): sneepp'.

Snippa f. Ko som malker karrigt = Snipla. Hard. Shl. „Turrsnippa", Sogn.

snippleg (i') adj. 1) uventet osv. = snipen (i') 1). Sogn, Voss, Nhl. Ryf. 2) forbunden med Skuffelse; fortrædelig; flau = snipen 2). Shl. Ryf. „Eg sto atte paa Bryggjo snipple(ge)". „Dæ gjekk (va) snipplegt". 3) uanstændigt knapp, kneben; uanstændigt tarvelig (simpel). Ndm. Innh. (Stjør. og fl.). „Sneepple aa snautt". „Dæ va sneepple (adv.) teelaga". „Sneepple Aatferi". „Sneepple (adv.) klædd". Jf. snuppleg. Se A.

snipplege og **snipplegt** (i') adv. fortrædeligt pludseligt (uventet), forbundet med Skuffelse; se foreg. Ryf. Shl. Sdm. „Han foor sneeppele (i'?)", han tog afsted pludselig uden at have faaet noget; Sunnylven.

snipsa seg v. (ar), pynte sig. — **Snipsa** f. 1) En som bruger lang Tid til sit Toilet. Tel. (Skafsaa): -e. 2) = Snippa. Hard.

snipsen adj. smaatærende af Kræsenhed. Jæd.

sniputt (ii) adj. gnidsk. Ringerike, Nfj.

snisska v. a. (ar), faa i Stand net og ordentligt; pynte. Hard. Shl. „Han snisska da tee". Til Snid.

snisskjen adj. net. Hard. **Snisskjes** se Snid.

Sniss se Snid. — **snissa** v. (ar), gaa i Zigzag. **Snisseveg** m. Vei som snissar. YSogn.

[**Snitt** (i') n. Kneb, Puds = Snid. Østl.

Snitta f. Kneb, Puds = Snid. Tel.

snitta (i') v. (ar), 1) stikle, laste = sneida. Hard. Tel. 2) = snida 2). Vestfold. „Kuula snitta förbi". — **snitta seg** v. gjøre „Snitt", Kneb osv. Tel. „snitta seg bort", liste sig bort. Jæd.

snittalaus adj. = snikkeslaus. Hard.

snittall (i') adj. 1) behændig; opfindsom; sindrig. Østl. (Odal, Smaal. og fl.). „E(i) sneeltal Greie". 2) besynderlig, rar. ØSmaal.

snitten adj. som passer sit Snit. Dal. og fl.

snittug adj. fuld af „Snitt", Kneb osv. ØTel.; Totn: snittu; Odal: sneettu(wgh).

snjadd, **snjaal** se snjell. **snjaltre** se snaldra.

snjallt adv. raskt, snart; se snjell. SætV.

snjaoa se snaava. **snjaop**, -a, se snaap.

snjaalskleg adj. dygtig, rask. Tel. (Raul.).

„**snjell** adj. rask". A. Voss: „snjedl'u o snaop'u". „2) frisk, noget skarp". A. „snjadd Mjookk (Mjaakk)", „ein snjadd'e kvoss'e Niiv'e (Neiv'e)", VTel. (Mol. Mo), SætV. **snjallt** n. „3) vakker, velvoksen". A. Vald. (og dertil: smidig). snjadd'e = spræk, SætV. VTel. — sammesteds snjaal ɔ: prægtig, fortræffelig —. 4) reen, ublandet, klar. Voss. „Snjedla Vatn'e". „Snjedla Myso". „Han æ snjedl'u idag", Luften er klar og kold; jf. snell.

„**Snjo** m. Snee". A. Snjo, Li. (Sirdal); Snoog, NGbr. (Lom), Tel. (Selljor); Sjo, Tel. (Kvitseid); Snjøv, Romsd. Ndm.

„**snjoa** v. snee". A. sn(j)ooge, Tel., snøge, -a, Oslo (Asker og fl.).

Snjoaat n. Gruus el. Jord lagt paa Snee for at tære den. Hard. (Ullensvang).

snjobaka v. a. (ar), bearbeide med Snee, tildænge med Snee. Smaal. Vestfold; Gbr.: -baakaa. — **snjobakast** v. recip. bearbeide hverandre med Snee. VTel.; ØTel.: -baakaas(t).

Snjobarm m. = Snjobraut 1). Trondh.

snjoblakast v. recip. = -bakast. VTel. Agder.

?**Snjobjørn** m. Hare. Stjør.: Snøbjynn.

Snjobom m. Sneemasse som ligger tværs over Vandløb el. Seilled. NTrondh.: Sno-.

Snjobraut f. 1) opskudt Sneekant paa hver Side af Vei. Østl. (Oslo og fl.). 2) = Vetrbraut. Hard. (Ulls.): bestemt Snjoubrôutæ; Innh.: Snøbrøyta.

Snjobraad n. Sneesmæltning. Ryf.: Sno-.

Snjobrøyta f. Sneepløining? Innh. „Æ du uute i Snøbrøytaan?" Maaske eg. = Snjobraut 1).

Snjobyr? m. Sneefald. Stjør.: Snøbør.

Snjobus (uu) n. voldsomt Sneefog. Hall.

Snjodett m. lidet Sneefald. Hall. Ork.

snjoeleg adj. sneeagtig. Sæt. „D'æ snjoelege laga", det seer ud til Sneefald.

Snjofar n. ganske tyndt Snedække. Tel.

„**snjofast** adj." A. 2) „snøfast Rom", Sted som ligger sneedækket langt ud paa Vaaren. Innh. Ryf.

Snjoflinta f. Sneeflokke. STrondh.: Sno-.

snjoflusskra v. om Fald af Sneefnug. Sogn.

Snjoflyksa f. = Snjofloke. Sæt.

snjofokra (o') v. = snjoflusskra. Sfj.: sno-.

Snjofor (o') f. Sneemasse som flyder nedad Vandløb. Innh. Jf. Isfor.

Snjofuka (u') f. = Snjorid. Ndm.

Snjoføyk n. lidet Sneefog. Hall.

Snjoglim n. = Snjoglima. Ryf.: Snøgliim.

Snjogopel (o') m. = Snjograut. Nfj.

Snjogota (o') f. Rende efter Sneeskred. Sogn.

Snjogrim (ii) n. = Snjoflusskr. Sogn, Voss.

Snjogyrja f. = Snjograut. Voss, Nhl.

Snjohamar m. Skymasse som udsender el. lover Snee. Innh.: Snøhaamaar.

snjoheilt adv. „E vadde (me kjeme) snjøhäilt fraa Støl'ee", hele min Vei fra S. gik igjennem Snee. Vald. NGbr. (sjo-).

Snjohela (ee) f. meget tyndt Sneedække. Sæt.

Snjohæra f. tyndt Sneefald. Vald. (Vang). Mest (kun?) i Fl.: Snjøhæro. Se Hæra.

Snjoklessa (e') f. Slud. Hard. Ryf.

Snjoklett m. noget stort Sneefald. VTel.

Snjokrape m. = Snjofor. Sfj. (Bremang).

Snjokrave m. = Snjofor. Innh. (Sparbu): -i; Stjør.: -kraawghaa.

Snjokreist n. Sneefnug eller -korn som falder spredt i koldt halvklart Veir. Romsd.

Snjoku f. meget stor Sneebold fremkommen ved Rullen; lidet Sneeskred. Stjør.

„**snjokvit** adj." A. snuviit, Follo, Smaal. Oslo. Og: „snuen(d)e viit". Jf. Sju for Sjo i Stedsnavne.

Snjokyl m. Kulde som varsler Sneefald;

fugtig Kulde. VTel. (Moland): Snjokyle; Ma.: Snøkjøl.

Snjokyngg, **-kyngje** se Kyng, -ja.

Snjokøya f. halvt opløst Snee. Tel.

snjolendt adj. = snjofast 2). Shl.

Snjolosing (o') f. = S-løysing. JSogn: Snø-. — snjoltre se snoltre-.

Snjoplogsbraut f. den lodrette Væg som Sneploven efterlader paa Siderne. Follo. Se Snjobraut.

Snjorapa f. = Snjorap. Helg. (Vefsn): Snyrapå. — **Snjoraas** f. = S-strida. Sæt.

Snjorosa (o') og **-rota** (o') f. = S-strida. Ma.

snjoruska v. = snjoslusstra. Gbr.

Snjoræsa f. lidet S-Skred. Sogn. Se Ræsa.

Snjoskota (o') og **-skreida** f. = -strida. Ma.

Snjoskrimsl n. tyndt Sneelag som ikke dækker men er netop synligt. Tel.: Snjo-; VAgder og Dal.: Snø-.

Snjoskuta (uu) f. udoverhængende (konkav) høi Sneedrive. VAgder: Snø-.

Snjoskuve m. frem eller til Side skudt Sneemasse. Som ved Agen. Tel.

Snjoslaps n. = Snjokøya.

Snjoslat n. Slud. Gbr.

Snjosletta f. bitte lidet Sneefald; Stænk af Snee. Rbg. (Sæt. Evje), Ma. Se Sletta.

Snjoslit (i') n. = Fannarslit. Sogn.

Snjosokk m. 1) Haarsok mod Snee. 2) svag, slap, døsig Person. Rbg. Li. Sogn, Nfj.

Snjosor (o') n. = Snjokøya. Ndm.: Snjø(v)-.

Snjospikke m. Sneespurv, Emberiza nivalis. Tel.: kj. **Snjotitingji** m. d. s. VTel.

Snjotak n. = Sjonaam. Hard. (Ulvik), Ryf.

snjoug adj. fuld af Snee.

Snjovetr m. 1) Sneevinter. 2) Vinter med Hensyn til dens Sneemængde. „Liiten S.".

sno adj. 1) driftig = snuen. Tel. (Bø). „Snoo vom seg", flink til at strabe til sig. 2) rask kraftig og smidig; omtr. = spræk. Shl. (Etne, Fjellber), Ryf. (Tarvastad).

Sno f. (og n.), Veir af noget = Tev. ØTel. Totn, Oslo. „Bikkja fekk Snoo'a p a a (el. i) Haran". Og: Snoov, Snu, Snugg, Snoog, Snook, Snøøk, Snokk, Snukk osv.; se disse.

sno v. (r, dde, tt), 1, snuse (efter), søge ivrigt = snoa, snaa, snugga. Nhl. og fl. „Han snoor da væl upp". Og snoa, A.; snoova, snu, snugga, se disse.

sno v. (r, dde, tt), 2, streife = snaa, snaava, snugga. Ogsaa: stryge tæt forbi uden Berørelse; = snugga. Ring. Totn, Hadel. Land. „Kuula snoodde förbi Øre". Maaske eet med foreg. Jf. snaa.

„**snoa** v. n. (ar), lufte osv." A. **snoo** (r, dde, tt), Gbr. Hall. og m. fl.; **snooge**, Gbr. (A.), Follo; **snoode**, Nfj. Sdm. se d. „2) snuse osv." A. Vestf. ØTel. Og: **snoova** (se d.), Sogn, ØTel. Vestfold. „Han snoova dæ upp".

Snod (oo) f. Luftning = Snoa. Nfj. (Honndal, Selja), Sdm. (Volden, Borgund). „Ei liita Snood". „Dalesnood". „Kveldsnood", ogsaa m.? **Snoode** m. d. s. Nfj.

snoda (oo) v. (ar), lufte = snoa. Nfj. Sdm.

Snodda f. liden net Pige. Jæd. (Klepp, Haa). **snoddale(g)** adj. lig en S., liden og net. **snyddale(g)** d. s. Jæd. Jf. snadda, Snadd(a), Snedda, (snudda, snydda).

„**snoden** (o') adj. = snaud". A. „Reis naa snou' o snooen, o so kaam atte feit' o looen"; VTel. (Moland). „Gakk bool snöu aa snooin, kaam atte liiv aa looin"; ØTel. (Bø). „Gakk no snöu aa snøen, saa kjæm du atte baa feit' aa løen"; Ryf. (Suldal). — „Rii paa dæ l ø d n e o ikkje paa dæ s n ö u e", Li. (Nes), i Folkesagn; „snöue" har vel tidligere lydt „snødne".

snodig (oo) adj. smidig; som forstaar at sno sig = snudig. Tel. Shl. „Snoodig om seg".

snodra (o') v. snage lidt, nappe saa smaat af noget. Tel. (Rauland, Selljor). „Ho snodrar o snotar". G. N. snodra eller snudra, snuse. — **Snodr** n. og **Snodra** f. liden Tingest som snager, „snodrar". „Slikt Snodr te ørliti Kræe" (Fisk). **snodrelег** adj. „De va snodrelegt mæ Fiskingji". „Me fiska snodrelegt"; = snaudt".

snoen (oo) adj. = snuen. Innh. Selbu.

Snog se Snugg, Snok. **snoga** se snoka.

Snogg (o') m. Hastighed, Fart. Shl. (Fitja). Jf. snøgg, sneggja osv.

snogg, **snoggjen** se snøgg, snugga.

Snok (o') f. 1) kvindelig Snager. Tel. Til snaka. 2) f. og m. Snager, Snuser, Snyltegjæst. Ryf. Jæd. VAgder, Vestfold, Nedre Tel. Sjelden „Snok, Snog (o')"; mest: Snaak, Snaag. Vel til snoka (o'); og jf. tildeels, Snaak, snaaken.

Snok (oo) m. 1, Landsnegl. SHelg. **Snookji** d. s. SHelg. „Geitsnook" (og „snaak"), Innh. — **snooka** v. fortætte (Mælk) ved „Snook". SHelg. „snooka Meelk", adj. Jf. G. N. snákr Snog. Se snoka.

Snok (oo) m. 2, 1) Snude; Mund og Næse; nogle Steder mest Næse, andre Mund. Østl. Hard. Sogn, Nfj. Tel. (Bø) og fl. „Snuus i Snook'n", JSogn. „Dra paa Snook(j)'n", drage Veiret hørligt op igjennem Næsen, som En der bliver stødt. Hard. Oslo; Land. Østerd. „Holt Snook'n", hold Mund; Sandsvær og fl. 2) næsvis Person; En som har sin Næse allevegne. SGbr. Senja. „Stoorsnook", storsnudet Person; „ein 'taa Stoorsølkje"; Hall. 3) sær prippen Person; Rom. (Eidsvoll). 4) a) listig Person; „en fiin Næse"; Fosn. b) Snuser, Snager; Li. Vestfold, Gbr. Smaal. Ring. „D'æ ein Snoog, heile Katt'n". „Tjuvsnook". 5) Luft eller Veir af noget, = Tev, Snak, Snøk, Snaag, Snugg, Sno osv. Smaal. Rom. Ringerike, Hadeland, SGbr. Vestf. Bamle, Ned. „Faa Snook'n a v noko", eller „i ('ti) noko"; — „p a a nooe", VSmaal. „Hoon'n har faatt

"Snook'n 'ta Rev'n", ØNed. Snoog, Nhl. (Haus). „Faa Snoogj'n i noke". 6) svag kjølig Luftning. Oslo, Follo, Smaal. „Ein liiten Snook". Se snooka.

Snok (oo) n. Slikkeri. Shl. (Etne, Strandebarm). Sjelden. Oftere: **Snookri**; Shl.

snok (oo) adj. lidt fornærmet. Østl. Jf. „dra paa Snook'n". Ogsaa: **snaak**, Vald. Rom. Og: **snaaken**, Ring. Jf. snoka (o').

snoka (oo) v. n. (ar), 1) snuse, speide, snage, rapse, snylte. Østl. (se Snook), Tel. Li. Dal. STrondh. Gbr. (A.). „Snooke se inn", snige sig ind; Smaal. „Kua (Katt'n) fer aa snooke", Selbu. „Ho gjæng o snooga o greve"; Li. Jf. snaka, G. N. snaka, snuse omkring. 2) lufte; blæse svagt men lidt kjøligt, svagere end snoa. Follo, Oslo, Smaal.

snoka (o') v. (ar), snuse osv. = snooka 1). Vesteraalen, Li. Ma. Jæd. Røldal, Ryf. **snoga** (o'), Li.; andensteds mest **snaaka**, **snaaga**. „Ku'naa fær aa snaakar"; Ryf. „Han gaar her aa snokar, eg kann kje faa 'an uut av Huuse". — Hertil: **Snaag** m. = Tev, Snook. Jæd. „Faa Snaag i". — **Snokar** (o') m. En som snokar. Ryf. og fl. Mest: Snaakar, Snaagar. — **snaakin** adj. = snak. Vestfold og fl. Jf. snaaken, snækjen.

snoken (oo) adj. svagt vindig og kjølig. Smaal.

snokla (oo) v. snuse osv. = snooka 1). Østl.

snoltreleg adj. „snaud" paa Hovedet; omtr. = snaalbutt. Tel. (Rauland). Ogsaa: **Snjoltrehovud** n., **Snjoltreskalle** m. Tel. (Rauland, Selljor). Jf. snultra.

„**Snop** (oo) m." A. Nhl. 2) unyttige Smaating. Voss.

Snop (oo) m. 2, Snuser, Snager, Snyltegjæst. Ma. Sæt. Tel. Land. Til snoopa.

snop (oo) adj. som røber Skuffelse, slukøret, flau, forlegen = hengjeleg, flat. ØTel. (Heiddal, Grandsherad). Mere brugt er: **snoopeleg** og **snoopen** d. s. Sæt. Ø- og VTel. Til snoopa. „Han sat so snoopen o snøyrelege". **snoopt** adj. (part.) d. s. Jæd. — **snop** se snaap.

Snop (o') m. 1) Stump = Snupp (Røldal). Hard. (Ullensvang, Kvamm). „Ljoᵘsasnop". Voss: Snop(p). 2) forlegen, flau (afstumpet) Person. Ryf. (Sand, Hjelmeland): „Snop, Snaap, Snaab". Jf. snypa, snopen osv. G. N. snopa el. snoppa, Snude.

snopa (oo) v. n. (er, te; ogsaa ar), 1) sidde og hænge ventende (som en Betler) eller udtryksløst stirrende (som ofte paa et Fotogram); sidde noget flau el. forlegen. Tel. Sæt. Land. „Han sat der o snoopte o vænta, sat so snoopelege (adv.); SætV. 2) snylte; snage, luske til sig; rapse; snige. Ma. Tel. Sæt. Røldal, Land. „Han sniiker aa snooper paa alt", venter at faa; Land. „Ho gjæng o snoopar etter o faa, snoopar t e e seg"; Tel. „Snoopa seg inn i Lagje". — 3) have sin Næse i alt; blande sig i alt. Li. (Eikin: snopa (o'), som Hop (o') < hópr). I denne Bet. vel eg. være en „Snoop", derfor vistnok oftest (ar), altsaa eg. et andet Ord. — G. N. snópa (ir) sidde og hænge.

Snopa (oo) f. 1) En som „snooper", som seer „snoopeleg" ud, eller gaar og „snoopar". Tel. 2) en Lækkermund. Hard. (Kvamm og fl.). Jf. Snoop, Lækkerheder.

snopa (o') v. (ar), tage stumpeviis; nappe af. Stjør. og Strinda: **snaapaa** ('taa). Jf. Snop, Snope osv.

Snope (o') m. Snip, Stump = Snop, Snupp. Innh. og Strinda: **Snaapaa**, „Aakrsnaapaa, Æng-, Skinn-".

snopen (o') adj. 1) knap, kneben; blottet, omtr. = snaud. Sogn; NGbr.: **snaape(n)**. „Dar va so snope at da va skammle". „Dei livde bærre snaapee" (adv.). 2) forbunden med Skuffelse; uventet fortrædelig. ISogn (Hafslo). „Da va snope", det var en Streg i Regningen. 3) skuffet; slukøret; = flat. ISogn, Ryf. Jæd. Jf. snupleg, snipleg, snipen. Til snypa, Snop (o') osv. (I ISogn vil let, ligesom regelmæssigt i IVAgder, snoopen (snoᵘpen) blive til snopen. Jf. oopen for open. Overhovedet kan Ordene snoop- og snop- let glide sammen, ogsaa form. Betydningslighed).

snopen (oo) adj. 1) slukøret, flau, surmulende osv. = snop. snoopeleg d. s. Sæt. Tel. 2) snyltende, snagende; nærig. Tel. Bamle, Ma. 3) lækkermundet. Hard. Voss. Jf. Snoopa. Færøyar: snópin, flau. Se A.

Snoping (oo) m. nærig Person. Tel. (Lunde).

[**snopla** (oo) v. snuble uden at falde. Trondh.

„**Snor** (o') n. Snot". A. **Snor(r)** m. Sæt. **Snorr** f. Hall. og fl. **Snórul** m. a) d. s. Helg. (Vik, Vindal); **Snoorool**, Namd.; **Snórluur**, Ork. Ndm. Innh.; **Snællur**, Selbu. b) Snottap. Trondh. 3) snottet Person. Ndm. Fosn; Selbu: (snor)vigtig Person. — **Snorbikkje** (o') f. om uforstammet Person. Tel. — **Snordabb** m. 1) Snottap. 2) snottet Dreng. Røldal; Hall.: **Snørrdabbe**. — **Snørrdølk** m. modbydelig Person. Dramn. — **Snorrgjørs** m. = Gjørs. Rom. — **Snørrkilling** m. Snottap = Kidjafot. Hall. — **snorfull** adj. modbydeligt beruset. Tel. — **snørrleid** adj. modbydelig. Dramn fl. — **Snorsnye** f. snottet Person, især efter megen Drikken. Tel. — **snora** (o') v. n. (ar). „Da snora paa deg", det flyder af Næsen paa dig. Nfj. Sogn.

snora (o') v. a. (ar), fange i Snare. Tel. og fl.

Snoraa, **Snore-**, **Snoru-** se Snara.

Snorelykkja (o') f. = Rennelykkja. Sogn.

snork, **snorkje** se snerka.

snorslaa (oo) v. a. afmærke Linjer paa noget med en kridtet eller sværtet Snor. Nhg. „Snorslaa ein Bjalkji".

Snort (o') m. En som smisker. VTel.

Snos (oo) m. = Noos, Snys, Snus, Tev osv. Oslo. „Faa Snoos'n i de". Eg. Næse?

snosa (oo) v. (ar), veire, speide; snage. Oslo fl.

snosa (o') v. (ar), snue, veire = snasa, nosa, nasa. Tel. Nbg. VAgder, Jæd. Sogn. „Snosa upp", opsnuse. — **Snos** (o') m. Snuser, Speider, Snylter.

snosig (o') adj. som bærer Næsen høit; storagtig; vigtig. Shl. (Fitja):

snossa (oo) v. (ar), 1) stikke Næsen ned paa noget, undersøge Lugten af noget; snuse. Tel. (Selljor; Ø); Nbg. „Snoosse upp", opsnuse. „Snoosse paa". „Han snoossar bote her o der". 2) snylte efter. NGbr.

Snot (o') m. liden Stump, omtr. = Snop. Nhl. Hard.; Shl. og Sogn: **Snott**. „Ljosasnot". Jf. Snota osv.

Snot (oo) f. net og dygtig Kvinde. Hard. A.

Snot (oo) m. Rasthed, Livlighed, Dygtighed. Vald. (Vang). „D'æ goo'e Snoot i hænne". Maaske for Snod, snúdr (Snu), som Moot < módr, Skoot < skód. Jf. sno adj.

Snot (oo) m. (og n.?), 1) Snude, paa Hund, Ræv og dl. Tel. (Kvitseid, Selljor). Jf. snoota. 2) fremskudt Mund = Trut. Tel.

snota (oo) v. a. (ar), pynte, gjøre net. Mest: „snoota seg t e e" el. „upp". Røldal. „teesnoota", adj.

snota (oo) v. n. (ar), 1) veire, snuse. Tel. (Selljor, Kvitseid). „Snoote o snaka". „Snoote o snugge". 2) lede; snage, smaarapse. Tel. 3) skyde Munden frem, surmule. Tel.

Snota (o') f. 1) Snude; Tip, Spids. Selljor: **Snotu**. Ikke meget brugt. 2) Gran, Smule. Østerd. (Oos, Kvikne, Reendal): **Snutu** (Snootoo) og omtr. Snötö. „Itte (aller) e Snutu". Jf. Snot, Snyta.

snota (o') v. (ar), snuse, snage. Tel. (Laardal, Høyd. Mol.); Romsd. (Aukra): **snote** (o'—ö), Ndm. (Aure): **snaata**; Ork. Gul. og Innh.: **snaataa**.

?**Snote** (oo) m. Ræv. Tel.? I J. G. og H. O.: Snote, en Ræv; Berg. I H. O. desuden: Snotestump, Rævesælde; Berg. Ordet lever nok endnu, men uvist hvor. Hos Christie desuden: Snotehus, Hytte hvori man belurer Ræv.

snoten (o') adj. snydt; skuffet, slukøret; slau. Tel. Sæt. Sogn, Shl.; Ringerike (Krødsherad), Nbg. og Ma.: **snøtin**, **-en**, **snøden**. „Snoten aa snuppen", ISogn. „Han sat so snoten, likaso Baotn va roott frao 'an". „Da va snote at eg skulde mysſa Fiſkjn", flaut, fortrædeligt; YSogn, Shl. Synes være et part. af snyta, som bøies stærkt paa disse og m. fl. Steder. Jf. snopen.

Snott m. se Snot. — **Snott** m. se snotta.

Snott (o') n. Snot = Snor. Dal. Ryf. Jæd.

snotta (o') v. 1) snøfte. Sogn. 2) snuse, være fremme med sin Næse; speide. „Ho snotta fram-i alt". Li. (Eikin, Fjotland), Jæd. Ryf. — **Snott** m. og **Snotta** f. En som har sin Næse overalt. Li. — **Snottar** m. rask og fiffig og noget anmassende Karl; „Støver" (Snøfter). Berg. — **snottaleg** adj. uventet liden el. knap; fortrædeligt smaalig (snottet). Jæd. Dal.

Snov (oo) f. (og n. og m.) Veir af noget = Snev, Snaav, Sno. Østl. Nedre Tel. Bamle. — **Snov** n. se snova.

snova (oo) v. (ar), snuse, snage osv. = snava, snoa. Sogn, Vestfold, ØTel. „Ho snoova da t e e seg". „Snoove upp", opsnuse. — **Snov** n. hvad man har „snoova" til sig. Sogn og fl.

snovla (oo) v. = snava, snavla. Innh. Fosn, Ork. „Snoovl' dæ i sæg".

Snu m. 1, = Snev, Sno. „Faa Snun'n i de". Østl. (Oslo og fl.). Sv. snuf. Jf. Snuve, Snuving. — **snu** se snydja.

snu v. (r, dde), snuse, speide. Nhl. YSogn.

Snu m. 2, Smidighed. Shl. Nhl. Sogn. „Da æ Snu aa Snedd i dan Kar'n". G. N. snúdr Rasthed. Jf. Snod, Snoot. Se flg.

„**Snu** m. Vending, Svingning". A. Ryf. Sogn, Nhl. Tel. „Sein i Snu'n". „Sæin i Snuaam; kvass i S.". Gbr. „Solsnu". „(V)rangsnu". „Rokkesnu", Kurre paa Traad; Østerd. — **Snue** m. d. s. Sogn.

Snua f. Rad af vendt Hø. Shl. (Etne).

snubba v. a. (ar), 1) gjøre lidt kortere, afstumpe, stække, snubbe = snuppa. Oslo og fl. Isl. snubba. Sv. Diall. snubba, d. s. Eng. snub. Vel eet med „snubba tiltale haardt" A.; G. N. snubba. 2) streife = snudda. Vinger, Rom. Follo. „Stein'n snubba inntel".

snubbeleg adj. og adv. afstumpende, tvært afbrydende eller afbrudt; forbunden med Skuffelse; uventet knap, fortrædelig og dl. Gbr. (Fron), Ned. „Ei snubbele Fæl", Reise. „De blei snubbeli(g) før 'an", knapt; Ned. „De gjekk snubbeli", tvært, flaut. **snubbale**, afbidende i Ord; Hard. Jf. snybbeleg, snuppeleg.

snubben adj. 1) snubbet, kort og tvær = snuppen. Hard. og fl. „Aen snubbin Nai". 2) stødt, fornærmet. Hard. og fl.

Snubbnos (o') f. Stumpnæse. ISogn.

snubbutt adj. afstumpet, snubbet. Isl. snubbóttr.

Snudd (u') m. raskt og let lidet Stød eller Slag; Streif. Nfj. (Selja, Innvik, Stryn).

„**snudda** (u') v. a. (ar), berøre let". A. Num. (Flesberg), Hall. „Kuula snudda e t t e" el. „i n n t e e mee", streifede let. 2) komme meget nær uden at berøre. VTel. Sæt. Sogn. „Ho snuddar i n n a t tjuge Aar". „Eg snudda u p p e t t e Syllatrmaali men sluuta oonda ændaa", Soldaterhøiden. 3) **snudda seg**, vride sig, skubbe sig, utilfreds eller under Betænkning. Shl. Jf. Isl. snudda snuse.

Snudda f. Smule, Gran. Gbr. (Gausdal).

„Inte e Snudde". Ogsaa: „inte dæ snudden(d)e Gräinn". Jf. Snydd.
snudde, snuddest se snydja.
snudig adj. 1) smidig = snodig. Tel.(Skafsaa, Svein.). G. N. snúdigr rask. Og: snudug. Dal. „Røyskekattn æ snuu'oge". 2) driftig (om sig). Dal.
Snudning f. Vending; for Snuning. Vald. (SAurdal). „Snar i Snudningn". Snudna m. ɔ: Suunad. Hall.? Vald.?
snudra v. n. 1) være knap, kneben, „snaud"; neppe strække til. SætV. „De snuddrar nog, de!" 2) tage det knapt, knibe; især: maale og veie knapt. SætV. 3) = snudda 2). SætV. „Han snuddrar i n n a t dåi Aar'æ". Seer ud som sammenhængende med snaud, men dog jf. G. N. snudra, snodra snuse, Isl. snudda d. s. (berøre?).
snudremæla v. (er, te), maale knapt. SætV.
snudren adj. 1) knap, knibende, karrig. SætV. „Han æ so s. ti mæle, mæler so snuddri" (adv.). 2) knap, kneben. Sæt. „De va snuddri nog!" Jf. snurren.
snudrevega v. (vog), veie knapt. SætV.
Snue m. 1) = Snu. 2) = Snuel. VTel.
„**snuen** adj." A. 2) vreden, snoet; om Ved. Sogn (Sogndal, Lærdal). **snu-vind** d. s. Sogn. 3) let, bekvem, behændig; net. NGbr. (Lom): snuujen, Fl. snugne; som truujen, trugne for truen.
snuffa v. n. (ar), 1) drage Aanden hørligt op igjennem Næsen, især gjennem Snot; snue. Østl. og fl. 2) lugte, snuse, speide. ØTel. (Bø). „Bikkja gjæng aa snuffar". Jf. Snuve, snuvla, Snu; Sv. snufva, Eng. snuff, snuse.
snufta v. n. (ar), = snuffa 1). ØTel.(Bø).
Snugg m. 1) koldt, lidt fugtigt Luftdrag, omtrent = Sno(a), Nugg, Nygg. Hall. Num. Totn, Vestfold, Hadeland. „Ein kald Snugg i Væ'ree". Snøgg, Rom. og fl. 2) Veir af noget = Sno, Snok osv.; Nys om. Tel. Rbg. Ned. VAgder, Dal. Ma. A. „Eg fekk Snuggj'n i ein Bjønn", el. „p a a ein B.", el. „a v". Snygg d. s. Dal. (Sokndal), Vestfold. Snøgg d. s. Oslo, Rom. Gbr. Vestfold. 3) let Anstrøg af; Antydning eller Duft af = Snev; Glimt af. Li. Nedre Tel. Bamle, Vestfold, Smaal. Rom. Oslo og fl. „En anen Snugg", en anden Tone el. Sving. „Je saag saavidt Snøgg'n 'ta 'n". „Snygger", Nykker, Rom. „Faa Bysnuggjn", faa en Duft af Byen over sig; Tel. „Fantesnøgg, -snygg, -snugg". „Baanesnøgg, -snygg". „Dongesnøgger". „Vera ute aa faa Folkesnugg", en Smule Folkeskik. Og: Snøkk. 4) Spor af; Smule, Gran. Østerd. og fl. („Hall." A.). 5) Hastighed; Iver, Travlhed, Fart. Nhl. Tel. og fl. (A.). „Der æ kaamen slik Snugg i 'n, slik Reisesnugg, Lauparsnugg"; Tinn, Seljor, Kvitseid. 6) Snude = Snok. Li. (Eikin). „Eg ska faa Snuggj'n din teel"

Snugga f. Spor af noget; Smule, Gran = Snugg. Hall. Vald. „Du ha vel inkji Matsnugga, vait e?".
snugga v. (ar), 1) lufte, blæse svagt; svagere end sno(a). Vald. Hadeland. snøgge Østerd. (Rendal). „De snøgge aa blees", Imperf. 2) lugte, veire, snuse. Tel. Ma. Ryf. Rbg. „Hund'n gjæng' o snuggar". „Snugga upp", opsnuse. „Snusa o snugga". G. N. (Isl.) snugga. 3) berøre let; stryge, streife = snudda. Østl. Vald. Hall. „Kuula snugge i n n a a t mæ"; Land. „Ståen'n snugga i n n t e e (i n n v e, innaat) mee, so e fikk åit liite Saar"; Vald. Hadeland, Ringerike, Vestfold. „Han gikk so nær at han snugga innaat mee", strøg. 4) komme meget nær i Forbifarten, stryge forbi uden Berørelse; omtr. = snudda (hvortil dog ikke hører den Fart). Hard. Ringerike og fl. „Ho snugga forbi". snygga d. s. Dal. Li. „Dæ va so vitt dæ snygga forbi". 5) gjøre en hastig Vending eller Vridning. Tel. (Bø). „Han snugga fraa meg i Sinne". „Ho snugga paa seg". snugga seg vride sig misfornøiet = snudda seg. Ryf. Jæd. A. 6) „snugga ette åen", være revsende efter En = tusta. Voss. 7) haste, have travlt. A. Tel. Røldal, Ryf. Nhl. 8) ordne, gjøre færdig. A. Vald. „Han snugga so længji førr han vart færige". — Bett. 3) og 4) har flere Steder (Ringerike, SVald.) Imperfekt snogg, snógg og snóugg, som ellers tilhører snøgga (d. s.) se d. Isl. snugga har mange af snugga's Bett. For Resten seer det ud som snugga er mere end eet Ord.
snuggeleg adj. forlegen, slukøret, flau. Rbg.
snuggen adj. 1) om Luften = kaldsnuggen. Jæd. Østerd. „Snuggjen aa kall'e". 2) hastig; hidsig; = smaasinna. Nhl. Voss. 3) stødt; gjort ublid = strunten. Sfj. Hard. Ryf. „Snuggjen aa sint". Jf. Isl. ein snuggir í nefit; „dra paa Snookjn".
Snuggeveg m. en Hunds Sporevei. Ma. „Ta Snuggevegjn ette dei".
snultra v. a. og n. 1) afknappe; ordne, tildanne eller lave for knapt. Røldal, Ryf. „Du he snultra 't a a Plaggje, so d'æ reint for lite vorte". „Snultra dæ t e e", tillave knapt. 2) ligesom snige sig til den fornødne Næring; hente den hist og her i utilstrækkelige Portioner. Ryf. 3) snylte. Hard. Jæd. Rbg. Tel. Gbr.; Bohuslän. Jf. snoltreleg. — Snulle se Snurle.
Snultra f. En som snuser og snylter allevegne. Ogsaa: Snyltre; Tel.
snultrefødd adj. knapt næret. Ryf. Hard.
snultreleg(e) adj. og adv. afknappet, for knap. Røldal. „Du lagar snultralig tee". „Snultralig liite".
Snuningslekk m. = Snuel, Leikinde. Voss.
Snupp m. Hast, Fart = Snøpp, Snarven-

ding. Ryf. Tel. „I ein Snupp; i ein Snupp-snarom“; Ryf.

snuppa v. a. i en Fart afhugge, afknibe el. afskjære en Top, en „Snupp“; afhugge, afstumpe. Ryf. Østl. Hall. „Han snuppa 'taa see Fingr'n“. Se snyppa.

„**snuppeleg** adj. tvær, kort, afstumpet“, A. = snippleg, Ryf. Sogn og fl. „Ein snuppleg Ende“, en brat E. 2) knap, utilstrækkelig; uanstændigt kneben = snippleg. Vald. og fl. Og: snøppele (for snopp-), Vald. (ØSlidre); snöpple, STrondh.

snuppelege og **snuppelegt** adv. tvært, brat, knapt osv. = snipplege, se snuppeleg. Sogn, Hall. osv. „Han foor snuppele 'tao Vær'in“, forlod Verden brat; Lærdal. „snöpple telaaghwaa“, STrondh.

snuppen adj. 1) kort og tvær = snuppeleg. Sogn, Hard. 2) skuffet, slukøret; stødt. Vald. (A.), ISogn. Se snoten.

„**snupputt** adj.“ A. 2) knap, utilstrækkelig = snaud; om Klæder, Mad og dl. Vestfold.

„**snupt** adv.“ A. Sæt. Tel. „D'æ snupt likais“, ganske ligedan. 2) tvært, bratt, pludseligt. Tel. Sæt. „D'æ snuppt Wendi“. „Han kaam so snupt ivi meg“.

„**Snur** (uu) m. Kurre“. A. = Knut, i „Silda-snur“. Nfj. 2) Knevel = Brims. Shl. 3) = Snuel. Nhl. Shl.

Snur (uu) m. Maade at være paa; Væsen, Maner. Hard. Jf. Snu (Vending), Venda.

snur se snydja.

snura v. a. (ar), 1) snoe, vride. Nfj. (Honndal, Breimn, Stryn). „Snuure i Hoop“. 2) dreie sig, gaa rundt; fare stundesløst omkring. Nhl. (Eksingadal).

Snurgla f. Kurre = Snur. Sæt.

Snuring (uu) m. 1) kort voldsom Byge; liden Vindhvirvel = Vindknut. Stjør. Selbu. 2) Katastrofe. Trondh. Jf. snaren.

snurkjen adj. 1) stødt; lidt fornærmet. Ma. Dal. 2) let stødt; ømfindtlig. Dal. Jf. snerka, snørk, snyrkja.

snurla v. 1) = snura 1). Ma. „Traa'n snurla seg“. 2) = snura 2). Voss.

Snurla f. 1) Kurre; Forvikling. Nhl. Sogn, Ned. 2) Top (Legetøi) = Sjuga. Voss.

Snurle m. Kurre. Ma. Ned. Snulle, Vald.

Snurlekkje (uu) n. = Snuel, Leikinde. Hard.

snurp adj. 1) sammentrukken i Rynker. Hedm. Gbr. „Hu vart snurp paa Snyyta“, Snuden. 2) lidt fornærmet, stødt; ogsaa: let stødt; mest om Kvinder. Gbr. Hedm. Til snerpa; snurpa, snyrpa. snurputt d. s. Østl.

Snurpa f. En som er „snurp“. Østl. Østerd.

snurpa v. a. = snyrpa. Vald. Hedm. Gbr.

Snurpeband n. Trækkebaand. Østl.

snurpen adj. = snurp. Gbr. Østerd. Østl. (Odal, Hadeland og fl.).

snurpna v. n. blive „snurpen“; sammenkrympes, især ved Tørring. Hall. (Gol). „Lövve ha snurpna paa bra no“. Og: snurptne; snurtne (til snerta?).

snurren adj. lidt fornærmet, stødt = snurkjen. Tel. Hard. og fl. snørr og snørren d. s. ØNed. og fl. Maaske for snudren, til G. N. snudra snuse; jf. snurkjen, „draga paa Snookjn“ osv.

Snur-rukka f. Kurre = Snur. Hall.

snurt adj. stødt = snurp, snurkjen; jf. snerta = snerka, snerpa. Østl. (Land, Rom. Odal). — **snurten** d. s. Østl. Tel. Vald. Nhl. Dal. og fl. — **snurteleg** d. s. VTel. — **snørt** og **snørten** adj. d. s. Østl. (Rom. og fl.).

Snurt m. prippen Person. Rom. og fl.

snurta v. (ar), pynte = snyrta. NGbr. Nhl. Shl. „Snurte um see“. Jf. Usnurta.

snurten adj. 1) = snyrten. NGbr. 2) se snurt.

Snurull m. Kurre = Snur. Røros. — **Snul'lr** m. d. s. Solør. **Snöldre** f. d. s. Selbu. Meddeelt. **Snal** m. d. s. Gul.

snurvind adj. vreden i Vækstеn. Helg.

Snus m. = Snugg. Rom. og fl. „Faa Snuus'n i“.

snusa (u') v. (ar), snuse, Agder. A. snusa, snosa, snoosa, synes altid at have Viforestillingen af Næsely d; snoa, snugga, snota — ikke.

„**snuska** (u') v. snage. **Snusk** n.“ A. Berg. Nordl. 2) „snuske mæ see“, rapse. Hall.

Snuss m. et Gran. Rog. „Inkje Snuss'n.

snussa v. snuse; om Hund. Tel. (Bø).

„**Snut** m.“ A. 2) = Snyt m. Tel. Hall.

Snuta n. fremstikkende Spids = Snyt. Tel. (Kvitseid). Sjelden.

snutta v. n. fremvise en Spids, en Tip, et Glimt. Odal. „Je seer de snutter ti'n; je saag de snutt 'ti'n“. — **Snutu** se Snota.

snu-utt adj. fuld af Snoninger = sveiputt; om Ager, Ved. Gbr. ISogn.

snuva v. snue; = snussa. — **Snuve** m. Snue. Ringerike (Krødsherad, Snarum), ISogn, NGbr.

snuvind adj. = snurvind.

Snuving f. = Snussing. Ringerike. Og: Snyving.

snuvla v. svadse = snavla. Rom. Smaal.

„**Snya** f. Krabat“. A. 2) ulidelig Person. Tel. Rbg. 3) Snager, Snylter. Tel. Se Snyda. Snyᵇdjje? Vinje; hvilket end bestemtere peger mod Snydja (A.). — **Snye-kaup** n. = Skamkaup. Tel.

snybbeleg adj. = snubbeleg, snuppeleg. Sogn.

snyda v. (ar), 1) drage Aande med Næselyd; snue, snøfte; = snussa; lide af Udflod fra Næsen. Nfj.: snyde; Sogn, Nhl.: snya. „Lamb'e snya her um Vaor'n“. 2) snøvle. Nfj. 3) snuse, speide; snylte. VTel. Voss, „Han snyar no ette addesta“. Jf. Snya; G. N. snudra, snuse. Se A.

Snyda f. 1) Snue. Nfj.: Snyde; Voss, Sogn, Nhl.: Snya. 2) En som „snydar“ ɔ: snuer osv. Sogn. — **snyden** adj. snottet. Vald.: snyin.

Snydd m. Stump el. lidet Stykke som udfordres for at fylde et Maal. Til snydda.

VTel. (Laardal, Vinje). „De felar ein Snydd'e paa Alee o ein Skrydd'e paa Toonna". Jf. Snytt.

snydda v. (ar), = snudda ɔ: berøre let, streife, komme nær til. Tel. (Vinje), Ma. Jæd.; Li. (Kvin): snyda. „Stakkj'n snydda inn-at 'an"; Ma. „Snydda forbi"; Jæd. „Kannskje han kann snyda tee o vera saa gamal", Kvin. — snyddale se Snodda.

snydja v. n. fælde Haar, afstreife. Kun om det sunde aarlige Haarskifte = reka; ikke = røyta. VTel. (Mo, Aamotsdal), SætV.: Infin. sny^{d}j^{d}je (lidet brugt); Præs. sny'e(?) og snur (Aamotsdal, som rur af rydja); Imperf. snudde; Sup. snutt. „Hest'n min snudde tiileg, no heve'n snutt, æ avsnudde". Ofteré: sny^{d}j^{d}jast snyst snuddest snust d. s. VTel. (Mo, Moland, Laardal, Vinje), SætV. og V. „Hest'n min foor ti sny^{d}j^{d}jast so tiileg, han æ i gott Triv". Ogsaa: snu (som ru ɔ: rydja) snyr snudde snutt, Tel. (Rauland). sno snør snødde snøtt, Dal. Tel. snøst snøddest snøst, Ma. Dal. Ned. snyst, Ma. snysast (-test), Ma. Li. Og: snøsast (-test), Ma. Li.; snøye d. s. Tel. (Nissedal), se snøyda. snydjast er: fælde den filtede Vinterham („Vettrebaggjen", Mo) og blive glat, „snaud". „Markjæ he snøtt a seg Vedreham'n"; Dal.

snyefull adj. = snorfull. Tel. Til Sny(d)a. Og: „snyende sudde".

snyeleg adj. forlegen, slukøret, flau; lig en ikke øvet Snyltegjæst, „Snya". VTel. Rbg.

Snygg, Snøgg se Snugg; **snygga** se snugga.

snygga v. skynde. Ryf. „S. paa ein".

Snygg-ord n. Skose = Sneidord. Totn.

„**snygla** v. snylte". A. snuse, snage. Sogn, Tel.

Snygla f. Dyr som malker lidet. Sogn.

snyglen adj. knap, utilstrækkelig; = snaud. Sogn. — **Snyk** m. Lugt, se Snik.

Snykk m. Snot. Rbg. (Aamlid, Sæt.). — **Snykkjedros** (oo) f. snottet Pigebarn. Aamlid. — **Snykkjeklut** (uu) m. Næsedug. SætV. og V. — **snykkjutt** adj. snottet. Rbg.

snykkja v. n. (er, te), aande gjennem Snot, drage Snottet ind. Tel. (Fyrsdal). — **Snykkjeburv** og **Snykte-** m. En som s.

„**snykta** v. n. hulke". A. Hall. Vald. NGbr. snikt' NTrondh. snøkte A. Gbr. snøkste NØsterd. snikste Rendal. Jf. snykkja, snøkja, Snøk, Snook, snooka.

snypa (yy) v. a. (snyp'r snaup) gribe med et rapt Greb af de forreste Fingerspidser = nypa; afknibe; især: pudse et Lys. Rom. Odal, Vinger, Solør, Hedm. Østerd. Smaal. Follo. Infinitiv ogsaa: snuppe og snøppe, Smaal. Vestfold. Imperfekt ogsaa: snøyp Rom. Smaal.; snøp Smaal. Ringerike, Østerd. (Aamot; her bruges ikke „nype"), Hedm.; snyypte Rom. snøppte Smaal. Vestfold. Supinum: snypi Rom. Smaal. Follo og fl., snøpe Smaal. snyypt og snøppt („snope" er ikke hørt). „Jaggu snaup han dæ!" „Naa fekk du da snyypi Lyse (dæ)!" Hertil: Snop (o'), snopen (o'), usnopaleg, snøypa (snuppa osv.). Se nypa.

snyppa v. „snyppe avsta", gaa slukøret bort. Tel. (Seljor). Jf. snuppen osv.

snypsen adj. barsk og sur; afbidende. Sogn.

snyrkja v. (er, te), 1) sammentrække i smaa Rynker = snyrpa, skrykkja. Ma. Vald. Sæt. snørkja, Dal. Ma. „Han snyrkte paa Nasin", Vald. „Snørkja paa Nos'æ". Se snerka. 2) danne en rynket Hinde, „Snerke". Ma. „Jis'n (dæ) snørkte (snyrkte) seg i Hop". Jf. snørk.

Snyril, Snyrilhus n. se Snigel.

„**snyrpa** v. (er, te)". A. Nfj. Voss, Hard. Ma. Rbg. og fl. Altid om uregelmæssige Rynker. „Snyrpa paa Nos'æ" = snyrkja; Rbg. snørp' d. s. Helg. 2) snyrpa seg", snøre sig, klemme sig. Voss, Nhl. 3) „snyrpe paa seg", stramme sig op, kneise fornærmet. Rbg. 4) = snyrkja 2, snerka. Rbg. „Fjo^{u}r'n fer'e te snyrpe i Ho^{u}p".

Snyrpa f. a) = Snurpa. b) Snerpe. Rbg. — **Snyrpekjeft** m. let stødt Person. Rbg. — **snyrpen** adj. = snurp. NGbr. Tel. Rbg. Ma. **snørpen**, Ma.

snyrteleg adj. rapt net og fashionable; næsten: elegant. SætV. G. N. snyrtiligr.

„**snyrten** adj." A. rapt og net. Ma. Rog. Hard. Sogn. **snørten, -in**, Ma. Ndm.

Snys (yy) m. Nys (om), Veir (af) = Snus. Hard. Sogn (Lustr). „Fao Snyys'n i da".

Snysa (yy) f. 1) = Snak, Teft. Hard. „Hund'n he ei go^{u} Sn-ysa". 2) Nys; = Nuus, Nyys. Hard.

Snysa (yy) f. en Prise Snuus. JSogn, Voss

snysa (yy) v. (er, te), 1) tage (drikke) Snuus. Nhl. Voss, Sogn. 2) snuse, veire. Sogn. „Eg ska vel sn-ysa da upp". 3) falde saa Mund og Næse bliver fulde af Snee. Nhl. Voss. Fra først af vel i Spøg. nysa (yy) d. s. Hard. G. N. nýsa lede, snuse.

„**Snyt** (yy) m." A. Tel. Østerd. Helg.

„**Snyta** (yy) f. = Snyt". A. Sogn, Ma. Tel. Hall. Ndm. Nordl. „Fellsnyta". 2) Gran = Snota. Nordl. „Ikkje Snyyta".

snyta v. 1) v. n. stikke frem, som en Snude. Tel. (Kvitseid). „Hogg av detta Snutaee, de snyyt'e so langt fram ivi". Hørt kun saaledes. 2) v. a. snyyte snyyt'e snaut snote, bortskaffe ved et rapt Greb eller en rapt dulgt Føring. Nfj. (Stryn). „Han snyyt'e dæ mæ seg". „Dæ va so vitt han snaut dæ". „Eg trudde han hadde snote dæ mæ seg". „Je snåut me unna, de var so vitt"; Solør, Vinger. „Han snåut se forbi", Solør. „3) snyde Næsen". A. G. N. snýta (ti). Vøies ofte: snaut snoti, Tel. Østl. Hall. „4) pudse (et Lys)". A. NEng. Dial. snite. „5) narre, bedrage". A. Meget udbredt er: Præs. snyyt'r, Imperf. snaut; Tel. Hall. Østl. (Odal, Solør, Hedm. og m. fl.), Rbg. Ma. Shl.; Imperf. snøyt,

snøyd langs Kysten fra Otros til mod Grændsen. Noget sjeldnere er: Supinum snote (o', og snaati, snöti, snøde); Tel. Hall. Østl. Shl. Rbg. Ma. Ellers: (er, te, t). Hertil: snoten (o') adj. NEng. Diall. sneyte, snait (ɔ: snøyta?) at snyde.

Snyta (yy) f. Snude; Næse og Mund. Hedm. „Hn snurpe paa Snyyta".

snytande adv. „s. fiin, vakker", overmaade f., v. Sogn. Og „snyt-vakker", Nordl. — snytan, beruset. Helg.

Snyte (yy) n. 1) Snude; Næse. Jæd. 2) = „Giima" paa Sæk, altsaa hvad der er udenfor Snytebaand n. Tel. (Bø).

?**snytigt** adj. n. løierligt. Sfj. Meddeelt.

Snytt m. „Draagaa paa Snytt'n" = snussa. Gbr. (Lom).

Snytt m. = Snydd. Li. (Kvin, Eikin, Fj.).

Snytta f. Spids, Tip. Hard. „Pinsnytta".

„**snæk** adj. bidsk", A. bitter, Sdm. (Hjør.). 2) paagaaende; hensynsløst nærgaaende; frækt tyvagtig. Rog. Shl. „Tasen æ snæg'e i Ty'v", Faaret er osv.; Jæd.

snækall adj. „graakold" og svagt blæsende. Smaal.: sneekall.

„**snækja** v. blæse koldt". A. Smaal. og Vestfold: -ke. 3) være nærgaaende og graadig, være „snaakjen". Nfj. Jf. Snaak.

„**Snækja** f." A. „Kasta Snækjer"; Shl.

Snækje n. Vindpust = Snaak. Hedm. Østerd.

snækjeleg adj. rask og kraftig = spræk. Tel.

„**snækjen** adj. 1)". A. Nfj. Voss, Shl. Rog. Ma. Smaal. 3) fortrædelig = stitleg. Jæd.: snægjen.

Snækjeord n. = Sneidord. Sogn.

Snæle, Snælekaave, Snælla se Snelda.

Snæling m. tyk Traad; Hyssing. Vald.

snæpen adj. 1) net, vakker = snaapen. Shl. (Strandeb.). 2) = spræk. Tel. (Lunde).

Snær m. rask Omvimsen; urolig Skynding. Innh. „Dæ va naa te Sneer paa 'aam".

„**snæra** v. n. (er, te), streife, vimse osv." A. Solør, Vinger, Nfj. Ndm. Innh. Namd. „Hestn snære(r) burti Aakrn"; Nfj. Solør. „Kva du fær aa snaave aa sneere mæ?" Innh. „Han sneera saa feelt te aa faa dæ fraa sæg", han foor iilsomt om. Innh.

snæra v. n. (ar, a; og er, de og te), 1) knitre = smatra; ogsaa: fænge knittrende og hvinende. STrondh. (Ork. Gul. Uppdal, Strinda), NGbr. Romsd. Østerd. Tel. (Selljor); sneer NTrondh. „Dæ hagle so dæ snære paa Ruutun", Ork. eller „sneere 'ti Ruutaan", Innh. „Dæ snære 'ti Einkara, 'ti Haa'ra". „E häurt koor dæ sneert 'ti Soo'ta". „Dæ sneere naar du riiv sunn Ty'e". „Han va saa fuul (arg, sint), at dæ va bær(re) saa dæ snæra 'taa 'om", STrondh. (Strinda og fl.). „Dæ sneera aa brann"; Innh. „Briskjn æ saa snegg te snære i"; Tel. Gbr. „Han foor so foort, so dæ va bærre so de snærde ette 'naa", knitrede el. hvinede (= „snova"); Romsd. STrondh. (Klæbu: „snæra; Meddal: „snært 'ti 'om"). Maaske eet med „snæra, streife, blæse", A. 2) „dæ snære 'taa Sjy'naa", det driver fiint Sødrev, Sjosnære n. Ndm. (Edøy: Sjy-).

Snære n. Drev, se foreg. — **Snære** A. Vald.

snæren adj. om Luften = kastutt: Fosn, Gul. og fl. snærutt d. s. Trondh.: -aat.

Snæring m. kold og fugtig Luftning. Trond.

Snærkvist n. let fængende Kvist. Tel. Gbr.

Snærvarme m. Ild i tørt Riis. Gbr.

Snærvid m. Riisved. Sogn: Snærevi.

Snærvind m. = Snæra. Sogn.

„**snæv** adj. 2) knap". A. snø'var, Tel. (Selljor). „Skafte æ snøvart", vel kort. „Mæle snøvt", maale knapt; Hall.; snø'vr, NGbr. 4) smækker osv. = snævleg. Rbg. Tel. (Selljor): snæv'r; Tel. (Skafsaa): snæv'e. „Snæv'e ikring Liiv'e". 5) smidig. Tel. (Mo og fl.). „Spræk' o snæv'e". G. N. snæfr trang, snæver.

snø v. se snydja. — **Snøgg** se Snugg.

„**snøgg** (ø') adj." A. snogg (o'), Shl. (Stord og fl.), JSogn (Lærdal og fl.), Nfj. (Stryn). snoggjen d. s. Shl. „3) rask". A. „J snøggum", i en Hast; Sæt. 4) net, tækkelig; især om Kvinder. NTrondh. STrondh. 5) fordringsløs, tarvelig = uvand. NGbr. (Lom). „Snøugg Kvæillsvool". „Snøuggt teelaagaa". 6) pudsig, besynderlig. Rom. (Nes og fl.). A. — **Snøgg** m. se Snogg.

snøgga v. (snøgg'r, snogg eller snögg og snöugg, snoggi og -ö-) = snugga 3) og 4) ɔ: streife; stryge (forbi) osv. Rom. (Eidsvoll, Ullsaak, Gjerdrum, Nes, Høland), Vestfold (Eiker), SVald. og fl. Ogsaa: „Han snøggde forbi"; Busk.

snøgge se snugga.

Snøggføre n. øieblikkelig og midlertidig Hjelp, Nødhjelp. Sfj. (JDale). „So fy eit S.". Og: Sneggføre; Sfj. Og: „Snauføre"; Sfj. — snøggja se sneggja.

snøggleg adj. noget knap eller trang; om Klæder; = snøgg 1). Hard. (Ullensvang, Kvamm). — **Snøggsig** se Sig.

snøggsinna adj. = snarsint. Vald. Tel.

„**snøggt** adv." A. 2) knapt. „Mæle snøugt". NGbr.

Snøggveg m. = Snarveg. Berg. og fl.

Snøk m. Veir af noget = Snev, Sno osv. Sogn, Nfj. Li. „Ha du faatt Snøkjn i da?"

snøkja v. (er, te), være bidende og hvas: a) om Eggredskaber. ØTel. (Hjartdal, Bø, Lunde, Holla). „Detta æ Kniiv som snøkjer!" b) om kjølig og fugtig men ikke stærkt bevæget Luft. Bamle, Vestfold. Mest: snøke. „De snøkte oomkring Ø(y)ra".

Snøkja f. let og gratiøs Kvinde. Tel. (Bø).

snøkjen adj. bidende og hvas, se snøkja: a) „Snøkjen Kniiv, (L)jaa". ØTel. Bamle. b) „Snøkje Veer". Tel. Bamle. c) nærgaaende = snækjen, sto; om Fæ. Vestfold

(Laardal): snøken. d) bidsk i Ord. Vestfold (Hov).
Snøkk m. 1) Anstrøg osv. = Snugg 3). Ringerike, Vestfold (Eiker), Rom. „Fantesnøkk". 2) Nykker, Særheder. „Rare Snøkker". — snøkkutt adj. fuld af Nykker. Ring. Vestfold, Rom.
Snøkord n. = Sneidorð. Bamle.
Snøpa f. en selvgod prippen afsbidende og affærdigende Person. VTel. Se flg.
snøpa v. (er, te). 1) hugge, afsbide i Ord; svare haanligt affærdigende. Tel. (Kvitseid, Rauland). „Ho snøpte te 'n". 2) blive stødt men dog indtage en haanligt overlegen Holdning. VTel. Er tildeels (ar), saa det da vel er et andet Ord, afledet af Snøpa f. „Han snøpa paa dæ". — snøpeleg og snøpen, lig en Snøpa, tilbøielig til at snøpa. „Han leet snøpelege". „Ho svora (svara) snøpi". VTel. (Sellj. Kv. Raul. Laard. Mol.). Ordene pege, i sin Dunkelhed, formelt mod Snoop, snoopa, i sine Bett. noget mere mod snuppa og dl.
„snøra v. a. (er, de)". A. snøra seg, om Fæ som dreier sig rundt om Tøirepælen til det staar fast. Agder. „Hestn he snørt seg um Stolpen". „3) v. n." A. Rbg. Ma. Dal. Mest om Begyndere. „Han snørde o sloo" = „fikta o sloo". 4) knibe, være nær ved; næsten streife. Ma. (Aaserall). „Dæ snørde mæ, at han hadde fængje Hogg". „De snørde neere nokk". — „Stein'n snørte forbi, foor snørande igjøno Lukt'æ". Hard. Ryf. Til snørta?
Snøra f. ferm net noget stram Kvinde. Tel.
snørande adj. ferm net og stram. Tel.
Snøregrind f. = Badgrind.
snøreleg adj. net og ferm, uden hinderligt Vedhæng af Kjød el. Klæder. Tel. Sæt. Rbg. Ma. — Snørelumm se Lumm.
Snørevinda f. = Badgrind. Smaal.
Snøring f. trange Vilkaar, Trængsel. Li. (Eikin). „Dæ bli ei Snøring o liva mæ 50 Dala".
snørk adj. 1) let stødt, prippen. 2) lidt stødt. Smaal. (Askim, Eidsberg, Rakkestad). Jf. snerka, snyrkja.
Snørpa, snørpa, -en se snerpa, Snyrpa.
Snørr se Snor (o'). snørr(en) se snurren.
snørt se snurt. snørta, -en se snerta, -en.
Snørta f. liden rask og net Pige. Ma.
snørteleg adj. let stødt = snurt, snurteleg. Tel. (Lunde, Sell. Kv. Laardal).
snøsa v. (er, te), lugte, snuse; ogsaa: snøfte, pruste. Ndm. Ramd. Innh. „Snøs' burti alt" = snasa, snosa; Stjør. „Han snøst' so ein Kval". — Snøsing f. det at snøsa.
?snøtra (snötr') v. = snatra. „Nyyo snötra". — snötrsint adj. = snatrsint. Salten (Steig). Upaalideligt.
Snøv se Snev. — snøvar, snøvt se snæv.
snøvla (ø' og ö) v. 1) snuse osv. = snava, snavla, snovla. NTrondh. STrondh. (Gul. og fl.). 2) æde osv. = snavla. Innh. STrondh. „Hi du snøvla dæ i dæg alt?" 3) rode, søle. Stjør. „Snövl' unt sæg Klee". — Snøvl m. en Søler. Stjør. — Snøvlhovud n. Person som har sin Næse i alt. Trondh.
snøv-voren (øø) adj. noget knap, „snøv" Hall. (Aal, Gol og fl.).
„snøyda v. a." A. snäide, JNfj. „snøya tee sæg", grave til sig saa det bliver „snaudt" omkring En. Jæd. Ryf. Stjør. 2) v. n. fælde Haar = snydja. Tel. (Nisf.).
snøydande adv. overmaade. Jæd. „S. godt".
Snøydar m. 1) rask prægtig Figur = Klippar. Jæd. „Wen S. te Kar, te Hæst". 2) nærig Person, En som „snøyder". Jæd. „Dæ kjæm æn Øyar ette æn Snøyar".
Snøydka f. skaldet Plet = Snøyda. JSogn: Snøykka.
Snøyp m. = Snupp. „J ein Snøyp". Shl. Ryf.
snøypa v. a. (er, te). 1) gribe raskt = knipa; omtrent = snypa, nypa, se d. Ryf. „Eg snøypte Fiskjn likavæl". „Han snøypte Jæntaa, han". 2) bide fra sig (være hvas); afsbide. Ryf. Tel. „Kniivn snøyper godt"; Ryf. „Ho snøyper fraa seg, snøypte dei svært"; Tel. 3) trække ind eller sammen. Gbr. Særlig: „snøype Øyra", og „s. Orom", lægge Ørene bagud. Gbr. (Gausdal, Øyer). „Snøype see i Hoop"; „s. Klæ'ee um see". Se A. G. N. sneypa vanære.
Snøypar m. rask vakker og smidig Figur. Shl. Ryf. Jæd. Tel. „Ein Snøypar te Hest, te Baat". Ogsaa: „Ei Snøypar Jænte"; VTel. (Vinje, Rauland).
Snøype m. rask smidig Karl. Ryf. (Vikadal). Ogsaa: „Snøype Kar", d. s. Ryf. Røldal.
snøype adv. til snøypen. „Da va snøype gjoort", raskt gjort. Shl.
snøypeleg adj. rask og net. Ryf. Tel.
snøypen adj. 1) klemmende, trang; om Klæder. NGbr. 2) altfor knap = snaud. Gbr.; JNfj.: snäipen. 3) sluskøret, flau; = flat, snaud. JNfj. 4) rask veldannet og bekvem. Hard. Røldal, Ryf. „Snøypen aa snaal". „S. Kar, Baat". „Snøypæ Reiva; Jænta". 5) net, pyntelig. Røldal. „Snøype Huussjødn", net Husholdning.
snøyra v. n. liste sig sluskøret og forlegen bort. VTel. (Mo, Mol. Vinje, Kvitseid). „Snøyre heimatt". Se A.
Snøyra f. 1) sluskøret mistænkeligt udseende Person = Snaura; se d. Tel. (Mo; H. D.: et Skarn). 2) ondskabsfuld Skjelm. Sogn (Lustr, Hafslo), Skj. — Snøyreskykkje n. ondskabsfuld Streg.
snøyreleg adj. = snaureleg, se d.
snøyren adj. 1) noget „snaud"?, „snøyren Skog", Skov som er knap paa Løv. Sogn. 2) sluskøret = flat. VTel. Sæt.
„so adv. og conj." A. so (o'), VTel. adv.

soo^{n} med nasalt O, Selbu; ɔ: sona, se sone; jf. no. — „Da æ i so liite", det er lidet nok; „dessa Stevlane æ i so stoore", vel store; SBerg. NBerg. Se i.

So (oo). „Saa tykkt sum Moo i Soo, Mo^{u} i So^{u}", saa tæt som Solstøv i „Soo", (lyder ogsaa „Sool"); eller (neppe) for „Mod i Sod", Affald i Suppe. Nbg. (Iveland), Ma. (Bjell. Øyslebø, Holum).

So m. se Saud.

„**Sod** (o') n. 1) Sydning". A. Gbr. Østerd. VTel. „Grynta brynt'e So'ee" = „brynte Sau(d)'i"; Tel. **Samsod** n. Sammenkogning; VTel. (Mo). „Söd aa Tot", Støi; Nfj. (Gloppen), Sdm. „2) Suppe". A. **Sod, Sodd**, Dal. Ryf. **Saadd** (og **Sø**), Vestfold (Dramn).

Soda (o') f. 1) Sydning, Kogning. Sogn, Shl. Nfj. (Stryn). „Vatn'e ligg'e mæ So-ao", Sogn, „mæ „Sø-o", Shl., Vandet er lige ved at koge. „Reke Sode (m.?) paa Kjøt'e" = forvella, Stryn. **sodereke** (e') v. d. s. Nfj. (Gloppen). 2) stærk Opvarmning. Ryf. (Tarvastad). „Setja Søa paa". 3) Brusen, Susen, Støi; Snak; Sladder; Sladderhistorie. Nfj.: **Sode** og **Söde**; Sogn: **Soa**; Shl. Rog.: **Søa**; YNdm.: **Søaa**. „Elvasode"; „Elvasoa". „Søa 'taa Vind'n". „Setja, lyga, i Hoop ei Søa". 4) varm og fugtig Gjæring; Gjæring, Røre. A. Rog. Shl. „Dær æ komen Søa i Høye". „Dæ he sett Søa i Saar'e". „Setja Søa i ein, i Garane", sætte ondt Blod med Sladder og onde Raad. „Dør kann bli ei Søa a dæ". Dal. 5) Vindbyge; omtr. = Rosa. YNdm. og YNamd.: **Søa(a)**; YNamd.: **Sooa, Soo**; Fosn: **Søa**. „Vinnsoo". 6) kort Uveirstid = Rykk, Rid. Namd. (Kolvereid). „Styggveerssøaa". Jf. Søyda.

soda (o') v. (ar), koge = sjoda. Sogn (Borgund): **soa**. 2) suse, surre. Shl. „Elv'o, Myy'n, Folkj'e søa". 3) fare med Sladder. Innh. (Verdal, Levangr) og IFosn (Stadsbygd): **saadaa**; YFosn og YNamd.: **saad(d)a**. Vel til Soda f. Jf. sota. — 4) huje, raabe; kalde til sig ved Hujen. Helg.: **sø**; Vesteraalen: **søe**; Salten: **soo**. „Sø paa Hoon'n!" „Ho sooa Folkj'e heim".

Sodd (o') m. 1) Stok som er noget gjennemtrukken af Vand; neppe saa tung og nær Raadnen som Sott. Tel.; Fosn: **Saa^{u}didi**. 2) tung drabelig Karl. Tel. Fosn; Smaal.: **Södd**. Jf. Svadde. **Sodde** m. omtrent d. s. Ryf. Jæd. „Ein heile Saadde", en usædvanlig Karl; Ryf.

sodda (o') v. n. (ar), 1) „Vatne soddar", naar det staar længe nær Kogepunktet uden at koge. Tel. **soddekooke** v. d. s. Tel. 2) søle; søle sig i Drik, svire; ogsaa: søle, være seen. Fosn, SHelg. og Namd.: **saa(^{u})dd** (jodholdigt D); Senja: **sö^{u}dde**. Hedder **sudd'** Ndm. Jf. Sv. Diall. sudda f. Slufse. — **Soddar** m. En som gaar og „saa^{u}ddar i vaate Sko". SHelg.

Sodda f. 1) en med Vædske gjennemtrukken Masse. Dal. **Soddetorva** f. Dal. 2) en drabelig Kvinde. Ryf. Se Sodd.

sodda seg v. (ar), 1) blive til „Sodd". „Tree'e soddar seg". Tel. 2) blive sodden ɔ: blød vandig og flau, som Kartofler der koger for længe. Tel. 3) drage sig, ligge der tung og døsig. Jæd. Agder, Tel.

Sodde se Sodd. **soddekoka** se sodda.

„**sodden** (o') adj. lummer". A. 2) lidt fugtig og tung, f. Eks. om Hø, Jæd. og fl. NGbr.: **söydden**. Ogsaa = søgg. 3) tung slap og døsig; flau; kvalm; om Folk, Vand, Luft osv. Tel. Agder, NGbr. og fl.; Fosn: **saa^{u}didiin**. **sydden** d. s. om Luften. VTel. (Moland). „Ein Södde Varme", Ild som brænder mat i fugtigt Ved. VNed. Se Sodde. 4) se sodda seg.

Soddesmak m. flau kvalm Smag. Sfj.

„**soden** (o') part. søden". A. **soen**, pl. **søne**, Li. (Fjotland); **soen** og **sooen**, pl. **soyne**, **söyne**, VTel. (Mo, Mol.), Sæt.; **soyen**, Ma.

Sodgneiste (o') m. Gnist fra sydende Jern. Nfj. (Stryn). Og: **Syydegneiste** Nfj. (Stryn); **So(d)neiste** Hard. Voss. Christie: „Jarnsjogneistar"; uden Sted.

„**sodna** (o') v." A. 2) miste Hud af Varme og Sved. Dal. Jæd. „Han søna upp paa Mars'n o maatte li^{b}j^{b}ja ette".

„**Sodning** m." A. Totn: **Sønning**.

sodvarm adj. lummervarm. Totn og fl.: **sø-**.

softa se sufta, saatta. **Softn** se Sokn.

„**Sog** (o') n. 2) Strøm". A. VAgder, Tel. Hard. ISogn, NGbr. Ogsaa: Hvirvel som suger nedad. Ma. „3)". A. Smaal.: „Söu aa Flöu". „4) Støi". A. YSogn; **Sug** (u') d. s. YSogn. **Sjug** m. (og n.) d. s. Sogn; dog vel af sju(g)a. 6) svagt Punkt i Iis, form. Strøm, = Lot. NRyf. 7) svagt Punkt paa Traad = Lot. Hall.

„**Soga** (o') f." A. VAgder. 2) Sladder, Forklagelse. SGbr. og NTrondh.: **Sugu**. „Bera Sugu". 3) Sladderhank, Sladrer. Gbr. — Hertil: **sugu** v. (u, u), føre Sladder = bera Sugu, især til Overordnede. SGbr. **Suguing** f. Sladren, Forklagen. **Sugukling** m. = Visekling. **Sugumann** m. Sladderhank. **-kjærring** f. d. s. Gbr. **Sugusmætte** f. d. s. Gbr. Se Kosa, kusu.

Soge (gj) m. 1) = Sog n. 2), (men mere konkret); næsten = Foss. Sogn, Voss. 2) Sugning for Brystet = Sog 3). SætV. 3) en Kløft eller dyb Sænkning i Fjeldet, ned igjennem hvilken der stadig gaar et Vinddrag. Hall.: **Saaji** (og **Søji**?).

sogedrjug (o') adj. udholdende i at fortælle Historier; endeløs i sin Snakken. Shl. Mest: **sogedrygge** (og aa).

Sogekjering (o') f. og **Sogemann** m. ældre Person som har mange Sagn el. Historier

at fortælle. Tel. Agder. — **Sogemerr** f. = Sugukjærring. Ma.
sogeleg (o') adj. sagnagtig. Sæt.
„**Sogemann** (o') m." A. Vald.: **Søgomann**.
sogg adj. = søgg. Nfj.
soggjen adj. 1) = søgg. ISogn. „Soggjen paa Foo'to". 2) = sodden 1) 2) 3). ISogn, Dal. Ryf. Shl. „Soggjen aa varm i Beer'e; s. i Lukt'i". „Høye æ soggje aa varmt i Lø'aa". souggje(n) = sveig. Gbr. (Fron). söggjen (ø?) d. s. se søggast. suggjen d. s. Ryf. Hall. syggjin d. s. Hall. Se disse.
Sog-grima (o', ii) f. pigget Grime som skal hindre Kalven i at die. ISogn (Lærdal).
sogla (oo) v. n. (ar), gaa ned; om Solen. Hall. (Gol, Aal, Nes). „No soogla Sool'ee". „Dæ æ soogla or Tindo". Af Soleglad. — **Soogla-ing** og **Soogling** f. Solnedgang. Hall.
Sokk (o') n. liden Huulning; omtrent = Sukka. Ma. (Otnes). „Eit Sokk i Hatt'n".
Sokk (o') f. Indsænkning, Huulning. a) større Sænkning i Landskabet med steile Sider. Shl. Ryf. Jæd. b) liden, = Sukka. Sogn, Bamle, Hadeland. „Sokk i Veg'n". Jf. Sakk, Sukk, Sukka, Søkk; Sunk.
„**Sokk** (o') m. Strømpe". A. 2) se sokka v.
sokka v. a. (ar), skrælle et Træ saa langt op som man staaende paa Marken kan naa med Økse. Sæt. Ø- og VTel. Vestfold. „Sokke en Stäur"; Vestfold. „Sokke Graan'ee" = „stelle t e e ein Sokk'e paa Graan'ee"; VTel.
sokka (o') v. n. (ar), drage Fødderne, gaa slæbende og skjødesløst; vel mest om Hest.
sokke (oo), „s. Kort", „s. ein Hund", se sukka.
Sokkebikkje se sukka. **Sokkeføsle** se Fotla.
„**Sokn** (oo) f. 3)". A. Shl. Hard. Nhl.; Ndm.: **Sookn**; NTrondh.: **Sooftn**. I Ryf. er „Sookn" Synkning af Fiskevodets Midtparti. „Noot'aa gjere Sookn". „Nootaa sooknar" v. d. s. Ryf. (Nærstrand, Sand). „5) Kirkesogn". A. **Saaktn**; Østl. (Rom. og fl.). Sognenavne i Rom.: Nes-Saaktn, Fees-Saaktn (Fet), Ullsaaktn(a) ɔ: G. N. Ullinshof (og -akr?).
Soknare m. Indbygger af „Sookn'æ" ɔ: Graven Sogn i Hard. Hard. (Kvamm, Ulvik).
„**Soks** (o') f." A. Kun Heelsaks. Tel. og fl.
Soksa f. = Kjemla. Hard. Se saksa.
?**Soksil** m. liden Saks. Sæt. Jf. Skjæril.
„**Sol** (oo) f. Sol". A. „Tjukkt so(m) Sool'-sens Grann" = „tykkt sum Moo i Sool" (se Mo); jf. Sole Grand. Helg. Namd. Vel enslags Genetiv af Sol.
sola (oo) v. (ar), slæbe sig = saala. Nfj.
„**sola** (oo) v. a. saale". A. **suule**; Hall. Østl.
Solant' (oo) m. et Maaltid ved Kl. 6. **Soolantevind** m. Blæst ved den Tid, Solopgang og Solnedgang. Shl. (Strandebarm), Hard. (Kvamm). Tør, trods sin fremmedartede Form, være fremgaaet af „te Solanne, te Soland"; se Sol, A.
Solarber n. Solnedgang, Solebjærg. Dal. Jæd. „D'æ best o fiska i Soulaber"; Dal. „Han kom i Soolabær"; Jæd. **Solaberbil** n. Solebjærgstid; Jæd.: **Soolabærbøl**, og **-bærs-**. — **Solabert** n. = Solarber. Dal. (Hæsk. Hedland, Bjerkrei, Sokndal). „Me blei kje færige førr Soulabert", el. „førr hør va S.". „Naa æ dæ S., naa æ Soul'æ neere". Jf. Sv. Diall. solbjärga osv. d. s., (G. N. sólbjörg?).
solarberr adj. 1) om Veir: med klart Solskin. „Han æ soolabærre idag". Ryf. 2) om Sted: stærkt udsat for Solskin. Ryf.
Solardrisl n. spredt Solskin gjennem brudte Skyer, „Soldrys". Hard. (Ullsv.): **-adritl**.
Solarfall n. = Soleglad. Østl.: **Soole-**.
Solargeisl n. Solstribe ned igjennem Skyer. Hard. (Ullsv. Ulvik): **Soulagjäitl**; **VTel.**: **Soolgeisl**.
„**Solarkoma** f." A. VTel.: **Soolekaamu**.
Solargang m. Solbeskinnelse, Solvirkning paa et Sted. Nfj. Sdm. og m. fl. „Dær æ laangg'e Soolagaangg paa dei Gar'a"; Sdm. **Soulgangge** m. Sæt.
Solarmeidd og **-meid** og **-meie** f. og m. Solvirkning = Solargang; især om Vaaren. ISogn, Voss, Sfj. Sdm. Romsd. I flere Former, omtrent som ved Dagsmeid(d), Handemeid(d), Meidd. „Dar æ goo Sool(e)mäidd pao di Gar'i", ISogn (Borgund). **Soulamäi**, ISogn (Aurland), Voss. **Soolmäie** m. ISogn (Lustr. Aardal, Lærdal). „Soolmäien vekk no". „Gar'n ligg i Soolmäien" (dat. f.?). „Snø'n faor Skyss no mæ Soolmäien". „Her æ goo'e Soolmäi", f.? m.? ISogn, Voss, Sfj. **Soolmäi-Gar** m. Gaard som er stærkt udsat for Solvirkningen, ISogn (Lustr, Aardal). — **Soolameia(a)** f. defin. d. s. Sdm. (Skodje, Øyrskog), Romsd. (Bolsøy, Vestnes -a, og fl.), som Dagsmeiaa; **Soolamøyr** d. s. Sdm. (Norddal); **Soolmøy**, **-maay**, bestemt: **-a**, d. s. Sdm. (Sunnylven, Hjørungfjord). „Goo, stoor Soolmaay paa di (dei) Gar'a".
solarmyrkt adj. n. solløst. Nfj. (Honndal). „Dær æ mykje soolamyrkt", Fjældene stænger meget for Solskinnet der.
Solbad og **Sola(r)bad** m. = Solstike.
Solbløyta f. = Solarmeie. VTel. (Moland).
Solbraade m. Smeltning ved Solvarme. Dal.: **Soulbraae**.
„**Sole** (oo) m. Saale". A. **Suule**, Hall. Totn, Ring. Oslo, Follo, Smaal. Rom. Hedm. Østerd. Sv. sula. 4) Underside af Lee. Ma. — „Sole" er ogsaa: usædvanlig Karl, „Raring"; Ndm. Romsd. Sdm. Særlig: a) uforfærdet Særling; Romsd. b) sjofel Person. Ndm. Se Sule A., Sigdal.
Sole, Genetiv af Sol; se d. **Soole Grand**, Solegran, mindste (Støv-)Gran. Tel. Sæt. Li. **Soule Syyn** d. s. Li. „Soole Lukkelse Grand", Tel. Sæt.

„**Soleia** f." A. Ogsaa om Leontodon, Hieracium og flere gule Blomster. Hard.
Soleihov se Hov.
Solekista (o') f. Kiste bestemt til Salg, „Sola". Hard. (Ulvik; Ullensv.: Solu-). **Sölkiste** Nfj. (Gloppen).
Solfaring m. Vind som er solfaren (Dal.). Berg. — **Solfarvind** m. d. s. Tel. Dal. — **Solgangsvind** d. s. Østl.
Solfræ n. Fregne. Nfj. (Honndal, Stryn): **Soolfreed**. — soolfrædete adj. fregnet. Nfj.
Solgisl f. 1) = Solgidn, Saabivn. Shl.: -gitl. Usikker Bet. 2) lysende Ring med Bisole om Solen. **Soolgihl** Trondh.; -gihln og -grihln (bestemt: -gihla, -grihla) Innh. (Levangr, Skaun); -gilt, Innh.; -gylt (Fl. -gylti), Stjør.; -gyhl, STrondh. (Klæbu); -gyhln (bestemt -gyhla), Innh. (Skaun). Jf. maaske Gylta og Frøys (Solens) Galt.
solgjengt adj. n. solbeskinnet. „Her æ mykje (liite) soolgjængt", her skinner Solen længe (kort). Nhl. (Ekf.). Jf. G. N. mikill sólargangr.
Solglenna f. Solglimt mellem Skyerne. Ma.
Solglossa (o') f. = Solglenna. Hard.
Solgundesmak m. = Solsmak. Hard.
Solhaga, -haagaa m. = Solhov. ØTel. (Bø, Sauar). — „**Solhall** n." A. Totn, Tel.
Solhatt m. Klæder sammenknyttede til Beskyttelse for Hovedet mod Solen. Hard.
Solhogg (o') n. Svovlkiskrystal, som stikker frem af Skiferen. Shl.
Solhova (o') f. og „**Solhov** (o') n." A. og f. 1) Vintersolhverv. Ryf. 2) Vintersolhverv el. Sommer-. Nfj. (Davik, Selja: Solhove), Tel. (Selljor, Hjartdal, Saul. og Heiddal: Solhov). — **Solhoveseid** m., **Solhovesild** f. Fisk osv. se A. Ryf. Shl.
Solhylla f. „gjæra Soolhylle", skygge med Haanden for Øinene mod Solen. Vald. (Vang). Sv. Dial. dsl.
Solkjømd f. Solskinnets Komme paa et Sted. Hard. Jf. Solekoma.
„**Solkverv** n." A. **Soolgverv** ØTel. og fl.
Soll. „Dette i Soll", falde i en Mængde Stykker = i hundre Knas. Tel. (Selljor).
„**Soll** m. Sanka Soll paa". A. = sanka Haa. Sogn, Ndm. Namd. Lof. Senja, Vesteraalen.
Sol-luna f. Solskinsstund. Ma.: **Soullæuna**.
Solmei se Solarmeid. — **Solmo** se Mo m. 2.
Solregn n. Regn i Solskin. — **Solrev**, Ndm.
Solrune (u') m. Solopgang. Sogn (Vik og fl.). „I Soulruna", dat. m. „I Soolraanin", Helg.
Solsetjing f. Solesæt, Solebjørg = **Solset** (A. Ma.). VAgder, Rog.: **Soulsedjing** Dal. (Sokndal); **Soolseting** Ryf. Ma. Li.; -setning Ryf. — **Solsetna(d)** m. d. s. Ryf.
Solsig (i') m. Solesæt. Dal.
Solsmak m. se Dagsmak. Østl. og fl.
Solsnu m. Solhverv. Nfj. (Davik).
Solsnunad m. Solhverv. Sfj.: -na.
Solsprett m. Solrinding paa Bjergtoppene; **Solrenning** f. Solens første Skinnen om Morgenen paa Jagttagelsesstedet. Sogn (Lustr). I en trang Dal vil der selvfølgelig kunne forløbe lang Tid mellem „Solsprett" og „Solrenning"; den kan „spretta" en Morgen og slet ikke „renna" den Dag, endog ikke før om Maaneder.
Solsteik m. = Solstike. Hall. Gbr. Østl.
Solstreng m. Solstraale. Østerd. (L. E.).
„**Solta** (o') f." A. 2) Bundfald af Salt i smeltet Smør; Smørlage. Tel. Hard.
Soltraam f. Linjen mellem Solskin og Skygge, særlig Skyggen fra Fjeldbrynet. ISogn. „Springga itte Sooltraami".
Soltæring f. Solens første Morgenskin paa et bestemt Sted = Solrenning (Sogn); se Solsprett. Sæt. Ma. (Aas.). Se tæra. „Soul'æ tærer säent her, længji ette at ho hev tært (el. hev sprutti) i Lindo".
Solv (o') m. 1) Feiekost af Kviste = Sopling, Sovl; se d. Sfj. NGbr. **Sölv** Østerd. **Soovl** Nfj. **Soobl** Voss. Isl. sófl. Se A. 2) sløv og forsagt Person. Gbr. (Fron, Øyer), Hedm. Østerd. Rom. — **solvutt** adj. lig en Solv. Hedm. og fl.: „solvete" (ō—aa). Jf. saalvaa-aat.
solva (o') v. (ar), slæbe sig omkring aandsfraværende og sløv. Hedm. Rom. og fl. „Han kjæm solvenes (ō—aa)". Vel til Solv; jf. saala, soola.
solvenda (oo) v. a. (er, e), vende op imod Solen; mest om Vending af Hø. Ryf. Gbr. Nfj. „E ska soolvænde de!" snu op ned paa dig; Lesja.
Solvermde m. = Solvarme. Hall. og fl.
„**som** conj. som". A. særm(m), liksæm, Namd. sum(m), Agder, Dal.; so, saa Vald. Hall. Ndm. STrondh.
soma, **somla**, **Sompt**, **somsa** se sum-.
Some (oo) m. Masse. Hard. (Odda). „Ein stoor'e Soomee". „Heile Soomen". Maaske „Sume", til suma. Jf. Soope.
somuleg adj. sømmelig; tækkelig = samaleg. Tel. (Vinje, Rauland; Wille, Svein.): saamulege. Se A.
„**Son** (o') m. (Fl. Søner), Søn". A. **Son** (o') VAgder; **Soon'e** SætV.; **Sun'e** (u') Rbg. (SætV. Aamlid), Fl. -**Syni(r)**; alle disse Former af G. N. sunr, hvoraf ogsaa **Soon'e** Tel.; **Saan** (kort Vokal), Fl. **Syni**, **Syny**, NGbr. — **Sunekone** (u', o') f. Aamlid; **Soonakaanu** Tel. (Vinje); **Saan(n)ekaanaa** Totn og fl., -**koonoo** SGbr. — **Sunesune** m. Aamlid; osv. — „Jon-saa, Jon-sa", ɔ: Jon-son; Ndm. Gul. og fl.
sona (oo) v. a. 2) stille". A. „soone nee", Tel. Sæt. Rom. — sona se sunna.
sonast? (oo) v. n. faa stærk Kvalme, ville daane; besvime. Shl. (Fitja). „Da va so varmt at ein maatte soonast". **soodnast** Shl. (Stord).
„**so-ne** adv. saaledes". A. **soon** Innh. (Stjør.

Beitstad og fl.); soo[n] Selbu, se so; saan og „saantan (-dan)", Søndenfjelds m. St.; soosoon' Innh.; saasoon' Stjør.; saasoor' Fosn (Stadsbygd); seesoor' Gul. (Flaa); sos'so Tel. Røldal, Rbg.; sos'sa og sos'si Ma. (Bj.); sys'so Hard. (Odda); sys'saa Rbg. (L. Tovdal); sys'sa og sys'san Li.; sys'sæ saaledes som her, paa denne Maade. sys'sen saaledes som der, paa den Maade, Ma. Li. (jf. dettæ og detten); „syssæ nokæ" nogle slige som disse, Ma.

„Song f. Sang. Tel." A. SætB.: Saangg.

Sonn m. Tørreindretning for Malt og Korn, oftest bestaaende af en Trækasse med gjennemhullede Hyller sat ovenpaa en Muurovn el. Røgovnen i Stuen. Romsd. Ndm. Innh. (Stjør. og fl.). Færøyisk: sodn. Vistnok for: Sorn. Af et Irsk Ord. — Sonnhuus n. Huus med Sonn. Romsd. Ndm. Innh. — Sonnpiip(a) f. Rør som fører varm Luft ind i „Sonn'n" (Kornet). Innh. — sonnturka v. tørre i Sonn. Se A.

Sop (oo) m. 1) Feiekost. Ma. (Bjelland). Se A. 2) En som feier, „soopar", til sig; driftig og nærig Karl. Vald. 3) En som bevæger sig tungt og ødelæggende „soopande". Hall.

„Sopa f. 1) Vist osv." A. Helg. „Bjørksoopa, Einsoopa". 2) = Sop m. 2). Sdm. (Sunnylven). 3) En som er seenfærdig og lidet driftig. Østerd. Ringerike, Jarlsberg. — „sopa v." A. NEng. soop.

Sopa (o') f. Sup, Slurk. Ryf.

sopande (oo) adj. (part.). „Inkji ăt soopande Saa", ikke et Gran. Hall.

Sopar (oo) m. 1) = Sop 2). Vald. 2) = Sop 3). Hall.

sopast (oo) v. n. fare omkring ledende efter Føde. Gul. „Kua fer aa soopes".

Sope (oo) m. Hob; Flok. Hall.

Sopeleist (oo) m. uforfærdet men noget hensynsløs og skjødesløs Karl. Jæd.

sopen (oo) adj. stor og kraftig, forsvarlig = nyttug. Ryf. „Ein s. Hest".

„sopen (oo) adj." A. 3) forsulten (ikke graadig). Selbu, Strinda, Fosn, Ndm. Innh. Namd. Helg. „Soopin aa klar".

soperein (oo) adj. = soprein; øde. Vald.

Sopevad (oo) n. Vod som føres langsad, „soper", Bunden. Bamle.

„soppa (o') v. a. (ar)". A. 2) lægge Tømmer sammen til Soppa 2). V- og ØTel. Rbg. Ned. Vestfold, Busk. Gbr. Smaal.

„Soppa (o') f. 1,". A. 2) Flaade af Tømmer lagt i flere Lag. Rbg. Tel. Ned. Vestfold, Smaal. Gbr.

„Soppa (o') f. 2,". A. Voss, Nfj. Se Supa.

„Soppa (o') f. 3, ikke meget haard Udvækst paa Løvtræ. Tel. (Selljor). „Lønasoppe".

soppa seg v. (ar), 1) svulme svampagtigt op. Hall. 2) Mælk „soppar seg", naar den mugner stærkt paa Overfladen. Tel.

soppen adj. 1) svampagtig. Hall. Gbr. 2) noget myg og blød som en Græsmark. Sæt. Hall. (Nes).

Soppgras (o') n. Humlegræs, Melampyrum silvaticum. Hall. (Nes, Gol): Søppegras.

„Sor (o') n." A. 2) Blanding af Iis og Vand el. Snee og Vand. Ndm. Trondh.: Sorr (aa—ŏ). — sora se saura.

„sora (o') v." A. 2) om Dannelsen af Sor 2). saar(r)a, Ndm.; saaraa, Innh. Gul.

Sorall m. Hob, Mængde. NGbr.: Saarăll.

Sorga(r)daude? m. beklageligt Dødsfald. Stjør. og fl.: Sŏrjadŏu.

Sorga(r)lykkja f. den første Løkke som knyttes paa „Stav'n", idet man begynder at væve. Hall. (Gol).

Sorga(r)tak n. = Sorgardaude)(Torvartak. Romsd. Og: Sorjatak (aa—ŏ), Ndm. Romsd.

„sorg-gjeven adj." A. sŏrjiven, Smaal.

„Sorpdunge m." A. Sorringg, Sørringg osv. SBerg. Jf. Motting.

Sorpero f. = Sorpkraa. NGbr.

„Sorpkraa f." A. Saakkraa, Jæd.

sos (oo) adj. „soos i Ougo", mat i Øinene som efter for liden Søvn. Tel. (Selljor).

sosoleis adv. = soleides. Tel. (Raul. og fl.). Og: sryssolăis (Hard.) osv. Se sone.

sosovoren adj. = sovoren. SætB.: „-vooren". Og: syssovooren (Hard.) osv. se sone.

sossen adj. = sassen. Vald. Land, Toten: saassin.

Sot (oo) f. Sod. Hall. og fl. Se A.: n.

Sot (o') n. Sladder osv. se flg.

sota (o') v. (ar), 1) rode, søle. Stjør: „Griis'n saataa i Mat'a". „Ploogi'n gjekk bærr' aa saataa aavaapaa", Ploven rodede (slikkede) paa Overfladen. 2) have sin Næse fremme i, rode; snuse. Fosn, Strinda. saata, saataa. 3) fare med Sladder; jf. roda. Ndm. og Fosn: saat(t)a; Fosn, Namd. Innh.: saataa. „Saata aa kaasa". — Sotakolla f. En som roder, snuser, i alt; Sladderfører. Fosn osv.: Saata(a)-koll'. — Sotakopp m. d. s. Fosn osv. — Sotastubb(a) f. d. s. Ndm. — Saat(t) n. Sladder, Bagtalelse. „Saatt aa Sladdr" (ikke jodholdigt T). Jf. NSv. Diall. săta ɔ: sŏla, slaska, sudda.

Sotarliv (oo) m. vildt raat Liv. Oslo.

soten (oo) adj. sodet; særlig om Luft som er fuld af „Moa". Li. (Eikin).

Soteveitsla (o') f. = Fredagsseta. YHard.

sotfella (oo) v. a. (er, te), rense for Sod, feie. Tel. (Kvits.). sootfedde (-lte, -lt), Tel. (Vinje).

Sotnævr (oo) f. 1) den Nævr der ligger som Underlag for Tagbjælker inde i Huset. Trondh. 2) fig.: En som let bliver hidsig (fænger). Trondh.

sotriva (oo, ii) v. a. = sotfella. Innh.

„Sott (oo) f. Sygdom". A. „Sutt, Farsutt, Kjăkăsutt", Østerd. (Rendal). I Jemtland: „rau sutt".

„Sott (o') m. Stok osv." A. Tel. (Mo, Skafsaa). 2) slap dorsk Person. Tel. Sæt.
Sotte m. = Sott 1), Søkkjing. Li.
sotten (o') adj. svampet; om Kjød og Ved. Tel. (Selljor og D). sottevoksen adj. d. s. Sottegraan, -furu f. Træ som er løst i Veddet; Tel. — sotten, sotte se sitja.
Sotting (o') m. Kjøkkenmødding. Shl. (Kvinh. Etne, Fjellber). Sottungg, Hard. (Ulvik). Søttingg, Hard. (Ullensv. Røldal). Se Sorpdunge.
„sottlegen adj." A. NGbr.
Sotul (o') m. en vældig Karl. Nfj. Ogsaa: Sutul, og Søytel se d. „Ein Sotule te Hest'e, te Stäen'e".
„sova v. sove". A. Præsens: søv'r Odal, Rom. sæv Totn, Hedm. Imperf.: svav Li. Rom. Odal, Hedm. Totn, Hadeland. Supinum: søvi og sövi, Rom. Odal og fl.
Sovaresoleia (o', vo) f. „Soleia" som er „Svæva": Hieracium, Leontodon. Hard.
Sovarhjarta n. se Graatar-. Vestfold og fl.
sovarskleg adj. gaaende som i Søvne; aandsfraværende; dorsk. Tel.
Sove m. Tosse. Ramb. og SHelg. (Bindal): Soovi. — Sovhovud, -leist d. s. „Soovhu, -höu; -læsst".
„sovoren adj." A. sovooren, VTel. Sæt. Rog. so'voore n. sligt; men: „de gjekk so voore", det gik saa som saa, Sæt.
Spada f. Spade. YLi. Jæd. Jf. Spoda.
„Spade m." A. Spa, bestemt Spad'n, Shl.; Spad(d)i Innh. (Sparbu og fl.); Spaad(d)aa Trondh. (Strinda og fl.); Spaa-e Gul. og fl. „3) Spader i Kort". A. Spaa, Spader i Kort, men „Spae", Spade, Gbr.
„Spadereka f." A. Sparookoo en Spadefuld. Rom. (Høland).
spadgjera v. (gjorde, gjort), 1) lave Kjødsuppe, „Spad". VTel. (Vinje). 2) fig.: lave, berede, anstifte; især: lave Fortræd i Stilhed, udbrede onde Rygter og dl. Altid i denne Bet. bøiet som Fremmedord: „spa'jeere" og „spajee're (-te, -t)", sjeldnere (ar). Ofte: „spajeere seg", og oftest „spajeeras(t)", udvikle (lave) sig i Stilhed af en liden Begyndelse. Østl. (Oslo, Odal, Land), Gbr. Fosn. Nordl. „Dæ spajeertes at", der lavede sig et udbredt Rygte om at. Sjelden: „Dæ spajeert'" el. „spajeert' sæg", det udviklede sig derhen, det hændte sig; Fosn. „Dæ spajeeras(t) faar di", der er Fare for det = spøkja; NGbr. 3) lede under megen Graven og Spørgen; rumstere. Vald.: „spa'jeere (te, t)". — spajeert adj. kogt Suppe paa; udviklet i Stilhed. Østl. — Fremmed Indvirkning?
Spadgjering f. 1) Suppelavning; Udvikling osv. se spadgjera. Kun saaledes hørt: „Dæ æ i Spa'jeeringa mæ di", det er i Udvikling (Overveielse, Underhandling og dl.); SGbr. (Faaberg), Sfj. „Han va(r) i Spa'jeering om dæ", i Overveielse, lang Betænkning; Land. „Dæ gaar Spajeering vom dæ", Rygte, udbredt Snak; SHelg. 2) Søgen, Leden. Vald.
Spadnad m. Spadning. Særlig Spadetiden = Vaaronni. Shl.: Spa(d)na'n, og „Spat'n" ɔ: Spaden? (Stord). — Spaningjo f. def. d. s. Shl.
Spak m. = Handspik. Østl. Og „Handspak".
spakast v. (ast) blive „spak". Stjør.: spaakaas.
Spakje m. stor kraftig Stavre, „Spak". Sogn.
?Spaldre f. Haletudse. Selbu. Meddeelt.
Span n. 1) Spand, Fingermaal = Spann f. Hard. 2) Spark, Spænd = Spann. VTel. (Vinje), Hard. 3) Virkning af Spark; Mærke efter Spark. Tel. 4) Spændetræ; særlig i Væv = Sparre. Dal. Jæd.
„spana v. a." A. Rog. 2) opstive, gjøre ret, udspile. Sogn og fl. „Spana Veggj'n mæ äi Sträit, Hest mæ Spaka". „Eg spana Vest'n mæ Grønt aa Räntt", broderede Vesten stiv. „Spana se", gaa stram og strunk. Hall. 3) = spanna. Agder og fl. 4) v. n. „spana paa", gaa raskt, strække ud. Jæd. Ryf. 5) slæbe, trælle. Sæt.
Spana f. = Spanar. Li. (Eikin, Fjotland).
Spanemakk m. en Larve, „Maaler". Dal.
Spann n. voldsomt Spark; Virkning af Spark. Tel. Rbg. Sæt. Røldal.
Spann f. Spand, lidet Kar. Ma. (Tveit).
Spanna f. Spænd = Sprikjeløvd. Jæd.
Spannar m. = Spanemakk. Nfj.
Spannvol (o') m. rund Stokk i Baad til at stemme Fødderne imod under Roning. YSogn, Shl. Hard.
spanska seg v. sprade; se spønska. Trondh.
spanta v. n. (ar), gaa med stive Been; gaa stivt og strunkt; spanke; sprade. Agder, Rog. Shl. „Han gjæng' o spantar sum äen Hane". Vel til spana (spenna).
spanten adj. tilbøielig til at spanta; spradende; strunk osv. Agder, Rog. Shl.
„spara v." A. Bøies (ar) i Hall. Gbr. og fl. „Rake mitt Kinn, o spar etti Kreunelagden min!" spar! Sæt. spaaraa Gbr.
Spark n. Bagage. Nfj. I Ringeagt (Spøg).
„sparka v." A. „sparke i", blive vred. Hall. „Han sparka i 'taa ingjen Ting".
Sparketak n. Dyst = Spark. Søndenfjelds.
Sparlakjen n. = Brurablæja. Shl. Jf. G. N. sparlakan, Forhæng.
Sparnad m. Sparen, Indsparen, Besparelse. Nhl. Voss, NBerg. „Da vart kje stoor'e Sparnan 'taa dessa".
sparra v. a. (ar), udspile. Salten. „Sparr' eit Skinn", udspile Skind ved Spiler „Sparrar" (Spare, Sellj. i Tel.); „spiil' Skinn", spile ved Nagler. Jf. spjarra. G. N. sparra.
sparren adj. stram af Holdning. Hard.
sparreika se sporreika.
[Spas n. = Spast; Rum til at røre sig, Spillerum. „Fritt Spas". „Stoort nokk Spas". Smaal. og fl.
Spatn se Spadnad. — ?spatten sty. Sæt.

Spau f. 1) liden Træspade til Omrøring. Helg. (Ranen). Meddeelt. 2) et Spadetag, en Spade fuld. Hall. Vel for Spoda, Spo(d)u; som Kvöu for Kvo(d)u. 3) se A. **Spø** n. Østerd. NSv. Dial. speud = 1).

„**spauka** v. n. (ar)". A. 2) kradse op med Fødderne; sparke. Ndm. „Hønaa späuka aa sparka". 3) spanke, spadsere (stateligt). Nhl. Sogn, Nfj. og fl. „Han spauka aa bravera seg". — **Spauk** n. 1) Opkradsning; „Joorspäuk". Ndm. 2) Spanken.

„**spaa** v. spaa". A. 4) „gaa aa spaa", gaa alene i sine Funderinger. Østl. Gbr.

Spaabein n. et af Brystkassens Been. Sæt.

Spaadning f. Spaaen. Vald. (ØSlidre).

Spaaje m. en uventet snedig og fiffig Særling; en lystig og listig Knegt som gaar omkring i tilsyneladende dybe Funderinger; Clown, Bajads. Sættes af Brugerne i Forbindelse med spaa v. Gbr. Hadeland. Jf. Spokje.

?**spaakast** v. true med = spøkja. Nfj.

spaala v. n. (ar), anstrænge sig, drive paa = stræva. Tel. (Laardal, Kvitseid). „Ho spaalar mæ Kreturi". „Han spaalar o gjæng".

Spaamann m. = Spaamøy. Oslo.

„**spaanosen** adj." A. **spønoos** (el. ö?) arrig, olm. SHelg. Lof. Ofoten. **spænoos** brautende og affeiende med overlegne Skoser; fornærmelig i Tale. Vesteraalen, Lof. Of.

Spebbering eller **Spebbersokning** (ee) m. Indvaaner af Speebber(g), officielt Spydberg, i Smaal.

„**speeleg** adj. farlig, vovelig". A. VAgder, Rog. Shl. Ndm. 2) farlig, forskrækkelig, slem. Ma. Ryf. „Ein spelege (ee) Ungje, Fyyr". „Speelegt Veer". — **spele(ge)** adv. farligt, voveligt, truende. Tel. Agder, Rog. Shl. Ndm. STrondh. (Uppdal, Rennbu). „Dæ staar speele", udsat for Fald; Ndm. Ogsaa: **spærle** Ndm. „Kaappn staar spærle". Og: **speili** Innh. (Leksvik). Og: **spægle** adj. og adv. Trondh. (Strinda og fl.); se **spægleg**.

„**Spegel** m. 2)". A. Tel. og Sæt.: **Spejile**. 3) en besynderlig Person, en utækkelig Galning, et Spektakel, et „Spøkjelse". Ryf.: **Speijedl**; Romsd.: **Spijil**, Ndm.: **Spi-il**.

spegla seg v. n. springe nogen om, om Smaabørn. Li. (Eikin). **speila** (seg); Li. (Herad), Ma. (Bj.). „Gaa nakjen o speila". — **Speil** m. En som „speilar". „Sjaa den nakne Speil'n". Maaske til Spegel. Jf. spækja, speika, spjelka osv.

speglande adv. overmaade, forskrækkeligt. Ryf. „Speglande(s) dyyrt". Til Spegel 2).

Spegle m. Speil = Spegel 1). YHard.

spegleleg adj. afgivende et Eksempel eller en Advarsel, „Spegel". Tel. (Vinje).

spei adj. 1) tynd og svag, netop sammenhængende. NGbr. Romsd. Ndm. „Spinkjin aa spæe"; Ndm. „Spæe aa spildren, spæe aa spærlin", Ndm. Romsd. 2) tynd, knap. Ndm. Fosn, NGbr. „Dæ va spæett mæ Mat, mæ Skjellinga". 3) slank. SHelg. Maaske D. spæd. — **speivoren** adj. noget „spei". Romsd. — **speina** v. blive tynd. Paa Østl.: **speene**.

spei v. (ar), spade. Ndm. (Tingvoll): **spæe** (Diftong); Imperf. **spæe-a**. spedja? — **Speie** f. lang Kjep i „Gjeppespil". YNdm.

speika v. n. (ar), 1) gaa med stive Been; spanke; gaa stiv og strunk. ØTel. Rbg. Ma. Ryf. Røldal. 2) springe omkring nøgen eller med nøgne (stive) Been; om Smaabørn. Tel. Jf. spikja, spækja, spika (anspænde, gjøre stram og haard osv.); spreika, sporreika. — „Han gaar speikar, æ slik Kar, gaar so **speikjen**", adj. Ryf. Røldal. — **speikalig** adj. stram og stiv af Holdning.

speikja? v. spege. YMa.: **speiga**, **speige**, som bleige ɔ: bleikja. Isl. speikja tørre?

speissa v. n. (ar), gaa strunk, gaa og sprade. Romsd. Sdm. Maaske til Speiss.

Speisslaup n. „springa S-löube", løbe Spidsrod. Dal. Se Speiss.

Spek (ee kort) n. = Spekk. NGbr. (Lom).

spekja (e') v. a. (spakte?), spæge, tæmme = spekkja. Hard. Tel. (Selljor) og fl. „Spekje Hest'n". G. N. spekja.

„**spekkja** v. a." A. 2) vande. „Spækkje (?) Hagjen", Num.; ØTel. Num.: „spække" (ar).

Spel (ee) se Spæl.

Spel (e') f. flad Splint = Spela, regelmæssigere end Spildra. SætV. Jf. Spela.

„**Spela** (e') f. flad Splint osv." A. Dal. Namd.: **Spooloo**. 2) tyndt fladt Been. Sogn: „Bringespela"; Gul. (Holt.): **Spölu**; Innh. (Leksvik): **Spulu**. 3) Spile eller Stav i Gitterværk el. Kurvværk. Li. Ma. „Grin(d)spela". „Tromspela".

spelast (e') v. n. (ast), løse sig af som en „Spela", flad Splint, eller op i „Spelor". Sæt. „De spelast a v äi Slindr"; „de spelast upp i Speli".

Spelbaat m. Fiskerbaad med Spil til at vinde ind Vodet. Romsd.: **Spæll-**.

Spele n. Spileværk. Smaal. og Follo: **Speeli**. Og: **Spili** Smaal.; **Spjæli** Smaal.; **Spyli**, **Spjyli**, Odal.

Spelfugl m. Spilopmager. Østl.

spelig (ee) adj. ustyrlig. Hall. Af speela ɔ: spila, spela. — **Spelne** se Spennel.

„**Spenel** m." A. **Spænaal(e)** Nfj. **Spænol(e)** (o') VTel. Sæt. Nfj. Senja; **Spænor** Ma.; **Spænolv** Hard. (Ulvik, Odda, Røldal).

Spenn n. Spark = Spenn m. Hall. og fl.

spenna v. (er, te), 2,. 3) „spenne te(l)", tage fat med Kraft = benda te. Ned. Follo, Smaal.

spenna adv. overmaade; aldeles. Østl. „Spænna gälen, fæli".

spennande adv. d. s. Hall. Vald. Rom.

Spennande n. Sparken, Spark. Smaal.

„**Spennel** m." A. **Spennedl**, Shl. Ryf.

Spænle, „Viuspænle", Smaal. **Spelne**, Hard. **Spænning**, Vald. Gbr. Odal. Innh. Namd.; **Spæning**, Hall. NGbr. (kort æ). — **Spæninghuse** m. Løkke i Vidje-Ring.
„**Spennetak** n." A. 2) = Fotespenne 2). Ma.
spenska v. tee sig overmodig. Li. (Fjotland). **spenska seg** v. d. s., sprade. Sæt. Ma. Li. Se spønska, spanska.
spenskjen adj. overmodigt spradende. Agder.
Spensl n. 1) Spændetræ over Væv. Nordl. 2) to sammenfældte Ting; f. Eks. to sammenfældte Tagsparrer, to Sild med Hoderne stukne i hinanden. Shl. (Fitja). — Hertil: **spensla** v. a. „s. Sild".
Speril (ee), **sperilaat** se Spærel.
sperkja (e') v. a. (er, te), opstramme, opstive; mest: **sperkje seg**. SætV. — **sperkjeleg** og **sperkjen** adj. opstrammet; stiv og klodset under anstrængt Værdighed. Og: „den **Sperkje** Kar'e"; SætV.
Sperla se Spirla; **sperle(n)** se spærlen, speleg.
Sperr m. Spændkraft, som en Staalfjærs. Tel. (Kvitseid, Selljor, Rauland). „D'æ Herr o Sperr i Kar'n".
Sperr n. et Tags Skelet af Spærrer. NBerg.
„**sperra** v. a. (ar), 1) strække osv." A. „spærre seg tee", anspænde sig, stramme sig op. Tel. „Spærre Læ'iggjom" = bretta Leggjerne. NGbr. 4) (sammen)klemme, tvinge. Romsd. Ndm. „fastsperra", adj. 5) staa spændt; stemme sig (imod); stritte imod. NØsterd. Ndm. NGbr. „Stræva'inn spærre (-a) imoot kvarandre", Skraabjælkerne osv. „Han stoo aa spærre (-a)", han stod og stræbede med stive Been. G. N. sperra udstrække, sperrast vid stritte imod.
sperra (ee) se spirra.
„**Sperra** f. 3,". A. Sæt. Ork. „Hest'n heve Sperru". „Sau'n fekk Sperrun", i Slagtningen.
sperrast v. recip. holde hinanden Stangen i Kamp = bendast. NGbr.
sperre adv. trangt og tvunget, indeklemt. Ndm. „Staa spærre".
Sperre n. = Sperra 2,. Ndm.
sperreleg adj. spændt; med spændt Holdning (ikke stiv og klodset som sperkjeleg). SætV.
sperren adj. 1) spænstig, som en Staalfjær; spændt. Tel. Gbr. 2) noget stiv og tynd. Ndm. (Rindal). „Spæe aa spærrin". 3) om Veiret: stadigt klar og frostig. Hard. Shl.
Sperrevedr n. stadigt kjøligt tørt Veir. Shl.
sperrfør adj. = sperrevaksen (A. ɔ: **spærrvøksin**, Vald.). Vald.
Sperrmurt m. Smaasei, „Murt", ophængt paa Traad til Tørring, hver Fisk med Hovedet stukket ind i den foranhængendes Gjæller. Sogn. **Sperrsild** f. Sild ophængt saaledes. Rog.
sperrvoksen adj. tynd og stiv af Vækst. Hard.
sperten adj. kneisende, strunk. Gbr. Jf. Spjert.
Spett m. = Spetta. Østl. (Ring. Oslo og fl.).
„**Spik** (ii) f." A. Flertal: **Spiik** Gbr. Ndm. Ork. og fl. 4) = Leggspik. Berg. 5) harpiksholdigt Fyrreved. Trondh. Berg. — **Spikagadd** n. fortørret fed Fyrrestamme. Sogn. — **Spikaknøysa** f. fed Fyrrerod som vanskeligt lader sig kløve. Sogn.
Spik (ii) f. Vidunder, Særsyn. Shl. Nhl.
Spik (ii) n. yderlig Anstrængelse; haard Dyst; trang Fødsel (Tilblivelse); kneben Seir; knap Tilstrækkelighed. Rbg. Røldal og fl. Se spika (ii).
Spik (ii). „Slaa i Spiik", i Splinter. Sdm.
„**spika** (ii) v. (ar). 3) v. n. være haard el. stridig". A. „Spiike imoot"; Rbg. 4) v. impers. holde haardt; til Nød lykkes, gaa an eller strække til. Røldal, Tel. Rbg. Ma. „Dæ ska spiika um du kjæm'e te Tiiar". „De spiika m æ de; de va so vidt de spika t i (til), de va eit **Spiik**, eit **Spiiketak**, de va hare **Spiikur**, de va **spikje**"; Rbg. Tel. 4) anstrænge sig til det yderste = giva paa, stræva. Tel. Rbg. Ryf. Røldal. „Dæ va dæ eg spiika e t t e". 5) v. impers. om ligesom splintrende el. straalende Smerter igjennem Lemmerne, omtr. = spiira. Nhl. Nordl. Rom. Follo, Smaal. og fl. „D'ær saa kalt saa dæ spiikär oopp igjønom Armane"; Smaal. — En opr. Bet. af spika er vel: være haard (og stiv). Jf. spika (i'), Spikje (i'), speika, speikja, spiikja, Isl. speikja osv. (spækja).
Spika (ii) f. mest Fl. **Spikor**, = Spik n. Se foreg.
spika (i') v. a. spege. ISogn. Og: **spikja**? Sogn; Ndm.: **spik(k)je**. Jf. spika (ii).
spikall (ii) adj. forbunden med Spiik n. ɔ: yderst vanskeligt opnaaelig, som holder haardt; haard, tung, trang, knap. SVTel. (Treungen), Ma. (Tveit). „De gjekk spiikaalt nog (nokk) mæ Kalving(j)a". „De va spiikaalt nokk at dei vann".
Spikar (ii) m. 1) En som spiikar ɔ: anstrænger sig til det yderste. Ryf. og fl. **Spiikefant** m. d. s. 2) Særling. Gbr.
Spikaure (i') m. = Rakaure. Li.
„**Spike** (Spikje, i') n." A. „Gaa i Spikje", speges; Nhl. „Hengja upp te Spikje"; Sogn. **Spikkje** Ndm. og fl.
„**spiken** (i') adj. speget". A. Østl. Sogn. 2) knap, trang, neppe tilstrækkelig. Namd. (Nærøy, Flatangr og fl.). „D'e spik(k)je oom Mat, oom aa lava". Til spika.
Spiketak (ii) n. = Spik n., se spika (ii).
Spiketein (ii) m. lang tildannet Pind. Ma. (Holum): **Spiigetein**.
Spikfura (ii) f. = Spikagadd. Ndm.
spikja seg (ii) v. (er, te), springe nøgen om = speika. Li. (Eikin). — **spikja** se spika (i').
spikje (ii) adj. n. og adv. til flg. Se spika (ii).
spikjen (ii) adj. 1) stridig, trodsig. Ryf. 2) strid; drøi; streng; fordringsfuld. Ryf. 3) = spikall. Tel. Rbg. osv. Se spika (ii).
Spikk m. = Spikke. Ma. „Kjøtspikk".
Spikk n. 1) afsnittet Stykke; Snit. Hall.

2) Tag eller Greb som kræver Dygtighed. Hard. Vel eet med Spikk, A.
spikka v. n. (ar), gjøre stort Arbeide; slaa eller hugge om sig = fikta. Hard. „Her æ kje mykje te spikka mæ!" Maaske eet med spikka, A. Begge tør være for spika (i') til spiika; jf. smikka for smika, Smakk for Smak. Hard.
spikkande adv. „spikkande fiin", overmaade fiin. Tel. Hall. Vel og: „spikkande ny".
Spikkaure m. Spøgefugl. Shelg.: Speekk-.
„Spikke m. Smaafugl (Finke)". A. Nbg. Ma. Li. 2) spinkel Person. Dal. (Sokndal). Og: Spinke.
Spikkje, spikkje(n) se Spike, spika, spiken (i').
spikla v. n. = fikta, spjaakaa, spikka. „Spikle mæ en Kniiv, Ham(m)ar". Hedm. Østerd.
spikna v. n. ſkrumpe ind (speges); om Folk = gaa i Spikje. Hall. og fl.
Spikord (ii) n. = Spitord. Shl.
Spil (ii) f. (ar), 1) lang tynd noget fladtrykt Pind eller Stikke; Spile. Jæd. Voss, Nhl. 2) tynd og smal Plade f. Eks. smal Fjæl eller List, Lineal; = Skilspiil, Skilstikka. Hard. Sogn og fl. 3) Tand i Vævkam. Jæd. 4) tyndt fladtrykt Been; særlig: „Bringespiil", Sogn; „Legg(ja)spiil", Tibia, Nhl. Voss, Sogn.
Spila (ii) f. = Spil 4). Sogn.
spila (ii) v. n. (ar), 1) drive paa; tage store Tag; omtr. = spiika. Røldal. Spiilar, Spiilefant m. En som spilar. 2) om smertelige Fornemmelser der ligesom spilende eller splintrende arbeider sig frem gjennem Lemmerne; omtr. = spiira, spiika. NBerg. „Kulden spiila upp igjønaa".
Spilakorg f. se Spela. — Spili se Spele.
spildraſt v. n. springe af eller itu i „Spildror", lange tynde Splinter. Sæt. „Spildraſt av; ſ. upp".
spildren adj. lig en „Spildra"; ſkjæl-agtig. Voss, Nhl. Ndm. „Spæe aa spildrin". Ndm.
Spilk m. (og f.?) Spile = Spjelk, se d.
Spilka f. se Spjelka. — spilka v. se spjelka.
Spill m. en Smule Vædske. Sogn. „Gje meg den Spill Vatn". Se A.
„spilla v. 1) fordærve". A. spydla Jæd. — spidde seg, ødelægge sig; dræbe sig? VTel. Sæt. „Hest'n æ spillt'e", er ødelagt.
spillende adv. = spildrende. Hall. og fl.
„Spillevatn n. Skylregn". A. Nfj.
Spillre f. ɔ: Spildra, spillre v. Smaal. fl.
Spink m. liden spinkel Person, især med spinkle Been (Lægger). Ndm. Li. Sæt.
Spinka f. magert Dyr, især Ko. JNyſ.
spinka v. springe omkring med nøgne (tynde) Been; om Smaabørn; = speika, spikja seg, spjelka. Hard. Nyſ. Tel.
Spinke m. spinkel Karl. Dal. og Li.: -kje.
spinkeleg adj. 1) spinkel, knap. Røldal, JNyſ. „Han seer so spinkalige o snöu uut i dei Klædne", Røldal. 2) spinkel til Beens. Sæt.: spinkjelege.
„spinken adj." A. Ndm. Romsd. Hard. Dal.
spinkevaksen adj. = spinkeleg 2). Sæt.
Spinn n. Spind, det Spundne. Stjør.
spinna v. impers. (spinn ſpann) = ſpenna (ſpann). Shl. (Fitja). „Da spidne (spadn) ikkje Liiv i 'an".
Spinnetarmar m. pl. Tyndtarme i Fæ. Tel.
spinngalen adj. splittergal. Jæd.
spinnskjen adj. mager = ſkrinn. YSogn.
spint adv. ganske, = spent. Nyſ. JSogn.
Spir (ii) n. Særsyn = Spiir m. Shl. „Eit ædele Spiir". — „Aa du Spiir!" Sfj. Nfj. „Dæ va no Spiir, dæ!" Ndm. Sandsynligvis m. Om stor Anstrængelse, Slid = Spiit. NTrondh.
Spir (ii) m. = Spiirsle(d)e m. Spidsslæde. Tel.
„Spir (ii) m. 2) Straale". A. Gul. Selbu. „Blodspiir". „Sisste Spiir'n i Juu'ra". 4) Pandelok = Spiit. Sæt.
Spira (ii) f. 1) Straale = Spiir. Hall. 2) tyndt Been. YNdm. 3) Pandelok = Spiir? SætV. — Maaske eet med „Spira, Stamme osv." A., hvilket i Ma. (Tveit) er et Naaletræ saa stort, at det kan bruges til Rundholt eller Mast. — „Hæst'n fylle i Spiiro", H. har bløde Galler. Hall. Se Spira ɔ: Hase A.; Gangspira.
„spira (ii) v. n. (er, de), 2) strømme". A. Tel. (Bø): (ar). 3) om Smerter = spiika, spiila. Sogn; Oslo, Smaal. (ar). „Da spiire upp igjøno".
spiresliten (ii, i') adj. = spirsliten. Hard.
Spirl (i') m. lang spinkel veg Figur. Nfj. Sdm. Tildeels: Speerl Nfj. — Spirla (i') f. d. s. mest om Kvinder og Træer. Sogn, Voss; Nfj.: Speerle. — Spirle m. d. s. Sogn. Jf. Spirvel.
spirlen (i') lang spinkel og veg. Voss, Nfj. (ee), Sdm. „Spirlen aa grann". „Spirlen Traad". „Eit spirle Ga'n (Garn)".
spirra v. n. (ar), springe tilbage og dirre som en Staalfjær, der trykkes paa. Tel. (Bø). „Han æ so lettliva at dæ speerrar i gvor Seegan paa'n". — spirren adj. spænstig osv. Tel. (Bø). „Han gjæng saa stooragtig aa speerren". D. Diall. spirre dl.
spirta v. n. stritte (imod); omtr. = ſtrita, men med mindre Kræfter. SætV. „Han spiirta imout de han kunni". — spiirteleg adj. strittende imod. SætV. Jf. spirra.
Spirv m. en spinkel veg og let Person. Hall. Tel. Nyſ. Hard. „Spirrevip" omtr. d. s.
Spirvel m. d. s. Ma.
„spirven (i') adj." A. lig en „Spirv", spinkel veg og let. Sogn, Nyſ. Nbg. Ma. Tel. „Spirven o grann". „Spirven o ſpjatten".
spirvla v. n. vise sig som en „Spirvel". Sæt. „Baan'i ſpring o spirvlar nakji".
Spirvle, Spirvili m. = Spirv. Sæt.
spirvlen adj. = spirven. Sæt. Li. „S. o väil".
[spiss adj. 1) ſlank. Follo, Smaal. 2) livlig. Gbr. 3) fordringsfuld i Optræden;

strunk; = storvoren. Innh. — spissvoksen adj. slank. Follo, Smaal. — spisk adj. med kjæk Holdning. Ndm.

Spit (ii) m. Anstrængelse, Trængsel, haard Dyst osv. = Spik. Stjør. „De va en heil Spiit för aa faa de tee". „Her e feel Spiit om Pæng". „D'e Spiit oom Mat". Jf. spita (speit).

Spit (ii) m. Spids = Spit (i'). Totn.

„Spit (ii) n." A. „Gjera Spiit mæ ein", gjøre Nar ad En. Senja og fl. — spita (ii) v. a. d. s. Senja og fl.

Spit (ii) m. fiin fremsprudende Straale. Sogn fl. „Da stoo Bloospiitn oor Saore".

spita (ii) v. n. (spiit'e speit spite), sprude frem i en fiin Straale = pitra. Sogn (Lustr); Supinum ogsaa: speete. spiite (er, te), Rom. Jf. spitra.

spita v. n. (ar?), om Smerter = spira, spila, spika. Totn, Odal, Vinger, Smaal. og fl. „Dæ spiiter oopp igjønom Armä'nn".

„spita (i') v. a) smalne". A. Sæt. „b) fæste med en Pind". A. Hall.: speeta. Især ved inddrevne Kiler „Spitor".

„Spita (i') f. Pind". A. Især en tynd liden Kile til „Aaretting". Tel. (Bø) og Hall.: Spitu og Speetu; Gbr.: Speeto.

Spita (i') f. et smalt rundt Been; særlig: det bagre Læggebeen, Fibula. VTel. og ØHall. (Nes): Spitu; VHall.: Speetu; Vald.: Speeto. „Beinspitu"; Nes. „Okle-spitu", Vinje. „Læggjispeeto", VSlidre. Spjutu d. s. Østerd. Gul.

spiten (i') adj. som smalnes mod Enden, som „spitar". ISogn og fl.

spiten (ii) adj. forbunden med „Spiit", Trængsel; trang, knap, vanskelig. Stjør. „D'e spiiti oom Mat'n, Skjillingann".

spitna (i') v. være „spiten", smalnes mod Enden. ISogn (Hafslo, Lustr); tildeels: speetna.

Spitr (ii) m. fiin Straale = Spiit. Hall. Vald. Gbr. Ndm.

spitra (ii) v. a. og n. sprøite (sprude) i fiin Straale = spita, sprita. Hall. Vald. Gbr. Ndm. „Spiitre Mjølk paa ein".

spitørt adj. fuld af „Spiitord". Nhl. Sfj.

spjanutt adj. lang tynd med faa og strittende (sprikjande) Lemmer (Kviste, Løv osv.); mest om Planter. Dal. Ma. Østl. (Smaal. og fl.): „Spjanete Busk". Ogsaa: „Spjanete Skjegg". spjaanete d. s. Smaal. spjakete d. s. Smaal. (Maaske til spana, Spak; spjoka).

spjarra v. n. 1) gaa med stærkt spændte Beenmuskler og rette Knæ; spanke. Shl. Sdm. „Spjarra seg tee", stramme sine Been, blive rask og spænstig til Beens. spjarren adj. Shl. — 2) strække Armene. Nfj. Jf. Sparre, sperra.

Spjarri(r) se Spjørr.

Spjart m. liden smal stram og rask Person; liden Sprader. Li. Spjert, Gbr. Sogn, Vald. Totn, Dal. — spjarta (seg te) v. (ar), stramme sig; især gaa med stramme Been; sprade. Shl. spjerta Sogn. — spjarten adj. som gjerne s.; liden stram og strunk. Shl. spjerten d. s. Dal. Vald. Totn, Sogn (A.). — „Aen Spjert gaor aa spjerta paa Føt'no". Sogn.

Spjatt m. og Spjatta f. liden tynd og let Figur. Ma. SætB. — spjatten adj. lig en S. Agder. „Spjatten o spirven". spjotten (o') d. s. Ma.

spjatta v. stampe med et tyndt stivt Been. SætB. Hørt kun i: „Sau'n spjattar".

spjaaka v. (ar), 1) gjøre store stive Armbevægelser = fikta, geifla. Rom. og Ring.: spjaakaa. „S. mæ Kniiv'n". Kunde synes være spjoka (o'), som laasaa < losa. Dog: Sogn: spjaoka. „S. mæ Øks'i". spjække d. s. Smaal. Rom. spikle d. s. Hedm. (for spilka?). 2) vise frem stive Been: a) gaa med urimeligt stive Skridt; spanke. YHard. (Kvamm: ao), Nedre Tel. b) om Smaabørn: strække Been, deels ligge og stræve, deels springe omkring nøgen (med nøgne Been) = geifla osv. Røldal, IHard. (Odda: ao). „No ska du kje spjaaka nakjen længg'r men gaa o leggja deg". spjelka, spilka d. s. Jæd. Ryf. 3) udpynte stivt og naragtigt, udmaie. A. Oslo, Ned. Gbr. og fl. „Spjaake se(g) te(l)". spjaakke v. Tel. spjooka d. s. Sogn. 4) parodiere? Ring. — Spjaak n. 1) Person, især kvindelig, som „spjaakar seg te". Østl. Ned. Spjook n. d. s. Sogn, Nhl. Sfj. 2) En som parodierer (hermer latterliggjørende), baade objektivt (uvilkaarligt) og subjektivt (villet). Ringerike. — spjaakutt adj. lig et Spjaak; udmaiet. Østl. og Ned.: -ete. — spjaaka peger mod: spjelka, spilka (speika, spækja, spaakja? Sæt., spjaket) osv. Fælles Forestilling er strammet (kunstig) strittende Stivhed. — spjaake se Spjoka.

Spjaakk, -e se spjelk-. Spjaalung se Spjol-.

spjaankjen adj. spinkel = spinken. Hall.

Spjaata f. langt meget tyndt Træ. Ryf.

„Spjeld n. 3)". A. Ndm.: Spjill; SHelg.: Spjyll. 5) liden Skovl el. Øse = Skota. Ndm. „Mjølspjill". 6) Spændetræ i Væv. Ryf.: Spjell og Spjæl.

„Spjelk m. 1) Spile osv." A. Spilk m. og f. Hard. Voss. Spjuulk m. Li. (Fjotland). Spjaalk f. NGbr. Spjaakkji m. VTel. „2) Spændetræ". A. Spilk Hard. Voss; Spjølk STrondh. (Børsen). 4) Spjølk, i „Bringespjølk". Vald. 5) Spjuulk og Spjuulkje m. hvert af de to Been i Læggen. VAgder (Bj. Grindeim, Fjotland). „Han bräut a seg den aene Spjuulkjn". Spylk f. d. s. Ma. (Bjell.).

Spjelka f. 1) Spile = Spjelk 1) og 2). Tel. (Rauland): Spilke; Li. (Fjotland): Spjuulka. 2) Træstikke; se Sprit. Tel.

„spjelka v. a. (ar)". A. VAgder: spjuulk(j)a

Fo^{u}tn"; Sæt. og VTel.: spjaakke. 2) = spjaaka 1). fikta. Smaal. og Rom.: spjælke. 3) = spjaaka 2) b) (nakjen). Ryf. Jæd. Ogsaa: spilka, Ryf.

Spjerr n. a) stor Rift, eller opreven Tunge af Tøi. Østl. b) Laser. Splinter, Smadder. „Han reiv se i Spjær(r)". „Han kjørte saa de gikk i „Spjær(r)". Rom. (Fet).

„spjerr adv." A. „Riive se ræent spjær", rive sin Dragt i Laser; Vestfold. „Kjøre spjærr", kjøre Kjøresagerne i Splinter.

„spjerra v. a." A. Tel.: „spjerre"; Østl. (Rom. Hadel. og fl.): „spjær(r)e (oopp)".

„Spjerra f." A. Tel.; Østl. og SGbr.: Spjær(r)e.

spjerrutt adj. fuld af Splitter, „Spjerror"; opsplittet, forreven; = lurvutt. Om Dragt; om Skjæg. Østl. (Odal og fl.): spjærete. 2) = spjanutt. Smaal.

Spjert, spjerta, spjerten se Spjart.

Spjett m. 1) smal Kile af Tøi, smalt Spjeld. NØsterd. 2) tynd halvvoksen Figur (Menneske, Hest osv.). NØsterd. Jf. Spjatt.

spjetten adj. rank velvoksen og elastisk. Helg. (Nesne, Ranen og fl.).

spjoa v. n. (ar), give Lyden af en Vædskestraale som sprøites i Vædske. Jæd. (Gjæstal). „Ku'no molka i Koblo saa dæ spjooa". Jf. spya. — Spjok, spjoka (oo) se spjaaka.

Spjoka? f. liden afreven Strimmel el. Lase. Vald. (VSl.): Spjoko, „Nævr-". „Pjøko" d. s. Vald. (Vang). — spjoka v. rive (Tøi, Næver og dl.) op i smaa Strimler, Laser. Vald. (Vagn): „spjaake upp".

Spjola (oo) f. Pige paa en 11—14 Aar, halvvoksen Pige. Hard. Se flg.

„Spjole (oo) m. 1) Spole". A. Hall.: Spjøle. 2) Dreng paa en 12—16 Aar; liden tynd Figur. Hard.; Vald. og Hall.: Spjøle.

spjolen adj. halvvoksen, opløben. Voss, Nhl.

Spjoling m. = Spjole 2). Hard. (Odda). Spjo^{u}lungg Hard. (Ulvik); Spjaalungg, Røldal; Spjølingg Voss; Spjæling Tel. (Selljor); Spøling(g) Tel. (Vinje), Vestfold (Lardal). — Spjo^{u}linggsg^{e}ut, -jænta d. s. Hard. (Ullensvang).

Spjon (oo) n. naragtigt klædt Person = Spjaak; ogsaa: Nar. Nhl. Shl. Ryf. — „spjona seg te" = spjaaka seg te. Shl.

Spjor m. tungeformig Oprivning inde i et Stykke Tøi, Læder og dl.; tildeels = Spjerr n. Tel. (Vinje): Spjoor'e. — Spjoo're m. d. s. Tel. (Rauland).

Spjote m. 1) lang tynd Person. Li. (Bakka, Nes), Dal. (Lund, Hedland): Spjo^{u}de. 2) vittig og pudsig men dertil noget løierlig Person. Li. (Nes), Jæd. (Gjæstal).

[Spjo'tr n. en graalig Metalblanding (Tinblanding). VTel. (Moland). Spjô^{u}'tr, „Spjoutor" d. s. NGbr. Tel. (Selljor). Og „Pjoutr"; Tel. Holl. peawter, speawter, Eng. pewter. — spjotten se spjatten.

Spjulk, -a se Spjelk. — spjutre se sputra.

Spjutu se Spita. — Spjyli se Spele.

Spjæl m. liden tynd svag Figur. Oslo. Spjæle f. d. s. Østl. Spjæling d. s. Rom. Ring. Hadel. ØTel. Oslo, Smaal. (A.) og fl. Jf. Spjoling. — spjælete adj. a) lig en Spjæl. 2) = spjanutt. Oslo.

Spjære, spjærete se Spjerra, -utt.

Spjøle se Spjole. — Spjølk se Spjelk.

Spjørr (ø') f. = Spjør. VTel. Rbg. Flertal: Spjørri(r) VTel. SætB. Ma. (Aas. Bj.: Spjørre); Spjørrur VTel.; Spjarri Sæt. (Valle, Bykle); G. N. spjar(r)ir.

Spjøt n. spjøta seg v. = Spjon, -a. Shl.

Spjøtul m. et lidet kroget Spid; Jernkrog uden Modhage, til at tage Fisk op med. SHelg. „Kveitspjøtul".

Splindra f. 1) stor flad Træsplint; meget tynd liden Fjæl. Li. Nedre Tel. 2) om liden spæd Pige. Tel.

Splint f. = Flint f.; om Hestesko, Hæljern. Nfj. (Gloppen og fl.; lidet brugt).

splintra v. n. om Smertefornemmelser = spila, spira. Oslo, Follo, Rom. Ring. — splinkran(d)e adv. „s. kaldt", sprængende, stikkende koldt. Rom. Oslo. „splittranes", d. s. Smaal. Rom.

splita (ii) v. være spydig; haane. Jæd.

Splitord (ii) n. spydige Ord = Spitord; Haansord. Ryf. — Spliityr(d)e n. d. s. Sfj. (Askvoll). Og: Spliitøre n. Sfj. Sogn. — spliitørt adj. fuld af Splitord. Sfj. Sogn. — splitig adj. d. s. Sogn.

? spo adj. rask og smidig; dispos. Nhl. (Fusa). Jf. Spoe; D. og Sv. Diall. spose ɔ: skynde sig. Maaske: (di)spos.

Spoda (o') f. 1) Spade. Dal. og Li.: Spo^{u}a. 2) en Spadefuld, hvad der kan ligge paa en Spade. Ma. (Audndal): Spoa; Ma. Li. og Dal.: Spo^{u}a; Sæt.: Spo^{u}e. „Ei S. Jo^{u}r". 3) spadelignende Redskab. Spooa, Ryf. SShl. „Kakespooa"; Spøa, Nhl. NShl. „Brimspøa"; Spoaa Rdm.; Spøva Shl. Nhl. „Kakespøva, Fiskespøva". „Spøva" bruges ved Fladbrødbagningen ved Siden af „Fløy" som er en trind Pind; Shl. 4) Spadetid, Vaararbeide; ligesom „Plog" = Plogonn. Spoa Nhl. (Fana, Hamre), Shl. (Stord, Tysnes og fl. hvor „Spøva" er Kagespade, Fiskespade); Spooa SShl.; Spøa Nhl. (Hosang). Ogsaa: Spo(d)? f. Væs. eet med Spoda A.

Spog for Spok. — Spoga (oo) se Spue.

Spok (oo) m. 1) dumdristig Galning. Ryf. (Nærstr. Tarvastad). „Du æ ein Spoog, du lykta 'kje førr dæ gaar deg gale". 2) liden Spradebasse; liden naragtig Person. Sfj. (Askvoll, Førde; Holmedal, n.). — Spok n. d. s. Ryf. „Eit gale Spook", en vild Galning. — spoka adj. farlig, truende = spøkjeleg. „Ein spooka Fart", vild Fart. Ryf. Ordene maa ligesom flgg. høre sammen med spøkja, Sv. og D. Diall. spok, spog ɔ: Utyske, Skræmsel.

spoka (oo) v. n. gaa dumdristigt paa; tage vildt (farligt) i; tee sig som en „Spook". SBerg. „Spooka paa".
Spoke (oo) m. mundkaad lystig og løierlig Person; hensynsløs Spøgefugl. Agder, Dal. „Spokje (o'), Spoje", og „Spouᵘgje".
„**Spol** (o') m. 1) Spile osv." A. VTel. (Raul. Høydalsmo) og SætB. og B.: **Spol'e**, Fl. **Speli(r)**. „Grindspelir, Bringgespelir". G. N. spölr, Fl. spelir. Og: Fl. **Spolir** Tel.; og: **Spola** SætB.; **Spolur** Tel. (se Bringespol). „2) Stribe; Strimmel". A. Tel. (Selljor). „Tjellspolir", smalle Vævbredder som sammensyes til Tjeld. 3) Strimmel af Mark, smal „Teig". Tel. (Grandsherad), SætB. 4) Hjulege osv. Romsd. og fl.: **Spøl**; se Spøl.
Spole (o') m. Strimmel = Spol. Tel.
„**Spole** (oo) m. Væverspole". A. **Spjøle** Hall. se Spjole. **Spøl** d. s. NGbr. Østerd. (ö?) 2) liden tynd Figur. Tel. **Spøl** d. s. NGbr. Østerd. (ö?). Nordl.
Spolo, Spulu, Spølu se Spela.
„**Spon** (oo) m. 2) Spiseske". A. VTel. (Mo).
Spong f. (Fl. **Speng'r**) Mellemgulv, Diaphragma. Nhl.: **Spaang(g), Spæng(g)'e.** Set med Spong A.
spongutt adj. med store Pletter som næsten danner Bælter; bredstribet. Tel. Rbg. Shl. Nhl. „Ei spaangutte Kyyr".
Sponlod f. smal Hylde eller List med Huller til at sætte Skeer i. NGbr.: **Spoonlaa.**
Spor (oo) m. Tange paa Lee = Spor n. (Ma.). Rom. Maaske for Spord, Stjert.
„**spora** (o') v. n. (ar)". A. 2) „spora paa, s. avsta(d)", gaa rasst. Tel. „tvispora" v.
sporahoggen (o') m. 1) hugget med Spore. 2) rapp, især i Munden. Vald. (ØSl.).
„**Spord** m. Hale". A. 2) et Træ som, fastgjort til Høslædens Flade, bøier sig opad bagtil, og oventil har et Tværtræ, **Spordhovud** n. Sfj.: **Spoor, Spoorhöue.**
spordreisa v. n. (er, te), om Fisk: reise sig paa Halen. NBerg. og SBerg.
spordstinga seg v. om Fisk: gaa dybere ned med Halen foran. Berg.
Spore m. et lidet pigget „Kjevle", hvormed Fladbrødet rulles paa Pladen. NSmaal.: **Spaaraa**; SSmaal.: **Spaare.**
Sporhauk (o') m. 1) ɔ: Sporvehauk. „Glaape som ein Sporhouke (Spörrhöuk, Østl.)"; VTel. 2) en opstrammet storagtig Person. Dal. VTel. Ma. og fl.
spor-reika (o') v. n. (ar), gaa med strammede Been, spanke spradende. Ma. (Bjelland?); **-e** Sæt. Rbg. Tel.; **spaarreigja** Jæd. (Time, Høyland); **spaareika** Ma. VTel. Sæt.; **sparreika, -e,** Li. Bamle (Drangedal), ØTel.; **spaarrække** Nedre Tel. **spreike** d. s. Tel. (Bø, Lunde). Første Deel seer ud som Spor (Spor; jf. spora); „spaareike" minder om „gaa og spaa"; „spreike" er vel neppe til sprikja, men snarere et Sammendrag (end det omvendte). — **spreikeleg** adj. spankende. Tel.
„**Sporv** (o') m." A. **Sparv** Stjør., **Spörr** Hadeland, **Spaarr** Rom.
Sporv (o') m. = Spirv. Romsd. Ndm.
„**Spott** m." A. Shl. „Aakrspott; Skogaspott". 2) Høplet = Kverve. Shl. „Høys.".
spra v. (r, dde), sprøite, stænke. Vestfold (Sandsvær, Larvik, Jarlsberg), Oslo. Jf. spræ; Eng. spray Stænk. Se A.
spradda v. n. (ar), 1) sprælle = sprala. Agder, VTel. Bamle. 2) gjøre Spræl, sprade: Roldal. Ma. G. N. spradka sprælle. D. Dial. sprade, d. s.
spradla v. n. sprælle. Ma. (Holum), Hard. **spraila** d. s. Ma. (Bj.); maaske til spradda.
„**spraka** v. n." A. Ndm.
Sprakaduse (u') m. Enerbuskads. Voss. „Sprakados" m. Spradebasse; Shl. Vel eg.: Enerbuskads, se Dos n.
sprakaleg adj. som gjør sig til, bryster sig, „brisstar seg". Tel. (Kvitseid).
Sprakk n. 1) Snak, Folkesnak. Ryf. „Han æ komen i Sprakkje". „Eg ha höurt eit Sprakk om dæ". 2) Nys, Underretning = Spurlag. Tel. (Kvits. Sell.). „Han hev fængje Sprakk paa dæ" eller „om dæ". Sv. og D. Diall. spraken, sprag ɔ: Nys. G. N. spraki, m. Rygte.
spral adj. sprællende. Trondh.
Spral n. = Sprakk m.; Myglarver. Nfj.
„**sprala** v. n. (ar), sprælle". A. Tel. (Kvits.). 2) sprade = spradda. Gbr. Hall. Østl. (Rom. Hadeland og m. fl.). Snarest for spradla, til spradda. — **Spralar** m. Spradebasse.
Sprall m. **spralla** v. = Pert, -a. Hall.
„**Sprang** n." A. 2) aaben (kniplet, hæklet, fileret) Bord eller Mellemværk paa Dug, Haandklæde osv. NGbr.
spratla v. n. sprælle = sprala. Jæd. **sprasle** Tel. Sv. sprattla. Vel til spretta.
„**Spraut** f. Stillepind osv." A. Tel. (Mo, Laardal). „Han stoo soom ei Sprout" ɔ: færdig til Spring; Laardal (maaske ogsaa: spændt bøiet Kjep).
„**spraut** adj. stind". A. Tel. (Bø, Selljor).
Sprauta f. 1) den vandrette Pinde i en Fælde, paa hvilken Lokkemaden fæstes. Hard. (Dydfjord, Ulls.). 2) hver af (de spidse) Enderne af „Hogoldi" („Holl'æ")? Nhl. — **sprauta** v. (ar). „S. Togi'e", gjøre Rebet fast til „Hogoldi".
sprauta v. (ar), sprøite. Gbr. (Kvikne).
Sprauta f. Vandsprøite. Ryf. (Vikadal).
Spraute m. 1) spænstig noget stærk Kjep; særlig Birkekjep i „Krakjen". Ramb. Helg. Jf. Bogspraut. 2) Spændtræ i Væv. Hall. Jf. spruta, (sprjote).
Sprauting m. spænstig Karl. VTel. (Selljor). **Sprouteengji** og **Sprøyteengji** d. s. VTel. (Vinje).
Sprautvid m. Vinduessprosse. Gbr. (Vaa.).
spraane, spraanøygd se sprona.

„spraata v. n. (ar), snakke". A. Rbg. Ned. spraatta, VAgder. Og „sprota"? Agder. Jf. prota. — Spraatta f. en Snakker. Li. Spraatari m. d. s. VTel. (Mo). — spraatta har lang Vokal og lang Konsonant i IVAgder.
„spreida v. a. sprede". A. Ryf. Shl. Nhl. Hard. Sogn. „Spreia Myk"; Shl. Ryf. „Spreia i Klædne", løfte op i Sængklæderne; Røldal. „sprei(d)a seg og sprei(d)ast v. sprede sig, udbrede sig; Ryf. SBerg. Sogn.
Spreide n. Klæde som bredes over Sæng. Hard. Shl. Sfj. „Sængjaspreie".
spreika, spreikeleg se sporreika.
Spreitre n. Spændetræ i Væv, se Spri. Ryf.
Sprek (e') n. 1) tørre tynde Kviste, tørt Kvas. Rbg. (Honnes, SætB.), Ma. (Aas.), Ned. „Tjurrt sum Sprek". „Stivt sum Sprek". Isl. sprek frønnet Træ. 2) afbarket Kjep af Løvtræ. Hard. „Ospesprek, Aspesprek" el. „Spræk?" Se A. 3) liden Træsplint. NGbr. (Lom, Vaa.): Spreek (kort ee). Jf. Sprekl.
spreka (e') v. (ar), gjøre Gren eller Kvist til „Sprek" 2). Hard. „Kyr'æ sprækar".
Sprekalad (e') n. Stabel af Sprek 2). Hard.
„sprekka v. n." A. 2) = bresta; om Mælk. Shl. Ndm.
sprekka v. a. (er, te), 1) faa til at sprække; sprænge, kløve. Hall. 2) tirre En, saa han er færdig at briste af Arrighed. Hall. „Han sat aa sprækkte'n, so'n visste kji koor han skulle gjera 'taa se".
Sprekkekrætur n. = Vaarrak. Nordl.
sprekkutt adj. fuld af Sprækker. Hall. sprækkjutt Vald.; som „slækkjutt".
Sprekl m. og n. Spaan huggen af Tømmerets Kanter. Smaal. og Hadeland: „Sprækkl, Spreekkl" og „Sprikkl".
Sprel (ee) m. lidet sprællende Dyr, især Fisk. NGbr.
Sprela (ee) f. sprællende Smaadyr i Vand = Sprett. Østerd.
sprela (ee) v. n. (er, te; og ar), 1) sprælle = sprala. Vald. Hall. NGbr. Østerdalen. „Baadn'e spreela mæ Hænd'o aa Føt'o"; Hall. „S. mæ Fing'o"; Vald. sprææle ØTel. 2) v. a. og n. = sprena. Ma. (Bjelland).
Spren (ee) m. fiin Vædskestraale. Sæt. Se flg.
sprena (ee) v. n. og a. (er, te; og ar), 1) sprøite frem gjennem en trang Aabning. Hard. (Ullsv. Odda). „Mjølkj'æ spreente our Spenane". „Sprøyt'n spreena o spräidde seg". 2) udsprøite en fiin Straale. Hard. VTel. Sæt. Rbg. (Jvel.). „Spreene Mjaakk i Augo"; Sæt. „Ho spreente oto Spænen"; VTel. Hertil Spren m. „Ho sette den Spreen'e bäent i Auga paa meg". Jf. spræna, sprina.
Sprena (ee) f. Diarree = Spræna. Rbg.
„Spreng m. Sprængning osv." A. „Eg vi kji springge min bloudig (egjen) Sprængg'e"; Sæt. „Heng o Spreng", se Heng.
Spreng n. og m. en Kvægsygdom: Trommesyge?; = Trollrida. Hard. Trondh.
Sprenggunn f. voldsomt Vindstød, se Gona.
„sprengja v. a." A. 5) sprænge Mælk = bresta. Shl. Rog.
Sprengja f. 1) Kvægsygdom = Spreng; Trommesyge. Sogn. Sprengjemakk m. Trombidium, indgives mod Sprengja. Sogn. Se Kostclus. I Nfj. og Hard. skal S.-makk være et meget større traadformigt Snyltedyr i Fisk. 2) Udspændelse af for megen Æden = Spreng. Rom. NSmaal. Follo. „Dæ smakär Sprænge 'taa Mjælka" (naar Kvæget har overfyldt sig).
Sprengjand n. haard Dyst = Spreng. Hall.
sprengjande adv. overmaade. Østl. (Rom. og fl.). „Sprængane riik". „sprængriik" d. s. „sprængtravelt", overmaade travlt osv.
Sprengje n. et Sprængstof for Mælk. Shl.
sprengjele(g) adv. overmaade. Gbr. (Fron).
Sprengjetroll n. Myglarve = Sprakk. ISogn.
sprengkøyra v. kjøre overanstrængende.
„Sprett m. 4)". A. Rbg. „5) Smaadyr i Vand". A. Om Smaafisk. Østerd. 7) Solrinding, se Solsprett. 8) Ymt; svagt Rygte. Ryf. „Eg höure ein S. om dæ". 9) lidet Hop opad, Kast, Sving. Hall. Fl.: Sprætti.
Sprett n. 1) elastisk Stang; særlig Fiskestang. „Meitesprett". Hadeland. 2) Spilleværket i „Kjoona" (Kylna) under „Kjoonehaara". Smaal. (Spebberg, Trykst.). 3) afbarkede og afløvede Kjeppe til Ved. Vestfold (Lier).
sprettall adj. = sprettug. Hedm.
Sprettand n. lidet Hop = Sprett. Hall. (æ).
Sprettande n. en enkelt Opspræten, f. Ex. Opskjæren af en Byld. Smaal. Til spretta a.
Sprettar m. en Bille som springer op fra Rygstilling. Nfj. Sprett-smid Gbr. (smee).
Sprette m. en rask let net Karl. Tel. (Raul. Mol. Skafsaa). — spretteleg adj. lig en Sprette.
Sprettefella f. Fælde med Stillepind. SBerg.
Sprettestorr m. et Stærgræs, Carex. Tel. Li.
sprettferdig adj. aldeles færdig. Sæt.
„spretten adj." A. 3) fyrig, frisk, rask. Gbr. og m. fl.
Spretting m. Spradebasse = Sprett.
Spri n. 1) Stang at udspænde et Seil med = Sprit. NRyf. Shl. (Stord, m.?). 2) Spændetræ i Væv = Spjelk. Ryf. (Tarvastad). Spreitree d. s. Ryf. (Nærstrand). NSv. Dial. spri ɔ: balk mellan dörrar.
spri v. udspænde med et „Spri". Rog. Oslo. — Spristakje m. Stage at „spri" med. Ryf.
Spria f. = Spri. spria v. = spri. Shl. Ryf.
sprik (ii) adj. I „ai spriik Løvd" = Sprikløvd f. Vidde fra Tommel- til Lillefingerspids af den udspilede Haand. Hall.
Sprik (ii) m. tynd svag Karl. Vald.
Sprikja f. En (Kvinde) som „spriikjer seg", gjør sig bred, strutter, stadser sig osv. Sæt.

Tel.: Spr^ei^kje, og -ii-. — Spriikji m. d. s. om Mand. Tel. — sprikjeleg adj. lig en S. Sæt.
sprikjefus adj. tilbøielig til at sprikja. Hard.
sprikjehyrnt adj. med struttende Horn. Hall. Tel. Sæt.
sprikjeleg se Sprikja; ogsaa = sprikjande.
Sprikjeløvd f. = Spriklødd, se sprik. VTel.
Sprikmurt (ii) m. ophængt tør Smaasei. Ma.
sprikla v. 1) udsprede. Shl. „Sprikla Myk". 2) „s. mæ ein Kniv" = fikta. Voss, Hard.
Spril (ii) m. tynd veg liden Dreng. Helg.
Sprila (ii) f. „Gjera S.". Se Jola-. Voss.
?sprina (ii) v. = sprena. Rbg. (Evje)?.
sprilta v. n. (ar), sprælle = spritla (ikke med den „Fjødrelta" som spretta). Voss, Hard. — sprilten adj. sprællende; = spretten ÷ Elasticiteten. Jf. sprela.
Spring n. Spire, som paa Kartofler. Ned.
„springa v. n." A. Bøies: spreeng' spreeng sprang, (æig hi) spranga. Ramd. (Grong). — „Springe upp", udspringe; om Aaer. Tel.
„Springar m." A. Polskdands, Springedands. Gbr. Tel. Sæt. og m. fl.
Springar m. liden Laks. Stjør.
Springfollog n. = Legdarstakar. VTel.: Springgfoddog.
Springgunu f. = Sprenggunu. Innh.
Springhjul n. Velociped. Sogn.
Springhelda f. Hilde paa Hest.
Springleik m. Polskdands; Musik til P. Gbr.
Sprinsa f. livsfuld rask og statelig ung Kvinde. Tel. (Mol. Mo, Vinje, Kvitseid, Selljor).
sprinsleg adj. lig en „Sprinsa". Tel.
„Sprit n." A. Hard.: Sprit, Spreet se flg.
Sprit (i') n. 1) flad tynd Stikke, særlig om de „Spilkor" som kløver Rendingen. Tel. Hard.; tildeels: ee. „Ljaasprit". 2) Gjærdestav. Sogn. 3) liden tynd flad smal Tingest (overh.); f. Ekſ. liden Fisk. Ryf.: ee. 4) se sprita (i').
Sprit (ii) n. fiin Vædske-straale. Tel. (Mo).
sprita (ii) v. a. og n. (ar), sprøite i fiin Straale = spitra. Hard. Østl. Ndm. Se A.
Sprita (ii) f. fiin Straale = Spriit. Solør.
sprita og sprita seg (i') v. n. (ar), fremhæve sig ved Udmaien og naragtigt fordringsfuld Optræden; sprade; især om Kvinder. Hard. (Ulls. Øydsfjord). — Sprit (i') n. En (Kvinde) som spritar seg. Hard. Shl. Jf. G. N. sprita udspærre; (spjaaka, spjelka).
spriten (ii) adj. 1) lang og tynd. 2) spradende. Sogn.
spritla v. n. og a. sprøite med fine afbrudte (intermitterende) Sprøit. Tel. (Bø): sprisle.
spritla v. n. 1) sprælle, som Fisk paa Land. Sogn; Vald. Hall. Tel. og Østl. (Ringerike og fl.): sprisle; Østerd.: sprihle. 2) røre i noget med vinklede spredende Bevægelser; = sprikla, fikta. Shl. Hard. „Spritla i Eld'n". „Spritla mæ æen Kn^ei^v"; Ulvik. — 3) smaalee høit. Sogn. Meddeelt. — Maaske til spretta. Jf. sprilta.
spritlande adv. i høi Grad: „s. løgje"; „s. galen". Sogn.
sprjaane se sprona. — sprjote se spruta.
Sproa (oo) f. 1) Skraastøtte, Stræbebjælke, Stiver; paa „Hesje", under Fartøi som bygges, osv. Nhl. Sproova f. d. s. Shl. Nhl. 2) Fasthed, Urokkelighed paa Grund af Opstivning, Udspiling el. Fastspærring. Nhl. Sogn, Sfj. Sproova Shl. Nhl. Sogn. „Tree'e staar i Sproove (Sprdve; Dativ?) dar burt i Høse" (i Elvepasset). Mest i: „svelgja, eta, seg i Sproove (Sproove)", æde saa det bliver siddende fast i Spiserøret. Nhl. YSogn, Sfj. Og: i Sprooa ISogn. Ogsaa: „han aat so han fekk Sprooa paa seg", Sfj. Sjeldnere: „drikke, suge, seg i S." YSogn, Sfj. „Ban'e syng seg i Sproove", Barnet overfylder sig med Mælk. Ogsaa: Spro A. og fl. „Tak 'taa Boo'raa, dei gamle Kallane ete seg i Sproo'a!" (dat. n.?); Sfj. (YDale). Jf. sproa, sproga, sprova, sprona. — „svelgje i Skroo've" og „s. Skroove" d. s.; ogsaa: svælge saa man faar i Brangstrube. Nfj. Se Sproke.
sproa? v. n. (ar), 1) „sproova aav", støtte ved Stivere, forstøtte. Nhl. (Haus). 2) spile Øinene op, gjøre store Øine, stirre = sprona. Hard. (Øydsfj.): sprooga. Hard. (Kvamm) og YSogn: sproova. 3) undersøge nøie (ved Aabnen og Udspilen); „speide osv." A. Vald. (VSlidre og fl.). „Han sproovde o groov". — Hertil: Sproov n. Undersøgelse. Vald.
Sproka (o') f. Sprække, liden Rift; især i Vægbjælke. Ryf. Ma.; Sfj. og Sæt.: -e; Tel. (Kvits. Sellj.): -u; NGbr.: Spruku, i Hud. — sprokutt (o') fuld af Sprækker. Agder.
Sproke (o'). „Drikke, svelgje, seg i Sproke", svælge saa man faar det Svælgede (især kold suur Mælk) siddende i Madrøret, ved enslags Krampe. Sfj. (Holsa). Meddeelt.
sprokkutt adj. = sprokutt. Ma. (Aaserall).
sprokta (o') v. n. (ar), 1) = sprikla, fikta. Sogn, Vald. „S. mæ æen Kniiv". 2) gjøre Kast og Hop (saakaldte „Krumspring") som et Kid. Sogn. — „spraakte're" v. = sprokta 2). Hedm. — sprookde'le v. bruge i sin Konversasjon kvikke eller uventede Ord og Vendinger. NGbr. (Lom). „spraakte'le" = sprokta 2); bevæge sig affekteret. NGbr.
Sprokta f. Hop og Kast som Kiddets; Grimase. Sogn. „Gjera Sprokte", pl. Se sprokta.
sprokutt (o') se Sproka.
„sprona (oo) v." A. Ma. Dal. Vestfold (Sandsvær). Se Sproa. spraane, sprjaane; Sæt. „spronøygd adj." A. Dal. Ma. Vestfold. spr(j)aanøygd Sæt. 2) stramme, spile sig op; sprade. VAgder: spro^u^na, sprona (o').
Sproning f. det at sprona; Stirren osv.
[spros adj. overmodig. Selbu. Eng. spruce?

„Sprot (o') n. liden Stang". A. Hedm. Totn, Land, Solør, Oslo. Mest: Sprott (ö—aa). „Meetsprött, Fiskespraatt". Om Seilstang = Sprit. Ma.: „Sprot, -od, -aad".
sprota (o') v. (ar), stramme sig op, give sig Air; sprade. VAgder. sprota seg tee d. s. Rbg. -- sprota se spraata.
Sprota (o') f. vandret Pind i Fælde. Dal.
„Sprote (o') m. tynd Kjep". A. Hard. Sogn; Østl.: Spraata, -taa. „2) Spændtræ osv." A. Sogn, Hard.; Smaal.: Spraata(a). „Steiv so den Sprote". „3) liden Dopsko". A. Ogsaa: Torn el. Pig i „Vidjespenning". Ma. „4) Spænde osv." A. Ogsaa: om al Metalbesætning paa Bælter og Sæletøi? VTel. Sprotebelti n. = Stølebelte. VTel. 6) mærkelig Begivenhed, Særsyn = Spir. Tilburd. Nfj. (Honndal). 7) Vindues-sprosse. Ndm. 8) liden stram Person, liden Sprade. Agder, Tel. Spraataa ØTel.
Sprotel (o') m. 1) Stillepind i Fælde; jf. Sprota. Dal. 2) Torn eller Heftenaal i Spænde. Rbg.: -il(e). Sprytil d. s. Rbg.
„Sprotta (o') f." A. NGbr. 2) Rist. Ryf.
Sprov, sprova se sprøa. Sprova se Sproa.
Sprove m. Stiver = Sproa 1). Nhl.
sprungen part. „Eg hev' alli seet sossi sprungji Mennesky", jeg har aldrig seet M. som har sprunget saa. Sæt.
Spruns, sprunse = Spuns, spunsa. Sæt.
Sprut (uu) m. fremsprudlende, fremsprudet, eller fremsprøitet Strøm. Østl. og fl. A.
spruta v. (spryt spraut sprote (o')), sprude, sprudle = spruta (er, te), A. Shl. Hard. Ryf. Tel. Rum. Follo. Infinitiv: „spruuta, spruute"; desuden sprytta, Shl. (Etne, Fjellber, Skonevik), Hard. (Ullensv.), Ryf. (Vikadal); sprjote? Tel. (Kvitseid og fl.). Præs. spryyt'(e) Tel. (Kvits. og fl.), Rum. (Nore; medd.), Shl. Hard. Ryf.; spryyt'r, Follo (Fraun) og fl. i Østl. Imperf. spraut, Tel. Hard. Shl. Ryf. Rum. Oslo (Nordl.?). Supin. sprote, Shl. Hard. Ryf. Tel. En Infinitiv sprjote synes forekomme i Tel. (Kvits.? Vinje?) med Bet.: spænde, prelle, slaa sig tilbage = sprøyta. „Du lyyt' vara deg, dænne Grein'i koonnte sprjote". Til denne Bet. synes slutte sig flere Afledsord: spraut, Spraute, Sprauting, Sprote, sprøyta og fl. Formerne: spruut(e) spraut (sprude, sprudle) forekommer i Nordland (Helg. Folden, Senja, Vesteraalen) og desuden Supin. „sprauta" i Vesteraalen, Senja (jf. Supin. spranga af springa, Namd.).
Sprye f. = Spria, Spri. Romsd.
Spryt (yy) m. = Sprut. Hard.
Spryt n. smalt og tyndt (forslidt) Jernredskab; om Kniv, Lee. Li. (Eikin). Om Folk og Fæ: tynd svag Figur. Li. (Eikin). „Eit smalt liite Sprytt". Jf. Sprit.
spryta v. (er, te), 1) sprude, sprudle = spruta. Voss, Hard. Ryf. 2) sprøite, stænke. Voss. Ryf. (Vikadal). „Dei sprytte mæ Sprøutedne" (Sprøiterne); Vikadal.
Spryta (yy) f. Pind i Fælde, Stillepind saavelsom vandret Pind. Hard.
Spryta f. Strøm. Hard.
Sprytil se Sprotel. Spræk se Sprek.
spræ v. (r, dde), 1) sprede. ØTel. (Lunde, Heiddal) og fl. „Spræ Myk". „Spræ Høy'e væl utivi". 2) stænke = spra. Busk. og fl. „Spræ Vat'n". „Spræ Hagan", vande H. Jf. spæ. — Spræa f. Diarree. Vald. (Vang).
„spræk adj." A. d) rask til Løb. Jæd.
Spræk. „De va paa Spræk", det var storartet, stateligt, „gildt". Oslo.
spræka se spreka.
sprækvoren adj. ret „spræk", rask osv. Hall.
Spræl m. kort Hale, som paa Faar; ogsaa, sjeldnere, paa Slange. Voss, Shl. og Ryf.: Sprædl. Jf. Spærl, Spæl.
Spræla f. Haletudse. STrondh.: Sprææl' og Spreel'.
spræle v. sprælle. ØTel. Se sprala.
„spræna v. n. sprøite osv." A. Vel neppe om tykke og kraftige Straaler; mest = sprena. 3) udstøde tynde Ekskrementer (+ Ekskreter, om Fugle). Hall. „Kyyr'ee spræne". 4) = sprena 1) og 2). NGbr.
Spræna f. 1) fin Vædskestraale. Gbr. „Bloospræne". „Den siste Spræna i Jun'ree". „Dæ æ bærre æi Spræne 'ti di eine Spæna-a". Jf. trisprænt. 2) Straale af uren Vædske, el. blød Masse; Diarree = Spræa, Spreena. Hall. Gbr. SVald. „Kuspræne". 3) ræd Person. A. Nfj.
„Sprøa f." A. Trøste. Nhl. YSogn.
Sprøyt m. 1) Vandstraale. Hard. og fl. 2) = Bogsprøyt. Sogn, Ryf.
„sprøyta v. a." A. 4) vippe som ved „Gjeppespil". Tel. 5) sprede. Rbg. Østl. (Snarum og fl.). „Sprøyte Myk". „Sprøyte Høy", løfte (lufte) lidt paa det vendte Hø; Tel. (Raul. Aam.). 6) „sprøyte seg", sprade = spretta. Tel. Sæt.
Sprøyta f. Spændetræ over Bæv. Rom.: -e.
Sprøyte m. spænstig Karl som er lidt af en Sprader. Tel. (Bø). Ogsaa: „Sprøyte Kar", „Sprøytekar". Sæt. Tel. Sprøytingji m. d. s. VTel. — sprøyteleg m. lig en „Sprøyte". Sæt.
sprøyten adj. tilbøielig til at „sprøyta"; spænstig osv.; = sprøyteleg. Tel. Sæt.
„Spue m. Spove". A. Spuye og Spooye (Diftong); Dal. Jæd.; Fleertal: Spooga. 2) lang langbenet Karl; lang Bengel. Dal. Li. Vil i Li. let glide sammen med Spokje (Spoje). — Spoogarei n. Spove-rede.
Spuna m. Spind = Spune m. Hard. Sogn. Bestemt: Spuna-in. Spunad?
Spunagjerd f. Maade at spinde paa; Maneer. Sogn. „Kvær ha sii Spunagjær".
„Spune m. 2) Spind". A. Spaana Ringerike; Spaanaa, Totn, Smaal. og fl. — Spaanaakjæring, Spaanaakoonoo,

NGbr. **Spaanaamölti** f. Maaltid, der gives den som bringer Spune'n. Totn.

„**Spuns** n." A. 3) dobbelt, altsaa rudeformet, Kile eller Spjeld i Klæder. NGbr. 4) stor Lap. Ma.

spunsutt adj. fuld af tomme firkantede Rum. Li. (Eikin). „Aks'e æ spunsutta".

„**spurd** (u') part." A. bekjendt, navnkundig, berygtet = kjend. Gbr. og fl. „Dæ^i^nn saam bli saar æitt spoord, bli saar tiie tænkt". „Viie spoord" = vidspurd.

„**Spurdag** m." A. Li. 2) Nys, Efterretning. Sogn, Shl. Ryf. Rbg. „Eg fekk S. paa Geit'o"; Shl. 3) En som spørger meget. A. Senja, NTrondh. Ndm. Romsd. Nfj.

Spurdage m. 1) Gaade. NGbr.: Spoordaagaa. 2) = Spurdag 3). Østerd.: aa. G. N. spurdagi Spørsmaal.

„**Spursmann** n." A. 2) særlig: En som frier for en Anden. Land, Hadeland.

Spursmaalskraaka f. utidig Spørger. NGbr.

„**Spurrak** n." A. Spoorau Ndm. (Øksndal, Tingvoll).

„**spurvis** adj." A. Ryf. Agder. Tildeels: spør-. — **spurviisen** adj. d. s. VAgder. Tildeels: spør-.

Spurvisa (u', ii) f. „spurvis" Person. Nhl.

Sput m. Blæksprut. Helg. Salten.

„**Sputr** (uu) m." A. Lidet Sneeskred. Sogn.

„**sputra** v." A. spjuutre, styrregne. NGbr.

sputreregna v. styrregne. Hall. (Nes).

Spy n. Spy. Hall. — **Spyli** se Spele.

spy v. spye. Imperf. spau Fosn, Ork. Gul. Stjør. Namd. Se A.

spyleg adj. væmmelig. Tel. Vald. Se A.

„**spyrja** v." A. Imperf. spuure (sp^e^ure, sp^ø^ure), Agder (som buure, Muurt ɔ: burde, Murt). „Kva spør daa?!" hvad staar da paa?! Salten.

„**spyrjast** v." A. „Dæ spørst um", det er et Spørsmaal om, det er usikkert om. Ny Brug? Gbr. og fl.

spyrøren adj. nær ved at spy. NØsterd.

Spyslita (ii) f. Opkastelse. Sæt.

Spysott f. Spysygdom, især hos **Spysottgeit** f. Sæt.

„**spyta** (y') v. (ar), strikke". A. Ringerike: spøta. 2) kaste Benene korsviis over hverandre: a) i Mathed. Shl. (Fitja). „Ku'æ spytar (el. ø)". b) i Dans. Hard.

„**Spyta** f. 2)". A. Oslo, Vestfold: Spitu. 4) Pølsepind. NGbr.: Spytu.

spæ v. (r, dde), vande = spra. ØTel. (Flaa, Lunde, Bø, Heiddal). „Spæ Hagjen, Plæntur", „spæ i Hagan"; men „spræ Myk".

spægle(g) adj. spæd, tynd. Strinda og fl.

„**Spæk** m. Huggespaan". A. Sæt. (pl. Spæki), Ma. 2) Figur (Mand, Hest), som viser sig langt kraftigere end dens Ydre antydede. Ma. Jf. Fliis.

„**Spæk** m. Skorpe". A. Stjør.: Speek.

„**spækja** v. stivne osv." A. Romsd. Ndm.; Stjør.: speekj.

spækja v. (er, te), 1) stræve ud; gaa eller sidde eller sparke strævende. VAgder, Rbg. „Ungen spækte upp i Mat'n mæ Fo^u^tn"; Eikin. „Spækja o vørma seg" = flækja; Ma. Jf. spjaaka, spjelka osv. 2) anstrænge sig til det Yderste; vise sig som en „Spæk". Ma. (Bjelland). „Hest'n spækte o dro^u^g".

spækjen adj. kraftig og udholdende Ma.

spække v. a. (ar), vande = spæ. Num. ØTel. Se spekkja. Til spæ?

„**Spæl** m. Hale". A. Om Hale paa Fiirbeen og Slange; Nfj. Ma. Li. **Speel** („Säuaspeel", alm. L), Ndm. **Spærl** og „Spæl" (om Slange), Li. (Bakka); **Speeril** Innh. (Sparbu). 2) smal og tynd liden Figur (Menneske, Fisk osv.); Rbg. og Li.: **Spærl**; Innh. og Selbu: **Speeril**. 3) smalt Stykke; Strimmel. Rbg. VAgder. „Ein Spærl'e te Vev". „Han hev slegji (meiet) ein smale Spærl'e upp igjenom"; Rbg. „Spærl" og „Spæl", VAgder. „Ein **Spærle** Vev'e" og „Spærleveve", „ei Spærlefure"; Rbg. — ?**Spærle** f. et lidet tyndt kvistløst Træ. VTel. — **speerilaat** adj. lig en „Speeril". Trondh. — **spærleleg** adj. lig en Spærl.

spæla v. n. (ar), løbe ud i en „Spæl", smalnes og afsluttes (for) raskt. Nfj. (Olden, Honndal, Stryn). „Tree'e spæla a(v)".

spælreisa v. n. (er, te), reise sig paa Halen, om Slange. N- og SBerg.

Spælvest m. Mandfolk-kjole. Gbr.

Spænaale se Spenel. **spænos** se spaanosen.

Spærl, **Spærel** se Spæl.

spærle adv. farligt; se speeleg. Ndm.

spærlen adj. lig en „Spærl", kort Hale. Rbg. Ndm. Romsd. „Eit spæett aa spærle Ting".

Spærling m. liden tynd Person. Ndm.

spøk adj. eller subst. Kun i: „ikkje spøk", ikke til at spøge med, ikke blid; alvorlig, betydelig; som kan forsvare sig; omtr. = ikkje ty(d). Østl. Romsd. Rbg. Ma.

„**spøkja** v. n. 2) varsle for noget". A. Ryf. Gbr. Nfj. Sfj. Sogn „Eg kunne skyna at han spøkte ette noke", hedder det, naar Ulykken træffer En. 3) forsøge noget vovеligt. Nhl. Jæd. og fl. 4) handle uforsigtigt med noget; som i D. Alm. „Spøkja mæ Eld'n". 5) „spøkja seg (til)", udmaie sig = spjaaka; maaske ogsaa: formumme sig. Ndm. Vald. Hedm. Rom. Follo, Østerd.

Spøkja f. Kvinde, som „ser aa spøkje", som gjør sig latterlig ved at optræde over Evne (især i Dragt). Ndm.

Spøkje n. Spøgelse. Sæt.? „Eit kvitt S.".

spøkjen adj. 1) kaad og dumdristig; jf. Spok. Ryf. 2) farlig; frygtelig. Se A. „Dæ va spøykje", det var for galt, for ilde. 3) overordentlig. Selbu og fl.

Spøl (øø) m. 1) Spole. NGbr. Østerd. og fl. Se A. 2) Hjulege. Romsd. 3) liden tynd Figur. NGbr. Østerd. Nordl. og fl. Synes ogsaa hedde „Spöl" (Østerd.) hvilket turde være Spol. — **Spøling** se Spjoling.

spøn adj. rask stram og lidt spradende („spretten"). Tel. **spønen** Rbg. Ryf. Hall.
Spøn n. rask stram spradende (feiende) Person. Ndm. Se flgg., spøna.
Spøna f. = Spøn; mest om Kvinder. **Spønar** og **Spøne** m. = Spøn; om Mænd. Ryf. Tel. Rbg. og fl. Ogsaa: „ei Spøne Jænte", „Spøne Kar'e". Rbg. Tel.
„**Spøna** f. = Spon". A. Shl. Røldal. 2) afsparket el. afsplintret uregelmæssigt Lag; som af Græstorv, af Mos = Fletta; ogsaa stort og uregelmæssigt Mærke (Saar) efter Afsparkning og dl. Hard. Tel.
„**spøna** v. sparke osv." A. Sogn, Voss, Hard. Nhl. Shl. Ryf. Ndm. Rbg. Tel. Innh. Ogsaa: klore. „Spøne aen i Augo"; Sæt. „Han spøna tee", slog Kløerne i og tog sig Tag; Innh. „Spøne i Veg", sætte afsted. „Uppspønt i Anliti". „Engjæ æ uppspønt av Hest'n, Vaand'n". 2) gaa stram og strunk; sprade. Rbg. Tel. Ogsaa „spøne seg ti". — **spønos** se spaanosen.
spøneleg adj. = **spøn** **spønen** og **spønutt** d. s.
spønsk adj. strunk, stram. Vald. Rbg.
spønska seg v. (ar) = spøna 2). Tel. Rbg. Ogsaa: **spenska seg**; VAgder. Og: **spanska**; Romsd. Ndm. Trondh. Nordl. spanska og spenska hører vel til spana (og spenna), men Bet. tør dertil være farvet af spansk. „Æ du ute o spænska deg?" „Han gjæng aa spanska"; Romsd.
Spørtree se Styr (y').
Spøssel og **-øl** n. = Spissel. Gausdal. Rom.
spøyna v. (er, te), tage lange Skridt; gjøre Fart; klemme paa; = spøna. Ryf. Shl.
„**stabba** v." A. 2) gaa med korte stive Skridt, som en gammel Mand. Østl. 3) „stabbe seg", rede sig ud, klare sig, til Nød. ØTel.
stabba v. a. (ar), sætte En paa „Stabben", Huggeblokken; en Leg. Hall. — **Stabbedans** m. Dans i denne Leg. Hall. — **Stabbedag** m. tredie Bryllupsdag, paa hvilken **Stabbeleik'n** finder eller fandt Sted. NGbr.
stabbande adv. „s. myrk", bælmørk. Ndm. Af Stabbe, stabba; som stum(m)ande til Stum(m)e, Stum, stumra.
Stabbestein m. opreist Steen anbragt i Veikant til Kjørendes Beskyttelse. Østl.
Stabbestøde n. Steenblokke til Underlag for Høstabel. Østerd. **Stabbstod** f. se Stavstod.
stabbhard adj. urokkelig, stivsindet. Innh.
stabbtjukk adj. aldeles uigjennemsigtig. Ndm. „Skaaddaa æ stabbtjukk". — **Stabbtjukka** f. aldeles uigjennemsigtig Luft. Trondh.
„**Stabbud** f." A. **Stabuur** (kort A.), NGbr. Ogsaa: **Staagaabuur**; lidet brugt.
Stabburskove m. lidet Afslukke paa Stolpeboden. Ndm.: **-kave**.
stabbutt adj. kort og stumpet. Rbg.
stabla v. stolpre. Særlig om Stolpring og Stotring i Tale og Læsning. ISogn. „Stabla aa lesa".

Stad m. 1) Stabel = Stade. Ryf. „Høysta, Torvsta". 2) Elvebakke, Aabreddens Skraaside ned mod Aaen. Rom. Odal, Smaal. „Bratt Sta". Og: n. A. Rom.
„**Stad** m. Sted". A. Fl. **Sta'ar**, **VTel**. „5) Virkning osv. 6) Binding". A. Sogn, Gul. Sæt. Rbg. Ogsaa: Hold, Soliditet; varig Virkning. Sogn, Ma. Rbg. osv. „Han seer see korkjen Stund hell Sta i da". Sogn. „Eg saag kje anten Stund hell Sta a(v) dæ", ikke Spor af Effekt. Ma. („Stund" maaske G. N. stund, n. Gran, Smule). „Han lyyg'e so der' æ kji antell St. hell Sta i de"; Rbg. Tel. Sogn. „Arbei som en sjiir itt naa Sta i"; Gul. **Sta(d)e** m. d. s. Agder, VTel. „Dær æ kje nogen Sta'e i dei Kaanepængan". „Du seer alli Sta'i i kaupe sovoori"; Sæt. — „Av Stad" afsted, omkuld, se avstad. „Kome av Sta'i", a) komme i Gang; Sæt., b) v. a. afstedkomme, se koma; VAgder. „I Stad" se istad. „Stande i Sta'e", staa i Stampe, ikke komme nogen Vei; Rbg. (Sta'i). Ryf. Nfj. „Teene sjou Aar i Sta'i", paa samme Sted; VTel. „Leggje tvo o tvo (Eple) i Sta'ee", paa samme Sted, sammen; Tel. (Kvits. Selljor). „I Sta'n", nu nys; Jæd. og fl. „I Sta'n aa", istedenfor; Sæt. (Valle, Hylestad). „Or Stad", se orstad. „Rasla o Sta'e", slentre afsted. Li. (Eikin). Til Stadar: „te Sta-as, te Sta-ers, te Sta-es" ɔ: især, særlig. Follo, Smaal. Rom. „Han vil gjenne dreekke, te Sta-as naar han er i Byvei'n". „Paa Sta(d)'n", paa Pletten, paa Øieblikket; Sogn og fl.
stad adj. staaende, ikke falden eller nedlagt; om Ager. Nfj. (Honndal): **-stad'e**; **Sdm**.
stad- i Sammens. med Verb betegner ofte ſt utrættelig Vedbliven = bi, nid, mord osv.
Stadbein n. Slædenagle = Stavband, Bein. Nogle Steder: Støtte for „Flauta". Nhl. (Eksingadal; Mo: „Stadbein"?).
„**stadbeint** adv. ret fremad". A. directe, præcist; lige straks. Oslo, Tel. Vestfold. Rom.
stadbidja v. = nidbidja. ØTel.: **stabeea**.
Stadbotn m. Forstoppelse. Hard. Christie.
stadbrunnen adj. = stadebrend. Hall.: **sta-**.
stadbuen adj. aldeles færdig; fuldt rede; tillavet. Vald. (Vang): **sta-**; Christie.
stadbutt adj. but = tver. Tel. (Bø). „S. Rei".
stadbutt adv. = stadbeint. ØTel.
Stadd se Stall. **Staddband** se Stavband.
„**stadd** adj. 2) sat". A. Vestfold, Oslo, Totn. 3) fuldt udviklet. Smaal. Odal. „Städd Ku".
staddrepa v. a. dræbe paa Stedet. Hall.
Stade m. Virkning osv. se Stad.
„**Stade** m." A. Ma. **Sta-a** Follo, Smaal. **Staa-e** ØTel. **staabrænne** v. jf. stadebrend.
„**staden** adj." A. „Sta'e Foor", Græs som har staaet længe nok til at slaaes. Vald. Gbr. **ste'en** d. s. Sogn.
stadende adv. „staa staende(s) fast". Hall.

Stadfylla f. = Stedfylling, Landfylle. Se Stad. ISogn. „Elvi gaor i Stafydle" (ubestemt Dativ?), „i Stafydla", „i Stafydlao". — **Stadfylling** d. s. Sogn (Lærdal): **Stafidlingg.**

stadhalda v. = modhalda. Smaal. Rom. Ned.: **staholle** (ö—aa).

stadhoppa v. hoppe med samlede Fødder = tvihoppa. Tel. (Eidsborg, Laardal, Sauar).

stadig (d) adj. stædig = stad. Helg.

stadla v. a. 1) kalde lokkende eller beroligende paa Hest („fol, fol!" og dl.), Nhl. (Ekf. Mo). 2) føre om Kvelden (efter Arbeidet) Hestene ud i Udmarken. Jæd. Maaske: stalla. — **Stadl** se Stall.

Stadløda? f. det (midtre) Magasin i Ladebygningen, i hvilket „Kornstaden" bliver opstablet. Smaal. (Trykstäd): **Staläue.**

„**stadna** v. n." A. Om Mælk: blive tyk. Østerd. Gul. Strinda, Nfj. „Mjølk(j)a æ'tte stane ennaa"; Østerd. „Mjælkja æ aat aa stana", Nfj.

stadna seg v. blive stadig; om Veir. Nbg.

Stadruk (uu) m. 1) Kornhob, „Ruk", som har staaet over 14 Dåge paa Ageren. 2) lad Person som ikke kommer sig af Flækken men „site aa rotnar". Ryf. (Tarvastad, Avalsnes, Nærstrand): **Staruuk.**

stadstinga v. a. = staddrepa. Hall.

Stadvedr n. stadigt Veir. Hall.: **Stavær.** — **Stadvedrsbaalk** m. Tidsrum med S.

Sta(d)væring m. En fra Stadsbygd i Fosn.

Staffansløn m. Lønnetræ med smukt fiint vredet Ved. Tel. (Bø).

„**Stag** n. 1) Støttebaad". Ryf. Rold. Vald.

„**staga** v. a." A. Ryf. Rold. 4) forsyne med Stag; Nfj. „Ha du staga Hestn?" forsynet den med Halestag.

staga v. a. og n. (ar), 1) dæmpe, holde tilbage; dæmpe Farten; tildeels = stagga. Dal. Shl. Ryf. Ndm. Namd. „Eg staga paa'an". „Eg staga'an a(v)". „Han vart staga liite". **staagaa** Gul. NTrondh. „Prøv aa staagaa'n!" „Du maa staagaa paa liite Grann". 2) mægte, holde Stangen, udholde; = klaara. VTel. Ma. „Eg stagar de kji læng'e". „Han kunn kje staga dei, men maatte gje(va) seg". 3) **staagaa,** gaa stivt stolprende og ravende. Trondh. — Jf. s(t)jaga og staka. Se ogsaa styltra.

Stagg, Stilstand = Stagga. Tel. „Stande i Stagg". Og: **Stægg** (og Stägg?), ØTel. Ogsaa: „i Stagge, Stægge". Tel.

„**stagga** v. (ar), holde tilbage". A. Nedre Tel.: **stægge;** STrondh. (Støren, Meddal): **stagg.** 2) v. n. blive lens (for), forlegen (for); blive „uppraadd". Innh.: **stagg.**

stagga v. n. (ar), stinke; se steggja. Smaal. (Id, Rønes, Trykstad): **stägge, stægge.**

stagla v. n. gaa stivt og stolprende. Ryf. (Hjelm. og fl.). Andensteds: **s(t)jagla;** jf. staga, s(t)jakla, osv.

Stagle m. 1) = Staur. Lidet brugt. 2) om stiv klodset Person." Sdm. (Hjørungfjord). Jf. G. N. stagl Steile.

stagna v. n. og a. 1) berolige sig, blive rolig; standse. VAgder. Jæd. Ryf. „Kann du kje faa Baadn'e te stagna?" „Stagna av". 2) berolige; dæmpe noget. Rog. Li. Sogn. „Stagna Badn'e". „Stagna paa 'an". Til stag(g)a. **staive, staivne** se stødva.

staka v. n. (ar), 1) gaa stivt møisomt og langsomt; som en Gammel el. Svag; stolpre. Nfj. Tel. Rom. Hall. Nordl. 2) gaa ledig omkring (som en Stage). Trondh. „Gaa aa staakaa". Jf. stika, stikta, stikla. Se A. G. N. staka snuble osv. Vistnok til Stake (Stage), G. N. staki og stjaki.

s(t)jaka v. omtr. = staka.

staka v. (ar), 1) v. a. skaffe bort; ogsaa formindske = skje, glata (av), skjerda. Gul. (Horg og fl.). „Me lyyt staakaa 'taa tre Ky". „Staakaa 'taa Buskapa". 2) n. minke, svinde ind = glata. Gul. (Soknedal). „Gras'e ha staakaa". — **stakast** v. n. omtr. = staka 2). Gul. (Melhus). „De staakaas ti mæ Vokstr'n", Væksten standser (svinder). Jf. (stakkutt) Isl. staka (stakka) f. noget som er beskaaret; stakr ulige.

staka seg v. (ar). 1) saare sig ved at støde imod stive afskaarne opretstaaende Ting: Halmstub, Græsstub, Pind; = gara seg. Solør. **staakaa sæ(g),** Namd. Innh. Strinda, Fosn. 2) „staka seg fram" arbeide sig frem ved Hjælp af en Stake. Alm. — „Stande i staakaan(d)e Sta'n", paa samme Standpunkt, urokket, i Stampe. ØTel. (Grandsherad).

stakakøyra seg v. rende sig en Stage i Livet. Gbr.: **staakaakøyre se,** og **-kjøre.**

stakaleg adj lig en „Stake", lang og stiv. Sæt.: **stakelege.**

Stakallungje m. halvvoksen Dreng. Ndm.

stakarsvoren adj. = stakarsleg. Totn: **-vooln.**

„**Stake** m." A. „Selja Gar'n mæ Stöur aa Stakje" = med Rubb og Stubb. Berg. „Mæ Rubb aa Stakji". Sæt. Nhl. (A.): **Stjakje.** G. N. (Isl.) stjaki Stolpe, Stage.

„**Stakk** m." A. 2) den hele Kvindeklædning. NGbr. (Vaagaa, Lom).

Stakksmutta f. Skjørtesplit. Jæd. og fl.

„**Stall** m. Stald". A. **Stadd('e)** VAgder, Sæt. VTel. 4) retvinklig flad Forhøining med lodrette Sider, især om Masse som staar igjen efter Spadning eller Pløining. Shl. Ryf.: **Stadl** (langt A). „Spa S.". „Dar stoo ein Stadl atte". „Grautastadl", stiv Grødmasse levnet fra Spiisning; Shl. 5) flad fasttrampet Masse; særlig: den Blanding af Straa, Kviste, Muld, Tørv og Gjødsel, hvorpaa Fæet staar. Shl. Ryf. „Hestastadl. Kalvastadl. Smalastadl". G. N. stallr og stalli Fodstykke, Piedestal. 6) Klampe anbragt paa Væg saa at der er levnet Aabning(er) bagved til Opsætning af Eggværktøi. Vald. „Økjestall". — **Stadlafjos** n. Fæhuus, hvor Kjøerne ikke

staar i Baas men paa „Stadl'n“ 5). Ryf. — **Stadlagreip** f. Røggreb. Ryf.

stalla v. (ar), trampe, fasttrampe, faststampe; = trakka. Ryf. Shl. „**Stadla** (langt A) nee, isamen. i Hoop“. „Hest'n stadla paa Høye“. Til Stall 5).

Stallbagge m. Staldvædder. Nhl.

Stalldemma f. Staldmødding. VSmaal.

stalltruten (uu) adj. hoven i Benene af at have staaet meget paa Stald. Hard.

stalma v. (ar), = stalmesetja. Hard. og fl. „Da stalma i Juur'e“. „Juur'e stalma“.

Stam. „Te Stams“ A. Hard. (Odda, Kv.).

stama? v. (ar), 1) støie, larme, tumle; omtr. = stima. NGbr. (Lesja, Lom, Vaagaa): **staamaa**. 2) „staamaa paa“ el. „eettee“, true, kommandere, drive = kusta, stima. NGbr. „S. paa Hæst'n“. Men sammesteds **stamme** v. stamme.

stamba v. (ar), stinke, lugte ilde. Gul. (Soknedal): **stamb**. NSv. Diall. stimba ɔ: dunste; G. N. stamba? Men **stamm** v. stamme. Jf. stamma, strama.

Stamegugg m. = Stamegauk. Sogn (Jøstedal. Lustr). Se Gugg.

stamma v. (ar), lugte stærkt; stinke = stamba. Innh. Selbu, Gul. Røros: **stamm(e)**; Innh. (Skaun): **stam** (langt A). Se A. „Dæ stamme Myf(k)j“; Stjør. Gul. Jf. stramba, strama; Ang. styman, stéman dunste, dampe, lugte.

Stammbukk m. = Dammreka. SHelg.

„**Stamn** m. 1) Stavn“. A. **Stæmm**, „Forstæmm, Atterstæmm“, Oslo. 4) Stavn paa Slæde. Sæt.; „Framf., Bakf.“ (og bn).

stamna v. stamme. Shl. (Fitja, Tysnes). Mest: **stab(m)na**. „Han stab(m)na da tee“, han fik stavet sig igjennem det.

Stampelo f. afstampet Lu el. Fnas. Østl.

stamra v. gaa med stive Been og snublende; stolpre. Li. (Eikin). „Stumra o stamra“. **stamren** adj. stolprende. Sv. Diall. stammra, stomra d. s. Jf. stama stamme.

Stan m. En som „staner“, gloer forbauset; Hjemføding. Nfj. (Honndal).

„**stana** v. n. (er, te), gloe osv.“ A. Nfj. (Eid, Honndal, ogsaa: ar). 2) føite, tumle omkring = reka. Shl. Hard. Voss, Sogn. Oste: (ar). „Dei æ uute aa stana om Kveld'n“. 3) snuble. Sfj. (Førde, Y- og IDale). „Eg stana (og stante) i ein Stein' aa datt aa Ende“. Ordet synes deelviis at glide over i stadna (ar). Jf. Bohuslen og VSv. Diall. stana, stirra tanklöst eller förvånat (for stjana?). Se støna. Jf. Isl. stjaua anstrænge sig (stramme, stive).

„**Stand**. „Stands“, ypperlig“. A. Fosn.

stand adj. staaende = stad. NGbr. (Lesja, Skjaak, Fron). „Aakrn æ stann“. — **stand-** i nogle Sammensætnn. om det som er, eller foretages, staaende; ogsaa der hvor Infinitiv lyder staa: Standfaks, -hopp og fl.

Standa f. Stilling. ISogn. Se Stonda.

„**standa** v. staa“. A. Infinitiv: **stanne** Østerd. (L. E.); **stann**, Gul. (Soknedal), Namd. Ndm.; **statt** (langt A) — som „bitt“ for binda — Ndm. (Ting. Stangvik, Surndal); **sta**, Ndm. Østerd. (L. E.), IStjør. Hard.; **stao**, Sogn, Voss, Hard. Ndm. (Sunndal; men Præs. Particip: „stan(d)ann“). Præsens **stænd('e)** Sfj. (Holmedal, Holsa), Romsd. (Eid); **stænn'e** Li. Dal. og ØTel.; **stæ** Sfj. (Haukedal). Imperf. **stoog** Vinger, NSmaal.; Fleertal: **stundo** Hall. (Gol), „stöje“ Landstad 81 (maaske som stoya for stoda). Supinum: **stande** Romsd.?; **stunde** (og stae) Ryf. (Sand); **stei(j)e** VAgder, Rbg. (Evje); **sti-i** Østl. — „10) v. a. udholde; holde Stand imod“. A. Ma. Tel. Rbg. og fl. „Du stænd' meg alli i noken Slængg“. 11) „staa Liiv“, beholde Livet. Vald. (Ø- og VSlidre). 12) række, naa. Tel. (Moland). „Stande Dampbaatn“. „Doktorn stoo 'an ikkji“, naaede ham ikke levende. — „Staa atte“, indhente. Rbg. Li. Jf. stava. — „Staa aav“ el. „s. aav se“: a) lade sig gjøre, være gjort. „Dæ ska snart staa aav“. NGbr. b) overstaa. Dal. c) „Dæ stænd' ikkji mykji av Kreturi oom Vet'n“, de har ikke meget Udbytte. Tel. (Mo). — „Staa bii“, holde Stand, holde (ud). Nfj. Hard. Rom. Ringerike. Jf. Staabi m. Se Vid. — „Stá ett'“, efterstræbe. IStjør. — „Saa dæ staar etter“, forstærkende Udtryk. Gbr. Østl. Vel mest om Fart. — „Staa tee“, bero; „dæ fæ s. tee“. NGbr. — „Staa væl (godt, bra) paa dee!“ Afskedsønske til den man forlader for en længere Tid. SØsterd. — **standast**: a) holde Stand, holde sig. A. Ryf. Rbg. og fl. b) staa fast, ikke komme nogen Vei; ikke blive enige. Sæt. Li. NGbr. „De stændst hji paa de, kjem me ti um de hitt“; Sæt. „Dei stoust paa ein Dalar“; Li. „Priis'n va döm forlikte um, men döm stoost um Kjøpskaalee“; NGbr. c) anstaa. NGbr. (Vaagaa, Lom): „**staast**“.

Standar m. 1) Hjulege. Røros. 2) Standkvarter for Kvæg hvor det undgaar at bisse, altsaa helst paa Høider. ØTel. (Sauland, Lunde, Bø): **Stannar**.

Standaakr m. se stand adj. NGbr. Sdm.

Standbukk m. = Stammbukk. NTrondh.

Standfaks n. opreist Man. Ndm.: **Stann-**. **Stannarfaks** Innh.

Standfløyta f. = Flaut n. se Flauta. Shl. Ryf. se stand.

Standhopp n. Hop uden Tilspring. Vald.

Standing m. = Standaakr. Sdm. (Øyrstog).

Standkirna f. opretstaaende Kjerne. Dal. Vald. (nn).

Standspon (oo) m. den Endeklods af Bjælken, som bliver igjen usavet (hvori Saven standser). Sogn.

Standtraad m. = Fletog. NØsterd. (Tynset).

Standvid (i') m. 1) Reisværk i et Huus. Hard. 2) Stakit af lodrette Brædder)(Stikvid. JSogn (Aurland).
Stang m. En som gjerne stanger. SØMa.
stangen adj. = stangvis. Ma. og fl.
Stangeteig m. 1) et Agerstykke som ved Stænger (6 Alen) er afmaalt til Afmeining. Ned. Tel. 2) en Teig som er 8 Kvadrat-Stænger (se Stong 2) stor)(Gatateig. Tel. (Rauland, Kvitseid, Seljord).
stangla v. n. gaa stivt og stødende, hoppende (stumpande). Li. (Eikin). „Stingla o stangla". Se stinga. — stanglen adj. som har slig Gang. Eikin.
„stapa v. samle". A. Jf. NSv. stap(p)afött.
Stapal m. 1) tykt og stiv klodset Figur. Smaal. 2) tvær og vrangvillig Klodrian. Smaal. (Raade, Rygge, Askim, Spebberg). Jf. Stopul, Sjape, stapa, G. N. stapi.
„Stappa f." A. Stoppa Hard. Shl. Sogn. Staappe (—ö), Follo, Oslo; ogsaa om sammenstuvet Jis.
stappande adv. „s. full, s. mett", stoppet. Østl.
Star n. utidigt Foster (ikke altid dødt). Romsd. (Eid, Nessæt), Ndm. (Oksnd. Ti.).
stara v. n. (ar), 2, føde i Utide, abortere = stora; mest om Faar og Gjed. Ndm. Romsd. Nordl.
stara v. n. (ar), 3, gaa stivt tungt og med Anstrængelse som en Udmattet eller Beruset. Vald. Hall. Rom. A. — starra v. d. s. Sfj. Hard. Voss. „Han æ mest aavste'en men starra aa gaar likevæl". Her er dog Møien Hovedforestillingen; se sterra.
starablind adj. 1) som til Tider er blind eller næsten blind, som Stæren, „Staran", menes at være. Hadeland, Totn, Rom. 2) svagsynet. Rom. Totn.
Stare m. 1, En som „starar" ɔ: gaar stivt osv. Hall. Tel.
Stare m. 2, 1) En som „starar" ɔ: stirrer osv. Tel. Rauland. 2) Stirren? „Selja Stare o kjøpa Glaap", reise til Torvs (Marked) bare for at gloe. Ma. Ryf.
Starr m. Stærgræs = Storr. Hedm. Starrgras n. Agder.
Starre m. stridig ubøielig Person. Hard.
Start m. 1) Stub af afhugget lidet Træ; Halmstubb; = Stratt; stiv Kvist uden Løv. Voss, Hard. Sogn. 2) stiv tvær Person = Stratt. Voss, Shl.
„starta v. (ar), stræbe, slæbe". A. Voss, Nhl. „starta imot", stritte imod. Voss, Nhl. 2) gaa stiv og med Anstrængelse for at holde sig oppe. Ma.
„starva v. 2) fodre osv." A. ØTel. (Tinn). „3) gaa med Møie osv." A. VAgder, Jæd. Ryf. Sogn, Nedre Tel. „Stinga o starva". „Dæ va saa vidt han starva øve Bekkjn, øve dæ vessta"; Rog. „4) lide ondt". A. b) være Døden nær; Ryf. Jæd. „5) „starva av", døe". A. Især af Kulde, om Baaren. Sogn, Voss, Nhl. Ryf. Jæd. Ogsaa: falde sammen, om en Beruset el. Udmattet; vel mest humoristisk Brug. Totn, Nfj. „Han æ avstarva".
starveleg adj. som gaar stivt og med Møie. Jæd. Ryf.: starva-. — starven d. s. Rog.
starvla v. = starva 3. Sæt. VTel. (Mol.).
Stasgras n. Pyntegræs, Baandgræs. Follo.
Stafs n. Travlhed osv. = Staafs. VTel.
„stauka v. n. (ar), støde, stampe osv." A. Tel. Vestf. Helg. og fl. „Stouke i Groutn"; Tel. „Stöuke imoot", stampe imod, gjøre Modstand; Vestfold. „Griisn stöuka", støder med Trynet; Helg. „2) gaa langsomt". A. b) gaa tungt og stavrende, som en meget Svag. Innh. Ork. Shl. Ryf. Ma. Rbg. Vestfold. 3) hakke og stotre i Læsning el. Tale. Senja, Romsd. Sdm. Gbr. Nfj. „Stöuke aa lesa"; Gbr. „Göugge aa stöuke". 4) = stuka. Ryf. „Koorles stöukar de der?" hvorledes lever De der? — Stauk m. En som staukar; særlig: en stiv stolprende ubehjelpelig (gammel, syg) Person. Ork. Innh. Sogn, Sæt. Tel. Østerd. („Stok"). — staukeleg adj. lig en Stauk. Sæt. Tel.
staukall adj. stødende, hakkende, stolprende; fuld af (afbrudt ved) Forhindringer: mest som n. (adv.). Bust. „Dæ gjekk stöukallt".
Staule m. 1, stærk kort Stang eller Pind; særlig: Stang el. Tap som forbinder hule Cylindre (Hængsler) i Dør, Bjælker i Væg, Led i Kjæde og dl. SHelg.: -i. Jf. Støl, Støle, G. N. (svein)stauli Pog (Pauk, Paak, Pjokk), Jsl. staulask at stavre. Maaske dog eet med flg. — staula se Støl.
Staule m. 2, Samlingsplads for Fæet tæt udenfor „Bø'n" = Mjølstodl. SHelg. J Tel. (Kvitseid, Selj.) er „Stoulec" = Sto(d)l, G. N. stödull (Sæter) og fremgaaet af dette. — Staulsrjo n. se Stødl, Rjod.
Staup n. 1) dybt Fodspor. Totn. Se Staupa, A.; stopa. 2) brat Indknibning (Smalning); spids Vinkel, skarp Bøining som i Krydsning. Sdm. (Sande, Borgund og fl.). „Gjere eit Stäup". Jf. Bakkestaup, Ermestaup, Gjerdastaup (Gjerdestaup), stauphøvd. Tør være eet med „Staup n. Bæger (nedad tilspidset Kar)". A. Om et lidet Trækar; Ndm.
staupa v. n. (ar), træde dybt i Snee eller Dynd = stolpa. Smaal. „Hæstn stäupär igjønnom". Maaske ogsaa = stopa.
Staupa f. en Række dybe usammenhængende Spor i Snee eller andet blødt. Smaal. Totn, Solør. Støpe SSmaal. Staupeveg m. Vei bestaaende af dybe Fodspor, hvor enhver træder i de gamle Spor. Smaal. Jf. Stolp, Stoppa.
stauphøvd adj. med steil Hov. Li. Sæt.
Staupor f. pl. Tilstand, Vilkaar; Omstændigheder, særlig vanskelige. Ryf. (Sand, Saua). Støyper d. s. YRyf. „Hu kom i Stöuper" (Støyper), = „vart Barntaus".

„**Staur** m. Stavre". A. Er sidste Deel af flere Sammensætninger til nedsættende Personbetegnelse (mest i Trondh. Nordland: Glaamstaur osv.) og første Sammensætningsdeel til Forstærkelse af Adjektiver og Verber; jf. stuv-. — „D'æ reint bort i Stöur'n", det er altfor galt. Helg.

„**staura** v. n." A. 3) gaa stivt stødende. Voss.

staura v. a. (ar), sætte paa Stavre. Innh.

staurbannast v. n. = nidbanna. Trondh.

Staurabolk m. Aflukke ved Ladens Ende til Opbevaring af Stavrer og dl. Hard.

Staurbol (oo) n. et Par af lodrette sammenbundne Stavrer i et Gjærde (Skidgard). Odal. Smaal.

staurdrikka v. = niddrikka. Ndm. STrondh.

staureleg adj. lig en „Staur", lang stiv og klodset. Sæt. — **stauren** d. s. Li. „Stöuren o styr, jussom eit Styr".

staurende adv. overmaade. NGbr. (Foldal). „S. riik, full". „stauranes", Trondh. „storanes (o')", Østerd. Gul.

staurfull adj. overstadig beruset. Trondh.

staurgalen adj. aldeles gal. Ndm. Helg.

staurgjengjen adj. om Fiskegarn som staar stivt af Fisk. Ryf.: stöurgje'e adj. n.

staurhard adj. haard for (under) Jernstavren. Om Jordsmon. Østl.

Staurhogg (o') n. 1) Slag med Stavre. 2) = Sneidord. Ndm. 3) = flg. Romsd.

Staurhogg (o') m. Hjemfødning. Romsd.

Staurhorning m. En som gaar voldsomt og lige paa. Sogn: dn. Vel eg. = Staurhyrning.

„**Staurhyrning** m." A. 2) en brutal voldsom og klodset Bajads (Clown). Hard. Shl. Nhl.: dn; Innh.: -hænning.

Staurkjerring f. de to nederste Reg paa Kornstavren. Ryf. (Hjelmeland).

Staurkval m. = Staurhyrning. Shl. Ryf.

Staurlag n. = Staurbol. Hall.

staurljuga v. lyve grovt. Trondh.

staurslegen adj. slaaet, banket med „Staur". ØTel. Hall. (slijen), Smaal. (slien). „Eg æ saa læmst'r som eg skulle væra stourslejen aav'r heile Skrott'n".

Staurstivar m. Skraastøtte for „Hesjestaur" = Streit. Røros.

staurtjukk adj. om Ager: tæt besat med Kornstavrer. Hall. (Maaske ogsaa: tæt besat, eller meget tyk, overh. Trondh.).

staurutt adj. stiv og klodset. Gbr. Østl.

staus adj. = staut; tildeels = flus. Østl.

„**Stav** m. 2) Grændsepæl". A. Rbg. Ma. Jæd. Ogsaa i Endestav, Stavstod. „5) Stribe osv." A. F. Ekſ. ved vekslende vrang og ret Strikning, Stavaspyt n. Ryf.

„**stava** v. n. standse, hvile". A. „stava" (Tel.) kan neppe være stadva; derimod kan „staive" (Tel.) og flere Former, se stødva. „2) v. a. indhente". A. Hyppigst: „stava atte", Tel. „stova, staava atte", Tel. (Bø og fl.). „staave atte", d. s. Tel. (Seljor), kan neppe være stava, snarere stødva. „staa atte" d. s., se standa.

„**Stava** f." A. Trondh. og Ndm.: Stav'.

stava adj. tvært afklippet; om Haar, især i Nakken. JSogn (Aardal, Hafslo).

Stavar m. Stub efter fældet Træ; Stavar er længere end Stumme og Stomn. Ndm. Staavaar, Ork., er vel samme Ord, men synes at anvendes = Studur.

„**Stavband** n. 2) Slædenagle". A. Stabband, Fl. Stobbaand (o'), SætB. og B. Stall- Ndm. Vestfold; Stä'll- Gbr. og fl.; Stadd- Ma. Dal. „Stavband" pleier støtte „Rim", „Fjetra" pleier støtte „Flautstokk". — **Stallbandsnavar** m. = Stavbending. Vestfold. **Stallbænning** m. d. s. Trondh. **Stabbændingji** Sæt. **Stabænding** Vald.

Stavasprit (i') n. om stiv og stram Person, som ikke vil arbeide. Ryf. (Hjelm. Jelsa, Nærstrand); mest: -streed. Se Strit.

Stavaspyt n. se Stav. Ryf.

stavende adv. „s. still", se Stavstilla. Ramd. Gbr. og fl. „s. trøytt", NGbr.

stavla v. n. gaa stivt og stavrende, som en Beruset. Ryf. (Suldal). Se stevla.

Stavlag n. øverste Stok i Sidevæg af Tømmerbygning. Dal. Li. **Stavlæ(g)ja** d. s. Li. Ma. Sæt. A.

„**stavlaus** adj." A. „Gaa stavlöus", gaa freidigt uden at ændse Farer eller Vanskeligheder; Jæd. „Eit stavlöust Rykte", et Rygte der gaar som en Løbeild; Helg.

stavna se stødva.

Stavlægje n. Bindingsværk. Romsd. Ndm.

Stavseng f. Stolpeseng uden Omhæng. Østerd. Ndm.

„**Stavstod** (oo) f." A. 2) om en solid (stærk, rig, mægtig) Mand. Dal.

Stavvidssida f.)(Flostresida. Tel.

Staa'bi m. (og n.) stiv umedgjørlig Person. Ryf. SGbr. Til „sta(nd)a Vii(d)", holde Stand. **Staabiit** m. d. s. Smaal. — **Staabin** (ii) m. En som i Tilbageholdenhed staar og gloer og betænker sig. Nfj.

staabrenne v. om Hø, jf. stadebrend. ØTel.

Staadr, -a se stotra. — **Staae** se Stade.

Staak m. gammel stiv Mand. Shl. Se flgg.

„**staaka** v. n. (ar), støie osv." A. Ma. 2) opholde sig ensteds optagen med en Virksomhed. NGbr. (Lom, Vaagaa). „Korhæ'lst staaka du naa?" 3) befinde sig, tilbringe Livet, leve = drysja. Ryf. Shl. Sdm. (Hjørungfj.). „Koss staakar dei sjaa dokke?" „De staaka so væl mæ Helso?" „Me staaka no mæ Helsinne"; Hjør. — **staakast** v. impers. staa til, forholde sig med Helbredet (Tilstanden). Sdm. (Hjør.). „Dæ staakast no so". — Dog vel for stoka (o') se d.; jf. stuka, stauka, Styk, Stok.

staakesam adj. forbunden med „Staak", n.

staakna v. n. blive stiv? = staaka 3? Nhl. „Me staakna no paa Føt'na".

„**Staal** n. 3) Stabel". A. Shl. Østerd. Og-saa: Korn- el. Hørummet i Lade; i „Laave-staal"; Gul. 4) den indre (øvre) Deel af Man som er klippet trinviis, „stormeitt", **Staalmaan** f. Ma. Rbg. „Stø(d)a" er hvert af de to nedre Sidepartier. 5) Træ-klamp som forbinder Planker. Hard.

Staal m. gammel stiv Mand, En som „gaar bær aa staala" v., a) gaa stivt stødende og stavrende. Sdm. (Ørskog, Borgund). b) gaa for sig selv ligegyldig for Om-verdenen. Gul. Ork. „En Staatar gaar aa staale för se sjøl". Maaske af Staal (Stabel, jf. stopla). Jf. stolla, stulla.

staala v. (ar), sætte Grøde i „Staal". NGbr.

Staalar m. pl. se Støl.

staalbarka v. a. (ar), garve svagt, saa der er levnet en (for) tyk ugarvet Stribe inde i Læbret. Sdm. og fl.

staalbrunnen adj. som har gjæret i „Staa-let"; om Hø. Ndm.

Staalbygje n. Staalbue. Rbg. Tel.

Staalføre n. haardfrosset „Føre" efter Tø-veir. Vald.

„**Staalis** m. a)". A. Bamle. „b)". A. Ma.

Staalmaan f. se Staal n. Sæt. Tel.

Staalmeidd f. iisblankt Slædespor i Sneevei. Vald. (Vagn). Se Meidd.

Staalnjupa f. den blanke haarløse Hyben = Steinhjupa. Tel. (Selljor; Wille).

Staalrand f. 1) blank ugarvet Stribe inde i Læder. Tel.: -raand. Se staalbarka. 2) blank haard halvstegt Stribe i slet gjæ-ret Brød. Østl.

staalsteikja v. a. stege Ovnsbrød og Kager saaledes at der kommer „Staalrand". Østl.

staamaa se stama.

Staamaan f. = Standsfaks. Mange St.

„**Staass** n. Travlhed". A. Tel. Gbr. Ndm. Li. „Styyr o Staass". 2) Travlhed med storartet Arrangement i Huset, Opvartning og Traktement. Tel. Li og fl. Jf. Stass, stessa. 3) Støi, Tummel = Staak. Totn.

„**staassa** v. have travlt". A. Særlig med Staass 2); slaa stort paa. Tel. Hall. Gbr. Li. Østl. „Staasse o stelle". „Staassæ mæ mykjy Fræmman"; „staassæ dæ burt før see", bortødsle saaledes; Hall. 2) = staaka. Totn.

staataa, Staatar, staatra se stot-.

„**steda** (e') v. a. (er, de), stede osv." A. NGbr. 2) (1) gjøre fast eller stadig. Mest (kun): **steea seg**, om Veiret. VTel. Vinje og Mo: **steea** og **stee**, **steear** og **steer**, **steedde**, **steett**; Kvitseid og Selljor: **stæ, r, dde, tt.**

stedast v. n. blive fast, blive i Ro. NGbr. „Du steeast (kort ee) ikkje nugun Stann".

„**Stede** (e') eller **Stedje**(?) m. Aabred". A. **Stee'e**, Fl. **Steea** Ma. (Aas.), **Ste^{d}j^{d}ja(r)** VTel. SætV. Ma. **Stejje**, Fl. **-jja**, Li. (Kvin). **Stei** og **Steie** Li. (Bakka, Gy-land), Dal. (Hæsl.). **Stegg**, Fl. **Stejja** og **Stegga** Li. (Kvin, Bakka). Og: **Stee** f., Fl. **Steea**, Rbg. (Evje), Ma. (Bjell.). Og: **Stee** n. Ma. Rbg. **Stæ** n. steil Elve-bakke; Hall. Stede er i Tel. Agder, Dal. altid en noget fast Engflade langs Vand-løb. „Stejjan", Gaardsnavn i Ma. (Bj.).

Stedebekk (e') m. Bæk som bugter sig mel-lem „Sted". Rbg.

Stedja f. retvinklet lodret Indsnit i en Masse; undertiden maaske: vandret Flade med lodret Begrændsning. VTel. (Vinje, Raul. Laardal): **Ste^{d}j^{d}je**. „Moka Ste^{d}j^{d}je i Snjosaannee". „D'æ Guut soom gjere S. i Grout'n, i Smørøskja". „Hest'n heve heiltupp eti S. i Ængj'ee". „Setje, brjote, taka S.". „Du fær taka Høy i sama Ste^{d}j^{d}ja paa Sta'en". „Fyye (fylgja) S-a". „Hest'n gjængg'e der burti Ste^{d}j^{d}june oonde Aas'n". — „Finnste^{d}j^{d}je" f. Engflade (Stede) ved Aa, med Børstegræs. Tel. (Eidsborg, Vinje, Kvitseid).

stedja v. a. a) bestyrke i et Forehavende, til-skynde; b) anbefale, tilstyrke. Sogn (Vik): **stejja** (og **ste^{d}j^{d}ja**), **stejje steggde steggt** (**kk**) — som „byjja, byggde", se Stede, **steggja** —; Sfj. (Holsa): **steie steia steia steia**; Sogn (Hafslo): **stee stee(r) steedde steett**; ofte „tee'stee" (tilstedja). „Du steggde meg tee da". „Han teesteedde da", han tilstyrkede det. G. N. stedja sætte fast, bestemme osv. Se steda.

stedskøyta (e') v. (er, te), sammensveise Jærn paa Ambolt. Hall.: **stee-** og **stæsjøyte.**

Stedsla (e') = Stedsmaal. Tel.: **Stessle.**

„**Stedsmaal** n." A. Sæt.

Steffansbragd n. og f.? en Knude, se Bragd. Tel. Sæt. — **Steffanskast** n. d. s. SætV.

Steffansløn se Staff-.

Stega, Stege- se Stige. — **Stegg** se Stede.

Stegg m. 3, Hundesteile, Gasterosteus. Ned. Vestfold, Smaal.

Stegg m. 4, Duft. Vald. „Stægg 'taa Foo'ree".

steggja v. n. (ar), lugte; dufte; stinke. Vald.: **stæjji**. „Dæ stæjja 'taa Ramøstee". **stägge** stinke. Smaal. se stagga. Jf. stækja; Sv. Dial. (Småland): stägga.

Steggje m. Hanfugl (Ndm. Vald.). Tel.

Steggje m. Modbydelighed. Rbg. Li.

steggjeleg adj. fæl, forskrækkelig = steggleg. Tel. **steggelig** ØMa. VNed.

steggjen adj. som føler Modbydelighed efter Overmættelse; led. Rbg. (Evje). „Eg æ s. paa Fisk".

Stegl (e') n. = Stegla. Li. **Steigla** f. Jæd.

stegl (ee) adj. steil. Hard. (Kvamm, Ulvik). „Steeglt Fjedl". „Steegl'e Vegg". „Upp-itte steegla Fjedl'e". For stigl?

„**stegla** v. a. 1)". A. Ndm. „2)". A. „stegla aa banna, steglebanna", Voss, Sogn. 3) sætte høit og løseligt op; opstille, op-føre, høit og usikkert. Sdm. Ndm. „Stegl upp". NGbr.: „steegle upp".

Stei n. Hvælvet under Foden (Vristen) =

Ilke. N- og SØsterd. „Høgt, laagt Stei". Stig(?) eller Steig. — steiføtt adj. med høit „Stei". Østerd.
Steia se Stige. — steie se stedja; steigen.
„Steig n." A. Ndm. 2) Trin = Stig. Totn.
steiga v. n. (ar), skridte; skridte ud, tage lange Skridt, = stiga (i'). Østl.
steigen? adj. = stigfatt, om Skier. NØsterd. (Dos, Tynset og fl.): steien. — steie v. a. gjøre „steien". Østerd.
steigrein adj. om Skier hvis Midtparti ikke slæber. Totn. Og: steirein, Totn. steegrein adj. d. s. SGbr. For: stig-. — steeghol adj. d. s. Sigdal. For: stig-.
Steigur se Gur.
Steik f. i mange Sammenss. til nedsættende Personbetegnelse: Leidesteik, Rinarsteik osv.
„steikja v." A. „steikje Kaffi", riste K. Gbr.
steikjande adv. (og adj.) overvættes, i høi Grad. Østl. og fl. „Steikane rar". „Itte steekane Grann'e", ikke et Gran; SSmaal. Jf. stupande, støytande osv.
Steikjegraut m. kogt Kartoffelgrød som siden er bleven halvstegt. Tel.
steikna v. n. steges = stikna. Ryf.
steikvarm adj. stegende varm; mest om Veiret. Ringerike (Snarum): steikvart n.
„Stein m." A. Stein'e (Stæen'e, Staen'e), VTel. Rbg. Nfj. Sfj. (men „Sveinn", Jolstr); Stein'e, VTel. (Vinje, Mo), men Fl. „ræene Stænar", „Stæenar" Mandsnavn. — „Ikkje eit Steins Or(d)", og „ikkje eit Stein'sens O.", ikke et eneste Ord. Nhl. „Ikkje steinande Or'e" d. s. Nhl.
„steina v. a. 1)". A. „stæen' ne e", Ndm.
steina v. a. (ar), rense for Steen. Innh. „Stæen' Aakr".
Steinaure m. stenig Grundjord (Aur). Rom.
Steinaust m. Vind fra Ø—N. Nhl. Shl.
steinberr adj. om Marken: saavidt bar (for Snee) at Stenene stikke op igjennem. Senja og fl. stäenabert n. Sogn; stäibert n. Sæt.
Steinbit (ii) m. = Steindolp. Hedm. Land, Østerd. Romsd.
steinblunda v. n. (ar), sove som en Steen. Li. (Eikin). — Steinbjørk se Dalabjørk.
Steinborg f. Formur af Steen, se Borg. Rog.
steinbrend adj. for-brændt; om Tran. Helg.
Steindalt m. = Steindolp Saxicola Oenanthe. Sæt. mest: Stäi-. Stäendelp m. d. s. Hard.; Stæedepp, Tel. (Rauland); Steindilp m. Sdm. (Hjør.); -dilpa f. Jæd. Dal.; -dulp m. Rom. Follo, Vestfold; -dulpa f. Shl.; jf. Delp, dulpa osv. Steingulk m d. s. VSmaal.; -gulp m. SSmaal.; -gupp NSmaal. Steinjærp m. d. s. NGbr. (Lom); -knart m. Tel. (Selljor); -skvett, Tel. Ndm. Smaal.; -s(t)jært Ringerike; -s(t)jær Totn. Jf. Steinsmatt.
Steindrog (o') f. „Drog" til Steenkjørsel.
steinende adv. som Steen; ofte blot forstærkende. „S. hard" = steinhard; „s. galen", se steingalen. Gbr. Hall. Tel.
Steinfella f. Fælde væsentlig bestaaende af en Steenhelle. Dal.
Steinflirra, Steiflerre se Fledra.
Steinflog (o') n. Steenflugt, -kast. Hall. Sogn.
„Steinfluga f. Hippobosca". A. Smaal.: -u.
steinfull adj. stenig. Hall. „S. Aak'r".
steingalen adj. splittergal. Hall. Ma. og fl. „Steint o steint galen", d. s. Tel.
Steingallr n. Steengalle. Østl. Se Galdr.
steingjengd adj. hjemsøgt af Steenskred; om Sted. Nhl. (Mo): stäenagjængd(e).
steingjengen adj. 1) bedækket med eller gjennemsat med Steen. Nhl. (Mo). „Danna Slaattaa æ so stäenagjee'æ". 2) forstenet; petrificeret. I Skrift.
Steingjur n., Steigur se Gjur, Gur.
Steingluvr n. se Gluvr. Ma. (Aaserall).
Steingnur m. Hudsaar efter Gnidsning eller Tryk mod Steen. Sæt.: Stäignur.
steingraa adj. = musgraa. Shl.
Steingrev (e') n. Hakke til Brug i stenig Mark, større end „Eplegrev". Hall.: Stäen-.
Steingrjot n. stenblandet Gruus; især i Ager.
Steingrutl n. liden Dynge Smaastene. Ryf.
Steingruvl, Steingryvle se Gruvl, Gryvle.
Steingrytle n. Sted med mange jordfaste ikke altfor store Stene. Hard. (Røldal).
steingrytlen adj. fuld af Steingrytle.
Steingulk, -gulp, -gupp se Steindalt.
„steinhogga v. a. og n." A. Vald. og fl.
Steinjærp, -knart se Steindalt.
Steinkast n. Steenkast. Hall. og fl.
Steinklombr f. trangt og stenigt Pas. Sæt.: Stäiklaamr.
Steinkryl m. liden langstrakt Rygning af løse Stene. Shl.: Stærenakryyl.
Steinmiltra f. se Miltra. Sæt.
Steinmolta f. umodent „Myrber (Molta)".
Steinmord m. Maar som holder til mellem Stene. Ndm. og fl. „Maar, Mar". Jf. Ospemord, Mord.
Steinmur m. Steenmuur, Steengjærde. Hall.
Steinnos (o') f. forreste Hjørne af Arnestedet. Fosn (Hemne og fl.): (aa—ö). Steinsnaas og -snoos f. Ork. Se Snos.
Steinpurka f. en Ferskvandsfisk, maaske Cottus gobio, Sv. Stensimpa. Hedm. (Vang).
Steinrad n. lang Morænevold, „Rad". Nordl.
Steinrap n. Udglidning af Steen.
Steinrapa f. Steenskred. Helg. (Vefsn).
Steinras n. = Steinrap. Vald. og fl.
Steinrast f. (og m.) Rad af Stene; f. Eks. paa et Tag, i en Muur. Shl. Hall.
Steinrauka f. Steendysse. Innh.: -röuk.
Steinraus f. = Steinrøys. Namd.
Steinrim (i') f. Rygning af Stene langs Strand. Sdm. og fl.
Steinrura (uu) f. Steendynge. Shl. Ryf.
Steinrusa f. = -røys. Stjør.: Stæenruus.
Steinrust f. Ruiner af Steengjærde. Li. Dal.
steinrydja v. a. rense (Ager og Eng) for Stene. Hall.: -roa, rur, rudde, rutt.
Steinrygla se Rygla.

Steinsekk m. en af Drøvtyggernes Maver. Tel. (Seljor og fl.).
Steinsetjar m. Steensætter, Brolægger.
Steinskorda f. Kilesteen = Skorda. Li.: our.
Steinsmatt m. Gjærdesmutte, Troglodytes? NSmaal. SRom.; **-smett** Romsd. Hedm. Rom. Smaal. Follo; **-smitt, -smutt** Hedm. Dramn; **-smetta** f. ØTel. **Steinsmikk** m. d. s. Totn; **-smækk** SSmaal. (Id). Bruges ogsaa meget = Steindolp.
Steinsmol (o') n. knuste Stene; se Smol.
Steinsnerka f. = Steinsnerke. ISogn.
Steinsnerpa f. 1) = Steinsnerke. ISogn, YSogn, Sfj. 2) = Jokleskot. Hard.
Steinsnerta f. = Steinsnerke. YHard.
Steinsprang n. Nedstyrten, i Spring uden Gliden, fra Bjergside af løsbrustne enkelte Stene. Sdm. Berg. og m. fl.
Steinstyrkja f. = Jokleskot. Nhl. Voss.
Steinsvor (o') f. lidet Steenskred. Nfj. Sfj.
Steinsuga f. Negenøie, Petromyzon. YMa. (Holum): **seue**.
Steinsterta f. Fæstepind, eller -Ned, paa et Sænkelod, „Stein". Shl.: **Steine-**.
Steinstupul m. muret Steenstøtte. Innh. Se Stopul. — **Steins(t)jært** se Steindolp.
steint 1) adj. stenet. 2) adv. se steingalen.
Steintinel m. nedre Kantereb paa Fiskegarn)(Flaatinel. Ma. **Steintælne** f. d. s. Oslo.
steinsumd adj. svømmedygtig som en Steen. Spøgord. Tel. (Vinje): **stæsaamde**; Tel. (Sauar): **stænsømt**; SætV.: **stäisynte**.
Steinting n. Møde i Bjergværksanliggender. Tel. (Eidsborg).
Steinurda f. = „Urd" af store Stene. Østerd. Gul.: **Steenule** og **-oole**. **Steenøle** n. og f. d. s. Hedm. Østerd. Se Yrde.
steinvaatt adj. n. om en Fugtighed som, efter et lidet Regn- eller Dugfald, netop saavidt dækker Stenenes sædvanlige lysere Farve. — **Stejja, -e** se Stede, Stedja.
Stek (e') n. grovstilkede Urter, som Karve, Angelica, Stormhat. Tel. (Vinje).
„**stekkja** v. a. = stakka". A. Dal. Jæd. Vald.: **stækkji**.
Stekkja f. Stak el. Stabel anbragt mellem et Træs Grene. Gbr. (Lom). „Lauvstækkje, Hampestækkje". — **stekkje** v. a. se støkkja.
Stekkje m. = Stekkje n. Sfj. **Stekk** m. d. s. NBerg.
Stel (e') n. Tyvekoster, se Golve. Sæt.
„**stela** (e') v. stjæle". A. **stæla stæl'r stool stöli**, Østl. (Oslo og fl.).
„**stella** v. 2) foranstalte". A. „Stæille ein i Væg'n", sende En afsted, udruste; Totn. „Stæille ein tee (aa gjæra) naagaa". Gbr. „Stella ein aav", faa En ledet bort fra noget = leggja e. a. Ryf. 4) mægte = orka (andensteds). Helg.
Stella f. Plads = Stelle n. Hall. Vald. „Kom(m)e i Stella", blive raadløs (i Stilling, prægnant); Ma. (Tveit).
„**Stelle** n. Sted". A. „Slaa taa Stæll'ee", forspilde Ens Humør. NGbr. (Lom). 2) = Kleiv. Nhl. (Ekf.): **Stedle**.
„**stelpa** v. a. (ar), tilstynde = stolpa". A. Totn, Land, Ringerike, Oslo. 2) stemple som det eller det, karakterisere? Land.
Stemlag, stemleggjast se Stemne.
„**Stemm** m." A. 2) Dæmning. VAgder og fl.
„**Stemma** f." A. 2) Dæmning. Voss, Sogn.
„**Stemmenaal** f." A. Li. Ndm.
Stemn f. 4) Dæmning, især midlertidig. Shl. (Fitja, Oos, Strandvik): **Steb(d)n**, og **Stebm(n)**, bestemt **Stebmno**.
stemna v. a. stoppe, standse, dæmme = stemma. Shl.: **stebmna**; Sfj. Smaal.: **stemne, -æ-**. „S. Kvenn". „S. Bloo".
Stemna f. = Stemma 2). Sfj.
„**Stemne** n." A. **Stevne** og **Stebne**, Ryf. SBerg. og fl.
Stemnegard m. fast Dæmning. Shl. (Fitja).
Stemnelag n. aftalt Møde, Aftale om Møde. Oslo. „Dæm sætte de Stæmlage".
stemneleggjast v. recip. (lagdest, lagst), sætte hinanden Stævne. Li.: **stæm-**.
„**Stemneleid** f." A. Tel.: **Stevnelei**.
stemnesetja v. a. sætte En Stævne; stævne. Helg.: **stæmsætt**. „Stemnestova". A. Jæd.
stempla adj. bestemt, fast. Gbr. Romsd. Ndm.
stemplande adv. overmaade. „s. fiin, vakker, frisk". Hard. Hall.
„**stendig** adj." A. 2) solid (stærk, om Toi; velstaaende). Shl. Ryf. Hard. Nhl. Sfj. Li. 3) paastaaelig, stivnakket. Hard. Ryf. Tel.
Stending m. = Standing. Romsd. Ndm.
Steng n. noget indestængt; især: en indestængt Fiskemasse.
„**Stengje** n." A. Stængsel. Sæt.
Stengjesko m. et Slags Hjulbræmse. Østl.
stengla v. a. 1) støtte med Skraastøtte **Stengjedl**, Voss. „Stængla äi Hes". 2) støtte med Stang = stanga. Shl. „Stængla Ærtrar". 3) stænge, spærre; især med Stokke. Voss, Nhl. „Stængla att fø äit Hol".
Stengsle n. = Stengsla. Hall.
Step (ee) n. trappetrinlignende Afsats i Bjergside. Helg. (Lurøy, Hemnes, Ranen, Vefsn, Vindal). — **steepott** adj. fuld af Steep. „Steepaat Veg". Helg. — Jf. Stoppa; Holl. stap, Eng. step, T. Stapfe, Fodtrin; Vokalen er dog sær.
stera (ee) v. n. (ar), gaa med stive Been og Anstrængelse, som en Gammel. Sogn (Lustr). „Eg kann no alti steera meg neer pao Støl'n". „Han kom steerande". Snarest for stirra (sterra); neppe af styrd, „stør".
„**sterk** adj. „stærke Døger". A. Odal.
sterkboden (o') adj. = bodsterk. Dal.
„**sterra** v. n." A. Tel. Sæt. „Sterre o stuka"; Tel. „Fisklingjen stænd o sterrar i Straum'n"; Sæt. Særlig: anstrænge sig for at holde Ligevægten; Ryf. og fl. „Han va so drukkjen, han stoo bare sterra". 2) **sterra seg** (til), stive sig op, stramme

sig op. Sæt. — stirra v. = sterra. Ryf. Dal. Ma. Sæt. „Stirra imoot". „Stirra i Vind'n". „Vindhaukjn stirrar"; Sæt. „Ein drukkjen stirrar". „Han stirra (ee) nee pao Støl'n", Sogn, Hard. „Stirra aa bera". „Han kom stirrande". — Stirre-pinne m. stridig haardnakket Person. Nfj.
sterrig adj. = sterren, stirrig. Nfj.
sterrboden (o') adj. udholdende i at afslaa Tilbud og Opfordring, f. Ex. til at udføre et Arbeide; tvær. Ryf.: stærrbøen.
„sterren adj. stridig". A. stirren Sogn. stirrug d. s. Sogn. „2)". A. „Stirren Vind"; Nfj. 3) „sterren": opstivet, opstrammet. Sæt. Hard. 4) stiv: hverken sprød eller myg. Gbr. (stærrin).
„Stert m." A. 3) liden stiv Figur. Dal. Jæd. Se Stjart. — „Stupta Sterte", støde Kolbøtte; Li. „Sturta S." d. s. Jæd. „Stumpa Sterta", d. s. Shl. Hard., se flg.
Sterta f. 1) Hvirvel i Hale. NGbr. (Lom, Vaagaa). „Roompesterte". 2) stivt haleformigt Vedhæng (Haandtag og dl.). Nhl.
„sterta v. n. (er, te), slæbe osv." A. Jæd. Dal. VAgder, Smaal. Gbr. Vald. Tel. Østl. (ar). „stærte imoot", stritte imod, holde igjen, drage tilbage; ØTel. „Stærta mæ ei Før"; Li. 2) v. a. stramme. Hall.
Sterte n. Halerem paa Kløvsæle. Tel.
Stertegu(d)far og -gumor, tredie Mandsfolk- og Kvindsfolkfadder. Li. (Fjotland).
sterva v. n. (ar), anstrænge sig, bemøie sig; = stræva. Nhl. Shl. YHard. Ryf.
Sterve n. travl Omsorg, Besvær, Anstrængelse; = Stræv. Shl. Hard. Ryf. „Dei hadde eit heilt Sterve føre seg".
„sterven adj. haard". A. „Sterve Høy". Helg. og fl.
Stervel m. Stymper; se Styrvil. VNed.
stessa v.n.(ar), gjøre sig Uleilighed, „Stass", med Opmærksomhed og Opvartning for En. Østl. „Stæsse för 'n".
Steta f. liden Ferskvandsfisk: Smaaørret, Laxeyngel. Fosn; Ndm.: Steet', Fl. Steetaa. „Bækjasteet".
Stett (ee) m. 1) Fodstykke osv. = Stett n. Ndm. Gbr. Shl. Oslo. „Gryyt(e)stett, Glasstett". 2) = Stakk, især „Torvstakk". Shl. og fl.
„Stett f." A. 3) Trappe (overhovedet). Li. (Eikin), Rbg. (Aamlid). Steettehøus n. Rum under Trappen. Rbg. 4) = Stutellid. Vald. 5) flad Steen som ligger til at træde paa i Kirkegaardsporten. ØMa. VNed. (n.). Sjelden. Jf. G. N. kyrkjustétt. Stetta? d. s. Ma. 6) se stetta (ar).
„stetta (ee) v. a. (ar)". A. 2) tilfredsstille, berolige; tildeels = stagga. Shl. Ryf. Dal. Li. Tel. Vestfold. „Dæn maa Röu'æ leetta, sum Bakstekjeringjæ sta steetta". 3) vise En sin Erkjendtlighed for ydet Tjeneste, erstatte En Arbeidet (Hjælpen) ved Tjenester. Nedre Tel. Stett f. el. Stetting f. sligt Erkjendtlighedsbevis. Nedre Tel. 4) strække til = stoppa. Shl. (Fitja). „Da steetta kje".
„Stetta f. Kar osv." A. Hadel. Rum.
stetta (ee) v. n. (er, te), gaa stivt og vanskeligt, som En der har ondt i Fødderne. Gbr. Til Steett m. Eller af stiga; jf. stigta.
Stettband (ee) n. de underste, opretstaaende, Reg om Kornstavren. Rom.
Stette n. Stænte ɔ: Trin til at stige over Gjærde. ØTel. Sv. stätta; D. Diall. Stætte.
stetteroda v. n. tale beroligende; tale En efter Munden. Tel. (Sell. Kvits.): -ro.
stettesam adj. rede til at stetta; tjenstagtig osv. Tel. (Vinje, Rauland).
„Stev (e') n. 3) Mundheld osv." A. eiendommeligt Ord eller Udtryk. Sfj. Ma. 4) Sving el. Maneer, Skik, i Talen; „Lag". Ryf. Jæd. „Dær æ eit annert Stev i Snakkje ifraa dei Gamle"; Ryf. „Faa dæ i Stev", faa det i tiltalende (Vers)form; Jæd. 5) Orden, Rede; Form; Maal og Maade. Sdm. (Hjør.). „Dæ va kje noko Stæv mæ dæ". „Dæ va Stæv'e paa dæ".
stevja v. a. (ar), standse. Nfj. „Stevje ei Kvenn" = stemma mæ ei Stemma.
stevla (e') v. n. 1) gaa tungt stivt og stolprende = stavla. Shl. Røldal. 2) stotre (stavre) i Tale og Læsning; stamme. Shl. „Han stevla p a a da". — stevla se stivla.
stevlaus adj. som ikke har Maal og Maade, „Stev"; især: pludseligt og grundløst omskiftende i sine Stemningsyttringer. Stevløysa f. Person, hvis Stemningsyttringer skifter voldsomt; omtrent = Flodhovud. Sdm. (Hjør.). „D'æ no so stævläust mæ haanaa". — Stevne se Stemne.
Stevord (e') n. Ord (Glose) som væsentlig tilhører Vekselsangene, „Stev". Rbg. Tel.
Sti m. Øieblegne = Stig, i' (YHard., „Steeg" Ringerike). Østl. Helg. A. Stiig m. d. s. NGbr. Stiir m. d. s. Helg. Stiil m. og n. d. s. Salten, Vesteraalen, Senja.
Sti n. saa stor en Flok Smaafæ, som en Røgter med Rimelighed kan overkomme at røgte „stia"; 60 Gjeder. Ogsaa: Antal af 60, overh. Voss, ISogn. — stia v. n. fodre Fæet baade Morgen og Kvæld; „ambætta", blot om Kvæld. Nhl. Ryf. Jf. stya.
stia adj. (part.) fodret, forsynet. Hard. osv. „Han æ gott stiia idag!" om en Beruset.
stibba v. n. (ar), gaa med korte stive lidt usikre Skridt, som et lidet Barn (en Gammel, en Svag). Dal. Jæd. Hard. „Badn'e fer'e te stibba aa gaa". Jf. stabba, dibba, dabba. — Stibb m. og Stibba f. En som stibbar. Dal. Jæd. — stidde se stilla.
Stig m. Kun i „Gjøhlstiig" Gjødesti. NGbr.
„Stig (i') n. Skridt osv." A. Steeg m. St. „D'æ Steeg i deessee Hæst'ee!" Hesten har stateligt (kraftigt, elastiskt, høit, ikke for kort) Skridt (Lat. incessus); Hall. „Han æ lang i Steegom", tager lange Skridt;

Gbr. „Skaren ber'e ti Stigs", Snesforpen bærer indtil det nye Skridt tages; Sæt. Ryf.

„**stiga** (ii) v. n. (steig)". A. 4) gaa haltende og møisomt, med eet kort og let og eet langt og tungere Skridt, især formedelst Underlagets Upaalidelighed; jf. „bera til Stigs", stigla, stigta. Ryf. Røldal. „Han gjekk aa steig". — „Stii te(l)", blive staaende, standse; Østerd. (Rendal, Tynset, L. E.). „Haa stii du (stiir'u) te(l) dær etter?" hvorfor standser du der? „Han stee te aa nostiirte paa mei". „Stii upp", d. s. Østerd. — 5) v. a. „stiig upp Aakrn", spade Ageren op. Ndm. (Tingvoll). „Stige ti (Teenestee)", tiltræde. NGbr.

stiga (i') v. n. (ar), tage Skridt, „Stig", især lange, over Vanskeligheder; = stiiga 4); skridte ud = steiga. Ma.: stiga, stige (og ee); Gbr. Røldal, Vestfold og fl.: steega. — **stiga upp** v. a. opskridte. Vestfold og fl.

Stiga (i') f. = Gjelgja. Ma. (Bj. Øyslebø). **Steege** Ma. (Vennesla, Øvrebø, Finnsl. Holum). Stika? — **Stiga** se Stika.

stigast (ii) v. recip. (steigst), parre sig; om Heste. Voss, Hard. (Øydfj.), Sogn, Ndm. „Han leet Hest'n stiigast mæ Merr'(e)nee"; „Merr'æ steigst mæ Hest'ee"; Voss. „Mærr'a stiigst mæ Blakka"; Ndm. Se A.

„**Stige** (i') m. Stige". A. **Stiije** og **Stiie**, Fl. **Steega**, m. St.; **Ste(e)ga** Ndm. og m. fl.; **Steiga** Ndm. (Ti.); **Steia** Smaal. (Rygge), Rom. (Holand). Østerd. (Elvrom, Aamot); **Stæu(wgh)a**, **Stöua** og dl. Østerd. (Aamot, Rendal); **Staa(w)ghaa** NØsterd. Trondh.; **Steie** SSmaal. 2) smal Gangsti i steilt Terrain. Nhl. Ryf. Dal. Nbg. Tel. Ndm. „Busteega; Røysestiije". 3) „Laksastigje" = Mare. SBerg.

Stigbugt f. den opadgaaende Bue under Fodtrædet paa Skier. Trondh.

„**Stigbygla** f." A. **Steebøøgle** (kort ee), Gbr.

Stigekinn, -kinne n. Stigetrin, se Kinn.

Stigeverk (i') n. Reisverk i Bygning. Li.

„**stigfatt** (i') adj." A. Ndm.: **stig-, stik-** og **sti-**; Helg.: **steegfatt**.

stigfeta (i', e') adj. = stigfat. SHelg. (Brønnøy): **sti-**; og **stiføt(t)a**. Se Fete.

stighol, stigrein se steigrein.

Stigl m. Kile i Trøie = Lafte. Sfj. (Jølstr).

stigla v. n. 1) gaa haltende og langsomt; gaa med forsigtige Skridt; jf. stiiga 4). VAgder, Dal. Vil paa alle disse Steder kunne være for stikla. „Han gjæng o stigla saa smaatt"; Ma. 2) famle eller stotre i Ord. Li. Jæd. „Stigla paa noge".

Stigmaal (ii) n. Stigning i Vei. Nhl. (Oos).

stigsa v. n. (ar), 1) = stigta. Shl. Ryf. „Han stiksa paa eine Foot'n". 2) stotre = stigla. Shl. Ryf. Røldal. „Han stiksar kje paa eit Oor". Maaske stiksa.

„**stigta** v. n. (ar), 1) halte osv." A. Tel. Ndm. Hard. 2) = stigla, stiksa 2). Rog. Røldal. „Stikta i Lesna'n". Jf. stika.

Stik (i') n. 1) Pæl nedrammet i Vand; Fortøiningspæl. YMa.: **Stig, Steeg**. G. N. stik. 2) Knude = Stikk 3). Søndenfjelds. „Halvstik".

stika (i') v. n. (ar), varme stærkt, „stege"; om Solen. Shl. (Etne), Nfj. (Stryn). „Soolo(-a) steeka(r) gott no".

Stika (i') f. 1) Stolpe, Pille. Dal. (Hæsk. Hedl.). „Laaa stænn' paa aatta Sti(k)ge". 2) lodret staaende Gjerdestav. Sæt. G. N. stika Stang.

stika (i') v. n. (ar), gaa stivt og møisomt, som en Olding. SætV. Jf. Stika, stikla.

stikande adj. enkeltstaaende? SSmaal. (ee).

stikeleg adj. stiv som en „Stika". SætV.

Stikfisk (i') m. 1) = Stikling. VAgder ofte: **Steekk-**. 2) Fiskeyngel. VAgder.

Stikjil m. Dieblegne. Ndm. (Tingvoll, Stangvik). Og: „Austikjil". Jf. Stikel.

„**Stikk** n. 2) Stik i Kortspil". A. „Have ti Stikks"; til at stikke med, i Reserve. Sæt. „3) Halvknude". A. Se Stik. — „Paa Tiimen stikk", paa Dieblikket, strax. Ndm. (Sunndal). „Paa **stikkande** Tiimen", d. s. Tel. Shl. Se stingande.

stikkjast (i') v. n. og a. blive overmættet og væmmes ved Mad. VTel. Sæt. „Han aat ti han stikktest de (Mat'n)". Jf. stiknast.

stikla v. n. 1) gaa stivt svagt og haltende med korte Skridt, omtr. = stigla. NMa. SætV. Tel. Ryf. Voss, Trondh. Helg. „D'æ so vidt eg kann stikla o gaa". „Hest'n stikla paa eine Foot'n". 2) famle og stamme i Tale. Sæt. og fl. „Han stiklar o stavar". Jf. stika, stjakla (stakla), staka.

stikla v. a. 1) „s. yve" kaste omkuld. Hard. (Ullensv. Ulvik). 2) v. n. „stikla enda", falde omkuld. SBerg. 3) opskjære Talg. Nfj. 4) forsyne en Vei med veivisende Stænger „Stiklar". Hall. „Stikle Væg'n". „No æ Jis'n stikla". (Dette stikla er vel meer end eet Ord). — **Stikling** f. det at stikla.

Stikla f. 1) Stylte = Styltra. Ndm. (Surndal), SHelg. „Gaa paa Stiklaan". 2) gjenstaaende Halmstub. Helg. **Stakla**? d. s. SHelg. 3) Ege i Hjul. Hall. (Nes), Ringerike (Sigdal). 4) Søstjerne, Asterias. Innh. 5) Stjerne som Kvist i Planke danner. Innh. 6) Kvæg- og Hestesygdom med stive og ømme Been og deelvis Lamhed. Ndm. Gul. Strinda. „Skjörö Stikl'", trolde S. bort ved Indsnit; Strinda. 7) Plante som menes at volde Sygdommen; Oenanthe Phellandrium?

„**Stikle** m." A. Sogn. 2) Ege i Hjul. Hall. (Gol), Rum.

Stiklsviva f. en Gjedesygdom. Sæt.

stiknast v. n. væmmes, se stikkjast. Tel. (Laardal). „Den sjuke stiknast paa Mat'n".

stikta adj. enkeltstaaende, enkelt. VAgder. „Ekko stikta", nogle enkelte. Ogsaa: „aen **stikte** aen"; Ma. — **stiksa** se stigsa.

Stikvid m. Gjerde dannet af sammenslyngede Grene, Buske og Stænger. JSogn.

Stil n. se Stig n.

stila v. a. faa sat i „Stil f.", i Skik, i Orden; indrette, bestyre. Jæd. „Stiila eit Huus, Arbei, ei Karphu(v)a", se syre.

Still, Stilhed. „Tegja (teia, tia) i Still", Nhl. YSogn, Ndm. „Tig i Still!" Gbr. „Statt (hann) e Still!" Ndm. Romsd. „Da sto snupt i Still"; Sfj. (Askvoll).

„**stilla** v. a. 5) sætte Kvæget ind til Malkning. Li. Ma. Rbg. **Stilletid** f. Malketid. Agder (ll, dl, og dd). 6) udsondre, sortere (Faar). NGbr. Vel til Stille n. 7) „stille en Fugl (Tiur)", komme den paa Skudhold ved at rykke noget frem for hver Gang den „slær Still-jøn", **Stilleljod** m. Østerd. 8) v. n. rykke frem til Skudhold: „stille fram, stille eettee Rein'ee". NGbr. Hertil: **Stillan(d)** n. Forhold hvorunder man „stiller". „Langt S.". „Vælja see uut eit gott S.". NGbr. **Stillskot** n. Skud fra dette Skudhold. NGbr. „Ho kaam stillande inn", hun kom listende sig ind; Tel. Gbr.

„**Stille** n. 2)". NGbr. „3)". A. Tel. Rbg. og Ma. tildeels: **Stiddi** (-e).

Stillegreip m. Stemmegaffel. Sæt.: **Stiddegraipe**. — **Stilleljod**, **Stilletid** se stilla.

Stillestav m. = Skaketein. SætV. -**Stidde**-. Og: **Stiddinggstave**.

stillhendt adj. rolig, sikker, paa Haanden. Sæt.

Stillingkveld m. Tid paa Kvælden, da Kvæget sættes ind. JLi.: **Stiddingkvell**.

„**Stillvetne** n." A. Hard. Shl. Nhl. Sogn, Sfj. Nfj. — **Stillskot** se stilla.

Stillvetning m. stille Parti af Vandløb. Hard.

stilta seg v. (ar), liste sig (frem). Østl. Østerd. Til stilla, el. til flg.?

Stiltra f. Stylte. NGbr. Hall. Mest i Fl.: **Stiltro**, -u. **Styltre** Østl. (sjelden). **S(tk)joltra** Hard. Voss, Tel. **S(tk)jøltra** Voss, Sogn og fl. **Sjyltra**? Dal. **Tiltr'** Ndm. **Stultre** Østl. Ogsaa: **S(tk)jøkla** Nhl. (Eks.), Voss. Se flg.

stiltra v. n. 1, 1) gaa med stive Been stavrende og usikkert. NGbr. **styltre**, Rom. Ringerike, Hedm. **s(tk)jaltra**, Sogn, Hard. **s(tk)joltra**, Sogn, Voss, Hard. Shl. Tel. **s(tk)jøltra**, Sogn, Voss. **sjyltra**, Dal. **stultre**, Smaal. Rom. Hedm. Land, Hadel. Vald. Vestfold, Romsd. Ndm. **stylta**, Dal. Og: **s(tk)jøldra**? Sogn; se stildra. „Ho tkjoltra so ho va fudl'e"; Shl. 2) v. a. støtte med Stivere eller Stænger. Rog. „Styltra opp noke som vil detta nee". — **Stiltra**? f. **Styltre**, **S(tk)jaltra**, -o-, -ø-, **Sjyltra** (-o-, -ø-) (Ma.), **S(k)jøldra** (Sogn), **Sjoldre** (Aamlid i Rbg.), En som „styltrar", gaar stivt og usikkert (ravende). — **Strylta** d. s. Dal. **Stultr** m. d. s. Hedm. — **stiltren**, **styltren** adj. **s(tk)jaltren**, -o-, -ø-, **sjyltren** (Dal.), **stultren**, **stultrutt**, tilbøielig til at stiltra, stavrende osv. — Jf. Sv. Diall. stylt ɔ: Støtte mod Fald, stylta ɔ: gaa daarligt (Sv. og D.); Ang. styltan stamme, osv., se sjaltrast.

stiltra v. n. 2, gaa let og lydløst, gaa paa Tæerne. Vald. Hadeland, Land, Vestfold, Ringerike, SGbr. Hall. „Han stiltra see burtette Golve". „Stiltre see fram". Hører til still, stilla, stilta, snarere end til foreg., hvilket desuden paa de fleste af (alle?) disse Steder lyder „stultre".

Stim (ii) n. det at man „stimar" (A.) og „stiimer"; Tummel osv.

stima (ii) v. n. (er, de eller te; ogsaa: ar), 1) arbeide haardt, anstrænge sig = stræva. NGbr. Li. Isl. stíma d. s. „Haa mykjy aa stiime mæ". „Han steime mæ dæ"; Li. 2) gaa rask og hensynsløst frem; gaa paa; trænge sig frem. Rom. Busk. Ned. Oftest „stiime fram". Ogsaa: „stiim' see fram", trænge sig frem i Flok. Ndm. 3) overdrive, ogsaa i Tale. Li. 4) „gaa aa stiime", gaa meningsløst svingende paa sig frem og tilbage. Smaal. (Svindal, Skjetve og fl.). 5) „gange o stiime endefram", gaa lige frem (paa) i Tanker (tankeløst). VTel. (Moland). Ordet er dog vel eet med stima A. „Staake aa stiime". Oslo.

stima (ii) v. a. (er, te), sætte i Fart. Gbr. (Fron). „E stiimte'n i Veig", fik ham afsted.

Stima. „Sidja i Stiim'aa", sidde grundende og stirrende uden at iagttage noget. Dal. (Bjerkrei, Hæskestad). Se stima.

Stimp m. stiv ubehjælpelig Klodrian. Sdm. (Hjør.). Og **Strymp**, Sdm. (Sunnylven).

stimta v. n. (ar), = stinta. NGbr.

stimtast v. impers. holde haardt, gjennemføres kun med Vanskelighed = stinta. NGbr. (Lom, Vaagaa). „Dæ ska stimtast um e røkk dæ, um e orka dæ". Til stima, eller af stinta?

„**stinga** v. (stakk)". A. „Stinge seg paa noko", forarge sig over noget. Sæt. 7) v. n. gaa stødende hoppende og snublende = stangla. Li. (Eikin, Fjotland), Sæt. „Han sting' o starva paa Fø'tan". Jf. stingla, stingsa, s(t)jangla, stangla.

Stinga f. Dyppelse = Dupp. Østerd. (Aamot). „Klubb aa Stinge". Meddeelt.

„**stingande** adj." A. „Dæ kjæm kje av stingande Sta'n", ikke af Flækken. Tel. Ryf. og fl. „A(v) stikkane Sta'n", d. s. Jæd.

Stingar m. en lang spids Slagterkniv. Totn: **Strynger**; Ringerike: **Stringer**.

stingeleg adj. som vil stinga v. n. a) som stikker frem stivt og nøgent („stjapelegt"). b) som let støder an med Fødderne og snubler. Sæt.

Stingesild f. Hundesteile, Gasterosteus. Follo og fl. **Stængesild** d. s.? Smaal.

stingla v., **stinglen** adj. se stangla.

stingsa v. n. (ar), 1) ville støde an med Fod, halte noget = stigsa, stingla, stinga. Ryf.

„Stingsa paa eine Foot'n". 2) stamme, stoppe op = stigsa, stigta. Ryf.

„stinkla v. n. stivne; tilfryse". A. Hard. Sogn. tinkla d. s. YSogn, Sfj. „Da va nett aat aa stinkla paa Vatne". „Jisn ha stinkla i Natt". „Stinkla aav'r".

„stinn". A. „Pao stinne Sta'n", straks. Sogn.

Stinnsluga f. = Steinsluga. Totn: -slugu.

Stinnklegg m. = Blindklegg? Totn.

Stint m. = Stinta 1, 1) og 2).

Stint. „Staa paa Stint", være paa Nippet. Nfj. (Eid, Stryn). „Dæ stoo paa Stint at eg inkje vann mæ dæ".

„stinta v. n. (ar)". A. Overhovedet: anspænde sig til det Yderste, udnytte sit Fond (sine Kræfter, Forraad) saaledes at det til Nød strækker til. Solør, Ringerike, Vestfold, Smaal. Vald. Tel. Agder, Rog. Nhl. Sogn, Sfj. Nfj. Trondh. „Stinta o bera; stinta o dra(ga)". „Han kaam stintande mæ ei tung'e Byr"; Tel. „Han stoo o stinta aa heelt paa Lassi, sum hae dutti", Rbg. „Hest'n gjekk aa stinta pao tre Bäen", slæbte sig frem; Sogn. „Du maa no stint' dæg uut", slæbe dig ud; Trondh. „Baat'n stinta mæ Farm'a"; Nfj. 2) v. impers. holde haardt, nødvendiggjøre den yderste Anstrængelse; strække knapt til; være nær ved. Rog. Ma. Nfj. „Dæ ska stinta". „Dæ stinta hardt paa, at han sku kje ha vunne mæ dæ"; Nfj. „Dæ stinta tee, stinta ihoop"; Nfj. 3) v. a. bjerge til Nød. Ndm. Romsd. „Vi stinta no Buuskapn fram te Soommaarn". „Han stinta see upp", arbeidede sig med Nød op. „Stinta jeg", holde haardt; Rog.

Stinta f. 1, 1) En som „stintar", som anstrænger sig til det Yderste. Solør, Vinger, Smaal. Sogn. „Du æ da ei fæl Stinte!" 2) En som puster og stønner under sin egen Masse, tung og stiv Person. Dal. Tel. og fl. „Bombstinta". 3) steil Bakke i Vei. Ned. 4) Kvinde som fremhæver sig selv stærkt. Selbu. Meddeelt. 5) Stivhed og Smerte i Ryggen efter meget Arbeide, især med at bære. Ryf.

Stinta f. 2, en meget liden Læbefisk, Labrus, = Hyrjaata (ikke = Raudnebb(a)). Ryf. Jæd. Skal ogsaa hedde „Roota"; Rog.

Stinte m. = Stinta 1, 2), Stint. Dal.

stintast v. impers. = stinta 2). Ringerike.

„Stir m." A. Tel. „Han hev fengji Stiir'n".

„stira v." A. „Eg stiire i da", jeg krymper mig ved at tage fat. Nhl. Shl.

Stir se Stig n., — „stird". A. Hall.

stireblind adj. meget nærsynt? Ryf.

stirna v. stivne. Voss. Se styrdna.

stirren, Stirrepinne, stirrug se sterra, -en.

stirta v. n. (ar), anstrænge sig; omtrent = strita. Rbg. (Aamlid, Bygland), VTel. (Moland, Mo, Vinje, Kvitseid): stiirte, og i Tel. deelviis: stirte. „Han stiirta o gjekk, stiirta uppetti", anstrængte sig for at holde sin Person oppe (under Gangen); men: „han strita o bar, droog, heelt"; Bygland. „Steirte imout", stritte imod; Rbg. Til stirra (sterra), som spiirte til spirra, som suurte osv.

stirteleg adj. stiv af Anstrængelse med at holde sig paa Benene og føre sig frem. SætB.: stirtelege.

Stiv (ii) n. stivende Evne, f. Ex. i Stivelse. Ma. „Dær æ kje noke Stiiv i dæ".

stiveleg adj. og adv. noget stiv. Tel.

Stivhug m. Stivsind. — Stivil se Styvel.

Stiving m. stiv stram Person. Romsd.

„stivla v. a. hemme osv." A. Rbg. VAgder. styvle Rbg. (Aamlid); stevla Ma. (Audndal). 2) afbøie, give en anden Retning, f. Ex. en Vandstrøm ved en Skraadæmning. Ma. Ogsaa: „stivla aen te Reettes, te Freess", tale til Rette, stille til Freds; Ma. Sæt. 3) til Nød mægte; knapt faa Bugt med. SHelg. „Eg steevla'n attaavr" = braut. Og: støvl' (-æ-), Helg. 4) v. n. „steevle (æ?) oopp" = kjøva upp. „Vatn'e ha steevle oopp saa de ha bleett slik e Svællkuule". Østerd. Jf. stevla. 5) „stivla aa banna" = steglebanna; Voss. „Stevla aa b.". Hard. Et andet Ord?

Stivla f. en Skraadæmning halvveis over Vandløbet, til at afbøie Strømmen. Ma. (Bjelland); Tel. kun i Flertal: Stivlur; Rbg. (Aamlid): Styvlur. G. N. stífla Dæmning. — Stivletid f. Aarstid, da man dæmmer (afbøier) ved Stivla. Ma.

stjaga v. n. (ar), 1) gaa slavrende, stolprende; rave, slingre = staga. Hard. Sogn, Tel. (A.), Oslo, Odal: s(tr)jaga. 2) „gaa aa sjaga", rende (slingre) omkring uden noget Ærinde. Odal. Se staka. — Stjag n. Stolpren, Raven osv.

stjagla v. n. = stagla, stjaga. Li. (Bakka): sj.

stjaka v. n. (ar), 1) omtr. = staka; vakle, rave. A. Hard. Sogn; Tel. Hall. og Oslo: sjaka; Gbr. og fl.: sjaakaa. I Tel. (Nissedal, Tre.) vil en lang og stivbenet „sjake", mens en Olding vil „stake". 2) = stjaga 2). Sæt. — Stjak n., Stjaking f. det at stjaka. — Stjak m. langbenet stiv usikker Person. Rbg. — Stjakebad n. og Stjaking f. Renden (Rangling) ledig omkring. Sæt. — stjakeleg og stjaken adj. lig en Stjak, tilbøielig til at stjaka. Rbg.

Stjakje m. se Stake. Særlig om afkvistet staaende Træ el. større stiv Green. Hard. Hertil: stjaka v. forvandle et Træ eller Grene til Stjake ved at afhugge Løvet. Hard.

stjakla v. n. gaa tumlende, omtr. = stjaka, stikla 2, 2). Hard. Sogn, Shl.; Tel.: sjakle. „Han stjakla ænda", han ravede omkuld. Jf. ogsaa stjøkla. (Slingringerne er i stjakla større end i stjaga).

stjaltra v. stolpre, se stiltra; jf. sjaltrast.

stjara v. n. (ar), 1) staa eenlig og stiv; staa

som en Stage, „Stjare", være eller blive til en „Stjare". Ma. (Grindeim, Bjell. Finnsl.). „Tree'e sjara o veks'e". „Han stænn'e dær o sjara o glaape". 2) gaa stivt og ravende. Hard.; Hall. (A.: stjara) og Vald.: sjara. Jf. „stara", gaa stivt, see stivt. Bet. 1) er fremgaaet af Stjare.

Stjare m. 1) lang stiv Pind = Stjart. VAgder. „D'æ kje ette ko Sjaran a(v) Leimen", der er kun levnet — af Limen. „Limestjare". 2) lang stiv, i Gangen derfor gjerne noget usikker, Person. VAgder. — **stjaren** adj. lig en Stjare. Agder: **sjaren**. Jf. stara og de flgg.

stjarra v. n. gaa langsomt stødende hakkende og usikkert som en Affældig eller Syg. Hard. Se starra, sjarra. „Stkjarra aa starta". Vald.: **sjarre**. — **stjarren** adj. som stjarrar.

Stjart m. lang stiv Pind; afhuggen løvløs Kvist. Agder. „Limestjart (Leimesjart)". — **stjarten** adj. lang tynd og stiv; lig en Stjart. „Han æ saa sjarten o sjanglen o høge o veispren"; Ma. (Grindeim). Jf. Start, Stjare, Stjore.

stjarta v. n. (ar), = stjara. Ma. (Bj.): sj.

stjarvla v. n. 1) gaa slingrende; slingre, rave. SætB. og VTel. (Mol.): **sjarvle**. 2) „sjarvle ti", slumpe sig = vingla til. Sæt. — **stjarvlen** adj. tilbøielig til at stjarvla; tildeels = vinglen. — **Stjarvla** f. En som er stjarvlen. Sæt.: **Sjarvle**. Vel til starvla; jf. sjargla (stjagla).

Stjern n. stjerneformig Plet; særlig et Blis. Vald. (Vang, VSlidre). „Ait Sjædn i Skalla". **S(tk)jødn** f. d. s. Voss. (men „S(tk)jedna" en Stjerne).

stjernegrisen (i') adj. tyndt besat med Stjerner; om Nathimlen. Sogn: s(tk)jødne-. — **stjernetett** adj. tæt besat osv. Sogn.

stjernøst? adj. meget ivrig, hidsig efter. Jæd. (Haa): **sjødnøst**. „Sjødna", Stjerne og øsa?

Stjoltra, stjoltra se Stiltra, stiltra.

Stjor og **Stjore** (oo) m. 1) Stilk el. liden Stamme el. Kvist som stikker stivt frem efter en Over- el. Afskjæring. Tel. Bamle, Agder, Ryf. „Sjoor'n paa Konnbandi", Negets Rodende. „Sjooren paa Bidjdja, Lauvskjervn, Kvistn", den stive tykke (bladløse) Ende. „Liimesjoore". „Eplesjoore", afskaaren (gjenstaaende) Kartoffelstængel; „Potetsjoore", d. s. „Lyngsjoore". 2) Straale af friskt Ved i for Resten raaddent Træ. Tel. (Selljor). „Bokstrsjoor". Se A.

stjora (oo) v. n. være el. danne en „Stjore", staa stiv og fremstikkende. Ma. „Han stou o sjoura sum aen an'n Sjap". Jf. Stjare.

„**Stjorn** f. 1) Orden osv." A. **S(tk)joodn** Sogn (Aurl. Ladvik), Nhl. (Fusa). „Goo Stkjoodn paa noke". „2)". A. Shl. „Stii aa Stkjoodn" (n.).

„**stjorna** v. 2) sysle i Huset; fodre osv." A. Nhl. (Fusa), Sogn (Aurl. Ladvik) og fl.: **s(tk)joodna**; Tel. (Vinje, Mol.): **sjoone**. „Stjoodna tee liite Mat", Aurl. „sjoone", om at tilsee og pleie en Syg; Tel. (Selljor). „3) styre; raade med". A. Shl. Hard. Voss: „Eg ska allti s(tk)joodna deg!" Tildeels: „s(tk)jodna (o')" for s(t)joudna. Jf. Kvæinnsjønar, NGbr.

Stjort (oo) m. = Stjore. SætB.: **Sjourt'e**.

Stjødn, stjødn- se Stjern, stjern-.

stjøkla? v. n. gaa (stivt) usikkert og vrikkende især i de nedre Leder (Ankelen). Voss, Sogn. **stjøkkla** Sogn (Lustr). „S. pao", gaa rask men usikkert. Jf. stjakla, stjaka; sjaakla. Se stiltra.

Stjøkla f. Stylte. Nhl. (Ekj.), Voss.

Stjøling? m. lang tynd stiv Figur. Vald.: **Sjøling**. Maaske dog eet med Sjøling < Skjerding. **sjølingvoksen** adj. af saadan Vækst. Vald. Se Styl.

Stjøltra, stjøltra se Stiltra, stiltra.

„**Sto** (oo) f. Hvileplads osv." A. Særlig: Hvileplads, eller midlertidigt Tilholdssted, for en Flok. Bamle (Drangedal), Nedre Tel. (Solum, Holla), Nbg. (Aamlid, Mykl.). „Flotarane (Fantane) hadde Stoo'a si d e r; der kookte dei Kaffi". „Ei fæl Fantestoo". „Eg kaam te dei paa Stoo'a (Stoo'e? n. se flg.), just daa dei stagga"; Mykland.

Sto (oo) n. (og f.?), 1) = Fastesto; se d.; (Bukkesto, Skinsto, Busto). Nfj. (Stryn, Honndal, Breimn, Gloppen). „Gjäitene æ upp-i Stoo'a" (Dativ). „Set dei i Stoo!" 2) Græsgang = Hamning. Sfj. (Jølstr, Førde).

Sto (oo) n. og f. Se Aarsto, og Stod (oo).

stobda se stødva. **Stobn** se Stomn.

Stod (o') f. Sted hvor der standses eller staaes. a) Landingssted. Sogn og Tel.: **Sto** (o'); INfj.: **Stod** (o') i „Baatestod". b) Standkvarteer for Fæet; i „Busto (o')" Tel., „Skinstod" Nfj. „Bukkestod", „Fastestod", Nfj. c) „Hesjestod". Nfj. Se Stod og Stød, A.

Stod (oo) n. 1, 1) Hoppe. Gbr. (Fron, Baagaa). NSv. Diall. („Norske": Finnland; SGotland): sto (stod), märr, ogsaa: flokk af hestar, stuteri, som Eng. stud, Ang. og G. N. stóð. 2) støiende tumlende Flok af Folk, helst Landstrygere. Rog. Bamle. „Dæ va eit heilt Stoo so gjekk førbi". „Fantastoo" n. Jæd. Dal.

Stod (oo) n. 2, 1) Bedækning, Bespringen; om Hingst. Ryf. Shl. „Han sænde Hest'n sin paa Stoo", omkring til Bedækning. „Hest'n gjekk paa Stoo". 2) Støi, Tummel; især Nattetummel, „Nattestoo". Ryf. Dal. Jæd. „Dæ va daa retta Stoo'e mæ dokke!" „Daa blei der (styggt) Stoo aav!" **Stoy** (o') d. s. Agder. Se stoda.

stoda (oo) v. n. (ar), 1) springe med Hopper. Shl. Ryf. „Hest'n stooa her i Bygd'o". 2) springe viltert omkring, om Hest. 3) sværme om, leve et kaad Liv; ogsaa: tumle.

støie, — dog kun (eller næsten kun) om voksne Mandsfolk; = mara, horsa. Shl. Rog. Li. (Vanse). „Han fer aa stooar her omkring Bygdedne". Nhf. stoya, stoye (o'). d. s. VAgder, Rbg. VNed. „Stuka o stoya heila Nouttæ". „Han kaam mitte paa Nouttæ mæ Stok (Stog) o Stoy". — — „stoya" er ikke Riim paa „høya" (af Høy) i Agder. Sjelden høres „støye" — vel laant af D. — men da gjerne ved Siden af „stoye" og med anden Bet.: larme, om Børn. Om Formen sammenlign: Moy < módir; Moy ɔ: Mo-i(num) Gaardsnavn; moyen, moyna se moden, modna; (Goy, oyvida). Jf. for Resten: stoona, støna, støyna; Sv. Diall. stoa, vara brunstig; Sv. stoja (der ligesom Danskens og Nedertydskens maaske har havt et D); D. Dial. Stoihale, En som føiter ud og ind.

stoda (o') adj. stillet, se støda.

„Stoda (o') f. 1) staaende Stilling". A. b) Stade, Standpunkt. „Dæ stæ i same Stodinne", Sdm. (Hjør.); „i s. Stø'enne", Sdm. (Øyrsk. Borgund), se Støda. „Kva Stode ha Vind'n (Veir'e) idag?" fra hvad Kant staar Vinden. Sdm. Nfj. Jf. G. N. stada Vindretning, vedrstada. „Han stænd'e mæ same Sto'inne", Sfj. (Dale). 4) tæt Flok af Staaende. Nfj. „Smalen rekk i Stode, staar i Stode", „dei rek' ihoop i ài Stode", Faarene samler sig i Flok og staar og døser (sturer, hirer). 5) Stabel? Tel. (Mo, Vinje), se Støda. — „Haarstode" = Haarstad, „Vindstode".

Stoda (oo) f. Tummel, Støi = Stod n. Dal. „Dei heelt ei svære Stoᵘa".

stodgalen adj. brunstig; om Hingst. Nhf.

Stodhest m. Stodhingst. Sæt. Shl. Nhf.

stoden (oo)? adj. larmende, især i Fuldskab; altid om voksne (Mandsfolk). Rog.; Agder: stoyen (o'). Se stoda (oo).

Stodevatn (o') n. stillestaaende Vand. Sogn: Sto-. Sto(de)bekk m. Sogn.

Stoffil se Storfil.

Stoga (o') f. Standsning; Ophold i Uveir. Hard. (Ullensvang). Som til staga v. — Stogga f. d. s. Hard. (Ulvik). Til stagga.

Stogn (o') f. Standsning. Voss, Sogn.

Stok (o') n. Støi, Tummel, Travlhed = Staak, Stuk. Tel. VAgder og fl. Til stoka.

stoka (o') v. n. (ar), 1) støie, tumle osv. = staaka, stuka, i alle Bett. Agder og fl. Jf. stauka. 2) stamme i Læsning, læse hakkende = stauka. Sdm. (Hjør.). — Stok (o') m. En som stokar 2). Sdm.

Stoka? f. kløftet Stang til Opladning af Kornneg. Stjør. Gul. og fl.: Stuku.

stoken (o') adj. støiende. Jæd.: stoᵈjen (staa-).

„Stokk m." A. 6) Fælde til Fangst af Vildt, især Storfugl. Meget udbredt. 7) Kasse; s. Eks. „Feel(e)stokk". Gbr. og fl.

stokka (o') v. n. (ar), stinke. Follo (Oppegaard, Aas, Fraun), Smaal. (Spebberg, Eidsberg). „De stokkär (og staakker, stökkär) a Vast'n". Jf. støkka, G. N. stökkva fare op; stagga, steggja.

„stokka (o') v. n. (ar), svulme op". A. Tel. „Hest'n s.", Hestens Fødder svulmer. 3) om fugtig Snee, som hænger ved og fylder Hulninger og Mellemrum. Gbr. (Skjaak, Lesja, Vaagaa, SFron). „Sjoog'n va saa kram at dæ staakka oonde Føt'aam paa Oy'kjaam". „Veig'n staakka idag". Endog = stokkleggja.

Stokkbrunn m. og n. tømret Brønd. NGbr. oftest: Staappbrunn n.

stokkleggja (o') v. n. om fugtig Snee, som fylder Rummet mellem Slædens Meder. Romsd. Ogsaa: „Dæ stokklæ'igg see", Ork. NGbr.

Stokksild (o') f. Sild sat parviis paa Stang til Tørring. Sfj. (Vevring).

Stokksvill f. Grundstok = Svill. Ma. (Oyslebø, Bjelland). „Saalænge han æ i Stokksvillaa (-svidd'æ)", saalænge han er i Hus og Hjem, lever.

Stokktare m. Laminaria digitata. Vestl.

„stokkutt (o') adj." A. JLi.: stokkutt(a). 2) nær Døden = seig. Nhf. Hall. „Dæ va fælt koor stokkete han va!"

stokkutt adv. nu nys. VAgder. „Stokkutt (og -et) her um Dagjn".

„Stol (oo) m." A. 4) Underlag af Riisved og dl. under Korn- eller Høstabel i Lade. Helg. (Hemnes. Lurøy). Jylland: Stæile. „Teelstool" d. s: Salten, Helg. (Ranen). — Stol synes i flere Sammensf. at betegne: Grundvolden, det Bærende, det Solide ved en (sammensat) Ting; s. Eks. Takstol, Fotstol, Grimestol, Hovudstol, Kinnstol.

„Stolbrugda f." A. NGbr.: -e. Stools-brugda, Ma.

stolka (o') v. n. (ar), gaa med korte tunge stampende Skridt, omtr. = stabba. Fosn, Namd. og Innh. (aa—ö). Stolk m. En som s. Jf. Stulk, stolla, stulla, studdra osv.

stolla (o') v. n. (ar), 1) gaa stampende for sig selv, ligegyldig for Omverdenen, = staala, omtr. = stulla. Rom. Tel. Nhf. Har ingensteds dd el. dl, saa det seer ud som det var: stolda. Se foreg. 2) befinde sig, „leve" = staaka, dryjja. Nhf. „Koss stollar dei heima?"

Stolle (o') m. 1) før gammel Mand, som gaar og „stollar". Nhf.; Tel. (Vinje) og Rbg. (Aamlid): Stolli. 2) indskrænket folkesky Særling. Tel. Røldal. Stolling m. d. s.; „= Staatar". Rom. Totn, Hedm. og Smaal.: (ö—aa). Se stolla. 3) tosset larmende og tumlende Person. Ma. — stollen adj. lig en S. 3), = styren. Ma.

stolma v. n. (ar), løbe sammen, coagulere; om Blod og dl. Hard. (Ulvik, Ullensv.). „Staalma i Houᵖ".

stolma adj. sammenløben. Hard. Jf. stalma.

Stolp (o') f. (er), 1) dybt Fodspor i Snee

el. andet blødt. Ma. Ring. (ö); SVald. og Hall.: (aa—ø); Sæt.: Stoupp, pl. -i. 2) lang Række slige Spor. Sogn, Hall. Tel.; VTel.: Stoopp, -ir. „Gongestolp". Ogsaa: „Skistolp"; Vald. Hertil: støoppe v.

Stolpa f. = Stolp 2). Oslo (Asker): Staalpe (—ö).

stolpa v. danne „Stolp". Tel. og fl. „Stolpe fyre Hest'n", gaa foran Hesten og danne S.

„**stolpa** v. n. (ar), 1)". A. SHl. „Stolpa (part) Sjø", taarnhøie Bølger. SHl. „2) vade i Dynd osv." A. Og: i Snee el. løs Is. Ma. Østerd. Smaal. „Hæst'n staalper (-är) igjønnom"; Smaal. „Dæ staalpär unner Hæstefootn"; Smaal. stooppe VTel. (Vinje, Raul.). Hertil: Stoopp'e m. enkelt dybt Spor; Vinje. 3) gaa med lange stive vadende Skridt; stolpre. Tel. „Stolpe paa; stolpe av Gare". stölp' Innh.; stouppe Sæt. 4) være stiv og plump i Bevægelser og Adfærd. Jæd. Jf. stylpa.

stolpa v. a. (ar), tilskynde osv." A. Ma.; Hadel. og Oslo: stolpe (aa—ö); NVTel. (Raul.): stooppe. Ogsaa: stælpe, Oslo, Totn, Land, A. Og: stylpa, Dal. Li. (Eikin), Ma. Rbg. (Aamlid). Sæt.: styyppe (uy); VTel. (Vinje, Moland): støoppe (vel dannet ved Omlyd af et Stoopp- ɔ: Stolp).

Stolpaspyt (o', y') n. = Stavaspyt. Rog.

stolpeleg adj. stiv plump og studs. Jæd. Til Stolpe + stolpa 4). **stolpen** adj. d. s. Dal. Jæd.

Stolperegn n. Styrtregn. **stolperegna** v. styrtregne. Hard.

stolputt adj. stiv klodset og stødende, specielt i sin Gang. Østl. og fl. Til Stolpe.

Stolpøks f. liden smal Økse til at hugge Taphuller med. SHelg.

Stomn m. Hold, Varighed; varig Vinding = Stad. Sogn (Vik): **Stobn**. G. N. stofn Grundvold. Se A.

stomna (av) v. a. nedhugge tæt ved Roden; om store Træer. Gul. (Sokndal): „stömn' 'taa".

stomnast v. n. om Hud som dækker sig med Haar, Uld, igjen; jf. stomna seg. Stjør.: **stömnas** tee. — **Stomningsfeld** m. „Feld" af Faar som havde begyndt at „stömn(e) see" efter Klipningen. Gul.

Stomule (oo) m. yderlig tilbageholden indskrænket og hjælpeløs Stymper; Halvfjante. VTel. (Moland): -i. Stoomur(e) d. s. Tel. (Raul.), A. Maaske Stum-. Se Stum osv.

stona (oo) v. n. (ar), fare viltert om eller afsted; leve et kaad Liv; tumle, støie = stoda. Ryf. Vel for stodna. Hedder ogsaa: støyna, stona; se d.

Stonda f. Stilling, Stand, Standpunkt. Sogn (Aurland, Aardal), Voss. „Ee sta ta dee, ee sta kje flytta mee o Staandao". „I sama Staandao". **Standa** ISogn.

„**Stong** f. 3)". A. Ogsaa af Træ. Gbr.

Stongvis (ii) f. Vidjebaand hvormed **Skinne** „Stong" fastgjøres til Slædemede. NGbr. (Sel). Meddeelt. **Staangviise** f. d. s. Gbr. (Fron). Meddeelt. Fra NGbr. (Lom og fl.) er ogsaa meddeelt: **Staangviiser** m. og **Staangviis**. Jf. Vise(r) m.

stopa (o') v. n. (ar), træde igjennem **løs Is** el. halvfrossen Snee saa der bliver meget dybt Spor; jf. stolpa. NSmaal. Odal. „Hæst'n staapaar igjønnom (Jis'n)". Ogsaa v. impers.: „dæ vil staapaa", gaa igjennem. Til stupa, Staup.

stopalt adv. (adj. n.), med hyppige Hindringer, Uheld og Skuffelser; tvært, uheldigt; = traatt. Tel. (Seljor, Fladdal). „Dæ gjæng stopaalt". G. N. stopalt.

Stope-nei (o') n.? tvært, bestemt afvisende Nei. Sæt. „Eg fekk no inkji Stope-näi men so innpaa". Vel til stupa.

„**stopla** v. a. opstable". A. **stobla** Agder. stoopl(e) Romsd. Ndm. „Folkje va ihoopstoopla". 2) „stople seg", taarne sig; om Bølger, om Is. Tel. Røldal. 3) v. n. samle sig tæt, stable sig sammen. Romsd. „Dæ stoopla i Hoop so mykje Folk".

„**stopla** v. n. støde an osv." A. SHl. Ryf. 2) gaa med stive vadende og snublende Been, stolpre; omtr. = stolpa. STrondh. (Gul. Røros, Bynes), Stjør.; tildeels: stoopl' (og stupl'). — Disse to „stopla" er maaske væs. eet, sammenhørende med Stopul, stöpull, stöpla, v.

Stopla f. = Stolp 2). Vald. (Slidre): ø.

stoplen adj. tilbøielig til at „stopla"; særlig: stivbenet og snublende, stolprende. Trondh.

„**Stoplesjo** m." A. Ryf. Romsd.

Stopling (o') f. det at „stopla".

stoplutt (o') adj. 1) fuld af Ujævnheder og Anstød; om Mark, Mose, Vei. Hard.; SHelg.: **stöplaat**. 2) tyk stiv og keitet. Trondh.: **stuplaat**; til Stupul (Stopul). 3) om Søen: optaarnet, oprørt. Ryf. „Stoplete Sjø" = Stoplesjo.

„**Stoppa** f. 1) dybt Spor osv." A. NTrondh. STrondh. og Ndm.: Staapp'. „2) lang Række af Spor". A. Hedm.: **Staappe**. — 3) Stooppe „Harastooppe", Vei som Haren danner i Sneen idet den gjentagende gaar i samme Spor, eller **stooppar** v. Gbr. (Øyer), Østerd. — Ordet hører vel til stappa v. stampe, men synes gledet ind paa stupa (stuppa), Staup, stopa osv. Se Step. — **Stoppa**, „Staappe", se Stappa.

Stopul (o') m. 3) Stabel". A. **Stupul**, „Voorstupul", Ndm. **Stopedl** Rog. **Stopule** VTel. „Væningar hev' eg i Stoplar". 4) Skorsteenspibe. Innh. 5) muret Pille eller Støtte, som Veimærkestøtte, „Mantilstupul" i Skorstenen, Steinstupul. Innh. 6) tør Stamme, høi Stub. Trondh. (Stadsbygd, Børsen, Yttrøy). „Myyrstupul". 7) undersat kraftig Karl. Trondh. Ogsaa stivsindet Særling = Einstøding. Trondh.;

Bald. (ø– aa). Og: stiv keitet Karl. Ndm. tildeels Staapul. Jf. stoplutt; Stapal.
stoputt (o') adj. fuld af mindre Fordybninger. Jf. stopa, Staup. Hard. (Ullensv. Odda). „Her æ stopute (-ete) te slao".
stora (o') adj. (part.) = fausken. Vosf; A.
stora seg (oo) v. gjøre sig stor, bryste sig. BTel.
Storausa (oo) f. Odeland. BTel.
Storblaka f. En som gjør megen Blæst. Hall.
storblaasig adj. overmodig, storagtig; „blæret". Til Blaasa. Bald.
storboden adj. undseelig (fordringsfuld) = sterkboden. Ryf. Sdm. (Sunnylven).
storbraffen adj. meget grovlemmet. Ma.
Storbrakje, Storbrase se Brake, Brase.
storbrokjen (oo, o') adj. stor- og grovstraaet = brok-vaksen. Agder, Dal. Hard. Shl.
Storbrolt m. Brauter, Skryder; = Storkar. Hard.
Storbrota (oo, o') f. en Sygdom = Storbrot. Hard. „Køyr'æ brøyte stourt".
storbroten (oo, o') adj. 1) stor- og grovvoksen; om Vækster og Dyr (Folk). Agder, BTel. Ryf. SBerg. „Stourbrokjen Aakr, Haam'e", men „stourbroti Kretur"; SætB. 2) med store grove Ansigtstræk. Hard.
storbuna adj. = storbunutt. Hard. og fl.; Tel.: **-boona**.
Storbyte n. Udskiftning af den hele Gaard med mange „Tun". Sæt.: **Stourbuyti**.
Storende m. 1) storagtig Person. Vosf. Se Ende. 2) „Stooränden" = Storfolke.
storet adj. = storeten, se et.
Storfant m. = Storkar. **Storfenta** f. = Storkjella. Østl. Tel. „Stortisænte", Ringerike (Krødsherad).
Storferd f. storartet, især luxuriøs, Optræden; Slaaen-stort-paa; Storagtighed. Ma. (Aaserall): **Stourfoor**. Jf. Høgferd, høgførast. — **storfør?** adj. storladen, storagtig; luxuriøs. Ma. (Aas.). „Fara stourført fram". **storføren** adj. d. s. **storføranse** adj. (part. præs.) d. s. Ma. (Aaserall).
Storfil (ii) f. = Yverfil, i Kort. Sondenfjelds. Mest: „Stoorefiila". — Hid hører maaske: **Stoofiil** m. en tilbageholden original kløgtig og morsom gammel Mand. Ork. Selbu. **Stuuffiil** d. s. Stjør. „D'e saa rar en Stuuffiil, d'e ingjen som veit ker som buur i 'aam"; Maaraak. Sv. Diall. stoofiil(?), stoffel, stuffel ɔ: gammal gubbe. „Fil" (Knegten) er m. i Trondh.
Storfjakse m. naragtig „Halvkauring". Sogn.
storgrøypt adj. storædende. Follo og Smaal.: **-grøyft, -grøft**. Til grøypa i seg.
Storhopen m. def. Størstedelen. Gbr. og fl.
storhovda adj. med stort Hoved. Tel. og fl.
Stork (o') m. en usmidig plump eenfoldig og altfor ligefrem Klodrian; stiv taktløs Grobian. Sæt. Ma.
Storkast (oo) n. god Affaire; Coup. Trondh.
storkjafta adj. stormundet; stortalende. Nsj.
„**storkna** (o') v." A. **staartne—störtne?** Gbr. Østerd.
storkostelege (oo, o') adv. Helg. „Han takka stoorkaasteli", i meget stærke Udtryk.
Storleike m. Størstedeel. Romsd.
storlima (i') adj. storlemmet.
storloda adj. af stort Kaliber, „Loo(d)".
storlødd adj. = storloda. Nsj. Sfj.
stormall (o') adj. fremstormende, paagaaende; „som stormar o braustar paa". Sæt. og Nbg.: **stormaale**.
Stormannsdrope (oo, o') m. liden Levning i Drikkekar. Tel. **Stormannssope** (o') m. d. s. Tel. **-suup** m. d. s. Nbg.
Storme (o') m. En som er „stormall". Sæt.
stormen (o') adj. = stormall. Sæt. Ma.
stormoda (oo, oo) adj. fuld af Selvfølelse; noget overmodig. Jæd. Dal.
stormsterk (o') adj. umaadelig stærk. Hedm.
„**storna** (o') v. frønnes". A. Hard. Vosf.
stornøgd adj. som vil have meget, som seent faar nok; ufornøielig. Dal.: **stournøydd**.
stor-reda adj. om Hest: med stort „Red". Gul. Helg. — „**Storr**" A. **Starr** Hedm.
storrgalen (o') adj. splittergal. BAgder.
Storrmyr f. Sump bedækket med „Storr".
„**storromad** adj. = romstor". A. Tel.
storskrata v. (ar), braute overvættes. Ma.
storskrova (oo, o') adj. med stort Bugparti. Sæt. Tel.; Østl. (Smaal. og fl.): ô—aa.
Storskru, Navn paa den store Taa. SGbr.
Storsnok (oo) m. = Storkar. Hall.
Storsnop (oo) m. omtr. = Storknape. Hall.
storstiv adj. stiv og stram, overmodig, af Mægtighed (Penge, Stilling osv.). Smaal.
storstrædd adj. med store Straa. Jæd. Li. „Stourstræedd Aagr"; Li.
„**stort** adv. **større** adv." A. Trondh. — „Sjaa stoort", see med store Øine, gjøre s. O. Ma. og fl. „Glou stourt", d. s. Sæt. „Dokk leik stoort", I leger voldsomt; NGbr.
Stortaailk m. Muskelpuden under Stortaaens inderste Led. Tel. (Bo).
stortorven adj. = stortustig. Shl. **storturven** d. s. YSogn. **storturvande** d. s. Shl. **storturtug** Ndm. (-äu).
stortuta v. n. = storskrika, storgraata.
stortøkjen adj. som vil have det stort; storladen, fordringsfuld. Vesteraalen: **-tøykjen**. — **stortøkken** omtrent d. s. Vestfold. Er vel stortykkjen.
storvorden adj. storagtig = storvuren 2). **stoorvoorin** (og **-vaarin**), Ork. (Meddal), **-voolin** Stjør. (men: vera va veri) og fl.; **-vö(l)n, -vö(r)n** Østl. (Ring. Vestf. og fl.).
storvyrdug adj. = storvyrdig. Hall.: **-vyyrug**. **storverdig** (d), d. s. ISogn (Aurland).
storvægjes adv. og adj. = storveges; vægtigt, vigtigt. SætB. „Heve du noko stourvæjes (-jis) fyri?" I denne Dial. kan „stourvæjes" ikke være < **storveges**. **stoorveis** d. s. Nsj. (Breimn); kan være < **storvægjes**. **stoorvæijes** NGbr. Jf. tung-

vægjes; G. N. vera litils vægis af liden Vægt.
storvælt adj. n. (og adv.) meget stort. Ork.
storyrdug adj. = storørd. Gbr. (Lom, Vaagaa): stoorølog.
stota (o') v. n. (ar), 1) gaa med korte stødende, stolprende Skridt. Ndm.: staat(t)a; Nfj. (Honndal): stote?; Innh. Namd. Strinda, Selbu og NØsterd.: staataa. „staata aa dra", drage møisomt med bøiede Knæ og korte stødende Skridt. Ndm. (Tingvoll). 2) gaa stavrende og slængende for sig selv, sær og utilgjængelig. NTrondh. STrondh. NØsterd.; Hall. og Sigdal: staata (—ø)? „3) stamme osv." A. J NSv. Diall. („Norske": Finnland, Norrland, Dalarne; Gotland): stota, ståtå, stöta, stutå, stutrå ɔ: stappla, gå osäkert, stamma. Jf. stotra, støyta, G. N. stauta = steyta. Hertil: Stot m. En som „stotar"; særlig: gammel stavrende Mand. Berg. Og: Staat.
Stotar (o') m. En som „stotar", især gaar og „stotar" 1) og 2); a) gammel stiv og strøbelig Mand. NGbr. Hall (omtr. = Stare), Sogn, Voss; b) gammel stiv og vrangvillig Karl; Hall. (Nes), STrondh. (Uppdal). c) uselskabelig tvær indskrænket Særling = Stolling; Trondh. NØsterd. d) laset fattig Stymper, Stodder; Tel. (Kvitseid og fl.), Vald. NØsterd. Salten. Former: Stötar? Ndm. (Rindal); Staata(a)r NTrondh. NØsterd. (aa—o'; maaske ogsaa „Stötär—Staatär"); Staatar, mest alm. (ogsaa i Tel. Vald. og Hall. der hvor Vokalen burde været en anden); Staotar Sogn, Voss (som taosa for tosa? laogna for logna, osv.); Staat'r SGbr. (maaske af stotra). Former og Bett. tør deelviis være paavirket af Ældre D. (Sv.); se ståtare, Rietz 692. — Stotarkong m. Stodderkonge. Lidet kjendt og brugt. „Stötarkong"? Ndm. (Rindal); ellers: „Staatar-". „Stottekungje"? Nfj.-eid.
stotra (o') v. n. = stota 1) 2) 3). Ndm. Helg. og Østerd.: staattr(e). — Staatrar m. = Stotar, a) b) c). Ndm.
Stotul (o') m. en svær kraftig maskulin Figur, en vældig Krop. Ndm. (Øksndal, Kvernes og fl.): Stötul (ø?) og Stutul. „Ein S. te Hæst, Okse, Kar"; se stava.
„Stova (o') f." A. Stova Rog. VAgder, Stoge Sæt. VTel.; Støgo Vald.; Stögu (ø?), Ndm. (Sunndal, Øksndal); Ståue Romsd. Ned. og fl.; Stuaa YNdm. — Stovesitjar m. En som boer i sit eget lille Huus, men paa anden Eiers Grund. YNdm.: „Stuaasittar". — stovestaden adj. som har staaet nogen Tid i Stuen. Sdm. „stovesteie Øl", kuldslaaet. — Stovetaus f. Stuepige. SBerg. — Stoveveg m. Gangsti over Engene mellem Naboers Vaaningshuse. Ma.
stova, stovna, stoyva se stødva.
Stoy, stoya, stoyen se stod-.
Strabbe m. en ældre noget stiv og træg Mand. Nhf. Jæd. (Time).
stragla v. n. gaa vaklende og møisomt; holde sig oppe og komme frem (klare sig) til Nød. Sogn (Kvamsøy, Leikang). Jf. strigla, strangla. „Da æ so veitt (mykje) han stragla mæ da, stragla mæ Leive", holder Livet oppe, har Liv.
strakande adj. og adv. lige, ret; directe. „Strakande bein", snorlige; Nfj. og fl. „Strakanes Bei'n"; Solør og fl. „Han gjikk, foor, koomm, straakaan", uden Ophold eller Afstikker; Selbu adj. i acc.?.
strakbeint adj. med rette og noget stramme Been. Om Folk og Fæ. Smaal. Oslo.
strakje adv. = strakande. NGbr. Østerd. STrondh. (Uppdal). „E kom s. dær ifraa". „Strakje m." A. Nfj.
Stralt m. omtr. = Strant. NGbr.
„stram adj." A. „Stram i Lii'vi", smal, spændt, om Midjen. JSogn.
Stramb m. stærk Lugt; Stank. STrondh. (Uppdal). Stram STrondh. (Fosn og fl.); Stramm Vald. Namd.
stramba v. n. (ar), lugte stærkt; især: stinke. STrond. (Uppdal): stramb; N- og STrond. (Innh. Fosn og fl.): stram; Vald. Namd.: stramm(e)) Jf. stamba, stama. „Dæ strame Bræinnviin 'taa 'om".
stramma v. n. (ar), fare afsted, sætte afsted, strække ud. Østl. (Oslo, Follo, Smaal. og fl.).
strampen adj. med Musklerne, især Mavens og Brystets, stærkt spændte; stram. NGbr. (Lom). „Stri aa strampen". Jf. stremba.
stran adj. spinkel. JSogn (Lærdal). „Stran o grann i Skrott'i". stranvaksen adj. d. s. Sogn.
strana v. n. (ar), rende rastløst omkring; om Fæet. Sogn (Hafslo, Aurl.). Jf. strena.
„Strand f." A. Straand Tel. JAgder, Nhf. J JNhf. (Suldal): Strond (o'—oo —u'); Fl. Strend'r (e'—ee—i'), ligesom Rond. Straan(d), Fl. Straandee, NGbr.
stranda v. n. (ar), 1) gaa langs Stranden = strenda. Agder. straande Sæt. (Hylestad). 2) særlig om Solen: nærme sig Nedgang. SætV. og V.
Strandbyggje m. = Strandbu. VTel. „Strandbyggji" er i Vinje Beboer af Raulandsstraand, „Straand'ee".
Strand(d)jubb m. 1) = Fossekall, Cinclus. Ma. Sæt. 2) = Stranderla (Sæt.) Nbg.
Strandvarp n. = Kastenot. Namd.
„strang adj. skarp". A. Vald.
„Strange m. mindre Træ osv." A. Vald. Tel. 2) smal Tarm. Dal.
Strangeklopp f. Bro af „Strangar". ØTel. — Strangekost (o') m. Dynge af Strangar. Tel. — Strangelid (i') n. Led af Strangar. Nfj.: Straanggele(d).
strangefør adj. om Træ som er stort nok til at hugges til Ved. Sdm.: straanggefør.

strangende adv. som en „Strange". Gbr. „Strangende rak". Og: „strangande r.".

stranghald? adj. om Traad, naar „Tætterne" ikke er lige lange, saa een gjør Kurre mens en anden er ret (stram). Romsd. og SHelg.: **stranghaᶦll**; Salten: **strænghaᶦll**. — ?**Stranghald** n. denne Tilstand af Traaden. Helg. Jf. haltstrang.

strangla v. gaa slængende og slingrende. Østl.

Strangla f. langt tyndt Træ. Østl. Ned. Trondh.

stranglagd adj. om Baad som har for retliniet Kjøl. Helg. (Vefsn, Brønnøy, Bindal).

Strangle m. 1) lang tynd Stang. Ma. Rbg. Tel.; Ryf.: **Straangle**. 2) lang tynd (eenligt staaende) Figur: Straa, Træ, Person. Østl. Trondh. **Strangl** m. d. s. 3) slap lad Person; jf. Brand. Tel. — **Stranglekost** (o') m. = Strangekost. Tel.

Strank m. En som er stiv i Krop og Bevægelser. Tel. (Høydalsmo, Rauland).

Strant m. 1) lang tynd kvist- og bladfattig Vækst. Vald. Østl. VAgder. 2) lang tynd stiv Person. Søndenfjelds.

Stranta f. lang tynd stiv Kvinde. Li.

„**stranta** v." A. (ar), Østl. 2) „stranta seg", stramme sig op. Li. 3) „strante Eple", klemme kogte Kartofler ud af Skallet efter at have brukket dem over. Tel. (Kvitseid).

stranten adj. lang stiv og fattig paa Lemmer (Kviste osv.). Agder, Vald. Østl. **strantutt** d. s.

Strate m. 1) = Strant. Vestfold (Eiker) og Ring.: **Strata**. 2) opstikkende Pig = Snag. Vestfold. 3) Gjerdestav. Vestfold. Jf. Strite.

„**Stratt** m." A. = Strant. Sogn. Jf. Start.

„**stratta** v. n. (ar)". A. Ryf. „stratta imoot". 2) anstrænge sig, gaa anstrængt. Ryf.

stratta v. n. (ar), = stessa. Rbg. (Evje). „Stratte p a a ein", opvarte, traktere.

stratta seg v. (ar), strække sig. Dal. Jæd. „Lidjdja o stratta seg", ligge og strække, dovne, fig. (Alle 3 stratta er vel væs. eet. En Fællesforestilling ved dem, som og ved starta stara, stirta stira, styrd og fl. er Stramhed, Spændthed, Stivhed).

Stratte m. 1) en noget stor og tyk Kjep, større end Stav. Li. Dal. Jæd. 2) stiv (stivsindet. tvær), Person. Li.

stratten adj. = stranten. Nhl. Shl. Li.

„**Straud** f." A. „Ai Strau mæ Raen; Hæstestrau". **Strøy** f. d. s. Hedm. (Ringsak); **Strøye** SGbr.; **Stroo** Gbr. (Fron), Østerd.

Straue m. = Straud. NGbr. **Strooe** SGbr.

„**Straum** m." A. **Straam** NGbr. Sfj. (Haukedal, Holsa); **Stroom** Gbr. (Fron).

strauma v. n. (ar), løbe vidt om = strenda. Sogn (Vik). „Kyr'i ser aa stræuma".

Straumelta f. = Aaglip, Fosstræl. Nhl. (Ekf.). **Strõumræk** (e') m. d. s. Ringerike (Aadal, Krødsherad); **Stroumreku** (e') f. d. s. ØTel. (Tuddal); **Strõumsoga** f. d. s. IRyf. Røldal.

Straumida f. Strømhvirvel. Nordl. (Steig, Vesteraalen (-jia)).

Straumkjerja f. se Kjerja.

Straumrast f. se Rast, Straumrøst.

Straumrek, **Straumreka** se Straumelta.

Straumsen, -**sæm**, -**sæn** se Sæm, sæma.

Straumskavl m. Styrtsø voldt af Strøm.

Straumsoga (o') f. se Straumelta.

Straumstar m. = Fossekall. Li. (Fjotl.).

Straumvatn n. fremstrømmende Parti af Elv)(Evja og Stillvetne. Busk.

„**Straa** n. Straa". A. **Straa** f., Fl. **Strær** Land, Hadel. (n.), Totn, NHedm. SGbr.; **Stræ** f. pl. Gbr. (NFron). **Straan**, Fl. **Straan** Hall. (Gol, Aal); **Straa(n)** n., Fl. **Stræd'na** og **Stræ'na** Li. Ma. Bestemt sing.: **Straatt'i** VTel. (Mo, sjelden). — „Draga Straa", trække Lod.

straa-a v. n. (ar), æde Straa for Straa, æde smaat (og kræsent). Sogn (Hafslo, Aurland). „Kyyr'i stoᵘ aa straoa".

Straadaa se Strode.

straaeten adj. som æder smaat (og kræsent). Voss og Hard.: -ao-.

„**straagjeven** adj. = straalaus". A. Nfj. Sogn, Voss, Hard. „Me æ hodle straogjevne baade pao Høy aa Halm".

Straak m. (ar), 1) smalt Trækar af elliptisk Gjennemsnit = Strokk. Tel. (Kvits. Sellj. Aam. Raul.). 2) stiv og lang, opløben, Person. Tel. — **straake** v. (ar), føre sig som en Straak. — **straakeleg** adj. lig en Straak. Tel.

Straakaa, **straakaa** se Stroka, stroka.

Straal n. 1) noget lidet som er frakkilt fra en større Masse. Shl. (Stord), Hard. (Kvamm, Odda). „Verre noko Straal". Se A. Jf. Isl. á strjáli, spredt, hist og her. 2) levnede el. spildte Aks paa Ager og Vei. Ndm.: m. **Straale** m. d. s. Helg. — **straala** v. (ar): „straal nee för (får) se", spilde „Straal". Ndm.

Straala f. 1) slankt valseformigt Legeme; særlig: slankt Træ. Nfj. (Stryn): -e. 2) Lysstraale. Hall.

Straale m. 1) liden Stiim = Straal. Senja, Helg. 2) = spildte Aks = Straal. Helg. **Stræl** n. d. s.

straalen adj. 1) smækker. Sogn (Leikang): ao. 2) = straaeten. Hard.: ao.

straaleten adj. = straaeten. Hard.: ao.

straalætt d. s. Sfj. (Hyllestad).

straalvoksen adj. slank = grann. NBerg.

straaserja v. n. om Lee: levne Straa. Nordl. Trondh.

straasliten (i') adj. = straagjeven. Sogn: ao.

Stregg m. 1) Luftstrøm, Træk. Sfj. (YDale). „Da stænd'e slik Stregg' igjønaa Dør'a". 2) Dalvind = Sno. Sogn (Leikang, Vik).

Stregle se Strigla.

Streit m. 1, 1) Besvær = Streit n. Hall.

2) Stramning af Tøi, hvorved det paa begge Sider danner Fold. Gbr.
Streit m. 2, stivsindet Person. Nfj.
Streit f. Skraastøtte, Stræbebjælke, Stiver. Sogn, NGbr. „Gjera **Streitleggjer**", spærre sig imod. Gbr. (-læ'ggje). „Hesjaf.".
„**Streit** n." A. 2) „Da gjekk paa Sträit mæ däi", de levede i stadigt Kiv. Voss.
„**streita** v. n. (ar), 1) stræbe osv." A. Sogn, Hard. Voss, Nhl. Li. Gbr. Vald. „Sträita imout". „Sträita aa dra(ga), strinta (strita) aa bera"; Nhl. „2) stramme". A. Hard. Sogn, NGbr. „Sträita atte", stramme bagover. „Broo'kjee streita i Klaav'ee", føltes stram. — Bøies i Hall. ogsaa (er, te), som Isl. streita (-tti).
streitast v. impers. stee med Vanskelighed (Møie), holde haardt. knibe. Voss, Sogn, Vald.; Hall. tildeels: **strøytast**, Gol. G. N. streitast anstrænge sig.
streiten adj. 1) tilbøielig til at „streita": a) stridig og stædig; b) strammende sig op, strunk, stram, steil. Hard. Voss, Nhl. Sogn. 2) stram i Ansigtet. Rbg.
Streiting f. det at streita.
Streek (ee) m. skarp ubehagelig Lugt. Vel < Strik (i'). Jf. strinta. — **streeka** v. n. stinke. „Dæ streeka Brænneviin 'taa 'o". Hall. (Gol, Nes). D. Diall.: sträka, strega.
„**strekka** v. n." A. Inf. **strøkkja** Gbr. (Øyer), Agder. Imperf. **strokk** Gbr. Agder og fl.
Strekkfisk (e') m. Bjælke som holder Vægge og dl. rette. Sondenfj. Jf. Dragfisk.
strekkja (e') v. n. (er, te), fare vidt omkring; om Fæ; = stroka. Fosn (Stadsbygd).
Strekkje (e') n. = Strekkja f. Hard. (Odda).
Strekkmot se Strikmaat.
stremba seg (e') v. (er, de; og ar), 1) spænde Bryst og Mave ud. Voss, Nhl. Sogn. „Hest'n strembde seg, so dar va kje Rao te gyra'n". 2) snøre Midjen for haardt. Sogn. „Jæntedna stræmba seg".
Streming (ee) f. det at „streema". Hall.
stremja (e'). v. n. (ar), stræbe imod, stritte imod, spænde imod = sterra imot. Junh. (Indr. Beitstad og fl.): **stræmj** og **stræmm**.
„**strenda** v. n. gaa langs Strand". A. Tel. Sæt. Og: **stranda**, **straande** Agder. „b) løbe vidt omkring". A. Gbr. Tel. Hall. Busk. Rom. Odal, Oslo. **strana** d. s. Sogn. 2) søge ind til Stranden, om Fisk. Tel.
„**strenda** v. a. skovle osv." A. Ringerike, Gbr. Ndm.
strenda v. n. 2, (er, de), streife, berøre i Forbifart. Vald. Totn, Land. „Kuula strænnte attaat Bakkjen, strænnte forbi mæg"; Totn. Maaske eet med strenda v. a. (og strenda v. n.).
Strending m. Hybrid af Laks og Ørret. Jæd.
„**Streng** m. 4) Snorlinie". A. VAgder. = Deildestreng; VAgder. 7) Straale. Østerd. „Soolstræng". 8) Muskelbundt. Østerd. 9) = Vasme. Østerd.
strenga v. n. (ar), opgaa en Grændselinie, „Streng". Rbg.
strengboden adj. = sterkboden. Shl.
„**strengja** v. a. (er, de)". A. 3) grændse, støde til. Ma. (Grindeim). „Honnes o Sveindal strængde mæ einan'n", eller „strængde mæ Byyte". 4) „strængje upp", forsyne (Fela) med Strænge. Tel.
Strengjavæbmaal n. = Einskjefta. Shl.
Strengjel m. Fl. -lar, lang tynd Stang eller Stok. Dal. **Strengla** f. d. s. Dal. (Hæskestad, Hedland).
Strengløypt f. = Svola, i Faareøre. Voss.
streta v. a. (ar), rense, aabne (et Rør) ved en Teen el. dl. NGbr.: **stræta** (kort æ) „æi Piipe, æi Røyr". Maaske for strita, som „væta" < vita. — **Streta** m. se Strite.
?**Strette** n. = Laavebrik. Nhl. Jf. Sesfetre.
Strid f. = Strid m. Oslo og fl.
„**strid** adj." A. „2) udspændt". A. = stinn. Hall. „Ee vart so strii 'taa den tjukke Mjølk'n". 6) drøi; om Vægt, som veier rundeligt,)(lat. Sogn. Se A.
Stridbukk m. stiv umedgjørlig Person. Østl.
stridfjødra adj. med stram Fjær. Sogn.
stridgraata v. n. græde voldsomt. Voss og fl.
Stridkakse m. stivsindet Særling. Ryf. Shl.
„**Stridkorn** n." A. Gbr. Ndm.
stridna v. n. blive strid; om Vind. Gbr. (Vaagaa og fl.): **striine**.
Stridneipa f. Stiver (til forskjellig Brug). SHelg. (Vindal): **Striineip**; Fl.: **neipaar**. **Striineepa** f. d. s. SHelg. Se A.
stridnyven (yy) adj. med barske Øienbryn; se Nyva. Nhl. (Fana).
Stridsinn n. stridt Sind. Stjør.
stridsinnt adj. af et stridt Sind. Stjør.
Stridstong f. = Stridneipa. Helg. (Hemnes).
stridug adj. stridig. Stjør.: **striiðu(wgh)**.
Strigaskjorta f. se Strige 2). ISogn.
Strigla f. 1) langt tyndt Træ. Hard. Sogn. 2) Gjerde af enkelt vandret Stang paa Stolper. Smaal.: **Streegle**. 3) eenligt Straa; ogsaa: eenligt staaende liden Haarbundt. Tel. Smaal. og fl. **Strigle**, „**Hov**strigle", ØTel.; **Strygla**, -e, Ryf. Tel. „Haarstrygle", Tel. (Ø- og V-); **Streegle** Nedre Tel.; Smaal. 4) Straale. Gul. (Soknedal): **Strigl**. — **strygleleg** adj. lang og tynd; om Haar. Tel.
strigla adj. straa-agtig; grov og ret (ikke kruset) om Uld. Sfj. (YDale).
strigla v. n. (ar), 1) gaa vaklende; gaa og slænge paa sig (slingre). Sogn.; Østerd. Solør, Selbu: **streegle**. „De va saa vitt den gamle streegle sei bortaavr Vei'n". „Gaa aa streegle voppe saa vitt". Jf. Strigla; stragla, strangla.
strigla v. n. (ar), 2, straale. Gul. (Soknedal). „De strigle saa fraa Sool'n". Jf. de foregg.; strila.
„**Strik** (i') n. 1) og 2)". A. NGbr.: **Strok**.
„**Strik** (ii) m. Dreng". A. Nfj. Romsd. Ndm.

— **Streekaførkj'** f. = Guteslogsa. Innh. og fl. — **Striikmannba(r)n** n. Drengebarn. Ndm. Fosn.

„**strika** (i') v. (ar), 1) strege". A. „**striga** Brø" være Fladbrød stribeviis, under Bagning. „2) holde tilbage". A. Ma. „**stryke** mæ Aar'a", Oslo. 4) v. imp. holde haardt, slee vansteligt, lykkes til Nød. Tel. Sogn.

strikast (i') v. impers. = strika 4). Sogn, Sfj. „Da ska strikast um da".

striken (i') adj. hinderlig. Mest i n. og som adv.: med Forhindringer og vansteligt. Hard. (Ulvik). „Da gjekk strikje" = „traott o säent". Ogsaa: **striikje**, Hard. (Odda).

Strikfaks (i') n. se Faks. Ndm.: **Streek-**.

strikja (ii) v. n. (er, te), spile Øinene op, gloe. Hall. „Han striikte mæ Augo, striikte aa styyrde (stiirde)".

strikjen adj. 1) tilbøielig til at holde tilbage, stræbe imod, „strika (ii)"; tung og tvær. Shl. 2) statelig. Nhl. (Fana).

Strikjetta f. en liden Læbefisk, Labrus. Li. Se Stry-.

Strikmannbarn n. Drengeb. Ndm. Se Strik.

Strikmaat (i') n. Snedkerredskab til at optrække ∓ Linier. Ringerike (Snarum). **Streekkmoot**; Hall.

Stril (ii) m. Straale af Vædske. Voss, Ndm. „Ho sette Striiln baent i Auga pao meg".

Strila (ii) f. 1) Straale; Lysstraale, Vædskestraale. Selbu, Stjør. 2) Aare, Stribe. NTrondh. „Meelkstrilaa (pl.) paa Juure". Se strila. Jf. Strigla, strigla.

strila (ii) v. n. 1, (ar?), 1) straale, gaa i Straaler, især om Sollys gjennem Sky. Ndm. Ork. Innh. Namd. „Dæ striile jaa ifraa Sool'n idag", NThrondh. „Vatn'e striile". 2) udsende tynd Straale; sprøite som gjennem en „Kvannaul"; sprude fiint; Voss. NSv. („Norsk") Diall. striil, d. s.

strila (ii) v. n. 2, (er, te?), anstrænge sig. Nhl. (Haus) og fl. „Striila aa ro". — „striila Fisk", stryge Fisk med vaad Klud for at holde den fugtig. SBerg. Eet med strila 1. — Jf. Folkenavnet „Striil".

„**Strima** (ii) f. Stribe". A. Voss, Sogn. „Mureldstreima". Særlig: bred Stribe af Mark. Li. (Fjotland): **Streima**.

Strimla f. = Rimla, Rimsa. Røldal.

Strinda f. = Strind 2) (Hall.). JRyf.

Strint m. Person med anstrængt, spændt, stram, stiv Holdning; stiv Person. YRyf.

strinta v. n. (ar), anstrænge sig, slæbe = strita, stinta. Ma. Jæd. Ryf. Shl. Nhl. JSogn. „Strinta aa bera". „Han gjekk aa strinta mæ ei Byra". Ogsaa: „Strinta aa dra". „Ækta o strinta", tale med Anstrængelse og med mellemkommende Æ-hæ-Lyd; Ma. (Grindeim).

strinten adj. stiv af Holdning = kjøn aa keik. Gbr. (Fron): **streentee**.

Strip n. en Kjærringrok, Equisetum fluviatile? Smaal. Sv. D. „strippel".

stripla v. a. og n. 1) lade dryppe smaat; dryppe draabeviis; især: malke draabeviis, baade om Malkeren og om Dyret. Sogn, Sfj. Dal. Vald. og fl. „Geit'i stripla liite Grand". „Sit no kje læng'r o striple!" Sfj. 2) afstryge med tæt sammenklemte Fingre. JSogn. „Stripla Læu(v)". „Ee faor kje nevamjælka denna Kyy'ri, ho ha so smaoe Spena; ee lyyt sitja aa stripla". D. Diall. „strippe en Ko", Eng. strip afstryge, malke de sidste Draaber. — **Striplemjølk** f. Mælk som „stripleś".

Stripla f. Ko som lidet malker. Jæd. Dal. VAgder: bl og pl. D. Diall. Goldstrippe.

Stripla f. liden Rift = Rispa. Vald.

striplen adj. lidet malkende. Li. og fl.

striplutt adj. smaastribet; om Dyr. ØTel.

Strippa f. = Stava, Strippe. Ma.

strissig adj. opsætsig, trodsig. JSogn (Lustr, Hafslo, Aurland). Jf. flgg.

Strit (i') m. stivsindet tvær vrangvillig Person. Nfj. Sfj. og fl. Se flg.

„**Strit** (i') n. Slid osv." A. Agder, Tel. og fl. G. N. strit Slid; standa i striti staa som Stiver („til Striss"), eller stiv, stram, spændt? Jf. Strite m.

„**strita** (i') v. n. (ar), slide osv." A. Rog. Agder, Tel. Tildeels: **streeta, streeda, -e.** „Strita imoot", stritte imod; Hard. Tel. „Strite paa, strite noke aav'r", Sfj. „Da va nett so mykje han strita mæ Byr'æ" = raadde mæ. Nhl. 2) v. impers. holde haardt = stinta (strinta). Sfj. 3) v. n. være egensindig og tvær. Nfj. Sfj.

strita seg v. (ar), anstrænge sig for at holde sig ret eller oppe, stive sig, stramme sig. Tel. Sæt. „Han gjekk o strita seg". Vel en noget oprindelig Bet.; jf. Strite osv.

stritaleg (i') adj. opstrammet, opspilet, anstrængt; stram; stiv; strunk. VTel.; Sæt.: **strite-**.

stritast (i') v. impers. (ast), holde haardt = **strita**. NBerg.

Strite m. Gjærdestav; stiv Pind, Stilk, Person osv. = Strate, Strant. Rom. Oslo og Smaal.: **Streta** (ee—æ). Se Styr.

stritedraga (i') v. drage med yderste Anspændelse. Sæt. — **stritehalda** v. holde med yderste Anspændelse. Sæt.

striten (i') adj. 1) = striteleg. Tel. Sæt. Hard. „Stiiv' o striten". „Da gjekk strite", møisomt, anstrængt. 2) stivsindet tvær og vrangvillig. Nfj. og fl.

stritla v. a. og n. drysse eller stænke spredt; rinde i meget tynde Straaler. Li. Dal. „Stritla Kodn, Vatn". „Stritla nee Mjølkja". „Dæ stritla a Ambarn".

stritla v. impers. holde haardt = stritast. Hall. (Gol): **strihle, -sl-.** — **Stritle** n. et Tilfælde, hvori det kniber = Knipetak. Gol: **Strihli.** — **stritlen** adj.: „dæ strihleent før'n". Gol.

Stro, Stroe se Straud, Straue, Strode.

Strode m. = Straud. NGbr. (Lom): Straadaa; SGbr.: Strooe.

[**Strofa** (oo) f. = Skrona. Romsd. Trondh.

strofna (o') v. n. ville kvæles af noget som sidder i Halsen, af Røg osv. Gbr. Østerd. Gul. Strinda og Rom.: (aa—ö); NGbr.: (oo). For stropna, til stropen.

„**Strok** (o') n. Strygning". A. Brygl. Voss. „3) Strøg, Passage". Hard. Voss, Sogn, Nhl. Nfj. Ndm.; Innh.: Straakk. „Strok 'taa Vind'n". „Vindstrok", Passage (Kløft osv.) for Vinden. „5) Sammenstimlen osv." A. Rbg. Hard. Shl. „Gaa ut paa Strok". 6) Streg, Puds; f. Eks. Pingsestrok. NedreTel. 7) (godt) Humør, „Lag". Shl. Hard. „Eg æ kje i Strok". „Vera i godt Strok". 8) Strøg, Egn. Ma. Tel.

„**Stroka** (o') f." A. 4) Fart. Hørt i: „kaama paa Strokaa", komme i Fart, i Gang, med Arbeide, med Snak osv. Ma. (Bj.). 5) Hvæssesteen = Strok. Ryf. 6) i Vandløb = Strok, Stryk. YNdm.: Straakaa; INdm.: Struku, Strøku.

„**stroka** (o') v. n. (ar), sværme". A. 2) gaa til et „Lag", et „Strok". Rbg. Tel. Li. 3) rende om = strenda. Ned. Innh. „Ku'a fer aa straakaa"; Innh.

Strokapakk (o') n. Landstrygere. Vestfold, Nhl. Solør. Og: Straakår-.

Stroke (o') m. Pas hvorigjennem Vind strømmer = Strok. STrondh.: Straakaa.

„**Strokk** m." A. Er udhulet i een Stokk. ISogn (Aurland). 4) plump stiv keitet Person. Sogn, Nfj. 5) Knippe Rugaks til Skriftning. Trondh. Helg. 6) en stærk Stroppe (Hempa). Nordl. Innh.

Strokk (oo) m. Høvl til at høvle Lister og fine Furer. Nordl. Straakk'r m. d. s. Helg.

Strokka (o') f. grovslagen keitet Kvinde. Nfj.

strokka (o') v. (ar). „Straakk Rug", strikte Rug „strokk"eviis; „straakk' Liin", slaa Frøhusene af Liin. Innh.

Strokskeid (o') f. Bankekjepp = Skjedda. Sfj. (Holsa).

strokna (oo) v. holde paa at kvæles el. faa Madrøret sammensnøret; tildeels altsaa = strofna. STrond. (Børseskaun). straangn(e) NØsterd. Innh.

Strok-fole (o', oo) m. = Strok-lappe. Shl. — Strøk(k)lapp(e) m. d. s. Vald. Østl. — strokfoola v. a. Shl.

Strokstein (o') m. Hvæssesteen for Lee. Strokhus n. dens Hylster. Stjør. Gul.: Straakk- (—d).

Strolk (o') m. 1) langt smalt valseformigt Kar. Tel. „Nævrestrolk". 2) Planterør, særlig Rør (Led) mellem to Knæ paa en Skjærmplante. VTel. 3) lang stiv klodset Figur; Tværdriver. Tel. Rog. Shl. Og Strulk Shl. Ryf.

strolkjen adj. lig en Strolk; klodset osv. Ryf.

strolla (o') v. n. gaa stiv og uvirksom omkring, være en Tværdriver, „Strolle". Ryf.

Strolle m. el. **Strolde** en opadvendt „Drolde" ɔ: valse- eller dop-formig Ting. 1) ret stiv Vind. Ryf. VTel. „Treestrolle". 2) smalt Kar = Strolk. VTel. „Nævrestrolli". 3) = Strolk 3). Har ikke dd i VTel. eller dl i Ryf., saa det synes være Strolde.

Stronga (o') f. lang smal „Strange". IHard.

Stronk (o') m. = Strokk. ISogn.

Strop (o') n. smal Aabning, f. Eks. af Dal op til Fjeldvidde, af Elv ud til Sø (Indsø), trangere end „Strupe". Sogn (Lustr).

stropa (oo) se stropa (o') og strupa.

Stropa (o') f. Blanding af Iis eller Snee og Vand, omtr. = Stroppe. Sogn (Y- og I-), Voss, Shl. og fl. „Dar va kje Rao te koma fram pao Iisn før Stropa".

stropa (o') adj. 1) om Æg: deelviis klækket saa Befrugtetheden (Ungen) er tydelig. Ryf. Shl. Og: stroopa Ryf. (Imsland). Jf. Isl. stropadr. 2) blandet med Vand, om Iis og Snee. YSogn. — **stropen** (o') adj. d. s. om Iis. Sogn, Voss og fl. — **stropla** og **stroputt** adj. d. s. Nhl.

Strope (o') m. = Stropa. Sogn, Nhl. Shl.

Strope (o') m.? „Svelgja seg i Strope" = svelgja rangt. Sogn (Hafslo). „Da gjekk i Strope". Og: „eta, drikka, seg i Stropa" d. s. Sogn (Hafslo). Vel Dativ m. Tildeels brugt = i Sproa. Jf. Stryp.

„**stropen** (o') adj." A. Gbr.: „Eta see straapin"; og straapee. 2) = maalbunden, klumsa. Gbr. (Dyer): straapi. 3) = stropa.

stropla adj. om Iis = stropa.

Stropla (o') f. = Stopla, Stolp. Hall. (Gol, Nes). — **stroplutt** adj. = stopputt.

strota (o'), være stødt og suurmulende. Hard. Jf. Strut. — **strotta** d. s. Dal. Sogn.

Strott (o') m. 1) Sækkemule. SætV. 2) Tragt eller Tud sat i Kvernøiet. SætV. VTel. Jf. Strunt. 3) hul Tap hvormed Tragt ender. Sfj. 4) afhuggen Green.

strotta (o') og **strotta seg** v. = strota, setja Strut (Trut). Dal. Sogn.

Strotte m. = Strokhus, Skolp. Li. Dal.

stru adj. trodsig, opsætsig, stridig. Voss, Sogn, Sfj. Nfj. Jf. flgg., Stryv. — **Struheit** f. Trodsighed. Voss, Sogn. — **struen** adj. = stru. Sogn.

strua v. a. (ar, a, og dde), 1) presse, klemme noget saa det rynkes. Nhl. (Hosang). „Iisn strua seg i Hoopa". 2) forbyde under Trusler; true En fra noget. Nhl. (Sund), Shl. (Fitja). „Ho sto aa strua (-dde) meg aa sae eg maatte kje gjera da". Jf. Isl. struga gjøre ru.

strua seg v. (ar), trevle sig op, løse sig op; om Klæder, Reb og dl. Vel til Stru ɔ: Stry, Blaar. Tel. (Laardal). Se foreg.

Strue m. egensindig og stivsindet Karl. Tel. (Laardal). Jf. stru, strua.

struen adj. lig Stru, blaar-agtig; grov og uredet = lurvutt. Gbr. — **struen** se stru.

Strukka f. = Bryneskrunk. Sogn (Vik).

Strul m. Negets Nodende. SHelg. Ogsaa: **Struel, Struli**, Helg. Se A.
Strulk m. = Strokk. Shl. Ryf.
Strull m. sammenrullet tynd Plade; Rulle, af Næver, Læder, Papir, Bagværk osv. Hedm. Hadel. Hall. Helg. Jf. strylla osv.
strulla v. (ar), rulle sammen til en Rulle el. et Rør; ogsaa: rulle skjødesløst, krølle; kramme, vride sammen. Totn, Hedm. „Løue struller sæg" eller strulles(t)", naar det ruller sig sammen paa Grund af Insekter.
Strulle m. 1) = Strull; især sammenkrammet Plade. Tel. 2) Tværdriver = Strolle. VTel. (Vinje, Rauland).
strulleleg adj. lig en Strulle 1) og 2). VTel.
Strult m. 1) = Strull. Hall. Gbr. „Nævrstrult, Læstrult". 2) Kar dannet af udhulet (Espe)stamme. Vald. (Bang).
strumla v. n. gaa tumlende og larmende, som i Mørke. Fosn, Ork. (Meddal), A. Jf. stumla, strubla, trumla.
„**Strump** m. 1) smalt Kar". A. Lyngen. „Tjærestrump". Gjerne smallere oppe end nede; Ndm. „2)". A. Gul. 4) et smalt Trækar med Bund i begge Ender og Spundshul i den ene. Hard. Jf. Strympe; Isl. strompr, Kar af lignende Form.
Strumpa f. 1) høit rørformigt Kar paa hvilket 3—4 Stave gaar længere ned og danner Fødder. Senja, Vesteraalen: **Stroompa**. Og: **Strømpa** (ɔ: y), Salangen. 2) det nedre todeelte (længere) Parti af Buxerne = Strump. Hall. „Brookestrumpee".
strumpen adj. 1) som gaar stolprende og snublende. Sogn, Ork. Innh. 2) klodset tung og stolprende ogsaa i Talen. Trondh. **strømpen**; Meddal. Jf. stumpa.
Strunk m. 1) smalt Trækar; omtrent = Strokk, Strump. Helg. Gbr. Vald. Shl. Agder. „Tjøres. Brynes. Mjøls. Salts.". 2) keitet stiv tvær Person. Vald. Hall. Shl. Ryf. Agder.
strunk adj. stiv tvær og hovmodig. Gbr. Sogn.
strunka v. (ar), tee sig „strunk". Sogn.
Strunke m. = Strunk 2). Tel. (Vinje): kj.
strunkeleg adj. lig en „Strunk"; stiv og tvær. Tel. Nbg.
strunken adj. stiv tvær vranten og umedgjørlig. Ryf. Shl. og Hall.: (kj).
„**Strunt** m." A. 2) fremstaaende snudeformig Fold paa Klæder. ØTel. (Bø). 3) fremstaaende el. fremskudt Mund = Trut. Hall. ØTel. (Bø). 4) stiv stram tvær og prippen Person. Tel. Dal. Ryf. Voss, Hard. Sogn, Hall. — **Strunta** f. kvindelig Strunt. Ryf. Tel. — **strunteleg** og **strunten** adj. lig en „Strunt", stiv-prippen. Nhl. Sfj. Hall. osv. „Strunten paa da". Se A.
strunta v. n. (ar), 1) gaa anspændt og stiv som under en Byrde. Sogn, Nhl. „Strunta aa bera". Jf. strinta. 2) være en „Strunt" eller „strunten", vise sig stødt og stram. Hard. Voss, Rog. Sogn, Hall. Helg. — **Strunting** f. det at strunta.
„*strupa* v. a." A. **stroopa** (som droopa, kroopa), stryyp'e ströup, strope (o'). Shl. (og Ryf.?); stryype (og struupe?) sträup, strope Nfj. YSogn. stryype (er, te), Østl. Trondh.; Imperf. gjerne: „strypte". Dog Præsens: stryy'pr, Follo og fl. Imperf. sträup (öu), Rom. Follo.
strupla (u') v. n. skvalpe, skvulpe; toppe sig og brydes raskt om Smaabølger, hvor Strømninger mødes, omtrent = kvabla. Sdm. (Hjørungfj. Sunnylven). „Struple aa kooke", om stærk boblende pladskende og skvalpende Kogen. — **struplekoka** v. = „s. aa kooke". Sdm. — **Struplesjo** m. Sdm.: -sjø. — Er vel eet med strupla, A.
„**strupla** (u') v. n." A. 2) rende om med Støi, Sladder og Tiggeri. Ndm.: **strupl**; Romsd. og Ndm.: **ströple, strypl(e)**. „Umstryplar", slig Omstreiser. Ndm.
strusla seg v. optrevles = strua seg. ØTel. (Bø, Sauar, Lunde): -e. **struslas** d. s. ØTel. **strusle** seg d. s. Lunde. **stryvsle** seg d. s. Bø. Maaske til Stru, Blaar.
struss og **strussen** adj. trodsig, opsætsig = stru. Sogn.
„**Strut** (uu) m. Tud". A. Jæd. Nfj. og fl. Mule paa Sækk; Sogn. 2) = Trut, Strunt. Tel. og fl. 3) stiv osv. Person = Strunt. Tel. **Struute** f. d. s. Ogsaa: „Ei Struute Kjering". Tel.
struta (uu) v. n. (ar), surmule osv. = strota, strunta. Ryf. Li. Tel.
struten (uu) adj. lig en „Struut"; surmulende osv. Shl. Ryf. Nfj. „Suur aa struuten".
Strutt (u') m. sei og stille, især passiv Modstand. Sogn. „Han sette Strutt fyre".
strutta v. (ar), 1) = strunta 2), struuta. Li. Sogn. 2) modsætte sig, især: gjøre passiv Modstand. Sogn.
strutten adj. = strunten. Li. Sogn. „Frutten o s.". — **Strutting** f. det at „strutta".
struvla (u') v. n. gaa tumlende; snuble. Sogn. **stryvla** (y') d. s. Sogn. Jf. strumla, trumla, trubla.
„**Stry** n. Blaar". A. **Stru** Gbr. Sogn, ØTel. **Stry** f. Ryf. Jæd. „Narra opp i Stry, i Stry'naa" narre grundigt = „n. upp i Lo(s)s". — **Stry** m. se Stryv.
Strygle, -leg se Strigla.
Stryhovud adj. vranten vanskelig Person. Romsd.
Stryke (y'kj) n. 1) Passage, især i Fjeldet; Gjennemgang hvorigjennem Tømmer osv. fremføres. Sogn, Nfj. 2) grund „Stryk" i Aa. Helg.: **Strøkje**.
„**Stryke** m." A. 2) liden indhøvlet Fure, Rende eller Fals i Brædder. NVTel. (Vinje). „Hoolstrykji".
strykja v. n. (ar), 1) om Aa: danne „Stryk". Tel. 2) høvle „Strykjar" (foreg.).
Strykja (y') f. = Stryke n. Sogn: **Strøkja**.

Strykjetta f. en Fisk = Stinta? se Stri-. Dal. (Sogndal).
Strykfot (y', oo) m. Indretning paa Plov, hvilken regulerer dens Dybtgaaende. Rom. Strøkfoot, Odal.
Strykk m. et høit og noget stort Kar, Mellemting (i Formen) mellem „Saa" og „Kirna", helst af eet udhulet Træ. Tel. (Laardal, Rauland).
strykkja v. a. (er, te), forsyne med Stroppe, „Strokk". Helg.
„**Strykkje** n." A. VAgder, Dal. „2)". A. Shl. 3) et langt stivt tungt ubehjælpeligt Væsen. Shl. Hard. Sogn, Nfj. 4) stiv tvær og snur Person. Ma.
strykkjen adj. lig et S. „strykkjen o sur". Ma.
Strykledr n. Strygerem.
Strylkje n. Tværdriver, = Strolk 3). Ryf.
strylla v. a. (er, te), = strulla. A. Hall. Vestfold.
Strylla f. 1) uregelmæssigt kruset el. rynket (krøllet, krammet, vreden) tynd Plade; f. Ex. af Papir. Hall. Ringerike, Vestfold. 2) Masse som er forviklet ved Knugen, Krammen; = Vase. Hall. ØTel. „Dæ laag i ai Strylle". 3) = Nævrstrukka. Vald. 4) Kræmmerhuus. Hall. Ringerike, Vestfold. „Kræmarstrylle".
stryllutt adj. uregelmæssigt kruset, krøllet el. vreden, som Islandsk Lav; fuld af Bræk efter Krammen. Hall. Ring. Vestfold.
Strympe n. smalt Kar = Strump 1). Shl.
Stryp (yy), Sammensnøring af Halsen. STrondh. (Meddal), Vald. „Aataa sæg i Strypp 'taa Hæggbeerom"; Meddal. „Dæ droo i Stryp'pe mæ 'o", det begyndte at sidde ham fast i Halsen; om Udtalelse; Vald. Maaske Strype. Jf. Strope.
„**Strype** n." A. smalnende oventil. Shl.
stryple se strupla. — **Stryrokk** se Rokk.
Stryt (yy) m. Snude = Strut, Trut. SætV.
stryta (yy) v. (er, te), sætte „Struut", surmule osv. Sæt. Ma.
„**Stryta** f. Snude". A. 2) = Strunt 2). Gbr. 3) Tophue; YHard. G. N. strýta Kegle. 4) Røghat over Lampe. Dal. Jæd.
Strytehuva f. = Stryta 3). Nhl. Voss.
stryteleg adj. med „Stryt", snudet. Sæt.
strytutt adj. lig en „Stryta", snudet. Gbr.
Stryv (y') m. en liden rodfæstet Uvilje; liden Antipati. Sfj. (IDale, Haukedal, Holsa). „Eg fekk ein Stryv'e te 'naa som ikkje vilde uut atte". **Stry** m. d. s. Sfj. (YDale). G. N. strugr, strjugr Hovmod; Sv. Diall. strug, stru ɔ: hat, ovilja. Jf. stru, strua.
Stryvall m. Tot el. Visk af Blaar. NTrondh.
Stryvill m. d. s. NTrondh. Ogsaa om En som er ilde klædt.
stryvla v. snuble. Sogn. Se struvla.
strædd adj. forsynet med Straa. Li. „smaastrædd, storstrædd".
strækja v. n. (er, te), have sin stadige Passage, stryge igjennem. Dal. (Hedland, Hæskestad). „Rev'n, Kuu'næ strækje dør". Jf. G. N. strákr Landstryger.
Strække n. tilvant Passage for Dyr; stadig Gjennemgang. Dal.
Stræl n. = Straale ɔ: liden Fiskestiim, spildte Aks. Senja, Helg.
stræla v. a. (ar), 1) udsprede tyndt. STrond. 2) samle, høste, sikke meget spredte Ting. Ndm. og Trondh.: stræl og streel. „E streela eehoop naa(kaa) liite". 2) æde langsomt smaat og noget kræsent. Hard.
Stræla f. Straale. Sæt. VTel. (Moland).
strælen adj. 1) smaatærende. Hard. 2) tynd, om Eng; spredt, om Græs. Innh.
stræta se streta (strita). Til Strite.
stræta v. n. (ar), gaa igjennem en Passage, et „Stræte"; passere. VTel. (Veum, Vinje). „Her strætar so mykji Foolk".
Strætar m. Landstryger. Vald.
„**Stræte** n." A. 3) Strøg eller Egn hvorigjennem der er megen Færdsel, = Eng. thoroughfare. VTel. Li. Hall. Ringerike.
„**stræva** v. n. (ar)". A. 2) tjene til Stræbebjælke, støtte, stive. Helg. Især: „s. imoot".
Stræva f. Stræbebjælke, Stiver; Støttebræt. Ma. Sogn, Helg. Tel. Østerd. **Strævar** m. d. s. Tel.
Strævkrook m. yderlig flittig Arbeider. NGbr.
„**Strø** n." A. Tel. Ma. Ndm. Ramd. Ogsaa: Stokke og Planker i Bro: „Langstrø", „Tverstrø"; Tel.
strø v. a. 1) drive (samle?) Fæet. Gul. „Strø So'n inn i Grindann", samle Faarene ind i Folden. 2) drive bort, jage. NØsterd. NGbr. (Lom). Se strøya.
strøkkja v. n. og a. (strøkk'e strokk strukkje), 1) række til, forslaa = strekka. Agder, SGbr. 2) kunne maale sig med, naa. SætV. „Han strokk kji han Gunnaar".
strøna v. n. (er, te), 1, puste tungt om Dyr; særlig Drøvtyggere. Jf. drynja. YRyf. (Tarvastad og fl.).
strøna v. n. (er, te), 2, 1) rende om = strana, ransa. Hard. Sogn, Nfj. 2) om Fæ, især Faar, som i Flokk farer afsted mod samme Maal; sjelden (i Spøg) om Folk. INfj. „Säudene strøne moot Väire, te Fjells, i Hoop". 3) „strøne innaat", berøre let i Forbifart, streife. SLand?
Strøy n. 1) Spredthed, Udstrøethed. Vinger. „Grase ligg'r i S.". 2) Strøelse for Fæ. Tel. Ringerike. — **Strøy** f. se Straud.
Strøya f. = Strøy n. 2). Hall.
strøya v. a. og n. (ar; og er, dde), jage væk, feie afsted; = sopa. Ndm. (Tingvoll, Frei). „Ga sta strøya veg Säuinn!" „Han strøydd dæm 'taa Gar'a". „Vinn'n kom strøyan(n)". — **strø** d. s. NØsterd. NGbr.
strøyft adj. halvklækket, „stropa". Ndm. Innh.
strøym adj. = strøymd. Hall. „Aa'nee æ so strøym her".
Strøyme n. noget som strømmer; Strøm. Nfj. (Hovndal), Sdm. (Sunnylven, Nord-

dal). „Ait Straime mæ Folk"; Nfj. „Vass-straayme"; Sdm.
„strøypa v. a. tvæle". A. Rom. (Høland).
Strøypar m. rask Karl. Ndm. Innh.
?**strøypast** v. n. begynde at klækkes; se strøyst. Christie. — **strøytast** se streitast.
stubba v. n. (ar), 1. 1) gaa med stive korte Skridt = stabba. Ringerike, Gbr. Vestfold, Smaal. Jæd. Jf. stuvla, styva. Til Stubbe. Stump. 2) falde omkuld. Fosn, NØsterd, „Stubb' aa dætt'". „Stubbe Kraake" = stupa K. 3) trække sig stødt tilbage = furta. NGbr. 4) opslides eller opløses Stump for Stump: „stubbe av", blive affældig. ØTel. (Tinn). **stubbast upp** el. **av**, v. d. s. Tel. Sæt. „Eg flyng'e so eg stubbast upp".
stubba v. (ar), 2. „stubbe høgt", fælde et Træ saa man levner høi Stub. Land.
Stubba f. 1) Strømpelæg uden Fod. Ndm. „Haasaastubb'". 2) aabenmundet Person. Ndm. „Røastubb'". „Saatastubb'".
Stubbalime m. opslidt Lime. Jæd.
stubben adj. = furten; til stubba 3). Gbr.
Stubbesokk m. Strømpe som netop dækker Ankelen. Sæt.
Stubbevott m. Halvvante. NGbr.
Stubbhole m. Høi, hvis Træer er nedhugne og afsvedne, til senere Dyrkning. SGbr.
Stubbhosa f. 1) = Stubbesokk. Smaal. Østerd. Trondh.: -hoosoo (og u. u); NGbr.: Stubbe-. 2) prippen Person. Østerd.
Stubblegg m. = Stubba. Trondh.
stubbrumpet adj. med afstumpet Hale. Østl.
stubbutt adj. glemsom. Hall.
stuble v. stamme, hakke, Vald.; se stuvla.
studda, Studdar se stulla, Stullar.
studra v. n. 1) gaa for sig selv langsomt og møisomt. Rbg. VTel. „Ein gaamaale Mann'e gjekk o studdra mæ ein Stav'e". Vel (med A.) for stullra, da „stulla" bruges sammeledes. 2) røgte Fæ = stulla. A. Rbg. — **Stud(d)re** m. En som gaar og studrar; mest om Gamle. Rbg. Tel.
Studu f. fornemste Stolpe i Baas. Selbu. Vel for Stoda (o'). Hedder ogsaa Standar.
Studur m. lavt eenligt vantriveligt Træ, især Grantræ = Stugur. Innh. Selbu, Strinda. „Myyrstudur". **Studurtall** f. Trondh.; **Stu-ur**, Namd. (Flatangr); **Stuwur, Stu(w)ghur, Stugur** Innh. (Verdal, Stjør.); **Stugurgran, -vee**; **Stuul** Namd.; **Stønur** Innh. (Snaasa); **Staavaar** Ork., se Stavar. Vel af et *stödurr. 2) lav krogvoksen Figur. Trond. „Studur te Kar". 3) Klodrian, Stymper. Selbu. — **Stuffil** se Storfil.
stufs adv. pludseligt, bratt; plumpt. Tel. „Eg kaam so stufs paa Bjønn'n at han sette utfyri Fjelli". Til stupa. Jf. stums.
Stuffa f. „stuven", plump osv. Person. VTel.
Stu-is m. opstuvet Iis. SSmaal. Se Uppstoda. Eller laant.
Stuk (u') n. Støi, Tummel = Stok, Styk. YHard. Tel. A.
stuka (u') v. n. (ar), støie, tumle; leve osv. = stoka; jf. stauka; se staaka. YHard. Tel. og fl. „Kva stuka du mæ?" hvad driver du paa med? „Hoss stuka De der sjaa dikkon?" hvordan lever I osv. Tel.
stuka (uu) v. a. (ar), sammentrykke ved Stød mod Enden; stuve, forstuve. Trondh. Shl. „Stuuk i Hoop Jarn, stuuk Jarnstaanga". „Stuuk Footn". Ligesaa i Sv. Diall. Nt.
Stukk (u') m. Padderok, Equisetum. Sæt. (A.), NVTel. (Vinje, Rauland). „Skav-stukke", „Vasstukke". Men: Stylk'e ɔ: Stilk; Tel. — **Stukkenetar** f. pl. Nødderne af Stukk. Af Not f.
stukkje(n) til stokka. — **Stuku** se Stoka.
„Stuld m. Tyveri". A. **Stuld'r** Nhl. Nfj. **Stöld'r** (tykt (l)d + R), Innh.; **Styln** (tykt (l)n) f.? Vald. (Vang).
Stulk m. 1) stiv svag ubehjælpelig Person, som gaar og „stulkar"; omtrent = Stolk. SGbr. 2) Karl, Fyr. Fosn (Aafjord). Jf. Brugen af Stakall. G. N. stulka Pige. — **Stulk** for Stylk. Hall.
stulka v. n. (ar), gaa stivt svagt og stødende = stolka. Gbr. — **stulkutt** adj. lig en Stulk.
„stulla v. n. (ar), slentre afsted". A. Især: gaa eenligt og sagte (puslende). Østl.; Nhl.: studla. Jf. stolla. „3) røgte Fæet". A. VAgder. **stulle, studda.** **stylle** d. s. VNed. ØMa. SNbg. „Stulle utu", gjøre sig færdig til Flytning fra Sæter; NGbr. — **Stullar, Stullarjenta** f. Røgter. Ma.
stultra v. n. gaa stivt og usikkert. **Stultr, stultren, stultrutt, Stultra** se stiltr-.
stultren adj. 2. kjedelig, trist; noget uhyggelig, omtr. = flussleg. Ndm. (Surndal). „Dæ va saa stultre uut' eekvæll", uhyggeligt for -Mørke. „D'e saa stultre aa ga förutta Skræpp'". Dog vel eet med foreg.
Stum (u'), Bælgmørke? Kun i: „myrk sum Stum (og Stom, o'), Rbg. (Sæt. Evje); „myrk so Stum(m)", Hard. (Ullensvang); ɔ: bælgmørk = stum-myrk, **stoomende** m. Tel., **stoomande** m. Ryf., **kolstummande** m. Ndm., **stump-m.** Nhl. (Ekf.). — **stumen** adj. bælgmørk. „D'æ stumi o myrkt"; Sæt. „Stoomen o myrk'e"; Ryf. — „Stum-myrk" hænger vel sammen med stumla, stumra, stumsa (og Stum(m)e, en Stamme), ligesom „stabbande myrk" med stabba (og Stabbe). Af stum-myrk er vel saa fremgledet „Stum", ligesom: „(sur som) Kvin" af kvinsur, „(sur som) Vrin" af vrinsur, „(turr som) Knus", osv. Jf. G. N. stúmi (stum, stiv, sløv Person?).
stumla v. gaa famlende og tumlende. Namd. Innh. „Gaa aa stuml i Mørke". Jf. stumra, stumsa, strumla. Sv. og D. Diall. stumla, stumre, Eng. stumble snuble. G. N. stúmra gaa usikkert.
„Stumme m. Træstub". A. Ndm. Trondh.

Stump m. plumpt ligefrem, klodſet, Perſon. Tel. og fl. **ſtumputt** adj. lig en „Stump". Øſtl. Sogn.

„**ſtumpa** v. n. (ar)". A. 4) „ſtumpe tel, imot", puffe til, ſtøde imod. Ring. SVald.

ſtumpa v. a. afſkjære Endeſtumper. Helg. „Stoomp' Vee·loompa".

Stumpeſkota (o') f. Grisſel, ſe Skota. Om en vel ligefrem, „ein endefram o ſtyven" Perſon. Tel. — **ſtump-myrk** ſe Stum.

„**ſtumra** v. n." A. Sæt. Sogn, Li. „Han va drukkjen o ſtumra utivi kor'de høvde".

Stumre m. En ſom „ſtumrar", tumler (ſnubler) afſted eller gaar paa i Blinde. Sæt. Tel. **Stumreheſt** m. d. ſ.

ſtumren adj. 1) tilbøielig til at „ſtumra" (gaa famlende og ſnublende). Agder, Sogn. „Stumren o ſtamren". 2) omtr. = ſtum·myrk. Agder, Sogn, Voſs. „D'æ ſtumri o myrkt"; Sæt. „D'æ ſtumre aa gao", man kan ikke gaa uden at føle ſig frem med Foden.

„**ſtums** adv." A. = ſtuſs. Tel. Ndm. Rom. Buſk. Gbr. „Han kaam ſo ſtooms mæ dæ". ſtyms d. ſ. Tel. Ma. Se flgg.

ſtumſa v. n. (ar), 1) tale ſtotrende famlende og fremplumpende (ſnublende). 2) betænke ſig. Hard. Røldal, Ryf. Romsd. Ndm. „Han ſto aa ſtumſa (ſtoomſa), visſte kje kva han ſkulde ſeia". „Ho ſtumſa pao da".

Stumſe m. En ſom „ſtumſar"; dog meſt: En ſom gaar lige, plumpt, paa Tingen og ikke bruger den vedbørlige Indledning; tildeels = Stump. VTel. — **Stumſing** m. d. ſ. Tel. — **ſtumſeleg** adj. lig en Stumſe. Tel.

ſtumſen adj. 1) tilbøielig til at „ſtumſa"; iſær: plumpt ligefrem, talende uden ved·børlig Indledning. Sæt. Tel. Ned. „Han æ ſo ſtumſen, kjæme ſo **ſtumſi** (adj. n., adv.) mæ de" = ſtums mæ de. 2) taus og ſtille; kort, but, i Svar. Sogn.

„**Stund** f."A. ſe Stad. — „Kuu'a ſtaar paa Stynn", Koen kan ventes at kalve hvert Øieblik. Trondh. (Ork. og fl.). Jf. Stundebil.

„**ſtunda** v. (ar), vente oſv."A. „Han ha kje noko tee ſtunda itte Broor ſin"; Sogn, Voſs. „Han he ä(i)t gott Bryddöup o tee ſtunna"; Li. (Eikin).

Stundahoft (o') f. 1) Tidsſpilde. Sogn. 2) En ſom ſpilder Ens Tid. Sogn.

„**Stundebil** (i') n." A. „Hu gaar paa Stønnebeel (Stunne·)", hun kan vente ſin Nedkomſt nu; Veſtfold. Se Stund

Stundtjuv m. Arbeider ſom ſtjæler Tid fra Husbonden. SGbr. (Gausdal).

ſtundtroten (o') adj. 1) = ſtundtrøyten. Gbr.: ·**traaten**. **ſtundatroten**, Voſs, Sogn; **ſtønnetrøten** (—ö), Oslo. 2) **ſtunnestrøten** ſom ingen Tid lader gaa ſpildt. Odal. **ſtønnes·** Smaal.

„**Stunulv** (u') m. Bjergugle". A. a) **Stun·olv**, Hard. (Kvamm); **Stanulv**, Shl.; **Stinulv** (kort i eller ee), Dal. **VAgder** (Sirdal, Otrnes); **Stønjaal**, **Nordl.**; **Støn·uve**, **NVTel.**; **Stinuv(e)** og **Steenuv**, Sæt. Rbg. Ma. (Aaſer.); **Steenul**, **Rbg.** Ma. (Venneslа). b) **Stynjuur** og (ſjeld·nere) **Stynuur**, Ma. Li. Og blot: **Uur** (ſe d.), Ma. (Øvrebø). Se og Uv. 2) **Stynjur**, En ſom plumper frem, „bumſar fram", med alt; altfor oprigtig og lige·frem Perſon. VAgder. Se Stumſe.

„**Stup** (uu) n." A. Stypp d. ſ. ØMa. Rbg. VRed. „Fosſeſtypp". 2) ſteilt Fald, ſom af Vand fra en Kvernrende. Ma. (Grind. Bj.): m. 3) i Vei = Staup? Sæt. 4) „gaa i Stuu'po", gaa færdig til at falde hvert Øieblik. Hall. — **ſtuputt** adj. fuld af „Stup", iſær 3).

„**ſtupa** v. n. (ſtyp ſtaup ſtopet, o')". A. Helg. Veſteraalen; VAgder, meſt b. 2) v. a. nedſtyrte, hælde = ſtøypa. NSmaal. „Han ſtufte en Dramm i Kaffi'n". — Jf. ſtubba.

ſtupande adv. overmaade, aldeles. Kun med faa Adjektiver, ſom: „ſ. bratt, fæl, myrk, tullen". Hall. NGbr. Jf. ſtøytande.

„**ſtupna** v. n." A. Shl. Ryf.

Stuppa f. Faldgrube. Tel. „Ulveſtuppe".

ſtuppa v. a. ſtoppe ind, putte ind = ſtappa. Øſterd. Trondh.: **ſtuupp(e)** og **ſtoopp'**; Imperf. „ſtufte (og oo)".

Stupregn (uu) n. Styrtregn. Dal. Shl. Hard. Sfj.

ſtuprigna (og regna) v. ſtyrtregne. Dal. Sfj.

ſtups adv. pludſeligt = ſtuſs. Tel.

ſtupta (uu) v. n. (ar), ſtyrte eller kaſte ſig paa Hovedet. Li. „Stuupta Kraaga"; Nes og fl. „Stuupta Sterta (og Sterte)" d. ſ. Bakka, Fjotland og fl.

„**ſtura** v. n."A. „ſ. paa" = kvida mot. Sdm.

ſturdrikka (uu) v. drikke ſig døddrukken. Ryf.

Sturemaane (uu) m. Maaned hvori Plan·ternes Udvikling er noget ſtandſet. Tel.

ſturlaſt v. 1) forſtyrres; gaa tilbage, om Kræfter, Udvikling og dl. INfj. „Dæ took te ſturlaſt før haanaa". 2) blive affældig og ſtiv. Nfj. (Stryn, Honndal), Sdm. (Vanylven). — **Sturl** m. gammel affældig Mand. Nfj. G. N. sturla forſtyrre.

Sturt m. Styrtning. Kun i: „i Hurt'n aa i Sturt'n", hovedkulds. Sogn.

ſturt adv. „Sturt i einaa (·o)", i eet væk. Shl. (Strandeb.). — **ſturt·**, i Sammenſſ.: **ſturtgalen** adj. bindegal. Shl.

ſturta (uu) v. a. ſkyde (ſkyve) noget tungt foran ſig; f. Ekſ. et Heſtelæs. Tel. (Raul. Mol.); Sæt.: **ſturte**. Jf. ſturta.

„**ſtuſs** (uu) adj." A. Oslo. „ſtuſs vee" = daatt ved. Romsd. 2) lidt but og kort for Hovedet. Tel. og fl. Jf. flgg.

ſtuſs adv. = ſtuſs. Tel. Jf. flgg., ſtuta.

[**Stuſs** (uu) m. Studs. „Han blei ſvart i ein Stuſs", i et Øieblik, øieblikkelig. ØTel.

Stuſs (uu) n. Travlhed oſv. = Staaſs, Staſs. Ndm. „Stuuſs aa Staak".

Stuss (uu) m. Pynt. Hadeland. „Hu'ustuss".
stussa (uu) v. (ar), 1) pynte; stadse. Rom. Hadel. 2) passe; hove, anstaa; om Klæder. Vald. (Vagn). 3) = stessa. Rum. Vald. Ringerike, Smaal.
„**stussa** v. n. standse". A. Romsd. Ndm. „Stuuss paa liite!" bi lidt! 2) „stuussa paa", blive taus ved noget, ikke faa Ord frem; betænke sig paa, grunde paa. Shl. Nhl. Ndm Helg. og m. fl.
stussa (uu) v. a. (ar), afstumpe ved gjentagne Stød mod Enden. Tel. „Stuusse Jønnstour'n". Fremmed? Ligesaa foregg. og flgg.? Eller alle jf. stuta? stutt?
„**Stusse** m." A. Halvfjante; plump faatalende Tosse. Tel. Sæt. „Ein Stussi stussar de bäent ut, talar bäent fram, kjæme so stuss (stuss) mæ de". **stussen** adj. A. Tel.
stussleg adj. yderlig indesluttet; næsten fjantet. Ryf.: stussa-. — **stussläitt** se stuttleitt.
„**Stut** (uu) m. 3) kort Luur". A. Romsd. 6) Stængel af tyk Skjærmplante (Angelik) brugt til Fløite el. Sprøite. Ramd. Innh. STrondh. 7) = Blodstut (Horn). Nordl. 8) Kræmmerhus. Trondh. „Kræmarstut".
stuta (uu) v. n. (ar), blæse i „Stut" eller Stutarhorn, Kohorn at blæse i. Romsd.
stuta seg (uu) v. tee eller vise sig som en Stud, see ud til at være olm. Tel.
Stutebuve m. 1) en Stud som er en „Buve", Busemand. 2) om et plumpt ligefremt Menneske. Tel. (Selljor).
„**stutt** (u') adj." A. stytt BAgder. 2) kort for Hovedet. Hall. NGbr. „Stutt i see". 3) tosset og studs. Tel. (Morgedal). 4) = stutt-tenkt. Hall.
Stuttalda f. = Kvifsalda. Shl.
Stuttband n. = Stytteband. NGbr.
Stuttbuksa f. Knæbukse. Ma.: Stytt-.
Stutthaft n. = Stutthoft. Rog.
Stutthelda f. = Stutthoft. Vald.
Stutthosa (o') f. kortlægget Strømpe. ØMa.
stutthugsall adj. = stutthugsen. Hall.
Stutting m. se Stytting.
„**stuttleg** adj." A. 2) pludselig, uventet. Sogn. 3) adv. „Da gjekk stuttle tee", det gik uheldigt, galt. Nhl. (Eks.). Hid maaske stussleg. Jf. G. N. stuttliga uvenligen.
„**stuttleitt** adj." A. stussläitt, Sæt.
stuttrova (oo) adj. korthalet. **stuttrumpa** adj. d. s. styddrumpa, Dal.
stuttsvorug (o') adj. som svarer kort (knäpt) og tvært. NGbr.: -svurug.
stuttvida (i') adj. bestaaende af „Stuttvid" 1). Sæt.: -via, -veea, og -veett.
stuttvita (i') adj. 1) indskrænket = stuttvis. Sæt. Li. (Fjotland). 2) sanseløs = gasmeleg. BTel. (Moland).
stuttvoren adj. noget „stutt". Hall.
stuttvorug (o') adj. kortvarig. NGbr.: u.
Stutul se Stotul.
„**Stuv** (uu) m. 4) Stjert". A. Ndm.
stuv- (uu) i Sammensſ. betegner oftest det plumpe, stive, udholdende; jf. staur-, stein-, nid-, og fl.
Stuva f. = Stubbesok. Nhl.: Stuua.
Stuvarbeide n. grovt Arbeide som ikke kræver synderlig Omtanke. Tel.
stuvbera v. a. (bar). „Dei kann baa kje stuuvbera meg te Altarn", de kan da ikke ligetil bære mig (en uvillig Brud) til Alteret. Tel.
stuvbidja v. bede utrættelig. Tel.: -beea.
stuvdrikka v. = niddrikka. Nhl. Shl. Hard.
Stuve m. = Stuv: a) Stamme. Hall. og fl. b) gammelt ofte kappet Træ. Tel. Ryf. c) Tølper. BTel.
stuven adj. indskrænket og but. BAgder, Sæt.
stuvfull adj. døddrukken. Nbg.
stuvhogga v. = samhogga. Sfj. og fl.
stuvhoppa v. (ar), = heilbyksa. Tel.
stuvla v. n. hakke i Tale eller Læsning; stotre. Ringerike (Aadal, Snarum). **stuble** Vald. (Vagn). Jf. stubba, styva, styvla.
„**Stuvlaup** n." A. BAgder: Stuulóup (læup, løp, løb).
stuvreisa v. a. (er, te), sætte (en Bjælke) paa Ende, „Stuv". Sogn (Sogndal, Hafslo). Mest: stuurøysa.
„**stuvrydja** v." A. BAgder.
„**Stuvslit** (i') n." A. Shl. Ryf. 2) Sneens Borttøen saa vidt at Træstubberne er bare. Shl. „Stuuaslit (og -sleett)".
stuvslita (ii) v. a. (sleit), slide op ved tungt Arbeide. BTel. Mest: „stuuvsliite seg".
stuvsliten (i') adj. 1) lidende af „Stuvslit". Shl. Ryf. 2) om Sneen: afsmeltet paa Træstubberne. Hard. Shl. Mest: „stuuvsliten" og „stuuasleeten".
stuvsterk adj. plumpt sterk. Tel. (Vinje). „Han va stuuvsterke men rylten o for toongg'e i Takji".
stuvtala v. (ar), tale ukunstlet og ligefrem)(„kneta de tee". Tel. Eidsborg.
stuvtrugjen adj. yderlig trosskyldig. Tel.
Sty n. Tøi, Tilbehør, Bagage, „Sager" = Stell, Styr, Spark. Nfj. (Gloppen, Breimn).
stya v. n. (ar, a; og dde), sysle smaat for sig selv, pusle, lege stille og dl.; tildeels = stulla, stella. Nfj. (Honndal, Stryn, Breimn, Gloppen). „Stulle aa styye". „Han gjekk aa styya for seg sjøl". „Bane sat aa styydde seg". Jf. stia.
„**Styd** f. Støtte". A. Hertil maaske: „Gaa me Stø'a", gaa med Støtte af Stok el. dl.; ØMa. „Baane gaar ve Stø'e" eller „ve Stø'a", Barnet kan gaa naar det faar støtte sig (ved Møblerne); Oslo, Follo.
„**stydja** (y') v. støtte". A. støja og stø(a) Hall. Gbr. Præs. stø; Imperf. stødde Gbr., studde og støa Hall. „støa noko tee", faa noget fremmet i Stand; Hall. (Nes).
„**Stydja** f." A. 2) Skraastøtte, Stiver, f. Eks. for et Huus, for Stavren i en Høstak. Sæt.
„**Stygg** (y') m. Afsky". A. Li. Sogn. 2) skrækblandet Modbydelighed eller Uhygge

som en Persons Udseende vækker; omtr. = Stegg, Stygge. Oslo, Vestfold, Gbr. Ryf. Hard. Sogn. „Stygg'n staar a'n"; Oslo.
„stygg adj. 1) sky". A. „Stygg a Mad'n", undseelig for at tage til sig. Li. (Kvin). — styggjen adj. d. s. Stjør. — stygg- forstærker i nogle Sammensſ. Trondh. stygge- d. s. Gbr.: stygge-sterk, -vakker.
Stygga-grø(de) n. Ugræs, Ukrud; daarligt Menneske. Sogn (Lærdal).
styggan(d)e adv. stygt; overmaade. Rom. og fl.
Styggatru f. Mistro. Voss.
Styggave(d)r n. Uveir. Berg.
Stygge (gj) m. led slem vederstyggelig Person. Ndm. — „Stygge m." A. 2) = Stygg 2). Rom. Follo, Busk.
Styggferd f. = Uferd. Ndm. „Fara æ S.".
Stygghamn f. Fortrollethed, = Trollhamn. Se Hamn f. Helg.: Stugg-.
Styggkynne n. ondt Gemyt. Gbr.
Styggsjuka f. venerisk Syge. Trondh. Gbr.
styggsnøgg adj. meget rask el. net. NTrondh.
Styggtyna (yy) f. stor Fordærvelse, Ødelæggelse. Ndm.
?Stygn f. = Stygg. VTel. (Vinje).
„stygt adv." A. i høi Grad = sælt. Østl.
Styk n. = Stuk, Stok. VTel. (Moland).
„Stykke n." A. Stykkjy NSmaal. Hall. og fl.
„Styl (yy) m." A. 2) Hale (Kattens). Namd.
„Styl (y') m. Stilk". A. Ogsaa Halmstub paa Marken. Voss: S(t)jøl. 2) den tykke Ende af afhuggen Kvist. Nhl. S(t)jøl, S(t)jølende m. Sogn. „Riisstjøl, Lau(v)stjøl". 3) Rodende af Neg. Vald.: Sjøl.
„Stylk (y') m. Stilk". A. Stulk Hall.; Stolk (ö—aa), Ndm. Gbr.; Stålk Smaal.; S(t)jælk, S(t)jaalk Innh. Namd.
stylle v. røgte Fæ; se stulla, stilla. Agder.
Styln se Stuld. — stylpa se stolpa.
stylta v. gaa stivt og usikkert. Dal. — Stylta f., Styltre f., styltren se stiltra v.
stymja v. n. (stym'e, stumde, stumt), stønne = stynja; aande tungt og hørligt, især om Dyr der har ædt for meget. Voss, Nhl. (Ekſ.), Sogn (Vik, Kyrkjebø, Ladvik). Vel for stynja; se grina (grima).
stympa v. n. (ar), gaa stivt tungt stødende og snublende = stumpa; stolpre. Ndm. (Aure, Tingvoll). Jf. Stymp, Stimp.
Stympar m. En som „stympar". Ndm. „Ein gammal Stømpar". Stømpal m. en gammel stivbenet Mand. Vestfold.
stympen adj. tilbøielig til at „stympa"; stolprende; stiv og klodset = stumputt. Ndm. ØTel. (Sauar). „Stympen i kvær Lee"; Tel. „Stømpi Maal", klodset Sprog.
stympla v. = stympa. Ryf. (Skutnes).
styms adv. pludselig = stums. Tel. Ma.
„Styng m. 4)". A. En Fork til Hø, Halm og dl. Smaal. og Follo: Sting og Steng.
Stynggras n. Gentiana campestris. Norske Botanikere (Gunnerus, Hornemann, Aasen og fl.). Ligesaa i NSv. Dial.

„styngs". A. Ma. — Stynjur, se Stunulv.
Styp n. se Stup.
styppa v. (ar). 1) = stupa, stuppa (VTel.). Rbg. (Evje, Ivel. Honnes). styppe seg styrte sig paa Hovedet; Rbg. 2) se stolpa.
„Styr (yy) n. Styrelse, Orden". A. Særlig i: „yve Styr", omstyrtet, nedlagt, omkuld. Rbg. Sæt. VTel. „Kaste seg yvi Styyr (St^{u}yr)" = stupa Hovudstup; SætV. „Lassi datt yvi (ivi) St^{u}yr". „Han laut ivi St^{u}yr", maatte falde. „Han hev' sett Hugjn min ivi St^{u}yr"; SætV. og V. „Tri o tredve Bjønnir hev'n lagt ivi Styyr"; VTel. „Take den yvi (ivi) St^{u}yr", tue En fuldstændigt; Sæt. „Gaa för Styyr". eller „gaa aav'r Styyr", gaa over Styr; SGbr. (Gausdal). Talemaaden dog Nt.? 4) = Sjølvstyr 1). Ryf. (Sand og fl.). „Buuskapn gaar paa Styyr". Se styra.
Styr (yy) n. Bagage = Sty. Sfj. Nfj. Sdm.
Styr (y') n. 1) en noget stor Pind eller Stikke; en liden Kjæp. Tel. Agder, Dal. Ryf. Shl. 2) stiv tvær Person. Li. — „Du stæud daa sum eit Stør", Rbg. (Evje), Ma. — Ordet er ikke meget brugt, undtagen i Svarformelen til Børn, som fritter efter hvad det Træemne, hvorpaa der nu arbeides, skal være til: „Eit Styr te stinge i Fu'æ paa den sum spyr". Nogle Steder: „Stør ∞ spør". Stør m. d. s. JNfj. (∞ spør). J Smaal.: „et Før ∞ spør". J Gbr.: „Føretre". J Østerd. (L. E.): „Spørtre". Se flg., styrja, Styrja, styrjen osv.
styr (y') adj. stiv og klodset formet („ulenkeleg"),)(„spræk", og forskjelligt fra „styrd", som lyder „sjuur" (sj'ur'e) og betyder: stiv usmidig og øm efter Overanstrængelse, usmidig for Øieblikket. Jæd. (Haa), Dal. (Sokndal, Hæskestad), Ma. (Holum), Tel. Mange Steder: stør. „Styr (stør) aa stolpen jussaa eit Styr (Stør)"; Sokndal.
„styra (yy) v. 2) sende osv." A. Særlig: sende afsted uden Tilsyn, overlade til sig selv. VTel. Agder, Ryf. „Du kann kji styyre dænni Juuringjen, han æ for liiten"; VTel. „Buskapn, Buy'e, gjænge styyrt" = sjølvstyrd. „Eg styyrte Teenarn idag", sendte ham ud af Tjenesten (jagede); Ryf. „3) holde i Orden". A. Faa Klæder til at „sidde", faa dem i „Stil". Jæd. 7) snakke i Vildelse, fantasere. Hall. (Gol). — 8) „styyre" for stira ɔ: stirre. Hall. (Gol). — „S. nee", ødelægge ved Vanrøgt. Ryf.
Styrar m. Huusbestyrer, Huusholder. ØTel.
„styrd (y') adj. stiv osv." A. sjuur'e (eu, ru), Tel. Agder, Jæd. Hard. Se styr. styl (tykt L) ØTel.; støl Gbr. Hall.; steer Ndm. Voss; s(t)jeel Stjør.; s(t)jæl Fosn; stjal og sjal Innh. (Verdal, Frosta og fl.). 2) som staar tæt. Hall. (Gol). „Beit'ee æ støl paa Kydne", Lusene(?) sidder tæt.
„Styrda f. Lamhed osv." A. Hall.: Støle.

Styrdfret m. stiv usmidig Bylt af en Person; omtrent = Fump. Tel. (Rauland, Vinje): **Sjuurfreete**.
Styrdkrake m. stiv, tvær Person. Rom. (Eidsvoll): **Stølkraka**.
styrdleg adj. noget „styrd". Rbg.: sjeure-.
„**styrdna** v. stivne". A. „**stirna** tee", Voss; s(t)jeeln, Ramd.
styrdprutten adj. tykfalden stiv og usmidig. Ndm.: **steerpruttin**. Se prutten.
styrdsterk adj. usmidig men stærk, især til at løfte. Smaal., Odal og Oslo: **stølstærk** og **sjølstærk**; sjøl- maaske for stjøl.
Styrdtamp m. = Styrdfret. Rbg.: **Sjeur-**.
styrdvinn adj. 1) som udføres, gjennemføres, kun med Besvær og under store Hindringer)(lettvinn. Rbg.: sjeur-. 2) stiv og klodset. Rbg.; Smaal.: **stølvinnt**. — **styrdvinnt** adv. Rbg. Østl. „De gjekk s.".
styrdvoren adj. = styrdleg. Sæt.: sjeur-.
„**Styre** (yy) n. 3)". A. Ryggstød paa Slæde; ogsaa Greb for en Styrende. Sæt.
Styre (yy) n. 1) Hale, Stjert. Ndm. Romsd. „Te meir æen stryyk Kattaa, te meir ho set oopp Styyre". 2) stiv afløvet Green el. Kvist; knortet Træpind. Ryf. Røldal. Jf. Lauvstyre; Styr (y')?
Styre (yy) n. En som larmer, „styrer". Ryf.
styrelaust adv. rorløst; høist uforsigtigt. Romsd. „Han fer styrelaust fram".
„**styren** adj. vild osv." A. „D'æ styyri te Veer (Vinn) idag", voldsomt. Trondh. 2) som taler i Vildelse, „styrer"; sindsforvirret. Hall. (Gol).
styren (y'?) adj. stiv og utilpas som efter Rattevaagen. NGbr. (Lom): **støren**.
Styreslede m. = Akarslede. Vald. (ØSlidre): **Styrisleе'e**.
Styretofta f. agterste Toft. Sfj. (Bremang).
Styril m. 1) stiv tungfærdig Klodrian; noget paagaaende Stymper. Tel. (Sell.). 2) = Villstyring. Tel. (Sell.). „Halvstyrill".
Styrja (y') f. 1) lang Stang som bruges ved Tømmerslaadning. Ma. (Tveit): **Størje**. 2) lang stiv kantet og klodset Person; ogsaa: En noget for ligefrem og ubehersket i sin Tale. Sogn (her maaske til styrd); Ma. Rbg. Og: **Størje**. Wilse: Storju. Se slgg.
styrja (y') v. (ar), gaa stivt og plumpt og lige paa; bevæge sig ret frem uden Beherskelse af Bevægelserne, ogsaa Mundens (Talen). Rbg. Ma. „Han styrjar paa koss de høver". „Han kaam styrjans". — **Styrj** og **Styrje** m. En som „styrjar paa"; ogsaa = Styrja 2). Rbg. Ma. **Størje** n. d. s. Ma. **Styr** og **Stør** n. d. s. Ma. — **styrjeleg** adj. stiv og ubehersket i Bevægelser; lig en Styrje. Rbg. — **styrjutt** adj. d. s. Rbg.; Ma. og Ned. mest: **størjete**. — styrja er maaske eet med „styrja, støie" A., men synes ogsaa, ligesom Styrja, at høre sammen med Styr (y') n.
styrjen (y') adj. stiv beenstor kantet og ubehjælpelig i sin Paagaaen; ogsaa overh.: tilbøielig til at styrja (foreg.). Sfj. (YDale), Tel. Bamle, Ned. Rbg. Ma. — styrjen er maaske flere Ord; kunde saaledes deelviis (i Sfj.) hænge sammen med Styrja f. Stør (Fisk).
„**Styrk** m." A. 2) med Fl. **Styrkjir**, Styrke. VTel. Sæt.; Rbg. (Tovdal) og Ma.: **Stærk**. „I Arman æ æg sum Eig o Bjørk, I Rygg'n he æg ein Bjødnestørk"; Holum. Se Hestesterk.
styrkna (y') v. blive stærk. Li. (Sird. Fj.).
„**styrma** (y') v." A. VTel. Sæt. „Dei styrmde av Ga'ri". „Røykjn styrmer eut"; Sæt.
Styrva f. 1) aandsfraværende, sløv eller sandseløs Tilstand. Dal. (Sokndal, Hæsk.). „Han gjæng' i Styrvo", sløv for Omverdenen, om en Distrait. Ogsaa: „han gjænge j ø s s a a ei S.", just som en Sandseløs. 2) stiv og ubehjælpelig Kvinde; stymperagtig Klodrian af en Kvinde. Rbg. Jf. G. N. stjarfi Stivkrampe?
„**styrven** adj. stiv osv." A. Sogn, Gbr. Sæt. 2) aandeligt stiv; usmidig, tvær, stivsindet, trodsig. Rbg. Tel. Ryf. „Steiv' o styrven". „Størven aa stør". 3) aandsfraværende; se Styrva. Dal.
Styrvil m. = Styril 1). VTel. Rbg. (Aamlid, Sæt.). Mest: **Styrvili**, Moland, SætV.; og **Styrvyle**, Mol. Mo, Vinje. **Stervel** VNed. „Han æ noko stormen o stuttvita av seg o liiti syri seg; d'æ ein Styrvili". — **styrvilskleg(e)** adj. og adv. lig en S. Tel. „Styrvylskloge laga".
Styrvol (yy, o') m. en Larmer, Tumler, En som „styyrer" 6). Stjør. Gul. (Vol jf. Staur). Maaske eet med Styrevol.
Stytt f. 1) Støtte = Stett 2). — 2) Straa eller Pind som bruges ved Lodtrækning. NGbr. (Lom, Vaagaa): „draagaa S.".
Stytta? f. Byge. Romsd. Se Regnstytta.
styttast v. n. (est, est, st), blive kort, „stytt". Li.
„**Stytting** m. 2) Slæde osv." A. Hall. Vald. **Stutting** Hadeland og fl. — **Stottingsskolm(a)** f. buet Sidetræ langsad S. Innh.
styttna (y') v. n. = styttast. Li.
Styv (y') m. Soliditet, Hold, Styrke, varigt Gavn; ofte = Gagn. VTel. (Mo, Vinje), Hard. (Odda), Sogn (Vik); SætV. (n.). **Støv** (øø), Tel. (Rauland, Laardal, Tinn, Grandsherad), Røldal, Ryf. Shl. Dal. SætV. (n.). „Der æ mei Styv'e i detta Tyy'e, dænna Mat'n, detta Høytt'i"; Mo, Vinje. Det mere udbredte „Støv" kunde være det oprindeligere og høre sammen med sto(d)va og Stad, Stade (hvilke betyder omtr. d. s.); men hvorfor „Styv" i flere af de bedste Maal?
Styv og **Styve** (yy) n. afkappede Grene; Ryf.
„**styva** v. a." A. 2) afhugge et Træ nede ved Roden, „Stuv'n"; fælde. Sæt.
styva (yy) v. n. (er, de og te), 1, gaa hakkende = stubba, stabba. Ring. Vel til Stuv.

styva (yy) v. n. (er, de), 2, om Urhanens rolige Fraa Flugt nedad. Sogn, Ringerike, Vestfold. Maaske til Stuv, Stjert.

Styve (yy) m. et kappet Træ. Ryf.

„**Styvel** (y') m." A. Stivel Voss, Tel. (il).

„**styven** adj. eenfoldig". A. Rbg. Hall. „Styyven o ændefram".

„**Styving** (yy) m. 2) en halvvoksen". A. Nhl. Voss, Shl. „3) uerfaren Person osv." A. Sæt. Hard. (dum og taktløs Person). 4) Person som er kropsligt og sjæleligt svag. Jæd. Ma. — **Styvingsgjenta** f. A. Hard.; -gut m. Hard.; -griis m. Trondh.; -kalv m. Mellemting mellem Spæd- og Gjødkalv; SBerg.

styvjig? adj. solid; med dygtigt Stof (Emne) i sig. Shl. (Fitja): „støvjigt Spøtagadn"; Sogn (Borgund): „Tyy'e æ støvigt". — **styvleg** adj. d. s. Hard. (Kvamm, Ullensv. Odda). „Styvlæ aa sterk'e Kar". Og støvlæ, Hard. Til Styv (y').

Styvla (y') f. Strømpelæg uden Fod, til Beskyttelse af Læggen naar man gaar barfodet. Sogn. Nfj. **Styble** f. d. s. YSfj.

Styvla f. 2, En som „styvlar", flg.

styvla (y') v. gaa stivt tungt og svagt; humpe afsted. Hard. Sogn. **styble** Nfj. (Stryn); **stuble** Nfj. (Gloppen, Breimn); **støvl'** og **stævl'** Nordl. Hører vel sammen med styva, stubba, stuvla, men farves af Styvel (Stævel); jf. stevla, stavla.

styvle se stivla, støvla.

„**Styvmorblom** m." A. Stikbadneblom, Ryf.

Styvyl m. eenfoldig Stymper. Tel. (Sell.).

Stæk m. 1) Lugt. Tel. (Selljor, Kvitseid). „Goo, voond, S.". 2) ond Lugt, Stank. NGbr.

stæk adj. stram, bitter, harsk; f. Eks. om Meel. Romsd. (Eid, Gryten). „stækja v." Gbr.

„**stækjen** adj." A. 2) vammel ved Fedme eller anden Mægtighed (Sødme). Li. Dal. „Pylsaa va stækjæ". 3) stegende hed. „Han æ stækjen idag!" om Solskinnet. JRyf.

Stæl? m. 1) Huggejern = Beitel?; liden Drivbolt. Dal. Jæd.: Stæd'l og Stæ'del (!) 2) liden fast og haard Figur. Li. (Sirdal) og Dal.: Stæd'l, hæll.

„**stæla** v. a. 1) stable". A. Sdm. „2) staalsætte". A. **stædla** Jæd. Dal. og fl. „3) bestyrke, osv." A. Jæd. Dal. „Han stælte i meg, stælte meg tee". — „Kniivn stæle vakkert"; Gbr. — **stæla seg** v. samle sig i tæt Masse, „Staal". Sdm. „Sild'a stæle s.".

stæla v. n. (er, te), faa Yveret opsvulmet af Mælk kort før Fødselen; svulme, om Yveret. Nfj. Sdm. Gbr. „Merr'a æ aat aa stæle".

stælande adv. „s. kaldt", overmaade. Agder.

„**Stæle** n. = Staal". A. Sfj.

stælen adj. stiv, om Klæder. Vald.

„**stærug** adj." A. haardfør. Tel. (Rauland).

Stø-a, Stø-e se Styd.

„**Stød** f. 1)". A. Agder, Rog.: Stø. 4) Hvileplads for Kvæget i Udmarken; mest: „Bustø", og „Busto". Agder, Tel. Ryf.

„**stød** adj." A. 4) alvorlig. „Stø saam ei Bruur". Gbr.

„**støda** v. a." A. NØsterd.: stø, stødde.

„**Støda** f. 2) Underlag osv." A. ØTel. Li.; Vald.: Støo; Land, Hadel. Follo, Smaal.: Støe, „Loostøe"; Vestfold: Stø. Paa mange Steder er „Støda" et dobbelt Lag = Aarsto. 4) underste Lag overhovedet. Rog. „Torvstøda", „Baasstøda". 5) staaende Stilling; Stade, Standpunkt; Uforandrethed, = Stoda, hvoraf det i denne og de fleste Bett. er en Sideform; se Stoda. Hard. Ryf. Ma. Nfj. Sdm. „J sama Støo", Hard. „Dæ vart kje laange Støaa", Ryf. „Aagrn stænn' i Støa", eller „i Støaa", i Stampe; Ma. „Støde. Vindstøde", Nfj. „J same Stø'enne", Sdm. „Han æ komen i Støaa", til Ro; Ryf. 6) tæt sammentrængt Masse, i Regelen med lodrette Sider som en Muur; Stabel; jf. Staal, Stedja. Ryf. Totn. „Dei stoo i ei Støa adle i Hopp", Ryf. J Tel.: Stø'n, Sto'n og Stø'e. „Aakrn, Skogjn, stænde soom ei Stø'u, i ei Stø'u". „Han took Stø'o fyre seg av Grautsta'en", aad lodret ned og tilbunds. „Hestn heve tekje mæ seg Stø'o av Myyrkjosi", har afgnavet tilbunds et Stykke M. „Han took dæ stø'u-viis". „Brøstøe", Brødstabel; Totn. 7) = Attrstoda. Rog. VAgder. 8) se Staal, i Hestemaan. 9) „Baat(e)støde" f. = Stød. Nfj.

støda og **stoda** (o') adj. stillet, havende den og den Stilling, staaende saa og saa. Nfj. (Stryn), Sdm. (Hjørungfj. Sande, Herøy). „Kur æ Vind'n stoda (støda) idag?" „Han æ kje so stoda at du kjem'e fram". **støden** d. s. Nfj. Jf. Stoda.

stødbeitt adj. stadig, jævn, paalidelig. Berg.

„**Støde** n. 1) Sted, Plads". A. Nhl. „Almestøe, Asketøe, Berstøe, Grasstøe, Votustøe, Lo(d)støe, Reinstøe". „2) Stilling". A. „Elvestøe" Vandstand i Elv. Smaal. (Varteig, Rakkestad). — „Av Stø'i", afsted, om en Forladen af sit Sted og for længere Tid end „avsta(d)". Rbg. (Aaml.), VTel.

Støde n. Græsset (Stilken) paa Næringsplanterne: Halm, Kartoffelgræs osv. Hard. (Kvamm). „Stourt Stø; Næpestø". J Ullensvang i Hard. kun = Eplestjore: Stø'e. — **Stødesild** se Støsild.

stødeblaa adj. blaafarvet ved Urin osv. Sdm.

Stødemaan f. = Staalmaan. Ma. Rbg.

Støderein m. = Haldar. Røldal: Støreidn.

Stødestein m. „Setja ein paa Støsteid'n", sætte En skrævs over „Laavebrikjo" naar „Stø(d)o" er aftærsket. JRyf.

Stødestong f. faststaaende med Mading forsynet Fiskestang. Li.: Støstaang.

„**stødhendt** adj." A. Sæt.

Støding m. Beboer af et Sted hvis Navn ender paa Stad. Vestfold. „Vivestø'ing.

Svarstø'ing, Hei(e)stø'ing". I „Fjor(d)a(r)-stø(d)ing".

Stødl m. 1, ɔ: Støl 1, A. Stød'l Rog. Shl. Hall. Bestemt: Stød'l, SShl. NRyf. „Mjilkestødl"; Ryf. Støyl, Staayl VTel. (Moland, Mo, Vinje), Rbg. (Aaml. Sæt.), Sdm. Nfj. (Gloppen og fl.), Hard. (Ulvik); Stail INfj.; Studul NGbr. (Lom og fl.; i Foldal = Sel n.); Stoul og oftere Stoule Tel. (Kvitseid, Sell. Rauland og fl.), — Fl. „Stoular" og Staalar, det sidste helst om Høslætter paa Fjeldet, ogsaa „Heimestaalar" noget nærmere ved Gaarden —; Stule ØTel. (Bø), Vestfold (Kodal: Stedet paa Sætren hvor Husene staar), Gbr. (Øyer: Kvægets Hvileplads ved Sæterhusene); Style Gbr. (Gausdal, som „Stule" i Øyer). 2) = Mjølstødl. Støl Shl. (Strandvik), Vos. Stöuli SHelg. — Se Støle.

Stødl m. 2, ɔ: Støl 2, 1) A. Jæd. Ryf. 2) kort Stang eller dl., hvorpaa noget (et Reb, en Dør, et Vindue) befæstes, hægtes eller hænges. VAgder: Støle; Helg.: Stöuli; se Staule, Støle. — Stødl 1, og 2, er maaske eet Ord: stödull.

stødla v. n. (ar), 1) = sætra. Sogn, Hard. Røldal, Ryf.: støla, og stødla?; VTel.: (støyle), stoule. 2) stø(d)la seg, om Fæ: samle sig til Malkeplads, „Stødl". Rog.; Sdm. (Hjør.): støyle, staayle see. 3) om Folk: strømme til, samle sig. Rog. „Dæ stølar mange Folk te Akfjon'n". Se støla.

„**stødleg** adj." A. 2) solid = stydleg. Røldal.

Stødlgrend f. Klynge af Sætre. NGbr.: Stul-.

Stødlsbard n. Rand, Udkant af Stødl. VBel. (Moland og fl.): Støylsbar; Tel. (Kvitseid og fl.): Stoulsbar.

„**Stødlsbud** f. = Sel". A. Hall. Shl.

Stødlsgjerde n. indhegnet Engmark paa Stødl. ISogn: -(g)jære. Og: -(g)jæra f. ISogn (Aurland).

Stødlstaus f. Malkerske. Shl.

Stødlsvang m. = Trøde 2), Kvi. Berg.

„**stødna** v. n." A. Tel. og Rbg.: støne; Hall.: stødne. Mest om Veiret; Rbg. støne seg d. s. Rbg.

„**stødug** adj. 1) fast osv." A. Ma. og Gul. (Horg.): stø'o(g); Sæt. og IRyf. (Saua, Suldal): staayg'e, støyg'e. 3) kraftig og velvoksen. Sæt. IRyf.

stødugt adv. fast, paalideligt. Ma.: stø'ogt, stø'o; Gul.: stø'oot. „Stø'o forlova".

„**stødva** v. n. (ar), standse, hvile". A. a) v. n. (og a.) standse, tøve: støva Dal. VAgder, Ned.; støyva Li.; stoyva (o'—aa), VAgder; staayve, stoyve SætV. og V. VTel. (Moland); staive VTel. (Mol.); stöua Hard. Shl. Ryf. „Han stoyvde alle", gjorde intet Ophold; Ma. b) v. a. (og n.) standse, hindre, hemme: stødva Jæd. (Gjæstal), stobda Dal. (Hedland, Hæskestad). „Eg fekk kje stobda 'an"; men: „eg fekk 'an kje te støva", gjøre et Ophold. c) stovna (o') og støvna, -e, v. a. og n. standse, stoppe op, dæmme, stemme (sig) = stogga, stemma, YMa.; stavna d. s. Li. (Kvin, Fjotland); staivne Sæt. „Du maa staivn' 'an". „Eg kann kji faa Kvennei ti staivne". „Han stavna (støvna) imoud", han stemmede sig imod. „Ho støvna aller", standsede ikke et Øieblik. „Kyd'nan he støbna tee dær"; Øyslebø. [c) er et andet Ord, maaske deelviis en Afledning af a)]. — Se stava, stova; jf. Støvn.

stødvaksen adj. kraftigt voksen, solid. NVTel.

stødverdig adj. paalidelig, standhaftig = stød 2). Hall.: støvælig.

stødviss adj. aldeles vis. Ndm.

„**Støkk** m. 1) Brist". A. VAgder. Stækk Vestfold. „2) Skræk". A. VAgder. 3) Jordskred. Sogn.

„**støkka** (ø') v. n." A. Supin. stukkje, Partic. stukkjen Tel. Agder. „1) briste". A. „Vei'n (Veg'n) støkk aat Hest'a, dæ støkk 'punn' Foot'a", naar i Tøveir „Føret" gjennembrydes; STrondh. „2) briste løs". A. „Han æ stukkjen o Fjødd'i", om En som ikke har Folkeskik; VTel. „3) bryde ud". A. NGbr. Vestfold (Eiker, Lier): stække, stakk, (stækki?). „De stæk'r en Rængndraapa", der falder ganske enkeltvis. Sv. Dial. stökka d. s. „5) fare op af Skræk". A. Ma. Ned. Shl. — „De støk'r mæ Sjugdom'n", Sygdommen aftager; VNed.

„**støkkja** v. a. 1)". A. Hall. NGbr. „stekkje soond; s. upp ein Soum", sprætte op en Søm. ØTel. „støkke me Støkkøks" f., støde større Grene af med en but Øxe. Ring. Vestfold; Agder. — „Han støkte dæ uta(v) 'an", han fik det ud af ham ved en Overrumpling; Ma. „Rev'n har støkt Saks'a", Ræven har bragt Saksen til at fare sammen. Ringerike. — 4) „støkkja Mjælk", faa Mælk til at briste. Ma.

Støl, Støle se Stødl. **støla** se stødla.

støla v. (er, te), 1) v. a. tilskynde, lokke, opegge = telja til. Dal. Jæd. „støla ein tee", men (mest) „stæla i ein", bestyrke et Forsæt i En. 2) v. n. strømme til. Rog. „Dæ stølte tee saa møgje Vatn". Se stødla. — støla 1) er maaske for støvla; se d.

Stølband n. = Stølebelte. Ndm.

Støle m. forhenværende Sæter (Stødl), der nu ligger som „Øydegard" og bruges til Høslæt. Ma. (Bjelland, Vigmostad). „Dær æ den Støle unne Staaylihei æ äust i Staaylan". Bjell. („Stødl" synes have hedt Staayl her el. i Nabolavet, tidligere). Mest dog som Stedsnavn.

Stølfaks n. Man med firkantede Indklip i den øvre Kant. Ndm. Se Støl 2, 2) A.

Støn n. larmende Leg; vild Morskab. Ryf.

støna v. n. (er, te; og ar), fare vildt (viltert) om el. afsted = fljuga galen; leve viltert (vildt); drive Kommers; komme tumlende,

tumle sig, tumle. Rom. (Aurskog), Jæd. Ryf. Shl. „Hestadne stønte opp Markjo", tumlede sig saa Marken blev opsparket; Ryf. „Kva æ dæ, de støna mæ?" tumler med? „Stova aa støna". „Støna ifraa seg", blive færdig med sit vilde Liv, = Eng. to sow one's wild oats, NRyf. — — Stønar m. En som støner. Ryf. — Støning f. det at støna. „Dæ va daa fælt te Støning mæ dokke!" — støyna v. (er, te), = støna. NRyf. SShl. (Ølen, Etne). „Hest'n støynte paa". „Mann'n kom støynane(s)". — støyna kunde maaske være stodna, til stoda (neppe: jf. modna); støna er maaske af sto(d)na, jf. dog ogsaa stana (snuble osv.); „stöna är löpa tokot", Dalbomål af 1697. — støne se stødna.

støppe v. n. (ar), 1) gaa nøiagtigt i den Række af dybe Spor, „Stoᵘpp", som man har for sig. Sæt. Tel. Se Stolp, stolpa. 2) se stolpa v. a. „Støøppe ein te noko".

Stør, stør, støren, størja se styr- (y').

„støra v. tilskynde". A. Ndm.: steer.

„Størа f." A. Støyre, „Vevstøyre" f. pl. = Vevgogn; Shl. (Vel, med A., for Stödra; som Bløyra.)

Støre m. Størrelse. Sdm. (Hjør.). „Dæ va aabregda Støre paa Kar'n". Synes lidet brugt.

„Størhus n." A. Struus Rom. (Enebak). Størres, Vaaningshuus paa Sætren; Odal.

størta v. a. (ar), 1) tilskynde stærkt, tildrive; omtr. = støra. Hall. (Nes, Gol). Dog maaske en Anvendelse af størte = sterta opstramme med Tøilerne osv. A. 2) om Klæder som strammer og klemmer. Røldal. „Trøyo stórtar meg". stærte, Hall. (Hol).

Støsild f. Sild som fiskes seenhøstes inde i Fjordene og menes at have staaet der siden Vaarfisket, at være Fjor(d)a(r)stø(d)ing (Ndm. og fl.). Shl. Hard. Et Sildastø(d)e n. Sted hvor Sild staar, el. staaende Sildestiim, findes ogsaa. Berg.

Støv, støvjig, støvlæ se Styv, styv-.

støvla v. a. tilskynde stærkt = støla, støra. ØTel. (Heidd. Sauar); styvle Tel. (Sell.). Jf. døbla, tøbla; stivla (stevla); støla.

Støvn m. noget som standser (stopper), Hindring, Dæmning; deelviis = Stemm. ØMa. (Sygne, Otrnes, Tveit).

støvna, -e v. se stødva.

Støyl m. klodset voldsom og støiende Person. Dal. Se flg.

støyla v. n. (ar, a; og te), fare klodset haardhændet og larmende frem, tumle klodset og støiende med noget. Dal. (Sokndal, Hæskestad). „Han gjæng aa støyla aa fere bragje fram". „Han støylte so mæ den litle, eg tænkte han hadde brode sund Ryggjn paa 'an". Maaske for stodla (ar), til stoda. Jf. dog Isl. staulask stavre, gaa klodset, bære sig klodset ad. Men støyla fører altid Larm med sig. — Støylar m. En som støylar. Dal. — støylen adj. tilbøielig til at støyla. Dal. „Støylen aa styr".

støyna se støna.

Støyp Maltning. Sæt. Ma. „Setje i S.". „støypa v. a. 3) malte". A. Agder.

Støypa f. Omstændighed, se Staupor. YRyf.

Støypar m. rask dristig og dygtig Karl; omtr. = Klyppar. Sdm. (Hjørungfjord).

Støype n. Fald, Styrtning; særlig: Fald af Vand som Drivkraft. Faldhøide. Hard. Nhl. Ryf. Sfj. „Han löut flytja Kvedn'æ, da var for leite Stöype". „Kvennastøype". — Støypeslok (o') n. den nederste steile Deel af „Slok". Nhl. Sfj.

„støyra v. a. og n." A. 4) støde noget spidst ind. VTel. (Mo, Kvitseid). „Ho støyrde Svær'i eenni Hovdegjaaree"; Mo. 5) „støyra fram", gaa plumpt frem. Shl.

Støyre m. 1) en ubehøvlet plumpt frembusende Person. Tel. 2) n. omtrent = Gap, Gasp. Hard. „Ait Stygga-stöyre".

„støyren adj." A. Hard.

„Støyt m. 1) Stød". A. „Vi mæ Støyt'n", blive bestyrtet. Nordl. „4) Klods; Klodrian". A. Sogn, Sfj. — Se Einberstøyt.

Støyta f. tungt plumpt Kvindfolk. Bamble og fl. „Bombstøyta, Mykstøyta". [Støyta = Velta 5) 6)?].

„støyta v. a. 2) = støypa". A. „Dei blei støytte i Stein", forvandlede til S. Tel. (Sellj.). — „Støyta a v", falde steilt av; Tel. „Lande støyter av mot Sjø'n". — „støyda n e e", styrtregne; Jæd. — „støyta y v e r", kantre; Ryf.

støytande particip, a) adj. „Støytande Eel" = Støytel. Tel. og fl. b) adv. overmaade. Tel. Hall. og fl. „Støytande myrkt, mykje, fælt". Jf. stup-, sturtande.

Støytaal m. Bolt, hvormed Nagler stødes ud. Salten.

Støyte n. = Hav; paa Slæde og Ski. Nhl.

Støytel (ee) n. -eling m. styrtende Regnbyge. Romsd. og fl.

støyteleg a) adj. kraftig og statelig? Hall. (Gol). b) adv. overvættes. Hall. (Nes, Gol). „Eg angra so steitele".

støyteregna v. n. styrtregne. VAgder og Jæd.: støyderigna; Follo: -rængne.

Støytevatn n. =, Støyteregn. Berg.

Støytknut m. meget haardt knyttet Knude = Blaaknut. Sæt.: Stöytneute.

støytutt adj. = støytsam. NGbr.: støytaat.

„Su f. So". A. Akkus. Su i VTel., hvor ellers „Sugge"; se Ku. „Pirke Su'a" = prika Fubb; Vestfold, hvor ellers „Purke".

suande adv. overmaade. Sæt. Ma. Ryf. „Seuande kaldt, foᵘrt, fudd'e, voᵘnd'e". „Suanes godt"; Ryf. „Seila suane"; Ma.

Su-ball m. et Slags Boldspil. Jæd. Stavangr. — Sumaal n. Maal i Boldspillet. Jæd. Stav. Surmaal d. s. Stav. Se Syra. Jf. „pirke Su'a", „slaa Rooneball", hvilke dog synes være andre Boldspil.

Subb n. smaat Affald; løs hinderlig Masse. Vestfold og fl. „Kolasubb (ö—aa)“.

Subb m. en stor tung Karl. Ryf.

„**subbe** v. n. (ar)“. A. 2) feie, viske, omtr. = sopa, men noget voldsomt og skjødesløst. Hall. Østl. „Subbe inn Pængar, subbe mæ se(g)“.

Subbe, Genetiv eller adj., om det vældige, dygtige. Tel. „Ein Subbe Hest, Gar“. „I Subbe Stand“, Landstad p. 781. „Subbe Kar“ og „Subbekar“ m. Stormand; IRyf.

subbeleg adj. sølende, ureenlig. Tel. og fl.

subbutt adj. fuld af „Subb“. Østl.

„**Sud** (uu) f. 3) Side“. A. Hertil flere Navne paa noget langstrakte Bjergmasser i Vald. og Gbr. (og Gul.?): „Langsuu'ee“, „Surtningssuu'ee“ (Tjukknings-).

„**Sud** f. 2,“. A. „Dragsu, Havsu“. SBerg.

„**sud** (u') adv. syd“. A. su, Agder. „sud-i“, A. sy Gbr. Hertil Syggar(d). — „sudetter“, A. søtitte Shl. Ryf. søotee NGbr.

„**Sud-aust**“, A. Søt-äust, -ost. Ndm.

Sudbrot (o') n. Brudd i Fuge. Fosn. „Baat'n har Suubraat(t)“.

„**Sudd** m.“ A. Søler = Klass. Trondh.

sudda v. (ar), 1) bruge „Sudd“, kline, smøre. Stjør. 2) søle. Ndm. og fl. „Ga aa sudd“, drikke og søle. Jf. sodda.

sudden adj. 1) fugtig. Sfj. (Førde). „Sudden paa Fo'to“. 2) mat, uoplagt. Sfj. Jf. sodden, sydden.

Sudhall n. = Solhall. NGbr.: Søhæill.

sudklæda v. a. (er, de), brædeklæde et Huus som en Baad. Nfj.

Sudlid (ii) f. mod Syd hældende Side af et Bjerg. Udbredt: Sørlii.

„**sudrøn** adj.“ A. syrøn, Nfj. Sfj.

suffa v. (ar), tumle. „suffa tee“ fare til, gaa voldsomt i Vei. VAgder. „suffa bort“, søle bort, tumle noget bort. Ryf.

„**sufsa** v. (ar), pladske“. A. Hall.; Shl.: supsa. 2) falde med et Pladsk, et Kladsk. Hall.; Ma. Sæt.: supsa, -e. — **Sups** n. Pladsk, Søl. Agder, Shl. — **Supsa** f. slusket Kvinde. Li. Dal. — **supsen** adj. slusket, sølende. Agder.

„**Suft** f. 2) Smule“. A. Sæt. Jæd. Hard. Ryf. „Inkje Søft'i“, Sogn (Lustr.). — „Inkje suftande Tær'e“, d. s. Hard. Ryf. **Sufta** f. d. s. Sogn (Hafslo).

„**sufta** v.“ A. Tel. (Tinn).

sufta adj. vældig, mægtig, drabelig, dygtig, kraftig = safta, saftig. Nhl. (Sammesteds „saftig“, d. s.). **syftig** d. s. Nhl. **softa**, **söfta** d. s. Sfj. se saatta.

suftig adj. 1) d. s. Agder, Shl. Tel. og fl. „Eit suftigt Huus“. „Ein suftig Høystakk, Bakkje“. 2) meget vaad, sølet, tilsølet; griset = slapsen. Shl. og fl.

suftig og **suftigt** adv. vældigt, dygtigt = saftigt, hvormed det bruges næsten i Flæng; se saftig. Agder, Tel. Shl. Dal. og fl. „Han dængd 'an suftig(t)“. „Ho tok s. i.“.

„**suga** v.“ A. sjuge (sjeuge?), SætV.

„**Sugarmor** f.“ A. NGbr.

Sugarunge m. Unge som dier, især om Føl under eet Aar. Smaal. Odal.

Sugg m. og **Sugga** f. skiden Person. Gbr.

„**Sugga** f. So“. A. VAgder, Dal. Ndm. Helg. Ang. sug(u). „Slaa (gjæta) Sugga“, et Boldspil, se Fubb. Rbg. Ma. Dal. 2) = Bumra, Gylta. Ndm.

Sugga f. liden Karpefisk som lever i dyndet Vand; Carassius? Smaal. (S- og V-).

Sugge, Genetiv el. adj., vældig, drabelig. Ryf. Shl. „Sugge Kar, Griis“.

suggja seg (til) v. om Veir: blive lummert og fugtigt, **suggjen** adj. = soggjen. Ryf. Hall. (Nes). **syggjin** d. s. Hall. (Flaa). Og „Sugge-veer“. Hall.

sugla v. n. sagle = sikla. Hard. Ryf. Ma. og fl. Og **sukla**, fl. St. — **Sugl** n. Sagl.

suglen adj. 1) sølende; urenlig. NSmaal. 2) vaad og sølet, om Veir og Føre. Smaal. og Follo (paa begge Steder er „sikle“ sagle), NGbr. (Lom, Vaagaa). Se suvleleg.

Sugu f., **sugu** v. se Soga.

„**Sukk** m. Rystelse“. A. „Sætja (sækja) Sukk'n i ein“ = Støkk. NGbr.

Sukk f. en liden Fordybning; f. Eks. i Vei, i Tinding. Smaal. Jf. Sukka, Sokk. **Sunk** f. d. s. Smaal. Follo, Oslo.

Sukk n. (og m.) = Sukk f. Dal. Li.

Sukk n. (og m.) Afskyl af Kar, især Mælkekar, til Drikke for Fæ. Ryf. Røldal, Sogn, Num. Vald.; se A. **Sukkekje(t)el** m. Vald.

„**sukka** v. 1) skvulpe, klukke“. A. NBerg. (Sfj. og fl.). „Da sukka um Føt'no, i Sko'no“. „sukkande vaot“, omkring Fødderne; Sogn. „5) hidse en Hund“. A. Vestfold (Dramn, Lier). „sookke Bikkja paa ein“. **Sookkebikkje** f. angrebslysten Hund, „Hund som søk(j)er“. Vestfold. 6) styrte el. kaste sammen. „Sukke uppi“, styrte en Vædske i et Kar. Nfj. „Sukke Koort“, blande Kaart. Tel. (Raul.). Og: **sookke** (Koort), Tel. (Laardal).

„**Sukka** f. Huulning“. A. Ogsaa efter Tryk. Jæd. Dal. VAgder, Tel. „Ei Sukka i i Golv'e, ette Hæl'n“. „Ei Sukka i Hatt'n“. „Slaa Sukkur i Boore, i Hamarn“.

sukka adj. vældig, mægtig; drabelig; omtr. = gasta, susta. Nfj. Sdm. Sfj. Sogn. „Ei sukka Elv“. „Eit s. Huus“. „Ein s. Stuut, Kar“. Ogsaa: „ein Sukka-Kar“, „ei Sukka-Jagt“; Sfj. Nfj. Og: „sukkande (adv.) goo“; Sfj. Nfj. Jf. svakka, svossa.

sukkje adv. langsomt og med Besvær, omtr. = traatt; tungt, seent og svagt. Ryf. Shl. Nhl. „Da gjekk sukkje før han“. „Han tek da sukkje“ = han æ smaaraa(d)en.

sukkutt adj. fuld af „Sukkor“. Dal. og fl.

„**sukla** v. n. 1) skvulpe, klukke“. A. Tel. Hard. Nhl. Vestfold. **sukke** SGbr. 2) skvalpe, røre i Vædske. Romsd. Ndm. Helg. „Sukle i Mjølkja“. „Sukla Mjølk“ og „Sukl-

mjølk", Mælk som ved Rystelse har faaet Osteklumper. 3) = sugla. Hard. og fl.
Sukler f. pl. Afskyl = Sukk, Sutr. Tel. (Mo—Bø). — Sukling f. Skvalpen, Sølen.
Sul (uu) f. (Fl. er), hver af de to Grene, hvori „Stuku" (Stoka) kløver sig. Stjør.: Fl. „Suuli". Se A. G.N. súl, Søile, Stolpe.
„Sula (uu) f. 2) Stolpe med Kløft". A. Vestfold: „Suule, Sulu, Sulus(e)", se Bolkesula; og „Suul" (Hov). „3)". A. Ryf.
„sula (uu) v. n. (ar), strække ud". A. Hard. Shl. Jæd. Li. Sæt. Tel. syyla d. s. ISogn. 2) handle rask og noget skjødesløst. Rog. Og v. a.: kaste, stoppe, proppe i. „Du kann suula detta Høy'e i Hest'n". Dal.
Sular m. en rask men unøiagtig Karl. Rog.
Sule m. Saale osv., sule v. se Sole, sola.
sulig se suvlug. — sulke se sukla, A.
Sulka f. Smudsbelæg. Odal.
sulka v. n. (ar), søle. Ma. og fl.; NTrondh. Ndm.: solk' (ö—aa).
sulkesam adj. tilbøielig til at tage Smuds, lettelig tilsmudset. Ma.; Ndm.: saalksam.
Sull m. 1) Nyn; nynnet Melodi. NGbr. „Baansull". 2) Slentren om alene. Østl.
„sulla v. n. (ar), 1) nynne". A. Med Dativ: „sulle Baa'nee", dysse i Søvn ved Nynnen. NGbr. „2) tumle sig". A. Dal. Jæd. Rbg. „sulla o drikka". 4) = sulna, svimra, vimra. Ryf. Dal.: sulla. 5) „sudla seg tee", tilsøle sig. Shl. Ryf. 6) slentre om alene; omtr. = stulla. Østl. Tel. Her er vistnok flere Ord hvad ogsaa den forskjellige Udtale, „sulla" og „sudla", af 2) og 5) antyder (surla, sulla, og sulna ɔ: sundla?).
Sulle m. En som „sullar", tumler sig osv.; tildeels = Flangse, tildeels = Vimring. Rog. VAgder. — sulleleg adj. lig en S.
sullen adj. = svimrug. Rog. Til sulla 4).
sulpa v. n. (ar), plumpe. „Sulpe i". Hall.
sulra v. gaa for sig selv syslende med Smaating; pusle; = suldra, sulla, stulla. Hadeland, Ringerike.
Sult, Sult-, sulten se Svolt-.
Sulu, Sulus, Suluse se Sula og Svola.
„Sum (u') n. Svømning". A. Soom(m) Shl. og fl. „Læ'iggje te Sooms", begynde at svømme. NGbr. (Vaagaa). Saam, Rbg. Ned. Ma. Sym, Søm(m) Ma. Ned. og fl. Svam Vald. „Hæst'n kasta Svam'e", se kasta. Svoom NGbr. (Sel, Vaagaa, Lom).
„sum (u') adj. nogen". A. Fl. some (o'), VAgder. sumle VAgder, Vald. „Summ Fisk, soomt Faalk; summe Faalk"; NGbr.
suma v. a. og n. (ar), 1) samle i Hast, rive sammen, gramse sammen. Shl. (Skonevik, Etne, Kvinherad), Ryf. „Me sooma i Hoop da meste, berre". „Sooma inn Høye". sumsa v. a. (ar) d. s. Hard. (Ulls. Ulvik, Kvamm); soomsa. Shl. (Skonevik, Kvin. og fl.) og Jæd. Jf. sumla, sumta, sumpa, sampa; Sv. Diall.: soma, gå och släpa kläderna; som i (imperf. somja): söla, sudda ner. 2) suma seg, saa betænkt sig, samle sig. VAgder: soma seg (o'); Dal. og Sogn: sum(m)a seg; Vald. (Vang, Vagn og fl.): sum(m)a og summe see. Overalt samme Vokal som den henholdsvise i Sumar. Ogsaa i D. Diall. sumle seg d. s. Vald. Hall. Gbr. Østl. Røros.
„Sumar m." A. Somaar (o') og Summaar VAgder; Samar Totn, Østerd. Shelg. — n. Hard. — „Oom Soomro", VTel. (Vinje, Kv. og m. fl.).
Sumarbæra f. = sumarbær Ku. NGbr.
Sumardag m. Sommerdag, 14de April.
Sumarnet (e') = Sumarnæterna. VTel.
sumarsgalen adj. ellevild. I Eventyrgjengivelser.
Sumarskar m. Arbeider som tjener kun Sommeren igjennem. Shl.
Sumarsvinna f. = Slaattonn. SBerg.
sumar(v)riden adj. vreden om Sommeren. Vald. „Ai sum(m)arvree'in Vi'o".
Sumaal se Suball, Syra.
„sumd adj." A. Ryf. ISogn; saamd'e VTel. (Mo, Vinje og fl.); symd'e og sømd('e), Rbg. Ma. Romsd.; sund'e Ma.; synd'e Li.; søm, nogle Steder Søndenfjelds.
sumla v. samle skjødesløst og i Hast, rive sammen = suma. Shl. (Kvinherad). „Du kann gaa føre aa soomla Høye, so ska eg raka ette". — sumle seg osv. se suma.
sumlutt adj. sammenrørende, vrøvlende, intet udrettende; uordentlig. Østl.
[summa v. (ar), opsummere. „S. i Hoop". Hard. — summa se suma.
Sump f. en ganske liden Huulning el. Sænkning, i Jorden, i Snee, i Træ, i levende Krop osv. Oslo, Solør, Smaal. og Vestfold (Eiker): Soomp. Hall. (Gol): Soompr.
Sump m. se flg.
„sumpa v. a. (ar)". A. 2) kaste sammen i en uordentlig Dynge, Sump m.; samle skjødesløst. Li. (Eikin). — sumpast v. n. røres sammen, forvikles. Li. „Høye he sumpast i Houpa". Jf. sampa, suma.
sumpen adj. fugtig og hed; lummer. VTel.
sumpla v. a. = sumla 4). Ndm.: „soompl'".
sumra v. = sumrast. Ryf. og fl. G.N. sumra.
Sumrung m. Dyr som er en Sommer gammelt. VTel.: Soomroongji og -aangji. G. N. sumrungr.
sumsa v. (ar), 1) = suma 1). 2) drive haardt og skjødesløst paa med Arbeide; rive. Hard.
Sumta f. = Sump f. Hall. (Torpo og fl).
sumtast v. n. jævne sig ud; ogsaa: gaa op i op, likvideres. Vald. (Vang, Slidre). Og: sumta see.
Sun, Søn, se Son. — sund se sumd.
„Sund n. Svømning". A. „Take Sund", begynde at svømme. „Han maatte te Sunns", ty til Svømning; „han misste Sunn'e", kom ud af Svømmetakten; VAgd.
„sunda v. a. lade svømme (ar)". A. „Sunn'

aav'r Hæst'n", NØsterd. synde VTel. (Moland); synna VAgder.
sundbyta v. a. (er, te), dele i flere Parter. Sæt. — **sundbytast** v. n. fordeles eller fordele sig, oftest saa stærkt at det Hele ødes (bliver effektløst). Sæt. Til sundr.
Sundfugl m. Svømmefugl. VTel. SætV.
Sundlamp m. Svømmefod, f. Ex. paa Sæl og Hval. VTel. (Mo). Saamlamp m. d. s. VTel. — **Sundvæng** m. d. s. VTel. (Skafsaa): -vængge.
„**Sundleiv** m." A. Tel. (Mo).
„**Sundmage** m." A. San(d)maga Helg. (jf. Sannfærhûus ɔ: Sundfarahús, Stjør.); Sognamagje Shl. (Strandebarm).
„**sundr** adv. sønder". A. synn Ndm. Trondh. „Ga synn aa koor", gaa fra hverandre; Ndm. „Vi kjæm kje synn". „Han reiv dæ synnt aa koor". „Ta Kovnne synnt", eller „synnt aa koor", skille fra hverandre de forskjellige Kornsorter; Ndm. „Dæ bar synnt", man blev uenige; Trondh. — Nogle Sammenstillinger med Particip: **sundbrest**, sprængt, om Mælk, Gbr.; **sundløypt** d. s. Gbr.; **sundedrukkjen**, ødelagt af Drik (af Kaffe), Sæt.; **sundmiltra**, sønderknust, SætV.; **sundmult**, søndergnedet; **synnplanka**, adskilt ved Plankevæg, Røros; **synnsmala**, knust i smaat, Ndm. Stjør.: (-smaalaa); **synnsmaska**, maset itu, Trond. **sunnskjørd**, med ituskrubbet Hud, Dal.
„**sundrida**". A. SætV. og V.
Sundrnemne n. skjelnende Betegnelse, Særnavn; f. Ex. for de forskjellige Arter af Lange. Ndm.: Synn-nemnels.
sunla v. svimle; **sunlug** adj. svimmel. Tel. Se svimra. — **Sunk** se Sukk.
„**sunn** adv. syd". A. „synn aa nool", Rom. (Nedal). syn(n)-um(m), NGbr. I Sammenss. synn-, Nfj. Sfj. Ndm.
sunna v. n. nyde med Behag; gjøre sig tilgode med = eira; fordøie (ogsaa fig.). Shl. (Fitja, Etne), Sogn. „Han sudna da, han"; Fitja. soona, Ryf. (Saua og fl.).
„**sunnan** adv." A. 2) Præp. med Akkusativ. Fl. Steder; NGbr.: syn(n)a. — **synnan-**, Østerd. Hedm. Rom. og fl.
Sunnanhes f. (Fl. -hesjar), høi Skydannelse i Syd, hvilken menes at varsle Regn. Sfj.
Sunnanhysing m. Person fra Egnen paa Sydsiden af Fjorden. Ndm. (Tingvoll, Frei): Synnaahyysing.
„**Sunnfjording** m." A. 2) = Sunnanhysing. Vald. (Vang): Synnfjøring.
„**Sup** (uu) m." A. 4) Lufthul i Muur = Glugge. Sogn, Voss. „Kjedlar(e)suup". 5) Aabning for Vandet (og Fisken) ind i i et Fiskegjærde. Sogn. „Kjersuup".
„**supa** v." A. 4) gispe, snappe (efter Veiret). Tel. Østerd. Jæd. Stjør. „Suupe ette Anden, ette Tev'e", Tel.
Supa n. = Supa f. IRyf. INfj. Bestemt: Suupane. „Eit Suupane-fat"; IRyf. Supand YHard. **Supanesoppa** f. Blukkemad eller Vælling af Levninger, Hard.; Voss: Supande-.
Supp m. et drøit Slag. Sogn, Sæt. Se flg.
suppa v. n. (ar), 1) skvulpe; klukke = sukka. Sogn, Vald. „Da suppa i Skoo'dn". **suppande** adv. „s. vaot"; Sogn. 2) plumpe i, styrte sig i. Sæt. Helg. „Han suppa i de". 3) give et drøit (klukkende) Slag. Sogn, Vald. Sæt. „Suppa t e e".
Suppa f. 1, = Sukka. Hall. (Gol). Meddelt.
Suppa f. 2, Dynge af skiveformige eller i Lag lagte Gjenstande, f. Ex. Bøger, Spillekort, Tømmer; = Soppa, Budda. Ma. Ned. — **suppa** v. a. lægge (Tømmer) i „Suppa". Ma. Ned. — **Supperakkar** m. = Budderakkar. Ma. Ned.
sura v. a. faa til at sove. Nfj. „Suure Ban'e". „Vil du kje suure deg?". Vel af Bugge-nynnet Su-ru, el. til flg. Jf. surra.
sura v. n. (ar), give en svag susende og piblende Lyd som vaad Ved i Ilden. ISogn (Aurland). syra d. s. Sogn. „Läu(v)-stokkjn ligg aa søy aa suura".
Suraple m. = Surapald. Hard. og fl.
Suril m. Rødskalle, Leuciscus rutilus. Vestf. Syril d. s.? Vestf. **Sørenne** d. s.? Hedm.
Surbrekk m. svag syrlig Smag. Ma. (Øy.).
Surk (u') m. (og n.) indenfra kommende Ureenhed paa Hud, som Udslætskorper, Boer i Øinene osv. Smaal. Oslo. **Sörke** f. d. s. Oslo og fl. Surka, Syrka el. Sorka? — **surkutt** adj. fuld af Surk.
Surk (u') m. vældig drabelig kraftig Figur. Ryf. „Ein S. te Kar, te Hest". Og: „ein Soorke Kar", „ei Soorke Jænta".
surka (u') v. n. (ar), 1) klukke, om Vædsker; = sukka, suppa. Tel. 2) give et vældigt (klukkende) Slag. Ryf. „Surka t e e ein". 3) pladske, søle = slurpa. Shl. — 3) „sørke (ø') seg tee", søle, smudse sig til. Nedre Tel. Maaske syrka.
Surkall se Survid.
„**Surka** (u') f." A. 2) Mudder, Dynd. Smaal.
„**surkast** v. n." A. 2) faa en skrumpen Overflade; svinde ind ved Indtørren; f. Ex. om Mad som holdes varm. SGbr.
Surkje (u') m. = Surka, A. Ryf.
surkla (u') v. n. 1) = surka 1). Tel. 2) pladske = surka 3). Sæt. „Surkle i Vatni". 3) v. a. faa til at klukke: „surkle Vatni i Munn'n", gurgle osv. Sæt.
Surl n. = Sutr. Sogn.
Surmaal se Syra.
surmeleg (u') adj. døsig, uoplagt, = kasen; mat. Sæt. Ma. „Surmeleg i Augo".
surmen adj. = surmeleg VTel. Sæt. Ma.
„**surpa** (u') v. a. (ar)". A. 2) v. n. pladske, søle. Li. og fl. „Gaa o surpa i Fæn'e". 3) vrøvle = saudra. Dal.
Surpa f. suur og vranten Person. Ryf.
Surpefen (e') n. dyndblød Mark; Søle. Jæd.
surpen adj. suur og vranten; = gretten;

jf. drevjutt. Ryf. Røldal. „Han æ surpen te rigna", det er suurt Regnveir.
surpesarpa v. a. smøre, prygle = sarpa. Ryf.
Surputtaand (uu, u') f. = Pyttaand. Smaal.
Surr se Syr.
surra v. a. (ar), bringe i Søvn. Sogn. Af Bugge-nynnet Surr-r-r. Jf. sura.
surta v. n. (ar), sværtes; sortne. NGbr. (V.).
„Surta f. se Svorta". A. Dal. Li. „Bryne-surta". — Surtebytta f. Bøtte hvori Jernskrab henstaar under Syrer til Jernsværte. Li. Dal.
Surtehol n. = Surtefen. Li.
Surtekjelda f. liden Pyt el. Sumphul med jernholdigt sværtende Vand. Tel. (Raul.). — Surtevatn n. Sæt. Li. — Surtegras n. Græs som vokser i Surtevatn. Tel. — Surtemyr f. jernholdig sortagtig Sump.
surtna v. n. sortne, vise sig sort = sverta, svurta. SGbr. „Dæ surtne paa Vatne".
surva v. n. (ar), 1) døse, være sløv; gaa sløvt. „Surv' aa ga". Ndm. 2) klynke, klage over Ubetydeligheder. Hadeland, Ringerike, Gbr.
Surveladd m. doven Slusk. Oslo, Follo.
surven (u') adj. 1) om Luft: fugtig og noget lummer; tung. Ndm.? 2) døsig = surmen. Ryf. Tel. surveleg d. s. Tel. Se A.
survutt adj. klynkende. Gbr. Hadel. (-aat, -ete).
Survid m. Ved af „Surtre". Ndm. Surkall m. Stamme som er „Surtre".
Sus (uu) n. Gelee = Suss. Ma. (Bjell.).
Sus (uu) m. Søler = Susing; lad Slusk som ikke har Rede paa noget. Oslo, Follo. Suuseladd m. d. s. Oslo, Follo, Smaal. Suusekall m. d. s. Tel. (Sell.). Jf. sussa. — susutt adj. lig en „Sus". Østl. (-ete).
„Susl (u') n. 2) Søleri". A. NGbr.: Suhl. 3) = Sutr. Sogn: Sutl.
„susla (u') v." A. suhl(e), Ndm. Trondh. Gbr. Nordl. og fl.
Susla f. 1) Røre; f. Eks. af Grød og Mælk. Nhl. (tl). 2) bitte liden Bæk, omtrent = Sisla. Sogn. „Groosutla".
Suslar m. Søler, Dranker. Hard. og fl.
Suslekleve m. Vaskekammer. NGbr.: Suhl-klæva. — Suslevatn n. Skyllevand. NGbr.: Suhl-.
suslen adj. sølende, vrøvlende. „Snakka sutle (adv.) aa horje aa vasa". Jæd.
Susleveder n. Veir med meget Regnpladsk og Søle. Nordl. og fl.: Suhl-veer; Suhlt-veer, Helg. (Ranen).
„Suss (uu) n." A. Ma. Rbg. Suusselap n. Kalvegelee; se Lap. Tel.
„sussa v. n. (ar)". A. 2) søle med vaade Ting. Tel. Ma. og m. fl. — Suss n. Søleri. — Sussafot m. „Faa S.", tilsøle Foden ved at træde i Dynd. Shl.
Sussaflesk n. Pressesylte. Shl. (Etne).
Sussekall m. Søler. Tel.
Sussekokk m. Underkok i Gjæstebud. Ma. (Holum).
sussen adj. sølevorn især i Madlavning. Ma.
„Sut (uu) f. Omhu osv." A. „D'æ Suute Maal o vega dænna Lit'n", at veie ud dette Farvestof er en Sag som skaffer Bekymring. Tel. (Rauland). Se Sutmaal.
Sut (uu) f. Klynken. Vestfold (Lier), Ringerike og fl. Til suta, klynke. Til foreg.?
Sut (uu) m. Klagelyd, saaledes fra Ko som vil malkes eller have Mad. Ring. og fl.
Sut (u') m. se suta (u').
„Suta f." A. Nfj. — suta v. trække Garn (og Fiskesnor) over Suta.
suta (uu) v. n. (ar), 1) klynke, klage = sutra, syta. Totn, Ring. Vestfold. „Hu gikk der aa suute aa grein". 2) vise i Miner og Adfærd stadige Tegn paa Sorg. Vestfold (Kodal). — Sutar m. En som sutar. — Suting m. d. s. Vestfold. — Suting f. det at suta.
suta (u') v. n. (ar), huje, raabe stærkt (især med en u-holdig Lyd). Nhl. Hard. „Suta itte Baat". „Suta itte Buuskapn". „Gönkju sutar"; Hard. „Suta aa skratta". — Sut (u') m. sligt Raab; Hyrderaab. Hard.
sutalaus adj. = sutlaus. Sogn, Jæd. Ma.
Sutar m. Hun af „Blaagume", Labrus mixtus. Oslo, Nhl. og fl. Nogle Steder = Raudnebb.
suteleg (uu) adj. bedrøvelig, sørgelig. Tel.
suten (uu) adj. tilbøielig til at ømme sig = kviden. Shl. (Etne).
Sutr (u') n. Blanding af Madlevninger og Afskyl af Madkar, til Svinefoder. Ma. (dr), Tel. (Se A.). — Suttr f. d. s. Tel. Mest dog i Fl.: Suttrir. — Suddra f. d. s. Ma. Suddre m. d. s. Dal. Ma.
sutra (u') v. 1) lave „Sutr", gjøre til „Sutr", røre sammen. Li. Dal. Tel. „Suddra dæ tee". 2) om Svin: rode i „Sutr" for at finde faste Ting; søle. Ma. Se sytra.
„sutra (u') v. n. klynke". A. Ma. Trondh. sytr(e) d. s. Østl. Trondh. Jf. sautra. — suttren adj. klynkende. — suttrutt adj. d. s. Østl. — suttrasam adj. d. s. Sogn.
?Sutra f. gold Ko. NGbr. (Lesja).
sutta (u') v. n. og a. fare eller føre frem uvarligt og med Voldsomhed; støde eller slaa voldsomt; nedstyrte = støypa. VAgder, Dal. Sæt. „Sutta tee", fare til, springe til; VAgder. „Han sutta tee 'an", slog til. „Dei sutta 'an av nee i Kjelda", stødte ham ned i. „Han gjekk i Myrkri o sutta imout Stäen'n". „Sutta detta Høy'e i Hest'n", proppe. „Sutta heim add'e den Haalm'n paa äi Gaang". „Sutta inn Høy'e". „Sutta uppi", styrte (hælde) op i. Sv. Diall. sutta ɔ: springa, kasta osv. — „Hoon'n sutte", gid Fanden! Shl. „Han ga(v) Sutt'n i da heila", han gav Fanden osv. Shl. Ogsaa: „bry seg Suttr'n um da", ikke ændse, Hard. Ogsaa: „Sytten"; „gie S. i da", Nhl. og fl. Jf. Sv. Diall. sjuttingen, hin onde.

sutta v. sysle = suta; pusle. Tel. (Kvitseid, Vinje og fl.). „Gangge o sutte sø seg sjav'e". Og: „sutte seg sjav'e", sørge for sig selv. Maaske sutte < suta, som stuppe < stupa.

suttande (u') adv. og adj. vældig(t), voldsom(t), overvættes. Dal. Li. „Dæ gjekk suttane". „Suttane gott". „Eit suttane Lag", overflødigt. „Eit suttane Fat (d)", vældigt stort.

sutteleg(e) (u') adj. og adv. med stor Fart (i sig), med stort Moment („Dregt"). Sæt. „Han kaam so s.".

sutten (uu) adj. taus bekymret og suur; med et Bededagsansigt. Sfj. (J- og YDale, Holsa). — **Sutule** se Sotul.

„**Suvl** f." A. **Sug'l** n. NGbr. **Søvl** Ndm.

„**suvla** v. a." A. „Han suvla dæ gott", han fik Suulet til at strække langt. Ma. (Finnsland). 2) „suvle seg", forsyne sig (overhovedet); grave til sig. Tel.

Suvla f. saa meget Suul som man behøver til en „Bite". Tel. (Mol.): -e. **Syvle** f. d. s. Rbg. (Aamlid).

suvla seg v. (ar), 1) udsvede Saft = susta seg. Ryf. 2) søle sig til. Røros.

suvleleg? adj. saftig = suvlug. NGbr. (Lom, Vaagaa): **sugglee**. „Eit sugglee Føre", meget vaadt. „Suggleege Greio", deilige Sager! ironiskt brugt; jf. sustig.

suvlsam adj. saftig; god som Suvl. Ndm.

„**suvlug** adj. saftig". A. **suvlig**, Shl. (Etne). 2) blød, noget gjæret; om Fisk. Nhl. **syglig** d. s. Sdm. 3) meget vaad; = blaut. Nhl. „Suulig i Beere". „Suulig paa Knee'aa (Knee'na)". 4) sølet, tilsølet, griset; = sustig. Ryf. og Røldal. „D'æ suvlogt aa koma fram". „Du æ sublo(g) og no"; Nærstr. 5) meget beruset. Ryf.

Sva m. ɔ: Svade; Vædske, Saft osv. Ned.

Svabb n. løst porøst Ved = Skvabb. Trondh. „Fröusvabb". — **svabben** adj. porøs.

„**svabba** v." A. søle sig, søle sig i Drik og dl. Ryf. 2) vaase = svava. Nhl.

svabla v. skvaldre; vaase. Selbu. „Svabb(e) aa skravl(e)". Jf. svabba, skvabba, skvapa.

Svabla? f. Vable. Tel. (Bø): **Svæble**. — **svabla seg** v. „Dæ svæblar seg", der flyver op en Blære. Tel. (Bø).

„**svada** v. (ar), 1) flækkes af". A. **svaadaa** Stjør. 4) blive fugtig og glat, som Jis mod Tøveir. Shl. Hard. „Da svar vaa". — **svada seg** v. = svada. Hard. Rbg. Ned. „Tree'e svar seg". Jf. svoda.

svadast v. n. (ast), miste Hud ved Afflækning efter Sygdom; mest om Smaabørn. Stjør.: **svaadaas**.

„**Svadberg** n." A. Hard. Shl. Ma. Busk. „Svadberg" og „Svad" (d. s.) vil være fugtigt og dækket af slimet Vegetation.

Svadd f. = Svad n. (træløs Bjergskraaning). ØTel. (Tinn). Meddeelt.

Svadd n. Skvalder. — **Svadd** m. 1) Skvaldrer. 2) skvaldrende løs Mund. „Halt Svadd'n din!" Trondh. Se flg.

svadda v. n. (ar), 1) pladske, søle. SHelg. „Gaa aa svadd'". 2) skvaldre, sladdre; føre Sladder. Ndm. Trondh. „Han svadda 'taa di saa my(kjy)"; NTrondh. Se flg. — **Svadde** m. Skvaldrer = Svadd. Innh. — **svadden** adj. tilbøielig til at svadda. Ndm. Trondh. Jf. sodda, skvadra (ɔ: pladske, skvaldre), svalla, svabla.

svadda v. (ar), 1) revne fra, om Hud. SHelg.: **svadd'**, med jodholdigt langt D, ligesom foreg., hvormed det dog neppe er eet. Jf. svada. 2) **svadd' seg**, blive hudløs, f. Eks. af Sved. SHelg.

Svadde m. stor solid drabelig Karl; mægtig Mand = Bugge. Jæd. Ma. Rbg. Tel.

„**Svade** m." A. 2) = Sevjetid. Vestfold.

Svadetid f. = Sevjetid. Vestf.: **Svatii**.

Svading f. = Sevjetid.

„**svaga** v. n." A. Rom.; Østerd.: **svau(wgh)a**, **svaawghaa**. 2) gynge, som Gulv under Dands. Sogn. Jf. svoga, svuga.

svagen adj. lidt fugtig = sveig; om Hø, Halm og dl. Sogn, Voss.

Svagg m. stor kraftig velvoksen Figur. Hard. VTel. Jf. Sveggje. — **svaggen** adj. lig en Svagg.

svagga v. n. (ar), gaa vuggende usikkert og sagte. SShl. NRyf.

svagga v. n. (ar), vible = svakka. Nhl. Shl.

svagna v. n. bue sig, bøie sig som en Bjælke under Tryk. Sogn (Val. Hafslo og fl.). „Golv'e svagna".

svagra v. = svaga. Voss.

svakall adj. skrøbelig, svagelig. Nfj. Sfj. „Svakall Mann, Stool, Greie". Fremmed?

„**svakka** v." A. Ryf. Hard. Nhl. Nfj.

„**Sval** f. — **Svol** (o')", A. Tel. Ma.; Vald. ø.

„**sval** adj. 1,". A. **svæl** Vald. **svål** Totn; **svaal** Ma.

Sval f. Svalning; Lindring. Ma. (Bjell. Grindeim): **Svaal**. Se flg.

„**svala** v. a. (ar) svale". A. **svaala** Ma. og fl.

Svalastolpe f. Stolpe af Svalegangen. Tel.

Svalastova f. Stue med Svalegang. Mest Localnavn. VTel. „Svalastog(a)".

svaldra v. n. pladske; søle. Shl. Se svalla.

„**svaldæmd** adj." A. Voss, Sogn. Jf. sal.

Svaldæme n. dunkel smudsig Ansigtsfarve. Sogn (Hafslo).

Svale m. Svalning; sval Luftning. SBerg.

Svalemerkje se Svola.

svalen adj. 1, sval. NGbr. Mest: **svalee**.

svalen adj. 2, smudsiggraa; om Meel. Hall. (Gol, Torpo). Jf. sval 2,.

Svalfisk m. en bitte liden Tangfisk ved Stranden; maaske Tobiis = Sil. Ndm.

svalig adj. noget sval. Smaal.: **svaalig**.

Svall m. „Paa ein Svall", lidt beruset. Nfj. Sdm. Se flg.

svalla v. n. (ar), 1) pladske, søle; især: „svalla aa drikka". Ryf. Shl. Nfj. Sdm.

Og: „svaldra aa drikka". 2) svæve omkring = sulla. Sæt. Jf. svalka, svarla. — **Svallar(e)** m. Søler, Drikker. Nfj. — **svallen** adj. noget beruset. Nfj. JSdm.

Svalldaude m. = Svellbrune. VAgder, Dal. og Ryf.: -döue.

svalldøydd adj. = svellbrent. Tel. Mest i n.

Svalljokle m. Jistap. Rbg. (Aamlid): -i.

Svalltapp m. = Svalljokle. Tel. (Nisf.).

svalnast v. = svalna. Voss. svaalna, Ma.

Svalskugge m. sval Skygge. Østl. Hall. Svæl- Vald. Svål- Østl. (fl. St.).

svalvorden adj. = svalvoren. svaalvooren Tel. svålvölin Totn; svaalvöl(e)n Smaal.

Svam se Sum.

svamla v. n. døse, drømme, fantasere og dl. SGbr. (Øyer og fl.). „Je laag aa svamle i Somn'a", drømte halvvaagen. Jf. flgg.

„**svamra** v. svæve omkring". A. NGbr.

svamsa v. n. (ar), svæve omkring, vimse, føite, = svansa. Voss. Jf. svamla, svamra, svimsa, Svoms. „Svimsa aa svamsa".

svamseleg adj. føitende osv.; se Svoms. Sæt.

„**svana** v." A. Ndm. Trondh. Dal. Jf. svaana.

Svangbol (oo) n. Gruben oppe under Korsryggen paa Dyr, lige foran Lænden. Namd. Helg. Jf. Tombol.

Svank m. brat Indbøining i en Stamme tværs over dens Længdeakse. JSogn (Lærdal). Svaank NBerg. SBerg. Svunk (u'—o'), Sogn. Sv. og D. Diall. svank(e), innböjning, sänkning.

„**svansa** v." A. Ma. og fl. Vel af svamsa.

svapsa v. (ar), pladske, søle = svabba. Voss.

„**Svar** n." A. Svor (o') n. og f. VTel. Sæt. „Vera te Svars", være tilstede, til at træffe. Jæd.

„**svara** v." A. svora, svore (o'), VTel. (Mo, Moland), Sæt. (Bykle, Valle).

Svarafjell n. Fjeld som giver Ekko. Ndm.

svarast v. n. 1) = svara 4). Østerd. „De svares", der er Gjenlyd. 2) svare til hinanden; stemme overeens. Østerd. (Rendal). „Tal'e svares", Tallet stemmer.

svare adj. m. f. og n. meget stor, overordentlig, overvættes. Østl. Hedm. Rum. Gbr. svari, Rom. og fl. Jf. svaren. Jf. G. N. svarr, svær.

svarla v. n. svæve omkring, tumle (sig); svire. SBerg. (Hard. og fl.). „S. aa drikka". Jf. svalla, svarma.

Svarlar m. Svirebroder. SBerg.

Svarm m. halvbevidst eller halvvaagen Tilstand; Sanseløshed; Fantaseren; Vildelse = Ørsla, Ørska. Dal. VAgder, Rbg. Ogsaa: Tummel, Uro. Tel. og fl. „Ho laag i ein Svarm". „Han foor i Svarm'n". „I Harm o Svarm o i Seut o Tregji"; Sæt.

svarma v. n. (ar), være svimmel, være halvbevidst; tee sig sanseløs; tumle; fantasere; drømme. Ryf. Dal. VAgder, Rbg. „Häile mei Tei eg i Seutin svarmar"; Sæt. „Han gjekk, laag, o svarma". „Eg ligg um Reett'an o um han svarmar". „Däi svarmar heit o deit". „No svarmar mi ti", nu tumler, sætter, vi afsted; Sæt. „Svarma aa drikka", tumle; Ryf. „Han sloo saa hart i Bool'e at de svarm", rungede ørdøvende; Rom. (Hurdal, Feiring). — **svarmen** adj. halvvaagen, tumlende, fortumlet, fantaserende osv. „Drykkjn hev gjængji av 'an, men han æ noko svarmen enno"; Sæt. „Hisen o svarmen um Moraan'n"; Ma. — svarma turde være Omglid af svamra; jf. svamla, svamsa, svimra.

„**svarpa** v. n." A. 2) tumle omkuld. ØTel.

Svarpand n. omtrent = Svarp; især: en større uheldig el. ulykkelig Gjerning. Hall. „Han gjoorde äit Svarpand; äit styggt, fælt S.". Ogsaa: et ulykkeligt Fald.

svarra v. n. (ar), svæve el. streife omkring, omtr. = sviva; tumle; søle. VTel. (Mo), Ryf. Li. „Han gjængge svarrar heile Dagjn o gjere inkji"; Mo. „Han svarra(r) oppe ænno, æ 'kje komen i Sæng"; Ryf. „Svarra o drikka". Jf. sverra, svirra, svarla.

svarsam adj. som kan svare; = god for; solvent. Hard. „Han æ svarsame fy äin Milljon Kroonur".

„**svart** adj." A. svaart'e, VTel. (Mo, Moland), SætV. og V.; som svaal, Snaart. Maaske ogsaa nogensteds i Sæt. og VTel. „svort'e", som „svora, kvoss'e".

Svarta f. Sværte = Sverta. Tel. (Vinje). „Svarte, Litsvarte, Skoosvarte".

svarta seg v. sværte sig, smudse sig. VTel.

svartbaka adj. sortrygget. Ryf.: svarbaka.

svartbannast n. = naudbannast. Trondh.

svartbryllt adj. se brylla (brydda).

Svartejoleftan m. 23de December. Østl.

„**Svarteskog**". A. „Gaukjn gjæl i svartan Skoog"; Hall.

Svarthaa m. = Blaahaa. Nhl. og fl.

svartkyrnt adj. med sorte Korn. Jæd. „S.-kynnt Havre".

svartmusken, -muskutt, -myskjen se musken.

svartskaututt adj. se skaututt.

Svartsleipa f. = Svarsnigel. Gbr. Hedm. Svartsleip m. d. s. SGbr. (Gausdal).

svartspaangutt adj. med sorte Tværstriber eller Bælter. Tel. Rbg.

Svartstare m. et Slags sort Stær. Dal.

svartstillt adj. n. blikstille. Voss.

Svarttoska f. = Svarthaa. Li. Ogsaa: Svarttosk m. som Palltosk for -toska.

svarug adj. rask til at svare. Ryf.

Svarv n. 1) stor Tummel, stort „Staak". Gbr. (Foldal), Trondh. 2) Omfærd = Svarv m. 1). „Juulesvarv", lystig Rundgang i Julen fra Gaard til Gaard. Sdm.

Svarv m. 1) en Omsværmer, Tumler, løs Person. Li. 2) rund(dreiet) Steen. Salten. „Aagsvarv".

„**svarva** v. 3) svinge osv." A. Sogn. „Svarva av (ao)"; „svarva tee". 4) særlig: a) gaa rundt Ageren og med Spaden afgrændse

den vel fra Engen = reina. Ryf. b) „svarv' tu Grynta", skure ud af G. Gul. c) rode (sammen). Innh. Børsen. 5) tumle, være i uordentlig Travlhed; omtrent = staaka, styra. Nfj. Sfj. Sogn. „Ha mykje te svarve mæ". 6) tumle, sværme. Nfj. Ryf. „Han svarva aa drikk'e, d'æ ein Svarvar", m. Jf. svarma. G. N. svarfa vælte omkuld.

Svarvahuva f. Tophue. Sogn.

svasna v. n. svinde ind, lægge sig; om Hævelser; = svana. Innh. (Stod, Beitstad), Helg. (Bindal). „Svoll'n (Deigjn) ha svasna".

svassa v. n. (ar), 1) pladske, gaa i Bædsker, sysle med Bædsker; skvulpe; søle; tildeels = sussa, susla; tildeels = sukka. Hard. Ryf. Jæd. VAgder, Sfj. Nfj. „Kvennekalln svassar i Stillvetne"; Røldal. „Han gjængg' aa svassar i Bløyto". „Dæ svassa upp um Foot'n". „Dæ svassa i Skoo'ne". „La(t) svassa dæ!" lad staa til! Li. „Svassa i Drykk", „svassa aa drikka"; Rog. 2) sysle med smaa Ting; = susla; pusle uroligt. Tel. (Selljor og O.). „Svosse (svaasse) o svasse". Jf. svossa, svaassa, svaasa.

Svavelhus n. Fyrstikæske. Vald.

svaa, svaae se svoda. — Svaae se Svoda.

Svaag m. 1) Svælg; se Svelg. VTel. (Mo, Vinje), Sæt. (A.). 2) det Inderste af Rummet imellem Kvernstenene; se Homm, Grøypehomm. SætB. VTel. (Mo, V.). Svaagrom n. d. s. VTel. Sæt. 3) = Kvernauga. Tel. (Sell. Kv.). — Svaaghomm m. = Kvernarhatt. Tel. (Sell. Kv.). Lidet brugt. — svaahoysta se svo-.

Svaakvinter m. meget fugtig Vinter. Shl.

Svaal, svaala, -ig, -na, se Sval, svala.

„Svaan f." A. Kort aa i NGbr., for Svon.

svaana v. a. (ar), neddysse, stille. Tel. (Kvitseid, Vinje, Mo, Skafsaa), SætB.: „svaane av, burt el. nee". — Svaan n. Neddyssen. Svein. har: „Svon (o'), Soning, Neddyssen"; denne Lyd er dog neppe nu mulig i VTel., og „svaana" er ingensteds hørt. Jf. svæne (svana), soona.

svaanast v. n. (ast), sagtnes, stilles = svina; især om Smerte. Tel. (Mo, Vinje): „svaanast av". Og „svaane av"; VTel.

svaasa v. n. (ar), 1) vade i Bæde, strabadsere; pladske; ogsaa: tumle, sværme, skeie ud. Nfj. Ma. Fosn og fl. 2) arbeide kraftigt men lidt skjødesløst; rive fra sig Arbeide. Ma. Nfj. og fl. „Han kann svaasa dæ ifraa seg". „Svaasa aa drikka". „Han svaasa aa svarva". Jf. vaasa. svaasa vækker gjerne Forestilling om større og mere energiske Bevægelser end svassa, svossa, svaassa. — Svaasar m. En som „svaasar"; River, Tumler, Sværmer. Nfj. Ma. „Ein sagna Svaasare", en haardfør, driftig, „usyten" Karl; Nfj.-Eid.

Svaass n. Snak, Vaas. Rum. Østl. Se flg.

svaassa v. n. (ar), 1) pladske; strabadsere; ødsle; = svassa. A. Sdm. Sogn, Rum. Vestfold, Sigdal. Ogsaa: snakke meget, vaase; Rum. Vestfold, Sigdal. I Sogn: svaossa; i ØTel. og fl. kan det vanskelig skilles fra svossa. 2) = svaasa 2). Sfj. — Svaassa f. En som svaassar 1); særlig: Ødeland. Tel. Sogn og fl. „Ei Svaossa te Kjeringg". — Svaassar m. = Svaasar. NSdm. — svaasseleg adj. lig en S. Tel.

Svaasse m. = Svaasar (River osv.). Sfj.

Svaavelblome m. en Potentilla (verna?). Vald. (Aurdal).

Svea (ee) f. rask Person. Ryf. Se Svida.

svega, Svegje, sveg- se svig-.

„Sveggje m." A. = Svagg. Tel. Agder. „Ein Sveggje te Stokk", vældig Bjælke. Og: „ein Sveggje-Kar". Li.

Sveibling m. Pulsvante = Beivling. Ma. For Sveiv- el. Sveip-. — Sveibe se Sveipe-.

Sveie m. = Sveig. VNed. Vel for Svige.

„Sveig m." A. Oslo, Ndm. Gbr.

Sveig m. 2, Bøining; = Svigt. Tel. (Laardal og fl.); Hard. og Sogn: Svøyg (öy, aay). „Mäi'n gjev'e Svöyg".

„sveig adj. fugtig". A. Tel. Vestfold; Totn, Østerd. og fl.: svei. — „sveigjen d. s." A. NGbr. Sogn: sväien.

?sveig adj. smidig. H. O., Christie.

sveiga v. n. svinge med Kroppen eller med Kropsdele (Arme, Hale). Rog. „Han kom sveigan(d)e, gjekk aa sveigte (sveikte)". „sveika", Ryf. (Sand), hvilket dog neppe er opr.; se P.

„sveigja v. a." A. Sogn. svøy(gj)a ISogn, Hard.

sveigja v. (er, de), fugte, dynke. ISogn. „Ho sväigde pao Duukjn". Til sveig.

sveigvorden adj. noget fugtig. Totn.

?Sveikall m. Ruus = Svei. Ndm.

„Sveim m." A. 4) Luftning, meget svag Luftstrøm. Nhl. Hard. YSogn. 5) kvalm og fugtig Luft; ubehagelig kvalm Lugt el. Os, som fra Gryde, Ovn. Nhl. Voss, Sfj.

„sveima v. n. (ar)". A. 3) blæse ganske svagt, lufte. Hard. Nhl. YSogn. 4) ose. Nhl. og fl. — Sveimegras se Svime.

„Svein m." A. 4) (1) Drengebarn, Dreng. Sfj. (Jølstr, Holsa, Haukedal). „Ein liiten (-in) Sveinn", „dan lisje Svein'n" (men: „ein Stein'e, Hest'e, Kar'e"). „Sveinane hass" = „Framfaringane hass", hans tjenende Forgjængere (Vætter); Nfj.

Sveip f. 1) Slyngning el. Vridning i Ved („Rir") = Sveip m. 6). Hall. 2) Svøbe. Romsd. Sfj. Nhl.

„Sveip n. Svøb". A. „Liddje i Svei'pi", ligge indsvøbt. VTel. (Mo).

„Sveip m. 1) Lok osv." A. Gbr. „2) Knude osv." A. Ndm. Hall.: „Sväip". „3) Skik, Maneer". A. Rbg. Sogn: Svøyp. 4) Lighed osv. = Svip. Hard. Gbr. Sogn; YSogn (Ladvik): Svøyp. 5) Sving, Rundgang

= Sveiv. Voss: Svøyp. Ogsaa: Knæfald omkring Altaret; Voss. 6) Vridning i Ved. Tel. 7) (1) Haardusk paa Kos Hale. Østerd. „Tögö æ gjoort 'ta Sveep".

„sveipa v. 2) trække sammen i Bundter, gramse osv." A. Gbr. Hall. Li. Sdm. „Kyd'nan gjæng'e aa sveibe i Ængjæ"; Fjotland. „Krøtere svaaype (öy) Mat'n i see"; „svaayye ikring see"; Hjørungsfjord. 4) faa raskt og hændigt fra Haanden, faa smidigt i Skik („Lag"), give den rette Sving. Rbg. VTel. Ma. Ned. „Dai svaipe de so ti, dai gamle, so de fedde seg", den gamle Slægt faar en saa rask og tækkelig Sving paa sin Tale; Sæt. 6) „sveipa yve noko", glide hen over noget, ikke indlade sig paa; Hard. Tildeels: svöypa (aay). 7) slaa raskt til; pidske. Sfj. Nhl. 8) ligne osv. = svipa 2). Helg. Smaal. Hedm. Gbr. svøypa Sogn, Nhl. Sfj. „Han svöyye attepaa Far'n"; Jølstr.

„Sveipa f." A. Sæt. 2) Svøbe. Bamle og fl. Trondh. Hertil: sveipa v. (7) pidske.

Sveipar m. d. s. s. flg. Sdm.: Svöypar.

Sveipe m. 1, rask kraftig smidig bekvem Karl; En som faar den rette Skik, „Sveip", paa Tingene. Rbg. Tel. Ma. „Dalemann'n (Sætbyggi'n) æ slik ein Sveipe, han sveipar de ti"; Rbg. Ikke meget brugt uden (som Genetiv) med et flg. Substantiv, om det udmærkede. Agder, Tel. „Sväipe Gar", prægtig Gaard, især en med store Vidder; Hard. „Sveipe Hest, Høystakk, Kar, Ljaa". I NVTel. ogsaa: „ein Sveipar Hest'e, Kar'e"; jf. Gløypar, Søypar og fl. „Aen svaipande gild'u Hest"; Hard. (Ullensvang).

Sveipe m. 2, Issehvirvel i Haar. Hard.

„sveipeleg adj." A. Ned. Ma. og fl.

Sveipeleist m. omtr. = Sveipe, dog mindre anbefalende. Agder. I de ydre Egne (YMa. VNed.) ofte om en smidig men upaalidelig Person; ogsaa: Vildbasse.

Sveiphaar n. = Var 4. Romsd. Nordl.

„sveiplik adj." A. Vald. Gbr. Sogn. svøyp- ISogn; sveep- Østerd. „sveiputt" A. Gbr.

Sveis m. Svingning, Sving; (ogsaa: Klang). Follo, Vald. (Vang og fl.). „Han har den militære Sveis'n i Labb'n"; Follo. „Daa vart dæ äin a'nn Späis i Bjøllun"; Vang.

sveisa v. a. og n. (er, te; og ar), 1) kaste, slænge eller slaa med et kraftigt Sving. Shl. Hard. Sogn og fl. „Han sveist'an i Bakkjen". „Sveisa tee ein". 2) gaa og svinge paa sig, gaa svaiende; omtrent = veisa, men kraftigere i Bevægelsen. Shl. Hard. Ryf. 3) sveisa seg, tage sig sammen, gribe sig stærkt an = gnassa seg. Ma. (Finnsland). Maaske T. schweißen, sveise; jf. dog veisa.

sveisa og sveise adj. (Genetiv) om det som bevæger sig (virker) med Kraft og Sving; ogsaa (blot) om det kraftige, mægtige og prægtige. Shl. Tel. Li. Ryf. og fl. „Ein sveise Kar'e", en rask kraftig driftig Karl; Tel. „Sveise Gar", prægtig Gaard; Ryf. „Sveisa Kyr" = drusteleg; Shl. — „Sveisar Kar'e, Gar'e", d. s. VTel. Jf. Sveipar.

Sveit f. 1) Mellemrum mellem to Rækker, særlig af Møgdynger paa Ager. Sfj. (Førde). Sveitabreidd f. eller Sveitahøgd f. Bredde af „Sveit". 2) Arbeidstid mellem to Hvilestunder; tildeels = Økt. Sfj. Nfj. ISdm. (Sunnylven). Ogsaa: det i denne Tid udførte Arbeide. Nfj. og fl. „Eg ha pløgt äi häile (laangge) Sväit". G. N. sveit Parti, Afdeling.

„Sveite m. 2)". A. Blod som er kommet udenfor Legemet; f. Eks. af Fisk. Helg. Gbr. STrondh. Totn (Biri). Ogsaa: Sveitte. Stjør.: Sveittj; „Sveittjpø(l)s", Blodpølse. „3) en Smule (Bædske)". A. Tel. „Smita paa ein liiten Sveite". Og: Sveitte. Nhl. Hard. Gbr.: „Aldri Sväitten". „Ikkje da sveitande Grand"; Sfj.

sveitna v. blive svedt. Hall.: -e.

Sveittakodde m. = Leskinn. Sogn (Vik).

Sveitta-tak n. = Sveitt n. N- og SBerg.

Sveitte m. Urinorganet langs Bugsiden af Fiskens Rygrad. Ryf.

Sveitte m. liden Ruus. Hard. Se Sveite.

Sveittebad n. = Sveitt n. Li. (Eikin).

Sveitteraakje m. fugtigt øverste Lag af gjærende Hø i en Lade. Tel. (Laardal, Høydalsmo, Raul.). Er ingensteds her hørt med (o'); maa derfor vel høre til Raake, ikke til Roke („Raakka").

„Sveiv m. 2) Hvirvel". A. Ned. Ma. Dal.

sveiva v. n. (ar?), ligne = sviva, svipa, sveipa. YSogn, Sfj. „Sveive att(e)paa".

„sveiva v. a. (er, de), svinge". A. „Sveive de tee", give Tingen Sving (Lav, Skik) = sveipa; VTel. „No sväivde du Or'æ", nu gav du Ordene en noget anden Sving eller Betydning; Sæt.

Sveivekirna f. Kjerne som har Svingel. Dal.

sveiven adj. fuld af Sving og Slingringer.

Sveivetal n. Snak som er fuldt af Svingninger og Omsvøb. Sæt. Og: Sveivetale m. Sæt.

Sveivida f. liden Vandhvirvel. Ma. Røldal. Sveiveti(d) f. d. s. Tel. (Sell. Kv. Laard.).

sveivla v. a. svinge, ombreie, hvirvle; forvikle. Rbg. Sogn. „Fiskjn he sveivla Net'æ i Hop". sveivla seg, dreie sig rundt. Dal. Jæd. Jf. veivla, sveiva. G. N. sveifla svinge.

sveivla v. n. 1) vifte, blafte; om et Lys. Shl. 2) om liden Luftstrøm (Træk), som fra en dampende Kjedel, fra et ikke tætsluttende Vindue og dl. Nfj. (Hornndal, Stryn). „Dæ svaivla aa blæs'e". Jf. foreg.

Sveivla f. 1) liden Hvirvel: liden Strømhvirvel; spiralformigt dreiet Lok af Haar, Straa og dl. Dal. Jæd. Sæt. „Ei Sveivla i Aagrn" (vreden af Vinden). 2) Sving

eller Slyngning i kunstindustrielt Arbeide. Sæt. G. N. sveifla Svingen, Svingning.
sveivlen adj. fuld af Hvirvler. Dal. Jæd. Sæt. „Sveivlen Aagr". **sveivlutt** adj. d. s.
Sveivsott f. = Svivesott; hos Gjeder. Ma.
Svekk n. = Svekk f., Ilkje (Ndm.). Ndm. **Svokk, Svökk** f. d. s. Nfj. Shl. Ndm.
Svela (ee) f. Diarree. Hard. (Ullsv.). Jf. Skunda. — **svela** (ee) v. se svila.
Svela (ee) f. = Svelkake. Nfj. Sfj. Og: **Sveelekake**.
„**Svelg** m. **Svaag**". A. BTel. Sæt. Se Svaag. **Svølg** (Fl. Svølje), NGbr.; **Svö(l)dr** og **Svö(l)tr** SHelg.
„**svelgja** v." A. svølje (svøljee, svøølde), NGbr. svægja Ma. (Aaseral, Bjelland).
„**Svell** n." A. **Svall** m. Rbg. Bamle, Tel. (Treungen); **Svull** Hall.; **Svodd**, Fl. **Sveddi** SætB.
„**svella** v. n." A svedla, svadl og svodl, svodle og svudle BLi. Rog. SBerg. Sogn; svedda (-e) svadd (og svedd?) svuddi (-e) BTel. Sæt. BAgder (indre Bygder).
„**Svellbrune** (u') m." A. **Svellbrann** Østerd.; **Svollbraanaa** ØTel. (Bø); **Svullbraanaa** Hedm.
Svelldaude m. = Svellbrune. Hard.: **Svelldöue**; JSogn: **Svedldæue**. „Valdöue", Hard. (Røldal).
Svelldrep (e') n. = Svellbrune. Nhl. og Voss: **Svedl-**.
Svellgang m. = Svollbrune. Hall.
Svelling, Svellung se Svilung.
Svelljukul m. Istap. Vald. **Svull-**, Hall.
Svellkula f. svulmende buglet Ismasse henad Marken, især i Skraaninger. Hall. Gbr. Østerd.
Svellskot (o') n. buglet Is fremkommen ved Frysning af Vand som er skudt op igjennem Mark eller Is. Hall.
svellskoten (o') adj. løftet el. forskudt (-skøvet) af Isen („Telen"); mest om Steen. Sogn.
„**svelta** v. n." A. Imperf. svolt, BTel. Agder; Gbr. (svaalt). Supin. svulte BTel. Agder, Jæd. Dal. (sjelden: „sulte").
Svelta f. mager Græsgang. Rom. Mest Stedsnavn.
Sveltar m. Kortspillet = Svelta. Oslo.
„**svemja** v. n. (svam)". A. Infin. svæmja Hall. (Gol), NGbr. (Sel, Vaagaa, Lom), svømja NGbr. (Vaagaa, Lom); Imperf. svoomm NGbr.; Supin. svoomme NGbr. Ogsaa: „svoombe" og „soombe", „svoomt" og „soomt", NGbr.; „svamde, svamt", Hall. (Gol). Og: „svam, svøme", meddeelt fra Hall. (Gol). — **svengle** se svingla.
svemle v. = sumla. BTel. (Mol.): svimla?
Sver (ee) n. og m. Form; Skik, Lav. Sogn (Vik, Ladvik og fl.). „Han fær slikt (gott) Sveer pao da". „D'æ den annan Sveer pao dinna Hest'n". Maaske: Sving, til svera. Jf. Svægr. — **svera** se svidra, svirra.
„**Sverd** n." A. **Svør** Ma. (Finnsl. og fl.).
„**sverja** v." A. Supin. svaare, Ndm. Fosn; svöri, svøri, Innh. Namd. og fl.; sveri, Selbu, Stjør og fl.
„**Sverkel** m. Hvirvel". A. **Sværkjil** Hedm. 2) liden Strømhvirvel = Ida. Gul. 3) Snirkel (Spiral, Cirkel, bueformig eller af Buer sammensat Figur). NGbr.
„**sverma** v. n." A. „sverma mæ", sysle med, tumle med = styra, stella. Sogn, Sfj. Nfj. Ogsaa „sverva".
sverp se svirp. — **sverpa** v. n. (ar), slaa med noget bøieligt, f. Ex. en Kjæp. Ma. (Bjelland). Se svirpa.
„**Sverra** f." A. 2) rask smidig og feiende Kvinde. Ma. (Bjelland). Jf. svirra, svidra.
„**sverta** v. n. (er)". A. svurte, svyrte og surte Gbr. „Dæ svurte paa Vat'nee".
„**sverva** v. n. hvirvle". A. Li. Totn. „Han slo^{u} meg saa dæ svarv før Auen", saa der hvirvlede Gnister for Oinene; Fjotland. „Han sloo i Booke saa dæ svarv", saa det gjenlød surrende; Totn; jf. svarma. 2) = sverma, styra, staaka. Sfj. Nfj. „Han ha mykje te sverve mæ". Ogsaa: svarve se d. Og: svorve (o'). Sdm. (Vanylven).
Svesiltut m. = Fisletut. STrondh. Se svisla.
„**Svevn** (e') m." A. Hard. **Svæmn** Rom. Follo, Shl. **Svøbn** Ma.
svevngretten adj. „gretten", vranten osv., af Søvnighed eller fordi man endnu ikke er fuldt vaagen. Udbredt.
Svevnloft n. Soveloft i „Stabbur". Sæt.
svevnør adj. = svevnøren. BTel.
?**svervast** v. n. (svarvst). Hørt kun i: „svervast te Minnes", drage sig til Minde, mindes. Agder. „Han svarvst te Minnes eit Grann, daa han hadde fængje tænkt seg um". „Naar eg svervst te Minnes".
svi-brennt! en Leg = tvi-brennt, bumba. Smaal. Dal. og fl. — En Interj. svi synes ogsaa at findes, = tvi. G. N. svi. — **svie-brenne**, en Leg. Østl.
Svid f. = Svida, Brote. Vald. Gbr. og fl.: **Svee**. Mest som Gaardsnavn: „Svee'ee, Stoor-Svee'ee"; Dativ: „Svee'n". „Svee'a", SGbr. (Øyer). I Trondh.: n.
svida (i') v. n. (ar), 1, have en svidende brændende Fornemmelse, f. Ex. af Hunger. Namd. „Æg sveea 'punn Brøst'a". „De svaarte sviar kje, de kvite biar kje", en Undskyldning for Skidenhed; BTel. Jf. svera, svidra.
svida (i') v. n. (ar), 2, bevæge sig let raskt og kraftigt. NRyf. (Sausokn): **sveea**. Jf. svidda, svidra; Isl. sviduleikr Leg med hurtige Bevægelser.
Svida (i') f. 1, Svidning, Brand. Nhl. „Ei goo Sveea", en dygtig Ildebrand. G. N svida Brænden.
Svida (i') f. 2, let rask og kraftig Person. NRyf.: **Sveea**. Se svida v. 2.
Svidbrand m. = Eisebrand. Helg.: **Sveebrann**.

Svidbrune m. Afsvidning af Mark. Hedm. (Ringsak): *Sveebraanaa.*
svidda (i') v. (ar), = svida (i') 2. Ryf. Hard. (Ullsv. Røldal), Shl. „Me sviddar snart øve Fjedle". „Du sviddar snart opp Bakkjen". „Svidda noko ifraa seg", faa et Arbeide raskt fra Haanden.
Svidda (i') f. 1) = Svida 2. Hard. NRyf. „Ei Sveedda te gaa, slaa" (meie); Ryf. 2) liden Laks = Svila. Dal. Jæd.
„**Svide** (i') m." A. *Sveea* (kort ee), Gbr. Helg.
sviden (i') adj. (part.), som røber Skuffelse; slukøret. Ma. og fl.: *svee-en.*
svidhoggen adj. om Mark som er berøvet sine Træer og saa afsveden. SGbr. „Ein sveehöujje Houg".
„**Svidjarn** n." A. *Svi**dj**djenn,* Ma.
svidkald (i') adj. = brennkald. Ndm.: *svee-.*
Svidmark (i') n. = Svidmerke. NGbr.: *Sveemark.*
svidra (i') v. n. 1) bevæge sig frem og tilbage i korte usikre Svingninger, omtr. = fidra; bevæge sig sitrende og svingende fremad (opad), som varm Luft el. Flamme; vimse; spille. SætB. Hard. (Odda, Ulvik). „Muy'i sviddrar", Myggen spiller; SætB. „Fugl'n s.". „Han spring' o sviddrar kring 'an o æ so leesskylluge", tjenstagtig; SætB. „Logjen (Eld'n) sviddra uppitte Bourtakje"; Hard. „Dar æ so häitt, da sviddrar um Oyro"; Hard. „Da sviddrar i Skinn'e". „Han totte da va so sviddrande ilt". „Eg slou meg so da sviddra fy Ougo". — 2) Maaske eet hermed er: *sveera, svirra* (sverra). Lydforhold som ved dibra, fidra osv. Jf. svida, svidda. (kvidra, kvera, G. N. hviða Vindbyge, Ang. hwiþa d. s., hveoþrian surre?); NSv. („Norske") Diall. svidu, svädä, en liten mygga; svifogel (svedmåk), en falkart. (Dog er der i beslægtede Sprog — G. N., D. og Sv. Diall., T. — Ord med lignende Form og Bet. som ikke synes at have opr. dr men rr. Her kan foreligge flere sammenglidende Ord). a) hvirvle (sig), svinge sig, vimse; især: bevæge sig fremad (opad) i Skruelinie el. smaa Svingninger, hvirvle fremad (opad). *svirra seg* = skunda seg; Ryf. *sveera* = sviva (svinge sig tankeløst); Nhl. og fl. *sverra* og *svirra* hvirvle; Ma. og fl. „Røykjn svirrar upp". „Snurrebassen (Toppen) sveerra"; Salten. „Han svirra ikring, svirra paa"; Vos, SGbr. Sdm. „Han svirra paa Tili"; Rbg. „Kvenn'æ svirrar"; Rbg. „Logjen svirra uppitte Beggjn", Hard. „Han gjekk (stoo) o sveera o sveiv", gik og svingede sig. Vald. (N. A.), Li. „Ho stou o sveera alăene o glaapte". Li. (Eikin, Fjotl.). „Han gjekk aa snudde see aa sveera aa leitte"; Romsd. (og svære?), Ndm. b) brænde spillende med Hvislen, brænde som i Blaar; omtr. = firra. „Eld'n svirra"; Vos. „De sveerar (og svirrar) i Lyngj'i, i Stray'i", SætB. og B. „Aenir'n, Struy'i, Haamhaug'n, sveerar (svirrar) so ti"; SætB. (Ligesaa svirra og sverra i D. og Sv. Diall.). „Dai svirra i Houp", for paa hinanden = rauk, firra i Hop. c) om Spirituosa: fare En til Hovedet. SætB. og B.: *svirre* og *sveere.* „De Bajasøli svirrar ti mæ same, de svirrar i Hovu'i mæ same, men d'æ snart ivi (yvi)". „De svirrar paa noko leiti" = „sveive i Hovu'i". Ogsaa: „no fer' 'an ti sveere", begynder at blive beruset. d) om svidende brændende Fornemmelse, især af Hunger = svida (i', sveea). Innh. STrondh. Ndm. „E(g) æ saa soopin, e(g) *sveere* retteli 'punn' Brøst'a; e sveere ette Mat". Og: „Dæ sveere 'punn' Brøst'a". „Æ sveera ette Mat"; Ndm. (Aure, Hemne). „Æg svirre (sveerre) ette Mat"; Innh. (Stod, Beitstad). „Æg svecre paa en Bæta"; Leksvik. „E *sværa* för Mat", STrondh. (Røros, Horg. Melhus, Bynes, Ork. Meddal). Æ i STrondh. kunde være fremvirket af det flg. R. Hertil: **Sveerebiit** m. Bid Mad til at stille Hungren, mod **Sveering** f. Ndm. Selbu (Tydal); **-bæta** m. d. s. Innh. — **Sviddr, Svirr** m. Svingning, især skruelinjet; liden Ruus. Rbg. „Bajasøli gjere ein Svirr'e i Nakkjen" (Hovedet). — **Svirra** f. 1) et hvirvlende Legetøi = Kattimann. Sæt. 2) = Sverra 2) (Ma.). Sæt. — **Svirre** m. En som „svirrar", er i stadig hvirvlende (vims) Bevægelse; Top (Legetøi). „Peer Svirri", Skumtop i Ølskaal. Agder. — **Svirrebasse** m. d. s. Rbg.
svifta v. (ar?), 1) vifte, svinge. YSogn: *svipte.* G. N. svipta rykke. 2) gjøre et Sving, gjøre en Afstikker. Sfj. (YDale). „Svifte innum". 3) rykke Seil sammen = syfta. YSogn.
Svifting m. Rykkebaand i Seil = Syfte. YSogn. Ofteſt: *Sviptingg.* G. N. svipting(r) Seilgarn?
„**Svig** (i') n. 2) tynde Kviste". A. Sæt. Hall. 3) spæde netop spirende Kviste til Kvægfoder. Hard. Shl. Ryf. „Ospesvig".
Svig m. bøiet tynd Træstamme som (blandt andet?) anbringes udenom Høslædens øvre Flade for at forøge dens Rumfang. Sogn.
„**sviga** (i') v. n. (ar), bøie sig osv." A. Tel. Rbg. Vald.; *svæga* Totn. „Tree'e sviga att o fram", svaiede. „Staang'ee sveega"; Vald. „Han gjekk o sveega paa seg", bugtede sig, svingede Lemmerne. „Han gjekk der o sveega o sveega", svaiede, drev, tumlede. „Gaa aa svæga mæ (L)jøse", svaie, vimse. 2) v. n. og a. gjøre Svingninger, svinge afsted; arbeide raskt. Tel. Rbg. VAgder, Dal. „Du svigar snart yve Hei'æ". „Han sviga paa so foort eg kunna 'kje fygje". „Han sviga o slou", slog, meiede,

kraftigt; Dal. „Eg svíga dæ snart i Lagje", faar det snart i Skik; Li. „Du svígar snart Bukſune istand"; Rbg. „Du svíga snart ſud eit Par"; Li. Jf. flg. og ſøyma.

svíga (i') v. a. (ar), 1) forsyne med „Svig" el. „Svigor", Vidjebaand; flette af „Svigor", og dl. Rom. Tel. Rbg. Li. „Sveega Skiigal"; Rom. „Sviga Grindar", VTel. Li. „Sviga ei Tåena"; Li. 2) v. n. ſanke „Svig". Hard. Shl. Ryf.

„Sviga f." A. Sveegaa Ndm. Svøge Sfj.

svígalauva (i') v. a. (ar), afløve (Smaatræer) uden at kappe („kylle"), fra Marken af. Tel. (Selljor): sveegalouve.

„Svige (i') m." A. VAgder, Rbg. Tel. Jæd. Ryf. og Sogn: Svigje (i'); Vald. og ØTel.: Sveegje. „Aen Sveeji te Kar", spænſtig Karl; Vald.

svígra (i') v. n. bøie ſig; ſvaie. Tel. og fl.

svígreleg og svígren (i') adj. ſlank og bøielig. Tel. Sæt. „Mjuk o svigreleg".

svígryggja (i') adj. indadbøiet i Ryggen. Berg.

„Svigt f., svigta v." A. Østl. (Vestf. og fl.).

„Svik (i') n. 1) Svig". A. Sogn (Hafslo og fl.; meget brugt). „Du gjoore meg äit Svik" (og „Sveek"). Ogſaa: Puds; Sogn.

Svik (i') m. en Utæthed, en Læk. Sogn (Vik). „Kaggjen ha äen Svik".

Svik (ii) m. en iøinefaldende men ikke let beſtemmelig Lighed = Sviv. Sfj. (Hyllestad). Sveek, YSogn (Ladvik). Jf. flg.

Svika (i') f. Antydning til, Spor af; mindste Gran. Helg. (Brønnøy). „Ikkje Sveek(k)aa".

„svikhaal adj." A. Dal. Ma. Ned.

svíkja (ii) v. a. og n. (sveik), 1) beſvige = sviika. Sæt. 2) være utæt = leka 2). Sogn. „Dør'i sveik'e". svikke NGbr. Nordl.

svíkja (ii) v. a. (er, te), forlokke. Ringerike (Snarum). „Innsviikt" = bergteken.

svíkja (ii) v. n. (er, te), ligne, ſe Svik (ii). Sfj. (Hyllest.). „Han sviikje attpaa Far sin".

Svikk (i') n. Fordybning, Indbøining = Svekk f. Sfj. (Førde, Holſa). „Fura he eit Svikk". — svikka adj. indadbøiet. „svikka i Ryggja". Sfj.

svikketett adj. tæt omkring Svikken. Fig.: forbeholden, taus. Tel.

Svikkhol n. Hul for Svik. Nordl. og fl.

Svikkpinne m. Pind ſom ſættes i Svik. Ned.

svíklaupa (i?) v. a. komme foran En ved at løbe en anden Vei. Nfj. (Davik, Honndal).

Svil (i') n. Sædpoſe i Torſkefiſk, Gadus = Iſilja. Kroll (Spiral). Shl. (Fitja): Svil og Sveel. Isl. svil, n. pl.

? Svil (ii) f. Tagſkjæg = Sviil m. 1). Busk.

„Svil (ii) m. 2) Vindskeid". A. Ndm. NTrond. „3)". A. Nfj. 4) Bræt („Bord") ſom danner Rygning af Liigkiſte. Nfj. 5) Sammenføining af Tøndebaand = Sveip. NØſterd. 6) Vidjebaand (Grankviſt) om Gjærdeſtave. NØſterd. (Kvikne).

svíla (i'?) v. bevæge ſig let og raſkt frem og tilbage; ſvæve. Hard. (Odda, Ullsv.). Maaſke meſt sveela, og eet med sveela, A. „Fugl'n, Lamb'e, Hund'n, svila framum (forbi)". „Ve(dr)lyſe svila". Maaſke svidla; jf. svida, svidra. Jf. dog Svil n., Spiral.

Svila (i') f. liden Laks, noget ſtørre end „Svilung". Hard.; Jæd.: Sveela. Svidda d. ſ. Dal. Jæd. Svile og Sveele m. d. ſ. Ma. Svilung, A.; Sveel(l)ung og Sveel(l)ing, Ndm. Foſn, Namd.

Svilk m. Vidje hvormed Løvknippe er omvundet. NGbr. (Skjaak. Lesja). Jf. Sviil m., Svil n. — Svill n. ſe Svir.

„Svill f." A. 2) øverſte ſammenbindende horiſontale Bjælke i Reisværksvæg. Rum. Veſtfold. 3) Stavre bunden ovenpaa Sledens „Flautor" for at øge Bredden. Sogn.

svim (ii) adj. raſk og ſmidig, omtr. = svím. Rbg. (Bygland, Valle, Hærrefoss).

„svíma (ii) v. n. beſvime". A. sviima aav, Nhl. ISogn (Luſtr); sviim' 'tu, Ndm.

svíma (i') v. n. (ar), om Hævelſe: ſvinde ind, lægge ſig. Hard. (Odda, Kvamm). „Svima neeteette". Jf. svina; ſe grina.

Svime (i') m. En ſom er raſk og behændig, „svim". Tel. (Kvitseid).

Svime (ii) m. = Smele, Aira flexuosa. VAgder (Eikin, Bjell. Hægel.): Sveime. — Svimegras n. d. ſ. VAgder (Eikin, Kvin, Grindeim, Finnsl.), meſt: Sveime-; Rbg. (Aamlid): Sveime-.

svímen adj. tilbøielig til at ſvimle, ſvimmel. Li.: sviimen og sveemen.

svímen (i') adj. omtr. = sviim, ſnaap. Hard.

svímeslegen adj. rammet af Svimeſlag.

Svimil m. = Svimling, Lolium. Rom.

svímla v. n. 1) gjøre uregelmæssige ſvingende Bevægelſer, ſom en Fiſk der drages op af Vandet; tumle omkring ſandſeløs; gaa tumlende; tumle. Shl. Ndm. og fl. „Størjaa ligg aa svimla i Sill'a", Ndm. 2) vakle; være ubeſtemt, upaalidelig; om Folk og Veir. NBerg. Vald. 3) foreſvæve Tanken. Gbr. (Fron, Vaagaa). „Dæ svimle før mee". „4) ſvimle". A. symla Jæd. ſunla VAgder. 5) beſvime. Sogn.

Svimlarkula (uu) f. Anfald af Svimmelhed. Smaal. Svimlingaflaga og Svimingad. ſ. ISogn.

Svimlesykja f. Ringſyge hos Faar. Hard.

Svimling m. 1) fortumlet Perſon = Tumling. Tel. Sæt. Hard. NBerg. Helg. 2) upaalidelig Perſon. Shl.

Svimo. „Gaa i Sviimo", gaa omkring fortumlet. Hall. (Nes). Vel en dat. pl.

svímren adj. = svimen, svimrug. Ma. Ryf.

„svímrug adj." A. ſulnug d. ſ. Hard.

svímſa v. n. (ar), = ſvamſa (ſe d.), svinſa. Voſs, Romsd.; (Bohuslän). „Svimſa aa ſvamſa". „Svimſe ikring".

„Svin (ii) n. 2)". A. Ma. Li.: Svein.

? Svina (ii) f. Dyppelſe. Øſterd. „Kloot aa S.".

svína (ii) v. n. (ar), = svina (i'). Hard. (Ulvik). G. T. swinan hentæres. „Svudl'n

he svitna". „svina (i')"; A. sveena Vestfold, Ma. (Aaser.). svæne (ikke -a; altsaa et andet Ord) stilles. Tel. (Bø, Sell. Kv. Raul. Vinje, Mo), SætV. „Verkjn svæna burt"; men „Truuten slakna". „Svæne nee". Jf. svaana.

svindrast v. n. svinde hen, hentæres. NGbr. (Dovre, Vaagaa).

Svinebust (ii) f. = Finntopp. Salten.

Svinejan (ii) m. = Grisejan, Jan. Ryf.

Svinekink (ii) m. = Grisekink. Tel. (Rauland): Sveene-.

Svineklemma (ii) m. se Klemma. Sogn.

Svinemose (ii) m. Lichen Islandicus? Hard.

Svineotta (ii, oo) f. = Grisotta. Shl.: Sviina-; Vesteraalen: Sviinootta (-e); Stjør.: „gjaaraa Sviinooft", være meget tidlig oppe.

„**Svinerot** f." A. Se Grise-. 2) = Kvika. Hard.

Svinerota (oo) f. Roderi af Sviin. Vald.

Svinerygg (ii) m. Træklamper slaaede paa Forstavnens Bordkant, „Riip", med Indsnit for Reeb og Kjættinger. I Søsproget.

svingeleg adj. med Sving paa sig; rask. Ma. (Bj.). „Aen svingelig Mann".

svingla v. a. afsvide Haar. Trondh. Østerd.

svingla v. n. tumle = vingla. Dal. Sfj.

?**Svingla** f. begge Skaglestænger (+ Hammel = Skækje). Sfj. (YDale).

Svingling f. 1) Tumlen. Dal. 2) Svimmelhed. Tel.

„**svinn** adj. 2)". A. Ryf. 4) forsigtig med at forsyne sig; varsom; discret. Dal. Li. Helg. 5) smidig og rask. VAgder. „Svinn' o rask'e". „Svinn'e paa Fouᵈ'n".

Svins m. liden Ruus. Voss. Jf. Svirr.

„**svinsa** v. n. (ar)". A. 2) om en let Byge som falder ind fra en uventet Kant. Hard.

Svinsa f. En som „svinsar"; saaledes ogsaa: Byge som kommer fra uventet Kant. Hard.

Svinsegula f. Vindbyge = Svinsa. Hard.

Svinstein m. en blaa Steen. NGbr.

„**svinta** v. 1) vimse osv." A. Rbg. VAgder.

Svinta f. 1) en stor (Vaske)klud = Flugsa. Shl. Jf. Isl. svinta Forklæde. 2) Ko- og Gjedenavn. Dal. Jf. svinta v.

svinteleg adj. rask og net; smidig. SætV.

„**Svintoks** (o') m." A. Rbg. (Evje). Svintoks f. Tel. (Sellj.); Sveintoks (Svein ɔ: Sviin) m. Ma.; Svintjoks, Tel. (Bø); Svinsoks, Rbg. (Evje), Ma.; Sveinsoks, Ma. (Laudal); Sveinsoks(a) f. Li. (Kvin); Svinsaks, Hard. — Svintoksroot f. skal være forskjellig fra „Sintogsrot" og god til Saarsmørelse. Tel. (Selljor).

svinvyrda v. se svivyrda.

Svip (i') m. Omsvæven, Svingning; Sving; liden Tur; omtrent = Sviv. NØsterd. (Dos, L. E.): Sveep, „Sveeptur"; Østl.: Svipp. Heraf maaske: svippe v. (innum) = svista (innum). — Er vel væs. eet med Svip, A. Til G. N. svipa = svífa. „Æktesvip, Kallingsvip". Jf. Sviv.

„**svipa** (i') v. n. og a. (ar), 1) svæve hen osv." A. „De svipar paa Kjeft'n", det ligger mig paa Tungen; Tel. (Mo). „Viisa svipar for Munn'n min men eg sær' 'æ kji fram"; Tel. (Moland). „2) ligne osv." A. Ma. Ned. Andensteds: sveipa, svøypa. „3)". A. Tel. svipa seg stikke sig. Tel. 4) give et let svingende Slag; snerte (A.). Tel. Sæt. G. N. svipa slaa med Svøbe. 5) om Vind som fortørrer Kornet. Sogn (Hafslo, Lustr). „Æustaovindn sveepa Kodn'e". sveepa adj. (part.) om Kornet.

svipa (i')? v. (ar), 2, gramse (til sig); fraadse; ødsle. Totn, Rom.: svæpa. „Kua svæpar i Ænga". „Her æ mye aa svæpa 'ti". Jf. sveipa. Maaske eet med foreg.

Svipa (i') f. 2, 1) bøielig Kvist = Sviga; Riis. Sfj. „2) Svøbe". A. Sviip' Rdm.; Svip(p)aa Rdm. Svypu Rom. (Sørum, Enebak og fl.) og fl.; Sveepe SØstl. Svepo (ee), Vald. NGbr. Ogsaa: Sveip(a).

Svipa (i') f. 3, 1) let Gysning nedad Ryggen. Sdm. 2) Antydning; mindste Spor el. Gran = Svika. Helg. (Vindal). „Ikkje Sveep(p)aa". Vel eet med Svipa 1, A.

Svipa (i') f. 4, rask Karl. Voss.

Svipe (i') m. 1) Skik, Maner, Lav = Svip, Lag. Rbg. (Aamlid, SætV.), Ma. (Aas.). „Der æ kji noken Sami mæ de, hell Svipi". 2) Lighed = Svip. VTel. (Mo).

svipeleg (i') adj. = lagleg. Smaal.

„**sviplaus** (i') adj." A. Sæt.

svipleg (i') adj. knap, kneben, smaalig = snaud; mest i n. og som adv. Hard. „Da va sviplæ teelaga". Maaske svipleg (A.) brugt ironiskt.

Svipleike m. Fermhed, Flinkhed, Behændighed, som hos den der kan „svipa de ti". SætV. VTel. (Vinje). — svipte se svista.

svipikna v. ligne = svipa. Hard.

Svir (ii) m. Hoved eller Løkke („Huse") i „Spennel". Østerd. (Aamot). Sviire f. d. s. Aamot. Meddeelt. Jf. Sv. Diall. svire, svile, hals; G. N. svíri Nakke. — Svill n. d. s. Østerd. (St. E.). Jf. Svil (i') n., Svilk.

sviren (i') adj. fortrædelig, ubehagelig = skitleg. Jæd. (Gjæstal, Time). Mest: sveeren.

svirla v. n. omtrent = svirra, svidra 1). SætV. og V. „Flugune svirla i Gla'sæ".

Svirla f. en liden sammensnoet skrueliniet Masse. Nhl. „Traasvirla".

svirp adj. spænstig rask og flink. Tel. Rbg. (A.) Ned. Ma. „Svirp'e paa Foot'n".

Svirp m. 1) Spænstighed og Raskhed; Sving. Dal. Jæd. 2) raskt svingende Slag. Dal. Hard. „Gje Hest'n ein S.". 3) liden Tuur, Sving = Svip. Tel. „Du lyyt gjera ein S. hit". 4) Praas. Ryf. Jf. svarpa.

svirpa v. n. og a. (ar), 1) slaa med noget elastiskt; springe tilbage og give et Slag; spænde; pidske. Tel. Rbg. Ma. Dal. „Han svirpa ti meg mæ Svi(g)jen". „Grein'ee

svirpar". „Svirpa upp Hestn". sverpa; Ma. 2) svirpa seg bevæge sig spænstigt = sprøyta seg; skynde sig. Tel. Nbg. Rog. 3) gribe sig an; drive paa. Tel. „Svirpe o slaa" (meie). „Svirpe paa o slaa". „No maa du svirpe paa deg o raka foort". — svirpeslaa, -ro, -raka v. Tel.

svirpen adj. = svirp. Dal (Sokndal).

Svirping m. En som bevæger sig med Spænstighed og griber sig an. VTel.

Svirpleik m. = Svirp 1). Tel.

Svirr, svirra, Svirre se svidra.

Svirt (i') m. raskt Sving; svingende Fart; glimtende Forbifart, Glimt og dl. Voss. „D'æ fælt te Svirt i deg i Dag". „Eg saog åen Svirt 'tao 'an". Maaske med svirta til svirra. Jf. dog Nt. swirten, swirtken, løbe raskt.

svirta (i') v. (ar), fare som et Glimt, svinge el. svæve raskt (forbi). Voss. „Han svirta framum, foor svirtande".

svisla v. føre Sladder = fisla. Ndm. STrondh.: svisl, sveesil. — **Svisle-, Svisil- og Sveesiltuut** m. = Fisletut. Trondh.

Svitt m. 1) omtr. = Svirt; Sving; kort Besøg. Sogn, Hard. Dal. Li. Sfj. og fl. „Gjera åen Svitt innum". 2) længe svingende og urolig Overlægning; ængsteligt Beraad med sig selv. Nhl. Hard. „Han æ i Svitt um han vil reisa". Svitte?.

svitta v. n. (ar), gjøre Sving = svirta. Sogn, Voss, Nhl. Hard. Li. Dal. Sfj. Li. og Dal.: „svitta"; ellers mest: „sviitta". „Svitta innum = svirta, svifta, sviva innum". „Svitta mæ Ljaa'n". „Han va sviittande snar'e"; Nhl. „Sviitta (aa)sta". „Sviitta seg tee", sætte sig i Fart som i en Gynge; Nhl. Maaske for svirta; jf. ogsaa svinta, svifta.

Svitte n. usikkert svingende Fart; hed stundesløs Hast; ængsteligt Beraad; Besippelse. Nhl. Hard. Shl. Hall. A. „Han va i äit Sviitte idag, hadd' ikkje Tiiena te stogga". „Han æ i äit häilt Sviitte, ska uut mæ Pænga aa väit kji koor'n ska ta däi". Hall.

„**Sviv** (i') n. 1) Svingning". A. VTel. „Han æ sein i Svi'vo", i Bevægelser; Moland. 4) et Sving, en Afstikker; et lidet Stykke Vei; tildeels altsaa = Svip, Svirp, Svitt. Tel. Sæt. Nhl. Sfj. „D'æ barre äit leiti Sviv so æ du nieri Dal'n"; Sæt. „Gjera eit Sviv innum". 5) et Glimt som af noget Forbifarende = Svirt. JSogn. „Eg saog äit Sviv 'tao 'an". 6) Lighed = Svip. Ma. (Holum). 7) pludselig Fornemmelse el. Tanke; Indskydelse; Indfald; se sviva 5). Voss. 8) Forvarsel. Nfj (Davik), Sfj. (Bremang). „Eit Sveev fram(m)aføre noke". Se A. 3). 9) urolig Overlægning, Beraad med sig selv = Svitt. VAgder. „Eg va i Sviv um dæ"; „i Svi've"; Eikin. 10) Tidspunkt, Lav. VAgder (Eikin). „D'æ i dæ Sviv'e", ved det Lav. G. N. í þvi svifi d. s. Ogsaa: Sviiv, VAgder (Eikin, Grindheim, Bjell.).

sviva (i') v. n. (ar), ligne = svipa; jf. Sviv 6). Sfj. (YDale). „Han sviva attepaa Far sin". sveiva (ar) d. s. se d.

„**sviva** (ii) v. (sveiv). 1) svinge, løbe rundt osv." A. VAgder, Dal. „Han slou meg saa dæ sveiv før Auen"; Li. Dal. „2) sleie ud". A. Ndm. „5) paakomme osv." A. Agder. „Dæ sveiv meg i Hug (i Minne)"; Li. „De sveiv'e i Hovui", farer til Hovedet; om Alkohol. „De sveiv'e i meg", det foresvæver mig; Sæt. „De sväiv fyre meg", det foresvævede mig, stod uklart for mig; Agder. „Eg sveiv'e i de", jeg omgaaes meget med den Tanke; Sæt. „Du maa 'kje sviive aat meg", blive vred paa mig; Sfj. „Sviive inn paa ei Rø'u", svæve ind paa et Emne; Tel. „Eg sveiv so tungt", Vreden kom stærkt over mig; Sfj.

„**Sviva** (i') f. Ringsyge". A. SBerg. Sæt.; ØTel.: **Svivu, Sveevo**. „Eg gjænge sum i Svivun", Ørhed, Svimmelhed. Sæt.

„**Svivar** (ii) m." A. 4) Lægne. ØTel. Bamle.

Svivearbeid (i') n. = Svivarbeid. ØTel.: **Svivu- og Sveevo-**. Se Sviveluna.

Svivegrind (ii) f. Led, „Grind", som svinger til (igjen) af sig selv. Ma.

Svivel (ii) m. Lægne = Svivar 4). Ned.

Sviveluna (i') f. et Lune, et længere Anfald af Tilbøielighed, til at drive om. Tel. (Rauland): **Svivuloone**. Til et Sviva f.

sviven (ii) adj. fuld af Svingninger; f. Eks. om Vei. Hall. (Nes).

sviven (i') adj. pludselig fornærmet; uventet stødt. Sfj.: **svivinn** og **sveevinn**. Particip til sviva 5).

Svivhæl (ii) m. En som driver bort Tiden, „soom sviiv'e de burt mykji". VTel.

Svivla f. liden Hvirvel af og i Luft; ogsaa Vindpust. Sfj. Sogn. „Røyksvivla; Vind-".

Svivlut (u')? m. Lægne. Bamle: **Sviivlött**.

„**svivyrda** v." A. **sviivyyra** (-vyyre Sæt.), Agder og fl.; **sviivøra**, Shl. og fl.; **sveevyyra, sveevøra**, Dal. Jæd.; **svivøra** (-vyra), Ryf.

„**Svivyrda** f." A. skamløs Person. NBerg. Rog.

svivyrden adj. som gjerne vil „svivyrda".

Svod (o') f. 1) = Svoda 2) ɔ: nøgen skraanende Klippegrund. Nfj. (Honndal); Flertal: **Svo'de**, og **Sved'e** (e'—æ). 2) svagt skraanende Klippegrund, som er noget plantedækket, medens Svad(berg) er væsbart. Shl. YHard. „Sva aa Svoe". Se flg.

„**Svoda** (o') f." A. 3) nøgen noget glat svagt skraanende Klippegrund. Sæt. Tel. 3) Sted paa Træ, hvor Barken er flagnet af. Li. Sæt. Tel. „Borkesvoa". Tel.: **Svo'u** (Sell. Kvits. Raul.), **Svo'e** (Treungen), **Svaa'a** (Mo), **Svaa'e** (Moland, SætB.); SætB.: **Svooe**. — **Svodeberg** n. Bjerg med mange „Svodor". Tel.: **Svo'u-**

berg; Ryf. Røldal: Svooberg, Svaaberg. — Svo'ugraan f., Svo'ufuru f. Tel.

svoda (o') v. n. (ar), = svada 1) og 2): flækkes af, løsnes osv. SætB.: svooe; SætB. BTel.: svaae; Tel. (Kvitseid, Sellj. jor): svaa (r. dde). „Borkj'n svooar". „Tree'i svooar". „Hest'n svaa-a, der Øli trefte", mistede Huden; SætB. „Skinni svaa-ar, Haari svaa-ar", falder af i Blader. — Et svaa (r. dde) = dvaa („de svaadde av att mæ Regn'ee, mæ Gifta"), er optegnet fra Tel. (Kvitseid); jf. svaana.

Svoe se Svoda. — ?Svode m. afsveden Lynghede. Jæd. (Time): Svooe. Meddeelt.

svoga (o') v. n. (ar), 1) krumme sig under et Tryk; bue sig nedad; bugne; gynge i noget store Sving. Sfj. (Førde), Nfj. (Breimn, Stryn, Gloppen); maaske ogsaa: svuge (u'), Nfj. (Eid og fl.). „Boor'e svoga mest so dæ vilde gaa aav". „Golve svoga, so mangge va dær". „Boor'e æ liite svuga" (part.). 2) danne en Bue til Siden, om opretstaaende Ting, f. Ex. en Kjæp, der trykkes lodret ned mod Grunden; svaie. Sfj. Nfj. Se svogen.

svogen (o') adj. indadbuet. Sogn (Vik). „Svogjen, innsvogjen, i Ryggj'n, i Magjen".

svogna (o') v. n. bue sig; krumme sig, især under Tryk. Nfj. Sfj. Sogn, Voss, Nhl. „Bjelkjen svogna". „Detta Boori ha svogna i Sool'i"; JSogn. Til svogen, svoga.

svohoysta (o', o') v. (ar), raabe „hoysta", meget høit; raabe „svo-hoy". Ma. Og svaahoysta.

„Svola (o') f. Svale". A. Sulus f. og Suluse f. Oslo (Bærum), Follo, Ringerike (Modum), Vestfold (omtrent hele); Seelu og Seeluse f. Nedre Tel. Larvik; Sjeelu Bamle (Eidangr). Endelsen „s, se (f. ɔ: sa)" minder om den i Bamse, Berse, Gasse osv. 2) spidsvinklet Udklip af Faareøret, til Mærke; Øret kommer til at ligne en Svalehale. Hard. (Ullensvang): Svola. Mere brugeligt er Svolemerkje Hard. (Ullensv. Kvamm). Svolumerkje Tel., Svalemerkje (og -mærkje), Shl. (Stord, Fjellber). Se A.

„Svolk (o') m." A. 2) tyk Stav, Prygl. = Lurk. Ned. Østl. Om en svær grov Karl, Prygl, = Lurk. Ned. Østl. Svölke Trondh.

svolka seg (o') v. dovne, drage sig. Dal.

svollbrunnen adj. = svellbrennt. Østerd.

Svolldøya f. iisbrændt Plet. BTel. Svolldøysle f. d. s. BTel. (Vinje). Svalldøye f. d. s. Ned.

svolldøydd adj. dræbt af Jisbrand = svellbrennt. Tel. (Laardal). Mest: svolldøytt n. Og: svoddoudt; Tel. (Moland).

Svolljorr m. = Jorr. BTel.

Svollkaapa f. Jisdække, Jislag; f. Ex. paa Mark, Stamme, Steen. Tel.

svollaupen adj. iisbelagt = jøklelaupen. Tel.

Svollvoda eller -voda (o') = Svolldøya. Tel. (Bø): Svöllvoe. Se Voda.

„Svolt m." A. Sult (G. N. sultr), Tel. Agder. „Dæ va kje mæ Sult'n", det var ikke lidet, ikke smaat; Ma. — Sultesope (u', o') m. Levning af Drik paa Bunden af Glas. Tel. Jf. Stormannssope. — Sultlid m. smalt og svagt Sted paa Traad. BTel. (Vinje, Laardal): -lee'e. „sultlee'utt Traa" adj. — Svoltnapaagje m. Faaresygdom som medfører en Pose under Kjæven. Jæd. G. N. poki, Pose.

„svolten adj." A. sulten (og svulten), Dal. 2) mager. Ndm. Helg.

svoltna v. blive sulten. Ndm.

Svoltning m. en udsultet Stakkel. Ndm. Romsd.

Svom (oo) n. Svømning, se Sum. NGbr.

Svoms f. et slukket søitende Kvindfolk. SætB. og B. — svomseleg adj. lig en „Svoms". Jf. svamsa. — svora se svara.

Svor (o') f. og n. Svar. BTel. Sæt.

„Svor (o') f." A. 2) den nedglidende eller nedglebne Masse. Sdm. Sfj. „Steinsvor. Vassvor".

„Svord m." A. 2) den ydre Side af Svinehud, „Toka". Sogn.

Svordæta f. en yderst nærig og nærseende Person; en smaalig Udnytter. Sogn, Nhl. Shl. Ryf.

„Svorta f." A. 4) = Brynesurta. Trondh.: Svoort'; „Heinsvoort".

Svorv (o') f. et lidet Skred, helst af Snee. Sfj. (YDale). Jf. Svor. — svorve se sverva.

Svorva (o') f. = Svor. Sogn (Ladvik).

svossa (o') v. pladske; søle; vimse = svassa, svakka, sukka. Nhl. YSogn, Tel. (Sellljor, Bø, Lunde). „Da svossa i Skood'n". „Svosse o svasse".

Svossa f. en dygtig, lidt voldsom, Arbeider. Sfj. (Førde). Jf. sukka adj. og v.

Svullbraanaa, -jukul se Svell-.

Svyrte se Svørte. svyrte se sverta.

Svæa f. 1) jævnt skraanende nøgen og glat (blank) Fjeldside; omtrent = Svad, men gjerne større. Tel. (Tinn, Bø, Nes, Sellj. jor og fl.): Svææ. 2) Bassin osv. = Svad 3). Senja: Svæ, Svæe (n.?). G. N. svæði aaben Plads.

Svæa f. 2, upaalidelig Fortælling; især dog om gamle Sagn og dl. Ma. Nbg. BTel. Maaske et med Svæa, glat Biergside (jf. Sløda ɔ: Glidebræt, Rende, Historie). — svæa v. (ar), fortælle „Svæor". Ma. Nbg. Tel. „Han svæa o lyyg'e o set i Hoop slike Svæ-u". — svæ-ug adj. rig paa „?væor".

svægja v. n. (er, de), svaie, slingre; bugne. Sfj. (JDale), Nfj. Lidt usikkert. Maaske svega (e'); jf. svaga, sviga; svoga. „Stigjen, Plankjen, Tree'e, svægje". Jf. yversvægjen.

Svægr m. fryghblandet Respekt; respektindgydende og noget afskjølende Væsen; Autoritet; omtr. = Oge. Shl. (Etne, Ølen). „Eg ber ikke Svæg'r før hann". „Dær

va slik Svæægr mæ 'an". „Dæ va kje vandt aa snakka mæ hann, dæ stoo ingjen Svææg r aav 'an". Jf. Sver.
Svæl m. = Svæla 3). Jæd.: Svædl.
svæla v. n. (er, te). 1) ose. Romsd. 2) blæse svagt, lufte. Senja. „Dæ svæle aa blæs'e". 3) have travlt; tumle med Arbeide; larme, tumle. SBerg. YSogn. Sfj. „Han ha mykje te svæla mæ". „Han foor aa svælte kreeom (kringum); Nhl. G. N. svæla røge.
Svæla f. 3, En som „svæler" 3). Berg.
Svæla f. 4, = Svæla 1 + 2, A. 1) svag Lugt af brændt; Oos. Romsd. 2) svag Luftning. Senja. „Vinnsvæla". 3) Kvalm; kvælende Luft som efter mange Mennesker. Sogn. Ryf. Shl. 4) Støi af mange; stor Anstalt (Tilstelning); stort og larmende Gilde. Hard. Ryf. Shl. Nhl. Sfj. Sogn. „Da va ei fæl Svæla i da Brudlöupe". „Da ska vera ei goo Svæla dar no" = eit grust Gjestebod". G. N. svæla Røg.
Svælm m. Lugt af hed Ovn; Oos; kvalm Lugt af svedne Ting. Romsd. Ndm.; Innh. og Namd. mest: Svälm, Svalm.
svælma v. n. (ar), ose, lugte svedent. Romsd, Ndm. Innh.
Svæma f. en stor Masse. Tel. (Bø, Lunde). „Dæ took mæ heile Svæma".
svæpa se svipa. — sværa se svidra.
sværande adv. overmaade = svært. Rom. Tel. og m. fl. Og: sværune, hvilket seer ud som f. plur., ligesom Fælune.
svært adj. lens; se svør. Nhl. (Ekf: Lindaas). „Me æ kje hodle svært'e, me ha Tobak".
„svæsa v. a. (er, te)". A. 2) berolige, dysse. Romsd. (Vestnes, Vesty). „Svæse (nee) Ban'e". — ?svæsa v. = svaasa, vaasa. Nfj.
svæsen adj. 1) forbunden med Strabads, med Møie; møisom, tung, særlig om Føret. Sfj. YSogn. „Han æ svæsen te gaa idag". 2) stor og ubekvem; tungfærdig; uhaandterlig. Sfj. Sogn. Hertil „ovsvæsen". Se svæsa = svaasa.
„svæva v. a. søvndysse". A. „Svøve Baan'e"; Rom. (Sørum, Aurskog). „2) dræbe". A. svæva (og svøva), Hard.; svæve, Sæt.
Svøldr, Svølg, Svøltr se Svelg.
„svør adj. blottet, lens". A. Sdm. (Øyrskog). „E æ ikkje rett svør".
Svørte n. 1) Sorthed; sort Indtryk = Sverte, Myrkje. Hard. (Ulvik). „Eg saag ikkje anna Svørte 'tao da". 2) noget som Afstand eller Mørke lader vise sig sort; en ubestemmelig sortagtig Tingest. Tel. (Rauland), Hard. (Røldal, Odda). „Eg seer eit Svørte der burte". „Eit stoort Svørte kom imoot 'an". Og Svyrte.
„Sya f. Mæslinger". A. NGbr. (Lesja). 2) Byge. Fosn.
sydden adj. varm og fugtig; om Veiret. Tel. (Moland). NGbr. (Lom). Jf. sodden („søydden", NGbr.).

Sydnøring? m. svag Søndenvind. Hard. (Ullsv.): Synnøring. Uklart.
Syft f. Fart, Forbifart; = Rykk; Sving? Rog. „I sama Sypt'æ", ved samme Tid. „Han toog dæ i Sypt'æ", i Flæng, paa Slump; Dal. „I Sypt'o, -aa", Jæd. Ryf. „I Syft'aa", Ryf. „I sista Sypt'o", i sidste Øieblik. „Han æ bort-i Sypt'æ", i Vildelse, paa Vildspor. Dal. Og: „i same Syf'taa", dat. pl. Ryf. Jf. Syfte; syfta, svifta ɔ: svinge; Sviv.
„syfta v. a. 1, (er, e), svinge, ryste". A. Ryf. „Han søft'an uut", kastede ham ud; Ryf. Nfj. „Me fekk søfta oss", vi fik gynge (ryste) os (paa Søen). sypta Dal. 2) v. n. hoppe saa det gynger i En. Tel. (Vinje). 3) v. n. svinge sig; vimse. Strinda. „Faaraa aa søft". Jf. svifta (svinge, vifte). Bøies nogle Steder (ar) og tør være eet med syfta 2, som ogsaa hedder svipte se d.
Syftar m. 1) Kuling som sætter Søgang. Ryf. „Han blees ein S.". 2) „S. te Kar" = Klyppar. Ryf.
„Syfte n." A. Søfte Trondh. Jf. Svifting.
Syfte n. 2, Boile som holder Knevel i Bjælde. Strinda, Gul.
Syfte n. 3, Tidspunkt, Tid = Rykk, Sviv. Ryf. (Hjelm.). „I same Syfte", = „i same Føykje". „Ja dæ va væl i dei Syftaa, tænkj' eg". Se Syft.
Syfting m. Røret, hvori Ladstokken sættes ned langs Geværløbet. Nfj. (Breimn): Søftingg.
syggjin se suggen, soggen. — sygla se sykla.
Sygn m. Mand fra Sogn. NGbr. (Lom. Vaagaa). „Gaa Sygn", gaa Gaasegang.
Sygnamaal n. Sproget i Sogn. Hard. (ao).
Syk (y') n. Blodvand, Serum, særlig som det siver ud af Saar. Tel. (Kvitseid): Syyk; Tel. (Seljor, Bø): Søk. Jf. sykla? Syk n. d. s. Vinje.
sykja (y') v. n. (ar), afsondre Blodvand; sive frem, om Serum. Tel. (Kvitseid; Holla, Bø): syykje, søkje. „De syykjar", Saaret vædsker sig. søke, Bamle. — Sykjavatn n. = Syk. Tel. (Holla): Søkja-.
sykja (yy) v. n. (er, te), 1) længes meget = sykjast. Østerd. 2) „syykja seg upp", paadrage sig Sygdom. Dal. Jæd. „Han længtast so han sykte seg upp".
„sykjast v. n. 2)". A. Gul. Ndm. Namd.
Sykje n. Syge. Hall. (Aal, Gol, Nes): Syykji; Vald. (Vang, ØSl.): Sykjy; NGbr.: (Liv-) syykje. — Sykjynd n. d. s. Vald. (Vang).
Sykla f. Sagl. Nbg. Tel. Mange Steder i Tel. mest i Fleertal og om Spyt som ikke spyttes ud. „Svægje Tobakssyklun", svælge; NBTel. — „sykla v. sagle". A. Nbg. sygla, IMa.; sukla, sugla, Hard. Ryf. sugle, YMa. Jf. sukla.
Sykn f. = Sykna. Østl. Mest: Søktn; Rom. Hedm. Smaal. Ringerike, Vestfold. „Hælj aa Søktn". „Her i Søkt'na". „Han

ska(r) faa Søktn'a!" det bliver ingen Helligdag for ham! (en Trusel). Rom.
syla (yy) v. fare afsted, strække ud = sula. JSogn. — Sylaknuska se Knuska.
Sylekrøter (yy) n. magert Dyr som render om og skjæler. Vald.
„Sylgja (y') f. et Spænde osv." A. Formen glider paa m. St. sammen med Navnet paa Træet, Selja,: Sølju Gbr. Ndm. (Øksndal; Sunndal: -aa-); Sylju NHedm. NGbr.; Sølje Ndm. (Ti.). Formerne med U tilhører da eg. Selja.
„sylla v. a. (er, te), lave Soll". A. sydde seg = eta Soll. NVTel. 2) nedhugge Skov for Fode. — Sylla f. en slig nedhugget „soll"-lignende Masse Træer. Tel. (Kvitseid). „Sylle n e e Tree'i". Jf. syltre.
Syllmagje m. = Sundmage. Rog.
Sylt f. liden Sump som oftest er uden synligt Afløb og vegetationsløs og saltholdig i Midten og derfor gjerne slikkes af Fæet; jf. Salta. Rom. (Eidsvoll, Nannestad, Nes, Fet, Aurskog). — Sylta f. 1) d. s. Follo (Vestby, Kraakstad, Aas), NSmaal. Totn (Biri). 2) lav flad Strand som Søen ved Høivande gaar ind over. Finnmark. Det Finnmarkske Sylta kunde være D. Sylt. laant, (ogsaa Stedsnavn: Sylt, Silt osv.); men Sylt, Sylta, ligger ogsaa under flere N. Stedsnavne: Sylte, Hellesylt, Syltefjord, Syltevik. 3) en Plante = Syltegras; se d. — Jf. Eng. silt Mudder, Flod-sediment.
Sylta f. 2, Røre, Masse. Sogn, Finnmark og fl. „J ei einaste Sylte (Sylta)", Finnmark. „Heila Syltao", Sogn. Maaske eet med foreg., men ogsaa jf. sylta v. tilsøle.
Syltefot m. 1) „faa Syltefoot", faa Foden tilsølet ved at træde i Dynd. Ryf. 2) sølet slusket Person. Ryf.
Syltegras n. 1) Græs som vokser paa en „Sylta". Finnmark. 2) en Sumpplante; maaske paa de fleste Steder = Saltgras, Menyanthes; m. St., synes det, = Calla; nogle Steder, synes det, = Triglochin; se Grisebleklja. Rom. Totn og fl. Synes ogsaa at hedde Sylta (-e) f. Rom. Smaal. Sandsvær. — Sylteblom m. dens Blomst; Sylteblekkja („-blække") f. dens Blad.
Syltehol (o') n. dybt Mudderhul, ofte i Midten af en „Sylt", ofte dækket af gyngende Skorpe. Rom. Follo. Oslo, Smaal.
Syltehola (o') f. Huulning i Landskabet med et „Syltehol" i Midten. Rom. Vestfold (Sandsvær; her med Planten „Sylta?").
Syltemule m. Suurmuler. Sogn.
Syltemyr f. Sump med Syltehol. Rom. Røl.
Syltra f. Gjæller = Syltr. Tel. (Høydalsmo, Rauland), Rbg. (Evje): Syltre, pl. -u(r).
syltra v. a. = sylla 2). „S. nee Skog". Dal.
Syltre n. Pressesylte. Tel.
Sylvkveita f. en Art Helleflyndre. — Sylvlaks m. Argentina silus = Gudlaks? Hard. — sylvspend adj. forsynet med Sylvspenne n. Sølvspænde.
„symja v. n. svømme". A. symja og søma, søm'e saam saame VAgder. Imperf. saam Ndm. Sæt.; saamde VTel. (Vinje og fl.); svumde Vald.
symla v. n. svimle. Jæd.
„Sympa f." A. Simpe YSogn. Se Sempa.
Symresoleia f. = Symra. Anemone. Hard.
symta v. n. (ar), 1) klynke, jamre saa smaat; især om Spædbørn. Dal. 2) tale grædefærdigt klynkende og syngende. Ryf. Dal. „Hu gjekk aa symta aa klukka". — Symta f. en Smaaklynker som dertil aldrig faar heelt frem sin Klage. Dal. Ryf. — symten adj. tilbøielig til at symta; klynkende. Rog. „Eit symte Maal". Jf. semja.
„Syn (yy) f. 3) Syn osv." A. „Kaam. ska du sjaa Suynei fyre Segnin!" Sæt. 7) synlig Virkning; Mærke. Vestfold (Kodal). „Je har 'kje seett noen Syyner 'ta de". 8) en Smule = Sjon. VAgder. „Ei (ai) Melle Søyn (Søyn)". Se Augne. 9) Øiets Midtparti. Pupillen og vel ogsaa Iris. YMa. „Midt paa Syyn'a (Søyn'aa)". Synenagle m. Pupil. Ma. Jf. Augnagle.
„syn (yy) adj. 1) let at see", A. fritliggende og forsynet med fri Udsigt = sjaaleg. Vald. „Han æ so syyn'e deena Gar'n". „Her æ so syynt".
„syna v." A. søyna, -e Agder og fl.; søyna VAgder; suyne, suyne Sæt.
Synande n. Synsvidde = Leite. Vald.
„Synd (yy) f. Syn". A. „D'æ det'a i i Röynd'æ hell i Søynd'æ (og Søynd'æ)". Ma. (Bjelland og fl. Ikke fuldt Riim).
„Synd (y') f. Synd". A. „Han gaar saa Synn'aa dryyde aav'an", altid bodfærdig (grædende). Rog. „Eit Syn'na Badn", et forlorent, sørgeligt, Barn. Rog.
Synda(r)aukje m. om en Trættebroder; se Syndauke. Sdm. (Hjør.). „Eit Syndars Aukelse", En som opripper gamle Syndshistorier. Nhl. (Sund).
Synda(r)far (yy) n. Mærke, Spor. Sogn.
„syndleg adj. beklagelig". A. Agder.
„syndsamele(ge) adv." A. Gbr. Sogn. Trondh.
Syne (yy) n. 1) Synsvidde. Hall. (Gol). 2) Mærke, Spor af. Sogn (Leikang). „Da va kje Søyne te noke Saor dar".
Synefar n. = Syndarfar. Sogn.
Synemerke n. synligt Mærke. Rbg. Ma.
Synemun m. 1) = Synsmun. SætB. 2) = Synemerke. Rbg. (Aamlid). „Mann'n gjængg'e mæ Søynemune ette de all si Tei".
„synen adj." A. Sæt. Ma.: suynen, søynen.
Syneskona f. Kvinde som viser igjen. Hard.
Syngjandbjølla f. rund Bjælde med melodisk Klang)(Skrumlebjølla. Hall.
Syngjebræde n. Gribebræt paa Violin. Hard.: -bræe. Lidet brugt. Mere brugt er Syngjebrætt n. Hard.

Syngjeros (oo) f. = Maaltrost. Nhl.(Fana). **Syngjetrast** m. d. s. Nhl.(Fusa). **Singelros** (oo) f. d. s. Nhl. (Stamnes).
„**synt** (yy) adj." A. 4) = synsk. Shl. og fl.
synug adj. = synsk. Rom.
?**sypa** (yy) v. = supa. Shl.(Finnaas og fl.).
Sypika f. Gadus minutus, = Smelta. Østl.
syple, Syple se sipla, Sipla.
syppa v. (ar, a; og te), søge efter Svampe, „Sopp"; mest om Kvæget. BTel. Ma.
Syppa f. 1) = Knyska. SHelg. 2) Hestens Underlæbe. SHelg.
Syr (yy) m. 1) suur Gjæring. BAgder. „Seta Syyr paa ai Deigknøa". „Høy'e tek'e Syyr". Surr d. s. om Hs. Li. (Eikin). 2) se Syra.
Syra (yy) f. 1, Maal ved Boldleg. Rbg. (Tovdal, Jveland, Sæt.), Ma. (Otrnes). J Rog.: **Surmaal, Sumaal**. — **Suur** m. er i Gbr. og Trondh. en „Sidste"-leg med Maal = Tikk; den slagne er „Suur'n".
Syra (yy) f. 2, 1) udsivende el. udsvedende Vædske; som Vand gjennem Jis, Blodvand af et Saar. Hard. Shl. Sfj. 2) stinkende Sved; ogsaa Stank af Sved, Urin og af raadnende Ting. NTrondh. STrondh. „De daama Syyr". „Taasyr(a)" f. Trondh. „Footsyyr, Syyr" m. d. s. NØsterd.
Syra (yy) f. 3, Skovparti som er visnet idet Barken er afraadnet; se syrast. Østerd.
Syra (yy) f. 4, grinende og klynkende Kvinde. Nfj. og fl. — **Syrekolla** f. d. s. NBerg.
„**syra** (yy) v. (er, te), 1) syre". A. Om Syren af Deig. BAgder. „2) pible, sive ud". A. Sogn, Hard. Shl. Nhl. Nfj. „Syyra unt, upp, yve". „Jis'n æ yvesyyrt mæ Vatn". „3) surmule". A. Ogsaa klynke. Sogn, Nfj. „Suttra aa syyra". 4) regne længe med yderlig fiint Regn; taage-regne. Shl. Røldal. 5) om fugtig Ved som suser og pibler i Ilden. Sogn, Ndm. Bøies i Ndm. (ar).
syra (yy) v. (ar), raadne; stinke, især af suur Raadnen. JNdm. Ork. Selbu, NØsterd. Innh. Namd. „Han gaar aa syyra i di soomma Kleeaa", Sunndal. „Gaa aa syyre me saamaa Husuaam i fjorten Daagaa", Selbu. „Dæ rusji koor dæ syyre 'taa dæ(g)!" „Van'e ligg aa syyre u u t (v. a.) Kleeaan"; Namd. Maaske eet med foreg.
syrast (yy) v. n. (ast), 1, = syra 5). Romsd. Ndm. „Vee'n ligg aa syyrast aa vil ikkje brenne".
syrast (yy) v. n. (ast), 2, raadne; stinke = syra. Namd. STrondh. NØsterd. „Slaa itt Vatn unt dær; de bli staa-ann dær aa syyras"; Namd. „De ligg aa syyres burt i di dær Hol'a"; STrondh. „Borkjn syyras a a v", Barken raadner af; Namd. Jf. Syra 2, 3, søyra, Survid. — Forholdet mellem de flere Syra, syra, syrast, er uklart. Jf. søyra, -ast.
Syredaam m. raadden Stank. Trond.: **Syyr-**.
Syrehol n. stinkende Mudderpøl. STrondh. og Østerd.: **Syyr-**. Jf. Surka.
syren adj. 1) gjæret skjør og fugtig; om Ved. Sogn, Nfj. „Syren Vee" = Survid. 2) ublid = grylen; om Veir. Shl. Nhl.
Syreregn n. langvarigt Taageregn. Nhl. Shl.
syrerigna v. n. taageregne = syra 4). Nhl.
Syrestylk m. Rumex acetosa. Hard.
Syrevedr n. Veir med „Syreregn". Shl.
Syril se Suril. — **syrka** se surka.
syrka (yy) v. n. (ar), 1) klynke, grine. Vald.
Syrka f. En som syrkar. Vald. 2) se Surka.
Syrka f. = Sura, Rumex. BAgder.
Syrkevatn n. jernholdigt Muddervand. Ma.
Syrkja f. Dyndmasse; Søle. Shl.(Fjellber), Sæt. „Söur aa Sørkja"; Shl. „Ai Syrkje ottasyr Dynn'æ"; Sæt.
Syrp, Syrpa f. = Surpa. Vald. Østl.
Sysl n. det at sysla. Hall.
sysle, Sysle, Syslebekk se sisl-.
Syslebyte n. Fogderigrændse. SætB.: **Suyslebuyti**. Forældet.
Syslekall m. og **Sysle-Bothild** f. En som indblander sig i alt. Hall. (Bootill).
syssa, sysso, syssæ, syssen se sone.
„**Syster** f." A. Fleertal: Syst, best. Syst'n NGbr. „**Systerbyte** n." A. „Gjera Systbyyte", gifte sig med hinandens Søster. NGbr.
„**Systkin** n. pl." A. Søskjoo, -aa NRyf. (Suldal, Sand). „Søskjobadn" osv.
Systkinlag n. Samling af Søskende. NRyf.: **Søskjaalag, -o-**.
„**Sysvorta** (oo) f." A. Ndm. **Sysvoort** f. Nhl. (Ekf.). **Susvoorta** Rbg.; **Susvoort** Sdm.?; **Suursvorta** (o'), Li. (Kvin); **Söusvorta** (o') Li. (Nes), Dal.; **Svisvoorta** Ryf.; **Sisvort** Sogn.
Syt (yy) n. Blodvand, Serum = Syk. BTel. (Vinje). — ?**syyte syyt'e sout soti** v. n. sive frem, om Serum. Vinje. tjota, tyyte?
„**syta** (yy) v. (er, te), 1) sørge osv." A. b) ømme, krympe, sig ved = kvida. Agder, Jæd. „Syta m æ dæ". c) klynke, klage. J Shl. og Ndm. med Imperf. saut. „Ku'a sto aa sörra aa säut"; Ndm. 4) v. a. sørge over Tabet af, begræde, savne. SætB. „Ho suytte Mann'n sin so kallegt". 5) v. a. skjøtte, have Omsorg for. Bestfold, Smaal. Rom. Østerd.. „Syyte se sjæl".
Syta (yy) f. en Klynker. Østl. „Sjølsyta".
sytall adj. klynkende; ømmende sig; ulysten. Li. (Fjotland): **syydaal**.
sytast v. n. = ilengjast. Namd. og fl. „Ku'a syytes". „syten", A. Nhl.: „lika s.".
syteslaus adj. 1) ubekymret, sorgfri. Tel. 2) ligegyldig = tykkjeslaus. Vald.
sytra v. n. klynke = sutra. Østl. Trondh.
sytra (y') v. a. 1) give Fæet Affald og Afskyl, „Sutr". Dal. „Syttra Buye"; Hedland. 2) v. n. lave „Sutr". Jæd. Til deels: **søddra**.
Sytre (y') n. = Sutr. Dal.; Jæd. til

deels: Søddre; Nyſ.: Søddrer, plur. Sødder Ned. „Søddrebytta, -fjær(d)ing".

Sytra f. liden rislende Bæk. SGbr.: Syyttre.

„**sytta** v." A. „sytte før sei sjøl", sørge osv. NOsterd. — **Sytten** se sutta.

„**syvja** v. n. (ar)". A. 2) være søvnig, ville sove; nikke. Tel. Rbg. Ma. Dal. Jæd.

syvjen adj. som gjerne vil blunde. Rog.

„**syvjug** adj." A. Tel. NGbr. symjug, Lom.

sæ omtr. = sæl 5). SætB. og B. BTel. (Mol. Raul. Laardal). „Sæ min Fa'i!" min kjære, velsignede, Fader! „Sæ mii Jænte!" „Sæ mii Kyyr!" — „Sæ min Sau!" „Sæ mei Titta! Sæ mitt Snufl!" SætB.

sæbra v. n. være langsom og tilbageholden i kunstlet Peenhed, være kræsen og dl.; ogsaa: tale slæbende lidt utydeligt og seit og sødligt. BAgder, Rbg. (Honnes). „Ikkje sæbra o denta o laga deg, men brusa fram mæ dæ!" **Sæbr** m. En som sæbrar; især: En som taler seit og sødt. BAgder. **Sæbrar** d. s. **Sæbrelag** n. Maner og Vane til at sæbra. **sæbren** adj. tilbøielig til at sæbra, især i Tale. **sæbrelig** d. s. Li. Ma. **sæbrela** d. s. YMa.; se -la. „Han (Hestn) æ saa sæbren o tærten o liite te faa seg Mat"; Bjelland. sæbra er maaske af sæmra (semra). — **Sægd** se Seigd.

sægg, sægga se sigg, sega.

„**sæl** adj." A. **sædl** ISogn, Voss. — „Sælvar han!" han var lykkelig, tillykke! oftest ironiskt brugt. „Sæl-var du!" Sogn (Hafslo) og fl. Meget mere udbredt og brugt er „Sæl-var d e g!" d. s. Nfj. Sogn. „Sæl-var d i k k a, o s s, so slapp so lett", I, vi, var lykkelige som osv. ISogn. I de fleste Tilfælde synes „Sæl" være et Sæla f. el. Sæld f. (sældarlif). Ogsaa: „Sæld var deg!" tillykke! Nfj. „Sæl vere dee!" Tak! Sdm. (Vanylven). „Sæl vere mæ deg!" Tak! Sfj. „Sæl vøre deg, vi du gjera de!" du skal have Tak, hvis osv. Tel. (Vinje). „Sæl vore deg!" d. s. Tel. (Aam.), Li. (Fj. Eikin), Shl.? „Sæl vore dei, va dei slik!" ironiskt; Li. — „2) glad". A. SGbr. Hall. „Je æ sæl 't a di je har faatt inn Loo'a". „Hund'n æ sæl o fleekutt", logrende. Vald. Aadal. „Sæl 't a a di", og „sæl f a a r di", Hall. (Nes). „Han vart nu (no) like sæl!" han gik med uforrettet Sag. Innh. „3) heldig". A. Ndm. Voss. „5) velsignet". A. „Sæle Baan'i mitt!" Tel. (Vinje). Jf. sæ.

Sæl f. se Seild, Sæld.

„**Sæla** f. Lykke". A. „Sut o Sæla", Tel. (Vinje; literært?). 2) Velsignelse. Hard. (Ullensvang, Ulvik). „Ai haile Sæla mæ Kodn".

Sæla f. Stymper = Saal, Sæling. ISogn.

sæla (seg) v. prise (sig) lykkelig. Lof. A.

Sælauga n. venstre Øie. Vald. Se Feges-.

sælatortig adj. se saalaturstug.

Sæld f. lykkelig Livsstilling, Lykke. Nfj. (se sæl); SætB.: Sæl, som „Saal" < Saald. Ogsaa i Tel. (Selljor)? „Sæld o Ro"; Tel. (Selljor, i Skrift).

Sælda f. = Sæld. „S. i Ryggjn"; Shl.

„**sælda** v. sælde". A. „Dæ dräiv so dæ sælda"; Vald. 2) gjøre raske og voldsomme Bevægelser? Hall. Vald. „Sælde aa kaste, sælde aa banne", kaste, bande, saa raskt som muligt; Hall. (Gol). „Han kom sældande", springende. Vald. (VSlidre).

sælda seg v. (ar), bue sig ned eller ind; mest om Ryg. Se Sælda, Sæld. NBerg.

„**Sælde** n." A. 2) det lidet værdifulde som sældes af, gaar igjennem (Melde osv.). Hard.

Sældom m. Nytte, Gavn, Herlighed. Tel. (Kvitseid, Selljor, Bø). „Dæ va naa'kje støre Sældomn i dæ". „Han hae kje støre Sældomn av dæ". „Der æ ingjen S. i dæ".

„**Sælebot** f." A. Seeleboot Vestfold og fl. i Østl.; **Sælbood** BAgder og fl. Se Saa-.

Sælebots-Tak n. = Sælebots Daude. Romsd. NGbr.: „Sæ^{i}llboosstak".

Sælegaava f. Gave hvorved man gavner sin egen Sjæl; særlig: testamentarisk Gave. Maaske kun i gamle Viser. „Byyta sii Sælegaava sunn". Se Saalebot.

Sælenuve m. forreste Led, Knogle, af Tommelfingren. Hall. Se Fegeslid.

„**sælka** v. 2)" A. „sælke se"; Vald. 3) trøste. VTel. (Moland). — „**Sælka** f." A. Vald.

sælkeleg adj. behagelig. Vald. (Vang).

„**sælsleg** adj. glædelig, lykkelig". A. Sogn.

sælutt adj. stymperagtig; til Sæla. NGbr.

Sæm n. Susen, dæmpet Brusen el. Syngen, som af fjernt Vandfald. Sdm. (Hjørungfjord). **Sæn** og **Seen** d. s. YSdm. (Harham), YRomsd. (Aukra). „Sæm 'ta(a) Elvinne". „Vaaresæm, -seen". „Straumseen, -sæn, -sæm". „D'æ Seen i Sjø'naa".

Sæm m., **Sæma** f. se sæma v. 2.

sæma v. n. (er, de; og ar), 1, bruse dæmpet, suse, se Sæm. Sdm. (Hjørungfj.). „Sjø'n sæme". — **sæne** og **seene** v. 1) d. s. YSdm. YRomsd. „De s e e n t e 'taa Sjø'naa, de kjem visst te blaase". 2) vrimle af Smaadyr, mylre. Namd. (Nærøy, Namsos). „D'æ bærre saa de s e e n i burti Tuvaan mæ Mimöur". „De va saa fullt, de s e e n t". (Jf. med Bett. af kvera, kvidra). 3) fare stundesløst afsted. YSdm. — Hid hører maaske Seem m. 2).

sæma v. n. (ar, a; og de, og te), 2, famle uden at faa grebet til; især: famle i Tale, ikke faa gjort Rede for sig, tale seent og seit og klynkende; krympe sig, ømme sig ved noget, omtr. = kvida; være kræsen og peen og dl. Rog.; STrondh.: sæm og seem; NTrondh. mest: seem. „Han sæma aa æva aa kjæva"; Jæd. „Kva du staar aa sæme mæ?" „Ku'a staar aa seeme, vil ittj aataa (øtaa, eet')". — Hertil: **Sæm** m. En som sæmar. **Sæmar** m. d. s. **Sæma** f. d. s.; slap uenergisk seen Person;

fordringsfuld kræsen kunstlet peen Person, som krymper sig eller holder sig for god til Arbeide. Rog.; Trondh.: Sæm og mest Seem. — sæmen adj. tilbøielig til at sæma. Ma.(Bj.; især om Talen), Rog. Trondh. „Sæmen aa vann'e (vand'e)"; Jæd. „Hæst'n æ saa seemin te aataa, staar aa tæmse aa tæmse". — seemutt adj. = sæmen. Trondh.: seemaat(t). — sæma osv. synes høre sammen med saam, saama, Saaming osv., og en Grundforestilling at være Mathed, Slaphed, Sløvhed eller dl. Hid hører da ogsaa sæmra (semra), sæmta, og vel ogsaa seemml', seemmr' (se simla, simra), og sæbra.

Sæma f. tyndt jevnt Skylag; mat lidt dunkelt Veir. YHard. Til saam.

Sæmigje m. 1) = Sjomige, se d. Ryf. 2) langsom doven Person. Ryf.(Hjelmeland). **Sæmiigar** m. d. s. Jæd. Her er vel Indvirkning fra sæma 2.

sæmra se semra. — **sæmta** v. = sæma 2. Jæd.

Sæn, sæne se Sæm, sæma.

Sæng m. ɔ: Sæding (Maage). Sfj.(Askvoll).

Særblika (i') f. Laks- el. Ørretyngel. Hard.

Sære n. = Mjølsære. Sogn (Jostedal).

Særskruv m. sær og vanskelig Person. Stjør.

„**Sæt** n. 1,". A. „D'æ kje Sæt paa dæ (da)"; Rog. Hard.

„**sæta** v. 1) lure". A. „Han sit'e sæter paa Dor'e", han mærker Ord. Ryf. „2)". A. „Dæ faar sæt' si Voon", det faar gaa som det kan; Ndm. „4)". A. Tel. Ned. BAgder.

„**Sæta** f. lidet Hø-Læs". A. Sæta Helg. (Brønnøy), **Seete, Seet** Røros, NTrond. b) = Saata. Senja, Salten, Selbu.

Sætbygg, Sætehus se Set-.

Sætedreng m. 1) gammel ugift Huuseier; nogle Steder ogsaa: Inderst. Voss, Hard. 2) enlig Hasselnød = Huskjering. Hard. **Sætekjering** d. s. Hard.

Sætedyngja f. Mødding. Shl.(Etne). Jf. Sætting m.

Sæteskut m. Gjødselskur. Ryf.

sæteslaus adj. upaalidelig. Ma. Tel. Sæt.

Sætonn (o') f. „Da fekk no Sætonna si, da", om noget hvis Bearbeidelse tog saa lang Tid at det imidlertid blev forligget. Sfj.(JDale). „Da fekk no sæte Onna", Sfj. (YDale, Askvoll). Uklart og noget usikkert.

Sætrabud f. = Stølsbud. Shl.(Stord).

Sætrferd f. Sæterophold. Ndm. „Lang S.".

Sætrreit n. liden Ager paa Sæter. Sdm.

„**Sættamot** n." A. Rom.(Hurdal).

Sætting se Sotting, Sætedyngja.

Sætu, Sætuvoll se Seta. **Sæve** se Seva.

Sø m. Kogning, se Saud. NGbr.

sø se(g) v. blive hudløs. Gul. Se søyda.

Søg m. Susen osv. = Søyd. NGbr.

„**Søg** n." A. Sdm. — **søgd, søgde** se søyda.

søk adj. = søkjen; især om Hund. Hall.(Nes).

„**søkja** v. 5) plage osv." A. Ramb. „6) v. n. trænge frem osv." A. Ma. 7) søge Land med Fiskevod (Not), drage det i Land. JSogn. Se Søkje.

Søkje n. 1) det Sted paa Stranden hvor Fiskevodet (Noti) skal komme i Land. JSogn. „Dar lyyt me søkja, Kara; dar æ gott Søkje". „Nootasøkje". 2) Midtparti af Fiskevod. JSogn. Hertil: **Søkjeduvl** n. Duvl paa Søkje 2). JSogn. 3) Maal ved Leg. SætB. Jf. Hamne.

Søkjing f. = Søkje 2). Sogn.

Søkjemaal n. = Søksmaal. Ma. Vald.

Søkk n. (og m.) Sænkning, = Søkk f. Ma. Ryf. Oslo, Vestfold (og f.).

søkk adj. som vil synke, som ikke kan flyde. Ma.(Laudal, Holum). „Stokk'n æ søkk; d'æ ein **Søkkestokk**, ein **Søkkebrand**.

Søkk. „I Søkk o Kav", saa at man synker dybt ned i. Berg. Agder. „Han he Pænga i Søkk o Kav". Ogsaa: „Dåi narra 'an upp i Søkk o Kav" = upp i Stry; Sæt. Og: „søkkjande rik", bundløst rig. Berg. Ma. „søkkende rik, fulli"; Østl.

„**søkka** v. n." A. **sække** Vestfold, Smaal. Supinum: **sukkje**, -i Tel. Agder, Dal.; **sækki** Østl.(m. St.); **søkkje** (**saakk, saakkjee** og **sookkjee**), NGbr. Om den klukkende (skvulpende) Lyd som følger med indre Sammensynkning i en Krop, ved Slag el. Fald. Østl.(Smaal. og fl.). „Je lae 'n i Bakken, saa de sakk i'n".

„**søkkja** v. a." A. „Søkkje ei Sag", uddybe Skarene i en Sav. Sæt.

„**Søkkja** f. Sump". A. Li. 2) liden Sænkning. Li.

Søkkja f. 2, noget som ikke til holde sig oppe; lad Kvinde osv. N- og STrondh. „Latsøkkj(a)" d. s. Trondh. „Baatsøkkja". „Sjølvsøkkja".

Søkkjan n. Braadsø som fylder Baad. Helg.

„**Søkkjedike** n." A. **Sekkje-**, Nhl. **Sekkjedy**, YSogn.

Søkkjedove m. dybt Hængedynd. Ryf.

søkkjeleg adj. tilbøielig til at synke. Ryf.

søkkjelege adv. overmaade. Ryf.

Søkkjen n. Sænkelod = Søkkje. SHelg.

Søkkjestokk m. = Dobbe 2). ØTel. Ma.

Søkkjing m. halvraadden Tømmerstok som halvveis synker i Vand („vakje"). VAgder.

„**Søl** (ø') n." A. **Saal**, Berg.

Søl (øø) m. Forslag; Drøielse. Li.(Eikin), Ma. (Holum, Bjelland). „Der æ ingjen Søøl mæ dæ". Se flg.

søla (øø) v. (er, te), 1) forslaa, strække til, blive nok, = standast, stoppa(st); passe til; tilfredsstille. VTel. Rbg. VAgder. **søyla** d. s. Dal. Jæd. Ryf. „Dæ sølte aller for hann noken Ting"; Ma. „Han fatrar o vasar o fere mæ slikt sum inkje søler ti noken Tingg". Sæt. „De søler kji ti, d'æ so for stourt"; Sæt. G. N. sœla, stille, berolige. Jf. sala, salna, salla. 2) staa fast, staa stille, stoppe; tildeels =

stoppa, standast. VAgder. „Dæ søle alle(r)", om Arbeide som gaar glat, aldrig staar fast. Minder i sin Dunkelhed om bila 2. Jf. usølelege = ustoppelege.
Søle n. seenfærdig Person; Drog. Nhl. (Sund). „Seinasøle" d. s. Nhl. Jf. sølen.
Sølevaa-a f. og -vaae m. En som aldrig bliver færdig; sølevorn (og sliddenfærdig) Stymper. Vald. (Aurdal, Slidre, Vang).
Søln (Søl'n) f. en „Skotsk" Alen, 24 Duodecimaltommer, længere end „Norsk Aln". Nfj. (Innvik, Gloppen), JSdm. „Ei Søln". „Ei Sølns Aln; Sølns Ty". Lyder: „Sy'lans" i Sfj. og er vel: Sydland(s). Se Aln, A.
„sølt adj." A. Sæt. Li. „baksølt, framsølt".
søma v. a. (er, de), „søma See'n", hædre Folkeskikken ved at følge den. Dal. G. N. sœma hædre.
søpla v. n. (ar), feie eller jage op Smuds eller Støv; tildeels = sopa; slæbe, om Klæder. Hall. Se A. „Stakkjn søpla". „Stakkjn æ søplen (-in, -een)". Søplero f. Hall.: -roon. — søple se sipla.
Sørke f. se Surk. — sørke v. se surka.
sørlen (ø' – ö) adj. klynkende. Innh. Se flg.
sørre (ø – ö) v. klynke; sørren adj. klynkende. Gul. NGbr. Se saura. „Sørre Maal", klynkende Stemme.
„søsa v. (er, te)". A. 2) snakke om noget med stor Iver; gjøre meget Væsen af. Sdm. (Harham). 3) støie, især i Leeg. Sdm. (Harham). — Søs n., Søsing f. det at søsa. Søsa f. Kvinde som søser.
„søt adj." A. I Lokking: „Ku mi syy-tæ! (syyta!)", Gbr. Østl.
„Søta f." A. 4) Birkesaft = Byrkja. NGbr.
Søtesit (i - ee) m. sødlig sledsk Person. Tel.
Søtekoto f. sødladen Kvinde. Se Kota.
Søtil m. „Kjær Søtiln min!" min kjære lille Søde. I gamle Viser. Nbg.
Søtkaka f. Honning-(Sirups-)kage. Gbr. og fl.
Søtkrudd(e) m.? Anis. Ndm.
søt-talande adj. sødtalende. NGbr.: søttaalaandes.
Søtvider (ii) m. Solanum Dulcamara.
søv (øø) adj. søvnig. Lof. Jf. svæv.
søva (øø) v. a. (er, de), dysse i Søvn = svæva. Ndm.: søv.
Søvja m. se Sevje. — søy se søyda.
„Søyd(?) m. Susen osv." A. Gul.
„søyda v. a. og n. (er, de)". A. Infin. søy(e), Præs. søye og søya; Imperf. og Sup. søya, søygd(e), søgde og sögd(e); Trondh. (m. St.), Østerd. „2) lade dampe osv." A. Blødgjøre ved fugtig Varme. Hedm. Solør, Tel. Trondh. „Søye ei Viu". „sø Hork"; NØsterd. „Han sögde sei", gik sig hudløs. Østerd. „3) suse, lyde som Sydning". Sogn. „Vee'n ligg'e berre aa søya", Sogn. „Eg va so vaot'e at da søya um Læsadn", om Skoernes øvre Kant. „Dæ søye 'ti Sjø'a (ti Vinn'a)", Trondh. „Vinn'n søya (eller sögd) fram mæ Li'a", Trondh. „Han sloo saa dæ sögd", Stjør. 4) gjære, forraadne; Voss. 5) være slap og lad, dovne (sig). Voss, Trondh. „Han gjekk dær aa søydd(e) aa kom ingen Veg", Trondh. 6) med „(av-)stad, paa, te", sætte afsted, gaa løs paa, klemme til el. paa; tildeels = sjoda. Trondh. „Søy sta"; Namd. „Søy paa! søy dæ fraa dæg!" riv Arbeidet fra dig! „Han søgd tee mæ dæ". „Han søgd tee aat 'aam", slog (til) ham. „Han søgd paa aa gjekk heile Vei'n". „E søgd dæ isamen aa let dæ gaa".
?Søyda f. 1, Flok. Innh. „E heil Søy".
Søyda f. 2, susende Vindstød = Soda. Stjør. Fosn, Helg. „Vinnsøy". Hertil: søydutt adj. byget. NTrondh.: søyaat.
Søyda f. 3, Gjæring, især i fugtig Halm el. Hø. Ogsaa varmt og vaadt Veir. Sfj. Sogn. „Da stoo i ái Søye". „Søya paa Høye".
Søyda f. 4, lad slap og ligegyldig Person. Voss, Sogn, Tel. Innh. (Disse 4 Søyda slutte sig alle til søyda, uden netop at være eet).
„Søyda f. Hunfaar". A. Ryf. Vestfold.
Søydar m. = Rivar, Skolmar. Stjør.
søydeleg adj. ufrisk = søyden 1, 2). Sæt.
søyden adj. 1, 1) varm og fugtig i længere Tid; holdt dampende; lummer. Sogn, Sfj. Hard. Ryf. Jæd. Agder, Tel. og Hadel.: søyen. Jf. sodden, sydden. 2) tung og døsig; ufrisk = sodden, kasen. Trondh. Tel. Agder, Rog. Shl. „Fiskjn æ søyen".
søyden adj. 2, tung, svær; som tager tunge Tag; voldsom og tunghændet. Ndm. Trondh. „Søyin Kar"; oftere: „dæ va søye te Kar, te Arbei". „Søye Arbei". „Dæ va søye saa tungt!" „Dæ va søye aa gaa saa langt". „Søye saa stoor". „Søye (adv.) stoor Kar". Eet med foreg.?
Søydesmak m. noget gjæret ufrisk Smag. Shl. (Skonevik, Etne): Søye-.
Søyde-vedr n. = søyde Vedr; se søyden 1.
søykja ɔ: sjauttan, 17. Vald. (Ø og VSlidre).
Søyl f. Sølepuds, f. Eks. i Vei Hard. (Kvamm, Ullensvang).
„Søyla f. 1) Søle osv." A. Rbg. Ryf. Sogn. Se Saula (Ma. Ned.). „3) grund Vig osv." A. Om Strand (Fjøra) som er meget blød og i Ebbetiden impassabel. Shl. 4) Dynd paa Bunden af Indsøer, hvilket bestaar af raadne (sorte) Plantedele. Agder, Jæd. Ryf. 5) slimet levende (grøn) Plantevækst i Hav eller Indsø, hvilken i den sidste ofte danner en falsk (slugende) Bund: Søylebotn m. VNed. YMa. YLi — 6) farbar Rende mellem Banker. Helg. (Vefsn, Brønnøy). Vel for Seila.
„søyla v. søle osv." A. „Søyla seg tee", Røldal. „3) slænge osv." A. Vel for seila.
søyla se søla (forslaa).

søyl-, Søyld, Søylda, søylda se seil-.
Søyledemma f. grund Dyndpyt. Sogn, Tel.
„Søyledike n." A. Sogn, Røldal.
Søyledissa f. Hængedynd. Hall.: **Søledyssæ**.
Søyledy n. = Søyledike. Rbg. **Søyledya** f. Sogn.
søylen adj. seendrægtig. JSogn (Hafslo). Jf. seilda seg.
Søyleskota (o') f. voldsomt Stænk af Søle, som naar man plumper i Mudderhul. Sogn (Borgund).
Søyletang n., **-tare** m. slimet Tang. Li. Ma.
søyma v. (er, de), sye = sauma. Ma. (Aaserall, Øvrebø).
Søyma f. Naal = Sauma. Hall. (Nes) oftest: **Seime**. Desuden: „Linsøyma, Rundsøyma, Skinnsøyma, Vidarsøyma"; NBerg.
Søyme, i Genetiv-Forbindelser: rask og smidig. Dal. „Ein Søyme Kar, Hest".
Søypa f. begyndende Gjæring mindre end = Søyta. Ryf. Jf. søypen, saupen.
søypa v. n. (er, te), 1) rinde gjennem et Bundhul med Sugningslarm; suges kraftigt. VTel. (Vinje, Raul.). „Vatni søyper av". 2) om kraftig Bevægelse, rask Fart. VTel. „De søypte avsta mæ dæe", de foor (susende) afsted; Vinje. „Han søyper paa", han faar det til at gaa, driver kraftigt paa"; Rauland. — **Søypar** m. En som „søyper paa"; kraftig rask og dygtig Karl. VTel. — Til supa.
Søype, i Genetiv-Forbindelser om det kraftige og ypperlige. VTel. (V. R.). „Ein Søype Hest'e". „Eit Søype Tree". „Eit Søype Arbeistak". „Ein Søype (adv.) gill'e Arbeiskare". Ogsaa: „ein **Søypar** Hest'e, Kar'e"; se søypa.
„søypeleg adj." A. 2) rask og kraftig. VTel.
søypen adj. uklar, ufrisk; lidt gjæret eller muggen; om Fisk, Kjød, Hø. Ryf. (Suldal, Hjelmeland), Røldal. „Han æ søypen te rigna", om vedholdende lummert Regn; Røldal. Jf. saupen; Søypa.
søyr adj. raadnet; sortørret; om Træ. Shl.
„Søyr m." A. 2) en gulgraa tør Henraadnen af Træets Kjerne (Adel). Shl. (Etne, Fjellber). **Søyreved** m. el. „søyra Vee", saadant Ved. Shl.
Søyr m. se Saur.
„søyra v. a. (er, te), 1)". A. Namd Stjør. 2) gjære med Stank; raadne, = syra(st). Fosn, Romsd. Ndm. Innh. Namd. Strinda. „Søyr' uut Klæan", v. a. om Børn; Fosn. „Han gjekk aa søyra i soommaa Klæaa". Ogsaa: „Æg hi søyra 't a a Footaam", mistet Hud ved Sveden; Innh. Jf. søyda.
Søyra f. 1) dyndet Sted; Sølepuds. Shl. Dal. 2) stinkende Smuds = Syra. STrond. „Dæ daame Søyr". „Fotsøyra, Taasøyra".
søyrast v. n. (ast?), 1) tørraadne ved „Søyr", om Træ. Shl. (Etne, Fjellber). 2) = søyra 2). Innh. Namd. Fosn. „Dæ ligg aa søyres der burt i Holom". „Vorkjn, Kvistann søyres". Jf. Isl. seyrask, seyrna blive til Værme (G. N. seyra ɔ: become festered, foul, acid; Cleasby).
Søyrdaam m. raadden Lugt; se søyra. Trond.
Søyrehol (o') n. Dyndhul, Mudderhul. Shl.
søyrlendt adj. med dyndet Terrain. Shl.
Søyregras n. Græs og Padderok i en „Søyra" 1). Dal.
Søyt n. 1, Snak, Brovl. Namd. „Aa Søyt!" „Fara mæ Søyt!" Se søyta v.
Søyt n. 2, = Søyta. Ryf.
søyta v. n. (er, te), snakke, vrøvle. Namd. (Grong, Nærøy), Helg. (Alstah.). Jf. sota.
Søyta f. fugtig og suurt stinkende Gjæring. Røldal, Shl. NRyf.; Ryf. deelviis: **Søyda**. „D'æ kome Søyta (Søyt) i Høye (Kjøte, Fiskn, Vedn)". „Søyta i Skinn'e, so dæ misser Haar'o".
søyta seg v. n. (ar), gaa i fugtig og suur Gjæring; især om Hø, Kjød, Fisk, Træ. Ryf. **søytast** v. n. d. s. Ryf. Jf. maaske sota (o'); NSv. („Norske") Diall. såta, søle; såttr, briste, om Mælk.
Søytange m. suur Gjæringslugt. Ryf.
Søytel m. 1, en vældig men noget voldsom Karl; usædvanlig Karl. Nfj. Sdm. Romsd. Se A. Jf. Sotul; Svaas(s)ar.
Søytel m. 2, 1) Dyndpyt. Shl. og Voss: **Søytedl**. 2) Bløde paa Jorden af Regn eller Tøveir, Opblødning = Bløyta. Sfj. (YDale): **Søytele**. — **søytlutt** adj. fuld af Dyndpytter. Voss. — Søytel 2, er maaske fremgledet af Søytl, Søytla.
Søyteluft f. kvalm Luft, som i Beboelsesrum. Ryf. Til Søyta.
søyten adj. som er gaaen i suur og fugtig Gjæring, „Søyta". Røldal, Shl. Ryf.
Søytl f. Sølepyt = Skitdikje. Sfj. (IDale). **Søytla** f. d. s. Midtre Sogn, Voss, YSogn. „Skitsøytla". — Søytl(a) tør være Søydsl(a).

T.

T, Bogstav, se P. — Tad se A., Gram. p. 106.
Tadd m. Menneskegjødning. Shl. YHard.
Tadd n. Krat af vantrevne Fyrretræer. Ryf. Shl. „Fjelltadd". — Tadd m. og Tadda f. a) liden vantreven Fyrr; b) liden vantreven Figur overh.? Ryf. Shl. — Taddeskog m. el. tadden Skog, Skov af „Taddor", Ryf. Shl. — Disse Ord kan vanskelig skilles fra „Toll (Tall), Todd", lav Fyrr, i Agder. — tadda v. se talla.
Tadfall n. = Tadsig, Set f. Dal. Jæd.: Tafadl og Tagfadl. „Dæ veks'e gott i T.".
Tadfodr (oo) n. Hø som har vokset nedenfor Fæhusene = Hævdarfodr (Hall. NGbr.). NGbr.: Tafoor.
tadla se talla. — Tadle se Talle.
Tadr n. Tjadder. Jæd. Dal.: Taddr.
Tadr m. En som „tadrar", flg. Dal.
tadra v. n. tjadre, snadre, svadse. Jæd. Dal. og VTel. (Braadal): taddra, -e. — Tadrekjeft m. En som t. — Jf. tjadra, tatla, tjatra, tjatla, tudra. dr tør være Egdsk-Rygsk for tr; se figla. Sml. Nt. tateren ɔ: tjatte; Sv. Diall. tjata, tjatra ɔ: prata fort och sakta.
Tafl n., Tafl m. se flg.
tafla v. 1) gaa trippende og vraltende, gaa som en And; gaa svagt og snublende. Rog. JSogn. „Tafla aa gaa, springa". „Tafla paa Treeskoo". „Smaotafla aa tudna" = fuda; Aurland. 2) hænge løst og smækkende. Rog. „Skoo'ne tafla". — Tafl n. det at tafla. — Tafl m. En som taflar. Tafling m. d. s. „Hest'n æ slig Tafling te gaa". — taflen adj. tilbøielig til at t. — Ogsaa: tjafla, Tjafl, Dal. Jæd. Jf. tava, tavla, toflg; tassa; trava, travla.
„Tafs n." A. Østl. (Oslo og fl.). 2) løse Aks paa Ageren. Smaal. 3) om en Trevl, Pjalt, of en Person. Sogn: Taps. Jf. Tjafs, Tjaps, og flgg.
Tafs m. 1) en liden uredig Bundt Garn eller lignende. SGbr. 2) en uanseelig og seenfærdig stymperagtig Person; omtr. = Tufs. Hall. Østl. Taps Shl.
tafsa v. n. (ar), 1) bevæge sig moisomt og langsomt; afmøie sig med liden Fremgang; kludre. Hall. Tel. „Han tafsa aa gaar, kjøyre", Hall. „Han tafsa mæ di". 2) slæbe sig, drage sig; omtr. = slaura, slarka. Shl. og Hard.: tapsa, og taspa, se d. 3) „tafse paa Maale", tale anstrængt mat og stotrende. Tel. (Selljor). Jf. tava, tjafsa osv. — Hertil: tafsen, moisom.
„tafsast v. n." A. Ndm. (Tafse m.); Tel.
„tafsen adj. optrevlet, pjaltet". A. Rbg. 2) fattigslig; daarlig, ussel. Shl. og fl. „Dar va tapse sjaa dei". 3) udmattet. Tel. „tafsutt", A. Allerede J. G. har „tjaffet", d. s. [Taft, Takt, Tidsmaal. Li. Dal.
Taga, Tagje, Trækbøile, se Toge.
„tagall adj." A. Tel. Ndm. teiaale, Ma.
Tagfadl, Tagsig se Tad-.
„tagga v. a." A. Shl. Rbg. Og: „tagga paa".
„Tagge m." A. Tägg m., Tägge f., tägget(e) adj. om piggede, braaddede Personer. Østl. (Totn og fl.).
„Tagl n." A. Gbr. Togl (o') f. d. s. Rbg. (Sæt. Evje, Aamlid). 2) de længere Hør- og Hamptrevler hvoraf tilvirkes Lærred)(Stru. NGbr. 3) bøielig smaleste Ende af noget. Shl. Hard. Saaledes: „Bjørket." Hard.; „Tro(d)etagl", Shl. — Se Hagr.
tagla adj. forsynet med „Tagl". Tel. „Bogjen æ gott tagla".
taglen adj. lig „Tagl". Dal. Hard. „Skɔgjn æ taglin", tætvoksende og smal.
Taglorm m. traadformig Orm i Vand eller Dynd; maaske Gordius aquaticus = Sv. tagelmask. ØTel. Og: Töglörm, ØTel.
„tagmild adj." A. Rum. — tai se taag.
tahle, tahltre se tasla, tatla.
„Tak n. 1. Tækningsmateriale. „Tekkja mæ Tak". A. Agder, VTel. Rog. „Bor(d)tak".
„Tak n. 2. 1) 2) Tag, Greb, osv." A. „Husi stænd'e ti Taks fyre däi", Huset staar færdigt for dem til at tages (i Brug). Sæt. „Faa Tak te", faa Leilighed til; Hall. og fl. „Sjaa seg Tak te", see sig L. til; Tel. og fl. „3) Dyst osv." A. Anfald, Attak, især af tilbagevendende Lidelse. Vestfold og fl. „Han hadde et leitt Tak igaar", det tog ham slemt osv. Jf. Toka, Tokk. „4) Anstrængelse osv." A. „Ta sei paa Tak", anspænde sig. Østerd. og fl. „Han gjoore seg har paa Tak". „Vera i Tak mæ" = vera i Ota (Arbeide) med. „J harde Take", Gbr. Østl. og fl. Li. „6) Stund osv.". „J eitt Tak" eller „i eitt Takje", uden Afbrydelse. Hard. Nfj. 7) Tagning, Hentning, Høstning; Sted hvor man tager osv. Udbredt i Sammenss. „Høytak, Lauvtak, Leirtak, Moldtak, Taretak, Sandtak". 8) Død; i „Sorgartak, Torvartak". Romsd. Se Tok. — „Sumne Tak", en og anden Gang; NGbr.
„taka v. tage". A. 16) v. n. tage Retning, begive sig. „Taka te høgre". „Taka upp, ne(d), uut". „Taakaa 'taa Vei'gjee", t. inn Skal'e"; NGbr. — „Taka seg", undfange, blive drægtig. Gbr. Østl. og fl. „Taka seg att(e)", forandre sin Udtalelse. „Taka seg fyre", eller „taka fyre (før) seg",

gribe for sig afværgende Fald eller Stød. „Taka seg ti(l)", tiltage sig (Ret til), tilegne sig. — „T. att(i) eettee", træde istedenfor, succedere; NGbr. „Taka ein att", mindes hvem En er; Gbr. og fl. „T. aa", tage fat paa, angribe; Sæt. VTel. „T. aav", tage af Dage, afleie; NGbr. „T. ackt see" = draga aat seg; NGbr. „T. fraa seg", gjøre Modstand, forsvare sig; Søndenfj. „Taa i Hop mæ", give sig i Kast (Kamp) med; Innh. „Ta paa naa(kaa)", blive stødt = tykkja paa; Trond. „takast v." A. 3) tage hinanden. Rbg. „Takast i Haand". 4) v. impers. tage Tid. Gbr. „Dæ tookst rett længje førr Sjukdoomn slæfte, førr han fekk Lov".
„takeskjerr adj." A. takskjarre Ma. (Bj.), Sæt.; -s(k)jærr, Fosn, Ring. -skyyr, Ndm.
Takfarg n. Stabel af Ræver i Presse. Ryf.
Takflo f. næst-underste Lag af Reg i Lade? Tel. (Bø).
Takgong f. det at Ræyren („Tak'i") løsner om Baaren. Sæt.
„Takk f." A. „Ta(ka) te Takkar"; Hard. Ryf.
„Takka f." A. Tel. Sæt. Hard. Nhl. (Ekf.).
Tak-kimbel m. Ræverbundt. Jæd.: Tagkjemedl.
Tak-kost (o') m. Dynge af Ræver. Agder.
„takla v." A. t. av overskjælde. Jæd.
Taklebjølla f. klangløs Bjælde. Hall. Se tikla.
Taksenda f. Sæt. Se Senda.
Takst f. Regel. NGbr. og fl. „Utu Takst'n", overordentlig. Se Takstr.
Takstol (oo) m. Tagstol (Tømmer). Rom.
Taktoka (o') f. Rævertag. Ma. SætB.
takug? adj. dygtig. Østerd. omtr.: tökóu.
„Tal n. 5) Tale; Samtale". A. Ned. Ma. Rbg. og fl. „Dæ bar te Tals", Samtale begyndte; Land. „Dæ va itte aakke Maal æill Tal 'ti 'om", han var aldeles taus; SGbr. „Me komo te Tæls om dæ", til at tale osv.; Hall. (Nes, Torpo, Gol). Tel? „Kaamaa paa Tal um naagaa"; NGbr. 7) Udtryk. Tel. Rbg. „Dei gamle heve de ti Tal", udtrykker sig saa.
„tala v. n." A. „Tala aat ein", formane, tilrettevise; jf. Aattal; Stjør. „Tala innpaa", hentyde paa = tala paa; Tel. „Taalaa uutpaa, taalaa frampaa", d. s. NGbr. „Tala paa ein", tilrettevise. Tel. Se telja.
Tala se Tele. — talasam adj. snaksom. Ndm.
Talatrost m. = Maaltrost. Totn, Rom. Smaal. og Oslo: -troost og -traast. Og Tælatroost, Oslo.
„Talg f." A. Taalg VAgder; Tølg Vald.
Talgtita (ii) f. = Talgukse. Vestfold. — Tæltiit m. Smaal. Oslo og fl. Se Tertit.
talig adj. snaksom; veltalende (A.). Tel. Rbg.
[talja v. (ar), anstrænge sig; især: æde voldsomt. Rbg. (Sæt. og fl.), Ma. (Aaseral). „Talje o springge, drage, drikke". „Talja avsta". „Talja o eta". „Han taljar i seg".
„talla v. n. (ar), trampe osv." A. Follo, Sogn. 2) arbeide seent og med liden Fremgang. Romsd. (Vesty). — Tall m. og Talla f. Person som „tallar" 2). Romsd.
talla v. a. (ar), 1) bestrø (Ageren) med „Talle" (Slg.). Romsd. (Eid). 2) frembringe (danne) Klumper el. Kager af fugtigt Hø, Halm, Haar, Uld og dl., med Smuds. Li. Rog. „Høy'e he tadda seg tee"; Li. „Udlæ æ ihobatadla"; Li. Dal. Jæd. Og: „tadda i Hoop"; Ryf. Jæd. (I Rogaland er Formen „tadda" uventet; se dog Tadd).
„Talle m." A. VAgder, Rog. Romsd. 2) tykt Smudslag overh. Smaal. og m. fl. 3) Smudskage eller -klump som hænger i Uld eller Haar. Dal. og VLi.: Tadle; Li.: Tadde. „Rutadle". Jf. Dadle (Dall).
Tallefilla f. Flage el. stor Skive af „Talle". Ryf.: Ta'dlfidla.
Tallegund f. Støv af T. Se Gund. Vald.
tallen adj. lig „Talle". Ma.
tallutt adj. fuld af Smudsklumper, om Uld og Husdyr. Dal. Li.: tadlete, tadd-.
„Talm n." A. „Eit liite T. mæ Fist". Sdm.
„talmast v." A. Ndm. Gbr. tamlast YSogn.
talmen adj. 1) smaatærende og noget kræsen af Sygelighed. Namd. Innh. „Talmin paa Mat". 2) slunken, udtæret. Stjør.
Talp m. 1) Klump, f. Eks. „Snørtalp" = Snorbabb. Hall. (Gol, Nes). 2) Klodrian; Søler, Kludrer. Smaal. (å). — talputt adj. klodset; sølevorn. Smaal. „Dæ gaar tålpete", møisomt, „traatt".
talrik adj. som mægter Ordet; som raader over mange Ord; veltalende. Rbg. Ryf. Shl. Nhl. Ndm. (G. N. ríkr mægtig).
Talstikka f. = Talstokk. Hall.
Taml (Tamm'l) n. famlende og snublende Færd, Klodseri, Søleri. Innh. (Indr. Skaun, Sparbu). „D'æ klinke pure Tøv aa Tamml du fær mæ". „Dæ bi bær' Tamml mæ 'aam". — Taml m. se tamla.
tamla v. famle, klodse, søle, omtr. = tøva. Innh. „tamml' burt", bortsøle. — Taml m. En som tamlar. Taml-legg m. d. s. — tamlen og tamlutt adj. tilbøielig til at tamla; upaapasselig osv. Innh. (-in, og -aat). — tamla er maaske for tavla el. Omglid for talma. — tamlast se talmast.
tam-murt' adj. nedslagen og taus; omtrent = sviden. Ma. (Laudal, Øyslebø). Neppe heelt hjemligt.
Tampa f. uordentligt ilde klædt Kvindfolk. Hadeland, Land, SVald.
tampen adj. kort og klumpet, lig en „Tamp", langagtig Klump. VAgder.
Tams m. 1) hver af de „Tætter" eller Dele (Tagl-længder), hvoraf en Angelsnor er sammensat. Tel. (Skafsaa, Seljor). 2) Angelsnor med Angel som hænger ned fra Line, „Reiv". Gbr. (Fron; Fleertal: Tamsee). Tessa d. s. Vald. Hall. Tams maaske til Tave, Tassa.

Tams m. 2, se tamsa.
„**tamsa** v. n. 1)". A. tygge møisomt, gumle = hamsa. Trondh. „2) samle efter Ord". A. Rom. Hall. Nfj. Sdm. „Hamse aa tamse". Ogsaa: tjamsa SBerg. Ryf. Odal; tjamsle Sæt. („tjamsa" af tj.). Jf. tassa, tava, temsa. — **Tams** m. En som tamsar, især samler efter Ord. Hall. og fl. — **tamseleg** og **tamsen** adj. tilbøielig til at tamsa; samlende; mat. VTel. — **tamsutt** adj. som æder langsomt og ulystent. STrondh.
„**Tan** n. 1) Udstrækkelse". A. „To'gje stoo paa Ta'ne", Rebet var strakt til det yderste; Nfj. (Stryn). „3) Løb osv." A. Ndm. Trond. „Hæst'n laag i Ta'na", strakte ud; Ndm. — „I **tanende** Sprang", d. s. Hall.
„**tana** v. (ar). 2) rende". A. Hall. Sæt. Li. Hard. Voss, Sogn, Romsd. Ndm. 3) „tana o brikka", brikke anstrengt. Li.
Tanande n. = Tan 3). „Hestn kom i äitt Tanande". Voss.
„**tandla** v. n. gumle". A. Tel. og Sæt.: **tannle**. 2) skjænde; knurre, mukke. Namd.: „tannl' imoot".
tandr adj. tindrende klar, livlig; om Farver og Øine. Ma. (Holum). „Tandr i Lid'n". — **tandren** d. s. Holum. Se tandra 2.
Tandr m. 1) Gnist = Tandre (Ma.). Ma. (Holum). 2) Antændelse. VAgder (Eikin, Aas.). „Tandr'n kaam fraa ein Kneiste". „Skorstäen'n æ mykje vorigare (mere betryggende) føre Tandr o Ell, hell Aren".
„**tandra** v. n. skjænde osv." A. Tel. Trondh. Nfj. „Tandr imoot", knurre; Trondh. 2) smaabjæffe. „Hunn'n tandre aa gøyr"; STrondh. — **tantra** v. d. s. Sogn, Hall. Sæt. „Tantre aa sjænne"; Hall. „Tantre aa gøy". „Lomhundn tantra", Sogn. — **tantrast** v. = tantra 1). Gbr. — **tantla** d. s. Sogn, Nhl. og fl. „tantla aa gøy". — **tansla** v. = tandra 1). Jæd. — **Tantrebikkja** f. = Gneldrbikkja.
tandra v. n. 2, 1) fatte Ild. VAgder. Sjelden. 2) udsende Gnister, gnistre. Rbg. VAgder, NGbr. Romsd. Ndm.; Innh.: **tannr**. „Hæst'n sprangg so dæ tandra". Ogsaa: „Han va so sint at han tandra"; VTel. 3) sprage, sprutte, knitre = snatra. Romsd. Ndm. og fl. „D'æ so kallt at dæ tandra 'taa 'naa". „Han blæs so dæ tandra 'taa 'naa". **tantr'** d. s. Ndm.
tandrande adv. og adj. 1) tindrende; jf. tandr. Ma. (Holum og fl.). „Dæ brænne saa tandran(d)e". „Tandrande gul'e" (ikke „rau") ildgul. Voss, Sogn, Sfj. 2) gnistrende, spragende, knitrende osv. VAgder, Hard. Sogn, Nhl. Nfj. Romsd. Ndm. Østerd. „Han blees so tandrande". „Tandrande kallt, sinna, idl'e, sterk'e". „Tandranes ro (ɔ: raud)", Østerd. „Tandrane kvass'e", Li. (Fjotland). Jf. tindrande. G. N. tandrraudr, ildrød.

Tandrvind m. = snatren Vind. Ndm.: **Tann'rvinn**.
„**Tane** m. Strækkesjæl". A. Nfj. Se Tona.
tanga v. n. (ar), fare om, føite om? VTel. (Moland). „Geitæ tanggar o skyyg'e". Jf. Gjedenavnet „Tange"; Utange.
Tangband n. = Tongsime. Ndm.
Tangbruk (u') n. Dynge eller Vold af opdreven Tang. Helg. **Tangverk** n. d. s. Helg. og fl.
„**Tangl** n." A. „Ospetangl, Asketangl, Tangleve(d)", Kvisteved, Pindebrænde af O. osv. Rom. Smaal.
tangleg adj. ikke unyttig at have ved Haanden, tjenlig ved enkelte Leiligheder, bekvem at tage (tye) til. Tel. (Laardal, Kvitseid, Seljor), ØTel. „Tanglegt Reiskap". „D'æ so tanglegt o taka te".
Tanglus (uu) f. om alt det Smaa som lever og rører sig i Tangen. Ndm.
Tangsild f. en liden Tangfisk. Ryf.
Tangsnelda f. 1) en liden Tangfisk, maaske = Tangnaal. Hard. Ryf. 2) Sliimaal, Myxine? Ryf. 3) Gadetøs. Stavangr.
tankekløyvd adj. adspredt; med Tanken (Hugen) deelt mellem flere Ting. Hall.
tankemykjen adj. 1) = djuptenkt. Berg. 2) med tunge Tanker, tungsindig. Sæt. Tel.
Tankevekkja f. noget som vækker Tanker. Tel.
tanna v. n. (ar), give bidende Ord, tale arrigt; bjæffe = tandra. N. og STrondh. „Ho sto aa tanna imoot 'om som eit Læmmænn". — **tannast** v. d. s. Trondh.
„**Tannar** m. 1) liden Pind". A. Rbg. 2) levende Kvist el. Straa. Shl. Rog. Sogn. „Dar æ kje Tannarn aat Buskapn". „Ikkje Lauvtannarn". „Inkje Skogatannarn", ikke en Vedpind. 3) om et lidet tørt Træ. Hall.
Tannfella f. Faar el. Gjed i Tandfældingsaaret, fra 1½ til 2½ Aar. Sogn, Sfj. **Tannfelling** m. d. s. Sogn.
Tannfeste n. den Deel af Kjævebenet, hvori Tænderne sidder. Agder.
Tannhald n. = Tannfeste. Odal, Østerd. Gbr.
Tannkista f. Tandhule. SætV.
tannram adj. 1) bidsk. „T. Hund". Vald. 2) = kjeftram. Sogn.
Tannskavl m. En med hvas Kjæft. Nhl.
tanntuglast v. n. smaakjævles. Sogn.
„**Tansprang** n." A. Romsd. Sogn, Jæd. „I gloande T.". — „**tanspringa** v." A. Sogn, Voss, VAgder, Tel.
tantla, Tantr-, tansla se tandra.
tantr (tan'tr) adj. kunstlet peen, snerpet. Stjør. Maaske af Fr. tendre med tantra.
„**Tapp** m." A.. 4) liden tæt Figur; ofte brugt som Kjælebenævnelse og i Sammensæt.
tappa v. a. (ar), sammenfælde ved „Tappar". Hall. (Nes).
tappen adj. = tapprunnen? Nordl. „Ikkje tappen", ikke udtømt; ikke daarlig, ikke at spøge med = ikkje burte. Vesteraalen.

Helg. „Ikkje tappen" turde være „ikkje taopen", laant fra Sogn; se taapen.
tapprunnen adj. 1) om Kar som er saa nær udtappede at man maa hælde paa dem for at faa Vædsken ud. Sogn, Nordl. 2) blottet for Drikkevarer; lens, -tom, overh. Sogn; Nordl.: -rynnin.
Taps, tapsa, tapsen se tass-.
tara v. n (ar), gjøre ubehjælpelige matte og resultatfattige Forsøg; arbeide stymperagtigt; kludre. Trondh. (Stjør. og fl.): taaraa. „Han taaraa aa taaraa aa fekk dæ itkj tee". — **Tara, Taramodd** se Tare.
Tare m. 3, 1) Pjalt. SØsterd.: Tårå (å—aa). Jf. Toro, Taar, Tære. — 2) liden tynd Figur. NØsterd.: Taaraa (aa—o'). 3) usselt vantriveligt Dyr. Stjør. Selbu: Taaraa. 4) Stymper, Kludrer. Trondh.: Taaraa. Se tara. Jf. Tarre, Tase. Hertil: Vantare. — **Taaraaball** m. klodset Klump af en Figur. Trondh.
Tare m. 4, 1) lidet Loft eller meget bred Hylde = Hjell. SGbr. (Gausdal) og Totn (Vardal): Tara. Tilsynelabende ikke for Tarre. 2) jævn Bjerggrund i Havet. Nordl. Ndm. Romsd. Ofte (især i Nordl.): Tar(r)e. — **Taragjedd** m. gulbrun Smaatorsk. Trondh. Nordl. — **Taramodd** m. rødbrun Smaatorsk. Ndm.
Tarebell m. tykt Lag (Bell) af opdreven Tare. YSdm. — „Tarestaal", Nfj. Sdm.
Taretak n. Tagen af Tare, Sted og Ret til at tage T. Vestkysten. Se Tak.
tarevoksen adj. bevokset med „Tare" (Tang). Nordl.: tar(r)a-. — **Taratuksa** se Tuksa.
Tarja? f. Pjalt; liden Sky = Tarve. SHelg. (Brønnøy, Bindal): mest Tari, bestemt Tarjo, -aa. Mest brugt i Fl.: Tarjaar, Skytotter. Jf. Tare 3; NSv. Diall. tärja (targa) ɔ: afrive Stykke efter Stykke.
Tarl n. Vaas. Stjør. — **Tarl** m. se tarla.
tarla v. n. 1) trippe svagt og usikkert (meningsløst) afsted uden at komme sig i Trav. **Tarla** f. Hest som tarlar. Shl. (Sveiaa). 2) vaase, vrøvle. Stjør. **Tarla** f. Vrøvler. **Tarl** m. og **Tarlkall** m. d. s. Stjør. — Peger mod tara og tarra.
Tarla f. 1) lidet tyndt og svagt Dyr, helst Ko eller Hest. Shl. Ryf. Jf. Tare (Taaraa). 2) Vrøvler; se tarla.
tarma v. n. (ar), fare uroligt omkring; om Faar, Gjed og Kvindfolk. Tel. (Grandsh. Heiddal, Hjartdal, Sellj. Kvitseid). „Ho tarmar o flyyg". **termla** d. s. se d.
Tarmboll m. Pung-Brok, især hos Galt. Sogn: Tarmabodl. Jf. Skraaboll.
Tarmbug (u') m. Krumning paa Tarm. Ndm.
Tarmgang m. Tarmkanal. Østl.
Tarmrist n.? Kolik. Senja.
tarna v. a. 1) mærke at noget er tabt, savne; føle Savn af; undvære. Shl. (Sveiaa, Fitja, Etne). „Han ska faa tarna da!" „Ho laut tarna da". G. N. þarfna(st), þarnast fattes, undvære. 2) v. n. minke i Kræfter = veikna. Ryf.
Tarnad m. Fortræd, Skade = Ugagn. Nfj.: Tarnade (Eid, Davik), Tarna(d) og Tarnar (Honndal, Innvik, Gloppen, Stryn); Sfj. (Christie). „Gjere ein Tarnade". — **Tarna(d)bul** m. En som gjør Fortræd = Ugagnsbul. Nfj.: -bule, -bøle (Gloppen). **Tarnar** m. d. s. Honndal. — Tarnad hører vel til tarna. (Jf. G. N. þarnan, Mangel). For Resten siges ogsaa Utarnad (dog ikke hørt i Davik og Eid).
Tarr m. 1) „Hjell" i Fæhuset eller Halvloft i Sæterhus til at ligge paa. SGbr. 2) lidet Loft oppe under Spærretaget i Stuen = Hemsedal. Hall. (Gol), JSogn (Lærdal). — **Tarre** m. a) d. s. s. 2). Sogn (Leikang, Lustr). b) = Skibetarre. Sfj. (Jølstr). „Tarren" hviler her paa **Tarraas** m. Bjælke, Stok eller svær Kjep anbragt over Ovnen. Se A.
tarra v. n. (ar), 1) gaa smaat svagt og sløvt frem og tilbage; omtrent = tassa. Hard. (Ulvik, Ullensv.). Maaske dog blot Udtaleform af tara, som Tarre af Tare. 2) røres, bevæge sig. Hall. „Dæ alder tarra i 'v".
tarra v. n. (ar), 2, stræbe imod, stritte imod. Gbr. (Vaagaa, Fron). „Tarre imoot". Jf. terra, starra. — **tarrast** v. d. s. NGbr.
Tarre m. 1) Stymper, Stakkel = Tare, Tasse. Hard. 2) lidet vantrevent Træ. Hard. (Ulvik).
tarteleg adj. lig en „Tart". Tel.
Tarv m. 1) Sky = Tarve 1). Helg. 2) = Tarve 2), liden Tingest. Ryf. Røldal, Tel.
„**tarva** v. behøve". A. Sdm. (Sande). „Dæ kom paa ein tarvande Stad", paa et Sted hvor det tiltrængtes. „Dæ kom paa e torvann (aa—ö) Room", d. s. Stjør.; til torva = turva. — „**tarvast** v. n. behøves". A. Voss.
tarva v. a. (ar), rive i Laser; om Vinden som splitter Skyer. Nordenfjelds. „Vinn'n tarva Sky'a".
Tarvall- se Torvhald, Torvvol.
Tarvatræl m. liden vantreven Tingest, stakkels Kræ. Ndm. (Tingv.). Ogsaa **Torva-** (Törva-); Ndm.
Tarvelda f. Redskab = Tarvende. Nhl. (Eksingadal). **Tarveller** f. pl. (bestemt: -velledne), Ryf. Vel opfattet (med A.) som: Tarv-velda.
tarveleg adj. 1) fornøden, nødvendig. Østerd. Solør, Odal, Smaal. „Tarvele Skog", Skov som fornødiges til Gaardens Drift. 2) fornøden, betimelig. Ndm. NØsterd. „Tarvele Do" = Ofsedaude, Torva-tak. „Han æ tarvele te aa døy", moden. (Ogsaa: tarvaleg; Christie). G. N. þarfligr fornøden.
Tarvløysa f. 1) Ufornødenhed = Faatorv. Kun: Torsløysa (aa—ö), Follo, Smaal.

„Han gøyser dæ boort i T.", ødsler det. 2) uduelig, unyttig, Person. Nfj.: Tarlåise (Innvik, Stryn). Ogsaa: uopdragen Person. Nfj. (Breimn, Gloppen): Tarløyse.

tarvutt adj. trængende = tarvall. Fosn (Hitra). „De kom paa et tarvaat Room".

tas adj. svag, daarlig. Kun: „ikkje tas" = ikkje tappen. Ma. Shl. og fl.

Tas se tasa, Tase.

tasa v. n. (ar), rasle. Solør (Aasnes, Hov). „De tasa i Löu(v)e, 'ta Lemmæn". Maaske (da Lyden er usikker) en Udtaleform af tosa, se d. (Dog: laavaa ɔ: lova; Hov).

tasa v. (ar), drive eller jage Fæ, mest Gjeder, under Tilraabet „tas" = tassa. A. Tel. (Sellj. og fl.). „Tasa Geitæn"; Sellj. „Tasa o hasa paa Geitane".

„tasa v. n. (ar), tabe i Kræfter". A. Follo. taasaa d. s. Num. Rom. (Nes, Ullsaak). „Han ha tikji te taasaa paa mykjy no"; Num. taasaa synes i Rom. at maatte være tosa (o'), se d. 2) (vel 1), optrevles, forslides i Kanterne, trevle = tosast (taasaas). Hall. (Nes). „Klæ'udn tæk te tasa". „Uttasa Klæ'u". Jf. flgg., tasma.

tasa v. a. (ar), 1) trevle; optrevle, forslide = tosa. Shl. Ryf. „Tasa upp Klædno(-ne)". „Upptasa Klær". „Tasa seg upp". Sv. Diall. tasa, tesa ɔ: plocka sönder, utbreda. — 2) filte, forvikle; frembringe en „Tase", se d. Shl. „Tasa i Hoop". „Tasa da tee". 3) vrøvle, vaase, sludbre = tosa. Shl. Nhl. — Hertil: Tas n. Vrøvl, Sludder = Tos. Nhl. Shl. — Jf. tjasa (kjasa).

tasall adj. med aftagende Kræfter; afmattet; affældig. Vald. Follo, Solør. taasall, -ål, -aal d. s. Rom. Hadel. Hedm. Totn, Land; maa paa de fleste Steder være tosall (o').

Tasall m. Skaansk Oxel, Sorbus scandica. Li. (Nes). Sammesteds: „Asall", Sorbus Aria, og „Maavid", Sorbus intermedia.

tasast v. n. (ast), optrevles = tasa seg. Ma. Tel. — tasate se tasutt.

Tase m. Kvast af optrevlet forslidt Spind; ogsaa: Trevl, Pjalt. Shl. Ryf. Hard. Hall. Helg. „Togatase", optrevlet Tougstump; Shl. ogsaa „Togatas" m. „Garntasi", laset Fiskegarn, Helg. „Dær va kje Tasann att a Klæ'ænn"; Helg.

„Tase m. Stakkel". A. Stymper, En som intet udretter. Sogn, Nhl. Ryf. Li. Sæt. Tel.; Gul.: „Tase" (langt A); Stjør.: Taasaa. Taseladd m. d. s. Berg. Tas m. omtr. d. s., i: „Gampetas (Spasmager), Slampetas (tung slukket Stymper)"; Ma. (Halsaa, Holum). 2) affældig Mand. Vinger, Rom.: Tasa (og „Taasaa" ɔ: Tose).

tasen adj. = tasall. Sogn, Jæd.

Task m. En som „taskar", flg.; om en aarsgammel Bjørn. Østerd.

taska v. n. (ar), gaa møisomt og svagt = tjaska (tjaska). Ryf. Jf. tassa, tasa.

Taska f. Taskekrabbe. YSdm. (Harham). („Havtaske" f. den store T.). Palltaske d. s. se Palltosk; ØNed. — taska se toska.

„tasla v. n. gaa sagte". A. Hard. og fl.: tatla; Nfj. og fl.: tahle. „2) pusle, kludre". A. Gul., NTrondh. og Ndm.: tahl. 3) rende som en Mus. ISogn (Lustr): tatla. 4) lege, som unge Dyr (Hundehvalpe). SHelg.: tahl. — taslast v. recip. lege med hinanden. SHelg.: tahlast. — Tasl n. Pusleri osv. A. Trondh. og Ndm.: Tahl, Tahlt. — Tasl m. Stymper, Kludrer, Pusler. Østerd. Trondh. og fl.: Tahl, Tahlt. — taslen og taslutt adj. famlende, kludrende, puslende osv. Trondh. NGbr. og fl. („tahlin, tahlaat"). — tasla vil glide sammen med tatla.

Tasla f. 1) En som „taslar", gaar omkring puslende osv. Nfj. og fl. „Ei liitaa Tahle"; Stryn. 2) lidet usselt Hundyr. Sogn: Tatla, „Bombatatla".

tasma v. n. udmattes, opslides ved Strabads. Shl. (Etne). „Eg gjekk aa tasma i Syreregne aa leita itte Smalen". tasme av, blive udtrættet, mat. Tel. (Moland). Til tasa (som gasma til gasa osv.). Jf. trasma. — tasmast v. n. tabe i Kræfter; = tasa, falla av, dova, dapa. Rbg. (Tovdal, Sæt.), Ned. VTel. (Vraadal). „Tasmast av, burt". „Hestn tasmast mot Kvelln". — tasmen adj. og tasmeleg adj. udtrættet, afmattet; affældig. Rbg. Ned. I NSv. Diall. („Norske": Finnland): tasmas upp ɔ: upplösas, om Garn.

Tasp m. En som „taspar"; laset uredet Dagdriver. Gbr. og fl. Særlig om Rattefrierens Følgesvend; NGbr. Og: Tjasp.

taspa v. n. (ar), gaa langsomt, møisomt eller skjødesløst; gaa og slænge; = labba. Hard. Shl. Gbr. og fl. „Taspa berrføtt". Ogsaa tapsa Hard. Shl. Og: tjaspe, Gbr. Af tassa.

tasputt adj. og adv. lig en „Tasp"; laset; = lurvutt. Gbr. „Taspaat klædd".

tass, Imperf. af tessa (tossa).

tassa v. n. (ar), 1) gaa møisomt og smaat. Hard. Røldal, Ryf. Tel. Vestfold; A. 2) famle mat. Li. (Eikin). „Tassa mæ Hænn'an", om et lidet Barn el. en Syg. Jf. tjassa (kjassa), tessa; tarra. — 3) se Tasse.

„Tasse m. 1) Stymper". A. Tel. Ma. og fl. Ogsaa: Tjasse (Kj.). „Han æ ein Tassi ti gangge"; VTel. 3) om liden Flodforelle. Sogn, Voss. — tassa v. a. fiske T.

tassen adj. 1) som gjerne tassar. 2) om Vei eller „Føre" som det er møisomt at bevæge sig henad. Røldal. „D'æ tasse aa blöutt aa gaa". Og: tessen og tjassen.

Tassil m. Stymper = Tase. Stjør.

tassutt adj. lig en Tasse (Stakkel). Vestfold.

tasutt adj. = tasall; især: affældig. NSmaal. Vinger og Rom. (Nes, Skedsmo): tasate. Og: taasaate, taasate ɔ: tosutt; Rom. Land, Oslo, Hadeland. „Gammal aa t.".

tatla v. n. 1) tygge møisomt; gumle; omtr. = tugla. Senja: **tatle** (-a); SHelg.: **tahl**. 2) bruge Munden til monotont hakkende Snak. a) smaatrættes. Shl. (Fitja). Ogsaa: **tjatla**. **tatlast** v. recip. d. s. Shl. b) bagtale jævnt og smaat; føre Sladder; hakke (paa); omtr. = (tann)tugla. Jæd. Rbg. (Aamlid), Gbr. og fl. I Gbr. mest: **tahle**. c) anke over, dadle. NGbr. (Lom). „Ho tahla paa at ho fekk for liite Betaling". Lyder i Rbg. (og tildeels i Gbr.): **tattle**, saa det kan ikke være tasla; se d. If. tjatra (tjadra, tadra), D. tjatte, Nt. tateren, T. tadeln (Sv. tadla)? — **tahltre** v. „tahltre aa banne", bande i eet væk. Hall. — **Tatl** n. det at tatla, Sladder osv. Rbg. og fl.: **Tattl**, „Kjeringgtattl".

Tatlebjølla f. liden Bjælde med mat hakkende Lyd = Singrebjølla. Hall.: **Tahle-** og **Tasle-**.

tatte v. fiske, se Taatt. — **tau** se taag.

„**Taug** f." A. 2) Tougstump. Rbg. (Aaml.).

„**taug** adj." A. ØAgder. 2) „täug te gao", som strækker godt ud. Sogn. If. tøyg. — 3) til taug, eller maaske (i Smaal.) til taag, hører: **töu** adj. a) spagfærdig. Totn: „töu Hæst". b) nedslagen; lidt stødt; forsagt; omtrent = pjuk. Smaal. (Skjeberg; Borge, her ogsaa „töuk"). Og: **töuli, täueli** adj. = taug 1). Rom. Odal, Totn. „Hæstn ær saa täueli idag"; Eidsvoll. „Töuli Kar" = sein, likesæl K.; Odal. — „taali" (Follo og fl.), d. s., er vel **tolig, tolug**.

Taugtart m. nedhængende Rebende. VTel.

Taul m. Tøsse, Halvsjante. Voss. If. G. N. þaul Indestængthed? Tul, Tule. Eller for Taal?

„**Taum** m." A. **Taam** NGbr.; **Toom** Gbr. (Fron og fl.). 3) det usærdige Traadparti som under Spindingen tøies ud imellem begge Hænder, = Tøyme, Toge. SætV. — **Traute-** el. **Trøytetaum** m. den sidste „Taum'n" af Traademnet. SætV. 4) Raaderum, Leilighed. Tel.

Taumskil n. Rede paa Tøilerne. Oslo: „**Ha Tomskjel**".

tauma v. n. (ar), danne en Streng, om strømmende Vædsker; jf. Einstreng. Ndm. „Dæ täuma nee", styrtregner.

Taur n. noget som er anbragt med Sparsomhed; en Smule. Helg. (Nesne og fl.).

Taur, taura se Tauvr.

taura v. n. (ar), knurre, gnave, smaaskjænde. Stjør.

Taus f. enslags Økse, som er smallere end „Øks" men bredere end „Bile". Tel.

tausa v. a. (ar), gjøre til „Taus" A. 3).

Tausaveitsla f. = Rokkaveitsla. Hard.

Tausebot (oo) f. Opfostringsbidrag; til Taus 3). **Tausemann** m. Mand som betaler Tausebot. Sæt.

Taut n. Knurren; Krympen-sig. Totn.

tauta v. n. knurre, klynke; krympe sig = kvida. Totn og fl. G. N. tauta, dl.

„**Tauvr** n. en Kvægsygdom". A. Sogn. **Töur** Shl.; **Taavr** Nfj. Hall.; 2) Børnesygdom med Udslæt. Nfj.: **Taavr**.

„**tauvra** v. a. forhekse". A. **töura** Shl. Nhl. b) paaføre „Töur". Shl.

tauvra v. n. 1) gaa og tumle, gaa vild, især i Mørke. Hard. (Ull. Uv. Kv.). 2) gaa omkring som i Vildelse el. Sandseløshed. Ring. og Smaal.: **tøvre**; Østerd.: **tovre** (o'). 3) tygge uden at faa ned, om Kvæg. Tel.

Tauvra f. = Tauvr 1). VTel. **Tøvra**, Bø.

„**tauvrad** adj." A. Sogn. **taavra** Hall.; **tøvra** og **töura** Nhl. Sfj.

Tav n. 2, Taver, Trevler; Pjalter. Sogn, Tel.

tava v. 1) slide og slæbe uden megen Virkning; gaa møisomt og smaat. Oslo, Hall. Vestfold, Shl. Nhl. Røldal. „Han tavär aa tjavär alt de 'n orkär". „Hau tavar aa ingjen Veg kjem". 2) behandle saaledes med Hænderne (neva) at Slid og Optrevling er Virkningen. Hard. „Tava mæ Voukjæ". 3) famle; især: tale mat anstrængt og famlende = tassa. Tel. „Han tavar paa Maale". 4) slapne, afmattes; blive affældig. Tel. (Rauland, Grandsherad, Seljor). „Tava a v". — **tava seg ut** slæbe sig ud. Hordeland. — If. tassa; Sideform: **tjava** (**kjava**).

„**Tave** m. Lap". A. Trevl. Sæt. Vald. „Kvær Suft o Tavi". 2) laset Sammenfilting; filtet „Vase". Hall. „Net-tave". Vestfold: **Tava**. 3) En som „tavar"; uredig Klodrian; Brøvler, Søler. Hall. Vestfold; Innh.: **Tavi**. — **tavutt** adj. 1) fuld af Møie „Tav". 2) lig en „Tave", sølende osv. Innh.: **taviaat**.

taven adj. forbunden med Møie og Slid; møisom; tung. Tel. Røldal, Ryf. „Vegjn æ taven o gangge paa". „Tave Føre". „D'æ tave aa gaa paa Gras". „Dæ gjekk tave" adv. Sideform: **tjaven** (**kjaven**).

tavla v. n. famle vedholdende: a) gaa frem og tilbage møisomt søgende. Hard. (Ulvik). b) fingre, beføle, befamle. Hard. (Ullsv.). „Tavla kje pao da, du!" Ligesaa i Sv. og D. Diall. Til tava; jf. tevla.

tavla (burt) v. a. kludre, søle b. Trondh.

Tavl(e)steik f. Rygsteg. Ndm.

Tavl(e)bragd f. tærnet Vævning, Mønstervævning i retliniede Figurer. Berg. NGbr. Se Bragd.

tavra v. gaa i Taaget = tauvra. Hard.

„**Taa** f. 1, Taa". A. **Taan** Hall. Vald. Rbg. VAgder, SVTel. (Treungen); Fleertal: **Tæ**, Sæt. Jæd. VTel. (bestemt: **Tæ'ne**); **Tæ'ar** Tel. (bestemt: **Tæa'ne, Tæ'ne**); **Tæ'nar** Rbg. Treungen (bestemt: **Tæ'ne** og **Tæ'nane**); **Tæ'na** Hall. Vald. VRbg. ØMa.; **Tæd'na** VAgder (best.: **Tæd'nan**). **To** (Fl.: Tør, Tø(r)'ne), Oslo (Bærum), Ring. Vestfold. Tærne hedde i Amme-

stuesproget, fra Lilletaaen af: „Titil, Taatil, Teelaroot, Maggefru, Krubbehest“, Hadeland; „T., T., Speelaroos, Nagelfru, K.“, Vald.; „T., T., Tilaroos, Ebbenfru, Gubbelhest“, Tel. og fl. — 2) Hage paa Hestesko. Berg. „Baktaa, Framtaa“.

„Taa f. 2, bar Mark“. A. Dal. Jæd. Ryf. Og: Tjaa; Rog. „Tkjøra paa Tkjaa'næ, -naa, no“. Taag Gbr. „Kjøre paa Taag'n“.

Taae m. forsagt Stakkel, Stymper, Halvfjante. Ndm. (Frei, Tingvoll); Ramd.: Taao-i; Innh.: Taa-i (Fl. Taa-i-a); Stjør.: Taa-i, Taaje, Taage (Fl. Taage-a); Nfj.: Taaje. Hvis Fleertal i Nfj. lyder „Taaga“ tør det være „Taagje“, smal Kurv, Siekurv A. (Jf. Meis). Eller (mere direkte) til taag?

„taaen adj. sneeløs“. A. Romsd. (Eid); Sogn: taoen (aa tiien). Neutrum: taae Tel. og fl., „taa-i o tii-i“; taatt, Ma.

taaen adj. 2, 1) svag, tynd og bleg: a) om Ager; b) om Person. Romsd. (Eid, Visdal). 2) indskrænket og forsagt = T. blöde. Ndm. taajen d. s. Stjør. Jf. Taae, taana.

„Taag n.“ A. Taaje SGbr. (Øyer). Taie indgjærdet kort Veistykke fra Fæhuset til Græsgangen; ogsaa: indgjærdet Plads for Fæet før det slippes ud paa Græsgangen; Rom. Totn, Vestfold, Smaal. (Trykstad). Taaye d. s. Smaal. Follo, Oslo. Taaye og Töye, det græsløse Parti af Gaardspladsen nærmest Fæhuset; Smaal. (Eidsberg, Rygge).

taag adj. sagtmodig stilfærdig og noget langsom men udholdende (sei). Mest om Hest. Vestfold (Hov, Sandsvær). taag'r — som mjøg'r, blaa'r — d. s.; Rom. Ringerike, Vestf. (Lier). tai'(e) utrættelig, udholdende (sei), vanskelig at mægte. Nbg. (Tovdal, Sæt.), Ned. VAgder. „Kyr'æ æ so tai, ho vi kji gjeve seg“ (i Slagsmaal). „Han va tai aa ro idag“, det holdt haardt at faa roet frem; Ned. Jf. Holl. taai, T. zähe (sei); Taag f. ɔ: (sei) Rodtrevle. Jf., om Formen „tai“: G. N. tá Taie (Taag), Daae Dai; Sophus Bugge: Beiträge zur geschichte der deutschen sprache XV, 395 flgg. Ordet er neppe eet med „taug“.

Taaga f. Ostekurv = Tægja. JRyf. Røldal.

taagalen adj. ɔ: (ut)avgalen. Hard.: tao-.

Taagmeitn. „Kjør' paa Taagmeitn“, kjøre i Slæde paa bar Mark. Meddeelt fra Salten. Taag- for þá, som Aag for Aa? Dunkelt. — Taage se Taae.

taagraapaa adj. ɔ: utavgropa, se gropa.

taagsla (aag) v. n. slæbe møisomt paa noget. VAgder (Kvin, Finnsland). tægsla d. s. Li. Jf. taag. — Taahetta f. = Taahytta.

Taaje, taajen se Taae. — taaka se toka.

„Taakka f.“ A. Sogn (ao). — taakl se tukla.

Taaklut m. „Skoklut“ om Tæerne. Hall.

Taakn m. afkræftet Figur, som staar og raver og gisper efter Veiret el. vil daane? Dal. (Sokndal). „Söu'n æ æn Taakn“, Faaret er magert og elendigt. „Han stænn'e saa æn Taakn“. Vel til flg.

taakna v. n. (ar), 1) gispe efter Luft, ville forsmægte el. dl. Helg. Ma. (Aaser. og fl.), Sæt. „Eg æ so tyst'e, eg vi taakna“; Ma. 2) glo ufravendt, længselsfuldt eller sløvt. Helg. Dal. (Sokndal). „Han sto aa taakna ette (paa) dæ“. 3) afkræftes, hentæres, svinde hen. Li. (Kvin). — taaknast d. s. Ofte: „taaknast bort“. tjaaknast d. s. SBerg. Se tokna. — 1) og 2) er eet med tokna; 3) er maaske et andet Ord.

taakna v. tumle, famle og slæbe med et Arbeide? Shl. (Fitja, Kvinh.). „Han taakna da tee“, fik det i Stand (opnaaede det, fandt ud af det) paa en Maade efter famlende og møisomme Forsøg. Ogsaa: „Han taakna seg tee da“. tjaokna d. s. Hard. Forholdet til foreg., til kjaaka, tjaaken, tokna og fl., er uredet.

Taakne, taaktne, taaktn(e) se Tokn, tokna.

taaksla v. n. gaa omkring uden Meed eller Ærinde, gaa og slænge; pusle. Ryf. Shl.

taala v. n. (ar), gaa fjantet omkring uden Maal og Meed, pusle fjantet omkring. Ndm. (Aure, Ædøy), Nhl. (Mo). Jf. Sv. Diall. tåla, gå såsom små barn. — Taal n. En som „taalar“, Fjog, Halvfjante. Ndm. — Taal m. d. s. Nhl. — Taale m. d. s. Ork. Gul. Stjør. Innh. (Leksvik). — taalutt adj. fjantet. Ork. og Gul.: -aat.

Taala f. et lidet tyndt Træ. Sogn (Kirkjebø og fl.): ao. — taalande- adv. „t. grann'e“. — taalen adj. lang og tynd („grann“), ikke fyldigt udvoksen. Sogn.

taali, taalja se tola (o').

Taama f. tyndt Skydække = Taam. Li. „Taam“ tynd, støvagtig Taage; Færøyar. Taame m. d. s. Tel.

„taama v. n. (ar)“. A. Li.: „taama tee“.

taamast v. n. (ar), hentæres, svinde hen. Ma. (Halsaa, Vigmostad): „t. bort“. Jf. tjaama, tjaamast. Maaske til Taam. (Sml. fjaamast, Fjaam).

taameleg adj. uklar = taama(d). Tel. (Vinje). — taamen adj. d. s. Shl. Tel. (Sell. Kv.). — taamt adj. n. disigt. Nbg.

taana v. n. (ar), 2, blive „taaen“ ɔ: bleg og svagelig, mest om Ager. Romsd. Jf. tjaana (tjaodna). — taana se tona.

Taap n. Tosse, Halvfjante; mest om Kvinder. Tel. (Bø). Sv. Diall. tåp, tjåp n., tåpa f.; D. Taabe. Jf. tæpa ɔ: neppe berøre, Isl. tæpta, G. N. tæpt neppe; tæpla ɔ: gjøre svagt famlende og klodset Greb; Sv. Diall. taip tep (tåp?) keitet Person, tåpa v. ɔ: fakta vidröra, båra sig dumt åt. Se flgg.

Taape m. Taabe. Hard. (Ullsv. Kv.): ao.

taapen adj. svag, kraftløs; uduelig, udygtig. Sogn (Aurland og fl.). Mest: „iktje so taopen“, ikke saa ganske foragtelig. Jf.

Sv. Diall. tepug ɔ: sjollet, mager, liden af vækst.

taara v. n. (ar), have eller faa Taarer i Øinene. Ndm. „Du taara so ein Ikovnn".

taarande. „Inkje t. Grand", ikke en Smule, „Taar". Sogn: ao.

taaraa, Taaraa se tara, Tare.

taaregraata v. n. græde bitterligt. Hall.

Taas n. 1) det at „taasa", Puslen, sagte Raslen. Sogn, Sfj. 2) et stakkels Kræ, en liden Stymper. Sogn: **Taos**.

taasa v. n. (ar), pusle, sysle smaat, omtr. = tusla; ogsaa rasle sagte = tosa. Sogn (Vik, Ladvik): ao; Sfj. (Holsa, YDale). „Eg höyre Katt'n taosa pao Lopt'e". „Gakk kje dar aa taose!" Dunkelt i Forholdet til tosa, hvoraf det neppe kan være Udtaleform, idet Sfj. (bedre end Sogn) skjelner mellem de Vokaler. I D. Dial. (Halland): tåsa, suse. — **taasaa** se tosa.

Taase m. halvsjantet Pusler. Sfj. Ndm. Ork. Gul. Stjør.

Taasyra, -søyra se Syra, Søyra.

„**Taata** f." A. 3) om Kos Yver, især Kviers lille. Jf. Feletaata. Hall.: **Taate** (ikke -u, altsaa vanskelig for Tota, se d.). 4) Kjødtap = Tota; lidet smalt Kjødstykke. NGbr. og Østl. (Totn og fl.): **Taate**, „Kjøttaate, Flæsketaate".

taata v. (ar), suge, patte. Tel. (Bø). „taate paa Pipa". Altsaa neppe tota.

Taatele se Tela. — **taatt** se taaen.

[**taatt** adj. og adv. stramt, om Reb. Sydkysten. „Hale, sætte, taatt". Vel Eng. tau(gh)t, trods Taatt. — **taatte** v. (ar), 1) hale taatt. 2) blive taatt. — **taattne** v. n. blive taatt. „Traassa, Töu'e, taattna".

„**Taatt** m. Traad i en Snor". A. **Tatt** VSmaal. **Toott** Smaal. (Skjetve). „2) lidet Knippe Liin". A. **Toott** og **Tootte** (= 12 Brugder), Smaal. Follo. — **tootte** v. (ar), dele et Liinknippe i „Toottär"; Follo. — **tatte** v. a. (ar), fiske (Aal) uden Angel, ved Madding trædt paa Silketraade, som tilsammen har mange „Taatter" der vikle sig om Fiskens Tænder. Follo, Smaal.

Taatt m. 2, en kort Reblængde, et lidet udfiret Afsnit af Reb. Helg. „Du kann fiir' ein Taatt". Til flg. taatta, el. til totta, hvilket i Helg. vil lyde taatt (og tött).

taatta v. (ar), drage med smaa gjentagne Ryk, slide. Er vel paa de fleste Steder totta, paa nogle tota (Ndm. Fosn og Helg.: „taat(t)a"). Se disse, tutta, kjaatta, og A.

taattsprungen adj. om Traad, Snor eller Reb hvori en „Taatt" er sprungen og som derfor har et svagt Sted der. Sdm. (Hjør.).

taava v. n. (ar), bevæge sig smaat og med dæmpet Raslen. SBerg. NBerg. „Dæ tiskar aa dæ taavar"; Røldal. „Da tuska, da taova, da læt unde Laova"; Sogn. — **Taav** n. det at taava. „Taav aa Tusk".

„**te** v." A. — „tee see uut" el. „uutu", adskille sig fra Omgivelserne, udmærke sig. NGbr. (Lom, Vaagaa). „tega", Tel. (?), G. N. tega = tjá.

Tea, Te-e, Te-u se Tida. **Te-ee** se Tide.

Tedda f. velvoksen og net Pige, omtr. = Knøta. **tedden** adj. omtr. = knøten. Hard.

Tefs m. Lugt, = Tev. Ryf. (Suldal). Og: **Tjefs**; Suldal.

Tefsa f. Angelsnor; se Tams. Vald. Hall.

„**Teft** f." A. Liden Antydning, Spor, Gran. Rom.: **Tæft**.

?**tegalege** adv. i smaa Portioner, forsigtigt. Tel. (Fladdal, Selljor). „Han bitala meg saa te(e)galeg". Maaske: tig-, jf. tigla. Eller til tega ɔ: tee, paapege.

Tegaleid? f. et drøit Stykke (Vei). Ma. (Øyslebø, Laudal). Brugt kun bestemt. A. „Dæ va væl bare eit liide Stykke diid?" B. „Nei du, dæ va Te(e)galeiaa diid, hella". **Teialeia** Li. (Nes).

Teggja f. = Heggja. Hard. (Ulvik). Til Tagg?

„**tegja** (e') v." A. **teie** VTel.; **teia** Tel. NGbr. **tija** NVTel. (Mo, Vinje, Rauland); **tia** Ndm.; **tyjaa** NØTel.; **tæa** SGbr. Imperativ: **tia** (i Still!), Ndm.; **teig** (og ti) NGbr. Imperf. tildeels: **teig** (mest tagd'), Helg. „Der va kji teiande Tol paa'n", han klagede uafbrudt. Tel. (Mo).

tegja (e') v. a. (ar), faa En til at tie. Tel. (Vinje). „Teie ein a v", især: faa En til at opgive sit Krav.

„**tegjall**". A. **teiaale** Ma. VTel. (Mol. Mo).

Tegla (e') f. 1) Lok af „Tagl" el. Haar. A. Vald. 2) om liden vantrivelig, „pjusket", Kvie. Hall. 3) „ăi liitee Tæglø", om en liden rask („kvass") Pige. Vald. 4) lang og tynd Figur; saaledes: lang tynd kvistfri Green eller lidet slankt Træ. Tel. Rbg. Sogn. „Skogategla", Sogn. — **Tegle**, Genetiv, brugt som adj. og adv. Tel. „Ei Tegle Furu". „Der æ saa Tegle liitee Emnee i dæ". Tel. (Kvits. Sellj. Bø).

tegla v. n. (ar), „tegle upp el. uut eit Tree", gjøre et Træ til „Tegla" ved at afkviste det til Tops uden at afhugge det til Bjælke. Tel. (Laardal og fl.).

tegla v. a. (ar), 1) fare raskt og svaiende (slingrende) afsted. Tel. (Mol. Laardal, Kvits. Vinje). „Tegle o springge". „Ho tegla av Gari". 2) slingre, famle, sig frem til noget? „D'æ so vidt eg kann tegle o minnast de". Tel. (Vinje).

tegleleg adj. lig en Tegla 4). Tel.

Tegt m. Taushed, Stilhed, Tilfredsstillethed. Ndm. (Ti.). „Sjaa aa faa Tægt'n paa Ban'e". — „**tegta** v. a." A. Ndm. Romsd.

tehelst se dihelst.

„**teia** v. a. (ar), optøe". A. Ring. Hadel. Totn, SGbr. NVTel. Og v. n. „Sool'a begynner aa teie". „Du sær teie paa Kjøt'i, Mjaakkj'ee"; NVTel. Se tøya.

teien adj. optøet, fri for Iis. Hadel. Totn, Vald. Rom. Hedm.; SGbr. (Faaberg):

teijin. „Nakrn æ liike teien". Jf. tiden (te'en). — Hertil: **teina** 1) v. n. optøes, smelte; mest om Jis og frosen Jord. BAgder, Rom. Ringerike, Smaal. Follo; **tængne**, Hadeland, Totn, Land, SGbr. 2) v. a. optøe. Ring. Rom. Follo og fl. „Sool'a tæener boort Snø'n". — **teinast** v. n. optøes. Rom. „Snø'n tænes". — **teint** adj. optøet. Rom. „Jool'a er'te tænt". Jf. tidna. — **Teining** f. Tøen. Totn og fl. — **teiug** adj. = teien. Rom.
„**Teig** m. et vist Viddemaal". A. = 12 Maal Jord? Tel. „Galateig". „Stangeteig".
Teigald n. Stykke af en Teig, hvilket afmeies i en Økt. Voss, Sogn. Jf. Lidald, Gardald, Kjerald.
Teigarskit m. En som skifter Plads i Slaatteteig mod Aftale. JSogn.
Teigje m. = Teig. „Skoga-, Far-". SHelg.
„**Teikn**". A. **Tæktn**, Innh. 2) Varsel. Innh.
teiknalaus adj. mageløs. Sogn: **tekna-**.
teimra, teimren se teivr-.
„**Tein** m. 2) liden Stang". A. Ned. **Jærntæen**, Jernstang. Rom. 4) smal List; f. Eks. Sinktein; særlig: smal List paa den ydre Kant af „Rip" paa Baad. Helg. Hertil: **paa Tæen'a** (Dativ), eller „paa Tæen'n", paa det Yderste, paa Rippet. Helg. Salten, Vesteraalen. „D'æ paa Tæen'a mæ'an". „Vi va paa T. ræent mæ Mjøl". „Dæ va nær paa T.", det havde nær hændt. — „Han flaug som ein Tæen", løb som en Piil; Vinger.
„**Teina** f." A. 4) ingjærdet Vei til Fæhus = Geil. Sfj. (Jølstr), Nfj. (Stryn, Honndal). **Teinegrind** f. Grind paa denne. — „Teina" er ogsaa Vidjekurv overh.
teina v. n. fare som en Piil; pile. Tel. (Selljor). „Han teina av Gare".
teina, -ast se teien.
Teinelag n. Stene som lægges op om en Ruse, „Teina", for at holde den fast. Li.
teineleg adj. 1) slank som en Tein. Rbg. Tel. 2) smidig og livlig; = lettliva. Sæt.
teinen adj. = teineleg 1). Ma. Sæt. Ndm. Trondh. Nordl. „Taenen o smal, grann". Og: „**teinende** (adv.) grann". Ndm. Fosn.
Teinespol (o') m. Spile i Fiskeruse. Vestfold (Sandsvær, Larvik): **-spøl**.
Teinevagg m.? = Skaketein. Sogn (Lærdal).
Teist og **-e** m. = Tekst, til Tømmer. ØTel. Ned. Ryf. — **Teining, teint** se teien.
teistande adv. J „t. idle", yderlig arrig; „da leet t. illt". Shl. Til Teiste 1, el. 2.
Teistehane m. Han af „Teiste". Tel. (Vinje).
Teistell m. djærv hvass og udholdende (energisk) Person. Shl. (Fjellber, Etne): **-edl**.
teisten adj. livlig, spænstig, fyrig. SætV. og V. „Taisten, sum aen Taisti" (Fuglen).
Teitr n. fiint og svagt Spind. Romsd. Ndm.
teitra v. a. tøie Traaden for stærkt ud under Spindingen, spinde for tyndt. Romsd. Ndm. „Teitre uut". „Ho teitra Traa'n so grann at han gjekk aav". Jf. titra.
teitrgrann adj. altfor fiint spunden. **teitrspunnen** d. s. Romsd. Ndm. Ogsaa: „**teitrande** (adv.) grann, fiin, liiten".
teiug se teien.
teivra v. n. = teira. Li. (Bakka), Dal. (Hæskestad), Tel. (Sauar, Heiddal, Selljor, Rauland). — **teivren** adj. = teiren. Li. Dal. Tel. — **teivroleg** adj. d. s. Tel. (Heiddal, Sauar). — **teimra** v. = teivra. Li. (Fjotl.). **teimren** adj. Li. (Fj.), Sæt. Jf. tempra. teimra : teivra = feimraleg : feivraleg. — **tevra, tævra** v. = teivra. Ryf. ØTel. (Bø: -e). **tevroleg** = teivroleg; Bø. **tevren** adj. Ryf. „Kuu'no stoo aa tævra paa Foor'e". — **Tevra** f. Væsen som „tevrar". Ryf. — **tæren, tæreten** og **tærætte** adj. = teiren. Shl. Hard.
„**Tekel** m." A. 1) **Tekjil** libet Tag. Tel. (Kv. Laardal).
Tekjubarn n. Barn som man har taget til sig. Tel. (Kvitseid; Rauland?): **-baan**. **Tekjulamb** n. Lam osv. Tel. (Kvitseid). Se A.
„**Tekk** m. Lugt". A. Romsd. 2) Indtryk, især et behageligt; Tække. JSogn (Aurl.)
„**Tekkja** f." A. V- og ØTel. „Tak o Tekkje".
„**Teksla** f." A. Ma. Sæt. Tel. Gbr. **Tekla** Sogn. **Teksel** m. Østerd. 2) En som „tekslar". 2, b). Sæt.
„**teksla** v." A. 2) frembringe en Række monotone, hakkende, Lyd. a) om adskillige Smaafugles Lyd. Shl. b) om vedholdende Manen, „Tjav", Knurren og Skjænden. Hard. Sæt. og fl. c) om hakkende og monoton Læsning. Nordl. „tækl' aa lesa".
Teksla f. el. **Tekslekjeft** m. En som tekslar 2, b). Tel. Sæt (pt).
teksta v. n. drive ustandseligt paa noget. ØTel. (Sauar, Holla). „Han teksta paa aa gjekk". Vel af Tekst, Text (Textoplæsning).
Tekt f. Kun i: „Ta te Tek'ta mæ", tage til Takke med. Sogn (Kirkjebø og fl.). G. N. þekt Behag.
tektast v. n. (ast), tækkes = ta te Tekta. Sogn.
?**Tel** (ee) m. Luftdrag, Træk. Voss. „Slik den Teel inn igjøno Dør'æ". Til? Jf. tila, tilskynde.
„**Tel** (e') n. 2) Grundstykke i Plov". A. Rom.: **Tæl** og **Tkjæl**, som Tkjæla ɔ: Tele. — „Bund", A. Ndm.: Omntel. „3) Stof osv.; Kraft osv." A. Vestfold, Tel. Shl. Ramb.
Tel (e') m. = Tel n. 1), 3). Vestf. (Kodal), Rom. „Go Tæl". „Graa i Tæl'n".
„**Tela** f. Sol". A. **Tæle** Hall. (Nes); **Teele** Hall. (Aal). „Raggetæle" = Raggefotla; „Taatæle" = Taalabb + Sole + Hæl; Hall. (Nes). Jf. Tæling.
„**tela** (e') v. n. fryse". A. **tølaa** ØTel. — **tælt** adj. = telad. Ndm.

Teladust (e') f. Damp som stiger op fra „Telen". Oslo (Asker): **Tæla-**.
Telagrop (e') n. et metallisk Stof hvoraf gjøres Kar. Smaal. (Varteig). Meddeelt.
Telahogg n. ɔ: Telehogg 1) og 2). Vald.; Gausdal: **Tæl-**.
Telamerkjing m. = Telemarking. VVald.
Telaskot (o') se Teleskot. Sogn (Aurland).
„**Tele** (e') m. 1," A. **Tæla** Smaal. (Trykst.).
„**Tele** (e') m. 2," A. **Teel** Ndm. (Tingv.). „Fjellteel", opfattet som Tile ɔ: Gulv. **Tæl** og „Tælfjæll", NØsterd.
Tele (e') m. 3, = Tel n. „Gou Tele i Hest'n". JSogn.
„**Telg** m. Bregne". A. Sogn (Vik). **Tkjælj** (og ǎ), Solør; **Tkjæg** Odal; **Tkjag** Follo (Kraakstad), Vestfold (Tjølling); **Tkjaag** Vestfold (Lier). **Tälggras** n. d. s. Stjør.
„**Telgblom** m." A. JSogn.
telga v. høste „Telg" ɔ: frosen Bladknold af Bregne, især af „Telg (Lok)", med Økse, til Vinterfoder. **Telgahogg** n. Sted hvor Telg høstes. Sogn og fl.
„**telgja** v. a." A. **tælja, tælde** Li. (Fjotl.); **tølje** og **tölje** Østl. (Smaal. Vestfold); **tøli** Ramb.
Telgjeøks f. = T.-bila, men noget mindre. Hall. **Tølgøks** Smaal.
Telglop (o') n. = Telegrop. Ndm. Romsd.
telig adj. fuld af Kraft og Livsmod; livfuld. Shl. og Hard. (Odda): **teelig**. Og **teelug** Hard. (Ulv. Ulls.); **tælug** NGbr. (Lom). Jf. terig, tærug. Til Tel.
„**telja** v." A. **tøljaa** ØTel.; **tela, tele** Ma. Rbg. Imperf. og Sup.: **taalde, taalt**, Tel. Rbg. Ma. „3) raade". A. Ma. — „Telja til", anbefale. Tel. (Laardal). „Han heve taalt meg te Olav". „Tæle aat", d. s. Østerd. „Dæ va ingjen so talde mee Liiv", ingen som ventede jeg skulde leve. Vald. Shl. „tala mee Liiv", d. s. Vald. (S. A.).
„**Tella** f. ungt Naaletræ". A. STrondh. (Ork. Bynes). „Grantæill, Furutæill".
Teln f. 1, = **Telna** 1) og 2). Østerd. (æ).
Teln f. 2, nøgen Fjeldmark = Tele. Ndm. Stjør. Vest. **Tæln'a**, „Fjæilltælna". **Tæl** Ndm. (Stangvik).
telna v. a. forsyne med „Telna", el. Plankegulv (Hedm.). NHedm. „Tælne en Baas".
Telnatre n. seentvoksende vantrevent haardt Træ. Odal. Vel til Teln 2, el. til Tinall.
telsa? v. (ar), slaa med noget blødt, kladske; forskjelligt fra tersa. Tel. (Bø): **tælse**.
Telstol (ee—æ) m. se Tel, Stol.
Temba f. Opblæsthed. JSogn. „Vindt.".
„**Teming** m." A. NGbr. Innh. Romsd. og Ndm.: **Tæm(m)ing**; Vald: **Tæmjung**.
„**temja** v." A. „J tæmjane Sprang" = i tenjande S. Odal.
temjedrikka v. udspænde Maven med meget Drikke. Tel. Jf. temba (og tenja).
Temp'l n. Spændetræ over Væv = Spensl 1). Trondh. Ogsaa i Sv. Diall.
[**Tempor** f. pl. Fagter, magiske Kunster, Tryllemidler. Tel. (Moland), Sfj. (Jølstr).
tempra v. = teimra, teira. **tempren** adj. = teiren. Li. (Eikin). Maaske G. N. tempra, temperere, beherske; jf. svinn.
temsa v. n. (ar), æde langsomt og med Ulyst. Ramb. Ndm. Innh. — **temsen** adj. som temsar. Jf. tamsa.
Ten (ee) n. (og f.), Gavn, Nytte; (Tjeneste). Sfj. Tel. „Dei ha no gjoort mykje inn(e) paa Tingje so inkje va Teen i". („Vil du gjere meg dan Teen'a?").
Ten (e') n. = Tan, Tansprang. Indr.: **Tænn**.
Ten, tena se Tin, tina, tidna.
Tenarlyd m. Tjenerflok. Hall.
Tend n. Tændeved. Ramb.: „Smi **Tænn**".
tendrast v. n. optændes, opkomme. Rbg. Tel. „De he tændrast upp ein Sjukje". „Dæ he tænnt seg ei Sjuga", d. s. Dal. — **tendrande** sint = tandrande. Sdm. Nfj.
„**Tenel** m." A. **Tinel** (i') Ma. Dal. „Aurtinel, Flaa-, Flæ-, Posa-, Stein-". **Tenil** (e'), Sæt. **Tenor**, Tel. (Rauland). **Tælne** f. Flaa-, Stein-. Oslo. **Tæle** m. Hall. „Undetæle, Uppaatæle". — **Tinlamaala** f. en Dukke Kantetoug, „Tinel". Shl. Jf. tinla.
„**Tenesta**". A. **Tænest** VAgder; **Tænste** VTel.
Tengla f. 1) tynd og bøielig Kvist til at binde med. Shl. (Etne). „Brakatængla". 2) tyndt og grenet Furretræ. Shl. (Fjellber). **tenglevaksen** adj. med en T.'s Vækst. **tenglutt** (-ete), d. s. Shl. Jf. G. N. tengja binde fast.
tengsla v. a. føie eller binde fast sammen langstrakte Ting Side ved Side. Ma. Sæt. „Hestane æ saa galne, dei maa tængsle dei"; Finnsl. „Tængsle i Houp tvo Stokka, Lee mæ Lee"; SætV. „Tængsle noko i n n a t". „Ho tængsla Traa'n bete t i a t t", hun lagde den afslidte Traads to Ender bedre over hinanden og spandt dem bedre sammen; SætV. Jf. G. N. tengsl Baand.
teningast v. slippe Has, om Nød; Ndm. Se ti-. — **Tenhogg** se Tindhogg.
„**tenja** v. 2) løbe osv." A. NGbr. Hard. Østl. „Vil du tænja dee!" „J tænjande Ræinn".
„**tenna** v. 2)". A. Sæt. „3)". A. Li. Tel. „Hest'n tænne vænt", har vakre Tænder. **tennast** d. s. „Hæst'n tænnes mye ældre", er, efter Tænderne at dømme, meget ældre; Oslo (Asker). „4)". Ryf. „Dæ va so vidt Baat'n tænnte attepaa". „5) skjælde osv." A. Fosn (Kives); Jæd.: **tædna**, ligesom for terna. 6) v. a. „tedna Baat'n atte paa Land", lade Baaden berøre Land. Ryf. 7) „tedna seg", vise sig som en Spids, en Tand. Ryf. „Baat'n tedne seg framfør Nes'e". „Maanen tedne seg oppaa Fjidle". „Skogj'n tedne seg fram", Skoven viser grønne Skud; Ryf. Jæd.
tennande adj. „J t. Sprang" = i Tansprang. V- og ØTel. „J t. Flo'gje", d. s. Tel.

tennast v. n. (est, test, st), 1) staa frem som Børster, stritte ud. NGbr. Li. (Eikin, Fjotland), Jæd. „Dæ tænnest mæ Skog", Ungskoven staar der som en Børste. Li. Ogsaa: „d'æ **tænnt** mæ Fura", er dækket. **tennast** v. n. (ast), give arrige Ord; kjævles arrigt. For tannast el. ternast. NGbr. „Tæinnast mæ æin". „Tæinnast imoot".

Tennelde n. Skjændegjæst. Nfj.: **Tenneklypa** f. omtr. d. s. Nfj. (Stryn).

Tennetak n. hvast Tilgreb, dristig Foretagsomhed. Sfj. Nfj. „Dæ va kje so liite Tennetak i haanaa"; Sfj. Ogsaa: „Dæ va Kjelle so va i Tennetakje"; Nfj. Ogsaa: Hvashed i Munden. Sfj.

Tenning f. Steenrad langs Rende. Sogn.

Tenning m. Steen i Steensætning, se tenna 2.

teppa v. a. og n. (er, te), 1) flytte lidt, rokke. Vald. (Bagn). „Tæppe ein Stein"; Imperf.: „tæfte". 2) berøre let = tæpa. NGbr. Østerd. og Helg.: „tæpp(e)". Jf. (?) Isl. tepr, Snerperi.

„**Teppa** f." A. Særlig: Forstoppelse. NGbr.

Teppa f. 2, = Tepperot. Vestfold (Lier).

Teppa f. 3, ringe Kvindfolk; Tøite. Gul.

Ter (ee) n. 1) Trevl; Smule, Gran; Spor af noget. Rbg. VTel. VAgder, Dal. Jæd. „Han bar kvært Teer o Ting", VAgder. „Eit Melle Teer". „Dær va kji antell Teer hell Travi (hell Tingg)", Sæt. Ma. „Aller Teer'e"; Ma. „Allee ruskende Teer", ikke („aldrig") et Grand; VTel. (L. Raul.). „Eit **teerane** Gran", Dal. Jæd. 2) liden Mangel; liden Feil; liden Lyde. Rbg. Tel. Ma. „Der va kji anten Flekk ell Teer"; Aamlid. „Vev'n æ full a Teer"; Audndal. — **terlaus** adj. feilfri, lydeløs. Tel. (Sel. Kv. L. R. B.), Ma. (Laudal, Audndal). „Eit teerlöust Skiipar"; Ma. **teerelaus** d. s. VTel. Jæd. (Ogna). **teeralaus** Røldal. „Eit teeralöust Dyyr"; men: „ikkje Tære", ikke et Gran. **teereslaus** Tel. (L.). Se A.

Tera (ee) f. enkeltstaaende Straa. Hall. (Gol, Nes): **Teere**. Mest brugt i Fl.: **Teeru**.

tereleg (ee) adj. 1) liden livfuld og velskabt. SætV. „Äi teerelege Jænte". „Äit teer(e)legt Baan". 2) fint og smagfuldt udført. VTel. „Teereleg' gjoort". Jf. flg., tireleg, tæreleg.

terig (ee) adj. livlig. Shl. **tirig** Hard. (Ulvik).

Terme-krytyr n. = terment K. Hall.

Termil m. lang slængende opreven Strimmel, lang Las. Tel. (Vinje, Høyd. Kv. Sell. Bø). „Riive soond i Termlar". Vel Formindskelsesord af Tarm. — **termleleg** adj. lig en Termil.

termla v. n. fare uroligt omkring, slænge omkring = tarma. Tel. Jf. (?) G. N. þermlast afvige fra.

Termla f. En som „termlar", foreg. Tel.

„**Terna** f. 1,." A. Sfj.: „Terne".

Terna? f. Kvinde som der er Tilgreb (Tak, Tennetak) i. Hard.: **Tedna**.

Tero (ee kort) f. Kvindfolk som er let at faa tirret, Arrigkvind. NGbr. (Vaagaa, Lesja). **Teeru** NGbr. (Lesja), Hall. (Flaa). — **Teerobikkje** f. om tirrelysten Person. NGbr. (Lom). **Teerostikke** f. d. s. NGbr. (Vaag.).

Terp m. Dram. Ndm.

„**terpa** v. (ar)". A. Ndm. Østl. „Tærp(e) 'ti see", klemme ned. 2) fig.: slæbe med noget. Østl. og fl. „Tærpe me nooe". „Tærpe aa lesa". 3) nyde smaat og jævnt. Nordl. Ndm. Berg. „Dei sat tærpa aa drakk utaavr Kvælln". — **terpetennt** adj. kræsen, nøiescende, fiin paa det. Smaal. — **terpetrang** adj. snerpet, kunstlet fiin, let stødt og dl. Østl. (Smaal. og fl.). — **terputt** adj. d. s. Smaal. — Maaske Omglid i Forhold til Isl. tepr, tepra Snerperi; jf. NSv. Diall. tepog ɔ: kruserlig vid ätning, tep m. ɔ: tafatt menniska.

Terr m. stundesløs Trippen-om; hed Hast. Ma. (Grindeim, Bjelland). „Ho va saa paa Terr'n ette o kaama dær", saa hidsig efter. Til terra.

terra v. n. (ar, a; og de), bruge Fødderne til raske smaa Skridt; især: trippe om, vimse om. Ma. (Bj. Gr.). „Hest'n terra o sprang". „Ho terrde saa fyrr ho kaam a(v)". „Ho terrde runnt i Ring". „Kvennæ terra o sviiv'e". Se tirra.

„**terra** v. (ar)". A. 2) modsige; kjævle(s). Ndm. Ork. Gul. Selbu. „Han sat der aa tærra imoot, aa villa kje vara mæ". „Dæm sat aa t. aa tævla". — **teerre** ɔ: tirra, d. s.

„**Terre** m. 1)". A. Rog. **Tôrre** (—ô), Ndm.

„**terren** adj. 2) tvær osv." A. Ndm. Gbr. „3) hidsig". A. Vestfold. **tørren** Nedre Tel., se tyrren. 4) strid, meget voldsom og sei; f. Eks. om Vind. Gbr. Østerd. Trondh.

terreturka v. a. tørre paa „Terre". Jæd.

terrutt adj. stridig = terren 2). Vald.

tersa v. a. og n. 1) drive, næsten tvinge, til noget. Nordl. „Tærs' ein te dæ". 2) anstrænge sig = stræva. Li. Ma. Shl. „Ho tersa mæ Vev'n". „Han tersa o slo". 3) „tersa t e e ein", give En et kraftigt Slag. Meget udbredt. Jf. „turka t e e", slaa til. Se tærsa A.

Tert m. liden tynd og spids Figur; liden næsviis Tingest. Oslo, Smaal. Rom. Totn. „Hærmetært". Synes nogensteds hedde Tirt.

Terta f. 1) liden fordringsfuld kunstlet peen let stødt Person; Snerpe. Rom. Oslo og Vestfold: **Tærte**. 2) liden Marmorkugle til Leeg = Kiksekule. Oslo. 3) = Hoppegubbe. Tel. Sæt.

terten adj. kunstlet peen, snerpet. Smaal. Rom. **tertefiin** og **tertepeen** omtr. d. s. Follo, Smaal. og fl.

Tertit m. = Tita, Buskeskvett, Saxicola rubetra. Rom. Oslo. **Tærtyt** d. s. ogsaa: Kjødmeise. SSmaal. Se Talgtit(a).

Tervidl, Tervile, Pjalt, se Trevel.
tessa v. impers. (tess'r, tass og toss, tessi og tossi), rasle eller klukke, om Luften i et Legeme som presses sammen ved Slag, Stød eller Fald; omtrent = sølka, men mindre huult. Smaal. Odal, Solør, Rom. Oslo, Ringerike, Vestfold (Lier), Totn, Hedm. Hadeland. „Je ska lægge (slaa) dæ(g) i Bakken saa dæ tæss'r (tæss) i dæ(g)!" Ogsaa: tosse (aa—ö), tæss'r, toss, tossi, Smaal. Ring. (Modum) og fl. Og: tosse (ar). Og endog: „Je skår slaa dæg i Bakken, saa dæ skår tass i dæg"; Totn. Se hosa. Jf. tossa; Sv. Diall. tessa, tissa ɔ: småskratta. — taasaa ɔ: tosa, rasle, bruges sammeledes.
tessa (e') v. (ar), gaa møisomt og smaat = tassa, tjassa. VTel. (Moland, Mo, Vinje, Raul.). „Han gjængg'e tessar o tassar". „Han tessar o gjængg'e".
tessen adj. 1) medførende møisom Gang, om blød (sei) Vei eller Føre; møisom. VTel. „D'æ tessi o toongt o gangge paa Snjoor'n". „Grasvodden æ tessen o imjuk o gangge paa". „Tesse o vaatt". 2) noget fugtig og klæbrig; klam. VTel. „Høye æ tesse". „Tessien paa Foo'to". Jf. slumen. — tessæild se til-dess.
tessmers og **tyssmers** ɔ: dess-meir. Vestfold.
testa-as, testa-ers adv. især, se Stad.
tetevill, Tetevilla se tite-.
„**tett** (ee) adj." A. **tjett** Strinda; **tætt** Østl.
tettkyrnt adj. tæt-kornet, se kyrnt.
tettlends adv. trangt)(romlends. Rom.
tettskogs adv. tætbeskovet. Rom. Hedm. „Hær ær tættskoogs aa högge".
Tev (e') n. Aandedræt, Aande. Tel. (Kvitseid; Nedre). „Tev'ee skvatt fraa meg", el. „dæ skvatt Tev'ee". Se skvetta. **Teev** n. d. s. NGbr. Hall., hvor **Tæv** m. er Lugt, Veir af noget. „Slæppe Tee'vee", dat.
„**Tev** (e') m. Aandedræt". A. Sæt. „Aen harlege Tev'e", tungt A. „3) Lugt". A. **Tæv** Vald. Hall. 4) = Snev. Totn.
„**teva** (e') v. n. (ar), puste, aande". A. **teeva** Hall. Gbr. „t. lett, tungt". **tæva** Fosn; **tava** SHelg.; Namd.? **taavaa** S- og NTrondh.; **taawaa, taawghaa, taagaa** STrondh. (Uppd. Sokned.), Innh. NØsterd.
teva (e') v. a. (ar), udsende Lugt af noget, lugte efter. Tel. (Laardal, Raul.). „Kopp'n tevar Ost'e", lugter efter (af) Ost.
Teve (e') m. Trevl, mindste Pjalt (Spor). SætV. Ma. (Holum). „Der va alli Teven ett'av Plaggji", ikke en Trevl. Jf. Tave.
tevfull adj. stakaandet = andpusten. Tel. (Laardal, Selljor); Hall.: **teev-**.
„**tevla** v. n. 1) kappes, stride osv." A. Li. (Fjotland): „tevla o slaast"; STrondh. NTrondh.: „tævl(a) aa tærr(a)", kjævles. „2) og 3)". A. Nhl. Ryf. Ma. Rbg. Tel.
Tevlebad n. stor Anstrængelse. Ma. Rbg.
tevra, tevren, tevroleg se teivra.
tevtung adj. som aander tungt. Tel.
Ti f. Hvirvelstrøm = Ida. Ø- og VTel. (Solum, Lunde, Grandsh. Hjartdal, Sell. Mol.). Tid (E. tide?)? „Sveiveti" d. s. Tel.
tibeina se tidsøtt. — **tibonde** se ibunden.
Tid (ii) f. 1) Fiskenes Leg. Ndm. og fl. „Fiskjn gaar paa Tii'a". 2) Fiskeleg, Rogn og Mælke. Ndm. „Flynnr-tii". Eet med Tid A. 3) Begjæren. Hall. Se tida (ii). „**Tid** f. Tid. 4) Leilighed". A. „Eg ha kje Tiiedn"; JSogn. „Faa Tii te", ironiskt brugt: blive nødt til = faa Lukka te; Røldal, Hard. — „Tii nokk", tids nok. VAgder. — „Tii te Vande!" lad gaa, lad skure (hver Dag har nok i sin Plage, Vanskelighed?); Hard. (Odda, Røldal). En lignende Forkortelse tør være i „tii-te"; Tel. (Bø): „Kann du kje, tiite, gaa!" kan du ikke, for Pokker, gaa! — „Te Tii'ar", til rette Tid; Tel. Ryf.; Jæd. Dal. Gbr. Li.: „te Tii'a". — „Tii for Tii", hvert Øieblik; Gbr. Vald. „Tii paa Tii", d. s. Tel.
Tida (i') f. 1) Kilde eller fugtig Plet som ikke tilfryser. Hall.: **Ti'u**, se A.; Tel. (Vinje): **Tee'u**; Røldal: **Tee'a**; Tel. (Moland): **Tee'e**. 2) optøet Mark. Tel. (Selljor): **Ti'u**. 3) (1) Optøethed, stadig Isfrihed. I mange Sammensſ. — **Ti'udiikje** n. Mudderpøl som aldrig tilfryser. Tel. (Lunde, Selljor). — **Ti'uhol** (o') n. a) Vandhul el. liden Kilde som osv. Tel. (Sell.); **Tee'uhol** Tel. (Vinje); **Tee'ehol** Tel. (Moland), Rbg. (Tovdal, Aamlid). b) Tø-Hul i Is. Tel. (Selljor). — **Ti'uholu** f. d. s. s. a); Tel. (Selljor). — **Ti'uolle** f. Kildevæld som aldrig tilfryser; Tel. (Lunde, Sell.). — **Tee'epuus** n. se Pus; Rbg. (Evje, Bygland). — **Ti'usev** (e') n. bitte liden Kilde som osv. Tel. (Kv. Laar. Vinje); **Tee'usev**, Vinje, Rauland; **Ti'esev**, Mo. — **Ti'usæve** f. liden Kilde omgiven af fugtig Jordplet som osv. Tel. (Sell. Raul.; tildeels: "Tee'u-"). — **Tee'egrunn** m. Banke i Vandet, hvilken hindrer varigere Isdannelse. Tel. (Mo).
tida (i') v. (ar), optøe, tøe = tiida, G. N. þída. Dal. (Sokndal, Hæskestad) og Li.: **teea**. „Hør teea ida(g)"; Dal.
tida (i') adj. = tiden. Ma. (Finn. Øysl.).
„**tida** (ii) v. n. (er, de), 1) trænge til osv." A. Tel. (Rauland). „2) gyde". A. Ndm. „Fiskjn he tidd 'tu". „3)". A. Li. (Eikir.). „Kyyr'æ tiidde seg", el. „tiia seg". 4) (1) „tii paa ein ette noko", overhænge En med Bønner om noget. Hall. (Gol). „D'æ slik ei Tii paa dei (= Kri)", stadigt Overhæng, Krav. — **Tiding** f. Overhængen osv. Hall.: **Tii'ing**.
tidast (ii) v. impers. hænde, vederfares, times. Sfj. (Askvoll) og fl. „Alti ska da tiiast haanaa noke!" G. N. tídast være gjængs. Lidt usikkert.
„**tidd** (ii) adj. 3) drægtig". A. Tel. Smaal. Li.

Tidd (ii) f. Drægtighed. Hall. Vald. „Kossan Tiidd æ dæ paa Kyr'n?“ „Dæ æ fiin Tiidd, for ho ska bæra Kyndesmess“. „Dæ æ kje T. paa'n“.
tiddgjengde (ii) adj. = tidgjengd. Li. (Eikin).
tiddmælde (ii) adj. = tidmælt. Ma. (Bjelland). **tiddmælte** Li. (Eikin). Ogsaa: **tiimælde** Ma. (Bj.).
tid-drepen adj. slagtet til den fastsatte Tid, ikke for Sygdom. Tel. (Vinje). Jf. Tidslaatring.
Tiddveila (ii) f. svagt Sted i Jis el. Brede, for optøende Vand nedenfra. Voss og fl. **Tiiveila** d. s. SBerg.
Tiddveis f. = flg. Hard. (Ulvik).
Tiddveisa f. fugtigt Sted som holdes grønt hele Aaret igjennem af Kilde. Voss, Hard. (Ulvik). Se Veis(a); jf. Tidvesja.
Tide (i') m. Tø = Tøyr. SætV.: **Tee'i**; Rbg. (Evje) og Li. (Eikin): **Tee'e**. „Hør æ gouᵉ Tee'e idag“; Eikin.
„**tiden** adj. fri for Jis“. A. Rbg. Sæt. „Dei køyrde i tee'e Vatn'e“, ud i det klare Vand, den aabne Vaage. „J tiia Vann'e“, d. s. Ma. **tyen**, fri for Jis; Rom. (Fenstad); Neutrum: **tye** og **tyent**; „Aakrn ær tye (tyen)“. Og: teien, ti(d)ug, se d.
„**Tidend** f. Tidende“. A. „Dæ va kje Tiien i (at han blei sinna)“, det var intet Under, der var intet mærkeligt i. Dal. Lyder: „dæ va kje Tii'ni“; Ma. Rbg.
„**Tidfisk** m. gydende Fisk“. A. Agder, Gbr.
Tidfiske n. = Gangfiske. Trondh.
„**tidføtt** adj.“ A. Tel.: **tii-**. **tibeina** d. s. Tel.
tidgaatta v. lege, om Fisk. Gbr. Og adj.
„**tidga** v. a. befrugte“. A. **tiigge** VTel. — **tiiggast** v. n. blive drægtig. VTel. Sæt.
Tidhefte n. Tidsspilde. Ryf. og fl.: **Tii-**.
Tidhol (ii, o') n. Kilde som aldrig tilfryser. Indh.: **Tii-**. **Tiihola** f. d. s. Hard. (Odda). Jf. Tida.
tidhuga adj. vægelsindet. Li. Se tidraad.
„**tidig** adj. 3) frisk, fyrig“. A. **tiidug** (d), Hard.; **tiidu** Jæd. Ned.; **tiiog** Dal. (men „utidig'e Fisk“). 4) = hestgalen, om Mær. STrondh. (Uppdal): **tiidu**.
tidlaus adj. = daglaus; om Svangre. Helg.
tidlega adv. aarle. Rbg. (Honnes): **tiila**.
Tidn f. Drægtighed = Tidd. Hall.
„**tidna** (i') v. n. optøes“. A. **tidne** Vald. (SAurdal); **teene** SætV.; **tinna** Dal. (Sokn. Hæsk.); **tinne** Tel. (Sell.). 2) v. a. tøe, faa til at smelte. Vald. „Sool'ee tidna burt Snø'n“. 3) fig. blive livlig; mildne. Tel. Voss. — Jf. teina.
Tidnauga (d) n. = Gløggauga. Ryf.
„**tidom** adv. tidt“. A. **tii'aa**, **tii'o** Rog.; (skal ogsaa hedde „Tii'aa, Tii'o, Tii'æ“ bestemt Fem.; Rog.).
tidraad adj. vægelsindet, ubeslutsom; som tidt forandrer Plan, „Raad“, rád. VTel.: **tiiraa**. Jf. veikraad, -rádr. Og: **tiiraadig** (d), Ma.; **tiiraaug** (-og), Tel. Rbg. VAgder, Ryf.; **tiiraaen** Agder og fl. — tii- som i tiihuga, tiimæld, tiigjængd. J Sv. Diall. tirái, terádig d. s.
„**tids** adv. 2)“. A. **tiiss** Agder. „Ko tiiss?“
tidsam adj. tidligt paa Færde, ude i Tide. ØSmaal.: **tii-**.
tidsinna adj. = tidraad. VAgder: **tii-**. **tiisint** d. s. ØTel. ØMa.
Tidsla (ii) f. Drægtighed = Tidd. Ryf. „Seg meg Tiisslo paa Ku'na“, naar den skal kælve.
Tidslaatring f. Slagtning i den bestemte Tid. Rbg. (Aamlid) Jf. tiddrepen.
„**tidt** adv. 2) raskt“. A. „tala, gaa titt“; Vald.
tidtve(d)rt adj. ustadigt, om Veiret. Shl.
„**Tidung** m.“ A. **Teeoongge**, **-skviige** VTel.
tidug (i') adj. optøet = tiden; om Mark. **ti-ög**, **ti-u**, Follo (Aas, Vestby); **ty-u(g)** Rom. (Aurskog, Fet, Ullsaak).
„**Tidur** (i') m.“ A. **Toodoor** Ramd.; **Tudur**, **Tedør** Ork.; **Tee-oor** Ork.; **Tejör** (-aar), Helg. (Vessn); **Tør** Ndm. Ork.; **Tøre** Østerd.; **Tee'ree**, **Tee'ri** Agder, SVTel.
Tidvermslehol n. = Tidvermsla. Sogn (Borgund): **Tii-**.
Tidvesja f. = Lævesja; jf. Tiddveisa. JSogn. (Aurland): **Tii-**. — **Tiivesjevatn** n. Vand som holder en T. iisfri.
Ti-ældre se J-eldre.
Tissa f. Forvikling, af Garn og dl. = Floke. Hall. (Nes). „Grei deena Tissa“. For (y')?
„**Tigg** m. Spids“. A. Ndm. Romsd. Sdm.
„**tigga** v. betle“. A. Infin. **tiggje** (ᵈj ᵈj), VTel. (Vi. Raul. Mol. Hoy. Treungen), Rbg. (Aamlid); Præs. **tigg'e** VTel. Sæt. Rbg.; Imperf. **tagg** VNed. Aamlid og m. fl.; **togg** VTel. Sæt.; **taag** VTel. (Moland), G. N. þá. Supin. **tuggji** VTel. Rbg.; **tugge** VNed. Bøies i NGbr.: **tiggje tigg tiggde tiggt**. Formerne: „togg tuggje“ synes gledne over fra det forestillingsbeslægtede „tyggje“ (mane).
Tiggjar m. Tigger. Gbr. Tel. Rbg.
Tiggjemunk m. om En som overhænger med Tiggen. NGbr.: **-moonk**.
„**tigla** v. n.“ A. „Tigle igjønaa mæ dæ“, om knapt Føre. Sdm. 2) = tigga. Vald. (Vang). Meddeelt.
tigla v. a. (ar), 1) behandle med Sparsomhed, faa til at strække langt. Tel. (Rauland, Vø), „Tigle Smør'ee; t. Suvl“. 2) „tigle Dugo“, pltre. Tel. (Vinje).
„**Tik** (ii) f.“ A. 2) Indretning til at slaa Reb paa. Nfj. (Stryn). Jf. Sv. Grundtvig D. g. K. IV, 832. 3) „Vannstiik“, liden Pige. Helg. Jf. Tiksa; Tispa.
Tikk m. let Slag, let Berørelse.
tikka v. n. berøre let, give et let Slag eller Stød. VAgder, Rog. Hordeland. „Tikka burt paa ein“. Hertil Legen „Tikk“ = Sidst'n, Sur'n“. Jf. tiksa.
Tikklamm m. Hunlam. Toln.

Tikla f. ungt Hundyr, Ko el. Faar. STrondh. (Bynes og fl.). Jf. Tiksa.

tikla v. klinge mat og tyndt = tinkla. Ndm. og fl. „Dæ tikkla i Bjillaan". — **Tikla** f. liden mat og tyndt klingende Bjælde. Romsd. Ndm. Fosn. „Ei Bjelletikkle". **Tiklebjølla** f. d. s. Romsd. Fosn, Hall. Og: **Takle-**, Hall.

tiksa v. n. (ar), 1) hakke eller hugge med gjentagne lette Hug el. Stød. Shl. Nhf. „Tiksa burt paa ein Stein". Se A. 2) trippe afsted. Namd. „Tiks a Gale". 3) v. a. „tiks ein ut", jage paa Dør. Namd.

Tiksa f. 1) Tævehund. SHelg. Namd. 2) liden Pige. Nhl. NBerg. „Jentetiksa". Jf. Tik. 3) Støtte under Baad = Bikkja. Nordl. 4) Lokkeord til Faar. Gbr. og fl.

Til f. = Skarnsall. Rom. (Ullsaak og fl.). **Till** Rom. (Eidsvoll). Se Tild A.

„**til** (i') præp. og adv. til". A. Lyder som præp. i den allerstørste Deel af Landet „te, tee", i Rbg. og VTel. (Mo, Moland, Nisf.) „ti"; i en stor Deel af Østl. „tel(l)" (ee—æi) især naar det er noget betonet. Som adv., hvor det oftest er betonet, har det Udtalen „till", „tell" i noget videre Udstrækning; saaledes endog i Nfj. (Gloppen): „ein teell". „7) med Hensyn til". A. F. Eks.: „Te Foo'tar; ti Foutane", se Fot. „9) om en Tilgriben eller Foretagelse". A. „Vilja, skula, til mæ noko", ville sætte sig i Gang med; „vilja til a a høya". „Han hev vore tee naava o stole", han har været i Færd med at luske og stjæle, været der og stjaalet; Tel. og fl. — „Han æ kje tee, dæm æ tee", han er ikke tilstede (ikke hjemme), de er hjemme; Ndm. NGbr. — „Han klei saa tee seg", han tog sig det saa nær; Tel. (Selljor). — „De æ so ti", det er Tilfældet; Sæt. VTel. „Æ(r) so tee", hvis saa er Tilfældet, dersom; Nhf. Tel. Sæt. Hard.; forkortet: erso, ers, ress osv., se erso. — „Han æ goo te (a a) sjaa, te (a a) kjenne Folk", activ Infinitiv; men „dæ æ lett a a sjaa, han æ lett a a kjenne, der va kje Huus a a saa", passiv Infinitiv; Agder, Tel. Gbr. Østerd. Østl. — „Hainn vil, ska(r), kainn, maa, lyyt, faar til-om-a a slaa, binde", han vil sætte sig i Gang (Arbeide) med at osv. Østerd. „Ta til-om", Østerd. Endog: „Han vil til-om-'n att"; Østerd. Meddeelt. — I Sammenss. med adv. forekommer i SætVV. et -te uden Betoning og Betydning: „inn-te, ei-te, nie-te, upp-te, häim-te" = inn, i, osv. „Slaa eite! Skjænk eite!" „Turke uppte meine Taarir". „Til" lyder „ti" her.

til-bræsa adj. udmaiet. Tel. Sæt.

„**Tilburd** m." A. Hændelse; især: mærkelig Begivenhed, stor (undgaaet) Fare. Sfj.; Ndm. Ork. og Romsd.: **Teeboor**; Nfj. (Hovndal): **Teebuur**. Til „bera til". Sv. Dial. tebäraune d. s.

tilburdsam adj. farefuld. Ndm.: **teeboor-**.

Tilbæra (ii) f. Ko som kælver tidligt i Aaret. Den er „tiilbærd", adj. Voss.

„**til dess**". A. „tess de", indtil det at; VTel. Ogsaa: **tiss**; VAgder. „Han æ kje noke tiss". Og: „D'æ kje noke tiss mæ'an", han duer ikke; Hard. Voss, Sogn; dette sidste maaske „tids", tidis („bevendt"). — **tessæil(d)'** = dihelder, se d. NGbr. (Lom, Baagaa), Vald. Og: **te-hæilst'**, Baagaa.

tildrivande adj. beslutsom, foretagsom. Ndm.: **teedriivann**. Til driva til.

tildra v. „tildre seg fram", gaa raskt paa Taaspids. Tel. (Hovd.). Jf. tilla, tiltra.

„**Tile** (i') n. Gulv". A. **Tøle** Nfj. (Eid, Gloppen, Innvik). **Teel** Ndm. (Tingvoll).

Tilestol se Stol.

Tilfar n. Samlingen af alle „Tiljerne" i Baad. Shl. G. N. þilfar.

Tilfare m. „Tiljer" + Toster i Baad. Nhf.

„**tilfaren** adj." A. „Aokrn æ teefaren skjota".

tilfengen adj. istandbragt. Voss: **tee-**.

tilferd adj. gjort færdig, istandsat; af „ferda til". Nhf. Jæd. Tel. og fl.: **teefærd**.

tilfiken adj. livligt imødekommende, meget tjenstagtig; redebon. Voss: **teefykjen**.

tilfjuken adj. = tilfiken, fjuken. Sogn: **teefjuukjen**.

„**tilfreds** adj." A. **tefryss** Tel. (Kvitseid), Li (Fjotland); **tefrøss** Tel (Selljor).

Tilgjerd f. 1) Gjerning hvorved man forskylder noget; Skyld. Voss (Eks.). „Eg väit kje um nokæ Tigjær (Tee-?) eg väit kje eg he gjoort deg noko ti (tee?)". 2) Kunstlethed, Tilgjorthed, Affectation; Anstaltmageri. Voss (Eks.). G. N. tilgerd.

Tilgjersl f. at man sætter Eg i et skjærende Redskab. VTel. (Vinje): **Tee-**.

Tilgjersla f. 1) = Tilgjerd 2). Hard. Sogn. 2) = Herming. Sogn.

Tilhall n Leilighed til at gjøre noget idet den sædvanlige Hindring i Øieblikket er borte. Solør. Meddeelt.

„**tilja** v. a." A. Vestfold. „Tilja en Baas".

Tilk m. liden „Holk" til vaade Ting. Dal.

tilkjennug adj. fordringsfuld. NGbr. (Lom, Baagaa): **teekjæinnog**; Baagaa ogsaa: **tæillkjæinnog**.

„**tilla** v." A. Voss „Sväitten tidla".

tilla v. (ar), = tilta, dilta. Sogn (Aurl.).

Til-laga f. Efterbryg = Spissøl. Sæt.

tillebogjen (o') adj. bøiet som en „Tilla" (Tindla); hjulbenet. Voss (Eks.).

Til-legg n. Bevilgning, særlig: Pension; af leggja til ɔ: bevilge. Gbr. (Skaabu). — **Tilleggskorn.** n. Korn som udredes ifølge Fattigloven. Tel. „Teeleggskonn".

Tillynne n. = Lunnende. Sfj. (Kvinn, J. og YDale). **Tillynsle** f. d. s. Sfj. — **Teellunner** (u—y), Leilighed især til at faa eller give af noget; Beleilighed. Odal, Solør, Vinger.

til liks adv. lige; i samme Grad. Ma. Sæt.

Ryf. Voss. „Hestane ville kji drage ti leiks", Sæt. „Deela te liiks", Ryf. „Te liiks høgt", lige høit. „Trodl'e naodde teliiks mæ Huuso", jævnhøit med; Voss.

Tilnad m. 1) Trivelse. JSogn (Aurland). „Dessa Bäist'i ha goue Tilna". Til tilast. 2) Livsmod, Livslyst; Mod paa, Lyst paa; Dragelse. JSogn, Sfj. (Holmedal, Kinn). „Ee ha kje noken Tilna te gjera noke no, da gaor mee so imout". „Eg ha kje noken Tilna te gaa dar"; Sfj. Til tilast, tila 1.

„**Tilnemne** n." A. **Teenevne** Shl. (Etne).

tilrennen adj. ubesteden; næsviis. Sogn: **tee-**.

Tilrensl n. Tilløb. NGbr.: **Teeræ'nnsl**.

„**Tilræde** n." A. **Tilræ'i**, **-ee** Sæt. NBTel. Ryf. **Teeræ(e)** Tel. Hard Sfj.

tilræden adj. rask til at tage fat, ráda til; resolut. Shl. Sogn. „Han vil kje gjedna arbeia, men naar ein vil galnast mæ 'an, daa æ han tilræ'en". **teeræ'en**, Hard. „Uksen æ t. te springa pao".

?**tilrød** adj. villig til at snakke med En, imødekommende. Tel. (Mol.). „Ho va so tirø mæ'o".

tilrøkjen adj. 1) meget om sig, noget nærig = røkjen. Nfj.: **tee-**. 2) som vil undersøge og prøve alt. Sfj. Til røkja.

Tilsaanad m. Tilsaaning. Ndm. (Ædøy). „D'æ bær' **Teesaanna**", det er bare et Løfte, en Forsmag.

tilsjaa-ande part. act. som seer til. „Da døm vart **tee'sjaan**", da de kom til at see efter. NGbr. (Vaagaa).

Tilsjaanad m. Tilsyn. Sogn: **Teesjaona**.

Tilslag n. at man slaar til; Beslutsomhed; omtr. = Tilræde. Voss. „Da æ Teeslag i hono".

tilsnedd adj. pyntet. Jæd. Til snedda.

tilsnota (oo) adj. opstudset, pyntet. Røldal.

tilspennes adv. = andføttes. Stjør. og fl.

tilstedja, **teestee** se stedja.

tilstundande adj. som man har i Vente, har at glæde sig til. Sogn, Voss. „Han ha stour' Arv teestundande". Se stunda.

Tilstydnad m. = Studnad. Sogn (Leikang).

„**Tilsyn** f. (n.) Tilsyn". A. „Da va kje h a s s **Teesyn** at de gikk so gott", det skyldtes ikke hans Omsorg, var ikke hans Fortjeneste. JSogn. 2) givet el. paasat Mærke; Anviisning. Sæt.

Tilsyning f. Anviisning = Tilsyn 2). Sæt.

„**tilta** v." A. 2) gaa let og lidt gyngende; om Hunde, Folk, sjeldnere Heste. Hard. Voss, Sogn, Hall.

Tiltalsmann m. Frierens Talsmand = Bidlemann. — **Tiltalsøl** n. = Bidlestemna. Ndm. (Tingvoll): **Tee-**.

tiltespringa v. trave „tiltande". Sogn, Voss.

Tiltr(a) f. = Stiltra. Ndm. (Surndal).

tiltra v. n. og a. gaa (passere) med yderlig Forsigtighed, jf. foreg., stiltra. Salten. „Æg tiltra Stooraaga idag". „Jis'n æ tiltrau".

tiltreiv adj. 1) driftig; med Tilgreb (Initiativ). NGbr.: **tæ'lltræiv**, Vaagaa; **tee-**, Lesja. 2) nem at gribe til = **tiltøkleg**, **tiltøkjen**. NGbr. (Lesja).

tiltreiven adj. tilgjængelig osv. = **tiltreiv** 2), **tiltøk**. Shl. og Hard.: **teetrøyven**. „Han æ so teetrøyven aa ga inn tee".

tiltrivelig adj. = tiltreiven. Sogn: **tee-**.

tiltriven adj. = tiltreiven. NGbr. (Lesja): **teetreeven**.

tiltroka (o') adj. fasttrampet, tiltrampet; til troka. Hall. og Vald.: **teetrøka** (—aa); Østerd. SGbr. Hedm. Rom. Smaal. Solør, Follo: **teltraakaa**. „Væg'n æ teetrøka mæ Truuga"; Vald. — Men: „Golve ær **teltrokka** (aa—ö)", er tilsølet ved mange Fodtrin. Rom. og fl. Til: trokke, trakka.

„**tiltøkjeleg** adj. tilgjængelig osv." A. Røldal: **tiltøkjelig**; Sogn, Hard. Shl. Ma. (Aaser.): **tee-**. — **teetøkle** 1) d. s. Trondh. Sogn. 2) behagelig at tage fat paa, tiltalende. JSogn. „Da Arbäie æ kje viiare teetøkle aa ta t e e mæ". — G. N. tiltækiligr hensigtsmæssig.

tiltøkjen adj. 1) rask til at tage fat, omtr. = tilræden, tiltreiv. Shl. Sogn, Sfj. 2, a) = tiltøk(je)leg. Agder, Dal. Sogn, Sfj. „D'æ so gildt o saa Næpur, dei æ so ti(l)tøkne"; Rbg. „D'æ so teetøkje o ha Eple", VAgder osv. b) imødekommende, bekvem at ty til. Sæt. Rbg. Dal. „Han æ so tiltøkjen o' greisame, so grei'e o gangge ti", Sæt. Rbg. „Dei va so tiltøkne m æ Friiarn", Sæt. Evje og fl. „Han va saa iløkjen i 'an o tiltøkjen m æ 'an"; Evje. **tiltødjen** Dal.

Tilvik (i') n. Foranledning; medvirkende Aarsag. Sfj. (Askvoll), Nfj. (Innvik). „Eg veit kje Tilvik te da", ikke ringeste Aarsag. G. N. tilvik ledsagende Omstændighed.

Tilviksla f. Haandsrækning, Billighed. Hard. (Ullsv. Ulvik): **Tee-**.

tilvinn adj. som er tidligt paa Færde; tidligt virksom eller skikket til Behandling el. Brug; om Person, Gaard, Grøde og dl. Follo (Fraun), Smaal. (Eidsberg, Borge). „Du æ tiilvinnt idag". „Tiilvinne (og tiilvinte) Poteter".

„**Tim** (i') m." A. 3) svagt Spor af, Antydning. Nfj. (Stryn, Honndal). „D'æ **Teem'e** (Tim'e?) te di".

„**tima** (ii) v. n. 2, nænne". A. SBerg. NBerg. Ndm. Oslo. Og: **tima seg**, Ma. Sæt. Totn. „Han kunne kje tiima seg te dæ". Og: **timast**, Berg. Oslo. „Han tiims itte ita se mætt"; Oslo.

tima (ii) v. a. (er, de; og a), 1) nage, gnave, fortære langsomt; gaa a d En; plage. Ryf. (Suldal, Sand, Nærstrand). „D'æ noke saa tiimer 'an". „Kva æ dæ saa tiimer deg?" „Eg truur Fa'nn tiimer deg!" „Kulen tiimer burt Aagrn". „Lus'o tiimer Kræture". 2) forestaa, være i Vente,

vente. Hard. (Røldal, Kvamm). „D'æ tiimer deg einkvart, dæ tiimer deg ei Ulykka". Sjelden Brug. G. N. tíma vederfares.
timast (ii) v. n. (est, dest, st), hentæres. Ryf. (Sul. Nærstr.). Mest: „tiimast burt, ihel".
timen (ii) adj. karrig. Ndm.
„Timbra f." A. 2) Tømmerflaade. Hall.
Timbrbrot (o') n. Brækstang til at flytte Tømmer med. Hall. (Gol): Timrebrøt.
Timbrgota (o') f. Rendebane for T. Sogn.
Timbrløypt f. og -løypa f. d. s. Sogn.
Timbrreid n. Skagler og Hammel til at fremkjøre Tømmer. Tel.: Timrei (Teem-).
Timbrrenna f. og -rensl f. = -løypa. Hall.
Timbrskot (o') n. = -løypa. Søndenfjelds.
Timbrsleppa f. d. s. Vald.
Timbrsloda (oo) f. Række af slæbte Tømmerstokke; se Sloda.
„Tin (i') n." A. Teen VAgder. — Tinbræsa se Bræsa. — Tingran f. seentvoksende lysbarket Gran. Ma.: Teengraan.
„tina (i') v. a. 2, afhase". A. Hard. Rbg. tina seg, falde ud af sit Hylle. Tel. (Bø), Ma. (Øvrebø). „Net'a teenar seg". „Konn'e, Ned'an, Löu'e teene seg".
tina (i') v. a. 3, lette lidt op fra Grunden, rokke. Tel. (Morgedal, Høydalsmo). „Eg kann kje tina de av Flekkjn". Jf. nita.
tina seg (i') v. (ar), = skivja seg; om Fisk. Nfj. (Selja).
„tina (ii) v. a. 2)". A. Jæd. Tel. Hall.
Tina (ii) f. = Drose (Korn). Selbu: Tiin(e).
„Tinar (i') m." A. Tinor Rbg. (Aamlid); Teenor Tel. (Bø, Laardal), Vald.; Tæn(n)aar, Tænoor Ndm.; Taanaar Fosn, Østerd.; Toonoor, Tunur Gul. Selbu, Innh. (Beitstad); Tinall, Teenadl Ryf.; Tinale (og Tee-) Sæt.; Tinol(e) Rbg. (Aamlid), Tel. (Kvits.); Teen(n)ool Tel. (Sell. Tre.), Hall.: især om haard tæt Granved; Tæn(n)al Oslo; Teinal Smaal.; Tøn(n)øl Rom. — „Teenor æ saa skøyr at'n spruutar, men naar 'n bli baka æ'n mjukar hæll a'nn Vee"; Tel. (Bø). J Ndm. siges, vel derfor, „Tæn(n)aar" at være seigt og bøieligt Ved paa Træets Veirside. Teenar (kort ee) bruges i NGbr. til Bøile el. Bue, „Brand", i „Arbyst": Teenar-Brand. — Teenorkvist m. liden haard Kvist. Tel. — Teen(n)oolgrøn f. Gran med haardt tæt Ved. Hall. Tønnølgraan Rom. „Tælnagran". Odal.
Tind f. Mellemgulv (= Tinder A.). Nfj. (Breimn, Stryn), Sfj. (Førde). — Tindhogg n. omtr. = Livrehogg. Nfj. Sfj. Tildeels: Teenhogg.
Tindaure m. Hundesteile. Ndm.: Tinn-.
Tinde m. 1) Torn, Tand = Tind; i Rive, Bæskam osv. Hall. Shl. Jæd. 2) Spids, Kile osv. i „Engtinde, Skogatinge, Bjørkatinde". Sfj. Nhl. Shl. og fl. Og: „Engtind".
„Tindla f." A. Tinla Nhl. Shl.; Tilna Nhl. Røldal (paa Kjerre, „Dilla" paa Slæde); Tilla Nhl.
„tindra v. gnistre". A. Hard. Shl. Ryf. Ma. Sæt. Romsd. tintra Sogn, Hall. Ndm. Romsd. 2) om spruttende Smerter. Follo. „De mørra aa tindra aa tuttra saa rart i Footn, han saav". — „tintren adj." A. Sogn, Hall. Nedre Tel.
tindrande adj. og adv. gnistrende osv. = tandrande. „Han sprang so tindrandes Eld"; Romsd. „Tindrande kaldt; han blees so tindrande(s)"; Shl. „Tindrande voond'e (sinna)"; Hard. Ryf. Sæt. Smaal. Ma. (-nse).
tindrøygd adj. = tirøygd. Ma. (Aaserall).
„Ting n." A. Om Hestemarked: „Snartemo-Ting, Honnes-Ting". Agder. G. N. þing Sammenkomst.
„Ting m." A. Jf. Tinga Stjør. „Noko Tingg" n. nogen Ting. Sæt.
ting conj. hvis, dersom. Sfj. (Vevring). „Du kann gjere da, tingg du so fyrefinne", hvis du saa synes. „Tingg da æ so, so osv.". Maaske forkortet af noget som: Æ(r) da dan Tingg at. (Eller: tinga ɔ: beting(et)).
„tinga v." A. „tinga seg", fæste sig. Voss.
tingjeleg? adj. liden, let og net. Nordl. (Ranen og fl.). „Tinnele Jænte, Baat, Øks". (Jodholdigt nn). El. til Tinna, Flint?
Tingl n. liden Bjælde med svag lys Lyd. V- og ØTel. Vestfold (Hov). Tingla f. d. s. Vestf. (Sandsvær). Tinglebjølla f. d. s. Tel. — tingla v. klinge med svag lys Lyd. Tel.
tingla v. n. hjælpe sig til Nød = tigla. Helg.
tiningast v. n. (ast), slippe Has, om fuldmoden Nød, „Tining". Ndm.: tee-.
tini se Tidend.
Tinkla f. mat liden Bjælde = Tikla. Hard. Gbr. Hall. Tinklebjølla f. d. s. Hall.: -bjællæ. Tinkling f. mat og tynd Bjældeklang. — Tinkleljod Hard. „Tinkleljou i Klokko". — tinkla v. se stinkla.
tinla v. a. = tenla 1) og 2). Shl. Særlig: „tinla Gadn", samle Fiskergarnet i Vandet til en Bundt, idet man søger efter og renser det for Fisk osv. Shl. (Fitja).
Tinlamaala se Tenel.
Tint f. ganske liden Flaske (flacon), Medicinflaske. Hall. NGbr.
Tinta f. = Tint m. (og f. Hall.) 1). Vald. — Tintel m. d. s. Nhl. (Hosang). „Tinnils" n. d. s. Vald. — tintren se tindra.
Tinunge (i') m. Hasselnød som har begyndt at spire men endnu er spiselig. Ryf. og Dal.: Teenoongje. J Dal. kun i: „tiiog saa ein T.". Jf. Tining, Teinung.
„tipla (i') v." A. Tel. 2) afpresse draabeviis. Sogn. Se tippa.
Tipla f. Ko som næsten ikke malker. NTel.
Tipleband n. et Slags Haarbaand. Sæt.
tiplemolka v. malke draabeviis; malke med

to Fingre, omtrent = stripla)(nevamolka. VTel.: -mookke.
„tippa v. n. 1)". A. Tel. „Gras'i tippar upp". — „2) dryppe tidt". A. Tel. „tippe" er dryppe ned paa noget fast, mens „tiple" er dryppe ned i noget vaadt. Tel.
tippande adv. „t. raud", blodrød. Voss.
Tippr-taa f." Paa Teeppr-tæn", paa Taaspidserne. Helg. Jf. Eng. on tip-toe. Ogsaa paa „Tiller-taa"? Ranen.
Tir (i') n. 1) liden Aabning hvorigjennem det lyser svagt, som udenfra ind igjennem et Hul til Kjælder. ISogn. 2) liden svag Tingest, som der synes netop saavidt at være Livsgnist i. Shl. Sjelden. Tirr n. d. s. især om lidet Lam. Sfj. (YDale og fl.). Til tira, tiira. Jf. Tiir, Teer; Tirla; D. Dial. (Halland) tir. Sml. Torl.
„Tir (ii) m. 3) Lysning". A. Om en svag Lysning fra et enkelt Punkt, som en Lysprik. Hard. Shl. Sogn.
tira (i') v. n. (ar), lyse svagt som fra lysende Prik. Nhl. (Ekf.). „Da æ nett so viitt da tira itte Skoogamerkje i Bjørkjene".
„tira (ii) v. n. (er, de), 1) stirre". A. Tel. 4) lyse svagt fra en svag Brand. Sogn, Shl. Hard. Ryf. „Da æ nett so mykje da tiire, nett so mykje da live". „Tiira aa brenna". — Sv. Dial. tira ɔ: plira.
tira (ii) v. n. (er, de), 2, rinde med en tynd, dog sammenhængende, Straale (Streng). Ryf. (Vats, Nærstrand, Suldal og fl.). „Dæ tiirer Vatn opp igjænom Sprokkedne i Jis'n". „Dæ va so viitt dæ tiirte aa leek". „Da tiira aa renne"; ISogn. Maaske eet med foreg. Sv. Dial. tira, tirka: rinna helt sakta.
Tira (ii) f. fiin spinkel Skabning. NVTel. (Vinje, Rauland). Særlig: frempippende Spire af Græs, Korn. Tel. Mest brugt i Fl.: Tiirur.
tirande (ii) adv. 1) tindrende. Nhl. og fl. „T. kviitt, gult". 2) netop synligt (frempippende, tigende, plirende). „Tiirande leite", bitte lidet; Hard. „T. grann", yderlig fiin, tynd. Sogn, Voss, NVTel. Nfj. Østerd. (ee). „Du spinne so t. grannt". Jf. titrande, tærande
Tir-auga (ii) n. klart tindrende Øie. Ned.
tiraa, tiraadig, tiraaen se tid-.
tireleg adj. 1) spæd og fiin. VTel. (Vinje, Rauland, Moland). „Tirelegt Baan, Tree, Eplegras, Konn, Mæli". „T. Vierbuske". 2) fiint og smagfuldt men spædt udført. „Tirelegt Arbei". tirelegt, -e adv. „Tirelege o feent gjoort". Jf. teereleg, tæreleg, tærug, Isl. tærr: klar; Tir, Teer osv.
tiren (ii) adj. 1) tindrende; livlig. Shl. Ryf. „Badne æ tiire i Ouedne". 2) spæd og svag. ISogn (Lærdal).
„Tiritunga f." A. Teeritung og Teelitung Ramd.; Tirtom Nhl. (Sund).
Tirka f. Top, Spids, Fiinhed eller dl.? Jæd. (Time, Haa). „Hu hadde stellt dæ saa reint paa Teerko", saa overordentlig smagfuldt, stilfuldt.
Tirla f. liden tynd svag Figur. Nfj. Sfj. YSogn (Hyllest.). „Ei Kvennetirle", tyndslidt Kværn.
tirla v. n. blæse svagt, lufte, viste. Ryf.
Tirli n. Saft(?) af „Tirlitunga". Tirlidropar m. pl. = Dropar mæ Tirli i, = Runedropar; Elskovsdrik. Sæt. (Valle, Hylestad).
Tirp (i') m. Knort = Knurp. Sogn.
tirra (i') v. n. (ar), trippe raskt afsted = terra. Sogn, Voss, Sæt. „Griis'n tirra(r) aa renn'e", „t. i Veg". „Hest'n tirrar o springg'e". „Kvennei sveiv'e so de tirrar".
Tirra (i') f. Djervhed, Dristighed, Mod; Tilgreb. Sfj. (Y- og IDale). „Da skulde Tirra tee ta i noke so ufjelgt".
tirren (i') adj. livlig = tiren. Shl.
tirrespringa v. n. løbe som en Griis. Sogn.
tirrig adj. 1) djerv, dristig, rask. Sfj. 2) se terig.
„tir-øygd adj." A. Nfj. VTel. YSogn.
Tis (i') n. Sladder, Fislen. Nfj. Og: Tees.
tisinna, tisint se tidsinna.
tiska v. n. (ar), 1) rasle sagte med tynd Lyd. Nhl. Hard. (Jondal, Odda, Røldal). „Tiska aa taava". 2) hviske. Hard. Rom. (Eidsvoll). Se flg. tisla, tusla.
Tisl (ii) n. Krat. Nbg. „Bjørket.". Se Tusl.
tisla v. n. hvisle sagte; hviske, især: fisle. Ryf. Dal. (Sokndal), Berg. Altid: (fl).
tisla? v. a. (ar), plukke bladviis. Selbu: „tihle Lov".
tisla eller titla v. impers. om Vand som siver op igjennem Snee paa Fis i mildt Veir. Jf. tista, titra, G. T. diezen risle.
Tispa f. liden letfodet Pige. VTel. Jf. Tik.
tispla v. a. rive op i Strimler. Tel. (Tinn, Rauland). „Ei soondtispla Book".
tiss interj. som skal udtrykke Velvære, Behag (Beundring?). Hard. „Aa, tiss, kor varmt d'æ!" „D'æ tissande (adv.) varmt".
tissevidl, Tissevidla se titevill.
tista (ii) v. impers. (ar), danne Fislag ovenpaa ældre Fis, om Vand. VAgder, Nbg. „Dæ he tiista upp saa i Bakkjen at der æ'kje gaaan(d)e". „Dæ tiista upp unne Spring'e". Jf. tisla; tista A.
Tiste (ii) m. nyt Fislag ovenpaa ældre. Ryf. (Hjelmel. Suldal). Tistar m. d. s. Ryf. (Sausokn).
„Tistel (ii) m." A. Tistile Nbg. VTel. Tysjul Rom. (Nes, Nedal, Sørum).
tisten (ii) adj. om Fis dækket af „Tiste".
Tistn (ii) f. Trevle af Hud eller Sene, omtrent = Tist. Fosn (Stadsbygd).
Tistra (ii) f. spæd svag Ting (Plante). Tel.
tistren (ii) adj. tynd og svag af Vækst. Vald.
tistrleg (ii) adj. lig en „Tistra", = tistren. Tel. (Vinje, Raul. Kv. Sell.), Shl. „Aakrn, Tree'ee æ tiistrelege" (V. R.) og „tiistr-

lege" (Kv. Sell. Shl.). — **tistrutt** adj. d. s. Vestfold. Jf. Tist(n).

Tit (i') m. svag og smaatærende Person. SGbr. (Dyer): **Teet.** Maaske eet med flg.

„**Tiit** m. Smaafugl". A. Nfj. Nordl. **Tjeet** Stjør. Jf. Tertit, -tyt.

„**Tita** f. 1) liden Fugl". A. Sdm. (Dyrskog). **Teete** Vestfold (Sandsvær og fl.). 4) bitte liden Tingest; saaledes: liden Kartoffel, Shl. Ryf.; liden Nød, Shl. Hard.; mindste Kugle i Spil, Nhl. (Ask, Aarstad); liden Nøddekjerne (Hard.) som deles i to Halvdele, der spises af to Personer, som siden, til en aftalt Tid, forekommer hverandre i at sige „Tiito miil!" „Han hev vunne Tiito"; Hard. — **Ti-te** se Tid.

titebeina adj. smalbenet som en Tit.

„**titevill** adj."A. Nfj. YSogn; tildeels: tee-. **tissevidl** Shl. — „**Titevilla** f. Bægelsind". A. Nfj.; YSogn og Sfj. tildeels: Tee-. 2) Besippethed, vimsende Raadløshed; ogsaa: Forvirring, Røre, Spektakel. Hard.: **Tytuvidla;** Voss: **Tøtuvidla;** Shl.: **Tissevidla.** „Her vart ei heil'e T.". 3) vægelsindet Person; besippet (forfjamsa) Kvindfolk. YSogn og fl.

„**titra** (i') v. n. skjælve". A. Nfj. Sfj. Shl. Bamle, Vestfold, Odal, Solør, Smaal. Rom. „Han fraus so han tittra". „Maale hass tittra"; „han blei saa gla, han tittra"; Bamle, Odal osv. 2) give sittrende Lys; om Stjerner, Sneekrystaller osv. Tel.; Jæd.: dd. „Sool'ee tittrar paa Veggjn".

titra v. n. (og a), 2, 1) pible frem. Ryf. (Sausokn). „Dæ tittrar Vatn op igjænom Jis'n". D. Dial. tidre d. s. 2) spinde fiint = teitra. Sdm. (Dyrskog, Ulvstein og fl.). Jf. tita, tisla (titla), Tit, tira.

titrande adv. 1, skjælvende. J Øst og i Vest. „Tittrane(s) gla", Solør, Odal, Smaal. Bamle. „Tittranes blii", Vestfold. „tittrane(s) sinna", Odal og fl. Ogsaa: „teetrsint", Salten.

titrande adv. 2, om overordentlig Ud-tøien og Frempinen (Tyndhed, Lidenhed) = teitrande. Sdm. Oslo (Bærum og fl.). „Spinne t.". „T. liiten, grann, fiin", bitte liden osv. Og **tyttrende,** Sdm. (Borgund) og fl. Til titra 2.

titta seg v. (ar), berolige sig, slaa sig til Ro; om Smaabørn. JSogn (Vik), YSogn. For tegta?

titutt adj. sygeligt smaatærende, lig en „Tit". SGbr. (Dyer): **teetete.**

tiu se tiden, tidug; **Tiu-** se Tida.

Tiveila, Tivessja se Tidd-.

tj se kj (tkj, 'kj).

Tjadr n., **tjadra** v. se tadra, jf. tjatra. — **tjaddren** adj. tilbøielig til at tjadre. Agder, Rog. SBerg. — **tjoddre** (o') v. d. s. **Tjoddr** n. Tjadder. VTel. „Kjeringgtjoddr".

Tjasl, tjasla, tjassa, se ta, kja-.

Tjafs n. Frynser, bestaaende af Rendingens Ender. VAgder: ps-. Væsentlig = Tafs.

Tjall se Tjeld.

tjamla v. se kjamla; jf. tamla.

tjamsla, tjamsle se kjamsa, tamsa.

tjasa v. snakke trættende, se kjasa; ikke saa raskt som tjadra. „tjasen o tjaddren". Ma. Jf. tasa, Sv. Dial. tjasa ɔ: gå med svårighet.

tjaska se kjaska, taska. — **tjaspa** se taspa.

Tjass, tjassa osv. se kj-; tassa, tessa.

tjasseleg adj. sølet = kjassen. Agder.

tjatla v. smaatrættes = tatla, se d. Shl.

tjatra v. = tjadra, tadra. Hard. Sæt.

tjaus(s)a v. (ar), tjadre lavmælet. Sæt. Se tjusa. — **tjava, Tjav** osv. se kjava, tava.

tjaa v. se kjaa. „Han maatte tkjaa dæ uut aav dei", klemme det ud af dem. Ryf.

tjaa v. n. (r, dde), forslaa; have Virkning; hjælpe, nytte = muna. Helg. Namd. Stjør. STrondh. (Meddal, Fosn og fl.), NGbr. (Lesja). „Dæ tjaa(r) itkj naa för döm", Trondh. „Dæ tjaa ittj naa för 'om, um 'n hæ'll paa aller saa læng aa arbei", Meddal. Jf. ty, tya, ti; NSv. tjaa; G. N. tjá, tjóa, tæja, týa; Sv. Diall. tya, ty, tu.

Tjaak n. En som „tjaakar", slæbende seen og klodset Arbeider. Vald.; Sogn: „Tkjaok".

Tjaak m. En som „tjaakar", særlig: uanseelig Klodrian. — „**Tjaak** n." A. Gbr. „T. aa Staak"; Tel. „T. aa Braak", Trondh.

„**tjaaka** v. 2) gnide". A. Gbr. 3) arbeide klodset og med liden Fremgang, slæbe. Voss, Sogn. 4) gjentage trættende, oprippe; mane = mala. Sogn og fl. „Jaoka aa tkjaoka". 5) glo sløvt. Shl. Nhl. Se kj-. — **Tjaaking** f. det at tjaaka.

Tjaakan(d)? n. trættende plagsom Person. Trondh.: **Tjaakaan** (Kvikinde?).

tjaakjen adj. 1) plagsom, opslidende; manende, overhængende. Hall.

tjaakjen adj. 2, udmattet; bleg og askræftet. Hard. Shl. Tel. „t. aa saodd'e"; Hard. „t. o trøytt'e"; Tel.

tjaakla v. n. og a. fjante, bære sig tosset; vrøvle, fjase uvittigt. Ndm. Senja. „tjaakl' se tee", tee sig fjantet. Ndm. — Ogsaa: tjokla? — **Tjaakl(a)** f. Halvfjante. Ndm. — **tjaaklutt** adj. halvfjantet. Ndm.: aat. Jf. tokla, tjaaka, taaksla.

tjaakna v. n. 1) fare omkring som i Blinde eller Vildelse, tumle fjantet omkring; omtrent = vimra. Hard. „Tjaokna i Myrkeskoddæ". „2) „tjaakna da tee" el. „tjaakna seg tee da", famle eller tumle sig frem til noget = taakna; se d. Shl. Hard. Gjælle hedder i Hard. (Ulvik, Kvamm): Tolkn; gispe osv.: tolkna; sammesteds dette tjaokna.

tjaaknast v. n. hentæres = taaknast. Hard. Shl. Til tjaakjen 2?

Tjaam m. Person med et langt blegt hul-

kindet mat sløvt Ansigt. Shl.; Y- og I-Sogn: Tkjaom.
tjaama v. n. (ar), 1) gloe sløvt. Shl.; Sogn: ao. 2) arbeide mat (livløst) og med liden Fremgang; søle. Sogn.
tjaamast v. n. (ast), blive mager og livløs, svinde hen = taamast. Sogn, Hard.: „tkjaomast burt". — tjaamnast (ao) d. s. Hard. (Kvamm).
tjaamen adj. 1) lig en „Tjaam". Hall. Shl. Sogn, Hard. „tkjaomen aa turr; t. aa spiken"; Sogn. „langtjaamen"; Shl. 2) med lidet Liv; svag og forsagt; mat og virkningsløs. Sogn. „Ljøs'e brenne so tkjaome". „Arbåie gaor tkjaome".
Tjaan n. 1) stirrende og sløv Langsomhed; mat gloende famlende Nølen. Hard. (Jondal, Kvamm, Ulvik): Tkjaon og Tkjaodn. 2) Person som „tjaanar", aandsfraværende Tosse. Hard. — Tjaan se Tjon.
tjaana v. n. (ar), 1) nøle under sløv Gloen og Famlen. Hard. (Jondal, Kvamm): tkjaona og -dna. 2) famle efter Ord. Hard. (Kvamm, Ulvik). Jf. taana. Se A.
tjaanutt adj. og adv. klodset, forkeert. Rom. „Dæ bar tkjaanete i Vei". For tjonutt?
Tjaar m. se Tjor. — Tjaar n. se Tjod(e)r.
tjaatla v. tjadre tosset = tjatla. Shl.
Tjaatla f. tosset Tjadrer. Shl. Hard. Shl.
tjaatra v. = tjaatla. Shl. — Tjaatt se Tjo.
Tjefs m. Lugt = Tefs. Ryf. (Suldal).
„Tjeld n. 2)". A. Vestfold: ᵗKjæll; Ma. (Bj. Audndal og fl.): ᵗKjall. G. N. tjald.
tjelda v. a. (ar), indhylle, især i „Tjeld". Ma. (Grindeim, Bjell. Audndal): ᵗKjalla. G. N. tjalda. „ᵗkjalla seg inn", indhylle sig; pakke sig ind, især sin Overkrop.
Tjeldføre? n. Slædeføre paa Snee som danner et tykt sammenhængende Tæppe? Li. (Eikin), Ma. (Tveit), Rbg. (Iveland, Hærrefoss), Ned. (Berkenes, Hovaar). „Fyrst Snø'n æ saa juup'e aa har'e at du kann køyra yve Uure o Myyra o kor du vil, saa he du' ᵗKjellføre". — Fra Rbg. (Iveland) er for Resten meddeelt: „Tkjell" omtr. = Tele.
Tjeldspol (o') m. Vævstribe, se Tjeld. Tel.
„tjerv adj. smagløs". A. Nhl. 2) fersk, frisk; særlig om Fisk som ved Kogningen bliver fast og ostagtig. Shl. (Oos, Fusa).
„Tjo n." A. Østerd. Ndm.; Tjöug Tel. (Bø)?; Tjot (o') Rbg. (Evje), Ma.; Tjoᵘt Sæt. Ma.; Tjoᵘd VAgder; Tjott, Tjytt Sfj. Nordl.; Tjoort Sogn; Tjaatt YRyf.; Tjoor Ryf. (Suldal)?; Sjoott NGbr. (Lesja); Sjookt NGbr. (Vaagaa); Jaatt Gbr. (Fron); Jo Oslo (Bærum), Vestfold Smaal.; Jø Solør, Odal, Rom. (Nes); Tjuul Selbu; Juul NTrondh. 2) (1) Laarstykke af større slagtede Dyr; mest dog i „Kjøt-tjo"; Østerd. (L. E.); andensteds „Kjøt-lær". Li. og Dal.: „Tjoov" se Tjuv.
„Tjo(?) n. Selskab". A. Hob eller Flok af smaa Tingester. Ryf. (Hjelm. Nærstrand). „Smaatjo". „Auratjo", Brimmel af Smaaørret. — Tjo m. se Kjo. — tjoa se kjoa.
tjogag og tjokruppen adj. om Lee, hvis „Tjo" danner vel stor og vel liden Vinkel med Leens Legeme. Sæt.
„Tjoder (dr) n. Tøir". A. Tjuur (tkj) Odal, Vinger og fl.; Tjyyr (ᵗkj) SSmaal. (Borge); Tjaar (ᵗkj) Oslo, Smaal. Ringerike og fl. — „tjodra v." A. tjure, tjyre, tjaare.
Tjodr n., tjodre (o') v. se Tjadr, tjadra.
Tjodrbeit f. = Tjoderbeite n. Odal: Tjuur-.
tjodreleg adj. klodset. Tel. (Sauar): tjoore-.
„Tjodrhæl m." A. Agder og Nedre Tel.: Tjoorhæl (ᵗkj); N- og STrondh.: Tjør- (ᵗkj); SSmaal.: Tjyyr-.
tjokla v. = tjaakla, tokla.
Tjolegg m. Kjød-laar + -læg ophængt til Tørring. Østerd. (L. E.). Se Tjo 1.
„Tjon n. 1) Skade". A. Nhl. „3) en Skam osv.; en Tosse". A. Smaal. Vestfold, Ndm. Ogsaa: Nar, Tosse som vil være fiin; Hall. Og: Stakkel, Stymper, Pusling; Tel. Overhovedet: kjedsommelig plagsom fortrædelig Tingest (dum, tvær, vrangvillig, ondskabsfuld); Vestfold, Tel. SBerg. Sogn, Vald. Gbr.; Rom. og Oslo: Tjaan.
tjona v. n. (ar), 1, være et „Tjon" 3); især om Børn: være plagsom ved Overhæng. Vestfold og fl.: ᵗkjoone.
tjona v. n. (ar), 2, svinde, ophøre = detta av; om Vind. Shl. Se fl.
tjona v. n. og a. (ar), a) slæbe med noget uden synderlig Fremgang = mødast. Sogn, Shl. b) pusle, søle, intet udrette. Sdm. c) „tjona burt" søle bort, kludre bort. Ma. „Han tkjoᵘna bort alt dæ han heve". Ordet er vel omtr. eet med tjona 1, men synes at faa t(k)jona ɔ: sysle, pusle, glidende ind over sig. Jf. tjaana.
tjonast (oo) v. n. tabe sig, forringes, afmagres = sigra. Hall.
Tjonetol (oo) n. Stymper som intet udretter. Sdm.
tjonen adj. tilbøielig til at tjona.
tjonsa (oo) v. (ar), fare med ondskabsfulde Streger, gjøre bevidst Fortræd. Sogn (Lustr). — Tjoons n. en ondskabsfuld Skalk. — tjoonsen adj. som gjerne tjoonsar.
Tjonskjevle (oo) n. Nar = Tjon. Hall.
Tjonsl (oo) n. = Tjon 1) og 3). Nhl.
tjonsleg (oo) adj. naragtig. Hall.
Tjons-stykkje (oo) n. Skarnsstykke. Sogn.
tjonutt adj. fuld af Tjon, tilbøielig til at tjona: fortrædelig, kjedelig, plagsom; ogsaa = leid, vrang, om Folk og Forhold. Vestfold, Land og Sogn: ᵗkjoonete. Hid maaske tjaanutt.
„Tjor m. 1, Tyr". A. Tjøør (tkj), Hedm. Land, SØsterd. Totn, Ringerike, Smaal. (Glæmmen, Borge og fl.), Tjuur Follo (Fraun); Tjaar NSmaal. Follo, Oslo,

Ring. (Modum); Tjyyr SSmaal. — „tjorfør adj." A. Dal. Tel. Shl. — tjorbyrg adj. d. s. Ryf. — tjorgild adj. d. s. Ma. „Tjormige m." A. Tjooramije Jæd. og m. fl.; Tjøøremeia SSmaal. SØsterd.; Tjaaremega Ring. (Snarum). — tjorutt adj. lig en Tyr. Totn. „Tjøørete aa ænnefram". — Tjaarenedd og -nudd m. = Tjorpose. Smaal.

„Tjor m. 2, en Kjødret osv." A. Jf. Kjor n. Kjorost m. („= Myseost", Lindaas i Nhl.).

„tjosta v." Landst. 380. Af andre er hørt kun: kjaaste. Dog Sv. Dial. tosta ɔ: støna.

Tjot n. Hvinen, Snadren. Hall.: Tjøøt.

„tjota v. n. 1) bruse osv." A. Sæt. „Eg høyrer Rourfossan koss dåi tjoute". „3) knurre". A. klynke, mane. Ma. Sæt. „Ho gjæng' o tyyt'e heile Dagjn". „4) pible osv." A. Sæt. Ma. (NGbr.: „toote"?).

tjotgag og tjotkruppen se tjo-.

Tjudr n., tjudra v. = Tjadr, tjadra, men mere dæmpet og monotont. Ma. BTel. Jf. tudra, tutra.

Tjug n. Snees". A. Tjau(g), Totn, Oslo.

„Tjuga f. Fork". A. Tjua Ryf.; Oslo: Tjuge og -ke, „Konntjuke" Nfj. (Innvik, Breimn); Tjyve, „Høy-", Vestfold (Hov).

Tjugand-dag'n m. defin. = 13de Januar. Gbr. og fl.

Tjugand-helgi f. defin. d. s. NGbr. („-hæljee).

„tjukk adj. tyk". A. tykk'e BAgder; tykk, tokk Ned. Smaal. Vestfold (Kodal og fl.).

tjukka v. a. (ar), fortykke. Hall.

Tjukkenghøy n. Hø fra „Tjukkeng". Tel. Gbr.

„Tjukka f." A. 3) en Ret af inddampet syrlig Mælk. Hard. (Ulvik, Kvamm).

„tjukkfallen adj." A. Oslo, Gbr. Østl.

tjukkhøyrd adj. tunghør. Tel.: tykk(h)øyrd.

„tjukklagd adj.", A. Sæt. Gbr.

Tjukkling m. Tykkert. Østl. Sjelden.

„Tjukkn f. 1) Tykhed, Tæthed". A. Nhl. 2) Tykning i Luften. Hard.: „Snjotjukkn; Røldal: Tykkn. 3) Tykkelse. Gbr. (Kvikne): Tjykkn.

„Tjukkna f." A. 2) Tykkelse. Li.: Tykkna.

tjukkskya adj. tykskyet. Hall.

tjukkvidd (i'?) adj. dækket med tæt Skov. Østerd.: -veett, n. — Tjuksa se Kjuksa; Tuksa.

tjukkvooren adj. noget tyk. Tel.: tykkvooren.

tjulla v. a. bylte. BAgder, Rbg. Se tulla.

Tjur se Tjodr og Tjor. tjure se tjodra.

Tjus (u') n. Snak, Tjus m. Snakker, se tjusa.

tjusa (u') v. n. (ar, a og te), tjadre lavmælet klynkende og utydeligt. Dal. BAgder, Rbg. „Tjusa sum ei Innekvedn". Sammesteds tusa. Jf. tjausa.

tjuska v. gaa sagte og lydløst, se tuska. Innh.

tjusna (u') v. n. tørres lidt = tusna. BTel. (Mol.), Ned. Rbg. BAgder, Dal. tjusnast d. s. Rbg. Se A.

tjussa v. (ar), søle, kludre; intet udrette. BAgder, Dal. Jf. tussa (tjassa). „tjussa tee". „Ho tjussa dæ i Hob", fik kludret det sammen. — Tjusse m. Søler, Kludrer, Stymper. BAgder, Dal. Jf. Tusse.

tjust (og tjus) mæ, se kjus, tjusna.

tjustna (u') v. n. blive forlegen og stille, blive „tjust mæ" (Ma.). BAgder, Dal. Rbg. BTel.: tjusna, -e. I BAgder tildeels: tjeusna, som teusta. Jf. G. N. tjustr, tyst. Se kjus. Vil glide ind i tjusna.

„Tjuv m. Tyv". A. Tjoov Ma. (Grindeim, Bjell.), Li. (Eikin), Dal. (Hedland? „Hangane Tjoova" i en „Valgaata" fra Hedland og Fjotland i Li. skal betyde baade Tyv og Kjødlaar, „Tjo"; Tyv hedder nu i Fjotland Tju(v)); Tjuv Oslo (Bærum), Ringerike; Tjoo(v)'e Sfj. (Holsa); Tjyv Østerd. Ndm.; Tjiv Odal, Vinger. 2) en Fedtklump i Maven indenfor „Netja". Dal.: Tju(v). Jf. Tjuvnetja.

Tjuvbrit (ii) f. = Berggylta. Romsd. Eg. Skjældsord, for dens Snagenhed.

Tjuvdis (ii) f. Tyvekvinde. Hall. Maaske eg. Øgenavn paa En som hed Diis. G. N. dís Kvinde.

Tjuvlim (i') m. Tyveknegt. Ndm.: T-leem.

Tjuvnetja f. den lille Fedthinde om Smaatarmene. Tel. (Vinje, Raul.): Tjoovenetju.

Tjuvradd m. Tyveknegt. Østl.: Tju(v)e-.

Tjuvrand f. = Tjuvsege. Ndm.: T-raann.

„Tjuvsege (e') m." A. Shl.: Tjuesegje.

tjuvskjen adj. tyvagtig. Ryf. Sogn.

Tjuvsnaak m. Rapser, Smaastjæler. Num. Vald.; -snook m. d. s. Ringerike, Smaal. Tjyvsnytt og -snitt m. Tyveknegt. Ndm.

Tjysse f. noget forviklet; se Tussa. ØTel.

Tjykse f. se Tjuksa. Tjyr se Tjodr, Tjor.

Tjyru ɔ: Tjøra. Hadel. ØTel. Smaal. Hall.

Tjyta f. 1) Tud, paa Støbeskee, Lampe (Kola) og dl. Nordl. (Vefsn, Lurøy og fl.). 2) Bugle osv. se Kyta, som maaske er samme Ord. 3) Knap; Blyknap. Vestfold (Dramn). Mest: „Blytkyte".

Tjøregras n. Lychnis viscaria.

Tjørehyd n. tjæret tyndt Reb til Svøbe. Oslo, Totn: Tjærehy. Til hyda.

Tjøremeisk m. = Tjørelog. Hall.: Tjyru-.

Tjøretvare m. = Sitvare. NBerg.

Tjørevægje m. = T-veigja. Tel. Sæt. Ma.

„Tjørn f." A. Tjødn (el. kj.), Rog. BAgder; Tjædn Vald. 2) blank stille Plet paa kruset Vandflade. ØTel.: Tjønn. „Vatne tjønnar", der danner sig blanke stille Ruder paa Vandet. ØTel.

Tjørndepel m. lidet ureent Kjær; stor Pyt. Rbg. BTel.: Tjønndipile, -dypyle.

Tjørneblad n. Blad af Vandlilje, især den gule, Nuphar. Ma. (Grind.): dn og nn. Tjødneblom m. Vandlilje, især Nuphar. Ma. Tjædnblom, Nymphæa og Nuphar. Vald. Tjønnedaasa f. Nuphar, Ma. Tjønnefrua f. Nymphæa. Ma.

Tjørnsly n. se Sly n. A. Tel. (Mo, Moland, Kvitseid).

Tjørnhol n. lidet Kjær deelviis dækket af Plantevækst; Sumphul. Smaal.: **Tjænns-**.
tjørutt adj. fuld af Tjære, besmurt med T.
Tjøttfjæring m. En fra Tjøtta, G. N. Þjótta.
To f. og m. = Havto. Nhl. Sfj. Sogn.
„**To** n. 1) Traadstof". A. SGbr. „3) og 1) Art, Stof". JNfj.: **Toov**. „D'æ gott Toov i Hest'a".
„**To** f. (Fl. **Tør**), Græsplet osv." A. Tel. Agder, Sogn. Former som af „Klo". **Toⁿn** Rbg. Sæt. VAgder, Dal. Fleertal: **Tø**, Voss, VTel. Sæt.; **Tø'a(r)** Tel. og fl.; **Tø'dna** og **Tø'na(r)** Dal. VAgder, Rbg. osv.
„**Toa** f. Stof = To". A. Dal. Ryf.
„**Tobba** f." A. 2) lidet pjusket Hunvæsen. Hard. Ryᶠ. Innh. „**Falstobb**", om liden sjusket Pige. Innh.
Tobba f. 2, Græsplet osv. = To, men mindre. Hard. (Odda, Kvamm).
Tod (o') n.? = Sjølvtoda, Set. Sfj. „Bytta ligg upp i To'ne".
Toddaaksmøss ɔ: Tollaksmessa. Ma.
toen (oo) adj. lidt fugtig; om Hø og dl. Sogn, Sfj. — **Todor** se Tidur.
tofast (oo) adj. = storfest. Nhl.
Tofla (o') f. liden græsbevokset Affats i Bjergside, liden „To" = Tobba. Dal. (Sokndal, Hedland, Hæst.); **Tufla** (u'), Li. (Bakka); **Tyfla** Dal. (Bjerkrei): **Tyvla** Sæt. „Tyvlu o Tø". **Trofla** d. s. Dal. (Sokndal, Hæst.).
tofla (o') v. arbeide klodset og med Møie. Ma. (Hægeland). Jf. tufla, tavla.
Toftebitar m. liden Kage som medtages til „Niste" i Baad. Ndm.
„**Tog** (o') n. Toug". A. **Tåug** n. JNdm. og fl. 2) tyndt T.)(Reip. Vald. — **Togvale** m. Dynge Tougværk. Helg.: „Tõuvali".
Tog (o') n. 2, Dragning, Slidning, Slæb. „Væra i Tø'gee", være i Slæb med noget, være i Tøiet. Vald. „J Tø'gji", Hall.
Tog (o') n. 3, hvad der hales, drages (op); særlig Siv, „Storr", som Fæet haler op af Sump med Munden. Tel. Ryf. „Myyrtog". „Vaartog". „Hausttog".
„**toga** (o') v. a. og n. (ar), drage, slide, hale osv." A. Tel. Vestfold. „Ky'n æ uti Myyr'i o togar upp noko Tog". Og: suge. Tel. (Vø og fl.): **taagaa**. 2) „tøga dæ t e e", tøie ud, faa til at række til. Tel. (Hjartdal).
toga (o') v. n. (ar), spire, skyde op; vel mest om „Tog" 3. Tel. (Mo, Sellj. Kv.). „De togar snart upp no, Gras'i". „De hev toga upp noko liiti Tog". „De fer ti toga i Myyr'ee".
toga (o') v. (ar), fastsurre Huustag med Reb, i Storm. Sogn.
„**Toga** (o') f." A. NGbr.: **Tugu**; N- og S-Trondh.: **Toogoo**, **Tugu**, **Tuwghu** (Selbu, Soknedal); Ndm. (Øksndal): **Tøgo** (-u). 2) Vidjeboile bagpaa Høslæde til at fæste Reb i. Meddal. 3) Jærnkjætting spændt over Vinterlæs fortil. Stjør.

Togatase (o') m. optrevlet Tougstump. Hard. Shl. Og: **Togatas** m. Shl.
Togavase (o') optrevlet og forviklet Masse Tougverk. Røldal.
„**Toge** (o') m. 1". A. **Tagje** Romsd. Ndm.; **Taga** Ndm.
„**Toge** (o') m. 2." A. Tel. (Kvitseid).
Toge (o') m. 3. det ufærdige Traadparti, som endnu lader sig tøie og tynde under Spindingen = Taum. Tel. (Vinje, Selljor, Kvitseid). Isl. togi Tøie, Uldtot færdig til Spinden. Dl. i Sv. og D. Diall. „Togje" skal nogensteds være: Stof til at spinde = To n. (togi?); jf. „Otog" ɔ: Uto.
togg se tigga.
to-ig (o') adj. lidt fugtig = toen; om Hø. Tel. (Raul. Høydalsmo, Aamotsdal). Og **to-ug** (o'). Til Tod?
Togl f. 1, = Tagl. Rbg. Sæt.
Togl f. 2, = Tog, Myrtog. Ma.; Li. n.
Toglorm m. = Taglorm. Ma. Rbg. Tel.
Toglspira f. Hestens Pandelok? Sæt.
„**Togn** (o') f." A. „Koma i Togn um noko", forstumme i Anledning af noget. Voss.
„**togna** v. n." A. **taangn(e)**, Østl. Trondh.
Tognabbe m. en Pind til at vride Hø ud af Stabelen med. Vesteraalen.
togsa (o')? v. slæbe, bære eller drage, med stor Anstrængelse. Sogn (Aurland og fl.). „Tokksa aa bera, aa dra, aa sliita". Snarere til toga end til tok(k)a.
Tok (o') n. pl. af Tak: Sneesmeltning. Tel. (Selljor, Kvitseid, Vinje). „Gove Tok". „Vaartok".
Tok (oo) m. Tosse, Halvgjante. Innh.
Tok (oo) n. Tokseri; tosset Snak. Innh. — **Tooksnakk** n. tosset Snak. — **tookaat** adj. tosset, halvgjantet. — **Tookhôu** (ɔ: hovud) n. Tossehoved. Innh.
„**Toka** (o') f. 1, 1) Tagen". A. Sogn. **Toke**- i Sammens. med Huusdyyrnavn betegner dem som bestemte til at slagtes, tages. Sogn, Voss. „Tokeve(d)r, Tok(e)ukse" osv. „2) Dyst". A. Sogn. „Eg tok äi Toka t e e", et Arbeidstag til. „3) Stund = Tak". A. Sogn. 4) Sted hvor man tager = Tak. Hall.: **Tuku**. „Leirtuku, Mold-".
„**Toka** (o') f. 2, Taage". A. Li. Vestfold.
„**Toka** (o') f. 3, Tag". A. VAgder, Tel.
Toka (o') f. 4, 1) Svinehud. Sogn (Vik, Hafslo, Aardal, Lærdal, Lustr). „Purketoka". Hid hører: „**Tuku** lodden Hud; Hall." A. — 2) Bugflesk. Sfj. — 3) langt blødt Mos. SØsterd. (Aamot, St. E.): **Tǒkǒ** (u—ŏ—aa); **Tǒkǒmyyr** f. Sump dækket af „Tǒkǒ"; **tǒkǒlænnt** adj. om Landskab.
toka (o') v. a. og n. (ar), 1) flytte tilside, rokke, skyde lidt længere bort. VAgder, Dal.; **toga** VAgder, Dal. Jæd.; **taaka** (og taakaa?) Rom. (Sørum og fl.), Solør (?taakaa? A.); **tukka** og **tookka**, Hard. Voss, Shl. Ryf. Jæd. (?), Vald. (-e); **tokke**

Ned. Se tokka 2, A. G. N. þoka. 2) v. n. flytte sig lidt, rykke. Voss, Vald. Vestfold. „Da tukka fram". „Dæ tukka tee", det lider, „stunder til".

Toke (oo) m. Tosse = Tok; Halvfjante; Stifting. Nhl. Hard. Voss, Sogn og Sdm. (Dyrstog): **Tookje**. Jf. Tøkje.

Tokegris (o', ii) m. Griis bestemt til at slagtes. Sogn, Voss. Til Toka 1. **Toke-ve(d)r** m. eet Aar gammel Væder osv. **Tok(e)ukse** m. tre Aar gammel Okse osv. Sogn.

Tokk (o') m. (og f.) 1, Dyst, kort Stund osv. = Tak, Toka, Rykk, Rid; særlig om kort Anfald af tilbagevendende Lidelse. Vestfold (Sande, Hov, Andebu, Stokke, Larvik). „Dæ æ(r) en Taakk som han æ(r) værre". Jf. flg., Tukk, Tokt, Tukt.

Tokk (o') m. 2, et lidet Stykke, en Kjende; tildeels = Mun. Kan lyde **Tukk**, i det hele paa de Steder hvor tokka 1 og 2 (ɔ: toka) kan lyde tukka (tookka). JSogn („Tokk"); Voss, Hard. Shl. Ryf. Dal. Tel.: **Tukk** (og „Tookk"). **Tokk(j)e** m. d. s. Sogn (Ydre, Lustr). „Hadde Stokk'n vore äin Tokk længre, hadde han gjoort da". „Han ga meg da eg vilde ha aa äin Tukk tee"; Voss, Hard. „Ta ein Tukk (Tookk) tee"; Ryf. „Dæ gjekk ikkje ein Tukk", det gik ikke af Flækken; Tel. (Bø). „Dra, sliite, eta ein Tukk"; Tel. (Sauar). Her er vel sammenglidende Ord.

„**tokka** v. a. (ar), 1, tænke; skjønne osv." A. Sogn: „tokka uut". **tukka** (og tookka), Voss, Hard. Shl. „Du kann sjøl'u tukka koor mykje da ska vera". „Eg kann mest tukka meg tee da". — „Dæ taakkär te(l) aa bli Rængn", det laver sig til at blive Regn; men ogsaa: „dæ tukkär se te rængne"; Vestfold. (tokka 1, og tok(k)a 2,).

„**Tokka** (o') f. 1) Tækkelighed. 2) Yndest". A. Østerd. (Tynset). „Inga Tokke (= Gjæva) føl mæ den Fyyr'a". **Tukka** og **Tookka** Shl. Ryf. Jæd. „Folkatookka". „Koma unda Tukko paa ein", komme i Ens Gunst; Shl. (Fitja).

tokkalaus adj. forsagt, mod- og magtstjaalen, selvopgivende = tykkjeslaus, vordlaus, vordstolen. Nfj.?

„**Tokke** (o') m." A. 3) særlig: uhyggeligt Indtryk (Kaldtokke), af en Persons Udseende og Væsen. Gbr. (Skjaak). „Dæ fylgje slik ein Taakkje mæ 'om". G. N. þokki Udseende (elliþokki, reiðiþokki), Misstemning. Jf. Tykkje. Hjelm.

„**tokkeleg** adj. tækkelig". A. YSogn (tok-k(j)ele); Gul. og fl. (tokkle). **taakkle-en** d. s. Namd. Stjør.

„**Tokkemun** m." A. **Tokkamun** Nhl. YSogn og fl. **Tukkamun** Ryf. Shl. Hard. „Tak tvo Alne aa so ein T.". „Ein seer Tukkamun paa Snø'n"; Ryf. (Som ved tokka, tukka, tookka).

tokkjeleg adj. som ledsages af Tokkje (Kald-). Ndm.? NGbr.?

„**Tokknad** m." A. **Tukkna** Hard. (Kvamm).

Tokl (o') n. „Hest'n bry(t)de Tokl", naar der holder paa at udvikle sig Beenknuder, **Toklebrot** n., over Hovringen. Dal.

tokla (oo) v. n. 1) gaa omkring stille puslende og uden Arbeidsresultat; pusle, søle, = tøva; tildeels = stulla. Ndm. N- og STrondh. „Ee gaar da her aa tookla aa dæ vert ikkje naakaa mæ mee"; Ndm. „Bonna gaar aa tookle för sæg sjøl"; Trondh. 2) gaa som i Sandseløshed; tee sig halvidiotisk. Stjør. 3) famle, pusle? Ndm. Trondh. „Dæm tookle sæg saa gott i Lag", om Veninder som læmper sig til hinanden i alt. Trondh. Ogsaa: „Dæ tookle saa gott i Lag", det tillæmper sig i Stilhed. Det (de) dunkle Ord peger mod Took (og tjaakla), men ogsaa noget mod tukla. Se tokla, A.

Tokla (oo) f. stilfærdig og harmløs Tosse; halvfjantet Pusler. Ndm. S- og NTrondh. „Tooklaa tala aat Tullaan". — **Tooklhöu** (ɔ: hovud) n. d. s. Trondh. — **tooklin** og **tooklaat** adj. lig en Tookla. — **Tookl-tal** n. og **Tookl-snakk** n. halvfjantet Tale. Ndm. — **tookltruan(de)** adj. yderst lettroende. Ndm.

„**Tokn** (oo) f. Gjæller". A. **Taakn** Shl. **Tolkn** Hard. (Ulvik, Kvamm); **Taak(t)ne**, pl. Nordl. **Taakne**, pl. bruges dertil, uklart, om alt hvad der er i et Menneske: Stof; ogsaa Evner, Kræfter, Stof = To. Dal. (Sokndal, Hæskestad), Nordl. „Han spyydde so længje dør va Taakne i 'an". „Dør æ gove Taakne i 'an" = To; Dal. „Dæ røynte paa Taaktnann hans"; Senja.

„**tokna** (oo) v. n. gispe efter Veiret osv." A. **tolkna** Hard. (Ulvik, Kvamm); sammesteds „tjaokna", famle. **taakna** Helg. Ma., se d.

tokna (oo) v. n. fare om i Sandseløshed el. som i Blinde; tumle. Sfj. „Dei foor no so aa tookna". Vel eet med foreg. og taakna (1 og 2). Eller til Took, tookla?

Tokt f. = Tokk 1, (Dyst osv.). NGbr. (oo og aa). — „Han ga (gje) ikkj Tookt (te) aa svaaraa", han gad (gider) ikke svare. N- og STrondh.

Tokt (o') m. = Tokt f. Bamle, Sandsvær.

Tokudugna(d) m. = Tekkjedugnad. Tel.

„ ol (o') n." A. „Gjeva Tol", være taalmodig (sagtmodig); Sæt. NGbr. „Fara mæ To'le", fare læmpeligt; Røldal. „Gje(va) seg Tol", give sig god Tid; Hall. og fl.

Tol (oo) n. Stakkel, Stymper, Pusling; liden Tosse. Sogn, Sfj. Nfj. Romsd. Sdm. „Torve-Tool" usselt Kræ; Sdm. Jf. Tøla f., Tøle n. 2, Torl.

tola (oo) v. n. (ar), brænde svagt = tora, torla. Nfj. (Breimn og fl.). Lidt usikkert.

Tola (oo) f. Redskab, Værktøi = Tøla, Tol, se d. Ryf. „Han æ kvar i si Toola

tamd'e", hver er fortrolig med (vant til) sit Værktøi"; Nærstrand. Ogsaa: „i sine Tooler tamd'e"; Jelsa. „Kakketoola" f. synes betyde Hakkeredskab, Næb; Shl. Hertil: Kak(k)etore, gammel Høne, H. D.?

„tola (o') v. a. (er, de), taale". A. Imperf. toolde Tel. (Sellj. Raul. Skafsaa og fl.), toulde Rbg. (Aamlid), Ma. (Bjell.), toule Li. (Eikin). taale Rom. tolja Rom. Odal, Vinger. taali taali taald taalt Shelg. (Brønnøy). Præs. tol'r Østl. — tola seg v. blive taaleligere, spagere; Shl. „Verkjn, Veer'e, tolde seg". tola paa v. n. d. s. om Veir; Ryf. Røldal.

tolaleg adj. taalelig, lidelig. Tel. (Kv. fl.).

tolfør (o') adj. som er istand til at taale; rolig, langmodig. Tel. (Kv. Sell.). Og: tolføruge; Tel. (Vinje).

tolgja v. (ar?), hakke, hugge eller skjære (klodset og med daarlig Fremgang). Innh. (Stjør. og fl.). „Mahl aa taalj". Se tolga.

tolig (o') adj. langmodig; sagtmodig; ogsaa: stilfærdig og langsom, som giver sig (for) „godt Tol". Tel. Hall. og m. fl. Se tolug.

toligt adv. stilfærdigt; roligt og langsomt. Hall. Follo. „Kjøyre toligt (kjøre taali)". „Dæ gjekk tungt aa taaligt (og: taale). Jæd. — tolkna se tokna, taakna.

„Toll f. ung Furr". A. Ned. Vestfold. Todd Agder, VTel. 2) blød Furreved)(Adel. Tel. (Sellj.). „Der æ kje ana Toll i den Furo". — Tollafuru f. ungt malmløst Furretræ. Vestfold. — Tollhool m. Furrelund. NGbr. — Tollskjoor f. = Fureskjor. Ndm. Trondh. Tallskjoor og Tällskjeer Gul. Selbu, Østerd. — Tolltvare m. vreden Furrepind. Ndm. Se Tvare.

tolla (o') v. n. (er, te og de, t), hænge ved, blive fasthængende eller fastsiddende; ikke løses op eller fra. Ndm. (Aure, Tingvoll), STrondh. (Meddal, Bynes, Strinda). „Dæ taall' ikkje hakka Halm i Haasaastubb". „D'e so vidt dæ taalle, 'ta". „Dæ taall' ikkje Hu' paa Hâua hass". „Han taall' ikkje inne", kan ikke holde sig inde. „Trur du han taalle, 'na Knuutin?" ikke gaar op, holder; Ndm. „De taallt itt naa 'ti 'om", han kastede alt op igjen; STrondh. G. N. tolla; ‹húfvan tollir ekki á höfdinu›. — tollast v. n. d. s. „De taalles (eller taalls) itt naa 'ti om". „Han taalles itt paa naa' Tree", han sidder aldrig stille. Strinda, Meddal.

Tollar m. Aaretold = Toll. Nfj. Ndm.

Tolle m. d. s. Østl. (Oslo og fl.). — Tollegang m. Rum mellem Tolderne. Østl.

„tolleg adj. taalelig". A. taarli Vestfold og fl., omtrent som „daarli" af daaleg.

Tollemjøl n. Meel som gives i Afgift paa Møllen. VNed.

tollen (o') adj. om Tømmer som bestaar af „Toll", f. Sæt. „Lasti æ helle toddi".

Tollmo m. Flade dækket af ung Furreskov.

tolmen (o')? adj. slunken, slap, ufrisk; deels om levende Fisk; deels om død = koltna. NØsterd. (Dos og fl.): tölmen (tykt L). Er maaske „talmen" gledet ind over tormen, se d. — Tölmfesk m. slunken Fisk.

Tolmøsu(r) f. pl. VTel. Sæt. Se Fyremysa.

tolmodug adj. taalmodig. NGbr.: taalmoog.

?Tolta f. Gjæller = Tokn. Nhl. (Lindaas).

„tolug (o') adj. 2) langmodig". A. omgjængelig, affabel. NGbr. (Sel, Lom, Vaagaa): tulug (G. N. þolugr + tölugr). „3) udholdende", A. haardfør og hilsestærk. NGbr.: taaloog og tooloog; Innh.: tulu(g).

tolufør adj. som kan tales til Rette. VTel. (Vinje). Af Tola (o').

Tolvbrigding m. = Tolvbrygding. NGbr.

Tolvbring m. = Tolvbrygding. Hedm.

„tom (oo) adj." A. toum'e Agder og fl.; tom'e (o'), VAgder.

Tom (oo) m. en Famler, Kludrer. Hall. og fl.

„toma (oo) v. famle". A. Se tuma.

Tomagylve (oo) n. et noget tomt Rum i Brysthulen. Hard. Ryf. Se Gylve.

Tomaks n. tomt Aks; se Opisaad. Rbg. Tel.

Tomasmessa f. 21de December. Tommaasmøss, Ma.

Tombol (oo, oo) n. = Svangbol. NGbr.

tomfingra adj. tomhændet. NØsterd.

„Tomfor (oo, o') f." A. 2) Fure, hvori ikke er nedlagt Sæd. NGbr. (Lom).

Tomgjæl f. = Opee-gjæl (Opigjerd). NGbr.

tomhendes adv. med tomme Hænder. Sæt.

tomlesst adv. uden Læs paa Kjøretøiet. Stjør. „Kjør' toomlæsst".

Tomm, tomme se tuma, tumba.

tomreipa adj. og adv. = tomreipes. Smaal.

Tomrom n. = Tombol. VVald. „Toomaroome" n. bestemt, Sogn (Lustr).

tomslig adj. = tomleg. Røldal.

tomsa, tomten se tumsa, tumten.

Tomt (oo) f. Antydning, Spor. Østerd. (L. E.; Tynset). „Der va itte Toomt te Dyyr, Folk". „D'e nettupp at en seer Toomt'a te Spor". Maaske eet med Tomt ɔ: Tuft. Jf. dog tymta.

tomtast (oo) v. n. (ast), vise sig ved svage Spor, vise sig utydeligt. Østerd. „Vei'n toomtes der", der viser sig svage Spor af Kjørsel. — Tomte se Tufte.

tomturka v. n. (ar), om Korn, Ager, som tørres bort med tomme Aks. Ma. Sæt.

tomvoren (oo, o') adj. noget tom. Hall. og fl.

Tona (o') f. 1, det at strække, Strækning; et „Stræk"; = Tak. Shl. (Fitja). „Ta ei Tona", tage et Tag, en „Tørn". 2) Strækkesjæl = Tane. A. Nhl. Hard. og Sogn: Tona(?) og Taana (ikke ao); Nhl.: Tana; Tel. (Rauland): Taanu; Tel. (Vinje, Rauland, Grungedal): Taane; Vald. (Vagn): Toone. „Revatona" Strækkesjæl til Ræveskind, Nhl.; Tel.: „-taanu". Taanesjøl f. Strækkesjæl. 3) Redskab, bestaaende af to halvrunde Stokke, til at

strække Vadmel paa. Tel. (Rauland, Selljor): Taane. 4) om noget seit og stærkt. Gul. „E heel Tunu te Traa, te Hæst, te Kar". „Sunu" bruges der sammeledes. Se dog tuna A.

tona (o') v. a. (ar), 1) strække paa Strækkefjæl. Hard. Shl. Sogn, Dal.: taana; Tel.: taane; Vald.: toone. „Taana Sokka". „Taane upp eit Skin". Fig.: „taana øve dæ", lade det passere; Dal. 2) v. n. vimse om uden Meed og Gavn; = fjaka aa tøva. Sogn (Lærdal). „Toona burt Dagjn", søle Dagen bort; Sogn (Borgund; jf. „toone" i Naboegnen Vald.).

tonast (o') v. n. (ast), opslides ved for meget Arbeide, om Folk; svinde hen. Sogn (Aurland): „taanast upp".

Tona (oo) m. Tone osv. = Tone m. Hall. (Aal, Torpo), ØTel. (Bø). „Aen fiin Toona". „Toona'n va ny". Se Tuna f.

„Tonad m. Garn osv." A. Strinda, Ndm. 2) Uld som forarbeides til Garn (aldrig det Spundne). NGbr. (Lom, Vaagaa). Toonakorg f. Kurv til slig Uld.

„Tongul m." A. Taangedl Ryf. Jæd. Taangletare m. Tang (Tare) med jævn tyk glat Stilk, Laminaria digitata; Rog. Ogsaa: Tængel; hvor?

„Tonn f." A. Taann, Fl. Tænn'a(r) Rbg. Tel. Rum. VAgder, Dal.; Hall. og Vald., med Ental tildeels: Tønn.

Topp og Toppe (o') m. Hane. Vestf. Ring.

toppa (o') v. n. og a. (ar), danne en Top; forsyne med Top. Sogn, Ma. Rom. „Eld'n toppa" = toppa seg; Sogn. „Toppa ai Fliis", sætte Ild i Enden af en Spaan; Ma. „Hæst'n topper i Øra", H. spidser Ørene; Rom.

toppa (o' eller u') v. n. og a. (ar), stoppe, proppe. Ramb. Innh. „Toopp' i Sækkjn". „Toopp i sæg", fylde sig. „töppe 'ti Pølsa"; Østerd. Maaske til Topp ɔ: Prop.

„Toppa f. 1) og 2)". A. Voss, Hard. 3) firkantet Spunds til at lukke Spundshul i Sæterkar. Ring.

Toppefyre n. Fedved af Toppen. Dal. Ma.

Toppeple n. Kartoffelfrugt, -frøhuus. Ryf.

Topphøna f. Rødkløverblomst. Vesteraalen.

Toppsjo m. = Kvabbaara. Ndm.

Toppskat n. den til Tømmer utjenlige Top af fældet Træ. Innh.

„Tor (oo) n." A. 2) et lidet svagt Væsen, et svagt Liv. Romsd. Ndm. Jf. Torl, Tir.

Tor (oo) m. Torden. Vest. Toor'n, NØsterd. STrondh. (Tydal, Stjør). Toor f., bestemt: Toor'a, Ork. Gul. Ndm. (Oksn. Rind. Ti.). „Dæ bli Toor idag". „Lyyn aa Toor". Ogsaa: Tool f., bestemt: Tool'a, STrondh. (Melhus, Børsen, Ork. Klæbu; Fosn), Innh. Ramb. Helg.; Tool'n m. defin. NTrondh.; Too'la f. defin. Rom.; „Too'ren slær'e", Ma. (Halsaa, Holum), Rbg. (Jveland); Toor'na og Toor'naa f. defin. Ned. VAgder, Dal. Andensteds for det meste: Too'ra, Too'raa f. defin. Jf. Skardsfora, Husbreia, Gammlmoor. „Toornemoora", Tordenen, skal forekomme i Ndm. (Averøy). „Toordøn", meddeelt fra Ndm. (Halse). Se A. Jf. Torshogg.

Tora (oo) f., i flere Sammenss., er vel Kvindenavnet. Saaledes: „Fuggetoore", Pusler, Kludrer, se fugga; Tel. „Galnetoore" = -heia; Tel. „Sokkatoora", med nedoverhængende Strømper. Voss, Hard.

„tora (o') v. n. turde". A. Infin. torja, Tel. (Sell. Kvits.), Hall. (Nes); tórja, tørja Hedm. Smaal. Gbr. Præs. Ind. Fleertal: torja, tørja Hall. Vald. „3)". A. Ryf.

„torast (o') v. n. vove = tora". A. tørjast tørest toordest toorst; NGbr. Sv. töras.

„Tordivel". Toor'divil SGbr.; 'døvel Ndm.

Torebløyg (oo) m. = Dvergsmide. Ma. Sæt.

Torebrak (oo) n. Tordenbrag. Hall.

Tor(e)damm m. Tordenskymasse. STrondh.

Toreflo(d) f. = Toreflod n. Agder, Rog.

Toregang (oo) m. Tordenslag; Tordenveir. Fl. St. Toorgang; Trondh. Se Skardfora („gjekk").

Toreglett (oo) m. liden Tordenbyge. JSogn.

Torehamar (oo) m. = Skardsforhamar. Ndm.: Toor-; N- og STrondh.: Toorhaamaar og Toolhaamaar.

„Torehause (oo) m." A. Sdm. Toor- Ndm.

Torelod (Tooreloo) f. rundagtig sort eller bruun Meteorsteen. Ryf. Shl. Hard. Voss, Sogn. Se A.

toreskræmd (oo) adj. forskræmt og fortumlet af Torden. Stjør. „Ei toorskræmt Geit".

„Torestein (oo) m." A. = -lod. Hard. og fl.

Torestolpe (oo, o') m. = Torehamar. Sogn.

Torestøtte (oo) f. kort Tordenbyge; se Stytta.

„Torføre (o') n." A. 2) vanskeligt Stade (Situation). Ma. (Aaserall).

Torføsu se Tormøsur. Torg f. = n. Rog.

„Torhjelm? m." A. Talarm Gbr. (Ringbu); Töril, „Trolltöril", Innh. (Leksvik); „Furæme", Tel. (Mo, Moland, Laardal).

torja se tora (o').

Torl (oo) n. 1) svagtlysende Ild, som synes snart at maatte slukne = Tor n. 2) lidet svagt og vantriveligt Væsen (Dyr) = Tor. Romsd. (Bolsøy, Vesy, Eid, Nesset og fl.), Sdm. (Øyrskog og fl.), Ndm. Se Tool.

Torla f. = Torl. STrondh. (Bynes og fl.).

torla (oo) v. n. (ar), brænde svagt = toora. Romsd. Sdm. Ndm. Jf. tora, tola, dora.

torlen (oo) adj. af liden Livskraft. Romsd.

„tormen (o') adj. vantreven". A. NØsterd. (Tynset). törmen Gul. „Tormen Skog, Fost". Og: Tormskog m. Tormfisk m. slunken vantreven Fisk („Fost"). Se tolmen.

Tormøsu(r) se Formysa. Dette lyder i Jæd.: „Förmyssa", er altsaa G. N. formessa Formesse. Formernes Bakken i Sæt. og Tel. viser at Ordet er laant did fra Vest. — tormøseleg adj. fuld af T. VTel.

Tormøsu(r) = Fyremysor. SætB. BTel.

„**Torn** (o') f." A. Hard.: **Todn**. Sjelden.

„**Torn** (o') m. Torn". A. Hall.: **Todn** f. 2) den stive, tykke, Ende af Vidjen. Tel.

Tornaa, Tornemora se Tor m. ɔ. Torden.

Tornklæde n. Klæde af Hestehaar at lægge Korn el. Malt paa til Tørring paa Muurovnen. Voss: **Tonnklæe**. Til Torn f.

„**Tornogg**(?) „i Turnoggaa"". A. Nfj.

„**tornæm** adj." A. Jæd. **tur- og toornæme** Shl.; **tørnæm** Helg. Ndm. Røros. **taarnæm(m)** NGbr.

Tornæming m. tungnemmet Person. Jæd. Shl. (Etne). **Turnæmingg** Hard.

Toro f. Smule, Gran. Namd.: **Tooroo**; Selbu: **Tôru** (el. ø), STrondh. (Uppdal): **Turu** (men: Tvuru ɔ: Tvora). „Itt Toorova", ikke et Gran. Maaske Tora (o'); jf. Tare ɔ: Pjalt, Taar ɔ: Trevl, Tære ɔ. Smule, Ang. teran, Eng. tear, rive.

Torp n. 1) Skare, Flok især af ringe Mennesker; Flok Smaadrenge; Flok Pak. Ryf. Jæd. I Rbg. (Aamlid) m. G. N. þorp, n. Flok. 2) Samling af uanseelige Huse; Flække; Strandsted. Ryf.; i Rbg. (Aamlid) m. Isl. þorp, n. Flække. — **Torpeby** m. d. s. Ryf.

torpa seg v. n. (ar), stimle sammen. Ryf.

Torpunge m. 1) Pøbelunge. Li. 2) „Torpungar" m. pl. Flok Smaadrenge. Ryf.

Torr- se Torv.

Torshogg (oo, o') n. gulblanke Krystaller indsprængte i Stenen; af Svovlkis? Stjør.

Torskefjesing (ee) m. Torsk med formeentlig giftige Finner. BSmaal. Se Fjersing.

Torskehuse m. Torskehjerneskal. Nfj.: **Toska-**.

Torskekjeft m. Torskeslab, Planten Antirrhinum Linaria. Hard.: **Toskakjaft**. Ogsaa om Melampyrum.

Torsløysa (aa – ö) se Tarvløysa.

„**torstlaaten** adj." A. Shl. Jæd. Sogn.

[**torteleg** (o') adj. fortrædelig, ærgerlig. Nordl.

tortog (oo, o') ɔ: turstug. Ryf. Shl.

„**Torv** f. Tarv, Trang". A. „Kaam(m)a te Törvann", komme netop som det var yderst fornødent; Ndm. (Aure).

torva (o') v. a. (ar, a og de), tiltrænge = turva; se d. Nhl. (Imperf. „torvde"), Senja; **törv(a)**, **tørv(a)** Stjør. Nordl. „Ku'a törve da ittj mæer"; Stjør. „Han törva dæ væl: dæ kom no paa e törvan Room", paa et Sted hvor det var yderst fornødent. „Paa en taarvan Sta", d. s.; Senja. — „Däi tørve see væl", de trænger fuldvel hvad de har; Vald.

Torva (o') f. 2, 1) Tørreklud. Hall. (Nes): **Tørve**, „Fata-Tørve". 2) liden uanseelig Sluske. Sæt. Tel. (Raul. Sellj. Heiddal). Ogsaa: **Turve**, Tel. Se Turva, Turv.

torvall adj. meget trængende. Ndm. (Tingvoll). „Dæ kom no paa ein törvall Plass", om Gave som afhjalp den yderste Nød.

Torva(r)tak f. ønskeligt Dødsfald)(Sorgatak. Ndm. og Romsd. mest: **Tôrva-**. Se Tak; tarveleg. — **Tôrvaddu** m. d. s. Stjør. Sv. Dial. tarvadd.

Torvatræl m. = Tarvatræl. Ndm.: **Tôrva-**. **Torve-tol** d. s. Sdm. Se Tol.

Torvbed (e') m. retvinklet tilskaaret vidt Tørvlag, i Regelen gjenstaaende i en Tørvegrav. Nhl.; Dal. tildeels: **Torrbæ**. **Torvbedd** m. d. s. Shl.; **-bedde** m. d. s. Rog.; **-be(d)e** m. d. s. Nfj. Sfj.; **-bell** d. s. YSdm. se Bell, Tarebell.

Torvbrune m. Bortraadnen af Kornplanterne som Følge af Gjæring (Brand) i den om- el. nedpløiede Græstørv. BTel.: **Torvebrooni**. — **Torverot** (o') n. d. s. BTel.

torveleg (o') adj. lig en „Torva" 2, 2). Tel.

Torvgrov (o', o') f. Tørvegrav, Tørvegrube. Dal. Jæd. G. N. torfgröf. **Torvgruuv(a)** d. s. Strinda.

„**Torvhald** m. 1) = Torvvol". A. Ndm.: **-ha[i]ll**. 2) = Torvkrok, **Torvha[i]llkrook** m. Ndm. **Tarvallskrook** d. s. Ryf. (Suldal), Røldal; **Tarvallkroog** Jæd.; **Tooraldetree** Ryf. (Hjelm.).

Torvhjell m. liden Torvbed. Ryf.: **-kjædl**.

Torvhjelm m. tagdækket Tørvstak. Rog.: **-kjælm**. Se Hjelm.

Torving f. Opstikning af Brændtørv Lof.

Torvkimel m. meget liden Stak af Tørv. Dal. tildeels: **Torr-**. Se Kimbel.

Torvkugedl m. T.-klump. Rog. Se Kugull.

Torvmod (o') n. opsmuldret Tørv. Rog. Shl.: **Torvmoo**, og **-møø**.

Torvpall m. mindre Torvbed. Jæd. Se Pall.

Torvreising f. Opreisning paa Kant af Torvstykkerne. Lof.

Tor(v)røyg m. = Torvrauk. Jæd.

Torvskakk m. høi „Torvpall". Senja.

Torvskjer n. og f. Grav, Grube, hvor man skjærer Torv = Torvgrov. Sogn, Sfj. Shl. Ryf. Ogsaa: **Tor(v)skjør**. Se Skjer.

Torvskruv n. liden Tørvstak. Dal.: **-skru**.

Torvskurd (u') m. Tørveskjær. Rog.

Torvstett (ee) m. høi „Torvpall". Shl.

Torvstøda f. underste Lag i Tørvstabelen. Rog.: **Tor(v)støa**.

Torvsæta f. Tørvstak. Lof.

Torvtak n. Tagen af Tørv, se Tak.

Torvtraam f. (Fl. -traame(r)), Tørvbred, gjerne udoverhængende, langs et Bakdrag. Dal. Se Trøm.

Torvterre m. Vind som tørrer Tørvet. Rog.

Torvturk m. Torvtørring. Lof.

„**Torvvol** (o') m." A. **Torvol** Li.; **Tôrvôl** Follo; **Tarvall** Ryf.; **Taalvaar** NGbr. — **Torvolsstokk** m. d. s., Li.

„**Tos** (o') n." A. 3) Samling af værdløse Ting; Pluk; Skrab = Rusk. NBTel. Sfj. „Noko Krætur-Tos", „Bu-tos", liden Flok usselt Kvæg.

Tos (o') n. 2, 1) Susen, sagte Brusen. „Tos 'taa Sjø'dn". 2) Summen, Snak = Søg. Nhl. (Herlaa). Se flgg.

„**tosa** (o') v. a. (ar), optrevle osv." A. 2) opslide; overanstrænge; udmatte. Strinda, Selbu, Gul. Ork. A. „Du taasaa a a v (eller: u t) mee"; Gul. „förtaasaa", forslidt, Ork., „uttaasaa". 3) spilde, søle ned. Gul. Strinda. „Taasaa nee Høy". **Taasaa-krytyr** n. Dyr som spilder meget under Fodringen. 4) v. n. (2) A.), sysle uden Fremgang, gjøre møisommelige unyttige Forsøg; kludre, søle; omtr. = tøva. Sdm. Sfj. Sogn; SGbr. (Øyer, Fron), Selbu, Gul. og Ork.: taasaa. „Me bi hollann p a a aa taasaa aa taasaa"; Gul. „Han gaar aa taasaa mæ Joorarbei, taasaa aa slæ"; STrondh. „Han gaar bare aa taasaa, dæ bli kje naagaa mæ'n", Gbr. Ogsaa: „han taasaa b u r t see paa Fjæ^{i}lla", forvildede sig, kludrede sig bort; Gbr. Omtr. toso (o'—ŏ—aa), NØsterd. (Tynset). „Döm toso aa tøvde mæ de". Se hosa. „Hoso aa toso". Jf. tasa, hvormed det i Tiljævningsegnene falder sammen i Form, som i det Hele i Bet. Det kan ogsaa glide sammen med flg. („hoso aa toso"). — „tosast upp" v. optrevles. Tel.

„**tosa** (o') v. n. rasle = ruska". A. = taava. Om Lyden af Gang i Hø eller paa tørt Mos, om sagte Krammen af Papir, om Lyden af Musens Bevægelser osv. Shl.; i Hedm. Ring. Totn, Rom. og Smaal.: **taasaa** (aar, aa), og i Rom. (Sørum): **taasa**. „De taasar i Høye". „Je la'n i Bakken saa de taasaa i'n"; Smaal. (Trykstad, Spebberg). „Han datt saa de taasaa (i'n)"; jf. tossa, tessa. 2) hviske = tusa; Li. 3) sladre, fisle. Sogn, Nfj. Sdm. 4) snakke raskt summende med dunkel Stemme og snublende; tildeels = bjadla, tildeels = tatla; vaase. Hard. Sogn, Ryf. (Vikadal: tosa; Sand, Suldal, Nærstrand: **toosa**). „Toosa dæ i Hoop før seg", forvrøvle sig. „Han toosa (tooste) om dæ"; Nærstrand. Dette tosa hører sammen med tusa, tysja, tuska, tusla; men Bet. 4) peger ogsaa paa foreg. tosa (tasa).

Tosa (o') f. 1, 1) En som kludrer, søler, „tosar"; en Stymper. Sogn. 2) En som snakker dumpt summende snublende og vaasende, „tosar". Sogn og fl. 3) Snakk; Sladderhistorie. Nhl. (Manger, Herlaa). „Da gjekk ei Tosa (Tŏsa)". — **Tosabrook** f. = Tosa 1); Sogn. **Tose** m. d. s. Sogn.

Tosa (o') f. 2, Pjalt, Las. Tel. (Aam. Hjartdal): **Tosu**. „Klæ-Tosur", usle Klæder. Jf. tasa, Tase.

tosa (oo) v. n. (ar), 1, gaa dorskt og sløvt og planløst omkring. Ma. (Grindeim, Bjell. Øvrebø; Søgne og Otrnes: er, te). „Han gjekk bare o to^{u}sa, dæ blei kje noke mæ 'an". „Lusta o to^{u}sa". „Han gjæng o tvera o to^{u}sa o darka". Jf. Toose m.; Sv. Dial. tos ɔ: tok. Bett. minder dog noget om tosa (o') 1, 4).

tosa (oo) v. n. 2, se tosa (o') v. n.

tosaleg (o') adj. som „tosar" 2, 4). Ryf.

tosall (o') adj. affældig, se tasal.

tosasam adj. udmattende møisom; opslidende. Gul. og fl.: **taasaasam**. Mest adv.: t-t.

„**Tose** (oo) m." A. „Toos" hos Peter Dass.

?**Tose** (oo) m. = Taase. Gul. Jf. toosa.

Tose (o') m. affældig Person. Hadel. Rom.: **Taasaa**.

tosemælt (o') adj. med „tosalegt" Mæle. Ryf.

tosen (o') adj. 1, svagstraaet og sammenfiltet om Kornsæden. Sfj. (Førde). Se Tos.

tosen (o') adj. 2, = tosaleg. Ryf.

toska (o') v. n. (ar), klaske, som naar noget falder der indeholder mange Luftrum. Follo. „Pädda datt saa de toska (aa—ŏ) i Bakken". „Han datt saa de tosk i'n". „Taaske tell'n", klaske, slaa, til ham. **taske** d. s. Rom. Tør være deelviis fremvirket af **Toska** (Follo?), Taske; jf. tosse, tessa.

tosna (o') v. n. tørres lidt = tusna. Østerd. (Aamot). „Taasne (—ŏ) paa". 2) fryse lidt paa. Smaal. Oslo. Jf. tossen.

Tossa (o') f. Tudse, Padde. Rom. Vestfold: · **Taasse**, „Haappet-, Laappet-" (aa—ŏ). Sv. Dial. toossa, Eng. toad.

tossa (o') v. n. (ar), hale, rykke, slide. Nfj. (Honndal, Stryn). „Han tossa paa Baat'n, Lass'e". „Tosse aa sliite, dra". Jf. totta.

tosse, **toss** se tessa; tykkjast.

?**tossen** (o') adj. tørst. Ma. (Aaserall). Jf. tosna, tusna.

tosuleg (o') adj. optrevlet, laset; brøstfældig; svagelig. Tel. (Sell. Aamlid). Til Tosa.

tosutt se tasutt.

Tot (o') n. 2, Mund, Munding. Tel. Nbg. Ma. „Byrsetot", Geværmunding. Tel.

Tota (o') f. 1) noget som stikker frem ligt en but kort Tud; f. Eks. fremstikkende Mund, Kjødtap. Li. (Hægebostad, Feda og fl.) mest: **Toda**; Ryf. mest: **Taata** „Kjøt-taata"; Gbr. Østl.: **Taate**, synes være Taata, se d. Jf. Tjyta, Kyta. 2) et lidet Rør, som det hvorigjennem Traaden gaar ind paa Tenen (Spindelen). Nhl. (Mo, Eksingad.). „Badnatota", Barnepibe. 3) En som stadigt maner, overhænger, knurrer, „totar". Nhl. **Totekolla** f. d. s. Nhl. YSogn. Isl. tota Snabel, Fingerspids.

tota (o') v. n. (ar), 1) danne et „Tot", skyde Munden frem, og dl. VAgder (deelviis: toda), Tel. (Høydalsmo); Hard.: patte. „Tota o suuge", „tota paa Piipa"; Tel. 2) fare med „Tot", ideligt manende knurrende klynkende Snak. Nhl. (Mo, Haus), YSogn. „Ikkje ga so aa tota paa meg". Jf. NSv. tota ɔ: gnola. 3) hale gjentagende og rykkeviis, smaarykke. Romsd. (Eid): „tøte aa dra"; Ndm. (Ti.): taat(t)a (ikke: taatt). Heraf maaske „tjaata, kjaata", stamme, Nhl.; se kjaatta, totta (taatta). Sv. Diall. tåta, glunka; tåttra, stamma.

Tothorn (o', o') n. = Tothol. Sogn: -hodn.
Totnavar (o') m. Stymper; Stakkel; Klodrian. Shl. (Stord, Fjellber og fl.): Tot-, Taat- og Toot-; Ryf.: Toot-.
„**Totra** (o') f. Pjalt". A. Tel. (Raul. Vinje, Sell.). „Klæe-tottrur", lasede Klæder. J Tel. (Eidsborg) er der Talemaaden: „gangge soom Troll i sama Tottro", el. „Tuttru"; dat. pl.? — totra se tutra.
totta v. n. (ar), 1) drage med gjentagne smaa Ryk; hale møisomt og med langsom Virkning, slide paa noget = kjaatta; se taatta, kjaatta. Shl. Nhl. og fl. taatta og taatte og taatt', Shl. Nhl. Gbr. Trondh.; (Ndm. Fosn maaske: taat(t)a ɔ: tota). „Totta aa dra". „Han taatta aa tøgd'". „Han taatta saa synnsammele paa dæ"; Gbr. Og tjotta, tjaatta (kj), Shl. Og tutta, tootta Shl. (Etne), Ryf. Jæd. „Tutta aa sliita". „Tutta aa dra". 2) suge dragviis, patte. VAgder (Bjell. Grind. Eikin, Hægebostad). Ryf. Jæd. NTrondh. Gbr. „Taatte paa Piipa"; Gbr. Og tutta, tootta Rog. „Totta o brikka, s(u)uga, røykja, paa Piipaa". „Tutta aa røygja"; Jæd. „Taatt' aa røykj'"; Frosta. (Derimod: „tota" (o'), danne et „Tot"; Hægebostad, Bjelland. „Taata" er Pattebøsse, Hæg. Bj.). 3) arbeide stødviis, tage smaa Arbeidstag (-ryk). NVTel. (Vinje, Rauland): totte. „Han gjængg'e tottar o de bliiv 'kji noko av de". 4) presse, klemme, støde saa smaat. a) trykke paa Yveret før Malkningen. Gbr.: taatte; Østerd. (L. E., Rendal): tøtte. b) opsamle møisomt under ligesom knugende (puffende) Bevægelser noget hvoraf der er lidet; f. Ex. Vand fra en meget svag Kilde = sika upp. Hall.: taatte (og tøtte?). „Han taatta aen hail Saar". Jf. Isl. totta sue, patte; G. N. tuttan Støden Puffen, tutla nappe puffe; NSv. Diall. tåtta ɔ: pressa, trycka, klämma (tåttrå ɔ: stamma). — Hid hører vel ogsaa: kjaatta (rykke, kige, stamme), tkjötte (kige), Sfj. Hardangs og Sogns (ao) hindrer ikke, idet Hard. og Sogn oftere udvikler (ao) af (o'). Forholdet til tota ɔ: rykke, bliver dunkelt. — **totten** adj. som vil totta. VTel. og fl.
totte (o') adv. med el. i smaa Ryk. NVTel. „De gjænge totti", det gaar smaat, „smaasamt". — **Totte, totte** (oo) se Taatt.
Totul (o') m. Pjalt, Klud, Lap. Tel. (Sell.). „Eg heve mæ meg kvor Totuln", alle mine Sager. **Tutul** d. s. Tel. (Selljor, Tinn).
Tov (oo) n. Stof, Art; se To. Nfj.
Tove (oo) m. liden Stymper (Visk). Sdm.
„**toven** (oo) adj. filtet; forviklet; urede". A. Tel. Rbg. (Aamlid), Ryf. Shl. Nfj. „Söu'n æ saa touven, eg fær kji klypt 'an"; Aamlid. „Osp'a æ touva o stjere", filtet i Beddet. 2) møisom; sei og tung. Rog. Røldal. „Her er so toove aa gaa i denne Sand'n". „D'æ toove aa faa nee denne Mat'n". „Dæ gjekk toove (adv.) i Mosamarkjo".
tovesam adj. forviklet, møisom = toven. Ryf.
Tovfjøl (oo) f. Fjæl at valke paa. Hard.
„**Tovla** f. Ryghvirvel". A. **Tavl'** Ndm.
„**tovna** (oo) v. filtes". A. Ryf. Rbg.
Tovr, tovre se tauvra.
Tovsla (oo) f. Valkning. VTel. (Vinje). — **Toovslefjøl** f. = Tovfjøl. „Naar Utmann'n snakkar, æ de som du skrapar burtette æ Toovslefjøl"; Vinje.
Trabb m. en Arbeidstræl som lidet udretter, en Slæber. Stjør. Vel til trava ɔ: slæbe.
„**Trad** n." A. den dyrkede Mark. Vestfold.
tradda v. n. (ar), 1) stampe med Fødderne; hoppe op og ned paa samme Plet, som smaa hidsige Børn. VTel. Sæt. 2) fig.: hige stærkt. Sæt. „Han tradda ette de".
Trafs n. 1) Fryndser. Hall. Jf. Trafse, T(j)afs. 2) Stykker, Stumper, Skaar. Shl. Sogn. „Eg ska slaa deg i hundra Traps". **Trasp** d. s. Shl.
trafsa v. a. (ar), 1) optrevle, opslide, udslide. Sæt. og m. fl. 2) rive i Laser. Sogn og Nhl.: trapsa. „Trapsa seg ut; t. sund Skoo'dn". Omgledet: traspa (jf. lapsa, laspa), Sfj. Shl. Hard. „Ho traspa da ratt i Trav". „uttraspa" adj. udslidt.
trafsa v. n. (ar), 1) slæbe, arbeide haardt = trava. VTel. (Moland). 2) gaa møisomt; gaa og stampe som af Svaghed el. i noget blødt. VTel.; Li. og Jæd.: trapsa. „Kaame trafsandi". 3) stampe saa det pladsker, gaa larmende. Rog. „Dæ regnde saa dæ trapsa", el. „saa fortrapsan(d)e". Omgledet: traspa Hard. „Traspa aa gao". „Han traspa p a o aa banna", bandede vedholdende. — To i hinanden glidende Ord: a) til trava, Trav ɔ: Møie; b) til trappa ɔ: trampe.
trafsast v. n. (ast), 1) optrevle sig, optrevles, opslides. Sæt. „trafsast upp". 2) sønderrives. Shl. Hard. og fl.: traspast og (sjeldnere) trapsast (sundt). Se trafsa v. a.
trafslast og **trefslast** v. n. optrevle sig. Tel.
trafsutt adj. optrevlet i Kanterne. Udbredt.
Tral n. Skrammel; store Ting som gjør det uryddigt; slidte Møbler og dl. Rom. Odal, Smaal. Oslo. Fremmed, som Traler? Jf. dog flg., Traml.
Trala f. 1) udslidt Mær; Øg. Shl. Ryf. 2) Stymper af en Kvinde. Nhl. — **Tralehest, -gamp** m. Øg. Shl. Ryf. Sml. Braffa. — Jf. NSv. Diall. tralgas ɔ: slæbe svær Byrde.
Tralt m. jævn rutinemæssig Bevægelse, vanemæssig tankeløs Gang eller Virksomhed; Dansetakt; Slendrian. Østl. Nhl. Sogn. „Han va komen paa (i) den Tralt'n". „Vera paa Tralt'n", være aldeles optagen af noget; Nhl. Hører vel nærmest til tralta, men er ogsaa paavirket af „Trall, Stemning", A. (af nogen Varighed).

tralta v. n. (ar), trille omkuld, rulle henad = trilla, trilta, trulta. Tel. Sjelden. „Triltumtralt", Rullen omkuld og henad.

„**Tram** m. 1, 1) Dørtrappe; Tribune". A. Ma.(Aaserall), Oslo, Vestfold. Lyder ofte **Tramm** (Vestfold og fl.) og er i Hall. f.: „åi Tramm", „paa Tramm'n", dat.

„**Tram** m. 2, Djævel". A. **Træm'n** Vald. (Vang), JSogn. **Træmm'n** Sfj. „Træmm'n te Fyyr!" G. N. tramr. — **Traann'n** Ma. (Bjell. og fl.), SSmaal. (Borge). „Ko, Traann, fleema du ette?!" Ma. „Traann'n annamme meg!" Ma. „Traann'n na i mei!" d. s. Borge; (na ɔ: naa?). **Traannskjen** d. s. Ma. „**Traa'n** får i me!" Østerd. (Aamot). Jf. „Traand" i Sagnoversættelserne. „**Trø'n** vøli mæ(i)", Smaal. (Spebberg). „**Trø'n** hædde mæg!" gid F. havde mig! Rom. (Nes, Eidsvoll, Sørum). **Trøynn** NGbr. **Trøl'n** vøli me(i), Smaal. (Trykstad). „Reis **Tröyll'n** i Vell!" SGbr. Østerd. „**Tröull'n** ta mæg!" Totn. „De va **Troll'n** te Gut!" Vestfold. Formerne med L hører til „Troll", se d. G. N. tröll hafi! N kunde være Levning af bestemt Artikel i n. pl. (tröllin), jf. Hovud. Formerne uden L („Traand" iberegnet?) kunde være fortyndede som „Jeven" af „Djevelen". Sv. Diall. trå mej! trå vale! Ældre D.: Træmmen. Se Rem (ØTel.).

„**trama** v. a." A. **tramme** seg og **traamme** seg, a) fyldes til Bredden, om Kar. b) tilgroe, om Saar. NVTel.

Traml n. 1) Skrammel, stort Uryd; især: Skrammel som medslæbes el. gjør Fremkomst vanskelig; stor Bagage; Tros. VAgder. „Truus o Traml", smaat og stort Skrammel (Skrab). 2) Slæb. Se tramla.

tramla v. n. slæbe møisomt og med Larm efter sig el. med sig = dramla; slæbe; slæbe Fødderne, gaa tungt snublende og larmende. VAgder, Ned. „Eg he saa mygje Traml o tramla mæ". „Tramle paa Treeskoo". Jf. travla, dramla, ramla; trumla.

tramlen adj. 1) tilbøielig til at tramla. „Tramlen paa Food'n". 2) forbunden med Traml, **Tramling** f., slæbsom, møisom. „D'æ tramle o gaa i Myrke". „Tramlen Veg". **Tramle-veg** m. VAgder.

Tramp m. før stiv og tungfærdig Klodrian. Berg. Tel. Nbg. Ma. Jf. Trump, Dramp. — **Trampa** f. tungfærdig klodset og slusket Kvinde. Dal. Agder. Ogsaa: „ei Trampe Kjering". — **trampeleg** adj. lig Tramp, Trampa; klodset. „trampelege (adv.) gjoord". Nbg. Tel. — **trampen** adj. tung og klodset. Ma. Nbg. „Trampne Skoo".

trampla v. n. gaa tungt og larmende. Dal. **tramplen** adj. tilbøielig til at trampla.

tramsa v. n. (ar), gaa tilfærdigt og anstrængt. Hard. (Odda). „Tramsa aa ga". Jf. ramsa; trava.

tramsla v. n. gaa meget anstrængt, strabadsere. Hard. (Odda), Ryf. „Tramsla ette Landevegjen". „Trava aa tramsla", slæbe og strabadsere. „Eg har tramsla aa sprongje i heile Dag".

„**Trana** f. Trane". A. **Trane** er Fuglen, **Troonoo**, en udklædt Jule-, Paaske- og Bryllupsfigurant; NGbr. (Lom, Vaagaa). „Gaa Troonoo". Se Tranteband.

tranasur adj. meget suur = illsur. Jæd.

Trandle m. kløvet Stok, noget tykkere end Gjærdestav, til Gulv i Lade, til Bro eller Veigulv i Sump og dl. VTel. Sæt. Ogsaa: **Trandl**, Kvitseid; **Tranle**, SætV. Li.; **Tranl** n. (coll.) Ma. — **Tran(d)lebru** f. Bro af „Tranl". — **Tran(d)lemyr** f. Sumpparti som passeres ad Trandlebru.

trandla v. a. forsyne med Gulv af „Trandlar". VTel. Nbg. Ma. „Trandle Laa'o, (Laa'a), Myr'æ". Og: **tranla**, Agder.

Trang f. Bjergpass = Trong, Trengsle. Follo, Smaal. **Traang** f. Totn, Oslo. **Traang** m. Vinger, Stjør. Østerd. (A.). Hyppigt Stedsnavn: „Trang'a, Traang'a, Traang'n". — **Trangje** m. d. s. Sfj. YSogn. „Trangane", Stedsnavn.

Tranl, tranla, Tranle se Trandle, -a.

Transl, transle se trasla.

„**Trant** m. Snude, Flab". A. **Traant** Agder.

tranta v. (ar), bruge „Trant'n"; stubbe med Trynet; have sin Næse overalt. Sæt. Jæd.

tranta v. a. (ar). „T. eit Eple", klemme Kartoffel ud af Skal ind i Mund. Tel. Sæt.

Tranteband n. Tryneklemme = Vrane, Vranteband. Vald. Ryf. (Tranta-). **Trantevid** f. d. s. Romsd. og Ndm.: **Trant(e)vee**. **Trantetre** n. d. s. Romsd. Og: **Traanaavee** f. Innh. (Leksvik); **Troonoovee** f., **T.-ban(d)** n. Innh. (Frosta, Skaun, Stod. Stjør.). Jf. G. N. trani (trana) og trantr Snude (Cleasby), og Raanaavee; trjóna Tryne, hvortil maaske Troonoo, Gbr.

tranteleg adj. flabet, snudet. Tel.

Trapp f. Afsats i Bjergside. Ndm. Fosn (Roann). Ogsaa = Tropp.

„**trappa** v. n. 1) stampe". A. Jæd. Dal. „Dæ rignde so dæ trappa" = trapsa; Dal. 2) „trappa nee", styrtregne. Jæd. 3) „trapp' i see", stoppe i sig = stappa. Ndm. ('t)**itrappa** adj. fuldproppet. „**trappande** (adv.) full", d. s. Ndm. — „trappa boonst" se Bumb.

trapsa, trapsast se trassa, -ast.

Tras v. 1, Riiskviste, især af Gran. Hall. Innh. Namd. **Trasvee** m. d. s. — **Trasgard** m. Gjærde af Kviste eller smaa Træer lagte løst ovenpaa hinanden. Hall. Innh. Namd. — **Trastvoga** f. Skurevisk af naalefrit „Tras". Hall. (Gol): -tugu. Vel ikke for Tros. Jf. flgg.

Tras n. 2, smaa Stykker = Traps, Knas. Shl. „Gaa i Tras". Ligesaa i Sv. Diall.

trasa v. n. (ar), arbeide planløst og uordentligt; tumle. Innh. (Sparbu, Stod). „Han

foor dær aa trasa aa trasa aa kunn' aller bli sælig". Se Trase 2.

Trasa f. Trevl, Pjalt, Las. Tel. (Selljor): Trosu (o'). Sv. trasa; NSv. Diall. („Norske": Vesterbotten, Dalarne): trösu, trasu.

trasafaren adj. = trasaleg. Sigdal: traasaa-.

trasaleg adj. laset; ogsaa: forslidt, brøstfældig, affældig. NVTel. (Raul. Høyd.); traselege VTel. (Moland). trosuleg (o'), d. s. Tel. (Tinn, Raul. Sell. Kv. Laardal); til Trosu (Trasa).

trasall adj. brøstfældig. skrøbelig. VAgder: trasal og trasaale; Rbg. (Aamlid, Tovdal, Sæt): traasaale (ikke o'). „Kopp'n, Baat'n, Kjerra(a), Bytta(a) æ saa trasaale", naar Delene vil falde fra hinanden, „trosen" naar Vedbet er frønnet og skjørt. — traasaalskkege adj. d. s. VTel. (Mol.).

trasast v. n. (ast), optrevles, blive til „Trasar", om Klæder; ogsaa: forfalde, ville falde fra hinanden, blive brøstfældig. blive skrøbelig, om Kar og Folk. VAgder, Rbg. Tel. Shl. „Huus'e, Mann'n, Kopp'n, ser'e te trasast". Ogsaa: „Dæ tek'e te trasast for 'an", det begynder at gaa nedad for ham el. med ham. VAgder.

Trase m. 1, Las, Pjalt. JSogn, Shl. „D'æ berre Trasa alt i Hoop". Traasaa Num.?

Trase m. 2, 1) En som „trasar"; uordentlig Person som ikke har Rede paa Tingene og kludbrer, klatter, tumler bort sit og Andres. Namd. og Innh.: Trasi. 2) Skjelm, Krabat. Namd. og fl. — Trasluri m. Prakker. Namd. — Jf. (?) Isl. trassi uordentlig Person.

trasen adj. 1, = trasall, trasaleg. VAgder, Rbg. VTel. Smaal. „Huus'e æ trase". „Trøyaa æ trasæ". „Praam'n æ trasen, han hev sta'i i Sool'æ". „Eg æ trasen mæ Helsa".

trasen adj. 2, urede, uredig; forbunden med Møie og Tummel; til trasa v. Mest i n.: trasi, Innh. Namd. „D'æ trasi mæ 'aam", hans Affærer er i Uorden. „D'æ trasi aa faa inn Høy'e i Aar".

Trasgris (ii) m. = Rivar, Brykjar. Hall.

Trask n. 1, uhele Ting, Skrab; Uryd. Hard.

Trask n. 2, Slæb, se traska.

Trask m. 1) liden svag sløv og forsagt Stymper. Nhl. Tel. Jæd. A. 2) Krabat = Trase. Shl. Rog. — Ber-trask, liden Bjørn som æder Bær. Tel. Jf. Trusk.

traska v. n. (ar), 1) bevæge sig møisomt og svagt; gaa omkring som en „Trask". ØTel. VTel. Ligesaa i Sv. Diall. 2) slæbe med noget = trava. Shl. Hard. Nhl. Sogn, Sdm. — traska seg ut v. udslæbe sig. Sogn. uttraska adj. udslæbt. — Trask n. Slæb, møisomt Arbeide. „Dar va ikkje so liite Høy, men eit heilt Trask mæ da".

traskeleg adj. lig en Trask. Tel.

trasken (kj) adj. 1) svag og sløv, skrøbelig; omtr. = trasen. SBerg. Jæd. „Traskjen te Helso". 2) møisom, slæbsom. „Da gjekk traskje" (adj. n., adv.). SBerg.

trasla eller **tratla** v. n. 1) falde ned med drysſende Larm som Ærter. Dal. (Hedland): „trasla nee" (ikke tl!); Odal: trasle. Jf. dratla. 2) gaa tungt og klamrende. Ma. (Otrnes). „Trasle paa Treeskoo". Ndm. og Ork.: trahl: „han trahla aa gikk, trahla i Veg". transle d. s. Tel. (Bø). „Treeskootransl" n. Jf. Sv. og D. Diall. tratta, tranta ɔ: falla ner.

traslast v. recip. smaakjevles. Shl.: tl.

Trasm n. noget optrevlet; Laser. Sæt. VTel.

trasma v. slide i Laser = traspa. Shl. (Etne).

trasma og **trasmast** v. n. = trasast. VTel. (Braadal), SætV. „Trøya trasmar upp". Se gasma, gasa. — trasmen adj. = trasen. „Trøya æ trasmæ no, ho æ kji ko noko Trasm". — tresmen og tresmutt adj. = trasmen. SætV.

trasna v. n blive brøstfældig, „trasen". Mest om Kar, Møbler, Folk. trasnast d. s. Agder, Tel.

Trasp, traspa, traspast se trass-.

trassa v. (ar), udfordre. Tel. VAgder. „Eg trassar deg te ænse dæ!" du kan bare prøve at røre det! Fr.-Eng.: I defy you to &c. Se traassa. Jf. trass, traass; trissa.

trassast v. (ast), vise sig uvillig, trodse. Tel.

Trassepout m. stiv trodsig Person (Pind). Tel. — Trassepøk m. d. s. Li.

„**Trast** m. Drossel". A. Trost (o'), Hard. Voss, Tel. Dal. Traast Smaal. Follo, Hadeland. Trooſt, Vestfold, Ringerike, Oslo, Hedm. Fleertal: Trest'r Hard. (Ulvik). Traast f., Fl. Træste, meddeelt fra Nfj. (Stryn).

trasutt adj. 1) uredig, uordentlig, kluderagtig; til Trase 2. Innh. Namd. „Han æ trasaat i Kleeaam". „D'æ trasaat dær paa Gar'a". 2) krabatslig. Namd.

„**traud** adj." A. tröug Stjør. ØTel. (Heiddal) og fl. NSv. Dial. („Norsk"): traug ɔ: trög.

traudfengd adj. vanskelig at faa form. Uvillighed; møisom; modstræbende. Gbr. Østl. „Dæ va saa tröufængt aa faa naagaa Svar taa 'om". „Dæ æ tröufængt aa faa dæ teill".

„**traudig** adj. 1) uvillig". A. Shl. og Dal.: tröudige. Romsd. og Ndm.: träurig. 4) vanskelig, møisom, tung. STrondh. Innh. og fl. „Tröudigt Før(e)".

traudigt adj. uvilligt, modstræbende, møisomt. NTrondh. og fl. „Dæ gikk traatt aa tröudigt". Ndm. og Romsd.: traatt aa träurigt".

traudkyndt adj. uvillig, modstræbende af Natur eller Gemyt; seent imødekommende. Østerd. (Aamot): tröukynt.

traudkøyrd adj. om Hest som behøver megen Driven; ogsaa: som er kjørt saaledes at den er bleven „traud". Østl.: tröu- (—åu).

„**traudom** adv.“ A. møisomt. „Dæ gikk tröugomt aa trövöli för 'aam“. Stjør.
traudugt adv. = traudigt, trautt. IRyf.: tröu-ugt.
traudvokst adj. seentvoksende. Rom.(Nes): tröu- (—äu).
trauka v. n. og a. holde ud, bie, vente. Vinger (Eidskog), Smaal. (Trykstad, Rødenes). „Naa har ve (vi) væl träuka (—öu) den meste Tii'a me'n“, om en Døende. „Ve faar träuke leett (lidt) paa'n“. „Träuk e(i) Stunn ænnaa!“ Isl. þrauka anstrænge sig vedholdende. Se flg.
trauken adj. anstrengende, trælsom. Stjør. STrondh. Røros, Vald. Hall. „tröukje Arbei, tröukje Før(e)“; Trondh. Mest i n., og som adv. „Dæ gjekk (gikk) tröukje (tröuki, Røros; traukjint, Vald. Segner III)“, det gik møisomt. Gul. Selbu, NØsterd. Jf. troka, troken.
„**Traust** m.“ A. Trosk (o'), Rbg. (Aam.); Trøsk Ryf. (Sml. Frost ɔ: Trøste, Sv. trost, torsk, Eng. thrush).
„**Trauska** f.“ A. Trouske Tel. Rbg.; Traunska (öu—äu), Nhl. Hard.; Troumske, Tel. (Vinje); Trømske, Tel. (Raul.); Træmska Voss; Trøynska Nhl. (Eks.); Trønske Tel. (Selljor).
trausta v. n. (ar), trøste sig til, have Lyst til, nænne. Sdm. (Hjør.). „Han sae han träust' ikkje gjere dæ“. Og: trausta seg.
Traut f. Nødstid, Prøvelsestid, Ventetid? SætV. Tel. „Her æ langge Trautine“, man maa vente længe (efter Vaaren). „Mota æ stoᵘr, o Trautine dai æ langge“, se Mota. „De bliv' drjuge Trautir“ = „drjugt aa halle ut“, om Fodernød i en seen Vaar. Se Trot. G. N. þraut, f. Prøve, Nød.
„**trauta** v. n.“ A. „Gaa aa t-e (äu—öu—øy)“, drive Tiden bort. Rom. (Hurd. Høl.).
„**trautall** adj.“ A. Sdm. (Norddal, Øyrskog, Skodje). „Trautalt Arbei“. „Dæ gjekk trautalt“, adv. med Anstrengelse.
Trautetaum m. se Taum.
Trauting f. udholdende Modstand. Hall.
Trav n. optrevlet Tilstand; optrevlet, laset Masse; Pjalter. Tel. (Vinje), Shl. „De laag i Trav“. „De laag uppskort i eitt Trav“. G. N. traf Fryndser; trefja optrevle.
„**trava** slæbe“. A. Jf. tava; Trave og Tave.
Trava f. Stymper = Trave. Shl.
travaleg adj. bestaaende af Laser. Tel.
„**Trave** m. 2) Stymper“. Pjalt. Tel. Trondh.
travla v. n. slæbe osv. = trava. Nhl. (Eksingadal), Li. (Eikin), Tel. (Vinje), Ryf. „Travla mæ noko“. „Travla o gaa“. trasla gaa slæbende; Li. — travla kunde synes fremmed (af Fr. travail); men travla : tavla = trava : tava (= Trav, G. N. traf : Tav = Trave : Tave, ialfald med Hensyn til Formen).

„**traa** v.„ A. „traa etter Sopp“. Ring. „traast v.“ A. Shl. Hard. Sdm. Ndm. „E traast attpaa“.
„**traa** adj.“ A. Særlig: udholdende i at ville hjem. Sæt. og fl. — **Traave(d)r** n. særlig: langvarig Tørke om Sommeren under en Himmel der som oftest er halvt overskyet eller altsomtiest overskyes men stadigt skuffer Haabet om Regn ved gjentagen Opklaren. Agder og fl.
traa upp v. n. (r, dde), klare op igjen efter „Traavedr“ (foreg.). Li. (Kvin, Fjotland). Jf. ela upp.
traabeitt adj.)(lausbeitt. Lof. Salten.
„**Traad** m. 1) Traad“. A. Fleertal: Træ Gbr. I- og YSogn; (Træ), Træ'ar VTel. Rbg.; Træ'nar SVTel. (Treungen), Rbg. (Aamlid), bestemt: Træ'ne og Træ'nane; Træ'na VRbg. ØMa.; Træd'na VMa. Li., bestemt: Træd'nan.
traadbein adj. traadret. **traabeint** adv. mest om Klipning og Søm langsad (ikke over) Vævens Traade, Rending eller Islæt. Romsd. Ndm. og fl.
Traadbrugda f. Traaddukke. Ma. Tel.
traadhogga v. tilhugge efter Snor. Li. Sæt.
Traadkukla (u') n. lidet Traadnøgle. Ryf.
Traadnipla (i') n. (og f.) lidet Traadnøgle. Ryf. (Sau-Sokn).
Traadnykla n. = T-nysta. NGbr. og fl.
„**Traadom** 2)“. A. Vestfold.
Traadsvirla se Svirla.
Traadtolle m. = Traadkart. Shl.: Todle.
„**Traaelta** f.“ A. 2) utrættelig Efterstræben. Shl. „Han lae Traaelta itte da“.
traahalda v. utrættelig fastholde. G. N. þráhalda. — **traagale** se trok-.
traahalden adj. vedholdende, stadig. Stjør. **traahaldug** d. s. Stjør. Selbu. „Traahallogt gott Veer“.
traahuga adj. = hugtraa.
Traak, traaka, traakaa, traakk se trok-.
traaka og **traakka** v. n. og a. (ar), længes efter, attraa. Nhl. (Herlaa, Hamre, Mo), Tel. (Holla, Bø, Sell. Kv.). „Traaka paa Ætt'æ“, længes hjem, om Dyr, = traa; Nhl. „Han traakka den Jænta saa længje“ Tel. Ogsaa: „traakke etter“. Tel.
Traakynne n. Stivsind. Gbr.
traalesa v. n. læse vedholdende. Østl.
Traana(d) m. Tragten; Længsel. Oslo.
Traanaa- se Trant-. **traanga** se trenga.
Traann, Traannskjen se Tram.
Traapodda f. tvær og stridig Person. Ma. Dal. Jæd. Jf. Trekkpodda.
„**traarauta** v.“ A. Tel.
traasaafarin (Num. Sigdal) se trasafaren.
traasinna adj. = langsint. Ryf.
traaskriken adj. jf. traagraaten: Ryf.
traass. „Traass imoᵘd deg“, dig til Trods. Ma. (Holum). „Trass i alt dæ dei ba, gjoore han dæ“, trods osv. Tel. „Trass deg um du tore!“ du kan bare prøve

Tel. „Eg ska gjere deg dæ i Trass"; Nbg. Ma. Tel. Se trassa; jf. trissa.
traassa v. n. (ar), anstrænge sig til det yderste, slæbe; se A. Helg. „Traassa aa bæra". Jf. trussa, trissa.
traassen adj. anstrængende, besværlig, møisom. Ndm. (Aure). „Dæ gikk traasse" adv. møisomt = traudigt.
traassig adj. møisom = traassen. Nhf. Shl. traassug d. s. STrondh. „D'æ traassugt aa faa te". „Dæ gjekk traassugt, -igt" adv. tungt og tvært.
„traatt adv." A. Komparativ: traa-ar, tiere. Tel. — „Klokka gaar traatt saa foort" = „i so foort", vel (saa) rakt. Røros. — traott? Sogn, meddeelt som „trautt, trauss". „Du kjem'e kje te Til'a um du kjem'e traott so tiile", nok (aldrig) saa tidligt; jf. i, adv., Eng. ever (never).
traattig adj. som tragter, længes; især som længes hjem, om Dyr = traa. Nhl.
Traavedr se traa. — traavætt adj. n. = traavedralt. Tel.
„Tre n. Træ". A. Fleertal: Tree'u Tel. (Vinje; forældet). Trjø'dn og Trø'dn Hall. (Nes); Tree'a tildeels i VAgder, bestemt Tree'an VAgder, Dal. Nordl. 4) Møbler i Værelse. „Ga fram mæ Tree'om, ('aa)", om Smaabørn som gaar og holder sig i Møblerne. Ork. Ndm.
trebit (ee, ii) adj. = krubbebit. Ndm.
trebløra seg v. n faa Vable „Trebløra" (Shl.) ved Gnidning paa Træ. Nhf. Shl. Nhl.
trebola seg (oo) v. = foreg. Sogn, Sfj. Nfj.
Trebukk (ee) m. et Insekt: Tømmermand, Lamia ædilis. Saxlunds Skovlexicon.
Tre-bumm (u' el. oo). „Slaa Trebumm", en Gjemselsleg med tre Slag paa en Planke el. dl. af den som finder den gjemte. Voss (Eksing.). „Trebunk", Nhf. „Trebuns", Shl. „Slaa Bondes", Stjør. Se Bumb.
Trebun (ee, u') m. og n. omtr. = Treneve; se Bun. Sogn.
„treda (e') v. n." A. Inf. troa (o'), NVTel. (Mo, Vinje), mest med Imperf. og Supinum troa (o'). Bøies: traa traar troo traadd Østl. (Supin. tri'i, Rom. (Ullsaak)); trøa trau trøe, Vald. (Slidre); trø (traa og trøja) trø tro tri, NGbr.
treda eller troda v. a. traa (traar troo traadd), oprive og ophakke den ved Høstpløiningen nedpløiede Græstørv. Smaal. Follo. — Traaning f. og m. a) det at „traa". b) den saaledes ophakkede Ager. „Saa i Traaningn". (Hakning for ældre Søndertrædning?).
Tredøl m. indskrænket Tværdriver, tvær Klodrian. Vestfold, Busk. Oslo, Rom.
Trefs (e') m. Pjalt, Las. Li. (Kvin): Treps.
„Tressa f." A. „Dæ va attmæ dei Tressaa", omtrent paa de Kanter. Nfj. (Ved de Fryndser?).
Tressla (e') f. Trevl, Pjalt. Tel. Og: -e m.
tresslast v. n. = trassast. Tel. (Kv. Sell. Laar.).
tressutt (e') adj. optrevlet i Kanten, fryndset. Sæt.; Li.: trepsete.
Treføre (ee) n. den Deel af et Metalredskab som omslutter Skaftet; f. Eks. Aabningen (Øiet) i Økse og Hakke. Tel. Vestfold.
„Treg n." A. Li.
treg (e') adj. 1) fast tæt og noget vreden. Innh. „Tregt Treestykkje". 2) ubøielig, upaavirkelig, uvillig. Innh. Tel. Berg. (A.). „Treg Kar". 3) udholdende (sei). Fosn og Namd.: treig. 4) langsom, seen (sei). Shl. „De veks mæ trego o bløme sæent". trego er maaske et Subst.
„trega (e') v." A. 3) v. a. angre. Sæt. Ma. „Dei tregar Mat'n ette meg", de misunder mig Maden som de har ladet mig faa.
Tregadaude (e') m. = Satna-. Dal.: -do.
tregaleg (e') 1) adj. sei; uvillig; langsom = treg. Tel. Dal. tregelig VAgder. 2) adv. uvilligt, med Ulyst; møisomt = traatt, tregt. Dal. „Dæ gjænge tregale". G. N. tregligr møisom.
Tregamun (e') m. Forskjel som vækker Fortrydelse? stor Forskjel. Hard. (Kvamm, Odda). „D'æ kje noken T.", der er liden Forskjel. — Tregatre n. se Trege 2.
„Trege (e') m. 1,". A. Træga ØTel. (Bø). 2) Nag, Harm. Hard. (Odda og fl.), Sfj. (Kinn). „Eg fekk ein Tregje te 'an"; Hard.; „— te (haa)naa"; Sfj. „Der sit'e den Tregje i 'an", (til sig.?).
„Trege (e') m. 2,". A. 2) sei Trevle eller Knude i Ved, som hindrer Kløvning. Hall. og fl. Treega (∾ Seega), ØTel. (Bø); Trøgaa ØTel. (Heiddal, Hovin og fl.). „Eit har(d)t Tregatre"; Hall. Tel. (Raul. Bø). 3) Hudforhærdelse = Træl. Hard.
tregen (e') adj. 1, tilbøielig til at blive fortrydelig og bære Nag. Ma. (Holum).
tregen (e'gj) adj. 2, sei, vanskelig at kløve = treg. Hall. (Nes), Sogn, Sfj. — tregje adv. „Da gjikk tregje", seit, møisomt.
Tregeskiling m. Penge som man angrer at have skaffet sig, f. Eks. ved for høi Priis. Sæt. „Tak ingle Tregeskilinggal"
„tregg 2)". A. Gbr.
Treg-lump m. sei, ukløvelig Træklods. Innh.
tregr adj. 1) fast tæt og stærk = treg. Ndm. (Halse, Surndal, Ti. Sunndal). „Tregrt Lær". 2) møisom. Ndm. „En tregr Roor". tregrt adv. „Dæ gikk tregrt" = tregje.
„Tregt f." A. Trest Tel.; Træst Vald.
tregt adv. = tregje, tregrt. Namd. Jæd. fl.
Tregud (ee) m. stiv tungnem og tunghændet Person; Klodrian; = Treneve. Vald. (Vagn: -guud; Vang: -guu), Østerd.; Nfj. (-gnud). Treeguuing m. stiv klodset Person. Vald. (VSlidre). Isl. trégud Afgudsbillede af Træ.
Tregul (ee, uu) m. = Tregud; se gula. Vald. (VSlidre).
tregu(d)sleg adj. lig en Tregud, klodset. Nfj.

tregutt adj. om Ved som er fuld af „Tregar", = tregen. ØTel. „Tree'e æ tregutte".
trehag adj. flink i Træarbeide. Nordl.
Trehakka f. Træpikker. Sæt. Li.
Trehakkhol (o') n. Træpikkerhul. Sæt.
trehendeleg adj. og adv. klodset. Hall.
trehendt adj. = trehag. Gul. Ork. Nordl.
Trehøna f. Klodrian. **trehønen** adj. klodset; forkeert. „Dæ gaar støtt so treehønint før hono". Vald. (Aurdal).
treig se treg. — „**treina** v." A. Gbr. (Vaagaa). „Aass sæ treine paa Høye", spare.
„**treisk** adj. 1)". A. Sfj. Ndm. „2)". A. Nhl. (Mo). „3)". A. Sfj. Romsd. „4)". A. Rbg. Shl. Nfj. Vald. (Aurdal: sledsk). 5) forbeholden; ordknap, af Selvgodhed. Nfj. (Honndal).
Treit m. en Driller; Gjækker. Nfj.
treita v. (ar), drilles; smaakjævles. Nfj. (Breimn, Stryn).
Treitord n. Drilleri, Skoser. NGbr. (Lom).
treiven adj. fuld af Livsmod; livligt virksom. Jæd. (Haa, Time). Jf. triven.
Trejjæring, Trejæring se Triæring.
treka (ee) v. n. (ar), = trega. NGbr. „Treeka paa", anke over, yttre Misnøie over.
treken (e') adj. = trek. Vestfold (Sandsvær). G. N. þrekin.
trekk (e') adj. 1) stridig; uforsonlig, ubøielig; omtr. = tai (taag). VAgder (Aasl. Eikin, Herad, Fjotland, Bakka). „Trekk o tvør". 2) møisom = tregr. Romsd. (Aukra). „Ein trekk'e Roor".
Trekkpodda f. omtr. = Traapodda. VAgder.
trekleg (e') adj. noget fyldig. Hall.: **trækle**.
trekvaksen (e') adj. før, især oventil. Tel.
trekvoren (e') adj. = trekleg. Tel. Hall.
trela (ee) v. n. (ar), lufte = drela. Ndm.
Tremann m. Træmand; stiv Klodrian. Østl.
tremma v. a. (ar), stoppe, presse, klemme, trænge, tvinge ind. Gbr. (Øyer), NTrondh. (Stjør. Frosta, Verdal). „Træmm full Skræppa!" „Hu træmma sæg fram i Høgseete". „Træmm sæg igjønom". — **Tremma** f. En som trænger sig frem. „Ei Træmm'te Ku". Stjør. — **tremmen** adj. tilbøielig til at tvinge sig frem. Stjør. „Tvær og træmmen". Jf. G. N. þramma trampe, trakke. — **Tremska** f. se Trauska.
trena (ee) el. **trina** (i') v. (ar), vokse seent, vantrives. Sogn (Leikang, Aurland). — **treenast** el. **trinast** v. d. s. Sogn, Sfj. Maaske eet med treena, blive som Træ.
Trena-gikk (ee) m. stivlemmet Drog. Nfj.
treneva (ee, e') adj. ubehændig. Shl. og fl.
„**trenga** v." A. trænge træng'r trang trængi, Østl. (Vestf. Rom. og fl.); traangga træng'ge traangg traangje, Shl.; trøng trøng traangt traangt, Ndm. og fl. Supin. trungje, Jæd. Agder.
Trengar m. En som tiltrænger, Trængende. Ndm.: **Trøngar**.

Trengja f. et tæt mindre Vod som sættes omkring „Sildelaasn". Shl.
„**Trengd** f. 2) Trang, Nød". A. **Tryngd** og **Trøngd**. SætB. „Han va i Tryngdei".
„**trengd** adj." A. **trøngd** Hall. og m. fl.
Trengsl f. Pass, Snævring, Klemme. Li. (Fjotland): **Trøngsl**. G. N. þröngsl, f. Trængsel. — **Trængsle**, -i n. d. s. Tel. — **Trøngsli**, -e n. d. s. Rbg. (Aamlid, Evje fl.).
trenne adj. trende. NGbr. Hall. (A.). Især i: „træinne Gaangæinn". Se trinn.
Trenning m. Kun i: „paa Trænning", opromt, i sit Es; i høit Lune, især til at fortælle. Tel. (Kvitseid, Bø, Heiddal). „Naa æ'n paa T., paa slik ein T., paa goo T.".
trensa v. (ar), = trussa, traassa. Innh. Gul. — **Treps, trepsete** se Tress, tressutt.
Tres (ee) m. ubehændig Arbeider; Kludrer. Ndm. Fosn, Innh. (Leksvik, se A. — **treesen** adj. ubehændig, klodset. — **treesaat** adj. d. s. Maaske for Træs; jf. træsa.
tresett (ee, e') adj. tæt skovbevokset. Sæt.
„**Treskald** (e') m." A. **Troskaal** f. Dal. Ryf.; **Dorskøyll** m. Gbr. (Vaagaa; ogsaa opfattet som „Dørs-køyll" ɔ: fremspringende Kant af den øvre Dørkarm). **Trøstokk** m. Vald. (Vang).
Treskepaak m. = Treskjestav. Vestfold (Hov).
Tre-skraa f. slidt Træsko. Mest i Fleertal: **Treeskræ**, Sfj.
Treskurd (u') m. Træskjæreri. Gbr. og fl.
Tres-kurr (ee) m. = Treknarr, -kurr. Hall.
tresmen, tresmutt se trasmen.
tresna (ee) v. n. størkne, levres; om Blod. Innh. (Beitstad, Indr.). „Bloo'e hi treesna før (fær) Saari, i Saari". Se blodrisen. Jf. (?) Tres.
Trespola (ee, oo) f. 1) = Trebola. 2) fortykket Hudparti. Hard. **trespola seg** = trebola seg. Hard.
Trestengjing m. Slæde med Træ-Skinne (Stong), = Trestoning. „trestengt Slede" d. s. Vald. Hall. Gbr.
Trestrekler (ee) plur. = Triblekkja. Vestfold.
Trestrolle m. ret Træpind. Ryf.
Trettandreid f. „Treettandrei'o" er enslags „Jolereid" ved 13de Dag Juul. Ryf. Shl.
„**Trev** (e') n. 1) Loft". A. **Treev**, „Fjøstreev", Vestfold (Andebu, Hov).
treva (e') v. (ar), sætte Kornneg paa Ageren sammen i en lang Rad (Treve). Sogn.
„**Treve** (e') m." A. 2) = Verja, i Loen. Vestfold (Andebu, Hov): **Treeva**.
Treve (e') m. 2, 1) Trevl, liden Pjalt. VAgder; VTel. (Vinje). 2) liden Deel af noget; Smule, Gran. ØTel. (Bø): „Han laande bort Pængar aa took dom att i Træva-tal". Jf. Røynetreve, Trave.
Trevekkare m. = Trevekkja. ØNdm. STrond.
Trevel (e') m. (Fl. Trevlar) Trevl; Gran = Treve. Ma. **Trevile** SætB. NVTel. (Raul.). **Tervile** Tel.; **Tervidl, Tirvidl**

ISogn, Voss. „Eg ha-i kji Ter hell Trevile". „Alder Tervidln". (Tarv = Trave).

trevja (e') v. a. (ar), optrevle. VTel. (Vinje). „**treva** upp" d. s. Vinje. G. N. trefja.

trevla (e') v. n. smaatrættes, kjævles. STrond. Helg. Ndm. „Trævl aa trætt". **trevlast** v. recip. d. s. STrondh. NGbr. (Lesja). — **trevla** imoot v. modsige. Ndm. — **Trevl** n. Kjævl.

trevla (e') v. a. optrevle. **trevlast** v. n. gaa op i Trevler. SætV.

trevleleg adj. laset, trevlet. Tel.

Trevleplagg n. = Fillerya. Ma.

„**tri** 3.". A. **triir**, **Treeaa**, **trjug** og **try** Voss, Nhl. (Eks.). **trjug** n. VTel.

„**Triaaring** m." A. **Treæring** Dal.; **Trijæringg** NVTel. (Vinje, Rauland), **Trejæringg** Sogn, **Tre-jæringg** Sfj. (Førde); ji er vel en Udvækst af i i þriærr, som i þriggja, Genetiv, og Tveggjæring.

Tribandsfæring m. en mindre Færing med tre „Band" el. forbindende Ribber under Tofterne. Ndm.

Triburar (u') m. pl. Trillinger. Voss. Isl. þríburar.

„**tridje** adj." A. **treia** og **treja** (?) Gbr. og fl.

„**Tridjung** m." A. „Han va komen te Triungs ut paa Vatn'e". Shl.

Trifongsgard m. Gjærde bestaaende of tre vandrettte Rækker af „Fengr"; se Fong. Smaal.: **Trefaangsgal**.

„**Triffa** f." A. Li.: **Tripsa**. Gjerne: Klud med laset Kant. Jæd. **triffutt** adj. laset. Li. Jæd.: **tripsete**.

triffa v. a. (ar), slide i Laser. Jæd.

Trift f. Trivsel. Sogn (Ladvik), Dal. (Hæstestad).

Trihyrning m. Has med tre Nødder. Ndm.

trihædda adj. = trihøg. Shl.

trijera, **Trijering** se eingjerda.

Trikyrna f. Aks med 3 Korn. Tel.: **-kynne**.

trilla v. = prilla. **Trillarhorn** n. VTel.

trillehuga v. omtr. = lirla. Hall.

trillande, **-ende** adv. „t. rund", kuglerund. Gbr. og m. fl.

Trillnot (o') f. Nød, sammenvoksen af 3; jf. Tvillnot. Hard. Shl. **Trillnetta** (ee, i' og e') d. s. Hard. **Trinetla** d. s. Hard. Shl.

„**trilta** v. n. trippe". A. 2) trippe forsigtigt. Hall. „Han trilta paa Timra". 3) = trilla, rulla, tralta. Tel. og fl.

Trimenner m. pl. = Trimenningar. Li. (Hitra, Kvin).

trimælt. „Gje trimælt" = trimæla. Sogn.

Trimæling m. tre Aar gammel Hest. Totn, Smaal.: **Tre-**.

trinsa v. n. (ar), = trinta. Østl.

trint adj. 1) trind, rundvoksen. Vald. (Vagn). „Trint aa'vr Magin". 2) velvoksen. Sogn. „Ai trint Jænta".

trinta v. a. (ar), rulle. Ryf. „Trinta Hjuul, Stein".

tripla v. a. (ar) = **handetukla**; fingre. SGbr.: „tripple" og „treepple"; „handtripple". — **Triplfing** m. En som vil fingre paa alt.

Tripla f. Ko som staar gold mindst eet Aar. NGbr. (Lom, Vaagaa). Jf. Stripla.

Triroring (oo) m. = Trirøding. Lof.: **-œ**.

Trirødingsbaat m. = Trirøding. Tel.

triskjeft adj. treskaftet. **Triskjefta** f. treskaftet Væv; jf. Einskjefta. G. N. þriskeptr.

trislengd adj. = tritaatta. Tel.

trispena (e') adj. med tre Patter. Hall. Sæt. og Ma.: **-spæna**; Rbg. (Aamlid): **-spænt**; Smaal.: **trespænt**.

trisprænt adj. = trispena. Gbr.

trissa v. n. og a. 1) anstrænge sig til det yderste = strinta, stinta. Hard. Sogn, Ndm. STrondh. Namd. „Ho trissar pao aa gjængg'e". „Kvedn'æ trissar". „Trissa aa bera". „Han gjekk dar aa trissa mæ ai tunge Byr". 2) trodse: a) „trisse eit ti seg", tilkjende sig noget. Rbg. (Aamlid). b) udfordre = trassa. Rbg. (Aamlid, Evje), Ma. (Aaserall). „Eg trissar deg ti o gjere meg noko"; Aamlid. „Eg trissa deg te, du røre kje den Bookjæl!" Aaserall. Ogsaa: „triss deg, um du torel" du kan bare prøve (vove)! Aamlid „Triss fyri Nos'æ hass", lige for Næsen paa ham. Jf. trussa, trassa, traassa.

Trisveiping m. Spiralring med tre Svingninger. Ma. Jf. Tvisveiping (med to).

„**tritæra** v." A. „Ho tritærde Tobakji: togg, røykte, snusa". Sæt.

Tritætting m. Snor eller Traad sammensnoet af tre Traade (Tætter). Namd. Helg.: **Tre-**: Innh.: **Tretaatting**. G. N. þriþættr, tretraadet.

tritræda v. a. lægge op til „tritrædd" Væv. Li. (Eikin). „Tritræ Vev".

Triv (i') n. 1) Trivelse, Trivelighed. Ryf. Dal. Tel. „Hest'n æ i gott Triv", eller „i Triv'e". 2) Livslyst, høi Vitalitet = Trivnad. Tel. Sfj. — „Vera i **Trivo**", være trivelig. Tel. (Selljor). Maaske dat. plur. Eller af et „Trivu" f. = Triv.

„**triva** v. (treiv)". A. Agder.

„**triven** adj. 2) frisk". A. „Trivin paa Mat" el. „ette Mat", med frisk Madlyst. Hall.

„**trivjug** adj. trivelig". A. **treevjug**, med stærk Madlyst. Hall. 2) se trivug.

„**trivla** (i') v. n." A. 2) famle henover noget, overføle, beføle. NGbr. og fl.

Trivla-band n. flettet Baand. Gbr. (Kvikne).

„**Trivnad** (i') m." A. Nhl. Sogn, Nfj.; Smaal. (ee).

„**trivsleg** (ii) adj." A. Dal. „E(t)da **triivsligt**", æde med Behag, Liv. 2) = **triveleg**; om Sted. Hard.

Trivst (ii) m. Trivelse. Ma. (Grindeim). „Hest'n æ i **Triivst'n**, naar der kjæme **Triivstekuit**" ɔ: „Knit uppette Føt'an".

trivstig (ii) adj. trivelig. Li. (Eikin).

trivug (i') adj. 1) trivelig; især: tætvoksen, om Børn. Stjør.: **truvug** og **tru(w)ghug**.

2) virksom, flittig = triven. Sogn (Hafslo). trivjug Sogn (Lærdal).
Triværing m. tre Aar gammel Fisk. Ryf. Se Triæring. Ligesom af Vaar m.
„**Trjosk** m." A. Troosk NGbr. Trusk Totn, Oslo. „Muletrusk", paa Hest = Næse. Totn. „Kjakatrusk". 2) Kroppen, modsat Lemmerne; især: svær Krop. NGbr.
„**trjota** v. n." A. 2) „trjota (trøyt'u träut trote) paa da", angre, fortryde. Voss Fremgledet af D.-T. fortryde; eller Bet. fremvirket derved af þrjóta blive træt.
trjug (3) se tri. — **trjugleg** se trugleg.
„**Tro** f." A. Former som af To, Klo. 3) indhøvlet Fure, som under Skier. Østerd. — **tro-utt** adj. lig en Tro; særlig om Planke som har krummet sig saa den nærmer sig Tro. Østerd.: troete. — **Trolag** n. Række af Trærender til Ledning af Vand. NGbr.
?**troast** (oo) v. n. trives. Shl. „Badn'e veks aa troast". Meddeelt. G. N. þróast.
„**Trod** (oo) 2) Tagfjæle". A. Sæt. Ryf.; Dal.: Trouʼnæ og Trouʼæ n. pl. defin.
Trod (o') n. 1) det Parti af Foden hvorpaa der væsentlig trædes. Smaal. (Rygge). „Huulöus mitt unner Traa'e". 2) (idelig) Betræden; Indryk = Trakk. Smaal. og Rom. (Høland): Traa. G. N. trod, n.
„**Trod** (o') f. meget betraadt Plads". A. Hall. og Vald.: Trø; Hall.: Traa. Særlig paa Sætren; Gbr.: Troo. 2) Kvægfold. NGbr. (Vaagaa): Traa; Tel. (Kvitseid): Tro-ir, pl. 3) = Mjølstøl. Vossastraand: Tro. 4) Stigetrin, Trin i Trappe. NVTel. (Vinje og fl.) kun i Fleertal: Tro-ir og Tra-ir (lidet brugt). G. N. tradir.
„**Troda** (oo) f. Stang". A. Trøe og Trooe NGbr., Trø' STrondh., Trøa Vesteraalen, Helg., Trøaa Ndm. — som om af Troda (o'), jf. Knoda osv. Troova Nhl. Shl. 4) Tagfjæl. Sæt.: Trooe. Jf. Raamtroda.
Troda (o') f. Trædebræt paa Spinderok og Vævstol (og langs Bænk). Tro-a Sogn, Tro-u VTel. (Vinje, Kvits.), Trø-u Hall., Trøa Vesteraal, Trooe NGbr. Jf. Trøda.
Trodetagl (oo) n. bøielig Spids af Fiskestang. Shl. (Fitja): Trooe-.
Trodingsnavar (= flg.), trodje se trøda.
„**Trodnavar** m.". Jæd. Ryf.: Troodnavar.
Trofla se Tofla. — **trofla**, -en se trusl-.
Troffa, Tropsa (for Trassa) se Trissa.
troga seg (o') v. n. (ar), forme sig til Trug, danne Trug. „Troga seg ett' inan", Tel.
Trogsopar (o', oo) m. yngste Barn = Byrdesopar. Odal, Helg.
Trok (o') m. Trivelighed, Frodighed, Fyldighed, Førhed. Østerd. (Tynset, Rendal); tildeels Trök. Jf. troken, trokug.
trok (o') adj. modstræbende = traa 2). „traak" og „trokk", se dette.
Trok (o') f. = Trokk f. Rom. (Høland): aa.
troka (o') v. n. og a. (ar), bevæge Fødderne op og ned paa samme Plet, stampe med Fødderne, trampe. Ringerike og Rom.: traaka; Hall. og Vald.: trøka; SØsterd. SGbr. Hedm. Rom. Smaal. og Follo: traakaa. „Hæst'n staar aa traakaar". „Hæst'n stoo o trøka, men kom ingensta aav". „Trøka Væg, trøka see fram"; Vald. „Traakaa neer Høy'e i Lass'e". „teltraakaa" adj. fasttrampet, tiltrampet som et Leergulv, en Havegang; men „Golv'e ær teltraakka (tetrakka)", Gulvet er tilsølet ved Gang udover det. Er altsaa et heelt andet Ord end „trokke, (traakke) trakka" ɔ: tradka, og falder ikke sammen med det i Bet. der, hvor begge bruges. Men tør være eet med Sv. Diall. tråka ɔ: hoptrycka (gå långsamt och med möda, sträfva mot) og maaske med Sv. tråka ɔ: slæbe trælle, Jæderst „traaga", stræbe imod, trælle (ɔ: traaka, A.). Jf. trauka, Isl. þrauka anstrenge sig, Færøyar: troka trænge paa, „traakaas" A., og de flgg.
trokaleg (o') adj. modstræbende, møisom, anstrengt. Mest i n., som adv. Dal. og Jæd.: trogale og traa-; Ryf.: traagaleg(e) (og tro-?). „Dæ gjekk traagale". Hid maaske „traakall, Jæd." A. Jf. flgg.
troken (o') adj. 1, trivelig, før. NØsterd.
troken (o') adj. 2, modstræbende osv. = trokaleg, trauken. NØsterd. Mest i n., som adv. Hard. Nfj. Sogn, Gul. og Selbu mest: trokjen og traakjen: Ndm.: traa(t)kjen og trö(t)kjen; Ryf. og Jæd.: traakjen, traagjen. „Trokje Føre". „Han æ traagjen". „Dæ gjekk traagje". — troken 1, og 2, tør dog være eet; en Fællesforestilling ved alle disse trok- kunde være: Stampen; jf. detten dynta dunta (ɔ: stoppet, fyldig), se denta.
trokk (o') adj. tvær, uvillig; omtr. = traud, traa. Smaal. Follo, Oslo. „traakk aa tvær". „Hæst'n æ t. aa tongkjørd". „Iglen va t. te bitte". „Nøkkelen æ t.". Heder ogsaa traak, uvist hvor. Kunde være fremgaaet af det kortstavelsede troka, traakaa. Sv. og D. Diall. tråkk tråk tråg ɔ: lat, trög (i brist paa vilja).
Trokk (o') m. = Trokk f.
trokka (oo) v. a. tørre = turka. Nordl.
trokla (o') v. gaa tungt og klamrende = trampla. Shl. Ryf. „traakla i Tresko". Jf. troka (trunkla).
trokug (o') adj. fyldig og kraftig, før og trivelig = troken 1. Østerd. (St. E., Tynset, Rendal): omtrent trokôugh (aa) og trökôu (Rendal). „Trokôugh Hæst", som trods meget Arbeide bevarer sit gode Huld. „Trökôu Staakk", før Bjælke.
trokutt adj. møisom osv. = trokaleg, troken 2. Namb. og Innh.: traakaat; NØsterd. trokete (ô—aa). „Dæ va saa traakaat aat dæm", de havde det saa møiefuldt og trangt. — Trolag se Tro.

troleg (oo) adj. trivelig. Tel. (Bø). Til troast.
„Troll n. Trold". A. Se Tram, Fanden. „Trolle te Mærkjes, om han stællt' aa rør' sæg!" (Ed). Helg. „Dæ va daa Troll!" som Pokker! „Troll te Greie!" Hall. og m. fl. „2) om Rovdyr". A. Trodd NBTel. „5)". A. Rbg. Ndm. „Trolli hev tekji meg so ille".
Trollaata f. „gaa i T.", gaa i Bildelse = g. i Orsta. Salten.
Trollbrot (o') n. = Isbrote. BAgder.
Trollbærhegg m. Rhamnus catharticus.
Trollfauka f. et ondt Lune. Stjør. Se Fauka.
Trollferd f. Troldefølge. „Kaama" el. „fara i Trollføræ (-aa)", komme i Uføre. Dal.
Trollgras n. Fiirblad, Paris. Nhl. Trodlagras Hard. — Trollurt f. d. Hard.
Trollhamn f. (= Trollham) se Hamn. Helg.
Trollhatt m. = Torhjelm. Strinda.
Trollhespel m. „vinde Trollhespel", haspe den forkeerte Vei. Hall. Ringerike.
Trollkatt m. et Bæsen hvormed Heksene drog til sig f. Eks. Kjøers Mælk. Hall. Se A.
Trollkjerring f. = Frøskjering. Ma. og fl.
Trollkjerringhatt m. = Trollhatt. Strinda.
Trollkjerringknut m. = Kjerringknut.
Trollkjerringsopl m. Marekvast. Sogn.
Trollkling m. Hvid Svamp paa næver-takt Huus. Jæd. Trollkluksa f. = -klysa. Agder.
Trollkrabbe m. en Krabbe = Fause, Cancer brachyurus; el. Lithodes arcticus? Ma. Nyf. Sdm. og m. fl. Skal andenstedS være: Maja squinado.
Trollmann m. Top. Jæd. „Sviiva saa T.".
Trollmannsfura f. Fyrr som i Toppen er død og stærkt harpiksholdig. — Trollmannstyre n. „Tyre" i en saadan Fyrr; Tel. Sæt. Trollmanntøri, Tel. (Treungen). Trolltøri, Tel.
Troll-od n. Anfald af ondt Lune. STrondh. -oo. — Troll-oda f. = Trollod. Stjør.: Trolloo; pl. -ooaa.
Trollord n. Ord uden synderlig Grund el. Rod i Sproget; = Filleord. Ndm.
„Trollrida (i') f." A. Tröyllriu Gbr. (Fron); Tröyllreeo Gbr. (NFron); Troaa'llriaa, -reeaa Ndm. (Ti. Surndal og fl.); -røaa Ndm. (Rindal); -røo Ndm. (Sunndal); -røe og rø NØsterd. Røros; -roe og ro (o') Gul.; -rudu Strinda, Selbu, Gul. Stjør. Indr.; -reia f. def. Ndm. (Aure), af Reid?; -ru-u, -ruv' Ork.; -røvu Ndm. (Sunndal); -ruwu, -ru(w)ghu og rug(g)u Stjør.; -rug(g)aa Ndm. (Aure); -rugg, defin.: -ruggo Fosn (Hemne); Træ'llrudu Selbu. Tröⁱllreev n. SGbr. (Øyer), NHedm. (Ringsak); Trolldreev n. Hadel. (Traa'll, Tröⁱll, Træ'll, osv. se N).
Trollrogg f. Dobbeltbekkasin? Se Rugda.
Trollryska f. = T-rida; se Riska.
Trollsferd f. uheldig Færd = Trollferd. Dal.
Trollsmak m. ond Smag. Ndm.
Trollstut (uu) m. = Stukul, i Horn. Ndm.
Trolltak n. = Trollskot. Se Troll. Rbg.
Trolltare m. en grovstilket Tare. Ndm.
Trolltime m. uheldig Time, uheldigt Øieblik eller Lune; = Udøger; Utid hvori man foretager sig noget, især lader vente paa sig; Tid hvori man er optagen med at bekjæmpe Troll? Jf.: „I Utiidom skal dei Trolli drepa" A. Ndm.
trolltuggjen adj. klumpet og klodset udført, „likesom tuggjen av Troll'æ". Rbg. Dal.
Trollurt se Trollgras. „trollutt 2)". A. Østl. Nordl. — trollvakker adj. meget vakker. Helg.
Trom, Troml, Tromm se Trum-.
Troms f., troms (oo) adj. se Frumsa. NGbr. (Sel, Vaagaa).
„trona (oo) v. (ar)". A. Hard. (Jondal). tronast A. Shl. (Fitja). — Trono se Trana.
Trondheim (Navnet): Trandeim BBald.
Trondska f 1) Møllesteen fra Selbu i Trondh. Dal.: Traanska. 2) et haardt tungt halstarrigt umedgjørligt Kvindfolk. Dal. Jf. Trønska.
„trong" A. traang'e, trøngre, trøngst Ma.
trongbølt adj. n. = trongsett. Nordl.
trongfingra adj. gnidsk. Tel. (Raul. Laardal).
trongfjellt adj. = trongfjella(d). Nfj.
tronghjarta adj. tranghjertet; karrig. Namd.
Trongka f. trangt Sted, Klemme. Hard. (aa). Dolhuset i Trondheims By kaldtes til nys „Troongka".
Trongrymme n. ɔ: Trongrøme. NGbr.
Trongsmaal n. stærkt Behov, trængende Nødvendighed. Ndm. (Aure, Ti.): Traangs-; Namd.: Trøngs-. „E dæ naakaa Traangsmaal 'ti di?" „D'æ itt naa(kaa) Trøngsmaal får dæ". „Utraangsmaal", Ufornødenhed, „Utrængsmaal". „Kaam(m)a i Traangsmaalaa", = k. te Torvann.
„trongt adv." A. „Tree'e væls'r traangt")(romkjærra. Smaal.
trongvinn adj. om Rum, saa trangt at man har ondt for at snoe sig. Ndm. Mest i n.
trongvølt adj. = trongsett. Shl. Hall.
Tronove se Tranteband; -veer se Trynevedr.
„Tropp f." A. Fleertal: Trepp'u og Trøpp'u Voss (se Bidsten, p. 22), Trepp'r (ur, e), Hard. Træpp NGbr.
Tropphyll(a) f. = Springhelda. Trondh.
Troppsteig n. Trappetrin. Totn. Trappsteg Rom.
[Tropp m. „Dæ va Tropp'n opp saa gott", vel saa godt, snarest bedre. Nyf. Udtrykket er maaske fra Ekserserpladsen, ligesom „halda Tropp" A. Neppe: Tropp, Prop.
Trorænnle se Rendla.
„Tros (o') n." A. Trøs og Traas f. Hall.
trosa (o') v. (ar), sanke Tros. Tel. Sæt.
„trosa (o') v. n. (ar)". A. 2) rydde (Jorden) for Kviste = trysja. Tel. (Bø), Hard. (Ullsv.); tröse Nfj. 3) fare rask uvarligt og larmende frem. Shl. „Trosa aa leita". — Trosar m. = Rivar.
trosa (o') adj. tørraadden. Tel. „T. Bee".

Trosakjepp m., **Trosapinne** (o') m. Kjæp, Pind af halvraadent Kvas. Sogn, Tel.
trosall (o') adj. frønnet og skjør = morken; om Træ og Træværk. Ned. Ofte „traassaal". **trosol** NBTel. Vil let glide sammen med trasal (traasaal), se d. — **trosaleg** og **troseleg** d. s. Tel.
trosast (o') v. n. (ast), blive frønnet og skjør. Tel. Rbg. Li. „trosast upp".
„**Trose** (o') m." A. **Trøsa** SSmaal.
trosen (o') adj. = trosall. **trosna** v. = trosast. Agder.
Trosk (o') m. Stymper = Trask. Tel.(Bs). „Han æ **troskoleg** o liite føre seg"; Bs. Jf. Trusk. — **Trosk** (oo) se Trjosk.
Trosk se Traust. **Troskaal** se Treskald.
Trosu se Trasa. **trosuleg** se trasaleg.
Trosutgard (o') m. „Utgard" dannet af Kviste. Hall.: **Trøsuggal** og **Traas-**.
„**Trot** (o') n. Slutning, Ende, Ophør". A. Sæt. Rbg. Ned. Ma. „De touk alli Trot". „Gjeve Trot", slippe op. „D'æ paa Trot". „D'æ Trot'æ mæ de", BTel.; n. plur. el. fem.? „I siiste Trot'æ" i sidste Øieblik; Honnes. „Gaa mæ Tro'taa", gaa med de sidste Rester af Kræfter; vel dat. pl.; Ma.
Trot (o') n. 2, Løkke paa Vidjering, hvilken Tornen, „Stjoren", stikkes ind i; ogsaa, synes det, Vidjeringens Lukkelse el. Knude, altsaa Løkken + Tornen. Ø- og BTel. Maaske eet med foreg.
Trot (o') n. 3, fremstaaende Mund, Snude, Flab = Truut. Hard. (Odda, Ullensv.). Ogsaa: **Trott**; Hard. (O. Us.); jf. Trunt, Trynt.
„**Trote** (o') m." A. **Traataa** NGbr. Østl.
troten (o') adj. hoven; opsvulmet af Vrede eller Opblæsthed. Nfj. Sfj. Hall. Totn, Smaal. Mest: **trötin**. Se truten, A.
„**trotna** v." A. I Smaal. adskilles som i Hall.
Trott se Trot.
trottast (oo; og aa) v. mægte = trotta. Ryf.
Trotuhella (o') f. haard Svulstflade. Hall. Som af et Trotu (Trota) f. Se Hella.
„**tru** v." A. „E tru(r) di", Dativ; NGbr. Ndm. — „**Ko tru du ville kaama atte!**" gid du vilde komme igjen. Ma.
Trubb m. kort og tyk, buttet, Figur. Gul. Rom. — **trubben** adj. lig en Trubb, buttet, stump. Gul. Røros. „Trubbin Stokk, Bliant". — **trubbutt** d. s. Rom. Smaal. Sv. og D. (Diall.) trubbig, trubbed.
trubla (u') v. n. gaa usikkert, slæbende og snublende, som en gammel Mand; sjokke. Ma. (Holum, Halsaa). — **trublen** adj. som vil t. Ma. Jf. trusla, trumla, strubla.
„**truen** adj." A. **truugje(n)**, Fl. **trugne** NGbr.; **trygjen** Rbg. (Aamlid, Gjøvdal), **trøgjen** „gootrøjen", Bamle (Drangedal).
trusla (u') v. n. = trubla. Li. (Nes, Bakka). — **Trusl** m., og **Trusla** f. Person som t. — **truslen** adj. som vil t. — **trosla** (o') v., **Trosla** f., **troslen** adj. d. s. Dal. (Sokndal), Li. (Nes).
Trug (uu) f. Fl. **Truujee** = Truga. NGbr.
Trug (uu) m. klodset ubehjælpelig og umedgjørlig Person. Tel. (Hovin, Seljord, Kvitseid). Vel eg. = Truga.
„**Truga** f. Snesko". A. **Truua** Helg., **Tryygja** Dal. (Lund, Hæsk.), **Tryyv** f. (Fl. **Tryyvee**) Ndm. (Ti.), **Truuv** f. Ndm. (Surndal), **Trjug** m. Vald., **Try** f. (n.) Ned. ØMa. — **Trugfat** n. Klude, hvormed Hestefoden beskyttes mod Gnav af Trug(a); Tel. (Rauland, Vinje). **Tr(j)ugfot** (o') f. d. s. Tel. (Vinje, Høydalsmo); jf. Ljaafot. **Trjugspjorrir** og **-ur** f. d. s. BTel. Sæt.
Trugafar, **Trugafore** n. = Trug-. Hall.
trugast v. recip. Sæt. „Dai treugast mæ Neivo".
Truge? m. en liden smal og dyb Kasse med tagformet Laag hvori Fiskeren har Madding, Net osv. SHelg. (Brønnøy og fl.). „Angntruj(j)i, Garntruj(j)i".
Trugga f. et tungt vuggende Kvindfolk. Stjør.
trugla v. a. 1, oversnakke (-tale) halvt truende, = trygla. Smaal.
trugla v. n. 2. 1) bemøie sig uden tilsvarende Virkning, trælle klodset, slæbe. Stjør. 2) særlig: slæbe, samle, med sine Ord. Vestfold (Hov). Maaske til trugla 1.
trugleg adj. ubehjælpelig osv. lig en Trug m. Tel. **trjugleg**, altfor ligefrem, eenfoldig. NBTel.
truglen adj. tung og klodset, møisom. Stjør. Mest i n., som adv. „Dæ gikk trugli aa tröugomt för 'aam". — **truglutt** adj. = truglen. Vestfold. „Dæ gjekk truglete".
Trugneve (uu) m. Klodrian = Trug. Tel.
trugug og **truwghug** se trivug.
Trullebor (o') f. = Trillebaar. BNed. og fl.
Truls m. og **Trulsa** f. eenfoldig Klodrian. BTel. — **trulseleg** adj. lig en T.
trulta v. (ar), rulle henad ujævn Flade; jf. tralta, trilta. Tel. Li. — **trulten** adj. rundagtig og let væltende; omtr. = rult. Tel. Li.
„**Trumaal** n." A. „Sporja i (gaatt) Truumaal", spørge ærligt for at faa den andens alvorlige Mening. Gbr. „I **Truusmaal**", Ndm. Hard. „I al goo Truumaate", Sdm. „Eg speure han i **Treusmaati** ko han tænkti"; Sæt.
Trum (u') n. Fading, Karm el. Overdeel af Kjerre el. Slæde. Agder. **Trum** (u') Sæt. (Austad); **Trom** (o') SætB. og B., Ma. Li.; **Troom** Ma. sjelden; og **Troomm** f. Ma. „Høytrom av Speli", Sæt.; „Kjerretrom". — **Trumfylle** n. hvad der netop fylder Trum'et; = Sumarlass. Sæt. Ma. „Tromsyddi". — **Trumspela** f. se Spela. — **Trumstamn** m. opretstaaende Bræt eller Stolpe fremme og bag i Høytrum. Ma. (tildeels: Stabn). — **Trumtong** f. Læssetræ eller gaflet Stang over Hø i

„Høytrum"; se Tong. Ma. Jf. Bohusl.: troomm ɔ: sommarsläde. Se Trøm.

„truma (u') v." A. G. N. þruma larme.

Truml (u') m. Cylinder, enten huul eller solid. **Trum'l**, om Hjul som fører Rem; om Vandhjulets ydre Parti. Ma. Rbg. **Troom'mel(t)** om adskillige cylindriske Beholdere. Østl. og Trondh. „Kolatroommel". „Kaffitroommel". Sv. Diall. trummel (rör, lur). Maaske Nt. Trommel. Jf. dog: „Trummeltuten dansa, Trummelbøtta kva", i Gaade om Kvernen (Krinttola), Salten. Og jf. trumla, Trum(m).

trumla (u') v. n. gaa tungt larmende og snublende; snuble omkuld. Ma. (Audndal, Bjell. Finnsl.). „Kaama trumlan i dei stoure Skouan". „Eg trumla t e e o datt". „Trumla o Bænna". Jf. tramla, trubla; Sv. og D. Diall. trumla (omkull); D. trimle. **trumlen** adj. klodset og usikker paa Foden.

Trumm m. Mule paa Hest, Elg og stor Hund. ØSmaal.: **Troomm**. Maaske laant fra Sv. Diall. trumm, troomm ɔ: håstnos, mule. Jf. dog Trum; og Mule-t r u s k.

Trump m. 1) tung stiv tvær Karl. Tel. Ma. ØAgder, Østl. Gbr. Sv. Diall. trumpe d. s. Jf. Tramp. 2) Geværkolbe. Østerd. Smaal. Rom. Vestfold.

Trumpa f. tung stiv tvær Kvinde. Gbr. Ndm. fl.

trumpa v. 1) støde, puffe. Gbr. 2) 1) „t. imot", gjøre haardnakket Modstand. Trond. 2) fremtrue. Tel. (Dette til Trumf?).

Trumpedøla f. tung klodset Tosse. Follo.

trumpeleg adj. lig en „Trump". Rbg. Ma.

trumpen adj. d. s. Trondh. Ndm. Østl. „Trumpin aa tvær". — **trumputt** d. s. Østl.

Trumpsko m. omtr. = Tverbløyg. Trondh.

?**trumsa** v. buldre. Tel. (Svein). Jf. truma.

trumæteleg adj. troskyldig; troværdig; især: med troværdigt Ydre. NVTel.

Trunk m. = Trump 1). **trunkutt** = trumputt. Vestfold (Sandsvær).

trunkast v. n. (ast), = trunkuast. Ryf.

trunkjen adj. 1) svulmende; a) opsvulmet; b) trind, fyldig. Dal. Ryf. Hard. 2) surmulende. Nfj.

trunkla v. = trokla. Hard. Ryf. „T. i Tresko".

trunkna v. svulme ud: a) om Træværk som fugtes. Dal. Her er „trutna": hovne. b) blive fyldig, blive voksen. Ryf. **trunknast** d. s. Shl. „Trunkna tee".

Trunsle m. Fortykkelse af Huden; Træl. Sæt.

Trunt m. = Trott, Trynt. Ma. (Holum).

trunta v. n. (ar), suurmule. Ma. (Grind.).

trunten adj. suurmulende; suur og tvær. Ma.

Trup(p)ul m. Særling. Ndm. Fosn.

trupsa v. n. gaa en møisom og resultatfattig Gang. Nhl. (Hosang). Jf. trubla. **truspa** Shl.

Trus (uu) n. smaat Skramleri, som i et Syskriin; Skrab. Li. (Kvin, Vanse, Lyngdal). „Truus o Traml".

Trusk m. liden indskrænket forsagt og forsømt Stymper; omtrent = Trask. Oslo, Bamle, Tel. **Trosk** d. s. ØTel. — **truskeleg** adj. lig en T. Tel.

truska v. n. (ar), være en „Trusk", gaa for sig uden være med paa noget. Ø- og VTel.

trussa v. n. (ar), 1, slæbe = trissa, traassa. S- og NTrondh. „Han koom trænsann aa trussann paa Sækkjn".

trussa v. (ar), kaste sammen, røre sammen. Li. (Fjotland, Bakka, Nes). „Hu trussa dæ t e e (ihob) koss dæ treffe". — **Trussa** f. Sluske. Li.

?**Trusse** m. Skjørt til Fæhusbrug. Hard.

Trusul m. en stor forsømt Halvidiot; stor „Trusk". VTel. **Trysil** d. s. Tel. (Kvitseid). Vel fremvirket, eller dog paavirket, af Tusul + Rusull (Rysil + Trosu). — **trusulskleg** adj. lig en T. VTel.

Trute (uu) m. Hævelse = Trote. Rbg.; Ma. og Jæd. tildeels: **Truude** (og Trude?).

„truten (uu) adj." A. Ueg.: opblæst = **troten**.

Trutne (uu) m. Hævelse = Trute. Rbg.

„trutt". A. „Tidt aa trutt", trolig, stadigt.

trutta v. n. = trunta. Ma. (Grindeim).

trutten adj. = trunten. Ma.

Try f. se Truga. **try** v. se trygja.

„Trygel m. 1) lidet Trug osv." A. Overhovedet; saaledes: til at sætte paa Bordet med Mad i: „Sildatryyjel, Potetryyjel". Shl. Sfj.; **Tryyjydl**, „Supantryyjydl", „Grisa-", Sogn. **Tryyl** Nhl. 2) Tværdriver = Trygje. Tel.

„trygg adj." A. = eintryggjeleg. Hard.

„trygja v. a." A. 2) v. n. gjøre Tjeneste som „Truga"; løfte op over Smuds, Snee eller andet blødt. Sæt. Dal. „Detta Bos'i trygde upp noko leiti". 3) bære, om Sneeskorpe. ØMa.: **try**. „Sno'n tryr".

Trygje m. Kløvsadel = Klyvbere. Tel. (Kv. Sell.). Maaske til trygja; se dog **Trygje** n. A. Rbg. (Aamlid). 2) indskrænket Tværdriver, jf. Trug. Tel. (Bø, Lunde).

„trygla v. n." A. „trygla ette", forlange truende. Ryf. Tel. 2) v. a. „trygle ein te noko", tilskynde, næsten true. ØTel.

Trygle m. = Trygel. Hard. „Greisatrygle".

„Trykk m." A. 3) dygtigt Slag; se trykkja til.

„trykkja v." A. 4) v. n. „t. t i l ein", slaa til.

Trykkja f. stort velvoksent og kraftigt Hunvæsen. Sogn, Hard. Shl. Sfj. Sæt. „Ei Trykkja te Jænta, Kyyr, Merr". Ogsaa: „ei **Trykkje** Jænte", „ein Trykkje Hest'e", Sæt.; og „Trykkje-jænte", „Trykkje-gamp", Hard. — **trykkjen** adj. stor velvoksen og kraftig. Hard. (Ulvik). — **trykkjeleg** adj. d. s. Sæt. — **trykkja** v. (ar), bevæge sig som en T. „Ho kjeme trykkjandi" = „sigandi". Sæt.

Trykkjar m. kraftig dygtig Karl. Sogn.

Trykstiug m. En fra Trykstad i Smaal.

„trylla v. a. forvirre". A. Shl.

„Trylla f." A. Sandseløshed. Dal. Røldal.

Tryllsk m. en intellectuelt og moralskt sløv

(„nautaktig") Person. Tel. (Mo). **Tryllski** m. d. s. Nbg. (Bygl. Tovdal, Aamlid). G. R. tryllskr af Troldnatur; jf. „trugjen som Trolli", Tel.

tryllskjen adj. suur og tvær. Sogn.

„**tryllt** part." A. forstyrret lysten efter. Nhf.

Tryne n. se Trynt.

Trynemjøl n. 1) Snuus. Rom. Smaal. Vald. I Spøg. „Mulemjøl" d. s. Hall. 2) næsvis Person. Vestfold.

Trynetre n. = Trynevidja. Vestfold.

Trynevedr m. sær but vrangvillig Person. Innh. Namd.: **Trypnveer**. Og **Traanaaveer, Troonooveer** Namd. Innh. Se flg.

Trynevid f. 1) = Trynevidja. Ndm. og Innh.: **Tryyn(e)vee**, Fl.: **-via**, og **-veeja**. **Troonoovee** og **Traanaavee** f. d. s.; Innh. se Trantebaand. — **Trysil** se Trusul.

„**trysja** v. a. og n. 1) rydde for Kviste". A. Sogn (Vik, Ladvik, Aurland: rense Fæhuset for Kviste efterat Løvet er afædt), Tel. (Vinje: trysje); **trøsjaa** ØTel. (Heiddal, Sauar). „2) knuse osv." A. Berg. NGbr. 3) fare voldsomt og larmende afsted. Shl. „Dei truste paa", om voldsom Dans. 4) mylre frem saa det giver en stærkere Larm end ved tysja. Hard. Nhl. „Da truste (trøste) mæ Lemælde". 5) „trysja nee", drysse ned med Larm (som af Ærter). Hard. Dal. „Da truste nee mæ Eple, berre du kom nære Tree'e". (drysja er her: drysse med Haanden). **trøsa, trøste** Jæd.

trysjande adv. „t. fullt", vrimlende fuldt. Sogn.

Trynt n. en tryneformet Ting, saaledes: a) enslags Tud paa Ølstaal. b) nederste vandret fremspringende Parti af „Bakmeis". c) Kaffemorter med Tud. VTel. (Vinje, Grungedal): **Trønt**, „Meisetrønt, Kaffitrønt". **Trøne**, „Kaffitrøne" = Trynt c). Tel. (Rauland). Ogsaa **Trømt**, „Bakmeistrømt"; Vinje. Jf. Trunt.

„**tryta** v. n." A. Dal. Li. 2) skyde Munden „Trut'n" frem; suurmule. Dal.

„**Tryta** (yy) f. 3)". A. Sogn, Ndm. Gbr. Østerd. Oslo.

Trytebær (yy) n. = Skinntryta. SGbr.

„**træda** v. a. 1,". A. 3) = traadhogga efter en Snor. Nfj. Sfj. „Træde ein Stokk". Ogsaa: mærke med en kridtet Snor til Tilhugning. Sæt. A. „Træ upp Tim'br". Jf. traadhogga.

træda v. a. (er, de), brakbehandle et Stykke Land. SØsterd.. **tree-e**. **Tree-eslann** n. Brakland. **Tree-esfo(d)r** n. Brakvækster?

Træd(e) n. 1) Fold for Fæ = Trøde. Nhf.: **Træ**; Smaal.: **Træe**. 2) indgjærdet Fævei = Geil. Jæd. (Klepp, Time): **Træ**. 3) Hvilemark. NGbr. (Lom): **Træe**. Se A.

træden adj. traadagtig. Shl. Nhf.

Trædhus n. Faarestald. Dal.: **Træ-us**.

„**Træl** m. 1, 3)." A. Ndm. 4) se treela.

trælen adj. møisommelig, trælsom. Ndm. NTrondh. „Dæ gikk træle (treele)", adv.

Trælfura, -gran f. forkrøblet Træ. Østerd.

Trælhelg f. Dage i de store Høitider som Tjenerne kan benytte til Arbeide for sig selv; = Romhelg. Ndm. (Surndal).

trælka v. n. (ar), trælle, slæbe. Hard. (Kv.).

trælkast v. n. „t. sund", slæbe sig ihjæl. Hard.

trælsleg adj. 1) trælsom; ogsaa om Ting som har fordret meget Arbeide, „Træl" n. 2) grov, før (ikke slank og ziirlig); om arbeidede Ting. VAgder. — **trælskleg** trælleagtig. Tel.

trælvinn adj. møisom at udføre. Li. (Eikin).

træsa v. n. (er, te), gaa hvileløst frem og tilbage, trave omkring. Dal. Jæd. Nhf. „Kræture gjæng' o træse(r)". „Han træste aa gjekk i Fjedle heile Dagjn". „Eg he gje'e saa længje aa træst ette Kræture". „Eg træste rundt adle Markjedne". Jf. Sv. Dial. träsa ɔ: slita ondt, tråka. — **Træsing** f. det at træsa.

træsen adj. 1) tilbøielig til „Træsing". 2) forbunden med „Træsing"; ogsaa: møisom. Rog. „Dæ gjekk træse", adv.

træslast? v. hentæres = træsla. SØsterd.: **træhles**. — **Trøa, Trø-u**, se Troda (o').

Trød n. Saar som Hest har traadt sig. Sæt.

„**trøda** v. a. (af Trood)". A. Nhf. Sæt.: **trø**.

„**Trøde** n. 1) Fold". A. Ndm.: „Sætertrø". „2) liden Ager". A. Nbg. Jæd.

Trøding m. = Trodnavar. Nhf.

Trødnad m. den af Fæet optrampede Plads foran „Selet". Hall.: **Trødna**.

Trøen se Tram, Troll.

Trøgaa m. sei Trevle. ØTel. Se Trege.

„**Trøm** m. Rand, Bred". A. **Traam** Nbg. VTel. (Vinje), Dal. f.; **Traam(m)** f. Shl.; **Traamm** Tel. SætV. Hard. f., Sogn (Aurland) f., Voss f. **Tram** VTel.; i Nordl. om Kant af Kar, mens **Tramm** er Bred af Indsø; **Træmm** f. Nhf. Jæd. Fleertal: **Træm(m)'r** ('ur, 'u, 'e), Shl. Hard. Voss og fl. 2) Karm paa Slæde. A. Nbg. Tel. Dal.: **Traam** f. (og m.), „Høvtraam", Dal.; jf. Trum (Agder). „Fjelltraamm" f. Fjeldbryn, Sogn. „Tor(v)traam", Dal. — „Setja Traamm fy(re)", sætte Skranke for; Voss, Hard. „Eta äi Traamm", æde jævnt = eta ned med Trøm'n; Hard. „Ta(ka) fy Traamm", tage a l t efterhaanden saa der bliver skarp Modsætningskant, som naar Stene plukkes bort af en Ager; Voss, Hard. „Lesa fy Traamm", læse uden at overspringe noget; Voss.

trømfull adj. bredfuld. Nhf.: **træmmfudl**.

Trømt, Trøne, Trønt se Trynt.

Trøngar, Trøngd se Treng-.

Trøngsl, Trøngsli se Trengsl.

trøsjaa se trysja. **trøsk-** se treskja; Traust.

Trøskjælv n. Løgulv. Nordl. Se Hjell.

Trøstokk m. Tærskel, se Trestald. Vald.

Trøyekvaal (tykt L) m. ɔ: ·kvarde. Hall.
trøyleg adj. = trøysam. Helg.
Trøynad m. = Trøyskap. Innh.
„**Trøys** f." A. Ndm. Sfj. 2) liden Kasse eller Kar til Madding, Liner og andre Fiskeredskaber. Romsd.
„**Trøyt** m. 1) Slutning". A. Tel. „Eg stænd paa Trøyt'n mæ dæ". „3) Paalæg". A. Om et Veistykke som endnu er at tilbagelægge. Vestfold (Sandsvær). „D'æ ein goo Trøyt". 4) anstrengende Prøve. Totn. „Han kann staa för Trøyt'n". Jf. Traut f., Tråute m. 5) Morskab. Gul.: **Trøt.**
„**trøyta** v. 2)". A. SØsterd.: **trøte, trøtø.** 5) v. a. dvæle (efter), vente (paa); i nogle Forbindelser. „Me trøytte'n", vi ventede paa at han skulde dø; Tel. (Vinje). „Han trøytte p a a seg Naatt'i", han dvælede saa længe at Natten kom over ham; Tel.
„**Trøyte** m." A. STrondh. NGbr. (Foldal).
trøytelaus adj. endeløs. NVTel.
trøyteleg adj. trættende. Vald. „T. Veg".
„**trøyten** adj. møisom; mest i n. som adv.: **trøyte.** Ndm. (Sunnd.). „Dæ gjekk trøyte".
Trøytetaum se Taum.
trøyttasam adj. trættende, kjedelig. Shl.
? **tua** v. (ar), gaa frem og tilbage uden at udrette noget; vimse; tildeels = suda, svinsa. Berg. (H. O.; Strøm?), Tel. Sæt. „Eg hev tua av meg heile Dagjn", bortvimset den hele Dag. Lidet brugt. Kan neppe være tuva (jf. tuvla, tuffa, tufla), uden at det i Tel. og Sæt. (hvor: ruve, skuve, Tuve; dog ue ɔ: uva) er laant vestenfra.
tuall adj. roligt nydende, stilfærdig og uforstyrrelig?; mest brugt om Fæ som gaar og æder roligt og behageligt. Vestfold (Lardal, Sæm, Hov). **tuallt** adv. „Dæ gjekk t.", smaat, trevent; tør være spøgende Misbrug.
tudna, Tudne- se tunna. **Tue** se Tvoga.
tudra (u'dd) v. n. tjaddre raskt men dæmpet og monotont; murre; knurre. Tel. Sogn, Ma. og fl. Ogsaa: **tjuddra,** Ma. VTel. — **Tuddr** n. dæmpet Tjat, Murren osv. Og: **Tjuddr.** Jf. tjadra, tutra.
Tudra (u') f. forknyttet vantrevent Træ. Tel. (Selljor). „Ei Graantuddre".
tuffa (u') adj. oplagt, i Humør. Ndm. (Rindal), Ork.; Fosn: **tooffa.** „Koor æ du tuffa?" „E æ itkj rett tuffa idag".
tuffa (u') v. n. (ar), = tua, suda, tøva. Sogn, Voss, Hard. Jf. tua, tuvla, tøvla, tovla. — **Tuff** m. En som t. Voss, Sogn.
tufla (u') v. n. 1) = tuffa. Ma. Sogn, Voss, Hedm. **Tufl** n. og m. Halvfjante; Stymper. **Tufla** f. d. s. **Tuflebrook** f. d. s. Sogn. **tuflen** adj. halvfjantet. 2) arbeide klodset og resultatfattigt = tosla. Ryf. Bedre: **tuvla,** se d. **Tufla** se Tosla.
„**Tufs** m. og n. Stymper osv." A. Gbr. Tel. **Tups** SBerg. og fl. Omglebet: **Tusp** Romsd. og fl. — **Tufsa** f. d. s. Sogn og fl.
„**Tufsa** f. Pjalt osv." A. 2) noget oprevet og forviklet; Forvikling; omtr. = Floke. Tel. Østl. **Tupsa** Ma. og fl. **Tupse** Sfj. Jf. tuvla, Tuvra, Tyssa, Kyssa.
tufsall adj. opreven og forviklet; filtet; omtr. = lurvutt, pjuskutt. Østerd. NGbr.
tufsast v. (ast), blive „tufsen". Gbr.
tufselugum adj. og adv. kludervorn; stymperagtig; halvfjantet. Gbr. Jf. lagom, tusselugum.
„**tufsen** og **tufsutt** adj." A. = tufsall. Hall. Østl. Ma. og fl. „Tufsint Føre", oprevet F.; Hall. „Tufsete F."; Østl. **tupsete** Ma. og fl. 2) uvel, ufrisk, uoplagt, svagelig; = pjuskutt. Udbredt. 3) kjedelig. Shl.: **tupsen.** Se tusp-. 4) fjantet; imbecil. Gbr. og fl.
tufsna v. n. blive „tufsen", blive en „Tufs" (Stymper, Tosse, Halvfjante osv.). VTel.
„**Tuft** f. Tomt". A. **Tupt** Ryf. VAgder og fl. 2) **Tooft** Jordgulv. NGbr. (Lom, V.). 3) **Typt,** om Pladsen i Laden for Høstabelen. Jæd. (Høyland). 4) „Maanen søyne (syyne) Tuptæ sii", naar dens hele Flade sees svagt lysende i Jordskin ved Ny. Ma. (Bjell.). Maanen er da **tuftaberr** adj. Hard. Ryf. (yt).
„**Tufte** (u') m. Nisse" A. Innh. **Tuftakadl** Berg.; **Tooftkæill** Gbr.; **Toomtkall, Toomtgubba** (pl.), Stjør.; **Tuftabonde** Hall.
„**Tugga** (u') f. en Tygning". A. 2) det tyggede eller noget der seer ud som tygget. Agder, Tel. „Fisketugga", haabløs Forvikling af Fiskernet voldt af Fisk. Ma.
tuggeleg adj. lig en Tugga 2). Agder, Tel.
tugla v. n. 1) tygge gjentagende men svagt, gumle? 2) idelig dadle saa smaat, hakke paa, gnave paa; ogsaa: misundeligt mane eller trygle om; omtr. = gnaula. Sogn. Se Smauto. — **Tugl** n. og **Tugling** f. (misundelig) Hakken, Manen, Tryglen og dl. Sogn. — **tuglalaus** adj. „Eg ha(r) da kje tuglalåust", man taler misundeligt om at jeg har det. Sogn. Jf. tanntuglast.
tugla v. n. 2, bemøie sig længe med noget med Forkludring og Forvikling til Resultat; (for)kludre; (for)vikle; omtr. = fukla, fikla. Tel. (Selljor, Kvitseid), Vestfold (Sandsvær, Hov, Lier). „Han sat o tugla mæ dæ heile Dagjn". „Tugle i Hoop Hyssingn, Hespeln". „Tugle me Gaan". — **Tugl** n. Forvikling osv. „Dæ blei i eitt Tugl". **Tugla** f. a) En som tuglar. Tel. b) Urede; forviklet Masse. Vestfold og fl. „Tusser aa Tugler". — **tuglen** adj. puslende, kludrende, sølevorn. Hall. — **tugleleg** adj. lig en Tugla. Tel. — **tuglutt** adj. 1) = tuglen. Hall. 2) forviklet, urede. ØTel.; Vestfold og Smaal.: **-ete.** — tugla er maaske af tvugla, tvogla, tvagla, eller dog paavirket deraf (skjønt tvugla bruges sammesteds, Tel.); berører

sig ogsaa med tukla (som dog bruges sammestedss, Vestfold); se disse.
Tuhling se Tytebær.
Tukk, tukka, Tukkamun se tokk-; toka.
„**Tukke** (u') m." A. Rbg. Ned. 2) meget tynd Melkevælling. Dal.: **Tukkje**. — **tukkje seg** v. jævne sig til „Tukkje". VTel. „Mjøl'i, Grout'n, vi tji tukkje seg".
tukkje (u') adv. i ganske smaa Skub; møisomt og langsomt; seit og smaat. Hard. Shl. „Da gjekk so tukkje før 'an". Til tukka ɔ: toka, þoka.
tukla v. n. og a. behandle længe og klodset med Beføleu og Krammen; beføle og haandtere saa Tingen skjæmmes; kludre; kramme. Tel. Vestfold, Rom. Hadeland, Hedm. Gbr. Vald. Hall. Sæt. Ned. Ma. „Ho tuklar mæ Oongjen heile Dagjn". G. N. þukla beføle. „taakl" og „tjaakl" d. s. er meddeelt fra Salten. — **Tukl** n. overflødig Haandteren osv. — **Tukl** m. En som tuklar; Puslar + Klodrian. Ma. og fl. **Tukla** f. d. s. Udbredt. — **tuklen** adj. 1) tilbøielig til at t. 2) uredig som Følge af **Tukling** f. Hall. og fl. — **tuklutt** adj. = tuklen. Udbredt.
Tuksa (u') f. forviklet Masse af langstrakte Ting, som Tang, Halm, Pjalter; stor Visk; Vaskeklud af Pjalter. SBerg. „Taratooksa". Jf. maaske Toka (Tuka). **Tjuksa** d. s. Shl. Nfj. Hid hører vel „Kjuksa" og maaske Kyksa — for Tj.
Tukt (u') f. (og m.) en vis Tid, en Stund = Tokt, Tokk, Toka, Tak, Rid. Ogsaa en liden Dyst = Tak. Voss (Ekſ.), Hard. Shl. Ryf. VAgder, Dal. „Du kaun slao äi Tukt". „Han took 'an äi Tukt; no lyyt eg ta deg äi Tukt". „Da va laangga Tuktena imydlo"; Shl. „Ta Vaat'n, Stokkjn, ei Tukt, tri Tukte t e e". **Tuksa** f. d. s. Ryf.: **Tooksa**. — **Tuku** se Toka.
Tul (uu) m. en stilfærdig og trofast Arbeidstræl, En paa hvem andre selvfølgelig lægger det tyngste Arbeide. Innh. (Skaun, Indr.). „Han æ Tuul'n i Huus'e". „D'æ ein goo Tuul".
tula (uu) v. n. (ar), arbeide strængt og stadigt, trælle trofast. Innh. (Skaun, Indr.). „Han tuule aa ber saa tungt". „Han hi gaatt dær i Gaal'a aa tuula fraa han va liitin". NSv. („Norske") og en Sv. Diall. tula (tulja, tyyl') anstränga sig, båra något tungt og dl. Jf. tyla.
Tula f. se Tule 3).
Tuldr m. Bylt. Tel. (Selljor). **Tult**, Hall.
Tuldra f. 1) et uanseeligt ilde formet og ilde klædt (byltagtigt) Kvindfolk. Tel. (Sellj. Bø, Grandsherad). 2) = Tugla (Kludrer, Klodrian). Tel. (Bø).
tuldra v. n. gaa planløst frem og tilbage = tulla 6). Shl. (Kvinnherad, Finnaas).
tuldra v. a. danne til Bylt el. Balle, bylte sammen; kludre sammen = tvugle samen. Tel. (Bø, Selljor).
„**Tule** m. = Gjætargut". A. Sfj.
Tule (uu) m. 1) en noget menneskesky, lidt indskrænket, Særling. Tel. Sæt. VAgder (Aaſ.; Eikin = Ape). 2) dum og uheldig Bajas. Tel. Sæt. 3) underlig Suurmuler. Vald. A. **Tula** f. d. s. Vald.: **Tuule**. Jf. Tyl. — **tulen** adj. suurmulende. Vald. A.
Tulk (u') n. hemmeligt Snak; hviskende Omtale; mistænkeliggjørende Sladder. SætB.
tulka (u') v. n. (ar), snakke i Krogene, hviske ondt Sladder. VAgder, SætB. „Ja naa ska 'an tulka i 'an mygje voondt!" „Han gjekk o tulka i s e g mygje voondt", tilhviskede sig selv, spekulerede sig til, megen ond Tro. **tolka** (o'?), Ma. (Vigmostad). Jf. G. N. tulka fremføre (tolke).
„**tulla** v. a. og n. 2)". A. Selbu, Sæt. „Tulle Grot'n" = tvilla. „3) vikle". A. „Tulla seg inne", svøbe sig ind, indpakke sig. Agder. Ogsaa: **tjulla** (kj), VAgder, VRbg.
Tullball m. forvirret og tumlende Person. Ndm. **Tullvalli** m. d. s. Innh.
Tulle m. = Darle, Tull 3). Hard. Ma. Gbr. og fl. — **tulla** v. (ar), karde Tullar.
Tulleflaga f. Hvirvelbyge. Hard.
tullerusk adj. = tulla(d). Ryf. og fl. Se rusk.
Tullevette n. = Leidvette, Trollunge. Ryf.
Tullfarang m. = Tullesott. Ndm. (Sunnd.).
Tullods (oo) n. Anfald el. Lune af Tosſethed (Vildskab eller Nykker). Trondh. Se Od.
Tult m. Bylt = Tull 4), Tuldr. Hall.
tulta v. (ar), bylte = tulla 3), tuldra. Hall.
tultra v. = tulta. Nfj. „Tultre i n n, t e e". „**Tultra**". A. Nfj. — **tulug** se tolug.
tuma (u') v. a. og n. 1) udmaale med Tommelfingren. NGbr. (**tumme**) og fl. 2) beføle meget (nøiagtigt); fingre; omtrent = tukla, trivla. Sæt. (u'—o'); Hard. (Ulvik): **tum(m)a**; Vald. (Vagn): **tøma**; NGbr.; Nfj. og Sfj.: **toomme** (og tume?); NTrond.: **toomm'**. „Han ska tum(m)a pao alt". „Tumme dæ", og „t. paa dæ"; NGbr. 3) famle; gramse; tumle. Sæt. Hard.; ISogn: **tum(m)a, tooma** (og **tøma**, Lærdal); Shl. Hall. og Sigdal: **tooma**; VTel. og fl.: **toomme**; Vald.: **tøma**; NTrondh. „Han gjængge fo'tar o tumar seg fram". „Tum(m)a seg fyre i Myrknæ". „Tooma eette Kniiv'n, eette Oor". „Tumma burti Skaove". „Däi ligge barre tumar o kjæm ingjen Veg'e". Sæt. „Dei tuma mæ aa vøla uut Klopp'a ove Aa'na", de tumlede med at faa istand Broen; Røldal. „Toomm mæ Lasse", tumle med Læsset. „Tøma t e e see", gramse til sig; Vald. 4) „tuma av", trykke, slaa, af med Tommelfingren. Ndm. „Toom(m)a 'taa Huu'a". — **Tum** m. En som tumar. Hall.: **Toom**, Famler, Kludrer; Vald.: **Tøm**, nærig Person. — **Tume** m. En som avanserer lidet, som ved sin Famlen ingen Vei kommer. Sæt. —

tumen adj. ſeenfærdig og famlende; uden Fremgang. „De gjæng'ge tumi", adv. Sæt. — **Tuming** f. det at tuma.
tumba v. a. (ar), trykke ſammen med ſin Krop; trampe ſammen. Stjør. „Gaa oopp aa toomm Lasſ'e". „Aa toomm n e e Lasſ'e". „Toomm itkj nee Graſ'e, Sængja!" „Du toomme da ſamen Høy'e!" Er vel eet med „tumma, tumle ſig", A. og maaſke G. N. tumba falde omkuld; NSv. („Norſke": Finnland) Diall.: tumba (ner) ɔ: vältra ſig, bringa en ſäng i olag. Men vil glide ſammen med foreg.: „toomm' paa", fingre, gramſe, klemme, kramme, — forſaavidt begge bruges paa ſamme Sted(?). — **Tumba** f. Mærke efter Tumbing f. Liggen el. Trampen i Græs osv. „D'e ſaa fullt 'taa Toommaa (pl.) 'ti Gra'ſi, d'e itkj Raa te faa ſli-i".
Tume, tumen, Tuming (u'), ſe tuma.
„**Tume** (u') m. 1)". A. **Toome** Røldal. **Toom(m)al** (og o'), Li. **Toomaasfingr** d. ſ. Røldal. **Taam(m)aarsfingr** (og ls) NGbr. **Taamma(a)sfing** Totn, Ringerike(Snarum). Og: „Toomarstott, Taammastaatt osv.". „2)". A. **Tumul**, Hall. „3) ſom Maal". A. **Tumme** NGbr. **Toom(m)al**, Li.
Tumeløvd (u') f. ſe Løvd. Sæt.
tumla (u') v. n. = tuma ɔ: famle, gramſe. Hall. (Nes, Aal). „Tuumle eette dæ".
tumlen (u') adj. tumlende, famlende; tildeels = tumen. Sæt. „De gjæng'ge tumli (adv.) o ſèent".
Tumling m. forvirret Perſon; omtrent = Svimling. — **tumme** ſe tuma.
tumpra v. n. 1) dvæle, bie. Vald. (ØSlidre). „Ee tumpra dær ái Stund, ee hadde lagt Motlag mæ'o, men han kom itkji". 2) v. impers. tage Tid, have ſeen Fremgang, hales ud, ved Uorden, Nølen, Sølen og dl. Hall.: uu og oo. Oftere: tumpraſt Hall. (Hol, Aal, Gol). „Dæ tumpraſt førr me koomo t e e", der bortſøledes Tid inden vi kom i Gang. — **Tumpring** f. Dvælen, Forhaling osv. „Dæ vart ái lang Tumpring, dettan". Vald. Hall. — **Tumpr** m. En ſom foranlediger Tumpring, en Famler, Søler osv. Hall. (Gol: oo).
Tums m. = Tumſing. Hall.
tumſa v. n. (ar), ſtaa og døſe, ikke være i Vigør, omtr. = ſtura. Om Folk og Fæ. Nhl. Hard. Shl. Ryf. „Kyyr'æ ſtænd aa toomſa". Og: ſtaa faſt af Mangel paa Ord.
tumſen adj. 1) = ſturen. 2) ſtille og triſt ved ſin Eenſomhed; ødslig. SBerg. Ryf. JSogn. „Her æ ſo tumſe". Jf. „ſtumſen aa tumſen".
tumten adj. ſpøgelſeagtigt uhyggelig. Stjør. „D'e toomti i e Liikhuus, paa Kirkjegala". „Di maa itkj gaa all mæ ein Gaang, dæ bli ſaa toomti". Jf. Toomtkall. — **Tumul** ſe Tume.
tumult adj. n. forbundet med Tumlen og Famlen. NGbr. Vel fremgaaet af tumlen + Tumult (fremmed).
„**Tumung** m. 1." A. **Toomoong** (korte oo). NGbr.
„**Tun** n." A. **Tæun** (—ön), Ma. Li. (tildeels f.); **Toon** Ned. (f.); **Tuun** Smaal. „Te Tuunar", Shl.
Tun (u') n. grovt Arbeide. Voſs. „Han lyyt'n gao pao Tun'e jamt". **Tunarbei(d)** n. d. ſ.
tuna (u') v. n. (ar), gjøre tungt grovt Arbeide. Voſs. Jf. tuna = tenja.
tuna (uu) v. n. (ar), fylde ſig, tylde i ſig. Hall. (Gol, Nes). „Sitja aa tuune aa drikke". „No ſka du kji tuune i dee meir". „Kalv'n ſtaar aa tuuna aa drikk". Tør trods Vokaludvillingen (uu, e for u', a) være eet med „tuna (u'), udſpænde" A. Jf. temba, temja (tenja).
Tuna (uu) f. Melodi. Ma. (Grindeim og fl.): **Tæuna**; Sæt.: **Teune** (og Tune, u').
„**Tundr**". A. „Tun'dre tjurr", ſom adv. Ma.
„**tung** adj." A. **taang** Veſtfold, Smaal.
Tungard m. 1) indgjerdet Plads nær Gaardsrummet, til at ſlippe Heſte og andet Fæ ind paa til kortvarig Græsning. Smaal. (Rygge): **Tuungal**. 2) = Tun. Smaal. (Eidsberg): **Tuungal**. NGbr.: **Toomgal**.
„**Tunge** m." A. 4) Hovedmasſe; Majoritet. Hard. Voſs, Nhl. „Tungjen 'tao Folkje".
Tungerøte n. Tungerod. VTel.: **Toonggerøti**.
„**tunghøyrd** adj." A. 2) = løynhøyrd. Ndm.
tungkløyvd adj. vanſkelig at kløve. Sogn og fl. Ogſaa: **tungkløyv**.
Tunglenda f. „tunglendt" Jordsmon. Sogn.
tungmyllt adj. = tungmjelt. Berg.
Tungnæme n. Tungnemhed. J Skrift.
tungpuſten adj. ſom puſter tungt. Smaal.
tungſinnt adj. i tungſindig Stemning. Gbr.
tungvinna adj. = tungvinn. Li. „T. Gar".
tungvægjes adv. og adj. vægtigt. Sogn (Ladvik). „Hadde du noke tungvæjes aa bere?" Jf. ſtorvægjes.
„**Tunkall** m. Risſe". A. Ryf. („= Tusſe").
„**tunna**". A. „tudne ſee aav", gaa vild. Hall. — **Tudnebrook** f. urolig og forvirret Perſon. Sogn. **Tudnebukk** m. d. ſ. Voſs.
Tunnaurride m. Ørretyngel. Ramb.: **Tynnduri**.
tunnberkt adj. med tynd Bark; ſe berkt.
Tunnfel (ee) n. (m.) = Tunnfile. Tel.
tunnfengjen adj. = tunnfengd. Shl.
tunnhøyrd adj. ſom hører ſkarpt)(tjukkhøyrd. Tel. (Grandsherad).
tunnkvesſt adj. hvæsſet indtil Tyndhed.
tunnla v. n. rulle omkuld, „i Tunn". Hall.: tunnle og tundle.
Tunnlenda f. Landſkab med tyndt Muldlag. Sogn. — **tunnlendt** adj. med tyndt Muldlag. „T. Gar".
tunnſkiven (i') adj. tynd og ſmal, om Ting

og Folk; især: tynd i Ansigtet. Nfj. (Eid, Innvik, Honndal, Stryn).
Tunnvemba f. = Tunnvembe. Sogn.
tunnvita (i') adj. med svag Forstand og Anlæg til Sindsforvirring. Dal. (Hæsk.); Jæd.: **-veeda**; Dal. (Sokndal): **tynnveeda** (og vitda?); VNed.: **tynnvidda**.
Tunnvæng m. ɔ: Tunnvange. Smaal.
Tunskaal (uu) f. 1) Ølskaal tømt paa Gaardsrummet ved Afsked. Li. (Eikin). Sjelden. 2) Beværtning paa Gaardspladsen til forbidragende Brudefølge. VNed.
Tunskog m. Lund af „Tuntre". I Skrift.
?**tunstad** adj. om Hest som ikke vil forlade Gaardsrummet. H. O. — **Tunu** se Tona.
Tunvedr m. stivsindet tvær og trodsig Person; omtr. = Tverbløyg. Hard.: **-veer**.
„**Tunvord** m." A. YSogn.
tunvoren adj. tilbøielig til at være i „Tunet". Shl. (Etne): oo, som i „vooren".
tupla v. n. nappe saa smaat i; pille med noget uredt. Tel. (Bø). „Tuple paa noko".
„**Tupp** m. 1) Fingerspids". A. Østl. 2) Blomsthoved; som i: „Raudtupp", Oslo; „Kvittupp", Ork.
tuppa v. n. (ar), 1) nappe forsigtigt i, drage saa smaat i. Sogn, Sfj. „Tuppe aat see", om at drage Sengklæderne til (over) sig; Røros. Jf. tupla. 2) om „Steinsprang". Sogn (Borgund). „Dæ tuppa nee Stäin rett so dæ æ". — **tuppa** se toppa.
tuppen adj. 1) som let bliver stødt. Hall. 2) lidt stødt. Totn.
Tuppul m. sløv Stymper. Gul. Jf. Typpul.
tupputt adj. tosset. Ork.: **-aat**.
tur (uu) adj. daarlig, ussel, hæslig; ogsaa: syg, elendig. Ndm. (Rindal, Surndal). „Tuur Hest, Kar". „Han æ tuur te arbei". „Tuurt aa te inkjes". „Baade tuurt aa fagert". „Tuurt Lag", kjedeligt. Maaske af ut-ur (ut-or). Eller jf. (?) Sv. og D. Diall. tura, udmatte, lide ondt. — **tuurvoren** adj. noget „tuur".
„**tura** v. 1) buldre". A. Shl. NGbr. **Tuur** m. Bulder; Shl. NGbr. „2) more sig". A. Jf. dundra, dryssa.
Tura f. = Ture m. ISogn. **Turu**? Østl.
turftalaus adj. 1) unødig, overflødig; unyttig. Sogn (Aurland, Ladvik): **turta-** og **turte-**. 2) upassende, utækkelig = ulagleg, ubjaaleg. Sogn, Hard.
turftalaust adv. unødigt, overdrevent; yderlig. Hard. (Ulvik). „Turtalæust galin". — **turteslouft** adv. unødigt. VTel.
Turftaløysa f. 1) Ufornødenhed. 2) unødigt virksom Person. Sogn.
turftig adj. som behøver meget. Tel. (Kvitseid: ft). **turtige** (te eta), Ryf. **tuurtig** (-u, -u), Li. (Vanse og fl.). Ogsaa: **turtoge** Ryf. (Suldal), **toortöge** (te eta), Ryf. Shl. (Etne).
?**turftmykjen** adj. ufornøielig. H. O.: „tooltmykjen", Gbr.
„**turka** v. a." A. **trukk** og **trookk**, Helg. „Trookk Garn, Klæ'a". 6) v. n. „Fiskjn turkar", Fisken gaar tør, over Vandet; om Stimer. Ryf. — „turka tee ein", slaa til En; Hall. og fl.
„**Turka** f. 2)". A. Tel. Vald. Jf. Brenna. 3) Svindsot. Og: **Turkesjukji** m. NVTel.
Turka f. 2, 1) Tørrehus for Korn. SSmaal.: **Torke**. 2) Tørreklud. Sogn. Meddeelt.
turkebanna v. bande som en Tyrk. Sogn.
Turkefilla f. Tørreklud. „Turkafille", SGbr.
Turkeklæde n. Tørklæde. Tel. (Nes): **Torka-**.
Turkemoa f. tør Disighed, støvagtig Dunst i tørt Veir. Dal. Li. — **Turkerøra** se Røra.
„**Turkestova** f." A. **Tørrstøgo** Vald. (Vang); **Trystugu** og **Trystu** SGbr. (Gausdal fl.).
Turketre n. Stav hvormed røres i **Turkegryta** f. Gryde hvori Korn tørres. Li. (Fjotland). „Tjurr'e sum eit T.".
turkvand adj. blød, om Kvern som kun vanskeligt maler mindre tørt Korn. Trondh. og Ndm.: **törkvann**.
Turl m. forviklet Masse, Forvikling. Ma. (Bjelland). „D'æ i aen Turl".
turla v. a. 1) forvikle eller dreie og vende; krølle (skjæmme) ved at kramme og tumle. Ma. Li. Se A. „Turla seg bort" = tulla seg burt. 2) v. n. rulle omkuld, tumle. Li. „Turla rundt". Jf. tvirla, tulla.
turlutt adj. forviklet, sammenkrammet. Ma.
„**turna** (u') v." A. **tjurrna** og **-ast**. Li.
„**turr** (u') adj." A. **tör** (— tår), Ndm. Trondh.
turra v. n. (ar), knurre, gnave, skjænde. Tel. (Mol. Laardal, Kv. Vinje). „Potre o turre". — **turren** adj. som gjerne vil t.
Turrauke m. en „Auke, Skjerauke", som i Regelen ligger tør. Helg. (Nesne): **Torr-**.
Turrbrand m. = Turrot. Smaal.: **Torr-**.
turreten (e') adj. tør i Mund og Svælg saa man neppe kan æde. Røldal.
Turrgjedda f. gold Ko. Sdm. (Hj.), Nfj.
turrgnika (i') v. a. (ar), faa tør ved Gnidning, gnide tør. Tel. (Raul.): **tjurrnika**.
turrhard adj. tør og haard, skrumpen. Smaal.: **torrhal**. — **Torrhaling** m. „turrhard" Krop. Smaal.
Turrhaake m. lang mager Karl. Voss.
Turrhøydriva (i') f. drivende Arbeide med at faa Hø tørt ind. Nhl.
Turrkall n. fortørret tophugget Træ. Vald.
turrlagd adj. tynd og mager. Gbr. Sogn.
turrlaaten adj. tørladen, noget tør. Shl.
„**Turrmat** m." A. 2) al Mad ÷ Suul. Østl.
Turrmoa f. = Turkemoa. Dal. Li.
turrmula (uu) v. n. 1) være taus. Jæd. 2) = turrmaula. Jæd. — **Turrmuling** m. taus, lidet underholdende Person. Jæd.
Turrmyla f. og **Turrmyling** m. indskrænket Person. Sfj. (Vevring, Holmedal).
Turrmøla f. = Turrmat. Hall.
turrmølen adj. som spiser langsomt og lidet. VTel. (Vinje, Laardal): **tjurr-**.
„**Turrmøyling** m." A. Sogn. **-ai-** INfj.

Turrnabbe m. 1) fortørret knagformet Kvist. Nhl. 2) Tørpind af en Person. Nhl.
Turrnogga (o') f. karrig Kvinde. Nfj.
turr-rettes adj. og adv. bestaaende af magre Retter; magert anrettet. Shl. Nyf. „Eit t. Maal". „D'æ t.".
Turr-rote m. = Turrot. Smaal.: **Torraata.**
„**turrsam** adj." A. noget tør af Natur, tør af sig. Ogsaa om Personer. Tel.: **tjurr-**.
Turrskate m. 1) fortørret greneløst Træ. Ma. Rbg.; Østerd.: **-skaataa.** 2) mager benet Figur. Rbg.
Turrskrant m. = Skrane; se Skrant. Dal.
Turrskrata f. Hundyr som ei vil tage Huld. Vestfold: **Tørrskrate.** Jf. Skratla.
Turrskreppa f. magert Væsen = Skreppa.
Turrskrikja f. mager Kvinde. Totn: **Tørr-**.
Turrsnippa f. se Snippa.
Turrspjett m. liden tynd Figur. Østerd.
Turrtre n. fortørret Træ. Ndm.
„**Turrøle**". A. **Torhøll** ØSmaal. Se Hala.
Turull m. vantrevent Naaletræ. Ork. **Torell**, Strinda. — **Turull** se Tverel.
Turullgraan f. lav busket Gran. Gbr.
Turta f. = Turt, Sonchus. Hard.
turten adj. prippen, let stødt. Vestfold (Hov).
Turv n. Bekomst = Turv m. Tel. (Eidsb.).
Turv m. 2, liden vantreven Figur, liden uanseelig Klodrian. Nyf. Ma. Vestfold (Sandsvær, Lier). Jf. flgg. og tuvrast.
Turv m. 3, 1) sammenfiltet Masse, Forvikling. Ma. (Bjelland). „Udd'æ va i aen Turv". **Turve** m. d. s. Tel. 2) tarveligt Klæde som bruges til „Bosblæja". Ma. — **Turveplagg** n. = Fillerya. Ma.
Turva f. 1) liden uanseelig Stymper af en Kvinde. Ma. (Holum, Bjell.). 2) liden Slukke = Torva 2, 2). Tel. (Bø og fl.).
turva v. a. (ar), sammenfilte, forvikle. Ma. „Net'e he turva seg i Hopa".
„**turva** (u') v. a. behøve". A. Præs. **tarv** Voss; Shl. (sjelden), SætV.; Fl.: **turva** Voss, Hard. (Ulvik, Øydsj.); **turve** SætV.; **turge** SætV. og V. Præsens ogsaa: (han) **turva** Sogn (Aurland, Sogndal, Fresvik), **turve** Vald. (ØSlidre); og **torva** se d. Imperf. **turte** Rbg., **ture** Ma. — Meget brugt i VAgder.
turvast v. oprives, blive laset og urede. Tel.
turveleg adj. 1) liden og stymperagtig; lig en Turv. SVTel. (Treungen). 2) sammenfiltet, slukket osv., lig en Turva. Tel. (Rauland, Selljor, Kvitseid).
„**turven** adj. trængende". A. Nhl. Shl.
turven adj. 2, 1) = turveleg 1). Ma. (Bj. Holum). „Turven o säen'e". 2) = turveleg 2). Ma. „Net'e æ turve". „Udd'æ æ turven". — **Turveplagg** se Turv m.
Turveskog m. vantreven Smaaskov. Ma.
turvla v. n. sammenfilte; slukke og dl. Sæt.
turvlutt adj. = lurvutt i Haarlage. VTel.
turvutt adj. omtrent = turveleg. a) liden og stymperagtig. Tel. b) usselt klædt. Ring. c) = turvlutt. Tel.
tusa (u') v. n. (ar), frembringe sagte Lyd: a) som naar man træder paa tørt Mos. Tel. b) tale sagte; hviske. VAgder. Rbg. „Tusa o læ". „Mubbra o tusa". Jf. tjusa, tyssa.
tusaleg (el. **tussaleg**?) adj. og adv. stymperagtig, strøbelig; omtrent = **tuslen**. Hall. „Dæ gjekk tusale", yderst uheldigt.
tusall eller **tussall**? adj. strøbelig, affældig, sløv. Hedm. (Nes, Ringsak, Romedal). „Gamall aa tusall".
tusan ɔ: 1000. Dal. Ma. Li. Ligesaa i NSv. Diall. og i G. Sv. (A ogsaa i Litu-Slaviske Sprog). — **Tusil Pusler**, se Tusul.
Tusk m. svag eenfoldig og uduelig Person. Sogn, Tel.
Tusk n. daarligt Stof, Skrab; omtrent = Rusk; f. Eks. om „Lettekorn". Ndm.
tusk adj.? Kun i: „ikkje tusk", ikke at foragte = ikkje piren og fl. Tel. (Bø). Maaske eet med foreg.
tuska v. n. (ar), 1, gaa smaat og lydløst, gaa sagte = tusla. Trondh. „Ga paa Tuskklabb(aam)" = „g. hoosoolæstaam": Trondh. tjusk v. d. s. Innh. 2) være i eensom Uhygge. Sogn (Lærdal, Lustr). „Han sat aa tuska". 3) pusle = tusla, stulla. Nhl. (Mo). „Koor tuska Folkje mæ Helso her?" hvorledes lever man her?
„**tuska** v. n. (ar), rasle, larme". A. 2) drive Løier, tumle sig. Hard. Nhl. Shl. „Tuska mæ Jæntena". 3) slukke, fare uordentlig og tumlende frem. NØsterd. Hard. „tuska tee", gaa paa, lade staa til. 4) „tuska etter ein", ave En = kuska etter. Shl. Nyf. 5) v. a. ave, tugte. Nyf. Jæd. „Eg ska tuska deg, eg!" G. N. tuska puffe. Sv. Diall. tuska ɔ: gifva stryk.
Tuska f. 1) = Tusk n. „Gaa paa Tusko". SBerg. 2) „Tuske", Anfald = Rider. Nhl.
tuskast v. recip. brydes, prøve Styrke. Shl. Isl. tuskask.
tuskeleg adj. lig en Tusk ɔ: yderlig svag forsagt og næsten fjantet. Sæt. Tel. Røldal.
„**tusken** adj." A. NGbr. SBerg. 2) omtrent = tuskeleg (men ikke saa stærkt), = pjusken, puskutt. Fosn og fl. 3) omtr. = rusken. Sogn. „Tuskje Veer". 4) uhyggeligt eensom og øde; uhyggeligt eenlig. Ndm. Sogn. Overalt: „tuskjen".
Tuskull? m. = Tusk m. ɔ: svag eenfoldig og uduelig Person. Sogn: **Tuskedl**.
tuskutt adj. = tusken 2). Sogn. 2) = tusken 4), stusleg; Ndm.: **-aat**.
Tusl n. noget som er vantrevent; især Krat. Tel. Rbg. „Bjørketusl". **Tyysl** og **Tiisl**, Rbg. „Ospetyysl". **Tusl** m. og **Tusla** f. En som „tuslar" 1) og 3); uanseeligt eenfoldigt og udygtigt Menneske; halvfjantet Pusler. Tel. Hall. Li. og fl. **Tutl** SBerg. **Tuhl** Østerd. Nfj. Se tusla.

„**tusla** v. n. gaa sagte, pusle osv." A. Ma. Vald. **tuhle** Solør og fl.; omtr. **tuhlkje** Nfj. (Breimn), Sdm. (Hj.); omtr. **tullsje** Sfj. (Holsa, Jølstr). 2) hviske = tusa. Li. 3) „tutla": pusle halvfjantet. Dal. — Hører vel til tusa, tusta; men maaske deelviis ogsaa til tussa (fjante, vrøvle).

tuslast v. n. „tutlast bort", blive affældig, svinde bort. Dal. (Eikersund). Jf. tussa.

Tusle m. = Tusla. Nfj. Sfj. (hl, hlkj, llsj).

tuslen adj. strøbelig". A. Vald. b) stymperagtig = tusaleg. Hall. c) fjantet. Dal.: -tl.

tuslesam adj. puslende, kludervorn. Nfj. (Breimn). „De gjeekk tuhlkjasamt", møisomt og effektløst.

Tusling f. det at „tusla".

Tusling m. = Tusl m.; eit stakars Tool. Vestfold og ØTel. (sl); Dal. (tl); Nfj. (hl).

tuslutt adj. 1) skranten, strøbelig. Oslo: -ette. 2) seen og kludrende = tuglen. Hall.

„**tusna** (u') v. n. blive noget tør". A. = tosna, tjusna. Bamle, Larvik, Sandsvær. 2) blive haard (og tør) ved Frysning; fryse lidt paa. Larvik. Jf. tvosna(st).

tusnast v. n. = tusna 1), Tel. tjusnast d. s.

Tusp m. Stymper osv. = Tuss. Romsd. og fl. — **Tuspa** f. d. s. — **tuspen** adj. stymperagtig, ussel = tussen. „Hæst'n e tuspin, d'e eit tuspe Dyyr. — **tusputt** adj. = tussutt, tuspen. Romsd. Østl.

tuspa v. (ar), gaa med sagte Lyd. NGbr.

Tuss m. Stymper, Klodrian. Trondh. Vel, ligesom Tusse ɔ: Tosse, af G. N. þuss, þursi. **Tusse** m. Nisse. Tel. — Det Dansk-Svenske „Nisse" er vistnok kjendt og sommesteds indbragt fra Sagnoversættelserne, men har neppe nogensteds fortrængt det hjemlige „Tusse, Tunkall, Tunvord, Tufte, Tomtegubbe osv.". „Nissemerke" = Maremerke, er kun kjendt fra Storaker's Haandskrift. (Rettelse til p. 546).

Tussa f. 1) Ellekone; = **Tussekjering** f. Tel. (Vø). 2) Tosse; Halvfjante. Li. og fl.

tussa v. n. og a. (ar), 1) tumle, gaa vild; søle, spilde; tildeels = tøva. Dal. Jæd. Hard. Shl. Nhl. Sdm. Ndm. Gbr. Trondh. „Gaa aa tussa i Myrknæ" = tøva; Dal. „Tussa seg aav", SBerg. „Ee har tussa mee burt mæ deessee Book'n"; NGbr. „Tuss nee Høy'e", søle ned, spilde; Trondh. 2) opslide Kræfterne, udmatte. Trondh. „tussa, uttussa" adj. udmattet, opslidt.

„**Tussbit** (i') n." A. Tel.: **Tussebit**; Ndm.: **-beett**.

„**Tusse** m. Tosse". A. Ryf. 2) Nisse; se Tuss.

Tusseberg n. en vreden Skifer. Shl. Nhl.

„**Tussefugl** m." A. **Tyssafugl**, Hard.

Tussegras n. Fiirblad, Paris. Tel.

Tusselabb m. = Tusseladd. Ryf.

„**Tusseladd** m." A. Omtr. **Tussila^{i}did** og **-ladidi**, Ndm. Fosn; **Tussuladidi**, Fosn, Selbu. „Faa Tussiladdpass", blive kasseret som Soldat. Ndm.

tusselugum adj. høist uoplagt, noget sløv. Romsd. Jf. lagom, tusselugum.

Tusselus (uu) f. = Munkelus, Oniscus. Shl.

tussen adj. 1) tosset, halvfjantet. Ryf. og fl. 2) trist, uhyggelig = tusten. Ndm. 3) ødende Tid og Kræfter, møisom, trælsom = tøven. STrondh. Stjør. Nordl. Til tussa v. „Tussi Før(e)". „Dæ gaar tussi". 3) sløv af Alder. Hedm. „Gamal aa t.".

Tussesovl (oo) m. = Marisolv. Nfj.

tussig adj. = tussen 3). Innh. „Dæ gjekk t.".

Tussing m. Halvfjante. Ma. Sogn.

Tussvedr n. Sandseløshed = Ørsta. Ned. „Han gjekk i Tussveere".

Tussvilla f. fuldstændigt Vilderede; Vildsti, Vildspor. Bamle, Tel. Rbg. Ma. „Føre ein i Tussvilla". „Gangge burt i T.". „Eg kaam reint av uti T.", det gik rundt for mig. **Tussevidda** f. defin. Sæt.; **Tussevidde** VTel. (Mo).

„**Tust** (uu) f. Pleiel". A. Vald. **Tuust** m. Jæd. Dal. **Tuustr** f. Nhl. 2) = Slagvol. Hedm. (Ringsak).

„**Tust** m." A. 3) Kvast af sankede enkelte Aks. Rom. Odal. G. N. þustr Forvikling?

Tust (uu) n. noget sammenviklet. Ma. Rbg.

Tust m. famlende kludervorn Person. ØTel.

Tust f. forvirret Famlen, Sløvhed, se tusta.

„**Tusta** (uu) f. 1) Knippe osv." A. Jæd. Nfj.: „Bastet.". 3) forviklet Masse af strittende tynde Ting. Agder, Tel. og fl.

Tusta (uu) f. 2, klodset sølende vimsende og sluffet Kvinde. Ma. Rbg. Ned. Tel.

„**tusta** (uu) v. a. (ar), vikle sammen". A. 2) kludre, sluske. Ned. NØsterd. „Han tuste sei i Hoop saa gott han kunne", saa til at komme ud af det; „han tuste sei i Vei'n", pakkede sig; NØsterd. 3) v. n. „gaa o tusta", gaa sløvt famlende vimsende og tumlende omkring; gaa i Barndommen, om Gamle. Ma. „Gaa i Tu(u)st'a, -'aa" d. s. Ma. (Sygne, Vigmostad). „Tuusta o to^{u}sa".

tustast v. n. forvikle sig, forkludres; gaa uheldigt. Ma. „Alti ska dæ tu(u)stast ekkosleis for hann". **tustast bort**, bortsøles, bortkludres. Ma.

Tuste m. 1, liden Dusk. Hall.

Tuste m. 2, famlende vimsende uordentlig kludervorn Person. Agder (Sæt. Li.).

tustela adj. forviklet, urede; lig en „Tusta" 1) og 2). Ma. (Audndal, Holum).

tusten adj. 1) tilbøielig til at „tusta": kludervorn, famlende, sluskende osv. Agder og fl. „Tusten o sein".

tusten adj. 2, 1) forviklet, urede = tustela. Agder. 2) busket; med tæt og forviklet Green-værk. Hall. „Ai tustin Graan(ø)".

tusten adj. 3, om Luft: styet fugtig og kold, saa man vil skjælve. Ndm. Nordl. og fl. — **tustren** adj. d. s. Ndm. „D'e tustre aa kallt". — **tustrig** adj. d. s. Helg.

tusten adj. 4, blomstrende af Sundhed, rød-

musset. Hard. (Ullensvang, Odda). „Röu'u aa teustin".

Tustil m. Pleiel = Tust. Vald.

Tustr (uu) f. busket vantrevent Træ, særlig Gran. Innh. (Verdal, Indr.). **Tuustr-tell'** f. d. s. — **tustren, tustrig** se tusten 3).

Tustslag n. „Halda Tustslag", holde Takt i Tærskningen. Gbr. og fl. Jf. Fotslag.

tustutt adj. forviklet osv. = tustela. Agder.

„**Tusul** m. 2)". A. = „Ein som gjeng o tys o tuslar o inkje kjem av mæ noko"; en liden uanseelig forsagt Figur; Pusler. Tel. Gbr. Hall. — **Tusil** m. omtrent d. s. Rom. Vestfold.

?**Tusul** m. sammenrullet eller sammensnoet Tingest = Vindel. Hall. Meddeelt.

Tut m. første Spire af stor grov Plante. Tel. (Tuddal). „Epltuut". Tutt?

Tut (uu) n. 1) Susen, Brusen = Tot. Tel. 2) Tuden. Hall. og fl. „Tuut aa Graat".

Tuteskaal (uu) f. Ølskaal med Tud. Ma.

tutra v. n. 1) skjælve, især af Frost og under Udstødelse af monotone skjælvende Lyd. Hard. Sæt. Ndm. „Tuttre o frjouse"; Sæt. „Huttr' aa tuttr'". Ndm. Ogsaa om smaat rykkende Bevægelser i Kroppen, overh. Follo. „De mirra aa tindra aa tuttra i Foot'n". 2) klynke smaat og monotont. Hard. Tel. Søndenfj. **tyttre** d. s. Søndenfj. 3) smaatjaddre dæmpet; omtr. = tudra. INfj.: **tuttre. tottra** d. s. ISogn (Hafslo). — **Tuttr** n., **Tyttr** n., **Tuttring** f., **Tyttring** f. det at tutra. — Sv. Diall. tuttra ɔ: darra af köld.

Tutt (u') m. Top, Spids. Li. (Eikin), Ma. (Vigmostad). — **tutta upp** v. n. (ar), stikke op som en „Tutt". VAgder. Jf. G. N. tuttr Pusling; „Tomalstott".

tutta se totta (o').

Tutul se Totul. — „**tutøygd**". A. Hall.

„**Tuva** f. Tue". A. **Tubba** Voss. 2) = Saata (liden). Innh.: **Tuuv'**, „Høytuuv'". — „**tuva** v." A. „tuuv' Høy", rage Hø sammen i smaa Dynger. Stjør.

Tuve m. 1) hornløs Vædder. Vald. (SAurdal). **Tuv-veer** d. s. Aurdal. 2) umedgjørlig Person. Vald.

Tuvl m. Famler, Stymper, Stakkel. Smaal. Rom. Sogn. **Tuvla** f. d. s. Smaal. — **tuvlutt** adj. lig en Tuvl.

tuvla v. n. gaa planløst og sløvt omkring, gaa og søle; = tua, tuffa, tufla, tøvla; fuda. Hard. Sogn, Totn, Rom, Follo, Smaal. **Tuvlebrook** f. En som tuvlar. Sogn. **Tuvle-hovud** n. d. s. Smaal. og Follo: **-hue**. Jf. tøvla.

Tuvla f. liden Tue. Li. (Eikin). — **tuvlutt** adj. tuet. Li. (Eikin). „Ei tuvlutta Myyr".

tuvrast v. n. 1) filtes og briste af, afslides; om vantrevent indsvindende Haar og Skjæg, om Lu paa Klæder og dl. Tel. (Sell. Kv. Raul.). „Roova tuvras(t) paa Hest'n". 2) svinde hen i Vantrivelse; om Dyr. Tel. „Dænni Kaav'n tuvrast burt, de bliv 'kji noko av'n"; Rauland. Jf. turvast — det ene er vel et Omglid af det andet — Turv, turva; tuffa.

tuvreleg adj. filtet og urede; vantreven osv., af tuvrast; omtr. = turveleg. Tel. „Vallmaale æ tuvrelegt i Loo'i". „Eit tuvrelegt Lam". — **tuvrutt** adj. d. s. Tel.

tuvutt adj. hornløs, kuldet. Vald. Til Tuve.

Tvadd m. En som tvaddar. Li. Tel. — „**tvadda** v. n. (ar)". A. Li. Sæt. Tel. „Tjadde o tvadde". Sæt. Visstnok — med A. — for tvalla; se d.

Tvadl, tvadla se tvalla.

tvadra v. n. 1) gaa frem og tilbage og i Ring planløst og langsomt („firre" er raskt); omtr. = fuda, tvadda (hvoraf det er fremgaaet). Tel. (Vinje, Raul. Sell. Kvits.). „Tviddre o tvaddre o inkji vita hot ein vi". „Han tvaddrar o tverar". 2) røre om. Tel. „Tvaddre fram-i Grout'n". Isl. þvadra, vaase, hører vel neppe ligetil hid. — **Tvadra** f. En som tvadrar. Tel.: **-e**. **Tvoddre** (o') f. d. s. Tel. (Kv. Sell.).

„**Tvag** n." A. Af Mennesker. Hard.

„**tvaga** v. n. (ar), strabadsere osv." A. Tel. Nfj. (Innvik, Stryn). Ogsaa: „Gaa aa tvage sunde Sko'ne"; Nfj. „Tvage nee Gras'e", træde Græsset ned. 4) behandle atter og atter og til Upligt; = **tøva**, pjota. Nfj. „Tvage upp aa upp atte". 5) søle, spilde Tid; vrøvle (i Gjerning). Tel. (Vinje, Sellj. og fl.). Ogsaa: **tvega** og **tvoga**, se d.

tvagga v. n. (ar), fare stundesløst om mellem flere Arbeider. Tel. (Kvitseid). Synes et Sammenglid af tvoga med tvadda (og fugga?). — **Tvogg** (o') f., og **Tvogga** (o') f. En „som gjeng o tvaggar o fuggar"; en Stundesløs. Kvitseid.

Tvagl n. Pladsk; Pladsken; Vaklen; ubeslutsom Nølen; Sølen; Røre; Vrøvl. Rbg. Tel. Ryf. „Preika va kji ko noko Tvagl heit o deit"; Prækenen var kun osv. Sæt.

„**tvagla** v. n." A. 3) arbeide planløst, ubehændigt og uden Fremgang; kludre, klodse; = tvaga, tvagga, fukla. Sogn, Shl. Tel. **tvægle** ØTel. (Bo). 4) v. n. og a. famle paa, beføle gjentagende; skjæmme (forvikle eller smudse) ved Beføleu, Krammen og Viklen; omtr. = tugla, tukla. Shl. Sogn, Ma. (Aas.), Rbg. Tel. „Inkje tvagla paa dæ!" „tvagla i Hoop", vikle eller svøbe klodset sammen, forvikle, forkludre. **tvogle** (o') d. s. Sæt. VTel. **tvugle**, d. s. ØTel. **tvægle** d. s. ØTel. 5) vaase = **tøva**. Sæt. VTel. G. N. þvagla, skvalpe (Isl.: vaase). Jf. tvigla, tugla.

Tvagla f. og **Tvagle** m. En som „tvaglar": En for hvem alt gaar daarligt fra Haanden; Klodrian, Kludrer, Søler osv. Sæt. Tel. **Tvægle** ØTel. (Bo) og **Tvogle** f. d. s.

VTel. — **Tvoglenevе** m. d. s. Sæt. **tvogleleg** adj. lig en Tvogle: ubehændig famlende osv. Tel. — **tvægloleg** adj. d. s. ØTel. (Bø).

tvaglen adj. tilbøielig til at „tvagla": famlende, kludrende, forviklende, sammenrørende osv. Rbg. og fl. „Tale tvagle".

tvalla v. n. og a. (ar), 1) løbe frem og tilbage og i Ring; omtr. = tulla, tvadra. Voss. „Badne tvadla framfør Føt'no pao meg". 2) vikle, rulle; røre, søle, vrøvle (sammen); forvikle. Romsd.: **tvalle**; SBerg.: **tvadla**. „Tvadle mangje Arbei i Hoopa". — **Tvadl** n. Forvikling, Forkludring, Røre. Hard. „Da gjekk i Tvadl". tvalla og tvadda er eet; tvalla < tvarla.

tvallesam adj. forbunden med Forvikling, Forhindring og Søl; møisom, hinderlig: Romsd. „T. Høying". „Dæ gjekk tvallesamt (adv.) mæ Høyingja", møisomt.

tvallast v. n. (ast), svinde hen under søleborn Behandling; søles bort. Hard.: **dl.**

tvara v. (ar), 1) dreie rundt, tvinde, snoe; faa Kurrer. Sogn, Nfj. „Togje ha tvara seg". „Tvare aa tvinne". 2) bore med en „Tvare" eller dl. ØTel. (Lunde). 3) vikle, bore og kludre; arbeide klodset og uden Fremgang, = bora. Stjør. Strinda. „Han tvaaraa aa tvaaraa aa fikk dæ ittj t e e". Jf. tvarla, tvalla; Tvere.

Tvaranavar m. Naver til smaa Huller. Shl.

„**Tvare** m. 1) og 2) Naver". A. Nhl. (Mo), Ndm. Nfj. 3) Kurre. Nfj. Sogn. „Dæ kom ein Tvare paa Traad'n". 4) (skrueformigt) sammenvreden Tap af noget blødt (af Charpi). Tel. NBerg. Ndm. „Du maa ha ein Tvare nee i Saare". 5) liden Pind eller Nagle, som vrides ind i et Hul. Strinda: **Tvaaraa**. 6) fortørret vredent lidet Træ, el. Pind. Ndm. Shl. „Tolltvare, Foraatvare". 7) En som tvarar 3); Klodrian. Shl. Nhl.; Stjør.: **Tvaaraa**. Jf. Tvere; G. N. þvari Stang, Stok.

tvarla v. a. og n. 1) tvinde, snoe; vikle, forvikle. Ryf. Nhl. „Tvarla dæ i Hoopa". „Dæ tvarla seg saa t e e, at me kom væl ifraa dæ", det snoede sig saa. „Tvarla seg", forvikles. 2) = tvalla 1). Voss. Jf. tvalla, tverla, tvirla.

Tvarle m. Forvikling, Knude = Vase (men gjerne mindre); f. Eks. af Haar, Uld, med Smuds; i Fiskergarn. Ryf.

Tvartførilsk, **Tvartførtre** se tvert.

tvasa v. (ar), vikle, forvikle; søle, kludre; ikke faa frem sin Mening; vrøvle, vaase. Ryf. Voss (sjelden). „Tvasa aa vasa". „Tvasa i Hoop". „Gaa aa tvasa mæ noke smaatt". „Tvasa dæ burt før seg". — **tvosa** (o') v. d. s. (ar). Ryf. (Sand, Suldal).

Tvasa f. En som „tvasar"; Søler, Klodrian, Vaaser osv. Ryf. — **Tvosa** (o') f. d. s. JRyf. — **Tvase** m. Ryf. „Ein Tvase te styra aa stella".

Tvase m. = Vase, Floke. Ryf. Voss (sjelden).

tvasaleg(e) adj. og adv. forviklet; urede, opreven; omtr. = lurvutt, tussutt. JRyf.

tvasla v. søle; røre sammen; vrøvle. Ryf.: **tvatla**; Hall.: **tvasle**, **tvahle**, se A. Til tvasa. — **Tvatl** n. Vaas. Ryf. — **Tvatla** f. Søler, Vrøvler. Ryf.

tvava v. n. (ar), 1) gaa møisomt vadende og stampende. Gbr. (Lom og fl.). „Gaa aa tvave i Myyr heile Dag'n". „Tvave i Ufsre". 2) gaa frem og tilbage uden at udrette noget. Gbr.

Tvaae m. Toer (Tostilling; Toøring?). NGbr.

tvaatta v. n. (ar), søle, rode i mangt; vrøvle = tvætta. VTel. Sjelden. **Tvaattekona** f. Vrøvlekjærling. Tel. (Moland). „**Tvaattevatn**". A. **Tvaaddvatn** NVTel.

tvega (e') v. (ar), 1) anstrænge sig med smaa Kræfter og uden stor Virkning; slæbe. Sæt. VTel. „Han tvega o droog". „Tvege deg no fram, avsta!" 2) bevæge sig frem og tilbage planløst og langsomt; slænge; søle; tildeels = tøva. Tel. (Raul. Mol. Sell.). „Tvega att o fram paa Markna'n".

Tvege (e') m. 1) Klud? Til tvaa, Isl. þvegill Vaskeklud? 2) Lap, lidet Stykke el. Parti, af Mark- el. Skovflade; ogsaa forklaret = Snuut, Snipp. VTel. (Moland, Seljor): **Tveji**, **-ee**; ØTel. (Lunde): **Tvega**. „Eg hev stori dænni vesle Tvegjen av Aakrn". „D'æ kji stoor'e Tvegjen du hev stori, slegji!"

Tveggjamæland n. Markstykke som besaaes med to „Mæler" Korn. Sogn (Aurland, Lustr). Jf. Tveggjæring.

Tvegle, **tvegloleg** se Tvagla.

„**Tveit** f. 1) Tværhug osv." A. Vestf. VTel. (Fl. **Tveitar**), Ma. (Greipstad): **Tveid**. G. N. þveitr, m. d. s.

Tveit f. (og m.?), et Stykke England („Slaattelaud") i Skoven, en ryddet (el. naturlig?) Eng i Marken. NVTel. (Rauland, Vinje, Mo; Sveinungsson: „Tveit, adskilt Slette, Flade"), Hall. (A.: omtrent = Grasglenna, Grastveit), Hard. (Ulvik; Kvamm: Rydning), Voss, JSogn (Aurl.; maaske kun som „Tvåitadn", Navn paa nogle Rydninger). G. N. þveit, f. (Gen. þveitar; i þveitinni, Dipl. Norv. fl. St.) synes kunne betyde: ubebygget „Slaatteland")(bú (bú ok þveit, D. N.). Gaarde i det Sydlige som nu har Navnet har deels, ialfald efter Tradition, været Underbrug under Hovedgaard, deels har de Beliggenhed som gjør sligt Forhold ikke usandsynligt. Saaledes: „Tveit'ee (Tveit'n?)" og „Smaatveitane" kun Enge oppe i Liden til Gugardn i Houkelid i Grungedal i Tel.; men „Tvei'tine" dat., „Øvretveit" og Brotttveit", Gaarde nær Harstad (og Kveste) i Valle i Sæt.; „Fugletveit, Bu(e)tveit, Koddumtveit", Brug under eller nær Sveindal (Svindal) i Grindeim i Ma.;

„Fyglestveid", før under Bua (eller Koland?) i Øyslebø i Ma.; flere Tveit-Gaarde (under og) omkring Bilstad (og Skafsaa) i Skafsaa i Tel. osv. Det usammensatte Gaardnavn er: Tveit, Tveid, Tveit'ee (i Skafsaa i BTel.; vel f. defin.), Tvei'tine (i Valle i Sæt.), Tveit'n (?Tvei'tine?), Tvei'to og Tveit'aa dat. pl., Tvei'ta (el. Tvei'taa, i Hægeland i Ma.). Jf. Rud, Rudlende.
„Tveit m. 1,". A. Ramd. „Kaurtveit".
„tveita v. a. (ar), kløve". A. BTel. (?Svein.: tveite, stille). Sv. Diall. tvaitä, tveta. 2) gjøre Vanskeligheder, vringle = krangla, (v)rangla. Nfj. Jf. tveta (tvita). G. N. þveita, to hurl, to fling, Cleasby.
Tveite m. en Vringler. Nfj. (Davik, Gloppen).
tveiten adj. vringlende. Nfj.
Tveitmat m. = Storomat. Gul.: Tveetmat.
tvela (ee el. e'?) v. (ar), røre rundt = tulla, tvilla. Sæt. — Tvela f. Vridning, Vindning. Sæt. (Austad, Bygl.). „Bjørkeneuta æ fudde av Tve(e)lu". — tvelen adj. vreden, fuld af „Tvelor", især om „Rir", = runnen. — tvelutt, d. s. Sæt. Jf. tvilla, tvirla.
„Tveng m." A. 4) Strømpebaand. Tel. (Kv.).
Tvengjaske m. „Hudsko", sammendragen oventil med Rem. Voss.
tvent adj. n. Kun hørt i: „Da kann vera tvænt um" (langt Æ), det kan være tvivlsomt. Midtre Sogn. G. N. tvennr todeelt; hefir mér tvent um synzt.
Tver (e') n. Kjernestang = Tverel. Sfj. (Førde): „Kinnetver". — tvera se tverra.
„tver (e') adj." A. tvær('e) BAgder, SætB.; tværr'e, -'u Vald. (Vang), YHard. Ma. Rbg. Voss, Sogn. „De gjæng paa de tverre", det gaar hinderligt = g. tvert; Tel. „Eg kom kje av tvere Sta'n", jeg kom ikke af Flækken; Ryf. — tver- i flere Sammensf. med Adj. og Verb om det pludselige, bratte. — tver(r)anfjoor og -fjoors adv. tvert over Fjorden. Hard. Shl.
tvera (e' og ee) v. a. og n. (ar). Seer ud som det skulde være to Ord: a) tvera af tver; b) tvira, jf. tvirla, tvarla; men den uregelmæssige Vokal (ee) i somme Egne tør være fremvirket af R. Jf. Lydforholdene ved Tvere(ll). 1) stille sig paa tværs? gaa paa tværs eller efter Siden? gjøre sig tvær. Ma. (Bjelland, Sygne), Li. (Kvin). „Han gjæng' o tvera (tveera) o tousa" = „tvorka seg". G. N. þverast vende sig paatværs mod En; Isl. þvera give noget en Tværretning. 2) gaa planløst snart til en snart til en anden Side uden at udrette noget = fuda. Tel. (Kvits. Sellj.). „Tvaddre o tvera". 3) staa ubeslutsom (staa og dreie sig). Ma. (Finnsl.): tvere el. tveere. 4) tvinde, snoe, dreie, vride. Shl. (Stord, Fjellber). „Hespedl(n) æ reint ihoopatveera". „tveera seg", tvinde sig.

„Tveraas m." A. Tvær(r)aas Voss.
tverbita v. n. bide to Gange over noget (en Gevækst) saa Biddene danner et Kors. Shl.
Tverbekk m. Sidebæk, Bibæk. Li. (Eikin).
tverbergs adv. tværs hen over Bjergets steile Side. Voss.
Tverbog (oo) m. Tværdriver; vrangvillig Person. Sfj. — Tverboge (o'je) m. d. s. Ryf. Hard. Shl. Sogn, Sfj.
„Tverbrand m." A. 2) = Eisebrand. Tel. 3) = Tverbog. Ryf. Shl. Sogn.
Tverbue m. = Tverbog. Hard.
„Tverdal" A. Tværdal og Tvordal (o'). Ma.
Tvere (e' og ee) m. 1) skrueformig Vridning, Hvirvel f. Eks. i Haar, af Agerens Aks i Leie. Sfj. (Holsa). 2) skrueformig Tap = Tvare. Tel. Agder. Hertil: tvera (e') ut v. rense Saar ved en Tvere. Tel. 3) Knude paa Kvægs Ryg af Kobremsens Larve. Ryf. mest: Tvære. 4) lad tvær vrangvillig Person; ogsaa Person som ingen Vei kommer, som „stænd' (gjæng) o tverar o sviiv i sama Sta'n". BAgder, Tel.; BVald.: Tvørre. — tvereleg(e) adj. og adv. lig en Tvere; uvillig osv. Agder. — tverela adj. og adv. = tvereleg. Ma. (Sygne). „Dæ va tveerela gjoort". — tveren adj. = tvereleg. Agder. — tverutt adj. 1) = tvereleg. 2) som tverar 3); ubeslutsom. Ma. (Fj.).
„Tverel(l) (e') m. Kjernestang". A. Tveridl Sogn; Tvyryl Vald. (ØSlidre); Tverul(l) Ndm.; Torilde, -eld, -old Nfj.; Tyrill Gul.; Tyryll Strinda; Torill Ramd. Innh.; Torull STrondh.; Turull Romsd. Fosn, Ork.; Tjørill Stjør.; Tyryyl og Tvivil Vald. (ØSl.); Tyril og Tivil NGbr. (Lom); Tyl NGbr. (Vaag.).
Tverell m. 2, 1) Hvirvel i Haar, især Issehvirvel. Sfj. (Førde, J- og YDale): Tverilde; som „gamalde". Jf. Tvirla. 2) Kurre paa Traad. Voss: Tveridl. Maaske eg. eet med foreg.
Tverende (e') m. tvær Person. Voss, ISogn.
tverfjellt adj. om Landskab med korte af „Tverfjell" brat lukkede Dale. Ryf. „Her æ saa t. her i Hjelmeland".
Tverfud f. = Tverbog. Li.: Tvørfu og Tvorfy (o'—ø); Ma.: Tvorkumfu, se Tverka.
tverful (uu) adj. tvær vrangvillig og snedig. Bamle, Nedre Tel.
Tverfuling (uu) m. „tverful" Person.
Tverg m. om „Hudsko". Sogn.
Tvergavl m. 1) Tværside, se Gavl. Nfj. 2) = Tverfjell 2).
Tvergavle m. Tværvæg osv. = Gavle. Ndm.
Tvergeir m. = Tverbog. Hard. (Ullensv.).
tvergifta seg v. gifte sig pludseligt. Vestf.
Tvergugg m. = Tverbog. ISogn. Se Gugg.
Tvergule m. d. s. SHelg.: Tværr-; se gula.
Tverguv (uu) m. d. s. Hard. (Røldal): Tverr-. Tverrgeue d. s. Hard. (Øydfjord.

Ullensv.); Tvør(r)geue Hard. (Kvamm), Voss; Tvær(r)guuing Vald. (ØSlidre); Tverrguur Sogn (Aardal, Bal.). Se Guve, guva.

tverguven adj. vrangvillig. Sogn og fl.: tverr- og tvørrguuen.

Tverhæl m. = Tverbog. Stjør. Se Hæl.

tverill adj. pludseligt syg. Tel.

tverjast v. (ast), 1, være tvær og ordvridende; kjævles. **Tverjing** f. Kjævl. Tel. (Sell.).

tverjast v. n. 2, „t. burt", svinde ind ved Fordampning. Tel. (Sauar, Lunde). Vel for tverra(st).

Tverk (e') m. Lægne = Sverkel. Gbr. Totn.

Tverk (e') f. tvær Stilling = Tverka. Hall. „Han laag paa Tværk'n i Sæng'n". „Sita paa Tværk'n".

„**tverka** v. n. (ar), gjøre sig tvær". A. Oslo, Innh.; Nhl. (Ekf.): **tværka**. **tværka** seg d. s. Ma. — **Tverking** f. det at tverka.

„**Tverka** f."A. **Tvørka**, -e (ø—o'), VAgder, Nbg. „Paa Tvørke". „Paa Tvorkum", Ma. (Øyslebø).

Tverkar m. En som „tverkar". Nhl. (Ekf.).

tverkast v. n. (ast), 1) blive (gjøre sig) tvær og vranten. Ring. „Gaa aa tværkes". 2) „tverkast mæ", vise Vrangvilje mod, kjævles med. Nhl. Ned. Tel. 3) v. impers. gaa forkeert, gaa En imod. Helg.

„**tverkast** v. n. (ast), forringes". A. Romsd. Nfj. „**tværkas** (-es) boort", tørre bort, svinde hen, hentæres. Rom. Ringerike. **tvekast** d. s. Romsd. Sdm.

Tver-kast n. et pludseligt Kast eller Hop til Siden. Hall. og m. fl.

tverkeiveleg(e) adj. og adv. keitet, ubehændig; forkeert, hinderlig(t). Nfj. (Stryn).

tverkeleg adj. = tverken; umedgjørlig. ØTel. (Sauar): **tverkoleg**; Ma.: **tvørkelig** (ø—o').

„**tverken** adj." A. **tværkjen** Nhl. Ma.

Tverkjegla f. = Tverbog. Sogn, Nhf. Vald. **Tverkjeksa** og -**kjessa** d. s. Sogn. **Tværkjegla**, -**kygla** d. s. Nhf.

Tverkjepp m. Bræt lagt tværs over Slædens „Rim" ≠ Flautstokk. Sæt. Og: **Tvør-**.

tverkroken (oo) adj. tvær, vrangvillig, vringlende. Shl. og Nhf.: **kj**.

Tverkvekk (e') m. = Illsta 3). Tel.

tverla se tvirla.

Tverlaup n. Sprække i Bjerg tværs over dets Lag. Nfj.

Tverlaave f. liden Lo paa tværs foran den egentlige. Hard. Shl.

tverleides adv. i en ret Vinkel til Siden. Shl. „Han kasta Badl'(n) tværrleies". Ogsaa: „Han gjekk tverra Leiæ", Hard.; og „h. g. tvert av **Tverraleiæ**", Hard.

Tverløvd f. Haandbredde = Løvd. Hard.

Tvermausk(e) m. = Tverbog. Hard. Og: **Tvør(r)mòusk** Hard. (Kvamm), **Tverrmosk**, -**moskje** Hard. (Ullsv.); se flgg.

Tvermaal? m. tvær sei Person. Voss: **Tvør(r)maodl** (? maudl ?).

Tvermid m. se Skotmid. Helg.

Tvermoske m. 1) galt bunden Maske. IHard. **Tvør(r)mòuskje** YHard. 2) „ta(ka) da paa Tverrmosk(je)", tage det paa tværs af Maskeretningen; tage det forkeert. Hard.

tvermosken adj., mest i n., forkeert, yderlig uheldigt, kummerfuldt. Vald.: -**moskint**.

tvernett adj. som i Øieblikket gjør Indtryk af Nethed; jf. braadfager. Østl.

tvernæm adj. lidet; klodset. Vald. Nfj.

Tveroke m. 1) = Oke 3). Shl.: -**ookje**. 2) = Tverbløyg.

Tverpligg m. = Tverbløyg. Ndm.

Tverplyt (yy) m. = Plyt 2,. Ndm.

Tverpodda (o') f. = Tverbog. Dal. Ma.: **Tvørpodda** (ø—o').

Tverpout m. = Tverbog. Tel.

„**tverra** v." A. **tvera** (e'—æ) Hard. „Vatne tværa nee". ØTel.

Tverran, Aftagende; om Maanen. NGbr. (Sel, Vaagaa), Stjør. „Maanin æ i T.". „Slagte i T.".

„**tverrande** adj." A. Ndm. (Sunndal), Hard.

tver-rik adj. pludselig rig. Vestfold.

Tver-rykk m. brat Ryk til Siden. Hall. fl.

Tver-rykkjand n. = Tverrykk. Hall.

Tver-røynand n. voldsom pludselig Anstrengelse. Hall.

tvers adv. „tvors (ø) øve", tvært over, Ma. (Øyslebø og fl.), „paa tvors", paa tvært. Ma. (Øyslebø, Bj.). — **tvers** se haart.

tversaga adj. og adv. forkeert, hinderlig. SHelg. „Dæ gaar tværrsaga før 'an".

tversint adj. pludselig vred. Land, Vestfold, Rom.

Tverskid (ii) f. 1) Tværtræ. 2) = Tverbog. Nbg. (SætV. Evje): **Tvørskjei**, **Tvorskii**. **Tvorkumskii** (o'—ø) d. s. IMa. **Tvortree** (o'—ø), **Tvorkumtree**, YMa.

tverskræma v. a. skræmme pludselig. Busk.

tverskvetta v. n. (skvatt) fare pludselig sammen, — op. Gbr.: **tvær(r)skvætte**.

„**Tverslag** n. 1, Huggejern osv." A. **Tvørslag** SætV. Nhl. (Ekf.).

tversleg adj. noget tvær. Shl.

Tverslit (i') n. pludselig Forstrækkelse. Tel.

Tversnu m. pludselig Vending el. Dreining. Gbr.: **Tvær(r)-**.

Tversnue m. = Tverbog. ISogn (Lærdal).

tverspennes adv. = andsøttes, tilspennes. N- og SKrondh.

Tverspord m. Blænding af Laks og Ørred, med tvært endende Hale. Gul.: **Tværrspoor**. **Tværrspooring** d. s. Ndm.

Tverspraute m. = Tverkjepp. Helg.: **Tværrsprouti**.

„**tverspringa** v. galopere." A. SætV.: **tvørspringge**. Og: „**tvørende** (adv.) springge".

Tverstikka f. = Tverstid. Li.: **Tvørstikka**.

Tverstokk m. = Duragaupa, se Dur. Voss.

Tverstrø n. se Strø.

tversvorug (o') adj. tvær eller uvenlig i Svar. NGbr.: **tvær(r)svurug.**

tversynt (yy) adj. 1) skeeløiet. 2) som ikke seer paa samme Maade med begge Øine. Helg. Trondh.

„tvert adv." A. „Han took tvartför" = fyre tvert. Ramb. — **tvartfør**(i) adj. n. og adv. tvært, kontrært; = paa Tverke. SHelg. — **Tvartførtre** n. = Tvertre. Helg. — „Eg æ so laak'e 'ta eitt **kvartøve** meg", jeg har ondt i Maven; Nfj. (Honndal). „Ee he so illt **kvarteevee** mee" d. s. Ndm. (Ti.; Sunndal: -ivi), NGbr.: (-ivi).

tvertaka v. a. gribe pludselig. Tel.

tvertalande adj. = (v)rangørd. Sæt.

tvertrøytt adj. pludselig træt, ligesom magtstjaalen. Ringerike.

Tvertyverplaaga f. Mavesmerter. NGbr.: **Kvartiviplaage.** — **tverutt** se Tvere.

Tverulkje m. = Tverpodda. Ryf.

tvervast v. n. (est, dest), „t. burt", svinde hen. Tel. (Kv. Raul.). Vel Sammenglid af kverva(st) og tverra.

tvervendelege adv. forkeert; til Hinder; til Fortræd. Ryf. (Hjelm.). „Dei gjoore dæ saa t. dei bærre koonne".

tvervendt se twisokka.

tvervida (i') adj. = andvida. Nfj.: **-veea.**

tervis (ii) adj. a) = (v)rangvis. b) vrangvillig, utjenstagtig. Sæt.

tervoren adj. noget tvær. Helg. og fl.

tvervrida seg (ii) v. (vreid), om stærkt tvunden Traad som vil tvinde sig een Gang t i l, den modsatte Vei. JMa. „Gaadn'e **tvørvriie** seg". „**tvørvree'en** Traa"; Ma. Hertil maaske „tvervriden".

tvese se twisa. — **tveslast** se twislast. — **Tvetmat** se Tveit-.

„tvi dobbelt". A. **tve** Ned. Østl. — **„tvi** int.". A. **tvy** Tel. — **tvi-brent** se svi-brent.

Tviak Tvivlraadighed? Kun hørt i: „i **Tviakje**", i Tvivl. Romsd. (Vestnes, Gryten). Og: i **Tviakaa**, dat. pl. Romsd. (Eid, Gryten). „Vera i **Tviagjæ**", Dal. (Hæst.). „J Tviok (-aak)", d. s.? Nfj. „J Tviaakaa (Tviokaa?)", Ryf. Sdm. (Geiranger). „J Tvionga? i Tviangjen?" d. s.? Rog. „J Tviottoo, i Tviaattaa", d. s. Ryf. — „J **Tvi(h)eeko**", d. s. Ryf. Røldal; til hika? Jf. Tviok, aka.

twibaka adv. „Riia t.", ride to paa een Hests Ryg. Dal.

twibannast v. n. (ast), bande voldsomt. Nordl.

Twibeita f. 1) dobbelt Dyst, dobbelt Arbeide. Tel. 2) = Tvibeite n. (Kjøretøi).

twibeita v. a. og n. (er, te), spænde to Trækdyr for samme Kjøretøi jævnsides. Ma.

Twibeite n. 1) to for samme Kjøretøi jævnsides spændte Trækdyr. Østl. STrondh. 2) to Trækdyrs Forspændthed foran samme Kjøretøi. STrondh. og fl. „Gaa i Tvibeite". 3) samtidig Fangst af to Fiske paa to parrede Angler. Oslo, Ned. „Faa T.". Tildeels „Tvebeit". Se A.

Twibeit(e)skaklar m. pl. Trækketøi for Tvibeite. STrondh.

twibera (e') v. a. bære (en Masse) i Fordeling paa to Vendinger. Ryf. Røldal. Jf. twikøyra, -venda.

„twibreid adj." A. Tel. (Moland): **twibreie.**

twibreida v. a. (er, de), dække to Gange (det dobbelte af einbreida, sibreida). VAgder. „Ekraa æ saa feit'e at ho twibreie seg", Engen er saa fed at dens afmeiede Græs maa udbredes til Tørring paa dens dobbelte Vidde. „Dæ ligge **twibreidt**", part. n.

twibrenna v. a. brænde tværs igjennem, om Leve i Bagning. Ndm. Ramb.

twibrent se svibrent.

„Twiburar". A. Vos, Sogn. Mest om Lam.

Twiburing (u') m. Tvilling. Vos, Nhl.

Twiburlamb (u') n. Tvillinglam. Vos, Nhl.

twibyksa (y') v. = hoppa twisøttes. Sogn.

Twibysting (yy) m. 1) Traad med „Bust" i hver Ende. Vald. 2) = Tverbog.

Twibyting (yy) m. Skifting = Byting. VTel.

twibønt adj. = twibølt (Sogn). NGbr.

twidde, twidla se twilla.

twidra v. a. og n. 1) omrøre = twilla, tvadra. Tel. (Vinje, Raul. Sell.). „Tviddre Grout". 2) = tvadra 1), se d. „Han gjænge twidrar o twinslar, rænner i Vegjn fe Folk o kjæm ingjen Veg". Tel. Vel til twidde ɔ: twilla (twirla), og i Selljor Levning fra en tidligere, mere vestlig, Sprogbestand; jf. fjødde. — „**twieldast** v." A. Trondh.

Twieko, Twiheko se Tviak.

twieksa v. n. (er, te), galopere; se egsa. Nhl.

Twi-eva f. Vaklen mellem t o Beslutninger; Tvivlraadighed. Kun i Fl.: **Twi-ever**; Ryf. SShl. „Me va i **Twievedne** om **twa** me skulde gjera". Ogsaa: i **Twi-evaa**, dat. pl. eller f. defin. Ryf. Jf. eva.

Twi-eving f. = foreg. Romsd.

„twifald adj." A. 2) svanger. VTel.

twifara v. n. og a. (fær, foor, fare), 1) fare samme Vei to Gange. Li. 2) overarbeide noget. Li. (Fjotland).

twifarast v. n. fare dobbelt ilde, lide (medtages) dobbelt eller i to Henseender; f. Eks. af Sorg og Sygdom. VTel. (Moland). „Han twiferest heiltupp".

„Twifare m." A. VTel. (Moland), SætV.

twifokka (o') adj. forsynet med to Fokker. „Tvifokka aa tværvændt", vanskelig at manøvrere. VNed.

twifora (oo) adj. med dobbelt Foer. Tel.

twisøttes adv. med Fødderne tæt sammensluttede. Østl. Gbr. „Hoppe t.". **twihoppa** d. s. **twibyksa** d. s.

Twigilde-svin n. omtrent to Aar gammelt Svin. Nfj. (Innvik og fl.). Se twigild.

twigjedna og **twigjegna** adj. tveløben, om Traad; dobbelttraadet, om Væv. Se eingjerna. Hard. Vos, Sogn.

tvigjerda adj., **Tvigjerdingje** m. se eingjerda.
Tvigl n. Forvikling, Urede, Vildrede. Rog. og fl. „Koma i Tvigl mæ noke". Se tvigla.
tvigla v. a. 1) svøbe eller vikle klodset, forvikle. Rbg. (SætB. og fl.). „Ho sat o tviggla de i Houp, so eg fær de alli upp att'e". „Tviggle i Houp äi Usse mæ Traa", vikle Traad sammen til et Urede. 2) v. n. være i Vildrede, ikke kunne beslutte sig. Hard. Jæd. Ryf. Mest: „tvigla paa". Vel snarest: dreie og vende og vikle paa noget; enslags Aflydsdannelse til tvagla (þvagla) og ikke fremgaaet af tvi (tví). Jf. tugla.
tviglast (i Hop) v. n. forvikles. Rbg.
„**tvihaka**(d) adj." A. „Faa tvihaga" = faa Tvibeite (af Fisk). ØMa. Ellers: „fiske mæ tvihaka"; Ned.
tvihalda v. holde af al Magt. Ma. og fl.
tvihavla se Havald. — **Tviheko** se Tviak.
tvihendt adv. = tvihendes; rigtig fast. Nordl.
Tvihoka (o') f. dobbelt Hage. Udbredt. **Tvihaku, Tvehake** Søndenfj. **Tvihuku** Hall. Gbr. og fl.
tvihoka (o') adj. med dobbelt Hage. Sogn.
tvihoppa v. (ar) se tvisøttes. Gbr. Østerd.
Tvihorva f. Tvetulle. Helg. Se Horve.
tvihugjen adj. = tvihuga. Østl.
Tvi-is (ii) m. = Tvistade. Gul.
tvi-ist (ii) adj. belagt med dobbelt Jis. Hall.
Tvijjoor f. for Kvidgjord; meddeelt fra Vos.
Tvik n. Tvivl, Vaklen. Innh.
"**tvika** (i') v. n. (ar)". A. **tviik'** see, Ndm. Strinda, Innh. **tvikk**(e) seg, Selbu, Innh. Namd. **tveek'** Innh. 2) især: standse i Talen for at betænke sig; samle paa Ord. Hard.
Tvikjerne m. Nød med to Kjerner. JMa.: -kjaadne og -kjaane.
tvikjerna adj. med to K. JMa.: -kjaa(d)na.
tviklekkja v. (er, te), slaa, tærske, hamre) med to taktmæssige Slag; om To. JSogn.
Tviknut m. dobbelt Knude; uløselig Knude; ogsaa fig. Hall. „Dæ sat hailt aen Tviknut myllio Forældro".
?**Tvikos** (kaas) n. = Tvihug. NGbr. (Lom).
tvikosen adj. = tvihuga. NGbr. (Skjaak, Lom, Va. (kort aa): -kaasin. Vel til kjosa.
tvikosta v. a. og n. (ar), bekoste noget gjort saaledes at der medgaar dobbelt mod hvad der burde. ØMa.
Tvikostnad m. dobbelt eller ny Bekostning. Tel. (Laardal, Rauland).
tvikruppen adj. heelt sammenbøiet = tvikrokutt. SætB. „Læ so du stænd'e t.".
Tvikyrna f. Aks med to Korn. Tel.: -kynne.
tvikøyra v. a. og n. 1) kjøre noget i to Læs eller Afdelinger (Vendingar) = „køyre i Tvenningo" (Hall.). Sogn, VAgder, Vald. Hall. Sdm. Innh. Sfj. 2) kjøre med to Heste eller dobbelt Læs. Sfj.
Tvil n. Tvivl. SætB.
tvildra v. n. 1) bevæge sig usikkert svingende og slængende, som en „Skjekte" eller slet gjort Piil. Nhl. (Ekf.). **tvildren** adj. som vil t. „Tvildren Hest". **Tvildrepil** f. = Skjekte. „Piilæ, Vinkadln, tvildra". — 2) „tvilbra seg", bugte og vride sig, tildeels om sig selv, som et for stærkt tvundet Reb. Nhl. Til tvilla.
Tvilengja f. Ting af dobbelt Længde. Sogn fl.
tvilessa v. læsse dobbelt Læs. Jæd.
Tvilessing m. 1) Masse som indeholder to Læs; især om Stak af Hø el. Løv. Sæt.: -ingji. 2) overmaade stor Figur. Dal.
Tviljod n. Dobbeltlyd. Hall.: -ljo. Se flg.
„**tviljoda** v. n. (ar)". A. 2) give to Lyd paa een Gang eller veksle mellem to Lyd (Oktaver, Resonanslyd). Voss, Sogn. „Feelao tviljoa". „Da tviljoa för han". 3) „tviljoda seg", d. s. Sogn, Voss. „Han gjekk att aa fram og tviljoa seg", og snakkede sig op i Falsetten. Ogsaa: „Dæ tvijoa seg sø'n"; Tel.
tviljoda adj. se foreg. „Han va so uppøste at han va (blei) tvijoᵘa", saa ophidset osv. Dal.
Tvill m. Tvare eller tvarelignende Redskab til Omrøren. Hall.; Sogn (Lustr): **Tvidl**.
„**tvilla** v. a. (ar), 1) røre sammen". A. Vald.; NVTel.: **tvidde**. „Ho tvinlar o tvidbar i Grout'n" (med Tvare som rulles mellem Hænderne). „Tvidde Grout'n". 3) snoe, tvinde: dog mest: forvikle, slynge sammen, A. Vald. Hard. „Aakrn ha tvilla see o lagst". „Da tvidlar seg sy meg", det løber rundt for mig = gjæng i Tvadl; Hard. 4) søle; vrøvle = tøva, tulla. Hall.; NVTel. (Vinje, Rauland): **tvidde**. Se tvirla, hvoraf det vel er udjævnet.
tvillast v. n. (ast); „t. burt", søles bort, klattes bort; ogsaa: hentæres, svinde hen, baade om Levende og Livløst. Tel. (Moland, Mo, Vinje, Laardal, Kvitseid), mest: **tviddast** burt. Jf. tvislast (kvillast).
Tvilnetta, Tvillnot se Tvinot.
Tvilraad f. Tvivlraadighed. Stjør. Helg.
Tvilsmaate = Tvilsmaal. „J Tveelsmaate", i tvivlsomt Tilfælde. Hall. (Gol), Ring.
tvilykkjes adv. sammenbøiet saa der dannes en Løkke. Sogn (Aardal, Lustr). „Eg ska kasta deg tvilykkjes uut!" „Han kom inn tvilykkjes", om en sig bugtende Figur.
Tvilæsing m. Laas med dobbelt Laasning. Li.
Tviløypa f. tveløbet Redskab (Gevær). Ryf.
tviment adv. „Riia tvimænnt", ride to paa een Hest. Li.
tviminka v. n. (ar), minke baade i Længde og Bredde; minke rafft. Sogn, Sdm.
tvimolka (o') v. malke to Kjøer i samme Malkekar. Ma.
tvina (ii) v. n. (ar), svinde ind = svina. Voss, Hard. „Tveina burt"
Tvinesting m. dobbelt Vidje Ring. Fosn.
„**tvingla** v." A. Tel. Vel svingla + tvinla.
Tvingla f. liden Strømhvirvel. **Tvingle-J(d)a** f. d. s. Shl. (Kvinherad).

Tvinil (i') m. vantreven Stakkel. SætB. **Tvenili** Sæt. (Valle, Hylestad). „Tvinils Krek". Vel til tvina.

tvinla v. n. og a. 1) tvinde, snoe, vride rundt, omhvirvle; dreie mellem Hænderne, kramme, forvikle. Tel. Agder, Rog. „Tvinnle Grout'n". Tvinnle o tvidde". „Tvinnle i Houpi, SætB. „Nouda he tvinnla seg". „Net æ tvinnla seg om einan". „Han stou .o tvinnla mæ dæ". 2) dreie sig rundt svimlende, tumle = tvingla. Tel. Jæd. „Han sloo te'n so'n tvinnla".

tvinlast v. n. 1) forvikle sig, forvikles. „Tvinnlast i Hoop". Rog. Li. 2) „t. bort" = tvillast burt. Li. Dal. Jæd.

„**tvinn** adj.; **tvinne**, to". A. Ma. **tværinne** Gaangæin. NGbr. (Vaagaa).

„**tvinna** v. a. (ar)". A. 2) omhvirvle, forvikle; søle (bort) osv. = tvinla, tvilla. Ryf.

tvinnast v. n. (ast), = tvinlast. Dal. Li.

Tvinna-knut m. Vindhvirvel. JNfj JSdm.

Tvinn-traad m. tvunden (Liin-)Traad. Ndm. **Tvinnatraa**, NGbr.

Tvinot (o') f. Tvillingnød med Dobbeltheden synlig i Skallet. Hard. **Tvillnot** d. s. Hard. (Ulvik, Ullsv.). **Tvinetla** (e' og ee), d. s. Hard. Shl. (Kvinh.). **Tvinøtla** (ø?) d. s. JSogn. **Tvillnetta** (ee, i' og e') d. s. Hard.

tvinta v. n. (ar), fare vimsende hvirvlende og tumlende; tumle afsted; tumle omkuld; snuble. Rog. A. „Hund'n foor aa tvinta framfør Føt'no"; NRyf. „Dæ va saa uldrande fullt mæ Lemænde at dæ tvinta framfør Føt'no"; Ryf. NSo. Dial. tvinta ɔ: hastigt slå till.

Tvinting f. Tumlen, tumlende Usikkerhed, Vildrede. Ryf. „Eg kom i Tvintingjaa".

tvintla v. a. og n. 1) dreie rundt, hvirvle, snurre. Dal. Li. „Tvintla dæ i Hoob". „Traa'n tvintla seg". 2) = tvinta. Dal.; Tel.: **tvinsle**. Hunn'n fere tvintla framfør Fød'an"; Dal. „Tviddre o tvinsle". „Ho tvinslar som ei Galnetoore".

tvintlast (burt) v. n. = tvinlast, tvillast. Li.

Tviok(e) (o') n. 1) = Tvibeite 1) og 2). Nfj. (Breimn, Stryn). „Kjøre i Tviokje", el. „mæ Tviok", kjøre med to forspændte Heste. Til Ok. 2) Kappestrid. JSdm. „Liggje i Tviokje" = i Okje. 3) se Tviak.

Tviraad f. Tvivlraadighed. Dal. „J Tviraa'æ".

tviraadd adj. = tviraadug. Ryf. – **tviraa-a** d. s. Dal. — **tviraaen** d. s. Agder.

tviraadig (d) adj. d. s. Ryf. Hedm. **tviraadog** (d); Gbr. (Fron og fl.).

„**Tvirenn** n., **tvirenna** v. n." A. Innh.

tvirla (i') v. a. og n. 1) dreie rundt, hvirvle; snoe, tvinde. Voss, Nhl. (Mo, Eks. Haus), JMa. Sfj. „Traa'n tvirla seg"; Ma. „No æ Hespo tvirla so i Hoop, da æ kje Raa faa 'ne upp att", forviklet; Nhl. 2) = tvinta. Voss. 3) dreie, vikle og rulle paa noget; arbeide klodset, søle; omtrent = tvalla (tvarla), tulla. tøva. J Ma.: **tvirla** og **tverla** (e'). Af tvirla er tvilla. tvirla, tverla synes høre sammen ved tvarla, tvara (hvari. Tverel osv.; jf. dog Eng. twirl; og Kvirla, Kvervla).

Tvirlehol n. Strømhul i Jis. Sfj.

tvirlen adj. tilbøielig til at tvirla, særlig 3): klodsende, sølende. Ma. „Dæ gjæng'e saa **tverle** (adv.) for deg", saa klodset, møisomt („vrangt").

Tvirlevind m. Hvirvelvind. Sfj. (Askvoll, J- og YDale, Førde). — **Tvirleslage** f. Hvirvelbyge = Tulle-. Sfj. — **Tvirlegusta** f. svag Vindhvirvel. Nhl. (Mo).

Tvirøda f. tvetunget Person. Hard. (Ulvik, Eydsfjord).

tvisa (i')? v. a. (ar?), faa til at være rolig, dysse, neddysse. Romsd. (Fræna, Bolsøy, Veøy, Nessæt), Ndm. „Du lyyt sjaa aa **tveese** nee Van'e." „Tveese nee Folkesnakk". Jf. tvist, tvista.

tvisila (ii) v. (ar), sie en Malkning („Maal") ovenpaa en anden i de samme Kar. Ma.

tvisinna adj. = tviraadig. Agder.

tviskila (i') v. n. (ar), vise sig dobbelt, f. Ex. i Randen af et Speil. Tel. „Dæ tviskylar før meg"; Sauland. „Vev'n tviskilar", naar Skillet mellem Traadene er uredigt; VTel. **tviskilast** v. n. d. s. VTel.

tviskilt adj. (n.) 1) om Øst som er udskilt ved to Skilninger. Dal. „Dæ tviskilda". Af skilja. 2) tvetydig. Tel. (Sellj.): **-skjult**. 3) betingelsesviis indgaaet paa. Tel. (Vinje): -skjult.

tviskinna seg v. danne to tynde Lag a. kløve sig i to Lag, som Leve paa „Takka". Sfj. b) fryse i to Lag, om Vand. JSogn. „Tvistinna (part) Jis", Jis som bestaar af to tynde Lag.

tviskrevs adv. = skrevs. Hall. **tviskriva** (i') adv. d. s. Dal.

tviskriva (i') v. n. = skreva. Dal.

tvislast v. n. svinde hen, skrumpe ind, hentæres; om Folk, Fæ, Gods. Rbg. Tel. VAgder, Shl „Aakrn, Folen, Baani, tvislast burt". „De tvislast burt vonde (millom) Hændane hass, alt de han stræ-var". „Han tvitlast utføre svært no", bliver svært affældig; Shl. **tveslast** (ee og e'), Tel. (Sellj. Vo). Omtr. tvislast: tvisla (A.) = tvillast : tvilla. Jf. ogsaa tvistast, kvislast.

tvisleggja v. (ar), slaa vekselviis med hver sin Hammer; jf. tviklekkja. Sogn.

tvislengd adj. 1) = tvitaatta. Tel. (Rauland). 2) om Ring med to Slyngninger. Tel. (Vinje, Rauland)

tvisokka seg (o') v. tage to Par Strømper paa. Ma.

Tvispan n. Galop. Hard. **tvispona** v. n. (er, te), galopere. Hard.

Tvispor (o') n. Galop. Li. Rogn. Shl. Hard.

Sogn. Ogsaa paa Færøyar. „Han rei, sprang, Tvispor".
tvispora (o') v. (ar), galopere. Jf. spora.
Tvisprena (ee) f. dobbelt Vædskestraale. Sæt.
tvisprent (ee) adj. og adv. i to Straaler. Sæt. „Mo^{u}kke t.".
Tvist m. Bislag paa Huus, ofte med Trappeopgang i; tildeels Veranda med Trappeopgang til. Totn, Rom. (Hurdal). Ligesaa i Sv. Dial. Jf. Kvist d. s. Rom.
Tvist f. Toer i Kaart; i Fleertal om 2—5. NGbr. (Lom). „Kaste utu Tvisteenn". Jsl. tvistr Toer. Vel af Nt.
tvist adj. stille, tyst. Romsd. Ndm. „Koor tvist dæ vart no i La'ja!" „Tvist no! Du maa vara tvist!" G. N. tvistr. Se A. Jf. tvisa.
tvista v. a. (ar), 1, = tegta. Romsd.
tvista v. (ar), 2, 1) adskille; dog kun: skille Fedtbelæg fra Tarme, efter Slagtning. Hall. (Gol). G. N. tvistra adsplitte. 2) bortødsle i Smaat, klatte bort. Ma. (Bj.).
tvistast v. n. (ast), klattes bort, svinde hen; om Eiendom. VAgder (Bjell. Fjotl. og fl.).
„**Tvistade** m." A. Rbg. Røldal, Bamle, Vestfold, Ndm. (Surndal), Ringerike. „tvisteikkja v." A. Innh.
Tvistert m. = Tvistyrta. Jæd. og fl.
tvistigla adj. tospaltet; om trykte Ting. Sfj. (Y- og IDale). tvistiila d. s. Sfj. (YDale).
tvistjøla v. (ar), hugge afhuggede Løvkviste over igjen paa Midten, saa hver Kviste-Længde kommer til at svare til to „Kjerve-Længder. „Ein tvistjøla Kjerv", en Løvbundt frembragt ved **Tvistjøling** f., altsaa af tversover afhuggede Kviste. ISogn. **tvistøla** d. s. ISogn (Hafslo). Til Stjøl, Styl (Støl).
tvistleg adj. taus og stille af Naturel; om Sted: trist, = stusleg. Sogn (Vik og fl.). „Ho va so undale aa tvis(t)le". „Her æ so tvis(t)le aa tungt". Til tvist.
Tvistoppa f. dobbelt Sneskorpe. Fosn.
tvistor adj. dobbelt stor. Tel. „Han kjæm te gjera de tvistoort", fordoble det.
Tvistova (o') f. = tvihøg Stova. NGbr.: -stugu.
Tvisveiping m. = Tvigjerdingje. Ma. (Gr.).
„**tvisynast** v. n., a) see utydeligt osv." A. IMa.: tvisøynast (best). „b) see dobbelt". A. Vald. 2) vise sig dobbelt, samtidigt. VTel. Innh. Helg. Ogsaa: synes dobbelt stort. Helg. 3) vise sig formedelst dobbelt Syn, second sight, eller form. Blændværk eller Synsforvildelse (Hallucination). Innh. 4) see det fremtidige; især: ane Ulykke. Nfj. „Eg teke te aa t.".
„**tvisynt** adj. tvetydig osv." A. Tel. (Vinje; Sell. meget brugt). 2) som seer utydeligt og forvexlende. IMa.: tvisøynt.
Tvisælding m. Maal lig 2 „Saald". Sogn.
tvita (i') v. n. (ar), 1) kvidre. T. zwitschern. 2) snakke rask med tynd falset- el. sopranagtig Stemme. Hall. (Gol): tveeta (-e?). — **Tveet** m. Person som „tvitar". Hall. — **Tvitaspikkje** m. Tel. — **Tviting** f. Kvidren.
„**tvitaka** v. (took)". A. 2) (1) tage to Gange; gjentage; s. Ekf. = tvitæra, Li. (Eikin); = „syngje upp atte", Tel. (Kvitseid). „R^{e}upaa tviteke". Jsl. tvitaka.
tvitala v. n. (ar), 1) gjentage Ord. NGbr.: -taalaa. 2) tale to paa een Gang. Sogn.
Tvitola (oo) f. Tvetulle. VAgder og fl. **Tvitøole** NGbr. **Tvitutla** Li.; **Tvituhl** m. d. s. Ndm.; **Tvisletuhl?** Senja; **Tvitutling** Li. Senja (hl). — **tvituhla** adj. Romsd. **tvituhlin**, Romsd. Ndm. Nordl.
Tvitonn f. dobbelt Tand. VAgder.
tvitra v. kvidre = tvita. Vestfold (Hov).
Tvitræda f. Vadmel = Tviskjefta. Hard.
tvitræda v. a. „tvitræ Vev", lægge op til „Tvitræda". Li. (Eikin). **Tvitræ(de)** n. = Tvitræda. Ndm. Namd.
tvitydig (d) og **-tyrig** adj. vægelsindet. Sogn (Lustr, Sogndal).
Tvivetra (e') f. to Aar (Vintre) gammelt Smaafæ. Hard. (Ullensv.): -vøtra, om Faar. **Tviveta**, om Gjed, Dal. VTel. (Mol.); Li. (Fjotl.): **Tveveda**. — **Tvivethoone** f. d. s. VTel. (Vinje); for: -hadna.
Tvivetring m. to Aar gammel Fisk. Ryf. (Strand: dr). **Tvivetning** m. om to Aar gammel Seid. Ryf. (dn). — „Tviværing", d. s. Ryf. Meddeelt. Jf. Tri-.
tvivinda v. a. vinde fra to Snelder. Rbg.
„**tvivinna** v." A. Tel.
„**Tviæring** m." A. Ryf. **Tve^{dj}djæringg**, Voss, Hard. NVTel. (Vinje); **Tvi^{dj}djæringge**, NVTel. (Vinje, Rauland).
„**tvo** num. 2". A. Neutrum: **tvou** Tel., NGbr. **tvoug** VTel. (Mo og fl.), **tvaug** Voss, NGbr. **tvøylltri** ɔ: tvo ell tri. NGbr.
Tvoddre se tvadra.
T(v)ofaangsgal se Trifongsgard. Smaal.
„**Tvoga** (o') f." A. **Tvøgo**, **Tvaago** Vald.; **Tvooge** Romsd. (Aukra); **Tvugu** SVald. Gul.; **Tugu** Hedm. Land, Totn; **Tvooa** SHelg. (Brønnøy, Bindal); **Tvuaa** Ndm. (Aure, Tingvoll); **Tue** Rom. (Nannestad, Hurdal), „Skulitue". 2) liden Lime eller Skrubbe, helst af Lycopodium, til Skuring. VTel. NSv. („Norske" ɔ: Dalarne, Norrland) Diall. tvågu ɔ: skurviska af Grankvistar. 3) Slukte. Ryf. og fl.
„**tvoga** (o') v." A. 2) valke, haandtere meget. SHelg.: **tvooa**. 3) vrovle = tøva. ØTel. (Tinn). „Sytjaa aa tvaagaa".
Tvogg, **Tvogge** se tvagga.
tvogle, **Tvogle-**, **tvogleleg** se tvagl-.
Tvogugras n. Lycopodium annot. VTel.
tvogul (o') adj. sølende, vaasende. ØTel.
t(v)ojera se eingjerda, trigjerda.
Tvong f. Tvang, Tvingelse. Sæt. „Han hae li'i di Tvaangg av Sj^{e}ukdo^{u}mæ".
„**Tvora** (o') f." A. **Tvöru** Gul. og fl.; **Tvuru** STrondh. (Uppdal); **Tvaaraa** og

Tvooraa Ndm. (Tingvoll og fl.); Tuure SSmaal. Turu, Gbr. „Ho vart attstaan saam Turo sleikt", stod der flau.
Tvotætting m. tveløben Snor. Helg. Ramb.; mest: To-. — Totaatting Innh.
tvosa, Tvosa se tvasa. — tvugle se tvagla.
tvosna og tvosnast (o'?) v. n blive noget tør = tosna, tusna. NGbr. (Lom, Vaagaa): tvaasne, -as(t).
Tvæa f. Toer i Kort. NGbr.
„tvætta v. (ar)". A. 3) anstrenge sig med noget = bala; tumle, søle, vrøvle med noget = tøva. Tel. (Vinje, Fladdal, Sell.). Ogsaa: tvaatte. Tel. 4) kryste Saften af noget (Vær). Vald. (SAurdal, VSlidre). — „Tvætte n. 2)". A. Nfj.
tvør, tvørr-, Tvørr- se tver-.
Ty m. Veir af noget = Tev, Teft. Nhl. (Etj.). „Rev'n fekk Tyy'n taa oss, aa so straukʼan". Tyr m. d. s. ogsaa: Nys om. Nhl. (Haus). „Hund'n fekk Tyyr'n 'taa Ræv'n, fekk T. i N.".
„tya (ty) v. nytte, hjælpe, forslaa". A. Vestfold. Ogsaa: naa, række. Odal, Solør, Vinger. „Ærme tyyr (tiir) itte læng'r ænn te Albaagaan". „Dæ tyyr nokk te Juul". „Her æ saa my(kj)e Arbei at ein kann itte tyy (tii)". „Klæ'e tiir itte tell". 2) have Virkning, gjøre Effekt; betyde noget. Ma. (Bjelland). „Dæ va kje saa dæ tyya noke", om Frost paa Ager; — ar, a, sjeldnere dde. — 3) agte, ændse, bry sig om, lægge Vægt paa. Gul. Ork. NØsterd. „Dæ dær tyyr du no itt no paa!" „Han tydd no paa dæ". 2) og 3) til tyda, þyda?
Tya f. Stof, Materie; Art, Natur; omtrent = To. Nhf. Jæd. Dal. „Han æ orr'e, snæg'e, i Tyyo".
„tyd adj." A. „Du va kje tyy'e (tøy'e) no!" nu tog du et dygtigt Tag! Sogn, Voss og fl.
„tyda v. (er). 2) betyde". A. Ogsaa (ar). Ma. „Ko tya dæ?" „3)". A. „ty see i Hoop", blive fortrolige; Ndm. NGbr „Ho (han) tyyr sæg burt aat mæg"; Totn, Gbr. „Tyy sei inn", tye ind; Østerd.
„Tyda f." A. Voss. — tydde se tylla.
Tyde m. vindende Væsen, Tække, = Tyda. ISogn (Lustr, Hafslo, Aurland). „Han ha kje dan-Tyy'en, han, so ho". „Dæ æ'kje noken Tyye mæ 'an".
tydla v. a. = tyda 3). Sogn (Lustr, Hafslo, Aurl.). „Ho ha slikt Lag te tydla Väist'i".
Tydlag n. gjensidig Forstaaelse, inderligt Forhold; som mellem Forlovede. Shl. (Fitja): Tyy-.
„tydleg adj." A. Hard.; Hadeland, Ringerike og Smaal.: „tyydeli aa goosli". tysle, let at omgaaes, at styre, mest om Dyr; Sogn, Nfj. Sdm. tysle'in INfj.
Tydnad (d) m. Tydning. NVTel. (Raul.).
tydsam adj. 1) omgjængelig, vindende = tyd. Romsd. Sfj.: tyy-. 2) lind, blød = tyd; om Skind. Ndm.: tyy-.
tyen adj. fri for Jis, optøet = tiden. Rom. (Fenstad). „Aakrn æ tye (tyen)". Jf. tyug; tøya.
Tyfsa f. 1) Klud, helst noget stor. Sogn (Vik, Aurland): Typsa. 2) liden Dug. Vald. (Vang). 3) uordentlig klædt Kvinde. SætV.: Typse. 4) svampagtig Masse (undertiden i Mælk). Hall. Jf. Tufsa, Tissa.
„tyggja v." A. Supinum tugg(j)i Nbg. Tel. Gbr. og fl. Se tiggja. „Tygg' Vinn", fig.: samle efter Ord; Stjør.
„tygla v. a." A. tyyla, Dal.
Tygle n. Mundbid paa Vidsel. Li. (Vanse).
ty-jug adj. 1) af godt Stof „Ty"; rask og udholdende. Gbr. Ndm. „Tyjog (tyjän) Hæst". 2) livlig; oplagt, flink. Rom. Hadel. „Tyju te aa lesa tili om Maaraa'n". 3) hastig; snar til Vrede. STrond.
„Tykje m. Fanden". A. 'n Tykji, Innh. Tykjy SHelg. (Br., Vi.); Tykjin Ramb.
„tykkja v. 1, tykkes". A. tikje Sæt. Imperf. og Supin. tootte, toott, VTel. Sæt.; totte (o'—aa—ø). Tel. Østl. — „Däi tikje uvandt i kvoraire", de genere sig ikke for hverandre. SætV. „Tikje Hug' i äen", elske; „tikje veent, voundt, läitt i äen"; SætV. „Tykja aat", med dat., omtrent = finna aat. NGbr.
„tykkja v. 2, vredes osv." A. „tykkje paa"; Østerd. Gbr. tykkja seg, blive stødt; Shl.
Tykkje n. 3, (1) = Tokke 2). Sæt. Follo. „Der æ slikt äit godt T. mæ 'o"; Sæt.
tykkjegod adj. lettelig stødt; prippen. Sfj. YSogn. Jf. godtykkjen.
Tykkn, Tykkna se Tjukkna.
tykt adj. stødt. — Tykt f. = Tukt. Dal.
„Tyl (yy) m. Fjog". A. Nfj. Sogn, Voss. „Tyyl'n æ 'ti 'naa komin; han æ laake 'ta Tyyl'a", om En som er bleven tosset selvgod og stor; Sdm. Jf. Tule.
tyla (yy) v. n. (er, te), søle, spilde Tid = = tøva. Nfj. (Eid, Honndal). „Däi laag aa tyylte so længje førr däi kom seg i Veg".
Tyla f. og Tyle (yy) m. Fjog; stakkels troskyldig Person. Romsd. Sdm. Sogn, Voss.
Tyla (yy) f. kort Strømpe. Nhl. Meddeelt.
Tyld f. Hvile fra Lidelse, Nydelse af Fred; Ro. Sfj. (Førde, Holsa). „Eg fekk ei liita Tyld". „Han fekk ikkje Tyld elde Ro". Tyyl d. s. ISogn. „Han hadde korkjen Tyyl held Ro". Tyldr Hard. (Ulvik). „Da va kje T. aa fao häila Naatt'æ". Maaske til tilast, tylnast.
tyldra v. a. skaffe en Ophidset Fred, berolige; holde tilbage fra noget. Hard. (Ulls.). „Eg fekk tyldra Ungjen".
tyldrast v. n. berolige sig, faa Ro. Hard.
„tylen adj. til Tyl". A. Nfj. Voss, Sogn og fl.
„Tylft f." A. Told (o'—aa'—ø), Røros.
tylla (y') v. n. (er, te), træde let = tylta; netop berøre med Foden. Nbg. (Aamlid, Tovdal); SætV.: tydde. „Eg kunna kji tylle paa Fout'n", „ikkji tydde mæ den

saare Fout'n". G. N. tyllast. **tøle** d. s. (Bygland, Evje). „Han tøler alli nee-aa mæ Foutn men hell han uppi". Se tøla.

Tylling m. Klump = Kugull. Dal. Jæd. „Tor(v)tydling" = Torvbite.

tylt (y') adv. yderst ude paa Kanten eller Spidsen. SætB. og B. NBTel. „Tylt eutaa Ussei (Upsæ), Fjødd'i". tylt af tylla (tydde, tylte); men findes i Bygland og Sandnes ved Siden af tøle.

„**tylta** (y') v. (ar), 2) blive nok". A. „De tyltar tee" el. „tyltar utetti", det hjælper til at komme meget nær Maalet, Tallet. Tel. (Vinje. Rauland). 3) „tylt' Kortan", give eet for eet paa en egen Maade. SHelg. — Jf. Isl. tyllast slippe med Nød og neppe over; tyltra.

tylten adj tilbøielig til at falde eller vælte formedelst upaalideligt Underlag; usikker paa Foden; vaklende. Dal. Jæd. Ryf.

tyltra v. n. og a. 1) nøie medtage alt; tøie ud; smaaligt udbringe; tildele (tiltælle) forsigtigt. NBTel. „Tyltre de uut; tyltre Dropar". **tøldre** og **toldre** d. s. Tel. (Bø, Selljor, Vinje, Heiddal). 2) sætte løseligt op, opføre løst, = dilbra. Jf. foregg., tolla, G. N. tylla, sætte eller hænge løst op; Isl. tildra d. s.

Tymt m. 1) Antydning, svagt Spor af noget; ogsaa: løst Rygte, omtr. = Ymt. Tel. fl.: **Tømt**. 2) Lugt, især Stank. Sogn.

„**tymta** v. n. (ar)". A. Vald. 2) antyde, hentyde paa. Tel. 3) lugte. Sogn.

Tymtesteinar m. pl. Grundstene i Grundmuur. Smaal.: ø. Til tømte ɔ: tyfta.

„**tyna** v. a. 2) ødelægge osv." A. BAgder: **tyyna** og **tøyna**. 3) miste. Ma. 4) v. n. „tyyne paa ein" overskjænde. Tel. (Heid. Hjartdal, Sell.). „tyne ein av" d. s. Tel.

Tyna f. 1) Fordærvelse, Ødelæggelse. Sdm. Romsd. Ndm. „Helsetyna", Sogn. „Statyyn(e), Styggtyyn(e), Otyyn(e)"; Romsd. Ndm. 2) en Skjændsel, en ulidelig Ting. „Ei Tyyne te Mennesskje". Nfj.

„**Tyngd** f." A. 4) tungt Arbeide. Sogn. „Han mao gao pao Tyngd'i".

tyngja seg v. = tyngjast. Tel.

tyngna v. blive tung. ISogn (Lærdal).

Tynjul m. Fakkel. Rom. (Nedal, Eidsvoll og fl.). Af Kynjul (Tjynjul), Odal, Vinger; af Kyndel jf. K. Se A.

„**tynna** v. a." A. „tydna Ljaa'n"; Nhl.

Tynning m. = Tynsleljaa. Hall. Se tynna.

Tynning m. enslags Kage = Løypa. SHelg.

Tyn(n)isnaal f. Synaal. NGbr. **Tynnes-**, Ndm. Gbr. **Tonnes-** STrondh. **Tinnes-** Ork. (Rennbu).

Tynnka f. tynd Eng. **Tynnketeig** m. Nhl.

Tynnska f. 1) tyndt Parti, af hvadsomhelst. Ø- og BTel. 2) tynd Hinde af Fløde = Tunnsel. NBTel. (Vinje, Raul. og fl.). Mest **Tonnskur**, pl. Se Tynska A.

Tynpæning (yy) m. Ødeland. SHelg.

tynt (yy) adj. om Gaard med (saa og saa mange) „Tun". Mest i Sammensæt.: „eintynt, fleirtyynt, mangtynt, samtynt".

typpa v. a. (er, te), berøve noget dets Top. Tel. (Mo, Sell.). „Typpe Gras'i". Saaledes: „typpe av ein Rokk'e", spinde Liin el. Uld af et Rokkehoved; SætB. Se A.

Typpa f. den Liin- eller Uldmasse som ved Spinden drages paa een Gang ned af Rokkehovedet. SætB. „Du maa kji take so lang' äi Typpe".

typpa v. a. (ar), 1) tilstoppe, f. Eks. et Rør. Vald. (Vagn). 2) „typpa att", trykke tilbage = pytta att. Sogn. Jf. tuppa.

Typpul m. = Tuppul. Ork. **Töppul** Gul.

Typsa, Typt se Tyssa, Tuft. — **Tyr** se Ty.

Tyras n. Skrab; Tøieri. Tel. Num. Hall. SBerg. Ryf. Endelsen er vel fremmed.

„**Tyre** (y') n." A. **Tyri** Østl. Tel. **Tøre** Ryf. ØMa. Ned. SBTel. (Tre.). „Ta 'ta Tyrin dine", dat. sing. ØTotn, Hedm.

tyregjengjen adj. bleven til „Tyre". Ryf. „Foraa æ tøregjeeaa".

Tyregnust m. se Gnust. — **Tyrelog** (o') n. og **Tyreloga** (o') f. Fakkel af „Tyre". Rbg. Tel. — **Tyrenagle** m. Endestump i Bjælke af en Fedvedskvist. Tel. „Dugo sat soom Tyrinaglar i ein kvit'e Graanvegg". — **Tyreskryte** n. fortørret stærkt harpiksholdigt Træ. Tel. — **Tyrespik** f. = Tyreslis. Hall. — **Tyriskynnil** m. Østerd., se Skundel. (Tyre-, mest „Tyri").

Ty-rikje (yy, ii) n. Smaasager, omtrent = Tølor. Ma. (Bjelland). Ogsaa: **Tyrik**, **Tyrig**. Ma. Maaske af Ty-ri = Tyras.

tyrma (y') v. a. (er, de), 1) spare, skaane; især: spare Kræfterne; moderere, beherske; standse. SætB. NGbr. (Vaagaa, Lom). „Du maa sjaa o tyrme Hest'n din, du seer han kann kji tyrme seg sjav'e". „Eg blåi so vound'e, eg kunna kji tyrme meg". „Du maa tyrme deg, maa kji gjere Ændi paa deg". Ogsaa: **tyrne** SætB. (mest hos de Ældre, mens de Yngre bruger mere tyrme), Rbg. (Aamlid). „Eg kann kji tyrne meg, eg hev sængji slik Fart"; Aamlid. „**tørna** paa Vegjn", standse, hvile, paa Veien; BAgder, Hard. YSogn, Ndm. og fl.; her synes være Indvirkning fra Eng. turn (in). 2) v. n. slaa sig til Taals, lade sig nøie. Smaal. (Rakkestad). „Han faar nokk **tørme** förutta (dæ)". „Du faar **tørne** paa me dæ du har, tørne paa aa vænte"; Smaal. (Trykst.). G. N. þyrma, spare, skaane, beherske sig. Jf. Utyrma, utyrmeleg. Se A.

„**Tyrner** (y') m. Tjørn". A. **Tynnaar** og **Tydnaar** (som Aenaar), IMa.; **Tynniri** Rbg. (Aamlid); **Tonnøre**, -i SBTel. (Moland, Skafsaa, Treungen).

tyrren adj. vred; opirret. Hard. BTel. **tørren** ØTel. Vestf. Ryf. Sogn. — **tyrreleg**

adj. vredagtig. VTel. G. N. tyrrin, vranten. Jf. terren.
Tyrstedrykk m. = Torstedrykk. Hall.: **Tysstedrikk.**
tyrstloten (o') adj. tilbøielig til at tørste. Ndm. (Ti.): **tysstlaat(t)in.** Ogsaa **ty(r)stlaaten** Nfj.; Nhl.?
„**tyrva** (y) v. a." A. SætB. Ogsaa: „**tyrve** nee Høytti mæ eikkort", med et eller andet (sjelden). Jf. dyrva.
tysen adj. = rustutt ɔ: a) uredet; ufrisk, som efter forliden Søvn og mangelfuldt Toilette. Vestfold. b) ublid; om Veir. „Tysi(nt) Vær". Vestfold.
„**tysja** (y') v. n. 1)". A. Tel. Har Imperf. tous (og tuste) i Tel. (Kvitseid, Mol.). tøsa tøste; Shl. 3) mylre frem. Sogn.
„**Tysja** f." A. Hard. Shl. „Haugatysja, Huldatysja". 2) liden fjantet Kvinde. Nfj. 3) „Dongtysju", Pige med „Lausbarn". NGbr.
Tysje n. sluskt halvfjantet Kvindfolk. Shl.: „Tyssje". Jf. Utyssje. Hører, med Tysja, maaske til Tus.
Tysjil m. liden løs Tot eller Visk, f. Eks. af Hø. Tel. (Brunkeberg, Kv. Høydalsmo, Aam.). **Tysjyl** Tel. (Bø).
Tysjul se Tistel.
tysk adj. kegleformig med snar Afslutning, kort tyk og snart tilspidset; om Træstammer. Innh. (Beitstad, Indr.). „Tælla æ tysk". **tyskji** d. s. Innh.
tyska v. n. (ar), 1) hviske = tiska; smaasnakke lavt. Nhl. (Masfjord, Fusa). 2) tale utydeligt. Nyf. — **Tysk** se Tusk.
Tysnesferd f. uheldig Reise; eg. til Tysnes i Shl. Hard. (Kvamm, Ulvik, Ullensvang).
Tyssefugl m. = Tussefugl. Hard.
tyssle se tydleg. — **tyssmers** se tesmers.
„**Tytefar** n." A. Romsd. Ndm.
„**Tytel** m. Tøddel". A. Li. 2) Gran, Smule. Li. (Eikin). „Han fekk ikkje ein Tytel". 3) „Dær æ kje noken Tytel te dæ", ikke den mindste Grund. Sdm. (Hjørungfj.).
„**Tyting** m." A. **Tuhling** Strinda, Stjør.
„**Tytta** f." A. Om en Smaapige; Gbr. Om et stort kraftigt, lidt grovslagent og skarpt Kvindfolk; Dal. Nyf. Om dygtig Kvinde; Nhl. Shl. „Ho va kje Tytta te gjera noke" = Kar te g. n. „Datta va Tytto si!" „Da va Tytta te Tous!" Jf. Kona. 2) (1) Cunnus. Shl. 3) om ethvert Hunkjønsord (f. Eks. Bjørk). Helg.
tyttre se tutra. — **Tyvla** se Tovla, To.
tyug adj. optøet. Rom. Se tidug; tyen.
Tyvidbast = Tysbast. Rbg. (Aam.): **Tyvve**.
tædd adj. = taaen; om Mark. Sogn?
„**Tægd** f." A. „Hava Tægd av noko", have Nytte og Hygge, varigt Gavn. Tel. (Sell. Mol.). 2) Ynde, Tække. Tel. (Rauland). Ogsaa: Pyntelighed, god Skik, Orden. Nhl. „Tægde Folk", prægtige, udmærkede Folk; Tel. (Nisf. Laardal, Mo, Mol.), SætB. „Han heve mangge Tægde Sønir"; Tel. (Moland). Jf. utægdig.
„**Tægja** f." A. Hard. 2) enhver liden Kurv gjort af „Tægje". Tel.; Ned.: **Teie.**
„**Tægje** n." A. 2) Rodtrevler som Fletningsmateriale. Tel. (Rauland).
tægjeleg adj. som opfylder sin Bestemmelse, velgjort = lagleg. Rbg. „Ein tæjelege Kopp'e". **tægleg**, solid, brav. Tel. (Selljor). Se A. G. N. þægiligr behagelig.
tægsla v. slæbe paa noget = taagsla. Li.
„**tæja** v. a. optrevle". A. Tel. Rbg. VAgder; Ned.: **tæe.** „Tæ uut", plukke ud = bledja. VTel. (Vinje, Skafsaa). „Tæ noko i Tænn'an paa ein", fremlægge indtrængende for En; „tæ upp atte", gjentage vidtløftigt. Rbg. VAgder, Shl. „Eg tædde da i 'an"; Shl. „Eg he tædd Sköu'n igjænnom", gjennemsøgt Skoven; Ned. „Tæ seg", skaffe sig Luft, tale ud; Shl. 2) **tæji tæji tægde tægt**, tage straaviis, pille. Hall. „Kyyr'ee stoo bærre tægde".
Tæle m. se Tenel. — **Tæle** f. se Tela.
tælen adj. som taaler lidet, især af Kulde; ømskindet, kjælen. Rbg. (Honnes, Evje, Sæt.), VTel. (Mol.), Ma. (Øvrebø, Bjell.). — **Tælingji** og **Tælningji** m. En som er tælen; SætB. — **tælug** se telug.
tænen adj. 1) om Tøi: tyndslidt, „grisen" form. Slid. 2) utilpas = grisen. NGbr. (Lom, Vaagaa).
Tæp n. let og kort Berørelse. Nfj.
„**tæpa** v. n. røre let ved osv." A. Ndm. Østerd. ISogn, Voss, Tel. Ring. **tæppe** Helg. NGbr. 2) = lida (lea), rikka. Vald. (NAurdal). — **tæpa seg**, gaa paa Taa. Nhl. (Eks.). Jf. Taap, Taape.
tæpla v. n. tage famlende svagt og klodset i noget eller fat paa noget (mest af Mangel paa Vilje). Tel. (Vinje). Jf. tæpa. — **tæpleleg(e)** adj. og adv. „Han took so tæplelege i" = uhagt o smaalege; Vinje.
tæppe se tæpa. — **tæpta?** se tætta.
Tær n. Smule = Tære. Sdm. (Hjør. Vanylven), Nfj. Nhl. „Inkje Tær", „inkje Tær'e". „Itt Tær'a", meddeelt fra Fosn. Ogsaa: „inkje tærende Grand", Sdm.; Sogn: „tærande"; Nordl.: „tærannes".
„**tæra** v. 1, 3) straale frem, rinde op". A. Rbg. (Sæt. Aamlid), Ø. og VTel., Ma. (Aaserall). I Sæt. Ma. (og fl.), kun: træffe Jagttagerens Sted med sine første Morgenstraaler, se Soltæring, Solsprett.
„**tæra** v. 2,". A. 4) udpresse; afsie el. afhælde den sidste Draabe. Rbg. VAgder. „Fyyst äen heve tært Malti ᵉut, so æ de Drav". „Sol'æ heve tært ᵉut Veggjine". „Tæra Kannaa, Joureple; tæra Saft'n, Vatn'e a(v)"; VAgder. Sv. Dial. tåra ɔ: genomtränga droppvis. Isl. (G. N.) tæra give i smaa Portioner.
tærande adv. 1, forstærker Adjektiver der karakteriserer som veldannet el. formskjøn;

fuldendt. Nfj. Nhl. Voss, Dal. „Tærande fiin Kyyr", formfuldendt. „Tærande goo Baat". — tærande 2, se Tær.

tærd el. tær adj. reen og net, proper. Dal. (Hæsk.). „Dæ maa vera so tært, dæ han ska eda". Jf. tæra, Isl. tærr klar.

tæreleg adj. fiint elegant og solid udført; fin formskjøn og kraftig. Tel. (Mol. Vinje, Selljor, Kv.). „Tæreleg Soum". Jf. tærande, tærug.

tæren, tæreten, tærætt se teivr-; tær.

tærta v. n. (ar), netop saa vidt berøre (med Foden). Dal. „Hestn tærta ikkje neepaa".

„tæsa v. (er)". A. Shl. „Vindn tæser i Høye", rusker. 3) drikke meget; tylde i sig. Ma. Sæt. „Tæsa i seg mykje Vatn". „Han tæste o drakk".

„Tæsa f. Tøffel". A. Nhl. Sogn, Tel. Gbr. 2) haarløs „Hudsko". Tel. 3) om Sko som er forslidt og sammengaaen; Hall. Sdm. Om Hue som er udslidt og sammenfalden; Hall. (Gol). 4) kort Strømpe som naar kun op om Ankelen, Halvsok. Hall. 5) umandigt Mandfolk. Nhl.

tæsa v. n. (ar), gaa som paa „Tæsor", gaa lydløst og tøflende. Nhl. Hall.

Tæsesko m. Sko af eet Læderstykke med kun en Kile, „Vjore", til Overlæder. Sogn.

tætta v. n. (ar?), = tæpa, tærta, Isl. tæpta. Sogn, Nfj. „Tætta pao Foot'n".

Tætte n. Redskaber til en Virksomhed. Li. (Lyngdal, Feda og fl.). „Fisketætte", se d.

tæva v. n. sladdre hensynsløst, fare med Sladder. Nhl. teva? — Tæva f. Kvinde som har sin Næse i Andres Affærer. Nfj. -e. Til teva, snuse?

Tæving f. Sladdren osv. Nhl.

tøbba v. a. (ar), nøde med Ord, næsten kommandere; tildrive. Smaal. „Du tøbbär mæ inte te aa gjæra dæ naar je inte vil". Jf. tøbla, døbla, støvla. Maaske af tøva ɔ: valke.

tøbla v. a. og n. tilskynde indtrængende, je tøvla; ikke saaledes halvt truende som „trygla". Tel. (ØTel. Selljor). Ogsaa: tøvle ØTel. Se tøvla; jf. foreg.

„Tøda f. 1) gjødende Vædske". A. Tøe Romsd.; Tooe VTel. (Moland). „2) fed Eng osv". A. Toe (og Taae?), Sfj. (Askvoll); Tøa Ryf. „3)". A. Li. Især = Haa; Ma. Tøe Ma. Rbg.; Toe Rbg. (Aamlid), SVTel.

tøda v. n. (ar), 1) om nedsivende gjødende Vædske. VTel. (Mol.). „De tooar neeigjænom fraa Huus'i". 2) „de toar seg" = haa-ar seg, dækker sig med Eftergræs. SVTel. (Treungen). 3) sysle med smaat eller unyttigt Arbeide, pusle; søle. Shl. (Fitja). „tøa inne i Aann'æ". 4) prale osv.; vrøvle, sludre. A. (Sdm. Ryf.). — Hertil Tøda f. 1) udueligt intet mægtende Menneske, Stymper; Pusler. Sogn (Aurl. Lustr, Leikang, Sogndal): Toa; Romsd. (Nesset): Tooe. Todebrok (o', d, oo) f. d. s. Nfj. Sdm. Tobrook Sfj. Sogn; især: En som gaar seent og stygt; Sogn (Vik, Aurl.). 2) uredig Person; Vrøvler. Ryf. — 3) Urede, Uleilighed; Vrøvl. VNed.

Tødedrag n. Siven af Gjødselvædske, „Tøda". „Aakrn ligg i To'odrðue (o'—ö) fraa Fjøse". Østerd. (St. E.).

Tøk n. pl. Lav eller Maade at tage, gribe, paa; Greb. Hall. (Aal). „Dæ va rare Tøk". „Dæ liite Tøk i 'o". Kunde, ligesom Tok (o'), være Fleertal af Tak, men skulde da i Aal snarest heddet Taak.

„tøk adj. 3)". A. Ndm.: opvakt. Og: nem til at finde, tage. Vald. og fl. „Hund'n æ tøk paa Spor'e". „Hest'n æ tøk paa Begjn". „Tøk paa Mat'n, tøk te faa se(i) Mat", med livlig Appetit = huga, hjartug; Østerd. 4) (1) passende til at tages. Østerd. Hall. „Maasaan æ tøk". „Alt æ tøkt før Tjuv'n". 5) voksen, moden (til at tages). NGbr.

Tøkja f. 1, Dyst osv. = Tøkje 2). Sogn.

Tøkja f. 2, ringeagtet Kvindfolk, Tøite. Østerd. Gul. Ndm. „Fille-Tøkje, Fant-Tøkje, Finn-Tøkje". Tildeels: Concubine; Ndm. „Finntøykj'", Namd.

Tøkje n. Tosse. Hard. (Kvamm). Jf. Tok.

„Tøkje n." A. 4) (2) = Tak ɔ: Greb, Driftighed, Skjøn, Lav, Nemme. Sdm. Sfj. Nhl. Sogn, Voss, Hard. Shl. „Dær æ kje Tøkjc 'ti 'naa (mæ 'an) te noken Tingg". „Han hev kje (kann kje faa) noke Tøkje paa dæ (paa noke Slag)". „Han hadde kje so mykje Tøkje at han gjekk our Begjn"; Hard. „Ho he gott T. pao mangje Tingg". 5) Snesmeltning = Tok, Vaartok. Tel. (Vø).

Tøkje n. 3, 1) Kar til at have, tage, noget i; f. Eks. Skrin, Kiste, „Bumba". Nhl. Shl. „Eg ha kje Tøkje te (ha) da (i)". 2) Sted hvor man har let for at gribe, tage; f. Eks. en „Botn-Veit". Shl. (Fitja). „Ta Veistæ dar i Tøkje".

„tøkleg adj. 1)". A. Trondh.: tøkle'in, tøklen. 2) = tøk 3), 4). Trondh.

Tøkfl m. = Tekfla. Østerd.

Tøl n. Smaasager, især de som man har med sig paa Reise. STrondh. Innh.

tøla v. n. og a. (ar), sysle saa smaat, sysle stille; pusle. Trondh. Ndm. „Van'e gaar aa tøle mæ Leika all Dagjn, tøle saa gott mæ sæ(g) sjøl". Ogsaa: sysle beroligende med En; og (er, te). Sdm. (Hjør.). „Tøle mæ eit Van". „Han tølte haanaa tee atte", beroligede den Rasende. Jf. tyldra.

tøla seg v. (ar), tee sig som en „Tøla", Halvsjante. Nfj. (Eid, Vreimn). „Ho foor dær aa tøla seg".

tøla v. n. og a. (er, te), 1) berøre med den yderste Spids; til Nød naa, strække eller række til. Shl. Ryf. Sdm. (Hjør.). „Stokkjn tøler burt paa Løype", ligger færdig til

at falde udover. „Dæ va so viidt han tølte burt·i dæ". „Dæ tøle tee mæ Loo'·inne i Aar"; Sdm. 2) træde let ned paa = tylla, se d. Rbg. 3) komme meget nær uden heelt at berøre eller naa. Ryf. Rbg. „Dæ tøler opp imoot 100 Dalar"; Ryf. „Skougjen tøler ti o vere hoggandi"; Rbg. 4) faa til at række til, tøie indtil Ender mødes. Ø· og VTel. „Tøle dæ uut; t. dæ tee". „Tøle o tøygje". 5) fare sagte og forsigtigt frem, give sig Tid; tøve. Shl. Nhl. Ryf. Hard. Sogn. „Du fær tøla paa". „Han foor tølande". „Du tøler Nott'æ pao deg", tøver saa længe at Natten overfalder dig; Hard. 6) „Skougjn fer'e ti tøle seg", Skoven nærmer sig til at blive „Maals(·timbr)". Rbg. (SætB. Honnes). Jf. tulla, tyltra, tøldre; se A.

„**Tøla** f. 1,". A. Rog. Agder, Røldal. „D'æ kvar i sine Tøler tamd'e". Jf. Tola.

„**Tøla** f. 2,". A. Sogn, SBerg. (omtr. = Tutla), Nfj. (omtr. = Tussa), Sfj. Romsd. Totn, Land, Hedm. Vestfold.

tøldre (töldre, toldre) se tyltra.

Tøle n. 1) lidet usselt svagt Væsen = Tol. Sdm. Trondh.: Tøl'. 2) daarligt, slemt og udueligt Menneske. Hard. Shl. Sogn, Sfj. Nfj. Se A.

Tøle m. underlig forvirret Person. Totn.

Tøling f. det at „tøla" 1—6. „Stokkjn ligge te Tølinggs"; Shl.; se tøla 1). „Te Tølings", til Nød; Ryf. Sæt.

tøljaa se telja. — **tølje** se telgja.

„**Tølt** f." A. Vald. (Etnedal).

Tølung m. Organisme, Dyr eller Plante, som nærmer sig til, „tøler te", at være fuldt udviklet. Sæt.: Tølungge — ·ongge. Tølunggs·G^eut'e, Svend mellem 15 og 20 Aar. Tølonggs·Skoug'e, se tøla (er). „Skougjn æ kji ko Tølunggs".

tølutt adj. 1) lig en Tøla f., Tøle m.; halvfjantet osv. Gbr. Totn, Hedm. NØsterd. 2) vranten = gretten. SØsterd.: ·ete.

Tøm, tøma se tuma.

Tøme n. tomt Rum; særlig = Tombol. NGbr. (Lesja, Vaagaa, Dovre).

tørja, tørjast se tora, torast.

„**tørna** v." A. Se tyrma, hvis Vett. deelviis er gledne over paa tørna.

tørnæm og **tørnæmt** adj. ɔ: tornæm. Stjør. og fl.

tøta v. n. (ar), 1) snakke vidtløftigt = tæja. ISogn (Borgund). 2) være seenfærdig, pusle. NGbr.: ·e. Jf. Tøta f. 3) se tota.

tøta adj. af (godt) Stof, „Tøte". Vald. „T. Hest, Kar".

„**Tøte** n. Stof; Bonitet". A. Vald. Gbr. Sogn. „D'æ Tøte i dei Kar'ee", i den Karl; Hall. 2) Stof til Spinden, især Uld. Østerd. Nfj. Sogn og fl. Jf. Isl. tót ɔ: flock of wool, ótót og ótœti ɔ: rag; Cleasby.

„**tøva** v. 1) valke". A. „Synnavinn tøve Aakrn", Søndenvinden driver Ageren saa raskt frem at den bliver kjerneløs. STrondh.

„**tøven** adj. møisom". A. Ndm. Gbr. Østerd. „Landevegjn æ t. aa gaa". „Tøve Føre".

tøvla v. a. og n. 1, 1) tilskynde indtrængende, nøde = tøbla, døbla. Tel. (Bø, Sauar, Sellj.). „Han heelt paa aa tøvle (tøble), te eg maatte lova 'n dæ". „Han tøbla meg te aa gjera dæ", „tøbla dæ innpaa meg". „Han stoo aa tøvla meg te aa taka Dramm'n". 2) tiltrygle sig. „Han tøvla (tøbla) dæ av meg". Og: tøfle, Bamle. Jf. tøbba, støvla, døbla. Vel af tøva ɔ: valke.

tøvla v. n. og a. 2, gaa og pusle og føle = tuvla, tøva. Ndm. S· og NTrondh. „Tøvl' burt". tøfle Hedm. Østerd. — **Tøvl** m. En som tøvlar; Pusler; Halvfjante. — **tøvlen** adj. som gjerne tøvlar; puslende, kludervorn. Trondh. „Dæ gaar tøvle (adv.) før 'aam". — **tøvlutt** adj. d. s. Trondh. (Tør være eet med foreg.).

Tøv·lende n. Jordsmon hvor det er møisomt, „tøve", at gaa. Østerd. — **tøvlendt** adj. n.

tøvra v. a. give En Tid. ØTel. Se A. Tildeels = tyrma, pyrma. „tøvre 't ein", berolige, afdæmpe, En. Sdm. „avtøvre", d. s. Nfj. (Utvik). Maaske paavirket af tauvra. — **tøvre** se tauvra.

Tøvre (øø) m. aandssvag Person; Halvfjante. NGbr. Og: Taavre; Gbr. — **tøvrutt** adj. aandssvag, halvfjantet. NGbr.: aat. Og: taavraat. Maaske for Tauvr·. Jf. Taaver.

Tøvsla f. Valkning = Tøving. Hall.

Tøy m. = Tøyr. Odal. „Lessetøy".

Tøy adj. lind, mild osv. = tyd. ØTel. Vestf. Vald. A. Kun: „ikkje tøy", ingen Stakkel, uventet god (dygtig, stærk). „J. tøyg", VTel. (Rauland). „J. tøyr, VTel. (Sell. Høyd.). „J. tøy'e" og „i. tøy'i", VTel. (Mo).

Tøya f. 1) Tøveir. 2) optøet Sted. Sogn.

„**tøyg** adj." A. 2) (1) langsom, seen. NGbr. (Lesja, Lom, V.). „Hæstn æ tøyg aa seig te gaa". „Ro tøygt", adv.

Tøyg m. 1) = Taum 3), Tøyme. Sæt. 2) Strækning, Stykke Vei = Tøyt. Tel. — „Taakaa Tøyg'n", omtr. = gjeva T. Se A.

tøygtalande adj. som taler seent. NGbr. (aa).

Tøyhol (o') n. = Tiddveila. Sogn. **Tøyrhol** d. s. Sfj. Ryf. Røldal. — **Tøyrhola** (o') f. d. s. Ryf.

Tøyle m. Rul af færdigkardet Uld = Tulle, Darle, (Toge). Ma. (Sygne, Holum, Valle, Bj.). Maaske for Tøygjel. — **tøyla** v. (ar), karde Tøylar. Ma.

„**tøyma** v. a. 1)". A. Vald. 2) oplære til at lystre Tømmerne, tæmme. Jæd. „Tøyma Hest'n". 3) drage, hale, ved en Snor, „Taum". Tel. Vald. og fl. „Tøyme Fiskjn fiint i Land". „Töyme see upp ette

äi Liine", Vald. „Tøyme dæ tee seg"; ogsaa drage langsomt og forsigtigt til sig (som ved en Snor). **tøym(e)** v. a. og n. mede; Nordl. „Aa tøym mæ Mark"; Helg. 4) tøie ud; f. Eks. ved Spinden; jf. Taum, Tøyg, Tøyme. Sæt. Tel. (tildeels: „tøymar", altsaa dannet af Tøyme m.). „Du maa kje tøyme so langt". 5) danne en Streng, Snor, „Taum"; strømme i een sei Streng; jf. Einstreng. Tel. (Bø, Sell.). „Siklune tøymer oor Kjeft'n hass". „Kyyr'i tøymer", sagler. „Dæ tøymer oor'n". 6) drikke vedholdende (i een Strøm). Tel. „Tøyme i seg".

Tøyme m. = Tøyg, Taum 3). Tel.

Tøyrhol, Tøyrhola se Tøyhol.

Tøys n. Røre; Søl; Vrøvl. Smaal. Follo, Oslo, Bamle, Shl. og fl. Til tøysa.

„**tøysa** v." A. 4) danne en Røre, „Tøysa", af Vand med Hø, Høfrø osv. Tel. og fl. 5) røre sammen; søle. Ma. Tel. Sæt. (= slurpa), Østl. (Rom. Oslo, Follo, Vestfold, Hedm. Totn). „Vinn'n tøyse i Hob Høye"; Ma. „Tøyse bort, tøyse se uut", Vestfold. „Tøyse i seg so mykje Grout", Tel. „Han gaar aa tøyser i Fyll'a"; Follo. 6) vrøvle, vaase = røra, tøva. Oslo og m. fl.

„**Tøysa** f. 1,". A. Vestfold, Smaal.

Tøysa f. 3, En som „tøyser"; Søler, Vrøvler osv. = Rørar. Oslo og fl. Vel eet med Tøysa 2, A.

tøysen adj. halvt opløst i Væde, vaad og gjæret; slasket. Dal. Ryf. „Høye æ so tøyse, d'æ som Kalvastadl".

tøysta v. (ar), arbeide med at faa Maden ned, vælte Maden i Munden, have ondt for at faa ædt. Ma. (Vigmostad, Øyslebø). „Han sid'e o tøysta dær mæ Mad'n". „Han sad o tøyst'an". Jf. Gotland (norskagtig Dial., Lundell): täista, tygge Drøv; Dalarne („Norsk" Dial., Lundell): itästa, d. s. (idissla). Se Sophus Bugge, Noreen Ordlista öfver Dalmaalet. p. 88, 89.

tøysutt adj. lig Tøysa 1, 3; vrøvlende osv.

Tøyt m. 1) dygtig Slurk. Sogn, Hall. Til tøyta. 2) Parti af noget; Stykke Vei, Stykke Arbeide; Stund. Tel. (Bø, Sellj. Kv. Rauland), Røldal. „Dæ va ein fæl Tøyt o gange", „ein drygg'e T. uppøve dær". „Me hev atte ein goo'e T. av Vegin". „Dæ ska kje bli lange Hoft'i: d'æ bare ein liiten T.". 3) Pog. Tel. (Sellj. Kv. Høy.). „Ein liiten T. te Guut".

Tøyta f. dygtig Slurk = Tøyt. Sogn.

U.

„**U**, Vokal. 2) det lukte (uu)". A. Denne Lyd vil, ligesom I (ii), paa mange Steder blive tvelydartet, henad mod ^{ə}u, ^{e}u og eu; særlig i endeel Egne med lyst (imødekommende, gammeldags dannet) Foredrag. I Sfj. Sogn og Voss, i ringere Grad; i Hard., især indre, meget; i Dalarne, især østre, noget; i Agder, især indre, i høi Grad. I Øvre Sæt. bliver opr. uu udtalt eu; her lyder G. N. (Isl.) au som au (aau) — ao; saaledes: Leus ɔ: lús, laus'e ɔ: lauss. Uu er blevet, eller nærmer sig til, Tvelyd foran M og N i VAgders midtre og øvre Bygder; saaledes: skæuma jf. G. N. skúmi, Tæun ɔ: tún, Bræun ɔ: brú (paa disse Steder samme Lyd som i Udtalen af lauss, læus —löus); men Flaom (— Flaaom) ɔ: flaumr, Kaon (—Kaaon) ɔ: kaun. I de Egne hvor Uu bliver tvelydartet, eksisterer ikke lukket U, idet Tvelydens U er aabent. Det U som i omtr. de samme Egne lyder i Diftongen ou (o^{u}) er ogsaa aabent, ligesom O'et (omtr. „europæiskt"; det eksisterer ikke her, det „scandinaviske cavernøse" O med Resonans af Huulrummet mellem Tænderne og de fremskudte Læber).

„**u**, Partikel osv." A. Medens det i det hele gaar over til oo (her skrevet o) i Egnene fra Sfj. mod N.-Ø., er det uu i en Deel af Sfj. og INfj., og paa mange Steder i Salten, Vesteraalen og Senja. — Det er undertiden fremgledet af et Ords negtende Begreb og kommet foran Ordet til Overflod eller til Forstærkelse: umisjaon = misjaon, uskyvar = skyv'r, uhiren osv.

U se Uv, hu (ho). — **ua, uast** se uva.

uaga adj. uavet, utugtet; utæmmet; uskyrlig. Vald. „Ait uaga Vaist".

Uagt f. Mangel af Pleie. Ma. (Grindeim).

uama adj. ikke fremdreven; som har fulgt sit eget Hoved (Initiativ). Sæt.

uansen adj. ikke agtpaagivende, uopmærksom. Salten, Vesteraalen. „Han æ ikkje uansen a(v) seg", han har Øinene med sig.

uansug adj. uopmærksom; sanseløs, tankeløs. NGbr.: oænsog.

uarta adj. uordentlig (klædt). Sæt.

Uaata f. Ikke-Æden. Kun i: „(Han æ) paa Uaate (idag)", uden Madlyst. VTel. (Mol.).

„**Uaata** f." A. 2) uædelige Dele af Slagtet, som „Eitlar". Tel. Sæt. 3) et Udskud af et Menneske. Gbr.

ubataleg adj. daarlig, slet. Shl. „Ubatale Veg". Til Bate.

ubba seg v. (ar), reise Haarene, blive tru-

ende = yva seg. Tel. (Selljor), Li. Dal. Jæd. „Dæ ubba seg upp te Uvæ".

ubbast v. recip. (ast), kjævles, trættes. IMa.

ubbeleg adj. opruklet; barsk = ubben, yven. Tel. (Raul.). „Han æ ubbeleg i Veer'ee".

„**ubben** adj. barsk osv." A. Dal. Jæd. „Han æ ubben i (mæ) Veer'e". „Ubbe Veer".

Ubeig m. slem „Beig 1)"; se d. Sogn.

ubeinen adj. = ubeinug. Salten, Namd.

ubeinkeleg adj. = ubeinug; uføielig, umedgjørlig. Sogn, Helg. Ofte: **obænkele**.

ubeinken adj. = ubeinug. Hall.: **ubaenkjen**.

ubeinsleg adj. 1) = ubeinkeleg. 2) vanskelig at faa Rede paa, at komme til Rette med. NBerg. og fl. „Obeinsle Veg". 3) ubehændig, klodset. Helg. (Herøy og fl.).

Ubeist n. fælt Bæst, Udyr.

ubeiteleg adj. uhvas, sløv. Nhl. „U. Kniiv".

ubeitt adj. = ubeiteleg. Ryf.

Ubell? n.? noget stort plumpt og slygt. STrondh. (Klæbu). „E(i) **Obe'll** te Kjærring". O- for ov? Jf. aabella.

ubellen adj. 1) om Veir: vældig, voldsom, barsk. Ndm. 2) kjælen, ømtaalig. Ndm. (Aure). Se bellen, -ug.

ubergeleg adv. (og adj.) overvættes, overordentlig. Nordenfjelds. „Obærjele stoor". — „**obænnele**" d. s. Helg.

ubitast v. recip. kjævles, bides. Sogn. Se u.

„**ubjaaleg** adj." A. 2) umanerlig, utækkelig, ubekvem = ulagleg. Røld. **ubjaosle** Hard.

„**ubljug** adj." A. NGbr.: **obluug**.

Ubod (o') n. slet Tilbud; slet Bud. VTel.

ubokleg? adj. umedgjørlig, vanskelig, ubekvem. Helg. (Vefsn, Ranen). „Han æ saa obaakkle aa kaam(m)ǎ i Huus mæ, te Rettes mæ". Jf. bokla; avbakleg, for ov-?

ubotna (og ubytna) adv. overvættes; eg. bundløst. STrondh. NOsterd. „Obotna (ö—aa) stoor, stærk, kalt, fælt". „Dæ va da obøtna (ø—ö) te Teeboora", uhyre Hændelser. *aabötna* Selbu, Gul. (Holt.). **ubotneleg** adj. og adv. bundløs (ubundelig), overvættes. Tel.; Vald.: **ubøttele**.

Ubotning m. Storæder. Gul. (Melhus).

Ubrand m. voldsom uforsigtig og skadevoldende stærk Person. Li. og fl.

Ubraa f. Mangel, Feil; især: „Ulag" eller „Usmak" ved Drikkevarer. Sogn (Sognd. Leik. Val.): *ao*.

„**ubrædd** adj." A. 2) usmeltet. „U. Talg". Hall.

Ubrøyta f. = Ubrøyte. Oslo (Bærum, Aker).

„**Ubrøyte** n." A. 2) ufarbar Tilstand af Veie, Uveisomhed. Ndm.

ubudd adj. uordnet, upyntet. Innh.

ubuen adj. ufærdig, uberedt, umoden; Shl. Romsd. Ork.

ubuleg adj. 1) ufærdig. Hard. (Ulvik). 2) = ubudd. Innh. Leksvik. 3) ubeleilig og ubehagelig, vanskelig, = ugreid. YHard. (Kv.) og Shl.: **ubuud'læ** og **ubud'leg**; se buleg. — **obuunsle** omtrent d. s. Stjør. „Dæ sjiir o. uut för (fär) Vin'tra", det seer vanskeligt ud (for Udkomme) til Vintren. NSv. Dial. obune ɔ: oordning.

Ubur (u') m. 1) haardfør hensynsløs vild og voldsom Person (omtr. = Villstyring, men ikke saa slemt som Ukjura). Rbg. VAgder, Dal. **Uboor** Ryf. **Ubure** m. d. s. Hard. Rbg. Sogn, Dal. Jæd. Li. **Ubura** f. kvindelig „Ubur". Hard. Jæd. 2) Trold. Sfj. Ogsaa: **Ubbur**, hvilket maaske er Utburd; Sogn. — Ubur er maaske til byrja, eller til Bur(d).

uburen adj. lig en „Ubur"; især: yderlig hensynsløs, „uvyrden". Rbg. Li.

ubusam adj. = ubudd. Innh.

ubuveleg adj. yderlig „buveleg", høist tølperagtig; usømmelig. SætB.

ubyda seg v. tee sig „ubyden". Fosn: **oby**.

„**Ubyde** n." A. **Obyde** Nfj. **Ubye** Hard. og fl. **Uby** Sogn; **Oby** STrondh. „Gjera Uby". „Eit Obys Beist", B. som gjør Fortræd; Ndm. **Ubya**, **Oby** f. d. s. Sogn, Ndm. — **Obyskuft**(*a*) f. næsviis Person som gjør Fortræd overalt. Ndm. **Obysklægg** m. d. s. Røros. **Ubyskraoka** f. d. s. Sogn.

„**ubyden** adj." A. Ndm. Røros. Ogsaa: **oby** NGbr. (Baagaa). „Oby Hæst; obye Onge". — **obysam** adj. = ubyden. Ndm. (Ti.), Gbr. (Lesja). — **Ubyrja**? se Ovbyrja.

Ubyte n. hæslig Tingest. Li.: **Ubyyde**.

ubær adj. ikke drægtig, gold; om Ko. STrond.

udaaen adj. ugjestfri; lidet velgjørende. Kun i: „ikkje saa udaaen!" hvilket igjen gjerne bruges ironiskt. Vesteraal. Til Daa?

Udivle n. utilgjængeligt fugtigt og skummelt Sted; vaadt „Ukjøme". Tel. (Vinje, Hjartdal). Jf. Holdyvle, Vadivle.

Udaam m. Ufriskhed; Vantrivelse; = Ulag. Sogn, Hall. og fl. „Udaom pao Skoogjn, pao Baist'i".

udaamleg adj. ufrisk, vantreven, ikke i den rette Stand; = pjuskutt. Tel. (Tinn). „Hest'n va so udaamle aa sjaa te".

udaaug adj. som føler sig uvel; mest om Fæ paa et fremmed Sted. Hall. Til Daa?

Udott (oo) f. (og n.) Utøi = Aat 2). Ogsaa: **Pak**. Gbr. (Fron, Baagaa, Lom): **O-**; Lesja: **Odaatt**. — **odoottaat** adj. befængt med Utøi; luset. Gbr. (Lom).

Uduga f. uduelig Person. VTel. (Mol.).

„**Udygd** f. doven Person". A. Sæt. Ma.

Udygda f. 1) lad uduelig Person. Østerd. og fl. 2) udydig uterlig skjødesløs Person. Tel.

udygdeleg adj. udydig, uterlig, skamløs. Tel.

udygden adj. lad, drog-agtig. Sæt.

Udyrke n. = Ukjøme, Ukville. Tel. Rbg.

udyrkeleg adj. og adv. overvættes. Ma.

„**udæmd** adj." A. Stjør.: **odæmt**.

Udøgr n. 1) ulykkelig Dag, ulykkeligt Dieblik, = vondt Døgr, se d. Ø- og VTel. Smaal. „Udøgrs Dag"; Solør. „De maa vera eit Udøgr idag, de gjængge saa gali

alt". „Du va ute i eit U.". 2) ondt Lune; lidet forklarlig Misstemning; = Ulag. Tel. „D'æ kome eit U. ivi'n". „Han va i eit U.". 3) Vantrivelse = Uhema, Udaam, Ulag. Ø- og VTel. „D'æ kome U. paa Buskapn".

udømeleg adj. og adv. mageløs; overvættes. Shl. Ryf. Ma.; Vestf.: udømmeli. Se A.

Udøya f. lad og uduelig Person. VTel. (Mo, Kv. Sell.; her mildere end Udygda). — **udøyeleg** adj. = udygden. Tel. „Udøye" kan ikke, i VTel., være Udtale af Udygja.

uentug adj. uopmærksom, sløv. NGbr. (Lom): **oæntog**. Jf. entug, enta.

uetande adj. uædelig.

uevle adv. overmaade, uhyre = ovevla, se d. Salten, Helg.: **uævle** og mest **oævle**, og „oævele". — **Ufall** se Ufold.

uevle adj. som ikke mægtes, uhaandterlig = ovrevle(leg), se d. Salten, Helg.: u- og o-. Se foreg. Maaske dog uevleleg, A.

ufallen eller **ufellen** adj. upassende, utækkelig, = ulagleg; uartig. NGbr.: **ofæille(n)**.

Ufallnad m. daarlig Skik, upassende Opførsel; NGbr. „**Ofæillnan** faargaar deel"

ufampeleg adj. uforholdsmæssig og ubekvem af Skikkelse; klodset og uskjøn. Vestfold (Dramn): **-li**. NØsterd.: **ofample**. Jf. flgg., (Famp), fampa, fjampa, ufjamp-.

ufams(e)leg adj. ubekvem, ikke tilpassende; = uhøveleg, ulagleg. NØsterd. Gul. og Innh.: **ofamsle**. Jf. ufjam-.

ufansleg adj. uden det rette Forhold og Lav; uhaandterlig; umanerlig; utækkelig; = ufampeleg. STrondh. Ndm. Romsd. NGbr. „Ofansle i Klæe". „Ofansle Veer", umanerligt Veir. Ogsaa adv. overordentligt, uforholdsmæssigt. „Ofansle stoort, styggt; ofansle klædd". Vel af ufamsleg. NGv. Diall. ofansli, uhyre.

ufaatt? adj. n. uryddigt, uordentligt = uferdug. Gbr. (Fron, Faaberg): o-. — „Kaamaa i ofaatta", komme i Uleilighed; NØsterd. (Oos), Røros. Vel af aafaatt; se.

Ufe n. voldsom hensynsløs (ryggesløs) og svinsk Person; omtr. = Ukjura. Ø- og V-Tel. Sæt. Agder.

Ufea (ee) f. = Ufe. Rog. Ma. Sæt. Tel.

ufe-eleg adj. lig en Ufea; = ukjuren; usømmelig. Ø- og VTel. Ryf. „D'æ ein u. Kjeft paa 'n". „Ufealegt Snakk"; Ryf. — **ufe-en** d. s. Ma. Sæt.

Ufegensauga (j) n. det høire Øie, hvis Kløe varsler Uglæde = Graatarauga. VTel. Sæt.: **Ufejens-**; Ryf. Dal. og Li.: **Ufeie(n)s-**; SætV.: **Ufegsauga**.

Ufegensbein (j) n. den bageste af den høire Tommelfingers to Knokler. Tel. (Vinje): **Ufejisbæen**. — **Ufegenslid** m. d. s. Tel. (Kvitseid og fl.): **Ufejislee**. Betydningen af de lidet brugte Ord angives for Resten forskjellig. I Hall. er, efter A., „Ufijensle" paa venstre Haand. Se Fegesbein (hvilket snarest er paa venstre Haand).

Ufegja el. **Ufægja?** f. omtr. = Ufe. Ø- og VTel. (Tinn, Sauar—Mol.): **Ufeje** (**Ufæje?**) og **Ufeie**. „Han æ ei U. mæ Hestn sin". — **ufejeleg**, sjeldnere **ufeieleg** adj. lig en Ufegja. Jf. de dunkle Ord med fægjeleg.

„**Uferd** f." A. Hid hører vel **Ofæl** f. = Uføre. NØsterd. Jf. Ferdafoll.

„**uferdig** adj. ufærdig; beskadiget". A. Og: **-ug**. „Hæst'n æ ofalóu, og -i"; Trondh. „Eg æ 'ufæruge" = ufør (til Arbeide); Sæt. 2) uordentlig; i „Ustand". Gbr.: **ofælog**.

Ufetil m. En som volder Fortræd el. Uleilighed (Ugagn) i sanseløs og ubehændig Kaadhed; vilter Klodrian. Tel. (Mo, Mol. Laardal, Kv. Lunde). **Ufitil** ØTel. (Hjartdal, Heiddal, Grandsh.). Jf. maaske Fetel (fetla, Fetl); dog G. N. ufjöt Utilbørligheder, Isl. ufeti Skarns Menneske.

uffen adj. = ubben. Shl.

Ufil m. = Underfil. Østerd.: **Ofiil**.

Ufisk m. skadelig el. modbydelig Fisk.

ufjampeleg adj. uformelig, uhaandterlig, ubekvem; især: klodset ved (i) Dragt. Ø- og VTel. Bamle, Ryf. Røldal, Sogn. Jf. ufampeleg. — **ufjampen** adj. d. s. Sogn, Ryf. „Eg vert'e saa u. i slike viie Klæe"; Ryf. — **ufjamputt** adj. og adv. d. s. Østl. (Totn, Hadel. Vestfold og fl.). „Et stoort aa ufjampete Kvinnfolk". „U. klædd".

ufjamsa adj. upyntet, uordentlig; u-net; sluskt. Shl. — **ufjamsen** d. s. Sogn. — **ufjamseleg** upyntelig i Dragt. Shl.

ufjankeleg adj. 1) uordentlig klædt. VTel. **ufjanken** d. s. ISogn. **ufjangsen** d. s Hard. (Odda). 2) uformelig og umanerlig, uden Evne til at føre sig. SætV.

ufjansen adj. sluskt. Hard. Shl. Ryf. **ufjansleg** d. s. Se fjansa.

Ufjaama f. klodset Kvinde. ØTel.

ufjaatta adj. upyntet, uryddig. Gbr. (Lesja, Skjaak) og Salten: o-. Jf. ufaatt, aafaatt.

„**ufjelg** adj." A. Romsd. 2) „**ofjæ(h)lt**" adj. n. uryddigt, uordentligt, ubeleiligt; omtr. = ille stellt, ustellt. NGbr. Hører maaske ei hid.

Ufjelga f. modbydelig Person. Shl. Ryf.

ufjerr adj.? Komparativ **ufjerrar**: uskikket, ubekvem, upassende, „uhøveleg". Hall. (Gol). Maaske kun med Negtelse. „Han æ kji ufjærr, hann", han er nokfaa vel skikket, nokfaa passende (dertil). „Han æ ikkji ufjærrar, hann, ell du". Jf. Ufjerra, Ufjære; fjerre.

Ufjerra f.? Kun saaledes: „Dæ æ ikkji so **ufjæræ**", det passer godt, er ikke ilde. Hall. (Aal). J. G.: „Du snakka ufjæra".

ufjompeleg = ufjampeleg. ØTel.

Ufjone se Ufrjona.

ufjukande adj. som ikke flyver, vingeløs. Røldal. „Her kjæm inkje noke u.".

uflædd adj. om Net: ikke forsynet med Flydholt, „Flaa". Vald.
Ufold? f. Uheld som træffer Afgrøden, f. Eks. ved Fjeldrotter. NGbr. (Lesja og fl.): Oføyld, Flertal: -ee. „Dæ kom saa mange Oføyldinn". Skal hedde Ofáill n. ɔ: Ufall, G. N. úfall, i Gbr. (NFron). Jf. Foll.
Ufolk n. Umennesker. NVTel.: Ufookk.
uforfælt og uforfærd adj. uforfærdet; = usyten. Agder, NGbr. (ld, tykt).
ufreda adj. urolig, ikke vel tilpas = uvær. Dal. Jæd. „Han sad so ufreea", paa Naale.
Ufre(d)sfugl m. = Ufredarfugl. NGbr. Ofreesbrev n. d. s. NGbr.
Ufreskje n. = Ufriskje. Shl. (Etne).
ufreskjen adj. vranten, barsk, uhyggelig. Nfj. (Stryn). ofriskjen, Sdm. (Harham). Jf. Jsl. ófreskja, Spøgelse.
„Ufriskje n." A. Om onde Vætter; Jæd. Om Rovdyr; YSogn, Nhl. (Mo, Vos); tildeels Ufryskje. Om et „Troll 2" af et Menneske el. Dyr; NGbr.: Ofryskje. Om Troldskab og Rovdyr; Shl. (Fitja, Etne): Ufrøskje, -e-. Om Rovdyr; Nhl. (Eks.): Uryskje.
„Ufrjona f." A. 2) En som fører usømmelig eller bespottelig Tale. SætV. og V. Tildeels: Ufjone, SætV.
ufrjoneleg adj. lig en „Ufrjona". VTel. Sæt. Og: ufjonelege SætV.
„Ufræ n." A. VAgder, Dal.
„Ufs f. Klippevæg". A. Tel. Rbg.; Ups SVRbg. VAgder, Dal. Sogn m.; Hufs n. Østl.; se d.
„Ufs m. 1, Tagskjæg". A. Ups f. Ma.; Ims f. JSogn.
Ufsedrag n. Række af lave Klippevægge, el. meget lang lav Klippevæg. Dal. og fl.
ufsen (u') adj. voldsom; oprørt, steil, omtr. = offen, om Søen. Shl. „Upsen Sjø; upse Veer". Maaske til Ufs f.; eller offen paavirket af ufysen.
„Ufyllefat". A. Gbr. Ndm. Østerd.: Ofyllfat.
„Ufysa f. 2,". A. Tel. Sæt. Jæd. NGbr.
ufysigt adj. n. = ufyse. SHelg. Og: ofyyst.
Ufæma f. Sluske. Tel. (Sellj. Lunde): -e.
ufødd adj. ufødt. Alm.
„Uføra f." A. 3) vanskelig Stilling, = úfœra. Vald. (Vang, VSlidre): Uføro. „Ho æ komee i äi U-o". uførsleg = uførleg. Trond.
uga v. a. og n. rokke, flytte. Særlig a) bagud = attra, ryggja, hopa. Hard. „Uge (ᵉuge?) deg Blakkjen!" ugga (u') v. (ar, a; tildeels: de), d. s. Shl. Ryf. Og: ogga Ryf. b) fremad, ved Brikken og Slubben. Shl. (Etne). „Ho ugga seg fram i eit Trog". Jf. uka, oka.
Ugagnsbul m. En som gjør Fortræd eller Uleilighed. JNfj. Ugagnabul d. s. Nfj. — Ugagnskraaka f. d. s. — Ugagnskrok (oo) m. d. s. Østl.
ugaputt adj. ikke „gaputt". Innh.: ogapaat.
Ugg m. 1) fugtig Kulde, som medfører Gysning. Oslo, Hedm. Østerd. Hadel. Ring. Rom. „En kall Ugg i Veer'e". 2) Ave; Respekt. Østl. A. Nærmer sig „Stygg", men medfører ikke saa stor Rædsel.
ugga v. 1, se uga.
ugga v. (ar), 2, vise Rygfinnen over Vandskorpen, om Smaafisk. Ndm. (Aure, Ti.). „Fiskjn gikk aa ugga i Sjy'naa". „u. 'tu".
uggall adj. 1) fugtig og kold, om Luften. Follo, Rom. Hadeland, Vinger, Østerd. 2) gysende og „sturende" af Kulde. Hedm. Oslo. — uggutt d. s. Østl. Hedm. Gbr. Land, Totn.
„Uggebein n." A. Rbg. Ma. (Aas.).
uggeberr adj. med Rygfinnerne eller Børsterne, bare. Sæt. Tel. „Fiskjn, den Voonde, gjængg'e u.".
uggen adj. 1, = uggall 1) 2). Hedm. Østl.
uggen adj. 2,: 1) ujævn; med reiste Børster „Ugg". Østerd. 2) rede til Modstand; uforknyt. Oslo.
uggra v. 2, = ugga ɔ: attra, ryggja. Voss.
uggra v. 3, = ugga ɔ: kvida. JSogn.
Uggur m. utækkelig Person; se Auger. Sogn.
„Ugjegna f." A. Sfj. 2) Person som lægger an paa at gjøre og stifte Fortræd, ondskabsfuld Person. VTel. — Ugjegnating n., -tre n. tvær og vrangvillig Person. Sogn.
ugjegnleg adj. 1) fortrædelig. Sogn, Sfj. 2) tvær og vrangvillig, uhjælpsom. Nfj. Sfj.: ogjegnsle og ugjængsle.
Ugjera f. omtr. = (V)ranggjera. JSogn.
„ugjerast v. n." A. Tel. Østerd.
„Ugjerd f." A. = Ulag, Ugreida. Østl. 3) slet Modning; Fordærv af Afgrøden, f. Eks. Rust. Gbr.
Ugjersl f. = Ugjerd 3). Tel. Hard. Ugjoorsla f. d. s. Ma. (Aaserall).
Ugjersla f. Vantrivelse, daarlig Tilstand. Sogn. „D'æ slik Ugjersla mæ Bäisti".
Ugjersling m. Vanskabning. Sogn.
ugjæla og -e, adv. overvættes. Rom. Se avgjerdar.
ugjætleg? adj. 1) stivsindet, trodsig; vanartet; mest om Børn. Hard. (Kvamm). 2) uhyggelig, ubehagelig. Hard. (Kvamm, Jondal). „Aen ugjætle Sta aa löuva pao". 3) adv. J „snakka ugjætlæ", svinskt. JHard. Vel, med A., for ugjedsleg. — Ugjætleskap m. Vanartighed. Hard.
„ugjæv adj." A. Rbg.
„Ugjæva f. daarlig Person". A. Sogn, Voss, Hard. VAgder, Rbg. Tel. — „ugjæveleg adj." A. Voss. „U. Snakk, Aotfær".
„Ugla f. 1) Ugle". A. Ryf. Dal.
Ugla f. 2,. Kun i: „gjera Ugle(r)", sætte op et bistert fortrukket Ansigt, gjøre bistre Miner; uglesee. Ryf. Jæd. Dal. — ugla seg d. s. Rog. „uggla seg tee" el. „opp". — uglen adj. med bistre Miner, bister. Rog. Jf. ygla, G. N. yglast.
ugod adj. 1) utilpas, uvel; ulysten. Tel.

Hard. „Han (ein) æ liksom han (ein) æ ugoo i slikt sodde Veer". 2) ublid, misfornøiet. Hard. G. N. úgóðr slem.

ugoden adj. = ugod 1); uskikket. Hard. „Ugo^u^en te Arbäi".

Ugodsla f. utækkelig, uhyggelig Tingest (Person eller Ting). Hall.: Ugoosle.

„**ugodsleg**". A. **ugo^u^tlig(e)** Li. **ugo^u^sklege** Sæt.

Ugrad (d). „Kaama i Ugrad", blive uenige. Tel. (Raul. Hoy.). **ugranns** adv. i Uforligelighed. VNed.: „leve (i) u.". Meddeelt. Til grann; Granne? Begge er maaske Omdannelser af noget fremmed.

ugreidd adj. urebet, forviklet; ikke udredet. Hard. Isl. ugreiddr.

Ugrynne n. uhyre Masse eller Mængde. NGbr. (Vaagaa): O. G. N. úgrynni. — **ugrynneleg** adj. og adv. overvættes, overmaade. NGbr. Ryf.

Ugygre? n. fortrædelig Tingest (Person) = Troll. NGbr. (Lom): **Ojøree**. Jf. Ovgygr.

„**Ugynstr** n." A. Hall. (Aal, Gol, Nes). Jf. Gjønstr.

uh! interj. Udslag af gysende Rædsel eller Afsky, undertiden af Smerte og Vrede = u. Ofte: **uhh!** Sjelden: **uff!** (mest literært).

uhaga v. a. ilde tilrede, skamfere, øde, fordærve. Gul. (Støren, Soknedal): **ohaagaa, ohaa(gh)waa**. „O. see". „O. Skoogjn". Jf. vanhaga, forhaga.

„**uhagle(ge)** adv. uhyre". A. SHelg.

uhama adj. utugtet, uavet; som følger sin egen Villje. Ma. (Øvrebø, Bjell.). „Han gjæng'e u". Til hama.

„**uhamleg** adj." A. Sogn, Hard. Shl. Ma.

uhamse adj. upyntet, uordentlig. Shl. Ryf.

uhams(e)leg adj. og adv. utækkelig, uformelig, ubekvem, = ulagleg; umanerlig. Rbg. Ned. Hard. Sogn, Trondh. „Ohamsle stoor"; Trondh.

uhamsen adj. utækkelig; især: uordentligt klædt. NTrondh.: **ohamsin**.

uhandleg adj. 1) uhandelig. 2) ubehændig, klodset. Røldal: **uhantlig**; og fl. Se A.

uhandsameleg adj. uhandelig. Senja.

„**Uhapp** n." A. Sfj. (Bremang): **O-app**.

uhappa seg v. (ar), beskadige sig i høi Grad, skamfere sig. Ndm. (Stangvik, Surndal).

uhaukeleg adj. uhandelig, om Redskaber; = ovveiden. Nfj. (Eid, Gloppen). Jf. van-.

uhausen (kj) adj. uordentlig og ilde klædt; tildeels = lurvutt. Nhl. (Lindaas).

uhaatten adj. 1) som ikke bruger sine Sandser; sandseløs; uagtsom. Ryf. 2) skjødesløs; taktløs. Nordl.

Uhegda f. 1) høi Grad af Uorden, af „Ulag", af „Ustell". NØsterd. (Oos, Tynset og fl.). „De va i Ohegde" el. „i Ohegdom" = reint i Ustell. 2) noget som volder Skade; Udyr. NØsterd. 3) ubehændig, „uhag", Person; ogsaa: En uden Selvbeherskelse. VTel. SætV. og V. Se hegda G. N. hegda ordne.

Uhegde m. = Uhegda 3). Sæt.

uhegdeleg adj. 1) uden Selvbeherskelse; umanerlig. Nfj. Tel. og fl. „Ohegdele te ete". 2) uhandelig = ovveiden. Nfj. (Eid). „Ein o. Høvel". 3) adj. og adv. overvættes. Tel. Røldal, NTrondh. SHelg. „Dæ va ohægdele te Veer"; NTrondh. „U. stoor'e, gille, Hest"; Tel.

uhegden adj. 1) som ikke sparer. Helg. 2) = uhag. Sæt.

uhegdom adv. og adj. 1) uordentlig, i „Ulag". NØsterd. Gul. „De va reent ohægdom" eller „ohægdomt". Se Uhegda. 2) overordentlig. „Sno ohegdom". „O. stoor Hest". „O. hegdom(t) Veer". „Noe ohægdom", noget som har voldt Forstyrrelse (Udyr). NØsterd. Gul. Stjør.

Uhegna f. og **-e** m. Klodrian. SætV.

„**uheil** adj." A. „Uheil Laat", sprukken Lyd.

Uhem n. Uoplagthed; Urede, Uføre = Ulag, Uhomd. Dal. (Hedland, Hæskestad). „Eg æ so ræent i Uhæm'æ idag". Jf. foreg.

?**uhem** adj. utækkelig, lidt modbydelig. Ryf. (Rennesøy, Utstein). Jf. flg.

„**Uhema** f. Skade osv." A. „Uhæma paa Buskapn", Vantrivelse. Ryf. Sogn. 2) klodset, lad og skjødesløs Person. Ryf. Shl. Sogn. Jf. Uhemra.

Uhemd f. Uheld, Ulykke; Vanskjæbne. Dal. (Hedland), Li. (Sirdal). „Dør (dær) æ ei Uhæmd mæ 'an". „D'æ sum Uhæmd'æ fyl'an". Jf. Hemd, Homd, Uhomd; hama, hamast. Og: **Uhemda**(?) = Uhema. Dal.

uhemen adj. utilpas, ilde oplagt; ubekvem = ulagleg. ISogn (Lærdal, Aurland).

uhemsen adj. d. s. Hard.

uhemsleg adj. slukket, uordentlig; ubekvem = uhemen. Sogn (Aurl. Ladvik).

„**uhendig** adj." A. **ohæn(d)og** Gbr.

uhendsleg adj. og adv. klodset; a) ubehændig = uhandleg. b) klodset forarbeidet. Voss, Sogn. „Fara uhænsle aot".

Uhepp n. slemt Tilfælde, stor Legemsskade; især noget selvforvoldt. Ndm. og fl.

Uheppa f. et Uting af et Menneske. VTel.

uheppa seg v. = uhappa seg. Ndm. Gul.

uheppeslaus adj. fri for store kropslige Mangler som Døvhed, Stumhed; mest med Negtelse. Hall.

uheppleg adj. utækkelig, modbydelig. Hard.

uherven adj. vantreven, ussel. Nhl. (Mo).

uhesjen? adj. uhyggelig. Nfj. (Honndal). „Ohesjen (æ?) Kar'e". „Ohesje Veer".

uhimsen adj. = uhemsen. Ryf. Shl. Røldal. **uhymsen** d. s. Hard. (Ullensv.).

uhimtelege adv. grændseløst, overmaade. Ma.

uhiren adj. ilde oplagt = hiren. Nhl.

Uhjelm m. uhyggelig „Hjelm"; se d. Ma.

uhjonsleg adj. om et Par Folk som ikke (synes at) passe til Ægtefolk. Helg.: **ujuunsele**.

uholleg (o') adj. usolid; tynd, spæd; mest om Folk. Hard.: **uhoddlæ**. Se holleg.

Uhomd (o') f. = Ulag. Dal. „Dør æ ei U. paa denne Sokkjn", „ei U. paa alt dæ ho gjere". Se Homd, Uhemd.
Uhomm f. utilgjængelig „Homm". Dal.
uhormeleg(e) adj. og adv. overvættes = hormeleg. VAgder.
uhorva adj. uordentlig klædt. Nordl.
„**uhorvelege** adv." A. VAgder, Helg. Salten.
„**Uhug** m." A. Tel. (Eidsborg).
„**uhugleg** adj." A. Li. 2) utryg. Tel. (Raul. Laardal). „D'æ so u. fø Varmen".
„**Uhugnad** m." A. Gbr. Romsd.: **Ohungna**.
uhugnadsleg adj. ubehagelig, fortrædelig. Voss: **uhugnarsle**, og **-nasle**; Hard.: **-nale**; Agder: **-neslig** = uvær. Se hugnadsleg. Jf. G. N. uhugnadr Mismod(?)
uhumskjen, uhumsleg adj. = humskjen. Rog.
uhuskjen adj. = huskjen; Romsd.
uhynen adj. = hynen; Tel.
Uhynda? f. Person som er uvarsom voldsom og hensynsløs i Brugen af sine store Kræfter. Tel. (Sell. Kv. Eidsb. Mo, Vinje, Raul.): **Uhynde** og **Uhønde**. „Ei U. mæ Kræturi". Kunde maaske være fremgaaet af G. N. úhægindi Ulempe. El. af Hund?
uhyndeleg adj. og adv. lig en Uhynda: med stort Kraftudlæg, voldsom(t), overvættes. Tel. „Han hoppa uhyndelege, skreik u., sloo t e e'n u.". „Uhøndeleg(e) mangge, mykjy, veent". **uhønskeli** adj. og adv. d. s. Ringerike (Modum).
uhyntleg adj. blottet for „Hynt", se d. Helg.
„**uhyra** adj. døsig osv." A. Sfj. Nfj. Sogn.
Uhyra (yy) f. 1) Uheld, Vanlykke, især stadig (Vantrivelse, Vanskjæbne). Helg. Salten, Senja, Vesteraalen. „Dæ føle Uhyra mæ 'aam", Senja. „Han hadde Uhyyr(a) mæ den Kuu'a"; Vester.. Sv. og D. Diall. ohyra ɔ: Utøi, Udyr. 2) Udyr og dl. = Uhegda. NØsterd. (Rendal, Tynset og fl.). „De ha vore noe Uhyyre (adj. n.?) fremme aa skræmt So'n". Se Hyra. Jf. dog flgg.
„**Uhyrda?** f." A. **Ohørje**, stor Uorden: Uoplagthed, Kaadhed osv. Nfj. (Eid, Stryn, Honndal). „Riive 'ta seg Ohørja", rive af sig Uoplagthed, efter Selskabelighed, Kaadhed efter lang Indeværen. 2) Skade osv. = Uhegda. Smaal. „**Uhørje** paa Ru(g)'n". De øvrige Former af Uhyrda (**Ukjuura** osv.) se hyrda v. Alle Former bruges ogsaa om raa hensynsløs, samvittighedsløs, Person. „Han æ ei **Ukjøle** (**Ukjyre**, **-a**, **Ujure**, osv.) mæ Hestn sin", mishandler, vanrøgter, H. — **Ukjuureskap** m. ondskabsfuld Raahed. Ryf. Rbg. Hard.
Uhyrde n. = Uhyrda ɔ: uordentlig osv. Person. Hard.: **Uhyrje** (A.), Shl.: **Ukjyre**.
„**uhyrden** (y') adj. skjødesløs osv." A. Overh. lig en „Uhyrda": raa og samvittighedsløs osv. **ukjyren** og **ukjølen** Nedre Tel. (Flaa, Lunde), **ujuren** VTel. (Mo, Mol. Vinje), **ukjuuren** VAgder, Dal. og fl. „Han æ ukjuuren te eda Smør"; Dal. — **ukjooreleg, ukjuursleg** adj. d. s.
„**uhyrja** adv. uhyre, overordentlig. Ndm. „**Ohørja** stoor". Hører vel til foregg. (hyrda). Ligesaa: **ukjuuraleg** (stoor). Jæd.; **ukjuurslege** (styggt). Ryf.; **ukjooreleg** (stoor), ØTel. (Sauar).
uhæveleg adj. klodset. Helg. Se uhæv.
„**uhøg** adj. ubekvem". A. Shl. 2) **ohøgt** n. ikke tilpas. NGbr. Kun i: „(D'æ) ohøgt aat ('aam)", han er ilde tilmode, i Misstemning. Jf. uhygt A.
Uhøgo. „I Uhøgo", til Unytte, til Upligt. Vald. (Vang). „Høgge nee Skoogn i U.". Maaske dog dat. n. af uhøg adj. Jf. uhaga, Vanhaga. — **Uhøgomat** m. Mad som ædes (til Upligt) udenfor Maaltiderne. Vald. (Vang). — **Uhørje** se Uhyrda.
„**uka** (u') v. a. (ar), rokke, skubbe frem". A. Sæt. Især „uka seg", flytte sig i siddende el. liggende Stilling. 2) = attra, ryggja. Sogn (Aardal, Aurland). **óka** Sogn (Hafslo). **oka** (o') Røldal. 3) „uka seg" = „muna smaatt framette"; Sæt. **Uking** f. det at uka. — **Uka** f. 1) En som bevæger sig meget sagte frem. Tel. (Kv.): **Uke**; man kunde ventet: **Uku**. Jf. Huka. 2) „Han ligg' i (H)uka alstøtt", ligger og drager sig. Tel.
ukask adj. usikker i Brugen af sin Krop, især Fødderne; usmidig, famlende, vaklende og snublende. Helg. (Vefsn og fl.). Se karsk. — „**Ukaup** n." A. Sæt.
Ukeim m. liden Vansmag, „Usmak". Sfj.
ukjenns adj. ukjendelig, fremmedartet. Ringerike (Sigdal). **ukjennsk** d. s. Hall. (Nes).
Ukjore, ukjoreleg, Ukjøle se Uhyrda.
ukløyv adj. 1) som ikke kan kløve. Namd. Helg. „Øksa æ okløyv". 2) som ikke kan kløves. NTrondh. og m. fl. „Vee'n æ o.".
Uknaskje n. Rovdyr, Udyr. Sfj.
ukomen adj. ikke kommen. „Han æ eins ukomen", nu er han her straks. Ryf.
Ukomsveedr n. Veir hvori man ikke kan færdes. Østerd.
ukosta (o') adj. og adv. 1) ubekostet, uden Omkostning. Sæt. „Han fekk Varu fram ukosta". 2) uprøvet, uforsøgt = ufreista. Tel. (Vinje, Moland, Selljor). „De gjell'e inkji ukosta". Jf. Ang. costian prøve.
Ukræa f. svinsk Kvindfolk = Kræa. Li.
Uksaflekje se Fleke. — **Uksafloga** (u', o') f. Ko som altsomtiest løber op igjen. Sogn.
„**Ukse** m." A. **Okse** (o'), Ma. (By[illegible]elland). Got. auhsa. 2) = Okshyvel. Ha[illegible]. Ogsaa: **Uks(e)høvel**. — **uksegali** adj. [illegible]. parrelysten; om Ko. NGbr.: **uksgalee**. — **Uksemurul** m. liden vantreven Okse. Romsd. — **Uksepøk** m. = -pose. Ndm. [illegible]: **Ooks-**. — **Uks(e)tapp** m. liden tætvo[illegible]sen Okse. NBerg. Ndm. NGbr. — **Ukseras** [illegible]. „Kun'ee æ paa Uksrasee", vil parre sig; [illegible]m. [illegible]Gbr. og fl.
uksla seg v. (ar), 1) vride Overk[illegible] roppen osv.

= aksla seg. Follo, Oslo, Smaal. „Han sat aa uksla se som han va luusete". 2) = aksla seg til. Follo, Smaal. Jf. uka.
ukunalege (uu) adj. og adv. overvættes = kunalege. Jæd.
ukunneleg adj. som man ikke synes at gjenkjende? som seer svagelig, ilde eller uanseelig ud. Sæt. Isl. ókunnligr ubekjendt.
ukviden adj. = kviden. ISogn (Aurland).
„**ukviug** adj." A. 2) som har ondt for at røre sig („leea sei"). Smaal.: „støl aa ukviðu". Østerd. (Elvrom): ukviu.
Ukvild (ii) f. Land hvor Fremkomst er besværlig især formedelst Træer og Vindfæld og andre smaa Forhindringer = Ukville. VAgder, Rbg. (Aamlid), Tel. (Kvitseid, Laardal). „Eg kaam av upp i Ukveild'a"; Aamlid. Og: Ukviilt Ma. (Bjell.), Rbg. (Evje): „i Ukviilt'æ". Og: Ukviil f. Ma. (Hægeland, Halsaa). Ukvidd f. d. s. Li. Ma. (Aaserall), Tel. (Kvits. Laardal). Ukville f. d. s. Rbg. Ukviddi n. d. s. NVTel. (Vinje, Raul. og fl.). Jf. kvilla.
„**ukvild** (ii) adj. 2) besværlig for Færdselen". A. Rbg. Ma. „Ein ukviilde Veg". Og ukviilt (Veg), Li. Og: ukvill, ukvidd Tel. Rbg. Ma. „Ei ukvidd Slaatte". „Her æ so ukvillt, han fær kji slaa"; SætV. ukvillt Ma. Rbg. Tel. ukvidden Tel. Rbg. — „Der æ so ukviddi for Kræturi o gangge der". ukvikle adj. n. Dal. (Hæsl.). ukvible? adj. n. d. s. Dal. (Bjerkrei).
„**ukvæm** adj." A. Tel. (Vinje, Kvits.), IMa.
ukvæmeleg adj. utilgjængelig = ukjøm. Shl.
ukvænsleg adj. 1) utilgjængelig; indestængt og skummelt beliggende. Nfj. (Stryn). „Ein okvænsle Plass'e". 2) uhyggelig, især ved sine Spydigheder. Nfj. (Stryn). Maaske for ukvæmsleg.
„**ul** adj." A. 2) opfyldt af Væmmelse. Shl. Ryf. „Eg vart radt uul'e".
„**ula** v. væmmes". A. Ryf. Shl. Se ungla.
ula (u') v. (ar), skyde frem; se hula. Sogn.
ula v. (ar), myldre = ylja, ulma. YNamd.
„**Ulag** n." A. „Dæ kom te Ulags før 'an", af Lave = av Lagje; Ryf. Men: „Dæ kom ulags før 'an", ubeleiligt, ubekvemt; Ryf. Og: „D'æ saa mangt som æ te Ulagjes se 'n", som ikke huer ham, som ikke er ham „til Lags". Tel. (Sell. Aam.).
„**ulagleg** adj. upassende". A. Gbr. Særlig: usømmelig.
Uldr n. Myl, Mylder. Ryf. Shl. Nhl.
uldra v. n. 1) myldre = ylja. Ryf. Røldal, Shl. Nhl. **yldra** Ryf. 2) = tusla. Tel.
Uldra f. uanseelig seendrægtig puslende Kvinde. Tel. — **uldreleg** adj. lig en U.
u-leid adj. ulidelig; yderst utækkelig; yderlig „leid". Land, Hadeland. — **Uleida** f. lang utækkelig Figur. Hadel. Jf. Ulida.
uleleg adj. modbydelig. Tel. (Vinje).
U-lempa f. usmidig klodset umedgjørlig uomgjængelig Person. Hall. Vald.

ulen adj. ankommen = ul 1). Voss, Sogn.
Ulenda f. vildt Terrain. Nhl.
Ulenkja f. lang Figur som bærer og fører sig ilde = Ulenka. Voss, Sogn, Ryf. Li. Sæt. Tel. Vald. Gbr. — **ulenkjen** og **ulenkjutt** adj. som en U. Vald. Østl.
Ulida f. ulidelig Person. Tel. Østl.: Uliie.
uliden (i') adj. ikke yndet. Sæt.: ˈuleeˈen.
„**ulidug** (i')". A. Ma.: ˈuleeug; Gbr. (Fron): oliðug.
ulidig (iid) adj. lad og tvær. Shl. (Kvinnherad og fl.). Men: „leedig' aa mjuk'e".
„**ulik** m. 3)". A. Østerd. 4) styg. Oslo.
„**Ulika** f." A. 2) utækkelig Person; ulidelig Person. Hall. Gbr. Sogn.
Ulikja f. noget utækkeligt; især en slet formet Figur. Sogn (Aurland).
„**Ulikjende** n." A. Især: en høist utækkelig ulidelig Person, en Slyngel. Hard. Shl. Rog. **Ulikjen, Uligjen, Uligje** Rog.
Ulikjenskap m. utækkeligt Væsen; Ulidelighed. Hard. Shl. Nhl. Sfj.
„**ulikleg** adj. 3)". A. Hard. Ryf. Tel. Rbg.
Uliklegskap m. Utækkelighed. Hard.
uliknast v. n. blive hinanden ulige. Sæt.
Ulim (i') m. 1) Person som ikke behersker sine Lemmer. VTel. Hard. 2) vild Krabat. Dal. Jæd. Ryf. Tel. — **Ulimstangje** m. d. s. Dal. (Eikersund). Se Lim.
„**Ulivnad** m." A. **Uleven** Nhl. Se Livnad.
Uli-øyra se Uly-øyra.
„**Uljod** n. Ulyd". A. VAgder.
Ulk m. modbydelig Person. Hall. Ma.
Ulka f. 1, 1) Tudse, Padde. Tel. (Seljor, Kvits.). 2) en Fisk = Ulk. Oslo. 3) suur tvær skummel og lad Person. Tel. 4) modbydelig ureenlig Kvinde. Hall. — **Ulkedeie** f. = Ulka 3). Vestfold (Dramn).
Ulka f. 2, en noget uordentlig men dog lagdeelt Tømmermasse. Bamle. — **ulka** v. lægge Tømmer i „Ulke". „Ulke nee Tøm'r". Bamle. — **ne(d)-ulka** adj. lagt ned i „Ulke"; nedbysset. Tel. (Kvitseid).
ulka v. n. (ar), 1) føle Kvalme, ville spy. VAgder og fl. 2) eddres; sætte Materie, om Saar; overført om Folk. Jæd. 3) sidde der lad tvær suur skummel og færdig til at give ondt fra sig. Tel. „Ho sit'e berre ulkar i Gruuva". „Podda sit o ulkar". — **ulka seg** v. gjøre sig suur og ond osv. Shl. Tel. og fl.
ulkast v. n. (ast), blive ankommen, „ul". Sæt. — **Ulka** f. 3, ækel blød Masse. Dal.
Ulke (kje) m. suur og tvær Person. IRyf.
Ulkehol (o') n. skummelt Dyndhul. Dal. Tel.
ulkeleg adj. 1) væmmelig, modbydelig. Agder, Tel. **ulkoleg** ØTel. (Sauar). 2) lig en „Ulka": lad tvær og ond. VTel.
ulken (kje) adj. 1) kvalm, som vil spy. Ma. 2) suur og skummel, som „ulkar seg". Shl. Tel. 3) modbydeligt ureenlig. Hall.
Ulkeskap m. Væmmelighed, Modbydelighed.
„**Ull** f." A. Udl SVerg. Rog. VLi. Udd

Li. Ma. VTel. — Udlareive n. Dal. Se Reive, Røyve.
ulla adj. uldrig, om Faar. Ryf.
„Ullan". A. Ndm. Uddan Ma. Ullen Oslo.
Ullbelg m. = Ulla. VVald. Ullbelgja f. d. s. Sogn.
ullberr adj. skjorteløs. Voss, Sogn.
Ullgeir m. (skrue- eller kegleformig) Uldlok. Sfj. (YDale). Udlageire m. d. s. Sogn.
Ullgrjot n. Evne (Natur, Art) til at afgive Uld; om Faar. Dal. „Dør æ dæ retta Udlagroude", hos det Faar er der osv. „Ullarto" f. d. s. findes vist ogsaa.
Ullhund m. Pudelhund. Totn. Ulla- Vald.
Ullmakk m. lodden Larve. Østl.: -mark.
Ullsengra f. Lugt af sveden Uld. Vald.
Ullsmolog n. (o', o'), Faar. Rbg. og fl.
Ullsokning (aa—ŏ) m. En fra „Ullsok(t)n" el. „Ullsok(t)na" (aa—ŏ), officielt „Ullensaker", G. N. Ullinshof i Rom. Ogsaa „Ullsoktning". Se Sokn.
Ullsvord m. Hud med Hensyn til Evne til at afgive Uld; om Faar. Dal. „Den rette Udlasvoor'n". Jf. Ullgrjot.
Ullsøyma f. grov Naal til Uldsøm. SHl. (Stord); Ullasøyma Berg. (fl. St.); Ullsæuma Sogn (Hafslo); Ullseime Hall.
ulm (u—ŏ) adj. olm; om Folk og Fæ. Oslo, Follo, Totn, Dal. „Ulm aa vill". ulmsk (u—ŏ) d. s. Totn.
Ulma f. 1, mørk og ublid Kvinde. ØTel.
Ulma f. 2, drægtig Hunslange som snart skal yngle (som ligger ynglende?). ØTel. (Heiddal, Sauar, Nes, Bø, Lunde). Maaske en Omdannelse af Yrmla, fremhjulpen ved det „tykke" L. Se ogsaa flg.
„ulma v. n. (ar), være mørk eller ublid; om Luften m. m." A. Vestfold, Smaal. Totn, Hall. Vald. „Dæ ulmăr te voont Veer". „Dæ ulmăr oopp te Rængn". 2) særlig: see bister og stummel, „ulm, olm", ud; = olma; om Folk og Fæ. Oslo, Follo, Smaal. Hedm. ØTel. „Skulme aa ulme". — ulma seg upp v. om Tyr som arbeider sig op til Raseri.
ulma v. n. (ar), 2, 1) myldre, vrimle = ula, aula, ylja (ulde), uldra. Helg. Salten, Vesteraalen. „Da ulma mæ Folk ikring meg". 2) om vedholdende svage, ligesom vrimlende eller omkring krybende, Smerter. Vestfold, Follo. „De ulmăr i Kropp'n, i Magan". Jf. aula,, ylja.
ulma v. n. (ar), 3, blive „ul"; omtrent = ulna (noget svagere). Smaal. (Trykstad). — Ulmesmak m. ganske svag Ulnesmak. Smaal. Oslo.
ulma v. n. (ar), 4, om hed Luftstrøm; føles hed, om Luft; = ylja, ylma. Helg. (Herøy, Vik). „Da ulma om Ø(y)rann". Eet med 2,.
ulma v. n. (ar), 5, yngle; om Slanger (og Fiske som føder levende Unger?). ØTel. „Ulmăr Trypta?" Vel til Ulma 2 (Yrmla).
Ulmelag n. „leggje seg i U.", trække sig tvært tilbage fra al Virksomhed i længere Tid; „leggje seg i Hii ei seks Vikurs Tii"; (saaledes forklaret). Tel. (Seljor). Vel af Ulma 2,. Vel eg. den Hvilestilling som Ulma 2, indtager. — ulmsk se ulm.
Ulnota (un, o') f. = Fulenota. Hard. (Ulls.).
ulogjen adj. ulsiet; ikke overdreven; mest i n. og som adv. NGbr. „D'æ olaagje ei halv Miil".
ulota (o') adj. ilde oplagt. Romsd. — olaat(t)in d. s. Ndm. A.
uloves adv. overraskende = uløyves. Dramn.
ulovlaust se orlovlaust.
„ulsblakk adj." A. 2) meget lyst „borkutt", næsten hvid, men altid med mørk Rygstribe. Berg. Trondh. Gbr.
Ulsbleika f. Bredtorsk Gadus luscus? Oslo.
ulsk adj. umaadeligt graadig eller hidsig efter noget. Hard.
ulst adj. n. yderst uhyggeligt, gyseligt; mest om Veiret. Vestfold (Hov, Andebu, Sandeherad, Hedrum). „Dæ seer ulst uut" (ulst —ŏst, med „tykt" st). „D'ær ulst aa ta uut". Jf. ylja, urja. Seer ud som et part. n. af yljast (uldest).
ultrast upp v. n. opløse sig i Skjæver og Fnug; om Traad og dl. Ma. (Aas. Vj. Dyssebø).
Ulukkebul (u') m. = Ulukkefugl. Rfj.
ulugum adj. ubekvem osv.)(lagom. NGbr.
ulunsa adj. uoplagt)(lunsa. Romsd. Sdm.
„Ulut m." A. „Liia Ulut" = fara verr'e, ikkje faa sin rette Lut. Dal. Sæt.
Ulv m. = Herulv. Vestfold.
„Ulv m. 2, Drøbel". A. Romsd.: Ölv.
Ulvabertre n. = Ulvvid, Viburnum Opulus. Berg. Ulvavid d. s. Sogn: -vee, -vi.
Ulvebær n. vild Ribs. Gbr. (Vaagaa).
Ulvehams m. „Ta Ulvehamsn paa sei", komme i meget ondt Lune. Dramn. Jf. G. N. ulfhedinn Ulvestindspels, Berserk.
Ulvelid f. Haandled = Uvlid. JRfj.
Ulvestuppa f. Ulvegrav. Tel. Se Stuppa.
ulynnt adj. uhærdet, til lynna. Tel.: ulønnt.
Uly-øyra n. vrangvillig ulydig Tingest; især om Fæ. Dal. Jæd. Vel af lyda. Men og: Uli-øyra. Jæd. Dal.
Ulæta f. 1) Ildebefindende; Sygdom. Ryf. (Sand, Tarv.). 2) en Klynker. Totn. Se A.
ulæten adj. tilbøielig til Ulæte n. ɔ: larmende voldsom Jammer og Klage. Voss.
uløyseleg adj. og adv. overvættes. Ned.
„uløyves adv." A. 2) overraskende, uventet; uforvarende. Ø- og VTel. „Han kaam uløyves ivi dei". Ogsaa: „uløyvans, uforløyvans". Tel. — Uløyvesbaan n. uægte Barn. VTel.
„um præp. og adv. om". A. Lyder: omm (o'—aa), SShl. Ryf. Jæd. VDal. „4) forbi osv., efter". A. „Foot um an(nan)", Fod for (forbi) Fod; „Dag um an", Dag efter Dag. Gbr. og fl. „D'æ Haug um Haug", to ligestore Høie; Sogn (Vik). „D'æ nytt oom hnytt", lige godt, lige gyl-

digt = Hipp um Happ; Tel. „Kaart um æinna", d. s. NGbr. „Par um Par", parviis. Udbredt. „Hutt um Hutt", se Hutt. „Oss eig Teig um Teig", vi eier vekselviis hver sin Teig; NGbr. „Um i Hjaa", „um i Hos", se hjaa, Hos. „Slipa (Kniv) um Egg", slibe skjævt saa Eggen (Staalet) slibes bort paa een Side. „Hogga (Øks) um Vid", hugge skjævt eller skraat over Fibrerne eller Ringene istedenfor ╪ dem. Sogn, Nfj. „7) betræffende osv."; „Um (oom) Bokstr, saa e han stoor". NØsterd. „Dæ æ naagaa umm, dæ", det har noget at betyde. NGbr. „Dæ vart um inkje", det gik overstyr. NGbr. — „Gjera um inkje", tilintetgjøre, annullere, (op)hæve (især Overeenskomster); Tel. Gbr. Vestfold og m. fl. Ogsaa: „gjera utoom inkje (ikkji)", Tel. „Eg rænnde utoom inkje", forgjæves. „Hava oom Hændar", have til sin Raadighed; Tel.

„Umage m. 2) Barn". A. Vesteraalen.

Umakeknut m. enslags Knude som er yderlig vanskelig at løse. Ryf. — umahle se umatsleg.

umana adj. unyttet, unytbar. Ryf. (Suldal, Sand, Jelsa). Kun i: „umana Joor, u. Liiar" ɔ: „Joor, Liar, som brukast inkje koorten te Slaatter, Beite ell anna". Som man ikke „manar" ɔ: afkræver noget?

„umannsleg adj. svag osv." A. Ndm.

Umannsunge m. Vantrivning. Ndm.: Omannsunne (jodholdige L). Umannspose m. d. s. Ndm.

„umatsleg adj. modbydelig". A. NØsterd. og SØsterd. (St. E.): omahle og -le'en. Især: udelicat, næsten svinsk, i Tale og Optræden; Østerd. Fra SØsterd. er meddeelt: „Omahle" f. en modbydelig Tingest.

umbe(d)a seg v. bede sig fritagen. Hall. Og: unbee se, Hall. Smaal. Sv. und(an)be.

umbera (e') v. a. 2, bære over med, undskylde. STrondh. (Uppdal). „E kann itt umbaaraa at du ha gjoort de". „De kann e inte umbera"; SGbr. (Øyer; i en gammel Vise). G. N. umbera d. s.

Umblogo se Umloga.

„Umbod (o') n." A. 4) Indseende med, Omsorg for, Rede paa. Romsd. Ndm. Gbr. Hedm. ØTel. „Han vil ha Ombo paa alt aa spør ette alt"; Romsd. „Han he slik Ombo (Aambaa) paa de", Iver for at faa det besørget; ØTel.

Umboda f. = Umbodskufta. Nfj.: Oombode. „Umbodskufta f." A. Romsd. Ndm.

Umbrigde n. = lite Umbrøyte. Ryf.

u-meddrageleg adj. fortrædelig = som ein inkje kann dragast mæ". Ryf.

„Umegd f. 1) Vanmagt; ogsaa: Afmagt". A. Rbg. Ma. „2) Barndom". A. Barndoms-Svaghed. Nordl. „3) Barneflok". A. Vald. — Umægde f. Sygdomstilfælde. VNed.

„Umegje (e') n." A. Tel. (Mol. Mo, Vinje): Umeji, Umeiji og Umei-i. Umei'e m. d. s. Sæt. VTel. (Vinje). Umeigge f. d. s. Rbg. (Aamlid). Umein n. d. s. Tel. (Kv. Sell. Bø). G. N. úmegin, úmegn; jf. megna (meia), Dagsmei(e), Solarmei(e).

Umegja? f. Stakkel, Stymper. Sæt.: Umeie.

Umfangshus n. Huus for Eiendele og Forraad, Magasin; f. Ex. Stolpebod. Nfj. (Gloppen): Umfaangshuus (og Oom-); Nfj. (Stryn): Oomfaangehuus. Jf. G. N. fang Forraad. — Umfana se Ungfenad.

umfarande adj. „Ein u. Plass", et Sted hvor der er megen Færdsel, hvor mange „fer fram um" (forbi). Sogn, Hard.

umfram adj. fremragende, udmærket. Ma. Hall. (A.), Vald. Oslo.

umframes præp. foruden. Voss. „Eg lyyt'u berga meg deg u.". umfremmes Hard.

umføttes adv. = andføttes. Røros.

Umgang m. = Umfar b) og c). Follo, Oslo og fl.

umgaa v. = umgangast. NGbr.

umgjelda v. a. undskylde, overbære = umbera 2. Fosn, Ndm. Ork. Gul.: oomjæll.

„umhender adv. svanger". A. Hard. Shl. og Nhl.: umhænde; Jæd. og Ryf.: omhænn. 2) se um.

Umhall? n. Omraade; særlig: det Stykke af en Ager som den Enkelte har at besørge (hakket, skaaret, høstet). Innh. „Æ du færdi mæ Oomha'lle ditt?"

Umhyggje n. Omhu. Jæd.

u-midjungs? adj. ikke gjennemsnitlig, yderlig)(midjungs. Tel. (Kvitseid).

umidlungs adj. 1) d. s. Tel. (Kv. og fl.). Se midlungs. 2) ikke sammenpassende, som ikke vil føie sig; f. Ex. om (to) Ting man vil passe eller føie sammen. Ryf.: umeeloongs; Tel. (Bø): umeelooms.

umihos, umisjaa se Hos, hjaa, um.

umisjamn adj. = misjamn. Tel. Helg.

Umissa f. noget umisteligt. Sæt.

Um-kast n. Bytte; se kasta. Ryf.

„umkomen (o') adj. hjælpeløs". A. Gbr.

umkumpa v. a. = endekumpa. Vald. Hall.

umkumple v. = foreg. Østl. Gbr.

„umkverves adv." A. Nfj.

„Umlag n." A. Rbg. (Honnes, Sæt.).

Umloga (o') f. 1) = Umlag. Ryf. (A.), Shl. Ma. Umblogu Vald. (Vang), Umblogo (oo—aa), Vald. (Vagn). Umblogoreip n. Reb som bindes om Midten af „Umblogo" paa Hølæs. Vald. 2) Røre, Virvar. Rbg. (Honnes, Evje, Sæt.). „Stova va i ei Umloga"; H. „Dei laag(e) der i ei Umloge". „Dåi drakk Umloge", ikke to og to(?).

u-moa adj. umoden; se moden. Innh.

u-moa og u-mota adj. modløs. ISogn.

umotleg og umoteleg (oo) adj. nedslaaende, nedstemmende; uhyggelig;)(motleg (mooteleg), se modleg. Helg. Salten.

umotug adj. ulysten. Romsd.: omootöug.

um(v)riden adj. 1) om Ved som ikke lader sig kløve ret)(beinkløyvd. Hall.: umrlien. 2) vanskelig, vranten. Jæd.: omvree'en.
Umrugga f. Omsorg, Omhu. Sogn (Kirkjebø): Umrug(g)e. Jf. Rogg, Rugg, ryggja, hryggva.
Umrym n. = Umrøme. Ryf.
umryma v. = umrøma. Ryf.
Umsitjar m. Belurer, Lurer; især: En som lurer paa Leilighed til at faa i sin Eie, Liebhaber. Sæt. Tel. (Kv. Sell.). „Dæ bli nokk Oomsitarar (Selljor) oom den Gar'n". G. N. sitja um eftersträbe. — Umsætar m., Fleertal ofte: Oomsæterar, d. s. Tel. (Vinje, Laardal, Selljor, Bø, Lunde, Heiddal, Tinn). „Umsæta, f." A. Jf. sæta ɔ: lure.
umskarves adv. = andskarves. Gul. Østerd.
umskjerves adv. 1) = umskarves. 2) = andsøttes. Østerd. Hedm. og fl. 3) med Kanterne lagte over, „um", hinanden; jf. skjerva. Hedm. Rom.
„**Umskot** (o') n." A. Li. Dal.: om Jis.
umstanda seg v. befinde sig. Tel. (Vinje). „Han oomstoo seg kji" = „kaam kji i Hug".
Umsætar se Umsitjar.
Umsveipor f. pl. Omsvøb; Udflugter; Undskyldninger; omtrent = Avsveipor. Tel. (Vinje, Kv.).
„**Umsviv** n. Udflugter". A. Tel. (Selljor, Grandsh.). 2) Sindets Dreien-sig om noget; Omtanke; Omsigt; Omsorg. Romsd. (Vesy). „D'æ mykje Omsveev mæ detta".
Umtalsmann m. = Bidlemann. Sogn, Gbr.
„**Umun** m." A. 2) Skade; Nakdeel. Tel. (Mo, Sell. og fl.). „Han tootte ingjen Umoon i dæ", han syntes det var godt nok. 3) uhyggelig Anelse. Tel. (Bø).
„**umurlaus** adj. sorgfri". A. = koseleg. Tel. (Vinje, Skafsaa): u'murlouse. Fra Hard. (Odda) er meddeelt: „den hoomurlöuse Gar", en hyggelig, „koselegt" beliggende, Gaard. Her tør „Humør" have indvirket, men „umurlaus" er dog vel neppe fremgaaet af det. Se omurlaus.
umvega (e') v. a. (ar), gaa En forbi (ad en Vei) = umfara. Tel.
umvegjes adv. = andveges. Røros.
„**Umvel** (ee) n." A. Li. Vætter menes at fysle med, „veela um", Barnet. Li.
Umvelsla (ee) f. = Umvøling. Gbr. „Umveehla teer see". — Umvøla f. d. s. Sfj.
umvendig adv. til modsatte Side. Røros.
u-mynnt adj. mundløs. Sæt. „Ljout'e lou seg mest eumynnte".
Umvid m. Træmateriale hvis Længderetning (Aarer) ikke falder sammen med det forarbeidede Redskabs; f. Eks. et krumt-skaaret Skafts. Hall.: Umvee.
umvida adj. om Træmateriale (Emne) hvis Længderetning (Aarer) ikke er ∥ dets Sider, men skjærer dem; skjæv i Veddet; ofte)(beinkløyvd. Nfj.: -veeda; Sogn: -veea og -via. „Da va so umveea at da sprakk ut alt sama".
Umvit (i') n. Afmagt = Uvit. Hard. (Ull.).
Umæta f. En som ikke passer ind nogensteds, overalt er i Veien og gjør sig gjældende til Fortræd. VTel. Jf. Maat.
umøl adj. = umølt (Sæt.). Tel. (Grandsh.).
„**Umøle** n." A. Sæt. Tel.
umølen adj. = umølt. Sæt. Tel. (Moland, Laardal, Rauland og fl.).
„**una** (u') v. n. (er, de)". A. oona og oone Tel. Tildeels (ar). ona (o'), Ma. Sæt. — som mona —. 2) trives, føle sig vel, ved noget. Shl. Dal. (Hæskestad, Eikersund): uuna (ar). „Han uuna mæ dæ", el. „uunte seg mæ dæ". 3) have Sindsro; blive i Ro; slaa sig til Ro. NGbr. SGbr. (Fron): oone oonte. „Han oonte itte væra dær"; SFron. 4) have Lyst til; gide. Gul. Ork. (Meddal): aan. „Kann du aan aa hall paa mæ di?" „Ee aane". „Han aant itt gjøraa dæ"; Støren. 5) uuna seg = leika, moroa seg. Dal.
una v. for unna. Østl.
Una f. (og m.) Tilfredsstillelse, Fornøielse, Hygge = Hugnad. Ogsaa: Trivelse, Friskhed, Livslyst, Liv = Trivnad. Ryf. Dal.? og Shl. (m.): Uuna. „Han hadde ingjaa Uuna a(v) dæ, av aa drast mæ dæ". „Eg har kje nokaa Uuna mæ Sjø'n". Uuna er vel G. N. unad, n., unadr, m., ligesom Hugna f. er Hugnad, og Dugna f. er Dugnad. Se una, Une.
unalaus adj. uden Hygge, uden at føle sig vel; tildeels = uvær. VTel. (Moland). „Sitje oonalouse". Dette tør høre til G. N. unad Behag osv. Sammesteds „oonelege" ɔ: fig. unaleg, uneleg. — ooneslöus uden Ro paa sig, urolig. Gbr.
unaleg adj. = uneleg. Tel.: oonaleg. Som: dugaleg, tolaleg. Og: oonaskleg, Tel. — oneslig, Li. (dette tør være *unadsleg, ligesom hugneslig; jf. dog foreg. oones.).
unast v. n. (est, test; og ast), 1) trives = una 1 og 2). Ndm. Romsd. Tel.: oonast; Dal. (Eikersund): uunast. „Ee oonest (oontest) ikkje dær". 2) gide = una 4). Ndm. Romsd.; Ork. og Gul.: aan(e)s. 3) lege = uuna seg. Dal. „Uunast mæ Bodnan".
Unakkje m. = Ubrand, Ubur. Li. (Eikin).
Unamn n. 1) utilsvarende, upassende, urimeligt Navn. 2) Skjældsord. Jæd.
unaskelege adv. overordentlig. Sæt. Li. Ryf. „U. stour'e, ga(a)maale". Jf. fornaskeleg, naskeleg osv.
„**Unaad** n." A. Uro som Følge af Ildebefindende, særlig af Udslæt og dl. Tel.
unaada seg v. være urolig. ikke kunne sidde stille. Stjør.: onaa seg.
unaadelege (d) adv. uhyre. Sæt.
„**unaadig** adj. urolig osv." A. unaadig (d), Agder, Ramb.; unaa(o)g Li.; onaa-dug Ndm. Romsd.; undug SVald. Land, Totn,

Hedm. 2) fordringsfuld og utaalmodig, ogsaa om Ældre; tildeels: som ikke har Ro paa sig, stundesløs, travl = gridug. NVald.: onaaøg, SVald.: unaag, undug; SGbr.: onaag.

unaape se unope. — unbe se umbeda.

„undan adv. og præp." A. Vil glide sammen med „under" og bruges for det i SShl. Rog.: unda, oonda, unna, oonna. „Nøra oonda seg" = setja Juvr; om drægtig Ko; Shl. „Gjera unna (oonna) seg", faa Mælk i Yveret, om kælvefærdig Ko; Jæd. — Men: „Kua har gaatt unna see", Koen har holdt op at malke; Østerd. „Gjeva oonda see", d. s. NGbr. „Taakaa oonda" = gjelda, nabba; med Dativ. NGbr. (Lom). „Gaa oonda di", fragaa det; NGbr. „Gjæra oonda", faa (Arbeide fra Haanden; NGbr.

undanbudd adj. sammenfalden, indfalden; om en Grav, om Folk hvis Kjødmasse er indsvunden osv. Gbr. (Kikvde).

Undanbyr m. Fart nedad; at det „ber'e undan", gaar nedad Bakke. Sfj. (Jølstr). Se Byr. „Her æ Undabyr".

„Undandraatt m. = Avdraatt". A. Hall.

„Undanmun m."A. Oondamoon Gbr. Tel.

„Undanskot (o') n." A. 2) Forspring. Shl.

undansølt adj. = baksølt. SBerg. Ryf.

„Under n. 1) et Under". A. „Dæ kan vaaraa får (för) e Unn'r Hænn", det kan hænde en yderst sjelden Gang. Stjør. Ork. „D'æ eit Oondrs Hænde (at osv.)" d. s. NGbr. „Dæ va Unn dæ gjekk so", et Under at det gik saa. Dal. (Hæst.). „Dæ va kji di Unne (di Unn) at dæ gjekk saa", det var ikke at undres paa osv. Jæd. Dal. (Ogna). Og: „Dæ va kje Unn di", Jæd. Dal.

„under præp." A. — „Han gjere unne (unna) seg", det drager op til Uveir; Jæd.; se undan. „Folen er fallen under den Hæst'n", er Afkom af = undan; Østl. „Han er væl under seg komen", han har samlet sig et betydeligt Forraad, et solid Underlag. Voss, Hard. og fl. „Koma seg under", d. s. Vestfold og m. fl. „Gjera oonde", = laga Undergjerd; Gbr. „Glaame oonde" = sjaa under Lugg. NGbr. — „Gaa oonde" (med Dativ), lade sig beherske af; Gbr. se ganga. — under lyder i Sammensætt. ofte oond (Gbr. og fl.) og unn (Nordl. og fl.).

undare adj., comp. til underst: nedre, nederste af to. Tel. (Mo, Eidsborg). Superlativ hedder: unst Ma., ynst SætV., ønst Tel. (Vinje).

Underband n. de fire nederste, oftest opretstaaende Reg, om en Stavre. Totn, Smaal.

Underbol (oo) n. Strøelse. Shl.

„Underbreidsla f." A. 2) Strøelse. Dal.: -breitla.

uuderbuande part. underjordisk; mest brugt som subst. NGbr.: Oonde(r)buu'ande(s).

Underbud? f. „Kaam(m)a, gang' i Unnbuuee", lide Nederlag, tabe. Helg. (Vindal). Se Hundbud.

„Underburd m. Strøelse". A. Shl. Jæd. Nfj. 2) = Einstape, hvilken nemlig ofte bruges til „Underburd". Shl. mest: Oondeboor. 3) = Vistur. Hard. Jæd. — underburda v. skaffe tilveie U. Ryf. Mest: „unneboora, oonne-".

Underfat n. Fl. -fot (o'), Underkop, Underskaal. Vald. (Vang): Oondefat, -føt.

undergangast v. underkaste sig; forpligte sig til. SætV.: undigangast (og unde-); Sæt. (Aardal) og Ma. (Aas.): undegaaast (og unne-).

Undergjerd f. Underlag under „Staal". Nfj.

Undergjersl f. = Undergjerd. Ma. (Aaserall): Unne-. Unnejoorsla f. d. s. Aaserall. Unnejærsvee og -joorsvee m. Pinde i Undergjerd. Aaserall.

undergjord adj. om Korn: indvendig modent om end noget grønt at see til. Ryf.

„Underkola f." A. 2) kort Snor mellem „Forsynd" og „Ongul"? Sfj. (Vevring).

Underkvarv n. nederste Omgang af Stokke i en Bygning. NGbr.: Oonnkvarv.

Underland n. Underland; jf. Underlenda.

Underlaave m. Rummet under Loen. Hall. Vestfold.

Underleggja f. = Verja. Li. (Kvin).

„Underlenda f." A. Nordl.

underlengst adj. = underst. Hard. Tel.

undermugga adj. omtrent = underbudd.

„undersam adj." A. Nordl.: unnrsam. 2) altfor bly og tilbageholden. Nordl.

under-seg-komen adj. = underbudd. Voss.

undersett adj. = underbudd. Agder og fl.

undersinnt adj. = innsinnt. Sogn.

Underskaal f. = Undersat. Gbr. og fl.

Undersko m. = Grunnslo i Kvern. NTrondh.

Underskurd m. de fire „Underband". Nfj.

Understad m. de nederste Straastænger mellem Stavrerne i en „Skidgard". Stjør.: Unnsta. Se A. — Understadbende n. de Kviste som fastbinder U. til Stavrerne. Stjør.: Unnstabæ'inn.

understanda v. a. forstaa, forstaa sig til, bekvemme sig til, nænne. Shl. Hard. Sfj. Sogn, Nhl. „Eg kann kje undestaa meg te gjera da". Ogsaa: „Eg kann kje undesta da sy Väist'æ aa ha(va) so leite Four". Hard. (Ulls.). G. N. undirstanda forstaa.

undersølt adj. = undansølt. Shl. Ryf.: -søylt.

Undertelna f. den nedre Garnkantning. Trondh. „Han took (strauk) Unntælna", han tabte i Dysten. Stjør.

Underveg m. den af Snee skjulte Vei. Hall. (Nes). „Hæst'n æ go te ta Undervægu".

Underver (e') n. Vaar paa Underdyne. VAgder.

undlytt (yy) adj. som har lovligt Forfald, som har gjort (mere end) sin Pligt. YHard.

„Han æ unnlydtt'e um han inkje kjæm'e". ulytt d. s. IHard. Vel til lyta, laste.
„Undorn (o') m." A. Oondaal'n VTel. (Vinje, Laardal), Kl. 2. Undorn eller „Undorsbiten" toges Kl. 9, i Ma. forhen.
Undslag n. „Dæ gjekk Unnslagje paa 'naa", han led Overlast, tabte i Dyst, fik det mindst gode. Ndm. (Ædsøy, Tingvoll). Underslag?
Undslaatt m. ugrundet Undskyldning, Udflugt. Gbr. (Kvikne): Oond-. Jf. D. undslaae sig ɔ: rømme.
„Une (u') m. Fornøielse osv." A. Hygge, Trivelse = Trivnad; ogsaa: Lyst (til). Dal.: Uune og Uuna, se d.; VAgder (Fj. Bj. Vigmostad, Holum, Aaseral): One (o'). „He(v) du One te høyra paa dæ?" „Eg he kje One te noken Ting". „Eg he kje den same Onen sum fyrr'e". 2) Sindsro, Ro til at arbeide og til at sidde stille. Gbr.: Oone. Hertil: oonesløus se una-. — Uner pl. d. s. s. 1). Tel. (Laardal, Moland), Røldal; mest „Onir". „Eg hev kji havt Onir ti sovori soom Sogur o Visur". Seer ud som Fleertal af et *Un f. — „Oon", Sdm., se Odn. — Unne m.? d. s. s. 1). Røldal.
„Ungdom m." A. „Ungdom'n", Konfirmanderne som undervises af Præsten. Østl.
Ungeknute m. „Sit(t)a i Oongeknuuten", være i det Betryk som mange Børn volder. Ringerike.
Ungelyd m. Barneflok inden een Familie. Hall. Unglyyr'n m. defin. Senja.
„Ungfenad m." A. Ungfana og Um- Sfj.
ungla v. væmmes = ula. ISogn (Lærdal). unle (ar); Hall. (Nes). „E unla 'taa di".
Ungsøyde n. pl. ungt Smaafæ, Lam og Kid. Ndm. og Fosn: Oongsøy.
Unne n. = Ynde, Sigr; se d. Ma. (Holum). „Dær æ slikt eit gott Unne mæ'an".
Ungesnøgger pl. Barnenykker. Rom.
unjaapen, unjopen, -leg se unopen.
unjotele se unot-. — unle se ungla, ula.
„unna v. a. (er, te), 1) ynde". A. Ma. (Aas.), Sæt. „Ko kann de hjelpa mæ grøne Lunna, eg kjæm te Guut'n eg kann kje unna". Maaske kun i Stev. „3) forunde". Smaal. (Trykstad). „Om vi skulle være unna tel aa leva saa længe". — Unne se Une.
unnværen, unnværige se uvær.
Unopa (o') f. 1) En som ikke er nøieseende (særligt med sig selv); En som er for djærv til at forsyne sig; ubeskeden ublu hensynsløs Person. Ryf.: Unopa (Sand, Sandeid og fl.); Unaapa, -aaba (Nærstrand, Sau-Sokn, Suldal og fl.); Unoopa (Tarv. Vajs). — 2) Skalk, Skjælm. Tel. (Kvitseid, Mo): Unoope. Synes, ved sin Vokal, at være Laanord fra Ryf., hvis det ikke er fremgaaet af noopa for njopa, se d.
unopaleg (o') adj. lig en Unopa 1); ubeskeden, ublu, hensynsløs)(svinn. Ryf. (Sandeid). Og: unaapalege, unopelege, Ryf. Og: unjooplige, Røldal. „Han æ unjooplige te eta". „Fara unjoopligt aat". „Snakka unopelegt", adv. Se nopen, njopa.
unopalege (o') adv. ublut, hensynsløst; umaadelig; overmaade. Ryf. „Unopalege dyyr" (og -pe-). „Unaabalege møgje" (og -pa-).
unope (o') adv. rigelig, overflødigt. Sogn (Sogndal, Hafslo, Aurland, Vik; A.), Hall. (aa og ø). Vald. (ø). „Unope nokk", rigelig nok. Og: unopes Sogn. Og unaa(p)pe Sogn (Luster); aldrig: unaope.
unopen (o') adj. 1) rigelig, overflødig. Sogn, Hall. Vald. Se foregg. „Unope Foor". 2) = unopaleg. Shl. (Etne) og Ryf. (Former som ved Unopa); Shl. (Skaanevik): unoopen. 2) unjoopen uforskammet. Shl. (Strandebarm).
unoggje og (oftere) unoggjes (o') adv. og adj. rigelig, mere end nok. Ryf. Røldal, Hard. Shl. Y- og ISogn, Sfj. „Unojje(s) Mat, unojjes Foor; han gav Kreturæ unojjes" (o'—aa). „Dar va unojjes tao Mat aa Drikka". „Her va unojje mæ Kval i Fjoor'n; Ryf. Ogsaa: unöjjes, unøjjes, unyjjes, Voss, Nhl. Hører vel til nyggja, gnide. unaayes (—öy) i Nhl. (Mo) og onöye(s) Nfj. (Stryn) er vel Udtaleformer af unoggjes og ikke for „unøydes", A. (hvilket ve! i Stryn vilde hedt omtr. onäides). — unoggjele(g) d. s. ISogn (Lærdal: aa); onoggjande (o'), d. s. Sdm. (Vanylven). Jf. unopen.
„Unot (o') n.". 2) Væsen som er ilde lidt. Sfj.
unote (o') adv. = unoteleg, unøyte. IMfj.
unoteleg (o') adj. ulidelig, utiltalende. Sfj. (Holsa). Ogsaa: unjotele(g) ISfj.
unotelege (o') adv. overvættes, overmaade. Ryf. (Suldal, Sand). „Unotelege (og aa) veen'e, stygg'e". — unst se undare.
„Unyta f. unyttig Ting". A. Li. (Eikin).
„Unæming m." A. Hard.: Unæmingje.
unøgdig adj. = unøgd. Sogn.
Unøgja f. = Aanøya. Røldal: Unøja og Unøya.
Unør n. = Nør, Naur. YSogn (Hyllestad).
Unøyta f. 1) Fyldevom = Unøyte (Hard.). ISogn, Hall. Tel. 2) uteerligt Menneske. Ø- og VTel.
unøyte adv. umaadelig, overmaade. IMfj.
unøytug adj. som ei har Lemmernes fulde Brug; vanfør. Gbr.: onøytog.
Uord n. = Fantord, Vondord. Sogn.
Upeil m. slem „Peil". Sfj.: Opeile.
upenta adj. ikke tilsnøret eller spændt.
„upp (u') adv." A. oopp Østl. Trondh. og fl. opp (aa—ö), Rog. Shl. — upp-te = upp(ettr). Sæt. Se til. „Impie uppte; turke uppte". — uppetee ɔ: uppetter. NGbr. (nool'te — tykt T —, søø'te).
uppaga adj. opstræmt, opægget. Hall. fl.
Uppattrgjerd f. Omgjøren, f. Eks. af en Aftale. Berg.

uppaa-lengst adj. og adv. øverst. JHard.
Uppaarøra se Aarøra. **uppaavatna** se vatna.
uppbeitt adj. opøvet. Hall. (Aal og fl.).
Uppbera f. = Uppburd. Shl. (Etne).
„**Uppbersla** f." A. Shl. (Stord, Fin. Fj.).
uppbuna v. (ar), udstyre. Tel. (Mo): -boone.
„**Uppburd** m." A. 2) Evne til at føre sig, bære frem sin Sag, gjøre sig gjældende; Freidighed i Optræden; jf. Framburd. Sogn, Voss. „Dar æ kje Ubbur i 'an".
Uppdraatt m. Opdragning, særlig af Reg paa Stavre. Hedm. Oslo. — **Uppdraatt-kar** m. Karl som drager Regene op.
Uppebera f. 1) Sneeskorpe som bærer Gaaende. Sfj. Nfj. Sogn, Sdm. Nhl. „Gaa paa Uppeberinne". 2) den Tilstand af Sneen, at den bærer; Tid da den bærer, om Morgenen. Sfj. Sogn. „Eg ska reise i Morgo i Uppeberinne".
uppeberen (e') adj. om Sneeskorpe som bærer. YSogn. **uppebær** d. s. Sogn.
uppeboren (o') adj. baaren høit eller til Skue. Jæd. (Haa, Time). „D'æ saa oppebore mæ'an", han bærer alt saa til Skue, alt hans skal være saa stort og prægtigt.
uppesloten (o') adj. = uppraadd. Sogn.
Uppekar m. dygtig Karl. Gbr. Østerd. „Ein uppe Kar", omtr. d. s. Gbr. Shl. („ooppesen K." d. s. Østl.; vel mest Spøgord).
„**Uppelde** n. 1)". A. Sogn. 2) Uppøle Sfj.
uppelen adj. = uppalen. Nfj. og fl.
„**Uppeseta** f." A. Uppesitu Num. (Rollag); Uppseto (ee kort) NGbr. Ooppsötu Gul.
Uppevera f. at man er oppe. NGbr.: -veero.
„**Uppevja** f." A. Uppøvju Ndm.
Uppfloga (o')? f. Flyven op; Staaen tidlig op. Gbr. (Vaagaa): Uppflugu.
uppflogen (o') adj. opfløien; stærkt opsvulmet og luftfyldt, f. Ex. om Dei og Bagverk. Sfjelds.
Uppførsla f. Ophængning af Reg paa Stavre. Nfj. — **Uppførsleknakk** m. „Krak" som bruges hertil. JNfj. — Til „føra upp Korn" (Nfj.).
„**Uppgang** m." A. Ubbgangg JSogn.
uppgiv adj. = uppgjæv. Ringerike (Soknedal): ooppjiv; Totn: uppjeev (og oopp-).
uppgjedd og -**gje(d)a** opægget, se gjeda. Dal.
„**Uppgjerd** f." A. 3) Kornlag som ligger tærsket paa Logulvet og som man skal rense op („gjere (up)po(r) Laaven (-a)), Rbg. (Evje, Sæt.): Uppjoor, Uppjaar.
Uppgjersl f. = Uppgjerd 2). JHall.
Uppgong (o') f. (og m.) 1) Indrykt, Tilstrømning af Besøgende. Synes ogsaa hedde Uppgaangge f. Sæt. VTel. (Mol. Mo, Kvits. Sell.). 2) Forbrug, det at der forbruges (meget). Sæt. Tel. G. N. uppanga og uppgangr Stormløb osv., Isl. uppgangr, Forbrug.
Upphaldsreim f. Rem paa Sæletøiet ved hvilken „Orering" forbindes med „Hybre". Hall. Ndm.
Upphaldsskur (uu) f. = Avlaatsskur. Tel.
Upphang n. Sammenhæng, Mening, Gehalt (Hold) i noget som er sagt. Smaal.
Upphankje m. = Upphaldsreim. Namd. Helg. — **Upphænkj'** f. d. s. Innh.
Upphei f. Høi og henimod lodret Opkastning af Vold, hvilken derved bliver let at tage el. træffe. Vestf. (Lardal). „Ei goo Oopphei". **Upphøy** n. Østl. (m. St.). „'Pøy; ta Pøy", Ma. („Høy'r" m. d. s. Gbr. (Skjaak). Især dette synes noget fremmedartet). Maaske til Heid n. Jf. Vedrhall.
upphekla adj. meget flink = hekla; se d.
upphoven (o') adj. 1) ophøiet, hævet; løftet op i en høiere, anseeligere, Stilling. Tel. (Moland). Se hoven, hevja. 2) „u. før nooe", struttende af Fornærmethed over noget. Ringerike (Snarum).
upphysja adj. oppflosset osv. se hysja.
upphyst (yy) adj. = upphusad. Ma.
upphæsna, -**hæst** adj. se hæsna, hæsa.
upphævleg adj. med løftet Selvfølelse; løftet, stolt. Sæt.
upp-i-hoggen adj. om „Duragaupa", se d.
Uppkast n. 1) Anlæg, Begyndelse = Upplag; f. Ex. til Vanter og Strømper, af „kasta upp" = leggja upp. Vald. Hard. og fl. 2) Anlæg; Redaktion. Tel. (Kvits. og fl.). „Eg kjænde'n att daa eg las de; eg æ viss paa de va Uppkastee av haanom". 3) Opkastelse, Spyen. Vestfold.
uppkava, -**kjava** se kava, kjava, tava.
„**Uppkoma** (o') f. 2)". A. Uppkoomoo NGbr. -koome Sæt. Tel.; Ukkoome Tel. (Raul.).
Uppkomefen n. Dyndjord eller bitte liden Sump omkring Kilde. Dal. (Lund) og Jæd. (Haa): Aakonfæn.
Uppkomekjelda f. Vandsted eller Brønd som næres af en Kilde. Sæt.: Uppkoomkjelle; Ma. (Vj.): Ukkonkjella; Dal. og Jæd.: Aakonkjella. — **Aakonvatn** n. Kildevand. Dal. Jæd.
Uppkoming m. En som arbeider sig op, kommer op; Opkomling, Parvenu. Smaal. Shl. og fl.
uppkring præp. og adv. forbi paa Veien opad, op forbi. Østerd. Se kring.
upplaga adj. = upplagd 3). Voss.
„**upplagd** adj." A. 3) særlig: listig, udspekuleret; = innful. Hard. Voss, Romsd.
upplata v. a. overlade. Nfj. (Stryn): oopp-.
Upplaup n. pludselig Stigen af Vandene; = Flaum. Sdm. Nfj. „Upplaups Veir".
Upplegg n. Anlæg, Begyndelse = Uppkast, Upplag. Hard. og fl. „D'æ U. paa den Guut'n", Anlæg til kraftig Udvikling.
uppleid adj. grundigt kjed. Shl.
„**Upplengja** f." A. Nhl. Sfj. Nfj.
upplengst adj. og adv. øverst. Tel. Se lengst.
Uppletta f. midlertidig Standsning; Ophold. NGbr.: Upplætte.
Upplinna f. = Upplin. Sogn. Jf. linna paa.
„**Upploga** (o') f." A. JSogn (Aurl. og fl.).

Upplot (o') n. Ophold af Uveir. Tel. (Vinje, Raul. og fl.).
Upplota (o') f. = Upplot. Tel. (Skafsaa).
upplyft, -lykt, -i (oppløtt) se lykta.
upplysen (yy) adj. = uppljos. Berg.
Upplæte n. Opladelse, Aabning; Udvei (Middel) til at faa aabnet. Ryf. Jf. Attrlæte.
Uppløgt? f. Opholdsstund i Regnveir (med Aabninger i Skydækket?). Ndm. (Aure): -kt. **Oppløkte** n. d. s. Ndm. (Kvernes, Surndal). Se Løgt. -lykt til lykta?
uppmorna (o') adj. henſmuldret, forvittret. Berg. Ndm.
uppmorkna (o') adj. d. s. Udbredt.
Uppnamn n. = Uppnemne. Gbr. Rum. **Uppnabn** Hall.; **Ooppnamn** Oslo (Asker); **Ooffnamn** Rom. Hedm. SGbr.; **Ooftnamn** Solør, Hedm.
upp-posa (o'), -posna adj. opsvulmet. Sogn.
Uppraad f. Forlegenhed. Østerd. (L. E.). „D'æ voont naar Uppraa'a kjæm".
uppraana adj. med løftet rank Stavn, om Fartøi. SHelg. Sammesteds: „høgraana". Ogsaa: uppraanna (langt jodholdigt R), Helg. (Nesne); ved Indvirkning fra det uvedkommende „Raang" (defin. Raanna). Hører maaske til Rune m. („i Solraanin").
Uppreist m.? Opreisning. Helg. (Vindal). G. N. uppreist, f. Ophøielse.
uppreist adj. oprørt. SætB. „Fjour'n va uppräiste". „Uppräist Väir".
Upprenn n. Løben op; rast Vækst. SGbr. (Øyer). „Han fær Ooprænn naa Aakrn, fær 'n bærre liite Rængn".
Upprop n. „kaamaa i Upproope", blive bekjendt. Gbr.
Upprot (oo) n. Ophav, Oprindelse. Sogn, Sfj.
Upprune (u') m. Spiren, Spiretid. Sogn (Vik, Borgund og fl.). „J Uppruna", dat. m.; Vik. Se Rune, Solrune.
uppsamd adj. bragt i Skik; oparbeidet; ordnet. Tel. Til semja.
Uppsaata f. det øvre Hjørneindsnit (Nov) i en Bjælke i Tømmervæg. Sæt. BTel.
Uppsetning f. = Uppset 3); Aftægt.
Uppsetsmann m. Aftægtsmand. Dal. Jæd.
Uppsigmodd m. se Upsig, Modd. Ndm.
Uppsiljereim f. Rem mellem „Hyvret" („Salen") og Bovtræet. Ndm. Mest: **Uppsøljuræm**, Ndm. (Øksn. Sunndal); **Uppselræm**, Ndm. (Tingvoll og fl.). Jf. Silja, Sele (Sale).
Uppskak n. 1) = Uppstaking. Dal. 2) Fred, Hvile. (Med Uppstake anſees nemlig Gjæringen endt). Dal. (Hæskestad). „Han heelt paa i eitt Kjør, der vakje U. aa faa".
Uppskoka (o') f. 1) Ryſtelse osv. = Skoka. Ndm. (Tingv.): -skookaa, -skaakaa; Ndm. (Surndal): -skuku. „No ska ee gji dee U.". „2) Øl osv." A. **Uppskoko** Vald.
Uppskon (oo) n. Udsættelse, Standsning, Hvile. Ned. (Landvik, Øyestad, Holt). „Der æ kje Uppskoon", det gaar i eet Kjør. Til skona? Jf. Uppskak.
„**Uppskot** (o') n." A. Tel. Østerd.
uppskreppt adj. 1) stærkt roost; forroost. 2) fuld af Selvfølelse og Mod formedelst Roos eller Smiger. Ma.
Uppslag n. 1) Opslag: a) Ophævelse af Aftale. Voss, Gbr. „Gjee i Uppslag". Jf. slaa upp-attr. b) Veirforandring fra Frost til Tø, Omslag. Ramb. og m. fl. („De slær upp mæ Føre"). — 2) henkastet ſonderende Bemærkning; Indledning; Ouverture. Stjør. „Han mænt' dæ ittj, dæ va bærr Uppslagji hass".
Uppslaatt m. 1) = Uppslag 2). Innh. 2) Udflugt; Paafund. Gbr.
„**Uppspyta** f." A. Tel. (Eidsborg).
uppspønt adj. opsparket, opkradſet; ſe spøna.
„**Uppstad** m." A. 2) Rending i Opstandervæv. Senja. Jf. Uppstadgogn.
uppstellt adj. opſat. Gbr. Østl.
„**Uppstig** (i') n." A. 2) et Trin opad. Sæt.
„**Uppstoda** (o') f." A. Hertil: **Uppsto-bekk** m. Kilde = Uppkoma. JSogn (Aurland). — **Uppsto-vev** m. Opstandervæv. JSogn (Underdal). **Uppsto-aoklæ** n. JSogn. Andensteds: **Uppstø(d)evev** osv. — **Ooppstu-iis** m. = Tvistade. Odal, Smaal. (Trykstad). Vel *Uppstodu-is.
Uppstoppe (o') m. = „Kravsyrpa" ovenpaa Jis. Helg.
Uppstuss (uu) n. pludselig Travlhed osv. = Stuss, Staass. Østl. Gbr. Trondh. **Uppstuus**, BTel. NGbr.
Uppstytta f. Skjørtets Forparti ovenfor Bæltet. Sæt.
uppstød adj. stadigt klar; om Luften. NØsterd. „Ooppstøtt Veer".
Uppstøda f. 1) Opstander; ſærlig: opretſtaaende Spile (Støtte) i Kjerrekarm, i „Truga" (Sneesko) og dl. Hard. 2) = Uppstoda 2), (Vævstol). 3) = Upphaldsreim. Shl. Ryf. Jæd. **Uppstø-reim** f. d. s. Shl. 4) = Uppstøding (Ndm.). Hard. Nhl. Romsd. Se A.
uppstønt adj. opsparket; ſe støna. Ryf.
Uppsyn (yy) f. (n.) Særſyn = Syn. Nbg. (Evje, Bygl.).
uppsyrt (yy) adj. ſe syra upp (vible). Sfj.
Uppsytor f. pl. = Avsetor. Hard. (Kvamm).
Upptak n. nys opdyrket Jord. Jæd.
upptasa adj. optrevlet, opslidt; ſe tasa.
upptjava adj. udtrættet af Arbeide, opslidt. Nbg. Tel. Sogn, Voss, Li. Se tjava (kjava).
upptuggen adj. optygget, opædt. NGbr. „Dæ æ bære (at dæ æ) ſoomt muggjee æinn alt upptuggjee". upptoggjen Hard. fl.
Uppvid m.)(Nedvid. Nfj.
Uppvekste n. Opvækst. NGbr. „J mitt Uppvækstee". **Uppvækstre** n. Hall. (Nes). **Uppvekstr** m. SætB.
uppvingla adj. oprullet ſkrue- eller valſeformigt. Shl.

„upp-yver præp." A. „Skriika uppyve seg", skrige i vilden Sky, over sig. Hard.
uppøsla adj. = uppstreppt 2). Ma. Se øsla.
„u-pretta adj." A. Tel. — upsen se ussen.
Ur (uu) m. Bjergugle. Ma. (Øvrebø). Andensteds: Stynuur, Stynjuur VAgder; se Stunulv. — Andre Sammensætnn. af Ur er: La(d)ur, Bistur, i hvilke Ur vel er: en Dynge stillet Affald, stor uordentlig Hob, A. (úfr?). Og: Flusure (VTel.), Foggur og Fuggure (Ma. VTel.), Helur (Ma.), Illur (VTel), Ratur (Rog.), Pæsur (Tel.), Saalur (Dal.), Solur (Tel.), Stomur (VTel), Vedrur, Villur (Tel.), Vimur (Tel. Hard.), Uggur, Vombur (Sogn). Ved Siden af disse Former er der: Fjukuvi (VTel. Sæt.), Fugguve Fogguvi (VTel. Rbg.), Heluve, -i (Sæt. VTel.), Idduvi (VTel), Stønuve Stenuv (VTel. Rbg.), Vasuvi (SVTel.). Det seer ud som de to Dyrenavne úrr Okse og úfr Ugle var brugte næsten i Flæng. Men snarere er det overalt úfr, som deels, før Nominativ-R blev til „Halvlyd" eller faldt bort, er slidt sammen til „uur" i den svagt betonede Endestavelse, saaledes at R er blevet Deel af Ordstammen, — dette især i de sydvestligste Egne som nu ikke har „Halvlyden" i Substantiver og som i Regelen lader uv glide sammen til uu; deels har úfr beholdt sit V og R er blevet „Halvlyd" (mat E eller, ved Forlængelse, I), — dette kun i de indre Egne, som i Regelen bevarer uv som uv. Den lidet populære Stenugles Navn egnede sig for disse uvelvillige Betegnelser. I enkelte Maal (i Rbg. og Tel.), tør Uv af Ulv have virket med — jf. Aasuv af Aasulv, Solur og Solulv. G. N. úfr: 1) Bjergugle, 2) Drøbel („Uv", Sæt. Tel., „Ulv", andensteds), 3) fasthængende Flis, Pig; noget pigget eller rut osv. Se Uv. Sml. ogsaa Berg-ul Bergulv, Stenul Stunulv (Bjergugle), Varg-ul (Krabat).
urakleg adj. ilde voksen osv.)(rakleg.
uramleg adj. opfyldt med Forhindringer; uryddig, uveisom. Dal.
„uraadd adj." A. 3) umulig. Ma. Tel. Jf. Raad.
„Urd f." A. Lyder: Urd Tel. (Selljor, Rauland); en Urd i NVRauland kaldes „Urebø-Urdi", saa Formen „Urd" først i en senere Tid maa være kommen tilbage til Sted saa vestligt som Gaarden Urebø); Uul (—Øl), Østl. (Had. Odal og fl.); Oor Ndm.
Urda f. = Urd. Uule Hedm. Totn, Rom.; Oole Østerd. Gul. (m.?). „Berg-, Stein-". Jf. Yrde (Øle). Skaansk Dial.: oora.
urda v. n. (ar), overdække med Stene, begrave i „Urd". Tel.: „uure nee".
Urda(r)jadar m. Kanten af „Urd", især den øverste. Ndm.: Oorajar.
Urda(r)grutl n. „Urd" af smaa Stene. Nhf.
Urda(r)grytle n. Samling af ikke meget store (jordfaste) Stene opad en Skraaning. INhf. -grytl, Rsldal.
Urda(r)gryvle n. = Urdargrutl. Hard.
Urd-dike (ii) n. Afgrøftningsrende, „Reita", fyldt med Smaastene, hvorimellem Vandet siver. Ma.
Urdkatt m. = Røyskatt. Lof. (Flakstad).
ureigleg? adj. som har ondt for at komme frem; ubekvem; f. Ex. om svær Hest eller gammel Person i uveisomt Terrain. NGbr.
„Ureip n." A. Tel. Et Skarns Mennneske. Hard. Voss, Sogn. — ureipen adj. lig et „Ureip"; ulidelig. Voss, Hard.
ureiseleg adj. uoprettelig, se reiseleg. Li.
urekna adj. uregnet; upaatalt. NGbr.
ure-liten, ur(r)ande l. se ørliten.
urettsluttig adj. ikke retsindig. Tel.
urga (u') v. n. (ar), ængstes; nages; anke paa. Sogn. G. N. urga gnide haardt? Isl. urgur slet Lune.
urga seg v. (ar), hidse sig op = maka Sinne, maka seg. Jæd. (Haa): „u. seg opp". Se urga. — urgast se orgast.
urgja? v. (ar), grumse; blive grumset; blive uklar = gruta; om Luft. Follo, Smaal. „Dæ urjär saa oopp te Rængn der i Øustkantn". — urjete adj. uklar, om Luft. Follo. — ur(g)jen adj. (Fl. urgne?) 1) grumset. Tel. „Urje Vatn". 2) ilde tilpas, ufrisk. Tel. A. — urjeleg adj. = urjen 2). „Eg æ so doven o urjeleg". Tel. (Kvitseid). — Kan vel ikke stilles fra urgna (A.), urgla; jf. for Resten urja, urjall, ylja, ørja, ølja. Jf. ogsaa urga.
urgla v. a. og n. 1) a) hvirvle; b) røre op, grumse ved Omrøren. 2) a) gaa i smaa Hvirvler; b) oprøres. Sæt. — Urgl n. Hvirvlen osv.; Røre. Sæt. „I mangge Vænsli (Takter) gjængg'e Fingg'ane i ä i t t Urgl". — urglen adj. ophvirvlet, oprørt, grumset. SætV. „Urgli Vatn".
Urgo, Urje, Orgel, se Orga.
Urid f. overhovedet: haard Rid. Urj se urja.
Urja f. en Mængde af smaa Ting, et Mylr. Li. (Eikin, Fj.), VNed. „Ei U. mæ Smaastäen, mæ Makk". Jf. Ur m. 1., Yrja.
urja v. n. (ar), 1) myldre, vrimle = yrja. Li. (Eikin, Fjotl.). Sjeldent; meget brugt her er yrja (yr'e, urde). „Dæ urja mæ Makk". „D'æ saa dæ urja fraa Jul'an", om Masser af fiint Grus som svinges ud i Luften af Hjulene. urje (u'—o'—ö) ØMa. VNed. 2) om strømmende, myldrende, krybende ubehagelige Fornemmelser gjennem Kroppen; især af Kulde; omtrent = yra. Follo (Kraakstad), NSmaal. „De urjär saa i Kropp'n paa me, de gaar slike Urjekuuler (f. pl.) aav'r me, je tar paa aa uksle me", der gaar Anfald af Gysninger hen over mig osv. ørja (örja) og ølja d. s. Follo, Smaal. ølja (ar) d. s. Vestfold, Rom. Øljing f. Gysning osv. Vest-

fold. **Oljekuule** f. Vestfold. — **Urj** n. Masse af Grus eller andet Smaat. Li. — **urjen** adj. gruset, ikke fiint fordeelt. Li. „Mjøl'e æ saa urje male", grovt (men mindre grovt end „gryse"). — „Urje Smaastæena", bitte smaa Stene i Masse, Grus. Li. — **urjeleg** adj. og adv. liggende i uredig Masse. VNed. „De ligg'e(r) urjeli (—o'—ŏ)". (Hid hører maaske adskilligt af det under urgja anførte). Jf. yra, yrja, ylja.

urjall adj. lidende af „Urjekuler", utilpas, ufrisk. Smaal. (Askim). „Je ær saa urjäll 'taa me idag".

urjande adv. „urjanes fullt", se urja 1). ØMa.

Urosende m. En som aldrig er (sidder) stille, som aldrig er rolig. Hall. (Aal, Gol).

Uroskraaka f. d. s. Vald. Gbr. **Oroosrôu(v)** d. s. STrondh. „**urta** v." A. NGbr.

Urpa f. tyk og tung uformelig Figur, især kvindelig. NVTel. — **urpeleg** adj. lig en U. „Saagylta æ u.". Ogsaa: **Yrpe** f.

urudleg adj. = urydig. JSogn.

urunskjen adj. utilpas osv. = romsen. Hard.

urv adj. utilpas, uoplagt, ufrisk, noget sløv, som efter en Sviir. Tel. (Bø, Sauar, Holla). „Urv aa voond". Se flgg.

urva seg (upp) v. (ar), fare heftigt op; se yrva. Jæd. (Gjæstal).

urven adj. 1) = urv, hurven, urgjen. Ndm. Gbr. Nordl. Innh. (A.). „Urvin i Höua". 2) om Luften: ublid = hurven. Andensteds yrven, ørvin.

uryde adj. n. = urydig. Nfj. (Gloppen): orøde. **orøsle** d. s. Nfj. (Gloppen); **orøle** Østerd. — **urydlig** Dal.

?**urygda** adv. og adj. forfærdelig, overvættes. Jæd. Til Rygd.

uryggjeleg adj. og adv. d. s. Tel. Agder.

urymsk(k)jen adj. = rymskjen, urunskj. NGbr.

uryr = ryr. Jæd. — **Uryskje** se Ufriskje.

Uræa f. = Ræa, Avræa. Tel.

Urækja f. svinsk Person; Person uden Selvagtelse = Rækja, Avrækja. Tel. Agder, Ryf. — **urækjeleg** adj. lig en U. Især: „urækjeleg paa Kjest'n", i Tale. Jf. NSv. („Norsk") Dial. urekjen, smutsig.

Uræle n. noget hæsligt som maa skaffes bort; Ureenhed, Uryddighed; f. Eks. Ruhed i Halsen, Ureenhed i Mælk. NØsterd. (Tynset), Røros. Jf. Ræl, Raal.

urælen adj. 1) uryddig; om Landskab; utilgjængelig, især form. „Urd" og Skov. Ndm. (Aure, Stangvik, Ti.); Røros. „Her æ oreele te ga". 2) yderlig skidden(-færdig); overmaade smudsig. NØsterd. (Oos, Tolgen) og Røros: o-.

urøgleg? adj. uryddig, upyntet. NGbr. (Lesja og fl.). Jf. ureigleg.

Urøkja f. vanskelig, uredig Person. Hard.

Urøkje n. uteerlig Person, Person uden Selvagtelse; værre end Uvyrda. Hard. Shl. og fl. Ogsaa: **Urøykje**.

urøkjen adj. upassende, ubekvem, uredig. Shl. Hard. „Da va so urøkje før meg".

urøyva v. a. (er, de), bringe i Uorden ved Rystelse eller Omrøren. Rom. Se røyva.

usam adj. uden Lige = utifraa. Rbg.? Isl. usamr upassende.

usamaleg(e) adj. og adv. utækkelig osv.)(samaleg, lagleg. Tel. „Han gjængg'e so u.".

usaamuleg adj. d. s.)(somuleg, se d. Tel.

usjaaleg adj. uanseelig, uskjøn = usynleg. Shl. Rol.; Hard.: usjaadle. Isl. úsjáligr.

Uskedoue, usk(e)leg se Oskedaude, oskeleg.

„**uskilen** adj. utydelig". A. Rbg. Li.

„**uskilleg** adj. d. s." A. Ma.: uskilig (og ee).

uskip(e)leg adj. uordentlig)(skipeleg. Tel.

uskjen adj. skranten; hensvindende. **usknast** v. n. hentæres, svinde hen. Sdm. (Harham, Hjørungfjord). Visstnok for huksen.

uskjøvar, uskyvar adj. = skyver. Tel.

Uskoa (oo) f. = Avskoa. ØTel.: e.

Uskona (oo) f. et haardt voldsomt inhumant Menneske. ØTel. (Tinn, Sauar): e. — **uskoneleg** adj. og adv. 1) lig en U., inhuman osv. ØTel. (Tinn, Bø). „Han leet uskoon'le", skjændte uanstændigt. 2) voldsom, umaadelig. Ma. (Grindeim), Tel. „Han æ uskoᵘ'nelig te eta"; Ma. „Uskoonelege mykji".

uskyldig adj. og adv. uforskyldt, ufortjeent. Li. (Eikin).

uskyneleg(e) adj. og adv. uforstaaelig. Sæt.

uskøyteleg adj. og adv. hensynsløs; uhyre. Nfj. Sdm. Romsd. „Oskøytele stoor". os(k)jøt(te)le, Gbr. Østerd. Trondh.

Usl n. Hob af smaa værdiløse Ting; smaat Skrab; om „Rusk". Ryf. (Hjelm. Sand og fl.): **Utl**. — **Utlebytta** f. Bøtte til Smaakartofler (særlig).

usla v. n. (ar), 1, ulme. Ma. (Øyslebø, Finnsl.). „Dæ brænn'e ikkje, dæ ligg'e bare o usle". Jf. G. N. usli 1, Emmer.

usla v. n. (ar), 2, fyge; om Støv, Snee. Jæd. (Gjæstal, Time): **utla**. Jf. Usle Hob.

Usla f. Mængde af Væsener i Bevægelse. Sogn. „Ai hail Utla".

uslande adv. „utlande myrk", kulmørk. Hard.

Uslaatt m. slem Anfægtelse af længere Varighed; slemt langvarigt Tilfælde; slem Tilstand, især af a) Vantrivsel eller b) Fylderi. a) Tel. (Selljor, Vinje). b) Li. (Eikin). „Der æ ein U. paa Kræturi, dei æ kje i Trivo".

„**Usle** m. 1,". A. 2) (1) Masse af Gløder elder Emmer = Eimyrja. Ma. JLi. **Utle** Li. (Vanse, Fjotland). 3) Affald, = Rask, især af Skoven eller Lynget i Hø. SætV. „Usli i Höytti".

uslett og **usletten** (ee) adj. skiddenfærdig. svinsk. VTel. (Moland, Vinje).

U-slodfærd? f. uheldig Reise, Ufærd. Østerd. (Oos, Tynset, Elvdalene): **Oslofæl**. Ferd til det fjerne fremmedartede Oslo (Byen)?

Uslorta (o') f. og **Uslorte** m. yderlig ureen-

ligt Væsen, svinskt Menneske eller Dyr. VTel. (Vinje, Raul. Laard. Høyd. Kvits. Sell.). — uslorten adj. = lortvell. Tel. „U. vom seg".
Uslurta (u') f. = Uslorta. Tel. (Lunde, Sell. Laard.). — uslurten (u') adj. Tel.
Uslyrte f., uslyrten adj. = foregg. VTel.
Uslysna f. stort Uheld, Ulykke. Nfj. (Breimn, Stryn): Osløsne.
uslæg eller (og) uslæk adj. væmmelig, modbydeligt ureen = usysen; ogsaa: lav, for ringe. Li. Dal. Jæd. Ryf. „Ditt stygga uslæga Beist!" til Dyr. „Ein uslæge Fisk" (om Aalekusa). „Mat'n æ uslæge". „Eg va uslæge før dei", for ringe. „Dæ va uslækt Arbei før an", under hans Værdighed, eller vanskeligt. „Tala uslækt". uslæk er neppe hørt. Se flgg.
Uslækja f. modbydeligt ureen eller ureenlig Person; En som intet vrager. VAgder (Aaserall, Fjotland): -kja og -ja; Tel. (Laardal): -kje. — uslækjen adj. lig en U.; = uslæg; især: modbydeligt ukræsen. Tel. VAgder; Li. Jæd. Ryf.: -jen. — Forholdet mellem disse Ord og slækja (sagle) og uslæg (utlæg? Landstad 207) og flere er ikke udredet.
usløg (øø) adj. plump, klodset, utækkelig; som ei kan snoe („snu") sig blandt Folk. Nfj. (Stryn, Breimn), Gbr. (Fron, Vaagaa): osløøg(e). Vel til sløg (behændig). „Osløøg te tala". Mest: „Ikkje osløg", Gbr.
usløgd adj. (part.), 1) ikke endnu renset og tilvirket, om Fisk; til sløgja. Sdm. Romsd. Ndm. 2) upyntet, ikke rigtig paaklædt. Gbr. Sdm. Romsd. Ndm. Og osløydd Ndm.
Uslørte f., uslørten adj. = Uslorta. VTel.
Usmok (o') f. = Usmak. Tel.
Us-mus se Ostmus.
Usneida f. Person uden Manerer (Snit); tildeels = Uvyrda; uteerlig Person. Ryf. (Sand): Usneia. — usnei(d)aleg adj. „u-t Snakk", uteerligt. Ryf.
usnidele adv. umanerligt, overmaade. Vald.: usneedele (N. A.), og usneele.
usnideleg (i'd) adj. 1) uhandelig; især: uhandeligt stor; umanerlig. Sfj. Sogn. „Ei osnidele Jønnstaangg". „Eit osnidele Bergatroll". 2) om Vei: ufremkommelig.
usnidug (i') adj. umanerlig; især: ubeskeden og plump til at forsyne sig. NGbr. (Skjaak, Lom): osniog, -ug og osneeog.
„usnikkad adj." A. Vald.; uanfægtet, ubeskaaren. Ndm. Trondh. Totn, Hedm. Solør, Hadel. „E fæ ikkje Lov aa ga osnikka"; Ndm. „Aa ha dæ o.". „Han slapp itte usnikke fraa dæ"; Totn. — usnøkka d. s. Vestfold. usnygga Smaal. Follo, Rom. usnøkta Ring. usnitte Totn.
usnopaleg(e) (o') adj. og adv. rigelig = unopaleg. Shl. (Kvinherad, Fjellber: o'—aa—oo). „Me fekk usnoopale mæ Fisk". Se snypa, Snop (o'), nypa.
usnorteleg (o') adj. og adv. overvættes; se Usnurta flgg. Shl.
usnudig adj. klodset)(snudig. VTel. (Mo).
Usnurta f. upyntelig malpropre Person. NGbr. Tel. — usnurtug adj. malpropre. Hedm. — osnurtele adj. d. s. NGbr.
Usnydda f. plump voldsom og daarlig Person. VAgder (Grindeim, Eikin). Usnytta f. d. s. Ma. Sæt. — usnytten adj. Sæt.
„usnyrten adj." A. Tel. „usnyrtele(ge) adv." A. SBerg.
usnysa adj. = usnikka. Vinger: usnyyse.
usnøden (d) adj. ubeskeden til at forsyne sig. Nf. (Breimn). osnødig(e) d. s. Nfj. (Stryn). Maaske mangelfuldt udtalt, for osnoden el. osnyden. El. for osniden (i'). Vel til snoden, snaud (snydja, snudda) el. Usneida.
Uss n. = Ussa; Forvikling; Røre. Rbg.
„ussa (u') n. v. a. (ar) 1)". A. Rbg. VAgder. „2) sløse". Rbg. Ma. Tel. „3) forvirre, bringe ud af Sammenhængen. Sæt. „Du ussar meg burt, so eg fær'kji drøyme". 4) søle; faa uordentligt fra Haanden; = tøva. Ma. Sæt. „Kvedn'aa ussa dæ ifraa seg", malede slet. „Han gjekk o ussa i Sakristi'i".
„Ussa f." A. Tel. Rbg. „Fiske-Ussa", Sammenvikling af Net, voldt af Fisk. 2) sølevorn Person (Kvinde). Tel.
ussast v. n. (ast), søles, sløses, bort. Agder.
Usse m. Søler, Ødsler = Ussa. Tel. Agder.
Ussefagg m. = Usse. Sæt.
usseleg adj. 1) forviklet, uordentlig, sølevorn. Tel. 2) fortrædelig, bedrøvelig, elendig. Rog.: „ussaleg". Maaske paavirket af D. ussel.
ussen adj. forviklet = usseleg; kraftspildende møisom. Sæt. VAgder. „D'æ usse o gaa i Sno'n".
ussutt adj. forviklet. Agder. „Eit u. Net".
Ustad m. vanskelig Stilling; Uføre. Østerd. „Akte dee, saa du itte kjøm bort i Usta'n!".
ustoppeleg(e) adj. og adv. overvættes. Ryf.
usturteleg(e) adj. og adv. overvættes. Udbredt.
ustyren (yy) adj. 1) vild og tumlende. Tel. Sæt. Jf. styren, Ustyr. 2) ustyrlig. Hall.
Ustyring (yy) m. = Ustyrja. Tel. Sæt.
ustøyteleg adv. overmaade. Tel. Sfj.
ustøytte adv. d. s. Tel. utstøytte d. s. Tel.
usveimeleg adj. = usvim. Bamle, ØTel.
usvimeleg (i') adj. = usvim. Voss, Hard. Tel. Sæt. usvimen (i') d. s. Ryf. Hard. Shl.
usvinn adj. indiscret, hensynsløs)(svinn. Dal. Li. „Usvinn te eda Smør".
Usvinna f. en hensynsløs Person; omtr. = Uvyrda; ikke saa slemt som Ukjura. VAgder (Vigmostad, Hægeb. Fj.). „Ei Usvinna mæ Hest'n sin".
usvipen (i') adj. = usvipleg (Sæt.). VTel.
„Usykja f." A. Sogn.
„usynleg adj. 2) uanseelig". A. Ryf.; VAgder, tildeels: usøynleg; VTel. tildeels: usønleg.

usytall (yy) adj. som ikke ømmer' sig, „syter"; haardfør osv.)(sytall. VAgder: usyytaall.

usytande (yy) adj. d. s.; = illgjerr. Agder, Tel. — usyten (yy) adj. d. s. Jæd. Nfj.

„usæl adj. 1)". A. Hedm.

Usælka f. Ubehag, Uhygge. Vald. Hall.

usælkeleg adj. utilfredsstillende; ubehagelig; uhyggelig. Vald. Hall.

usøleleg(e) adj. og adv. uoverkommelig, urimelig (stor), overvættes = ustoppeleg. Tel. (Rauland og fl.), tildeels: „usølaleg"; VAgder: usølelig. Se søla, forslaa. Fra Rauland er ogsaa opført: „usolaleg (o')".

ut-, i Sammenss.: yderlig; „utgamal" osv. Ogsaa: utende (g.). Vald. Hall. — „Gjera u u t for", gjøre Vederlag for, være jævngod med. Land og fl.

„U-tak n." A. 2) svagt Tag el. Greb. Berg.

„U-tame m." A. Shl. NBerg. Namd.

ut-ama adj. afkræftet ved Overanstrængelse; udbrugt; f. Eks. om Hest, Jordsmon. VTel.

„utan adv. osv." A. utaan i Sammenss. Li. (Eikin); ottaan (o'), Ma. (Bj. Gr.); ottan (o'), Tel. SætV.; utaa-, utao i Sammenss. Berg. „7) „Ikkje utan", kun". A. „Ikkje atta", Dal.; ikkje attn, NGbr.; „ikkji ot (o')", Rbg. (Aamlid); ikkji hot (kot), VTel.; „ikkji ko, ikkje kon", Rbg. VAgder; se ko. „8) conj. med mindre". A. utan so d. s. Shl.; uttass Oslo og fl.

utanaa præp. og adv. 1) tæt op til den ydre Side af noget. Li. (Eikin): utaanaa; Ma. (Gr.): ottanaa. 2) „lesa uttanaa", udenad. VTel. (Vinje). Se aa, innanaa, nedanaa osv.

utanaat adv. udenad. D.? utta-aat Gbr. uttanaat og uttenaat VTel. (Vinje); ottenat (o') SætV. Ogsaa: ottati SætV.

„utanbeins adv." A. otta(a)baens IMa.

utangaleg adj. lig en Utange. SBerg.

Utangaskap m. Uskikkelighed. Hard.

Utangastykkje n. Skalkestreg. Hard.

„Utange m. 1)". A. Sæt. Dal. Li. Utaangje (-ongje). Ryf. Jf. tanga.

utangen adj. uskikkelig, vanartig. Hard.: gj.

utangsleg adj. uskjøn; = ulagleg. Hard. (Ulvik). Jf. tangleg.

Utangsunge m. Barn. Helg. (Ranen).

utangutt adj. = utangen. Hall.

utanhyses adv. udenfor Huset. Fig.: ude af sig selv (af Vrede el. dl.). Shl. (Fitja, Stord): utaahyyses, uto-.

utanmed præp. = utanaa. NVTel.: uttamæ.

„Utanvind m." A. Ndm. Utaovind Sogn.

utantil adv. udenad; se utanaat. Sæt.

„utor adv." A. ottaar (o') IMa.; aataar, 'taar Tel. Li.

utare adj. ydre, som er længere ude. Tel. „De uutare Vatn'e". „Den uutare Kant'n". „Den ottaar Sængjæ", Ma. (Grindeim).

utarm adj. fuldstændig „arm" ɔ: kraftløs. Østl. Sogn. — „utarma adj." A. STrondh.

U-tarnad m. = Tarnad, Ugagn. Nfj. (Stryn, Honndal): Utarnad, -nar og (sjelden) -na. — Utarnadbul, -kropp, -ungje m. = Tarnadbul. Nfj. (Innvik, Honndal, Gloppen, Breimn): -nad- og -na-. — Utarningje m. d. s. Innvik. Se Tarnad. Jf. dog G. N. úþarfr skadelig.

Ut-aune m.? = Øydegard. NGbr. (Vaagaa).

U-taag f. slem Tilbøielighed, slemt Hang. Sfj. (Førde, Y- og IDale). Jf. Rand.

Ut-bu m. Beboer af de ydre Øer. Ryf.

utbudd adj. forarmet; falleret. Hard. Ryf.

„Utburd m." A. Udbur, -oor YSogn, Shl. Dal. Ubbur ISogn. Se Ubur. „Udbur'n" menes være et i Dølgsmaal født (dræbt) og altsaa udøbt Barn. Derfor raabes til „Udbur'n": „Æ du h a n elde h o? Du ska hette Anna elde Jo!" YSogn. 2) Bjergugle = Ur, se d. Sfj. (YDale).

Utbygg n. Udbygning. Mange Steder.

„utbyrdes". A. 2) yderlig medtagen. Sdm.

utbyta seg (yy) v. = byta seg ut. Rog.

Utbyte n. noget som stiller, mærker sig ud; noget afstikkende, især uheldigt. Ryf.

Utbyting m. = Utbyte. Shl. Ryf. Røldal. Hard. Nhl. „Han vilde kje vara noken Utbyyting f ø r dei", vilde ikke mærke sig ud fra dem. Og: Utbyytingje.

utbytt (yy) adj. (part.) afstikkende, som mærker sig ud, især i Dragt. Jæd. Ryf. Røldal.

Utdrag n. Aas sagte Udstrømning af Indsø. Vestfold (Roldal).

Utdraatt m.)(Inndraatt, se d. Oslo.

Utdraatt-drag n.)(Inndraattdrag. Oslo.

utdrættig? adj. udslagen. „Helle utrættige Dagju (Naatto)". Shl. Voss (Natt'æ); udrættige Shl.; utræktige Hard.

„ute adv." A. 6) afkræftet, udmattet. Sfj. (Haukedal). „Eg æ so sælande ute".

U-tekkja f. utækkelig Person. Jæd. Hard.

Ute-kvern f.)(Innekvern. Rbg.

Ute-lega f. 1) Væsen som vil ligge ude. Hard. „Ai U. te Kjøyr". 2) Flok udeliggende Dyr. Hard.

Ute-laupar m. om Reen som ikke holder sig inden Hjorden. Vald. Sogn.

ut-elta adj. udmattet ved Forfølgelse eller Overanstrængelse. Li. — utende se ut.

U-temjing m. utæmmet Hest; uerfaren Person. Dal.

ut-endes adv. endeløst. Gbr. Trondh.

ute-paa adv. og adj. overvættes; udmærket = utifraa. NVTel. Jæd. „Ein u. Kar'e".

U-terme, Utermle (æ?) se Utyrma.

ut-erves adv. ud i en Sidelinje af Familien?; udenfor Famlien. Sfj. Nfj. Sdm.

ut-eva adj. udludet, se eva. VTel. Agder.

Ute-vans m. Flakken udenfor Hjemmet, paa vildsomme Veie. Shl. Se vansa.

Utfalls-skard n. Bjergkløft hvorigjennem Elv fra Indsø løber ud i Dal. Hall.

„Utfar m." A. 3) det ydre Trækketoug)(Landfar. Ryf. Utfare-kaggje m., Utfare-ile m.

utfaren adj. udmattet af Arbeide. Nhl.
utfatik adj. yderlig fattig. Tel. og fl.
utfaadd adj. udvandet, udludet, berøvet sin Kraft. Dal. „Udfaadde Jour". Til faa.
utferda v. a. (ar), fuldføre, udstyre; udfærdige = ferda ut. VTel. Sæt.: utfære. Mest brugt er utfæra part. Jf. skamferda.
Utfjør(d)ing m. En fra Fjordens ydre Deel. Sogn.
„utflogjen adj." A. Tel. Fig.: meget forgjældet. Tel. (Selljor).
Utflutnad m. Udflytning. Hall.
Utfolding m. En fra Kysten af den ydre Deel af Oslofjorden, Foldin. Dramn.
Utfæra, utfæra, utføra se Uttverva.
utgardshard adj. = gardhard. Hall.
Utgardstø(d)e n. Sted hvor en U. har staaet.
utgaatta adj. 1) om Fisk som har gydt fra sig. Sæt. VTel. 2) udvandet, udludet, afkræftet; om Hø og dl. ØTel.
Utgivsl f. Udgift. Sæt. Fl.: -li.
utgjera v. forfærdige; afgjøre. VTel. Lidet brugt mod part. utgjoord, a) udstyret; b) forhekset, forgjort; ogsaa trodsig, vrangvillig. Agder, Trondh. og fl. Jf. gjera seg or. Jf. forhippet (paa). NGbr. og fl.
utgjerast v. forgjøres, forhekses; se foreg.
Utgjerde n. = Utmark. Nhl.
utgjerdes adv. = utangjerdes. NGbr.: utgjæres.
Utgjerdsla f. = Innlegg. Hard.: -gjærsla.
Utgjersl f. og Utgjersla f. Udstyrelse, Udrustning; Fuldendelse. Tel. (Vinje og fl.).
utglægga adj. udvandet, omtr. = utlaga. Tel. „U. Høy". Til glæ.
utgoren (o') adj. = utgaatta. Sdm. Romsd.
Utgreining f. = Utgreiding. Hall.
uthallt adv. og præp. udenfor)(innhallt. Trondh. Romsd. Og: uthalls.
uthanna og uthaanna (jodholdigt nn) adv. se uthanda, A. Selbu (Selbu og Tydal).
Uthavsbode (o') m. en Bode langt ude i Havet. Sdm. (Borgund og fl.): -bode.
Uthefte n. Standsning, Hindring, Forsinkelse = Hefte. Tel. (Sell. og fl.). „Eit langt Uthefte".
Uthoft (o') f. d. s. Tel. (Selljor).
uthusla adj. forkuet; se husla. Vald.
uthækt adj. udhaanet; se hækja. Ryf. Jæd.
„utidig". A. „Utiidig Fisk"; men: tiiog, Dal.
utidigt adv. „Fara u. aat", umoralskt. Shl.
Utidsfugl m. Ulykkesfugl. Sfj.
uti(d)skjen adj. uoplagt = utidig. Sfj.
„utifraa adj. udmærket". A. Li. og m. fl.
utilast (i') v. (ast), vantrives)(tilast. JSogn.
Utila-beist n. -naut n. vantrevent Dyr. Sogn.
utilvik (ii) adj. uvillig; ulydig; tvær. Sdm. (Hjørungfjord): otevike. Se tilvik.
Utime m. Ulykkestime. VVald. „Fødd i aen Otime". G. N. útími Ulykke.
utimen (ii) adj. 1, uoplagt = utidig. Ryf.
utimen (ii) adj. 2, karrig, som ikke „timast" at give. Voss, Nhl. Isl. útíminn.

utimsleg (ii) adj. modbydelig, høist utækkelig; = ufjelg. Ryf. (Rennesøy).
Utjagar m. Smaa-okse i Reenflokken. Vald.
„Utjo n." A. Hard. Okkjø Utydske, Ndm. Om noget stort og sælt; Ork. Om Spøgelser og dl.; Senja. Om vildt forvorpent Menneske; Romsd.
Utjoa f. 1) et slemt høist utiltalende Menneske. Shl. (Etne). 2) Utøi. Senja.
„Utjon n." A. Om et ulideligt ondskabsfuldt Menneske. SBerg.
Utjona f. 1) ulidelig Person, = Utjon. Hard. 2) forvorpent Menneske. ØTel. (Lunde, Sauar).
„utjonsleg". A. 2) lig et Utjon; leed. SBerg.
utkikka adj. overanstrængt til „Tverslit". Agder. — utkikla adj. d. s. Se kikla. Tel.
utkjakka adj. d. s. Se kjakka. Agder, Tel.
utkjava se kjava. — utkjaadd se kjaa.
utkjaana adj. berøvet Saften, udpresset; om Bær. Ma. (Bj. Finnsl.). Til kjaa? El. til Kjerne? — utkjonka se kjonken.
Utkjøme n. = Utkoma. NGbr. (Lom: mm).
utkolka og -kulka adj. se kolka.
„utkropen (o') adj. udkrøben". A. Ogsaa: fuldt udviklet (krøben ud af Puppen, Ægget?); forslagen, durkdreven, opfindsom og dl. Hard. Nhl. Ryf. Sæt.
utkring præp. ud forbi; forbi paa Veien udad. Østerd. og fl.
utkuven (uu) adj. = kuven. Vald. Ndm.
utkvia (ii) adj. yderlig vantreven; afkræftet; udtæret. Nhl. Ryf. „Da æ so u., da æ kje goo te springa". Jf. kviast, Vankvia.
Utl, Utla, Utle se Usl-.
Utlag n. Udlæg. Østl. Shl.
„utlagd adj." A. 4) fyldig, voluminøs, vidt udfoldet. Tel. Sæt. „Utlagd'e Hest'e, Furu". Til leggja seg ut.
utlang adj. „Heile uutlange Dag'n, Natta", den hele udslagne Dag, Nat. SGbr.
Utlass n. = Utekjeslass. Hall.
Utlegd f. 1) = Utlegg; Udlæg, Udbetaling. Sogn. 2) Udlægning, Forklaring. Sogn.
utliden (i') adj. udmattet. JSogn: -lien.
utloga adj. = -laga. VTel. -laagaa ØTel.
„Utloga (o') f. 1)". A. Tel. (Rauland): -u; Nbg. (Aamlid): -e.
utløyst adj. 1) løssluppen, ustyrlig; især om Dyr og Børn. Hall. 2) grændseløs. Sæt. „Han æ so u. ti o banne".
utmata adj. fuldt „mata", om Korn. Nfj.
utmjaadd adj. afkræftet, sammenfalden. Ma. (Bj. Finnsl.). Til mjaa.
Utmun (u') m. Binding, Fordeel (udad). SætV. „De va den stour'e eUtmune fyre (for) Bykle o faa Veg'e".
utmuna? adj. fuldt udviklet: uutmoona, Nfj. (Breimn, Gloppen; „før Moon" ɔ: Mun). utmodna (oo)?
utmunna adj. med fremstaaende Mund. Tel.
utmynnt adj. = d. s. Nbg. Tel.
Utnamn n. = Utnemne. Hall. (bn) og m. fl.

Utnov (o') f. = Nov f. 2). Stjør.

„**Utnord** m.“ A. Vestnordvest. Nfj. Jf. NSv. („Norsk“ Dial.: Åland): utnöling ɔ: nordanvind med litet drag i vester.

„**Utoa** f.“ A. Sogn, Ryf. Tel. Bamle. 2) et Skarns Menneske. Tel. Hard. og fl. „Han æ ei Utooe mæ Hestn sin“. — **Utoekrytyr** n. et utækkeligt Kreatur. Sogn. — „**utoen** adj.“ A. yderst ureenlig, sviinsk. Sogn, Ryf.

utoeleg (oo) adj. vanartig; som intet duer. JSogn. **utooaleg** Ryf. **utoole** Sfj. (Askvoll og fl.). „Eit o. Livande“.

Utoka (o') f. Vanartighed, Uskikkelighed. Sfj. (Førde). Sammesteds: **Utokkje** m. Medd.

Utokka (o') f. utækkelig frastødende Person. JSogn, Hall. Østerd. Helg. (Otaakkă). **Utukka** og -oo-, Shl. Ryf. **Otaakk** m. kjedelig Spilopmager. „Gjøra Otaakkheit“. Helg.

utokka (o') adj. frastødende; omtr. = kaldtokka. NGbr.: **otaakka**.

„**utokkeleg** adj. uartig osv.“ A. Trondh.: **otaakkle**. 2) fortrædelig, frastødende, modbydelig. Helg. **utukkale(g)** og -oo-; Rog.

utokkelege (o') adv. 1) fortrædeligt. 2) overmaade = udømelege. Rog. „U. stoort“.

utokklutt (o') adj. 1) = utokkeleg. Gul. Helg.: **otaakklaat**. 2) klodset. SHelg.

utolaleg (o') utaalelig. Tel. (Kvitseid).

Utold f. Betændelse i Hud eller Kjød med eller uden Saar. NGbr. (Lom, Vaagaa): **Otuld**, **Otould** (tykt ld el. dd). **Otölder** (dd), NØsterd. „Han ha svære Otölder“, svære Betændelses-Smerter. Se A.

„**Utole** (o') m.“ A. al Hudplage, Sæt.

utolsam adj.)(tolsam.

„**utolug**“. **otulug**)(tolug („taaloog“). NGbr.

utona (oo) adj. uoplagt, uskikket. Ork. Gul.

utonsleg adj. utækkelig, uhyggelig. Ndm.

utonutt adj. ustyrlig, som en utæmmet Hest. Fosn (Stadsbygd): **otoonaat**.

„**ut-or** præp.“ A. 'toor Vestfold og fl. itoor' Vestfold og fl., ituur' Helg. Senja; vel fremgaaet af 'toor ved Smitte fra imot, ifraa (= mot, fraa). — „Kunna da ut-o“, Voss.

utorfallen adj. 1) afmagret, indfalden; hentæret. Voss? Sdm. (Hj.: utofallin), Romsd. (Volsøy: utifallin), Namd. (utufalli), Helg. (turfallin), Ndm. (tufollin), STrondh. (tufællin), NGbr. (utufullin). 2) bragt af Lave ved Skræk, Undren osv., forbløffet indtil Daanen. Ork. Strinda, Innh. Namd. Jf. falla utor.

utorfaren adj. afmagret, slunken; jf. fara utor. Sogn, Voss.

utorkrata adj. afmagret = beinberr. STrond. (Fosn, Ork. Uppdal og fl.): (u)**tukraataa**.

utpaa adv. i „ga utpaa“, Ndm.; se ganga. — **Utpaagangar** m. Nattefrier. Ndm. Ork. **Utpaakar** d. s.

utpjaala adj. udslæbt, afkræftet. Nordl.

Utrakst f. se Utrekst, Utrokst.

Utrast f. Udflugt eller Tur som gaar noget langt; f. Eks. en Reconvalescents uvanligt lange. Vestfold, Østerd. Mest i Fl.: „Utraster“. Jf. Rast n., Rast f.

utrata adj. gjort værdifattig derved at alt det bedste er bort- (ud-)plukket. Tel. Ogsaa: **utræta**. Til rata, ræta.

Utrave, **Utraavaa**, **Utraawghaa** se Rave.

U-tre n. vredent eller lidet brugbart Træ el. Træstykke. Sogn, Hard. Fig.: vrangvillig umedgjørlig Person. — „**Otorotre**“ d. s. YNamd. Meddeelt.

„**ut-reken** adj.“ A. „utrekjen Gar“, G. afkræftet ved mislig Drift. Tel. 2) forslidt af Reiser. NBerg.

Utreksla f. 1) Gangsti fra Sæterhuset til Græsgangen. Østl. (Modum og fl.). 2) mest i Fl.: Udmarker, Skove og Græsgange som ligge noget fra Gaarden. ØTel. Ringerike (Modum og fl.). Se Reksla.

Utrekst f. 1) = Utreksla 1). Num. Tel. 2) Udvei, Evne til at finde Udveie; maaske ogsaa: Evne til at strække sig (strækkes, tøies). Tel. J denne Bet. ogsaa **Utrakst** f. ØTel. (Bø; meddeelt). „Dæ bli snart Fant mæ'n, d'æ inga Utrakst i 'n“. Og: **Utrokst** (o') f. Tel. (Sell.). „D'æ gove Utrokstir i 'n“, han har let for at finde Udveie („smøygje seg igjænom“). Og: **Utrekstir** f. pl. d. s. Sell. Bet. 2) og disse sidste Former hører maaske til et andet Ord; ialfald er der vist Paavirkning fra Utrast, Utrost, G. N. utröst (rastar).

utrend adj. øvet, forfaren, dreven, durkdreven, verdensklog; = rend. Agder, Tel.

„**utrengd** adj.“ A. „J otrøyngde Maalee“, NGbr.

utrik adj. umaadelig rig. Tel. og fl.

Utriv n. 1) Vantrivelse. 2) Uhygge. VTel.

Utriva (i') f.? Vantrivelse; se Triv. Tel. (Selljor). „Kræturi æ i Utrivo“. „J Utreevo“, ØTel.

utrivast (ii) v. vantrives. Ma. Tel.

utrivleg adj. = utriveleg 2). Tel. **utrivsleg**; Hard.

U-trivnad m. Uhygge, Ubehag; Møie. Ryf.

Ut-rod (o') n. Uddrysning, Udstyrtning, Udglidning. Fosn: -**raad**(d). Til Rod, (h)rjoda.

U-trongsmaal n. Ufornødenhed. Ndm. (aa), Namd. (ŏ).

„**Ut-rost** f.“ A. Num.: Fl. **Utrasti(r)** og -**rosti(r)**.

„**u-trottug** adj. 2)“. A. **otraattog** Gbr.

„**u-truleg** adj.“ A. **utrudleg** JRyf.

ut-ræst adj. som freidigt gaar paa og griber til; som ikke ømmer sig; driftig. Ma. (Holum, Øyslebø). — „**ut-ræta** se utrata.

„**ut-røn** adj.“ A. Nfj. Sfj.

„**Ut-røna** f.“ A. Nfj. 2) **Utrøno(r)** f. pl. Vidløftigheder? Gbr. (Lom). „Ee oondrast paa kva te U. häinn ha vore paa naa?!“

ut-rørug adj. som er meget i Bevægelse og Virksomhed; meget om sig. NVTel.

u-trøya v. n. være ilde til Mode, være bekymret. Namd. (Grong). „Eig otrøy før di, eig ittj see (faar) heim Vee'n".
utrøyteleg adj. som ikke er til at faa Ende paa; endeløs. VTel.
utsafta adj. (part.), berøvet sin Saft; udtørret. Tel. (Vinje og fl.). „Vorkjn æ u.".
Utsel (e') n. Kjøkken i „Sel"; se d. A.
Utsetnad m. Udsættelse. Vald.
utsett adj. udadvendt. Stjør. „Utsætt mæ Knee'a", med udadvendte Knæ.
„Utsig (i') n." A. = Utdrag. Vestfold.
utsiga (i') adj. udmattet = sigen. JLi.
Utsjaanad m. Udseende. Sogn, Sfj.
Utskei(d)ingstid se skeida.
utskildra v. a. afskildre. Land.
„Utskjekel (e') m." A. Sæt. Dal. Utskjegle m. Ma. Utskinkel m. ØTel.
utskjemd adj. overtruffen; se skjemma.
Utskjol n. Skur bestaaende væsentlig af Tag paa Stolper, lænet op til en Husvæg. Tel.
Utskjøgedn se innskjøges.
Utskot (o') n. hvad der rager „skyt'e, skutar", ud over; f. Eks. af en „Snjoskavl", af et Tag. Sæt.; Østerd. og Ringerike = Uks m. Se A.
Utskurd m. udførlig Besked. SætV. „Han ville faa Utskur paa alt". Jf. G. N. órskurdr Afgjørelse.
Utskut (uu) m. = Utskot. Tel. Se Skuut.
Utskuv n.? Udskud. Gbr. Meddeelt.
utslabba adj. = utmasa. Hard.
Utslag n. Udfoldning, fyldig Udvikling. Voss. „Du skulde lata denna Merr'æ dii ta Fyl, so vart da mäir Utslag i 'enne".
utslama adj. udslæbt; se slama. SBerg. Sogn. utslamsa d. s. Sogn. utslava d. s. Sogn. utsliima (og -sliimt) omtr. d. s. Ryf.
utslipen (i') adj. opslidt ved Slibning. Sfj.
Utsluk (uu) n. Aas raske Udløb af Indsø gjennem et Slug. Vestfold (Kodal).
Utsoknar (oo) m. En fra et andet Sogn. Shl.
Utsokning (oo) m. d. s. Ryf.
„Utstand n." A. „Haa U. me", have Slæb med. NGbr.
utstelt adj. udstyret, indrebet. Sæt.
Utstodorg (o') f. „Dorg", Fiskeindretning, som staar ude Natten over. JSogn. For Utestodu-.
utstokken adj. 1) løsbrusten og udfalden. ØTel. (kj). Til stokka. 2) udgaaet (fra, ifølge Fødselen), udsprungen (fra Familie eller Sted). Gbr. og fl. „U. or, fraa".
utsungen adj. sunget til Ende. Alm. „Ho lava dæ skull ikkje vara utsaangje mæ Ann", hun lovede at hun skulde synge endnu nogle Vers for Anna; Ndm.
Ut-tak n. 1) Udtagen. 2) Kraftspilde, Tab; af Folk (f. Eks. ved Fiskeri) eller Penge. Helg. NGbr.
„uttalmad adj." A. Trondh. Ndm.
uttasa, uttaasaa se tasa, tosa.
uttekken adj. udmattet. Berg.? Jf. Uttak.
Uttekst f. Udfart; at man „tek ut"; Udflugt, liden Tur. Tel. (Vinje? Landstad), usikkert.
uttjona adj. udslæbt, overanstrængt. Nordl.
Uttoka (o') f. 1) det ud over Væggen skydende af Taget. Rbg. (Evje). 2) Tagskjæg. SætV. og V.
uttraska adj. udslæbt, se traska. Hall. NBerg.
uttraspa adj. udslidt, se trassa. Berg.
uttroten adj. udsvulmet. Voss.
„Uttverva f. Vrangside". A. Rbg. (Evje, Honnes, Sæt.): Utvørve; Rbg. (Iveland): Utverre; Dal. (Sokndal, Eikers.): Utvera; Dal. (Hækk.): Utværa og Utfæra; VAgder: Utføra og Udføra. Og: Utfærsiia Dal., Utforsiia Li. (Fj.). 2) tvær klodset og vrangvillig Person. Rbg. Ma. (Overalt er U = uu, ᵉu, ᵒu).
uttverva v. a. (er, de), vrænge = tverva. Tel.; utvørve (ø—o'), Sæt.; utføra, utfæra VAgder, Dal.
uttverve adv. og adj. vrængt; vrang; forkeert; ogsaa: tvær og vranten. Dal. og VAgder: ᵉutfære, ᵒutfør(e). „Du hadde Vest'n paa deg ᵉutfære". „Han saag ᵉutfære ᵉut". „Spyta ᵒutfør", strikke vrangt)(reettfør; Eikn. „Den ᵒutføre Lee'æ", den vrange Side, ogsaa Utførlee'æ; Eikn.
uttverveleg(e) adj. og adv. vrængt, vrang; forkeert; urimelig; tvær og vranten. Tel. Rbg. „De gjekk utvørvelege"; Rbg.
Uttydnad m. Udtydning. Hall.
U-tukka, utukkaleg se Utokka.
„ut-um præp." A. utt-um NGbr. „Utum inkje", se um.
Utur (uu) m. = Uslaatt. Li. (Eikin), Sæt.
U-tvegja (e') f. et vrangvilligt raat og hensynsløst, næsten ryggesløst, Menneske; (somme Steder den værste Almeenkarakteristik). Tel. og Sfj.: Utveje; Shl. Ryf. Røldal, Sfj.: Utveia, -e; Jæd.: Utvæa. H. O.: „Utvaatte, Udskud".
u-tvegjeleg(e) adj. lig en Utvegja. Sfj. (Holsa). utvegjen, utveien d. s. Sfj. Ryf. Shl. — Utvera se Uttverva.
Ut-vegjeslafs n. = Utlafs. Hall.
ut-veltes adj. = uveltes. Voss, Sogn.
ut-verka adj. tilsølet, tilsmudset. Helg.
Ut-vetning m. Strandboer ved Vandets ydre (nedre) Ende. Tel. (Selljor).
Ut-vida (ii) f. Udmarker = Utvidd; Vildmark. Sogn. „Eg ska i Uutveiao ette Foor". „I Uutveiedna".
Ut-vinna f. fjernt fra Gaarden liggende (indhegnet) England. NGbr. (Vaagaa).
u-tydig (d) adj. utydelig. Sæt.
utydleg (yy) adj. = utyd. Gbr.: otyyle.
Utyna (yy) f. stor Ødelæggelse. Romsd. Ndm.
utyneleg adj. og adv. overordentlig talrig. Gbr.: otyynle. Jf. stad-.
Utyrma (y') f. haardt voldsomt og hensynsløst Menneske. NGbr. (Lom, Vaagaa): Otyrme; ØTel. Østerd.: Utørme, O-. „Han

æ ei Utørme mæ Hestn sin". Utørmle Tel. (Fladdal); Utærme (ö,å?), Utærmle d. s. ØTel. (Tinn og fl.). Jf. tyrma.

Utyrste m. Læsketþed, Utørstighed. Tel. (Kv. Raul.). „Han fekk Metten o Utyssten sin".

utyskjen adj. barsk, uhyggelig; om Folk og Veir. YSdm. Vel: utydsten.

Utyssje n. 1) = Tyssjor, Tussar. YHard. JShl. (Kvinh.). Neppe Utydste. 2) Troldskab udenfor Huset. Romsd. Ut-tyssje?

utægdeleg adj. 1) upyntelig, utækkelig, unet. Tel. og fl. 2) utaknemmelig. Nhl. (Mo, Herlaa). „Han va so utægdele før vælgjoort". Jf. Tægd, tægdig.

utægdig adj. = utægdeleg 1). Nhl. (Mo).

„utægleg adj." A. Nbg. 2) unyttig; ikke opfyldende sin Bestemmelse. VTel. (Mol.).

ut-æveleg adj. yderst langvarig; evig. NGbr.

u-tøkjeleg adj. uantagelig, ubekvem. Tel.

Ut-øyda f. = Utøydar. Hard.

u-unaleg adj. uhyggelig, utækkelig; mest om Steder. Tel.: u-oonalege; Ma.: u-onelig (o'). u-oneslig d. s. Li. (Fjotland).

Uv (uu) n. hvad der gjør voluminøs og fylder uden at være til Gavn; Skrab; Affald; = Rusk, Rask; f. Eks. Pinde og Mos i Hø, Steen iblandt Kul. SJæd. Dal. (Bjerkrei, Ogna, Sogndal, Hækkestad), Li. (Bakka; m.?): Uu, -U. Jf. Uv m. (G. N. úfr) i Sammensf., se Ur. Jf. Fjoruv; uven, ubben, yven; yva. Se flg.

uva v. (ar), a) afgive „Uv", Affald; være fuld af „Uv" eller gaa over til „Uv"; løse sig op i Trevler og dl.; ødes. b) gjøre værdifattig ved slet Behandling; søle. Dal. Jæd.: uua. Ogsaa VTel. (Vinje, Raul. Skafsaa): uue, hvilket, med sin Mangel af V, synes være laant fra Rog. „Ein kann kje rekna paa dette Høye, dæ uua so mygje, dør kjæme so mygje Uu uda(v) dæ"; Dal. „Høye æ uua, Söu'n he uua dæ bort", plukket ud det bedste og gjort det til Uv; Rog. „Plaggji uuar upp"; VTel. Ogsaa: „uuast upp", og „uue seg upp" d. s.; VTel. (Vinje). „uuast burt (bort, vekk)", og „uua burt" v. gjøres værdifattig; ødes, søles (bort); Rog.

„uvand adj." A. „Däi tikje uvandt i kvordäire", de genere sig ikke for hinanden. Sæt.

uvandsleg adj. = uvand 1) og 2). Ryf.

uvarskleg adj. uforsigtig = uvarleg. Tel.

Uvedrsbus (uu) n. se Bus (un). Hall.

Uvedrsigda f. se Jgdo. Vesteraalen: Uveers-.

Uvedrskula f. = Uvedrsbolk. Ndm. Innh.

uvega (e') adj. veiløs, ikke „uppvega". Østl.

uvegleg 1, eller uvægleg eller ovvægleg? adj. 1) vaklende og plump = ovvægjen. NGbr. (NFron, Baagaa, Lom): ovæigle. 2) klodset; = uhendug. NGbr. (NFron, Baagaa).

uvegleg (e') adj. 2, uanseelig, utækkelig; om Folk. VTel. (Laardal, Moland). G. N. uvegligr. Se vegleg.

Uvegra f. uanseeligt og utækkeligt Kvindfolk. VTel. (Mo, Moland).

uvegreleg adj. = uvegleg 2,. VTel.

uveideleg adj. 1) klodset osv., om Redskaber = uveiden. Nfj. (Eid og fl.): oo (og -aa-). „Oveideleg Spade, Øks". „uveiele"; Lof. 2) stor og ubekvem; om Levende. Sdm.

„uveiden adj." A. Nfj.; Romsd. og Ndm.: ovæien, hvilket kunde være uvægjen, ovvægjen; jf. ovveiden. 2) = uveideleg 2). „Ait oväide Livande"; Sdm. (Hjørungfj. og fl.).

uven adj. fuld af „Uv, Rusk". Dal. og fl. „Høye æ so uve paa Foggemyyra". Se A.

Uvend f. og **Uvenda** f. 1) En som der ikke er Fynd, Skik eller Lav, „Vend", ved; klodset og utækkelig Stymper. Ma. (Bj. Holum), Li.: Uvænn(a); Sæt.: Uvænde. 2) utækkelig og vrangvillig Person. VTel. (Vinje): Uvænde. 3) Forkeertþed, Bagvendtþed. Sæt. Ma. „Han fere raent bort i Uvænna", indretter sig, handler, rent forkeert; Ma. Vel til Vend.

uvendeleg adj. lig en „Uvenda", klodset utækkelig og stymperagtig. Nbg. Tel. Røldal; se uvænleg. G. N. uvendiligr ringe.

uvendig adj. klodset)(vendig. SætV.

Uvendings-ting n. noget uden Skik og Fynd, noget udueligt; især = Uvenda 1). SShl. Ryf. Røldal. Ogsaa: Uvændels-ting, Ryf.

uvendt adv. bagvendt. Sæt. „De gjekk u.".

„Uverja f." A. farligt Værge. NGbr. (Baagaa): Ovørju; Ndm. (Ti.): Oværje.

Uvetta f. Ubetydelighed; Intethed. VAgder. „Vil du takka for slig ei Uvetta?!"

Uvetta n. d. s. = inkje-vetta. Shl. (Fitja).

Uvette n. d. s. Shl. „Eit U. te Kar".

uvid (ii) adj. ikke viid, trang. VAgder.

Uvida (i') f. ubrugeligt Træfang; f. Eks. vredent eller raaddent Træværk. Sogn: Uvia; VTel. (Vinje): Uvee-u.

Uvide (ii) n. = Ukvilla; Klemme, uhyggelig Afkrog = Uvæna; Uføre. Sfj. (Førde, Jølstr, J- og YDale), YSogn. „Hestn hekk fast i eit Oviie". „Kua kom reint burt i eit Oviie". „Kome burt i Oviiaa", komme af Lave; Sfj. (Askvoll); meddeelt.

uviden (ii) adj. uveisom; ufremkommelig; = ukvillen. Sfj. (Førde, Jølstr, JDale). „Dar æ so oviie aa ufjelgt". „Oviia Mark te kome fram i".

uvilja adv. imod sin Villie. Ryf. „Eg gjoore dæ uvilja". „Dæ kann henda uvilja". „U. Verk" adj. Sogn.

uvils adj. og adv. = uvilja. Dal. Li. „D'æ ræent uvils", uvilkaarligt. „Dæ va bara u.", skede ved et Tilfælde. — uvilt adj. og adv. d. s. Dal. Jf. sjølvvilja, -vils, -vilt.

Uvilskropp m. dumdristig skjødesløs Person; noget mildere end „Heluv". Tel. (Selj.).

uvinglast v. recip. blive Uvenner. Hard. (Ulvik, Ullsv.). G. N. uvingast.

„**Uvinna** f." A. Sfj. 2) „Uveenne i Aakrn" = Ugræs. VTel. (Mo).
uvinnleg adj. uhandelig, ubekvem. Trondh.
uvis (ii) adj. ubetydelig, uanseelig = uviseleg. Sæt. „Aen ᵉuvᵉise Tingg'e".
Uvisa (ii) f. en Ubetydelighed. Sæt.
uviseleg (ii) adj. 1) uanseelig, ubetydelig. Tel. VAgder. Ogsaa: **uviislig** Ma. (Bj.), og **uvisslig** Li. VMa. 2) uskjønsom. Ryf. „Uviiseleg aa raang". Se A.
uviskleg (i') adj. uforstandig; uskjønsom; inhuman. Sæt. Tel. G. N. uvizkuligr.
Uvisla (i') f. en Ubetydelighed. Li. (Fj.).
„**Uvissa** f." A. 2) = Uvisla. Rbg. VAgder, Jæd. 3) upaalidelig Person. ØRbg.
Uvissfil = Underfil. Østl.
uvita (i') v. (ar), ynkes over; se audvita.
„**uvita** (i') v. n." A. ovæta Gbr. uvøtaa ØTel. (Heidbal).
uvitande (i') adv. uden Ens Vidende, overraskende. Tel. (Mo, Vinje). „Eg kaam uvitandi ivi bæe".
„**uvitug** (u') adj." A. ovut(t)ugh Selbu; ovee(t)daug JHelg. — uvle se ovleg.
„**Uvlid** (i') m." A. Aavlee f. Totn, Odal; Avlee Hadel.; Oomlee Shl.; Uglee VAgder; Uvlee VAgder (Bj.); Aalee Smaal. (Askim). Ulveleeda og -lida f. def. JNfj.
Uvlidknuke. m. Knuden ved Haandledets især ydre Side. Rbg. og Tel.: Uvliknuukji.
uvoruleg (o') adj. 1) uforsigtig, usmidig. VTel. Lidt usikker, ialfald sjelden, Bet. 2) upyntelig, upudset, uordentlig; ogsaa = ruskutt, puskutt. Ogsaa: utækkelig, stilløs. Især om Varer, Klæder og Folk. VTel. (Kvitseid, Rauland, Vinje); uvoraleg, Skafsaa. „Smøree æ uvorulegt aa sjaa", næsten uskælgeligt ved sit Udseende. „Eg æ uvoruleg idag", ilde tilpas. „Floshatt o Loovvottir, d'æ uvorulegt". Jf. voruleg. Bet. 2) seer ud som hørende til „Voru, Vora, Vara"; Bet. 1) maatte være et andet Ord.
„**Uvyrda** f. 2)". A. Ovøre Nfj. og fl.
Uvyrde n. = Uvyrda 2) (Person). Hard.
uvyrde adv. voldsomt, overmaade. Nfj.: ovøre; Trondh.: ovøli, ovoli, glider sammen med flg. og ovlege.
uvyrdeleg adj. ringeagtende, haanlig. Sæt. „Han helsa mæ aen uvᵘyrelege Smᵉil'e".
„**uvyrden** adj. 3)". A. SGbr.: ovooli(n).
Uvyrding m. = uvyrden Kar. Ndm. Totn fl.
Uvyrdestak n. hensynsløst Greb eller Behandling. VTel. (Skafsaa). „Han took, fekk, eit Uvyyrstak".
„**uvægjen** adj. 2)". A. Nfj.
uvægleg adj. uhandelig = uvægjen 2). Trondh. oveigle, klodset (NGbr.), hertil?
uvæl adv. ikke omhyggeligt. Nhl. og fl. Se vel.
„**uvælt** adj. n." A. Follo. „De va saa uvælt för'n, han vill' itte gjøra de", uværdigt?
„**Uvæna** f. Vildmark". A. Nfj. (Eid, Honndal). „Kome burt i äi Ovæne", eller „i Ovæna". „Vere i Ovæninne", dat sing.
uvænen adj. urydbig, uveisom, vild; om Terrain. Nfj. (Stryn, Honndal og fl.). „Ovæna Mark".
uvæns, „væns aa uvæns", se Uvøne, væns.
uvænsleg adj. 1) uanseelig; uanstændigt liden; ringe. Ma. (Dysleb ø?); Helg.: o-. 2) modbydelig. Helg. Namd. 3) uveisom, til Uvæna. Nfj. (Honndal, Stryn). „Ovænsle Mark". — Jf. dog Uvend.
uvænslege adv. urimeligt, umaadeligt. Helg. (Vefsn). „Ovænsle stoor".
„**uvær** adj. ikke vel tilpas". A. VAgder. „Den soom æ uvære han tikje baadi voondt o skamlegt"; VTel. ovæl NGbr. „Han blei saa uvært, da je sae de te'n", stærkt paavirket, nedstemt el. glad; Vestfold. Jf. G. N. honom vard úvært, han kunde ikke holde sig i Ro. — **uværig** adj. d. s. især: forstemt, trykket, forlegen. Shl. Nfj. Sdm. — **uværug** a) = uvær. Rbg. b) = kvidesam; Ork.: „uværöug paa". — **uværleg** og **uværskleg** d. s. Tel. — **oværin** d. s. tildeels = kvidesam. Ork. Sdm. — **unnværige, unnværen** d. s. Nfj. (Davik, Eid). — **ovælig** d. s. NGbr. J Østl. høres ogsaa „uværdig" ɔ: krænket, indigneret.
Uvøna f. 1) en stor hæslig ussel Ting; f. Ex. et gammelt kvistet halvtørt Træ. Sæt. Tel. 2) = Uvyrda.
uvøneleg adj. uventelig, urimelig. NVTel.
Uyrk n. = vill Avyrk. Rbg. Dal. Shl.
uærig adj. som ikke skaaner, ikke sparer, sig selv eller andre; uskaansom; paagaaende; ubeskeden. Nfj. „Du æ for værige mæ deg sjøl". Jf. ærig ɔ: artig, nobel; eller G. N. eira skaane.
Uæta f. ukræsen Person, som æder hvadsomhelst. Sæt. — **uæten** adj. lig en Uæta.

V.

V glider, særlig efter u-holdige Vokaler, paa nogle Steder, mest i Trondh. og i mindre Grad i østlige Egne, over i enslags W, hvoraf videre kan udvikle sig et G. Se f. Eks. Rave, Stova. I andre, mest vestlige, Egne vil det smælte ind i forangaaende u-holdig Vokal. — Om vr se R.

va- i Sammensf. for van-. Ofte i Tel. Sæt. Jæd. Sfj. „Va-art (Sdm.), Va-bruk" og fl.

„**vabba** v. n. (ar)". A. 2) gaa vadende og vraltende, som i noget tungt (Søle, Snee). Berg. Oslo, Ryf. Jæd. Gbr. VAgder og fl. 3) snakke slapt og med trættende Gjentagelser; omtr. = tjasa. Hard. — **Vabba** f. og **Vabb(e)** (Vabbus) m. En som vabbar, især 2). Li. Rog. og fl.

vabben adj. 1) som vil vabba. 2) særlig med Munden, = lebben. Shl.

vabbesnakka v. = vabba 3). Hard. Nhl.

vabla v. n. = vabba 2). Sdm. (Strand).

vabla se vavla. **vabra** se vavra.

Vabodl m. Stymper. Hard. Vadeboll?

„**Vad** n. 2, Vod". A. Oslo f. og n. **Vabaat** m. = Notabaat. **Vafiske** n. = Fiskeri med Vod. **Valy** (ɔ: lyd) m. = Notalag. Follo, Smaal. og Oslo. Oftere: **Vafolk**.

Vad m. Fiskesnor = Vad n. NGbr.

„**vada** v. n. vade". A. Inf. vad(ð)a (ikke jodholdigt D) YNamd.; veea Ndm. Fosn, Innh. (Leksv.), YNamd. Shelg.; vaad(ð)aa Stjør. Selbu; vadd (ikke jodholdigt D) Namd.; vaa'aa, vaa (—ð) Gul.; væ og va Romsd. Bøies: va væ voo voo (Impf. Fl.) vøe, i Vang i Vald. 4) søle, rode, spilde Tid; vrøvle. Follo, Vald; NTrondh. og Ndm.: veea. „Han gjekk dær aa voo, saa'n kom for seint"; Follo. „Han vil vadd burti alt". — „Kvenn'a væd'e", naar „Kvernekalln" gaar rundt i omsluttende Vand. **Veear** m. en Brøvler, Roder. Ndm. NTrondh. **Veeabaat** m. d. s. — **Vadd** se Vedd.

Vadbein n. = Vadbeine. Nfj. (Innvik): **Vat-**.

Vaddare m. Omstreifer, Landstryger. Sæt. G. N. vallari d. s., eg. Valfarter, Pilgrim. Ikke meget brugt og i Viser tildeels ombyttet med „Tvaddari" af tvadda.

vadde v. = vadra. Tel. (Mo). valla?

Vadderot (oo) f. en Plante, Phyteuma spicatum. Tel.

Vadfis m. „Dra Vafiis", drage Snøret op uden den forventede Fisk. „Du, Joon Vafiis!" „Berta V.". Shl. Helg. Ndm.

Vadivle n. = Udivle. NVTel. For Van-?

„**vadkjefta** v." A. Romsd.: vakjæfte.

Vadklæde n. Uveirsklæder, Søklæder. YSogn.

Vadkrumma? f. Hovenhed og Stivhed i Haandbag og Haandled som Følge af Snørefiskeri. Nordl. og Trondh.: **Vakrumm**. — **vakrumm** adj. lidende af V. Trondh. Jf vasskrumm.

vadla v. n. gaa smaat og planløst frem og tilbage; gaa og stampe og pusle; søle; omtr. = vada. Rog. VLi. „Han vadla bort alt dæ han eige"; Li. **vale** (med alm., ikke tykt, L) v. n. (ar), a) vade, stampe = vada; søle = vadla. NGbr. Hall. (Gol), Vald. (Vang, VSlidre). b) vrøvle, vaase. Vald. (Vang, OSlidre). „Kjømeistarn sto o vala o fekk dæ inkji fram". — **Vadl** n. det at vadla, Puslen, Solen, Brøvl. Rog. Li. **Val** n. d. s. Vald. — **Vadl** m. En som vadlar. Li. **Val** m. En som valar, kludrer, vrøvler. Hall. Vald. **Valetog** (o') n. d. s. Vald. (ø og aa). — **Vale** m. en Kludrer, Brøvler. STrondh. (Børsen). Jf. Val n. Stakkel. — **vadla** er maaske valla; men vale (med E og alm. L), hvilket neppe kan være andet end vad-la, og Betydningsligheden med vada (vadra, voda; jf. Vodul, Vodl osv.) gjør det ikke ganske urimeligt at det er uformidlet vad-la. Jf. ogsaa G. N. vadill Vandren, vadall Tjadder, Cleasby.

vadla se valla. — **Vadladdue** se Valldaude.

Vadlaklessa (e') f. Slud; ogsaa: vandblandet Snee hvori vades. Ryf. Røldal. — **Vodlasletta** (o', e') f. d. s. Dal. Til Vodul. — **Vadlaskvett** (e') m. d. s. Jæd. — **Vadlasnjo** m. Snee som nærmer sig Slud, meget „kram" Snee. Hard. (Sydfjord, Ulvik). — **Vadlave(ð)r** n. Veir hvori man stamper og liden Vei kommer, hinderligt Veir, Søleveir. Dal. Jæd. Jf. Vallesletta, A.

Vadlabrot, **Vadlan** se Vall-, Voll.

vadlen adj. „v. Snjo" = Vadlasnjo. Hard.

„**Vadmaal** n." A. Li. **Vædmaal** Li. (Sirdal), **Væbmaal** Shl., **Vobmaal** Hall., **Vømmel** Østl. (Oslo og fl.); **Vaammaal**, **Vø^{o}mmaal** og **Vø^{o}nnmaal** NGbr.

Vadmerr f. langt „Vadbeine". Vesteraalen.

„**Vadmund** n." A. Romsd. Ndm. „Vara uute i Vamunde". „Silda gjer(e) V.".

vadra v. n. gaa planløst og tumlende, gaa sløvt og svagt frem og tilbage og omkring; vrøvle. Agder, Tel. „Vaddre o vibbre"; Tel. „Vaddra seg bort". — **Vaddr** n. det at vadra. Ogsaa: „Gaa i Vaddr'n", gaa i Barndommen (m. eller en Dativ). VNed. — **Vaddra** f. og **Vaddre** m. En som er **vaddren** adj. tilbøielig til at vadra; Halvsjante. „Han æ saa gamaal o vaddren paa Føt'an (te gaa), at aen tor' snæutt styyr'an alaena, han kunne gjaadna

vaddra seg «utyve Bergj'e»; Bjelland. — Vaddrekadd m. En som vaddrar. BTel. — Vaddrekasi m. d. s. Sæt. — vaddreleg adj. = vaddren. Sæt. Tel. — Voddrune f. pl. defin. den anden Barndom. Rbg. Tel. „Gange i V.". „Snakke (gaa) i Voddro"; ØTel. (Sauar). Vollrun d. s. ØTel. (Tuddal). — voddre v. = „gaa i Voddro". ØTel. (Bo). vollre d. s. ØTel. (Tuddal). — volleleg adj. som gaar i den anden Barndom. Tuddal. — Jf. vada, vadla. Maaske for vall-ra, skjønt „valdre" bruges paa samme Sted (Laardal og Kvitseid i Tel.), om det samme.

Vadspjeld n. Klods at vinde Fiskesnøret op paa. SGbr. (Gausdal).

Vadstod (o') f. Vadested. Rbg. (Aamlid).

Vadtrøya, -vott se -klæde. Fosn, Sogn.

?Vae n. Stymper. Hall. (Hemsedal).

Vafs m., Vafs n. se vassa; Kvefs.

vaffa v. n. (ar), 1) gaa tungt vadende og usikkert. NGbr. (Lesja, Vaagaa). „Gaa aa vasse i S(n)jogj'ee". Jf. vava. 2) gaa og søle, røre, rode, pladske; vrøvle, vaase. Gbr. Og omgledet: vaspa Shl. Sdm. Sfj. Nfj. Romsd. STrondh. Østerd. „No gaar han aa vaspa mæ alt Høye (heile Høyingjo) paa ei Gaangg"; Shl. „Du ska itt vaspe framm-i de", ikke blande (kaste) dig i det; Røros. „Vaspa paa" eller „vaspa vekk", gaa med skjødesløs Voldsomhed løs paa et Arbeide, omtrent = bynja paa. Shl. Romsd. Sdm. Sjeldnere: vapse Romsd. — Hertil: Vafs, Vaps og Vasp n. a) det at vassa. b) dristigt Forsøg (Plump i) og dl., omtrent = Varp. Shl. og fl. Vasp. c) Røre, Vrøvl. STrondh. „Dæ va i eitt Vasp" og Vaps. — Vafs, Vaps og Vasp m. En som vaspar framm-i el. paa; især om en næsviis og ubesindig Yngling. Ndm. STrondh. Innh. „Guutvafs, -vaps". „Vaspestriik" d. s. Romsd. Ndm. Trondh. Se vaspa, A. G. N. vappa vralte.

vaga v. n. (ar), ligge eller staa usikkert, være i (næsten blot) labil Ligevægt; mest om løse Stene. Tel. Ogsaa hos Wilse og H. O. Jf. Vager, Vog, vega.

Vager f. pl. kort Slæde = Vaga, A. Nfj. (Innvik, Honndal, Stryn) og Sfj. (Førde): Vaje. Ogsaa: „eit Vagepar" (haardt G). Vagekreist m. Klemme (over Tømmeret) paa V. Sfj. „Vaje" er Fl. af Vog, G. N. vög, Fl. vagar, og vagir? Se Vog. — vagje v. a. „v. den Stokk", lægge en Stok paa V. Nfj. Jf. Vagn.

Vagg m. undersat vuggende Person; jf. Rugg. Vald. Hall. og m. fl. — vaggeleg adj. lig en „Vagg"; som gaar og vugger. Ma. og fl. „Gaaf'æ æ vaggelig".

Vagl n. Vaklen, Rokken; ubestemt og upaalidelig Tale. Tel. Røldal, Ryf. „Vasa mæ noko Vagl".

vagla v. n. 1) staa usikkert, vakle; = rugla. Vald. Østl. og fl. 2) tale ubestemt og vaklende frem og tilbage. Tel. Røldal, Ryf. 3) v. a. vugge. Hard. Tel. „Vagla Vaot'n". „Vagle seg", vugge sig. Se A.

Vagle m. Veimærke bestaaende af tre lange noget flade Stene, hvoraf een er lagt vandret over to opreiste, saa det hele danner en liden Port. NGbr. (Lom). „Høgvaglin", Lokalnavn.

„Vagn m. 1," A. Vangna, Vangnsjæinna, f. d. s. NGbr. — „Vagnskaak f.". A. Vængnskaakjee ØTel.

Vagn m. 3, Tværtræ under „Vager". INfj.

vagna v. n. rave og tumle som en Syg eller Beruset. Nfj. (Honndal). „Gaa aa vangne aa vaande". Jf. vaga, vagga.

„Vagnboge m." A. Hele Karlsvognen. Trondh.

Va-grip (i') n. Smerte inde i Haanden efter Roning eller andet eensformigt Arbeide. Sfj. (J- og YDale). Van-grip?

Vagver (ee kort) el. Vaagaaveer m. Indbygger af Vaagaa i NGbr. (Lom, Vaagaa). — Vahelse se Van-.

vaia v. a. (ar), gynge et Barn. Ma. (Bj.). Ammestueord, sml. haia osv. Jf. dog Vager, vagje.

„Vak n." A. 3) „Makrelen gaar paa Vak" = M. vakjer. Ryf. „Paa Gumpelvak", se d. 4) kunstig Flue at fiske med. SØsterd.

„vak adj. vaagen". A. Sfj. Ndm. 4) følsom, om Instrument. Østl. og fl.

„vaka v. n. 1)". A. vaakaa vææk vakte (og vook?) vakt; NGbr. „2)". A. BAgder, Østl. Ndm. (v. upp). „Stokkjn vakje". „Praamen vakar" Nedre Tel. „3)". A. Voies: væke (og vake) væk vook (og sj. vakte) vakt, Romsd. (Eid, Vestnes, Volsøy, Vesøy, Nessæt). „Auren væk, æ so sæl te væke". vækje vækje vækja -a Hedm.; voka og vaaka (ar), Ndm. (Ti. Ri. Surn.), Sdm. (Norddal); vaakaa Ork Innh. Namd.

Vakar m. = Vak 1). Ndm. Romsd. Sdm.

Vakje m. = Voka. Tel. (Rauland, Høy.). „Jonsokvakje".

„vaken adj." A. 2) flydende; til vaka 2). ISogn, Romsd. „Vaotn held seg vakjen".

vakka v. n. (ar), vanke omkring og frem og tilbage, gaa og drive. YHard. G. N. vakka. Vakking f.

vakka v. a. omslynge, omvikle = vipla. ISogn. Eet med foreg.?

Vaknekkje n. = Kvatnekkje. Sdm. (Hjør.).

„vakra seg v." A. vagra seg Dal.

„vakrug adj." A. 2) tidligt vaagen. Tel.

„Vaks n." A. „Aarevaks", Ellekrat. Nfj.

Vaksan(d) n. Voksen, Tiltagende)(Tverran. NGbr. „Dæ æ i V.". „Maanin æ i V.".

„vaksen adj. 2)". A. „Ille vaksen", „ei liljeleg vaksee Bjørk"; Tel. vuksin, NGbr., „fiint voksin", Vald.; „grannvoksen, sottevoksen", Tel.; „sperrevoksen", Hard.; „strikklevoksen", Nhl. „sjavvuksen", vokset af sig

selv, naturlig; Tel. (Vinje). 3) bevokset. „grasvaksen, mosevaksen". „vuksin", NGbr. 4) fuldt dygtig. Totn og fl. „Han har vaksne Gjørajønn".
Vaksenkubbe m. = Arbekubbe. Tel. (Rauland).
Vaktarsval f. Svalegang, hvori Kjørerne malkes. Rum. (Nore).
Vakting f. Malkning. Hall. Num.
Vakvæa, *vakværen* se Bankvæda.
„**Val** n. 1, Valg". A. — Hid hører vel: „D'æ kje høgt i Val'e mæ 'an", han er nedtrykket (bragt paa Knæerne, nedslagen); Shl. Hard. „Dæ maar i Val'e saar mee", det er mig ligegyldigt, kommer mig ud paa eet; NGbr. (Lom).
„**Val** m." A. 2, a) grundt Sund som i Ebbetiden gjerne ligger tørt. Ndm. Fosn, Namd. b) lav Jordtange (Eid) som kun ved Springflod ligger under Vand. Senja. 3) Sund som forbinder to Indsøer. Ndm. (Oks. Ti. Frei). Er undertiden dybt (f. Eks. „Gylsvaln"); er dog vel — med A. — G. N. vadill. Jf. Vøl, Vile.
Val m. 2, *vala*, **Vale** se vadla.
Val m. 3, en af Natur el. Menneskehaand oplagt Vold (Bygning, Dæmning) langsmed et Vandløb. JSogn (Aurl.). „Elvi ha lagt upp Val". „Legg Val attmæ Bäiti". Hører vel til Vol, G. N. völr (valar). — **Valag** se Vanlag.
val adj. = valg. Ryf. (Nærstrand).
valahoppe v. = vallhoppa. VTel.
Valbjørk f. 1) Birk med knudret Bark og haardt flammet og knudret Ved. Gbr. Tel. Shl. Sogn. **Vaal(e)bjørk** Li. Ma.
„*valda* v. n. (ar), 1, raade". A. YNamd. Helg. „Solsem aa Høug valla i Hoop ve Lekmøya", grændse til hinanden. „2) v. a. volde". A. Præs. Ind.: *vell'e*, Tel. Rbg. Ma. (Aaserall); *væll'r* Oslo, tildeels med Bet.: er en Følge af.
Valdgonga f. Opgaaen af Grændser mellem Eiendomme. SHelg.
valdra v. 1) gaa og tumle, gaa uden Maal og Med; gaa sig vild = vildra. Tel. Vestfold og fl. „Valdre seg fram, burt". 2) samle, kludre; = fumla, tøva. Hard. Voss, Nhl. 3) vrøvle, vaase. Hard. Voss, Vald. ØTel. (vældre). — **Valdrekall** m. En som valdrar (famler, vrøvler osv.). ØTel. (æ—ä). **Valdrekodla** f. d. s. Hard. — **Valdror** f. pl. Forvildelse; Vildspor. ØTel. „Du narrar meg burt i Vældrune". — **Valdring** f. d. s. „Koma paa V.".
Valdrykk m. = Dvaledrykk; Tel. **Valadrykk**; Shl.
Valdskifte n. Grændseskjel mellem Granders Eiendom. SHelg. (Velfjord). **Valdverkje** n. d. s. SHelg.
„**Vale** m. Dynge". A. „Töuvali". 2) stakel. teltformig Sammenstilling: a) af Kornneg; = Rauk af 8 Rugneg; Smaal. (Tryk-stad). b) af lang Brændeved. Totn: „Veeavale". Maaske Varde; dog: 3) **Vaalaa**, „Raalvaalaa, Kvistvaalaa, Tømmrvaalaa", Dynge af Kviste, Tømmer. Østerd.
Vale m. 2, stille Snevring i et Vandløb. STrondh. (Melhus og fl.). Se Val m. 1.
Vale m. 3, Dvale. Tel. Ma. Shl.
„*valen* adj." A. *vælen* Østerd. 2) famlende og slap i Tilgrebet. Tel. Gbr. og fl. „Valen i Takji". Maaske for dvalen; G. Sv. dvalen domnad. Jf. valna, dvalna.
Valetøg se vadla (vale).
Valgaata f. Dobbeltgaade som opfordrer til Valg mellem to Ting, som skal gjættes Tel. (Laardal).
valgjen adj. = valg; især: usmagelig ved Lunkenhed eller Mangel af Krydder. Nfj. (Breimn, Stryn). Ogsaa: *vallen*; Stryn. *val* = valg. Ryf. (Nærstrand). 2) afdovnet, doven; om Drik. Nfj. Sdm. (Sunnylven). Jf. valkjen, velkjen; Jydsk Dial. dvalg, vammel.
valhuppe v. (ar), = valhoppa (Tel.). Vald.
„**Valk** m. 3)". A. Ryf. 4) langagtig Ujevnhed, især i el. under Klæder. Li.: **Vaalk**; Vestfold: **Välk**.
valkjen adj. vaalen = valen. Helg. Lof.
Valknut m. 1) Valknude = Raabandsknut. Ma. og fl. 2) en Figur som ligner ældre Jernalders „Hagekors"; bruges især i Bagverk, Kringler. Shl.
valkra v. = handvalka. Shl. (Etne, Fitja).
valkutt adj. fuld af Hævelser. NTrondh.
Vall m. i „Aagrevall og Reinevall", den gamle Agers ophøiede Kant (nedad); se Reinevall. Li. (Fjotland).
„*valla* v. a. (ar)". A. 2) forvikle, vrøvle sammen, = tøva, tulla. Ndm. Trondh. Jf. vadla, varla, volla.
valla v. a. (ar), 2,. „Vall' Ski", indsætte Skier med Talg og Tjære. SHelg. (Bindal, Vefsn). Eet med foreg.?
valla v. a. (ar), 3, brede ud paa en Græsplan „Voll". Shl. (Fitja). „Vadla Gadn". *vodla* d. s. Shl. (Finnaas).
Vallbaude m. Jisbrand = Svallbaude. Røldal: **Valdöue**; Ryf.: **Vadladöue**, og **Vodladöue**.
Valle m. en Søler, Vrøvler; til valla.
Vallgras n. = Vollgras. Dal. Li. — **Vallhøy** n. = Vollhøy. Sæt. Ma. Dal. Og: **Vadl-**, **Varl-** Dal. Jæd. — **Valljord** f. Jordbund som frembringer Vallgras. — **Vallstripa** (ii) f. Stribe af Valljord. Dal. Li.
„**Vallmark** f." A. 2) tæt Græsmark ogsaa i udyrket Terrain. Dal. Nhl.
Vall'mo m. Lilliekonval, Convallaria majalis. Oslo, Follo, Smaal. Rom. Hedm. Totn (f.), Vestfold (Lier f.). **Vall'moog** Follo (Aas); **Vall'moor** SGbr.? Vestfold Jf. Kvitmo. NSv. Dial. (Dalarne): buk(k)vallor. — **Vall'moor**, **Valmue**, NGbr.

Vallmose (o') m. et lidet lysgrønt Mos paa magre Enge. Jæd. Dal.
Vallmosyster f. bruges i Østl. (Oslo og fl.) om forskjellige liljekonval-lignende Planter som Pyrola rotundifolia, Platanthera, hvid Orchis (?).
„**Vallonga** f." A. en liden næsten valseformig Lange. Nhl. Sogn, Sfj.; Nfj.: **Valaangge**; Romsd.: **Vollaange** og **Völlaange**; Ndm.: **Vaalaang'**. Til Vol (o').
„**Vallsaks** n." A. Ostest m. i Romsd. Ndm. (Surndal, Rindal), ligesom Sakse, Fjellsaks. **Vallsjaks** m. Ork. og fl.
Valltak n. Birkenæver af Træ som flækkes første Gang. Li. (Eikin).
vallunka v. (ar), gaa planløst omkring. Helg.
valmen adj. 1) vaalen = valen. Helg. (Lurøy, Ranen, Tjøtta, Herøy). 2) som ingen Smag har, smagløs, a): „æg æ välmin i Munn'a, välmin paa Drikk. b) flau (om Tingen). Innh. (Stjør. og fl.).
valmælt adj. ligesom vaalen i Mælet. Rbg.
„*valna* v. n." A. *valna* a(a)v, døe af Frost; ogsaa blot: valna. Rog. — **Valneve(d)r** n. Veir, hvori Faaret valnar, især lig langvarigt Slud. Rog.
valna v. n. 2, 1) blive stillere, blive afdæmpet, stilles; om Folk. Sæt. 2) tabe sin Friskhed, dovne; mugne lidt? Gbr. „Høye hadde valna i Kuuvom". Maaske eet med foreg. Jf. valen (dvalen), dvalna.
valne v. 3, se varna. **Valskjie** se Varskida.
Vals m. 1) liden langagtig (halvsylindrisk) Hævning, omtr. = Valk 4. VTel. (Vinje, Laardal). „Ein Vals'e ette Soum'n". „Han æ so tykk'e, dæ ligg'e Valsar ikringg Uvlee'n". Se Fals. Jf. Vol, Vols. 2) Kurre. NØsterd. „V. paa Gaan'e, Traa'n.
Valsprang n. Galop; *valspringa* v. galopere. VTel. (Vinje og fl.). „Taka Valsprangji", begynde at galopere; siden springer Hesten i **Val(a)hopp**, den *valahoppar*; saaledes forklaret af nogle i Vinje.
?*valt* adj. = valen. Hard. (Odda).
„*valtra* v." A. Dal. Sæt. Vald. Gbr. Jf. voltra.
Valtre m. en noget lang Hævelse, „Rull" eller „Valk". Sæt. Jf. Voltr. „Skinni laag i äen Valtri" (efter Brand).
vama v. n. (ar), tumle, søle; omtrent = vaama, vima. VTel. (Vinje). Jf. vamla.
Vamagt, for Vanmagt. Jæd.
Vaml m. Røre. Østl. „De laag i ein V.".
vamla v. 1) famle eller gramse efter med usikkre vaalne Bevægelser; tale mundvaalent, tale utydeligt og uden Sammenhæng; søle, vaase. Berg. Ryf. Tel. „Han sto aa vamla (mæ Hændane, mæ Munn'n) aa fekk kje Tak". „Vamlande i Maale". „Vamle tee seg", tilvende sig ved famlende uredige uærlige Midler; Sfj. Nfj. 2) „*vamla seg burt*" = vima (seg burt). Sogn. *vimle* d. s. Nfj. (Gloppen). *vumla* (voomla) d. s. Shl. (Etne). Jf. vamm.
vamlemælt adj. = vamlande i Maale. Sogn, SBerg.
?*vamma seg* v. stamme sig. Li. (Kvin).
Vamp m. = Vabb. Li. — *vampa* v. (ar), gaa vuggende og stampende som En i Vinterreisedragt. NGbr.
„**Vampe** m." A. Hard. Shl. Li. Tel.
vamra v. n. 1) gaa tumlende, gaa omkring uden Maal og Meed, gaa og søle; tumle. Hard. (Røldal), Gbr. (Foldal). „Vamra seg fram". „Vamre see utaavr Bryggja". *vaambre* d. s. Nfj. (Honndal, Stryn). „Ka æ du ligg'e ute aa vaambra um Kveldane ette?" Tør være vam(b)ra og høre til vama (og vaama) og vamla. 2) tale eenstonigt mundvaalent og utydeligt som En i Søvne. Hard. (Odda).
vamsa v. n. (ar), vimse om. Shl. — *vamsen* adj. vimsende. Jf. vama, vamra osv.
van- ofte blot anmelder eller forstærker den Forestilling af Mangelfuldhed som det enkelte Ord har: Vantjon osv. „*van*" A. Tel.
„*vana?* v." A. „Dei pla vana ha goode Sel"; „dæ pla vana vere so"; Nfj. (Honndal); „vana" maaske for „van aa". I Tel.: *vani* adj. „Hest'n va vani — eller van'e — te gangge der"; Laardal. „Dei æ vani kaddast Fantar", de pleier; Mo, Vinje. Meget oftere: „Dei vani osv.". VTel. ØTel. „vani" er Præsens og sjeldnere Imperf. „Eg va kji trøytt'e soom eg vani", el. „soom vani", Rauland.
Vanad m. Skade, Ulykke; se A. YSogn, ISogn, Nhl. Shl. YHard. „Da æ komen Vana paa Skoogjn"; YSogn. „Da æ komen Vana paa Buuskapn", SBerg. Sogn. „Du gjere Vana paa meg!" Shl. **Vane** m. d. s. Shl. (Etne), Ryf. „Ingjo Sjøtrodl ska gjera noken Vane" (i en moderne Vise, som Riim til „Orkane"). Se foreg. — **Vanabeist** og **-dyr** n. 1) Skadedyr; om Rovdyr, og om Fæ som pleier bryde ind paa Hjemmemarken. Sfj. Sogn, Nhl. Shl. Hard. Ryf. 2) stort og uformeligt Dyr. YSogn (Ladvik). — *vanafudl* adj. fuld af „Vana", om Dyr. Shl. (Ølen).
vana v. a. (ar), forringe, spilde, ødsle; omtrent = tyna. Tel. (Sell. Kv.). *vaanaa* ØTel. „Du maa kje vana dæ burt", sælge det til for lav Priis. G. N. vana forringe, lemlæste.
„**Vanage** m." A. 2) = Vanad. Sogn (Sogndal): „gjera Vanage". — **Vanagabeist** n. = Vanabeist. Sogndal.
„*vanagta* v." A. Sæt.
Vanakl n. Person som opfører sig bagvendt; Stymper, Stakkel. Nordl. — *vanaklaat* adj. Helg. Senja, Vesteraalen.
„**Vanart** f." A. **Va-art** Sfj. Sdm. (Skodje).
Vanaud? Blottethed, Forlegenhed, Knibe. Li. (Sirdal, Kvin), Dal. (Hæst.). „Eg he kjöurt sunn Kjærraa mii, saa eg æ räent i Vanöuæ". „I V-æ før Pænga". Se Aud.

vanbarka v. og adj. = staalbarka. Tel.
Vanbruk (u') m. liden Benyttelse, Forsømmelse; = Eng. disuse. Sfj. „Da kom i Vabruk". Se va-.
vanbytt adj. mangelfuldt udskiftet, uopgjort. Sogn. „Eg trur kje da, me ska ha noke vanbytt imydlo oss".
vanbert adj. = vanbyrg. Ndm.
„*vand* adj." A. „Tikkje vandt", genere sig. Tel. Sæt. Se uvand. „D'æ kje vandar i", comp., der ligger ikke megen Magt paa det, det er ligegyldigt = dæ kvittar eitt. Tel. Ned. Jæd. Ryf.
„*vand* part." A. *vaand'e* Tel. Sæt. VAgder; *vaant'e* Ma. (Holum, Valle); *vønd'e* og *vønt'e* Ma. (Øvrebø, Finnsl. Bjelland).
vandarveges adv. „fara (gaa) v.", gaa spildt, spoleres, ødelægges. „Da gjekk vandavegjes", Hard. Sfj. og fl. „Da fer kje v. so renn o^u Nos'æ nee i Kjaft'n". *vandeveges* Sogn. „Færa Vannervægaa" el. „Vannervægann", gaa i Skuddermudder. Helg. (Vindal). Til Vond, Kjæp, G. N. vöndr (vandar)? El. Vond 2, ?
Vandaa-a f. Stymper, Usling, Klodrian. Sogn (Lærdal og fl.). „Du æ dao äi Vandaoa, at du kann kje fao Vaotn i Vand!" Vel til Daad.
vandaaen adj. stymperagtig, uduelig. JSogn.
„**Vande** m." A. Gbr. „Ei sto i Vanna — el. Vaanna — brydd", se brydd. NØsterd. (Tynset, L. E.).
Vandelepe (e') m. kræsen Person. Hall.: -leepe; SGbr.: Vannlæpa.
vanden adj. kræsen = vand, vandsam. Tel. Ned. Ma. og fl. *vannin* Vestf. (Sandsvær), *vanen* Østl.
„*vandig* adj. 2)". A. *vannu(g)* Hedm. *vandu* Smaal.
„*vandivla* v. a." A. 2) forvirre, forvilde, f. Eks. med Ord eller strenge Blik. Hard. Voss, Shl. „Du vandyvla meg i Arbäie, Rekningjæ". Sjelden: vandivla. 3) forvrænge, haanligt forvride, forhaane. YHard. Shl. „Du vandyvla O^ur'æ mine „Vandyvla Guss O^ur". — **Vandyvla** f. En som vandyvlar. Hard. Shl.
„**Vandivle** n." A. 2) en stor formløs Klodset ubekvem eller ubrugelig („vrang") Tingest (Redskab, Emne og dl.). Om Dødt og Levende. Sæt. Hard. Røldal og Shl.: y og ø. 3) = Vardyvle. Østl. (Vestfold?). Forblanding. 4) En som er vanskelig at gjøre tilpas („til Lags"). Tel.
vandkrus adj. kræsen, vanskelig. Trondh.
vandla v. lave Knipper af Hø og Halm til Kjørne. NGbr. Tel. Til Vondul, Vandul.
„*vandlege* adv. nøiagtigt, netop". A. Shl. Ryf. Hard. Røldal. „Du tar'kje gaa van(d)lege enno", Ryf. „Eg ha kje vandlege sagt dæ". „Ikkje van(d)lege nokk", ikke ganske nok. Bruges mest humoristiskt eller ironiskt. „Ikkje vanlige", aldeles ikke; Røldal. „D'æ kje vandlege so", det er langt fra ikke saa; Hard. Sjelden uden Negtelse.
vandlynd adj. af et vanskeligt Gemyt, „Lynde"; vanskelig at omgaaes. SætB. og B. Mest: *vandlynnte*.
Vandske m. Vanskelighed. Hall.: Vandskji. VTel. og Hall.: Vanskji. NGbr.: Vanskje.
vandsissa? adj. vanskelig at tilfredsstille; vrangvillig; umedgjørlig. NGbr. „Vannsissa aa rangsnuudd". vann = van og vand.
Van(d)særma f. kræsen Person. Rog.
Vandul m. = Vondul. Gbr. ØTel.
Vandyvla f., *vandyvla* v. se vandivla.
vandæt adj. kræsen om Mad. Ndm. (Halse, Aure): *vannæt* og *-eet*. — *vane* se varna.
vaneldast v. n. ældes uheldigt, ældes mere end sine Aar)(eldast godt. Tel.: *-ellast* (est, dest, st).
Vanelli n. = Vanrek. VTel. Se Avelli.
Vanfalla f. hjælpeløs Person. Dal. Se flg.
vanfallen adj. hjælpeløst forlegen; forbløffet; = upraadd, daatt mæ. Dal. Jæd. Li. „Eg he(ve) æen Bulle paa Haann'æ, saa eg æ ræent vanfadlen (-fadden). „Eg he kjöurt sunn Kjærraa mi, saa osv.". — *vanfellt* adj. d. s. Ryf.
„*vanfaren* adj." A. Sæt. Li. og Dal.: „vanfaren i".
„*vanferdug* adj. 1)". A. Hall. 3) arbeidsudygtig for en midlertidig Skade (Skavank); *vanfør*, G. N. vanfœrr, udygtig formedelst en varig Mangel. NGbr. (Lom).
„**Vang** m." A. J „Kyrkjevang"; Totn.
Vang m. 2, 1) Sidebord paa Renning. Ringerike (Snarum). 2) **Vang** og **Vange** m. Ramme (Underlag) for adskillige Maskiner, som Dreierbænk; sammenhængende Indklædning af Tagbjælkernes Ender langs Husets Langsider. Østl. „Takvange". Er vel eet med Vange (Kind); men maaske T.
Vang m. 3, = Vangar. Rbg. Ned. Ma.
„**Vangar** m." A. ØTel. (Sauar og fl.), Vald. (Aurdal). „Vangar" har gjerne (altid?) vandrette Sidestykker som et Trug.
vangeipeleg adj. og adv. forkeert, bagvendt, uheldig(t). JSogn. Jf. andgeipeleg.
Vangl n. Omstreifen, Omdriven; Vildspor. Vald. Østl. „Koma paa V.". „Vingl o Vangl". „Villvangl". 2) omdrivende Bløddyr; Salpa? YNamd. „Sjøvangl".
„*vangla* v. n." A. Vald. 2) være omløbende, vaklende, ustadig. Om Veir og andet. STrondh. 3) v. a. „vangle burt", tumle, søle, noget bort. Gbr. Trondh.
vanglen adj. vaklende, ustadig. Stjør.
„**Vangsne** n." A. Vængsne og Veksne Vald.
Vanhag m. (n.) eller (og) **Vanhaga** f. upassende, misbrugende eller spildende Anvendelse; Upligt; Unytte. Ndm. (Halse, Stangvik, Tingvoll, Øre), NGbr. (Lesja). „Hogg' i Vanhagaa", hugge Tømmerskov ned til Ved. „Gräutn vært sydd i Vanhagaa", naar der er nok i den anden

Mad. „De va bær' e Vanhagaa aa gjøra de" (e ɔ: i eller ei). Og: i Vanhage (ikke -je; altsaa snarest en Dativ af Vanhaga); Øre, Stangvik. Jf. Hag, Uhøgo, Vanhøgo, forhaga; G. N. vanhagr Skade.
vanhaga v. a. (ar), 1) vanskjøtte, vanrøgte. Ndm. (Ti. Halse og fl.). „Kuu'a vært vanhaga". 2) misbruge, spilde, øde. Ndm. „Vanhaga Skoogjn". Isl. vanhaga dl. Jf. forhaga, uhaga.
vanhaglege adv. misbrugende, spildende, ødelæggende. Ndm. (Rindal og fl.). „Han he hoggje reint vanhagle i Skoo'gja sinaa".
? Vanhagst = Vanhag. NØsterd. Vanhogst?
Vanhakkabidne n. Vantrivning. ISogn.
Vanhamn f. uheldig „Hamn"; omtrent = Stygghamn, Trollhamn. SHelg.
vanhaukeleg adj. umaadelig stor og klodset. Sdm. „V. Klæde". Jf. uhaukeleg.
vanheil adj. ikke ganske heel; ufuldkomment helet, ikke heelt læget. NGbr. (Lom). „Saare ha groott att vanheilt".
„Vanhelsa f." A. Vahelse VTel. (Vinje).
vanhelsug adj. = vanhelsig. Hard.
vanhitt(a) adj. vanskelig at hitte. Røldal.
Vanhogg (o') n. Feilhug; Vaadehug. Gul.
vanhogga (o') v. = hogga i Vanhage. Ndm.
Vanhov? „I Vanhoovo", dat. pl.? til Unytte. „Øye uut noko i Vanhoovo", øde til Unytte. Hall. Vald. Ogsaa: i „Vanhuvu", Hall. Jf. Vanhag, Vanhøve.
Vanhugs n. Tankeløshed, Sandsesløshed. Østerd.
Vanhøgo f. ubekvem Stilling, ubeleilig Situation, uheldig Stillethed (Øieblik). Vald. (Vang). „Han gjoore dæ i di Vanhøgo", medens han (f. Ex.) havde travlt med noget andet. Jf. Uhøgo, Vanhaga.
vanhuteleg adj. hæsligt klumpet. Sdm.
„Vanhøve n." A. 2) mangelfuld Sammenpassen. Hall. — vani se vana.
„vank adj." A. Særlig: halt efter Vridning af Hofteled. Ringerike (Sigdal).
Vank m. Vanken. „Folkevank", Tilstrømning, Trafik, af Folk. Bamle, Ned.
Vankant m. 1) Skade, Beskadigelse. Sogn. „Ambarn æ komen i V.", er beskadiget. 2) uforudseet Modgang; Uheld. NGbr. (Lom): Vakant. Vel eg. eet med „Vankant" A. Ma. Gbr. Ndm. STrondh. og fl.
„vankanta adj." A. Ma. og fl.
Vankoma f. Dyr som er forkrøblet i Væksten og høist vantrevent. Ryf. Shl.
vankomen adj. vantreven, se foreg.
Vankrek (e') n. usel Vantrivning. SVLi.
Vankvia (ii) f. vantrevent Dyr. VRyf.
vankviast (ii) v. (est, ddest), vantrives; = stura, af Længsel eller Vantrivelse. VRyf. (Sira, Kartn, Tarvastad). Se kviast.
Vankvik (i') n. Vantrivning. Dal. (Eikersund, Hedland, Hæskestad): -i(k)g. Se Kvik. Ogsaa: Vankviigje, -kveegje, Vannakveegje, Vannakveeg; og Vanakveegje, Vanakveeg, Jæd. (Haa, Time, Gjæstal). Jf. Kvike, Kvikinde.
Vankvæda (el. kveda) f. fordringsfuld ufornøielig Person som selv intet vil præstere. VTel. (Mo): -kvæa, VTel. (Eidsborg, Kvits.): -kvæe. — „vankvæden adj." A. 3) fordringsfuld, ufornøielig. VTel. Røldal. vakvæen VTel. (Moland, Vinje).
Vankværkje n. liden usel Vantrivning. Li. (Bakka, Nes), Dal. (Hæskestad). Maaske ogsaa Kværkje. Se Kværkje.
Vanlag n. Uorden; Forfald. Sogn, Shl. Romsd.; Sfj.: Valag.
vanlaga seg v. komme i Ulave, blive vanlaga adj. NGbr.: vanlaagaa.
vanleggja v. a. omtale til Fortræd, bagtale, laste. SætV. „Han vanlae däi paa adde Veis".
vanleid adj. høist utilfreds og umedgjørlig. Sfj. (YDale).
vanloa (oo) v. (ar), vanskjøtte, lade forfalde. Hall. — „Vanlooe Gal'n, Hus'e". Se avloa, utloa.
vanlytt (yy) adj. vanhelbet, vansiret. Sfj. (Førde, IDale, YDale). „Han fekk eit Saar so gjoor 'an reint vanlyytte i Ansigte". „Han va so fint, han va reint valyytte".
? vanmagtast v. (ast), blive svag, blive afkræftet. Nhl.
Vanmanns-folk n. pl. = Vanmenne pl. Jæd. Va-.
vanmannsleg(e) adj. og adv. stymperagtig, lig et „Vanmenne". Jæd.: va-.
Vanmegd f. Vanmagt. Sogn (Aurland). „Garn'n æ komen i V.".
„Vanmenne n." A. Omtr.: Vad(b)menne Nhl. (Herlaa, Hamre); Vamenne Sfj. Sdm. (Skodje). Vamenns-folk n. pl. = Vanmenne. Jæd.
vanmote (oo) v. a. nedslaa Ens Mod, decouragere. Literært.
„vanmælt adj." A. Hard. Shl.
Vanmøa f. Vanmagt, Vantrivelse. Li. (Fjotland). „Kyyr'æ æ ræent ʻudi Vanmøaa". Til Mod? Jf. Vemøa.
Vannil m. = Vandul, Vondul. Totn, Ring.
Vanogt (o') f. Vanrøgt, Forsømmelse. NVTel.
vanraadd adj. som ikke veed hvad han vil, ikke raadfærdig. Ryf. Østerd. Se A.
vanraaden adj. 1) raadløs. Gbr. (Lom, Vaagaa). 2) slet udstyret eller forsynet; forsømt. „Dæ va so vanraaee, alt", intet var i Orden, ingen Redskaber eller Midler var for Haanden. Hall. (Gol).
Vanrek (e') n. 1) Vragethed, Henslængthed som ubrugelig = Rek. VTel. (Mo, Vinje, Raul. Kv.). Tildeels: Varek, Vinje og fl. „Dæ ligg i Vanrek". „D'æ kome i Vanrek". 2) noget som vrages. Tel. (Mo).
? Vanreka f. et Vrag af et Menneske. ØTel.
Vanrop (oo) n. Vanrygte. ISogn.
Vans m. Omvandren, Omflakken. Hard.

Shl. „Koma paa Vans'n“, komme paa vide vildsomme Veie.

vansa v. n. (ar), flakke omkring, vandre uden Maal. Shl. Hard. Jf. vinsa.

vansa v. a. (ar), vrage. Dal. Jæd. Ryf.

„vanseten (e') adj.“ A. „Eg æ kje vanseten“; Hard. 2) „Eg æ kje vansoten“, jeg sidder godt nok. Sogn, Voss.

„vanska v.“ A. Østerd. — Vanskji se Vandske.

vanskift adj. = vanbytt. Sogn.

vanskipa v. a. indrette el. ordne feilagtigt, arrangere uheldigt; bringe i Ulave. Tel. vanskipa seg, særlig: blive opbragt. Tel.

vanskipeleg(e) adj. og adv. feilagtigt arrangeret; forkeert; uheldig. Tel. „De kann gangge so v.“.

vanskjepla (ee) v. bringe af Lave. SGbr.

Vanskjerding m. vantrevent Dyr som er kræsent og æder lidet. Jæd. og Ryf.: -skjæring. Om utriveligt Faar Jæd. (Haa): -skjeering. Skjæring, d. s. Rog.

vanskoren (o') adj. skjævt skaaren, forskaaren; mest om Brædder og dl. Ryf.: -skooren.

Vanskot (o') n. Baadestud. Guldal.

Vanskurd m. Forskjæren; skjæv Skjæren. Ryf.

vanspotteleg adj. bespottelig; forskrækkelig. Ma. Maaske mest i Spøg.

vanspyeleg adj. modbydelig. Helg. Vesteraal.

vanspøkjeleg adj. og adv. usædvanlig, overordentlig og dl. Sogn. „Da gikk vanspøkjele“, det gik reent forkeert. Og: vanspykjele, Sogn (Lustr, Aurland).

Vanstand n. = Vanlag. Romsd.

Vanstell n. daarlig Orden eller Styrelse, „Stell“. Hall.

vanstjorna v. a. (ar), vanrøgte. Røldal: vansjødna.

Vanstyre n. = Vanstyr. Sogn. Vastyr Sfj.

?Vansæm(b)e Ulykke. Sdm. Meddeelt. Isl. vansemd Skade.

Vantare m. 1) Stakkel, Stymper; Vantrivning, forkrøblet Væsen. Ogsaa: ubrugbar Ting. Ndm. (Edøy, Aure, Ti. Surndal), Fosn, Namd. 2) Særling. Fosn, Namd. Innh. Se A., Tare. — Vantari-dag m. uheldig Dag, spildt Dag. Ndm. Vantari-haasaa f. ubrugbar Strømpe. Vantari-kopp m. udslidt Huulkar. Vantari-krøtur, -naut, -lam, -tre, vantrevent osv. Ndm.

Vantjon (oo) n. Stakkel; strøbelig Tingest; se Tjon. Tel.

?Vantol (oo) n. ubekvemt eller slet Redskab? Sfj. (IDale). „Du æ nett so eit V.!“

?vanto-leg (oo) adj. vanartet, ulidelig. Sfj. (IDale). vantjonleg? d. s. Sfj. (YDale).

Vantriv n. Vantrivelse. Ryf. Tel.

„vantrivast v.“ A. vatrivast Tel. (Vinje).

Vantrivling m. Vantrivning. Innh.: -ee- og -æ-. — „vantruen“, A. vantrugjen Tel.

vantvilast v. n. (ast), mistvivle; fortvivle. Rbg. (Hamlid); VTel. (Mol. Laard. Vinje), tildeels: vatvilast.

vantvilen adj. mistvivlende, fortvivlende. Rbg.; VTel.: va-.

vantvilug adj. vægelsindet. Sogn.

„Vanvit (i') n.“ A. Vavit Sfj. (Førde), VTel. „Fare i Vavit“, fare om fortumlet.

vanvita (i') adj. halvtosset. Dal. Jæd.: -vida, -veeda. G. N. vanvita. Jf. ørvita.

„vanvitug adj.“ A. vavitug NVTel. (Vinje).

Vanvoka (o') f. 1) utidig Vaagen; omtrent = Andvoka. Tel. (Laardal). Meddeelt. — 2) „i Vanvuko“, til liden Nytte; næsten: til Spilde, forgjæves. ØTel. (Tuddal).

vanvoksen (o') adj. med svag Vækst, forkrøblet. SætV.

„vanvyrda v. a. 2) forsømme“. A. Sæt. „Han vanvᵘyrde Kjᵘyrei burt“.

Vanvyrda f. En som finder alt for smaat for sig; selvoverdurderende Person. Nhl.

„vanøven adj.“ A. Shl. — Va-o se Voda.

vapla v. bevæge frem og tilbage; slynge, vikle. Sogn. „Togj'e vapla seg um Foᵘt'n“. „Vapla mæ Kjeftn“, lalle og dl. Sv. Dial. vapla, vikle. Jf. G. N. vappa vralte.

vappeleg adj. vaklende = ustød. Sæt. (Synes at forudsætte i Brug et vappa v.).

Vaps, vapsa se Kveis, vassa.

„Var m. 1, Sliim“. A. Østl. (Vestfold og fl.).

„var adj. vaer“. A. „Han vart var'e“, han blev forsigtig. Hall. (Torpo, Gol). „Vi var-i di“, blive det vaer; Land (var i di?). vari Tel. (Landstad 23; og fl.). „Bli var“, med Dat. NGbr.

„vara v. (ar) 2) vogte“. A. „Vara Konne paa Vasstoga“. Tel.

vara v. impers. (ar), om Afsondring af „Var“. Tel. „Dæ varar i Ougo“.

vara v. (er, de), pege, vise, strække sig i en Retning; gaa. Sæt. Ma. (Grindeim), Li. (Eikin). „Vatni, Vegjn, Heust varer i Aust o Vest“. „De varer Vega i (ti) adde Kanta“. „Vekkjn vare te Grosstøl“. Jf. G. N. mik varir, jeg venter, aner.

Varadyr se Vardyvle. — Varagn se Vareign.

Varalykel m. Reservenøgel. SBerg.: -lykjedl.

Varamann m. Suppleant.

Varanagle m. 1) Reservenagle. Ringerike; NØsterd.: Vaaraanaawghle. 2) sikkrende Betingelse eller forebyggende Bestemmelse. Ringerike. Jf. Varnagle.

Varanot (oo) f. 1) Reservevod. 2) = Vægjenot. Shl.

varast v. n. (est, dest), lægge Mærke til, blive var. IRyf. Røldal. „V. paa“.

„Varastyre n. en Reserve-ting“. A. Ned.: Vare-. „Paa Varastyre“, i Reserve. Hall. Rom. Totn. 2) = Sjølvstyr. Tel. (Lunde). „Buuskapn gjæng paa Varastyre“. Vaaraastyre Tel. (Vo). Jf. „paa Von o Vara“, se Vare.

Varastø n.? Reservestøtte. Især om en Reserve-Frier. Hedm. (Vang). Styd?

„Varavott m.“ A. Især om en Reserve-Frier. Hard. Nhl. Shl. Vaaraa- Gbr.

„**Varaar** f. Reserve-Aare". A. Li. Trondh. 2) Reserve overh., som Varavott. Trondh.

varbeitt adj. varsom i at bide til (paa); om Fisk. Berg. Og: **varbäiten**, Voss.

Varbygjel m. Bøile under Aftrækker paa Bøsse. Tel. og m. fl.

„**varda** v. 3) staa i noget Forhold til". A. „Du ska kje læst i vare", du skal lade som det ikke vedkommer dig; Sfj. Nfj. „Han leest ikkje i vare"; Nfj. Sfj. 4) „vara om", være magtpaaliggende. Dal. Jæd. „Vara dæ om?" „Dæ var' ei (el. kje) om".

Varde m. Mærke paa Fiskesnøret som fortæller om Biddet; f. Eks. Kork, bøielig Kvist. Smaal. Rom. Vestfold og fl.: **Vale**. Se Varde, A.

„**Vardyvle** n." A. V. gaar ofteſt foran. Sogn, Vald. **Vardøvle**, Vestfold, Sogn, Røldal; („Kyr'a seer Vardøvle"). **Vardøgle**, Follo, Land, Gbr. Vestfold; **Varadyyr** Østl. **Värdiir** og **Väldiir**, Odal, Vinger. „2) Pusling". A. Røldal; Ndm.: **Vardøvl**. 3) Værge; noget stort og aflangt som bruges til Værge. Sogn, Hall. Røldal. „Langgorve æ äit gott V.".

„**Vare** m. 2) Nødhjelp, Reserve". A. Vald. Sogn, VAgder. „Æg ha da mæ som ein Vare"; Helg. „Ta Føt'adn te Vare", til Hjælp; Vald. „Spela paa Voon aa Vara", paa Hazard; Helg. „Eg ha den Selen paa Voun o Vara", i Reserve; Sogn, Ma. „Ha Nistestreppaa mæ sæg paa Voun o Vara", for Trygheds Skyld; Li. „D'æ paa Voun o Vara um dæ bli noke", det er usikkert osv. Ma. „Dæ va kje anten paa Voun ell Vara", det var ganske paa Slump; Ma. Jf. Varsl.

Varebed m. et Leie foran Hiet, paa hvilket Bjørnen ligger paa Udkig. Tel. (Moland): -bæe. — **Varebee-e** se Bed.

„**Vareign** f. Varetægt". A. JSogn. 2) Forsigtighed. Vald. 3) Reserve; Suppleant. Hard. Voss. „Ha da i Varaign". Heraf er „Varagn", A., vel en Udtaleform.

Varek se Vanrek.

vareleg adj. paalidelig, betryggende, trygg. SætV. „Eikja æ meir varelege hell Praam'n". Jf. varig.

?**varhygg** adj. meget varsom, sky. SShl.

varig adj. betryggende; trygg. Sæt. Tel. VAgder (Eikin). „D'æ varigar fyre Ell'æ"; Sæt. Og: **vorig** (o') Tel. (Laardal, Rauland); og **vaarig** VAgder (Aaserall, Eikin). „Dæ vorigare o hava muura Ovn hell Røysovn i Basstoga". Hertil: **Vorigheit** f. Tel. „For ei Vorigheits Skyll", til en Betryggelse. „Paa Vorigheit" a) d. s. b) i Pant. Se Tandr.

„**varla** v. n. kramme". A. Ndm. 2) fare hid og did, tumle, søle = vingla, tøva. Salten, Ndm. — **Varl** m. en fingerkløende Klodrian. Ndm.

varlaatig adj. = varlaaten. Sogn.

Varlykel m. Aftrækker paa Bøsse. Shl. Rog. Mest: -lykjedl.

?**Varlæte** n. tynd og svag Person. Hard.

„**Varme** m." A. **Vørme**, Rbg. Ma.; **Vørmde**, Rbg. Ma.; **Varmde**, ØTel. (Lunde).

Var-meid m. = Breiddvid. Innh.

Varmesnort (o') m. brændende Vedstykke. VTel. Rbg. (o og aa).

Varme-ylk m. ganske svag Varme, Lunkenhed. Sæt. „Aen Varmeylke i Kjøt'i næst fyri de var'e eult".

„**varna** v. a. værne". A. **vadna** VAgder. „Vadna Aagrn" og „vadna Hestn fraa Aagrn"; Fjotland. „Vadna um Vodnan"; Spind. „**vanne** tee'en Haug'e", en Vaarleg i Sæt. „Orm'n **vana** seg", Slangen reddede sig. Tel. **valne**, **vaarvalne** Tel. (Selljor). **välne** (tykt ln el. R), Vestfold (Hov og fl.).

Varnad m. Varen; Varighed, f. Eks. af Dragt, Venskab. Stjør. Tydal, Ndm. (Surndal). „De vart ittj lang Varna".

Varning f. et begrændset Stykke Eng som Fæet faar Lov at græsse. Vestfold (Hov): **Välning**; se varna. **Varning** se Vaaning.

varnt n. af **varm** adj. Vestfold, NGbr.

„**Varp** n. 4) opkastet Hob". A. Tel. (Vinje), Sæt. Li. Ma. 7) (2) høit Spring, Luftspring = Kast. VTel. 8) Dristighed; omtr. = Framvarp. VTel. (Vinje). „Der æ kji noko Varp i 'n".

„**varpa** v. n." A. 5) hoppe med sluttede Fødder. Sogn. 6) gaa paa Nattefrieri, **Varping** f., være **Varpar** m. Ryf. 7) „gaa aa varpe", gaa og vade i Søle, Snee og dl. Gbr. 8) om Kvern = rausta. Ryf. „Kvedn'o(-aa) varpa møkje, liite". „Ei høgvarpa Kvedn".

„**Varpa** f. 3) Garnrende". A. **Värpe** Vestfold.

Varplund f.)(Vestlund. Ryf. „Spinna paa Varploonn".

varra v. n. (ar), 2, gaa frem og tilbage uden Med, gaa og tumle; omtr. = vadra; tildeels = valtra. Dal. Jæd. Sogn. „Gaa o varra i Globuuræ".

varra v. n. (ar), 3, skyde Læberne frem og trække Mundvigerne ned til Graad; flæbe; = geipa, syra. Nfj. (Eid, Innvik, Stryn), JSdm. (Synnylven). „Setje **Varra**" el. „gjere suure Varra", d. s. Nfj. JSdm. **Varrar** f. pl. af Vørr, G. N. vörr, varrar Læbe. „Ho gjekk aa varra aa greet heile Dagjn". Jf. vorra.

vars adj. vaer. Ndm. Trondh. Helg. „E vart vars". Jf. Sv. varse.

„**Varsemd** f." A. Sfj. (Førde).

varsigld adj. = varsild. Røldal. „Varsiglde Varer". **varsild** Shl. Sogn. — „Fara varsølt", fare varsomt. Jæd. (Gjæstal).

„**Varskida** f.". **Vaa(r)skjiie** Totn, Odal, SØsterd. Rom. **Valskjiie**, Vald.

varskleg adj. = varleg. Tel. (Mo).

Varsl, Reserve. „I Varsl", „te Varsl" = til vara. Ryf. Jf. varsla = versla.

Varslsdreng m. enslags Flaadningsoldermand som varskoer Tømmereierne. ØTel.

„**varug**". A. vorug (o'), Tel.; vorig og vaarig, Tel. Ma.

„**Varveitsla** f." A. Jæd. Ryf. „Du lyyt ta Vareve(i)tla paa da"; Nhl. Omtr.: Varevækjilkje NSfj. (Bremang).

varøygd adj. opmærksom, forsigtig. A. Nfj. (Innvik, Stryn), Sfj. (YDale). Mest: varøgde, som „kvitøgde".

Varøygd? f. Tilsyn, Agt, Varetægt, Vare; ogsaa: Agtsomhed, Omhu. Sfj. (YDale, Bremang), Nfj. (Eid, Utvik, Innvik, Honndal, Stryn). „Da ska slik ei Varøygd te mæ da"; Sfj. Mest Varøgd (og ö); Nfj. „Eg lyyt'e ha äi Varögd øve alle Tingg, ska kje däi förkomast". „Ha (ta) äi Varøgd øve (mæ, paa) dæ". „Ta dæ i si·Varøgd". Er dog vel snarest Varhygd, G. N. varhygd Agtsomhed. Jf. varhygg, hugdeleg. Eller til Auga? Jf. flg.; Varegsla.

Varø(y)gsla f. = Varøygd. Nfj. (Eid, Gloppen, Breimn, Honndal). „D'æ slik ei Varøgsle mæ aa passe paa dæ; du maa sjøl har V. paa dæ". Se foreg.

Vas n. Alm. **Vas** f. og **Vas** m. se vasa.

„**vasa** v. 2) vaase". A. Ogsaa: vosa (o'), se d. **Vas** n. og f. og **Vas** m. Vaaser, Forvikler, Søler. Tel. **Vasa** f. og **Vase** m. d. s. Hall. Hard. Ryf. 3) forvikle sig. NVTel. „Han æ slik ein Sloomi, slik ein Kjøtvast (uredig Kjødmasse), gjængg' o vasar i sitt egjt Kjøt". Jf. Isl. róa i holdum rokke inden sin egen Kjødmasse. — Jf. vosa, vessa, Vessa.

Vasafot (oo) m. en Vrøvler, Søler. Tel. **Vasakall** m. d. s. Tel. **Vasekopp** m. d. s. VAgder. **Vas-uvi** m. d. s. Tel. (Treungen), se Ur, Uv.

Vasall m. = Vasar. Tel. (Kvitseid, Moland): **Vasale**. Ogsaa: **Vosole**, se d.

„**Vase** m. 1) Klynge osv." A. SBerg. **Vaasaa** Gul. Østerd. „2) Fastine". A. **Vasa**, Østl. 4) opstaaende Halvring, hvorover Kvinders „Ho(vud)klæ(de)" bindes. Ma. (Bjelland). 5) Vrøvler, se vasa. 6) uduelig tosset Person; Stymper. Hall. (Nes), Ndm.; Trondh.: **Vasi** og **Vaasaa**. „Naar Vaasaan fee (faar) Vall, saa veit han itkj Atthall". 7) Forvikling, Vildrede, Hovedbrud. „Gjera (el. gjeva) ein Vase". Rog.

Vasl m. En som „vaslar", magtløs og vrøvlende Klodrian; Fusker. Nfj. Romsd. og Trondh.: **Vahl**.

„**vasla** v. n." A. N· og STrondh.: vahl. Sdm.; „vahlle i Hoop" = sløkja. ISogn: „vatla seg burt", søle, vrøvle, sig bort; vatlast burt d. s.

vasla v. n. 2, blive vaad osv. = vaslast. VTel. (Moland), Sæt. vasle seg d. s. VTel. Sæt. „Jis'n vatla seg", Isen bliver vaad af opsivende Vand; Voss. „Dæ vaslast upp", der stiger (siver) Vand op; Li.

„**Vasle** m. 2) Østeløbe". A. Odal, Rom. Hadeland, Vald. **Vassler** Hall. (Gol, Nes: Vassleer og Vahlleer), Ringerike (men Skrikär, Lærär). Se Hæser, Kjæser osv. 3) Kludrer, Pusler. Hall. — **Vasleerdull** m. se Dull. Hall.

Vasleferd f. magtløs overflødig og unyttig Besatning med noget; overflødig Færd og overflødige Fagter; Kludren. Til vasla. Nfj. Mest i Fl.: **Vahllefære**.

„**vaslen** adj. 1) vandagtig". A. Nbg. Ma. „2) flygtig osv." A. Trondh. „Jaalin æ vahllin".

Vasleneve m. gesskjæftig Klodrian. Nfj.

Vasp, **vaspa** se vassa.

vassa v. a. (ar), „vass' ihoop", røre eller gramse uordentligt sammen. Namdal.

Vassa f. = Vosla. Bamle, Nedre Tel.

„**vassen** adj." A. 2) fugtig; om Vind. Stjør.

Vas(s)ula f. = Vasula. Nfj. (Eid).

[**vasta** v. n. (ar), standse, holde inde. I Sømandssproget. Skjelds. „Vast hiive! Du maa vaste litt". Eng. avast, af Ital.

Vastyre se Vanstyre. **vatriv-** se van-.

Vasunge m. stor Dukke. Agder. Se Vols.

Vasuvi m. Vrøvler. Tel. (Treungen).

„**Vatn** n." A. **Vatt** (og Vatn), Nfj. (Br.).

„**vatna** v. n." A. 4) om Opstyden el. Opsiven af Vand gjennem Jis (hvorsomhelst). Søndenfjelds. „Dæ vatnar". „Jis'n (Jsoor'n) vatnar". Og: vatna upp. „D'æ uppaovatna"; Sogn.

Vatning m. Sted hvor man vander Heste. Østerd.

vatra v. n. male efterlignende Aarerne og Vridningerne i Træværk; vatre. Romsd. Ndm. Trondh. — **Vatre** m. en slig Aare. — **vatraatt** adj. fuld af „Vatrar" og dl. Af Nt. water Vand.

„**Vatsarve** m." A. **Vassnarve** Gbr.

Vatsaure m. Indsø-ørret. Nhl.: Vass-.

Vatsausa f. Vandøse. Tel. Østl. og fl.: Vass-. (Vats udtales overalt i alle Ord: Vass).

Vatsaal m. Indsø-Aal. Ma. Se Poddaal.

vatsbaka v. a. (ar), overgyde, bearbeide med Vand. Mest: vatsbakast v. recip. bearbeide (stænke) hinanden med Vand. ØTel. (Sauar): vassbaakaa, -aas.

Vatsbare m. Styrtregn. YSfj. Til berja.

Vatsblak n. Pladsken eller Sølen i eller med Vand. Ma. og Ned.: -blak og -blag.

vatsblaka v. (ar), pladske i Vand, søle, stænke. Dal. og Agder: blaka, blaga og -. — vassblakast v. recip. = vatsbakast. Agder. Se blaka.

Vatsbenk m. = Benk 5). Jæd.

Vatsbur (u') m. Paastrømning af Vand; Vandvirkning. Nfj. Se Bur.

Vatsbytta f. = Bytta. Tel.

vatsbølen adj. = vatsdrukken. Hall.(Nes).
Vatsdaae m. et Slags „Daae".
Vatsdemma f. Vandpyt. Vald. Tel. og fl.
Vatsdele se Vatsvende.
Vatsdette n. steilt Afløb for en liden Vandmasse; fossende Bæk. Ryf.
vatsdregen adj. = vatsdrukken. Hard. Sogn.
vatsdrekkt adj. = -drukken; til drekkja. Gbr.
„**Vatsdrykk** m." A. „Faa Vasdrykkjn", om en Druknende. Tel
„**Vatsferd** f. Dragt Vand". A. **Vasfør** Ma. VRbg. **Vasfal** Innh. „2) = Vatsdrag". A. ØRbg.: **-fær.**
„**Vatsfis** m." A. Rom. „Gaa Vasfiis", gaa forgjæves. „Gaa **Vasviis**", Vestfold.
Vatsflaug n. 1) = Vatsflog (SHelg.), hvoraf det maaske blot er en Udtaleform. Innh. 2) = Vatsbit. Trondh. Ndm.
vatsfljugast v. n. faa Øinene fulde af Vand. Sogn. „Eg lær so eg vasflyygest". Jf. vatsfljuga (Ndm).
?**Vatsflode** m. = -fløde. Tel.(Mo): **-flooi.**
Vatsflot (o') n. = Vatsbit. Helg.: **-flaat(t).**
Vatsflundra f. Skrubbe i Ferskvand. Hard.
Vatsfør se V-ferd. — „**Vatsføre** n." A. Ryf.
Vatsgang m. = Vatsaadr. ØTel.
Vatsgaar f. (er), 1) Vandaare i Jorden. Vald. 2) lidet smalt Vandløb, naturlig Vandrende. Vald. (SAurdal, Slidre).
Vatsgjerd f. vandig Beskaffenhed. Ndm. „Vasgjær paa Aakr'a".
Vatsglop (o') n. Skred af Vand og Stene. Sdm. (Hj.).
Vatsgong f. Vandløb; Urinkanal. NVTel.: **Vasgaangg.**
Vatsgras n. = Vatsarve. Ring. (Krødsh.).
Vatsgust se Gust.
vatshagla v. græde voldsomt. Romsd. -e.
vatshaglast v. n. = vatsfljugast. Sogn.
vatshegla v. n. afsondre Taarer i Mængde, græde saa det hagler. Sogn, Hall. Ogsaa: „D a vashegle".
vatshoglast v. n. = vatshaglast. Sogn.
Vatsholkje n. stort to-øret Vandkar. Nordl.
vatskald adj. kold og fugtig. Ma. Jæd.
Vatskall m. Vandkar. VTel.(Mol.). G. N. vazkall. **Vatskall** m. Strømstær. STrondh.
Vatskarre? m. svag sydlig Vind med fugtig Disighed. Ndm. og Fosn (Ørland): **Vaskarre, -i.** Paa de samme Steder: „Sögare og -gale" ɔ: -garde, og „Dreevgar" (Ndm.). Jf. karra.
Vatskjelda f. = Kjelda. Tel.
Vatskjørold (oo) n. (pl.) = Vatsferd 1). NGbr (Lom). Se Kjørold.
Vatsklip (ii) m. en vis Fugl. Gul.
vatsklumen (u') adj. stiv og følesløs i Hænderne af kold Væde. Sfj. (Førde). Jf. kluma, klumra.
Vatskopp m. Vandkar. Tel. og fl.
vatskrum (u') adj. = krum; -klumen. Sogn, Nhl. Sfj. „Vaskrumm pao Fingradn". — **vaskrum(m)en** d. s. Midtre Sogn.
vaskruumen (og **-kroomen**), Ryf.(Vas, Nærstrand, Sand).
Vatskupa f. Vandkumme. VTel.
Vatskøya f. Pyt; se Køya. Tel.
Vatskøyl m. (f.) Pyt; se Køyl. Hard.
Vatsletta f. = Letta. Ndm.· **Vasleett.**
Vatsleik m. = Vatsmaal. SGbr.(Øyer).
Vatsleke m. en Taar. NGbr.(Lom): **-læka.**
Vatslok (o') n. = Vatsleik, -maal. YSogn.
Vatslok (oo) m. = Look 1, (stor Pyt). Østerd. Trondh.
vatslopen (o') adj. = vatsdrukken. Ryf. SBerg. Sogn.
vatsloppen adj. „lopphendt" af Væde. Trond.
vatsløypa v. a. befordre ad Vandveien; lade Vandet befordre; flaade. Shl. Mest i part. „Vasløypt Vee".
Vatsmo m. meget vaad Slette. VTel.
Vatsnau f. stor Vandmangel. Tel. Naud?
Vatsnegg (e') m. Vandknaphed. Sfj.
Vatsno m. Vandkumme. Røros.
Vatsnogg (o') f. = Vatsnegg. Sogn.
Vatsorm (o') m. 1) = Vuorm. Ma.(Audnd.). 2) „Sjo-orm" i Ferskvand. Tel. og fl.
Vatspoke (o') m. Faaresygdom som fremkalder en Pose under Kjæben. Jæd.: **Vaspaagje** (og o'). G. N. poki Pose. — **Paagatase** m. Faar som lider af V.
Vatspuss (uu) m. = Puuss. Ndm. Og: **Vaspuust.**
Vatspuss n. Pyt. Vestfold (Dramn).
Vatsraval m. = Raval, Empetrum nigrum.
Vatsrid (ii) f. = Vatsbit. STrondh.
Vatsrote (o') m. Raaddenhed ved Træværk som har ligget i Vand. Østl.
Vatsræs n. 1) Leilighed for Vandet til at strømme til eller fra; Vandløb: Vandtilløb, Vandafløb. Ma. (Holum, Halsaa), Rbg. „Her æ herlig stourt Vasræs te denne Sag'a(a)". 2) voldsomt ned- eller fremstyrtende Vand, som Regnskyl, „Flaum" osv. Sdm. (Hjør.).
Vatsræsl n. = Vatsræs 1). Ma.(Øyslebø, Bjelland).
Va(t)ssaar ɔ: Vatssaa. NVTel.
Vatssig (i') n. Siven af Vand; sivende Vand. Ryf. Romsd. Ndm. NGbr. Lom.
Vatssige (el. e') m. liden fremsivende Vandaare. NGbr.(Lom): **Vas-seega.**
Vatssik (i') f. = Sik (i') f. og n. 2) og 3). Rog. Tel. Nhl.
vatsskina (ii) v. n. (skein), om Ager: blive gold formedelst langvarig Væde. Sæt. „Aakrn vasskjäen so Saa'æ stouu att'e vei o touum". — **vatsskinen** (i') adj. gold osv. Sæt.
Vatsspann n. Vandbøtte. Vald.: **Vasspann**, Fl. **Vøsspønn** Vang; **Vasspønn** VSlidre.
Vatsstrøyme n. Vandstrøm, Vandløb; strømmende Vandmasse. Sdm. (Norddal, Hjør. Skodje). „Stoort, liite, V.". „Dæ va noke te Vasstrøyme!" ved en Vandflod.

Vatsstukk m. Equisetum fluviatile. Tel.
Vatsstyng m. den meget store Libellula, „Styng“. Ma.
vatssvelta v. n. (svalt), blive syg af Vandmangel; om Fæet. ØTel. — *vassvelte* v. a. (er, e), lade Fæet „vatssvelta“. — **Vassfult** m. Sygdom som er en Følge af Vandmangel. ØTel.
„**Vatstro** f.“ A. 2) = Kverneslok. ØTel.
Vatstukke m. tyk Vandvelling. VTel.: tukkji.
vatsturr adj. saa tør at det ikke væder ved Berøring. NGbr. (Lom). „Klæ·ee æ saa vitt vassturre“.
Vatsukse m. Strømstær, Cinclus. STrondh.
„**Vatsveg** m.“ A. 4) Udvei for Vandet, Afløb. 5) graven Rende, hvori Vand ledes. NGbr. (Lom): -**Veig**.
Vatsvenda f. en Dragt Vand. Sogn. ØTel.
Vatsvende n. Vandstjel. Nfj. JSdm. Ma. **Vassvending** d. s. Nfj. **Vassdele** d. s. JSogn.
Vatsvida (i') f. Træværk gjennemtrukket af Vand. Tel. (Vinje og fl.): **Vassvee'u**.
Vatsværing m. Beboer af Ævaanga, ogsaa kaldet Vassværn, Tinglag i Voss.
vatvilen, **Vavit**, *vavitug* se van-.
Vau(d)l se Vodl, Vodul; Vavl.
Vaul m. = Vol 3), Trotevol. Ringerike.
vaula seg v. impers. danne „Vaul“. Ring.
„**Vav** n. 2) Vrøvl“. A. Ndm. „Vav aa Svav“. 3) (1) Vidjer til Opbinden af „Hesjer“ og dl. Hard. „Bjørkevav“. 4) (1) „Vav, Aangelvav“, Fortømme paa Fiskesnøre; vel fra først af det hvormed Angelen er surret til Fortømmen. STrondh.
„*vava* v. 2) vrøvle“. A. Ndm.
Vavarhorn n. en Forvikler, Vrøvler. Hard. fl.
Vave 2, Rumfang, Volum. Kun i: i **Va'vi**. VTel. (Mo, Mol.), Rbg. (SætV. Aamlid). „D'æ kji noko i Vavi“, det tager intet Rum; om Læs, Ting som nedpakkes og dl. „D'æ stourt i Va'vi men ikkji i Ha'vi“; Aamlid. Maaske eet med foreg. Vav n. og Dativ deraf. G. N. vaf Omvikling.
Vavl? m. „Vôul“, blød Kvist til Sammenbinding af Gjerder. Ork. Meddal, Ndm.
„*vavla* v. n. lalle osv.“ A. *babla* Li. 2) tale famlende og ubestemt; vrøvle. Sogn. Ogsaa: *vabla* og *vafla* Sogn. Vil glide sammen med vaala i et *vaola*; Sogn (Lustr). „Han vaola mæ so mangt, d'æ kje Rao aa tru 'an“. — **Vavlekokk** m. En som v. Sogn.
vavla v. n. 2, gaa planløst frem og tilbage; vanke om, irre om. Vestfold (Lier). Vel eet med foreg. G. N. vafla slingre, Isl. vaflan Omvanken.
Vavr n. 1) Slumpetræf = Vingl. Hard. 2) det at vavra; Irren om; Lallen, Sludder osv. 3) En som vavrar. Tel. og fl.
„*vavra* v.“ A. vibrere. NGbr. 2) gaa omkring sløvt og irrende, irre om. Vestfold, Tel. 3) lalle, ikke faa Ordene vel frem for Kulde, Graad, Sløvhed, Alderdom osv. Tel. Sæt. NGbr. *vabra* Ma. (Aal.). „Vavre paa Maali“. 4) vrøvle. Østerd. og fl. — **Vavrkopp** m. Vrøvler. Østerd.
Vav-ris (ii) n. Riis til Omviklen. Røldal.
Vaa-a f. dristig vilter Kvinde, omtrent = Flima. Ma. (Bjelland), Sæt.
Vaa-akar, -**ver** se Vaae.
vaa-ast v. n. (est, ddest med lang Vokal og lang Kons.), ane ondt; ængstes for, grue for, ane; = vaa seg. SætV og V. „De kunna ingjen vaa·ast at han sille daay so snart“. „Kvæ vaaddist han va so sterk'e?“ hvem anede. „Eg vaaddist inkji at der va so mangje sum der va“.
„**Vaabøn** f.“ A. Ma. Rbg. **Vaaebøn** Sæt.
Vaae m. 1) en usædvanlig Karl, en farlig Karl ɔ: en usædvanlig stor vældig dristig og (eller) voldsom Karl; en Vovehals. Agder, Tel. Ndm. Innh. Røros. „Te fri te Jæntun va du ein Vaae“. „D'e da Vaa·in te Kar aa, dæ lell“; Innh. — **Vaae**, Genetiv, og **Vaa-a** i Sammensf., om det usædvanlige, vældige, voldsomme, „farlige“. „Ein Vaae Kar'e“. „Ein Vaae Plass mæ Fatigfolk“, et Sted med farligt mange F.; Rbg. Tel. „Vaae Læti“, Ulyd; VTel. „Vaae Verk“, noget vældigt; Tel. Sæt. Li. „Aen Vaae Utur'e (eu) mæ Vair'i“, et høist uheldigt Veirlig i nogen Tid; Sæt. „Ein **Vaa-a-Kar**“, „eit **Vaa-a-Veer**“, Ryf.; ogsaa „**Vooa-Veer**“, og „**Voova-Veer**“, Ryf. (Jmsland). **Vaaeord** n. = Helord, Heluvsord, Vaasnakk. Sæt. — 2) en Stymper; en stakkels Halvkjante. Hall. „Saalvaae, Sølevaae“. — Her er maaske to Ord, hvoraf ialfald 1) slutter sig til Vaa G. N. vá, noget overraskende, nærmere end til Vaade.
vaae adj. n. farligt. Ndm. (Rindal).
Vaaegard m. Gjærde mod farlige Steder, som Styrtninger, farlige Sumphul. Voss, Hard.: **Vaoagar** og **Vaogar**.
Vaaeraust n. nederste og længste Bjælke, „Raust“, i Gavlvæggen = Raustemor (Tel.). Sæt.
Vaaeskap m. det at være en Vaae; noget farligt noget. Rbg. Se Vaae.
„**Vaag** n. Vovespil, Voven“. A. Li. Ndm. Nordl. Trondh. Gbr. Og: Slump, Refico, Hazard. „Han kjøpte Hæstn paa eit Vaag, paa Vaag aa Vist“, paa Lykke og Fromme; Ndm. Gbr. og fl.: „D'e no paa Vaa'gje“ = paa Vont; Ndm. Ogsaa: **Vog** (o'), Tel.; Ma.? Sfj.? Se vaaga, voga.
„**Vaag** m. 2, Voer“. A. **Vôu** SSmaal. 2) Sliim = Var. Totn, Vestfold, Sdm.
„*vaage* v. vove“. A. *voga* (o'), Tel.; sjelden. G. N. voga. „Dæ vaaga Vou^{n}n'æ“, det faar staa sin Prøve; VAgder. *vaaga seg*, riskeres, staa til; VAgder, Sæt. Tel. „De lyyt'e vaage (voga) seg mæ Aakrn“.
Vaaga f. Voven, Vovespil, Vovestykke. Hall.

Vald. Sæt. Tel. og fl. „Dæ va ai Vaagæ mæ di"; Hall. „Dæ va Vaaga, dæ!" Hall. (kunde være vaaga v.). „De va ingjo Vaage"; Sæt. „Vaaga vinn"; Vald. (Vang). „De fær stand' i Vaaga"; Sæt. „Paa Vou(n) o Vaage", Sæt. — Ogsaa: „Paa Vaage aa Vinne", (v. aa v.), Hall. (Nes). „Dæ b i Vaaga", det gaar vel an, det bliver vel saa; Hall. (Nes). „Paa Voon aa Vaaga", Hall. Sogn, Nhf. Nøldal. „D'æ kji anten Voon ell Vaaga" (n.?), der er ingen Rimelighed i at forsøge det, Rbg. „Vaaga-voon", Hazard; Nhf. I flere af disse senere Eksſ. kunde Ordet være v. infin. eller part., i nogle vel ogsaa Vaaga n. = Vaagan(d).

Vaaga-Kar m. dristig Karl. NGbr.

vaagall adj. 1) vovsom, forvoven. Oslo, Follo, Smaal. Vestfold, Tel.; Agder: vaagaal. „2) vovelig". A. Smaal. 3) usikker, slumpeheldig. Sæt. „D'æ vaagaalt um du kann faa Mat' ette Vegjn".

Vaagamaal n. Væddemaal. Voss: ao.

Vaagand n. 1) Vovespil. Hall. NGbr. 2) Væddemaal. VTel. (Vinje og fl.), NGbr.

Vaagan n. Tel. (Seljord).

„**vaagande** adj." A. Ogsaa: „D'æ væl kji vaagand(e)", det gaar vel ikke an = litande. Hall. (Nes); se Vaaga.

Vaaga-Spel n. = Vaagespel. NGbr.

Vaagbrot (o') n. stor Brækstang. Tel. Sæt.

vaagen adj. dristig = vaagall. Ma. Hall.

vaagleg adj. = vaagen. Li. (Nes): vaaglig.

„**Vaagmat** m." A. Vaagemat Sæt. Ma.

Vaagmerr f. = Sylvkveita. Nordenfjelds?

Vaags-is (ii) m. svag Iis inde i Viger, „Vaager". Tel. (Sell.): **Vaaksiis** og oftere **Voksiis** (ii), saa det synes (sat) i Forbindelse med voga, at vove.

vaagskø(y)tt adj. = vaaskøytt (NGbr.). NGbr. (Lom, Vaagaa). Neppe meget brugt.

vaagug adj. = vaagen. Li. (Bakka).

„**vaahøv** adj. usikker". A. Nfj.

Vaahøve n. yderst sjeldent Tilfælde. Tel.

„**Vaak** m. Spædbarn". A. Fosn, Gul. Stjør.

„**vaak** adj." A. 2) ussel. Sæt. 3) hæslig; stygg, især grov. Sæt. Li. (Sirdal). „Vee(n) o vaak".

Vaaka f. Pige = Vækja. Ndm.: **Vaak**.

Vaakbarn n., **-unge** m. Spædbarn. Ndm.

vaaken adj. = vaak. Rbg.: kj.

vaakleg adj. = vaak. Rbg. „Vaaklegt vaksen".

vaakna v. blive strøbelig. Rbg. (Gjøvdal).

vaakutt adj. svanger. Ndm. (Rindal, Ti.). -aat.

Vaal n. Dynge af Grene og mindre Træstammer. Solør, Vinger, Smaal. „Kvistvaal", Rom. Smaal.

Vaal m. Dynge. Innh. Namd. „Ein heil V. mæ Fisk". „Bræ'inne Vaal" = b. Kos; Namd. Se A.

Vaal n., **Vaal** m. se de flgg. vaala.

„**vaala** v. n. (ar), vraale". A. Shl. Nfj. Tel. Sogn og NHard.: vaola. „Vaala aa roopa"; Shl. „Kalvn vaolte"; Sogn (Lustr). — **Vaal** m. et enkelt Vraal. Tel.

vaala v. (ar), 2, dynge sammen, danne „ein Vaal", samle til „eit Vaal". Innh. Rom. Solør. Mest: „vaal(e) i Hoop". **væle** d. s. Smaal. og fl.

vaala v. (ar), 3, 1) irre om (i Uføre og Uveir), tumle strabadserende omkring. Sdm. (Hjør. Harham). „Han gjekk dær aa vaala aa visste see ingjen Veg". „Han vaala see utføre Fjell'e". 2) tumle, søle, intet udrette. Sogn (Vik). „Vaola framfyr Føt'na". 3) ikke faa Ordene vel frem, tale famlende slapt (mundvælent) utydeligt eller vrøvlende; tale uskikkeligt eller utækkeligt; vaase; deelviis = lebba; deelviis = røra, tøva, vasa. Sdm. Nfj. Sfj. Vald. Aadal, Hadeland; Sogn og Voss: vaola se vavla. Maaskee er her mere end eet Ord, maaskee (neppe) er vaala 3, eet med vaala 2, eller (og) vaala 1,. — **Vaal** n. a) det at vaala (Strabadseren, Tumlen, Sølen, Vaasen, Vaas osv.). b) Person som vaalar: Søler, Vrøvler. Sogn, Sfj. — **Vaal** m. En som vaalar. Sdm. Nfj. og fl. **Vaalar** m. d. s. — **vaalen** adj. tilbøielig til at vaala. Jf. med Bett. af svaasa, svaassa (svossa, svassa).

vaala- se vola-. **Vaalaa** se Vale.

Vaalan, Vaolænde se Velende.

Vaalbjørk, Vaalebjørk se Valbjørk.

Vaale m. Dynge, Masse = Vaal. Vesteraal.

vaalundt adj. n. usikkert, upaalideligt, sjelden indtræffende = paa Voni. ØTel. Sæt. Nhf. vaaloongnt, ØTel.

Vaam n. Mathed; Kvalmhed; Svimmelhed, Omtaagethed. NVTel. Ogsaa: Disighed.

„**vaama** v. n. (ar), tumle osv." A. Shl. 2) gribe famlende hen i noget, gramse sløvt. Nhf. Shl. „Vaama dæ i seg". 3) arbeide planløst gramsende og tumlende; tumle med noget, vrøvle. Shl. Nhf. „Me vaama mæ alt Høye paa ei Gaangg". — **Vaama** f. og **Vaamar** m. En som vaamar, særlig 3); en stundesløs Famler. — **Vaamaskap** m. gramsende og tumlende Befatning med mange Ting ad Gangen; vrøvlevorren virkningsfattig Færd. Shl. Nhf. — **Vaamebrook** f. = Vaama. Nhf. — Jf. vama osv. — **vaambre** se vamra.

vaameleg adj. mat af Farve, Glands eller Smag; falmet, dosig, kvalm, slap; afmattet; vissen (stærkere end saameleg). Tel. (Raul. Sell. Kv. Vinje, Mo, Tuddal). „Ein v. Lit paa eit Plagg". „Dugo æ so v.". „V. i Dugo". Til Vaam.

„**vaamen** adj." A. 2) uden Livskraft, vissen; mest om Børn. NHard. (Kv.): ao.

vaana v. (ar), drive Affairer; have mange Befatninger, især (synes det) overflødige og unyttige. SGbr. Toten (Viri), Hadeland. „Vaane aa handle". „Han vaaner

mæ saa mye". „Han har vaana bort dæ han hadde". Maaske varna; se Vaaning.
vaanaa se vana. **Vaandskjer** se Vandskjer.
vaanda v. n. (ar). slæbe, have Møie; bevæge sig vanskeligt gjennem Forhindringer. Sdm. (Hjørungfj. Sunnylven). Nfj. (Honndal). „Vaande mæ noke". „Han gjekk dær aa vaama aa vaasa aa vaanda". „Vime aa veine aa vaande". „Va(n)gne aa vaande". „Vaande i Snjøv'a". Maaske for vanda til Vande m.; eller (da and > aand er usædvanligt) ligetil af Vond ɔ: Jordrotte.
Vaandafisk m. første Fiskedræt efter Isløsningen. Dal. (Dunkelt. Derimod „Vaanne" ɔ: Vande).
Vaaning m. 1) Samlingen af Bohave, Løsøre, Redskaber og Gods; bruges gjerne med nogen Ringeagt. Gbr. 2) Varer, Gods man fører med sig. Gbr. Vald. Se A. G. N. varningr Gods, Varer. — 3) **Vaaninger** levnede Ting fra Persons Ophold i Marken, fra Jagt el. Hvile; f. Eks. Vildt-Indvolde, Papirstumper, Madrester. SØsterd. (Aamot). — **Vaaningshus** n. Redskabshuus; næsten: Skrammelstuur. Gbr.
Vaa-ord n. = Vaaeord; se Vaae. Sæt.
vaapnbyrg adj. vaabenfør. YHard.: vaopna-.
Vaapnhus n. Vaabenhuus = Vaaknhus; Ma. mest: **Vaabn-**. Paa Færøyar: vákn = G. N. vápn.
„**vaar** pron. vor". A. **voor** f. Selbu, NGbr. (Lom, Vaagaa; sjelden). — Masc.: **voorn** (voor voort, som doorn, se dykkar), Selbu; **vaa'nn** Østerd. (Tyldal), Ndm. (Rindal), Ork. (Rennbu, Meddal); **vønn** og **vaann** (vaar f.), Vald. (Vang, Slidre); **vodn** og **vo'dn** (ɔ: jodholdigt dn), Nhl. (Herlaa, Fana). Ogsaa: „Saag du vo'dn ette Byvegjn?" saa du vore Folk. nogen af vore; Nhl. (Fana). „J vaare", i vort Huus, hos os; Østerd. ligesom daare. — **vaare** bruges som pron. pers. = os, i Vestfold (Sandsvær, Lardal). „Du maa besøke vaare", besøge os. „Me vaare, hos vaare, te(l) vaare", med os, hos os, til os. Dette „vaare" tør være fremgaaet af G. N. (til) vár, Genetiv; jf. Possessiverne „okkon" og „dykkon" brugte som Akkusativ og Dativ = okke (os), dykke. Det i Byerne i SØ brugelige „vaars", = os, tør have lignende Oprindelse (vaar(e) + os), for saa vidt det ikke er indkommet fra Jylland.
Vaara f. Larve af Bremse, se Vere. SHelg.
vaararm adj. se haustrik. SGbr.
Vaarblote (o') m. se Blote. Tel. Rbg.; Østl.: **Blota**. **Vaarblot** (o') n. d. s. NGbr.: -blaat (kort aa).
vaarbroten (o') adj. brudt om Vaaren. Sæt. „Vaarbroti Lauv". Vel ogsaa om Mark opbrudt da.
„**Vaarbæra** f." A. Voss.
Vaarbøle n. Sted eller Gaard som faar tidlig Vaar. VTel. (Mo).

Vaardøya f. 1) Dyr som dør eller seer ud til at skulle dø i Vaarnøden. Dal. Li. 2) fig.: mat og ubehjælpelig Person, Drog. Dal. Li.
„**vaarfim** (i')". A. Gbr. **vaarfjømt** d. s. Ndm.
Vaarfivil m. = Leirfivel. Stjør. Og: **-fevil**.
Vaarflokar (oo) m. pl. a) Løsuld som afplukkes om Vaaren. b) Uld som afklippes om Vaaren. Tel. Rbg.
Vaargjerd f. = Vaargjæla 2). Sfj. (JDale).
Vaargjæla f. 1) kjølig fortørrende Vaarvind. Sfj. 2) Hudens Tørhed og Ruhed i Vaarveiret = Vaarhæsa. Nfj. Sfj. Se A., Gjæla.
Vaargnæ og **-gnære** m. koldt noget vindigt Vaarveir. VAgder. Og: **Vaargnæra** f. Li. Dal.
Vaargogn f. Redskaber til Vaarbrug. Hard.
vaarhegnd adj. = vaarvarna. Hall. G. N. hegnd.
Vaarhik m. Fæets Afkræftelse i Vaarnøden = Vaarnekk. Vald. Oslo. Odal og Smaal.: **-hiik**; Hall.: **-heek**. „Krøtøre faar Vaarhiikn i see".
Vaarhæs m. = Vaargjæla 1) og 2). VAgder. Sæt. Dal. Jæd. „Vaarhæsn æ kaamen i Hændane".
„**Vaarhæsa** f." A. = Vaargjæla 2). Sogn, SBerg. Nhf. Agder. Tel. Ndm. Ofte i Fleertal. „Midt i Vaarhæsedne, -hæsune", midt i Vaartørken; SHl. Tel.
vaarhæsen adj. fortørret af Vaarhæsa. Li.
Vaarhæser m. = Vaarhæs. SHl. NRyf. **Vaarhæse** Shl.
Vaarklemm m. = Vaarnekk. SSmaal.
Vaarknip (ii) m. = Vaarknipa, Vaarhik. Hadeland, Smaal. Vestfold.
Vaarkrepp m. = Vaarknipa. Sæt.
Vaarkreppa f. = Vaarknipa. Dal. og fl.
Vaarkruk m. en i „Vaarknipa" sammenkroben Figur. Li. (Vanse). „Høustfuud o Vaarkruug".
„**vaarkunna** v. a. (ar)". A. Rom. Hall. (Gol). 2) skjøtte om; agte for værd pleiende Omsorg. Hall. „Dokteren ville kji vaarkunne dæ lihle Saar'e" = vaatte(re).
Vaarkunning f. = Vaarkunn. Hall.
„**vaarkynna** v. a." A. Shl.; Østerd.?
Vaarkynnmaal n. Medhold i sin Klage, Deeltagelse. NØsterd.
vaarlang se sumarslang. Tel. „V. Dag".
vaarle adj. faretruende, forbunden med Fare. Ndm. Romsd. „D'æ vaarle at du kann skjera dee", der er Fare for osv. Vel for vaaleg A., G. N. váligr faretruende.
Vaarlus f. = Raudlus, Trombidium. Nfj.
Vaarmeim m. Vaar-Virkning, se Meim. NVTel.
„**Vaarnau** f. se Nau. Tel. (Mo, Moland, Vinje, Sell.). „Tvaa a v Vaarnouee".
Vaarnaue m. se Naue. Hall. (Hol, Gol).
„**vaarnæm** adj." A. Hadel. Smaal. Follo, Li. og fl.

„**Vaaronn** f." A. (Vaarund? og) **Vørønn** Hall. SVald. **Vaaraan**(d) NGbr.
vaaronna v. = vaarvinna. Hall.: **vørønde**.
vaaronngjera v. = vaarvinna. NGbr.
Vaar-rak n. = Vaarsrak. Ndm. Sfj. Nordl.
Vaar-rek n. d. s. Hard. (Ulvik, Ullensv.).
Vaar-ru f. = Vaarflokar a). Nbg.
Vaarskina f. = Vaarhæsa. JSogn.
Vaartame m. = Vaarhik. Nhl. og fl.
Vaartase m. Faar som paa Vaarsiden er kraftløst og døende. Dal.
Vaartok (o') n. pl. Snesmeltning se Tok. Tel.
Vaartunge m. = Vaarhik. Hard. (gje).
Vaarunge m. Dyr, især Føl, født iVaar. VTel. (Skafsaa, Raul.): **Vaaroongji** og **-aangji**.
vaarvalne v. ɔ: vaarvarna. Tel. (Sell.).
„**vaarvard** adj." A. Hall.
vaarveik adj. svagelig om Vaaren. Li.
„**vaarvinna** v. n. (ar)". A. Imperf. **vaarvatn**(!) Ma. (Bjell.). Sammesteds lyder Vatn (Vand) deelviis „Vann".
Vaarvinnevelder f. pl. = -velde. Ryf.: **-velder** og **Vaarvinnveller**, bestemt **-edne**.
„**vaasa** v. n. (ar)". A. 2) arbeide voldsomt og larmende = brytja, brota. Nfj. (Gloppen, Breimn). **Vaasar** m. a) En som vaasar, brotar. Nfj. b) „ein heil Vaasar", En som kaster sig ind i mange Forretninger. Sdm. (Hjør.).
Vaasa f. En som snart ynker sig, som taaler lidet; omtr. = Væsa. Sogn (Borgund): **Vaosa**.
vaasa seg v. lette sig, skaffe sig Luft, f. Ex. ved at fortælle om sine Lidelser (især smertelig Overraskelse), eller ved interjectionale Udbrud. Hard. (Odda, Røldal).
Vaase m. Kun i „skjouta Vaose" (Kvamm), „skjouta Vaosen" (Kvamm, Odda, Ulvik) og „rinda Vaosa" (Odda) ɔ: puste ud (skjota Puustn), komme til Besindelse og Ligevægt efter legemlige eller sjælelige Forstyrrelser, f. Ex. efter at have været under Vand, efter Besvimelse, efter en overraskende Beskyldning; komme sig, lette sig. Hard. Se Vaasa (A.) og rinda.
„**vaashard** adj." A. 2) haardfør til at taale Strabads. Sdm.
Vaaskida f. Ramme af lange Træstykker, som bindes paa Siderne af Høslæde for at faa Læsset høiere og beskytte mod Udfald. Totn, Odal: **Vaaskjii**, mest i Fl.: **skjiier**. — **Vaaskjiilass** n. et sligt stort Læs. Totn. Maaskee til Vaa f. Jf. dog Varskida.
Vaaskugge (gj) m. Anelse af Ulykke, slem Anelse. Tel. (Vinje, Grungedal). „Eg hae ein V. fy detta".
„**vaaskøytt** adj." A. NVTel.
vaaslendt adj. ɔ: vaatlendt. Tel. Ma. Og: **vaad-**, Ma.
vaaslig adj. ɔ: vaatleg. Ma.
Vaataklessa f. Slud. Ryf. Røldal.
„**vaatra** v.n." A. 2) være halvskjantet, „blødsinnig". Romsd. Ndm. **Vaatr** n. halvskjantet Stakkel. Ndm.
vaatroggen (o'gj) adj. kold og fugtig, om Veir. NØsterd. (Oos, Tynnset, L. E.). — **vaatruggjen** d. s. Dal. (Hedland, Hæsk.). Til roggen, ruggen. — **vaatruskjen** d. s. Dal. og fl.
Vaatsev (e') n. = Vaatsig. VTel.
Vaatstøde n. vaadt Sted (Parti), især i Agerland. Tel. (Mo, Mol.). Jf. Votustøde.
„**vaatta** v. a. (ar)". A. Og v. n. Sogn, Dal. Ryf. Nfj. Sfj. Gbr. Hard. Shl. „Eg vaatta kje ko han seie". „Däi vaatta kje um da", Hard. Nfj. „Vaatta paa"; Shl. Sogn, Sfj. „D'æ kje noko (aa) i vaatta"; Shl. „2) v.n. forslaa, have at betyde". A. Jæd. (Haa og fl.), Dal. Ryf.; Li. (Kvin): **vaata**. „Dæ vaat(t)a kje noge mæ 'an", = dæ vert ikkje, muna kje osv. „Dæ vaatta so tee" = neip so tee, forslog til Nød; Ryf. 3) gjælde, være værd. Stjør. (A.), NØsterd. „De vante de som mest vaatte"; NØsterd. — 4) „vaatte burt", omtale yderlig nedsættende, som aldeles værdløst. Vestfold (Lier, Eiker), Ring. (Krødsherad, Modum). — „vaattere" A. Østl. Tel.
? **vaattast** v. n. (ast), ane. Hard. VTel. (Svein.: vaattast, forhaabe). Af vaa, Vaa?
Vaavekkja f. En som har en farlig fortrædelig Mund; flabmundet eller trættesyg Person. Dal. Jæd. Til Vaa. „Veevekkja", skal være dl. Dal.
„**Vaaverk** n." A. Ndm. 2) noget overvættes = Evløysa. Li. (Kvin), Ndm. Se Vaae.
Ve f. se Vid.
Ve- se Vedr. — **Ve-**, **Vea-** se Vidar-.
Vea (ee) f. bitte lidet Nøgle af Traad som er vundet i een Retning, f. Ex. om to Fingre. Li. Dal. Jæd. Maaske *Vida. **Vitta** d. s. se d. Jf. Vid f. Vidje, NSv. („Norske": Finnland) Diall. vi ɔ: fiskestim, via v. ɔ: nitte. Sml. Sildavitta ɔ: liden Sildestiim.
vea, **Vear**, **Veabaat** se vada.
veble se vevla. **Vebling** se Ve(i)vling.
vebytt adj. ustiftet = ubytt, vanbytt. Sogn (Fjærland). „Me ha kje noke veebyytt", vi har intet uopgjort. ve-, nægtende Præfiks som G. N. ve- (vesæll, veill)?
„**ved**, præp. 3)". A. „Tala vee ein"; Gbr. Østl. (Rom. og m. fl.). „Vera vee" = ganga ved. Ma. og fl. „Vera vee see", være vederhæftig. Vald. Hall. (A.).
„**Vedd** n." A. „Gjera Vedd", SBerg. „Slaa Vadd", d. s. Nordl. — **Veder-** se Vedr.
Vederbuk m. = Id, Leuciscus idus? Hedm. Totn (Vardal): **Vee"drbuuk(k)'** og **Vað"drbuuk'**. Den findes i Mjøsa, hvori den menes indsat af Hamarmunke. Jf. Buk, Aarbuk. Se fig
vederkjømeleg (ee) adj. og adv. bedrøvelig; ynkelig; overvættes, uhyre. Vald. (S- og NAurdal). Jf. vedkjømeleg. „Han skrøytte,

dreit, so vee'drkjøm(m)''ele". — Dette og de følgende Ord som her begynder med veder- kunde maaske været opførte med vedr-, da dette veeder oftest har Eenstavelsestryk og Tonen. Se veder A.

Vedersaa f. et Fnug, et Gran. Helg. (Vik, Bindal). „Eg fekk ikkje ei Vee'drsaa", el. „Vee'drsaa'a". Maaske til Saad, Trevle.

Vedersjø m. (og f.?) Vidunder. Odal. „De va reint en Vee''drsjø', og Veedesjø". Solør og Vinger: Veesjsjø og Væsjsjø. Jf. G. N. vidsjá, f. Varsomhed, sjá vid einu agte sig for noget. Jf. Aasjø.

Vederverk n. stort vanskeligt Arbeide, Storverk = Ovverk. Sogn (Lustr, Hafslo), tildeels: Vi'drverk.

vedfaastande adj. som man kan indlade sig med, „faast ved". Gbr. (Fron): veefaastan.

Vedferd f. Behandling = Medferd; især omhyggelig. Dal. „Eg fekk slig Veefær".

Vedføra og **Vedførsla** f. Medførelse, det at man fører noget (Tøi, Gods) med sig; vel ogsaa = Vedføre A. Hard. (Ulvik, Kvamm). „Han hadde mykje i Veeføro", han førte meget med sig.

vedgamal, Vedgimr, -gymbl se Vetr-.

Vedgule m. tvær vrangvillig Person. Namd. og Helg.: Veeguli. Sjelden. Jf. Andgule, gula. Omtrent d. s. er Ved(d)uli som maaske er en Udjævning. Helg.

„**vedkjømeleg** adj." A. Voss. Hall.

vedkveda (e') v. n. (ar, a og de), tale med mange Gjentagelser, ligesom Omkvæd; gjentage sine Ord. Dal. „Han sad dor o veekveea (-kveedde)". — **Veekveea** f. Person som vedkvedar. Dal. Se flgg.

Vedkveda f. 1) Omkvæd; hyppig gjentaget Udtryk. Dal. „Dæ va hans Veekveea dagstødt". „Han hadde den sama Veekveeaa idag ðu". 2) ubevidst eller halvbevidst Accompagnement til Talen, i Ordgjentagelser, Fagter el. Ulyd, = Medkvæde, se d. Innh. (Sparbu, Leksvik, Beitstad), Namd. Ogsaa: „Hu ha saa mang Veekkveea(a) paa Saang'n sin". Meekkvee' d. s. Namd. (Flatangr). 3) **Veekkvee** m. og n. Vane til slige Accompagnements, til slig Unode. Indr. „Han fekk ein Veekkvee taa di". 4) smaa Vanskeligheder, Omstændigheder, som man har den Urane at gjøre. Innh. „Han æ saa dan, saa full a Veekkveea (f. pl.)". „Dæ va saa mang Veekkveea(a) mæ di". „Ha dæg unna no, Veekkvee-Peer!" — Veekkvee n. Vedkvæde (A.), Isl. vidkvædi. Jf. Isl. vidkved Lyd, Skrig.

Vedlog f.? **Veelaagje** pl. Formaliteter, indviklede Former. Jæd. (Time). Meddeelt. G. N. vidlög, Straf og dl.

Vednemne n. Ogenavn. VTel. (Moland): **Veenevne** og **Vi-**.

vednæm se vetrnæm. **veddr-** se vetr-.

„**Vedr** (e') n. 1) Veir". A. (Veder). **Veir** VTel. (Mo, Moland, Braadal, Nissedal), Rbg. (Aamlid), Sfj. YSogn; Nfj. **Vør** Namd. (Vikna). „Han æ uti, antell d'æ Veirs hell Uveirs"; Tel. (Mo, Moland; Kv. og Vinje: Veers). „Dei gjekk Veers aa Uveers"; Ryf. „2) Luft". A. „Han æ so opp i Veer'e mæ Stoorfolkje"; Ryf. „I ville Væ'ree", i vildt Sindsoprør; NGbr.

„**Vedr** m. Væder". A. (Veder). **Væ'dde** Gbr. Ork. (Rennbu), NOsterd. Hedm. NLand. **Veir'e**, **Väir'e** Rbg. (Aamlid, Sæt.), SVTel. (Moland, Treungen), Sfj. (Førde. Jølstr), YSogn (Eivindvik: Veir); **Vør** Vald. (Aurdal); **Vei're, Vei'ri** VTel. (Seljord, Vinje); **Væ're**, Bamle, Smaal. 2) Fortsiningsvæl i Elv. Smaal.: **Være**. — **Veerkreevil** m. liden vantreven Væder. Innh. — **Væ'ddelam** n. Væderlam. Hedm.

„**vedra** v. n. 1) trække Veiret osv." A. **veire** VTel. og m. fl. se Vedr n.; **veere** og **være** Tel. (Kv.), se vedrast. — **Vedre** m. En som snuser osv. Tel.: **Veere**.

vedra seg v. (ar), = vedrast. Ma.: „**veera** seg upp".

„**vedrast** v. (ast)". A. „veerast upp", Ma. og fl. **væas** Tel. (Kvitseid, Sell. og fl.); derimod: „Han stænd **værar** (**veerar**) o gloor", snuser; Kvitseid. **veirast** SVTel.

Vedraaklæ(de) n. Visøl. NGbr. (V): **Vær-**.

„**Vedraatta** f. Veirlig osv." A. **Veerootte** Odal, Vald., se Otta. **Veiraatt** Rbg. (Aaml.); **Væraatt** Gbr.; **Veerhaatt** Ndm. jf. Ætt, G. N. átt. „Han sjir ut som e Guss Veerhaatt", han seer elendigt ud. 2) Kant hvorfra Veiret (Vinden) kommer. Hedm.: **Væroott**; jf. Ætt.

Vedrball m. Vold som er kastet lodret eller høit op, saa den bliver let at tage. Land. „Ta Værball". Jf. Upphei.

Vedrbloka (o') f. karakterløs Person, se Bloka. Tel. (Raul. Laardal, Kvitseid): **Vee-** og **Værbloku**.

Vedrblokka (o') f. flygtig Person, som let svigter Arbeidet. Ma. (Bjelland): **Veeblokka**. Se Blokka.

„**Vedrboge** m. Regnbue". A. **Veebogje** Hard. Ma. (Aaserall), Sæt. Shl. **Værbaagaa** Ringerike. 2) Solring. Sfj. (Bremang): **Veebogje**. Meddeelt.

„**Vedrbrest** m." A. Shl. Nhl.: **Veerbrest**.

„**Vedrbrigde** n." A. **Veirbrigde** Nfj.; **Veerabrigde** Hard. **Veerabregd** f. Dal. Ryf.

Vedrbrøyte n. = Vedrbrigde. Shl.

„**Vedrdune** m." A. **Veedune** Voss (Ekj.). **Veedyn** (y') m. d. s. Hard. (Ulvik). Menes være Meteoreksplosion; Sdm.

Vedrelta f. = Vedrhaatt. Hall.: **Værælte**.

Vedrfauka f. Uveirstid af flere Dage, se Fauka. Gbr. (Foldal), STrondh. (Uppdal, Melhus): **Veerfóuk(e)**; Selbu og Gul.: **Veerfok(e)** (o'—ö).

Vedrflusa f. yderste flossede og let fraløste Hinde paa Birkenæver, se Flusa. VTel.: **Veerflusu**. **Ve(d)rflustr** n. d. s. Tel.

Vedrfubb m. = Vindhauk, -fubb. Gbr.
Vedrfuka (u') f. = Vedrfauka. Ndm.: (Halse): **Veerfuukaa**.
„**Vedrgard** m." A. Gbr.: **Værgal**; Tel. (Sell. og fl.): **Vægar**.
Vedrgeir m. Veirpiil, Veirhane; mest om Personer. Tel. (Rauland, Aamotsdal): **Vegeire**. Ogsaa = Villstyring.
Vedrgona (o') f. Vindstød. Trondh.: **Veergunu, goonoo**.
Vedrgymbrar f. pl. Visole. Tel. (Selljor): **Væ-**.
Vedrhald n. høi og smal støtteformig Skymasse. Sdm. (Ulvstein, Sande, Herei): **Vedehald** og **Veir-**.
Vedrhea f. kort og voldsom Uveirstid, se Hea. Ndm.: **Veer'heeaa**. **Veerhei** Ork.
Vedrhita f. = Vedrhea. Gbr. (Foldal): **-heeto** og **-hitu**.
Vedrhovud n. Faarehoved; Tosse; ogsaa = Fjams. Ma. og fl. Til baade Vedr m. og Vedr n.
Vedris (ii) m. Isslag = Ising, Jak. **Veeriis** Tel.; **Væriis** Ringerike (Krødsh. Sigdal); **Vei(r)-iis** SætV. Vestfold (Hov, Lier), **Vee-iis** VAgder, Ned. — **vedrisa** v. imp. (ar). „**De væriisar**", der falder Vedriis. Ringerike. — „Veeriis" kunde maaske, med A., være Vidaris; men den falder (drives af Veiret) ind mod Steen, Vei osv. ligesaavel som mod Ved; desuden kjendes neppe noget andet Tilfælde hvori Vidar- er blevet Veer-, Vær- eller Vei-.
Ve(d)rjur, Veirjure = Jur f.; se d.
Vedrkorna (o') f. (or), maaske kun i Fleertal: **Veerkodne**, om a) formeentligt kornede Organer for Lugtesandsen; b) Lugtesands, Lugt; c) Veir af noget; Fært; Spor. Dal. „**Eg æ komin ∗ud a(v) Veerkodnin**", jeg er ude af Sporet, er desorienteret. Synes ogsaa at hedde: **Veerkodn** n. Dal.; A. Jf. Korna.
Vedrkvila f. = Vedrkvild. Ndm.: **-kviil'**.
vedrlaus adj. som ikke har „Teft", Fært el. Spor; fortumlet, forvildet. Nyf. „**Han gjekk saa han va veerlöuse**".
vedrleid adj. utilpas ved eller mod Veirforandring. Innh.: **veerlei**.
„**Vedrleik** m. 1, Lynild". A. Tel. (Skafsaa, Vinje): **Veeleike**; Dal. (Lund): **Veeleig**.
Vedrleik m. 3, 1) Nordlys. NGbr. (Sel) og fl. 2) Visol. SGbr. og Hedm.: **Værleik** og **-leek**. Vel eet med foreg.
Vedrleik m. 4, Veirligt. Follo, Smaal.: **Værleik**. G. N. vedrleikr.
„**Vedrljos** n. 1) Lynild". A. Sfj. (Forde); særlig om „Kornmoe". „2) Nordlys". A. Nhl. „**Gaa mæ Veeljose**", ikke blive gift. „**Koma i Veelyyse**", d. s. Jæd.
vedrly adj. beskyttet mod Veiret. Ndm. „**Her æ veerlyytt**".
„**Vedrlyse** n. Nordlys". A. Gbr. 2) om adskillig electrisk eller phosphorescerende Lysning. Nhl. Hard. 3) om en kaad og omskiftelig Person. Hard.
Vedrlysing m. 1) Nordlys. Nyf. Røldal: **Veer-**. 2) = Vedrlyse 3). Nyf.
vedrnæm adj. ømfindtlig for Veiret. Rog.
Vedrod (oo) n. voldsomt Oprør i Luften; se Od. Ndm. STrondh. Innh. „**E(i)t svært Veeroo**". **Vedroda** f. d. s. Stjør. og fl.: **Veeroo'**, pl.: **-ooaa**.
Vedr-rida (i') f. = Uvedrsbolk. Strinda og Selbu: **Veerödu, -udu**; Gul.: **-oe**. Neppe for Vedr-ida. — **Veerulu** (tykt L) f. kort pludseligt Uveir. Innh. Meddeelt.
„**vedrskaatt** adj. n." A. **veirskaatt** Sæt.; **værskaatt** ØTel. **ve(i)rskaalt** Rbg. (Aamlid), Li. **veerskolt** Ma. Li.
vedrsjuk adj. = vedrleid. Meget udbredt.
Vedrskip (i') n. lang tynd Skymasse. Hedm.
Vedrskoka (o') f. noget langvarigt voldsomt Uveir. Ndm. (Edøy): **Veerskaakaa**.
vedrsleg adj. „**De seer noke veirsklegt uut**", ∗ det seer ret ud til godt Veir. VTel. (Mol.).
Vedrsmid m. et Insekt, Anobium pertinax. Hard. (Ulvik): **Veersmee**.
„**Vedrstillar** m." A. Vald. (ØSl.): **Veere-**.
Vedrstod (o') f. = flg. Tel. (Sell. Kvits.): **Væsto**. **Værstoo** d. s. Østerd. NGbr.; **Veerstoo** Stjør.
Vedrstoda (o') f. Vindstade; Veirets Staaen fra en vis Kant; tildeels = Vedrstøde. **Veirstode** INfj. **Veerstøa** VAgder, Shl. Hard. **Veestd-u**, bestemt **Veestaa-a** VTel. (Vinje, Raul. Laardal). „Snø'n ligg'e so ymist ette so Veersto-o hev stae", Røldal. „Høg'e Veerstøa", Vindstade nær Nord; VAgder.
Vedrsumar m. Sommer med Hensyn til Veiret. Ndm. „En unnele Veersomar", en Sommer med underligt Veir.
Vedrvikk m. = Vindhauk. Gbr. (Lom).
ved-seg-brend adj. = medbrend, se d. Romsd.
Ved-seg-folk, økonomiskt vederhæftige Folk, Velstandsfolk. Hall. og Vald.: **Veeseefolk**.
Vedstøde n. = Vedstev (Hall. Sogn). Nfj.: **Veestøde**.
Veduli se Vedgule.
Vedundr n. noget man høilig undres ved, Vidunder. **Vee'undr** (og **Veed'undr**) Nfj. Sfj. Sogn, Voss, Vald.; **Veeoon'dr** NGbr. (m.), Tel.; **Vee'unnr** og **-oonnr** Østl. (Follo, Smaal. Totn, Modum). Ogsaa: **Vi'un(d)r** (∞ Tundr) n. og f. VAgder (Eikin, Fjotl. Bjell. Vanse), SHelg. „Dei hadde sleie upp Bjønnehove paa Veggjn for ei V.". Fj. „Aa stoore di Veeoon'dæl" NGbr. Ogsaa: „Han va saa ræent vi'unnr for aa faa vida", ivrig (nysgjerrig). Li. Sml. Faatid. Jf. Ovundr, Avundr.
Vedune, Vedyn se Vedrdune.
vedundrleg adj. og adv. vidunderlig, overordentlig. Gbr.: **veeoon'de(r)le**. SGbr.: (Faaberg): **veeoondrsle**.
Vedvar n. Gjøren-opmærksom; Varsel, Under-

retning. Hard. (Ulvik, Kvamm). Tel. (Bø). „Hadde eg ikkje gjort'n eit Veevar, saa hadde Mann'n rest forbi"; Bø. Jf. G. N. vidvaran Paamindelse.

„vedvoren (o') adj." A. 2) ømmende sig, utilbøielig til at tage fat paa noget. Nfj. Mest „Ikkje veevoor'en". Og: vivo'ren og vivoo'ren. Sdm. (Hjør.), Nfj. (Honndal).

vedvæld adj. sorgløs, lige glad? Vald. (VSlidre). Mest: „like vee'væld". NGbr. (Lom, Vaagaa): „Ho æ veeværl' mæ alt samen(t)". Ogsaa: vee'vælt eller -vært (tykt T), lige glad, ikke nøieseende, sorgløs, uforfærdet. SGbr. Totn, Hedm. „Ho æ veevælt vee hoss (el. kaa) dæ gaar", el. „veevælt kaa dæ gaar". „Veevælt Kar". „Je æ like veevælt vee"; Totn. Se vedvard.

„Vedvære n. 2)". A. Gbr. 3) Ens menneskelige Omgivelser. Gbr. (Kvikne). Meddeelt.

vefta v. (ar), 1) indvikle, forvikle. Gbr. „Væfte see inn-i naagaa". 2) vrøvle, især for Spøg; væve. Vald. „Væfte o våeme". Vel eg. = vefta. A.

„Veftlund". A. Veptlunn, -loonn m. Rog.

veftraanda adj. om Tøi som er randet i Islætten, eensfarvet i Rendingen. NGbr.

„Veg (e') m. Vei". A. Væig Gbr. Fleertal: Vaagaa STrondh.; Vegu(r) Tel. (Sell. Tuddal, Tinn og fl.). — „Dæ gaar kje Vegjn", det gaar ei an. Nfj. — „Vera te Vega", oplægge ensteds paa Veien for siden at befordre videre. Dal. „Vere te Veies", d. s. Sfj. „Atti Væigj'ee", til Hinder; NGbr. — I Sammenss. mest Vega- (vegar-) og Veg-; Vøgaa- (ØTel.) og Vaagaa- (Trondh. og fl.). „All Væg", bestandig, hele den omtalte Tid; Ndm. Jf. Eng. alway(s). „I Vægom", undervejs; Rom. (Sørum).

„veg (e') adv. bort". A. „Strøy væg", jage bort; Ndm. „Ikkje vekke" = ikkje burte.

„vega (e') v. veie". A. væga, væg, vaag og voog, voogje og vagje, NGbr. vögi Rom. (haardt G). 5) mægte = viga, orka. VTel. „Eg veg'e kji mei". 6) have Vægt. Ryf. Dal. „Dæ veg ikkje noke før den Hestn", den Hest orker alt.

„vega (e') v. (ar)". A. „vaagaa Væg", bane Vei i Sneen uden Sneeplog. Trondh. 2) gjøre Vei for En, gjøre Plads, vige af Veien. Røros: vaagaa. 3) danne Vei, blive til Vei. Tel. „De vegar snart idag", der danner sig snart Vei.

vega v. (ar), 2, svinge, svaie, balansere; gaa usikkert. Ringerike (Sigdal) og Smaal. (Trykstad): veega; Land og Hedm. (Furnes): væga. Fremgaaet af vega vog. Jf. vigga. „Gaa itte der aa veega mæ Lysel"

Vegabøte (e') n. noget at bøde paa Veiens Smalhed med, f. Eks. en Bjælke. Vestfold (Hov): Veega- og Veia-.

Vegafyld (e') f. = Vegfyll. Tel. (Kvitseid, Sell. Tinn og fl.).

vegafus adj. = reisefus. NGbr.: veegafoos.

Vegalad n. Veimuur, muret Vei. Voss, Nhl.

vegaljos adj. saa lys at man kan see Vei. Sfj. „Vegaljos Natt". Mest i n.

„Vegamot". A. Vøgaamoot ØTel.

Vegarudning f. Oprydning, Anlæg, af Vei; Veiarbeide. NGbr.: Veegarunning.

Vegaskil n. = Vegeskil. Veegaskjeel NGbr. og fl. Vaagaaskjel NTrondh. STrondh.; Vægnaskjel Vald.; Vængneskjel Vestfold.

Vegaskræma f. noget som skræmmer En paa eller fra Veien; et Veiskræmsel. Voss.

vegavisa v. a. vise En Veien. Tel. (Mo).

vegespak = vegspak. SætV. Tel. (Bø).

Vegetak (e') n. saa sikkert Tag eller Greb under noget at man kan oppveie det. Hard.

„Vegg m." A. 2) den enkelte Vægbjælke. Tel. Sæt. fl. Jf. Veggjesal. — „Du skaa te Veggj'n", du skal tabe; Tel. (Sell.). „Veete væks mæ Væggom", med Aarene; Totn.

„Vegg m. 2,". A. 2) den bagre Deel af Koens Kryds fra det egentlige Kryds til Halen. Østerd. Meddeelt.

Veggfar n. = Mosefar. Helg. Væiggje- Gbr.

„Veggjebandsstokk m." A. Rom. Smaal.

Veggjeglaama f. 1) stor Sprække tværs igjennem Væggen, f. Eks. manglende Stykke af en Bjælke. Ø- og VTel. 2) hæslig mager Kvinde. Tel. ISogn.

veggjehoggen (o') adj. „Ei veggjehoggja Stoge", en upanelet Stue som fremviser de raat hugne Bjælker. Rbg. (Aamlid).

Veggjemage m. buet Midte af Vegg 2. Tel.

„Veggjemot n. 1)". A. Vestfold. Væggemoot f. Østerd. Væggemootu f. = Veggjemot 1) og 2). Ringerike, Rom. (Høland), Follo (Kraakstad).

„Veggjemun (u') m." A. 2) Fordeel (Ly) af at være nærmest Væggen. ØTel. (Tuddal, Grandsh.). „Min Hæst ville hava Væggiemoon'n".

Veggjeriva (i') f. liden Sprække eller Rift i Vægbjælke. Tel. Veggjerivja d. s. IVi.

„Veggjesal m." A. Sæt.

Veggjespryngla f. = Veggjeriva. Vald.: -e.

Veggjetirr m. = Veggjesmid. Jæd. (Time).

Veggjevilling m. 1) Legetøi bestaaende væs. af en Træpiil med Fjær i Enden. Hall. Vald. 2) = Vimring. Vald. Hall.

Veggrand f = Veggjerand (Tel.). IVi.

Veggsmaug? n.? Sneens Indtrængen igjennem Væggens Fuger. Stjør. „Væggsmöug gjer alti Ræugnslöug". Smog?

Veggsnert m. = Veggjesnert. Ramd. Innh.

veggvidopen adj. = vidopen. Vald.

veghittug adj. = veghitten. Rbg.

„Veginde n." A. Veijend(e) Sogn, Gul. Viend Ndm., Vægande Vald., Vøgaan ØTel.; Veiel Salten. Meigende? Sfj.

vegleg(e) adj. og adv. kraftig velbygget og statelig; anseelig. VTel. (Mol. Vinje), Sæt. Ma. (Aaserall). „Veglege laga". G. N. vegligr anseelig. Jf. uvegleg osv.

Vegmat m. = Vaagmat. SSmaal.: **Vei-**.

Vegmeid m. = Skaarim. Hall. Sogn; Gbr.: **Væigmei**; NØsterd.: **Væiemee**.

„**Vegner** pl." A. „Paa deiraas **Vegna**"; Nhl. „Av mine **Vegnur**"; Tel. Ogsaa: „Vei hænta o av vue Vegnur", fra det fjerne; Tel. (Laardal).

„**vegsynt** adj." A. **væigsyynt** NGbr.

Veguli se Vedgule. Vidgule? Jf. Tregul.

vegvis (ii) adj. som godt kjender Veien.

Vegværing m. Person fra Vega (Vee'gaa, Væga), Ø i Helgeland. — **Vehl** se Vermsl.

Vei n. Kuld, især talrigt. Solør (A. Larsen).

veia seg v. 1) = veia. Ogsaa: „Elva veia see" = kyngja. Sdm. 2) udtale sin Forbauselse = bera seg. Romsd. Sdm. **vee-e see** Romsd. (Vesy, Gryten).

veia se veiga. — **veibla, Veibling** se veiv-.

„**Veid?** f. Vikker". A. **Vee-ært** d. s. NGbr. (Lom). **Veeflookje** d. s. A. Helg.

„**veida** v. a." A. Voss. „2) v. n." A. Tel. Vald. Sogn. „Katt'n æ ute o veier". Ogsaa: erhverve. Salten. 3) Hid hører maaske: „han veidd' itt oom han gjoor' de", eller „han veidd itt no" ɔ: han var lige glad (ligegyldig), betænkte sig ikke. Fosn, Selbu. Og: „han veie inga Skamm", d. s. Innh. (Stjør. og fl.). Selbu. (Men: væga og vaagaa, Imperf. voog ɔ: veie).

Veidar m. Jæger. Hall.

„**Veidehorn** n." A. Nhl. Sfj. Tel.

Veidehund m. Jagthund. Voss: **Veia-**. Sj.

Veidekar m. Jæger = Veidar. Hall.

Veidingehaar n. = Veidehaar. Sæt. (Bykle).

„**Veidn** f. 1) Fangst". A. Vald. „Rjupeveidn". 2) Redskaber til Fangst. Romsd. og Nordl.: **Vængn**, pl. „Vængne".

veidnelaus adj. uheldig i Fangst; uheldig. Shl.: **veinelóus**.

Veift m. Vift; Vindpust. Shl.

veifta v. (ar), svinge, vifte = veiva A. Shl. **veipta** Dal. VAgder. „Veipta mæ Kniiv'n". — **Veig** (Væig) se Veg.

veiga v. n. (ar), svinge med Kroppen eller Kropsdele = sveiga. JNhl. „Veiga mæ Armadne, Halen". **veie** d. s. Tel. (Lunde). „Han gjekk o veia o slo", svingede paa sig under Meiningen. (Men: vega ɔ: veie).

„**Veigja** f. Saft". A. **Vægji** m. d. s. Tel. (Mo og fl.).

Veik f. Væge = Veik m. Tel. (Kv.), SætV. — **Veikagras** n. = Veikjesev. Hard.

Veike m. = Veikjesev. YMa.: **Veije**.

Veiking (haardt K) m. veg Person. Agder.

Veikling m. = Veiking. Namd. Innh.

„**Veikliv** n." A. **Vøykaliv** Voss, JSogn.

veikraad adj. som raader over faa Kræfter, svag som En nys syg. VTel. (Vinje). Jf. sjølvraad, tidraad.

veikraaden adj. 1) = veikraad. VTel. (Vinje). 2) kjælen, ømfindtlig. Tel. (Sell.).

veikraadig og **-ug** adj. = veikraad. Tel. (Vinje, Kv.).

„**Veila** f." A. 2) Fure paa Undersiden af Skier. Østerd. (Rendal). „Veela æ för brei för Skiia".

veilen adj. = veilutt (Tel.). Tel.

veima v. n. (ar), 1) gjøre meningsløse svingende Bevægelser; fare hid og did; vimse omkring, tumle eller famle omkring. Tel. (Nes, Lunde, Sell.), Vestfold, Vald. Hall. „Han stoo o veima o fæmde mæ Hændæn". 2) vrøvle = tøva. Hall. Vald. Sogn, Sfj. „Han væfta o väema". 3) „veime seg burt", tumle, vrøvle sig bort. Nfj. (Innvik). Jf. veima, vima, A.

Vein m. fortumlet Person. Se flg. Sdm.

veina v. (ar), fare hid og did; gaa og tumle; omtr. = veima. Nfj. (Davik, Selja, Eid, Honndal), Sdm. (Sande, Sunnylven). „Han gjekk ein heile Dage aa veina aa vima aa vaanda uppaa Fjella". „Ho gjekk aa veina (veinte) i Haaja". „Fare aa veine ette noko". „Veine seg vekk". Maaske veidna. Jf. dog vena, vinstra.

Veip m. buus Person; En som veipar. Sfj.

Veipa f. liden ringlagt Traadmasse = Svirla, Kveil; en noget viid „Vea"; se flg. Helg. „Traadveipa.

veipa v. n. og a. (er, te; og ar, a), 1) vikle, svinge, svøbe; haspe. ØTel. (Vø, Heiddal), Helg. (Nesne, Vindal, Brønnøy). „Veip' upp eit Snøre". „Veip' upp ei Veipa", løse Haspen op i Traadringe (før Spolingen). Helg. NSv. („Norsk") Dial. veip ɔ: vepa. Jf. vipa, vippa; G. N. veipr, veipa Klædning, Svøb? 2) gjøre Sving eller Kast med Krop eller Kropsdele; omtrent = feikta. Voss, Sogn, Sfj. „Väipa pao seg". 3) buse frem; rende uoverlagt til = feikta tee. Sfj.

veipla v. svøbe, vikle. ØTel. Til veipa.

Veirs se Vedr n. — **Veire** se Vedr m.

Veis f. (pl. Veis'r, „Veis'ar"), 1) saftig Stængel, især underjordisk som paa Kvikgræs og Kartofler, sjeldnere paa alm. Græs og Rodfrugter. Bamle, Ned. Rbg. Tel. (Nissedal, Lunde, Vraadal, Moland), VAgder. Humleveis, Epleveis, Blaaveis, Kvitveis. Jf. Vise. 2) m. og f. lang tynd slap bleg Person. Ø- og VTel. Rbg. Rotaveis (o'). Gvitveis m.

Veis f. (pl. Vei'sar), sidt og fugtigt langstrakt Græsparti, fugtig Græsrende; f. Eks. en liden med Plantevækst overgroet Bæk. Hard. (Ulvik, Kvamm). Hertil Tiddveis.

Veisa f. 1) fugtig Græsstribe = Veis. Voss. Hertil Tiddveisa. G. N. veisa sumpet Plet. 2) „Dynd, opskyllet Jord osv." A. Dal. Ogsaa: dyndet tidt overskyllet Havstrand. Li. 3) Græs i en „Veisa", især ligt „Lidgras", Equisetum. Dal. (Hæsk. Sokndal). „Eg fekk mygje Veisa i Aar". — **Veisegras** n. d. s. A. Li. Dal.

veisa v. n. (er, te; og ar, a), 1) svinge stærkt med Arme og Krop under Gangen. Shl.

(Fjellber, Etne, Stord), NRyf. Hertil: darveisa, moveisa. Ogsaa: „Ho gjekk aa veiste seg". 2) gjøre sig vigtig, især med Travlhed. Hard. — veisen adj. tilbøielig til at veisa (seg); feiende. Shl. „Ei veiso Jænta".

Veise m. (og f.) Plante med saftig Stængel, især Kartoffelplante. BNed. Kvitveise m.

Veisebotn m. dyndet Bund (Grund). Dal.

veiseleg adj. lig en Veis ɔ: lang tynd slap og bleg. BTel. Rbg. Bamle. veisoleg ØTel. „Sjaa veisoleg ut". „Veiseleg Lit".

veisen adj. 1. slap; halvvissen; næringsfattig, om Jord. SætB. Ma. (Aaserall), A. „Väisen i Smokjæ". „D'æ vasli o väisi". — Veise-Mold f. og Veise-Jord f. let ufrugtbar Muldjord. Rbg. — Veise-Jordeple n. liden vissen Kartoffel. Tel. (Braadal). Veise-Fræ n. d. s. Tel.

Veispre m. en lang tynd og svagt bygget eller sammenhængende Figur. Rbg. Ma.

veispreleg adj. lig en „Veispre". Rbg. Ma. „Veispreleg Stoᵘl, Grind". — veispren adj. d. s. Sæt. Ma. — Veispring m. = Veispre. Ma.

Veit f. dybt indskaaren Rende eller Fure i Bjælke el. dl. Voss, Gbr. Se Veita, A. „Veitefyll f." A. 2) det af en „Veit" (Grøft) opkastede Materiale. Hedm. Hadeland.

Veitegrav n. ganske liden smal Ager. Ryf.

„Veitla f." A. Li. og Dal.: Veitla; især om Omgangsgjæstebud, helst i Julen: Jouᵘlaveitla.

„Veitt n. Flueæg". A. Veid Ma. (Sygne).

?veitta v. (ar), viste, vinke. Vald. (Bang).

veitutt adj. fuld af „Veit(r)", Luus. Tel.

„Veiv f. Svingel". A. Smaal. Vesterbotten.

Veiv m. 1) Sving, Vending; Gang. Sogn, Østl. (Ringerike, Oslo, Smaal.). „Da va fyssite Väiv'n som Sverre gjoore". „Dænna Veiv'n", denne Gang. 2) Dyst = Veita, Tak, Rid. BTel. „D'æ kje lang'e Veiv'n mæ dæ (Arbeie)". 3) Virkning, Fynd, Klem; tildeels = Mun, Vend. BTel. (Vinje, Raul. Laardal). „Der æ kji stori Veiv'n mæ de". „Han prøver o seta Stegg i Folk, men der æ kje noken Veiv'e mæ'n". „Der æ kje store Veiv'n mæ 'o, vom ho lagar seg alli so mykje". Ogsaa Viiv'e m. Vinje. 4) „heile Veiv'n", hele Flokken, Massen. Rauland.

„veiva v. n. 1) svinge". A. Smaal. Odal. „Gaa aa veive mæ Lyyse i Haann'a". „3) svøbe, vikle omkring". Tel. (Østre).

Veive m. 1. „ustød" Person. Smaal. A.

Veive m. 2. Fynd osv. = Veiv 3). Tel. (Sell. Kvitseid, Laardal, Moland), SætB. „Dei Skogpinnane æ kje stoor'e Veiven i"; Kvitseid. „Der æ ingjen Veivi mæ den Vasarn". „Uttan Vit o Väivi".

Veivekirna f. = Sveivekirna. Østl.

Veivl n. Forvikling; Brøvl. Shl. Rbg.

veivla v. a. og n. 1) vikle, omvikle, svøbe; forvikle. Shl. Li. Ma. Rbg. ØTel. „Orm'n veivla seg um Leggjn". „Veivla upp Taugjæ". „Veivla umkring". Ogsaa: veibla, -e; Ma. „Veibla dæ tee". 2) tale forviklet; vrøvle. Rbg. Ma. 3) bevæge hid og did. Ma. (Tveit): veible. 4) blafste. Hard. „Sjouᵘse vøyvla".

Veivle m. En som taler forviklet; Brøvler. Ma. (Bjelland). Veible Ma. (Holum).

veivlen adj. tilbøielig til at „veivla". Agder.

Veivling n. = Vevlung. Jæd. Vestf. Agder.

Veivr n. selvmodsigende Snak. Agder.

veivr adj. spæd og kraftløs, halvlam. Ma.

veivra v. n. bevæge sig svagt og planløst frem og tilbage og hid og did; tale forviklet og selvmodsigende. Ma. Rbg. Tel.

Veivre m. En som „veivrar". Sæt.

veivren adj. 1) tilbøielig til at „veivra". Agder. 2) = veivr. Agder. — veivrelig d. s. BAgder. Jf. veivla.

Veivring m. spæd og kraftløs, halvvissen, Person. Agder.

veka, veke, Veke se vik-.

vekke se hokke. — vekke se veg.

„vekkja v. a. 2. 3)". A. Jæd.

„Vekkja f." A. Hug-, Tanke-, Is-. Tel.

vekra (e') v. a. = vakra, vekkja. 1) vække, opfriske. BAgder, Hall. Mest: vegra seg, vækre see, blive rigtig vaagen; opfriskes; stramme sig op. 2) = vekkja 2, 3). BAgder. „Vegra Bloᵘ, vegra ei Aar, v. Øltunnaa". vekrast v. n. = vekra seg. Li.: gr.

vekrug adj. = vakrug. Hall.

Veks, Væks se Kveks.

„veksa v. n. voxe". A. vaksa SShl. Ryf. Dal. BAgder; vakse Sæt. Tel. Vinger. Præs. vaks'r Vinger. Imperf. vaks Ndm.; vooks (og voks?), Rbg. (Aamlid), SBTel. (Tre.), NGbr. Supin. vuksi Rbg. Tel. — 4) tilgroe af noget, dækkes af eensartet Plantevæxt. Mest i: „grasvekse, mosevekse, skogavekse", Nfj. Tel. (ogsaa -vakse).

Vekste n. 1) Væxt. 2) Plante. Gbr. (Vaagaa, Fron).

Vekstra f. Stilling, hvori Tingen kan rokkes lidt, men hvorfra den for Hager og Ujævnheder ikke kan bringes ud. Nhl. (Eks.). Meddeelt. „Du he flyyrt Miinebor'n i Vekstra". „Stäen'n staar i V.".

„vel adv. vel". A. veel Ramb. Innh. Ndm. og fl. Ligningsformerne: vælare, -ste Sogn, Nhl. Ma., veelar, -st Ramb. Innh. Ndm.; bruges især i Bet.: omhyggeligere.

vel conj. netop som, just som, lige efter at; omtr. = best. Ndm. Totn og fl. „Veel (væl) de va gjoort, saa . .", saasnart . . Eg.: da det vel var (af)gjort, saa . .

„vela (ee) v. 2) lokke". A. BAgder, Dal. Rbg. Tel. „Veela Bodn'æ ifraa". „Veele Kyy'ne mæ Salt". Ogsaa: berolige ved Smiger og Kjælen. BAgder. 4) gaa langsomt hid og did, gaa frem og tilbage uden Meed. Follo, Rom. Smaal. Se A. Denne

Bet. tilhører maaske et andet Ord, til Bele ɔ: Stjert. Jf. svinsa, svansa, suda.
„**Vela** (ee) f. List, Paasund". A. Tel. Især i Fl. om „Kunster osv." A. Tel.: **Veelur.** — **Veeldu** d. s. SætB. „Du maa fare (fara) mæ Beeldu fyst du hev o gjere (gjera) mæ dæn Kar'n". „Der maa Beeldu ti fyst du gjængge dæn Begj'n" = du maa vere passige. **Vøldu** d. s. Sæt.(Bykle).
velast (ee) v. n. (ast), lokke, smigre = vela 2). VAgder, Rog. Tel. „Veelast mæ Baadne". — **veeldast** v. d. s. SætB. „Veeldast mæ aen". **vøldast** Sæt.(Bykle).
„**velbudd** (uu) adj." A. 2) vel pyntet. Hedm.
veld eller **vell** adj. meget modtagelig for, især for Smuds og dl. Kun i Sammensætning: bitvell, luusvell (-vedle, Dal.), dritvell (-vedle, -velt, -vellen, -vedden), skitvell (-vedle, -vedlen; Dal. Hard. Rog); lortvell (-vellen, -velt; Aamlid).
„**Velde** n. 2)". A. „Eg hadde kje Velde te noken Tingg". Sfj. YSogn. Se Mynja. „Reis Trøyll'n i Væill!" ɔ: Vald. Gbr. „Deen i Vælt (Væll)!" Vald.; se Den. „Fan'n i Væill!" Totn. 4) n. pl. = Lunnende. Li. (Kvin). „Dær æ kje mange Stae slige Velle sum te dæn Gar'n".
Veldor f. pl. Redskaber = Vel. Røldal, Ryf. „Arbeisvelder", def.: „Veldedne". „Baarvinn-veller, Tarv-væller", Ryf. Jf. Tarvelda. Hedder ogsaa (uvist hvor) „Vølder" og berører sig med Vøldu(r), Veeldu(r) se Vela.
Veldror (ee) f. pl. Fangstmidler (Kunster og Redskaber) = Velor; ogsaa: Nødmidler, Nødudveie. Tel.(Vinje). Ogsaa: **Vøldrur** Tel. (Grungedal), og **Vildrur**? Jf. Vela, Veldu(r), Vøldu(r). — Et „**veeldre** v. finde Nødudveie", synes ogsaa at findes. VTel.(Vinje, Laardal). — **Vele** se Veila.
„**Vele** n. Stjert". A. Ryf. 2) en svagelig Tingest. Dal. 3) en Pyntedukke. Jæd. — **Veletrøya** f. Trøie som har en kort Stjert. Sogn. — **Veleskross** m. Andreaskors paa Huusmønningen fremkommet ved de korslagte Vindskeder. Nhl.?
„**Velende** n." A. **Vælæinn**, **Vølæinn** og „Vaalainn", Ndm. **Vaolænde** Sogn (Vik); **Vølin** Rom.
„**velfaren**". A. „v. i de", hjulpen med. Sæt.
„**Velfarskaal**", A. Hard. Jf. velfararminni.
velfata adj. velbygget og noget førlig; se fata. VTel. (Eidsborg, Selljor); ØTel.: **vælfaataa**; Smaal. (Trykst.): **vælfat(t)a**; Sandsvær: **vælfjaata**.
„**Velgjerd** f." A. **Vælgjaar**, SætB. VTel. (Vinje, Mo, Moland); **Vælgjoor**, -or NVTel. (Vinje, Laardal og fl.); **Vælljool** ØTel.
Velgjerdsfolk n. rundhaandede gjestfrie Folk. Hard. (Odda, Ullsv.). — **Velgjerdsmaal** n. og **Velgjerdsprat** n. sødlig og lidt klynkende, helst lidt nedsættende, Tale, hvormed man ledsager sit Tractement. Hard.(Ulls. Odda), Røldal: **Væljærs-**.
„**velgjeten** adj." A. 3) „han va væljet(t)in 'ti di", han var meget fornøiet med det. Gul. „Dæ va itt naa(kaa) væljiti 'ti di", det blev ikke regnet for noget, der blev ikke takket for det. Innh.
„**velhendt**". A. Follo. 2) forsigtig. Smaal.
velheppen adj. velstaaende. NGbr.(Vaagaa).
Veling (ee) f. det at „vela", A. Særlig: Ordning af Snarer og dl. Tel. „Snorune æ ootoo V.".
„**velja** v. a." A. **vela vel'e vool** (og vaalde) **velt** (og vaalt). Li. (Nes, Gyland, Fjotl.) og fl. (Rbg. Nfj.?).
„**veljast** v. n. „Det velst um". A. „Dæ vællst, oom"; Romsd. „Dæ velst, dæ, um". Nfj. „Væls paa dæ; væls paa, oom'n kjæm"; Innh. Namd. „Væns paa"; Innh. (Snaasa). „Dæ væl see", Ndm. „Dæ veist, dæ"; Sfj. Nfj. „D'æ kje velst um", dette er ikke vanskeligt; ISogn.
velkjen adj. vammel = valg; især for Sødme, Fedme eller Mangel af Krydder. Dal. Li. (Nes, Vanse). **vææikjen** Li.
Vell n. liden Kilde. Li.(Vanse): **Vill**. A.
„**vella** v. a. (er te)". A. Særlig: give et lindt Opkog = forvella. ISogn: **vedla**.
Vella f. Kvinde som snakker i eet væk. Vald. Jf. Ørvella. Til vella, vall.
vellaga adj. vel og kraftigt skabt. Smaal.; Hadeland og Oslo (Bærum): **væl-lage**. **vællægge** og **vællægd** d. s. Ø- og V-Totn. „Vællægge Kar, Jinte, Hæst".
Vellæte n. = Vellæta. Voss, Hall.
Velmenne n. = Godmenne. STrondh.: **Vælmæinn**; Innh. og Namd.: **Veelmæinn**. I Innh. oftest brugt ironiskt: „e gott V.!"
Velna f. stor Kjep. Voss. Se Vendla.
velsemleg adj. høvisk; soigneret. NGbr.
„**Velsemda(r)plagg** n." A. **Vælsæm(s)plagg** NGbr. (Vaagaa). Brugt ironiskt om en naragtig Person. NGbr. (Lom): **Vælsæm-**. — **Vælsæmsko** m. Stadssko. Lom.
„**velskyldug** adj. 1) fordringsfuld osv." A. ØTel. 2) meget imødekommende, indsmigrende, insinuant. SGbr. (Faaberg, Gausdal: **vælskyllog**.
Velstand m. udmærket Tilstand; udmærket Forstaaelse el. Forhold; Tilfredshed. Oslo, Smaal. „De va slik Vælstann mæ'n, mellom dom".
velsynt adj. skarpsynet. IMa.: **vælsøynt(e)**.
Velt m. 1) omvæltet Stilling. Ma. Rbg. Tel. (Mo) „Detta i Velt'n", omkuld ɔ: paa Ryggen eller til Siden. 2) Vending; Tonefald? Rbg. (Vegaarsheid). „Der va den Saang'n o den Velt'n i de dei las". 3) „Vælt, Trumf". A. „Ko ligg'e i Velt, ko he mi i Velt? Den sum he Sekfarn fka løysa Velt'n". Li. (Kvin). „Vera i Velt'n", ligge op som Trumf, være i Vælten. — **velt** se vell. — **Velt** se Vermsl.

„**velta** v. n.“ A. Imperf. *volt*, NGbr. Tel. Voss. Particip: *vulten*, Tel. Gbr. *aa'valtin, aa'veltin*, se avvelta. „Hæst'n vælt aat“, tumler omkuld. STrondh. (Meddal).

„**Velta** f. 1)“. A. „Liggja aa Velte“, Shl. Se avvelta. 7) uordentlig Kvinde. Li.

veltalande adj. imødekommende i Tale, føielig. Vald. (Bagn).

Veltar m. 1) = Veltesjøl. 2) Plov. Ryf.

veltydd adj. ydet? Hedm. Se sebudd. Maaske: vel udrustet, vel klædt; til tya.

velvarm adj. dygtigt varm. SSmaal.

„**velverd** adj. fordringsfuld“. A. Dal. Ryf. „Han æ saa væl *værťe*“, ØTel. (Tuddal).

„**velvirk** adj.“ A. ØTel. (Tinn), SætB. *vælværk* ØTel. — *velvirkjen* VTel. (Mo).

velvore (o') og **velvorde** adv. = vel. „*vælvore* klædd“, velklædt; Sogn. „*vælvooli* gjort“, vel gjort; Smaal. „*vælvøle* stoort“, vel stort; SVald.

velvoren (o') adj. som er i Velvære; vel udstyret, vel udrustet. Sogn (Vik og fl.). „Du kjæm'e vælvoren no!“ siges til En som kommer med rige Gaver (Fodne).

Vemaur (ee) m. en liden Stakkel; usſel Tingest. VTel. (Riss. Kvitseid, Mo). — **Veemuure** d. s. VTel. (Vinje, Høydalsmo og fl.). Maaske en Omdannelse af Vimur, skjønt I ikke (nu længere) gaar over til ee foran M i Nissedal og Kvitseid.

Vemba f. en Ferskvandsfisk; sandsynligvis: Flire, Sv. vimba, Abramis vimba. Vinger (Eidskog), og Rom. (Høland): **Væmme** f. (Se Vembe m. A.). Er storvommet.

vembeleg adj. vommet, tykvommet. Sæt.

Vembil i Gorvembil. — *vemin* se væmen.

„**vemjast** v.“ A. *vamdest, vamst* VTel.?

vemla v. impers. kløge, væmmes = vimla. Ryf. (A.), Rbg. (Aamlid, Sæt.), Tel. (Sell. Bø), Vestfold. „Dæ væmlar se Bringa“, der føles Kvalme; Sell.

vemlast v. n. væmmes. Rbg.

„**vemlemaga** adj.“ A. Ring. Rbg. Vestfold.

„**vemlen** adj. vammel, usmagelig“. A. VAgder, Rbg. Ndm. Namd. Innh. Røros. 2) = vimlen 2), A.

vemlesøt adj. vammelsød. Rbg.

Vemole, Vemuhl se Vimull.

Vemøa f. svag ubehjælpelig Person, Vissenpind. Ma. (Øyslebø). Meddeelt.

vena v. n. (ar), gjøre smaa planløse og ikke raske Bevægelser frem og tilbage; gaa smaat hid og did (ikke om gamle); vimse noget langsomt om. Odal. Rom. (Nes, Skedsmo, Sørum, Fet, Nannestad, Gjerdrum og fl.): *veena* og sjeldnere *væna*. „Staa itte slik aa veena mæ Lyyse!“ „Veena aa vikle“. — **Veenabrook** f., **-kopp** m. En som gjerne „veenar“. — vena er vistnok < vina; jf. vinstra (viina), veina.

venast (ee) se vænast, vønast.

„**Vend** f. 1) Vending“. A. b) Sted hvor man vender i Pløining el. Saaning. ØTel. c) Vending, Snoning. Ma. Li. „Saen'e i Vænd'æ“, langsom i sine Bevægelser. d) Vending, Krisis, Forandring. Gbr. (Lom, Vaagaa, Oyer), VAgder. „Gjoord Gjerning fæ ingjæ Vænd“; Aaserall. Og **Vænt** Ma. (Holum). „5) Virkning, Fynd, Klem“. A. Ogsaa: Lav, Skik, Rede. Agder, Helg. Stjør. „Der æ ingjæ Vænd mæ 'an; han æ so uvændige“; Rbg. „Ho har inga Væ^{i}nn paa sæg“; Helg. „Dar va kje Væ^{i}nn aa faa paa da;“ Helg. „Dær æ ittj naa Væ^{i}nn mæ 'aam“. 6) en noget stor pløiet og tilsaaet Mark. Vestfold. „Ru(g)vænn, Byggvænn“. — 7) Udsigt til, Mulighed for, Forhaabning. Helg. Salten. Maaske kun i: „Huusvæ^{i}nn“, Udsigt til at faa Herberge, og „Töusvæ^{i}nn“, Udsigt til at faa sig en Kjæreste. „Han har nokk liksom Töusvæ^{i}nn dar paa Gar'n“. — 7) og maaske 5) er vel, med A., G. N. vænd.

„**vend** adj. stedt, stillet“. A. VAgder. „Illa vænd'e“. „Æ du saa vænd'e (og vænt'e) at du kunne laana meg“. „Han æ viia vænd'e“, han har vide Forretninger, Forbindelser, Forpligtelser.

„**venda** v. 1) vende“. A. „Dæ va kji antell rænnt ell vændt“, ingen Undvigelse var mulig. Sæt. „4) bortbytte, sælge“. A. Tel. Ndm. Namd. Sæt. Østl. „Vænde i Pængar“. „Vænde ein Ukse i tie Dalar“. Ogsaa: „Han heve kji ko barre de sum han vænde ti seg mæ Arbai“; Sæt. 7) „vænde att“, holde op. Tel. Østl. „vænne ijæn“ d. s. Østl.

„**Venda** f. 1) Vending, Gang“. A. Hall. Vald. „Däi maatte i Vænda“, i Gang, i Vei. 4) = Vend 6). Vestfold. „Ru(g)vænne“. 5) Stilling, Lav; Skik; Rede = Vend 5), Greida. Voss, Hard Agder. „Dar æ kje nokæ Vænda mæ 'an“. Hard. — I de følgende Forbindelser synes det at betyde deels a) Vending, vendt Stilling, omvæltet Stilling = Velt, Velta; deels b) Stilling, rette Stilling, Lav. „I Vænda“, omkuld; ISogn (Lærdal, Aardal, Lustr, Jøstedal, Aurland, Leikang, Sogndal, Vik). „Han sloo (slo^{u}, slø) meg i Vænda“. „Leggja (detta) i Vænna“; Ma. (Aaserall). „Han laag i Vænde“, laa falden; Rbg. (Aamlid, Evje, Sæt.), VTel. (Mo). „Føre i Vænde“, rive omkuld; VTel. (Vinje, Kvitseid; men „reise ivi Ænde“ ɔ: reise noget (en Planke) fra liggende til lodret Stilling og saa lade det falde over til den modsatte Side; ligesaa: „reisa øve Ænna“, i Kvin i Li.). „Dette *aa* Vænde“ = i Vænde; Sæt. Rbg. Men ogsaa: „o^{u} (o', u') Vænna“, VAgder; o^{u} synes være < or. „Trumla o Vænna, u Vænna“. Og: „detta, trumla, tvintla *a* Vænna; Bjørkjæ laag *a* Vænna“, omkuld; Dal. VAgder; *a* tør være < at (aat; se d.), eller < av. (Hvis *a* er < at, og o^{u} og u' er fremkommet ved Misopfatning

af o', som kan være baade < aa og < at (som foran Infinitiv), og < og — saa bortfalder Bet. b). — 6) en noget stor Masse; jf. Velta. Hall.
Vendavadmaal n. V. med „Vend 3)". Hard.
Vendsida f. = Vend 4). NGbr.: **Vændsiie.**
„**Vende** n. Vending". A. Tel. „Vaßsvænde".
vendeleg adj. afhændelig; til venda. Vald.
Vendeljol m. en angelikalignende Plante, maaske Baldrian. Nfj. (Honndal).
Vendevit n. Forstand til at vende om. Sæt.
Vendevon (oo) f. Udsigt til Vending, Omvendelse eller Forandring. Sæt. „De va ingjo V. mæ hæ".
vendig adj. 1) som forstaar at snoe og slikke sig; smidig; forretningsdygtig. Sæt. VAgder. 2) tækkelig. Ma.
„**Vending** f." A. 4) Lav, Skik, Fynd = Vend og Venda. VAgder. 5) Forretning, Affære, Sag. Sæt. Tel. Sogn, VAgder, Østl. „De vert'e mii Vænding". „Han æ svært i Vændinga", han driver udstrakte Forretninger. Sæt. Lyder ofte „Vænd'ing" i SætV. 6) Væsen; i s. Ex. „Syldatrvændingjæ", Militærvæsenet. SætV.
Vending m.? Salgsvare. Vald. Vestfold.
„**Vendla** f. Riis". A. ISogn. **Velna** Voss.
Vendskap m. 1) Lav, Skik, Rede = Vend. Oslo. „Dær var værken Wennskap eller Vænnskap paa de". 2) Mellemværende; Forretningsforhold. Sæt.
Vendsl f. 1) Verslinje = Vend. SætV. 2) Takt i Musik. Sæt. 3) Udvei = Raad. Shl. (Fitja). „Da vert'e no alti ei Vænsl".
Vendsla f. 1) Afsætning. Ryf. Til venda 4. 2) Udvei = Vendsl. Ryf. Shl.
vendsleg? adj. fortrolig. „Dei to æ svært **vænnsle**, dei vert'e visst eit Par". Nfj. (Eid, Honndal). Jf. Vend 7, vænd.
Vendty n. Tøi med „Vend". NGbr.
„**Veng** m. 2) Sideflig" A. = Skjerveng. Vestfold. Vinge paa Rokketeen; Dal. og fl. 3) Rum paa Loen ved begge dens Ender i en Udbygning. Sfj.
venga v. (ar), bruge Vingerne. Totn, Smaal.
vengbrjota v. a. bryde Vingen. Fosn. „Vængbryyt Hanen". — **vængbroten** part.
Vengemaur m. vinget Myre. Totn og fl.
Vengjeloft n. Stolpebod med Svalgange rundt omkring. ØTel. (Tinn, Hovin).
Vengknut (uu) m. fremspringende Led paa Vinge. ØTel. Totn.
vengsaar adj. vinge-øm; øm i Arm- og Brystmusklerne af at løfte og bære. ØTel.
„**venja** v. a." A. **vænjaa væn vande vant**, ØTel. (Tuddal og fl.). **venja** (og **vænje, væna**) **væn'e vaande vaant** Agder, VTel.
Venjedyr n. Husdyr som har vænnet sig til at søge til et Sted hvor det ikke hører hjemme. Shl. Hard. og fl. Se heimla.
vensken adj. venlig; om Fæ: kjælen; om Folk: noget vel fortrolig. Stjør.: **vænnskin.** — **Veorm** se Vidorm.
Vent f. (og m.) Forventning. Hall. Ma. Ryf. „Koma (vera) oor Vænt'n" = vera utor Ventn. A. Hall. Ma. (m.?) „A(v) Vænt'n" d. s. Ma. „Meir ænn Vænt'aa", meer end venteligt; Ryf. — „I **Væn'to**", i Vente. Hard.
Ver (e') n. 1) et hvilketsomhelst Kar eller Gjemme til at have noget i = Ilaat. Nfj. (Innvik). 2) Vaar. Tel. Li. (Eikin). „Puutever, Koddever". „Dyneder (-veer el. ver?); IRyf. „Skinnsæ'llvær", Gbr. (Fron). 3) Overbredsel over Seng. Gbr. (Fron). Se Vær. — „Kyrkjevær", Kirkeværge. Rum.
„**vera** (e') v. n. være". A. Inf. **vara**, Namd. SVald. (Vagn), Ringerike (Sigdal, Aadal, Modum), Land. Totn, Hedm. Hall. (Torpo, Nes); **væraa** ØTel. STrondh. (Børsen og fl.); **ve** og **væ** Voss (sj.), Hard. Jæd. Dal. (den yngre Slægt bruger mere og mere vera, væra). Præsens: **ær** Østl. (andensteds kun i visse eftertrykkelige Forbindelser); **eer** Østl. (Oslo og fl.); overalt andensteds: **æ** og ee. Præsens Fleertal: **ere** Sæt., **æro?** Hall. Imperf. **var** Østl. Shl. og saa andre Steder; **va** almindeligst. Imperf. Fleertal: **voo** Voss. Supinum: **vo** Voss, Hard. Jæd. Dal. Nhl. og fl. Imperf. Konjunktiv: **være** Li. (Eikin), Tel. (Rauland; Moland?); **vøre, vore** Ndm. (Sunndal og fl.); **voo** Namd. Stjør. „Tvi vor(r)e!" Ma. (Bjelland), Tel. (Sell. Grandsh.). — „Koor som æ r", Ryf. Sogn og fl. „Ær tu", er du. Sogn. „Da ær so, d'ær so"; Shl. Se ogsaa sæl, vel. — „De v a kji antell (anten) rennt ell vændt", se venda; Sæt.; jf. Eng. there was no running. — „D'æ d e som æ(r)", d e t er Sagen; Tel. Ndm. og fl. „Noko som e r", noget som forslaar. — „es (is)" se væles.
„**Vera** f. Væren, Ophold". A. I NGbr.: **Veero** (kort ee). „Burteveero, Uppeveero, Huusveero". I SGbr.: **Veeru.** I NTrond. STrondh. og NNdm.: **Vuru.** „Dæ e da ei Vuru!" det varer da længe! I YNdm.: **Vaaraa.** I Vald. (Vang): **Vøro;** „dæ vert kji lang Vøra", f. defin. 2) Tilhold; Herberge. Tel. (Selljor, Rauland): **Veru.** „Hori heve han si Veru?" 3) Mærker efter Ophold, Væren = Vister. VTel. (Raul. Vinje, Mol. Laardal), Sæt. Ma. (Aas.). „Eg saag Verur ette Bjønn'n; ette Huusi", Ruiner, Tomt. — 4) Løsøre, Gods. ØTel. (Tuddal). „Værunn mine".
„**verande** adj." A. VTel. „Bliive verandi".
Verande n. Væren, Forblivende. Hall. (Nes). „Æ du køme her te **Varand?**" for at blive. — **veraa** se vidraada.
„**Verd** f." A. **Vør** Rbg. (Evje og fl.). I religiøs Forstand — og Ordet har mange Steder i Regelen en noget religiøs Farve —: **Verd'æ** Ma. (Aas.), **Verd'ei** SætV., og ofte, selvfølgelig, i den danske

Form Værd'n m. — „Han va snött utu Værenne før dæ", han var aldeles ude af Ligevægt over det = reint utav dæ. Nfj. (Honndal). — „Paa aller saa lang Væl", paa aldrig saa lang Tid. Østerd.

„Verd m. Maaltid". A. Val Helg. (Brønnøy). „Morgovæl", men „Kvæⁱlluool", Gbr. (Kvamm).

„verd adj. værd". A. voor VAgder. Rbg. „Dæ kann naa vera liides voort anten eg fær'e dæ hell inkje", ligegyldigt hvadenten jeg faar osv. Ma. (Øyslebø). G. R. litils vert ubetydeligt. „Dæ va, liides voort, her um Da(g)'n eg møtt'an, saa sa'an", i Forbigaaende sagt, for Resten. — „Gott vært" fordringsfuld = velværd. ØTel. (Sauar og fl.).

„verda v. vorde". A. varta Røldal; vetta Voss (tildeels); vørta Li. Præs. Ind. vert'e Røldal, Shl. Ryf. (neppe nogensteds vart'e). Imperf. Ind. vart'e Sæt. (Valle, Austad), vatt Hard. Imperf. Fl. vordo og votto Hard. (Øydsfjord; sjelden). I Tel. bruges Ordet lidet, mest i Udtrykket „verte fy(re) noko", blive udsat (eg vert'e, vart el. vort, eg hev vorte el. vurte). I Ma. (Bjelland) bruges det kun i Imperativ: „vert (naa roulig, snappe)!" vær nu (rolig, rask)! „Altii ska hann verta e(i)kko!" altid skal noget tilstøde ham! Dal. „Val æ(g) sei", maa jeg sige. SHelg.

Verdarnaud (el. -nogg (o')?) f. Madtrang, Madlenshed. Shl. (Fitja). „Han byyte kje Kuu'æ i Væranduga". Meddeelt.

„Verddage? m. Værdi". A. NGbr. (Lom, Vaagaa). „D'æ stoor Vældaagaa 'ti di". 2) Værdigjenstand, Klenod. NGbr. (Vaagaa, Lom). „Ho ha mista Vældaagæⁱnn sin". 3) Gods og Fæ. NGbr. (Kvikne, Lom, Vaagaa). „Ho har mykjy V.". — 4) Trivsel, Velvære. Gbr. (Sel). Meddeelt.

verdeleg adj. eksisterende = værug, bidig. „Ingen værdeli Ting" = ingen Værdsens Ting. Østl. — „Inggen verdige Tingg". Ma. (æ?), Røldal (æ); A.

Verdfall n. Nedgang i Værd, Priis, Agtelse. Sæt. „Kaame i Værfadd". „Eg toutte de kaam slikt ält Værfadd paa'an daa att'e". — verdug se gjenn-, gjønn-.

verdfalla v. falde i Værdi. Tel. (Sell.).

Verdotter f. Sønnekone. Gbr. (Fron): Vær-.

„Vere (e') m." A. Veere Vald., Være Ndm. SSmaal. (Borge), Veera m. Fosn, Væra Gbr. Totn., Vare Ndm., Væru f. ØTel.; Viru (ee?) f. NSmaal. (Trykst.); Vooroo Ramd., Vuru Gul. Vinger; Vaara f. SHelg. (Vindal, Vik, Vefsn); se Vora. — Væruhooloo f. = Verehol. ØTel. — væruholutt adj. ØTel.

„Verestad m. = Værstad". A. Sæt. Ma.

„Verg m. 1)". A. Rom. Denne Støtte hedder „Bjønn" i Vestfold (Eiker), saa det Østlandske „Værj" turde være Varg. „2)." A.; en Risse. Ndm. 3) Lægne. Værj Nedre Tel., Bamle (ogsaa „Varj"?), Rom. Hedm. Jf. Kverv.

Vergsmi se Dvergsmide.

Veril (e') m. Mærke efter Væren = Vera; Spor; tildeels = Ev; ogsaa Antydning til Rede paa noget. VTel. (Mo, Mol. Vinje, Laardal, Eidsborg, Høydalsmo, Selljor). Eet med „Vederil" (?) A., med hvis Bet. „Veirstreg" endeel af Anvendelserne kunde passe; men Ved(e)r lyder Veir eller Veer (ikke Ver) overalt i NVTel. Mest med Negtelse. „Eg saag kji Veriln ette Bjønn'n". „Du seer alli Veriln att'av 'an". „D'æ kji Verile paa Begyn". „Der va kji læng'e Veril paa de". „Eg hae viddra meg burt so eg visste kji Veriln". „Eg kann ingjen Verile i de". „Den Fjamsn heve kji Verile paa noken Tingg". „Kann du gjeva meg ein V., sko eg alti greie de". „Naar eg høyrer ein V., so ..." „Eg veit Veriln paa de".

„verja v. værge". A. vær(r)i og veer(r)i NTrondh. SHelg. Imperf. og Supinum: vært SHelg.

„Verja f." A. Vørju Rom. Hadel. Ring. Gbr. Tel. (Sell.). — Verja i: Likverja.

„Verk n. 1) Arbeide". A. „I Ver'kje", Nhl. (Fana). — verk adj. se vyrk.

Verka f. = Vaarvinna. Sæt. Se Verk.

„verka v. a. tilvirke". A. Særlig: lade Træmateriale ligge og tørres. NGbr. „Detta Emnee lyyt liggje aa værkast eit Aars Tii". — Verkn se Kværkje.

verkeleg adj. sær i en enkelt Retning, lidende af en fiks Idee. Dal. Ryf.

Verkje (e') m. muret Vei langsad Bjergside, Veimur. Nhl. (Eksingadal). Meddeelt.

Verma f. = Vermsl. Romsd. NGbr. Vald.

„verma v. a. varme". A. vørma, -e, Agder. — vørmast v. n. blive varm. Agder.

Vermaskar n. Potteskaar til at hente Ild i. Hard. Forsvindende. Skard?

„Verme m. 1) Ild". A. Vørmi Rbg. „2) Hede". A. Særlig om Varme i Veiret: Vermde Tel. Rbg.; Vørmdi, -e Rbg. Tel. og fl.; Værde Buskr.

Vermornos (oo, o') f. Svigermodernæse; spøgende Navn paa Kjedelkrog i Sæterhus. Tel. (Laardal).

„Vermsl m. Kilde osv." A. Værsl n. Senja. Versl f. Nfj. Væhl f. (bestemt: Væhll'a, Fl. Væhlli) = Uppkome. STrond. NTrond. Væhl n. Meddal. Vælt f. Selbu. — Verslavatn n. Kildevand. Nfj. (Honndal). — Versledrag n. Vand som siver ned fra Versl. Nfj. Væhl-Seeg n. d. s. Meddal. — Verslehol n. Hul i Iis over Kilde. Sogn.

Vermsla f. = Vermsl. Hard. (Øydsfjord): Vørmsla. — Verott se Vedraatta.

„verpa v." A. 3) svulme op; om Vanddrag.

Vald. (VSlidre). Hertil „Værpande", Aanavn. — Imperf. voorp; NGbr. ØTel.
Verpa f. Fugls Bagdeel. Ndm. NGbr.
Verpil m. høist upaalidelig Person: En som er løs i Tale og Gjerning. Gbr. (Faaberg). Jf. Gorverpil. G. N. verpill Terning.
Verpsl? n. Steenhob etc. = Verp. Bamle. (Drang.): **Værsl.** Opfattet som „Varsel".
verr. — **vørr, vørr'e** Agder; **vårr'e** Rog.
verre. — **vørre, -i** Agder; **vårre** Rog.
„**versa** v." A. Tel. — „**versla** v." A. Ryf.
Versl n. Værn; mod Aa (Dæmning), mod Fæ (Gjerde), mod Vind (Riisklædning af et Huus). Sdm. (Norddal, Skodje).
„**verst**". A. **vøst, vøst'e** Agder.
vert i innan- osv. — **Veru** se Vera. Vere.
Verund f. Væren = Vera. Hall. (Aal, Gol). „Dæ vart kji lang Værundee dær".
Verv se Kverv. — **Vesa, vesa** se Vi- og Væ-.
„**vesall** adj. liden, spæd". A. **veesaal** Sæt. VAgder; **vesadl** Ryf. (ee og æ), ISogn; **vaasaal** Østerd. Bestemt: **veehlle** NGbr., **vihlle** Nfj.
Vesalldrope (o') m. Næsedryp. Ryf. Shl. **Veesaaldrope** Ma.
vesalleg adj. usel, skrøbelig. Rog. Li. G. N. vesaligr.
„**Vesallelid** m." A. Nfj. (tildeels f.). 2) for tyndt Sted paa Traad. Ryf.: **Vesall-lee**; Ma.: **Veesaal-lee.** — „**veesaallee-utte** (adj.) Traa". Ma.
„**Vesalmann** m." A. **Veesaalmanne** Sæt.
Vesallmun m. ubetydelig Portion. Hall
Vesallnakke og **-nokk** m. liden Stymper. Ma. (Bj. Gr.): **Veesaalnakkje, -nokk.**
Vesallpinne m. veg Person. Sæt. Ma.: aa.
„**Vesallskap** m." A. Dal. og fl.
Vesallvider m. en liden krybende Vidjeart, Salix repens. Ma. (Holum): **Veesallviiar.**
Vesallvomb f. 1) et Smaafæ med for stor Vom. Rbg. og NVTel.: **Veesaalvaamb.** 2) Stakkel, Usling. Dal. Li.
Vesaal n. Stakkel, Stymper, ussel Person. SætV. „Detti stakkars Veesaali". **Veesaal** f. d. s. VAgder. **Veesaold** se Vesold. — **Veesaalskar** m. Stymper af en Karl. Tel. (Moland). — **veesaalslig** adj. = vesalleg. VAgder (Fjotl. Bjell.).
Vesaalla f. = Vesaal. Ryf. og Shl.: **Veesaadla** og **Væ-.** Ogsaa: **Veesaalda** Ryf. (Skjold). Se Vesold.
Veseball (ee, dl) m. = Fissopp. Nhl. **Veesesopp** m. d. s. Ryf. Josn. Jf. visa (veesa), visne.
vesja (e') v. a. og n. (vesje ves'e vaste vast; ogsaa: ar). 1) forvikle, filte sammen, = vasa. VTel. (Vinje, Raul. Mol.), SætV. „v. burt", forspilde, spilde eller øde ved Forvikling og Urede. „Vesje seg inn i aires Vændingga"; Sæt. **vesjast** v. n. forvikles, forspildes. 2) snakke meget og tomt, vaase. Tel. Rog. Jf. vasa, vossa.

Vesja (e') f. 1) bitte lidet Traadnøgle = Vea. Sogn. „Traavesja". 2) Forvikling, Urede. Rbg. (SætV. Evje). „Kome inn i Vesju". „Vev o Vesju". 3) Vrøvl; Vrøvlehistorie. VTel.
Vesjar m. Vrøvler. **Vesja** f. d. s.
vesja (ee), se vissa, visa.
„**vesla** v. a." A. VTel. (Vinje og fl.). „**vetla** seg burt" søle sig bort; svinde ind, afkræftes; forødes. Sogn (Vik, Lustr og fl.). **vetlast** d. d. s. Sogn. „Da vetlast burt unde Hændedna pao 'an".
Vesleblome m. en Plante; hedder ogsaa „Ljaablome". Vald.
Veslemenne m. Usling; daarlig Karl. Voss: **Vetlamenne.**
Vesle(v)rong f. det agterste Knæ, (V)rong, i Baad; ogsaa overført paa hele Bagstavnen. Nhl.: **Vetleraangg.**
Veslesumar m. = Helgamessesumar. YSogn.
veslevaksen adj. med den Voksnes Væsen og Lader; om Børn. Oslo og fl.
Veslevinna f. 1) Arbeide hvormed man øder Kræfter eller søler sig bort; ogsaa: Forstyrrelse eller Forvirring af Arbeidsorden; Kraftspilde. ISogn (Vik, Aurland), Voss. „Da va äi Vetlavinna her mæ datta Arbäie". „Da gaor burt i V. mæ da". 2) vanskelig Stilling; Livsmøie; Raadløshed; f. Eks. dens Stilling som har forbrudt sig mod Samfundsordenen. Voss, Hard. Nhl. „Koma i Vetlavinno". 3) daarlig Arbeider. Til vesla.
„**Vesold** f." A. **Veesaold** Hard. (Ulvik); **Veesoll** og **-sool**, V- og ØTel. (Selljor, Tuddal, Tinn). 2) En som lidet magter = ei Armod. Hard. (Ulvik; Kvamm: Veesold). Jf. Vesaal, -la. — **vess** se viss.
„**vessa** v." A. 2) sive igjennem. Vestfold (Larvik), Odal. „Kjølvanne væsser oopp ijøummel Joola". — **vessast** v. impers. NGbr. Østerd. (L. E.). „De væsjes 'tu Saar'a"; L. E. Og: „Dæ væssee", NGbr.
vessen adj. 1) vandagtig, vandig = vassen. Gbr. Nfj. 2) smagløs, flau; ogsaa = vesken. Rbg. Rog. „Vessen Mat". „Vessaa Sill". „Eg æ vessin paa Salt"; Dal. **vessjen** d. s. Jæd.
Vessja? f. fremsivende Vædske. Sogn (Aurland, Vik). „Vaog aa Vessja"; ∞ Hessja.
Vestan m. Vestenvind. Sfjelds. **Vestaan** Li.
vestongast se vistungast.
„**vestantil** adv." A. VAgder: **vestaante.**
Vestfolding m. 1) Beboer af den vestre Side af en Floddal (sjelden) eller Fjord, ferst eller salt. Ø- og VTotn og Hadeland: **Væstfölling**)(Østfölling. 2) Beboer af den vestre Side af Oslofjorden sydad fra Holmestrand. Vestfold (Dramn. Sande). Jf. Utfolding (fra Larkollen), Austfolding.
Vestfyrding m. En fra Vestfjorden og Vestfjorddalen i Tinn i ØTel. ØTel (Tuddal): **-fyrring.** N. firdingr, Fjordboer.

Vesthall n. (f.) Hældning mod Vest. NGbr.
„**Vestlending** m.“ A. For Folk fra Øst- og Nordegnen om Oslofjorden kan „Vestlandet“ begynde ved Horten. Jf. Vestfolding.
Vestol, -i se Vistur.
„*vestrøn* adj.“ A. Nfj.
Vestrøna f. let Vestenvind = Havgula. Nfj. Ndm. Fosn, Namd.
Vestvetning m. Beboer af Indsøs Vestside. LSmaal. Modsat: Østvetning.
Vet f. se Vett. — **Vet-** se **Vetr-**.
vetgamall (e') adj. vintergammel; mest om om Smaafæ. SætV. og Dal. (Hæskestad): *veddgaamaal*, -*gamal*. „Ai *veddgoemou* Gjait“; Sæt. *veddregamaal* Li. (Fj.).
Vetgimbr (i') f. Faar i andet Aar som ikke endnu har læmmet. Jæd. (Haa): **Vedjdjimr**. Og: **Vedjdjiml**, -**yml** m. Jæd. Dal.
vetla, **Vetlavinna** se vesl-.
„**Vetlide** (i') m. 1)“. A. **Vættleed(d)i** Innh. **Vættli** Namd. **Vættlehæst** m. d. s. Innh. **Vættlei**, aarsgammel Fole eller Bjørn; Ndm. 3) **Vetidl**, **Vetedl** m. aarsgammel Væder. ISogn (Aurland). **Veddle** aarsgammelt Faar. Li. (Eikin).
vetna v. n. = vatna 3). „Dæ vætnar oopp“. ØSmaal.
Vetning m. i Sammenss.: Vest- og Øst-.
„**Vetr** (Vetter) m. Vinter“. A. **Vettr**, **Veddr** og **Vedd'r** Li. Dal.; **Vøtt'(e)r** Hard. „I Vet“, Li. (Fjotl.; omtrent forældet). „I Vet'e“, „i häile Vet'e“, Sogn (Vik, Aurl.). „Um Vet'n, häile Vet'n“, Sogn (Aurland)
Vetrbagge m. Fæets Vinterdragt. VTel. (Mo): **Vettrebaggji**; Sæt.: **Vettrepaggji**. „Vettrebaggjen æ avsnudde“.
Vetrbil n. Vintertid. Hard.: **Vøtrabil**.
„**Vetrbraut** f.“ A. **Vinterferil** Selbu, Røros, Namd. **Vinterfrivil** NØsterd. (Tynset; „Frivil“ ellers = Fivreld); **Vinterfevil**, -**fivil**, Stjør. Gul.; -**fefil** STrondh. (Bynes, Budvik). Hedder **Vettrveg** Ma.; **Mjeelkjeraak(ja)** Nfj. (Honndal); **Snyvæe(en)** Ndm.
Vetrfeld m. = V.-bagge. Hard.: **Vøtra-**.
Vetrfostr n. Vinterfodring. Ndm.: **Vinter-**.
Vetrham m. Vinterdragt. VTel. „Vettreham'n paa Heiane fyrr de bliv'e grønt“. „**Vintraham'n** pao Fe'e“. Sogn.
Vetrkyl (y') m. Vinterkulde. VTel. (Mol.): **Vettrekyle**; Ma. (Grindeim): **Veddrekyl**.
„**Vetrnatt** (Vetter-) f.“ A. **Vetnet** ɔ: 14de Oktober. VTel. (Vinje og fl.).
vetrnæm adj. ømfindtlig for Vinterens Lidelser; særlig: svag og smaatærende mod Vaaren; om Huusdyr. Ryf. Jæd. Li. og Dal.: *vedrnæme*, *veddre-* og *ved-*.
Vetrstøda f. Sø-Ørret, som forbliver Vinteren over i Ferskvand. Sogn (Vik). **Vintrstøe** Sdm. (Norddal). **Vintrstø-ing** m. d. s. Ndm. Jæd. — **Vinterstønning** m. 1) d. s. Vestfold (Hov, Lier). 2) om Kartoffel som er bleven staaende i Ageren og spirer Aaret efter. Vestfold.
„**Vetrung** m. 1)“. A. **Vintringg** Nfj. 3) aarsgammelt Storfæ. VTel. og Sæt.: **Vetroongge** og **Vetraangge**. Og: **Vetronggsukse** Nfj.; **Vetronggsstuute** (oo og aa); -**kviige** Sæt. VTel. Sjeldnere aarsgammelt Smaafæ. VTel. 4) **Klodrian**, Dumrian. Jæd.: **Vedroongje**.
„**Vetrveg** m.“ A. **Veddraveg** Dal.
„**Vett** n. Tingest“. A. 2) Tosse, Idiot; uden „Stakars“. ISogn (Aardal, Lustr): **Vitt**, **Veett** og **Vett** (Vætt). „Ikkje vetta“, Agder, Jæd. Hordeland; „inkjesvetta“, Romsd. „Uvetta“.
„**Vett** f.“ A. **Veet(t)** Underjordisk, VAgder.
vetta v. n. (ar), tee sig som et „Vett“, en Idiot; vrøvle, famle, søle. ISogn. „Ka æ du vetta mæ?“
„**Vette** n. 1.“ A. Om Mennesker i Sammenss.: Godvette, Meinsvette (Shl.), Møvette, Rau(d)a(r)vette, Rekavette, (V)rangvette.
Vette n. 3. Fjante. Shl. (Etne), Sogn.
Vettebu n. = Hulderse. Dal.: **Veettabuy**.
„**Vettefolk** n.“ A. Sfj. Tildeels: **Veet(t)efolk** og **Veet(t)ufolk**, VAgder. **Vettekone** f. Sfj.; og **Vetrkone** Sfj.
„**Vettehaug** m.“ A. „Veet(t)uhäu'n“, en Ellehøi i Ma. (Øyslebø).
„**Vetteljos** n.“ A. Ma. (Vj.): **Veet(t)ejous**.
vettreskræmd adj. yderlig forfærdet; ligesom skræmt af Vætter. Vestfold og SNum.: *vættaskræmt*; Ringerike (Modum), Oslo (Asker), ØSmaal.: *veetaskræmt*. Jf. vordskræmd og vitskræmd.
vetteslegen (gj) adj. lam i Bagkroppen; jf. draugslegen, Nhl.
Vettetre n. Træ hvorved eller hvori Vætter har Tilhold. Sæt.: ee. **Vettefura** f. Sæt.
vettug (i—ee) adj. eksisterende = bidig, verdeleg. Sogn (Hafslo). „Aldri da vettuga Slagje“ = aldri Lukk'n.
Ve-undr, **Ve-unnr** se Vedunder.
„*veva* (e') v.“ A. Imperf. *vaav* Li. (Kvaas).
Vevfete m. Fid i Væv. Innh.: -*faataa*.
Vevgong f. = Vevgogn. VAgder og fl.
Vevgreide n. = Vevreide. NGbr.: **Vævgreie**.
„*vevja* v. (vavde), vikle“. A. Li. (Eikin), Sæt. Tel. (Skafsaa). „Vevja seg inn i noke“, indvikle sig; Li. „Han vavde seg ti“; Tel. „Vevje i Houp“, Sæt. 2) „vevje o vase“, vrøvle. Rbg.
Vevjakaane f. = Vevkona. Sfj. (Jølstr). **Vøvkaana** SBerg. Sogn. **Vøvkaanevev** m. er Spindelvæv ude, se Kongurvev.
Vevkjerta f. 1) Edderkop. Ma. (Øvrebø). 2) Vrøvler. Agder.
„*vevla* v. 1) omvikle“. A. Tel. (Sell. Grandsh.) tildeels: *veble inn*. 4) fare stundesløs famlende og feilgribende frem og tilbage. Tel. (Bø).
Vevltol (oo) n. uduelig Person. Vesteraalen.
„**Vevlung** m. Pulsvante“. A. **Væv(v)el-**

oonge Vesteraalen. **Vevling** Ma. (Otrnes); „Avlung", STrondh. Se Veivling.
Vevspildra f. en lang tynd smal Fjæl til at holde Rendegarnet i Orden. Hall.
Vevstøa, Vevstøyre se Støda, Støra.
Vevyrda? f. en skjødesløs hensynsløs Person, En som styer intet = Uvyrda. Ringerike (Krødsh. Modum), Oslo (Bærum), Totn, SLand, SVald. „Ei fæl **Veevøle** te Kar". Jf. vebytt.
?**Vi** f. vid Fjeldflade. Li. (Kvin). Jf. Vidd.
Vibl n. Forvikling; Brøvl. Se flg.
vible v. vikle, forvikle; vrøvle. ØTel. (Tuddal), YMa. „Vible i Hoop". Er vel for vivla; jf. viva, veiva, veivla.
vibre v. a. og n. bevæge(s) raskt frem og tilbage, vifte saa smaat. SætB. „Sau'n vibra mæ Øyro". Se foreg.
Vibring m. omtrent = Vimring. Agder.
„**Vid** (i') f. (Fl. **Vidjar**), Vidje". A. **Veed** (og Vid?), Fl. **Vij(j)a** Nfj. (Stryn). **Vee** Romsd. Ndm. Innh.; Fl. **Viia** Ndm., **Veeja** Innh. (Stjør. og fl.). — **Viia-knipp(e)** n. Vidjeknippe. Ndm. — **Vidjareist** m. en Stopper af Vidjer. Nhl. Voss. — **Vi(d)jaspenning** m. = Vidje-. JSogn.
„**Vid** (i') m. 1) Træ osv." A. **Veei'e** Sæt. **Vø** Ramd. (Viktna), SHelg. (Vindal). „2) Skov". A. Østerd. „Sus'n ligg paa **Vee'a**". — Genetiv „**Vidar-**" lyder alm. Via-, Veea-, Vee-e-; men i JMa. **Veeaa-**, i ØTel. **Vøaa-**. „Veeaaskog", „Vøaakost".
Vida (ii) f. stor tragtformig Indretning. a) Mølletragt = Teina. Rog. Agder, Tel. Smaal. Odal: **Viia, -e**. b) Stillads som bruges ved Tagtækning. Gbr.: **Viie**.
„**vida** (i') v. n. (ar)". A. 2) klattre i Træer. Østerd.: **veea** og **vøa**. vida og vidd (?) i Sammensſ.: med Træstof eller Træværk af en vis Beskaffenhed; som andvida, motvida, langveett, stuttveett, tjukkveett og fl.
„**Vida** (i') 1) Skovgrændsen". A. JSogn (Aurland); Vald. og Gbr. (Fron og fl.): **Veeo**. „Hæst'n gaar i Veeunn". „3) Træværk osv." A. **Veeu** Hall.; **Veea** Rog. „Han he kjørt heim mogje Veea"; Jæd. „Huusveea", „Løeveea" Bygningstømmer. **Veeaa**, „Gar-Veeaa", Træfang til Gjærdsel; Ndm. „Utgar-vu", STrondh. (Uppdal). 4) Træstof. Rog. VTel. (Skafsaa). „De va goo'e (toongg'e) Veea i den Stav'n".
Vidarbaat (i') m. Baad, som fremfører Brændeved. M. St.: **Veeabaat**. 2) Brøvler, se vada. — **Vidarbjuga** se Bjuga.
Vidarbrenne n. Brændeved. VAgder: **Veea-, Veeaa-**. — **Vidarbraande** se Bronde.
Vidardroga f. = Droga 1). Nhl.: **Veea-**.
Vidarfang n. = Vidfang. A. ØTel.: **Vøaa-**.
Vidarhus n. Vedskuur. **Veea-, Vee-**.
Vidarknøysa f. se Knøysa. Sogn: **Veea-**.
Vidarkorre m. = Vidkurr. ØTel.: **Vøaa-**.
Vidarkos, -kosa (o') f. Veddynge. Shl. Ryf.: **Veea-**.
Vidarkvarv n., **-kvorv** f. se Kvarv.
Vidarmann m. Mand som skaffer Ved.
vidarraada v. a. se vidraada.
Vidarraala f. tyndt afkvistet Træ. Vald.: **Veearaale**.
Vidarro f. = Vidkraa. Odal og fl.: **Veearo**; ØTel.. **Vøaaro**.
Vidarrum n. Rum for Træværket; særlig: Skafthul i Økse.
Vidarryte, -skryte n. = Ryte, Skryte.
Vidarrøyk m. Røg af brændende Ved. Oslo.
Vidarskat n. de kun til Brænde tjenlige Dele af et fældet Træ. Innh.: **Veea-**.
Vidarskjol n. Vedskur. Tel. og fl.: **Veea-**.
Vidarskukk m. „Skukk" til Ved. Hard. og fl.
Vidarskut (uu) m. Vedskur under Skraatag op imod Huusvæg. Ryf.: **Veeaskuut**.
Vidarslaata f. Stang; tynd „Spira". Tel.
Vidarsøyma f. meget grov Trænaal. Sfj. (Askv.): **Veeasøyme**. J. G. har Vedseim.
Vidartekst f. „Tekst" som omslutter Ved. Tel.
Vidartopp m. Trætop. Sæt.: **Vee'e-**.
Vidartre n. Stykke Brændeved: **Vee(a)tree**.
Vidarvarde m. teltformig Opstabling af lange Brændestykker. Totn: **Veeavale**.
Vidarvingel m. se Vidvendel.
Vidaas m. = Vidaatta, Vidheim. Agder. „Han eige Viiaasn", en ubegrændset Vidde; i Spøg. „Koma paa Viiaas(n) = koma paa Videvank; komme paa Omflakken, paa Vildspor; blive desorienteret.
„**Vidaatta** f." A. **Viiootte** Hedm.; **Viioott** Smaal. „Koma paa Vidaatta" = k. paa Vidaasn. 2) Sladdrer; = Flaakjeft. NBerg. Sdm.
Vidband (i') n. Skovgrændse. Østerd.: **Veebainn**. — **Vudubann** d. s. Stjør. Se Vidu-.
Vidbrenne (i') n. = Vidarbrenne. ØMa.
vidbrota (o') adj. vidbræmmet. Tel.: **vii-**.
Vidbrote (o') m. Brændehob. Trondh.: **Veebraataa**.
Vid(e)braak f. „Braak" til at udvide Skind. Helg.: **Vii-**.
„**Vider** (ii) m. Vidjepiil". A. **Viieeri**, SVTel. (Treungen); **Vij(j)eere** VTel. (Mcland, Mo, Vinje); **Viiar** YVAgder, ODal.; **Viiaar** IVAgder; **Viee** NGbr. Dal. (Sokndal).
Viderbas m. Krat af „Vider". Sogn (Aardal og fl.).
Viderknerk m. = Aakerriksa. Oslo, Smaal.: **Viier-**. **Viiuknærk** d. s. Vestfold.
Vidervond m. en Fjeldvidjepiil, Salix arbuscula. Tel. (Tinn; og Wille). Se A.
Videvæna? J: „kom(m)e paa **Viidevænaa**, burt i **V-aa**" = koma paa Vidaatta. „Hestn æ komen paa V.". Nfj. (Eid). Jf. Uvæna.
vidfarig adj. = vidforoll. Tel. (Vinje): **viifarige**; **viifarug** Tel. (Flaa og fl.); **viiforige** (o') Tel. (Vinje), Ryf. Røldal, Shl; **viiforöge** Shl. (Etne); **vii(e)furug** Gbr.

(Fron fl.); **viifurug** Østerd. Og: **viifjørug** Tel. (Flaa, Lunde, Vø, Nes, Sell.); **viifyrug** ØTel. (Tuddal); **viifjur(r)uwgh** = mykje fyre seg, Stjør.

Vidfaring m. En som farer viden om.

Vidfora (o') f. Væsen som farer vidt omkring, især Ko. Tel. (Raul. Kvits. og fl.): **Viiforu**.

vidforen (o') adj. som farer vidt omkring. Ryf. Nfj. Mest: „**viifooren mæ Kjeft'n**“, løsmundet, kaadmundet; Ryf.

„**Vidheim** m.“ A. „Kome paa Viideime = k. paa Vidaasn. Nfj.

Vidhus se Vidarhus.

vidhyrnt adj. med stor Vidde mellem Hornene. Sæt.: **viihynnt**.

„**Vidja** f. 1, Vidjepiil“. A. **Viiu** Østl.

„**Vidja** f. 2, Vidie“. A. **Vi^{d}j^{d}ja** ISogn, Ryf. Jæd. Li.; **Vi^{d}j^{d}je** Rbg. VTel.; **Viio**, **Viiu** Vald. Hall. Gbr. Østl.; **Viie** Gul.; **Vyu** Rom. Gbr. Smaal.; **Veed(d)i**, pl., **Viddja(a)** NTrondh. — **Viiuhork** (aa—ø) f. Vidjebaand. Gbr. Hall. — **Viiuknærk** se Viderknerk. — **Viiulekk** m. Lænke af Vidjer. ØTel. — **Viiutein** m. ung Vidjekvist. Gbr. — **Vidja-** se Vid f.

Vidje n. noget nyt og overraskende; Særsyn, Vidunder. Sfj. (Førde, Holsa). Sjelden. Hyppigere: **Viie** n. Sfj. (Førde, Holsa, Bremang). „Eg ſka fortelje deg eit Viie“. „Da va daa eit Viie!“ Dunkelt.

vidjen adj. som veed at snoe sig, smidig. Helg. og Senja: **viien**. (**Viia** f. Vidje).

„**Vidjeskjore** m.“ A. Dal. Li.: **Vi^{d}j^{d}je-**.

„**Vidjung** m. Bor osv.“ A. Bor som borer Hul for Vidjer. **Vi^{d}j^{d}junge** Li. Tel. (oo); **Vi^{d}j^{d}jungje, -i**, Vos, Sæt. Ogsaa: **Vidjungsnavar**, A. Ryf. Nfj. Og: „Vitolsnavar“, Sdm.; for Vidholdsnavar?

vidkvorven (ii, o') adj. 1) som behøver meget Rum. Sogn (Vik). 2) mangesidig; mangeartet. **viikvarven** d. s. Sfj. (Askvoll).

Vidlunn (ii) m. Brændestabel. Helg.: **Vee-**.

Vidnes (ii) n. = Vidheim. NGbr. ØTel.

„**vidopen** adj.“ A. 2) kneisende = keik; overmodig. Rog. og Shl.: **viioopen**; Totn og fl.: **veeoopin**. 3) frembusende. Tel. Ryf. „Viiopen o gasaleg“.

Vidorm? m. en tommelang hvid Maddik med rødbruunt Hoved. Tel. (Tinn), hvor den ogsaa hedder „Spaamakk“: **Veeorm**. Maaske dog til G. N. vé, n. — **Vitorm** (i') m. en meget lang hvidlig traadformig Ringorm (?), som findes gjerne sammenrullet („som ei Vea“) i Vand eller Søle. Dal. og Li.: **Vi(t)dorm**; Jæd.: **Veedorm**. „Dæ va sum du ſkje ha e(t)de Vi(t)dormn“, siges til den som har gjættet ret; Dal. (Hæskestad). — Veeorm og Vidorm synes være to forskjellige Dyr (Ord) men med lignende mystiske Effekt.

„**vidosen** adj.“ A. Nedre Tel. 2) aabenmundet. Ryf. (Strand): **viioosen**.

Vidr n. Forvildelse; Fortumlethed; Vildrede. Sæt.: **Viiddr**. Se vidra.

Vidr m. = Vidr n. VAgder, Rbg. (Sæt. og fl.), Tel. „**Kaama paa Viiddr'n**“, forvilde sig osv., omtr. = paa Vidaasn. — „**Kome i Viiddrune**“ d. s. SætV. „**K. paa Viiddreskig**“ d. s. Tel. Se vidra.

„**vidra** v. n. gaa vild“. A. VAgder, Rbg. VTel. „Me foor o **viiddra** paa Fjedd'e“; Aaserall. „Vaddre o viiddre“; Tel. — **viiddrast** v. n. = vidra. Rbg. — **viiddren** adj. tilbøielig til at vidra; fortumlet; halvskjantet. — **Viiddring** m. En som er viiddren; Halvskjante. Agder, Tel. Mest. „Viiddringji“. Jf. vildra; „viiddre“ findes dog nogensteds i R^{k}g. sammen med „Kjelling“ (ikke Kjedding), saa det kunde synes være som en Aflydsform til vadra.

vidraada v. a. forsyne med Ved. Stjør. Ma. og fl.: **veeraa**. „Han hi **veeraadd** Gal'n, seg“. **veearaa** Totn.

vidraasall adj. = vidræsen. Sæt.: **-aale**.

Vidryng (i') m. se Ryng. Nhl.: **Veeryngg**.

„**vidræsen** adj.“ A. Sæt. 2) overmodig; = vønen, stormoda. Jæd.: **vii-**.

vidſkaa (ii) adj. 1) vidtstrakt = vidsveimd (Nfj.). Gbr. Østerd. „D'æ saa viiſkaatt aa hö^{u}gge dær“. 2) = openſkaa 1). Gbr. Østerd. Se ſkaa.

vidſkaadd (ii) adj. = vidſkaa. Vald. Hall. „Viiſkaadd Gal“, „viiſkaatt Foorlænde“.

Vidſkjæle (i') n. Vedſkuur. Gul.: **Vee-**.

vidſkotall (o') adj. = vidosen. Odal: **viiſkötall**.

vidſkoten adj. = foreg. Totn: **viiſkröt(t)in**.

Vidu- (i') i nogle Sammensætninger er af Vida (i') 1) og 4). Saaledes: **Vudubann** n. se Vidband, Stjør. **Veeuſkryte** n. = Vidarſkryte, Tel. — **Viiu-** er for Vidju-.

Viunder se Ved-.

„**Vidvang** m.“ A. „Kome paa **Viievaangg**“, Sfj. (Holsa). Synes ogsaa hedde „vii-i-Vangje“; Sfj. — **Vie** n. se Vidje.

„**Vidvendel** (i') m.“ A. **Veeavingjel** Dal.

vidvendt (ii) adj. indviklet i mange Affærer, med vide Forretninger, „Vendingar“. Sæt.

viga v. n. (ar), 1) veie, have Vegt. SætV. og V. „De viga kji stou^{r}t, de han ſäie“. 2) mægte, orke. VTel. (Moland), Dal. Tildeels v. a. „Eg vigar kji mei (ↄ: meir)“, Tel. „Viga dæ a Plass'n“, Dal. G. N. viga.

Vigg m. (og n.) den staalsatte Deel af Økſebladet; Økſe-egg. Rom. Totn, Odal, Hedm. Jf. Vegg ↄ: Kile, Sv. vigge og vägge.

„**vigga** v. n. (ar), vugge sig“. A. Num. 2) gaa vuggende, svagt slingrende el. ravende. Hall. Tel. Vald. Ringerike (Sigdal). „Dæ va snautt han va Kar te vigge aa gaa, ſo drukkjen va'n“. „Gaa aa vigge mæ Lyſe“, viſte, svinge; Sigdal. Jf. vega, vigla, vigra, vagga.

Viggbit (ii) m. Hjørnetand, hos Folk og Fæ.

Tel. (Tuddal, Sell.). **Vøggbiit** d. s. Num. (Meddeelt). **Viggbiite** m. Tel. (Raul.). Jf. Vigg, Vigtonn.

„**vigja** (ii) v. n. (er, de), gifte sig". A. Tel.

Vigl n., **Vigl** m. se flgg.

vigla v. 1. vise sig at mangle Ligevægt, vakle lidt, staa eller gaa usikkert. Tel. Agder. Rog. Ogsaa: „viggla mæ Bogjen", lade Violinbuen bevæge sig usikkert henad Strengen; Hard. — **Vigl** n. 1) det at vigla; Vaklen. 2) Slumpetræf. Rog. — **Vigl** m. En som viglar; vaklende, „ustød", Person. Agder. **Vigle** m. d. s. Agder. — **vigleleg** og **viglen** adj. tilbøielig til at vigla, lig en Vigle; ustød. „Han æ viglen paa Foot'n". „Denna Praam'n æ v. paa Vatni". Jf. viga, vigga, vigra, vagga, vagla; Eng. wiggle og waggle.

vigla v. 2. rulle op spiralformigt el. sylindriskt; vikle. JRyf. Røldal. „Udl'o viggla seg i Hoopa paa denne Säu'n". — **Vigl** m. en Rulle, især af Uld; færdigkardet Uldsylinder. **Vigle** m. d. s. **Viggedl** (haardt G) m. d. s. JRyf. Røldal. Jf. vigla 1.

viglast v. n. slumpe sig, hænde ved et Slumpetræf, „Vigl". Dal. Ryf. „Viglast tee".

Viglemy n. en Art bitte smaa Myg. Sæt. (Bykle, Valle): **Vigglemuy**.

vigra v. n. 1) svaie eller bøie sig lidt = svigra. VTel. 2) = vigla 1. — **Vigr** f. = Vigl m. Ma.

vigra v. a. afbøie lidt, faa rokket eller modificeret = faa Vik paa noko. Rbg. Ryf. Ma. „Han va so strii, der va kje Raa te faa vigr'an". — Særlig dette vigra kunde være vikra, trods at det selv i Rbg. (Evje; „faa Vik paa") er hørt kun som vigre. Jf. dog. vig'a, vig(g)a.

Vigsl f. en Smule, et Gran; især om en Ubetydelighed som dog er en Nødhjælp. Tel. (Kv. Bø, Sauar, Lunde, Holla). „D'æ endaa ei **Viigsl** (og Viiksl)". **Viiksl** n. d. s. Shl. (Ølve, Fitja). Begge Ord høre vel til vigsla ɔ: indvie (stænke).

„**vigsla** v. signe". A. Tel. (Kvits.); NGbr.: vihlle. „Ho viigsla Vatne mæ ein Gloo moot Trollskapn". 2) stænke? Tel. (Sauar).

vigta v. (ar), = viga. SætB. Tel. (Laard.).

Vigtonn f. Hugtand hos Sviin. Smaal.: **Viigta(a)nn**; Tel.: **Viktaann** G. N. vígtönn. Se A.

Vijil m. Snævring af en Indsø, eller smalt Løb mellem Indsøer. ØTel. (Bø, Grandsherad). Sjelden. „Vii'len" er Lokalnavn paa en slig Snevring, i ØTel. (Lunde). „Veile" er Lokalnavn paa en Bæk ved dens Udløb af et Kjær, i Nedre Tel. (Holla?). Hører vel med Val, Vodul, Vøl osv. sammen med G. N. vadill, Dansk Stednavn „Veile". Ordet (Ordene) er maaske fremgaaet af en Dativform.

„**Vik** (i') n. 1) en liden Bøining osv.; svagt bueformigt Indsnit". A. Nhl. Voss, Sogn. „2) Nuance osv." A. Tel. Hall. Afbøining, Modification; eiendommelig Sving; Rbg. Ma. Sogn og fl. „Der va kje noko Vik aa faa paa 'an". „Han ha no äit Vik pao da"; Sogn. „3)". A. Sogn, Voss, Solør. 4) Midje. NGbr. (Lesja, Vaag. Lom). „Smal i Veekj'ee (kort ee)". 5) Buen under Foden. Gbr. (Kvikne, Lom). „Høg i Vee'kjee". 9) Buen paa den indre Side af Foden. Nfj. „Sko'n æ traangg i Vee'kja".

vika (i') v. n. (ar), gjøre mindre Bevægelser, Vinkler (Zigzag, Vip); vippe, vimse, Tel. (Rauland, Høydalsmo). „Skjeer'i veekar mæ Veele". „Hestn stoo o veeka mæ Hovue", dreiede. „Gange o veeka". (I denne Dial. skulde man ventet vika, saa Ordet tør være laant fra SO.). Maaske eet med vika (i') v. a. Jf. vikla.

Vika (i') f. = Hikevika, se d. Tel. (Rauland): **Veeke**.

„**vika** (i') v. a. (ar), vende udad osv." A. Sogn, Hard.; Hall.: „veeka ai Sag". 2) afbøie; modificere; (søge at) faa lidt forandret. Hall. Tel. Hard. SGbr. (Faaberg: veeka). „Han lete seg kje vika pao da"; Hard. — **Vikejarn** n. Jern til at „vika" en Sav. Hard.: „-jadn". — **Viking** f. „Vikingjæ he gjængje 'tao Sagjæ". Hard.

„**Vika** (i') f. 2, Uge". A. **Viku** Tel. Num. Hall. SVald. SGbr. Østl. Ndm. (Surndal, Rindal); **Vike** Rbg. SVTel. Sfj. Nfj. Sdm.; **Vik(k)aa**, **Veek(k)aa**, -o Ndm.; **Vek(k)a**, **Væ(k)ka**, **Ve(k)ga** Fosn, YNamd. Helg.; **Veeko** Vald.; **Vøku** STrondh. JNdm. (Sunndal); **Veeke** Bamle, ØNed. SSmaal. og fl.; **Vi(k)ga**, **Viga** Rog. VAgder (her aldrig: Vee(k)ga, Veega); **Vige** VAgder; **Veege** Agder (nogle Steder langs Kysten). — „Vikus Moot" = Vikemot; „tri Vikurs Moot"; Num. og fl. — „Te **Vikua** (Veeka, Uka)", engang i næste Uge; Østl.

„**viken** (i') part." A. „D'e vikje kor de gaor"; det er uvist, usikkert; Ndm. (Sunndal). „Dæ e vikkji mæ di" d. s."; NGbr. (Lom, V.).

Viking f. se vika v. a. og n.

vikji v. ɔ: vikja (veik), gaa tilbage, falde tilbage paa. Vald. (Vang). „Odel fra te Odel viikji". „Han ha noko te viikji te".

„**vikka** v. a. udvide". A. „vigge Saga", = vika, vikja. ØTel. Totn. **Viggejønn** n. = Vikejarn; ØTel.

Vikk(e) f. Fid i Haspe. Selbu. Se Vik f.

Vikl n. vankelmodig Person. Sogn.

Vikl m. En som tumler (kludrer, drøvler) bort hvad han har; særlig om Handelsmand. Hall.

„**vikla** v. a. 2) forvride". A. Ndm. Romsd. Gul. Innh. Namd. Østerd. Vald.

„**vikla** v. n. 1) vakle osv." A. Sogn, Oslo. „2) vimse osv.; kludre". A. Rom. — Hall.: „Han vikla aa handla, aa bytte, aa vikla

burt dæ han hadde". — Begge vikla hører vel sammen med vika, viika.

viklen adj. tilbøielig til at vikla.

vikna (i') v. n. lade sig fortrænge; slappes, svækkes, = veikna. SætB. „De kaate Mo^{u}ti mæ T^{e}iæ viknar". G. N. vikna.

Viksl n. „I Viksl" paa Kryds, paa tværs, i Forvikling. SHelg. „Da (de) bær (gaar) i Viksl før 'an", han griber feil, det klikker for ham i Ord eller Gjerning (Tungen svigter eller dl.). G. N. vixl Krydsning. Se flgg. — **Viksl** se Vigsl.

viksla v. a. = vikla. SHelg. „V. Foot'n".

vikslast v. impers. = „bera (gaa) i Viksl". SHelg. „Da vikslast før 'an" = „da gaar i Viksl før 'an". G. N. vixla veksle.

viksmal (i') adj. smal i Midjen. Gbr. (Øyer, Baagaa, Lesja): **veek-** (kort ee).

Vikusank m. hvad der samles i en Uge, særlig af Fløde til Kjerning om Lørdagen. Tel.

„**Vil**, Villie". A. „Masa ein te Vils", tale En til Behag. Dal. Jf. Sjølvvil.

Vila (ii) f. Stødpude af Riis, Tougværk el. dl.; Ryf. Togvila. — **vila** (ii) v. beskytte ved Vila. Ryf. Halvveis fremmed?

vildra v. 1) a. forvilde. VAgder (Fj.), Tel. „Vildra seg bort". 2) være paa Vildspor, gaa uden Maal og Med, tumle, gaa vild. Tel. Vestfold og fl. „Gaa o vildre". — **vildrast** v. n. d. s. Li. „Vildrast i Skodd'æ". — **Vildr** m. Vildspor, Gaaen vild. Tel. „Kaama paa Vildrn". Jf. vidra, viltr, viltrast.

„**vildre** adj. bedre". A. **vil'dar** Ndm. (Tingv.); lidet brugt. **vild'r** Gul. (Støren); **vill'r** Selbu, Innh. Namd. „aravillr, anna-, andra-", se annan. — Superlativ: **villst** bedst, dygtigst. Selbu, Røros, Stjørdal. G. N. vilztr.

vildren adj. tilbøielig til at „vildra"; lig en Galning, „Vildring"; fortumlet. Nhl. (Fusa) og fl. „Vildren aa sløytalaus".

Vildring m. Galning osv. = Vidring. Østl.

Vildrur se Veldror. — **Vile** se Vijil.

„**vilja** v. ville". A. **villa villa villa** Ndm. (Ti.), STrondh. (nogle Steder). „vilt du?" Sogn (Aurland). — **vilja seg**, have Fremgang = viljast; trives; ISogn. „Da vilde seg kje før 'an". „vilja til" d. s. Østl. og fl. **viljast til** d. s. A Ringerike, ØTel. „Geit'a vills ikkje tel". „De villdes tee mæ Söuin", ØTel. Se til. — „vil tru?" mon tro? Innh. (Indr. Leksvik): **vøl'tru**. „Vøltru oom æg tørs spør dæg?" — **viljar** se Vilje-.

„**Vilje** m. Villie". A. **Vili** og **Vilji** ØTel. (Tinn); **Veelee** Vald. (Vang). „Væks **Vili** mæ væl gaar"; NGbr. **Vilja** m. Nedre Tel. (Bø, Lunde, Holla, Solum); **Vyljaa** ØTel. (Tuddal). „Mæ min Vyljaa (Vilja)". „Vara te Viljar" = til Vilje, Ryf.; „te Viljans", Voss, Hard. (Ulvik).

Vilje-, **Vilja-** i Sammens. om det ønskelige, det som er til Behag. — **Viljagauk** m. Gjøg hvis Galen spaar godt. Ma. Ryf. „Vest—Viljagöuk". Hedder ogsaa: „Vest—viljar", i Gjøgevers, i Ryf. Dette kunde maaske være Isl. viljari (?) bedre. — **Viljastikk** n. „Dæ skje kje nogæ V. i Femkort".

Viljerom n. Hjerterum. Ma. (Grindeim).

„**Viljevedr** n." A. **Viljaveir** VTel. **Viljesveer** Ned.

„**viljug** adj." A. 2) flittig, utrættelig, stadig. VTel. „D'æ de viljugaste", om det som frembyder sig, som mest bruges.

vilk adj. ved gode Kræfter, især: tilfrisknet; ogsaa om Smaabørn som er tidligt kropsligt udviklede. Tel. (Sell.; Østre), NGbr. (Lom, V.). „Eg va saa viitt vilk at eg va mæ". — Komparativ: **vilkare**, 1) Komparativ af vilk. Tel. (Sellj. Kv.), NGbr. 2) bedre = vildre. Num. (Flesberg): **vilkere**. — Superlativ: **vilkast**, bedst. Gbr. Jf. vilkast v. A.

„**vilkora** (o') v." A. Ryf. „Hestn æ v. lyytefrii", garanteret at være lydefri.

Vilkorstova (o', o') f. = Korstova. Hard.

„**vill** adj. 6) opbragt". A. Vestfold, Agder. „Dæ leet bare ville voondt", der vankede kun meget haarde Ord; Tel. — **vill-**: buvill, døgervill, nau(t)svill, naustvill.

Vill n. Forvildelse, Vildrede, Forvirring. Sogn (Leikang). „Maole deiraus kom i Vidl" (i Babel).

Vill m. Tot, Visk, Bundt. NTrondh. „Stryvill". — **villa** v. a. vikle, rulle eller binde sammen til en „Vill". NTrondh. „**veelle** Høy". Rom. Jf. valla, volla.

„**Villa** f." A. 4) Vildelse, Ørskhed, ogsaa om den anden Barndom. Ma. 5) „paa Villa" = paa Villstig. Østerd.

Villbust f. Børste paa Mulen af Fæ. Ndm.

Villehegg m. = Trollhegg, Rhamnus. Rfj.

Villeløypa f. ustyrlig Person. IRfj. **-laipe**.

Villesmale m. forvildet Faar. Nhl. Sogn.

„**Villgras** n." A. „Villgras" er Græspletter som Folk maa gaa i Ring paa. Smaal. Follo, Ringerike.

Villhjerne m. „D'æ mye Villjærne 'ti 'om", om En som har mange viltre sære Indfald. Gbr. (Øyer).

villhøyrd adj. som hører feil, især synes at høre Lyden fra en urigtig Kant. Odal.

Villing m. Naver af middels Størrelse. Gbr. (Lom). Se A.

Villkløyv n. (m. og f.?), uregelmæssig Kløvningsretning, især af Lag i Steenbrud. Oslo, Smaal.

villkos adj. raadvild. NGbr. (Baagaa): **vilkaas** (kort Stavelse). Maaske: i Vildrede med Hensyn til Valg.

villkvit adj. blændende hvid. Sæt. „Villkviite Tænn'a".

Villras n. = Villstig. VAgder, Sogn; Hard.: Vidleras.

Villraad f. Raadvildhed, Raadløshed, Vildrede. Shl. Sfj. Dal. „D'æ berre Villraa'o mæ'an". „Eg va paa (i) V.".
Villraas f. = Villstig. ØTel. (Tinn); Dal.: **Vidleraas**.
villraass adj. raadvild. ØTel. Meddeelt.
Villræde n. = Villraad. Sfj.
„**Villska** f. 2". A. Sæt. 3) Vildspor = Villstig. Tel. Ryf. „Kaama paa Villska, -o". 4) Vildelse, Fantaseren. Hall.
villsken adj. 1) som taler i Vildelse; sindsforvirret. Hall. 2) „bli villsken", fare vild. Rom.
„**Villskytt** m." A. 2) vild stærk Krabat. Tel. Ned. — **Villspikkje** m. Galning. Tel.
villst bedst, se vildre.
villstr adj. 1) vilter; ustyrlig. Hall. (Nes), ØTel. „Villstr aa balstyren". „Vill o villstr". 2) afsindig. VTel.
Villstra f. Vildspor = Villstig, Villstraa. Shl. Voss, Sfj. og fl. „Koma paa Villstra, -o, -aa". — **Villstraa** n. = Villgras. Li. Ring. Vestfold. Maaske fremgaaet af Villstra.
„**Villstrok** (o') n." A. Li. Rbg.
„**Villstyring** m." A. Ma. Sæt.
villtr adj. forvildet, vildfarende. VTel. (Mo, Vinje). „Villtr paa Vegjn", som har mistet Veien. G. N. villtr ført paa Afveie.
Villtr = Villstig. „Koma paa Villtr". Vald.
villtrast v. n. forvildes, fortumles. VTel.
Villvagn. „Villvangjin", Stjernebilledet Kassiopeia. Stjør. (Maaraak).
Villvang m. = Villstig. STrondh. (Budvik). „Kaamaa paa Villvangjen". Og: „paa Villvangl".
Villvaae m. en forskrækkelig „Vaae". Sæt.
Villvit (i') n. 1) Mangfoldighed af sære Tanker og Indfald. 2) En som har dette Sind. Gbr. (Øyer og fl.).
villvond adj. yderlig opbragt, rasende. Sæt.
Vim (i') n. fortumlet vrøvlevorren Person. ISogn (Lustr, Borgund). „D'æ äit Vim, d'æ kje noko te lya pao".
Vim (ii) m. En som gaar og „vimar". Rfj.
vima (i') v. n. 1) tumle osv. = viima (A.). Rom.: veema og væma. 2) om Fornemmelser af Fortumlethed, Rus. Tel. (Rauland). „De tek'e te veema uppi (Hovuee)".
Vima (ii) f. 1) Svimmel; Forvildelse af Sandseløshed. NGbr. (Lom, Vaagaa), Sfj. Sdm. „Kaamaa paa Viima" = tulla seg burt. „Gaa i Viime"; Sdm. 2) kvalm el. doven Smag ved en Madvare; Ufriskhed. Sæt. Isl. vima (G. N. vima).
vimen adj. 1) som føler Kvalme; kvalm. Sogn (Vik). „Eg vert'e so vimen fy Bringao 'tao denna Mat'n". 2) vammel? jf. fimen, se væmen. Sogn.
Viml m. en ubestemt Lyd, et Kny, et Ymt, et ubestemt Rygte. Shl. „Eg ha aldri haurt ein Vim'ml om da".
vimla v. n. 2. tumle osv. = vimra. Ryf. Ringerike, Rfj. „Vimla seg bort". Jf. vamla, vumla.
vimlen adj. 2, vammel = vimr; om Mad. Rog.
vimlemaga adj. = vemle-. Vestfold. vim'mlmaagaa Trondh. -maa'gaa, NGbr.
Vimp m. 1. sært Indfald; Grille; løs Skrue. Tel. (Kvitseid). „Han heve ein Vimp i Skallen". Jf. vimpa ɔ: gunga; Gotland.
vimpa v. n. tee sig med sære urolige Fagter, vimse rasft omkring halvtosset. Tel. (Kvitseid og fl.; H. Ø.: gjøre sig gal). vimpe seg d. s. ØTel. (Tuddal). — **Vimp** m. En som har en Vimp 1, som vimpar; urolig Halvtosse. Tel. (Ø. og V.), Sæt. — **Vimpedl** m. d. s. ISogn (Lustr). — **Vimping** m. d. s. Tel. (Kvitseid, Bø). — **vimpen** adj. tilbøielig til at vimpa, lig en Vimp. Tel. Sæt. Ryf. SBerg, Sogn. **vimpeleg** adj. lig en Vimp. Tel. Sæt. „Han æ so vimpeleg' o vippelege, hyskjen o himselege"; Sæt. — **vimputt** adj. fuld af Vimpar. Tel. Jf. wimp, obetänksam.
„**vimra** v. n. 2." A. Ma. Tel. Helg.
vimren adj. som lider af Kvalme; som let faar Kvalme. Sogn (Vik). „Vimren fyr Brøst'e".
vims adj. som farer og „vimar"; forvirret omvimsende. Ryf. og fl. — **Vimsefat** n. En som er vims. Totn (Biri, ØTotn).
vimsen adj. som føler Kvalme; utilpas, især efter en Ruus. Gbr. (Lom).
Vimull (i') m. fortumlet forvirret Klodrian; omtrent = Vimring. ISogn (Aardal). „Han gjekk dær, Vimudl, i Ur'i, Stakkar". Ogsaa: **Vimuhl** m.; Sdm. Og: **Veemool** n., **Veemoole** f. en naragtig stundesløs Klodrian; Sfj. Se A.
„**Vin** (i') m. Ven". A. **Vænn**, Fl. **Vænne**(r), men „Gouvinir", Rbg. (Aamlid); „Ovini", NGbr.
Vina f. Veninde. Vald.: „Veena mi!" Østl.: „Vænna mi!" Mest til Børn. G. N. vina.
vina seg (i') v. (ar), indynde sig. Voss, Hall. „v. s. inn".
vina (ii) v. a. (ar, a og te), parre sig med; om Fugle og Insekter. Sogn, Shl. Ryf. Jæd. NGbr. „Hanen viinte Høno"; Jæd. Se A. — **vina** (i'), se vena.
Vinbrød n. Oblat i Nadveren. Ndm.
„**vinda** v. vinde". A. „E vytti Vee" (og „e vinna Vee") en vreden Vidje; Stjør. 4) „vinde Nos'æ", vride paa Næsen. SætV.
„**Vinda** f." A. 4) en ombreielig „Gjelgja". Vald. 5) = Vea, Vitta. Ryf. (Skutnes).
„**vindall** adj. 1) vindig". A. ØTel. **vinnaal** og **vinnal**. „2)". A. VTel.: **vindaal'e**.
vindberr adj. meget udsat for Vinden.
Vindblekk m. Vindvist, Vindpust. Og: **Vindsblekk** m. VTel.
„**Vindbragd** n." A. STrondh. (Bynes).

Vindbrosa (o') f. Vindbyge. JSogn.
Vinddogg? f. en sød Afsondring paa Træernes Blade. Nfj. (Breim, Stryn): **Vind-, Veend-** og **Viin-**.
Vindebor m. (og n.) Bor som omdreies ved en Svingel. Østl. (Follo, Solør og fl.): **Vinne-**. **Borvinne, Baarvinde** (NGbr.) f. d. s.
Vindehjelm se Helm.
Vindekirna f. = Sveivekirna. Vald. Østl.
„**Vindel** m. Krølle". A. Hall.
Vindel m. 2. 1) Bridbor. 2) Dørvrider. NGbr.
Vindepinne m. Vindepind. Ma.
Vindeskjerding m. = Vinda 4), Vindehjelm. Hall.: **-sjøling**; SGbr.: **Vinnsjæling**.
Vindfauka f. se Vedrfauka, Fauka.
Vindfella f. = Vindfall. Hall. Gbr.
Vindfiks m. = Vindhauk. Dal.
Vindfirla f. 1) = Vindkall. Dal. 2) liden Vindhvirvel = Firlevind. Jæd.
„**Vindflaga** f." A. **Vinnfloogoo** NGbr.; **Vinnflugu** STrondh. (Tydal); **Vindsflaga** Hard. — **Vinnflaa(gh)waa** f. (m.?) d. s. Gul.
Vindfroa se Froa. **Vindfrona** se Frona.
„**Vindgjerda** f." A. Romsd. NBerg. SBerg.
Vindgjerding m. = -gjerda. STrondh.: **Vinnjæling**.
Vindglas m. = Hekteglas. Røros.
Vindglop (o') n. Aabning for Luft. VTel.
Vindglufs, -gløfs m. = Glufs 2).
Vindgneia f. se Gneia
Vindgnæs n. se Gnæs.
Vindgona (o') f. Vindstød, se Gona.
Vindgosa (o') f. Luftstrøm. N- og STrondh.
Vindgræla f. = Græla. Hard. Sdm.
Vindgul n. = Gul. SBerg.
Vindhest m. = Vindhauk (Ma.). Li. (Fj.).
vindhogga (o') v. glippe med Linene. Hard.
Vindhund m. en enkelt mørk Sky. Sogn.
Vindkall m. 2, liden Vindhvirvel som er synlig ved de Ting den hvirvler i Veiret; Skypompe. Sfj. (Førde). Jf. Rok-kall.
Vindkaare m. Vindpust. Li.
Vindkjøla f. kjølig Luftning. Helg.
Vindknut m. kort voldsom Byge. Se A.
Vindkrina f. Vindpust som kruser, „krinar", Vandet. Helg. (Bindal).
Vindkvabl n. se kvabla.
Vindkvern f. Skralde = Vindkall. Overført om snakkesaligt Folk. Ryf.
vindla v. a. = vinda. Ma. „V. i Hop".
„**Vindlyse** n." A. Ringerike.
Vindmare m. se Mare.
vindmergen og **vindmergutt** adj. 1) med Marven vreden som Marven i en Vidje. 2) = innful. Stjør.
Vindop (o') n. Aabning for Luften; særlig om Hul heelt ud igjennem Barken fra et raaddent indre Parti i Træet. Sfj.
Vindopa (o') f. en indre Hule i Træet fremkommen ved en overgroet Bridning. Sogn.
Vindrek (e') n. 1) svagt Vindpust. Nfj. 2) Lugt som hidføres af Vinden. Sogn, Hard.
Vindpeik m. den Side af en Træstamme som vender (peger) mod den Himmelegn, hvorfra Vinden mest staar. Dal.
Vindpeil m. = Vindopa. Nfj. (Honndal).
Vindpirre m. sagte Surren eller Susen af Vind. NGbr.: **-peerre**.
Vindrida (i') f. = Vindbolk. Gul.: **-rudu**.
vindriven (i') adj. opreven af Vinden. ØTel.
vindrodd (oo) adj. om Baad som vil gaa skjævt under Roningen Nordl.
Vindsblekk se Vind-. **Vindsbyl** se Vind-.
Vindsel (ee) m. svag Luftning, „Sel". Stjør.
vindsetja v. a. give det forfulgte Vildt Veir af Jægeren (sig). Ryf. Røldal. „Me maa ta denne Vegjn, hellog vinnsete me Dyyro".
vindsett adj. sammenført af Vinden. Berg.
Vindsgul (u') m. jævn sagte Luftning. Ma. Sæt.
vindskaalt adj. n. = vindskaatt. Rbg. (Aamlid), Li.
Vindskøyra f. Vindkast; se Skøyra. JSogn. **Vindskjøre** f. YSogn. **Vindskjør** f. Nfj. A.
vind-slaa v. impers. om Vindkast. Sogn. „Da vindslær frao dan Kant'n".
Vinds-løgja f. = Løgje n. 1. Rbg Sæt.
Vindsnarving m. hvast Vindkast. Trondh.
Vindsnæring m. fugtig „Snoa". Trondh.
Vindsoda (o') og **-søyda** f. susende Vindbyge. YNdm.: **Vinnsøaa**; Fosn og YNamd.: **-søa**; YNamd.: **-sooa, -soo**; Trondh. Helg.: **-søy**.
Vindsnur m. Aksenes Forvikling paa Ageren ved Vind. Nfj.
Vindspik (ii) f. = Sundmage. VTel. (Vinje, Sell. og fl.).
Vindspong f. Vindstribe paa Vand. Helg.
Vindstoda (o') f. Vindretning. Nfj.: **-stode** og **-støde**.
Vindstrok (o') n. se Strok.
Vindstøda f. Vindstadighed. JSogn: **-støa**.
Vindstøding m. stadig jævn Vind. JSogn.
Vindsvivla f. = Svivla. Sogn, Sfj.
Vindsvæla f. liden Luftning. Senja.
Vindtemba f. = Vindsykja. JSogn.
Vindtykn f. mørk Skymasse hvorfra udgaar Vind, men lidet Nedbær. Røldal.
Vindunge m. Pulsvante. SHelg.: **Vinnunni**.
Vindur m. Regnskyer, „Ur", ledsagede af Vind. VTel. (Vinje): **Veenduure**.
„**vindvaksen** adj." A. Om Folk. Tel.
Vindverja f. Tag af sammenbundne kvistrige Birketræer, hvormed Hø- eller Løvstakken værges mod Vinden. Dal. Sæt. Hall. — **vindverja** v. (varde), beskytte ved Vindverja. Dal. Sæt. Hall.
„**vinelsken** adj. 2)". A. Shl. Nhl. Hard. Sfj.: **veen-**.
„**Vingel** m." A. 2) upaalidelig Person. Sogn.
Vingel m. 2. Rulle af kardet Uld = Vigl

m. Ryf. (Suldal, Saua): Vingedl; Shl. (Etne): Vingjidl, Fl. Vinglar. Jf. Vigl; G. N. vingull (svingende Cylinder).
„Vingl n. 1)". A. „Koma paa Vingle" = paa Villstig. Hall. „Ving'l aa Vang'l", Stjør. „2) Slumpetræf osv." A. Hard. (Ullsv.): Ving'ul. „Ei Vingle Gaangg", Rbg. Hard. „Nokæ Vingle Aar kann dæ froosa", nogle enkelte Aar; Ma. (Aaserall). „Nokle Vingle Kaupmennar"; Rbg. (Tovdal). „Da æ ei Vingla Vænda"; Shl.
„vingla v. 2) slumpe til". A. Dal. og m. fl. „Eg vingla tee aa træff'an". 4) have liden Ligevægt, vakle, slingre. Udbredt. 5) være vægelsindet, lunet, upaalidelig. Tel. og fl.
vingla v. a. rulle op skrue- el. valseformig; karde „Vinglar". Shl. Ryf. „Udl'o vingla seg i Hoop paa denna Söu'n".
vingleleg adj. tilbøielig til at vingla, vaklende, lunet, upaalidelig. Tel. — vinglen adj. d. s. Udbredt. — vinglevoren adj. d. s. Dal. og fl.
vinglemaga adj. som har en lunet Mave. Gbr.: -maagaa.
Vingling f. det at „vingla": Gaaen vild osv.
vingsa v. n. (ar), gaa og svinge (sig); hugge i Luften. Vald. Jsl. vingsa. Jf. vinsa.
vinka v. n. gaa skjævt, slingre; f. Eks. om et Hjul. Hall. Se A.
Vinka f. Indretning hvorved „Hovoldeskoft" holdes i Ligevægt og ud fra hinanden. Ryf.
„Vinn f." A. Hertil maaske: „væra i Vinn'a", have det travelt; SØsterd. Eller D.
Vinn, Vinding, Gevinst. Strinda, Stjør. Kun i: „te Vinns", fordeelagtigt. Vinns m. d. s. „D'æ ittj naan Vinn mæ dæ".
„Vinna f. Arbeide". A. Agder. „Mæ Vinne Magt", af al Magt; Ma. Ogsaa: „mæ vinnan(d)e Magt"; Ma. Og: „vinnane vidd'e", voldsomt opbragt; Ma.
Vinna f. den ved længere Dyrkning fremkomne Agerjord. JSogn (Aurland).
vinnefallen adj. ude af Stand til at udføre et Arbeide, især for Mangel paa Redskab = uppraadd; forlegen. VAgder. „Du lyyt laana meg Kjærraa di; mi he gjængje sunn, saa eg æ raent vinnefadden". „Vinnefallen mæ Losement". Jf. daafallen, handf.
vinnleg adj. handelig, bekvem = lugum. Rdm. „Vinnle Hæst", „vinnle Øks". viinnleen d. s. Rdm. „V. Gar".
Vins m. En som svinger hid og did; ustadig upaalidelig Person. Rbg. Tel.
„vinsa v. a. (ar)". A. 2) (1) svinge, slænge, vippe; gynge. Ryf. VAgder. „Eg ska ta aa vinsa deg!" „Vinsa eit Baadn".
vinsa v. n. (ar), svinge hid og did, gynge sig; kaste sig; vimse. Shl. Rog. Hall. Tel. Rbg. „Vinsa mæ Hove, Halen, Stakkjn". „Vinsa innom" = svitta innum. „Snou^r'æ vinsar; Gräip'æ vinsar heit o deit"; Sæt. Vins-Ærend f. kortvarigt Ærinde. Rog.
vinseleg adj. svingende; flygtig; ustadig. VTel. vinsutt d. s. Tel.
vinstra v. n. omtr. = vinsa, vena (vina). VTotn. „Gaa aa vinstre mæ Jøse".
„vinstre adj." A. veinstre VAgder; v^eistre Rbg. (Aamlid). J Gul.: Viistrhaanda, ellers „vinstre". Jf. wister-andi, Sv. Dalarne („Norsk" Dial.).
vinsur (ii, uu) adj. halvsuur, viinsuur; om Frugt. Forskjelligt fra „kvinsur". Ma. Dal. Jæd.
vinsutt, Vinsærend se vinsa.
Vintraham se Vetrham. — Vintringg se Vetrung.
Vintrstøe, -støing, -stønning se Vetrstøda.
Vipa (ii) f. 2, = Skrona, Drysja; især en Historie som befatter sig med Overtro. Ryf. (Tarvastad, Skjold). G. N. vípa Leg, Bagatel. Jf. Heimvipor, Vipra.
Vipa (ii) f. 3, enkelt langt stivt Straa eller Haar; a) = Snerpa, paa Korn; b) „Skjeggjeviipa". VAgder, Dal. c) Fl. Viipo NGbr., Viipaa Trondh., ɔ: Overskjæg. — Viipes(k)jægg n. Veirhaar hos Kat, Hund osv. ØTel. (Tuddal). — Jf. Vipa (Fugl); D. Vippe ɔ: Aks; Vippa.
vipa (i') v. n. (ar), gaa frem og tilbage, svinge sig, vimse. Vald. (Vagn, VSlidre). „Veepa att o fram". „Veepa i Dør'n". Jf. foregg.; veipa.
Vipling m. ung Person som lidet evner. Ringerike (Aadal).
Vipp m. let vims Person. Nhl. og fl.
Vipp n. Vippen; = Vende. Vestfold og fl. „D'er paa Vipp'e", paa Nippet.
„Vippa f. 2)". A. Tel. Ryf. 4) en Dukke Traad. Sogn, NGbr. Busk. 5) Overskjæg = Vipa. Smaal.
vippa v. n. (ar), 1) bestrøge med „Vippa". Ryf. „Vippa Leiv'n". — 2) „kaste" Korn om igjen; se A. Østl.
vippeleg adj. lig en „Vipp" eller „Vippa"; tilbøielig til at „vippa"; mest om Gang og Fagter. Sæt. Tel. Se vimpeleg.
„Vipra (ii) f. Paafund osv." A. Gbr.
virkjeleg(e) adj. og adv. omhyggelig, nøiagtig = virkta. Sæt. „De va virkjelege gjort". Og: virklege; SætV. „De va gjort virkleg' o væl". „Du vi vite de so virklege". Jf. vyrk, vyrklege.
virkjen adj. omhyggelig = virkjeleg. Tel. Rbg. (Sæt. og fl.). „De va virkji gjou^rt", n. el. adv. G. N. virkja, pleie.
virkta v. a. (ar), udføre omhyggeligt, udarbeide. Sæt. „Eg heve snart alli høyrt noken, sum heve virkta de ^eut so", om Præst som udlagde Teksten saa nøie. Jf. virkta adv. — Viru se Vere.
virpa v. (ar), slænge, kaste. JSogn (Aurland). „Han virpa seg øve Grindi". „Gräeni virpa upp". Jf. verpa.
„vis (ii) adj. 1) vidende (om)". A. „Han vart viis'e mæ da". Shl. (Fitja). Ogsaa:

vis, sikker. YSogn. — -viis i Sammensf.: tilbøielig til; som „gravviis, stangviis".
Vis (ii) n. Samlingen af Stilke og Blade paa en Urt. VAgder, ØTel. (Bø). (Vise m. er den enkelte Stilk; Li.). „Epleviis, Ørteknappviis". — „Blaaviis, Kviiteviis".
Visa (ii) f. 1) Spire, Skud. Dal. „Knappurtviisa, Bjørkeviisa". 2) = Vis n., Vise m. 2). Jæd. „Epleviisa". „Kviideviisa"; Li. (Nes). 3) Blomst paa Træ, særlig Frugttræ. Nfj. (Stryn). „J Viisenne", i Blomstringen, dat. f. „Apalln va so full'e 'ta Viise, so dæ va so dæ breeda 'ti 'naa". Ogsaa m.
visa (i'?) v. n. (ar), visne før Modningen = grønheisa; om Kornsæd. NGbr. (Lom): veesa (kort ee). „grønveesa" adj. Lom. veesja, veesja see, „grønveesja see", d. s. NGbr. (Baagaa, Lom), væsja Gbr. (Fron; som skjæpa ɔ: skipa?).
Visa (i') f. svag slap, ligesom vissen, Person. Sogn (Vik, Fresvik, Lærdal); tildeels: Veesa; „Veesesant"; men hæsa, hæsete; se dog ogsaa Væsa.
visaleg (i') adj. blød og slap, halvvissen; om Planter og Folk. Tel. (Kvitseid, Selljor). „Visaleg o taka i". „Visaleg i Haandi". visuleg d. s. Selljor. viseleg d. s. VTel. (Moland), Sæt. „Viselege laga". visiskleg d. s. Sæt. (sjelden).
„**Vise** (ii) m. 1)". A. Sogn, Nhl. NGbr.; saaledes om Svinebørste sat i Enden af Traad og om den spidse Ende af Vidje. 4) Spire; hvilketsomhelst fremspirende. Sæt. Gbr. „Nokle saae Veisa hev komi upp". „Rataviise" skal ensteds (i Sdm.?) være den lille Streng som forbinder Nøddekjernen med Skallet(?)
Vise (ii) n.? Tegn, Mærke = Syne, Visn. Nfj. Y- og JSogn, Nhl. „Ein kunde sjaa Viise itte dæ". „Eg seer kje noke Viise te da". Jf. ogsaa Visend.
visegul (i', u') adj. vissent gul. Voss og fl.
„**viseleg** (ii) adj." A. 2) som kan roses; ret god. Ma.: viis(e)lig. — viis(e)lig adv. ret godt. Ma. „Dæ stænn ikkje viis(e)lig tee". 3) visselig, uventet dygtig; dygtig over sin Alder. VNed.
„**visen** (i') adj. vissen". A. Ogsaa: kraftløs, magtløs, mat. Ma. Rbg. Shl. Nhf. Sogn. „Visen o doven".
Viser (ii) m. Vidronning. Smaal. G. N. vísir, vísi, Fyrste. Jf. Hæser, Kjæser.
„**Visk** n." A. Østerd.; m. Ma. og fl.
„**Visk** m. Visk, Tot". A. Særlig: Visk som indeholder Nødets regelmæssige Ration. „visk' ehoop ein Visk"; Ndm. Hertil maaske: „Da var i Viskjn før 'an", han kom i Forvikling; SHelg. For Viksl?
Visk m. 1) = Visk n., Nykk, Tak. Ma. og fl. „Dæ va kje lang'e Viskjn førr han ha gjourt dæ". 2) heldig Affaire, Coup, (Tak); ogsaa: Vovespil. „Da va den häil'e Visk han gjoore". JSogn. „Paa Vaag aa Visk", paa Lykke og Fromme; Gbr. „Paa Visk aa Vaag", d. s. Ndm. JSogn („— Vaoga"). „Paa Visk'n aa Vaag'n", d. s. Gbr. Trondh. „Döm har dæ paa en Visk", som de selv vil. Østerd. Trondh.
viska v. n. (ar), vove, driste sig, understaa sig; prøve paa. Sogn, Sfj. Nfj. Sdm. Romsd. Ndm. Gul. Østerd. Gbr. Ringerike. „Lat meg viska tee, dao!" „Du kann bærre visk' tee aa giera dæ"; Ndm. „Viske paa, viske i Veig'n", Østerd. Gbr. Maaske eet med „viska, feie" A. (Jf. dog: G. N. vizka Forstand).
viska v. (ar), samle Halmen sammen med Pleielen under Tærskningen. ØTel.
Viskarhoy n. ringe Hø, hvormed Foderrationen, „Viskjn", ombindes. Ndm.
Viskerymd f. Rum til at bevæge sig; Albuerum. Gbr. (Vaagaa, Lom). „Du har Viskerymdee her". Viskerumm' n. d. s. Vaa.
viskjen adj. 1) livligt imødekommende; forekommende; let og rask. Helg. Shl. Rog. „Ein viskjen Ungdom". „Gild aa viskjen". „Leett aa viskjen, godviskjen, illviskjen". 2) lidt vel meget tjenstvillig; officiøs, geskjæftig. Shl. (Strandebarm).
viskleg (ii) adj. skjønsom, human. A. Sæt. Tel.
„**visleg** (ii) adj. viis osv." A. 2) som giver god Rede; redig, rimelig; omtr. = greid. VAgder: -lig.
„**Visn** (i') f. Tegn osv." A. Nhl. (Ask), Salten. „Han saag baade Væga aa Veesnan(n)"; Salten.
Visn (ii) n. svagt Rygte; Ymt. NØsterd. (Dos, Tynset). „Dæ gjekk et Viisn i Bygd'n". Jf. Visende.
Visorm (ii) m. en Orm (Ringorm?) som ligner en noget tyk og knudet Hampetraad. Agder (Sæt. og fl.). Skal ogsaa hedde „Kvitorm"; Sæt. og fl. Se Vidorm.
vispe, Vispe, vispete se kv-.
„**viss** (i') adj. 1) vis". A. viis YSogn. „2)". A. „Eg æ viss i dæ". Ma. „3)". A. Særlig: „veess i Kjæft'n, i Ool'an", som giver træffende, lidt hvasse, Svar. Helg.
„**vissa** v." A. „v. paa", gjætte paa. NØsterd.
„**Vissa** f." A. 4) det sikkre, det uundgaaelige, det nødvendige. Gbr. Tel. og fl. „Mat'n lyyt vera Vissa". „Te Vissa", tilvisse, for vist; Hall. „Te olle Visse", i ethvert Fald; Tel. (Sell.). — „Paa Vissom", især; Ma. (Grindeim). Se flg.
vissa adv. = i Vissa ɔ: først og fremst, sikkert, ialfald; især. Trondh. Nfj. Sfj. Gbr. Østl. og fl. visse NVTel.
vissare adv. Komparativ af vist. „Ikkje vissare — hell", lige saa lidt som, lige saa umuligt som. Tel. „Du maa kje vissare gjera de hell du flyyg'e". Vissfila se Fil.
Vissmaal n. sikkert Løfte. YSogn.
„**Vissmun** (u') m. 1) Bekræftelse". A. Sogn.

3) en Kjende, en Smule. Hedm. „Et Økſeſkaſt ſka vara en Vissmoon ſiikrookete". — „Paa Vissmoon" paa Slump. SHelg.
vissordig adj. ſom finder det træffende, rammende, Ord. Sæt.
Vist. „Pao Viſt aa Vaoga" = paa Viſt aa Vaaga. JSogn. Viſt af viss adj.?
„**Vist** f. 2) Tegn oſv." A. Nhl. Ryf. og fl.
„**Vist** m. Lugt". A. Ndm. STrondh. (Børſen, Kvikne). **Vøsſt** Vald. „Han fekk Vøsſt'n 'taa dæ", fik Veir af det.
Vist m. = Viſte. VAgder (Sygne, Vanſe).
vista v. a. (ar), fæſte = ſteda. Nhl. (Ekſ.). **vista ſeg** = ſteda ſeg. VAgder (Grindeim, Eikin, Fjotland). G. N. vista ſtaffe Condition. — **Vistepæng** m. Fæſtepenge. Nhl.
vista v. n. (ar), lugte; oftest: ſtinke. Romsd. Ndm. „Dæ viſta gott".
vistarlaus adj. ſporløs. Shl. (Fitja): **viſta-**.
„**Viste** (i')". A. Veſtfold, Agder, Dal. Senja. — **Vistehaug** m. Dynge af V. Jf. Jarviſte.
Vistervider m. = Jſtervider. VSmaal.
Vistol? m. 1) Grundlag af Riis oſv. = Viſtur. Senja, Veſteraalen. Salten: **Vee(s)ſtool**; SHelg.: **Veeſtooli**. Opfattes ſom Vid-ſtol. 2) ſikker Grund for noget; Rede paa noget; ogſaa: „Tegn ſom kan give Visshed". SHelg. Opfattes ſom Viſt-ord. Maaſke er flere Ord her ſammenglede: Viſter pl., Viſtur, Vitord (Viſt-ſtol).
vistungast? v. n. (aſt), miſte ſin Haardhed el. Sprødhed ved nogen Fugtighed; iſær: blive myg af fugtig Luft = ſlaa ſeg. Saaledes om Læder ſom lægges i Vand en liden Stund, om Hø ſom mygner for Veſtenvinden. Nfj. (Stryn, Olden, Innvik), NGbr. (Lom): **viſtoongaſt** og **veeſtongaſt** (o', og -aangaſt?). „Lat Høye v. liite, førr du tek'e dæ inn!" — **Vistoong(ge)** og **Vistoonggsvind** m. lidt fugtig Vind; iſær: Veſtenvind, Havvind.
„**Vistur** (i') m." A. 2) Underlag af Siv, Lyng eller Riis under Kornſtabel. Jæd.: **Veeſtur**. 3) = Jarviſte. Tel. (Mo, Vinje). Faaret lover (mod andre Fordele) at „eta Viſturn (Jarviſten), ſom ſyøſt'e i Lo'a kjæm inn". Viſte—Ur (Uv)?
„**vita** (i') v." A. Infinitiv: **væta** Nordl. Foſn, YNdm.; **vytaa** og **vøtaa** ØTel.; **vǡtǡ—vaataa** (voto), SØſterd.—NØſterd. Trondh.; **vita, vi(t)da** og **vida** VAgder, Dal.; **veeda** Dal. Jæd. Ryf.; **vid(d)e, veede** VNed. ØMa.; **vite** Nbg. SVTel. Sfj. Nfj. Sdm. Romsd. Bamle og fl.; **veete** ØNed. Bamle og fl.; **veit'** Nordl. (Lof. og fl.): „du kann daa veit dæ" (jf. kann). Præſ. Indik.: „**veiſt** du" Sogn (blandt andet i en moderne Viſe); „me **vita**" VTel. (Vinje, Mo); „me **vitu**" VTel. (Mo; ſom mogu). „(Du) veit no!" afviſer Spørsmaal. Nordl. (Lyngen). „5) vende oſv." A. Romsd. Ndm.
vita (i') v. a. (ar), forſyne Vei med Veimærker, „Vitar"; = vala. SGbr. (Gausdal). „Veeta oopp Veig'n".
„**Vite** (i') m. 2) Varde". A. **Vati** og **Vata** SHelg. (Vindal), Namd. „Jonſokveete", St. Hans Blus. Ryf. 2) ſtiv bleg Figur; ogſaa tosſet ſtiv gloende Figur; = Syting. Li. (Eikin, Kvin, Fjotl. Vanſe), Dal. „Han ſtou juſſum ǟn Vite". „Bleig ſum æen Vide (Veede)". — **Vaataavakt** f. Innh. — **viteslig** adj. lig en Vite 2). Li.
„**viteleg** adj." A. „Verta vitele(g) um da", faa Sikkerhed for det. SBerg.?
viten (i') adj. videlyſten. Sæt. „Han æ ſo viten o merkjen paa mangt".
„**vitja** v. 1)". A. Vald.; SGbr. Rom. Hedm. og Solør: **veekjka** og **væ(kj)kja**. „2)". A. Hard.; Li. (Sirdal): **vidjdja**.
Vitja f. Traaddukke, = „Vea", med et Par Traadomſlag. Sogn (Vik, Aurland, Luſtr).
vitliten (i', ii) adj. med liden Forſtand. Ryf. (Suldal, Saua). Tilbeels: **veet(t)liiten**. G. N. vitlítill.
Vitolsnavar ſe Vidjung.
„**Vitord** n." A. 2) Vink, Antydning. Ndm. „Han ga me eit Vitoor".
„**vitra** (i') v. a." A. 3) trolde; trylle; varsle. Hertil: **Vitrfugl** m. varslende Fugl, el. = Daarefugl. Land. Meddeelt.
Vitra (i') f. Oplysning, Underretning; Nys. Sogn (Vik); Agder (Aaſerall, Bygland) meſt i Fl.: **Vitru**. „Koſlag Vitru fekk du?" G. N. vitra.
Vitrande n. Beſked, Underretning. Sogn.
„**vitrast** (i') v." A. Agder; **veetras** Ndm. Tel.
„**Vitring** f. 1)". A. Sogn, Hard. Jæd.
„**Vitsmun** m." A. Sfj. Hard. Røldal: **Viss-**.
„**vitskræmd** (i') adj. ſandſeløs af Skræk". A. **vidskræmd** Dal. Li. (og ø); **veetskræmt** ØTel. Toten, Hedm. Rom. Foſn og fl.; **veetaskræmt** Ringerike (Modum), Smaal. Oslo. **vættaskræmt** Veſtfold, Rum. (Flesberg); dette kunde maaſke være: ſkræmt af Vætter, jf. vordſkræmd.
vitsteckt adj. = vitſkræmd. Tel. Til ſtøkkja.
Vitt ſe Vætt.
„**vitta** (i') v. vinke". A. Vald. Jf. Sjovitt.
Vitta f. 1) = Vea. VAgder, Dal. Til vitta = vinda. Garnvitta. **Vinda** d. ſ. Ryf. 2) liden Fiſkeſtiim. Ryf. „Seiavitta".
Viu ſe Vidja, Vidju-. — **Viundr** ſe Ved-.
„**Viv** n." A. Nbg. (Aamlid). Lidet brugt. „Eg hev fængji meg eit Veiv".
?**Viv** (ii) m. Fynd = Veiv. VTel. (Vinje).
Vo ſe Von. — **Voa-** ſe Vaae.
„**Voda** (o') f. 1) Vaden". A. Nordl. „Eg ſtaar ikkje **Vøa**", Vandet gaar over Søſtøvleſkafterne. Og: **Veea**, Senja (Kvæfjord). „Han ſtaar ikke Vøa mæ di andre"; Kammeraterne ſeiler fra ham; Veſſn. „2) Sted hvor noget har vadet". A. **Voe** Tel. (Bø, Vinje), **Vo'u** Tel. (Sell. Lunde). „Vaandevo'ur". Ogſaa: Spor efter Gang i Græs; Tel.; Ringerike: **Va'o**, beſtemt

Va'o-a. „3)". A. Nfj.: Vode; Nhl. (Fusa): Vo'a; Shl.: Voo'a; Senja: Vøa. 4) Stribe i Vandskorpen efter svømmende Fisk. YSogn: Vo'e; Shl.: Vø'a, Romsd.: Vø'e. „Vo'aa itte Størjaa". 5) Røre, Urede, Forvikling. Sogn (Vik): Vo'a; Tel. (Vø og fl.): Vøe. 6) noget som er for meget; Umasse. Gbr. (Lom): Voodoo; Nhl.: Vøa. „Ei Vøa mæ Fugl, mæ Fisk". Jf. Vodla.

voda (o') v. a. forvikle. Sogn. „Hespao ha vo'a seg samen; da ligg'e her i å i Vo'a".

voda (o') v. n. lade Munden løbe, sladdre; sludre; = vada. Nfj.: „vode (aa vase)"; YSogn: vo'e; Ryf.: voo'a; Nhl.: va'a ɔ: vada; Ryf. Røldal: væ'a, se d.

Vodd (o') n. løst Snak; Sladder; Vaas.

vodda (o') v. n. lade Munden løbe; vaase; sladdre. Sdm. (Harham, Sunnylven), Ryf. Voddar m.; Vodda f. — Vodde se Vodla. — Vodje se Vodve.

Vodl (o') m. og n. vandblandet Snee eller Jis (hvori man vader); Søle (hvori man vader). Hard.: Vo'dl; Shl. og Ryf.: Voo'dl. „Gaa i Voo'dl aa Væta". „Dæ va slik Voo'dl i Huus'e at dæ gjekk øve Skoo'dn". Vödl m. og n. d. s. Dal. Li. Vöudl m. (og n.) d. s. Hard. Rog. „Snøvöudl". Voule m. d. s. Li. Voul'e og Vou'li løs fugtig dyb Snee; Tel. (Vinje). Hertil: voulen adj. „Snjoor'n æ lous'e o voulen"; Vinje. Voyl (o') m. Li. (Sirdal, Bakka, Fjotl.). — Voyl'n forekommer som Stedsnavn for Vadested med dyndet Bund; Dal. VTel. (Skafsaa). Voylane, et Vadested i Skafsaa. Vöul, et grundt Sund i Sfj. (Kinn). Vöu'dl, Vöu'le, Vöul'n, Vöulane, Vöuladne, Vöula-Bru, er Stedsnavne i Rog. og Shl. (Stord). Vöu'lo, Elv med Vadested i Shl. (Etne). Vöulavatn, i Etne. — Fremgaaet af Vodul, vodla (som Stoyl, Stoul).

„vodla (o') v. vade osv." A. vöula Li.

vodla (o') v. 2, voodla seg, blive til „Vodl", om Snee og Jis; løse sig halvt op. Ryf. SShl. (Etne). vöudla seg d. s. Hard. Ryf. og fl. vöulast (og äu) d. s. Li. „Dæ vöulast upp", Vand siver op igjennem Jsen og danner „Vodl".

Vodla (o') f. 1) halvt opløst Snee el. Jis = Vodl. Dal. (Sokndal): Voyla og Vöyla; YLi.: Vöula (og Voyla). 2) Masse af bløde el. vaade Ting; Røre; om sammenslumpet Mælk, om mæsket Malt, sjeldnere om Hø el. Løv. Hard. „Buskapsvodla". Vodde, om mæsket Malt, „Roste", eller „Frumvyrtr", Sæt.; forudsætter en Mellemform „Volla".

Vodladaue, Vodlasletta se Vadla-, Vall-.

Vodlahøy se Vallhøy. Rog. — vodn se vaar.

vodra (o') v. = vadra. vodren adj. = vadren. Voorur f. pl. se vadra. Mest i ØTel. som voddre (og ö) osv.

Vodukall (o') m. 1) en Ting, især Træstamme, Stok el. Kjep, som altid flyder i Vandet med den ene og samme, den lettere, Ende oppe; saaledes ogsaa om en Bøie, en Skumhvirvel (A.). VTel. (Vinje og fl): Vo'ukadde. 2) Person som altid er i nogen Bevægelse men ingen Vei kommer. VTel. De samme Bett. har Vakall Tel. (Nisf.), Bamle (Drangedal) og, synes det, Vokukadd, Bugge, Gamle Norske Folkeviser p. 93; (Formen „Vaakukadd" er neppe mulig). Vogekall er optegnet fra Ma. Disse Ord hører vel til vaka, holde sig over Vandet; Vakall kunde ogsaa høre til vada.

Vodul (o') m. = Vodl. Nfj. (Innvik, Stryn): Vodel; „Snøvodel", halvt opløst Snee. Jsl. vödull Sted som gjennemvades. Se A. — Vøl (alm. L.) m. (a(r)), Sund mellem to Indsøer = Val 3). Ndm. (Sunndal).

„Vodve (o') m." A. Hard. (Ulvik); ogsaa Lægmuskel. Modve Hard. Sogn. Se d. Vodje Sogn (Vik, Ladvik). Vaalve NGbr.

Vog (o') f. hver af de to krummede Meder hvoraf Tømmerslæden, „Sager", hovedsagelig bestaar. Sfj. (Førde). G. N. vög.

voga se vaaga. — Vogn f. Ned.: Vöun.

„Vok (o') f." A. Fleertal Vaki, SætB. G. N. vakir. Vaak, Fleertal Væk, NGbr. 2) Kjølvand, Stribe i Vandskorpen. Nhl. YSogn. „Vok itte Vaat'n, Lakf'n. Jf. vaka. 3) Fiskestiim i Vandfladen = Voda. Ndm. og fl. „Sillvaak"; mest n.

voka (o') v. (ar), 1. „voka seg fram", arbeide sig frem gjennem Jis idet man gjør eller benytter „Vok". Nordl.

voka (o') v. (ar), 2. = vaka 3.; se d. Ndm. (Rindal, Surndal, Ti.). „Auren voka".

voksen se vaksen.

„Vokstr (o') m. 1) Vækst". A. „Væra i Vokstrom" i Opvæksten; Smaal. Vekstr Nbg. (Bygland og fl.). 7) Aarsring paa Træ. Hall. (Nes): Vøkst.

vokstra (o') adj. med Formen af Omkredsen af en ret afskaaren Kegle; om Tøndebaand. Shl.

Vokstrslog (o') n. = Vokstrhald. Sæt.; Vokstreslog Ma.; Vokstraslog Shl.; Vokstrslog n. og -flugt f. Bamle.

Vokstrsloga (o') f. Stribe i Bark efter overgroet Sprængning ved Vækst. SætB.

Vokstrstjor (oc) m. se Stjor(e).

Vokstrtoll f. ung raskt voksende Fyrr. Ndm.

vokteleg adv. visselig. NGbr. „Ja vaaktele!" Ogsaa: vaakte-de! NGbr.

? Voktr m. „skjote sin Vaaktr paa naagaa", bekræfte noget høitidelig. Gbr.

Vokukadde se Vodukall.

„Vol (o') m. 1)". A. Jf. Meidvol, Økvol. 4) = Brynevol. Hall. Tel. 5) = Økvol. Vestfold. 6) tyk langagtig Muskel.

Tel. 7) tykfalden og grovtbygget Karl. Tel. (Vinje, Høydalsmo og fl.). 8) en hindragtig fremstridende Fortykkelse af Øiets Bindehud. Ma. (Vjell.). 9) i Gardvol, Ervol. — Vol, Völ se Vord.

Vola (o') f. stor Mængde el. Masse, Dynge. Hard. (Ullsv. Odda), Ryf.

vola (o') adj. om det prægtige og vældige, det kjæmpemæssige, det aparte. VTel. Ryf. Shl. Hard. „Ein vola Kar, Hest". „Vaala Verk". „Vaala Ve(d)r" = Ovstorm. Ogsaa: „Vaala-Kar, -Hest, -Verk, -Ve(d)r"; Ryf. Shl. Hard. Maaske til Vol. — **vola** adv. vældigt. Sjelden.

volaleg (o') adj. stor og prægtig: vældig; tildeels = grum. Ryf. — **volalege** adv. vældigt, osv. VTel. Ryf. Hard. „volalege stoort". Ogsaa: „volande stoor".

Vold (o') f. Volden; Foraarsagelse. Tel. (Selljor, Bø, Sauar). „Dæ va haanoms Voll (hannoms Vøll)", han voldte det.

Vole (o') m. 1) langstrakt Fortykkelse af Hud eller Muskel; = Vol 3). Tel. (Raul-Sell.): Volee. 2) stor tyk Karl. Tel.

„**Voll** (o') m." A. Vodd, Fl. Vedde(r), VTel. VAgder. 4) græsdækket Terrasse. Shl. (Etne): Voo'dl, Fl. Vedler (vellir). „Bera (kjøra) Høye te Vadlan", bære Høet fra Bjergsiderne ned til Græsplanerne hjemme til Tørring; Genetiv Fleertal. Dal. (Hæst.). „Te Vodlar" d. s. Ryf. — **Vadlabrot** n. brat Bakke mellem to Græsterrasser. Shl. (Etne).

Vollaange se Vallonga.

„**volla** v. a." A. Sfj. **vodla** Shl. Se valla.

volla (o') v. a. (ar), 2. „v. inn", indhegne et Stykke Mark til senere Meining. Tel.

volla (o') v. a. (ar), 3. vikle sammen. Ndm.

Volle (o') m. Bundt, særlig af Hø el. Halm til Kvæget = Valle. Ndm.: „vaall' ehoop æen Halmvaalle".

Vollgjengja f. Stribe af jævn naturlig Eng i Skov. ØTel. (Tuddal).

Vollhumle m. Mynte, Mentha arvensis. Innh.: Vaallhoomml.

Volls-bradd f. Kanten af Engslette. Ring.

Voll-stryk (yy) og **Vollstrykar** m. = Moldfot. Vestfold (Eiker).

volna (o') v. ɔ: vondla. Hard. (Odda).

Vols (o') m. valseformig Bylt; Klædesrulle. Dal. (Sokndal og fl.). Jf. Vol osv., G. N. Völsi. — **volsen** adj. rund- og tætvoksen. Røldal. „Volsin Guut". — **Volsungje** m. stor Dukke = Dolsunge. Dal. Li. Ogsaa: Vos(s)ungje (og o', o'), Li.; og Vasungje, -onji (o'), Ma. Sæt. — Hid hører maaske: Vous'e og, oftere, Vou'si m. tyk langstrakt Muskel; ogsaa: tyk Figur. VTel. (Vinje): „Kjøtvousi". Jf. Isl. völstr.

Voltr (o') m. = Vols. Dal. (Sokndal).

voltra (o') v. vralte, omtr. = valtra. Sæt. Dal. I Dal. er dog voltra: gaa møisomt og tumlende for Hindringer, men valtra: gaa meningsløst tumlende. „Han gjekk o voltra i Lyngjn"; „valtra i Vei'n for Folk". — **Voltra** f. En som voltrar. — **voltren** adj. tilbøielig til Voltring f., til at voltra. Sæt.

„**Vomb** f. Vom". A. Vamm i gammelt Barnevers. Dal. — Til Genetiv Vambar slutter sig: **vamba** adj. stormavet. Hard. **Vambadrag** n. Stønnen som hos en „sprængt" Hest. Voss. „Ait V. som aen Smidjubelg". **Vambakjessa** f. stormavet Hunvæsen; **Vambatasse** m. stormavet Hanvæsen. Hard.

vomba seg v. skyde Maven frem. NGbr.: vaambe see.

Vombabrøstduk m. sid Vest. Shl.

vomb(a)flat adj. = hudflat. Berg. NGbr.

„**Vombafyll** f." 2) Storæder. Romsd. Ndm.

Vombakussa f. stormavet Kalv. Sogn.

Vombastinta f. En som har overfyldt sin Vom. Vald. (Vagn): Vaambe-. Se flgg.

Vombatatla f. stormavet lidet Hundyr. Sogn.

Vombbeisa f. storvommet Figur. NGbr. Rom. og Smaal.: Vaammbeise. Vaammpeise f. d. s. Smaal.

Vombgylta f. storvommet Figur som gaar med Anstrengelse („vælter" sig frem). Ringerike, Vestfold, Oslo: Vaammjylte; Totn: Voomm-.

Vombkitling m. En som vil spise bestandig. Vesteraalen: Vaammkihling.

Vombstinta f. 1) = Vombgylta. Vinger, Land, Smaal. Vestfold. Tel. 2) = Blokkebær, Vaccinium uliginosum. Larvik: Vaammstinte.

Vombstirta f. = Vombgylta. Tel.

Vombstøyt m. = Vombgylta. Rom. Follo, Smaal. — **Vombstøyta** f. 1) d. s. Rom. Odal, Østerd. og fl.: Vaamm-; Vald. (Vang): Vømbstaayte. 2) = Blokkebær. Gbr.: Vaammstøyte.

Vombur m. = Vombbeisa. ISogn. Se Ur.

Vombvelta f. = Vombbeisa. Dal.

„**Von** (oo) f. 1. Forventning osv." A. „D'ær i Voon'a gjoort" = paa Frum' o Skade; ogsaa „paa Voona". Follo. „Eg vart so lukst i Voon", overrasket af en uventet forhaabningsfuld Nyhed; Shl. „Dæ vaaga Voon'æ", det fik staa sin Prøve. „Han vaaga Voon'æ", han riskerede det. Hard. VAgder, Ned. Nfj. „Dæ eige Voon'a", det er sandsynligt; Nfj. „Eg æ kje Voo'na Mann te faa dæ i Lag", jeg er neppe istand til at faa det i Skik, = god for; Ryf. „Dæ nøktes Voonom", det bliver sagtens nok; Rom. Oslo (Asker). „Paa Vou(n) o Vaage" = paa ei Von; Sæt. „Han foor upp (tee) i Voon aa Vite", han blev saa opbragt at han ikke kunde styre sig? Sfj. (Førde, Bremang). „Voon'æ meir, Voon'o m." = Vonom meir; Shl. (Fitja, Etne). „Vaanos meir", d. s. Tel. (Kvitseid); G. N. ván. „Voonast meir",

d.s. Shl. (Etne). („Hoonoms meir“, Tel. (Sell. Heidd. Sauar)). „Voons viller“ og „Voonom viller“, se vildre; Østerd. NTrondh. (Leksvik). „Paa Voon o Vara“, til Reserve; se Vare.

„**Von** (oo) f. 2.“ A. Om en Strimmel Mark til „Skurd“ el. „Slaatt“. Tel. (Bø, Lunde, Aamotsdal). „Taka ei Voon fyri seg“. (G. N. vön, Jagtomraade?).

„**von** (oo) adj.“ A. „Han maatte itte voon(n) de“, han kunde ei (nænne at) stille sig ved det. Vinger (Eidskog), Solør. „Kann du maa i Voon en Hest?“ NØsterd. Sogn.

vona (oo) v. a. (ar), 2. give En Haab; VTel. (Moland, Eidsborg). „Jænta vill'kji so mykji som voon' an“.

Vonardott m. Halmknippe som Ægtemanden lægger under Hustruen, naar hun skal „gaa i Golve“, føde. Shl.: **Voona-**. Sjelden. Jf. Eng. in the straw, i Barselseng.

Vonarskaal f. Skaal paa fremtidig Lykke. Tel.: **Voone-**.

„**Vond** (o') m. 2.“ A. 2) Spidsmuus? Ryf.

Vond m. 3. = Vondul, Gjæv. NVTel.

„**vond** (oo) adj. ond“. A. oond NTrondh. (Innh. og fl.), Helg. (voond bruges neppe her). voᵘnd'e Sæt.; voᵘn'e Ma. (Aas.); von'e (o'), VAgder (Eikin, Grindeim; sjeldnere), vunn'e VAgder, VRbg. (Iveland). Komparativ „vunnare“ forekommer; Ma.

vonda (o')? **Vondafisk**? se vaanda.

Vondbauk (o') n. Oprodning ved „Vond“. Ringerike: **Vaannepöuk**. Jf. Vondbauk m.

Vonding (oo) m. vredagtig Person. Østl. Agder.

„**vondla** v.“ A. volna IHard. G. N. vöndla.

vondraga (oo) v. a. love halvveis = draga Ein Von. Innh. (Værdal, Skaun): voondraagaa. „Han voondroo(gh) mæ(g) paa eit Lass Vee“.

Vondrempa (oo) f. en slem „Rempa“. Stjør.

vondsklege adv. paa en slem Maade, slemt. Rbg. Tel. „Eg hev alli seett so voonsklege sængjen Ska'i“.

Vondspøn (o') n. = Vondbauk n. Helg.

vondsynt (oo, yy) adj. med onde Øine. Tel.

vondvis (oo, ii) adj. vrangvillig; næsten: ondskabsfuld, skadelysten)(**godvis** (værre end **tvervis**). Sæt.

vondviskjen (oo) adj. utjenstagtig. Rog.

vondvisten (oo) adj. opfarende; arrig. Dal.

„**Vondul** (o') m.“ A. **Vandul** Gbr. ØTel. (Tinn); **Vandil** ØTel. Østl.; **Vønnil** Romsd. (Nesset); **Vønnle** Hall. (Gol); **Vannle** Gul.; **Volne** Hard. (Odda).

vontaka (oo) v. a. (tok), berøve En Haabet. Tel. Usikkert. Jf. vondraga.

Vonvare m. Reserve = Vare. Salten (Beiarn, Bodøy). „Æg faar ta da mæ paa (før) en Voonvar“.

vor (oo), se vaar. — **Vonn** se Vorn.

„**Vor** (o') m. 3) Kjølvand osv.“ A. Ogsaa: Stribe i Vandfladen efter fremskridende Fisk, Fugl, Vandmasse (ovenfor Vandfald) osv. Berg. Romsd. Trondh. „Vor'n (Vör'n) ette Størjaa“; Sdm. Romsd. „Æg sjiir **Varann** (pl.) ette Fiskj'a (Stein'a)“; Innh. „Dær æ slik **Vaarr** för (taa) Faass'i (-a), Stein'i (-a), Baat'i, Fiskj'i“; J. og YNamd. Ogsaa om Ringe i Vandfladen. Jf. vor(r)a.

vora (o') v. n. (ar), snakke meget høit, skraale. SHelg. (Brønnøy). „vaar(r)a aa prata“. **Vaarr** n. høirøstet Snak. SHelg. Se vorra A.; jf. varra.

vora (o') eller **vorra** v. (ar), om Striber i Vandfladen som Fremskriden foraarsager. J. og YNamd. Nhl. Sfj. Ndm. „Laks'n vorra“. „Dæ vaar(r)a för ('taa) Faass'i, ette Fisk'ji, Baat'a, Stein'a“. Se Vor m.

Vora f. = Vere. SHelg.: **Vaara**.

Vord (o') m. Maade at see ud og føre sig paa, ydre Væsen osv. = Fylgje, Koma, Leide, Tokke; jf. Fylgja, Ham og fl. Odal og Smaal.: **Völ** (og Vøl; og Vaal? SSmaal.). „Ha goo, lei, Völ me sæ“. Ordet er vel eet med „Voor m. Helg.“ A., „Vøl m. Hall. Smaal.“ A., „Vord (oo), usynlig Følgesvend, Skytsaand“. A.; Nfj. Sfj. Ndm. „Ku'a sjiir Voor'n“, Ndm. „Veist'e ha seett Voor'n din“, Sfj. „Voor'n kloora“; Ndm.; se Vordklor. „Slepp' uut Voor'n“ = Vardyvle; Ndm. — **Vool** („tykt“ L) m. tynd bleg svag Karl; „Gjenfærd“, ØTel. (Heiddal).

„**Vorda** (oo) f. 1. Bjergryg“. A. **Vool'** omtr. = Teln. Stjør. **Vool** f. Østerd. (Rendal); jf. Sv. vård.

„**Vorda** (oo) f. 2. 1) Knippe“. A. „Tarmvool'“ Knippe af Tarme. SHelg. (Vindal). 3) et Snees Fisk. Senja.

„**vorden** (o') adj.“ A. 2) beskaffen osv. = voren. Vi! ikke overalt kunne skilles fra voren. **vooren** Hard. Shl. Ryf. Li. Sæt. Tel. „kallvooren, stoorvooren, so vooren; koss æ dæ voori?“ **vaalin** („tykt“ L), Gbr.; **voolin** Innh. Gul.; **völin** (**völn**) og **vølin** Rom. Smaal. Vestfold, Ringerike, Toten, Vald. „liitenvöln ((r)n)“. „Dæ vart saa vooli“, det gik saa til; Innh. „Je veit itte hör dæ va völe“, hvorledes det var fat; Smaal. „Haa vøli gjekk dæ tell?“ „haa vøli æ dætte?“ Totn. „Dæ va v o o r e, dæ va kje saa“, det vilde være underligt om det ikke var saa, (sært beskaffent; jf. dan). Jæd. (Time, Haa).

„**Vordklor** n.“ A. **Vaarakloor** Ryf. (Tarv.).

vordlaus (o') adj. mod- og magtstjaalen; selvopgivende; yderst uheldig = hamstolen, vordstolen. Sfj. (Askvoll): **voorlöus(e)**.

Vordleik (o') m. = Vord (o'), Fylgje. Smaal. (Trykstad, Rødenes). „Han har goo, lei, **Vörleik** me sæ“. „Har du seet Vørleikn hass?“ A. har: Vølleik, Mine.

vordskræmd (o') adj. aldeles forskræmt; forskræmt af noget spøgelsesagtigt. Ma.

(Grind.): voorskræmde; Vestfold (Hov), NSmaal. Oslo: vølskræmt (eller vör-); SSmaal.: vaarskræmt. Jf. dog flg. og NSv. Dial.: ta valen tåv nån ɔ: skrämma vettet ur någon.
vordstekkt adj. = vordskræmd. Tel.? H. O. har: „voorstækt, forskrækket af Gjengangeren, Vooren". Maaske snarere: ved Skræmsel berøvet sin „Vord"; jf. vitstekkt, vitskræmd, vettaskræmd, vordstolen, hamstolen.
vordstolen (o', o') adj. = vordlaus, hamstolen. Nfj. (Stryn); Sdm. (ifølge Storaker: forbløffet).
vorig (o') adj. betryggende; se varig.
Vorn (o') f. Mark som skal værnes mod Fæet. Tel. (Rauland, Høydalsmo): Vaan; Sæt.: Vonn. „Du maa kje gjæte i Vaan'i!" G. N. vörn Værn. Vaane f. d. s. Tel. (Vinje). Sveinungson har: „Voone" ɔ: o'. Vaane (Vone) maa vel være et *varna, vörnu, som er Stedsnavn i Holum i Ma.: Vaadna; og i Rygge i Smaal.: Värne Kloster, á Varno, i Vorno, Dipl. Norv. II, 119 og fl. — Voro se Vora.
Vorn (oo) f. Velvillighedsbeviis; Agtelsesbeviis. Vald. (Vang). „D'æ ai Voorn", om en Beværtning. Meddeelt. Maaske til vyrda, Vyrdnad (Voorna), Vyrda.
Vorpa (o') f. 1) Rendebom. SVTel. (Treungen); NGbr.: Vaarpe. 2) Længdespile i en Ruse, „Teina". Hall. (Gol): mest i Fl. Vorpu.
vorpa v. a. forsyne med „Vorpor". Hall. (Gol). „Du maa vørpe upp att Täena".
Vorpestøde n. Plads for Laksevorpa. Ndm.
vorra se vora. — vorso, -saa se ossaa.
voruleg (o') adj. pyntelig)(uvoruleg; ogsaa: varsom. Tel. (Kvits. Sellj. Mo, Vinje). Dog usikkert; ialfald lidet brugt.
Vortebitar (oo, ii) m. en stor grøn Græshoppe. SGbr. Meddeelt.
Vos (o') f. Sladdresøster; En som „vasar", vrøvler. Tel. Rbg. — Vos (o') m. Vrøvler. Li. — Vos n. 1) Vrøvl. Li. 2) Vrøvler. Rbg.
vosa (o') v. n. (ar), vaase, vrøvle = vasa. Li.
Vosa (o') f. 1) = Vos f. Ma. Sæt.; VTel.: Vosu; Sæt.: Vose. 2) Sladderhistorie, Vrøvlehistorie = Vesja. Sæt. — Vosukodde f. = Vosa 1). VTel. (dd ɔ: ll).
vosja (o') v. n. (ar), lade Munden løbe, vaase = vosa, vesja. Ma. (Vj.). „Vosja o braka". — Vosja f. Vaaser, Sludbrer. Ma. — vosjen adj. vaasende. Ma.
Vosole (o', oo) m. Vaaser. NVTel. (Vinje).
Vospa (o') f. Forvikling, især af Traad; Røre. Sogn. Til vaspa, vassa.
vossa (o') v. = vassa; mest i Græs. ØTel.
Vosunge se Vols.
Vota (o') f. fugtig græsrig Eng osv. = Veta 2). Hard. (Ulvik fl.); Romsd.: Vote; YNdm. (Aure, Halse, Tingv.): Vaataa; INdm. (Øksndal, Surndal): Vootoo, Vutu. — Votuhøy n. Hø paa en Vota. Ndm. (Vaataa-, Voto-, Vutu-). — Votustøde (o') n. = Votestøde. Særlig: dyb Pyt, dækket af en noget seig Græstørv. Tel. (Selljor, Kvitseid, Laardal, Rauland, Vinje): -støe.
„Vott (o') m. Vante". A. Vätt (a—ö), Solør; Vött, Vaatt og Vøtt, m. St. — Fleertal: Vette(r), Ma. og fl.; Vottur (som Revur og fl.), Tel. — Vottabregd f. se Vregd. Ryf. — Votteskruv n. = -bregd; se Skruv. Tel. A. — Vottatumling m. = Vottartume. Røldal.
Vott f. Haarbedækning paa Elge- og Reenshorn. Østerd. Meddeelt.
Vouse se Vols. — Vopl, Vopla se Vodl.
vr se R. — vrimla v. n. vride sig. Li. (Eikin). „Han vrimla sum æen Makk". Seer fremmed ud. Jf. Sv. Diall. vringla ɔ: a) vrida, b) vrimla; D. D. vringle ɔ: røre sig vaklende.
vukksen se vaksen. — vumla se vamla.
Vundul m. liden „Vondul". Hall. (Gol). A.
vurputt adj. lunet og mistænksom; vrippen. Ma. (Vj. Finnsland).
Vuru se Vora. — Vutu se Vota.
Vyrd n.? Agtelse; Respekt. Sæt. (Hylest.). „D'æ kji noko Vuyr mæ ai Svaams".
Vyrd? f. Anseelse = Vyrdnad; ogsaa: Fynd, Klem. NØsterd.: Vørt og Vør.
„vyrda v." A. vyyra (og vøyra) VAgder, Rbg. (-e); vuyre Sæt.; vyrja (vure, vurt), Nhl.; vørja (voore, voort), Ryf. Shl.
„Vyrda f." A. Vyrdor f. pl. Hædersbeviisning. NVTel.: Vyyrur.
vyrdelege adv. omhyggeligt, ordentligt. ISogn (Lærdal): „væl aa vyrele (og ø)"; Røldal: vørleg.
vyrdeslaus adj. = vyrdlaus. Voss: vyres-; ØTel.: vyyleslöus; Rom. og Smaal.: vørslöus (äu).
Vyrdesløysa f. hensynsløs Person. Voss.
vyrdingslege adv. agtelsesfuldt. Ryf.: vør-.
„Vyrdn f." A. Vyrn og Vørn ISogn (Hafslo, Lustr). „Dar æ kje noki Vyrn mæ dan Kar'n", el. „i 'an", der er ingen Sømmelighedsfølelse i ham, man kan intet hæderligt vente af ham.
„Vyrdnad m." A. „Dæ va i Voorna'n" det var i Agtelse, i Anseelse. Ryf.
„vyrdsla v. a." A. røgte, agte, pleie. Shl. „Alt va vørsla aa vælstelt".
„vyrk adj. 2) øm, omsorgsfuld". A. Shl. vørk Shl. (tildeels vork), Ryf.; verk Ma. (i buverk); værk ØTel. (Tuddal).
„Vyrka f." A. Virka Ma.; Værke ØTel.
„Vyrke n. Material". A. Vørkje Ryf. Smaal. og fl.; Vyrkjy Vald.; Værkji Hall.; Yrkje Ndm. — „Ukseyyrkjy"; Vald.
„Vyrkedag". A. Ørkji- Innh.; Ørken- Vesteraalen.
Vyrkja f. Virkesaft; for Vyrkja. Nfj. Vyrkje. Vald.: Vyrkjy.

Vyrkje n. = Framvirke. Tel. og Agder: Virkje (-i), og Verkje. Eet med Byrke.
vyrkjen adj. om = vyrk 2). Hard. (Kv.). virkjen Sæt. Tel.
vyrktalege adv. omhyggeligt. Dal.: vyrtale; Ryf. Shl. Sogn: vørtale (og y). „D'æ gjoort baade væl aa vørtale". vyrtulæ Hard. (neppe for vyrdelege).
?Væ n. smaa Levninger af Dyr; f. Eks. Been el. Skindstykker. Nhl. (Haus, Fusa).
væa v. n. (ar), lalle; snakke famlende og slet artikuleret; vaase. Ryf. (Suldal, Sand, Nærstr.). Lydgjengivende, eller sammenhørende med vada (vea) voda? — Væa f. En som væar. Ryf. — Væe n. en Brøvler. Vald. Se A.
„vædd". A. Især: forsynet med gode Støvler. „Æ du vædd saa du kann dra Baatn iland?" Trondh.
vægd adj. se attvægd, framvægd.
„vægja v. n. 1." A. Østerd.
„vægja v. n. 2." A. Tel. (Tuddal, Sell. Kv.).
vægja v. n. 3. (er, de), holde Fiender borte, værne. Sogn, Nhl. Sfj. Nfj. „Vægja fyr Aokr'n".
vægjast v. n. (jest, dest, st), omme sig for, ville nødig til med. VTel.: „væjast mæ".
„Vægje n." A. m. Nfj. 2) Fynd, Kraft. Nhl.
Vægje n. 2. 1) Løftestang = Vaag. Sogn, Sfj. 2) noget til at værne, „vægja", med; f. Eks. Stok, Busk. Sogn, Sfj. Nfj.
Vægje m. Saft. VTel. Se Veigja.
vægjes, i storvægjes, tungvægjes.
Vægsl f. (n.?) Ærefrygt = Vægje. Nfj. (Hornndal og fl.). „Bere Vægsl for noke". G. N. vægsl, f.
„Vækja f." A. Vekkja Hard. Vikj' Gul. og fl.
vækla v. n. tage eller holde med et slapt, svigtende, Tag; haandtere famlende og klodset. Hall. (Nes, Gol, Aal): vækle. — Væklee m. og Vækle (-æ, -o) f. En som væklar, sliphændt Klodrian. — Vækling m. d. s. — Væklenevee m. d. s. eg. væklen (adj.) Næve. Vel eet med vekla, A.
„væla v." A. „Gjeeta væle". Tydal. Se skvæla, kvæla.
Væla f. 1) uordentlig Masse, Dynge, Hob. Totn, Rom. Odal, Oslo, Smaal. SGbr. og fl. „Dæ ligg i ei Væle". „E heil Væle". „Riisvæle" f. og n. „Kvistevæle" f. og n. „Rugvæle" f. 2) „i Væle mæ", i Selskab med, inde iblandt. Østl. „Vi har Folk i Væle mæ", med os; Totn, Smaal. „Dæ slang noo'n Säuwer i Væle mæ Ku'a"; Odal, Østerd. Hedm. Totn, Land. „D'æ Kviitæple, mæin d'æ naau röue e Væle mæ"; SGbr. (Øyer). „I Væl mæ"; Østerd. (Elvrom). „Du kann faa dænna Kniiv'n i Væle (Veele) me", i Tilgift; Vestfold. Hid hører maaske: „Dæ maa e (ɔ: i el. ei?) Væle", det er ligegyldigt; Gbr. (Kvikne). „Dæ maa e Væle, haa dæ gaar", det kan være det samme hvordan det gaar. „Dæ maa e V., om du gjer dæ". „Taakaa mæ i saammaa Væle", og „taa i Væle mæ", medtage uden Bragning. NGbr. (Lom, Vaagaa). Jf. Sv. Diall.: i väle mä, i vale mä ɔ: i hop, tilsammans. Se ogsaa væles og Val; Verde.
Væla f. 2. slap tung vissen Person. Oslo, Smaal. „E(i) Fyllevæle". — Væle m. d. s. Vald. (Bagn, Aardal, Slidre). „Rotavælee". „Tælavælee", forfrossen Bissenpind.
Vældaagaa se Verddage. — væld̦re se valdra.
vælen adj. slap; magtløs; ligesom vissen. Vald.: vælin. Men: valin ɔ: vaalen.
væles interj. hil! til Lykke! Helg. Innh. Namd. „Væles dæg (deig) som fekk saa stoor ein Fisk!" Ogsaa: „væles du!" Og: „vælis dæg!" Innh. Og: „vales dæg!" Namd. (Nærøy), Helg. (Alsten). Sv. Diall. (mest NSv., altsaa „Norske") har: „väles dej, väles däg, välis han!" (Finnland); ogsaa: „Gud väles dei!" Gud gifve dig held! Og: väl vas honom! ɔ: väl vare honom, SSv. Diall. Dette „es", „vas", kunde være gamle Former af vera (vesa). Jf. „vel vere de", og „vel var du" ɔ: hil dig! se vera. For Resten lyder „væl, vel", gjerne „veel" i Innh. og Namd. nu; og „Verd" er i NTrondh. og Helg. mest „Val". Og jf. „välis adv. sak samma, likgyldigt („välis mä kva ja it'r")" i NSv. Dial. (Nyland i Finnland); jf. „dæ maa e (i) Væle" osv; se Væla f.
Væma f. sløv slap Stakkel, Stymper. Dal. Sogn. — væma se vima.
væmen adj. 1) vammel; smagløs, flau. Sogn, Hard. veemin Gul. Selbu, Strinda. Isl. væminn; væma føle Kvalme. Jf. Vaam osv. Hedder i JSogn ogsaa veemen, hvilket tør være vimen (i'). 2) slap og sløv; syndløs. Dal. Sogn. — væmutt adj. = væmen 2). Dal. Sogn.
„væn adj." A. Tildeels: „vee (o vaak")"; Sæt.
Vænd f. Udsigt til. Helg.: Væinn. Se Vend.
Vænepinne m. liden Pind til at holde Fuglesnare ret, „veene upp Snorn". VTel. (Vinje): Veenepeenni. — væna se vena.
vænen adj. smagløs = væmen. NGbr. (Lom, Vaagaa), STrondh. (Uppdal).
vænns adj. 1) som giver Haab eller Udsigt; ogsaa: usikker. Helg. „D'æ væinns koor Veere bi", usikkert. Ogsaa: ovæinns. 2) udmærket; ypperlig. Helg. Namd. „Væinns Kar". „D'æ kje saa væinns". „Baade væinns aa ovæinns", baade godt og ringe. „Vøns og uvøns" d. s. Tel. Se Uvøne; vønt. Har Sammenhæng med Vænd, uvænleg. — vænnsle se vendsleg.
vær adj. tilbageholden. NØsterd. G. N. værr rolig.
Vær n. Sæt se Ver. — Være m. se Vedr m.
„Være n." A. 4) Værested; Rum el. Kar, hvori noget kan være = Ver. SBerg.

Ryf. Sogn, Nfj. Sdm. (Vanylven). „Ha du ikkje eit liite Være te ha detta Mjøle mitt i solœngje?" 5) Tilholdssted. ISogn. 6) Tilhold. Tel. (Laardal, Mol.). „Tilværi" d. s. Vinje. G. N. væri Livsophold.

væren adj. omhyggelig for at undgaa det smudsige og modbydelige; pyntelig, net; kræsen)(„uværin". Sdm. Jf. vær. — *værk* se vyrk.

„**Værling** m." A. **Væling** (alm. L), Vald.

Værling m. 2, En som har en stor medfødt Lyde, f. Eks. Stamhed, Døvhed, Halvfjantethed. Ndm. Og: Veer-. Vedr-?

Værling m. 3. Uld af et vaarfødt Lam; klippes gjerne ved Larsok, 10 August. Shl. (Fitja, Fjellber, Etne). — *værlinga* v. a. 1) klippe et Lam første Gang. *Værlingarøyve* n. se Røyve. Shl. 2) klippe overfladiskt. Ryf.

Værmaaln og **Værmola** se Dvergmaal.

Væru, **Væruholo** se Vere m.

værug adj. rolig. Sæt. fl. „Værug' o stidd'e".

væsa og **vesa** v. (ar), = tiska; se kvisa.

„**væsa** v. a. (er, te)". A. 3) tilsee, pleie, traktere; = stella. VTel. „Væse Baan'ee" (Kvitseid), og „væse oom Baan'i" (Vinje). 4) sysle orkesløst; pusle, søle; kludre. Smaal. Sogn, Sfj.

Væsa f. 1. En som væser 4); Pusler, Kludrer, Søler; vrøvlevorn Stakkel. Sogn, Senja, Vesteraalen, Helg. NGbr. **Veesa** Helg. (og, synes det, Inderste Sogn, hvor det maaske kunde være < Visa, i'). — **Væseneve** m. d. s. Sogn.

Væsa f. 2. heldig Forretning; = Kaup, Kast. Ryf. (Tarvastad, Nærstr.). „Dær gjoore du rett ei Væsa!"

væsast utor v. n. (est, test), tabe Kræfterne under Strabadser i Uveir. Helg.: „veesas(t) itur". G. N. væsast.

væseleg og **væsutt** adj. lig en Væsa 1.

væsja v. se visa. A.: *væskja* (?).

Væska f. let og svag Person som man behandler som man vil; Visk (Taske). ISogn.

væsna v. n. sysle; pusle. Vesteraalen. „Han foor aa væsna mæ dæ". Til væsa, el. T.-D. „Wæsen".

„**væta** v." A. vøt' Nordl. (Ofoten).

„**Væta** f." A. **Vøta** Senja (Lødingen).

Væteskyll m. se Skyll (i Glas, f. Eks.).

„**Vætt** f." A. Ryf. **Vitt** Dal. (Sokndal).

„**vødd** adj." A. Nfj. a); se vædd.

vøddre, **vøllre**, **Vøllrun** se vadra.

Vødnad m. Uveirsklæder. Nfj. (Eid): -ade.

Vøgaa- o: Vega-; **Vøgaan** o: Veginde. ØTel. — **Vøl** se Vodul, Val; se Vord.

Vøl n. Istandsættelse. Sfj.

„**vøla** v." A. veele og vøle, Tel.

„**Vøla** f. 2. Dynge osv." A. Ryf. Hard. Sfj. Nfj. Hedm. Totn, Odal. Helst om noget sammenviklede Ting. „Ei Vøla mæ Tare". „Kvistvøle", Hedm.

Vøla f. 3. Samlingen af Redskaber til en vis Bedrift. Ryf. „Heila Arbeisvølo". **Vølur** f. pl. d. s. VTel. (Vinje).

Vøld f. det nedre Udstyr af Fiskesnøret o: Forsynd + Streng + Ongul. Shl.

vøldast se velast. — **Vølder** se Veldor.

Vøldrur se Veldror. — **Vøldu** se Vela.

vølen adj. som gjerne vil „vøla", pynte. Ryf.

Vølenn se Velende. — **vøllre** se vallra.

„**vøna** v. n." A. Tel. Sæt. „Eg vønde so vœl at eg fekk liggje her i Noutt". Sæt. — *vøne* see, vente sig, tænke sig. Vald.

vønast v. n. (est, dest, st), 1) vente sig; vente (haabe, frygte) at faa; tænke sig. Ma. Sæt. Tel. A. „Eg ha' kji vønst de av'an"; Sæt. „Eg kann kji vønast at du vi gjere detti", tænke mig; Mol. *veenast*, haabe vente; Hall. (Torpo). 2) „vønast paa", agte, ændse. Hard. (Ulvik). „Eg vønest ikkje pao da" = „eg vyre da inkje".

vønd se vand. — „**vønen** adj." A. Østl. Sæt. Jæd. — **vønjaa** se venja.

vønt. „Dei touk mæ seg vønt o uvønt" = vøns o uvøns, likt o ulikt. Rbg. (Aamlid).

vønug adj. = vønen; især: sangvinsk. VAgder, Sæt. Dal.

Vør se Vedr n. og m. — **Vøra** se Vera.

Vøraatt f. o: Vedraatta. ØTel.

Vørk, **Vørma**, **Vørmi**, **Vørmde** se ver-.

„**Vørr** f." A. Se varra, vorra.

Vøst se Vist, verst. — *vøyvla* se veivla.

Y.

„Y, Vokal; det lukte (yy)". A. • Denne Lyd vil, ligesom I (ii) og U (uu), blive tvelydartet, henad mod øy, i endeel af de samme Egne; især i IHard. (Ullensv. i høi Grad), ISogn, Dal. (lidet), IVAgder (lidet), Rbg. (Aamlid, Mykland, Nederste Sæt. og fl.). I Midtre og Øvre Sæt. bliver det uy, uy. Yy foran M og N bliver, eller nærmer sig til, øy i VAgders øvre og midtre Bygder; saaledes: røyma, løyma, søyna < rýma, lyyma, sýna; men omtr. glaayma < gleyma gløyma, raayna < reyna røyna. Yy vil blive ii i ISogn (Lærdal), Hall. (Gol, Nes), Ringerike (Krødsherad), Odal, Vinger, Solør, Ndm. (Sunndal) og fl. „De kriip'r stigge Diir". Vildredet kommer ogsaa tilsyne deri at, omvendt, yy bruges for ii. „I

Smyyunn æ dæ smyytt"; Sunndal. Jf. øy, au, M, N, H.

y (yy) v. n. (yyr yydde yytt), vrimle = aua. Maaske kun om meget smaa Dyr. Vald. (Bagn). Ringerike (Aadalen, Krødsherad), Totn (Vardal, Biri), N- og SLand, Shl. Hard. Sogn. Sfj. Nfj. Sdm. Oftest efterfulgt af „kry". „Detta Kjøt'e kjæm te yy (aa kry) 'taa Makk". „Da yyr aa kryyr (krypk'e), yydde aa kryydde". „Dæ yydde inni Fiskjen mæ Makk". „Dæ yydde utor". Imperf. au (öu), N- og SLand, Totn, Vald. (Bagn), Nhl. (Herlaa, Manger). Oftest: „öu aa kröu"; ogsaa: „öu aa krak", og „öu (yydde) aa kröuk". Lyder: „ii iidde iitt" i Sogn (Lærdal), Ring. (Krødsherad). Jf. G. N. úa d. s.; Isl. það úir ok grúir; það úði og krúði. (Cleasby). Se aua.

ybba v. a. = ubba, yva. Ryf. Røldal. „Vcere ybbar seg tee". Isl. ybba sik. 2) = yppa. Ringerike (Krødsh.). „Han vil nødi ybbe (ibbe) nooe voondt".

„ybben adj." A. Ryf. Gbr.; Tel. (Bø): ibben.

Ydd, ydde, ydden se Odd.

ydda (y') v. n. (ar), 1) om Solskin: vise sig paa de øverste Bjergtoppe. Li. (Sirdal), Dal. (Bjerkrei, Hedland, Hæsl.). „Soul'æ ydda bortpaa Tinn'n". „Soulæ he ydda". 2) = ydda (er). Dal. Af Odd.

„ydda v. n. (er, te)". A. Jæd. Li. Rbg. Tel. ydde yllte yllt i Sæt. og VTel., ligesom brydde bryllte bryllt. odda seg d. s. Shl. (Kvinh.). 2) stikke frem med Enden. Sæt. „Stokkjn ydder eut-aa Upsʼæ.

ydde adv. 1) yderst; yderlig. Rbg. „Ydde eut-aa", yderst paa Kanten. 2) yderlig, overordentlig. Nhl. „Ydde liite". Jf. yllt.

ydden adj. bister, barsk, (pigget). Shl.

?Yssa f. og Ysse m. stor tyk Person. Svein.

„yssa v." A. VTel. og SætV.: -e; Dal. og SætV.: ypsa, -e.

„Ysse n." A. Voss: Ypse. Yssedryp n. A. Sæt. — Ypsedrope m. = Ussedrope. Voss. Imsadrope (og Imse-) d. s. ISogn (Aurland). Ypsingdrope m. d. s. Ryf.

Yssing f. Tagskjæg; særlig de yderste „Nævre" som ligger under „Torvvolen". SætV. (ss), SætV. (ps).

ygg adj. omsorgsfuld, omhyggelig; varsom = var. Salten, Vesteraalen. „Vær ygg (øgg) før hænn'!". „Auaar'n æ ygg", varsom, bider nødig paa. Jf. Ugg osv.

yggjin adj. gysende af Kulde, især fugtig. SGbr. Jf. uggall, uggen osv.

ygla seg v. = gjera Uglor. Ryf. G. N. yglast.

Ykje n. Sted hvor man har Lyst til at være, Tilholdssted, Tilhold. NGbr. (Lom). „D'æ svært te Ykjee Kyyr'ee har dær". „Han har gott Y. dær". Se Dykje.

yksn adj. tyregal. Ndm. Sandsvær, Østerd.

Yksn n.? Brunst; om Ko. Helg. Innh. „Kuu'a æ i Yksn".

yksna v. a. føre Ko til Tyr til Parring. Dal. (Sokndal). „Yksna Kyyr'o".

yksna seg v. = yksnast. Hard. (Odda).

Yksnabjørg f. en larmende paagaaende ukvindelig Kvinde. Hard. (Kvamm). Spøg?

„Yksne, Okser". A. „Olme Øksne"; Romsd.

Yl m. = Kaldyl, Kaldoe. Vestfold. „Slaa Øl a sæ".

Yla (yy) f. Faaresygdom med Svimmelhed og Opsvulmen af Hoved. Dal.

yla (yy) v. n. = ila. Sæt. (Valle, Bykle). „Han uylar o vi spuy".

yla se hyla, hula, ula.

Yla (y') f. lunken Kilde (Uppkoma) i Jis eller paa Land. Sogn (Vik og fl.).

yldra v. mylre. Ryf. Røldal. Se uldra.

Yle (y') m. = Yl. Jæd.: Øle.

ylen (y') adj. disig og varm. Sogn, Ndm. Tel. Jæd.

ylevarm (y') adj. = mjølkesløbd; om Luft og Vædsker. Dal.

Ylgubba f. 1) = Ylmoe. 2) varm Sommerluftning, Namd. og SHelg.: Ølgubb(a).

Ylhol (y', o') n. Hul i Jis over en lunken Kilde eller Banke. Shl. Vald. VTel.; Num. (Flesberg): Ølhol. Ylehol Nfj.

„ylja (y') v. a. (ar)". A. Gbr. (Lom, Vaagaa), Rbg. „ølja upp Huus'e".

ylja (y') v. n. (yl'e ulde ult), om varm Luftstrøm = ylja v. n. (ar). A. Ryf. Hard. „Dæ ulde utor Fjos'e". „Yljande varmt".

„ylja (y') v. n. (yl'e ulde ult), mylre". A. Nhl. Shl. øl' Ndm.; øgla d. s. Senja; jf. aula, yldra, uldra. 2) om Sneefald. Hard. (Ulvik). 3) ølja se urja.

Ylk m. i „Varmeylk". Sæt.

yllt adv. yderst, paa yderste Spidse; se ydda (er). Sæt. „De ligge yllt eutaa".

ylma (y') v. n. (er, de), = ylja (ulde). Ryf. (Suldal, Strand). „D'æ so varmt, dæ ylme(r) herinne". „Dæ ylmde o Fjoos'e".

ylma (y') v. a. gjøre olm. Berg. Ryf. Mest: „ylma seg (upp)", a) om Kvæg; b) blive truende, om Veiret. YSogn. G. N. ylmast. — „ylma (v. n.) paa noke", være bister og vred over noget. Shl.

Ylme m. varm Luftstrøm. Ryf. (Suldal).

ylmen adj. truende = bylmen. Shl.

Ylmoa f. = Ylgubba 2). SHelg.: Ølmooa.

Ylmus f. = Ylrøyk. NGbr. (Lom, Vaa.): Gølmuus. — Ølmust f. d. s. Vald. (Slidre). Jf. Mus, Must. „Oliis" og „Olniis", d. s. Gbr. (Dovre); maaske < Yl-dis.

ylslegen (y', e') adj. om Vædsker: fuldslaaet. Vestfold (Hov, Andebu): ølsli'i Øl.

ylt adj. n. kvalmt af Varme. Rom. (Eidsvoll), Vestfold (Lardal): ølt (tykt (l)t).

„Ym m. . . dunkel Fornemmelse". A. VAgder.

ymeleg (y') adj. som giver dæmpede dunkle dystre Fornemmelser. NVTel. (Vinje, Rauland). „ømelegt Veer", om stille Veir som truer med Torden. Til Ym.

ymen adj. bister = imen. Sogn. Se Y.
„ymis (yy) adj." A. eemis, BTel.; eimes, eimis, eimis (for iimis), IBAgder. „Eimis Tanke". „Paa eemsomme Sii'ene", Ringerike. „Han ær eemse", vekslende i Helbreden. Ringerike.
„ymist (yy)". A. Som ved ymis. imse Oslo.
ymla (y') v. n. give en sagte mumlende Lyd med lukket Mund. Li. (Bakka), Sæt. „Badn'e (Kyyd'nan) ymla"; Li. „Kjuyr'æ ymla o truytte"; Sæt. Jf. ymja, umla.
Ymmr se Gimbr.
ympre v. hentyde paa. Nfj. Se impra.
Yms. „Te Yms", afvekslende og uden Forskjel. Trondh.(Klæbu, Skaun). „Dæm sier Kragg aa Kragge te Yms".
„ymsa (y') v. omveksle". A. imse Tel. ØMa. eemse BTel., i(i)mise (Aakrn), Sæt. 2) bevæge i vekslende Retninger, vrikke. Ma. (Vennesla). „Ho gjæng (gaar) o imse mæ Fu'a".
ymsa seg v. vakle mellem Beslutninger, betænke sig, være tvivlraadig. STrondh. (Fosn, Ork. Gul. Uppdal, Klæbu). „Han stoo aa ymste sæg (og ømsa see) um han skull'". æmse see NØsterd. Gul.(Soknedal). — ymsast v. (est, test) d. s. STrondh.
„ymsen adj." A. vekslende; gjensidig. Tel. Hard. Røldal. „imsen a dom", vekselviis denne og hiin af dem. Tel. (Bø). „Bao ymsna Seiena", Hard. (Kvamm), „paa eemsomme(?) Siiene", Ring. „Mæ besste Vennedne æ ymsne Veitledne". Røldal.
„Ymsing f." A. Om Sædskifte. Shl. (og Sæt.). 2) tvivlraadig Betænkning; til ymsa seg. STrondh. Østerd. „Han stoo i Ymsingenn", „i Æmsingn".
„ymsna v." A. Dal. Jæd. Røldal. imsne, eemsne, skifte; Tel. ymsnast v. skiftes om at udrette. Dal. Ryf. Nhl. Sfj.
ymsutt adj. vekslende = ymsen; glopall. Tel.(Sell.). „D'æ saa y. mæ Livemaaten".
„ymsom? = ymist". A. „Dæ va ømsaa mæ di". Romsd.(Bolsøy). „Ømsaa æ dæ so, ømsaa so". Jf. „ostaa, sjollaa (ostom)".
Ymt n. Anelse. Vesteraalen, Senja, Rog.
Ymt (y') m. Ymten; noget ymtet. Hall. Ma. Sfj. Ryf. Gbr. „Eg høyrde den Ymt um dæ"; Ma. G. N. ymtr.
„ymta (y') v. n." A. Ma. Nordl. Sfj. 2) komme til at tænke paa. Sogn (Aurland). „Eg ymta pao da". El. ømta? 3) ane. Vesteraalen, Senja, Salten. „Dæ va som æg ømta oom at dæ maatte være saa".
ymtast v. n. (ast), 1) faa (have) Anelse om; ane. Rog. „Eg ymtast om dæ, he ætt Ymt om dæ". 2) ymte, slaa paa. Hall.
Ymte m. Ymt; Anelse. Ryf.
ymten adj. klynkende. Ryf. (Hjelmeland).
Ymting f. det at ymta, ymtast.
Ynda f. Yndest, Tække; Folkegunst. Vald. (ØSlidre). „Han ha kji den Ynda mæ Følkjee han so hin".
Ynde n. 1) Yndest; Behag, Velvilje. SætB. „De hae ingjen noko Yndi ti 'an". 2) Behag, Tække; vindende Væsen = Manntokka, Unne, Sigr. SætB. BAgder, Dal. ISogn. „Der va slikt Yndi mæ 'enn"; Sæt. „Hu (ho) he Ynne mæ seg; dær (dør) æ gott Ynne mæ 'enne"; BAgder. „Folkeynde"; Sogn. **Ydne** n. Tække = Sigr; Nhl. (Haus, Brek). G. N. yndi. (Nhl.'s „Ydne" kunde være Ynde, ligesom Sidl'æ for Sill'æ for Sild'æ).
yndesgod adj. tækkelig, vindende. Nhl. ydnes-.
yndesleg adj. tækkelig, hyggelig; om Folk, Huus, Sted. Dal. Li. „Eit ynnesle Hous! sa Tron Lau(p)berak um Arrestn". ynneleg d. s. Meddeelt fra Tel. (Mo).
yndug adj. føielig, ydmyg. Gbr.(Gausdal, Øyer, Kvikne, Vaagaa).
„yngja v." A. yngja upp, tillægge = setja paa; Ryf. „Vil du yngja opp ette so ringt Kuslag?"
yngna v. n. (ar, a og te), runge, gjenlyde. Østerd.(Folldal og fl.). „Dæ va værre saa dæ yngte i Stugun". (?Fra Vestfold (Eiker, Lier) er optegnet: „Han kjørte saa dæ yngna". „Han sloo i Voole saa dæ yngna i Stua"). Jf. yngnt, hyngnt, ongnt.
yngnt adj. n. = lyd(t) 2). Ogsaa om Steder med Ekko. Østerd.(St. E.). Se yngna.
ynje se ønje. — **Ynne** se Ynde. — ?**ynne seg**, forlyste sig. Svein.
„ynskja v." A. „ønskje ette di at" = ynskja at; Gbr. (Gausdal). yskje BTel. (Mo, Vinje), Sæt. Imperf. mest: yskte. G. N. yskja (Alex. Saga, Christiania 1848, p. 33).
ynst, ønst se undare, unst.
Ypp m. Løftning. Hard. „Ein Ypp mæ Haandæ", et Slæng med den løftede Haand.
„yppa v." A. Hard. „Han yppte pao Akslena, pao seg". „yppe seg", vove sig frem til Slagsmaal el. Modstand. ØTel. Østl.
yppele(g) adj. og adv. ypperlig. NGbr.
yppig adj. som gjerne vil yppe Klammeri eller „yppa seg". Sogn. — **Yps-** se Yfs-.
„Yr (yy) n." A. 4) fiint Sneefald i Synskredsen. Østerd. — **Yr, yre** se yrda.
Yra f. = Yr. NGbr. Østerd. og fl.: Yyre.
„yra (yy) v. n." A. Romsd. Gbr. Helg. Salten, Senja. „2)". A. Om sligt fiint Sneefald. Østerd. „3)". A. Romsd. 5) pible frem i fiin Straale. Innh. „Dæ va saa dæ yyra Vatn utn Ho'li". 6) om opstigende fine Blærer fra en Fiskestiim. Sogn. „Da yyre 'tao Sildaknuutn"-
yra v. a. (er, de), ophidse, gjøre forstyrret (forskræmt, urolig). Vald. (Vang), Tel. (Mo). „Dai yyrde Bjødn, Tjuvadn". „Tjuvadn vorto yyrde". „Katt'n yyrte seg ti o sloug like i Hovni paa Skrubb'n"; Tel. „Dæ yyre see tee te Rægdn", det laver sig truende til Regn; Vald.(Slidre, Aurdal). Maaske en Sideform til øra, jf. yr adj. (og yrva).

yrda? v. a. og n. 1) dække med Grus, tilgruse, omgruse; gruse. Nfj. (Breimn, Honndal), Sfj. (Førde og fl.): yyre yyrte yyrt; Sfj. (Jølstr): øøre øørte. „Stein'n æ nee-yyrte"; Nfj. „Elva yyre nee". „Elva ha yyrt isamen (nee) ein Grande"; Sfj. „Kjellarn æ godt nee-ørte", omgruset; Jølstr. Ogsaa: „nee-yyrt 'ta Snøv'n (Snøv'a)"; Sfj. Nfj. 2) udgrave = øyra, aura. Nfj. (Utvik, Honndal). „Elv'a yyre unt 'ta Lan'da".

Yrda f. og Yrde n. = Urd, Urda. Hedm. (Romsdal), Østerd. (Aamot—Tolgen): Øle f. og n. „Bläkäøle" f. storstenet Urd; Aamot. „Rajaøle" f. = Ranurd; SØsterd. „Steenøle" f. og n. Hedm. Østerd. Hertil vel ogsaa: Yre n. A. Tel. (Vinje). „Uur o Yyri". „Furutre veks i Aur o Yyri".

yreregna v. n. regne „Yreregn". Voss.

Yrhol (yy, o') n. aldrig frysende Kilde, hvoraf Vand kun pibler op. Romsd. Trondh.

„yrja (y') v. n. (urde, urt), vrimle". A. Li. Dal. Voss, Nhl. „Da yr'e aa kryk'e". Imperf. aur SLand, Totn (Vardal), Nhl. (Haus), Voss. „Dæ va saa dæ aur mæ Mark". „Da va so fullt at da aur aa kröuk". Ogsaa (ar): „Dæ yrja aa kryydde". Og: yyre, yyrde (og yyrte), Sfj. Jf. yra, aura, øyra, ylja; y.

„Yrja f. 1) Vrimmel". A. Ned.: Ørje og Urje, se d. 3) Blæst med fiint Regn. Sogn, Shl. Senja.

Yrja f. 2. = Skidfar, Anddora, Andyrgja. Helg. (Ranen): Ørja og Aannaarsørja. „Føl denner Ørja". Dunkelt; maaske et misligt Afklip af And(d)-yrja.

Yrja f. 3. stor plump voldsomt paagaaende Karl. Ryf. (Jelsa, Hjelm. Sand, Finnøy). „Ei Ørja te eta (eda), te arbeia; ei Ørja te Kar". Se flg.

yrja? v. (ar), tage voldsomme Tag, især i Æden; rive voldsomt til sig. Ryf. (Sand, Finnøy). „ørja tee sig", „ø. i seg". — Ørjaada f., ørjen og ørjaleg adj. se hyrja. — ørjaadl (ↄ: yrjall?) adj. som river djervt til sig. Ryf. (Finnøy).

yrjande adv. hidsigt, uroligt? Sæt. „Han va so yrjandi traa ette o faa de", han higede heftigt og vedholdende efter det = „han tradda ette de". Maaske til et yrja (myldre) = yra 4) = urja 2).

Yrk n. i Avyrk og Uyrk.

„Yrke n. 1) Arbeide". A. Innh. „Han hi no Ørkji idag!" nok at gjøre. „3) Emne". A. Hedm.: Ørkje.

„Yrkna f." A. SætB. VAgder. Husyrkna.

?yrmeleg adj. bistert udseende. Tel. (Svein).

„Yrmla f." A. 2) ublid Kvinde, = Ulma 1). Tel. (Seljor): Ørmle.

Yrpa f. = Urpa. — yrpe seg tee v. blive meget fyldig. — yrpeleg adj. NVTel.

yrutt adj. 1) om Veir med Yr 2) og 3). Østerd. „Yyrete Veer". 2) som lider af at „dæ yyrer i Kroppen paa'n". SØsterd.

„yrva v. a. (er, de; ogsaa a), opruske, f. Ex. Haaret". A. = yva. yrve seg, og „yrve seg upp" el. „tee", reise Børster, gjøre sig bister eller bred. VTel. (Laardal, Raul. Vinje); Ryf.: ørva. „Han yrva (yrvde) seg o ville taka paa Prestn". 2) om Veiret: blive truende. Jf. urva.

yrven adj. 1) bister, som „yrver seg tee". Tel. 2) vranten, smaasær. Trondh. Helg.: ørvin. 3) utilpas = urven. NGbr. (Lesja): yrvin. 4) om Veiret: bister, truende. Ryf. NTrondh. „Han æ yrven (og: ørvin) mæ Veer'e (og: mæ Vee'ra, -'ri). 5) lidt fjantet. Dal. (Hedl.); se urven.

Yrving f. det at „yrva"; Selvophidselse. Tel.

Yrving m. Halvfjante. Dal. (Sokndal).

yrvla v. „yrvle seg ti" = yrva seg. VTel.

Ysa (yy) f. = Ysma; se Ysja. Voss.

ysja v. n. mylre frem, drysse frem; om bitte smaa Dyr. Sdm. (Harham, Hjør.): yysje yys'e yyste yyst; men desuagtet snarest eet med hysja (huste) og med hysja ↄ: drysse. „Dæ yys'e uto Kvessebøla (Kvepse-); dei kjem yysjande uut". „Dæ va so dæ yyste 'taa 'naa mæ Luus".

Ysja f. = Ysa, Ysma; er tykkere end Dusma. A. Hard. (Kvamm). „Da ligg'e slik ei Ysja før (fy) Öugo so eg seer inkje stoᵘrt".

„Ysma f." A. Shl. „Varme-ysma". — „ysmen adj." A. Nhl.; Shl. ofte øsm-.

Yste m. Raamælk. JSogn, Nhl. — Ystemjælk f. d. s. Sogn, Hard. Jstemjælk Voss, Hard. (Ulvik).

„Ystel m." A. Ystil Land, Vald. Gbr.

Ystingball m. = Ostmusball. Hall.

„yta v. a. 2) = skuva". A. Sogn. „3) afhænde". A. Li. 4) skaffe sig fra Halsen; faa tilfredsstillet; betale. Dal. (Sokndal, Hæsk.), Sæt. „Me yytt' an (av) mæ dæ". 5) forbruge. Sfj. 6) udnytte. VNed. „Me yyder Stokkn bære naar me skjer 'an paa dæn Maaden". — yytt um byytt, lige for lige, ligegyldigt = Hipp um Happ. Tel. Ogsaa: „yytt som byytt"; Tel.

„Yta f." A. Ndm.: Yyt'. Yyt-Vee Ndm.

ytar (yy) = ytre. Kun i „yytar Maan" (ↄ: Mun), Overmaal, Yderlighed. Gul. „E ga 'om no yytar Maan", jeg gav ham nu meer end han skulde have. Ogsaa: „i yyttr Maan", STrondh. Og: „Han too(k) nu vel ytta Maan"; Indr.

ytast v. n. disputere. Sæt. Og: ordytast.

Yting f. 1) Afslutning; Ende. VAgder. „D'æ paa Yydingæ (-a, -aa)", det er paa det Yderste, lakker mod Enden (af Livet, af Forraad osv.). 2) Afhænding. Ogsaa: Ydelse, Betaling i Varer. Dal. (Sokndal, Hæsk.). „Eg sette han paa Yyding", jeg tilbød mig at tage hvilkensomhelst Ydelse.

ytla (yy) v. a. yttre, udlade sig med. Jæd.

(Gjæstal). „Eg yytla dæ kje mæ 'an". „Han yytla kje eit (ætt) Oor".

Ytnad (yy) m. 1) Afsætning. Ryf. Shl. „Goo'e Yytna". 2) f. Afhændelse. Ryf.

ytr (yyttr) adv. udentil; der ude. Ndm. Jf. øvr.

Ytra (yy) f. de udenfor liggende Bygder; Kystegnene. Hard. — **Yyttrefolk** n. Folk fra Y. Hard. — **Yyttrafe** n., **Yyttrakyyr** f. Fæ fra de ydre Bygder. Sogn.

Ytring (yy) m. En fra „Ytra". Ryf.

„**yrst** adv. og adj." A. Ma. Og: yyst, Ma.

Ytta f. det yderste, det sidste. NGbr. (Lom, Baagaa), Ndm. Romsd. „Häilde paa unti Yytta", til det sidste. „Dæ vart uuti Yyttaan(n)" = i seinaste Lagje. Ndm. „No kom du uuti Yyttaan". „Han prøvd' no i Yyttaan", til det y. — ytta se ytar.

yttelege adv. overmaade. NØsterd. „Y. gott".

yttug (yy) adj. som holder ud i det længste. NGbr.

„**yva** (yy) seg v." A. Nhl. Sfj. Namd.

yvaleg adj. voldende, Gruen, „Yving" (se yvast). Røldal, Ryf. „Dæ va so skoddete, dæ va yvalig", det var en Gru at skulle tage ud.

yvan, i: **yvanti(l)** adv. og præp. fra hiin Side. SætB. „Yvati Aane", fra hin Side af Aaen; men „ovati Dal'n", fra den øvre Deel af Dalen.

„**yvast**". A. Shl. Røldal; Jæd.: yvast, ivast.

yveleg (y') overordentlig. BTel.

„**yven** (yy) adj. 1) og 2)". A. Namd. 4) ru, bister, barsk; om Folk og Veir. Ryf. Sfj. Jf. ubben. 5) medtagen af Veiret. Ryf.

yven (y') adj. som let vil yvast; omtr. = kvidesam, guven, suten. Shl.

„**yver** (y') præp. og adv.". A. ivi NGbr., yvi adv., yve (og yvi) som (ubetonet) præp. Rbg. BTel. (Niss. Mol.). „4) mere end osv." A. „Dæ va yvi alt", overvættes. Rbg. „Yve (øve) blii", overvættes blid, altfor blid; Ma. „Da va kje yve eg vart rædd", jeg holdt paa at blive ræd; Voss. „Gjeva seg yver", give tabt, blive opgiven. „Ivi Höug", overhovedet, NGbr.

yverdraga v. a. (drog), fordrage, komme ud af det med, finde sig i, holde ud med, bære over med. Tel. Sæt. „Ividraga Arbeisfolkji". *aaverdrage* Smaal.

Yverbyr, Overdrivelse. Dal. (Hæsk. Hedland). „Dæ bli alti Yvebyr fysst han losa mæ e(i)kko", begynder med noget. Maaske Yverbyrd, da det er optegnet som f.

Yverfar n. Overfart; Færgning. SætB.

„**Yverferd** f. 3)". A. Tel. Agder, Ryf. Innh. „Dæ kom slik Yvifal aavr mæg"; Innh. 4) Overgang i en ny Tilstand; noget som gaar over; = stutt Rid. Innh. „D'æ da bærr (e)i Yvifal".

„**yverfødd** adj." A. Dal.: *yvefødde*.

Yverfødning m. Handyr som er fodret to Vintre igjennem foruden den hvori det er født, altsaa over to Aar gammelt. Tel. (Sell.): Ivifønning. „I's Bøkaar, Bukk".

„**Yvergang** m. 5) Overlegenhed osv." A. Sæt. Ma. „Fortenesta vart'e Ivigaanggs", blev overordentlig. „Han va Yvegaangs te fydda seg", overvættes, voldsom. „Ivigangsskjæmpa den vesste"; Tel. „6)". A. „Ivigangsskviige" f. tre Aar gammel Ko, som endnu ikke har taget Kalv; Hall. Tel. Sogn. „Aavrgangsukse" m. Okse som er mer end fire Aar; Vald. (Vagn). 7) Overlæder i Skotøi. Nfj.: *Øvegaangg*.

Yverham m. Overdeel af det som bestaar af to Hoveddele. Sæt. Tel. Dal. „Yvihamn paa Kjerra, Sle'en, Karjoln, Skoo'ne".

„**Yverkast** n." A. 4) Reb, som strammes over Kløvsadlen og hvormed Kurvene løftes op. Nhl. (Eks.).

„**yverklaar** adj." A. iviklaar NGbr.

yverlagjes adv. over Maade, vel meget. Hard. (Ulvik). „No vett'e da ratt yvelajes", nu bliver det dog overdrevent, for galt. „Yvelogd" f. d. s., er optegnet fra Hard. (Dydfjord).

yverlang adv. mageligt = høglege. Tel. (Kv.). „Me fær fara ivilang'". Østl.: „aavrlang'".

Yverlaup n. = Yverham av Kjerra. Jæd.: *Øveløb*.

Yverlaat m. = Yverlæta 2). NGbr.: Ivi-.

yverlaaten adj. omtalt, vel eller ilde.

„**yverlaups** adv." A. Wille: „aaverlaups".

Yverlesnad (e') m. Forklaring, Commentar. SætB. „Luther hae skrivi äen Yvilesna yvi adde Bøk'an i Bibeln".

„**yverljost**". A. Sæt. **Yvileer** ɔ: -ledr. Innh.

Yvermake m. mere end Mage; noget som overgaar. Sæt. „De finnst alli Makji, o alli Yvemakji".

Yverrenslor f. pl. det at, eller Sted hvor, man lader Bjælker glide over Bjælker nedad Bjerget. Tel.: Ivi-.

yverrigen (i') adj. = ovvægjen. Sogn.

Yverro n. Færgested, Sund. Sæt.: **Yvero** og **Iviro**.

Yverroar m. Færgemand. Tel.

Yverronad m. Overroen, Færgning. Rbg.

yversetja? v. opsætte, udhale. STrondh. (Ork. Bynes og fl.): *aavrsætt'*. Og: *sætt' aavr*". „Dæ vart aavrsætt mæ Byreisa".

yverskjenkt adj. beskjænket. Dal. (Hedland).

yverskya adj. forbløffet; eg. overskyet. Dal.

yverstevla v. a. (ar), mægte, faa Bugt med; overvinde. SHelg. (Brønnøy, Vindal): *aavrsteevl'*. Se stivla.

yverstige adv. overvættes, overmaade. Tel. (Mo, Laardal, Kv. Aamotsdal): „ivistiji mykji".

„**Yverstoda** (o') f." A. INfj.: *Øvestode*.

yversvagen adj. = ovvægjen. Sfj. (Førde): *øvesvajin*. Se svaga. *øvesvægjen* d. s. Sfj. Se svægja.

yversynt (yy) adj. 1) som seer over eller forbi. Dal. 2) skeeløiet. Rbg. BTel. (Moland): yvessynt og ivisyynt.

yvervagen adj. = ovvægjen. Sfj. (Førde, Holsa): ovevajin. Til vaga. — **yvevegjen** d. s. Voss. „Y-e Lass“.

yvervakt adj. som ikke har faaet sove den hele Tid. Dal. (Sokndal, Hæsk.).

Æ.

Æ, Lyd (Bogstav), G. N. æ, vil i de indre Bygder af Agder (Sæt. og fl.) holde sig langt foran lange (dobbelte) Konsonanter og Konsonantforbindelser: „ræædd'e“, „æækta“; ofte vorde langt, istedenfor e',: „Hæælma, Hæælg, æælnast“.

„**Æd** f. 2, Ederfugl“. A. **Ær**, pl. **Ær'e**, Jæd., **Ær'a** Li. — **Eefugl** Ndm.

Ædarbose m. = **Ædarstegg**. Fosn: **Eea-boose**. **Eeblikk** d. s. Nordl.; **Ee(a)kall** d. s. Ndm.; **Eeastagg** d. s. Namd.; **Eea-stægg** d. s. Trondh. Nordl.

Ædarkjerring f. Hun-Ederfugl. Ndm.: **Ee(a)kjærring**; og **Ee(a)kaanaa** Ndm.

Ædarkonge m. en Art Ederfugl, Oedemia fusca (og nigra): **Æ-**, **Ær-**, **E-**. Kaldes ogsaa „Havorr-æ(d)“, „Havorre, Sjo-orre“. Oedemia nigra kaldes helst „Svartand“.

ædeleg se edeleg.

„**ægjen** adj.“ A. Sæt. — **Æk** se Eke.

Ægtebev (ee) m. Lighed mellem (vordende) Ægtefolk. JSogn: **-Beev**; SVald.: **-Bæv**. Se Viv. — **Æktekveem** m. d. s. Hall. (Nes); se kvima. — **Æktesvip** m. d. s. Tel. Hard. Sogn. **Æktesveip** d. s. Hall. JSogn. Og: **Æktasvöyp** JSogn.

æka v. n. (ar), tale med Anstrængelse og Stotren og med mellemkommende Æ-Lyd. ØNed. Ogsaa: **hæke** ØNed. Og: **eeka**, **heeka**, se d. — **Æk** m. En som ækar.

„**Ækra** f.“ A. **Eekre** Østl. (Vestfold og fl.). **Eikr'** Stjør.

Ækreblome m. en Kurvblomst som ligner Baldrbraa, Matricaria. Rom. Vestfold: **Eekrebloomme**. Anthemis arvensis?

ækta v. (er, e; og ar), = æka. Agder. „Ækta o strinta“.

ækteleg adj. 1) tilbøielig til at „ækta“ i Talen, til **Ækting** f. Agder. 2) kræsen; let kvalm. VTel.

„**æla** v.“ A. Agder, Rog. Shl. Voss.

Æla f. en liden aal-lignende Lange med Man langs Ryggen. Nhl. Shl. Ogsaa: "Laangge-æla".

æla v. (er, te), 2, faa Afkom, yngle. Nhf. „Hu æle jussaa Kjettaa“. Jf. Æle (Edle), elja, ala.

Æla f. Travlhed; = Staak, Uppstyr. Nhf. Dal. „Dæ vart ei heile Æla a dæ Fissje“. „Han æ i Ælaa mæ dæ“.

æla v. n. (ar), tumle med noget, have travlt = staaka; søle. Dal. „Han gjæng o æla o sudda mæ dæ“.

Æle m. Spire, især af Korn som mæltes eller staar afskaaret men ei indhøstet. Rbg. Voss og fl.

Æle n. Slægt, Rase osv., se Edle. — **Æle-fe** n. Stamdyr. Shl.

Æle f. og n. se Ela, El.

Æling m. liden Unge, Yngel. „Siik-Æling“. Hedm. Totn. **Ælning** d. s. Vald. Jf. Elning. **ælltort** og **ænntort** se annatkort.

ælne og **ælnes** v. n. om Mælk: blive bitter og usmagelig ved for lang Henstaaen (om Vinteren). NØsterd. (Oos, Tynset, L. E.). „Mjolkja ælnes“. Maaske: elgnast, til elgjen.

æm, **æm'e** (VTel.), **æmelæg**, **æmen**, **Æme** f., **æmm** se eim, eimen.

æma se ema. — **æme**, lugte (vammelt). Svein.

Æns, **Ænse**, **ænse** se Ans.

„**Ær** n.“ A. **Eer** Ma. Ndm. **Ee** Stjør.

Ær f. og **Æra** f. = Err, Alnus. Ma.

„**Æra** f. Hæder“. A. „Bjo(e) si goe Ære tee“, beile. NGbr.

„**æra** v. (er, te)“. A. Hard. Voss, Shl. „Da ærer gott“, det lover godt (Aarsudbytte).

æra seg v. (ar), hædre sig selv ved maadeholdne Fordringer. Hard. (Odda, Ullsv.).

[**ærbar** adj. forekommende; honnet. Hadel.

?**Ære** n. Sag, Affære. Li. (Spind). „Han skulle forklaara seg um dæ Ære“. Ærend?

„**Ærend** f.“ A. **Æren**, bestemt: **Ærendee**, NGbr. (Lom, V.). **Æring** Ndm. „Einkom Ærend“ = eins Æ. Østl. „J eins Æren“, Nordl. Se raka, reka.

ærendsend adj. sendt i et Ærinde. Hard. (Odda, Ullsv.). „Jöu eg va ærendsænde dan Gaangjin, likavæl!“ jo jeg fik rigtignok udrettet Ærinde! (selvfølgelig ironiskt).

Æring m. aarsgammelt Dyr, især Hest. Hall.

ærsam adj. forekommende = ærbar. Østerd. STrondh. „Ærsam aa snill“.

Æs f. rektangulært Hul, hvori noget indfældes. Voss, Hard. (Ulvik). „Riive-æs“. „Mäia-æs“. G. N. æs Hul til at stikke noget igjennem.

æsa v. a. (er, te), 2, gjøre et „Æs“ i noget; indfælde noget i et „Æs“; indfælde (overh.). Voss, Hard. Nhl. „Vi du æsa eld' vi du bora?“ „Æsa ut Hol i Mäi'n“.

„Æsa inn äen Tapp". „Æs inn denna Riivo!" „Æsa Sle'ebäenæ inn i Mäiane".

„**æsa** v. gjære". A. Om Dei: æse æs ees æse Østerd. (Rendal, Tynset). — **Æs(s)** m. Gjæring. Totn.

Æse m. Skolæderets øvre Kant. Sogn, Voss. „Da säu upp um Æsadn".

Æsing f. Indfældning, det at „æsa"; Sammenføining. Voss, Nhl. Hall. „Stool'n æ löus' i Æsingo".

„**Æsing** m. 1," A. 2) En som er fra et Sted, hvis Navn er Aas eller ender paa Aas. „Doombæsing" fra Dombaas Grend i Gbr.; „Vassæsing" fra Vassaas i Vestfold osv.

„**Æsing** m. 2, Skybanke". A. Sfj. Nfj.

Æsing m. 3, = „Æsing f. tyk List osv." A. Den er i den allerøverste Kant af Baaden, i Oslo, Bamle. *Hæsingg* SætV.

æsingsett adj. ladet til Kanten. Ndm.

„**Æst** m." A. 2) Gjær = Gang, Jestr. Vinger, Gbr. — **Æste, Æstestein** se Eista.

Æta f. Aadsel = Aata. Shl. (Stord).

Ætevok (o') f. Vaage som Strøm eller en „Aatgrunne" har ædt. Rbg. (Aamlid).

Ætt f. og **Ækt**, Østerd. Gbr. „Kallækt".

Ættarbolk m. Afdeling af Ætt. Li.: **Ætte-**.

„**Ættarskamm** f." A. Rbg.: **Ætteskaamm**.

Ættarsoga f. Ætsagn. VTel. (Vinje): **Ætte-**.

Ættarstreng m. Ætlinie. Tel.: **Ætte-**.

„**Ættriv** (i') n. 2)". A. Tel. (Vinje).

„**ættvill** adj." A. **ættavidlu**, Voss.

æva, Æva f., **Æve** n. se eva, Eva, Ev.

„**Æva** f." A. **Øva** Helg., **Øv'** Salten. „Da ha no vör saa i Øv aa all sin Daga". **Æve** m. ISogn.

ævelaus, æv(e)løysa, æveleg se ev-.

Ævele(g)fonn f. „evig" Sneemasse. Ndm.

„**ævelege** adv." A. Jæd. Agder, Ndm. **ævensle** ISogn. „ævele lei", Ndm. „ævelskle lang, længji", Hall. Se ogsaa Aar.

„**Ævordom** m." A. Ma. (Aaserall). „Dæ he vart fraa Ævordoomn, o vi vara te Ævordooms". „Fraa **Ævorsdoomee**" Tel. (Vinje). Ogsaa: **Ævorsdømi** Tel. (Vinje). „De he vore t e e fraa **Ævers** Tii"; Ma. (Holum).

ævorlege adv. = ævelege. VTel. (Mol.). „Æ. længji". „Aar o **ævurlege**" se Aar. SætV. „Aar o **ævorsklege**". VTel. (Vinje). Fra SætV. er meddeelt: „æverdleg, evig og altid".

Ø Lyd (Bogstav), G. N. œ, holder sig i IAgder langt foran lange Konsonanter og Konsonantforbindelser: „støøʸrri" større; Sæt. Oprindelig kort Ø faar et Forslag af y i Sæt.: „kyøt" ɔ: kjöt.

Ø n. Tilbøielighed, Lyst; = Une, Nattur. Shl. (Fitja, Kvinh.). „Eg kann kje ha Ø t e slikt". „Eg hadde aldre rett Ø m æ da Skytrie". „Godt Ø mæ aa fiska". Vel G. N. œdi Natur.

Øda f. 1) Brunst. Ryf. Shl. 2) stærk Attraa. Hard. Shl. „Øa häemeettee", Længsel hjem. „Øa eettee Väitee". „Fiskaøa", efter at fiske. 3) viltert Kvindfolk. Hard. „Geuta-Øa". Jf. od; G. N. œdi Raseri.

Ødd f. og m. hed Iver; urolig Grebethed; fremfusende Hast. Sogn (Vik, Hafslo), Sfj. (YDale, Holsa). „Han æ komen i slikäi Ødd". „Dar æ slik Ødd i'an". „Han ha slik'e Ødd'e, eg fekk 'kje stogg'an"; Sfj. „Da va svært te Ødd'e du fer i!" Tildeels: **Ydd**, YSogn. — **ødda** v. (ar), fuse frem, ruse til med Ord eller Gjerning. Sfj. — **Ødd'e** m. En som er **ødden** adj. fremfusende osv. Sfj. — Og: **ydda, ydden**. — Maaske til Od. Se Ygd.

ødla v. a. og n. (ar), opflamme, kildre; lokke ved Smiger, kjase lokkende, besnakke og dl. = **øla**. Nhl. (Mo), Voss, Sogn, Hard. „Han ødla m æ han so længje te han fekk an te gjera da". „Ødla ein mæ seg". „Ho ødla Kydna sina so upp", forvænnede Kjøerne ved Kjælen. — Er maaske eet med **øla, ølla** (Nhl.) A., og oprindeligere; jf. øda. **øla** (er, te), Ma. Totn, Hedm. Ringerike, Land og fl. „Ein kann øla 'an upp te ko dæ æ". „Øle p a a ein", rose op i Øinene; Totn. „Øle ein t e e dæ"; Ring. „Gje ein **Øle-sørpe**"; Østl.

Ødla f. 1) en tosset kjælen koket let besnakket Kvinde. Sogn, Voss, Hard. „Geuta-ødla". **Øla**, Li. Romsd. Totn og fl. 2) naragtig Tosse. Vald. Totn: **Øle**.

„**Ødla** f. Firbeen". A. **Øle** Gul. NØsterd.; **Øl'** Ndm. Ork.; **Ørl'** Ndm.; **Æle** SVald.; **Eile** SGbr. Hedm. Vardal; **Eele** SØsterd.; **Eelle** Hadeland; **Øldre** (ö) Selbu. L'et er ingensteds „tykt".

Ødle n. = Ødla 1) 2); om begge Kjøn. Voss.

Ødlehogg (o')? n. et Slags Saar som vanskelig gror til. Shl. (Fitja): **Ølehogg**.

ødlen adj. 1) tilbøielig til at „ødla". SVerg. 2) tosset, kjælen osv. lig en „Ødla". SVerg. „Söu'n æ ødlin". „Ai geute-ødlæ Jænta". **ølin** NTrondh. — **ødlutt** adj. = ødlen. SVerg.: **ødlete**; Vald. Hadeland, Totn, Hedm. og fl.: **ølutt, ølete**. — **ølug** adj. som let lokkes ved Smiger. Vald.

Øgd f. omtr. = Ødd. Sfj. (Y- og IDale, Førde), YSogn (Eivindvik). „Han foor mæ (i) slik ei Øgd". „Ho va i ei svær Øgd". „Han va so i Øgd'a". Se Ødd.

øgda v. n. (ar), omtr. = ødda. Sfj. — **øgden** adj. = ødden. Sfj. „Han æ so øgden 'taa seg, he kje Tii te biie". Dunkelt.

øgja v. n. (er, de) 2, 1) føle Kvalme, væmmes = klia. NGbr. (Vaagaa, Lom): ø-je, øgde (∞ pløje pløgde; ikke ∞ høye). Se øgja, A. Lyder: øga øge øgde ISogn (Balestraand, Hafslo, Lustr); øy (Imperf. øydd), Innh. Namd. SHelg. 2) have Betænkeligheder = klia. ISogn. „Han øge ikkje pao ko han gjere". Er vanskeligt at skille fra øgja, gjøre (sig) bange.

„**øgjast** v. forskrækkes". A. Sogn.

øgjelaus adj. 1) hensynsløs. ISogn. Oftere: øgjeslæus, øgeslæus ISogn (Lustr, Aurland). 2) overordentlig. Nfj. (Stryn): øjeläus; ISogn (Hafslo): øgalæus; ISogn (Aurland): øgjalæus; Sfj. og Sogn (Vik): øyeläus.

øgjelaust adv. 1) hensynsløst. 2) overmaade.

øgjeleg(e) adj. og adv. forfærdelig; forfærdeligt, overmaade. Tel. Rbg. Voss og fl. „Han æ øjelege te stele". „Ho ber'e seg so øjelege". Voss: øyele og øygsle; Sogn (Aurland): øgle.

„**øgjen** adj. forfærdelig". A. 4) overordentlig. Sfj. Sogn, Voss og m. fl. „Da æ baade øje aa løje". „Øja Moro". — **øgje** n. (adv.) overordentligt. Sfj. og fl. „Øje liita Tii". Se Øye.

øgjen adj. 2, vammel, især form. Fedme; kvalm. ISogn: øgen (haardt G). „Flestje æ øge". Sammesteds: øyen ɔ: forfærdelig. 2) lidende Kvalme. NGbr. Jf. Øye-smok osv.

øgjeslaus adj. se øgjelaus.

Øgjesløysa f. hensynsløs Person. ISogn.

øgla v. (ar), mylre. Senja. „Dæ va so tjukkt mæ Makk so dæ øgla". Jf. ylja; økla.

Øgn? f. Hestesygdom som er forbunden med „Vombkast". SHelg.: Øngn.

øka v. = uka (oka), ryggja. Sogn (Hafslo).

øka v. (ar), føre ondskabsfuld især haanlig og æggende Tale; fjase ondskabsfuldt, drille vringlevornt, skvaldre fornærmeligt. Follo, NSmaal. „Han sitt'r aa økär aa jaalär aa geipär aa sier saa mye oom Fölk". — **Økjesnakk** n. slig Tale. **Økespraak** n. haanende Udtryk. Follo. „Økeri" d. s. Jf. foreg.; oka (flytte, rokke); aka, eka.

økesam adj. 1) tilbøielig til **Øking** f., til at „øka"; ondskabsfuldt drillesyg osv. Follo, Smaal. 2) se øksam. — **økekjær** adj. = økesam 1). Smaal. Se A. — **økutt** adj. = økesam 1), geiputt. Smaal. Vestfold.

Økja f. travl Skynding; urolig Hast. Nhl. „Han va i slik ei Ø.". Maaske til aka.

Økl se Øksl. — **økle** se okla.

?**økna** v. n. (ar), = asna(st). SHelg. „Kuu'ee økna ette Sopp, Odyr".

„**Øks** f." A. Oks (o') Nfj.; Aaks Ndm. Vald. (VSl.; men „søva"); Ooks Romsd. (Volsøy, Vesøy, Eid); Öuks Odal og fl.

øksa v. n. bruge Mund, skjælde; = teksla. Nhl.; Romsd.: ookse.

øksam adj. 1) travl = oksam. Smaal. (Askim). 2) = oksam, amper. Smaal. Maaske: öksam, og eet med oksam; jf. øka.

Øksestall m. se Stall 6). **Økseklove** (o') m. d. s. Sæt.

Øksevol (o') m. en Valse hvorover man laver Øksesie. ØTel.: Øksevool; Rom. Odal, Smaal.: Øksvöl.

„**Øksl** n. 3) Gevækst". A. Rbg. Ned. Ma. Øksel Ryf. (Suldal); Økl Shl. Sogn, Sfj. Li.; Øksn Tel.

Øksle n. = Øksl 1) 2). Smaal. — **Økslevon** f. Udsigt til Formerelse eller Fornyelse af Slægten. ØSmaal.

økst adj. ophidset; omtrent = egst. Sfj. (Holsa).

Økt f. en fingertyk rød Larve, sandsynligvis af en Natsommerfugl; ansees giftig. Ndm. (Ti.). — **økt** se aug, audet.

øla v. n. (er, te), mylre = ylja, aula. Ndm.

øla v. lokke se ødla. — **Øla** f. se Ødla.

?**Ølber** n. = Mikjaalsber. Tel.

Øldre se Ødla. — **Øle** f. se Ødla.

Øle n. se Yrde. — **Øle** m. se Yle.

„**Øle** n." A. Nfj. Shl. Hard. „Nauda(r)øle, Aatøle, Matøle".

ølen se ylen, og ødlen. — **ølete** se ødlutt.

ølja se urja, ylja.

Ølje m. sliimagtigt Plantebelæg; som paa Vandpytter, paa Mælk (Skimmel). Østerd. (Aamot, L. E., Tynset).

øllgamal (ŏ) se old-. — **Øllus** se Eldhus.

Øl-moa, -mus, -must se Yl-

Ølskant m. liden Ølskaal. Hard. (Ullsv.).

ølug se ødlen.

„**øma** v." A. øme paa = eva paa. Rbg.

øm(m) se eim. — **ømeleg** se ymeleg.

ømsa, ømsaa se yms. — **ømstre** se imstra.

ømta v. n. (ar), drøvtygge. Rom. Jf. øma (mumle, gumle?), G. N. œmta svare utydeligt eller trevent.

Øn m. 1, omtr. = Stygg 2), Stegg. Ringerike (Sigdal). „De staar slik ein (stygg) Øn 'ta'n". **Ønn** m. d. s. Vestfold (Jarlsberg, Larvik, Sandsvær); som „grønn" < grøn. Jf. Onne.

Øn m. 2, En som „øner", Halvfjante osv. Nfj.

Øn n. 1) fortumlet Snak, Vrøvl. Nfj. 2) sandseløs sløvt omvankende Person; Vrøvler osv. Hard. ISogn. Se øna.

øna v. (er, te), 1) stirre længe sandseløst, fortumlet, vildt eller ubeslutsomt. Agder, Jæd. Dal. Sogn, Nfj. Nordl. A. „Bjønn'n æ visst i Lei'æ, Kreturi stænd'e o øner uppetti"; SætV. „Koss æ dæ du stænn'e o øne o glaape paa Folk?" Ma. „Statt ikkje so o øne!" Dal. „Han stoo o øne paa dæ", = gapte; Senja. 2) være længe

ventende og stundende; stunde. BTel. (Vinje). Nbg. (Evje), BAgder, Dal. „Me sat o ønte ette Dondaaln". „Kyyr'æ øne ette Mat". „Hund'n øne o snugga". 3) gaa omkring tumlende og uden Maal; (gaa og) tumle; tildeels = enja. Voss, JSogn, Hard. Nfj. „Han ønte seg burt i Skoogju". „Däi gikk aa ønte uppe häila Natti"; Sogn. „Han ha ønt seg utyve Bergje". „Kj-yr'æ gjæng' aa øner; d'æ äit Øn te Bäist"; Hard. 4) føle Svimmelhed; svimle. Østerd. „Øne burt" = daane. 5) snakke fortumlet og tumlende frem med Ordene; tildeels = ørsla, tøva. Nfj. (Innvik, Davik, Gloppen), JSogn. „Han kjem'e so ønande mæ dæ". „Vil du øna deg inn pao meg?" tumle (vrøvle) dig ind paa mig med uklart (vringlende) Snak? Lærdal. Hertil: Øn n. Vrøvler; tildeels = (V)rangkjessa. 6) give sig Mine af Virksomhed = laga seg, og dl.; gjøre Narrestreger, gjækkes. BTel. (Mol. Vinje), Nbg. (Sæt. o. fl.), Ned. A. „Han stænd'e barre o øner (seg) ti Arbei'i". „Naar ein kjæm'e fraa Graan'æ ti Fura o ska hogge, æ de barre som o stande o øne seg", (som en Leeg). Jf. oona, ønje, enja; Skaanske Diall. öna ɔ: icke bli färdig, vara lat.

ønast v. n. (est, test, st), = øna 1). Ma. Nordl. „Staa o ønast paa Folk"; Ma. „Kyyræ ønest". ønnes øntes, Senja. 2) = øna 2). BAgder. 3) v. recip. snakke vrøvlende eller vrinclende med hinanden. Nfj. Sogn. „Däi stoo aa øntest"; Sogn. Se A.

Øna f. 1, Sandseløshed; Fortumlethed. Hall. „Han gjekk i Ønun".

Øna f. 2, En som øner; især: Halvtosse. Nfj. (Eid, Breimn, Gloppen).

øndre v., Øndre f. se ondra.

ønen adj. tilbøielig til at „øna"; forvirret, tumlende osv. Hard. osv. A.

Ønestikka f = ein sum stend' o øner seg, 6); især: en Pusling til at arbeide. Nbg.

ønje, Ønje se enja. — Ønne se Onne.

ønnse se onsa. — ønst se ynst, undare.

Ønrid f. Anfald af Svimmelhed; Besvimelse. Østerd.: Øønrii. — Øple se Eple.

„ør adj. 2) gal". A. Dal. „Dæ søraste seie dæ sannaste". „3) hidsig osv." A. Dal. „sør paa". yr, om Ko. Smaal.

Øra f. = Svina. NGbr. (Lom, Vaagaa).

ørande adv. forstærker = ør-. „ørande tiile" = ørtidlege; Voss, Nhl. Sogn. „ørane liiten"; Dal. Østl. og fl. „auranes smaa", Ndm. (Halse). „irrande" og „urrande", JSogn. „errende", Voss og fl. „aarande(s) faar lite". NGbr. Se disse.

Ør-as n. forvirret Støi; se As. Shl.

Ørbitne se Orbotn. — øre se yrda.

Ørbudla f. tankeløs og forhastet Snakken; Pludren. Sogn. For: (Or)bulla.

øre-, i øreliten, bitte liden; Ma. „Ørekonns liiten" d. s. Ma. (Bjelland, Laudal). Jf. Augnekorn. „Øre Søyn" n. et Gran; Ma. (Finnsland og fl.), se Syn.

„Ørekyta f." A. Oslo, Hedm. og fl. Aurekyyte Østl. (Vinger).

„Ørelbre n." A. „Gaa atti Ørælbre", gaa i Barndom. Hall. (Gol).

Ørgjønor f. pl. Fjas, Bagateller; Smaahistorier. Se gjøna; (gøynast). Tel. (Kv. Sell. Mo, Sauar). „Desse Epli æ kje anna Ørjønur".

Ørgøyna f. 1) en vringlevorn og tirrende Ordgyder. Tel. (Selljor). 2) Ørgøynur, pl. Smaatrætten; Vringlen. Tel. (Sellj.).

ørgøynast v. recip. (est, dest), smaatrættes = gøynast, se d. Tel. (Sell. Hjartdal): -s. ørjynnas Tel. (Grands.).

ørig adj. se orrig, orr.

Øring m. Yngling mellem 15 og 20 Aar. Østerd. (Tynnset, Oos, L. E., Aamot, Elvrom). „Naar Øringn bare streegle aavr Tjugaara, blir 'n noke te Kar". Jf. G. N. œr(r)i yngre. — Ørkji se Yrke.

ørja v. (ar), tale i Søvne, i Vildelse = øra 3), hyr(g)ja; se d. Nfj. — Ørja f. Vildelse. Nfj. (Stryn, Honndal). „Snakke i Ørjinne". — ørja, ørjaleg, ørjen, Ørjaada, Ørjaadl se yrja, hyr(g)ja; Hor(g)jaata. Uklare Ord, alle.

Ørje. „Noke Ørje Tossesfap", noget meget tosset, reent uvittigt = „krøpelig galt". BAgder (Grindeim, Eikin). Til foreg.?

„Ørkjøna f." A. 2) afsides utilgjængelig uveisom Egn, Vildmark. Hall. (Aal, Hol). „Dæ bar raent burt i Ørkjøna". Ogsaa: forvirret Tale. Hall.

Ørkløkkjing m. = Nykletking 1) og 2); Grønskolling. Ma. (Holum, Bjelland).

Ørlag m. umaadeligt Spektakel; voldsom Forvirring og Støi. Shl. (Etne, Fitja). „Dæ vart opp i oopna Ørlagje paa dæ Møte".

„ørliten adj." A. Dal. øre liiten Ma. uurliiten Ndm.; uureliiten Vesteraalen; aarliiten Gbr.; erliiten se d. Voss og fl.

Ørm se Erm. — Ørmøre se Møre.

ørmegtast v. n. = ørmegta. Hall. Vald.

Ørnedrep (e') n. Dyr dræbt af Ørn. SBerg.

Ørnesera (e') f. „Sidja i Ørnasedaa", sidde længe ubevægelig paa samme Plet. Dal.

ørnøkjeleg adj. = armodsleg. Tel. (Bø). Jf. Nok, nøka.

ørnøyk(j)e og -kjast, Ørnøyk(j)e se ornøykjast.

„ørsk adj. 2) hidsig efter". A. Toten, Oslo, Follo, Odal. „Ørsk etter (paa) Fyll, Mat".

„ørska v. n." A. 2) = dorma. Ndm.

Ørskjemma f. 1) En som ved sin Adfærd vækker Skamfuldhed; skamløs Person. Ma. 2) = Avskjemma. Ma.

„Ørsla". A. Ryf. Ndm. „J Ørslom", Rom.
„Ørsnildra f." A. 2) Navn paa Insekter med lang tynd teen- eller valseformig Krop: a) Libellula, b) et Slags Myg eller Flue med lang Krop og lange Been. Røros. Ogsaa: Snildra.
ørst v. gider. Kun som „ørst ikkje", gider ikke. Hard. (Ullsv. Ulvik). Se Ørsta.
Ørsta f. Tilgreb, Initiativ; = Fremfærd. Hard. (Ulvik, Ullsv. Odda). Se Øresta A. — ørstalaus adj. blottet for „Framferd"; lad. Hard. — Ørt f. se Ertr.
ørt, i Sammensf. af „Ord"; f. Eks. ftitørt.
ørtidlege adv. yderlig tidligt. Voss: ørtiile.
Ørtor f. pl. Tirren, „Erting". ørteleg adj. tirrende. NVTel.: -ur.
ørtruen adj. lettroende. Dal. (Hækl.).
ørtrættast v. recip. smaatrættes. ØTel.
ørtullen adj. fortumlet, svimmel. Østerd.
ørvakjen adj. som ikke har sovet den hele Nat igjennem. Shl. (Tysnes, Fitja). ørvakt d. s. Shl. (Tysnes, Stord, Fitja).
?Ørvella f. en Brøvler. Tel.
ørvill adj. sandseløs; i Vildelse. Tel.
Ørvilla f. Vildelse, Sandseløshed = Ørsla. Hard. (Kvamm, Odda). „Han va radt i Ørvidlo". — ørven se yrven.
Ørvilling m. sandseløs Person. Hard.: dl.
ørvinna adj. n. og adv. haabløst, yderst utilfredsstillende formedelst lidet Udbytte i Forhold til Vanskelighed. Tel. Sæt. „Ørvinna længii". — ørvinskleg adj. haabløs. Tel. Sæt.; ørvønslig Røldal.
Ørvissa f. Ubetydelighed, Bagatel; Fjas; jf. Uvissa. Sæt.
Ørvit (i') n. Halvfjante, Tosse. Dal. (Eikersund), Jæd. (Haa og fl.).
ørvita (i') adj. halvfjantet, tosset; barnagtigt selvklog. Dal. Jæd.: ørvi(t)da og ørveeda. G. N. örviti affindig. — Ørvoll se Ervol.
Ørvon f. Mulighed for Udbedring = Aurbot. Shl. Ogsaa: Aurvoon Shl. „Da æ utor Ørvono". „Dar æ inkje Ørvon i da". Jf. Isl. audván Haab om Fordeel. Meddeelt af Vidsteen.
ørvænelege adv. overmaade. Hall. „Ørveenele ille, stoor".
øs adj. 1) som volder stærk Gjæring; om Gjær. VTel. (Moland). — 2) opildnet, stimuleret, af Roos, Smiger og dl. Sdm. (Hjør.), eet med øs A.
„øsa v. (er, te)". A. „Øse utu see", berette noget hæseblæsende. NGbr. (Lom).
„Øse n. Flodmunding". A. Innh. 3) Udløb fra Indsø. Østerd. 4) større Vandhvirvel? Innh. (Verdal). „Nee-i Øsi". Meddeelt.
Øskjebøygje n. = Trjosk, se Bøygje. Sæt.
„øsla v. n. (ar), gjækkes osv.; v. a. narre osv." A. Sæt. 2) forlokke, opægge ved Smiger og dl. = øsa; lokke, smigre. Ma. Sæt. Tel.; Hard. Røldal og Jæd.: øtla (og ytla). „Han øsla meg like upp i opne Veuen" = streppte. Ma. (Bjell.). „Øsle se eit Baan, eit Narr"; Tel. „Øsle ein te gjera noko"; Tel. „Øsle ein t i seg", VTel. Sæt. „Eg hev 'kje øsla e t t e Booni", lokket Børnene; Tel. (Kvitseid). „Ormn øtla Eva". „Øtla te stela"; Hard. 3) fare med Narrestreger og Barnagtigheder. Tel. „Ho øslar soom eit Baan".
„Øsla f. Gjækkeri". A. Ma. (Aaserall). 2) et mandkaad Kvindfolk. Hard. (Ulvik). „Geuta-Øtla".
øsleleg og øslen adj. barnagtig, naragtig. Tel. Sæt.
Øsler f. pl. Lokkemidler, f. Eks. Smaagaver. Tel. og Sæt.: Øsli(r); Ma. (Aaserall): Øsle, og Øslu (af Øsla).
Østfolling se Vest-. — Østvetning se Vest-.
Øsvode pl. ɔ: Avsetor. Jæd. (Time).
Øtarøyra se Aatarøyra. — øtt se aug.
„øva v. a." A. 2) „øva ᵉut", narre til at sige noget, lokke ud af En. Ma. (Grindeim og fl.).
„Øva f. lang Tid". A. Senja; Røros: Øve.
Øva f. 2, tirrende Spøg, Drilleri. Sæt.
øva seg se eva seg. — øvast se evast, ivast.
øven adj. drillelysten. Sæt.
Øvløysa se Evløysa.
øvre adv. oventil, oppe i Høiderne. NØsterd. „D'æ gaatt Vær øvre". Ogsaa „øøv'r aa neer", oppe og nede, f. Eks. paa en Ledstolpe. Østerd. Ndm.
øvrefram adv. langsad den øvre Vei, forbi paa den øvre Side)(nedrefram; oppe i „Liden". Gbr. (Fron, Øyer). Ogsaa: „kjøre øvreframt".
Øvrelepe (e') m. Overlæbe. Ma. (Grind.).
„øvst adj. og adv." A. evst, efst VTel. (Mo, Vinje). G. N. efstr. øpst, Hard.
øy, Diftong, vil udtales som aay i Sæt. Hall. Vald. Voss og fl.; vil blive til ei (ai) hvor yy bliver ii; desuden i JNfj. Romsd. (Volsøy og fl.). Se Y, ei.
„Øy f. Øe". A. Øyn paa m. St. i Agder. Bestemt: Øy'næ, -'na, -'ne osv. ogsaa paa m. St. hvor den ubestemte Form er „Øy" (VTel. Hard. og fl.). „Te Øyar", Genetiv; Shl. 2) Engslette ved Aa. Gul. (Holt.). Øyhøy n. Hø fra saadan Eng.
øy adj. vammel, ufrisk. ØTel. (Tinn, Heiddal, Sauland, Bø). „Fiskj'n æ øy; Kjøte æ øytt". Jf. øgja, og Øy(d)e-. øyen d. s. VAgder, Ned. Rbg. VTel.
øy v. væmmes se øgja.
„øya v. n. jamre sig". A. Tel. Jf. aua. oya (o') og aaya VAgder, Rog.
Øybu m. Oboer. — Øybubaat m. Ryf.
„øyda v. a. 2) gjøre lens". A. Li. Jæd. „Eg he øytt a(v) meg saa eg bli i Veid fjæl"; Li. „Eg he øytt meg u u d"; Jæd. 4) v. n. gaa bort, romme. Sæt. „Han øyer her alli", han er her bestandig. „Heve däi øytt der uppi?" har de forladt Stedet der oppe?

„Øyde n." A. „Her kaam nokle Fanta her i Øyi", medens her var tomt (audt) for Folk; Sæt. „D'er et Dolveekl saam je har lagt Øye me", det er et Udtryk som jeg har aflagt; Follo, Smaal.
Øyde-arbeid n. meget besværligt, opslidende, Arbeide. Tel. (Selljor; Svein.): Øyearbei. Se Øye.
Øydeaakr m. Brakland, Brak. „Øy(e)aakr".
„Øydegard m. 1)". A. Ma. 2) = Stødl. Rbg. SVTel. Overalt: Øygar.
øydeleg? adj. kjedelig ved sin Ødehed, Livløshed = audsleg. ØTel. (Tinn): øyle.
Øydelukt f. 1) = Øydeluft. Agder, Tel.: Øye-. 2) kvalm Luft i et Rum hvor der er mange Folk. Dal.: Øye-. Dette og flgg. minder ogsaa om øy, øyen adj.
„Øydelus f. 1)". A. Rbg. 2) Bogmid. Hard.
„øyden adj. 3) lens". A. Rog. 4) „D'æ kje øye" = d'æ kje audt, fritt. Rog.
Øyderusle n. værdiløs Kratskov. Li.: tl.
Øydesmak m. kvalm Smag, som af (i) et Kar, der har staaet længe ubrugt. F. Ekf. Kjældersmag. Agder, Tel. Dal. Jf. Audesmak. Øyesmok (o') f. d. s. Tel. Rbg.
øydesmaka adj. som har Ø. Li.
øydesleg adj. 1) som seer øde ud. Li. 2) forbunden med Spilde; spildsom, ødsel. VAgder: øyeslig.
Øydestødl m. nedlagt Stødl. Hall.: Øyestøl.
Øydetarmar m. pl. = Spinnetarmar. Tel. (Vinje, Sell.).
Øydfyrda f. og Øydfyrde m. Person fra Øydfjord („Øydfjour", og „Øyfjour") i Hard. Udtales: Øydfyra, -e. Bruges ogsaa om et skiddenfærdigt Kvindfolk; Hard. (Øydfjord, Ullensv.). Øyd- < Eid-; jf. Øydve, Gaard i Ulvik < Eidvin.
Øydsla f. ødsel Kvinde. Nhl. Shl. og Voss: Øytla; IHard. (Ullensvang): Øysla. — øydslen adj. ødsel. Ma. Sæt.
Øye, bruges, deels foransat, med Genetiv-Betoning, deels (sjeldnere) i Sammensf. om det overordentlige, overmaade store. Li. Ma. Rbg. Ned. VTel. „Ein Øye Hause, Baae, Tjov, Fjams". Synes at skulle høre sammen med øgjen adj. ɔ: forfærdelig, overordentlig; men dette udtales paa de fleste af de nævnte Steder „øje(n)" (og øge) saa Øyde tør ialfald have indvirket; saaledes i „Øye-arbei".— øyefatik, -rik, og „øye fatik, rik", overmaade f., r. — Øye-læte n. vederstyggelig Larm. Og: „eit øye Læti". — Øye-huus n. et Djævels Huus, forfærdeligt Huus.— Øye-ty n. meget daarligt Folk (Tøi). — Øye-skarv m. og Øye-skorv (o') f. meget stor Slyngel (Skarv), Kjeltring. -- Øye-skaamm f. forfærdelig Skam. Disse Ord bruges maaske mest i VTel. — øyen se øy.
?Øydne n. = Øydegard, Audn. Maaske kun i Stedsnavnet, „Stalhäemsøydne", i Voss. — Øydna, Gaard i Ma. (Grindeim).
Øygard m. Række af Øer, ikke blot Skjær, udenfor Kysten. Berg. Jf. Skjergard, Havgard.
„øygla v." A. Sæt. Øygla f. En som ø. Tel. — øygleleg adj. skottende osv. Sæt. Tel.
„øygna v. øine". A. øngne, Østl. 2) stirre = augna. A. Vald. og fl. øygne burt v. a. bortskaffe eller ødelægge ved ondt el. stirrende Blik. Tel. og fl.
øygnande adj. og adv. som netop saa vidt kan øines = augnande. „øygnande kvass", yderlig hvas. Nhl. Voss, Sogn.
Øygnar m. en Gloer, Stirrer. Vald.
Øygne-Grand, bitte lidet. Øngne-Grann Østl. — Øykj og Økj f. se Eikja.
„øykja v." A. Særlig: føie Masker til ved Strikning og Hekling)(fella. NGbr.
Øykjafostr (oo) n. = Øykjefodr. Hard. Se Kufostr.
Øykjaleit f. og -leiting f. = Hesteleit. NGbr. Hard. (Ullv.).
Øykjaskog (oo) m. „Vera paa Ø." = „v. i Hesteleit". Hard.
Øykjaskut (uu) m. Skur for Hest. Ryf.
„øykjast v. n. (est, test, st)". A. Gbr.
Øykjavad n. Vadested for Hest. Hard.
„øykjekjær adj." A. Totn, Hedm. Rom.
Øykjeleitar m. = Hesteleitar. Gbr.
Øykjing f. Befordring med Hest. Sogn.
„Øykt f. 1) Arbeidsstund". A. Ukt Røros. Ukteslaatt m. hvad der slaaes (meies) i en Ukt (3—4 Timer). Røros. „2)". A. Økt Vestfold og fl.
„øykta v. n." A. Nordl. oft' holde Hvilestund; Innh. „Han ofta ittj mæ di", han var ikke seen til at faa det udført. 3) „øykte inn aa uut; øykte i Døro", vimse ind og ud; om Børn. Hall. (Gol). — Øykting f. det at øykta.
„Øyktarbite m." A. Øyktebite Agder; Øktebidde VNed.
Øyktarstad m. Sted i Horisonten hvorover Solen staar ved Midaften. Hard. (Ulls.). „Sol'æ stænd'u i Øyktarsta".
„Øyr f. = Grande". A. Rbg. Tel.
„øyra v. a. 1)". A. Romsd. „2)". A. Voss, Ringerike (Aadal), Ndm. og fl. „Furua æ øyra nee i Myy'ra"; Aadal. „nee-øyrd".
øyra v. n. (ar), mylre = aura, urja, yrja; jf. aula, ylja. Ringerike, SVald. SLand.
Øyra f. gruset Stykke Land. Gbr. (Lom).
øyrande adv. mylrende. „Ø. fullt". Sogn.
øyrast v. n. (est, dest), vorde en „Øyr". Sogn.
Øyre m. Grusbanke i Vand eller Mark; Banke af haard Grusjord, „Aur". VTel. ØTel. Rbg. (Gjøvdal, Tovdal, Bygland) „Sandøyre, Leirøyre, Leksøyri, Aatøyri".
„Øyrebein n." A. Øyrnebein Ryf. — Øyr-

bein-Veer n. daarligt Fiskeveir. Ramd. SHelg. — Øyrbeintak n. et sidste Kraftgreb, som ikke glipper. SHelg. Vel eg. Greb (Tag) mellem Gjællerne og „Øyrebeine" paa Fisk.
Øyreknut og -knute m. Ørebrusk, det ydre Øre. Østl. Je ska gi de(i) ein paa Øreknuutn".
Øyresnipp m. Øreslip. Østl.: Øre-.
Øyrestol m. = Øyreknut. Vald.; Ramd. Jnnh. SHelg.: Øyrstool. — Ø(y)reterv n. = Øyredask. Totn.
Øyring f. Gruusning; som af Vei. Rhl.
øyrnadauv adj. døv. Shl. tildeels: -døv.
Øyrnaduvl n. „Duvl" ved „Rotøyra". Sogn.
Øyrnakung m. = Ølkong. Voss. Meddeelt.
Øyrnaskjaa m. Trommehinde. Sogn (Leikang og fl.).
Øyrnaskjegg n. Kindskjæg. Rbg. (Tovdal): Øyrne-.
Øyrnasnepe (e') m. = Øyresnipp. Hard. (Kvamm. Ulls.).
Øyrnasnælda? f. = Øyrestyng, Libellula. Gul. (Holt.): Ørnsnælle. Se Ørsnildra.
Øyrvaag m. (og f.), = Øyresaur. NGbr.
Øysebrann se Eisebrand.
øysemadl, -modl, -modla f. se einsaman.
Øysle m. liden kortskaftet dyb Øse. Hard. (Kvamm, Ulls.). G. N. eysill.
Øystr m. Øsning osv. = Austr. Ramd.
øystre. — austre (öu, æu), Shl. Ma. og fl.; öustaare Ma. (Aaserall, Bjelland).

Tillæg og Rettelser.

A.

A vil paa mange Steder, især i Østl. Trondh. og Helg. blive til eller lyde hen imod ă og æ i somme Stillinger; i andre hen imod aa; paa Vestlandet i de fleste Stillinger hen imod ă. F. Eks. i Vessn i Helg.: stară, Riivă, Sool'ă.

„*a* adv." A. Sæt. Maaske G. N. ei altid.

Abøl, Abølsværk, *abølt* se Avberda.

„**Adel** m." A. — Ad'l Jæd.; Al Sfj.

adla v. n. (a), afsætte „Adel", Kjerneved; blive til A. Sfj. „Fura ala". „Fura æ uut-ala". „Ei uutala Fure".

Age, Respekt osv. Aagaa, Aawghaa STrond. Auwghaa SØsterd. Ogsaa: Ag f.? n.? Østerd. — Agntrujji se Truge.

Agnarum n. = Agnebing. Sogn.

Agtar m. = Agtartaus. NGbr. Agtarkjerring f.

agunt adv. omvendt = ovugt. ØSmaal.

akka v. = kakka, kukka. Ryf. Ammestueord.

Aks f. Aks. — Fl. Ækk'a Vald. (Vang).

Akslebein n. Kravebeen. Odal.

[*alat* adj. villig, redebon; rede; færdig. Nfj. og Gbr.: a'lat og alatt'. Ogsaa: „a'lat um dæ" = likesæl. Gbr. (Kvikne). Vistnok Fr. alerte. — Ale m. se Aale.

„*all* adj." A. — „All aa kvitt". Smaal. — „Ta paa ollaa Skyn", fare lempeligt frem. Sdm. (Øyrskog). — „Allende-sta'n", allesteds. „For allende Mat du har?" STrond. (Strinda, Børsen). — „Dæ va alt dæ, han vilde svara meg", det var netop saa vidt at han vilde, han vilde neppe nok. M. St. — *allfare* se aalfare.

altfort (oo) adv. = alstødt. Agder. Og: all-.

alugum adv. overvættes. Rom. Av Logum.

„**Alv-eld** m." A. — Paa Lam. Jæd.

„**Alvskot** (o') n. 1)". A. Fosn. — Ved Alvpil, Pind osv. (Shl.), tilføies: meddeelt.

„*ama paa* v." A. Li. *ame etti* = taka etter. SVTel.

Amblik n. — Akjene glindser ved „Amblik" og har hverken Kjerne el. Skal; ved „Hiš" har de kjerneløse Skal.

Ambør el. **Annbør** (ŏ) f. (og m.) Fure under Stier = Beit. Østerd. Jf. Ambora.

Ampebarn n. Barn som der er megen „Ampe" med; besværligt Barn. Ryf.: Ampabadn.

„**Ampe** m." A. „Kaama i A. mæ noke", faa stort Besvær med. Li. Vald. ØTel.

ampr adj. — 1), 2), 3); Røros. trodsig, Sogn.

-an, -ane, Tillæg til demonstr. Ord.

Andarrid (ii) f. Stund af Aandenød. Ryf. (Hjelm.). „Hu (en døende) hadde ingjaa Andarii elle Brøstgaang".

?**Andgolv** n. den forreste Deel af Logulv eller Rum foran Lo(-gulv), mellem Lo og Indkjørselsbro? Sogn. Jf. And-dor og G. N. önd Forstue, Lat. antes?

Andgule m. Ogsaa i Namd. (Grong). „Anngui" er meer virksomt og med Hensigt modstræbende, end „Beguli (Bed(d)uli)", som meer gjør Ugavn af Klodsethed.

Andmarke m. — Annmark, Ryf. Annmarkhuus n. Stald, især Kostald. Ryf.

„*andstemna* v. a." A. 2) imødekomme Ens Krav; ekspedere En; svare; klare. 3) holde en Talende i Humør ved Bemærkninger osv. Østerd.: åinnstæmne.

Andstemning f. Bestridelse; Klarning. Sogn.

andtenkt adj. = fortenkt? SBerg.

Andto n. = Andtjo. Sogn og fl.

Andør. — Kort Ski for høire Fod. Solør: An(n)u (if. A. Larsen).

andøva v. (er, de), 1) medvirke til at noget indtager den rette Stilling; hindre fra at overskride en Grændse; støtte; hjælpe. Med Dativ. NGbr. (Lom). „Kom aa andøv mee litee Grand!" 2) = andstemna 3). NGbr. (Lom). „Prat'n gaar bære, fyšt 'n har æinn te aa andøve see". Eet med andøva, A., and-høva.

Angelstaang f. Medestang. Gul.

Angelvav n. Medesnor. Gul.

annan adj. — Mask. a'n, a'en, mange St. Femin. onnoᵘ, Sæt. ödnor, ödnór Shl. ano Shl. Neutr. annat, Nordl. (Senja og fl.): „annat Slag, naake annat"; (Ryf.: annert). — „annas tee", Shl. — „anoms vee" = annars vid, Gbr. (Sel).

annankvar adj. — Mask. a(ne)nkvar Shl.

og fl.; *annargvor*, ØTel.; *aninkvann*, Hard. — Femin. *öönörkvar, a'nkor* Shl.
Annbo se Ambod. **Annbu** Trondh.
Annseme. — „Staa, sitja i Æinnsæm", være optagen af Virksomhed, ikke være disponibel. NGbr. (Lom).
annslun(d)s adv. anderledes. YLi. VNed. Ogsaa: *a'ensluns.* Jydsk: aneluns.
„**ansa** v." A. 4) drive paa at faa; være utaalmodig efter; om Syge og Børn. ØSmaal.: „anse paa".
ansutt adj. utaalmodig efter; tildeels = ampr, greiten. ØSmaal.
ant adj. n. travlt. Smaal.
anten. — *antel* Sæt., *antan* VAgder, Sogn.
Antrepose m. og -*pylsa* f. = -gast. VTel.
Apastikka f. 1) et Slags Legetøi. 2) = Terostikke. NGbr. (Vaagaa): *Aapaastikke.*
ap(p)aa ɔ: attpaa. NGbr.
?**Apenjur,** usædvanlige Paafund. *apenjelege,* overdrevent. NVTel. (Svein.; ikke hørt). Seer ud som af G. N. apynja, Abe. Jf. apaleg.
„**ara(d)** adj." A. „ara Mjøl, Kö?nn". Land.
Arbei(d)sbjor m. trofast men tungfærdig Arbeider. Agder og fl.
Arbeidstræl m. meget flittig Arbeider.
Arbyste n. 1) = Armbøst. NGbr. 2) arrig Person. NGbr.
Ardskeid f. omtr. = *Ardrindla* f. Skaglestang til „Ard". Sogn.
arg-gaula v. „gaula" vedholdende. Helg.
Artel n. Ting, Gjenstand. Li. (Spind, Lyngdal, Vanse). „Han he lovt meg eit Ar'tel". Artikel? Ogsaa: Eitel?
„**As** n." A. 4) Gjæringsstof. Smaal.
Asald m. = Asall. Hard. Se og Hasall.
Asat; Jydsk: Asart. — **Askerenna** se Laaveast.
Askjelim se Lim m.
askra seg v. oprøres; harmes; græmme sig = astrast. Sogn (Leikang). — **Askring** f.
Aspamar, Aspaskrupp se Osp.
Ass m. og **Assa** f. seendrægtig ubehændig Person. VTel. (Mol. Vinje): *Ass'e* m., *Assæ* f. — *asseleg* adj. lig en Ass. Hører vel til arsa; jf. Hoss < Hors; suda.
„**atall** adj. 1)". Ned. 2) og 3). Østerd. Oslo.
attaat præp. — „Ikje attaat naagaa" = ikkje likt te noko. NGbr. (Vaagaa).
Attnykk m. Tilbagerek, Tilbagefald, Reaction, Recidiv = Attrnekkje. NGbr.
Attrgangar m. Gjenganger. Nyf.? J Skrift.
attved. — „Være attvee", tale med, især for at faa. NGbr. (Lom). „Ee ha vaaree attvee'n rettee di".
Attvend f. = Attrvend. NGbr. (Lom).
Attyrja f. — For „Meddeelt" læs: Vinje.
au Diftong. — Lyder omtr. som au (— ao, aao) i større Dele af Sæt. Vald. Hall., og i Shl. (Strand.); omtrent som äu paa flere Steder (f. Eks. Nfj. Ndm.). J Egne hvor Diftongerne sammenknibes — au til o' og til ø — bevarer au sig gjerne bedre end ei, saaledes at au har et større Omraade; f. Eks. i Ork. (Meddal), i midtre Gul., i Hedm., i SSmaal. Man kan saaledes høre „Gauk" fra den samme Mund som siger „feet"; den sammenknebne Form er „Gok (o')" og „Gøk" (ikke „Gjøk" hvilket meer er en Svensk Form). — *aum* og *aun* bliver i en meget stor Deel af Landet til „aamm" og „aangn", i mange Ord (f. Eks. Flaum > Flaamm, Raun > Raangn, Frauner > Fraangner); i Østerd. maaske i alle Ord; i Dele af Gbr. aum > aam i alle Ord, i andre Dele > vom. Paa nogle Steder, hvor au udtales äu, æu eller öu, bliver *aum* og *aun* udtalt omtrent aom, aon el. aaom, aaon (især i VAgder: Flaom, Raon). Jf. ei, i Lighed med hvilket Lyden kunde været skrevet ou, som ogsaa svarer mere til Udtalen i den største Deel af Landet.
Audekove m. tom „Kove"; øde Huus. NVTel.: *Ouekovi.* — **Audestad** m. øde Sted. NVTel.
Audn. — „Paa Öunæ" = i Audnæ. Dal.
Audnevomb f. bundløs Vom; Storæder. Li. (Nes): *Öunevaamm.*
Audvyrde? n. noget ringeagteligt, noget som er svagt og forsagt. Voss og Sogn: *Audvyre* (tydeligt D, y'). — *audvyrsle* adj. ringeagtelig; uforholdsmæssig liden, jammerlig og dl. Voss, Sogn. G. N. audvirda, og au- og af-, nedsætte; afvirdiligr foragtelig. Jf. audvita. Se Noreen, A. f. N. F. VI, 4, p. 311.
aug adj. bestemt, forundt af Skjebnen = auden. Vinger, Odal. „Skulle je væra öug (äug) tel aa leva saa længi". „Skulle vi væra öuge te aa møtes". Ogsaa: „ær je öugt Liiv aa Hælse", Vinger. Og: „ær vi öutt (äutt) Liiv aa H.", Totn, Hedm. Hadeland. *økt* Vinger, NSmaal. *øtt* Rom. Oslo. Maaske aug < aud = auden, el. for audig. Se auden.
Auga. Lyder omtr. Auwe og Ouwe paa fl. Steder. Sammensættn. har næsten alle: Aug- (öug-) i NGbr.
Augbryne n. = Augnebrun. NGbr.
Augebru f. (er), Øienbryn. Totn og Ringerike (Sigdal): *Öu(e)bru.* Se Bru.
Augnakvarv m. = Augneraa. Shl.
Augnapaodl. — „Øyenpaal", er en Fisk af Torskeslægten, Gadus minutus, i Oslo; paa andre Steder = Gadus Esmarckii.
Augneblom m. Euphrasia off. Vald. Medd.
augnefesta v. a. (er, e), fæste Øinene paa; fiksere. Li.
augneleida v. a. følge En med Øinene. Sogn.
augneleita v. (ar), søge opmærksomt; særlig gjennemsøge (uden at flytte Stade) den hele Synskreds. Sogn, Sfj.
Augnestyng m. NVTel.: *Ougnestyngge.*
Augvaag m. (og f.) = Augnesaur. NGbr.
Auk m. Øgelse, Vækst. Nyf. (Hjelmeland). „Dær æ Auk (ö) i Øyki'n ændaa".

Auka n. = Eika. SHelg.
auka v. hyppe (Kartofler). Sogn (Jostedal; og fl.). — aula v. n. hyle = ula. Vi.
Aur m. Jordgulv. NGbr. — aur-, aure- se ør.
Auratjo n. Brimmel af Ørret. Ryf. (Hjelm. Nærstrand). Se Tjo.
aurbaitt for audbeitt. Sæt.; Helg.: ai.
Aure m. Grus. Rom.
Aurtinel m. = Steintinel. Dal.
Aurvon se Ørvon.
ausa v. øse. — häuse og höuse (ikke: hausa), Smaal. Follo; høyse Vestfold. 4) prale. VTel. — auseleg adj. som gjerne ausar 4).
austan adv. og præp. = austanfyre. Gbr. og fl. — austaare se øystre.
Austfelling m. — 2) En østenfra. Oslo.
Austfolding m. Beboer af den østre Side af et Vand)(Vestfolding. Toten, Hadeland: Østfölling.
Austvetning m.)(Vestvetning. ØSmaal.: Øst-. — autt se aug; auden.
av adv. — „Staang'a ær aa", Stangen er brukket; „Staang'a ær 'taa", S. er borte. Smaal.
avangla v. a. fjerne (Fisk) fra Angelen. Ryl.
Avberda. — Abøl (el. ö), Ork. — Abö(r)sværk (tykt (r)s) n. om noget stort og grovt tilbannet; f. Eks. en stor klodset Vogn. Ork. Ogsaa Aabö(r)sværk, Ork. — abø(r)t (tykt (r)t) adv. overmaade. STrondh. „Abö(r)t stoo(r)t". — Spørgetegn sættes foran „Aaborkje".
Avdag m. — BRed.
avdoa (oo) v. a. (ar), dræbe, slagte = avloa; Sogn (Aurl. Underdal). Jf. fordoa.
aven adj. misundelig. ØMa. Til Ovund.
avfjella. Ryf. (Hjelm. og fl.): fjedl, fjidl.
Avgang. — Rbg. læs: Rog. „Sidja Aagaang", sidde overflødig, blive tilsidesat. Ryf.
Avkverk (e') n. (og m.?), Smalning osv. = Kverk n. Rbg.
Avl m. Afgrøde = Avle 2). NGbr. (Lom, Vaagaa).
avlaus adj. løs og ledig. Vald. (NAurdal): aavlaus. 3) som har Leilighed eller Raad til. Ring. Hall. — aale, p. 19, læs: avle.
Avlaat. — „Te A(a)vlaates"; Ryf.
avleida. — aaleie Sfj. aaleien adj. Sfj.
Avleidsla. — Avlelsje Sfj. (Jølster, Holsa). Aalelsje Sfj. (Holsa). „A—a tæ mæ dan Ænde ho saar".
Avleiv f. Levning. Hørt kun i Flertal: Avläiva, Vald. (VSlidre). G. N. afleif, Fl.: -ar.
avleka v. a. = avlita 1). NGbr. „Avlecka eit Kortbla". avleekast v. n. NGbr. For avlitka.
avlendes. Tel.: avlænds. G. N. aflendis.
Avlung m. Pulsvante = Vevling. Ork. Gul.
Avløysa f. skjødesløs uøkonomisk Person. Vald. (NAurdal): Aavløyse.
Avmerr (e') f. meget stor Mær. Tel.
Avrensl f. Afløb. Ma. Rbg.
avroden. — avraain NGbr. (Lom). — avroda adv. Jf. G. N. ofradar (stórr).
Avrøyta f. 2) lad Slukke. Vald. (VSlidre).
Avrøyte n. Affrab, værdiløst Affald; jf. Rautrøyte, Røyte. Findes ensteds, men maaske ikke i Vald. — Avslag se Slætte.
Avset m. Affats. Rom.: Avsætt.
Avsetor. Oslo: Hæffætter; Solør: Øffsøter: Jæd.: Øsvøde.
avskrika (i') adj. bragt af Lave. Vald.: aavskreeka. Til skrika v. a.
avstarva adj. udmattet. A. Toten.
avtøvre se tøvra. — Avundr < Andundr?
avvelta adj. og adv. Jf. Indst: aw-vælt.
avvæle adv. — Vestfold (Eiker).
avøyda? v. a. overtale til at opgive. NGbr. (Vaag.): avøye. „Ee fækk avøytt'n mæ di".

Aa.

Aa f. Aa. — „Aa" er det eneste hjemlige Ord for Flod, i næsten hele Tel. og i hele Agder med Undtagelse af Dele af Ned., desuden i Dal. og i næsten hele Jæd. og Ryf. „Aa" er større end „Elv" i NØsterd. paa nogle Steder; bruges saaledes om Glaama. Bestemt: Aa'naa og Aa'no Ryf. Jæd. Dal. (Sokndal). Flertal: Ær Shl., bestemt: Æ'na (-no, -dno); Æ og Æ'e, Shl. Jæd.; bestemt: Æ'dn(e), Jæd.
aa præp. paa. — aa i innan-aa, utan-aa, ovan-aa og andre dl. Sammensſ. Tel. Agder. — p. 28 b), Linie 18 f. n.: ain, læs: aen (Diftong).
Aabeist < Ovbeist. Aaboore < Ovburd.
aabella. aa for av el. ov? Jf. dog Ubell.
Aabreidsla f. 1). A. Røros: Aabræhle.
Aabrjotar m. Tømmerflaader. Tel. (Sell.): -brootar.
Aabryde n.? Uleilighed. INfj. (Stryn): -de.
aabryde seg v. = aabry seg. Nfj.: -de.
?Aabrysott f. Skinsyge. Christie.
Aaburd m. Afgrøde. A. Nfj.
aabusamt adv. rigeligt = flust. Hall.
?aabyrda v. paalægge. Christie. Til Aaburd 2.
Aabøle f. en stor uhandelig eller umedgjørlig Tingest. Rom. — Aabø(r)sban, Aabø(r)sværk, se Avberda.
aafaanga v. (ar), = aafengja. Ryf.
aafaangjen adj. = aafengjen 2). Ryf.
aafaatt. — ofaatta NØsterd. 3) uordentligt. Gbr. (Fron).
?Aafella f. Fløde = Aafall. Christie.

aafengjen adj. trykkende osv. Ryf. Jæd.
aafør adj. ubændig, ustyrlig = aaføren. Ryf. (Hjelmeland). „Aaføre Hest, Gunt".
Aaføra f. ubændig Person. Ryf. (Sand og fl.). Jf. aaføra, aafort; G. N. áfœri.
Aaføre n. Leilighed; Anledning. Ryf. Jæd.
aagjegnt adv. midt imod. Sfj. G. N. gegnt d. s.
Aahen(d)e, aahen(d)t se Ovhende, Hende.
Aajøa, aajøen se Avgjøda.
Aak-, i Sammens. for Aakr-. BTel. Sæt.
Aakonnvatn (oo) ɔ: Aakomevatn. Dal.
Aakrbakkje m. Muldbanke som ophober sig ved „Aakrlogg". NGbr. (Lom, Vaagaa).
Aakrbr(j)otar m. Nybryder af Agerland. NGbr. — Aakrgalte m. se Galte.
Aakrhovud. — Aakrhugu = Rein f. Solør.
Aakrkjempe m. Timotheigræs. Gbr. (Fron).
Aakrlogg f. nederste Kant af Ager. NGbr.
Aak(r)sæng f. liden Afdeling af Ager. NBTel.
Aak(r)vall m. se Vall. Aakvodd'e m. SætB.
Aakyte f. = Ørekyta. Hedm. (Nes, Hamar).
Aalag n. — Paalæg ɔ: hvad der lægges ovenpaa; Pres. Aalagstein m. = Aalog-; særlig: Steen som lægges ovenpaa Kverneløberen. NGbr.
Aalega f. = Aaloga. Li.
aaleides. „Kaama aales", finde paa. Wille.
Aalesaks f. Redskab, med mange Knive, til Aalefangst. SSmaal.
aalfare adj. n. A. — „Dar æ so aalfare (ao?) pao dan Gar'n", alle og enhver farer indom eller igjennem den Gaard. Sogn (det hele). Meget brugt. Ogsaa: allfare, Sogn.
aalflettes. — 2) for Alvor, fuldstændigt. Ryf. „Han blæse aa.". „Daa fyssta vart han aa. galen".
Aalfløytrot (oo) og Aar- f. = Ølfløyt.
Aalka f. se Alka. 2) Trættebroder. Dal.
Aalmegt f. Vældighed; Voldsomhed; voldsomt eller mægtigt Gjennembrud. Sfj. (JDale, Holsa). „No bar da i Aalmegta", nu brød det løs for Alvor; om Uveir, Sygdom, Fødsel osv.
Aalmannsfyrkj(a) f. = Aalmannslong. Trondh.
Aalreip og -tog n. = Olreip, álreip. Ryf.
Aalreite m. for Aarette. Oslo.
aalyrk. Sfj. „Du fær (faar) aalørt mæ'naa", du faar nok at bestille med ham.
aalørgja adj. brunstig. — aalørig og aaløyg NGbr. (Lesja), aaløy Gbr. (Fron), aaløygd NGbr. (Dovre).
Aaløkje < Ovløkje. Aa(v)løysa < Ovløysa.
Aaløyte m., aaløyte v. = Aarette, -a. Rom.
Aamak n. Tilskyndelse = Mak. Sogn.
aamaka v. n. minde, tilskynde, drive = aamaga. Sogn (Lustr). „aomaka p a o aen". Jf. maka.
aaman(d)aa, aamom osv. se ovan-.
aamaale paa naagaa v. = aamuge. NGbr.
Aameblaast m. Sygdom som menes voldt af en Larve, Aama. Oslo: ÆLme-.
Aaminning. — Noget som minder; Antydning. Vald.
aappelege adv. — „aappelæg, hyppigt". Svein.
Aarbuk. Rom. Jf. Bedrbuk.
Aaregang m. Rum mellem Tolderne. Oslo.
Aarekeipe, Aarekjæppe f. se Keipa.
aarekkje se v. = aaretta seg. Gbr. (Gausdal, NGbr. og fl.).
Aarehella f. Steenplade paa J'dsted. Røros.
Aareit f. = Aarette m. NGbr. (Vaagaa).
aareite v. a. = aaretta. NGbr. (Vaagaa).
Aarevett. — Aarevette NBTel. (Svein).
aarna v. n. blive aaren, blive harsk ved Gjæring; om Korn og Meel. Smaal. (Spebberg, Trykstad og m. fl.). „Grøn'e aarnår". Sv. Diall. orna d. s. Jf. ara(d). „aalen (aarn)" brunstig tør være aaren.
?Aarsto f. = Støda 2). Eller: Aalsto NGbr. (Lom); dette er maaske oprindeligere.
Aarsvokstr m. Aarsvækst. Aarvokst'e BTel.
Aasjø f. Antydning (til), Spor (af). Odal. „Han har itte seett Aasjøa tæll de". „Je har seett Aasjøa tæll de mange Goonger", jeg har seet (Antydning til) at det har hændt m. G. Jf. G. N. ásjó Skikkelse; Aasjon, Vedersjø.
aaskapa adj. n. passende; tilpas, velfortjent. Ma. Nbg. „Dæ va aa. te deg!" aa(r)skabba BNed. G. N. skapa, forme, tildele.
aaskilja v. — aarskylje Tel. (Sell.). Maaske orskilja; se d. Jf. dog G. N. skilja á.
Aaskjerring f. Taagetot som stiger op langsad Aaserne. Rom. Mest i Fl.
?Aast. — aastsprengd adj. syg af Kjærlighed. Nordenfjelds. Medd. Høist tvivlsomt.
Aasu(d) f. indfældt Revle = Draglist. Gbr. (Sødorp, Kvikne). Ogsaa meddeelt som „Aashu" (Kvikne). Og: Aatsu, Gbr. (Sel) og „Aatsugu", NGbr.
Aat. Utsi. Ork. Strinda. 6) Kraft. Røros.
aat præp. — aad, STrondh. (Selbu, Singsaas), Jæd. Ryf. „Taalaa a a t, seia a a t" (2, 4,); NGbr. „Gjera a a t see", overanstrænge sig; NGbr. „Taakaa, draagaa, a a t see", drage Fugtighed (Lugt) til sig; NGbr. „Dætte, driive, a a t", falde; NGbr. „Læ'ggje a a t", kaste til Jorden.
Aata. „Gaa i Aata", jf. hvalr í áto.
Aathol (o') n. = Aatehol. Oslo.
Aatoka (o') f. = Aatak. Shl. Ryf. Maaske kun i Fleertal, mest: Aataaker. G. N. átaka = átak.
Aattafere f. sing. = Aatferd. Romsd. Se Fer(d)a. Atfæro (-u) f. pl. (ikke blot i Dat.); ØTel. (Tuddal).
Aatsu, Aatsugu se Aasud.
Aavid m. — Innh. (Veitstad). 2) kløvede Stokke som lægges paa Tag til Vægt. Helg. (Vefsn).
Aavidja f. Vidje hvormed „Truga" fastbindes. Selbu: Aavijje.

B.

Badang (d) m. = Bul, paa Klædningsstykker. Selbu. — **Baang** m. d. s. Gul. (Holt.). Tel. (Grandsherad); meddeelt. — **Baa** m. d. s. Gul. (Aalen); meddeelt. — NSv. („Norske") Diall.: bå, bö, bo, bading, båding, buing. — **B** (Bogstav) se P.

baka v. 1) bage. **baakaa** og **bak'** Trondh.

Bakhall n. skovløs „Baklid". VTel. -hadd.

Bakhyrna n. Krumtræ over „Kjerrone" bag paa Høslæde. Vald.: -hydna.

Bakkemun m. — Røros: **Bakkemaan.**

Bakola f. — SVald.: -e; **Bak-jølo** Vald. (VSl.); **Bakhøle** Odal; **Bakhylle, Bakhelle** Østl.; **Bak-jeel** ØTel.; **Bakjil** Vestfold. — **Bakolsterta** f. 1) en Løkke paa Haleremmen som lægges om Hestens Hale. Totn, Vald. og fl. 2) en kort Løkke i „Hyvret", til hvilken Bakola er fæstet.

Bakriv (i') m. — Hall. og Røros: **Bakreev.**

bakskodd adj. skoet paa Bagfødderne. Østl.

baksta v. = baka 2. Østerd. „tjørebakste".

Bakstar m. = Bakstrdeigja. NGbr.

Bakstegogn f. = Bakstrgagn.

Bakstig (i') n. Hælstykket paa Skotøis Overlæder. Gbr. (Lom, Baagaa (kort ee)).

Baldr n. Bulder, Smæld, Larm; **baldre** v. NVTel. Helg. 2) „bær' **Ballr** (m.?) paa ein", gjøre et voldsomt Angreb paa En, ogsaa i Ord. Helg. (Nesne).

Balvedr n. — I D. Diall. (Halland): balvår; balig ɔ: ovåderslig.

Band n. (vidt) Pas paa (det lave) Vandskil mellem to Dalfører som det forbinder til væsentlig een Dal, med kun eet Navn. I Jøtunheimen i Gbr. og Vald.

Bandakniv m. = Bandkniv. Dal.

Bandakrakk m. Stillads at sidde paa naar man laver Tøndebaand. Ryf. Hard.

Bang m. 1) fladtrykt Forhøining i fladt Landskab. 2) Banke i Vand. Østerd.

Bangs m. 2) en voldsom Spasmager. Jæd.

Bangsaterre m. omtr. = Bunketerre, men gjerne efter Midten af Oktober. Jæd. (Klepp, Time og fl.). Bangsaterren menes benyttet af Bjørnen, bangsi, til at tørre Mosen hvorpaa den skal ligge i Hi.

banna v. — „banne Gjåito", Dat. Fl. Vald.

Barkeknut m. = Barkekyle. Ringerike (Sigdal: ikke: Barka-).

Barketak n. Greb i Struben.

Barnekjessa. Tel.: „Baanekjesse".

Barnekrangdom m. Rachitis. Jæd.: **Badna-.**

Barn-nam n. Barnepasser. Land og Totn: **Baannam.** Vel til Naam, G. N. nám.

barnlaak adj. „væra baanlaak" = hava barnvondt. NGbr.

Barnsengmat m. Mad som sendes Barselkoner. SSmaal.: **Barsingmat.**

Barre m. Vædder. Li.

basa v. — 3) støie, tumle osv. Oslo, Agder. 4) „baasa i sei", æde voldsomt. Dramn, Ring. Er her snarest bosa.

Basteros (o') n. = Basterys. Nfj.

Bausk n. Brouten og dl. se bauska. Romsd.

Baa se Badang.

Baaresen, -sæn, -sæm (ikke: -sin), se sæma.

Baareskjelte m. — **Baareskjølt** SætV.

Baareslang m. Slingring, se Sleng. Helg.

Baasabrikje (ii) n. = Baasbolk. Ryf.

Baasgard m. = Baasbolk. Vald.

Baas-støda f. den indre lodret staaende Bjælke langs Væggen i hvilken Baasens Planker er fæstede. Vald.: -stø-o; Hall.: -stø-u; Sæt.: -støe. Jf. Bevstøda.

Baatstøde n. = Baatstød. Vald.: -støe.

Bede. Bæ'ee, læs: **Bæ'ee.** — **beita** 4), Voss.

beglast v. impers. falde (træffe, gaa) hinderligt, forkeert, tvært. Jæd. „Dæ beglast saa t e e".

Beinsaud m. liden rundagtig Knokkel (Ankel- eller Hæl-) brugt som Legetøi (Saud) el. Vindsel. Tel.

Beinskot (o') n. „Dær æ Beinskot i dæn Hest'n", den Hest har høie kraftige vel udviklede Been. Ryf.

Beinspita (i') f. = Oklespita, Fibula. Hall.: -spitu. Ogsaa: **Læggjispeeto,** Vald.

beinstrakje adv. lige, directe; se strakje. Gbr.

Beit m. Mading. Vestfold (Dramn).

Beit f. Græsning, Græsgang. Odal. G. N. beit, f

Beitemakk m. Rbg. **Beitmark,** Dramn.

Beiteskog m. „Vera i B.", hente hjem Beit f. Se Skog. Berskog (Beitarskog).

Bekkjablom m. Caltha palustris. Romsd.

Bekkjasig (i') n. omtr. = -sik. Shl. (Stord).

Bekkjasikja (ii) f. = -sika. Sogn. **Bekkja(r)sikle** n. d. s. Ryf.: kl og gl.

Bekkja(r)silra f. omtr. d. s. Ryf.

Bekkjaslad n. „Slad" langsad en Bæk. Hard.

Bekkjespretta f. liden Bækkesisk. Hall.

belgja v. — kælje i sei. Østl.

Belj m. Brøl, Skraal = Bel m. Vestfold.

belja v. skraale; om Folk. Vestfold.

Bell m. Lag; i Tarabell, Torvbell. YSdm.

Bell m. Knevel. Totn, Østerd.

bemla v. = demla 2). Sfj.

Benda f. Redskab til at „bende" med. NGbr.

Bendekavle m. Stang at spænde over Læs. Smaal. **bengla** vringle; **bjangle,** Solør.

bepsa v. plumpe. (Spørgetegnet udgaar).

Ber (e') n. Bær. — **Bærbool** n. NGbr. se Bol, Laukebol. — **Bærløyte** n. = rigt Bærsted. Vestfold — **Bærkrasa** m. Bærklase. Vestfold. — Sammensætninger hvori Ber er sidste Led har flerestedss paa Østl. og i Gbr. gjerne Eenstavelsesbetoning paa 1ste Led: Blaa'bær, Bring'ebær, Kis'sebær, Tra'nebær osv. — **Berja-** (og -æ-) i de fleste Sammenss. i Hard. og Shl.

bera v. — 10) bære ud, begrave. Ryf. „Bæra aav, bæra utu"; NGbr.

Berandputa. — **Bærarpuute** Hall. (Gol).

Berde m. svær plump Figur = Berda, Avberda, Lurk. Oslo, SSmaal. „Din tjukke Bæle!" „Tykke Beele!" SSmaal. Lidet brugt, mod Berda (Bæle) f. Isl. berdi m. Kølle. — **Bæling** m. d. s. Smaal. — **Bælkar** m. d. s. Smaal. — **Bælke,** „Fyllebælke" f. tykvommet Figur. Smaal. (Id). Hører maaske ikke hid.

Bergesota f. = Sisselrot. Ma.

Bergfloga (o') f. stor Plade af sei Græstørv eller Lyngtørv som man flækker af en Bjergflade. Ryf. Og **Bær(g)sflaaga,** Ryf.

berghard adj. = steinhard. Smaal.: **bærjhal.**

Bergklugu se Klova. — **Bergslaa** se Slaa.

Berja f. — **Børju** ØTel. (Sauar).

berre. — „Ikkji bærre", kun. Hall. som Tel.

Berrhogg n. G. N. berhogg. Fra NGbr. (Lom) er meddeelt: **Bærrôug,** træløs Mark.

berrhovda. — **barhua** Østl. G. N. berhöfdi.

berrklødd adj. 1) med Kløerne bare = kloberr. Sfj. 2) altid færdig til at benytte Leiligheden, til at passe sit Snit. Sfj.

berrstæld, Berrstæling se klauvstæld.

Berulv m. = Hubror. Sfj. (Holsa).

Berva f. = Berra; Barhed; Bar-mark. Ork.

Besse m. Vædder. Vinger.

Bidebite m. Sultstiller. Ryf.: **Biiebeete.**

Bidlag n. — **Beealag,** Ringerike, Totn.

Bikkjeber n. Hønsebær, Cornus suecica. Vald. Tel. (Wille). — **Binne** ɔ: Bidne. Nfj.

Bismar m. Libellula. Odal, Totn.

bitassjuk (i') adj. utilpas. Ryf.

Bite (i'), Mundfuld. — **Bøtaa,** ØTel.

Bitle (i') m. 1) stor Tand. Hard. 3) Hjørnetand. SHelg. (Vindal): **Bihli.**

Biv (i') m. — **Bøv** Ryf. — **bivra** v. Voss. **bibra** Agder, Røros; Tel. (bibre, af Kulde).

bjable v. = bjalla. Solør. **bjavle,** Odal.

Bjaa n. Forvarsel om Ulykke. Ryf. (Hjelm. og fl.). „Dei hadde seett (haurt) Bjaa framføreaat". Ogsaa: Fyrebjaa. Til bjaa v.

?**bjelga** v. svulme. Christie. G. N. belga.

Bjelkahjell m. Hylde tæt op under Loftsbjælkerne til Kopper og dl. Jæd. „Bjælkakjædl".

Bjergd f. Hjælp. Li. Og: **Bjærd** Li.

bjerr adj. om Farve: frisk, grell. NGbr. (Lom, Vaagaa): **bjærr;** Komp. **bjærrar.** Jf. bjarr, bjerk.

bjerraud adj. livligt rød. NGbr.

bjerten adj. livlig rask og net. Sogn. Og -a-.

bjoda aat v. — by at, give sig kraftigt i Arbeide med noget besværligt. Oslo. „Vi maa by a t sjølve". Andensteds: bjoe til.

Bjugt m. Bøining, Bugt. Solør: oo.

bjugta v. — „Staa aa bjukte", gjøre Bøininger og Vridninger med Kroppen. Vestfold (Dramn). — **Bjolla.** **Bøle,** Gul.

Bjønn = Berg 1); se d.

Bjørk f. Fl. **Bjørk'e(r), Bjørk'u(r)** SBerg.

Bjørnarslasp (Bjønna-), se slaspa.

Bjørnemakk m. = Saudlurva. Uvist hvor.

Blakaøle (ă, ā) f. se Yrda. Østerd. (Aamot).

Blakt m.? Skjærm (Vinge) paa „Orv". **Blakter** pl. Vinger i Hjulkjerne og dl. ISmaal. — **Bjørnskog** se Skog.

blakte v. viste, bringe Luft ind. ISmaal.

blapsa v. (ar), pladske. Li. (Spind). „Blupsa o blapsa o blaasa sum ei Niisa".

Blase m. stor Masse el. Mængde. Odal, Rom.: „Blase", ikke Blasa. Jf. Brase.

Blautstump m. en gulrød Læbefisk. Li.

blaafeig adj. = fjørfeig; se blaa-, G. N. blá-. Helg.

?**Blaafjø(d)r** f. en Gentiana. Gbr. (Fron).

Blaaklokka f. blaa Bille. Totn, Hadel.: -u-.

Blaaknuve m. En yderlig karrig. Gbr.

Blaame, Ryf. — **Blaaknut,** Romsd. — **Blaastorr,** Tel. — **Blaaneo** se Nedar.

Blaanøe n. usfel Skabning; se Nod. Hall.

Blaas m. Blæst. Østl. — **Blaasoleia,** Røros.

Blaaspole (oo) m. Asp, Aspius. Mjøsa.

Blaastarr m. = Blaastorr (Tel.). Hedm.

Blaataska, -toska f. = Blaahaa.

blaatte se se platta seg.

bledja v. — **bløaa blæ bladde blatt;** ØTel.

Blenda f. = Blanda. NGbr.: **Blænde.**

blidkna v. blive blid. Li.: **bliikkna.**

Bligrevika f. Dimmeluge. Jæd.: **-veega.**

blikstre v. = blistra. Nedre Rom.

Bloddrope m. — **Bloossdraapaa** NGbr.

Bloodmige (oo) m. Rødkjælke? VTel.

Blodrot f. Røros.

Blodsig (i') n. forstyrret Blodomløb som Følge af pludselig Skræk og dl. Sfj. Sdm. (Ørsta, Sunnylven). „Eg fekk slikt eit Bloosig nee i neeste Tæ'ne, daa Hest'n min snasa". Sfj.

Blodslag n. Blodspor. NGbr.

Blodslagar m. Aarelader. NGbr.: **slaagaar.**

Blodslaatt m. Aareladning. NGbr.

Blodspit (ii) m. = Blodspir. Voss.

Blodveg (e') m. Rad af Blodmærker efter en gaaende Blødende. — **bloma** v. Sigdal.

Bloka, Ifterflomme. **Bluku** Hedm. Østerd.

Blota. **Blutu,** Odal, Solør.

blunda v. 2) holde Øinene lukkede. Ma.

Bløð n. Blad. Spørgetegnet udgaar.

bobben adj. skyggeræd = bobberædd. YSdm.

Bod n. 5). — „Du gjere intje Bo (o'—oo) te gaa", el. „Boo gaa". SHl.

boda (o') v. n. varsle, bebude. A. Nfj. Sogn.

bodast (o') v. impers. varsle. NGbr.: **baast.**

bodvand adj. som gjerne siger Nei til Tilbud; kræsen. Selbu: **kaavann.**

Bog (oo) m. Fl. **Bø'jir** Hard. **Bø'jee** Voss.

Boge m. — „D'æ paa Bo'gaa"; Hæsk. Hedl.

bogen. — „Paa baajee Bæen"; NGbr.

Bogsig (oo, i') n. = Bogstrid. Innh.

Bok (oo) f. Bog. Fleertal: **Bøk'ar,** Tel. Nbg. Num. **Bøk'a,** Vald. Hall. Num. ØTel. Sæt. VAgder; **Bøk'a,** Sæt.; **Bø(k)g'a,** VAgder, Dal.; **Bøk'u(r),** IHard.

Voss; **Bøk**, Gbr. Ndm. Trondh. Dativ Fl.: **Boo'koo** og **Bøk'o** (**Bou'kou** SætB., **Bøvk'o** SætB.), **Bøkaa'm, -om** Gbr. og fl. Bestemt Flertal› **Bøk'era**, Dativ: **Bøk'e-rom**; Innh.

Bol (o') m. Krop. **Böl** og **Bøl** Østl.

Bol (oo) n. om Sengehalm. Shl. 4) se Laukebol. — **bole seg** (oo) v. se Laukebol.

Bolkeslidr (Baakksliir) f. se Slidr.

Boltit m. en vis Høifjeldsfugl. Gbr. Vald.

Bolung m. 1) = Bulung 2). Gbr.: **Bool-oong**; Vald. (ø—aa); Gul. (Melhus): **Baalung**. 2) = Bulung 3). Gbr.

Bonde m. — **Boon'ne**, best. **Boon'(n)n**, **Boo'n**, Fl. **Bønn'r** Østl. (Dramn og m. fl.). **Boonn**, Skjænkesvend; Dativ: **Boond'ee** NGbr. (Lom). — **boonn'efuul** adj. snedig som en B.; Dramn og andre Byer. **Boonn'ekoop** m. se Kop. **Boonn'emaal** n. Bondesprog. Dramn osv.

Bongl (oo) m. = Badang. ØSmaal.

Bordfella. Spørgetegnet udgaar.

Bordfat n. Træfad paa Spisebordet, til Fisk eller Kartofler. Nhl. (Lindaas). Meddeelt.

bordsy(da) v. = bordklæda. Oslo (Asker).

Borr (o'), Forvridning af Hovleddet hos Hest. SSmaal. (Id, Berg): **Börr, Bør**. „Hæst'n trødde se(i) Bør". — **borre se(g)** v. forvride Hovleddet. Rom. (Nes, Ullsaak): *aa—ö—(ø)*.

Borr (o') f. og m. = Kornsnjo. Rom. (Nes), Vinger, Odal og NSmaal.: **Baarr** — **Børr** (ö). **Bør(r)snø** m. d. s. NSmaal.

Borr m. Burre, Arctium. Rom. Odal, Vinger: *aa—ø*; Smaal.: **Bør** (og ö?).

Borvinda se Vindebor.

bosa (o') v. — Lyder **baasa** og **baasaa**, se basa 4). — **bosa** se basa.

Botn. — „Te Botnar", Ryf. „Te Boss", Hard. og fl. — **Boottn** (4de Mave), Ryf. **Boottlaangjn** og **Boottlaangsbroorn** (def.) skal være Tarme nærmest „Boottn".

botna v. drive ved Aareplask og dl. Stiimfisken mod Bunden, at den ikke skal gaa over Bodet. Oslo: **baanne**.

?**botnvelta** v. a. endevende. Christie.

Bradd f. Rand. **Bradd** er m. Oslo, Vald.

bragdette adj. stribet. Solør. Jf. A. L.

Brake m. stivt skrumpent Stykke Læder; stiv Skindlap. Saaledes om gammel stiv Skindfeld eller Skindbukse. SHelg.: **Brakji**.

braken adj. tunghændet og larmende; til **braka** ɔ: knække. Dal. (Sokndal, Hækkestad, Hedl.): **bra(k)gjen**. – **bra(k)gje** adv. Se **støyla**. Dal.

Brand m. — langt Stykke Brændeved. Rbg. VTel. og fl. Se Bronde. Til denne Bet. hører maaske: „sit(ja) frampaa Brando", osv. Jf. Hávamál, 2: mjök er brádr sá er á bröndum skal sins um freista frama. Endnu sætter den fordringsløse netop indkomne sig nær Døren og da ofte (vel mest i det Sydvestlige) paa Brændehoben i en af Krogene nær Ildstedet, indtil en mindre tarvelig Plads bydes ham. I NGbr. er, efter gammel Skik, „Stabbin", Huggeblokken, der har sin Plads i Brændekrogen ved Siden af Ildstedet, den netop indkomne (ringe, ubudne) Fremmedes Sæde. Jf. ogsaa M. B. Olsen i A. N. F. IX, 228.

Brandskjæn n. hentørrende Parti langsad Siden af Fyrrestamme. Sfj. Til skjæna.

Bras m. 1) og 2), Østerd. — **brasa** 2), Ndm.

Brasmr m. — **Bræsme** (og -ä-) f. Solør.

Brase m. = Blase. Vinger. „He(i)le Brasan". NSv. („Norsk"; Finnland) Dial.: brass, stor hop, mängd. Jf. Blase.

Braud. — **Brømat** m.)(Steidmat. NGbr.

braa-ande. — Jf. Jydsk: „Han kommer itt i braa Daw", ikke saa snart.

Braadhøve n. omtr. = Braadnøyte. Ryf. (Suldal). „Ska eg faa laana dæ før eit B?"

Braadillt n. pludseligt Ildebefindende. Gbr.

braadlaak adj. pludseligt syg. Gbr. (Lom).

braala v. — Nhl. Jf. Braal m., se svæla.

Braameig'e m. = Breidmeid. Sfj. (Holsa).

Braam(m) n. Metalskrab; se Brom. Sfj. (Brom?), Trondh. **Praamm** Smaal.

Bredd m. — ? og (f.) udgaar. Skal ogsaa hedde „Brædd'e" m. i Vang. Begge Former er fremgaaede af et Fleertal.

Bredeskuv m. Jøkelgjærde, Moræne. NGbr.: **Bræaskuuv** (Breea-?). Se Skuv.

Bregd f. Kant. Spørgetegnene udgaar.

breiddamed præp. og adv. = i Breidd med. Odal: **-me**.

bregda v. (ar). — 6) v. a. forandre lidt. Shl. **brægde**, svinge; Smaal. Ringerike (Modum). „Han gjekk aa brægda me Armane". **breide** d. s. SSmaal. **brægde se(i)**, svinge sig, bryste sig. Modum. Og **brigde se(i)**, se d. Oslo.

Breim. Bredheim? læs: Bredheim.

Brems m. opfarende Person. Odal. Vel < i.

brennsteikja v. svide under Stegning. NGbr.

Brennsteikjar m. uheldig Fisker. Romsd.

brennt adv. overmaade raskt. Østerd.

Brevgjerd f. — **Brøvagjær**, Hard.

brigda. „Gaa aa brigde" = bregde. Smaal. Odal. **brigde se(i)** = bregde se(i).

brila v. prunke, **Bril** n. Prunk. Jydsk: bril. Jf. Isl. brjál ɔ: showy trifles, Cleasby.

brikhøg (ii) adj. jævnhøi med øverste Kant af „Laavebrik" (under „Gluggen"). ØTel. (Sauar). „Lugu (-o) æ briikhøg mæ Könn". **Brikhøgd** f. ØTel.

Brikjevedr n. straalende stille og varmt Veir. Romsd.: **Briikjeveer**.

Brims m. — **Vrims** SGbr. (Øyer, Faab.).

Bris (i') n. — Pancreas? Tel. (Vinje).

Briskebak n. — Oslo, Vestiold.

Brjost. — Brøstbalk, læs: Brøstbaalk.

Brjoststokk m. — 2) øverste Bjælke i „Laavebrik (Løde-)". Sogn. 3) Bjælke i Gavlvæg i Brysthøide. Sogn.

„brjote a a aen", angribe, yppe Kiv. SætB.
Brjotar m. Tømmerslaader. Tel.
brjotast v. recip. og n. trættes; yppe Kiv. NGbr.(Lom): brootast. „Måinn aa Kjærring gaar aa brydst vee æeinan heile Dag'n". „Baane brydst i Sømn'ee", Barnet er yderst søvnig-vrantent.
Brodd m. — 5) Kant, yderste Rand; f. Eks. af et Arbeidsstykke paa en Ager. Sfj. (Førde). „D'æ paa Brodd'n mæ da", det er i den sidste Mulighed = „kann skjee aa skjotast (glippe)".
Brok (oo) f. = Jsilja (i Torskefiskt). Ryf.
broka (oo) v. — „kuska", læs: kusta v.
brokjen (o') adj. = brokvaksen. Agder. „Brok" er langt.
brotfri (o') adj. fri for Brud eller Meen.
Brothakelle (o') f. Gjærde bestaaende af i (over) hinanden lagte Træer. NGbr.: aa.
Brotmat (o') m. = Baagmat. Jæd.: Braattmad, og (Brod-).
Brotning (o') m. 1) et Stykke oppløiet gammel Eng. Østerd. 2) Tømmerslaadning; det sammenslaadede Tømmer. NGbr.: aa.
brotsterk (o') adj. overmaade sterk. NGbr.
Bru f. Bro. — Broo'o ØTel. (Hjart. og fl.).
Bruk n. 6). — Jydsk: „Brøg" ɔ: Flodskarn.
Bruresløyr se Slaur, Sløyr.
brulten adj. larmende af Klodsethed. Shl.
brun. brjon VTel. (Bugge, Norr. Forn. 442).
Brun(d)unge m. = Brundvedr. Solør.
Brune. — Braanaa, Brand, Brandtomt, Brandsaar. JSmaal.
brydd. „Dæ æ saa brydtt", besværligt. Lom.
brydlaus adj. = brylaus 1). Dal.
Brynnung m. — Ork.
Bræda. J „vere paa Bræa, ha paa Bræa", være, have, paa Tale = aa Vangji. Ma. (Tveit). — Bræ(d)e n. Perm. Smaal.
„brækja mæ Badne". brækjen, kjælen. Shl.
bræla v. 2) sjase. — spøge, lege Tel. 4) klynke; gjøre Væsen af Smaating. Nhl. — Bræl n. Klynken osv. — brælen adj. som vil bræla. Nhl.
Brømat se Braud. Brømæg se Breidmeid.
Brøvl, jf. Brøgl. Jydsk: Brøwl.
bu v. bo. — bo Solør, Hedm. Østerd. (St. E.), men „tru". bu bur boodde boodd ØMa.
Bubleikja f. en Kvægsygdom som medfører skjællet Hud. VTel. Dal.
Bu(d)a(r)skukk m. „Skukk" over Bod. Sogn.
Budvedr. — Buuavær NGbr.
Buflokk (o') m. = Bøling. Ryf.
Buflote m. 3) meget stor Fæslok. Jæd. (Haa).
Bu(g)je? f. enslags „Vakmeis" eller Kurv, bestaaende af to bøiede Grene forbundne med Vidjer. Østerd. Dunkelt. NSv. („Norske") Diall.: bugu, bågå, bug f.
bugra v. tage voldsomme og rodende Tag; rive. VAgder (Bjelland, Øyslebø, Lyngdal). „Han bugra o sleit". „Eg bugra fram Staen'n". bukra? Jf. dog bugra 2).
Buhus m. lidet Fæhuus i Udmark. Ryf.
Bukband n. Gjord om tøndeformet Kars Midtparti. Ndm.
bukkhøvd adj. med steil Hov)(slaahøvd.
Buklist f. = Bukboka. NGbr.
bula seg. — „bola se", bør være: boole seg, se Laukebol. — bu-lig, læs: bulig.
Bull m. Boblen. JSogn.
bulseleg adj. = bulsen. NVTel.
bultren adj. = bulten. Shl.
bumla v. rumle. Dramn. „De boomlär i Magan". — Bult m. Hjulnav. Solør.
Bundel, A. Nfj. — bunka seg v. impers. „boonke paa", d. s. Ringerike.
bunsa. Jydsk: bøns'.
bupsa v. plumpe (i) = bepsa. Ma.
Buraama. Buraa'o, læs: Buu'raa'o.
?bura v. bøie voldsomt ned. Gbr. (Kvikne). „Buure nee-aat". „Buure Raasaan".
burtan præp. med Akkusativ: hinsides = burtanfyre. Gbr. og fl. „Burta Fjæille".
burtlydd. Er snarere: burtlytt, af lyta v.
burt-ør adj. sanseløs saa man er reent fra sig selv, „burte". Nhl.
Bussemann, læs: Buse-.
busa (uu) v. — „buusa tee"; Ryf.
Bushavn m.? Græsgang = Bugang. VTel.
Buskapsvodla f. den hele Masse af tynd og tyk Mælk, hvoraf den sidste Ost paa Sæteren laves. JHard. Til buskapa = buhaga. Se Vodla.
Bust f. 2). Tel. som Nbg. 6) langstrakt Bakkeryg; smal noget høi Landtunge. Østerd.: „Bakkebust".
Bustein. — Jf. „Blæseorm", Jylland.
Bustull m. eenlig Mand som selv besørger sit Hus. Ryf.: dl. Bustudlar m. d. s. Ryf. — Butos se Tos.
Buting m. Tyr. SHelg. Bygdabuting m.
Butt. „Butt i Butt", lige op, opgjort, kvit. Østl. (Vestfold og fl.). „Dæ gjeekk B. i B.". Jf. Hutt um Hutt, Kult, um Skult, osv. — butt adj. = skult. Østl. (Rom. Oslo, Smaal. og fl.). „Naa ær vi butt".
butta v. opgjøre Mellemværende = skulta. Jf. kulta, huttast.
Buttar m. Brændehugger. VTel.
buvutt adj. lig en Buve. Ned.: buuete.
Bya f. Bugge; Ammestueord. Vestfold.
Byhyl (yy) m. liden Bylaps. Nhl.
Bykrump m. byklædt Person som overanstrænger sig med at være fiin. Nhl. Krump, Ravn.
?Bylde n. = Bolde. NGbr. (Vaagaa).
Byr m. — „Blaasa te Børar", blæse op til Bør. Ryf. — Jf. Jydsk: „i Byr" til Indledning. Undanbyr. — byrd adj. Shl.
byrda v. a. belæsse En til han faar „Byrd" f. Ryf.: børa.
Byrg f. Indbjergning. Smaal. „Goo Bærj paa Ru'n". Jf. raaberja. Bærsl d. s. Rum.
byrja v. (ar). Imperf. burde (— oo); Jæd. (Haa, Time). Jf. Jydsk: burri, trænge sig frem.

byrja v. (burde). Imperf. **buure, beure,** VAgder. Jf. Indst: „De ſka byri", det kan gaa an.

Byrr. — „Go"'e Byrr'e paa Kvennei". Sæt.

byrſa v. = byſa. Oslo.

Byrſekniv m. Bajonet. ØTel.

Byſkje n. Kvaſt, Duſk. „Hampabyſkje". „Skjeljabyſkje", af Muslinger. Shl. (Fitja).

byta (yy) v. 1) bytte, bytte bort el. til ſig; „byte um", ombytte; altid i disſe Bett. med Dativ. NGbr. 2) v. a. dele, udſkifte. NGbr. (med Akk.). Se A.

bytaa'laa ɔ: bitala. NGbr. (Lom).

bægjall? — **beiaal,** ſtridslyſten. Ma. (Tveit).

bæſa v. (ar), ſysle om et Væſen, Folk eller Fæ, med overdreven Omhu; pleie omhyggelig. Sdm. (Harham, Hjør.).

Bæſing f. og **Bæs** n. det at bæſa; overdreven Venſkabsomhu. Jf. væſa.

Bø. — **Bøjalii'ee** f., **Bøjaſætrinn** f. pl., Stedsnavne paa Gaarden Bø. Gbr. (Lesja).

Bøle ɔ: Bjølla. Gul. (Aalen).

Bøys. — Holl. öster, læs: oester.

D.

D (Bogſtav og Lyd), ſe P.

dabbleleg adj. ſkvulpende; vaklende. NVTel.

Dag. — „Oop i Dag'n"; Oslo. „Go Daw'n", Gul. „Dags verre (bære)"; Ned.

Dagaſkil (i') n. Nede paa Dagene osv. = Dagatal. NGbr. (Vaagaa): **Daagaaſkjeel.**

dagaſt upp v. n. komme for Dagen, opdages. Ndm. „Bookja dagas væl oopp".

Dagverd. — **Door** Ryf. **Döur** Jæd. og fl.

dagverda. — **dugure** Gbr. **döura** Jæd. og fl.

dalen adj. ſidlændet osv. = dølen 1). Totn.

Dalſig (i') m. = Dalſig n. Shl.

dalutt. — **dalate** (og ä), Rom. (Nedal og fl.).

dan adj. 1) a) beſkaffen. Gul. b) lyſten. Ringerike: **dann.** 2) a) Ringerike.

danta. — 2) kritiſere ſmaaligt. NGbr. (Lom).

darta 3). Rog. — **dat. datt,** Oslo; maaſke kun Spøgeform. Nt ?

daud. **döug** Solør. „döu aa lat", men Löuv, Klöuv. NGbr. — **dauda** v. **däude** Sdm. Nfj. — **Döugen,** Døden. Solør.

dauvhøyrd. — **döuhøyrd** og **-hørd.** NGbr.

dav adj. nedſlaaet osv. Ma. (Finnsland).

dava v. (ar), flakke langſomt frem og tilbage; ſlentre. Sdm. (Harham, Hjørungfj.). „Trøytt' ſo naar e gjæng i By'n aa dava".

Dave m. Veſtfold. Sikkert. 2) En ſom davar. Sdm. — **Daae. Dæn** f. Sfj.

de, J. — **dø** Solør. — Akk. og Dativ: **dø** Solør; **dør** SSolør; **deere** Oslo. Genetiv: **deeres,** Oslo; **doores** Ork. (Meddal). „J daare", i Eders Huus, hos Eder. Øſterd. Jf. vaar.

dedan adv. og præp. paa hin (den) Side af. NGbr. (Lom). „**dæa** VElv'ee". — **dæa** = burta(n), indgaar i alle de ſamme Sammenſſ. ſom burtan; Lom. Saaledes: **dæafaar** = dæa. · Af dette (eller ſnarere af Demonſtrativſtammen i dette, i þadra, i dega osv.) ſynes fremgaaet **dæ-** = burt, i Sammenſætning med Stedspræpoſitioner og -adverber. Saaledes: **dæ'i,** ſe d.; **dæaat** hen til = burt aat („ſæt dee dæ'aat Voo'lee!"); **dæ'paa; dæ'umm** („dæ-umm Aa'ee" = burtum Aaee) og fl. Se dæ, hedan, hæ-i.

Degning f. = Dagning. Dal.

dei. — „**Di** Huu'ſa" og „**døm** Huuſ'a", Smaal. (Aſkim, Spebberg); „**dee** Huuſ'a", Smaal. (Berg. Rakkeſtad).

deigaſt v. n. blive blød; om Metal. VTel.

denne. — **dinne, ditta,** NGbr. (Lesja).

deenin (-**een**), **desſin** (-**een**), ØTel.

denta. — Jf. Indſt: **dentl'** = driva Dant; **datt'** give et let Slag.

der adv. — **deeraa** JMa. (Aaſ.); **dæraan** VAgder (m. St.); **dænn** Namd.

dermed ſo, altſaa. — **dæm'merſaa,** Øſtl.

det. — **de-an** dette? „taa di'an", af dette; jf. dei. Ork. (Meddal). — **dian** ſe dei. — „D'æ Naa te deſs", Shl. Hard. Voſs og fl. — **da** n. har overh., iſær i SBerg., ſtørre Udbredning end **dan** m. og f.

detta (e') v. a. (ar), lade falde. NGbr. (Vaagaa). „Ku'ee detta ſee paa Knee".

devla. — Jf. Indſt: djævle, have Moie med, kives.

Devulsbit. — **Divelsbiit** Ryf., **Divelsblom** Jæd., er maaſke Tiggerranunkel, Batrachium sceleratum.

di-fyre, Sæt. — **diga** 2). Shl.: **deega.**

digr. — **diig'r** Øſtl. (Solør og fl.). **deigr** Ork. 3) tætſluttende. Jæd.

digrt, trangt. Jæd. Dal. — **digt.** Nhl.

dika v. — „da bli kje", læs: „dæ bli kje". **daakaa,** vimſe, i STrondh. (Bynes, Ork. Selbu), er ſamme Ord.

Dilt n. ſmaat Trav. Øſtl. og fl. „Flye i Dilt'a" (f.?). Dramn.

dima (i') v. = dimmaſt. Nfj. (Stryn). „Han deeme (i'?) paa Synn'da".

Dimm n. — **Dibm** SNhl. NShl., ligeſom Dabm osv. „Paa Dibm'e", midt paa Sommernatten.

Dimm m. Fordunkling. „Han æ paa Dimm'n", er lidt omtaaget. Ryf.

Dingbjølla f. = Dingla. Ma. (Bjell.): **dd.**

Dings m. Sfj. (Holſa), Helg.

dingſutt adj. liden og let = lettvinn. Helg.

djerv adj. flink, livsfriſk; om Børn. Veſtfold.

Dobbe m. (eller f.) i Aa ankret Stok hvortil fæſtes. ØTel. Ring.

dodla (o') v. puſle; ſe dulla. Dal.

Dogglөyſa f. Nedſlagenhed, Sammenfal-

denhed, Mangel paa Energi (Liv). ØTel. og fl.
Doggorm m. 3) Fnatmid. — Spørgetegnet ombyttes med Sogn (Vik).
Dolg 3). — NGbr. (Lom).
Domp f. tung klodset Kvinde. Nhl.
dor (oo) se de, dykkar.
Dos (o') f. Skjørt. — **Dös** og **Dås** (—aa), Romsd.
dosen (oo). — „doosee Jool", tung og fugtig Jord. Gbr. (Kvikne). — „d. i Liten", læs: d. i Lit'n.
Dosm (o') n. Støv, Fnug. Sfj. (Holsa), Nfj. — **Doss** n. **Dåss** (—aa—ö), Solør.
drabba v. — dræmm' tee = drabba tee. Namd.
draga v. (drog). — 13) forslaa; omtr. = muna. Agder, NGbr. „Ole droog eettee", Olet virkede først senere. Gbr. og fl.
Dragse n. = Fedrag. Gausdal.
Draglist f. indfældt List. Gbr.
Dragmeis m. seenfærdig Person. Tel. **Dragsle(de)meis** f. d. s. Sogn.
Dragsmun m. Oslo.
drala v. slæbe møisomt (i Hob). SGbr.
Drall m. liden fyldig og buttet Figur. Østerd. Østerd. „Ulsdräill". „Stokkdräill".
dralla v. — dralle, gaa hoppende. NVTel. Jydsk: drall', rasle ned; dralr', være seen.
Drant. — Jylland: „Driv Dant". drant v. drive. „De komm'r drint drant", drattende, saa eet, saa eet.
drantutt adj. tilbøielig til at dranta, til **Dranting** f.; slap i Arbeidet. Namd.
Drauveslaik m. = Draugkyss. Vald.
Dravle. 4) indkogt suur Mælk. NGbr.
Draap. — „Halda Draaps Hald", holde rigtig fast. Jæd. (Time).
Draattholo n. Huld der giver Kræfter til Arbeide. Rom. (Eidsvoll), Hedm. „Hæst'n er i (gött) Draatthöll".
Dregg n. omtr. = Dorg f., men gjerne med større og flere Angler. Østl. (Hedm. Totn og fl.). — drægge v. fiske med „Drægg". Hedm.
Drekk m. Vædske som siver gjennem Jordskorpen. NGbr. Østerd. „Dæ kjøm upp ein Drækk mitt i Aakr'ee". „Fjosdrækk".
drekkja v. a. (er, te), 1) gjennemtrække med Vædske. Gbr. (Lom). „vassdrækkt". 2) drukne. Solør: dræ'kkjkje. G. N. drekkja.
Drell m. Smæld, Skrald. Sogn: **Dredl**.
Drelt. — Egenvægt, læs: Effektivitet.
Drevja f. — **Dryvju**, den i „Hæresaald" tilbageblevne Masse af Avner og dl. ØTel. (Sauar).
Drikkanskrus f. Drikkekrus. Shl.
Driling (ii) m. Nøler = Dril. Ryf.
Dripl n. smaat Dryp, Stænk. Hard.
dritla v. drysse = drisla. Li. (Vanse).
Dritmoa se Moa. — **Dritu** f. Diarrhee. Østl.
Dritsekk m. Bladmave. = Dritpose. Ogsaa brugt som Skjældsord, ligesom **Dritunge** m.

Drive (i') m. Drivholdt til Vedkring. Li. (Sirdal).
Drivsida f. (i', ii), den Side, især af et Huus, som er mest udsat for „Driv-vedr". Shl. Nhl. — **Drivspon**. Østerd.
drjopa v. (draup), dryppe = drjupa. YHard. og Shl. Og: droopa Shl. Ryf.; drooba Ryf. Jæd. Dal. Ogsaa (ved Forblanding?) dropa (o') (men bøies: drypp'e draup), Shl. NRyf. Se drjupa.
drjuglaga. — drjuglagate, læs: drjuglaga te.
Droprenn (o') n. vedvarende Dryppen (Draabefald) gjennem smal Aabning. Sæt.
drogo. — Spørgetegnene udgaar.
Drosa (oo) f. Dame = Dros. Sogn, Nfj.
druffa v. give et tungt Slag. Jæd.
drulla. — drull' Namd. **Drullkrøter** n.
drumla 2). Jf. Jydsk: dromel og droms d. s.
drust adv. = buust, beinsta. Ryf. „Griis'n rennde druust paa Stabben". Til drus.
drygo. — Maaske mindre sikkert.
drynja. Jydsk: dryn, tale dræbende.
Drøling m. = Drøl. Ryf.
Dubba f. Slæde hægtet til „Stubbslede". Num. — **Dryvju** se Drevja.
dulla v. pusle, søle. Rog.: dudla.
dulmen; jf. Jydsk: Dulm, skyet Himmel.
dulta v. (ar), lave til en Bylt, „Dult". Ryf.
dulte og dultre v. smaatrave. Røros.
dumm adj. 3) døvstum. Shl. 4) tilstoppet. Shl. (Fitja). „Piipo æ dubm'e".
Dump f. — **Doomp**, Gbr. Oslo.
Dune m. Drøn. Nhl. — **Dundra** f. Oslo.
dunta v. — Jf. Jydsk: „dunte, dytte, dynte", strø med „Duntemeel".
Dupp m. 1) Dusk. Røros. 2) Kløver. Ork. „Kvitdupp, Rauddupp; Duppko(d)r".
Dustemjøl n. = Dustepulver. Vestfold.
Dutl n. Smaasager. Shl. „Piipedutl".
dygdom adj. om Ko = dygdig, Dygdar. NGbr. (Lom, Vaagaa). „Ei dygdom Ku". „Ku'ee æ d.". Jf. lagum, futum.
dykkar, Eders. — daar, døør (dör), Solør; door Ork. (Meddal), jf. noor ɔ: nokre.
Dysja f. — 3) rask og dygtig Kvinde. Sdm.
dysta v. — „dyste mæ Mjæl", bestrø. Oslo. — dyste seg, Sæt. (Bykle). „Han dystar seg utette Tili".
dytta v. 3), Rom. — **Dyttor** f. pl. Klude osv. til at tætte med. NVTel.
dæ demonstr. adv. = dit, burt. NGbr. (Lom). Bruges kun i alle Sammensf., hvori burt kunde bruges. Se dedan. — hæ- modsvarer dæ, = hit; hæ'a)(dæ'a. — Af dæ, hæ, er dannet dæ-ast, hæ-ast adj. og adv. superl. = burtast, hitast. — „Sæt dee hæ-aat Voo'leel", hid til V. (Dativ). „Lægg dee hæ-i Sængj'ee (Akkus.) sjaa meel" Ligesaa hæ-faar, hæ-me, hæ-paa osv. „Gakk dæ-aat Lækjonn, dæ-paa Laaven!" „Riiva staar dæ-faar Gla'see". „Ovkjeen dine ska væra seene dæ-i Sleettsjæillee, men antn dæ va hæa-i æill dæa-i

Sleettsjæ^{l}lee veit ee itje", i den nærmere eller fjernere Deel af S. „Dæ sit ei Sjoor hæapaa Laavtakjee", paa denne Side af Taget. Ligesaa: dæapaa, hæa·aat, dæa·aat osv., hæast i, dæast i, osv.

dæme v. tee sig blidt, sødligt, lidt vammelt i Adfærd og Tale. — **dæmeleg** adj. indsmigrende, sødlig. ØTel. (Tuddal). Medd.

dø, døv, se de, dykkar, -er. — **døbla** se dubla.

Dørskøyll se Trestald.

Døyvar m. driftig dygtig Karl som der dog følger endeel Larm med. YSdm.

døs(s)in adj. fugtig, sidlændet; om Mark. SHelg. **Døssibotn** m. Undergrund af stor Fugtighed. Maaske eet med dossen.

E.

E, Vokal. — Lukt E (ee) lyder i den større Deel af Sæt. ee^{i}; aabent E (e') lyder sammesteds gjerne ^{i}e: leeitt'e < léttr, Tree^{i} < tré; b^{i}et'e < betr, ^{i}eg < ek.

efst se ovst. — **egst** opildnet. Sfj.

Eftan. — I **Efta** i denne Dags Efterm. Østl. — **Eftavool**, Solør.

eggkløyvd adj. = stavkløyvd. NGbr. (Lom).

egsna v. „egsna i Veg"; UllsV. — ? udgaar.

ei, Diftong. Lyder ai (äi, ae) desuden i Shl. (Strandebarm og fl.). — Ng udgaar. — eim og ein lyder i de fleste Egne og Tilfælde: „æem, æen" med mat (dunkelt, „stumt") E, saafremt N'et ikke er langt (og j-holdigt, palatalt); saaledes: Ræem, æema, Bæen, Tæena, ræene Stæenar (f. Eks. i Vinje og Mo i NVTel.), Stæen'e (f. Eks. i Sfj.); men: æinn (ænini, enini), Nfj. Sfj. Sdm., og Svæ^{i}nini (osv.), (Sfj. og fl.), ein(n) Stein(n)'e, NVTel. (Mo, Vinje; i flere andre Dele af VTel. og Agder lyder det dog med en Diftong hvis første Deel er aabent E (e'), og hvis sidste er et mat E—I). Altsaa: Raem (og Räem), Baen (og Bäen), i Hall. Vald. Voss, Sogn, Hard. Nhl. (deelviis), Shl. (deelviis), Sæt. IVAgder; Ræem, Bæen i den største Deel af Landet. (ei er ofte bibeholdt i Eks.) — blir til æ osv., læs: bliver ofte til æ foran R.

Eik. — Fl. Eik'e(r), Eik'u(r), SBerg.

Eikja. — „Eikje", udhulet Færgetræ. Svein. **Eik(j)e** f. fladbundet Baad. Solør.

eileid. — æilæine NGbr. aileis Ma. („aileis" er ogsaa nogensteds i Ma. = „annleis").

eim adj. Vinger. — **eimstra** se emstra.

ein Talord; Femin. ii med nasalt I; Selbu. — „Hol i aeno Sko^{u}'næ" m. Voss. „Eina (ae-) Auga, eina Haand'æ (-o, -aa), eine Foot'n"; SBerg.

eina adv. alene. SHelg. G. N. eina.

eina adj. bestemt af Skjæbnen = lagje. Odal, Rom. (Aurskog). „Skulle vi væra eina tel aa leva saa længe". eigna?

einalen adj. opdragen som eneste Barn. Gbr. (Lom). — **Einalning** m. En som er einalen. Lom. „Æinalning æ Galning". Jf. einalen, A., Einberne.

Einamann m. En som er alene (i Baad). Nordl. Og: „Leinamann"; SHelg. Af aaleina; se lein.

einbeitt adj. og adv. = einbeita. NGbr.

Einbær? = Ambar. H. O. **Æmbær**, Østerd. NGbr. Sv. änbar; O. T. einpar.

Eindag. — „I Eendawn" el. „i Eendawgh·öm", dat. sing. = uti Eindagjn. Østerd.

eindrjug. — Æendräuheit, læs: Æ^{i}nin-.

Einlessing m. noget som i og for sig udgjør et Hestelæs. Ryf.

einkom. — einkomee NGbr. (Lom).

einkvar. — e(i)kku — ekkaa, for alle Forhold; VAgder. **eehaann** m. og f. Hedm. Neutrum: æ(e)nkoort og æ(e)ngoort Num.; eehaart' Hedm. Af eehaart er vel fremgledet „Haart'a" og „Hört'a" n. noget hvadsomhelst, en Ubetydelighed, et Gran. Maaske for (ee)haart (d)a(a). Rom. Ring. Odal, Totn og fl. „Naar du seer ee (et?) Haarta"; Rom. (Nes). „Du kunne da væl gje ee Haarta tell, ee liite Haarta"; Rom. „I Prosess oom ee Hörta"; „ee(t?) liite Hörta"; Odal og fl. I Hedm.: Fekk du eehaart? „Je fekk liite haart". „Du kann gje me haart för de", lidt hvadsomhelst.

einolom ɔ: einvordom. Gbr. (Lom). Medd.

einra(d)e adv. lige, directe. NGbr. (V.).

einraden adj. eenfoldig (eg. ligefrem). NGbr. (Vaagaa): æinra'in.

einsamen. æisomen f. Solør, äisemo^{u} Sæt.

einskilt adv. „Pløgje æinskjeelt" = p. einbeitt. NGbr. (Lom). — **einstrengt**, Shl.

einsleist. — æenslyst Dal. äensleis Ma.

einstrakje, læs: einstrake.

eintraatt adv. uafbrudt. NGbr.

einvaldig adj. enevældig, eneraadig; hvor?

Einverslegheit. — Gotland: ainvarliheit.

Eir n. Er. — **Eer** m. og **Eerkne** f. Solør. — **eerne** og **eerkne** v. blive erret. Solør (jf. A. Larsen).

Eista. — **Æste** f. Scrotum + **Æstesteinar** ɔ: Testikler. Ringerike (Sigdal).

Eitersmog, A. -smöu(g) Solør, -smøøg Vinger.

elda. — 3) svie. „Je ælla", jeg følte Halsbrynde og Kvalme. Smaal.

Eldbjørg. — **Ellebjørmeenni** drikkes (? drakkes) 13de el. 6te Januar. NVTel. (Svein).

Elde, Race. — **Æl** og **Æ(l)d'der**, Solør.

Eldhus n. = Ljorestova. Ma. Ned. Ollus Li.

eldst. — „Han æ ellst'e (-u)", han er ældst

(af dem). Rbg. VTel. Shl. Hard. Saaledes ved alle Superll.

eleg (ee) adj. elendig. A. Sogn.

ellaa. hæillu Gbr. (V.), STrondh. (Meddal).

elleve. — olløv Solør (if. A. Larsen).

Ellmjølk, Ellmynkje se Mjølke, Illmilkje.

Elvafylla f. Shl. — elvafær adj. beforbret i eller paa Elv. Sogn (Hafslo). — elvarøyta v. a. befri Hud for Haar ved at lade den ligge i Elv. Nfj. (Stryn): elvaraite; Imperf. -rotte (o'). — Elvesta(d) m. = Elvabard. Odal, NSmaal. — Elvestøde n. Elvs Vandstand. Smaal. (Vartei). Medd.

emstra? v. n. lægge sig fast i Veien? gjøre store Forhindringer? vise sig vrangvillig. Sogn (Vik, Underdal). „Ka du staor aa æmstra ette?" (ved Trætte). Ogsaa: „da staor aa æmstrast, staar fast og hindrer Passage. — Emstre n. Stilling hvorved Fremkomst hindres; Klemme. „Stäen'n vart staoande nett i Æmstre", saa den ikke kunde faaes ud og ikke tillod Passage. — emstre adj. n. opfyldt af Ting som gjør det ufremkommeligt = trongsett. Sogn. — Emne. Ebm(n)e Shl.

Ende. — „Faar Ændee", NGbr. (Vaagaa, Lom); „att i Ændee", Gbr. (Skjaak): fortløbende, uden Overspringen eller Bragen. „Taa faar Æ.". — Ende. Se Venda.

endesell. — Læs: Valestraand, Askvoll.

enja v. — brøle vredt = bura. Østerd. (Tynset, Kvikne). „Uksen stoo aa æ(r)nje".

enta v. G. N. enta ænse.

Eplegrev (e') n. Hakke til „Eplegravst". Hall.

Eplevisa (ii) f. Ebleblomst. Nfj. (Stryn).

Ertravaa'a f. Ærteplante blandt Kornplanterne i Ageren. Sogn (Leikang, Valestr.). Vel: Ertra(r)voda (o'), Forvikling af eller ved Ærteriis.

espa. — „æspe see paa äen"; Vald. æspen og æsputt adj. Vald.

etla seg, hidse sig. — Sidste ? udgaar.

Etsl. Tæsl Ma. Eit'l Hard. Æhlt Trondh.

Ette(r)gaangskjegla f. Reb-Binde hvormed man tvinder „Tætterne" sammen til Reb idet man bevæger sig fremad i Følge med Rebets Forkortelse. Romsd.

Eve (e') m. = Ev, Shl. — Evja. Øvju Odal.

evla v. — „ævle sæ framm", arbeide sig frem med Møie. Solør. (A. Larsen).

evlutt adj. vrøvlevorn. Vamle og fl.

F.

fagna. — „Ma'tn fagna mee ikkje", bekommer mig ikke vel. Lom i Gbr. Jf. 2) A. — „fagn' heim", modtage en hjemvendende. YNamd.

Faks n. 3). Ndm. — Fakse, Rom.

Fa-istein m. liden mørkebrun rundagtig smaaknudet og smaahullet Steen med metalglindsende Brud. Hadeland (Lynner). Kaldes Faristein i Hadeland (Gran). A.: „Feistein" se fægja. — Faasand? m. er efter Beskrivelsen d. s. Ø- og VTotn: Fôusänn. Se Feisand, A.

Fakslodda f. Han af Osmerus arcticus. Finnmark.

Fakt f. Forhold, Art, Maade, Greb; omtr. = Lag. Sfj. „Ei go'e Fakt paa Mjælkjinne". „Han hæ go'e Fakt mæ Ljaa'na". Se fakta seg, Ufakt.

faktig adj. som har den rette „Fakt"; velskabt og med god Førelse; omtr. = lagom. Sfj. „Ei faktig(e) Jente".

Fal m. Sogn. — Falla f. Nedfaldssot. Nfj.

Fall n. — „Te Fälls"; fuldrig; NSmaal.

Fallesjuke m. = Falla. VTel.: Faddesjukji.

Fanganbraut f. forreste Toibredde, „Braut", i Skjørt. INfj.: Faanganbraut.

Farborda. — förbool', -boole', læs: -bool', -boo'le.

Farleiena. — Shl. (Finnaas): -ne. ? udgaar.

far-rekkja v. a. følge paa Sporet, forfølge Ens Spor. Shl. — Farskot, ØTel.

Fasa. — ? udgaar. Fassa, Hafslo.

fast adj. svanger. Sfj.

Fatlar m. Sænkesteen, „Ilestein" som er omvunden med Reb. Sdm.: Fahlar.

Fatle m. = Fatla. Voss, Shl. Hard.; Namd.: Fahli og Fæhli. Isl. fatli.

Fausa f. og Fause m. Krabbe, er snarest Hyas araneus. „Trollkrabbe", som den ogsaa kaldes, bruges for Resten nok om alle ikke spidse (alle utækkelige) Krabbesorter, ogsaa om „Hyvring" Lithodes a.

Fausand se Faistein.

faa adj. — „Ein faa Dag'n, Gaang'n", en enkelt (sjelden) D., G. NGbr.

faa v. — funge, læs: fungo.

Faadape m. Pyt at røde Bast i. Stjør.

faadd adj. 2) opløst. Sæt. (om Tømmer).

faafolka adj. som har faa Folk i sit Huus eller til sin Hjælp. Shl.

faalen. — faaulnin d. s. YNamd.

Faann f. den dobbelte Mavemuskel hos Fugl; Fugls Mave. Rom. (Nes), SSolør. Ogsaa: Faan og Faa m. Rom. Solør. (Skal kjendes som brugt i ældre Tider af Folk i Mosstraand i Tel.). G. N. fóarn (oversættes ved:) Fuglekro.

Faare m. utilbørlig Gjerning. Sfj. (Jølstr, Holia). — Faatid, Odal.

Fedrag, Namd. Dragfe SGbr.

fegod (ee, oo). „Setja e Ku bort fee'goo", bortleie en Ko paa Vilkaar, blandt andre, at faa den tilbage i samme Stand. Østerd. G. N. fégódr værdifuld.

fegna seg v. Ryf.

fela (ee) v. a. forsyne Sko med Fela 1, (Dal.), Lap. Dal. — Fela 2,. Hall.

Felestall m. — Vald Feelstæill NGbr.

Fell m. < Feld. NGbr. (Baagaa, Lom): æi.

fella 3). Ma.: fedda.

fellt adj. = høveleg. „D'æ fellt aad deg", det er tilpas til dig. Jæd. Til fella.

Fenad. — Feena Besætning af Storfæ. NGbr. Feenafjos n.

fengja. — Læs: fæinje Klaa-in.

Fengsl. — „Væra Arm'n i Fæng'sl" = i Fatle. Vestfold.

Fengslebyrd f. Rygbyrde som bæres i Skulderbaand. Vestfold: Fængslebøl.

ferdamaaltid f. Afskeds-. NGbr.: Fæla-.

ferdug. — førug; Agder (Rbg.; Spind: -an).

Fere. — NGbr. Solør: Færa; Østerd.: Färä.

Fersl, Fart. Østl. „D'er slik F. i 'n".

Fessa f. — 4) gammelt Sagn. Li. (Nes).

feta (ee) v. (ar), gribe rafkt og fast; forskjelligt fra fata („faataa"). NGbr. (Lom). Jf. G. N. feta naa.

fetande (e') part. „Fetande aa fjukande"; Sogn. — Fete m. Skibaand. (n.) udgaar.

Fete (e') m. Fid. — Fætkja m. Rom. Odal. Fætkjatraa m. Traad som afdeler Fid.

Fetel m. — Fæhl og Fæhlli, Namd.

Fetling m. Beenling. — Ork.: Fæhlling. 2) = Fetel (Baand). Østerd.: Fæhlling.

Fibb m. kort inderste Underskjørt. Ned.

fibba v. (ar). „fibbe seg", rappe sig. Ned.

Fi(g)jelee'n m. defin. det yderste Been i hvilkensomhelst Tommelfinger. ØTel. (Flaa). fijin ɔ: fegen.

Fikl n. 1) Puslen; smaat (net) Arbeide. Sfj. og m. fl. 2) særlig: Troldenes Befatning med noget; Fortrollelse og dl. Sfj.

Fikt. — „Slaa Fekt", være Landstryger. Østl.

fila (i') 1) v. a. osv. læs: fila (i') v. a. (ar) 1, forsyne med Plankevæg eller Fjælebeklædning; panele. Hedm. Gbr. Jf. G. N. flórfili.

Fillesnygg m. Antydning (Spor, Duft) af moralsk Mangel. Østl. „Dær ær en F. ve'n". Se Snugg.

fing se fung. „Feeng du itt gjærn villi ha de?" skulle du ikkje gjærne ville have det? Namd. (Grong).

Fing m. ɔ: Fing(e)r. Fleertal: Fing'r ('-ar, '-a). Vestfold, Tel. Agder.

Fingrhjarta n. = Gom. Rom.: -jærte.

finnast v. „finnes i", finde paafaldende = finnska. Østerd. Se A.

firkloven (ii', o'), kløvet i fire Dele. Gbr.

Fisblom m. = Fisegras. Ma.

Fisk m. Psoas. Oslo.

fiska v. = flyndra. Oslo, Dramn.

fiskje v. (ar), = fiska. Totn, Land.

Fiskje n. Stjernebilledet (i Orion?). SætB.: -i. Fiskärane, Dramn. — fissa. Jydsk: fissi.

fisk(j)efengd adj. fuld af Fiske. Østerd. Vald. „Net'e, Tjenn'e æ fiskjefængt".

Fisring (i') m. trebenet Stol med hesteskoformet eller halvmaaneformet Sæde. Tel.

Fit f. fugtig Engslette. Føtt f. Solør. — Fætkja m. Græsplan osv. Solør.

„**fitja** v." A. — „fætkja oopp Gaan", „fætkja tæill sæ", Solør. „fætkja sæ ooppaaver", klattre osv. Solør (A. Larsen).

fjakle v. 2). — Land, Odal.

Fjamp m. og **Fjampe** f. tungfærdig stiv og seen Person = Famp. ØNed. fjampete adj. = fjampen. Ned.

Fjant m. en Eftersnakker; uvederheftig Snakker. fjante v. snakke En efter Munden; vrøvle. ØNed.

fjasa v. buse til. — Jydsk: fjas, fare afsted.

fjatlen adj. vrøvlevorn; = fjaslen, ugreid. Hard. Ryf.

Fjaagda f. Oplivelse; Glæde. Li. (Spind, Lyngdal).

fjaatta adj. = fjaadd. Spørgetegnet udgaar. „Meddeelt" ombyttes med: og fl.

fjaavoren? adj. nedslaaet; forlegen, flau. Nhl. (Lindaas): -vören (-vøren). Meddeelt. Tør være af faa, ligesom fjaav?

Fjekatangje m. Øretuder. — Gbr.

fjella v. n. (ar), blive fjeldmarkagtig, blive „heidsleg". Ryf. (Hjelmeland). „Dæ fjedla(r) meir oppe i d e i Gara(d)ne".

Fjellbuar m. = Fjellbue. Røros.

Fjellflokk m. en Plante, Polemonium.

Fjellglaap m. = Fjellkop. Ryf.

Fjellnævr f. et „Lav", Lichen proboscideus? Nfj.

Fjellpist(r) (ii) m. en liden Høifjeldsfugl (ikke = Heidelo). Vald. NGbr.

Fjellras n. omtr. = Fjellskrid. Romsd. og fl.

Fjellrenna f. Sted i Landskabet hvor Grundfjeldet stiger op i Dagen. Rbg. (Iveland). fjellrennd adj. om Landskab hvor Grundfjeldet paa mange Steder viser sig i eller over Jordfladen. Mest fjellrennt, n. Rbg. (Honnes). Meddeelt. Jf. renna 5) og 6).

Fjelltadd n. se Tadd.

Fjelltita f. Heidelo. NGbr.: Fjæilltiite.

Fjelltraamm f. = Fjellbrun. Sogn.

Fjelltrist (i'), læs: Fjelltrest (i'?).

Fjeræring (æ?) m. Dyr i fjerde Aar. Dal.

fjokutt (o') adj. lig en „Fjoka". Ned.: fjaakete (o'?).

Fjordarstøding m. Fisk som er bleven gaaende længere Tid i Fjordene uden at søge til Havs. Rdm. og fl.: Fjoorastøing. Se Støsild.

fjordungfør (læs saa), Tel.; ogsaa: fjooringfør.

Fjordungshorn n. = Stangeteig. ØTel. (Tuddal). Meddeelt.

fjore, 4. Ma. (Bjell.). Omtrent forældet.

Fjossunge m. = Dolsunge. Li. (Nes).

fjukla v. — Land. fjookle Odal.

[fjunka (mæ Jæntene) v., gjøre Kur = fikka (Østl.). Jæd.
Fjus n. — 3) nervøst Hastværk. Sogn.
Fjødrelta f. Elasticitet. Hard. Voss.
Fjølkjelkje m. = Bumma. YNdm.
fjøra v. ebbe. — fjara uup, læs: fjara upp.
Fjøra f. — Fjeera YNamb.; Fjør' YNamb. (Leka); Fjuru Innh.; Fjooroo INamb.
fjøtla v. n. trippe afsted med svage lidet effektive Skridt; mattere end fjøtra. Sogn.
fjøyse v. n. = føysa. Gbr. (Lom, Vaagaa, Sel). „Grynta fjøyse". — v. a. = føysa. Gbr. (Lom og fl.). „Du ska kje fjøyse utu dee alt dæ du veit".
Flasm f. = Flasma 2). Voss.
Flasma f. — 3) et løst („vidt, flatt") slanet Kvindfolk. Gbr. (Kvikne).
Flasmeid m. = Aameid (Flasme A.). Vald. (VSlidre): „Flasmei". Flasmmeid?
Flasse m. Steenslive. Ma. (Tveit). Medd.
flathøvd adj. = flaahøvd. Sæt.
Flatt m. = Flaatt 1. og 4. Nhl. Floott udgaar.
Flaa f. — Flaan: c) vidt grundt Søbassin med jævn Bund. Ma. (Tveit).
Flaa f. Flydholt. — Floo, pl. Fløør SØsterd. Oslo.
fleggja v. flane. fleggjen adj. flanevorn. Shl.
fleinast v. haangrine = fleina (Nhl.). Gbr.
fleinskodlete adj. om Hornkvæg som kun har „Fleinehorn". Dal. fleins-kollutt?
Flemsvevnad m. et Slags Vævning, og Væv, af „Aaklæde", vel efter Flamsk Mønster. NGbr.: „Flæmsvævna", og „Flænsvævna".
flengja v. a. 7). — YHall.
Flengjand n. — Gbr. (Lom).
Flepo se Flipa. — Flesja. 3) Steensliis.
Fli f. — „Gjere Fliie" f. pl. trække Mundvigerne ned (til Graad). YSogn.
flinsa v. (ar), haanlee, grine. Odal: -e.
Flip (ii) m. Akevit-Toddy. Ring. (Sigdal, Lyngdal). — Flipe. Solør: Flæpa.
Flira f. — 2) liden tynd Brasen. Rom. Vestfold (Eiker). „Brasme(r)fliire" = Brasmrflar. Jf. Fla(d)r. Naar „Fliire" i Vestf. (Eiker, Dramn) bruges for Vemba, Vimba, er det maaske ved Forblanding.
fljog (fljoog'e) adj. — Hører maaske til fljuga. Jf. driopa, njopa, i samme Egn (YHard.); fjoga, rjoga ɔ: fjuka, rjuka, i Rog.
fljot adj. 4) glat. — Ryf.
fljota. — fluute, Odal, Solør.
Flo se Flaa. — Floe m. Vandflod, Oversvømmelse? stor grund Vandpyt? VTel. (Skafsaa). „Vassflooi". Jf. G. N. flói Bredning af et Vandløb; eller for Flode.
Flog n. 8). — Flög, Fløg Odal, Solør.
Floga (o'). 2). — Sogn.
Floga f. = Flaga. Ryf.
Flogmaur m. Hall. — Flogs n. Vald.
Flore (oo) m. = Flor 1), Skarntile. Follo.
flosna = flosa. — Flote. Flaat(t)i Namb.
Flot (o') m. Markflade. Fl. Flø'ter, Voss.
Flugt el. Flukt. — „Væra paa Flukt'a", streife omkring. Oslo.
„flugtande (adv.) flyr". Hard.
Fluns. — „Faa Fluns", Nhl.
flysja v. tumle = flogsa. ØTel.: fløsjaa.
flæpa v. — 2) være løsmundet, være en „Flæp". Ma.
flø. — „Mjælkja æ fløð'e; fløtt Vatn". INfj.
Fløyt m. — „D'æ F. i gott Følgje", Sættelse, Fremskyndelse. Shl.
fløyt adj. drivende. Ork.
Fløyteskyr n. = Rjomeskyr. NGbr.: Fløytskjør. — Fodneskab se Fotna (her).
Fodrlende n. Mark hvorpaa indsamles Fæfoder. Vald. Hall. „Viiskaatt Foorlænde".
fodrsprengd adj. om Hest som har faaet for meget gammelt tørt og støvet Hø. Østl.
Fokka osv. — Læs: Fokka f. 1) kiledannet Markstykke. Li. Jæd. G. N. fokka. 2) Fok. Nt. Focke.
foles (oo) v. være nysgjerrig; ɔ: furdast. Solør.
Folkeferd. „D'ær Folkefæl!" sært F.! Oslo.
Folkestim (ii) m. stor Folkesamling. Gbr. og fl.
Folkety n. = Folkeføre, -slag. NGbr.
Foll. — I de to sidste Linier læs: Ogsaa n.: „føyldomt"; og „ooføyldom", overmaade rigt; vel for ov-; Vaagaa.
Fonn. — Fan, pl. Fæner (-ir), Solør. Fane m. Oslo, Vestfold.
Fonnarskil (i') n. Snedækkets Splittethed i Fonner formedelst Vaarsmeltningen. Dal. „Dør va kje Fonnaskil ennaa".
For (o') f. Fure. — Fl. Fa'ru, Voss.
forganga. — NGbr.: „Sinnee faargjekk'n".
forgatra. — NGbr.: „faargatre see".
forherd adj. = forherdug. Gbr. (Lom): -hæ(r)d (tykt D).
forilla adv. høist ilde. Rog. Agder og fl.
formyssa, formyslinga se Fyremyssa.
fornaskeleg adj. og adv. anspændt; inderlig. Shl. Ryf. — fornaskende (adv.) fint. Trondh. — Til nast.
forrygda adj. forfærdet, forbauset. Ryf.
fors. — Jf. for, G. N. forr, forz, Heftighed.
forse(g)havd adj. se hava.
forskjota adv. overmaade. Ryf. „F. galen ette".
forutan. — 2) udenad. Dal. „Kunna dæ forutta".
Forveder n. — Oslo.
forvorden adj. = forvoren. Solør. „D'eer reint faavooli".
fos (oo) adj. ɔ: fus. Gbr. Odal.
foss (o') adj. Sfj. „Han æ so foss'e paa da".
Fot m. — Ubestemt Fleertal i det hele som af Vok. Føtr'aa, dat. pl. defin. SHelg.
Fotaspenne n. Sengs nedre Endefjæl. Sogn. Footspæinnee NGbr.
Fotbragd f. = Fotburd. NGbr. (Lom).

fotlaus adj. som staar usikkert paa sine Fødder; som let falder. NGbr.
Fotna (oo) = Val, Sjau. Ryf. (Hjelm.). „D'æ slik Footna aa Rootna mæ aa kaama fraa Gare". Fra Ryf. og Jæd. er ogsaa kjendt: **food(n)en** adj. = brysam (om Personer), og **Foodneskab** Besværlighed ved urimelige Indfald.
Fotstoda? f. Staaen paa sine Fødder. Gbr. „D'æ goo Stoo'e, Footstooe, paa Lampunn", Lampen staar godt paa sin Fod.
fotstyrd adj. stiv i Fødderne. Gbr.: -støl.
fot-trøtin (ø') adj. som krymper sig ved at gaa; lad. Totn, Hedm. Vel < -troten.
fram. „Sjaa' fram'" = „gaa fram", gjøre et kort Besøg. NGbr. (Vaagaa, Lom).
framand. — **fram(m)un(d)** STrondh. (Meddal); **fræmman** SSmaal.
framdrjug adj. ubesteden. Helg.: -dryyg.
Framhyrna n.)(Bakhyrna. Vald.: -hydna.
framkomi adj. f. langt fremme i Svangerskabet. Gbr. (Vaagaa, Lom): **framkaamee.**
framskodd (oo) adj.)(bakskodd. Østl.
framme ɔ: i Stuen)(i „Kleva". NGbr. (V. Lom).
Fred. — „**Fri** (i') Sæt.", læs: **Frei'e.**
fremmeleg. — Længere ude i Svangerskabet end „fast". Nfj. (Honndal): „ei fræmneleja Kaane"; Sfj. (Jølstr): „fræmneleiaa".
frjosa. — **fruuse** (—y), Solør og fl. Imperf. Fl. **frose** (o'), ISogn.
Froda (o') f. — **Fraa'a, -e** VTel. (Mo, Mol.), Sæt. og fl. **Frooe** Solør; NGbr. = Dravle 2.
Froknor. — **Fraagn-ar,** læs: **Fraangn-ar.**
froknutt. — **frooktnet(e)** Solør. **fraangnarete** Oslo.
Frose. — **klump frossen,** læs: **Klump af frossen.**
Frosfis (o', ii) m. kuldskjær Person. Tel.
frosgisen (o', i) adj. = kulsen. Nhl. **-gjeessen.** Meddeelt. — **Frost.** Er f. i Romsd.
Frostbrest (o', e') m. Brist i Isen form. Frost. Jæd. Hedder ogsaa: „Taustabrest (og Tausabrest)". Jæd. (Time, Klepp).
Frostherding. — „**Frostæring**", Hard.
fru v. — = trissa 2) (trodse osv.). Wille. „**Eg fryyr** deg!"
frulsa v. (ar). — **frynten, kræsen.** Ryf.
frumutt adj. gavnlig, fordeelagtig. Hall.
frædd adj. avledygtig; om Han. Ryf.
frøa v. n. sætte Frø. Solør (A. Larsen).
frødd adj. = fræv. Østerd.
fs bliver i det Sydvestlige (Agder—SSfj.) oftest til **ps**; **ft** sjeldnere til **pt.**
fubba v. 3). — Smaal.: trælle resultatløst. „Han fubbär aa gnubbär". Jf. Vedrfubb.
Fudda f. byltagtig Dukke = Foggur. Li.
Fudskot (o') n. Fremstød; Befordring. ØMa. VNed. „Han fekk Fuskaad!" Mest humoristiskt.
Fuglelod f. Fuglebøsse. Østerd.: **Fuglloo.**
Fuglelæte n. Fugleskrig; som Varsel. Li.
Fuglevok (o') f. Vaage i Isen, hvilken søges af Fuglene. ØTel.
ful, ond. Oslo, Rom. — **fulkyndt,** Hedm.
fulgisa (ii) v. (er, te), fnise haanligt. Hall.
fulla. — **fu, full** og **full'r** Vinger, Solør.
fullbols (oo) adj. „F. Gard" = full Gard. Østerd.
fullgjord adj. befrugtet, drægtig = tidd. Sfj. Nfj.: **fulljoore.**
fulparug adj. = fulpingsutt. Odal. Jf. Ful(l)pora, Fupor; Sv. Diall. parug, porug ɔ: illistig; Sv. og D. Diall. par ɔ: svek.
Fulska Ryf. — **Fumpa** f. = Fump. Ma.
?**Funka** f. Form, hvori Hornskee tildannes. — **funka** v. forme Hornskeer. Shl. (Fitja).
Furan (uu), Fanden, Pokker. Shl. Hard. „Ein Fuuran te Kar, ein Fuurans Kar". Jf. Furda, furda.
Fur m. Gnist. (Spørgetegnet og „ikke vel bekræftet d[e]tte heller" udgaar). Hard. (Odda og Ullensv.).
Fureskjor. **Faaraa-.** Ndm. — **Futul,** Stjør.
Fyla 1. NVTel. — **fynten,** Nhl.
Fyremyssa f. lang Indledning med Indvendinger, gjorte Vanskeligheder, Udflugter og dl. = Formysa. Shl.: **Føremyssa;** Jæd.: **Formyssa** (faar—før). „Han kom mæ ei heile (lange) Formyssa". G. N. formessa Morgen- (For-)messe. Myssa og Møssa < messa, Jæd. Berg. — **Formyslinga** pl. d. s., ogsaa: mellemkommende (mellemlagte) Vanskeligheder. Jæd.
Fysn. SætV., læs: SætV.
Fyssa f. lidet Vandfald. Ma. (Sygne). Maaske kun Egennavn.
fædd. — Maaske < fødd, for Riims Skyld.
fægja. — „feie oopp", pudse op med Maling og dl. Totn. — **Fækja** f. ɔ: Fetja.
Fæsl n. Stymper. Ma. For Fetl. — **Fæs** osv. udgaar.
Fætkja m. se Fit. — **Fætkja** m. se Fete.
Fødsla f. Vinterfodring for eet Dyr. — Tel. Num.: **Føsle.** „Kuføsle, Souføsle".
Fødsleraad f. 1) Mulighed for el. Evne til at faa opfostret, faa til at leve. Dal. Tel. „D'æ kje Fosleraa mæ denne Kuu'næ, ho æ so teimren". 2) Føderaad, Aftægt. Num.
Fødslever n. — Særlig: Vinterfoder, ØNed. „Der æ F. for tvo Hester paa den Gaar'n".
Fødslevon f. Tel. (Wille og fl.). Spørgetegnene udgaar.
Før, Føretre se Styr (y').
førast v. „Han føres f y r i mæ Reis'a", han ømmer sig ved Reisen; = syter. ØTel. Jf. Fyreførsl. — **førug(an)** se ferdug.
føya v. røde Hamp = saa. NGbr. (Lom).
Føykje n. — „I same Føykje", omtrent ved den Tid = i same Syfte. Ryf.
Føykja f. — 2) livlig og lidt uforsigtig Kvinde. Sogn.
føykjen adj. lig en Føykja. Sogn.

G.

Gabbflabb = Gapflabb. VAgder.
gag 1). — ga'ge Ryf., ga'gr NGbr. (Lom). 2) = kipen. SSmaal.: göu, gäu.
Galstyr (yy) n. Galskab, Vildskab, Fjas. Shl.
gamall. — gabmal SNhl. NShl. Se M.
ganga. — „gaa av, gaa burt", forsvinde, f. Eks. om Pletter. Som i D. — „gaa att", være Gjenganger. — „gaa umm att", ophæves, om Aftaler. — „gaa Skit, gaa Fant", løbe elendigt af.
Gange f. ɔ: Gonga. Østerd. — Gangspira. Gaanggspiire f. pl. Vik i Sogn.
Gangvad. — Gangva, Snøre med Tværsnører med Angler paa. Vesteraalen.
Gangsyn n., gangsynt adj. = Gonge-. Østl.
gantfull adj. fuld af Fjas, „Gant". Ork.
Gap-flabb m. omtrent = Gape. VAgder.
Garde m. En der som et Stykke Inventar bliver ved Gaarden. NGbr. (Lom): Galee.
Garnskutla f. Stytte(l) til at binde Fiskegarn med. ØTel.: Gaanskusle.
Gardsokning. — Smaal., læs: Follo.
gard-stød adj. om Kreatur som respekterer Gjærderne,)(gardfløygd. Ryf.
Gardsverja f. = Gardsvaapn: ØTel.: Garsvørju. — Gasse, jf. (?) D. Havgasse.
Gare m. kort Stavre. — Gara Rendal.
Garre f. gabende Saar. NGbr. Meddeelt.
Gaud. — Goi, læs: Goy.
Gaupn. — Knappe, læs: Knæppe. — Istedenfor (Stryn, Breim), læs: ogsaa.
Gaupning = Gaupn. VNed.
Gauve. — Göuve og Göue Solør.
Gave m. Gave. Selbu, og Ork. (if. A. Larsen)?: Gaavaa. Vel laant fra D.
Gaala f., gaalutt adj. — Østerd.
Gaas f. — 5) om det største Flydholt paa Vadet. Oslo: Gaas'a f. defin.
gaataa se gota. — Gaattan. „Gaa paa Gaattan", være i meget høit Lune. Dal. (Hæst.). Gaattande; Fiskelegen?
geima 2. — 3) drive Spas med; omtr. = gjøna. Totn. „D'ær slett itte nooe aa geime aat". — gein, geint se gjegn.
Gein f. — 1) og 2). Oslo: Jeen og Jænn.
geina v. — 3) gjøre haanlige Grimaser, Gein n. SGbr. (Kvikne). — geinaat adj. fuld af Gein. SGbr.
Geip m. nedtrukken Underlæbe. NGbr. „Gjæra Geip; hæingje paa Geip'n", flæbe.
Geipa. — b) Ma. Bamle. c) grim Kvinde. Li.
Gift f. 1) 2) 3) 5). — Gjeeft NGbr.
Giftaresvip (i') m. bly Væsen, som en Bruds. Hard.
gilja see = gilda seg. Lom. (Som vyrja).
gina v. (gein), have Aabninger. Voss. 3) fnise, lee. Hard.
Gip m. — 2) = Trut. „Sæta Giip". ØTel.
Gir (ii), Visol. Sdm. (Hjør.). — ? udgaar.
giva. — i, ga, itt, Ringerike. Jf. iti, itanes; „Gjeeva eettee", eftergive. NGbr. — „gjeeva fraa seg Gard'n" overlade Gaarden til en Anden, hvis Føderaadsmand man bliver. Gbr. og fl. — „gje tee", finde sig i. Ma. — „gje umm", Li.
givast v. n. vaande sig. — Sfj.: Præs. gjepst; Imperf. gapst. — „Ee gafst itje faar 'om", jeg lod mig ikke skræmme af ham. NGbr. — giste, = gjesta; med Dativ. NGbr.
Gjed. — „O'Jee", læs: „Oo'Jee".
gjeda v. — „jeyæ, fare i Vrede". Svein.
Gjedde f. Galderhamp = Galde. — gjedde v. (ar), = galda utor. Nfj. (Stryn).
Gjedlund? „Ikkje Gjeloon'", ikke Stadighed til noget", ikke Taalmodighed; omtr. = Vidlund. Nordl. (Salten, Beiarn).
gjegn adj. ligefrem; = bein, greid. Mest (maaske kun) med Negtelse. Rom. Oslo og Follo: „itte gein" = ikkje greid; vrang; ikke at spøge med. G. N. gegn = bein. Se A.
gjegna v. — 2) = 5). Rbg. (Evje): gingne.
Gjegning f.? osv. — Kan som uklart udgaa.
Gjegning f. det at gjegna (gjenne). Sæt.
Gjegnskøyte n. „Ga i Gjængnskøyte mæ äen", gaa saa at man afskjærer ham Veien. Hard. (Ulvik).
gjegnt adv. lige frem. Rom.: geint.
Gjeldmol? m. „Gjæildmöl'n", Ringfingeren. Stjør.
Gjeldslippa f. = Gjeldsnippa. SVerg.
Gjelgja. — Jææje Sæt. (Hylestad).
?gjelva v. bruse, larme. Christie: Nordl.
Gjeng m. Følge = Gjenge. VNed.
Gjengja f. et smalt Stykke osv. Se Vollgjengja.
Gjenglestraa eenligt vredent Græsstraa. Hard.
gjenom adv. grundigt, heelt igjennem; yderst. „Gjenom ful". „Gjenom doven osv." Østl.
gjera. gjeera m. St. gjörð Strinda. 3) Nfj.
Gjeralag. — Især om Foranstaltninger til Beværtning; omtr. = Sv. tillställning.
gjerast aa v. se gjera aa.
gjeravill. — b) omtrentlig, omtrent. Ndm. Gul. „Dæm æ saa gjøraavill tör (tär)". Gul. Det Guldalske kan neppe være gjerdar.
Gjerd. — „Paa Gjæ'ro" = i Gjerdom. Jæd.
gjerda, se jera. — gjerdastaupa adj. om Kar med Gjerdastaup. Sæt.: jarestaupa.
Gjerde n. 1). Num.: Gjæle, Fl. Gjælu (-o).
Gjerdemillom n. smal Strækning (Ud)mark mellem Gjærder. NGbr. (Lom). Meddeelt.
gjerdølsk. — 2) dumdristig, intet skyende; især om Fæ. Jæd. (Klepp, Time).
Gjerold? — Jeeraall Ryf. Jf. Stokkaal.
gjete part. n. af gita. — iti, Hedm.
gjev (ee) ɔ: gjæv. Vestfold og fl.
Gjevarhol n. Fordybning i Høstabelen efter udtagen „Gjev, Gjøv". ØTel. (Lunde).
Gjosar m. fremstrømmende Masse. VTel.
gjosta. — joste NVTel. (Svein.).

Gjuksa f. liden Kløft, Sprække, i Bjerg el. Mark. Nhl. (Manger), Sogn. Se Gyksa.
Gjølegikk n. Nar som lader sig gjøla. Voss.
Gjømpe f. haard trodsig Kvinde. Tel. (Vinje). Se Gimpa. Vel nogensteds: Gympa.
gjøna ɔ: G. N. ginna?
Gjørs m. — Vestfold. Ogsaa: Gjærs.
gjørvaleg? adj. og adv. vældig, voldsom, farlig. Ryf. (Hjelm.). „Dæ seer saa jørvalege uut" = kulse. „Vør'aa foor nee-øve Løppestrængin saa jørvalege". Ogsaa: jervaleg, og avjørvaleg, for-. Jf. (?) G. N. görviligr, ger-, gjör-, duelig, kraftig.
Glan n. Lysplet osv. = Glane. Fosn.
glana v. — 3). Fosn.
glana v. n. (ar; og er, te), 2, glide af til Siden = glansa, glanta, gleusa, gleina. Nfj. (Breimn, Stryn).
?glanka v. udsporge, hykle. Christie.
glansa v. (ar), = glanta, glana 2. JSogn.
glanta v. — 2) fare som et Glimt, Blink = skimta. ØTel. „Han glanta framum".
Glaps m. ɔ: Glafs m. 2). Ryf.
?Glar og Glær n. Rift i Skydækket. YSdm.
?glara v. være aaben og fuld af Sprækker. Nordenfjelds. Meddeelt. Jf. glera.
Glausar og Glausing m. frembusende uvorn Karl. SSmaal.: ðu. Jf. Gløys, glunsa.
glaameleg og glaamutt adj. lig en „Glaam"; = glaamen 2). Tel.
Gledi f. Glæde. NTrondh. Bestemt: „Gledja, mæ Gledjaan".
gleima. Odal. — Gleps f. = Glefsa. Hard.
Gleiv n. = Gleivr. Nhl. (Lindaas).
Gleiv m. En som gleivrar. Nhl.
gleiva v. = gleivra (spotte osv.; Shl.). Nhl.
glekk adj. frastødende, uhyggeligt udseende; som der staar „Stygg" af. Smaal. (Rakkestad, Berg). „En glækk Kar". „De var ille glækkt".
glekka v. n. = klokka (klekka) 1) og 2). Smaal. (Rakkestad, Berg); Follo (Saaner): glække glækk'r glakk glökki og glaakki. „De glakk i mæ(i)". „Je ska naa itte glække meer naar je møter'n". J Sv. Diall. opført kun med kl.
Glepp m. — 4) Sting el. Hold, især i Ryg, formeentlig som Følge af Forstrækkelse, Forløftelse og dl. Smaal.
glera v. (ar), 2, blinke, skinne frem? Li. (Vanse). „Maanen gleera o glindra". Vel eet med glera 1.
gletta v. — „Dæ glatt utu 'om", undslap ham. NGbr. og m. fl.
Glim (ii) n. — Ryf. „Snøgliim".
glindra v. se glera 2,. Li. Ogsaa: „glinte".
Glisarauga (ii) n. = Fegjensauga (venstre). Helg.
glissa v. Sæt. — gljupa v. (glyp'u) Voss.
Glodpanna f. Ildskuffe. Hedm.: -päinne.
Glopp. — „Haappom aa Glaappom", vekslende, op og ned. NGbr. (Lom).
Gluff. Læs: — — Skred; ligesom en osv.
Gluffa f. — Læs: grovt bygget. ? udgaar.
glugga v. — 1) ligge i Skjul, lure?
glunsa v. n. buse. „glunse fram me noko", plumpe, buse frem med n. Rom. (Lyngdal). Jf. Gløys, golsa, gulsa.
Glunt m. = Drold. Nhl. Gluppa VAgder.
gly adj. — 2) blegblaa og gjennemskinnende, om Ting som skulde være uden Farve og ugjennemsigtige; f. Eks. Risengryn, Fisk; omtr. = glæ, glæleg. Namd. Innh. glø, SHelg. — glygg < glogg. Shl.
Glygse (ks) n. Smug, Smuthul. Shl.
glymja v. runge. — glømm(e) Solør.
Glytt m. liden Aabning af Øiet; Plir, Øiekast, Blik; Kigen, Fremtitten. NGbr.
glæren. — Læs: kold og lidt vindig; „suur".
Gløyping m. kaadmundet Knegt. SVald.
Gløyra f. En som „gløyrer". Tel. -e.
gnaglast v. recip. smaatrættes. Tel. og fl.
Gnallhetta f. Knaldhætte. Li.
gnaskjen adj. „gnaskje Veer" = Gnastvedr. Dal. (Eikersund).
gnaua, læs: gnaula. 2) pibe, hvine vedholdende. Solør (og Hard.?): gnöule.
gnaura v. 2) = masa. Nhl. Shl. Sdm. — Gnaur m. En som „gnaurar".
gnetta. — b) „da gnatt ikkje i'an". Nhl. Shl.
Gnita. — Gnutu Trondh. (Ørland, Skaun).
gnubba v. = gnua 3), se fubba. SSmaal.
gny. — 3) mumle; give en svag Lyd. Shl. (Kvinh. Etne): „gnyyr gnöu gnyytt". „Da gnöu ikkje i 'enne".
gnyra (yy) v. skrige lavt men vedholdende; mane; om Sviin. Ma. (Tveit?).
god. — „Mæ gott aa goo-o", Hard.; „— goom", Shl.
Gode m.? Klenodier = Signaluter. Nfj. (Stryn): Goode. „Roke tao hans Goo'a", Dativ? Sogn (Vik). Goo Nfj. (Breimn).
godet (e') adj. som kun vil æde lækkre Ting, kræsen. Udbredt. go(d)eten (e') d. s. Sfj.
Godeta (e') f. En som er „godeten". Sfj.
godlaus (d) adj. — 2) hensynsløs, uvorren. Ryf. „Goodlöuse Aatfær". Neppe gudlaus.
Godleike (d) m. Velvilje, Kjærlighed; Godhed. Shl. G. N. gódleikr Velvillie.
godnast (d) v. blive bedre = godna. Li.
golda v. = galda (Hamp). Nfj.; göylde NGbr. (Lom).
golsa (o') v. a. og n. 1) styrte frem, slænge frem. Odal. Nhl. 2) buse frem; fare uforsigtigt til. Berg. — Gols m. En som golsar 2. Nfj. (Gloppen). Jf. Guls, gulsa, Gløys, Glausar.
Golshol n. Aabning i Loens Væg mod Laden, til at kaste Kornnegene ind igjennem. Odal: Gölshöl. — Gölskraake f. Person som kaster osv. Odal.
Gombein n. yderste Fingerbeen. Christie.
Gona. „Helsa Go'na upp te æen", bringe En en andens Hilsning. Li. (Kvin, Fj.). „Helse Goo'naer", d. s. Rbg. (Evje). Talemaaden er formeentlig hørt flere St. i det

Sydlige, men ingensteds der med T; sammesteds i Agder hedder Nat „Rootl, Rouтt", sjeldnere „Raatt" (lange Vokaler), pl. „Nett'a(r)"; ogsaa høres nu Aftenhilsenen „Gu-natt'", af en importeret Klang. Maaske dog = God Natt. Eller maaske et *gud-nádir, el. gódar nádir ɔ: Ro, Fred (Guds Fred). Jf. ogsaa Nadr.
Gonga f. Gangbræt el. „Klopp". Ring.
Gongekrok m. = Hurdarkrok. Vald.(VSl.): Gaanggekrook.
gora (aa—ō—å) v. stikke (sig) = gara. Solør.
Gorgjøss m. = Gjørs. Solør.
Gorgylta (o') f. 1) en stor tyk Larve som findes i fugtig Jord; den skal være en anden end „Saagylta". Smaal. Gorvelta f. d. s. Smaal. 2) en Fisk: Acerina cernua, eller = Gorkyta? Rom. Vinger; Smaal.
Gorkima (o') f. = Gorgylta 2. Rom. Smaal.
Gorknute (o', uu) m. = Bustein. YSdm.
Gorløya. — Gorleie og Golleie; Hedm. Menes at være = Ørekyta. „Laue" = Løya; Hedm. — ? Gornykla n. = Gorknute.
gorstanga v. a. (ar), stange saa det stangede Dyr faar „Vomb-i-Skinn". NGbr.
Gorsylta f. meget blød Sump. Rom.
Gorvelta f. — ØTel. 2) se Gorgylta.
gota (o') v. 1. — Gaataapinne m. Pren. Gaathaalpinne m. d. s. NGbr. Se gata.
? Gramur, heilydt Klage. Nfj.
Gran f. — Fl. Græ'nir, Solør. Gran m. Shl.
Gran-slaa f., Gras-slaa f. se Slaa.
Gras-sild f. en ansjos-lignende Sild. Oslo.
Grav-aat n. om Smaakartofler. Ryf.
Gravbakke m. Rand af aaben Grav. NGbr. (Lom, V.). „Møte fram paa Gravbakka".
gravug adj. flink til at grave (til sig). Rog.
Gravøl n. — Graverøl. Solør.
Graakjøld f. noget fugtig Kulde. Romsd. (Volsøy). „Graakjøvlda æ værre æinn Klaarefrösta".
graata v. — Imperf. Fl. greetu, Tel. (Rauland, Vinje; forældet). „So stroku mee paa Viløeti (i Røldal), o so greetu mee". — Supin. greete, Hall.
Gredung. — Gre-ing, Gring STrondh.
greida seg v. = greidast; om Kjøer. ØMa.
Greide n. = Greida f. 1) 2) 3) 5). NGbr.
gremja seg v. harmes, græmme sig. Nhl. Sfj.
Grend. — Græ'nn Totn og m. fl.; Græin, Græn Solør, Rom. Græ'ngn NØsterd. (Tynset). — grengne; jf. med dette her.
gretla v. æde graadigt; rive el. gramse i sig. Sogn (Hafslo eg fl.). Og: grjotla? Sogn (Vik).
Gretle n. et altid misfornøiet klynkende og uforetagsomt Menneske. Hard.
grett (ee) adj. = gretten. Odal og fl.
grevskodd (e') adj. forsynet med „Grevsko".
grimlen adj. glimtende, nu og da lysende. STrondh. „maan(e)grimli" n.
grina v. (grein), 2) være utæt. — Shl.
Grindspol. -spol'e, pl. -speli(r), VTel. Sæt.
Grip (i') m. = Greip f. 1). NGbr.: Greep (kort ee).
gripja. — „greepa (kort ee) uppatt"; NGbr.
grisla v. — 1) Rog. 6) Shl.; være driftig og udholdende. Sfj.
Grisla f., Grislar m., Grisling m. En som „grislar", driftig og udholdende Person og dl. Sfj. og fl.
grjosa. — Voies: grypse gryps grøs gröse SØsterd. (St. Elvdal, Aamot).
Gro f. — „Hu Gro", om et næsevіist Pigebarn. „Gro Grav'-i-Næv", om et spørgesygt. Vestfold.
Grodesmak. — Groosmak Gbr. — Groovær ɔ: -vedr. Gbr.
Grop (o') n. 1) liden Fordybning i Jordoverfladen. Solør: Graapp (— ō). 2) det Rum mellem Kvernestenene hvor Kornet gruttes = Grøpperom, (-homm). Tel.
grotta v. kryde, prale. Gbr. (Kvikne): graatte. Jf. grootta, grovta, grøtta, hvilke alle tør være eet.
Grov f. (o') = Dokk. Groov Ma. (Tveit).
Grov(a)sitl (oo) n. = -sisla. Sogn.
grum. — grumm, prægtig; artig. NGbr.
grunnleggja v. lægge Grundlag. Gbr.
Grunnslaa Nfj. -slo Sfj.
grusk = greſk. Follo.
grutten adj. graakold. „Gruttee Vær". Tel.
Gruvl n. 2) Samling af store Stene. JSogn (Aurland). Gryvle n. d. s. Sogn.
Gruvla (u') f. 1, = Gryvla. Shl.
Gruvla (u') f. 2, et mangekloet Træanker hvormed Fiskeredskaber fastholdes. Ryf. Shl.
gruvla v. 1). — grøvl' (ō?), Salten, Beiarn.
Gryfsa f. — 2) liden Fordybning i Marken som efter Fødder. Nfj.: Grøfse. grøfsete adj. — gryse se grjosa.
Gryn (yy) f. = Gryn n. (kollektivt). NGbr.
grynna v. 5) grunde (med Maling). NGbr.
Grysja f. — Dal. Spørgetegnet udgaar.
Grytta f. Sprække, smal Aabning hvorigjennem noget af et andet Slags skinner frem. Tel. (Sell.). „Dæ va sn(j)ogheilt, eg saag kje ei Grytte". Jf. Grutt.
gryvjen. — Spørgetegnet udgaar.
Gryvla f. Shl. (Dos). Spørgetegnet udgaar. — Gryvle n. = Gryvla. Shl.
gryvla v. 1) rode. Sdm. — 2) brumme, skjænde. Nhl. Jf. Gryvil.
Græl m. haardhændet voldsom Karl. Vald.
Grøda f. græsrig Indsænkning i Høifjeldsfladen. Ryf.
grømte v. = krymta, kremta. Rom.
Grønkrabbe m. se Havkrabbe.
grøypa v. frembringe Skurer el. Render. Ma.
Grøypehomm m. — Wille har snarest Ret.
Gud. — i Gufs Gaava, læs: i Gufsgaavaa.
Gudsgaavaa, 1) Almisse. NGbr. (Lom). „Han ga burt ei Tynne Kòvnn i Gufs-

gaavaa". 2) Overflod. NGbr. (Lom, V.). „Dæ æ G. taa di". Jf. Gaavaa (Gave).
Gull. — sund, læs: soonn.
Gulsildra f. Saxifraga azoides. NGbr.
Gulskul f. — **Gu(l)sko** m. **Guskul, Guskule** f. Solør.
guva. — gyve gøyv (se G). SSmaal.
Guva f. — Jf. i NSvenske („Norske" Diall.) guua, guuwa, gyubo ɔ: Rista (en flad Svamp).
Gympa f. bløb Masse; Søle, blødt Møg = Gyrja, Slask. Odal, Vinger.
gyngja v. (er, de), see med fremstrakt Hals. Sogn (Vik). „Han stoo aa gyngde so äen Hane".
Gyntor? f. pl. Grimaser. YSdm. „Ho sat aa gjoore Gynte te mee". Jf. gynta.
gyrd part. — „Maanen æ gyrt'e", der er Ring om Maanen. Sdm. (Hjør.).
Gysmor? f. pl. Bedrifter, Storværk. Jæd. (Time). Mest brugt i Spøg. „Gjera stoore Gysme".
Gyrja f. — 2) a) den fulde Rognpose i et meget tidligt Udviklingsstadium, hvori Indholdet endnu ikke er blevet „Rogn"; b) selve Indholdet. Salten. — **Gløsgyrj'** ɔ: Gyrja, som endnu er gjennemskinnende. Salten. Til gløsa, glysa.
Gøymslerum n. Gjemmested. NGbr. (Lom).
Gøystr m. 1) Blæst eller Fremfusen i Optræden og Fremførelse. Sogn (Vik og fl.). „Han kom mæ slik'e G.". „D'æ slik'e G. v o r han". 2) „Brennevinsgøystr" = Gøys. Sogn.

H.

H. — Synes forsvundet ogsaa i adskillige Maal i Sfj. (Dele af Jølstr og Bremang).
haddeskakk adj. skjæv i Nakken. Nordl.
Hadna f. — **Hane** Nfj.
haghendt adj. — ØTel.
Hagl-. — „**Hag'gl-**". Østl.: „Hag'glskuur".
Haglebar(e) m. pidskende Haglbyge. Sfj.
Hakk n. 1. — 2) hakket Masse = Hakka. Ryf. 3) Nag. Ma. (Tveit).
Halasterta f. den Løkke af Haleremmen som gaar omkring Hestens Hale. Sfj. Nhl. Hard.
Halatog (o') n. = Halastad. Nfj.: **Hale-.**
Hald n. — 10) en Elgfamilie. Østerd.: **Häill.** 11) dens Tilholdssted. Østerd.
halda v. — Imperf. heelt, mi heel(l)e, Sæt. (Austad og fl.). — 10) taale; ogsaa v. a. NGbr. „Hæilde Stæik'n, Kook'n" om Madvare.
Haldridor f. pl. Rækværk paa Bro og dl. NGbr. (Lom): **Häillreeo.** Jf. Handrid.
Halling m. Hældning, Skraaplan. Ma.
Halling f. — 2) Slutning. Ma. Gbr. og fl.
hallslein adj. svagt straaende (sleinen). Sogn.
Hals m. — **Haas** NVTel. (Vinje), forældet. Derimod: **Haasband** n. VTel. Sæt. (Spørgetegn udgaar).
Halsloga f. — 2) hele Halspartiet fra Bov til Hoved. Vald.: **Hælsløgo** (VSlidre), **Hælslugu** (SAurdal).
Halsbraa'ann. — Ndm. (Tingvoll).
halvhaapaa v., læs: „hæl(l)haapaa".
halvhempen adj. henimod fuld; ikke heelt fuldstor. NGbr. (Lom).
Halvklipping m. = Styving. Sdm. (Hjør.).
Halvstik n. = Halvstikk. YMa.: **Hallstig** og **-steeg.**
Halvt f. — **Ha(l)t** og **Hæi(l)t** („tykt" (l)t). NGbr. (Lom, Vaagaa) og fl. „Teene te Ha(l)ta", (Genetiv) = teene Halva. **Ha(l)takar** m., **Ha(l)tateenest** f.
Hamar. — **Habmar,** SNhl. NShl.
Hamklokka f. = Handklokka. Jæd.
haml adj. — Maaske eg.: drøi (hvilket til Nød forener de 4 Bett.), jf. Ældre D. og D. Diall.: hammel ɔ: fuldt udviklet, kraftig, fast.
Hamlit. — Sogn, Gbr.
hamlita adj. med frisk Hudfarve. NGbr.: **ee.**
Hamn f. — **Havn** Tel. **Hab(n)m** Shl.
hamsleg adj. pyntelig. Rog. **-le(ge) -lige.**
Hampestøda f. — **-støee,** læs: **-støe.**
han. — Forkortet Dativ: hou, u (u'), Sæt.
Hand f. — „Haa mykjy millom Hændom", have meget at rutte med. NGbr. og fl.
Handa(r)blad n. Haandflade. Sdm. Hard.
Handband n. Forlovelse. Ma. (Tveit). „Hannbannsgjestebu. G. N. handaband Haandtag (-tryk).
Handlinding m. Pulsvante. YSdm.: **nn.**
Handreid n. „Stamp" med Øren i. IRyf.
handsett adj. „Oss va kje handsætte faar di", vi havde ikke derfor afgjort Sagen. NGbr. (Lom).
handska v. — 2) gribe, fange (fakke). NGbr.
handsnudd adj. = hallsnudd. „J ai handsnudd Stund".
Handtein m. Haandteen. **Handteinrokk** m. Hoved (Rokk, se d.) hvorpaa Traadstoffet anbringes. Sæt.
handtripla v. fingre; se tripla. SGbr.
Handtrujji se Truge.
Handvite (i')? m. Pleielskaft. Solør: **Hannvæta.** Jf. Wille: **Handvitil,** Haandfang paa Plog.
Handvol. Østl. — **Handværju.** Totn.
Handvyrke n. Redskab. NSmaal.: **Haannværkje.**
Handkla(de)kast n. se Kast 11). NGbr.
Hank. Hank Hoomank læs: **Hank oom H.**
Hanka f. Hank = Honk. NGbr. (Lom).
Hap m. uopdragen uvorn Person. Lom.
hapa v. — 2) søge at efterligne. Vestfold.

(Sandsvær, Eiker, Lardal; Spørgetegnet udgaar). „Dongen æ(r) tel aa hapar etter". 3) „dæ hapar etter", det gaar nogenlunde som forudsagt. Vestfold (Eiker). häpples etter d. s. Odal. hobbra ette d. s., især om Veiret paa Aarets Mærkedage; Ryf.

Haramo(de)r f. Haremoder; ligegyldig Moder. Østl.; NGbr.: Hæramoor.

hardast adv. saa nær som muligt, lige. Superlativ af hardt 3) o: nær. Østerd. „Halast oopp oonder Verje".

hardbesken adj. af haardt Sind. NGbr. (V.): halbæske.

Hardeel n. — Haleel og -æil f. Solør.

hardhaatta adj. af haard Natur. NGbr.

hardhylda og -hyldt adj. = hardbalen. NGbr. (Lom). Medd. — hardla adj. læs: adv.

hardleikt adj. = hardleiken. NGbr.

Hardnaak, stor Anstrængelse, stor Møie og Vanskelighed. Sogn (Vik). „Da gjekk mæ Harnaok'n". „Mæ Harnjaoka"(?) Sogn (Leikang). — hardnaaken adj. forbunden med Hardnaak. Sogn (Vik). „Da æ so harnaoke te sao ao". hargnaoken d. s. Sogn (Hafslo). Jf. gnaaka o: stubbe.

hardnugen adj. — NGbr. (Vaagaa, Lom).

hardsøkjen adj. omtr. = hardskjøven. NGbr.

harvedra? — Læs: hardvedra (-vedrt).

hardveett adj. med haardt Ved. NGbr.

Hark m. udygtig Person. harkjin adj. Ssj.

Harkalag n. daarligt Selskab. Pak. — Harkating n., Harkaty n. Skrab. Sogn og fl.

Harpa. — „og 2)", bør udgaa.

Harr m. — Hærr, Solør.

Hasall, Vestfold. Haasaal, Ned. „Hasall" skal i Dal. være en egen Varietet el. Art af „Asall", hvilket sidste findes sammesteds; „Maavid" er en tredie. — Hasalltre n.

Haslekjerr n. Krat af Hasselbuske.

Hasse. — 2) = Vaae 1). Ma. (Tveit).

hatta? v. n. komme tilsyne med sin Top, eller som en Top, nu og da; vise sig gjentagende men glimtviis; vippe afsted og dl.; omtr. = hotta, hutta. Forekommer mest i Formen „hatt". SØsterd. Solør (se Amund Larsen: Den Solørske Dialekt, pagg. 32, 33); se hosa. „Je saag de hatt 'taa'om". „De va saa fullt 'taa Hæra at de bære hatt over hele Sætervøllom", (saa meddeelt fra Østerd.). „Han tkjører saa de hatt'r"; Solør. Jf. Hattekok.

Hatteband n. — Hattband, NGbr.

haue v. huje. Vestf. Og: hooe Vestf.

Haugabokkjee = Haugbukk. NGbr.

Haugstall. — Haugstadde Enkemand. Sæt.

Haukesnitt n. behændig Svingning el. Vending i Flugt, Gang eller overhovedet. Vestfold.

?Haur, søde Ord. H. O. — ?haura v. kjæle, kjæles; om Dyr. NGbr. — Høist tvivlsomme Ord.

haustast v. blive Høst, blive høstligt. Østl.

Haustbløyta f. Markers og Veies opbløde de Tilstand seenhøstes = Haustblote. Østl.

hava v. — „hava dæ mæ", have stadige Anfægtelser af. lide af, have for Vane. — „hava fyre (for) seg", bestille, forhandle, behandle; særlig kritisere. Udbredt. Hertil: forse(g)havd adj. behandlet, forhandlet, drøftet; NGbr. — „Ha voondt", føle Smerte; „ha dæ voondt", leve med Savn og Lidelse. Østl. „Hava av seg", afføre sig.

Havald. — Havaldbrogd n. Mønstervævning af Tæppe, „Aaklæde", paa Havaldvevstol,)(Dokkevev-). Ma. (Bjelland): Havaal-. Havaalbrogdvev m. slig Vev. havaalbrogdvoven adj. — Hovoldskaft n. Vald. (Vang).

Havbræl m. Larm af Havet. Li.

„Haverkn n." A. Phoca barbata.

Havkrabbe m. stor rødbrun Krabbe som holder sig paa Dybet,)(Grønkrabbe, som holder til i Tangen. YSdm.

Havorr-æd f. en And = Ædarkonge. Nhl. Sdm. og Finnmark: -æ og -ee; Salten: Haborr-ee. Jf. Havorre.

Havskaar m. = Havmaase, Larus marinus. Vestfold, Oslo.

Havtaska f. stor Taskekrabbe. YSdm.

Hav-vol (o') m. = Handvol. SSmaal.

Haaball. — Hoovool (korte oo). Lom.

haadbjoda? v. haane. ØTel.: haaby (dde).

Haagsæte n. = Høgsæte. Shl. Agder, VTel. Tildeels: „Hoksæte". — haal. höul Solør.

haala v. — haale see unna, glide, drage sig, bort. Gbr. (Fron). Wille: haale, løbe.

haarga v. a. rense (Smør) med en Kniiv, Haargar m. NGbr. — Haarreim f. NGbr.

Haarlugg m. Hovedhaar. Østl.

Haarstode (od) f. = Haarstad, -stode. Nfj.

haart, Haarta, haatt se einkvar, kvat.

Haartusfa f. = Haarvase. Østl. og fl.

haasprengd adj. overmættet med Haa f. Gbr. og fl.

Haattels n. = Haatt 1) og 2). NGbr.

haava v. n. (ar), 1) tage op med „Haav". Shl. Ryf. Smaal. 2) gjøre store svingende Armbevægelser (som den der bruger „Haav"); haava paa osv. Shl.; YHard.: haoa, af „Hao" o: Haav. (De to „haava" er altsaa vel eet).

haavar. haavar' NGbr., hoov'(v)ar Østerd.

hega(r). — Voss, Shl. hægate hidtil; Shl.

Hegd f. Hæggetræ. VNed. ØMa.

hegda v. styre. Med Dat. NGbr. som i G. N.

Hegder pl. Ringe hvori „Sneidseil" glider paa „Stag". Sydkysten. Se Hogold.

heglast v. (ast), kjævles. — 2) = dragast. Ssj. (YDale). „Han ha hegglast so længje mæ Sjukdom'n". Jf. eglast.

Heibok, Heidrop, se heibita; boka.

heida v. (ar), = fjella. Ryf.

Heidefura f., Heidegraan f., Furr, Gran, som vokser paa Høisletten (Heden). Ma.

heideleg adj. — heiaslege Ryf.

Heiding m. Beboer af Høisletten. Ma. (Tveit): Hei-ing.
Heidmerking. — Heednmærkjing, Vald. (VSlidre), boer i „Heednmarkee“ (VSlidre), „Heemmarka“, Totn, Hedm.
heilskupum adv. og adj. = heilskapa 2). NGbr.
Heim n., heim adv. — Hiim, hiima SShl.
Heima n. — Hæeme, NGbr.
heimanlaga adj. = heimanreidd. Sogn: häemao-.
Heimanfylgd f. — Hæemafyld, NGbr.
Heimegjerdsla f. indhegnet Græsgang nær den dyrkede Mark. Totn, Hadeland og Hedm.: Himgjærsle og Heem-.
Heimeku f. Ko som fodres hjemme, mens de andre er paa Stødl. Agder, Gbr. og fl.
Heimel m. 2. — Hæmmel, ØMa. Medd.
Heimfolk n. Folk hjemme fra Bygden som er i Besøg paa Sæter. NGbr. (Lom).
Heimgangar, Heimgangs-draug m. Gjenganger. Rog. Jf. ganga heim-attr.
Heimrast f. — „Kaamaa utu Hæemrastom“, komme langt bort fra sit Hjem. „Væra paa Hæemrastaam (-om)“, i Hjemmetrakterne. NGbr.
Heimvipor. — Hinnvitu Bagatel. Solør. („Hinnvetu“ A. findes neppe, er vel en omtrent umulig Form).
heitast. — Gbr. Østl. og fl. „Han vil ikkje eitast dæ“. Især impers.: „dæ ska kje heitast at — —“.
heiteld adj. — Ryf., med Komp. heitellare.
Hekleberg n. skifret Bjerg, hvis reiste Lag stikker op i skarpe Kanter og Pigger. Nordl.
Hekt. — „Paa Hækt'n“, NGbr.
hekteleg adj. løst sammensat. NVTel.
heldr adv. temmelig. — held'u, Voss.
helenæm (ee) adj. udsat for Riimfrost. Ryf. „Dær æ heelenæmt paa dæn Gar'n“.
Helg. — „Kaam(m)a himm te Hælja“, faa fortjent Straf. I Ironi. Vestfold.
helga v. — hægre seg, skaffe sig „Helg“, leve som i „Helg“. Tel.
helgarein adj. reen som paa Høitidsdag. Shl. „Gjera helgareint“.
Helgasving m. „I Hæljasving'n“, omkring Helligdagen. Østl.
heljug adj. hidsig osv. — Hall. (Aal, Gol).
Hella f. 4). NGbr. — Hellar m. Hedler og Heldre, Fl. Heldra(r), Voss, NHard.
Hellegaang m.? Steentrappe og -vei. Nfj.
Heller m. Hjerne. Vestfold. Se Heile.
Helma f. Halmstub. — Hymle, Sfj. (Holsa).
helma v. = halma. — hymle, Sfj. „Du hymla for stoort!“
Helorar. — „I Hiljooraa“, Ryf.
Helse n. Halsbaand. — Hylsee („tykt“ (l)s) el. omtr. Hyshee NGbr. (Vaagaa, Lom).
Helsefar n. — NGbr.: Hæilsfar.
Helsfyr. — I Bohuslän: „Helsvir“ og „Hälsefyr“. „Dra åt H.!“
Heluna f. = Heidlo. Jæd. (Haa, Time).
Helvning. — Hæmmings værre Ma. (Tveit).
henda v. a. 1) give i Hænde. 2) haandtere. NGbr. (Lom). Meddeelt.
Hengja f. vedholdende Skranten. Dal. „Eg hadde ei Hængja paa meg i heile Sum(m)ar“. Jf. hanga.
Hengjedinsa f. Hængedynd. Jæd.
Hengjeherd f. lav Skulder. Hall.: Hængjihøl.
Hengjelepe (e') m. hængende Læbe; en Flæber. NGbr. (Lom, V.): Hæingjelæpa.
henn adv. hid. Ma. (Otrnes). „Kom hænn!“
henta adj. og adv. udsøgt. Østl.
hepa (e') v. n. (ar), = heppa (etter). SLand. „De hæpar etter“, det gaar som spaaet (varslet, ventet). „De hæpsår (og hæspår) etter“, d. s. SSmaal. Jf. hapa.
Herd f. — „Eta ivi Hær“, 1) æde alt man har. 2) æde alslags Æde. Tel. (Mo).
herdug adj. 1). — hælu Vestfold og fl.
herin adj. ɔ: herjen, graadig. SHelg.
Heristykkje n. øverste Halshvirvel, Atlas, paa Slagtefæ. SHelg. Efter Formen til heri, hæri ɔ: herja.
herja v. — „Han herjär etter aa faa al Ting“. Smaal. 5) = hurga, hyrgja. Oslo.
Herjulv m. hensynsløs voldsom Karl. Vald.
her-ne. — „den hærre“, m. og f. Østl. (Vestfold, Oslo). henn, hid ɔ: herne.
Herre. — Hære NGbr. — Herreferd VTel.
hersa seg v. (ar), = hersa. Totn, Odal.
herska v. „herske mæ ein“, holde En i Aande, idet man lader ham stadigt føle hans Underlegenhed. Ma. (Tveit).
hesja v. fortørre = hæsa. Rom. Totn, Smaal. „Dænna Vinn'n hæsjar fælt“.
Hesjeterre m. Tørring paa „Hes“. Sfj.
hespa v. — „Han hæsper a t t i etter Far sin“, han ligner noget sin Fader. Hedm. Jf. hepsa, hepa, hapa osv.
hespen adj. vanskelig at rede, uredig. SLand.
Hestaskredla f. = Marastrella. Dal.
Hest(e)gjætar m.; Hest(e)gjætsla f. Gbr.
Hest(e)kar m. En som kan behandle Heste.
Hestered n. se Red. Gbr.: Hæstree.
Hette n. Hue = Hetta. Vestfold.
Hesteskikla f. se Stikla.
hevja v. — 2) kaste, slænge. Østl. (Vestfold og fl.): heeve heev'r heevde heevd.
Hibne, Dal. — Hilde m. = Hild. Lom.
Hikst m. — 2) Hulken, Kluk. Agder, Vestf.
hipen adj. spændt, forhippet. Ringerike, Vestfold: heepin, „forh.“. hippen Oslo.
Hir (ii) m. 1, Opmærksomhed = Ans, Haatt. STrondh. (Uppdal).
Hir (ii) m. 2,. — 2) døsig Sammenkrøbenhed form. Selvopholdelsesdriftens Sløvelse, især af Kulde; hos Dyr. Sfj. „Smalen gje seg i Hiir“. „Dei æ komne i Hiir“.
hirast (ii) v. krympe sig = kvida. Nhl.
His se Amblik. — hisa, heese Sfj.; se hæsa. — hiska seg. Vinje.
Hispreislaatt m. = Husbreislag. SNhl.
Histr m. = Kulsing. Nfj.
Hitadrope m. stor lodretfaldende enkelt

Regndraabe i hedt Veir. Østl. (Toten og fl.): *Hetadraapaar*, pl.
Hitande n. Ildning. Overført: den Tid, da noget staar paa. Solør: *Hætann*.
hitanfyre præp. paa denne Side af. Østl.
hitare Tel. (ii); hiittre Østl. hiitarste Tel.; hiitterste Østl. hiitterst adv.
Hitarmule (ii) m. = Hitarkjeft. Shl.
Hitaskur f. Byge af „Hitadropar". Østl.: ee.
Hjartesadel m. Hjertepung. Sfj.: Jarsal. — *Hjarteserk* m. d. s. YSdm.
hjartug, NGbr. (Vaagaa, Lom): jærtog.
hjaa. — shjaa el. skjaa Meddal (sjaa ɔ: see).
Hjell m. 2). — Kjell Østerd. (Rendal).
hjella v. — „Røk'n kjeller sei"; Rendal.
hjula v. (ar), befordre med Hjulbør. Ma.
ho pron. hun. — Forkortet Rom. u', Agder (af hou, heu) og fl. ho og a, med nasale Vokaler. Selbu.
Ho. „Gjera Hoo"; se Haa. — hoe se haua.
hoa lufte; se haa-a. — hobbra se hapa.
Hobba-, *Hobbe* ɔ: Hovda-. VAgder, Dal.
Hobba. — Wille: „Haadde" og „Haalle".
Hogg n. — „Følje En Höugg aa Feet", følge En i Hælene. Østerd.
hogga v. — „hogga ette ein", revse eller bide med Ord. Ma. og fl. — hoggen adj. tilbøielig til at hogga. — hoggfus, Ryf.
hoggslege adj. og adv. træffende; nøiagtigt. NGbr.: haakksle.
hoggvind adj. om Redskaber som foranlediger skjæv Hugning (Meining, Skjæring). Sæt. „Hoggvindt Orv".
Hogstr. — 2) Sted hvor Skoven vorder fældet. Østl. (Solør og fl.): *Houkst*.
hokka v. sønderhakke. Shl. — *Hokka* f. Ryf.
hokke. — aakke, især for 2) b) (hvad enten) og 3) (hvad, hvem). Smaal. Solør, Toten.
Hol (oo). — Rog.: *Hoodl*.
Holk m. — *Hulk* (u'). Li. (Vanse).
Holka f. — *Hulke* Ma. (Tveit). hulkete adj.
Hollvyrkje n. meget godt og tilstrækkeligt Stof, „Emne, Byrkje". Ryf. „Dæ va Hollvørkje dær", der var rigeligt med Mad (paa Bordet) der. adj. n.?
Holme m. — *Hulme* (u'), Li. (Vanse).
Homd. — „Goo i Homd'o", læs: goo' i Hoom'do; Jæd. — I *Haamd'a*, Li. (Vanse). I *Haam'aa*, Li. (Aa og fl.). Jf. Uhomd. Alt synes hænge sammen med Ham, Homn, hamnast.
Holskjøva f. = Holstavl. VTel. (Vinje): *Hoolskjøve*. — *Holstrykje* n. se Strykje.
Honndøl m. 1) En fra Honnes Sogn i Rbg. 2) En fra Honndalen (skrevet Hornindalen) i Nfj. — *Horka*. *Hörke*, Eiker.
Horg f. upaalidelig og skjødesløs Kvinde. Gbr.
horma (o') v. (ar), ligne nogenlunde; = hapa etter. Ryf. Jf. herma.
Horna n. = Hyrning (2), i Slæde. NGbr.: *Hönna*.
?*Horngip* (ii) m. Ræge. Helg.
hornskjaag. — honnsjaage VTel. (Vinje, Skafsaa). honnsjaa, Dal. Jæd.
hornutt. 6) — „hönnete", Østerd. Solør.
horpa v. 2). — Nhl.
Horva f. Bildelse. Dal. (Hæsklestad).
hosa v. — haasaa drysse ned. Solør.
Hoseleist. — „Gaa i Hosoleistom". NGbr.
Hosp f. Jernhaspe. Solør: *Hösp*.
Hovd f. ɔ: Hogold. Sfj. (Holsa).
Hovdafjøl f. øvre Endefjæl i Sæng. Sogn.
Hovdasott (oo) f. Sygdom med Opsvulmen af Hovedet, hos Faar. Dal.: *Hobdasoutt*.
Hovding. — 2) herskesyg Person. Vestfold: ø.
hovudgalen. — 2) svimmel. Vestf.: hug'gäln.
Hovudgjerd. — *Huujæl* Østl. (Hedm. og fl.); omtrent *Høyæl*, *Hæiöl*, Rom. Odal (jf. A. Larsen, se p. 954).
Hovudlag n. 1). — *Höulag* (og Hugulag), Solør.
hovudsvimren adj. svimmel. Li. (Lyngdal).
Hovverk. — *Hoverk* Vald. (Slidre, Segnir).
Hubb. — „I Hubb som Nubb", læs: I „Hubb som Nubb".
hugad. — hoogga, Oslo.
hugbiten adj. som har „Hugbit". Rom.
hugheil. — Sfj. „Eg æ kje hugheile før Bei'staa idag, dei gjæ dar burti Hamraa".
hugsa v. — hookse, Solør.
Hugsott f. — *Hooksoott*, Østl.
Hukar (uu) m. = Krukedans. Ned. (Beg.).
hukla v. 1). Gbr. — huklutt, Gbr.: -aat.
Huldavette n. = Trollunge, Byting. Ryf.
huldra v. n. = myta, om Fæ. Solør (jf. A. L.): omtr. huurrdre (tykt rd + R).
Hulk, *Hulka*, *Hulme* se Hol-.
humsa v. — Tel.: hoomse (som Bjørnen).
hundi adv. = hund-. Innh. „Hundi tostaat".
?hundkaat adj. grovt utugtig. Christie.
hundsetja v. a. forfølge med Hund. Lom.
Hurdarkrok. — *Huurdrkrook* Odal, Solør; „Hölkrook", NSolør.
Hurt. — Maaske Hollandsk: met hort.
Hurv m. Flok = Horg. Østl.
husast v. bebygges; blive til Huus. Sogn. „Da tek'e te huusast no", nu begynder her at reise sig Huse.
Husbonde. — 2) Overmand. Østl.: *Haasspaann*. Og: *Höusppöunn* Solør.
Huse m. F. Ekf. Pibehoved. — *Husk* 1. Tel.
Husk n. huska v. — „Han fekk Husk", eller „fekk huske se(g)", fik Tugt, fik Prygl, blev jaget og dl. Østl. Tel.
Huslaan f. se Laan f. Jæd.
huspart ɔ: uspart; opfattet som: hud-. Ring.
Husul m. — 2) = Skrulling. Hall.
Husvarme m. Hunsild. Østl.
?*Husvoru* f. = Husvera. Tel.
Husvænn se Vend.
Hut. „Han visste korkje Huut elde Hiss", han var fræk nok til hverken at tie eller gaa. Sogn. Til huta 8.
hyssa v. — „hoss' oomm", pynte, tugte. Solør.

hyl (yy) adj. som der følger Lykke med; heldig. Ned. (Arendal og Omegn). „Kissekuula æ hyyl". — Hyy'lrt m. En som har Held med sig. Medd. Jf. Hyldr.
Hyll. — Hyll'eblom, Hyll'ebær, -buske f., -tre, -te osv. Østl.
Hyming f. Sfj. ?Hymeskoting m. d. s. Fosn.
hyngja v. n. (er, de), staa sammenkrøben, staa og hænge med Hovedet. Sfj. (Holsa). „Smalen stænd'aa hyngje i Snøslettinne". „Han sto aa hyngde". Hid hører maaske: hyngne v. gjøre en ynkelig Figur. Meddeelt fra NGbr. hyngnaat adj. = slamsaat (slap, slusket). NGbr.
hynten adj. barsk, bidsk = hynen, knipsen. Shl. Rog. „Eit hynte Svar".
Hypp n. Hug, Prygl. Østl. T. Hieb (-p)?
hyppa v. (ar), kaste gjentagende op i Veiret; især i en Leg med smaa Stene, „Steinspel". Rom. Totn, Oslo. Jf. huppa, hyppja, hyssa osv. „munka", d. s. Odal.
Hyr m. Ma. Nhl. „Eg see're kje Hyyr'n a'n".
Hyrj. „J Hyrj aa Hei", Sfj., se Hyr.
Hyrna n. Hjørne. NGbr.: Hynna og Høørna. — 2) = Hyrning. Hall. Vald.
hyrneskjelgt? adj. n. diagonalt = hornskjaag. NGbr.: høørneskjøtt. „Lijje h-".
Hyrpa f. — Hørpe Gbr. Østl.
hyrren. — 2) lidt fornærmet. Ryf.: hørren.
hysja v. n. og a. (ar), 2). Sogn: „hysja upp".
Hysje n. fremstrømmende Mylr. Sdm.: N.
Hysjuhol (o') n. Aabning fra Bælg ind i Esse, igjennem en Steen: Hysjustein m. Gbr. (Kvikne).
hyss interj. hys! Og: hysj, hysh! Jf. hysja.

hytta v. — 2) vinke advarende. Oslo. høte, true med Næven. ØTel. — Hyvil se Hevel.
Hyvring m. Lithodes arcticus. Se Fausa.
hæ, hæ-a, hæ-i dem. adv. osv. se dæ, hedan.
hædda v. a. forhøie. Shl. — hæddast og hæddna v. n. blive høiere. Shl.
Hædde m. Høidemaal = Hædd. Jæd. og fl.
Hæl m. 1. — „Gaa Hælom etter", følge lige efter. Vestfold.
hælhaapaa se halvaka. — Hælke se Jlke.
hæple v. „hæpple atti", træffe paa, gjætte ret. Solør. häpples, hæpse, hæspe se hapa, hepa.
Hær f. = Haarstad. Ma. (Tveit). „Ei tykk Hæær". Medd. For Hæra, som Nylænn for Nylenda? — Hærd 5). Hall.
Hæs m. ØMa. „Baarhæs'n".
hæta, Hæta, Hætann se hit-.
Hæve n. — „Upp i Hæ'vaa", i Anseelse osv. = i sin Bragje. Ma. (Øyslebø). Nyere Dativ Fl. (el. af adj.); „Hævum", ældre. — høg adj. bekvem. NGbr. (Lom).
høg adj. høi. — 6) glad og stolt over at noget har lykkets. NGbr. „Hæin vart itje liite høg, da 'n fekk høyre dæ".
høgraan(n)a adj. om Fartøi med høi Stavn; se uppraan(n)a. Helg. -- høgslaga adj. om Baad med høit „Slag" 9). Nordl.
høgst adv. — „Høgst Dag, høgst Dags Leite"; Gbr.
høgtida v. — Vald. høkte v. a. Smaal.
høgvar. — 2) bange for at uleilige. Hall.
høla v. a. — „høla m æ ein", Nhl.
Hønsehovud n. svagt Hoved. Alm.
Høyføyrja f. Fog af Hø, omsvgende Hø. Tel.
Høymark f. = Høyjord. Gbr. Ma. og fl.

J (i).

i pron. = du. — VAgder, Ringerike, Vestfold (sjelden). — Akkusativ-Dativ: eer, og Genetiv eers, Odal, Ringerike, Vestfold; jer, jers VAgder. — i pron. poss., se din.
i adv. — „i møgje", næsten for meget. Ma.
ibendt adj.)(framekst. NGbr. (Vaagaa).
ibunden. — 'tiboonde, læs: 'tiboondee.
idag'mor(g)es adv. imorges. Østl.
idka v. — v. a. „iikke paa", mane, tildrive; Hall. „iikke see", anspænde sig, skynde sig. SVald.
ihop adv. sammen. — ihoopp' Østl. (Vestfold og fl.). Sjeldnere og kun om Personer: ihooppes Vestfold og fl. „Kaama ihooppes", a) faa hinanden til Ægte; b) komme op at slaaes. „Ryyke ihooppes". „Setta Folk i.", ægge Folk sammen.
ihugasam adj. fuld af „Jhuge, Otte". Gul.: ihaagaasam.
il (ii) ɔ: ill, iile ɔ: illa. Trondh. SHelg.
Jlestøde n. — Follo (Kraakstad), Rom.: -stø.
Jlke m. — 1). Ndm. Oslo (Aker). Jkkji

SætV.; Ukkji Sæt. (Austad). Hælke m. Hvælv mellem Hæl- og Fladfodsaale paa Sko. Rom. (Nes).
ill. — „Gjæra see illt 'taa naagaa", tage sig nær af noget. NGbr. (Vaagaa, Lom). „Dæ æ illt aat mee", det gjør mig ondt; ogsaa: jeg er bedrøvet (overhovedet). NGbr.
ille v. (ar), om Kvalme, Halsbrynde. Vestfold. „De illår i Hals'n". — Jlling f. Halsbrynde.
ill(e)laaten adj. tilbøielig til at „laata illa" ɔ: klage, laste, bruge onde Ord. Udbredt.
ill-læteleg adj. og adv. klynkende; ynkelig. NGbr. „Dongjen græt saa illæteelee". „Dæ høyrest saa i.".
Jll-otta (oo) f.? = Otte. „Libjbja paa Jllootta". Ryf. (Skjold).
illska seg. — NGbr.
Jllur. — Jddur Tel. (Rauland, Laardal).
illveslast. — iilvæhlas(t) (ast; ogsaa: es(t), -vællej(t), -væls(t)); ogsaa: være i bekymret Forventning, ængste sig for at skulle gaa

Glip af eller lide Tab. Ramb. SHelg. — Spørgetegnene udgaar.
ilændog adj. = illendig. NGbr. (Lom).
iløken. — iløkjen Rbg. (Honnes).
Imbresundag. — Lemresoondag, Tel. (Vinje). Lemrevikn, best.: -vika, Vinje.
ingileid adv. 1) og 2). — ingjaleis Li. (Lyngdal), ingerleis Ma. (Otrnes).
inkjesvetta ingenting. Nhf.
inkjevettaskleg. — Rbg.
in(n)alen adj. = fulkyndt. Se einalen.
inna(n)hyses adv. = innhyses. NGbr.
inna(n)hyses adv. = innhyses. Nfj. (Stryn).
inna(n)rikes adv. = innrikes. NGbr. (Lom).
inn'aat præp. og adv. ind til, til Siden af, hen til Kanten af. inn'at Østl. Tel.
innbaka part. indgneden under Hede.
Innevist (i') f. = Husvera. Sogn (Vik). „Ho ha Jinevist dar". — Innestøa. Nhf.
Innhakk n. Hak. Østl.
innherveleg adj. voldsom, vældig. Nhf. (Hjelm.). „Han æ saa innhervelege te aa eta" = storeten. — innhola, Oslo.
Innlogghit (o', ii) f. Skindsæk med indadsyet afrundet Bund. Hall.: -logg-.
innmari adj. = innmarisk. Ring. og fl.
innsinnt adj. fuld af opgjemt Vrede.
innverkjele(ge) adv. = illverkjelege. NGbr.
Innøyra, læs: Inn-nyra.
irande, irrande (liten). Solør, Voss.
Isbork m. Isslag. Smaal.: Jisbörk.
Isbør (ö—å) m. Isslag?, se Borr. Solør (A. Larsen).
iskasta v. n. overdækkes med et tyndt Jislag = kasta. Gbr. og fl.
Iskran f. Iskant. Ma. (Tveit). „De va saa vitt han fekk krabba oopp paa Iskrana".
Istrpaakaa, læs: Istrpaaka.
inn'um præp. og adv. ind til, idet der sker en liden Afbøining fra Hovedretningen. Udbredt. „Dampbaat'n gjekk innum Moss". „Du lyyt koma innum oss". „Lyda innum te oss". „Lydast innum, sjaa innum".
itanes. — Opfattes som af ita ɔ: eta. „Itte itanes Grann", ikke en Smule. Eiker.

J (j).

ja. — jaha', bekræftende eller samtykkende; ja'-(h)a, d. s. men noget skjødesløsere; Østl. ja''ja', inderligt bekræftende; Agder. jad'den! ja visselig; se Den. jag'gu! jo vissl! jai'a og jæi'a, nuvel! lad saa være! Agder, Vestfold og fl. „Jæia, vill du inte mæ de gooe saa —"; Vestfold.
Jadar. — Jare Vestfold, Solør.
Jake m. takket Jisflage. Sogn (Leikang).
Jakel m. — Jis(t)jakkl, Jisjaakkl, Jistakke el. Jisknort paa en Jisflade. Smaal.
Jaksle m. -- Jaksl f. Shl. Jæksl Vestfold. 2) = Rynning. Voss, Nhl.
Jamaldre. — Jamæller Vestf. (Dramn).
jambola. — Smaal. Toten, Sol.: jæmbaalaa.
Jaminne, Vestfold.
Jamkovlingar. — -bl- og -mpl- Dramn.
jamnabyta v. = kastebyta. Hard.: javna-.
Jamning. — 2) Javneengg, VTel.
jamsa. — 2) famle efter Ord. Ringerike, Vestfold. Jams m. — jaren 1), Sfj.
jare v. ɔ: gjerda (indgjærde). Nfj. (Stryn).
Jarlodda f. og (ved Omtydning) Jarn-, Jærn-, = Falslodda. Maaskee < Jadarlodda. — Jarn. Jadn Shl.
Jarnblæstre n. Sted hvor Myrmalm har været smeltet. NGbr.: Jønnblæstree.
Jarnspit (i') n. Brækstang af Jern. Vestfold og fl.: Jarnspeett og Jærnspeett.
jarpa v. pludre, snakke. SHelg.: jærp'. Jarpraup f. Pludrer. — Jasegeit f. Nfj.
jasen adj. omtr. = jaren, utidig. Sfj.
Jaal. „Gjøra Jaal", fare med tosset Fjas. — Jaaletre n. = Jaalesat. Vestfold.
jaale se v. = jaala. Østl.
jedra se gibra, gjabra. — Jo se Tjo.
jola v. = halda Jol. YMa.: juule.
Jolegaman n. Juleglæde, -moro. VTel.
Joleotta. — Paa 25 Decbr. Oslo, Vestfold.
Jolerkjerka. — Læs: Jolekjerkja.
?Jon n. lidet svagt Kreatur. NVTel. (Svein).
?jonkæ v. fare sagte. Svein. Jf. jona.
Jordberbrote (o') m. et ved Brænden ryddet Skovmarkstykke hvorpaa vokser en Mængde Jordbær. — Jordberløyte n. Sted hvorpaa osv. Vestfold: Jool'(l)ebærløyte.
Jordeple. — Toten, Land, Hedm.
Jorddun. — Joordoon, Shl.
Jordfok. — Rdm.
jordslegen adj. om Tøi som har faaet Jordslag. Østl.
Jort m. Drøvtygning. Vestfold. „Han mista baade Joort'n aa Smak'n", tabte Maal og Mæle. — Jul, se Tjo.
Juglar m. = Skronemakar. Vestfold: -ær.
Jukka f. midlertidig Støtte brugt ved Bygning. Jæd. (Klepp). Meddeelt.
Julgras n. Vikkeplante = Ljogras? Solør (A. Larsen).
Jurla f. Vind som „jurlar" (Sfj.). Sfj.
Juske f. Tel. (Svein. og fl.). ? udgaar.
Juvr n. Yver. Jyyr Østl.
Jærtægn n. Vidunder, Særsyn. Vinger og fl.: Jærtæægn'. G. N. jartegn, f. Tegn, Varsel.
Jø se Tjo.

K.

K. — Kj og K osv. = tkj; Rom. Derfor: G. N. kyndill (Tkjynjul) < Tynjul; Rom.

Kaffikvern f. Kaffemølle.

Kakker. — Jf. G. N. vatnkakki Vandkar.

Kaldgraut-skjelv f. (og m.). Vestfold og fl.

Kaldæs m. ufuldkommen Gjæring som Følge af Deiens Afkjøling. Vestfold: **Kallees.**

Kaldbeit m. = Kaldbitel. Vestf. (Dramn).

Kaldpust m. Hvile der er saa vidt lang at man faar kjøle sig. ØTel. Meddeelt.

kalla. — „Aa kalle før" = te kalla. Østl.

?**kalvbær** adj. drægtig med Kalv. Christie. G. N. kalfbærr. — **kalvfull** d. s. Christie.

Kalve m. 4). — J „Teina" og i Net. Dal.

Kalvestor (o') n. aborteret Kalv. Sdm.

Kalvesuss n. Ma. — **Kalvesnute** se Snuta.

Kalvfot (oo) m. = Kidjafot. Innh.

?**Kalvspor(d)** m. det nederste af Læggen. Christie.

Kalvtaag n. Indhegning for Kalve. Solør: omtr. **Kæ(l)vttaie.** — **Kælvtæppe** f. d. s. Solør. Jf. A. Larsen.

Kamar m. Privet. — **Kam(m)år** Vestfold, Solør. **Kaamaar** Gbr.

Kamp m. Hest. Solør. Jf. A. Larsen.

kans se me, okker. — **Kantflis** f. = Sprek.

Kant m. Antydning; = Snert, Snev. ØMa. „Han hadde ein K. a Nervefebern".

Kapp m. afhuggede Bjælke-ender. Østl.

kappa v. n. (ar), trille, rulle. NGbr. (Lom). „Häinn greet saa Taaräinn kappa". **koppe** d. s. SØsterd. (St. E.). Se kopa. Jf. Kopp (Smaasteen), Koppul, Kamp.

Kart m. Stump, kort Stykke; f. Eks. af Reb eller Snor: Taumkart. Tel.

kara (**karra**). 3) — Vestf. „K. aa ro, skriive".

Karvekaal n. (og m.) a) de unge Spirer af „Karvi". b) Suppe deraf. Østl.

Kase m. — **Kasa,** Spaan. Solør, d. s. A. Larsen.

kaskjen. Ogsaa: „Kasjeene mine". Meddeelt fra Lom i Gbr. „Kaaskiin", Kjælenavn til unge Folk; Christie. Stakars Kind?

kassa v. bære med Anstrængelse. Ryf.

kasta upp v. = leggja upp; jf. Uppkast.

Kasteoke m. — **Kasthaakaa** Gbr. (Øyer og N); ofte blot Haakaa.

Kastskaalv m. Kastestovl. NGbr.

Katlebøtar m. Kjedelflikker. Berg.

Kattevask m. overfladisk Vasken. Oslo og fl.

Kattgaupa. — **Kattsgöupe** Ma. (Otrnes).

Kaun. — **Köngn, Kaangn** Nedre Tel. og fl.

Kaupfok. — **Köufok,** Voss.

Kaure m. — Krølle. Solør: „Lammköur(e)".

Kavetroll n. Vandkalv, Dytiscus? Li.

Kaae f. ɔ: Kvaada (Harpiks); Solør.

Kaale f. Rad opvendt Hø. Solør. Jf. kaa v.

kaalete adj. — Solør.

Kaalstad. — NGbr.

kaarøygd. — Især: som af Svagelighed er ømfindtlig for Kulde. Dal. (Hæsk).

kaasa v. sukke, stønne. A. Tel. (Vinje, Sell.).

kaasta v. = kaasa, kjaasta. Tel. (Sell.).

Kaatrauv f. „Slaa Kaatrævv", løfte Halen op under kaade Spring; om Kjøer. Østl.

Keip f. = Keip m.; Kjæbe ɔ: en Udskjæring, f. Eks. i en Klampe, for at noget kan optages og bevæges deri: et Reb, en Stang, en Støtte osv. (ikke blot Aare). Vestfold og fl. Holl. og Nt. keep.

Keivelings m. keithaandet Person. Dramn.

kigga v. < kidja, af „Kjee" < Kid. Ma.

kikke itoor v. tabe Veiret = kikja. Vestf.

kikna v. — **kiktne** og **kjecktne,** tabe Veiret, især ved Hoste. Østl.

kiksa v. om mindre Dyr = kika 2). Nsj.

Kim m. — Sfj.: **Kim(m)'e,** om Bugt.

Kima (ii) f. = Ørekyta. Hadeland, Ringerike (Krødsherad): **Kiime.** Jf. Kime m.

Kims m. omtrent = Vadgrind. — „**kimse** oopp Snøre", vinde Snøret op paa K. Follo (Fraun). Meddeelt.

Kims? m. Knippe af Løvkviste, Hø og dl. Solør: **Tkjeems** (A. Larsen).

King m. Klase, Klynge; f. Eks. af Bær el. Blade der sidder paa samme Aarsskud. SØsterd. NØsterd. Vel eet med Kyng; jf. Kjeng. — **kinga** v. (ar), plukke (Løv) klasevis. Østerd.

Kinge m. — Særlig om: Tinbaand over Brud i Steentøi. Rom.

Kingl, Edderkop; Oslo. **Kinglmoor**; Solør.

Kink m. 1) Østl. Særlig: Vridning (næsten Kurre) paa Traad eller Reb, som er for stærkt tvunbet. „Traa'n slo Kinkär", Eng. to kink. 2) Vrik (ikke Vridning af Led). Østl. — **kinkutt** adj. fuld af „Kinkar".

Kinn n. den skraa Side af Hjørnefugen (Nov) i Tømmervæg. — **kinnsleette** v. tilskjære, glatte, „Kinni". Sæt. VTel.

Kinnstol m. = Hovudstol 1). Østl.

kipla v. a. faa til at kvulpe over, = stumpla ned. Ryf. Jf. kippa.

kippa. — „kippe paa sei Skoo'a", faa Skoene paa uden at bruge Hænderne. Østl.

kipsa v. a. rykke til sig, nappe = kippa. Smaal. (Trykstad). „Kipse oopp Snøre".

kitla. — 4) flytte saa smaat, ved let Berørelse. NGbr. (Dovre, Lesja og fl.). „Kihlle Stæin'n". 5) v. n. bevæge sig saa smaat afsted. NGbr. Kihlle noolaavr".

Kjakatørkle(e) n. Kind-Tørklæde. Østl.

kjaklast v. recip. smaakjævles. Hard.

kjaklutt: „kjaklaat (adj.) te gaa", taktløs og usikker, hakkende, i Gangen. Gbr. (Kvikne). — **Kjalkji** se Kjelke.

kjangla v. 1) tygge osv. — Og: klippe, hugge eller skjære med udygtigt Redskab. Østl. — **Kjangl** n. og **Kjangling** f. det

at kjangla (overhovedet). — **kjanglutt** adj. 1) om Redskab som kjanglar. 2) som gjerne kjævles. Østl. og fl.
kjargla v. bruge Eggredskaber klodset. SHelg.
Kjark m. = Jark 4). YHard. Jf. Bidsteen.
kjaska v. om Lyden af Gang i Søle og dl. SHelg. „Dæ va saa blöutt at de kjaska". Jf. dog taska, toska.
kjasa. — Sv. Di. tjasa, gå med svårighet.
kjast adj. stønnende, = andpusten. Rom.
kjaa v. gnide. — klemme. „Han maatte tkjaa dæ uut aav dei. Ryf.
Kjaakkji se Kjelke.
Kjaftsprengja f. = Kjeftauke. Hall.: -æ og -ø.
Kjeftskoro (oo) f. kaadmundet Person. Vestf.
kjegla v. kives. Vestfold. **kjeegle** Gbr. — **Kjeglar** m., **Kjeglefant** m. og **Kjeglemerr** f. En som vil „kjegla". — **Kjeglgong** f. = Kjegla. Gbr.: **Kjeeglgaang**.
kjeksa v. spille med **Kjeksekulor** f. pl., smaa Kugler af Steenmasse. Østl. Ogsaa (oftere?) kikse. Jf. T. Kicks ɔ: skjævt Stød i Billardspil (Eng. kick sparke).
Kjelke m. — **Kjalkji** BTel. **Kjaakkji** BTel. Sæt. — **Kjelkeakar** m. En som ager „Kjelkebakke". Østl. Tildeels: -hakār. — **Kjelkeaking** f. — **Kjelkelass** n. = K.-drøgje.
Kjell m. = Tele. Ma. (Tveit), Rbg. (Iveland). — **Kjellføre** n. „Føre" paa iislagt Vei (Vei som har skudt Jis i Tøveir), medens Marken er mest bar. Ma. (Tveit). „Tjeldføre" er vel d. s. Tæppe hedder „Tjall" i flere af de for „Tjeldføre" nævnte Steder.
Kjelsa f. en noget usædvanlig Kvinde; især: en stærk og noget grov; undertiden: en morsom og noget dristig; jf. Kjella, Kona. Li. Jæd. „Ei goo Kjelsa!"
kjeltra v. løbe rask. Jæd. „Hoon'n æ fæl'e te kjelltra ette Smale". Meddeelt.
Kjeltring m. En hvis Forældre er Søskende. Sfj. Meddeelt.
Kjelve ɔ: Kjevle n. YSogn, Sfj. Nfj.
Kjempa f. = Kampe. Sandsynligviis hvilkensomhelst af de tre Arter af Plantago som kan bruges i Lægen. Vestfold og fl.
kjenslenæm adj. med fiin Følelsessans; ømfindtlig. Ogsaa overført. J Skrift.
kjeppjaga v. a. fordrive med Kjæp. Vestfold og fl.
Kjeppling m. liden Kjæp? Sogn (Fjærl.).
Kjerald. — Fl. **Kjørold** (og ø). SBerg.
Kjerring. — **Kja-**, læs: **Kjå-**. **Kjeeringg** Voss.
Kjerringdalt m., **Kjerringdangla** f. Barn som altid vil følge Kvinder. Østl.
Kjerringtak n. Brydningsgreb, hvorved hver af Parterne har sine Fingre mellem den andens. Søndenfj.
Kjerringtann f. Baandhage (Bødkerredskab).
Kjerringtru f. slet begrundet Tro. Østl.
kjokk (oo) adv. „kjookk full, k. mætt" = kjaakafull. Dramn. Til kjoka? Jf. Eng. chokefull, chockfull d. s.; choke kvæle.
Kjorost. = Myseost. Nhl. (Lindaas). Medd.
Kjuknost m. Suurmælksost, „Skyrost", uden den vanlige Tilsætning af „Kjøra". NGbr. (Lom). Saaledes meddeelt.
Kjækje m. Kind. Nhl. — **kjæla**, se løkja.
Kjælelaat f. (?) utidigt Kjæleri. Dramn.
kjæmt um, se kjæm (Totn, Solør).
kjøkkja adj. = kjøta. JSogn (Lustr).
Kjøld f. — **Tkjörrd** (tykke Konss.) Solør og fl.
Kjørv f. liden Pose af Skind eller Seildug. Salten. „Tobakskjørv. Aangelskjørv".
Kjøtknabb m. Klump Kjød med Been i. Østl. — **Kjøtaalaa** se Ale.
Kjøtlær n. Fæ-Laar ophængt til Tørring.
kjøtskrøyven adj. kjødrig. Hall.
Kjøtstabbe m. Blok at hugge Kjød op paa.
Kjøtvasi se vasa. — **Kjøtvousi** se Volse.
kjøva. — „De kjøver", der danner sig et tykt Jislag af fremsivende Vand. Dramn.
Klabbesnjo m. Snee som „klabbar". Østl.
Kladd m. Klump eller Klat af noget Vedhængende. Østl. **Bikkladd**, **Blekkladd**.
kladda (seg) v. (ar), = **klabba** (seg). Østl.
kladde tee v. a. tilsøle med „Kladdar". Vestfold og fl.
kladdutt. **kladdete** belagt med Kladder. Vestf.
klakall adj. = klakad. Ma. (Greipstad). „Klagaal Jour fær vesaal Svein (ɔ: Svin)".
Klam n. Møie, Slæb. Sogn (Vik).
klama v. — Sogn (Vik).
Klamp m. — Klampe (overhovedet). Østl.
klampra v. = klampa. Noget udbredt.
klappa v. slaa Hænderne sammen, klappe. G. N. klappa.
klatreskyte v. n. skyde nu og da. Vestfold.
Klaus og **Klause** m. Nhl.
Klaafing(r) m. En som har Fingerkløe, vil fingre alt. **klaafing(r)a** adj. Alm.
klaahuga adj. forhippet (efter). Ryf. (Hjelm.).
Klaanning m. = Klaanad. Vestfold.
klaarsynt adj. klarsynet.
kleggen adj. lig en „Klegg"; vanskelig at blive kvit. Shl.
klen. — „D'æ klint mæ Terra", det gaar usselt med Tørringen. Sogn (Lærdal).
Klepp m. — J Spøg: yngste Barn. Sogn.
Klingle, **Klinglslæa** se Kringla.
Klingre f. rund Skive = Kringla. Solør.
klisja v. = klissa. Helg.
Kljaagrjot n. Stene som danner „Vevkljaa". Voss.
klummhalda v. — Nhl. Shl.
? **klurefengjen** (uu) adj. krumvoksen. Christie.
Klyvja f. kløvet Træstykke. Solør: **Kløvju**. Jf. A. Larsen.
Klædeslind se Slind. — **kløna**, -en 3). Nfj.
Kløyv. — Ogsaa n., se Billkløyv.
Knape m. 1) Pind osv. Hedm. 3) Knap paa Kohorn. Hedm. og Totn: **Knapa**.
knaura v. 1) mane = masa. Sfj.

knauren adj. tilbøielig til at „knaura". Sfj. Agder og fl.
Kne. Bestemt Fleertal Knee'no, -naa, Ryf. Jæd. — Knekringla f. Knæskal. Vald.
Kneband n. = Hoseband. — Knestad = H.-stad. NGbr.
Kneppkjøt n. Ringmuskel i Anus. Gbr.
knetta (e') v. n. (knatt). — Dal. Li.
knevla adj. „Ein k. Kar" = Klyppar. Eiker.
Knibbe m. = Gnipa. Ma. (Sygne, Tveit).
knipast v. impers. (kniipeest, kniistest). „Dæ kniipeest um dæ", det skal holde haardt = stinkast. NGbr. (Vaagaa, Lom).
kniplhyrnt adj. = krypplehyrnt. Gbr.: nn.
knipsam (ii) adj. strid = spiiksen. Rbg. Tel.
knipsen adj. = knippen. Rog. Tel.
Knivkaata f. = Knivaknuska. Østl.
Knivro f. Jernspaan paa Knivsegg. — Knivskaftro f. Skruemoder som ved et Knivskafts bagre Ende omslutter og fastholder Knivens skruedannede Tange. Ndm. Innh. Nordl. Se Ro f. 6, hvor Bett. (= Holk) vel er heelt el. deelviis feilagtige.
Knjoskegaas se Gaas; Knoske- Solør.
knugla v. knuge, valke; = knuvla. Christie.
Knybbe. — Jænte, læs: Jænta.
knøteleg. Helg. — Knurr se Knarr.
koda (o') v. (ar), pusle; kludre. Sdm. (Vanyl.): kode; SHelg.: køa. ? udgaar.
kodavoren adj. tilbøielig til at „koda".
Koka (oo) f. Kogning. Ned. Jf. Steikja.
koka (o') v. kludre. Sfj. Sdm.
Koks (oo) f. (halv)sylindriskt fordybet Gjænge (af Been el. Metal) for Rokke- og Møllehjuls Akse. Smaal. (Trykst. Rakk. og fl.). Andensteds: Røyta, Lag (og Lag'r, T.).
Koku (o') f. Kage stegt paa Plade. ØTel. (Tinn). Meddeelt. Sammesteds Gotu ɔ: Gata, Gota.
Kokul, Kokle m. — Köggul, ØTel. (Sauland; jf. Bugge). 3) Klump. Koogedl, Fl. Kooglar, Meelklump i Mad. — kooglöte adj. fuld af Klumper. Ryf. (Hjelm.).
kolflat. — Og: ku-, kyll-, kynn-. Helg.
Kolltrujji se Truge.
Kolofeitt n. Harpiks som flyder fra brændende Fedved, „Spik", der bruges som Lampe, „Kola". Innh.: Kooloo- og Kulu-.
Koma f. 3). — Kaame, Hall. (Hol).
koma v. — kodma, ködma NShl. SNhl.
koppe se kappa, kopa.
Koppemolsfjøra f. Strand (Fjære) med „Koppemol" (A.). Senja: Kaapmaalsfjæra. — Koppemolsrygg m. Rygningbestaaende af „Koppemol". Sfj. (Bremang).
Kopp(e)stein og Kopp m. = Koppul. Sdm.
Kopplit (o', i') m. Farvestof at farve blaat med. — kopplita adj. saaledes blaafarvet. NGbr. (-leet, -leeta).
kor (oo) adv. interrog. hvorvidt (hvilket af to); om — eller = koort, kvaar. Gbr. (Dovre) og fl.
Korkis (ii) m. Snemasse som sammenfrosen til Jis hindrer Vandsførdselen. ØMa. Jf. Snjokork.
korkje. — „Itte hòri—hæill", hverken—eller. Solør. Af G. N. hvárge? Jf. A. Larsen.
kornende adv. „k. liiten", bitte liden. Shl.
Kornhatt m. = Hatteband. Totn, Rom.
Kornmoe m. 1) Modning af Kornet. Li. Ma.: Kodnmoue. Jf. moden, modna. 2) Lynild som er saa fjern at Tordenen ikke høres. VAgder, Oslo.
Kosme se Kusma. — kosttroten, Tel.
Kos (o') f. 2). — Köss Solør.
Kost m. Dynge. — Köst Solør og fl.
Kota f. lidet Huus. — Hedm. 3) Indhuulning til Siden, Krog. Rom. „Armkootoo", Armhule.
Kott. — Baade „Lidt usikkert", og „eller til Kota", udgaar. Jf. Kaata; Kaat, Hattekaat.
Krabbakuvung m. Sneglehus, hvori en liden Krabbe (Eremitkrebs?) har Bolig. Hard.: -ku'ungg. Jf. Sniglakuvung.
Krabbetaska f. = Krabbebuk. YSdm.
Kragahella f. stor Steenskive hvorpaa Stolpeboden hviler paa Stolperne. Shl.: dl.
kraka v. a. (ar). „kra(k)ga Høystakkjn", forsyne Høstakken med Bindekviste „Krakar" 6) (Dal.). Dal.
?krakka v. med Møie komme ud af det. Christie. Jf. Krakk, Stymper.
Kral m. tæt Klynge af Levende. Sfj. Jf. krala seg, Krade.
Krambudslag n. Dikt (den hele). Trondh.
kramla v. a. 2, berede Liin med Kraml' f. = Klombr. Innh. (Verdal, Beitstad).
Kran f. = Krane 2), Hav. Ma. (Tveit), Tel. „Kran'a paa Mei'n". „Jiskran".
kratlast v. impers. Li. Dal. „Dæ kratlast mæ 'an naa", det gaar nedad med hans Helbred, og dl. < kl?
krauma v. gaa paa alle fire, krybe. — Kraumkona f. Barselkvinde. Li. (Fjotl.).
Kraae. — Krô, Østerd. Kra, Solør.
Kraakefot (oo) m. en Sumpplante, Comarum palustre. Gbr. Vald. Østl.
Kraakeskrotl n. Skrigen af en Krageflok; se Skrotl, Ramnaskrotl. Shl.
Kraal, Vildrede; Veraad. Ma. (Vigmostad). „Eg æ saa rænt i Kraa'le um dæ".
kraala seg v. komme i Bevægelse igjen, om Reconvalescent, komme sig. Sfj. — kraalen adj. ret livlig. Sfj.
Kreda. — Kræe f. forkjælet Person. VTel.
?Kreik, Reen-gevir. Sogn (Lustr). Jf. Krik(1).
kretig. — rask og smidig. Shl. (Finnaas).
Krike. — „I Kross aa Krokaa", ØTel.
krikla v. 1) gjøre krogede Figurer. 2) krikle seg, arbeide sig frem møisomt og langsomt, krybende el. klatrende (vel ogsaa i krogede Linjer). Sfj. „Dei krikla seg upp igjønaa".
Kril. — Seiepugel, Ndm. Smaafisk, Berg. n.
krila v. bevæge sig meget smaat, Berg.
kringnett adj. rund og net af Ansigt. Namd.
kroda (o') v. — „kroo seg i Hob", Li. Fra

NHl. (Manger) er meddeelt: „Da krooa alt for Liiv'e" = „alt balar for Liive".
Krosskunta f. Søstjerne. Jæd.
krotutt (o') adj. fuld af „Krot" (Forsiringer). Sæt.
kruggutt adj. med rund opstudt Ryg.
Kruk-i-Kraa, Spøgenavn for noget som sidder (staar) sammenbøiet i Krogen; f. Eks. gammel Kone. Berg.
krukutt adj. = kruk, kruken; ogsaa: forsagt. Ned.: kruukete.
Kruma. — „Dra Kruma", Ryf., er maaske m. pl. „Stærk i Kroomane", i Fingrene. Jæd. (Time).
Krumt m. Navn = Krump NHl. ? udgaar.
Kruse (uu) m. — Kruusning, Krølle. VTel.
kruskjeleg adj. med liden Livskraft; svagelig; uoplagt; om Folk. Tel. Dal.
kruskjen adj. affældig. Num.
krymlehyrnt adj. om Hornkvæg med krogede vredne Horn. SætV.: -hynnt.
Krymt m. svag fjern Lyd (overh.). Sfj.
kræ v. anstrænge sig til det yderste? vride sig? SHl. „Da krær alt for Liive" = kro(d)ar, balar. Og: „Da krælar osv.". SHl.
kræglast. Jæd. — Krøkje. Krøykje STrond.
krøymehosta v. n. (ar), om en egen Hoste, især hos svangre Kvinder. Li. Jf. krauma.
Ku. — Fl. Kyy og Kyy'e, Jæd. — JSBerg.: Kyyr (tildeels sy), Fl. Kyy'ri(r), Kyyr'-u(r), Kyyr'e; bestemt: Kyydd'na.
Kufødsla f. = Kufodr. Num. og Tel.
kukka (u' eller oo?) v. n. kludre, klodse = koka (o'). Ryf. „Dei kukka (kookka) saa længje mæ dæ". Jf. tukka < t(h)oka. — **kukkje** adv. (adj. n.) = kokje (o'). Ryf. „Dæ gaar saa kookkje".
Kuks el. Kooks f. = Kuksa, Koks (A.). Ryf.
Kulp m. **kulpen** adj. = Kvelp, -en. NHl. Sfj.
kulselege adj. og adv. gyselig. VTel.
kumleleg adj. lig en Kumle, bolleagtig. SHl.
kumputt adj. lig en Kump; tyk og klumpet; knoldet. ØNed.
Kupa (uu) f. „3) et Slags Fiskeruse". Hedm. Odal: Kuupe.
Kur'rasreis f. uheldig Reise; Abort. Dal. Jæd. Fremmedartet.
Kusma? f. Koosme (u'?), Trommesyge(?) hos Kjøer. Sdm. (Vanylven). Koosmetroll n. synes være = Kostelus; Vanylven. Maaske eet med Kusma ɔ: Hævelse.
Kusumar = Kysymra. SHl.
kuta (uu) v. a. (ar), slutte tæt ind til; lægge som Skaal i Skaal. SHl. (Kvinherad, Ølve). „Ho kuuta seg teettare inn i Arm'n hass". „Kuuta Ryggin" = troga seg; SHl. (Ølve). — **Kuv** m. Topmaal.
Kv. — G. N. hva og hve er i de fleste interrogative og relative Ord blevet til ho i den større Deel af Tel. Østl. YNed. og YMa. (hot, haa, hosse, hokke osv.; chaart). I nogle faa af disse Ord i Trondh. og Helg. Ellers sjelden (holva v.). — hv til gv (gvit, gvass) ogsaa i Sandeherad og Hedrum i Vestfold.
kvaklen og **kvaklesam** adj. tilbøielig til at kvakla: forvirrende ved stadig Vekslen, forklubrende; forvirret. VTel. og fl.
Kvåp n. det at „kvapa" (ar), holdningsløs og urolig Adfærd. Sfj.
kvapen adj. blød og slap. NHl.
kvar pron. — „kvær Dag", „te kværjaa Dag", INfj. (Stryn). „Liitt a haart", lidt af hvadsomhelst, af hvert; Rom.; se einkvar. „Veit du haart (hört og haatt)?" T.: weiszt du was? jeg skal sige dig noget (ved du noget?); Rom. (Nes, Hurdal), Vestfold. Dativ n.: kvorjo og korjo Hard. — see'-haar, hver(t) for sig, itu = i seer; Rom. „Slee'an ær see'haar". „D'er kömi see'haar". — kvar hvad, se kvat.
kvara v. n. slaa sig til Ro. Solør.
Kvardag. — Kvordage og Kvænndage (maaske nogensteds: Kvenn-), NVTel. — Kvænndagsklæ'i, -mate (og Kvann-, og Kvenn-?, Kvor-?), VTel.
kvardagsvorden adj. hverdagslig. Totn: haalasvölin.
? **kvasla** v. rasle. Kvasl n. Raslen.
kvavna. — kvamne Oslo; kvaamne Solør.
Kvaav n. Tag osv. — Tel. Kvaa, Bamle. Kvaanavar m. Vor som bruges ved Sammensætning af „Kvaa"; Bamle.
kve adv. — 2) hvorfor. Dal.
Kveina 2. er mindre end Kveisa. ? udgaar.
kvekka v. — gvække, Oslo (Aker), Follo (Aas). kvøkkja Voss, Hard. (Ullsv. Ulvik); betyder ogsaa: minke = kveppa.
Kvel. — Jæd.: Kveel. — Kvelabraut f. Hjulspor efter Kvel. Jæd.: Kveelabröud.
Kveld. — „Se Noreen", læs: se A. Kock, Arkiv f. N. F. III B. pag. 175—177. — „Halde", læs: Hæilde. — „Maanen sitt'r paa Kveeln", = M. sit aa Kveld. Dramn.
Kveld-skjæna f. = K.-skingla. Smaal.: Kvællsjeene.
Kveld-seta. — Kvæ'llsootoo, Ramb.
Kvelds-kjøgla. — Om Dagens sidste forelagte Høbjergning, f. Eks.; Jæd.
Kvelds-mjølk f. = Kveldsmaal 2).
Kveldstell n. Aftensysler i Huset.
kvell. — kvæ'll, n. kvæ(h)lt, NGbr.
kvella v. n. (kvall) straale. — Voss, Hard.
kvelva v. a. — gvölve Solør.
kven. — kvær INfj.; käem og kæm IHard.; käin (kaen) m., käi f. YHard.
Kvepp m. — „I ein Gvæpp", i et Øieblik. Solør (Aasnes). Jf. A. Larsen.
Kverk m. Kværk, paa Tømmerknæ og Seil.
Kvernarlur. — Kvæinnluu, hver af de to osv. NGbr.
Kvernarsigle n. = Sigle. Li. og Dal.: Kvedne-.
Kvernleiga. — = Mylneleiga (ikke: -toll).
Kvernskrepp m. Mølletragt; se Skrepp.

Kvernstjornar. — Møllepåsser. NGbr. (Lom, Vaagaa). Spørgetegnet udgaar.
Kverv m. — Læs: f. (= Rangsflundra).
Kvi f. 2. — 2) tør udspredt Gjødning. Jæd.
kvia seg. — **kveea sæ**, om Fæ. Solør.
kvidast (ii) v. n. = kvida. SGbr.: **kviias.**
kvidra 2) vrimle. — Tel. (Skafsaa, Eidsborg, Rauland). Jf. G. N. hvida heftig Vind, Ang. hveoða; Ang. hveðrian, surre.
Kvik (i') m. — „Riive i Kvæk" = kvikriva. Østl. „Gaa sæg i Kvikk", gaa sig fast, = „gaa seg i Meinstig". Helg.
kvikra seg. — Ogsaa: opfriske sig paa noget.
kviksla v. a. „kviksle oopp Snøre", vinde Fiskesnoren op paa „Kviksl" (Larvik, „Kvissl" „Kveeksl" Smaal.) ɔ: Kvisl. Larvik.
kvima v. **gvømaa** ØTel. — **Kvin** se **Kvi.**
kvina. — „Dæ gviin'r i Reesa", Vestfold.
kvinka, klynke. — Vestf.; **kvinkre** d. s. Solør.
Kvinnfolkmaal n. Kvindestemme. **-stell** osv.
Kvisa f. edderfyldt liden Blære, Finne. VTel.: **Kvisu**; Vestfold: **Kviise.**
kvitfyse v. (er, te), = kvitfossa. VTel.
Kvitmo. — **Kviitmoorblekkje** NVTel.
Kvitmose m. Hvid Sphagnum. Vestfold: (G)viitmaasa. — **Kvitorm** se **Visorm.**
Kvitrivilgran f. lidet tyndt tørt lysbarket Grantræ. Østerd. og fl. Se Rivil.
?**kvomuleg** (o') adj. kvalm, kvælende; om Luft, = kvam(m) (Vinje). Tel. (Svein.: **qvoomolæg**). Nu: **kvoomeleg**? Vinje.
kvorgjen = korgje; **kvorkjen** = korkje. VTel.
Kvota. — 6) Hvæssepind til Lee. Ryf.: **Kota.**
?**kvudre** være uordentlig. Svein. Jf. kvadra.
„**kvælen** adj. ømskindet". A. Nfj. Sfj. Nordl. **kvællin** Romsd. — **Kvæv** m. Ringerike.
kvær, hvo, se kven. — **Kværa** f. = **Kvære** m. Borte. Ryf. el. Shl.
kvæsa. — Vestf. (sjelden), læs: Vestf. (Eiker og fl.). — **Kyssa**, se **Tyssa.**
kvøkkja, kvølva, kvørva = kve-. Hard. fl.
Kyn (y') n. Sætteplanter og Frø til Udsæd; især om Kartofler. Sfj. (Førde, Holsa). „Eg vil ha dei Potatene te Kyn". „Set Kyn'e inn i Varmen!" „Saadkyn". — Eet med Kyn, Slægt.
kynbug. 6) kjælen, fortrolig. Ryf. (Hjelm.). „Dei æ saa kjønboge i Far sin", glade i.
Kyng m. Bugle indad, som efter Stød = Bung. Sdm. (Harham, Borgund, Hjør.).
Kyrkjever n. og m. Kirkeværge. Num. (Nore, Rollag): **-vær.** — **Kyte** f. se **Tjyta.**
Kyrlag. — J Li. ogsaa om Fisk, Brød.
Kytor f. pl. Skjænd, onde Ord. ØTel.: u(r).
Kyvæl n. ɔ: Kuverd(e). ØTel.
Køyla f. Pyt. Hard. (Ulvik). Se Keila.
Køyr-um-Hei = Køyr. „Faa K.".
Køyt m. liden Dumrian. Oslo.

L.

L se A., Gramm. p. 26, 108, 141. **L** se **N.**
lafsøyra adj. med hængende Øren. Tel.
Lag n. Hvilepunkt; se **Koks.** Ogsaa nederste Punkt paa Angel i Stilling. Nordl.
Lagasild. — **Lagasil(l)** (ikke d) gaar om Høsten fra Mjøsa op i Floden Laugen „Laag'a". Nes og Ringsak i Hedm.
Lagløyse n. — = Lagløysa 1); ikke 2).
lagslegen adj. som har sluttet sig sammen, som har „slaaet Lag" (6). Ryf. „Dei to Rootalagjaa va lagslegne".
Lagøl n. Picnic = Skjemt. Vald. (VSl.).
Laksablik (i') n. hvid Plet til at hidlokke Laks. Christie. — **Laksysyn** f. Mulighed for at see Laks i „Vorpa". Fosn.
Lamm f. Pladen af Dørhængslet hvilken er fæstet paa Døren. Solør (ifølge A. Larsen). G. N. löm et Slags Hængsel. Jf. Laam(m), laammhard.
Lambsungje m. lidet Lam. Tel.
Lamme m. et Lam; Fl. **Lam'mer**, og **Lamm** (kollektivt). VNed.
langbakka adj. med langt Bakkehæld. Ryf.
langdry(g) adj. = langdrjugen. Vestf. og fl.
lange adv. for længe siden = longo. Østl.
Langemann m. Mellemfinger. Østl.
Langfredagsskjerpa f. se Skjerpa.
langkvalen adj. = kvalen. Nfj. (Breimn, Stryn). „Dæ va no so laangkvale i Vaar".
Langslag n. lodret Sprække i Steenlag i Steenbrud = Langslætte. Smaal. (Jd).
langstødug. — Ryf.: **laangstø'oge.**
langvigga adj. med langt „Vigg", se d. Totn.
langvika (i') adj. med lang Talje (Liv), „Vik". NGbr.: **langveeka.**
lasen adj. 1) Sogn. „Lasen Stool". 2) Sfj.
Laske. — Kileformigt Stykke Mark. Voss fl.
Lasse. — ɔ: „godt udseende Mand". Svein.
lata. — leta: **løtaa læt latte latt.** ØTel.
Latmannsbyrd f. altfor tung Byrde (som den lade Mand nemlig tager paa sig for at slippe at gaa meer end een Gang). Helg. **-bøl.**
lausna v. = losna. Innh.: löusn.
Lausnestein m. Forløsningssteen. Voss. Og: **Losnestein** (o', äen), Voss. Ordet er kjendt, men neppe meget brugt. Isl. lausnarsteinn er Navn for en haard tropisk Bælgfrugt, som driver i Land paa Island, og hvis Decoct skal lette Forløsning (Amund Helland, Islands Beskrivelse af Thoroddsen, p. 5). „Velkenyra" skal være d. s. paa Færøyar (og maaske paa Norges Vestkyst). „Løusnestäen" var, ifølge Pontoppidan, Navn for et Slags smaa runde flade Stene, som ansaaes for Tordenstene og mentes at hjælpe de Barselkvinder til let Fødsel, som drak Øl skjænket over Stenene. Jf. Ljosmodir.

Lauvsenda f. Løvfork; se Senda. Sogn.
lava v. ɔ: lova, og liva. JNamd.
Laamm f. pladeformig Springfjær i Hængelaas. N- og SGbr. Jf. Lamm.
laast. — Inf. **læsta** Ryf. Shl. (Kvinh.).
?**Laattargildra** f. Anfald af lang og voldsom Latter. JNfj.: **Laattegildre.**
Laaveberg. — Er i Regelen ikke overbygget. Ordet er Stedsnavn paa Bjergflader der har været brugt saaledes; Li. (Fjotland).
Laavedyr f. = Ladedyr. Meget udbredt. „Slaa vopp Laavedøra" = „slaa vopp Ladøra" ɔ: lee i vilden Sky. Rom.
Laaevra'a, læs: **Laavera'a.**
Le(d)grind f. Grind som stænger Vei. Tel.
lefta v. a. A. — Et almindeligt Egdsk Huus af „den Mandalske Stueform" (Eilert Sundt) er **aattelefta** (-„lepta", SSæt. VRbg.; „aat(t)alapta", Ma.) ɔ: har, foruden Arestova paa Bagsiden, 6 tømrede Hovedrum, nemlig i to Stokværk. Sjeldnere er „**seksslefta** Huus", altsaa med 2, eller, hvis der er to Stokværk, 4 tømrede Hovedrum. „Tilefta" findes neppe.
Lege (e') m. Afsats i Bjergsiden. NGbr.: **Læga.** — **lebben** omtr. = læmen. Ryf.
leggja v. — **læjji** Vald. Hall. og fl.
Leid f. — „Ta Lei'a", paa Afstand. Rom.
?**leidarljost** adj. n. saa lyst at man seer „Leid". Christie. — **Legr** (ee), se Lægr.
leidvakker adj. vakker uden at være vindende (uden Charme). **leidsnøgg** adj. omtrent d. s. Namd.
leika. — Præs. Indic. **leik'r** Odal.
Leinamann m. se Einamann.
Leirfallbloomm, Dramn. **Leirøyre** se Øyre.
Leite. G. N. leiti Tidspunkt; Falk, A. N. F. V, 112. — **Leitarpass,** læs: -**plass.**
leitutt adj = løytutt. VTel.
leiva v. n. blive liggende efter, blive tilbage. Totn og fl. „Hu leiver paa den eine Foot'n", slæber i nogen Grad.
?**Lekjetta** (ee, e') f. = Lekatt. H. O.
Lekkjeard m. „Ard" som trækkes ved Jærnlænker. Sogn. — **Lekaur.** Ma.
lenda osv., læs: **lenda** v. drage Bod i Land.
lenda seg v. blive sammenhængende Græsbund, „Vø"; f. Eks. om Jordsmon dannet af Skreder. Sogn (Leikang, Kyrkjebø fl.).
Lenta f. Skjemt (ogsaa i sing.). Tel. (Vinje).
Lentekrok m. Spøgefugl; en Pigernes Jens.
Lepa (e') v., læs: **lepa** (e') v. — **Lepe** m. „Hænge paa Leepan", være suur, vranten. Oslo og fl. — **Lerpa,** Indsk: Blærpe.
lesa v. — Imperf. **lees,** Aadal, Shl.
Lesardag m. Dag da Konfirmanderne overhøres af Præsten. Ryf.
Letta Kvalme. — **Leeta** Helg. (Vik). Lita?
Letta (ee) f. 2) Opklarelse af Luften. Tel.
lettbær (ee) adj. = flakkfør. Nfj. (Stryn).
Letteklave (ee) m. = Letteklove. VTel.
lettskylt adj. imødekommende, fordringsløs; omtrent = lidskyldug. Ma. (Tveit). Jf. Isl. lidskyldr.
lettvunnen. — **leeddvunnslig** d. s. Ma. (Bj.).
lida (i') v. a. og n. 2) flytte osv. SVald. Totn, Oslo. „leea seg (see, sæg, sei)", og „leea paa seg (nooe)". 4) Vestfold.
Lida(r)muna se Muna.
lideleg, lidelig, elskelig. VTel.: **liielege.**
Lidhall el. -**hald** n. **Leehä'll,** meddeelt fra Solør, med Bet. af „Tilhall", hvilket udgaar. — **Lidmus. Leeamuus,** Hedm.
Lidrom. — **Leearoomm** Østl.
lidvorden adj. — 2) smidig.
liggja. — **liija** Rdm. **liiji,** Hall. Vald. Østl. (Solør og fl.). — **liggja fram,** læs: **lidjdje fram.**
lik adj. 2) sandsynlig osv. — „Du e liik te di!" = du er dertil lik! Gbr. Østl. „Va dæ likt te di?!" jo, det var (er) rimeligt! NGbr. „Va(r) dæ likt see, dæ?!" d. s. NGbr. Oslo og fl. „Ha du seett likt te Knii'vee miine?" Tegn til. NGbr.
lika eins. — **likeneins** Tel., **likenais** Ma.
likjeslaus. — Tel.
lilra v. huje = lildra. Ryf.
Limm m. Lem. **lima** v. **Libm, libma,** NShl. Nhl.
Lime (i'). — **Leemme,** mest „Bjærkeleemme" d. s., bruges til „Liimer" (Feiekoste) og til Foder. VNed.
limen (i') adj. om Kornsæd som staar tæt og tyndstraaet = liimen. Sfj. (Holsa). „Limin Aakr, Halm". „liimen" (Ryf.) tør være en Udtaleform af det samme.
Limestart (ii) m. = Limestjart. Nhl.
lina (ii) v. (ar), liniere. Gbr. og fl.
liskreleg adj. smidskende, sledsk. VTel.
Lit (ii) m. Øieblik. — „I siste Liit'a", Oslo, Rom. Ma. G. N. lítr, m. Øieblik; Falk, A. N. F. V, 112.
Lit (ii) f. Tillid? I Udtrykket: „**leggja mæ Liit'æ mæ äen**", tage deelviis Ens Parti; støtte i Diskussion; eller ialfald: lægge et godt Ord ind for En; søge at bilægge en Tvist, søge at tilveiebringe en modus vivendi. Ma. Rbg. „Legge me Liid'a", Ma. (Tveit). Maaske G. N. hlít, f. hvad man kan være hjulpen med; jf. hlíta, v. give sig tilfreds osv. = liita (Tel.).
Lit (i') m. Lød. **Lødd,** VNed. ØMa.
lita (i'). — **leedde** og **lødde,** VNed. ØMa. „Kaf'fin lødder (i) Kopp'n"; se loda, hvor det ikke hører hjemme. **lytaa, løtaa** ØTel.
liten. — Fem. **liitol** Ork.; **liikjol** ØTel.
littja ɔ: lytrja v. = ljota. Solør.
Liv n. — „De va paa Lii've", det var livsfarligt. Tel. og fl. „Paa harde Liiv'e", voldsomt.
liva. — Præs. Ind. **livi** STrondh. (Meddal). (livi, Totn, bør udgaa).
Livd. — „Gar'n ligg i Liivd'æ", luunt. Dal.
Live Ly. — „I Liive", Ryf. „Onder Liive", Wille.
Livleida f. Livslede. Uvist hvor.

Livstykke n. Vest. NGbr.: **Liivstykkjy.**
Livsykje n. = Livsykja. NGbr.(Lom): **-ee.**
Ljaa. — Fleertal: **Jæ'nr** Rbg.(Mykl. Veik.); **Ljaa** Shl., **Ljao** Voss, Hard., **(L)jaa** Vald. VTel. Bestemt Fl.: **Ljaa'na, -no** og **-dno** Shl.; **Ljao'nee, -dnee** og **-dna,** Voss, Hard., **(L)jaa'dn** Vald.
Ljaasaar, læs: **ljaasaar. Ljaadogg.** Totn.
Ljaaskjella f. Skjaller, Rhinanthus. SVald.
?**ljodgløgg** adj. som hører godt. Christie.
Ljodhol. — **Jeehöl** Totn, Hedm.
ljoma. — „Væggin", læs: „Væ'gg'n".
Ljosasnop og **-snot** (o') m. Lysstump, se Snop, Snot.
Ljosatoa (oo) f. Lyseplade. Hard.(Kv. Ulls.).
Ljosbarn n. — **Ljosebaan** Tel.(Vinje); H. O.
Ljosmoder. — „Ljosemo", Christie, H. O. NSv. („Norske") Diall.: **ljosmor, ljusmor** (Vbotten, Herjedalen), **ljosmun** (ODal.), **l e s (s) m o r** (Helsingland). Jf. forløse (leysa), Lausnestein; Ang. leosan berøve.
Ljost, se Savljost. — **ljostra** 2. 3) fiske med Fakkel. NVTel. (Svein.): **ljostre.**
loa v. n. 2). — Sogn: gaa lurende efter Leilighed.
lodda (o') v. n. (ar), glide sagte frem; f. Ex. ved Roen i Modvind. Sdm. (Harham, Hørei, Hjør.). „Dæ va so viitt dæ lodda f r a m". Ogsaa om Med som under Fremskridningen glider sammen for Synet. YSdm. „Rett mæ same dæ lodda a a t". Omtrent: **lödde,** Harham.
Lodstade m. — Odal: **Loostae.**
Loffradagane, m. pl. defin. Dagene mellem Juul og Nytaar. Sfj. Sogn. Se Lopradag.
Log-gryta f. Jernkurv hvori Fedved brændes ved Lystring; = Ljostr n. NGbr.: **Laag-gryyte.** Til Log (Fakkel).
Log m. — Lauvdal, læs: Laudal (Laugha-).
Loga (o') f. — 3) Snørebundt = Maale. Li.
logabrenna. Oslo. — **Logg.** 2) Gbr.
Lon f. 2). — **Loonena** f. pl. defin. Nhl.
Longeæla se Æla. — **longo. lange** Østl.
Loppekraa. — **-kraal** n. og **-kraas,** Tel.
Losnestein se Lausne-.
Lot (o') n. Nødvendighed. — Tel. (Svein.).
Lotar (o') m. = Lutmann. Oslo. Maaske kun i Fleertal: **Laatterar.**
Lu. — a) b) c) udgaar.
lubren adj. klumpet = glubren. OMa.
Lugg m. Haartop. „Lei(d)a han Lugg" = luggleida han. VAgder.
lugga seg (te) v. gjøre sig vid og bred. Dal. — **Luggørn** f. Ørn (Person) som osv.
Lukka f. — „Faa Lukka te", faa Leilighed til (ironiskt), blive nødt til. Udbredt.
lukkenes. Oslo. — **lumra** v. Mest: **loomre.**
Lunke m. — Om fjern Torden. Nfj.
Lunkepotta f. Person uden Energi. Ned.
Lunn = Lunnende. JSogn. „Han aotte Gar'n mæ Grjot aa Grunn, aa mæ Lut aa Lunn".
Lunnelde n. god Tilflugt = Not, Nadr. Sogn (Vik). Vel blot et omformet Lunnende.
lunsa adj. oplagt. Romsd.
Lunnskjota, læs: **l-.**
lurra v. 2) slentre osv. — Hard. Shl.
Luske n. Vane; især en daarlig. VNed. (Øyestad og fl.). „Han har dæ Luske at —". „Et leidt Luske". Jf. Lusk (Spind).
luskjen adj. uredet; uoplagt. Nhl. Nfj.
?**Luta** (uu) f. ludende Kvinde. Tel. (Wille).
Lutdragar (u') m. = „Lutmann" i Vod.
lutbruka v. — **lodbruge** (og **lød-**) OMa. (Tveit, Sygne): Ligesaa: **lutfiske** (Tel.), **lødfiske, lødflette, lutsaa, lutfø(da).**
luva v. — **luya** Jæd. (Time).
lyda v. — „lyye heim, innoom" = lyda inn. Østl. 6) ly (y—ii) tilhøre, henhøre. Solør. Jf. lu(d)a, Sv. lyda (till, under).
lygja (yy) v. bøie (sig) sammen = lykja. Sæt. (Valle, Bykle): **luyje luyjer luygde luygt.** „Slyttarn gjængg'e o luyjer see" (Dativ) eller „seg". „Hona luyjer seg". **lygja** kunde maaske høre til ljuga (skjule, lyve). Forholdet er dunkelt til lykja som maaske (neppe) kan være en Mis-udtale. Det falder i Bet. deelviis sammen med luya (ar), se luva.
Lygna f. 4) varmt Vindpust. — Vald. (VSl.).
lykja v. — VTel. (Skafsaa). Ogsaa om Fæ.
lykta v. slutte. — „Vi har holdt op at tilvirke", læs: vi har sluttet Vaararbeidet. — **løfte,** Solør og fl. (A. Larsen).
Lyktr. — „Stein'n (æg) laag paa Løktr".
lynten adj. let at støde, prippen; i daarligt Humør. Dal. „Hesten æ lyntin naa(r) han legg'e Nuue".
Lyrja f. noget stort, uhaandterlig og klodset Tingest. OMa. „Ei Lørje te Stokk, Stein".
lyrutt adj. = lyren 2). Ramd.: **lyyraat.**
Lyse n. Belysningsmiddel. — Oslo.
Lægd f. — 3) Terrasse el. Afsats i Bjergsiden. Sogn, Romsd. „Lægd pao Lægd".
lægja v. n. gaa lavere, om Solen; se leia. Fosn (Ørlandet): „læi, lægd".
Lægr (Læger) n. — m. Shl. (Etne, Kvinh.).
Løda f. Lade. — **Løa** Sæt. (Bykle; men (K)naa-a, f. og v.); **Løe** Tel. (Vraadal; men Knaae f. og v., Svaae); **Laa-u** Tel. (Tinn); **Lugu** Tel. (Bø, Sauar, Lunde), **Lu-u** ØTel. — **lødde** se lita (i').
Lødebrik f. = Laavebrik. Sogn: **Løøebriik.**
Løje f. = Løya (Fisken). Totn.
løma v. blive mildere. — **løme** (er), Svein.
Lømor. — Svein.: **Lømur.** 2) Luner.
Løvd f. 1) Jæd. 2). Sæt.
løyna v. — „løyne i ein noko", stilfærdigt faa sagt En en Giftighed. Tel.
Løynda(r)rom n. Lønkammer. Rog.
løynfurdeleg adj. opfindsom; speculativ. Voss og Shl. (Kvinh.): **løynfuurle** og **løn-.** Jf. lunfurleg.
løysa v. „løyse eit Bla(d)", betale for, abonnere. Tel. Smaal. **Løyte** n. 2) Stund. Rom.

M.

M, se au, ei, øy, u(o), y. — M(m) vorder bm i NShl. og Nhl. „Habmar, stebma, löbm". — Mn vorder i Regelen bn, — foruden i Sogn, Hall. og Vald. (A. Gramm. p. 109) — i VAgder, Dele af SShl. Ryf. og SSæt. og fl. — Mn vorder i Regelen vn, — foruden i Tel. Hard. (A.) — i NSæt. Voss og Dele af Ryf. SShl. og Sfj. — Mn vorder bm (og bmn) i en Deel af nordre og midtre Shl. „Stabm, stebma (= stemna, og nogensteds ogsaa = stemma), jabm".
magastölpe v. omtr. = magastøyppa. Solør.
magna v. a. — „Katt'n magna ei Muus" = tynte. Sdm. (Vanylven). — mangle? = magna. Sdm.
Mak. — „gji Mak", læs: „egji Mak".
mak. Romsd. — Makamann. Sogn.
maka v. a. afflide Huden ved Gnidning. — Mak n. „Skomak". Tel. Agder.
maksam adj. bekvem = lettvinn. Ryf. (Hj.).
mala v. male. — „mala imellom", lægge sig hindrende imellem. Totn, Rom. Odal.
Maleld, stærkt Frostveir. — makast se mekja.
mangt Slag (ikke: m. eit S.). NGbr. (Lom).
mankehøg adj. med høi eller reist Manke; selvfølende. Gbr. (Kvikne).
Mann. „Væra Mann for" = v. M. til. Østl.
Mannby. — Er maaske et laant Meinbægje.
mannheilt adj. n. 2). — Ryf. (Suldal).
Mannkumling m. = Kumle 1). Nordl.
Mariauga. Paa Øl, Shl. — Marigle, Shl.
masa v. a. (ar), udmatte. Ring. (Aadal).
Mark f. Himmelegn; i Sammenss. Vestfold og fl. „De klarnär i Vestmarka, Nolmarka".
Mata(r)drygja. — Shl.
mata(r)leid adj. = matleid. Solør.
Mata(r)syt f. = Matsut. Sfj.
Mataudn f. Blottethed for Mad; Madmangel. Dal. „Dei va paa Ma(t)daunæ".
maten adj. madlysten. Innh.
Matgletta f. noget hvorved Maden bringes til at glide ned (i Regelen Vædske). Østl.
matkraalen adj. med livlig Madlyst. Sfj.
matreida v. gjøre Kornet til Spise: ved alle de tilhørende Behandlinger, Tærsken, Malen, Bagen osv. VTel.
matskræden adj. som forbruger megen Mad. Jæd.: madskræen.
Matskrædor f. pl. Madaffald. Trondh.: -skreeaa.
Matskøyt. „J Ma(t)dskøydæ" og „-daa", i den Tid af Sommeren, da man søger at faa den gamle Avling (Afgrøde) til at række sammen med den nye. Dal. ? Dativ.
Matstunddil (i') m. den Tid man bruger til at indtage et Maaltid. ØTel.
Matsytla f. En som er i stadig Omsorg for Næringen eller stadigt tænker paa Maden. Dal.
maula v. — 5) faa noget blødt el. usammenhængende (Snee, Sand osv.) ind ad alle Aabninger idet man falder. Vald. Hall.
maa v. kunne. — Præs. Indik. Fl.: mogu, VTel. (Mo). „De maa(r) e Væle", se Væle.
Maaber n. Vær af Sorbus i. Li. Rog.
me, vi. — vaare = os; Vestfold, VSmaal. „sjelden" udgaar. vaar = os; SSmaal.
meinbenka adj. vrangvillig. Vald.
Meinbægje f. læs: Meinbægja f.
meine; i: alt' mæi'ne, altid. For: alt med eino. Solør (A. Larsen).
Meinsvette n. et ondt fortrædeligt Væsen; ogsaa: en Fortrædstifter. Shl.
Meiratorv (o') f. større Trang, større Fornødenhed. Voss. „Me ska ha da te M.", til en Gang, da Trangen er større.
meita v. fiske. Odal. Meitemark m. Oslo.
Meitery n. Mederedskaber. Smaal. Rom. Meiti f. Odal.
mela (ee) v. a. (ar), forsøge at overtale; bearbeide. ØTel. (Tuddal). Se A.
mergstela. Smaal. — mergstolen, Ndm.
Merkjesmann m., -troll n. = Deildegast. Sogn (Jost.).
Merrataar f. „Graate Mærataare" (kort æ), græde uden virkelig Sorg. NGbr.
metast v. n. = metjast. Hall. (Gol): mætast (est, test; og ast?). „Dei sooto (saato?) aa mættest paa koorare. G. N. metast?
Mid n. Snit; Greb. — NGbr. Rom. „Du kæin ikje rette Mee'e". „Finne paa eit M.".
mida (i') v. a. fremføre langsomt. Shl.: meea.
midaldra adj. middelaldrende. Tel.: mee-.
Midelsfolkje n. defin. Brugt i Sagn fra Sfj. (YDale), og forklaret om Ellefolket (Huldrefolket) som staaende imellem Bjergtroldene og Menneskene.
Midtull? m. Pengepung, Vørs; Ryf. (m. St.). „Han fekk leetta paa Meetudl sin", om En som havde en Ødeland til Søn. Maaske, fra først, en Spøgeform af Midel.
Midvetr. — Meevætt, men „Vinter". Lom.
Migskjel f. en Art i Strandsandet liggende Musling. YSdm.: Mii-.
mikle v. = mjakla. Odal.
millom, imillomaat. — „imellomat", Oslo.
millmoaste, læs: millomaste.
min. — „Kom(m) hega te mini" Voss.
minders conj. med mindre. — Ring. (Aadal).
minna v. — „De minne(r) attpaa", om tilbagevendende Lidelser. ØTel.
Minnebein. — Vett. usikre. Maaske Fibula.
misfarast v. — 4) tage feil. Ork. (Meddal).
mishugsa. — misshookse sæ, Solør og fl.
Misminne. — 2) Besvimelse. Sfj. „Faa Myssminne" (og Møss-), besvime. Sfj.
mis-skjær adj. ujævnt moden; om Ager. Shl.
mista adv.? (f.?) feilagtigt. Ryf.; Nhl. og Shl.: mys'sta, møs'sta. „Ta mista", gribe feil. „Gjera møssta", handle feilagtigt. „Seia myssta", forsnakke sig.

Misvedr n. — 3) Veirforandring. Sæt.: -vàir.
mjakla. — **mjeekle** Solør; **mikle** Odal.
Mjal ɔ: Merd. Solør. — **Mjuka.** Hard.
Mjødm. — **Mjøbm** NShl. **Mee'arm,** Sigdal.
Mjølføykja f. Fog af Meel. **mjølsjuka** v.
Mjølkeku f. — **Mjaakk-kyr,** Sæt. VTel.
Mjølkeraak f. = Betrbraut; se d. Nfj.
Mjøllrok (o') n. = Mjøllfok. Hard.: **Mjødla-.**
Mjølner, Mjölnar (Solør), se Mylnar.
Mjølskolv m. Meelstøvl. Gbr.: **aa.**
Mo m. 1. — Hertil Gaardsnavne: Moo'e Ork.; Moy (o'), Agder (fl. St.). Vel for Mo-i(-num).
moa (oo) v. n. (ar), tygge møisomt, gumle; overført: grunde paa, spekulere. Totn.
Moa (oo) f. Kjønsdrift; Avlekraft. Li.
Modfolla? f. uafhjælpelig daarlig Tilstand; aldeles forfaldne Affærer; Affældighed. Jæd. (Time, Gjæstal). „D'æ bara **Moofaadla** mæ dei".
moen adj. — 5) lysten paa, hidsig til (paa). Sfj. „Mooin te selje".
moka (o') v. — **mook(k)a** Namd. SHelg.
Mol (o') f. og m. — 4) „De gaar i Møl'n mæ'n", han opslides, gaar til Grunde. Oslo (Bærum).
molddregen. — 2) som dækker Mulden. Ryf.
Moldgras n. og **Moldfodr** n. en Bregne (Aspidium) som opgraves til Fæfoder. SHelg.: **Maall-.** Se A.
Mol(d)podda f. Skruptudse. Ma. (Finnsl.).
Moltegrøda f. rig „Moltedrol". Ryf.
mora (o') v. — **maaraa,** ulme. Solør.
Morgon. — Lyder: **Moron, Maaron,** best. **Morondin,** Fl. **Morondar** Shl.; **Moro** og **Maoro,** best. **Maorondin,** Fl. **-dar** Hard. — **Mæ'nnee,** læs: **Mæ'nne.**
Morgonrod (o') n. Morgenrøde. Se Kveld-.
morgonrolt adj. døsig om Morgenen. Tel.
Morgonsida f. den senere Deel af Natten. Gbr. og fl. „Ee vakkna utpaa (uppaa) Maargaastiunn, saa umkring Kl. 2".
Morgo(n)ver(d)søkt f. = Morgonøykt. Gbr.
morkagretten adj. = skogargretten. Lom.
Morkaslætte n. = Markeslætte. Lom.
mosabrun adj. farvet bruun i „Moselit". NGbr. „Leeta maasaabroont".
Mosafat n. = Mosarip. Gbr. (Kvikne).
mosaganga v. vorde „mosagjengjen". Tel.
Mose. — **Maas(s)i,** Namd. (som Paas(s)i).
mostela (oo, e') v. = mergstela. ØSmaal.
Mot (oo). — „Te Mootars", SBerg. Se Vika.
mota (o') v. — **maataa,** tygge. Solør.
motbærleg adj. modbydelig. Ryf. **mootbæle** (alm. L), NGbr. (Vaagaa).
motstolen. — Smaal.
Muga. **Muue** Ned. — „J **Mugg**", Østerd.
Mulemjøl n. Snuus. J Spøg. Hall. Vald. Trondh. — **Mulevott** m. Jæd.
Mun m. — **maan'ti** adj. lysten paa. Solør.
muna v. monne. — „Da munde (moonde) so væ'ra)", det er vel saa. YHard. Shl. **moon,** JHard.
Muna m. — Skal bruges om begge Kanter, men mest den nedre. Vald. (VSlidre).
munka v. 1) afprygle. Sdm. 2) se hyppa.
munnlærd adj.)(boklærd. Tel. (Mo).
Munntold f. — **Munntölt** Gul. (Støren).
[**Murt'e** m. = Murta. Sæt. „Kaffimeurte".
Murv. — Omtr. **Mörv** Østl. (Solør og fl.).
Muss m. en faamælt Fjante. Tel.
mustra v. 3) mukke. — **moostre.** Solør.
mutla (**musla**) v. 2) pusle. Totn: **muhlle.** 5) grunde, studere paa. Totn.
Myhanke. — **Myhynke** og **Møhønke** f. d. s. Smaal. **Mehænkje** f. d. s. NGbr.
Mykavælte f. skidden Kvinde. Østl.
mykja (y') v. gjøde. **mykkja** Shl.; **mykkva** Hard.
Mykje m. — Nhl. Spørgetegnet udgaar.
myklast 2) Ork. — **mylen,** løs som Sand.
Mylnartoll m. Malepenge. NGbr.
mynja v. 1) og 2). — Rbg. ØTel. „Dei ha legje o mynja paa de". — **mynjande.** „Han æ mønjaan, deeneen Kalv'n", værd at tillægge; ØTel.
Myra f. = Myr. Namd.: **Myyr'.** — **Myrmøk** f. Vald.
Myrkn. — **Myr(t)n,** læs: **My(r)tn.**
myrkna v. — **mørtne** (—ö—ä) Østl. (fl. St.).
Myr(e)bergull n. Blomst af Rubus Ch. Ork.
Myrja f. Faar som er myrjutt i Ansigt. Ryf.
Mæhæ se Medhangar. **Meehee** Østl.
mætast se metast. — **Mø(rn)e,** læs: **Mø(r)ne.**
mølja (–ö–ä) v. ɔ: myrda. Solør.
Mønsaas-skaal f. = Kranselag. Rum. og fl.
mønska v. a. (ar), = mynskja. Jæd. (Time).
[**møyt** adv. (adj. n.), bekvemt, let. Oslo. „Hu har 'e møyt". Se meiast av.

N.

N se au, ei, øy, u, o, y, øy. **N** se ogsaa A., Gramm. p. 29, 30, 108, 141.
na v. se Tram. **Nabb** m. lukkende Vind. Tel.
Nabbe m. — 2) fremspringende Landtunge. Solør: **Næbbe.** — **Namn.** **Navn** Shl.
Nadde m. Han af Krabbe. Ma. (Otrnes).
nappast v. impers. = stritast. Oslo og fl.
Nasaband n. Tilstoppelse af Næsen, saa Udtalen bliver „nasal" ɔ: Lyden, Luften, gaar ikke ud ad Næsen som den skulde. Li. og fl.
Nasafiske n. Oslo. — **Nase** m. **Næs(s)i** Namd. — **Nasaskryte** n. N.-been. Tel.
nastira. Ryf. — **natigga** v. = naudtigga. Ryf.
Nattstoda (o')? f. natligt Opholdssted. NGbr. (Vaagaa): **Nattstooe.**

naua v. 2. — Sv. Diall., læs: Gotland:.
naudlege adv. nødvendigviis. Hard.: **nôudle.**
naue adv. vanskeligt; med Nød. Ma. (Bj.).
nauende, -ande adv. = naudarlege. NGbr.
naurvaksen, nau- = nauvervaksen. Christie.
nausyndele adv. nødvendig. Sfj. (Holsa).
Nautaskaa (Hard.), **Nauteskaa** (Vald.), se Skaan. — **naututt** adj. tosset. Østl.
Nautrøyte n. Masse af Rødehaar. Gausdal. Jf. Avrøyte.
nauv adj. — **nøø'vr** Solør (og Vinger).
nauvre adj. plur. — **nooen nôuere,** nogle enkelte, Ringerike (Haug, Modum); **nôure** Solør; **nôr(e)** (ô—aa), STrondh. (Selbu og fl.). Lyder: **nôug(g)re** SGbr. Solør, **noggre** (aa—ø), SVald. Ring. (Sigdal, Modum), Vestfold (Eiker). Er dog vel snarest nokre, nökkurir, hvilket deelviis er afløst af mere slidte Maals „nooen".
nava ihop v. a. Sdm. — **Navafis.** Helg.
? **Naagaul** n. Larm i Døende. Christie.
? **Naaljod** n. Lyd som varsler Død. Christie.
Naatt, Naatt- se Natt.
Naattleg (e') n. Natteleie. NVTel.
Naattstad m. Natteherberge. NVTel.
Nebbeskata f. næsviist, „nebbete", Pigebarn. Oslo: **Næbbeskate.** Maaske: Skata, Skade.
ned. — **ni'e,** læs **nei'e.** — **niri.** „Sool'ee stjeen'e langt niri Liio". — **ned** se nord.
negla v. rapse. Ramd.: **næggl.**
neita v. (er, te), 2). — Ned.: **neide.**
neitt. — Hall. (Gol). „Medd. fra" udgaar.
ner. — Jf. næst ɔ: hos, i Finnland („Norst").
ner adv. nede, se øvr(e). — **Nerk.** Og n.
nerta v. a. (ar). — Østerd. „Han nærter se", han under sig ei Mad nok.
nerten adj. karrig. Østerd.
Nes. — Dativ: **Nisſ'a** Ndm. Jf. Les, Fl. Lisi.
Nesjar m. En fra Sted som hedder Nes. Shl.
netja seg v. — Li.: **nedjdja seg.**
Neve. — „Vjoda Neven", true med N.
Ni-auging m. Negenøie. Vestfold.
Nibb m. Næb. YSdm. — **Nibba** n. Shl.
nibbe v. = nippa, (g)jeppa. **Nibb** m. (n.) = Gjeppepinne. Ringerike (Aadal).
nidagtig adj. udholdende, utrættelig. Hard.: **nii-.** — **nidstira.** **niidstiire** Sfj.
nidblunda v. n. holde Øinene lukkede længe med stor Udholdenhed. Li.
nidrauta v. = traarauta. Vestfold og fl.
nigla v. 2). — Jæd. Dal. „Nigla aa tigla". **nygla** Shl.
ni-odda adj. „N. Kniv", er Kniv sammensveiset af ni (Slags) Odder; jf. Angrsodd. ISogn. — **njotreleg.** Tel. (Svein).
Njøs m. skarp Lugt; Stank. Hall. Jf. Njos.
Nod (o') n. Tange paa Lee. Hard.: **Naa.**
nogg (o') adj. nøieseende, akkurat; vel eet med nøgg. **noggt** adv. nøie. Nfj. (Stryn). „Sikte noggt". „Noggt gjoort".
noggeleg (o'—ö) adj. og adv. overvættes, overmaade = nøggjeleg, naualege. Ring. (Sigdal, Modum). „Noggeleg Moro"; „nöggeleg flink, go".
noggen (o') adj. — 2) slidt om Klæder. SBerg. 3) **noggje** n. (adv.). „Noggje male", om Meel som er sliset malet. Nhl.
Nokkveng m. se Rokkveng.
nokon pron. — **nuginn** Selbu (Tydal). Neutrum: **noku** Ma. (Aas), **nokou** Sæt. Fleertal: **nokaa** (o'), Sfj. (Jølstr); **noo'a, naa'a** og **noo'n, naa'n** Østl. og Trondh. Se nauvre, noggre. — **nugun kaor,** læs: **nugun kaar.**
nolsje (o') v. n. smaaspise stadigt. Sfj. (Holsa). Maaske: notla eller nosla; som tu(h)lsje ɔ: tutla.
nopa (oo) v. a. (ar), fange, snappe; = knipa. Tel. (Ø. og NV.). „No noopa eg Fiskjn". Og: **nope** (o'), Vraadal. Se A.; **nypa, njopa.**
nord. „nee aa n.". Ryf.
Nofs (o'). — YSdm.
nordfallen adj. født nordpaa. Tel.
Nordhording m. En fra Nordhordland „Noorhooren". Shl. (Østevold, Møgstr). Jf. Vidsteen. Jf. Hord, Sunnhording.
Notar (oo) m. En som deeltager i „Notalag". Ryf. „Nootafolk, -mann, -kjerring", d. s. — **notte** se nota; **notte** Vald.
Nov (o'). — Fl. **No'vu,** Voss; **Nev'ur** og **Na'vir,** Hard. — **Novstein.** Østerd.
Nudd, Beskadigelse ved Skrabning el. Slid. ØNed. „Ikkje Nudd paa Sko(e)ne".
Nuk (uu) m. høi Bjergknold. Isl. hnjúkr. — Helg. Hertil, og til **Nyrk:** „Njeutkjinn", Navn paa en Fjeldtop i Voss (Evaanga), og „Knyytkjn", en do. i Ndm. (Surndal).
nukk ɔ: nog. Odal, Vinger.
nupa v. — ØTel. „Nuupe mot Grav'n".
nuppen adj. = noppen 1). Jæd.
nute (uu—y) v. ɔ: njota. Odal, Solør.
nuva v. 2). Gbr.
nyggjast, læs: **nøggjast.** — **nygla** se **nigla.**
Nykelgull, Salten. Spørgetegnet udgaar.
Nylenda f. Hard. **Nylænn,** ØMa. VNed.
Nyrune m. = Sidrune. Tel.
nysa v. = maula; se snysa. Hard.
nytteleg, nyttig. Tel. — **nyttug** 2). Ryf.
nækja v. = neisa (nekkja). Sogn.
nækjinn (tkj) ɔ: naken. Solør.
næla v. (er, te), skyde op med en Spire hist og her, om Ager. Sfj. „Aakru æ aat aa næle". Til Naal.
næma. — **neemre,** nærmere. Solør. (A. L.).
Næpegrav n. Roebeed, se Grav. Shl.
nær adv. — „So nær te", = so nær som. Tel. — **nære,** mindre, minus. Tel. „Ein Dali neeri two Skjelingg".
næra v. tage med Forsigtighed af noget, spare paa; tøie. Totn (Ø. og V.; Vardal), SLand. „Du lyyt nære Smør'e saa dæ rækk tæill". „Nære paa Mat'n, Foor'e, Høy'e". Se næra v. a.
Nærstraa f. figur. = Naudberging, se næra.

Totn, Land. „D'æ bærre e(i) N. vi har att naa".
nødig adj. trængende = naudig 2). Østl.: **nødi**.
nøgg adj. luvslidt, haarslidt. NGbr. (Lom): **nøᵘgg**. Jf. nøggjast, nyggja.
nøgta v. — **nøkte** og **nökte** Totn, Solør.
nøke v. a. og n. (ar), klemme, trykke; drive, udnytte smaaligt = nøg(j)a. ØNed. Bamle og fl. „Nøke aa nøke", trykke sig for at faa Ordene frem. „Nøke Folk'a", drive sine Folk til Arbeide.
Nør(e)varme m. Ild eller Emmer som holdes overdækket for at haves rede til Optændelse. Totn.
Nøyta f. Gjænge = Kooks. Rom. Vinger.
nøytug. — „Haandee", læs: „Haann".

O.

O. — Det lukte O (oo), som er vordet diftongiskt (o'u') i Agder, vil i VAgder foran Læbekonsonant (M, B, P (V)) og ofte foran G og K og N miste sin U-Lyd og vorde o'. — Se U.
obaakkle se ubokleg, avbakleg.
Odd m. — **Öᵘdd** Trondh. Solør og fl. Ligesaa: Bröᵘdd, Sköᵘdd.
odda seg v. = ydda. Shl.
Oddværing m. En fra Odda i Hard.
Ofn (oo) og **Ooftn** n. En som er oof(t)naat, som „fær aa oof(t)na v." ɔ: som er ubeherskek og voldsom i Adfærd og derved gjør Ugavn. Namd. Jf. ofsnast.
ofne, oftne (oo) ɔ: opna. Totn, Solør.
Oke. — „I O'kje", Sdm. (Sunnylven).
okkar pron. — **kans** Tel. (Tinn).
Oklehosa f. = Stubbhosa. Smaal.: -**hoosoo**.
Oldr m. El. — **Öld'r** og **Ord'r** (aa—ö—ä, og „tykke" Konsonanter) f. Østl. (Land, Solør og fl.).
Ollotal? I „koma Odlotale", komme for Alvor, komme for at blive, tilflytte et Sted. Hard. (Kvamm).
olstren adj. som vil „olstra". Ryf.
Olt n. omtr. = Olstr. Ryf. Jf. elta.
oltesam adj. plagsom ved sit „Olt". Ryf.
Ome (oo) m. 2. — 2) svag Lysning (Antydning)? Sogn (Vik). „Aen Oome tao Dagjn".
Omn. — **Odm** (o', ö og oo), Shl. **Omsfoot**, Shl. og fl.
omurlaus. — Ogsaa: rolig, fri for Fjas og dumme Streger („Gaperi"); sagtmodig. VTel. „Ein o. Hest'e".
Ongulvav se Vav. — **Onntid**, Sæt.
onnast v. (ast), være utaalmodig efter, stunde efter. Østl. (Hedm. Solør og fl.): **ö(ⁱ)nnes** (paa), **öᵘnnes**.
ora v. 3). — **oorde**, Bamle (Drang. Tør.).
Ora f. — **Oo(r)dre** Follo, **Oole** Hedm.
ordast v. veksle Ord. Tel. Nordl.
Ordstøda. — Ordsted, læs: Ordstev.
Ordstøde. — **Oo(r)stø(e)** (tykt (r)st), ØTel. (Tuddal), Solør.
Ordtøkje. — **Oo(r)tykje** (tykt (r)t), ØTel.
oren adj. = ara. „Oore Mjøl, Konn". Smaal.
Or-kaste-not (oo, oo) f. lidet Vod, hvormed man tømmer „Sildelaasn" for Sild. Ryf.
Orkebarn (o') n. Barn som volder meget Besvær, „Orka". Ryf.: **Orkabadn**.
orkesam adj. besværlig, brysom. Ryf.
Orr f., Fl. **Örr'u(r)** og **Err'u(r)**, Voss og Hard.
orskilja (oo) v. stjelne. Rom.: **oorskjeelja**. **aarskylje** Tel. se aaskilja.
orvhendt. — Nhl.
Oserom (oo) n. Pusterum. ØTel.
Oshol (oo, o') n. = Ylhol; i Jis. Vestfold.
Oska. — **Oske** (aa—ö), Østl. (Oslo, Odal osv.).
oskeleg. — **uskelege** Tel. (Raul. Skafsaa).
Oskereid. — Se Skyvra, Tora.
Oslofærl se Uslodferd. — **Ospesev** se Sev.
Osp f., Fl. **Öspu(r)** og **Espu(r)**; Voss, Hard.
Osteball m. færsk Osteklump til Smagebid. Ringerike (Aadal).
Ostekjuka f. — Sogn. 2) Ost af tyk Mælk. Nhl. (Lindaas): **Öskjuka**. Meddeelt.
Ostetægja f. Siekurv for Ost. Hard.
ota v. = hopa. Sfj.
Otugamp = Otekamp. VTel.
ovanaat. — **ovanat** Rbg. (ikke „aavanat").
oveideleg adj. = ovveiden. Nfj. (Eid).
Ovgjerd. — **Aajæl** Østl. (Oslo og fl.).
Ovhest m. udmærket Hest. Tel.
Ovløysa. — Bruges ogsaa som adj. prædic. og som adv.: overordentlig. Li.
ovugt. — **uvunt**, Rom. **ugunt**, Solør.
ovundsjuk. — **ugunsjuk** Solør.
Ov-vetne n. = Ovvatn. Sfj.

P.

Palltaske f. = Palltost. ØNed.
Pauk m. = Paak (Kjæp). Solør.
Paagatase, Paagje se Batspoke.
paala v. (ar), staa stiv og ubevægelig, staa som en Paale. Shl. Ryf.
peilefull adj. fuld af „Peiler" 1). Sfj.
Pek n. = Peik n. **Pen** = Penn. NGbr. (ee).
[**pigg** adj. proppet, overmæt. Oslo. Eng.?
[**Pelaar** (ee) m. lidet smalt Skab paa Væggen mellem to Døre. Vald. For Pilar.

pisle v. nippe; plukke, pille; omtr. = fitla. Smaal. Vel: pitla. — **Pjaks**, Solør.
Pit (i') m. meget liden tynd Vind. Hard.
pjaskeleg, pjasken adj. = pjuskjen. Tel.
Pjautr se Spjotr.
pjaala v. 2. — Selbu. 3) = fubba. Senja.
Pjaale m. = Staur. Selbu. Jf. Paale.
Pjaatra f. En som snakker og bærer sig tosset. Hard.: **Pjaottra**. Vel ogsaa: **pjaatra** v.
Pjeska f. = Pjosk 2) ɔ: cunnus. Senja.
pjutre v. smaakoge = putra. Solør og fl.
Plinu f. liden kløende Skorpe eller Knude uden Saar. Smaal. — **Plita**, et Gran.
plugga v. (ar), bemøie sig, slæbe. VNed.
pløyta v. (ar), = plugga. VNed.: **pløyde**.
Poll m. omtr. = Dalbotn. Sfj.
poltra v. Sfj. (Holsa, Jølstr). ? udgaar.
porast med v. drille. Shl.
pratug adj. = pratsam. Hall.
Praamm n. udslidte Redskaber, især af Metal. Smaal. **Proomm**, Jernskrab. Rom. Se Vrom. — **prima**. briime Vald.
primpen adj. prippen, lettelig stødt. Ryf.
Prit (ii) m. en Fisk = Løya. Vestf. (Eiker).
prokaa ɔ: prika v. ØTel.
pulla v. 1) = humra; om Hest; Sfj. 2) mumle, hviske. Sfj.
pumme v. (ar), arbeide famlende = tukla. NGbr. (Lom). „Ee pumma saa læ'ngje mæ di, te ee fekk pumma dæ tee". — „Eit pummasamt Arbei". Lom.
Purla f. Ringe i Vandfladen efter noget gjennembrydende. Ryf. — **purra** v. Gbr.
Pus (uu) m. scrotum, NGbr.
pussa v. a. (ar), hidse (Hund). Østl. Tel.
Pusskorn n. = Eista. NGbr.: **Puusskøynn**.
Putrekall m. og **-kolla** f. Tel.
[**putr** adv. pure, lutter. Jæd. „Puttr Skog".
pyssa v. Shl. — **pøkjen** adj. stiv og stram; trodsig; lig en „Pøk". Sogn.
pæsa v. (er, te), drikke stærkt = bæsa. Tel.
Pølra f. se Pykra. 2) et Slags stor Rullepølse. Ryf. (Hjelm.).
pøsa v. blæse = pysa; mest om Husdyr, som misfornøiet blæser i Fodret. Sfj.

R.

R, Bogstav. — Det indre R er udbredt ogsaa i en Deel af Kvinherad i Shl. Rn i Endelse er vorbet dn i JSogn, Vald. Hall. NRyf. Røldal og SShl. (Rn i Stamme er vorbet dn i JSogn, Vald. Hall. Voss, Hard. Nhl. Shl. Rog. VAgder.)
Rabal. — ? ? udgaar. **Roobal** Vestfold.
rade v. gaa og drive = ra. Og **radde, rådde** Solør (if. A. Larsen). Se radda, føite.
Rade m. Strækning af Mark eller Skov. Ogsaa: **Radde, Ra'dde, Rådde**. Solør (if. A. Larsen).
ra(d)e adv. — „Kjøre rae", kjøre Hovedveien „Raveg'n". Vestfold.
Raftsklauv f. Sted i Mønningen hvor Tagbjælkerne mødes. Jæd.: **Rapsklöu**.
raga v. rave. — **vraagaa** ØTel. (Tuddal). „Slaa Bræg, slaa Bræg", om ravende Fødder; Jylland.
Ragat n. vilter støiende Person. Gbr. (Lom).
Raggetøle se Tela.
raggutt adj. fuld af Ragg n.
Rak n. 2. Smule, Gran. Sfj. Jf. Raka.
Rak n. 3. Trivelse, Vækst. Ma. (Bjelland, Øyslebø). „Dær æ kje dæ Rakje i dænnæ Kviigaa sum i den hii". Jf. Rekk.
rakleg adj. velvoksen rank og smidig. Dal.
rala v. tumle, grassere. Jæd. „Ha møgje te rala mæ". — **Ramn**. **Rabm(n)** Shl.
Rampa. — „Juulerampa" = Skjutu. Smaal.
Rand f. 2. — 4) en af løse Stænger dannet „Hjell" i Udhuus. Jæd.: **Raann**.
rangla v. 1. vanke uden Maal. VAgder.
(V)rangsveip m. Bundt Kornstraa som er forkjeert skaaren. NGbr. (Lom).
(V)rangvenda f. — 2) Vredenhed, Vrangvillighed. Ork. (Meddal).
(v)rangvendt adj. og adv. vrangvillig. STrondh.
(V)rangørda f. Bringler. JSogn: **Ranggera**.
Ranke. Ogsaa af Stene. — **rassa**. Jæd.
rapa v. 1, styrte ned. — „Sjønnun raapaa". ØTel.
rapa v. 2, ræbe. — **raapaa** ØTel.
Rasl n. larmende Snak. Vald. — **Rasl** m. og **Rasla** (-s) f. Skvaldrer. Vald.
raud. — **röug** Solør (Hov). n.: **röukt** Solør (Hov, Aasnes, Vaaler). Jf. A. L.
Raudaat, SBerg. — **Raudmylda**, Ma.
Rau(d)bær n. Bær paa „Raudeine". Gbr.
Raudfjødring. — Rom.: **Röufjøring**.
Raudvid m. Ved af „Raud-gran". Ring.
Rauhank, læs: **Rauhauk**.
Raun. — **Raangn**, som „Skaangn" ɔ: Skaun. **Rømn** Ned. (Øyestad; ogsaa: **Röun**).
Raunakall m. et Slags Okseltræ; Sorbus fennica (intermedia?). ØMa.
Raunsveig. — **Röunsveeg, -svig**, Hard.
rausa v. — styrte ned. Oslo, Vestfold.
Raust n. — 4) hver enkelt Bjælke i Gavlvæggen. Sæt. **Vaaeraust**.
Raustemor (oo) f. = Vaaeraust. Tel.
Ravarjotar m. Snyltegjæst? Hard.
raaborja. — Til byrga (børje), Byrg.
Raad. — 2) n. NGbr. 3) f. NGbr.
Raam n. — „Paa (e)i Roomm". Solør.
Raamaskot (o') n. heldigt Træf. Ryf.
Raarand f. slet stegt Rand i Ovnbrød. Østl.
raasa, Raasa, raasen se rosa (o').
Raasa f. = Darle. Sogn (Vik): **Raosa**.

Raasedyr n. Dyr som flakker, „ræser“. Sfj.
regle se rigla. — **Regnslaug** se Veggsmaug.
Rei n.? Gyngen. — **reia** v. gynge. — **Reia** f. en Gynge. — **Reiatog** (o') n. Rebgynge. Nfj. (Ældrig: Reid).
rei(d)ra v. bygge Rede „Reir“. Li. (Nes).
reine adv. Oslo. — **Reipsnat(r)** se Snat.
Reinsbakke m. Ende af „Aakrteig“, paa hvilken der ved længere Dyrkning har ophobet sig Muldjord; = Aakrhovud. Hedm.
reise adv. omkuld. Solør; jf. A. Larsen.
Reit. — „Slaa Reit“, et Boldspil = prika Fubb. — **Reiteball** m. Boldspillet. Nfj.
Reka. **Reke** Bamle. — **Reksla** 1) b). Østl.
Rekespade m. Skuffe med Spadejern paa. Østl.: Rookoospae, -spa'a.
rekna v. — **rækne** Østl. (Solør og fl.).
Rela(ee) f. 1) Ko som pleier at løbe paany. 2) = Guteslogsa. Nfj. Til rela v. n.
Rem n. Skrig. Rbg. — **Reem'n**, Fanden. ØTel. Svein.: Reemeel, et Alarms Tilfælde; reemeele, buldre, Ordgyder.
Rende n. Loft osv. ØTel. (Sauar).
renna v. (rann) = renna (de), løbe. ØMa.
renna v. a. (er, de), bedække. NGbr. Jf. rennast.
Rennebor n. = Borvinda. Vald.: -bør.
Rennesprang n. = Rennesteid. Agder, Vestf.
Renning m. skummet sød Mælk. Hard.
Rensl f. = Rensla 3).
Rensla f. Rend, liden Tuur. Dal. Shl.
Repp (ee) n. det af Hest levnede Hø. Solør; jf. A. Larsen. Rip?
reppa (e') v. a. trække lidt fremad = rippa, kippa. ØMa. Især ved Tømmerkjørsel. „Me he teie Timre ein liden Repp“ m. et lidet Stykke frem. — **reeppe**, pakke sig ɔ: rippa. Solør.
Rett f. plan Strækning osv. — Follo.
rettleideleg adj. rimelig, føielig; brugt om Veir i „Slaattonn“. Ryf.
rettom adv. ret. Rom. „Rettom aa uvunt“, ret og vrangt.
rettsnudd adj.)((v)rangsnudd. NGbr.
Revatona f. — Sogn.
Revle n. — Solør: Rævle og Reevle.
Ribba f. hver af flere lange vandrette og ligeløbende Stænger; f. Eks. i „Hjell“. Smaal.: Reebbe.
Rid (i'), Gydning. Voss: „ga pao Ree“. — **reea** v. (ar), gyde; Voss, Hard. Sogn.
(V)rid (ii) m. — ØTel.: Vrii.
(V)rid n. — **Riiaskaft** n. Skaft af V. Nfj.
(V)ridel m. 1) kort Stok ved hvis Omvridning i Ring el. Løkke paa Reb man klemmer fast. SHelg. (Vik): Vriiel; Shl.: Riiel, om Trynekl emme. Ogsaa: Vrid(d)uli SHelg. (Vik), = Vridvol. 2) vrangvillig Person. Helg.
(V)ridomeis. — **Vriupeis**, -kjølkje m. d. s. ØTel. „Vriioompeis“, Østl.
Rift (i') f. — b) kort Stund, kort Tuur; omtr. = Rykk. Ma. (Bjelland): Ript.
Rift (i) f. 2. Flugt i Kroppen, Gigt osv. — Flog. Land: Reft og Ryft.
Rigl n. — Ogsaa Vrigl VAgder. 2) en upaalidelig vaklende vrikkende og vringlende En. VAgder.
rigla v. n. 2). Ogsaa: „vrigla paa Foutn“; Ma. 3) Ogsaa: „Slee'en vrigla“. Ma. **reegle** v. a. opsætte løst og vaklende. NGbr.
rikssla v. a. befrie Fisk for „Riksl“, Skjæl. Nfj.
rikta v. om Fjeldrypens Lyd. Røldal.
Riml m. Strimmel. Shl. (Kv. Ølve): Rimm'l.
Rinjul m. ɔ: Rennel. Tridse. Solør og fl.
(V)rink m. Afsmag som Ølet faar allerede paa „Rosten“. — **Vrinkesmok** (o') f. d. s. Tel. (Bø og fl.).
(v)rinka v. Jf. vrida seg.
ripa (i') v. ridse. — **røpaa** ØTel. (Tuddal).
ripa (i') v. a. afstrygе. — **røpjaa** ØTel.
Risbitenkja f. = Tauskjering. Rom. (Sørum): Riisbiitænke. — **Risju** se Rusa.
Rise. — **Rysegrav**, Li. (Vanse).
Risla f. Green. — **Ritla** (og ee), Dal. Jæd.
(v)rita (i') v. ridse. — **vrøtaa**, pirke med Kniv. ØTel. (Tuddal).
Rive (i') m. 1) og 2). — **Ræva** Solør.
rjoda v. 2. drysse. ryy röu raae og røddi; SHelg. — **rjøe** v. svadse ɔ: rjoa. Sdm.
Rjodvippa. — **Rjøvippe** og **Rjøppe**. Nfj.
Rjome. **Rjumme** JSogn; (R)jubme NShl. — **Rjummask** m. = Rjomekolla. YSogn.
rjonen adj. vanskelig; = ampr, vrang; mest om Børn. Hard.
Ro f. 6, Skruemoder, se Knivskaftro.
ro, gynge. — **Roo'skjæl**, læs **Roo'sjæl**.
roa v. n. bringe til Ro. — Solør: **rooa**.
Rogang m. a) Aareleie mellem Tollerne. b) Tollegang. Oslo.
Rognkjes (ee) m. = Rognkjelsa. Li.
Rognsykje, en Kosygdom, sandsynligviis: Perlesyge. Rum. (Nore).
Roke. — **Raagaa** Hedm. Solør.
Rokkemann, Oslo. — **Rokkesnu** se Snu.
Rokla. — **Rokloo**, læs **Raakkloo**.
Rom. — **Rubm** Nhl. NShl. **Roum** SætV.
Rorsop (oo, vo) m. = Styresop. Ryf.
rosa (o') v. 2, flække. — 2) arbeide rast og noget skjødesløst, = flekkja, flysja. Ryf. Mest: **raasa**. — **Rosa** og **Raasa** f. En som er **raasen** adj., tilbøielig til at raasa; en River. Ryf.
Roste (o') m. — **Ruste** Nfj. 2) = Rostekjer. Ork. **Rustesaa** m. Nfj.
Rot (oo) f. Former se Bok. — **Rotbløyta** f. Regn som gjennemblødеr Jorden omkring Ager- og Engplanternes Rødder. — **Rotblote** m. d. s. — **Rotevæta** f. d. s.
rugga v. n. (ar), ligge paa Æg, ruge. Dal. — **Rugg** m. Rugning. „Sidja Ruggjn ᵉud“, ruge til Ende. Dal.
Rugl n. Vaklen. — 2) Upaalidelighed; noget som er upaalideligt. Oslo og fl.
ruglen og **-utt** adj. som staar usikkert.
Rukk m. Rynke = Skrukk. Solør: oo.

Rukka f. rustfarvet Dynd. Solør (if. A. Larsen): **Rookke**.
Rukl n. noget som er slet sammenhængende og faldefærdigt. Østl.
runkla v. svaie, gynge = runka. Dal.
runsla v. rende omkring; se runsa.
Runslesaud, -vedr osv. Shl.
rustborkutt adj. „borkutt“ med Antydning af Rustfarve. **rusteborka** d. s. Om Hest. Hard. — **Ruste** se Roste.
ruva v. strolle. — NGbr. (Vaa.). **ruue**, Oslo.
Rydel. **Røle** f. Østerd. — **Ryfte** n. Oslo.
Ryl (yy) m. dulgt Snak; Samsnak om Rygter. Gbr. (Kvikne). „Ryyl um dæ i Bygdn“.
ryma v. finde Rum, faa Rum, rummes. NGbr. „Ee fekk saa stoor ein Av'l i Aar, at 'n rymmee ikje i Laava“. 4) og 5); Shl. og Nfj.: **ryyma**, -e.
rymast v. impers. blive rummeligere. NGbr. „Dæ rymmeest, rymmdest, i Huu'see“, idet nogen dør.
rymja v. — 2) rømme. Shl. 3) faa Rum, rummes. Nfj. „Alt du kann faa te aa rømje i Sek'kja“.
Ryne (yy). „I Ryynom“, Rom. (Nedal).
ryr adj. udrøi. — Num.
ryrleg adj. ilde medfaren; medtagen, affældig; høist uordentlig eller utækkelig; om f. Eks. et Huses Indre, Landskab efter Jordskred, Mad. Nfj. Sfj. (Holsa og fl.). „Her va ein ryyrle Utsjaana; her saag ryyrle ut“. Vel eet med ryrleg, udrøi. Ogsaa: **ryyrleien** Nfj. „**urvyrle**“ d. s. Sogn.
rysja v. gyse; drysse. — **røsja**, Imperf. raass, Sup. roo(s)se (og aa) Gbr.; af rjosa.
ryskja v. — Imp. **ryskte**, Sup. **ryskt**; ØTel.
Ræddhug. — **Ræddhuje**, Sfj.
ræka v. a. vende osv. — Rettere: flytte Reg lidt til Side osv. Nbg. Vald. **reka** (rak) d. s.
rækja v. n. harke. — 4) og 5) Gbr. Særlig: tale langsomt og udtværet, forsætlig udtøiet. Gbr. (Kvikne).
Ræl n. Vaas. Nhf. — **Ræleskap** m. d. s. Nhf.
ræla v. stikke osv. Dal. — **Rælar** m. Stikke. Dal.
Ræma f. tyndt hindeagtigt Lag, som: tyndt Oljelag paa Vand, tyndt Skylag. Shl. (Ølve, Kvinh.).
Ræs n. vidtløftigt larmende og indbildt vigtigt Snak. Nhf. Til ræsa v. n.
Ræsa f. 2) Shl. **ræskjen**. **reskjen** (e'), INfj.
røgla. — Bræ'nnevin, læs: Bræ'nnvin.
røkje adv. rask, redigt. Hard.
røpaa ɔ: ripa, ridse. ØTel.
røpjaa ɔ: ripa (Lauv). ØTel.
Røsme n. Affald. Ogsaa f. — Smaal., læs: (Bærum, Aker). Alle Spørgetegn udgaar. — **røsmete** adj. lig Røsme. Oslo.
Røte n. især: Ugræsrødder i Ager. NVTel.
Røvl m. en Brøvler. Odal.
Røykspivla f. Røghvirvel. Sfj.
Røyr f. Lyske. — **Rør** Østl. (Totn og fl).
røysa 1). Num. — **røyv** adj. ØTel. (Tuddal).
røyta v. 4) miste Haar. Nfj. „Huda raite“.
Røytestokk m. = Røytesvill. Nfj. (Stryn): **Raite**-. — **Røyve** m. Vald. (VSlidre).

S.

sa(d)lutt adj. storflekket over Ryggen.
Sale m. ɔ: Sadel. Østl. og fl.
Sabb 1). Oslo. — **Sadd** m. Tel.
Sag f. — **Sog** (o'), Fl. **Sa'gu**, Voss.
sagd adj. Shl. (if. Vidsteen).
Sakn, -ad. — **Saktn**, **Saktna** Østl. Vald.
Salthorn n. Horn med Salt i for Fæet.
Sambeite n. Græsning sammen. Dal.
samska seg v. = samsa seg. Ma. (Øysl.).
samsnakkast v. recip. tale sammen, særlig med den Tanke at komme overeens. Østl.
samsnækjen adj. uafbrudt eller eensformigt fortrædelig. Jæd. „Dette Arbeie æ fælt samsnædje“. **samsvart** adj. sort overalt. Tel.
Samsod (o') n. Sammenkogning. Tel. (Mo).
samtynt adj. — Hard.
Sandøyre m. se Øyre.
Sankr m. En som sankrar. Sfj.: aa.
Sannsoga (o') f. — ØTel. (Tuddal): -sugu.
Saud m. 1) Sydning. — 3) Sveisning. NGbr.: Sø.
Saud m. Faar. — **Sóug** Shl. NNhf. Solør.
Saudfødsla se Fødsla (Føder).
Saudskjel. — Skjaller, Rhinanthus.
saura v. n. — **sore** Selbu; **sørre** NGbr.
Saurkyta f. = Ørekyta. SVald.
? **saurt** adv. seent (seit) = traatt. Nhf. (Hjelm. og fl.). „Dæ gjekk sôutt“.
Sav n. Affald = Sag. Ned.; SSmaal.: Sôu og Sáu.
Save m. Skorpe eller tynd Skive. Shl. (Kvinh.). Ostasave, Kjøtsave.
Sav(l)jost m. Træ som er hærdnet paa Roden, efterat Barken er flækket af. Gbr. (Kvikne). Meddeelt. Jf. losta, Losta.
saafrek adj. = saahæv. Sfj.
Saal n., **Saala** f., **saalen** adj. Li.
Saalegam(a)n n. Sjæleglæde. VTel. Sjelden.
Saalvaae. — Namd.
saalvoolin = saalvoren. Helg.
Saam m. sløv og slap Person. VTel.
saamen adj. = saam. Nfj.
saata(a) se sota (o').
se- se si-. — **Seddar** m. rask Karl. VAgder.
Sedesma, læs: **Sedsema**. — **Seg** n. Ma.
seg. — „sinn'imilla“ Solør. Moi, læs: Moy.
Segde m. Streng af sammensnoede Tarme eller Sener. Hedm. — **Segde** se Sigd.
segja v. sige. — **søaa**, Præsens **siie**, ØTel. (Heiddal, Sauland og fl.).

Segje (e') n. buet (segmentformigt) Indsnit i Faareøret til Mærke. Sogn (Vik).
segraate (ee) v. ɔ: sigraata. Hedm.
Sei(d)avitta f. liden „Seidvinda". Ryf.
Sel (ee) m. seenfærdig Person. Sdm.
seltra. — v. n. læs: v. a. 2) ryste sammen ved Løftning og Stød mod Bunden = silka. Sfj.
Selver. — Silveer (korte Vokk.). NGbr. (V.).
Seng f. — Fl. Seng'r (Sængg'ur, Sængg'er, Sængg'e). Hard. og Shl. G. N. sæng, Fl. sængr.
? **Sengjabrik** (ii) f. = Sengstokk. Christie.
Sengjehest m. den opstaaende Kant af „Sengstokk" (Sidefjæl). ØTel. (Tuddal).
Sengskor. Sængjeskør Num. (2) udgaar).
ser (ee) adj. særegen, særdeles. Hard. Shl.
ser adv. — „I seer", itu = seehaar (kvar). Rom. „Da æ seer umm likt", Hard. Voss.
Sess m. 4) Legemets Bagdeel. Tel. Østl.
Setjemjølk f. Mælk tilsat med Løbe. NVTel.: -mjaakk. Sjelden. — si-. see- Solør.
sibola adj. = jambola. Solør: seebaalaa.
Sidrune. — (alle?) udgaar.
sigbratt. — stigende svagt og jævnt.
Sigde m. — Sægde og Säide SSmaal.
sikkaa, sikko, se seg.
Sikle n. = Sikla (Ryf.). Ryf.: kl og gl.
Sildastøde se Støsild. — **Silderihl** (-reehl) n. = Sildereist. Nfj. — **Sildavitta** f. liden „Sildavinda". Ryf.
Silingssup m. = Silesup. Østl.
Silra f. = Bekkjars. Ryf. — **Sil-regn** (ii) n. Tel. og fl. — **Sims** = Slidr 3.
Simpe f. om liden Hvidling. SSmaal. (Berg), Vestfold.
Sina (ii) f. begyndende Gjæring, Suurhed i Kjød el. Fisk. Fosn? Ndm.
Sina (i') f. visnet Græs. Li.: Seena.
Sinnes-vette n. arrigt Væsen. Shl.
Sipa f. En som jævnligt „siipar". Trondh.: Siip'. — **sipla** v. 1) rinde. VTel.
Sisarre m. og f. En som jævnligt klynker, „sarrar". ØNed. — **Sitaate** m. og f. om Diebarn, som stadigt vil die. ØNed.
sitja v. — 7) ruge. Dal. Eng. sit. Se Rugg.
Sitjefjøl f. Fjæl som lægges ovenpaa Bænk til Sædets Forhøielse. Oslo: Sittafjæl.
sjakke, VTel. — **sjaksutt** adj. hakkende. Ryf.
sjau. — sjöug'e og sjög'e Selbu. ? udgaar.
sjaunde. — Tildeels: sjæ(u)mdee, Voss.
sjaa v. — Præs. sjeer, Sup. sjeett, Shl.
sjeldsengjen adj. = sjeldsengd. VTel.
Sjo. — Bestemt: Sjød'n, Sjød'nin, SBerg.
Sjoan = Fallan + Fløban. Namd. Nordl.
Sjobu m. = Sjobygg m. Ryf.
sjoda. — Imperf. söug Shl. NRyf. og fl.
Sjogard m. Gaard ved Søen. Ryf.
Sjonarhaug m. Udsigtshøi. Shl. „Sjoonarhöugn", (maaske kun) Stedsnavn for flere Høie; Hard. (Kvamm). „Sjoonaraasn", Stedsnavn i Ryf. (Hjelm.).
Sjosmak m. Smag af Havet. Sæt.
Sjødn se Stjern. — **sjødna** se stjorna.
sjølv. — Voss og Hard.: sjøl(v)u m., sjøl f., sjøl(l)t n. (bestemt: sjøl(v)a); i Fl. og best. Ental: sjøl(v)ee, sjøl(v)a, sjøl(v)ee. — **sjølaa see** = sjølvo see (Dativ); Nfj.
Sjølvbresta (e') f. Mælk sprængt uden Tilsats. Hard.
sjølvgrum adj. selvtilfreds, -behagelig. Oslo.
sjølvraad adj. selvraadig. NLand og fl. G. N. sjálfrádr, uafhængig.
sjølvstiv. — sjølstiiv tør i somme Fald og Egne være s(t)jølstiv (se d.), eller styrdstiv (se styrdsterk).
sjølvstyrd adj. overladt til sig selv. Ryf. fl.
Sjølvstyring m. selvraadig Person. VTel.: Sjavstyyreengji.
sjølvvaksen adj. naturlig, ikke kunstig. Tel. (Vinje). „Sjavvuksin Krook'e paa Tre-i".
Ska(d)brodd m. voldsomt Vindstød. YSfj.
Skade. — Ska'a Østl. (Solør og fl.).
ska(d)ferdug adj. meget rask, særlig i Slagsmaal. Gbr. (Kvikne): skafælog.
„**Skaffæring**" A. — Skaffæ-ingji, -gje, VTel.
Skak n. — 3) Person (Kvindfolk) som har mange overflødige Bevægelser af Kroppen. Follo, Oslo.
skakaskilt. — Eller: -skjelgt? jf. hyrneskjelgt. skökkorsjøtt („tykt" rsj), Østerd. (Rendal; (ifølge A. Larsen: < skokla-). If. vaaskøytt.
Skakareid? f. „Koma i Skag(g)reiæ" blive gjennemheglet. Dal. Til skaka (Liin).
skakka v. — = skilja 5); med Dativ. NGbr.
Skal m. en Karpefisk („forskjellig fra Murt, Syril, Hærsling, Briit"). Vestfold (Eiker).
Skamäill m. Skammel. NGbr. (Lom).
skamm. — „Før skamle Stoonde siiv". Shl.
skammdrepa v. a. dræbe paa en voldsom Maade. Tel. „Dei laag skamdrepne o skamfarne".
skar adj. ? udgaar. — **Skardglip**, ØTel.
Skarn. — liite, læs: liitee. Lom, Vaagaa.
Skarvesjukji m. = Ratasjukje. VTel.
Skata f. haardt og grovkornet Kvindfolk. Nhl. (Lindaas). — **Skata, Skate** f. se Skota.
Skau m. høit Raab. NVTel. Til skaua.
Skavar m. — 2) Flaaer, Blodsuger. Vald.
skaaksky adj. = skokleshy. Østl. -sjyyr Gbr.
skaaltom adj. aldeles tom, tom som et Skal. VAgder. „Biipaa va skaaltom (o')".
Skaateferd f. Adfærd som fører Fortræd (Ugavn) over En selv eller Andre; ogsaa: uheldig Færd, Ufærd. Nfj. (Innvik, Stryn). **Skoteferd** udgaar.
Skaavar m. aflangt Fad med flade Endestykker. Dal.
skeida v. bruge Skeen. — Flere Steder.
skeida v. afskedige. — Oslo. Partisip: „utskjædd".
skeina v. n. — 5) = geina, om Fartøi. ØMa.
skeivrodd (oo) adj. om Farkost som vanskelig lader sig ro ret frem. Dal. og fl.
Skidda. — Hall. (Aal). Skiddekviigæ f.
Skift n. Phase, om Maanen. Sæt.

skila v. — „skjeela (ee kort) Væv'n", stille Rendingstraadene ad for at indbringe Islætten. NGbr.
skildr. — sjeellr, Solør.
skinglutt adj. som gjerne „skinglar" v. n.
Skinnfilla. — 2) lidet Stykke Hud. Østl.
skinnsjuk adj. stiv og øm i Lemmerne som efter Overanstrængelse. Sfj. Sogn. — Skinnsykje n. den Tilstand. Sogn (Vik).
skirna. — „Gröut'n skiirna seg", eller „da skiirna seg i Mat'a", naar der udskiller sig Vand af den kogte Grød. — Sfj.
Skaaronn (ŏ—aa—ŏ^{u}) f. = Skurdonn. Rom. Solør.
skjaamutt adj. — 2) uklar i Farve el. Lys. Totn, Gbr. og m. fl. — skjaarøyte seg, Nfj.
Skjebba f. 8). — Shl.
skjegla v. — skigla Dal.
Skjelru m. Skorpe af Muslinger eller andre Kalkdyr paa Træverk eller Bjerg i Saltvand. Oslo.
Skjerding f. = G. N. skerding, f. (Dobbeltkrog osv. Fritzner). NGbr.: Sjæling. — Sjælingkrook m. Kjedelkrog. NGbr.
Skjergras n. Dal. Vel: Carex acuta.
skjerr (e') adj. 2. frisk. — Og sjærr'e Ma. (Grindeim); men „sjarr'e" ɔ: sky. 5) „sjær(r) Udd, Udl", udmærket Uld. Li. (Spørgetegnet udgaar); Dal.
Skjess(e)maal n. lækkert Maaltid. Tel. Nbg.
skjota v. — sjuute, Vinger og fl.
S(k)jyggal ɔ: Skidgard. Rom. (Nes).
Skjæva f. defin. den „skjævutte" Hoppe. Vald. — Skjæven m. den s. Hest. Hall.
S(k)jæle n. Skal; om liden Baad („Nøddeskal"). Solør. — Skjutu se Skita.
skjøra v. a. (er, te). — 7) jage. Ma. (Otrnes). „Makrel'n skjørde Sill'a". — Skjøretak n. = Skjør 2,.
skjøra v. n. (ar; og er, te), løbe skjævt = geina. Hard. (Ullsv. Ulvik, Kv.), Dal. „Baot'n, Skip'e skjøra; fudle Mann'n skjøra". „Baad'n skjørte"; Dal. Maaske Eng. sheer. — Skobb f., Skøbb ØTel.
sko v. æde graadigt osv. Ned.: skooe. — skooig adj. ØNed. Skooi(g)hals m. En som æder graadigt, og f. Eks. brænder sig. ØNed. — Skoo'hals m. Slughals. Skoo'katt m. tyvagtig Kat. Vestfold.
Skodd. — Voss, Hard. Sköudd Sol. og fl.
Skoft n. Fuglehale. Solør: Sköft (—ă).
Skoga(r)kjæse m. et Stof som Kjøernes Græsning i Skoven om Vaaren kan bringe ind i Mælken, som da ikke afsætter Fløde ordentlig (men løber sammen?). JSfj.
Skogarvarme. — Sköua-; Ring. (Sigdal).
Skogatannar se Tannar. — Skogeduva f. Skovdue. Tel. — Skogemus f. Skovmuus. Tel. — Skogskriku se Skrika.
Skogbøring? m. 1) En fra Skoger, „Skäuer", i Vestfold: Skäubøring. 2) En fra Skovbygderne i Lier, Røken og Asker; jf. Bugge.
skogleides. — skoogerlæies Solør; jf. A. L.
Skokk m. Flok. Ndm. Skookk Solør.
Skokudrykk. — Og Skekodrykk. Vald.
Skolp m. 1. — Skaapp' eSæt. VTel. G. N. skalpr Skede. Skaalp? Li.
Skor (o') f. 1, 2). — Fl. Skari, Sæt.
skora v. — Skari m. („et Snees?" udgaar).
Skora (oo) f. = Isilja? Shl. Skorda?
skortna v. n. afskalles. Solør: ŏ. (A. L.).
Skota (o') f. 1. 2) Skodde, Slaa, A. Skootoo Oslo, Totn, Gbr. Skootu Smaal.
Skota (o') f. 3. 1) rask Kvinde; omtrent = Føykja. Sogn. Jf. Skot. 2) Skvaldrekjelling. Num. (Flesberg): Skaatu.
Skota (o') f. 4. liden Huulning (Grotte) el. Afsats i en Bjergside, omtr. = Skorta. Hedm. Rom.: Skootoo, „Berg(e)kootoo".
skrallr se skraddr; jf. Skrell.
skraaen adj. som taler hæst og huult. ØNed. Vel for skrov-, ligesom de flgg.
Skraa-is. Vestfold (Eiker). — skraasikker, Eiker. Se skrov-, skrauv-.
skraapøygd adj. = skraamøygd. Nbg. (Evje).
skreden. Maaske, læs: Reppe. — skrein, Solør. — Skrell n. jf. skrallr.
skrensa v. Oslo. — skreva. Vestf.: skreeva.
Skreppsdyr n. Dyr til at „skreppa" af. Nyf.
skrida v. 3) rende osv. — Voss, Nbg. „skriie footskrii", Vestfold og fl.
skrikla v. 4). — „Gaa aa skrigla oppe". Jæd.
skrika (i') v. rokke. — Vald.: skreeka.
Skrik (ii) m. enkelt Skrig. Oslo og fl. Skrika (i') f. = Skrikja. NVTel.: Skrika, -u, -e, „Skogeskriku", „Rataskrika".
Skrill f. Ramme (Grind) paa Siderne af Høilæs. NSolør. Skriin f. d. s. SSolør. Jf. Skrinda. Jf. A. Larsen.
skrovna (o') v. 2) blive huul; om Træ. Hard.
Skrubba f. 2). — skrubbe v. = strika. Oslo.
Skrukka f. 2) Kurv osv. — Solør: Skrookke og -aa-.
Skrulle m. = Skrulling. Hall.
?Skrum m. Praleri. Tel. (Svein.: Skroomæ). skrumen adj. porøs; indholdsløs. Tel.
skrutla v. a. bringe i Uorden, bringe af Lave; omrode. Nfj. Sfj.: skruhl(j)e (skrulkje, skrulsje).
Skruv m. 2), 3). Skru Li. — Skruva f.?
Skry f.? liden „Nævrskrukka". Hedm. (Ringsak). — Skryne f. 1) d. s. Follo. 2) stor Kurv, helst af Spaaner til at bære lette Ting (Hø og dl.) i. Smaal. (Rakkestad). Se Skryna, A.
Skrynkja f. storknoglet og mager Ko. Gbr. (Kvikne): -e. Jf. Skrank. — skrynkjevaaksen og skrynkjaat adj. lig en Skrynkja. Gbr.
Skrædelut f. uafklaret Lud. Gbr.: Skræ-.
Skrøfte = Skrift. „Staa S.". Oslo og fl.
Skul (uu) m. omtr. = Skulm. Østl. „Stygg Skuul aavr Öua". „D'ær stygg Skuul paa'n". Mest i: „mørk i Skuul'n", kummel at see til formedelst „Skulm" (Oslo).
Skulm. Oslo. — Skult 3). ØTel. Solør.

skum (uu) adj. dunkel. — skoom'e VTel. skoumt n. som Roum < rúm. SætV. (Men „Skoᵉm" ɔ: Skum n.).
skuma (u') v. a. skumme. VAgder: skoma (o').
skunka v. støde osv. = skunkla 2), skunsa. Østl.: skoonke.
Skvalabekk m. skyllende Bæk. Rom.
Skvalp m. stor Skvat = Skvelg. Gausdal.
Skvamp m. 2) Skvulp. — skvampa v. Tel.
skvampla ned v. a. skvalpe ned. Ryf.
Skvata f. Skvaldrer. ØSmaal.: -u og -e.
Skvatraal. Bør maaske udgaa. — Derimod: „gjæra Skvatraal (bort paa Jeero)", sende Bud (til Gaarden „Gjerde"). Jæd.
skvatta v. skotte. — skvaatte Gbr. (Kvikne). Medd.
skvetta v. n. (skvatt). — 7) (3) gjøre et Rend eller Slæng (Snartuur) til Siden. Østl. og fl. „Han skvatt innum".
Skviping (ii) m. tynd og svag Person. Rom. og fl. Skviipguut m. d. s. Hedm. — skvipta, se skvifta, A.
skvola (o') v. pladske. Solør: skvaalaa.
Skvæk m. — Ethvert uparret Reg. NGbr.
skvækja v. — Gausdal. (? udgaar).
skværa v. A. — 3) skrige hvast og hæst i. Shl. (Ølve, Kvinh.). „Geito skværa(r)". „Badne skværa(r) aa rikta(r)".
skygna v. n. see stjaalent eller saa halvt paa. Ma. (Øyslebø). Jf. Skygn; G. N. skygna Øiekast; skygnask, v.
Skylp m. — Ma. Skjulp, Larvik.
Skymskot (y', o') n. = Skumskot. Sogn.
Skyming (yy). — Sjøyming VAgder (Bjell. Fjotl.). Se Y. — skøyr, VTel.
Skytja. — Sjit(t)u og Sjiku Solør.
Skøyteferd f. skjødesløs uforsigtig Færd. Nfj. Mest i Fl.: Skjaiteføre.
sl se Forklaringer.
Slag n. 10) Krambodbisk (den hele). Trondh. Nordl. 11) = Sleppa. 12) Spil; Parti. „Eit Slag Kort".
slaga v. — Røykin, læs Røykn.
Slake m. — Sfj.: Slakje; Røros: Slaakaa. 2) = Slakke, paa Bæv. Sfj.
Slampetas se Tase.
Slamsa f. seig Trevl = Slimsa. Gbr. (Kvikne).
slantra v. slentre, slænge = slanta. Nhl.
slapen adj. slunken og slap. NGbr. (B.).
slarvutt adj. = slarveleg. Østl.
Slasp m., slaspe v. — Gbr.
slaa v. — hlaa, hló Solør og fl.
slaugaa se sloga. Slaapa f. 2) Bærret. Oslo.
slaangga v. n. (slæng'ge slaangg slaangje) = slenga. Shl.
slaasse(n) adj. klæbrig; kjælen. Gbr.
Slede 1. — Sla'a Østl. (Solør og fl.).
Sledeskarv? n. glat og jævnt skraanende større Bjergside. Hard.: Slæ-. Se Slæ.
Sledespord m. en henad Hosslædens Overflades Midtparti liggende Stang el. smal Fjæl (Rim), hvis bagere Ende bøier sig op udenfor Slædens Legeme. Berg.: Sle'espoor.
Slegel. Sløle, Hløle Solør. Slire Ring.
sleiva ut v. a. (ar), ødelægge Skotøi ved skjødesløs Gang. Sleiving f.; skjæve ud. Østl.
slengd adj. med Slyngninger. Mest i Sammenss.: „trislængd, fiirslængd", med 3, 4 Slyngninger, om Ring og dl. VTel.
Slepp. — „Gje Slæpp paa", Slip. NSmaal.
Sleppa f. Brist i Steen, hvilken ikke danner aaben Spalte. Romsd. Sdm. Ogsaa i Sv. Diall.
sleppa v. a. (ar). — „Sleppe av eit La", løsne et Skud.
Slimaks. — m., læs: n.
Slings m. 1) smækker smidig Figur. 2) smidigt snedig Person. Sfj. — slingsen adj. smækker og smidig = slings; snedig. Sfj. — Slire se Slegel.
Slivra. Sleevre Østl. — sljo. slæ Shl. sjaag Tel. (Sell.). Skilna, læs Sjønna.
sljoskodd. — NTel., læs: Nedre Tel.
sloga? v. impers. om Fugtighed som afsætter sig paa og rinder ned ad Muurvæg. Ringerike: slaagaa. (Sammesteds: laga Mat). Jf. slaga, slagna, slagga.
Slok (o') eller Slog (o') n. Vindstilnen; omtr. = Løgje. YSdm. YSfj. Formen usikker.
„Slom(m) (oo) m." A. Rom. Vel eg. Slum.
Slong f. Dagdriver, Slænger. VTel.: Slaangg. — slope (oo) v. maaske Sv. slopa.
slussa v. (ar), sluske. Totn og fl. „Slusse ifraa seg". — slussutt adj. slusket. „Slussete Arbei".
Sluk n. Fiskeredskab, omtr. = Dregg. Vestf.
slumpa v. falde med dump Lyd. Gbr.
slurpa v. n. og a. slubre. Østl.
sluntra v. — „sluntre unna", unddrage sig sin Pligt. Østl.
slæast v. (ast), blive sløv. Shl. G. N. slæfast.
slæna v. skraane = sleina. — slæna-akkla adj. med hængende Skuldre. Shl.
Slæpa f. Slæbevei. — Oslo, Tel.
Slætte f. (og n.) = Sleppa i Steenbrud; gjerne nogenlunde plan. Rom. Smaal. Hedder ogsaa Slag n. Avslag er et „Slag" heelt fra Dagen og ret ned. Smaal.
Slævor f. pl. Doglæp. Ryf. „Kuu'naa haang saa mæ Slævedne". „Slæver" er ogsaa Sagl; Ryf. Jf. Sleva.
Sløle se Slegel.
Smakebite (i') m. Smagebid. Østl.
smatta. — „smatte paa Hæst'n", drive H. frem ved stærk „Smatte-"Lyd. Østl.
smaa adj. 3) ringe; svag. — Ogsaa om enkelt Person. Agder, Tel. „Han æ smaa mæ Helsa, smaa te Ma(t)s".
Smaaveis n. Smaasager, Smaatteri. Namd. Innh. Vel af smaaveges (-vægjes).
Smidja. — Smyu NGbr. INdm.
smisle, Num. — Smiive se Smidja. Oslo.

smitast v. n. smøre sig, afsætte Smør; f. Ex. om Flødegrød. Sogn.
Smitta f. Smørelse for Rending. Østl.
smitta v. (ar), smøre tyndt = smita. Østl.
smola v. 2) opsmuldre. — **smoole** Oslo.
Smult n. — Af Svin og Fugl (Gaas). Østl.
smykta v. drage Snottet ind under begyndende eller svag Graad = snykta. Hard. (Ulv. Ulls.).
smøra seg v. (ar), vorde Smør; om Fløde. Tel.
Snag n. 1) b). — Shl.
Snage m. 2). — Sogn.
snak og **snakjen** adj. rapsende. Tel. Hard.
Snaragadg læs: -gadd. — **Snal** se Sneldre.
snaasla v. snuble = snaava. Ryf.
Snaal m. Leg, Lystighed. Num. (Nore). — **snaale** v. lege. Num. Meddeelt.
Snaavrom n. = Braadnøyte. Ryf. (Hjelm.).
Sneldre (æ—ö) f. Kurre paa Traad. Selbu. **Snul'le** m. d. s. Solør. **Snal** m. d. s. Gul. (Støren). Alt ifølge A. Larsen. Jf. Snerla. (G. N. snerill, Pind som ved Omvridning forkorter et Reb.)
snerte v. (snart) = snørte (snaart). Tel.
Snibedl m. (Fl. Snibla) = Snepel. Jæd.
snidla v. hugge med „Snidel". Vos, Sogn. **sneela** Sogn (Vik). Jf. snella, som maaske ogsaa har denne Betydning.
Sniglakuvung m. Sneglehuus, hvori Snegl holder sig; jf. Krabbakuvung. Hard.: -ku'ungg.
snil(d)leg adj. = snild 2). Sæt. VTel.
Snildra f. langlivet Insekt. Se Ørsnildra.
snjoende kvit adj. = snjokvit.
Snjofjon n. Sneefnug. **Snyfjoon** Østerd. **Snøfyne** f. Hedm.
Snjoføykja se Føykja.
Snjokav n. 1) = Snjokave. 2) = Snjokrav. VNed. Ma.
Snjokork m. Sneemasse sammenstuvet i Vand til Hinder for Vandfærdselen. ØMa. (Tveit).
snjotung adj. om Sted, som er meget belemret med Snee. Sfj. „Her æ snøtunggt (el.: toonggt)".
Snjoveg m. se Vetrbraut.
sno adj. forlegen, flau. **snooleg** d. s. ØTel. (Tuddal, Grandsh.). „Snoo aa haasfaren", se haadsaren. „Han blei snoo; dæ æ snoolegt".
snodden (o') adj. rask, hændig og smidig; som faar Tingene til at gaa let. Sfj. Jf. Snodda.
snokka (oo) v. snylte, snage; Nordl. se snukka.
snokle (oo) v. snylte = snokka (foreg.). Solør.
snopa (oo). — I denne Bet., læs: i Bett. 1) og 2).
snopaleg (o') adj. = snopen 3. Ryf. Og: snaa-, Ryf.
snora (o') v. 1. — Ogsaa: „snørre tel", besudle med Snot. Og: „Du snørrer" = da snora paa deg. Østl.
snoten (o'). — **snoden** (o'), Li. „Rbg." udgaar.
snultra. — „s. unna", snige sig bort. ØTel.
Snuta f. = Snuta n. Oslo: **Snuute**. Hertil: „Kälvesnuute", den yderste Spids af „Kalv'n" paa Badet. Oslo.
snuvla v. 1) snøvle, snakke „med Nasaband" („i Næsen"). Oslo. 2) svadse. Østl.
snyt(e)full adj. = snyefull. Østl.
?**snækja** v. ile, drive paa. VTel. (Svein.): „snækje paa".
snøtra. — „Da snøtr' aa brinn", det sprager og brænder. Salten. (? udgaar).
soden (o'). — **sooen**, Li. (Eikin).
Sokn f. 2). — **Saakn** Østl. (Solør og fl.).
Soksa f. = Kjemba. Hard.
Sol. — „Te So'la", indtil Solnedgang. Follo.
solbrunnen adj. solbrændt. Tel. (oo og u).
Sole m. — **Suule**, sjosialt forkommen Person. Oslo.
soleglad (oo) adj. straalende af Glæde. Dal. Jæd. ØNed. Bamle, Vestfold, Oslo og fl. Maaske for sálu-; jf. dog sjaag.
Solgund. — **Solgunn** Hedm.
solk- (sölk-, saalk-), **solksam**, se sulk-.
Solung m. 1) En fra Solør („Saal'r, Søli, Suli"). Lyder: **Soloong** Hedm. og m. fl. 2) Springdansmelodi som stammer fra Solør. RGbr.
Sorv m. en Ferskvandsfisk, sandsynligvis Leuciscus erythrophthalmus („Sørv", Prof. R. Collett). Smaal. (Rakkestad). D. s. er vistnok **Suril** og **Syril** m. Vestfold (Eiker), og **Sørenne** f. Hedm. Alle disse Navne høres ogsaa brugte om Rudskalle, L. Rutilus. (? ? under Suril udgaar).
Spade m. — **Spa'a**, Østl. (Solør og fl.).
Spana f. — 2) Spændetræ over Væv. Li. — **Spanetre** n. d. s. Dal.
sparra v. n. holde sig udspændt (svævende). ØTel. Eet med sparra v. a. Jf. sparreika.
Sparrhauk m. = Vedrhauk. ØTel. Til foreg.
spauka v. 2) kradse op, osv. — Oslo.
Spaaie (Dist.) m. ɔ: Spue? Solør.
Spaamann m. Gaasens Brystbeen som tilredes saaledes med en Pind, Traad og Veg, at det springer op og spaar Veiret eftersom det falder op med venstre (godt Veir?) eller høire Side. Østl.
Spenna f. Spænde paa Rem. Ryf.
Spennetak n. 2). Oslo.
Spensl n. særlig: Rem(mer) med Spænde(r) til at omspænde Effekter. Oslo.
sperrast v. n. stritte imod. Gbr. (Kvikne). G. N. sperrast.
spikka adj. forslagen. Østl. Til Spikk n.
spikla. — snitte klodset. Odal. **spjekle**, Solør, Smaal.
?**Spirr** n. = Spjerr. Gbr. (Kvikne).
spiska v. a. (ar), tilspidse. VTel.
Spit (i') n. Spid. Østl.: **Speet(t)**.
spita (i') v. stikke paa Spid. Solør: **spæta**.

Spite (i') m. Stikke, som i et Stege-Spid. Solør: Spæta. Jf. A. Larsen.
Spjelltôu og Spjølltôu ɔ: Spiltog? Solør.
Spjot n. spradende Nar. spjota seg v. tee sig som et Spjot; = spjona seg. Shl.
?Spjuta f. Blæksprut = Sput. Nhl.
spjøra seg (til) v. = spjaaka seg. Nhl.
Spon (oo) m. — Spoo, Fl. Spø'nee, Voss.
sporreika jf. sparra.
sprale v. (ar), stænke = spræ. Østl. (Follo?).
Sprek (e') n. 2) — Spre(k)g, Dal. Spree(g) Jæd. — Spristaka m. Oslo.
Springfollog n. — Rettere: Almisselem som flyttes fra Gaard til Gaard, efter meget kort Ophold. VTel.
sprona v. Bamle. — Sprukka f. Sprække. SBerg. Rog. — Spruns n. VTel.
Spryngla f. liden Sprække. Vald. (VSlidre og fl.): Sprøngle, „Bæggjisprøngle".
Spune. — Spone (o'), VAgder.
spræ v. stænke. Oslo. — Spræa, Shl.
Spyta 2). — Spytu Rom.; Spitu Solør; Spi(d)de, Spø(d)de, VNed. Spøde; YMa.
Spølaa m. Trin i Stige. ØTel. Spele?
spøna v. a. — Og: stikke, ridse. Tel.
stabben adj. lig en Stabbe. Jæd.
stabla Agder. — Stad (n.). „Staa i Sta", Shl. — Stad m. „Te Stas, allestas", især. Oslo. — sta(d)beint. Trondh.
Stadferd f. Maade hvorpaa En (noget) „fer stad"; omtrent = Ferd; især Ufærd. Sfj. (Holsa). „Han foor ei stygge Stafær'", om En som kjørte sig fordærvet. Sjeldnere: „da va ei stygg'e Stafær' so hænde".
staga v. a. støtte osv. sjaga VTel. (Vinje).
staka seg. — Overhovedet: rende sig en Stage i Livet. Østl. (Vestfold og fl.).
Stakkabrogd f. nedre Kantning af Skjørt. Nsf.
Stakkebraut f. Brædde i Skjørtet, især Forbrædde. Nfj (Innvik, Stryn).
stakra v. a. ynke, tiltale med „Stakar". Østl. Jf. kjæra.
Stall m. — 7) Violinstol (Støtte under Strengene). NGbr. og fl.
stamma. — NSv. stamma, stimma ɔ: dunsta.
Stamme m. en Flodfisk, maaske = Aarbuk, Leuciscus Cephalus, eller = Hesling, L. Grislagine (som i Sv. Dial.: stamm). Smaal. (Tune). — Stampar m. Støder.
stana v. gloe. — Nhl. 2) „stane i Veg", fare tumlende afsted. Sfj.
standa. — stann Gul. (Støren); sta Østerd. (Tynset), Gul. (Holt.).
Standarhole (oo) n. aabent Sted i Skoven, hvor Kjøerne hviler. Solør: Sta'nn-.
[stanka v. n. lugte stærkt, godt eller ondt. Agder, VTel. — Stank m. stærk Lugt. Jf. stokka.
Stapp m. = Stappa. Gbr.
„starta v. slæbe, anstrænge sig". — Tel.
Stebm f. Dæmning ɔ: Stemm f. eller Stemn f. SNhl. NShl. Se M. (4) udgaar). Jf. Vidsteen, Søndhordland.
stebma v. dæmme ɔ: deels stemma, deels stemna; sommesteds begge. SNhl. NShl.
stedhogga v. udhamre paa Ambolt; særlig: udhamre slidt og stump Økse. NGbr.: steehôugge.
Stegg m. (2, + 4,). „De stænd'e Stegg'e av'n", der staar Rædsel af ham. VTel. — 4) Stank. Smaal.: Stægg.
steggja v. stinke. Smaal.: stægge. (stägge er mindre sikkert.)
Steik m. Stegning. NGbr. „Häilde Steik'n".
Steikja f. Portion som steges paa een Gang. ØNed.: Steike. Jf. Koka.
Stein m. — Lyder i Sammensætning foran Konsonant Stai (og Stäi) og Stæ (og Stei) i Sæt. og vestligste Tel. (hos de Ældre); saaledes: Staibalt, Stäignur, Stæedepp, Stæestoge. — Ligesaa overhovedet Stavelsen ein. „eistire, Bæeskurke, mäikke" osv.
steinblunda v. = nidblunda. Li. — Stäendilp, Hjør. Steindart d. s. Tel. (?)
steingamall adj. ældgammel. Tel.
Steinspel n. en Leg med smaa Stene. Oslo.
Steinstova (o') f. lidet Huus af Stene. Sæt. og VTel.: Staistoge (Stäi-, Stæe).
Steinsuga. — Vestfold: -suue.
steintom adj. ganske tom. Sæt.: stäitoume.
Steinuli m. = Stunulv. SHelg.
stela v. — Imperf. tildeels stol (o'); VTel.
stelvikjen (e', ii) adj. som stjæler sig ind paa Folk til Angreb; lumsk. Ma. (Bjelland).
Stenul, Stenuv se Stunulv.
sterta v. 3) trykke, stramme; om Klæder. Hall. — Stetta f. Oslo.
Stett (ee) n. 1) Trin i Stige. ØTel. (Sauar). 2) Steen at træde paa i Kirkegaardsport eller foran Kirkedør. Li. Ma. Ogsaa f. „Kjørkesteetta". — Steettehøus n. er lukket Rum under Trappe. Rbg.
Stigjil m. Stige. ØTel. (Tinn). Meddeelt.
stilla 8) v. n. — Rein'ee, læs: Rei'nee.
stingast v. stikke hinanden. Tel.
Stinulv, Stinuve se Stunulv.
stjerta v. (ar), = svinsa. Solør: sjærtte.
stjorna. — s(tk)jødna seg, hjælpe sig, klare sig, rede sig ud, særlig i en snæver Vending eller i Trang. Hard. Jæd. — sjødnøst maaske til Stjorn.
stjølstiv? adj. stiv som en Pind, „Stjøl". SGbr.: sjølstiiv. Se sjølvstiv.
stoda v. 1). stooa Li.
Stoda, „Stooe" f. se Fotstoda.
Stodebekk. — Sto-ubekk, VTel.
Stollbu (aa—ö) f. = Stabbud. ØTel. (Bø).
stollutt adj. lig en „Stolle" 2). Østl.
Stolpe m. — Stooppi, -ee, Sæt. VTel.
Storausa f. — 2) Ordgyder.
Stor(d)abu m. En fra Stord („Stoor'n") i Shl.
storlima adj. — Gbr. og fl. A.
Storr. — Stør f. Solør.

Storrbrot (o', o') n. = Storbrot. Ryf.

storrbroten adj. stiv og svag i Bagfødderne efter Nydelse af Storrgras n. Narthecium. Mest om Hest. Ryf.

Stor(r)vid m. afløvede kvistfrie Grene (Beit) af Birk. Tel. (Tuddal): Staarrvee. Medd.

storsnuta (oo, uu) adj. storsnudet. Østl.

Stortaaknapp m. det storknoklede Led mellem Mellemfod og Stortaa. Østl.

stortne (ö) ɔ: storkna. Østl. (Solør og fl.).

Stotul. — „se stava", overgaar til stova.

Strammbrok (oo) f. Spottenavn baade for trange Bukser og deres Bærer. Oslo.

strangsur adj. bittersuur. J Skrift (Shl.?).

Straa n. — Fl. bestemt: Straa'no, -naa Ryf. Jæd. Shl. (som Knee'no). Fl.: Straa og Stræ'nr og Stræn'nr Rbg. (Veikusdal, Mykl., best. Stræ'nane); Stræn'na Ma. (Aaf.), Stræd'na Dal. (Sirevaag og fl.).

straala v. n. æde smaat osv. = straa-a. Sogn. — Straal n. Væsen som „straola", Sogn. „Ait Straol te eta". — straalen, straaleten adj. som eder kræsent og smaat.

strela (ee) v. n. (ar), anstrænge sig. Mest: streele imoot, stritte imod. ØTel. (Tuddal). Meddeelt. „Han streela længje mæ de". — Streel m. En som „streelar". Jf. strila.

Strembe. J: „hælle Strœmbe mæ", holde Følge med, i Væddekamp. Tel. (Tuddal). Jf. stremba. — strenda v. Oslo.

strida v. — Bøies tildeels: striir strei, og striidde striidd. Oslo.

stridregna v. regne stridt.

stridrenna v. rinde stridt.

stridøygd adj. med stride, haarde, Øine.

strjuka v. — strypke stryy'kr strøyk strypki SØstl. (Oslo og fl.). — „strypke me", feies bort, medgaa, fortæres, døe. Udbredt. — 7) = hamla 2); jf. strika. Oslo.

strofna v. — straaffne, NGbr. stroftne, ströftne (aa—å—u—y). Solør og fl.

Strokjarn n. Strygejern. NGbr.: Straakjøᵘnn.

strussa v. (ar), tilbagedrive, gjenne. Gbr. (Kvikne). „Struusse aa jaagaa". Jf. strusſ. — Strykemoot ɔ: Strikmaat. Vestf.

Stryk (y') n. 1) Streg, Stribe. NGbr.: Strøk; f. Ekf. „Kaakkestrøk". 2) Puds, Skalkestreg. NGbr.

strøpinn (og ö) ɔ: stropen. Solør.

Strøss ɔ: Størhus. Rom.

Stubb m. — „Stubb'n (min)", venlig Tiltale til Drengebørn; Østl. og fl. „Sæ min Stubb'e" d. s. Sæt.

Stubbslede m. Tømmerslæde = Stytting. Sæt. Tel.; SRum.: -sleea.

Stule se Stødl. — stumra v. blive „stummyrkt". Shl. Rog. „Dæ stoomra i Stovo".

stumpeleg adj. lig en „Stump", Klodrian. Tel. — stumpen adj. tyk og klodset. Tel.

sturt adv. fuldstændigt, aldeles. Sfj. „Eg æ komin sturt i Villræe".

Stuss (uu) m. kort Standsning, kort Hvile. Oslo. „Gjøra en Stuuss". — stusse v. standse. Oslo. = staaka. Shl. Rum.

stuta v., Stutarhorn n. — Vald. og fl.

stuvdrepa v. a. (drap), gjøre fuldkomment af med, virkelig dræbe. Ogsaa: „dei stuv drap'n". VTel.

stuvljuga v. lyve stærkt. Vinje.

stuvrik adj. grundrig. Tel.

stuvtenkja v. tænke saa man fortumles. VTel.

stuvtrætta v. trættes vedholdende. Ma.

Styl (y') m. 3) Rodende osv. — Sfj.

Style se Stødl. — stylkesottig adj. Berg.

Styr (y') n. — Føretre, læs: Foortree.

Stæle (og Stæl?) n. Regets Rodende. Shl. (Sveiaa, Etne, Kvinh.). Jf. Staal, Stæle (sammenpakket Hob). (Vidsteen har: Stæle = Styl).

Stængesill f. = Stingesild. Oslo, Smaal.

støbna se stødva.

Stødl. — Stule, Fl. tildeels Staala(r). ØTel. (Hjartdal, Tuddal).

støkkja v. a. 3) støkke, stökke. Ring. Solør.

støvleg(e) adj. og adv. solid; værdig; besindig. Sfj. „No ska du fare støvle aat, so ikkje Folk fær noke te seie". Se Styv.

subbutt adj. ureenlig og uordentlig. Tel.

suddraga v. a. (drog), optrække en Skure „Sud 1", i Bjælke. Dal. „S. ein Stokk".

sudetter. — sø'tete, Solør (if. A. L.).

Sulreka (uu, e') f. togrenet stor Trægaffel (Greip). SHelg.

Sulublaamme ɔ: Soleiblome. Solør (if. A. Larsen). — Sur se Syra.

sund adj. revnet osv. Tel. Østl.

Sunnhording m. En fra Shl., „Sydnhooren". Nhl. (Sund): „Sydnhooring". Se Nordhording. — Suril se Sorv.

surka v. vantrives for Fugtighed; tildeels = surkast. Østl. „Skoogn (Skön'n) staar aa surkar i Vatne".

Surkevedr n. omtr. = Ruskevedr.

svara seg v. svare Regning. VTel. og fl.

svarma v. runge. — svärm(e) Rom. Solør.

svart adj. „svarte Logn'i", Blikstille = Svartestilla. VTel.

Svartand f. Oedemia nigra, se Ædarkonge.

svaassa. — svire; Svaassi m. Svirer. VTel.

Sveitegras n. „Jesu Sveitegras", Drosera. Nordl.

Sveiv f. — Omdreielig Skodde for Dør. Tel.

svelta v. — Jmperf. svoolt, NGbr. (Vaagaa; „svaalt" udgaar). Supinum: svölti; Østl.

svemja. — svömja, Jmperf. svamm, Solør.

Svevn. — Svømn, Svömn, Solør.

Svidevatn n. — Solør: Sveeavatn.

sviga (i') v. svaie, slingre. — Oslo: sveega.

Svigar (i') m. rask Karl; En som svigar 2). Shl.

Svige (i') m. — JNamd.: Svag(g)a.

svikja v. (sveik) besvige. — Voss. sviikja, sviikte d. s. Hard. Shl.

Svill. -- „Undersvill, Oversvill", Vestfold.

Svimil, Solør. — Svin. Svingn NØsterd.

Svinhus (ii, uu) n. Svinestald. Hedm.

Svivyrda. — Sveevyyra, Dal. Ogsaa: En som gjerne haaner ondskabsfuldt og grovt. Sogn, Sfj. Nfj.: Svii-.

svivyrsle(g) adj. lig en S. NBerg. Dal.

svobba (o') v. n. (ar), gaa tungt vadende, i Vand, Søle, Snee. Sfj. (Holsa).

Svod (o') f. 2). — Vofs og Hard.: Svo (og Svaa). Fl. Svæ, bestemt: Svæ'dna.

Svæa f. 1. glat Fjeldside. — Svee'e ØTel. (Lunde). — Svæa 2. Sveie? Tel. (Kvitseid). Begge for *Svedja? Jf. Gjed, gjeda, gjedja (Jee, Jæ, jeea, jæa, jeia).

svæla v. 3). — Især: gjøre Væsen af Smaating. — Svæl n. = Bræl. Trondh. og fl.

Sydd (f. og) m. = Svill. VTel. (Vinje, Mo, Skafsaa).

syngja v. — sjungga JSogn; sjoonge Solor. — Syril se Sorv.

Sytla (yy) f. klynkende Bekymring, omtr. = Syt f. Dal.

sælske v. a. (ar), ynke, beklage. ØTel. (Sauland). Meddeelt.

Særv m. ɔ: Arve (Plante). Solør.

Sæta f. = Saat (Fiskeplads). Li. (Spind).

Sætertrø f. (og n.?) Kreaturfold paa Sæter. Ndm. — sætande, Agder, Rog.

Sævarkongje (vo) m. Søkonge. Shl. (jf. Vidsteen).

Søkkja f. 2. NVTel. — Sørv se Sorv.

søm(m) se sumd.

T.

Tafs n. Frynser, = Tjafs. VTel.

tafsa v. tygge møisomt, gnave. Tel.

taka v. -- Supin. tigi NSolør, tæ'i SSolør. „taa att", udpege = taka ut. NGbr. (Lom). taka seg atte afstaa fra sit Forsæt. Tel. „ta vee", begynde, støde til, G. N. taka við. Vestf. „Her tar Sæm vee".

taks(k)jerr adj. = takeskjerr. Tel.

Tangsnelda f. — Oslo, Agder.

tasa v. rasle. — tasa (langt A; A. Larsen) Solør: Lyden ikke „usikker". tass v. d. s. Solør (A. L.).

Tatte m. „Træ Tatten", træde Regnorm ind paa Silketraadene hvormed „tattes"; se Taatt. Smaal. (Glæmmen).

taugra v. n. = tauvra v. n. Hard.

Tauka f. Skarnklump = Ruga. Smaal.

Taumkart m. Rebstump; se Kart. Tel.

Taustabrest (e') m. rungende Bristen af Isen i Frostveir. Jæd. Og: Tôusabræst? Jæd. — Tausvænn se Vend.

Tauvr. Sfj. „Bøte før Tôur". — tauvra adj. Sfj.: tôura.

Taagmeitn. — „Kjør' paa Taagmei'n", kjøre i Slæde, saa man slæber sig „taaga" (togar) henad den halvbare Mark. Helg. (Vindal). „-meitn" vel urigtigt.

Taakn n. (og m.) en lang slap støvt gloende Figur. Ryf. Til taakna. Eller: Jf. Teekn (A.), G. N. tákn.

taakna. 1). Ryf. 2) gloe sløvt idet man strækker Hals. Ryf. Shl. Jæd. Dal.

taakſla. — Gaa og lure (hellere end: slænge). togsla? taagsla?

taapen adj. halvfjantet. Tel.

taar se utar. — Taavre, -aat se Tøvre.

Tekjil, Solør.

Tele m. 1. — Tæla, læs: Tala; Trykstad. — Tælavælee m. se Væle.

terten. — Nfj. Jf. Eng. tart snerpende, (T. zart). tærtete d. s. Østl.

tessa v. — Infin. tåss(e), Solør.

tidast v. vederfares. Ogsaa optegnet fra Tel. (Vinje, Raul. Kvits.), Hard. (Odda), Li. (Nes, Kvin). „Ei(t)kvort heve tiiast honom mæ han seer so gla'e ut"; Tel. Jf. timast. — tidd, drægtig; Oslo.

tigga v. — tigge tigg'r tagg tiggi Oslo.

tila seg (i') v. trives, vokse kraftigt = tilast (Sogn). Smaal.: teela sæ(i).

Tilhall, læs: Lidhall; se d. — tilla v. VTel.

Tillynne. — Tæ'll'luner, Solør.

Tilraad. — 2) Mulighed til, Udvei, omtr. = Raad. ØTel. (Tuddal). „D'æ Tilaar te Hæst i dattan", der kan blive Hest af dette (Føl). — Tilvære se Være.

tilryken adj. som griber raskt og dristigt fat (ryyk'e tee), som gaar paa uden lang Betænkning. Sfj.: tee'ryykjin.

tilrøkjen (ii) adj. virksom tidligt om Morgenen. Solør. Og: tiilrôtk(j)inn; Solør.

Tilslag. — Livsmod; om Hest. Sogn.

Tinar m. — Tæn(n)ar Solør; Tææna Odal, Vinger, Solør. Teena'le Sfj.

Tindlevol (o') m. rund Stok som skydes ind i Skaglestængerne under „Beginde". Sogn.

ting conj. — „d e n (dan) Tingg", d. s. Shl.

Tipla f. Østl. — tiplete adj. lig en T. Østl.

Tjaak n. Oslo. — tjaaka v. 3) slæbe. Oslo.

Tjeldføre. — Se Kjellføre (i Tillæg).

Tjor m. — Tjuur, Solør.

tjukkmylt (yy) adj. suurmulende. Shl.

Tju(v)emerr f. = Tjuvdis. Østl.

Tjuvekvarv n. nederste Omgang af Bjælker i en Bygning. Vald.

Tjømling m. En fra Tjømøy. Vestfold.

tjørebakste v. = „tjørebræda" foran Ild. Østerd.

Tofte m. den ældste Mand i Gaarden. Østl. (Hedm.?) Se Tufte.

To(o)høy n. ɔ: Tødehøy. YHard.

To-lende (oo) n. fed og fugtig Jordbund. ØTel. (Tuddal). Vel til Toda.

toka v. — taakaa Solør. ??? udgaar.

tolla v. — „tøvlle inne", NGbr. (Lom).

tolma seg v. slaa sig til Taals = tolmøda seg. Nhl. (Haus, Lindaas).

Topp m. Hoved; = Lugg. „Ha i Topp'n“, være beruset. Oslo.
toppe v. = lugga. Oslo. Dansk?
tora. — tórja Solør (som tölja).
torast v. n. — tøreſt, læs: tøreeſt.
Toreslag (oo) n. = Toreslaatt. Sæt.
Totra. — „Traall i Taattro“, ØTel.
trallkauka v. (ar), huje, „kauka“, paa en trallende Maade. Innh. Ramb.: tralkðuk.
Tram m. — Trô'un og Trô"lln, Solør.
Trang f. Bjergpas. — Trange f. d. s. Oslo.
trasafaren adj. Rum.: traasaa-. — trasen adj. 1, 2) udmattet. Shl. — traska v. Oslo.
Traad m. — Trænn'r Rbg. (Mykl. Beik.); Træn(n)'a Ma. (Aaserall).
traakla v. 1) sye foreløbig med lange Sting som siden trækkes ud. Østl. 2) = nesta? Dal.
traakla og traakſla v. = trokla. Dal.
Tre n. — Vest. Fl.: Tree'no, -naa Jæd. Ryſ.
tre-en adj. træagtig. Oslo og fl.
treg. — „De veis“, læs: „Da (el. dæ) veis“.
tregafull adj. fortrydelig. Tel.
Trengd f. = Trengja (Rot). Shl.
tri 3. — treeaa, læs: treeaa (ao). — trjug n. Hard. tryg n. YHard.
Trinsla f. Tridse?; det hvori Vævsyllerne hænger. Tel. og fl.
Tro f. — Troon Vald., som Kloon.
troast v. (ast). —? udgaar. Vidsteen p. 123.
Troda (oo) f. Stang. — Tru, Solør.
troka (o') v. — traakaa, Solør.
Trollkrabbe, se Fause.
Trollsferd. — Ogsaa: uheldig Reise. Dal.
Trollstein m. = Bustein. Christie.
Truge. — Trujji, Fl. Truga. „Vortrujji“ bæres paa Ryg; „Handtrujji“ i Haanden, mest til Madding. „Kolltrujji“ har de nedre Hjørner afstumpede („kyllte“). Helg.
Truggang m. 4 „Trugar“ til en Hest. Tel.
Tryne. — Tryngne NØsterd.
trysja v. a. 2) NGbr. — Særlig om at brage Hamp eller Hør.
træda. — „træ ein Væv“ = havalda. NGbr.
Træde n. 1) Fold osv. — VTel.: Træ'i.
tua. — Spørgetegnet udgaar. (VTel.; Bugge).
tudaant adj. søvnet, se daana.
Tuft f. — Tooft, NGbr., Teupt Sæt. 5) Sted hvor noget har staaet og efterladt et Mærke paa eller i Grunden; f. Eks. Pladsen hvor et vaadt Kar har staaet. Smaal.: Toomt.
Tugga 2). Oslo. — Tugu se Tøda.
tukla, Oslo. — tuma. 4) tumme NGbr.
tulla v. (ar), nynne (overh.); synge en Tull, liden Melodi. Tel.
tumsutt adj. fjantet = tumsen (A.). Østl.
tunn adj. — Komp. tyndri VTel. (Mo).
? Tuntufting m. = Heimfoding. Sdm. (Borgund og fl.). Og: Tuuntyftingg.
tuplen og tuplfingra adj. som griber (napper) sløvt og famlende. ØTel.
turrhard. — tørrhal, Oslo. „Tørrhal'n!“
Turta f. Masse; Slump; Flok; Slæng. Ø- og VToten og fl. „Heile Tur'ta“.
turvande adj. 1) trængende. — Skj.
Tusk n. Skrab? „Ikke Tusk“, Oslo, Hard. „D'ær Tusk mæ'n“, det er usselt med ham. Smaal. Som adv. og adj. (prædic.) i Tel. „Dei æ kje tusk lærde“.
Tut (uu) m. Tuden. Tutar m. Tuder. Oslo.
tvadda v. flakke om. Tel. „Fjadde o tvadde“.
Tvaddar m. omflakkende Stakkel. VTel.
tvallren adj. omtr. = tvallesam. Smaal. „D'ær tvallrint aa gaa i Snø“.
tver. — tvor (o') ofte i Sammenſſ. og Afledninger i YMa. „Tvoraana“, Aa i Sygne; Tvorkum- osv.
tverakſla adj. med vandrette Skuldre, høiſkuldret. NGbr.: tvær(r)ækſla.
? Tverfot m. Tværfod; jf. Tverhand. Christie. — tverføttes adv. med Bredden af Foden.
tvibeita adj. „Kjøre t.“ = k. med Tvibeite. Hedm. — tvikrooka adj. = tvikrøkt. Østl.
Tvijjoor ɔ: Kvidgjord. Rhl. (Eks.), Boss.
tviklufta adj. tvekløftet. Tel.
Tvil n. — „D'æ kje Tvil i“, derom er ingen Tvivl. Tel.
tvilessa v. gjøre to Læs af eet. Ma. (Tveit). „Me maatte tvilesse i dei brattaste Bakkane“.
Tvilopa (o') f. voldsomt Løb; maaske ogsaa: Galop. Shl (Ølve, Kvinh. Etne).
Tvisliirer f. pl. = Tvislidra. Tel.
tvist adj. tyst. — Solør.
tvita (i') v. n. (ar), 2. 1) vandre usikkert eller vildt, gaa og tumle; = tulla. Sdm. 2) være tvivlraadig. Hard. (Ullsv. Kv.): i' og e.
Tvitlesykja f. Sygdom hvorved man „tvitlast burt“; Tæring. Shl. Til tvislast.
tvo. — tvóug n. Hard. NGbr.
Tvoga. — T(v)ugu Solør.
tyalaus adj. fri for Spøgeri, „Ty“. Sogn (Vik og fl.).
tyggja. — Supin. tuggi, Follo.
tykkja. — Bøies: tootte toott, Boss.
tylla. — „Dæ tyller, tyllde, tee“. ØTel.
tyllar adv. Komparativ af tylt (utpaa). ØTel. „Tyllar utpaa“, endnu yderligere.
tyllaste adv. og adj. Superlativ af tylt, allerydersť. ØTel. „Tyllaste utpaa“. „Paa tyllaste Ødd'n“, paa allerydersťe Spidſe.
Tynsleljaa m. — Hard. Ryſ.
tytra v. pible frem = tyta. Helg.
Tægn (ææ) ɔ: Teikn n. Odal.
Tøda. Tugu Solør. — tødehard adj. om Jord som trænger megen Gjødning. Solør: tøhal. Jf. A. Larsen.
Tørfaa (ö—å) m. den ved anden Gangs Ompløining opvendte halvraadne Græsmark (-torv). Solør (jf. A. Larsen). NSv. Dial.: tvorfogu d. s.
tøvra. — Læs: tøvre 'ti ein.
Tøy adj. — læs: tøy adj.
Tøysa f. — Tøyse, Nøre. Oslo.

U.

„u, Partikel". A. (Mod Enden). — Overflod, læs: Anmeldelse.

Uape f. (og m.) Vantrivelse, sygelig Tilstand; = Uhemja; gjentagne Uheld af samme Aarsag. Sfj. (Holsa), Nfj. (Innvik, Hounddal): O-ape. „Dei hæ slik' O. mæ Beistaa sine". „D'æ kome Skoogakjæse i Mjælkja, d'æ slik' Oape". „Eg va fyre ei O.", altid var noget mig i Veien; Sfj. Sammesteds (Sfj. Nfj.): Oheppe, Apestikke.

Uaat n. noget uspiseligt. YMa.: Uaad.

Uberg n. Bjerg, Bjergparti eller Bjergart som er mislig med Hensyn til den tilsigtede Anvendelse eller Udvinding; f. Eks. Skifer. Jf. Ugras. — **ubuen**. Sfj.

Ubøra f. Ufremkommelighed? Særlig om Lag af Slud som besværliggjør al Fremkomst. Shl. (Ølve, Kvinh.). Synes ogsaa at hedde **Ubera** (æ?), Shl. (J. Tvedt). Usikker Bet. „Snø aa Ubøra".

Ufakt f. uheldig „Fakt", se d. Sfj.

ufjerr. **Ufjerra.** — „Du kjæme ufjæra fram", ubeskedent, plumpt. Christie.

uframkjømeleg adj. ufremkommelig. VTel.

ufridug adj. ufredelig, urolig; = masen; især om Børn. NGbr. (Lom): **ofry-ug.**

Uft, Ufteslaatt ɔ: Ost, se Ykt 1).

ugga v. omtr. = kvida. Sfj.

ugjegna adj. fortrædelig, „vrang"; særlig om Terrain hvor det er omtrent umuligt at komme frem. Sfj. (Holsa): „ogjængna Mark" = **Ogjængne** (f. < Ugjegna).

ugranns adj. = usams. VNed. „Dei va ugranns".

ugreidd. — Oslo.

ugunsjuk ɔ: ovundsjuk. Solør.

ugunt se ovugt. Solør, NØSmaal.

Uhem. — Jf. foreg., læs: Jf. flgg.

Uhyrda f. 2). — **Uhyyre** SSmaal. (Id).

uhyren og **uhyrig** adj. = uhyra. Shl.

Uhøgo. — I Uhøgo, læs: i Ohøgo. Vald. (Vang, VSlidre). Ligesaa **O-ting** osv.

Ujure se hyrda v., **Uhyrda.**

Ukkji se Ilke. — **ukring.** Ma. Oslo.

ukyrnt? adj. ondskabsfuld. Solør: **ukinnt.**

ulaga seg v. (ar), = ulagast. Oslo og fl.

Ulka f. 2) = Ulk (Fisk). Agder.

Ullbea (ee) f. lidet uldrigt Faar, der synes at forsvinde i sin Uld. Helg. (Vik, Nesne). < Veda (Dyne)? — **Ulvehams.** Oslo.

?Ulvesko m. Aconitum s. Rom. (Ullsaak).

Ulvevid m. = Ulvabertre. Sogn: **Ulvavee.** Smaal.: **Ulve-**; Sfj.: **Ulv(v)ee.** Se A.

um præp. 7) betræffende osv. — „Klen oom Helse", Tel. — „De æ oom de same", det er omtrent (ved) det samme (uforandret). Tel. og fl. — „De bli oom eitt uut", det kommer ud paa eet". Tel.

Umegd f. — 4) de ikke voksne i en Familie eller et Selskab. Rum.

Umegje. — Pludseligt men forbigaaende Ildebefindende. Tel.: **Umei(e), Umein** osv.

Umloga. — „Dei drakk Umloga" de lod Ølbollen gaa rundt og drak alle. Ma. Rbg.

?Umsjaa f. Omsorg. Christie; Sfj.? G. N. umsjá.

umsjaa v. a. have Omsorg for, tilsee, = sjaa um (Sfj.). Sfj. „Du maa umsjaa ditta dar". G. N. sjá um.

Umsjaanad m. omsorgsfuld Overfaren. Sfj. „Her trængst ein U.". „Eg lyyt' halde ein U.".

umskjepla v. bringe af Lave osv. = skjepla. Sfj.; Tel.: **oomsjiple.** — **uskjepla** v. d. s. Voss.

unaadig adj. 1) urolig osv. **onaaog** NGbr.

unbe seg se umbeda.

undare. — **unnere** Østl. (Oslo og fl.).

Undergang m. Saaler og Hæl i Skotøi = Gang. Nfj.: **Oondegaangg.**

Ungatjo n. Flok Unger el. Børn. Ryf.

?Ungløypping m. ganske ungt Menneske eller Dyr. NGbr. — **Ungsaud** m. Grønskolling.

unoggje. — **onuggje** Sfj. (Holsa).

unyt. — „Unyyt i Føtane", som ei har sine Fødders fulde Brug. Tel.

upp. — „Vera upp ifraa", være ude af sig selv, f. Eks. af Glæde. VTel.

Uppalnad m. = Uppelde. NGbr. (NFron, Vaagaa): **Uppalna** og, mest, **-œilna.**

Uppgjerd f. 3). — **Uppjaar** VTel.; **Uppjæl** Vald.

Upphei. — **Oopphei** n.? m.? Smaal. Ringerike (Modum), Bamle. „Gje et gott Oopphei"; og „-høy".

Uppkast n. 1) og 3) og **upplagd**; Oslo.

Uppkjødnkjella f. = Uppkomekjelda. Kvin.

Uppnamn. — **Uftnamn** Rom. (Eidsvoll).

Uppset n. 2) Væddemaal. — VTel.

Uppældre („tykke" Konsonanter) n. = Uppelde. Gbr. (Fron).

Urblika? f. en Karpefisk, maaske Cyprinus alburnus. Bamle, Brevik: **Urbleeke.** Den er forskjellig fra „Planke" (= Plunka?); Bamle. Jf. Blika A. For Ulvblika?

ureidelege? adv. utilbørlig. VTel. „Dei foor **ureielege** mæ'n", de mishandlede ham.

urjen adj. = urjall. VTel.

Uro f. urolig Person. Oslo.

Uryde n. — Vildmark. Nfj.: **Oryde** og **ø.**

Uslehaug m. Dynge af Usle 1, 1) (Affald osv.), særlig af ubrugelig Steenmasse som er bragt ud af Grube. Tel. (Eidsborg).

usnidug. — Om Dyr omtr. = snak. NGbr. (Vaagaa, Lom): **osniug, osnyug.**

uspart adj. n. **huspart** Ring. og fl.

Ustoppa f. Stilling som man vanskelig klarer, eller Terrain hvor man neppe kommer frem; omtrent = Usøra. Sfj. Vel til stoppa.

usæten adj. upaalidelig. VTel.
utass conj. med mindre. — uttass, Tel. Vestfold; uttast VTel.; haass (o'), VTel. (Vraadal, jf. Bugge; som ved utan).
utav. — „Være ut a v dæ", være aldeles ude af Ligevægt af Bedrøvelse og dl. Udbredt og maaske D. — utor, læs: utar.
utende gamall adj. = utgamall. Hall. Vald. Tel. — utfaren adj. astræftet. VTel.
utferda adj. færdig. Tel.: utfæra.
Utgjerdeshøy n. Hø sanket udenfor Hjemmemarken; det indlades gjerne i en Utgjerdesløda f. Dal.: Udjærs-.
Uto n. Vanart osv. — Sogn. utoeleg adj. 2) = utosleg. Sfj.; mest: otoole.
utoldug? „ot(o)uldug" adj. betændt. NGbr.
Utsetnad m. Udsættelse. I Skrift (Tartuffe).
utskuldug adj. insolvent. NGbr. (Lom).
utstukkjen adj. ɔ: utstokken. VTel.
uttare = utare; uttast = utass, y(t)st. Tel.
utøyden adj. meget ødsel. Shl.
uvegleg (e') adj. 2. — 2) forbunden med en Følelse af Utryghed; uhyggelig. ØTel. „D'æ saa uvæglegt aa fa(a)ra(a) dær mæ Naattee". — uvegleg 1. Bet. 2) udgaar.
uven. uve, læs: ue. — uvunt se ovugt.
Uvyrdsla f. Sandselsshed, Ubevidsthed paa Grund af Lidenskab. Solør: Uvørsle.
U-øll f.? (n.?) Utøi; som Muus, Rotter. ØTel. (Tuddal). Meddeelt. Maaske U-old.

V.

Vad n. Vod, liden „Not". Bamle. — Va(d)-fiskar m. En som fisker med Vod. Oslo. — Va(d)stake m. Stage hvorpaa Vod ophænges til Tørring. Oslo, Smaal.: -a.
Vadmaal. — Vaalmaal Oslo, Vaammaal SVald.
vagleleg og vaglen adj. tilbøielig til at „vagla"; vaklende osv. Tel.
Vakall se Vodukall.
vaken adj. vaagen. — vætkjinn, pl. „vakne", Solør.
vakna v. — vaktne Østl. (Solør og fl.).
Vaksenkubbe. — Til Va(n)gsne. Jf. Bugge: Vaksnekubbe (og Vaksle-), VTel.
?Vaksmun m. Forandring som Følge af Vækst. Christie.
Val n. Valg. — „Taakaa mæ i saam(m)aa Val'e" = „Væle", se Væla; Lom. „Dæ maar i Val'e saar mee", man kan for mig vælge frit; Lom.
Valbjørk f. Birk med „Rir". Smaal.
vamba, Vamba-, Vamm, se Vomb.
vamla. — salme, læs: samle.
van- vorder ofte va-, i VTel. Sfj. Sdm. og fl. Saaledes: vafør'e, Vahelse VTel., valytt Sfj.
?vanbjoda v. byde for lidet. Shl.? Christie.
Vandarveges. — „Fara Vandarvegjn", Shl.
Vangruta f. = Strekkfisk. Num. og Ring.: -ruute. INfj.: Upphald.
?vanraadast v. blive raadvild. Christie.
Vanrek. — Ogsaa: ussel, forsømt, Tilstand. „Gar'n æ i V.". Tel. (Kv.).
?vanropa v. bagtale. Christie. Sogn (Aurland).
Vanviting m. Fjante. VTel. Og: Va-.
vanvyrda. — „Vanvyyre noko burt", sælge noget til Spotpriis". Tel. (Bugge), Sæt. (Bet. „forsømme" er urigtig her).
vappa v. vikle, slynge om = vapla. Sogn (Hafslo). Se vapla; jf. vakka.
Varde m. Varde. — Vardee (d), Tel. (Sell. Hjartdal).
Vardyvle. — „Vardyvle kloora", Sogn. Va(r)døger (tykt (r)d), Oslo og fl.
Vare se Vere. — varen dækket; i moldvaren.
Varmegløss m. Smaal. Se Gluss.
vasaleg adj. vrøvlagtig. VTel.
vasla v. 1. — Sfj. (Jølstr, Holsa): vallsje. „vallsje burt" v. a. vrøvle, tumle, bort. — Vallsje m. En som v.
vassen, vandagtig. — Vald. Østl. og fl.
?Vassgraae m. sagte Blæst paa Vand. Christie. — Vatsgras, Oslo.
Vatsigle m. Blære (Blæreorm?) paa Talg og Tarme. Sogn. — Vatsfoll f. Nfj.
Vats-skin, vats-skina. — Bør være: Vatsgin, -gina (gein); se Regngin, Bugge.
Vaae m. 2) Stymper. — Num. Ringerike.
Vaag, Løftestang. Vald.; VTel. (Fl. Væg'-ar). — vaage, læs: vaaga.
vaalhøvt adj. n. vanskeligt indtræffende; usikkert. „Dæ vaalhøvt aa raake'n heime". ØTel. (Tuddal).
vaamen adj. dovnet. — Senja, Salten, Ofoten.
Vaar n. Hard. — Vaaraa se Vere.
?Vaavirke, Handling man foretager i Panik. „Gaa i V.", fare forskrækket om uden at vide hvad man gjør. Christie.
Vedduli, Vedduri se Vedgule.
Vederbuk. — Menes i Hedm. (Nes) at være d. s. s. Buk (Rom.), Aarbuk, L. Cephalus.
Vedersjø. — f. (Spørgetegnet udgaar) og n. Solør: Veedesjø.
vedgjera v. tage en afgjørende Bestemmelse; ikke = gjera ved. Solør: vee'jæra. Jf. A. Larsen.
Vedgule. — Jf. S(k)jaarguli. Veed(d)uri Ramd. 1) d. s. 2) = Vriduli. Ramd.
Vedle se Vetrlide.
vedlides adv. = skaalides. „Gaa veeliies". Vestf. (Sandsvær), Rom.
Vednemne. — Veenevne Mo. Vi- udgaar.
vedrskaa adj. veirhaard. Tel.: værskaa, veir-.
Vegaleid (e') f. Veiretning, Vei-terrain. VTel.

Vegg m. 2). — Læs: **Vigg**, n.
Vekkir m. = Vokstr. SætV. ØTel. og fl.
velskyldug. — Solør: *væ(r)skjillu*.
vengsaar. — Eg. om Hunfugl. Tel.
venta seg. — „Han vænta seg kje att (heim) fyrr", han troede ikke han vilde være tilbage før. Tel. og m. fl.
Ver n. 2) et Vaar. — **Veer** og **Var** Solør.
vera. — Supinum: *voori*, ØTel.
Verdarnaud. — Snarere: **Veranaud** ɔ: Hornkvægets lidende Tilstand (om Vaaren) formedelst Bremselarver „Verar". Shl. (Sveiaa og fl.). I Voss siges: „Han byyt' ikkje Kyræ si i **Veranaut** (-nöut)" ɔ: m o d et Hoved som lider af „Verar".
Vere. — **Viru**. NSmaal. (ee?) udgaar.
Verk f. = Vaaronn. Sæt. NVTel.
Verka f. Grøft. Odal. „Grava Værke".
verkja v. smerte. — *vårkje*, Imperf. *vårk*, INfj.
Verkje. — **Værke** m. Dæmning (Virke). Solør.
vid adj. — „Paa viian Vegg". Tel.
vidflakt adj. med Arme og Been vidt ud. VTel.: *viiflakte*. Til flækja.
vidopen. — *veeoopinn* Solør.
vidra v. a. „viidre seg (ein, noko) burt", tumle osv. VTel.
Vika 2. — **Vyku** Rom.
villfaren adj. forvildet. Solør: *-færinn*.
Vin m. — „Vera Viner (Venir) m æ". Alm.
Vindebor. **Borvinne** (NGbr.). — Læs: Ma.
Vindegogn f. Garnvinde. Vald.
vindskaa adj. m. og f. til vindskaatt. Tel.
Vindslokkja f. Regnbyge som afbryder Blæsten. Ramb.: **Vinnsløkkj**.
visa (ii) v. (er, te). — 6) vende = vita 5). Shl.
vita (i') v. vide. — *vita seg* (Dativ) = vita. Tel. og fl. „Eg veit meg ingjen Utveg". „Han visste seg inkje hoss han sille gjera"; Tel.
Vite; **Von**. — „Han droog ita (foor tee) i Voon aa Vite (vite?)", han satte afsted uden Plan eller Overveielse. Sfj. (Holsa).
vitja seg v. reise i Besøg. Tel.
Vomb-i-Skinn, det Forhold at Vommen er kommen (falden, stødt, stanget) løs fra de indre Baand, saa den viser sig som en stor Pose under Huden. Agder, Vald. Gbr. og fl. „Stanga Vaamb-i-Skinn". „Kyyr'ee æ V.-i-S.". Se gorstanga.
Von (oo) f. — „Voonoos mei(r), stør(r)e osv.", Tel. Vald.
vorden. 2) beskaffen. — *voolin* Solør; men *vörttinn* (ö—å) part. af verta; Solør (A. Larsen). — **Vott** f. Læs: m.
Vorpa, 1). — **Vörper** f. pl. Solør. (A. L.).
vorre. Se vera. „Tvy vorre deg!" „Væl vorre deg!" VTel. (Mo).
Vortegras n. Sedum acre. Vald. Gbr.
vurta (u') v. n. (ar), = verda. Kun i: „vurta føre dæ", blive udsat for. Ma. (Vj. Gr.).
vyrda v. — *völja* Totn; lystre, Solør (A. L.).
værkja v. (ar), gaa frem og tilbage iagttagende („gjætande"). Totn. For vitja.
Væla. — „I Væle me", iblandet med. Vestfold, Solør, Oslo. „Taa i Væl'e", Lom.
væn. — Komp. *veendri* VTel, *væna* Haan(d)æ, „veene Haandei" = Fagre handi; VAgder, Sæt.
væta v. — *vøte* Solør. (A. L.).
Væta. — **Vøte** Solør; **Voote** Selbu. (A. L.).

Y. Æ. Ø.

Ylhol. — Trondh. og Østl.: **Ølhol**.
ymskleg el. **øm-** adj. uhyggelig, som ved Dysterhed eller ved at det „spøger"; jf. ymeleg. VTel.
ynskja v. — Imperf. *ynkste*, Sup. *ynkst*. Tel.
Yrda. — (Romsdal), læs: (Romedal).
yrk. — „yrk Dag", „yrt aa heilagt". NGbr.
Yverbyr. — Ogsaa m. Dal.
yverfødd. — Ogsaa om Hornkvæg. VTel.: *ivifødde*, *yve-*.
Yverkar m. Overmand. Tel.: **Ivi-**.
æveleg. — „Fraa æveleg Tii", fra ældgammel Tid. Tel.
Æventyr. — **Æventy**, VTel.
Øffsøter ɔ: Evsitar, Avingar. Solør.
økna. — Helg. (Vindal). ? udgaar.
øksa v. n. (ar), hugge med Økse. — Tel.
ømta v. drøvtygge. — Solør.
Øykt f. 1). — **Öuft** Innh.
øykta. — *økte*, holde stille med Kjøerne for at lade dem tygge Drøv. Solør.
Ø(y)ktemat m. = Øyktarbite. Vestfold.

Rettelse. — Pag. 972: Saudskjel osv. udgaar.
Söusvælte (pag. 632) er Rhinanthus.

Ord og Ordoplysninger

efter

Optegnelser

af

Sophus Bugge.

Se Fortalen. — Lydbetegnelsen er Aasens (Ross's) Ordbogs. Sitater af Ross's Ordbog er betegnede med R., nogle faa senere af Ordbogens Forfatter erholdte Oplysninger med r.

Adel, A. R. — „Jfraa Adels Meenni" (= Minne) fra Arilds Tid. VTel. (Mo).
Agnor, A. — **Agdnoor**, Fl. -**ora**, Vald. **Aang(n)moor** NGbr. (Fron, Vaagaa).
Aløyk, R. — Avlshoppe. VTel.
Andlaata f. = Andlaat. VTel. (Vraadal, Mol.). „Lidjdje i Andlaatune".
Andnagl, A. — **Annarnagl** Dal. (Hæst.).
Andsloka, A. — „Lidjdje i Aandsloka", VTel. (Skafsaa), „i Aandeslokune", VTel. (Kv.).
anna-ell, annal conj. (efter Negtelse): men; = anna b) (A., R.). VTel.
Anring m. 1) Ring bagvaa en Slæde, i hvilken et og andet (en Kjælke) bindes. Tel. (Selljor). 2) Jærnstang hvormed Slædemede beslaaes. Hall. Jf. Andring, A.
Armekrikk m. = Armskrike (R.). VTel. (Mo, Selljor).
askevid adj. for vid om Ankelen; om Sko. VTel.: **askevite**.
Augnebragd n. Øiekast. VTel. „Der fekk eg eit voondt A.". Jf. A. — **Augnetak** n. d. s. VTel. (Mo).
Augro f. = Augnekraa. Gbr.
Auril m. Ørret, = Aure. Larvik.
Avslette f. = Avslag, R. (i „Tillæg"; se Slætte ɔ: Revne). Tel.
Avtru-ir f. pl. overtroiske Meninger. Hadel.
Av(v)ell, Vanmagt = Avelda, A. VTel. „Gar'n hev kaami i Avell".

aameleg adj. bleg og usselt udseende. Tel. (Vraadal). (Jf. aumleg, draameleg; R.).

Bandkniv m. Trækniv som bruges ved Vævning af figurerede Baand. Tel. (Raul.).
baka v. — arbeide haardt, slæbe. VTel. „Baka mæ noko".
Barnsminne n. Barneminde. VTel. „J mitt Baansminne (-meenni)".
Barnvit (i') n. Barns Forstand. VTel. „D'æ Baanvit i'n", han gaar i (den anden) Barndom.
Barrøyta f. Affald af Bar. VTel.: -**e**.

baus adj. — stor før og kraftfuld. Vestfold, Oslo.
baastruten (uu) adj. lidende af „Baastrote", Hævelse i Yveret omkring Kælvningen. VTel.
Beinmunk m. „Gaa Bæenmoonk", vade i Vand med blottede Been. „Var B.!" Varslingsraab naar man kaster eller ruller Stene mod Ens Been. Larvik.
Beis m. Siderand i Benklæder. Ringerike.
bera v. — „bera i Veg", løbe af, faa (det eller det) Udfald. Tel. og m. fl.
Bergnos og **Bergs-nos** (o') f. — VTel. G. N. berg-snös.
Besme m. flosset eller noppet Kant paa Huer, Vanter og dl. VTel. **Befs** m. d. s. VTel. (Øyfjell). Jf. besma, A.
Bjørns-erva f. = Birna. Hard. Meddeelt.
blarra v. — 2) blæse svagt. VTel.: -**e**.
Blekk m. Glimt. VTel. Fl.: **Blekkjir**.
blekkja v. (er, te), glimte = blenkja. VTel.
Blindestyng m. = Blindklegg. JSogn.
blæra v. (ar), bræge; om Faar. Røldal.
Blømesky, rød Sky. Tel. (Bø, Selljor): **Blømmesjy**. „Sky'a **blømmer**", Bø; („**bloomar**", Sigdal; R.).
Bodlag (o') n. = Bidlag. Larvik: **Baalag**.
Bogabygje (o') n. se Bygje. VTel.
Bogaspan (o') n. en i et Dobbelttoug indstukken flad Pind som ved Omdreining forkorter Touget og spænder en Sav. VTel. Og blot: **Span**.
bolan (oo, „tykt" L) ɔ: burtan; **boole** ɔ: burte. Østl.
Bott (o') m. — ØTel. Num.: „Rængnbott, Toore-".
Brandeskavl m. Stavejern med to Haandtag til at stave Stokke med. VTel.
Bras n. — „Han sparar kji Brasi", han lever i Suus og Duus. VTel.
brauka v. n. (ar), larme, dundre (som et Vandfald). Sogn (Aurland).
braarik adj. pludselig bleven rig. Oslo.
brennhard adj. yderlig haard. VTel.

briska v. a. rense ved „Briskebak". Ringerike.
brogta v. n. vrinske smaat, som Hest efter Foder. Nfj. (Breimn): **braakte**.
brylla v. n. (ar), brumme; om Bjørn. Tel. (Vinje).
Bunk m. — Bugle, i Alm. VTel.
Byggje m. = Bygg m. VTel. „Mobyᵈjᵈji", „Sæbyᵈjᵈji". — **Byggja** f. „Sæbyᵈjᵈje".
byta med v. n. grændse til. VTel. (Agder, r.). „Dænni Gar'n byyte mæ Sætesdaln".
Byte n. Grændseskjel. Tel. (Agder, r.). — **Bytegast** m. = Deilbegast. Ma.
Bægsle n. = Bægjegard (R.). Nfj. og Sfj.: **Baksle, Bakksle** og **Baiksle**.
bærand(es) adj. = berr. VTel. J: „vonde bærand(es) Himil", under aaben Himmel. G. N. undir berum himni.
Bæring m. En fra Bærum. Oslo.
Bøn f. Signeformular. Ring. Tel. — Tel. (r.).
Bøyk m. Kobremse. Tel.
(**Bøyk** f. 1) Bygning; den bygede Masse Klæder. 2) Masse; Flok. Østl. r.).

dafsa v. n. (ar), pladske; gaa skjødesløst. VTel. (Vinje): -e. „Han gjængg' o daffsar ette Vegjn".
Dagatrot (o') n. Ende paa Dagen. VTel. „Her æ kji Dagatrot", Dagen tager ingen Ende.
Dagsbleikja f. første Dagskjær. ØTel. (Tinn).
dagsetja v. fastsætte en Dag. Tel. R.
Dagsida f. den Deel af Døgnet da det er Dag. Tel. (og fl. r.). „Naar de lii' moot Dagsiia".
Dalafar n. = Dalføre. Totn.
Daudesaar n. Banesaar. Tel.: **Doue-**.
Daudingje m. døsigt Menneske. VTel.: **Douingji**. — **Døurusk** m. d. s. Larvik. — **Douslott'e** d. s. VTel.
Daudord n. = Daudarord. Larvik: **Döuool**.
dekkete adj. = dokkutt. Røldal. (Se **Dekk**).
Dill m. Krumning, Bøining, Slyngning; f. Eks. paa Træ, Kvist, Traad. VTel. „Han sprangg i Krookar o Dillar". — **dillutt** adj. fuld af Dillar. VTel.
dirka v. n. (ar), gjøre fiint Arbeide i Metal eller Træ. VTel.: -e. — **Dirk** m. En som er dygtig til sligt Arbeide. VTel.
Dobba f. = Duvl n. Larvik: -e. **Doble** f. d. s. Tel.
dokke (o') v. a. tilsmudse. VTel. (Se daakka R.)
Dott (o') m. — Fl. **Dottur** Tel. (Kvitseid). 4) Klynge. VVald.: **Døtt**, Fl. **Døttee**. „Øspedøtt".
drangla v. = driva Dant. **Drangl'e** m. Dagdriver. VTel. (Vinje). (Se drangla R.).
draumstød adj. altid „sanndrøymd". VTel.
Drill m. = Brisk, i Sæterbod. VTel. (Vinje).
Dritord. — Hall. VTel.
driva (ii) v. n. (dreiv), snee (ikke blot fyge). VTel. (Moland, Skafsaa).

druknast v. n. drukne. VTel.
Drumb m. tyk og klodset Person. VTel.
drægete adj. seenfærdig. Larvik. Jf. brega.
Durahella f. flad Steen udenfor Husdøren. Tel.: -**helle**, -**hedde**. — **Duragaupa**.
Dynnegoupe VTel.
Dyna (yy) f. Hun af Rype. Sogn (Borgund).
dyrgja v. fiske med „Dorg". VTel.
Døarord n. = Daudarord. VTel.
Dørakjevle n. kort Bjælke i Tværvæggen paa hver Side af Døren. Vald.
døne v. (er, de) ɔ: dyna, flokke sig. VTel.

Ei(d)sberingji m. = Eidsborging. VTel.
Eigarsmann m. Eiermand. Tel. (**Eigarmann** m. Eiermand. NGbr. -**mæinn** r.).
Eikonn m. ɔ: Ikorn. Larvik; H. O. (R.).
einkvar, A. — **einvor** ØTel. (Heiddal).
einslengd adj. — 3) ubekemret = eintom. Røldal.
einstaka. — **eistake**, **eistage**, VTel.
Einstape A. — **Enstamp**; Larvik. **Ængstaapaa**, **Ængstabb**; ØTel.
einvik adj. = einvikt. VTel. Sjelden. — **einvika** d. s. Tel. (Nisſ. Flad.).
eitrehar(d), **eitrende** **har(d)** adj. VTel.
Eldfræs m. Ildsprud, Flugt af Gnister. ØTel.
enkende adj. „Han va paa sit ænkende Liiv", det gik ham paa Livet løst. VTel.
epleblakk, **epleblaa** adj. = eplutt paa blak, blaa, Grund; om Hest. VTel.
Eplekorn n. Æblekjerne. Tel.: -**konn** (o').
Etterbende n. = Tongsime. Vald.: **Ette-**.
Ettergjersl f. Eftersøgen, Ordnen. Tel. Larvik. **Ettegjersl**, **Ettergjørsl**. (Jf. gjera etter, R.).
Ettersten n. Omkvæd. VTel.: **Ette-**.
(**Evdøl** m. En fra Evje i Nbg. r.).

Faistein og **Faestein** m. et Slags glinsende Sten; efter Nogle: Svovlkiis. Af G. N. (enn) fái steinn.
falla A. — Sup. **fölli** ØTel., **fuddi** VTel.
falldrukken adj. saa beruset at man ikke kan holde sig paa Benene. Vald.
fallen adj. født; om Kvæg. I nogle Udtryk. Tel. „Dænni Hest'n æ noorfallen", født nordpaa. (Ogsaa: „Folen er fallen under (undan) dæn Hest'n", er Afkom af. Østl. og fl. r.).
Fant m. — „D'ær Fant me'n", han er forarmet; en Prakker. Østl. (Larvik og fl.).
fara aat v. a. behandle. (Østl. Gbr. r.). VTel.: at. „Ho æ so atfari", saa ilde medhandlet. — **fara at seg**, bære sig ad. VTel.
Fare m. = Framfare. Nfj. (Breimn).
fata v. a. — indhente. Larvik.
faaviten (i') adj. fjantet = faavitug. Larvik: -**veeten**.
Feggje m. Gubbe. — **Feggevisa** f. saadan

Vise som de Gamle pleier at kvæde. VTel.: -e.
ferdamod adj. = -mødd. Tel. (gamle Viser): færemo.
fesſa v. n. A. — v. a. binde ved Trolddom. Tel. „Fesse Orm'n". — Fessing f. Signen; Hekseri.
festa. — v. n. blive trolovet. Tel. Jf. vigja.
Fidlefrans = Fjellfroſs. JSogn. Felefrans, Vald.
Filmust Fiilſpaaner. VTel — Fiilarisp n. d. s. Sogn (Vik). — Fiilespo m. d. s. Nfj. (Breimn).
Fingeling m. Ringfinger. VTel. (Skafsaa).
Finglingvott m. Fingervante. VTel
Finnstyng m. A. — Tel. Røldal.
Finsl m. = Fetling. Larvik. Huskosisl m. d. s. Tel. (Vo). (Jf. Fitel R. „Husksosinsl", Bamle. r.).
Fiskekrevjan n. Kvist, hvorpaa trædes (er trædet) Fisk. Vald. Se Krevjand, A.
fitja v. — 2) ordne Garn i Fid. VTel.: fikje.
Fivrelde. A. — Fevælðre SVald. Firveld JSogn, Nfj.; Firvidl, JSogn; Fiskeforældre, NVald.
Fjellpistra (ii) f. = Fjellblistra. NVald.: e. Fjellplita f. d. s. ØSogn.
Fjellstarre m. Sneespurv, Emberiza nivalis? Tel. (Sauland): -i. Fjøllstar(r)i, Tel. (Vinje, Sell.). — Fjøllkagjgjee m. d. s. Tel. (Øyfjøll, Bruukeberg). — (Christie: Fjælster, Sneespurv, E. n.).
Fjyru f. Sandbanke ved Aa (sandig eller stenig Aabred. r.). Gbr. (Dovre).
flauta v. n. belægges med el. lægge sig som en tynd Iisſkorpe. ØTel. (Tinn). „Jis'n he flouta".
Flein m. A. — barkløs Plet. Modum.
fleiplege adj. og adv. lig en „Fleip". Tel. „Tala s.".
Flogmaur m. A. — Flöugmöur, d. s. Ring.
floka (oo) v. (ar), (R.) — bjerge sig. VTel. — „Han flookar gott", slaar sig godt igjennem; Mo. Ogsaa: „flooke seg igjænom", Vinje; „han flookar so mæ seg", strider for sit Udkomme; Eidsborg.
floka seg v. = flokna. Østl.: flooke se.
flora (oo) v. a. lægge lagvis, „i Floore". Larvik: -e.
Floro (oo, o') f. tynd Skive eller Splint, f. Ex. af Steen eller Jern. Vald.
Flostokk (oo, o') m. = Flaut, A. Larvik.
Flugukongje m. et Insekt (= Flugebjørn?). VTel.
fluſ(k)jen adj. uredet; om Haar. Røldal.
Flædd f. Tel. — Fløy m. Flydholdt. ØTel.
Fløytingje m. Skum af kogende ſød Valle. Tel. — fløytingſjo(d)e v. (ſau) koge saa man faar F.
folkmykjen adj. = folkutt. VTel.
For (o') f. Fure. — Fl. Fe're Sogn (Borgund).

[Fordrag' n. A. — „Halle F.", give Henstand. Tel.
forhippa adj. forbauset. VTel.
forhippig adj. forhippet. Nfj. (Breimn).
forklokast (oo) v. recip. drøfte lærde Sager med hinanden. VTel.
forsett (e') adj. og adv. altfor slem (ilde), forbandet. Ogsaa om Personer. Tel. Gbr.
forsjellen adj. undselig. Tel. Larvik. (Jf. forsjaal, A. — forskilen (i'), R., er maaske d. s.; lyder forsjel(l)en i Gjerpen, Sell. jor(?); jf. dog skilen R.).
Fortekkel m. = Fortekkja. Modum.
forskoen (oo) og forskooven adj. slugvorn. Larvik.
forøvast v. blues. — Tel.: „f. ivi noko".
Fostrløk? m. Navlestreng? VTel.: Foossløkjen m. defin. Eller for Fotløk? Synes at være d. s. s. „Footablaoso" i Hard. (Ulvik). Betydningen er usikker.
fotkvid adj. = fotkviden. Ring.: footkvii.
framhyrnt adj. med fremad bøiede Horn. ØTel.
framigjenom adv. fremdeles, i Eftertiden. VTel.
framskøyten adj. frembusende, hensynsløs i Tale. VTel.
Framstavn m. Forende af Slæde. VTel.
frosnæm = frostnæm. VTel.
Fræs = Eldfræs. ØTel.
fullfylgja v. a. fuldføre. VTel.: -fyyje.
fullsvævd adj. = fullsovd. VTel. (NGbr. r.).
fælskjen adj. bange. VTel.
føykjende adv. „f. kviit", sneehvid. Tel.

Galning m. ikke gangbar Mynt. Søndenfj.
Galv m. ɔ: Gavl 6). Sfj. (Jølstr).
Gane m. spids Pind hvorpaa Folk eller Fæ saarer sig. Larvik, Bamle; tildeels: Gana. — gana seg v. „Ku'a har gana se", stukket en Stavre i Indvoldene. Larvik.
ganga upp v. tabe, give tabt. Tel.
Gard m. A. — „Te næste Gars". Tel.
Gardhest m. = Gardstaur. ØTel. VTel.
Gardslid n. Led i Gjærde. Tel.: Garslee.
Gare m. Fure i Vand efter Baad. Vald.
Garnstyng m. liden Ørret som dog er saa stor at den fanges i „Garn". VTel. (Vraadal): Gaanstynge.
Garpesoppa (o') f. en af flere Led bestaaende Tømmerflaade, „Soppa". Tel.: -e. — Garpeslaata m. d. s. Larvik.
gata v. A. — sy Knaphul. VTel. gaataa ØTel. „g. Skjurta".
Gaukeblod n. røde Tagger paa Løv. VTel.
Gaadde m. (ar), 1) = Gaare i Træ. VTel. (Nisſ.): i. 2) = Gaara, i Steen. VTel. (Mo). — Gaara f. Aarsring. Nfj.: e.
Geisli m. en haardere Aare i Steen. VTel. Jf. Geitel (og Geisle). — geislutte adj.
Gibb m. et Slags Kurv til Laksefangst ved Vandfald. Larvik (Lardal). — Gibbfiske n.

Gidd m. Visol el. Vimaane. Tel. (Sell.).
Gildr n. Stillads. VTel.
Gil n. — 2) Aabning hvor noget er udslaaret saa Underlaget vises, f. Ex. i Klæder. VTel.
Gimb'r f. — Gym'mr VTel. Gym'bur Voss. — Jommelam, Jeemmelam n. Østl.
Gipa (ii) f. Sækkemunding. Tel. (Braa.): -e.
givast um v. skjøtte om = giva um. VTel.
glada v. n. — 2) tyndes saa man seer igjennem, aabne sig; om Skov. Tel. (Mo). „De glar (gladde) a v mæ Vee'a" (den forsvandt efterhaanden).
gleggsynt ɔ: gløggsynt. Tel.
glina v. n. (glein). — 2) glide (af, op). VTel. „Gliine upp". (Jf. gleina).
Glopa-ur(d) (o') f. = Glopurd. VTel.
Glytta f. Glimt; Titten frem. VTel. -e.
glyttøygd adj. som tiger frem under hængende Øielaag. VTel.
Gnause m. = Gnasje. Tel. (Kv.).
gniskra v. fnise = gnisa, gnisla. VTel.
Gnog (o') f. R. — 2) En som lidet udretter med sit Slæb („Gnag"). VTel. Nog, VTel. (Mo).
Gnoldr (o') m. = Knuldra. VTel. „Stei(n)-gnoldr'e".
gnyrja (y') v. a. R. — trykke haardt. VTel. Rogenstedts (Mo): knyrje.
Gnyva f. ulemfældig Person. VTel. (Mo): -e.
godmeta seg v. (ar), gjøre sig tilgode med Mad. Tel. (Eidsborg). (go(d)mæte seg? R.).
Grannelag n. — Naboskab; Forhold til sine Naboer. „Kjælen i Grannelaji", varsom i Behandlingen af sine Grander. VTel.
grassetja seg v. græsbinde sig. „Aakrn fekk Tii te o grassetja seg". VTel.
graasske se v. fraadse. Larvik.
Greipe m. = Greip. VTel. (Mo). „Mykja-greipi".
grelutt (ee) adj. R. — 2) brunskimlet, om Hest med længere hvide Haar over de brune. JSogn: greelete. En slig Hest hedder Greel'en.
Grima (ii) f. A. — Trækarm omkring Dør, Arnestene, osv. Tel. Sæt. „Aar(e)griime". „Gruvegriime". Tel. (Bø).
Grind f. A. — 6) indrammet Samling af Hylder til at sætte Fade, Kopper og dl. paa. Ø- og VTel. — Grindarm m. = Grind-stolpe. Tel.
Grjotkjer n. Brokar af Stene. Tel.
Grofsta (o') f. R. — 2) Udgravning, Udhulning; f. Ex. voldt af en Aa. VTel.
Grunnleite n. Parti af Ager el. Eng hvor Muldlaget er tyndt. VTel. (Kvitseid): Groonn-. — Grunnske f. d. s. Vald.
Gruvegrima f. = Aaregrima; se Grima.
Gruvepust m. = Aarepust. Tel. (Lunde).
Grødehold f. = Grohold. VTel. (Vinje): Grøholl.
gulla adj. besat, prydet med Guld. Tel.
guta seg upp v. kro sig; og = kara seg upp. Tel.
gvekkjeleg adv. forskrækkelig; overvættes. ØTel.
Gyvremjøl n. = Gyvresis (Lichen). VTel.

hakaleg adj. meget mager. Tel.
Hakkenid? n. Uvenskab; f. Ex. mellem Naboer. Tel. (Eidsborg): Hakk'nii. Jf. Hakkenyn.
Hal m. bar Klippegrund i Ager eller Eng. VTel. „Berghal'e".
Hald n. Holdepunkt; = Tak. Østl.
halda til v. n. være drøi; om Maal. VTel. „Ho hell'e t i, dæn Miilee".
Halssmoga (R.) eller -smuga f. = Halssmog. ØTel. (Sauland, Tuddal): Halssmugu. Ha(l)smóu n. Østl.
Halsstabbe m. det hele Halsparti fra Bov til Hoved, = Halsloga 2). Gbr. (Haisth-lookoo d. s. NGbr. R.).
Handemilta f. = Handarmilt. JSogn.
hangsa v. n. (ar), opholde Livet med Nød og Neppe. — Hangsebite m. en Bid som lader En hangsa. VTel.
Happ n. Revselse, haard Tiltale. Tel.
hardsynen. R. — 2) som udkræver Haardførhed. Tel.
Hardmerkje n. haard Mark, fast Grund)(Myrlende. Tel. (Rauland).
Haugetasse m. = Haugtuss. Nedre Tel.
hauka seg v. komme sig (efter Sygdom el. Nød). VTel. „Houke seg upp (el. ti) atte".
havegirug (i') adj. havesyg. Tel.
Haarhuva f. Hovedhaaret. Tel. „Heile H.".
hegra v. — Om Harens Lyd. Tel. (Vinje).
Hek (e') m. Snip = Hik, Heke. Tel. (Vinje).
Heldebyks, Galop. Nfj. (Breimn).
Helsedrep (e') n. = Helsespilla. Tel. (Og r.).
hite (ii) adv. i: her hiite, her henne, just her. Tel. hiitte Larvik (og m. fl. r.).
hjartelege adv. inderligt, overmaade. Tel. „Eg kunna de so h. væl". „H. fatike".
Honk. A. — „Hava (noko) i Haanke mæ", have (noget) at bestille med. VTel.
horsgalen (o') adj. parrelysten; om Hingst. VTel.
Hott (o') m. A. — Om en Samling af Træer. VTel.
hovdelaus adj. = hovudlaus. VTel. — Hovdepeil'e m. Hovedpine. VTel. — Hovdegjaar, -gjoor se Hovudgjerd.
Hovud. A. — „(P)aa Hovdi", hovedkulds; VTel.
Hovudbrot (o') n. Værk i Hovedet. Tel.
Hovudgalning m. en Forrykt. Larvik: Hugælning.
Hovverk (oo) n. Bedrift, Kjæmpe-værk. ØTel.
hudbrenna v. (brann), faa Huden brændt af Hede. VTel. (Vinje).
Humpl m. Ujævnhed, som paa en Vei.

Larvik. — humplete adj. ujævn, knudret. Larvik, Ma. Jf. Hump.
Hundehovud n. Blomst paa Aconitum septentrionale. SVald.: -hug(g)u.
Huv (uu) m. Skrigen, især af Gru og Rædsel. Tel. Til huva (Tel.), huge Vald., huga Tel. (Aamotsdal).
(Hyk (yy) m. — 3) Snip, Fremspring. Rbg. Ma. Ogsaa: Hykkjel Ma. r.).
Hylle n. A. — VTel.: Hyddi.
Hylsne n. pigget Halsring til Hunde. NVTel. Røldal.
Hælningsbrukar m. se Lutbrukar. Tel. (Bø). „Bruke te Hælnings" (tykt L.). Se Helvning.
høgtenkt adj. høitstræbende; høisindet. Tel.
Høna f. Sneglehuus. Larvik: -e.
Hørslebrevje f. Affald ved Kornsælbning. VTel. Jf. høra ɔ: hæra, Drevja.
Hørski (øø) n. det Sted mellem Hals og Ryg hvor Bovene mødes; hos Kjøer og Heste, = Mankje. VTel. Til Herd. — Hørtopp m. Mankelok = Høretopp (R.). VTel.

i præp. A. 6) i Skikkelse af; som; til. VTel. „Ho kaam etti i æe Fluge". „Han dreiv meg ratt i Ljugari", vilde gjøre mig ligefrem til Løgner.
igraatande adj. som græder idelig. VTel.
Il (ii) m. Plovløb = Jil f. VTel. Gbr. og fl.
illstyren adj. uregjerlig = balstyren. VTel.
Innargangskona f. = Inngangskona. ØTel.
Innbud f. indre Rum i en Sæterbod. ØTel.
(innkeik adj. = attkeik. Smaal. r.).
innknipen adj. indskrænket. „Dei æ kji innknipne", de har stort Udvalg. Tel.
Inntak n. Anledning til at tage ind og bo. Larvik.
ior præp. = or, itor. Bamle.
ismilande adj. altid smilende. Hard.
Isproka (o') f. = Ispona 2). Tel. (Kv.).

Jambjoing m. Jævnlige. Tel. (gamle Viser).
jamdøgt adj. n. „D'æ jamdøgt", naar Nat og Dag er lige lange. Tel. (Vinje).
Jamkamp m. Jævnlige. Tel.
Jamkult m. Jævnlige. Larvik, Tel.
jellsjødd adj. klar; se gjell, R. JSogn.
joleleg adj. julemæssig. Tel.
Jordaar f. Vandaare i Jorden. Gbr.: Jool-.
just adv. tvertimod, dog. VTel. „Ho trudde kji han sille kaama att fyrr hell oom Tysdagin, just kaam'n oom Maandagin".

Kaldvetstøde n. = Kaldvesl, Kaldvætespring. VTel. (Nisſ.): Kallvetstø'i. — Kaldvethol n. d. s. VTel. (Mol.).
Kalvasoge (o') m. Klump (Vid) som findes i Kalvens Mund ved Fødselen. JSogn.

Kar m. — „Paa Kars" = paa Kar. „Dæ rængnde paa Kars"; Larvik. — „Vera Kar", være stolt (af noget). Østl.
Kar m. 2. Rygstød paa Slæder. Nedre Tel. Larvik. Ogsaa om Opstander bagtil paa Høslæde: „Høyslekar". Se Karr.
karmannklæ v. klæde i Mandsklæder. Tel.
kappsaa v. a. besaa med Blandkorn. VTel. — Kappsæ(de) n. Ærter + Havre. Ring. (Modum).
Kart m. umoden Frugt. — Kaart'e Tel. (Fyrresdal).
Kast n. A. — 13) = Timbrløypa. Ring. — „Dæ va paa Kast'e", det var paa Nippet. Tel.
kasta um v. n. = kasta seg; om Veir. Østl.
Kaata f. haard Svamp paa Træer. A. — Land, Larvik, Modum (Dramn, r.). „Kniivkaate". 2) = Knap sat paa Kohorn = Klaata. Larvik.
Kjerring. — „Faa ei K.", falde paa Ski. Ma.
Kjerv m. (ar), = Kjerve n. Vald. VTel.
kjætaal adj. overgiven; om Dyr. VTel.
Kjøne n. = „Hav" paa Skier. ØTel. (Saul.).
klabba v. — Ogsaa: „Ski'i klabbar". Tel.
klamputt adj. klumpet, fuld af Klamp. Tel.
Kleimenamn n. Øgenavn. JSogn: -nabbn.
Klepp m. Klamp om Hestefod. Larvik. (Flere Steder i Vestfold. r.).
Klyft f. kløftet Redskab = Kluft. Vald.
klykk adj. sammenkneben, trang, bagtil; om Hestesko. VTel. (Vinje, Mo).
Knabbe m. = Kakse. Hard. „Aen riik'e K.".
Knekringla f. Kneeskal. Vald.
Knotra f. = Njotra. VTel. (Braadal).
Knult m. Knold. VTel.
Knurpl m. Knort. VTel.
Knuvla f. = Knyvla. Gbr.
knyppelhynnt adj. = krøplehyrnt. Gbr.
knyrja v. knuge = gnyra. VTel. (Mo).
Koldjup n. — Kaalaajuupe n. defin. ØTel.
kolskleg (oo) adj. og adv. kold; ogsaa: gyselig, frygtelig. VTel.
kovagalen? adj. overgiven. Larvik: kaavagælen.
Kovaglibba f. en Huusvætte, hvormed man skræmte Børn. VTel. (Vinje). Og „Kaadis".
krangla v. n. slæbe sig møisomt afsted. VTel. „Eg kranglar so mæ de". G. N. kranga.
Kringgaang m. = Tullesott. Vald.
kryklehyrnt adj. = krøplehyrnt. JSogn: nn.
kunna v. — kunjaa ØTel. (Heiddal). „Eg kann inkje oom de" = eg kann ikkje til de. Tel.
Kurp m. = Korpa, Kurpl. Ringerike.
Kurpenævr og Kurple- f. = Korpenævr. Sogn.
Kvannkaav'e m. (ar), ung spiselig Angelikaplante. Tel. (Mo, Kv. Sell.). G. N. kvannkalfr.

Kvataholk m. = Kvoteholk. VTel.
Kvatgor. A. — Sfj.
kvorkjen (o'), VTel., se kvaargjen, korgje, R.
Kveldrid (ii) f. Arbeide som kommer brat paa og fuldendes paa kort Tid om Kvelden. Tel.
Kvelv m. Vandhvirvel. Larvik: Gvølv.
Kveldeset n. = Kveldseta. Tel. (Vinje). Meddeelt.
kverknast (e') v. n. ville kvæles, særlig af Modbydelighed, Afsky. VTel. (Skafsaa). kvirknast (mæ), Mo.
Kvikje. „Skjera seg i Kvi'kje", skjære sig i Negl, saa Blodet kommer frem. VTel.
Kvileskorta f. lav Bænk foran paa Seng. VTel.
kvita v. n. — gviite (paa Dugo), ØTel.
Kvita f. Æggehvide. VTel. (Eid.): Kviite.
Kvitil m. hvidhaaret Person. Tel.
kvæmt adj. n. vammelt. ØTel. (Lunde). Jf. kvempen.
kylja v. „Eg kyl'e paa Fø'tane". VTel.
Kypp m. 1) = Kipp n. 3) (Stang). NVTel. (Vinje): Kypp'e. 2) Hank paa Bøtte. Vinje. For Kylp.
kyva v. a. — 2) sætte i Stak, „Kuv"; opstable. Vald.

Lagklauv. — Lakklauv Vald.; Nakklåu JSogn.
Landelægje n. Landskab, Terrain. VTel.
Landskrinda f. mavert høitliggende Agerparti hvorfra Mulden er gleden ned. Vald.: -skrinde.
Langregn n. langvarigt Regn. Tel. (og fl.).
langstrantete adj. lang og spinkel. Larvik.
Laugardag. — Lougedag Tel. (Rauland); Luggedag, Tel. (Hjartdal); Luurda(g), Nedre Tel. Larvik, Totn.
Lauvkuv m. = Lauvstakk. Vald.
Lauvsnyl (yy) m. ɔ: Lauvsnidel. Vald.
Lavbjørk f. Hængebirk. Ring. (Modum).
Lavris (ii) n. Kviste paa Lavbjørk. Modum.
Le(d)bræ, Sideflade; som paa Randsel. Sfj.
Lei(d)esvein m. Ringfinger. VTel.; Østl. (r.).
Lemende. — Lemælle og Lemæl(d)re f. Ring.
lengta v. forlænge; A. — Vald.
Lid (Lee) n. — Er i Larvik, Tel. (og fl.) altid „Skutellid"; i VAgder = Grind.
Lidgrind f. „Grind", Gitterport, som lukker for en Vei. VTel.
Lidhake m. hver af de opretstaaende Stave som danner Siderne af et Gjærdeled. Modum: Leehaka.
Lidhatt m. Vidjering som til Lukning slynges om Grindstolpen og den opretstaaende Stav i Grinden. Tel.: Leehatte.
Lidskutla f. R. — Leeaskusle, Vald.
Likk m. Krumning, Krog (i Træ, Kvist, Søm). VTel. Jf. G. N. hlykkr Krumning. — likkutt adj. fuld af „Likkar". VTel.
Likraand f. Skumrand paa Søen, hvilken skal varsle snarligt Dødsfald. JSogn.
Limnæver f. „Næver" til at lime med. ØTel. (Lunde): Liimnevver.
limslita (i', ii) v. a. (sleit), sønderslide. Tel. Vald. Til Lim (i') m.
lings adj. forkeert. Kun i: „ikkji so lings'e", ikke saa ueffen. VTel. (Mo).
Lirk m. smidig Karl. VTel. (Mol.).
Livhogg (ii) n. = Livrahogg (Hard.). Tel. (Eidsborg).
Ljaastubb m. den igjenstaaende Stub efter det afmeiede Græs. Tel. Hard. Larvik (og fl. r.).
Ljore m. A. — Ljøre og Jøre Vald.
Log (o') m. — Flodnavnet Laag'n føles endnu halvt som Appellativ i Udtryk som: „De ær stoor Laag naa", Vandstanden i L. er høi; i „Laa'gr-øya" og „Laa'gabrua" og fl. Sammensf.
Logg f. — Laagg, Fl. Lægg'r Østl. (Modum).
lokka (o') adj. flammet, om Lokkevid. Hard.
Lose, Sprække i Steen. VTel.
lumbren adj. lummer. Tel. (Sell.). Jf. lumren, A.
lumvarm adj. lummervarm. Ringerike.
lurva v. n. (ar), blunde = lura, lurma. VTel. (Vinje).
Lusegaadde m. lysprikket Aare i Brynesteen. VTel. (Mo). — Lusegrjot n. en Art Brynesteen med lyse Prikker i. Tel. (Mo).
Lynggong. R. Tel. — Lyseslekk. R. Tel.
Lysefausk(e) m. raaddent lysende Træ. Tel.
Lækja f. Rende, R. — = Leka, Lekja, A. Tinn, Vald.: Lækje; Voss: Lekja (e').
Lætre n. R. — Larvik. Lætri, særlig: Leie ude i Marken (f. Ex. under Træ), Dyrs (f. Ex. Hares) Leie. VTel.
Løn f. (Fl. Løni), Hob af Kornneg sammenlagte paa Ageren. Vald. Se Laan.
Løye n. Uldgarn = Løya f. R. Løyetraa(d), Løy(e)gaan; Løyeband n. Baand deraf. VTel.
Løyte. — „J Løytom", nu og da. Larvik.

Mallsror (-roore) m. = Meiskror. VTel. (Vinje, Eidsb.).
mang. A. — maang Jarlsberg.
mangment. A. R. — Tel.
Manke m. A. — Ogsaa hos Ko. ØTel.
Manneskade m. „Kaama i Manneskae", begaa et Drab. Tel.
Marbakkje. A. — Maribakkje Voss. Maribrot (o'), Hard. (Marildubrot, Ullsv. i Hard.; ikke „Morildubrot", R.).
masa v. (ar). A. — 2) og 3), Larvik (og fl. i Østl. r.).
Mast f. om de lange nederste paa langs liggende Brostokke. Tel. (Ø og V.).
Maagenausar (sing. -nause) = Maagenautar. Tel. (Skafsaa).
Maandag. A. R. — Moondag ØTel.

med. — „Flooke mæ' jeg, baske mæ' jeg", arbeide strængt for sit Udkomme. Tel. (Eidsborg). **mæ dæ** conj. eftersom, fordi. Tel. og fl.
Mein m. Upasselighed. Braadal i VTel. (Meen, Legemsfeil; Nes i Hall. r.).
Meiskror m. — **Meiskraa** og **Meiskrool** m. Vald.
mekra v. bræge. Om Haren. Tel.
merkjingsborkutt adj. „borkutt", men med sort „Staalman" og de øvrige hermed sammenhørende sorte Tegninger. VTel.
Midsøyme n. Midtrand i Beenklæder. Tel. „Routt Missøymee".
Midthaug m. = Midloge. Tel. (Eidsb.). „Taka av Mitthouj'n".
Millomlegg n. = Midsøyme. Tel. (Bø, Sell.).
Millomtak n. „J Mellomtak", nu og da. Larvik.
mistaka v. impers. tage, virke, være, forskjelligt. „Dæ misstook", Aarets Udbytte var ujævnt. ØTel.
mjumra v. n. (ar), give fra sig en dæmpet Lyd; om Hest = humra. ØTel.: mjoomre.
Mjølk. A. — **Mjaakk** VTel.
Mjølke m. A. — **Mjaalkje** ØTel.
moande varm adj. = movarm. Modum.
mogeleg. — **mougeleg** Tel. (Kv. Sell.).
Moksteplass (o') m. Sted hvorfra Møg el. Snee er skuffet tilside. Tel.
Moldgrop (o') n. Muld eller Mudder som er skyllet sammen af Regn. Tel.
Moldverja f. Stok langsad Tag-sidernes Midte til at hindre Tagtørvet fra at glide ned. Tel.
Molta f. modent Bær. Vald. „Myrbærmølte, Tytebærmølte".
Mottak (oo) n. (stærk) Stigning opad, eller opstigende Stykke af en Bakke. VTel.
mullra v. knurre smaat. Oslo (Bærum). **muddre** 1) d. s. VTel. 2) gnægge sagte. VTel. Jf. mulla.
mumla v. 1) gumle. Røldal. 2) mumle. JSogn.
mumra v. 1) mumle. 2) = humra. VTel.: oo.
muna seg v. komme sig. Tel.: moona seg.
Munnsær n. Mundsaar. VTel. (Eidsborg).
munsa v. A. — 2) gnaske, tygge vedholdende. VTel.
Mureld m. Lysning af raaddent Træ. VTel. (Mo, Fyresdal): -ell.
Murukvist og **-kvost** (o') m. = Mare-. ØTel.
Must n. smaat Affald. VTel. Sagmust.
Mysehaar n. = Vedrhaar. ØTel. Larvik.
Mønegvaav n. se Kvav. ØTel.

Nakkegrova (o') f. = -hola. Tel.: grovu og -grove.
Nau(d)slysn n. et stort Slumpetræf. VTel.
Nesling m. En fra Brunla-nes. Larvik.
Netstyng m. = Garnstyng. VTel.
Nile m. høit og smalt sylindriskt Trækar. Modum, Sigdal.
Nobb f. A. — VTel.
Nog (o') f. ɔ: Gnog. Tel. (Mo).
nokle mange, temmelig mange. Tel.
No'ost m. ɔ: Knod-ost. VTel.
nopa v. a. (ar), = nypa, nupe; se d. og A. Tel.: noope; og nope (o'), Braadal.
nordfallen se fallen.
Nu m. A. — Land.
nupe (uu) v. (nypp'e, noup, nopi) = nypa. VTel. (Vinje).
Ny n. A. — „De kjæm noko i Ny o noko i Neear", med lange (dog ikke regelmæssige) Mellemrum. Tel.
nyendes adv. nys. **nyende nyst** adv. ganske nylig. VTel.
nyteslaus adj. = nuttelaus. Tel. (Vinje).
Nævr f. A. — **Nærv** Sfj. Sogn (Vik); **Nev-(v)er** Østl. (Larvik, Nedre Tel. og fl.).
nøtte (paa Hest'n) v. = nota. Vald.

Okkel m. = Okla. Østl.
Olboge m. Krumning, Krog; f. Eks. paa Vei. Jarlsberg: Aalbooge; VTel.: Aaboje. — **olbogutt** adj. kroget. VTel.: aabogutte.
oldrgamall adj. ældgammel. ØTel.: öll'er-gaamaal.
Omnsband n. = Brastre. ØTel.
One (oo) m. A. — Modum.
ordløysen adj. ikke ordholdende. VTel. (Vinje).
Ormekula f. Hul hvori er „Ormebol". Ring.

paa præp. — „Uvisklege paa Kjeftn", uforstandig i sin Tale. VTel. (Eidsborg).
Paalegg m. = Aalegg. Tel. — **Perr**, ØTel.
pirrelynt adj. lettelig tirret, „pirra". VTel.
Pirva f. Knib i Maven. Larvik.
pisa ut v. (ar), udpine. VTel. (Mo, Eidsborg). „Hestn æ uutpiisa", ved for meget Arbeide og for lidet Foder.
Ploma f. Æggeblomme. VTel.: Ploome.
Pott m. = Selaball (Vald.). VTel.
pusse v. (ar), hedse (Hund). Tel. Larvik.
pysjeleg adj. utækkelig, lig en Pysja. VTel.
pæsa v. (er, te), fylde sig = bæsa. Tel.

Rabal(l), R. **Raab(b)al** og **Roobal**, Larvik.
Rabb m. et Strøg eller Stykke Mark som i en eller anden Henseende skiller sig eller udskilles fra Omgivelserne. Larvik, Oslo. „De staar att ein Rabb ustaaren dær nool i Tra'e".
Rand f. 2, A. — **Rønd** Vald.
Rante m. gold Jord- el. Steenryg. VTel.
rava, fuldkommen. **Raavaa-lygn**, ØTel.
raada v. — „raa mæ (atte)", sanse sig. VTel.
Regn-; ofte **Regns-**. VTel. „Regnsdrope".
Regn-gin n. = Vats-gin (Vatsskin, A.); jf. Opisaad. Tel. (Vinje): -jeen. **Rægdnjeeno** f. d. s. Vald. (Øye); **Rægdnjeemo** d. s. Vald. (Slidre). — **regnginen** adj.

hjemsøgt af Regn-gin. SVald. „Aakrn æ rægdnjeenin vørten".
Regnskvipa f. = Regnskvip R. Tel. (Sell. Saul.). — **Regnspipa** f. d. s. Tel. (Dyfjøll, Brunkeberg). — **Regnspyta** f. d. s. VTel. (Fyrresdal, Skafsaa).
reise upatte v. opkalde en Afdød. VTel.
reitutt adj. stribet (som en Hugorm). Tel.
Renn m. — „J sama Rænn'n", i samme Øieblik. Tel.
Renna f. Spor efter „Skidrenning". JSogn.
Rensl m. smal Strimmel. VTel.
Rev (e') m. — **Raav** Sfj. (Jølstr), Sogn (Borgund).
Reva (æ) f. — **Revje** og **Røvje** Vald. (Vang); **Rivjo** Vald. (Slidre).
Rognkjølsa f. — Larvik: **Raangnkjørse**.
Rokka (o') f. liden Næver-Kurv. Tel. (Raul.).
Ros m. **Roos'n**, Navn paa hvid Hest med store rødbrune Flækker, som hos Ko. Vald.
rundt adv. raskt, let. Ringerike. „Lærdøln talar saa runnt". Jf. kringt.
Rune (u') m. Busk. A. — **Røne** VVald.
ruvnast v. = ruvna, R. Tel. (Eidsborg).
ryfta v. (ar), sye sammen Vævbredderne til et Skjørt. Oslo: „røfte et Skjørt".
Ryggjeskinn n. Skind som bæres over Skuldrene nedad Ryggen til Beskyttelse mod Regn. VTel. (r.).
rypla v. a. bringe i Uorden, forstyrre. Ringerike. „Rypple Möur'n". Jf. rupla.
rødd 2). A. — VTel. „Skakkrødd Baat".

samfelt adj. = samfeld. VTel. og fl. „Samfelte tvo Aar", to Aar efter hinanden.
samskote (o') adj. n. (adv.) = samsala. VTel. (Eidsborg).
samstavast v. stemme overeens Bogstav for Bogstav. VTel.
sandstraa-ast v. bestrøes med Sand. VVald.
sangra v. — 3) (1), klingre = singra. Ogsaa: jævnlig synge eller nynne. VTel. — **Sangrkatt**, **-kjetta**, Klynker. Tel.
Saagidd m. = Saagidn. SVald. JSogn: Sao-.
Saapekokar (oo) m. = Saapesjodar (en seendrægtig En). Østl.
sellutt adj lystig, morsom; om Folk. Tel.
Sengjeknikt m. = Sengjehest (R., Tillæg). Tel. (Sell.).
Sengjeskorta f. = Kvileskorta. Tel.: -skoorte.
sevla v. a. afbarke ringviis. VTel.
sisolten (o') adj. uafbrudt sulten. VTel.
sjaa v. — „De va sjaa ti", det viste sig. VTel.
Ska(de)bjørn m. Bjørn som dræber Folk el. Fæ. Tel.
Skalk m. 2. — 2) Endestykke, fremspringende Ende eller Kant af Mark (Jord). Ring.
skapende adj. = gudskapt. VTel. „Jngjen, noken, s. Tingg", ingen, nogen, Ting.
skarra v. frembringende en skrabende eller knirkende Lyd. Tel. Larvik. „Bøykjn s. mæ Bængjine".
Skarr(j)upa f. = Skararjupa. Sogn (Vik. Borgund), Røldal. **Skarvr(j)upe** d. s. Gbr. — **Skarrfugl** m. d. s. Vik.
Skaak. „Faa ei Skaak" faa undgjælde (for hvad man har forbrudt). VTel. (Braadal).
skaaldra v. a. = skaalda. Tel. (Aamotsdal).
Skaarbug m. = Skaarboge. Tel. Vald.
skida v. a. (ar), forsyne med kløvede Træstykker, „Skidor". Larvik. „Sjiie en Gal", „sjiie e(i) Veite".
Skidvid m. — Ogsaa til Gjærde og dl. Tel.
skile adv. rigtig, for Alvor; A. Østl. „De va sjili rart".
Skilstokk m. liden Stok hvormed Traadene holdes skilte i Rammen under Væyningen af „brogda Vaand". Tel.
Skiltre n. = Skilstikka. Larvik: **Sjelltre**.
Skinnblaku f. = Skinnvengja. ØTel. Jf. G. N. ledrblaka.
Skinnvæng m. = Skinnvengja. VTel. (Kv. Vinje).
Skip n. Brystbeen hos Fugl. VTel.
skiple v. = skjepla. Tel. oomsjipla part.
Skjengje m. stor lang Plet = Skjeng. VTel.
Skjore (oo) m. = Skjaar. ØTel. (Tinn—Hjartdal). Sjaare Tel. (Lunde). „Traagsjoore". (Stjore? r.).
Skjulp m. = Skylp (Ma.). Larvik.
Skjæv n. dunkel Plet, paa Dyr. JSogn.
skodden (o') adj. taaget. VTel. (Mo).
skoppe seg v. omtr. = skopa seg. Rbg. Tel. (Sell.).
Skorta (oo) f. Kilesteen = Skorda. VTel.: -e.
skrapa v. A. — 3) snakke meget og larmende (skrabende, raslende). VTel. „Han skrapar o roor". 4) irettesætte. Tel.
skrata v. A. — Om Rypen; Vald. Om Skaden; ØTel.: **skraataa**. — **skratta**, R. Om Skovrypen; Gbr.
Skrovfyll (o') f = Bombsyll. VTel.: -dd.
Skuljer pl. = Skol f. (Skuler). Oslo.
skulka v. kige. ØTel. (Tuddal).
Skumaskot n. = Skumskot. Vald.: **Skomaskøt**.
Skvalp(e)jarn n. = Skolpejarn. Ring.
skvettrik adj pludselig bleven rig. Tel.
Skøyna f. Steenskive. VTel. (Mo).
slaskodd adj. = sljoskodd. VTel.
slikso adv. lige meget. „D'æ sliksaa". Larvik, Tel. Jf. likso, slikslag.
slugga v. (ar) gaa med lange tunge Skridt. VTel.
Slut n. Slud. Larvik. „Ruut aa Sluut".
Smildr. „J Smildr", i Smadder. VTel.
Snibba f. = Nibba. **Snibbestein** m. VTel. (Mo).
Sniperokka (ii) f. „Næverskrukka" af Form som et Kræmmerhuus. VTel. (Vinje): -e.
Snipp. J Udtrykket: „No va de Snipp'e Snuti, no va Visa uti". VTel. (Skafsaa).

„Snipp Snapp Snute, naa ær Eeventyre ute"; Larvik og fl. St. Søndenfjelds.
Sno f. (Fl. **Snø'a**), smal Rand af egen Farve, i Hue. Vald.
Snor (o') n. A. — **Snôr(r)vaandel** m. snottet Person. JNfj.
Snubba f. liden Kniv. Tel.: **-e**.
Snupp m „Inkji lang Snupp'n". Vald.
Solegeisl n. Solstraale. VTel. (Eidsborg). (**Solgeisl** n. R. 233).
Soleggblom m. = Soleia. Tel. (Braadal). **Soolingbloome** Tel. (Eidsborg); **Sooloomm-** Tel. (Lunde).
Sol-hug m. = Solhuv. Vald. **Sooluuve** VTel; **-ulv** SVald.
spita (i') v. a. (ar), gjøre smal mod Enden. VTel.
spjankjen adj. spinkel. **spjunkjen** d. s. VTel.
Sporr o: Spor n. 3); Land. **Sporv** d. s. Vald. Gbr.
Spyl n. Stang el. Spile i Grind. ØTel. (Tinn). **Spyli** d. s. ØTel. (Hjartdal). **Spøl**, Vestfold
Stand-, i Sammenss.: stiv. **Standarm, -fing(r), -fot, -lid** m. stiv Arm osv. Tel.
?**Starajønn** n. Myrjern. Hall. (Hol). Medd.
Start m. Halebeen = Tart. VTel. (Skafs.).
starva 2) fodre osv. **Starv**. A. — Om Røgtning og Fodring, ogsaa af eget Kvæg. **Starvsdeie** f. Kvinde som røgter Kvæget. **Starveteine** f. Vidjekurv, hvori bæres Hørationer til Kvæget. ØTel. (Tinn).
Stikl m. Hjulege. VTel.: **Stikkl'e**. **Stikle**, ØTel.
Stimur (ii) m. En som „stimer" (5), gaar plumpt og tankeløst paa eller frem. VTel.: **Steemure**. — **steemurskkege** adj. og adv. lig en S.
stinn adj. A. — 4) tyk, stærk; om Taage, Lugt. Gbr. Tel.
stirta v. R. — „Stirte paa", slæbe paa. Tel. (Kv. Eidsb.).
Stjornesvidja f. Vidje som fastgjort til Skaglen og Tværnaglen (Veginde) tjener at styre Slæden. Røldal: **S(it)jødnes-**. — **Styyrsvi^{d}j^{d}je** f. d. s. Tel. (Vinje).
Stjørt n. Fuglehale = Stert. Tel. (Tinn): **Sjørt**.
Stopul (o') m. A. — 8) Tap hvori Løvværket paa et Spænde, „Sylgja", hænger. VTel.
stridmata adj. med vægtig Kjerne; om Korn. ØTel. (Tinn): **striimaataa**.
Strikmaat (i') n. — **Stryk(e)moot**, Larvik; Ringerike (r.).
strygla v. n. staa imod, stritte imod; som en Kvist i Vedet. Tel. (Vinje): **stryggle**. (Jf. stru, strua, Stryv, G. N. strugr; R.).
Strykk m. R. — Vinje, Mo.
Stydja f. Støtte. A. — VTel.: **Stydje**.
Stykkjom-til. — Trondh. Oslo.
Styttekrok (oo) m. en Krog med flere Indsnit, som fæstet til Kjedelkrogen tjener til at forkorte eller forlænge Grydens Afstand fra Ilden. VTel.
Støra f. A. R. — **Størur** pl. VTel. **Styyre** n.? Larvik.
svadna v. n. afsætte Vædske. Vald. „Dæ svadna imyljo Kjø'tee o Huu'n".
Sval f. = **Svøl** (Fl. **Svø'lee**), Vald.
svave v. n. (svav'r; svavde?), om Træet = svada 2). Larvik.
Sveip m. 2) Sammenføining. — Vald. VTel.
Sveitesjøl f. Fjæl i „Trygjen", hvilken ligger langsad Hestens Ryg. VTel.
svelgja v. — Supinum svolgji. Ved Larvik.
svella v. impers. (ar), danne et Jislag. Vald. (NAurdal). „Dæ ha svælla paa Stäeno".
Svellgadd m. tyk buglet Jis paa Marken? SVald.
Svig (i') n. 2). A. — Vald. og Ring.: **Sveeg**; Modum: **Svei**. 3) en tynd bøielig Kvist. Vald.
svipen og **sviphendt** adj. = handig. VTel.
svolla adj. overiset; f. Eks. om Steen. ØTel.
Svollbrand (o') m. = Svellbrune. VTel.
sylva adj. besat, prydet, med Sølv. Tel.
Syn, Forekomst; jf. Syn f., Sjon. VTel. „Inkji de minste **Syyne** Grand", ikke mindste Smule.
Syrka f. Raaddenhed voldt af Væde. VTel.: **-e**.
Søraal < Siraal < Silhaar. ØTel. (Heiddal).

Taje n. A. — Samlingsplads (til Leg). Ring. Se Taag.
temja v. n. (tæm'e, tamde), fylde sig med Drik. VTel. „Han tæm'e o drikk'e". Og: **tæmde, tæmt** VTel.
Tildr m. (ar), Loft af løse Stænger eller Fjæle; mest i „Skaalar". VTel.
tilrenneleg adj. let; om Vei. ØTel. (Fladdal, Sauland). „Her æ terænnelegt".
tindra v., **tindrande** adv. VTel. Se R.
Tingl n., **Tinglegras** n. Blaaklokke. ØTel.
Tjo n. — **Tkjaa, Tkjaag** ØTel. Larvik; **Tkjø** NVald. **Jø** Vald. (Aurdal), **Jo** Land.
To f. Græsplæt. A. — Fl. **Too-ir**, Tel. (Eidsb.); **Too'e**, Fl. **-ur**, Tel. (Kvits.).
togla (o') v. bevæge sig langsomt. VTel. (Skafs.). „Togle o gangge". (Jf. toga r.).
Tolgjøde n. A. — VTel. **Toljø-i**.
tolla v. n. (ar), stride, lakke. VTel. „Han tollar fram ette Aari". „De tollar paa'n", hans Formue svinder ind.
Tolsbite m. sultstillende Bid. VTel.
tora v. turde. — **toorjaa** ØTel. (Heiddal).
Tore m. = Torebygg. VTel. (Braadal): **Toori**. **Toole** (tykt L) d. s. ØTel. (Lunde).
Torebløyg m. — **Tooleblei** (tykt L), om Steenøkse. Smaal.; Vestfold (r.).

tovutt (oo) adj. forviklet = toven. Oslo: toovete.
Trala f. Ege i Hjuul. Sogn (Aurland).
Trandeimssygje f. et Slags Spænde, „Sylgja". Tel. (Raul.).
Tranl m. Spor efter Spark eller Tramp i Jord el. Snee. VTel. (Mo). Tran'del, Fl. Tranlar, d. s. VTel. (Braad. Eidsb.).
Traut f. R. — Langvarighed, Udhalen af Tid. VTel. „D'æ langge Troutir", det tager lang Tid.
trautig adj. langvarig. VTel.
Traae f. ɔ: Trøda, A.; Troda (o'), R. VTel.
Trod (o') n. Trin. VTel. (Nissedal). Ikke meget brugt. „Gangge i sama Tro'i".
Trod (o') f. 2) Kvægfold. (R.). — VTel. (Raul. Sell.).
Trongka f. R. — Trangt Rum. Larvik; Bi. (r.). „Sita i Hop i ei Troongke". Indsk: „Trunk", trangt Sted.
Tryne (yy) n. Snude paa Hund. Sogn (Vik), Nfj. (Breimn). Trant, Tryne paa Sviin; Vik.
Tunnevja f. = Tunnida. Sogn (Lærdal): Tudnevja.
Tunnvæng, VTel. — Tuppa f. Kogle. Vald.
turva v. (tarv). A. R. — Imperf. Konj. tyrte, VTel. (Mo).
tveita v. (ar), hugge. Rbg. (Jvel.). Medd.
Tveng m. tyk Traad. VTel. (Mo, Mol.).
tværkeleg adj. tvær, hinderlig. VTel.
tværrende adv. = tvert (Tel.). „T. sneggt", øieblikkelig. Tel.
Tværslag n. 3. Bølgeslag fra Siden. VTel.
Tvisletkja f. Næver som er fremvoksen efter at den første er afflaaet. Sogn (Lærdal). — Tvislettur f. pl. d. s. Tel.
tvilast v. impers. „De tvilast meg inkji", derom har jeg ikke Tvivl, derfor frygter jeg ikke. VTel. (Vinje).
tvistøyta v. (er, te), pløie Ager frem og tilbage. Tel.: -e.
tvitæra v. — „Han æ som Rjupa, han tvitærer", om En som er for karrig. Tel.
Tvog(u)ris n. = Tvogugras? VTel.
tykkja v. A. — Imperf. tyytte VVald.; Imperf. Konj. tøtte VTel. (Mo). — „Eg tiss tænkje", jeg formoder. VTel.
Tyst m. lind Varme, Lunkenhed. VTel. (Mo, Eidsborg). „Ein liten Tyst'e hell Yl'e i Høy'i".
tyttuge, tyve, 20. Kun i Ordsproget: „tie tyttuge, ingjen nyttuge"; og i en gammel Vise. VTel. G. N. tuttugu.
Tæva f. Hun af Ræv, ikke af Hund. Sogn.

Udygdskap m. = Udygd 2). VTel.
ueten adj. som ikke har spiist. VTel.
ufrels adj. A. — 2) som ikke har Fred for Andre, fredløs. VTel. „Eg hev vori so ufrelse mæ Hestane mine".
Ufrjoa (oo) n. noget styggt, noget uhøvisk. VTel. „Eit Ufrjooa te laate styggt".
Ufrjonavn n. smudsigt uhøviskt Navn. Tel.
Ufrøde n. uteerlig Tale. VTel.: Ufrø'i.
uhugnadsleg adj. R. — uhaangsli, Larvik.
ulkas(t) v. n. R. — Tel. (Tinn).
um præp. — „Aar'e oom", igjennem.
umframs adv. = umfram. VTel. 2) præp. forskjellig fra. VTel.
umskipa part. besat rundt om. Tel. „Boor'i æ oomskipa mæ Folk". Tel. Til skipa.
Umsviv n. Hvirvel, Omdreining. VTel.
upp. — „Vera upp ifraa", være ude af sig selv; s. Ekſ. af Glæde. VTel.
uppreisa v. a. = reisa upp attr. Tel.
usagt adj. n. „De ska voraa meg usagt", jeg skal intet kunne sige. Tel. (Hjartdal).
Utbud f. ydre Rum i Sæterbod. Tinn.
utlangende adj. „I heile u. Vaar, Houst". VTel. (Jf. utlang, R.).
utsett adj. gjældbunden. VTel.
Utvegg m. den Side af en Steen el. Stol som vender udad. VTel.
Utvetning m. R. — VTel. (Fyresdal): Utvetningji.

Vanmøa f. R. — 2) liden Vantrivning. VTel. (Mo): -a.
Varastyre n. Ens Skytsaand. VTel. (Eidsb.).
Varbakkje m. „Lidjdje paa Varbakkji", ligge for at passe paa el. op (en Bjørn); om Jæger. VTel.
Vaskestøyt m. = Dengjehivel. Nfj. (Breimn).
vassa v. A. — Larvik; (Agder, r.).
Vass-ask m. lidet langskaftet Kar til at øse Vand op med. Tel. (Tuddal).
Vassdriva (i') f. se Driva. Vassdrift f. d. s. VVald. „V-driftee stoo 'taa Fjoo'ree".
vassen adj. A. — Østl.
Vass-stokk m. udhulet Blok til Vand. Roms.
Vassverk m. Svulst fyldt med vandagtig Vædske. Larvik.
Vassvære m. = Vatsværing. R.
vaagen adj. R. — Vald. VTel. 2) vovelig. Vald.
vaarvarna v. A. — vaarvane VTel.
Vedbrautee f. defin. < Vetra(r)brauti. VTel. (Mo).
Vednamn n. Tilnavn, Øgenavn. Tel. (Sell.): Veenavn. — veenevne v. a. (er, de), give et Øgenavn. VTel.
vedrsim adj. 1) = nasesim. VTel. 2) om Ting som let tager Lugt og Smag af den omgivende Luft. VTel. (Mo, Eidsborg): veeseeme og væseeme (-sime).
Vedrhovud n. Bisol. A. — Larvik: Værhue.
Vedrkvilldn f. Afbrydelse af det gode Veir for en kort Stund. Vald.: Veere-.
Vedrmann m. Bimaane. Ma.: Veer-. Meddeelt.
Veglende n. Terrainets Beskaffenhed i Forhold til Veianlæg. VTel. „Her æ gott Veglændi".

vegsyna v. a. vise En Vei. VTel.: -e.
Veidehaar n. A. — Tel. Vald. Nfj.
veikja v. a. A. Tel. „Kaffi'n veikjer Kropp'n".
veka (ee) v. n. flakke om. Mo i VTel. (Se vika R.).
Velta f. Sted hvor eller Spor efter noget som har væltet sig eller er væltet. Tel.
verre. — „De æ'kje verr'e kviile", det skader ikke at hvile. Tel.
vindgretten adj. = gretten. VTel. (Moland).
Vindhatt m. Taagedække om en Fjeldtop, hvilket bebuder Vind. ØTel. (Tinn).
Vindklave m. kløftet Træstykke som belæsset med Stene beskytter Taget mod Vindskade. ØTel. (Tinn): **Vinnklavi.**
Vindravn m. lang Skystribe, som bebuder Vind. VTel. (Fyresdal).
vindsval adj. A. — Tel.: vindsvaal.
vinsameleg adj. venskabelig. Tel.
Vintrraaki f. defin. Melkeveien. Vald.
Vipeskjegg n. R. — Tel. (Braadal, Tinn).
Vitavakt f. Vagt ved en Varde „Vite". Gbr. (Dovre): **Væta-**; Innh.: **Vaataa-** (R.).
Vokeld (o') m. St. Hans Baal. Sogn (Borgund).
Vol (o') m. 3) A. — Modum: **Vool.** Ogsaa = Jadar (2) paa Træ. Modum.
Værmaala og -o f. defin. Echoet. VTel. (Skafsaa, Eidsb. Kv.). G. N. dvergmála.
Vemuru Tel. (Heiddal).
Vøle m. Træstykke til Voie. Larvik.

Ymro f. defin. en Vætte som færdes paa **Ymresundag** m.; vel = Im(b)rekolla. Hard. (Ulvik).
Yrkna f. A. — VTel. (Fyresdal, Vinje, Eidsborg): **Ørkne** og **Yrkne.**
Ystel m. A. — **Ystyl,** ØTel.; **Ystil,** Rom. (r.).
Yverbrigd f. Klædningsstykke til at bruge udenpaa. VTel. (Mo, Skafsaa).
Yvergangar m. = Yverfødning (R.). ISogn: **Øve-.**
yvergjeven adj. A. — 2) dumdristig; som intet styer. VTel. „Ein ivigjeven Kropp'e".
Yverkast n. A. — Ogsaa om Jærnlænke, som kastes over Bjælker som kjøres. ØTel.

Ævordoms gamall, ældgammel. VTel.
ævosleg adj. og adv. = æveleg, ævorlege, ævorslege. VTel.

øye adj. n. = aude(t). Larvik.
Øyktesreisa f. Reise hvortil medgaaer en „Øykt". VTel. -e. Og: **Yktesreise.**
Øyrbakkje m. = Marbakkje. NGbr.
Øyretipp m. Øreslip. ØTel. **Øyrnetipp** m. d. s. VTel.
Øyrnesik m.? = Øyresik. VTel.
Øyrnesnipp m. = Øyresnipp. VTel. **Øyrsnipp** m. d. s. Gbr.

Rettelser og Tillæg. — P. 977: Stakkabrogd, læs: **Stakkabregd.**
P. 988: **Faistein** og **Faestein.** Hadeland.

Norsk Ordbog

af

Hans Ross.

Nyt Tillæg til „Norsk Ordbog" af Ivar Aasen.

Christiania.
Alb. Cammermeyers Forlag.
1902.

ShlV. betegner, at Oplysningen er øst udelukkende af „Ordbog over Bygdemaalene i Søndhordland", af Chr. Vidsteen.

VossV. og HardV. betegner Oplysningen som øst af Vidsteens Oplysninger om Bygdemaalene i Voss og Hardanger.

For Resten henvises til „Norsk Ordbog" af Hans Ross, 1895.

Aktie-Bogtrykkeriet
(Det Mallingske Bogtrykkeri).

A.

abbast mæ v. = ampast med. Vald.
Adel. — **A'dl,** SShl. Rog.
Agnbeitile m. = Agnbeite. VTel.
agnorast v. n. mindes med Uro, angre osv. = attrlita. — **Agnoring** f. Anger osv. = Attrlit. SSdm. (Sande). Vel til Agnor.
Ak n. Agning. Vald. — **Akstrveg,** ShlV.
Al n. Rase, Slægt. Shl. „D'æ kje Al atte".
ala v.; Sup. **aale** Ndm. — **ale,** se haala.
aldri adv. — **aldrien** Oslo. **aller** og **alder,** Aamlid, Shl. og fl.
all adj. — **odl** (Bodnæ) n. pl. Hard. (Tydfjord). **ölle** (sömno) Vald. (Vang).
Allfsa. — = Bakflot. Lof. Maaske Spøgeord.
-an i Substantiv og Adverb paa **-an** bliver sjeldnere som **an** (især i VAgder: „heran, Austan-vinn"), som **aan** (i VAgder „heimaan, heraan"), vorder mangesteds **aa,** **ao** og **o** i sydvestlige Egne („Visaa —o, austao —o"; Agder, Sogn, Rog. SBerg.) og i Sdm. Romsd. Ndm. Fosn, Helg. Salten; vorder **a** paa de fleste Steder (Afta, Austa-, Visa) og falder saaledes sammen med **a** for en, in i stærke Ords bestemte Form.
-all vorder **-aal** i mange sydlige Egne (Tel. Rbg. VAgder): „frostaal, ga(a)maal A(a)paal" osv. — **-arr** (ar) vorder **aar** sammesteds: Ha(a)maar, Ivaar osv.; Veaaskog, Ma.
Alm — **Aal'me** Rbg. **Aa'me** Set. SVTel.
ana v. skynde paa; for anna. SBerg.
andberr. — **andabær.** ShlV.
Andgolv n. — Vofs. ??udgaar.
Andskote m. R. — En som bærer sig hæsligt ad. Namd. (Leka): **Annskati.** — **annskateli, annskataat,** hæsligt i Adfærd.
andkræseleg R. — **annkreesli** Namd. (Leka).
Andstev. — **Annstø** Rom. (Aurskog).
angrast v. n. tage ilde op, blive fortrydelig Ryf. „Han turte ikkje aangrast paa dæ".
andya v. modsige. ShlV. Jf. andyggjast.
anduga v. — **andaagaa** NGbr.
Angrslaatt m. Latter af Harme. ShlV.
annan. — fem. **aannug** TMa. (neppe „onnug"); n. pl.: **onnor** og **are** Hard. „Heusæ æ onnor", men „are Heus". „D'æ maangt auro likt". Nfj. — **annankvar, annikvær** Set. **an(en)kvar,** f. **arakoor** Hard.
annleis ɔ: annarleides. Hard. Shl. Ma. Og **aileis** Rbg. Ma. Og: **arleis, orleis, odnorleis** og fl. Shl. Vofs. — **annluns** = i onnor Lund. Li (Spind).
Apall. — **Aapaal** TTel. Rbg. TMa. **Abal** YVAgder. **Apadl** (og **b**) Ryf. Shl. o. fl.
Apegikk m. En som har Anlæg for at drive Gjæk eller gjøre Løier. Sfj.
Arbei(d)ssida f. Legemets Forside. Li.
Arbei(d)ssmoga (v') f. Fristund fra Arb. Shl.
arga, argast, argefull adj. harmfuld. ShlV.
Ask m. Fjælevæg langs Siderne af Logulvet; se Laaveask. ShlV.
asnefull adj. urolig af Længsel (Brynde, kræsen Madhu, hos Kjøer, osv). Sfj. Sdm.
atta adv ɔ: attr. „Han kaam atta". VAgder (Aaserall og fl.).
attaste og **attraste** bagest. Shl. og fl.
atte(r)rokjen adj. = atterdriven (A.). ShlV.
Attida. — **Att-(ög)u** Ndm. (Rindal), **Attveeo** Fosn (Hemne).
attimillom adv. undertiden, iblandt. Shl. og fl.
Attrgangar m. Gjenganger. ShlV.: **Atte-.**
Attrlaupar m. Hjul paa Savbrug til at trække Brædderne tilbage.
Att-ræ(i)nne f. = Atterrenning (A.). NGbr.
attrsett adj. baglastet; om Farkost. ShlV.
auden. — „Han va Dø'in **öu'e.**" Num.
Aude m. Tomhed, Mangel. ShlV. (Stord): „**Ouge** før Fisk, Pængga."
audleg. — **audlig, aulig** og **auglig** ShlV.
audvita. G. N. auðvita(t), O. H. 165[10].
audseed. — **useedd** ShlV. Jf. uvita.
aug ogsaa. — **ou** Vaagaa i Gbr., **oog** Dovre i Gbr. — **öug(e)** Jølstr, bør maaske udgaa.
Auga. — **Ögade** bestemt Ent. NGbr. (Lom, Skjaak, Lesja og fl.).

Auger. — **Ougr** Sdm. **Öuaar** Lof.
Augrablom m. Parnassia palustris (Schübeler).
Augnafeste n. Diemærke. ShlV. „Han spraangg so foort eg fekk inkje A. paa 'an".
Augnakvarv m. ØTel. — ShlV.
Augnegjestebod (o') n. Dienslyst. Set. Tel.
Augneglaap n. Afstand som ikke er større end at man endnu seer tydeligt. Set.
Augneglis (ii) m. haanligt smilende Diekast. Nfj. „Han vart te A.".
Auk m. = Auke 1). Ryf. Shl.
Aur. — „Nie i Aursens Botn", nede i Afgrunden. Set. „Ne i Öur o Bonn". Ma.
Aurejarn n. Lyster. Ryf. (Sul.): **-jödn**.
Auretræda f. — 2) Tøi med Rendingstraade af forskjelligt Slags jævnt vekslende imellem Tænderne. Sdm.: **-de.** — **auretrædd** adj. om slig Væv. Sdm.
aurføtt adj. = saarføtt. NTrond. (Stod).
Aurgota f. — 2) Bakke hvor der er taget „Aur"; jf. Sandgota. ShlV.
Auri m. = Rodvippa. — **Aurevatn** n. = Rodvatn. NTrond. (Stod). Jf. Kjestaure.
aursaar adj. = aurhalt. ShlV.
Aursunding m. En fra Omegnen af Søen „Oursunn" (Dativ „Oursunda"). Røros: **Öursunning**; Gul. (Aala): Orsunning (o').
austan. — **usta-**. STrond. (Selbu med nasalt a).
Austanyrja f. = Austyrja. Christie.
Austanætt f. 1) den østlige Himmelegn. ShlV. G. N. austrætt. 2) Østenvind. ShlV. Isl. austanátt.
Austlending m. En fra Landet fra Aana-Sira øst-ad til Grændsen mod Udlandet. Ogsaa **Austmann** Nhl. Shl.
av. — „Han skal **aav** (adv.) **'taa** (præp.) Foo'ree". Vald. Shl.
Av og **Ave** m. Vandpyt. — Solør.
Avbrigd f. Variant. Set.
Avbrogd (o') f. el. n. pl. = Avbrigde. SetV.
avbøa v. a. (ar) jage (Fæ) af „Bøen". ShlV.
avdags. — 2) paa Slutningen af Dagen. Rom. (Aurskog).
avdegd adj. — **aavdøgd** og **-dygd.** ShlV.
avdegnast v. — Og **aavdøgnast.** ShlV.
a(v)dæst part. udmattet. Helg. Til dæsa.
avgleimen adj. = avgleppen. ShlV.: **aav-**.
Avglip, haanende Efterligning. Namd. (Leka).
avigt adv. — **avunt** = avsøles. Rom. (Fet). **agunt** d. s. Smaal. (Rømskog). „Snu tel **avon**", mod Solen. Smaal. (Rønes).
avleites. — ShlV.: **aav-**
Avlende n. utilgjængelig Afkrog, indesluttet (f. Eks.) af bratte Bjerge. ShlV.: **Aav-**.
Avlit (i') m. R. — **Aavleet** ShlV.
avlita adj. R. — ShlV.: **aavleeta.**
Avløysnad m. Afløsning. ShlV.: **Aav-**.
avmegtast v. n. vansmægte. ShlV.: **aav-**.
Avmerkje n. = Fraamerkje. ShlV.: **Aav-**.
avmerkjes adv. langt henne i Udmarken. Nfj. (Selja). „Ikkje langt avmerkjes fraa anna Folk".
avmjaakka adv. = mjaakken 2). ShlV.: **aav-**
Avnot (o') n. Affald = Avrot. ShlV.
Avrettnad m. Henrettelse. Shl.
avsadla v. afsadle. Set.: **avsöyle.**
avsegkomen adj. bortkommen. ShlV.: **aav-**.
Avsida f. = Fraasida. ShlV.: **Aav-**.
avskapt adv. uformeligt = avskaplege. Rom. (Blaker, Nes, Nannestad). „Inte **aaskapt** tjukt". Og: **aaskaps.**
Avskjekla f. R. — Namd. (Leka).
avsleinen adj. = sleinen. ShlV.: **aav-**.
Avskot (o') n. Sted som ligger i Ly for Vind. ShlV. — **Avskyle** (yy) n. d. s. ShlV.: **Aav-**.
avsont adj. n. Forsoning. „Da vart aavsoont imydlo dei". ShlV.
avtekjen adj. afskaffet, ophævet. ShlV.: **aav-**.
Avsveipor R. — „**Paa Afsveip**", paa Skrømt. Namd. (Leka).
Avveg m. Udreise)(Heimveg. ShlV.: **Aav-**.
avvitug adj. vanvittig. ShlV.: **aavveetug.**

Aa.

Aa, Vokal. — Udtales, ialfald af de Ældre, som „aao" ogsaa i Fosn (Aafjord, Skjørn), Ned. (Gjerstad — Fjære) og hen imod „aao" i Austad i Set. (A. L.). G. N. á skal udtales „a" af Gamle i en Del af Stryn i Nfj. Se haala.
Aa f. — **Aan** Tel. (Nissedal). Flertal: **Æ'na,** best. **Æ'nadn** Hall. Vald.; **Æ'ne,** best. **Æ'nan** ØMa. — **O,** Gaard i Hadel. **Aa:** 2) = Oo. Rom (Aurskog).
Aabenda f. = Aabende n. Hedm.: **bænine.**
aabry adj. — fornærmet, stødt. NGbr.
Aabrysott f. Skinsyge. Chr.
aabyrda. — ? udgaar.
aabytt adj. n. „Dæ va aabytt", høist fortrædeligt. Helg. (Vegaa). Jfr. bytt (oobytt), obyd(en), aabuen og fl.
Aader f. Blodrør. A. — **Æ,** Fl. **Æ'a** Voss, G. N. æd; **Aa** Nhl. Shl. Ryf., Fl. **Ær** Shl.; **Aar,** Fl. **Aarir** VTel.
Aafall n. — 3) et hvilketsomhelst overfladeligt Vædskelag som skiller sig fra det underliggende; f. Eks. Gjær. Romsd. (Eid).
aafaatt, fortrædeligt. Shl. **Aafella.** ? udgaar.
Aafiske n. Fiskeri i en Aa (Elv). Oslo (Asker). — „Aa" vides for Resten ikke brugt her, eller overhovedet paa Østl., hverken om større (SVest) eller mindre Flod, uden i Sammensf. Hvor „Aa" bruges, bruges sjelden Elv.

Aafløya R. — „De staar **fór Aafløya** ute i Kjøkkene", Kopper og Kar staar vidt udover (f. Eks. før Opvasken efter Selskab). Rom. (Nes). Maaske: Ligesom Ting paa en Aabred, der skal stuves i „Aafløy" for at færges over. Egnen, Nes, har megen Færgning over Vorma og Glaama.

Aagjerd f. 1) besynderlig Opførsel. Land, Toten, Oslo: **Aajæl**. Maaske G. N. afgerd, jf. avgjerdar. 2) noget ondt som menes paaført af onde Vætter og for hvilket Manere kan „gjera aat". Maaske G. N. ágerd, jf. **gera á**.

Aagøya f. 1). — Vald 3) en liden graa Fugl som er slem med Havreageren. Sdm. (Sande). Skal ogsaa hedde **Gøya** og **Graagøya**.

Aahug m. omtr. = Otte. Tel. „Liggje mæ A.".

aaka v. (ar) arbeide jævnt ɔ: oka. Shl.

Aaker — **Aak'kr** hos de Ældre i SVTel. (Moland, Risſ. Treungen) og Rbg. (Aamlid), bestemt **Aak'krn**. Ellers: **Aa'kr** og **Aa'kre**. **Aag(g)r**, best. **Aagg'rn**, Ma. (Bjelland).

Aakrferling m. Agersnip. — **Aakrflak** n. vid, flad Ager. ShlV.

Aakrmøyning (aay), se Kornmoe.

aalbala adj. omtr. = forkava, yvergjeven. Ramb.

aalduveleg adj. og adv. rigtig drabelig. Helg Se duveleg.

aaleggja v. a. — 3) lægge **til** et Tillægsbyr. Tel. (Vinje). „Aaleggje ein Kaa've".

aaleina adv. — **aot-, at-** og **o-läina** Hard.

Aalevelta f. en over Land sig veltende Aaleflok. Ma.? Hos P. Claussen Friis.

Aama f. — 2) Snegl. Senja (Ibstad og fl.).

Aarleite n. Strækning, hvor Aa gaar i een overskuelig ret Linje; Mellemrum mellem Vøiningerne af Aa. Østerd.: **-lete**.

Aarsdragje m. „Kornstaalets" Afdeling for hver enkelt Kornsort (Byg, Havre osv.), som iaar er bragt i Lade? Romsd. Ndm. „Fjoraarsdragjen". Synes ogsaa hedde **Aarsdrag** n. Romsd.

aarbygsla v. byksle paa Aar. Christie.

Aarsto f — NGbr. ?udgaar.

Aarærde n. Vovespil. YSdm.

Aartrot (o') n. Uaar. ShlV

Aas m. 3) Bjergryg. — „**Te Aasan** og te **Aasand**", Gen. pl. Vald. (Vang og fl.). Ligesom „**Bergand** imyljo", Vang.

aasprengd adj. overanstrængt. Helg. ov-?

aatall adj. slugen, „som ede baade raatt o rode", Li (Lyngdal). **aadol**, som „vaagol, gamol". Synes, for sin Form, ikke at kunne være atall.

Aatbur(d) m. Landfæste; ogsaa om paalagt Sten. ShlV.: **-boor**. G. N. áburdr.

Aatbur m. Tilbragelse. Christie.

Aatgang R. — Søgning, Efterspørsel. Ramb.: **-gaang**.

Aatgjersla f. = Aatgjerd. Ma. Set.: **Ar-**.

B.

baden adj. lummervarm. — Romsd.: **ba'inn**.

Bakfest f. Fæstetov i Bagstavnen af Baad ShlV. — **bakfram** = attfram. ShlV.

Bakhus n. Hus hvor Bagerovn staar ShlV

Bakke m. — **Bakki** Innh. (Stod, Snaasa), **Bakka** Ramb. Fosn (ligesaa „Nakka" o. fl.), **Bakk** Stjør. Ork STrondh. (Uppdal, Støren). — **Bakkebrot** (o') n. 1) den undergravne Bred af et Vandløb. ShlV. 2) = Marbakke. Ryf. — **Bakkeburd** m. = Bakkefylla. ShlV.: **Bakkaboor**. — **bakkefyllt** adj. bredfuld. Li.? — **Bakkemeje** m. passende Bakke (Bakkeskraaning eller Bakkehøide). „Tær heve Hestanne B. te veilte se i". Sdm. (Sande). — **Bakkemun** m. heldende Terrain. ShlV. — **Bakkerør** f. = Bakkebrun, B-kant, B-traam. Nfj. — **Bakkestup** n = Bakkebard. Sdm. (Hjør. Borgund).

Baksko m. Sko paa Hestebagfod. Alm.

Bale m. — Særlig om en flytbar Røghat fæstet til et Rør opigjennem Taget. Romsd. Ndm. **Røykjebale** d. s. **Kolebale**, over „Kola".

Baleland n. — **bala Land**, ShlV.

Balk m. ubehjælpelig, klodset, **balkutt**, Person. Helg. **balkaat**.

Bandakjerald n. = Stavkjerald. ShlV.

Bandfeste-Staur m. 1) = Rennestaur. 2) = Tjodrhæl. ShlV.

bandstroken (o') adj. om Stavkar uden stikkelige Baand. ShlV.

Bang m. 1) fladtrykt Forhøining (R.). 2) Høiere Terrasse. STrondh (Uppdal, Rennbu, Soknedal). Heraf flere Gaardnavne; Oluf Rygh, Søndre Trondh. 227.

bangla v. gjøre Vanskeligheder, vringle, omtr. = bengla A. Innh.: **bängel**, Solør: **bjangle**.

Bar n. samtlige Korn i et Aks. ShlV. „Kodne æ fiint i Bare", har smukke Korn i hvert Aks. **Kodnbar** d s. ShlV. Jf. Barlog A., G. N. barr.

Bar n. Slim. — **bara** afskrabe „Bar". ShlV.

Baraatta f. A. — **Baraatter**, Fl Fagter, Gebærder, Lader, Manerer, „Lag". Østerd. (Tynset), Gul.: **Baraatta** Fl. „Rare B." f. Eks. paa Dyr, som spaar Veir. „Skyan har di Baraattan". Dativ Fl.: **-óm**, Tynset.

?**Barfat** n. Træfad paa Spisebordet. Nhl.

Barfugl m. Fugl som har sit jævnlige Tilhold i Naaleskov; særlig stor Hønsefugl: Tiur, Urhane. Østl.

barnsk adj. = barnsleg. Li: **baansk**.
Barnstik f. Halv-vokstring. Namb.: **Bannstiik**.
Barukka R. — Knibe, Forlegenhed. Namb.
Barvedr n. — Hagelveir. SHlV.
Barvid m. Naaleskov. SHlV.
Bauka f. Bølge. SOstd.: **Bøke**. Se bauka.
bausen adj. som vil „bausa". Udbredt.
bausna n. (ar) arbeide med opsigtvækkende Larm; „staaka" med et Arbeide. — **Bausn** n. larmende Arbeide; „Staak". Helg. Namb.
baade adj. begge. — **baoe** m., **baoa** f. **bæe** o **baoe** n. Hard. **boo** Stjør. Selbu, OGuldal. **bogo**ˣ SetV. **bæ'i** n. VTel.
baade conj. — **paa'di** og **paa** Aaml. i Rbg.
Baareld m. Baal. Ma. (Otrnes, Randesund). For Baal-, eller til bera?
baasa v. = bæsa. SHlV.
Baas-slaa f. Stolpe i Skillevæg mellem Baase. SHlV.
Baatahals m. forreste Del af Baad. SHlV.
Baataklæmba f. Presse til at klemme Brædderne sammen ved Baadbygning. SHlV. Og **Baataklypa**. SHlV.
Bed (e') m. Dynge. Mest i Sammensf. som „Tangbee". Namb. (Leka). Se A. R.
Be(de)mann, B-kona Tigger, T-ske. SHlV.
Beina(d) m. = Beina f. SHlV.
Beinleid. — 2) Gjenvei. **Bäilei** OMa.
Beinling m. Skaft i Støvle. Shl.: **Bænn-**.
Beinvid m. Ilex. Shl. 2) Viburnum. Oslo.
Beit f. Græsning. R. Smaal. „Flotte Beit", flytte Fæ over paa anden Græsgang.
Beitel m. A. — Er bredere og fladere end Meitel. 2) Mundbid i Bidsel. SHlV.
Beitel m. 2 Regnorm = Beite(makk). Tel. (Vinje): **Beitile**, Fl. **Beislar**.
Beitlaskaft n. Tømme i Ridebidsel. Shl.
Bekkjabrun f. Skrænten over Bæk. Shl. o. fl.
Bekkjafar n. Bækkeleie. Shl. o. fl.
Bekkjesikl f. Tel. (Vinje). **Bekkjasitl** n. Hard. Shl. **Bækkjesisl** n. Tel. (Tinn). Se R.
Bekkjesluk (uu) m. = Aaglip. Helg.
Belg m. = Dolg, Halmbolg. Gbr. (Lesja, Dovre). „Halmbælg, Foorbælg". Og **Bil** Fron.
Belgriv n. Kolik. Solør: **Bærdreev** („tykke" r).
Bemling m. En fra Bamle.
Bendel m. 2) A. — **Bændili** SVTel. Aamlid.
Bendsl n. Ombinden, Forbinding. **bendsla** v. ombinde, surre. Ostl. Shl.
Benkjero f. = Benkjekraa. Særlig om Krogen mellem Skorstenen og Væggen i Østlandske Stuer.
Ber (e') n. = **Bær**, A. **Beer** Selbu, Vestf. „Jarbeer". **Berja-kart, -lyng, -mark, -tre, -tuva** Shl. og m. fl.
bera (e') v. bære. — **børaa** OTel. Gul.; Supin **boore** Rog. og fl. **eg be're** jeg bør, Impf. **eg burde** VTel. (Vinje). — **bera av**: „(h)aa bær a(v) du gjør dettane?" hvorfor i al Verden gjør du dette? Rom. (Eidsvoll, Aurskog). **bera upp** være drøi; jf. Uppbersla.
Beran n. Bæren. NGbr. „Detta **Bærande** ditt". Jf. Slitan o. fl.
Beranbord n. — 2) den Del af et næsten fyldt Kar, som er levnet dar. Romsd. (Eid): **Bærabool**.
Berda. — **bælskrike** v., **bælflye** v., skrige forfærdeligt osv. SSmaal.
Berefatle m. Skulderrem paa „Holk". SHlV.
Berg n. Indbjergning. Vinger (Eidskog). „Gott **Bærj** paa Høye".
bergasam adj. tjenstvillig. SHlV.
bergast v. n. R. — staa sig, klare sig. Gbr.
Bergflog (o') n. brat Bjergvæg. Shl. o. fl.
Bergnebb m.? = Stinta, Hyrjaata, en meget liden Løbefisk. Ma. (Søgne).
Ber(g)snot = Bergnebb. Nedenes. Bergsnuta (o')?
Berkje n. R. — 1) det som omgiver noget, det yderste, Overflade. „Bloomen staar i Berkje", skal til at springe ud. „Potetene staar i B.", skal til at skyde op. „Silda vakje i B.". Oftest: Vandflade. SHlV. (Oos, Fitja)
berma v. A. — Ma. **Berming** f. Indbragning af „Barmen" paa Vobet. Ma. (Halsaa).
Bersele (e') m. Kløvsadel. SHlV.
beter, best, A. — be'r(e), bes'stu Voss, Hard.
bida v. (beid). — **bi he(i)renn** komme til at bedde. Rom. (Eids.). — „Staa **Bii(d)**" Shl.
Bidel m. Indbygger. A. — **Bidil, Gjæsbaasbidil, Gravelsbidil** Gbr. (Lesja).
bidja v. bede. — **beia** invitere, Gbr. (Lesja), **beje**, Gul. (Halt.); bedit sup. > **l ije**, Gul. (Halt.).
biglaapa v. = biglana. Jæd. Se **Bid**.
Bikar m. — Olbolle. Sfj. (Holsa): **Beekare**.
Bikkel A. — **Bekuli, Bekaali** Namb. SHelg.
Bil n. — 6) Stykke af Skov eller Ager som er uligt Resten. Sol. — „Oom **Beel**", omtrent; om Tid. SHlV.
Bin n. R. Sogn. — **Bing(e)** m. 1) R. Innh.
Binding f. = Bandstokk. SHlV.
bi-ring adj. gjennem-ussel. Jæd. — **biroleg** adj. vedvarende rolig. Ryf. — **bi-roten** (o') adj. gjennemraadden, kraftløs. Jæd. — **bi-skiten** (i') adj. gj.-skidden. Jæd. Se **Bid**.
Bispraak n. unyttige Paafund. Namb. (Leka).
bita (ii) v. „Bita seg **u t med**" gjøre sig til Uvens med. Namb. (Leka).
bita (i') v. — „**beeta** soond" SHlV.
Bite (i') m. Bid. — **Biti** Rbg. Tel.; Tinn: Fl. **Bytaa**; **Bid(d)e** Mid-Ned.; **Beerde** Helg.; **Bete** og **Bøtaa** OTel., Fl. **Bøtaa**; **Bøt** Salten; **Bätä** (—a) Mid-Østd.; **Beeta** og **Bæta** udbredt paa Østl. Hertil: **beetate**, **bætate** (bitutt) bestaaende af Stumper eller smaa Stykker. Rom. Vestfold (Eiker) o. fl.
Bitel, Bitle (R.) m. liden eenlig Tand. Namb. (Leka): **Biltl**.
bjaldra v. 2) R. — **bjallre** Solør; **-æ-** Oslo.
Bjaa f. R — „Fara Bygd o Bjaa" fare allesteds omkring. Li. (Lyngdal).
Bjergd f. R. Helst: Nødhjælp. Osaa:

Nöubjer(g)d. „Bjer(g)da æ gou i Nöua, sa Mann'n, han slaadde Merra mæ ein Navaar". Li. (Lyngdal).
bjoda v. — **by aat(t)**, forsøge osv. = bjoda til. NRom. **by at(t)**, SRom. Oslo.
Bjölla f. Bjælde. — **Bjodla** (o') JSogn, **Bjill** YNamb. Fosn. Ndm. (Aure); **Bølle, Bøle** Gul. (Halt. Aala), **Bill** Gul. (Horg.).
Bjørk f. — **Börk** Selbu. Gul. (Tydal, Halt.).
Bjørn m. — **Bjöinn** Odal, Solør o. m. fl.; **Bjöunn** Ndm. (Aure); **Bjønn** og **Bøn** Gul. Selbu. 4) = Steinmerr. Romsd.
Bjørna f. = Birna. Rog. Kun i: „**Bjødnaa** æ inkje go aa binda", De Fine.
Bjørnkamb m. A. — **Bjønnakamm** Romsd.
bjørnleg R. — **bjønneslig** Ma.
Bjø(r)nsrygg m. = Aas; Tagbjelke. ShlV.
Bladpengar m. pl. Pengesedler. M. St.
Bladstein m. blød Brynesten. ShlV.
blaga v. blaste, viste. Rom. **blagra** d. s. ShlV. Jf. blega.
Blak n. R. — „I Fog o i Blag", i Hurlumhei. Ma.
blaksa v. n. pladske. ShlV.
Blauta f. dyndet Sted. R. — Ma. (Otrnes). „Eg datt mitt voppi Blöuda". Men: „De va ei fæl Bløyde", om Regnskur.
blaara v. — „Soolee blaara" = Solen trækker Vand. Helg. (Vegaa).
Blaastr m. Aandebræt, Pusten. Innh. „Han hi slik tung Blaastr".
Blaastøda f. A. — **Blaastøe** Romsd. (Eid).
bledja v. — **blee bleedde bleett** Rbg.
blega (e') v. viste. Vald. o. fl.
Bleikurt f. Engkarse, Cardamine. Schübeler.
blengja v. A. Shl.
blidleg R — **bliidlig** Shl **-le** Hard., **bliisli** Oslo o. fl.
Blik (i') n. R. — 4) Blink, hvidt Signal. Gbr.: **Bleek**.
Blimitkju og **Blinnmitkju** f. en Galeopsis. Sol. (A. L.).
blintra v. n. klippe med Øienlaagene, blinke. Li (Lyngdal). „Han stou o blintra o saag paa Soula".
bliva v. vorde. — **bleive bleiv blivi**. Rbg.
bloda v. A. Sol.: **blooa** (ikke -e).
Blodhald n. A. Shl.
Blodgaus m. Blodsprøit. Shl. og fl.
blodhasa adj. om Hest med „Blodbrot". Vald.
blodrisen R. — **blooresinn** Namd. (Leka).
Blodsig. — Tæ'ne, læs Tæ'nne.
blodveita v. (er, t) = blodga. Li. (Ly.). „He du saa vidt blouveitt deg?" Hid maaske **blooveet**, Innh.
Blota (o'). — **Bløtu, Blutu** (—y), **Blitu** (—y), Solør.
Blæstre n. Luftrør osv. = Blaaster. ShlV.
bo se bu. — **Bod** (o') n. **Bou**, Set. ∞ **Sou**, sod.
Bog (oo) m. — Fl. **Bø'ge(r)** og **Bø'gjer** Shl.; **Bø'gher**, best. **Bø'ghern** Guldal og fl. i Tronb **Bø'gar** VTel. og fl., **Bøi** Gul. (Støren, Singsaas).
boga (o'). R. — **böua see** Ndm. 2) gaa af veien for „b. før" ShlV.
Boge (o') m. — **Boog(j)e** og **Baag(j)e** Senja, Lof. Salten; **Böue** Senja, Troms; **Booga** og **Booa** Namd. SHelg.; **Baag(g)a** Fosn, Ndm.; **Baagaa** Totn. Hedm. Odal, NSmaal.; **Baawaa** Gul. (Støren, Singsaas), Østerd. (Elvrom).
bogen — „Paa bøge Bäen". Vald.
Bok (oo) f. Bog. — Fl. **Bø'kr** JNdm. JRomsd. YGul. Innh. og m. fl. Bestemt Fl: **Bø'krn** JNdm. YGul. Innh. **Boog, Bø'ge(r)**, best. Fl. **Bø'gedn(e)** (og **k**) Nyf.; **Bouk** Rbg. VAgder, **Bou(k)g** VAgder. Dal; **Bog** (o') YMa.
Bol (oo) n. = Bord, i Kar og Baad. Nfj. Sfj.
boken (oo) adj. halvtør. — Li. (Lyngdal: **boodjen, -gen**). — **boknast** v. blive boken. Lyngdal: **bouknast**.
Bonde m. — Fl. **Bøn'dar** Rbg.; **Bøn'da** Vald. Hall. **Bøn'nr** Innh., bestemt Fl. **Bøn'nrn** og **Bøn'nra**.
Borr f. og m. — 2) Jsslag: **Baarr** eller **Jisbaar** (—d). Sol.
Borkelaup n. bart Sted paa Træstamme, hvor Bark har løst sig fra; maaske ogsaa den fraløste Barkplade. Gbr. Dal. (Borka-).
Borkelog (o') m. = Borka. ShlV. **Borka-**.
Bord n. — „Gaa te **Boo'ran**" gaa til Bords, Gen. pl. Li. og fl.
Bos (o') n. — **Böss** Oslo, Smaal. Rom. Men: *bosóttr > **baasaate** Rom., som „maasaate".
Bosa (o') f. Former som af „Hosa" se d.: **Boso, Svineboso** Oslo, Totn, Hedm.; men **Busu** (—y), Solør, Odal, Østd. (Elvrom).
Bose (oo) m. — Ogsaa: tykt Lag af sammenlagte flade Ting. „Ein gilde Boose me Bla" (Aviser). Sogn. Shl. „Kyrkjeboose".
bosna (o') v. tørres lidt. A. — Nfj.
botnvelta v. endevende. Helg. — ? udgaar.
Botna(r)legg m. = Soleverja. ShlV.
Bragd n. Færd. A. R. 5) Shl. „Smalab.".
Brand m. A. R. Jf. „Døn som kjæm u b e' i n sta sita i Søpleron." Hall. (Segner fraa B. I, 65).
Brande m. — Særlig om Elg-tyr. Gbr.
Bras n. Kobberovertræk. Gbr. Ang. bræs.
brask adj. stolt i Holdning. ShlV.
braa v. A. R. „Däi braadde um bæ", de antydede det, slog paa det. Nfj. (Stryn fl.).
Braak f. A. 3) Brage til Knadning af Dei. Romsd.
breda v. n. (ar), om Snee: blive til Jis, til „Bræ". Romsd. (Kors). „Snjøven bræa".
breidda v. a. gjøre bred. **breiddast** blive b. Shl.
breidleitt adj. — Shl.: **dl.** Ligesaa **Breidsla, Aavrei(d)sla**. Shl.: **dsl**.
Breimn. — Hed ogsaa Breidefni (O. Rygh).
Breiving m. En fra Breive i Bykle i Set.
Brendelyse (yy) n. grumset Tran. ShlV.
Brenn-heta f. A. R. **Bræinnheto** Gbr.

(Skjaak, Lesja), **Bræinnhætt(a)** Fosn, Lof., **-hættaa** YNdm., **-hø(t)'u** INdm., **-hott(o)** Fosn, **-hutu** Ndm., **-heita** Helg. Senja. — **Brænnasle** Smaal. (Denes).

Brette-lort m. en Sprade. Nfj. Og **Sprette-l.**

Brigsl n. Forrykkelse = Skjepling. Nfj. (Innvik). „Dæ kom eit B. i fyre meg", det gik mig uventet. Ogsaa **Bringsl** Nfj. (Stryn). — **brigsla** v. ShlV.

Brim (i') n. Brænding. Shl „**Brøm** aa Braat".

Brimbeer = Bringber. Solør.

briime se prima.

Briseld m. A. Shl. — **brida** v. Jydsk brid.

brisen adj. statelig. A. — Nfj „Ei briisa Brur".

Brjostkova f. tungt Aandebræt med tilslimede Luftveie. SHelg.: **Bröstkoová**. Se Kov.

Brodd f. Kant, f. Ekf. af Seng. Solør. **Bröudd**, eg. Fl. af „Brädd" n. (A. L.).

Bros'mr m. = Brosme. Helg. Jf. Brasmr.

brota (o') adj. Shl. — **Brote** (o') m. Mængde. A. **Braat(t)e** Senja, Lof. Ndm. **Bröte** Helg. (Rana), **Bröt(t)a** INdm.

Broder. — **Broᵘr** Agder. „**Broᵘ minn**". Rbg. (Aamlid o. fl.), **Broo** minn (meenn) VTel. Flertal: **Brø'a** Agder, ØTel. Num. Hall. **Brø'ra** Vald.

Brud f. A. — **Bru**. Hall. Vald. Agder. Fl. **Bru'i** og **-e**.

Brudarbite m. det fedtindfiltrede ligamentum patellare inferius (under Knæskjellet) hvilket paa Spegelaar ansees som deliciös. Nhl.: **Brurabete**. — **Bruurstaagaar** m Brudesvend. Selbu (A. L.).

Brudarblæja f. Tæppe lagt paa Brudens Stol i Kirken. ShlV.: **Brurablæja**.

Bruk (u') n. 6) A. — Særlig: Dynger af nedbrudt Skov, „Fannskog" = Bruke. Nfj. — „Svært Bruk av Fugl aa Kval", Nordl.

brun adj. G. N. brúnn. — **bröun** — **bræun** VAgder (som tún > **töun**), **brᵉun** ØAgder, Tal. Hard. og fl. (**brjoon** VTel. jf. Bugge, Norr. Fornkv. p. 442).

Brunad m. = Brune. A. ShlV. „Da vart inkje noken **Broona**". („Bruna f." R., tør være sjeldent eller mindre rigtigt; jf. dog Dugna f.).

brusa (uu) v. snakke uoverlagt, = brusa (u') R. ShlV. „brusa fram, br. or seg". — **bruusen** adj. ShlV.

Bruse m. Ener. **Bruskjær** n. E.-krat. Odal.

brustna v. = brostna, bli **brusten**. VTel.

Brydja f. — **Bry'y**, best. **Bryjaa**, Fl. **Bryjaar**, SHelg.

Bryk n. R. = Stræv, Slit. Mas. NGbr. (Vaagaa): **Brøk**. — **brøkjasam** adj. forbunden med „Bryk". NGbr.

brylla v. se brydda. — **bryll'te** adj. forsynet med „Brodder". Ma. Li.

Bryna(d) m. Bryderi = Bry. ShlV.

Brynne n. R. — Østerd. (Trysill).

Brynnøyværing og **-fjæring** m. En fra Brynnøy(a) i Helg.

Brysja f. stor klodset Tingest. Gbr. (Dovre, Lesja). „Ei stygg **Brysju** te **Mærr**, te **Hus**".

brækja v. „I brækjande Soᵘlskini". Aamlid.

brækja v. trygle osv. = breka, A. ShlV. — **brækjen** og **bræksam** adj. tilbøielig til at brækja. Shl. (**brækja**, kjæle R., er maaske sjeldent i Fitja).

Bræsa f. = Bressa (R).

bræsa v. = frasa. ShlV.

bu v. — **bo** Elvrom (men **tru**), INfj. ISdm. (Sunn.); **bu bur boodde boodd** Rom. (Aurskog; men **tru trudde**).

„**buande** Folk", bosatte Folk. Tel. (Mo).

Bukselok (o') n. B-klap, B-smække. Set.

Bufareld m. Baal som gjøres op Aftenen før „Bufar" fra Stødl. Set.

bugda v. a. bøie, bugte. ShlV.

bukslid adj. trang, smal om Bugen. YNamd.

bulsa v. Shl. — **bulta** v. = bulsa. ShlV.

Bult m. Hjulnav. Sol.: **Bült** og **Bøᵘlt**.

Buna(d)sta(d) m. Sted hvor man har sin Husholdning. Shl. Jæd.

bunka v. — drive stærkt paa med Arbeide. Shl. „bunka paa".

Bunke m. Dækslast. Oslo og fl.

Bulamb n., **Busaud** m., **Buvedr** m., Faar som følger med Storfæet i Skoven uden Hyrde. Slige Faar blir endnu dummere end andre, saa Ordene let bruges som Skjældsord. Li. (Lyngdal).

busmen adj. fjernefattig. ShlV. „b. Kobn".

Bustehirr m. opfarende Person. Sdm.

Byførna(d) m. = Byføring. ShlV.

Bygd f. — **Byjd** Gul. (Støren, Singsaas); **Bøgd** SVestfold. „Koma te **Bygdar**". Hard.; „k. te **Bygdars**", Vald.

Byggje m. = Bygg m., i Sammensf. Tel. (Rauland og fl). Modbyggje, Sæbyggje, Vinbyggje.

Bygdardrøs n. Bygdesnak. ShlV.: **Brygda-**.

byggja v. n. om Strande og Øer: hæve sig ved Hildring. Sydkysten. „Lanne bygger". Vel laant fra T. bauen, rage op. — **Byggeluft** f. Lufttilstand hvori Landet „bygger".

Byggjing f. Stillads tilligemed Slæbestokke „**Sleipor**", til at faa udført Byggearbeide med. NGbr.

bygla v. bygge skjødesløst. ShlV.

Byks m. = Stokk. NGbr. (Vaagaa).

Bylgja f. — **Bylju** NGbr. (Vaagaa); **Bulje** (-ø), bestemt -a Vald. (VSlidre og fl.); **Bölje** Vald. (NAurdal).

Byltr m. Bylt. **byltra ihop** v. ShlV.

Byrd f. Byrde. — **Byyr** og **Bøyr** Agder, **Buyr** Set., **Byyl** Tinn i Tel.

Byrda f. — **Bølu** Hall. „**Mjølbølu**".

bysja v. **bysja bo'su buste** Hard. Voss.

bytt (yy) adj. overraskende ubehagelig; forunderlig og fortrædelig. Helg. (Vegaa). Se aabytt. Forbyttet, fortrollet?

Bægjenot f. Vod der er „Bægjegarn". Shl.

Bæreku f. Ko som er „bær". Østl.

Bærkjetta f. = Bærsis, Cimex. ShlV.

dært adj. n. af dær, „fao **dært**" = „faa (ljota) ei Ku". Sogn.
dæsa v. sysle osv. R. — 2) pleie sig; være kjælen. Senja. — **dæsen** og **dæsete** adj. som gjerne pleier sig, krymper sig; kjælen. Senja.
døka v. ɔ: doka = dauka. R. Vald. (VSlidre).
Døkja f. svag Tørring = Døkjing. Sdm. (Sande). „Døkje, Saatedøkje".
Døle n. — **Dafsdøle**, Ned.

D.

D vorder **r** i faa Ord paa faa Steder: **þá** > **daa, raa** Nes i Hall. **naa'ra** ɔ: no daa! Bamle; „so maatte **re**" (ɔ: det), Nes i H.; „daade" conj. > **daarre** Tinn i Tel., **dore** (o') ISogn.
Dag. — Fl. **Dar**, best. **Da(d)'no** SShl., **Dage** Set. VTel. (Vraadal, Nisf. o. fl.), Nfj. og fl. G. N. daga, Akkus.
Dagamon = Dagsmun (Sdm. Ma.). ShlV.
daglege adv. — **davle** VNed.
Dagsfrest m. en Dags Henstand. Christie.
Dagsmegn f. Ophold i Uveir; klar Himmelplet. Namd. (Leka). „Sjaa **Dagsmængn**". If. Dagsmein.
dagstaden adj. som har staaet Dagen over. ShlV.: **dagsteeden** (Fløyte). **dagsteeo** Mjelk.
dagsventande adj. = daglaus. ShlV.
Dagverd. — **Dughur** Trond. (Selbu og fl.). **Dug(g)ul** Vald. Gbr. (Lesja). Ork. ØTel.; **Du'el** Østerd. (Elvrom); **Dur** Ndm. Namd. SHelg. Shl. — **Dagverds-glott** (Dauers-) se Glott.
dagviss adj. som indtræffer hver Dag. Sdm.
Dal. — **Dål**, Fl. **Daalaar** ØTel. o. m. fl.
Daldrog (o') f. se Drog (Hulning).
Dalkvelve n. liden rundagtig Dal. ShlV.
Dalrøyk m. = Frostrøyk. ShlV.
Dalsløkja (y?) f. og **-sløkje** n. = Dalslok. ShlV.
dammende still adj. = dammstill. Oslo.
Dangling m. En fra Eidbangr i Bamle.
dankla v. = reika; „d. mæ eit Arbei", være seen med det. ShlV.
Dafs m. Hængedynd, Gyngemose; Sænkning uden synligt Afløb. Vald. If. Dofs. Til disfa?
datla v. bagtale. „D. paa ein". ShlV.
daud adj. — **Säu'dn** æ **däu'de**, **räu'de**. Nfj. (Selja, Eid, Honndal), ISdm; **Söu'dn** æ **döu'de'r**. Sdm. (Sande); **döuw**, **Söuw**, **röuw**, Land o. fl.; **döug** R. Solør o. fl. „Saay'en æ **döu'ge**", NJNyf. SJShl.
Dau(d)askorpa f. Hudskorpe der ansees som Dødsvarsel. Christie. — **Dau(d)amerkje** n.
Daudasløkje n. = Daudaløkje. ShlV.: **Döuga-**.
Daude m. — **Daaye** (og Daaugje) NJNyf. SShl.
dausen adj. = dusen. ShlV. (daudsen R.).
daudhøyrd. — **döughöl** (—äu—, „tykt" L) Solør. **døvhöyrt** og **-houet** ShlV.
Daae, Galeopsis T. — **Dær** Ork. **Dægras** NV.
Daase m. 1) A. — „Huso hans staar som ein Daase" = „nette, innum-hamsa". Nyf.
de pron. J. — **di** SVTel. Nbg. — Genitiv: „Prestn **dykkaa**"; men „dæ æ **dykkaas**" VAgder. **dikkaas** SVTel., **dokka** Rog.
dei pron. de. — **dæ** VTel. (Vinje, Mo). „For all **di'ne** Souer!" nei for alle de Faar! Solør; ogsaa **dærn'naa** Sol. (A. L. G. N. *þeirna). — **dæm, døm**, men „di Hæstann", dem. adj. Ndm. og m. fl. „**døm** Kvarbør", Folket paa K. NGbr. (Vaagaa). — Genitiv: **deira**, Dal. Jæd. Shl.; **deirans** Røldal; **deiris** Vald.; **deras** Ndm.; **derest(t)** NGbr.
deise og **deisene** pron. disse. NJæd. (Klepp og fl.).
Deka (e') ∾ Neka. Agder (Bj. Honnes, Evje).
Delerøys f. Stenhob som ligger i Grændseskjel mellem Eiendomme, **-röyse**. — **Deletre** n. = Merketre. Rom. (Aurskog).
den, **det**, pron. — **den** og **dan** m. og f., **da** n. Voss og fl. — **da** n. Senja; **da** og **dæ** Shl. — **den** bruges meget for „han", naar der samtidigt peges (materielt el. aandeligt): „sjaa **dæn** du!" Mest paa Østl.
denne. — **deenne** og **deette**, **-na** og **-ta**, Fl. **deesser** Solør. — **denne** er aldrig Ental i Hard. og Strandebarm i Shl., derimod **den** (her) og **dan** (dar). — **ditta** er Flertal i Rom. (Fet, Skedsmo og fl.) og Oslo (Aker): „ditta eller dittane Gampa, Hos(o)ne, Jæntne".
dentalaus adj. = dantarlaus. Romsd.
Depel m. — **Depill**, om Smørauga. Romsd.
der adv. — **der** ∾ **her**, **deer** ∾ **heer**, **dær** ∾ **hær**, undtagen hvor det hedder dar. **dern'naa** der ∾ **hern'naa** Solør; og **dørn'naa**.
der-ihjaa R. — **dar-**, læs **där**.
der-imillom adv. i Mellemstunderne. Nfj. (Stryn): **derimyljljaa** (**där-**).
detta v. a. (ar). „**dætte see**", lade sig falde. Gbr. (Vaagaa). Lidt usikkert.
digen adj. — Om Lufthimlen: „Han æ diijen paa Vest, dæ vert ikkje Høyterre idag". YSdm. (Sande).
digr osv. 5) = frakk. Nfj.: **dee'ger**.
Digre m. = Digrskap. Hall. (Segnir fraa B. p. 58). **Digrleik** m. d. s.
Digrlegg m. = Kalve. Vald. „Degrelægg".
diheldet. — 2) end sie: **disheldе** og **tesshelde**, Shl.

Dilla f. 1) Skaglestang for Vogn. R. SShl. 2) Skagle for et Trætte. ShlV. Og **Dilda** ShlV. (Eid).
dillesim adj. = d-simen. Sogn (Vik): **didle-**.
Dimd f. = Timma. Jæd.
Dimma f. A — **Dymma** Ma. (Aas.).
din pron. — **dinn** d^ei **ditt** d^eine Aust-Agder — „da æ d^eine H^eus", men H^eu'sæ æ d^ei", VossV. — **dinini di dititi** Trond. (fl. St.); fem. **dI** (nasal J), Selbu. — **dit'ta** n., som **hit'ta mit'ta slik'ta** Hard. (Ullsv. Ulvik). For ditt — da?
djup. — **j^eu'pe** Agder, **j^eype** Agder (Aas. Evje og m. fl). — **Djupn**. **Jubn** Jæd.
do adv. dog. Rom. Follo, Smaal. G. N. **þó**.
domfallen R. — **doomfadl** Nhf. Jæd.
Don n. 2) Redskaber, genitalia masc. Shl.
drabba v. n. 5) „Baa'tn d. paa Trægtä". SHelg.
Drag n. 8) A. — Særlig: Skagler og Hammel foran Kjøretøi. Ndm. og fl. „Laust, fast, Trag". 9) Tvist.
Dragje m. = Tragar, Galium Aparine. Gbr. (Lesja). Ogsaa **Dragnarve** m. Gbr. (Lesja, Skjaak).
Dragkjøl m. Straakjøl = Drag. Nfj.
dragna v. — 4) tilfristne, komme sig. VNamd.
Dragnabb m. se Trogarkeip.
Drags n. Slæb. R. 2) noget hængende som slæber. Nfj. **Dragse**, hængende Uldtot. Chr.
drassa v. — „d. i Maale", tale med fremmedartet Talemusik „Trass", Shl. Se Treiss. — **drassjen** = dragsen.
Draum m. — **Draum** og **Draaum** (men löus, Töun ɔ: Tun), VAgder. **Drøym**, Agder (Aas. Honnes, Evje, Hægeland, Ovrebø og fl.); saaledes omtrent alle **aum** og **aup**.
Draapsvedr n. farligt Uveir. ShlV.
Draapsverja f. Mordvaaben. Set.
draatthæv adj. som vil fingre alt. Christie.
drega (e') v. a. (ar). R. — Ma. (Randesund).
dregutt (e') adj. slæbende; langsom. Ma.
Drengskap m. Mandssind. Christie.
drepa (e') v. — **dreepa**, Gbr. (Lesja), Oslo, SHelg.; **dreepb**(ä) Helg. (Vefsn), **dræpa** m. St. Imperf. **dreep**, som „leek, reek, lees", Shl. og fl. Sup. **drope** (o'), Voss.
drevjelege adj. og adv. bløb, masseagtig og formløs. Set. „Drevjelege stou're".
drisla v. — „**dritla** udyve". Li.
Drist f. 1) Betryggelse; noget at trøste sig til. Gbr. (Vaagaa). 2) dristig Tingest.
Driva f. — = Trivla. — **drivutt** = drivlutt. ShlV.
drjug. — **dry** Elvrom, Ned.; **dryft** n. Ned.
Drog (o') f. 4) Odal, Sol. Ofte **Daldraag**.
Drongla (o') f. = Tronk. ShlV.
Droparum n. Rum til at modtage Draabefaldet. — **droputt** adj. spættet. Christie. Isl. dropóttr.
Drope m. — **Dröp(p)e** NHelg. INdm.
Drosa (oo) f. R. — En storsindet, statelig Kvinde. Ma (Otnes). Og „Drose Kjærring".
Drult m. stor valseformig Tingest. Østerd.
Drumbegang m. en overdækket Gang eller Bro mellem Stuer og Stolpebod. Set. Se Drumb, Drumba.
Drus m. fremstyrtende Masse. Shl. „Ho fekk heile Druu'sn øve seg". Jf. Druse, Drusa.
drygo, Shl. — Sikkert.
drynja v. A. — **drøna** JLi. (Eikin, Fj. og fl.).
drysja v. — Imp. **drōus**, Sup. **drose**, Jæd. Nhf.
Drøym m. = Drøyma, Dake. ShlV.
Dudda f. noget sammenkrammet, liden Bundt, Haandfuld. Li. (Ly.). „Ei D. mæ Traa".
dudda v. (ar), kramme, pusle, osv. = dulla 1) 2). Li. (Ly). — **dulle, dorle, dorre** d. s. Ma. (Halsaa).
dudra v. — **duyra**, Ma. (Vigmostad. Grinnum). **durra**, Shl. — **Duyr** m. Ma. (Søgne).
duga (u') v. — **Bøies: duge, du'ger, dæug** el. **dugde, dugd**, Rom. (Eidsvoll og fl.). Præs. **dug** Hedm. (Ringsak); **du'ger** Totn, Odal. Infin.: **dugja** Totn, **duge** NGbr. (Skjaak), **dua** Voss, Hard. og m. fl.; **dugh** Selbu; **du** Los. og fl. **Bøies: dōu** (**däu**), **dōu'er, dōghd** og **dōwd** Støren i Gul.
Dult m. liden Pakke; omtr. = Dudda. Li.
dultnast v. blive tyk, „dulten". ShlV.
Dumme m. Krog osv. — **Tubme** NShlV.
Dun (u') m. — Rbg. (Aamlid): **Dun** (u'); Ma. (Otnes): **Doon.**
duna (u') v. — Rbg. (Aamlid): **dune** (u').
Dunkjevle n. en mandshøi Siv-art, Typha.
durma seg v. = dorma seg. Shl. Nfj.
Duse (u') m. Lund osv. — **Duuse** ShlV.
duveleg adj. og adv. R. — drabelig, vældig. Helg. „Ein duvele Glunt". „Han too duvele tel"; duglegr hedder „duele".
Dvergskjæra f. en liden Geranium. Nfj.
dvalen adj. slap og doven; ubehjælpelig. Nfj. (Olden).
dvalsk adj. dum-indbildsk. Christie.
dveila v. tørre af overfladiskt med fugtig Klud (eg. Dveil); af T. dweiteln. Ma.
dykja (yy) v. (er, te) = dykja. ShlV. „d. i seg".
dylja v. — **dylja** JLi. **dyla** og **dyle** Ma. Rbg. Imp. **dulde dult**; **dylja dø'lu dolde dolt** Voss.
Dyr f. Dør. — **Dynn** (ældre) og **Dørn** (yngre) Smaal. — **Døragaatta** f. den Klampe oppe og nede, hvori „Dørajarren" dreier sig. ShlV. — **Dørakviin** m. vranten Husbonde = Husgrin. ShlV. — **Dørstein** m. = Durhella. Li. — **Døravipp** m. En som render ud og ind. Christie.
[**dyra** v. holde sig uden at bedærves. Tydsk.
Dyra-vei(d)e Jagt. Chr. G. N. -veidi og -r.
dyrleigd adj. som er dyr at leie.
Dys f. R. — Fl. **Dysja**, YSdm.
Dølpe f. = Dulp; Pyt. Solør.
Døɼ f. ɔ: Døgr; ogsaa **Døvr** VAgder. „Han bryr seg kje anten um Dag ell Dør".
dør døraa døraan se der.
døva v. (er, de). „døva onda" = dyvja u. ShlV.

E.

E Vokal. — E som oprindelig var lukt, é, eller er blevet lukt (**ee**), lyder **ee**^{i} mangesteds ogsaa i Søndmør i somme Ord: **ee**^{i} < ek, **ree**^{i}**t, Pee**^{i}**r** osv. — Dunkelt E lyder mangesteds i Syd-Vest og Vest næsten **ee** (slöng'gee), i Set. og Hall. næsten **æ** eller aabent **e**, i den større Deel af Landet henimod ö, omtr. som i D., T., Eng., Fr. osv.

eg pron. — **eeg** (meeg, deeg) m. St. i Senja; **æg** i Senja og langs Strandene sydpaa; omtr. **eegk** (el. eekg) Helg. (Vefsn og fl.), **egk** (e') og **ægk** fl. St. (f. Eks. Spind i Li.), **ee** Gul. (Støren), Ned. (Hisøy) og fl. Byer.

ei Diftong. Holder sig som **æi** el. **ei** i Udlyd, i de fleste Egne, hvor det i Indlyd har jævnet sig til **ee** el. **æe**; saaledes i SSmaal. Østerd. (**feet, bræi**), Gul., Dele af Ork. Ndm. Innh. (**bræi, fææ(e)r**). Lyder äi—ai i Vald. og Hall., mangesteds i Nfj. og i SGbr. **ein** lyder **æ**^{i}**ngn** i Østerd. (Tynset, L. Elv., **Ræ**^{i}**ngndaln**): hreinn > **ræ**^{i}**ngn; æ**^{i}**ngnstaakaa** Gal, eenlig Gaard.

ei adv. ikke. — **æin** Gbr. (Vaagaa, Dovre).

Eid n. Isthmos. — **Ee** Gul. Selbu, tildels Rennbu. — **Eid** m. sammeledes. Ligesaa oftest greid, leid > **gree, lee**.

Eide n. = Eid. Shl. Nfj. Røros, Senja og fl. nordenfjelds. **Ee'e** STrondh. (Gul. Selbu), Dativ **Ee'a, Ee'i**; „ust i Ee'i"; „Eafossen".

eigen adj. — „Hans **äie** Hæst, **äie** Stogo, **äie** Huus, **äie** Bödn". Vald. (Vang, Slidre, NAurdal).

Eign f. „Han ha slik äi **Engn** i dæn Gu'tn", han er saa glad i. Nfj. (Stryn). „Fraa Synnmørs-äinaa (og -ængnaa)", fra Søndmørsegnene. Nfj. (Stryn).

Eignating m. Klenod. Romsd.

ein een. — 9) i Fl.: nogle. **eene** Røros og fl. „For **æ**^{i}**ngne** (el. **ingne**) Karer!" NØsterd.

einbratt adj. uafbrudt brat. Totn.

Eindag R. — Kun i Flertal. YNamd. (Leka). „Han læt de vera te uti Eindagan".

?**Einfelde** n. Eenfold. Nyf. (I Skrift).

eingrendt adj.)(tettgrendt; om Bygd. YNamd.

einkvar. — **ængor** m. og f. (ikke „ængorn") Hall. Vald.; **ingkoor** f. og **eikoor** f. Shl.; **aen ingkvann, ai ingkvoor** en og anden, Voss. „Je ska(r) fortælle dei **ehaart(a)**!" Rom. (Fet). „**Et lite haarta**", Rom. (Nes). „De var da i (ɔ: eit) svare **ehaarta** öu", Rom. (Nes, Eidsvoll).

einlaga adj. R. — 2) eiendommelig. Oslo.

Einføting m. Ting med een Fod.

Einføtingsbord n. Chr. Nfj. Gbr.

Einmenne n. Individ. **einmenneleg** adj. individuel. I Skrift.

einsaman. — **äisemælne** pl. Vald. (Vang).

Einsemd f. Ensomhed, Væren alene. Nyf.

einskanta adj. høveleg, vel laga. Vald.

einstaka. — „**enstaka** Blom", eenstilket Bregne. Romsd.

einstapa adj. eenlig = einstaka. Solør.

Einstreng m. Østl. — **einstrengt** adv. Shl.

Eismalltott f. syg Lyst til at være alene Tel.

Eldbrand m. Ringfinger. Stjør. og fl.

Eitrenning m. En med giftigt Bid. **Eitrvarg**, Chr.

Elde n. = Edle 1) og 2). ShlV.: **Ele**, som i Shl. er den alm. Form. Altsaa mindre rigtigt i R.: Edle, undtagen maaske for Li.

Eldføre m. — **Elilifeer** n. Selbu.

eldloga (o') adj luende. Sogn. „E. Haor".

ellaa adv., eller ogsaa, ellers. R. — „**Elldaa** bli de faar saint", Vald.; **hællaa** Hall. — **hel'de** og **heldest**, ellers = utan, Shl.; **hel du** og **-e** Hard.

elleve 11. — **edleve, ødløve** Shl.

Elrod n. R. — Jf. Kveldrod, Morgonrod.

elska v. — holde sammen; om Dyr. Sol.

Elv f. Aa. — **Alv** STrondh. (Medal).

elvaløypa v. flaade. ShlV. „E. Vee'dn".

emmele(g) adj. vammel = emmen. ShlV.

emprig adj. travl = amper. Hard. (Ulls.).

endamaals adv. endelig, absolut. „Vilde ho ændamaals vita dæ". Nyf

endaa endnu. — **øynnaa** NGbr.

Engjaspretta f. — NGbr. Ndm.

entra v. gaa og drive = antra. ShlV.

erteleg R. — 2) tirrende, fortrædelig, ulidelig, modbydelig. Num. (Nore).

Ert(er) f. Ert, A. — **Eært** Fl. **Eær'tar**, Nbg. (Aamlid og fl.); men **Gørteknappe** m. Aamlid og fl. — **Ertebookk** m. Ertebælg. Rom. (Aurskog).

Est m. Gjær; se jasta. NGbr. (Lom, V.).

eta (e') v. — Inf. **eeta**, NGbr. Totn. Hedm. Smaal. Vestfold, Fosn. Ndm. YNamd. Helg., **eet(ä)** Helg., **eet(e)** Salten, Senja o. fl. **æta** NGbr. o. fl.; **øtaa** Ork., (**eetaa** og) **aataa** Stjør Ork. — Supin: **iti** YTel og Østl. „Däi sote o aote", Sogn (Aurland, ældre).

Eta (e') f. 2) Krybbe. — Selbu: **Eete**.

Etlavon (oo) f. „vera (gao) pao **Etlavo**^{u}**ni**", være henvist til at faa sig Maden tilportioneret. Sogn (Vik, Sogndal, Hafslo). — **Etlavord** (-voor) m. omtr. d. s. Sogn.

etter adv. — **ette** indgaar i mange Sammensij som sidste Led og er da ofte forkortet til **-te: ne'te** (og **ne'ette**), **upp'(e)te, ut'ete, noor'te, sø'te** (o **sø'tete**), **heim'te** osv. — **etterdi** conj. R. **ittedi** ShlV.

Etterbræ, R. — Det er neppe Substantiv: „Han he gott **ette aa bræ**", Li. (Lyngdal).

ettergaaig adj. paapasselig Nfj.

Ettersjaa f. Eftersyn. ShlV.: **Itte-**.

ettersjaaig adj. forsigtig. ShlV.: **itte-**.

Etterspurdag m. ShlV. **-na(d)**, Shl.
Evdøl m. En fra Evje i Otredal.
eve se yver. — **Eve** m. Tvivl. ShlV.
?**Evebrev** n. „E. paa alt etter seg". Nyf.
Evja f — **Evje** Smaal. NNdm.; **Evju** Totn, Hedm.; **Øvju** Odal, Sol. Østerd. INdm.; **Ivju** Vestfold (Sandsvær, Botne), Num. Elvrom; **Øvvi**, Fl. **Øvjaa** Stjør.

F.

Fader. — „Far", Fl. „Fara", Voss.
fager. — Comp. **fegri**, Sup. **feg(ra)ste**, Set.
Fagerblom el. **Fagergull**, Skovstjerne, Trientalis Europæa (Schübeler).
fagna adj. 2) A. — „Ein **fagne** Mann". Tel.
Fall n. 14) Vandfald. R. — Solør.
falla v. n. — **fedla fadl fadle** Voss; **fedilla** Nhl. (Manger. Herlaa). Imperf. „falt", Tel. og fl.
Fanagrand n. Støvgran. NNamb. **-granini**.
Fannskog m. Skov nedlagt af Sneskred. Nfj.
Fannvind m. Lufttryk foran Sneskred. Nfj.
fara v. — Supin. **foore**, Nyf. „Han fere ne·ette", det gaar nedad med ham Nyf. og fl.
fasa v. a. renskjære, befrie for „Fasor". Shl.
Fasteflaa f. = Fastestor. Sdm.
Fatla f. R. — **Fasle**, **Skreppe-**, Ma.
Fatle m. d. s. Hard. Som Kvitle m
Fatling f. Kun i „gji seg i **Faltlinga**", begive sig paa Reise eller en Tur. Skulderbaandene? Namb. (Leka). Jf. „leggja seg i Selen".
Fatna m pl. Fodbedækning. STrond. (Selbu). Vest. **Fatnænini**, Dativ **-aam**.
„**faa** noko paa", faa i Hovedet. M. St. Jf. faa aa. **fao**, **fær** og **faor**, **fekk**, **fængje** Hard. Voss. **fær-tu**? som slær-tu? Hard.
faa adj. faa. — **foo** STrond. (Gul. Stjør.).
faadne burt v. Vald. — **Faadoma** NNamb.
faaen adj 2. bleg osv. A. — ShlV. (Stord): **faaden**; ShlV. (Strand.): **faadd**; ShlV. (Etne): **faa-i**, jf. føy.
faana burt v. svinde hen. ShlV.
Faare m. — „Faara Veer", voldsomt V. Nyf.
Febraut f. = Fedrag. Christie.
?**Fegarde** m. Den Fløbering som bliver hængende ved Fadets øvre Kant efter Tømningen af Mælken hedder **Feegalin** i Vegglid i Num. Jf. Garde, Saudgarde.
Feigdarfurdor f. pl. Varsler om Ens nære Død. ShlV: **Feigdarsfuure**. — **Feigdarsleet** m. Hud-Farve som varsler Døden. **Feigdarsmaalti(d)** f. Maaltid fortæret med den Døendes Graadighed. **Feigdarstrote** (o') m. Hævelse som varsler Døden. ShlV.
Feigdeskjemt n. Skjemt som menes at varsle Ens egen Død; ikke netop „Galgenhumor".
feigleg adj. = feig. NTrond.: **fæglen**.
Feigmannsvedr n voldsomt Veir. Li. (Ly.),
Feitehylpe n. fed Person. ShlV.
Fekktokje n. = Ordtøkje. ShlV.
Felebjørn m. = Felehest. Shl.
Felebrød n. flad fele-formet Julekage. Nhl. (Alversund). Se Kjor.
Felestall m. = Felehest, R. Tel. (Tinn).
feltast v. n. — brydes. ShlV. **Felt** n. Brydning. Ogsaa **fellast** v. brydes. ShlV.
fem 5. — **fæbdn** Hall. eller (og) Vald. **fämm** VNfj. — **fæmtaan** 15. VAgder, Shl. (og —**on**). Ligesaa: **fjoor-**, **feks-** (**fyrtjaan attjaan nittjaan** Shl).
femsen adj. = forfjamsa. Solør. (A. L.).
Ferdamaal n. Reise med Hensyn til dens Omstændigheder el. Udfald. NNamb. (Leka). „De va eit svært Falamaal".
Ferdastova f. Stue paa Handelssted, hvor Reisende faar Herberge. ShlV.: **Færa-**.
ferdig. — **færigan** adj. prædic. Li. (Vanse og fl.); **førug** Ma. Li.; **førugan** Li. (Spind og fl).
Ferja f. R. — ShlV. Nyf.: **Fæ(t)kja**.
fim adj. — **fi'me** Nbg.; **fi·me** Set.; VAgder og Tel.: **fee'me**.
Fima f. — **Feeme** Fagter. Molde.
fila v. R. — forsyne med Plankebeklædning: Gulv, Panel osv. Gbr. „**feela** Baas". „feela aat Hæstee". — **Fil** n. „Nytt **Baasfeel**". Gbr.
finkla v. = fikla. **finna**, Impf. **fannt** Shl.
Finsel m et Gran. Romsd. (Nessæt). „En urliiten **Fin'sl**". Og: **Fin'sl** Romsd. (Eid og fl.).
firbogga v. = flattelgja, A. ShlV.
firklauv og **firkløyvd** adj. = firkloven. NGbr.
Fiseball (i') m. — Romsd.: **Fisiball**.
fisen (ii) (og bleik) adj = **fisbleik**. ShlV.
Fiskagalgje m. = Fiskehjell. ShlV.
Fiskaskalle m. Fiskegrund. ShlV. (dl)
Fiskavoda (o') f. Fiskestiim som svømmer i Vandskladen. Shl.: **Fiskavooa** og **-voa**.
Fiskball m. Bolle af Fiskefarce — **Fiskballhys(a)** f. Boller af „Hysa". Romsd. Ndm.
Fiskeraa'a R — Solør?
Fiskjebrot (o') n. Fiskegrund. ShlV.
fiskjeleg adj. = fiskjen. „Eit f. Gadn". ShlV.
Fiskjeleit f. almindelig benyttet Fiskeplads. ShlV. Og **Fiskjeleite** n. Se Leit.
Fit (i') m. Græsplan osv. — **Feet**, Fl. **Feete**, **Feetidn**, Vald. (Ø og VSlidre). Se **Fit** f. A.
Fit(j)e m. Engstrimmel. Solør (A. L.): **Fæ'tkja**. **Føkjaa Fykjaa**, ØTel, se Fit f. R.
fitla v. — Om smaa Bevægelser Vald.: sl.
Fivel m. — **Myrrfiivel**, Dal. Jæd.
Fivrelde n. — **Febril**, Romsd.
fjama v. maade. ShlV. — **fjantra** v. pusle, søle. Hard. Shl. „F. burt Tiæ".
fjatra v. R — Særlig prate sløvt og vrøvlevornt. Shl.

fjatrast v. forvrøvles, forvirres. R. Shl. „Du fjattra(r) meg bort". „Arbeie fjattrast bort før meg".
fjaangrast v. = fjonast; visne. Hard. Shl.
Fjaas n.; **fjaasa** v. Sludder; vrøvle Tel.
Fjell n. — **Fjilli** ÝNamb. INdm. **Fjödd**, **men Fjöllhöy** VTel. og fl.
Fjelldrop n. = Bergdrop. Christie. Nfj.
Fjellkast n. Kastevind ned fra Fjeldet; Set.
Fjellmun m. = Fjellmuna. R. ShlV.: **-moon.** Ogsaa **Liamoon** Shl. Jf. G. N. munadr Tilvækst.
Fjellskoppa f. løstliggende Klippeplade. ShlV.
Fjelltøyr m. Tøveir oppe i Fjeldene, men ikke i Lavlandet (Dalen). Østl.
Fjersing R. — **Fjærsinggtyri** Aamlid i Nbg.
Fjon R. — **Fjoner** f. pl. Fjas, Løier. Shl.
fjonast v. visne. ShlV. Jf. fjomast og m fl.
fjongla (aa) v. fjase; kurtisere = fjona. Shl.
Fjor(d). — **I Fjaar** SetV.
Fjuk (uu) n. Fog. G. N fjúk.
Fjordung m. — **Fjölaang** Fjerdebel, overh. ØTel. **Fjæringg** d. s. ShlV. **Fjøronggg** Fjerdebel af Hud el. Krop. „Framf., Bakf.". ShlV.
Fjosskot (o') n. Bislag foran Fjøsdør ShlV.
Fjotra f. og **Fjotring** m. En som „fjotrar, fjatrar", gaar i Barndommen. ShlV.
Fjøl f. — **Fööl** (tykt L) Gul. (Tydal, Halt. Selbu). Fl. **Fjali** og **Fjøli** Set. G. N. **fjalir.**
Fjødrpipa f. Pennepose. Hedm.: **Fjörpipe.**
Fjørhana m. = Tidur. Solør. „**Fjä-urr**" i Lima i Sv. Dalarne. **þi** > fja fjö.
Fjørekoll n. Strandnellik, Armeria maritima. Ogsaa „Gaasablomstr" og „Strandlauk".
Fladr? m. R. — 2) tynd Hinde. STrond. (Selbu): **Flar.**
Flagspetta f. R. Picus — ? udgaar.
flak adj. fløvet. Christie.
flanta v. — lee haanligt. ShlV. (Etne).
flanøygd adj. med opspilede Øine. A. Helg.
Flark m. Flig. „Trøyef., Sjuurtef." Ma
Flaum, Former som af „Draum".
Flate m. flad Mark. ShlV. G. N. flati.
flat-telgd adj. = honkehoggen. Set: **-tægd.**
Flaaløysa f. overgiven, noget hensynsløs Person. Sdm. En som er **flaalaus**?
flein. 2) forlegen. A. — **fleinast** v. blive f. ShlV.
fleipa v. R. — gabe osv. Helg.
flekkja v. (flakte) = flækja R. ShlV.
Flesja f. Skjær = Fles. Shl.
flims adv. = flugst, beint; vips. „Han floug **flims** paa Do'ree". Gbr. (Vaagaa). Jf. flima.
Flingr f. = Flingra. Solør.
flintskolta adj. = fleinskalla. SBerg.
Flis (ii) f. 3) rask Person. R. — Shl. Ogsaa „**fliisa** Jænta, Gut". 4) Hunfaar med Horn. „Ein **fliisete** Soug". ShlV.
Flisefat n. Kurv til at bære „Flis" i. Rom.
Flis-snjo m. tør let Sne. ShlV.: **Fliisasnø.** „Da **fliisa** aa snøa", der falder F. ShlV.

fljuga v. mest: løbe i Brunst; om mindre Hundyr. Shl. (flyga), Rog. (floga). „Fljuga seg inn", opøve sig i Flugt; m. St.
fljugeføt adj. = fløygd. NTrond.
Flodmaal n. A. — **Flouarmaol** Hard.
Floe m. en fiblendt Høifjeldsflade. STrond. (Røros). Og **Flaae** STrond. (Selbu).
Flogtre (o') n. Snyltetræ; jfr. Flograun. Nfj. og fl.
flot (o') adj. flydende. Shl Ryf. — ? udgaar.
Flote (o') m. Flaade. — **Flaat(t)e** Troms, Senja, Lof. Namb. (**-i**); **Flöt(t)e** INdm. (Øksn.), NHelg.; **Flaat(t)a**, ÝNdm. Vestfold (**-ä**), Ring. Oslo, Follo, Nedre Rom.; **Flaataa** ØTel. ÝNum. Totn. Hedm. Odal, Østd. NSmaal. Øvre Rom. Trond.; **Flaat** Salten.
Flotefylgjar (o') m. = Flotar. Ma.
Flotholt (o', o') n. Flydholt paa Net. ShlV.
Fludarbakke m. høitliggende Fiskegrund. ShlV.: **Fluuabakkje. Fluuamerkje** n. Mærke paa Skjær.
Fluga (u') f. — **Fluga** (u'), **-e** Agder; **Floog(g)a** ÝNamb. Helg. Lof; **Floogha** og **Flooa** SHelg. (Vegaa, Brønnøy); **Floog'** Mid-Lof., **Floo'** Salten; **Flogo** Vald. (Sl. som Tvogo, Stogo); **Fløgo** og **-ø** Vald. (Vang, som Tvøgo); **Flög(g)u** INdm. (Øksn. Sunn. Rin.); **Flugu** Gbr. Biri, Hedm. Stjør. o. m. fl.; **Flu'u** Totn, Odal; **Flua, -aa, -o** ÝNdm. Fosn, Lof.; **Flu** Fosn (Stadsbygd), Innh.; **Flu'e** Hadel. Østd. (Elvrom), Smaal. Vestfold og fl.
flugst adv pludselig. R. — Gbr.
flusa (uu) v. a. gjøre fliset, opflise = fliisa. — **fluusast** v. n. opflises, optrævles. ShlV. Jf. flysja osv. — **Fly** f. 1. Østd. (L G).
Flygel. — **Flyjili** VTel. Nbg. (Set. Aam.).
flysja v. — **flyse** Nbg. SVTel. (Nisf. Tre.).
Flyt m. Beforbring. ShlV.: **Flytt.**
flytja v. — **fløkja** NGbr., **fløtta** Totn, Østd. (Elvrom), Odal, Smaal.; **flytjrj** Trond. (Selbu og fl.), **fløtt** Ndm. Fosn, Ork. Nordl. o. fl.; **flyte** Nbg. SVTel. (Nisf. Tre.).
Flytjarstong f. stor Skaadde foran Tør. Ndm. (Øksn.): **Fløttarstang.**
Flytmann A. Shl. Rog.
flækja v. — „flækje Fisk" = flekkja. Romsd.
? **Flær,** Svig. G. N. flærd. VTel. (i Vise).
fløa v. = floleggja. — Shl.: **flø.**
Fløk n. Udflugter, Fusk. — **fløna** v. Shl.
fløyrast v. = faa Fløyror; om Træ. ShlV.
Fløyte n. 1). — ShlV.
Fodna(d) m. — Shl.
Fo(d)rmask m. En som ikke vil arbeide, kun lade sig føde. Ring. (Hole).
fo(d)rfrek adj. = hardfostra. ShlV.
Fok(k)hauan. „Ve paa Fok(k häuan", om en pligtskyldigst Indbydelse som man helst seer ikke fulgt. Romsd. Uklart.
Fokvedr n. = Rokvedr. ShlV.
Folkehus n. jf. Barnhus. „Stort Folkehus".
For f. Spor. R. — Fl. **Fa'ru** Voss.

Fore (o') m. Hævelse i Kos Yver. ShlV.
forfara seg v. = skamfara seg. ShlV.
forfarast v. 1) forfalde. 2) lades ugjort. Sfj. G. N. **farast fyrir.**
forgatre se v. R. — Om Handling. NGbr.
forgjeden adj. yderst lysten; se forgjengjen.
forhippen adj. vred, opbragt. ShlV.
Forlæte n. Tilkjendegivelse af Mening eller Vilje, Udtalelse. ShlV.
Forn f. — „**Fønnejænte** som bringer **Fön(n)**. Follo.
fororda seg v. (ar) betinge sig. Namd (Leka). „Han fororda sæg me de at —".
Forraad n. = Forlende; mest brugt figurlig = Møda. ShlV. „Eg kaam i eit Forraa".
forsjaal adj. undseelig. Shl.: **forsjaaddle.**
forsjaaleg adj. forsynlig. ShlV.: **forsjaadd-lig.** — **forskilen**? bly, R. **forsjølen** Nyf.
forsnudd adj. forvendt; = galen 4). YNamd.
forsynt (yy) adj. forbauset. Fosn (Frøya). — **fortjust** d. s. Nordl. — **fortøkkt** adj. d. s. STrond. (Tiller).
Fotabla(d) n. Shl. **Foteblа** Vestfold.
Fotgavl m.)(Hovudgavl. ShlV.: **-gavel.**
fotmodige adj. = fotmod. Nfj. (Stryn).
Fotstoda. — Men og: „Du va bæsst i Footstoon", Gbr.
Frambloka f. Set. — **Framfest** f. = Framtog. ShlV. — **Framsko**, Hestesko paa Forfod. — **fram-imot** ShlV. — „slaa **fram-paa**", ymte om. „slaa **-um**" d. s. ShlV.
Framveksta f. kvindelig „Framvekstring". Gbr.
Framreid n. Fortøiningsredskab til større Baad, bestaaende af Drægge med Toug. Namd. (Leka). Meddelt.
Fraud m. Skum = Fraud f VTotn.
frauden adj. skjør. Shl.: **frøden**; n. **frøe**; jf. „løden" ɔ: lodinn; „mooden" ɔ: moen, disig; „tiiden" optøet. — **Fraudask** m. skjørt Asketræ. ShlV.: **Frø-**. Og **Frø-eik.**
frega (e') v. fritte. — **fræge** Ofoten.
frekast (e') v. blive stærkere Shl.: **frækast,** og **fræknast.**
frjosa v. — Imperf. **frörs** paa en Kyststrimmel fra Otras Os til Sverige. Ligesaa: **røyg(k), brøyd(t).**
froda (o') v. — **frooe** og **frøa.** Solør. „Mjølka **frøes**", M. skummer. Østd. (Tynset).
frodug (o') adj. R. — **frudug** NGbr. (Lesja).
Froda (o') f. 1) Skum. A. — **Froodoo** Lesja, STrond. (Børsestaun); **Fraadaa** YStjør.; **Frøa** Nordl.; **Frö'e** og -ö Gul.; **Frooe** m. Odal; **Frø** n. Helg. 2) smaa Ostepartikler. Ndm. (Ti.): **Frøaa.**
frostramm adj. = frostnæm. Christie.
Frostsprunga f. Sprække formedelst Frost. ShlV.: **-spraanga.**
Frostrenel m. Isslag i Jorden; se Tenel. ShlV.
frumvaksen, Frumvekstring. — ShlV.
fryna v. — blæse haanligt ad. ShlV.
Fræning m. Slange. Chr. Jf. Gulfræning; Fraanarormen (Tel.), fraanen R.

fræsa og **frøsa** v. — **frees** om Ild, **frøs** om Kat og Hest. Selbu.
Frøs ɔ: Frosk, Hankat. Romsd.
frøyn(t) adj. frønnet. Rom. Odal.
fugla v. fange Fugl. Set. — **Fugl** m. — **Fug'gle** og **Fug'gl** VTel. Rbg. og fl.; **Föug'gel** Innh.; **Föughel Föuel** STrond. (Ork. Børsa).
Fulbit (uu, i') n. Nag, Uvilje. Namd. (Leka). „Han fekk **Fuulbeete** paa'n". „Ha F. aat'n".
Fulebust (uu, u) f. ondskabsfuld Person Chr.
fullhama adj. fuldt udviklet el. udrustet. NTrond. „Fullhama mæ Vængje".
Fullnesta f. Fyldest. R. — „Gjera te Full-nesta føre Pengane, = gjera Skil fyre. ShlV. G. N. **fullnusta.** Ogsaa **Fud-lesta** ShlV.
fullstetta v. = stetta, tilfredsstille. ShlV.
Fullsæla f. Droihed, Velsignelse; især om Madvarer. Namd. (Leka). „De va kje naa-kaa **Follsel** i de". G. N. **fullsæla.**
Fura f. Fyr. — **Furu,** best. **Furo** V og ØTel. Smaal. (Eidsb. Rakstad og fl.); Fl. **Furur** Tel. Odal, Hadel. Vestfold, Smaal. Hedm. Bamle (Gjerpen, Solum); **Fu-uer** Vestfold, Smaal. Hadel. Hedm. Odal og fl.; **Furo,** best. **Furo** og **Furoa** STel. (Lunde, Flaa). **Føro** Vang i Vald.; **Foro, -o, -o, -udn** og **-utn** Vald. (Sl., Aurd.); **Faar(r)ua** YNdm. YNamd., **Faar(r)o** Fosn (Hemne); **Faar(r)a** Fosn, YNamd. Helg.; **Føør(r)** og **Faar(r)** Salten, Lof. — **Furuskog** Østl. Tel. STrond. (m. St.), Voss, Hard. (Ullsv. Oydfjord); **Fure-** Hard osv.
fura v. — „Han kom **fuurande**", med svær Skynding, „mæ slik **Fuu'rnskap**". Nfj. (Stryn, Innvik).
Fylblom m. en Kurvblomst, Leontodon?
fylgja v. — **fulji** Vald.; **folje** (o') og **faalje** (—ö), Imperf. **faarrde** (tykke l, r, og d), ØTel. Østl.
Fylgje n. — **Faalje** Ndm. Fosn og m. fl., **Faali** Namd.
Fylgjesfolk, -kona, -mann, Jæd. og fl.
Fylgsl f. — 3) Hævd, Skik. „Ae gaamole **Fyrgsl**". Tel. (Vinje).
Fyllesnaate = Fyllesant. Chr. Snota (o')?
Fyllnad m. Fyldning. Chr.
Fynd f. Fynd, Værdighed, Anstand. Shl.
fyndig adj. hæderlig, værdig og velopdragen; fuld af Anstand Shl.
fynten adj. R. Nhl.
fyre præp. og adv. — a) betonet: **fyrr** ØTel. Selbu; **fyri føri** Rbg. (Aamlid), Tel. (Tre.); **før(r)e** Senja, Totn, Jæd. Shl. og m. fl., **før(r)i** YNamd., **för(r)e** — **fær(r)e** — **fere** Ndm. — b) ubetonet: **fyr** Mid-Sogn (Vik o. fl.), Sfj. (Førde), **fyr(e)** Set.; **før** Shl. („før da at" osv.) og m. fl.; **faar** Gbr. og m. fl., **for** Rbg. og fl.; **fø** Sfj VTel. Jæd. og fl. („fø dæ", men „ha føre seg"); **fy** VTel. (Mo, Eidsb. og fl.), Hard. (Ulv.), Sfj. — ? udgaar.

Fyru ɔ: Fjøra. Solør: **Firu**. — **Fjøremus** f. og **F-kurv** m. = F-pist, Tringa maritima. Chr.

fyrre adj. — **føre** Hard. Voss. „J **føra** Dag", iforgaars. Shl.

fyrst adj. **fys'stu** Hard. Voss. — **fyrst** conj. saa snart som. Ma. o. fl. — „Naar **fys'sta**", naar bare. Hall.

„**Fysn** f. SetB.", læs: SetV. — **Fækkja** se Fite.

fytta v. n. (ar), vimse om mellem Smaaarbeider. „Ho foor aa fytta aa bysta mæ dæ so æ inkje bevendt". Sdm. (Sande).

føra v. a. — „Føra Hu'se fullt mæ Slarv, Lort osv." Agder og fl.

[**föyen** adj. = høpen. Nfj. „Dæ va nó føye dæ", mærkelig heldigt, uventet godt. „Dæ gjekk føye". Innvik, Stryn.

Føykje n. Rebgynge. Nhf. Til **føykja**, slænge.

G.

G, Bogstav. — G efter lang eller forlænget Vokal vil blive udtalt fricativ, omtr. gh, i en meget stor Del af Trond. Stift, og somsteds i Helg. G efter guttural (haard) Vokal vil blive ghw, w, og endog v i Mid-Guldal (Støren, Singsaas) og Dele af Østerdal: haga m. > **Haaghwaa**; stofu(g) > **Stu(gh)wu, Stu'u**; dagr > **Da(gh)w Dav**. Ogsaa i VNed. vil det somtid blive v: naglar > **Navler** (i Vaaden). Se K.

Gabb 2. og **gabba**. R. Om Vandstøv, f. Eks. fra Vandfald. Romsd.

gaffen adj. flugen; kaadmundet; til gaffa (ps).

gala v. — Infin. **gal(å)** Helg. Lof. Salten; Præs. **gæl** og **geel**, næsten hele Trond. og Tromsø Stift; **ha(r) goolle** ØLof.; **he gaal(l)e** Ndm (Ti.); **gili** og **jili** Selbu.

galen adj. **gæln** eller **gærn** Østl. (Rom. Smaal. og fl.).

Galgeristar m. Galning. ShlV.: **Galga-**.

Galle n. Galde. Ma. — **galnastfudl** Shl.

gamall. — **gaamaal** ØTel. (Bø og fl.), SVTel. (Nisf. Mol.), Nbg. (Aamlid, Vegusdal og fl.); **gabmal** Nhl. NShl.; **gammadlu** Voss. Femin. **gom(m)ol** (o') Voss (ogsaa n. pl.), Hard.; **gaamo**ⁿ og **gomo**ⁿ Set. (og VTel.). „Itte gammalt", fra gammel Tid af. ShlV.

Gamanleik m. Kamp for Moro, Kraftprøve. Set: **Gamalaike**.

Gandaflaga f. voldsomt Vindstød. ShlV.

Gandari(d) f. Anfald af Arrighed. ShlV.

Gandkart m. = Kart av Vær. Ork.

gangå Helg. (Vefsn); **gang(å, -e)** og **gaa** hele Nordl.; **gang** og **ga** Gul. (Støren). — **gaa aat**, gaa ad, feile, fattes („gaa af" i „Rigsmaal"), ShlV. og fl. G. N. ganga at. **gaa um att**, gaa tilbage, om Aftale. NGbr. **gaa utu(r)**, holde op at mælke. NGbr. og fl. **gaa utføre**, udsættes saa det ei blir gjort. ShlV.

Gangeskeid n. Gangsti langsad Ager. Tel.

gapa v. — **gape** NGbr. (Skjaak); **gap(p)i** NTrond. 4) straale. Oslo.

Gap m. 4). — Oslo.

Gard m. — „Han gjekk Gar av (fraa) Ga'ri (Ga're)", = Gardemillom. VTel. „Fara Natt i Gal", fare om og betle og forpleies et Døgn paa hvert Sted. Namd.

Gardgangar m. Omflakker. Namd.

Gardlyte n. Lyde ved en Gaard. Sdm.

Gardstik (ii) f. Gaardshund. YSogn.

Gardstik (i') n. Gjærdestav. ShlV.: **Garsteek**.

Gare m. pigget Stavre. Østerd. (Rendal): **Gärä**; Innb.: **Gar(r)i**.

Garn n. — **Gaatn** SVald.; Li.?

Garns-lengja f. 1) to-tre sammenbundne Garn. 2) nyt Garn uden „Felling". ShlV.

Gata f. — **Gate, Fegate** Oslo og fl.

Gaukeskko m. Plante = Marisko. (Schübeler).

Gaukpale m. to Aar gammel Seid. ShlV.

gaumgjeven adj. opmærksom. Christie.

gaupa (i seg) v. — ShlV. (Etne). Til **Gaupa** f. = Gaupn. Etne. **Gaufsne** f. = Gaupn. Solør.

gauv adj. — **gäu** Ndm., sammen med „Lauv".

gaast v. = gaa (mærke). ShlV.

gein se gjegn.

Geina Hjørnereb. Roms.

Geir n. = Gir. Ma. (Otrnes). „Baa'dn tog eit Geir", slar ud.

geiska v. — 5) slane utugtigt. Tel.

Geit f. — Fl. **Gjai'tu**, best. **Gjai'tna** Voss; **Jit(t)**, Fl. **Jit'tr** Østerd.

Geitskjegg n. en Engplante med Kurvblomst, Tragopogon pratense (Sørensen). Nfj.?

Geitsmolog (o', o') n. Dyr af Gjedeart. Set. og fl.

Geitsymra. — **Geitasimmer** f. Anemone n. Roms.

geivla v. 2) NGbr. 3) fjase. ShlV.

gidden adj. skjelvende. — **giddhendt** adj. = skjelvhendt. Shl. og fl.

gigra v. 1) og 2). R. — Shl.

gikka v. le. Shl. (Etne). „G. aa læ".

Gil Kløft. — **Gjeel**, Fl. **Giljå(r)** Hard.

Gila (i') f. 1) lystigt Lag. 2) Stiim. ShlV. **Sildajeela**.

gildra v. opstable osv. — Østl. „Haa er'e for **Gildregreie** du har gildra tel her?"

gimsa v. n. (ar). R. — Shl.

Gir (ii) m. Galning. ShlV.

gira (i') v. (er, te), lyste. ShlV.

gisla v. (ar), flimre, blinke. ShlV. „Solo gitla før Dugo". Maaske eet med flg.

gisla v. (ar), 2. lure, speide, A. ShlV.: **gitla**.

gita v. 4) nævne. — „Je har hørt iti", Hedm. VRum. Hid sandsynlig jiti-att, iti-att, jit-jat, og maaske „itte itanes", se disse.
giva v. — **gjeva** Agder, Tel. NGbr. Hard. (sj.); **gjeve** Nbg. Mest udbredt: **je, ji.** Trond. (Selbu, Stjør. og fl.): **jaa.** Supin. og Part.: **jett** og **jedd** (m. f.) Hard. (og **gjeve** og **gove**). Sogn, Nfj. Sdm. Dal. „Gjeeva Dag (Henstand), Tol, Tøyg", Gbr. og fl.
Gjedlikar? m. **Ji'likar** (-ar?) Hall. **Gje-lii'kar** m., pl. **-ara** SHelg.
Gjed: **Ji**? Avind, Ondskab. Wilse.
gjednigen adj. R. — **jinægen** Ndm., **jinæ'ger** VSdm.
gjednidrig? adj. nedsættende for en Mand, uanstændigt ringe. ShlV.: **jeneedrig.**
gjegna v. a. Smaal: **jeene** Krætture"; Ma. (Otrnes): **geine.** 3) „geine ein fraa sæi", gjenbrive og dl, kunde maaske være „geina", se d.; Odal. 4) „Dæ gjegna", det forkorter Veien; Jæd.
Gjegneveg m. = Gjegne. Jæd.
Gjegnskøyte n. Gjenvei. ShlV.: **Jenn-.**
gjelda v. (galdt, golde). — godtgjøre, erstatte; gjengjælde. ShlV. „Eg ska gjelda deg atte før da".
Gjelg m. 1) Luftstrøm. R. Shl. 2) Nhl.
Gjengle n. Struegang. Tel.
gjengsen adj. hyppig. Mest i n. **gjænggse** eller **gjænggst.** ShlV. „D'æ kje g. da hænde". Jf. **gjent,** A.
gjenomgjengjen adj. durkdreven. ShlV. „Ein **ijønojeeden** Knikt".
Gjelv m. A. = Gjelg 1). Sogn (Vik).
gjelva v. R. — Om Søens Oprørthed. Lof. „Han jælva slikt, dæ va slikt **Gjelv** (n.), at ein kunn kje kaamm paa Sjyn". — ? udgaar.
Gjenta. — **Jinte,** Odal, Solør, SGbr.
Gjentesprengja f. Karl som er bedaarende indtagende. Tel. Jf. Gutesprengja, Hug-.
gjera v. — **jøraa** STrond. (Ork. Gul.); **jaaraa** STrond. (Selbu, Gul. og fl.); **jar(r)a** Namd. (Grong). „Da va lite p a a aa jera, at me hadde kollsiglt", det manglede lidet i; ShlV. „Eg gjer ikke mykje a v de", jeg lægger ikke megen Vægt paa det, gjør ikke meget Væsen af det. „Dæ va mykjy um aa gjæran", meget magtpaaliggende. NGbr. (Vaagaa) „Itt aa jaaraa de!" gjør det ikke. STrond. (Selbu, Melhus og fl.). „Gjera **paa** = g. upp (Verme)". Shl. — 10) behøve. NOsterd.
Gjerafar n., **gjerafarlaus** adj. -- Sfj.
gjerast til v. tilberedes; være halvt beredt til, men uden at kunne komme sig t i l. Li. (Lyngdal). „Eg he gjorst te saa længje, at eg sku gjera dæ". Jf. sykjast.
Gjerdauk m. = Gjerdamun. ShlV.: **Jæravk.**
Gjerde n. — **Jare** STrond. (Selbu og fl.), **Järe** Nfj.
gjerna adv. — **jærna** Li. (Vanse, Kvin og fl.), jf. „Baatn" ɔ: Barn; **jaadna** Li. (Eikin, Grin.); **jænine** og **jæne** Gul. Halt.; **jæ'æn** Melhus; **jænin** Selbu.
gjert lysten paa, A. — NGbr. SGbr. „**Han** va jert paa Ma'tn". „**Han va** jert **paa aa** rive sonn Uksen".
Gjokk f. Bjergkløft, hvor Vølgerne skyller ind. ShlV. Jf. Gyksa. Gjuksa.
? **Gjone** f. = Gjota. SGbr. Jf. Jo, **gjá.**
Gjugra f. = Gygr. Shl.
Gjæla f. en Byge, i Uveir el. i Feber. Sfj. (VDalej. Vel eet med Gjæla 3. og 2. R.
gjæv adj. — **jeev** NGbr., Solør og fl.; som „jeete".
Gjødning f. Kvalitet, Bonitet. ShlV.
Gjø-logn (o') f. stille Veir i Gjø. ShlV.
Glabeita f. R. — Helg. (Vegaa), VNamd.
glada v. — 2) = gylla. R. Ndm. Shl.: **gla.**
gladna v. forgyldes af Solen, om Fjeldtoppe. ShlV.: **glana.**
glamsa v. — 2) R. „**glams' me ein Kniv**" og dl. = feikta, geigra, geipa osv. Namd. (Leka). 3) sjase støiende og utækkeligt. Shl.
glamsast v. d. s. **Glams** m. Shl.
Glane m. R. Lysrand, foran og efter Solen. ShlV.
Glanevind m. jævn Vind med let overskyet Luft ShlV.
Glar m. R. Romsd. — **glara** v. „**Han** glara oopp", om Aabning i Skydækket. Romsd. — ?? udgaar.
Glaam R. „Selja Stare aa kjøpa G.", Shl.
Glaar n, **glaara** v. (ar) = glara. **Helg.** (Vegaa). „Han glaara oop, gjor' et Glaar".
Glede m. Glæde. R. — **Glidi** NGbr. (Lesja). — **Glee** f., best. **Glee'aa** Ndm. (Ti.). **Gle'e** og **Glæjje** Gul. (Aala).
gledja v. — **gløaa** (aa, aa). OTel. (Heiddal og fl.).
Glein m. skjævt Blik. Oslo. „Han ga en stygg Glein". Til gleina, 1) Oslo.
Gleiv m En som gleivrar. **Gleiv** n. = Gleivr. Nhl. — **gleivra, Gleivr,** R. Shl.
gleiva v. (ar) = gleivra R. Nhl.
Glettor f. pl. Finter; Skøser. VTel.
Glims m. kortvarig Opklarnen. Romsd. „**Ein** liiten Glims mitt paa Daja". „Ein **Terreglims**", Glims som gav nogen **Høterk.** — **glimsa** v. n. Romsd. „Dæ glimsa oopp".
Glimseterre m. Høtørk fremvirket ved flere Glims. Romsd.
Glipluka (ii) f. Stigbord i Møllerenden. — **Gliipstemm** m. Dæmning ved Indløbet i Møllerenden. ShlV. — **Glisa** (ii) f. R. Set.
Glir m, **glira** v. omtr. = Glar, glara. Ndm
Gljorur f. pl. Glimmer; blinkende Smykker, fine Klæder. Tel. (gamle Viser). Til glora.
gljupa v. = glupa. Voss, Set. Tel.
Glod f. — **Gloo'e** m., Fl. **Glø'nar,** best. **Glø'ne** og **Glø'nane** SVTel. (Treungen og fl.), Nbg. (Aamlid).
Glodskot n. R. — Hall.
glopa (o') adj. — „Deu stende radt sutpaa

glopa Fjøbbi", fremme paa Styrtningen. SetB.
glopalege (o') adv. stærkt. Kun i: „rigna glopale". ShlB. Se Glopregn.
Glopp f. — „Paa Hopp'n aa Glopp'n". ShlB.
Glopurd (o') f. — **Glaapole** m. Gul. (Aala).
Glossa f. lyst Mellemrum mellem Skyer el. Uveirsbyger. „Soolglossa", „Berglossa". Shl. — **glossutt** adj. SBerg.
Glott (o') A. — „**Dåuersglott** gjev äin vaote Skrott, men **Middagsglott** gjere Dagjen gott". Sogn (Aurland). Ogsaa kort Mellemrum, Øieblik. NGbr. (Vaagaa). „Han passa **Glaatt'n**".
Glufs n. 1) Aabning mellem Fjæle i Væg, mellem Stene i Mur, Gjerde, „Urd". ShlB.: **ps**. Ogsaa **Glyps** ShlB. 2) = Gluvra. ShlB.
glufsa v. (ar), have Aabninger, gabe. ShlB.: **ps**. Og **glypsa**. — **glufsutt** adj. fuld af „Glufs". ShlB.: **ups** og **yps**.
Glugge m **Glydjdje** (og -i). Ndm. (Sunnd.).
Glum (u') m. fjern dump Lyd. R. — Shl.: **Gloom**.
Glunt m. Shl. — **Gluntutangje** m. Nordl.
glup (uu) adj. 1) slugen. R. Shl. 2) dygtig osv. A. **gleup'e** og **gløyp'e** (ɔ: glyyp) Ma. (Aaserall). — **glygg** ɔ: gløgg. ShlB.
Glymra f. Aabning mellem Stene i Urd. Shl. — **glyen** adj. slimet. Shl.
glysa v. (er, te) skinne ud igjennem trang Aabning. Gbr.
glæ adj. — uanseelig, om Folk. Tel. (Sel.).
Glæv m. og **Glævre** f. spæd, mager og uanseelig Person. Og: „eit **glævrt** Kvenbi", adj. Set. Nbg. VTel.
gløyma v. — Med Dativ. Gbr. Hall.
gnaldra v. skjænde. **gnaldren** vranten. Shl.
gnava Jæd. — **Gneiste** m. **Ne(i)sste** NGbr.
Gneldra f. En som „gneldrar". — **gneldremælt** adj. med „gneldrande" Mæle. — **Gneldrebjølla** f. Bjelde som g. VTel.
Gnellvind m. skarp hvinende Vind. ShlB.
gniten adj. nidsk. R. — Shl.
Gnitr f. Smule. R. — Roms.
gnuldra v. — 3) arbeide smaat og med liden Virkning. Shl. og fl. Ogsaa **knuldra**.
gnura (uu) v. (ar) suse og pibe; om Vind i Sprækker. ShlB. **Gnur** m. slig Susen. A. Shl.
Gny m. (n.?) se Gnust. VAgder (Eikin, Bj.). 2) Overhæng, Trængsel = Gnyr. Shl. G. N. gnýr.
gnyltra v. smaahoste. **G-hoste** m. Shl. og fl.
gnæ v. 1) R. Li. (Vanse, Ly.). — **Gobb** m.?
god, godt adj. — „Ha te goo'ar". Nyf. Hard.; „ha te **goᵘans**", Hard. „Ha gaatt för", have let for, være tilbøielig til. „De har gaatt för aa rængne". Rom. Smaal. Oslo.
go(d)gjera adj. meget velvillig. ShlB.
go(d)ligt (d) adj. bekvemt; let. ShlB.
go(d)lyden (yy) adj. lydig.
go(d)lyndig adj. godmodig. **gooluunt** d s. ShlB.
godnast (d) v. blive bedre = godna. ShlB.
go(d)sett adj. magelig, let, behagelig;)(hardsett. Om Arbeide Smaal. Oslo.
godsleg adj. — „Han æ goosslegen; me æ goosslegne", ØTel. (Bø, Sauar, Lunde).
Godvedrs-ætt f. god og rolig Beskaffenhed af Veiret. ShlB. „Han æ komen i Gooveers-ætt".
godvida adj. — **gooveea** Hall., **gooveett** Gbr.
godviljug. — 2) frivillig. Gbr. **goovillig** m. St.
gofsa (o') v. (ar), buse frem, plapre ud; Romsd. (Eid, Grytten).
Gols m. En som „golsar", buser voldsomt og uhøvisk frem, „fere **Golsefærd**, fere mæ **Golsestykke**. Nfj. (Stryn).
golva v. 1) Oslo. — **Golvmot** n. = Fjølemot i G. ShlB.
Golv n. 3) Afdeling i en Hesje". Hard. Nfj.
Gong f. Gang. — „Ei **Goong**, fire **Goongo**". Gbr. (NFron). **Gaang**, Fl. **Gaango** Vald. (Slidre); **Göng**, Fl. **Göngu** Hall. Vald.
Gongebraut f. Gangsti i Sne. ShlB.
Gongelim m. Vov el. Laar af Dyr. ShlB.: **Gaanggeleem** og **-libm**.
gongeljos adj. lys saa man seer at gaa. Shl.
Gongemagt f. Kræfter til at gaa. Nfj. (Stryn).
Gongestein m. høi flad Steen udenfor Hus-Dør. ShlB. Ogsaa **Gongehella** (Gaanggehedla). ShlB.
Gongham m. en Persons „Fyreferd" — Dobbeltgjænger el. Forvarsel — som man hører før Personen kommer og gjenkjender paa Lyden af Gangen som Personen tilhørende. Li. Se Ham, Hugham, Ridham, Rinham, Flogham.
Gorfjøra f. meget stor Ebbe. ShlB.: **-fjæra**.
Gosse m. Karl. Shl. (Vaag.): **Gøsse**. Ogsaa: ung Dreng.
Gota f. 2. — **Gutu** SØsterd. Totn, Hadel. SVald. **Goto** Vald. (VSlidre).
Gota f. 4. 2) R. — **Gutu**, den slebne Eggside af Kniv. Selbu.
Gove m. = Gova (Gas; Lugt). ShlB.
[**Grad**, god Forstaaelse, godt Forhold. Tel. (Flabdal). „Dei stænd ikkje i Grad mæ inan". Jf. Ugrad.
Gragg n. uren Mad; umoden Frugt. Ogsaa **Grabb**. — **gragga** v. æde Gragg eller Grabb. Shl.
Grannalegg n. ɔ: Grannlegg. Senja.
grannhævd adj. = grendhævd. ShlB.
grannloda adj. se Lod (Nør). Hard. Shl. og fl.
grannskild adj. distinkt, nøie afgrændset.
Graps n. Skvalp. **grapsa** v. skvalpe. ShlB.
grasa v. (ar) A. R. — 3) lade græsse = gresja. Li. (Spind).
gras-iten adj. uspiselig; om Fisk (Drekyta) der om Sommeren er grøn under Bugen. Smaal. (Spedberg, Trykstad).

Grat n. fint Affald af Metal el. Steen som bearbeides. Gbr. (Vaagaa) og fl. Jf. Rat, hrati, Avgramma.
graula v. 1) R. — være i utidig Virksomhed. Ma. Li. „Gröula uppe, gröula heila Nonttæ".
grausa v. knuse, smadbre. Ma. (Otnes).
Grauttastett (ee) f. = Grautastall. ShlV.
Grav n. et Væsen som graver. Alm.
grava v. — Supin. **groove** Ryf., **graav(v)e** og **grev(v)e** Rdm.
Graadyr n. Hjort. ShlV. — **graa(d)ug** adj. Ma.
Graagøya se Aagøya. — **Graakari**, Kragen. Romsd. — **Graal** se Kraal.
Graakjæta f. Brynde som paakommer den der begynder at graane. Nhl. Rbg.
Graan f. best. **Graandee**, Fl. **Græn**, Gbr. (V).
graareikutt adj. = graarikkutt. ShlV.
graata v. Supin. **greete**. Shl. Rdm. Fosn, Innh Ork. Gul. Soløer og fl.
Greidebugla f. R. Se Bugla. — Den bagere Del af Hestesælen (Greide) som gaar tværsover Ryggen, og hvortil „Upphankarne" osv. er fæstede. Ramb.: **Greibul**.
greidhendt adj = vælhendt. NGbr. „G. mæ Bilunn".
greidig adj. tydelig. „Tale greidigt". Rfj.
Greipangje m. Tind i „Greip". ShlV.
gremma v. (er, de) klage, beklage. ShlV.
gresja v. a. (ar), R. — 3) lade græsse, fodre paa Græsgang. Li. (Lyngdal). „Ko mogje kann han gresja paa Uppsal?" „O, eg tænkje han gresja aata Kyr o noga Smalo". **grasa** d. s. Spind.
gretla v. — Sogn (Vik). Og **grjotla** Vik. ? udgaar. — **grett** adj. = gretten. Sol.
gridug adj. travl. Smaal. (Slitu)?: **grudu**?
grimeleida v. a. lede ved en Grime. Berg.
Grimska f. Bisterhed; vredt Alvor. Vestfold (Sæm). „Je maatte ta i a Grimske før je fekk'n te gaa".
Grin (i') n. 1) Grin. 2) svag Luftning. Shl.
grina (ii) v. være utæt = gina. Nhl. Shl.
Grindøl m. En fra Grinnum i Ma.
Grinor f. pl. Grineri. VTel.: **Greenur**.
Grip (i') n. — „Mi hae de paa G.", prægtigt. Set.
Gripatak (i') n. stort Greb, Bedrift. Shl. o. fl.
Gris (ii) m. — Fl. **Grisär**, -a(r) (best. Griisane), Vestf. Ring. Rbg. og m. St.
Grisbosa (ii) f. = **Griseletre**. Odal: **-busu**.
grisen (i') adj. — Rdm.: **grees(s)inn**.
grisla og **grislast** v. Shl. Ingensteds „gritla".
Grivl? n. Brøvl, Fjas. Ramb.: **Greev(v)el**.
grolsa v. (ar) samle i Hast, rive sammen. ShlV. „Grolsa ihop Höye". Jf. rolsa.
Grorand f. = Grojabar. ShlV.
Groratraad m. traadformig Alge som skyder sig ud af Moder-Algen, Hormogonon. Rdm.
Grostein m. = Eldgrjotstein (R.). ShlV.
Grov (oo) f. Bæk. **Groo** JSogn, Voss. Fl. **Grö'vu**, best. **Gröv'na** Voss.
grufsa v. R. — 4) grumse. „Grupsa Vatne". Li.
grugga v. grumse, plumre. ShlV.
Grunnfall n. Søstyrtning, „Fall", ind over en Grunding. Berg.
Grunnlus (uu) f. = Grunnaat. ShlV.
grunnskiten adj. = grosskiten. ShlV.
grutt adj. — Tel.
Grunsog (o') n. det at Søen drager (sy'ge) fra Grunden og rører Fiskeredskaber sammen. ShlV.
grupa v. — **greupa**, -e, Agder.
gru(v)ast (uu) v. blive fremadbøiet. Og **gruunast** ShlV. — **Grønskur** m. Set.
gryla v. 3. blæse koldt. **grylen** adj. ShlV.
gul (u') adj. — **guul** Jæd. **göul** STrond. (Stjør. Medal, Uppdal), **gol** (o') og **göl** NØsterd. STrond. (Selbu, Rennbu).
Gulbelg m. Antirrhinum linaria. NGbr.
Grydn f. — Li. (Lyngdal, Vanse). „D'æ bare Madöytla aa gröula uppe i Gryd'naa".
grynna v. a. 2) — komme til Bunds i. Set. „Han æ liksom Sugga, hou æ kje gou e grynne".
grytlen adj. stenig. ShlV.
grøtten adj. vranten og grim at se til. ShlV.
Grøyp m. grovkarbet Uldtøi. ShlV.
gurmen adj. R. — 3) uklar, taaget. „Han æ saa g. o raa i Lufta". Li. (Ly.). 4) om Fisk = kasen, blaut. Li. (Ly.).
gurta v. = gulka 2) og 4). Ramb.
Gyft f. — 2) liden Stænk, Skvat = Dogg. Skvett. Oslo.
gygna v. (er), = gyna, gyngja. „Han gikk aa gy(n)gnde". Sogn. „Han staar aa gjøngni". Ramb.
Gyssa f. Dynd. Solør. (A. L: *gyrsa).
Gøya f. se Aagøya. — **gøyna** til gøya?
gøysa v. göyse, **gous**, **gose** eller **gøyst**. Shl. Særlig om stærktlugtende Luftstrøm. Ma.
gøyven adj. opsigtsvækkende, „flot". Ryf.

H.

H, Bogstav. „Halvemaal" tør være for „Alvemaal" ɔ: „Alvernes", „Elvernes", Ellefolkets eller „Huldrefolkets" samlende Maal (Oluf Rygh).
Hadna f. — **Haarne** Set; **Hoyne** (o') og **Höyne** Rbg. (Aamlid), SVTel. (Treungen og fl.), **Haane** Tel. (Sel.).
haga seg v. beherske sig. A. R. — Rom.
Hage m. — **Hage** og **Haje**, Senja, Rdm. og Kysten søndenfor, Ma.; **Haie** Kysten af Rog. og Agder; **Haga** SHelg. Innh. Fosn. Ramb. Rdm.; **Haagaa** ØTel. og fl.; **Hao(w)a** SØsterd.; **Haagaa**, best. **Haagæin** NGbr. (Vaagaa); **Haje**, best. **Hajin**, Fl. **Haagaa**, **Haagaabloome**, Ovre Rum.
Hagl n. — **Hägl** Set. og vestenfor; **Hæg'gel**

NNdm. Fosn, Namd. Innh.; **Haol** BNed.; **Hæ'wel** Gul.; **Hæi'el** Vestf. (Tjøll.), Gul.

hagmælt veltalende. **hagsam**, bekvem. Ghr.

Hagtyrna f. en tornet Busk, Prunus spinosus? ShlB.: **Hakktyddna**.

haka seg v. = stiga seg. ShlB.

Hake m. — **Hake** Nordl.; **Hakge** (ikke langt fra Udtalen af „Hage"), SHelg. (Vefsn, Vegaa); **Hakje** Ndm. og Kysten søndenfor; **Haka** YNamd. Fosn, Ndm. Østl.

Hala m R. — **Haalaar** og (omtr.) **Hälar** STrondh. (Gul. Tydal).

Hald n. — „Koma te **Halls**", komme til Nytte. Li. (Lyngdal). Jf. G. N. koma at haldi.

halda v. — Bøies: **halda**, **hel'du**, **heelt** og **helt**, **heldee** Hard Voss; **haljlj**, **hæljlj**, **hiljlj**, **haljli**, STrond. (Selbu og fl.)

Halm m. — **Haa'me** SVTel. (Niss. Tre.).

halden part. — **heelden** Shl. og fl. i Berg.; men „heil aa halden".

Hall f. Bakke. (Tel.). — ShlB.: **Hadl**.

Hals m. — Omtrent: **Hårs**, **Hærs**, **Hæ'rs** (tykke r), Fosn, Gbr. Vald. Østl. ØTel.; **Haals** og **Hols** (o'), Li (Lyngdal).

Halsbrune (u'). — Rbg. (Aamlid); **-broona** m. Shl.

Halsdiredl m. Halsklæde. Shl. Se Dirl.

Halslykkja f. R. — „Springe i **Hælslykkjo**", rende dumbristigt afsted. Vald. (Slidre, Bagn).

Halsskrøyva f. Hoste med hul Halslyd. Helg. Se skrøyva.

Halssmoga f. ØTel.: **Hælssmugu**.

Halsstabbe m. = Halsloga 2). Gbr.

haltrefalle? adj. n. klodset udført; om Arbeide. Gbr. (Vaagaa): **hæ'ltrefæ'lle**. Til halta el. halv(t)?

halvmjølga adj. halvfornem, halvfin. Sdm. Eg. halvmelet ɔ: af to Sorter Meel, eller halvpudret? Jf. Halvhempa.

Halvsyring m. Ost af halvsur Faaremelk. Num.: **Haalv-**.

Halvsyltring m. = Halvkauring. Christie.

halvtynna v. a. „h. ei Oks", tynde en Okse til blot omtrent den halve Tykkelse. ShlB.: **-tydna**. Se Halvtynna, A.

Ham m. — 3) Gjenfærd osv. Shl 5) Dragt. NGbr. „Gaa i saamaa Ha'mee baade yr(k)t aa heilagt".

Hama f. pynteligt Udseende = Hema. ShlB.

hama seg v. — faa Dragten i Orden. Sogn

hamast v. 2. blive ordentlig og pyntelig. ShlB. „Da hamast i Hu'se".

hamast v. 3. tage af i Huld og Kræfter, blive til en „Ham". ShlB. „Han hamast utføre, h. or Klæno".

Hamal- R — **Homole** (o') Byg. Sfj. (Holsa). **Hommel** Nfj. (Innvik). - **Hommel-jupe** f Hyben som modnes med Bygget. Nfj.

Hamar m. — **Haamaar** Ma. (Ovrebo), ØTel. (Bø og fl.); **Haamaari**, **-e** Rbg. SVTel.

Hamarskaft, **-slag**. — **Hamre-**, VTel.

Hamsl m. Nytte, Gavn, Dreielse. YNamd. (Leka). „De va kji naakaa Hamsl i Fore i Aar".

han pron. — Dat. og Akk. **hanaam** STrond. (Ork. Gul., Innh.; **haanaa** Ndm.

Hand f. — **Haand** Rbg Shl.; **Haann**, men best. **Haanda**, STrond. (Selbu, Rennbu). „Paa mi Haand", paa mine Vegne. Shl. „Te Handar", til Haande. Shl. „Sitje unde Haan'baa", holde en Fødende under Armene, til Støtte. Nfj. „Unde Hændaa", d. s. YSogn.

Handa(r)krage m. Ærmelinning, Mansjet. Shl. og fl.

Han(d)baara f. Bærebør. ShlB.

han(d)dragast v. recip. Shl. og fl.

Han(d)fangje m. = Handfang. ShlB.

Han(d)fjøl f. Haandflade. Gbr.

han(d)fri adj. behændig, kunstfærdig = frihendt A. ShlB. „Hannfri Kar, -tt Arbei".

handla v. 3). — „**Hanjnjl** Hæstaa, **-o**", dat. pl. Ndm. (Ti. Sunndal).

han(d)riven adj. snar og ivrig til at gribe til. Li.

han(d)skryggja seg v. skygge for Øinene. ShlB.

handsnudd. — „I äi h. Stund". Set. Sogn.

Han(d)tak n hvad man løfter med een Haand. ShlB.

Han(d)tyngn f. Haandens Tyngdefornemmelse af en Ting. Helg.

han(d)valkra v. = handvalka. ShlB.

Hane m. — **Hani**, best. **-en**, Rbg. VTel. YNamd. (inn). Helg. (inn); **Hanee**, best. **-in**, Vald. Ndm. Num Fosn, IVAgder, Dal. og m. fl.; **Hana** Østl. (Totn, SØsterd. og m. fl.); **Haanaa** ØTel. Trond. (Selbu og fl.); **Hon(n)o** (o', omtr.) NØsterd.

hanga v. — Præs. **hæng'gu** Voss, Hard.; Imperf. **heekk** og **hekk** Hard.; Supin **hænje** Voss, Hard., **haanje** Shl.

happa v. tirre. — **haappa itte** = hapa e. ShlB. — **Hardaasing** m. = H-hausing. Helg.

Har(d)ingga, Distriktet Hardangr. Shl. (Os og fl.). — Og **Haarengga** Shl.

hardrennt adj. n. haardt og glat, om Mark og Snee (ikke om Is). Nfj. (Stryn og fl.).

hardsett adj. A. R. 2). — Oslo, Smaal.)(godsett.

Hardsperra f. til hardsperren R. „Kjøra paa H—o". ShlB.

hardt innpaa adv. hartad, næsten. M. St.

hardtela (e') adj. stivfrossen, f. Eks. om Klæder Rom.

hardtøken adj. = hardtøk. VTel.

Hare m — **Har(r)e**, Ndm. Fosn, Namd. (-i, Nordl. (men „Skäre"); **Har** Salten.

Hasl m. — **Hotl** f. Dal.

Hattebard n. Hatteskygge. M. St.

Hattefoka (o') f. = Hattefok (Roms.). ShlB.

Haug m. — **Haag** Ofoten og fl.; **Högh** STrond. (Selbu, Halt.), SHelg.; **Hön** (Haau), men „upp-aa **Ho'jæ**" (o'), Nhl. (Mo).

Haugbrun f. øverste Rand af Høi, seet nedenfra. ShlV.
haugroka adj. topmaalt. ShlV.
Haukeskjegg n. en Kurvblomst, Crepis?
hausta v. n. 3) ældes. Og **haustast** ShlV.
Haustsymra f. = Ljaablom, Parnassia p. (Schübeler).
haut! = hut. — **hauta** v. = huta A.
hava v. — **hava** Tel. og faa andre Steder; **have** SVTel. Set. Rbg. Præs. Indic. **he've** Ryf. (Suldal), Røldal; **he** Ryf Rbg. og fl. **hart du?** SBerg. Imperf. **ha'e** (o aatti) og (aatte o) **ha'i** Rbg. VTel.
havandslaus adj. tomhændet. ShlV.
Havandsvit n. = Havavit (R.). ShlV.
havgirug adj. R. — Li.
Havre m. — **Hæg'ger** NTrond; **Hævre** Nfj. Sfj. **Hævrejupe** f. Hyben som modnes seent. NBerg.
Havsyn f. Udsigt til Havet, fra Bjergtop. Set Ogsaa **Havsjaa**? Set.
haa-ast v. R. — „Dei haaddest paa'an", lod ham ei i Fred, forfulgte ham i Flok. Helg.
Haaball m. — **Häuball** Vestfold.
Haabit (ii) m. Tosse. Namd Jf. Haadøl.
haadlig adj. slem, skammelig. R. Shl. (d).
Haagard m. — Gjerde mellem Indmarker. ShlV.
Haal n. Skraal = Hjal. ShlV.
haala v. glide. R. — **höule** Soler. 2) jatte med. Ogsaa kurtisere, lesle. Nfj. (Innvik, Stryn). „Han ha no haala mæ hinne so længje, at han kunde ha helde ut". **ale mæ**, d. s. Nfj. (Breimn); er lidet kjendt.
haalvyrkjen adj. brav, paalidelig. ShlV. holl-? — **Haamole** se Humul.
Haarbryskje n. omtr. = **Haarbrusk** (ShlV.). ShlV.
Haarkall m. 3). Helg. — **Haarkallunge** m.
Haarklungr m. Rosentræ med **Haar(h)jupa**. — **Haarkjose** se Kjosa. Nfj.?
Haarkveina f. R. ShlV. — **Haarlegg** n. = Haarlag. ShlV. — **Haarsveip** m. ShlV.
Haatt m. Sands, Forstand. — Ndm. Shl.
Haattløysa f. Glemsomhed, Sløvhed. ShlV.
Haasaal m. ɔ: Asal. Ned. Trangedal. Bruges nok i VNed. (Dyestad) om tre sorbus-Arter (Varieteter) med spiselig Frugt: Sorbus aria, scandica, hybrida. **Raunasall**, Sorbus hybrida.
hebdeslig se hævdesleg. **Hebding** ɔ: Hævding. Li.
hegat. — **hæga, hæganfør, hægatee, hægom** ShlV.
? **heg(d)elaus** adj. = uvyrden. Ma. (Dyslebø).
hegdeli(g) adj. rimelig, sandsynlig = venteleg. Namd.
hegna v. — 3) lade græsse inden Hegn. Shl.
Heid n. — ShlV. Kun i: „Han æ klaar so **Hei** i Lukto", eller „**heiande** klaar"; „Sjøen gaar kvit so Hei". Jf. hei(d)a seg, R.
Heidbraut f. Fjeldmarkens Affstyrtning mod Dalen. Set.

Heidlyng n. Calunna vulgaris.
? **Heidrshjelm** m. Skjoldbule, Skjold. SetV.
Heidlo f. **Höyloona** Shl. Isl. heylóa.
Heile m. Efterbyrd = Helda Ma. Li.
heilna seg v. = heila seg. Ma Li.
heilaga v. — **helaga seg**, bruge Udflugter. ShlV.
heilslig adj. hel; om Dragt. ShlV.
heilsoden adj. vel sammensveiset. ShlV.: **-søden.**
heimabutten adj. bunden til Huset, jf. barnbunden. ShlV.
Heimaskikk m. = Heimsed. ShlV.
Heimanreidsla f. A. — Særlig: **Beværtning ved (i) Gaarden før Vielsesreisen til Kirken.** SetV.: **Haimaraisle.**
Heimastø(d)l m. **Malkeplads nær Gaarden.** ShlV.
heimdri adj. **den Hjemmet nærmere.** VTel.
heimi adv. hjemme. VTel. Rbg. Saa: **illi** osv.
heimsken adj. hjemkjær. **Roms.** (Eid): **-skjinn.**
Heimstemna f. Nygiftes Indflytning. ShlV.
Heimsyn f. = Heimsjaaing. Shl.
Heita f. Ophedelse. „Mæ hara Heito", med Rød og Neppe. ShlV. Se hard.
heita v. hedde. — Supin **äite** Vald. Hall.
heitsydd adj. lummer = sydden. Nfj.
heitt adj. n. — „Da staar heitt om", der er Fare for. ShlV.
Heklung. — Til Ankelen, læs: om A.
Hekte. — „Paa Hekte". Shl. (Mon Hægld = Hogold?). — **Hektmölli** f. = Hektelykkja. YNamd. Til Mella.
heldr conj. end. — „Eldre hel'de eg". og „(h)el'du", Hard. — „D'æ held so stort", det er vel saa stort. Hall.
heldu adv. ellers, Hard., se ellaa.
Helg f. — **Halg** og **Halj**, STrond. YNamd.
Helgaskifte n. Overgang fra f. Eks Jul til Nytaar. **Helgjo imydlo** = helgamillom. ShlV. — **Helgamesse-Bløyta** f. **Bløde paa Jorden af Regn eller Tø omkring 1ste Novbr.** Østl.
Helgdag. — **Hæljedag**; **te Hærddas.** Østl.
hellane still = heilende. Vestfold.
Hellar m. — **Hel''le'ri** Tel. (Tre.); **Helliri**, Rbg. (Aam.); **Hedde'ri** Set.; **Hedler** Voss, Hard. og **Heldre** Hard. Flertal: **Heldra(r)**, Hard. Voss.
Help f. Hjælp. Li. „Te **Helpes**". **Hjölp** Voss.
Hengjeskalle m. sænket Hoved. Hall.
Heng(j)evogn f. Tilhængervogn. Oslo.
henglen adj. skranten. SBerg. og fl.
heppla v. „**hæpple atti**" gjætte ret, træffe. Solør. — „De **hæpples etter**" = de heppar etter. Odal.
her adv. — **heer** og **hir** NShlV.; **hier** (o **dier**) Set., **heera** (o **deera**) Li. (Kvin); **hør** og **høraa(n)** (o **dør**). Tal. JLi.
herda v. — **høra** VAgder; **heel** og **hæl** Trond.
herdast v. n. forbrage; bekvemme sig til. Troms. „Æg hærest ikkje aa ta i dæ".

Herdevatn n. = Herdslevatn. Ring.: **Hæle-**.
Herdsla f. — **Hørsle** Bamle (Drangedal).
herdug adj. — **hærdu'inn**, comp. **hærdunar**. STrond. (Uppdal og fl.), JNdm. (Sunndal, Surndal).
Herva f. Harvning, Afrivning, Overhaling. Sogn. „Han tok'an äi Herva".
Hes (e') f. 2) Stillads osv. — **Hees** (kort ee) NGbr. (Lesja, Skjaak); **Hæs**, Fl. **Hæser** og **Hæsjar**, Totn; **Heesj** Rum.; **Hææsj**, best. **Hæsjaa**, Ndm. Fosn (-a); **Hæsjaa** YNamd. — **Hesjakluft** f. kløftet „Hesja-streit". ShlV.
herja v. a. (ar), sluge noget man maa overvinde sig for at faa ned, noget **herje** adj. n. „Eg gjoore meg so **herjen**, at eg herja da i meg". Shl. Jf. illherjen.
Herr m. A. — Om Aandsenergi. Set.
Hespel m. **He''spi'li** VTel. Set.
Hesplatre n. = Hespetre. ShlV.
Hevel m. Hank. — **He''vi'li**, Fl. **Hevlar** Nbg. VTel. **Hevle** Hard.
Hevleband n. = Duvletog. ShlV.
hevjast v. — **høvjast upp**, NGbr. (Vaagaa).
hi v. a. (r, dde) overfuse. ShlV.: „hii ein aav".
hia v. a. (ar, dde) = hæda. ShlV.: „hiia ein ut".
Higre m. Heire, = Hegre. — **higra** v. staa med strakt Hals, med **Higrehals**, og stirre. ShlV.
hika (i') v. — „**hæge** o mæge". VNed.
Hil (ii) m. — en lang slap Figur. Sdm.
hillre v. gaa vart, som paa svag Is. Solør.
himla v. 2. klarne. R. — YSdm.: **himble**. „E vil snu Høye, paa Vona han himbla".
Himlaslite, enkelte Regndraaber. Chr. Se Slit.
hin pron. — ??udgaar.
hiren? adj. „D'e hiiri mæ Mata", knapt. Selbu.
hiskutt adj. om Veiret: graakold. Sogn.
Hita f. A. „Han tok paa ei **Hetu**", blev rasende. Gbr. (Dovre).
Hitagufs (i') m. hed Luftning. Østl.: **Heta-**.
Hita(r)mule (ii) m. R. — Voss og fl.
Hiving m. Linning. Selbu (A. L.): **Hevving**.
hjadna v. forsvinde, smelte bort; Christie. Maa, hvis det findes nu, være mellem Sogn og Ma. Kunde hænge sammen med hjarn, indsmeltet og sammenfrossen Sne, **Kjaadn** VAgder, R. p. 325.
Hjarta n. — **Jarta** YNamd. Nordl. (Velfjord, Ofoten, Lødingen — ogsaa **Jærta**).
hjaa præp. — isjao, men **Jaosvøve** Hard.
Hjell m. — **Kjæljl** STrond. (Uppdal, Rennbu, Medal, Støren, Selbu); **Kjedd** Ma. (Bj.), Li. (Ly.).
hjelpa v. — **helpa holp holpe** Dal. (Sokndal), Li. (næsten hele); **jälpa** Ma. (Bj. Gr. som „Mjälk"); **jölpa** Hard.; **jaalpa** Inderste Sogn. Med Dativ, Set. (Bykle): „dai jelpte mei^{i} mæ ai Aikje".
Hjerne m. A. — **Jarni** YNamd. G. N. hjarni.
ho pron. hun. — **ho^{u}** Nbg. (Aam. Mykl. Bygl. og fl.). Akk. og Dat. **hæn(n)ar** Tel. (Kvits. Sell.). „Mannen av hænar", hendes Mand. Dat. (og Akk.): **henni** (og **æ**) **enni, 'ni, 'æ** Nbg. (Aam og fl.). Genitiv: **hæn(n)ar** og **hænnars** VTel.; **hænnaa(s)** Li. (Fjotl. og fl.); **henni**? Set.
hoa v. raabe ho! huje. Smaal. „Du kann gjöra et **Hoane**!"
Hodda f. — **Höuljle** Sol. (**höuljle** v. ɔ: halda).
hodesta (o') v. R. — **haadeste** Ma. (Halsaa).
hogga v. — **hö^{u}gge** Hedm. Gbr. Solør; Præs. Ind. **hö^{v}gg** Gbr. Hedm. Sol.; Imperf. **hö^{u}ggde** og **hö^{u}jje** NGbr.
Hogold. — **Hærd'dr** („tykke" Konsonn.), STrond.
holgom adj. = G. N. holgómr, med aaben Gane. YNamd. (Leka).
Hoka (o') f. — **Haka** Fosn, Nordl.; **Hak** Salten; **Haak(k)aa** YNdm. YNamd.; **Haak(k)o** Fosn (Hemne); **Hoko** (oo) Hedm. Vald. NGbr. (Lesja = Hoka 2) R.); **Huku** Hadel. Rom. Odal, SØsterd. Gul; **Hok(k)u** JNdm.; **Hokø** (omtr. saa; Vang i) Vald.
hokke (o') pron. — Ogsaa: **hokken** m., **hokka** f., **hokk(j)i** n. Nbg. (Aamlid). „**hoke** du vi" = kvaare du vi(l), Tel. (Høydalsmo). „Kjøp ei Kaku te mei, naar du æ dær, (h)aakke de ær", saa alligevel. Hedm. **kvikkje** subst. og adj. Li. (Lyngdal). „Kvikkje Maade du vil".
Hokketryne (o') n. klodset Person. YSdm.
?**hokkle(gt)** (o') adj. n. ordentligt; „i godt Stell". YSdm. „D'æ no inkje hokklegare Stelle mæ hinne". — **Hokkle(g)heit** f. Orden og dl.
holka (o') v. R. — 3) klukke, som idet man tylder Vædsker i sig. Li. (Vanse, Lyngdal): **hulka**. „Han syge, saa dæ hulka i 'an".
hollboren (o') adj. kjødrig. ShlV. hold-?
hollege (o') adv. 3). — Ogsaa i Ryf. og Jæd.: **holle**. „D'æ holle nokk", det er rigeligt n o k.
Holsjø (o) m. Hulsøer = holga Sjø. ShlV.
Holskavl (oo) m. 2) Hulsø. ShlV.
Holt m. liden Aasryg. Roms. Ndm.
Holtroll (o', o') n. Storæder. Vald (VSl.: ŏ, ŏ).
holva v. a. (er, de), hvælve. Altid om noget tomt)(kvelva. ShlV.
Homm m og f. — „Horsekvaammee", Sted i Vinje; „Haam'mo", Steder i Nesland og Vehus i Vinje; „Haam'mee", Plads ved Møsvatne; „Haamm" og „Kvam'men" i Brunkeberg. Alt i Tel.
Hommeljupe se Hamal-.
honkehoggen adj. linseformigt tilhuggen; om Vægbjælke tilhuggen efter „Honk" ɔ: linseformig Ring = flattelgd. SetV.
Horn n. — **Haarn** Nordl. (m. St.; ligesaa „Kaarn") **Haanjnj** Helg. (Rana; „Kaanjnj"); **Hö^{u}nn** Hedm. Totn, Land, Hadel. Sol. Odal.

Horvelde n. — **Arveld(e)**, **Arvald** og **Aarr-** ShlV.

Hosa (o') f. Hose. — **Hoosoo**, Vestfold, Smaal. Oslo, Ring. Land, Totn, Hedm. Odal, Indr. Vald. (her henimod Europeisk o): **Husu** Østerd. Stjør. INdm.; **Hosu** og **Hösu** Gul. INdm.; **Haasa(a)** YNdm. Fosn, **Haassa** Senja; **Haass(e)** m. Nordl. (Helg. Lof. og fl.).

hosa (o') v. R. — arbeide med uvorren Hast. ShlV.

Hov (oo) n. 1) Afpasning. — „Ti **Ho^u^var**", til Pas, med rette. „Han bere sitt Navn ti **Ho^u^var**". Set. 3) Træf. Ma. Se Horvehov.

Hovagras (oo) n. Caltha pal. ShlV.

hovall (oo) adj. sjelden indtræffende = **ho-vall**. Ma (Bj.). „D'æ **hovaalt** (o')" = „d'æ eit Hov", et Træf.

Hovda n. Vald. Shl. — **Hovdekodde** m. Hovedpude. Sogn.

? **Hovding** (o') m. Forhøining i Jordsmonnet. Li. (Eikin).

hove adj. (genitiv) i „ein hove Kar", herskesyg, egenmægtig. ShlV. Jf. Hovgrip, Hova, Ryf.

Hoveld (oo, ee) f. (n.) 1) = Hogold. 2) = Havald. ShlV.

Hovemila (ii) f. = Hovudmil R. ShlV.

Hovesvime, Hovedsvimmel. Christie.

Hovud n. — **Hugu** SVald. ØTel., **Huue** SØstl. (Hadel. SØsterd. og fl.). **Huu** Namd.; **Höue** SHelg. Ned.; **Ho** (o') Ork. (Rennbu: „klen i Ho'a"); **Hö** STrond. (Selbu og fl.); **Haavve** og **Höve** og **Haavv**, **Hov**, Helg. Senja. — „Ky'ree æ see'ne te **Hovdar**", NVTel.

Hovudlag n. 1) A. **Haavlag** NGbr. (Lom, Vaagaa). 2) A. **Hugulag** NGbr. (Lom). (To Ord?). — „H(ö)uelag" er den Del af Sæletøiet som lægges om Hestens Hoved. Ned. Østl.

Hovudvesla? f. — „I **Haavehlaa**" Helg. (Vegaa).

Hovørska (o') f. = Hovudørsla. — **hovørslen** og **-skjen** adj. ShlV.

hudlaus adj. — **huudlöus**, **-løysa** f. Harb. Shl.

Hudrosa (o') f. Hudtab ved Strubning. ShlV.

hudga seg v. — **hukka seg** og **hukkast** ShlV.

huga adj. — **höua** Ndm. og fl. **hoogast** (kort oo) superlativ, NGbr.

Huge m. R. — **I Hooga** Shl.

Hugmod. — Jf. hugmoe seg = høgmodast.

huggeli adj. hyggelig. Odal.

Hugkvida f. R. — 2) Iver hos Gamle for at faa alt afgjort. Christie.

hugnadsleg adj. R. — **hugnarsle** Vald.

? **hugstela** v. a. stjæle Ens Hu, stjæle Ens Hjerte. Sdm. „Ho hugstele Gutanjnje".

Hugsviv (i') n. Foresvæving. Shl.

? **Hugtraa** f. Længsel, helst angerfuld. Tel.

hugtung adj. tungsindig. Set.

Hukl n. Tumlen om = Villa. Rom. (Eidsvoll). „Gaa i Hukkl".

huld adj. fortrolig; nu tilhørende Ellefolket. Vald. (VSlidre). Ogsaa **hyld** Vald. (VSl.).

huldren = hulden. Shl. **Huldrhol**, ShlV.: **Hulda-**. — **Huldasopling** (oo) m. = Marekvist. ShlV.

huldr-um-hei(d). — **huldr-aa-heim** Sfj.

hule adj. „Dei sette paa hule Fokje", de satte voldsomt rask afsted. Ryf. (Hjelm.). Til hula v.

humla v. 2. R. — tumle, rulle sig. Sogn (Lærdal). „Otradne laog aa humla aa slost". — 3) „humla Aakrn", rulle Ageren med Rulle, **Hummel** Sogn (Sogndal).

hundalig adv forstærker som „hund-, hundsleg", „hundalig gott". Li. (Nes). (hundr > Hunn).

Hundeber n. Bær af **Hundeberve(d)** eller **Hundeve(d)**, Viburnum O. Shl. og fl.

Hundkjose se Kjosa.

Hundefar n. Hundespor. ShlV.: **Hoonda-**.

Hundefut m. = Staatarkonge. ShlV.: **Hoonda-**.

hundsetja v. a. R. — ShlV.: **hoonnsetja**.

Hundslort m. „Saa H.", gaa og svinge med Armene. Roms.

Hunebera A. **Hooneberu** VTel.

hundverande A. — ShlV: **hoondaverande**.

Hurra f. = Hurre m. Hall. „Ai gamal H.".

Hus n. — Fl. **Hus** og **Hu'sär** og **-er** Vestfold, Totn og m. fl. St. paa Østl. **Heus** og **Heu'sa** Li.; best. „alle **Hu'sa** (Hu'sane)" Østl.; alle **Heu'sa**, **-aa**, **-an** Li.; **Hu'saa** Nfj. (Davik, Gloppen, Hyen og fl.). „Vera te **Hu'sar**" være hjemme; Ryf. „Kaama te Hu'sann", hjem. Hall. Gbr.

Husbond m., i **Aahusbond** og **Flotehusbond**, Tilsynsmand ved Flaadning. Otredalen (Evje).

Husbonds-kar m. Gaardsbestyrer. Østl.

Husbond-skap m. Myndighed. Nedre Tel.

husbondsfør adj. skikket til Husfader. Nfj.

Husebjørn m. Mand, der altsomtiest forvandles til Bjørn; Hustyran. Ned. Jf. Varulv.

Husk m. en Strantning. R. Tel. Jf. buskaleg.

Huskedugnad m. = Huskestova. Vestfold: **-donning**.

Huskjering f. A. — 2) Røddehase osv. Sdm. Ndm. Shl.

Husmannsheim n. = H-plass. Rom.: **-Hiim**.

husmannsmett adj. saa mæt som en Husmand pleier spise sig, naar han er i Arbeide paa Hovedgaarden; propmæt. Oslo.

Husstjorn n. Husholdning, Husvæsen. ShlV.: **Huus-sjoodn**. Isl. hússtjórn.

Hutt, R. — „Dæ va Hutt um Butt mæ dei" = Hutt um Hutt. Li. (Eikin). Jf. Butt.

Hyk (yy) m. R. — 3) Udspring til Siden, liden Udbygning paa et Murhus. Rbg. Ma. **Hykjel** d. s. Agder.

Hyl (y') m. — **Høl**, Fl. **Hylja(r)**. Hard Voss.

Hyllesta f. Optagelse i Ens Hus. ShlV. (bl).

Hylme n. Rodende af Neg. ShlV.

Hylse n. en ubestemmelig klumpet Figur? Ryf.

hyppjig adj. hoppende glad, g. som et Barn. VSdm.
hyrdingkjær adj. som holder sig nær Hyrden; om Fæ. Tel. (Veum): **juringgkjær**.
Hyrnebord n. Hjørnefjæl, Hjørneplanke. Alm. **Hydnaboor** Shl. og fl. — **Hyrna** n. ɔ: Hyrna. Rbg.
hyrnt adj. hornet. A. Rbg. Mest i Sammenss. som „kryplehynnt", „sjaaghynnt", osv.
hysja v. (ar) = hussa. ShlV. „H. Smalen aav Bø'bn".
Hysja f. R. — „Ei fæl Hysju" om et usselt faldefærdigt Hus. NGbr. (Lesja).
hysja v. 2). — NGbr. „hysja upp eit Huus".
hyvja v. a. og n. (ar), pusle, gjøre sløvt Arbeide. Sdm. (Hjør. Sande). „Ho hyvja ein Smittr aava av", om en Husmor som feier (tager) bort det øverste („grøvste") af Smudset. „Han æ so pass, han hyvja see ti Klæda ei lita Stund kvar Dag", kommer sig med Møie i Klæderne. Ogsaa: „Han hyvja uppe, hyvja paa Fotaa". d. s. Og: „Han hyvja mæ dæ same" = „niksa, greve mæ dæ same". Sdm. (Sande). J Hjørungfjord oftest **yvje**. Vel eet med **yvja**, døse, A.
hædd adj. R — „Gutten blei baade **heedd** aa **kleedd**, da han kaamm te di snille Fölka", fik Pleie og Klæder. Dramn. Jf. Dansk Ordsprog: „Hver ær saa hædh, som han ær klædh" ɔ: „antaget og hædret?" D. Diall.: hede, se til gode, pleie.
? **Hænure** f. Kvinde som er „like sæl om sitt Stell". NOsterd.
hækja v. n A. være graadig. Ryf.
Hæknetola (o') f. øverste Halshvirvel. Sdm.
Hæl m. „kaama Hælom etter". ØSmaal.
Hængsøre n. fornærmelige Ord. Shl. Maaske „Hædingsyrde". Jf. hædiyrdi.
Hære? Finn, Nardus stricta? Selbu (A. L.): **Here** m.? Jf. S. Bugge hærbua, A. N. O. II, 217.
Hærestraa n. enkeltstaaende Straa. Li. (Lyngdal). „Dær va bara nogla **Hærestrætna**" f.
Hærevisse m. den Del af „Visten", som er mest fuld af Avner. ShlV.
Hævda(r)fræk adj. = hævdarfræg. ShlV.
hævdesleg adj. R. — **hebdeslig**, dygtig, flink til at faa i Gang; = hæv. Li. (Lyngdal). 2) adv. ordentligt, sømmeligt, standsmæssigt. Li. (Ly). „Han kjæme saa h". „Fara h". G. N. hefd Ædelhed, Værdighed. **uhebdeslig** adv. usømmeligt, stygt. Li. (Ly).
Hø f. — Nærmest: det Parti af den høie Dalside, som fra Dalen af danner Horizonten. NGbr (Lom).
Høgaloft n. øverste Loft i Hus. ShlV.
Høgd. — „Te Høgdars", oppe i Høiden. Vald.
Høgerenna R. — Sikkert. Omtr. = G. N. skörungr.
Høgindesver n. Pudevaar. ShlV.: **Høyens-**.
høgrista adj. — 2) overmodig; stolt. Nfj.
høgsynt adj. overseende. Dal.
Høring m. En fra Hørum (Hurum) i Oslo.
Høse f., **høse** v. ɔ: Ausa. ØSmaal.
høva adj. stikket, passende. Totn.
Høvsla f. hvad der falder bekvemt og beleiligt. ShlV. „Kafør reiste du allt igjaar?" „Jöu, da va før Høvslo".
høvall adj. 2) sjelden osv. Ma. — **høven** d. s. Set. — **høvesli** d. s. Ma. (Ovrebø).
Høy. — **Hei** Selbu (men Oy, f.). — **Høys-** i nogle Sammenss. i Tel.
Høybreidsla f. Shl.; og **Høykvirl** m. Hard. = Kvervel. — **Høyspott** m. d. s. SShl.
Høyburd m. Høhøst; Høafkastning. ShlV. „Stor, liiten Höyboor".
Høykluft f. = -tjuga. — **Höytuft** f. = -brut. ShlV.
Høykruk m. liden toppet Hømasse. Nfj.
Høymola — **Höymølla**, **Hømmil(d)**. ShlV.
Høyskjekk m. se Skjekk.
Høyskogskar m. Mand som kjører Hø hjem fra Skov eller Høifjeld. Tel. Se Skog.
Høyskukk m. Høloft i Udhus. ShlV.

J (i).

i conj. 3) **i** — i. R. — Og i Dansk: „i riiger, i karger". Jf. dog ogsaa G. N. in sidr, in heldr.
Jda f. - **Od(d)o** JNamd. **Udu** Ork. Medal.
Jg'gl og **Jg'le** m. SVTel. Rbg. (Aamlid). **Jiidl** ShlV.
ihangen adj. som vil hænge i, ikke vil slippe.
ihavd adj. fyldt, lastet. Shl. og fl.: **ihadd**.
ihuga adj. 2) lysten. Gul.: **ihaagaa**.
ila (ii) v. (er, te), 1. væmmes = igla. Shl. Rog **Jlingg** f. Kvalme, Halsbrynde. Shl. **Jlling** Vestfold.
ila v. n. 2. (er, te) agte, have til Hensigt. ShlV. „Eg iile paa te giera da. Eg har lengja iilt paa dinna Reiso". — Maaske med en Biforestilling af Længsel efter at f a a g j o r t, eller en Smule Ildebefindende ved ikke at gjøre; jf. sykjast, sikla. Eet med ila 1.?
Jla (ii) f. Kilde. — Oslo. **Jlene** f. pl. Lokalnavn for de flade, vandhullede (saltholdige?) tidligere Fjærestrande udfor Sæm i Vestfold.
ill, **illt**, **illa**. — **iidl**, **iilt**, **iidla** ShlV.
illa conj. saa snart som; eg. adv. neppe. Li (Lyngdal). „Jlla eg va innkaamen, saa datt eg". „Jlla ho saag, saa greed 'o". Jf. Brugen af vel, best. — **illa** v. A. Shl.
illbiten (ii) adj. arrig = illbeit (R.). ShlV.: **iil-**.

illgrinen (ii) adj. som altid griner. ShlV.: **iil.**
illkvælen? adj. haardfør. udholdende; især om tilkjæmpet Haardførhed ved et slemt Arbeide. YNamd. (Leka): **illkveelin.** — **illhærsk** adj. d. s. YNamd.
illkvæseleg? adj. n. uhyggeligt, trist, form. daarligt Veir. YNamd. (Leka). „De e saa **illkveesle**".
ill-lyndig adj. arrig, hidsig. ShlV.
?**Illtolde** m. Svulst-dannelse, Pus. I Skrift.
illtru v. a. og n. mistro, mistænke. Sogn.
Imbresundag. — **Ymbresoondag** VTel.
indra adv. indenfor, i de indre Bygder. ShlV. „Dei seie so inndra". Jf. ytra.
ingjen pron. Flertal: **ingjo** (Bonn), Tel. (Høydalsmo), **ingnja** Rbg. (Aam.) og fl.; **ingnjæ** Ma. og fl. — **ingjoleis** adv. Shl.
inn adv. — **idn** og **eedn** Nhl. **iidn** og **iin** Shl. **iin** Trond. og fl. — **inne** adv. — **iin(e)** Trond. og fl. **iidne** Shl. **inna(n)hyses** = inn-. Shl. — **innante** = -fyre. Hard. Voss.
innan-naves adv. — **iinanoves** ShlV.
innebrend adj. fuldskjær. ShlV.: **ii.**
innkeik og **-kik** adj. = attkeik. Smaal. (Askjøm og fl.).
Inndragar m. Indsamler (af Formue). ShlV.
innkorna partic. indhøstet. ShlV.: **-kodna.**
innehanda adv. — forhaanden; ivente. Shl. „D'æ meir Regn ii(d)**neha(a)ndo**. 2) rimeligt; meget muligt. Shl.
Innvella f. En som altid sysler inde, ikke befatter sig med at komme ud og arbeide ude. Rbg. (Evje); VAgder (Bjell. Eikin): **-vedda.** Jf. vella v. a.
innkropna adj. = innslakna. ShlV.: **iin-.**
inntenkt adj. forbeholden. ShlV.: **iin-.**
Innveg m. Vei (Reise) indad. M. St.
isa (ii) v. a. (ar) lade fryse; om Madvarer. Roms. Nordl. — **isa ut** v. udskibe i Is.
isen (ii) adj. isnende. Ma. (Otrnes). „Han æ iisen ida(g)", om Luften.
Islaup n. = Isferd. Christie.
istad adv. — **i'sta** Tel. (Sel.), **e'sta** Tel. (Vinje).
Istrøm m. — **Iistroːm** NShl. **Iistræm** SShl. Ryf.
itur ɔ: ut or. Vestfold og fl.

J (j).

Jadar m. — **Jar** Vald.
jadarsnu v. a. = vende et i Midten slidt Klæde og sy Kanterne sammen. ShlV.: **jarasnu.**
Jagehund m. Fæhund. ShlV.
Jaml n Vrøvl. Fosn. Til jamla.
Jamliker m. = Jamlike. Dramn. Fl. **-likerär.**
jamnær adv. lige nær. Christie.
jamstinn adj. jævnt „stinn" (tyk osv.). Gbr.
jamtrøma. — **jamtrebma, -trobma** NShl., **-træma** SShl. Ryf.
Jarn n. — **Jarn** („tykke" r og n), Innh. Røros, Oslo; **Jærn** NTrond.; **Janjn** SSolør; **Jadn** Shl.; **Jödn** Vald.; **Jedn** Li., men **Jænnstöur; Jönin** Ork. Uppdal i STrond. — **Jarp** m. Ork. Gul.
Jare ɔ: Gjerde. Selbu.
jatta paa v. agte paa. ShlV. Jf. haatta.
jau. — **jaagh** Selbu, Gul.
Javaling se Gjavyrde.
Jaablom se Ljaa-. Ogsaa: Augnablom, Haustsymra.
Joe m. Vikkeplante. A. Rom.: **Jooger.**
Joms m. Tosse. NOsterd. (Tynset).
Jonsvoka. — **Jænsvuku** Strind. (Selbu).
Jordbru f. „Kavlebru" over fugtigt Land. Vestfold.
jordmyrkt adj. n. mørkt ved Taage henad den snedækte Mark, saa man ingen Ujævnheder ser. Tilstanden kaldes **Jordmyrkr** og **Jordmyrki** n. Set. Ma.
Jue m. 1) En som „juar". 2) en dristig, voldsom, urolig Krabat. Shl. Hard. Namd. „Han arbeidde so en Jue". — **Jua-livna** m. = Jua-Leven. Hard. — **Jua-buna** m. d. s. omtrent = Hustestova NHard.
Jukke m. Knude paa Foden. Ma. (Otrnes).
Just m. „Ri Just", ride grassat udover Markerne i Juletiden. Rdm.
[**just** adv. **jyst** Li. og fl.
Jute m. Træsko. Li. (Eikin).
jyska el. **jyskjen** adj. = „jyst", kaad. ShlV.
jærkjæl adj. — Vinger. **jærkjær** Follo.
Jøkul n. — **Jokli** (o') Aamlid i Rbg.; **Jogel** (o') VNed.; **Jookedl** og **Jukel** Shl.
Jøypling m. = Jupling. NGbr. (Lesja).

K.

K(j) og **kj** = **tkj.** — Ogsaa i Solør, Rom. G. N. kyndill > „Tkjynjul", Rom. > „Tynjul" Rom. Forskjel mellem opr. kj og tj findes nogle Steder i Sfj. („Tjoo'e" > þjófr, Holsa), mange Steder i Sdm. (hvor for Resten kj undertiden udtales som tj), i Nhl., i Hard. (Tju og Tkju < þjófr, men Kjerra); i Shl. og fl. i tjota. — Sk(j) og skj er = sj i den større Del af Landet, men i Vest og Nord er skj ofte, maaske oftest, **skj** eller **stkj**: **skjár** > Skjao, men **sjá** v. > sjao, Kvamm i

Hard.; skera > s t k j æ r a Ndm. og fl. — Foran linde Vokaler er k = k i Former som „kæk(er), kæv(er)" ogsaa i Odal, Solør. Ligesom g = g: gelr > „gæler" osv.

Kaka f. — **Kaku**, ogsaa i Hedm. Odal, Solør, STrond. (Selbu, Rennbu), SVald. Totn, Ring.; **Kuku** Ork. Elvrom; **Koko**? NTr. **Kak** NTrond. Salten, Lof.

Kakestad m. Vestfold.

Kakk m. lidet Trækar. — Roms.

kaldleg adj. kjølig. Li. (Vanse, Ly.): **kallela**.

kaldfistra (ii) v. = kaldfisa. ShlV.

kaldgrinen adj. kold og blæsende. **kaldgrylen** d. s. ShlV.: **kall-**.

Kaldøe m. = Kaldyl. Ryf. (Vikedal, Suldal), Shl. (Etne). Jf. Oe m.

Kale m. Kulde A. Solør.

Kaldstokk m. = Kaldtokke. J Skrift.

Kalvbøt f. — Salten, Helg. (Vegaa).

Kalve m. 4). — **Kaalve**, Li. (Aa, Kvaas).

Kalvkippa f. Grød af Mel og hakket Kalvekjød. YNamd.: **Kalvkjepp**.

Kalvsburd m. 1) Koens Fødselssmerter. Chr. A. 2) = Kalvslægje. Sfj.: **Kallsbur** (u').

Kalvspord m. det nederste af Læggen. Chr.

kampasterk adj. kjæmpesterk. ShlV.

Kann n. A. R. — 3) Fornemmelse; f. Eks. af Smerte. ShlV. 4) Ret til at tilegne sig. Shl. ØTel. „Ha Kann paa Joro", ifølge Odel og dl. 5) Tal. „Ta Kann paa Smalen". ShlV.

kannlaus adj. uden Fornemmelse. ShlV.: **kadnalouse**. „Eg har inkje vore k. aav da siio", jeg har følt det stadigt.

karga ihop v. skrabe sammen (Penge). ShlV.

Karlete f. (Selbu) se Læta, A.

karnuvast v. R. — Roms.

Kas f. = „Rauk" af 4 Neg. Østerd.

kasa adj. = „kasen", afkræftet. ShlV.

Kasarug m. Rug saaet i en „Kos". Tel.

Kastarlag n. = Kastelag. Hall.

Kastedrag n. = Kassedrag; Dragkiste. ShlV.

Kattmaljä f. = Kartmella. Helg. (Vegaa); **-mölli** YNamd. — **Kara** f. = Kora. Helg.

kausa v. (ar, te) 1) vælge. Til kjosa. ShlV. „Dei har koust p a a hann". 2) klappe, kjæle. Shl. og fl.

Kause m. et Slags Svamp. Namd.

kav adv. — Shl. Og **kavande** (raa). M. St.

kava v. a. A. — **kaavaa** og **kave**. Selbu.

kaa v. (kaar, kaadd) lykkes, have Fremgang. Helg. (Vegaa). „De kaadd ikkji för'an naakaan Ting". Se tjaa.

kaabbövele adv. og adj. klodset, uhaandterlig, forkeert. Helg. (Vefsn). Jf. (?) korbøngjutt? R.

kaaka v. kludre. Og **kooka** ShlV. (Isl. **káka**).

Keis. — 2) sperma. Tel. (Mol.). Meddelt.

keisa v. — Follo. „Kua æ **keisete**" adj.

Kidjakid n. Sdm Shl.: **Kjeeakjee**. Jf. Hadnekid. — ? **kinkst** adj. n. indviklet. Roms.

Kidunge m. Kid. — **Tjeedonjji**, INamd.

kikrast v. danne Ostegryn; om Melk. Namd.

Kinn n. Sidestok i Stige. Sfj. Nfj. „Steegekinn". Bruges nogle Steder om T r i n i Stige. Nfj. (Stryn, Innvik), Sdm. Se Dragkinna, Stigekinn'a).

Kirk m. Muskel-forstrækning. Dal. Jf. kjerkja.

Kirnerjome m. = Kirnarrjome. NGbr.: **Kinnerjumme**. — **Kinnbløyte** f. Fladbrød opblødet i K-rjome. Gbr.

Kistel m. — **Ki''sti'li** og **-e** SVTel. Rbg.

Kiv (i') A. R. — YNamd.: i **Kje vi**.

Kivleida f. trættekjær ubehagelig Person. Hall.

Kjake m. Kjæve. - **Kjækje** Ndm. (Rindal), Nhl.; **Kjæk(k)e** Helg Senja; **Kjæka** Ndm. Fosn, Helg; (**T**)**kjaka** Namd. Totn, Hadel. Smaal.; **Kjaakaa** Gul.

kjana v. (ar) mane skjændende; tildels = masa, breka. **Kjan** n. Skjænd osv. Shl.

kjassen adj. R. udtrættet, slap = sliten. Ma. **udkjassen** (-a) d. s. Ma.

kjaa v. frugte. Helg. Senja. Se tjaa, kaa.

kjaa-a v. = kjaa ɔ: mane, gnave. Jæd.

Kjeftaure m. A. Skravler. Helg. Jf. Auri = Rodvippa.

Kjelk m. Kind ShlV. **Kjelkarode** m. Rødme i Kinderne. ShlV.: **-røe**.

Kjelke m. liden Slæde. — **Kjaalkje** Li. (Eikin, som Mjaalk), Rbg. (Aamlid -i); **Tkjaaltkji** Namd. Ork.; **Tkjölk** og **Tkjölki** (-a) Innh.

Kjellarsmak m. Smag af Kjælder. Jf. Dyde-.

kjena v. — „**kjeene inn**", fortørres, svinde ind = kropne. Sdm.

kjenna v. — **tkjinine** Solør, som Jinte og fl.

kjergja v. (er, de), løbe om i en Kreds, hvirvle som Vand eller Skum paa en Strøm, eller over en Fiskestiim = røvja. ShlV. „Sildo sto aa kjergde". „Da kjerje i Sjød'n øve Sildo" (i Strømmen). 2) have besværlig Fremgang, = kjerka. ShlV.

kjergjen adj. = kjergen A. Om trang Passage, om Ting som gaar besværligt, Mad nedigjennem Hals, Hjul osv. Shl. og fl. „Da gjekk kjerje". Shl.

Kjerja og **kjerjen** R. er vel „Kjergja, -gjen".

kjerkjen adj. = kjergjen. Til kjerka. Roms.

Kjerma f. løs Karm som gaar rundt langs Kanten af Slæden. YNamd.

Kjerra f. — **Kjärre** Ma. (Tveit og fl.), VNed. Som Märr.

Kjerredilda f. se Dilda. Shl.

Kjetel. — **Kasle**, Tel. Hall. — **kjoke** se tjoka.

Kjor (oo) m. det mest udsøgte af de Madvarer som bringes til Gjæstebudet (Bryllupet) som „Forn", „Fodne"; med dette trakteres Gjæsterne i det sidste Maaltid; og af det faar de noget hjem med sig. Nhl. (Alversund). „Du maa idn aa smaka paa Kjoor'n!" kan En, som er kommen hjem fra Bryllup med „Kjor" sige til en Forbigaaende. — **Kjoorebrø** n. Brød som fungerer som Kjor, helst „Felebrø". Nhl. (Hermed berigtiges og suppleres „Kjor n." R. og „Tjor" A. og Kjorost R.).

Kjosa (oo) f. Hvene. Agrostis; **Haarkjoose**, A. vulgaris; **Hundkjoose** A. canina, **Krjupkjoose**, A. stolonifera. SetB. Sv. kjösa. „Kjøse, Hvenegræs", Gunnerus.
kjotast (oo) v. n. (ar) = kjeftast. Sfj.
kjuka v. R. — gjøre klodsede Bevægelser med Armene foran sig, som i Mørke; famle. Sdm. Ogsaa: **tkjuke**.
Kjuksunge m. Tukke lavet af „Kjukfor". Nfj.
Kjælefegga f. Kjælebægge. Dramn: **-fægge**.
Kjøl m. — 5) Tagryg paa Hus. — **Kjølbust** f. = Bust. ShlB.
kjøldraga v. a. „kjøldra Baat", lægge Straakjøl. **Kjøldrag** under Baadkjøl. ShlB.
Kjøle m. Forkjølelse. ShlB.
Kjøt n. — **Kjot** (o'), JSogn (Lærdal, Aardal, Fortun; som „Bjodla" osv.). **Tkjyöt** Set.; **Kjyd(d)** Rog. (nogle St), Ned. (OMoland, Landvik, Dyestad); **Kjått** Selbu.
Kjøtblokka f. tynd Kjødskive. **Kjøt-tota**, Shl.
Klakafør(d) f. Isføre. ShlB. — **Klakahella** f. Islag i Jorden. ShlB.: **-hedla**.
klakka v. a. gilde ved Slag med **Klakketola**, ShlB.
klaksa v. føle. NNamd. Jf. klakka A.
Klatt m. Om et Koteri. Hard. **Klattalag** n. d. s. Hard. (Ublesv. og fl.). — **Klatrnamn** n. Ogenavn. Gbr.
klavafast adj. = klavebunden. ShlB.
klaamakka adj. lidende af „Klaamakk"; nervøst urolig. Østl. „Di röue Hæstane ær saa **klaamarka**".
Klaassa f. 1) blød Masse. NGbr. 2) Tudse. Østd. (Aamot). **Kloose** Østd. ((Elvrom). Sv. Diall. klos(s)a.
klaarsjøa adj. gjennemsigtig; om Søen. ShlB.
Klaatra f. R. — 3) flammet Udvækst paa Løvtræ. ShlB. Ogsaa **Kieleklaatra** ShlB. 4) = Holtra (R.). ShlB.
klaatra v. n. = holtra (R.). ShlB.
kleima v. — kjæles. Roms. 3) pryle. Chr.
Kleima f. 1) en Kjæler, A. Stjør. 2) lidet Saar. Chr.
kleimen adj. dunkel i Luften. ShlB.
klen adj. — **klåen**, JLi. Comp.: **klåendre**.
Klepp m. A. 6) den nederste i Klassen. Sogn.
kleppen adj. 2) drøi osv. R. Nfj. „Ai Byr".
klessen Shl. — **fligta** v. = klia. ShlB.
kliva v. (kleiv). — 2) komme sig, faa Kræfter, tage sig op; om Reconvalescenter. Ma. (NAudndal). Modsat: „figa (fara) ne-ette". „Klavre" hedder i VAgder: **kløuba kläub** (NAudndal, Oyslebø, Bakka, Fjotland); i Hard. **kl.j'uva klöuv** og **klju klöu**.
Klo f. — 4) Havre-aks. ShlB.
Klokk m. kort Skjørt med Livstykke. Li.
Klopp f. — Flertal **Klöp'pu**. Voss.
Klova (o') f. Kløft. — Rbg. (Aamlid), Ma. (Otnes). 4) kløvet Træstykke. **Klovu** STrond. (Tydal); **Kloghu** Gul. (Singsaas); **Klögu** Ndm. (Sunnd.); **Klug(hw)u** Ork Gul.
kluba se kljuva. — **Klupt** o: Kluft. Shl. og fl.

Kluftetjuv ? m. Tveskjert. Roms.: **Kløftetkju**.
Kluftrug m. Rugplante med to Blade.
Klumm m. Skodde = Loka. ShlB.: **Klubm**.
klummen adj. = klumrefingra. ShlB.: **klubmen**.
klurefengjen adj. kroget og knudret i Stamme og Grene. Sdm. ? udgaar. — **kluren** d. s. Roms.
Klyvjabyrd f. Kløvbyrde. ShlB.: ø, ø.
klyvkøyra v. befordre i „Kløv". Num.: **kløv-**.
Klæde n. — f. i Fl.: **Klæ-ir**, VTel. og fl.
Klædevyrkje n. Toi til Klæder. ShlB.
klona, klenin 3). — Nfj.
kloyen adj. = kløyhendt, ubehjælpelig. Roms.
Knalt m. Bjergknold. ShlB. Se Knald.
Knappstett f. Hempe paa Knap. ShlB.
knarren adj. vranten. R. — Namd.: **knarin** og **gn-**.
knarve adj. n. og adv. møisomt, tvært og med ringe Effekt. Li. „Dæ gjekk knarve".
Knask n. Smule. — **knaska** v. 2) = naska. A. ShlB.
Knause m. 1) Shl. — **Knøyse** n. d. s. Shl.
kneikja seg v. særlig forvride Fod. Jæd.
Kne. — Fl. (**Kne** og) **Kner** Shl. og fl.; best. Fl.: tildels **Kne'na** og **Kne(d)'no** Shl. **Kneett**, best. **Kneet'te** Voss.
Knelag n. — Og **Njolag** VTel. (Vinje, Mo).
Kneleist m. Tosse ShlB.
Knipan(d) n. 1) Knibe, Forlegenhed. 2) = slg. NGbr.
Knipetak n. Greb som gjøres i en Knibe og som netop saavidt lykkes. Østl.
knisa (ii) v. = knisa (i'). M. St. Og **gniisa, knyysa**.
Kniv. — **Niiv**, tildels i Kvitseid og Morgedal; **Kni**, NOsterd.
knjell adj. = gnell. Hall. „Knjællt Maal".
Kneppa (e') f en Tid med haardt Veir. Namd.
Knepping m. „knapp" Kuling, frisk Vind. Namd.
knoda (o') v. — **knaad(d)aa**, Fosn (Rissa); **naadaa**, Gbr. (Lesja); **knaae**, Gbr. (Vaagaa); **kno**, Mid-Gul.; **kna**, Østl. (Odal og fl.).
Knoda (o') f. — **Knaad(d)aa**, NStjør. (Fosn-maal); **Nodo** NGbr. (Lesja, Lom, Skjaak); **Knod(d)o** og **Kno** JNamd.; **Kno'o** Vald. (Bagn), Smaal. (Rakstad); **Kno'o Knjo'o** og **Kno'o** Vald. (Slidre, Vang); **Kno'o** og **Kno'aa** Ndm.; **Knö'e** og **-ø-** Gul. (Støren, Halt.); **Kna'o**, Fosn (Hemne); **Kno'a** Nordl. VAgder og fl.; **Knaa'a** SHelg. **Knaa** STrond. (Rennbu); **Kno'e** (o') Nbg. (Aamlid), Tel. (Treungen); **Knaa'e** og **Hnaa'e** Tel. (Vraadal, Veum), Gul. (Halt.); **No'u** (o') VTel. (Raul. Vinje, Laard. Kvits.); **Naa'e** Set.; **Kna'e** f. Smaal. Tønsberg; **Knoove** f. SSmaal.
knolla v. (ar) = Sv. knulla. Sdfjelds.
Knost (oo) m. Ostebærme = Kur. ShlB.
knuldra v. gjøre ubetydeligt eensformigt virkningsfattigt Arbeide. Shl.
Knult m. = Knultra. ShlB.

Knurk m. = Knurt 2). R. ShlB: (oo).

kny v. Imperf. **knau,** = gny, knetta. Nyf. „Dæ knöu ikkje i'an". — **knysa** se knisa.

Knøkjill m. = Høkel. ShlB.

knøta v., **Knøta** f. R. ShlB.

ko (o') adv. hvorledes, hvor. R. — „Ko mange", hvor mange; **ko-nær** naar. Vald. „**Kaa** du bar de!" NGbr. Ogsaa: hvad enten, om (— eller) = kor, kvaar. „Ko dæ finnst ell inkje", Vald.

kodda (o') v. n. (ar), pleie sig behageligt, gjøre sig til gode. Namd. Ogsaa **kodd seg.** „Han ha kodda godt". „Æg kodda mæg gott".

Kodo, Gbr. (Skjaak), se Kora.

Ko"go'le m., Fl. **Koglar,** Tel. (Moland). Se **Kokul.**

Koka (oo) f Kogning. Ostl.

Koko se Kaka.

Kolafut (o', uu) m. Fyrbøder. Dramn.

Kolbrand (o') m. en Syge paa Træer, hvorved Partier halvveis forkulles. Hard. Danst: Koldbrand? — **Kolfyr,** d. s. Hard.

Kolelakk (o') n. „Lakk" i Lampekjæde. ShlB.

Kolka f. Kludrer, Fuſker. Berg.

? **Kollhelta** f. = Vanlukka. Sdm. (Sande). „Dæ ligg alltid ei **Kolhelte** ne-yve mee".

koma (o') v. — **köbma** Nhl. NShl.; **kaam-(m)aa** OTel. Num. Ostl. (Hadel. Elvrom, OSmaal. og m. fl.). Præsens: **kjæbm** Nhl. Shl.; **kjæm'r** Nyf. (Sand, Saua), Hard. (Utne), sjelden; **kjæm'mr** Hadel.

Koma (o') f. — **Kobma** (ö' osv.) Shl. „De faar raake si Kaame". Oslo (Bærum); „r a a m e" SOstl. „De faar raake sei (ɔ: seg) **kaamaa**" (v. inf.?), Hadel.

Kona (o') f. -- **Koonoo** Ork. (Rennbu), Vald. (**Bagn**); i „Neerkoonoo" NGbr. Vald.; i „Saanaakoonoo" NGbr. (Skjaak, Lesja, Vaagaa, Kvamm). For det øvrige Ostl. og Trond. vil Ordet gjerne have en Form tiljævnet af Nomin. „Kona", hvilken ligner Stedets Hanskjønsformer: **Kaanaa,** STrond. (Melhus, Støren, Haltd.) og fl. — mest i „Neerkaanaa" og „Saanaakaanaa", bestemt „Kaanaa-a" (men Boso, Hoso, Koto, Kroto og -ø-). **Kaanaa,** best. „Kaanaa" i YNdm. og YNamd. er regelmæssig. „Dæn Kjærringa (eller **Koona**) var **Kaana** si eia!" Smaal. (Denes). Ogsaa(?): „De va **Kaana**(a) te **Koone**!" Smaal.

Kong m. — **Kunge** Ma. Li., **Kunjnji** Nbg.

Kopar. — **Kaapaar**(e), læs: **Kopaare** (o').

Kor (o') f. Seng? A. — Kun i: „liggji i Kor", være uvirksom af Sygdom el. Dovenskab, holde sig rolig. YNamd.

kora? v. frugte, = kaa, kjaa. Helg.: **kaarå.**

korjörs adj. storagtig. YNamd. Se korjöſt.

korgje pron — **koorje** Nhl.; „**aakke** som er" = korso, Ostl.

korkje. — **kværken** Ma. (Finnsl.). „Döm gjorde **haarkje** saag ell hörde". SGbr.

Korn n. Former som af „Horn": Kodn osv. — **Kornklo** f. se Klo. ShlB. — **Kornbar** n. se Bar. ShlB. — **Kornlod** n. = Kornstaal. ShlB.: **Kodnlco.**

Kornmoe m. — 2) **Konnmo** ONed. VAgder **Koornmaayning** d. s. 1) og 2). Bamle (Gjerpen, Porsgrund). **Aakrmaayning** d. s. Bamle, **-möyning** d. s. Hørum i Oslo. Se moden. Ogsaa: **Koornmoogning** Smaal.

Kornskjer n. = Kornmoe. ShlB: **-æ-.**

Kornsveip m. „Sveip" af Kornstraa. ShlB.

Korntuft f. = Kornbrut. ShlB. (dn).

kornuva v. = karnuva; knubbe. Helg.

Kosa (o') f. Viſt. R. — **Køsu** INdm. og fl. 2) = eit Stakarsting. Nfj.

kosarydja v. a. og n. (rudde), rydde Skovland til Brænding af „Kos" og Dyrkning. Vald.: **køsarøa.**

Kost (o') m. Olurt = Byrtr. Christie.

kosta v. „De kostar vera Kar", anstrænger.

Kostarhald n. = Kostarhelde. Voss (r).

Kota (o') f. Hus. — **Kujtu** STrond (Uppdal, Rennbu).

Kota (o') f. og v. = Kvetja. Shl. Og: aa.

Kotr (oo) n. = Kot m., Yngel A. YNamd. (Leka). „Han ha saa mykji 'taa de der Koo'tre", mange smaa Børn.

Kov (oo) n. = Kotr. YNamd.

Koova f. = Kvaada YNamd.

Kova (oo) f. = Kov 3) A. Helg. og fl.

Kovraakr (oo) m. Ager som en „Kormann" har som sin Eiendom, som altsaa i k k e er „Kor". Sogn (Vik).

kra v. (krar, kräbde), trænge sammen til Klynge. SetB. og B. „Heu'sæ stænd' ihoupe kräbde". Jf. Krabe, kroda, krala osv.

kra-a v. (ar), skrige som Kragen. VAgder.

Krabbe m. 2) Anker — Sdm. Ma. Li.

Krak (a) n. Krat af vantrevne Buske. „Bjørkekrak". — **Krakbusk** m. ShlB.

krakka v. med Møie komme ud af noget. Chr.

krakutt adj. R. — 2) affældig; indskrumpen og skrøbelig. Totn. „Gammäil aa **krakate**".

kramsa og **-ast** v. gramse; kjæles. SGbr.

krappela adj. noget „krapp"; noget trang; vanskelig, om Forhold. YMa. YLi. Se -la.

krasa v. n. 3) R. tumle; omtr. = staaka, gjera Ugaagn. **krasen** adj. — **Krasan** n. Tummel, Odelæggelse. „Gjera K." „Eit Storkrasan", et Kup. Helg. (Vefsn).

Kraal n. Mylr. Nfj. YNamd. **Kraalhus** n. Hus med et Mylr af smaa Barn. YNamd. Til kraala.

Kraal, Mylr? Gramsen? Beraad, Begreb med? VAgder (Vigmostad, Lyngdal). Kun i: **i Kraa'le** og **i Kraa lum.** „Eg va i Kraale te aa seia dæ, men saa toug eg meg atte", jeg vilde netop til at osv. „Eg æ i K. te aa sela Ga'rn". „Ek va i Kraale te aa gaa". Li. (Aa). **Paa Graale** d. s. Li. (Vanse). Til graala, kr-.

Kreik f. Gevir hos Ren, Hjort og Elg. Sogn. (Lustr). „Hodnskreik".

kreka (e') v. — Vøies: **krak kroku krokje** el. **krekje**, Voss. Ligesaa reka, leka.
Krekse n. Ryf. — **Kreel** m. = Kriil. Sdm.
kreum R. — Nhl. (Hamre, Hosaang).
kreppa v. a. 3) afknappe 4) faa til at minke. ShlV. — **Kringtola** se Kvintola.
krevja v. — **krevja kræv kroov krave**. Shl.
Krik (ii) m. — Liden Vig. Roms.
Krill m. slynget eller kruset Linie; i Zirater. „Fine Krille". NGbr. — **Krill-krot** (o') n. slynget Udskjæring.
Krimbeig m. = Krimefarang. ShlV.
Kristne. „Te Krisſnes" til Daaben. ShlV.
krjupa v. — **krooba** Jæd. Ryf., som „drooba" osv.; **kreupe krøy'pe kröyp krope** Nbg. og OMa. (Evje og fl.). kröyp, som dröyp, Töym, Bryllöyp" osv. — **Krjupkjose** se Kjosa.
kropna (o') v. krympes; om Skind. ShlV.
kroppgod adj. med dygtig Krop. Østl.
Krositjar m. Husmand uden Jord; Strandsidder ShlV. Til Kro ɔ: Kraa.
krota (o') v. — 7) gjøre Undskyldninger og Udpyntninger. Ryf. Jæd. **Krot** (o') n. Undskyldning og Udpyntning. Rog. „Fara mæ Krot".
Krota (o') f. — **Krujtu** STrond. (Uppdal, Rennbu).
krossa v. befrie garvet Skind for Kjød. YNamd.
Kruk (uu) = Huk. R. — ShlV. „Paa Kruuk". „Koma i **Kruuko**", blive besvangret.
Kruk m. R. — liden „Saata". Nfj.
Krukse n. kroget, vantrevet Træ. ShlV.
kruksna v. blive „kruksen". Hard.
Krump m. Shl. — **krumpen** adj. kroget; **krumputt** adj. d. s. mest om Birk: **Krumpebjørk**, Shl.
kruplesam adj. besværet el. besværlig ved Forhindringer; møisom. Li. Ma. „Ein krublesam Veg". „D'æ herlig krublesamt aa komast te", der er saa meget i Veien, man kan ikke bevæge sig fritt (under Arbeidet). „Dæ bere herlig krublesamt te". Jf. krypl, Krypla, Krypel.
Krusk m. 2) R. ShlV. — **Kruska** f. Dvergbirk. **kruskjen** adj. = kruksen, ShlV.
krypl adj. R. — 2) krøblingagtig. 3) ydmyg. Li. (Lyngdal). „Hann löud naa saa dæ gott, for han va saa herlig **krøbl** for Vaarherre".
Kryplor f. pl. Hænder og Fødder, Extremiteter. YNamd. „Han har kji **Krøplaar** te de", især om Børn.
Krytyrvaaning se Vaaning (Varning).
Krøkja f. Fiskeredskab med to Kroge. Helg.
Krøyst m. og **Krøysta** f. En som er **krøysten**, som **krøystar seg** (kreistar), En som krymper sig; en Kryster. Ma. (Otrnes). „Han æ saa syyden aa krøysten".
Ku f. — **Ku** og **Kyr**, Shl. Bestemt: **Ku'na** Roms. og m. fl.; **Ku'næ** Nhl. Tal. (her ogsaa „**Ky'ræ**, ei lidæ **Kyr**"); **Ku'nee** VEikersund. Jæd. (ODgna). „Ei **Kjøyr**" Nbg. Ned. og IVAgder paa flere Steder; **Kjuyr** Set. — Flertal: **Ky** STrond. (Gul. og fl.); **Kyr** Shl. Jæd. og m. fl.; **Kyre**, Shl. YHard.; **Ky'ru** Voss; **Ky'rur -ir** Hard.; **Ky'nne** OMa. (Finnsland, Dvrebø, Otrnes). Bestemt Flertal: **Ky'ne** m. St. foruden de før nævnte; **Ky'na -no -d'dno** Shl.; **Kyn'nan(e)** OMa. Vestf. (Andebu):
Kulde — NShl.: **Kuule**; SShl.: **Koole**.
kulpa v. plumpe i. **kölp** Solør.
kumra (seg) v. R. — 2) klynke uafladelig. Namd. (Leka): **koommer**. — **Kum'mr** m. Klynken. Namd. — **Kulu** se Kora.
Kumsprang n. forhastet klodset og mislykket Sprang (Foretagende). Namd. (Leka). Skal hedde **Klumsprang** i Kolvereid i Namd.; denne Form synes rimelig.
kunneint adj. forligt, enig. Mest i Fl. Shl. (Fjellber og fl.). „Dei vart kunneinte".
kunna v. — **konna** og **konja** (oo), OTel. (Lunde, Sel. og fl.), **kunja** Rom. (men „en Oonge").
kunnaleg adj. flink, dygtig. SShlV.: oo.
kurla adj. krøllet. „Kurla i Mun'n" siges om den som snakker undseligt og vent eller snerpet. Nhl. (Sund).
kurra v. A. R. — „Kurre Ma'tee", Vald. „**körre** Ma'tn", Oslo (Bærum).
Kurra f. Rolighed. Hvile. ShlV.
kuta v. R. se kota A., kutast R.
Kusumar R. Ryf. — **Kursumblom** d. s. Jæd.
Kuvung m. — **Snigla-Ku'ung**; **Krabbaku'ung**, Sneglehus hvori et Krebsdyr har taget Bo. Hard.
kuyra, **kyra** se kura.
Kv. — G. N. hv lyder **gv** i hele OTel., i en stor Deel af Bamle østenfor og tildels nordenfor Langesundsfjorden, i Num. Vestfold, Modom, og i enkelte Ord (som „gvekke, gvekken") i Oslo (Aker, Hørum) og Follo (Aas). — **kv** (kviit) herster i Bamle (Drangedal og delvis Sannikedal og Skaatøy, og i hele Ned, dog længst i Øst vekslende med v. (viit).
Kvabba f. Meduse i et Udviklingsstadium. Ma.
Kvakk m. = Kvitmaase. Li. Til kvakka.
Kvann f. — **Kvonn**, Fl. **Kvan'nu** Voss.
?**kvampe** v. klukke som Luften i et Legeme der dumper ned. Gbr. (Kvikne).
kvar, **kvart** og **kvat** pronn. — **kvar** og **kver** (æ), **kvart** og **kvert** n., **kvars** og **kvers** Gen., Voss; **kvor** (o') og **kvær** VTel. (Moland); **haarr** og **hörr**, **haar(r)t** og **hör(r)t**, Østl. (SØstd. Solør og fl.); „noe 'ta **haarre**" Rom. (Eidsvoll), liitt 'ta **haart'a**) Rom. (Nes); „veit du **haa(r)rt**?" Rom. (Fet, Nes, Eidsvoll, Nannestad); Vestfold (Brunlanes), Smaal.: **haart**; „veet du **hör(r)t**?" Østd. (Elvrom). „Je veit ikkje **haart**" = „je veit ikkje mi arme Raa". Vestfold (Brunlanes), Smaal. (Raade, Tune og fl.: „veet inte haatt"). — **Kvænndags-**, Aamlid i Nbg. Se kvar, einkvar R.
kvarkjønt adj. n. hinderligt for Fremkomst.

kvært, „vrangt"; især om Uføre i Skov. Ma. (Dyflebø, Bjelland). „Dær æ saa k.; dæ be're saa k. te". For-kjømt? Jf. Kvar-lega.
kvart adv. hvorhen. **hör(r)t** (og -aa). Sol.
?**kvaslesam** adj. forvirrende, brysom; omtrent = kvaklesam. Tel. (Svein). Jf. kvis-last osv.
kvass adj. — **kvöss** f. Vald. (ØSlidre).
Kvatr n. Vaas = Kvat. Christie. Jf. skvatra.
Kvaada og **Kvoda** (o') f. — **Kvada Kvoda** udtalt: **Kvo'a** (o') Li. (Spind), **Kvoe** (o') Rbg. ØMa., **Kva'u** Smaal. (Rakstad), **Kvaa'o** Vald. (Slidre), **Kvaa'e** Tel. (Braa-dal og fl.); **Koova** Helg. (Vegaa), Lof. (Værøy), **Kooa** Helg. Senja, **Koov'** Fosn, Ndm.; **Kaae** Sol. Odal, SØstd.; **Ko** STrond. (Skjørn og m. fl.), Stjør. — Og **Kvae** m. VTotn, Hadel. Smaal.; **Kooe** m. Vestfold (Hedrum, Stokke). Og **Kva** n. (?) Senja.
kvaar, kvaargjen, korgje. — „Paa **koor** Fo'tn", „i **koor** Haando (æ)", **koort** n. Shl. Hard. „Hælltæ 'tao **kooro**" Hard; „inkje **koorjen**" ingen af de to, Shl.; „inkje **koorne**" n. pl. HardV.; (inkje) **koorkje** Hard. Voss: „för mykkje aa för liite æ inkje gott **koorkje**." „Inkje **koorgne**" pl. m. og n.; „i. **koorgna**" f. og „i. **kurne -na**". HardV.
kve hvorfor. Li. Dal. — **kvedast**, Tel. (Vinje).
kvea sæ v. = kvia seg. Østl.
Kvefs m. — **Kvæfs** Helg. Vald. og fl. **Kvæps** Vald. **Gvæps** Solør.
Kveik m. — 2) Optændelse, Fyr. Li. „Han fekk ny Kveik i Pibaa".
kveik adj. livlig. Sigdal.
Kveika f. Kvikgræs. Hadel.
Kvekk m. — **Kvokk** Tel.
kvekka v. — **gvække gvæk'ker gvakk gvække** Oslo (Aker, Hørum); **kvökkja kvokk kvokkje** Voss, Hard. 2) forsvinde bratt. Ned. (Gjer-stad). „Sola kvekke snart a Lia". 3) aftage rasst, svinde bratt ind, mest om Vandstand, Elv, Sne, Mælk; afmagres. Shl. Hard.
kvekkjeleg adj. og adv. forskrækkelig; over-maade. Tel. (Fladdal): **gv-**.
kvekkjug adj. = kvekken. Tel. (Vinje).
Kveld m. — **Kvæll**, Fl. **Kvællda** (-e) NGbr. Roms. Ndm. STrond. „Gu Kvells!" og „Gu Kvel'le!" Ned. (Mykland).
Kveldset n. = Kveldseta. **Kveldaset** Ryf., **Kvællsæt** Totn og fl. — **Kveldseta** f. **Kvælljlseet(t)a** Fosn, ØLof. og fl.; **-seet,t)o** Fosn (Hemne); **-sæt(t)a** NHelg.; **-seetu** og **seeto** (kort ee) NGbr.; **-søt t)u** JNdm.; **-situ** Solor; **Kvellsidde** ØMa. (Søgne).
kvella v. — **kvællja** Helg. **kvedla** SBerg.
Kvelp m. — **Kvölp** (ö—a), Østd. (Elvrom); **Kvolp** (o') Nfj.
kvelva v. a. (er, de). — **kvölva** Hard. VossV.; **kvölve** (ö—a), Elvrom. Men **hölva** (er, de) < holfa, hvælve sig om. Voss.
Kvemleida f. — 1) Hard. Shl. 2) plagsomt Arbeide. ShlV. — **kvemleien** adj. vanske-lig, ubehagelig. ShlV.
Kvemmann. — Fl. best. **Kvæmmannadn** Vald. (Slidre).
kven pron. — Synes ingensteds at hedde „kvenn (e)" < G. N. hvern? Selv i Aam-lid i Nbg. er det neppe andet end **kvænn**. Se Kvern, f.
kveppen adj. — **gvæppen** Vestf. (Sandsv.).
Kverka f. = Kverksvull. Vestfold: **Kværke**.
Kverkepulver n. Pulver mod K Vestfold.
Kvern f. — **Kvenn** (e'), som „Jenn", Aam-lid. **Kvæ'n'n** Trond. og fl. Flertal: **Kven-nir**, tildels i VTel. „**Te Kvednar**" Ryf., „**te Kvædnars**", Vald.
Kvernknurr m. en Vætte i Kvernen, der alt som tiest standser Kvernen. Ned.
Kvernarlette m. Stok til at skrue op Kvern-stenen. ShlV.: **Kvedna-**.
Kvernarlur, se Lur.
kverva v. — **kvörva** Hard. Imperf. **kvorv** Hard. Voss; Supin **kvarve** Shl.
Kvesja f. Saltmad. Li. (Spind). „Ek æ saa væsjen, ek maa ha noge Kvesja".
Kvika n. = Kvika f. ShlV. „Eg reiv meg i Kveka".
Kviner (ii) n. pl. Ungfæ. Sol. Af Kvigende.
kvika (i') v. vrikke. — Især: rykke sig tilbage undvigende. VTel. Set.
Kvika (i') f. Kvikgræs. — **Kviku** Gbr. (Lesja), Vald. (Vagn), Num. (Flesberg); **Kveku** Rom. (Høland), Oslo (Aker), Østd. (Elvrom); **Kveko** Vald. Land. Biri, Var-dal, Totn, Hadel. Ring.; **Kvæk'** STrond. (Stadsbygd). — **Kvikna** Chr. ? udgaar.
?„**kviltre** v. springe smaat, dog skarpt". VTel. (Svein.) Jf. kjeltra.
Kviming (i') f. Gjækkeri = Kvim. Hall. (ee).
Kvindøling m. = Kvindøle. Li. (Hægebo-stad). — „Kveenesfjoor" og „Kvinnesfjoor" < Hvinisfjördr. — Hvín, læs: Hvini(r).
kvinkjen adj. klynkende. Tel.
kvinmælt adj. med hvinende Stemme. ShlV.
Kvintola (oo) f. øvre Kvernesteen. ShlV. Færøyst kvantali. **Kvintoule** m. Set. Sy-nes at forekomme kun i en Gaade om Kver-nen, hvoraf Varianter har „Kringtola".
kvipsen adj. hidsig, hastig. ShlV. Se kvissen.
kvisa (i') v. hviske osv. — Hall.: **kveesa**.
Kviseflaga (i') f. = Kasteflaga. ShlV.
Kvisl f. — **Kviihlt** NGbr.
kvisla v. — „De kvisla aa kvasla som av Ormar". Østd. (hl).
Kvistekrak n. Stumper af tørre Kviste. ShlV.
Kvitekolla f. Hvidsippe. Roms. **Viitkiis** Dramn.
Kvitel m. — **Kveetel**, Fl. **Kvitla(r)** Ryf. Shl. og fl.
Kvitskjegg n. et Slags Græs. Nfj.
kvitt. — „Bli kvitt dessa Vøy'kjee". NGbr.
Kvolm (o') m. Hømassen i en Afdeling i en „Hes", imellem to lodrette Stavrer. Nfj. (Stryn, Innvik). **Kvalm** Sfj. Nfj.

(Breimn). Se Kvelm, A. Jf. Kvolp, Nfj. af hvelpr.

kvolva (aa—ö) v. a. (er, de) ɔ: kvelva; hvælve, velte. Helg.

kvomeleg (oo) adj. tung, trykkende, uhyggelig at have i vente. Tel. (Vinje). „De va k. o høyre". — Begge ?? udgaar.

Kvorv (o') f. = Kvarv n. 4) (Lag). R. Sogn.

Kvotevatn (o') n. = Kvatvatn. Shl. Ryf. Og **Kote-**.

kvælen. — = kvidefull 1 og 2). NSfj. Nfj.

Kvære m. Ligtorn ShlV.

kvævt adj. n. kvalmt Li. (Nes).

Kylde m. = Kyle. NGbr.: **Værkekylde.**

Kylli m. Mave; Kro. YNamd. Se Kyller (Pose). **Kolli** d. s. YNamd. (Meddelt).

Kylna f. — **Kjooneklæ'e** n., **Kjoonespili** n. Nom. (Aurstog) — **Klæ'eskjoone** f. Rom.

Kyng m. Bugle osv. — Stød, „Skavank", mest aandeligt. Roms. (Eid, Gryten).

kyngja v. 1). — Roms.: **kjöninie, kjönkte.**

Kyrkja f — **Kirkje** Ndm; **Kirkj** Fosn (Hemne, best. „Kirkjo"); **Kyrkj** YNamd. (best -aa); **Kjærka** Ofoten, Søndenfjelds m. St.; **Kjørke** Søndenfjelds m. St.

Kyrning m. — 2) Beskaffenhed af Steen i Kvern. ShlV. „D'æ goo **Kydningg** i **dæn** Kvedno".

kysja v. R. — 2) **køsja** (k) tyssе. ShlV.

Kyta f. — **Blykyte** Blyknap. Dramn.

kyvaksla adj. med opstudte Skuldre og nedbøiet Hoved. Shl. Se kyva v. — **kyven** adj. d. s.

Køyr n. 1) Drivning. 2) Udfald, Jagt efter noget. Hall. Shl. og fl. Jf. Køyr m.

køyra v. — 4). **kløvkøyre** Rum.

L.

-la, Adjektivendelse. — Ogsaa i Spind, Vanse, Kaansmo, Laudal, Øyslebø, Kvaas i Lyngdal — **-ligan**, Ma. (Grinnum).

Lade n. Lade. Bamle, Vestfold, Oslo, Smaal.: **La(e)**. **Lae** m. d. s. Senja.

La(de)romsbaat m. = Fembyrding. ShlV.

La(d)un n. og **La-una** f. = Ladur. ShlV.

laffa v. 2). — „Dæ laffa aa snøva". Hall.

Lag n. — „J godt **La've**", i lys Stemning. VNed. (Som „Sav, jave, Navler i Baad").

laga v. — **lauwa** SOsterd „löue Mat". SSmaal.

lagd adj. kommen i Seng. Berg.

lag-grann adj. = lagvand 4). Selbu: **laghrænini.**

Lagsmann m. Associé, Kamerat. Trond.

lakra v. omtr. = larpa 1), larka 1). Namd.

Lam(m) f. — Jf. „l a m i, dörrhake med gangjarn"; Noreen. Dalbymaalet.

Lambe.amb n. Lam af et ikke aarsgammelt Faar. Ma. Shl.

lamra v. svække osv. A. — ShlV.

Landfall n. Flodbred, Flodkant. Gbr.

Landfyll (d?) = Landfylle. NGbr.

Landstrok (o') n. Landstrygerpak. ShlV.

Landvindsrok (o') n. = Skottum. Helg.

Langedrag n. = Dragar, Galium Aparine. NGbr. — Langedrag osv, p. 464, udgaar.

lang adj. — **laang** OTel. (Tinn, Hoven), Rum (Uppdal), som „maange" osv. Flertal: **laninie** m. n., **langa** f. STrond. (m. St.), Rom (Surn. Sunn.), Hard og fl.

Langaslokja og **Langaslora** f Møllerende; i Gaade om Kvernen. Berg.

Langfant m. og **Langfenta** f. Zigeuner. Østl.

Langhaft n. = Langhoft. Ryf. Jæd.: **-hapt.**

Langnarve m. „Arve", Alsine? Gbr.

langræken adj. — Li. (Ly.). Tilvels: **langregjen.**

Langskrubb m. Skrubben paa langs. Rom.

Langspor (o') n. Galop. **Laangtraav** d. s. ShlV.

Langstong f. Mellemfingren. Shl. og fl.

langtrega adj. som bærer Nag, „tregast", længe. ShlV.

Langtid f. fjern Fremtid. ShlV.

langvisa v a. forsyne med „Langvise". Sdm. „L. Baat".

Lapping m. Gang. YNamd. „Tre L-a".

Larva? f. Pjalt = Larve m. YNamd.: **Lårv.** Se Lørva.

laska v. R. — luske. ShlV. „L. itte Jentene".

lasp el. **laspen** adj. blød; om Fisk. ShlV.

lastra v. = lasta (ein Baat). Nfj.

Latestert m. = Latrova. ShlV.

Laug f „Nelöu" hedder sommesteds i Aamlid „N e e l ö u g". Her: „Löurdag". — „Laa'ga", Elven ved Lillehammer.

Lauk m. — **Løk** ShlV. 2) Bregne = Lok. ShlV. — **Laun** f. Lænd. R. ShlV. (Etne).

Laup n. 7). — Gbr.; **Lop**, i Ut-lop, Te-lop. ShlV.

laupa v. n. — **läupa, löype, läupte, läupt** (og **du**), Hard. Voss.

Laupan n. Løb; best. **Laupande**, NGbr.

Lausgangar m. En uden fast Tjeneste. ShlV.

Lauvsnyjyl ɔ: L-snidel. Hall. (Gol). Se Lauvjarn.

Lav n. Alt som „laver"; f. Eks. Spindelvæv i Stuer. Shl. og fl — **lava** v. (er, de). **lave** Selbu (ikke laavaa).

Lavkjokfa f. = Lavstrikja. Selbu: **-kjookse.**

Laag f. A. — **Laaghw**, Fl. **Læi'er** Elvrom; Fl. **Læi** Gul. (Støren, Singsaas).

laakruskjen adj. skrantende. Gbr (Lesja fl.).

Laat n. — 4) Skudsmaal, Rygte. ShlV. „Han har gott Laat her" = „æ væl **leeten**".

laata v. — Part. og Supin **leete(n)** SBerg.

Laattargildra R. ? udgaar. — **Laattalötje** 2). ShlV.

Laavast m. (R.) er ofte en lav Fjælevæg i Loen. ShlV.
Laavemann m. Tærsker. H. O. — **Laave, Lavi** Innh. (Beitstad).
leg, Endelse. A. R. **lig** i Tostavelsesord, **le** i Flerstavelsesord i Shl.; samme Skjelnen er der maaske sommesteds i Dal. (Hæskestad og fl.), hvor man hører baade **lig(e)** og **le**. Hvor det lyder blot **le**, er Flertal dog ofte **legne**.
Lega (e') f. — **Legu** VTel. Gbr. (Lesja), Ndm. (Stangvik), **Lego** Fosn (Hemne); **Læg(g)aa** YNamd.; **Læga** Senja, Lof.; **Lög(g)u** INamd. (Øksndal), **Lugu** Ork. (O. M. R.), Stjør. NOsterd.
Legg (e') m. Læg. — **Legk**, best. **Legkjen** Helg. (Vefsn).
Legg (e') m. Fattiglægd. — Solør: **Læ^{i}gigi.**
leggja av seg v. afmagres. ShlV ('taa).
leggja yver v. aftale; overlægge. Sfjelds.
leidarljost osv udgaar. — **leijøs** Helg. (Vegaa). **Leidvette** n. R. Shl: **Leiavætte.**
Leikestova f. R. — Shl.
Leikfisk m. Fisk i Legetiden. Vald.
Lein f. — 2) Sidestykke i Stige Hard. Sdm. og fl.
Leir f. = **Leira** ɔ: Leermasse. Ma. (Otrnes)
Leirslaga f. æltet Leermasse. ShlV.
Leitartak n. = L-gildra. Roms. — **leisp, leispa**. ShlV.
Leistahysk m. = Ristespik. ShlV.
Leit f. Sogen 2) almindelig benyttet Fiskeplads. ShlV „Da va goo Leit i Sjø'dn idag", især naar der ingen Vind el. Strøm var. Og Leite n.
Leite n. — 5) omtrentlig Tid el. Sted. Shl.
Lekjetta f. = Lekatt. H. O.
Lekte. I.: „liggja paa L." = liggja aa Lofte. „Sitja paa L.", ikke sidde rolig. ShlV.
Lem m. G. N. lemmr. — **Læ'me** Rbg. Tel.
Lemendsykja f. Sygdom som Følge af Vandets Forgiftning ved døde Lemende. Ndm.
Lemstova f. Hus med „Lem")(Rotstova. ShlV.
lena v. — **leena** og **laana** Ma (Grinnum).
lengr adv. — **læng'ge** Rbg. Tel. **læng'a** IMa. ILi. — **længsto** meget længe. Hall. „So gikk dæ længsto ette Vegi". (Sognir 7). „**I længsto** (-**aa**), i det længste; „itte længsto". paa Langsiden. ShlV.
Lening f. Skandsekclædning. ShlV.: **Læningg.**
Lepe (e') m. — **Leepa** m. Oslo (Bærum), **Læpa** Totn, Odal og m. fl. I Østl. bruges det helst om Underlæben, **Neelæpan**, mens Overlæben mest kaldes **Lippa** el. **Leeppa** best. f.
lepja v. labe. — Ndm. (Ti.): **læpja.**
leppa (e') v. (ar), = slekkja. **Leppasild** f. flakt Sild. Sdm.
lerkjutt adj. lig en „Lerkja". NGbr.: **lærkjaat.**
lesa (e') v. læse. — **leesa** Oslo, Vestfold, NGbr. (Lesja), IHelg.; **lees'** Helg. Lof.; **læsa** Smaal. Hedm. og fl.; **læs(s)a** YNdm YNamd. Fosn, YHelg.; **læse** Senja; **læs** og **læss** Helg. Salten, Lof.; **läsä** (—aa) Østd. (StorE., Rendal). Imperf. **lees** Num. Østd. (Aamot). Flertal **losu** (o'), Voss; som sotu, govu.
Lett (ee) m. Kvalme osv. — Helg. (Vegaa, Herre o. fl.): **Leedt.**
letta (ee) v. **leeta** YLi. **leetta** ILi.
Lettnad. R. Shl. 2) „sitja paa Lettnan" = paa lettan Kost. ShlV. **Lettung** m. Lethed og dl. NØstd. „Nær inj kann kjöre paa Halanga, saa gaar'e mer mæ Lættoong".
lettskilleg? adj. let at komme overeens med. Bamle: **-skjelli.**
lettvunnen adj. magelig. IMa. og fl. „**Aen leeddvunnen** Veg".
Lid (i') n. hlid. Set.: **Lee^{i}**. — **Lid** m. lidr. Set.: **Lee^{i}'e.**
Lid (ii) f. — Fl. **Liia(r)** Hard. Voss; Isl hlídar.
lida (ii) v. — **le^{i}e lei li'i** Aamlid i Rbg.; Supin: **lee'i** og **lee'ee** VTel., som „ree'i, stree'i".
lida (i') v. — rokke, flytte lidt osv. Shl. **lada** Namd. 2) v. n. Shl.: **leea** = lidast.
lida (i') v a. — „**leea** da t e e", ordne hensynsfuldt. Shl.
lida (i') adj. istand til, havende Leilighed til. ShlV. „Æ du **leea** te gjera da?" — **Lidaraas**. I Vers: „I **Liaraas**" Shl.
lidarbroten (o') adj. værkende i Lemmerne efter Arbeide. ShlV.: **leeabroten.**
Lidarmun(n) m. = Lidarmuna. ShlV: **Liiamoon.**
lidarmykjen adj. = lidmjuk. NGbr.: **leeamyykjen.**
Lidarstrand f. Strand under „Lid". ShlV.: **Liia-.**
Lidkrook m. Afvei. Christie: **Leekrook.**
lidsinnug velvillig, blid. Svein.: **leeseennuge.**
lidug. — **liäug** Roms. **leeaag** Gbr. **lee-ig** Shl.
Lidung m. En fra Lier i Vestf.: **Liioong.**
liggja v. — **li^{d}j^{d}ja** Ndm. (Sunn. Øksn. Ti. Stangvik og fl.); **ligga** Fosn (Hitra); **li^{d}j^{d}ji** Innh. (Li), Namd. Gul. SHelg. Selbu (-**e**). — Imperf. Fl.: „dei **laage**" Sfj. (Jølstr). „Ee he **li^{d}j^{d}je**" Ndm. (Ti.). — „Li^{d}j^{d}ji i Lag", ligge sammen, YNamd.
lik adj. 5) dygtig, god. A. Bruges i denne Bet. ogsaa i Positiv; YNamd. „Du e kji saa liik, at du stell (orkar) aa gjera de". „Han va kji saa liik, at han vann" osv.
Likam m. — **Lei'kaa'me** Nfj. **Leekaamm** Shl.
Likje n. Dynd, Pøl = Dike. ShlV. (Etne).
likjeleg adj. tækkelig, tiltalende. Østd. (Aamot).
Lim (i') Lem. — **Lee'me** Agder, Tel.; **Li'me** Rbg. (Aamlid); **Lem** (kort ee), Fl. **Limi** (korte i), NGbr. (Lesja) — som „Let Liti, Les Lisi".
Limrøyte n. Kalkvand til Rødning. Christie.
Lin n. Formildelse. ILi. — „Hør æ **Leen** i Froste idag".

lina v. n. — **læn'(n)a** Ndm. SGbr. Ring.
Linfeks (ii) m. = Linfekting. Innh.
linfekfa (ii) adj. = linfaksutt. Roms.
lings adj. ringe = slings. ShlB.
Linkestund f. Trivestund, Slængestund. SBerg.
Linsev (ii, e') n. fiint Affald ved Behandling af Liin. VAgder, Tel. Til Sev. — **Liinto** n. d. s. ShlB.
Linseyma f. = Linseima. Shl. Hall.
Lit (ii) m. — „I længste Lii'tn" Tel. (Vinje). „I længste **Li'tee**", Tel. (Mo; dat. m.?).
Lit (i') m. — **Lyd(d)** Ned.
lita (ii) v. være tilfreds, hlíta. — **leita** VAgder (Eikin). Lyder ellers i VAgder **liita**.
liten (i') adj. lidende af „Hugbit". Lesja.
liten (ii). — **liitor** f. Lesja, Dovre. „D(e)n **litlje**". INdm.
liva (i') leve. — **leva** og **læva**, **e livi livde lift** NGbr. (Lesja, Skjaak, Fron og fl.); **læva, livir livde** Hedm. Biri; **laavaa, livi levd** STrond. (Ork. Medal, Selbu); **leev(v)a** Ndm. Helg. (**eg leev(v)ee**); **læv(v)a** Fosn, YNamd.; **leev(v)e** og **leev** Senja, Vesteraalen, Lof.; **lovo** (o', og **laavaa**; **ái løvø**, omtrent saa), NØsterd.
Livande n. = Levende. Sfj. — **liv(d)** se snoden.
Liverne. — **Leværn**, Stsi. Solør. laver'ni Shetland.
?**Livstaku** f. Fæste eller Bygsel paa Livstid. Smaal. (Eidsb.) H. D. (Wilse).
Livtak n. = Rygtak i Brydning. NBerg.
Livtyne n. Død. Chr. Maaske i Sfj.
Ljaa m. — **Lo'a** Innh. (Beitstad), **Leeao'** Namd. Best. **Ljaorin** Hard.; Fl. **Ljaa** og **Ljaar** Shl. Hard. (ao).
Ljaablome m. Vald. (tydelig L), se Jaa-.
ljo v. Røldal. — **Ljohøy** n. ShlB.
?**Ljodfall** n. Takt. Tel.
ljodnæm adj. = ljodgløgg. I Skrift.
ljona v. lyne. — **løngne** Sol. og fl. i Østl.
Ljore m. — **Ljaari** SetB. og B.
Ljosa f. = Ljosmoder. Li. (Lyngdal). Udtalt **Lj-**, hvilket aldrig høres i andre Ord her. Somme siger „Loisa". Isl. ljósa.
Ljosatein m. Pind til Lysestøbning. ShlB.
ljosgjedug? adj. som har et let (lyst) Sind. H. D.: **ljosgju**. Til Gjed?
Ljosoldr f. = Graa-ore. Og: **Ljosør** Shl.
ljostra 2. v. lyse osv. — **lystra** holde Lyset. Li. (Lyngdal). „Stikke med Lyster" hedder „hogga mæ Jedn". Li.
ljota v. — Infin. **lota** (o'), Shl. NGbr. (**loota** og **laata**), **litja** Solør; Præs. **lyt** (alm.), Imperf. **lout** Shl. NGbr (og de fleste St.); Supin **lota** Sogn, NGbr.
ljuga v. — **leuga** VAgder, **(l)jeuge** og **leuge** Rbg. (Aam.), SVTel.; **ly lòu lòue** Gul. (Støren).
ll er vordet **dd** i VTel. Set. og IVAgder; vestenfor indtil Sogn (incl.) **dl**. Somme Ord, som „Hadd" < Hall, ØTel., „fjödde" < fjalla VTel. (til Selljor), og Stedsnavne i VVAgder og fl. synes vise at Overgangen før har havt større Omraade (snedden, Snedd < snjall? i SBerg. og fl.).
Lod (o') f. Ragletog. — **Lov** og **Lo** Stjør.
loden (o') adj. — **lo'en** Set.; **lo'in om** Personer: grovkornet, voldsom og dl. Bamle.
Lodstell n. Ammunition til Gevær. Shl.: **Loostedl**. **Lodtaska** Patrontaske, ShlB.
Log (o') m. Vædske. — **Laag** n. „Brisklelaag", Tramn; **Lóugh** Stjør.; **Lóu, Láu** udbredt i Trondh. Ndm. **Laagáreya**, og to **Laagárbruuer** (og -ger-, -ga-) ved Larvik.
loga v. lave „Log". Shl.
Loge (o') m. Lue. — **Laaje**, **Laage** og **Laaghe** Helg. (Vegaa); **Laaga** Østl. (Smaal. og fl.), Ramb. (men „Booga, Bova"); **Laag(g)a** Fosn, Ndm **Laagaa** Østl. ØTel. Odal, Rom. og m. fl); **Laag(hw)aa** Østd. Trondh.; **Laawaa** Østd. (Elvrom), Gul. (Støren, Singsaas), **Láua** Ndm. (Stangvik, Ti. og fl.), **Lóue** Senja, Troms.
Logrett m. = Lagrett. NGbr.: **Laag-**. — **Logrette** n. d. s. ShlB. „Sitja L.". Og **Logrettesmann**.
Loka (o') f. — **Lookoo** Totn, Vald. Gbr., **Løko** og **Løkø** Vald. (Vang). Særlig om en Træslaa, som vrides ind over Døren til et Udhus. **Laak(k)aa** Fosn; **Laak k)a** Fosn, Nordl. **Laakk** Lof.; **Loge** (o') Ma. (Øvrebø og fl.).
Lokje (oo) m. tung, dorsk Person = Lok 2. YNamd.
lokjen (o') adj. lukket. Set. Sikkert.
?**Loppegras, -fræ** n. Polygonum Persicaria. YSogn.
Los (o'). — „Ho æ paa Los", heist svanger. Sfj.
Lopa (o') f. Løb. — Maaske = Laupa, Skor. Skorsteste, i Udtrykket: „jaga ein baate i Lepp (Luut) aa i Lopa". ShlB.
?**Loskje** (o') f. = Skrona. Nfj. (Davik).
Lostavokstr (o', o') m. Lyde ved Væksten; mangelfuld Vækst eller Bygning. **Lostafant** m. En med L. Hard. (Odd fjord): **Löstavökster**, i Segner fraa Bygdom (Hall) B. I, 96. Maaske til Losta, losten.
losten (o') adj om Træ som er lidt raaddent inde i. Vestfold (Sæm). „Staakken æ laasten". — **lota** se ljota.
Love (oo) m. — **Looe** Voss, Sogn; som Groo ɔ: Grov.
Loveslag m = Loveslett. ShlB.: **Loova-**.
Lovenamn (o') n. bibelsk Navn, man giver den Nyfødte, naar det staar om Liv. Gbr. (Fron). — **Lovestad** m. Lofte. ShlB.
lubren adj. R. VNed. — **luffen** adj. ShlB.
Luff m. Gran. Li. — „Itte **lokkane** Saa". Eiker.
Lunn m. A. R. „D(e)i æ komen te **Lunnann**, di som va burte". Helg. (Vegaa).
Lura f. Ophold mellem Byger. ShlB.
Lurva. — „**Lurve Leven**", fæl Tummel.
Lus f. — Fl. **Lyys'ne** og **Lyys'nr**, bestemt

Lyys'nane. Rbg. (Mykland, Veikusdal og fl.), VNed. ØMa. Sammeledes „Mus, Gaas".

Lusk. — „Han va i Lusk o Lag plænt sum i gamle Dae". Li. (Spind).

lusvellig (uu) adj. = lusveld. Ma. (Hals.).

Lut (u') m. — „Slao te **Lu'ta**", Voss = „slaa paa Luut" Shl., „slaa te **Lootar**" ShlV., og „slaa te **Luutars**" ShlV.

lyda v. — „Dæ va kje **lyan(d)** te dæ", det lød ikke saa, det l o d ikke saa. Tel. (Sell.). Jf. lua. — „Da **lyest** so at han ska gifta seg", det fortælles. Shl. og fl.

Ly m. „Eg maa sta aa kjør'an i **Ly'en**", jeg maa hen og sætte Fart („Skuns") i i ham. Helg. (Vegaa).

Lykel m. — Fl. **Lukla**, Sogn og fl. Hedder **Lykjil** og **-yl** VTel.; **Lykjkjyl** JNdm.; **Ly''ky'li** Set. VTel.; **Ny''kji'li**, Fl. **Nyk-lar** Aamlid; **Nykjkjyl** NSmaal. Rom. Hedm. Totn, ØTel. Vald. Gbr. Østerd. Ork. Ndm. og m. fl.; **Nøkkel** m. St.

lykkast v. — blive mildere. Shl. Nhl. (A.).

Lyklesivel m. Leontodon Taraxacum. Nfj.

Lyngmoe m. Lyngslette. ShlV.

lyska (yy) v. (ar) ordne, faa i Stand, = „stella". Sdm. (Sande, Volden). „Dei lyyska mæ dæ". „Ei veit ikkje kva du lyyska mæ?" Bruges gjerne med nogen Ringeagt, om smaat puslende, formentligt overflødigt Arbeide; pusle, tøve. **Lyska** f. En som „lyyskar", Pusler. Sdm.

Lægr m. 1) Leie. 2) Sengeleie af Sygdom. ShlV. „Han æ komen i Luur aa Læ'ger".

Læjarhurd f. „Latterdør", Mund. Hall. (Søgnir). Klinger noget lavet. Jf. Lade-dyr, Laavedyr.

Løda f. Lade. — **Lødu** Tydal i STrondh.; **Ludu** Selbu. Tydal; **Löue** Rom. (Enebak, Høland), Asker; **La'o**, „Utlao" Smaal.; **Lo'u** VTel. (Sell. Kv. L. R. V.), men bestemt: **Laa'o** Kv. Sell. og **Laa'a** L. R. V.

løgstre v. = laugsta. Ma. (Otrnes, Randesund).

løkja v. (er, te). — „løkja Klæd'ne avt seg", have Klæderne slukket paa sig. Sogn (Vik).

lørra? v. (ar) nøle. tøve; staa hen. YNamd. (Leka). „Han gjekk bærre aa lörra". „Han læt de berre lørr".

Loynkvaada. — **Løngnkoova** Nordl. **Lönn-koov** Tr.

Løysnad m. Løsning, Indløsning. Nyf. Shl.

M.

M. — **Mb** holder sig som **mb** i Størstedelen af Berg. Stift (ikke i Nhl.), i VTel. Set. Rbg. (tildels Aamlid), Hall. Vald. NGbr. (tildeels); og i STrond. i Tostavelsesord foran Vokal: „Lamm". men „Lam'be". — **Mn** vorder **vn** i Aamlid i Rbg. og i somme Ord i NShl.; **bdn** og **vdn** somme Steder i Sogn, Hall. Vald. — **javn, nevna** men **jamt** n., **nemt** sup., m. St.

Magahov n. R. — Namd.

Magga f. 1). — Ndm. Roms.

maksja v. n. (ar) = mjaksa mjakla. YNamd.

mala v. Præs. Ind. **mæ'l(e)r** (tykt L el. R), Rom. Solør; Supin. **moole** Fosn og fl.

Maleld m. R — Namd.

malma v. R. 1) buldre, larme osv. = marma. Namd.

maltra v. a. sønderhakke; knuse. YNamd. Jf. miltra. „Han maltra Steinen te Mjöl".

Maneld m. høi Lue; flammende Baal. YNamd. „No e de Manelln i Gruvaan". Hid vel Maneld, R.

Maltsbyr m. tilstrækkelig „Kvernbyr" til at faa Malt malet. Bruges mest om det Tø- og Regnveir som ofte indtræder ved Vintersolhverv. Set.: „Malsbyr(r)e". Se Byr(r).

mang adj. — **maang** Num. Roms. „**möngö Bödn**" Vald. (Vang).

mangkvar R. — **maanggekvar** ShlV.

mangla v. 1. Nyf. — **mangla** v. 2. = magna, bala, stræva. Roms. (Aukra). 2) v. a. mægte, faa Bugt med. Roms. „Vi mangla nokre Kveite".

Mangmann A. — „Dær Mangmannen gjæng paa, kann ingjenting imote staa". Li.

Mann. — Bestemt **Mä'nn** m. St. Flertal: **Mannär**, best. **Mannane** Vestfold (Rammes), Oslo (Hørum); det er i k k e Barnemaal. „**Komma te Manna**", træffe Mennesker. Shl. Nyf. (te **Mannar**).

Mannslik n. VTel. — **Maraharg** n. Shl.

Marabelg m. Livmoder hos Hopper. ShlV.

Marfjøra f. meget stor Ebbe. ShlV. (æ).

margeleg adv. = merglege. Namd. (g el. j).

Markarein f. smal Høining i Marken. ShlV.

Markabyte n. Grændseskjel mellem Udmarker. ShlV. **Markaskifte** n. d. s. ShlV.

matbu v. a. (dde) forsyne med Mad. Shl. og fl.

Matfred m. Madro. Ogsaa **Matro** f.

matfull. — 2) næringsrig; om Mad. Oslo.

Mathaak m. Storæder. ShlV. Jf. G. N. hákr, se hækjen, hækja.

mathema seg v. faa Mad ned, nære sig. Sdm. (Borgund, Hørei). „Han æ so laak 'an kann kje **matæme se**". Jf. Matheming.

mauka v. n. skyde stærk Fart. R. — Især under Seiling. YNamd.

mauka adj. gjennemvædet. YNamd.

Maurku f. Myre-larve og -Pupe. Hedm.: **Mor-** (o').

maa v. kunne. — **me maagaa** Præs. Ind.

Fl. Num. „Han maatte vel kje ljuge, bænn!" han skulde vel ikke lyve, han. Tel. (Kvits.).
Maalemillom n = Dykt. ShlV. „Eg arbeidde dar eitt **Maalimydlo**", og „**-imjødlo**".
Maallydska f. — Roms.: **Maallyske**.
Maalsu(d) f. = Maalsvegg. Tel. (Mol.).
me pron. vi. — STrondh. (Bynes, Buvik, Børsa, Melhus). SGbr. ((Gausdal) udgaar: her siges vistnok blot „vi". **Akk** „vaars" og „vaas", se vaar. Genitiv: **okkaa** (o') Li. (Fjotl.); **okka** Li. Dal. Jæd.; **aokan** Hard. — **medan, ma, mar** Rendal i Østd.
Mein n. - „Ti **Maiss**" (og å), Set.
meina v. — **mæingne** NØstd. som „Bæingn".
Meinhug m. Lyst til at være til Fortræd.
meinhuga adj. lysten paa osv. J Skrift.
Meinkjetta f. — **Mäikjette** Set.
meinsetja v.a. sætte fast. Nfj: **mäinsekjkje**.
meinskoda (o') v. a. bestue ombyggeligt og intenst; inspicere. Berg.
Meinskurv n. Skurv som menes være Udslag af Spedalskhed.
Meinstig m. — „Setja, halda, i M.", sætte fast, holde tvungen. NBerg.
meir adj. og adv. — **mäir** og **mäira**, Sup. **mes'tu** Hard. Voss.
Meising m. = Meis 6, Segameis. Rom.
Meitery n. — **Meitti** Odal, Solør.
meka (ee) v. — „**bike** o **mike**" (i') samle efter Ord. Rbg. (Aamlid).
Meldr m. — **Mælider** og **Mördder** (tykt). STrond.
Mengn f. Mængde. Rdm. Hedm. og fl.
Menne n. 2) Menneske. R. — Hall. (Søgnir 53).
Merd m. — **Mjæl(e)** Hedm.
Merkjingstre n. = Merketre. Nfj. **M-fura, M-bjørk**.
Merr f. — **Märr** og **Mærr** Ma. Li. Ned. Neppe „Marr".
mesk'ja v. = mesa. — Shl. **mes(k)jen** adj. smidskende. Shl. Og **meiskjen** ShlV.
meslen adj. R. — VAgder (Spind. Øyslebø).
meta (e') v. — Imperf. **matte** NGbr. (Vaa.).
meta (ee) v. signe, trolde = metje (Set.). Hall. (Hole, Segner I Bd. 109). „E ska meeta 'taa de Sø-æld" osv. mita, prikke, stikke, pege R.
Mide m. — **Maadaa** Selbu. **Maae** Ork. Gul.
midljos adj. om Luften: saa lys at man seer „Mid". Helg. „Han æ meeløs". Jf. leidljos.
Migmaur m. — Oslo. Nord.-Eng. migmire.
Mingmöur Lof. Vesteraalen. „Mingmöurtinnan", Tinder der.
Millomgil n. Mellemgulv. Smaal. (Tenes): **Mællaamjill**.
millom. — **mylljom** Tel. (Sell.), **imydlo** Nhl. Shl. **imjødlo** Shl.; **imylljaa** for = uppraadd for. Vald. og m. fl. **milljja** Selbu (a nasal), Solør. **Gal-imiljom** fra Gaard til Gaard, Solør og m. fl. **Bærje-miljla**, **sinn-imiljla** Solør.
Millombok f. Kontrabog. Nhl.: **Mjödlobok**.
min. — „Kaamm hega te min". Voss.
Minne n. Minde. **Meene** Shl. — **minnast**. **meenast, minntest, minnst** Shl. Hard.
misgatre se. R. — Gbr (Skjaak).
misgjor. — **mysjoor** Shl. Hard. **myssmoont** d. s. ShlV. — **Mismun** VTel.
mishjelpen adj. bresthölden. ShlV.: **myss-**.
mishugsa — **messhookse** sæ Solør.
Mistak, mistaka seg ShlV.: **myss-**.
mjaa adj. — **mjoov** slunken. Nyf.
mjaakka v. a. **mjaakkast** v. n. ShlV.
mjell adj. 2). Roms. — **Mjøl. Möl** n. ØGul. Selbu.
Mjødm f. — **Mjöⁿnjn** Rdm. (Aure); **Mjinjnj** Fosn; **Mönn** Gul. Selbu.
Mjølauk m. Melets Dyning i Maling. ShlV.
Mjølk f. - **Mjälk** Ma. (Bjell. Grin. som „hjälpa"); **Mjaakk** VTel. (Treungen og fl.).
mjølka v. — **molka** (o') Shl. (Strandeb.). Tel. (Treungen).
mjølven adj. = mjell; om Sne. ShlV.
Mjøllrok n. = „Sjorok", der driver Vandet som „Mjell". VRamb.: **Mjyll-**
Mjølstødl. — **Mjyllstøl** = Heimstøl. ShlV.
Mjøløydsla f. = Mjøløyda. ShlV.: **tl.**
Mo m. — **Moe**, tør Flade. ShlV. sj.
Mod (o') n. — 2) Fiskeyngel = Mad. ShlV.: **Moo.**
moda? v. anstrænge sig, tage i ShlV.: „**mooa** paa (aa roo)". Jf. „Mo aa Slæp". Maaske dog eet med „mooa, pusle, sysle". (R.) brugt humoristiskt, i den ene eller den anden Retning, eller med „mooe tygge møisomt" (R.) Totn.
moda seg v. ophidse sig, stramme sig op. A. R. ShlV.
moda (o') v. opsmuldre. R. — Shl.: **mooa**. „Høye mooast".
moden adj. moden. R. — **mōy(e)n**. Fl. **møyne** Kongsberg; **maayn** VAgder (Vigmostad. Holum, Øyslebø, Bjelland, Øvrebø). Sandsynligvis et andet Ord er **moogin**, Fl. **moogine** Rom. (Høland); **moogen**, Fl. **moogne** Smaal. (Tenes). („mogna" vil paa Østl. blive „maangne".)
Moder. — **Moⁿr** og **Möyr** Aamlid **Möy(r** mi Tel. (Treungen); **Moⁿr**, Fl. **Mö'ru(r)**; best. **Mör(u)na** Hard. Voss. Fl. **Möyrir** (oy) Aamlid; **Moyri** Set. Flertalsformerne er vaklende.
modfallen adj. — **moofadl** Shl. Nyf. Jæd.
Modfolla f. R. — Opslidthed af Gjenvordighed. Jæd.
modleg adj. oplivende. ShlV.: **moorlig.**
modna og **modnast** (oo) modnes. R. — **moonast** Nyf. Shl.; **möydnast** Li. (Nes); **maayne** Ma. Vamle (Gjerpen). — **modna** adj. moden. R. **möuna** ØNed. (Risør). „Bæ'r(r)a æ **möuntne**", Fl Ned. (Øyestad). — **Modning** f **Mooning(g)**, Shl. og fl.

Maayning, Möyning. Korn-, Aakr-, se Kornmoe.
modneleg? adj. — **maaynelege** = „viselege, bläik' o visiklege o l^eiti fyre seg". SetB. Jf. de foreg.
moen adj. bisig. A. Sogn (Aurland), NShl. **mooden.**
mo-eten R. — „Verta **mooeten**", blive kjed af Maden fordi den falder for tør. ShlB. Til Mod (o')?
mogjera seg v. movere sig. Totn. A.
moka (o') v. muge. — **maakaa** Hedm. Østerd. Ndm. (Rindal); **mak(k)a** Ndm. (Okśn. Ti. Stangvik og fl.), Fosn (Hemne, Hitra); **maakk(e)** Senja (Ibstad), Lof. fl. **maagk(ä)** S.Helg. (Vegaa).
moken (oo) adj. døsig. A. ShlB.: **mookjen.**
mola (o') v. smuldre. **molast** smuldres. A. ShlB.
Molte-tryta f. umodent M-bær. Hall.
mol-tusan (o') mange Tusen (1000). „Dæ va saa molltu'san mæ Beer". Li. (Vanse, Lyngdal).
Mongn f. Mængde, Masse; særlig af Sne. VNamd.: **Snymaangn.** Jf. Mengn.
moraud adj. brunrød. A. ShlB.: **moorôu(g).**
Morgon m. — „Ein **Mo''rgoo'ne**" men „**i Morgoo**" VTel. (Vinje). **Maaraa** Shl. IGul.; Fl. **Maaraana** og **Mona** (ant.), „**öm Monanjnj**" IGul. „Te Morgos", til imorgen, Voss; „te Maaraans", Shl. — **maaraanstii-ig** adj. = morgon-vak. ShlB.
Morm m. Mabbik i Kjød. Roms. (Eid, Grytten): ô.
morôygd adj. brunøiet. ShlB. (Etne).
Mos (oo) n. Urydde; „**moose** ihop" v. faa istand et Urydde. Smaal. (Denes). Medd.
Mose m. — **Möse** NHelg. (Rana), **Mös** Salten.
mosagaa (o') v. = mosavekka. ShlB.
Mosse (oo) f. Hunfaar. Hedm. (Nes og fl.).
mosutt (o') adj. fuld af Mos. **maasaate** Rom.
mosutt (oo) adj. mørkstribet i Ansigtet, om Faar. ShlB.: **moosete.**
Mot. — „Te Mootars", imøde. Shl. Hard.
mota (o') v. tygge. — Trondh. (Selbu): **maataa.**
motkvidall adj. som „kvider imot"; utilbøielig. Solør: **mootkveeall.**
mo-øygd adj. matøiet. ShlB.
mudra v. mumla. R. 2) snakke, sladdre. Shl. — **Mudr** m. Snak, Sladder. ShlB.
Muga f. — **Muuesta** m. Sted, hvor en (Møg-)Dynge har ligget paa Marken. **Muuestadl** d. s. o: -stall. ShlB.
mugla v. = furta. Ma. G. N. mögla, mukke.
mukka v. = masa, gnaala. Helg.
Mulk m. vranten, **mulkjen** Person. ShlB.
Mun (u') m. — **Mu'ne** (— **Mo'ne**, u'—o'), Rbg.; **Mon** (o') VAgder; **Møn** (ö) Nfj. (Breimn), **Moon** Helg. Nfj. og fl. „Maan'ti paa", lysten paa. Solør.

muna v. forslaa osv. — **mune** (— **mone**, u'—o'), Rbg.; **mona** (o') VAgder; **moona** VNamd. Tel.; **maan(n)a** Ndm. Fosn; **moonne** Senja; **moon(n)** Lof. Helg.; **moone** Smaal. Nfj. og fl.; **møne** (ö) Nfj. (Breimn); **maanne** Totn, Odal og fl. — **maan(n)ast** v. = muna, forslaa. Fosn (Hemne).
Munn m. 2) Mundsmag, Mundfuld. Namd. Li.
munnmykjen adj. meget-talende. ShlB.
munngrov adj. med stor og stygg Mund. Li.
murma v. (ar) = mura o: kville, stikke. I Skrift (Sdm.?) „Dæ säug for Bringga, dæ kräula aa murma".
murstill adj. stille „som en Mur". Shl.
Murul m. — I Sammensætn. som „**Knivmörul**", liden usfel Kniv, „**Tullmörul**", Tosse. VNamd.
Museyra n. R. — 1) Museøre. 4) Hieracium Pilosella?
muta v. a. — „**muuta** ihopa Pængga", lægge Pænge op i Stilhed. Shl.
Myhanke m. — **Møhønke** f., Rom.
Myk f. — **Møk(k)** (— ô – ä), Roms. Trond. **Møkjadæmme** f. Møddingdam). Roms. **Møk(k)asubbe** f. skidden Kvind. Østl. (Oslo og fl.).
myket adj. n. — **my^kky** og **my^kkji** Tel. Hall. Vald. Gbr. Ndm. og m. fl.; **mykkjkjy** Ndm. Ork. Stjør og fl. i Trond.; **mykjkji** Namd. Nordl.; **mokje** Berg.; **my^dje** og **mø^dje** i SVest; **mye** Østl. — „mykje gott" ret godt. NBerg.
mykja v. gjøde. — **mykjkja** ShlB.; **mykkva** Hard.
mylen (yy) adj. surmulende. Roms. **my^ulinn.**
mylja v. (mø'le, mulde) mumle, knurre. ShlB.
Mylja f. — **Milju** Vestfold (Hov).
mylkja v. a. A. — **mjylkja** v. a., **mjylkjast** v. n. ShlB.
Mylna f. — „Mjoonebekkjen, Mjoonebrooee, Mjoonesøyee", Tel. (Vinje). — **Mylnar** m. **Mjølnar** Vald., **Mjörnnär** (tykke Konsf.), Solør.
myngja v. gjemme paa, ruge over osv. — Li. (Vanse): **mynje, myngde.**
mynja v. (ar). — 4) „mynja Folk te seg", drage Folk til sig ved elskværdigt Væsen; vinde. ShlB.
mynja(r)sam adj. — 2) yndet, populær. ShlB.
myrda v. — **mölja** Solør. 2) **møre** Roms. (Grytten), **møle** Roms. (Molde): slæbe med noget uden at faa det til.
Myreber n. Oxycoccos. Ma. Shl. (-a-).
Myretarp m. vantrevet Træ paa Myr. ShlB.
myrja v. — 5) mane, trygle. ShlB. (mø're moorde).
?**Myrkn.** — **Myrknans imidjdjum,** den hele Dag; ogsaa **Myrks imidjdjum,** med-delt fra Set.
Myrkongle, Calla p. (Schüb. Sørensen).
Mysa (y') f. Valle. — **Møs(s)a** Nordl. Fosn, **Møs(s)aa** VNdm. VNamd., **Mysu** Østl.

(udbredt); **Møsu** IGul. INdm.; **Musu** Ork. Gul. Stjør.; **Møsø** (omtrent) Rendal i Østerd.; **Misu** Vestfold (Botne, Hov), Odal, NGbr. (VLesja).

mystre v. (ar) smaaregne = mistra. Rom.

Mækjer m. Sværdlilje, Iris Pseudacorus. ShlV. G. N. mækir Sværd. Eet hermed er **Mækje** m. R.

mæla v. tale om, eller **mæla** maale? „Han mælte seg tee, han vilde verte bedde te Bryllaups" = han slo fram um dæ. Nfj. (Stryn).

Mæling m. Tov af bare to „Tætter". VSdm.

Mødeslaga f. Mest i Fl. **Møslage(r)** smertelige Veer. ShlV.

Mødetaa f. smertende Taa. Set. Ma.: **Møetaa**.

Mødeverme m. plagsom Hede i Kroppen; Feberhede. ShlV.: **Møverme**.

mødevondt adj. n. „faa **møvoont**" blive uvel af Overanstrængelse. ShlV.

mølutt adj. spraglet. R. — meleret. Ma.

Mønetre n. = Møneaas. ShlV.

Møydrag n. = Møykjering. ShlV.

N.

N vorder **ngn** og nasalerer, paa en Maade, den foregaaende lange Vokal i NØsterd., andenstedes i saa Ord. G. N. bein > **Bæingn**, svín > **Svingn**, brúnn > **broongn** NØsterd. (Tynset, Rend. „Ræingndalen", og fl.), *raunn > **Raangn**, baun > **Baangn(e)**, Stedsnavnene Skaun > **Skaangn**, **Fraangn**, **Fraangner** Østl. Trondh. Ndm. og fl. St. (Lydgjengivelsen ved „Rogn, Skogn, Frogner" er selvfølgelig høist mangelfuld; „ogn" lyder „oogn" i Navnene Oogna og fl. paa Jæderen, Sogndal (Soogndal el. Sookndal) i Dalane; „ogn" er paa de fleste Steder „o'gn" i „bogna, mogna, togne, Lognevatn" og fl.; „aun", eller bedre „aaun", kommer Udtalen „aangn" nærmere, og den første Betegnelse er beholdt her fra det gamle Maal). — N har før sin Forsvinden nasaleret foregaaende Ende-Vokal, mest i Selbu; se **no**, p. 547. — Nn er i Nhl. NShl. og VHard. oftest **dn** i Stammen (fidna). Nn er i Enden af Hankjønsord med lang Vokal oftest **dn** i Rogaland og en Del af Shl.: **Steidn** < steinn; sommesteds er **Steidn** < steininn.

na se hena, henne, ho.

na. — **nabanna** = naudbanna. Shl. **nabeitt**, VSdm. **nagjærig**, yderst karrig og nærig. ShlV.

Nagl m. — **Naggl**, udbredt; **Nägl** VAgder; **Nä'gl** og **Nag'le** Tel. Nbg.

Nagle m. — **Naggle** udbredt; **Nägli** (e) Set. VAgder; **Nægle** (i) NNdm. Fosn, Namd. NInnh.; **Næile** Vestfold (Tjölling); **Naghel** STrond. (Selbu).

na-kald adj. = naa-kald, ShlV.

Nakk. — „Fara i Nakk og **Nöug**". ShlV.

nakka v. prygle. R. — ShlV.

Nakke m. — **Nakkje** udbredt Vest og Nord; **Nakka** Fosn, Namd. SHelg.; **Nakk** Stjør. Dativ sing.: (i) **Nakka** m. St.; **Nakkaa**, **-o**, Ndm. Roms.; **Nakkam** Namd. (Harran), STrondh. (Uppdal, Rennbu, og fl.); **Nakkaam**, **-om**, **-öm** Namd. Innh. Stadsbygd, Uppdal, Mid-Østerd.

Namn. — **Næmn** ØTel. (Bø og fl.), som „Stæbbe" og fl.

namnlaus adj. aldeles blottet for; som ikke har „Nam'ne". ShlV.

nara v. sultefodre. Solør. (A. L.).

narglast v. mundhugges. Christie. Sv. Dial. narga.

Nasa f. Næse. Shl. Ma. Smaal. fl. — **Nase** m. NTrond. (-i), Ndm. Fosn, Helg. Salten (**Nas'**); **Nasa** m. Solør, Elvrom og fl. i Østl.; **Naasaa** Gbr. (Skjaak), Gul.; **Neese** f. Oslo, Vestfold.

nasa v. kaste i Næsen. Christie.

Nasabit (i') n. Næseforfrysning. ShlV.

Nasabragd n. Næsvished. ShlV.

nasabrend adj. bange for Kulden ude. ShlV.

Nasafiskje n. — ikke „Nasafisk". Berg. Østl.

nasadjerv adj. næsevis. Li. „N. som Geita".

Nasabræde n. 1) Næsefløi. Sdm. „Nase-". Til Bræde, Perm. 2) Hidsighed. Sdm. Til braad.

nasla v. 1) æde smaat. R. — Li. Om Grisens Æden. Ndm.: **nahl**; Salten: **gnahl**. 2) rapse. Li. (Lyngdal).

Nat(a)-, Nød; hnot, pl. hnetr, Gen. pl. hnata. **Nataskudn** Voss, **Nat-** Shl.; **Natskul** (u') f. SVTel. Nbg. (Aamlid, ogsaa „Noteskul"); **Natkjaadne** Li., **-kjedne** Shl. og fl. osv.

Natt f. — Fl. **Nee'ta** Vald., **Ne(et)'ter** Solør, **Neet** IGuldal; **Naatt** Nbg. VAgder, **Nouтt** Hard. (Øydsfjord og fl.), Agder; **Nott** (o') sjelden (Hard. Ma.); Fl. **Nætt'u(r)** Hard. Voss, **Nætt'ir**, **-e** Hard.

Nattstoda (o')? f. = natligt Opholdssted, Nattsto(d) A. NGbr. (Lom, Vaagaa). „E gruve faar Nattstoo'unn". — („Nattstod", Støi om Natten A., er vistnok et andet Ord. Se Stod (oo)).

naua v. — „De **nögger** itte noe", det har ingen Vanskelighed. Rom. (Blaker).

naua adv. nødigt, ugjerne. R. ShlV.: **nouge**.

naua adv. forstærker, især det ringe. ShlV.: „**nöuga** liite" = nau(d)lite. **naualege** d. s. Ryf. Shl.: „**nöugale** illt".

Naud f. — **Nöug** VNyf. (Skutnes og m. fl.), Shl.
naud-, forstærker i Sammens. — **nöug** VNyf. SVShl.
Naudeld m. — „Gnikke **Nöurell**" Vestfold (Eiker). — **Naudarvarme**, R. Hedm: **Nöu-**.
Naudbjergd f. Bjergning i Nød; Nødhjælp. Li.: **Nöubjærd**.
Naudbrøyte n. ringe Reserveredskab; daarligt Surrogat. VNamd.: **Näubröyti** og **Nø-**. Jf. **Naudarnøyte** (ikke „-nytta").
naudle(ge) adv. nødig. Hard. Shl.
Naustr n. = Naust. Li. — **Nautgard**, Solør.
nauver adj. knap, karrig. — **nee'ver** Selbu.
nava v. pusle osv. = naava. ShlV.
Navar m. — **Naavaar** VNed. ØMa.
Nave m. Stævnetræ. A. — Sdm.
Navle m. **Navvel** STrondh. — **Nav'dn** ɔ: Namn. Vald.
Naads-aar n. frugtbart Aar. ShlV.
Naaklaa(de) m. = Naalus. ShlV.
naakvit adj. = naableik. ShlV. Og: **na-kviit**.
Naaljod. Nfj.: **-ljød**. — **Naagaul**. ??udgaar.
Naaming m. vaalen Person; Pusling. Shl.
naarædd adj. ræbd for Gjenfærd. Li.
Naasfall n. Dødsfald. Shl. — **Naating** A. ShlV.
naaslig adj. = naaeleg. ØMa.
Naavette n. Klodrian = Njovette. ShlV.
nebbeleg adj. 1) A. — Shl. Ned. 3) som har alt i mønstergyldig Orden; om Kvinder. Ma.
Nedanvind m. Vindstød nedenfra. Vald.
ned-etter. — **neet'ete** Hard. Set. Shl. Nyf. Solør, Selbu. „Neetette o nouretté" = ned og nord.
nedfyre-komen adj. derangeret, ruineret; forkommen. Udbredt.
nedi. — „**nidi** Vaht'nee", nede i Vandet. NGbr. (Lesja). Ogsaa **ni V**. Lesja. „Dettä (—a) **ni'ri My'rä** (—a)". Østd. (Elvrom). G. N. niðr í.
nedlut adj. ludende. Sfj.: **neeluut**. Og **neer-**.
Nedrelippa. Østl.: **Neerlippe**. — **Neere-moon(n)** d. s. ShlV.
ne(d)ladd adj. overlastet. ShlV.
Ne(d)land n. = Leland. ShlV. — **Nerk** Shl.
nedsekkt part. nedsænket = nedsøkt. 2) fortræbeligt, forbandet. Nhl. Hard. YSogn.
Nes (e') n. — Dativ **Nees'sa** Ndm. o. fl. Fl. **Næsja**, **Næssjanjnj**, Dat. **Næsjaam**, Gaardsnavne i Trond.
Nesjaflu(d) f. fladt Skjær udenfor Næs. ShlV.
Nesjar m. Beboer af et „Nesland". ShlV.
Nesje m. Eng ved Vand. Solør: **Næsja**.
Neste n. smal Isthmus. Tel.
Netja f. — **Nitkjaa** Ndm. (Ti.), **Nitju** ØTel.
Netje. Kun i „Fiskjen stou paa **Ned'je**" = „havde **nedja seg**", var bleven hængende i Nettet. Ma. Til Net, netja v.
Netla f. — **Nisle**. Oslo (Bærum).
Neve (e') m. Næve. — **Ne(e)vee**, Fl. **Nøvaa** ØTel. (Tinn og fl.); **Neeva** og **Næva** Østl.; **Neev(v)e(e)** og **Næv(v)e** Ndm. Helg. Lof. Senja; **Næv(v)a** Ndm. Fosn; **Nav(v)a** Odal, Fosn, Namd. SHelg.; **Növö** (— Naavaa) Mid-Guldal, NØsterd.; **Naavaa** Trondh.
Nevafylling m. noget som fylder Næven, f. Eks. en Steen. Gbr. (Vaagaa).
Nibba f. — Liden steil og spids Fjeldtop = Nipa A. Nyf. Shl.; Voss: **Nybba**.
nidstura v. „sture" vedholdende. Nyf.
Nit (ii) n. og **Neit**, = **Nit** (i'). ShlV.
nita v. n. (ar) = nita, neit. VTel.
njoa (oo) v. (ar), være seen og klodset i Arbeidet. ShlV. — **Njoovætte** n. Klodrian. Jf. Njo(d), R.
njota v. — **nuute** (—yy) Odal, Solør. „Væl noti!" vel bekomme! Set.
Njut m. Bjergtop = Nut. ShlV.
no, nu. — **no** og **nu** i Ork. Lof. Salten.
nog, nok. — **nukk** Odal. Vinger, Nfj. og fl.
Nogg (o') n. A. — skrabet, skuret, gnedet og derved beskadiget Sted paa Hud, Klæder osv. Shl. og fl.
Nokk (o') m. liden Tingest. ShlV.
Nokke (o') m. de to nys-opspirede Frøblade af en dikotyledon Plante, f. Eks. Kaal. Sogn. Eet med Nokk. A. 3) vrangvillig Person. Shl. (Etne).
nokon (o') pron. — m. **nokun** Ma. (Aasetall); **nok(k)oon** Hard.; **nokkoon** Voss; **noken** Jylgder, Tel. og fl. f. **nook(k)oo** Voss, Hard. Shl.; **noogoo(r)** (korte oo) NGbr. (Lesja, Dovre, Vaagaa). n. = f. Hard. Voss, Shl.; **naakka(a)** Ndm. Fosn, Namd. Helg. Senja. Flertal: **nokkre** (o') Hard. Voss, Shl. og m. fl. („äi nokre Karar", enkelte); **noggre** (o'), **nöggre** (se disse) Ring. og fl.; **nörre** Østd. (Tynset); **nokaa** (o') „Stykkje", Sfj. (Jølstr); **noogoo** „Gute" NGbr. — **naagaa-hale** adv. temmelig meget. NGbr. (Vaagaa). — **noko so** adv. temmelig. Udbredt.
nola v. (ar) arbeide smaat = nolka. ShlV.
Nopp (o') n. Sjarpi. Hard. (Ulls.).
nord. — „**noor** (**nool**) aa nee!" Shl. Land.
nordan adv. — **noora** Selbu (nasalt a); **naarraa**, **noolaa** Roms. og Ndm. — **noor-te** nordad, ØTel. og fl.
nordra seg v. om Vind: blive meer nordlig. Udbredt i Syd. Jf. sydra seg (søra).
Nos (o') f. Næse. — Nfj. (Stryn). Fl: **Na'su** Voss, **Na'sir -e** Hard. — **Naasaa** m. d. s. Totn, Hadel. og fl. „I Naasaa-a", Totn. Skulde efter Formen være G. N. nosi som er = hreðr.
nosla eller **norla** v. æde som en Gris, med dens Næselyd. Nfj.: **nohlje**, ISfj. **nohlsje**. Jf. nasla.
Noss n. Pusling. — Sdm. (Harham).
nossa (oo). — **noosa** og **n. seg**, Li. (Lyngdal). „Han gjæng o noosa saa smaatt". **Noo-**

sing f. det at noosa. Li. (Ly.). **nussa seg** d. s. ISogn.

Not (o') f. Nød(d). — **Net**, Fl. **Ne'ter** og **Ne'tär** Ring. og fl. **Næt**, Fl. **Næta** Roms. (Veøy, Nessæt).

Not (o') n. Skudsmaal, Rygte. ShlV. „Han har eit gott Not her". Jf. Unot.

Nov (o') f. — Fl. **Ne'vur** og **Na'vir, -e,** Hard.

Nuna f. Nonne. Li. (Spind). Sjeldent. G. N. nunna.

Nurk m. 1). — Vestfold.

nurkast v. n. holde haardt = stintast. Vestf.

nutra v. n. tage smaat til eller af noget; tage i Brokkevis; knibe paa (Mad, Tøi osv.); tøie ud. Li. (Ly.). „Eg fær sjaa o **nuddra** dæ te", saa det, ved Forsigtighed, til at strække til. „Han nuddra dæ burt, nuddra saa dæ blei for lide".

nuvutt adj. kortøret. — Ma. Roms.: **nuete**.

Nybil n. — „Paa **Nybølo**" SShlV.

Nyfykna f. Lystenhed paa alt nyt; Innovations-lyst. Shl. Til nyfykkjen (-fiken).

Nygg m. Gysen, Skræk = Nøgg. ShlV.

nykkja v. (te). — 2) krøge. Ryf. Shl. Hard. 3) spire. „Da fere te nykkja i Aok'rn". Sogn (Vik). Til Nokke.

Nyfse n. et lidet, fremoverhængende Bjergparti. Sdm. (Stranda, Sunn.). Jf. Nybba.

Nykla n. Traadnøgle. — Ma.

næm adj. smitsom. ShlV.

næma v. n. (er, de). — 3) mærkes, fornemmes. ShlV.

Næming. — „Ein **Æming**, tvo **Æminge**". Gbr. (Lesja).

Næpegrav n. Roe-beed. Shl.

næpeleg adj. = næpen. Tel. Ryf.

nærseedd adj. R. — Shl. **nærsee-en** d. s. ShlV.

nærtaken og **nærtakande** adj. ømtaalig. Bamle.

Næverlaup n. se Laup, Borkelaup. Gbr. og fl.

Nøgd. Nøygd Vald. og fl. — **nögge** se naua.

nøggjeleg adj. og adv. rystende; overvættes. **nöggle kveik** meget livlig. Ring. (Sigdal).

nøke v. klemme osv. — Kunde maaske være laant til Kystmaalet (ONed. Bamle, Vestfold og fl.) fra OTel.'s **nøkaa** ɔ: (g)nika. — **Nøking** f. og **Nøkeri**, om smaalig Udnytten af Arbeideres Kræfter.

nøkkja v. n. (er, te) = nekkja, om Søen. ShlV.

nøna v. (er, te). — holde „Non". Ndm.

nørta v. (ar), streife, berøre let = **nerta**. Ma. Jf. snørta.

nøsa v. (er, te) = nysja, nuste ɔ: **plukke op, pynte**, ordne. Li. (Lyngdal). „**Nøsa upp** unner Ky'ra".

nøre adv. nøieregnende, strengt. Li. (Vanse). „O hoy, o hoy! gjænge de saa **nøde, at** Stor-Otto maatte døy, hann öu?"

Nøtt(e)lænding m. En fra **Nøtt(e)land** ɔ: Nøtterø, Njótarey, i Vestfold.

Nøyte n. Selskab, Samling af Folk; især Familie, Husstand. ShlV. „Huuse **verte** for liite no, dær æ to Nøyte i da".

O.

O. — Det aabne O (o') gaar i Trond. og i Roms. ofte over til et ö, som nærmer sig ä og aa; i Selbu ofte til æ: lok > **lækk, flætt** osv. Det gaar ikke sjelden over til oo baade i Øst- og Vestland: opinn > **oop-(p)in** osv.

oast v. — VTel. (Mo).

obyd? adj. uelskværdig; fortrædelig. NGbr. (Lesja, Vaagaa). „Ikkje eit obytt Dol". „Væra obytt mæ ein" = usams. Ubytt? se A. Se ogsaa ubyden (aabytt, bytt).

Oda (ova) f. R. — 1) Brunst; Livsmod. Shl.

oda (ova) adj. R. — 2) ivrig opsat paa. Shl.

Odd n. — **Öudjdj** og dl. Ndm. Gbr. Solør, Totn, Trond. **Ödd** (—aa) Smaal. Rom. og fl. „Han foor ivi Odd o Æn'dar" = „hovu(d)stupp". Tel. (Vinje).

oddakvass, -laus, -tal ShlV. se odd-, Odde-.

Ode (ove) m. R. — 3) travl Hast. ShlV.

offa v. a. (ar), irettesætte; overfuse. Roms.

Ogløyte n. OTel. (Tinn, Sell.), se Augneleite.

Ogn (o') f. — Fl. **Ag'na** og **Ag'nu** Voss. **Ogn-Grand** (Hall.), **öggne Grand** Shl. **öggne Tær** Shl. og fl. Sammensf. hører maaske hid; jf. dog Augne-; Agn.

Oke (**Ok**). — „I **Aa'kje**", INfj.

Okla (o') n. — **Aakkle** f. (og m.), Flertal **Aakklär, -ane** Vestfold og fl. i **Sydøst**, ligesom „Nyre". — **Oklaknøkjel** m. se Knokel. ShlV. — **Oklastein** m. = **Kljaastein**. ShlV.

Olavsvoka A. — **Olsokafta(n), -dag, -helg, -eld, -graut, -flaum.**

Olboge m. — **Olbög(j)e** Nhl. Shl. og fl., **Olbaaga** (ö—aa) Ring. (Modom) og fl. i Østl., **Alboog** SHelg. (Vegaa).

Olbogeskjel f. Albuespids; jf. Kneskjel.

Olde m., **oldra** v. — STrondh. (Selbu): **Öl'de, öl'de.**

olmast v. blive „olm" = ylmast.

Olmosedom n. Usselhed, noget Usselt. Nfj.

Omn. — **Ogn** (o') Li.; **Obdn** Hall.; **Obdm** Shl.

omurlaus, A. R. — Jf. G. N. **ömurligr** afskyelig, modbydelig (Fritzner); trist, fortrædelig (Erik Jonsson); Isl. **ömunarligr**, vranten, uvenlig; Isl. ömun Fortræd, ömunarsamr = amasamr. — „Ein **hoomurlöuse** Gar", en hyggelig, koselig Gaard. Hard. (Odda). Tør være fremgaaet af dette.

Ongle m. = Ongul. Hard.
onglefylla v. bedække alle Anglerne, om Fisk. Sdm.
onnarlaus adj. — 2) uvirksom af Ligegyldighed, blottet for Arbeidsiver; ligegyldig. Nfj. (Stryn, Innvik): *aanjnjalâuse*. — **Onna(r)löysa** f. det at være o.; En som er o. Nfj.
open adj. — **oopen** Ryf. Røldal og fl.; **ooben** Jæd. Ryf.; **ooppi(nj)n** m. og f., **ooppi** n., **ooppinne** og **ooftne** pl. Hadel. Solør. — **opna** v. **ooftne**, Hadel. Solør.
Ora f. — **Oorde** Tel. (Hjartdal). **Oordaa, Oortaa** og **Oolaa** (tykke Konsonn.) f. pl. Selbu. (Ogsaa **Oorte** sing. A. L.).
Oras m. megen Omtale; Folkesnak. ShlB. „Da vart eit heilt **Ooras'** om da". Ord-as, eller Fr. orage?
ordbera seg v. udtrykke sig.
Or-drivar m. Redskab til at drive ud. ShlB.
Or-dryfte n. ShlB. — **Ordskil**, ShlB. (Stord og fl.).
orgast (o') v. falme. ShlB. — **Orm. Oorm** Ryf. Shl.
Orklov n. — Har ofte, ligesom „Maalklov, fysen" og fl., gjennem den stadige (bevidste, halvbevidste, og til Slut glemte) ironiske Brug, som man fra først af ikke har villet, og til Slut ikke har tænkt paa, at antyde ved Modulation af Stemmen, faaet en modsat Betydning: Reservation, Tvetydighed. ShlB. „Da æ so eit Oorklov i da, da æ kje te liita paa". Ord- el. oor-.
? **ormjonast** v. = orminnast. Roms. Jf. mjona.
ormegtast v. besvime. — Roms.: **oor-**.
orna v. a. lunke. ShlB.: **ood-**. **oodnast** R. Shl.
orr (o') adj. livlig. R. — Li.
Orr f. Elletræ. — Fl. **Örr'u(r)** Hard. (Ulls. og fl.), Voss; **Err'ur** og **-ir** og **-e** Hard. Sammeledes Osp.
orvento adv. uventeligt. ShlB. Se Vent.
Orvæsa f. Stymper; se Aurvæsa. BRamb.: **Aarvees**. Jf. Edv. Storm: „kruggaate Aalvaasaa".
Os (oo) m. 1. 4) Vandbasin osv. R. — Nhl. Shl.
Os (oo) m. 2. 3). — Sfj. „Oos i Hestn".
Oska f. — Ostl: aa—d. **Öuske** (—äu), Romsd. Ndm. (Surndal).
Oslofæl se Uslodferd.
Osp f. — Fl. **Espar** Nbg. Tel. Se for Resten Orr. **Öusp** (—äu), Romsd.
ota v. = hopa. Sfj. Nfj. **ot-te!** til Hesten.
Otrskuldra f. en Skulle, vel = Otrslundra. Helg.
ovan. — **oogoo** Uppdal og Ork. i STrond. — *aavaafer* ovenfor. ØTel. (Lunde); *aama-i* d. s. Tel. (Grandsh.).
Ovanvind m. = Fallvind (-Vedr). Vald.
Ovbik n. = Uvyrda. ShlB.: **Aavbeek**.
Ovdjuv n. steilt og dybt „Djuv". ShlB: **juu**.
Ovgjegn el. **Av-**, f. = Aagjegn, A. ShlB.: **Aav-**.
ovfus adj. meget „fus" (**foos** NGbr.) Gbr. (Dovre): *aafaas* (korte Vokaler).
Ovmenne n. Rise. — ShlB.: **Aav-**.
Ovmaate m. Overmaal; Overdrivelse. ShlB.
Ovrøyve n. noget usædvanlig stort og svært; Kolos. ShlB. „Eit Aavrøyve te Kar, Kvinnfolk, Tre, Dyk, Stein". Ogsaa **Aavrøvle** Shl. Rog. **Urøvle** Shl. (Etne). Se Ovrøyving A, Ovrøyle, Aavrøyvling, Ovrevle R.
ovsein adj. — **usein** ShlB. (ironisk brugt?).
Ovtak n. — **ovta(ka) seg** v. overanstrænge sig. ShlB.
ovugt. — **avunt** Rom. (Fet); **agunt** Rom. (Rømskog). „Snu til **avon**" = „snu mot Sola". Smaal. (Rønes).
Ovvokstr m. altfor stærk Vækst. ShlB.
Ovverk, Ovverkje? „Han gjoore dæ i **Aaværkjaa**", i Halverste, pludselig Forvirring, Panik. Jf. Vaavirke, -verk, hvoraf det kunde tænkes fremgaaet ved Bortfald af V (Dissimilation). Roms. (Aukra, Gryten).

P.

Pall m. 4) Terrasse. — Om tør fast(trampet) Jordplet omgiven af Dynd. Roms. (Eid).
Pannerast f. Rad af Tagsteen. ShlB.
Paul m. Vandhvirvel. Otredal (Vennesla).
paula v. boble osv. A. — sprutte frem; trykke sig ind; om Vædsker. Roms. „Vatne pöula inn i Baa'tn".
Pausa f. Mad-masse proppet ind i Mund paa een Gang. VTel. — **pauseta** v. = pausa. VTel.
Paa-emning f. Indledning. I Skrift.
peilesam adj. = peilutt (Nfj.). Nfj.
Peisfot m. Bundflade i „Peis". Vald. „Dæn so paa Päisfoote si'te, kann säia dæ han hugast".
peiva v. (ar) svinge hid og did i Gangen; vimse. Sdm. (Sande). — **Peiv** m. En som „peivar". „Din olmose Peiv! — **Peiving** f. det at „peiva". — **Peivaty** n. vimsende Tingest(er). Sdm.
pika av v. tilspidse. ShlB.: **piika** *aav*.
pingsa v. — brille. Set. VTel.
Pipar m. — **Pæpar** Ndm. **Papar** Namd.
pir adj. spæd = piren. Roms. „Han æ ikkje piir," ikke let at haandtere, ikke „grei". „De e 'kje piirt."

pira v. pible frem. — ShlV.: **piira** og **pyyra**.
Piril m. tynd Figur. STrond. (Selbu): **Pirilsls**.
Pist (ii) m. liden svag Person. M. St. — **pisten** adj.
Pit m. (i') og **Pita** f. liden tynd Tingest. Shl.
Pjas = Pas. — **pjaska** v. rapse; og **pjeesa**, ShlV.
Pjal'tr n. udslidte Klæder. **pjaltra paa seg** v. klæde sig i Pjalter; **pjaltrast aav** v. gaa pjaltet klædt. ShlV.
Pjoltr m. Bylt; **pjoltra** v. bylte. Nfj. Li. Andre Steder: **Pjult, Pjylt, pjultre**.
pjona v. = pjaana 2). ShlV. Isl. prjóna.
Pjuka f. = Høysaata. STrond. (Selbu).
plaga v. pleie. — „Eg **plagar**, me **plaga**, Tel. (Laardal). „Eg (me) **plaga**", Tel. (Kvits. Sell.). „De **plage** (el. **plag**) so vere". Rbg. SVTel.
Plagg n. — **Plægg** og **Plägg** ØTel. STrond. og m. andre Steder; **Plägh** Selbu, **Pläg** NTrond. (Snaasa).
Plass n. Husmandsplads. Tel. Rbg. Shl. Flertal: **Ploss** (o').
platt adv. ganske, plat. Shl.
Plitta f. Gran. — „Inkje **plitta** Gagn". ShlV.
Plogtruku f. en Regulator for Ploven? Gbr.
Plomi f. Dompap = Blodmigja. ShlV.
Plove m. Et Stykke Vei. ShlV. „Ein drygg Ploove."
Plyt m. Pog. Roms. — **plytinn** adj. Roms.
Pløgsla f. 1) — Vestfold.
Por (o') n. Puds. ShlV. — 2) = Tolor. Selbu: **Pør(r)**.
pota (o') v. vaccinere. **Potekall, P-kjering**. Sogn (Vik).
Praamstokk m. Bjelke, hvoraf kan laves en „Praam". — **Praambord** n. hvert af de syv (7) „Bord" (Planker), som maa kunne faaes ud af „Praamstokken". **Praamband** n. Egekrog til at sammenholde „Praambordi". — **Praamstamn** m. ØNed. (Gjerstad).
Priel m. Tærskestav. Smaal. (Rakstad)
Primtjøra f. tyndt „Brim", som Smør. Tel.
Promm (oo) m. Rakle paa Løvtræ. Solør.
?**prænen** adj. = foreven, svinn. Ryf.
Prøys f. = Agntrugje. Lof. **Sprøys**, Helg.
Puk(e) (uu) n. Pusling, lidet Mandfolk. Ryf.
Puse m. Kat. — **Puyse** og **Peuse**, ILi.
putra v. Shl. **pjurre**, tale rast lavt og monotont, ligt den „pjutrande" Gryde. Østl. (Solør og fl.).
pyngla v. n. = pyngja. Namd.: **pöngel**.
pæla v. slæbe, trælle. Solør. — **Pæl** n. Trællen, Trællearbeide. Rom. Solør. Smaal.
pøle (tykt l) v. pusle, søle. Røros. Tynset.
Pøle (alm. l) f. Landstrygerske. NØsterd.
Pøsa f. stor poseformigt fremstaaende Fold. **pøsa** v. staa poseformigt frem. Christie. Maaske for Pysa el. Pøysa. Jf. flg.
Pøsel m. liden arrig Tingest. ShlV.

R.

Rd udtales **rd** i somme Ord i Mid-Tel. ØTel. Aamlid, Tovdal og Drangedal; saaledes: Ard, arde, hardeleg, Urd, Hærd, Byrde og fl.; desuden i Imperff. som „spurde gjorde" osv. i de samme Egne og mange flere. — Rn i Endelser er vordet **dn** i den største Del af Ryf.
ra(da) seg v. 2). ShlV.
radd VAgder, se rædd.
rade adv. 2) stedse, stadigt. — Nfj.
radlen adj. rask, snar. „R. paa Foo'tn". ShlV.
raka Reis v., Shl. som Ryf. R. = **reka** R.
Rakalauv n. Løv som rages sammen til Vinterfoder. Hall.
Rakebin (ii) n. stort Særsyn. Sdm. (Hørei, Sande). Ogsaa: „eit **rakje** Aabiin". Sdm. (Hjør.). Ogsaa „eit **rakje** Aavertak", et stort Overtag; et ligetil. Til **raken** adj.
Rakgoss n. Brag-gods. Sdm.
rakleg adj. trivelig (R.), som der er **Rak** i, som vil „**reka ut**" (vokse fyldig). Ma. Set.
Rallhund m. En som rallar 2); og **Rall-kaggji**, Namd.
(V)rals m. = Vralt, Valk. SetB. VTel. (Moland, Nissedal).
rambønt (øo) adj. som nedbeder ondt over Folk; som beder **ramme** ɔ: bittre onde virk-ningsfulde Bønner. Li. (Vanse).
Ramneskotl n. — **Rab(m)naskotl** er vel bare den larmende Ravneflok. Shl. **Rab(m)-naskrotl** n. d. s. Shl. (Kvinherad, Etne). Se Skrotl. R.
Ramp n. Plukk. R. Shl. (Etne). — **Rampa-gadn, Ramp-aaklæ(de)** og fl. Ryf. Shl.
Ramp m. Pak; Pøbel. Oslo.
rampa v. rapse. Namd.
rana v. (er, te) el. **(v)rana**. — Sdm. (Borgund, Sande). „Han rane so fram yve Sjø'n dinne Baa'tn". — „**ranstemnd** Baat", B. med fremstikkende Stævn. Sdm.
randa v. a. „r. Brø", vende Fladbrød paa Hellen, saa det blir jevnt stegt. ShlV.
(v)rang adj. 3) vrangvillig. Rum: **vraang**; Jæd. og Dal. **vra'nge**; ligesaa: **Vraang** f., **vrengja** (og **rengja**) v., **vri(d)a, Vreist**; men „Reistabakkjen" og „Vreistebakkjen" Stedsnavn, Jæd. — **(V)rangband** n. øver-ste, vrangt og ret strikkede, Kant paa Strikke-tøi. Namd.
(v)ranga v. a. vrænge. ShlV.: **raangga**.
(V)range m. Feil i Væv. Chr.: **Raangje**.
(v)rangful adj. snedigt vrangvillig. Østl. **vr-**.
(V)ranggyrding m. 1) „Reipskrok" (se d.),

som vender den gale Vei. 2) vrang Person. Helg.: **Rangjøling**.
(V)rangmenne n. egensindig, „vrang", Person. Nhf.
(V)rangskap m. Tværhed, Vranghed. Shl.: **Raangg-**.
(V)rangsveig R. — **Röunsveg** Hard.
(V)rangtvare m. = Vrangtre 2). Nfj.: **Raangge-**.
Rapan n. stor Fangst, Coup. Helg. (Vegaa). „Han gjord et heilt R.". Til rapa v.
rapla v. n. glide ud = rapa; om mindre Skred Ma. Set. „Stäinan rapla unde Fø'tan". — **Raplurd** f. = Ranurd Agder.
Rast f. Række. — 3) f. pl. Sidestykker af Stige, **Laangraste** Sfj. (Holsa).
rata- slet. — I Sammensf. Namd. **Ratahol** n, **Ratastaur**, **R-Skank**, **-Vedr** n.
Rau(d)brakje m. tør Enerbuft. NShlV. — **Raudeine** d. s. SShlV.: **Röu(g)einar**. — **Rau(d)bær**, læs: **-bar**, Bar.
Raudhøy n. Hø som er rødbrunt af at have ligget for længe i Fugtighed. Tel.: **Rou-**. — **Raudhøysida** af en Dal = Mosasida. Tel. (Skafsaa).
Raudkamb m. = Raudaat. Shl. Li. Ma.
raudmosen (oo) adj. 1). — ShlV. Nhl.
raudreikutt adj. rødstribet. ShlV.: **rou(g)reikete**.
raudsidutt adj. — Solør: **röugsitete**.
Raun m. **Röudn** Rog. Shl. **Röngn** YNum. **Raang** Solør. — **Raunasall**, Sorbus hybrida. — **Raaunlöuv** IMa.
rava d. s. = ravla 3). Namd.
Ravall m. Brøvler. VTel. (Treungen): **Ravaali** (og **Raa-**?). — **ravande** adj og adv. = rava. Shl. og fl.
Raa f. lang Stang. — **Røe** f. STrond. (Selbu). „Haaghaaroe", Stang i Gjerde.
Raabygda, Navn paa en Afbygd i Verdalen. — **Raa** Grændsestjel; **Raadele** n. Rom.
Raadkjerring f. Kvinde som veed Raad for megen Lidelse; Kvaksalverske. Østl.
raadlaus adj. **raadlous** Shl.
Raa-gard m. Gjærde af tykke Stænger.
Raalagd m. = Raaklagd. Shl.
raaleg adj. trivelig; frisk kraftig og snart tagende Huld. Nfj. (Stryn, Innvik). **raalejen** d. s. Nfj.
raamen adj. træffende (i Ord). Helg.
Raamhogg n. Hug osv. jf. Raamskot. Helg.
raavalen (ä) adj. vælen af Væde. Oslo.
Red. — **Reer**. **Reerkvist** = Migekvist. ShlV.
regna v. regne. — **rigna** og **ri(n)gne** Agder, **ringnde** Rbg.; **rigna ringde ringt** Hard.
Reiadike n. Hængedynd. Sdm.
Reikje se Rækje.
reint. — **ræ'ingt** NØstd. (men „Sten"). — „**reint aa steint**" se reina v. R., reina, v. Fritzner.
reinskjerten adj. — Ndm. Gul.
Reipskrok m. et Krumtræ til at fastgjøre Reb om Læs paa. Helg.

? **Reis** m. liden Tørvstak. Jæd.
Reis f. 1) Lyske = Røyr. Helg. (Vegaa og fl.). 2) Skræv. Senja (Bjerkøy). Men **Reisan**, Fl. best., Lyskerne. Senja.
reisa v. n. (er, te). — 4) **reisa upp** = risa, staa op. ShlV. 5) „reisa enda", „r. aasta", „reisa øve" falde omkuld, falde over til Siden. ShlV.
Reise. — „Liiji **reise**" ligge over Ende. Sol.
„**reita seg inn** paa ein". — Nfj.
Reiv f. Ogsaa i Indsø. — **Reivlung** m. = Reivling. Set.
Reiv m., **reiva** v. **Røyv, røyva** Shl.
Rek n. Vækst, Trivelse = Rak, Rekk. Set. Til **reka ut** = leggja seg ut. Agder.
Reka (e') f. Skovl. — **Rega**, **Rege** (e') Agder, **Rægka** Helg.; **Ræk(k)a** og **Ræk(a)** Vesteraalen, Lof. (men **Rækka** paa et Fartøi); **Rækka(a)** Fosn, YNamd.; **Reeko** og **-u** NGbr.; **Røk(k)u** INdm. (Sunn. Oksn. Surn.); **Raako** Fosn (Hemne), **Ruku** (u—ø) INdm. (Rindal og fl.), Gul. Solør, Østd. Trond. **Roko** (best. Rokoa. Fl. Rokor) Oslo, Totn, Vagn og fl.; **Rooke** SSmaal. (Tenes, Borge, Onsen). — „Rookoo" NGbr., læs: NGbr. og Valdres.
Rekedag (e') m. = Slengjedag. ShlV.
Rekegots (e') (oo) n. Drivgods. Sdm.
Rekelde (e') n. A. — 2) en vanskjøttet Skabning; f. Eks. et forsømt Barn. Nfj. Jf. G. N. rekald noget omdrivende.
Rekord (e') n. A. — = Fantord. ShlV.
Reksaum (e') m. R. — stor Søm uden „Klinke-ro")(Klinkesaum. Shl.
Remberid f. Anfald af „Rembing". SBerg.
(V)reng eller **(V)rengje**. — forvreden Stilling. „Staa i R.". ShlV.
(V)rengjell m. 2) R. — **Rænjidl** Shl. (Etne).
Rennbygg m. En fra Rennbu i STrond.
Renne n. „sigla i sama Renne", holde samme Kurs. 2) Tilløb. ShlV.
Renneføyrkja f. drivende Snee, Snee som jages i „Rennefok". Agder.
Rennel m. Tridse. — **Ren'ni'li**, SVTel. Rbg. (Aamlid); **Rinjul** Rom. Solør.
Rennesnor (oo) f. Snor anbragt i Svulst eller Fistel for at faa Edder til at rinde ud. Ma.
Rennesprang n. Tilløb = Renne. Agder.
Rennársprang n. d. s. Bamle.
Rennespyta (y') f. Jernstang som fæster Ror til Fartøi, ved at stikkes i begges Ringe. Sdm.
Rennestev (e') n. løst Vers. Li.
Rennsleipa f. Snegl. Elvrom: **Rænnsleepe**.
Rett f. Plan osv. R. Hedm.
rett-um = rettføles. Rom.
Revbjolla, **-glessa**, A. — **Rævabjødla**, **-gleps**. ShlV.
revja v. hvirvle op. A. — Nhl.
Rid, 2) Reg. — **Ree** Hard. **Redel** Hard. se Vri.
Rida (i') f. — **-rò'o** og **-rovu** i Sammensf. INdm.

rida (ii) v. — Supin. **redi** STrond. (Selbu). **riia opp**, staa op, om Solen. ShlB. Isl. ríða upp.
(v)**rida** v. — **vriie** Hall. Vald.
(v)**ridal** adj. tilbøielig til Vridning, vreden, vrang, tvær. Østl. (Vestf. og fl.). Mest i n. og adv.: **vriialt**.
(V)**ridaknyta** f. Knude af „Rir". Nfj.: **Riia**.
(V)**ridel** m. flammet Ved. Shl.: **Riiel**. **Riieleklaatra** f. Hornknap af „Ridel". ShlB. — (V)**ridhæl**, Rbg.: **Vree-**.
riffa v. R. — ShlB.: „**ripsa** ifraa seg"; ogsaa „ripsa m æ da".
Rift f. Gigt. „Dæ **rifta**" v. NGbr.
Rike n. — „Kor (koss) i Verdens Rikje kunde du gjera da?" hvordan i al Verden osv. Shl. og m. fl.
Rikdom. — **Rig(g)dom** Tel. Rbg. Shl. og fl.
Rim (ii) n. 1 og 2. — **Reim** IVAgder, Set. **R**^{e}**im** Agder. — Ligesaa ved **rima** (ii) v.
Rim (i') m. = Rim f. Rbg. (Aam.): **Ri'me**.
Rims. „Sliite Rims", faa for lidet. Nfj.
Rinakyr f. Ko som „rinar". Hall.: **Reena-**.
Rindaling m. En fra Rindal i Ndm.
ringja v. ringe. — **rynja** SBerg.
ringla v. danne til en Ring. Shl. og fl. „Ormen ringla seg". „Vivendeln ringla seg kringom Ve'dn". — „**ringla uut** or Skjorto" = ringa. ShlB.
Ripa (ii) f. Baadkant = Rip. ShlB.
Risastein, Bauta-. **Risasverd**, Sverd fra Gravhøi. ShlB.: **Reesa-**.
Risp f. Ridse, Rift. ShlB.
Rispeteina f. Kurv til at „rispe" Løv i. Hall.
Rist f. — „trø ove Rist", træde skjævt saa Foden vrikker over. Shl. og fl.
Rit n. R. — 3) afmærket Gebet. Berg. „D'æ lettare aa koma fram i Rymbo hell i Rite".
Riva (i') f. Rift. **Reev(v)a** VRamd. Helg. **Ræv(v)aa** VNdm. **Røv(v)u** INdm.
Rivar m. — **Ri'va'ri** SVTel. Rbg.
rjoda v. 1. og 2. rjóða og hrjóða. **rjoa ry'u rôu** pl. **ro'u ro'e** Voss. 3) Voss. ISogn.
Rjo(d) m. = Rodvatn. **Rjo(d)vatn** ShlB.
Rjome m. — **Ro**^{u}**mi** Aamlid, **Joome** Jæd. Dal. (o^{u}), **Rjubme** Nhl. NShl.
rjuka v. — **r**^{e}**uka** Agder; Supin: **rykkjy** Innh.
Rjupa f. — **R**^{ø}**upe** og **R**^{ø}**ypa** Rbg. Ma.
Ro = Moro. „For Ro's Skull". Chr.
roa v. bringe til Ro. — Tel. Vald. SBerg
Rod (o') f. Rad. — **Ro**, Fl. **Ro'ir** og **Ra'ir** VTel.
Roda? f. **Rø'e** Rad, Række, Linje i Bog. Selbu. Ogsaa: Række af levende Væsener i Bevægelse, Selbu; = **Strøe** Selbu (o: Stroda? jf. Straud). „Roda" kunde for Resten ventes at ville blive „Rudu" i Selbu, ligesom „Ludu", „Budu" osv. Maaske snarere eet med Raa f. el. jf. Rjaa m.
Rok (oo) m. ogsaa **Ramrook**, sandsynlig Topskarv, Pelecanus ater. Ramd G. N. hrokr.

Roka (o') f. Rage. — NGbr (Lesja), Vald. (Sl.): **Roko**.
Roke (o') m. — **Raag(h)aa** Guldal, Hedm.
Rolling m. En fra Rollag i Num.
rolseleg adj. R. Ryf. (Hjelm.). „**Dæ føle** Vøv mæ dæ saa æ rolslegt".
Rols n. Bylt. Shl.
Rom n. Rum. — **Rumm** NGbr. STrondh. **Roomm** Trond. Shl. og fl., **Rom** (o') Set.
Rome, Planten. — **Rumm(e)gras** n. Dal.
Rosp f., **rospe** (o') v. om meget Skravl. VTel.
Rossegauk, -igle. — **Russiijill, -g**. ShlB.
Rot (oo) n. — 2) afvanelet Loft i Stue. Rbg.
Rotataska (o') f. = Ratataska. ShlB.
Rota (o') f. 2. — 2) Døbkjød. Selbu: **Rutu**.
Rotasumar (o') m. Sommer hvori Høst raadner formedelst **Rotavedr** (o'). M. St.
Rotaali (o') m. lad Kal = Rotul. Ramd.
Rote (o') m. 1. Raabdenhed, A. NGbr.
Rov (o') n. Rift. Sdm.
roten (o') adj. — 2) **strøbelig**. Oslo. **Lyder roden (rotden)**, Fl. **rotne**, Jæd. Dal. Li. (**rotna** v.); **rootin** (Mat), **Ma'tn æ rootee** NGbr. (Dovre og fl.); **rötin** m. og f. **röti** (-e) n. Totn, Hadel. Rom. Smaal.; **raat(ti)n** og **raat(t)i** Vestfold (Eiker og fl.).
Rubb n. Laad osv. = Ru 3) (R.). ShlB. **Sagrubb**. — **rubben** adj. ru. ShlB.
Rufl n. Ujævnhed. Li. — „**rufla** (v.) Bork", skrabe Mos og Lav af Bark. Li.
ruga v. a. 1) kaste sammen i Dynge. **Ruga** („Ruua") = Ruka. ShlB. 2) stable op = ruva. ShlB.
Rugleist m. — **Rooglist** f., Solør.
Rult m. og **Rulta** f. En som gaar usikkert.
rulten adj. = rult. Ryf. og fl.
Run (u') n. (og f.) R. grund Mellemstrøm. Rbg. (Lisle Tovdal og fl. u'—o' ∞ Mun); Ma. og Set. (o'); ogsaa om stenet Badested, Set.; **Ruan** Mid-Ned. (ØMoland, Frol. og fl.).
runa (u') v. ramse. VRamd.: **rana**.
rund. I Sammensætn. ofte: **heelt rundt**, over det **hele**. Saaledes: **rundgyrda (jula)**, **rundvaska** og fl.
rund adj. — **runn**, compar. **ryndre** VAgder.
Rungl n. Rungen, Rumlen, Skramlen. Hall.
Runk m. = Busserull (-ron) i Syd-Ramd.
„**rure** paa see Klæ" v., klæde sig tykt og uordentligt. Roms. Jf. Rura, Dynge.
Rusa f. Ruse. — **Ryssju** (y—i), Solør.
Rusletog (o') n. om Jernveistog med liden Fart; **Sumletog** bruger lang Tid paa Stoppesteder. Østl.
Rust? — **Røst** bruges om Rækkerne af Smaaøer og Banker udenfor „Havgarden" (Skjergaarden). Nhl. Jf. Hagarust, G. N. **rust** (ikke rúst).
ruven adj. urebet osv. — **ruuen** ShlB.
Ryda f. Sliim osv. — ShlB. 2) **ureen** Aandelyd. Set.: **R**^{u}**ye**.

rydja v. — **rydjdja** Shl. (ar), Hard. (**rør rudde rutt**), Voss (**rø roodde roott**); **røa rydde** (-**ø**) Jæd.; **rø** og **rød(d)i** Namd.
Rydja? f. stor Vist til at rydde Bagerovnen med. Helg. (Vefsn): **Ryja**.
Rygnspenne n. = Ryggtak. NBerg.
Rygl n. Sladder. Li. „Rygl o Renne-stev."
rykkjen adj. tilbøielig til at „rykkja", drage ujævnt osv. M. St. — **Rykkjestakk** m. = Rukkestakk. ShlV.
ryma (yy) v. — **r°yme** Rbg. (Aaml. og fl.); **ryyma** og **røøma** Shl. 4) rømme (fra). **rymma rymmee rymde rymt** VossV.
rymja v. rømme (fra). **rymja rø'mu** (-e) **rumde** (oo) **rumt** (oo). Hard. ShlV.
Rymling m. Rømling. Set.: **Ruymlingji**.
rysjeleg (y') adj. gyselig. Berg.
Ryskjeskjera f. en kort Segl. Totn, Hedm.
Ryte n. A. R. — Nhl. Shl.
ryvjale adv. overmaade. ShlV. Jf. rivleg.
Rækje n. Spor, Mærke; Antydning (af). Nfj. „Eit liite Rækje te Sanning". **Reikje** YSdm. er maaske samme Ord. „Du saa ikkje noko Reikje te 'naa?" Til Raak?
rælen slank. Sogn.
Ræse n. — Afløb, Grøft. ShlV.
rødig adj. — frisk, rask, let. ShlV. Vald.
Røe f. se Raa f., Rjaa m., Roda f.
røkjele(ge) adj. og adv. heldig; tilstrækkelig. ShlV.
røla v. (ar) ralle. **Røl** n. Rallen. Namd.
røna v. a. bestryge Fladbrød med **Røning**, en Ægblanding. ShlV. Vel til rjoda.
rønnaala v. lade Munden løbe, sladre. Helg. Maaske til Rennel (Rynnel), Tridse. **røn-naalen** adj tilbøielig til at r.
Røsme, Rom. (Blaker). — **Røst** se Rust.
Røykfup (uu) m. Røgfang. — Nhl.
Røynd f. — „D'æ bære i Røyndo so i Synyndo". Shl. Ogsaa: Prøve.
røykja v. — **røykji** Hall. Vald. SHelg.
Røynetre n. — „Æ(g) fekk Røynetre a de", jeg fik Lærepenge af det, fik undgjælde for det. Ma. (Otrnes, med By).
Røyse f. Stenhob, Røys. Rom. (Aurskog).

S.

sabba adj. dygtig, vældig = Sabbe, R., sukka. Nfj.
safta seg v. afsondre Saft. M. St.
Sag f., **saga** v. — **Sog** (o') om Vedsag, Voss. **sauwa** v. SOstd. **Säu** og **säua** (-e) fortrænges af „Sag" og „sagä" hos den yngre Slægt i SSmaal. **säga** Ndm. (Stangvik), **saghe** STrond. (Selbu, Halt.).
saka v. — 3) gjøre sig renons, i Kortspil, = „kasta undan". Totn, Hadel. Solør.
[**sak(t)sindig** adj. sagtmodig. Li.
Saltkorna n. Saltkorn. Ryf. Shl.: **kodna**.
sam adj. — Bestemt: **sam(m)a** Namd. og fl. **saam(m)a** Fosn (Orl.). **saam(m)aa** Totn, STrond. (Rennbu). **soom(m)aa** Ndm. Rennbu, **soom(m)oo** Fosn (Hemne), INdm. (Oksn.).
sama v. — **samer samde samt** VTel. Vestf.
saman adv. — **äille** (äilt) **soomma** Hedm. (Ringsak), **sam(m)a** Solør; **adle samne** Sogn; **alla(e) samble** Vald. fj.; **alt sama** (Tel. Shl.), og **samen** Tel.
same-eins adv. = samaleides. Vald.
sameleg adj. passende = lagleg. Vestfold.
Sameldring m. = Jameldring. VTel.
samfares adv. under eet, uden Udvalg = samsala. ShlV. „Du ska ta dei s., du faar kje velja".
samkoka adj. forenet under høi Temperatur. Namd. „S. Kniv", Kniv hvor Staal og Jern ikke er vel stilte.
Samkvæm(m) n. Sammenkomst, Lag. Gbr. (Vaagaa). G. N. **samkvæmd** Forening.
samfert (ee) adj. enig. ShlV.
Samslæp n. = S-stræv. ShlV.
samstøtt adv. uden Afbrydelse. ShlV.
Sandbraut f. = Sandmel. Set. (A.).
Sandgota (o') f. = Aurgota. Men: „Aur-bakke". ShlV.
Sandkorna n. Sandkorn. Rog. Shl.: **-kodna**.
Sandkverv, en Flyndresort; se Kverv. Trond.
Sandstorr m. Sandstar, Carex avenaria.
Sannsoga f. A. — 2) Sandheden udtalt. Ryf. „Han va kje go te høyra Sannsogedn".
Saive m. for „Vats-arve". Solør: **Særv**.
Saud m. Faar. — **Söug**, best. **Sojjen** SShl. VRyf. **Saudar-**: **Söuga-** VRyf. SShl.
Saudsmale m. Fæ af Faare-art)(Geitsmale. Det enkelte Dyr hedder **-smolog**. Shl. Ryf.
Saumaregla, Saumslir f. = Saumslaa. ShlV.
saumsliten adj. slidt i Sømmerne. Udbredt.
Saur m. Ryf. Shl. — **saura** v. „s. ei Mina". Shl.
saura v. (ar) fare til, gaa raskt i Gang med noget. Set. **Saur** m. „i ain Sau're", uden Stands = i ai Saud.
Saurfot m. = Moldfot (i Plov). Solør.
saulsam adj. sølet = saulutt. Ma. (Tveit). „S-t Føre".
saurande adv. overvættes; ligesom overdrys-set. „Her va **söuran(d)e** fullt mæ Beer." Li. (Vanse, Lyngdal).
sava v. a. afbarke for at skrabe **Sav** (Lesja). „Sava Tre". Ndm. NGbr.
Save m. — **Sava** Østl. „Mitt i Savan," Sevje-Tiden.
Save m. — slap, sen Person. „Ein Save te arbeia". ShlV.

saven adj. slap, dorsk. R. ShlB.
savla v. søle, smudse. — Rom.
Savljost m. afbarket Stamme. Gbr.(Kvikne). Medd. **Savjost.** Jf. losta 2, A., ljósta.
Saa m. — Fl. **Sæ,** best. **Sæ'dna.** Mid-Sogn (Vik).
saaldrast v. drysse ned; især om Korn. ShlB. Isl. sáldrast.
saama seg v. sky over. ShlB.
Saalvaaji m. Namd. R.
Saarsauga n. ræd Omsorg. Set. (Bykle fl.).
Saarsykja f. = Saarsøkje. ShlB.
Saatebøkja f. saa megen Tørring af Hø, at at det kan sættes i „Saata". Sdm. Se Bøkja.
Segameis (e') m. en seenfærdig Fn. Rom. (ee og æ). — **Segamega** m. d. s. Rom.
Seglbite (i') m. = Sigle-bite. **Segltofta** = Mastrtofta. ShlB.
segutt adj. fuld af **Seg** (Rom.), tilbøielig til at **sega.** Rom.: **seegate** og **sægate.**
Sela f. Buksesæle. Nordl. **Seela** og **Sæl**(l)a.
Sele m. — **Sel**(l)**e** VNed Ma. (Tveit); **Sølaa** OTel (Heiddal og fl.), **Solo** (ö—aa) Gul. NOsterd.
seilda seg v. = seila seg. Shl.: **søylda s.**
sekkt adj. 1) = nedsekkt, søkkt. „Ta va daa sekkt", det var da fortrædeligt, forbandet. Nhl. NHard. NSogn. 2) plaget, besværet. „Han vart **søkkt** mæ da (dæ)" = „brydd me aa faa da tel". Helg.
selja v. — **sælja sörde** (tykke Konsonn.), Rom. **sæl**(l) Ork. Fosn, Ndm.
Selja f. Salix. — **Sælja** Nordl. og fl.; **Sylja** Shl.; **Selje** (e') OAgder, NNdm. (æ), Lof. (æ); **Sælli** Fosn, NNamd. NOrk. SHelg.; **Seelli** Innh.; **Sælj** Fosn, Ork.; **Selj** OMa. VNed.; **Sill** SSmaal. (Hvaler, Borge, Arem. Id, Berg. og fl.); **Silju** NGbr. OTel. Vestfold (i og e); **Sylju** Gbr. Totn, Hadel.; **Sölju** Gbr. Rom. Ring. INdm. Solør. Hall. Oslo; **Syljo, Suljo** og **Söljo** Vald.; **Sölje** og **Saalje** Gul. NOstd.
Seljehegg m. enslags „Selja". NGbr: **Sylju-.**
semja v. — **seinja** (e') o **emja,** JLi.
sengja v. a. tildanne en „Seng" ɔ: Bed af f. Eks. Kartoffel ager. Set. — **sengja isamen,** dele Seng. ShlB.
Sengjabrik (ii) f. Fjæl, som danner Forsiden af Sengested, særlig et som er opslaaet langsad Væg. Ndm. Roms.
Sengjatile n. = Sengbotn. ShlB.
ser-kvar. Rom.: **see'haar** = „i ser", i Stykker. „Slee'an er see'haar; de er kömi see-haar".
Seta (e') f. = Set f. — **Setu** Vestf. (Sæm). — **Set**(u)**vatn** n. Gjødselvædske som siver igjennem Jordsmonets Overflade. Li. (Ly. Spind): **Sedvann**
seta v. a. (ar), gjødsle. Li. Ma. „Han he seda gott upp Fee'da". Især om Seta el. Set f.
Seta (e') f. Sidden. — **Seet**(t)**a** Nordl. (Senja og m. fl.), (**Kvæill**)**seerda** Helg. (Vegaa); **Seet**(t)**aa** NNamd. Fosn (Hemne: -o); **Sæt**(t)**u** Ndm. (Stangvik); **Kvællsittu** Odal; **Setu, Kvellsetu** VTel.; **Søtu, Ooppsøtu** Guldal. — **Setusel** n. „Sel" hvori man holder til). Mjølkesel. Tel. **setukjær** adj. glad i at sidde. Tel. (Vinje).
Sete (e') n. = Gilja. ShlB. „Lakjasete".
setja (e') v. — **søkjaa, eg sæt, sætte, sætt** OTel. (Grandh. Hjartdal og fl.), **særd**(a) Helg. (Vegaa og fl.). 13) „Solæ se'te i Sky", gaar ned i Skyer. Ma. (Aas.). 15) lægge Fartøi (Baad) for Anker. „Ligge sett", ligge for Anker. Li. Ma. — „Setkje øve mæ", opsætte. Nfj. — „setja taa seg", afmagres. ShlB.
Setrid n. „Baa'dn ligge i Settree" naar den ligger fæstet til en Steen. „Settree (-ri)" = „Iletog + Stein", det som Baaden „rider" for. Li. Ma. Tovet kaldes „Sett-reetöu", og Stenen „Settreestein". Ogsaa Laksegarn kan fastgjøres saaledes. Ma. (Halsaa).
Sett(e)**kaka** f. Kage eller Brød af „sett" (gjæret) Deig. Ogsaa **Gaaddekake** Sdm.). Lumpa.
Sevja f. — **Søvj'**, best. **Søvjaa** Ndm.
sevla v. a. afbarke. „Ei sevla Bjørk". Li.
sidan adv. — **siio** Shl. **seea** Hedm. Ndm. fl.
sid-lepa (e') adj. = sid-lippa. — **sid-maga** adj. sidbuget. — **si-drikka** v. drikke stadigt. M. St.
sifløytt adj. — **seeflött** NSmaal.
Sig n. — „**Sei** fraa Fjøse". Hadel. (Gran).
Sigd m. **Sejd** Gul. (Sings.).
sigen (i') part. mødig. — 2). Oslo: **siigen.**
Sigle n. R. stor Fart eller Hast. „Koma i eit Sigle", i eet Rend. Sogn (Vik).
Sigle n. Møllejern. R. — „Springga aav Sigle", gaa fra sig selv af Vrede og Ærgrelse. ShlB.
Silda-aata R. Skal nogensteds være Silde-foder, særlig „Kopopoder".
Sildajela f. = Sildavinda. ShlB. — **sildra** v. **säldre** STrond. (Selbu).
Sildsodbrødgraut m. enslags Smør af Sildesuppe og Grynmeel. Ndm.: **Siljljsobrø-gröut.** — **Sill** se Selja.
Sin (i') f. Sene. — **Sin** Set. Rbg. (Aaml. og fl.), Ma. (Aas); **Seen** Ma. Li. Rbg. Rog. (og maaske overalt ellers, hvor Eenstavelsesformen forekommer, se flg.); **Seen,** Fl. **Sønaar** OTel. (Sauland og fl.).
Sina (i') f. Sene. — **Sæn**(n)**a** Fosn. Helg. Senja; **Sæn**(n)**aa** Ndm. NNamd.; **Sænn'** Ndm. Lof.; **Seenna** Senja, OLof.; **Sinu** Solør, Elvrom, Hadel. og fl., **Synu** Rom. Viri; **Seeno** og **-u** NGbr. (Lesja, Skjaak og fl.); **Sønu** JGul. JNdm. (Rindal); **Sunu** Ork. Medal, Rennbu; **So**(r)**no** NTrond. (Snaasa og fl.), **Sønø** (—ö) Ostd. (Sollid, Rendal). — **Sinadraatt** m. (af

Sin); **Sœn(n)adraatt** Fosn og fl.; **Sinudraatt, Synudraatt** og **Sunudraatt.**

Sing m. ɔ: Sæbing; en Maageart. NTrond.

Sinkaali m. en forbindende Dobbelthage over Sprækker i Træ. YNamb.

Sinne m. = Sinn, Hug, til noget. Rom.

sinnesgalen adj. rasende hidsig. ShlB.

Sintebust f. arrigt Kvindfolk. Nfj.

Sirudnad m. endeløs „Rudnad" 2). ShlB.: **Siroona.**

sirja v. — **sitjtja** Ndm. (Sunndal og fl.); **sikja** NGbr. og fl.; **sikjkje** og **sitjtj** STrond. (Selbu, Singsaas); **si(k)kji** Gul. (Halt. Tydal); **sitta** Totn, SØstd. Ndm.; **seetta** Ndm. Fosn; **sit(t)i** og **seet(t)i** Fosn, YNamb.; **sitte** og **seette** Nordl. nord for Steig; **seett** Salten, Lof. (delvis), NHelg. Fosn (Hemne), Ndm. (Rindal); **sitda** og **seetd(ä)** SHelg. — Supin. **so(o)te** og **sute Shl.**

Sitl n. ɔ: Sisl. **Bekkjasitl, Sitlebekk,** Shl.

sjangle v. Østl. For stjangla. **sjingle** d. s. Solør. Jf. stingla o stangla, Li., stinga. — **sjaake** d. s. NGbr.

sjaunde 7de. — **sjaanne** Nhl. (Alver.).

sjauttan 17. — **saukjan** Voss; **syttjaan** Shl.; **sykja** STrond. (Selbu) og fl.; **siitkjo** Ndm. (Sunndal).

sjaa v. — **see** Vestf. Smaal. Follo, Rom.

Sjaa f. — I „Ettersjaa, Himmel-, Um-, Yver-, Hav-(?), Aasjø, Vede(r)sjø, (Odder-).

sjaa'ge adj. 1) skeløiet. SetB. BTel. 2) = tverssynt ɔ: som seer over el. forbi. SetB. Her er s(k)jeg'le skeløiet. — **sjaagøygde** adj. 1) skeløiet. 2) = tverssynt. — **sjaaghynnt** adj. med skjæve Horn. Tel (Tre.).

sjaast v. (**seest, saagst, seesst**), see hinanden. Shl. og fl. — **sjaks(a)** v. Namb.

sjeldan. — **sjøldo** Shl., **sjøllaa** Rog.; superl. **sjalnaste** Set.

Sjo m. — „**I Sjøm**" Østerd. (Rendal). „Te **Sjo'ar**" Ryf. „Ho e paa **Sjo'naa**" og „paa **Sjy'naa**" Roms., „paa **Sjino**" Ndm. (Sunn.). Men „han reiste paa **Sjyn**".

Sjoarfall n. = Sjofall 1). A. ShlB.: **Sjoarfadl.** Ligesaa **Sjoar-iis** og **Sjoarmaal.** Shl.

Sjoburdklove m. Strand-Klippekløft med Bølgegang ind og ud = Gjokk, Sudklove. ShlB.: **Sjobooreklove.**

sjodheit adj. kogende hed. ShlB.

Sjo-dun (u') m. = Sjodune. ShlB.: **Sjødoon.** — **Sjofall** n. Søstyrtning. ShlB.: **Sjøfadl.** — **Sjohus** R. Shl. **Sjø-.**

sjonkverva v. = kverva Synni. ShlB.

sjoppa v. give et Klask eller halvveis Kluk. „Te sjoppa i Deig, i Gröut". Helg. (Vefsn).

Sjoskavl m. = Brotsjo. Shl.: **Sjøskavel.**

Sjoskolorm m. Scolopendra marina. Chr.

Sjukdom. — **Sjugdom** Tel. og fl.

sjukta v. R. — **sjookta kringum,** jage (fare) omkring med Susen og Brask. Ryf.

sjølv pron. — **sjav(e),** Bamle (Drangedal); f. **sjo°v** Aamlid; pl. (dei) **sja'vi** Aamlid, Set. „De gjekk mæ Hog'gjee **sjavt**", de var lige ved at komme op at slaas den hele Tid. Tel. (Vinje).

Sjølvgangshummar m. = Sjølvgangssumar, R. ShlB.: **Sjølgaangshoommar.** Dette er vist rigtigere end R.

Sjølvhelde n. Redskab til Klinknagling af Fartøi. ShlB.: **Sjølhelde.** Jf. Sjølheldra R.

sjølvkrava adj. frivillig. ShlB. Isl. sjalfkrava.

Sjølvstille n. „Kvenna gaar paa Sjølstille", gaar vildt, ikke stillet. Nfj. (Stryn).

Sjølvstyr m. R. — Shl. Ryf.

Sjølvvil n. — „Detta va eit stort **Sjavvil**", Tel. (Vinje). „D'æ no bare **Sjøveelee** at du gjeeree noken Köstna paa mee", Num. (Nore). Sjølvvild f.? — **sjavvilskleg,** Tel. — **Sjølvvilje** m. „gjoole", læs: „gjoorde".

Sjølvvyrda, sjølvvyrden. Shl.: **Sjølvøra.**

Skade m. — **Ska'e** Selbu og m. fl.; **Ska'a** Gul. (Støren), Østl.; **Skaa'e** Gul. (Halt.); **Ska,** best. **Ska'dn** NShl. Nhl.

Skakje m. Afdeling for Lam i en Faarestald. NShlB. (Vaag).

Skakk m. R. Sdm. — Nfj. Sdm.: **Høyskakk.**

Skalp m. = Skolp 1. **Skaalp** Li. **Skaa'ppe** Set. Tel.

Skaltroll n. Bille. Og **Skolmetroll,** Berg.

Skaltr n. strøbeligt, ringe Redskab. Namb.

Skam f. — „Stao te **Skammar**" til Skamme. Hard. „Te **Skamdar**" ShlB.; „brenna, hogga, fr(j)osa seg te S." = skambrenna seg osv. „Koma te Skammdar", komme til kort; ShlB. Se skamm, Skammde R. — **Skammarvit** el. **Skamdarsveet** n. Undseelse = Skamdevit. ShlB.

skamdom adj. = uppraadd. Vinger.

skameta seg. R. Shl. — **skamførd,** Set.

skamraska seg v. forgribe sig; stjæle. ShlB.

Skamvyrda f. Shl. Ryf.: **-vøra.**

[**Skandekk** n. halvt eller fjerdedels Dæk langs Baadkanten. Sdm. Roms. Ndm.

Skare m. Antal af 5. R. — Namb.

Skare m. Sneskorpe. — **Skaree** (lange Vokk.) Nordl. YNamb. (-i), men **Harree** < heri; **Skar(r)e** Ndm.; **Skar(r)a** Hitra, Totn og fl.; **Skaaraa** INdm. (Rindal) fl.

skaren adj. = skar. ShlB. „Snø'dn æ s.".

Skarfjøl f. A. — ShlB.

skarken adj. — 3) møisom osv. Ma. (Aas.).

Skarntile. — **Skanntile** f. Rom. (Nannest.).

skarp adj. — 4) sprød. Østl. og fl. Jf. skjerpa.

Skarpbein n. tørrede Fiskebeen, til Kreaturføde. Jf. Skarphovud, Skarpæta.

skarta v. pynte. A. Helg.

Skartartaus f. Pyntedukke. Helg.

skarvutt adj. stenet, fuld af „Skarv". ShlB.

Skata f. se Skota 5) R. YNamb.: **Skat(aa).**

Skata f. = Skjor. A. R. — **Skatu** Gbr. (Dovre); **Skatö** Vang i Vald.

skaunast v. ældes = skauast. ShlB. (Etne).

Skav n. A. — 2) det at skave, Skavning. Østl. 3) om let fint Snefald eller frossen Taage. Østl. og fl. „Snjoskav". — **skava** v. „Han skje've Snø'dn", Sneen hvirvler op ved „Jordfok". Shl.
Skaa f. — Om Sneskorpe som ei bærer. Selbu.
Skaalasylgja f. mindre „Sylgja" med vedhængende **Skaalalauv**; jf. Lauvs. ShlV.
Skei(d)arekkja f. Liste paa Væg til at sætte Skeer i. **Skei(d)ahylla** f. d. s. ShlV.
Skeidkast n. d. s. Gbr.
Skei(d)bil (i') n. Lovisæ Dag i August, „Hesteskeidets" Dag. Set.
skeivla v. — 2) staa skjævt; gaa skjævt; løbe skjævt. Shl.
skeivna v. blive skjæv. ShlV.
Skift n. i Væv = Skil. Ndm.: **Skjeft**.
skifta v. — Med Dat. som i G. N. Vald.
Skiftingsmat m. Mad som portioneres ud til Tjenere; Ration. Østl. og fl.
Skil (i') n. 3) Skil mellem Vævtraade. — Ndm.: **Skjøl**. „D'æ Skil paa", det er høist mærkeligt. Ma. Shl.
skildra v. a. sprede meget tyndt eller vidt. ShlV. „S(k)ildra Klæ'no utøve Snoro". Jf. skyldra. Maaske eet hermed er **skydra**, opsætte løst, R.
skildrast v. 1) sprede sig; udspredes tyndt. „Høye har skildrast utøve Vø'dn". 2) blive sparsomt, tyndt. „Haare skildrast paa 'ann". ShlV. — **Skilgrein** f. Jæd.
skilja v. 3) tilkjende. Ma. — **skiljast** v. = skjerdast. ShlV.
skile el. **skillege** adj. n. og adv. 1) tydeligt. Shl. og fl.: **s(k)jeele**. G. N. skilit. 2) rigtig, for Alvor. Vald. (A.). Østl. (Vestfold og fl.). „De var litt sjelli vakkert". — **sjellug**, tydelig. Totn.
Skil-tre n. = Merketre. Østl.
skima v. se sig om. **skimra** v. dages. Chr.
skina (i') bisse. — **s(k)jeena** Shl., **skkjæna** Ndm. 3) gaa tyndt klædt. ShlV.
Skinarlegg m. Skinnebeen. Vestf. (Botne): **Sjenärlægg**. **Skina(r)bein** n. d. s. Vestf.
Skindropar (e', o') m. pl. enkelte Regndraaber, hvilke i Tørketid menes at bebude fortsat Tørke. Ma. (Otrnes): **Sjinndrobe(r)**. **Turkedropar** d. s.
Skinflor m. A. = Vaarfjos. ShlV.: **S(k)jeen-**.
skingla v. gaa tyndt klædt. ShlV.
Skinnblaka f. Skinnvengja. Rbg. (Aamlid).
Skinndæme n., **Skinnrugga** f. ShlV.
Skinnskavar m. Aagerkarl; „Flaaer". ShlV.
Skirla f. den nedre Brystplade af Brystbenet = Skivra, Skirvla. Sdm. „Vondt fyre Skirlinne."
skirmælt adj. med tydeligt Organ. Shl.: **sjeer-**.
Skita f. Diarrhee. — **S(k)jeeta** Shl. **Skkjøtu** INdm.
Skitgrebba (i'), **-slabba**, **-subba** f. hæslig skidden Kvind. ShlV.
skitleg (i') adj. fortrædelig slem. Shl. Ndm.
Skitlæta f. utidig Klynk og Klage. ShlV.
skitstad adj. om Hest, som ikke faar udtømt sig, mens den gaar, men maa standse. Ndm.
skjalast v. recip. besøge hverandre. Set.
Skjaakvær m. En fra Skjaak i NGbr.
skjegle v. dreie begge Øine til Siden. SetV.
Skjekk m. liden Slump Hø levnet i Hes. Nfj. (Innvik, Stryn). „Høyskjekk".
skjekkji v. skjænke; Impf. **skjekkte** (æ). Hall. (Søgnir 77).
Skjekle n. Drag til Plov og Harv. Hadel.
Skjel f. Musling. — **Sjyl(l)** Mid-Ned.
Skjeldmøy f. = Skoldmøy A. Rbg. (Aaml. SetV.): ll. **Sjellmöyanne** er Navnet paa mythiske Kvinder i Trogfjell i Aamlid, som tede sig ligesom Kivlemøyanne i Seljor. Ogsaa: **Sjallmöyanne**? Aamlid. I Sjallmöynuten i SetV. optraadte **Sjallmöyan** sammeledes. G. N. skjaldmær.
Skjelføre jf. Kjell-. — **skjellug** se skilleg.
Skjeljarur m. = Skjelru (R.). ShlV.
Skjeljasand m. = Skjellsand. ShlV.
Skjeljavik f. Vig fuld af Musling(sand). Shl.
Skjella f. jævn Landvind. Roms Sfj. Shl. — **Skjellevedr** n. Veir med Skjellevind o: varm tør Landvind, SØst. Sfj.
skjeltra v. skjælve af Kulde. ShlV.
skjelva v. skjælve. — **sjæælve skaalv skaalvi** (aa), Aamlid, Rbg. og fl. **sjæærve skaav skaavi** Set. VTel.
Skjemt n. — „D'æ kje S(k)jæmt!" det er ikke Spøg, ingen let Sag. Ring. (Aadal)?
skjepla, -ast v. — **skipla, -ast** Shl. Ndm. og fl.
Skjer (e') n. Neglekam. Østl. — **Skjer** n. „Torvskjer". Li.
skjera v. — **skeera** YNamb.; **skkjæra** Ndm.
Skjera (e') f. Segel. — **Skkjær(r)aa** Ndm.; **Skjøraa** (og y) YNamb.; **Skkjör(r)u** (u) INdm.; **Skjuru** (ö), Gul. Ork. Stjør. Østd.; **Sjyru** NGbr. Land, Hadel. SVald.
skjerjutt adj. = skjerutt ShlV.: **-ette**. G. N. skerjóttr.
Skjerrsla f. 1) Skræk = Skjerrsl (R.). 2) Tugt. ShlV.
Skjerva. — **Skjørva**. **Skjørveverk** m. Cardialgi. ShlV.
skjoldande adv. se skjolda v. R. „Markja, Aak'rn skjolda veent, æ skjoldande vee'ne," er iøinefaldende vakker. Nfj. (Honndal, Innvik, Stryn).
skjomutt (oo) adj. skjoldet, med store matte Flekker af samme Farve som Bunden, men af en mørkere Nyangse. Roms. Jf. skjoma.
Skjorblom m. Viola tricolor. (Schübeler).
skjossa (oo) v. tumle afsted i Hastværk. ShlV.: „s. paa". **Skjoossa** f. rask og skjødesløs Kvinde. ShlV. Jf. skjaassa.
skjota or v. = rakna med seg. ShlV.
skjæna v. n. (er, te), fortørres, især af Vind. Sfj. „skjæne upp".
Skjæne m. Fortørrelse ved Vind. Sfj.
skjærast v. blive moden = skjærna. ShlV.
Skjærboge m. = Skaarboge; paa Lee. ShlV.

Skjør n. 3). Ryf. — **skjøra** v. rende afsted = styra, A. ShlB. „Fiskjen skjørte te Botnar." 6) „skjøre paa", fyre paa. Rom. (Eidsvoll), Odal.
Skjørsla f. Bortskrabning, Bortskovling. VAgder. **Skjørslemyk** f. om Privetmøg. Ma.
Sklinnsla'a m. Slæde med „Slind", se d. Namd.
sko seg v. stikke sig = skaa seg. ShlB.
skoda (o') v. (ar) skue. — **skoa** og **skoo** (dde, tt), SBerg., **skø**(a) Nordl., **skaa'a** SHelg., **ska** Ndm. (Ti.).
Skodd f. **Skøudjdj** Ndm. Fosn, Innh. og fl. **Skoll** Li. — **skodden**, taaget. Shl.
Skodda f. Lefse. Shl.
Skoddegryla f. Taage med kold Vind. ShlB.
Skoddeyra f. Regndrys fra Taagemasse. Sfj.
Skog (oo) m. — **Skoogh, Skoow(gh)** Mid-Gul. Østerd.
Skogabrun f. Skovens øverste Rand, seet nedenfra. **Skogahogg** n. Tømmerhugst. **Skogajord** f. Gaard som har (megen) Skov. **Skogamoon** m. = Skogarmuna R. **skogarekkjande** adj. = skogarrakt. **Skogaskifte** n. Grændseskjel mellem Gaardes Skove. **Skogaspott** m. lidet Skovstykke. ShlB.
Skogarmann m. Mand som eier Skov eller bor i S. Christie. Jf. G. N. skógarmadr.
Skogskar m. Karl som færdes i Skov efter Tømmer, Ved el. „Bäit". Vald.
Skogsraa f. en Skov-Vætte eller Nymfe, der oftest optræder velvilligt mod den skovfarende, viser Vei, giver Raad osv. SØsterd. (Elvrom). Jf. „Fiskeraa'a", „Raamann", Strøm, Søndmør II, 307. (Isl. stafró, G. N. rásveinn? D. ræ; halfræingi Fritzner I, 706.)
Skogstøkk m. plubselig Rædsel som paakommer En i Skov. Li.
Skoka f. **Skookoo**, Totn. — **Skokle** m. Totn: n.?
Skokatt m. en tyvagtig Kat. Dramn.
skoklen adj. = skoklesty. Rbg. (Aamlid).
Skokul m. er i Ndm., **Skukul**, Skagle(r) paa løst Drag; foran Ageslæde bruger man „Skjækr". Ndm.
Skolt (o') noget flad Undervandsbaae (-bodi) = Skalle. Fosn (Frøya).
Skoppetroll n. A. — Vestfold.
Skoppa f. = stor „Flindra". ShlB.
skopta seg (o') v. (ar), flytte sig ved plubselige Rykk, uden synderlig Hjelp af Been og Arme. Li. (Lyngdal). „Han skopta seg paa Röua bortette heila Tile." „Skopta deg paa Bænkjen!" Til skopa.
Skora (oo) f. = „Isilja", „Krøll" Sædposen i somme Fiske. Ryf. Shl. Vel „Skorda", Kjedelkrog, for dens Spiralform eller Takkethed.
Skoratre (o') n. Stok med Indsnit til at klatre op ad, især i Lader. ShlB.
skorpast v. n. tørre ind = skorpna. ShlB.
Skorpetroll n. = Skarptroll. ShlB. (bl).
skorra v. — 2) age paa Kjelke. Smaal. (Tune, Spedberg).
skorsett (o') adj. nøieregnende, let at fornærme = nøgjen; kræsen. Roms. (Vestnes, Molde): oftest „skaarsett". Maaske først om Bismer med dens „Skor". Jf. skormerkjen.
Skoskrell m. Smæld af „Baksko" mod „Framsko" hos Hest. „Slaa S.". Ogsaa blot „slaa Sko". Agder og fl.
Skot (o') n. — „Skaat(t)", „Bak-", „Fram-". Nordl Trond. — **Skotning** (o'). A. Nhl.
Skota (o') f. et viltert og noget vimset Kvindfolk. YSogn. Sfj. Jf. Skot. — **Skoteferd** f. en „Skotas" Færd og Opførsel. Sfj. og fl.
Skothald (o') n. Stubvidde. „Eg kom Fugl'n paa S.". Ogsaa: „eg kom F. skotnær" adv. ShlB
sko'uge adj. = sko'ig. sko. Rbg. (Aamlid).
skoven (oo) adj. tilbøielig til at „skoova"; økonomiskt nærgaaende eller renskrabende. Vestfold.
Skrabb m. Skrubbekost, til at **skrabba** v. skrubbe, med. ShlB.
Skrabbahaug m. tør stenig Høi. ShlB.
skrabben adj. tør og stenig. ShlB. „Skrabbo Mark."
skralla v. (ar) skralde. VTel.: dd.
skrampast v. blive mager og knoglet. ShlB.
skrankjen adj. = skrankall, R. Gbr. (Lesja).
skrann adj. = skrinn. **skrannast** v. blive „skrann". ShlB.
skrapa adj. ussel, værdiløs. Udbredt.
Skratl f. Skralde. „Maraskratl". ShlB.
skrapefengjen adj. sygelig = skrapall. Sdm.
Skrauvhakje m. Ordgyder. Og **Skroov-**. ShlB.
Skrauvis m. = Skrovis. Hedm. Smaal.
skraama v. vise sig stor, skrolle. Gbr. (Lesja).
Skraama f. Skramme. **Skraamme** og **-oo-**. Solør.
Skraapaalaup m. Skravler. NGbr. (Vaagaa). Vel: **Skrapa-**. Jf. Skrapatarm.
?**Skretting** m. Skrælling. Østd. Jf. skretten.
skreva (e') v. **skreeva** Vestf.; **skrøvaa** ØTel.
Skrida f. — **Skreeaa** YNdm.; **Skrø'o** INdm. (Øksn. Sunndal); **Skree** Fosn.
Skridoløypa f. Fure efter „Skridelaup". Vald. (VSlidre): **Skreeolaaype**.
Skridrosa (i', o) f. = Skrida. SShlB.: **Skreerosa**.
Skrift. — „Staa **Skrøfte**" = standa Skrift. Oslo og fl.
skrikast (i') v. svigte. — Roms.: **skreek(k)ast**.
Skrikegøymsl f. Bortgjemmen saa man ikke finder igjen; slig som „Skrika" bruger. ØTel.
skrikta v. (ar) R. — skrige hæst. ShlB.: „Kraako s.".
skriva v. — **skriiv'**, e ha **skriiva** STrond. (Selbu). — **skr^eive** og **skrive** (i'), eg **skreiv** og **skriva** Rbg.
Skrott (o') m. Krop. — **Skrött** n. NGbr.
skrova (oo) v. n. (ar, de), prate, snakke;

„skrøne". **Skroove** m. En som skroovar; **Skroovhakje** m. d. s.; **skrooven** adj. som vil skroova; stortalende. ShlV. Se Skrauv-.
skrukka v. a kramme, forkrølle. Tel. „S. Papiire". 2) trykke sammen, bringe til at synke sammen. ShlV. „Snø'dn s. Takje." — **skrukkast** v. krammes, klemmes, sammen; blive rynket. Shl. Tel.
Skrumme se Skraama.
skrumpen adj. hovmodig, broutende. YNamb.
skruvast v. n. presses op, strues op. Helg. „Snyen skruvast för Sle'en."
Skruvegjengla f. Skruegang. ShlV.: **Skrue-**.
skryp v. n. **skryp skräup skraape**, trække sig sammen, svinde ind; om Hø og dl. Ndm. (Kvernes). Vel et Sammenglid af krjupa, (s)kreppa osv. Jf. dog skryp adj.
skræda v. — 2) afstalle, Solør og fl.: **skree**. „Je skreer ingen Ting," styr intet. Oslo.
skrø v. A. — Gbr.
Skræddar. — **Skraddar** Hard. **Skraddari** SVTel.
skrædna paa v. = skræ paa, skræna. Ma. Li.
Skrækt m. hæst Skrig. Tel. Set. — **skrækta** v. „Skougsjeeræ skræktar, Kraaka kra'ar." SetV. Ma.
Skræma f. — 2) Skrækkebillede. Shl. Tel.
skugga v. n. kaste nogle mørke Sideblik. ShlV.
Skukk m. — Stor Hylde. Li.
skula v. skulle. — Infin. **sille** Aamlid i Nbg., sj.; Præs. **ska, skär** og **skær**, Solør; me **sku** Voss. Impf. **skoolde** Voss, **skulde** og **sku** (u') Hard. og m. fl.; **sji** og **sjee** Dal. VAgder; **si** og **sille** Set. VTel. Supin: **skula** (u' og oo) og **skult**; **silt** Nbg. VTel.
Skuler pl. — **Skülir** (y-u) Solør; **Skölir** (aa—ö) Vinger o: Skolir (A. L.).
Skum n. Skum. — **Skumm** NGbr. STrond.; **Skoomm** Trond.; **Skoom** ShlV. — **Skumfroda** (o') f. Skum paa Mælk osv. ØLof.: **Skoommfrøa** (-u'-).
skum adj. dunkel. — **skumt** (u') n. og **skomt** (o') o: *skumt, og **skeumt** o: *skúmt, Set.; **sköumt** o: *skúmt JMa.
skuma (u') v. mørkne. — **skoma** (o') VAgder (Fjotland og fl.); **skeuma** o: *skúma Ma. (Aaf.), SetV. Jf. G. N. skumi Tusmørke.
Skunda f. Fakkel. — VAgder.
Skuns m. Fart. — Helg.
Skur (uu) n. et Skur. — ShlV.
Skurd m. Skjæren. **Skeur** Agder, **Skoor** Shl. Nyf.
Skurm m. Grums paa Fisk som koges. ShlV.
skurmast v. om Jis: blive „Grop". ShlV.
skvaka v. = skvakka. **Skvakabikkji** f. Namb.
skvala v. styrregne. Oslo, Rom. Solør.
skvarra v. spilde ned Vædske; søle. Helg. (Vegaa, Vefsn).
skvatla v. skrige, om Søfugl og Skade. ShlV.
Skveina f. enkelt Haar, = Kvein 2). Namb.
Skveinta f. liden smal „Høybreida". Namb.
skvelpa v. (**skvalp**). — Oslo.
Skventra f. en halvvoksen letsindet Pige. Sdm. (Hjør. Borgund). „Täusaskvæntre".
skvælen adj. ømskindet, kjælen. Troms.
Skvær n. — noget spredt; Stænk. Nfj. (Stryn). „Regnskvær, Fonnskvær."
Skyggje m. Beskyggelse. Shl. JNomsd.; Namb.: **Skjydjdji**. „Fjedle gjere ein skygg S. her paa Ga'rn." 2) Hueskygge.
Skyggna(d) m. Skyhed, Frygt. ShlV.
skygla v. se skjæve. Nyf.
skylaus, Skyløysa R. — Shl.
Skyld f. Slægtskab. ShlV. **Skylda**, Gbr.
Skyll m. Slump (Vædske). A. Shl.
Skylma f. Huuljern; omtr. = Skylp. **Skylmejadn** d. s. Hard. (Ubles.). Jf. Skolmejarn.
Skyndel m. Fakkel. — Gbr.: **-il**.
Skynnaal(e) m. en omtr. favnelang ikke meget tyk Stang. Helg. (Vefsn, Nesne).
skyr adj. — 3) „ei sky're Før", farligt „Føre". JNfj.
Skytarve m. Sky-tot. Shl. **Skytare**, Li.
Skytja f. — Shl. **Sjytju** Hadel.; **Sjyku** Hadel. Oslo (Asker); **Sjyke, Sjøke** og **Sjike** SØSmaal.
Skøyve m. En som farer vel raskt og forbringsfuldt frem. YSogn, Nhl.
Slad n. = Sleda 2); til Fiskefangst. Smaal. (Jd). **Aalesla**.
slassa v. 1) plaske i Søle; ogsaa: smaske. Oslo. 4) gaa sjokkende = lassa. ShlV. „Slapsa i store Sko."
Slag m. Slags. R. — ØNbg. Tel.
slagga v. A. — JNamb. **slaka** d. s. YNamb.
Slagning m. En fra Slagen i Vestfold.
slaka v. A. YSdm. — **Slaktr** n. Slagtekvæg. ShlV.
Slam n. slidsomt Arbeide; Slæb. Nyf.
Slankr n. slapt løst Tøieri, af Snak og dl. Namb. — **Slankrvisa** f.
Slankrsida f. = Svangsida. Namb.
Slaping m. R. Sdm. ? udgaar.
slarva v. sagle. **Slarveduk** m. ShlV.
Slavannsegg n. — Hedder **Slavannshus**, til **Slavann** Vald. (ikke „-vatn", som vatn hedder i Vald.). „Slagvand", Sv. slagvatten, er vistnok „Verschlimmbesserung", efter (eau) de lavande, det engang meget yndede Lavendelvand, hvoraf „Hodevann, Haavann" (ikke „-vatn"), er et Sammendrag.
Slavaat m. Slusk. — **slaver** adj. lad. ShlV.
slaa v. slaa. — **slö** SNum. Sigdal, SVald. **shlö** Østerd. (Elvrom). „Slaa Floko" (Dativ) = berja F. Vald.
Slaap m. — 3) Nfj. **Slaapestykke** en „Slaaps" Færd.
slaast v. — **slaast** i VTel., **slaas** østenfor; **slöst** Vald. (? **slaast** ensteds i Ned.).
slaamen adj. slunken. — Li. Shl. (og oo-).
Slede m. — **Slee** (een St.), best. **Slee'dn** NShl.; **Sleea** Ndm. Fosn. YNamb. NGbr. Vestfold; **Slæa** NGbr.; **Slaadaa** Innh. (Stjør. og fl. A.); **Slaae** STrond. (Selbu);

Slaa'aa (-d-) Gul.; Slae Hedm. Totn. Odal. Ʒla'a Vinger(Eidskog), Ʒlae Solør; Sla'a JNamb. (men „Rasi, Vati!")
Slegel m. — (Ʒ)sli'il Østerd. (Elvrom); Slile Biri, Slire Hadel. Biri; Slu'ul SSmaal.
sleik adj. slebsk; søbtalende. I Skrift.
Sleipa f. 1) R. Shl. Gbr. — sleipa v. a. Shl.
sleipast v. n blive sleip. ShlV.
Sleiphæl m. en Regulator for Plog. Roms.
sleita seg v. slide sig løs. Jæd.: sleida.
slemba v. n. A. R. — „Foss'n slæmbe", lader sin Duur høre stødviis = kyngjar. Nfj. (Stryn). 2) føite. Shl.
Slemba f. Kvinde som slembar. ShlV.
slenga v. n. — slöng' (-aa-) Stjør. Ndm. slönja Hard.
Slengjevind m. — Slønjisno m. d. s. Vald.
sleppa v. a. — Med Dativ, Hall. Set. „slæppe Gaal'vee", gjøre Hallingkast.
Slev n. Sagl. Slæv Hedm.
Sleppa f. Gang el. Brist i Bjerg. Shl.
Sler (ee) f. Fl. Sleeri, o: Slidr, Slede. Selbu.
Sliberg n. slibrigt Bjerg = Slæberg. ShlV.
slidra v. (ar) glide. Særlig om Ting (Hjul) som burde rulle, men glider af Mangel paa Friction. Østl.: sliire. D. og Sv. Diall.: „slire, glide til Siden, smyga sig". De to Verb slidra (R.) er eet.
Slidra f. Indretning hvori el. hvorpaa noget glider. Oslo, Smaal. „Sliire for en Kanon, et Skip."
slidrevaksen adj. voksen som en Valg. Shl.
slik. — sleek Hard. og fl. sliktane n. Hard.
slimra v. dingle = slamra. Namb.: slæmmer.
slita v. (sleit). „Slite Rims", faa for libet = koma innpaa. Nfj. (Stryn).
Slita f. Sleeto Hadel. SGbr.
Slitan(d) n. Slid. Gbr. „Detta Sliitande mitt."
slitra v. slæbe, trælle. Namb.: sleetter. Se R.
Sloga f. Pleiel. — Sloog(h)a og Slooa Nordl.; Sloogaa YNamb.; Slua Lof. Fosn; Sluo Fosn(Hemne); Slegu ? NGbr.
Slokglip (o', ii') m. Udløbet fra Møllebammen til Møllerenden. ShlV.
Slutra f. Søle, Dynd. Shl. — Slutrekøyla f. Dyndbynt. Uppkomeslutra = Uppkomesen.
slædna v. a. „slæbne eit Gjære", opsætte et Gjærde af „Slæ'dna", Fl. af „Slaa". Li. (Vanse, Lyngdal).
slæna v. n. = slæast. ShlV.
Sløkja f. og Sløkje n. langstrakt Hulning. ShlV.
Sløkjar m. = Klyppar. Roms.
sløkkja v. — slykkja Shl.
Slømd f. I saiste „Slømdin", i ellevte Time. SetV. Maaske eet med Slembd.
Smal n. Mængde; stor Fangst; Kup. Namb. „Han gjord et heilt Smal."
Smalagarde se Garde. — Smalatalle se Talle; Smale. — Smaul m. Nfj.
smaa. „I smao'o" i smaatt, Voss.
smaabæra adj. med smaa Bølger. ShlV.
smaaforall (o') adj. = smaafarande. I Skrift.
Smaafe n. — -fii Innh. Namb.; -fönna Østerd.
Smaaleit f. grund Fiskeplads nær Land. ShlV. smaanøytt adj. = smaanøgd. ShlV.
smaasaar adj. A. — ømskindet. Udbredt.
smaaturftig adj. — Shl.: -toortig. Og -torven, -toorvande.
Smett-aaklæde n. = smøygjevove Aa. Sogn.
Smid (ii) n. = Smide (Arbeide). NGbr. (V.).
Smidja f. — Smidjdja Ryf. Shl.; Smiija Ma.; Smiija SBerg.; Smiija og Smiia Nordl.; Smiia(a) YNdm. YNamb.; Smiio (og Smii) Fosn, INdm.; Smiie Ndm. Gul. Vestfold, SSmaal. Ring.; Smiiu, udbredt i Østl.; Smeeo Vald.; Smiie og Smidje Ma. Rbg.; Smee'e Tønsberg, Rendal i Østd.; Smive Oslo (Bærum); Smeddi INamb. — Smiiukol n. Østl. — Smidjuvatn n. SBerg.
Smilekopp m. Smilehul. ShlV.
Smit (i') m Tilspidsning, Spids. Sogn. „Ain fein Smit pao Baotn". Til smita, smeita.
smitande (i') adv. „smeetande søt o bli". Vald. Til smita (i') 2), smiten.
smitande (ii) R. — „D'æ kje smiitane Veien," det er lang og tung Vei. Ma. (Bjell.). „D'æ kje smiilan Veien", d. s. Li. (Ly.). L for D? — smiiten = smetten. Shl.
Smive se Smidja.
smjuga v. — smøuge Aamlid.
Smooloograatar. — Rom.
Smog (o') n. — 4) R. Shl. Sogn.
Smotta (o') f. Split. Shl. fl. Smøtto Vald.
Smull m. Smil. smulla v. = smolla. ShlV.
smyrja v. Smyrja f. — Bøining se spyrja. smyre v. Aamlid, men „ei Smørje". Smørju ØTel. Østl.; Smøri, best. Smørjaa SHelg. Namb.
Smætta f. Fork til at „smætta Myk" med. Li. (Spind): „Smæta".
smøkjen adj. livlig og glad = fiken. ShlV.
smøygjevoven adj. = dokkevoven. Sogn.
snaddra v. smaaspise; spise tidt. Li. (Ly.).
snappsinna og -sinnt adj. = snarsint. Ma.
Snara f. — Shl. Fosn, Nordl.; Snaraa YNamb.; Snuru Gbr. Stjør. Hedm. Totn, Østerd.; Snooro Fosn (Hemne); Snörö — Snuru Østerd. (Rendal), Ndm. (Rindal); Snore (o') Rbg. ØMa.; Snure (u') Sdm. (Borgund); Snare SSmaal.
snareten (e') adj. let (snar) at spise. Udbredt.
snargla v. snorke. Set. G. N. snörgla.
snarp adj. hvas; ru. — ShlV. Gbr.
Snarp m. Hvashed. ShlV — Snark m. Shl.
snarpa v. hvæsse. snarpast v. A. ShlV.
snarsinna og snarsint adj. A. Shl. Ma.
snartaat adv. næsten, snart sagt. Hall.
snaud adj. 4) smidig, behændig. VShl.

NVNyf.: „**snöug** (aa sneedig(e))". — **snaal** adj. = spræk. Shl.
snaala v. 2) snige (til sig). R. — Odal.
Snaalende m. 2) R. — Roms.
snaalpen adj. = snaalbutt 2). ShlV. (Etne). „Ho seer so snaalpo uut."
Snaashorn n. Tværdriver. ShlV. (bn).
Sneising-straa n. enkeltstaaende Straa. NGbr.
Sneldetein m. Akse for „Rokkesnelda". ShlV.
snerka v. snorke. — **snörkja** (**snaark**), Voss.
snerkja seg v. (er) = snerka (ar). Shl. og fl.
snerpa v. — Imperf. **snaarp**, VossV.
Snerra f. 2) Vindstød. — Shl. Nyf.
snibben adj. stødt. ShlV.
snida v. afskjære, A. **sneea** (ar), ShlV.
Snidel m. — (**Lauv**)**snyjyl** Hall. (Gol).
snidfiktig? adj. snedig, slu, behændig. Namb. „Sneefikti te lyyg."
Snigel m. — **Sniggel** Lof. Smaal. og fl.; **Sni`ji'li** Rbg. (Aamlid og fl.), SVTel., Fl. **Sniglar**; **Sni(j)il** og **Sniel** Ndm.; **Snyl** Vald. (Vagn); **Snigle** Hard.
Snik (ii) f. et Fiskeredskab bestaaende af en Line med mange (20) Angler tæt sammen ved den ene Ende. Helg. Jf. Sniik m. A.
snipsa v. gjøre en pludselig Bevægelse. ShlV. „Hove snipsa aav aa tee paa Dykjen." „Han snipsa meg paa Naso," knipsede osv.
snipsen adj. = vinsen. ShlV. Om Hest.
snitra v. vride sig af Kulde. Nhl. „Snitra aa frysa." — **snitrkald** adj. = graakald. Nhl. **Snitrkule** m. fugtig Kulde.
Snjo m. — Best. **Snjorinn** Hard. **Snøv** Nfj. **Snjo^u'e** Rbg. (Aamlid). — **Snøbakkje** m. Skybanke som lover Snee. **Snøbræa** f. liden Snebræ. **Snøgrop** (o') n. = Snjograut. **snøhard** adj. = snjotung. **Snøras** n., **Snøraas** (o') f., **Snørosa** (o') f. lidet Sneeskred. **Snøravl** tyndt Snefald. **Snørok** (o') n. Sneefog med Storm. **Snøskav** n. = Jordsok. **Snøfeller** m. = Snjofall, ShlV. Jf. Hæser osv.
Snjodett m. ganske lidet Sneefald.
snoden (o') adj. — **snøen**, VAgder.
snogga (o') v. stynde. „s. paa ein". ShlV.
snorgla v. snorke = snargla. Set.
snorpa (o') v. a. (ar, te) = snurpa, snyrpa. ShlV. **snorpa seg**, skrumpe sammen.
snorslaa (oo) v. R. Shl. — **Snorslag** n. Mærke efter „Snorslaaing". ShlV.
Snorvott (o', o') m. om snottet Person. Nfj.
Snota f. Snude. R. — **Snaata**, om Næsen. Oslo (Aker).
Snotte (o') m. snottet Person. **snotteleg** adj. SetV. Meddelt.
snydja v. R. — Jf. G. N. snodinn skalbet.
snækja v. drive paa. R. — ? udgaar.
snøra v. A. R. skynde sig; streife. ShlV.
snørta v. (ar) streife. Ma. (Vjell. og fl.).
snørteleg adj. net. Helg. Se snyrteleg.
so adv. — **so** (o') Rbg.. **sö** (—a) og **se(r)** STrond., **sos'si** Aamlid, **sys'sa** Mykland i Rbg. **ses'o** og **sesär'** STrond. (Selbu).

Sod (o') n. Suppe. — **Saadd** Roms. Trond. og fl. **Soo**, **So^u** Rbg Ma.
soden (o'). — **søen** Shl. Ma. Fl. **sødne**, Ma.
Sodsleiv (o') f. = Sodspon. Senja (Ibstad). Sammesteds **Sasspoon** d. s.
Sogebein n. Kjødbeen. ShlV.
Sog(e)lamb n. Dielam. **Sog(e)horn** n. Sdm. Sfj.
soggjast v. blive soggjen ɔ: fugtig, kvalm osv. ShlV. **soggna** v. d. s. ShlV.
Sogla ɔ: Soleglad, Rom.
Sol (o'?) n. Salg. ShlV. „Da vart **Saal** paa alt sama." — **Saal-Øl** n. Øl til Salg. ShlV. — **Soks**, Fl. **Saksir** Tel.
Solatre (oo) n. Grundstok i Væg. ShlV.
solberr (**bær**) adj. solbar = sølt. ShlV.
Solgisl n. R. 1) = Saagisl. 2) Solstriber gjennem en Aabning ind i et Rum. Shl.: **Sooljitl**.
Solgang m. Solbeskinning af et Sted. „Her æ liiten, svæ're **Soolgaang(e)**." Nfj. Sfj. Jf. solgjengt.
Solhall. Shl.: f.: „Huse staar i Soolhadlo."
Solhav n. Udrøihed. VNamb. Kun bestemt. „De va Soolhave i de der Mjöle." Maaske = „Solhov" Vintersolhverv.
Solsiging f. Solnedgang. Udbredt.
Solvend m. = Solvendel, Helianthus. Rom.
som rel. — „Kor **sem** ær." Nfj. „Den Mann'n, som Kjæringa hass var reist til A.," hvis K. osv. Østl. Efter Compar.: „han æ rikare (helde) **so** eg". Shl.
Son (o') m. Søn. — **Saan(n)** Totn, Østd. Trond. Roms. Nordl.; Fl.: **Sönne(r)** Totn, Østd. best. **Sönnin**; **Söne** (af Saan) Vald. (VSlidre); **Sönni** Vald. (Vagn); **Syni** ØTel.; **Syny** ØTel. (Tinn).
Sop (oo) n. Feiesklarn. Østl.
soren (oo) ɔ: sovoren, Shl. Rog.; **soori** f., **sooreit** n.
sova (o') v. — **saavå** Vestf. Helg.; **saav(v)a** Ndm. Fosn, Namb.; **søva** Vald.; **söv(a)** Helg.; **saav**, **söv(v)** Helg. Salten, Lof.; **saave** nordenfor Lof.; **saavaa** Rum. og Oplandene.
Solung m. — **Söloong** (-aa-) Hedm. Østd., En fra „Söli (-aa-)". **Saaloonge**, Solør.
sota (oo) v. feie. **Sotar** Feier. Oslo. Sv.?
Sott (oo) f. — **Sutjtj** Trond. (Fosn, Innh.), sutt i Olb-Trøndsk. — **Soottebeig** m. let Epidemi (af Tyfus). ShlV.
Spade-onn f. = Vaaronn. Shl.: **Spa-odn**.
Spade m. — **Spad(d)i** INamb.; **Spa'e** Ork. Selbu; **Spa'a** Gul. (Støren) og fl.; **Spa** VNdm. Shl. Flertal i Shl.: **Spar**, best. **Spa'adne** -**dno** -**dnaa** (SShl.), -**no** -**na** (NShl).
Spaldre f. Haletudse. Selbu.
Spanæsar m. pl. udsiret øvre Kant paa Sko; se spana, Æse. Nhl. (Herlaa, Lindaas).
Spegel m. — **Spe"ji'li** og **Spei"i'li**, Fl. **Speglar**, Rbg. (Aamlid og fl.), SVTel. (Treungen); **Spii'el** Fosn; **Spiile** Totn,

Smaal. (Denes); **Spiil** Vald. (Vagn). — **spegla** v. — **spigle se,** speile sig. Vald.
spekja (e') v. spæge R. — **spækje** (te) Nfj.
Spekk f. = Fløyra 2). ShlB. (Etne).
spela (e') v. spille. — **spila** (i') VAgder; **spæl(l)a** YNamb. Helg.; **spelle** Senja, Totn; **spaalaa** Gul. og fl.
Spela f. — **Spulu** Ork.
Spene m. — **Spaanaa** Gul.
Spenel m. — **Spæn"ol'i** SVTel. Aamlid.
spenna v. — Imperf. **spann** Totn, Hadel.
Spennel m. **Spæ"ni'le,** Fl. **Spænlar,** VTel.
spika adv. forstærker. „Æ du spiika galin?" (sint osv.). Østl. Og: **spiikanne** g. Østl.
Spikfura f. — **Spiikfaaraa** YNamb.
Spinnarkona f. = Spunakona. Fosn (Hemne) -o.
spinngalen adj. R. — Shl.
?**Spirr** n. = Spjerr. Gbr. (Kvikne).
Spiss n. især: Strimmel af Rekling. YSdm.
Spita f. Pind, Strikkepind, Vald.: **Speeto.** Liden Kile, Hadel. SGbr.: **Spytu.**
Spjaak n. En som „spjaakar seg te". M. St.
spjerta v. gaa forfængeligt tyndklædt. Helg. Se spjarta, sprade.
Spjoka f. — **Spjoko** Vagn. — ? udgaar.
spjutra v. sprude. Særlig: sprude Spyt ud imellem Tænderne. Sdm.
Spjuta f. R. Nhl. (Lindaas). — ? udgaar.
splint adj. = spent. ShlB. „splint i Hel".
Split n., **splitig, Splitord** = Spit. Shl.
spra v. a. — sprede overh. Vestfold (Sæm). „Han sprar de utaaver heile Boole, heile Gaa'rn." Jf. spræna.
Sprang n. R. — 2) og paa Strømper. Rom.
spratla v. sprælle. SShl. Rog.
Sprek (e') n. tørt Kvas. — Dal
Sprengto n. Explosivstof. I Skrift.
Sprikka = Sprokka. SBerg. — **Sproka** R. Shl.
springa v. — Supin: **spraangge** Shl.; **sproonjnji** og **spranga** Namb. (Grong).
Spritl n. = Sprett 5). R. Solør: **Sprihljl.**
sproktefull adj. fuld af Hop og Kast som et Kids. Sogn. Se Sprokta, R.
Sprø f.? = Sprøa. Sdm. (Hjørundfj.).
Sprøys = Prøys. Helg.
Spunad (u') m. = Spune. Hard. Sogn, Shl. **Spuna** og -oo-. Sv. spånad. Jf. Bruna(d).
Spunakall m. = Rokkakall. ShlB.
Spune m. — **Spuni** (u') Nbg. (Aam. Bygl. og fl.); **Spone** (o') Agder (m. St.); **Spaan(n)ee** og **Spaan(n)a** Ndm.; **Spaan(n)aa** Trond. Østb. Hedm. ØTel.; **Spaana,** Oslo. — **Spaanaakoonoo** f. Ork. **-koone** Østb. (Elvrom). — **Spaanaløn** Oslo.
Spurvette n. utidig Spørger. ShlB.: **Spoor-.**
?**Spur** n. Spørsmaal. Sogn (Jøstedal).
spute (—y) v. sprude. Sol. Og **sprüte** Sol.
spyrja v. — **spyrja, spø're, spure** og **spoore** (-de), **spurt** og **spoort,** SBerg. **spyra** Ma. (Aaserall og fl.), Aamlid (-e); **spyrje** Set. VTel., **spørja** (og ö) JLi. ØTel. Østl. (Totn, Smaal. Odal og m. fl.), Gbr.; **spøra** Ma. og fl.; **spøre,** fl. St.; **spør** Ork.; **spörr(e)** Nordl; **spör** (—ȧ) Ndm. Namb. Innh. og fl.; **spaar** INdm. (Sunndal); **spår** Selbu. Imperf.: **spᵉure** Agder. (Ligesaa bøies paa mange, el. de fleste, Steder: yrja, myrja, smyrja, vyrja).
spyta (yy) v. spytte; VAgder (Eikin: **spᵉyta**).
spyta (y') v. smalne = spita. ShlB. Mest: -ø-.
Stabbe m. — **Stæbbe** ØTel.; -ȧ- m. St.
Stad. — „stande i Sta'i", Tel. „Te Sta'ar" tilstede; Nyf. Fl. **Sta'ar,** men aire **Sta'er** SVTel. Aamlid.
staden adj. — **ste'en** og **ste'den,** Shl.
stadgangen adj gaaen hen til et Sted ifølge fattet Bestemmelse eller Vane. NGbr.
Stadlygn f. grov Løgn. Tel. Jf. stadbidja.
Stakkabrogd, læs: **-bregd.** — **Stakksbraut** = Stakke-. Nfj.
stakla v. rave. Se staka, stjakla. ShlB.
Stall m. — **Staddl, staddla** v., Shl.
Stallskukk m. Høloft i Stald. ShlB.
stam adj. 2) stiv i Led. Shl.: **stamm** og **stadm.**
stama v. stamme. Shl. Nhl.: **stamma** og **stadma.**
Stan m. Standsning, kort Stilstand. Østl.
standa v. staa. — Inf. **stann(ȧ)** Helg. (Vefsn), **sta** STrond. (Selbu, nasalt a; Tydal). Præs. Ind. **staor** Hard. Voss; Præs. part. **standande** Hard. Supin: **ste'e** Hard. Shl. og fl., **stidi** STrond. (Børsesiaun).
standast etter v. tragte efter = standa e. Helg.: **stannast;** Senja: **staa'(a)st.**
Standsing, -fot m. Shl. Og: **Stamm-** ShlB.
Stanulv m. se Stunulv, Steinulv.
staura v. te sig klodset. Trond. (Selbu): **-ö-.**
Staurakukk m. Loft af Staver. **Staurhatt** m. øverste Reg paa Staven. **Staurkjerring** f. R. Shl.
Staurkrakk m. kort Stige opad Kornstavren. ShlB.
stava v. 5) vise Striber. „Da s. oonda Soolo." Shl.
Stavtrog (o') n. Trug gjort af Staver. ShlB.
staalbrend adj. = staalbrunnen. ShlB.
Staalsyster, jf. Staalbroder. Hard. -a- Shl.
Stedsla f. — **Stes'sel,** Rom.
Stede (e') og **Stedje** m. Aabred; og **Stedja** f. Jf. G. N. stedi, Gen. stedja Ambolt (rette Vinkler ved alt).
Stei n. — 2) Trin. Trond. (Gul. Indr.), Hadel. (Gran), Østb. Maaske snarere Stig end Steig.
Steigfjerding m. En fra Steig, „Steien" i Salten: **Steifjæring.** Sammesteds „Steibergje".
Steik m. stegende Hede. Roms.
steikja v. — **steikje** Ndm. Helg. **steikji** SHelg. Vald. **steikgjä** Helg. (Vefsn; Vegaa -e).
Steinausta f. stadig kold Østenvind. ShlB.
Stein m. — **Steidn** Rog. Hard.; best. **Steidn** Rog. SShl. og fl. St., hvor ubest. **Stein.**

Steindelp m. = Steindolp. **Stædeppe** Tel. (Vinje). **Ståendilp** Sdm. (Hjør.).
Steinfjos n. Stald af Steen. **Steingjerde** n. Gjerde af S.; **Steinhus** n. Hus af S. Rbg. (Aamlid og fl.): **Strei-**.
steinkald adj. iiskold. ShlV.
Steinkjer n. Brokar af Steen. ShlV.
Steinkopp m. Kar af Steen. JMa.: **Ståi-kopp**.
Steinraas f., **-rosa** (o') f. = -ras. ShlV.
Steinurda f. — **Stenoole** m. Gul. (Aala).
stela (e') v. — **staalaa** STrond. (Gul. Selbu); **stælä** Vestfold, SHelg. Ndm. (-a); **stæl(e)** Salten, Lof. Senja; **steel**(a), SHelg. (Vegaa, Velfjord). Supin: **stule** Shl. Part. **stilin** Selbu.
Stella f. Stilling (som i Ma.). Shl. „dl".
Stelle n. 2) liden Brink. — Shl. Nhl.
stelvikjen R. Og: som stjæler sig bort. Ma.
Stemmetjørn f. = Stemma 3) A. ShlV
stemnesetja v. a. R. — YNamd.: **stæmnsætt**.
stena (ee) v. n. = stinkla. Hard. (Ulvik).
Stengel m. A.; lodret el. skraa Støttestang. SBerg.: **Stænjel** og **Stænjedl** (Voss).
stengja v. a. — **stænjnje** Ndm. Helg. (-i); **stængji** (e) Hall. Vald. 3) „**stænge** ein Slae" Totn.
sterklig adj. stærk, især af Helbred. ShlV.
sterven adj. — besværlig. Shl.: „s. Arbei".
Sterr (ee) f. liden Afsats paa Klippe eller Muur som kan stiges paa. ShlV. 2) n. (f.) Kirkegaardsport med Steen og Grind. Li. se R.
Sterra f. = Steett (Stenen). LMa. VNed
Sterra f. Kar („Stamp") paa Fødder. Roms.
stia v. fodre osv. — Hard. Shl. Nhl.
Stig (i') n. Dieblegne, A. — Vestfold. Ring. og Shl. (ee). — **Steegakøyna** f. d. s. ShlV.
Stig (ii) m. Sti. A. — **Steeg** ShlV. (Gul.; **Stææg** Ndm. (Sunndal); **Stii** Gul. (Storen, Singsaas). G. N stigr og stígr.
Stig (i') n. Skridt — „Gangge ti Stigs," gaa saaledes at man løfter Foden høit for hvert Skridt, som i Snee. VTel.
stiga v. (**steig**). — 3) tiltage. Gul. (Aala). „De **stii** itjtj naa oonda dænj Kar'a," man seer ingen Vækst af den Karls Arbeide.
Stige (i') m. Stige. — **Stiije**, Fl. **Steegar**, Hard. Shl. NRyf. og fl.; **Steege** Shl SVald.; **Stiie** Nordl. (Senja og m. fl.) og fl.; **Steg(g)e** Helg.; **Steega** og **Stæga** Vestfold, Oslo, Gbr. Hedm. Totn, Odal, Ndm. Helg.; **Steg** Salten; **Stag**(h)a Namd. Røros; **Staje** Ndm. (Sunndal).
Stigekinn n. (og f.) Trin i Stige. Sdm. (Hjør.), Nfj (Stryn, Innvik). Se Kinn.
Stigekinna f. Sidetræ i Stige = Lein. Hard. **Steegakinna** (og dn), Shl. **Stigekinn** d. s. Sfj. (YDale).
? **Stigill** m. (liden) Stige. Tel. (Tinn).
Stik n. Pæl (overh.). ShlV.
Stikill m. Ben i Smallæggen. Trond. (A. L.).
stippa v. a. = stappa; især: putte (ind). YMa. YLi.
Stinnfjøder f. A. — **Stinnfjaayr**, Set
stjerta v. n. vimse omkring, geskjæftig og vigtig. Solør: **skhjærte**. Til Stjert. Jf. svansa.
Stjerna f. — **Stjeern** Ndm. Stjør.; **Stjeen** **Stieen** NTrond.; **Shjærne** Solør; **Sjænne** STrond. (Selbu).
stjingla v. se stingla. Sfjelds.: **sjingle**.
Stoda (o') f. Staaen. — **Stoodoo** JNamd.; **Stødu** Innh. (Snaasa, Liderne); **Støa** og **Staa'a** SBerg.
Stoda (o')? f. Støtte. **Studu** Selbu, **Stø'ø** Gul. Selbu (-e).
stokka v. skræmme, A. — Jf. stokka, stinke R.
stokksveitt adj. pludseligt svedt. ShlV.
Stokknjupa f. = **Stein-njupa**, Frugten af Busken Rosa canina, **Stokk-klungr** m. Nfj.
Stol (oo) m. — **Stou'le**, Fl. **-ar** og **Stølir** Aamlid i Rbg. VTel. **Stoo'dl**, best. **Stoo'dl** Rog. Shl.
Stolk og **Stulk** m. R. — klodset, stiv, umedgjørlig, tvær Person. Østl.: **Stôlk** (—aa).
stolma v. n. (ar) R. — Shl.: stolma te.
stolpa seg v. om Iis: danne Stolper, tynde Piller, eller lange Naale, helst i Solskin. Bamle.
stomna seg v. — **stämn see** STrond. (Selbu).
Stopul (o') m. — **Sto''pu'li** Rbg. (Aamlid, Set.), Tel. (Tre.), Fl. **Stoplar**; **Stupul** ØTel. og m. fl.; **Stobel** (o'—aa) Rbg. (Hærrefoss).
stor (oo) adj. — Comp. **stø̄r(r)i** Rbg. (Aam. og fl.), SVTel. (Tre. og fl.); **størri** Set.; **stäre** STrond. (Selbu); Superl. **støs'ste** Rbg. Tel., **ståst** Selbu.
Storende m. Shl. — **storkjefta** adj. Udbredt.
storgaarutt adj. grovtrevlet. Berg.
Storkrasan n. Coup. Helg., se krasa.
Storr. — **Stär** Selbu; **Staurgras** ShlV.
stor-risen adj. Shl. Nfj. „storrisne Folk".
storskrøyvt adj. = romfrek. ShlV.
Stotar (o'). — **Staatare** Kirketjener. Sfj.
Stova f. — **Strogo** Vald., **Støgø** (og -o, best. -a) Vang i Vald.; **Stugu** LTel. Totn, Hadel. SVald. Modom, Ork. og fl.; **Stuaa** (-o) og **Stua** YNdm. Fosn, YNamd. Nordl.; **Stue** Odal, Østd. SØstl.; **Stughwu** **Stuwu** **Stu'u** Gul. og Selbu.
stovebrend adj. kuldskjær = innebrend. ShlV.
Strandlauk m. Strandnellik, Armeria maritima? Schübeler.
Strandstein m. — „sitja paa ein Strandastein", være „Strandsitjar" uden Jord. Shl.
Strandvarpa f. = Varpenot. ShlV. Jsl. d. s.
Strandvindel m. Gjærdesnerle, Convolvulus sepium.
Stratt m. = Strant; stiv Person. SBerg.
Straumgaara f. Strømbølge. ShlV.
straabroten (o') adj. med brudte Straa. „Aakrn æ straabroten." Tel. (Tinn).
strekka v. (**strokk**), Hard. Voss.
Stremba f. stærk stadig Vind. ShlV.

strenda v. n. — Gaa med nogen Fart lange og møisomme Veie. Roms. (ar). „Han strænda oopp ijønaa Bakkan i Solsteika; han strænda snart aavr de, hann."
strengja v. (er, de), befordre ad „Løypestreng". Sogn. „Strengja Lauv."
? **Strida** f. strid Strøm. Berg.
stridmylkt adj. = hardmylkt. Shl.: **-mjylkt**.
Strika (i') f. Puds, Paafund. ShlV. (ee).
Strikvid (i') m. omtr. = Strikhyvel. ShlV.
Strind f. 2) A. — Tel. Fl.: **Strin'dar**.
Stripp m. = Strippe. Roms.: **Streepp**.
strjuka v. (**strauk**). — **strooga** Rog.
Strofa (oo) f. — 2) Spotteglose. ShlV.
Strokafant (o') m., **-fenta** f., **-ry** n. Landstrygere.
Strule (uu) m. 1) Rodende af Reg. YNamb. 2) uordnet Masse af Aks og Halmstraa. INamb. — **strulaat** adj. saaledes uordnet.
strutmynnt adj. med Mund som en „Struut".
Stryta (yy) f. 1) kegleformet Figur. ShlV. Som i G. N. 2) Snude, fremstudt Mund. R. Helg. og m. fl. — **stryta** v. Helg. — **Strytlaas** m. En som „strytar", Surmuler. Helg.
Strævan(d) n. = Stræv. „Detta Strævande." NGbr.
Strøe f. = Straud. Selbu. Strøda?
Stubbedos f., **-stakk** m. kort Skjørt. Vald.
Stulk m. Totn. — **stums** adv. Ma.
Stuss m. Skaar = Skora ShlV.
stutt. — **stytt** Jæd. Lof. (ø). **Stytthapt**, Jæd.
stuvig adj. før og stærk = T stämmig. ShlV.
Stuvstemning m. Baad med stump Stævn. Sogn.
Stylk m. Stilk. — **Stuyk'ke** Set.; **Styl'ke**, Fl. **Stylkar** VTel.
Stykke n. — **Stykjy** Vald. Elvrom, Tydal.
stympen adj. — **stympnast** v. blive s. ShlV.
Styr m. — „Vaaraa paa Styyr", være forstyrret. Østd.
styren adj. A. — vild; sindsforvirret. Oslo.
Styring m. forstyrret, uregelmæssigt Menneske. Østd.
Styrnad (yy) m. Husholdning. Vald.
styvja v. (ar) støtte, give Soliditet. ShlV. „Muu'rn rasa uut; dar æ kje noko so støvja." Se Styv, Støv; R.
Styvmorssida f. Stivmodersiden af en Brødskive. Tel. og fl. „Smyrje paa Sjukmoorssia." Vel laant.
stækjen adj. — **stædjen**, Fl. **stækne** Dal. Li.
stælna v. stivne af Kulde. Li. (Lyngdal).
Stængesil se Stinge-.
Støda f. 2) = Aarstø. — Roms.: **Støe**. 6) Stabel. Ndm. **Støaa**, Veestøaa. —
Stø(d)garn n. faststaaende Fiskegarn)(Drivgarn. Agder.
Stødl m. R. — **Støy'le** Sfj. Tel. (Tre.); **Studul** NGbr. (Lesja, Dovre, Lom, Foldal).
stødug adj. — **stødôu** INamb.; **stødôu(e)** Ndm. Jæd.
stødva v. — „stodve" hos P. Cl Friis.
støkka v. n. som søkka. — **Støkk** m. A. Rom.
støkkja v. a. 3) A. ShlV. tildels **stykkja**.
støla v. a. (er, te) fastgjøre ved en Krampe eller Krog. Hall.
Stø(d)lseld m. Glædesblus paa S. ShlV.
Stø(d)lsleite n. Malkeplads. ShlV.
Støn n. En som „stønar" (R.) Sdm.
stønen adj. viltert tumlende sig; uforsigtig, ogsaa i Tale. Sdm. Roms.
Støype n. = Staup; liden brat Bakke. ShlV.
støyputt adj. fuld af Støype, om Vei. ShlV.
støytelege adv. overvættes. Num. „S—le laang."
sud adv. syd. — **Sød-oust** ShlV. **Sør-**INyf. — **søati** og **sunnati** Rbg. og fl.
Sudklove m. = Gjokk. Til Sud(drag). ShlV.
sufta adj. R. Shl. — **sugu** se Soga.
sulna v. svimle. Og **sulnast**. Shl. og fl.
sum adj. nogen. — **soom(m)** m. St. Fl. **sumble** Vald.
suma seg (u') v. — **sumje seg** Sfj. (YTale).
Sumar m. — **Sum(m)aari** (u') Rbg. (Aamlid); **Sudmar** Nhl. NShl.; **Soommar** Namb. Ndm. Senja, Shl. SVald. og fl.; **Saammaar** Smaal.; **Saammar** Fosn; **Sam(m)ar** YNamb. Hedm. Odal; **Säm(m)är** Solør. — **Sumul** ɔ: Simla. Selbu.
sumarkøyra v. a. behandle Brakland om Sommeren med Harvning osv. Østd. Solør. **sumarkøyre** Jord (sammar-).
Sumarsverkst m. = Sidrune. ShlV.
Sumletog se Rusle-. — **sumlug** adj. = svimrug. Tel.
sumlærd adj. svømmedygtig. ShlV.: **soomlær(t)**.
sunder adv. sønder. — **soonnt** Shl og m. fl. **soon'de** i Sammenstillinger.
sundrast v. blive til intet. ShlV.
Supa n. R. Shl. som Ryf. **Supansfat**, **-mjøl**. Ryf. Shl.
surp adj. = surpen. VAgder, Tel.
sutafull adj. = sutfull. Berg. G. N. sutar-.
suten adj. — „lika suuten", ligegyldig. ShlV.
Suvl n. — **Sug'gl**, Bamle; **Sôuel**, Ned.
suvlsam R. — **sôvelsam** Namb. Og: **sølet**.
sva v. skvaldre. ShlV. = **svaidde** Roms.
Svade m. — 3) hudbart og fugtigt Sted paa Krop. STrond. (Selbu): **Svaadaa**; Gul. (Singsaas): **Svaae**, som Maae.
Sval og **Svol** (o') f. Shl. 2) = Skytja. INdm.
svaldra v. prate; søle. Shl. og fl.
Svale m. Afkjøling. ShlV. G. N. svali.
svart adj. — „E(i)n svar'te Hatt", „ei svar'te Trøya". Senja (Lenvik, Ibstad; saaledes alle adjj.). **svaar'te** SVTel. (Tre.), **svor'te** (o') SVTel. (Tre. Niss.), Rbg. (Aamlid; men „svaa'le", „svare" v.). „Töuen i svartan Gryta". Fosn. — **Svör'tee** f. det sorte Hundyr (Mær). Vald
svartgnegen adj. om Mark: afgnaven til Roden. N. St. (Shl. Vald. og fl.: -gnagen).
Svassar m. = Svaasar. Ma.
svaas adj. dygtig, kraftig. Li. (Lyngdal).

„Eg hev ein svaa'se hæ've Mann." Ogsaa: „ein Svaa'se Kar" og „ein Svaasar" ɔ: sterk, bygtig, uræd og lidt uvorn Karl. Li. Ma Hører vel snarere til svaasa v. (Li. Ma.) end til G. N. sváss mild, blid.
Sveig m. — 2) bøielig Stang. Innh.: **Svei.**
Sveinkall m. — **Svaikadde** Set.
Sveinunge m. Smaadreng. Sfj.
Sveip m. — Haarhvirvel. Shl. G. N. sveipr.
Sveipa f. Svøbe = Svipa. Helg. Senja og fl. **Sveip** Salten, YNamd. Ndm.; **Sveepe** Gul. Østd.
Sveipa f. Luftstrøm. Roms. Jf. Svipa, A.
Sveipling m. Puppe, Cocon. J Skrift.
Sveitte m. Sved. YMa.: **Sveite**; **sveite** v.
sveisen adj. som vil „sveisa (paa) seg", svingende, svaiende. Om Person. Oslo.
Sveiva f. = Sveiv-iba. Num.
Svelgje n. Svælg. Shl. J Skrift.
Svellkov (oo) n. = Svellkula, -flot. Vald.
svelta v. (**svalt**). — „Snø'n svel'te burt", svinder umærkeligt. Vald.
svemja — **svæmja svoom svoome** Mid-Gbr.
Svevn m. — **Svövn** Voss, Hard.; **Svemn** Østd. (Elvrom); **Svevn Svebn Sovn** ShlV. „Te Svemms". Shl. **Saamn** Helg.
Svidavatn n. Vædske ved „Hugbit". ShlV.: **Sveea-**.
Svide (i') m. Svie. Jæd. og fl.: **Sviie.**
svidkald adj. = **svidande** kald. ShlV.: **svee-**.
Svidluft f. = Svidtev. ShlV.: **Svee-**.
svidmerkja v. a. (er, te) brændemærke. Sdm.
Svift f. Glimt af noget viftende eller forbifarende. Set.: **Svipt.**
Svig n. — 2) Shl. Rom.: **Sveeg.**
Sviga (i') f. bøielig Kvist. Ma. Li.
Svik (i') m. Lighed. YSogn. Se Sviik.
Svik (i') n. 2) Sygdom. A. — Østl.: **Vannsveek** paadraget ved at sove nær Vand; **Jor(d)sveek** ved at sove paa Marken; **Liksveek** fra et Lig el. fra Kirkegaard.
Svilla(r)stein m. Grundsten under Hushjørnet. Hard. (Kvam): **Svidlastäin.**
Svima (ii) f. Besvimelse. ShlV.
Svimfiske n. Fiskeri ved Hjelp af bedøvende, alkoholholdig Lokkemad. Hedm. (Mjøsa).
Svimredeig m. bedøvende Deig brugt som Lokkemad ved Fiskefangst. Smaal.
Svin (ii) n. — **Svein** Ma. Li. **Svingn** Østd. (Tynset, L. E., Rendal).
Svinebosa (o') f. = Grisbosa. Totn: **boosoo.**
Svinedrylla f. = Svinerot. ShlV.: **-didla.**
Svineskrædor f. pl. se Skræda. ShlV.
Svinetare m. S-tang. ShlV.: **Sviina-**.
svindrast v. svinde hen. Shl.
Svingel m. = Sviveſtetta. VNed.
Svintvenda f. = Svint-ærend. ShlV.
Svip (i') m. 1) Udseende osv. A. Shl. 2) Sving osv. R. ShlV. „Da æ kje laang'ge **Sveep** paa Dagen no i Julo." „Han lout aa'sta i sama Sveepen." G. N. svipr.
Svipa (i') f. Svøbe. — **Svipu** Østl. (OTel. Num. Ring. Hadel. Aster, Elvrom og fl.); **Svypu** NSmaal. Rom. **Svepo** Totn. Hedm. Gbr. (sj. **Svipu**). Vald; **Sveepe** Oslo, SSmaal. Vestfold, Gul. (**Laanord der**); **Sviip'** Ndm. Ork. Laanord der?).
Sviv n. 5) Glimt. R. Shl. 7) m. Tel.
Svivestetta f. ombreieligt horizontalt Trækors for Indgang til Kirkegaard. VNed.: **Sviivestitte.**
Svoda (o') f. — **Svaa'a** Tel. (Mo): **Svoe** Nbg. (Aamlid).
Svola (o') f. — **Svola** og **-e** Ma Nbg.; **Svølo** VVald. (Vang); **Svöl(l)u** INdm. (Oksn.), **Svolu** Gul.; **S(v)ulu** SVald. Gbr. INdm.; **Svaalaa** YNdm. YNamd.. **Svulo** Fosn (Hemne); **Sulu** Østl. (Elvrom, Tønsberg og m. fl.); **Sulaa** YNamd.; **Sølu** NTrond. (Snaasa og fl.); **Silu** Bamle (Holla, Eidangr), Vestf. (Brunlanes).
Svord m. — **Svaa're** VTel.
svult v. sulte. Ndm.
Svultamun m. hungerstillende Bid. Hall.
Svultning m Gnier. ShlV. **svymja** se **symja.**
Svækjemaal? n. „D'æ maangt eit Svækjemaal før me'g)" = „eg lyt vere u-ete so maangt eit Matamaal". Nfj. (Stryn).
svæla v. svælge. YVAgder.
svær(t) adj. = svær. „Me æ svær(t)e". Shl.
svæva v. søvndysse. — **søva** Voss, **særa** Shl., **svøve** Solør. 2) dræbe. Ndm.: **søv.**
svölinn adj. halvkvalt af noget som sidder i Halsen = strøpen. Vinger (A. L.).
svøra v. (ar) = sverja. Li. (Vanse, Ly.).
Svørte, Svyrte n. 2), er maaske af Svirt (Glimt). „Eg saag Svyrte 'taa Hinmannen." Rolbal. — **Svørtee** se svart.
Sygn: „aat bessee Syg'nee". NGbr.
sykjast v. n. 2) længes meget. — Li. Nbg. „**Eg** he synkst saa længe mæ at eg sku gjere **dæ**," ønsket saa længe (med slet Samvittighed) at jeg kunde beslutte mig til at gjøre det.-
sydra adv. søndenfor. ShlV. „Da va eit Forveer søra." Saa og: nordra, indra osv. — **Synd** (yy) Syn. Se Røynd.
symja v. — **symja sö'mu sumde sumt,** Hard. **svymja svö'mu svoomde svoomt,** Voss; **søme sø'me saam saamt,** SVTel. (Tre.); **sømm** Ndm. Fosn og fl.
syngja v. — **saangg saangg(j)e** Rog. Shl.; **søng' saang, æig hi saanga** el. **saanjni** Namd. (Grong).
Syn, syna (yy). — **Søn, søne** VTel. (Vinje—Kvitseid).
Syrekaka f. syret, gjæret. Kage. Ryf.
Syrekopp m. En som er **syren,** A.
Syrkja f. = 1) Surka. 2) = Saur (i Dine). ShlV: **ø.** — **sørkjast** v. = **surkast.** — **sørkjen** adj. fuld af S. ShlV.
Syrpa f. Skiddenso. ShlV. G. N. **syrpa.**
Syskin n. — **Sys(k)jon** og **Sys(k)jo, Sys(k)jolag** n. Shl.; **mitt Sysjin (-yn)** n. sing. SetV.
Sæmming m. tungt Arbeidsstykke. YNamd.
særa v. (er, te), faa en Bid af, faa smage.

YSdm. (Sande). „Ee hev kje sært Sei'dn." Jf. (?) G. N. særa saare.
søga v. prate, Vald.; se **sugu** v.
Søkk m. Sænk. „Sigla Baa'tn i S."; „brikka seg i S.". Shl. og m. fl.
søkkja v. n. — **sekka sakk sokke** NShl. og fl. **søkkje** og **sekkje** (Kvitseid) **sokk sukkji** Tel. Rbg. (Aamlid); **sykkja** ShlV. **sekkje** Sfj.
søkkjande adv. bundløst. „s. riik". M. St.
Søkkjefen n. dybt „Fen". ShlV.: **Sykkjefæn** og **-fæ**; **Sekkjefæ** n. Sfj.
Sørenne f. = Sorv. Hedm.
sørre v. — **sörr** og **söre** (ø). STrond.
Søte m. = Søta, Sevja. NGbr. (Skjaak).
søt adj. — **søø'te** Set.; n. **søøtt** Set. **søøtt** IMa.
Søteple n. Æble uden Hensyn til Sødmen; i Tel. og fl. hvor „Eple" er Kartoffel
Søyd m. A. — Shl.
Søyregim m. = Søyrdaam. Shl.
søyren adj. raabden, om Ved, **Søyrvee** ShlV.
Søyrevedr n. = Røytevedr, især i Høhøst. ShlV.
søyrna v. blive „søyren". Og **søyrnast** ShlV.

T.

Tab'.i m. libet Handyr = Tapp. Namb.
Tada f. Fuglegræs; staar paa fede Steder. YNamb.: **Ta'aa**. **Tadgras** n. d. s. YNamb.: **Tagræs**. Jf. Tavgras, A.
Taddefura f. fortørret Fyrretræ, som indeholder meget Harpiks. ShlV. Jf. Tadd, R.
Tagl n. 3). — Tel. „Tre'e bristar se te mæ Topp o Ta'gel te alle Kantar." Kvitseid.
Tak n. — Færdighed. Set. Fl.: **Tok** (o').
taka v. — Infin. er vel oftest **ta**; men oftest er det **takast** v. rec. Dog: **taka** Tel. Vald. Hall.; **take** Rbg. Tel. Roms. Nordl. (og **tak**). Supin: **take** Vald.; **tekji** Hall.; **tookje** og **tekje** Ryf.; **tooge** Rog. (Jæd. Ryf.); **tikje** Ndm.; **ti(j)i** Østl. (m. St.); Præs. **tæg** Hedm. „Take seg fram", bevæge sig fremad; „kjæm du der takande?" Rbg. (Evje).
Tak-kvein n. Tagrør, et meget høit Græs, Phragmites communis. Søndenfjelds.
Taklauk m. Sempervivum tectorum. Sfj.
Tal n. — „Faa Maal aa Tal faar see", faa Ord for sig. Gbr.
taletrængd adj. trængende til at tale.
[**Talent** m. 1) Talegaver. ShlV. (Isl. talandi.) 2) Taletone, Tonefald. Ryf. Ogsaa Indst.
Talg f. — **Taag** VTel. (endog i Kvitseid, Nisf. Tre.); **Taalg** Rbg. (Aamlid og fl.).
talig adj. Li. — **talrik**, snakkesalig. Li. Rbg.
Tamp, A. — „Ha Stovlanne paa Tamp", udenpaa Bukserne. Rog. Agder (Kysten).
Tam n. Udspændthed = Tan. „Vaamba stoo i Ta'me". Som temja = tenja, stymja og fl. Uvist hvor.
Tange m. — **Tanga** m. Namb.
Tangspretta f. = Marflo? NTrond.
Tann n. = Tinar. SSmaal. (Tenes).
Tarabrusk m. lavt „tare"-dækket Skjær. Fosn.
Tare m. 4. 2). — Snarere maaske: en med „Tare" overvokset Grunding. Sdm. Ndm.
Tareklukka f. forviklet T-Masse. Berg.
Tarekurv m. tyk Stængel paa „Tare". Sdm.
Tarna m. Mangel som i høi Grad volder Fortræd; f. Eks. Mangel paa Madvarer. YNamb. Sagtens „Tarvnad" ligesom „Tarnad" R. Jf. G. N. þar(f)na, v.
Tarp m. libet vantrevet Træ. ShlV.
Taska f. — Papirpose. Vestfold.
tatle adv. puslende; langsomt. ShlV.
taugøygd adj. med tunge, matte Øine. Tel.
taven adj. 1) møisom. 2) senfærdig. ShlV.
tavsam adj. forsinkende. ShlV. Til tava.
Tausaskventre, se Skventra. **T-tjoke**, se Tjoka.
Taa f. — 2) yderste Spids af et Næs: **Nesjataa**. ShlV. Former: **Taa**; best. **Taa'o** ØTel. (som Aa'o). **Taa'ne** SetV. og fl., **Tao'næ** Voss, Hard. (og **'na**) NShl., **Taa'naa -no** Shl. og fl., Flertal: **Tæ(r)**, best. **Tæd'na** Voss, Hard. Shl., **Tæd'ne -naa -no** Shl.; **Tæn'(n)e**, best. **Tæn'(n)an** ØMa. VRbg; **Tæ** Ork. Gul.; **Tee** NTrond. Selbu; **Teer**, best. **Tee'rn** Stjør. og fl.
Taag n. — **Taa'je** og **Tæ'je** Rom. (Enebak, Sørum), **Ta'je** Rom. Hedm.
Taajark m. — **Taa'kjärkænj**, best. Fl. Selbu.
Taattslit (i') n. Afslidning af en „Taatt" i Snor; jf. taattsprungen. Sdm.
Taavedr n. mildt Veir med snebar Jord. **Taavinter** m. ShlV.
tegja v. — **tia** Tel. (Sel.); **tij, ti** Selbu, Helg. Imperf: **tawd** Gul., **teig** ISogn.
tegla v. R. — **t. paa, ette** sætte afsted. Set.
Teig, Teigald. — **Teg, Tegehald** INfj.
teimren. — **taimren** Set., **tæmren** Dal.
Tekkja f. — 2) tagformig Overbygning til Beskyttelse. Østl.: **Tække**.
Tekst f. — Indretning af sammenhægtede Tømmerstokke, som omslutter „Soppa". Tel. Bamle.
Tekla? f. liben daarlig Kværn. Namb.: **Tækkl**.
Tel m. = Tele m. 1). ShlV. (Vaag). Isl. þel.
Tele m. 1. A. — **Tkjæla** Rom. **Tali** Namb. **Telle** Nordl.
tela (ee) v. (er, te), paavirke En, særligt beroligende. **Telelse** Beroligelse. Sdm. (Sande). Jf. tila, A.
tela (ee) v. n. (ar), holde længe paa med noget. Namb. „Han sat aa teela paa Fio'ln stødt." Maaske: file, G. N. þéla.

telja v. — **tæl** Ndm. Fosn. — **telja taalde taalt** ILi. **tele taalde taalt** SVTel. (Nissedal).

telutt adj. om Jord: fuld af „Tele". Rom. (Eidsvoll): **tælate**.

Temba f. i **Uve(d)rstemba, Vindtemba**, Uveir, Vind, som varer længe. ShlV.

temja v. — **temja** VLi., men „eg **tæ'me**", som „venja, væ'ne". **tæmm** Ndm. Fosn fl.

tena (ee) v. — **teena, -e** VAgder. Set. VTel.; men **Tænest** f. (**tæna** v. ØMa.).

tendra v. — Især: „t. upp Sootte". Shl. Tel.

Tenel m. — **Tændel**. Roms.

Tenel m. = Tele 1. ShlV.

Ter n. — „**Teer** ell Taar". Ma. **Teer, Tær** Shl.

tera (ee) v. æde smaat = teira. ShlV.

tera (ee) v. = tæra 2. 4) „Teere Kjelen". ØMa.

tera (ee) v. ikke komme sig afsted; „stao o trø pao sama Flekkjen". Hard. (Kvamm).

terande adv. overmaade; og **tæ-**. ShlV. „T. fiin".

Terre m. Brix høit oppe ved Siden af Skorstenen. Roms. Se Terre 2) A.

Terreglims se Glims.

tert conj. indtil. Fosn, Trond. **tart tört** Ork. Innh. **þar (þær)** til (er)?

tessa v. — **tæs'sr, tass** og **toss**. Ring. (Modom), Vestfold (Lier).

teva v. — lugte paa. Helg. (Vefsn): **tøvå**.

Tevskjæra f. Stank-Geranium.

Tid f. — **Tei** omtr. hele Oust-Agder paa nær det østligste, Hard. Voss (tildels), Sfj. (tildels). „Te **Teiar**" Hard. „O du Tei o Täikni!" Set. (af Teikn).

tida paa v. 4). R. — Vald.

tiden adj. ufrossen. — **tiiden** Shl.

tidug adj. — NGbr.: **tiiug**; Rom.: **ty-u**?

Tidung (ii) m. — Shl. **Teeoong** ØTel.

Tidur m. **Tii-orre** YNdm., **Tee-orre** Fosn.

Tild f. = Skarntile. Solør: **Tiljlj**.

tilhama adj. oppyntet, oppudset. Shl.

Tilja f. — **Teelja** og **Tilja** Nordl.; **Teelje** (og **i**) Ndm.; **Tælj, Tæl(l)i** og **Teel(l)i** NNdm. Fosn, Namd., best. **Tæljaa**.

tilræden adj. resolut. — **tilrædig** (d) d. s.; ogsaa **tilrægen** og **tilræge** ShlV. — **Tilaar** (R.), læs **Tilraa**.

Tilsegn f. hvad der siges til En; Veiledning, Tilrettevisning. ShlV.

Tiltygg n. faste Ting som nydes til Drikkevarer, f. Eks. Kage til Viin. Østl. Og **Tiltugg** n.

Timbr n. — **Tym'br** SBerg., **Teem'br** Nfj., **Teem'mr** SVald. og m. fl.

Time m. — **Teime** VAgder (næsten hele), SetV., **Teimi** og **-e**, Set. Rbg. Ned. Hard. VAgder og fl.; **Teemi** og **-e** VTel. (Vinje, Mo, Rauland, Laardal og tildels Moland).

Tin (i') n. — **Teen** Tel. VAgder, Shl. og fl. **Tænn** Østd. (Elvrom). Men: **Tinnkaanna, Tinngraan** VAgder.

Tina. Lyd som ved Time. — **Tae'na** ɔ: Teina.

tina (i') v. afhase. — **teena** SBerg. Ma. Tel.

Tinar (i') m. — **Teen(n)ar** INdm. (Oksn.); **Tønnør** (-**naar**) Gul.; **Tjunur** Innh. Orlande; **Tenaal** og **Tænnaal** Nordl.; **Tæn(n)a** Østd. (Elvrom); **Teena** NGbr. (Skjaak); **Tann** n. SSmaal.

ting conj. — „Du ska komma imaaraa, **den Tingg** da verte Godveer." Shl. **Anden** Forklaring bortfalder.

Ting m. en Ting. — Er ofte n. især i Fl.

tingsla v. n. drage omkring med; slæbe omkring. Namd.

tintrin adj. prippen. ØTel. (Solum).

tio 10. **tijje** Selbu. — **tisla**. ? udgaar.

? **titta seg** v. = titra (af Kulde). NBerg.

Tjal n. Overhæng; Plage, Møie. Namd.

Tjo n. — **Kjo[u]d** Ned. ØMa. **Tkjo[u]tt** Set.

Tjodr n. — „Fløtte **Kjør**" = flytja Beit; i Spøg om at stubbe Kroppen mod Klæderne. Smaal.

tjoka eller **kjoka** (o') v. arbeide klodset, puslende og trællende med lidet Resultat; slæbe. YSogn, Sfj. Nfj. YSdm.: tildels **tkjoke** (o'), i NSdm. (Borgund): **kjöke**. **Tjoka** f. Kvindfolk, helst yngre, som gaar og „tjokar". Sdm. Nfj. „Täusakjöke", Backfisch; Borgund. Ogsaa brugt om smaa Fladfiske; vel i Spøg YSdm. (Harham). Forholdet til tjaaka, kjuka (tj-), kjokla (tj-) osv. er uklart.

Tjor (oo) m. Tyr. — **Tkjo[u]'re** Agder; **Kjuur** Østd. (Elvrom). Ordet er saaledes brugt i en meget stor og folkestærk Deel af Landet — hele det sydvestlige Stift, det meste af Oslo Stift, Hedm. Land, Totn — ligesom i de fleste beslægtede Sprog lige til Latin og Græsk osv.

Tjoste m. Blæsen eller Stønnen i Halsen som naar man fortæller aandeløst; Hæseblæst. Sogn (Vik): **Tkjøste**.

tjota og **tjotast** v. skjændes. A. Shl. Sfj.

tjugo 20. — **tkjuve** og **tju'u**. Hard.

tjuka v. (ar), 1) samle med Armene fremstrakte, som i Mørke. Sdm. 2) trykke fremad. YNamd. „**Kjuuk** paa Døra!" „**Kjuuk** Vinnöue uut!" Eller: **kjuka**, R.

tjukk adj. tyk. — **tykk** Num. Vestfold (hele), Bamle, Modom, Follo, Rom. (næsten hele). — **Tykklægg** m. Vestf. (Botne). **Kjukkalægg** Senja, Shl.

tjukkhøyrd adj. blottet for Gehør. Nyf.

tjusna v. dø hen; om Ild. Ma.

Tjuv m. — **Kyv** Østd. (Elvrom), Trond.

tjuvkjenna v. — Li.: **kju-**.

Tjømling m. En fra Tjømø, **þjuma**, i Vestf.

Tjøra f. — **Tkjör(r)aa** YNdm. YNamd.; **Tkjær(r)a(a)** YNdm. Fosn, Namd. Nordl.; **Tkjör(r)o** Fosn (Hemne); **Tkjör(r)u** INdm. Gul.; **Tkjøro** VVald.; **Tkjuru** NNdm. Innh. Ork. Østd.; **Tkjyru** ØVald. NGbr. Oslo, Hadel. Totn, Østd.; **Tkjörr** (og **æ**) Lof.; **Tkjiru** Odal, Solør.

Tjøregrov (oo) f. Hulning til at brænde T. i. ShlV.

Tjørn f. — **Tkjenn** og **Tkjinn** Østd.; **Tkjynn** Gul.
To n. = Toovt. ShlB. — **To** f. se Taa.
To f. — **Toon** SBTel. (Niss. Tre.).
tofla v. gaa svagt og snublende. Shl.
Tofoting m. = Tvoføting. Helg.
tola (o') v. — **taali** (ó) **taali taald taalt** NTrond.; **tóól** STrond. (Selbu); **tólja** (ó—aa) Rom. Odal, Solør.
Toll f. — Fl. **Tel'la(r), Ted'da(r)** Tel. Agder.
Tonn f. **Tóⁿnn** Odal og fl.
Toppe m. Hane. Num
Tor (oo) m. Torden. Østd. (Elvrom). **Tool** Roms. **Too'la** best. f. Gbr. (Skjaak, Lesja). **Toor'na** best. f. Vestfold.
tora v. turde. — **toora** ShlB.; **tore** (o'), **eg tore**, Impf. **toᵘri**, Supin **toᵘrt** Rbg. (Aamlid og fl.); **tórja** (—aa) Rom. Sol.; **tór** SHelg. — **ee tór** og **ee tórest** Ndm
Torestein (oo) m. hvidgraa oval Steen, som mentes forefunden efter Tordenveir. Nfj.
Torp n. impassabel Mose. **Torføre** n. ShlB.
Tos (oo) n. Stakkel, Stymper. Rom.
Tose (oo) m. Halvsokk, „Lodde". Ma. Hertil vel **toosa** v. 1.
Tovdøl (o') m. En fra (Lisle) Tovdal i Agder.
Tovgras (oo) n. = Tov 3. ShlB.
Tram m. 1. — Platform. Vald. og fl. **-mm.**
Tram m. 2. Fanden. ShlB.: **Træ'men.**
trasla v. = **traslast** ShlB. **tratla.**
traustig adj. stadig. T-t Veer. ShlB.
Traut f. — Maaske snarere: Ophør, Slippen-op. Set. „Steveⁱ meⁱ dai stu alli t r j o ᵘ t e, D'æ sum deᵘ tek dai 'poᵘ Aaraksfjoᵘræ. Steveⁱ meⁱ dai gjev (tek) alli T r a u t, D'æ litsum Regni oᵘ Skjᵘyoᵘ raut."
trautig adj. vanskelig, møisom; endeløs. „Eit troutigt Arbei." ShlB.
travlig og **travlsam** = travleg. ShlB.
Traad m. — Fl. **Træ(r)**, best. **Træd'na, Træ'dne** Hard.; **Træ'r(e)**, best. **Træd'no** Shl.; **Træ**, best. **Træ'no -na** Shl.; **Træ'a** og **Træ'na** Vald.
traaka v. — 2) slæbe, stræve. NØstd.
traasa v. trave omkring = træsa. ShlB.
Tre n. — Fl. **Treo** (-**u**). Num. G. N. trio og treo (Fritzner). **Tre'æ** og **Tre'ne** best. Fl. VTel. (Mol.).
trega (e') adj. 1) om Ved: vreden, seig = treg. 2) = **tregasam, langtrega**, som bærer Nag længe. ShlB.
tremmel-tjukk adj. meget tyk. Christie.
trenga v. — **trónja traangg traangje**, Hard. **trænja** Voss.
Trengja f. Smug; Snævring. Sogn.
Trengje, Snævring, Trængsel; Klemme. „Kome i Trængje." Nfj. Af Trengja?
tre-sett adj. bækket af Træer. Agder.
Treskald m. — **Traaskaadl** ShlB.
Trest, Treer i Spil. Christie.
Trestikka f. Træpind; særlig: Strikkepind. „Han æ ooppkasta paa Trestikkaan," han er af simpel (tvivlsom) Herkomst)(paa Messing- eller Staalstikker til finere Strikning. Helg. Jf. **kasta upp, Uppkast.**
tri 3. — **tre'a** Solør (tildels).
Tribelte n. Orions trestjernede Belte. Nhf.
tridje 3die. — **treije** ShlB.; **tridjdje** og **tre'e** Voss; **treja** Gbr. (Lom), **treia** Ndm. — **treija-kvar** (Dag) Shl. **trea-kvar** Hard. og fl.
Triføting m. Ting med tre Fødder. Nfj. Gbr.
trihaag adj. = trihog. Set. VTel.
Triplsing R. — **Treeppelsing** NGbr. (Lesja).
tritaka v. sige tre Gange. Set.
triven adj. 2) frisk. — **treevinn** Roms. og fl.
trivjast v. (ast) trives. NGbr.
Trivlehorn n. Følehorn. I Skrift.
Tro f. **Troon**, Fl. **Trø'na** Vald.
Trod (o') f. - **Trøn**, Fl. **Trø'na** Vald. (VSlidre).
Troda (o') f. — **Trooodoo** Gbr (Lom), **Trøo** Vald. INdm., **Trøaa** YNdm., **Trøe** Gul. Rbg. (Aamlid), **Troe** (o') SVTel. (Braadal og fl.).
Trog (o') n. — **Trógh** (—aa—æ) Stjør. Namd. **Trægh** Selbu; **Tróyg** Namd.; **Tróu** STrond. (Uppdal, Medal) og fl.
troka (o') v. — **traakaa** misbruges dog flerestedts i Oplandsmaal (Elvrom og fl.) for „traakke", tradka.
Troll n. — **Tróll** (—aa—æ) Smaal. Roms. Ndm. STrond.; **Trælji** Selbu.
Trollrida (i') f. - **Træljijrudu** Selbu.
trollriden (i') adj. om Hest: meget kaad. ShlB
trollstrika v. strige hæsligt. Helg.
Trollspurr n. Slim paa Græs, af Smaadyr. Shl.
trollstillt adj. om Violin (Fela) som er stemt („stillt") saa Melodier kan spilles paa den, som striver sig fra de Underjordiske. Fjeldbygder.
Trolltare m. en uædelig „Tare")(Kutare. Ndm. Fosn.
Tropp f. — Fl. **Trappir** VTel. Rbg. (Aam.).
Trot (o') n. — „I sisste **Tro'taa.**" Ma.
truga v. — **trjuge** og **trjugast** Vald. (Vang, VSlidre).
Truga f. — **Try**; **Tryfar** n. **Tryfør** f. ShlB.
Truge m. R. — **Trujji**, Trækar at bære Fisk i. Namd.
trugla v. paanøde. Østd. (Tyn.): **truwghle.**
truleg adj. — **truudlig** Shl.
trumla v. — Li. (Fjotland).
Trusmaal. „I goo T." = i god Tru. ShlB. „goo" for „godo"?
Trygel m. 1) og 2). — **Tryjil** Shl. Namd.
Tryta f. se Moltetryta. — **Tryngd** se Trengd.
Trædes-lag n. A. — Hedm.: **Træslag.**
træmmande (full) adv. (fuld) til Rand. „Træm". YSogn, Sfj. Nfj.
Træssling m. En fra **Trættee**, Bygd i SGbr. (Øye, Gausdal). „Trættee æ e gill Bygd." „E ha voore burt paa Trættee."

Trøm. — **Trobm** f., Fl. **Treb'me** NShlB.; **Træm** f., Fl. **Træ'mer** SShlB.; **Traamm**, Fl. **Træm'mar** Tel., **Træm'mur** (-ir, -e) Hard.

Trøngja f. Snævring i Aa = Stryppe. NGbr.

Trøysk m. = Bulung el. Trjosk i Klædnings-stykker. Vald. (VSlidre).

trøyta v. a. 5). — J Ned. som i Tel.

trøytsam adj. 1) udholdende. 2) møisom ShlB.

Tubme (NShl.) se Dumme.

tufla v. pusle. — **Tufla** f. Pusler. ShlB.

Tugla f. liden tyk Kvinde. Namd.

Tukl n. — „Liite Tukl", liden Stymper. Roms.

tuk(k)uslaus adj. uden Erhverv og Indtægt. Innh. (Snaasa). Medd. G. N. **taka** Erhverv; Fæste paa Jord. Jf. Livstaku.

tuldra v. a. forvirre, forvilde. ShlB. **Tuldr** m. Forvirring. „Da gaar i T. før meg." **Tuldreskap** m. Forvirring, underlige Griller. **tuldren** adj. forvirret, forstyrret i Hovedet. **Tuldring** m. underlig forstyrret Person. ShlB.

tulla v. — „t. paa Snel(d)o", blive fyldig i Svangerskab. Helg.

Tume m. — **Taammaal** el. **T-sfingr**, Senja.

Tump m. et Stavkar = Strump. ShlB.

tungall adj. noget tung. Østl.

Tunge m. 4) Hovedmasse. – Shl.: **Toonje**.

tungleg adj. — 2) tungsindig. Shl.

tungsværd adj. — **toongsærd**. ShlB.

tunn adj. — **tudn** NShl., **tynn** SShl. Dal. Ned. og m. fl., **tøn'ne** SVTel. (Tre. og fl.). Kompar. **tyndre** VAgder, VTel. og fl.

Tunnil m. Top; et Legetøi. NØstd.

tunnskiren (ii) adj. = tunnstiven. Især om tynde Dyr. Nfj. — **tunnskoren** (o') adj. d. s. Sfj.

Turft f. — **Toort**; **toortig** adj. Shl. og fl.

turftmyken adj. som behøver meget. Gul. (Aala): **toortmykynjnj**. — ? i R. udgaar.

Turkedropar m. pl. = Skindropar. Ma. og fl.

Turke. — **Turkasommar**, **T-vind**. ShlB.

Turrafrost n. = Barfrost. ShlB.

Turrbru f. Viaduct. NGbr. (Vaagaa).

Tussemyrkn n. (f.) Tusmørke. ShlB.

Tusul. — **Tu''su'li** SVT. (Tre.), Rbg. (Aam.).

tvaga v. stalde; om Hest. ShlB.

Tvagvatn n., om tyndt Drikke. ShlB.

tvara seg v. — Shl. **tvasa seg** d. s. ShlB.

Tvare m. 1) Nordl.: **Tvar(r)e**. — **Tvare** se Tvora.

tver. — **tvor** (o'). **Tvoraan** f. ɔ: Tveraa. Ma.

tverka v. og f. — **Tvorka** (o'). Ma.

Tverklure m. Tværdriver. ShlB.

tverljos adj. pludseligt lys. Vestfold (Sæm). „Saa blei de tværrlyst roonn omkring."

tver(v)riden adj. yderst vreden. ShlB.: -reeden.

Tverskor (o') f. Tværsnit med Økse. — **Tværskurd** m. Tværsnit med Sav. ShlB.: -skoor.

Tversvar n. vredent Svar. M. St.

tvert adv. — **tvört** Vald. **tvort** (o') Ma. **aa tvart**, paa tvert. Namd.

Tvi-aaring m. = Tviæring. ShlB.

Tvibreidsla f. det at afmeiet Græs maa „tvibreidast". ShlB.

tvikövyra v. 2). — Gbr.

tvilang adj. **Tvilengja**. ShlB: **-laangg**.

Tvilessingji VTel. A. ShlB.

tvimuna v. A. — **tvimoona** ShlB.

tvinga v. a. (ar og **tvang**) Shl. Tel.; Supin. **tvaange** Shl., **tvoongje** VTel. (sj.).

tvingende og **tvinnende** **sint**. NGbr.

tvinta v. — ShlB.

tviskinnast v. om Hud: danne to Lag. ShlB.

tvistava seg v. gaa ved to Stave. ShlB.

tvisynast v. vise sig dobbelt. ShlB.

tvitullen adj. dobbelt „tullen", rasende. Gbr.

Tvivetrseid m. to Aar gammel Seid. Berg.

Tvoga (o') f. — **Tvoog(h)a** Helg. (Vegaa), Lof. Senja og fl. i Nordl.; **Tvoogaa** YNamd. (Viktna); **Tvoog** Lof.; **Tvoogoo** Vald. (Slidre, Aurdal; „Tvaago" udgaar); **Tvugu** ØTel. NGbr. (Lesja); **Tugu** NGbr. (Skjaak), Ork. Odal, Ring.; **Tvuaa** NNdm.; **Tvuo** Fosn (Hemne); **Tooaa** YNamd.; **Tua** Fosn, Senja, Lof. (men **Tuv(a)** ɔ: **þúfa**); **Tu** Innh.; **Tue** Hadel.

Tvora (o') f. — **Tvaar(r)a** Nordl. YNamd.; **Tvaar(r)aa** YNamd. YNdm.; **Tvaaro** Fosn (Hemne), **Tvöra(a)** NHelg. YNamd. **Tvaarr** og **Tvör** Salten, Lof. Vesteraalen; **Tvooroo** Mid-Vald.; **Tvøro** Vald. (Vang); **Tvuru** Vald. (Vagn), NØNdm.; **Tvöru** (ø) INdm. Gul.; **Turu** Ork. Stjør. Odal, Solør, Totn, Østd. Smaal.; **Tvare** Smaal. (Moss, Rygge), Tønsberg; **Tvore** (o') Ma.

tyda v. (er). — (ar) Li. Ma. Maaske **tya**.

tyd adj. — Rbg. og Ned. „**tøy** o bl[e]i."

tydele adj. og adv. tydelig; men **tydlig**, adv. **tydligt** venlig(t); alle med d. ShlB.

Tydning (d) f. Antydning, Vink. ShlB.

Tygel. — **Ty''ji'li** (-e), Fl. **Tyglar** Rbg. SVTel.

tyggja v. — **tyjji** SHelg. Selbu; **tyjjy** og **-i** Vald. og Hall.; **tøgg** NTrond.

tykkja v. — **ti[t]kkja** Ndm. (Sunndal); **tykkjy** og **-i** Vald. og Hall. — **tykkja seg** føle sig stødt. ShlB.

tyla v. (er, te) = vasa, tøva. Nfj. YSdm.

tylla til v. strække til til Nød. VTel. (Vinje). „Korkji kle'ne hell hæ've, men so de **tydder tee**;" tyllte, heve tyllt.

Tympe n. et Stavkar = Tump. ShlB.

Tynnskinn n. Indvoldshinde. ShlB.

Tynnsla f. tyndt bevokset Eng. ShlB.

Typleband m. Baand flettet af Haar. Set.

Tyre n. — **Tyry** Rom. Smaal. ØTel.

Tyskap m. Tøieri. Namd.

Tyting m. **Tukling**, Ork. — **Tøysdag** Rbg.

Tæp n. uanseeligt Kvindfolk. ShlB.

tæsa v. (er, te), fare med Sladder, sladre. YSdm. (Sande).

tøda v. gjøde Eng. — **Tøseeg** = Tabsig. Shl.
Tøkje n. Fold til Fæ. ShlV.
tøkleg adj. bekvem. — **tøklig**. ShlV.
tøppe v. (er, te) putte. NØstd. (Østgaard).
tøse v. n. = tæsa. Nfj.
tøst conj. = te, di. „Tøst meir i lytta, tøst neerar kaam de," Ndm. (Sunn.).
tøva v. se teva.
tøvra v. give sig Tid. Nhf. 't læs „'ti".
Tøyg m. uafbrudt Fart; = Skeid. Nbg. (Aamlid). „De gjekk i e i n Tøyg."
tøygja v. — **taayjy** og **taayji**, Impf. **taaygde**, Vald.; **taaya** (dde), Voss.

U.

U, Vokal, R. 859. — U synes i nogle Tilfælde — foran r, s (og i) — at vorde **uy** i Dele af VAgder og af ØAgder; ud vorder ofte **uy** i Agder: **duyra, kuyra, puyren, skuyra** (sj., oftest **skeura**), **Puyse, huysta**; **Buy**; **Guyro** og **Geuro, Guyri** og **Geuri**, (**Guyve** (Gudveig?) i VTel.), **Guyloug** < Gudlaug (Aamlid). G. N. ú vorder **eu** og **øu** i næsten hele Agder, i Hard., i Voss (i mindre Grad), og i Dele af Sogn; i SetV. er ú > **eu**. G. N. u er forblevet som et eller andet aabent **u'** kun i en liden Deel af Landet (mest Agder og Dele af Bergens Stift); det er i mange Stillinger vorbet lukket **u** (uu) især i Tel. og Østl.; er vorbet **oo** i en Mængde Tilfælde, mest i Vest og Nord, og særlig foran **m** og **n** i Øst; desuden > y', **ø**, **ö** og nære Lyd.
Uape f. R. 961. — „Vi har haft slik ei Oape paa Veistaa", om megen Kalvkastning. Nfj. (Davik). „Naar Oapa fyrst kjem' inn i Hu'se so —" Nfj. (Innvik).
ubbeleg adj. væmmelig. Tel. (Vinje).
ubjaaleg adj. — **ubjaadlig** Shl. Røldal.
ubeitt adj. om Fisk: som ikke vil bide. Shl.
ubuleg adj. — **ubudlig** næsten umulig. Shl.
Ubøra f. R. — Ufremkommelighed, især for Lag af Sne og Slud. ShlV. (Etne): **Ubæra**; og **Uberda** ShlV. (Stord).
udælsleg adj. som befinder sig ilde, omtr. = ufysen. Roms.: **odæshli**. Jf. dæl.
udømeleg. — **udømmele** Shl.; **-li(g)** Ned.
Ufugl m. = Ufygle. Helg.
ufyndig adj. utækkelig. I Skrift.
Uføt f. = Uføre 1) 2) og Uføra 3). ShlV.
Ugrad R. — „Kaame i Ugrad." Tel. (Mol.).
uhebdeslig adj. usømmelig. Se hævdesleg.
Uhaava? Kun i f. pl.: „Kasta (øya) burt i **Uhaavedn**", til Unytte, til Upligt. INhf.
Uhem (æ) n. R. Vantrivelse; Utøi. Nhf.
uhh! Interj. **uff** er en literær Form, som dog ofte siteres i Talen. Sammeledes er det med **puhh** el. **pøhh**! som rimeligere kunde skrives puff (ø), end pyt (!). — **uffast** v. krympe sig. Shl. Jf. uffen.
uhovsa(m?) adj. ubehøvlet. Christie.
uhugdeleg adj. uhyggelig og dl.)(hugdeleg. Agder.
Uhyrja f. noget væmmeligt; særlig: stinkende Materie. Og = Ukjura. ShlV. Se hyrda R.
uhøgt. — „Tykkja uhøgt" føle sig ilde tilmode. Shl.
ukaarlig adj. uordentlig, f. Eks. paa Haar. ShlV.
ukjend adj. = audkjend, utkjend. ShlV. Men **ukjennt** ubekjendt, fremmed. ShlV.
Ukkul m. = Okla. Helg. (Vegaa og fl.).
ukræseleg adj. modbydelig. ShlV.
ukvien adj. flov, utilpas. A. Shl. **ukvi(d)en** = kviden (forsagt) R., er vel samme Ord. Ironisk Misbrug; eller det negative i Begrebet tør have fremkaldt et **u-**.
Ulagnad m. Vanskjebne. ShlV.
ulikjast v. n. (est, test, st), vorde hinanden ulige, differentiere sig. — **uliknast** v. n. (ast), vorde sig selv ulig; forandre sig. Begge Ord er medd. fra Set.
Ulee ɔ: Ulvlid. ØMa.
ulitinjnj = urliten. Selbu.
Ull f. — **Uudl** Rog. Shl.; Hard. (eu).
Ullalagd m. filtret Uldtot. Shl.: **Uudla-**. **Uudlalarkje** m. d. s. ShlV.
ullast v. = yllast. ShlV. „Sougen u".
Ullna(d) m. Væv af Uld; Uldtøi. ShlV.
Ullsokning (aa—ö) m. En fra „Ullsaak" el. „Ullsaker". De i R. p. 866, nævnte Former høres og.
Ulltave m. Uldklud, Uldlap. Gbr.
ulunt (uu) adj. i slet Humør. ShlV.
Ulvestova f. = -stuppa. VAgder.
Ulægje n. usikker Havn. Christie.
uløyseleg. — Set.
um om. — **um(m)** (u') Agder og faa flere; **um(m)** (uu) Gbr. Vald. og fl.; **öm(m)** Gul.; **oom(m)** mest udbredt.
umakfjuk adj. = umakrædd; lad. Vestfold (Sæm).
umannsleg adj. Shl.
Umannsunge. L læs N.
umattleg adj. træg og klodset; doven. Sdm. (Sande). G. N. úmáttlegr?
Umenne n. A. — Umenneske. ShlV.
Umsjaa f. R. — ??udgaar.
una (u') v. — 1) Voss og Hard.: **uuna, uune(r)** og **yyne, uunte**; **une** (-o') Nbg. (Aam. SetV.); **one** (o') Nbg. (SetV. Evje og fl.).
unast v. — **ones** (o') VNed.; **oonnas** ØTel.
unaudug? adj. utilbøielig, uvillig; omtr. = naudug. STrond. (Selbu): **oonodog** (o'). Se ukvien (her). Eller: of?

Under n. — „De va ikkje Don'drs", ikke til at undres paa. Tel.
under-an præp. lige op under. Søndenfjelds. Jf. innan-aa, aaman-aa osv. Maaske Nt.
Underbreida f. Undertæppe i Seng. ShlV.
Underbreidsla (dsl) f. Strøelse. ShlV.
Underhaka f. Dobbelthage. ShlV.
underhaal adj. A. — Shl. Ndm.
Underlepe m. og **Underlippa** f. = Nedre-. M. St.
Undersjo m. Søgang i Dybet. Fl. St.
Understadband n. det nederste Reg paa Staven. YNamb.: **Onjnjstabanjnj**.
Understanding f. Underretning, Besked, Rede. Helg. (Bindal). „Eg fekk inga Onjnjerstanjnjing paa de eg spoort om." **Onjnjstanjnjing**. YNamb.
Undorn. — **Undoln** Middag. Num. (Vegglid).
undradslaust adj. n. ikke underligt. J Skrift.
undverdig adj. undseelig, som vil nødes: **oonnværige** Shl. Nfj. Og: **uværig**, se uvær.
ungleg adj. ungdommelig. ShlV.: **oongglıg**; Num.: **oongskle**.
Ungløyping m. Yngling. NGbr
unyten (yy) adj. som Tugt ikke virker paa; fuld af Unoder. Li. (Lyngdal). „Han æ saa ræent unyyden, dær æ'kje Raa mæ'an."
Unyting (yy) m. Dogenigt. ShlV.
Uord R. — 2) Vanrygte. „Faa U. paa seg." Shl.
Uppaat n. 1) Opæden. 2) = Avaat. ShlV.
uppbolen (o') adj opsvulmet. ShlV.
Uppgjersl f. A. — U - a, Oprensning. ShlV.
upphappa adj. ophidset. ShlV.
Uppkomeslutra omtr. = Uppkomesen, se Slutra.
Uppljos n. Oplysning. ShlV. „Da har komme i Oppljose", man har faaet Rede paa det.
Uppløysnad m. Opløsning. ShlV.
Uppnase m. Opstoppernæse. Udbredt.
Upprekstr m = Tangrak. ShlV.
Uppseta f. Sidden oppe. Gul.: **Ooppsøtu**.
Uppskokebolle (o', o') m. Ølbolle man skjænker Nabo af, naar man render Øl op paa Tønde. Nfj.
uppvinna v. 1) = avvinna. 2) forvinde. ShlV.
uppuva adj. = uven; om Haar. ShlV.
urama adj. = uramleg R. ShlV. Jf. rama.
Urblika f. R. — Eller maaske = Sv. blikta, siklöja, Coregonus albula.
Urd f. — Lyder **Urd** i Hjartdal i Tel.; **Urde** m. = Urd. Gul.: **Gaappoole** osv.
Ure f. varig og virksom Interesse; interesseret Udholdenhed. Sdm. (Sande, Herei, Hjør.). „Han hadde ingja **Ure** me dæ." Jf. (?) „**Ur**, myndig Anseende", Wilse.
Ureipa f. = Ureip. Li.
urjen adj. — urjall. VTel. „U. o. surven".
urven adj. — STrond. (Selbu): **orvinjnj**.
uryvle adv. overvættes. Shl. Se ovrevle R.
uryrleg adj. 1) drøi)(ryr. 2) for drøi; modbydelig. Sfj. Denne humoristiske Misbrug er nu næsten den eneste Brug. Jf. uryr; ryrleg.
urøykjen adj. hæslig. ShlV. Se **urøkjen**.
Usame m. Usamdrægtighed. Berg.
usameleg adj. ubekvem; ikke ind- eller tilpassende = ulagleg. Vestfold (Sandeherad): **-li**.
Usbjorn n. slet Husholb. ShlV.: **Usjoodn**.
ut-amt adj. udslettet; eg. = utama. ShlV.
utan. — **uttan, uttaan** og **utto** Shl. 9) ellers. M. St.
utandyrs adv. udenfor Huset. „**uttadørs** Arbei." A. udenfor Huset. ShlV.
utangsleg adj. ikke voksen. Helg. Af Utange.
utantil udenfra. — **ottaante** JMa.
utar. — **otar** Hard. **aataar** Set. — **utarst** sup.: **otarste** Hard., **aatraste** Shl. — **taarare** adj. comp. af (u)taar. VTel. Set. (sj.).
utbiten adj. snu, snedig, forslagen; øvet, behændig. YNamb. „Han va kje sterk, men saa utbetin, saa han vanjnj lell." „En utbetin Fant", en udspekuleret Kjeltring.
Utbjod n. = Utbod. Shl.
Utdragar m. Forøder. ShlV.
Ute-arbeid n. Arbeide udenfor Huset. Alm.
Ute-ferd f. Fravær paa Reise. Udbredt.
U-tel m. daarlig Natur. ShlV. Jf. Tel m.
Ute-soknar m. En fra andet Sogn. ShlV.
ut-evla adj. udbrugt, udslidt; se evla, eva.
Utfar m. 3) R. — Shl. Roms. (n.?).
Utferd f. — 4) særlig: Fisker-reise til Lofoten eller Finmark. SHelg.: **Utfal**. **Utfalkar** osv.
utfyrekomen adj. medtagen, kraftløs. Shl. og fl.
Utgjersla f. uheldig Tilstikkelse, ligesom forvoldt ved Hekseri; jf. **utgjord** ShlV. „Da va so ei U. paa heena, at hu stu faa Hoog paa den Fy'rn."
utgløymd adj. udeglemt. M. St.
uthidd adj. udleet, gjort Nar ad. ShlV.
utimen adj. uoplagt. R. Shl. **utkjassen** adj. udtrættet, mat; = kjassen. Rog.
utkjend adj. let at kjende. A. — Set. og fl.
utjo(n)lig adj. = utjonsleg. Shl.
Utloga A. R. — Li.
Utlop (o') n. = Utlaup. **utlopen**, ShlV.
utlæg adj. udstødt af Familien. Li. (Lyngdal): **udslæge**. Er maaske eet med **uslæg** R. 875, og **utslæg, uslæ'ge** fredløs, Landstad 209, og G. N. útlægr.
utmerka adj. fortrinlig. — **utmerkt** adj. kjendelig. ShlV.
utorklena (ee) adj. tyndt el. vegt arbeidet. NGbr.
Utræse n. Udløb, Afløb. ShlV.
Utrost (o') f. Udvei = Utrekst, Utrokst. Set. **utrostig** adj. flink til at finde Udvei. Set.
utskild adj. distingveret. Li. (Eikin): **eutsjuld**.
Utsop (oo) n. Feiestarn. J Skrift.
utstyrt (yy) adj. udsendt. M. St. Til styra.

Utsyn f. Aasyn, Udseende. ShlV.
Utsyne n. Udsigt. ShlV. „Gott U."
-utt, Endelse i Adj. Paa de fleste Steder i Øst og Vest: **et(e)**, **et(t)**; **utt(e)** Set. Tel Nbg. Num. Hall. Vald.; **uttu** m. f. n. Voss, Hard. (Oydfjord, Ulls.): „äit kroukuttu Soonb"; **utta** m. f. n. IVAgder (Aas. Eikin og fl.): „äit kroukutta Sunn, den sprokkutta Kopp, äi gluvrutta Hei; d'æ gluvrutta spadt" (adv.)
ut-tekjen adj. 2) udmattet. ShlV.
ut-tung adj. tung i den ydre Del. M. St
Ut-veg m. Vei (Reise) udad. Berg.
Ut-vœra f. = Ut-verva 2). ShlV. (Etne).
„utyydlig" adj. = utyd. ShlV.
„utyydele" adj. utydelig. ShlV.
Uve(d)rsrot (oo) f. stormende Beskaffenhed af Veiret. ShlV. **Uve(d)rsœtt** f. d. s. ShlV.
uven adj. A. Shl.
uvendings adj. udslidt, ubrugelig. ShlV.
uviljande adj. og adv. af Vanvare. ShlV.
Uvilje m. 3) Vanvare. ShlV. „Mæ Uvilja".
uvisteleg adj. uhyggelig. Helg.: **ovestele**.
Uvitring m. ubesindig, hensynsløs Person. **Uvitringskap** m. ubesindig Færd. ShlV. Isl. úvitringr.
uvunt adv. = andsøles. Rom. (Nes). **avunt** d. s. Rom. (Fet); se ovugt.
uvœnsleg. — **ovœnjnjsli** hæslig i sin Adfærd, usømmelig. YNamd. „Han foor saa u. aat me Ma'tn."
uvœr adj. som er paa urette Plads. Tel.
Uværskjörell n. Dovendrog. **-fat** d. s. Roms.

V.

vada v. — **vad(d)a veed vood vad(d)i** INamd. **vaae** Gul. (Halt.).
Vadslok (o') n. Trærende som lægges over Knæet til at hale Fiskesnøret ind paa. ShlV.
Vadstod (o') f. Vadested. Nbg. (Aamlid).
vaga v. (ar) fare frem og tilbage, ud og ind; vimse. Helg. Jf. vega (ar) 2.
Vagekinn f. Sidestykke i „Vager" („Vaje", best. „Vajinjnje"). Sfj. (Holsa og fl.).
Vagver. — **Vaagaa**, Sognets Navn, m. sing., best. **Vaagæin**.
vaken adj. — 3) ivrig efter, gridsk paa. Smaal. „Ongen er saa ille vaken paa Sokker." **vakjinjnj**, Fl. **vaktne**, Trond. (Selbu og m. fl.).
vaksin adj. fuldvoksen; men **stærk-vuksin**, Gbr.
Vaksmun m. — ? udgaar.
val 1 adj. 1) smagløs osv. — Shl. 2) vammel, flau i Munden. ShlV. — **Valgsmak** m. flau Smag.
valka v. kramme osv. — Og: svøbe, vikle, kludre ihob. Li.: **vaalka**. **valka seg** v. banne „Valk". Shl. — **Valkahuva** f. Hue med „Valk" i. ShlV.
valnast v. blive vaalen = valna. ShlV.
Valneve m. vaalen Næve, v. Person. Gbr. Nfj.
valunka v. (ar), gaa hid og did, drive frem og tilbage; krybse langsomt. YNamd.
vammen adj. stiv osv. = vamm. Li.
Vampe m. Kufte. — „I Vampo", dat. Nhl.
Van (langt A) ɔ: „Vond", Jordrotte. Solør.
Vanspark n. Stymper, Usling. YNamd.
van adj. vant. — **vani** Østl. (Solør og fl.); **va'ne** i alle Forhold, ogsaa n. og pl. ShlV
vanagta v. A. R. — Shl.
vanbjoda v. byde for lidet, byde urimeligt lavt. R. — Shl. og fl. Innh. **vanby**. — Begge ?? udgaar.
Vanbod (o') n. urimeligt Bud. Innh.: **Vanbaa**.
vandkvida seg v. = kvida seg. ShlV.: **vann-**.
vandkviden adj. = kvidefull. ShlV.
vandlaaten adj. = vandkviden. ShlV.: **vann-**. Ogsaa: knarvorren.
vandsvœvd adj. A. — Shl.
Vane m. — Former i det hele som af Hane: **Vå(r)ni** INamd. Snaasa. Dog: **Vanee** NGbr. og fl. St. hvor det er „Haanaa".
vanfara v. a. (foor) = vanferda. ShlV.
vanfrœgda adj. berygtet. Chr. Jf. frægd A.
vangjera v. handle ilde. Chr. Jf. vangjord.
vanhov adj. ikke ganske passende. ShlV.
Vanhøve n. A. 2) mangelfuld Sammenpassen. Hall. Shl. 3) et uheldigt Tilfælde.
vankviast v. — Li.
vanlasta seg v. blive ujævnt ladet. Nordl.
vanmott adj. magtesløs, svag. Sdm. (Sande).
vanraadast, **vanropa**, R. — ?? udgaar.
vansa v. flakke om. **Vans** m. Omflakken. Shl.
vansett adj. skjævtladet. ShlV.
Vanspark n. Stymper, Usling. YNamd.
vanspotteleg adj. høist fortrædelig. Helg. Ma.
Vanstjorn f. = Ustjorn. ShlV.: **Vansjodn**.
vanstjorna v. a. vanrøgte. ShlV.: **vansjodna**.
Vantol n., **vantoleg** adj. R. Sfj. (Y- og IDale): **Va-**. ??? udgaar. — **vantoen** adj. ubekvem; ulidelig = vantoleg Sfj. (YDale).
vanvyrda burt v. se Bugge; R. — Ma.
var adj. — **va'ri**, opmærksom paa. Solør.
Varastudnad m. Reservehjælp. Hall.: **-stona**.
vardast v. staa i Forhold til = varda. Shl.
Vardyvle n. — Jæd. **Vardivli en** varslende (ond) Aand; slaar gjerne i Dør eller Væg; SetV.
Vardyvleklor n. = Vordklor. Sogn (Lærdal og fl.). — **Vareign** f. A. Vald.

Varhorn n. = Vadhorn. Ma. (Otrnes).
Varhauk m. hvid Bjergugle. Chr.
Varljos n. Lygtemand. Set.
varmt adj. n. — **varnt** og **vart**, Stjør. Østl.
Varn n.? Værnen, Forsørgelse. I Skrift. — **Varns Tid**.
Varnstid f. = Varnetid. Ogsaa Fredningstid for Markerne mod Fæet. YNamb.
Vasfar n. Skylregns Fremstriben henad Vandflade. Christie.
vaska v. n. snakke, fvadronere, vrøvle. Roms (Eid). „Vaske i Ting, ein inkje forstaar see paa." Jf. Nt. waschen, snakke; D. dagvaske.
vasla v. n. A. — snakke, vrøvle; famle, klubre. Ryf. og Shl.: **vatla**. — **Vasula** f. Vrøvler. Nfj.
Vatn n. — **Vatt**, Sfj. (Jølstr); Nfj. Fl. **Votn** og **Vot'na** Li. (Fjotl. og fl.); **Votn** Aamlid i Rbg., SVTel. (fj.). Lyder **Vann** i mange gode Maal; f. Ekf. Ma. (Bj.).
Vatsausa f. Vandøse. **Vasbytta** f. V-bøtte.
Vatsbløyra f. Vandblegne. ShlV.: **Vasblora**.
Vatsdag m. Regnveirsdag. ShlV.
Vatsfella f. = V-foll. ShlV.: **Vasfedla**.
Vatsfere m. se Fere.
Vasfiskar m. = V-fiis. Ma.
Vatsflaum m. og **Vatsfløda** f. ShlV.
Vatsgang m. Urinrør. M. St.
Vatsgraae m. svag Krusning af Vandet, saa det viser sig graat. Helg. Chr. — ?udgaar.
Vats-sike n. liden Vandpyt. ShlV.
Vats-fluk (uu) n. trangt Aaleie i Bjerg. ShlV.
Vaaga-aas m. Træ-Vægtstang. Christie.
vaagen adj. dristig. Ma. Shl.
Vaags-kjeft m. Indløb til Bugt. ShlV.
Vaagverme m. Vaadeild. Solør (A. L.).
Vaaning m. — 2) **Krytyrvaaning**, Varer som Kvæget leverer, Ost, Smør osv. Hall.
vaapaat adj. næsten = tumsutt; = „gapaat aa taaftaat". Gbr. (Lesja).
vaar pron. vor. — **vaainjn** STrondh. (Soknedal). „I **vaaro** Huus", Nhl. (Ekf.). — **vaare** = os. Bust. (Fiskom), VSmaal. „vaars" og „vaass" i Byerne i Syd fra Otredalen østad.
vaarkunna, A. — Set.
vaasa v. a. beklage. — Shl.
Vaasedrift f. = Østereid, Jolereid. Sfj.
vaaslænnt ɔ: vaatlendt. Rbg. (Aam.).
vaatta v. — 2) 3) forslaa; være værd. Namd.
Vaavirke n. Chr. Jf. Vaaverk A, Ovverk R.
Ve, Flue-æg = Veitt. Sdm. (Sande). Medd.
Vedduri m en tvær Klodrian. Namd. (Grong). Jf. Vedgule.
vederkjømeleg, G. N. vidrkvæmilegr.
Vedersjo f. Jf. G. N. vidrsjó(n), hvad man vogter sig for.
vederskræmeleg adj. og adv. forskrækkelig. I Skrift.
Vedføre n. A. — **Viiføre** ShlV.
vedgaa v. lægge Mærke til, mærke = gaa. Mest (kun) med „læs'ste" ɔ: af laatast. ShlV. „Han læst' inkje vee'gaa", el. „gaa", el. „vegaa om da".
Vedr n. Veir. — **Veer** Vinje, **Vee** og **Væ** Laardal, Rauland. Kvits. og Sell. i Tel. „All i Vee'ree", rent betagen, overstadigt glad, næsten ellevild; Vald. „Han æ so opp i Vee're mæ Storfolkje", er saa optagen, har det saa travelt med S. ShlV.
Vedr m. — **Vei're** Laard. Mol.; Fl. -ar og -ir.
Vedraatta. — **Veerætt** ShlV.
Vedrboge m. — Tel. (Mol.): **Veeboji**.
Vedrdune m. **Veerdoon**, Shl. — **Ve(d)r-glossa** f. liden Stands i Uveiret. **Vedrhovud** n. Visol. ShlV.: **Veehove**.
Vedrlæta. — **Vedelæte** Nfj. (Stryn).
Vedrsmoga (o') f. = Vedrkvild. ShlV.: **Veer-**.
vedrvand adj. 1) om Egn med vanskeligt Veirlig; oftest i n.: **veervant**. Dog og: „ein veervand Plass". Li. (Vanse). 2) kræsen med Hensyn til Veiret. ShlV.
Vedrvase m. = Vimring. SBerg.
vedvarda v. a. (ar, te), lade sig mærke med. ShlV.: **veetvara**. „Han vilde inkje v. da." Jf. vedvard.
Veg m. **Ve'ge** Fl. **Vejir** Rbg. (Aam.); **Veig** Num. **Væg**, Oslo, Rom. Odal.
vega (e') v. — **veega** Oslo, Helg. YNamb.; **væga** Østl. Gbr. Ndm. Fosn. Odal.; **væg(e)** Salten, Senja; **vaagaa væi vou vøwe** Gul. (Støren).
Veggjaskaute m. 1) Sted i Væg, hvor Bjælkerne er skjøbte. 2) = Veggjemot 1). ShlV.
Veginde, A. — **Vegænd** (e') VTel.
Vegneskil n. = Vegaskil. Rbg.
Vegner. A. „Paa mi **Vegna**". ShlV.
Vegværing m. En fra Vegaa i Helg.
Ve-hovda (ee) n. = Kallhovda. ShlV.
veilen, R. 2) strøbelig, usfel; om Folk. Ramb.
Veisa f. Foranstaltning. Udvei. ShlV. „Eg faar gjera ei V. mæ da." Veitsa, af veita?
Veitarburd m. det af en Grøft, **Veit** (Shl.), opkastede Stof. ShlV. **Veitaboor**. — **Veitatromm** f. = V-barde. ShlV.
veiva v. svinge. Oslo. „Hu gikk aa **veivde** paa sei."
Vekja (e') f. A. — **Veekjo** og **-ø** Vang i Vald.
Veldor f. pl. R. Shl.: **Velde(r)** og **Vøldе(r)**.
Vele n. Stjert. — **Vøle** Roms. (Nesset).
Velende. A. — **Vælænd** VTel.
velja v. — **velja** og **vela** VAgder; **vele** ØAgder, SVTel. (Nisf.). **vaalde**, **vaalt** Agder.
velkjen adj. vammel. Selbu (Solør?): **vælkjen**. 2) = kram og haal. S. (S?).?
vel-leeten adj. ɔ: -laaten, rost. **velmæten** anseet. ShlV.
Velnøgje n. Tilfredshed. A. — Ryf. (Hjelm.).
velta v. — Imperf. **volt** Harb.
Velte. „Liggje (dette) oor **Velte**", omkuld.

Christie. **Vor Veltes** YSogn. „Ligg i Hoorvælt", NTrond. Jf. Or Venda, avvelta.
Velteleist m. = Veinleist. ShlV.
Veltr m. Agerrulle. Rom. (Aurskog): **Væltr**.
Vemba f. R. — **Væmme** Rom. (Aurskog).
Vemur (ee), Veir, Tevt. Vald. (VSlidre). „Han hadde Veemur 'taa bæ." Vimur?
Vend f. — 7) Udsigt til, Forhaabning; Udvei til = Raad. NGbr.: **Vænd**.
venda v. 7) Vald. **venda seg** arrangere sig. Li.
? **Vende** n. Stænger = Venblor. Set.
venja v. **venja** (— **æ**) og **væna** VAgder, **væne** ØAgder, SVTel.; **vænjnj** Ndm. Fosn og fl.
Ver m. Beboer af en Bygd = Vær, A. NGbr. Kun i Sammenss.: **Veer** (kort ee). **Øyver**, En fra Sognet Øye i SGbr. (**Øyværing** i SGbr.), **Laammver** (el. **Lo**), **Lesjaver** (el. **Les**, Fl. **Lisi**, korte Vokaler). **Silver** fra Sel, **Vagver** el. **Vaagaaver** osv.
vera (e') v. — **vara** SShl. Østd. (Elvrom), Num (Flesberg); **vare** Roms.; **våre** Nfj. (Innvik og fl.); **vaaraa** NNdm. (Rindal), Stjør. Gul.; **væ** Sogn. Imperf. **var** Shl. og Voss, sjelden. Supin **vooree** Rog. Shl. ØTel. og fl. Imperf. Conj. **være** Tel. (Svartdal), **vø** Tel. (Vinje).
Veranaut n. Fæ som lider af „Verar", Bremselarver. Voss, ShlV. (Etne). Se Verdarnaud(t) R.
Verd f. Verden. — „Kor i Værene e da vooree mæ deg?" er det fat med dig? SBerg. „Utu **Væ'ln**" = utu Værenne (R. Nfj.), Gbr. (Vaagaa; ogsaa = ovæl). „Han æ saa paa **Væ'ra**", livlig til at arbeide osv. Ndm. Ork. „Paa **Væ'la**", d. s. Rom. (Enebak), Smaal. (Skjetve); ogsaa graadig efter Vinding. Oslo, Smaal. — **Væ'lagut** m. lystig noget uvorn Karl; Verdensbarn; ogsaa Materialist. Oslo.
Verd n. — 1) Værd. 2) Forfatning, Tilstand (Standpunkt = Bil). Shl. „Da fekk vera (vara) i da Væ're so da va." „Eg lout aa'sta i sama Væ're." Hid hører „**i Væ'le**" Rom. (Nes) og **Væ'le** (Verde, A. Nhl.), Rom. (Eidsvoll, Gjerdrum, Nannestad). „Ve de Væ'le, at Stu'tn skulle sætta Hönna i me, stöut'n." Hid hører maaske „**i Væ'le mæ**", se Væla R.
verda v. vorde. — **verte** og **bliive** bruges med samme Bet. i Tel. (Grungedal, Rauland), men „bliive" mest. Supin **virti** Innh. (Stjør. Frosta). „De va're sum de æ", det forbliver; men „de **ver'te**", det vorder. Set.
Verja f. — **Værje** Ndm. **Vörju** Soløe.
Verk m. Smerte. — **Vörk** Hard.
Verka f. stensat Rende, helst „Holveit". Odal.
Verke m. Dæmning mod Oversvømmelser (se Verkje R.). Men **Værkje** n. Emne = Byrke. Soløe.
Verme m. **Vörme** Hard — **Vær(m)de** Vestf.
verr. — Som prædic. adj. og som adv. **ver're** VTel. Rbg. Som adj. ellers **ver'ri** VTel. Rbg. — **verpa**. Imp. **vorp** Hard.
vesall adj. 1) spæd. Hall. **vesaale** SetV. — **vesle**; den **vihle** Nfj., **væihle** Solør og fl. — **Vesalvaamb**, Vinje. — **Vesaalsmakk** m. liden Maddik. SetV.
Vesja f. 3) Vrøvlehistorie. R. — Sfj.
vessjen adj. = vesljen A. Li. (Spind). Udtales maaske oftest „væssjen", men minder om Vessja R.
vest adv. — „Dær ves'te". Ma. (Bjell.). G. N. vestr.
Vestfolding m. — Særlig En fra vestre Side af Randsfjord („Rön'de", Vald.), Hadel. — **Vestreföldinge** d. s. Vald. (Aurdal, VSlidre). **Vestreföldee** f. def. Dalens Vestside. Vald. (VSlidre). „I **Vestre-Földen**". — **vestra** adv. i de vestlige Egne. ShlV.
Vetr m. Vinter. — „**I Vet**" og „**i Ved'dr**" IMa.
Vetrung. — **Vetteroongje** ShlV., **Vetraang** Mid-Tel., **Vetraanjnji** Rbg. (Aamlid og fl.).
Vettelund m. Lund viet Vætterne. Set.
veva (e') v. — **veva** (e') næsten kun i Agder og VTel.; ellers mest **væva** (**vævva**, **væv(e)**); **vöva** Hard.; **veeva** Oslo, Helg. Imperf. **voov** (**vov** sj.), Supin **vove** og **voove**.
Vevsess m. Bænk i Væveftol. ShlV.
Vevspjeld n. = (Vev)spjelk. ShlV.
Vevyrda? f. — En som gjør sig meget gjældende med Larm og tumlende hensynsløs Uagtsomhed („ikke = Uvøle"). Ring. (Tyristrand, Modom). Maaske „Vedvyrda" humoristiskt (mis)brugt; jf. vedvæld.
Vid f. Vidje. — **Veedd** Senja, **Vei** (Veid) INdm.
Vid m. Træ. — **Vø** Østd. (Rendal). I Sammenss. mest **Veea-**; **Vee'e-** Rbg. SVTel.
Vida f. — **Vudu** STrond. (Ork. Medal, Gul. Selbu), Innh.; **Vood(d)oo** INamb. (Trægrændse); **Vød(d)u** Gul.; **Vu'u** STrond. (Ork. Rennbu, Medal, Støren); **Vi'u** SVald. (**Vi'u** er andensteds = Vidja); **Vee'a(a)** Fosn; **Vo'e** (o—ö) Gul.
Vidaas (ii), **Vidheim** m. = Vidaatta. ShlV.
Vider m. — **Vii'er** Oslo og m. fl.; **Vii** Had.
Vidhogg (i') n. Vedhugst. ShlV.: **Veea-**.
Vidja f. = Vider. **Viia** Senja, ØLof. og m. fl.
Vidja f. Vidje. — **Vidjdja** SBerg., **Vedja** Senja, **Vidje** YMa.; **Viije** Rbg.; **Vid(d)i** og **Ved(d)i** NTrond.; **Viia** Helg.; **Vii'(i)**, pl. **Viijaar** YNamb. SHelg.
vidsveimd. — vidtsvævende, om Snak. Li.
vissa v. svinge med myg Stang el. dl. Num.
vigra seg v. = vigra v. n. (svaie). Ma. (Otrnes).
Vigsl (ii) f. Beskyttelse. **vigsla** v. (a), beskytte, bevogte. „Hoon(d)n viiksla (før) Huse." ShlV.

Vijil m. R. — Jf. Ve'æl, Gaard i Smaal. (Borge); før Veille, Weiell.
Vika (i') f. — **Vika** Tel. (Mo), VAgder, Dal., JSogn (i'—e). **Vi(k)ga** Dal. VAgder, SJæd., **Vike** Sdm. Rbg. SVTel.; **Vige** YVAgder; **Veeka** (e—i') SBerg. Rog.; **Veek(k)a(a)** (og **Vikkaa**) Ndm. Fosn, YNamd.; **Veek(k)o** og **Vek(k)o, -u,** Ndm. Fosn (Hemne); **Veek(k)a** (og **æ**) Fosn, Nordl.; **Viku** Tel. Num. Hall. Totn, Hadel. Hedm. Gbr. JSmaal.; **Veku** og **Viku** SØstd. Gbr.; **Veeko** Vald. NGbr.; **Veeke** langs Oslofjorden, SSmaal. Bamle, Ned Roms. NBerg. (e – i'); **Veege** YMa. VNed.; **Veek(k)** **Væk(k)** Salten, Lof. (tildels). **Vyku** ØTel. (Tinn), Rom. SGbr.; **Vøk(k)u** JNdm. Gul. JStjør. (NØstd.); **Vuku** NØstd. Ork. Innh.; **Vookoo** JNamd. STrondh. (Uppdal og fl.). — „Eit Tri-Viku", Gbr.
Vikespor (ii, o') n. Undvigespor. Oslo.
vikja veik v. n. — Ndm.: **viikje.**
vikjast v. n. gaa bort, forsvinde. ShlV. „Rigdommen viikjest inkje ifraa den Ætto."
vikla v. vimse. — Vald.
Vild f. „Gjera te **Vildar; Vilda** Veer." Rog.
vildra v. a. 1) forvilde. 2) gaa vild; ogsaa **vildrast** ShlV. — **vildren** adj. **Vildring** m. ShlV.
vilja v. ville. — **villa** og **vill** Ndm. (Ti.). **ville** og **vi** Rbg. (Aam.); Præs. **veel** og **vee** SBerg.; Impf. **villa** Ndm.; Supin **vilja villa** og **vilt** Ndm. Tel. og m. fl.
Vilje. — „Mæ **Vilja**"; **te Viljes** el. **te Viljar** ShlV.
Viljevedr. — **Viljaveer** Shl. og fl. **Viljans-Vofs.**
Vill n. Væld, Kilde. **Villkjelda, Villmyr, Villvatn,** Li. (Vanse). „Vell" er ikke hørt.
Villestraum m. = Daudvatn 2). YSogn.
Vimp m. 2), **vimpa** v., **vimpen** Ma. Rbg.
Vin (i') m. — **Vie'ne** Set. „Dat ere so voᵘnde Vieni."
Vindar m. Skaadde som vindes om; paa ringe Døre. Ndm. (Stangvik): **Vinnar.**
Vind. — **Ovanvind** Faldvind)(**Nedanvind** Vald.
Vindfald n. Vindbrud i Skov. ShlV.
Vindfok (o') m. vindig Karl, Vims. Shl.
Vindgryla f. kold taaget Vind. ShlV.
Vindhauk se Kvinhauk.
Vindkjøle n. svagt Vindpust. ShlV.
Vindskjella f. jævn Landvind. ShlV.
Vindsnerra f. Vindstød. Shl. Ryf. — **Vindstremba** se Stremba. — **Vindtemba** f. = Vindbolk A. — **Vindtot** (o') n. Vindens Tuden. ShlV.
Vinnspretta f. = Engspretta. Roms. (Eid), Ndm. (Øre). Vind, el. Vin f.?
Vipa f. — 2) gammel Tro; Fordom. Shl.
vinstre. — **vingstre** Vald. Aaen: „Vingstree".
visa (ii). — 6) vende, pege = vita 5). Shl. og fl.
Visa (i') f. vissen Person. — ShlV.: **Veesa.**
Vising f. mest i pl. „Visingge": de „Skjervinger" i Baaden som klinkes til Kjølen. „Han e bungete i Visinggaa", ved Kjølen. Sdm. Jf. Langvise.
viss adj. — **Paa vissum,** især, ialfald. JMa. (Grinnum). **J visso** d. s. ShlV.
Vit (i') n. — **Vit** Agder, SRog. Tel. Sdm. Roms. **Vid(d)** VNed. (Fjære); **Veett** Østl Fosn, Namd. og fl.; **Væœt** JNdm. (Sunndal). Ellers mest **Veet.**
vita v. — **vita** (i') og **vite** Agder, SRog. VTel. Sdm.; **veeta** udbredt i V. og ved Oslofjord; **væta** Østl. og fl.; **veet(t)e** og **vit(t)e** Senja, Vesteraalen, Lof.; **veet(t)** Salten, Lof. NHelg.
vitdrjug adj. forstandig. Dal. (Hæst.): **viddryge.**
Vite. — „Han snakte burt i Voon aa Vee'te (i)" uden Herredømme over sig selv; „foor upp i V. aa V." Nfj. (Selja). Vite m.? Jf. Horg, Haug o Horg. Von = Mark?
vitja v. a. — „**vekja** Gaa(d)n", Num. Totn.
Vitkvekk m. Panik. J Skrift (Dølen).
vitrast v. — **veeddrast** YMa. (Otrnes).
Vo se Vaa. „D'æ Vo o Vaae vigt," viet til Undergang. Tel. (Kvitseid).
Voda (o') f. — Skum paa Melk. Selbu: **Voe.**
Vogga (o') f. — **Voᵘgge** Gbr. Hedm. og fl. **Voᵘgg** NNdm. Innh. — **voltra** v. ShlV.
Vomb f. — **Vamm,** i Barnevers. Ryf.
Vombavelta f. stormavet Person. ShlV.
Von (oo) f. — et Gran. Roms.
Vond m. Stang. — Fl. **Vænda(r),** Set. Tel.
Vond m. Jordrotte. Ma.: **Vaand;** Solør: **Van.**
vond adj. — **voᵘn'de** Rbg. (Aam. og fl.); **vo'ne** (o') og næsten **vun'ne** VAgder (Eikn. Fj. Gr.); **vonn** (o') ∾ „Horn" (Horn), men „Hunn" (u') ɔ: Hund. ØMa. (Øvrebø). **voon'de,** comp. **verre,** sup. **veslaste** Tel. (Kvitseid og fl.).
Vondlateina f. en stor Kurv til at bære „Høyvondlar" i. Vald.: **Vöndleräine.**
Vondul m. — **Vaan"do'le** og **-ule,** VTel.
vondsken adj. sørgelig. ShlV.: **voonnskjen.**
Vosole (o, oo) m. Vaaser. VTel. (Laardal).
Vota (o') f. **Vootoo,** læs **Votu.** Øksn. Sunn.
vurta v. lidet brugt.
Vyrdesløysing m. = Vyrdesløysa. Gbr.: **Vøres-.**
Vyrdsling f. Røgt, Pleie. Shl.
vyrkta adj. agtet = fagna, vyrd. Jæd. „Vyrta Folk". Vel Gen. virktar af virkt. — **vyrtulæ,** læs **vyrtalæ.**
vyrkten adj. omhyggelig, nøiagtig = vyrk. Sdm. (Sande): **vyrten.** „Ho e vyrta um see."
Vyrtr n. Øl-urt. — **Vaat'ter** (— ö) STrondh.
Værja f. — **Værje** Ndm.; **Veikja** Senja, Lof.; **Veikje** YNamd. — **værsjen** se vesjen.
Væl, Væle, se Verd, Verde.

væla v. n. „væle ihop", kaste sammen i uordentlig Dynge. Rom. (Nannestad). „De kann naa rekti væle se tel aa!" lave sig uheldigt ved Sammentræf af Omstændigheder.

væn adj. — **væ'ne**, comp. **vændre** IVAgder, men maaske mest **vee'ne veen'dre**. **vee^{i}** Set., mest i f. (Hid hører vel snarest „britven, stitven"; — „veene" Fjotland).

væroug adj. ɔ: verbug; fordringsfuld. Roms.

? **Væs** n. = Framferd, Grein. Nfj. (Stryn). „D'æ kje noko Væs mæ 'naa." Jf. væsa = væda, stella.

vønast v. vente sig. Vald. — **Vøle** se Vele.

Y. Æ. Ø.

Y vil vorde tvelydartet, henad mod **øy**, ogsaa i hele Ned. fra Lyngør vestad.

ygg adj. Helg. (Dønna).

ylande adv. rastt. Ryf. (Hjelm). „Havren vaks saa for-ylande." Til yla, hyla.

ylna v. opvarme = orna. ShlV.

ylnast v. vorde varm. ShlV. Sfj.

ymist adj. n. — **iimist** (og **^{e}imist**, sj.) SVTel. (Treungen); **^{e}imist** Rbg. (Aamlid og fl.).

ymja v. n. — (ø'me oombe) mumle, brumme. ShlV.

ymse. — **ømse** (og i) Ndm. og fl. Fl. **ymsne** SBerg.

ynja el. **ønja** v. vimse el. tumle halvsjantet omkring. YSdm. (Sande og fl.).

Ynja f., **ynjavoren** adj. Sdm. Se enja.

ynskja v. — Impf. **ynkste** og **yngste** m. St.; **yskji**, **ykste**, Hall.

Ynde n. — Fortrolighed; Behag. ShlV.

Yr n. 1), **yra** v., **yren** ShlV. — **Yra** = Yr. NGbr.

Yrkefar n. Virksomhed; stort Arbeide. Hall. (Søgnir 25). **Orkefar** d. s. Hall.

yrlin adj. usædvanlig; udmærket. Ostd.

? **Yrsla** f. Masse, Mængde. Roms. „De va daa ei **Yhle**!"

yttare adj. usædvanligere. forunderligere. Ostd. (Tynset). „Nei ha du sjeett yttere!"

yttaste. — Shl. Tel. „Paa sitt y.", Yderste.

yttra adv. udenfor, i de ydre Bygder. ShlV. Isl. (hit) ytra udenlands. Jf. indra.

yvast v. (er, dest), holde i Spænding; kokettere. Set. „Ho yvdest mæ 'an, men sa alli noko visst."

yver præp. og adv. — **øv(v)i** IGul., **eev(v)ee** og **øv(v)ee** Ndm., **ivi** Selbu; **aa'vr** Vald., **ao'vr** Sogn, se ovr.

yverklaar adj. klar over hele Himlen. ShlV.

Yvermunn m. 1) Overmund. 2) Overlæbe. ShlV.

Yversjaa f. Besigtigelse; Inspection. ShlV. „Han took ei Oversjaa paa Jooro".

yversjaa v. besigtige, inspicere, revidere. „Oversjaa Sma'len; ø. Rekninganne." ShlV.

yverstird (ii) adj. forvaaget, saa man ei længer kan faa sove. Li. (Spind, Lyngdal).

yverstoda (o') v. larme, tumle. Sdm. (J Skrift).

yversynt adj. som dreier Oinene opad. Set.

Æ, Vokal. Vorder **ee** i Roms. Ndm. NTrond. og fl. i Trond. Desuden omkring Oslofjord. G. N. tær > **Tee** Trond; hæll > **Heel** Trond.; gæta > **jeete**, Oslo, Vestfold, Trond.

Æd f. Blodaare. G N. ædr. — Voss: **Æ**, pl. **Æ'a**.

ære-agtig adj. gjestfri, som gjerne beværter. Sdm.? Opfattes som „agtig um Æra si," og „agtig" skulde efter dette ikke være det Dansk-Nedertydske „-agtig".

Æte n. = Aata, for Rovdyr. Selbu: **Eete**.

ætta v. (ar) nedstamme = ættast. Berg.

æva ut v. faa noget til at vare længe. ShlV. „Ho æva (ævde) uut Klæd'no sine."

Øksavik n. Indbøining i Bagsiden af en Økse. ShlV.: **-veek**.

økt adj. uhyggeligt; graakoldt; om Veir. Østl. Til aud?

Øl m. Ol. — „De va i O'lee gjort", i Olrus. Tel. (Vinje). Alm. L. Men **Øl** m., tyk L., ɔ: **Ylr** Varme. NGbr. og m. fl.

øla v. a. „øla Mat i seg", æde graadigt. ShlV. Jf. Ole, Aatøle, Matøle.

ølsjuk adj. uvel efter Rus. — **ønja** se ynja.

ørast v. n. (est, test), 1) blive svimmel. 2) tale i Vildelse. Shl. og fl. — **øren** adj. fortumlet.

Øreskog m. Skov af Elletræer. Odal.

Ørkjøna. — „Vi ær i Orkjøna", Tiden vorder os for kort. Ring.

ørliten. — **urliitinjnj**, **uliitinjnj**, **u liitinjnj** og **urande l**. STrond. (Selbu og fl.).

Ørnehjell m. Afsats, „Hjell", hvor Orn har Rede. NGbr.: **-sjælslj**.

Ørvilla f. Vildelse. — Tel.

Ørvæna f. Fortvilelse. Ryf.

øy, Tvelyd, vil vorde ö^{y} og ø mangesteds i Trondh., særlig i STrond., og i Østd. OHedm. og SSmaal.

Øy f. O. — Best: **Øy'næ** IMa. Rbg. (Tovdal, Gjevedal); **Øy'ne** SetV.; **Øy'na** Rbg. (Aam.); **Øy'naa** Sdm. (Hareid og fl.). 2) = T. Au(e). Gbr. (Foldal). — **Øyaklase** m. Klynge af Oer. ShlV.

Øydsla f. 1) Forødelse. ShlV. Osv. R.

Øydesmak m. — Nfj. (Oyde-).

Øyk m. — Fl. **Øykyy** Vald. (Vang og fl.). **Øyk** f. Fl. **Øykjir** VTel. (Laardal og fl.).

øyra v. danne Grusbanker. Ryf. Bøier: **øyrer åurde åurt.** „De äurde seg opp."

Øyra n. Øre. — **Øyra-** i Sammensf. ShlV

Øyreknut m. det haardeste af Brusken i det ydre Øre, som hedder **Øyrelok** n. Vestfold (Eiker): **Ørelaak**.

Øyrestol m ydre Øre. Sdm. Østd. (Elvrom: Ørstol).

øyva seg v. (er, de), svulme ud. ShlV. „Mjøle øyve seg i Malingjo". 2) koge over. „Da øyve seg i Gryto." ShlV. Jf. yva og gøyva.

øyvard adj. værget, beskyttet af Øer. YRamd.: **øyvart** (tykke Konss.). „De e øyvart Land heile Veigen," Landet er beskyttet af Skjærgaard paa hele Strækningen. „Han fekk ro øyvart, saa de va kji fali," adv.

øyven adj. brystende sig; stolt; omtr. = **yven** + øgjen. YSdm. (Sande).

Øyver m. En fra Øye (officielt „Øyer") Sogn i Gbr. Ogsaa: **Øyværing**. Se Ver.

Berrkjøld m. = Berrfrost. Ryf. — **Brugt** f.? Mærke efter Ombøining; = Brett m. Oslo. — **Bygdartøyr** m. Tøen nede i Dalen, Bygden, men ikke i Heiderne. Tel. — **daafælast** v. forbauses. **daafælen** adj. forbauset. Helg. Medd. — **drunsa** v. falde tungt. R. Ryf. — **Fatna** m. Fodbedækning. STrond. (Selbu). — **fea** v. (ar) vimse om. Vald. — **Feng** m. Fangst A. Tel. „Falkefeng". — **Gle(de)gauk** m. lystig Skjelm. Oslo. — **glukka** v. (ar) kige. Ryf. — **hardkyndt** adj. af haard Art; haardfør. Solør. — **hynta** v. (ar) være bidsk „hynten"; bide af. Ryf. — **jamlika** v. sammenligne. Christie. — **Jolebokkje** (oo, o') m. = Jolebukk, -geit. Sdm. — **livnæra seg** v. opholde Livet. Sfjelds. — **Lusetøyren** m. bestemt: Tøveir omkring 13 Decbr., Luciæ Dag. — **Lyft** n. = Lyfte. M. St. — **Merkjesmann** m. og **-troll** n. = Deildegast. Nfj. — **Oklemot** n. = Oklelid. Ryf. — **skaajol** adj. høist vilter, ustyrlig. Helg. -gjord? jf. skaabygd.
